拉丁漢文辭典

張道藩題

段茂瀾博士序

十九世紀以前，拉丁文為國際通用文字。折衝坫壇，訂立條約，均以拉丁文為之。自一八一五年維也納會議以來，法文取而代之。時代更易，世事滄桑，今日英文遍地通行，法文已有和寡之感，遑論拉丁文耶。但拉丁文其典籍固富於法律詩歌之傑作，其文字亦為生物醫藥之基本。且文字本身優美謹嚴。其與我漢文相似處，尤在言簡意賅，能以寥寥數字，使之含義無窮。故今日拉丁文格言，仍為世人所傳誦。且以歐洲文字幾均發源於拉丁。歐美學校乃仍以拉丁文為必修科目。羅馬天主教會，遍佈全球，傳言祈禱，均用拉丁文。其重要如此，而拉丁漢文辭典，尚為我國所無，誠為缺憾。吳金瑞神父好學不倦恒毅過人，慨肩巨任著拉丁漢文辭典，以為國人習拉丁文之助。瀾少年負笈歐美，曾以數年課外餘暇編一華法辭典積成巨帙近千頁。而以費重求寡未能付梓。以曾身歷編著字典之艱苦，益佩吳神父之卓絕。同氣相求至願作此序言，使我國人士因此津梁而能升階登堂，以欣賞拉丁文學之寶藏也。

段茂瀾謹識於菲京

張奉箴博士序

拉丁禮儀聖教會，爲栽培準備晉鐸的修生和會士，把研讀拉丁文，列爲必修的課程。許多宗座通諭，像教宗若望廿三世的「古人的智慧」VETERUM SAPIENTIA 和教宗保祿六世的「至大天主聖子」SUMMI DEI VERBUM，也再三強調，爲了許多重要理由，應使準備晉鐸的修道生和會士精通拉丁文。爲陶成精通拉丁文學的理想教師，作家和文書人員，本年二月，教宗保祿六世，更敕令在羅馬創設高級拉丁文學院。

學習拉丁文不是件容易事。普通說來，應有學識深沈和教學經驗豐富的導師，此外，內容充實的工具用書，像拉華，華拉字典並辭典等，也是必不可少的。

廿餘年前，我曾在獻縣、天津、北平、上海等地學習過拉丁文。記得我使用的是貝國霖神父 Rev. Corentin Pétillon, S. J. 編的拉丁中華字典。這本字典，在光緒卅二年，由上海土山灣印書館，首次出版。至論那時感到很需要的一部翔實、新穎的拉丁中華辭典，在圖書館裏却沒有找到。

前北平若石學院國學教授吳金瑞神父，精通拉丁文學，在國內和海外講授拉丁文學廿餘年，成績斐然。民國卅八年春，吳神父受命執教於菲律賓馬尼剌若石學院，課餘之暇，冒暑揮毫，從事編著拉丁中華辭典，孜孜不倦，迄今已十有五年。

客歲八月間，吳神父由菲律賓經香港返國，籌劃印刷這部辭典的工作。最近這部巨著就要在臺中光啓出版社出版，這眞是值得慶祝的好消息。我確信這部內容充實，符合學習心理的拉丁中華辭典，爲學習並講授拉丁文學，將有莫大的幫助；也確信這部成功的辭典，爲增進國人對拉丁古典文學和拉丁教父著作的認識，爲促進中西文化的交流，爲使中華歸依眞主，將有偉大的貢獻！

張奉箴序于東京上智大學

民國五十三年八月十五日

自序

拉丁語原係上古時代，拉丁民族的一種方言。考拉丁國在原始時代，雖係蕞爾小邦，處於彈丸之地，但因其民族驍勇善戰，故立國不久，便征服義大利半島，繼則國勢日張，幅員日廣，畢竟建立了地跨歐亞斐三洲的，羅瑪泱泱大國，而拉丁語文亦漸成了羅瑪帝國的正統國語。當宗徒分行天下，宣揚基督教化時，正逢到拉丁文之黃金時代，江山一統，車同軌，書同文，對宣傳教義，亦是一種有利的條件，於是教會利用了普遍而一致的拉丁語文，作爲宣傳教化的工具。

厥後蠻族蠭起，侵入羅瑪帝國，各民族方言不同，傳教士乃利用拉丁語宣傳教化，當時各民族，因與拉丁民族同居共處，潛移默化，漸漸皈依公教，而且由拉丁語形成了法、義、班三國語言。

中世紀時，歐洲主要的文化事業，及重要的文學作品，皆採用拉丁文，近世以來，各地交通便利，往來頻繁，懋遷有無，交換知識，利用各國語言，而拉丁文之地位，及其應用範圍，因時過境遷，自不能不有所變更，然而今日羅瑪公教之主要禮儀，法典，文獻掌故，皆用拉丁文書寫，歷觀各國教堂，彌撒日課經文主要部分仍用拉丁文，在各公教圖書館，可以閱讀拉丁文之書籍，甚而今日習用之醫學，科學各詞，有不少來自拉丁文，故研究醫學科學者，往往參入拉丁文課程。

我公教修道生，爲準備研究閱讀，用拉丁文寫成之神學、哲學、法典、禮儀：不得不學習拉丁文，惟我國修道生，因中西文字構造之不同，辭句語法之各異，又因我國現今缺乏應用之參考書籍，因此學習拉丁文，感覺非常困難。余居大小修院二十餘年，目覩修道生攻讀拉丁文之艱辛，乃決意勉盡綿薄，編著一本拉丁漢文辭典，力求簡便平易，淺白適用，期望略能減輕，中國修道生讀拉丁文之困難。但自念才短學淺，措辭不免艱澀譾陋，又以數年來，奔波跋涉，僕僕風塵，缺乏得心應手之參考書，迻譯文字，自不免有掛漏舛誤之處，特請讀者諒解。

排印時，馮恭思司鐸忙中抽閒，協助校閱工作，特此致謝。

主曆一九六五年五月三十一日中華聖母慶長　獻邑吳金瑞識

教宗若望第二十三之宗座制誥

"Veterum Sapientia"

爲獎勵研究拉丁語文。

若望主教天主衆僕之僕，爲永久紀念事

古人之智慧蘊藏於希臘與羅瑪作家之名著中，古代民族不朽的學術作品，宛如福音眞理之曙光，此眞理乃天主眞子一恩寵與紀律之仲裁及導師一所啓示者，亦係人類之光明及領袖于此世所宜講者。教父及聖師公認，古代最卓著之學術，似已準備人心，接受將來時期既滿時，耶穌基督所施與的財富。在基督重建事業的程序中，很顯明的，凡前代所孕育的眞確、正義、華貴、純美者，毫未遺失。

是以聖教會對於智慧的文獻，另外希臘及拉丁語文，珍視之如智慧之金縷衣，又有其他盛行於東方之語言，對於人類之進展，文化之進步，頗有影響，聖教會亦習慣運用此類言語，而且數處在擧行宗教禮儀，或註釋聖經時，現今仍完全保留此類語言，如古代繼續不斷的生動呼聲。

在各種語言中，較爲顯著的拉丁語文，起源於拉齊奧境，它對於西方之傳教事業，曾有莫大助益，此固由於天主上智之措置，經過若干世紀，拉丁語言通行於羅瑪帝國，聯合多數民族在羅瑪統制權下，世代相沿，而成爲歐洲信徒團結連絡之鎖鍊。

爲推進任何民族文化之進展，就拉丁語文性質自然適得其宜，蓋拉丁語文不偏袒任何一方，對任何民族，平允公正，而不招人疾視，善遇各人，而博得衆人之同情友誼，又拉丁語之華貴特色，亦不容漠視：它是一種淸切豐富，和諧莊嚴的語言，引人進入明顯淸高的境界。

爲此宗座時常專心致力保存拉丁語文，珍視之如眞理聖律的美服，應用之訓導教民，又令聖職人員運用之：蓋聖職人員散佈全球各地，若能精通並應用拉丁語文，則可理解宗座訓諭，同宗座及彼此間，互相連絡往來。

拉丁語言與教會生命有密切關係：因研究並實習而精通拉丁文，此不特關係文化及文藝，而對於宗教更有莫大關係，現今可引用前任教宗庇護第十一的言語：他曾次第根據事實指明，有三種特色使此言語適合教會之性質，蓋羅瑪教會包羅萬邦，萬世常存，需要一種普遍永恒，高雅不俗的語言，

既然各地教會應同羅瑪教會締結連合，教宗對於每個教會，對於每一神牧及全體教民，不分任何種族，任何語言，擁有通常的直接的司牧神權，看來最適宜的是有一種普遍一致的連絡傳達工具，另外在教宗及拉丁禮儀教會之間，故此教宗訓導教民，聖部辦理某事，或公佈關於教民的訓令，常應用拉丁文，至於無數邦國接受如母國之聲音。

教會應用的語言，應是普遍的，永恒不變的，倘若選用，現代時常變更，彼此不分軒輊的多種語言，申明教會的眞道，則眞道的意義，必不能充分正確，簡明的闡明，甚且現代一種語言，並不能作解釋其他語言的固定標準，反之，拉丁語文已經過長期的發展，因長期應用，而語意似已固定不變，至於若干拉丁語文，後人附加新的意義，爲應付教義發展的需要，並爲辯明基督正教的，教義眞諦，似乎久已堅確固定。

畢竟公教會乃由救主建立，在人類社會中，屹然獨立，理應採用一種卓越非凡的語言。

拉丁語可稱爲公教語言，它是宗座一衆教會之慈母與導師一恒久專用的語言，亦可稱爲高貴無比的財富，它是門戶，由此可達到世代相傳的基督眞道，及公教教育之文獻掌故，它是締結已往，現代，將來教會的鎖鍊。

無人惑疑，研究拉丁語言、文學，具有發展青年弱小智力之功效，陶冶、鍛鍊、培養青年之智力德性，引導青年思想銳敏，判斷正確，又敎導人依理則思考並表達思想。

倘人衡量拉丁語文之功能，不難瞭解，爲何諸位教宗，不但盛稱拉丁語文之高貴，及其重要性，尙且飭令世修及規修之聖職人員，攻讀并應用拉丁文，又明文警告因摒棄拉丁文而發生之危機。

同樣嚴重的動機催促吾人，亦如先代敎宗，及各省會議，決定推進攻讀并應用拉丁文，今日在不少地方，拉丁語之運用已成爲辯論之對象，因此多人詢問宗座，對此問題的意見，我們決定乘此時機，在此莊嚴的文告中聲明，自古恒久不斷應用之拉丁文，應繼續保存，且當恢復其漸漸墮落之原有地位。

當我們向拉丁語文專家致詞時，我們相信，充分明顯的表示了我們的思想，不少人受到科學奇特進步過度幻感，而欲廢棄或縮減拉丁，及其他類似的研究課程，我們恰正迫於需要，而思採用適得其反的途徑。蓋人之心靈愈透徹，相稱人性地位之事體，愈當尋求提高并美化人生之文明，爲免（在世生存）可憐之人，變成冰冷堅硬無愛情之人造機械。

我們既考慮并衡量以上各節，因意識到我們的職責及我們的神權，我們決定并飭令執行以下各條。

㈠ 主教及各修會總長應監視，在自己所屬修院或學校內，準備領神品之青年，當遵循宗座意旨，嚴謹執行我們的各項規定。

㈡ 應本慈父心腸，防範所屬神職人員，醉心維新，發表言論，反對教授聖學或擧行禮儀時，採用拉丁文，抑或固執成見，擅敢刪改或曲

解宗座之意旨。

㈢ 依照聖教法典（一三六四）及前任教宗規定，修道生在攻讀神哲學前，應依適當方式，并用充分時間，由名師指導學習拉丁文，爲避免攻讀神哲學時，因不諳拉丁語文，難以瞭解道學之眞義，或礙難參加，辯護眞理，粹礪青年智力之士林辯論會，我們願欲以上規定，同樣應用於成年被召，而未曾或未充分學習規範課程者，凡未精通諳練拉丁語者，不可准其攻讀哲學神學。

若在某些地方，爲配合公立學校之課程標準，減縮專修拉丁語文之課程，損害正確堅實之陶成方式，我們決定拉丁文之修養，必須整個恢復教習拉丁文之傳統制度，每人要深信，當保持陶成修道生之特色，即不但在學科之數目及種類，而且關於陶成之時間，若爲應付時地環境之需要，在通常之課程外，增添若干教材，則當延長求學時間，或縮短增加之課程，或移置另一時間。

主要之神聖教課，前者已經再三曉諭，應以拉丁語教授，依據許多世紀之經驗，拉丁語可以更便易，更淸晰的說明事物之本質特色，不但久已成一豐富確定的術語詞彙，藉以保衛信條之正確完整，而且言簡詞正，可根除一切贅辯浮言，爲此在大學或修院教授拉丁文者，在上課時，當用拉丁語言，并用拉丁課本，凡無相當資格，不能遵行此條例者，應斟酌時機，由合格人員代替，至於由學生或教授方面，可能發生之困難，理應藉賴主教或會長之堅決，并學生之善意，克勝消除。

拉丁語爲教會通行之生存語言，爲適應語言不斷發展之需要，并增創正確適當，普遍一致的新名詞，使之符合舊拉丁語之特色，一如歷代教父及著名之士林作家所爲者，我們飭令修院兼大學部創立拉丁學院，由各地徵聘拉丁語及希臘語之專門教授，其主要目的，一如各國創設之語言學院，專爲發展本國之語言者，監視拉丁語文之循序發展，增加拉丁語之詞彙一假設需要一適合拉丁語特色風味之新名詞，分設學科，分別研究每一時代，另外公教習用之拉丁語文，爲培養準備，或在修院，或在神職書院，教授拉丁文，或在聖部，在主教公署，在修會機構，撰寫佈告、判詞、公函、通訊之人，對拉丁文能有更完善的認識并運用，又能寫純正典雅的拉丁文。

拉丁文因其內容之構造，及其自古流傳作品之重要，與希臘文有密切關係，前任教宗曾屢次訓令聖職人員，必須從受初級教育及中學教育時，即學習希臘文，以致升受高等教育時，另外有志得神學或聖經學位者，可能閱讀並明瞭，不但士林哲學之希臘原文，而且聖經原本或禮儀及希臘教父著作之原文。

我們又飭令同一聖部，制定教授拉丁文之課程標準，以便一體遵照，而獲得拉丁文之相當知識及運用，此課程標準一必要時一可能由主教之委員會分配施行之方式不同，但不可變更或縮減其性質，惟在實施決議案之先，應呈聖部批准。

凡在制誥內，我們所制定、頒佈、飭令、曉諭者，我們以宗座神權核定批准，一切相反，或不符合此條文之文件(即便堪稱述者)均歸無效。

教宗若望二十三世
一九六二年在位第四年二月二十二日
聖伯多祿宗座節
發自羅瑪聖伯多祿大殿

一九六四年七月七日
張鶴琴譯于日本長崎
廿六位致命聖人紀念館

編　例

要旨：編著這部拉丁漢文辭典的目的，是輔助中國修道生學習拉丁文；瞭解拉丁文學的正確意義，理解拉丁文措辭造句的格式，至於能講，又能寫通順暢達的拉丁辭句。

範圍：本書旣以適用爲主，故書中所收名辭，概採自拉丁古典文學作品中者，且意義較爲明晰顯豁者，至於解釋文字，引用實例，則多依據：*Dictionnaire Latin-Français*, Fr. Gaffiot; *Dictionarium Latino Sinicum*, Quicherat; *Lexicon Latinum*, Wagner; *Lexicon*, Antonii Bacci.

體例：每一字上標明長短符號，爲讀拉丁文時，能依聲律之輕重高低，高聲明誦。

文字下標明：「同」（synonima）爲辨解類同彷彿文字，以便修辭釋句，用字適當。

「狀」（adverbia）爲說明行動之態度，或容色之形狀。

「形」（adjectiva）爲描寫人物之容貌形態。

「解」（sensus, explicatio）爲分析條陳文字之意義，標以號碼，使能綱擧目張，一目了然。

「例」（exempla）概取自拉丁著名作家之作品，依次臚列，並用號碼標明分析與解中之號碼，上下對照互相反映，至論所引用之辭句，務求簡易適用，選擇語法，亦求通俗淺白。

「註」（annotatio）爲指明現代習用之普通語法，但不標明出自何書。

「附」（additio）指出現代專用之科學，哲學：術語人名地名因英法等地讀音之不同，故不加寫漢文讀音。

ABBREVIATIONES

abl.	ablativus.
acc.	accusativum.
adj.	adjectivus.
adv.	adverbium.
arch.	archaismus.
cf.	confer.
compar.	comparativus.
conj.	conjunctio.
conjug.	conjugatio.
dat.	dativus.
decl.	declinatio.
defect.	defectivum.
dem.	demonstrativum.
dep.	deponens.
dim.	diminutivum.
exempl.	exemplum.
f.	femininum(genus).
fig.	figura.
freq.	frequentativum.
fut.	futurum.
gen.	genus.
genit.	genitivus.
gram.	grammatica.
imp.	imperativus.
impers.	impersonale.
ind.	indeclinabile.
indic.	indicativus.
indir.	indirectum.
inf.	infinitivus.
interr. dir.	interrogatio directa.
interr. ind.	interrogatio indirecta.
intr.	intransitivum.
intens.	intensivum.
inus.	inusitatum.
iron.	ironice.
m.	masculinum.
met.	metaphorice.
n.	neutrum.
nom. (*nomin.*)	nominativus.
obj.	objectivus.
ordin.	ordinarie.
part.	participium.
perf.	perfectum.
pass.	passivum.
pers.	persona.
pl.	pluralis.
poet.	poetice.
p. q. p.	plusquamperfectum.
pr.	proprie.
praep.	praepositio.
praes.	praesens.
priv.	privativa.
pron.	pronomen.
prop.	propositio.
prov.	proverbium.
rhet.	rhetorice.
subaud.	subauditur.
sing.	singularis.
subj.	subjunctivus.
subst.	substantivum.
superl.	superlativus.
sync.	syncopa.
t.	terminus.
tr.	transitivum.
voc.	vocativus.

A

1. a. f. n. indecl.
❶ 羅瑪字母首字.
❷【簡】**a)** A. =Aulus. 人名. =antiquo (respuo propos. legem.) 反對法律草案. =absolvo. 赦免，開釋. **b)** A.D. =ante diem. 某日前. A. U. C. =anno urbis (Romae) conditae. 建羅瑪城後…年. A. D. VIII. KAL. Nov. =ante diem octavum Kalendas Novembris. 十月二十五日. A.D. =Anno Domini, 主歷

2. a. ah. interj. vide **ah.** 詳見 **ah.** 字.

3. a. ab. abs. praep. cum ablat.
【同】 de, ex, per.
【解】從，自，由. ❶起點. ❷離開，分離. ❸由某方面. ❹距離. ❺識因，覺因. ❻從某時. ❼由某原因. ❽受自.
【例】**I.** ❶ **a)** (cum nom. rei) *a* signo Vortumni in Circum Maximum venire. Cic. 由佛爾杜尼像前來至大戲場. **b)** (cum nom pers.) *a* Caesare redire. Cic. 由凱撒處轉回. **c)** (sine verbo) non ille Serranus *ab* aratro. Cic. 不是來自田間(耕犁)之著名賽拉諾. **d)** (de litter.) litterae adlatae *a* praetore. Liv. 由巡撫寄來的信件. **e)** (cum nom. urbis…) redeo e villa. 我自別墅回來. secundus *a* rege. Hier. 國王下第二人. ❷ (cum verbis: 同以下動詞合用，指示由何方.) petere *a*, postulare, quaerere, impetrare, habere, sumere, ducere, discere ‥*a*‥ ❸ (cum verbis: 同以下動詞合用，指起點或歸屬.) fluere *a*.., proficisci.., erat *ab* isto Aristotele. Cic. 屬此亞立斯道學派. pastor *ab* Amphryso. Virg. 由昂弗利之牧畜人.
II. (cum verbis: 同以下動詞合用.) movere dimittere, excludere, deterrere ‥*a*: ❶ *ab* oppido castra movere. Caes. 由城起營. *a* Chrysippo pedem nunquam. 由柯里西堡總不退步. nunc quidem paululum, inquit, *a* sole. Cic. 他說：現今略避開日光. stabula *a* ventis hiberno opponere soli. Virg. 爲避寒風，置馬廐在陽光下. ❷ *ab* re. Plin. 不利不適宜. haud *ab* re duxi referre. Liv. 我想講述某事，並無妨碍.
III. ❶ *a* tergo. 從背後. *a* latere. 從側面. *a* fronte. 從前面. *a* decumana porta. Caes. 自軍營後門. *ab* ea parte. Caes. 由彼方面. surgens *a* puppi ventus. Virg. 風起自船尾. ❷ stipites *ab* infimo revincti. Caes. 細縛樹幹下部. ❸ *ab* aliquo stare. Caes. 隨某方面. ❹ *a* re frumentaria laborare. Caes. 給養困難. *a* pecunia imparati. Caes. 財政困難. mons vastus *ab* natura et humano cultu. Sall. 荒山(荒蕪淒涼)(=pro) *a* senatu stat. 屬國會方面. *a* reo dicit. 爲被告辯護. (=contra) *a* sole defendit. 防備日晒. (=nomine alterius) *a* fratre solvere. 替兄償還. (munus) *a* secretis. 秘書. *ab* epistolis. 代書. *a* pedibus. 代步.
IV. ❶ ut erat *a* Gergovia despectus in castra. Caes. 從日而高味亞可瞭望軍營. gemere *ab* ulmo. Virg. 由榆樹梢上悲鳴. ❷ *a* duobus milibus passuum castra ponere. Caes. 距離兩千步紮營. *ab* imo ad summum. Hor 由底到頂. *a* radicibus imis. Virg. 帶根. (麥穗)
V. ❶ aliquid *ab* aliqua re recognoscere. Caes. 據某情況認識某事. ❷ 'metuere, timere *ab* aliquo. 畏懼由某人.
VI. ❶ *a* primo, *a* principio, *ab* initio, *a* pueritia, *ab* ineunte adulescentia, *a* morte, *a* cena. 從開始，從兒童時代，從青年時代，從死候，晚餐後. inde jam, jam inde, statim, protinus. 即刻，立即. *ab* hoc tempore, anno sescentesimo rex erat. Cic. 由此時前六百年他在王位. ❷ *ab*..ad, usque ad, 由此至. ❸ *ab* decimae legionis cohortatione profectus. Caes. 自向第十師講演後起程. *a* tuo disgressu, Cic. 從你離去之後.
VII. ❶ calescere *ab*. Cic. 藉…取煖. caput *a* sole dolet. 因日晒而感頭痛. zona torrida semper *ab* igni. Virg. 由赤道，炎熱如火的地帶. ❷ *ab* ira. 因忿怒. *ab* odio plebis an *ab* servili fraude. Liv. 因平民的忿恨，或奴隸的欺騙.
VIII. **a.)** *a* civitatibus. Cic. 受各城市… *a* classe. Cic. 受軍艦… *a* legibus. Cic. 受

法律. *a* republica被本國… *a* natura. Cic. 由天性…**b.**)qui *a* te defensi et qui per te servati sunt. Cic. 由你所擁護，所保存之人. *a* paucis interire. Cic. 因少數人攻擊而亡.

1. ăbact-us. *a, um.* part. v. *abigo.*
【同】abductus, ablatus, dejectus, pulsus, expulsus, remotus, fugatus, actus.
【解】被拒絕，被驅逐，被刼奪.
【例】greges furto *abacti*. Plin. 被竊取之牲畜群. magistratus *abactus*. Fest. 被迫辭職. *abactus* conscientia. Hor. 迫於良心不安. nox *abacta*. Virg. 過夜.

2. ăbact-ūs. *ūs.* m.
【解】竊取，(牲畜). 攫取，(勝利品).
【例】*abactus* hospitum exercere. Plin. 慣掠奪(驅逐)旅客.

ăbăc-us. *i.* m.
【同】mensa structorum, vasorum receptaculum, et ad usum et ad pompam instructum.
【解】❶ 食桌，碗櫥. ❷算盤. ❸遊藝桌. ❹大理石鑲壁. ❺柱頭飾.(雕板).
【例】*abacos* complures ornavit argento auroque caelato. 用金銀雕刻品嵌鑲之食桌.

ăbălĭēnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】讓與，絕賣.
abalienatio alicujus rei. 讓與某事物.

ăbălĭēnāt-us. *a, um.* part. v. *abalieno.*
【解】廢弛，遺棄，取消.
【例】*abalienatum* vectigal. 取締的賦稅. *abalienato* animo esse. 敵視. *abalienatus* jure civium. Liv. 被取消公民權. membra *abalienata* morbis. Quint. 患痲木的肢體.

ăbălĭēn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】distraho, averto, disjungo, divello. X. Concilio.
【狀】celerrime, valde, vehementer.
【解】❶ 讓與.(轉移，易產權). 勸阻. ❷解脫，解除. ❸遠離. ❹移交.
【例】❶ (*abalienare*) aliquem ab aliqua re. Cic. 勸阻人行某事. ❷ (*abalienare*) aliquem metu. Liv. 解除人之驚懼. ❸ (*abalienare*) a se(a sua causa)judices. Cic. 使法官不同情自己. (離間法官之心). (*abalienare*) mentem. Scrib. 使神經失常. ❹ agros populi et aedes abalienat. 讓渡民衆不動產權. (土地房產).

ăbămĭt-a. *ae.* f.
【解】高祖姑母.

ăbăvĭ-a. *ae.* f.
【解】高祖母，高伯祖母.

ăbăvuncŭl-us. *i.* m.
【解】高祖舅父，高伯祖父.

ăbăv-us. *i.* m.
【形】omnium sapientissimus.
【解】❶高祖父. ❷(plur.)祖先.
【例】jam duorum *abavorum* quam est illustre nomen. 祖先中已經有兩位聲名極顯赫.

abb-ās. abb-a. *ātis.* m.
【同】coenobiarcha, archimandrita, monachorum praefectus, monasterii praesul, coenobii praeses, seu moderator.
【解】隱修院院長.(修士團體長老.)
【例】*abbas nullius* 屬理特別區之隱修院長.

abbātĭ-a. *ae.* f.
【解】隱修院.

abbātiss-a. *ae* f
【同】antistita sacrarum virginum, asceteriarum praefecta, mater maxima, moderatrix dicatarum Deo virginum, coenobii antistita.
【解】隱修院女院長.

abbrĕvĭātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】簡寫，縮寫，省筆.

abbrĕvĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】縮短，縮寫，省筆.

abcī-do. vide **abscī-do.**

abcīse. vide **abscīse.**

Abdēr-a. *ae.* f. (vel) *ōrum.* n. pl. nom. prop. urbis.
【解】城名，在特拉西亞. (Thracia).

abdĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】開除族譜，開除，拋棄，讓位，辭職，放棄.
【例】amotus *abdicatione* dictaturae terror. 因總裁辭職，而驚惶始止. *abdicatio* hereditatis. Cod. 放棄(產權)繼承權.

abdĭcāt-us. *a, um.* part. v. *abdico.*
【解】被辭退，革職，黜職，離棄.
【例】antra *abdicata* soli. Prud. 黑暗(不透日光)之洞穴.

I. abdĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】abjicio, rejicio, depono, exuo, privo, spolio.
【解】❶否認，拒絕，拋棄. ❷辭却，不接受，放棄，卸任，辭職，黜職.
【例】❶ *abdicare* filium. Plin. 否認己子. (脫離父子關係.) *abdicare* patrem. Curt. 否認己父. *abdicari* aurum. Cic. 拋棄金錢. ❷ a) *abdicare* se magistratu, (honoribus). Cic. 不接受官職. b) *abdicare* magistratum. Sall. 辭職 卸任. **c.** (absol.) *abdicaverunt* (consules). Cic. 退休(執政官督理卸任.)

2-abdī-co. *cīs, xi, ctum, cĕre.* v. tr. (*ab dico*) (verb. augurale)
【解】拒絕，不准.(占卜語.).
【例】aves *abdixĕre* tres partes vineae. Cic.(觀)鳥兆(者)禁用葡萄園四分之三.

abdĭtē. adv.
【解】私下，秘密.

abdĭt-us. *a. um.* part. v. *abdo.*
【同】latens, latitans, opacus, latebrosus, obscurus, secretus. arcanus.
【狀】penitus, prorsus. plane.
【解】❶隱匿，不見者. ❷(fig.)秘密者.
【例】❶ *abditi* penetrales foci. 深藏而隱密的居室. auri venae penitus *abditae*. 蘊藏的金鑛. ❷ vis *abdita* quaedam. Lucr. 潛力. terrae *abdita*. Lucr. 地下秘密. sensus *abditi*. Liv. 隱情. ex *abdito*. Cic. 來自冥…中. in *abdito*. Sen. 在暗處. homo hic sensus, consilia, voluntates *abditas* gerit et retrusas. 此人不顯露其心情，主張，意願.

abd-o. *ĭs, ĭdi, ĭtum, ĕre.* v.tr.
【同】occulto, condo, abscondo, tego, velo, involvo, operio, celo. X. Pervulgo palam.
【解】❶退避，避人耳目. ❷隱匿，退隱. ❸遮蓋，假裝.
【例】❶ (*abdere*) carros in arctiores silvas. Caes. 將輜重車隱蔽在森林中. (*abdere*) se in terram. 藏身在地下. (*abdere*) gladium sub vestem. 衣下藏劍. (cum dat. vel ablat.) (*abdere*) se ex conspectu. 避人之面. (*abdere*) se in scalarum tenebris (vel) in scalarum pulveres. 藏身樓梯下. ❷ (metaphorice) (*abdere*) se in bibliothecam, in litteras. 埋首(專心)讀書. ❸(*abdere*) caput casside. Ovid. 頭頂盔兜. (*abdere*) rivos congestu arenae. Tac. 河隱在沙堆之下. arte quadam stultitiam *abdere*. 設計隱藏其愚呆.(愚蠢).

abdōm-en. *ĭnis.* n.
【同】venter.
【形】turgens, insaturabile, inexpletum, obesum, pingue, unctum.
【解】❶肚腹. ❷肉慾，饕餮.
【例】❶ homo *abdomini* natus. 貪口腹快樂之人. *abdomini* inservire, indulgere, operam dare. 專求飲食.(貪口腹快樂) ❷ insaturabile *abdomen*. Cic. 饕餮無饜.

abdū-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【同】amoveo, removeo, averto, abigo, tollo, abstraho. X. Adduco.
【狀】caute.
【解】I(propr.)❶領出，引導，率領. ❷略取，奪取.
II(fig.)❶使離開，分離，離間. ❷移轉，轉動. ❸携去，帶去.
【例】I ❶ (*abducere*) cohortes secum. Caes. 親率營兵. (*abducere*) ex aedibus (Plin.) ab Sagunto exercitum. Liv. 從宮中. 從撒公多領出軍隊. ❷(*abducere*) legiones a Bruto. Cic. 由浦盧手中奪取數師軍隊. navis a praedonibus *abducta*. Cic. 被海盜刼去的船. (*abducere*) hominem in latomias per vim. 迫人入獄. (*abducere*) clavim de sera. 從鎖中拔出鑰匙.
II (fig.)❶(*abducere*) aliquem a negotio. Cic. 使人離棄職務. (*abducere*) discipulum ab aliquo. Cic. 誘取人之徒弟. (*abducere*) equitatum ad se. 導引騎兵歸順自己. omnia *abducet* secum vetustas. Sen. 時光掠去一切. ❷ (ab re ad rem) aciem mentis a consuetudine oculorum *abducere*. 依理智而不依目光 (目睹外形) 論事. animum a litteraria consuetudine *abducere*. 課餘休息. ❸ dabo operam ut miserum a vitio *abducam*. 我盡力使此可憐虫脫離惡習. multos avaritia ab honesto ad nequitiam *abduxit*. 貪婪使多數人棄善從惡.

abdŭctĭ-o. *ōnis.* f.
【解】引去，掠去，携去.

abduct-us. *a, um.* part. v. *abduco.*
【解】引去，離去者.
【例】bos *abductus* aratro. Claud. 卸犁之牛. *abductis* montibus. V. Fl. 移山.

abduxi. perf. v. *abduco.*

ăbĕcĕdāri-us. *a, um.* adj.
【解】係(屬)字母者.
【例】*abecedaria* (ars). Fulg. 文學入門.
abecedari-i. *ōrum.* m. pl. 初級小學生.

ăbellān-a. *ae.* f.
vide **avellana.** *ae.* f.
【解】榛實.

ăb-ĕo. *īs, īvi*(vel)*ii, ĭtum, īre.* v. intr.
【同】discedo, excedo, recedo, exeo, egredior, proficiscor, facesso. X. Adeo, accedo, maneo.
【狀】longius, parumper, plane, peregre, obviam, istinc, hinc, illinc, inde, ab(vel) ex oculis.
【解】I. (proprie) 離別，離去，起身.
II. (figurative) ❶隱跡，消逝，隱沒. ❷離職，卸任. ❸遠離，捨棄. ❹改換形狀，地位. ❺結局，究竟. ❻咒語.
【例】I. (*abire*) ab eorum agris. Cic. 離去他們的本地. (*abire*) ex conspectu. Caes. 分首. (*abire*)ab aliquo. Plin. 離開某人.

(*abire*) ab urbe. Liv. 離城. (*abire*) cubitum (cum supin.) Plin. 去休息. integri *abeunt*. (cum attrib.) Sall. 平安離去.
II. ❶ sensus *abiit*. Cic. 感覺麻木(不靈). ❷ (*abire*) magistratu, consulatu. Cic. (cum ablat.) 辭職，退休，辭執政官職. ❸ *abire* ab jure. Cic. 不合法. (違法). *abeamus* a fabulis. Cic. 我們姑捨傳聞故事. illuc, unde *abii*, redeo. Hor. 我復歸原處. ne longius *abeam*. Cic. 我勿去題太遠. ❹ in villos *abeunt* vestes. Sen. 衣服變成毛絨. vita *abire*. 去世. ❺ (*abire*) in vanum. Sen. 化歸虛無. (入寂). (*abire*) beneficia in oblivionem. 忘恩. bene, male *abire*. 結局, (進行)好杯. (*abire*) ab inceptis. 淺嘗輒止. morbus sero *abiit*. 終獲痊癒. spes victis *abiit*. 戰敗失望. *abiit* aetas. 韶華不再. (已去). ❻ *abi* in malam rem. 你必將蒙禍. *abi* in malam crucem. 你必將被絞死. (赴刑架).

abĕquĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre*, v. intr.
【解】乘馬而去.

ăberrātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】disgressio a via recta.
【形】liberalissima, dignissima.
【解】遠離，離異，分歧，迷途，錯誤.
【例】*aberratio* (avocamentum) a dolore. 苦中安慰. (止痛). *aberratio* a molestiis. 避免煩雜.

ăberr-o. *ās, āvi, ātum, āre*, v. intr.
【同】deflecto, devio, deerro, vagor, recedo, declino, de via deducor.
【狀】ab, de, ad, longius, unde, a via.
【解】❶ (propr.) 迷路，離正路. ❷ (figurat.) 錯誤，入歧途.
【例】❶ a recta via per errorem *aberro* 我迷失正路. *aberrantes* ex agmine naves. Liv. 離開艦隊的船. pecore *aberrare*. Liv. 離開(牲畜)群. ❷ a proposito fine *aberrant*. 離棄原定目的. ab aliqua re (*aberrare*). Cic. 不符事實. verbo *aberravi*. 我一時語失. amicorum sermonibus *aberro* a miseriis. 與友交談，藉以消愁. filii vultus a matre *aberrat*. 子與母面貌不同.

abfŏre. (vel) **abfuturum esse.** infin. futur. v. *absum*.

ăbhinc. adv. praep. cum accus. vel ablat.
【同】ab hac die, biduo, ante.
【解】從此. (時，地.).
【例】*abhinc* annos prope trecentos fuit. Cic. 他逝世已將近三百年. *abhinc* annis quindecim. Cic. 至今已有十五年. jurgium *abhinc* auferat. Plaut. 勿在此爭論.

ăbhorr-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】detestor, abominor, aspernor, aversor, exhorreo.
【解】❶ (論人)厭惡，憎嫌，拂意，齟齬. ❷ (論事物)相反，矛盾，不相容，不相宜.
【例】❶ a) (cum *a* et ablat.) *abhorret* a nuptiis, litterarum studiis, forensi strepitu. 厭惡結婚，讀書，喧嘩. (*abhorrere*) a dolore. Cic. 怕受苦. (*abhorrere*) a fide. Liv. 不可信. (*abhorrere*) a vero. Tac. 不眞. b) (ablat.) nostris moribus. Curt. 與吾人之風俗習尙不同. c) (absol.) sin plane *abhorrebit*, abstineat. Cic. 倘完全不愜意，便不可行. ❷ hoc facinus ab eo non *abhorret*. Cic. 此罪惡與其個性並不相矛盾. oratione *abhorrent* inter se. Liv. 他們言論不合. dictum hoc a veritate *abhorret*. 此言論錯謬. doctrina haec ab opinione generis humani admodum *abhorret*. 此學說頗相反世人之公論. *abhorret* oratio tua aurium comprobatione. 你的演詞乃逆耳之言.

ăbi. imper. v. *abeo*.
【例】(cum ironia vel cum ira) *abi* in malam crucem. Plaut. 你赴刑架罷. *abi*, ludis me. Plaut. 你玩弄我，去罷.

ăbĭcĭo. vide **abjicio.**

ăbiēgn-us. *a, um.* adj. (*abies*)
【解】杉木者.
【例】*abiegnae* trabes. 杉木樑.

ăbĭens. *euntis.* part. v. *abeo*.

ăbĭ-ēs. *ĕtis.* f.
【同】alpina, procerior arbor.
【形】crispa.
【解】❶ 松樹. ❷ 松木製成之物. (如船，槍…).

ăb-ĭgo. *ĭgis, ēgi, actum, igĕre.* v. tr. (*ab ago*)
【同】expello, depello, ejicio, ago, exigo amoveo, fugo.
【解】❶ (proprie) 拒絕，驅逐. ❷ 推動，推進，趕走. ❸ (figur.) 消除.
【例】❶ a) (*abigere*) aliquem ab aedibus 下逐客令. (*abigere*) pecudes furto et latrocinio. 偸竊，搶掠牲畜. b) *abigere* muscas. 驅逐蒼蠅. ❷ *abigere* partum medicamentis. 服藥墮胎. ❸ membris lassitudinem, animo molestias vini haustu *abigere*. 飲酒消愁解乏. (*abigere*) febres. Plin. 療癒瘧疾.

ăbĭt-ŭs. *ūs.* m.
【同】discessus, recessus, profectio, abitio, migratio.
【解】❶ 離別，離去. ❷ 退去，出路.

【例】 post *abitum* importunissimae pestis. 最討厭的瘟疫既去之後.

abjectē. adv.
【同】 contemptim, abjecto animo.
【解】 卑陋，懈怠貌.
【例】 nec *abjecte*, nec sine aliqua dignitate casum illum tulit. 遭此變故，他毅然承當，並不灰心.

abjectĭ-o. *ōnis*. f.
【同】 rejectio, dejectio animi, defectio, debilitatio, languor, imbecillitas animi, debilitas.
【解】 ❶ 頹唐，怠慢. ❷ 萎靡不振，卑鄙.

abject-us. *a*, *um*. part. v. *abjicio*.
【同】 desertus, contemptus, neglectus, despectus, spretus, vilis, humilis. X. Se efferens.
【狀】 omnino, plane.
【解】 ❶平淡，通用，普通. ❷ 卑下，卑鄙，卑陋. ❸ 灰心，敗興.
【例】 ❶fabula *abjecta* (jamdudum vulgi). 民間故事. ❷ *abjectum* (terreum) quiddam in te est, quod aegritudine quasi tempestate quatiatur. 你的缺點，就是因害病如受暴風動搖. ❸*abjectior*. Cic. 更灰心者. *abjectissimus*. Quint. 很敗興者. causam tuam *abjectam* excitavi. 振拔你已失敗之訴訟.

abj-ĭcĭo. *ĭcĭs*, *ēci*, *ectum*, *icĕre*. v. tr.
【同】 depono, rejicio, relinquo, contemno, sperno, aspernor, despicio, negligo, respuo cum contemptu fere ac desperatione.
【狀】 libenter, negligenter, prorsus.
【解】 ❶擲去，拋去. ❷擲下，投於地. ❸打倒，撲於地. ❹(fig.) 打擊，消弱，減殺. ❺貶責，消平，抑制.
【例】 ❶pilis *abjectis*. Liv. 擲鏢槍. (fig.) (*abjicere*) dolorem. Cic. 消除病苦. ❷ insignibus *abjectis*. 拋棄標幟. statua *abjecta*. Cic. 擲態像於地上. (*abjicere*) ex muro se in mare. Cic. 由墻上躍身海中. ❸ ad terram virgis *abjectis*. Cic. 被杖擊倒於地上. (*abjicere*) se ad pedes alicui (alicujus). 伏人足前. ❹ maeror mentes *abjecit*. Sen. 憂傷灰心. augendis rebus et contra *abjiciendis*. Cic. 事物之消長. omnem de republica curam sibi *abjiciendam* putavit. Cic. 他想不必再爲國家焦慮. socordiam veterem *abjicito*. 你應改正舊日之怠惰.

abjūdĭc-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr.
【同】 judicio aliquid alteri, aut ab altero aufero. X. Adjudico.
【解】 ❶判斥，判免，判離，判棄. ❷反對，拒絕.
【例】 ❶ (*abjudicare*) Alexandriam populo Romano. Cic. 判決羅瑪人放棄亞立山城. ❷ (*abjudicare*) aliquid ab aliquo. Cic. 拒絕某物歸還某人. agros praetor Cajo *abjudicavit*. 裁判員判決加約無田產所有權. *abjudicare* sibi libertatem. Cic. 放棄自由. *abjudicare* se a vita. Plaut. 尋死，自殺.

abjunct-us. *a*, *um*. part. v. *abjungo*.
【解】 解脫，分離.
【例】 *abjuncti* equi. Prop. 解羈絆之馬. *abjunctum*. Carm. 簡潔句.

abjun-go. *gĭs*, *xi*, *ctum*, *gĕre*. v. tr.
【解】 ❶ 解羈絆. (解脫). ❷(fig.) 分離.
【例】 lacrimas non teneo, cum a me *abjungaris*. 同你握別，我不禁淚流(滿面). *abjunxit* se ab illa factione. 脫離某黨.

abjūrātĭ-o. *ōnis*. f
【解】 否認寄託物，誓絕.
【例】 *abjuratio* haeresis. 棄絕異端. *abjuratio* 宣誓棄絕異端.

abjūrāt-us. *a. um*. part. v. *abjuro*.
【解】 發虛誓否認者，誓絕者.

abjūr-o. *as*, *avi*. *atum*, *are*. v. tr.
【同】 nego, pernego, inficior jurejurando.
【解】 發虛誓否認.
【例】 creditum, depositum, pecuniam *abjurare*. 立虛誓否認(誓絕)寄託物，欠債.

ablact-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr. (verb. ecclesiast.)
【解】 斷乳.

ablăquĕātĭ-o. *ōnis*. f.
【解】 除去樹根泥土.

ablăquĕāt-us. *a*, *um*. part. v. *ablaqueo*.
【解】 清理樹根者.

ablăquĕ-o. *ās*, *āvi* *ātum*, *āre*. v. tr.
【解】 (挖掘樹週邊泥土) 剪根，鋤草. (蓄水).

ablātīv-us. *i*. m. (casus)
【解】 (名詞)用格.

ablāt-us. *a*, *um*. part. v. *aufero*.
【解】 携去.
【例】 ventis *ablata*. Ov. 被(颱)風吹去. *ablatus* uberibus. Plin. 斷乳.

ablēgātĭ-o. *ōnis*. f.
【解】 ❶使遠去. ❷遣配，充軍，發配(徒刑)，放逐，充流.
【例】 *ablegatione* juventutis ad bellum, urbs levanda videbatur. 看來爲救本城脫險，應遣青年參戰. (參軍).

ablēgāt-us. *a*, *um*. part. v. *ablego*.

【解】被遣配，被放逐者.

ablēg-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr.
【同】amando, ejicio, pello, expello, dimitto, amitto, amoveo.
【狀】aliquo, alio, foras.
【解】遣配，放逐，充流，屏棄.
【例】(*ablegare*) ab aliquo, ab aliqua re. Cic.由某人，某事… dimisso atque *ablegato* consilio. Cic. 遣棄拒絕顧問計策. (*ablegare*)pueros venatum. Liv. 遣兒童出獵. hoc a fratris adventu me *ablegat*. Cic. 此事阻碍我去歡迎兄弟.

ablĭgūr-ĭo. *īs*, *īvi*, *ītum*, *īre*. v. tr.
【同】ligurio, voro, helluor.
【解】吞食，耗費，蕩產.
【例】(transl.)patria bona *abligurire*. 蕩盡祖產.

ablŏc-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr.
【解】出租，賃出.

ablū-do. *dĭs*, *si*, *sum*, *dĕre*. v. intr.
【同】differo, discrepo, absum, abhorreo, dissimilis sum.
【狀】multum non multum.
【解】不同，違逆，殊異.
【例】haec imago a te non multum *abludit*. 這張像片頗相似你.

ablŭ-o. *ĭs*, *i*, *tum*, *ĕre*. v. tr.
【同】lavo, purgo, eluo, rigo, expio, abstergo.
【解】❶洗滌，洗去. ❷(宗教取潔)．消除，拭去，塗抹，隱沒.
【例】❶ (*abluere*) Ulixi pedes. Cic. 洗伍理思的脚. quin tu maculas, sordes *abluis* (eluis)? 你何不洗去塵垢汚點？ ❷ superioris vitae maculas egregiis factis *abluit*. 藉卓越行爲洗去前半生的汚點. perturbatio animi placatione *abluitur*. 心中紊亂因平靜而止息.

ablūti-o. *ōnis*.
【解】洗滌，滌除，取潔.
【例】*ablutio* peccatoris. Hier. (罪人)滌罪禮.(取潔禮).

ablūt-us. *a*, *um*. part. v. *abluo*.
【解】洗滌，受洗禮者.

abnăt-o. *ās*, (*āvi*, *ātum*), *āre*. v. intr.
【解】泅泳，(浮水)逃避.

abnĕgāti-o. *ōnis*.*f*.
【解】否定，節慾，克己.

abnĕg-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v, tr.
【同】nego, pernego, abnuo, retracto, renuo, recuso.
【解】❶否定，拒絕，辭却. ❷否認.
【例】❶ (*abnegare*) alicui aliquid. Virg. 拒絕某事與某人. (*abnegare*) Deum ac fidem (a vera religione discedere, deficere).背棄天主，背棄信德(背教). (*abnegare*) vitam producere. Virg. 拒絕延長生命.
❷ (*abnegare*) depositum, pecuniam. Plin. 否認託管之物,銀錢.(拒絕交還).

abnĕp-ōs. *ōtis*. m.
【解】玄孫，四代孫.

abnept-is. *is*. f.
【解】玄孫女.

abnoct-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v.intr.
【解】在家外遲夜，在外住宿.

abnōdāt-us. *a*, *um*. part. v. *abnodo*.
【解】砍樹節者.

abnōd-o. *ās*. (*āvi*, *ātum*), *āre*. v. tr.
【解】砍樹節木瘤.

abnormāl-is. *e*. adj. status mentis.
【解】心理病態.

abnormāl-is. *e*. adj. psychologia.
【解】變態心理學.

abnorm-is. *e*. adj. (*ab normis*)
【同】vastus, immanis, enormis.
【解】出規.(逾度),(不循常例),龐大,古怪者.

abnŭĭtūr-us. *a*. *um* (adj.)part.futur. v. *abnuo*.
【解】搖首，推辭.

abnŭ-o. *ĭs*, *i*,(*tum*),*ĕre*. v. tr.
【同】renuo, recuso, nego. X. Annuo, aio, concedo.
【解】❶ 搖首(示意)拒絕，不允. ❷ (fig.) a)推辭，謝絕. b)否定，否認.
【例】❶manu *abnuit*. Liv. 搖手.(不允). (*abnuere*) aliquid alicui. 不允某人請求. (*abnuere*) alicui de re.論某事不允其請求. jussa *abnuit* miles.兵士抗命. cognomen Bruti non *abnuit*. 浦盧不反對接受(愚魯)綽號. nullum facinus *abnuere* solet. 習慣應承(不推辭)大事. tua erga me voluntas nihil unquam studio meo *abnuit*. 凡吾所願者，你總不推辭.❷(*abnuere*)aliquid. 否定某事. non *abnuitur*.Liv.不否認. non *abnuere* quin. Tac.不反對…

ăbŏl-ēo. *ēs*, *ēvi*, *ĭtum*, *ēre*. v. tr.
【同】antiquo, rescindo, tollo, deleo, extinquo.
【解】毀壞，破壞，消滅，廢弛，滅跡.
【例】 Sylla senatusconsulta, tabulas *abolevit*. 徐拉破壞了國會法令，及國家律例. (*abolere*)memoriam flagitii.不復記憶醜行. aquis aut igne *abolere*. 用水火毀壞一切. homo perditus magistratum civibus, vires reipublicae *abolevit*; conscientiam

tamen generis humani *abolere* non poterit. 敗類給公民廢除了官制，爲國家破壞了原力，然而總不能泯滅人類的天理良心. tempus iram, dolorem, *abolet.* 時間消弱人之忿恨痛苦.

ăbŏle-sco. *scĭs, vi, scĕre.* v. intr.

【同】antiquor, rescindor, tollor, deleor, decresco.

【解】漸衰，漸廢，枯萎，褪色.

【例】vinea non *abolescit.* 葡萄園不頹廢. nondum memoria *aboleverat.* 尙未忘記. poena *abolevit.* Gell. 刑罰已鬆弛.

ăbolītī- o. *ōnis.* f.

【解】廢弛，取締，豁免.

【例】*abolitio* facti. Sent. 取締事實.

ăbŏlit-us. *a, um.* part. v. *aboleo.*

【同】absolutus, antiquatus, abrogatus.

【解】廢止，廢弛，革除.

【例】mores *abolitos* unus retinet. 一人保持已廢弛的慣例. leges *abolitas* protrahit. 延續保持已廢弛的法律. aedes deorum igni *abolitas* instaurare. 重建焚毁之神殿.

ăboll-a. *ae.* f.

【解】哲士外衣，普通外衣，氅衣，戎衣.

【例】facinus majoris *abollae.* Juv. 更榮顯哲士之罪行.

abōmĭnand- us. *a, um.* adj.

【同】detestabilis, detestandus, execrandus, execrabilis, horrendus, detestatione dignus.

【解】可惡，可憎恨者. 討厭者.

【例】infelicitas *abominanda.* 討厭的災禍.

abōmĭnātī-o. *ōnis.* f.

【解】排斥，厭惡，憎嫌，厭惡之事.

abominationis studium.

【解】憎恨.

abōmĭnāt-us. *a, um.* part. v. *abominor.* (ex v. passivo *abomino,* vel dep. *abominor.*)

【解】被怨恨，憎嫌者. 擯斥，厭惡者.

ăbōmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (ordinarie usurpat. particip.)

【解】厭惡，痛絕如不祥者.

ăbōmĭn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.

【同】execror, detestor, fugio, horreo, abhorreo.

【解】❶ 迴避，痛絕，排斥，(視如不吉利者). ❷使人驚駭，企圖避免者.

【例】❶ quod *abominor*! Ov. 我望神祛除者. quis non *abominetur* civilis belli auctorem? 誰不痛惡發動內戰之人? ❷quod *abominandum.* Liv. 使人驚駭者. nominata inter epulas incendia, fusis aquis sub mensa *abominantur.* 宴會時偶提起火災，則洒水桌上以祛除之.

ăbŏrīgĭn-es. *um.* m. pl.

【解】土著，原始居民.

ăbŏr-ĭor. *ĕris, tus sum, īri,* v. dep. tr.

【解】死亡(fig.) 消滅.

【例】fetus, arbores *aboriuntur.* 胎兒流產，樹木枯死. vocem *aboriri* videmus. 我們注意聲音中斷. *aboriri* fetum, Arn. 胎兒流產.

ăbortī-o. *ōnis.* f.

【同】immaturi fetus ejectio.

【解】流產，墮胎，打胎.

【例】*abortionem* persuadere. 勸人打胎.

ăbortīv-us. *a, um.* adj.

【同】abortu natus.

【解】流產者. (先期產生者).

【例】fetus *abortivus.* 流產.

1. ăbort-ŭs. *ūs.* m.

【同】partus intempestivus.

【解】打胎，流產.

【例】*abortum* procurare. 人工打胎. fetum *abortivum* edere, eniti, egerere. (*abortum* facere). 打胎，流產. fetum medicamentis abegit. (*abortioni* operam dedit: fetum *abortione* edidit). 人工打胎. *abortus* directus, indirectus. 直接殺胎兒，間接殺胎兒.

2. ăbort-us. *a, um.* vide **aborior.**

【解】流產者.

abrā-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr.

【同】rado, corrado, tollo, aufero, subripio. (transl. elicio, extorqueo.)

【狀】penitus.

【解】刮去，削去，除去.

【例】barbam, supercilia *abradere.* 刮鬚，剃眉. vidit se litium terrore nihil ab eo *abradere* (pecuniae) posse. 他見恐嚇起訴，不得攫取金錢. indicia finium *abradit* Nilus. 尼羅河冲破一切田界.

abrās-us *a, um.* part. v. *abrado.*

【解】被剝削，剃，削平，破壞者.

【例】*abrasae* fauces. Luc. 刎頸.

abrĕnuntī-o. *ās, āre.* v. tr.

【解】棄絕，拒絕，斷絕，輕棄.

abrept-us. *a. um.* part. v. *abripio.*

【解】被牽引，奪取，掠奪者.

【例】*abreptus* amore. Stat. 爲愛情所牽引.

abr-ĭpĭo. (vel) **arr-ĭpĭo.** *ipis, ĭpuī, eptum, ipĕre.* v. tr. (*ab rapio*)

【同】rapio, surripio, eripio, abstraho, tollo, aufero.

【解】奪取，佔取，抽取，拔出，牽引.

【例】(accus. cum ablat. et *a. ad. ex, de,* vel dativ.) pecora littori *abrepta.* Plin.

海岸牲畜被掠奪. procul a terra tempestate *abreptus* est. 被風吹，遠離地面. filius a complexu matris *abreptus* est. 由母親懷中兒子被奪去. (transl. figur.)感情衝動. (ad vehementes animi affectus) quasi aestus iracundiae eum in altum *abripit*. 怒火塡胸.

abrō-do. (vel)**arro-do,** *dis, si, sum, dĕre.* v. tr.
【同】rodo, corrodo. exedo, dentibus abscindo.
【解】嚙，侵蝕.

abrŏgātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】廢弛，廢除，取消，取締.
【例】lex septa difficultate *abrogationis.* 法律不易廢弛. *abrogatio* legis. 法律的廢止. (廢除).

abrŏgāt-us. *a, um.* part. v. *abrogo.* vide. **abrogo**
【解】廢除者，取締者.

abrŏg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ab rogo*)
【同】rescindo, dissolvo, aboleo, antiquo, adimo, aufero, minuo, interdico, refigo, abdico, consensu publico irritum facio, tollo, oblittero, X. Rogare legem.
【狀】aequaliter.
【解】❶取消(信用). ❷廢除法律. ❸罷免職權.
【例】❶ (*abrogare*) fidem alicui. Plin. 取消對某人信用. (*abrogare*) libertatem. Arn. 取消自由. (*abrogare*) falsorum deorum cultum. 取消諸邪神敬禮. ❷legem, plebiscitum, suffragiis, comitiis *abrogare.* 民衆開會票決，廢弛平民律. (*abrogare*) legem (solvere, extinguere, evertere). 廢弛法律. ❸ (*abrogare*) potestatem, jurisdictionem. 罷免職權, 裁判權(*abrogare* magistratum alicui. Liv. 撤某人職.

abru-mpo. *mpis, pi, ptum, mpere.* v. tr.
【同】rumpo, avello, abscindo, libero.
【狀】ex.
【解】❶ 解脫，强離，分開，隔離. ❷分裂，破碎，撕破 ❸(fig.)，中斷，中止.
❶(*abrumpere*)se latrocinio Antonii. Cic. 脫離安多尼匪黨. pars velut *abrupta* a cetero populo. Liv. 相似脫離其他百姓的部分. *abruptae* procellae. Virg. 狂風怒浪. ❷ *abruptis* nubibus. Virg. 撥開雲霧. *abrupto* ponte. Tac. 斷橋. *abrumpere* vincula 解脫桎梏. *abrumpere* rem inchoatam. 半途而廢. (中止) ❸ (fig.) vitam sibi desperatione *abrumpere.* 失望自殺. metum, spem *abrumpere.* 不復恐懼，絕望. *abrumpere* dissimulationem. Tac. 不復矯飾.

abruptē. adv.
【解】驟然，倉猝，急劇，迅速.
【例】*abrupte* agere. Just. 倉猝行事.

abruptĭ-o. *ōnis.* f. (*abrumpo*)
【解】斷絕，折斷，破裂，決裂.
【例】*abruptio* corrigiae. 履帶折斷. illa, quam scribis, *abruptio* non placet. 你之書法不連貫使人不悅. *abruptio* Missae. 彌撒中止.

abrupt-um. *i.* n. (*abruptus*)
【解】❶ a) (plur.) 片斷，切斷部份. b)絕壁，斷崖. ❷ (sing. et plur.)深淵，旋渦.
【例】❶ *abrupta* viarum. Luc. 峻險之路. per *abrupta.* 經過險路. ❷trahi per *abrupta.* Tac. 捲入旋渦. sorbere in *abruptum.* Virg. 陷入深淵. tractus in *abruptum.* Tac. 墜入深淵.

abrupt-us. *a, um.* part. v. *abrumpo.*
【同】disruptus, confractus, praeruptus.
【解】❶ (論地勢)峭直，險峻，斗直，懸崖斷壁. ❷ (論文辭)簡短文詞. ❸ (論性情) 乖戾，粗野，剛愎.
【例】❶ vallis in ingentem altitudinem *abrupta.* 峭直險峻的山谷. ❷ dictis *abruptis* utitur. 用簡短文詞. *abruptum* dicendi genus. Quint. 簡約文詞. ❸ homo ingenii praecipitis et *abrupti,* contumaciae *abruptae.* 稟性冒昧粗野，傲慢乖戾.

abs. (vel) **a.** praep. cum ablat.
【解】從. 由(距離)
【例】*abs* re non est, te interesse (non est alienum, te interesse) 你在場並無不可. (無不相宜之處).

abscēdentĭ-a. *um.* n. pl.
【解】深遠，目不可見.

abscē-do. *dis, ssi, ssum, dĕre.* v. intr.
【同】recedo, discedo, abeo, X. Accedo.
【狀】a, ab, de, procul, hinc, illinc, inde, retro, hac, aliquo, e.
【解】❶ 離別, 離去. a) (alsol.) b) (cum *ad*) c) (cum *ad* vel non) ❷ 退縮，引退，退以自全.
【例】❶ a) (absol.) *abscede.* Plin. 退去. metus *abscessit.* 不復恐懼. somnus *abscedit.* 不能入睡. b) (cum *a*) (*abscedere*) ab aliquo. Liv. 辭別某人. (*abscedere*) ab urbe. Liv. 離城. (*abscedere*) Armenia. Tac. 離去亞爾美尼亞. (*abscedere*) civibus. Liv. 離別國人. (*abscedere*) a reipublicae foro. Liv. 離去公共場所. a republica ne vestigium quidem *abscessit.* 未離國境一步. c) (*abscedere*) ab obsidione (vel) obsidione. Liv. 放棄圍城. (*abscedere*) custodia Ioniae. Liv. 不復守護約尼亞.

(*abscedere*) civilibus muneribus. Liv. 辭官職. credens *abscedere* vitae. Stat. 相信無生活希望. ❷ (opponitur accedo) *abscedit* aegritudo. Plaut. 病癒.

abscessĭ-o. *ōnis.* f.
【同】abscessus, discessus.
【解】別離，離棄.

abscess-ŭs. *ūs.* m.
【同】recessus.
【形】longinquus.
【解】❶ 離別，離去，距離. ❷退隱，引退.
【例】longinquo solis *abscessu.* 日距離遙遠.

abscī-do. *dis, di, sum, dĕre.* v. tr. (*abs caedo*)
【解】❶ (propr.)割斷，分解. ❷(fig.)a) 切斷，分開，截斷. b) 中止，斷絕.
【例】❶ (*abscidere*) caput. Cic. (砍頭). 斬首. ❷*abscisus* in duas partes exercitus. Caes. 將軍隊切斷. *abscisa* aqua. Liv. 分開水勢. (紆廻水流) *abscisa* spes. 絕望.

absci-ndo. *ndĭs, di, ssum, ndĕre.* v. tr.
【同】scindo, discindo, seco, amputo, lacero, separo.
【狀】ab, a.
【解】撕開，拔除. (破裂，裂碎.).
【例】(*abscindere*) alicujus tunicam a pectore. Cic. 撕破人胸前內衣. (*abscindere*) caput cervicibus. 斬首. *abscissa* comas. Virg. 拔去頭髮. venas *abscindere.* Tac. 撕破(剖開)血管. (*abscindere*) plantas de corpore matrum. 從母枝上砍去嫩芽. (*abscindere*) sibi omnium rerum respectum, praeter victorias. 除勝利外，一切皆不顧慮.

abscīsē. (vel) **abscisse.**
【解】撕開，破裂狀.

absciss-us. *a, um.* part. v. *abscindo.*
【解】撕開，撕破者.

abscīs-us. *a, um.* part. v. *abscido.*
【同】abruptus, praeruptus, praecisus.
【解】❶險峻，隔離者. ❷簡短，刪削者. (不完整). ❸梗直，剛愎，乖戾者.
【例】❶aditus ad arcem *abscisus* et abruptus. 通堡壘之路，險峻峭拔. insulae a continente *abscisae.* 隔離大陸之島嶼. ❷ verba *abscisa.* Quint 間斷言詞. ❸genus castigationis *abscisum.* 酷刑. *abscisior* justitia. V. Max. 過嚴的裁判. oratio aspera et *abscisa* 生硬而不完整之演詞.

absconditē. adv.
【同】occulte, clam.
【解】❶ 隱匿，遮蔽，暗密狀. ❷ 深奧，晦暗狀.
【例】de voluptate nec acutissime nec *abscondite* disserit. 暢談娛樂，既不銳銳，又不深刻.

abscondĭt-us. *a, um.* part. v. *abscondo.*
【同】abditus, reconditus, abstrusus.
【解】❶ 隱匿不見. ❷ 神秘，秘密者.
【例】*absconditae* insidiae, jus pontificum *absconditum,* obscurum. 暗地埋伏. 司祭的神密職權.

abscond-o. *ĭs, i,* (*ĭdi*), *ĭtum, ĕre.* v. tr.
【同】occulto, celo, abdo, abstrudo, opprimo, condo. X. Aperio, resero, recludo, emineo, appareo.
【解】❶ 遮蔽不見. ❷ 隱匿，矯飾.
【例】❶ protinus aerias Phaeacum *abscondimus* arces. Virg. 斐亞西的巍峩堡壘遂即消失. (在我們眼簾中). in lateras se *abscondit* (abdit). 藏自己在磚塊間. fumus *absconderat* caelum. Curt. 火烟遮天蔽日. *abscondimus* fugam furto. Virg. 我們潛逃. ❷ consilia sua *abscondit.* (clausa habet consilia). 隱藏自己的機密. *abscondimus* pueritiam. 兒童時期已過.

abscons-us. *a, um.* part. v. *abscondo.*
【解】隱蔽，藏匿者.

abs-ens. *entis.* part. v. *absum.*
【同】remotus, non praesens.
【解】不在場，缺席者.
【例】*absentis* desiderium epistolis leniamus. 通書信可以慰藉懸念之情. de *absente* altero, secundum praesentem judicare. 一方不出庭，依出庭者，判決. nulla *absentis* ratioest habita. 不在場者不算數. (passiv.) (tu) deligere consul *absens.* Cic. 你不競選而當選執政官.

absentĭ-a. *ae.* f.
【形】levis, longa, brevis, dura, maesta, tristis.
【解】不在場，缺席.
【例】*absentiam* moleste fero. (你)不在場，我心憂傷. acre mihi desiderium movet *absentia* tua. 因不得見你，我非常想念. ipsa *absentia* desiderium accendit videndi tui. 因未得晤面，致使我非常想見你. vereor *absentia* mea levior sit apud te. 同你握別之後，我怕你竟漠然視之. (*absentia*) in sponsalibus faciendis. 在訂婚時不在場. in praestando consensu matrimonii 在表示婚姻的合意時不在場.

abs-ĭlio. *ĭlis, ĭlii,* (et) *ilŭi, ultum, ilīre.* v. intr. (*ab salio*)
【同】saltu alicunde recedo.

【解】躍出，逃跑.

absĭmĭl-is. *e.* adj.
(usurpatur saepe cum conj. negativ.; *non, haud, nec, neque*, et dat.)
【同】dissimilis, dispar, impar.
【解】不相似，不同，互異，區別.
【例】non *absimilis* Tiberio. 相似帝伯略. non *absimilis* forma muralium falcium. 與城垣上鐮刀相似者.

absinth-ĭum *ii.* n.
【解】❶苦艾. ❷味苦而有益衛生之物.

absinthiāt-us. *a, um.* adj.
【解】與艾混合者.

abs-is. *ĭdis.* f.
【解】❶ 弧形(穹窿式)建築. ❷行星軌道.
【例】commissurae *absidum*. Plin. 行星交會點(天文).

abs-isto. *istĭs, tĭti, tĭtum, istĕre.* v. intr.
【同】discedo, abscedo, abeo, cesso, desino. desisto.
【解】❶(propr.)離開，退去. ❷(fig.)停止，放棄.
【例】❶ (*absistere*) ab aliqua re. Cic. 離開某事. (*absistere*) vestigiis hostis. Liv. 失去敵人踪跡. (路線). ab ore scintillae *absistunt*. 滿面生輝. (*absistere*) a sole. 距離太陽. ❷ (*absistere*) oppugnatione. Liv. (*absistere*) obsidione. Liv. 停止攻城. (圍攻). (*absistere*) incepto (ab incepto desisto). Liv. 中止. (*abistere*) bello, peccando. 停戰，停止犯罪. (*absistere*) continuando magistratu. Liv. 辭職，退休. *absistamus*. Virg. 我們止於此.

absŏlesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】漸…陳舊. (不合時代).

absit. subj. praes. v. *absum*.
【解】巴不得不，絕不，勿如此.
【例】procul *absit*. Apul. 希望絕不. *absit* te ista quaerere. S. Sev. 你萬勿尋此. *absit* ut Milonem deseram. Apul. 我萬不遺棄米洛.

absŏlūtē. adv.
【解】❶ 斷然，完全. ❷絕對(普遍).
【例】perfecte atque *absolute* beatus. 充份並絕對的福樂.

absŏlūti-o. *ōnis.* f. (*absolvo*)
【同】perfectio.
【形】perfecta, constans.
【解】❶清償. (收淸)，赦免. ❷完成，結束.
【例】❶ *absolutio* majestatis. Cat. 寬宥犯上罪. *absolutio* debiti. 淸償債務. *absolutio* peccati. 赦罪. dare *absolutionem*. 赦免罪. denegare *absolutionem*. 拒絕寬宥. differre *absolutionem*. 延期寬赦. ego mea oratione *absolutionem* tibi confeci. 因我的演講，你獲得寬恕. *absolutio* danda, neganda. differenda, conditionata 予以赦免，不予以赦免，延期赦免，有條件赦免. ❷ ad hujus *absolutionem* operis multa desunt. 爲完成這部著作，尙缺少很多.
【註】**absolutismus.** *i.* m. 絕對論.

absŏlūt-us. *a, um.* part. v. *absolvo.* *-tior. -tissimus.*
【同】perfectus, peractus, liber, judicio dimissus.
【狀】perfecte, plane.
【解】❶ ，開釋，完成者. ❷ 完整，純全，絕對者，
【例】❶ *absolutus* a judicibus. (judicio *absolutus*, liberatus). 宣判開釋. culpa, crimine *absolutus*. 蒙罪赦. ❷ orator omnibus numeris *absolutus*. 十足完善的演說家. os *absolutius*. Quint. 更漂亮的面孔. argumentatio *absolutissima*. 極圓滿的論證. nomen *absolutum*. Prisc. 斷語. *absolutus* cultus. 絕對敬禮，直接敬禮.

absol-vo. *vĭs, vi, ūtum, vĕre.* v. tr.
【同】perficio, conficio, perago, transigo, finem impono, ad exitum perduco.
【狀】aperte, bene, copiose, honeste, perfecte, plane. ❶ 解羈絆，解脫，解除，開釋. ❷ 償還，饒恕. ❸ 完成，結束.
【例】❶vinculis *absoluti*. 被開釋. (出獄)恢復自由. *absolvere* aliquem cura. Sall. 解人憂慮. (*absolutus*) criminum vinculis. 解脫罪惡之桎梏. ❷omnibus sententiis *absolvi*. Cic. 全體同意寬赦. praevaricatione *absolutus*. Cic. 饒恕瀆職之罪. ❸Catone *absoluto*. 讀完賈道著作. paucis verum *absolvere*. Sall. 用數語概括眞理. pensum *absolvo*. 我作業(作課)旣畢. fidem *absolvo*. 爽約. (失信). honestas omnis quatuor partibus *absolvitur*. 正義包括四項.

absŏnē. adv.
【解】音調不正，音韻不合，聲調不協.
【例】non *absone*. Gall. 不拙劣. non *absone*. Arn. 不無道理.

absŏn-us. *a, um.* adj.
【同】dissonus, male consonans, discrepans, discors, repugnans, male conveniens.
【解】❶聲調不合，(逆耳，難聽)，不正確，不適合. ❷齟齬不合.
【例】❶voce *absonus*. (vox *adsona*.) 聲調不合. ❷(*absonus*) alicui, alicui rei. (*absonus*) ab aliquo. 對某人某事不相宜. dicta fidei *absona*. 不可信的話. *absoni* mores

et inconditi. 不規則，不稱身份的品行.

absor-bĕo. *bēs, bŭi, ptum, bēre.* v, tr.
【同】sorbeo, exhaurio, devoro, rapio, absumo, abligurio.
【解】❶吸收，吞噬. ❷蕩盡，傾覆，消耗.
【例】❶ vide ne te aut consuetudinis, aut gloriae quidem aestus *absorbeat*. 預防勿因積習，或貪圖功名的慾望，而致失敗. ❷ quae Charybdis tam vorax, quae tot res tam cito *absorbere* potuisset? 甚麼陷害人的漩渦，如此迅速的消耗了大批財物?

absorpt-us. *a, um* part. v. *absorbeo.*
【解】吞食，消耗者.

absquĕ. praep. cum abl.
【同】sine.
【解】無，除此，除外.
【例】*absque* te esset, hodie non viverem. Plin. 若當日無你，則吾今日不得生. *absque* te foret, alia fortuna uterer. 若無你，我將享受其他(更大)幸福.

abstēmĭ-us. *a, um* .adj.
【解】戒酒者. 淡泊有節者.
【例】vini *abstemius* (abstinens). 戒酒者. gaudetque maris *abstemius* undis. Virg. 風平浪靜，心中愉快. mulieres Romae aetatem *abstemiae* egerunt. 婦女們度過了羅瑪節約時期. *abstemium* prandium. Gell. 淡泊的午餐.

abstent-us. *a, um.* part. v. *abstineo.*
【解】節制，避免者.
【例】*abstentus* heres. Dig. (qui refuse de se porter heritier). 不留後嗣者.

abster-gĕo. abstergo. *gēs, (gis)si, sum. gĕre.* v, tr.
【同】tergo, detergo, purgo, deleo.
【狀】plane.
【解】❶ 拭淨，揩去. ❷ 除去，止息，消散.
【例】❶(*abstergere*) frontem. 揩去額上 (汗) (*abstergere*) lacrimas ab oculis eorum. 拭乾他們的眼淚. ❷epistola tua mihi metum omnem et luctum *abstergit*. 你的信止息了我的驚懼悲傷. senectutis molestias blanda amicorum consuetudine *abstergito*. 你們應以朋友間適意的酬酢，消除老年時代的煩惱. (*abstergere*) ramos. 拧去船槳.

absterr-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr.
【同】terreo, deterreo, ardeo, prohibeo, terrorem incutio.
【解】❶ 警戒. ❷ 畏避，驅除.
【例】(*absterrere*) ab aliqua re. Cic. 戒行某事. (*absterrere*) bello. Tac. 廻避戰爭 **a**) non *absterrebis* me a consilio. 不能警戒我變更計劃. **b**) (*absterrere*) hostem. 驅逐敵人. **c**) (*absterrere*) vitiis. Hor. 畏避惡習. **d**) minae tuae neutiquam a coepto consilio me *absterrebunt*. 你的恐嚇決不能使我變更計劃. **e**) *absterrere* a se supplicem. 廻避求情者. **f**) a frumento anseres *absterrere.* 驅逐鵝群離開麥堆❷. non *absterrere* quin. V. Max. 不廻避…

absterrit-us. *a, um.* part. v. *absterreo,*
【解】遠離，廻避者.

absters-us. *a, um.* part. v. *abstergeo*(vel) *abstergo*
【解】拭淨，滌除者.

abstĭn-ens. *entis.* part. v. *abstineo.* -*tior,* -*tissimus.*
【同】temperans, sobrius, moderatus, parcus, suo contentus, continens, modestus.
【狀】mirifice.
【解】❶節制，淡泊，簡樸，謹愼，禁用者. ❷大公無私，不顧私利者.
【例】❶ oculos *abstinentes* habet. Cic. 謹守眼目. ❷ (*adstinentes*) pecuniae (genit.) Hor. 不貪銀錢. alieni *abstinentissimus.* (genit.) Plin. 絕不貪他人財物.

abstĭnentĭ-a. *ae.* f.
【同】sobrietas, tenuis (parcus) victus, modicus cibus, modestia, continentia.
【形】admirabilis, incredibilis, summa, parca, sana, longa, sancta, dura.
【註】per *abstinentiam* cohibemus nos ab alienis, per continentiam a voluptatibus.
【解】❶ 抑止，節制，節食，齋戒，小齋. ❷ 淸廉，節操，(不貪汚自私)，節用，節儉. ❸節慾，貞操.
【例】❶*abstinentia* finire. Tac. 不食而死. post unius diei *abstinentiam*. 一日斷食之後. vini ciborumque *abstinentia* febris mitigatur. 節制飲食，則瘧疾熱度漸退. ❷ tentata est ejus *abstinentia*. V. Max. 曾試其廉潔. ❸ Scipionis *abstinentia*. V. Max. 西比約之節操. *abstinentiae* obligatio, excusatio, dispensatio. 小齋的義務，解除小齋，理由豁免，免除小齋.

abst-ĭnĕo. *inēs, inŭi, entum, inēre.* v. tr. (vel) intr. (*abs teneo*)
【同】prohibeo, tempero, contineo.
【狀】facile, vix.
【解】❶ tr: 遠離，避免，制止. ❷intr: 戒禁，脫免.
【例】**I.** ❶ **a**) (*abstinere*) ab aliquo, ab aliqua re manus. 不動某人，某物. (*abstinere*) a Siculorum argento cupiditatem aut manus. Cic. 不貪不取西細利人的財寶. (*abstinere*) ab aede ignem. Liv. 阻火

焚燒神殿. (*abstinere*) manus ab alicujus pecunia, sermonem de re. 不貪人金錢，不談論某事. b) (*abstinere*) eorum populorum finibus vim. Liv. 不侵犯彼民族之邊境. (*abstinere*) direptione militem. Liv. 禁兵搶掠. c) mare *abstinere*. 避海. (*abstinere*) Aeneae Antenorique omne jus belli. Liv. 對黑厄及昂太奧利，不施行戰爭權利. ❷ a) se *abstinere* ab aliqua re. 戒用某物. (*abstinere*) scelere. Cic. 避惡. (b (absol.) se *abstinere*. Liv. 不參加.
II. ❶ (*abstinere*) praelio. Caes. 避免交鋒. (*abstinere*) faba. Cic. 戒用蠶豆. ❷ (*abstinere*) a mulieribus. Caes. 不玷辱婦女. (*abstinere*) ne a legatis quidem violandis. Liv. 連使臣也不能避其侮辱. ❸ non *abstinere* quin (quominus)...Plin. 不自禁不...

abst-o. *ās, ĭti, āre.* v. intr.
【解】在遠處，立於遠處.
【例】*abstandus* est. Plin. 當在遠處.

abstractio. *onis.* f. 抽象，捨象.

abstract-us. *a, um.* part. v. *abstraho.*
【同】avulsus, disjunctus, abductus.
【解】抽出，抽象的，捨象的，强引，分開者. (分心走意).
【例】*abstractus* a sensibus. 感覺麻木. a liberis *abstractus*. 與子女分離. *abstractus* a religione sensus. 敬神不誠心. *abstractus* conceptus 抽象的概念. *abstracta* idea 抽象觀念. *abstractus* terminus. 抽象名辭.

abstră-ho. *his, xi, ctum, hĕre.* v. tr.
【同】abripio, avello, avoco, abduco, removeo, dimoveo, divello.
【狀】a, ab, de, e.
【解】❶ 抽取，拉出，摘下，解脫，脫離. ❷ 誘導，牽引.
【例】❶a) (*abstrahere*) a rebus gerendis. Cic. 解職. (撤職). (*abstrahere*) a sollicitudine. Cic. 不復顧慮. a corpore animus *abstractus*. Cic. 心不在焉. b) (*abstrahere*) de matris complexu aliquem. Cic 從母懷中奪去某人. c) (*abstrahere*) e sinu patriae. Cic. 從祖國懷抱中奪去. d) (frumento ac commeatu *abstractus*. Caes. 同給養及輜重分開. parto decori *abstrahi*. Tac. 被奪取獲得之榮耀. civitatem a moribus iniquitatis, a servitute *abstraxit*. 救國家於卑污作風，並免爲人奴隸. (*abstrahere*) animos a certamine. 挽回好戰之心. ❷ (*abstrahere*) ad bellicas laudes. Cic. 鼓勵人立軍功. (*abstrahere*) in servitutem. Caes. 强人爲奴. (*abstrahere*) ad supplicium. Curt. 引人受刑.

abstrū-do. *dīs, si, sum, dĕre.* v. tr.
【同】abscondo, abdo, recondo, occulto.
【狀】penitus, foris, inter.
【解】隱藏，逃避，遮掩，避免.
【例】(*abstrudere*) aulam in fano. Plin. 藏鍋於神殿中. (*abstrudere*) in silvam se. Cic. 躲藏森林中. tristitiam *abstrudere* sapientis est. 智者避免憂愁. semina flammae *abstrusa* in venis silicis. Virg. 火種藏在火石紋理中. natura veritatum penitus in profundo *abstrusit*. 大自然深藏實理在冥中.

abstrusĭ-o. *ōnis.* f.
【解】掩藏，遮蓋.

abstrūs-us. *a, um.* part. v. *abstrudo.*
【同】latens, occultus, abditus, reconditus.
【狀】penitus.
【解】❶ 隱密. ❷ 晦暗，不易解者.
【例】❶ dolor *abstrusus*. 隱憂. ❷ disputatio *abstrusior*. Cic. 過於晦暗(難解)的論證. homo *abstrusus*. 不易瞭解的人.

ab-sum. *ĕs, fŭi, esse.* v. intr.
【同】remotus, disjunctus sum, disto, desum. X. Adsum.
【狀】longe, diutius, prope, haud procul, longissime, non longe, paulisper, plurimum, prorsus, nihil, nunquam, biduo, biduum.
【解】❶ 距離. ❷ 隔離. ❸ (fig) 缺少，缺乏. ❹ 互異. ❺ 不相容. ❻ 避免. ❼ (特別說法).
【例】❶*abesse* non longe a Tolosatium finibus. Caes. 距道樂撒邊境不遠. a morte propius. Cic. 離死期更近. a Larino decem milia passuum. Cic. 距拉立奧一萬步. non longe ab eo loco. Caes. 距該地不遠. ❷ a) *abesse* -ab urbe, ex urbe, urbe. 遠離城市. b) (fig.) tantum *absum* ab ista sententia, ut... Cic. 我不同意這種見解，至於. c) (absol.) 不在場，不出席. ❸ (fig.) neque animus, neque corpus a vobis *aberit*. Sall. 我必盡心盡力，絕不離棄你們. (輔助你們). nec dextrae deus *abfuit*. Virg. 有神扶持. *abest* historia litteris nostris. Cic. 我們文藝中無此記載. ❹ longe *abesse* a natura ferarum. Cic. 同獸性大不相同. ❺ nihil *abest* a me longius crudelitate. Cic. 我最不能容忍者就是殘忍. ❻ ab hoc genere largitionis *abesse*. Cic. 避免這種慷慨好施. ❼a) non multum, haud procul, non longe, paulum *abest* quin. 差一點不… nihil *abest* quin. Virg. 一點不缺，至於不… neque multum *abest* ab eo,

quin. Caes. 所差不多,至於不… quid *abest* quin?… Liv. 還少甚麼至於不… **b)** longe *abest* ut…Cic. 相差甚遠，至於… **c)** tantum *abest* ut… Cic. 如此相差至於…(相反). **d)** tantum *abest* ut ego velim. Cic. 相差如是，至於吾肯…

absūm-o. *is, psi, ptum, ĕre,* v. tr.

【同】consumo, contero, conficio, perdo, exhaurio, prodigo, dilapido.

【解】❶ 用盡，耗費. ❷ 毀壞，敗壞. ❸殲滅

【例】❶ magna vis frumenti *absumitur*. Liv. 耗費大批食糧. (*absumere*) res paternas. Hor. 蕩盡祖產. (*absumere*) vires. Lucr. 耗費精力. (*absumere*) dicendo tempus. Cic. id tempus colloquiis *absumptum* est. 談話用去整個時間.

❷ classis *absumpta*. Liv. 艦隊被毀壞. ignis sacra profanaque multa *adsumpsit*. 許多神殿居室被火焚毀.

❸(*absumere*) reliquias pugnae. Liv. 殲滅戰後餘生. multi ferro ignique *absumpti* sunt. 許多人亡命刀火之下. hominem mors fortuita *absumpsit*. 一人猝死.

absumpt-us. *a, um.* part. v. *absumo.*

【解】毀壞殲滅者.

【例】classis *absumpta* vi tempestatis. Suet. 艦隊因遇風浪而遭殲滅. *absumpti* sumus. Plaut. 我們已無生望.

absurdē. adv. *absurdius, absurdissime.*

【解】❶ 怪聲怪調，怪腔. ❷ 奇形怪狀，乖戾，謬誤背理.

【例】❶ *absurde*. Cic. 音調不合. ❷ non *absurde* respondere. Cic. 答詞適宜.

absurd-us. *a, um.* adj. *absurdior, absurdissimus.*

【同】ineptus, turpis, alienus, minime conveniens, inconveniens. X. Conveniens, aptus.

【狀】plane, valde.

【解】❶ 聲調不協，逆耳. ❷ 牴觸不合. ❸背理，謬妄.

【例】❶vox *absurda* atque abhorrens. 音調不合，刺耳之聲. ❷ aetati alicujus res *absurda*. Tac. 不適合某人年齡之事. haud *absurdum* est. (cum infin.) Sall. 並非不相宜.

ăbundē. adv.

【同】abundanter, copiose, largiter,

【解】❶ 豐盛，富裕. ❷ 足用，充足.

【例】*abunde* est. Sen. 富餘. *abunde* magna praesidia. 足設大的營壘. *abunde* illi copiarum est. 彼兵力充足.

ăbund-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.

【同】dives sum, affluo, circumfluo, redundo, magnam copiam habeo. X. Deficior, egeo.

【解】❶ 洋溢. ❷ 豐盛，充盈. ❸ 富有，備有. ❹(absol.) 多財，富裕.

【例】❶ quando aqua *abundasset*. Liv. 水氾濫時. *abundat* sanguis per nares. Scrib. 鼻孔出血. ❷ villa *abundat* lacte. Cic. 產奶的田莊. ❸ *abundare* copiis. 兵足餉餘. ❹ *abundat* ingenio, omnibus copiis, familiaritatibus, propinquorum amore, ornamentis. 多才富有，廣交遊，親鄰里，服飾都麗. N. B. *abundare* quantitatem. Dig. 財富有餘.

ăbūsĭ-o. *onis.* f.

【解】❶ (catachresis: rhet.) 借用彷彿字. ❷ 妄用，浪費.

abūsīvē. adv.

【解】冒用，妄用.

ăbusquĕ. praep. cum ablat. (*ab usque*)

【解】自，從，由.

【例】*abusque* Pachino. Virg. 自巴其奧海角. *abusque* mane ad vesperum. 從早到晚. Tiberio *abusque*. Tac. 自帝伯路時代.

1. ăbūs-ŭs. *ūs.* m.

【同】malus usus.

【解】妄用，耗費.

【例】*adusus* in confesione 濫用解罪權.

2. ăbūs-us. *a, um.* part. v. *abutor.*

【解】妄用者.

ăbŭ-tor. *tĕris, sus sum, ti.* v. dep. intr.

【同】non recte, non suo loco, male, perverse utor.

【狀】prorsus, immoderate, insolentius, licentius, perverse, privatim, publice, ingrate, impurdenter…

【解】❶ 妄用，消耗，浪費. ❷ 全用，利用，妄用. (善用).

【例】**I.** (arch.) tr. (*abuti*) rem patriam. Olin. 浪費祖產. (*abuti*) operam. Tert. 妄費工夫. (*abuti*) caseum. Cat. 全用乾酪. **II.** intr. ❶ (*abuti*) sole. Cic. 利用日光. (*abuti*) otio. Cic. 全用空閒時間. ❷ (*abuti*) sagacitate canum ad utilitatem nostram 利用犬之嗅覺靈敏，以利吾人. ❸(*abuti*) militum sanguine. Caes. 妄使戰士流血. (喪命). (*abuti*) alieno nomine ad suum quaestum. 妄用他人名義，圖謀私人利益. (*abuti*) fortunis, gloria nominis ad superbiam. 妄用財富榮譽爲矜張自己. (*abuti*) perfidia, scelere ad exitum alicujus. 妄用奸謀毒計，傾害人的性命. ❹ opera in studium *abutor*. (in bonam partem). 用功讀書.

ăbyss-us. *i.* f. (term. eccles.)
【解】深淵，地獄.
ac. conj. copulativ.
【同】et, que, atque, quam.
【解】而且，況且，也，又，再者.
【例】*ac* primum ex te quaero. 我先問你. perinde (quam que) doctus *ac* pius. 德學兼優. aliter (secus contra) *ac* existimabam accidit. 事出意外. (出我意想之外).
ăcăcĭ-a. *ae.* f.
【解】莿毬花. (豆). (荆毬花).
Acădēmĭ-a. *ae.* f.
【同】gymnasium, Athenis Ceramicus, lycaeum.
【形】adolescentior, antiqua, florens, media, nova, procax, recentior, vetus, umbrifera, volatica, sui similis.
【解】❶昔日在雅典，布拉圖講學之學園. ❷羅瑪城外，西塞祿在都斯古路別墅開辦之學校. ❸(metaphorice) 布拉圖哲學院. ❹學舘，學院，學會，演奏音樂會，遊藝會，(翰林院). 通儒院.
Acădēmĭc-us. *a, um.* adj.
【解】學舘者，翰林院者.
Acădēmĭc-i. *ōrum.* m. pl.
【形】sapientes, novi, veteres, diserti, antiqui.
【解】哲學士，哲學舘員，翰林院學士.
【例】*academici* libri. Cic. 西塞祿作品名. *academici* et peripatetici rebus congruentes, nominibus differunt. (布拉道)學舘哲士及(亞利斯道) 學園哲士，名稱雖異，而實事相符.
Acădēm-us. *i*, m. nom. propr. 希臘英雄名.
ăcălanth-is. *idis.* f.
【解】金鶯. (黃雀).
Acăm-ās. *antis.* m. nom. propr. hom.
【解】希臘人名(Thesee及Phedre)之子.
ăcanthĭn-us. *a, um.* adj
【解】莨劳花者.
acanth-us. *i.* m. f.
【解】❶ m. 莨劳花(美洲產)其葉狀可供建築式樣. ❷ f. 埃及一種常青刺樹.
ăcātĭ-um. *i,* n. (diminutivus *acatus*)
【解】小船，船帆.
ăcăthŏlĭc-us. *a, um.* (term. eccles.)
【解】非公教徒.
Acc-a. *ae.* f. nom. propr. mulier. 人名 ❶(在 Virg. 著作中) Camille 之彩伴. ❷Acca Larentia: Romulus之乳母名.
accant-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*adcanto*)
【解】伴唱，同唱.
accē-do. *dĭs, ssi, ssum, dĕre.* v. intr.
【同】adeo, appropinquo, appello, advenio, advento, adjungor, advolo, contingo, accedo. X. Decedo.
【狀】extrinsecus, intempestive, propius, promptius, obviam, quam maxime, invitius, occultius, pressius, prudentius.
【解】I. intr; a.) 去到，走至，進至，走向. b.) 加添，增益. II. tr: 接近.
【例】I. [A] ❶ a) (ad)接近 (*accedere*) ad aliquem. Cic. (進)到某人處. (*accedere*) ad castra. Caes 到營壘附近. (*accedere*) ad hastam. Nep. 參加拍賣. (*accedere*) ad oppidum. 臨城. b) (in) 進入 (*accedere*) in funus. Cic. 參加送葬行列. ❷ (反對敵視) (*accedere*) ad castra. Cic. (去)抵抗駐兵. ❸(去見…) (*accedere*) ad aliquem. (alicui) 會晤某人. ❹(fig.) (接受) a) (*accedere*) ad rem publicam. Cic. 接受公共職務. (*accedere*) ad causam. Cic. 負責(訴訟)辯護. b) (*accedere*) propius ad mortem. Cic. 更近死期. c) (*accedere*) ad veritatem, (veritati). Cic. 近乎事實眞理. d) (*accedere*) ad facinus. Cic. 將行不義. (大惡). (*accedere*) ad poenam. Cic. 準備懲罰(處罰). (*accedere*) ad dicendum. Cic. 準備發言. (*accedere*) ad pericula. Cic. 冒險. (*accedere*) ad pactiones. 聯盟. e) (*accedere*) ad condiciones. Cic. (同意)接受條件. (*accedere*) sententiae, partibus alicujus. 同意某人，與人一致. [B]. ❶ illi aetas *accessit.* 年齡已邁. *accessit* ei cura. Cic. 增其顧慮. (*accessit*) ad rem, (rei). Cic. 增加某項. ❷ a) *accedit* illud etiam quod.. Cic. 除此之外，還要附加，就是... ad occupationes meas *accedit,* quod.. Cic. 在我職務之外，還有... b) *accedit* ut.. 此外，還要... c) summa virtus ad deos *accedit.* 大德使人近似神明.
II. ❶ *accedere* aliquem. 接近某人. si qua (neutr. plur.) clementer *accedi* (passiv.) poterant. Tac. 此山若有可以爬上的斜坡. ❷ a) (*accedere*) naturae partes. Virg. 接近大自然的(神秘)境界. b) (*accedere*) periculum. 冒險. c) (*accedere*) societatem nostram. Tac. 加入我們的團體.
accĕlĕrāti-o. *ōnis.* f.
【解】迅速，加速.
accĕlĕrāt-us. *a, um.* part. v. *accelero.*
【解】加速度者.
accĕlĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】maturo, celero, propero, festino, premo, urgeo. X. Tardare.

【解】❶intr: 趕快，忙迫，加速度. ❷ tr: 催促. (勒逼，窮迫).
【例】❶ *accelera* signifer. Liv. 執旗者趕快… ❷(*accelerare*) iter. Caes. 趕快前進. (*accelerare*) gradum. Liv 迅速前奔. (*accelerare*) consulatum alicui. Tac. 催促某人就執政官(總統)職. (*accelerare*) mortem. 速死. (*accelerare*) opus. (加工). 增加工作效律.

accen-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr.
【同】inflammo, incendo, uro, illumino. illustro. X. Extinguo.
【狀】leniter, sensim, contra, in aliquem.
【解】❶(propr.) 燃火焚燒. ❷(fig.) 煽動，挑撥.
【例】❶ (*accendere*) faces. Cic. 燃火炬. (*accendere*) ignem. Virg. 點火. (*accendere*) arenas. Curt. 晒熱砂礫. Deus solem ut lumen quoddam *accendit.* 天主使太陽燃燒如火炬. ❷ (fig.) a) (*accendere* aliquem. Sall. 挑撥人. (*accendere*) aliquem contra aliquem. 挑撥人反對某人. (*accendere*) aliquem in aliquem. 挑撥人反對某人. (*accendere*) ad pugnam. Curt. 煽動戰爭. b) (*accendere*) odium. Tac. 激起忿恨. (*accendere*) favorem alicui. Liv. 引起同情心. luctu *accensus* et cupidine. 激起憂傷及貪欲.

accens-ĕo. (et) **adcenseo.** *ēs, ŭi, um (ĭtum), ēre.* v. tr.
【解】列入，算數，附屬，眷戀.
【例】(*accensere*) alicui, alicui rei. 附屬某人某事.

1. **accens-us.** *a, um.* part. v. *accendo* (vel) *accenseo.*
【解】燃起，煽動者.

2. **accens-us.** *i.* m. (*accenseo*)
【同】minister publicus, apparitor consulis, praeco.
【形】conjunctus, proximus.
【解】❶ 公務員，額外兵. ❷ 傳達，校役，皂隸…
【例】❶ *accensi* velati. Cic. 著軍裝無兵器者. ❷*accensus* eo sit numero, quo eum majores nostri esse voluerunt. 循役額數，如先人規定.

accent-ŭs. *ūs.* m. (*accino*)
【解】字音，平仄(高低).

acceptābĭl-is. *e.* adj.
【解】可允許，可接受者.

acceptatio. *onis.* f. legis hereditatis.
【解】接納法律，接受遺產.

acceptāt-us. *a, um.* part. v. *accepto.* *acceptatior.*
【解】嘉納允許，接受者.
【例】quo sit *acceptatius*? Sen. 爲使更好接受.

accepti-o. *ōnis.* f. (*accipio*)
【解】承諾 接受.
【例】❶ nec deditio, nec donatio sine *acceptione* intelligi potest. 納降餽贈倘人不接受，必不能成功. ❷ sine *acceptione* personarum judicare (jus dicere). 判決(公正)不分彼此. N. B. nullo respectu hominum, ratione, discrimine; nulla gratiae habita ratione; nihil gratiae dando, tribuendo, in judicio, causae meritum, ac aequitatem spectare. 宜判大公無私. *acceptio* vocis. (言)語義. *acceptio* vocabuli. 字義.

accept-o. *ās, āvi (ātum), āre* (freq. v. *accipio*)
【解】❶ 慣常接受. ❷ 負擔承受.
【例】(*acceptare*) jugum. Sall. 負軛. humo *acceptante* occultum opus. Curt. 田地容納秘密工作.

accept-or. *ōris.* m.
【解】接受者，接納，領受者.

accept-um. *i.* n. (part. v. *accipio* supstantive sumptum)
【解】收納之物.
【例】ratio *accepti* atque expensi. Plin. 收支賬目. ratio *acceptorum* et datorum. Cic. 出入賬目. in *acceptum* referre. Cic. 列在收入賬中.

accept-us. *a, um.* part. v. *accipio.*
【同】carus, gratus, gratiosus, gratia valens, pollens.
【解】❶ part. v. *accipio.* 收納，收入. ❷ adj. 嘉納，適宜者.
【例】❶part. a) aliquid *acceptum* ferre, referre alicui. Cic. 將某項收入登記某人名下. b) omnia uni *accepta* Antonio referre. Cic. 一切收入皆由安多尼負責. virtutem Deo *acceptam* referre. Cic. 功德歸於天主. ❷(adj.) a) res senatui grata *acceptaque.* Cic. 蒙國會贊成嘉納之事. nihil Deo *acceptius* quam. Cic. 無比…更受神嘉納者. Rhodia uva dis et mensis *accepta* secundis. Virg. 樂琨之酒使諸神，及用茶點者更感覺愉快. b) maxime plebi *acceptus.* Caes. 最受民衆歡迎者. longe ante alios *acceptissimus* militum animis. Liv. 他是最迎合兵士心理者. nihil Deo virtute *acceptius.* 無比聖德更中樂神者. fortunas.. senectutis otium, tibi *acceptum* refero.

我將福利及老年的逍遙，皆歸功於你. omnia mala alicui *accepta* referre. 一切災禍皆歸過於某人.

accessĭ-o. *ōnis.* f. (*accedo*)
【同】additamentum, incrementum. X. Decessio.
【形】digna, legitima, jucunda, libera, magna, probabilis, exigua.
【解】❶ 接近. ❷ 疾病發作. ❸ 增加，擴大. ❹ 加添部份. ❺ 補編，附編.
【例】❶ quid tibi huc *accessio* est? 你爲何來此？ ❷ *accessio* febris. 瘧疾發作. ❸ paucorum annorum *accessio*. Cic. 延長數年. *accessionem* adjungere aedibus. 擴大建築. magnae tibi factae sunt *accessiones* dignitatum et opum. 大增加你的榮位及財富. ❹Syphax *accessio* Punici belli fuerat. Liv. 在布尼戰爭中西法斯但扮演了附屬角色. *accessio*: modus acquirendi dominium 附加也是取得物權的方式.

1. access-us. *a, um.* part. v. *accedo.*
【解】接近，附加，增益者.

2. access-ŭs. *ūs.* m.
【同】appropinquatio, appulsus, adventus, aditus. X. Recessus
【形】modicus, nocturnus ad urbem, popularis, ac tribunalis, proximus.
【解】❶ 來臨，來到，臨近. ❷ 接近某人，臨近某地. ❸ 疾病發作.
【例】❶ *accessum* impedire. 阻止來. ❷navibus *accessum* petere. Liv. 尋找航船靠岸處. luna *accessu* et recessu lumen solis accipit. 月受日光，間有盈虧. (*accessus* est additio, *accessio* autem additamentum,) aestuum *accessus* et recessus. Cic. 潮長，潮落. ❸ *accessus* morbi. Cels. 疾病發作.

accĭd-ens. *entis.* part. v. *accido.*
【解】❶ 臨近，附屬者(偶然性者)偶性，依附體. ❷ 意外遭遇，(不幸，不吉，不快事件).
【例】❶ genibus principis *accidens.* Tac. 伏於王公膝下. *accidentia.* Sen. 附屬品. ❷ex *accidente.* Pomp. 由於遭遇.
【註】**accidentalismus.** *i.* m. 偶然論

accĭd-it. *it, ĕre.* v. impers. (pertinet ad res tristes, uti contingit ad res laetas.)
【同】evenit, usuvenit, cadit.
【解】遭遇，(慣常論不幸之事).
【例】si quid mali, adversi; si quis dolor, si quae calamitas *acciderit,* animo esto firmo. 若遇到不幸不利事件，或遭遇病苦，災難，當意志堅決. *accidit* forte. (casus incidit) ' 偶然遭遇. si *acciderit.* 若遭遇某事.

1. accĭ-do. *dĭs, dĭ, dĕre.* v. intr. (*ad cado*)
【同】evenio, contingo, obtingo, cado, fio.
【狀】aliter ac, aliter atque, casu; contra, divinitus, fortuite, incommode, inique, maturius, merito, opportune, private, publice, permirum, acerbius ad..
【解】❶ 墜下，落到. ❷ 遇到. (見到，聽到). ❸ 遭遇. (不幸事件). ❹ 逢到. (好壞均可). ❺ 特殊說法.
【例】❶ (*accidere*) de caelo in terram. Plin. 從天上降到地下. ut tela gravius *acciderent.* Caes. 爲使鏢鎗降落時更有威力. (*accidere*) genibus (genua). 屈膝. ❷ (*accidere*) auribus. Cic. (ad aures). 聽到. (*accidere*)ad oculos animumque. Cic. 見到，(過目) 注意到. clamor novus *accidens.* Liv. 聽到新的呼聲. fama *accidit* classem adventare. Liv. 謠傳艦隊將到. ❸ id illi merito *accidit.* Cic. 他應當遭遇此事. si quid *accidit* Romanis. Caes. 若羅瑪人遭此不幸. calamitates ipsae mihi non ingratae *acciderunt.* 我遭此災禍並不失意. ❹ consilium incommode *accidit.* Caes. 計劃遇到困難. pejus victoribus Sequanis quam Haeduis victis *accidit.* Caes. 戰勝的塞瓜尼人比戰敗的艾都依人，結果更壞. si secus *accidit.* Cic. 若遭遇不幸. ❺ a) *accidit,* ut esset luna plena. Caes. 正值月圓. magno *accidit* casu, ut.. Caes. 不略遇到此事，就是... mihi *accidit,* ut.. peterem.. Cic. 我不幸，力謀... b) percommode *accidit,* quod.. Cic. 幸而遇到... *accidit* perincommode, quod.. Cic. 很不幸的，就是...

2. accī-do. *dĭs, di, sum. dere* v. tr. (*ad caedo*)
【同】caedo, circumcido, consumo, absumo extenuo, affligo, haurio.
【解】❶ 截開(木石)，削皮(麵包). ❷割斷，削平，判斷.
【例】❶(fig.)post *accisas* Volscorum res. Liv. 破壞佛爾斯高勢力之後. ❷ (poet.)*accisis* dapibus. Virg. 飽食餚饌. uno proelio opes *accisae* sunt. 一次交戰，耗費了加爾大高的財富.

accinct-us. *a, um.* part. v. *accingo.* (*-tior.*)
【同】industrius, paratus. X. Discinctus, negligens.
【解】備妥. (武裝起來).
【例】(*accinctus*) ferro. Tac. 佩劍. (fig) *accinctus* studio popularium. Tac. 受民衆擁護.

accin-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr. (*ab cingo*)
【同】paro, comparo.
【解】❶ 配備，配合.(適應). ❷ 裝備，佩帶.(束裝). ❸ 防禦，戍守.
【例】❶ (*accingere*) ensem lateri. St. 腰間佩劍. ❷ *accingi* ferro, armis, ense. Virg. 身邊佩帶腰刀，武器，利劍. feminae pellibus *accinctae*. Tac. 婦女著皮衣. ❸ *accincta* flagello. Virg. 身邊準備了鞭子. se *accingere* rei, (ad rem). Liv. 事前準備自己. *accingar* dicere pugnas. Virg. 準備唱行軍曲. ad solidum lucrum, magicas artes *accingi*. 爲能獲汚利，準備魔術.

acci-o. *īs, ii,* (vel) *īvi, ītum, īre.* v. tr.
【同】accerso, evoco; venire jubeo.
【狀】peregre, exultro.
【解】喚來，召來.
【例】(*accire*) ex Etruria. Cic. 自愛太祿利召回. litteris ex Italia in regnum *accitus*. 被函肅自義大利回國. (transl.) solet virtus magnam voluptatem *accire*. 聖德慣常招致愉快.

acc-ĭpio. *ĭpĭs, ēpi, eptum, ĭpĕre.* v. tr.
【同】suscipio, capio, recipio, sumo, assumo, prehendo.
【狀】omnino, patienter, publice, recte, separatim, bene, male, graviter, asperius, durius, libenter, honorifice.
【解】❶ 收納，接收. ❷ 領會，(嗅聽)，領受，受教. ❸ (好處，壞處) 着想，解釋. ❹ 容納，接待. ❺ 待遇. ❻ 承受，擔待. ❼ 接受，承諾. ❽ 感覺，感念. ❾ 堅持.
【例】❶ ore *accipere*. Cic. 口受. ❷ a) (*accipere*) auribus. Cic. 耳聞. fama id accipiam. 我風聞. b) ab aliquo *accipimus*. Cic. (cum infin.) 由某人我們得知. ❸ (*accipere*) in bonam partem aliquid 向好處着想. (*accipere*) familiariter. 待遇如家人. (*accipere*) multis verberibus. 鞭笞. (*accipere*) apparatis epulis. 歡宴. ❹ (*accipere*) in urbem. Liv. -domum. Liv. 迎入城內，至家中. (*accipere*) (in civitatem). in societatem. 往來，交際. ❺ (*accipere*) male (-familiariter, aspere) aliquem. 虐待，(善遇，嚴待) 某人. (*accipere*) male verbis. Cic. 惡言相加. ❻ (*accipere*) contumeliam. Cic. 承受恥辱. (*accipere*) malam calamitatem. 承受災禍. ❼ (*accipere*) excusationem. 接受道歉. (*accipere*) conditionem pacis. 接受和平條件. (*accipere*) provinciam. (接受任命) 就職，接任. (*accipere*) imperium. 受命. (接受軍令). ❽ (*accipere*) voluptatem de virtute alicujus. 因某人聖德感覺愉快. ❾ animo aequo monitionem meam *accepit*. 他平心接受我之勸告.

accĭpĭt-ĕr. *ris.* m.
【形】praeceps, ferus, velox, atrox.
【解】鷹，猛禽類.

accĭpĭtrīn-a. *ae.* f.
【解】野生菜.

accīs-us. *a, um.* part. v. *accido.*
【解】耗費，毀壞者.
【例】*accisae* dapes. Virg. 用盡美肴. *accisae* res, (opes). Liv. 財產蕩盡.

accīt-us. ❶ *a, um.* part. v. *accio.* ❷ *ūs.* m. (abl. in *u.*)
【解】被召，呼喚者一輸入者，舶來者(異種者).
【例】*accitu* alicujus. Cic. 應某人之召.

Accĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. 羅瑪詩人名.

acclāmātĭ-o (adclāmātĭ-o). *ōnis.* f.
【同】admiratio, exclamatio, plausus, applausus.
【形】acuta, attenuata nimis, adversa, levior, ingens, laeta, canora.
【解】❶(in sensu bono) 歡呼，喝采. ❷(in sensu pejorativo) 叱咤，噓 (喝倒采) 猝詈.
【例】non *acclamatione* tantum, sed convicio et maledictis impeditus est Pompeius. 彭伯不但因喧嘩，而且爲嘲笑猝詈之聲所阻.

acclām-o. (adclam-o). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ad clamo*)
【解】歡呼.(或) 抗議.(民衆向某人，對某人，或某事，表示讚成，擁護，或反對，抗議).
(dicitur de clamore populi rem probantis vel improbantis.)
【例】❶ (cum dativ. et ablat.) *acclamatur* ab omnibus. 大衆呼喊.(贊成，或反對). *acclamatur*. Cic. 抗議.(或歡呼). *acclamare* alicui. 譴責某人. oranti populus cum risu *acclamavit*. 民衆嘲笑諷刺某演說家. ❷(cum accus.) (*acclamare*) aliquem servatorem liberatoremque. Liv. 歡呼某人爲保障，爲救星.

acclīnāt-us. *a, um.* part. v. *acclino.*
【解】傾斜，(傾向，偏向)，(擁護或反對).
【例】*acclinata* terris maria. 海浪平息.(復歸本位).

acclīn-is. adclīn-is. *e.* adj. (*ad clinis*)
【解】傾向，偏向，倚靠.
【例】*adclinis* falsis animus. Hor. 心靈易犯錯誤. *acclinis* urbs monti. Amm. 倚山之城.

acclīn-o. adclīn-o. *as, avi, atum, are.* v. tr. (*ad clino*)
【解】傾向，偏向. (袒護或反對).
【例】(*acclinare*) se ad aliquid. Ov. 傾向某事. castra tumulo *adclinata*. Liv. 靠山坡紮營. (*acclinare*) se ad causam senatus. Liv. 擁護國會案件.

acclīv-is. (adclīv-is). *e.* adj. (*ad clivis*)
【同】arduus; fastigio leni subvexus; clementer, molliter assurgens.
【解】斜坡，傾斜者. (山坡).
【例】pars viae valde *acclivis*. 斜路. (石徑斜).

acclīvĭt-ās. *ātis.* f.
【同】loci facilitas in ascensu.
【解】登山之路，山坡.
【例】ab eo flumine pari *acclivitate* collis nascebatur. 從河彼岸，生出一座同樣斜坡的山峯.

accŏl-a. *ae.* m. (*accolo*)
【同】vicinus, finitimus habitator.
【解】附近居民.
【例】pastor *accola* ejus loci. Liv. 該地附近的牧童. *accola* fluvius. Tac. 河的支流. amnis vadosi *accola*. 淺水河之附近居民.

acc-ŏlo. (adcŏl-o). *olis, olŭi, ultum, olĕre.* v. tr. (*ad colo*)
【同】juxta colo, habito.
【解】附近居住，鄰居.
【例】qui Tiberim *accolunt*. Liv. 沿缔伯利江居住 lacum, fluvium, mares, silvam, montem, *accolere*. 倚湖，沿河，濱海，在森林附近，靠山嶺，居住.

accommŏdātē. (adcommŏdātē). adv. *-tius, tissime.*
【解】適宜方式. (整齊，相宜).
【例】ad naturam *accomadatissime*. Cic. 最適合天性的方式. *accomodatius* Cic. 更適宜的方式.

accommŏdātĭ-o. (adcommŏdātĭo). *ōnis.* f.
【形】conveniens, decens, aptaque dispositio et collocatio.
【解】符合，適合，適當，適應.
【例】elocutio est idoneorum verborum et sententiarum ad intentionem *accomodatio*. 照人的意念，將適當的字句組合起來，便是語法. (章法). *accomodatio* magistratuum. Cic. 官制的調整.

accommŏdāt-us. (adcommŏdātus). *a, um.* part. v. *accommodo.* (*ad commŏdo*)
【同】paratus, aptus, idoneus, habilis, opportunus.
【狀】Consulto, vehementer.
【解】❶ 適應，配合，應用. (part. v. *accommodo*) ❷ 適合，相宜.
【例】❶*accommodatus* ad rem, (rei.) Cic. 適合某事. ❷ oratio ad persuadendum *accomodata*. 適足勸服人的演詞. Verres ad vim, ad facinus *accommodatus*. 行凶動武，魏來皆很適宜. tempora ad res gerendas *accommodata*. 建功立業，適逢其時.
❸ *accommodatus* genio meo. 適合我之稟性. ❹ ad vitae rationem et consuetudinem *accommodatus*. 適應生活方式，及慣例.

accommŏd-o. (adcommŏd-o). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】apto, comparo, concinno, commodo, applico.
【解】❶ 適應，配合，裝置. ❷ 應付，應用，配置.
【例】(*accommodare*) rem rei, (ad rem) Cic. 配合物品. (*accommodare*) ensem lateri, coronam capiti. 頭戴王冠，腰佩寶劍. (*accommodare*) voluntatem ad aliorum nutum. 善體人意. (*accommodare*) testimonium ad amicorum causam. 甘心爲友之案件作證. (*accommodare*) suas amico aedes ad nuptias. 準備自己房屋，爲朋友結婚. ❷ (*accoommodare*) rem rei, (ad rem). 應用此事物爲… in omnem eventum consilia *accommodantur*. Liv. 爲應付各種變故的計劃.

accommŏd-us. (adcommŏd-us). *a, um.* adj. (*ad commodus*)
【同】appositus, commodus, opportunus, aptus, idoneus.
【解】相宜，適當.

accrēd-o. (adcrēd-o). *ĭs, ĭdi, ĭtum, ĕre.* v. intr. cum dativ. (*ad credo*)
【解】相信，心服.
【例】quis istuc *accredat* tibi? Plaut. 此事誰相信你？

accrē-sco. (adcresc-o). *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. intr. cum dativ. (*ad cresco*)
【同】cresco. X. Decresco.
【解】❶ 長大. ❷ 加添.
【例】❶ flumen vehementer *accrevit*. 河水猛漲. ❷ ex ea hereditate patrimonio tuo non multum *accrevit*. 因繼承遺產，你的祖產增加不多. novi dolores, nova negotia, veteribus *accrevēre* 新的痛苦，新的焦慮，使舊的痛苦增加. haec consuetudo coepta a parvis, tecum simul *accrevit*. 這種習慣起於微末，而與你年歲俱增.

accrētĭ-o. (adcrētĭ-o). *ōnis.* f. (*ad cresco*)
【同】incrementum.

【解】增加，增長.
【例】luna *accretione*, et diminutione luminis, dies notat. 月亮因光之盈虧而標記時日.

accrēt-us. *a, um.* part. v. *acresco.*
【解】長成，增長，加添者.
【例】uruca araneo *accreta*. Plin. 蛹(孵化虫)藏繭中. *accretus* lapis. Sulp. Sev. (無孔隙) 成石.

accŭbĭtĭ-o. (vel) **adcŭbĭtĭo.** *ōnis.* f. (*accumbo*)
【形】epularis.
【解】臥食.
【例】status, incessus, sessio, *accubitio*, quam minime indecore fiant. 行，立，坐，臥，當不失威儀.

accŭb-o. adcŭb-o. *ās, ŭi, ĭtum, āre.* v. intr. (*ad cubo*) (cum dativ.) (vel abl.)
【同】assideo, accumbo, adjaceo.
【解】❶ 側臥. (cum dativ.) ❷到臥，躺在. (cum ablat.)
【例】❶ in convivio alicui, (ad aliquem) *accubere*. 宴會時，側臥在某人旁邊.
❷ theatrum Tarpeo monti *accubat*, imminet, adjacet. 戲院座落，聳立，橫臥，在大白嶽山坡上.

accu-mbo. *mbĭs, bŭi, bĭtum, mbĕre.* v. intr. (*ad cumbo*)
【同】accubo, cubo, adjaceo, recumbo, discumbo.
【狀】infra, supra aliquem, in summo, (situs erat epulantium.)
【解】❶ 倒臥. ❷ 臥食榻上，飲食.
【例】(*accumbere*) epulis divum. Virg. 參加諸神宴會. *accumbunt*. Cic. 陪宴，侍宴. supra infraque *accumbunt*. 上下(賓客)同時用餐.

accŭmŭlātē. adv. (*accumulo*)
【解】富饒，豐富，(堆積).

accŭmŭlātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】堆積，增添. (培樹).

accŭmŭlāt-or. *ōris.* m.
【解】積蓄人，堆積人.

accŭmŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ad cumulo*)
【同】augeo, adaugeo, addo, coacervo, congero, exagero, compono, construo, colligo, cogo.
【狀】acervatim.
【解】❶ 積蓄 (儲藏)堆積. ❷ 增加，添補.
【例】❶ (*accumulare*) rem re. Lucr. 積蓄財物. ❷ aliquem donis *accumulare*. 施恩於人. alicui honorem *accumulare*. 加人榮位.

accūrātē. adv. *-tius. -tissime.*
【解】謹慎，勤敏，懇懃.
【例】(*accurate*) fallere. Ter. 欺人以方. (*accurate*) aliquem recipere, habere. Sall. 謹慎待人.

accūrātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】studium, diligentia, cura.
【形】diligentior, veteratoria, oratoria, major.
【解】謹慎，精確，嚴整，認眞.
【例】*acccurationem* adhibere. 勤謹，作事認眞. *accuratione* uti maxima. 十分謹愼. (認眞).

accūrāt-us. *a, um.* part. v. *accuro.*
【同】meditatus, exquisitus, summo studio, summa industria elaboratus.
【解】精審，認眞者.
【例】sermo *accuratus*. 精審的演詞. malitia *accurata*. 老奸計猾. *accuratissimae* litterae. Cic. 詳述一切的函件.

accūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ad curo*)
【同】curo, diligenter administro.
【狀】melius.
【解】小心照管，盡心努力.
【例】melius *accurantur*, quae consilio geruntur. 有計劃之事，更細心照管.

accu-rro. *rrĭs, rri,* (vel) *curri,* (raro) *rsum, rrĕre.* v. intr. (*ad curro*)
【同】ad aliquem curro, aliquo contendo, advolo, me confero, concurro.
【狀】cupide libenter.
【解】趨向，奔赴，疾走至…
【例】Romam *accurre* quaeso. 請速來羅瑪. istae imagines ita nobis dicto audientes sunt ut, simul atque velimus, *accurrant*. 這些影像，隨心所欲，立即出現

accurs-ŭs. *ūs.* m.
【解】奔赴，趨向.

accūsābĭl-is. *e.* adj. (*accuso*)
【同】*accusatione* et reprehensione dignus.
【解】可控告者，可起訴，可譴責者.
【例】quorum omnium *accusabilis* est turpitudo. 一切事中， 可控告者就是無恥行爲.

accūsātĭ-o. *ōnis.* f. (*accuso*)
【同】incusatio, nominis delatio.
【形】honesta, manifesta, vera, nugatoria, acris, intenta, optima, perpetua.
【解】❶ 控告，起訴，興訟. ❷ 控詞.
【例】❶*accusationem* factitare, profiteri. 再三控告，聲明起訴.

(*accusationem*) capessere. Tac. comparare, constituere, instituere. Cic. 起訴. ❷ **a**) (cum genit. subj.) Catonis *accusatio*. Cic. 賈道的控詞. **b**) (cum genit. obj.) M. Aquili *accusatio*. 控告亞斛利的控狀.

accūsātīv-us. *a, um.* adj. *i*, m. (subaud. casus)
【解】文法中之對象格，目的格.

accūsāt-or. *ōris.* m.
【同】actor, defensor.
【形】acer, acerbus, vehemens, multum acrior aemulus, falsus, idoneus, temerarius, diligens, firmus gravis, odiosus, assiduus, ridiculus.
【解】原告，(起訴人).檢查官.
【例】*accusatorem* comparare in aliquem. 準備告發某人. alicui *accusatorem* opponere. 煽動控告某人. personam *accusatoris*, ut temere sumpsit, ita celeriter posuit. 冒然支持原告，不久又放棄他.

accūsātōrie. adv.
【解】奮激控告式，爭訟式.
【例】non hoc *accusatorie*, sed libere dixit. 不依控告式，但率直的說出此事.

accūsātōri-us. *a, um.* adj.
【解】慣於控告者.(起訴者).
【例】*accusatoria* consuetudo. Cic. 起訴的慣例. jus *accusatorium*. 起訴法. animo *accusatorio*. 怨恨之心.

accūsātr-ix. *īcis.* f.
【解】女原告.

accūsāt-us. *a, um.* part. v. *accuso.*
【解】被告，被控者.

accūs-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ad causa*)
【同】defero, postulo, arcesso, arguo, causam et culpam in aliquem confero, redarguo, insimulo, criminor. X. Excuso, defendo.
【狀】acrius, aspere, et acerbe, constanter, copiose, diligenter, falso, graviter, inhoneste, disposite, liberius, praeclare, publice, juste, nefarie, vehementer.
【解】❶ 控告於法庭，起訴，告狀. ❷ 譴責，歸過於人.
【例】❶ aemuli Catonem quinquagies *accusarunt*. 仇人（對頭）曾五十次控告了賈道. *accusare* aliquem ambitus. (genit.) Cic. 控告人貪高位. *accusare* aliquem de pecuniis... repetundis. Cic. 告人貪污. *accusatus*...fecisse.. 被控告犯… quod fecerit.. Nep. 被控告曾做… violatum ab eo thesaurum Aesculapii. Tac. 被告(貪污)侵吞愛斯古拉之寶藏. *accusare* aliquem capitis. Cic. 控人死罪. crimine veneni *accusatus*. Cic. 被控毒殺罪. nihil sceleratius est, ac socium falso de crimine *accusare*. 無比誣告盟友，是更醜惡的.
❷ *accusare* de epistularum negligentia. 譴責某人怠於寫信. *accusare* aliquid. Cic. 責人某事. *accusare* voluptatem. 責人荒淫無度. *accusare* aliquem quod.. (subj.) 譴責人….

ăcēdĭ-a. *ae.* f.
【解】憂慮，煩悶，怠惰，疏忽.
【例】*acedia* 懶惰，厭憎超性之事.

ăcēdiōs-us. *a, um.* adj.
【解】焦慮，因循，苟且者.

ăcentēt-a. (n. pl. subst.)
【解】晶瑩無瑕.

ăcentēt-us. *a, um.* adj.
【解】無瑕者.(晶瑩).

ăc-eo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
發酸.

ăcĕphăl-us. *i.* m. (無頭者)
a, um. adj. (*versus*)
【解】無頭，剪削首句詩者.

1. ăc-ĕr. *ĕris.* n.
【解】楓樹.

2. āc-er. *ris, re.* adj. *acrior, acerrimus.*
【同】vehemens, acutus, strenuus.
【狀】longe.
【解】❶ 尖銳者. ❷ 澀硬，辛酸者. ❸ 精銳，敏捷者. ❹ 活潑，凶猛者. ❺ 劇烈，强悍，嚴酷者.
【例】❶ ferrum *acre*. Tac. 尖銳鐵錐.
❷ acetum *acre*. Cat. 酸醋. suavitate *acerrima*. 醲香. unguentum *acerrima* suavitate conditum. 醲香配合的香膏.
❸ sensus *acerrimus*. Cic. 最精銳目光.
❹ milites *acres*. Cic. 活潑的兵士.
acerrimo ingenio. 天資穎敏. ❺ *acrioribus* suppliciis. Cic. 更嚴酷的刑罰.
acerrima pugna. Cic. 極劇烈的戰爭.
acrioribus remediis. Cic. 用更猛之藥.
acerrima libertatis recuperandae cupiditas. 恢復自由極强烈的欲望.

ăcerbē. adv. (*acerbus*)
【同】aspere.
【解】❶ 嚴刻. ❷ 酸澀，苦硬，困難.
【狀】*acerbe* ferre aliquid. Cic. 困難的承當某事. accusationem *acerbe* tulit. 艱苦的忍受控告.

ăcerbĭt-ās. *ātis.* f. (*acerbus*)
【同】❶ aerumna, miseria, calamitas, tristitia. ❷ asperitas, feritas.

【形】diuturna, magna, subita, summa.
【解】❶(propr.)酸苦，生硬. ❷(fig.)粗魯，艱澀. ❸艱難，困苦.
【例】❶ uvae *acerbitas.* 葡萄酸苦. ❷ naturae *acerbitas.* 禀性嚴酷. multa uteris *acerbitate.* 你待人刻薄. ❸omnes *acerbitates* perferre. 堅忍一切艱難. nullam *acerbitatem* recuso. 不辭艱辛. lacrimas in tuis *acerbitatibus* plurimas profudi. 在你困難時，我流過許多眼淚. in obvium quemque virus *acerbitatis* tuae evomis. 遇到任何人，你口出惡言. objurgatio tua multum habet *acerbitatis.* 你的貶責非常嚴酷.

ăcerb-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. tr. (*acerbus*)
【解】發酸，加重煩擾.
【例】(*acerbare*) gaudia. 打擾愉快. (*acerbare*) crimen. Virg. 加重控案.

ăcerb-um. *i.* n. (*acerbus* substantive sumptum.)
【解】酸澀.

ăcerb-us. *a, um.* adj. (*acer*)
【同】acer, asper, (pomum acerbum), (objurgatio acerba.)
【解】❶ 酸澀，辛酸. ❷ 生硬，未成熟. ❸ 艱辛，殘酷. ❹ 暴戾不仁.
【例】❶ uva *acerba.* Phaed. 酸澀葡萄. vox *acerba.* Quint. 澀啞之聲. ❷ res *acerbae.* Cic. 未成熟(未了結)的事. *acerbum* funus. Plin. 夭折. ❸ *acerba* fortuna. Cic. 殘酷遭遇. ❹ *acerbae* linguae fuit. Liv. 刺人之舌(刺耳之言). homo in vituperando *acerbus.* 責人煩苛.

ăcern-us. *a, um.* adj.
【解】楓木者.

ăcērōs-us. *a, um.* adj.
【解】攙合草者.
【例】*acerosum* far. Luc. 粗麵粉. *acerosum* lutum. Luc. 攙合草的泥.

ăcerr-a. *ae.* f.
【解】小香匣.(香盒)
【例】ne coronae, ne *acerrae,* praetereantur. 不要忘帶花圈，香盒.

ăcerrĭme. adv. (*acriter*)
【解】最勤敏，最嚴酷貌.
【例】caedunt *acerrime* virgis. Cic. 最殘酷的杖笞.

ăcervāl-is. *e.* adj.
【解】積蓄，堆積(連珠論法者).

ăcervātim. adv. (*acervo*)
【同】summatim.
【解】堆積式，簡略式.
【例】*acervatim* jam reliqua dicam. 約略言之，以概其餘.

ăcervātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】堆積，積疊.

ăcerv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*acervus*)
【解】疊起，堆積，砌壘，增加.
【例】*acervare* leges. Liv. 增加法律.

ăcerv-us. *i,* m.
【同】cumulus.
【形】*acervus* est minutiorum fere rerum. *Strues* proprie lignorum aggesta moles.
【解】疊積，堆積.
【例】*acervos* tritici, nummorum construit avarus. 貪財者造成食糧銀錢的丘陵. *acervos* corporum vicit miles. 兵士越過屍堆.

ăcesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*aceo*)
【解】變酸.

Acest-a. *ae.* f.
nom. propr urbis. (*Segeste*) 城名：在西細利亞 **Acestaeus,** *a, um.* et **Acestensis,** *e.* adj.

ăcētābŭl-um. *ī.* n. (*acetum*)
【解】❶ 醋瓶，碗碟. ❷ 珊瑚(吸)管. ❸ 花托.(蒂). ❹ 古式喇叭.(樂器).

ăcētārĭ-a. *ōrum.* n. pl. (*acetum*)
【解】用醋調味之藥：生藥，酸藥.

ăcēt-um. *i.* n. (*aceo*)
【解】❶ a) propr. 醋. b) fig. 諷刺. ❷ 生蜜.
【例】a) *acetum* mulsum. Cad. 蜜醋. b) *acetum* habet in pectore. 喜好諷刺者. *aceto* hominem perfudit. 惡作劇. (嘲笑譏誚人).

acēt-us. *a, um.* adj.
【解】酸者.

Achae-ī. *ōrum.* m. pl.
【解】❶ (希臘人. Peloponnese 半島北部人) ❷ 希臘人.(在詩中). ❸ 希臘人. (劃爲羅瑪省時名稱). ❹ 希臘殖民地. (Pont-Euxin. 海邊居民).

Achaemĕnĭd-ēs. *is.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：Ulysse 之伴侶.

Achae-us *a, um.* adj. vide **Achaei.**

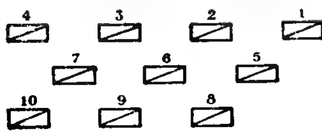
Achāĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】❶ 地名：Peloponnese 半島北部名. ❷ 希臘名稱.(在詩中). ❸ 在 Corinthus 城毀滅後，希臘劃爲羅瑪省時名稱.

Achāĭc-us. *a, um,* adj.
【解】❶ Achaia 者. ❷ 希臘者. ❸ 羅瑪省(希臘)者. ❹ Mummius 的綽號.

Achĕr-ōn. *ontis.* m. nom. propr. fluv.
【解】❶ 地獄中，河名，河神. ❷ 希臘古國 Epirus 之河名. ❸ Bruttium 之河名.

Achĕr-uns. *untis.* m. nom. propr. fluv.

【解】地獄中之河名.
Achĕrūsĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】❶ Epirus 之澤名. ❷ Campania 之湖名. ❸ Bithynia 之洞名(地獄之門).
Achĕrūsĭ-us. *a, um.* adj.
❶ 地獄的. ❷ 屬地獄之河者.
ăchĕt-a. *ae.* m.
【解】蟬.
Achill-ās. *ae.* m. nom. propr. hom. 殺害彭伯(Pompeius) 之人名.
Achill-ēs. *is.* (vel) *i.* (vel) *ei.* (accus. *em* vel *ea.*) m.
【解】人名: nom. propr. hom. Achille: Pelee 及 Thetis 之子 (fig.) un Achille.
Achillē-us. *a, um.* adj. (Achilleen)
Achīv-us. *a, um.* adj.
i, orum. m. pl. =Graeci 人
ăcĭ-a. *ae.* f.
【解】縫衣線.
【例】ab *acia* et acu. Petr. 細述某事.
acĭcŭl-a. (**acucula**), *ae.* f.
【解】小針. 頭針
acĭcŭl-us. *a, um.* adj. (*acidus*)
【解】略酸者.
Acīdălĭ-us. *a, um.* adj.
【解】❶ Achidaliae 泉名在 Beotie; Venus 及 Graces 曾在此沐浴.
❷ *Acidalia.* Virgo Venus之別名.
ăcĭdŭl-us. *a, um.* adj.
【解】微酸者.
ăcĭd-us. *a, um.* adj (*aceo*)
【解】(propr.) 酸性者. (fig.)酸苦, 厭惡的.
【例】culices *acida* petunt, ad dulcia non advolant. 蚊虫趨臭而避甘.
ăci-ēs. *ei.* f.
【同】(A) I. pars acuta ferri. II. ❶ visio, vis oculi. ❷ acumen mentis, perspicacia. (B) exercitus, copiae in certos ordines distributae.
【狀】I. acris, hebes, obtusior.
II. instructa, media.
【解】I. ❶(propr.) 刀鋒銳利. ❷ (fig.) a.) 視覺靈敏. b.) 天資穎悟. II. 作戰陣線.

ACIES

【例】I. *acies.* (pars acuta ferri). (刀鎗鋒芒)鋒鏑. II. *aciem* intendere. Cic. 瞄準視線. ❷ ingenii *acies* disputando exacuitur: otio obtunditur. 人之智力, 因雄辯而銳利, 因空閒而遲鈍. sapiens ab oculorum consuetudine *aciem* mentis abducit. 智者因視覺的體驗, 而引起智慧的頴悟.
II. legiones in *aciem* collocare. 令軍隊排成陣式. in *aciem* procedere. 上陣交戰. *aciem* extendere, contrahere. 伸張, 縮短戰線. *aciem* primam perrumpere. (*acies* turbatur.) 衝破(粉碎)第一戰線, 陣式混亂. *aciem* restituere. 重整陣容. frontem hostis urgere. 迫近敵陣前線. ex *acie* discedere. 離陣.
ăcīnăc-ēs. *is.* m.
【同】gladius Medorum, aut Persarum.
【解】(apud Persas) 短劍, 彎刀.
ăcĭnōs-us. *a, um.* adj. (*acinus*)
【解】葡萄珠粒形者. (多渣滓者).
ăcĭn-us. *i.* m.
ăcĭn-um. *i.* n.
【解】珠果: 簇生果粒 (葡萄粒, 石榴粒).
【例】*acinus* venaceus. 珠果核. (渣滓).
ăcĭpens-is. *is.* m.
ăcĭpens-ĕr. *ĕris.* m.
【形】decumanus.
【解】(海魚) 鱘魚, 鱣魚, 黃魚.
【例】*acipenser* iste paucorum hominum est. 這鱘魚是少數人的.
ācl-ys. *ĭdis.* f.
【解】鏢鎗. (飛槍, 弋).
acolyth-us. acoluth-us. *i.* m.
【解】四品輔祭, 侍從, 跟班, 伴當.
ăcōnīt-um. *i.* n.
【解】烏頭 (茛菫) 强烈毒品, 毒性飲料.
【例】fallunt *aconita* legentes. 毒品欺騙採藥者.
ăc-ŏr. *ōris.* m. (*aceo*)
【解】酸性, 憤懣. (忤意).
【註】**acosmismus.** 無宇宙論.
acquĭe-sco. *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. intr.
【同】quiesco, mihi quies est.
【狀】aliquantum, facillime, libenter.
【解】❶ (propr.)休息. ❷ (fig.) (論事物) 止息, 平靜. ❸ 鎮定, 滿意.
【例】❶tres in itinere horas *acquieveram.* 在途中, 我休息三小時. (*acquiescere*) somno. Curt. 睡眠. ❷ dolor *acquiescit.* Plin. 痛苦止息. res familiaris *acquiescit.* Liv. 家產穩定. ❸ in charitate erga me tua *acquiesco.* 你對我之仁愛, 我感覺滿意.
acquī-ro. adquī-ro. *rĭs, sīvi, sītum, rĕre.* v. tr. (*ad quaero*)

【同】obtineo, adipiscor, nanciscor, comparo, adjungo, conquiro, concilio.
【解】❶ 增加，增添. ❷ 獲得.
【例】❶ a) (*acquirere*) aliquid ad rem. Cic. 增加財產 (財產日增)。 *acquirere* (absol.) ad fidem. Cic. 增加信用.
b) *acquirere* aliquid. Caes. 增添某物. vires *acquirit* eundo. Virg. (女神) 愈前進身力愈增. (神話). Virg. ❷ *acquirendae* pecuniae brevius iter. Tac. 生財捷徑. *acquisivit* dignitatem. 獲得榮位. malis artibus non exiguas opes *acquisivit*. 因惡謀而積得不少財富. litterarum studiis magnam famam sibi *acquisivit*. 他因研究文藝，而獲得大聲望.

acquīsītĭ-o. *ōnis.* f.
【解】增加，獲得.

acquīsīt-us. *a, um.* part. v. *acquiro.*
【解】獲得，收得，學得，習成的.
【例】*acquisita* tendentia 獲得的傾向.

Acrăg-ās. *antis.* m. nom. propr. 城名. 在西細利.

ācrē. adv. (*acer*)
【解】銳進，嚴酷貌.

acrēdŭl-a. *ae.* f.
【解】蛙類.

ācrĭcŭl-us. *a, um.* adj. (*acer* 2)
【解】稍微刺激者.

acrĭfŏli-um. ăquĭfŏli-um. *i.* n.
【解】金雀花.

ācrĭmōni-a. *ae.* f. (*acer* 2)
【同】vis animi, impetus, vehementia.
【解】❶ 辛辣，酸澀. ❷ 苛酷，嚴厲，莊重，威嚴.
【例】sit in vultu pudor, et *acrimonia*. 面色要莊重尊嚴。 oratio tua multum habet *acrimoniae*. 你的演詞頗莊嚴.

acrĭt-as. *ātis.* f. (*acer* 2)
【解】辛酸，威猛，嚴厲.

ācrĭtĕr. adv. (*acer* 2)
【同】acri animo, vehementer, fortiter.
【解】❶ 透徹，洞穿. ❷ 堅强，劇烈.
【例】❶ *acrius* vitia videre. Cic. 更明瞭 (洞悉) 惡習. ❷ *acriter* pugnare. Caes. 劇烈戰爭. caedunt eum *acerrime* virgis. Cic. 酷刑拷打. (杖笞). *acriter* monere. Cic. 嚴重警告. *acriter* intelligit dicitque. 心慧口利. acute vidit, et *acriter*. 目光銳敏.

ăcrĭtūd-o. *ĭnis.* f.
【解】辛酸，嚴刻.

ăcrŏām-a. *atis.* n.
【同】narratio jucunda, musica, symphonia, fabula actibus interponi solita.
【形】festivum.
【解】❶ 悅耳之聲，音樂，音樂會，歌劇. ❷ 精通音律之音樂家.
【例】❶ *acroama* Themistocli jucundissimum videbatur, quo sua cujusque virtus praedicaretur. 戴米斯道之歌劇頗能悅人，因爲它表現了每一角色的 (特能) 風格. ❷ fuisti in hac fabula non modo spectator sed actor et *acroama*. 在這段歌劇中你不但觀望，而且表演歌唱.

ăcrŏās-is. *is.* f.
【同】auditio, auscultatio, auditorium conventus.
【解】音樂廳，講演臺，學者會場.
【例】haec vel in *acroasi* audeam legere. 即便在講演臺上，我亦敢公佈此事.

Acrŏcĕraunĭ-a. *ōrum.* n. pl. propr. loci. 山名. 在 Epire. **Acroceranni-us.** *a, um.* adj. (fig.) 危險者.

acrŏcōli-um. *i,* n.
【解】猪腿. (火腿).

acrōtērĭ-a. *ōrum.* n. plur.
【解】❶ 海角. ❷ 屋拱形頂尖，柱脚.

ac sī.
【同】ut si; tanquam si; pro eo ac si; quasi; simpliciter ac si; non secus ac si.
【解】如同，不異.
【例】tecum agam non secus *ac si* meus frater esses. 我同你往來，如同胞兄弟一般.

1. act-a. *ae.* f.
【解】海岸，海濱，海濱生活，海濱娛樂.

2. act-a. *ōrum.* n. pl.
【形】firma, irrita, multa, nefaria, praeclara, publica, privata, rata et firma, reliqua, urbana.
【解】I. 行實，已成事實，公文 術語. II. ❶ 官長命令，政府法令，律例. ❷ 國家實錄. (報告記錄). ❸ 案卷，公文彙編，政府檔案，表冊，年鑑.
【例】I. (*acta*) Herculis. Ov. 厄而古之戰績. (軍功). de *actibus* deorum credere. Tac. 相信諸神妙工. II. ❶ (*acta*) Caesaris. Caes. 凱撒軍令. ❷ (*acta*) senatus. 國會實錄. ❸ (*acta*) urbana. Cic. 市府政令. (*acta*) publica. Plin. 公務. (*acta*) diurna. Suet. (公務) 劄記. (*acta*) rerum urbanarum. Cic. 市府公文彙存. (公報，年鑑， 編年， 紀事始末， 佈告). *Acta* Apostolicae Sedis. (A. A. S.) 宗座公報.

actae-a. *ae.* f.
【解】接骨木之類，香木之一種 (蒴藋) (植)

Actae-us. *a, um.* adj. (Attica 的居民，雅典人者). **Actae-i.** *orum.* m. pl=Athenienses. 雅典人

Act-ē. *ēs.* f. nom. propr.
【解】❶ Attica 之古名 ❷ Nero 之釋奴婢.

actĭ-o. *ōnis.* f.
【同】actus, factum, negotium, lis, causa, procuratio.
【形】aperta, ardentior, civilis, considerata, crudelis, importuna, honesta, integra, levior et facilior, perjucunda gratiarum, popularis, tragica, tribunitia, plena spiritus, plena animi, vehemens et gravis, certa, perpetua, praeclara, publica, forensis.
【解】❶ 成就，履行. ❷ 行爲，品行，作用. ※動作，作用，行動，行爲. ❸ 表演姿勢. ❹ 執行任務(推動). ❺ 訴訟. ❻ 控詞，控狀.
【例】 ❶ *actio* illarum rerum aperta. Cic. 履行其事，毫不隱諱. *actio* gratiarum. Cic. 致謝. *actio* catholica (term. eccles.) 公教進行會. *actio* chemica. 化學作用. contemplatio sine *actione.* manca est. 但靜觀而不實行，尙未臻完善. ❷ (*actio*) honesta. Cic. 品行公正. ❸ *actio* congruens et apta, et ad animos permovendos accommodata. 頗能動人之姿勢. ❹ *actiones* tribunitiae. Liv. 保民官執行程序. *actio* de pace sublata est. 和平勢力已告失敗. ❺ *actionem* perduellionis intendere. Cic. 控告賣國罪. *actionem* instituere alicui. 控告某人罪. ❻ *actionem* relinquere. 息訟. prosperae oratorum *actiones* sunt. 勝訴之律師辯詞. *actio moralis* 倫理行爲，道德行爲. *actio.* 請求權，股票.

actĭtāt-us. *a, um.* part. v. *actito.*
【解】屢爭訟者.

actĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre,* v. tr. (freq. v. *ago*)
【解】❶ 屢次訴訟. ❷ 屢次表演.
【例】❶ *actitare* causas. Cic. 屢次爭訟. (出庭辯護). ❷ *actitare* tragoedias. Cic. 屢次表演悲劇.

Acti-um. *i.* n. nom. propr. loci.
❶ 城名在 Acarnania 半島 ❷ Acarnania 半島之海岬名. (歷史上著名之 bellum *Actiacum.* 即在此處)

actĭuncul- a. *ae.* f.
【解】簡短訟詞. (辯護詞).

actīvē. adv.
【解】勁敏，勤勉，活潑(積極進行)狀.

actīv-us. *a, um.* adj.
【解】黽勉，勤敏，活潑(積極)者，發動的，作用的.
【註】**activismus.** 發動主義. **activitas.** 活動性，能動性.

act-ŏr. *ōris.* m.
【同】qui agit, accusator.
【形】multo acrior, adversus, vehemens et fortis, idoneus, non invenustus, industrius, iners et inimicus fori, jucundus, diligentissimus, optimus, malus.
【解】❶推動者. (引導者). ❷執行者, (煽動，主動，執行). ❸ 演員. (表演戲劇者). ❹演說家. ❺ 辯護者，訴訟者. ❻代理者. (代表).
【例】❶ *actor* pecoris. Ov. 牧畜人.
❷ *auctor*, actor illarum rerum fuit. Cic. 他是那些事之發動人，並執行人. ❸ Livius suorum carminum *actor.* Liv. 李衛吾表演自己的歌劇. *actor* alienae personae. Cic. 反串脚色. in theatro etiam mali *actores* perpetiendi sunt. 在舞臺上，不良演員亦當容忍. ❹ *actor*, orator. 表演人，演說家. idem inventor, compositor, *actor.* 一人兼是發明人，著作人，表演人.
❺ *actor* summus causarum. 訴訟最高辯護人. ❻*actor* publicus. Tac. 收稅員 *actor* summarum. Suet. 銀庫管理人. *actores* in malis scaenis. 不良戲劇演員.

actŭāl-is. *e.* adj.
【解】表行動，有作爲(現代，實際)者.
【例】gratia *actualis.* 寵佑. quaestio *actualis.* 現代問題. *actualia* nomina. Macr. 表動作名詞. *actualis.* 現實的.
【註】**actualitas.** 現實性，動力. *actualitatis* philosophia. 現實哲學. *actualitatis* theoria. 現實說，動力說.

actŭāri-a. *ae,* f. (subaud. navis), **actuarium.** *i.* n.
【解】小快艇.
【例】*actuaria* minuta celeritate valent. 船雖小而迅速.

actŭārĭŏl-a. *ae.* f. **actuariol-um.** *i.* n.
【解】小艇.

1. **actŭāri-us.** *a, um.* adj.
【解】易動，迅速，輕快者.
【例】*actuaria* navis. Cic. 小快艇.

2. **actŭāri-us.** *i.* m. (*actus*)
【解】❶ 速記生. ❷ 會計. ❸ 軍需官….

act-um. *i.* n. (*actus*) (ordinarie usurp. plur. acta.) vide **acta** 2.

actŭōsē. adv.
【解】激烈，富情感，勤勉.

actŭōs-us. *a, um.* adj. (*actus*)
【同】qui ab agendo non cessat.

【解】勤勉，力行者.
【例】*actuosa* vita. Sen. 勤敏的生活. virtus *actuosa* sit oportet. 德宜力行.

actum est.
【解】事已如此，無法挽回.
【同】conclamatum est. 已經通過（木已成舟）. ventum est ad finem. 已近結束. res ad restim rediit. 前後一轍. pejore loco res mea esse non potest, quam quo nunc sita est. 我的事再壞不過.
【例】eam fortunam subii, ut spes melioris eventus relicta sit nulla. 我命運如此，不能有更好希望. *actum est* de salute mea. 我之命運注定了.

1. act-us. *a, um.* part. v. *ago.*
【解】已成，已定，已到，已往者…
【例】bene tecum *actum* est. 你已往順利. *acta* ferme tibi aetas est exacta. 幾乎已到工作的適當年齡. *acto* negotio, sero venis. 事已成功，你來已遲. tot casibus *acti.* Virg. 爲逆境所迫. res *actae.* Sall. 已往遭遇. *acti* labores. 已往的勞苦. *actum* est de Servio. Cic. 塞爾未確定是壞人. conscientia bene *actae* vitae. Sen. 善生的意識.

2. act-ŭs. *ūs.* m. (*ago*)
【同】actio, factum.
【形】ornatissimus, perfectissimus, turpissimus, rectus, pravus, varius, extremus.
【解】❶動作，行動. ❷推動. ❸姿勢，表演. ❹戲劇分幕. ❺ a) 事之成就. b) 人之行爲，作事.
【例】❶ *actus* mellis. Luc. 蜂蜜流動. ❷ levi admonitu non *actu.* Cic. 略以示意，不必催動，便能指揮大衆. ❸ sine imitandorum carminum *actu.* Liv. 不用手勢表演（指示）. fabularum *actus.* Liv. 表演戲劇故事. in quodam tragico *actu.* Suet. 在表演悲劇. vitae nostrae velut fabulae, mors extremus est *actus.* 人生如戲劇，死是最後一幕. ❹ extremum *actum* negligere. Cic. 輕視最後一幕. ❺ a) in *actu* esse. Sen. 正在工作. *actus* rerum. 事之成功. b) pravitas animi in *actum* erumpit. 施行毒計. in ceteris *actibus* vitae. Quint. 在生平其他行爲上. c) triginta dies *actui* rerum accommodavit. Suet. 爲訴訟他曾耗費三十天光陰. d) *actum*, quem debuisti, secutus es. 你曾用當用之手續. e) ad pristinum *actum* reverti. Traj. 復回原任.
【註】**actus** 動作，行動，行爲，作用. *actus* elicitus. 意志直接行爲. *actus* imperatus. 意志支配行爲. internus. 內部者. externus. 外表者. *actus* humanus. 自由行爲. *actus* hominis. 不自由行爲.

actūtum. adv
【同】statim, illico, subito, mox, confestim.
【解】驟然，立刻，立即.

ăcŭl-a. aquol-a. *ae.* f.
【解】❶ 小針. ❷ 細流.

ăcŭlĕāt-us. *a, um.* adj. (*aculeus*)
【解】❶有芒刺者. ❷ (fig.)諷刺，銳敏者.
【例】❶ *aculeatus* ictus. Plin. 針刺. ❷ (fig.)*aculeatas* ad me dedisti litteras. 你給我寫了諷刺的信.

ăcŭlĕ-us. *i.* m. (*acus*)
【同】vesparum vel apum stimulus. (per transl.) de iis quae pungunt, irritant, angunt.
【形】oratorii ac forenses, reconditi.
【解❶】針蜂，螫，箭鏃. ❷a) (metaph. praesert. plur.) 刺傷人之言語… b) 鼓勵，策動. c) 銳敏，機智.
【例】❶ *aculeus* apis, spinarum. 蜂螫，棘刺. *aculei.* Cic. 傷人之言. ❷a) domesticarum sollicitudinum *aculeos* occultare soleo. 我慣常諱言家務糾纏之焦慮. genus facetiarum, in quo multi *aculei* et contumeliae insunt. 含有諷刺詬辱的戲謔之言. emittere *aculeos* severitatis in aliquem 虐待某人. oratio sine forensium sententiarum *aculeis.* 不含有法庭諷刺意味的演詞. b) ad animos stimulandos aliquem *aculeum* habent. Liv. 有策勵人之語.

ăcūm-en. *ĭnis.* n. (*acus*)
【同】perspicaciae, ingenii vis, subtilitas.
【形】flebile, nimium singulare, saepe stomachosum, nonnunquam frigidum.
【解】❶ (propr.) (鎗劍)鋒鏑，(蜂)螫. ❷ (fig.)智力. a) 穎悟，洞悉. b) 銳敏，精巧
【例】❶ ex *acuminibus.* Cic. 由鎗鋒. (*acumen*) anguium. Ov. 蛇尾. (*acumen*) scorpii. Cic. 蝎螫. ❷ *acumen* stili. Cic. 筆鋒. *acumen* dialecticae. 辯證之鋒利. stili *acumen* et argutiae. 文筆之銳利精巧.

acūmĭnārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】用以磨尖者.
【例】mola *acuminaria.* Vet. 磨刀石.

ăcūmĭnāt-us. *a, um.* part. v. *acumino.*
【解】尖者.

acūmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】磨尖.

ăcŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr. (*acus acies*)

【同】exacuo, excito. X. Obtundo.
【解】❶ (propr.)磨尖，磨快. ❷ (fig.) a) 練習，磨鍊(口才…). b) 鼓勵(ad…).
【例】❶ (*acuere*) gladios. 磨劍. ❷ usus prudentiam *acuit*. 熟能生巧. gloria ingenium *acuit*. 榮譽操練人之智力. iram, metum *acuere*. 激起怒火，使人恐懼. palatum *acuere*. 引起食慾.

ăcūpictūr-a. *ae.* f.
【解】刺繡.

ăcūpi-ngō. *ngĭs, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr.
【解】刺繡.

1. ăc-ŭs. *ĕris.* n.
【解】麥麩，糠.

2. ăc-ŭs. *i,* m.
【解】針，海魚名(鱵魚).

3. ăc-ŭs. *ūs.* f.
【解】針，綉針，髮針.
【例】*acu* pingere. Ov. 用針刺繡. tetigisti *acu*. Pl. 干預(染指). *acu* telam, aut pannum variare. 在布上或織品上用針刺繡. vulnus *acu* punctum videbatur. 似用針刺傷者.

ăcūtē. (et) **acutum**. adv. (*acutus*), *-tius. -tissime.*
【同】subtiliter, ingeniose, argute, cum ingenio, non sine acumine.
【解】精巧，纖細，頴敏.
【例】*acute* in disputando respondere. 辯論時，應對敏捷. *acute* conjicere. 敏於推測. cernere *acute*. Luc. 明辨.

ăcūtŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *acutus*)
【解】略尖銳些，精明些.

ăcūt-us. *a, um.* part. v. *acuo.* *-tior. -tissime.*
【同】subtilis, acer, perspicax, argutus. X, Hebes, obtusus.
【狀】valde.
【解】❶ 尖銳.(如鎗劍，木樁，岩石). ❷刺激.(如聲，冷，氣味). ❸ 頴悟，精明，銳利.(如智力，感覺).
【例】❶ culter *acutus* probe. 小刀(鋒双)銳利. ❷ oculi *acuti*. (fig.) 目光銳利. *acutus* stridor. Hor. (刺耳)尖聲. ❸ *acutus* sapor. Plin. 刺鼻之味. ❹ *acutus* ad excogitandum. 推想敏捷. *acutus* in cogitando. 心思靈敏. homo *acutus*. 靈巧，機警之人. motus animi *acutus*. 感覺靈敏. dicendi genus *acutum*. 精巧說法.

ad. praep. cum accus.
【同】in, apud, circa. …
【解】I. 關於地方的意義: a) 含有動作之意. ❶到，向. ❷增加，(連繫)靠近，(在外). ❸傾向. ❹與，同，(交談，通信). ❺ 距離邊界 b)無動作之意. ❶在旁. ❷靠近(某地). ❸適應，伴同. ❹依附. II. 關於時間的意義: ❶至，到. ❷約略. ❸正確指定. III. 對於各種關係: ❶ 目的. ❷結果，成功. ❸至於，至論. ❹ 依照. ❺ 連續，隨時. ❻ 約略.
【例】I. a) ❶ (propr. et fig.) legatos *ad* aliquem mittere. 遣發代表到某人處. *ad* montem, *ad* consulem venit. 來到山下，來到(總統)執政官前. *ad* hostem contendere. 迎敵(向敵人進發). ❷ *ad* terram naves deligare. Caes. 靠岸下碇. *ad* cetera vulnera. Cic. 除此傷之外. *ad* naves viginti quinque. Liv. 二十五艘船外. *ad* haec. Liv. *ad* hoc. Sall. *ad* id. Liv. 此外尙…. remansi *ad* urbem. 靠城(外)居住. senatus habitus est *ad* Dianae aedem. 在狄亞納神殿前開國會. ❸ omnium mentibus *ad* pugnam intentis. Caes. 衆人的注意力正傾注(集中)在戰爭上. ❹ epistula C. Verris *ad* Neronem. Cic. 衛理致厄樂的信件. ❺ usque *ad* ultimas terras. Cic. 直至地角天涯. *ad* vivum. 以至生時. *ad* plenum. 至到充滿. *ad* numerum. Caes. 至到定數. *ad* pondus. Caes. 至到(限定的)重量. *ad* eamdem magnitudinem. Caes. 到同樣大小. omnes *ad* unum. Cic. 全體一致. omnibus navibus *ad* unam incolumibus. Caes. 航船全無傷損. b) ❶ fuit *ad* me sane diu. Cic. 在我處久住. *ad* judicem. 在法官前. *ad* populum agere. Cic. 在民衆前辯護. *ad* omnes nationes sanctum nomen. Caes. 萬國尊爲神聖的名號. ❷*ad* urbem esse. Cic. 靠(羅瑪)城居住. *ad* Nolam. Cic. 奧拉城附近戰爭. pugnatur acriter *ad* novissimum agmen. Caes. 在最後行營處有劇烈戰爭. *ad* laevam, *ad* dextram. Cic. 在左方，右方. ❸ cantare *ad* chordarum sonum. Nep. 唱時絃琴伴奏. ❹ *ad* saxa inhaerens. 依附岩石上.
II. ❶*ad* summam senectutem. Cic. 壽考(年至期頤). usque *ad* hanc diem. Cic. 以至今日. ❷ *ad* vesperam. Cic. 近黃昏時. *ad* lucem. Cic. 當黎明時. *ad* extremam orationem. Caes. 在演詞末段. ❸ *ad* diem. Caes. 在某日. *ad* idus. Caes. 在月之中旬(十三，十五日).
III. ❶ *ad* omnes casus. Caes. 爲應付各種遭遇. naves factae *ad* quamvis vim perferendam. Caes. 所造之船可以抵抗任何暴力. ❷ mutatis repente *ad* misericordiam animis. Liv. 民衆狂怒驟然變爲慈悲. *ad*

necem. Cic. (鞭打)至死 ❸genus praedandi *ad* magnitudinem quaestus immensum. Cic. 這種规掠搜取無限利益. *ad* cetera egregius. 至論其他 (方面) 他是卓越的. quid id *ad* rem? Cic. 這與事實有何關係? quid *ad* praetorem? Cic. 這與裁判員(巡撫)有何相干? ❹ versare suam naturam *ad* tempus. Cic. 依照時勢約束自己的脾氣. *ad* naturam. Cic. 順性. *ad* perpendiculum. Cic. 按照垂線. ❺ *ad* clamorem convenerunt. Caes. 隨着呼聲衆人集起來. obstupuerunt *ad* pristinae magnitudinem ejus fortunae. Liv. 對於他舊日財產的數量，人不勝驚駭. ❻ *ad* hominum milia decem. Caes. 約略一萬人. occisis *ad* hominum milibus quatuor. Caes. 損失約四千人.

【注意】 *ad=apud.* est mihi *ad* portum negotium. 在碼頭上我有職務.

ad=circa. exspectabo te *ad* ea tempora. 約略在那時候，我等候你.

ad=contra. *ad* morsum bestiarum, *ad* oculos salubris herba. 這種草爲醫治野獸咬傷，爲治眼疾，是有裨益的.

ad=post. *ad* haec otii nonnihil fuit. 此事之後休息片刻.

ad=propter. abactae boves *ad* desiderium relictarum immugiunt. 被逐之牛，因懷戀夥伴而長鳴.

ad=pro. argentum *ad* statuam conferre. 爲造像募捐. adnotare rem *ad* memoriam. posteritatis. 記錄某事，使後人紀念不忘.

ad=ante, coram. ad limen, *ad* pedes ejus adstitit. 立在門前，在跟前.

ad=comparantis, praeferentis, (en comparaison de..)nihil *ad* tuum equitatum. 絕不能同你的騎兵相比. nihil est *ad* Ciceronem Brutus. 蒲蘆圖絕不能同西塞祿相比.

ad=secundum. *ad* nutum. 隨人指揮. *ad* rationem temporis. 隨時髦. *ad* eorum similitudinem omnia agere. 諸事仿效他們.

ad=praeter. *ad* ceteros dolores etiam illo premor. 除其他痛苦之外，我還受那種痛苦.

ad=circiter. fuere *ad* ducentos 約二百人.

ad=usque. *ad* hanc diem, horam. 至此日，此時. *ad* multam noctem. 至深夜. *ad* exactam aetatem. 至適當年齡. *ad* insaniam concupiscere. 狂戀.

ad: usum aut finem significat:

erit hoc tibi *ad* privatum dolorem luctuosum, *ad* reipublicae rationes gloriosum. 此事將使你痛苦，固可悲哀，但爲國家着想，確實榮耀. vir *ad* suspicandum sagax, *ad* resistendum fortis. 此人敏於推測，勇於抵抗.

ad: in his adhibetur:

ad litteram, *ad* verbum rem discere. 逐字逐句學習. *ad* unguem. 至於毫末.

ădactĭ-o. *ōnis.* f. (*adigo*)

【解】 逼迫，强制.

【例】 *adactio* juris jurandi. Liv. 强迫起誓.

ădact-us. *a, um.* part. v. *adigo.*

【解】 被迫.

【例】 *adactus* ad jurandum. Caes. 被迫發誓. *adactus* propulsare famem. Tac. 不得已而充飢.

ădaequātĭ-o. *ōnis. f.*

【解】 使平均，相等，適當性，切合性，適合性，平妥性.

ădaequāt-us. *a, um.* part. v. *adaequo.*

【解】 均平者，相等者.

ădaequē. adv.

【解】 平均，相同，相等.

【例】 non munda *adaeque* es ut soles. Plaut. 你不如常時清潔. me *adaeque* miser. Plaut. 如我一樣可憐.

ădaequ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】 aequo, exaequo, aequalem facio.

【解】 ❶ a) 使平均，使相等，使物相等. b) 使與人相等. c) 使相似，相比. ❷等於，達到(相齊).

【例】 ❶ a) (*adaequare*) rem rei (cum re). Caes. 使事物彼此相等. b) (*adaequare*) aliquem cum aliquo. Cic. 使人彼此相同(相等). (*adaequare*) alicui. Tac. 使人彼此相同(相等). c) (*adaequare*) rem rei. Tac. 使事物相似，相比. (*adaequare*) (cum re). Tac. 使事物相似，相比.
❷ (*adaequare*) equorum cursum. Caes. 行似快馬. (*adaequare*) summum muri. Caes. 高與墻相等 (達到墻巔). Pompeius cum virtute fortunam *adaequavit.* 彭伯不但有幸運，且有勇力. memoriam nominis sui cum omni posteritate *adaequavit.* 留名後世，永垂不朽.

ădaerātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】 估銀價，估價.

ădaer-o. *ās, āvi, ātum, āre,* v. tr.

【解】 估價，評價，定價，決算.

【例】 *adaerata* praedia. Cod. 租田園(定期繳租金).

ădaestŭ-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. intr.

【解】 沸騰，氾濫，高漲.

ădaggĕrāt-us. *a, um.* part. v. *adaggero.*

【解】 堆積者.

ădaggĕr-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. tr.

【解】 堆積，積蓄，彙集.

【例】*adaggerare* terram circa arborem. Colum. 培樹.
ădāgĭ-um. *i*, n. **ădăgĭ-o.** *ōnis.* f.
【同】proverbium.
【解】俗語，格言，箴言.
【例】vetus est *adagium.* 古諺語.
ădallĭgāt-us. *a*, *um.* part. v. *adalligo.* (cum *ad* et accus: vel cum dat.)
【解】連繫者.
adallĭg-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre* .v. tr. (cum *ad* et accus. vel cum dat.)
【解】繫於，連繫.
Adām. indecl. (vel) **Adām-us.** *i*, m. nom. propr. hom.
【解】人類始祖名 (亞當).
ădămantē-us. (vel) **ădămantĭn-us.** *a*, *um.* adj.
【解】鋼的，鐵心腸者.
ădăm-ās. **ădăm-ans.** *antis.* m. (acc. *adamanta*)
【解】鋼鐵，金鋼石.
【例】solido *adamante* columnae. Virg. 鐵柱. posses *adamanta* movere! Ov. 你能感化鐵石心腸!
ădămāt-us. *a*, *um.* part. v. *adamo.*
【解】甚愛，溺愛者.
ădāmbŭl-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. intr.
【解】在路旁行走 (側行).
【例】(*adambulare*) alicui. (*adambulare*) lateri alicujus. Apul. 行於某人之側.
adămĭt-a. *ae.* f.
【解】四代祖姑母.
ădăm-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. tr.
【同】valde amo, ardenter desidero, percupio, concupisco, exopto.
【解】鍾愛，甚愛，溺愛.
【例】*adamas* quod nunquam vidisti. 你鍾愛你從未目覩者. si virtutem *adamaveris.* Sen. 倘你鍾愛聖德.
ădămussim. adv. vide **amussis.**
【解】依準繩，絲毫不差.
ădăpĕr-io. *īs*, *ŭi*, *tem*, *īre.* v. tr.
【解】❶ 發現，發明，顯露. ❷ 開啓，解析.
【例】*adaperiam* caput. Sen. 科頭，露面. *adaperire* caelum. Plin. 使目視晴天.
ădăpertĭl-is. *e.* adj. (*adaperio*)
【解】可開啓者.
ădăpert-us. *a*, *um.* part. v. *adaperio.*
【解】顯露，開啓者.
【例】*adaperta* sella. Suet. 顯轎，肩輿. *adaperta* fides. Stat. 顯然好意.
ădaptātio. *onis.* f. 適應，應心，順應.
ădăptāt-us. *a*, *um.* part. v. *adapto.*
【解】適應，適合者.
ădapt-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. tr.
【解】適合，整理，適應，增添，校正.
ădăqu-o. *ās*, *āvi*, (*ātum*), *āre* v. tr.
【解】灌溉，引牲畜飲水.
【例】*adaquare* camelos. Hier. 飲駱駝. *adaquavit* eos. Arn. 使他們解渴.
ădār-esco. *escĭs*, *ŭi*, *escĕre.* v. intr.
【解】乾，枯槁.
I. ădauct-us. *a*, *um.* part. v. *adaugeo.*
【解】增加.
【例】laetitia *adaucta* est. Plin. 已增其喜樂.
2. ădauct-ŭs. *ūs.* m.
【解】增加，擴張，長大.
ădau-gĕo. *gēs*, *xi*, *ctum*, *gēre.* v. tr.
【同】augeo, cumulo. X. Extenuo, minuo.
【解】增加.
【例】haec indicia *adaugent* suspicionem. 這些憑證更增人嫌疑.
ădaugesc-o. *ĭs*, *ĕre.* v. intr.
【解】漸漸增加，生長，擴大.
ădaugm-en. *ĭnis.* n.
【解】生長，增加.
adbī-bo. *bĭs*, *bĭ*, *bĭtum*, *bĕre.* v. tr. (*ad bibo*)
【同】bibo largius.
【解】多飲，(fig.) 吸收，聽取.
【例】*adbibe* puro pectore verba. Hor. 你當心胸開明，聽取我的言語.
addĕc-et. *ēre.* v. impers.
【同】decet.
【解】相宜，相稱.
【例】(*addecere*) aliquem. 相稱某人.
addens-ĕo. *ēs*, *ēre.* v. tr. (et) **addens-o.** *ās*, *āre.* v. tr.
【解】加稠，加厚.
addī-co. *cĭs*, *xi*, *ctum*, *cĕre.* v. tr. (vel) intr.
【同】dedo, mancipo, destino, adjudico, licitanti rem auferendam permitto, trado. X. Libero.
【解】❶ 批准，贊成(鳥兆). ❷ 讓與，判給. ❸ 拍賣給，競賣給. ❹ 獻給，許願給.
【例】❶ *addico* (idem dico). 我贊成. Aves *addixerunt.* Liv. 鳥兆贊同. (*addico*, do judices, dico formulas). 選擇委任法官. 宣讀(宣佈)判詞，文例. *addico* sententias. 宣判 (批准判決書). ❷ (*addicere*) aliquem alicui. Cic. 判債務人 (負債人)與債權人. (*addicere*) aliquid alicui. Cic. 將某物判與某人. ❸ (*addicere*) in publicum bona alicujus. 拍賣某人財產. (*addicere*) nummo sestertio 拍價...(fig. 讓與投標者). ❹ senatui se *addicere.* Cic. 獻身國會.

gladiatorio generi mortis *addictus*. Cic. 甘作鬪劍類之犧牲. nullius *addictus* jurare in verba magistri. Hor. 並不約束對教師之言起誓. ❺ orationes quae Charisi nomini *addicuntur*. 屬加利西之演詞. judices corrupti sententiam suam, fidem, religionem pretio largitoribus *addicere* nihil pensi habent. 貪汚法官，不惜出賣判詞與行賄之人. juventutem suam omni intemperantiae *addicere*. 青年放蕩，毫無顧忌.

addictĭ-o. *ōnis*. f. 判給，拍賣，公賣. *addictio* et condonatio bonorum. 拍賣及讓與財產.

1. addict-us. *a, um*. part. v. *addico*.
【同】adjudicatus, mancipatus.
【解】❶ (in bono sensu)獻與，致力於…. ❷(in sensu pejorativo) 迫使，投身於….
【例】❶ me *addictum* habes. 我對你忠實. 之友. *addictus* sententiis. Cic. (忠心)奉承. 其意旨. *addictus* judex. Dig. 特委法官. ❷ a) *addictus* alitibus atque canibus. Hor. 被判投給飛禽野犬. b) *addictus* jurare in verba magistri. Hor. 被迫對教師之言起誓. *addictus* in servitutem. 判爲奴隸. *addicta* mulier. 被賣之女人. pretio *addictam* habe fidem alteri et mancipatam. 賣身爲奴. urbs jam vastitati *addicta*. 指定當受搶掠的城市. *addictus* publicae legationi 公使隨從武官.

2. addict-ŭs. *ūs*. m. (part. subst. sumptum)
【解】被判當奴者，當奴償債者.

addi-sco. *scis, dĭci, scĕre*. v. tr.
【同】disco, ad ea quae didici, aliquid adjicio.
【狀】velocius.
【解】增加學識. (學習其他，再學習).
【例】(*addiscere*) carmina. 學習歌唱. novi aliquid *addiscere*. 學習新事.

additămení-um. *i*. n. (*addo*)
【同】accessio, appendicula.
【解】增加，增補. (附錄).
【例】inertissimi nobiles, in quibus praeter nomen nihil est *additamenti*. 極無能的貴族，尊號之外別無可加.

addĭtici-us. addĭtĭti-us *a, um*. adj.
【解】增加者.

addĭtĭ-o. *ōnis*. f.
【解】增添. (行爲)，加法.
【例】*additio* figurarum. 添用右象.

addĭt-us. *a, um*. part. v. *addo*.
【解】增加者.
【例】*addito* tempore. 時過景遷. *addito* consultandum. Tac. 況且必須商議.

add-o. *ĭs, ĭdī, ĭtum, ĕre*. v. tr.
【同】adjungo, adjicio, appono, adscribo, accessionem adjungo, affero.
【狀】gradatim, minutim, paululum.
【解】❶ 增加. ❷ 安置在…應用，連接到. (接近於).
【例】I. ❶ animos mihi *addidisti*. Cic. 你增加了我的勇氣. quodcumque *addebatur*. Caes. 不拘增加什麽. *addere* gradum. Liv. 趕緊快走. me quoque amicis tuis *adde*. 使我亦得爲你之友.
❷ (*addere*) rem ad rem, rem rei. Caes. 一事連一事. huc *addidit* equites DCCC. Caes. (步兵之外) 加派八百騎兵. *addidit* aliquid de suo. 加以私人的積蓄. ❸ pauca *addidit*. Caes. 加添數語... has litteras in fasciculum tuum *addas*. 在你的信件中再加添此信. *addebant* me desiderari. (ut, ne). Cic. 他們還說人不滿意於我. (我使人煩惱...) illud *addidit* (senatus) ut redirem. Cic. 國會又令我回去. ad ornamenta nobilitatis doctrinae laudem *addes*. 不但出身貴顯，且有博學榮譽. II. ❶ (*addere*) stercus ad radicem. Cat. 在樹根上置肥料. (*addere*) alicui custodem. Plin. 身邊置衛兵. comitem hunc Ascanio *addidit*. Plin. 使他接近亞斯加尼. ❷ virgas alicui *addere*. 以棍杖應付某人. (*addere*) stimulos. Sen. 督促某人. (*addere*) nugis pondus. Hor. 重視兒戲 (細事).

addŏc-eo. *ēs, (ŭi, tum), ĕre*. v. tr.
【同】doceo.
【解】教誨 (補充教材).

addorm-īo. *īs, īre*. v. intr.
【解】始睡，瞌睡.

addormisc-o. *ĭs, ĕre*. v. intr.
【解】始睡，漸入睡鄉.

Addu-a. (vel) **Adu-a**. *ae*. m. nom. propr. fluv. 河名:Po 河之支流.

addŭbĭtātĭ-o. *ōnis*. f.
【解】惑疑.

addubĭtāt-us. *a, um* (adj.) part. v. *addubito*.
【解】惑疑者.

addŭbit-o. *ās, āvi, ātum, āre*. v. intr. (tr. in part. perf.)
【解】好疑，猶豫不定，躊躇.
【例】(*addubitare*) de aliqua re. 對某事惑疑. *addubitato* (passiv.) augurio. Cic. 鳥兆不決定. *addubitavi* paululum num et quomodo ita evenerit. 我有些懷疑，難道又如何有如此遭遇. de fide tua nihil *addubito*. 論你的信用，我毫不惑疑.

addū-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【同】educo, induco, contendo, contraho. X. Deduco, remitto.
transl: invito, impello, pellicio, permoveo
【狀】magnopere, ocius, quamprimum.
【解】❶ 引，拖，拉，曳，蹙，皺. ❷ 導引，召喚：駕駛，指揮.
【例】I. ❶ (*adducere*) ramum. Cic. 拖樹枝. *adducta* sagitta. Virg. 箭折回. ❷ (*adducere*) habenas. Cic. 引轡. *adducto* arcu. Virg. 挽弓. (*adducere*) lorum. Sen. 攬緊繮繩. (*adducere*) frontem, vultum. Sen. 蹙額.
II. ❶ (*adducere*) aliquem secum, tecum, mecum. 領一人，與他，與你，與我，同行. (*adducere*) integros subsidio. Caes. 引領完整軍隊(生力軍)來增援. (*adducere*) in judicium. Cic. 召人出庭 (過堂) (*adducere*) ad populum. 傳人公審 (*adducere*) aquam. Liv. 引水. ❷ (fig.) (*adducere*) ad iracundiam, ad fletum, ad spem. 引人發怒，引人痛哭，引人瞻望. (*adducere*) ad suscipiendum bellum. Caes. 挑撥人作戰. eo *adduxit* eos, ut vererentur. 使人驚懼 aliqua re *adduci*, ut..Cic. 因某事遂致… aliquem in summas angustias... *adducere*. 使人遭遇極大困難.
addūc-or. *ĕris, tus sum, i.* v. passiv.
【同】inducor, invitor.
【狀】facile, fortuito.
【解】被引領.
【例】nec pretio, nec oratione *adduci* potuit, ut a proposito discederet. 並不因人之賄賂，或人之請求，而變更主張. *adductio* ad judices laicales. 違犯神職冶外權.
adductius. adv. (ex *adducte* inusitat.)
【解】更緊張，更嚴緊.
adduct-us. *a, um.* part. v. *adduco. adductior.*
【解】收縮，緊張，嚴緊 (險峻).
【例】*adductius* imperitare. Tac. 出號令過嚴緊. *adductus* ad senatum. Sall. 引至國會. *adductus* cupiditate. Cic. 由於貪慾. *adductus* vultus. Suet. 蹙額.
ădē-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr.
【同】comedo.
【解】漸食，消耗
【例】non *adesum* sed devoratum patrimonium. 並非漸漸耗費，而是蕩盡祖產.
ădemptĭ-o. *ōnis.* f. (et **ădemtĭo**, *onis.* f.) (*adimo*)
【同】ablatio.
【解】略取，侵略.
【例】*ademptio* civitatis. Cic. 侵奪城市. (權利).
ădempt-or. *ōris.* m.
【解】侵奪人.
ădempt-us. *a, um.* part. v. *adimo.*
【解】被侵奪.
【例】*ademptum* imperium. 被奪去統制權.
1. ădĕō. adv.
【同】usque eo, tam, tantum.
【解】至此，若是.
【例】❶ 指時間: usque *adeo* (dum). Plin. 如此長久，至於. usque *adeo* quoad. Cic. 如此長久，至於. ❷ 指等次，等級: non obtunsa *adeo* gestemus pectora. Virg. 我們並不如此冥頑不靈. *adeo* prope omnis senatus Hannibalis erat. Liv. 幾乎整個國會，全在亞尼巴而掌握之中. *adeo* ut, usque adeo ut. 如此至於… *adeone* me delirare censes, ut ista esse credam? Liv. 你以爲我如此狂妄，至於相信事實如此? *adeo* non succubuerunt, ut. Liv. 他竟絕不屈服至於... *adeo* non,, ut contra. Liv... 絕不如此，至於正相反... *adeo* quasi (tanquam). Liv. 這樣如同... ❸ 況且，況而... aequalium *adeo* superiorum intolerans. Tac. 不但同僚，況且連上司他也不能容忍. nullius repentini honoris, *adeo* non principatus appetens. Tac. 不但不貪驟得的榮譽. 而且不貪繼元首地位. ❹ 而且 甚致: atque *adeo*. 而且如是. intra moenia atque *adeo* in senatu. Cic. 不但在城內，甚至在國會. ❺ 格外，特別. idque *adeo* haud scio mirandumne sit. Caes. 特別我不明瞭是可驚異的嗎. tuque *adeo*, Caes. Caes. 特別你，凱撒... *adeo*=itaque. *adeo*=vero. id *adeo*, judices, considerate. 然而衆位法官，請審量... *adeo*=plus est, hostem intra moenia atque *adeo* in senatu videtis. 你們看敵人即在城內，況且在國會中.
2. ăd-ĕo. *īs, ĭi, (īvi), ĭtum, īre.* v. intr. vel tr.
【同】accedo, convenio, viso, visito, eo venio. X. Abeo.
【狀】caste, intempestive, ad aliquem, libentius, necessario.
【解】I. intr. 往，去，到. ❶ (propr.) 去到，往見. ❷ (fig.) 接近，干冒...
II. tr. 去見 (propr.) 覲見，謁見 ❶ (fig.) 冒犯，承受.
【例】I. ❶ *adīre ad* aliquem. 去到人前. *adīre ad* libros Sybillinos. Cic. 去參考西比利書. (預言書). *adīre ad* urbem. 到城去. *adīre ad* praetorem in jus. Cic. 到裁判官去控訴. *adīre* in fundum. Cic. 進入田園. *adire* in conventum. 去

開會. *adire* (absol. term. milit.) 前進. ❷ *adīre* *ad* rempublicam. Cic. 辦公，就任某職. *adīre* *ad* extremum periculum. 冒極大危險.
II. ❶ *adīre* aliquem. 去見某人. *adīre* urbem. 進城. *adīre* oraculum. 去詢神言. (讖語). *adīre* muros. 身臨城下. ❷ *adīre* pericula. Cic. 冒險. omnia quae *adeunda* erant. 應當嘗試一切. *adīre* hereditatem. Cic. 承嗣. non *adire* hereditatem. Cic. 拒絕承嗣. inimicitias, odia improborum *adire* non vereor. 不畏懼壞人仇恨凌辱.

ăd-eps. *ĭpis.* m. et f.
【同】pingue inter carnem et cutem.
【解】❶ 脂肪. ❷ 沃土，膏壤，黏土. ❸ 白木質
【例】num mihi Lentuli somnus, Cassii *adeps*, Cethegi temeritas pertimescenda est? 藍杜之貪睡，加西之饕餮，加太之冒昧，難道使我恐懼嗎？

ădeptī-o. *ōnis.* f. (*adipiscor*)
【解】獲得. (取得所有權).
【例】vita beata non in depulsione mali, sed *adeptione* bonorum sita est. 幸福的生活不在免受痛苦，而在獲得福樂.

ădĕpt-us. *a, um.* part. v. *adipiscor.*
【解】獲得，達到.
【例】*adepta* (sens. passiv.) libertate. Sall. 獲得自由.

ădĕquĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】juxta, vel prope, equito, equo citato advehor.
【解】騎馬到.
【例】*adequito* ad nostros. Caes. 騎馬到我們的人處. *adequito* portis. Liv. 騎近城邊.

ădĕro. fut. ind. v. *adsum.*

ăderro. *ās, (avi, atum), āre.* v. intr.
【解】在附近巡行，亂走(飄泊，漫遊).

ădesdum. interj.
【解】因此你來吧. (viens donc).

ădēsŭr-ĭo. *īs, ii,* et *īvi, īre.* v. intr.
【解】甚飢.

ădēs-us. *a, um.* part. v. *adedo.*
【解】食盡，消耗.
【例】exta *adesa*. Liv. 肉已食盡. *adesi* lapides. Hor. 斲削之石. *adesae* fortunae. Tac. 耗費資財.

ădĕund-us. *a, um.* adj. v. *adeo.*
【解】可往見者.

adeund-us. *a, um.* (ger.) v. *adeo.*
【解】可往見者.

【註】**adevismus.** *i.* m. 非多神論.

ădexpĕt-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】尋求.

adfābĭl-is. (vel) **affābĭl-is.** *e.* adj. (*ad fari*), *adfabilior.*
【同】comis, placidus, mitis, maxime in sermone.
【解】(可交談者) 和氣，藹然可親者.
【例】rogantibus pestifera largiri blandum et *adfabile* odium est. 贈殺人毒品與要求者，那是爲裝和善的仇恨. in omni sermone *adfabilem* se praebebit. 他與人談話頗顯和氣.

adfābĭlĭt-as. (vel) **affābĭlĭt-as.** *ātis.* f.
【同】comitas sermonis, facilitas in audiendo; alloquendi, audiendi lenitas.
【解】和悅，溫良.
【例】*affabilitas* animos hominum conciliat. 和悅吸引人心.

adfābĭlĭter. (vel) **affābĭlĭter.** adv.
【狀】adfabilissime.
【解】和悅.

adfabrē. (vel) **affabrē.** adv.
【同】fabre, pulchre, artificiose.
【解】精巧 (含藝術性).
【例】statua, miro artificio *affabre* facta. 雕刻極精緻之像.

adfā-ris. (vel) **affā-ris.** *tus sum, ri.* v. dep. intr. (tr.)
【同】alloqui, compellare.
【解】講話.
【例】liceat mihi te versibus *affari.* 許可我同你用詩詞談話.

adfătim (vel) **affătim.** adv.
【同】abunde.
【解】充足，富裕.
【例】*adfatim* pecuniae frumentique. Liv. 糧足財富. *adfatim* multi. Amm. 大多數. *adfatim* divitiarum. Plaut. 富足. *adfatim* armorum. Liv. 武器充足. *adfatim* tibi satisfaciam. 我要使你滿意.

1. **adfāt-us.** (vel) **affātus.** *a, um.* part. v. *adfari.*
【解】講話者.

2. **adfāt-us.** (vel) **affātus.** *ūs.* m. (*adfari*)
【解】對人講話.

adfectātī-o. (vel) **affectātĭo.** *ōnis.* f.
【解】願望，追求，尋求，貪圖.
【例】*adfectatio* quietis. Tac. 尋求安息. *adfectatio* sapientiae. Sen. 尋求智慧. *adfectatio* germanicae originis. Tac. 假裝日耳曼出身. *adfectatio* imperii. Suet. 貪圖高位(統制慾).

adfectāt-ŏr. (vel) **affectātŏr.** *ōris.* m.

【解】願望，尋求，貪圖者.
【例】*adfectator* sapientiae. Sen. 尋求智慧者. *adfectator* regni. Quint. 覬覦王位者. nimius *adfectator* risus. Quint. 過度尋求喜樂者. *adfectator* libertatis. Quint. 過度放任者.

adfectāt-us. (vel) **affectātus.** *a, um.* part. v. *adfecto.*
【解】貪圖，矯飾，偽裝.
【例】aliquid *adfectatus.* Quint. 更貪圖某事. *adfectata* scurrilitas. Quint. 矯飾的戲謔. *affectata* ignorantia. 尋求的(愛戀的)不知.

adfectĭ-o. (vel)**affectĭo.** *ōnis.* f. (*adficio*)
【同】perturbatio, commotio, incitatio animi, sensus, impetus, studium, cupiditas.
【形】constans, conveniensque, non distorta nec prava, invita, a se dissentiens, laudabilis, malitiosa animi, utilis, recta.
【解】❶貪望，感應(行爲). ❷反應態度(情緒，心理). ❸情感狀態(精神，心情). ❹感覺形狀.
【例】❶ praesentis mali sapientis *adfectio* nulla est. Cic. 身處逆境，智者並無感應. O te extra omnes humanorum pectorum *adfectiones* positum... 吁！你毫無人胸中的情感. ❷ *adfectio* est animi aut corporis ex tempore aliqua de causa commutatio. 情感就是，因某種原因，在人精神和形體上，臨時的變態. odium et invidia et ceterae animi *adfectiones.* Cic. 懷恨嫉妬，及其他心理上的情感. ❸ rectae animi *adfectiones* virtutes appellantur. Cic. 心靈上正義的情感便是德行. ❹ laetas inter audientium *adfectiones.* Tac. 在聽衆歡欣(興奮之下).

adfectivus. **affectīvus.** *a, um.* adj.
【解】情調，感情，情愛的.
【例】*affectiva* verba. Prisc 多情語.

adfect-o. (et) **affecto.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr (freq. v. *adficio*)
【同】appeto, quasi arcesso, nimis inquiro, ambio.
【解】❶ 接近，連接，到達. ❷ 尋求，奢望.
【例】❶ *adfecto* (navem) dextra. Virg. 以右手扶船. *adfecto* viam Olympo. Virg. 循奧林匹路. ❷ *adfecto* Aetolorum amicitiam. Liv. 期望聯合愛道樂人. *adfecto* ad…Firm. 切望… *adfecto* regnum. 覬覦王位. qui esse docti *adfectant.* Quint. 致力成博學者. lumina quaedam orationis non quidem *adfectanda* sunt, sed tamen adhibenda nonnunquam. 演詞炫耀固然不可過於尋求，然而有時可以採用. munditiam non exquisitam *adfectare.* 貪求不過度講究的清潔. *adfectare* famam clementiae. Tac. 貪圖寬仁之名.

adfectŭōs-us. (vel) **affectŭōsus.** *a, um.* adj.
【解】富於情感，多情者.

adfect-us. (vel) **affect-us.** *a, um.* part. v. *adficio.*
【同】paratus, comparatus, constitutus seu corpore seu anima.
【狀】male.
【解】❶準備，供給，施與. ❷安置在某種情況下. ❸態度不佳，浸染，積弱. ❹已臨終期.
【例】❶ beneficio *adfectus.* Cic. 沾恩. *adfectus* vitiis, virtutibus. Cic. 染惡，積德. honoribus abs te *adfectus.* 你光榮我. ❷ oculus probe *adfectus* ad suum munus fungendum. Cic. 眼目準備盡已職務. oculi indicant ut animo sis *adfectus.* 眼目表達心情(目乃心的明鏡). omnes tibi sunt bene *adfecti.* 衆人愛戴你. *adfectus* optima valetudine. 身體康健. ❸ summa difficultate rei frumentariae *adfecto* exercitu. Caes. 軍隊遭受最嚴重的糧荒. urbs ab illo praedone misere *adfecta.* 被海盜蹂躪的城市. in corpore *adfecto.* 在疲憊的身體上. ❹ aetate *adfecta.* 年老力衰. *adfectum* est bellum nondum perfectum. 戰事雖未告終，然已將結束. aestas *adfecta.* 夏季將終. carmen *adfectum.* 詩將完成. Caesarem Neapoli reliqui graviter *adfectum.* 我遺棄患重病的凱撒，在厄亞保里城.

adfect-us. (vel) **affect-us.** *ūs.* m.
【同】adfectio.
【形】laudabilis.
【解】❶心靈情態，情感. ❷感覺，感觸，印象.
【例】❶ *adfectus* animi sunt: amor, odium. ira,… Cic. 心中情感就是愛情，仇恨，忿怒… ❷ dubiis *adfectibus* errat. Ov. 心中猷豫不定.

adfĕro. (vel) **affĕro.** *affers, attŭli, allātum,* (*adlatum*), *adferre.* v. tr.
【同】apporto, adhibeo, induco, infero, dico, nuntio, profero. X. Aufero.
【狀】divinitus, in perpetuum, nec ita multo post, repente, ultro, violenter, sero, simpliciter.
【解】携來，供給，報告，致使.
【例】❶ *adfero* candelabrum Romam. Cic. 携燭台至羅馬. sese *adferre.* Plin.

前來. ❷ *adferre* epistulam, litteras, ad aliquem, (vel) alicui. 給人帶信. quietae res ex Volscis *adferebantur*. Liv. 人報告瓦而斯人頗鎮靜. aliquid novi litteris *adfertur*. 信中報告些新聞. ex sermone rumor id attulit ad aures nostras. 耳聞謠傳此事. alii majorem *adferentes* tumultum. Liv. 他人報告發生了更大的騷動. nuntii *adferebant* male rem gerere Darium. Nep. 通訊員報告達略出兵不利. ab Carthagine *adlatum* est ut... Liv. 由加而大高傳來命令說是... ❸ *adferebant* vim alicui. Cic. 以武力對付某人. *adferebant* manus alienis bonis. Cic. 强佔他人財產. ❹ *adferebant* testimonium, argumentum, exemplum. ...發表證據，論證，實例. ❺ *adferebant* delectationem. *adferebant* dolorem, luctum. *adferebant* metum, spem. 使人愉快，痛苦，悲哀，恐懼，希望. *adferebant* pacem, bellum. Cic. 帶來和平，戰爭. *adferebant* quaestionem. 提出問題. *adferebant* in medium. 當場提出.
【注意】❶ ad id munus animos *adferas* necesse est. 爲盡此義務，當存心慷慨. ❷ *adferre* alicui fastidium, molestiam. 使人討厭煩惱. ❸ mandata odiosa *adferre*. 携來不愉快的命令. ❹ causam, exempla *adferre*. 提出理由，實例. ❺ corpori vim *adferre*. 暴力壓身. manus sibi *adferre*. 自殺.

adf-ĭcio. (vel) **aff-ĭcio.** *ĭcis, ēci, ectum, icĕre.* v. tr.
【同】commoveo, permoveo.
【狀】accommodatissime, avide, graviter, nominatim, optime, probe, recte, valde.
【解】❶ 供給，供應，加給. ❷ 感動，感應. ❸ 致使…削弱.
【例】❶ *adficio* aliquem aliqua re. 供給人某物. *adficio* aliquem sepultura. Cic. 殯葬人. *adficio* aliquem cruciatu. 虐待人. *adficio* aliquem poena. 懲罰人.
❷ varie sum *adfectus* tuis litteris. Cic. 你的信件使我發生不同感想. haec audita longe aliter patres ac plebem *adfecēre*. Liv. 聞此消息，元老與平民感覺不同.
❸ exercitum fames *adfecit*. Liv. 軍中發生飢餓. *adfecit* corpora. Liv. 身體消弱. *adfecit* aliquem summa laetitia, pudore, ignominia. 使人感到非常愉快，羞愧，抱歉.

adfict-us. (vel) **affict-us.** *a, um.* part. v. *adfingo.*
【解】形成，舖張，僞造.

adfī-go. (vel) **affī-go.** *gĭs, xi, xum, gĕre.* v. tr.
【同】ad aliquid figo, insero, addo.
【狀】maxime, penitus, vehementer.
【解】❶ 釘於，注定，結著. ❷ 銘刻，印於心，再三叮囑.
【例】❶ *adfigo* cruci aliquem. Liv. 釘人於刑架(十字架). ad Caucasum *adfixus*. Cic. 釘於高加索山. regem cuspide ad terram adfixit. 以鎗刺王於地上. ❷ (fig.) aliquid animo *adfigere*. Sen. 銘刻某事於心. Minervae talarium pinnas *adfigunt*. 他們釘米厄娃神之翅翎. animum litteris *adfigere*. 集中精力於文藝上. animo suo tenacius aliquid *adfigere*. 將某事牢記於心.

adfi-ngo. (vel) **affi-ngo.** *ngĭs, nxī, ctum, ngĕre.* v. tr.
【同】fingo non vera, adorno. X. Detraho.
【解】❶ 附貼，增添，附加. ❷ 誤妄，歸咎. (矯飾，虛構，假設).
【例】*adfingo* aliquid alicui rei. 附加某事物… ❷ probam orationem *adfingere* improbo. Cic. 以君子之言附於小人 (小人矯飾君子). *adfingens*(Fabio) vicina virtutibus vitia. Liv. 以假仁假義歸與法比約. rebus certis multa falsa *adfinguntur*. 確定之事夾雜許多虛僞之事.

adfīn-is. (vel) **affīn-is.** *e.* adj.
【同】conjunctus adfinitate.
【形】novus, ornatissimus omni virtute officiosusque, amans alicujus.
【解】❶ 鄰居，近鄰，毗連，交界，邊界者. ❷ 混雜，參雜者. ❸ 聯合，外戚，姻親.
【例】❶ regiones *adfines* barbaris. Liv. 毗連蠻邦之地. ❷ *adfinis* turpitudini. Cic. 同謀不名譽事. *adfinis* rei capitali. Cic. 誤累死罪. *adfines* sceleri. Cic. 同惡 (同謀，從犯). ❸ tuus *adfinis*. Cic. 你的姻親.

adfīnit-as. (vel) **affīnit-as.** *ātis.* f.
【同】conjuntio affinitatis, necessitudo.
【形】gravior, impurissima, nova.
【解】❶ 近鄰，邊境. ❷ 外戚，姻親(盟會，彷彿).
【例】*adfinitatibus*, amicitiis, vicinitatibus conjunguntur cives. 藉姻親，友誼，鄰居，國民彼此團結. ut quisque te maxime cognatione, *adfinitate*, necessitudine aliqua attingebat, ita,…因血親，姻親，友誼，人極同你接近，如此… regia *adfinitas*. Liv. 皇親外戚. litterarum *adfinitas*. Quint. 字義接近. impedimentum *adfi-*

nitatis matrimonii in secundo gradu. 第二代姻親的結婚阻礙.

adfirmātē. (vel) **affirmātē,** adv. (*adfirmatus*)
【同】asseveranter.
【解】確定，明確，肯定.
【例】*affirmatissime.* Gell. 極明確. quod *adfirmate* quasi Deo teste promiseris, id tenendum est. 凡明確預許(約訂)，猶如呼主名作證之諾言，必須履行.

adfirmātī-o. (vel) **affirmātī-o.** *ōnis.* f. (*adfirmo*) X. Dubitatio.
【形】gravior, religiosa.
【解】肯定，諾言，保證.
【例】nulla *adfirmatione* adhibita. Cic. 無任何諾言. jusjurandum est *adfirmatio* religiosa. 宣誓是神聖的諾言(保證). dubitationem illi omnem mea *adfirmatione* eximi. 因我的保證除去了他一切疑惑.

adfirmativae legis impletio.
【解】積極法的遵守.

adfirmātīvē. (vel) **affirmātīvē.** adv.
【解】肯定，確定.

adfirmātīv-us. (vel) **affirmātīv-us.** *a, um.*
【解】肯定，確定的，認可者.

adfirmāt-us. (vel) **affirmātus.** *a, um.* part. v. *adfirmo.*
【解】肯定，供認者.

adfirm-o. (vel) **affirmo.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】confirmo, aio, assero, annuo, comprobo. X. Nego.
【狀】facile, nimis, temere, vere, valde.
【解】❶ 堅定，固定，穩固. ❷ 肯定，供認，確保.
【例】❶ *adfirmo* aliquid rationibus. Cic. 以各種論證確定其說. societas jurejurando *adfirmatur.* Liv. 宣誓保證盟約. ❷ ecquid tanta asservatione *adfirmasti*? 爲何你堅持此事毫不退讓？ dicta tua rationibus *adfirmes* oportet. 須靠理由證明你的言論. animo te *adfirmes* cura. 努力堅定意志.

adfix-us. (vel) **affixus.** *a, um.* part. v. *adfigo.*
【同】infixus, adhaerens, annexus, connexus, adjunctus.
【解】刻治，附加，連繫.
【例】opinio haec in animo meo penitus *adfixa* est et insita. 這種意見深刻並存長在我心中. *adfixa* ista sunt ad orationem tuam, non cohaerent. 將這些事體拉入你在言論中，但并不符合.

adflām-en. (vel) **afflāmen.** *inis.* n.
【解】吹噓，靈感，默牖.

1. adflāt-us. (vel) **afflātus.** *a, um.* part. v. *adflo.*
【解】受吹噓，靈感，默牖.

2. ādflāt-ŭs. (vel) **afflāt-ŭs.** *ūs.* m.
【同】animi inflammatio, et quidam quasi furor, instinctus, impetus, anhelitus, incitatio mentis.
【形】divinus.
【解】❶ 吹噓，氣息. ❷ 靈感，默牖，默啓.
【例】ambusti *adflatu* vaporis. Liv. 被(膨脹的)，熱氣燻燬. oracula divino *adflatu* funduntur. 神言是因神之默示而揭露者. *adflatu* superi Flaminis angelus conceptum puerum docet. (Te Joseph.) 天神報告聖身已娠，由聖神寵恩.

adfl-ĕo. (vel) **affl-ĕo.** *ēs,* (*ēvi, ētum*), *ēre.* v, intr.
【解】同哭，陪哭.
【例】*adflere* flentibus. Ovid. 陪哭(與有憂者同憂).

adflictāti-o. (vel) **afflictāti-o.** *ōnis.* f.
【同】aegritudo cum vexatione corporis.
【解】痛苦，悲哀.

adflictāt-us. (vel) **afflictat-us.** *a, um.* part. v. *adflicto.*
【解】受痛苦磨難者.

adflictĭo. (vel) **afflictĭo.** *ōnis.* f.
【同】angor.
【解】❶ 打擊，磨難，窘難. ❷ 憂慮，困苦.
【例】voluntariae *adflictiones.* Leo. 甘心苦身(自動苦行)

adflict-o. (vel) **afflict-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *adfligo*)
【同】ango, vexo, affligo, conficio.
【解】❶ 重擊，屢撞. ❷ 虐待(窘難)，損害. ❸ 悲哀，失望.
【例】❶ tempestas *adflictabat* naves. Caes. 船舶隨風顚簸. tu me accusas quod me *adflictem.* 你責怪我，虐待自己. ❷ *adflictari.* Cic. se *adflitare.* Sall. 擊己表示悲痛失望. ❸ Italia gravius atque atrocius quam bello *adflictabatur.* Tac. 義大利遭到較比兵燹更殘酷的災難. aegri multo gravius *adflictantur.* Cic. 病人病苦加劇.

1. adflict-or. (vel) **afflictor.** *āris, ātus sum, āri.* v. pass.
【同】angor, vexor, adfligor.
【狀】acerbissime, gravius, vehementius.
【解】受磨難，痛苦，悲哀.
【例】malis *afflictatur* undique, (confi-

citur).萬苦齊來. fratris morte *adflictatur*. 痛悼兄弟死亡. vehementer *adflictatur* respublica. 國難嚴重

2. adflict-or. (vel) **afflict-or.** *ōris.* m.
【同】qui adfligit, et vexat.
【解】擾亂，破壞者.
【例】odit te senatus, *adflictorem*, et proditorem dignitatis, auctoritatis. 國會怨恨你爲搗亂份子，出賣官職權位.

1. adflict-us. (vel) **afflict-us.** *a, um.* part. v. *adfligo.*
【同】miser, prostratus, aerumnosus, calamitosus.
【解】被顛覆，顛仆於地，不幸者，履難者.
【例】*adflictum* erigere, perditum recreare. 扶起顛覆者，振作失敗者. rebus *adflictis.* Cic. 事已失敗(絕望).

2. adflict-ŭs. (vel) **afflict-ŭs.** *ūs. m.*
【同】adflictatio.
【解】衝撞，磨擦，相撞，阻難.
【例】effeminata virtus *adflictu* occidit. 意志(士氣)沮喪，遇到困難立即傾覆.

adflī-go. (vel) **afflī-go.** *gīs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】vexo, perturbo, perdo, pessumdo, prosterno, deprimo. X. Levo, recreo, erigo.
【解】❶ 打擊，衝突，衝撞. ❷ 傾覆，重壓. (fig)磨難，欺凌，壓迫.
【例】❶ ad scopulos *adflicta* navis. Cic. navim ad scopulos *adfligunt.* 船撞暗礁. (ferrea manus) navem ita undae *adflictabat,* ut...Liv. 鐵爪牽制船舶在波浪中，至於caput saxo *adflixit.* Tac. 頭撞巖石. statuam *adfligunt.* 打碎態像. ❷ Catuli monumentum *adflixit.* Cic. 傾覆了加都里的紀念碑. victum erigere, *adfligere* victorem. Liv. 扶起戰敗者，打擊得勝者. tu me *adflixisti.* Cic. 你使我跌倒. prava exempla juventutem *adfligunt.* 壞表樣敗壞青年. *adflicto* jacenti, dexteram porrexi. 傾倒者我援之以手.

adfl-o. (vel) **affl-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v, tr. vel intr
【同】spiro, aspiro, exhalo.
【解】I. 吹向，吹噓，默禱，受啓示，豐盛. II. ❶ 吹動. ❷ 吹到.
【例】I. partes, e quibus ventus gravior *adflare* solet. Varr. 大風平常由某方吹來. *afflare* alicui rei. Hor. aliquid. Plin. 趨向某事. urbem terror *afflabat.* Flor. 城中感到恐慌. *afflare* oculis honores. Virg. 玄耀目前 II. ❶ odores *adflantur* ex floribus. Cic. 花有清香. ❷ tergo *adflante* vento. Liv. 背後風吹. *adflati* incendio. Liv. 焚燒及… (fig.) Sibylla *adflata* numine dei. Virg. 受神默牖之女預言家. poetae divino spiritu *adflantur.* 詩人受靈感.

adflŭ-ens. (vel) **afflŭ-ens.** *entis.* part. v. *adfluo.*
【解】❶ 洋溢，滙流. ❷ 豐盛.
【例】❶ aquae *adfluentiores.* Vitr. 水流滾滾. opibus *adfluentes.* Cic. 財產豐富. ❷ domus omnium scelerum *adfluens.* Cic. 惡貫滿盈之家.

adflŭenter. (vel) **afflŭenter.** adv. *adfluentius.*
【解】豐盛.

adflŭentĭ-a. (vel) **afflŭentĭa.** *ae.* f.
【同】ubertas, copia.
【解】富饒，豐盛.
【例】ex hac *adfluentia* et copia omnium rerum arrogantia nascitur. 富而驕.

adflŭ-o. (vel) **afflu-o.** *ĭs, xi, (xum), ĕre.* v. intr.
【同】abundo, circumfluo.
【解】❶ 流注 (滙流). ❷ 豐盛 (大量流入). ❸ 準備豐富 (供給豐富).
【例】❶ Aufidus amnis utrisque castris *adfluens.* Liv. 歐非度河流經兩營壘處. nihil ex istis locis litterarum *adfluxit.* Cic. 從海峽兩岸毫無信息. ❷ *adfluentibus* undique barbaris. Liv. 野人從各處湧出. omnium rerum *adfluentibus* copiis. Cic. 各種富源充足. ❸ unguentis *adfluens.* Cic. 香液流注 divitiis *adfluens.* Lucr. 富於財.

adfō-dĭo. (vel) **affō-dĭo.** *dīs, di, ssum, dĕre.* v. tr.
【解】挖掘附近處，挖起增添.

adf-or. (vel) **aff-or.** *āris, ātus sum, āri.* v. tr.
【同】alloqui, compellare.
【解】向人言.
【例】*adfari* versibus aliquem. Virg. 向人誦詩. liceat mihi te versibus *adfari.* 允許我向你誦詩. aliquem *adfari* extremum. Virg. 向人最後辭別.

adfōrĕ. (vel) **affōrĕ.** infin. fut. v. *adsum* et imperf. subj.

adformīd-o. (vel) **afformīd-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】驚懼，恐怖.

adfra-ngo. (vel) **affra-ngo.** *ngīs, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】衝撞 (破碎) 墜下.

adfrĕm-o. (vel) **affrĕm-o.** *is, ĕre.* v. intr.

【解】顫慄，沸騰.

adfrĭc-o. (vel) **affrĭc-o.** *ās, ŭi, tum, āre.* v. tr.

【解】磨擦，接觸.

【例】vitiosum locum arbori *adfricant.* (pecudes). Col. 牲畜在樹上磨擦痛癢處. attritu harenae sese *adfricantis.* Sen. 沙磧連撞而相磨擦. *affricare* rubiginem suam candido. Sen. 敗壞清潔之人.

adfrict-ŭs. (vel) **affrict-ŭs.** *ūs.* m.

【解】磨擦.

adfr-ingo. (vel) **affr-ingo.** *ingis, ēgi, actum, ingĕre.* v. tr.

【解】碰碎，衝破.

adfulg-ĕo. (vel) **afful-gĕo.** *gēs, si, gēre.* v. intr. (*ad fulgeo*)

【解】❶ 發光. ❷ 顯示，發現.

【例】❶ navium speciem de caelo *adfulsisse.* Liv. (相傳)天上火光如船形. vultus ubi tuus *adfulsit* populo, soles melius nitent. Hor. 當你的面容照耀人前，天上星宿亦增其光華. ❷ Sardiniae recipiendae repentina spes *adfulsit.* Liv. 驟然發現收復撒而底納的希望. mihi talis aliquando fortuna *adfulsit.* Liv. 我曾有過如此幸運. magna spes nobis *adfulget.* 我們現有大希望.

adfu-ndo. (vel) **affu-ndo.** *ndis, di, sum, ndĕre.* v. tr. (*ad fundo*)

【解】❶ 傾注，流到. ❷ 流傳，散佈.

【例】❶ venenum vulneri *adfusum.* Tac. 傾注在傷口的毒液. ❷ ut equitum tria milia cornibus *adfunderentur.* Tac. 使三千騎兵分佈在兩陣角上. *adfusae* jacent tumulo. Ovid. 他們倒臥在墳墓上. amnis plurimis *adfusus* oppidis. Plin. 河水流經許多城市.

adgĕm-o. (vel) **aggĕm-o.** *ĭs,* (*ŭi, ĭtum*), *ĕre.* v. intr. (alicui)

【解】同人嘆息.

adgĕr-o. (vel) **aggĕr-o.** *is, ssi, stum, ere.* v. tr.

【同】congero, cumulo.

【解】❶ 携到，堆積. ❷ (fig.) 生產，增積.

【例】❶ ingens *adgeritur* tumulo tellus. Virg. 堆土在墓上. ❷ multa *adgerebantur* etiam insontibus periculosa. Tac. 連爲無罪人，亦增加了危機.

1. adgest-us. (vel) **aggest-us.** *a, um.* part. v. *adgero.*

【解】堆積者.

2. adgest-ŭs. (vel) **aggest-us.** *ūs,* m.

【解】携來 (運到).

【例】*adgestus* pabuli, materiae, lignorum. Tac. (徭役) 携來芻秣 (草料) 木材及燃料. tuto copiarum *adgestu.* Tac. 糧足餉餘.

adglŏmĕr-o. (vel) **agglŏmĕr-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】glomero, conjungo, implico.

【解】連結，緊聯，堆積.

【例】lateri *adglomerant* nostro. 緊靠我們身旁. densis se cuneis *agglomerant.* 三角陣勢緊密集結.

adglūtĭnāt-us. (vel) **agglūtĭnāt-us.** *a, um.* part. v. *agglutino.*

【解】粘貼.

adglūtĭn-o. (vel) **agglūtĭn-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】adnecto. X. Dissolvo.

【解】粘貼，連結，連繫.

【例】novum prooemium tibi misi; tu illud desecabis, hoc *adglutinabis.* Cic. 我給你寄去新的序文，你可將老的剪去，將新的貼上.

adgrăvātĭ-o. (vel) **aggrăvātĭ-o.** *ōnis.* f.

【解】加重，困難..

【例】(*adgravationes*) *adgravantes* circumstantiae. 加重的情況.

adgrăvesc-o. (vel) **aggrăvesc-o.** *ĭs, ĕre.* v. intr.

【同】gravior fio, ingravesco.

【解】漸加重，加劇.

【例】metuo ne vulnus aut morbus *aggravescat.* 我怕傷勢或病勢漸加重.

adgrăv-o. (vel) **aggrăv-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】valde gravo, onero, premo, exagero.

【解】使加重，使更惡化，更劇烈.

【例】bello res *adgravatae.* Liv. 因戰事而事態更嚴重. *adgravare* reum. Quint. 重壓被告. (beneficia) rationes nostras *adgravatura,* dum aliorum necessitates laxent. Sen. 施恩將加重我們的預算案，但祗須減輕他人的急需.

adgrĕ-dĭor. (vel) **aggrĕ-dĭor.** *dĕris, ssum sum, di.* v. intr. vel tr. (*ad gradior*)

【同】invado, adorior.

【解】I. intr. ❶ (propr.) 走向，臨近. ❷ (fig.) 開始，興起.

II. tr. ❶ 接近. ❷ 籠絡. ❸ 攻打. ❹ 企圖，包攬，興辦.

【例】I. ❶ silentio *adgressi.* Caes. 靜悄悄的走近了. ❷ (fig.) *adgredi* ad causam. Cic. (起訴) 而臨訴訟. *adgredi* aliquem. 面對某人. *adgredi* ad dicendum. Cic. 將開言. *adgredi* ad injuriam faciendam.

Cic. 始行不義.
II. ❶ Damasippum velim *adgrediare*. Cic. 我希望你接近(見)大瑪西普. crudelitatem principis *adgreditur*. Tac. 反對暴君虐政(對…發言). ❷ *adgredi* pecunia, pollicitationibus. Sall. 以銀錢，以甘言籠絡人. ❸ ex itinere nostros *adgressi*. Caes. 中途截擊我們(堵截). alteram navim *adgressus*. Caes. 攻擊第二船. latrones ex insidiis viatores *adgrediuntur*. 強盜由埋伏處突擊旅客. ❹ *adgredi* causam. Cic. 辯護案件(詞). *aggrederis* majora viribus. 你嘗試超過民力者. oppidum oppugnare *adgressus* est. Caes. 企圖攻城. Jugurtham beneficiis vincere *adgressus est*. 企圖以恩義引猶古達入範. antequam ad dicendum *adgrediare*, adhibenda est praeparatio diligens. 演講以前當努力準備.

adgrĕgātĭ-o. (vel) **aggrĕgātĭ-o.** *ōnis.* f.
【解】附加，增添，聚集，堆積.

adgrĕg-o. (vel) **aggrĕg-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ad grex*)
【同】adjicio, congrego, conjungo, addo.
【解】聯合，聚集，團聚，參加.
【例】se ad amicitiam alicujus *adgregare*. Caes. 與人結友誼(加入某人之友誼). alicui se *adgregare*. Liv. 參加某人黨派. eodem crimine aliquem *aggregare*. 朋比爲奸.

adgressĭ-o. (vel) **aggressĭ-o.** *ōnis.* f.
【解】衝擊，攻打，開始，興辦.
【例】operam det orator, ut animos primo *aggressione* occupet. 演說家應努力在開始時，搏得聽衆同情心.

adgress-or. (vel) **aggress-or.** *ōris.* m.
【解】衝突，攻擊，開始者.
【例】*aggressoris* injusti occisio. 自衛殺人.

adhaec.
【同】praeterea, accidit quod, adde quod..
【解】此外，除此之外…尙且，況且，還有…

adhaer-ens. *entis.* part. v. *adhaereo.*
【解】連繫，依附，羈絆.
【例】tempus *adhaerens*. Quint. 最近時期. obvio quoque *adhaerente*. Suet. 遇任何人結爲夥伴.

adhae-rĕo. *rēs, sĭ, sum, rēre.* v. intr.
【同】adhaeresco, nitor, infixus sum, adjungor, applicor, conjungor.
【狀】vix, extremum, omnino.
【解】連繫，依附，依戀，贊同，附和.
【例】*adhaereo* anchoris. (dat.) Tac. 下碇. *adhaereo* Platoni. 隨從柏拉圖學派. *adhaereo* alicui. 依附某人. *adhaereo* stativis castris. Tac. 附屬駐軍營壘. *adhaeret* saxo navis. 船擱淺. in certo studiorum genere *adhaerere*. 研究某種學術. nulli fortunae *adhaerebat* animus. Liv. 對現世幸福毫不留戀. silva *adhaerebat*. Tac. 近處有森林.

adhaeresc-o. *ĭs,* (*adhaesi*), *ĕre.* v. intr. (incoat. v. *adhaereo*)
【解】附屬，依附(依靠).
【例】*adhaeresco* ad rem, in rem, in re, rei. 依附某事物. *adhaeresco* ad disciplinam. Cic. 附屬某校. *adhaeresco* justitiae, memoriae. Sen. 靠公理，牢記在心. in me uno tela *adhaeserunt*. Cic. 箭都射中我一人之身. ita libere fluebat (oratio) ut nusquam *adhaerescet*. Cic. 文氣流暢，毫無板滯之氣.

adhaesĭ-o. *ōnis.* f. (*ad haereo*) (*adhaesus, ūs.* m.)
【解】接近，贊同.

adhāl-o. *ās, āvi,* (*atum*), *āre.* v. tr.
【解】吹氣，喘息. vide **halo.**

Adherb-ăl. *ălis.* m. nom. propr. hom.
【例】米西撒 (Micipsa) 之子，被猶古達 (Jugurtha)所殺.

ădhĭb-eo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr. (*ad habeo*)
【同】affero, adjungo, admoveo, adapto, utor.
【狀】alacriter, aperte, extrinsecus, frequentius, libenter, recte, severius, publice.
【解】置前，接近，應手，應用.
【例】❶ (cum praep. *ad*) *adhibeo* ad consilium aliquem. Caes. 用人當參議. *adhibeo* ad panem nihil praeter nasturcium. Cic. 但用麵包及水芹. ad majores causas *adhiberi*. Cic. 用爲更重大事由. ❷ (cum *in*) *adhibeo* in convivium. Cic. 使來赴宴. *adhibet* sibi in *consilium* principes. Cic. 延官紳當參議. ❸ (cum dat.) *adhibeo* aegro medicinam. Cic. 使病人服藥. *adhibeo* deis cultus, honores, preces. Cic. 敬禮，光榮，祈求諸神. *adhibeo* cenae (aliquem) (convivio) Quint. 請人同進晚餐. vim alicui. Cic. 對人用武力. ❹ (cum accus.) *adhibeo* oratorem. Cic. 聘用演說家. *adhibeo* potionem, cibum. Cic. 用飲食. ❺ (var. mod.) *adhibeo* aliquem liberaliter Cic. 待人大方. *adhibeo* aliquem severius Cic. 待人過嚴. sic se *adhibere* ut...Cic. 抱此態度至於….
【註】❶ *adhibeo=utor*; vir bonus fidem *adhibet* in amicorum periculis. 賢人在朋友危難時，顯其忠實. studium et solertiam

in negotiis *adhibet.* 在作事時，示其勤敏. ❷ *adhibeo=admoveo*: diis preces, equo calcaria, juventuti stimulos *adhibere.* 對神禱告，對馬用刺靴，對青年用教鞭. ❸ *adhibeo=gero*: ita se in imperio, ut privatum *adhibet.* 持己，或執政或獨居，態度一致. ❹ *adhibeo=affero*: litteris tuis aliquam mihi consolationem *adhibito.* 務使你的信札給吾些快慰.

ădhĭbĭt-us. *a, um.* part. v. *adhibeo.*
【解】應用，參與者.
【例】*adhibitae* manus. Cic. 用手. *adhibitus* cenae. Suet. 參加晚宴.

ădhinn-ĭo. *īs, īvi, (ii), ītum, īre.* v. intr.
【解】馬鳴，嘶，(fig.) 吹，呼.
【例】*adhinnit* equo. Plin. 遇馬而鳴. (fig.) ad illius hanc orationem *adhinnivit.* Cic. 聞哲士講演而喝彩.

ădhortātĭ-o. *ōnis.* f. (vel) **adhortamen.** *inis.* n.
【同】exhortatio, invitatio.
【解】勸告. (鼓勵).
【例】*adhortatio* capessendi belli. Liv. 鼓勵作戰.

ădhortāt-or. *ōris.* m.
【解】勸告者，鼓勵者.
【例】*adhortator* operis. Liv. 提倡工藝者.

1. adhortāt-us. *a, um.* part. v. *adhortor.*
【解】勸告，激勵者.

2. adhortāt-ŭs. *ūs.* m. (abl. *ū*)
【解】勸勉，鼓勵.

ădhort-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr. (*ad hortor.*)
【同】hortor, exhortor, accendo, inflammo. X. Dehortor.
【狀】merito, antequam iret...
【解】勸勉，激勵，鼓勵.
【例】*adhortor* aliquem ad rem, ad rem faciendam. Cic. (*ut* vel *ne*....) 勸人與辦某事，或避免某事. ad libertatem recuperandam, ad bellum faciendum vos etiam atque etiam *adhortor.* 我一再鼓勵你們恢復自由，不惜作戰.

adhuc. adv. temporis, quandoq. ad hoc tempus.
【同】etiam nunc, ad hoc tempus.
【解】❶ 至此時，至現在. ❷ 至此，還，尙…
【例】❶unam *adhuc* epistolam a te acceperam. 我又收到了你的一封信. quae *adhuc* dicta sunt, constare sibi videntur. 到現在所說者，自已有來，似乎是確實(不疑的). ❷ad quod *adhuc* est suspiciosum. 尙有壞疑者. et *adhuc* temporis non possum. Cic. 至此我尙未能.

ădĭant-um. *i.* n.
【解】雞爪草，石長生. (植) 蓬萊羊齒.

ădĭcĭ-o. *ās, āre.* vide **adjicio.**
【解】投，擲，增添…

ădiens. *euntis.* part. v. *adeo.*

ăd-ĭgo. *ĭgis, ēgi, actum, igĕre.* v. tr. (*ad ago*)
【同】vi impello, (cuneum, clavum in lignum) cogo, compello.
【解】❶ 推進，催促. ❷插入. ❸擲，射，投. ❹ 強逼. ❺ 令人宣誓.
【例】❶ pecore e vicis *adacto.* Caes. 從農村中趕出家畜. quis deus Italiam (acc. poet.) vos *adegit*? Virg. 那一個神催促你們入義大利？ arbitrum *adigere* aliquem. 迫人到中人前. oves *adigere* in caulam, naves ad littus. 驅羊入羊圈，駛船靠海岸. telum ad destinatum locum *adigere.* 投鏢鎗向指定地點. ❷ *adigere* tigna fistucis. Caes. 用鏈鎚打(插)木樁. ❸ ex inferiore loco tela *adigi* non possunt. Caes. 從低處不能 (陡态) 擲鏢鎗. ❹ *adigere* ad insaniam. Ter. 勒逼成狂 tua me imago haec limina tendere *adegit.* Virg. 你的影像迫我到此室. ❺ jusjurandum aliquem *adigere.* Cic. 令人宣誓. *adigere* ad jusjurandum. Sall. 令人宣誓. in verba alicujus aliquem jusjurandum *adigere.* Caes. 令人按指定方式宣誓. legiones sacramento (vel) ad sacramentum (jusjurandum) (vel) in verba principis *adigere.* 令軍隊向(各師團)統帥宣誓.

ăd-ĭmo. *ĭmis, ēmi, emptum, ĭmĕre.* v. tr.
【同】aufero, eripio, detraho, decido, tollo, extorqueo. X. Addo.
【狀】improbius, in posterum, libertatem, industrie, magnopere, mature, repente.
【解】❶ 除去，絕滅，免除，取消. ❷ (poet.) 命運死亡奪去…
【註】**ademptus.** *a, um.* 死去.
【例】❶ *adimere* aliquid alicui. Cic. 爲人除去某事. *adimere* dolores, poenas. Cic. 免除痛苦煩難. ❷ (apud poetas) casus, fortuna, mors aliquem *adimit.* 遭遇命運，死亡奪去人之生命. dolor omnem mihi animi facultatem, somnum ipsum *adimit.* 痛苦使吾失去神經作用，且使吾失眠. civitatem alicui *adimere.* 褫奪公權.

ădimpl-ĕo. *ēs, ēvi, ētum, ēre.* v. tr.
【解】❶ 填滿，(塞滿) 充滿(聊滿). ❷ 成就，履行.
【例】❶ *adimplere* scripturas. Isid. 填寫.

adimplere creditores. Cod. Just. 償還債主. ❷ *adimplere* libertates. Cod. 解放奴隸.

adinstar. adv. (vide **instar**)
【解】彷彿.

ădinvĕn-io. *īs, i, tum, īre.* v. tr.
【同】invenio, comminiscor.
【解】尋獲，發現，發明.
【例】*adinventa* animo, sensibus percepta. 心靈發明，官能感覺.

adinvicem. adv. (*invicem*)
【解】彼此，互相.

ădīpāl-is. *e.* adj.
【解】肥胖，(多脂) 笨重者.
【例】opimum quoddam et *adipale* genus ditionis. 笨重而艱澀的句法.

ădĭpāt-us. *a, um.* adj.
【解】肥胖，多脂.
【例】*adipatae* orationis genus. 笨重句法.

ădĭpiscend-us. *a, um.* adj. verb. v. *adipiscor.*
【解】獲得.
【例】in *adipiscenda* morte. Suet. 當自殺時.

ăd-ĭpiscor. *ipisceris, eptus sum, ipisci.* v. tr. (*ad apiscor*)
【同】nanciscor, consequor, assequor, invenio, obtineo, acquiro, colligo.
【狀】aliquantum, mediocriter.
【解】❶ 獲得，趕上，达到. ❷ 通達，領會.
【例】❶quos sequebantur, non sunt *adepti.* Liv. 他未趕上他尾追的人. *adepti* senectutem. Cic. 壽考(年歲已高). senectutem, honores *adipisci* nemo non exoptat. 人全希望獲得長壽，榮位. ❷ si id mens humana non *adepta* sit. Cic. 若人之智力不能領會. non aetate *adipiscitur* (sens. passiv.) sapientia. Plat. 有智不在年高.

ădĭtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】去，到，往見 (會面).
【例】quid tibi hanc *aditio* est? Plin. 你去見她有何事由? *aditio* hereditatis. Pomp. 承嗣.

1. ădĭt-us. *a, um.* part. v. *adeo.*
【解】至到，達到…
【例】*adito* oceano. Curt. 進入海洋. *adita* pericula. Cic. 冒險.

2. ădĭt-ŭs. *ūs.* m.
【同】via, introitus, accessus, vestibulum, ascensus, os, portus, gradus.
【形】difficilis, facilis, interclusus, munitus, praeterclusus, diurnus, nocturnus, obscurus, arduus, inter se diversi.
【解】❶ 接近. ❷ 靠近. ❸ 進入. ❹(fig.) 開路. ❺ 可能.
【例】❶ difficiles sunt ad optimates *aditus.* 不便易接近有權位之人. hostium *aditus* urbe prohibere. Cic. 阻止敵人臨近城垣. ❷ *aditus* litoris. Cic. 靠岸. *aditus* ad aliquem. Cic. 靠近某人. ❸ *aditus* patet omnibus; nemo est cui aedium mearum *aditus* denegetur. 廣納群衆，不拒絕任何人進入吾家. ❹ eloquentia ad consulatum Ciceroni *aditum* aperuit. 雄辯爲西塞祿開了做執政官的門路. doctrina *aditum* illi fecit ad honores. 學術做了他獲得榮位的門路. *aditum* ad hoc scelus sibi aliis sceleribus munivit. 因其他罪惡，爲自己鞏固了犯此罪孽的門徑. ❺ nemo est, qui non recipiatur, non admittatur. 無人不容納，無人不收留. tuamet temeritate *aditum* tibi ad honores intercludes. 你因冒昧而自絕榮華之路.

adjăc-ens. *entis.* part. v. *adjaceo.*
【解】躺在，挨近.
【例】*adjacentes* populi. Tac. 鄰近的民族. *adjacentia* (loca). Tac. 毗連之地.

adjăc-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】juxta via prope jaceo, cubo prope.
【解】臥於旁，躺在側.
【例】ad Aduatucos. Caes. 在亞度亞人邊境. *adjacentes* populi. Tac. 鄰國之民. Tuscus ager Romano *adjacet.* 圖斯古地與羅馬地毗連. *adjacet* via. Quint. 在橫路.

adjectĭ-o. *ōnis.* f.
【解】增加，接連.
【例】familiarum *adjectiones.* Tac. 增加戶口. *adjectione* populi. Liv. 民數增加.

adjectīv-us. *a, um.* adj.
【解】附詞，形容詞.

adject-us. *a, um.* part. v. *adjicio.*
【解】加添，增加者.
【例】*adjectus* comitatui principis. Tac. 加上大人的隨員. *adjectum* ad numerum. Inscr. 備數 (增數).

adj-ĭcĭo. *ĭcis, ēji, ectum, ĭcĕre.* v. tr. (*ad jacio*)
【同】immitto, addo, applico, adhibeo, appello, adjungo. X. Adimo, detraho.
【解】❶ 投向，擲到，射至. ❷ 增加. **a)** 增添. **b)** 增長.
【例】❶ *adjicere* tela in castra hostium. 向敵營擲鏢鎗. *adjicere* in vas. 倒在器皿中. (fig.) *adjicere* oculos ad rem vel rei. Cic. 觀察(注目)某事. *adjicere* animum ad rem vel rei. Liv. 注意某事. oculum *adjecit* hereditati. 覬覦遺產. animum *adjecit* ad poeticum. 專心研究詩學. ❷

a) rei, (vel) ad rem aliquid *adjicere*. 增加事物. ad belli laudem doctrinae gloriam *adjecit*. 他不但獲得善戰的美譽，而且得到學識的榮耀. b) *adjecit*... neminem nisi equitem id gerere insigne. Liv. 他又說: 但騎士佩帶這種徽章. *adjicere* quod.. 再加上這個就是…

adjūdĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】斷與，判歸.

adjūdĭcāt-us. *a, um.* part. v. *adjudico.*
【解】斷與，歸與.
【例】*adjudicatus* morti. Hieron. 判處死刑

adjūdĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】aliquid alicui per judicium tribuo. X. Abjudico.
【狀】gratis.
【解】判與，判給，歸與.
【例】*adjudicare* aliquid alicui. Cic. 某物判歸某人. mihi salutem imperii *adjudicavit*. Cic. 人以爲我拯救了(羅馬)國家. ea domus, ea causa mihi demum *adjudicata* est. 那座房產，那宗案件，終究判歸與我. (我勝訴). miser ille in servitutem mihi *adjudicatus est*. 那可憐蟲判與我當奴隸.

adjŭgăt-us. *a, um.* part v. *adjugo.*
【解】綑縛(葡萄)，駕駛牛者.

adjŭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】綑縛，駕駛.
【例】*adjugare* vitem. Colum. 綑葡萄枝.

adjūment-um. *i.* n. (*ad juvo*)
【同】subsidium, praesidium, auxilium, perfugium. X. Detrimentum, impedimentum.
【形】magnum, externum, plurimum, multum, proprium, oratorium, adventitium.
【解】援助，救助，輔助.
【例】*adjumento* esse alicui. Cic. 輔助某人 *adjumento* illi fuit ad victoriam. 曾助其得勝. tua auctoritas maximo mihi ad res meas promovendas *adjumento* erit. 你的權威將很能輔助我，擴展我的事業. mihi maximum *adjumentum* affert. 他給我莫大的援助. multum habebit *adjumenti*. 他將得到不少的援助.

adjunct-a. *ōrum.* n. plur.
【解】環境，情況.

adjunctĭ-o. *ōnis.* f. (*ad jungo*)
【同】(transl.) animi propensio.
【形】similis.
【解】連結，同心，增添，附加.
【例】beneficio, spe, *adjunctione* animi, et voluntate ducuntur homines. 人受恩情，希望，心境，及意志的支配. *adjunctio* animi. Cic. 同情心.
【註】**adiunctio.** 附合(取得物權方式).

adjunct-or. *ōris.* m.
【同】qui aliquid adjungit.
【解】連結，增加，集合，依戀者.
【例】ille Galliae ulterioris *adjunctor*. 連接外法疆域者.

adjunct-us. *a, um.* part. v. *adjungo.* (*adjunctior, -tissimus.*)
【同】continens, propinquus.
【解】接近，依附，加添，連絡者.
【例】mare *adjunctum*. Curt. 接近的海洋. summis viris quaedam *adjuncta* est divinitus fortuna. (時運助偉人) 時勢造英雄 ei Drusus proxime *adjunctus* est. 最近魯素同他聯絡起來. pietati esse *adjunctum* putabat. 他以爲與忠孝不能分者.

adjun-go. *gis, xi, ctum, gĕre.* v. tr. (*ad jungo*)
【同】adjicio, addo, adnecto, attexo, applico aggrego, adhibeo, adscribo. X. Disjungo.
【狀】divinitus, honeste, omnino, quamprimum, valde, recte, studiosius.
【解】❶連接. ❷結合，聯合. ❸連絡，接近. ❹增添.
【例】❶ plostello *adjungere* mures. Hor. 使衆鼠駕駛小車. ❷ *adjungere* se ad improbos. Plaut. 與敗類往來. *adjungere* ulmis vites. Virg. 連接山楡與葡萄. *adjungere* legioni legionem. Caes. 將各師并合起來. *adjungere* aliquem sibi socium. Cic. 結交某人(聯絡友誼). hac (navi) *adjuncta* ad reliquas naves. Caes. 此船與艦隊聯合起來. *adjungere* aliquem ad suam causam. Cic. 徵得某人對己案件之同情. voluptatem ad virtutem *adjungere* insipienter cupis. 你妄想將德行與娛樂連合一起. *adjunxisti* me beneficio tibi. 你以恩情連絡你我的友情. ❸ *adjungere* animum ad aliquod studium. Ter. 專心考慮某事. ❹ *adjungere* juris scientiam eloquentiae. Cic. 不但有口才，而且精通法律.

adjūrātĭ-o. *onis.* f.
【解】(向人)矢誓，立誓
【例】*adjuratio* divini nominis. 呼神立誓. cum *adjuratione* suae salutis. Apul. 以生死立誓.
【註】**adjuratio.** 誓詞，誓誡.

adjūrāt-us. *a, um.* part. v. *adjuro.*
【解】再立誓，切求者.

adjūr-o. *as, avi, atum, are.* v. tr.
【同】juro.

【解】❶又(再，此外還…)立誓，切求. ❷向人立誓. ❸(poet.)指頭立誓. ❹詛咒. ❺切求…
【例】❶(在何事上). praeter commune omnium civium jusjurandum haec *adjurare*. Liv. 除一總國民所發之普通誓外，還立誓… *adjurat* ille sancte, nullum esse periculum. 他虔誠的立誓，毫無危險. ❷(向何人) per omnes tibi *adjuro* deos. Ter. 我呼諸神向你起誓. ❸(呼何神) per deos. Pl. 呼諸神…alicujus caput. (poet.) Cat. 指某人之頭… Stygii caput fontis. Virg. 指斯第日水泉… ❹(詛咒，祓除語) daemones per Deum *adjurantur*. Lact. 因主祛魔. ❺(pass.) *adjuratum* esse Tacitum ut… Tac. 人哀求達西都.

adjūt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】輔助，幫助.
【同】juvo, adjuvo.
【例】*adjutare* aliquem. Plin. 輔助某人. aliquem aliquid. Tert. 在某事上輔助人. *adjutare* onus alicui. Pac. 輕減某人負擔.

adjūt-or. *oris.* m. (*ad juvo*)
【同】administer, particeps, socius, fautor.
【形】fortissimus, pragmaticus, improbus.
【解】❶輔助，相助者. ❷助理，助手，幫辦，副者. ❸贊助，同黨.
【例】❶*adjutoris* alicujus rei vel ad rem, in aliqua re. Cic. 助人作事. aliquo *adjutore* uti. Caes. 用人幫忙. illius *adjutores* improbitatis. Cic. 助人作惡(從犯，幫凶) sceleri perpetrando *adjutorem* se praebere. 助人作惡(從犯幫凶). *adjutorem* te quam deprecatorem habere malo. 我更喜歡你當助手，不當求情人. *adjutor* in consiliis capiendis. 參謀. ❷*adjutor* a rationibus. Inscr. 會計助手. ❸Plancus Bruti *adjutor*. Vell. 布朗古是布魯圖之同黨.

adjūtōrĭ-um. *ii.* n. (*ad juvo*)
【解】輔助，援助.

adjūtri-x. *cis.* f.
【解】女助手.
【例】amicitia *adjutrix* virtutum. Cic. 友以輔仁. Minerva consiliorum meorum *adjutrix*. 佐吾計劃之米厄娃女神. conjugem *adjutricem* sibi capit. 娶妻得助手.

adjūt-us. *a, um.* part. v. *adjuvo.*
【解】受輔助者.
【例】*adjutus* prudentia. Nep. 藉賴智巧

adjūt-ŭs. *ūs.* m. (abl. *ū*)
【解】幫助.

adjŭ-vo. *vās, vi, tum, vāre.* v. tr.
【同】opitulor, adminiculor, auxilior, suffragor, sublevo, praesidio sum, adjumento sum, operam fero, adjutor sum alicui contra aliquem.
【狀】aliquantum, multum, plane nihil, plurimum, publice, vehementer.
【狀】輔佑，援助，贊助.
【例】*adjuvare* aliquem. Cic. 輔助某人. *adjuvare* rem. Cic. 贊助某事. *adjuvare* aliquem aliqua re. Cic. 藉某事助人. *adjuvare* aliquem nihil. Cic. 毫不助人. *adjuvare* in aliqua re. Cic. 在某事上輔助人 *adjuvare* in rem, ad rem. 助人作事. Lepido *adjuvante*. Cic. 仗賴皮道之援助. *adjuvare* ut… 贊助爲… nihil *adjuvat* procedere. 無助於前進. velim me in petitione consulatus *adjuves*; dolorem meum et maerorem consilio *adjuva*. 在競選執政官時，請幫助我：在痛苦憂慮時，設法援助我. insaniam alterius, formam cura *adjuvare*. 助人狂妄，飾人美容.

adlā-bor. allā-bor. *bĕris, psus sum, bi.* v. intr.
【同】accedo, accido, adhaereo.
【解】滑下，墜向，潛入.
【例】ad exta angues *adlapsi*. Liv. 毒蛇潛臨臟腑. humor *adlapsus* extrinsecus. 濕氣流露在外. (poet. cum acc. et dat.) *adlabi* oris. Virg. 一至面上. *adlabi* aures. Virg. 一至耳邊.

adlăbōr-o. allăbōro *ās, āvi, ātum. āre* v. tr. et intr.
【同】valde laboro, elaboro.
【解】多勞，加工.
【例】alicui *adlaborare*. 多爲人効勞.

adlacrĭmans. *antis*. part. praes. tantum usurpat.
【解】哭泣，哭應.

1. **adlaps-us. allaps-us**. *a, um*. part. v. *adlabor*. (vel *allabor*)
【解】滑下，爬到，挨近.
【例】*adlapsum* genibus. Sen. 膝行.

2. **adlaps-ŭs. allaps-ŭs.** *ūs.* m. (*ad labor*) (vel *allabor*)
【解】滑到，流入.

adlātr-o. allātr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶犬吠，浪聲. ❷(fig.)叫罵，誹謗，誣衊
【例】❶intranti canes *allatraverunt*. A. Vict. 犬向來人狂吠. sinus *allatrant* maria. Plin. 海嘯浪吼向海岸. ❷(fig.)*adlatrare* magnitudinem Africani. Liv. 誹議亞斐利加(西比約)的貴顯. aliquem, alicujus magnitudinem *allatrare* per invidiam. 因嫉妬，破壞人的榮譽.

adlaud-o. allaud-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】讚頌，稱揚.

adlectāti-o. *ōnis.* f. (vel) **allectātio**
【解】兒童歌謠.

adlecti-o. allecti-o. *ōnis.* f.
【解】選擇，募兵，授榮銜.

adlect-o. (vel) **allecto.** *ās, āre.* v. tr. (freq. v. *adlicio*)
【同】allicio, prolecto; blande invito.
【解】約訂，請求，勾引，誘惑.
【例】vani homines assentationem ipsi invitant et *allectant.* 浮誇之徒自己要求，并勾引人之稱諛.

adlēgāti-o (vel) **allēgātio.** *ōnis,* f, (*ad lego*)
【同】privata legatio.
【形】difficilis.
【解】遣發，委託.
【例】ad hunc hominem omnes *allegationes* difficiles, omnes aditus ardui sunt et occlusi. 不但遣代表見此人不易，而且難以，甚至不能接近他.

1. adlēgāt-us. (vel) **allēgātus.** *a, um.* part. v. *adlego.*
【解】差遣者.

2. adlēgāt-ūs. (vel) **allēgātūs.** *ūs.* m. (abl. *u*)
【解】遣發.

adlect-us. (vel) **allectus.** *a, um.* part. v. *allego* vel *allicio.*
【解】❶ (*allego*) 列入，選入. ❷ (*allicio*) 約訂，聘請.
【例】❶ *allectus* in senatum. Suet. 參加國會(列爲國會議員). ❷ *allectus* praetorius. Inscr. 列入御林軍.

1. adlēg-o. (vel) **allēgo.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】lego, mitto, privati negotii causa.
【解】❶委派，遣發. (私人名義) ❷引證 (辯護)
【例】amicos *adlegare* ad rem conficiendam. 委託朋友代辦某事. *adlegare* alicui (vel) ad aliquem. Cic. 遣發人到某人處. ❷*adlegare* preces diis. Apul. 祈禱神明. *adlegare* rem alicui Quint. 爲某人引證某事. *adlegare* exemplum. Plin. 引證實例.

2. adlĕ-go. (vel) **allĕgo.** *gis, gi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】選補，揀選 (選派司祭).
【例】*adlegere* in senatum. Suet. 當選國會議員. (列入元老班中) in praetorios *adlectus.* Plin. 選入御林軍. *allegi* caelo. Sen. 封爲神仙. *allegere* inter patricios. Suet. 列入元老班中.

adlĕvāment-um. (vel) **allĕvāmentum.** *i.* n. (*ad levo*)
【同】allevatio, remedium.
【解】輕減，撫慰.
【例】e meis malis nullum *allevamentum* spero. 從我的災禍中，我不希望任何安慰.

adlĕvāti-o. (vel) **allĕvātio.** *ōnis.* f.
【同】allevamentum.
【解】輕減，提拔，安慰.
【例】malis in meis sine ulla *allevatione* permaneo. 在我的逆境中我恒久得不到慰藉.

adlĕvāt-us. (vel) **allĕvātus.** *a, um.* part. v. *adlevo.*
【解】輕減，提拔，救助，治療.
【例】*allevatae* notae. Tac. 較輕的記過. (檢舉)

1. adlĕv-o. (vel) **allĕvo.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ad levis*)
【同】leve facio, lenio, mitigo, levo, levamento sum, levationem affero.
【解】舉起，扶起，輕減，撫慰.
【例】❶*adlevare* supplicem. Tac. 扶起哀懇者. *adlevare* brachium. Quint. 舉起手臂. *adlevare* navem. Hier. 減輕船之重載. ❷ (fig.) *adlevare* onus. Cic. 減輕負擔. *adlevare* sollicitudines. Cic. 輕減憂慮. *adlevor.* Cic. 我獲得援助. *adlevor* notas. Tac. 減輕我之恥辱. *allevor* cum tecum per litteras loquor. 與你通信我感覺快慰. tuae litterae meas sollicitudines *allevant.* 你的信使我憂慮盡釋.

2. adlēv-o. (vel) **allēvo.** *ās, āre.* v. tr. (*ad levis*)
【解】磨平，使之平滑光澤.

adlĭcĕf-ăcio. (vel) **allĭcĕfăcio.** *acĭs, acĕre.* v. tr.
【解】拖拉，誘引.

adlĭcĕfact-us. (vel) **allĭcĕfactus.** *a, um.* part. v. *adlicefacio.*
【解】被拖引者.

adl-ĭcĭo. (vel) **allĭcĭo.** *icĭs, exi, ectum, ĭcĕre.* v. tr. (*ad lacio*)
【同】allecto, invito, capto, prolecto, traho, duco, perlicio, induco, excito, titillo, pellicio, permulceo. X. Alieno, evoco.
【解】拖拉，誘引，賄賂.
【例】magnes ad se ferrum *allicit.* Cic. 磁石吸鐵. *allicit* suis officiis benevolentiam alicujus. Cic. 藉服務而博得某人之同情. *allicit* ad rem. Cic. 引人行某事. *allicit* ad recte faciendum. Cic. 引人行善. *allicit* incautam juventutem voluptas. 娛樂誘惑不慎之青年. hominum studia ad suas utilitates *allicere.* 引人專求各人利益.

adlī-do. (vel) **allīdo.** *dĭs, sum, dĕre.* v.

tr. (*ad laedo*)
【同】impingo, incurro, affligo.
【解】觸到，衝撞，破碎.
【例】ad scopulos *adlidi*. Caes. 觸到暗礁. virtutem *adlidere*. Sen. 灰心喪志. navis in scopulos *allisa*. 船觸暗礁.

adlĭgātĭ-o. (vel) **allĭgātio.** *ōnis*. f. (*ad ligo*)
【解】綁縛，連繫.

adlĭgāt-ŏr. (vel) **allĭgātŏr.** *ōris*. m.
【解】綁縛者.

adlĭgātūr-a. (vel) **allĭgātūra.** *ae*. f.
【解】綑紲，束縛，繃帶 (綑葡萄枝).

adlĭgāt-us. (vel) **allĭgātus.** *a, um*. part. v. *adligo*.
【解】綑縛，約束.
【例】lac *alligatum*. Mart. 凝結的乳漿. *alligatus* calculus. Sen. 象棋已至絕步.

adlĭg-o. (vel) **allĭgo.** *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr.
【同】devincio, adstringo, obstringo, stringo, ligo. X. Solvo.
【解】❶繫縛. ❷ 綑綁，纏起. ❸ 鎖押，禁錮，入牢，入縲絏. ❹ 約束.
【例】❶ *adligo* aliquem ad palum. Cic. 繫某人於樁上. vetuit se *adligari*. Cic. 不讓人綁縛他. (為施手術) ❷*adligari* vulnus. Cic. 將傷纏起來. ❸ virtus *adligata*. Cic. 勇氣已失. ❹ lex omnes mortales *adligat*. Cic. 法律約束一總人. beneficio *adligari*. Cic. 迫於恩情. *alligare* ad columnam. 縛於柱上. aliquem stipulatione, beneficio *alligare*. (scelere se *alligare*.) 藉契約，用恩惠籠絡約束人，自負其咎. (犯罪自縛)

adl-ĭno. (vel) **allĭno.** *inĭs, ēvi, ĭtum. ĭnĕre*. v. tr.
【同】lino, aspergo.
【解】塗抹.
【例】qui quid pingue secum tulit (Nilus) arentibus locis *adlinit*. Sen. (尼羅河)將沖來之肥料，(塗)淤積乾燥地上. *adlinit* alicui vitium. Sen. 使人染惡習.

adlīs-us. (vel) **allīsus.** *a, um*. part. v. *adlido*.
【解】衝撞，破碎者.

adlŏcūtĭ-o. (vel) **allŏcūtio.** *ōnis*. f.
【解】談話，講話，面諭，慰藉語. (小演詞).
【例】*allocutione* solari languentes. 當面寬慰灰心失意者.

adlŏcūt-us. (vel) **allŏcūtus.** *a, um*. part. v. *adloquor*.
【解】面談，面諭，講話.
【例】*allocutus* senatum. Tac. 向國會演講.

adlŏquĭ-um. (vel) **allŏquium.** *i*. n. (*ad loquor*)
【同】allocutio.
【解】交談，講話，面諭，勸諭，慰人語.
【例】*alloquio* leni hostes pollicere ad dedendam urbem. Liv. 用溫柔之語，招撫敵人開城納降. *adloquiis* noctem producere. Liv. 交談至深夜. deformis aegrimoniae dulcia *adloquia*. Hor. 慰人過度憂傷之甘言蜜語. benigno *adloquio* sibi aliquem conciliare. 用溫柔語籠絡人.

adlŏ-quor. (vel) **allŏquor.** *quĕris, cūtus sum, qui*. v. tr.
【同】affari, compello, appello, sermonem cum aliquo jungo, habeo.
【解】對人講話，交談.
【例】*adloquor* aliquem. Cic. 對人講話. aspere *adlocutus* est aliquem. 粗聲厲色向人談話. te nunc *alloquor*. 現在我向你講話.

adlŭbesc-o. (vel) **allŭbesco.** *is*, (*allubui, allubitum*), *ĕre*. v. intr.
【解】始喜，漸喜.
【例】nunc mihi *allubescit* primulum. 現在他向我開始微露笑容.

adlū-cēo. (vel) **allūcēo.** *cēs, xi, cēre*. v. intr.
【解】照耀(向)反映.
【例】nobis *adluxit*. Suet. 光照我 (我逢吉兆).

adlū-do. (vel) **allūdo.** *dĭs, si, sum, dĕre*. v. intr.
【同】ludere, et quod dictum, alio referre.
【解】❶ 詼諧，戲謔，遊戲. ❷ 隱語，暗示 (暗指)
【例】❶ accedunt, et *adludunt*. Plin. 他們前來遊戲 (同豚魚). *adludo* ad aliquem, alicui. Phaed. 對人戲謔. *adludo* aliquem. Solin. 對人戲謔. Galba varie et copiose *alludens*, varias similitudines afferebat. 加而巴以許多不同方式開玩笑，表演各種模仿姿勢. *alludit* tibi vitae prosperitas. Sen. 你一生順利. ❷ (cum dativ. vel *ad* et acc. vel *de* et abl.) *alludere* versibus. V. Max. 暗示詩詞

adlŭ-o. (vel) **allŭo.** *ĭs, i, ĕre*. v. tr.
【同】juxta fluo.
【解】浸潤，灌溉.
【例】urbs mari *adluitur*. Caes. 城濱海洋. fluvius moenia *adluit*, mare terras. 河流城邊，海連大陸.

adlūsĭ-o. (vel) **allūsio.** *ōnis*. f.
【解】笑話，玩弄. (隱語)

adlŭvĭ-ēs. (vel) **allŭvĭēs.** *ēi*. f. (*ad luo*)
【解】氾濫，洋溢.

adlŭvĭ-o. (vel) **allŭvĭo.** *ōnis*. f. (*ad luo*)

【同】eluvies.
【解】沖積地，淤灘.
【例】*alluvionum* jura. 沖積土地法.

admens-us. *a, um.* part. v. *admetior.*
【解】測量者.

admēt-ĭor. *tīris, nsus sum, tīri.* v. dep. tr.
【同】metior.
【解】測量，衡量，度量.
【例】*admetior* alicui rem. Cic. 與人測量某物. frumentum *admetiri* militi. 開發軍餉.

admĭnĭcŭlāt-or. *ōris.* m.
【解】輔助之人.

admĭnĭculāt-us. *a, um.* part. v. *adminiculo.*
【解】支撐，挾持. (綁於架上)
【例】memoria *adminiculatior.* Gell. 記憶力增强.

admĭnĭcŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*adminiculum*)

admĭnĭcŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】adjuvo, fulcio.
【解】(搭葡萄架) 維持，支撐，扶助，强化，確定.
【例】vites *adminiculari.* 支撐葡萄架. *adminiculavi* voluntatem tuam. Varr. 我支持你的意志.

admĭnĭcŭl-um. *i,* n. (*ad mineo*)
【同】fulcrum, auxilium.
【解】支柱，撐架. (fig.) 輔助，支持.
【例】vites claviculis *adminicula* quasi manibus apprehendunt. 葡萄樹藉蒂捲鬚，彷彿用手攀上木架. nullius *adminiculo* rem confecit. 他完成此事並未借助他人.

admĭnist-er. *tri.* m.
【同】minister.
【解】助理人，代管人，執事.
【例】Timarchides omnium rerum transactor, cupiditatum *administer.* Cic. 弟瑪而奇 (雕像家) 介紹各種物品供人貪求. scelerum *administri* et satellites. 罪孽之助手及皂隸.

admĭnistr-a. *ae.* f.
【解】女助理，代理人，侍應.
【例】multae sunt artes hujus virtutis comites *administrae.* 有不少技術爲德行之伴侶及侍役.

admĭnistrāti-o. *ōnis.* f.
【同】curatio, procuratio, gubernatio.
【形】communis cum aliquo, provincialis.
【解】❶ 助理. ❷ 辦理，執行. ❸ 管制，治理，實施，行政.
【例】❶ sine *administratione* hominum. Cic. 無人輔助. ❷ rerum magnarum cogitatio atque *administratio.* Cic. 偉大事業的計劃及實施. ❸ *administratio* civitatis. Cic. *administratio* provinciae. Cic. 都市及行省的行政. magnitudo (rerum) operum, multitudo tormentorum omnem *administrationem* tardabat. Caes. 工程之浩大，武器之繁多，延擱了實施作戰計劃. *administrationem* navis. Liv. *administrationem* mundi. Cic. 駕駛航船，管治普世. disputant philosophi, an dii ab omni (curatione) et *administratione* vacent. 哲學家爭論，是否諸神治理掌管一切事務.

admĭnistrāt-or. *ōris* . m.
【同】praefectus, curator, procurator, minister, gubernator, moderator.
【形】pulcher.
【解】負責人，管理人，辦事人 (執行) 當軸，行政長官.
【例】*administrator* belli gerendi. Cic. 指揮戰事者. imperator est *administrator* belli. 總司令便是戰事總指揮.

admĭnistrāt-us. *a, um.* part. v. *administro.*
【解】管理，指導者.

admĭnistr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】curo, procuro, gero, obeo, guberno.
【狀】accuratissime, admirabiliter, auspicato, bene, commode, diligentissime, recte, temere, vigilanter.
【解】I. intr. 服役，侍候，輔助.
II. tr. ❶ 負責，供應，規定，指揮. ❷ 經營，管理. ❸ 執行，治理.
【例】I. *administro* alicui. Plin. 助理. *administro* ad rem divinam. Plaut. 助人行祭.
II. ❶ mel in secundam mensam *administratur.* Varr. 供給蜂蜜當茶點. ❷ rem *administrandam* arbitror sine mora, et confestim gerendam censeo. Cic. 我想應迅速略理此事，且我以爲當立即執行. ❸ *administrandam* rem publicam. 管理公務. *administrandam* rem navalem. 經營航業. *administrandam* rem familiarem. Cic. 管理家務. *administrandam* civitatem consilio et ratione. 以智謀及法則治理城市.

admīrābĭl-is .*e.* adj. (sine superl.) de hom. et de re.
【同】admirandus, admiratione dignus, mirandus.
【解】可奇異，可驚訝的，非常者，卓絕者.
【例】nulla virtus *admirabilior* misericordia est. Cic. 沒有德行比仁惠 (惻隱之心)

是更奇異的. *admirabilem* impudentiam. Cic. 可驚愕的無恥. vir dicendo et omnibus artibus *admirabilis*. 那人論口才及各種藝術是可奇異的.

admīrābĭlĭt-as. *ātis.* f.
【形】magna, maxima.
【解】可奇異之事，詫異.
【例】haec rerum despicientia magnam *admirabilitatem* habet. 這種蔑視一切的態度，令人十分詫異.

admīrābĭlĭter. (**admīrābĭlius**). adv.
【同】mirifice, mirum in modum, cum admiratione omnium, insigniter.
【解】驚奇，怪異狀.
【例】*admirabilius*. Cic. 更奇異狀. mundus consilio *admirabiliter* administratur. 世界一切都依智慧妙然統治.

admīrand-us. *a, um.* adj. verbal. v. *admiror.*
【解】可奇異的.
【例】*admirandum* in modum. Nep. 依照可奇異的方式.

admīrātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】miratio.
【形】familiaris, incredibilis, suavis, jucundissima, magna, summa, multa, popularis, perspicua.
【解】❶ 嘆賞，驚訝. ❷ 怪異，驚駭，驚愕.
【例】*admirationem* habere. Cic. 不勝驚訝. *admirationem* divitiarum. Cic. 驚異其財富. *admirationem* virtutis. Cic. 嘆賞其英勇. res ea non mediocrem movit *admirationem*. 其事令人非常驚奇. eloquentia, quae *admirationem* non excitat, nulla judicatur. 不令人驚奇之口才，不配稱爲口才. *admirationem* habere. Cic. *admirationem* inferre. Prisc. *admirationem* injicere. Nep. *admirationem* movere. Cic. *admirationem* efficere. Cic. 使人驚駭. consulem *admiratio* incessit. Liv. 使執政官驚愕.

admīrāt-or. *ōris.* m.
【解】稱奇人，納罕人.

admīrāt-us. *a, um.* part. v. *admiror.*
【解】驚奇者.

admīr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】suspicio, miror, demiror, admiratione afficior. X. Contemno.
【狀】communiter, recte, valde, separatim in singulis, vehementer.
【解】驚奇，驚訝，驚駭，奇異.
【例】❶ (absolute) *admirantibus* omnibus. Cic. 衆人正驚異時. *admiratus* quaerit. Caes. 驚問. Platonem ex ore tuo *admiror*. 由你所言我驚奇布拉道. ❷ (cum compl. pers. vel rei) hunc ego non *admirer*? Cic. 我能不驚奇此人嗎？ *admirari* impudicitiam alicujus. Cic. 驚駭某人之無恥. ❸ a) (cum *de*) quid tu *admirare* de multitudine indocta? Cic. 爲何你對無知的群衆表示驚訝？ de Dionysio sum *admiratus*. 對狄約尼我感覺奇異. b) (cum *quod* vel infin.) illud, *admiror*, te nobis tribuisse. Cic. 你將某…歸於我們，我感覺驚異. c) (cum interr. indirec.) *admirantes*, unde hoc philosophandi nobis studium exstitisset. 驚異我們這種哲學嗜好由何而來.

admi-scĕo. *scēs, scŭi, stum* (vel) *xtum, scēre.* v. tr.
【同】misceo, immisceo, confundo.
【解】❶ 加入，混入，參入. ❷ (fig.) 混合，調和，併合. ❸ (與…) 攙雜，配合.
【例】❶ *admiscere* rem rei. 將某物參入某物中. *admiscere* mortiferum vitali. Liv. 將毒藥參入食物中. nulla se alia *admiscente* natura. Cic. 無其他混合物質. ❷ his Antonianos *admiscuit*. Caes. 將安道所轄兵士編入這些軍隊中. *admisceri* ad consilium. 參加會議. ❸ *admisceri* cum re. 將二物混合. (maritimae urbes) *admiscentur* novis disciplinis. Cic. (濱海之城) 漸染了新的風氣. nolo me illis *admisceas*. 我不願你將我同這種人混合一起.

admissāri-us. *i.* m.
【同】equus qui ad sobolem servatur.
【解】種馬. (育種用之牡馬)

admissĭ-o. *ōnis.* f. (*admitto*)
【解】❶ 許可，承認，容納，接見. ❷ 任職，佔有. (法)
【例】quidam ex officio *admissionis*. Suet. 有一門監. magister *admissionum*. Amm. 門監. Faustus ab *admissione*. Inscr. 福斯督門監. (傳達). cohors prima *admissionis*. Sen. 首班蒙接見者.

admiss-um. *i.* n. (part. v. *admitto* subst. sumpt.)
【同】delictum, crimen, peccatum.
【解】(in sensu pejorativo) 罪行，罪孽.
【例】ob *admissum* foede. (adv.) Lucr. 因無恥罪行. meum *admissum*. Ovid. 我的罪孽. *admissum* hoc graviter puniri solet. 此種罪孽例受嚴懲.

admiss-us. *a, um.* part. v. *admitto.*
【同】commissus, incitatus.
【解】犯，誤犯，容納.
【例】pudet me *admissi* dedecoris. 我羞愧所犯的無恥罪行. equo *admisso* in mediam

aciem irruit. 驅馬馳入陣中.

admist-us. *a, um.* vide **admixtus.** (*admisceo*)

admī-tto. *ttĭs, sī, ssum, ttĕre.* v. tr. (*ad mitto*)

【同】recipio, excipio, suscipio, adhibeo, intromitto. X. Prohibeo, arceo, repello.

【解】**I.** 許可去，使去.

II. 任可來. **a)** 准入，准見. **b)** 認可某事. **c)** 接見，容納. **d)** 犯，行. **e)** 准許.

【例】**I.** *admittere* in hostes equos. Liv. 任馬向敵人馳去. equo *admisso.* Cic. 任馬疾馳. quod semel *admissum,* coerceri reprimique non potest. Cic. 一次既已任其開始，不能再拘束抑止.

II. a) *admissi* auditique sunt. Liv. 既蒙接見並已交談. domum (vel) in domum *admittere* aliquem. Nep. 容人入宅. in cubiculum… Cic. 許可入室. **b)** *admittere* ad colloquium. Caes. 認可面談. *admittere* neminem. Dig. 不見人. **c)** *admittere* preces. Tac. 准如所請. *admittere* fidem. Claud. 可信. *admittere* excusationem. Dig. 接受推辭. **d)** *admittere* in se facinus. Cic. 作惡. *admittere* scelus. Cic. 作奸犯科. **e)** *admittere* manus castas ad sacra. Ov. 准許清潔之手舉行神事. ira in animum *admissa.* Sen. 怒從心起. non *admittit* hoc veritas. Quint. 眞理不容.

admixtī-o. (vel) **admistio.** *ōnis.* f.

【同】concretio.

【解】混合，攙雜.

【例】animus omni *admixtione* corporis liberatus, purus et integer. 心靈不與肉軀混合，純粹完整.

admixt-us. (vel) **admistus.** *a, um.* part. v. *admisceo.*

【同】commixtus, concretus.

【解】混合，攙雜.

【例】*admixtus* calore. Cic. 加熱. aquae *admistus* calor. 燒水. aer multo calore *admixtus.* 空氣被炙熱. nihil animis *admistum,* nihil concretum est. 任何事物不能同心靈混合攙雜.

admŏdĕr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.

【解】節制，戒禁.

【例】nequeo me risu *admoderari.* Plaut. 我不能不笑. (禁不住笑).

admŏdŭl-or. (**admŏdŭl-o**). *āris, ātus. sum, āri.* v. dep. intr.

【解】和唱，伴奏. (交響，諧聲.)

admŏdum. adv.

【同】valde, fere.

【解】直至. (幾至，幾乎…) 完全. (甚，最，極.) 誠如. (誠然，確實.)

【例】❶ (in resp. affirm.) advenit ? Admodum. 他來到了嗎？是，確實來到了. ❷ (valde, certe) *admodum* adolescens. Cic. 很年青. *admodum* senex. Cic. 很老. *admodum* pauci. Cic. 很少. *admodum* nihil. Cic. 毫無. *admodum* non indocti. Cic. 不算不明白. ❸ (cum nom. num.) turres *admodum* centum et viginti. Caes. 幾乎百廿尺高之樓. secuti sunt eum *admodum* quingenti Cretenses. Liv. 差不多五百克肋台人跟隨他.

【註】ad 2. me tuae litterae *admodum* delectant. 你的信件使我感覺非常愉快. *admodum* nihil litterarum callet. 幾乎目不識丁. nuper *admodum.* 最近. raro *admodum.* 極少數. *admodum* reverendus. 極可敬的. (神父).

admōlī-or. *ris, tus sum, ri.* v. intr. vel tr.

【同】admoveo.

【解】❶intr: 努力向，活動. ❷tr: 動向，高舉. (舉近).

【例】❷ *admoliri* manus alicui rei. Plin. 動手做…動工做(某事). rupes praealtas velut de industria natura *admolita* est. 大造彷彿有計劃的 (精巧的) 使山崖錚峙. (嵯峨嶙峋).

admŏn-ĕo. *ēs, ŭi, itum, ēre.* v. tr.

【同】commoneo, commonefacio, ad memoriam rei aliquem excito.

【狀】amice, breviter, praeclare, obscure, recte, vulgo.

【解】❶ 提醒，喚起. ❷ 告知，警告. ❸ 警戒，規責. ❹ 諫淨，勸勉，激勵.

【例】❶ *admonere* aliquem de aliqua re. Cic. 提醒人記憶某事. *admonere* aliquem alicujus rei: foederis. Cic. 提醒人記憶某事：一前約. *admonere* debitorem. Cic. 告知負債人. ❷ prodigiis a dis *admonemur.* Cic. 諸神以異兆驚醒我們. *admonere* aliquem de alqua re. Cic. 勸告某人注意某事. ❸ *admonere* aliquem verberibus. Sen. 以鞭策使人就範. *admonet* aliquem poena. Sen. 責罰人. *admonet* liberos virgis. Sen. 杖笞子女. ❹ (*ut, ne,* subj.) nunc *admonet* iter caute faciat. Caes. 告訴他，路上須時常戒備.

admŏnĭtī-o. *ōnis.* f. (*admoneo*)

【同】monitum, praeceptum, hortatio.

【形】accurata, familiaris, major, mediocris.

【解】❶ 提醒. ❷ 警告，勸告，忠告. ❸ 勸勉，諫諍.
【例】❶ tanta vis *admonitionis* inest in locis. Cic. 地方有提醒人回憶往事的如此力量. ❷ nec precibus nec *admonitionibus* locum reliquit. 他並不顧慮我之請求，我之忠告. ❸ *admonitio* quasi lenior objurgatio. Cic. 諫諍如同一種溫柔的譴責.

admŏnĭt-ŏr. *ōris.* m.
【同】hortator, impulsor.
【形】nimius, verecundus.
【解】提醒人者，忠告者，規諫者.
【例】*admonitore* non eges. 你不需要規諫者. verecundus *admonitor*. 慎重的規諫者. *admonitor* operum. Ovid. (曉明星) 鼓勵工作者.

admŏnĭt-um. *i*, n.
【解】指示，關照，勸告.
【例】*admonita.* Cic. 忠告，勸告.

1. **admŏnĭt-us.** *a*, *um.* part. v. *admoneo.*
【解】受勸告者.
【例】*admoniti* ut silentio premerent. Curt. 他們接到勸諭，要嚴守緘默.

2. **admŏnĭt-ŭs.** *ūs*, m. (abl. *ū*)
【同】admonitio, monitum.
【形】similis.
【解】❶ 提醒，喚起，引起. ❷ 指教，勸告.
【例】❶ locorum *admonitu*. Cic. 因地方引起回憶. ❷ *admonitu* istius. 因此人之指教. amici *admonitu* valde movemur. 因朋友之勸告，我們頗受感動.

admor-dĕo. *des*, *di*, *sum*, *dēre.* v. tr.
【同】mordeo, abrodo.
【解】嚙噬，咬去.
【例】*admordere* aliquem. Pl. 咬人.

admors-us. *a*, *um.* part. v. *admordeo.*
【解】被咬者.
【例】brachia *admorsa*. Prop. 手臂被咬.

admōtĭ-o. *ōnis.* f. (*admoveo*)
【同】applicatio.
【解】接近，接觸，彈動.
【例】*admotio* digitorum. Cic. 指彈. *admotione* digitorum nervi sonum explorare. 由手彈試驗(樂器)絲弦之音調.

admōt-us. *a*, *um.* part. v. *admoveo.*
【解】接近者.
【例】*admotus* ignis. Cic. 觸火. (近火.)

admŏ-veo. *vēs*, *vi*, *tum*, *vēre.* v. tr. (*ad moveo*)
【同】appono, applico, adhibeo, porrigo, extendo. X. Amoveo.
【狀】propius se.
【解】❶ 使接近，使動轉，引向前. ❷ 應用，利用.
【例】❶ *admovere* reticulum ad nares sibi. Cic. 使香袋接近自己鼻孔. *admovere* classem ad moenia Curt. 令艦隊靠近堡壘. *admovere* scalas moenibus. Liv. 使胡梯靠城垣. *admovere* lanae manus. Curt. 紡羊毛. *admovere* altaribus aliquem. Liv. 使某人身臨神壇. *admovere* ad lumen se. Cic. 處在光下. *admovere* alicui se Curt. 接近某人. *admovere* diem leti. Curt. 臨近死期. *admovere* horam mortis. Lucr. 接近死時. ❷ *admovere* orationem ad sensus animorum inflammandos. Cic. 藉演詞動人心情. populationibus terror est oppidanis *admotus*. Liv. 到處刼掠，因此居民恐慌. *admovere* stimulos alicui. Cic. 激勵人. *admovere* curationem ad aliquem. Cic. 醫治人. *admovere* manus nocentibus. Liv. 懲罰罪人. aurem admovere et subauscultare. 側耳細聽. *admovere* oculos ad rem. 注視某物. *admovere* mentem ad voces. 注意語音.

admūg-ĭo. *īs*, *ivi* (*ii*), *īre.* v. intr. (cum dativ.)
【解】牛鳴，猛呼.

admurmŭrātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】approbatio, plausus, acclamatio, applausus murmure factus.
【形】grata, multa.
【解】低聲細語. (贊成或反對) 喃喃之聲.
【例】adversa *admurmuratio* facta est. 發出細微之怨聲.

admurmŭr-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. tr.
【同】admurmurationem facio.
【狀】valde.
【解】低聲細語. (贊成或反對.)
【例】*admurmurarunt.* 全體喃喃細語.

admŭtĭlo. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. tr.
【同】mutilo.
【解】剪薙，剝削.
【例】me usque ad cutem *admutilasti*. 你剝削我至於皮膚.

adna-scor. vide **agnascor.**

adnăt-o. *ās*, *āvi*, *are.* v. intr.
【解】泅泳向.

adnāt-us. vide **agnatus.**

adnāvĭg-o. *as*, *avi*, *āre*, v. intr.
【解】航行向.

adne-cto. (vel) **annecto.** *ctis*, *xŭi*, *xŭm*, *ctĕre.* v. tr.
【同】alligo, connecto.
【解】連繫，連結，依附.
【例】ad linguam stomachus *adnectitur*.

Cic. 食道接連舌根. cadavera saxis *adnexa.* Liv. 屍體繫於岩石上. (cum prop. infin.) *adnectebat* Cornutum ministravisse pecuniam. Tac. 他還附加說高努督會供給金錢. naves littori *adnectunt* nautae. 舟子駛船靠岸.

1. adnex-us. (**annex-us**). *a, um.* part. v. *adnecto.*
【解】連結者.
【例】virtutes *adnexae.* Sen. 連繫的德行.

2. adnex-us. (**annexus**). *ūs.* m.
【解】附屬，牽連，連合. (集會結社).

adnis-us. (**annisus, annixus**) part. v. *adnitor* subst. sumpt.
【解】依附，倚靠.
【例】*adnisus* oleae. Tac. 依附橄欖樹. *adnisus* genibus. V. Max. 屈膝. *annisus* demere superstitionem. Tac. 努力破除迷信.

adnī-tor. (vel) **annītor.** *tĕris, xus sum, tī.* v. dep. intr.
【同】nitor, molior, conor, adlaboro, applico.
【解】❶ 倚靠，依附. ❷ 努力，發奮，專務.
【例】❶ *adniti* ad adminiculum. Cic. 依靠支柱. columnae *adnixa.* Virg 背依支柱. ❷ (*ut, ne,* cum subj. vel inf.) (*de* et abl.) *adnixa* de triumpho. Cic. 論到凱旋他很努力. vehementer Caesar de triumpho *adnixus* est. 論到凱旋，凱撒非常努力. natura semper ad aliquid tanquam adminiculum *adnititur.* 自然力常依附物質如支柱.

adnix-us. (**annixus** vel **annisus**). *a, um.* part. v. *adnitor.*
【解】依靠，努力.

adn-o. (vel) **anno.** *ās, āvi, āre.* v. intr. (cum dat.) vel (*ad* et accus.)
【解】游泳向，泅泳到.
【例】*adnatare* ad urbem. Cic. 游泳至城. *adnatare* alicui. 游泳在某人旁.

adnŏtāment-um. (vel) **annŏtāmentum.** *i.* n.
【解】附註，備考.

adnŏtātĭ-o. (vel) **annŏtātĭo.** *ōnis.* f,
【解】註釋，評註.
【註】**adnotatio** 登記.

adnŏtātĭuncŭl-a. (vel) **annŏtātĭuncŭla.** *ae.* f.
【解】小註，短評.

adnŏtāt-ŏr. (vel) **annŏtātŏr.** *ōris.* m.
【解】註釋人，評註人.

1. adnŏtāt-us. (vel) **annotatus.** *a, um.* part. v. *adnoto.*
【解】註釋者，被控者.

2. adnŏtāt-us. (vel) **annotātus.** *ūs.* m.
【解】附註，評註.

adnŏt-o. (vel) **annŏto.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (cum inf. vel. accus.)
【同】noto, observo.
【解】註釋，評註，批閱. 標記，記錄. (劄記筆記).
【例】*adnotare* aliquid. Plin. (prop. inf.) 註解某… eos *adnotavi* in urbem remittendos. Pl. 我登記了要被遣回羅馬的人. *adnotavi* ex noxiis laniandos. Suet. 在犯人中我登錄應被(野獸)裂碎之人. *adnotatus* est miles praeriguisse manus. Tac. 特別注意了某兵士之手凍殭. haec litora pisci nobili *adnotantur.* Plin. 這海岸因盛產貴魚而著名. rei gestae series *adnotanda* est. (monumentis mandanda). 做的一連串事，應記錄在年鑑中. et meminisse et *annotare* oportet. 當記憶，當錄存.

adnŭĭtūr-us. (vel) **annŭĭtūrus.** *a, um.* part. futur. v. *adnuo.* (*annuo*)
【解】首肯者.

adnŭmĕrātĭ-o. (vel) **annŭmĕrātĭo.** *ōnis.* f.
【解】計算，籌劃.

adnŭmĕrātus. (vel) **annŭmĕrātus.** *a, um.* part. v. *adnumero.*
【解】計算，列入.

adnŭmĕr-o. (vel) **annŭmĕro.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】numero, connumero, ad numerum addo, in aliquorum numero pono, in eumdem numerum refero, adscribo, coopto, recipio.
【解】❶ 計算，償付. ❷ 添付，列入. (添入)
【例】❶ *adnumerare* pecuniam alicui. Cic. 償款某人. *adnumerare* vulnera sibi. Sen. 計算自己傷處. *adnumerare* verba lectori. Cic. 逐字逐句解與讀者. ❷ 's duobus viris *adnumerabatur* nemo tertius. Cic. (此二人外) 無人可添爲第三人. *adnumerabatur* inter servos. Paul. 列爲奴隸. *adnumerabat* Naevium in vatibus. Cic. 列女味勿之名於占卜之數中. *adnumerare* genus humanum. Sen. 統計人類數目. *adnumerare* aliquid alicui. Stat. 計人之賬.

adnuntĭātĭ-o. (vel) **annuntĭātio.** *ōnis.* f.
【解】報告信息. (廣告)
【例】*annuntiatio.* B. M. V. 聖母領報.

adnuntĭ-o. (vel) **annuntio.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】nuntio, denuntio.
【解】報告，通知，奉告.

【例】*adnuntiare* salutem alicui. Cic. 問候人. ei salutem a me *annuntiabitis*. 你們要代替我問候他.

adnŭ-o. (vel) **annŭo.** *is, i, tum, ĕre.* v. intr. et tr.
【同】nutu capitis assentio.
【解】❶ 示意.(用姿勢，用信號) ❷ 首肯，同意，贊成.
【例】❶ a) *annuentibus* ac vocantibus suis. Liv. 自己之人示意並招呼. *annuentibus* alicui. 示意于人. id ille toto capite *annuit*. 他心肯意肯. donec, ut considerem, *adnueres*, restiti. Curt. 我站立直到你招呼我坐下. b) *adnuere* aliquem, aliquid. 指示某人某事. c) (per aliquid) Flavo *adnuenti* an caedem patraret. 佛拉臥以手勢詢問要殺人否. ❷ a) quaesivi cognosceretne signum; *adnuit*. Cic. 我詢問他認識圖章否？他首肯. b) id quoque toto capite *adnuit*. Cic. 他亦首肯(意肯)承認此事. c) *adnuit* deditionem. Curt. 同意投降. d) *adnuit* alicui rei. *adnuere* alicui. Sall. 應允某事，同意某人. e) *adnuere* alicui aliquid. 應允人某事. caeli (nos) quibus *annuis* arcem. Virg. 你肯賜我們天上的樂園. cum *adnuisset* se venturum. Cic. 他既允許要來. si *adnuerit*, salvus sum. 假如他同意，我便得救.

adnūtri-o. (vel) **annūtrio.** *is, (ivi), īre.* v. tr.
【解】飼養(在旁飼養).

ădobrŭ-o. *is, i, tum, ĕre.* v. tr.
【解】蓋土.

ad-ŏlĕo. *olēs, (olui), olēvi, ultum, olēre.* v. tr.
【解】❶ a) 焚香. b) 獻香(佈香). c) 奉獻敬禮. ❷ 焚化.
【例】❶ a) (lingua religiosa) (焚香敬神). verbenas *adole*. Virg. 你應焚馬鞭草. *adole* Junoni honores. Virg. 獻香敬如奧神. b) *adolent* altaria donis. Lucr. 佈香(禮品)祭壇上. flammis penates (*adolere*.) 獻香祭家神. c) *adolere* cruore captivo aras. Tac. 洒俘虜之血於祭壇上. ❷ *adolere* stipulas. Ov. stipulae *adolentur*. Ovid. 焚竹莖. unde unguenta *adolent*? Plaut. 香煙來自何處？

adŏlesc-ens. (vel) **adulescens.** *entis.*
❶ part. v. *adolesco*. ❷ subst. m. (vel) f.
【同】juvenis, ephebus, pubes.
【形】eruditus, disertus, strenuus, castus, omnium praestantissimus, comicus, deformis, perditus, ingeniosus, clarissimus atque fortissimus, honestissimus.
【狀】admodum, multum.
【解】幼年，青年，少年.
(17-30. vel 14-22. vel 14-25歲.)
【例】❶ (adj.) *adolescentior*. Cic. 更年少者. cum duobus *adolescentibus* filiis. Cic. 同兩個幼子. *adulescentior* Academia. Cic. 一更新之學院. ❷ (subst.) honestus *adulescens*. Cic. 品端行粹之少年. optima *adulescens*. Cic. 極優秀女青年. Brutum *adulescentem* praefecit. Caes. 任蒲盧青年爲領袖. *adolescens* bona indole, summae spei, optimis moribus. 稟性善良，有絕大希望(前途光明)品格極優美的青年. *adolescens* perditus et dissolutus. 品行敗壞，行爲放蕩的青年. *adolescens* nobilis, (nobili loco natus.) 貴顯少年. *adolescens* ingeniosus, eruditus. 穎敏而學識豐富的青年 *adolescens* humanissimus et optimus. 文質彬彬的端方少年. admodum *adolescens* 最年幼者.

ădŏlescentī-a. (vel) **adŭlescentia.** *ae.* f.
【同】iniens aetas.
【形】impura, liberior, libidinosa, intemperans, plena spei, proterva, proclivior ad libidinem.
【解】青年時代，青年時期，韶華，年華.
【例】*adulescentiae* senectus, pueritiae *adulescentia* obrepit. Cic. 幼而壯，(壯而老)，循序漸進. libidinosa, intemperans *adulescentia* effetum corpus tradit senectuti. 縱情循慾的青年，使身體萎靡，日就衰老. a prima *adulescentia*, ineunte *adol*. Cic. 從幼年時代.

ădŏlescentŭl-us. (vel) **adŭlescentŭlus.**
❶ *a, um.* adj. 幼童者. ❷ *i.* m. 幼童. (vel) *ae.* f. 幼女.

1. ăd-ŏlesco. *ŏlescis, ŏlēvi, ultum, olescĕre.* v. tr.
【同】augeor aetate, cresco.
【狀】sensim.
【解】❶ (propr.) (生物) 年歲漸增，發育，生長成人. ❷ (fig.) 擴展，增長，强大.
【例】❶ liberi cum *adoleverunt*, ut munus militiae sustinere possint. Caes. 兒子既已長大，已具有服兵役資格. (viriditas) sensim *adulescit*. Cic. Caes. 綠芽漸漸長大. ubi robustis *adolevit* viribus aetas. Lucr. 年歲既長，身建力强. arundines *adolescunt*. Plin. 蘆葦長大. ❷ postquam respublica *adolevit*. Sall. 國勢既强. cupiditas agendi aliquid *adulescit* una cum aetatibus. 作事的願望與年歲俱增. *adulta* nocte. Tac.

夜已深. coepta *adultaque* conjuratio. Tac. 開始的陰謀漸已成熟. uti ratio, ita cupiditas cum aetate *adolescit*. 年歲既長，智力發展，慾火漸熾.

2. ad-olesco. *olescis, olescĕre.* v. inchoat. v. *adoleo.*
【解】漸化爲氣質，焚化.
【例】Panchaeis *adolescunt* ignibus arae. Virg. 祭壇瀰漫亞拉伯香煙.

ădŏpĕr-io. *is, ŭi, tum, īre.* v. tr. (praesertim usurp. part. praet.) **adopertus.** *a, um.*
【解】蓋，遮，閉.
【例】*adoperta* lumina somno. Ov. 目光眩昏. (將臨睡) *adoperta* vultus. Ov. 遮面. *adopertis* fenestris. Plin. 關窗. foribus *adopertis.* Suet. 閉戶.

ădŏpert-us. *a, um.* part. v. *adoperio.*
【解】遮蓋.
【例】capite *adoperto.* Liv. 蒙頭.

ădŏpīn-or. *āris, ātus, sum, āri.* v. dep. tr.
【解】臆度，揣度，忖度.

ădoptātīci-us. (vel) **ădoptātītius.** *a, um.* adj.
【解】繼承者.

ădoptātī-o. (vel) **adoptio.** *ōnis.* f.
【形】innumerabilis.
【解】立嗣，收養，採用.
【例】*adoptionem* hereditas nominis, pecuniae, sacrorum sequitur. 過繼之結果，即遂姓氏，承遺產，續家祭. in *adoptionem,* in alienam familiam dari : assumi in nomen familiae alienae. 爲別家過繼襲用該家名號.

ădoptāt-or. *ōris.* m.
【解】立嗣者，繼父，義父.

adoptāt-us. *a, um.* part. v. *adopto.*
【解】承嗣者，繼承者.
【例】*adoptatus* a plebeio. Cic. 爲一平民承嗣. *adoptatae* fruges. Colum. 接木之果.

ădoptĭ-o. (vel) **ădoptātĭo.** *ōnis.* f.
【形】innumerabilis.
【解】立嗣，承嗣.
【例】eum adsciri per *adoptionem* a Tiberio jussit. Tac. 使他爲帝白略承嗣. *adoptio* 收養關係. in *adoptionem* alicui filium emancipare. Cic. 廢止(免除)兒子爲人承嗣. filium in *adoptionem* dare. Liv. 讓已子爲人承嗣. *adoptionem* hereditas nominis, pecuniae sequitur. 承嗣便是繼承姓氏財產. in *adoptionem*: in alienam familiam, dari, assumi in nomen familiae alienae. 爲人承嗣便是讓與他家，改取別家姓氏.

ădoptīv-us. *a, um.* adj.
【解】承嗣者 (繼承人). 立承嗣者 (立繼承人). (fig) 接樹者.
【例】sacra *adoptiva.* Cic. 承嗣祭禮. *adoptivus* pater. Nep. 繼父. *adoptivus* filius. Gell. 繼子. *adoptiva* familia. Ulp. 承嗣之家. opes *adoptivae.* Ovid. 接樹果實. *adoptivi* filii pars hereditatis. 養子女應繼分.

ădopt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】filium adscisco, deligo, instituo.
【形】obscure.
【解】❶ (propr.) 選擇，採取，採用. ❷ (in lege) 立嗣，繼承. (法)
【例】❶ *adoptare* aliquem sibi patronum. (defensorem). Cic. 選擇爲已辯護者. ❷ *adopt.* aliquem. Cic. 立某人承嗣. *adopt.* aliquem ab aliquo. Cic. 立某人之子承嗣. *adopt.* in familiam nomenque aliquem. Suet. 使爲某姓某家承嗣. *adopt.* sibi filium. (vel) pro filio. 立爲已之嗣子. in regnum *adoptatus.* Sall. 繼承王位. Baetis, (qui) provinciam *adoptans.* Plin. 柏弟人用已名以名其省.

ăd-ŏr. *ōris.* n.
【解】大麥類.

ADORATIO

adorābil-is. *e.* adj.
【解】可崇敬，可欽崇者.

ădōrāti-o. *ōnis.* f.
【解】崇拜行爲，欽崇，朝拜. 欽崇之禮. (但施於天主)

ădōrāt-or. *ōris.* m.
【解】崇拜者.

ădōrāt-us. *a, um.* part. v. *adoro.*
【解】受崇敬，朝拜者.
【例】*adoratum* caput. Juv. 受崇敬之頭. *adorato* Caesare. Luc. 朝拜凱撒之後. frondes *adoratae.* Stat. 敬獻神之枝葉.

ădōrē-a. (vel) **ădōrĭa.** *ae.* f.
【同】laus, gloria.
【解】犒賞(用麥)兵士(fig)軍功...勝利，增光.
【例】*adorea* affecit populares suos. Plaut. 爲同鄉增光. dies qui risit *adorea.* Hor. 勝利之日.

ădōrē-us. *a, um.* adj.
【解】麥者.

ădōrē-um. *i.* n.
【解】麥.
【例】*adoreae* falces. Varr. 割麥鎌刀.

ădōrĭ-a. *ae.* f. vide **adorea.**

ădŏr-ĭor. *ĕris,* (vel) *īris, tus sum, īri.* v. dep. tr.
【同】aggredior, invado, irruo, involo.
【形】tumultuosissime.
【解】❶攻擊，攻打. ❷興辦，興工.
【例】❶ *adoriri* aliquem gladiis, fustibus. Cic. 用刀劍棍棒攻擊人. *adoriri* castra. Caes. 進攻營壘. *adoriri* aliquem, jurgio a tergo *adoriri.* 從後面喧鬧嘲笑人. ❷ *adoriri* aliquid. Cic. 興辦某事. *adoriri* nefas. Virg. 始犯大不韙. *adoriri* convellere. Cic. 興工拔除.
ădornāte. adv.
【解】華麗，雅緻.
ădornāt-us. *a, um.* part. v. *adorno.*
【解】❶準備者. ❷裝飾者.
【例】tantis *adornatus* virtutibus. Vell. 備有諸德者. *adornatus* donis. Tac. 收到獻儀者.
ădorn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】orno, instruo, paro, apparo, comparo.
【解】❶整備，裝備，供應. ❷裝飾，修飾.
【例】❶ *adornare* naves onerarias. Caes. 裝備貨船. *adornare* accusationem. Cic. 準備控告. Pompeius Italiae duo maria maximis classibus *adornavit.* 彭伯以極大艦隊防衛義大利兩海面. ❷ *adornare* gemmis vestem. Curt. 衣上飾寶石. *adornare* forum ad speciem magnifico ornatu. Cic. 市面陳列了華麗的裝飾品，供人欣賞. omnes in hoc adolescente *adornando* conspirant. 衆人同意嘉獎此少年.
ădōr-o. *ās, āvi, ātum, are.* v. tr.
【同】Deum religione propitio.
【解】❶頌揚，禱告，(稱頌). ❷祝禱，虔祈，懇請(祝文). ❸崇拜，敬禮，欽崇(禮儀).
【例】❶ *adorati* dii, ut... Liv. 向神禱告. (爲…) *adorare* aliquem. Apul. 對人講話. ❷ *adorare* pacem deorum. Liv. 祝禱神之安和. Caesar hostia pacem deum *adoravit.* 凱撒獻祭祈神祐佑. ❸ *adorare* Caesarem ut deum. Suet. 敬拜凱撒如神明. Indi adhuc plures deos *adorant.* 不少印度人尙敬禮多神. *adorare* virtutem. Sen. 敬重德行.
ădort-us. (vel) **adorsus.** *a, um.* part. v. *adorior.*
【解】攻擊.
【例】*adorta* urbs. Flor. *adortus* clamor. Liv. 攻城，高呼.
adpĭc-o. *ās, āre.* v. tr. vide **pico.**
【解】塗瀝青.
adpro-mitto. *mittis, misi, missum, mittĕre.* v. tr.
【同】promitto.
【解】保證，取保.
adrā-do. *dis, si, sum, dĕre.* v. tr.
【解】薙，刮，剪新枝. (消耗) 剖髯，剪裁. (解決)
adrās-us. *a. um.*
【例】part. v. *adrado.* 剃，刮者.
adrect-us. (vel) **arrectus.** *a, um.* part. v. *adrigo*
【解】❶險峻，峭直者. ❷企望，佇立者.
【例】❶ pleraque Alpium ab Italia *adrectiora* sunt. Liv. 面臨義大利之亞爾伯山多懸崖峭壁. laudum *adrecta* cupido. Virg. 企望榮譽. *arrectus* sum animi, (animo vel animum). Dion. 我企望. spes *adrectae* juvenum. Virg. 青年人的熱望.
adrēmĭg-o. arremĭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】搖槳(向).
adrēp-o. (vel) **arrēpo.** *is, si, (tum), ĕre.* v. intr.
【狀】moderate, sensim.
【解】爬向，滑向，揷入.
【例】*adrepere* ad aliquem, ad aliquid. 爬向某人某物. *adrepere* ad amicitiam alicujus. Cic. 徐徐參加某人友誼. in spem (hereditatis) *adrepe.* Hor. 徐徐企圖某種遺產. *adrepere* animo alicujus. 漸入某人心坎中.
adrept-ans. *antis.* part. v. *adrepo.*
【解】爬行.
Adria. Adriacus. vide **Hadria....**
adrī-deo. (vel) **arrīdeo.** *dēs, si, sum, dēre.* v. intr. (quandoq. tr.)
【狀】forte, leniter, leviter, valde, vehementius, urbane.
【解】❶笑應，頷笑. ❷微笑，哂之. ❸嬉笑.
【例】❶ ridentibus *adridere.* Hor. 與有樂者同樂. ❷ *adridere* alicui. Ter. 向人微笑. ❸ res mihi *adriserat.* Cic. 此事曾使我愉快. quod mihi plurimum *adridet,* vehementer tibi displicet. 我最喜歡的事，你却很不滿意. *arridere* aliquem. Plaut. 人微笑. *arridere* aliquid. Pison. 對物微笑.
adr-ĭgo. (vel) **arrĭgo.** *ĭgis, ēxi, ectum, ĭgĕre.* v. tr.
【同】erigo, excito.
【解】❶豎起，立起. ❷振奮，鼓勵.
【例】*adrectis* in hastis. Virg. 在豎起之槍尖上. *adrectis* cervicibus. Virg. 倔强. (揚眉吐氣) comas *adrigere.* Virg. 頭髮直豎.

aures *adrigere*. Tr. 側耳. ❷ his animum *adrecti* dictis. Virg. 既聞此言，勇氣倍增. *adrecti* ad bellandum animi sunt. Liv. 士氣振奮決心迎戰. animos oratione sua *arrexit*. 因己之演詞使軍心復振.

adr-ĭpĭo. (vel) **arrĭpĭo.** *ĭpĭs, ĭpŭi, eptum, ĭpĕre.* v. tr.
【同】apprehendo, rapio, accipio, capio, eligo, assumo, aggredior. X. Relinquo.
【狀】aliunde, avide, celeriter, sero, subito.
【解】❶ 抽取，拔出，抓捉. ❷ 逮捕，獵獲，拘拏. ❸ 拖挾，曳至官庭. ❹ 攫取，侵佔，掠取.
【例】❶ *adripere* telum. Cic. 抽取鏢槍.(武器) *adripere* medium aliquem. Ter. 抓人腰帶. illum collo *adripuit*. 捉人脖頸. ❷ *adripi* unum insignem ducem seditionum jussit. Liv. 命逮捕叛黨之著名魁首. ❸ abeuntes magistratu tribunus plebis *adripuit*. Liv. 保民官提控卸任的官長. ❹ *adripere* primam quamque occasionem. Liv. 急乘時機. non mediocri cupiditate, *adripuit* imperium. Cic. 心急如焚霸佔政權. litteras graecas avidissime *arripuit*. 很興奮的攻讀了希臘文.

adrīsī-o. (vel) **arrisio.** *ōnis.* f.
【解】微笑，竊納，哂納，笑納.
【例】exordiemur ab *arrisione*. 我們由微笑開始(發言).

abrī-sŏr. (vel) **arrīsŏr.** *ōris.* m.
【解】諂笑者.
【例】divitum *adrisor*. Sen. 諂媚富者.

adrō-do. (vel) **arrōdo.** *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr.
【同】rodo, consumo, perdo.
【解】週圍咬，噬，侵蝕，啃.
【例】rempublicam *adrodere*. 侵害國家.

adrŏg-ans. (vel) **arrŏgans.** *antis.* part. v. *arrogo.*
arrogantior, tissimus.
【同】insolens, superbus, temerarius.
【狀】stulte.
【解】傲慢，倨傲，自負，自豪，自尊，自大，驕橫.
【例】homo *adrogans*. Cic. 傲慢之人. verbum *adrogans*. Cic. 自負若豪語. *adrogantis* est apud vos dicere. Cic. 致在你們面前講話，這確實自尊自大. *adrogans* tibi plusquam licet. 自負過甚. *arrogantiam* tibi sumis nimiam; spiritus sumis nimis *arrogantes*. 你倨傲過甚，過於傲氣.

adrŏgan-ter. (vel) **arroganter.** adv. *-tius*
【同】superbe, contumaciter.
【解】倨傲，自大.
【例】nihil *arroganter* quidquam ab illo dictum. 他出言毫無倨傲態度. contumaciter et *arroganter* scribere. 行文執拗傲慢. *arroganter* sustinere hostem. Cic. 傲然禦敵.

adrŏgantĭ-a. (vel) **arrogantia.** *ae.* f.
【同】superbia, insolentia, contumacia. intolerantia. X. Modestia.
【形】desipiens, gravis atque intolerabilis, inanis, molestissima, odiosa, summa.
【解】強橫，執拗，傲慢，霸道.
【例】*adrogantia* uti. Caes. 傲慢，自恃. sermo odiosae *arrogantiae* plenus. 傲氣凌人的言論. alterius *arrogantiam* deprimere. 挫人傲氣.

adrŏgāt-us. (vel) **arrŏgātus.** *a, um.* part. v. *adrogo.*
【解】擅取，僭越者.

adrŏg-o. (vel) **arrŏgo.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】temere mihi tribuo, mihi sumo. X. Derogo.
【解】❶ 擅取，佔據，霸佔，僭越. ❷ 增加，增添，增益.
【例】❶ quo minus sibi *adrogent*, minusque vos despiciant. Cic. 爲挫折其僭越之心，並減少輕視你們的心. quod ex aliena virtute sibi *adrogant*. Sall. 他們掠人之功，竊爲己有. *adrogare* sibi sapientiam. Cic. 自己妄稱智者. ❷ (poetic.) *adrogare* aliquid alicui rei. 增益某事物. *adrogare* chartis pretium. Hor. 增定某著作價值. nihil non *adrogat* armis. Hor. 以爲武器萬能.

adrōs-ŏr. (vel) **arrōsŏr.** *ōris.* m.
【解】嚙噬者，遊食者.
【例】divitum *adrosor*. 遊食富貴之門者.

adrōs-us. (vel) **arrosus.** *a, um.* part. v. *adrodo.*
【解】侵蝕者，咬噬者.
【例】formicae semina *adrosa* condunt. Plin. 螞蟻儲藏嚙的種子.

Adrūmēt-um. (**Hadrumētum**) *i.* n. nom. propr. urbis 濱海城名，在 Carthage 及 Leptis 之間.
-tinus. *a, um.* adj.

adscens-ŭs. (vel) **ascensus.** *ūs.* m.
【解】陟升，攀登.

adsci-o. (vel) **ascio.** *īre.* tr.
【解】刮下，鏟下.

adsecl-a. (**adsĕcŭla**) *ae.* m. (*ad sequor*)
【同】assectator.

【解】隨從，侍從，伴當，黨徒.
【例】mensarum *asseclae*. 侍餐者. praetorum *asseclae*. 巡撫(裁判員)的隨從.

adsectātī-o. (vel) **assectātio.** *ōnis.* f.
【解】隨從，陪伴，侍衛.(儀仗).
【例】tenues homines divitum *assectatione* se sustinent. 微賤之人因追隨富人，而維持生活. *assectatio* caeli. 觀察，觀天象.

adsectāt-or. (vel) **assectātor.** *oris.* m.
【同】assecla.
【形】vetus.
【解】❶ 侍從.(陪伴候選者.) ❷ 追求者，覬覦王位者. ❸ 黨徒，門生.
【例】❶ *adsectatores.* sapientiae. Sen. 追求智慧者. ❷*adsectatores* cenarum bonarum. Sen. 貪食嘉餚者. ❸ assidua eum *assectatorum* et amicorum copia obsidet. 朋友及黨徒不斷包圍他.

adsectāt-us. (vel) **assectātus.** *a, um.* part. v. *adsector.*
【解】追隨，追求者.

adsect-or. (vel) **assector.** *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (freq. v. *adsequor*)
【同】sector.
【解】追隨，陪伴者.
【例】*adsectari* aliquem. 陪伴某人. comitari itinere; *assectari* fere per urbem. 在路陪伴，在城侍從. aliquem *assectari* in petendo magistratu. 隨從某人競選官職.

adsĕcŭl-a. (vel) **assĕcŭla.** vide **adsecla.**
【解】侍從.

adsĕcūt-us. (vel) **assecūtus.** *a, um.* part. v. *adsequor.*
【解】追到，思及.

adsensi-o. (vel) **assensio.** *ōnis.* f.
【同】assensus, approbatio, plausus, applausus. X. Dissensio.
【形】falsa, firma, constans, imbecilla, popularis, voluntaria, crebra, tacita, nec occulta.
【解】❶ 同意，承諾，贊同 ❷ 感覺，感觸
【例】❶ dum lego adsentior, cum posui librum, *adsensio* omnis illa elabitur. Cic. 當閱讀時我便贊同，及(放下書本)則前意消失. orationis genus exile, nec satis populari *adsensioni* accommodatum. Cic. 演詞薄弱，不足博得民衆的贊同. ea oratio omnium *adsensione* audita est. 聽衆對該演詞深表同情. ❷ *assensio* fieri non potest, nulla re foris excitata. 若無外物接觸，不會有感覺.

adsensōr. (vel) **assensor.** *ōris.* m.
【解】贊同者.
【例】tu ex omnibus solus *assensor* non fuisti. 全體人中但你不贊同.

1. **adsens-us.** (vel) **assensus.** *a, um.* part. v. *adsentior.*
【解】同意.(raro passiv. 承認.)

2. **adsens-ūs.** (vel) **assensus.** *ūs.* m.
【同】assensio, approbatio.
【解】同意，承諾.
【例】aliquid *assensu* omnium dicere. Cic. (vel) aliquid cum *adsensu* omnium. Cic. 衆人同意發表某事. vox *adsensu* nemorum ingeminata. Virg. 聲音因森林之回聲而重響. *assensum* retinere, cohibere. 未表示意見. *adsensu* aliquid suo comprobare. 自己贊成某事.

adsentātī-o. (vel) **assentātio.** *ōnis.* f. (*adsentor*)
【同】adulatio, blanditiae.
【形】adjutrix vitiorum, callida, molesta, nimia, non digna homine, faceta, perniciosa, turpis.
【解】曲從(討從). 獻媚，僞同(獻殷勤之同意). 阿諛.
【例】sic habendum est nullam in amicitiis pestem esse majorem quam adulationem, blanditiam, *adsentationem.* 人當確信，毒害友誼最深者，便是諂媚，阿諛，曲從. (Africani cognomen) an coeptum ab *adsentatione* familiari sit, parum compertum habeo. Liv. 亞斐利加綽號是否由親友獻媚而起，我不敢確定. *adsentationibus* et blanditiis se in Caesaris consuetudinem immersit. 藉阿諛逢迎，而獲得凱撒的寵眷. amovenda est vitiorum adjutrix *assentatio.* 阿諛助長惡習，必須克除.

adsentātiuncŭl-a. (vel) **assentātiuncula.** *ae,* f.
【解】小奉承.
【例】*adsentatiuncula* quadam aucupari gratiam. 藉小奉承干求寵幸.

adsentāt-or. (vel) **assentator.** *ōris.* m.
【同】adulator, homo ad assentationem eruditus, ad voluntatem dicens.
【形】graeculus, perniciosus.
【解】讚賞，逢迎者.(奔走貪緣者，奉承者)
【例】cave ne *assentatoribus* aurem patefacias. 當戒備勿聽從奉承者. *assentator* graeculus ad alterius non modo sensum et voluntatem, sed vultum etiam atque nutum convertitur. 微賤的阿諛者，不但供人隨意驅使，而且觀人面色，奔走奉承. *assentator* mali. Tert. 逢人之惡者.

adsentātōrie. (vel) **assentatorie.** adv.

【解】諂媚狀.
【例】fraterne te, non *assentatorie* admoneo. 我以兄弟之情，而不以阿諛之容勸告你.

adsentātr-ix. (vel) **assentātrix.** *icis.* f.
【解】(女性)諂媚者.

adsen-tio. (vel) **assentio.** *tis, si, sum, tire.* v. intr.
【同】assentior, cum aliquo sentio, approbo, concedo. X. Nego.
【解】同意，允諾，應許.
【例】cave ne multitudini temere *assentias.* 小心不可冒然附和大衆.

adsen-tior. (vel) **assentior.** *tiris, sus sum, tiri.* v. dep. intr.
【同】assentio, cum aliquo sentio, probo, in sententiam alicujus eo. X. (Discedo). Dissentio.
【狀】aperte, arroganter, certe, facile, falso, frequenter, libenter, omnino, plane, prorsus, temere, recte.
【解】同意，附和，允諾.
【例】*adsentiri* alicui, alicui rei. 同意某人某事. illud (id, hoc) cetera, utrumque, tibi *adsentior.* Cic. 此事，別種事，兩種事，我同意你. (cum propr. subj.) agri ne consecrentur, Platoni *adsentior.* Cic. 我同意布拉道，反對祝獻田地. senatus universus mihi *assensus* est. 國會全體同意我. summo animo *assensus* est senatus. 國會全心贊成. *assentior* illis qui cum republica sentiunt. 我附和同情本國之人. de ea re tibi *assentior.* 論此事我同意你. omnia tibi *assentior.* 在一切事上我附和你.

adsent-or. (vel) **assentor.** *āris, ātus sum, āri.* v. dep. (*adsentior*)
【同】adulor, blandior.
【解】善與人同. (常附和人).
【例】Pansae *adsentari.* Cic. (epicurism) 附和彭塞的思想. Alicui *adsentari.* 奉承人. ne credas me tibi *assentari.* 勿相信我附和你. imperavi mihi, tibi *assentari* omnia. 我決定在一切事上附和你.

adsē-quor. (vel) **assēquor.** *quēris, cūtus sum, qui.* v. dep. tr.
【同】consequor, nanciscor.
【狀】celeriter, facile, gradatim, optime, prudentius, subtilius.
【解】❶ 追及，追及，達到. ❷ 獲得，得到，相等. ❸ 思及，悟解.
【例】❶ jam me *adsequi* non potes. Cic. 你已不能追及我. summos honorum gradus virtute *adsecutus* est. 因其英勇，而得到終上榮譽. ❷ *adsequi* honores. Cic. 取得功名. *adsequi* immortalitatem. Cic. 得獲常生. *adsequi* alicujus laudes, Liv. 與某人榮譽相等. (cum ut) nemo ejus in rempublicam merita *assequatur.* 他對國家之功績，無人能比. ❸ eam rem dudum conjectura et suspicione *assequebar.* 我已好久臆度推測此事. scriptum tuum obscurum, et cogitationem nemo *assequitur.* 你的筆法晦暗，無人瞭解你的思想.

1. ads-ēro. (vel) **assēro.** *ēris, ēvi, ītum, ērĕre.* v. tr.
【解】栽種，植於旁.

2. adsĕr-o. (vel) **assĕro.** *is, ŭi, tum, ĕre.* v. tr.
【同】affirmo, vindico.
【解】❶ (term. juris) 追求，索取，討回. ❷ (in gener.) 保護，支持. ❸ 恢復，救出. ❹ 歸附，歸與.
【例】❶ *asserere* manu in libertatem. Liv. *asserere* libertati manu. Plaut. 置手表示解放. *asserere* aliquem in servitutem. Liv. (伸手索取)要求當奴隸. (fig.) *asserere* armis Latium in libertatem. Liv. 藉武力爭取拉丁地之自由. in causa liberali aliquem manu *asserere.* (=e servitute eximere). (在開釋案件)置手解放奴隸.
❷ *asserere* dignitatem alicujus. Suet. 保護人之身份地位. (自由) ❸ *asserere* ex servitute animum in libertatem. Sen. 恢復心靈(精神)自由. *asserere* a mortalitate se. Plin. 脫離有死之身(塵世). ❹ *asserere* aliquid sibi. Sen. 將某事歸己. *asserere* Jovem patrem sibi. Curt. 以若未爲父. *asserere* laudes alicujus (sibi). Ov. 將人之榮譽歸己. *asserere* nomen sapientis. 自號智者.

adserti-o. (vel) **assertio.** *ōnis.* f.
【解】索回，恢復，肯定. (身份)
【例】*assertione* approbare. Quint. 肯定，批准. *assertionem* denegare alicui. Traj. 不受理對自由之訴訟. qui est in *assertione.* Quint. 某人尙在爭訴自由.

adsert-ōr. (vel) **assertor.** *ōris.* m.
【同】vindex alienae libertatis.
【解】❶ 出庭作證某人之身份(自由人，奴隸). ❷ 保護者，釋放者.
【例】*assertorem* puellae vocat Claudium. 召喚，要求幼女爲奴婢之克樂底. seditionis *assertor.* Hier. 附和叛黨者.

adsert-us. (vel) **assertus.** *a, um.* part. v. *adsero.*
【解】索取，支持.
【例】*assertus* in ingenuitatem. Suet.

聲明(証明)某人之自由身份.

adservāti-o. (vel) **asservātio.** *ōnis.* f.
【解】保存.

adservāt-us. (vel) **asservātus.** *a, um.* part. v. *adservo.*
【解】保存者.

adserv-ĭo. (vel) **asservio.** *īs, īvi, ītum, īre.* v. intr. (cum dativ.)
【同】servo.
【解】侍奉,服侍,隸屬.
【例】qui volunt exclamare, toto corpore contentioni vocis *adserviunt.* 欲高呼者,全身努力加强聲音.

adserv-o. (vel) **asservo.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】servo.
【狀】diligenter.
【解】❶ 看守,保存. ❷ 監視,視察.
【例】❶ *adservare* tabulas negligentius. Cic. 保存書牘簿記過於疏忽. fruges *asservo* diligenter. 我用心收藏果實. scriptum tuum sub signo habeo et fideli custodia *asservo.* 我封存你的稿本,並忠實的收藏着. ❷ *adservare* portas murosque. Caes. 監視城門城垣. *asservari* interim hominem jussit. 命令暫時監視此人.

adsessĭ-o. (vel) **assessio.** *ōnis.* f.
【解】陪坐,輔助.
【例】oblitumne me putes, quae fuerit *assessio,* oratio, confirmatio? 你忖度我忘記了你的輔助,辯護,保證嗎?

adsess-ŏr. (vel) **assessor.** *oris.* m.
【同】qui juris dicendi causa principi assidet.
【解】陪審,幫辦,參贊.
【例】Lacedaemonii regibus suis augurum *assessorem* dedere. 拉瑟代人派占卜者充任國王參贊.

1. **adsess-us.** (vel) **assessus.** *a, um.* part. v. *adsideo.*
【解】陪坐.

2. **adsess-us.** (vel) **assessus.** *ūs.* m.
【解】側坐,旁坐.

adsēvĕran-s. (vel) **assēvĕrans.** *tis.* part. v. *adsevero.*
【解】確言,決言.

adsēvēranter. (vel) **assēvēranter.** adv. (*adseverans*)
【同】affirmate.
【解】確定,明確貌.
【例】*asseveranter* cum eo locutus sum. 我明確的同他講過.

adsēvērāte. (vel) **assēvērāte.** adv. (*adseveratus*)
【解】果決貌,激烈狀,多情感.

adsēvērātĭ-o. (vel) **assēvērātio.** *ōnis.* f. (*assevero*)
【解】明言,確定.
【例】omni *asseveratione* tibi affirmo. 十分明確的我對你肯定.

adsēvēr-o. (vel) **assēvēro.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】affirmo.
【狀】firmissime, pulchre.
【解】❶ (absol.) 明確的講話. ❷ 確實肯定,保證.
【例】❶ sin *adseveramus.* Cic. 然而假使我們明確的講. ego nec *asseverare* nec contendere ausim. 我既不敢明確的講,又不敢抗爭辯論. ❷ id sese facturum firmissime *asseveravit.* Cic. 他很堅確的肯定要行此事. ordinem agminis *adseverare* non ausim. Tac. 我不敢保證行軍的紀律. viri gravitatem *adseverantes.* Tac. 持嚴厲生活學說的人. *asseverare* de quacumque re. Cic. 保證每一事. *asseverare* frontem. Apul. 容色嚴肅.

adsēvi. (vel) **assēvi.** perf. v. *assero.*

adsībĭl-o. (vel) **assībilo.** *ās, āre.* v. tr. vel. intr.
【解】❶ intr. 發尖銳聲,鳴警笛,鼓噪. ❷ tr: 警戒…
【例】*adsibilare* animam. Stat. 發聲斷氣而終.

adsicc-o. (vel) **assicco.** *ās, āre.* v. tr.
【解】晒乾.
【例】*assicare* lacrimas. Sen. 使淚乾.

adsiccesc-o. (vel) **assiccesco.** *ĭs, ĕre.* v. inchoat. v. *adsicco.*
【解】漸乾,始乾.

ads-ĭdĕo. (vel) **assĭdĕo.** *ĭdes, ēdi, ēssum, idēre.* v. intr. vel tr. (*ad sedeo*)
【同】prope sedere.
【解】I. ❶ 旁坐,陪坐. ❷ 鄰居(intr.)輔政,(專務) ❸ (法律術語)參列,陪庭出席.
II, (tr. raro) 坐在…前.
【例】❶ *adsidere* alicui. 坐於人旁. amicis in horto *adsidere.* 在園中坐友身旁. *assidet* mihi recitanti. Plin. 他聽我朗誦. ❷ Graechus *adsidens* Casilino. Liv. 哥拉古已加西里鄰居. (fig.) *adsidere* gubernaculis. Plin. (掌舵,當軸). 執政. *adsidere* philosophiae. 專攻哲學. ❸ *adsidere* alicui. 輔助人.
II. *adsidere* pedes alicujus. Apul. 坐人足前. muros *adsidet* hostis. Virg. 敵人

圍城.

ads-ĭdo. (vel) **assīdo.** *ĭdīs, ēdi, ēssum, idĕre.* v. intr. et tr.

【同】consido, consideo, sedeo.

【解】坐下，停留.

【例】❶(intr.) *adsedit* proximus Laelio. Cic. 坐在賴利奧身旁. rogatu magistratus *adsedimus.* 因官員請求，我們停留了. ❷(tr) dextera Adherbalem *adsedit.* Sall. 坐在亞德巴右邊.

adsīdŭē. (vel) **assīdue.** adv. (*assiduus*)

【同】continenter, totos dies, quotidie, omni tempore, dies et noctes, nullo temporis puncto intermisso.

【解】勤敏，黽勉，恒心不輟.

【例】aliquid *assidue* audire. Cic. 不斷聽. gallos sic *assidue* canere coepisse, ut nihil intermitterent. Cic. 雄雞開始長鳴不斷. *assiduissime* mecum fuit. 他不斷同我在一起. *assidue* litteris vacas. 你不斷讀書. *assidue* recens. Plin. 最近.

adsīdŭit-ās. (vel) **assīdŭitas.** *ātis.* f. (*assiduus*)

【同】perseverantia, opera quotidiana, summa diligentia.

【形】nimia, pergrata, praeclara, quotidiana.

【解】❶不斷在場.(出席).殷勤.❷恒心，恒久不變.

【例】urbem *assiduitate* periculis liberavit Cic. 因其殷勤拯救了城市脫險. *assiduitate* in rempublicam. 為國勤勞.(效力). ❷ *assiduitas* molestiarum. Cic. 災禍不斷. *assiduitas* malorum. Cic. 各種禍患. *assiduitas* epistularum. Cic. 信件往來不斷.

adsīdu-us. (vel) **assīduus.** *a, um.* adj. (*adsideo*) (*adsiduior, adsiduissimus*)

【同】continuus, frequens, diligens.

【解】I. ❶(法律術語)有固定住所者.(註册者，報戶口者.) (納人丁稅者) (oppon. proletarius. 無田民) ❷ (fig.) 著名者.

II. ❶無間斷的 (常…) ❷ 恒久的，常期的.

【例】I. *assiduo* vindex *assiduus* esto. 居民保證，居民 (連環保). cum locupletes *assiduos* adpellasset ab asse dando. Cic. 既招集富戶爲納稅者. *assiduus* scriptor. Gell. 著名寫作家. *assiduus* miles. Fest. 自給自養的兵士.

II. *assiduus* Romae, in praediis. Cic. 不斷在羅馬，在別墅中. *assiduus* labor. Caes. 恒久的工作. *assidui* sermones. Cic. 談話延長. *adsidua* ac diligens scriptura. Cic. 不斷寫作. febricula *assidua.* 不斷發作的瘧疾. *assidua* bella gerit. Prop. 窮兵黷武.

adsignāti-o. (vel) **assignātio.** *ōnis.* f.

【同】attributio.

【形】firma, nova, rata.

【解】攤派，分配.

【例】*adsignationes* agrorum. Cic. 分配田地. (平分地權) novas *adsignationes* instituere. Cic. 土地改革 (重新分配地權). Caesar venditiones et *assignationes* sullanas ratas habuit. 凱撒批准了徐拉的破產 (拍賣). 及土地改革案.

adsignāt-us. (vel) **assignātus.** *a, um.* part. v. *adsigno.*

【解】攤派，分配者.

adsign-o. (vel) **assigno.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】attribuo, tribuo, adscribo

【狀】aequaliter, publice, quoquo versus

【解】❶ 攤派，分配，分給. (配給.) (劃分.) ❷歸與，歸功，歸咎，歸罪. ❸交付，託守.

【例】❶ *adsignare* colonis agros. Cic. 分配田地與佃戶. legato *adsignat* equites. Liv. 委任代表指揮騎兵. duo jugera colono *adsignat.* 每一佃戶配給田地二畝. ❷ *adsignare* mortem Clodii virtuti Milonis. Cic. 克樂底之死，歸功與米洛之英勇. meis occupationibus *assignato,* si rarius scribo. 假使我寫信太少，你當歸咎與我的工作繁重. ❸ *adsignare* aliquem custodibus. Just. 託衛兵看守某人. id non tam prudentiae, quam perfidiae *assignatum* est. 此事不歸咎於機警，而歸罪於不忠.

ads-ĭlio. (vel) **assīlio.** *ĭlīs, ĭluī, (ultum), ilīre.* v. intr. (*ad salio*)

【同】aggredior, invado.

【解】❶躍上，跳向，推進，突進，猛攻. ❷ (fig) 越過，陞遷，調換.

【例】❶ *adsilire* moenibus. Ov. 猛攻城垣. navis fert *adsilientia* aequora. Ov. 航船承受衝擊之海浪花. ❷ ad illud genus orationis *adsilire.* Cic. 改用彼種演詞之語調. non *assiliendum* statim est ad argutum illud genus. 不當突然換用那種精巧的語調.

adsĭmĭlāti-o. (vel) **assĭmĭlātio.** *ōnis.* f.

【解】肖似，類似，彷彿，相像.

adsĭmĭlāt-us. (vel) **assĭmĭlātus.** *a, um.* part. v. *adsimulo.*

【解】摹仿，彷造者.

adsĭmĭl-is. (vel) **assĭmĭlis.** *e.* adj.

【同】similis.

【解】畢肖，酷似.
【例】*assimilis* spongiae mollitudo in pulmonibus. 在肺部柔軟酷似海綿.

adsĭmĭl-o. (vel) **assĭmĭlo.** *ās,* (*avi, atum*) *āre.* v. tr. (*ad simulo*)
【同】confero, comparo, compono.
【解】❶ 重造，僞造，假裝. ❷ 摹彷，彷造，臨帖，象形. ❸ 比擬，比較.
【例】colores *assimilare.* 摹彷彩色. *assimulata* virtutis species. 德行的外形. *assimulata* amicitia. 假友誼.

adsimŭlātĭ-o. (vel) **assĭmulātĭo.** *ōnis.* f.
【解】❶ 假冒，梳妝，矯飾，色莊，詐術. ❷ 摹彷，彷造，肖似.
【例】prohibuerat (Lucaino) ostentare vanus *adsimulatione.* Tac. 他曾禁止盧榦朗誦詩詞，自誇同他相等.

adsĭmŭlāt-us. (vel) **assĭmŭlātus.** *a, um.* part. v. *adsimulo.*
【解】❶ 僞裝，假冒. ❷ 臨帖，繪摹，摹彷.
【例】❶ virtus *adsimulata.* 僞德.(假仁假義) alia vera,alia *adsimulata.* Liv. 有眞的，有假的. ❷ litterae *adsimulatae.* Cic. 摹彷字跡.

adsĭmŭl-o. (vel) **assĭmŭlo.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】simulo.
【解】❶ 僞造，假冒，矯飾. ❷ 仿效，仿造. ❸ 比較，肖似.
【例】❶Amphitruonem memet esse *adsimulabo.* Plin. 假裝我自己是昂斐祿. *adsimulabo* quasi nunc exeam. Ter. 假裝現在我要出門. *adsimulata* amicitia. 虛僞友誼. ❷ litterae *adsimulatae.* Cic. 摹仿的字跡(臨摹法帖). *assimulata* castrorum consuetudine. Nep. 仿效軍營生活. ❸ formam totius Britanniae oblongae scutulae vel bipenni *adsimulavere.* 人以布列顛島之地形相似長碟，或双刃鉞斧.

ad-sisto. (vel) **assisto.** *sistĭs, stĭti, stĭtum, sistĕre.* v. intr.
【同】adsto, assideo.
【解】I. ❶ 旁立(站在旁). ❷ 佇立，停止在側.(出席，即位，就職，參與)
II. ❶ 侍立，侍衛. ❷ 陪往法庭.
【例】I. ❶ *adsistere* ad Achillis tumulum. Cic. 站立在亞石立墓旁. *adsistere* tabernaculis. Tac. 站在帳幕前. Cocles unus in ponte *astitit.* 高可來獨自一人佇立橋頭. ❷ jacere talum, ut rectus *adsistat.* Cic. 擲骰子使其竪立. recto *adsistere* trunco. Ov. 佇立如樹幹. *adsistere* lecto. Ov. 佇立床前.
II. ❶ *adsistere* ad epulas regis. Cic. 侍候王饍. honores petituri *adsistebant* curiae foribus. Plin. 貪圖富貴者侍候朝門前. (貪緣權門). ❷ *adsistere* Vareno. Plin. 出庭救助瓦來奧. *adsistere* moribundo. 扶助臨終之人.

adsĭtus. (vel) **assĭtus.** *a, um.* part. v. *adsero* 2.
【解】栽種者.

adsŏcĭātĭ-o. (vel) **assocĭātio.** *ōnis.* f.
【解】聚會，協會.

adsŏcĭāt-us. (vel) **associatus.** *a, um.* part. v. *adsocio.*
【解】集合，聚集.

adsŏci-o. (vel) **assŏcio.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】團結，聯合，結社.
【例】*associare* passus alicui. Stat. 追隨人.(伴行)

adsŏl-eo. (vel) **assŏleo.** *ēs, ēre.* v. intr.
N. B. ❶ ordin. 3. pers. sing. vel plur. tant. usurp. ❷ impers. usurp. Ut *adsolet,* solet.
【同】soleo.
【解】慣常，習慣.
【例】ponite hic quae *adsolent.* Plin. 將慣常安置的物品，安放此處. censuerunt ludos magnos tanta pecunia, quanta *adsoleret,* faciendos. Plin. 決定用常年經費舉行盛大遊戲. ille ut *assolet,* me convenit. 他照常約會我.

adsŏn-o. (vel) **assŏno.** *ās, āre.* v. intr.
【解】應聲，回音.

adstĭpŭlāt-or. *ōris.* m.
【同】confirmator, defensor.
【解】❶ 保證，約訂者.(公然承諾負責者.) ❷ (fig) 附和，贊助，擁護者.(黨羽)
【例】in tua causa, patrono me, et *adstipulatore* uteris. 在你訴訟時，可用我當辯護及保證人.

adstĭpŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr.
【同】assentior.
【解】❶ 約訂(立契約合同)代人負責(代理人，受委任者). ❷ 承認負連帶義務.(連帶負責). (附和，擁護).
【例】*adstipulari* alicui.. 與人負責.

ad-sto. (vel) **asto.** *stās, stĭti,* (*statum*), *stāre.* v. intr.
【解】❶ 站在前，在面前，在場. ❷ 佇立，直立，豎立. ❸ 侍候，侍立在側.
【例】❶ *adstante* ipso. Caes. 他在面前. omnes qui *adstabant.* Tac. 凡在場之人. portis *adstare.* Virg. 站在門前. in meo

conspectu intrepidus *astat.* 在我面前，他毅然站立. ❷ squamis (hydria) *adstantibus.* Virg. 水蛇鱗片直豎. certa finis vitae mortalibus *adstat.* Lucr. 凡有死者必將有終. ❸ *adsto* advocatus cuidam cognato meo. Plaut. 我爲吾親戚出庭辯護.

adstrĕp-o. (vel) **astrĕpo.** *ĭs,* (*ŭi, ĭtum*), *ĕre.* v. intr.
【解】吶聲，響應，喧譁，沸騰之聲.
【例】volgus clamore et vocibus *adstrepebat.* Tac. 在旁民衆喧譁叫囂.

adstricte. (vel) **astricte.** adv.
【狀】(adstrictius).
【解】密接，嚴密，狹隘. (窮蹙，跼蹐.)
【例】*adstrictius.* Sen. 更簡捷. oratio non *astricte,* sed remissius numerosa. 詞句不嚴整，而結構太鬆弛.

adstrictĭ-o. *ōnis.* f.
【解】約束，縮緊，嚴密.

adstrictōri-us. *a, um.* adj.
【解】嚴緊約束者.

adstrict-us. *a, um.* partic. v. *adstringo.*
【解】收斂，約束，統御，强制，壓服，過儉. (不濫用).
【例】**a)** corpora *adstricta.* Quint. 體態輕盈. *adstrictae* aquae. Ovid. 結冰. non *adstricto* sacco. Hor. 不適宜長靴. gustu *adstricto.* Plin. 酸味. alvus *adstrictior.* Cels. 內部便秘. **b)** *adstrictum* non profusius. 儉約不濫用. **c)** numerus *adstrictus.* Cic. (詩詞) 音節嚴整. nulla necessitate *adstrictus.* 並非出自不得已.

adstri-ngo. (vel) **astringo.** *ngis, nxi, ctum, ngĕre,* v. tr.
【同】alligo, colligo. X. Relaxo.
【狀】arctius, breviter.
【解】❶ 束縛. (鎖起) 緊繫. ❷ 收緊，加緊，收縮. ❸ 制服，統御.
【例】❶ (fig.) *adstringere* ad statuam aliquem. Cic. 縛人於塑像上. *adstringere* manus. Plaut. 束手. *adstringere* frontem Sen. 蹙額. ❷ *adstringere* venas terrae hiantes. Virg. 收緊地面裂紋. corpora vis frigoris *adstringebat.* Curt. 因嚴寒身體凍殭. *adstringi* (corpus). Plin. 納涼. ❸ (fig.) *adstringere* totam Galliam sempiternis vinculis. 將整個法境關入鐵幕內. (置於鐵蹄之下.) *adstringere* fidem. Cic. 約訂. *adstringere* alicui. 許給人. ad temperantiam *adstringi.* Plin. 遵守節制. *adstringi,* vel se *adstringere* scelere. Cic. 陷於大惡. *adstringere* aliquem metu, spe.... 藉恐懼，希望，迫人歸已.

adstruct-us. *a, um.* part. v. *adstruo.*
【解】堆積，增添.

adstrŭ-o. *ĭs, xi, ctum, ĕre* v. tr.
【同】struo, molior.
【解】❶ 建築，堆積(在旁). ❷ 增添，加賜. ❸ 加於，歸於.
【例】❶ cum veteri *adstruitur* recens aedificium. Col. 造新房在舊建築之側. gradibus *adstrictis.* Liv. 在旁建造臺階. *adstruere* medicamentum. Scrib. 配合藥料. ❷ *adstruere* rem rei. 添造建築. triumphalibus ornamentis praedito quid aliud *adstruere* fortuna poterat? Tac. 既得凱旋之榮，幸運還能加賜何恩？❸*adstruere* aliquem falsis testimoniis. Curt. 妄加罪名於人. *adstruere* alicui decus. Tac. 增人之榮. periti rerum *adstruxerunt.* Plin. 諳練世故之人又肯定說.

adstŭp-ĕo. (**astupeo**). *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】驚愕，驚駭，驚異，驚惶.
【例】*adstupere* divitiis. Sen. 驚其財富. *adstupere* alicui, alicui rei. Sen. 對某人某物驚惶無措.

adsuēf-ăcĭo. (vel) **assuēfăcĭo.** *ăcĭs, ēcī, actum, acĕre.* v. tr.
【同】usu doceo.
【解】慣常. (使習慣). 教練，馴服.
【例】aliqua re (alicui rei, ad rem) *adsuefactus* Caes. 習慣某事. imperio populi Romani (eos) parere *adsuefecit.* Cic. 使習慣服從羅馬之統制. se labore quotidiano *assuefacere.* 習慣每日工作. *adsuefacere* se armis. Cic. 習武 *adsuefacere* equos remanere in eodem vestigio. Caes. 訓練馬站立一處.

adsuēfact-us. (vel) **assuēfactus.** *a, um.* part. v. *adsuejacio.*
【解】習慣.
【例】*assuefactus* luxui. Tac. 習於奢靡. *adsuefactus* sermone puro. Cic. 語言純正. *adsuefactus* superari. 習慣受挫於人.

adsŭe-sco. (vel) **assŭesco.** *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. intr. tr.
【同】consuetudinem, exercitationemque capio. X. Desuesco.
【解】❶ intr. 積習，漸習，習慣成自然. ❷ tr. 習慣.
【例】❶ nondum laboribus *assuevisti,* nondum laboribus *assuefactus* es (labores ferre nondum consuevisti). 你還不習慣勞作. assiduitate quotidiana *assueverunt* animi. 習慣每日勞心. jam *assuevi* malis.

飽經世變.(災禍). *assuevi* jam his negotiis. 諸事，我已習以為常. homo mendaciis *assuetus.* 習慣撒謊之人. *adsuescere* ad homines non possunt. Caes. (野牛)不能被人馴服. (abl.) genus pugnae quo *assueverunt.* Liv. 他們習用的戰略. (dat.) *adsuescere* militiae (*adsuetus*). Liv. 習練武術. (nom. verb.) malitia pervertere urbes *adsuevit.* Cic. (演說家)品行敗壞慣常擾亂各城.(秩序) ❷ (tr. raro) ne tanta animis *adsuescite* bella. Virg. 勿使你們的心習於戰爭. *assuescis* (me) fatis. Luc. 使吾習於承當各種遭遇.

adsuētūd-o. (vel) **assuētūdo.** *ĭnis.* f. (*adsuesco*) (abl. ordin. usurpatur.)
【同】usus, consuetudo.
【解】習慣，習俗.
【例】*assuetudine* mali efferaverant animos. 習慣作惡，致使凶野成性. *adsuetudine* succedendi muros. Liv. 習慣攀登城墻. *assuetudo* mali. Liv. 惡習.

adsuēt-us. (vel) **assuētus.** *a, um.* part. v. *adsuesco.*
【解】❶ 習慣者. ❷ 通常的，普通的，平日的.
【例】❶ *adsuetus* aliqua re. Cic. 習於某事. *adsuetus* alicui rei. Liv. 習於某事. *adsuetus* in rem. Liv. 習於某事. *adsueti* inter se hostes. Liv. 慣常彼此爭鬪的敵人. *adsueti* muros defendere. Virg. 習慣防守城垣. ❷ cum *adsueto* praesidio. Liv. 偕同通常的守軍. longius *adsueto.* Ovid. 遠於平日. *adsuetior.* Liv. 更普通的. fervor non *adsuetus.* Nep. 非常炎熱.

adsultim. (vel) **assultim.** adv.
【解】跳躍貌，蹦.

adsult-o. (vel) **assulto.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ 躍向. ❷ 攻擊.
【例】❶ scopulo fluctus *assultat.* Sen. 浪花濺巖石. *adsultare* tergis pugnantium. Tac. 突襲戰士背後. *adsultatum* est castris. Tac. (敵人)向軍營示威. *adsultare* per campos. Tac. 馳騁於田間. ❷ hostes latera et frontem *adsultantes.* Tac. 敵人攻擊側面，正面.

adsult-us. (vel) **assultus.** *ūs.* m.
【同】impetus, impressio assiliendo facta.
【解】跳躍，衝擊.
【例】variis *adsultibus* aditum urgere. 幾度衝擊逼近門路.

ăd-sum. (vel) **assum.** *ēs, fŭī, esse.* v. intr.
【同】praesens sum, praesto sum, intersum, coram adsum, copiam mei faciam.
【狀】frequenter in causa, multum, opportune, paulo ante, propius, tardius, praesto.
【解】❶ 在場，在前，到案.(出庭) ❷ 輔佐，援助，侍側. ❸ 干預，參加. ❹(論事物)有. 在.
【例】❶ qui *aderant.* Cic. 在場之人. ad diem *adesse.* Cic. 指日出席. huc *ades.* Virg. 來此. Verres *adesse* jubebat. Cic. 令魏來出庭. ❷ *adesse* alicui in consilio. Cic. 助人劃策.(參謀) hunc defenderunt, huic *adsunt.* Cic. 保護此人，輔助此人. tuis rebus *adero.* Cic. 我將贊助你的事業. *adfuit* fortuna incepto. 幸運助佑興辦之事. *adeste* cives, *adeste* commilitones. Liv. 國民輔助，戰友協助. *adesse* animo. (animis). Cic. 心不外馳.(集中精力) ❸ *adesse* alicui rei. 參加某事. *adesse* decreto scribendo. Cic. 參知制誥. *adesse* in pugna. Cic. 參戰. ❹ *aderant* unguenta, coronae. Cic. 當時有香液有花冠. alicui virtus *adest.* Cic. 此人有勇力. Domitiano *aderat* animus. Tac. 道迷仙意志堅決. *adsunt* Kalendae Januariae. Cic. 現今正是正月一號.
【註】elocut. ❶ pugnis omnibus *adfui.* 我習用双拳. tempore ad juidicium *adfuit.* 他準時到案. ❷ difficillimis licet rebus semper *adero.* 雖極難之事，我亦常援助. ❸ *adeste* animis, mittite timorem. 心志堅決，勿懼勿慌.

adsūment-um. (vel) **assūmentum.** *i.* n.
【解】補衣，布塊.

adsūm-o. (vel) **assūmo.** *ĭs, psi, ptum, ĕre,* v. tr.
【同】accipio, sumo, coopto, recipio, adscisco.
【狀】aliunde, extrinsecus, foris.
【解】❶(為已，同已)採取，取得，取用，擇用. ❷(為已)保留，佔據. ❸ 加取，多取，多得.
【例】❶ *adsumpto* aliunde uti bono. Cic. 用取自他人之財物. sacra Cereris *adsumpta* de Graecia. Cic. 瑟來敬禮採自希臘. *adsumere* uxorem. Tac. 娶妻. *adsumere* aliquem socium. Liv. 擇伴.(盟友). ad studia noctis aliquantum *adsumo.* 夜間讀書. *adsumere* cibum. Cels. 用飯. *adsumere* in societatem consilii aliquem. Liv. 與人共謀.(與人合謀) ❷ laudem eamdem sibi *assumpsit.* Cic. 自己獲得同樣榮譽. nihil mihi *assumo* quod quemdam possit offendere. 人不滿意之事物，我決不

苟取. ❸ *adsumere* aliam artem sibi. Cic. 更精通別種藝術. *assumis*, quod probare non potes. 你肯定你不能證明之事.

adsumpti-o. (vel) **assumptio.** *ōnis*. f. (*ad sumo*)
【解】❶ 取用，擇取，擷取 ❷（三段推理法之小前題）（哲）❸依法獲得名號或族號.（法）❹聖母升天紀念日.（宗）
【例】*assumptio* B. M. V. 聖母升天.

adsumpt-us. (vel) **assumptus.** *a, um*. part. v. *assumo*.
【解】被提取，擇取…蒙召…
【例】*assumptae* in caelum virgineae Matris festus dies; *assumptae* in caelum Magnae Matris annua memoria; sacer, sacratus memoria *assumptae* in caelum Dei genitricis dies; augustissimae Dei parentis in caelum commigratio. 聖母升天紀念日. sacra *assumpta* de Graecia. Cic. 取自希臘之敬禮. *assumptis* regni insignibus. 取用帝王儀仗.

adsŭ-o. (vel) **assuo.** *ĭs, ĭ, tum, ĕre*. v. tr.
【同】suendo annecto.
【解】縫，綴.
【例】purpureum pannum *assuere*. 縫絳色布.

adsur-go. (vel) **assurgo.** *gĭs, rexi, rectum, gĕre*, v. intr.
【同】honoris causa surgo.
【解】❶ 站起，立起. ❷ 矗立，峙立.
【例】❶ *adsurgere* alicui. Cic. 立候某人.（表示尊敬）. nemo tibi *assurrexit*. 無人起立歡迎你. *adsurgere* ex morbo. Liv. 病愈. ❷ (fig. poet.) colles clementer *adsurgentes*. Tac. 丘陵（蜿蜒）斜坡長臥. *adsurgunt* irae. Virg. 怒火突起. nec comoedia in cothurnos *adsurgit*. Quint. 滑稽劇不用俳優高靴.（但為悲劇用）. aedificium *assurgit*. 建起巨室. *adsurgit* nox. V. Flac. 黑夜開始.

adten-do. (vel) **attendo.** *dĭs, dĭ, tum, dĕre*. v. tr.
【同】animadverto, animum adverto, noto, diligenter percipio ; attento animo, summaque attentione audio; aures erigo, animum et mentem adhibeo; attentum animum teneo, praebeo, adsum animo. X. Remitto, negligo.
【狀】admodum, belle, commodius, diligenter, magnopere, negligentius, parum, paulisper, studiose, recte.
【解】❶ (tendere ad.) 伸張向. ❷ (fig. animum *attendere*.) 凝神，注意，留神. ❸ (*attendere* absol.) 理會，傾聽，注視. ❹ (minus usitat.) 【-alicui-ut...】
【例】❶ *adtendere* manus caelo. Apul. 伸手向天. *adtendere* arcum. Apul. 張弓. *adtendere* aurem. Att. 側耳. ❷ (fig.) animum *attendere* ad aliquid. Cic. 注意某事. judex animum et aures diligenter *attendit* ad ea quae dicuntur. 法官側耳靜聽人的供詞. ❸*adtendere* aliquem. Cic. stuporem hominis *attendite*. Cic. 注意某人，留意人之愚蠢. *attendite* aliquem studiose. 當十分注意某人. ❹ a) *adtendere* alicui, alicui rei. 留神某人某事. b) *attendimus* ut res reficiantur. Plin. 留意修理某物.

adtentāt-us. (vel) **attentātus.** *a, um*. part. v. *adtendo*.
【解】試探，圖謀.
【例】suam classem *attentatam* vidit. Cic. 見人陰謀破壞艦隊. nefarie *attentata* patria. V. Max. 惡謀傾覆本國.

adtentē. (vel) **attentē.** adv. *adtentius, adtentissime*.
【同】attento animo, diligenter.
【解】留心，勤敏.（聚精會神）.
【例】peto, ut dicentem *attente* audiatis. 請你們留心細聽講話的人.

adtentĭ-o. (vel) **attentio.** *ōnis*. f.
【解】注意，專心，勉勵.
【例】cura, *attentio*, animi cogitatio, vigilantia, assiduitas, labor, uno diligentiae verbo continentur. 操心，注意，思考，審慎，勤敏，焦勞，（等名詞）.全包括在勤勉一名詞中.

adtent-o. (vel) **attento.** *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr.
【同】tento, pertento.
【解】承辦，試辦，攻擊，測驗，圖謀.
【例】❶（有敵視意）suam classem *adtemptatam* sensit. Cic. 他發覺了人圖謀破壞他的艦隊. *adtentare* fidem alicujus. Cic. 誘惑人之信心. *adtentare* alicujus pudicitiam. Sen. 試探人之貞操. *adtentare* dapes. Stat. 取用餚饌. *adtentare* aliquid contra publicam utilitatem (rebellare). Caes. 圖損公益. *attentantem* repellere. Tac. 抵抗攻擊者. ❷（無敵視意）locos laetiores *attentavit*. 他嘗試更榮耀的發展. *adtentare* vias volucrum. Sil. 探求飛鳥的路線. *adtentare* arcum digitis. Claud. 用指挽弓. *adtentare* animos aliorum. 窺探人心.

adtent-us. (vel) **attentus.** *a, um*. part. v. *adtendo* et *adtineo*. *-tior*. *-tissimus*.

【同】intentus. X. Negligens, remissus.
【解】❶ 注意，留神. ❷ 審慎，留意. ❸ 保持，保重，慎重.
【例】❶ *adtentus* ad aliquid. Cic. 注意到其事，某人. *adtentus* alicui, alicui rei. Hor. 注意到某事，某人. *adtentus* in re. Cic. 注意到事，某人，某事. ❷ auditorem *attentum* facito. 你當使聽衆留意. *attento* animo excipere dicentem. 留意靜聽發言者. ❸ *attentum* se praebere. 保持慎重態度. tempus omne in *attentissima* cogitatione. 時常沉思.

adtĕnŭātē. (vel) **attĕnŭātē.**
【同】jejune.
【解】輕薄，平凡，膚淺，簡略.
【例】*attenuate*, presseque dicere. 出言平凡簡略.

adtĕnŭātĭ-o. (vel) **attĕnŭātĭo.** *ōnis.* f.
【同】extenuatio, imminutio.
【解】❶ 減消，衰弱. ❷ 簡易，(文字).
【例】suspicionis *attenuatione* fidem facere. 因減輕感疑而信字於人. *attenuatio* verborum. Cornif. 詞句簡易.

adtĕnŭāt-us. (vel) **attĕnŭātus.** *a, um.* part. v. *adtenuo.*
【同】exilis, humilis, abjectus, demissus.
【解】❶ 薄弱，消瘦. ❷ 質樸，平淡.
【例】oratio nimis *attenuata*, ad usitatam quotidiani sermonis consuetudinem demissa. 演詞過於質樸平淡，只可稱爲常言俚語.

adtĕnu-o. (vel) **attĕnuo.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】imminuo, extenuo.
【解】❶ 消減，減輕，消弱，消耗. ❷ (rhet.) 降低，簡化.
【例】❶ legio praeliis *attenuata*. Caes. 軍隊因作戰而縮編. vires morbo *attenuatae*. Liv. 精力因害病而消弱. bellum *attenuatum*. 戰事消沉. *attenuare* curas. Ov. 減輕焦慮. *adtenuare* opes patrias. Ov. 消耗祖產. *adtenuare* aliquid dicendo. Cornif. 略述某事.

adt-ĕro. (vel) **attĕro.** *ĕris, rīvi, rītum, erĕre.* v. tr.
【解】❶ 磨擦. ❷ 擦去. ❸ 消耗，消弱，踐踏，敗壞.
【例】Italiae opes maxime *attrivit*. Sall. 義大利之富强受一次重大打擊. postquam famam ejus et pudorem *attriverat*. 既已敗壞了他的名譽及貞操. asinus se spinetis *atterens*. Plaut. 驢身被荆棘刺(擦)傷. *adterere* manus opere. Tib. 用手勞作. surgentes *atterat* herbas. Virg. 踐踏生草. *atteri* cibum in ventre. Col. 胃中消化食物.

adtest-or. (vel) **attestor.** *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】testor, testem facio, comprobo.
【解】證明，作證，確證，保證.
【例】hoc *attestatur* brevis Aesopi fabula. 愛早比的短篇小說證明此事. Cato id *attestatus* est. Call. 賈道曾作證此事.

adtex-o. (vel) **attexo.** *ĭs, ŭī, tum, ĕre.* v. tr.
【同】addo, adjungo.
【解】添織，聯合，增添.
【例】immortali parti mortalem *attexere*. 使有死(之身)，結合不死(之靈). pinnae loricaeque *attexuntur*. 連築堡壘及雉堞. ita barbarorum agris quasi *adtexta* quaedam videtur ora esse Graeciae. Cic. 蠻野之區相似鑲上了(添織了)一帶希臘文化的花邊.

adtext-us. (vel) **attextus.** *a, um.* part. v. *attexo.*
【解】結，辮.
【例】*attexti* capite crines. Apul. 結髮辮在頭上.

adt-ineo. (vel) **attineo.** *ĭnes, inŭi, entum, inēre.* v. tr. vel. intr. (*ad teneo*)
【解】❶ tr: 支持，拘留，掌握，操持. (慰藉) ❷ intr: 達到，擴張到，關係，屬於.
【例】❶ cultros *attinet.* 在剃刀下. *adtinere* aliquid. 操持某事. *adtinere* aliquem. 拘留某人. ripam Danubii legiones *attinebant*. Tac. (師團)軍隊扼守達奴比河岸. *adtinere* aliquem spe pacis. Sall. 以和平希望，安慰某人. ❷ Scythae ad Tanaim *attinent*. Curt. 西泰仲張至達納. negotium hoc ad me *attinet*. Pl. 此事有關於我. nunc nihil ad me *attinet*. Cic. 現在此事與我毫不相干. quid *attinet* dicere? Cic. 說有何用? medicum adhibere nihil *attinet*. Cic. 延請醫生無用.

adtĭnet. (vel) **attĭnet.** *ēre.* v. impers.
【同】pertinet.
【解】有關係，有利益. 有關於，屬於，連接於…
【例】ea res ad omnes *attinet*. 此事關係大衆. hoc ad nostrum quemlibet *adtinet*. 此事關係我們中任何人. quid sentiam, nihil *attinet* dicere. 我感覺什麽，說出不相干. quid ad me *attinet*? Quod ad abstinentiam *attinet*, ita me gessi. 與我有何關係? — 至論齋戒問題，我抱此態度.

(持此立場) quae ad colendam vitam *attinet*. 關於度生問題.

adt-ingo. (vel) **attingo.** *ingĭs, ĭgi, actum, ingĕre.* v. tr. (*ad tango*)

【同】tango, ago, accedo, assequor.

【狀】leviter, cautius, diffidenter, leniter, leviter, prorsus non, strictim, timide.

【解】❶ 撫摩. ❷ 接觸，提及. ❸ 交界，毗連. ❹ 登岸，達到. ❺ 始行. ❻ 來往.

【例】❶ *adtingere* aliquem digito. Plin. 用手指撫摩人. priusquam murum aries *attigit*. Caes. 用攻城器攻城墻之先. *adtingere* genua, dextram. Liv. 扶其膝，按其右手. (作乞憐狀) quem comoedia non *attigit*?Cic. 喜劇未提及之人. *adtingere* extremis digitis. 染指. ❷ sapientem timor non *attingit*. Cic. 智者不憂不懼. id ne suspicione quidem *attingere*. 毫不懷疑. ❸ (Gallia) *attingit* flumen Rhenum. Caes. 法地毗連萊茵河. Cappadociae pars Ciliciam *attingit*. 加巴道一部份接連西利西亞. ❹*adtingere* Asiam. Cic. 至到亞細亞. *adtingere* verum. Cic. 挨近眞理. partem ejus sceleris nullam *attingere*. 毫未參與其惡行. ❺ *adtingere* graecas litteras. Cic. 讀起希臘文. *adtingere* causam. Cic. 干預訴訟事. reges *attingere* noluimus. Nep. 我們不願欲寫君王傳記. bonas artes ne *attigisti* quidem. 你從未研究美術. ❻ *adtingere* aliquem cognatione. Cic. 與某人有親屬關係.

adtoll-o. attollo. *ĭs, ĕre.* v. tr.

【同】erigo.

【解】❶ 舉起，提起. ❷ 豎起，建起. ❸ 高舉，舉揚，激起. (fig.)

【例】❶ *adtollere* manus ad caelum. Liv. 舉手向天. *attollere* globos flammarum. Virg. 投(舉)火球(火旋風)於空中. *attollit* in aegrum se femur. Virg. 再靠傷腿立起. ❷ *adtollere* arcem Virg. 築起堡壘. *adtollere* malos. Virg. 豎起桅杆. ❸ *adtollere* ad consulatus spem animos. Liv. 心高妄想，望做(總統)執政官. animos non deprimis, sed *attollis*. Liv. 你不但不甘心屈服，反而志高氣揚. *adtollere* aliquem triumphi insignibus. Tac. 頒賜某人凱旋儀仗.

adton-dĕo. (vel) **attondĕo.** *dēs, di, sum, dēre.* v. tr.

【解】剪，薙，刈，砍，刪除冗贅，損害，騙取.

【例】*adtondere* vitem. Virg. 剪葡萄枝. consiliis nostris laus est *attonsa* Laconum Cic. 因吾人之計劃而減少了拉高奴的榮譽. ulmos, virgulta *attondere*. 剪榆樹枝及小灌木枝. laudem alicujus *attondere*. 損害人之榮譽. *adtondere* aliquem dolis. Plaut. 詐術騙人.

adtŏnĭt-us. (vel) **attŏnĭtus.** *a, um.* part. v. *adtono.*

【解】❶ 受雷擊. (霹靂打擊) 驚怖. ❷ 驚駭，驚愕. ❸ (poet.) 出神，精神錯亂. ❹ (因驚惶) 目瞪口呆.

【例】❶ *attonitis* similes. Sen. 如被雷擊者. ❷ re nova *attoniti*. Tac. 因遭意外而驚駭. *attonitos* reddit ea res. 此事使人心神不寧. ❸ *attonitos* animi tumultus sentire. Luc. 感覺精神驚惶錯亂. *attonitae* Baccho matres. Virg. 因巴高之妄言，婦女驚怖出神. mulier *attonitae* mentis. Curt. 受蠱惑之婦人. ❹ omnes canditati *attoniti* vocem praeconis exspectant. 衆候選人焦慮的等待傳令員的報告.

adtŏn-o. (vel)**attono.** *ās, ŭi, ĭtum, āre.* v. tr.

【解】恐嚇，震驚.

adtons-us. (vel) **attonsus.** *a, um.* part. v. *adtondeo.*

【解】剃，剪，薙.

【例】arva *attonsa*. Luc. 牧場. *attonsae* haec quidem ambae sunt oves. Plaut. 兩隻已剪毛之羊 (fig. 被欺騙者.)

adtor-quĕo. (vel) **attorquĕo.** *quēs, (si, tum), quēre.* v. tr.

【解】舉起 (刀). 投擲 (鏢鎗).

adtractĭ-o. (vel) **attractĭo.** *ōnis.* f.

【解】吸引，收縮.

【例】*attractio* rugarum. Pall. 縮皺紋. (蹙額) *adtractio* litterarum. Varr. (assimilatio). (gramm.) 叶字音.

adtract-us. (vel) **attractus.** *a, um.* part. v. *attraho.* *-attractior*)

【解】受吸引，收縮.

【例】*attractis* superciliis. Sen. 皺眉. frons *attractior*. Sen. 蹙額. *attractus* in cenaculum superius. Apul. 被引至更上層餐廳.

adtrā-ho. (vel) **attrăho.** *his, xī, ctum, hĕre.* v. tr.

【同】allicio, invito, allecto, adduco.

【狀】commode.

【解】❶ 拖引，伸. ❷ 强拉，曳. ❸ 吸引，導引，誘引.

【例】❶*adtrahere* ferrum. Cic. 伸鐵. ❷ hominem vinctum *adtrahi* ad sese jussit. Liv. 命將囚犯押至面前. ❸ *adtrahere* Romam aliquem. Cic. 引人到羅馬.

adtrahere aliquem in crimen. Tac. 誘人作惡. cur id tibi malum ultro *attrahis*? 你爲何招致此禍？similitudo *attrahit* ad amicitiam. 同類相求. (相似生友誼). tuis blanditiis me ad te *attraxisti*. 你以柔媚引我向你. totam administrationem ad se *attrahere*. 控制整個行政權.

adtrectāti-o. (vel) **attrectātio.** *ōnis.* f.
【解】撫摩.
【例】frequenti manus *attrectatione*. Pall. 屢次用手撫摩.

adtrectāt-us. *a, um.* part. v. *adtrecto.*
【解】受撫摩，撫弄者.

adtrect-o. (vel) **attrecto.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】saepe tracto, quasi manibus tero.
【解】❶ 撫摩，觸摩，按摩. (摩擦.) ❷ 摸索，探索.
【例】❶ (libri) quos contaminatis manibus *attrectas*. Cic. 你以污濁之手所撫摩的 (占卜之書). ❷ insignia etiam summi imperii *attrectare* ausi. Liv. 竟敢動用最高長官之儀仗 (覬覦大權). *adtrectare* libros. Cic. 探討書籍. *adtrectare* rem alienam. 動用他人之物. *adtrectare* fines. Flor. 越境.

adtrĕm-o. (vel) **attrĕmo.** *ĭs, ĕre,* v. intr.
【解】戰慄，恐懼. (對人對事).
【例】*adtremere* alicui. Stat. 在某人前顫慄. regia *attremit* oranti. Stat. 聞其發言，王宮震驚.

adtrĕpĭd-o. (vel) **attrĕpĭdo.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】踟躕. (躑躅). 躊躇.

adtrĭbŭ-o. (vel) **attrĭbŭo.** *ĭs, ŭī, ūtum, ĕre.* v. tr.
【同】adscribo, tribuo, assigno, confero, conjicio, refero, addico, adscisco, destino, affingo. X. Demo.
【狀】proprie.
【解】❶ 交付，歸與. (充用.) ❷ 分給，賦給，劃給 ❸ 歸罪，歸功.
【例】❶ iis gladiatoribus equos *attribuit*. Caes. 將戰馬分給 (鬥劍者) 劍客. *adtribuere* Bojos Aeduis. Caes. 使包耀隸屬厄杼依. ei ducentos equites *attribuit*. Caes. 派二百騎兵聽其差遣. singula latera castrorum singulis *attribuit* legionibus. Caes. 營壘每一面，派一師人防守. certum pecuniae modum, mancipiorum numerum alteri *attribuere*. 將一項款，及若干奴隸，配給別人. ❷ *adtribuere* aliis causam calamitatis. Cic. 將災禍之原因歸與他人. *adtribuere* alicui culpam. Cic. 歸咎與人. *adtribuere* bonos exitus diis immortalibus. Cic. 歸功與諸永生之神. negotium tibi *attribuit*. 託你照管某事. non *attribuit* omnibus (corporibus) sonitus et odores. Lucr. 未賦給一總物體辨聲嘗味之官能.

adtrĭbūtī-o. (vel) **attrĭbutio.** *ōnis.* f.
【同】assignatio.
【解】指定，指派，授與，委託.
【例】*attributio* honoris. Arn. 授與榮位.

adtrĭbūt-us. (vel) **attrĭbūtus.** *a, um.* part. v. *attribuo*.
【解】歸屬，附屬.
【例】civitates *attributae*. Plin. 附屬他城之城市. penori *attributum*. Gell. 歸食糧類.

1. adtrīt-us. (vel) **attrītus.** *a, um.* part. v. *adtero*. (*adtritior*)
【解】磨碎者.
【例】❶ sulco (part.) *attritus* vomer. Virg. 犁頭被犁溝 (田溝) 磨光澤. *attrita* vestimenta. Hier. 襤褸之服. ❷ mentum (adj.) paulo *attritius*. Cic. 塑像之頷略有殘缺. frons *attrita*. Juv. 腆顏.

2. adtrīt-ūs. (vel) **attrītus.** *ūs.* m.
【解】磨擦.
【例】*attritu* arborum. Plin. 樹木的磨擦. *attritus* calceamentorum. Plin. 擦鞋.

adtŭmŭl-o. (vel) **attŭmŭlo.** *ās, āre.* v. tr. (*ad tumulus*)
【解】覆蓋，增添. (崗陵).

adūlābĭl-is. *e.* adj. (*adulor*)
【解】撫摩 (憐愛). 委婉者.

adūl-ans. *antis.* part. v. (*adulor*) *-tior.*
【解】諂媚，奉承，阿諛，斌(撫)媚.

ădūlātī-o. *ōnis.* f. (*adulor*)
【同】assentatio, blanditiae.
【形】amans dominorum.

ADULATIO

【解】❶ 媚態(獸媚形). ❷ 微賤之諂媚(屈身，匍匐，跪拜.)
【例】❶ proprie *adulantium* heris canum est. 諂媚本義，指犬媚主人狀. canum amans dominorum *adulatio*. 犬眷戀主人之媚態. ❷ pars altera regiae *adulationis* est. Liv. 第二派是諂媚君王者. *adulatio* adversus superiores. Tac. 諂媚上司. *adulatio* patrum in Augustam. Tac. 國會元老對奧古斯多的奉承. in amicitiis nulla major pestis est *adulatione*. 在友誼上最大的惡毒，便是阿諛奉承.

adūlāt-or. *ōris.* m.
【同】assentator, palpator, divitum arro-

sor, simulator, fallax; ad voluntatem loquens omnia, nihil ad veritatem.
【解】諂媚人者，阿諛取容者，佞人.
【例】(*adulator*) ad alterius non modo sensum et voluntatem, sed etiam vultum atque nutum*convertitur. 諂媚人者不但趨意承歡，供人驅使，而且察言觀色，奔走夤緣. nolo esse laudator, ne videar *adulator*. 我不肯頌揚人，使人說我諂媚人.

ădūlātōri-us. *a, um.* adj.
【解】屬諂媚者.

ădūlātr-ix *icis.* f.
【解】媚女.

ădūlāt-us. *a, um.* part. v. *adulor.*
【解】媚人者.
【例】Hephaestionem *adulata.* V. Max. 匍匐於愛非底奧前.

1. ădŭlesc-ens. (vel) **adolescens.** *entis.* (part. v. *adulesco*) *adulescentior.*
【解】青年者，幼年者.
【例】cum duobus *adulescentibus* filiis. Cic. 同兩幼子. *adulescentior* Academia. Cic. 年代更近的學府.

2. ădŭlesc-ens. ădŏlescens. *entis.* m. et f.
【同】juvenis, ephebus, pubes.
【形】abstinens, acutus, bonus et nobilis, strenuus, castus, diligens, disertus, clarissimus, prudens, dignus illo loco et homine, pudens, omnium praestantissimus, fotunatus.
【解】(17-30 annos) 青年人，幼年人，少年人. (妙齡少年.)
【例】honestus *adulescens.* Cic. 正直的青年. *adulescens* optima. Ter. 端淑少女. Brutum *adulescentem* praefecit. Caes. 派青年的蒲盧爲統領. *adulescens* nobili loco natus, familia ortus amplissima. 出身貴顯(之家)的青年. *adulescens* ingeniosus, eruditus. 聰慧文雅的青年. *adulescens* optimis moribus, ornatus omnibus virtutibus. 品端行粹的青年. admodum *adulescens.*(vix dum a pueris excesserat). 年歲極幼小的少年. *adulescens* bona indole, summae spei. 天性善良，前程遠大的青年. *adulescens* perditus, dissolutus. 品行敗壞，行爲放蕩的青年.

ădŭlescentĭ-a. (vel) **ădŏlescentĭa.** *ae.* f.
【同】iniens aetas: (iniens aetas a 14 ad 25 vel 30 annum.)
【形】liberior, impura, intemperans, plena spei, proclivior ad libidinem, proterva.
【解】青年時代，幼年少年時代，韶華妙齡.
【例】libidinosa, intemperans *adulescentia* effetum corpus tradit senectuti. 縱慾青年身先老. ineunte *adulescentia.* 青年開始時代.

ădŭlescentŭl-us. (vel) **ădŏlescentulus.** *a, um.* adj.
【解】幼年者. (少年以上).

ăd-ŭlesco. (vel) **ădŏlesco.** *ulescĭs, ulēvi, ultum, ulescĕre.* v. intr.
【同】augeor aetate, cresco.
【狀】sensim.
【解】漸長，漸大.
【例】uti ratio, ita cupiditas cum aetate *adolescit.* 貪慾如智力，與年歲增長.

ădūl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. vel intr.
【同】blandior, assentior, omnia ad voluntatem, nihil ad veritatem loquor, palpo.
【狀】aperte.
【解】I. tr: (cum accus.) ❶愛憐式按摩，撫循. (如對禽獸…). ❷撫媚，阿諛.
II. intr: (cum dativ.) 諂媚，奉承. (如禽獸媚人).
【例】I. ferae dominum *adulantes.* 諂媚主人之獸. *adularis,* ut gratiam a me ineas. 你諂媚爲獲得我的寵眷. *adulari* fortunam alterius. (阿諛) 頌揚人之幸運.
II. *adulari* alicui. Nep. 奉承人. *adulari* praesentibus. Liv. 當面諂媚人.

1. ădult-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*adultero*)
【解】❶變壞，奸邪. ❷僞造，假冒，冒充者.
【例】❶ *adultera* mens. Ov. 奸邪的意念. ❷ *adultera* clavis. Ov. 僞造的鑰匙.

2. ădult-ĕr. *eri.* m. **ădultĕr-a.** *ae.* f.
【同】moechus, alienae conjugis corruptor.
【形】sororius, temerarius, obscenus, nocturnus, turpis.
【解】姦夫，淫婦. 僞造者，假冒者.
【例】*adulter* in nepti Augusti (Silanus). Tac. 與奧古斯多之孫女私通. *adulteros* filiae punivit. Tac. 懲罰强姦幼女者. *adulter* monetae. Cod. 製造僞幣者.

ădulterātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】假爲，假冒，私通.

ădultĕrāt-or. *oris.* m.
【解】僞造，假冒之人…

ădultĕrāt-us. *a, um.* part. v. *adultero.*
【解】僞造者…
【例】*adulterata* merx. 貨色不純.

ădultĕrīn-us. *a, um.* (*adulter*)
【同】fucatus, adumbratus, non genuinus, X. Verus, genuinus.
【解】❶僞造，假冒者. ❷私生者.

【例】nummi, gemmae, moneta *adulterina.* 偽幣，假寶石，偽，(贋)幣. *adulterino* signo, anulo, testamentum corrumpere. 因偽造之印信圖章，廢止遺書效力. natus *adulterino* sanguine. Plin. 私生子. pullus *adulterinus.* Plin. 雜種雞.

ădultĕrĭ-um. *i.* n.
【同】stuprum conjugis.
【形】nefarium, quotidianum.
【解】❶奸淫，通姦. ❷變壞，混雜.
【例】❶ *adulterium* committere, (facere, inire)、犯奸淫. in *adulterio* deprehendi. 捉奸. *adulteria* naturae. Plin. 配色. (天然色配合).

ădultĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ad alter*)

ădultĕror. *āris, ātus sum, āri.* v. dep tr.
【同】corrumpo, stupro, alienum cubile ineo.
【解】姦淫，偽造，假冒. (冒充).
【例】turpe est *adulterare.* 犯姦是無恥行為. (fallaciter imitari aliquid). 假充某. *adulterari* ab aliquo. 被强姦. judicium pecuniis, testamenti tabulas *adulterat.* 賄賂(買通)法官，塗改遺書.

ădult-us. *a, um.* part. v. *adolesco.*
【同】grandior, progressa aetas, magis confirmata, major.
【解】❶長大，長成. ❷擴張，盛行，繁興.
【例】❶*adulta* aetate filius. Cic. 兒子年歲已長大. grandis jam et *adulta* aetate. 年歲既已長大. hostili in solo *adultus.* Tac. 生長敵區. *adultus* crinis. Stat. 髮已長成. ❷ haec tam *adulta* pestis. Cic. 瘟疫如此猖獗. (盛行) *adulta* jam Roma. 羅馬國勢既强. arbor *adulta.* 樹已長大. *adulta* reipublicae pestis. 國患已成. *adultae* vitium propagines. Hor. 葡萄樹萌芽繁盛.

ădulti. *ōrum.* m. pl.
【解】成人.

ădumbrātim. adv.
【解】約略，簡略. (輕描淡寫).

ădumbrātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】rudior imago, species.
【解】輪廓(劃)劃稿，草案.
【例】alicujus rei, si non perfectio, at conatus tamen et *adumbratio.* 事雖尚未成功，然而已經努力，并已略具輪廓.

ădumbrāt-us. *a, um.* part. v. *adumbro.*
【同】non absolutus, (expressus).
【解】❶劃稿，草稿. ❷膚淺，(荒蕪)模糊，曖昧. ❸虛構，虛偽，捏造者.
【例】❶*adumbrata* comitia. Cic. 民衆大會的雛形(形式). ❸ *adumbrata* imago gloriae. Cic. 榮譽的蔭影. sunt in hoc juvene maximarum non expressa signa sed *adumbrata* virtutum. 在此青年身上，有極大聖德的模糊蔭影，而無明顯的徵標. ❸ res fictae et *adumbratae.* Cic. 虛構的事跡及蔭影. laetitia *adumbrata.* 外觀的喜樂. gloria est solida quaedam res, expressa non *adumbrata.* 榮譽乃眞正事實，乃彰明而非曖昧之事.

ădumbr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】effingo, imitor, describo, rude specimen edo, exhibeo, lineali pictura et umbratili aliquid signo.
【解】❶遮掩，遮蔽，遮蔭. ❷打稿，摹仿，仿效，輕描，描繪.
【例】❶ *adumbrare* vineas palmeis tegetibus. Col. 置葡萄樹於棕席之蔭影下. ❷*adumbrare* Macedonum morem. Curt 仿效瑪瑟道之習俗. conari Ciceronem et perfectae eloquentiae formam *adumbrare.* 努力效法西塞祿，及完善口才的模範. *adumbrare* fictos luctus. 假裝悲哀之容. facta alicujus dicendo, specimen et formam *adumbrare.* 講述某人行實，描寫其美表芳型.

ădūnāt-us. *a, um.* part. v. *aduno.*
【解】聚合者.

ăduncĭt-ās. *ātis.* f. (*aduncus*)
【解】彎曲.
【例】quaedan aves *aduncitate* rostrorum cibum capiunt. 有幾種鳥用彎曲之喙啄食.

ădunc-us. *a, um.* adj.
【同】curvatus, tortuosus.
【解】彎曲，鈎曲者.
【例】*adunci* ungues, serrula *adunca.* 曲爪，彎鋸.

ădūn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】集合，聚合，結合，連合.

ădūr-ens. *entis.* part. v. *aduro.*
【解】燒，烤.
【例】frondem non *adurens.* Plin. 不焚燒枝葉的.

ădur-gĕo. *gēs,* (*si*), *gēre.* v. tr.
【解】催促，逼迫，追逐，追究.

ădū-ro. *ris, ssi, stum, rĕre.* v. tr.
【解】炙，烤，烘燎，晒乾.
【例】*adurere* sibi capillum. Cic. 自燎已髮. sine gemitu *aduruntur.* Cic. 被火焚燒，不出怨聲.

ădusquĕ. adv.
【解】至到.

【例】*adusque* moenia. Hor. 至到城垣. *adusque* supremum tempus. Hor. 直到末刻. *adusque* deraso capite. Apul. 薙光頭.

ădustī-o. *ōnis.* f. (*aduro*)
【解】焚燒，燒傷，燒瘡邑.
【例】*adustio* probri. Cass. 不能泯滅之烙印. (恥辱) *adustio* magna. Lact. 燎原大火.

ădust-us. *a, um.* part. v. *aduro.* (*adustior*)
【例】晒乾，焚燒，烟熏色(棕色).
【例】*adustioris* coloris esse. Liv. 面容更呈深褐色. hominum *adustus* color. Sen. 居民面呈棕色. *adusta* nota. Prop. 烙印，(黥面).

advectīci-us. *a, um.* part. v. *adveho.*
【解】運來者，入口者，(泊來者).

advectī-o. *ōnis.* f. (*adveho*)
【解】搬運，運輸，運到.

advect-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*adveho*)
【解】載運，運輸.

advect-or. *ōris.* m.
拉車者，運輸者，搬運者.

1. advect-us. *a, um.* part. v. *adveho.*
【解】運來者，載來者.
【例】*advecti* commeatus. Curt. 運來食糧. *advectus* equo citato. Liv. 乘馬飛奔而來. classis *advecta.* Virg. 艦隊泊岸.

2. advect-ŭs. *ūs.* m. (ablat. tant. in usu.)
【解】運輸，運送.

advĕ-ho. *hĭs, xī, ctum, ĕre.* v. tr.
【同】apporto, importo, comporto X. Aveho.
【解】運到，裝載，引至. (用車，船，馬…)
【例】(acc. et dat.) *advehere* ancillam alicui. Plin. 與人載來奴婢. quasi praeda sibi *advecta.* Cic. 如爲己載來勝利品. (*ad* et acc.) ad ludos alicui *advectae* Africanae. Cic. 與人載來斐洲野獸，供其玩賞. navi an equo *advectus* es? 你坐船或騎馬來的? ad urbem *advectus.* Cic. 運至城中. (*in* et acc.) *advectus* in fanum. Cic. 引入神殿. *advectus* in castra. Liv. 引入營中. vis magna frumenti Romam *advecta.* 大批食糧運到羅瑪. (acc. poet.) *advehitur* Teucros. Virg. 領到忒可樂人前. ut quosque *advectus* erat. Tac. 陸續引至每人面前. *advecta* religio. Tac. 外來的敬神禮儀(宗教). indigenae an *advecti.* Tac. 土著或是僑民.

advēl-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. tr.
【解】遮蓋，隱蔽.
【例】*advelare* tempora lauro. Virg. 頭戴桂花冠. (鬢角飾桂花.)

advĕn-a. *ae.* m. f. (*advenio*)
【同】peregrinus, hospes, alienus, exterus, extraneus, alienigena. X. Civis, domesticus.
【解】僑民，(外籍人) 異鄉人，外來客，有居所者.
【例】*advenam* gruem captat. Hor. 逮捕外來之鶴(用陷阱). *advena* Thybris. Ovid. 自外省(Etruria) 流入之第伯利河. in ipsa patria nostra peregrini videmur et *advenae.* (quasi domicilium). 在我們本國，我們被視爲外鄉之旅客.

advĕnĕr-or. *āris, atus sum, ari.* v. tr.
【解】尊敬，敬畏.

advĕnĭ-ens. *entis.* part. v. *advenio.*
【解】來到者.
【例】*advenientes* morbi. Cic. 疾病發作. *adveniens* mare. Plin. 海潮.

advĕn-ĭo. *īs, i, tum, īre.* v. intr.
【同】accedo, appropinquo, pervenio, adeo, appello, contingo. X. Discedo, recedo, abeo.
【狀】praesto.
【解】來到.
【例】❶(propr.) a) *advenire* Athenis. Pl. 來自雅典. *advenire* ex Asia. Plin. 來自亞細亞. *advenire* ex praelio. Curt. 來自戰場. b) *advenire* Tyriam urbem. Virg. 來至第利亞城. *advenire* delubra Dianae. Val. Flac. 來至第亞納神殿. *advenire* ad forum. Plin. 來至市區. *advenire* ad aliquem. Plin. 來到某人前. *advenire* in provinciam. Cic. 來至行省. pedem jam referentibus suis *advenit.* Liv. 本隊正敗退(逃遁)時，他(驟然)來到. ❷ (fig.) cum id *advenit.* Cic. 終期既至. dies *advenit.* (約訂) 日已至. haec frementibus hora *advenit.* Liv. 當他們號口晦時 (驚呼時)時辰已到. malum, quodcumque *advenĕrit,* ferendum est. 不拘遇到任何災禍，人要毅然承當. senectus cum *advenit,* multa mala apportat. 老年既至，百病齊來.

adventāri-us. *a, um.* adj.
【解】迎賓者，招待客人者.

adventīci-us. (vel) **adventītius.** *a, um* adj. (*advenio*)
【同】fortuitus, insperatus, non quaesitus. X. Innatus, insitus.
【解】❶ 由外來者. ❷ 來自異地者. ❸ 偶然(意外)來者.
【例】❶ nullo *adventicio* pulsu. Cic. 並不受外來影響. ❷ auxilia *adventicia.* 外方援助. merces *adventiciae.* Cic. 外國貨.

doctrina transmarina atque *adventicia*. Cic. 海外傳來文化. ❸ pecunia *adventicia*. Cic. 意外之財. ex *adventicio*. Plin. 意外遺產. fructus *adventicius*. Liv. 額外(附加)利益. *adventiciis* adjumentis uti. 藉外來援助. cena *adventicia*. Suet. 歡迎晚宴.(洗塵)

advent-o. *ās* (*āvi*, *ātum*) *āre*. v. intr. (*advenio*)
【同】advenio, appropinquo, accedo. X. Procul sum.
【解】臨近，漸近.
【例】*adventare* ad Italiam. 漸近義大利. *adventare* Romam. Sall. 漸近(臨近)羅瑪. *adventans* senectus. Cic. 已漸衰老. *adventat* jam destinata dies. 指定之日漸漸來到. legiones *adventant*. 軍隊(師團)漸漸開到.

adven-tor. *ōris*. m.
【同】externus, non domesticus.
【解】外藉人，客籍人.
【例】vide ne quis *adventor* auscultet. 留意勿使外人傾聽.

advent-ŭs. *ūs*. m. (*advenio*)
【同】accessus. X. Discessus.
【形】minus aptus ad res multas, clarus, gratus, maturus, optatissimus, nocturnus, obscurus, recens, improvisus, molestus, jucundus.
【解】來到，將臨節.
【例】❶ (ordin.) ut *adventus* tuus optatissimus fuit, ita dicessus afflixit. (如) 渴望你來，(同樣) 難過你去. ❷ (ter. milit.) *adventu* in Galliam Caesaris. Caes. 凱撒既至法地. ❸ (fig.) multo ante lucis *adventum*. Sall. 天明之前. praesidia ad illorum *adventum* opposita. Cic. 佈防以備海盜來臨.
【附】**Adventus Domini.**
【解】救主將臨節.
【例】dies sacri dominico *adventui*. (敬禮救主將臨之節日…) hebdomades, quae anniversariam Christi nascentis memoriam praecurrunt; dies virginei partus exspectationi sacri; tempus, quo exspectati divini partus memoria celebratur.

adverbĕr-o. *ās*, (*āvi*, *ātum*), *āre*. v. tr.
【解】重責，打擊.

adverbĭāl-is. *e*. adj.
【解】形狀詞者. (副詞，襯帖詞者).

adverbĭ-um. *i*. n.
【解】形狀詞. (副詞，襯帖詞).

adverr-o. *ĭs*, *ĕre*. v. tr.
【解】掃除.

advers-a. *ōrum*. n. plur.
【解】逆境，窘難.

adversārĭ-a. *ōrum*. n. plur.
【同】praescriptiones, ephemerides, tabulae, in quas utcumque memoriae causa projiciuntur omnia, quae postea in justas fidei tabulas codicesque referuntur.
【解】日記，稿本，流水賬，草稿簿(手册).
【例】quid est quod negligenter scribamus *adversaria*? diligenter conficiamus tabulas? 為何我們寫筆記如此疏忽？為何不精審的編訂我們的日記正本？ solertis est, in *adversaria* omnia minutim referre. 精明之人每日精審的寫筆記.

adversārĭ-us. ❶ *a*, *um*. adj. (*adversus*) (de hom. vel de re). ❷ *i*. m. *ae*. f.
【同】adversus, oppositus, inimicus, hostis. X. Amicus, defensor.
【狀】maxime.
【解】❶ (adj.) 對方的，相反的，反對的，反抗的. (論人，論事物.) ❷ (subst. sumpt.) 敵人，仇人.
【例】❶ (adj.) *adversarius* homo alicui. Cic. 人反對人. *adversarius* alicui rei. Cic. 人反對事. res *adversaria* homini. Cic. 相反人之事. *adversaria* rei. 彼此反對之事物. ❷ (subst. sumpt.) *adversarii* amicorum tuorum. Cic. 你的朋友們的仇敵. ne mons cedentibus *adversariis* receptui foret. Sall. 勿使敵人退到山中. hic *adversarius* semper fuit acerrimus. 這常是最强烈的仇敵. cedentibus *adversariis*. Sall. 敵人敗退時.

adversāt-or. *ōris*. m.
【解】反對之人.

adversātr-ix. *īcis*. f.
【解】女仇敵.

adversāt-us. *a*, *um*. part. v. *adversor*.
【解】反對者，抵抗者.

adversē. adv.
【解】矛盾狀，反對狀.

adversĭo. *ōnis*. f. (*adverto*)
【解】注意，意志，拂意.
【例】animi *adversio*. Cic. (vide **anim-adversio.**) 心中注意.

adversĭt-as. *ātis*. f. (*adversus*)
【解】反動，抵抗，反應，敵對，逆境.
【例】*adversitates*. Cass. 拂意事.

advers-or. (vel) **advorsor.** *āris*, *ātus sum*, *āri*. v. dep. intr.
【同】repugno, obsisto, contravenio, contra rem alicujus venio, contra pugno,

contrafacio, resisto, obsisto, oppono, objicio. X. Suffragor.
【狀】infensius, mediocriter, valde.
【解】反對，抵抗，抵制，阻止.
【例】❶ (absol.) paucis *adversantibus*. Cic. 少數人反對. *adversante* fortuna. Cic. 時運不濟. *adversante* vento. Tac. 逆風. ❷ (cum dat.) *adversans* alicui. Cic. 反對某人. *adversans* alicui rei. Cic. 反對某事物. *adversans* rogationi. Liv. 反對法律草案，(要求). quibus ornamentis *adversor* tuis? 我反對你的那種裝飾？ omnibus in disputando *adversabere*? 辯論時你將反對大衆嗎？ (cum subj.) non *adversatur* jus, quominus suum quidque cujusque sit. Cic. 法律不(反對)物歸原主.

1. adversus. (vel) **adversum.** adv. et praep.
【同】contra.
【解】對面，反面，相反，向，對.
【例】I. (adv.) clare *adversum* fabulabor. Plin. 我將在對面高聲講話.
II. (praep. cum acc.) ❶ impetum *adversus* montem in cohortes faciunt. Caes. 面對山陵，向(支隊)營兵進攻. copias *adversus* hostem ducere. Caes. 率軍攻敵.
❷ (fig.) *adversus* rem publicam orationem habere. Caes. 演說反對國家. *adversus* legem. Cic. 相反法律. *adversus* ea, consulis oratio haud sane laeta fuit. Liv. 對該演詞，執政官的演講(談話)並不使人滿意. ❸ te *adversus* me omnia audere gratum est. Cic. 你放心大膽向我暢談一切，使人滿意. nec gloriandi tempus *adversus* unum est. Liv. 得一人聽我演講，不是我自豪的時候. pietas *adversus* deos. Cic. 對諸神虔誠. *adversus* hostem aciem struere. 列陣對敵. adhibenda est *adversus* deos pietas, *adversus* amicos humanitas, *adversus* omnes officium. 對諸神要虔誠，對朋友要仁厚，對大衆要服務.

2. advers-us. (vel) **advorsus.** *a*, *um*. part. v. *adverto*. (*-sissimus*)
【同】contrarius, incommodus, sinister. X. Prosper, secundus.
【解】❶ 在面前，在對面者. a) 從對面. b) 向對面. ❷ 阻礙. ❸ 逆心之事，憤慨不幸事.
【例】❶ a) naves nostris *adversae* constiterunt. Caes. 艦隊停在我們對面. *adverso* corpore. Caes. 身前部受傷. *adverso* colle. Caes. 爬上對面丘陵. *adverso* flumine. Caes. 逆水行舟. b) ex *adverso*. Liv. 從對面. in *adversum*. Virg. 向對面. ❷ a) *adversum* alicui. [alicujus. Sall. (raro)] Cic. 仇視某人. *adversum* alicui rei. Sall. 反對某事. b) per *adversos* fluctus. Liv. 逆流而行. vento *adverso*. Cic. 逆風. c) (subst. sumpt. sing.) ventus *adversum* tenet Athenis proficiscentibus. (北)風向從雅典起程之人，迎面吹來. ❸ res *adversae*. Cic. 不如意事. *adversa* fortuna. Cic. 命途多舛. *adversum* proelium. Tac. 敗仗. nihil *adversi*. Cic. 諸事順遂. aliquid *adversi*. Cic. 有不如意事. *adversa*. Cic. 憤慨事. valetudo *adversa*. 身體不康建. *adversa* reipublicae tempora. 國家多難之時. vulnera *adversa*. (*adverso* corpore excepta). 身前部所受傷.

advertentī-a. *ae.* f. t. moral.
【解】理會，注意，意識，注意，理會.

adver-to. *tis*, *ti*, *sum*, *tĕre*. v. tr.
【同】aliquo vel ad aliquid verto, observo, attendo, animadverto.
【狀】obscurissime.
【解】❶ 轉到，轉向，使向. ❷ 使轉向自己. ❸ 注意到. ❹ 留神. ❺ 懲罰.
【例】❶ *advertuntur* harenae. Virg. 轉向沙灘. (*advertere*) urbi agmen. Virg. 使軍隊轉向城前進. *advertere* terris proram. Virg. 船頭轉向岸. sese huc *adverterat* in hanc nostram plateam. Ter. 轉身正對我們的街市. *advertere* oculos, Curt. 轉目向… *advertere* aures. Ovid. (廻)側耳… ❷ *advertere* vulgum miseratione. Tac. 使民衆動憐恤之情… vetera odia. Tac. 又激起向日(對己)之憎恨. plantus militum ora *advertēre*. Tac. 涕泣悲哀頗引起兵士之注意. ❸ animum (mentem) *advertere*. 轉心向… *advertere* animos ad religionem. Lucr. 轉心向宗教. huc *advertite* mentem. Virg. 注意此. *advertite* monitis animos. 留心(他的)忠告. animum *advertere*. 留神. *advertere* animum ad dicta. 注意所言者. *advertere* aliquem. Cic. 注意某人. *advertere* aliquid. Caes. 注意某事. ut *advertatis* animum, quam sapienter hoc viderint. Cic. 爲使你們注意，他們看事如何精審. ❹ (absolute: *advertere* = animum *advertere*) aliquem (vel) aliquid *advertere*. Tac. 注意某人某事. *advertebatur* Pompei familiaris assentire Volcacio. Cic. 人注意到彭伯之友與佛而加約心同意合. ❺ *advertere* in aliquem. Tac. 懲罰人. N. B. Urbi agmen, navem littori, pedem ripae, aures monitis,

cursum aliquo *advertere.* 領兵進城，撐船靠岸，轉向海濱，側耳聽人忠告，遊行轉向某地。

advespĕr-ascit. *āvit, ascĕre.* v. impers.
【同】vespertinum crepusculum adest, nox adventat; lucem tenebrae pellunt, diei nox succedit, prono in occasum sole; dies in vesperum inclinat; caelum advesperascit.
【解】天近黃昏，天已薄暮，天色已晚。
【例】cum jam *advesperascit.* Cic. 天既已薄暮。

advīgīl-o. *ās, āvi, (ātum), āre.* v. intr.
【同】vigilo, pervigilo.
【解】醒寤，注意。
【例】pro negotii gravitate *advigilandum* est. 依事之嚴重，須要注意。

advŏcāti-o. *ōnis.* f. (*advoco*)
【同】patrocinium, advocati munus.
【形】copiosa.
【解】❶ 招集諮問會議，(律師或醫士)。❷ 參加律師集會。(辯護)。❸(會議期)延期，展期。❹(律師職) 輔助，辯護。
【例】❶ in re militari multo es cautior quam in *advocationibus.* 在軍事上，比諮問會議時，你更審愼。❷Verginius filiam cum ingenti *advocatione* in forum deducit. Liv. 魏日尼領自己女兒，及許多參加辯護者來至市場。ea *advocatio* clamoribus repulsa est. 因衆人狂呼而辯護遂中止。❸ ut det eis aliquam *advocationem.* Sen. 請准延期(開庭)。

1. advocāt-us. *a, um.* part. v. *advoco.*
【解】招集，呼求者。
【例】contione *advocata.* Nep. 招集開會。dii haud frustra *advocati.* Liv. 不白呼求諸神。

2. advocāt-us. *i.* m.
【同】qui alteri adest in causa, qui in judicio aut jus suggerit, aut praesens est amico.
【形】armatus, perpauci.
【解】❶ 陪人出庭者。(輔助而發言辯護者。) ❷ 辯護律師。律師，訴訟師。❸(fig)助理，護衛。
【例】❶ invocare aliquem *advocatum* ad defendendam causam suam. 請求律師，爲己之案件出庭辯護。❷ esse alicui *advocatum.* 爲人當律師。alicui *advocatum* venire. (爲人出庭辯護。) ❸ non tam *advocati* quam moderatores studiorum. Liv. 更好稱節制者，比稱輔助者。

advŏc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】accerso, in auxilium voco, convoco.
【解】❶ 呼喚，召來，招集。❷ 呼輔助出庭。❸ 請律師。❹ 求輔助。❺ 投奔。
【例】❶*advocare* in rem. 爲某事招集民衆。*advocare* in consilium. Liv. 招開諮議會。*advocare* ad contionem. 招開會議。❷ *advocare* aliquem *advocatum* ad defendendam causam suam. 請律師爲自己案件辯護。aderat frequens, *advocabat.* Cic. 他屢屢出庭，請人援助。❸ (causis) quibus *advocamur.* Quint. 我們受理辯護的案件。esse alicui *advocatum.* 爲人當律師。alicui *advocatum* venire. 爲人出庭辯護。❹ *advocatum* deos contra aliquem. Sen. 詛咒某人，(呼神降禍)。deos ab se duobus proeliis haud frustra *advocatos.* Liv. 兩次交戰，未曾白呼神助佑。❺ omnia arma *advocat.* Virg. 藉助於各種武器。*advocat* secretas artes. Ov. 藉助於神秘法術。

advŏlāt-ŭs. *ūs.* m.
【形】tristis
【解】飛翔。
【例】tristi *advolatu* aduncis lacerat unguibus. 疾飛用曲爪裂碎(贓物)。

advŏl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】convolo, accurro.
【狀】plane, repente, sublime.
【解】❶ 飛向，飛近。❷ 疾行，投向，奔向。
【例】❶ *advolare* caprarum uberibus. Plin. 飛向牝山羊之乳頭。❷ *advolare* in agros. Cic. 侵襲田地。*advolare* ad aliquem, ad aliquid. Cic. 奔向某人某物。hostes repente ex omnibus partibus ad pabulatores *advolaverunt.* Caes. 敵人驟然…從各處奔向採芻秣者。Romam...mox *advolabo.* 不久我將飛往羅瑪。cum primum litteras recepero, in villam ad te *advolabo.* 一接來信，我將立即馳往別墅見你。

advŏlūt-us. *a, um.* part. v. *advolvo*
【解】展至，伸至。
【例】*advolutus* genibus alicujus. Liv. 跪人膝前。

advol-vo. *vīs, vī, ūtum, vĕre.* v. tr.
【解】❶ 滾向，滾到。❷ 伏於，投到。
【例】❶ ad ignem *advolutus.* Plin. 滾向火中。*advolvitur* astris clamor. St. 喊聲震天。❷ *advolvi* vel se *advolvere.* 屈身。*advolutus* genibus. Liv. 双膝跪下。*advolutus* genua alicujus. 投身在人膝前。*advolutus* pedibus alicujus. 投身到人足前。ad genua principis *advolvi.* 投身在大人足前。

ădўt-um. *i.* n.

【解】至聖所.(神秘地，奧秘處).
【例】ab imis *adytis*. Virg. 由墳墓之深密處. ex *adyto* tanquam cordis. Lucr. 如出心之奧秘處.

aedĕpol. vide. **edepol.**

aed-ēs. (vel) **aed-is.** *is*, f. (plur.) **aedes.** *ium*. f.
【同】domus, domicilium.
【形】magnifica, ornatissima, aliena, amoenissima, nobilissima, sacra, profana, pestilens, salubris.
【解】❶神殿. ❷房屋，居室，宅院，宮殿，蜂窠.
【例】❶*aedem* consecrare, reparare. 祝聖，修理神殿. in *aede* Castoris. Cic. 在加斯道神殿內. ❷ (fig.) *aedes* aurium. Plin. 耳輪. *aedes* magnificae. 巍峩宮殿. *aedium* sacrarum depopulatio. 刼掠神殿. (plur.) in intimis suis *aedibus*. Cic. 在住宅深處. *aedium* publicarum depopulatio. 刼掠公共建築物.

aedĭcŭl-a. *ae*. f. (dim. nom. *aedes*)
【同】parva domus.
【解】❶小神龕，小廟. ❷小房舍.
【例】eam aram, *aediculam* et pulvinar dedicavit. 奉獻神壇，神龕，神床.

aedĭfĭcāti-o. *ōnis*. f.
【同】constructio aedium.
【形】immensa, intolerabilis.
【解】❶建築，營造，構造，工程. ❷建築物. ❸感化，善化.
【例】❶ *aedificationis* tuae consilium. Cic. 你的建築計劃. votum patris Capitolii *aedificatione* persolvit. Cic. 在加比道營造建築，以償還父之誓願. *aedificationem* deponere (abjicere). 停止營造. ❷ immensa *aedificatio*. 浩大建築工程. ❸ bona *aedificatio*: (exemplum vel exemplo esse ceteris.) 善化(善感他人). virtutis germanae exemplum esse ceteris. 爲人立眞德典型(模範).
【附】**aedificātio bona.**
【解】善化，立善表 **-mala**. 立惡表.

aedĭfĭcātĭuncŭl-a. *ae*. f.
【解】小建築物.

aedĭfĭcāt-or. *ōris*. m.
【同】fabricator.
【形】praestans.
【解】建築家，營造家.
【例】opifex et *aedificator* mundi Deus. 締造建設宇宙的天主.

aedĭfĭcāt-us. *a*, *um* part. v. *aedifico*.
【解】建築營造者.
【例】praediola belle *aedificata*. Cic. 建築精緻的小別墅.

aedĭfĭcĭ-um. *i*. n.
【同】structura, aedes, domus.
【形】malum, magnificum, privatum, publicum, sacrum, profanum.
【解】建築物，宮殿，房舍.
【例】extruere vel deturbare in alieno *aedificium*. 在他人地基上建築或拆毀房舍. *aedificium* in Tiberim versus. 面對第伯利江的宮殿.

aedĭfĭc-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr. (*aedes facio*)
【同】extruo, exaedifico, construo, condo, constituo, pono, colloco, erigo, parietem duco, muros tollo, aedificium struo, molior.
【狀】bene, belle, privatim, publice, strenue.
【解】❶建築，營造，構造. ❷重建，改建，增建.
【例】❶(absolute) ne accuratius ad frigora atque aestus vitandos *aedificent*. Caes. 阻止他們過於講究建造房屋，用以避暑禦寒. ❷a) *aedificare* domum, villam, carcerem, columnas, navim. Cic. 營造房屋，別墅，監獄，立柱，航船. b) *aedificanda* loca. Liv. 舊基重建. c) (fig.) *aedificare* mundum. 造化世界. *aedificare* rempublicam. Cic. 創造共和國.
【註】Non bene dicitur: *aedificare* alios:
pro quo ista adhiberi possunt: exempla edere virtutum. 立聖德表率. exemplo esse aliis ad virtutem; exemplo ad virtutem praelucere aliis; exempli praeclari facem praebere.

aedīlĭcĭ-us. (vel) **aedīlĭtĭus.** *a*, *um*. adj.
【同】spectans ad aedilitatem.
【解】屬於羅瑪營造司(aedilis)者〔凡羅瑪市內之工程，如營造，食糧，治安，娛樂，等事均屬此官〕
【例】*aedilicia* repulsa. Cic. 競選營造司失敗. *aedilicius* vir. 曾任營造司者.

aedīl-is. *is*. m. (*aedes*)
【同】curatores urbis, annonae, ludorum solemnium.
【形】curulis, designatus, religiosus.
【解】〔羅瑪官名〕營造司，市政司，〔署理羅馬市內公共工程；如營造建築，並生活物質之供給，及管理市內治安，公共娛樂…〕
【例】*aediles* curules. (366. A. C.) 坐象牙寶座之市政司. *aediles* plebei. 平民市政司.

aediles cereales. 食糧戲劇市政司.

aedīlĭt-ās. *ātis.* f.

【同】aedilitium munus.

【形】curulis, furiosa, magnificentissima, praeclara, ornatissima.

【解】(羅瑪官職名)營造司，市政司.

【例】*aedilitatem* petere, obtinere. 競選，應選營造司. *aedilitate* fungi. 掌理營造事務.

aedĭtim-us. aedĭtŭm-us. *i.* m. (*aedituus*)

aedĭtŭ-ens. *entis.* m. (*aedes tueor*) (*aedituus*)

【解】看守神殿者.

aedĭtŭmus. (vel) **aedĭtĭmus.** *i.* m. (*aedituus*)

【解】看守神殿者.

aedĭtŭ-us. *i.* m.

【同】aeditumus, sacrae aedis custos, qui custodiae sacrae aedis praeest.

【解】守衛神殿，看守宮殿者.

Aedŭ-i. (vel) **Haedui.** *ōrum.* m. pl. nom. propr. popul. *Aeduus, a, um.* adj.

【解】古民族名，在法地 Loire 及 Saone之間.

Aegāt-ēs. *ium.* f. (vel) **Aegātae.** *ārum.* f.

【解】nom. propr. loci. 島名 (臨近 Sicilia)

aeg-ĕr. *ra, rum.* adj. *aegrior, aegerrimus.*

【同】aegrotus. X. Valens.

【狀】graviter, mediocriter, maxime.

【解】患病者，受苦者，受傷者.

【例】❶ (proprie) *aegro* corpore esse. Cic. 身體患病. *aeger* ex vulnere. Cic. 受傷. *aeger* oculis. Liv. (substantive) 眼目害病. *aegro* adhibere medicinam. Cic. 使病人服藥. (poetice) seges *aegra.* Virg. 小麥害病. ❷ (figur.) *aegra* respublica. 國家患病. *aegra* civitas. 城市病弱. animo magis quam corpore *aeger.* Liv. 更好說是精神病，比說是肉身患病. ❸ (transl.)anhelitus *aeger.* Virg. 呼吸不便. animi, vel animo *aeger* (animus maerens et afflictus) 心中憂傷悲痛. amor (ex amore) *aeger.* 因愛而病. animo *aeger.* 精神病.

aegerrĭme. adv. superl. adv. *aegre.*

【解】非常憂傷難過.

Aegēum-mare. 海名: 愛琴海

aeg-is. *ĭdis.* f. (*ĭdos.*)

【解】(bouclier . / de Pallas. ...) ❶ 女神 Pallas(即Minerva)之盾，上有Meduse之頭. (水田神之頭). ❷ fig. 銅牌，庇佑.

ÆGIS

aegrē. adv. *aegrius, aegerrime.*

【同】difficulter, vix, gravate, moleste. X. Moderate, facile.

【解】❶憂傷，悲痛. ❷困難，不易. ❸ 懊喪，拂意.

【例】❶ hoc *aegre* est mihi. Plin. 此事使我悲傷. *aegre* ferre. Cic. 憂傷難堪. ❷ *aegre* resistere. Caes. 難於抵抗. *aegre* portas tueri. Caes. 守門不易. inveterata vitia *aegre* repelluntur. 惡習積久，難以根除. ❸ *aegre* id passus. Cic. 痛苦忍受. *aegre* habere aliquid. 難以承當某事.

aegrē fĕro. *aegrē fers, aegrē tŭli, aegre lātum, aegre ferre.* v. tr.

【解】難於忍受，不易承當.

【註】*aegre* fero=graviter, moleste, perindigne, animo valde indigno, tuli;sane aspere, durius accepi, dolori mihi fuit et aegritudini; angebatur animo; magnus inde dolor incessit animo.

aegresc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.

【同】aegrior fio.

【解】❶ 始患病，憂傷. ❷ 發怒，更惡化.

【例】*aegrescere* mentem. St. 內心(精神)痛苦. violentia *aegrescit* medendo. Virg. 治其强暴，而反增其蠻橫.

aegrĭmōnĭ-a. *ae.* f.

【同】aegritudo animi, dolor, maeror, sollicitudo, cura.

【形】憂鬱，失意，悲傷，憂慮，厭倦.

【例】ferrem graviter, si novae *aegrimoniae* locus esset. 假設再遇到失意事，我將不堪承當.

aegrĭtūd-o. *ĭnis.* f.

【同】aegrimonia, molestia, angor, animi contractio, animi perturbatio. X. Hilaritas.

【形】acrior, crucians, detestabilis, flebilis, laboriosa, maerens, misera, premens, permanens, gravissima, anxia, acerba.

【解】❶ 不舒適，微恙，害病. ❷不適意，憂鬱.

【例】oritur *aegritudo.* 生病. *aegritudine* affici. 招致病. in *aegritudinem* incidere. 患病. *aegritudine* debilitamur. 我們病弱. *aegritudinem* lenire. (sedare, extenuare). 輕減病痛. *aegritudine* vacare. 無病無恙. *aegritudo* eximitur, repellitur. 除去病苦.

aegrōtāti-o. *ōnis.* f.

【同】corporis mala constitutio, functiones corrumpens, morbus.

【解】患病，害病．
【例】*aegrotationem* (appellant) morbum cum imbecillitate. Cic. 人稱病弱爲患病． morbum, totius corporis corruptionem appellant. 全身敗壞稱爲病症． velut *aegrotatio* in corpore, ita aegritudo in animo. 如同身體患病，精神亦害病．

aegrōt-o. *ās, āvi, ātum āre.* v. intr. (*aegrotus*)
【同】aegro corpore sum, morbo sum implicatus.
【狀】graviter, leviter, periculose, vehementer, diuque.
【解】患病，害病，生病．
【例】*aegrotare* graviter, periculose. 病勢危急． leviter *aegrotantes* leniter curare Cic. 略用藥劑以治微恙． morbo torqueri. 病苦纏身． *aegrotanti* melius est factum. 病勢稍轉． *aegrotant* in te artes antiquae tuae. 你的機警已經用盡．
【註】*aegrotat*: morbo languet. 病弱． oppressus decumbit. 病倒． affligitur, conficitur, intabescit, torquetur, conflictatur, vexatur, tenetur, cruciatur. 患病．

1. aegrōt-us. *a, um.* adj. (compar. et superl. non usurp.)患病者．

2. aegrotus. *i.* m. subst.
【同】aeger.
【解】病人．
【例】*aegrotus* corpore. 身體患病． animus *aegrotus*. 精神病． *aegrota* respublica. 國勢不振．

Aegyptiăc-us. *a, um.* adj.
【解】埃及者．

Aegypti-us. *a, um.* adj.
【解】埃及人者．

Aegypti-us. *i.* m.
【解】埃及人．

Aegypt-us. *i.* f.
【解】埃及國．

Ae-milĭān-us. *a, um.*
【同】(agnomen Scip. Afric. II. filius L. Pauli Aemilii add. ad nom. patris adoptivi Scipio.)
【解】(西比約亞斐利加第二之綽號，取自其生父 L. Paulus Aemilius. 而加於繼父西比約之後．)

Aemili-us. *i.* m. nom. prop. famil. (Illustr. fuit L. Paulus *Aemilius.*)
【解】羅瑪貴顯族名，最著名者有L. *Aemilius* Paulus. 曾大勝波斯人．

aemŭl-a. *ae.* f. vide **aemulus.**
【解】(女性)競爭者，敵手．

aemŭlāti-o. *ōnis.* f. (*aemulor*)
【同】rivalitas, virtutis imitatio, invidia.
【形】vitiosa.
【解】較量，比賽，競爭，對敵，爭鬥，嫉妬(有善意及惡意兩種)．(爭勝心，虛榮心)．
【例】❶*aemulatio* alicujus. Tac. 欲同某人競爭(相等)． *aemulatio* cum aliquo. Suet. 同某人競爭． *aemulatio* laudis. Nep. 貪榮譽心． ❷ *aemulatio* honoris. Tac. 貪虛榮心． vitiosa *aemulatione*, quae rivalitati similis est. Cic. 因過度競爭，彷彿敵對．(妬爭)． imitatio virtutis *aemulatio* dicitur. 效人英勇，稱爲競爭．

aemŭlā-tŏr. *ōris.* m.
【同】imitator, rivalis, aemulus.
【解】競爭者，比賽者．
【例】Servilius *aemulator* Catonis. Cic. 賽而味策勵自己追隨賈道．

1. aemŭlāt-us. *a, um.* part. v. *aemulor.*
【解】競爭者．

2. aemŭlāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】競爭，競賽，較量．
【例】*aemulatus* agere. Tac. 比賽．

aemŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. vel intr.
【同】imitor, invideo.
【解】❶ 彷效，競爭，爭取，爭效．(有好壞二意) ❷ 嫉妬．
【例】❶ (tr.) excitare ad *aemulandum* animos. Liv. 鼓勵人競爭． *aemulari* aliquid. Cic. 競爭某事． ad *aemulandas* virtutes. Liv. 爲效法人之賢德． ❷ (intr.) **a**) *aemulari* alicui. Quint. 嫉視某人． **b**) *aemulari* vitiis. Tac. 爭效惡習． **c**) *aemulari* cum aliquo. Liv. 與人競爭． **d**) pueri in scholis *aemulabantur.* Quint. 當時在學校中兒童競賽．

aemŭl-us. *a. um.* adj. *i, ae.* m. f. (saepius)
【形】non molestus, multi.
【解】❶ 爭先，爭勝者(含有好壞二意．) ❷ 敵對，嫉妬者．
【例】❶ *aemulus* alicujus. Cic. 與某人競爭者． *aemulus* alicujus rei. Cic. 爭取某事者. Caesar summis oratoribus *aemulus.* Tac. 凱撒與最著名之演說家相頡頑． studiorum *aemulus.* 讀書競賽者． ❷ Civili *aemulus.* Tac. 西味利之敵人． *aemula* senectus. Virg. 嫉妬的老年． *aemulae* substantiae. Tert. 相反的原質． *aemulus* regni. Inst. 爭(覬覦)王位者．

ăēnĕāt-or. (vel) **ăhēnĕātor.** *ōris.* m.
【解】吹號角，吹喇叭者．

Aenē-is. *ĭdos.* f.

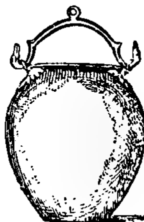
魏而日(Virgilius.)之詩篇名.

Aenēĭ-us. *a, um.* adj.
【解】Aeneas 者.

ăēne-us. (vel) **ăhēneus.** *a, um.* adj.
【同】aeneus, aheneus, quod ex aere est.
【解】❶ 銅者，古銅者. ❷ 古銅色者. ❸ (fig) 鐵石心腸者. (銅時代者.)
【例】signum *aeneum.* 銅像. equus *aeneus.* 銅馬.

aenigm-a. *ătis.* n.
【同】quaestio obscurior et perplexa, oratio perpetuis verborum involucris texta.
❶ 隱微之寓言. ❷ 謎語，晦澀難解之語. (神秘讖語).
【例】obscuritates et *aenigmata* somniorum. Cic. 隱語及夢中謎語.(囈語).

ăēn-um. (vel) **ăhēnum.** *i.* n.
【解】小釜.(小鍋)甑.

AENUM

ăēn-us. (vel) **ahēnus.** *a, um.* adj.
【解】❶ 銅的，古銅的，銅錫混合的. ❷ (fig.) 硬者.
【例】❶ *ahena.* Virg. 武器閃爍. ❷ *aena* corda. Stat. 鐵石心腸. manus *ahena.* Or. 鐵掌.

aequābĭl-is. *is, e.* (*aequo*) (superl. non usurp.)
【同】aequus, aequalis, similis, qui semper sibi constat.
【解】❶ 相等，平均者. ❷ 適當，均勻，合規，一致，正常，恒心者.
【例】❶ vis hostilis cum istoc fecit meas opes *aequabiles.* Plin. 戰爭公法使我之處境與彼相等. ❷ *aequabilis* satio. Cic. 正常播種. *aequabile* genus orationis. Cic. 演詞適當一致. jus *aequabile.* Cic. 法律平等. *aequabilis* in suos. Tac. 待人平等. *aequabilis* in omnes ordines civitatis. Cic. 對各級人民待遇平等. *aequabilem* juris rationem tenere. 待人一致. praedae *aequabilis* partitio. 平分贓物，(勝利品). motus *aequabilis.* 動作適宜.

aequābĭlĭt-as. *ātis.* f. (*aequabilis*)
【同】constantia, tenor unus, moderatio. X. Levitas.
【形】maxime decora, praeclara.
【解】均勻，(適當)一致，正常，公正，平等(待遇)端方.
【例】*aequabilitas* in omni vita. Cic. 平生一致. *aequabilitas* decernendi. Cic. 裁判公允. haec constitutio habet *aequabilitatem* quamdam magnam. Cic. 這種制度非常公平. *aequabilitas* orationis. 演講聲調一致.

aequābĭlĭter.
【狀】*aequabilius.*
【解】(做事)公平，一致，正常，準確.
oratio *aequabiliter* profluens. 演詞音調流暢一致. *aequabiliter* praedam dispertire. Cic. 平分勝利品.(贓物)

aequaev-us. *a, um.* adj. (*aequum aevum*)
【解】年歲相等，同年.

aequāl-is. *is, e.* (*aequus*)
【同】par, similis, aequus. X. Impar, dispar.
【解】相等，相同，同輩.
【例】❶ a) (de aetate) alicui vel alicujus *aequalis.* Cic. 與某人年歲相等. meus *aequalis.* Cic. 我的同年. *aequalis* temporibus illis. Liv. 同一時代. *aequales.* 同年，同時代者. b) (de tempore) studiorum agitatio vitae *aequalis* fuit. Cic. 一生發奮讀書. ❷ (coaequalis, similis) intervallis *aequalibus.* Cic. 時間距離相等. *aequalium* intolerans. Tac. 不能體諒同人. sunt virtutes *aequales.* Cic. 英勇相等. ❸ (aequabili) *aequali* ictu. Ov. 依節奏擊水. *aequali* cursu. Sen. 進行準確. ❹ (aequus) per loca *aequalia.* Sall. 經過平坦地. oratio *aequalis* rebus ipsis. 符合事實的言論. *aequalem* verbis vitam agere. 度言行相符合的生活.

aequālĭt-as. *ātis.* f. (*aequalis*)
【同】aequalium et partium conditio, similitudo.
【形】fraterna, legitima, usitata, summa.
【解】平等，相同，同樣，(假定相比).
【例】❶ (年歲相同) *aequalitas* vestra. Cic. (實際)你們年歲相同. ❷ (其他相同之點) virtutibus exceptis atque vitiis, cetera in summa *aequalitate* ponunt. Cic. 他們以爲除功罪之外，其餘完全一致. est inter nos *aequalitas* propre fraterna. 我們之間如兄弟平等. ❸ (法律平等) societas hominum et *aequalitas* et justitia. Cic. 人類社會，公平及正義. ❹ (高度) *aequalitas* maris. Sen. 海面平靜. (配合) *aequalita* statuae. Plin. 態像配合適宜. *aequalitas* gaudii. Sen. 喜樂一致.
【註】**aequalitas.** (生活)勢均力敵，平等，均平，公平.

aequālĭter.
【狀】aequalius.
【同】aequabiliter, aeque, aequa parte, aequa conditione, eodem tenore, constanter, aequo atque pari jure, aequato

marte.
【解】同樣，相同，一致.
【例】frumentum *aequaliter* distributum. Cic. 小麥平分. collis ab summo *aequaliter* declivis. Caes. 山陂斜度上下一致. *aequaliter* in suos ac alienos ferox. 對自已之人，或異鄉之人，同樣殘暴. haereditas *aequaliter* distributa. 遺產(祖產)平分.

aequănimĭt-as. *ātis.* f.
【解】❶ 恩義感，仁厚心 ❷ 存心平正.

aequānĭm-us. *a, um.* adj.
【解】心平氣和，公允，正常者.

aequātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】adaequatio.
【解】相等，方程式.
【例】*aequatio* juris. 法律平等. *aequatio* bonorum. 財產平等. *aequatio* dignitatis. 地位平等. *aequatio* suffragiorum. 選舉權平等.

aequē. adv. (*aequus*) (comp. et superl. in secundo sensu)
【同】tam, pariter, similiter, peraeque.
【解】相同，相等，同樣. ❶事物相比. ❷公平，正直，當然.
【例】❶ duae trabes *aeque* longae. Caes. 二樑長度相等. *aeque* ac tu doleo. Cic. 我悲痛如你一樣. *aeque* ac si... Cic. 不兩樣如同...... amicus *aeque* atque utrique fidelis. 對二人同樣忠信之友. nemo *aeque* atque ego, est occupatus. 無人如同我這樣忙 hoc ad meum *aeque* atque ad tuum officium pertinet. 此事同樣屬於你我二人的職務. ❷(公平正直) *aequissime.* Cic. 很公平. *acque* pares. Plaut. 完全相等.

Aequ-i. *ōrum.* m. nom. propr. popul. 民族名:拉丁民族之近鄰.

aequĭlătĕrāl-is. *is, e.* adj.
【解】等邊式者.

aequĭlāt-us. *ĕris.* n.
【解】各邊相等.

aequĭlibr-is. *is, e.* adj.
【解】平衡者.

aequĭlibrĭt-as. *ātis.* f.
【同】aequabilitas, aequalitas.
【解】均平，(配合適當，相當，平衡，和諧，相稱)

aequĭlībrĭ-um. *i.* n.
【解】❶ 收支平衡，天秤準確，(精確)均衡，平衡. ❷ 水準(程度) ❸ 報復，補償.

aequĭnoctĭāl-is. *is, e.* adj.
【解】晝夜平分者.

aequĭnoctĭ-um. *i.* n. (*aequa nox.*)
【解】晝夜平均，春分，秋分.
【例】*aequinoctium* navigationem nostram moratur. 晝夜平均,以致我們的航運緩期.

aequĭpăr-o. vel(**aequipĕro**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】aequo, comparo compono. X. Excedo, supero.
【解】❶ tr. a) 使平衡，使相等，(程度，價值相同) b) 使達到，齊. ❷ intr. 等於.
【例】❶ tr. a) *aequiparare* rem ad rem. Plin. *aequiparare* rem rei. Liv. 使二事物相等. b) *aequiparare* aliquid, aliquem. Liv. 使達到某事物，某人. nemo te factis *aequiparare* potest. 論事實，無人能同你相比. *aequiparare* aliqua re Nep. 在某事使相等. ❷ intr. nemo *aequiparandus* est tibi. 無人可與你相比. *aequiparare* Jovi. 等於若味.

aequĭpoll-ens. *entis.* adj.
【解】相等(勢均力敵者)
【例】*aequipollens* idea. 等價(同值)觀念.
【註】*aequipollentes* cautiones. 同效保證.

aequĭpondĭ-um. *i.* n (*aequus pondus*)
【解】等量，秤錘.

aequĭt-as. *ātis.* f.
【同】aequum et bonum, justitia, propensus in aliquem, favor, studium. X. Iniquitas.
【形】humana, mira, propria, maxime justa, summa.
【解】❶ 存心平正，心思平靜，不偏不依，無私無蔽，正義和平. ❷ 公平正直，秉公處斷.
【例】❶ perspice *aequitatem* animi mei. 請看我心之平靜. ❷ *aequitas* magistratuum. Cic. 官員的公正. *aequitas* legis. Cic. 憲法的公平. *aequitas* condicionum. Caes. 條件公正.

aequivocatio. *ōnis.* f. (*aequivocus*) 一語多義，同音分義，双關語.

aequ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】exaequo, parem facio, gradus tollo, assequor. X. Supero, excedo.
【解】❶ 修平，平整，(修治道路). ❷ 使平均. 使相等，使平衡. ❸達到相等地步.
【例】❶ *aequare* locum. Caes. 修平地面. *aequare* aream. Virg. 修平麥場. ❷ tenuiores cum principibus *aequari* se putant. Cic. 平民(微賤小民)以爲可與首長(貴族)併例. *aequari* aliquem alicui. Liv. 使二人併例. *aequari* solo. Liv. 清除地面. (fig.毀壞房屋) *aequata* machina caelo. Virg. 機械高可齊天. (頂天). *aequat* caelo aliquem laudibus. Virg. 舉揚人至天上. ❸ *aequare* moenium (gen.) altitudinem,

Curt. 高與城垣平. *aequat* equos velocitate. Liv. 快似馬. *aequat* gloriam alicujus. Liv. 與人媲美. cum Graecorum gloria Latinorum dicendi copia *aequata* est. 拉丁人之口才可與希臘人爭榮.

aequ-ŏr. *ŏris.* n. (*aequus*)
【同】terrae aut aquae planities.
【解】❶ 平面，地面. ❷ 海面. ❸ 水面.
【例】❶ in camporum patentium *aequoribus*. Cic. 在大平原上. *aequora* speculorum. Lucr. 鏡之平面. ❷jactari *aequore* toto. Virg. 隨流飄蕩. arare vastum maris *aequor*. Virg. (舟行)如耕於海面. ❸ virides secant placido *aequore* silvas. Virg. 平靜水面反映綠樹蔭影. magno feror *aequore*. Ovid. 我航行在無邊的汪洋.

aequŏrĕ-us. *a, um.*
【解】屬海者，海濱者.

aequ-um. *i.* n. (subst. sumpt. *aequus.*)
【解】平原，公平.

aequ-us. *a, um.* adj.
【同】habens aequitatem, non iniquus, justus. X. Injustus.
【解】❶ 平坦，平正，平直者. ❷ 便利，順利，有益. ❸ (fig) 擁護，善遇，妥備. ❹ 平靜，安和. ❺ 公平，正直者.
【例】❶ *aequiore* loco. Caes. 在更平坦之地. in *aequum* descendere. Liv. 降至平地. ❷ et loco et tempore *aequo*. Caes. 天時地利. ❸meis *aequissimis* utuntur auribus. Cic. 他們以我聽而擁護. *aequiores* Lacedaemoniis quam Achaeis. Liv. 他們更坦護拉瑟德茂人比雅典人. ❹ *aequo* animo. Caes. 平心，(等待). ❺ *aequam* sententiam pronuntiare. Cic. 宣佈公正判詞. *aequis* condicionibus. Caes. 提出公平條件. *aequum* est. (inf.)Cic. 適當的. *aequum* (subst.) colens animus. Sen. 保持公正的心. ❻ *aequa* fere altitudine atque ille fuerat. Caes. 高度和他以前一樣(相等). condiciones pacis *aequae* victis ac victoribus. Liv. 和平條件為勝敗兩方面都算公平. pensionibus *aequis*. Liv. 適當的納款(賠償) *aequis* manibus. Liv. 勢均力敵. (勝負不分.) (平衡不相上下.) *aequa* manu. Sall. 勢均力敵. (勝負不分.) (平衡不相上下.) *aequo* proelio. Caes. *aequo* marte. Liv. 勢均力敵. (勝負不分) (平衡不相上下.) in *aequo* aliquem alicui ponere. Liv. 使兩人並列. in *aequo* alicui stare. Sen. 與某人併列. *aequo* me usus es. 我常一樣待遇你. *aequo* cum civibus jure vivere. 國民生活一律平等.

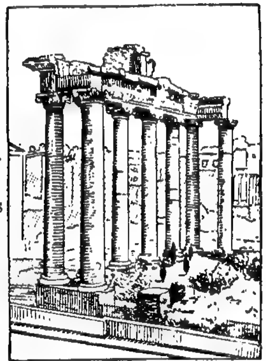
āēr. *ăĕris.* m. (acc. *aerem* vel *aera*)
【同】caelum, spiritus, anima, aether.
【形】adversus, crassus, fusus et extenuatus, natura maxime frigidus, minime expers caloris, purus, tenuis, temperatus, effluens huc illuc.
【解】❶ 空氣. ❷ (poet) 雲霧.
【例】❶ in *aere*. Cic. 在空(氣)中. *aer* purus ac tenuis. Cic. 空氣清潔，細微. *aer* placidus, inquietus. Sen. 靜止，動盪的空氣. *aerem* spiritu ducimus. 我們呼吸空氣. (poet.) summus *aer* arboris. Virg. 樹梢. *aer* salubris, gravis. 有益衛生者(或)重濁的空氣. ❷ crassus nobis *aer* circumfunditur. 我們週圍空氣混濁. (雲霧).

aer-a. *ae.* f. (vel. plur. *aes.*)
【解】❶ 惡草，莠稗. ❷ 時代.

aerāment-um. *i.* n. (*aes*)
【解】銅器，(黃銅或古銅)

aerārĭ-a. *ae.* f.
【解】銅鑛.

aerārĭ-um. *i.* n. (*aes*)
【同】pecunia publica, locus ubi ea asservatur.
【形】inops atque exhaustum, sanctius, vetus atque refectum.
【解】國庫(羅瑪國庫在撒都奴(Saturnus)神殿內，又在該殿內保存政府檔案，職官報告書，調查表册，法律原文，軍旗…)

ÆRARIUM SATURNI

【例】in, ad *aerarium* deferre. Liv. 提交國庫. in *aerarium* referre, Cic. 列入國庫. in *aerarium* redigere. Liv. 積蓄入庫. in *aerarium* condere. 建設(儲藏)國庫. *aerarium* exhaurire. 罄盡國庫，(國庫空虛). in *aerario* ponere. Liv. 放入國庫. *aerarium* sanctius. Liv. 更神聖(不可侵犯)的國庫. *aerarium* militare. Suet. 軍需，(軍用款.) *aerarium* privatum. Nep. 私人財富. (儲蓄.) *aerarii* quaestor. Tac. 司庫.

1. aerārĭ-us. *a, um.* (*aes*)
【解】❶ 有關銅業者. ❷ 有關錢幣者.
【例】❶ *aerarius* faber. Liv. 銅匠. ❷ *aeraria* ratio. Cic. 金融(貨幣流通). *aerarii* tribuni. 貨幣司. rationes *aerariae* me sollicitum habent. 金融使

吾焦慮(貨幣，經濟......)

2. **aerārī-us.** *i.* m.

【解】宜納人丁稅者.(未登公民籍者.)

【例】(qui praeter *aera* pro capite tributi nomine pendenda, ceteris civium juribus ignominiae causa multabatur.) 除納人丁稅外，褫奪公權，受恥辱處分之人. *aerarium* aliquem facere: in (vel) inter *aerarios* referre. 列入納人丁稅者之册 ex *aerariis* solvere. 繳納人丁稅

aerāt-us. *a, um.* adj. (*aes*)

【同】aere tectum.

【解】❶ 包銅，鑲銅者. ❷ 銅製者. ❸ 負債者.

【例】❶ naves *aeratae.* Caes. 船頭鑲青銅者. *aeratae* acies. Virg. 披青銅甲之士兵列陣. ❷*aerata* securis. Virg. 青銅斧. lecti *aerati.* 銅床. candelabra *aerata.* 銅燭台. ❸ (obstrictus alieno aere) 負債者. tribuni non *aerati* quam aerarii. 非富於財而當理財之庫司.

aerě-us. *a, um.* (*aes*)

【解】❶ 銅質者. ❷ 鑲銅者. ❸ 似銅者. ❹ 銅錢.

【例】❶ *aerea* signa. Liv. 銅像. ❷ temo *aereus.* Virg. 飾銅車轅. ❸ *aerea* vox. Serv. 聲如銅鐘. *aereus* color. Plin. 古銅色. ❹ (subst.) **aereus.** *i.* m. Vitr. 銅錢. **aereum,** *i.* n. Plin. 銅色.

aerĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*aes* et *fero*)

【解】帶銅者.(銅鐃，鈸).

aerĭp-ēs. *ĕdis.* adj. (*aes* *pes*)

【解】銅足者.

1. **āĕrĭ-us.** *a, um.* adj. (*aer*)

【同】spirabilis, frabilis, animalis.

【解】❶ 有關空氣者. ❷ 在空氣中者.

【例】❶ *aerium* mel. Virg. 空氣醞釀之蜜. ❷*aeriae* Alpes. Virg. 隱沒空氣中之亞爾伯山. *aerii* volatus avium. 鳥類飛翔空氣中.

2. **aĕrius.** *a, um.* adj. **aeronauticus.** *a, um.* adj.

【解】空中者.

【例】*aerium* vehiculum. (**aerovehes.** *is.* f.) 飛機. *aerius* nauta. 航空員. ars, industria, disciplina *aeronautica.* 航空術. *aerius* viator. 航空旅客. *aeria* classis. 航空隊. *aeriae* classis praefectus (administer). 空軍司令. *aeronauta* marconigrammatis addictus. 航空駕駛員. **aeroplanum.** *i.* n. 飛機. **monoplanum.** *i.* n 單翼飛機. **biplanum.** *i.* n. 双翼飛機. **aeroportus,** *us.* m. (*aeronavium* portus.) 航空站. **aerodromus.** *i.* m. (**aerodromos.** *i.* m.) 飛機場. *aerovehes* navibus demergendis. 擊沉機. (aerovehiculum ad infingendas vel diffingendas naves instructum); *aeronavis* igniferos siluros jaculans (jactans). *aeronavis* (aerium vehiculum) ignivoma vel ignifera machinamenta jactans. 轟炸機. *aeronavis* (vehiculum) tranatantia missilia per maris undas jactans. 放射魚雷機. ars *aerostatica.* (industria, disciplina *aerostatica*). 氣球技術. *aeronaves* classem insectantur, eamque, ignivomi displodentibus demissis globis, destruunt, demoliuntur, submergunt. 飛機進攻，轟炸，擊沉艦隊.

【附】**velivolum**-*i.* n. **velivolus.** *a, um.* **velivolans.** *antis* 飛者.

velivola navis. (navis volans, pervolans). cymba velivola, (velivolans) aligera ratis, aligera navis. 飛艇. *velivolum* ignivomis globis verberans, diruens, diffringens, confringens. 轟炸飛艇. *velivolum* propulsans. 驅逐機. *v.* explorans. 偵察機. incursans, aggrediens, impugnans. 戰鬪機 *v.* radio electricis undis gubernatum. 電浪指揮機. *v.* (aeronavis) duobus, tribus, quattuor machinamentis instructum. 双引擎. 四引擎機. *v.* (aeronaves) inter se collidunt. 飛機互撞. *v.* incursionem faciunt in hostium oppido. 飛機進攻敵城. *v.* hostium aeronaves ab incursionibus prohibere - aerias incursiones arcere, compescere. 阻止敵機進攻. **hydroplanum.** *i.* n. ignivoma (ignifera) missilia per maris aequora jactans. 水上轟炸機.

aer-o *ās, āre.* v. tr.

【解】包銅. 鑲銅

āĕrŏnaut-a. *ae.* m. vide **aerius.**

【解】空中駕駛員.

āĕroplān-um. *i.* n. vide **aerius.**

【解】飛機.

aerōs-us. *a, um.* adj. (*aes*)

【解】富銅質者. 混雜銅質者.

【例】*aerosus* lapis (calamine). Plin. 銅鑛石.

aerūc-a. *ae.* f.

【解】銅綠

aerūginōs-us. *a, um.* adj.

【解】生銅銹者.(有銅綠者)

aerūg-o. *inis.* f. (*aes*)

【同】quasi quaedam scabies aes corrumpens.

【解】銅銹，銅綠. (fig.)怨恨，嫉妬.

【例】aes corinthium in *aeruginem* incidit. Cic. 哥林多色已生銹. *aerugine* corruptum exesum, consumptum. 被銹侵蝕，毀壞，消耗者.

aerumn-a. *ae*. f.
【同】calamitas, labor, aegritudo laboriosa
【形】aeterna, maxima.
【解】困難，憂苦，(傷痛)禍患，(窮困)磨難(災難)勤勞.
【例】Herculis *aerumnae*. Cic. 愛而古利的苦患. graves et perpetuas *aerumnas* perpeti. 忍受長期而嚴重的苦患. *aerumnis* premi. 迫於憂苦.

aerumnōs-us .*a, um*. adj. (*aerumna*)
【同】miser, calamitosus.
【解】遭難者，迫於患難窮困者.
【例】*aerumnosissimus*. Cic. 遭大難者. qui aegritudini se dedere, *aerumnosi* sunt. 自貽伊戚，實自煩惱.

aeruscāt-or. *ōris*. m.
【解】術士，伶人，乞丐.

aerusc-o. *as, avi, atum, are*. v. tr.
【解】弄法，騙人，乞食.

aes. *aeris*. n.
【形】alienum, circumforaneum.
【解】❶黃銅，青銅. ❷銅器. ❸古銅幣. ❹銀錢，貨幣. (流通)金融. ❺財產，積蓄. ❻軍餉.
【例】❶ ex *aere*. Cic. 銅質者. ❷*aere* ciere viros. Virg. 用銅號指揮(調動)戰士. Corybantia *aera* Virg. 銅鐃鈸. *aere* repulsum (telum). Virg. 銅牌抵鏢鎗. in *aes* incidere. Cic. 銘刻在銅版上. *aera* sudant. Virg. 銅像上顯露水滴. ❸ *aes* rude, infectum. 生銅，劣銅. *aes* signatum 銅錠(鑄有標記者) *aes* grave (vel *aes* solum.) : as libralis. 羅瑪錢幣. *aeris* gravis viginti milia. Liv. 兩萬羅瑪錢幣. milibus *aeris* quinquaginta censeri. Liv. 調查簿上登記五萬. ❹ prodigus *aeris*. Hor. 浪費金錢. parvo *aere* emere. Liv. 廉價收買. ❺ *aes* alienum: (debitis laborare)欠債. (該人錢). *aes* mutuum. Sall. 貸款. alicujus *aes* alienum suscipere. Cic. 承當他人債務. (替人還債). *aes* habere, contrahere. Cic. 有，積債務. *aes* solvere, persolvere, dissolvere. (debita expungere.)Cic. 還賬(償還債務，清償). *aere* alieno premi. Caes. 迫於債務. *aes* militare. Plin. 軍餉 ❻ *aere* dirutus. Cic. 被扣軍餉.

aescŭlēt-um. *i*, n.
【解】橡樹林.

aescŭlĕ-us. *a, um*. adj.
【解】橡樹者.

aescŭl-us. *i*. f.
【解】橡樹，(枝葉繁茂之矮橡樹，奉獻與由必得(Jupiter)神者

Aesŏpē-us. (vel) **Aesŏpĭus.** *a, um*. adj.
【解】含寓言性者.

aesŏphăg-us. *i*. m.
【解】胸膈

Aesōp-us. *i*. m.
【解】nom. propr. hom. 人名:著名之寓言家

aest-as. *ātis*. f.
【同】anni pars ferventior, tempus aestivum, calores aestivi.
【形】iniens, integra, media, proxima.
【解】夏天，盛暑，(溽暑).
【例】*aestas* iniens, prope affecta, exacta. 夏天開始，將終，已過. *aestas* praefervida, nimiis caloribus et inusitatis torrida, saevissime candens. 夏天很熱，過熱，非常熱. ubi apes *aestate* serena floribus insidunt. Virg. 天朗氣清的夏天，蜜蜂棲在花叢中. per *aestatem* liquidam. Virg. 蜜蜂飛在夏天清朗的天空中. igneam *aestatem* defendere. Hor. 避開夏天炎熱如火的暑氣.
【附】**aestheticismus.** *i*. m. 主美說，唯美主義，主情說. **aestheticus.** *a, um*. 美學，審美學者. *aesthetica* sentimenti. 感性美學.

aestĭf-er. *ĕra, ĕrum*. adj. (*aestus* et *fero*)
【解】❶ 加熱度者. ❷ 承當，引熱，生熱者.
【例】canis *aestifer*. Virg. 溽暑，伏天.

aestĭmābĭl-is. *is, e*. adj.
X. Inaestimabilis.
【解】❶ 可估計，可評價，可衡量的 ❷ 有價值，堪尊敬者.
【例】❶ *aestimabile* est id, quod pondus aliquod habet. 凡有重量者，即可估計.
❷ dignum *aestimatione*. 堪尊重者.

aestĭmātĭ-o. *ōnis*. f.
【同】pretii judicium.
【形】aequa, communis, grata, mediocris, optima, propria, tolerabilis.
【解】❶ 估計，評價，鑑定. ❷臆度，批判.
【例】❶ *aestimatio* frumenti. Cic. 估計小麥. in *aestimationem* venire. Liv. 被估價者. (徵稅) offerre *aestimationem* operae. Dig. 估計工價. praedia in *aestimationem* ab aliquo accipere. Cic. 接受估價的田產，以償債務. emere *aestimatione*. Cic. 交易估價物，(以物易物.)❷ *aestimatione* periculi. Liv. 衡量其危機. *aestimatione* recta. Tac. 公正判斷. (估計).

aestĭmāt-or. *ōris*. m. (vulg. taxator)
【同】judex, arbiter.

【形】acerrimus, aequus, injustus, callidus.
【解】估價者，評價者，課稅，徵稅者.
【例】*aestimator* frumenti. Cic. 徵收小麥者. acerrimus rerum *aestimator*. 極苛求之徵收員，(徵稅者). frumenti *aestimator* callidus et iniquus. 狡猾不義之徵收小麥者.

aestīmātōri-us. *a, um.* adj.
【解】屬於徵稅估價者.

aestīmāt-us. *a, um.* part. v. *aestimo.*
【解】已估價，評價者.
【例】*aestimatus* assibus quinis. Plin. 評值五銀幣. lectum *aestimatumque* carmen. Tac. 讀過且已批判之詩詞.

aestīm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】aestimationem habeo, magni facio.
【狀】carius, large, liberaliter, necessario, severe, tenuissime, valde.
【解】❶ (論外來事物：de re venali.) 估價鑑定測量. ❷(論內在之事:de judicio.)臆度，測驗，估計，評判，尊敬，看重.
【例】❶ frumentum *aestimare*. 估定麥價. id quanti *aestimabat*, tanti vendebat. 照估價出售. *aestimare* pluris, minoris. Cic. 評價更高更低. *aestimare* ternis denariis frumentum. Cic. 小麥定價三元一斗. *aestimare* permagno aliquid. Cic. 估價高. litem *aestimare*. Caes. 判決訴訟費. (罰款). lis ejus *aestimatur* centum talentis. Nep. 罰款總額共計銀錠百個. ❷ curandum ut ab omnibus *aestimetur*. 設法使人看重. *aestimetur* magni (vel) magno. Cic. 很看重. *aestimetur* pluris (vel) minoris. Cic. 更多看重，更少看重. *aestimetur* levi momento aliquid. Caes. 估計此事無甚關係(無重要性) ex veritate, non opinione res *aestimandae* sunt. 當依物品之眞正價值，而不照主觀見解，評定物價. statua haec non ex materia, sed ex artificio *aestimanda* est. 這尊態像當按藝術，而不依質料估價.

aestīv-a. *ōrum.* n. plur.
【同】locus in quo aestatis ardorem devitantes bestiae, milites se continent. X. Hiberna.
【解】❶夏季屯兵(駐兵)營壘. ❷ 夏季戰役，夏季出征. ❸牲畜消夏處.
【例】❶ *aestiva* agere. Liv. 夏季屯兵. *aestiva* attingere. 開至夏營. mediis caloribus milites in *aestiva* deducere. 盛暑之時，引兵至夏營. *aestivus* ventus. Plin. 夏季風 *aestivus* avis. Liv. 夏季鳥 ❷ *aestivis* confectis. Cic. 夏季戰役結束後

aestīve. adv.
【解】照夏季方式(著夏衣…)

aestīv-o. *ās, āvi, (atum) āre.* v. intr. (*aestivus*)
【解】消夏，避暑.

aestīv-us. *a, um.* adj (*aestas*)
【解】夏季的.
【例】tempora *aestiva*. Cic. 夏季. menses, dies *aestivi*. 夏月，夏日. *aestivi* saltus. 夏天牧場.

aestŭ-ans. *antis.* part. v. *aestuo.*
【解】沸騰的，發泡沫的，(奮激，心亂).
【例】vina *aestuantia*. Pall. 正發酵之酒. animo *aestuante*. Cat. 心中忐忑.

aestŭāri-um. *i.* n. (*aestus*)
【解】潮水淹沒地(江海口).
【例】in *aestuario* Tamasae. Tac. 在達麻載水澤區

aestŭāti-o. *ōnis.* f.
【解】不平靜. 動盪.

aestŭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*aestus*)
【同】ardeo, ferveo, angor, irascor, tangor, vexor. X. Algeo.
【解】I. (論火)❶ 狂熱，震動. ❷ 燃燒，焚炙.
II. (論水)動盪，沸騰.
III. (fig.)心中擾亂，激昂，奮激.
【例】I. aer caloribus *aestuat*. 天氣炎熱. *aestuat* ut clausis fornacibus ignis. Virg. 火焰飛騰，如在封閉的烈窰中. homo *aestuans*. Cic. 人感覺身熱如焚.
II. semper *aestuat* unda. Hor. 水浪翻滾，動盪不寧.
III. ira (cupiditate, invidia...) *aestuat*. 怒火 (貪慾，嫉妬…) 中燒. in illa *aestuat*. Ov. 對她戀火如熾. *aestuabat* dubitatione. Cic. 猶豫不定. quae cum *aestuans* agitaret. Sall. 反復尋思，心中擾亂.

aestŭōsē. adv. (*aestuosus*). *aestuosius.* (compar.)
【解】如潮水動盪，沸騰.

aestŭōs-us. *a, um.* adj.
【同】aestuet calore plenus.
【解】❶ 燒熱者. ❷ 沸騰者.
【例】*aestuosa* et pulverulenta via. 炙熱且充滿灰塵的道路.

aest-ŭs. *ūs* m.
【同】fervor, agitatio fluctuum.
【形】magnus, maximus, maritimus.
【解】❶ 酷熱，暑氣，火焰. ❷ (海水)動盪，激流，海潮. ❸ (fig.) 慾火熾烈，激烈，煽動，意見紛紜，(激動)煽惑暴動.
【例】❶ *aestu* magno ducebat agmen. Cic. 正當天氣酷熱時，率兵前進. *aestu*

febrique jactari. Cic. 患劇烈瘧疾. ❷ *aestus* marini a luna commoventur. 海潮乃月球吸力而發生. ventum et *aestum* nactus secundum. Caes. 遇到順風，及便利的海潮. *aestu* suo Locros trajecit. Liv. 隨潮流渡過勞可洛. ❸ consuetudinis *aestus* multos absorbet. 許多人沉湎在積習的慾火中. hunc absorbuit *aestus* quidem gloriae. Cic. 此人已沉湎在虛榮的情慾中. magno irarum fluctuat *aestu*. Virg. 心中被怒潮冲動. explica *aestum* meum. Plin. 消除我心的煩擾.

aet-ās. *ātis*. f. (*aevitas, aevum*)
【同】tempus, saeculum, annus, tota vita, pars vitae...
【形】prima, media, devexa.
【解】I. ❶ 平生，終身，壽命. ❷ 年紀，年歲，年齡. ❸ 生平之一節段，(如幼年，青年，老年).
II. ❶ 時間(光陰)的通稱.
❷ 世紀，時代.
【例】I. ❶ *aetatem* agere, degere. Cic. 生活，度日. in aliqua re *aetatem* conterere, consumere. Cic. 度某種生活. ❷ alicui *aetate* praestare. Cic. 比某人更年長. *aetas* quaestoria. Cic. 羅瑪任會計官之年齡. *aetas* consularis. Caes. 羅瑪當執政官之年齡. multi ex omni *aetate*. Cic. 各等年齡的民衆. ❸ prima *aetate* Cic. (初)幼年. *aetas* puerilis, iniens, tenerior, viridis. 童年，青年. confirmata, constans, adulta, florens. 壯年. devexa, ingravescens, decrepita, provecta. 老年. propter *aetatem* ejus in procuratione erant regni. Caes. 因他年幼，他人代理國政. *aetatis* excusatio. Caes. 年歲(老年)可原諒. *aetatem* honestissime transigere. 度正義生活. *aetate* progredi, procedere, provehi. 年歲增長. *aetate* praecurrere, antecellere alios. 比人年長.
II. ❶ omnia fert *aetas*. Virg. 光陰消耗一切. ❷ usque ad nostram *aetatem*. Cic. 以至我們的時代. Herodotus et eadem *aetas*. Cic. 艾樂道及其時代. *aetas* aurea. Ov. 黃金時代.
【註】*aetas* accipitur: **a**) alias pro anno, 指歲月. *aetas* pro saeculo, 指世紀. *aetas* pro tota vita hominis, 指人生. *aetas* pro vitae humanae partibus: 指人生節段. pro infantia, pueritia, adolescentia, virilitate, senectute. 童年，青年，壯年，老年. **b**) (univers.) pro tempore. 光陰，時代.
【例】❶ *aetas* prima: iniens, puerilis, infima, tenerior: *aetatis* initium, *aetatis* prima tempora. … 童年時代. ❷ *aetas* media: progrediens, confirmata, adulta, matura; *aetatis* progressus. 中年，青年，壯年. ❸ *aetas* devexa: ingravescens, affecta, confecta, decrepita, decursa, exacta, grandior, praecipitata. 老年，殘年，末年.

aetātŭl-a. *ae*. f.
【解】童年，幼年.
【例】cave primam tuam *aetatulam* ad libidinem conferas. 幼年之時當戒淫慾.

aeternāliter. adv.
【解】永遠.

aeternĭt-as. *ātis*. f. (*aeternus*)
【同】tempus fine carens, immortalitas, perennitas.
【形】immutabilis, incredibilis.
【解】❶ 永遠：無終始，無限定之時間. 永恒性，永久，無始無終. ❷ 永遠：常存常在之時間.
【例】❶ omni *aeternitate*. 永遠. ex (ab) *aeternitate*. 自永遠. *aeternitati* nulla temporis circumscriptio datur. 永遠原無時間的限制. ❷ *aeternitas* animorum. Cic. 靈魂永生. immutabili *aeternitate* veritas continetur. 眞理永不變更.

1. aeterno. adv.
【解】永遠.

2. aetern-o. *ās*, (*āvi, ātum*), *āre*. v. tr.
【同】aeternum, immortale facio.
【解】使永垂不朽，延長不息，永久常存.

aeternum. adv. (accus.)
【解】無終始，永久，無限期.

aetern-us. *a, um*. adj. (*aeviternus, aevum*)
【同】sempiternus, immortalis, perpetuus, quod tota vitae aeternitate continetur.
【解】永遠的，恒久的.
【例】in *aeternum*. Ovid. 以至永遠. nomen *aeternum*. 留名千古. famae gloria sempiterna. 彪炳千秋. causae *aeternae*. 永遠事件. *aeterno* Deo *aeternum* simulacrum mundus est. 爲永遠之神，宇宙是一種永久的肖像.

aeth-ēr. *ĕris*. m. (acc. *aethera*)
【同】caelestium orbium, igniumque regio, aer subtilior.
【形】ignifer, immensus, immoderatus, tenuis, perlucens, aequali calore suffusus.
【解】❶ 精氣. (環繞空氣層). 以太，以脫，能媒. ❷ (poet) 天上. ❸ 空氣.
【例】❶ aerem complectitur *aether*. 精氣圍繞空氣. in *aethere* astra volvuntur.

星體在精氣中旋轉. ❷ sublatus ad *aethera* clamor. Virg. 聲徹雲霄. rex *aetheris*. Virg. 天上之王. ❸ volucres *aethera* mulcebant cantu. Virg. 空中飛鳥發出清脆之聲. secare *aethera* pennis. Virg. 飛鳥振翅掠空而過.

aethĕri-us. (vel) **aethĕreus.** *a, um.* adj.
【解】❶ 精氣的. ❷ 天上者. ❸ 空氣的. ❹ 屬上層者. (對地獄而言).
【例】❶ *aethereus* ignis. 精氣之火. sidera aetherium locum obtinent. Cic. 星體位於精氣中. ❷*aetherii* ignes. Ov. 神火，神之靈感. *aetheriae* arces. Ov. 天上. ❸ (aesculus) ad auras *aetherias* tendit. Virg. 橡樹欣欣向榮. primus ad auras *aetherias* surget. Virg. 第一個 (從地上) 陞至空際.

Aethĭŏp-es. *um.* m. (acc. *as*), nom. propr. hom.
【解】人名: 斐洲民族名.

Aetĭŏpĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】-斐洲地名，國名.

Aethĭŏpĭc-us. *a. um.* adj.
【解】Ethiopie 者.

Aethĭ-ops. *ŏpis.* m. nom. prop. hom.
【解】人名：Ethiopien.

aethr-a. *ae.* f.
【解】精氣界，星球界，淸朗天空，高潔空際.
【附】**aetiologia**, 原因論，推原論，根原論.

Aetn-a. *ae.* f. nom. prop. mont. et urb.
【解】山名又城名：❶ 在西細利 (Sicilie) 之火山名. ❷ 在西細利 (Sicilie) 山下之城名.

Aetnae-us. *a, um.* adj.
【解】❶ Aetna山者. ❷ (pl. m.) Aetna 附近居民.

Aetnens-is. *is, e.* adj.
【解】Aetna 城者.

Aetolic-us. *a, um.* adj
【解】Aetoli 者.

Aetōl-is. *idis.* f. nom. propr. mulier.
【解】女人名.

Aetoli-us. *a, um.* adj.
【解】Aetoli 人者.

Aetol-us. *a, um.* adj.
【解】Aetolia 者. (希臘)

aevĭt-as. *ātis.* f. (*aevum*)
【解】光陰，時間，年紀.

aev-um. *i.* n.
【同】aetas, aeternum, duratura, sempiterna.
【形】aeternum, sempiternum.
【解】❶ 延長無限之時間. ❷ 一生時間，壽命. ❸ 生命之年歲. ❹ 時代，世紀，時光.
【例】❶ possessio omnis *aevi*. Sen. 獲得延長無限時間. ❷ beati in caelo *aevo* sempiterno fruuntur, aeternum aevum agunt. 眞福之人在天上享壽無疆. ❸ aequali *aevo*. Virg. 同歲. obsitus *aevo*. Virg. 高壽. ❹ omnis *aevi* clari viri. Liv. 名垂萬世之人. exemplar *aevi* prioris. Plin. 前世之模範. *aevi* prudentia nostri. Ovid. 現世之智慧. sperare perbrevis *aevi* Carthaginem esse. Liv. 希望加而大高不能長久存立.

Afer. *afra, afrum.* adj. nom. propr. hom.
【解】斐洲人.

aff. vide **adf.**

Afrĭca. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】❶ 斐洲. ❷ 羅瑪斐洲省.

1Afrĭcān-us. *a, um.* adj. **Africani**, *orum.* m.
【解】斐洲者，斐洲人.

2. African-us. *i.* m. cognom. Scipionis.
【解】I. 戰勝亞尼巴而者. (Scipio Afr. major) II. 毀滅加而大高者. (Scipio Aemilianus)

Afric-us. *a. um.* adj.
【解】斐洲者.
【例】*africus* ventus. (斐洲風.) 西南風.

Agănipp-e. *es,* f. nom. propr. font.
【解】Helicon 之水泉名.

Agănipp-is. *ĭdos.* f. nom. propr. fontis.
【解】獻與仙女. (Muses) 之水泉.

ăgăp-ae. *ārum,* f. (**agape**, *es.* f.)
【解】聖教初興時，公教信友友愛之聚餐. (宴會).

ăgărĭc-um. *i.* n.
【解】菌類. (白菌，草菇，羊茸).

ăgās-o. *ōnis.* m.
【解】馬夫，軍役.

āge. ăgĭtĕ, ăgĕdum, ăgĭtĕdum: (*ago*) 古時爲命令態，(imperat.) 今變爲純粹之驚嘆詞，而且. sing. *age, agedum* 對多人而言. (interjectio hortantis, excitantis, consentientis.) (=勸告，鼓勵，同情之詞).
【解】勇哉，進行，幸哉，勉旃. ❶ (cum conj.) - (=然則，果然已經…) ❷ (cum imper.) - (=催迫，鼓勵…)
【例】❶ (*age* porro! *age* vero! *age* jam! *agite* porro! 然則…果然…已經…勉旃. ❷ (cum imper.) *age* vero responde. Cic. 勇敢答復吧. *age, age,* exponamus. Cic. 勿懼，進行，陳述吧. nunc *age,* expediam. Lucr. 現在我講述吧. *agedum,* confer hujus vitam cum illius moribus. 我們就比較他的生活同他的品行吧.

agĕdum. *interj.* v. *age.*

agell-us. *i.* m.

【解】小田園.
【例】dii nec *agellos*, nec viticulas persequuntur. 諸神不迫害小田園及小葡萄樹.

ăgēm-a. *ătis.* n.
【解】精選衛隊. (Macedoniens)

Agēn-ōr. *ŏris.* m. nom. propr. hom.
人名 : Didon 之祖先. (*Agenoris* urbs. Virg. =Carthago.)

Agenŏrēus. *a, um*
【解】(Agenor 者)

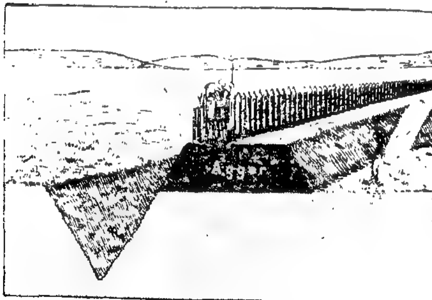
agens. *agentis.* part. v. *age.*
【解】動作，作用行爲者.

ăg-ĕr. *ri.* m.
【同】arvum, campus, solum, territorium.
【形】colonus, communis, compascuus, fertilis, jejunus, privatus, vectigalis, fructuosissimus.
【解】❶ 田地，田產，莊田，田園. ❷ 鄉野，田野. ❸ 轄地，疆土，地方. ❹ 測驗地面.
【例】❶ *agri*, arvi et arbusti et pascui. Cic. 耕田，森林區，牧場. *agrum* colere. 耕田. *agro* exui. 田產被奪去. ❷ permulti ex urbe et ex *agris* se in illa castra conferre dicuntur. Cic. 傳說許多人從城中從田間逃到營中去. *ager* Campanus. Cic. 田地(平原). ❸ *agros* Romanorum depopulati. Caes. 搶掠羅瑪田(地)野. *ager* publicus. Cic. (公地). 公田. ❹ in *agrum*. Hor. (oppon. in fronte). (測驗)地面. (深處).

Agēsilā-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名 : Sparta 之王名.

ăgĕsis. (pro=*age si vis*)
【解】你如願意，若然…則…(致厚意焉).

agg-ĕr. *ĕris* m. (*ad gero*)
【同】tumulus ex terra, cespite congestus ad munienda praecipue vel oppugnanda

AGGER 2

loca.
【形】maximus.
【解】❶ 堆.(用各種材料積成). ❷ 隄.(營週所築之土隄). ❸ 防壘，土圍墻. ❹ 普通堤圍. ❺ 土丘，土堆，高阜.
【例】❶ fossam *aggere* explent. Caes. 用各種材料填滿深溝. *aggere* urbem cingere. 圍城築隄. ❷ *aggerem* ac vallum extruere. Caes. 建築營壘及柵欄. ❸ *aggerem* fluvii inundationi objectum jacere, extruere. 築隄，防河水氾濫. extruere. Caes. 築防壘. interscindere. Caes. 截斷防壘. ❹ *aggerem* viae obtinere. Tac. 佔據道路高處. pontes et *aggeres* humido paludum imponere. Tac. 水澤上架橋築隄. ❺ *aggeres* nivei. Virg. 雪堆.

aggĕrāt-us. *a, um.* part.v.*aggero.*
【解】填滿.

1. **aggĕr-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】congero, cumulo.
【解】❶ 堆積，積蓄. ❷ (fig.) 擴張，增大.
【例】❶ *aggerare* cadavera. Virg. 堆積屍體. ❷ *aggerare* iras. Virg. 怒潮高漲.

2. **aggĕ-ro.** *is, ssi, stum, rĕre.* v. tr. (*adgero*)
【解】vide **adgero.**

ăgĭl-is. *is, e.* adj. (*ago*)
【同】brevi et expedito corpore.
【解】❶ 便於領導者 : 柔順，輕快者. ❷ 便於動轉者 : 敏捷，伶便者. ❸ 活潑，勤跑者.
【例】❶ *agilis* classis. Liv. 輕快艦隊. naves *agiles.* 輕艇. ❷ *agilis* Cyllenius. (Mercurius). Ov. 善飛之西來尼. aer *agilior.* Sen. 便於流動之空氣. ❸ *agilem* (oderunt) remissi. Hor. 緩慢者，不喜歡活潑之人.

ăgĭlĭt-ās. *ātis.* f.
【同】habilitas, agendi dexteritas.
【解】動轉輕便.(神速).
【例】membrorum *agilitas.* Liv. 肢體敏捷. *agilitas* navium. Liv. 航船輕快.

ăgĭlĭter. adv. *-lius. -lissime.*
【解】伶便貌.

ăgĭtābĭl-is. *is, e.* adj.
【解】便於動轉，易動搖者.

ăgĭt-ans. *antis.* part. v. *agito.*
【解】動搖.
【解】dentes *agitantes.* Caes. 牙齒動搖.

ăgĭtātĭ-o. *ōnis.* f. (*agito*)
【同】commotio.
【形】aequalis, tanta, tam varia.
【解】❶ 使動，搖動，震動，移動. ❷ 自動 : 動作，運動，轉動. a) 身體動態. b) 心靈活動.
【例】❶ (fig.) vix lecticae *agitationem* patiens. Liv. 難於忍受昇床之顛簸.(盪).

studiorum *agitatio*. Cic. 學習之活動. *agitatione* linguae cibus depellitur. 因口舌亂動，將食物噴出. ❷ a) *agitationes* fluctuum. 波浪之動盪. b) mentis *agitatio*. Cic. 智力活動.(精神敏捷). nunquam animus motu, et mentis *agitatione* vacuus esse potest. 心靈不會缺少動作，及智力活動.

ăgĭtāt-or. *ōris.* m. (*agito*)
【同】auriga, qui currum et equos agit.
【形】bonus, callidus.
【解】❶ 馬車夫.(賽車時). ❷ 牧家畜者.(驅牲畜者).
【例】❶ bonus *agitator* equos vel in medio cursu sustinet. 善御馬者當疾馳時，亦能操縱馬之行動. ❷ tardi *agitator* aselli. Virg. 鄉老牽驢漫行.

ăgĭtāt-us. *a, um.* part. v. *agito.*
【解】活動，搖動不停，喜動，輕捷者.
【例】*agitatior* animus. Sen. 精神更活潑.(更敏捷). actio paulo *agitatior*. Quint. 演講姿式過於活潑. bellum *agitatum*. Flor. 激戰. rebus *agitatis*. Cic. 混亂時.

ăgĭtĕdum. *interj.* v. vide **age.**
【解】然則，勗哉，勉旃.

ăgĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *ago*)
【狀】belle, celerrime, copiosius, immoderate, vehementer, dissolute, severe, populariter.
【解】I.(含動作意.)❶ 推動，策動，擺動，驅逐. ❷ 發動，始動. ❸ 搖動，翻動. ❹ 追逐，迫害. ❺ 攻訐，譏刺. ❻ 搖亂，騷動.
II.(職任行爲)❶充任，償還. ❷思索，尋繹，辯論. III. ❶(論時間者). ❷(論地方者).
【例】I. ❶ *agitare* equum. Cic. 策馬.(前進). aquila aves *agitans*. Cic. 鷹鷙驅逐禽類. ❷ navem *agitare*. Nep. 啓碇開船. *agitare* quadrijugos currus. Virg. 駕(策動)駟馬車. corpora huc illuc *agitare*. Sall. 擺動身體. *agitare* hastas. Ov. 挺槍. ❸ maria *agitata* ventis. Cic. 暴風突起，海浪滔天. ❹ suum quemqe scelus *agitat*. Cic. 罪惡使各人擾亂不寧. plebem *agitare*. 搖擾百姓.(擾亂民心). ❺ *agitat* rem militarem. Cic. 訾議軍事. ❻ aether semper *agitatur*. Cic. 精氣時常動盪. tum animus *agitatur* ipse per sese. Cic. 心靈可自動作.
II. ❶ praesidium *agitare*. Liv. 指揮衛兵佈防. mutas artes *agitare*. Virg. 習秘密術. rem publicam *agitare*. Sall. 擔任公務. ❷ *agitare*. rem in mente. Cic. *agitare* mente; *agitare* animo. (vel) in animo. 心中審查考究某事. res *agitata* in contionibus. 在民衆大會討論之事. his rebus *agitatis*. Caes. 這些事既經討論之後.
III. ❶ aevum *agitare*. Virg. 平生. ❷ Libyes propius mare Africum *agitabant*. Sall. 李比厄靠亞斐利海居住.

agm-ĕn. *ĭnis.* n. (*ago*)
【同】multitudo armata, turma, copiarum ordo.
【形】medium, perpetuum, quadratum.
【解】I. 普通語意. ❶ 進行，水流. ❷ 行列，集群，隊伍.
II. ❶ 軍用名詞：在散文中慣常用語，行軍，軍隊進行. ❷ 進行的軍隊，行列.
【例】I. ❶ leni fluit *agmine* Thybris. Virg. 締伯利河水流平靜. ❷ dictator stipatus *agmine* patriciorum. Liv. 衆元老伴同擁護總裁. it nigrum campis *agmen* (formicarum). Virg. 螞蟻黑色的行列，在原野中進行.
II. ❶ in *agmine* adoriri. Caes. 進行時被攻擊. citato (vel) concitato *agmine*. Liv. 踴躍進行. ❷ primum *agmen*. Caes. 先鋒(前隊). medium *agmen*... 中軍.(中隊). novissimum *agmen*... 殿軍.(尾隊). *agmine* quadrato. Cic. 方面軍. *agmen* extremum sagittarii claudunt. 箭手殿軍.

AGMEN QUADRATUM

agn-a. *ae.* f. (*agnus*) (abl. plur. *agnabus*)
【解】小牝綿羊.(牝羔羊).

agna-scor. adgnascor. *scĕris, tus sum, sci.* v. dep. intr. (*ad nascor*)
【解】❶ 父立遺書後而誕生.(遺腹子). ❷ 旁生，過度生長.(木瘤，贅疣).
【例】❶ constat *agnascendo* testamentum rumpi. 父立遺書(歿後)後而子誕生，則遺書廢止(無效). ❷ quidquid *adgnascatur* illis, e caelo missum putant. Plin. 凡生於聖橡樹者，他們相信來自天上.

agnātī-o. *ōnis.* f. (*agnascor*)
【同】sanguinis conjunctio, et familiarum.
【解】父系血親，宗族，遺腹子.
【例】*agnationum* jura. (Lex agnationum). 血親法.

1. agnāt-us. *a, um.* part. v. *agnascor.*
【解】親族者.
【例】*agnati* (plur.) gregis. Ulp. 羊群小羊. *agnatae* apes. Varr. 新生蜜蜂.

2. agnāt-us. *i.* m.
【同】qui per virilis sexus personas conjuncti sunt, gentiles.
【解】❶ 父系血親 (同族) 親族. ❷ 承嗣子，私生子.
【例】ad *agnatas* deducere. Varr. 託族人監護.

agnīn-a. *ae.* f. (*agnina caro*)
【解】羔羊肉.

agnīn-us. *a, um.* adj.
【解】綿羊羔者. (小綿羊者).

agnītī-o. *ōnis.* f. (*agnosco*)
【同】cognitio.
【解】❶ 認識. ❷ 承認. (感恩).
【例】quaestio ad *agnitionem* pulcherrima. 使人承認，最完美的問題.

agnīt-or. *ōris.* m.
【解】承認者.

agnīt-us. *a, um.* part. v. *agnosco.*
【解】認識，承認者.

agnōm-en. (vel) **adgnōmen.** *inis.* n. (*ad nomen*, secundum cognomen.)
【同】cognomen.
【解】綽號.
【例】praenomen, nomen, cognomen, *agnomen*; ut Publius, Cornelius, Scipio, Africanus. 冠名 (前名). 本名(私名). 別名(族名，家名). 綽號 (外號). 〔=稱，名，姓，號〕.

agn-osco. (vel) **adgn-osco.** *oscis, ōvi, itum, oscĕre.* v. tr. (*ad nosco*)
【同】intelligo, nosco, sentio, audio, reperio, percipio, assequor, perspicio.
【狀】facile, leviter, libenter, nuper.
【解】❶ 認識，感覺，瞭解. ❷ 復識 (再識)，追認，批准. ❸ 承認，賞識.
【例】❶ *agnoscere* Deum ex operibus ejus. Cic. 從 (天主)神的工程認識(天主)神. ❷ vestitum, habitum civium *agnosco.* Liv. 從人的服裝，風格 (態度) 我認出同鄉人來. ❸ cum *agnoscas* odium omnium justum. Cic. 你既承認衆人的仇恨是合法的. filium reliquerat (Agis) quem ille natum non *agnorat.* Nep. 他(Agis) 遺棄了出生後未曾認出的兒子.

【附】**agnosticismus.** 不可知不可思議論.

agn-us. *i.* m.
【同】agnellus, fetus ove natus.
【解】羔羊.
【例】*agnus* femina. Fest. 牝羔羊.
【附】**Agnus Dei.**
【同】cereae *agni* caelestis imagines, effigies; *agni* e cera rite conscrata ficti; sacrata in cera effigies *agni* caelestis; divinus *agnus* in cerea effigie; sacra *agni* dei imago; sigillata *agni* divini imagine cera.
【解】羔羊聖蠟.

ăgo. *ăgis, ēgi, actum, ăgĕre.* v. tr.
【同】tracto, curo, procuro, tento, molior, gero, agito, contendo, transigo, aggredior. X. Cesso, quiesco.
【狀】acerbe, acriter, acrius, acerrime, accurate, actuose, astute, atrocissime, caute, publica.
【解】I. 〔含有發動動作之義.〕 ❶ 驅趕，强行，進行，挺進. ❷ 推，拖. ❸ 聚，集，引. ❹ 驅逐，拒絕. ❺ 追趕，逼迫，搜索. ❻ 逼往，引至. ❼ 使出，使生.
II. (含力行之義) A. (tr.) ❶ 成就，履行. ❷ 辦理，調整. ❸ 擔任，操作. ❹ 勤敏積極作事. ❺ 同幾種名詞合用. ❻ 行政用語. ❼ (pass.) 提問題語. ❽ (part.) 已完成者.
B. (absolute) ❶ 積極作事. ❷ 作事好壞. ❸ 公文用語. ❹ (cum compar.) 連用法.
III. 含言行意. ❶ 表演. ❷ 辯護.
IV. 含生活度日意.
【例】I. ❶ *agere* capellas. Virg. 趕山羊群. sese Palinurus agebat. Virg. 巴里奴前進. in summum cacumen *aguntur.* Sen. 螞蟻陞至樹梢. ❷ *agere* turres. Caes. 推動木樓. *agere* naves. Liv. 駛船進行. *agere* sublicas. Caes. 插木樁. ❸ *agere* et portare. Caes. 引領，攜帶. ❹ *agere* lapidibus aliquem. Caes. 擲石擊(驅逐) 某人. *agere* animam. Cic. 去世，臨終. ❺ *agere* apros. 追逐野猪. ❻ *agere* in crucem. Cic. 逼赴刑架. *agere* in exilium. Liv. 逼受徒刑. *agere* ad certamen. Liv. 逼人格鬥. *agere* ad scelus. Liv. 逼人作惡. *agere* nova quaerere tecta. Virg. 逼人另尋住所.
II. A. ❶ *agere* rem (res). Cic. 成事. *agere* ante rem, *acta* re. Liv. 事成前後. ❷ rem *agere.* Cic. 處理某事. *agere* cum aliquo. Caes. 同人辦理. ❸ aliud(alias res) *agere.* Cic. 管理他事. bella quae *agimus.* Liv. 我們講述的戰事. ❹ alia omnia *agis.*

概不切題. *agere* nihil aliud nisi. Cic. 除此之外不做他事. nihil aliud *egit* quam regem armavit. Nep. 他惟積極使王武裝起來. nihil aliud *egit* quam bellum comparavit. 但積極備戰. ❺ *agere* negotium. Cic. 辦事. *agere* joca et seria. Sall. 開玩笑，或當眞說. *agere* gratias. 致謝. *agere* laudes. 讚揚. *agere* honores. Liv. 做官，(求功名，榮銜). ❻ omnia quae Caesar *agit*. Cic. 凱撒所行一切. ❼ *agitur* salus sociorum. Cic. 關係盟友的生命問題. ❽ vulgo dicitur: jucundi *acti* labores. 人常說：已受之苦變爲甘. B. ❶ aliud *agendi* tempus, aliud quiescendi. Cic. 工作休息有定時.(有時作事，有時休息). ❷ secum male *actum* putat. Cic. 他想人對他態度不好. ❸ *agere* cum populo, cum patribus, cum plebe. 向公民，國會元老，平民提出要求. per populum, per senatum *agere*. Cic. 要求公民國會辦理某事. de aliqua re in senatu *agere*. Cic. 在國會辦理某事. ❹ *agere* cum aliquo. 與某人商議. cum saepe mecum *ageres*, ut de amicitia scriberem aliquid. Cic. 你既屢次要求我寫關於友誼的論文.

III. ❶ *agere* fabulam. 表演故事. amicum imperatoris *agere*. Tac. 扮演總王朋友角色. *agere* ludos; *agere* diem festum. 慶祝節日演戲. ❷ *agere* pro aliquo. 爲某人辯護.

IV. *agere* aetatem, vitam. Cic. 度日. *agere* octogesimum annum. Cic. 現今八十歲. *agere* hiemem sub tectis. Liv. 冬季住在屋內. hiberna, aestiva *agere*. Liv. 駐紮冬營夏營. (*agere*: vivere) (absolute) *agere* in bona spe. 度生有望.

ăgōg-ae. *ārum.* f. plur.
【解】 鑛穴內水溝.

ăgōn. *ōnis.* m.
【解】 鬥爭，比武.(在公共鬥場上).

ăgōnāli-a. *um.* (et) *orum.* n. plur.
【解】 敬亞奴神 (Janus) 之戲節.

ăgōnĭ-a. *ae.* f.
【同】 supremus morientis conflictus, suprema cum morte luctatio, ultimae morientium angustiae.
【解】 拼死的鬥爭，臨終的痛苦，最後的生死決鬥.
【例】 in *agonia* est; animam agit, cum morte luctatur, confligit; vita deficit; ad supremas mortis angustias redactus, adductus est ad mortem; obitum recta fertur. 臨終的決鬥.

ăgōniz-o. *ās, āre.* (vel) **agonizor,** *ari.* v. intr. (t. eccl.)
【解】 臨終，頻死.

agraphia. *ae.* f. 書字不能症，書痙症.

ăgrārĭ-us. *a, um.* adj. (*ager*)
【解】 屬於田地者.
【例】 lex *agraria*. 土地法. triumvir *agrarius*. Liv. 土改三人小組.

ăgrest-is. *is, e.* adj. (*ager*)
【同】 rusticus, incultus, asper, silvestris, (homo incultis (agrestis) moribus.)
【解】 ❶ 屬於田野者，蠻荒者. ❷ 粗野，卑陋，生性.(未受教育)者.
【例】 *agrestis* praeda. Liv. 戰場(敵區)擄掠之物. vita *agrestis*. Cic. 鄉野(卑陋)生活. **agrestis** (*is.* m.) Cic. 鄉佬. homines duri et *agrestes*. 倔强粗野之人. fera et *agrestis* vita. 蠻野粗陋生活. vox rustica et *agrestis*. 粗野之音. vultu motuque corporis vastus et *agrestis*. 舉止容貌，粗疏魯莽.

I. ăgrĭcŏl-a. *ae.* m. (*ager colere*)
【同】 agricultor, colonus.
【形】 assiduus, diligens.
【解】 種田者，農夫.
【例】 diligentissimus *agricola*, et pecuarius. 極勤敏的農夫，及飼家畜者.

2. Agrĭcŏl-a. *ae.* m. nom. propr. hom. Rom. ducis.
【解】 人名：羅馬將軍.(Tacitus 之岳父).

ăgrĭcŏlār-is. *is, e,* adj.
【解】 屬農務者.

ăgrĭcŏlāti-o. (vel) **ăgrī cultio.** *ōnis.* f.
【解】 農業.

ăgrī cult-or. *ōris.* m.
【解】 種田人.

ăgrī cultūr-a. *ae.* f.
【同】 cultura agri, cultio agri.
【形】 bona, uber, dulcis, digna.
【解】 農業，種植.
【例】 *agriculturae* operam dare. 專務農業. *agrorum* cultui inservire. 專務農業. nihil *agricultura* melius, nihil libero homine dignius. 沒有比農業更好的，沒有比爲公民更堪稱的.

Agrĭgent-um. *i.* n. nom. propr. urbis.
【解】 城名：在西細利. (Sicilie).

agrĭmens-or. *ōris.* m.
【解】 測量田地者.

agrĭpĕt-a. *ae.* m. (*ager peto*)
【同】 agri competitor.
【解】 擁護配田者. 擁有配田者.(羅馬退伍兵).
【例】 *agripetas* ejectos, concisos fuisse

gaudeo. 擁護肥田蕪被擯棄而失敗了，我感覺欣慰.
Agripp-a. *ae.* m. nom. propr.
【解】人名：(vid) ❶ 即 Menenius. ❷ 即 M. Vipsanius, Augustus 之女婿.
Agrippīn-a. *ae.* f. nom. propr.
【解】人名：❶ Germanicus 之妻名. ❷Tiberius之王后名. ❸Garmanicus之女，Nero 之母名.
Agrippinens-is cŏlōnia. *is, ae.* f.
【解】亞格利殖民區.
Agrippinenses. *ium.* m.
【解】亞格利之居民.
āh!(vel) **ā!** *interj.*
【解】噫，嘻，吁.〔表示悲哀，喜悅，驚異，忿怒…〕
ăhēn. vide **aen.**
ăhēnē-us. (et) **ahenus.** *a, um.*
【解】黃銅者.
【例】*ahenea* proles. Ov. 黃銅時代. jugum *aheneum.* Hor. 永久之軛.
ăhēn-um. *i.* n.
【解】鍋.
aiens. *aientis.* part. v. *aio.*
【解】說.
āin. sync. pro aisne? (ex *aio*)
【解】*aintu*? Cic. 你說是否？ *ain* tandem? 終究你說是否？ *ain* vero? 然而你說是否？
āio. *ăĭs, aĭunt, aisti...* v. defec.
【同】affirmo, dico, loquor.
【解】❶ 說，說唯，說是. ❷ 肯定，贊成.
【例】❶ (cum pronom.) Quid *ait*? Cic. 他說甚麼. Diogenes *ait*, Antipater negat. Cic. 第約熱說是，昂底巴說非. ❷ (incis.) Nam, quod *aiunt* minima de malis, 照他們說的原理，二惡中擇其小者. Quid ergo Aius iste? Deus Locutius, *ait.* 此亞由是誰? 他說，是言詞之神. ❸ (cum infin.) *aiunt* hominem respondisse. Cic. 他們肯定，人曾答說. ❹ ut *aiunt*, quod *aiunt*, quemadmodum *aiunt*... 如同人常說. *ain, aisne*? 你說過嗎？
āl-a. *ae.* f.
【同】qua volant aves.
【解】❶ (本義) 鳥翅，翼. N. B. alae: 鳥翼，如鳥之兩腋兩肩. pennae: 鳥之羽毛，羽翅. ❷ (慣常指) 戰陣之兩翼. (陣之左右角). ❸ (特別指) 騎兵.
【例】❶ *alas* extendere, protendere. 伸展兩翅. meae *alae* pennas non habent. Plin. 我有翅無羽毛. ❷ *ala* dextra, sinistra. 右翼，左翼. *ala* Numidarum. Liv. 奴米達之騎兵.

ălābăst-er. (vel) **ălābastr-um.** *ri.* m. n.
【解】❶ 香液瓶. ❷ 玫瑰蓓蕾如香液瓶者.
ălābastrīt-es. *ae.* m.
【解】白玉.
ălăc-ĕr. (vel) **ălăcris.** *rĭs, re.* adj.
【同】erectus, hilaris, paratissimus. X. Timidus, perterritus.
【解】便捷，活潑，急躁，敏捷，輕快，果敢，銳敏者.
【例】*alacrior* ad tutandam rempublicam. Cic. 殷勤(奮勇)捍衛國家. animus *alacer.* 心思敏捷. ferae bestiae *alacres* ad nocendum. 野獸急於傷害(人…) vide hominem *alacri* vultu huc illuc intuentem. 看此人急躁的四顧張望.
ălăcrĭt-as. *ātis.* f. (*alacer*)
【同】laetitia gestiens, animi vigor, studium, cupiditas, nimia facilitas
【解】激烈，熱烈，興奮，快活，迅速.
【例】canum *alacritas* in venando. Cic. 畋獵時獵犬之興奮. inanis *alacritas* non multum ab amentia differt. 妄自興奮不異精神失常. *alacritatem* afferre. 使人興奮. frequentia auditorum miram *alacritatem* dicenti affert. 聽衆擁擠，給演講者助興. contra infrequentia dicentis *alacritatem* omnem eripit. 相反，聽者寥寥，使講演者萬分掃興.
ălăcrĭter. adv. *alacrius.*
【解】活潑，輕快.
【註】**alalia** 搐音不能症.
ălăp-a. *ae.* f.
【解】❶ 掌擊，批頰. (侮辱) 摑面. ❷ 掌擊爲釋放奴隸. (恢復奴隸自由).
【例】*alapam* sibi ducere. Phaed. 摑己面. *alapam* ducere alicui. Phaed. 批人之頰. *alapae* mecum veneunt. Phaed. 出賣自由.
ălăpist-a. *ae.* m.
【解】擇喜小丑.
ălār-is. (vel) **ălāri-us.** *is, e.* (vel) *a, um.* adj. (*ala*) **alarii.** *orum.* m. (subst. sumpt.)
【解】屬於陣之兩翼者，兩翼騎兵.
【例】*alarios* sociis remisit. 遣回盟軍騎兵(在陣兩角者). *alariis* utendum non duxit. 不思利用兩翼之盟軍.
alāt-us. *a, um.* adj. (*ala*)
【解】有翅者.
ălaud-a. *ae.* f. (**alaudae.** *arum*)
【解】百靈鳥.
【例】legio quaedam Romana ab *alauda* ave dicta. 羅瑪某師因百靈鳥而得名.

alaudae (leg.) caeterique veterani rem strenue gessere. 百靈鳥師及退伍軍人曾果敢作事.

ălaus-a. (et) **alosa.** *ae.* f.
【解】鰣魚.

1. Alb-a. *ea.* f.
【解】*Alba-* (Longa.)nom. propr. urbis, Latii. 城名：古拉丁 (Latium)城名. 〔首次建築羅瑪城之地〕.

2. Alb-a. *ae.* f. nom. propr. regis (*Albae* Longae)
【解】人名：亞爾巴王名.

3. alb-a. *ae.* f.
【解】長白衣(宗).

Albān-i. *ōrum.* m. nom. propr. homin. populi.
【解】人名：(1)亞爾巴之民族名. (=Albains.) (2)亞爾巴尼亞之居民. (=Albaniens.)

Albānī-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：在亞洲 (Caspienne) 裏海附近.

Albān-us. *a, um.* adj. (*albus*)
【解】❶Alba 之adj. ❷ Albania. 之adj.

albāri-us. *a, um.* (*albus*)
【解】屬於粉刷者. (圬墻，塗壁).
【例】*albarium* opus. 粉刷資料(塗漆). **albarium**, *i.* n. 塗粉，石膏. **albarius**, *i.* m. 粉刷匠人.

albāt-us. *a. um.* (*albus*)
【同】alba indutus. X. Atratus.
【解】著白衣者.
【例】ipse epuli dominus *albatus* accumbebat. 宴會上人著白衣用饍.

albēdo. *dinis.* f.
【解】白色.

alb-ens. *entis.* part. v. *albeo.*
【解】白色者.

Albens-es. *ium.* m. nom. propr. hom. popul.
【解】人名：亞爾巴 (Albani) 人.

alb-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr. (*albus*)
【解】發白色. (praesert. part. praes. in usu: albens)
【例】*albente* caelo. Caes. 黎明時. *albentes* equi. Curt. 白馬.

albesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【同】fit album.
【解】漸白.
【例】mare a sole *albescit*. 海面因日光反映而發白. *albescente* die. 天已破曉(黎明).

albic-o. *ās, āre.* v. tr. vel. intr. (*albus*)
【解】❶ 使變白. (漂白). ❷ 發白. (int.)
【例】*albicor* (passiv.) 發白. (起白沫).

albid-us. *a, um.* adj. (*albus*) *albidior. albidissimus.*
【解】微白色.

Alb-is. *is.* m. nom. propr. flumin. (fl. Germaniae.)
【解】河名：日耳曼之河名.

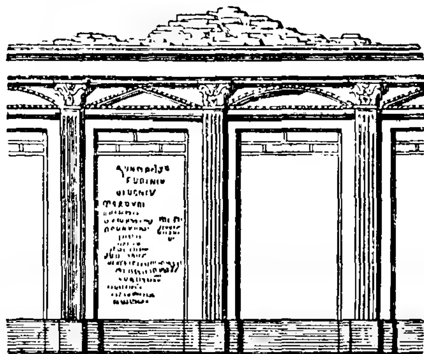
albisc-o. **albesco.** *ĭ, ĕre.* v. intr.
【解】漸發白.

alb-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】使白.

alb-or. *ōris.* m.
【解】白色.

albūg-o. *ĭnis.* f.
【解】眼翳. (目中白點). 白屑風 (頭上皮膚白點).

alb-um. *i.* n. (*albus*)
【同】tabula in qua nomina alicujus ordinis, vel res gestae breviter notabantur, ut populo fieret copia.
【解】❶ 白. (蛋白，眼白). ❷ 白色. ❸ 白版. (佈告欄：公佈法令處.) ❹ 法官名單.

ALBUM

【例】❶ sparsis pellibus *albo.* Virg. 皮上帶有白點. *album* oculorum. (in oculo). Cels. 眼白，眼翳. ❷ columnas *albo* polire. Liv. 用白色塗柱. ❸ ad *album*(sedentes). Sen. 健談者. (通曉法令者，法學家). referre in *album.* 載年鑑中. alii se ad *album* transtulerunt. Quint. 他人成法學家. ❹ *album* judicum. Sen. 法官名册. *album* senatorum. 國會議員名册.

albūm-ĕn. *ĭnis.* n.
【解】蛋白.

alburn-um. *i.* n.
【解】木中嫩心.

alb-us. *a, um.* adj.
【同】candidus. X. Ater, niger.
【解】❶ 泊白. N. B. Diff: *albo* oppon. ater

不透明之白對黑暗. candido oppon. niger 光澤之亮白對黑色. ❷灰白. ❸ 幸運，愉快.(贊成，愉快). ❹透明，明亮的. ❺特殊用語.
【例】❶ *alba* et atra discernere. Cic. 分清黑白. color *albus*. Prop. 白色. *alba* coma. Prop. 白髮. ❷ *albus* urbanis in officiis. Mart. 因盡城市職務.(身體疲乏)臉面灰白. ❸ *alba* stella. Hor. 白星(預示天晴). ❹ *albae* sententiae. Sen. 思想清白. ❺ equis *albis* praecurrere aliquem. Hor. 某人諸事佔先(人以白馬最快). avem *albam* videre. Cic. 曾見白鳥(鵠). *album* calculum rei adjicere. Plin. 贊成(贈以白石). *alba* per me sunt omnia. Pers. 我看一切無可指責.

alcăĭc-us. *a, um.* adj.
【解】希臘，拉丁詩體.

alcēd-o. *ĭnis.* f.
【解】❶ 翠鳥. ❷(小說中之理想海鳥).

alc-ēs. *is.* f.
【解】麋鹿(歐美產者).

ālĕ-a. *ae.* f.
【同】omnis ludus, in quo temeritas et casus, non ratio aut consilium valet, qualis est talorum et tesserarum.
【解】❶ 骰子，樗蒲，骨牌，賭博.(一切含有投機，僥倖，冒險性之遊戲). ❷ 幸運，冒險，投機.
【例】*alea* ludere. Cic. 擲骰子. *aleam* exercere. Tac. 骰子遊戲. jacta *alea* esto. Suet. 試其勝敗. alios in *aleam* provocare. 引人賭博. ❷ aliquem in *aleam* casus committere (dare). Liv. 試某人幸運.

ālĕār-is. *is, e.* (vel) **ālĕāri-us.** *a, um.* adj.
【解】賭博者.
【例】*alearis* tabella. C. Aur. 遊戲桌. *alearia* amicitia. Amm. 賭友.

ālĕāt-ōr. *ōris.* m.
【同】aleae cupidus, aleae lusor.
【解】賭博人.
【例】domus erat *aleatoribus* plena. 賭徒擁擠的賭場(房間).

ālĕātōri-um. *i.* n.
【解】賭博場.

ālĕātōri-us. *a, um.* adj.
【解】屬於賭博者.
【例】memorabantur damna *aleatoria*. 他們記憶賭博之害. ritus *aleatorii*. 賭博規則. forum *aleatorium*. 賭博場.

alec. (vel) **halec. allec. hallec.** *ĕcis.* n.
【解】鹹，滷.

Alectō. (vel) **Allecto.** f. indecl. nom. propr. unius furiarum.
【解】女鬼名：地獄三女鬼之一.

āl-ĕs. *ĭtis*(*ala*) (gen. plur. *ĭtum.* vel *ĭtuum.*) adj. (vel) subst. m. f.
【同】volucris.
【形】nuntius.
【解】❶ (adj.) 有翅者.(有羽翼者). 輕快者. ❷ (subst. m. et f.) (poet.) 鳥類.
【例】❶ *ales* equus. Catul. 飛馬. passu *alite* volare. Ov. 飛奔 ❷ secunda *alite*. Hor. 吉祥鳥兆. mala *alite*. Hor. 不祥鳥兆. potiore *alite*. Hor. (更好) 大吉鳥兆.

ălesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*alo*)
【解】生長，增長.

Alēsĭ-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：法地(Gallia)之城名.

Alexand-ĕr. *ri.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：❶大亞立山王(Alex. Magnus)建 Macedonia 王國者. ❷ 瑪瑟道王.(Maced.) Persee 之子名.

Alexandrī-a. -ī-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】(許多城名，著名者爲埃及亞立山城).

Alexandrīn-us. *a, um.* adj. Alex. 之 adj.

alg-a. *ae.* f.
【解】❶ 海藻類，海苔. ❷ (fig.)無價值之物.

al-geo. *gēs, si, gēre.* v. intr.
【同】frigeo. X. Aestuo.
【狀】facile.
【解】寒冷，凜冽.
【例】militibus et *algendum* est saepe et esuriendum. 兵士須屢次忍飢受寒.

algĭd-us. *a, um.* adj.
【同】frigidus.
【解】寒冷，凍結.
【例】regio, (loca) *algida*. 寒帶.

algĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*algeo* et *facio*)
【解】結冰者.

alg-ŏr. *ōris.* m. (*algeo*)
【解】嚴寒，冬季.
【例】*algore* dempto. Plin. 嚴冬已過. corpus contra *algores* munire. Plin. 保身禦寒.

algōs-us. *a, um.* (*alga*)
【解】覆海藻(海苔)者.

ălĭā. adv. (*alius*)
【解】經過別處.

ălĭās. adv.
【同】alio tempore, aliquando.
【解】❶ 別次，別時，別一時代. ❷ 別樣…(非然者…)
【例】❶ saepe *alias*. 別次，往往(屢次). *alias*…*alias*. 有時如此. 有時如彼. ❷

alias aliud iisdem de rebus sentiunt. Cic. 對同樣答題，人感覺不同. non *alias* quam simulatione mortis. Curt. 無他，假死而已.

【註】**alias.** ❶ (de praeterito) de his rebus et saepe *alias* commemoravi, et tum maxime. 對此答題我以前已經屢次提過另外… ❷ (de praesenti) homo *alias* beatus, *alias* miser. 人有時享福，有時受苦. hoc ad te scribam *alias* subtilius. 我將更精細的給你寫. ❸ (unquam) non *alias* tanta ad spectaculum multitudo. 從來觀衆無如此之多.

ălibī. adv.

【同】in alio loco.

【解】他處，此外，其餘.

【例】nunquam *alibi* reperiri potuit. 別處總找不到他. non *alibi* spes salutis est, quam in innocentia. 除保持清白以外，別無求生希望. nunquam *alibi* spem quam in armis ponebant. Liv. 他們除武器外，別無所恃. (但恃武器.)

ălĭbĭl-is. *is, e.* adj. (*alo*)

【解】可養人者.

【例】*alibiliores.* Varr. 更富養料者.

alĭc-a. *ae.* f.

【解】大麥之類（鈴鐺麥？）製成之飲料.

ălĭcŭbī. adv.

【解】在某處，在某方面.

ălĭcundĕ. adv.

【解】從某處，從某方面.

【例】*alicunde* venire. 從某處來. non *alicunde* audivi, quam ex te. 你以外我無從得知.

ălĭēnātĭ-o. *ōnis.* f. (*alieno*)

【同】defectio, diductio, animorum diversio.

【形】nimia.

【解】❶ 讓與，讓渡，轉讓將自己之財產權，(或權利)不論其有償價或無償價，而移轉於他人，均爲讓與，變賣. ❷ 疏遠，失寵. ❸ 精神失常.

【例】❶ *alienatio* sacrorum. Cic. 讓與(讓渡) 祭儀. *alienatione* dominium ad alium transferunt. 讓渡即轉移主權與他人. tua ❷ *alienatio* exercitus. Caes. 軍心離異. a me *alienatio.* 你與我意見不同. ❸ *alienatio* mentis. Sen. 精神失常. subita amicorum defectio, cognatorum *alienatio* res meas admodum perturbat. 朋友的驟然離棄，親族疏遠，致使我的事非常紊亂.

ălĭēnāt-us. *a, um.* adj. part. v. *alieno.*

【同】abhorrens, alienus, abalienus.

【解】❶ 讓與，讓渡者. ❷ 遺棄者. ❸ 精神錯亂者.

【例】*alienatus* mente, sensibus. 神精感官錯亂. omnes sentiunt me ab illo *alienatum.* 衆人感覺我討厭他. animus *alienatus* et offensus. 心中憎嫌怨恨. urbs *alienata.* Sall. 陷入敵手之城. *alienata* membra. Cels. 麻木肢體.

ălĭēnĭgĕn-a. *ae.* m. (*alienus*)

【同】alienus, peregrinus, externus, alia ex gente. X. Domesticus, indigena.

【解】異鄉客，外國人，僑民.

【例】homo longinquus, et *alienigena.* 遠方異鄉人. dii, religiones *alienigenae.* 外國神教. hostes domestici, quam *alienigenae* nocentiores. 內敵比外敵更有害.

ălĭēnĭgĕn-us. *a. um.* adj.

【解】異鄉者，國外者，異質者.

ălĭēn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*alienus*)

【同】abalieno, vendo, disjungo, avoco.

【狀】in perpetuum, plane ab aliquo.

【解】❶ 讓與產權, ❷ 離棄，排斥，憎惡, ❸ 昏迷，神經錯亂，(變質，麻木,)

【例】❶ urbs *alienata.* Sall. 陷落之城, cur vectigalia, cur a majoribus accepta *alienas*? 爲何出賣賦稅及祖先遺產？ ❷ *alienare* aliquem a se. 離棄某人. *alienare* aliquem alicui. Liv. 離間二人. *alienari.* 疏遠，仇視, *alienatus* est a Metello. Cic. 與馬太樂決裂, ❸ mentem *alienare.* Liv. 失去理智 (作用). *alienata* mente. Caes. 精神昏迷. *alienatus.* Sall. 不由自主. mente *alienari,* delirare. 瘋狂，囈語.

ălĭēn-us. *a, um.* adj. (*alius*)

【同】abhorrens, adversus, non amicus, discrepans, alienatus.

【解】屬於他人者. I. 含有他人之義. ❶ 別人的，(關係別人者). ❷ 外人者. (無連繫之人). ❸ 異邦人. (國籍不同之人).
II. 含有分離不同之義. ❶ 遠離，敵人，仇人. ❷ 互離：非常有者，離本位者，外來者，不相宜者. ❸ 致損害，無益，不利者.

【例】I. ❶ in *alienis* malis. Cic. 在論他人之災禍. suo *alienoque* marte pugnare. Liv. 照自己及他人之戰略作戰. ex *alieno* (subst. n. gen.) largiri. Cic. 施捨他人之財物. ❷ *alienus* alicui. Liv. 與某人無關. *alienissimos* defendere. Cic. 保護從未相識之人. ❸ *aliena* instituta imitari. Sall. 彷異鄉制度. *alieno* more vivere. 隨異國風俗. verbum *alienum.* 非常名詞.

II. ❶*alienum* ab aliquo (vel) ab aliqua re. Cic. 遠離某人某事. *alieno* esse animo in Caesarem. Caes. 與凱撒心意不合. ❷homo sum, humani nihil a me *alienum* puto. Ter. 我是人，凡關乎人道者，與我無不相宜. mercatura *aliena* dignitate populi Romani. Cic. 不相稱羅瑪尊嚴的貿易，(商業.) *aliena* loqui. 狂言. ❸ *alieno* tempore. Cic. 不吉利之時刻. *alieno* loco. Caes. 不利之地勢.

ālĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*ala* et *fero*)
【解】有羽翼者.

ālĭg-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*ala* et *gero*)
【解】有羽翼者.

ălĭmĕntārĭ-us. *a, um.* adj. (*alimentum*)
【同】ad alimenta pertinens.
【解】衛生者，可供食料者.
【例】lex *alimentaria.* 衛生律. **alimentarii.** (m. subst.) 國家供養者，(由國家領饍費者.) *alimentarii* pueri. Inscr. 國家供養之兒童. *alimentaria* sensatio. 消化感覺.

ălĭment-um. *i.* n. (*alo*) (ordinarie usurp. plur. *alimenta.*)
【同】nutrimentum.
【解】食品，生活必需品，(給養).
【例】fruges et cetera *alimenta.* 百穀及其他食品. *alimenta* tridui. Curt. 三日之糧. sufficere *alimentis.* Liv. 供給日用必需品，(與父母…). addidit *alimenta* rumoribus adventus Attali. Liv. 亞大利之來更增加了謠言的資料.

ălĭmōnĭ-a. *ae.* f. **ălimōnĭ-um.** *i.* n.
【解】食物，糧食.

ălĭō. adv.
【同】in alium locum, ad aliam rem, in alium usum.
【解】向他處，他方面，此外，其餘 (含有動作之意).
【例】ceteri alius *alio.* Cic. 其餘各自四散奔逃. (fig.) nusquam *alio* quam ad vos querelas detulimus. Liv. 你們以外，我們未在任何人前訴苦. (口出怨言.) sermonem *alio* tranferamus. Cic.請大家談論別的問題. hoc longe *alio* spectabat atque videri volebant. Nep. 此事所及 (發展關係) 遠出你們預料之外. *alio* responsionem derivare. 就他方面尋求答案.

ălĭŏquī. (vel) **alioquin.** adv.
【同】alias, ceteroquin.
【解】❶其他方面，(究竟，到底.) 否則. ❷此外，非然者，除非.
【例】mors Marcelli cum *alioqui* miserabilis fuit, tum quod...瑪瑟祿之死，就其他方面固然可惜，然而另外因為…*alioquin* mitis victoria fuit. Liv. 然而究竟勝利是了寬仁的，(未屠殺.) magnum delectum adhibeo, *alioquin* fallerer. 我致力精選，非然者我必要受欺騙. (錯誤).

ălĭōrsum. (vel) **ălĭovorsum.** adv.
【解】向別處，對他方面.
【例】(fig.) vereor ne *aliorsum* atque ego feci (illud) acceperit. Tert. (in aliam partem atque...)我怕他所見解的(料到的)與我所做的不同.

ălĭp-ēs. *ĕdis.* adj. (subst. m.)
【解】足有羽翼者 (飛毛腿) 迅速者.
【例】*alipes* deus. Alipes (absol.) Ov. (Mercurius.) 飛神

ălipt-es. *ae,* (vel) *is.* m.
【同】unctor.
【解】按摩 (摩擦). (傅香液與打拳或沐浴者.)
【例】*aliptae* virium et coloris rationem habent. 按塗抹香脂之目的，乃增加打拳者膂力，並美化其皮膚.

ălĭquā. adv. (*aliquis*)
【同】per aliquam partem, vel locum.
【解】過(經)某處，用(藉)某種方法.
【例】cuperet *aliqua* evolare (evadere) si posset. 假設可能，他想逃走. vereor ne uxor *aliqua* resciscat. 我怕妻子或者曉得.

ălĭquamdiū. (vel) **ălĭquandiū.** adv.
【解】片刻，曾有時，足久.
【例】Athenis *aliquamdiu* restiti. 我曾有時抵抗雅典人.

ălĭquam multi. *ae, a.* (raro).
【解】頗多，夠多.
【例】vestrum *aliquam* **multi.** Cic. 你們中頗多. post *aliquam* multum temporis. Apul. 時間頗久之後.

ălĭquandō. adv. (*aliquis*)
【同】alias, nonnunquam, interdum: quondam, aliquo tempore, tandem. X. Nunquam.
【解】❶有一日，有一次，一旦. ❷究竟 ❸不罕見，多次. ❹有時，往往.
【例】❶ illucescet *aliquando* ille dies. Cic. 將來有一天. si *aliquando.* Cic. 假設一旦. ❷ ut ille *aliquando* impudentiae suae finem faciat. Cic. 為使他終究有一天，結束自己無恥的行為. ❸*aliquando* id opus est, sed saepe obest. Cic. 固然有時需要此事，但屢次是有害的. collegi me *aliquando.* Cic. 究竟我恢復了勇氣.

ălĭquantillum. adv.
【解】極少數.

ălĭquantillus. *a, um.* adj. (dimin. *ali-*

quantulus).
【解】極少數.
【例】*aliquantillum* quod gusto... Pl. 我所嘗者即便極少.

ălĭquantispĕr. adv. (vide **parumper**)
【解】有幾時，不多時.
【例】*aliquantisper* pugnato. Quadr. 有時你當交戰.

ălĭquantō. adv.
【同】paulum.
【解】些微，略有.
【例】*aliquanto* ante diluculum profectus. 略在黎明之前起程. *aliquanto* crudelior. Nep. 略殘忍些.

ălĭquantŭlum. adv. (subst. n. dimin. *aliquantum*).
【同】paululum, paulum, nonnihil, leviter, paulisper, aliqua ex parte...aliquid.
【解】些微，略有.
【例】*aliquantulum* deflectere de itinere, de recto. 稍微離開正路.

ălĭquantum. n. (saepe ut adv.)
【同】paulum.
【解】夠多，良多，殊多，有些.
【例】*aliquantum* itineris progressi. Caes. 我已經前進不少，(相當遠). *aliquantum* commotus. Cic. 心中有些感動. *aliquanto* post (vel)ante. Cic. 好久之後，好久以前. lectis tuis litteris *aliquantum* acquievi. 讀完了你的信之後，我已放心不少.

ălĭquantus. *a*, *um.* adj.
【同】mediocris.
【解】足夠大，相當大.
【例】timor *aliquantus*, sed spes amplior. 怕情固然大，然而希望更大. *aliquantum* iter. Liv. 頗長的路.

ălĭquātĕnŭs. adv.
【解】至於某點(某程度.)
【例】aperta *aliquatenus* labra. Petr. 脣半開. *aliquatenus* dolere. Sen. 一時痛苦.

1. ălĭqu-ī. (pro aliquis) *a*, *od.* adj. pron. indef. (*aliqucd* est adj.)
【解】某一個，有一個.
【例】*aliqui* morbus. Cat. 某種病. (adj.) *aliqua*. 某女士 (subst. raro).

2. ălĭquī (antiqu. ablat. ex *aliquis*).

ălĭquid. n. ex *aliquis*.
【解】有一點.

ălĭqu-is. *a*, *od. et id.* adj. vel pron. indef. (aliquis: adj. vel pron.) (aliquid: pron.)
【同】quidam, quispiam, ullus, nonnullus, nonnemo. (plur.) aliquot, pauci. X. Nullus.
【解】❶某：有一個.【不拘那一個，(不指出)然而確有一個.】❷某：【有一個；(這一個，或那一個，(不是不拘那一個，而是某：)】❸某：有一個.【重要者大人物.】❹某：有一個【與數目名詞同用.】❺某：有一個.【說法.】❻某：有一個.【用法.】
【例】❶si modo est *aliquis*. Cic. (不拘誰) 只要有一個. est *aliqua* mea pars virilis. Cic. (不拘如何小)確有我的一份. in *aliquo* judicio. Cic. 在某一訴訟中. exime *aliquem* diem ex mense. 一月中除去不拘那一天. ❷non alio *aliquo*, sed eo ipso crimine. Cic. 不是爲不拘那種罪，而正是爲這一件重罪. (大錯.) confugere ad unum *aliquem* virtute praestantem. 逃到某一個勇敢出衆的人前去. ❸sine *aliquo* quaestu. Cic. 無若何重大利益. cum *aliquid* calamitatis esset acceptum. Caes. 幾時經驗過某種重大的失敗. ❹*aliquos* viginti dies. 經過二十天左右. (二十多天). ❺dicet *aliquis*. Cic. 將有人說. quaeret *aliquis*. Cic. 要有人問. ❻*aliquid* posse. Cic. 有些能幹. (價値). ego quoque *aliquid* sum. Cic. 我也是點甚麽，(人物). *aliquid* (adv.) differre. Cic. 有些差別. *aliquid* obesse. Cic. 有些錯誤成見.

ălĭquō. adv.
【同】in aliquem locum.
【解】到某處，向某方面. (含有動作之意.)
【例】*aliquo* concedere. Cic. 退(隱)到某處. *aliquo* profugit militatum. 逃到某處，爲避免軍役.

ălĭquŏt. indecl. adj. vel subst.
【解】有若干，有些，有幾多.
【例】*aliquot* anni. Cic. 有若干年. *aliquot* ex veteribus. Cic. 古人中有幾個.

ălĭquŏtĭes. (vel) **ălĭquŏtĭens.** adv.
【解】有幾次.
【例】hanc causam *aliquoties* apud te egi; (semel atque iterum egi.) 在你跟前，有幾次我辯護了這案件.

ălĭtĕr. adv.
【同】secus alio modo, non eodem modo, non perinde, alia ratione, multo secus.
【解】❶別樣. ❷否則，除非.
【例】❶*aliter* ac (atque) jusserat. Cic. 與其所命者不同. *aliter* ac (atque) superioribus annis. Caes. 與往年不同. non *aliter* quam... Cic. 無別樣，就是... non *aliter* nisi... 不能按別的樣，除非... *aliter* cum tyranno, *aliter* cum amico vivitur. Cic. 同暴君或同朋友，往來方式迥乎不同. *alite*

cum aliis loqui. Cic. 與人講話方式不同. longe *aliter* est. Cic. 大有分別. ❷ *aliter* amicitiae stabiles esse non possunt. 否則友誼不能持久. jus aequale sit, oportet, *aliter* jus non esset. 法律當是公平的，不然則不能稱爲法律.

ălĭt-us. *a, um.* part. v. *alo.*
【解】養活，營養者.

ălĭŭbi. adv.
【解】在別處.
【例】nusquam *aliubi*...Plin. 無他處.

āli-um. *i.* n. (vel **allium**)
【解】蒜.

ălĭundĕ. adv.
【同】ex alio loco, ex alia re.
【解】❶ 從他處. ❷ (fig.) 由他人. 由他事.
【例】❶ *aliunde* aliquid arcessere. Cic. 從他處，運來某貨. *aliunde* hoc descripsisti. 你從他處抄錄. non poteras scire *aliunde*. 由他方你不能知道. ❷ *aliunde*; ab (ex) alio; ab (ex) alia re. 由他人，他方，他事. agitari *aliunde*. Cic. 被動. (受震動). non *aliunde* pendere. Cic. 不屬於 (其他) 事物. gigni *aliunde*. Cic. 由他物傳生.

ălĭ-us. *a, ud.* (genit. *alius* et ordinarie *alterius*; dat. =*alii.*)
【同】non idem, reliquus, alter, diversus.
【形】(*alius*=unus ex pluribus.) (許多中之一). (*alter* =unus ex duobus.) (二中之一).
【解】別的，別一個，他人.
【例】I. (普通用法). a) *alius* ac (atque) alius et...Cic. 與某…不同. b) nihil *aliud* nisi...Cic. 無他 (沒有別的) 除非...但... nihil *aliud* quam...Cic. 無他(沒有別的)除非...但... c) *alius*...*alius*...plerique. Caes. 這一個，那一個，大多數. d) *alii aliam* in partem ferebantur. Caes. 彼此(不同)各執一端.
II. (表示分別) homines *alii* facti sunt. Cic. 前後如出兩人. *aliud* est gaudere, *aliud* non dolere. Cic. 喜樂與不感覺痛苦，二者不同. *alias* res agere. Cic. 分心走意.
【附】*aliud* ex alio peccat. 罪上加罪. me quotidie *aliud* ex *alio* impedit. 每天我因有事阻碍. res eadem *aliis* atque *aliis* effertur verbis. 講述一事，說法不同. ex *alio alia* nexa sunt. 互相連結. *alia* solis lux est, et lychnorum. 日光與燈光不同. *aliud* mihi repondes ac rogo. 你答非所問. *alium* me esse censes, atque olim fui. 你以爲我今昔不同. nihil *aliud* ago, nisi ut cives mei salvi sint. 我之所爲非他，但求我國人之安全. quae est *alia* poena, praeter mortem.? 死刑之外尙有何刑？

ălĭusmŏdi. adv.
【解】別樣.

ălĭ-usvis. *avis, udvis.* adj.
【解】任何人，任何事物.

allā-bor. *bĕris, psus sum, bi.* v. dep. intr. v. *adlabor.*
【解】滑下.

allăbōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr et. intr. vide **adlaboro.**
【解】加增勞力.

allaev-o. (vel) **adlēvo.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】磨平.

allambo. *ĭs, ĕre,* v. tr.
【解】周轉，舐.

allectātĭ-o. *ōnis.* f. vide **adlectātĭo.**
【解】哄嬰兒歌曲.

allectĭ-o. *ōnis.* f. vide **adlectĭo.**
【解】選擇，招募.

1. Allectō. (vel) **alectō.** indecl. nom. propr. unius ex Furiis.
【解】地獄三女鬼之一.

2. allect-o. (vel) **adlecto.** *as, avi, atum, are.* v. tr. v. *adlecto.*
【解】勾引，引誘，招請.

allect-us. *a, um,* part. v. *allego* et *allicio.* vide **adlectus.**
【解】加入，列入，誘引者.

1. allēgāt-us. *a, um,* part. v. *allego.*
【解】遣發者. (遣配).

2. allēgăt-us. *us.* m.
【解】遣發.

1. allēgo. (vel) **adlego.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】差遣.

2. allĕ-go. (vel) **adlego.** *gĭs, gi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】選擇，收入.

allēgŏrĭ-a. *ae.* f.
【解】譬喻，寓言.
【例】multae *allegoriae* obscurant et enervant orationem. 許多譬喻蒙蔽且削弱了演講的能力.

allēgŏrĭce. adv.
【解】寓言式.

allēluīa. indecl. (hebraice)
【解】請讚主. (歡呼上主).

allĕvāment-um. *i.* n. vide **adlĕvāmentum.**
【解】輕減，安慰.

allĕvātĭ-o. *ōnis.* f. vide **adlĕvātio.**

【解】舉起，提起.
allĕvāt-us. *a, um.* part. v. *allevo.* vide **adlĕvātus.**
【解】舉起者.
allēvi-o. *ās, āre.* v. tr. vide **adlēvĭo.**
【解】輕減，撫慰.
allĕv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】舉起，安慰.
Allĭ-a. *ae.* f. nom. propr. flum.
【解】河名：在撒比尼 (Sablini) 地區內. A. C. 390. 在此地羅瑪人曾被裴利人 (Galli) 戰敗.
all-ĭcio. *icis, exi, ectum, ĭcĕre.* v. tr. vide **adlĭcio.**
【解】引誘，賄買.
allī-do. *dis, si, sum, dĕre.* v. tr. vide **adlīdo.**
【解】觝撞.
alligāti-o. *ōnis.* f. vide **adligātio.**
【解】綑縛.
alligāt-or. *ōris.* m. vide **adligātor.**
【解】綁縛者.
alligāt-us. *a, um.* part. v. *alligo.* vide **adligātus.**
【解】被綁縛者.
all-ĭno. *inis, ēvi, ĭtum, inĕre.* v. tr.
【解】塗抹.
allīs-us. *a, um.* part. v. *allido.* vide **adlīsus.**
allĭ-um. *i,* n.
【解】蒜.
【例】fessis messoribus *allium* medetur. 收割人既已疲倦，用蒜可療愈.
Allŏbrŏg-es. *um.* m. nom. propr. hom. (popul.)
【解】Narbo 城 (古法地) 之人民名.
allŏcūti-o. *ōnis.* f.
【解】面談，面諭，訓話，訓詞.
allŏcūt-us. *a, um.* part. v. *alloquor.* vide **adlŏquor.**
【解】面談，面諭者.
allŏquĭum. *i.* n.
【解】交談，面諭.
allŏ-quor. *quĕris, cūtus sum, qui.* v. intr. vide **adlŏquor.**
【解】面談，面諭，交談.
allŭbesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. vide **adlubesco.**
【解】喜悅.
allŭ-cĕo. *cēs, xi, cēre.* v. intr. vide **adlŭcĕo.**
【解】照耀，反映.
allŭcĭnāti-o. *onis.* f. vide **hallŭcinatio.** et **alŭcĭnātio.**
【解】自欺，昏迷，迷矇.
allūcĭt-a. *ae.* f. (vel **allucita**)
【解】蚊蚋.
allū-do. *dis, si, sum, dĕre.* v. intr. vel tr.
【解】戲弄，暗指.
allŭ-o. *ĭs, i, ĕre.* v. tr. vide **adlŭo.**
【解】洗滌.
allūsi-o. *ōnis.* f. vide **adlūsĭo.**
【解】玩弄，戲謔.
allŭvĭ-es. *ēi.* f. vide **adluvies.**
【解】氾濫.
allŭvĭ-o. *ōnis.* f. vide **adlŭvĭo.**
【解】淹淤.
1. **alm-us.** *a, um.* adj. (*alo*)-*issimus.*
【解】養人，多營養料者.
【例】*almus* sol. Hor. 滋養衆生之太陽. *alma* fides. Enn. 維持衣食之信用.
2. **alm-us.** *a, um.* adj.
【同】sanctus, augustus.
【解】神聖，尊嚴者.
【例】*alma* domus. 尊高之室.
aln-us. *i.* f.
【解】❶ 榛樹 (赤楊樹) ❷榛木器皿 (另外船).
ăl-o. *ĭs, ŭi, itum,* (vel) *tum, ĕre.* v. tr.
【同】educo, nutrio. pasco. (N.B. nutrire parvulos, alere adultos.)
【狀】copiosius.
【解】❶ 養活，養育，保養. ❷ (fig) 發展，增強. ❸ 自養. (reflex. passiv.)
【例】❶ exercitum, canes, *alere.* 維持軍隊生活，養狗. *alere* capillum. 蓄髮. cum agellus eum non satis *aleret.* Cic. 因地小不足維持其生活. omnem pueritiam Arpini *altus.* Sall. 整個幼年時代在亞而皮受教養. ❷ (fig.) eorum furor *alitur* impunitate. Cic. 因未受懲罰，而他們狂妄益甚. spes *alit* agricolas. 希望加强農人之工作. ❸ lacte *ali.* Cic. 靠奶生活. hominis mens discendo *alitur.* Cic. 人之智力因學習而發展. discendi assiduitate, verborum copia *alitur* et crescit. 言詞之豐富，因學習之勤頣，而得以保持並發展.
ălŏ-e. *ēs.* f.
【解】蘆薈，沉香木. (龍舌蘭. al. americ.)
ălŏgĭ-a. *ae.* f.
【解】糊言，妄行.
【註】**alogicus** 非論理者.
alŏpĕcĭ-a. *ae.* f.
【解】脫落鬚髮病.
ălŏs-a. *ae.* f.
【解】鰣魚.
Alp-es. *ium.* f. nom propr. mont.
【解】山名：亞而白山.
alpha. indecl.
【解】希臘字母首字.

alphăbēt-um. *i.* n.
【解】西文字母表.
Alpĭc-us. (vel) **alpīnus.** *a, um.* adj.
【解】Alpes 山者.
alsĭ-ŭs. *a, um.* adj.
【同】frigidus.
【解】更風凉.
altān-us ventus. *i.*
【解】海風.
alt-ar. (vel) **alt-āre.** *āris.* n. (*altus*) (ordin. in plur. *altaria.*)
【同】ara.
【形】religiosum.
【解】祭壇.(獻犧牲者).
【例】*altaria* religiosissima diis struere. 與諸神建造極尊嚴之祭壇. ab *altaribus* abstrahere. 强迫離開祭壇. *altare* portatile. (vulg.)可移動祭壇(聖石). *altare* temporarium, mobile. 臨時(可移動)祭壇(聖石).
altē. adv. (*altus*). *altius, altissime.*
【同】sublime.
【解】❶在上,在高處,從高處. ❷深處. ❸遠處.
【例】❶ *alte* extollere manum. 舉手. *alte* spectare. Cic. 翹首瞻望. *alte* cadere. 從高處跌下. ❷ sulcus *altius* impressus. Cic. 過深之犁溝. ❸ rem *alte* repetere. Cic. 自遠處索取某物.
alt-ĕr. *ĕra ĕrum.* (gen. *alterīus.* dat. *alteri.*) adj.
【解】❶二中之一. ❷他人,別人.
【例】❶ *alter,* ambove. Cic. 二中一人,或兩人. claudus *altero* pede. Nep. (一足)跛者. quod est ex tribus oratoris officiis *alterum.* Cic. 此乃演說家三種職務中之第二項. *alter* Themistocles. Cic. 可稱代米斯道第二. tua *altera* patria. Cic. 你的第二家鄉. ad te tanquam ad *alterum* me proficiscor. 到你臺前,宛如到第二個我一樣. *alterum* tantum. Cic. 第二次同樣如此. numero tantum *alterum* adjecit. Liv. 數目加倍. *alter*... *alter*... 這一個,那一個,(第一個,第二個). *alter* adjutus ab *altero.* 互相輔助. *alteri, alteri*... 這些人,...那些人. unus aut *alter,* unus *alterve.* Cic. 一人,或二人. unus et *alter.* Cic. 一個又一個. *alter alterius* judicium reprehendit. Cic. 二人互相(批評)責難. ❷ qui nihil *alterius* causa facit. Cic. 毫不爲人工作之人.(一毛不拔者).
altĕrāt-us. *a, um.* part. v. *altero.*
【解】更換,差別者.
altercātĭ-o. *ōnis,* f. (*altercor*)
【同】jurgium, lis, contentio, concertatio, discertatio, forensis dimicatio.
【形】magna, inutilis.
【解】❶辯論,爭辯. ❷在法庭律師互詰,爭論.
【例】*altercationem* cum altero quaerere. 尋機會與人爭辯. habere *altercationem* maximis clamoribus. 大聲爭吵. dies multi *altercationibus* consumpti. 爭辯許多日. fregi illum *altercatione.* 我藉辯論折服了他.
altercāt-or. *ōris.* m.
【解】爭辯者,爭吵者.
alterc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*alter*)
【同】rixor, litigo, contendo.
【解】❶爭論,口角,爭吵. ❷在法庭爭辯,互詰.
【例】❶ *altercari* cum aliquo. Caes. 同人爭辯. *altercatus* sum graviter cum (aliquo) adversario. 我曾很激烈的與對方辯論. ❷ cum Vatinio *altercari* incipit. 他開始同瓦底尼爭辯. in *altercando* invenit parem neminem. Cic. (在)論爭辯(上)無人可同他比擬.
altern-ans. *antis.* part. v. *alterno.*
【解】輪流,更迭者.
【例】*alternans* aqua. Prosp. 漲落之水. *alternans* se. Prud. 猶豫不定.
alternāt-us. *a, um.* part. v. *alterno.*
【解】輪班,互相代替.
【例】*alternata* vestigia. Sil. 踟蹰,蹣跚,躊躇.
alternātim. (vel) **alterne.** adv.
【解】輪流,更替.
alternātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】輪轉,輪流.
【例】incertis *alternationibus.* Petr. 朝三暮四.
alternis. adv. (abl. plur. ex *alternus*)
【解】輪流,更迭.
【例】*alternis*...*alternis*... 時而...時而...
altern-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*alter*)
【解】❶更迭,輪班. ❷輪流,輪轉.
【例】❶ miscenda ista et *alternanda* sunt. Sen. 必須混合並更迭. ❷ arborum fertilitas fere *alternat.* Pl. 果樹產量每年多少不同.
altern-us. *a, um,* adj.
【同】quod vicissim fit, aut vicissitudinem habet.
【解】❶輪班,輪流,輪轉,更迭. ❷有關於此,有關於彼,屬於此,屬於彼.

【例】❶ amant *alterna* Camenae. Virg. 詩神喜愛交錯的田園. ❷ rejectio judicum *alternorum*. Cic. 双方各自拒絕（對方選擇之）法官. in hoc *alterno* pavore. Liv. 双方感覺恐慌.

【附】**altĕrŭismus.** *i.* m.

【解】利他主義，利人主義，利他說.

altĕrŭt-ĕr. *ra, rum.* (gen. *alterutrīus*; dat. *alterutri*)

【同】a duobus alter.

【解】二中或此或彼.

【例】si in *alterutro* sit peccandum, malim videri nimis timidus, quam parum prudens. 兩種過錯不能避免時，我寧願使人認我過於怛慊，比認我智謀不足. *alterutrum* tibi eligendum est. 你當選擇二中之一.

altĕrŭt-erque. *raque, rumque.* pron.

【解】二者皆.

altĭcinct-us. *a. um.* (*alte cinctus*)

【解】束裝，（揭起衣服）. 活潑，迅速，勤敏者.

altĭl-ĭs. *is, e.* adj. (*alo*)

【解】❶ 肥壯者. ❷ 多滋養料者. ❸ 肥美家禽. (**altilis.** f. subst.)

【例】*altilis* bos. Plin. 肥牛.

altĭsŏn-us. *a, um.* adj.

【解】高聲者.

altĭtŏn-ans. *antis.* adj. (*alte tono*)

【解】雷聲震天.

altĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*altus*)

【同】celsitas, excelsitas.

【形】infinita, miranda. concava.

【解】❶ 高. (fig.) 心志高尙. ❷ 深.

【例】❶ murum in *altitudinem* pedum sedecim perducit. Caes. 築一堵高十六尺的墻垣. tantae *altitudinis* machinationes. Caes. 如此高大之機械. *altitudo* animi. Cic. 心志高尙. *altitudo* orationis. 演講高尙. ❷ *altitudo* fluminis. Caes. 河的深度. *altitudo* maris. Caes. 海的深度. scrobes tres in *altitudinem* pedes fodiebantur. Caes. 挖一深三尺之壕.

altĭuscŭl-us. *a, um.* adj.

【解】略高.

altĭvŏl-ans. *antis.* (vel) **altĭvŏl-us.** *a, um.* (*alte volo*)

【解】高飛者.

alt-ŏr. *ōris.* m. (*alo*)

【同】educator.

【解】蓄養，養育者.

【例】omnium rerum *altor* Deus. 養育一切的天主.

altrinsĕcŭs. adv.

【同】e regione, ex altera parte.

【解】從別的方面.

【例】assiste *altrinsecus.* 由他方輔助.

altr-ix. *īcis.* f. (*altor*)

【解】養母，褓母.

【例】terra *altrix.* 地爲（衆生）養母.

altrorsus. (vel) **altroversum.** adv.

【解】別的一邊，別的方面.

alt-um. *i.* n. (*altus*)

【解】穹窿，天空，海中.

【例】tempestate in *alto* jactantur nautae. 船員因風浪而漂流海上. ex *alto* emergere. 由（海）深處浮起.

1. **alt-us.** *a, um.* part. v. *alo.*

【解】被養活者.

2. **alt-us.** *a, um.* adj

【同】sublimis, excelsus, erectus, editus, excitatus.

【解】❶ 高的. ❷ 深的. ❸ 遼遠者.

【例】❶ ex *altissimo* muro. Cic. 從極高的墻上. aggerem *altum* pedes octoginta extruxerunt. Caes. 他們建築了高八十尺的高臺. *altus* gradus dignitatis. Cic. 高級官員. *altus* Apollo. Virg. 亞波羅大神. (*altum* vel *alta* substantive sumpt.) *altum* petere. Virg. 騰空. nimis *alta* semper cupiebat. Sall. 常心高妄想. ❷ fossae quinos pedes *altae*. Caes. 五尺深的壕溝. *altissimis* defixus radicibus. Cic. 札根很深. *altum* vulnus. Virg. 傷口很深. (fig.) *altior* cupida. Tac. 更深望. (substantiv.) in *alto* omnium vitiorum sum. Sen. 我在罪惡的深淵中. ❸ ex *alto* rem repetere. Cic. 自遠地索取某物. (subst.) naves in *altum* provectae. Caes. 駕船入汪洋. in *alto* jactari. Cic. 顚簸海上.

ālūcĭnāti-o. *ōnis,* f. (**hallucinatio**)

【解】昏迷，幻覺，自欺，惝惘迷雜.

ālūcĭn-or. (**hallūcĭnor**). *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.

【解】昏迷，幻覺.

ālūcĭt-a. *ae.* f. (**allucita, hallucita**)

【解】蠓蚋.

ălŭm-en. *inis.* n.

【解】白礬.

ălumn-us. ❶ *a, um.* adj. (*alo almus*) ❷ **alumnus,** *i.* m. **alumna,** *ae.* f.

【同】qui alit, quique alitur, discipulus.

【解】受教養者，兒童，學生.

【例】Platonis, Platonicae disciplinae *alumnus.* 受布拉道教育的學生. *alumnus* disciplinae meae. Cic. 我教授的學生.

ălūt-a. *ae.* f.
【同】pellis mollior.
【解】軟皮，熟皮，(已硝皮革)(皮鞋，皮夾，皮袋).
alvārĭ-um. (vel) **alvĕārium.** *i.* n. (*alvus*)
alveār-e. *is.* n. (*alvearium*)
alvĕārium. *i.* n.
【解】蜂窠.
【例】apes in *alvearium* concesserant. 蜜蜂退入蜂窠.
alvĕāt-us. *a, um.* (*alveus*)
【解】蜂窠式雕刻.
alvĕŏl-us. *i.* m. (dimin. *alvei*)
【同】tabula in qua tesseris aut talis luditur.
【解】❶ 小瓶，小桶，小土筐. ❷ 棋盤，遊戲桌. ❸ 小河漕.
【例】*alveolum* poscere. 要求棋盤.
alvĕ-us. *i.* m. (*alvus*)
【同】vas amplum, quo in balneis utebantur.
【解】❶ 空凹. ❷ 桶，槽，櫪. ❸ 船身吃水處. ❹ 遊藝桌. ❺ 浴盆. ❻ 河槽. ❼ 蜂窠.
【例】in *alveum* descendere. 降至凹處.
alv-us. *i.* f.
【同】venter, intestina, uterus,
【形】multiplex, tortuosa.
【解】❶ 肚腹，臟腑. ❷ 胃. ❸ 蜂窠. ❹ 船身吃水處.
【例】❶ *alvum* ciere, medicamentis citare, movere. 服瀉肚藥. *alvum* laxare, solvere, purgare, dejicere. 入厠，(便溺)告便. *alvum* mollire, bonam facere. 便溺. *alvum* fluentem sistere, tardare. 止瀉肚. astricta *alvo* esse. 腸結，便泌不通. ire ad requisita naturae. 告便(入厠). ire, quo saturi solent. 告便(入厠). naturae parere. 告便(入厠). ventris causa de medio abire. 告便(入厠). ad necessaria secedere. 告便(入厠). ad reddenda ciborum onera se subducere. 告便(入厠).
ămābĭl-is. *is, e.* adj. (*amo*). *amabilior, amabilissimus.*
【同】amore dignus, suavis, omnibus jucundus.
【解】可愛，堪愛的.
【例】virtute nihil *amabilius,* (dignus qui diligatur). 沒有比聖德更是可愛的.
ămābĭlĭt-as. *ātis.* f.
【解】可愛性，和藹.
【例】*amabilitati* animum adjicere. Plaut. 專心求人愛.
ămābĭlĭtĕr. adv. *amabilius*
【同】animo amico, suaviter, humaniter.
【解】藹然，和氣，可嘉.
ămābo. (ut adv. ex futur. v. *amo*)
【同】si me amas, rogantis est.
【解】請原諒(對不住). 請嘉納，借光，勞駕，費心.
【例】exspecta, *amabo,* dum te conveniam. 請原諒，等我會晤你. *amabo* te, incumba in eam rem. 請費心，辦理此事.
āmandātĭ-o. *ōnis.* f. (*amando*)
【同】relegatio, rejectio.
【解】斥逐，流放，徒刑，遣配：放逐.
【例】an haec rustica vita relegatio, an *amandatio* appellatur? 這種鄉野生活，可稱爲遣配放逐嗎？
āmandāt-us. *a, um.* part. v. *amando.*
【解】被斥逐.
āmand-o. āmend-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*a* et *mando*)
【同】ablego, relego, removeo. dimitto, mitto.
【解】充軍，流徙，放逐，遣配.
【例】*amandato* Catone. 賈道被放逐.
ămand-us. *a, um.* part (adj. verb.) v. *amo.*
【解】當愛，可愛的.
ăm-ans. *antis.* part. v. *amo.* (*amansior, tissimus.*)
【同】observans, studiosus, fautor, benevolus.
【解】愛好，喜愛，親愛者.
【例】*amans* patriae. (genit.) Cic. 愛國者. tui *amantior.* Cic. 更親愛你者. *amantissimus* otii. Cic. 極貪戀空閒者. *amantissimum* consilium. Cic. 極富情感的勸告. nemo me tui *amantior.* 無人比我更愛你. *amantia* verba. 多情語.
ămanter. adv. (*amantius amantissime.*)
【同】peramanter, studiose, prolixe.
【解】友善，和愛，多情貌.
【例】valde hoc velim, *amanter,* diligenterque conficias. 我敦請你，友善而勤敏的完成我所渴望的事. *amantissime* vivere cum aliquo. 與人過從甚密.
ămănŭens-is. *is.* m. (*a manu*)
【解】秘書，書記.
ămārăcin-us. *a, um* adj. (**amaracus,** *i.* m. vel **amaracus,** *i.* n.)
【解】屬香草者.
ămārăc-um. (vel) **ămārăcus.** *i.* n. vel m.
【解】香草名.
ămărant-us. *i.* m.
【解】鷄冠花，絳草.
ămārē. adv. (*amarissime*)

【解】苦味，傷心，苦不堪言.
【例】*amare* flere. Hier. 痛哭悲㗻.
ămāresc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*amarus*)
【解】發苦味.
ămārit-as. *ātis.* f.
【解】酸苦.
ămārĭti-es. *ēi.* f.
【解】酸苦，愁苦.
ămārĭtūd-o. *ĭnis.* f.
【解】酸苦，辛辣，愁苦，憤懣.
【例】*amaritudo* vocis. Quint. 聲調悲慘.
ămār-ŏr. *ōris.* m. (*amarus*)
【解】酸苦，愁苦.
ămārŭlent-us. *a, um.* adj.
【解】深痛者.
【例】*amarulenta* dicacitas. Macr. 刺人的嘲笑.
ămār-us. *a, um.* adj. (*amarior, -rissimus*)
【同】sapore praeditus dulci adverso.
【解】❶ 酸苦，哀痛，憤懣. ❷ (fig) a) 困難，憂傷. b) 艱澀，諷刺(嘲笑). c) 乖僻，易怒.
【例】❶ sensus indicat dulce et *amarum.* 官能感覺甘苦. ❷ a) *amarissimae* leges necessitatis. V. Max. 被迫而難守的法律. b) *amarus*: calamitosus, insuavis. 有災禍，無興趣的. c) (morosus) *amariorem* me et stomachantem omnia senectus facit. 老年使吾更易怒，對於一切感覺厭倦.
amāsĭ-us. *a. um* adj.
【同】amator.
【解】情人.
1. Amāt-a. *ae.* f. nom. propr. mul.
【解】人名：拉帝諾(Latinus) 之妻名.
2. ămat-a. *ae,* f. (part. pass. v. *amo* subst. sumpt.)
【解】女情人.
Amathūsi-a. *ae.* f. =Venus
【解】(金星，愛情之神)
ămāt-or. *ōris.* m. (*amo*)
【同】amicus, cultor.
【形】acer, antiquissimus, communis.
【解】愛好者，喜好，愛慕者，有情人，(戀愛者).
【例】a) (in bono sens.) sapientiae me *amatorem* profiteor. 我公認我是愛好智慧者. Ciceronis *amatores.* 喜好西塞祿作品的人. b) (in sensu pejorativo) an tu *amatorem,* non adulterum dices? 你說是戀愛，不是私通嗎？ *amatores* puerorum. 溺愛幼童者.
ămātōrĭē. adv.
【同】amatorum more.
【解】多情，私愛，富情感.
【例】*amatorie* scripta, dicta. 富情感的(講戀愛的) 作品，言論.
ămātōrĭ-us. *a, um.* (*amator*)
【同】quod ad amorem pertinet, vel allicit.
【解】屬於情感者，激發愛情者，戀愛者.
【例】*amatorius* sermo. 富情感的言論. *amatorium* carmen. 戀歌. [**amatorium.** *i.* n. 春藥…]
ămātr-ix. *īcis.* f.
【解】情女，戀女.
ămāt-us. *a, um.* part. v. *amo.* (*amantissimus*)
【解】見愛的，愛者.
ambact-us. *i.* m. (t. celtic.)
【解】奴隸.
ambact-us. *a, um.* adj.
【解】僕人者，奴隸者.
ambāg-ēs. (*is.* raro) *um.* f.) (*amb ago*)
【同】circuitio, anfractus, diverticula, inflexiones.
【解】❶ 彎曲，蜿蜒. ❷ 曖昧，多義謎語.
【例】❶ per *ambages.* Liv. 謎語式，彎曲的. *ambages* fidei fallendae exquirere. 探索迷人的謎語.
amb-ēdo. *ĕdis, ēdi, ēsum, ĕdĕre.* v. tr.
【解】侵食，蠶食，週轉，嚙食.
ambēs-us. *a, um.* part. v. *ambedo.*
【解】被侵食者.
Ambiān-i. *ōrum.* m. nom. propr. hom. (popul.)
【解】民族名：在比利時地. (Belgique)
Ambĭbārĭ-i. *orum.* m. nom. propr. hom. (pop.)
【解】亞而毛(Armorique) 之民族名.
ambĭend-us. *a, um.* part (adj. verb.) v. *ambio.*
【解】週行，圍繞者.
ambĭ-ens. *entis.* part. v. *ambio.*
【解】週行者.
ambĭfārĭām. adv.
【解】兩樣.
ambĭfārĭ-us. *a, um.* adj. (*ambi fari*)
【解】兩可，兩義，兩屬於…
ambĭg-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. vel. tr. (*amb ago*)
【同】dubito, in controversiam voco, adduco, discepto, in dubium traho, revoco.
【解】❶ a) (intr.) 討論，辯論，爭論. b) (tr. tant. in passiv.) 討論資料. ❷ (intr.) 在討論，爭吵，猶豫時.
【例】❶ a) qui *ambigunt.* Cic. 討論者. illud ipsum de quo ambigebatur. Cic. 當時爭論之點. b) quod *ambigitur.* Cic. 討論之問題. id unum non *ambigitur,*

consulatum gessisse. Liv. 有一件未爭論之事，就是他做過(總統)行政官. in eis causis quae propter scriptum *ambiguntur*. Cic. 在這種對於文件爭論的案件上. ❷ *ambigere* de aliqua re. Col. 對某事爭論. *ambigunt* cognati cum herede. Cic. 親族同繼承人爭論. hoc inter nos *ambigitur*. 在我們之間，爭論此問題.

ambĭgŭē. adv. (*ambiguus*)
【同】dubie.
【解】猶豫不決，意義不定，瞭解不清.
【例】pugnabatur *ambigue*. Tac. 勝敗不分. *ambigue* dicta, scripta, sunt explicanda. 晦暗的詞句文字必須講解.

ambĭgŭit-as. *ātis.* f.
【同】anceps, dubia, incerta, multiplex verborum potestas; verba media et suspensa; quae in duas vel plures sententias trahi possunt.
【解】歧意語，双關語，曖昧語，多義，汎義，歧混語.
【例】ominum *ambiguitas* in multos errores inducit. 因歧意語而發生許多錯誤. *ambiguitatem* solvere. Quint. 解釋双關語(晦暗語).

ambĭgŭ-us. *a, um.* adj. (*ambigo*)
【同】anceps, dubius, incertus, obscurus, multiplex, perplexus. X. Perspicuus.
【解】❶疑貳，猶豫不定，游移，(在二者之中). ❷不能預定，不顯豁者. ❸歧義，多義，不一致者. ❹不穩妥者.
【例】❶ *ambigui* lupi. Ov. 是人是狼不定(裝狼之巫). per *ambiguum* favorem. Liv. 因寵眷不定(寵此寵彼不定). ❷ victoria *ambigua*. Liv. 勝負不能預測. praemia in *ambiguo*. Tac. 報酬不定. ❸ *ambiguum* nomen. Cic. 双關(字句)名詞. *ambigua* fides. Liv. 信用靠不住. ❹ *ambiguae* maris viae. Ov. 航路不穩妥. *ambiguae* voces. Virg. 無稽謠言.

Ambĭliāt-i. *ōrum.* m. nom. propr. hom. (pop.)
【解】民族名在 Belg.

amb-ĭo. *īs, ĭi,* et *īvi, ĭtum, īre.* v. tr. (*ambi* et *eo*)
【同】circumeo, vel penso.
【狀】valde, vicatim.
【解】❶週行. ❷圍繞. ❸包圍某人，(爲要求，誘引某人…另外在競選時).
【例】❶ curru vectus *ambibat* Siculae fundamina terrae. Ov. 乘車環行西細利全境. lunae cursus terram proxime *ambit*. 月亮繞地而行. ❷Tiberis amnis urbem *ambit*. Varr. 第伯利河圍繞全城. ❸ *ambiuntur*, rogantur, Cic. 人包圍他，要求他. o diva. te pauper *ambit* prece ruris colonus. Hor. 女神仙呀，鄉間貧農懇求你.

ambĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*ambio*)
【同】ambitus, studium, cupiditasque honorum.
【形】levis, miserrima, nimia, perniciosa, popularis, summa.
【解】❶奔走貪緣. (計劃，策略) N. B. - canditatus: 以合法方式爭取選票. ambitious: 以不合法方式爭榮位. ❷虛榮心貪高位. (企圖收取民人，貪求如意的便利). ❸排場，豪華，奢靡.
【例】❶ *ambitio* et forensis labor. Cic. 貪圖功名，(圖步青雲路) 及官署工作. ❷ me *ambitio* quaedam ad honorum studium duxit. Cic. 虛榮心促使我貪求爵位. ❸ funerum nulla *ambitio*. Tac. 殯儀簡約. (不尚排場).

ambĭtĭōsē. adv.
【同】cum ambitione.
【解】❶採用競選者及謀事者方式. ❷貪圖悅人及自己方便. ❸虛榮心，奢望，奢侈.
【例】❶ *ambitiosissime* provinciam petere. Quint. 利用各種手段索取行省. ❷ orationem non *ambitiose* corrigere. Cic. 改正演詞頗不滿意. ❸ insignes amicitias *ambitiose* colere.. Tac. 因慕虛榮結交權貴.

ambĭtĭōs-us. *a, um.* adj.
【同】ambitione plenus, honorum cupidus.
【解】貪慕尊榮爵位，企圖博人歡心，營求各人私利.
【例】*ambitiosus* imperator. Cic. 圖博得民衆同情心的統帥. *ambitiosus* in aliquem. Cic. 圖使某人滿意. plerique *ambitiosa* morte inclaruerunt. Tac. 許多人因炫耀之死而著名. *ambitiosa* ornamenta. Hor. 奢侈的裝飾品. *ambitiosus* amnis. Solin. 紆廻之河.

1. **ambĭt-us.** *a, um.* part. v. *ambio.*
【解】環繞，圖謀.

2. **ambĭt-ūs.** *ūs.* m. (*amb eo*)
【同】conversio, circuitus, orbis, ambitio, ambitionis crimen.
【形】contractus et brevis, et vehemens verborum, immanis, infinitus, perfectus, completusque verborum, argutus et circumscriptus verborum.
【解】❶週行，週圍，迂迴. ❷貪高位，慕虛榮.
【例】❶ *ambitus* litorum. Liv. 迂迴的海岸. *ambitus* domus. 房舍周圍. rotundi stellarum *ambitus*. 星之周圍. ❷ex *ambitus*,

(vel) lex de *ambitūs*. Cic. 論陰謀竊取官位法. damnatus est *ambitu*. Cic. 因陰謀竊取(賄買)官職被懲. de *ambitu* postulatus. Cic. 論賄買選票. *ambitu* absolutus. Cic. 被釋賄買官職罪.

amb-ō. *ōnis.* m.
【解】詠經臺.

amb-ō. *ae, ō.* adj.
【解】二者皆：二者同時，二者一齊.
【例】Eteocles et Polynices *ambo* perierunt. 愛道可來及包里尼，死在一齊. Romulus et Africanus uterque triumphaverunt. (non dicitur *ambo*.) 羅木祿及亞斐利加皆獲得凱旋之榮，(並非同時亦非一齊). ad exemplum *amborum*. Ter. 爲兩人模範.

Ambrăci-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在 Epire.

ambrŏsi-a. *ae.* f.
【解】仙丹，(仙食) 司傅油女.

ambrŏsi-us. (-sēus) ❶ *a, um.* adj.
【解】甘飴如仙食，含有仙食之馥香者.
❷ *i.* m. 人名：S. Ambrosius. 聖人.

ambūbāi-ae. *ārum.* f.
【解】吹笛女.

ambŭlācr-um. *i.* n. (*ambulo*)
【同】locus in aedibus ad deambulandum accommodatus.
【解】遊廊，散步場，宅前園林.

ambŭlātil-is. *is, e.* adj.
【解】可來園散步者.

ambŭlāti-o. *onis.* f. (*ambulo*)
【狀】aurea, meridiana, inferior, pomeridiana, compitalitia.
【解】散步，散步場.
【例】constituimus inter nos, ut *ambulationem* ruri conficeremus. 我們約定同去郊外散步. nostram *ambulationem*, quaeso, invisas. 我邀請你參觀我們的散步場.

ambŭlātiuncŭl-a. *ae.* f.
【形】tecta.
【解】小遨遊，小郊遊，小遊覽，小散步場.

ambŭlāt-or. *ōris.* m. (*ambulo*)
【解】散步者，負販者.

ambŭlātōri-us. *a, um.* adj. (*ambulo*)
【解】❶ 屬於散步者 (散步時所行者). ❷ 遊移不定者. ❸ 用以散步者.
【例】*ambulatoria* porticus. Ulp. 遊廊. *ambulatoria* turris. Ulp. 可移轉之樓. *ambulatoria* voluntas. Ulp. 意志不定者.

ambŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (dimin. v. *ambio*)
【同】deambulo, inambulo, obambulo, deambulationem perago, iter facio, pedibus peragro.
【狀】artificiose, contentius, recte.
【解】I. 獨自. ❶ 來回，步行，散步. ❷ 事物之移動.
II. 同屬詞用. ❶ 同行爲屬詞. ❷ 同距離屬詞.
【例】I. ❶ *ambulare* in sole. Cic. 日光下散步. eo modo *ambulat* Caesar ut... Cat. 凱撒如此行路，至於... ❷ amnis qua naves *ambulant*. Cat. 有船航行之河.
II. ❶ (cum acc.) cum maria *ambulavisset* (Xerxes). Cic. 可瑟而航海之後. ❷ (*ambulare*) septingenta milia passuum. Cic. 行了七萬步之後.

ambū-ro. *rīs, ssī, stum, rĕre,* v. tr. (*amb* et *uro*)
【解】❶ 周圍焚燒，焚毀. (praesert. part.) ❷ 四面燒，被燒毀.
【例】num tu ex *ambustis* (part. pass. praet.) fortunarum mearum reliquiis spolium petes? 難道從我財產被焚的餘燼中，你想獲得些戰物嗎？

ambusti-o. *ōnis.* f. (*amburo*)
【解】焚，燒，炙.
【例】*ambustio* aeterna. Aug. 永久焚燒.

ambust-us. *a, um.* part. v. *amburo.*
【解】被焚燒者.
【例】*ambustum* corpus. Cic. 被焚之身. *ambustae* fortunarum reliquiae. Cic. 財產餘燼.

āmēn. indecl.
【解】希伯來肯定語：切願如是，固所信也，確信無疑.

āmendo. vide **āmando.**

āmens. *entis.* adj. (*a* et *mens*). *amentior, amentissimus.*
【同】insanus, mente motus, perturbatus, excors, mente captus, alienatus.
【解】❶ 論人：失掉理智作用，精神錯亂(精神失常)，昏迷，顛狂，瘋狂. ❷ 論人物：狂妄，昏愚無知，愚昧.
【例】homo *amens*, vecors, praeceps. 狂妄，痴獃，冒昧之人. *amens* animi. Virg. 喪心病狂. *amentissimum* consilium. Cic. 極狂妄之陰謀.

amentāt-us. *a, um.* part. v. *amento.*
【同】loris religatus ad acrius feriendum.
【解】裝備皮帶，準備擲出者.
【例】hastae *amensatae*. 裝皮鞘之鏢鎗. (準備擲出).

āmenti-a. *ae.* f. (*amens*)
【同】insania.
【形】magna, mira, praeceps, singularis, summa, tanta.

【解】昏迷，狂妄，精神錯亂，失掉理智.
【例】hic homo in *amentiam* incidit. 此人喪心病狂. (患精神病). *amentia* est animi affectio lumine mentis carens. 狂妄是心中缺之理智的情態. qua *amentia* adductus hoc egisti? 你患何等狂妄，竟做此事？
【附】*amentia* partialis. 心理變態.
āment-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*amentum*)
【解】❶ 裝備皮帶. ❷ 利用皮套，擲鏢鎗…
【例】*amentare* sententiam. 說出證據.
āment-um. (vel) **ammentum.** *i.* n.
【解】裝備鏢鎗皮條. (弓弦，繩索).
ăm-ēs. *itis.* m.
【解】❶ 捕鳥棍. ❷ 門閂. (柵欄，橫棍).
ăměthystin-us. *a, um.* adj.
【解】紫玉色者.
ăměthyst-us. (**os**). *i.* f.
【解】紫玉.
ămfract-us. (**anfractus**). *ūs.* m. (*am frango*)
【解】曲折，紆迴，凸凹.
amia. *ae.* f.
【解】金鎗魚.
ămĭant-us. *i.* m.
【解】石綿，(石絨) 火浣布.
ămic-a. *ae.* f.
【同】mulier amata.
【解】女友，情人.
【例】Alcibiades *amicae* amiculo tectus. 著亞爾西比亞代女友之氅衣. septem currus *amicarum* plenos secum habebat (Verres.) 外來有七輛滿載女友之車追隨.
ămīcābil-is. *is.* adj.
【解】友誼的.
ămīcē. adv. (*amicius, amicissime.*)
【同】benevole, familiariter, animo amico et conjunctissimo.
【解】友善，親暱.
【例】facere *amice.* 善遇，恩遇.
ămĭ-cio. *cīs, cŭī,* **et** *xī, ctum, cīre.* v. tr. (*amb acio*)
【同】vestio, operio.
【解】圍，披，穿.
【例】pallio *amictus.* Cic. 披氅衣. nube *amictus.* Virg. 彩雲圍繞. *amictus* toga purpurea. 衣絳色袍.
ămicitĭ-a. *ae.* f.
【解】benevolentia, conjunctio, familiaritas, necessitudo, vetus et assiduus inter aequales usus, ac vitae consuetudo, jucunda vitae societas, amplissimus amicitiae nexus, amoris vinculum arctissimum, benevolentiae conjunctio, summa voluntatis consessio.
【形】adjutrix virtutum, comes vitiorum, conjunctior, desiderata, firma, perpetua, remissior, sancta, vulgaris et mediocris, vera et perfecta.
【解】❶ 友誼，友情. (個人). ❷ 友善，親善. (國際).
【例】❶ *amicitiam* contrahere. 締結交情. in *amicitiam* alicujus venire. 結交某人. *amicitiam* habere, (gerere) cum aliquo. 與某人交遊. *amicitiam* observare, (retinere servare.) 保持友誼. *amicitiam* firmare, augere. 鞏固增進友誼. *amicitia* minuitur. 友情漸疏. *amicitiam* abrumpere. 絕交. *amicitiam* redintegrare. 恢復友誼.
❷ *amicitiam* facere. Caes. (兩國)親善.
1. ămict-us. *a, um.* part. v. *amicio.*
【同】vestitus, indutus, tectus, opertus.
【解】穿，披.
【例】*amictus* lana, purpura... 穿羊毛，披絳袍.
2. ămict-ŭs. *ūs.* m. (*amicio*)
【解】外衣，(袍褂，大氅)方領.
【例】imitari alicujus *amictus* (genit.) statum aut motum. 彷效某人長袍服式，或衣褶方式.
ămīcŭl-a. *ae.* f.
【同】amica.
【解】小情人.
【例】de *amicula* rixari. 爭小情人之寵—爭戀愛. (三角戀愛).
ămīcŭi. indic. perf. v. *amicio.*
【解】穿，披.
ămīcŭl-um. *i.* n. (*amicio*)
【同】palliolum, vestis.
【形】aureum, frigidum, grave.
【解】短外衣，小外套.
【解】Dionysius aurerum Jovi detraxit *amiculum.* 狄約尼修 (拖) 去約味神像之金外披.
ămīcŭl-us. *i.* m. (dimin. *amici*)
【解】小朋友.
1. ămīc-us. *a, um.* adj.
【解】友好，知己，相好的.
【例】homines mihi *amicissimi.* Cic. 我最知己的(親密的)朋友. *amico* animo. Cic. 友善之心. secundum te nihil est mihi *amicius* solitudine. Cic. 照你的意見，無有比獨居，使我更愜意的
2. ămīc-us. *i.* m.
【同】necessarius, familiaris,
【形】amans et observans, antiquior, bene-

volus, fidelis, infidus, lepidus, officiosissimus, studiosus, suavis, communis, vetus.
【解】朋友.
【解】*amicissimi* vestri. Cic. 你們最知己的朋友. *amicus* veritatis. Cic. 眞理之友. *amici* maxima amoris conspiratione consentientes. 同心合意（最契心者）之友. mihi nemo te *amicior*. 無人比你與我更知心. *amico* uti. 有朋友. *amico* orbari, vitam ab *amicis* desertam et incultam agere. 度孤立無友的生活.

Amilc-ăr. Hămilc-ar. *āris.* m. nom. propr. hom.
【解】人名(加而大高人).
【附】**amimia** 失容症.

ămissĭ-o. *ōnis.* f. (*amitto*) (vel) **amissus.** *us.* m.
【同】jactura, detrimentum.
【形】tanta rerum, turpis.
【解】損失，遺失.
【例】*amissio* omnium rerum, desperatio recuperandi. 損失一切，無希望再得.

ămiss-us. *a, um.* part. v. *amitt o.*
【解】失去，遺失者.
【例】*amissae* res 遺失物.

ămĭt-a. *ae.* f.
【同】soror patris.
【解】父之姊妹，姑母.
【例】*amita* magna. Paul. 祖姑母. (姑奶奶)

ămi-tto. *ttĭs, sī, ssum, ttĕre.* v. tr.
【同】dimitto, perdo, jacturam facio.
【狀】funditus, penitus, plane.
【解】❶ 令去，放走. ❷ 遺棄，放棄，失信，(有意志行爲). ❸失掉，遺失，喪失，丟去，(無意志行爲). ❹損失.
【例】❶ab se filium *amittere.* Ter. 放走兒子. cum eum de manibus *amiserunt.* 既已使他脫手. ❷classes *amissae.* Cic. 放棄的艦隊. *amittere* fidem. Nep. 失信. patriae causa patriam ipsam *amittere.* Cic. 爲國而喪失本國. ❸ *amittere* occasionem. Cic. *amittere* tempus. Cic. 失掉機會，失去光陰. ❹*amittere* aliquem. Cic. 喪失某人. *amittere* vitam, fortunam, *amittere* civitatem. *amittere* mentem. Cic. 失掉生命，失去幸福. 失掉(本城)公民權. 失去理智

Ammiān-us Marcellīnus. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：第四世紀之拉丁史學家.

ammōnĭac-um. *i.* n.
【解】氨氫酸(鹵精).

ammōnĭăc-us. *a, um.* adj.
【解】係磠砂者.

amnesio. *ae* f.
【解】健忘，遺忘性.

amnĭcŏl-a. *ae.* m. (*amnis colo*)
【解】居河濱者.

amnĭcŭl-us. *i.* m. (*amnis*)
【解】小溪.

amnĭc-us. *a, um.* adj.
【解】係河道者.

amn-is. *is.* m. (abl. *e* vel *i*)
【同】fluvius.
【形】funestus, incitatior, sedatus, profluens, deflexus.
【解】❶激流河. ❷水流. ❸(poet.)水.
【例】❶ alter sine salebris (*amnis*), alter incitatior fertur. 一條河暢流無阻，一條河水流湍激. ❷ liquores perlucidi *amnium,* riparum vestitus viridissimi. 晶瑩的河水，披上兩岸碧綠的豔粧. secundo *amni.* Virg. 順流. adverso *amne.* Virg. 逆流 ❸ contortus et deflexus in alium cursum *amnis.* 溪水迂迴併入他流

ăm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】diligo, carum habeo, studio prosequor, benevolentia complector, magno studio et amore sum in aliquem, faveo, cupio alicui maxime, honestissime.
【狀】admodum, statim, merito, plus, plurimum, praecipue, vehementer, unice.
【解】❶愛慕，有愛情. ❷喜愛，喜好，(適意). ❸戀愛，溺愛. ❹特殊說法.
【例】❶ *amo* te plurimum. 我很愛你. tu si me *amas,* communem amicum dilige. 假設你愛我，也要愛我們的朋友. quidam seipsos *amant* sine rivali. 有人愛己無可比擬. me aut *amabis,* aut, quo contentus sum, diliges. 你或喜愛我，或我所滿意者，鍾愛我. ❷ *amare* epulas, divitias, litteras, philosophiam. Cic. 喜愛宴會，財富，文學，哲學. (poetice) aurum perrumpere *amat* saxa. Hor. 金喜穿石. ❸ quae me *amat,* quam contra amo. Pl. 她愛我，如我愛她. amore *amem.* 狂愛. ❹ *amabo.* Cic. (我愛你)請恩賜，請原諒，借光. si me *amas.* Cic. 倘你愛我(因你友愛我). multum te *amo* quod. Cic. ... 我對你很愜意就是... in (de) aliqua re aliquem *amare.* Cic. 在某事上為某事對某人滿意.

ămōdo. adv.
【解】以後，立即.

ămoenē. adv. (*amoenius, amoenissime*)
【解】溫和，(愜意，可嘉).

ămoenĭt-ās. *ātis.* f. (*amoenum*)

【同】suavitas locorum.
【形】umma.
【解】❶(propr.)溫和，幽雅，景色怡人. ❷(fig.) 佳趣，愜意者.
【例】hortorum et litorum *amoenitates.* 園林及海濱的艷麗.

ămoen-us. *a, um.* adj.
【同】voluptuarius, jucundus.
【解】溫和，舒適，愜意.
【例】❶(美觀)hac insula nihil est *amoenius.* Cic. 沒有比此海島更適意的. tuae aedes *amoenissimae.* Cic. 你的房舍很愜意 *amoenus* sane, et arbitris semotus locus. 溫和而幽靜的地區. ❷(普通義意) *amoena* vita. Tac. 舒適生活. *amoenissima* verba. Gell. 極富雅趣之快心語.

āmōl-ĭor. *īris, ītus sum, īri.* v. tr.
【解】❶驅逐，排除(含有努力及困難之意). ❷(fig) 撤消，遠離.
【例】❶impedimentum de cunctis itineribus *amoliri.* Sisenna. 清除各路障礙. *amoliri* objecta onera. Liv. 除去行囊. ❷*amoliri* crimen ab aliquo. Tac. 撤消某人控狀. *amolior* et amoveo nomen meum. Liv. (銷名) 我不參加會議.

āmōlĭtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】除去，勾銷.

āmōlĭt-us. *a, um.* part. v. *amolior.*
【解】驅逐，銷除，除却.

ămōm-um. (vel) **ămōmŏn.** *i.* n.
【解】荳蔻，香草.

ăm-ŏr. *ōris.* m.
【同】benevolentia, gratia, pietas, studium, caritas, X. Odium.
N. B. differ.: *amor* est genus ad omnia pertinens. (愛情範圍較廣，可對一切事物). *caritas* est species ad homines tantum. (愛德但能對人用).
【形】honestus, communis, fraternus, castus, sanctus, jucundus, mutuus, naturalis, singularis, summus, turpissimus, vetustus, verissimus.
【解】❶愛情. ❷貪慕，向慕，(貪愛，戀愛).
【例】❶ *amor* in aliquem. 對某人之愛. erga aliquem. 向慕某人. *amor* alicujus, 愛慕某人. *amor* in patriam, *amor* patriae. 愛本國. *amor* multitudinis Cic. 大衆的愛情. *amor* Dei; gen. subj. 天主的愛情. gen. obj. 愛天主之情. ❷ *amor* consulatus. 覬覦(總統)，執政官位. *amor* gloriae. Cic. 貪慕榮譽. *amorem* excitare, declarare, conservare, abjicere, exuere. 激發，顯示，保持，拋棄愛情. *amor* verus et fictus non facile dijudicatur. 愛情眞假不易分辨. *amor* Dei super omnia. 愛天主萬有之上.

āmōti-o. *ōnis.* f. (*amoveo*)
【同】remotio.
【解】革除，屛棄，調換，脫離.
【例】doloris *amotio* successionem efficit voluptatis. 脫免痛苦，繼享娛樂.

āmōt-us. *a, um.* v. *amoveo.*
【解】被屛棄放逐.
【例】*amotus* in Asiam. Tac. 被放逐於亞州.

ămŏ-vēo. *vēs, vi tum, vēre.* v. tr.
【同】arceo, prohibeo, removeo.
【解】❶遠離，調換，革除，黜免，譴戍，放逐. ❷排斥，驅除，克除.
【例】❶ *amovere* aliquem ex loco. Cic. ab urbe. Liv. 逐人出境一出城. *amovere* in insulam. 放逐荒島. *amovere* sacra ab hostium oculis. Liv. 掩藏神聖物品，使敵人不得見...ex officio. Cic. 撤職. ❷ *amovere* cupiditates omnes. Cic. 克除各種情慾. *amoto* ludo. Hor. 排斥詼諧浪語.

amphĭbi-um. *i.* m.
【解】兩棲動物.

amphĭbŏlĭ-a. et **amphĭbŏlŏgi-a.** *ae.* f.
【解】一言二解. (双關語).

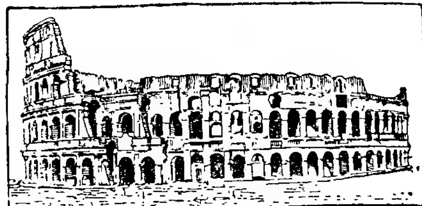
Amphĭlŏchĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：希臘 Epirus 省之地名.

Amphipŏl-is. *is.* f. nom. propr. urb.
【解】城名：瑪瑟道尼(Macedonia)之城名.

Amphisbaen-a. *ae.* f. nom. propr. serp.
【解】能前行幷倒行之蛇名.

amphĭthĕātrāl-is. *is, e.* **amphĭthĕātricus.** *a, um.* adj.
【解】圓劇場者.

amphĭthĕātr-um. *i.* n.
【解】圓形劇場.

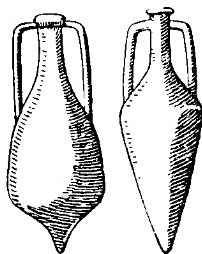
AMPHITHEATRUM

amphŏr-a. *ae.* f.
【解】缶，罎，罐，瓶：另外盛液體之器皿，液體之容量.
【例】in singulas vini *amphoras* quaternos denarios portori inomine exigunt. 每罎酒征關稅(厘金)四元.

amphŏrāl-is. *is, e.* adj.

【解】盛(容)一罎者.

Amphrys-ŏs. (vel)**sus.** *i.* m. nom. propr. fluv.
【解】河名：泰撒利(Thessalia)之河名，亞波羅(Apollo)曾在此地使牧放亞美德(Admete)之羊群.

AMPHORÆ

amplē. adv. (*amplus*) *amplius,amplissime.*
【同】magnifce, honorifce, honeste.
【解】廣闊，寬大，盛大，豐盛.
【例】*ample,* elateque dicebat Cicero. honores idem *amplissime* sibi decrctos magnifcentissime, *amplissime* gessit. 西塞祿談話高貴典雅，而且很卓絕優越的，盡了委任他的職務.

ample-ctor. *ctĕris, xus sum, cti.* v. dep. tr. (*am plecto*)
【同】amplexor, amplexu stingo, comprhendo.
【形】amicissime, vehementer, ultro citroque, usu, officiis, libenter, nequaquam satis.
【解】❶擁抱(接吻)包圍. ❷(fig)包含，懷念，回憶，包括，掌握，操持，佔據，擴充. ❸愛惜，優待. ❹歸附，依戀，貪戀. ❺熱烈殷勤招待，歡迎，容納.
【例】❶vir virum *amplexus.* Liv. 彼此擁抱. *amplexus* genua, dextram. Liv. 抱其双膝，執其右手，(作虔祈狀). aera. *amplectitur* aether. Cic. 精氣包圍空氣. ❷ oratores *amplecti.* Cic. 懷念(回憶)衆演說家. Graeciam omnem *amplexa* (Macedonum gens). 瑪瑟道族佔據全希臘，(擴充勢力至於全希臘). auctor tibi sum ut jus civile *amplectare.* 我勸你研究民法, ❸ *amplectare* aliquem. Cic. 愛惜某人. ❹ suas possessiones *amplexi.* Cic. (抱持)，貪戀自己的財產. Sejani amicitiam *amplecti.* Tac. 依戀(不否定)與塞亞尼之友誼, ❺libenter *amplector* talem animum. Cic. 我樂意懷着這種心情. nobilitatem et dignitates hominum *amplectitur.* Cic. 對貴族及各級官長，他表示敬意.

amplexāt-us. *a,um.* part. v. *amplexor.*
【解】抱持，包含，保持.
【例】*amplexor* maternos rigores. 效法其母的嚴厲.

amplex-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. et. intr. (vide **amplector**)
【同】amplector, amo, amplexibus excipio, foveo sinu, amplexu circumplico, circumplector.
【形】familiariter, hilare, mirifice, recte, vehementius.
【解】❶擁抱，懷抱. ❷依戀，歸附，偏愛. ❸愛惜，優待.
【例】❶ inimicum meum sic *amplexabantur,* sic in manibus habebant, sic favebant. 他們如此擁抱我的仇人，扶持他，庇佑他. ❷*amplexari* auctoritatem senatus. 擁護國會的權威. ❸certam sententiam *amplexari.* 採取，附和，某種意見. *amlpexari* otium. Cic. 空閑無事.

1. amplex-us. *a, um.* part. v. *amplcctor.*
【解】懷抱，抱持者.

2. amplex-ŭs. *ūs.* m.
【解】擁抱，懷抱.
【例】pudici *amplexus.* 端肅的擁抱(接吻).

amplĭātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】加增，長大，(延期，開庭)擴充.

ampliāt-us. *a, um.* part. v. *amplio.*
【解】增益，延緩者.

amplĭfĭcāti-o. *ōnis.* f. (*amplifico*)
【同】cessio, incrementum, cumulus, exaggeratio. X. Diminutio.
【形】magna, nemini nocens, vehemens.
【解】❶ 增長，開展. ❷ 鋪張.
【例】*amplificatio* gloriae, pecuniae. 加增光榮財富. *amplificatio* rhetorica est gravis affirmatio quae motu animorum conciliat in dicendo fidem. 修辭鋪張，即加强肯定，因感動人心，而獲得信任.

amplĭfĭcāt-or. *ōris.* m.
【解】增加者，鋪張者.

amplĭfĭcātr-ix. *īcis.* f.
【解】(女性) 增加者，鋪張者.

amplĭfĭcāt-us. *a, um.* part. v. *amplifico.*
【解】增長，加强者.

amplifĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*amplus facio*)
【同】amplum facio, dilato; rem parvam verbis majorem facio; augeo, multiplico, locupleto. X. Minuo, infirmo.
【解】❶ 開展，增長，增加. ❷(rhet.)鋪張，誇張.
【例】❶ semper studui tuam gloriam laudibus *amplificare.* 我常努力頌揚增加你的榮譽. *amplificare* pretium. Cic. 增價. (高抬物價). fortuna urbis in dies *amplificatur.* 城中幸運與日俱增. *amplificare* aliquem honoribus. Cic. 與人增光... ❷ *amplificare* atque ornare di-

cendo. 說話鋪張潤飾.

amplĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*amplus*)
【同】comperendino, differo, temporis plus concedo causam dicturo.
【解】❶ 增加，展闊，增高. (fig.) 顯揚. ❷ (法學術語) 延期，延緩開庭，(審訊，詳加查核).
【例】❶ *ampliare* servitia. Tac. 增加奴役. *ampliare* plagam. 重傷. *ampliare* sibi aetatis spatium. Scav. 延年益壽. *ampliare* nomen alicujus. Mart. 顯揚人名. ❷ haec causa septies est *ampliata.* 這宗案件已 (七次) 多次延期 (審訊). quid hominem nefarium *ampliatis*? 你們爲何長此敗類威風.

amplĭter. adv.
【同】ample.
【解】廣闊，豐富.
【例】*ampliter* in cena apposuit. 晚餐時餚饌豐富. *ampliter* mentiri. 廣泛的撒謊.

amplĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*amplus*)
【同】gloria, dignitas, auctoritas, pondus, splendor, claritas, praestantia, majestas, claritas.
【形】rara, egregia, modica, summa.
【解】❶ 面積，容量. (廣狹，身量之肥瘦，大小). ❷ 權威，地位之崇高. ❸ 文詞之雄壯高深.
【例】❶ *amplitudo* corporis. Plin. 身體魁梧. ❷ *amplitudo* est potentiae aut majestatis aut copiarum abundantia. 權威即擁有權勢，或威望，(尊嚴)或財富. honoris. Cic. 權位貴顯. *amplitudo* animi. Cic. 心胸寬大. ad summam *amplitudinem* pervenisti. 你陞到最高地位. *amplitudines* bonorum. Cic. 富於財. ❸ *amplitudo* orationis. Cic. 富麗文詞.

amplĭus. adv. (comp. *ample*)
【同】plusquam, magis, supra quod excurrit.
【解】❶ 更廣，更多，更久，更甚. ❷ (此外) 還…尙…且… ❸ 與數目名詞 (in ablat.) 幷用. ❹ (法學語) 重新調査，更詳細調査.
【例】❶*amplius* quod desideres nihil erit. Cic. 你已滿所冀願. non luctabor tecum *amplius.* Cic. 我不再同你競爭. ❷ multitudinem hominum *amplius* traducere. Caes. 再准許一群人通過. et hoc *amplius.* Cic. 還有這個… ❸ *amplius* quinis milibus passuum. Caes. 每次增加五千步. horam *amplius.* Cic. 還多一小時. spatium non *amplius* pedum sescentorum. Caes. 距離不過六百步. non *amplius* quam terna milia aeris. Nep. 每月不過三千元. ❹ *amplius* pronuntiare. Cic. 重新調査報告.

ampl-us. *a, um.* adj.
【同】X. Angustus, parvus.
【解】❶ (房屋) 寬廣的. ❷ (都市) 偉大，廣闊，重要者. ❸ (論事物)，富麗堂皇者. ❹ (論人) 位高望重者.
【例】❶ *ampla* domus. Cic. 房舍寬大. ❷ *ampla* civitas. Cic. 大城市. *amplissimae* fortunae. Cic. 豪富. in *amplissimis* epulis. Caes. 在最盛大的宴會上. ❸ *amplissimum* munus. Cic. 規模最大的遊戲. *amplissima* dignitas. Cic. 最高品位. homines *amplissimi.* Cic. 最貴顯人物. *amplissimo* genere natus. Caes. 出身望族.

Ampsanct-us. *i.* m. nom. propr. lacus.
【解】湖名:在義大利，充滿瘴氣，散佈最危險之毒氣.

ampull-a. *ae.* f. (dimin. *ampora, amphora*)
【同】vas vitreum ventre amplo et inflato.
【解】小瓶，(中作膨脹形.)
【例】(fig.) *ampullae, arum.* f. plur. 大言，鋪張語.

ampull-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【同】turgeo, inflor.
【解】高談 (雄辯) 闊論，鋪張語.

ampŭtāti-o. *ōnis.* f. (*amputo*)
【解】❶ 砍伐，刪除，芟刈. ❷ 筆削，刪改.
【例】sarmentorum *amputatio.* 修治葡萄樹.

ampŭtāt-us. *a, um.* part. v. *amputo.*
【解】砍伐，刪削.
【例】*amputata* loqui. Cic 片段文字. (殘篇斷句).

ampŭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*am puto*)
【同】reseco, circumcido, rejicio.
【解】❶ (propr.) 切斷，剪裁，割削，芟刈，斬首. ❷ (fig.) 筆削，刪改，革除.
【例】❶ *amputare* caput. Suet. 斬首. *amputare* ramos miserorum. Cic. 截斷災禍蔓延. *amputare* narrationem. Cic. 停止敘述. ❷ *amputetur* quidquid in republica est pestiferum. 凡爲國家有害者必須革除. sit aliquid in adolescentis ingenio quod *amputem.* 在青年資質上有當改正的.

āmŭlēt-um. *i.* n.
【解】驅邪符籙，護符，咒語.

Amūlĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：(Albe) 亞而伯之王名，曾命投 Remus 及 Romulus 於 Tibris 河中.

ămurc-a. *ae.* f.

【解】油渣滓.
ămuss-is. *is.* f.
【解】規矩，準繩，三角尺.
【例】ad *amussim.* (vel) adamussim, (examussim), ad *amussim* factum judicium. Gell. 合法的判決.
Amycl-ae. *ārum.* f. nom. propr. urb.
【解】城名：希臘半島 拉高尼 (Laconie) 之城名.
ămygdăl-a. *ae.* f.
ămygdăl-um. *i.* n.
【解】杏仁，杏樹.
ămygdălĭn-us. *a, um.* (**amygdaleus.** *a, um.*)
【解】杏仁，杏樹者.
ămy̆l-um. *i.* n.
【解】澱粉，漿糊.
ămyst-is. *ĭdis.* f.
【解】傾飲.
an. conj. interrog.
【同】ne, anne, utrum, num, ecquid.
【解】是否：抑，或，豈.（應用式）：I. 直接問句：❶單問語句. ❷双問語句 (複問).
II. 間接問句：❶單問語句. ❷双問語句 (複問).
【例】I. ❶ conclamavit, quid ad se venirent: *an* speculandi causa? 他大聲問，爲何他們來見他，是否當偵探 (充間諜)? cujus pecus? *an* Melibaei? Virg. 羊群屬誰？是否屬美利白？ ❷ (ne... *an.* num... *an.* atrum...*an.* utrum...*an* non. uter tandem rex est, isne cui...*an* is qui...?Cic. 究竟二人中誰是王呢？是與他信的，或是他...ego utrum nave ferar magna *an* parva, ferar unus et idem. Hor. 我或乘大船或乘小船，(貧或富)我之爲我自若也. paucis antequam mortuus est ab diebus. *an* mensibus. Cic. 他死之前幾日或幾月.
II. ❶ (nescio, haud scio, dubito, incertum est, *an*...) haud scio *an* nulla beatior (vita) possit esse. Cic. 我不知有無更幸福的生活？ haud scio *an* aliter sentias. Cic. 我不知恐怕你有別的意見. ❷ (ne...*an.* si... si. utrum... *an.*) nihil interest nostra vacemus *an* cruciemur dolore. Cic. 我們是否受苦，爲我們毫無關係. multum refert, utrum coram multis *an* paucis dicatur. 是否在很多人前或少數人跟前講話，很有關係. *an* licebit cunctis, tibi non licebit? 既許可不少人，不許可你嗎? patris partem suscipiam *an* filii? 我扮演父親或兒子角色呢？ eloquar *an* sileam? 我發言或是緘默呢?

【附】**anabolismus.** 構成作用.
ănăchōrēt-a. *ae.* m.
【解】隱士 (隱修士).
【附】**anaesthesia** 感覺脫失，無知覺，性能麻痺. *anaesthesia* sexualis. 性能麻痺.
anăglypt-a. *ōrum.* n. plur.
【解】雕刻之花.
ănagnost-ēs. *ae.* m. (acc, *en.*)
【同】lector conductitius.
【解】閱讀者.
【例】puer festivus *anagnostes* noster. 我們的和悅而讀書的兒童.
ănăgōgĭc-us. *a, um.* adj.
【解】神秘者，奧妙者.
ănălect-a. *ae.* m.
【解】撤席之僕.
ánălecta. *ōrum.* n. plur.
【解】殘羹剩飯.
【附】**analgesia.**
【解】脫苦症，痛覺脫失.
ănălŏgĭ-a. *ae.* f.
【同】proportio.
【解】❶類比，類同，(雷同) 相似，比喻，類似. ❷凱撤之著作名.
【例】*analogia* vocabuli me decepit. 因言詞類同，致使我誤會.
ănălŏgĭce. adv.
【解】類似.
ănălŏgĭc-us. *a, um.* adj.
【解】類似者.
ănălŏg-us. *a, um.* adj.
【解】類似，相近者.
ănălys-is. *is.* f.
【解】❶分析，化分. ❷分解詞句.
【註】**analyticum** judicium. 分析判斷.
【附】**anamnesis.** 回想.
ănăpaest-us. *i.* m. (vel) **ănăpaestum.** *i.* n.
【解】詩類，詩韻，詩脚，(二短音一長音組成者.)
【附】**anarchismus.** 無政府主義.
anarchistarum societas. 無政府黨.
ăn-ăs. *ătis.* f. (*-itis*)
【解】鴨.
【例】*anatum* ova gallinis supponimus. 使鷄孵鴨蛋.
1. **ănăthēm-a.** *ătis.* n.
【解】献儀.
【例】ferre in *anathema.* Hieron. (置) 送献儀.
2. **ănăthĕm-a.** *atis.* n.
【解】棄絕，絕罰.
ănăthĕmătiz-o. *ās, āvi ātum āre.* u. tr.
【解】屏棄，棄絕.

ănătĭcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *anas*)
【解】小鴨.

ănătŏcism-us. *i.* m.
【同】fenus quod ex fenore capitur.
【解】複利，(利上加利).

ănătŏmĭ-a. *ae.* f.
【解】解剖術，解剖學.

ănătŏmĭc-us. *i,* m.
【解】解剖學家.

Anăxăgŏr-ās. *ae.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：可拉早城 (Clazomene, Asiae minoris.) 著名哲學士.

anc-eps. *ĭpĭtis.* adj. (*amb caput*)
【同】dubius, incertus, ambiguus, X. Certus.
【解】❶有双頭者. ❷两面(双面)者，双刃，双鋒者. ❸游移不定，疑貳者. ❹双關，兩可者. ❺危殆，恐慌者，(危機四伏者).
【例】❶(Janus) *ancipite* capite. pl. 双面神像. ❷securis *anceps.* Liv. 双刃斧. ❸ *ancipiti* pugna. Liv. 勝敗不分的戰爭. *ancipiti* praelio. Caes. 勝敗不分的戰爭. *ancipiti* marte. Liv. 勝敗不定. animus *anceps* inter… Liv. 心志游移. ❹ *anceps* responsum. Liv. 意義含蓄之答詞. *anceps* oraculum. Liv. 意義含蓄之讖語. ❺ in *ancipiti* esse. Tac. 在危難時期. inter *ancipitia.* Tac. 冒險時.

anchŏr-a. *ae.* f. (*ancŏra*)
【同】ferrum aduncum ad firmandas naves.
【解】錨，碇.
【例】*anchoras* praecidi, solvi jussit. 命起錨 (啓碇) 開船.

ancīl-e. *is.* n. **ancilia,** *ium,* (vel) *orum.*)
【解】❶盾 (銅牌)：神聖銅牌，(仙牌) 奴瑪王 (Numma) 時降自天上者，奴瑪命彷製銅牌十一個，託撒利 (Saliens) 司祭保管. ❷ 橢圓形盾.
【例】arma *ancilia.* V. Max. clypea *ancilia.* Luv. 仙牌.

ancill-a. *ae.* f. (dimin. *ancula*)
【同】famula pedisequa.
【解】使女，丫頭，婢女，奴婢.
【例】terra usus mortalium semper *ancilla.* Pl. 地常供人享用.

ancillār-is. *is, e.* adj. (*ancilla*)
【解】奴婢者.
【例】*ancillare* artificium. 奴婢工作.

ancill-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【同】servio.
【解】服役，當奴婢.
【例】nemini uni *ancillatus* sum. 我不當任何人之奴婢.

ancillŭl-a. *ae,* f. (dimin. *ancilla*)
【解】小使女，小婢女.

Anc-ōn. *ōnis.* f. (vel) **Ancōn-a.** *ae.* f. nom. propr. 義大利東岸之商埠名.
Anconitanus. *a. um.* adj. Anc. 者.

ancŏr-a. *ae.* f. vide **anchora.**
【同】ferrum aduncum ad firmandas naves.
【解】錨，矴，碇.
【例】ergo ille malum erigi, vela fieri, *anchoras* praecidi, solvi jussit. 故此他命豎桅，張帆，起錨，開船.

ancŏrāl-is. *is, e.* adj. (*ancora*)
【解】錨者.

ancŏrāle. *is.* n.
【解】錨索，纜.

ancŏrārĭ-us. *a, um.* adj. (*ancora*)
【解】係錨者.

Anc-us. *i,* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪第四王名.

andăbăt-a. *ae.* m.
【同】gladiatorum genus velatis oculis pugnantium.
【解】閉目舞劍人 (比武).

Androcl-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：因曾治療猛獅，後得脫猛獅吞噬.

anell-us. *i.* m. (dimin. *anulus*)
【解】小環，小指環.

ănĕmōn-ē. *es. f.*
【解】秋牡丹.

ănēth-um. *i.* n.
【解】茴香類 (植).

ăneurysm-a. *ătis.* n.
【解】血囊，血脈瘤.

1. anfract-us. *a, um.* adj.
【解】曲折，蜿蜒.

2. anfract-ŭs. (vel) **amfract-ŭs.** *ūs.* m. (*am frango*)
【同】circuitio, flexus, ambitus.
【形】non longus, annuus, septenus.
【解】❶灣曲，曲折. ❷灣路，山灣. ❸週圓，斜線，循環，委婉語法.
【例】❶ figura nihil habens incisum angulis, nihil *anfractibus.* 無角無灣之圖案. ❷aetas tua septenos octies solis *anfractus,* reditusque convertit. 你活到五十六歲 (日運行五十六週). *anfractus* maris. Lucan. 海岸曲折. *anfractus* anguis. V. Fl. 蛇身踡曲. ❸ longo *anfractu* circumscripta oratio. 極委婉之演詞.

angărĭ-o. (vel) **angărĭzo.** *ās, āre.* v. tr.
【解】勒逼，强迫 (徵繇役).

angĕlĭcē. adv.
【解】天使狀.

angĕlĭc-us. *a, um.* adj.
【解】天使者，報告者.
【例】*angelicum* metrum. Diom. 一長二短之韻脚詩（報告詩）.
【註】**angelologia**. 天使論，天神論.

angĕl-us. *i.* m.
【同】genius bonus, spiritus caelestis, caelestis internuntius, minister Dei et nuntius.
【解】天使，天神，使神.
【例】*angelus* custos. (genius humanae salutis custos.) 護守天神. *angelorum* chorus, (caelites internuntii.) 天神歌詠團.

angĭn-a. *ae.* f. (*ango*)
【解】咽喉炎，喉嚨脹.
【例】sues, *angina* moriuntur. 猪因患咽喉炎而死.

angĭport-um. *i.* n.

angĭportŭs. *ūs.* m.
【同】vicus, angusta via et compendiaria, inter domos.
【解】狹路，小巷.
【例】effusum frumentum vias omnes et *angiportus* constravit. 遺留之麥粒（倒出，溢出）撒於（舖滿）各路各巷.

Angl-i. (vel) **Anglii.** *ōrum.* m. nom. propr. hom. (popul.)
【解】民族名：英國人.

ang-o. *gis, xi, gĕre.* v. tr.
【同】constringo, sollicito, vexo, torqueo, premo, crucio, discrucio.
【狀】vehementer.
【解】❶ 收縮（緊束）扼咽喉，勒斃，絞殺. ❷ (fig.) 使人憂鬱，加人痛苦，使人思慮.
【例】❶ guttur *angere*. Virg. 扼其咽喉. ❷ *angi* aliqua re. Virg. 爲某事焦慮. *angi* de re. Cic. 爲某事焦慮. *angi* propter rem. Cic. 爲某事焦慮. *angi* animo. Cic. 心焦. filii morbus vehementer matrem *angit*. 兒子患病使母深憂. admissum a filio dedecus graviter *angit* patrem. 兒子玷污使父擔心. ea res me dolore *angit*, me sollicitum habet. 那事使吾痛心，使吾惦念.

ang-ŏr. *ōris.* m. (*ango*)
【同】aegritudo, sollicitudo, animum vexans, premens, discrucians.
【形】utilis.
【解】❶ 扼人咽喉，壓制. ❷ (fig.) 憂慮，悲傷.
【例】2, noli *angoribus* te dare, (angoribus te implicare.) 你不必憂傷. saepe pro amico *angor* capiendus est. 屢次不免爲朋友悲傷. *angorem* tollere, ab *angoribus* abducere (aliquem), vacuitatem praestare. 停止悲傷. *angores* levare. 解憂.

Angrivārī-i. *ōrum.* m. nom. propr. hom. (popul.)
【解】民族名 日耳曼(Germaniae)之民族名.

anguĭcŏm-us. *a, um.* adj. (*anguis* et *coma*)
【解】以蛇爲髮者.

anguĭcŭl-us. *i,* m. (dimin. *anguis*)
【解】小蛇.

anguĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*anguis fero*)
【解】携帶蛇者，產蛇者.

anguĭgĕn-a. *ae, m.* (*anguis geno*)
【解】由蛇生者.

anguill-a. *ae.* f. (*anguis*)
【解】❶ 鰻鱺. ❷ 鰻鯉皮帶.

anguĭnĕ-us. (vel) **anguinus.** *a, um.* adj.
【解】蛇頸，蛇頭者.

anguĭp-ēs. *ĕdis.* m. (*anguis pes*)
【解】有足蛇…

angu-is. *is.* m.
【同】serpens.
【形】feminina, mas, neuter, ingens, volucris.
【解】❶ 蛇，水蛇，龍. ❷ 星座名.
【例】*angues* alites. 飛蛇. *anguis* volucris. Cic. 龍.

anguĭtĕn-ens. *entis.* m.
【解】星座名.

angŭlār-is. *is, e.* adj.
【解】有稜角者.

angŭlāt-us. (vel) **angŭlōs-us.** *a, um.* adj.
【解】有爪者.
【例】corpuscula rotunda alia, alia *angulata*. 小圓體，小稜角體. petra *angularis*. 基礎.（屋角石）.

angŭl- us *i.* m.
【形】summus.
【解】❶ 角隅. ❷ 僻靜處，隱匿處. ❸ 自習室，校舍，研究室.
【例】*angulus* rectus. Ter. 直角. in *angulum* abire. Ter. 向隅. (fig.) *angulus* litterarum. Cic. 說文解字.

angustāt-us. *a, um.* part. v. *angusto.*
【解】縮緊者.

angustē. adv.
【同】arcte, stricte, presse, exigue, exiliter, tenuiter, jejune.
【解】❶ 狹隘，緊促. ❷ (fig.) 限制，約束.
【例】*anguste* urbem obsidere. 加緊圍城. *anguste* et exiliter dicere. 談話枯窘薄弱.

angustĭ-ae. *ārum.* f. plur. (*angustus*)
【形】magna, incredibilis, summa.

【解】❶褊小，狹隘. ❷匱乏，窮困. ❸困難，恐慌. ❹小氣(器量狹小)孱弱.
【例】❶ *angustiae* locorum, 地方狹小. *angustiae* pontis, 橋道窄狹. *angustiae* itinerum. 道路狹隘. *angustiae* temporis. 時間短促. Cic. in *angustias* locorum redigi. 逼入艱險地區. ❷ *angustiae* aerarii. Cic. 經濟困難. *angustiae* rei frumentariae. Caes. 食糧缺乏. ...pecuniae publicae. 財政困難. ❸ cum in his *angustiis* res esset. Caes. 事既如此困難. non capiunt *angustiae* pectorist ui, non egestas animi tantam personam. 你心胸狹隘，器量淺小，不能容忍這等大人物. *angustiae* verborum. Cic. 文詞枯窘. *angustiae* stipendii. Tac. 軍餉不足.(缺乏). ❹ adduci, compelli in *angustias*, esse in *angustiis*...身體漸漸消弱.

angust-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*angustus*)
【解】縮小，排擠.
【例】*angustare* domum. Sen. 縮小房舍. *angustare* iter. Cat. 阻塞河流.(道). *angustare* sua gaudia. Sen. 節制自己娛樂.

angust-um. *i.* n. (*angustus* subst. sumpt.)
【解】❶地方狹小. ❷環境困難. ❸限制，縮緊. ❹前途困難.
【例】❶ *angusta* viarum. Virg. 道路狹隘. ❷ in *angustum* cogi. Ter. 逼入絕境. res in *angusto* est. Caes. 事態危急. *angusta* viarum. Virg. 前途困難. ❸ spes est in *angusto*. Cels. 希望不大.

angust-us. *a, um.* adj. (*ango*)
【同】arctus, brevis, (de loco praecipue).
【解】❶(論地方)窄小，狹隘. ❷(論時間)短促. ❸(論容量範圍)褊小. ❹(論品格)(心境)菲薄，吝嗇，困難.
【例】❶ *angusta* domus. Cic. 房舍窄小. castra *angusta*. Caes. 軍營狹隘. *angustus* aditus. Caes. 門路窄狹. *angustus* trames. Pl. 門路窄狹. ❷ *angustus* spiritus. Cic. 氣喘. *angusta* nox. Ovid. 夜短. ❸ liberalitas *angustior*. Cic. 寬仁(大方)更受限制. in rebus tam *angustis* Cic. 在如此緊張的局面下. res *angusta*. Juv. 貧乏. *angusta* mensa. Sen. 飲食菲薄(淡白). *angusta* conscientia. 褊狹的良心.

ănhēl-ans. *antis.* part. v. *anhelo.*
【解】喘息.

ănhēlāti-o. *ōnis.* f. (*anhelo*)
【解】呼吸急促，呼吸不便.

ănhēlāt-or. *ōris.* m.
【解】難於呼吸者.

ănhēlāt-us. *a, um.* part. v. *anhelo.*
【解】呼吸不便者.
【例】*anhelatum* murmur. Sil. 微聲時斷時續. *anhelatis* ictibus. Sil. (努力)大搖其槳.

ănhēlĭt-ŭs. *ūs.* m. (*anhelo*)
【同】spiritus, respiratio.
【解】❶氣味，水氣，空氣(臭味). ❷氣息，(呼吸力). ❸氣急(呼吸難).
【例】❶ terrae *anhelitus*: (vapores). 地上水蒸氣(水氣). *anhelitus* terrarum, cum fluere coeperint, venti fiunt. 地上空氣流動時，便成爲風. ❷ *anhelitus* latentem morbum indicat. (呼吸)喘息顯示人之隱恙. ❸ vix *anhelitum* recipiebam. 我呼吸困難.

ănhēl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (*an halo*)
【同】spiro, respiro.
【解】I. intr. ❶喘息：呼吸困難. ❷發氣，(呼氣).
II tr. 吐出，發出.
【例】I. *anhelant* aequora. Sil. 海濤洶湧. *anhelat* ignis. Virg. 火焰飛騰.
II. scelus *anhelans*. Cic. 嗜殺，謀殺. Catilinam furentem audacia, scelus *anhelantem*, ex urbe vel ejecimus vel emisimus. Cic. 我們將膽大如狂，嗜好屠殺的加底利納，從城中逐出，或說放出去. *anhelare* frigus, Cic. 寒氣逼人.

ănhēl-us. *a, um.* adj. (*anhelo*)
【解】❶急喘. ❷致(使)氣喘.
【例】*anhelus* longi laboris (genit.)經過長久勞作後氣喘. equus *anhelus*. 氣喘的馬.

ănĭcēt-um. *i. n.*
【解】茴香.

ănĭcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *anus*)
【同】anus, mulier vetula.
【形】minime suspiciosa, indocta.
【解】老婦，老嫗.
【例】*aniculae* saepe inediam biduo, aut triduo ferunt. 老婦屢次二日或三日節食.

ănīl-is. *is, e.* adj. (*anus*)
【同】quod aniculam potius quam virum decet.
【狀】pene.
【解】老婦者(老嫗).
【例】fabulae *aniles*. 老婦的解頤語. omnis superstitio *anilis* est. 迷信是屬於老太婆的事.

ănīlĭt-as. *ātis.* f.
【解】婦人晚景.

ănīlĭter. adv.
【同】anicularum instar, more.

【解】如老婦然(如老嫗).
【解】*aniliter* dicere aliquid. 談話如老嫗.

ănĭm-a. *ae.* f. (vide **animus**)
【形】aeterna, infecta, particeps consilii atque rationis, pura, tenuis, carissima.
【解】❶ 氣. ❷ 呼吸. ❸ 生命之原. ❹ 神體(對形體言)靈魂, 心靈, 心意, 精神, 魂魄, 生氣. ❺ 生命. (vita) ❻ 智力, 理智(明悟).
【例】❶ reciprocare *animam.* Liv. 呼吸空氣. *anima* aurarum. Lucr. 風. *anima* suavis. Phaed. 芬芳之氣. quaesit *animas* secundas. Lucr. 他求舒暢的氣息. ❷ *anima* quae spiritu in pulmones ducitur. 因呼吸而引入肺中之氣. continenda *anima.* Cic. 節制呼吸. ❸ *animam* edere, efflare, emittere, exhalare, expirare.... 斷氣去世. vos meae carissimae *animae.* Cic. 你們, 我極親愛的心肝. nos *animae* viles. Virg. 我們微賤之物. ❹ immortalitas *animae.* Cic. 靈魂不死不滅. ❺ *animam* alicui relinquere. Sall. 保留某人生命. *animam* adimere, extinguere. 戕害人命. ❻ *anima* rationis particeps. 具有理智之魂.
【註】*anima* vegetativa. 生魂. *anima* sensitiva. 覺魂. *anima* rationalis. 靈魂. *anima* a corpore separata. 脫離身軀之魂. *anima* defunctorum. 亡人之魂. *anima* in purgatorio piacularibus ignibus addictae. 在煉獄火中煉淨罪惡的靈魂. *anima* in caelo beata. 在天享福的靈魂. *anima* damnata. 受地獄永罰的靈魂.

ănĭmābĭl-is. *is, e.* (*animo*)
【解】使生活, 具生力者.
【例】aer *animabili*, spirabilique natura. 空氣具有生力并可呼吸的功能.

ănĭmadversĭ-o. *ōnis.* f. (*animadverto*)
【同】consideratio, attentio, notatio.
【形】censoria, humanissima, liberalissima, paterna, mediocris.
【解】❶ 注意, 留神, 觀瞻. ❷ 譴責, 記過, 咎舉, 懲罰.
【例】❶ mediocris *animadversio* atque admonitio. Cic. 稍加注意并略略勸告. notatio naturae et *animadversio* peperit artem. Cic. 研究觀察物性產生了人間藝術. ❷ *animadversionem* effugere. Cic. 避免咎舉. continere improbos metu *animadversionis.* 因畏懼受懲約束惡人. uti in aliquem *animadversione.* 懲戒某人. *animadversio* contumelia vacare debet. Cic. 譴責而不當辱罵人. *animadversio* capitalis. Suet. 判受死刑.

ănĭmadvers-ŏr. *ōris.* m. (*animadverto*)
【形】acris, diligens.
【解】觀察者, 懲戒者.
【例】*animadversores* vitiorum. 懲戒惡習者.

ănĭmadvers-us. *a, um.* part. v. *animadverto.*
【解】被咎舉, 受懲罰者.
【例】*animadversorum* corpora. Paul. 受刑之身.

ănĭmadver-to. *tĭs, ti, sum, tĕre.* v. tr. (*animum adverto*)
【同】animum adverto, noto, attendo, animum attendo, deprehendo, sentio, intelligo.
【狀】curiosius, attentius, diligentius, facile, graviter, maxime, plane, recte, serius, vehementer, usque eo.
【解】❶ 轉心向, 介意, 留心. ❷ 偵查, 觀察覘望, 證明, 認明. ❸ 批評, 貶責.
【例】❶ *animadvertere* rem. 留心某事. *animadvertit* quid velim. 介意我所願望的. *animadverte*, quaeso, pro tua prudentia, quae fiant. 請你照你的智慧, 注意現今之變動-(當今大勢). ❷ terrore equitum *animadverso.* Caes. 偵知騎兵的恐怖. ❸ in aliquem *animadvertere.* Cic. 懲罰某人. crudeliter in aliquem *animadvertere.* 對某人施用酷刑.

anĭm-ăl. *ālis.* n. (*anima*)
【同】animatus. X. Inanimatus, inanimus.
【形】aptissimum ad cultum, funestum, ac nefariis stupris concretum.
【解】❶ 有生物(能呼吸者). 動物(有知覺者). ❷ 牲畜(辱罵語).
【例】*animalium*, alia surgunt, alia carpunt, alia vorant, alia mandunt cibum. 動物中有的吮食, 有的抓食, 有的吞食, 有的嚼食. homo *animal* plenum consilii et rationis. 人是具有智謀理解的動物. cum inter inanimum et *animal* hoc maxime intersit, quod *animal* agit aliquid. Cic. 無生物及有生物有此大分別, 即是有生物能自動作事.
【註】*animalium* occupatio. 佔有動物.

anĭmāl-is. *is, e.* adj. (*anima*)
【同】spirabilis, aerius.
❶ 由氣質湊成者. ❷ 有知覺, 有生命者.
【例】(natura) vel terrena, vel ignea vel *animalis* ...Cic. 物性有屬於土者, 有屬於火者, 有屬於氣者... *animale* genus. Lucret. 生物. quidam intelligentiam *animalem* etiam astris tribuunt. 有人想星宿亦有知覺.

ănĭmālĭt-as. *ātis.* f.

【解】獸性.

1. ănĭm-ans. *antis.* part. v. *animo.*

2. ănĭm-ans. *antis.* (subst.) m. f. n.

ănĭmantia. *ium.* n. pl.

【同】animal.

【形】aquatile, di spar, mortale, pennigerum, terrestre.

【解】有生物，動物.

【例】*animantes* armatae cornibus 動物有生觸角者. *animantes* obductae plumis. 動物有生羽翼者. *animantes* hirsutae spinis. 動物有生尖刺者. *animantes* tectae coriis. 動物有生鱗甲者. *animantes* vestitae villis. 動物有生絨毛者. *animantes* aspiratione aeris sustinentur. 生物因呼吸空氣而生存.

ănĭmant-ĭa. *ium.* n. plur.

【解】動物，有知覺者.

ănĭmātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】賦與生魂覺魂.

1. ănĭmāt-us. *a, um.* part. v. *animo.*

【解】❶ 生活者，活動者. ❷ 感情(好壞). 存心，用意(好壞).

【例】*animatum* est quod motu cietur interiore. 生活物即能自己動轉者. erga te semper optime *animatus* fuit. 他常對你感情非常好. *animatus* erga aliquem vel in aliquem. Cic. 對某人感情…

說，魂魄崇拜.

2. ănĭmat-ŭs. *ūs.* m.

【解】生命.

【註】**animismus**. 生氣主義，精神論，精靈

ănĭm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*anima* et *animus*)

【同】vitam do, animatum facio, excito, stimulo, impello.

【解】❶ 賦生命，使生活. ❷ (passiv.) 準備爲(先天條件)，秉性，生性，天賦. ❸ 鼓勵.

【例】❶ *animare* duas tibias uno spiritu. Apul. 一口吹二笛. Deus omnia *animat.* 天主賦與各種生命. ❷ terrae solo et caelo acrius *animantur.* Tac. 田地因水土天氣，獲得更強之生產力. ita pueros orientes *animari.* Cic. 兒童生時有此秉賦. ❸ laude *animandi* sunt juvenes. 應以榮譽鼓勵青年. juvenes identidem *animandi* sunt. 應隨時鼓勵青年.

ănĭmōse. adv. (*animosius, animosissime*) (*animosus*)

【同】magno animo, intrepide.

【解】❶ 勇毅，果敢. ❷ 熱中，酷嗜，興奮.

【例】non solum id *animose* et fortiter, sed considerate etiam sapienterque fecerunt. 不但勇毅果敢，而且精明(諳練)練達的做了此事. *animose* vivere. Cic. 生而無憂無懼. *animose* dicere. Sen. 發言時氣壯聲宏. *animosissime* comparare. Suet. 瘋狂式購買.

ănĭmōsĭt-as. *ātis.* f.

【解】火性，熱烈.

ănĭmōs-us. *a, um.* adj. (*animus*)

【同】plenus animi, plenus roboris, intrepidus. X, Timidus.

【解】❶ 勇毅，有勇氣，膽大，有志氣. ❷ 自豪，自負，高尙. ❸ 熱切，激烈. (疾風，暴風).

【例】❶ *animosior* senectus est quam adulescentia. Cic. 老年人比青年人更有志氣. vox *animosa.* Ov. 豪語. ❷ ego vestra parens, vobis *animosa* creatis. Ov. 我，你們的母親，因生育你們而自豪. ❸ *animosus* corruptor. Tac. 熱切敗壞人者.

ănĭmŭl-a. *ae.* f. (dimin. *anima*)

【解】庸碌，懦弱的心靈.

【例】in unius mulierculae *animula*, quae tandem jactura fiit? 因此賤婦之懦弱無能，究竟有多大損失？

ănĭm-us. *i.* m.

【同】mens, anima, ratio; benevolentia, consilium, cogitatio.

【形】abjectus, acer et magnus, praesens et acutus, atque versatus, aequus atque fortis, affectus, durus, erectus, alienus, attentus, demissus.

【解】❶ 神魂，心靈. (in gen.) (生命之原：主使一切行動，以別於無生物) 生氣，心意，心情. ❷ (智力之原) 思考及各種官能之中樞. ❸ (意志之原) 願望之中樞. ❹ (情感之原) 感覺及情慾之中樞.

【例】❶ bestiarum *animi* sunt rationis expertes. Cic. 蠢獸之魂原無智力. ❷ *animo* videre. Cic. 心靈思考. ita factus est *animo* et corpore ut... Cic. 人由身靈如此結合而成，至於...habere aliquid cum *animo.* Sall. 心中懷念某事. habere aliquid in *animo.* Sen. 心中踢懷某事. ❸ quo cujusque *animus* fert, eo discedunt. Sall. 衆人散往各處，遂心所願. *animi* causa. Cic. 遂心之感覺. hoc *animo,* ut...Caes. 有此意向… mihi erat in *animo* ire in Epirum. Cic. 那時我有意往愛比祿(Epirum)去. in *animo* habeo facere aliquid. Cic. 我想做某事業. ❹ ex *animo.* Cic. 從心中. gratus *animus* Cic. 知恩心. magnus *animus.* Cic. 心胸寬大. alieno *animo* esse in aliquem. 討厭某人. bono *animo* esse in aliquem. 同情某人. toto *animo* se dare rei. Cic. 全

心專務某事. alicui *animum* adferre. Cic, 鼓勵某人. *animum* frangere, debilitare. Cic. 灰心喪志. praesidio legionum addito, nostris *animus* augetur. Caes. 援軍既至，我們軍心振奮. *animos* mihi addidisti. Cic. 你振作了我的精神. accendere militi *animos*. Liv. 鼓勵軍心. comprimant *animos* suos. Caes. 節制自己傲慢之心. pone *animos*. Virg. 放棄野心(不馴之心). *animo* cadere. 失望.
【註】*animo* magno esse fortique. 勇毅果敢之人. *animo* esse pusillo et abjecto. 器量淺小之人. *animo* esse erga me benevolo. 同情與我. *animo* esse a me alieno. 不同情與我. *animo* est invido. 他心懷嫉妬. *animum* habeo discedendi. 我定志離棄. *animum* non habeo. 我已灰心. *animi* causa ludere. 消遣休息. eo *animo* haec facta sunt...行此事原有意... *animo* cadere, 失望. *animum* excitare 鼓勵心火. *animum* recepi. 精神恢復.

ănīs-um. *i.* n.
【解】茴香(植).

Ann-a. *ae.* f. nom. propr. mulier.
❶ 人名：帝東(Didon)之姊妹. ❷ *Anna* Perenna. *ae.* 人名：義大利之女神. ❸ S. *Anna*, mater M. V. 聖母瑪利亞之母名.

Annae-us. *i.* m. nom. propr. famil. Rom.
【解】羅瑪家族名，另外 Seneca 及 Lucain 之家族.

annāl-es. *ium.* m. plur.
【形】maximi.
【解】編年史，通鑑.
【例】ex *annalium* monumentis, ex vetustis commentariis haec petenda sunt. 這類事，應依照歷史之遺蹟，及舊日記錄考究.

annāl-is. *is, e.* adj. (vel) *is.* m. (subst. *annalis* liber.)
【解】編年史(praesert. in pl.)
【例】❶ *annales* maximi. 年鑑：大司祭每年履行之大事錄. ❷ F. Pictor, Cincius, Alimentus.... 拉丁最初史家之專著名. ❸ Ennius.... 之戰史(頌揚英雄). 有時：以後 *Annales.* 指作者記錄所未曾親見之事. Historia. 指作者同時之見事. *annales* nostrorum laborum. 我們的悲痛記錄. lex *annalis* est, quae certos annos magistratui cuivis capessendo praescribit. 紀年法(律)規定充任各官職之限定年齡.

annāto. vide **adnato.**

annĕ. adv. interrog.
【解】與 *an* 意義相同.(普通用於復問句)

anne-cto. *ctis, xui, xum, ctĕre.* v. tr. vide **adnecto.**

annell-us. *i.* m. vide **adnellus.**

annex-us. *a, um.* part. v. *annecto.* vide **adnecto.**

Annĭbăl. vide **Hannibal.**

annĭcŭl-us. *a, um.* adj. (*annus*)
【解】一週年，一歲者.

annĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*annus fero*)
【解】每年結實者.

annī-tor. *tĕris, sus* vel *xus sum, tī.* v. dep. intr. vide **adnitor.**
【解】依賴.

annĭversāri-us. *a, um.* adj. (*annus verto*)
【同】quod singulis annis recurrit, revertitur.
【解】週年者(每年遇到者.)週年紀念者.
【例】agere sacra *anniversaria.* 舉行年祭. agere festos dies *anniversarios.* 週年慶日. *anniversariae* caeli vicissitudines. 天象每年之變遷(天體每年之循環).
【註】dies natalis. 誕辰紀念日. *anniversarius* funeris dies—*anniversaria* exsequiarum—*anniversario* sacro litare—*anniversariis* exsequiis pacem adprecari. 逝世週年. *anniversarius* a suscepto vel ab inito sacerdotio dies — sacerdotalis muneris natalis. 晉鐸紀念日. annus sacer, piacularis annus. 聖年.

annīxē. adv. (*adnixe*)
【解】興奮.

annix-us. (**annisus, adnixus**). *a, um.* part. v. *annitor.*

1. anno. (vel) **adno.** *as, āre.* v. intr.
【解】游泳向.
【例】(*annare*) terrae . Virg. 向陸地游泳.

2. Anno. vide **Hanno.**

annon. vel. **an non.** vide **an.**

1. annōn-a. *ae,* f. (*annus*)
【同】res frumentaria, commeatus, cibaria.
【形】cara, carior, carissima, durior.
【解】❶(收成)一年生產，一年收穫. ❷(糧餉)另外穀麥生產，食糧供給，❸(糧價)格外物價昂貴.
【例】❶ vectigal, ex salaria *annona* statuere. Liv. 照每年鹽之產量規定稅律. ❷ difficultas *annonae.* Cic. 供給食糧之困難. vilitas *annonae.* 糧價低落. vilis amicorum est *annona.* Hor 獲得友誼不必很高代價. *annonae* penuria est. 食糧缺乏. *annonam* interclusit hostis. 敵人切斷糧道. *annonam* mittere. 送食糧(給養). *annonae* difficultas non multum minuitur. 食糧困難並未減退. ❸ *annonae* caritas imminuta est. 物價漸

漸低落. *annonae* vilitas. Cic. 食糧價廉.

2. **annōn-a.** *ae,* f.
【解】商品貨物之神.

annōnāri-us. *a, um.* adj.
【解】屬於食糧者.
【例】*annonaria* caritas. Asc. 糧價昂貴. *annonaria* lex. Asc. 賑濟(放賑)律例. *annonaria* regio. Treb. 納糧地帶.

annōs-us. *a, um.* adj. (*annus*) *-issimus.*
【解】年高者.
【例】*annosa* arbor. 老樹.

annŏtātĭ-o. *ōnis.* f. vide **adnotatio.**
【解】註釋, 詮解.

annŏtātĭuncul-a. *ae.* f. vide **adnotatiuncula.**
【解】小註.

annŏtāt-ŏr. *ōris.* m.
【解】偵查者, 紀錄者, 登紀者.

annotāt-us. *a, um.* (*annoto*) (*adnoto*)
【解】觀察, 注意者.

annōtĭn-us. *a. um.* (*annus diutinus*)
【解】一年之間者, 前一年者.

annŏt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vide **adnŏto**
【解】註釋.

annŭāl-is. *is, e.* adj.
【解】一年者.

annŭlār-is. *e.* adj. (*adnularis*)
【解】環形者.

annŭl-us. *i.* m. vide **adnulus.**
【解】指環.

ănnŭmĕro. *ās, āre.* v. tr. vide **adnumero.**
【解】數列.

annunti-o. *ās, āre.* v. tr. vide **adnuntio.**
【解】報告.

annŭ-o. *ĭs, ĕre.* v. int. vide **adnuo.**
【解】首肯, 允諾.

ann-us. *i.* m.
【同】tempus, spatium.
【形】absolutus perfectusque, egregius, fatalis, funestus, gravissimus, intolerabilis, numerabilis, ultimus, proximus.
【解】❶ 年歲. ❷ 季候, 年成. (poet.). ❸ 法定候選年齡. ❹ 特殊說法.
【例】❶ *annum* vivere. Cic. 活一歲. ❷ *annus* meus, tuus... 我的候選(競選)年齡...你的... ❸ *anno.* 每一年. bis *anno.* (vel) in *anno.* Cic. 一年兩次. *annum.* Caes. 一年內. in *annum* prorogare imperium. Liv. 延長司令(掌兵權)任期. **a)** *anni* principio, *anno* ineunte, *anni* exordio.... 一年開始. **b)** sub finem *anni, anno* exeunte, circumacto, transacto... 年底. **c)** *anni* duo abierunt, intercessere, interfluxere. 已過二年, 相隔兩年. **d)** *annum* agi tertium, tres habet *annos, annorum* est trium. 三歲.
【注】*anno* Domini; *anno* post Christum natum, Christi nati; *anno* a salute humana, hominum generi restituta, recuperata, data; *anno* a partu Virginis, a partu Matris Virginis; *anno* salutis per Christum restitutae, reparatae... 天主降生後...年.

annŭt-o. *ās, āre.* v. intr. vide **adnuto.**
【解】首肯.

annūtrī-o. *īs, īre.* v. tr. vide **adnutrio.**
【解】餵養.

annŭ-um. *i.* n. (praesert. saepius *annua, orum.* n.)
【解】每年收入(進款, 利潤).

annŭ-us. *a, um.* adj. (*annus*)
【同】quod unius anni spatio continetur.
【解】❶ 一年間者(常年者). ❷ 每年有者(每年來復者).
【例】cursus *annuus* finitur ad rationem solis. 一歲終始, 依太陽運行計算.
【附】**annua** confessio. 四規告解.

ănōmălĭ-a. *ae.* f.
【解】不規則, 不合法, 舛錯.

ănōmal-us. *a, um.* adj.
【解】不規則者.

ănōnȳm-us. *a, um.* adj.
【解】不知真姓名者(無名姓者).

ănōrect-us. *i.* m. (vel) **ănōrexi-a.** *ae.* f.
【解】厭食, 無食欲.

ănormāli-a. *ae.* f.
【解】異態, 不合規則.

ănormāl-is. *is, e.* adj.
【解】不合法, 不合規則者.

anquī-ro. *rĭs, sīvī, sītum, rĕre.* v. tr. (*ambi quaero*)
【同】inquiro, quaero.
【解】❶ 搜索, 尋求. ❷ 查究, 訪問. ❸ 鞫訊, 審問.
【例】❶ *anquirere* omnia quae sunt ad vivendum necessaria. Cic. 尋求生活必需品. ❷ quid, quamque rem sequatur, *anquiritur.* Cic. 追究每事之後果. nec diu *anquirendum,* quin Agrippina anteiret. Tac. 不必深究亞格利皮納居於首位. ❸ *anquirendum* aliquem de perduellione. 查究提控某人賣國罪. de morte alicujus *anquiritur.* Tac. 鞫詢某人之命案.

anquīsītī-o. *ōnis.* f. (*anquiro*)
【解】審問, 搜索.

ans-a. *ae.* f.
【同】manubrium.
【形】plures.
【解】❶柄，柯，杷.（瓶罐鼎之耳，鞋履之繫邊）❷機會.
【例】❶*ansa* gubernaculi. Vitr. 舵柄. *ansa* ostii. Petr. 門環. ❷ad aliquid *ansas* dare. Cic. 與做事之機會. habet reprehensionis *ansam* aliquam. 招人批評（授人以柄）.
ansāt-us. *a, um.* adj.
【同】quod ansam habet.
【解】有柄者.
【例】homo *ansatus,* qui subnixis alis sese infert. 双手插腰而立.
ans-ĕr. *ĕris.* m.
【解】鵞.
【例】*anseribus* in Capitolio cibaria publice praebentur. 在加皮道山上，鵝之食物由公家供給.
ansercŭl-us. *i.* m. (dimin. *anser*)
【解】小鵝.
ansĕrīn-us. *a, um.* adj.
【解】鵝者.
ansŭl-a. *ae.* f. (*ansa*)
【解】小柄，小環，鞋帶.
ant-ae. *ārum.* f. plur.
【解】門柱，門檻.
【附】**antagonisticus** color. 反對色.
antĕ. adv. et praep. cum accus.
【同】prae, pro, a fronte, in conspectu, ob. X. Post.
【解】I. adv. ❶（論地方）前方，向前. ❷（論時候）從前，疇昔，先前，以先.
II. praep. cum acc. ❶（論地方）在前，在面前. ❷（論時候）以先，以前. ❸（論位次）以上，更多…
【例】I. ❶*ante* aut post pugnare. Liv. 前後交戰. ❷paulo, multo, aliquanto *ante.* 不久之前，已經好久，經相當久. paucis annis *ante.* Cic. 數年以前. tertio anno *ante.* Liv. 三年以前. biduo *ante,* Cic, 前兩日. anno *ante.* Cic. 前一年. multis *ante* annis. Cic. 許多年以前.
II. ❶*ante* oculos ponere. 置於面前. equitatum *ante* se misit. Caes. 令騎兵先行. ❷perpaucis *ante* mortem diebus. Cic. 死前數日. *ante* Romam conditam. Cic. 建羅瑪城之前. novus *ante* me nemo. Cic. 我以前并無新貴族. *ante* istum praetorem. Cic. 在任巡撫之前. *ante* tubam. Virg. 吹號前. *ante* diem tertium, *ante* paucos dies. Liv. 前三日，前數日. *ante* diem quintum idus quintiles. Cic. (a. d. v. id.) 七月十一日前. ❸longe *ante* alios acceptissimus. Liv. 愛戴他遠在他人之上. *ante* omnia. Virg. 高於一切. te *ante* alios diligo. 我愛你在他人以上.
antĕā. adv. (*ante ea*)
【同】antehac, ante hoc tempus, superioribus diebus.
【解】先前，往日.（以後連用 quam...在...之先.）
【例】ad te *antea* scripsi. 以前我曾寫信給你. id magis nunc opportunum, quam unquam *antea.* 現今比任何時期更相宜.
antĕact-us. *a, um.* part. v. *anteago.*
【同】superior.
【解】已過，已往者.
【例】ex *anteacta* vita facere judicium de aliquo. 從以往之生活評判某人.
anteăg-o. *is, ĕre.* v. tr. (*ante ago*)
【解】引導，率領.
antĕambŭl-o. *ōnis.* m.
【解】前行者.（行於上人或師長前者：陪行，伴行者）.
antĕāquam. (*antea quam*) vide **antea.**
【解】較前.
antĕ-căpĭo. *căpis, cēpī, captum, capĕre.* v. tr.
【解】先取，先得，佔先.
【例】*antecapere* locum. Sall. 先佔位置. *antecapere* noctem. Sall. 乘黑夜以前. *antecapere* pontem. Tac. 佔據橋頭. *antecapere* tempus legatorum. Sall. 乘代表未到之前.
antĕcapt-us. *a, um.* part. v. *antecapio.*
【同】ante conceptus, praeceptus.
【解】預定計劃，方略者.
【例】*anteacta* quaedam animo totius rei informatio, opinio. 預先計劃事之整個方案.
antĕcēd-ens. *entis.* part. v. *antecedo,* (subst. sumpt.)
【解】居先者，在前者，前件，前項.
【例】*antecedente* causa. Cic. 先因. *antecedente* aetate, dignitate. Cic. 年長者，位高者. *antecedens,* consequens. 前項，前題一後項，結論.
antĕcēdenti-a. *um.* n. plur.
【解】前文，上文，前行.
antĕcē-do. *dis, ssi, ssum, dĕre.* v. intr. et tr.
【同】anteeo, praeeo, praecurro, praegredior, antegredior, anteverto.
【狀】efficienter.
【解】❶intr. a）先行，居先. b）先鋒軍. ❷tr. 超過，先到，佔先. ❸fig. a）tr. 優

越，勝過. b) intr. 高於人，(勝人一籌).
【例】❶ a) lictores *antecedebant*. Cic. 衛隊先行. b) (*antecedere*) agmen. Caes. 先鋒部隊. ❷ *antecedere* nuntios. Caes. 越過通訊人. ❸ a) *antecedere* aliquem (in aliqua re) aliqua re. Caes. 在某方面優於某人. *antecedere* pretio. Plin. 價值較高. *antecedere* aliquem auctoritate, aetate, usu rerum. 論權威，論年紀，論經驗，超越某人. b) *antecedere* alicui, (aliqua re). Cic. 論某事超過某人.

antĕcell-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. et tr.
【同】excello, praesto, antesto, praecedo, antecedo. X. Inferior sum.
【狀】longe et multum.
【解】❶ intr. 卓絕，優越. ❷ tr. 超過，勝過.
【例】❶ *antecellere* alicui, (aliqua re). 在某事上超過某人. Chaldaei astrorum scientia aliis gentibus *antecellunt*. 加台人論天文學，超過其他民族. eloquentia, militari laude *antecellere*. 論口才，論武功，勝人一等. ❷ *antecellere* aliquem (vel) alicui, aliqua re (vel) in aliqua re. Cic. 在某事上超過某人. nondum omnes fortuna *antecellis*. Tac. 論幸運你尚未超過一總人.

antĕcept-us. *a, um.* part. v. *antecapio*.
【解】先取，先得者.

antĕcessi-o. *ōnis.* f. (*antecedo*)
【同】praecursio, praegressio. X. Consecutio.
【解】❶ 先行，超越行爲. ❷ 超越事實，前因.
【例】vir sapiens causas rerum videt, earumque progressus, et quasi *antecessiones* non ignorat. 智者明見事之原因，事之進展，一如認識事之前因.

antĕcess-ŏr. *ōris.* m. (*ante cedo*)
【同】qui praecedit.
【解】嚮導，前任，前輩. (plur.) 先鋒，前驅.
【例】res per speculatores et *antecessores* equites enuntiantur. 藉斥堠及騎兵先鋒，偵知某事.

antĕcess-ŭs. *ūs.* m.
【解】先行，佔先.
【例】in *antecessum*. Sen. 提前，先前.

antĕcess-us. *a, um.* part. v. *antecedo*
【解】先行者，前行者.

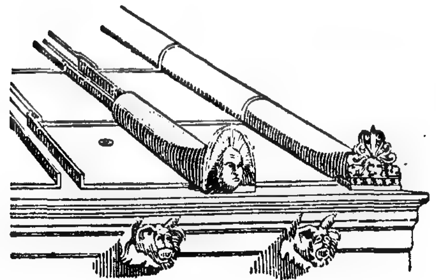
antĕcurs-ŏr. *ōris.* m. (*antecurro*)
【解】嚮導，前驅. (pl. 先鋒.)
【例】cum *antecursoribus* Caesaris praelium commisit. 與凱撒的先鋒部隊交戰.

antĕ-dīco. *dicĭs, dixi, dictum, dicĕre.* v. tr.
【同】praedico.
【解】預言，先言.
【例】augurum est, *antedicere* ea, quae vitari possunt. 占卜者(的職務是)預言能避之事.

antĕ-ĕo. *īs, (īvi) ĭi, ĭtum, īre.* v. intr. vel tr.
【同】antecedo, praeeo, praecedo.
【解】先行(行在前面). 前進(面向前)超越，超過.
【例】❶ intr. a) *anteibant* lictores. Cic. 衛兵先行. b) (fig.) *anteibant* alicui, (aliqua re). Cic. (論某事)優於某人. ❷ tr. a) *anteire* aliquem. 超過某人(比某先到). b) (fig.) *anteire* periculum, damnationem. Tac. 預防危險，懲罰. *anteire* aliquem. Cic. 超過某人. praestantia animi omnibus bonis corporis *anteit*. 心志高尚勝於肉身一切優長. aliquem aetate *anteire*. 比某人年長.

antĕ-fĕro. *fers, tŭlī, lātum, ferre.* v. tr.
【同】antepono, praepono, praefero.
【狀】large.
【解】❶ 携於前. ❷ 置於前. ❸ (fig.) 寧願，偏愛，特別重視.
【例】❶ *anteferre* fasces. Caes. 執棨戟前導. *anteferre* imagines. Tac. 以前(携)祖先遺像. *anteferre* gressum. Virg. 先行. ❷ *anteferre* aliquem alicui. 置某人在某人以上. ❸ *anteferre* rem rei. Cic. 重視某事在某事之上. *anteferre* se honore alicui. Cic. 看重自己在某人以上.

antĕfix-a. *ōrum.* n. plur.
【解】承霤下固定之捲曲飾品(建築).

ANTEFIXA

antĕfix-us. *a, um.* part. v. *antefigo*.
【解】固定的.
【例】truncis arborum *antefixa* ora. Tac. 將頭釘在樹幹上.

antĕgrĕ-dior. *dĕris, ssum sum, di.* v. dep. tr. (*ante gradior*)
【同】antecedo, anteverto, praegredior.
【狀】fortuito.
【解】前行，先行，超過.

【例】 stella Veneris, cum *antegreditur* solem. Cic. 金星當其行經太陽之前. cum *antegressa* est honestas. Cic. 既當以正義爲先. omnia, quae fiunt, causis fiunt *antegressis*. 世界一切皆有其前因.

antĕgress-us. *a, um.* part. v. *antegredior.*
【解】 前行，先行.
【例】 *antegressa* causa. Cic. 前因.

antĕhăb-eo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr.
【解】 更重視，更尊重.
【例】 *antehabere* vetera novis. Tac. 重古輕今.

antĕhāc. adv.
【同】 antea.
【解】 前此，昔者，至今.
【例】 *antehac* sperare licebat, nunc etiam spes erepta est. 前者尙有希望，現今已毫無希望.

antĕlāt-us. *a, um.* part. v. *antefero.*
【解】 携於前，置於前者.

antĕlūcān-us. *a, um.* adj. (*ante lux*)
【同】 quod ante lucem est vel fit.
【解】 黎明時，天明前，淸晨時.
【例】 tempus *antelucanum.* 黎明前. cenae *antelucanae.* 宴飲通宵達旦.

antĕlūcan-um. *i.* n. (subst).
【解】 黎明.

antĕmĕrīdiān-us. *a, um.*
【同】 quod fit ante meridiem. X. Pomeridianus, vespertinus.
【解】 午前者.
【例】 *antemeridianus* sermo. 午前交談. *antemeridianis* litteris tuis me recreasti. 你午前之信使吾感覺愉快.

antĕmi-tto. *ttĭs, si, ssum, ttĕre.* v. tr.
【解】 先遣，先使.

antemn-a. *ae.* f.
【同】 transversum in navi lignum ad malum, cui malum alligatur.
【解】 船桅，帆架.
【例】 quid tam in navigio necessarium, quam prora, puppis, *antemnae*, vela, mali? 在航船上什麽比船頭，船尾，帆架，船帆，船桅更需要呢？

Antēn-or. *ŏris.* m. nom. propr. hom.
【解】 人名：特拉斯 (Thrace 之王.) 建巴大味 (Patavium) 者.

Antenŏrīd-es. *ae.* m. nom. propr. poster. *Antenoris.*
【解】 Antenor. 之後裔名.

antĕoccŭpātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】 impulsio.
【解】 反駁，預駁 (預先破解).

antĕoccŭp-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 praeoccupatio.
【解】 先佔，預駁.
【例】 ut *anteoccupet*, quod putat opponi. 預駁設難.

antĕpăr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】 預備，先備.

antĕpēnultĭm-us. *a, um.* adj.
【解】 詞尾之第三字.

antĕp-ēs. *ĕdis.* m. (**antepedes.** *um*)
【解】 前足 (前驅).

antĕpīlān-us. *i.* m.
【解】 最前線士兵，精兵.
【例】 hoc agmen *antepilanos* vocabant. 稱此隊兵爲精兵 (前線兵).

antĕpō-no. *nĭs, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr.
【同】 praepono, praefero, antefero, praestabilius puto, primum et summum habeo.
【狀】 longe, nimium, recte, stulte.
【解】 ❶ 置於前. ❷ 看重.
【例】 ❶ (*anteponere*) equitum Romanorum locos sedibus plebis. Tac. 排列羅瑪騎士位置，在民衆位置以前. non *antepositis* vigiliis. Tac. 營壘前未佈置巡更兵士 (哨兵). ❷ (*anteponere*) neminem Catoni. Cic. 不看重任何人在賈道之上. mala bonis *ponere ante.* Cic. 看惡事在善事以上. publica bona privatis *antepono.* 我先公後私. (*anteponere*) amicitiam rebus omnibus. Cic. 看重友誼在諸事之上.

antĕpŏsĭt-us. *a, um.* part. v. *antepono.*
【解】 置於前，更看重者.

antĕprae-dīco. *dīcĭs, dixi, dictum, dicĕre.* v. tr.
【同】 praedico.
【解】 先說，預言.
【例】 hoc apud vos *antepraedico.* 在你們前我預報此事.

antĕpraepărātōri-us. *a, um.* adj.
【解】 預先準備者.

antĕquam. conj. (*ante quam*)
【同】 priusquam,
【解】 以前，以先，較前.
【例】 vereri non *ante* desinam, *quam* cognovero. Cic. 在我明瞭以前，不斷恐懼. scribam, *antequam* discedam. 在我離去之前，我將寫. te *ante* vidit *quam* a vita discederet. Cic. 他逝世之前，曾看見你.

antĕrĭ-or. *us, ōris.* adj. (*ante*) comp.
【解】 更在前者.
【例】 *anterior* chlamydis pars. Amm. 戎衣前部. *anterior* chao. Prud. 在混沌之先.

ant-ēs. *ĭum.* m. plur.

【解】葡萄樹或花木行列.
antēsignān-us. *i.* m.
【同】primipilus.
【解】❶ 軍旗前兵，第一陣線兵. ❷ 每營之輕裝兵. ❸ 第一等人，首領.
【例】fuerunt in acie Pharsalica *antesignani.* 在法而撒軍上曾有輕裝兵. *antesignani.* Veget. 旗前兵.
antestāt-us. *a, um.* part. v. *antestor.*
【解】引爲證人者.
āntest-o. (vel) **antist-o.** *stas, stĭti,* vel *stĕti, (stātum), stāre.* v. intr. vel tr.
【同】praesto, antecello, excello.
【狀】multum.
【解】超過，超越，立於前.（列於前）.
【例】❶ intr. (*antestare*) alicui aiqua re. Cic. 在某事上優於(超越)某人. Crotoniatae olim corporis viribus omnibus *antestetere.* 希臘之可老道尼城人古時身力超出一總人. ❷tr. (*antestare*)alquem in aliqua re. 在某事上超過某人. ❸ absolute.
antest-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr.
【解】召證人，引證，取證.
【例】licet (te) *antestari.* Liv. 可引你作證.
antĕtŭli. perf. indic. v. *antefero.*
antĕvĕn-io. *īs, ī, tum, īre.* v. intr. et. tr.
【同】praevenio, anteverto, praeverto.
【解】❶ intr. 前來，先至，在上. ❷ tr. 踰越，超過，預防.
【例】❶ (intr.) omnibus rebus amorem credo *antevenire.* 我相信愛情優於一切. ❷ (tr.) (*antevenire*)aliquam rem. Sall. 超越某事. *antevenire* nobilitatem. Sall. 勝過貴顯. *antevenire* insidias hostium. 預防敵人陰謀. *antevenire* tempus (vel) tempori. Claud. 先乘時.
antĕver-to. *tĭs, tī, sum, tĕre.* v. intr. vel tr.
【同】praeverto, antecedo.
【解】❶ 先行，超過，勝過，優於. ❷ 佔先，預防，迎合，逢迎，預告.
【例】❶(intr.) (*antevertere*) alicui. Ter. 優於某人. rebus aliis *antevertam,* quae mandas mihi. 我首先處理你所託我之事. ❷ (tr.) *antevertere* aliquem. Apul. 預告某人. *antevertere* rem rei. Caes. 重視某事甚於他事. antequam tecum agerem *antevertisti.* 我同你處理此事之前，你已預先準備. *antevertere* damnationem veneno. Tac. 判刑前服毒. *antevertere* otium negotiis. Pacat. 寧願安閒不欲工作.
antĕvŏl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】先飛，超越.
【例】*antevolare* currum. Stat. 越過車去.

anthĕm-is. *ĭdis.* f.
【解】(加密列)紫苑，甘菊(菊科，有健胃興奮功能).
anthŏlŏgī-a. *ae.* f. (vel)
anthŏlŏgĭc-a. *ae.* f. (vel)
anthŏlŏgūmĕn-a. *ae.* f.
【解】❶ 花集，花譜. ❷ 詩集，文選，精華錄.
anthr-ax. *ăcis.* m.
【解】紅寶石.
【註】**anthropologia.** 人類學，人間學. **anthropologismus.** 人生主義，人類本位說.
anthrōpŏgrăph-us. *i.* m.
【解】劃人形者.
【附】**anthropometria** 人體測定. **anthropomorphismus.** 神人同形說，神人形性相同說. **anthropopathismus.** 神人同情說.
anthrŏpŏlŏgi-a. *ae.* f.
【解】人類學.
anthrōpŏphăg-us. *i.* m.
【解】食人肉，喜食人肉者.
Antĭcăt-o. *ōnis.* m. et **Antĭcătōn-es.** *um.* m. plur.
【解】凱撒之兩部作品名.
Antĭchrist-us. *i.* m.
【解】反對基督者，假基督.
antĭcĭpāti-o. *ōnis.* f. (*anticipo*)
【解】先知，先覺，提前，佔先.
【例】quis non habet sine doctrina *anticipationem* quamdam deorum? i. e. anticipatam deorum agnitionem. 即便未曾受教育之人，誰沒有關於神的提前認識呢？ *anticipatio* divini officii 提前念日課經.
【附】*anticipatio* perceptionis. 知覺之預料.
antĭcĭpāt-us. *a, um.* part. v. *anticipo.*
【解】提前，佔先者.
antĭcĭp-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ante capio*)
【同】ante occupo, anteverto.
【解】佔先，先取，先知，先覺，先決，提前.
【例】quid *anticipas* molestias diu post secuturas? 好久以後方來的煩擾，爲何先徒自紛擾. *anticipatum* est mentibus nostris, Deum humana forma concipere. 我們的心思先有一種成見，就是依照人形想念天主.
antīc-us. *a, um.* adj.
【解】前面者.
【例】*antica* (porta). Varr. 前門. *anticum* (limen). Fest. 前門. *antica* pars(templi). (神殿)前方，(前部).
antĭdĕā. (pro *antea*) vide **antea.**
antĭdŏt-um. *i.* n. vel.
antĭdŏt-us. *i.* f.
【解】解毒藥.

【附】**antimŏdernistic-us.** *a, um.* adj.
【解】反維新派者.
Antiŏchens-is. *is, e.* adj.
Antiŏchi-a. (-**ea.**) *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：西利亞 (Syria) 首府.
Antiochens-is. *is. e.* adj. **Antiochens-es.** *ium.* m.
【解】Antiochia 居民.
Antiŏch-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：西利亞數王之名.
antĭpāp-a. *ae.* m.
【解】假教宗(教宗之敵).
Antĭpăt-er. *ri.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：❶亞立山(Alexander)之將軍名. ❷多數哲學士之名.
antĭpăthī-a. *ae.* f.
【解】反對，不相容，不相投，厭惡，仇恨.
antĭpendī-um. *i.* n.
【解】台帷.
antĭphōn-a. *ae.* f.
【解】對經(對句經). 輪唱(輪流唱和之歌).
antĭphōnārĭ-um. *i.* n.
【解】對唱經本.
antĭphrăs-is. *is.* f.
【解】反語：用字句與本義相反. 反用法：反用語義，以表示滑稽或諷刺.
【例】per *antiphrasim* Isid. 諷刺語.
antĭpŏd-ae. *ārum.* m. pl. (vel) **antĭpŏd-es.** *um.* m. pl.
【同】gentes adversi orbis incolae.
【解】居地球之反面者，(與吾人足跡相對，正成反比例).
【例】*antipodes* e regione nobis, adversis stant vestigiis, adversa urgent vestigia. 地之反面，與我們脚底相對之人，他們站立之足跡，與我們的正成反比例.
antĭquārĭ-us. ❶ *a, um.* adj. (*antiquus*) ❷ *i.* m. (subst.)
【解】❶ 屬於古者. ❷ 好古者，博古者.
antĭquāt-us. *a, un.* part. v. *antiquo.*
【解】古老，廢除者.
antĭque. adv. (*antiquus*), *-quius*, *-quissime.*
【解】古式，老樣，舊式.
【例】quaedam *antique*, pleraque dure dicit. 屢用古語，多用不通句.
antĭquĭt-as. *ātis.* f. (*antiquus*)
【同】vetustas.
【形】incorrupta, mutata, ultima.
【解】❶ 古時代，古事蹟，古人物，古氣概，古風俗. ❷ 歷年久遠，日久年深，天長日久.
【例】❶ Varro investigator *antiquitatis.* Cic. 瓦樂考古學家. *antiquitates.* Varr. 古蹟. exempla plena dignitatis, plena *antiquitatis.* Cic. 十分尊嚴，且含有古代色彩(古代風裕)的典型. gravitas plena *antiquitatis.* Cic. 含有古代風格的莊嚴. orationes redolentes *antiquitatem.* Cic. 老生常談(老朽的演詞). ❷ fani religio atque *antiquitas.* Cic. 古剎年代久遠，受人崇敬. *antiquitas* generis. Cic. 族譜年代久遠.
antĭquĭtŭs. adv. (*antiquus*)
【解】❶ 自古時. ❷ 當上古時代.
【例】jam inde *antiquitus.* Liv. 自上古時代已…
antĭqu-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*antiquus*)
【同】abrogo.
【解】拒絕，反對，(法案). 廢除.
【例】legem, rogationem *antiquare.* 拒絕法案，請求…
antĭqu-us. *a, um.* (*ante*)
【同】vetus, priscus. N. B. differ.: Senes: quantum ad vitam privatam. Veteres: quantum ad publicum tempus. *Antiqui*: utrique dicuntur, sed magis veteres quam senes.
【解】❶(論方向)前者，上者，先者(metaph.) 重要者. ❷(論時候)昔者，往日，前者. ❸ 屬於古時，昔日者，古代者. ❹ 日久延長者.
【例】nihil vita *antiquius* existimare. Cic. 看生命重(高)於一切. nihil *antiquius* habere quam ut... Cic. 無有比此更重要的，就是… *antiquissimum* est(cum infin.)最重要的就是… ❷ Diana in suis *antiquis* sedibus reponitur. Cic. 將狄亞納像置於原處. ❸ (deus) *antiquo* artificio factus. Cic. 古藝術雕刻的神像. *antiqui.* Cic. 古人. ❹ *antiquum* signum, templum. Cic. 古代雕刻神像，古剎. tuus *antiquissimus* amicus. Cic. 你的老友.(舊相識.) quae tu narras *antiqua* sunt. 你所述者乃舊日之事. *antiqua* verba adhibes et absoleta. 你所用者乃陳舊已廢棄之文字. *antiquarum* rerum investigator est diligens. 精審之古典批判家. N.B. *antiquior*: carior, melior, potior. v. g. nihil tibi sanctius sit et *antiquius* quam...為你應無有比此，更神聖更重要的…
antĭsŏphist-a. (vel) **antĭsŏphistes.** *ae.* m.
【解】文法家(反詭辯學者).
antist-ēs. *ĭtis.* m.
【同】praesul.
【解】首領，監理，長老，司牧，主教.
【例】sacrorum *antistites*, religionum interpretes. 祭儀監督，教義講師.

antistit-a. *ae.* f.
【解】女司祭（女巫，女尼）.
【例】fani Cereris *antistita.* 穀神殿之女司祭. *antistita.* 修女院長.
antisto. vide **antesto.**
【附】**antithesis.** 反題，對句，駢文，反言.
Antĭ-um. *i.* n. nom. propr. urbis.
【解】城名 Latium 之城名.
antlĭ-a. *ae.* f.
【解】水龍，抽水器.
Antōnin-us. *i.* m. nom. propr. hom. (plurim. imperatorum.)
【解】人名：羅瑪多數總王之名.
Antōnĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪三巨頭政治總裁之一.
Antōni-a. *ae* f. nom. propr. mulier.
【解】人名：m. Ant. 之女.
Antōnĭ-us. *a, um.* adj.
Antōnĭān-us. *a, um.* adj.
【解】Ant. 者.
Antōnĭāni. *ōrum.* (sectae *Antonianae*)
【解】Ant. 之黨羽.
Antōnĭān-ae. *ārum.* f. (orat. contra Antonium.)
【解】反對 Ant. 之演詞. (Philippiques).
antr-um. *i.* n.
【同】caverna, specus.
【解】穴洞，樹孔.
Anūb-is. *is.* vel. *ĭdis.* m.
【解】nom propr. 埃及神名（獸頭人身）.

ANUBIS

anŭlāri-us. *a, um.* adj. (*anulus*)
【解】指環者.
anŭlāri-us. *i.* m.
【同】opifex anulorum.
【解】製指環者.
ānŭlāt-us. ānnŭlāt-us. *a, um.* (*anulus*)
【同】anulis ornatus.
【解】帶指環者.
【例】incedunt cum *anulatis* auribus (vel) *anulatae* aures. Plaut. 行時帶耳環. *anulati* pedes. Petr. 足帶鐐銬.
anull-a. *ae.* f. (dimin. *anus*)
【解】小婦人（小老嫗）.
anul-us. *i,* m. (*anus* 1) (**annulus**)
【形】aureus.
【解】❶ 指環（戒指）. 鐵環（使用之官印，圖章僕役）. ❷ 金環，騎士標記（騎士職銜象徵）. ❸ 繫帳幕之環（驅馬環，棍曲如環）.
【例】❶ *anulum* induere. Cic. 帶指環. (*anulum* digito aptare. Suet. *anulum* inserere. Macr.). *anulo* in cera sigillum imprimere. 在蠟上蓋指環印. ❷ jus *anulorum.* Suet. 騎士權位（等級）. ❸ virgei *anuli.* Plin. 彎棍.
1. ān-ŭs. *i.* m.
【解】肛門，環.
2. ăn-ŭs. *ŭs.* f. *a, um.* adj.
【形】delira, excors, fatidica.
【解】❶ 老婦，老嫗. ❷ 老婦者，老者，舊者.
【例】❶quae *anus,* ut tu, deliret?那個老嫗如同你（胡言亂語）. *anus* matrona. Suet. 老婦（老太太）. ❷ *anus* carta. Catul. 舊文件.
anxĭē. adv. (*anxius*)
【同】sollicite, curiose, religiose, cum anxietate.
【解】❶ 戚然，憂傷，困難狀. ❷ 掛慮，星念狀.
【例】❶ *anxie* rem ferre videtur. 似難於忍受. ❷ *anxie* quaerit. 苦心焦思. *anxie* diligens. Macr. 過憂過慮.
anxĭĕt-ās. *ātis.* f. (*anxius*)
【同】sollicitudo, dolor.
【解】❶ 天性好憂，多憂多慮的禀性，多愁善感. ❷ 憂慮不寧，疑懼，掛慮.
【例】❶ *anxietas* animi. Tac. 心中焦慮. ❷ *anxietas* ex angore ut ebrietas ex ebriositate. 憂慮由於憂傷，如同醉酒由於嗜酒.
anxĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*anxius fero*)
【解】使人悲傷，使人憂慮者.
anxĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*anxius*)
【解】憂愁，掛慮.
anxĭ-us. *a, um.* adj.
【同】natura proclivior ad angorem, sollicitus.
【解】❶ 憂慮，憂愁，憂傷. ❷ 忐忑不安，窺探，審慎. ❸ 困難，憂苦.
【例】❶ ira et metu *anxius.* Sall. 因忿恚驚惶而心憂慮. animus futuri *anxius.* Sen. 心中憂慮將來. *anxius* gloria ejus. Liv. 掛慮彼之榮譽. ❷ sollicitus et *anxius* amor. 憂慮而忐忑不安的愛情. *anxio* te animo esse video. 我看你憂懼不安. ❸ *anxiae* curae. Liv. 憂愁掛慮. *anxii* et difficiles senes. 多愁善感，難以應付的老人.
Aŏnĭdae. pl. m. *um.* (homin. Boetiae)
【解】包愛奇人.
ăpăge. et **ăpăgĭte.** interj. cum acc. (abigentis vox est, et fastidientis aliquid.)
【解】離開，撤退.
【例】*apage* te a me. Plaut. 你去罷，離開我. *apage* sis (vel) *apagesis.* Pl. 走開. *apage* cum illo. 同他去罷.

【附】**apagogica** demonstratio. 逆證，反證，間接證明法. **apeiron.** 無極，無限，無際涯. **apex mentis.** 心頂.

ăpathī-a. *ae.* f.
【解】不動心，無情，麻木不仁.

1. ap-er. *ri.* m.
【同】silvestris porcus.
【形】ingens.
【解】野猪.
【例】uno saltu duos *apros* capere. Plaut. (prov.) 一擧兩得.

2. Ap-er. *ri.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：在達西多 (Tacitus) 之對話中. (Dialogue des Orateurs) 的人名.

ăpĕr-ĭo. *is, ui, tum, īre.* v. tr.
【同】patefacio, recludo, resero.
【狀】aliquado, breviter, diligentius, paulum, studiosius.
【解】❶ 開啓，開闢. ❷ 開掘. ❸ 顯露，顯示. ❹ 揭露，發表.
【例】❶ *aperire* alicui portas. Cic. 給人開(城)門. jussit vi *aperire* portam. 命劈開大門. *aperire* oculos, *aperire* caput, *aperire* vomicum, *aperire* litteras. Cic. 開眼，脫帽，剜瘡，開信. valvae se ipsae *aperuerunt*. Cic. 門扇自開. se *aperire*. Sen. 星宿顯露出來. domum meam amicis *aperiam*. 朋友自由出入吾家. ❷ *aperire* subterraneos specus. Tac. 挖隧道(開避身洞). *aperire* viam, vias, iter. Sall. 開闢道路(街道). ❸ (fig.) *aperire* locum suspicioni, crimini. Cic. 給人開嫌疑控告之門. *aperire* animum. 表示心思. (心願). ❹ *aperiebatur* causa insidiarum. Cic. 揭露其陰謀. non dubitavit *aperire* quid cogitaret. 毫不猶豫披露其心跡.

ăperte. adv. (*apertus*) *apertius, apertissime.*
【同】publice, plane, palam, non obscure, non dissimulanter. X. Tacite, clam.
【解】❶ 開誠佈公，大公無私，公開. ❷ 明瞭，清晰，毫不隱諱.
【例】❶ rempublicam *aperte* petere. Cic. 明目張膽，攻擊政府. ❷ *apertius* dicam. Cic. 我更清楚的說. *apertissime* aliquid explicare. Cic. 很澈底的講明某事. *aperte* falsum. Cic. 顯然不確實. *aperte* facere aliquid. Cic. 公開做事.

ăpertĭ-o. *ōnis.* f. (vel)**ăpertūr-a.** *ae.* f.
【解】敞開，洞開，開縫.

ăpert-um. *i.* n.(part. v. *aperio*, subst. sumpt)
【解】❶ 露天廣場. ❷ 自由出入區. ❸ 公開處.
【例】❶ (oppon. coopert.) in *aperto*. Liv. 在露天場上. *aperta* populatus. Tac. 蹂躪平原. castra in *aperto* ponere. Liv. 露天紮營. ❷ (oppon. clauso) in *aperto*. Liv. 在公共場所(不在家中). in *aperto* est. Tac. 顯然易見. ❸ (oppon. secreto) ex *aperto*. Liv. 公開.

ăpertūr-a. *ae.* f. (*aperio*)
【解】孔隙，入口.

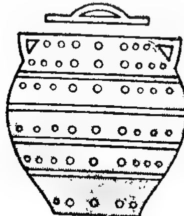
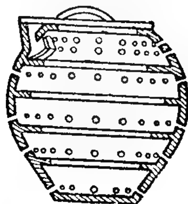
ăpert-us. *a, um.* adj. part. v. *aperio.*
【同】patens, manifestus, planus, ante oculos positus.
【解】❶ 暴露者(無遮蔽). ❷ 明顯者(無防衛). ❸ 公開，當衆者. ❹ 明瞭，顯豁，清晰，精明者.
【例】❶ in loco aequo atque *aperto*. Caes. 在平坦明顯之地. multis est *apertus* cursus ad laudem. Cic. 榮譽之路(青雲路)多任人攀登. ❷ a latere *aperto*. Caes. 從軍隊無保障的側面. ❸ *apertum* scelus. Cic. 公開的惡行. *apertus* homo. Cic. 忠誠(坦白率直)之人. ❹ sententiae *apertae*. Cic. 意境豁達. *apertum* est. Cic. 顯然…

ăp-ex. *ĭcis.* m.
【同】fastigium.
【解】❶ 峯巔. ❷ 司祭(僧)冠上尖柱. (柱上飾羊毛)僧帽. ❸ 峩冠，波斯王冠. ❹ 髮飾，冠上羽柱飾，火柱，火舌. ❺ 王冠，花冠. (花冠形飾品).
【例】*apex* senectutis est auctoritas. 權威爲老年之最高峯. aquila Tarquinio *apicem* imposuit. 飛鷹將峩冠置達而奎頭上.
【註】**aphasia.** 失語症.

aphract-a. *ōrum.* n. plur.
【解】無甲板的船.
【例】morata est navigationem *aphractorum* imbecillitas. 無甲板船之(薄弱)，遲緩躭擱了航程.

ăpiān-us. *a, um.* adj. (*apis*)
【解】蜜蜂者.
【例】*apiana* uva. 香葡萄(蜜蜂最嗜好者).

ăpĭārĭ-um. *i.* n. (*apis*)
【解】蜂窠(蜂房).

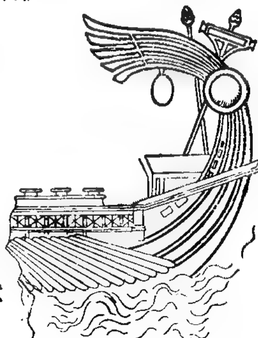

APIARIUM

ăpĭāri-us. *i.* m.
【解】養蜜蜂人.
ăpĭas-ter. *tri.* m. (vel) **ăpĭastr-um.** *i.* n.
【解】芎形香草名.
ăpĭāt-us. *a, um.* adj.
【解】有斑點者.
ăpĭcāt-us. *a, um.* adj. (*apex*)
【解】戴僧帽者.
ăpĭcŭl-a. *ae.* f. (*apis*)
【解】小蜜蜂.
1. āp-is. *is.* f. plur. **apes,** *apium* vel *apum.* f.
【解】蜜蜂.
【例】*apum* examina, quibus plurimum natura ingenii atque artis tribuit. 蜜蜂集群，具有許多生來的能幹和技術. *apis* aculeum ferre non possunt. 他們不能忍受蜂刺.

APIS 2

2. Ap-is. *is.* m. (acc. *Apim*) nom. propr. divin. Aegypt.
【解】埃及人敬禮之神牛.
ăp-iscor. *isceris, tus sum, isci.* v. dep. tr.
【解】❶ 遇到，達到. ❷ (fig.) 透徹，明瞭. ❸ 獲得，佔有.
【例】❶ (*apisci*) aliquem. Plaut. 追及某人. (*apisci*) mare. Cic. 航海. ❷ (*apisci*) ratione animi. Lucr. 明瞭. ❸ (*apisci*) laudem. Sulp. 獲得榮譽.
ăp-ĭum. *i.* n. (*apis*)
【解】芹菜，繖形科植物.
ăplūd-a. (vel)
applūda. *ae.* f.
【解】草莖，穀，殼，糠，麩.
āplustr-ĕ. *is.* n. (ordin.)
aplustrĭ-a. *um.*
aplustr-a. *orum.*
【解】船尾裝飾.

APLUSTRE

ăpŏcălyps-is. *is.* f.
【解】默示錄，默照經.
ăpŏdĭctĭce. adv.
【解】顯然，有確實證據者.
ăpŏdictĭc-us. *a, um.* adj.
【解】顯然，確實證明者，明析的，明確的.
Apollĭnār-is. *is, e.* adj.
【解】亞波羅者. (Apollo)
【例】ludi *Apollinares.* Cic. 亞波羅遊戲.
Apollĭnĕ-us. *a, um.* adj. Apoll.
【解】Apol. 者.
Apoll-o. *inis.* m. nom. propr. divinit.
【解】神名：Jovis 及 Latonae 之子，為美術詩歌之神.

APOLLO

Apollōn-a. *ae.* f. nom. propr. plur. urb.
【解】許多城名：例如在Crete, Thrace, Macedoine, Illyrie…
Apolloniăt-ēs. *ae.* m.
Apoll. 生產者.
Apolloniătae. *ārum.* m. plur.
Apoll. 居民.
ăpŏlŏgĭ-a. *ae.* f.
【解】辯訴狀，辯誣，辯護.
【註】**apologetica.** 護教論，護法論，辯證論.
apŏlŏg-us. *i.* m.
【同】fabula in qua bruta animantia inducuntur loquentia.
【解】演義，寓言，童話，神話（小說）.
【例】narrationes *apologorum.* 寓言故事.
ăpophthegm-a. *atis.* n.
【解】格言.
āpŏplectĭc-us. *a, um.* adj.
【解】瘋癱者，癱瘓者.
āpŏplexi-a. *ae.* f. (vel) **ăpŏplex-is.** *is.* f.
【解】癱瘓，瘋癱，痙攣.
apostăsĭ-a. *ae.* f.
【解】背教，背信，脫黨，變節.
apostăt-a. *ae.* m.
【同】datae Christo fidei desertor; impius desertor sacri instituti.
【解】背教，背信，背誓，（背聖願，離修會還俗者）.
【例】apostata; nuntium remisit religioni verae; defecit a sacri ordinis instituto.
【註】**a porteriori.** 後天，後驗，跡後.
ăpostŏlāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】使徒，或宗徒之職位，傳教事業.
āpostŏlĭc-us. *a, um.* adj.
【解】宗徒者（使徒者）宗座者.
【例】*apostolicae* indulgentiae 宗座大赦.
ăpŏstŏl-us. *i,* m.
【同】primi christianae legis magistri ac doctores; duodecim christianae doctrinae praecones. Legati a Christo missi ad omnes terrarum nationes. Christianae religionis signiferi.
【解】使徒，宗徒.
【例】*apostoli* ibant gaudentes, quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati. 宗徒們歡天喜地的前行，因為了耶穌的名號，堪當受辱.

ăpŏthēc-a. *ae.* f.
【同】cella vinaria, penaria.
【解】(食物) 儲藏室，(藏酒) 窖，窖.(改良酒蒸發所).
【例】domos omnium et *apothecas* scrutari. 檢查一總人之住宅，及儲藏室.

appărātē. adv. (*apparatus*) *apparatius.*
【同】cum apparatu, magnifice.
【解】排場，豪華，威儀，奢靡.
【例】edit et bibit jucunde, sane et opipare, et *apparate.* 宴飲愉快，充分豪華奢靡.

appărātĭ-o. *ōnis.* f. (*apparo*)
【解】❶ 準備，整理. ❷ (fig.) 裝飾，排場，奢華.
【例】magnificentia et *apparatio* popularium munerum. 民衆(公共)遊藝(娛樂)之華麗排場.

1. appărāt-us. *a, um.* part. v. *apparo. apparatior, apparatissimus.*
【解】設備，準備，整理，供應者.
【例】domus *apparatior.* Cic. 更舒適的(供應更完備的)房舍. ludi *apparatissimi.* 最豪華的遊藝(娛樂)大會.

2. appărāt-ūs. *ūs.* m.
【同】apparatio.
【形】magnificus, praeclarus, tenuissimus, regius, patricius, plebeius, privatus.
【解】❶ 準備工作：陳設，排列. ❷ 準備之物品：傢具，器皿. ❸ 準備之形式：奢華，排場.
【例】❶ *apparatus* belli, *apparatus* triumphi, *apparatus* sacrorum. Cic. 準備作戰，凱旋，祭祀.
❷ non ad hominum *apparatum* sed ad amplissimi templi ornatum factum (candelabrum). Cic. 不是爲供人屋中用品，而是爲莊嚴神殿之裝飾，而置備燭台. ❸ *apparatus* prandiorum, *apparatus* ludorum. Cic. 午餐之奢華，遊藝之排場. *apparatu* regio. Cic. 皇家儀仗. sine *apparatu.* Cic. 不尚排場.
【註】**apparentia.** 外觀，明觀，假象.

appār-ĕo. (**adpārĕo**). *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. intr.
【同】adsum, praesto sum, videor, compareo, in conspectum me do. X. Occulto.
【狀】leviter, clarius, facile, nusquam, prorsus, plane, serius.
【解】❶ 可見. ❷ 顯著，明顯. ❸ 當值，值班，侍候，侍奉，侍應.
【例】illa vis non *apparet.* Cic. 未見得其能力. piratae *apparere* dicuntur. Cic. 傳說發現海盜. ❷ divina sollertia *apparet.* Cic. 彰顯天主的妙化神工. *apparet* (impers.) 顯然的. ❸ lictores consulibus *apparent.* Liv. 衛兵侍候(總統)執政官. Eumenes Philippo *apparuit.* Nep. 歐美愛侍候斐利伯王(充當秘書).

appārĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*appareo*)
【同】apparitoris officium.
【狀】in longa ejus apparitione fidem ejus et abstinentiam cognovi.
【解】❶ 服役. ❷ 職司.
【例】longa *apparitione.* Cic. 常期服役.
N. B. **appāritio.** *ōnis.* f.
in sensu Eccles. signif: 發現，顯現.

appārĭt-ŏr. *ōris.* m (*appareo*)
【同】satelles, stipator.
【狀】humilis et abjectus, necessarius, recens.
【解】服役者：校役，門監，通信員，傳令吏，招待員，傳達.
【例】quis unquam *apparitor* tam humilis et abjectus? 何時屬吏如此謙卑?

appārĭtūr-a. *ae,* f.
【解】差役之職務.

appār-o. et **adpāro.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】comparo, paro.
【狀】omnino, opipare.
【解】準備，安排，佈置.
【例】haec facere noctu *apparabant.* Caes. 準備夜間實施已定計劃. (*apparare*) bellum, prandium. 準備作戰，午餐. (*apparare*) crimina in insontem. 準備殺害無罪之人. *apparata* domus omnibus rebus. 各種設備齊全的房舍.

appellātĭ-o. *ōnis.* f. (*appello* 1.)
【同】compellatio.
【形】improbissima, inanis, levis, venalis.
【解】❶ 對人談話. ❷ 上控. ❸ 呼喚，呼名，名稱. ❹ 宣讀，發音.
【例】❶ hanc nactus *appellatonis* causam. Caes. 獲得對人談話的機會. ❷ *appellationes* tribunorum. Cic. 上控至民政長. ❸ regum *appellationes* venales erant. 帝王名號可以出賣. (rem suo nomine *appellare.* 各以其名稱呼事物.) ❹ levis litterarum *appellatio.* Quint. 讀音清脆.

appellāt-ŏr. *ōris.* m. (*appello*)
【解】上控者.

appellāt-us. *a, um.* part. v. *appello.* vel v. *appellito.*

appellĭt-o. *ās, āvi, ātum āre.* v. tr. (freq. v. *appello*)
【解】屢控.

appell-o. (vel) **adpello.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【狀】apertius, blande, comiter, durius, nusquam. identidem, nominatim, prudenter, probe, ultro, rectius.
【解】❶ 對談，呼喚. ❷ 上控，上訴. ❸ 索取，催促. ❹ 告發，控告. ❺ 稱呼，起名號. ❻ 宣告，發音.
【例】❶ centurionibus nominatim *appellatis*. Caes. 與衆百總交談後. ❷ (*appellare*) tribunos. Cic. 上控至民政長. (*appellare*) de aliqua re. Caes. 對某案件上控. ❸ *appellatus* de pecunia, quam pro domo debebas. Cic. 督促你償還被拍賣房產之價值. (*appell.*) debitorem ad diem. Sen. 逼迫負債者限期償還. creditores in solidum *appellabant*. Tac. 債主逼迫負債人獨自償還全價. ❹ ne iisdem de causis alii plectentur, alii ne *appellentur* quidem. 勿使為同一案件，有人被懲罰，有人竟未被提控(逍遙法外). ❺ te sapientem *appellant*. Cic. 人稱你為智者. cognomine justus *appellatus*. Nep. 號稱義者. *appellata* ex viro virtus. Cic. 勇毅 (virt.) 名詞來自 (Vir) 壯士. *appellare* aliquem, aliquid. Cic. 提及某人某事. ❻ suavitas *appellandarum* litterarum. 讀音溫柔.

2. app-ello. (vel) **adpello.** *ellĭs, ŭli, ŭlsum, ellĕre.* v. tr.
【同】applico, admoveo, accedo.
【狀】valde, timide.
【解】❶ 推向，駛向. ❷ 泊舟，靠岸.
【例】❶ (*appellere*) turres ad opera Caesaris. Caes. 推木樓靠近凱撒營壘. (*appellere*) ad bibendum oves. Liv. 驅羊飲水. ❷ (*appellere*) classem (navem) ad locum. Cic. 泊舟某處. (*appellere*) classem in portum, litori. Liv. 靠岸. (*appellere*) ad eum locum. Caes. 泊舟於某地. ad insulam *adpulerunt*. Liv. 泊舟某島.

appendĭcŭl-a. *ae.* f.
【同】corollarium, accessio.
【解】附屬，附錄.
【例】est haec quasi *appendicula* ejus causae. 這彷彿案件的附件. (備考，附錄).

append-ix. *icis.* f.
【同】additamentum, accessio, corollarium.
【解】附錄，補遺，續錄.
【例】*appendix* animi corpus. 肉軀附屬於心靈.

appen-do. (vel) **adpendo.** *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr.
【同】adnecto, suspendo, pendo.
N. B. differ: *perpendo*, expendo = rem exacte pondero. 衡量. *appendo*, suspendo ad lancem, vel stateram pondero. 權度.
【解】過秤，衡量. (掛，權).
【例】(*appendere*) aurum. Cic. 秤金子. omnia sua tibi concessit, annumeravit, *appendit*. 他將一切讓與你， 算與你， 秤與你. aurum *appendere* artifici. 將金子秤與匠人.

appens-us. *a, um.* part. v. *appendo.*
【註】**apperceptio** 統覺，自覺，自悟.

appĕt-ens. (**adpĕtens**). *entis.* ❶ part. v. *appeto.* ❷ adj. **a)** absolut. **b)** cum genit.
【解】奢望，渴望，貪婪，(野心，大志).
【例】❶ *appetens* alicui. Cic. 貪婪他人之財物. ❷ **a)** homo *appetens*. Cic. 慳吝人. **b)** *appetentissimus* honestatis. Cic. 極愛好正義者.

appĕtentĕr. adpetenter. adv. (*appetens*)
【解】貪婪貌，貪食.

appĕtentĭ-a. *ae.* f. (**adpetentia**)
【同】appetitus.
【形】effrenata.
【解】尋求，奢望.
【例】*adpetentia* laudis. Cic. 貪求名譽. *appetentiam* cibi praestare ; famem obsonare. 備食充飢.

appetītĭo. adpĕtītĭ- o. *ōnis.* f.
【同】appetentia, impetus.
【狀】immoderata, nimia, naturalis.
【解】❶ 貪求，尋覓. ❷ 嗜好，傾向.
【例】❶ (*appetitio*) principatus. Cic. 統制的野心. (*appetitio*) alieni. Cic. 貪他人財物. ❷ *appetitio* animi. 心中傾向. *appetitio* (*appetitus*) rationi obediat. 嗜好應受理智節制. contrahere et sedare omnes *appetitus* ut tranquilli sint, et omni perturbatione careant. 節制嗜好，使其安平靜不亂.

1. appĕtīt-us. (**adpetītus**). *a, um.* part. v. *appeto.*

2. appĕtīt-ŭs. (**adpetītus**). *ūs* . m.
【解】❶ 天然傾向，天性衝動，貪情. ❷ 嗜好，貪欲，尋求.
【例】❶ *appetitus* animi. 心之傾向. ❷ (animalia) quae habent suos impetus et rerum *appetitus*. Cic. 動物有其天然衝動，及其嗜好.

appĕt-o. (**adpĕto**). *ĭs, īvi* (vel) *ĭi, ītum, ĕre.* v. tr. et. intr.
【同】cupio, opto, desidero, expeto. X. Refugio.
【狀】ardentius, cupide, frustra, rapide, ultro, semper plus.
N. B. differ: *appeto* cum affectu qualicum

que. 盡心貪戀. *expeto* cum ratione honesta et bona. 按理貪望.
【解】I. intr. 臨近.（論時刻）.
II. tr. 尋求：❶ 攻擊，爭取. ❷救親眷，友誼. ❸（fig.）貪戀，酷嗜. ❹ 求利己.
【例】❶ intr. cum lux *appeteret*. Caes. 白天既將近… dies *appetebat* septimus. 第七日已近. ❷ a)（*appetere* aliquem）lapidibus. Cic. 以石擊人. ignominiis *appetitur*. Cic. 被人汚辱. b) mammas *appetunt*. Cic. （獸子）戀乳. aliquem *appetere*. 戀愛某人. c) *appetere* amicitias. Cic. 尋求友誼. laudes *appetere* 尋求榮譽. d)ex eo bello partem aliquam laudis *appetere*. Cic. 希望藉戰爭獲得榮譽. aliquid sibi de aliqua re(*appetere*). Cic. 貪取物利己.

Appĭ-a via, (vel) **Appĭa**. *ae*. f. nom. propr. viae.
【解】路名：由羅瑪監察官 Appius Claudius Caecus 開始建築.

appi-ngo. **(adpingo)**. *ngĭs*, *nxi*, *ctum*, *ngĕre*. v. tr.
【解】畫於. (cum dativ.) (fig.) 加寫.
【例】novi semper aliquid *appingitur*. (prov.) 畫蛇添足.

Appĭ-us. *i*. m. nom. propr. hom. (praenom.)
【解】人名：（加號，前號）另外 Claudius 族人.

applau-do. (vel) **applōdo. adplaudo.** *dĭs*, *si*, *sum*, *dĕre*. v. tr. et intr.
【同】manuum vel pedum plausu favorem significo.
【解】❶ (tr.) (propr.) 拍，撞，擊. ❷(intr.) (fig.)鼓掌，喝彩.
【例】❶ *applaudere* manu caput. Nemes. 以掌擊首. cui civium generi maxime *applauditur*. 此類民衆頗受歡迎. ❷ (*applaudere*) aliquem. 撲人於地.（驚駭）. (*applaudere*) manibus suis. Hier. 鼓掌. nobis *applaudite*. Plaut. 應給我們喝彩.

applaus-or. *ōris*. m.
【解】鼓掌，喝彩.

applaus-us. *a*, *um*. part. v. *applaudo*.
【解】擲…
【例】*applausus* ad terram. Spart. 擲於地.

applaus-ŭs. *ūs*. m.
【同】favor popularis, secunda populi admurmuratio, festa acclamatio.
【形】magnus.
【解】鼓掌，撞，擊.
【例】assentiente populo magno *applausu* dixit. 在民衆喝彩聲中發言.
【註】**applicabilis** indulgentia. 可讓於煉靈的大赦.

applĭcāti-o. *ōnis*. f. (*applico*)
【同】adjunctio, adjectio.
【解】依附，附和，同情.
【例】amicitia potius ex *applicatione* quadam animi cum sensu amandi, quam a cogitatione utilitatis secuturae oritur. 友誼更好說生於同情心，及愛情的衝動，而不爲將來之利益着想.
【註】**applicatio** missarum. 分配彌撒果實.

applĭcātūr-us. *a*, *um*. part. futur. v. *applico*.
【解】依附，附和.

applĭcāt-us. adplĭcātus. *a*, *um*. part. v. *applico*.
【解】依附，附和.
【例】*applicatae* aures. Varr. 帖耳.（馬）. Corinthus *applicata* colli. Plin. 靠山之高林多城.

applĭc-o. (vel) **adplĭc-o.** *ās*, *āvi*, (vel)*ŭi*, *ĭtum*, (vel) *ātum*, *āre*. v. tr.
【同】adjungo.
【狀】familiariter, maxime, studiose.
【解】❶ 依附，依靠，貼附，黏貼. ❷ 駛向，靠岸，泊舟. ❸ 附和，隨和，專務，應用，充用.
【例】❶ (*applicare*) se ad arborem. Caes. 靠樹. (*applicare*) flumini castra. Cic. 背河紮營. (*applicare*) moenibus scalas Curt. 依堵豎梯. ❷ *adplicatis* ad terram navibus. Caes. 泊舟靠岸後. *adplicant* classem. Curt. 艦隊靠岸. *adplicare*. (absol.) 艦隊靠岸. ❸ (*applicare*) se ad aliquem. Cic. 從師上課. (*applicare*) se ad jus civile. Cic. 專習國家法律. (*applicare*) se ad historiam scribendam. Cic. 致力編輯歷史. (*applicare*) aliquem officio. Ulp. 派人管理. (*applicare*) se ad amicitiam populi Romani. Cic. 努力與羅瑪聯盟. (*applicare*) juventam frugalitati. Sen. 使青年遵守節約.

applō-do. vide **applaudo**.

applōr-o. (vel) **adplōro.** *ās*, *āvi*, *āre*. v. intr.
【解】痛哭爲…一同…

appō-no. (vel) **adpō-no.** *nĭs*, *sŭi*, *sĭtum*, *nĕre*. v. tr.
【同】addo, adjungo, admoveo, adjicio, appingo, adscribo.
【解】I. 近置 ❶ 放於，置於，放在旁邊，在附近，在前，在上. ❷ 供置，供應，放桌上. ❸ 置於旁，（人）置侍衛.
II. 增置，附置，添置.
【例】1. ❶ scalis *appositis*. Liv. 對面豎梯. ad ignem *apponere* aliquid. 置物火上.

(*apponere*) manus ad os. Caes. 以手遮口. (*apponere*) ad malum versum notam. Cic. 標明錯誤之之詩. (*apponere*) epistulis notam. Cic. 信件上附有標記. ❷ *apposita* secunda mensa. Cic. 置(第二桌) 點心. *apponere* argentum purum. 放純銀 (銀器無修飾者). ❸ (*apponere*) aliquem alicui. 使人立身旁. (*apponere*) custodem alicui. Cic. 置侍衛在人身旁. calumniatores *apposuit*, qui dicerent... Cic. 唆使誹謗者聲稱. II. (*apponere*) ad rem alquid. Pl. 增添某款. *appositumque* ut teneretur insula. Tac. 又決定將他拘禁在荒島.

apportāti-o. (vel) **adportātio.** *ōnis.* f.
【解】裝載.

apportāt-us. (vel) **adportāt-us.** *a, um.* part. v. *apporto.*

apport-o. (vel) **adporto.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】affero.
【狀】undique.
【解】引至，携來，運來，報給.
【例】multos secum morbos senectus *apportat.* 老年帶來許多病苦. clitellis frumentum eo *apportandum.* 須用馱夫運糧至該地. quid *apportas* novi? 你帶來(報到) 什麽消息？ gaudium *apportas* an luctum? 你帶來喜訊或噩耗？

appo-sco. (vel) **adposco.** *scĭs, scĕre.* v. tr.
【解】另求(附求).

appŏsĭtē. adv. (*appositus*)
【同】apte, accommodate, convenienter.
【解】適宜，合適.
【例】*apposite* ad persuadendum dicere. 發言適宜，足以服人. cetera *apposite* tibi mandabo, *apposite* scribam. 其餘隨時報告給你 (寫給你).

appŏsĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*appono*)
【同】adjunctio.
【解】增加，置備，加置.
【解】obscura sunt praecepta sine *appositione* exemplorum. Cic. 有訓誡而無典型，則意義難明. *appositiones* epularum. Hier. 供給肴饌. *appositio* litterarum. Prisc. 附加信件.

appŏsĭt-us. (vel) **adpŏsĭt-us.** *a, um.* part. v. *appono.* et adj.
【同】aptus, accommodatus.
【解】❶ (part.) ❷ (adj.) a) 置於旁，附近，毗連，置爲… b) 適宜，合適.
【例】❶ regio urbi *apposita.* Curt. 接近城市區域. platanus viae *apposita.* Plin. 路旁楓樹. ❷ multo *appositior* ad ferenda quam ad auferenda signa. Cic. 更相宜將像運來，比將像移去. locus minime *appositus* ad pietatem. 爲保持虔誠極不相宜之地. locus ad vitem *appositus.* Varr. 宜於培植葡萄之地.

appŏsĭt-ŭs. (vel) **adpŏsĭtŭs.** *ūs.* m.
【解】貼置於.

appōt-us. (vel) **adpōt-us.** *a, um.* adj.
【解】飲足者.

apprĕc-or. (vel) **adprĕcor.** *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】切求，懇求.

apprĕhen-do. (vel) **adprĕhen-do.** *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr.
【同】accipio, arripio.
【解】❶ 拿，取，擒. ❷ 侵佔，攫奪，突擊，猛攻.
【例】❶ alicujus manum *apprehendere.* 執人之手. manu aliquem *apprehendere.* Suet. 執人之手. ❷ quod ego *apprehendebam*, mox accusator eripiebat e manibus. 我所取得者，不久控告者便從手中奪去. (*apprehendere*) aliquid morsu. Plin. 口銜物. (*apprehendere*) rem. Tert. 領悟某事.

apprĕhensĭ-o. *ōnis.* f. (*apprehendo*)
【解】拿取，(fig.) 領悟，領會，概念.

apprĕhens-us. *a, um.* part. v. *apprehendo.*
【解】拏，取.

appress-us. *a, um.* part. v. *apprimo.*
【解】壓榨.

apprīmē. adv. (*apprimus*)
【同】valde, multum, perquam, plurimum.
【解】極，狠，最，首要，當先.
【例】homo *apprime* doctus, pius. 最博學最虔誠的人.

appr-ĭmo. (vel) **adprĭmo.** *imĭs, essi, essum, imĕre.* v. tr.
【解】壓，收縮，緊束，排擠.
【例】(*apprimere*) aliquid ad rem, (rei). 榨壓物品. (*apprimere*) carnes ad ossa. Plin. 使肉附骨上. (*apprimere*) dextram. Tac. 握右手. (*apprimere*) scutum pectori. Tac. 將銅牌附胸前.

apprŏbāti-o. (**adprŏbātio**). *ōnis.* f. (*approbo*)
【同】comprobatio.
【形】inutilis, magna, popularis, tanta, turpis.
【解】允許，承諾，同意，應允.
【例】id populari *approbatione* metiendum est. 對此事當以民意測驗.

apprŏbāt-or. (**adprŏbātor**). *ōris.* m.

【同】comprobator.
【解】承諾，贊成.
【例】tu fuisti suasor itineris mei, magis autem *approbator*. 你曾勸我，更好說你贊成我的旅行.

apprŏbāt-us. (**adprŏbātus**). *a, um.* part. v. *approbo.* -*tior.*
【解】被錄取，通過，贊成者.

apprŏbē. (**adprŏbe**). adv.
【解】甚善，甚美.

apprŏb-o. (**adprŏbo**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】comprobo, laudo, confirmo. X. Improbo.
【狀】honorifice, mirabiliter, necessario, temere, valde, vehementer.
【解】❶准定 (cum infin.) 贊成，承諾，同意. ❷證明. ❸使贊成，使接受.
【例】❶*approbavere* omnes viri sententiam. 全體贊成意見milites ducis sententiam magno clamore, una voce *approbaverunt*. 兵士同聲高呼，贊成將軍意見. dii *approbent*! utinam tibi consilium, officium meum *approbem*! 諸神既已贊成， 請你也擁護我的計畫我的職務. *approbandi* formulae: festive, probe, optime, non possum quin exclamem; bene hercule factum est; euge optime! O factum bene! Beati! Vir es! eugepae, nunc places! (iron.) ❷ *approbare* industriam, innocentiamque. 證明其殷勤無過. ❸ *approbare* artem suam. Plin. 尊重其藝術. *approbare* opus suum. Vitr. 接受其工作. *approbare* alquid alicui. 使人贊成某事.

apprŏmi-tto. (**adprŏmitto**). *ttis, si, ssum, ttĕre.* v. tr.
【同】promitto.
【解】作證，擔保.
【例】factum est ut volui, quod decies (subaud. centena milia) sestertium *appromisisti*. 已滿吾所願，因你保證，十兆銀元.

apprŏpĕrāt-us. (**adprŏpĕrāt-us**). *a, um.* part. v. *appropero.*
【解】加緊，加速者.

apprōpĕr-o. (**adprōpĕro**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. et intr.
【同】propero.
【解】❶催促，催迫. ❷加緊，加速.
【例】❶ *approperare* ad facinus. Cic. 急於成其惡. ❷ ut *approperent*, adhortabor. 我勸其加速.

appropinquāti-o. (**adpropinquāti-o**). *ōnis.* f.
【解】臨近.
【例】senectus est *appropinquatio* mortis. 老年接近死期.

apprōpinqu-o. (**adprōpinqu-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (cum dativ. vel *ad* et accusativ.)
【同】accedo, adverto, prope, propius sum, adsum, vicinus sum, impendeo, pedem confero, in conspectu sum. X. Absum.
【狀】valde.
【解】接近，臨近.
【例】ejus rei maturitas nondum venit, etsi *appropinquet*. 時機雖尚未成熟，然已經接近. alicui, ad aliquem *appropinquare*. 接近某人. *appropinquare* in locum. 臨近某地. *appropinquabat* hiems. Caes. 已臨冬季.

apprōpĭ-o. (**adprōpĭ-o**). *ās, āre.* v. intr.
【解】走近.

approxĭm-o. (**adproxĭm-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】附近，靠近，臨近.
【例】*approximare* ad aliquem. Hier. 接近某人.

appugn-o. (**adpugn-o**). *ās, āre.* v.tr.
【解】攻擊，侵佔.
【例】*appugnare* castellum. Tac. 攻打堡壘.

appŭli. perf. indic. v. *appello.*

1. appuls-us. (**adpuls-us**). *a, um.* part. v. *appello.*
【解】推進，靠岸.

2. appuls-ŭs. (**adpuls-ŭs**). *ūs.* m.
【同】accessus.
【形】nimius.
【解】❶走近. ❷泊舟，靠岸.
【例】tactus frigoris et caloris omnes *appulsus* nimios sentit. 過冷過熱觸摩，(感官) 皆能感覺.

apr-a. *ae.* f. (*aper*)
【解】野母猪.
【附】**apraxia.** 失用症.

aprĭcāti-o. *ōnis.* f. (*apricor*)
【解】曝於日光下.
【例】calescere *apricatione*. 曝日取煖.

aprĭcĭt-ās. *ātis.* f. (*apricus*)
【解】氣候溫和.

aprīc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*apricus*)
【解】曝於日光下.
【例】Alexander Diogeni *apricanti* officiebat. 亞立山偶遇第約熱在日光下取煖.

aprīc-um. *i.* n.
【解】向陽處.

aprīc-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 曝於日光下者. ❷ 喜好日光者.
【例】(hortus) vinea *aprica.* 日光下之葡萄林.
aprīl-is. *is.* m.
【解】四月.
【例】mensis *aprilis.* Cic. 四月. nonis *aprilibus.* 四月五日.
aprīn-us. *a, um.* adj. (*aper*)
【解】野猪者.
【例】*aprinus* porcus. Varr.
【附】a priori 先一天的,先驗,跡先的. **apriorismus** 先天論說. **aprioritas** 先天性. **aprosexia** 注意減弱.
aprūgn-us. (vel) **aprūnus.** *a, um.* adj.
【解】野猪者.
aptāt-us. *a, um.* part. v. *apto.*
【解】適合,相稱.
aptē. adv. (*aptus*), *aptius, aptissime.*
【同】apposite, accommodate, decore, commode, congruenter, eleganter.
【解】❶ (文) 結構完美,聲韻和諧. ❷ 態度適中,配合適宜.
【例】❶ composite et *apte* dicere. Cic. 措詞工整,結構嚴密. *apte* et numerose. Cic. 佈局完整,詞調和諧. ❷ palpebrae aptissime factae ad claudendas pupillas. Cic. 爲保護瞳孔,眼瞼位置非常適當. facile judicamus quid *apte* fiat. 何事相宜,我們便易分辨. ad rerum dignitatem *apte* loqui. Cic. 措詞適當,適合題材之尊嚴.
apt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*aptus*)
【同】accommodo, compono, paro.
【解】❶ 連接,配合,適應. ❷ 整備,佈置.
【例】❶ (*aptare*) arma corpori. Liv. (佩帶武器) 武裝起來. ❷ (*aptare*) ad transeundum omnia. Curt. 準備一切,爲能通過. (*aptare*) se armis. Liv. 佩帶武器. *aptatus* ad aliquid. Cic. 適於某事. pugnae se *aptare.* 準備應戰.
apt-us. *a, um.* adj. (part. v. *apio, apere* - v. *apiscor*)
【同】accommodatus, appositus, conveniens, congruens, habilis, idoneus, consentaneus. X. Ineptus, solutus.
【狀】bene, communiter, maxime, mirabiliter, vehementer, mediocriter, omnino.
【解】❶ (part.) 連接,結構,依附. ❷ (adj.) 適合,適應.
【例】❶ (連繫) *aptus* cum aliqua re. Cic. 依戀某物. gladium e lacunari *aptum.* Cic. 懸在天花板上的劍. ❷ (互相連絡) res inter se *aptae.* 諸事(意義) 相銜接. (partes orationis inter se *aptae.*) 修辭聯句. ex honesto officium *aptum* est. Cic. 因正義而發生義務. ❸ (妥備) omnia ad bellum *apta* ac parata. Caes. 備妥一切,應付戰事. ❹ (裝飾) vestis auro *apta.* Lucr. 金縷衣. qui restitissent nautico instrumento *aptae* et armatae classi? Liv. 如何抵抗裝甲齊全的艦隊.
II. (適合) *aptissima* sunt arma senectutis artes exercitationesque virtutum. Cic. 老年最適宜的武器便是操藝術,習德行. ❷ (便利) ad dicendum *aptus.* 便於講話. res *apta* aetati. Cic. 適合 (宜於) 年齡之事. contionibus *aptior* quam judiciis. Cic. 更宜於講壇,而不利於法庭. (calcei) *apti* ad pedem. Cic. 適足之鞋. silva occulere *apta* feras. Ov. 便於遮蔽野獸的森林. ad dicendum *aptus.* 口齒流利 (便利).
ăpŭ-a. *ae.* f.
【解】青鱗魚.
ăpŭd. praep. cum accus.
【同】prope, juxta, non procul.
【解】I. 與地方名詞同用. a) 在跟前,在附近. b) 在城名,地名之前.
II. 與人名并用:在面前,在其中.
【例】I. a) *apud* focum. Cic. 居家. *apud* Dyrrachium. Caes. 在狄拉奇附近(戰爭…). *apud* Mantineam. Cic. 在蒙狄乃附近. *apud* Salamina. Nep. 在撒拉米附近.
b) *apud* Romam castra posuit. 在羅瑪附近紮營. *apud* Rhodum. Tac. 在洛度河邊… *apud* Pannoniam. Tac. 在巴奧尼亞附近…
II. *apud* matrem erat. 在母親處. *apud* Romanos, *apud* majores nostros. Cic. 在羅瑪國,在我們先人時代. *apud* exercitum. Cic. 在軍旅中. *apud* Platonem. Cic. 在布拉道作品中. *apud* se esse. Pl. 自主(自便). non sum *apud* me. 我不自主 (不自由). *apud* aliquem. Cic. 在某人前 (有勢力). *apud* populum dixit. 在民衆前講話. *apud* poetam… 在詩人作品中.
Apūlĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】義大利地名:今之 Apulie.
Apulus. *a, um.* adj. *Apul.* 者.
Apuli. *arum.* m. *Apul.* 人.
ăpum. gen. plur. *apes.*
aqu-a. *ae.* f.
【同】unda.
【形】belle fluens, calida, dulcis, profluens, turpida et cadaveribus inquinata, uberior, marina, perennis.
【解】❶ 水. ❷ 河水,海水. ❸ 特別用法.

【例】❶ *aquae* perennes. Cic. 常流水. ❷ ad *aquas* venire. Cic. 來沐浴，游泳. ❸ *aqua* frigore concrescit. 水結冰 (凍結). *aquam* deducere in villam. 引水入莊園. *aquam* ducere per fundum. 引水過田野. praebere *aquam*. Hor. (饍前)給水洗手(請人用飯). *aquam* dare. Plin. (給人漏壼)給人滴漏器，限制律師說話. mihi *aqua* haeret. Cic. 我感覺煩難. *aqua* et igni interdicere. 禁人用水火 (充軍). *aquam* et terram ab aliquo petere. 要求人投降 (屈服). *aquae* eo anno ingentes fuere. 那年洪水氾濫. *aquam* frigidam suffundere. 使水漸涼.

2. Aqua Appia. *Aqua* Marcia. *Aqua* Claudia. *Aqua* Virgo...
【解】水道，溝渠.

3. ăqua benedicta.
【同】aqua lustralis, consecrata.
【解】聖水.
【例】*aqua* lustrali frontem tingere. 醮聖水，畫十字. corpus *aqua* consecrata aspergere. 洒聖水. labeculas animae *aquae* lustralis aspersione abstergere. 洒聖水滌人罪. *aqua* consecrata se lustrare. 用聖水滌除自己.

4. ăqua interc-us. *ŭtis.* f.
【同】hydrops.
【解】患水腫病 (水蠱).
【例】medicamentum dare ad *aquam* intercutem. Cels. 用藥治水腫病.

ăquaeduct-ūs. (melius) **aquae ductus,** *ūs.* m.
【解】水道，溝渠.
【解】fossa *aquae ductus* repleta est. Hier. 水溝洋溢，(已滿).

aquālĭcŭl-us. *i.* m.
【解】胃，腹.

ăquāl-is. *is,. e* adj. *is.* m. (subst.)
【解】盛水者，水罐，水壺.

ăquārĭ-um. *i.* n.
【解】蓄水池(箱)，積水庫.

ăquārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】關於水者. **a**) 運水者. **b**) 監管水者. **c**) (十二宮之一) 寶瓶星座.
【例】*aquaria* provincia. Cic. 多水區. cum *aquariis* mihi pugnandum fuit. 我應同監管水者辯論.

ăquātĭc-us. *a, um.* adj.
【解】含水量，含水質，水生者，潮濕者，喜水者.

ăquātĭl-is. *is, e.* adj.
【同】in aquis vivens, agens, degens, aquarum incolae.
【解】❶ 水生，含水分. ❷ **aquatilia**. *ium.* n. pl. 水產獸類.
【例】bestiae terrenae, *aquatiles,* volatiles. 飛禽，走獸，水產動物.

ăquātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】❶ 吸水，取水，蓄水. ❷ 吸水處.
【例】milites *aquationis* causa longius progressi. 兵士往更遠處去汲水.

ăquāt-ōr. *ōris.* m. (*aquor*)
【解】蓄水者，積水者，汲水者.
【例】*aquatores* nostri ab hostibus pressi. 我們的汲水者受敵人厭迫.

ăquāt-us. *a, um.* adj. *aquatior.*
【解】含水多，浸水中者，濕者.

ăquĭl-a. *ae.* f.
【同】argentea, ac omnibus perniciosa, ac funesta.
【解】❶ 鷹. ❷ (poet.) 擕如比德(Jupiter)電光之神鷹. ❸ 羅瑪軍旗(執軍旗者). ❹ 星座名. ❺ 魚類名.
【例】❶ nulla avis *aquila* vehementius volat. 鳥中鷹鷙飛勢最猛. ❷ *aquilam* inferre in medios hostes. 攜軍旗至敵人中間. inter praedam decem *aquilae* relatae. 在勝利品中獲得十桿軍旗.

AQUILIFER

ăquĭlĭf-er. *ĕris.* m. (*aquila fero*)
【解】執旗者.

aquĭlīn-us. *a, um.* adj. (*aquila*)
【解】鷹者.

ăquĭl-o. *ōnis.* m.
【同】ventus ex septentrione vel septentrionibus spirans; septentrio; ventus septentrionalis; ventus austro adversus.
【解】北風，(北方).
【例】domus *aquiloni* obversa. 北房屋. *aquilonis* frigori obnoxia. 正當北(寒)風凜冽. (pars ea quae ad septentriones spectat.) 北部.

aqŭĭlōnāl-is. (et) **aquĭlōnāris.** *is, e.* adj.
【解】北方者.
【例】regio *aquilonaris.* 北方.

aquĭlōnĭ-us. *a, um.* adj.
【解】北方者.

ăquĭl-us. *a, um.* adj.
【同】fuscus et subniger.
【解】棕色，濃色，淡黑色.

【例】 homo colore, corpore *aquilus*. 棕色人.

Aquīn-um. *i.* n. nom. propr. urbis.
【解】 城名：拉丁 (Latium) 之城名.
Aquīn-ās. *ātis.* adj. *Aq.* 城者.
(vel) *ium.* pl.
Aquīnāt-es. *um.* m. *Aq.* 城居民.

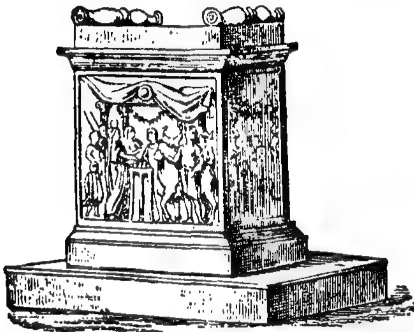
Aquītānī-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】 省名，在法地南部.
Aquītān-us. *a, um.* adj. *Aq.* 地者.

ăqu-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr. (*aqua*)
【解】 汲水，供給水.
【例】 oppidani sine periculo *aquari* non poterant. 當時城民不冒險不能汲水.

ăquōs-us. *a, um.* adj. (*aqua*) -*aquosior, aquosissimus.*
【解】 ❶ 潮濕，多水，多雨者. ❷ 澄清，晶瑩者.
【例】 ❶ campus *aquosus.* 卑濕的平原. languor *aquosus.* Hor. 水蠱. ❷ crystallus *aquosus* colore. Isid. 晶瑩的水晶.

ăquŭl-a. *ae.* f.
【同】 aqua exigua.
【解】 細流，澗溪.

ār-a. *ae.* f.
【同】 altare.
【形】 illustris, infirma, princeps, vetus.
【解】 ❶ 祭壇. ❷ 星座名. ❸ 紀念碑. ❹ 避難所，庇蔭，保障.
【例】 ❶ *aram* dedicare, consecrare. 奉獻，祝聖祭壇. ad *aram* confugere. 避至神壇前. (fig.) pro *aris* et focis certare. 為本國(本鄉)本家作戰.

ARA 1

Arăb-es. **Arab-i.** vide **Arabs.**

Arăbĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】 地名：在小亞細亞.
Arabĭ-us. *a, um.* **Arabĭc-us.** *a, um.* adj. *Arabiae* 者.

ărābĭl-is. *is, e.* adj. (*ara*)
【解】 可耕者.

Arăb-s. *is.* adj.
【解】 亞拉伯者.
Arăb-es. *um.* m. pl. (homin.) 亞拉伯人.

Arăchōsi-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】 波斯 (Persia) 省名.
Arachōsī-i. *ōrum.* m. pl. 波斯人.

arānĕ-a. *ae.* f.
【解】 蜘蛛，蜘蛛網，細線.

arānĕŏl-a. *ae.* f. **ārānĕŏl-us.** *i.* m.
【解】 小蜘蛛.

ărānĕōs-us. *a, um.* adj.
【解】 滿佈蜘蛛網者. 相似蜘蛛網者.
【例】 *araneosa* fila. Plin. 蜘蛛網.

ărānĕ-um. *i.* n.
【解】 蜘蛛網.

1. **arānĕ-us.** *i.* m.
【解】 蜘蛛，鹹水魚.

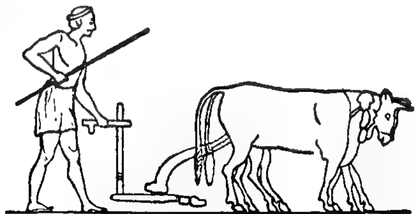
2. **ărāne-us.** *a, um.* adj.
【解】 蜘蛛者.
【例】 *araneus* mus. 鼷鼠，地鼠.

Ar-ăr. *āris.* m. (vel) **Arăr-is.** *is.* m. nom. propr. fluv.
【解】 法地河名. (即 Saone.)

ărātĭ-o. *ōnis.* f. (*aro*)
【同】 agricultura, agri cultio, arvum.
【形】 desertae, glandiferae, fructuosae, paternae, relictae, totae, vacuae.
【解】 耕種，耕田，(另外羅瑪外省之耕田).
【例】 per bellum multae *arationes*, fructuosae alioquin, desertae jacent. 不少膏腴之田，因戰事而荒廢. vastatae sunt *arationes* et agri vectigales. 耕田賦田皆被刼掠.

ărāt-ŏr. *ōris.* m. (*aro*)
【形】 experientissimus, ac diligentissimus, laboriosus, locupletissimus, miser, remotissimus a foro.
【解】 農夫，種田人，佃戶.
【例】 ex aratore *aratorem* fieri. 世代相沿(傳)(世農). taurus *arator.* Ov. 耕牛.

ărātr-um. *i.* n. (*aro*)

ARATRUM

【解】 犁.

【例】 *aratro* terram perstingere. 用犁耕田，(擦地). boum vires ad extrahenda *aratra*. 牛力足以拖犁.

1. ărāt-us. *a*, *um*. part. v. *aro*.
【解】耕者.
【例】 vultus *aratus* rugis. Ov. 滿面皺紋.

2. ărāt-ŭs. *ūs*. m.
【解】耕田.

Arbăct-us. *i*. m. nom. propr. hom.
【解】人名：美底第一王名.

arbĭt-ĕr. *ri*. m.
【同】 disceptator litis, praeses, testis.
【形】 honorarius, remotus.
【解】❶見證 (旁聽，助理，親信). ❷仲裁人 (遇有爭執，兩造舉出第三者，居間調停) 中人. ❸裁判者，處理者，判斷者，公斷人. ❹公正人，主理人.
【例】❶ remotis *arbitris*. Cic. 辭退證人. (*arbiter*) secretorum omnium. Curt. 心腹知己. te *arbitrum* postulo. 我請你當仲裁人. ❷ *arbitrum* adigere aliquem. Cic. 傳人至仲裁人前. ad disceptandas res meas te *arbitrum* statuo. 我立你爲我之評判員. ❸ *arbiter* rei. Cic. 事之裁判者. ❹ solus *arbiter* rerum. Tac. 諸事之惟一主理人. *arbiter* bibendi. Hor. 主宴會者(主席). *arbiter* elegantiae. Tac. 主理(裁判)美味者.

arbĭtr-a. *ae*. f.
【解】❶女見證，女知己. ❷女裁判，女主理人.

arbitrārĭ-us. *a*, *um*. adj. (*arbiter*)
【解】❶調停者，公斷者. ❷決斷者，志願者，幻想者. ❸自主者，懷疑者.

1. arbitrāt-us. *a*, *um*. part. v. *arbitror*.

2. arbitrāt-ŭs. *ūs*. m.
【同】 sententia, opinio, judicium.
【解】❶裁判，評議. ❷意見，心意，自便，自主. ❸權能，威力.
【例】❶ meo *arbitratu* potius quam tuo agam. 我將依我之決斷，而不照你的判斷行事 ❷ illius *arbitratu* de pace agam. 我將照其意見構和. ❸ in *arbitratum* alterius se dare. 服從人之判決 (權威).

arbitrĭ-um. *i*. n. (*arbiter*)
【同】 arbitratus, voluntas, libido.
【形】 honorarium.
【解】❶仲裁人判斷，評議. ❷意見，決議. ❸自主，自便，心意，志願.
【例】❶ *arbitrium* ad senatum rejicio; judicem senatum capio. 上訴(請裁判)於議院(國會). ❷ num id faciendum sit, ad tuum esto *arbitrium*. 可做與否，隨你定奪. ❸ ad alterius *arbitrium* fingere se totum et accommodare. 自己處理一切，全隨人意.

arbĭtr-or. *āris*, *ātus sum*, *āri*. v. dep. tr. (*arbiter*)
【同】 judico, censeo, autumo, existimo, puto.
【狀】 imprudenter, omnino, necessario, similiter, prorsus non, recte, usque eo.
【解】❶ (arch.) 證明，察看. ❷評議，鑑定，裁判. ❸ (sens. ordin.) 定斷，相信，以爲.
【例】❶ patris est *arbitrari* de filii rebus. 父親宜監視兒子的行爲. judex *arbitratur*. Paul. 法官裁判. *arbitrari* facultates alterius. 評議人之才能. ❷ mores hominis *arbitrari*. 定斷人之品行. me *arbitratur* militem. Pl. 想我是軍人. quod non *arbitror*. Cic. ut *arbitror*. Cic. 我不相信，按我相信. ut Helvetii *arbitrantur*. Caes. 如瑞士人相信.

arb-ŏr. (poet.) **arb-ōs.** *ŏris*. f.
【形】 aurifera, novella, vetula, infelix, senescens.
【解】❶樹木. ❷詩文及神話中之樹木. ❸木質之物.
【例】❶ *arbor* fici. Cic. 無花果樹. *arbores* vivere et senescere dicimus. 我們說樹木生長衰老. *arbores* serere quae alteri saeculo prosint. Cic. 前人種樹，後人納涼. ❷ *arbor* Jovis. Ov. (橡樹). *arbor* Phoebi. 桂樹. *arbor* Palladis. Ov. 橄欖樹. *arbos* Herculea. Virg. 楊樹. ❸ *arbos* mali. Virg. 船桅杆. *arbore* fluctus verberare. Virg. 以槳擊水. *arbor* infelix. Cic. 刑架.

arbŏrārĭ-us. *a*, *um*. adj.
【解】係樹木者.
【例】 *arborarii* proventus. Solin. 採伐樹木者. *arborariae* falces. Cato. 砍樹鐮刀.

arbŏrāt-ŏr. *ōris*. m. (*arbor.*)
【解】修樹人.

arbŏresc-o. *ĭs*, *ĕre*. v. intr. (*arbor*)
【解】樹漸長大 (長成大樹).

arbŏrēt-um. *i*. n.
【解】果樹園，樹林.

arbŏrĕ-us. *a*, *um*. adj. (*arbor*)
【解】樹者.
【例】 (fig.) cornua *arborea*. Virg. 鹿之花杈角.

arbos. vide **arbor.**

arbuscŭl-a. *ae*. f.
【解】小樹，灌樹.
【例】 *arbuscula* crinita. Plin. 孔雀冠毛.

arbustīv-us. *a*, *um*. adj. (*arbustum*)

【解】❶ 植(種)樹者. ❷ 接樹者.
【例】*arbustiva* vitis. Col. 葡萄樹. *arbustivum* mustum. Col. 葡萄酒.

arbust-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】栽樹,

arbust-um. *i.* n.
【同】arbores multae ad fructum consitae; solum arboribus consitum, convestitum.
【解】❶ 果樹園，園林. ❷(poet.) 灌木 (樹).
【例】*arbusta* foliorum tegmine ornata. 枝葉茂盛之樹.

arbust-us. *a, um.* adj.
【解】植樹者.
【例】*arbusta* vitis. Plin. 接葡萄 (樹). (fig.) res *arbustiores.* Tert. 更堅久之事.

arbŭtĕ-us. *a, um.* adj.
【解】楊梅樹.

arbŭt-um. *i.* n.
【解】❶ 楊梅果. ❷ 楊梅樹.

arbŭt-us. *i.* f.
【解】楊梅者.

arc-a. *ae.* f.
【同】armarium, capsa, cista.
【形】inanis, plena.
【解】❶ 箱，櫃，橱匣，寶庫. ❷棺. ❸牢(木籠)，狹室. ❹ 方舟.
【例】*arca* nummaria, theca nummaria. 錢櫃. nummos ex *arca* proferre, promere. 從箱中取錢. *arca* nummaria loricata. 保險箱.
【註】**armarium.** *i.* n. (pro libris). 橱. **caps-a.** *ae.* f. (pro libris, vestibus). 櫃. **capsul-a.** *ae.* f. (pro vestibus). 箱.
【附】argentum in *arca* positum. 儲蓄之銀. *arcae* alicujus confidere. 信賴某人之財富. *arca* vestiaria. 衣箱. (fig.) *arca* pectoris. Fort. 胸懷 (中). *arca* in qua mortuus ponitur. Isid. 棺柩. extrahere *arcam.* Col. 罄其所有. ex *arca* solvere. Ter. 付現款. servi in *arcas* conjiciuntur. Cic. 投奴隸於獄中.

arcānō. adv.
【同】secreto, clam, remotis arbitris.
【解】隱密，私處，特殊.
【例】*arcano* paucula cum illo collocutus sum. 很機密的我同他略談數語.

arcān-um. *i.* n. (*arcanus*)
【解】隱密事，機密事.
【例】proferre *arcanum.* Plin. 宣佈秘密.

arcān-us. *a, um.* adj. (*arca*)
【同】occultus.
【解】❶ 愼重，穩妥者. ❷ 機密，秘密，穩密，奧密，深密者.
【例】❶ *arcana* nox. Ov. 寂靜之夜. ❷ *arcana* occultaque omnia foras excludit. 洩露一切秘密. non sunt ista *arcana.* 此非秘密.

arcārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】銀櫃者.
【例】*arcaria* nomina. 銀票.

arcārĭ-us. *i.* m.
【解】司庫，掌庫者.

arc-ēo. *ēs, ŭi, ēre.* v. tr. (*arca arx*)
【同】defendo, abigo, propulso, prohibeo.
【解】❶ 壓制，保留，强留，抑止， 拘禁，幽閉，包容. ❷ 排斥，隔離，拒絕，紆迴.
【例】❶ (*arcere*) flumina. Cic. 抑止河水. honestas non poena ab injuria homines *arcere* debet. 當以正義，而不以刑罰，戒人行不義之事. ferro *arcere* contumeliam. 以刀劍阻止詬辱. servi custodiis *arcendi* sunt et vinculis. 當以監獄桎梏拘禁奴隸. ❷ (*arcere*) aliquem ab aliqua re. (vel) aliqua re. Cic. *arcere* ne....Liv. 諫止人行某事，阻人行某事. non *arcere* quin.... Liv. 不禁人… hostem finibus *arcere.* 禁敵人入境.

arcessīt-ŏr. *ōris.* m. (*arcesso*)
【解】召喚，命令，控告者.

arcessīt-u. abl. m. (ex *arcessitus,* qui raro usurp.)
【解】召，請.
【例】alicujus *arcessitu.* Cic. 因某人之請求.

arcessīt-us. *a, um.* part. v. *arcesso.*

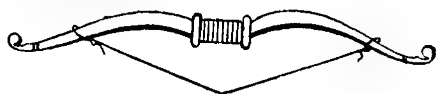
arcess-o. (**accers-o**). *ĭs, īvi, ītum, ĕre.* v. tr.
【同】voco, evoco.
【狀】aliunde, ultro.
【解】❶ 召喚，命令. ❷ 傳引，提審. ❸(fig.) 引得，抽取，供給.
【例】❶ (*arcessere*) hinc, inde, undique. 從此，從彼，從各處 (召集). *arcessere* Athenis. Nep. 自雅典… *arcessere* a Capua. Liv. 自加布… (cum dativ.) auxilio *arcessiti.* Caes. 被召來援. olim ab aratro *arcessebantur* consules. 古時 (從前) 自耕田中選召 (總統) 執政官. a capite rem *arcessere.* 自始重述某事. ❷(*arcessere*) aliquem capitis. Cic. 控人死罪. in judicium capitis *arcessere* quempiam. 告人應判死刑. ❸ (quies) neque molli strato, neque silentio *arcessita.* Liv. 未因床舖溫煖，未因環境幽靜，而獲得安息. orationi splendorem *arcessere.* 演詞有聲有色.

archăism-us. *i.* m.
【解】古語，已不通行之語.

archangĕl-us. *i.* m.

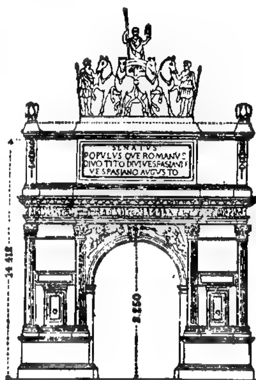
【解】大天神，上品天神.
【附】**arche** (principium.) 原理，最初原理.
archētyp-um. *i.* n. (vel) **archētyp-us.** *i.* m.
【同】prima forma, typus, exemplar.
【解】原稿，模範，(貨幣及權度之本位). 主型，原型，原本，規模.
archētyp-us. *a, um.* adj.
【解】原稿者，原著者.
Archī-as. *ae.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：希臘詩人，西塞祿 (Cicero) 會爲之辯護.
archiconfraternĭt-as. *ātis.* f.
【解】善會中樞，總會.
archidiācon-us *i.* m.
【解】總六品，大六品，總助祭(總襄禮).
archiēpiscŏp-us. *i.* m.
【解】總主教.
archĭmandrīt-a *ae.* m.
【解】希臘修士總院長.
Archĭmēd-ēs. *is.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：西拉古城(Syracuse)著名幾何學家會利用其各種發明，輔助本城長期抵抗羅瑪將軍瑪瑟祿 (Marcellus) 之圍攻，當城破之日，尙埋頭研究科學問題，不幸爲一兵士殺害.
archĭpīrāt-a. *ae.* m.
【同】princeps piratarum.
【形】terrestris, vetus.
【解】海盜魁.
【例】*archipirata* a latrone proditus. 海盜魁爲强盜出賣.
archĭpresbyt-er. *ĕri.* m.
【解】(教區) 總司鐸.
archĭsŏdālĭtĭ-um. *i.* n.
【解】總會 (宗會).
archĭtectāt-us. *a, um.* part. v. *architector.* inusitat.
【解】建造者.
archĭtect-ōn. *ŏnis.* m.
【解】工程師，建築家.
archĭtectŏnĭc-ē. *ēs.* f.
【解】建築法，營造式.
archĭtectŏnĭc-us. *a, um.* adj.
【解】屬於建築者.
archĭtect-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr. (*architectus*)
【同】fabricor, struo.
【狀】optime.
【解】建築(創造，供應).
【例】mente quidlibet nobis fabricari possumus, et *architectari.* 我們可以藉智力，構成創造任何圖案. voluptates invenire novas et *architectari.* 發明幷組織新式娛樂.
archĭtectūr-a. *ae.* f. (*architectus*)
【解】建築法，營造式.
【例】honestae artes sunt medicina, *architectura.* 醫術及建築術，同是正大的藝術.
archĭtect-us. *i.* m.
【同】machinator, princeps architectandi.
【形】bellus, malus.
【解】工程師，發明家，創造者.
【例】omnium *architectorum* et machinatorum princeps Chrysogonus. 克里早是建築及機械工程師中，首屈一指的. *architectus* verborum. Cic. 造新名詞者.
archĭtrĭclīn-us. *i.* m.
【解】主席，旅館主人，餐廳主任.
archīv-um. *i.* n.
【解】檔案 (室)，公文案件(保存所)，稿房，文錄，文庫.
arch-ōn *ŏntis.* m.
【解】古希臘執政官.
arct-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】收縮，收緊.
Arctŏphyl-ax. *ăcis.* m. nom. propr. stell.
【解】星宿名.
Arct-ŏs. et **Arct-us.** *i.* f. nom. propr. stell.
【解】大小熊星，北極，北斗星，北方，北方人.
Arctō-us. *a, um.* adj.
【解】北方者.
Arctūr-us. *i.* m. nom. propr. stell.
【解】星宿名.
Arct-us. vide **Arctos.**
arcŭātim. adv.
【解】彎弓式.
arcŭātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】彎曲.
arcŭāt-us. **arquat-us** *a, um.* (ex *arcuo,* vel *arquo*)
【解】彎弓形者.
【例】❶ *arcuatum* opus. Plin. 穹窿式迴廊. ❷ (ordin.) *arquatus* color. 彩虹色. ❸ morbus *arquatus.* 黃疸病. ❹ *arquatus.* Lucr. 有黃疸病者.
arcŭbus. dat. vel abl. plur. *arcus.*
arcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *arca*)
【同】arca parva, capsa.
【解】小匣，小錢匣，脂粉盒，香液盒，箭囊.
【例】liber meus omnes Isocratis *arculas* consumpsit. 我之著作，用盡了依早拉之馨香(喻文藻之綺麗).
arcŭlāri-us. *i.* m.
【解】做木箱者，木匠.
arcŭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*arcus*)

【同】in modum arcus curvo.
【解】彎曲 (如弓).

ARCUS

【例】curru *arcuato* vectus. 乘轎車.

arc-ŭs.(arquŭs). *ūs.* m.
【同】coloratus, intentus, pulcher.
【解】弓，(天)虹，穹窿形，牌坊，弓形.
【例】animum tanquam *arcum* intentum habere. 心靈緊張如弓弦已張. intendere, adducere. 張弓. *arcum* remittere, laxare. 鬆弦. *arcus* ille e nubibus efficitur. 積雲成虹.

ARCUS

ardălī-o. (ardĕlī-o). *ōnis.* m.
【解】急迫，好事者.

1. ardĕ-a. *ae.* f.
【解】蒼鷺.

2. Ardē-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：拉丁(Latium.) 古民族 (Rutuli) 之城名.

ard-ens. *entis.* adj. (part. v. *ardeo.*) *ardentior, ardentissimus.*
【解】❶ 燃燒，炎熱者. ❷ 發光輝者. ❸ (fig). 激烈，暴躁，熱心者.
【例】❶ sol *ardentissimus.* Sen. 炎熱(如火)的太陽. aqua *ardens.* Mart. 沸水. ❷ *ardentes* clipei. Virg. 閃爍的銅牌. *ardentes* gemmae. Isid. 燦爛的寶石. ❸ *ardens* oratio. Cic. 激烈的演詞.

ardenter. adv. *ardentius, ardentissime.*
【同】vehementer, intensius, majorem in modum cupere aliquid.
【解】炎熱，興奮.
【例】*ardenter* cupere. Cic. 熱望.

ardĕo. *dēs, si, (sum), surus, dēre.* v. intr.
【同】flagro, conflagro, deflagro.
【狀】acerrime.
【解】❶ 焚燒，炎熱. ❷ 發光輝煌，燦爛. ❸ 怒火如狂. ❹ 如火燎原(發展迅速).
【例】❶ domus *ardebat.* Cic. 房屋焚燒. (*ardere*) non fortuito sed oblato incendio. 非出偶然，實由人放火. *ardentes* laminae. 燒紅鐵片. ❷ campi armis *ardent.* Virg. 戰場上武器閃爍. ❸ cupiditate libertatis *ardere.* Cic. 熱望自由. (*ardere*) dolore, ira. Cic. 心中憤懣，怒火如焚. animi ad ulciscendum *ardebant.* Caes. 思念報仇，如火焚心. persequi Jugurtham animo *ardebat.* Sall. 急望追逐猶古達. bello *ardebat* Gallia. 法地戰事方熾. amore *ardere.* 愛火如焚. ❹ cum *arderet* acerrime conjuratio. Cic. 叛變發展如火燎原. dolor ossibus *ardet.* Virg. 痛入骨髓.

ardesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】❶ 起火，發光，發熱. ❷ 發憤，興奮. ❸漸漸發展.
【例】❶ (*ardescere*) vultu, voce, oculis. Tac. 聲音面目激怒如焚. ❷ animi pariter *ardescebant.* Tac. 衆心同樣興奮. ❸ *ardescente* pugna. Tac. 戰事方熾. questus magis *ardescebant.* Tac. 怨言更甚.

ard-ŏr. *ōris.* m. (*ardeo*)
【同】aestus, flagrantia, incendium.
【形】acerrimus, expressus, purus, nimius, temperatus, tenuis, undique circumfusus, omnia cingens, et complexus.
【解】❶ 炎熱，熱心，興奮，殷勤. ❷ 目光炯炯. ❸ 心火，情感，興奮.
【例】❶ solis *ardore* torreri. 受日光燻炙. *ardorem* a vitibus pampini defendunt, propulsant. 嫩枝在葡萄樹幹下，避(日光)燻熾. ❷ *ardor* oculorum. Cic. 目光炯炯. vide in eo *ardorem* vultus atque motuum. 觀其面貌動作之光明 (體面). ❸ *ardor* in Africam trajiciendi. Liv. 往斐洲之熱望. *ardor* ad hostem insequendum. Liv. 追逐敵人之奮勇. *ardorem* restringere. 節制心火.

Ardŭenn-a *ae.* f. nom. propr. silv.
【解】森林名：法地山林.
【例】*Arduenna* silva. Caes. 亞而度森林.

ardŭ-um. *i.* n. (*arduus*) (in sing. cum praep.)
【解】險峻，山嶺，高原.
【例】pedites, ut per *arduum* leni gradu ducuntur. Liv. 因地勢險峻，步兵緩步前進. *ardua* terrarum. Virg. 峻嶺.

ardŭ-us. *a, um.* adj.
【同】ascessu aclivi et aspero.
【狀】vehementer.
【解】❶ 崇山峻嶺. ❷ (fig.) a) 艱險，困難. b) 反感，惡感.

【例】❶ *arduus* ascessus. Cic. 險阻山坡. ❷ a) opus *arduum*. Cic. 困難工作. b) rebus in *arduis*. Hor. 在逆境中. *arduum* longi temporis opus moliri. 興辦長期艱苦工作.

ārē-a. *ae.* f.
【例】locus sine aedificio in urbe; rus, ager, et ubi frumenta excutiuntur.
【形】praeclara, pulchra.
【解】❶ 平坦地，平原. ❷ 廣場，打麥場. ❸ 花牀，花壇，夾花路. ❹ 平面，面積.
【例】❶ (fig.) *area* scelerum. Cic. 罪惡舞臺. vitae tres *areae*. Mart. 生命三段. ❷ aestimatores magni aestimant tuas *areas*. 估價者爲你的打麥場估價很高. in *areis* fraudare decumanum. 在麥場上欺騙收什一稅者. nemo frumentum de *area* tollat. 勿自麥場取食糧.

ārĕf-ăcio. *ăcis, ēci, actum, acĕre.* v. tr. (*areo facio*)
【解】使乾，晒乾.
【例】ramos *arefaciet* flamma. Hier. 烈火熾乾樹枝. *arefacere* fontem. Gell. 泉涸.

ārĕfact-us. *a. um.* part. v. *arefacio.*
【解】炙(烤)乾者.

ārĕf-īo. *is, actus sum, ĭĕri.* v. pass.
【解】晾乾，晒乾.

ărēn-a. (**harēna**). *ae.* f. (sable.)
【解】❶ 砂. ❷ 沙地. ❸ a) 沙漠(曠野). b) 海岸，河岸. c) 沙場 (賽車，競技，鬪劍…場).
【例】❶ bibula *arena*. Virg. 吸水之砂石. *arenae* semina mandare. Ov. 播種於砂田. ❷ *arenam* emere. Cic. 置買沙地. pinguis *arena*. Virg. 膏腴沙田. ❸ a) Libycae *arenae*. Ovid. 利比沙漠. *arenae* arentes. Hor. 炎熱的沙漠. b) hospitium *arenae*. Virg. 連接海岸. c) dare se in *arenam*. Tryph. 加入鬪場.

ărēnācē-us. *a, um.* (vel) **ărēnācĭ-us.** *a, um.* adj. (*arena*)
【解】含沙質者，乾燥者.

ărēnārĭ-a. *ae.* f. **ărēnārĭ-um.** *i.* n.
【解】沙場 (跑馬場，比武場).

ărēnārĭ-us. *i.* m.
【解】比武者，競賽者.
【例】*arenaria* fera. Amm. 鬪獸.

ărēnātĭ-o. *ōnis.* f. (*arena*)
【解】石灰與砂質混合物，塗壁沙，塗灰砂.

ărēnāt-us. *a, um.* adj. (*arena*)
【解】混合砂質者.

ărēnāt-um. *i.* n.
【解】石灰與砂質混合物(灰砂).

ărēnōs-us. *a, um.* adj. (*arena*) *arenosior, -sissimus.*
【解】多砂者.

ărēnōs-um. *i.* n.
【解】砂田.
【例】littus *arenosum.* 砂岸.

ār-ens. *entis.* patr. v. *areo.*
【解】❶ 焦，乾枯. ❷ 枯乾，變壞.
【例】*arens* cruor. Sil. 凝結血液. *arens* sitit. Ov. 口渴如焚.

ărēnŭl-a. *ae.* f. (*arena*)
【解】砂粒，細砂.

ār-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】❶ 乾枯. ❷ 焦朽，枯槁，凋零.
【例】❶ *arere* siti. Sen. 口渴. ❷ *aruit* messis terrae. Hier. 莊稼乾枯 (燒焦).

ārĕŏl-a. *ae.* f. (*area*)
【解】小天井，畦，花牀，花壇.
【例】*areola* aromatum. Hier. 芳草畦.

arēŏpăgīt-a. *ae.* m. (vel) **arēopăgīt-ēs.** *ae.* m.
【解】雅典法官(裁判員).

ărēŏpăg-us. (**ărēŏpăg-os**). *i.* m.
【解】雅典法院(因開庭於小丘上，故有此名).

ār-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr. (*areo*)
【同】viriditatem amittere. X. Madefio.
【解】漸乾涸，漸枯槁.
【例】in alienis malis lacrima cito *arescit.* 他人罹災，眼淚速乾. *arescere* in gemmas. Plin. 漸硬如寶石.

argentārĭ-a. *ae.* f.
【同】argentariorum munus, functio vel taberna.
【形】dissoluta, non ignobilis, maxima.
【解】❶ 銀鑛. ❷ a) 銀行，銀號，錢莊. b) 企業 (銀行貿易).
【例】❶ *argentea* fodina. Liv. 銀鑛. ❷ *argentariam* non ignobilem fecit, (administravit), (exercuit). 經營著名銀行. dissolvere *argentariam.* 停止銀行營業.

argentārĭ-us. *a, um.* adj. *i.* m. (*argentum*)
【同】trapezita, collybista, qui argentariam facit.
【形】gratiosus apud omnes homines.
【解】❶ 係銀業者. ❷ 銀行家.
【例】*argentaria* metalla. 銀鑛. *argentaria* taberna. 錢莊. Augusti avus fuit *argentarius.* 奧古斯都之祖父係操銀業者. *argentarium* plumbum. Plin. 白鉛. *argentarius* faber. 銀匠. *argentaria* mensa. Ulp. 銀櫃，銀行.

argentāt-us. *a, um.* adj.
【解】鍍銀，鑲銀者.

【例】*argentati* milites. 佩銀盾之兵士.

argentĕ-us *a, um.* adj.

【解】❶ 銀質者. ❷ 銀色者.

【例】❶ *argentea* aquila. Cic. 銀質鷹旗 crinis *argenteus*. Liv. 銀質髮飾. *argenteus* denarius. Tac. 銀幣. ❷ *argenteus* flos. Plin. 銀色花. (fig.) *argenteus* factus est. Plaut. 被出賣.

argentĭfŏdīn-a. *ae.* f. (*argentum fodina*)

【解】銀鑛.

Argentŏrāt-us. *i.* f. nom. propr. urbis. (Strasbourg)

【解】城名：法地城名.

Argentorensis. *e.* adj. *Arg.* 城者.

argentōs-us. *a, um.* adj.

【解】雜以銀者，富於銀者.

argent-um. *i.* n.

【形】expositum, grande, optimum, plenum artis, purum, tam praeclarum, tam nobile.

【解】❶ 銀質，白金. ❷ 銀器. ❸ 銀錢. ❹ 水銀(汞).

【例】❶ *argentum* infectum. Liv. 生銀. *argentum* factum. Cic. 雕銀，紋銀. *argentum* caelatum. 雕銀，紋銀. ❷ in suo *argento* aliquid habere. Cic. 銀上雕有物形. *argentum* escarium. Ulp. 銀器. ❸ *argentum* signatum. Plin. 銀幣. *argentum* adnumerare. Ter. 計算銀錢. *argentum* mutuum. Plin. 貸款. *argenti* sitis. Hor. 貪財. ❹ *argentum* vivum. Plin. 水銀 (汞).

argill-a. *ae.* f.

【解】膠泥，陶土.

【例】hic homulus ex *argilla* et luto fictus. 此小態像由膠泥塑成.

argillācĕ-us. *a, um.* adj. (*argilla*)

【解】膠泥者.

argillōs-us. *a, um.* adj.

【解】多膠泥者.

argūmentātĭ-o. *ōnis.* f. (*argumentor*)

【同】argumenti expositio, ratio, argumentum, argumenti inventi artificiosa expolitio.

【形】aptissima ad judicationem, bipartita, expers artis, firma, probabilis, accommodata, contraria, brevis, longa.

【解】辯論，論證.

【例】*argumentationem* quaerere, invenire, concludere. 尋求，獲得，結束論證.

argūmentāt-us. *a, um.* part. v. *argumentor.*

【解】辯論者…

argūment-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. et tr. (*argumentum*)

【同】argumentis ostendo, probo, argumentis vel conjecturis prosequor.

【狀】sedulo.

【解】❶ 辯論，論辯，提證. ❷ 證明，推測，推論，推究.

【例】❶ quid *argumentor*? Cic. 我辯論什麼？ (*argumentari*) in aliqua re. Cic. 於某事發生辯論… de aliqua re. Cic. 對某事發生辯論… de voluntate alicujus. Cic. 推究某人意志. ❷ es *argumentatus* amoris esse hoc signum. 你證明了這是愛情標記. *argumentaris* quid sit sperandum. Cic. 你證明當希望何事. aliquid *argumentari*. Cic. 引證某事.

argūment-um. *i.* n. (*arguo*)

【同】ratio.

【形】inventum, probabile, certum, firmum, falsum, difficile, praeclarum, aptum, luce clarius, exquisitum, utile.

【解】❶ 論證，證據，引證. ❷ 論題，題材，課題，問題，對象.

【例】❶ *argumenta* criminis. Cic. 提控證據. *argumentum* excogitare, afferre, proponere, in pauca conferre. 尋求，引證，陳明，扼要論證. *argumentis* rem probare. 證明某事. *argumentum* affirmandi habeo. 我有肯定證據. exstant certissima *argumenta* criminis. (提控) 罪案極確實的證據. ❷ *argumentum* comoediae. Pl. 喜劇題材 (內容). *argumentum* epistulae. 信中所述之事 (內容). deest mihi *argumentum* scribendi. 我無可寫之事. audite concionis ejus *argumentum*. 請聽他演講的題材. *argumentum* exclusionis. 排斥證據.

argŭ-o. *is, i, tum, ĕre.* v. tr.

【同】accuso, incuso, insimulo.

【狀】suspiciose.

【解】❶ 顯示，(顯露)明徵，證明. ❷ 揭露(含有責讓，訴訟之意). ❸ 控告(證明其罪).

【例】❶ virtus *arguitur* malis. Cic. 板蕩識英雄. *arguo* te pecunias in praemium sceleris accepisse. 我證明你曾受賄行凶. tu *arguis*, ego nego. 你控告我，我反駁(否認). ❷ in vinculis cives Romanos necatos esse *arguo*. Cic. 我告發羅瑪公民在監獄中被殘殺. multa sunt falsa, quae tamen *argui* suspiciose possunt. Cic. 許多事純屬虛構，但能被控涉嫌. ❸ occidisse patrem, Sex. Roscius *arguitur*. Cic. 塞斯落西被控弒父. Plinium *arguit* ratio temporum. Suet. 時間統計 (足以) 反駁皮里尼勿斯.

Arg-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：亞肋斯道 (Arestor) 之子，身有百眼（百眼大仙）.

ARGUS

argūtāt-ŏr. *ōris.* m.
【解】巧辯者.

argūtē. adv. *argutius, argutissime.*
【解】精細，精巧，銳敏，伶俐，活潑貌.
【例】acute mihi et *argute* respondit. 他銳敏而精巧的答復我. de difficillimis argumentis *argute* disputavit. 精巧的辯論了極難解的論證.

argūtĭ-a. *ae.* f.
【解】纖巧，黠慧，雅緻，秀媚，精銳，伶俐.
【例】dicax *argutia.* Gell. 口齒伶俐. deceptus *argutia* cordis humani. Arn. 因人之狡黠而被欺.

argūtĭ-ae. *ārum.* f. (*argutus*)
【同】acumen, elegantia, jocus, urbanitas.
【解】❶ 出語敏捷，機警，饒趣. ❷ 演講姿勢精巧，穎悟. ❸ 雋思，銳敏.
【例】❶*argutiae* vultus. Pl. 面容表情. *argutiae* digitorun. Cic. 手指姿勢. *argutiae* artifices. Plin. 靈巧姿勢. ❷ Demosthenes nihil *argutiis* et acumine Hyperidi (cedit). Cic. 論演詞之穎悟，精銳，戴茂斯德實不亞於易伯利底. ❸ nihil est quod illi non persequantur *argutiis.* Cic. 沒有題材他們不發揮透徹的.

argūtĭŏl-a. *ae.* f.
【解】小技巧.

argūt-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】多言，嘮叨，刺刺不休.

argūt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】多言，空談，喧噪.
【例】totam diem *argutatur* quasi cicada. 終日喧噪如蟬.

argūtŭl-us. *a, um.* adj.
【解】精銳的，深奧的.
【例】perfecit libros sane *argutulos.* 完成一部稍微深奧的書.

argūt-us. *a, um.* (*arguo*)
【同】qui argutias habet, concinnus, elegans, acutus.
【狀】nimirum, plane.
【解】❶ 達意表情者，精巧雅緻者. ❷ 尖銳，清朗，活潑者.
【例】❶ quis in sententia *argutior*? Cic. 誰想得更精細? ❷ *arguta* hirundo. Virg. 燕聲尖銳. sub *arguta* ilice. Virg. 在發響的柞（栒）樹葉下. *arguta* fistula. Virg. 在和協的笛聲下. oculi nimis *arguti.* 兩目活動過甚. manus minus *arguta* digitis. 手指不靈巧（拙笨）.

argyranch-ē. *ēs.* f.
【解】白銀咽喉病.

argyraspĭd-es. *um.* m. pl.
【解】持銀盾之兵士.

argyrīt-is. *ĭdis.* f.
【解】富銀礦（銀醋化鹽）.

Arĭadn-aē. *ae. ē. ēs.* f. nom. propr.
【解】女人名；米奧(Minos)之女.

ārĭd-a. *ae.* f.
【解】乾地.

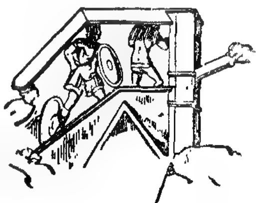
ārĭdĭt-ās. *ātis.* f. (*aridus*)
【解】乾枯，乾燥，旱乾.

ārĭdŭl-us. *a, um.* (dim. *aridus*)
【解】略乾燥者.

ārĭd-um. *i.* n. (*aridus*)
【解】乾地.

ārĭd-us. *a, um.* (*areo*) *aridior, aridissimus.*
【同】exsiccatus.
【解】❶乾枯，乾燥者. ❷(fig.) 消瘦，清癯，貧困，淡泊者（文章：枯窘，簡陋），細薄.
【例】❶ terra *arida* 乾燥之地. ❷ *aridus* victus. Cic. 飲食淡泊者. in hac *arida* rusticorum vita. 在此鄉民貧困的生活中. *arida* crura. Ovid. 細腿. genus dicendi *aridum.* 枯窘的文章.

ărĭ-ēs. *ĕtis.* m.
【同】animal, signum caeleste, machina bellica.
【解】❶ 牡羊，❷（牡羊）攻城機械. ❸ 支柱. ❹ 星宿名.

ARIES 2

【例】❶ pellis inaurata *arietis.* 鍍金之牡羊皮. *aries* aureus. 金羊(毛). ❷ *ariete* murum percutere. 用攻城機械攻（衝撞）城墻.

ărĭetārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】係攻城具者.
【例】*arietaria* testudo. Vitr. 攻城具屏障.

ărĭĕtātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】撞，衝，擊.

ărĭĕtāt-us. *a, um.* part. v. *arieto.*

【解】觸撞者.

ărĭētĭn-us. *a, um.* adj. (*aries*)

【解】❶牡羊者. ❷似羊者.

【例】❶ *arietinum* jecur ad morbos utile. 牡羊肝可治病. ❷(fig.) *arietinum* responsum. Plaut. 双關語的答案.

ărĭĕt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr.

【同】cornibus peto, impeto.

【解】❶觸，撞，衝擊. ❷動搖，衝突.

【例】❶ nisus est cornibus in me *arietare.* 努力用角觸我. *arietare* aliquem in terram. Curt. 攪人地上. ❷ (*arietare*) in aliqua re. Sen. 反對某事.

Arĭ-i. *ōrum.* m. nom. propr. hom. ❶亞立(Arie)之居民. ❷日耳曼(Germanie)民族名.

ărĭŏlāti-o. *ōnis.* f. (*hariolatio*)

【形】superstitiosae (*ariolationes*)

【解】預言，神言.

ărĭŏl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr.

【同】divino, praedico.

【解】預言.

【例】sunt qui quaestus causa *ariolentur.* 有人爲求利而預言.

ărĭŏl-us. *i.* m.

【同】divinationi deditus, divinus.

【形】impotentes, aut inertes, aut insani.

【解】占卜者.

【例】*ariolorum* praedictiones. 占卜者之預言.

arĭŏpăgīt-a. **arĭŏpăg-us.** ... vide **areopagita.**

Ariovist-us. *i.* m. nom. propr. homin.

【解】人名：日耳曼族王名，曾侵入法地，威脅Vesontio 城，後敗於凱撒.

ărist-a. *ae.* f.

【解】鬚，麥芒，麥穗，夏季.

【例】spica munitur vallo *aristarum* contra avium minorum morsum. 麥穗藉麥芒(柵欄)防禦小鳥啄食. bis denas hiemes, totidem transcendit *aristas.* Ennod. 他度過二十冬又二十夏季(二十年).

Aristīd-ēs. *is.* et. *i.* m. nom. propr. hom.

【解】人名：雅典之品德著名人物

Aristŏtĕl-ēs *is.* (vel) *i.* m. nom. propr. hom.

【解】人名：古瑪瑟道 (Macedonia) 國斯達日 (Stagire) 城之著名哲學家，大亞立山之師.

Aristŏtĕlē-us. (vel) **-liūs.** (vel) **-īcus.** *a, um.* adj. *Arist.* 者.

arithmētĭc-a. *ae.* f. vide **arithmeticus.**

【解】數學.

arithmētĭc-a. *orum.* n.

【解】算術，數學.

【例】homo remotus a dialecticis, in *arithmeticis* satis versatus. 此人對辯證學確實外行，而對於算術充分精通.

arithmētĭc-ē. *ēs.* f.

【解】算術.

arithmētĭc-us. *a, um.* adj.

【解】數學者.

arm-a. *ōrum.* n.

【同】telum, ferrum.

【形】aptissima, civilia, domestica, justa, nefanda, perniciosa, salutaria, servilia.

【解】❶傢具，器皿. ❷武器，軍械，甲兵：隊伍，戰爭. ❸ (fig.) 保障.

【例】❶*arma* parare, capere, sumere. 準備，取，攜，武器. ad *arma* vocare, concitare venire. 集合戰士 (徵兵). rem *armis* committere. 武力解決. *armis* decertare. 戰爭. ab *armis* discedere. 停戰. *arma* deponere. 停戰. res ad *arma* spectat. 戰事將起. *arma* levia. 輕捷步隊(武器) silent leges inter *arma.* Cic. 戰時不講民法(偃文修武). ❷ prudentiae *armis* se tegere. Cic. 明哲保身. *arma* senectutis exercitationes virtutum. 習練德行便是老年的保障.

【註】❶ *armis* se accingere, instruere, munire. 武裝起來. ❷ ad *arma* vocare, ciere, conclamare. 召人入伍 (徵兵) ❸ ad *arma* descendere venire, concurrere. 用武. ❹ *armis* decertare, decernere. 武力解決. ❺ ab *armis* discedere. 停戰. ❻ prudentiae *armis* se defendere. 明哲保身.

armămax-a. *ae.* f.

【解】煖轎.

armāment-a. *ōrum.* pl. n. (*arma*)

【同】omnis generis instrumenta, ut navis, plaustri, belli.

【解】各種用具，舟車，傢具，戰具等：如帆，桅，舵，索...

【例】caute *armamenta* locare omnia. 小心佈置一切用具.

armāmentārĭ-um. *i.* n. (*armamenta*)

【同】locus ubi armamenta armaque servantur.

【形】publica.

【解】武庫，製造局，軍械局.

【例】ex *armamentariis* publicis arma populo dividuntur. 由公共軍械局分給民衆武器.

armārĭŏl-um. *i.* n.

【解】小櫥，小櫃.

armārĭ-um. *i.* n. (*arma*)

【同】locus in quo vestes, stragula, et id genus servantur.

【解】櫥，櫃(書櫥，碗櫥...).

【例】aurum ex *armario* proferre. 自櫃中取出金子. *armarium* perfringere. 破壞橱子.

armātūr-a *ae.* f. (*armo*)
【形】levis, melior, varia.
【解】❶ 甲冑，武裝. ❷ 甲士，軍旅.
【例】levis (vel) gravis *armaturae* miles. Liv. 輕裝(或)重裝武士.

1. armāt-us. *a, um.* part. v. *armo.* et adj. *armatissimus.*
【同】armis instructus, ornatus.
【解】武裝，披甲冑，持武器者.
【例】(*armatus*) succinctus armis est. 武裝起來. *armatos* vere appellare possumus, qui scutis, telis parati, ornatique sunt. 持槍攜盾者，可稱爲武裝兵士. incredibili audacia *armatus*, (praeditus.) 非常膽大之人. *armata* classis. Virg. 裝甲艦隊.

2. armāt-ŭs. *ūs.* m. (abl. *ū*)
【解】❶ 甲胄，兵器. ❷披甲兵士，軍旅.

Arměnĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：在小亞細亞.

arměnĭac-a. *ae.* f. 杏樹

arměnĭac-um. *i.* n. 杏.

Arměnĭac-us. *a, um.* adj. *Arm.* 者.

Arměnĭ-us. *a, um.* adj. *Arm.* 人者.

armentāl-is. *is, e.* (*armentum*) vel **armentārĭ-us.** *a, um.* adj. 大的家畜者(牛馬..)

armentārĭ-us. *i.* m. 牧人.

armentōs-us. *a, um.* adj. (*armentum*) -*sissimus.*
【解】富有牧畜者.

arment-um. *i.* n.
【註】**grex**=minorum pecorum. 小家畜者.
armentum=majorum. 大家畜者.
【解】❶ 大牧畜羣. ❷ 家畜. ❸ 牲畜羣.
【例】❶ bos *armenta* sui generis sequitur. 牛追隨牛羣. ❷ centum *armenta* occiduntur. Hyg. 祭獻百隻牛(犧牲).

armĭf-ěr. *ěra, ěrum.* adj. (*arma fero*)
【解】持武器者，戰士，多武士區.

armĭg-ēr. *ěra, ěrum.* adj. (*arma gero*)
【解】❶ 代人執武器者，盾士. ❷差役.
【例】*armiger* Catilinae. 加弟利之盾士.

armill-a. *ae.* f. (*armus*)
【解】手鐲，釧環，頸環，鐵環.
【例】*armillae* quae brachialia appellantur. 鐲(環)稱臂環.

armillāt-us. *a, um.* adj. (*armilla*)
【解】帶臂環(手鐲)者，帶頸環者.

armĭlustr-um. *i.* n. (*arma lustro*)
【解】演武場，教場.

Armĭnĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：日耳曼著名酋長.

armĭpŏt-ens. *entis.* adj. (*arma potens*)
【解】戰將，善戰者，好戰者.

armĭsŏn-us. *a, um.* (*arma sono*)
【解】持武器震響聲者.

arm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v.tr. (*arma*)
【同】arma do, arma induo, armis instruo.
【狀】justius in aliquem.
【解】❶ 配備武裝，武裝航船，佈防，設備(築堡壘). ❷ (fig.) 預防，戴盔，披甲.
【例】❶ multitudinem hominum *armare* 武裝民衆. ❷ se eloquentia *armare.* 藉口才防身. *armare* (munire, instruere), perditos cives religione deorum. 藉宗教訓導惡人.

armŏnĭ-a. vide **harmonia...**

arm-us. *i.* m.
【解】肩膀，肘腋，臂.
【註】**armi.** *ōrum.* m. 馬之双肋.

ăr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】solum aratro perstringere, solum proscindo, subigo; aratro terram verto, effringo, findo; solum opere renovo.
【解】耕種，犁田.
【例】(*arare*) publicos agros. Cic. 耕種公田. (absol.) cives qui *arant* in Sicilia. 在西細利種田之羅馬公民. ‖(poet.) (*arare*) aequor maris. Virg. 耕於海上(劃溝海面上). *arare* frontem rugis. Virg. 額上生皺紋. ager *aratus*, (novatus, iteratus,) meliores fetus (et grandiores) potest edere. 深耕之田，收穫更豐美.

ărōm-a. *ătis.* n.
【解】香料.
N. B. *aromatis* (dat. plur.) Apul. (pro *aromatibus*)

1. Arpīn-us. *a, um.* adj. *Arpi.* 者. **Arpini.** *orum.* m. (hom.) *Arpi.* 城居民.

2. Arpin-us. *a, um.* adj. *Arpinum* 城者. (=Ciceronis)

arqu-o. *ās, are.* vide **arcu-o.**

arqu-us. *i.* m. vide **arcus.**

arr-a. *ae.* f. (**arrha, arrhabo.** *ōnis.* m.)
【同】pignus.
【解】質當，押，保證金，訂銀.

arrăb-o. *ōnis.* m. (*arra*)
【解】抵押.
【例】ea relicta est *arraboni.* 留爲抵押品.

ars. *artis.* f.
【同】artificium, ratio faciendi, facultas, doctrina, scientia, disciplina.
【形】difficilis, excellens, facilis, operosa,

optima, perfecta, rhetorica.
【解】❶ 就天賦才能方面：(能幹) 技能，技巧，技藝. a) 普通方面：各種優長. b)倫理方面：品格優點，優劣. c)表現方面：方式，法則，方法. ❷ 就運用範圍方面：各種藝術，談話藝術，占卜藝術，繪畫藝術... ❸ 就專門知識方面：藝術理論，原理，系統.
【例】❶ (a) *artes* militares, imperatoriae. Liv. 軍事天才. *ars* a natura proficiscitur. 技藝出自本能. b) bonae *artes.* 技藝優點(德行). malae *artes* 技藝劣點(惡習). c) *artibus* Fabii bellum gerebat. Liv. 依法比戰略作戰. *artibus* aliquem instituere. 教人藝術. ❷ *ars* dicendi. Cic. 談話藝術. *ars* divinationis. Cic. 占卜術. *artes* honestae, ingenuae, liberales. Cic. 高等藝術知識，藝術教育，高等藝術(文藝). *artem* profiteri, scire, nosse. Cic. 操美(藝)術職業，精通藝術. *artem* exercere, abjicere. 操技術職業，拋棄技術職業. ❸ ingeniis atque *arte* valere. Cic. 以藝術天才及學識擅長. *ars* rhetorica, rhetorum *artes.* Cic. 修辭學. victoriae, summa *arte* perfectae. Cic. 因絕技而完成的勝利. disciplinas *artis* egregiae coluit. 研究卓越學術. *artes* liberales discere. (omnibus *artibus* liberalium studiorum excoli). 研究各種高尚藝術.
【註】*artes* liberales. 高尚藝術＝七術 (三學：文法，修辭，論理. 四藝：算術，幾何，音樂，天文).
【附】❶ *ars* est praeceptio, quae dat certam viam, rationemque discendi; *artem* parit, efficit animadversio naturae. 藝術指示學習之道路及方式，因體察自然而產生藝術. ❷ *artibus* aliquem instituere, (erudire, inficere). 教人藝術. ❸ homo *artibus* praeditus. (qui disciplinas egregie coluit, in *arte* multum versatus est.) 精通藝術之人. ❹ *artem* abjicere, (se ab *arte* abducere). 遺棄藝術生活(職業). ❺ *artem* exercere, (*artem* factitare, profiteri; *arti* operam dare.) 操習某藝術職業.

artāt-us. *a, um.* part. v. *arto.*
【解】緊束，收縮.

Artaxerx-ēs. *is.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：波斯王名.

artē. (vel) **arctē.** adv. (*artus, a, um*). *artius, artissime.*
【同】stricte.
【解】❶ 狹隘，緊束，密接. ❷ (fig.)嚴格. 堅强，親密.
【例】❶ aliquem *artius* complecti. Cic. 緊抱某人. pedites quam *artissime* ire jubet. Sall. 令步兵密結前進. spiritus *arcte* meabat. Curt. 呼吸不便. ❷ aliquem *arte* colere. Sall. 待人嚴厲. *artissime* aliquem diligere. Plin. 鐘愛某人. *arte* factae rei venditio pro re naturali. 賣人造物替天然物.

Artĕmīsĭ-a. *ae.* f.
【解】❶ nom. propr. mulier. 毛早路(Mausole) 之妻：加利 (Carie) 之后：曾爲其夫建造一極華麗之墳墓. ❷ (plant.) nom. comm. 艾(益田草) (植).

Artĕmīsĭ-um. *i.* n. nom. propr. urb.
【解】城名：歐伯島(Euboe) 之城名及海角名.

artĕm-ŏ. **-ōn.** *ŏnis. ŏnis.* m.
【解】❶ 船首之桅及帆. ❷ 複滑車之一，轆轤.

artērĭ-a. *ae.* f.
【形】aspera, crebra, multa.
【解】❶ 呼吸管. ❷ 動脈.
【例】micat *arteria.* 動脈跳動，顫動.

arthrītic-us. *a, um.* adj.
【同】qui articulorum dolores habet.
【解】患骨節病者.

arthrīt-is. *ĭdis.* f.
【解】骨節病.

ărtĭculār-is. *is. e.* adj. (*articulus*)
【解】係骨節者.
【例】*articularis* morbus. Suet. 風痛，風濕病.

artĭcŭlārĭ-us. *a. um.* adj.
【解】風痛病者.

artĭcŭlātē. adv. (*articulatus*)
【同】clare, aperte.
【解】讀音清晰，講話清白明朗.
【例】illam a me *articulate* salutabis. 特別替我問候她.

artĭcŭlātim. adv. (*articulatus*)
【同】separatim, seorsim.
【解】❶分節，分段. ❷ 清晰，清楚 (分門別類，綱目清晰).
【例】membra *articulatim* dividit. 將多節分析清楚. *articulatim* dicentur. 清楚說明.

artĭcŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*articulo*)
【解】❶發生新枝(新芽). ❷ 葡萄枝芽病.

artĭcŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*articulus*)
【解】分清，清析朗誦.
【例】*articulare* voces. Lucr. 發言清朗. *articulationis* sensatio. 關節感覺.

artĭcŭlāt-us. *a, um.* part. v. *articulo.*
【解】分明者.

artĭcŭlōs-us. *a, um.* (*articulus*)
【解】分枝節者，分析者.
【例】*articulosa* partitio. Quint. 分析太瑣碎.

artĭcŭl-us. *i.* m. (*artus*)
【同】nodus, junctura.
【形】singuli.
【解】❶關節，骨節，枝節，手指. ❷(fig.) (a 段落，節目，部分. b) 冠詞，指字. c) 時節，時刻. (d) 信條.
【例】❶magnos habet *articulorum* dolores. 骨節非常疼痛. mobili *articulo* tractare aliquem. Quint. 輕輕撫摩人❷. oratio sine *articulo*, fluctans. 一氣呵成的演講. *articulis* membrisque distincta oratio. 段落分析清楚的演詞. *articulus* fidei. (dogma christianae religionis praecipuum). 信條，(天主教當信之端.) in *articulo* mortis. 臨終末刻.

artĭf-ex. *ĭcĭs.* m. (*ars facio*)
【同】opifex, sciens, peritus. X. Insciens.
【形】egregius, politus, probus.
【狀】plane.
【解】I. (subst.) ❶技師，藝人(專門某藝術者). ❷職工，工匠，創始人，發明家.
II. (adj) ❶精巧，巧妙. ❷玲瓏(美術化者).
【例】I. ❶*artifices* scaenici. Cic. 舞臺演員 *artifex* rhetoricus. Cic. 修辭家. *artifex* dicendi. Cic. 善辭令者 ❷*artifex* lignorum. Hier. 木匠. *artifex* in ambitione. Cic. 善鑽緣，逢迎者. *artificis* cooperatio ad malum. 藝術人之幫助人作惡事. *artifex* mundi Deus. Cic. 創造世界的天主. *artifex* scelerum. Sen. 罪惡之主使人.
II. ❶*artifex* manus. Ov. 巧手. *artifex* equus. Ov. 良馬. *artifex* morbi. Prop. 良醫. ❷*artifices* boves. Prop. 牝牛之精工雕像. *artifices* motus. Quint. 良好姿勢

artĭfĭcĭāl-is. *is, e.* adj.
【解】奇巧者，人工造者. *artificialis* selectio. 人工淘汰.

artĭfĭcĭālĭter. adv. (*artificialis*)
【解】巧妙狀.

artĭfĭcĭōse. adv. (*artificiosus*)
【同】scite, venuste, summo artificio, opere mirabili, arte exquisita, singulari, summa, artificio praeclaro.
【解】靈巧，適合藝術.
【例】*artificiose* rem digerere. 照藝術佈置一切.

artĭfĭcĭōs-us. *a, um.* adj. (*artificium*) *-ior. -issimus.*
【同】habens artem, et vim artificii. X. Naturalis.
【解】❶藝術工程，適合美術者. ❷靈巧，審美者.
【例】❶*artificiosum* et divinum opus. 藝術造化工程. natura non *artificiosa* modo, sed plane artifex. 天然物非但爲藝術工程，而且啓發藝術. ❷*artificiosa* divinandi genera. 占卜藝術.

artĭfĭcĭ-um. *i.* n. (*artifex*)
【同】artificis industria, opus, praestantia, ars ipsa.
【形】antiquum, mirum, singulare, tenue, elegantius, accusatorium, sordidum ancillareque.
【解】❶藝術，技術，手藝，技藝(職業). ❷美術工程. ❸藝術知識，學理. ❹工巧，精巧，作僞.
【例】❶*artificium* pictorum. 繪畫藝術. necessaria *artificia*. Cic. 必要職業. ❷simulacrum singulari *artificio* perfectum. Cic. 精妙絕倫的塑像. ❸orator in *artificio* accusatorio callidus. 擅長訴訟的(控告人)演說家. non eloquentia ex *artificio* nata est, sed contra. 不是口才生於藝術(理論)而是藝術(理論)生於口才. ❹homo *artificio* simulationis eruditus. 巧於色莊的人. non virtute sed *artificio* vincere. Caes. 非因勇力，乃因智巧而得勝.

art-o. arct-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v.tr. (*artus*)
【解】緊束，收縮，縮短，減退.
【例】vitis non debet *arctari*. Plin. 葡萄枝不當過於束縛. (*artare*) ludum. Petr. 封閉學校. *artare* tempus. Ulp. 縮短時間. *artare* annonam. Pacat. 抬高糧價.

artŏlăgăn-us. *i.* m.
【同】panis delicati genus, ut sunt liba et placentae.
【解】糕餅.
【例】dediscendae sunt tibi sportellae tuae et *artolagani*. Cic. 當遺棄你的小籃及糕餅.

art-um. *i.* n. (*artus* subst. sumpt.)
【解】❶狹隘地. ❷(fig.) 困厄，危殆，窮蹙，蹋蹐，恐慌.
【例】❶in *arto*. Liv. 在狹隘處. in *artum* compulsi. Liv. 被迫至狹隘地區. coactus in *artum*. Plin. 被迫至狹隘地區. ❷in *arto* esse. Liv. 處在危殆的環境. desilire in *artum*. Hor. 自取煩惱.

1. art-us. *a, um.* adj. (*artus, artatus*)
【解】❶縮小，收緊，短促者. ❷狹隘，更縮小收緊者. ❸(fig.) 更深濃者. ❹限制約束者.
【例】❶*artioribus* laqueis. Cic. 束縛更緊. *artissimum* vinculum. Cic. 最緊之縲紲. ❷*artae* viae. Liv. 狹路. *artum* theatrum. Hor. 狹隘舞台. fauces *artae*. Liv. 縮緊咽喉. tempora somni *arctiora*. Curt. 縮短睡眠時間. *arta* convivia. Hor. 窮蹙的

宴會. ❸ *artior* somnus. Cic. 睡興更濃. *arta* fames. Stat. 飢饉日甚. ❹ in tam *artis* commeatibus. 給養如此困難. *arta* fortuna. Stat. 厄運.

2. **art-ŭs.** *ūs.* m. (saepe plur. *artus, uum, ubus.*)
【同】 membrum.
【形】 mollis, tremulus.
【解】 骨節，肢體，枝節.
【例】 omnibus *artubus* cruciatur. 各肢體感覺痛苦. omnibus *artubus* contremisco. 全身 (各肢體) 戰慄 (抖擻). dolor *artuum*. Cic. 骨節痛. *artus* laceri. Plin. 斷肢. *artus* sapientiae. Cic. 智慧之成分.

ārŭl-a. *ae.* f. (dimin. *ara*)
【解】 小祭壇.

ărundĭf-ĕr. *ĕra, erum.* adj. (*arundo fero*)
【解】 (攜) 蘆葦者.
【例】 caput *arundiferum*. Ov. 頭飾蘆葦者.

ărundĭnācĕ-us. *a, um.* adj. (*arundo*)
【解】 似蘆葦者.

ărundĭnēt-um. *i.* n. (*arundo*)
【解】 葦塘.

ărundĭnĕ-us. *a, um.* adj. (*arundo*)
【解】 葭，蘆葦者，似蘆葦者.
【例】 *arundineum* carmen. Ov. 牧童歌謠. (以笛和者). *arundinea* radix. Plin. 葦根.

arundĭnōs-us. *a, um.* adj.
【解】 盛產蘆葦者.

ărund-o. (**harundo**). *inis.* f.
【解】 ❶ 蘆葦. ❷ 以蘆葦製成者：笛，箭桿，釣竿，鞭竿…杖，筆，梭…
【例】 *arundine* texta; stramento intecta aedificia. Plaut. 此屋由蘆葦編成，草稭蓋頂. *arundo* alas verberat. (fig.) Plaut. (Je suis pris a la glu.) (黏其翅) 被誘惑.

ăruspex. *icis.* m. vide **haruspex.**
【同】 extispex, augures, arioli, conjectores, vates.
【解】 占卜者.
【例】 *aruspices* praedicunt quae extis significentur. 占卜者預言內臟所象徵者.

ăruspĭcīna. aruspicīnus. aruspicium. *ae.* f. v. **haruspicīna. haruspicīnus. hăruspicĭum.**
【同】 ars aruspicum.
【解】 占卜術.
【例】 *aruspicinam* facere, colere, exercere. 觀內臟預言休咎.

ăruspĭcīn-us. *a, um.* adj.
【解】 屬占卜者.
【例】 libri *aruspicini.* 占卜書.

arvāl-is. *is, e.* (*arvum*)
【解】 係田地者.
【例】 *arvales* fratres. 穀神(女神)(稷神)之司祭.

Arvern-i. *ōrum.* m. nom. propr. populi.
【解】 民族名：法地中部民族名(Auvergne).

arvīn-a. *ae.* f.
【解】 熬熟之脂油.

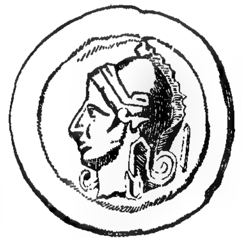
arvīnŭla. *ae.* f.
【解】 含脂肪者，肥肉.

arv-um. *i.* n. (ex *arvus*) (saepe in plur.)
【同】 ager, campus.
【形】 frugiferum, fertile.
【解】 ❶ 耕田，田地. ❷ 收穫. ❸ 海岸，河岸. ❹ 牧場. ❺ 平原.
【例】 frugifera Asiae *arva*. 亞洲沃田. (fig.) *arva* Neptunia. Virg. 乃波平原 (即海洋).

arv-us. *a, um.* adj.
【解】 可耕田.

arx. *arcis.* f.
【同】 castellum, perfugium, praesidium.
【形】 alta, communis, tota.
【解】 ❶ (propr.) 堡壘(炮台). (Capitolium Romanum.) ❷ (poetic.) 要塞，城堡，城砦，城寨. ❸ (fig.) 防衛，保障，庇蔭. ❹ (poet.) 高崗，丘陵. (collis Romanus.)
【例】 ❶ amisso oppido, *arx* munita retenta est. 城垣既失防守堡壘. ❷ Roma *arx* omnium gentium. 羅瑪乃萬民之堡壘. ❸ fecisti ex templo *arcem* improbitatis. … 你以神廟作爲萬惡之保障 (護符).

ās. *assis.* m.
【同】 nummus minimus.
【解】 ❶ 貨幣，重量，衡量之單位： **a)** =12. 兩. 後變爲無價值之義. (=un sou …) **b)** =一尺. ❷ 整個單位之稱 (對任何分化部份而言).
【例】 ❶ perdere omnia ad *assem*. Hor. 損失殆盡 (一文不剩). *assis* facere, aestimare. Catul. 視之如一文 (不重視，輕視).
❷ ex *asse*. 整個，全體. heres ex *asse*. (oppon. ex parte). Quint. 繼承整個產業. negat se vel *assem* daturum. 不肯出分文. totum, cujus divisio est in duodecim *assis* partes. 整個單位分成十二份.

AS

ascell-a. *ae.* f. vide **axilla**
【解】 腋.

ascendent-es. *ium.* m.

【解】先人，先代人.
【例】*ascendentes* (consanguinei).(血)親屬.

ascen-do. (**adscen-do**). *dis, di, sum, dĕre.* v. intr. et tr. (*ad scando*)
【同】scando. X. Descendo.
【狀】alte, gradatim, omnino non, sensim, in partem.
【解】I. intr. ❶上升，陞登，攀升，飛騰. ❷ (fig.) 高陞，騰貴，上進，飛黃騰達.
II. tr. ❶攀登，上達，跳越. ❷陞至，進級達到.
【例】I. ❶ (*ascendere*) in Capitolium. Cic. 升至加皮道山頂神殿. *ascendere* in equum. Cic. 上馬. *ascendere* in caelum. Cic. 升天. ❷ *ascendere* ad regium nomen. Cic. 登極稱帝. *ascendere* ad honores. Cic. 登青雲路. *ascendere* in altiorem locum. Cic. 升至更高之處. *ascendere* in classem altiorem. 進級.
II. ❶ *ascendere* jugum montis, murum. Caes. 攀登山頂，一城垣. *ascendere* navem. Sall. 上船. *ascendere* equum. Suet. 上馬. ❷ *ascendere* artiorem gradum. Cic. 進陞一級. *ascendere* summum locum civitatis. Cic. 陞到本城(國)最高等級.

ascensĭ-o. (**adscensio**). *ōnis.* f. (*ascendo*)
【同】ascensus.
【解】上陞，攀登，前進.
【例】*ascensionem* facere ad.... Plaut. 升至…
【註】**Ascensio Domini.** 耶穌升天.
【附】Christi reparatoris in caelum *ascensus*; triumphalis Christi in caelum reditus; dies ascendenti in caelum liberatori hominum Christo sacra; dies memoria trumphalis Christi in caelum reditus celeberrima.

ascens-or. *ōris.* m.
【解】上升者，騎馬者.

1. **ascens-us.** (**adscens-us**). *a, um.* part. v. *ascendo.*

2. **ascens-ŭs.** (**adscens-us**). *ūs.* m.
【解】❶升，攀登. ❷陂，級，路. ❸ (fig.) 進陞，超遷.
【例】❶ *ascensus* currus. Suet. 乘車. siderum *ascensus.* Plin. 星宿上升. ❷ *ascensus* ad civitatem. Cic. 升到公民階級(獲得公民權). iniquus *ascensus.* Liv. 難以攀登之斜陂. scalis *ascensus* tentare. Liv. 試登階梯. oppidum est arduo *ascensu* et difficili. 難以到達的城垣. ❸ ad honoris amplioris gradum hic primus *ascensus* esto. 爲得高官厚祿此爲第一級.

ascēs-is. *ĕos.* f.
【解】苦行，克已，精修，禁慾.

ascēt-a. *ae.* m.
【解】苦修士，精修者，克慾者

ascētēri-a. *ae.* f.
【解】苦修院，精修地.

ascēticism-us. *i.* m.
【解】苦修主義，苦行禁慾主義.

ascētĭc-us. *a, um.* adj.
【解】苦修者，克慾者.

ascĭ-a. (**ascē-a**). *ae.* f.
【同】dolabra.
【解】斧，錛，鍬，釿.
【例】*ascia* polire lignum. 以斧砍平木塊. *asciam* suis cruribus illidere. Apul. sibi in *crus* impingere. Petr. (自戕自伐) 損己害己. sub *ascia* ponere, dedicare, ad *asciam* dedicare; ab *ascia* facere. Inscr. 擧行新屋落成(開幕)典禮.

1. **ascĭ-o.** *ās, āre.* v. tr. (*ascia*)
【解】削平，刮平，刨平. [泥刀工作一煉化].

2. **asc-ĭo.** (**adsc-io**). *īs, īre.* v. tr.
【解】召來，連絡，接納.
【例】(Trajanos) socios *ascire.* Virg. 收特拉讓爲盟友.

asc-isco. (**adsc-isco**). *iscīs, īvi, ītum, iscĕre.* v. tr.
【同】appeto, approbo. X. Repudio.
【狀】undique.
【解】❶呼喚，招服，連絡，收納. ❷攝取，採用，歸服，一蓋用，擅取，僭越. ❸承認，許可，接受.
【例】❶ (*asciscere*) sibi oppidum. 招服某城歸己. Boios socios sibi *adsciscunt.* Caes. 他們與包約人聯盟. (*adsciscere*) inter patricios aliquem. 列某人在元老數中. ❷ sacra a Graecis *ascita* et accepta. 由希臘人採取接受的教儀. *adsciscet* nova (vocabula rerum). Hor. 擇取新名詞. *adsciscet* prudentiam sibi. Cic. 將學識歸已. *adsciscet* regium nomen. Liv. 僭越王號. *adsciscet* consuetudinem sibi. 自己漸習於. ❸ aliquid *adsciscere* et comprobare incognitum. Cic. 認可并採用一項從未聞知之事. haec Senatus populusque *ascivit.* 國會及民衆皆贊成此事.

ascīt-us. (**adscīt-us**). *a, um.* part. et adj. v. *ascisco.*
【解】招納，採用，尋求.
【例】*ascitas* dapes petere. Ov. 尋求嘉肴異味. *adsciti* milites. Curt. 在外編制之軍隊. *adscitus* in civitatem. Liv. 獲得公民權. *adscitae* dapes. Ov. 異味.

ascrībo. (**adscri-bo**). *bis, psi, ptum, bĕre.*

v. tr.
【同】adjungo, ascisco, assigno.
【狀】vulgo.
【解】❶加寫，附記. ❷附錄，加入. ❸指定. ❹象徵，列入，附屬.
【例】❶ (*ascribere*) in epistula diem. Cic. 信上加寫日期. Cajus salutem tibi *adscribit*. 加由問候你. ❷ *ascribi* se in eam civitatem voluit. Cic. 他願爲某城(國)公民. ad judicium tuum sententiam *adscribo* meam. 我同意你的判斷. ❸ (*adscribere*) aliquem tutorem liberis. Cic. 指定某人爲兒女監護人. ❹ *adscribe* me talem in numerum. Cic. 將吾名儘列入册中. nationes Germanis *adscribere*. Tac. 將各民族列入日耳曼民族中.
【註】❶litteris aliquid *adscribere* (inferre). 信中附加某項. ❷ bonos exitus diis *adscribimus*. 歸功於諸神. ❸ homo Epheso *ascriptus*. 列入厄弗所城人中.

ascriptīcĭ-us. (**adscriptici-us**). *a, um.* adj. (*ascribo*)
【例】最近登記者(列入名册者).
【例】*adscripticii* cives. *adscripticii* servi, coloni. Cod. Just. 新登記之公民，奴隸，佃戶.

ascriptĭ-o. (**adscriptĭ-o**). *ōnis*. f. (*adscribo*)
【解】附寫，附錄.
【例】declarat ista *ascriptio*... 附寫說明.

ascript-ŏr. (**adscript-or**). *ōris.* m. (*adscribo*)
【解】署名者，贊成者. 附署名者，擁護者，黨徒.
【例】collegae *adscriptores* legis agrariae. Cic. 贊助均田法之同僚.

Asdrubal. vide **Hasdrubal.**

asell-a. *ae.* f. (dimin. *asinus*)
【解】小母驢.

1. **asell-us.** *i.* m. (dimin. *asinus*)
【解】小驢，驢駒.

2. **Asell-us.** *i.* m.
【解】cognom. Rom. 某羅瑪人之綽號.

1. **ăsĭ-a.** *ae.* f.
【解】裸麥.

2. **Asĭ-a.** *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】❶洲名(亞細亞). ❷羅瑪省名.

Asiān-us. *a, um.* adj.
【解】亞洲者.

Asiān-i. *ōrum.* m.
【解】亞洲人.

Asiātic-us. *a, um.* adj.
【解】❶亞洲者. ❷綽號: L. Cornelius Scipio 的綽號，彼曾戰勝安底約戈王 (Antiochus).

ăsīl-us. *i.* m.
【解】蜚虻，牛蠅. (土蜂?)

1. **ăsĭn-a.** *ae.* f. (*asinus*). (dat. abl. plural. *asinabus*. Prisc.)
【解】母驢.

2. **Asĭn-a.** *ae.* m.
【解】cognom. Rom. Cornelia. 族的綽號.

ăsĭnāri-us. ❶ *a, um.* adj. (*asinus*). ❷ *i.* m.
【解】❶驢者. ❷驢夫.
【例】❶ *asinaria* mulier. Apul. 牽驢婦. *asinaria* mola. Cato. 驢拉的磨.

ăsĭn-us. *i.* m.
【形】onustus auro.
【解】❶ (propr.) 驢. ❷ (fig.) 愚呆，笨人.
【例】❶*asinus* in tegulis. (proverb.) Petr. 驢在屋頂 (怪事). ❷ quid nunc te, *asine*, litteras doceam? non opus est verbis, sed fustibus. 愚人，我教你文藝嗎? 不需要言語，但需要教鞭. non homines magis *asinos* vidi. Plaut. 我從未見過更愚呆之人.

ăsĭ-o. *ōnis.* m.
【解】角鴟?

As-is. *ĭdis.* f. (acc. *asĭda*)
【解】亞洲者.
【例】*asis* terra. Ov. 亞洲大陸.

Asĭ-us. *a, um.* adj.
【解】亞洲者 (Lydiae regio 利地亞地方).

ăsōtĭ-a. *ae.* f.
【解】奢侈，奢靡.

ăsōt-us. *a, um.* adj.
【同】prodigus, in luxum effusus.
【形】acerbus, mundus et elegans, non religiosus.
【解】浮蕩，浪漫者.

aspălăg-us. **aspărăg-us.** *i.* m.
【解】黑鬚菜.

aspălăth-us. *i.* m.
【解】金雀花.

aspărăg-us. *i,* m. (**aspalagus**)
【解】蘆筍，(石刀柏) 天門冬(植). 黑鬚菜(爾雅之髦顛棘即此).

asparg-o. *inis.* vide **aspergo.**

aspectābĭl-ĭs. (**adspectābĭl-ĭs**). *is, e.* adj. (*aspecto*)
【同】quod sub aspectum cadit.
【解】可見者，可瞭望者.
【例】corporeum et *aspectabile*.

aspect-o. (**adspect-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *aspicio*)
【同】intueor, aspicio.
【解】❶屢見，睇視. ❷ (fig.) 注意. ❸對向，對峙.
【例】❶ quid me *aspectas*? Cic. 爲何注視

我？❷ (*aspectare*) jussa principis. Tac. 懍遵大人旨意. ❸ (collis) qui *aspectat* arces. Virg. 與堡壘對峙的岡陵.

1. aspect-us. (**adspect-us**). *a, um.* part. v. *aspicio.*
【解】眺望，視察，考察者.

2. aspect-ŭs. (**adspec-ŭs**). *ūs.* m.
【同】acies.
【形】defixus.
【解】I. ❶ 注目，觀瞻. ❷ 視官，視能. ❸ 目覩，視線輪廓.
II. 顯示，令人看.
【例】I. ❶ praeclarus ad *aspectum.* Cic. 美觀，好看. terribilis *aspectu.* Cic. 驚人，可怕. *aspectum* hominum vitare. Cic. 避人耳目. ❷ *aspectum* amittere. Cic. 双目失明. ❸ templum in cotidiano *aspectu* populi Romani positum. Cic. 神殿建立在羅瑪人前，每日可以觀望.
II. jucundus pomorum *aspectus.* Cic. 蘋果皮色好看. *aspectus* deformis. Cic. 醜陋，難看. *aspectus* turpis. 觀看非禮.

asp-ello. *ellis,* (*ŭli*), *ulsum, ellere.* v. tr. (*abs pello*)
【同】pello, depello.
【解】驅逐，拒絕，遠離.
【例】longe a patria *aspellor.* 被逐出國. *aspellere* metum. Plaut. 摒除怯懼之情.

1. asp-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj.
【同】scaber, durus, habens aliquid asperitatis, moribus asper.
【解】I. 崎嶇，凸凹，粗糙一澀酸，辛辣，一(文) 佶屈聱牙…
II. ❶ (fig.) 艱澀，殘酷，困難. ❷ (pers.) 嚴厲，苛虐，刻薄. loca *aspera.* 崎嶇之地.
【例】I. nummus *asper.* Suet. 有雕痕之新幣. maria *aspera.* Virg. 海浪起伏. vinum *asperum.* Cat. 辛辣之酒. *asperrima.* Virg. 巉巖. per *aspera.* Curt. 經過崗隴起伏之地.
II. res *asperae.* 困難. sententia *asperior.* Liv. 更 (過於) 嚴厲的主張. *asperrimi* ad conditiones pacis. Liv. 對和平條件非常苛求.

2. Asp-er. *ĕri.* m.
【解】cogn. Rom. 羅瑪人綽號.

aspĕrāt-us. *a, um.* part. v. *aspero.*
【解】崎嶇，粗糙者.

aspĕrē. adv. *asperius, asperrime.*
【同】dure, severe, rigide, acerbe. X. Leniter.
【解】❶ 不平狀(凸凹). ❷ 嚴厲刻薄狀. ❸ 粗聲厲色.
【例】❶ *aspere* vestitus. Cic. (hirsute). 穿衣不帖服. ❷ *aspere* loqui. Cic. 逆耳之言 *aspere* non sonat. (littera). Prisc. 語音澀雅. ❸ *aspere* dicta. Cic. 粗聲講話. *asperrime* eum tractavit. 對待他非常嚴厲. aliquid *aspere* accipere. Cic. 接受此事，心中忿恨不平. *aspere* acceptum. Tac. 慢待.

aspergill-um. *i.* n.
【解】洒聖水箒.

1. asper-go. (**adsper-go**). *gis, si, sum, gĕre.* v. tr. (*ad spargo*)
【同】respergo.
【狀】leniter, temere.
【解】I. (論事物：aliquid...) 散佈，傳播，流散，撒遍. 一灌溉，流注，澆灌.
II. (論人物：aliquem...) 措置，撒…
【例】I. pecori *aspergere* virus. Virg. 散佈毒液在牲畜中. huic generi orationis *aspergentur* sales. Cic. 在詞句中配合趣語.
II. *aspergere* aram sanguine. Cic. 撒血祭壇上. (*aspergere*) sale carnem. 在肉上撒鹽. dignitatem(dignitati) alicujus labem *aspergere.* 玷辱其權位. hujus facti non modo infamia, sed ne suspicione unquam fui *aspersus.* 對此事我不但不受詬辱，而且並未曾受嫌疑. comitati gravitatem *aspergere.* 寬猛相濟.

2. asperg-o. (**asparg-o** vel **adsperg-o**). *inis.* f.
【解】灌沃，流注.
【例】*aspergines* parietum. Plin. 墻之被水浸潤處.

aspĕrĭt-as. *ātis.* f. (*asper*)
【同】salebrae.
【形】judicialis, rustica.
【解】❶ 粗糙，崎嶇. ❷ 酷烈，酸澀(厭惡，憎慊). ❸ 粗暴，惡劣，辛辣.
【例】❶ saxorum *asperitates.* Cic. 粗糙岩石. ❷ *asperitas* frigorum. Tac. 酷寒 (凜冽). adfectatur *asperitas* soni. Cic. 尋找啞喉之音. ❸ propter *asperitatem* verbi. Cic. 因言語粗暴. in his *asperitatibus* rerum. Cic. 在事物的這些困難中. ferarum *asperitatem* excutere. Sen. 馴服野獸殘酷蠻野之性. nativam *asperitatem* humanitate adscita condire. 以溫柔調劑其粗暴天性.

aspernābĭl-is. *is, e.* adj.
【解】可輕視者.

aspernand-us. *a, um.* adj. verb. (*aspernor*)
【解】可輕視者(可藐視者).

aspernātĭ-o. *ōnis.* f. (*aspernor*)
【同】contemptio, contemptus.
【解】侮慢. 藐視，摒棄不用.

【例】ex *aspernatione* rationis. 因藐視理智. perturbationes animi ex *aspernatione* rationis eveniunt. 心中紊亂不寧，乃由於理智失其平衡(輕棄理智).

aspernāt-us. *a, um.* part. (pass.) v. *aspernor.*

aspern-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*ab sperno*)
【解】respuo, repudio, recuso, rejicio, fugio, abhorreo. X. Appeto, amo, consector.
【狀】admodum, aperte.
【解】拒絕，遠離，輕棄，不睬，不理.
【例】(*aspernari*) alicujus querimonias. Cic. 不睬人之怨言. nemo est, qui te animo *aspernetur.* 無人心中藐視你. hae querimoniae *aspernandae* non sunt. 此類怨言不可輕視.

aspĕro. *as, avi, atum, are.* v. tr. (*asper*)
【解】❶ 使不平(起波紋)，使豎起. ❷ 磨礪，激起，惹起. ❸ 激怒，加重.
【例】❶ (*asperare*) undas. Virg. 使起波浪(推波助浪). terra manum *asperare.* Tac. 手上擦土(爲免物滑下). ❷(*asperare*) mucronem. Tac. 磨刀. *asperare* pugionem obtusum (saxo.) Tac. 刀鈍用石磨. *asperare* compositionem orationis. Quint. 文氣不平. ❸ *asperare* iram alicujus. Tac. 激人之怒. *asperatus* proelio miles. Tac. 因戰事而激怒之兵士. indignatio *asperabatur.* J. Val. 增人之怒.

aspersĭ-o. (**adspersi-o**). *ōnis.* f. (*aspergo*)
【同】respersio.
【形】fortuita, sumptuosa.
【解】撒. 洒.
【例】fortuita *aspersione* commaculatus. 偶然洒水而被染污.

1. **aspers-us.** (**adspers-us**). *a, um.* part. v. *aspergo.*
【解】洒，撒.
【例】*aspersus* maculis. Juv. 污點. *aspersus* urbibus. 城市林立. *aspersus* suspicione. Cic. 被嫌疑(涉嫌).

2. **aspers-ŭs.** (**adspers-us**). *ūs.* m. (abl. in *u*)
【解】洒水，灌溉，潑.
【例】calidae aquae *aspersu.* Plin. 洒(潑)熱水.

asphalt- us. *i.* m.
【解】地瀝青，土瀝青，石腦油.

asphŏdĕl-us. *i.* m.
【解】日光蘭(植).

asp-ĭcio. (**adsp-icio**). *icis, exi, ectum, icĕre.* v. tr. (*ad specio*)
【同】conspicio, intueor, contueor, aspecto, contemplor.
【狀】decore, furtim, inter se, strictim.
【解】❶ 觀看，眺望. ❷ 觀察，檢查，監察，視察，檢閱，巡見. ❸ 審察，考察. ❹ 瞥見，察覺. ❺ 對峙，對向，(在地圖上).
【例】❶ *aspicere* lacertos suos Cic. 觀望其臂膊. hominem diu *aspexi.* 我良久注視此人. *aspicio* loci situm. 我眺望地勢(風景). operibus *aspiciendis* tempus dare. Liv. 乘時視察工事. corpus tot vulneribus deformatum ab omnibus *aspicitur.* 衆人觀察受傷之身. ❸ cum *aspexeris* quot te antecedant. Sen. 你既審察多少人超過你去. torvo hominem oculo *aspicere.* 嫉視(怒視)人. ❹ Daphim *aspicio.* Virg. 瞥見達芬. nolo *aspicere* tam foedum spectaculum. 我不願瞥見此(醜陋)的場面. ❺ pars Britanniae quae Hiberniam *aspicit.* Tac. 大不列顛之一部份，正對愛而蘭.

aspīrām-en. (**adspīrāmen**). *ĭnis.* n.
【解】氣息.

aspir-ans. (**adspir-ans**). *antis.* part. v. *aspiro.*
【解】呼吸，氣息.
【例】pulmones se contrahunt *adspirantes.* Cic. 出氣時肺則緊縮.

aspīrātĭ-o. (**adspīrāti-o**). *ōnis.* f.
【同】exhalatio.
【解】❶ 噓氣，吹噓. ❷ 發氣，流出. ❸ 重發音(文規).
【例】❶ (*aspiratio*) aeris. Cic. 噓氣. hae fiunt ex caeli varietate, et disparili terrarum *aspiratione.* 此種現象，乃由於天氣變化及地上氣候之不同. aeris *aspiratione* animantes sustinentur. 生物賴呼吸空氣而生存. ❷ est ejus caeli *aspiratio* gravis ac pestilens. 天氣沉悶而含毒瘴. (fig.) *adspiratio* superni numinis. Amm. 天上的呵護. ❸ nusquam nisi in vocali *aspiratione* uti. 但在母音字噓氣發音.

aspīrāt-us. (**adspīrāt-us**). *a, um.* part. v. *aspiro.*
【解】吹噓，呵氣.
【例】fides caelitus *adspirata.* Cass. 由上天默牖之信仰.

aspīr-o. (**adspīr-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr.
【解】I. intr. ❶ (propr.) 噓向，吐氣(微吹). ❷ (poet.) 撫媚，輔佑. ❸ (fig.) 吹向，嗜好，貪望，尋求.
II. tr. ❶ 吹起. ❷ 引起，默牖.
【例】I. ❶ *aspirant* aurae in noctem. 風吹至深夜. amaracus *aspirans.* Virg. 芬芳

的胄形花. *aspirat* primo fortuna labori. Virg. 天助佑開創之辛勞. ❸ ad laudem *aspirare*. Cic. 貪求榮譽. *aspirabit* in curiam. Cic. 希望參加閣議. muris *aspirare* veto. Sil. 我禁臨城下.

II. ❶ *aspirat* ventos. Virg. 風吹. ventos *aspirat* eunti. Virg. 一帆風順. ❷ dictis divinum *aspirat* amorem. Virg. 他的言語蘊育神秘愛情. imperavi⋯ ne hostes ad urbem *aspirent*. 我已禁止敵人兵臨城下. rusticus fit sermo, si *adspires* perperam. Nigid. 倘發音不正，則語音粗暴.

asp-is. *ĭdis.* f.
【解】蝮蛇(毒蛇).
【例】*aspide* ad corpus admota se sustulit. 使蝮蛇嚙身而喪生.

asportāti-o. *ōnis.* f. (*asporto*)
【形】perdifficilis.
【解】運輸，轉運，搬運，運到.
【例】earum statuarum demolitio et *asportatio* difficilis videbatur. 拆卸運輸那些塑像看來不很簡便.

asportāt-us. *a, um.* part. v. *asporto.*
【解】搬運者，運到者.

asport-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*abs porto*)
【同】aufero.
【解】搬運，轉運，(另外航運)運到.
【例】multa de suis rebus *asportaverunt*. 攜去自己許多物品.

asprēt-um. *i.* n. **aspret- a.** *ōrum.* n. plur.
【同】locus asper, et abrutus.
【解】崎嶇荒磧之地(充滿砂石荆棘).
【例】tabernacula statuere in *aspretis*, et inaequali solo. 紮營在荒蕪不平之地.

ass-a. *orum.* n. pl. vide **assum**.
【解】熏炙者.

assārĭ-us. *i.* m.
【解】熏炙者.

assat-us. *a, um.* part. v. *asso.*
【解】熏炙者.

assĕcurātio *ōnis.* f.
【解】保險.

ass-ĕr. *ĕris.* m.
【同】tabula.
【解】椽子，樑.
【例】*asseres* ferreo unco praefigere. 以彎鐵固定木椽. querni *asseres*. 橡木椽.

assercŭl-us. *i.* m. **assercŭl-um.** *i.* n.
【解】小椽，小木樁.
【註】**assertorius.** 記實者，斷定的，確定的.

ass-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】熏炙.

assŭl-a. *ae.* f.
【同】asserculus.
【解】木片，鉋花，碎石塊.
【例】*assulae* securibus excussae. 斧砍下的木片.

assŭlātim. (**adsulātĭm**). adv.
【同】minutatim, in assulas.
【解】瑣屑貌.
【例】pulsando *assulatim* foribus exitium affero. 敲門漸漸使門破壞(傾覆).
【附】**assumptio.** 臆說，假說，假定.

assum. vide **adsum.**

Assŭrĭa. **-rius** vide **Assyria -rius.**

ass-us. *a, um.* adj.
【同】torridus, aridus.
【解】炙，禁錮，乾燥.
【例】sol *assus*. 烈日.

ASSYRII

Assyrĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：羅瑪亞細利省.

Assyri-us. *a, um.* adj. *Ass.* 者.

Assyri-i. *ōrum* m. (homin) *Ass.* 人.

ast. conj.
【解】❶ (conjunct.)其他，別方面. ❷(post. condit.) 然而，若⋯則⋯ ❸ (adversat.) 反之⋯而⋯
【例】❶ (conj.)si ego hic peribo, *ast* ille ut dixit non redit. Pl. 假設我亡於此地，(別方面)他亦未如前所許，不復回來. ❷ (post conditionale) Bellona, si hodie nobis victoriam duis(des), *ast* ego tibi templum voveo. 伯拉納，假設今天你賞我們得勝，我許願給你建造神殿. ❸ (conj. adversativ. *at*) crebro scribis, *ast* ego saepius. 你屢次寫信，然而我寫的更多.
ast autem.⋯ Cic. 然而正相反.

astăc-us、*i.* m.
【解】蟹，海蝦.

ast-ēr. *ĕris.* m.
【解】星辰一鈴藍花(植).
【例】*aster* atticus. Plin. 鈴藍.

astĕrĭc-um. *i.* n.
【解】繁縷菜(植).

asterisc-us.

【解】*符號.
asthmătĭc-us. *a, um.* adj.
【解】患哮喘病者.
astĭc-us. *a, um.* adj.
【解】城鎮者，都市者.
astrăgăl-us. *i.* m.
【解】環帶形雕飾，串珠. (建築式).
astrĭf-ĕr. et **astrĭg-ĕr.** *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】帶(持)星者.
astrĭg-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*astrum gero*)
【解】帶星者.
astrŏlŏgĭ-a. *ae.* f.
【解】星象學，占星術. 占卜星之吉凶.
astrŏlŏg-us. *i.* m.
【解】星學家，天文學家.
astrŏnŏmi-a. *ae.* f.
【解】天文學.
astr-um. *i.* n.
【同】sidus, stella.
【形】clarum, conglobatum, cruentum, errans, rotundum.
【解】❶ 星辰，行星，恒星，星座. ❷ (fig.) 天空.
【例】❶ canis *astrum.* Virg. 天狗星. *astra* suspicere. 仰觀星宿. in aere volvuntur *astra.* 星宿運行空中. ❷ sic itur ad *astra.* Virg. 如此升至 (星上) 天上 (羽化登仙). ad *astra* tollere, ferre aliquem. Virg. 高舉人到天上.
1. astu. n. indecl.
【解】希臘之理想城 (=雅典).
2. astū. ablat. ex *astus.*
【解】狡猾.
astŭl-a. *ae.* f.
【解】木片，木屑.
astŭp-ĕo. (**adstŭpĕo**). *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】驚駭，驚愕.
ast-ŭs. *ūs.* m. (praesert. ablat. in usu)
【同】astutia.
【解】詭計，詐僞，勾詐，狡猾.
【例】non placuere majoribus nostris *astus.* 我們的先人不喜歡詭詐.
astūtē. adv. (*astutius, astutissime*)
【同】callide.
【解】狡賴，取巧，虛僞.
【例】nihil temere dicas, nihil *astute* (callide) retineas. 說話不可冒僞，不可虛僞隱瞞.
astūtĭ-a. *ae.* f.
【形】confidens.
【解】巧詐，黠，聰慧，狡獪.
【例】*astutias* tollere. Cic. 不用詭計.
astūt-us. *a, um.* adj. (*astus*)
【同】callidus, vafer, veterator, veteratorius, malitiosus. X. Apertus, simplex.
【狀】maxime.
【例】*astuti* mihi displicent. 我不喜歡虛僞之人. homo *astutus*: ingenii occulti, multiplicis, et tortuosi. 巧詐者，即詭計多端狡猾虛僞之人. (*astutia* nemo illi conferendus, comparandus.) 狡黠無可同伊比擬.
ăsyl-um. *i.* n.
【同】locus refugii.
【解】神殿，廟宇，不可侵犯之地，避難所.
【例】aram sibi parare et *asylum.* 爲己建設祭壇及避難所. ea religione, et eo jure sancto, quo sunt templa, quae *asyla* Graeci appellant. 與神殿具有同樣尊嚴，同樣權利者，希臘人稱之爲避難所. *asylum* aperit. 建 (開) 避難所.
【註】**asymbolia.** 錯稱. **asymmetria.** 不均齊，不對稱.
ăt. conj.
【同】sed, atqui, verum.
【解】I. 轉接詞：指出理論對方之相反意義；然而，但… ❶ 使注意對方之人物或觀念. ❷ 在詛咒或祝文中提出某人… ❸ 在設難疑問中. ❹ 在承轉句中.
II. 提接詞：在附屬句，另外假設句後，提出正句.
【例】I. ❶ tibi ita hoc videtur, *at* ego... 你以爲如此，但我… honorifice loqueris, *at* aspere agis. 你出言文雅，但做事粗暴. tantillus puer, *at* quantus peccator. 這樣弱小的兒童，但已是如此重大的罪人. *at* (ceterum) mecum quomodo? 但是他如何對待我? ❷ *at* tibi pro scelere… Virg. 然則希望加給你罪惡的報應. *at* vos o Superi! ... 然而你們諸神… ❸ *at* memoria minuitur. Cic. 但是記憶力消弱了. *at* enim. ... Cic. 然而人說… male judicavit populus, *at* judicavit. Cic. 民衆判斷錯了，但是判斷了. ❹ quis novit (Catonem) omino? *at* quem virum, di boni. Cic. 誰略認識他 (賈道)，但是何等人物，諸善神!
II. (post prop. subord. introducit prop. princip.) si tibi fortuna non dedit ut… *at* natura certe dedit ut… Cic. 假設幸運未曾恩賜你…但是性能定然使你… si non (si minus) *at* tamen… Cic. 即使不然…然而至少… si minus sapiens est, *at* amicus certe. 假設智慧不足，然而至少心底不錯.
ătābul-ŭs. *i.* m.
【解】西北風.
【附】**ataraxia.** 無惑，心之平靜，肅靜.
ătāt. interj. timentis

【同】ah！ oh！ eh！
【解】(驚疑，嘆詞)吁！嗟！

ăt ĕnim.
【同】verum, verum enimvero.
【解】然而，但是(無疑的).

ătăvi-a. *ae.* f.
【解】四代祖母.
【附】**atavismus.** 返初，間歇，遺傳，隔世遺傳.

ătăv-us. *i.* m.
【解】四代祖.

atăv-i. *ōrum.* m. plur.
【解】祖先，遠祖.
【附】**ataxia.** 運動失調.

ātellān-us. *i.* m.
【解】短劇演員.

ATELLANI

āt-ĕr. *ra, rum.* adj.
【同】niger. X. Albus.
【解】黝黑，幽暗，暗冥(fig.)昏暗，曖昧，憂鬱，悲哀，殘酷.
【例】alba et *atra* discernere. Cic. 辨別黑白. *atra* nox. 黑夜. *atrum* panem apposuit. 放下粗且黑的饅頭. *atra* bilis hominem agitat. 憂鬱的黃膽病使人坐臥不寧.

Athēn-ae. *ārum.* f. nom. propr. urbi.
【解】城名：雅典，希臘首都.
Athēniens-is. *is, e.* adj. *Athen.*者.
Athēniens-es. *ium.* (homin) *Athen.*居民.
Athēnae-um. *i,* n. 大學院：米內神殿，(Minerve)：文人獻作品處；文人集會處.

ăthĕ-us. et **ăthē-os.** *i.* m.
【同】homo sacrorum religionumque omnium hostis; homo sine ulla religione, et fide; abjudicati, ejurati; numinis reus; omnis divini cultus, religionisque expers.
【解】無神派，不認有天主者.
【例】*athei* aperte naturam deorum sustulerunt. 無神派公然否認神體之存在.

āthlēt-a. *ae.* m.
【同】ad luctationem, et certamen institutus.
【解】在戰場角鬥，比武者，賽拳者.
【例】sine arte *athletae* et gladiatores nec vitando faciunt caute, nec petendo vehementer. 不用技術，則比武者防守不真，進攻不猛.

āthlētic-a. *ae.* f.
【解】比武，拳術.

āthlētice. adv.
【解】比武式.

āthlētic-us. *a, um.* adj.
【解】屬比武者.

Atlantĭăc-us. **ticus.** *a, um.* adj.
【解】Atlas 者.（地圖者)

Atlantĭăd-ēs. *ae.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：Atlas. 之子孫後裔.

Atlantĭăd-es, *um.* f.
【解】人名：Atlas. 之女(女後裔).

Atl-ās. et **Atlans.** *antis.* m. nom. propr.
【解】❶人名：(=Titan) 肩負天球者. ❷山名：(=Mauritania 之山名).

atmosphaer-a. *ae.* f.
【解】氣候，氣壓.

atomicus. *a, um.* adj.
【解】原子者.
【例】bomba *atomica*; pyrobolum *atomicum* (vel pyrobolus *atomicus*) ;globus *atomica* vi displodens. 原子彈. vis *atomica* energia *atomica.* 原子能. *atomica* arma. 原子武器.

ătŏmism-us. *i.* m.
【解】原子論，原子學說，原子主義.

1. ătŏm-us. *a, um.* adj.
【解】不可分者.

2. ătŏm-us. *i.* f.
【同】individuum corpusculum.
【形】errantes, innumerabiles.
【解】原子，微點.
【例】*ātomorum* corpusculorum concursio fortuita. 原子偶然湊合. infinita vis innumerabilium *atomorum* volitant, cohaerescunt inter se. 無數原子在空中飛騰，互相連結. *atomi* pondus. 原子量.

atquĕ (ac ante consonantem). conj.
【解】I. 連續接詞. ❶加強連續詞. ❷簡單連續詞.
II. 比較接詞.
【例】I. ❶ (et quidem) confitentur *atque* ita libenter confitentur, ut... Cic. 他承認，而且甘心承認，以致... consilio *atque* adeo amentia tua impulsus. 因你的陰謀，并因你的狂妄. ❷ ad frigora *atque* aestus vitandos. Cic. 為避暑禦寒.
II. (conj. comparat. post aeque, aequus, alius, aliter, contra, contrarius, idem, item, juxta, par, pariter, perinde, pro eo, proinde, secus, sic, similis, similiter, simul.) contra agis *atque* oportet. 倒行逆施. alia dicis, *atque* agis. 言行不符. colitur aeque *atque* Deus. 受尊敬如天主. aliter *atque* ominabar, res evenit. 所遭遇

的不如預先占卜的.

atquī. conj.

【同】 sed, sed enim, verum.

【解】 ❶ 反對接續詞（表轉折詞）. 但是，然而，豈知. ❷ 於是，果然，然則.

【例】 ❶ O! rem, inquis, difficilem et inexplicabilem! *atqui* explicanda est. Cic. 你說：吁!困難又難以解釋的事體!然而必須澄清. *atqui* ne ex eo quidem tempore hoc egit Sextilius. 然而連由此時 Sext. 塞期締亦未行此事. ❷ *atqui*, si quaeres ego quid expectem. Cic. 然則假設你詢問，我期待甚麼？

ātrāmentāri-um. *i.* n.

【解】 墨盒，文具匣.

ātrāment-um. *i.* n. (*ater*)

【形】 sutorium, temperatum.

【解】 ❶ 墨水，墨汁. ❷ 墨色.

【例】 ❶ *atramentum* librarium. Plin. 寫字墨水. ❷ *atramentum* pictorium. Plin. 圖畫墨（水）. *atramentum* sutorium. Plin. 擦鞋墨（水）. *atramenti* effusione sepiae se tutantur. 墨魚（烏賊）吐墨色汁以自衛.

ătrāt-us. *a, um.* adj. (*ater*)

【同】 funebri vestitu indutus.

【解】 ❶ 染黑色，變黑者. ❷ 穿喪服者.

【例】 quis unquam caenavit *atratus*? 誰穿喪服去赴晚宴？

ātrĭcŏl-or. *ōris.* adj.

【解】 黑色者.

ātrĭens-is. *e.* adj. (*atrium*)

【同】 servus, cui atrii cura demandatur.

【解】 ❶ 屬前廳者. ❷ 守門者，管家.

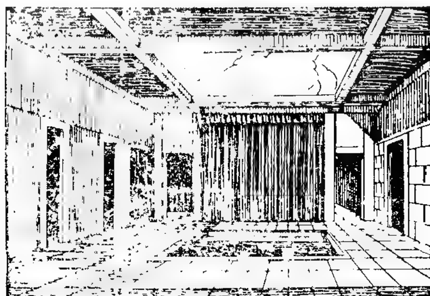
【例】 servi *atrienses.* 門監，管家.

ātrĭŏl-um. *i.* n. (*atrium*)

【同】 *atrium* minus.

【解】 廊簷，通廊，前庭（小前堂）.

ātrĭ-um. *i.* n.

ATRIUM

【同】 primus intra aedes aditus.

【形】 auctionarium majus.

【解】 前庭，外廳，有圓廊大廳，神宮，外殿，廊簷.

【例】 *atria* auctionaria. Cic. 販賣場. atriolum non fere solet nisi in iis aedificiis fieri, in quibus est *atrium* majus. 在宮殿內，假設沒有大外廳，平常不建設小前廳. *atria* caeli. Stat. 天庭.

ătrōcĭt-ās. *ātis.* f. (*atrox*)

【同】 diritas, immanitas, crudelitas.

【形】 indigna rerum, invidiosa, tanta, et tam indigna.

【解】 ❶ 殘酷，驚怖，殘忍，凶暴，苛虐. ❷ 稟性殘酷，（野蠻）粗暴，刻薄，激烈，凶猛.

【例】 ❶ *atrocitas* criminis. Cic. 可怖的慘案. *atrocitas* rei. Cic. 駭人的事實. *atrocitas* verbi. Cic. 刻薄之語. ❷ non *atrocitate* animi moveor. Cic. 我並非因稟性殘酷而動心…habet *atrocitatis* aliquid legatio. Cic. （這次）出使有些嚴酷.

ătrōcĭter. adv. (*atrox*) *atrocius, -cissime.*

【解】 ❶ 殘酷，苛虐. ❷ 刻薄，粗暴，兇猛.

【例】 ❶ aliquid *atrocius* fieri videmus. Cic. 我們目睹發生一件更殘酷的事. nimis *atrocius* imperare. Cic. 命令過於嚴酷. ❷ labores *atrocius* accipiebantur. Tac. 更憤懣的承當疲勞.

ătrŏphĭ-a. *ae.* f.

【解】 疲勞，萎縮.

ătr-ōx. *ōcis.* adj. (*ater*)

【同】 crudelis, dirus, atro horrendoque aspectu. X. Mitis, lenis.

【解】 ❶ 殘酷，暴虐. ❷ 蠻橫，刻薄，猛烈，梗頑，倔强者.

【例】 ❶ res tam *atrox.* Cic. 如此殘酷之事. oratio vehemens et *atrox.* 激烈嚴酷之演詞. *atrocissimae* litterae. Cic. 使人極恐怖之信件. *atrocissimus* morbus. Tac. 極劇烈病症. ❷ cuncta terrarum subacta praeter *atrocem* animum Catonis. Hor. 除賈道倔强之性格外，全世已經屈服. *atrox* tempestas. Tac. 狂風怒浪. *atrox* fides. Sil. 堅强的信心. *atrocior* injuria. Gell. 損失更慘重.

ăttāct-us. ❶ *a, um.* part. v. *attingo.* ❷ *ūs.* m.

【解】 撫摩，接觸.

【例】 levi *attactu* demulsit. 輕撫按摩.

attāg-ēn. *enis.* et **attăgē-na.** *ae.* f.

【解】 鷓鴣（杜鵑類）（動）.

Attălĭc-us. *a, um.* adj.

【解】 ❶ Attalus. 王者. ❷ (fig.) 豪富，奢華者

【例】*attalicae* vestes. Prop. 豪華衣服. *attalica* aulaea. Prop. *attalica.* (absol.) 珍衣 (鑲金佩玉之衣).

Attăl-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：伯而加 (Pergame) 之王名，以豪富著名.

attămĕn. **(at tamen).** conj.
【同】tamen, verumtamen. (saepe post *si, si non, si minus.*)
【解】但是，然而.
【例】aliquem remunerari si non pari, a grato *tamen* munere. Cic. 酬人禮品雖不相等，然而使人愉快. si non aequabis ejus merita, *attamen* narra. 雖不能稱述其功勳，然而你要述說 (其梗概).
【附】**attentātio** matrimoni.
【解】非法結婚.
【附】**attentio.** 注意. *attentio* ad actus humanos. 注意到自由行爲.

Attic-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：希臘地名.

Atticē. adv.
【解】斯文式 (Attica. 式).

Attic-us. *a, um.* adj.
【解】❶雅典者 (Attica, Athenae.) ❷ *-us. i.* m. nom. propr. hom. 人名：T. Pomponius. 之別名，西塞祿 (Cicero) 之密友.

Attius. vide **Accius.**

【附】**attrītio.** *ōnis.* f.
【解】下等痛悔.
【附】**attributio.** 屬性，聚於，歸於. **attributum.** 屬性，品性，品質.

aucell-a. vel **aucilla.** *ae.* f.
【解】鵪鶉王 (水鳥).

auc-eps. *ŭpis.* m. (*avis capio*)
【同】venator avium.
【解】❶捕鳥者，弋鳥者. ❷ (fig.) 獵取者.
【例】peritissimus voluptatum *auceps.* 巧於尋求娛樂者. *auceps* concinnat aream, offendit cibum, aves allectat. 捕鳥者佈置廣場，散佈食物，勾引飛鳥.

auctārium. *i.* n.
【解】利息.饒頭.

auctĭ-o. *ōnis.* f. (*augeo*)
【同】publica venditio, in qua pretium augetur.
【狀】hereditaria.
【解】競賣，拍賣、標售(投標).
【例】bona alicujus, *auctione* constituta vendere. 拍賣某人財產. facere *auctionem,* publicare bona, sub corona vendere. 標售，充公，競賣.

auctiōnārĭ-us. *a, um.* adj. (*auctio*)
【解】屬拍賣者.
【例】tabulae *auctionariae.* 拍賣佈告. atria *auctionaria.* 拍賣部 (所).

auctiōn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*auctio*)
【同】auctionem facio, auctione vendo, per auctionem vendo, sub hasta vendere, praeconis voci bona subjicio.
【解】拍賣，標售.
【例】Dejotarus rex *auctionatus* est. 得饒達王被拍賣.

auctĭt-o. et **auct-o.** *ās, āre.* v. tr. (v. freq. v. *augeo*)
【解】增益，加增.

auct-ŏr. *ōris.* m. (*augeo*)
【同】suasor, impulsor, hortator, machinator, architectus, opifex, adjutor, monitor.
【形】sapiens, bonus, religiosus, sanctus, egregius, praestans virtute, prudentia praeclarus, eruditus, levis, expers humanitatis.
【解】A) 字義：增加者，使進步者.
B) 意義.
I. 增益：❶保證，負責，(交易，拍賣) 者. ❷管理，支配，確證(信用，權威) 者. ❸模範，主使，主動人. ❹實際管理者.
II. 推進：❶勸告者，指示者，發起人，主使人，唆使人，煽動者. ❷創造者，發明者，創辦者，創興者. ❸著書人，著作人.
【例】**I.** ❶ *auctor* rei. Cic. 某事支配人. aliquid a malo *auctore* emere. Cic. 由惡賣主買來. ❷ audieras ex bono *auctore.* Cic. 消息來源正確. quo *auctore* hic rumor fluit? 誰是造謠者. ❸ aliquo *auctore* aliquid facere. Cic. 做某事取法某人. ❹ Polybius bonus *auctor* in primis. Cic. 包利管理事物非常好.
II. ❶ forensis latrocinii *auctor* nefarius. 挑詞架訟 (興訟)，詭詐的敗類. *auctore* Pompejo. Cic. 因彭伯之唆使. *auctor* tibi sum, ut naviges. 我勸你渡海. ❷ *auctores* generis mei. Cic. 我本族祖先. ❸ comoediae *auctores.* Quint. 喜劇作家. ista lectio multorum *auctorum.* Sen. 閱讀許多作家. Graeci *auctores.* Quint. 希臘作家.

auctōrāment-um. *i.* n. (*auctoro*)
【同】obligatio, et nexus.
【解】❶契約，約訂. ❷薪俸，工資，收入.
【例】in mercenariis ipsa est merces *auctoramentum* servitutis. 爲傭人，工資便是服務報酬. *auctoramentum* militiae. Sen. 軍餉.

auctōrāt-us. *a, um.* part. v. *auctoro.*

【解】約訂，租僱.
【例】magis *auctoratus* populus Romanus. Plin. 羅瑪人(比較鬥劍者)更冒生命危險. eo pignore velut *auctoratus*. Liv. 如抵押(典當)者. *auctoratus* in tertia jura. V. Max. 准陞第三級(榮位).

auctōrit-ās. *atis.* f. (*auctor*)
【同】judicium, opinio, existimatio, fides, vis, momentum, pondus, testimonium.
【形】apex senectutis, clara, stabilis, inaudita, domestica, excellens, gravis, digna verecundia et honore, pontificalis, publica, privata, summa, tenuis.
【解】I. (in genere) ❶ 信用，威信，信力. ❷ 影響，權威，權力，權勢，聲望，名譽，典據. ❸ 典型，模範.
II. (in specie) ❶ 指導，計策，唆使，煽動. ❷ 志願，意旨(民意，國會或官長指令).
【例】I. ❶ *auctoritas* judicum. Cic. 法官威信. *auctoritatem* amisit. 失去信用. *auctoritas* judiciorum. Cic. 法庭(判決)威信. *auctoritatem* sibi facere, (constituere, colligere). 獲得信任. magna est ejus apud omnes *auctoritas*. 頗受衆人重視. ❷ existimatio atque *auctoritas* nominis populi Romani. Cic. 羅馬人民之聲望及權威. *auctoritatem* dant morum gravitas, et conspecta virtus. 品重德顯，樹立權威. ❸ alicujus *auctoritatem* sequi. Cic. 隨人模範.
II. ❶ eorum *auctoritate* pax erat facta. Cic. 因彼等指導(策略)，和約遂成. magna cum *auctoritate* bellum gerere. Caes. 因其雄才大略指揮戰事. ❷ *auctoritati* senatus paruit. Cic. 他遵從國會之命令. ausus est *auctoritatem* magistratus violare. 竟敢違犯長官命令.

auctōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*auctor*)
【同】militiae sacramento obligo.
【解】僱傭，約訂，宣誓(入伍).
【例】ne *auctoraretur*, profugit. 怕被徵入伍，私自潛逃.

auct-um. *i.* n.
【解】力增，生息.

1. auct-us. *a, um.* part. v. *augeo.* et adj.
【解】高漲，蔓延，滋長.
【例】res Romana in dies melior atque *auctior*. Liv. 羅瑪人的事業日見改善發展. cuncta in deterius *aucta*. Tac. 諸事逆轉.

2. auct-ŭs. *ūs.* m. (*augeo*)
【解】長大，增長.
【例】*auctus* corporis. Lucr. 身體膨脹. *auctus* aquarum. Plin. 水漲. *auctus* arboris. Lucr. 樹長.

aucŭpātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】捕鳥，弋鳥.

aucŭpātōrĭ-us. *a, um.* adj. (*aucupor*)
【解】(用以)助捕鳥者.

aucŭpāt-us. *a, um.* part. v. *aucupo* et *aucupor.*
【解】捕得，弋得者.

aucŭpĭ-um. *i.* n. (*auceps*)
【同】avium captatio, et venatio.
【解】❶ 捕鳥. ❷ (fig.) 獵取，追求，誅求.
【例】❶ *aucupium* parare, tendere. Pall. 準備捕鳥. ❷ (fig.) delectationis *aucupium*. 尋求娛樂. *aucupia* verborum. 過求修辭飾句. novum *aucupium*. Ter. 謀生新法.

aucŭp-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. *auceps.*
【同】capto, connector, quaero, venor. X. Repudio.
【狀】necessario.
【解】❶ 捕鳥. ❷ (fig.) 尋求，過求，騙取，待機，乘機.
【例】❷ opinionem hominum *aucupari*. 尋求人的意見. *aucupari* famam. 追求名譽. *aucupari* rumorem. 追詢謠言. tempus idoneum, occasionem *aucupari*. 利用時機.

audācĭ-a. *ae.* f. (*audax*)
【同】confidentia, impudentia.
【形】aperta, effrenata, ficta, immanis, incredibilis, intolerabilis, nimia, scelerata, singularis, perspicua.
【解】❶ 大膽，果敢. ❷ (in sens. pejor.) 冒昧，放肆.
【例】❶ *audacia* fretus. 恃其果敢. ❷ projecta ad omne facinus *audacia*. 大膽妄爲毫無忌憚.

audācĭtĕr. adv. vide **audacter**.

audactĕr. adv. (*audax, audacius, audacissime.*
【同】fidenter, confidenter, temeritate atque audacia incredibili, virili animo, vultu intrepido, alienatis a memoria periculi animis.
【解】❶ 毅然，勇毅，果敢. ❷ 大膽妄爲，毫無忌憚.
【例】*audacter* loqui. 勇於發言. ❷ exultare *audacius*. 歡忻無忌. (poetae) transferunt verba *audacius*. Cic. 詩人更勇於用寓言. (意境更寬).

aud-āx. *acis.* adj. *audacior, audacissimus.*
【同】confidens, temerarius, impudens. petulans, projectus ad audendum. X.

Timidus.
【狀】longe,
【解】❶大膽妄爲，冒昧. ❷勇毅，果敢.
【例】❶ sceleratissimus et *audacissimus*. Cic. 肆無忌憚. *audacior* quam Catilina. 放肆過於加底利納. *audax* ad omnia. Virg. 毫無顧忌. ❷ *audax* omnia perpeti. Hor. 勇敢承當一切. viribus *audax*. Virg. 自恃己力.

audens. *entis.* part. v. *audeo.* *-entior.* *-entissimus.*
【解】勇毅，果敢.
【例】*audentes* fortuna juvat. Virg. 天助膽大者.

audentĕr. adv. *-tius, tissime.*
【解】毅然，勇毅果敢貌.
【例】ceteri *audentius* circumsistere. Tac. 他人更毅然環立.

audentĭ-a. *ae.* f. (*audens*)
【解】勇敢無懼，果決.

au-dĕo. *dēs, sus sum, dēre.* v. semidep. tr.
【同】non vereor, non dubito.
【狀】aperte, fidenter, nimium.
【解】敢，敢試，敢爲.
【例】*audendo* atque agendo res Romana crevit. Liv. 因勇敢勤敏，羅瑪日臻富强. tu me hoc rogare *ausus* es? 你竟敢要求我這件事嗎？ effecit, quod alius ne sperare quidem *ausit*. 他竟做成他人所不敢希望者. multum *audes*. 你富於冒險性. tantum ego non *auderem*. 我不敢如此.

audĭ-ens. *entis.* part. v. *audio.* (adj. sumptum cum compl. in dativ.) *-entior,* *-tissimus.*
【解】聽從.
【例】dicto *audiens*. Cic. 聽從其言. alicui dicto *audiens*. Cic. 聽從其指教.

audĭentĭ-a. *ae* .f. (*audio*)
【同】attentio audiendi.
【形】maxima.
【解】靜聽，注意聽，觀見，開庭，審訊.
【例】*audientiam* facere. Liv. 使人靜聽. diserta oratio ipsa sibi *audientiam* facit. 有口才之演講自能使人靜聽. rei pondus maximam *audientiam* mihi fecit, dicenti vulgi aures praeparavit. 事態之嚴重使聽衆非常注意吾言，并使民衆側耳靜聽.

audī-o. *īs, īvi,* et *ĭi, ītum, īre.* v. tr.
【同】auribus accipio, exaudio, excipio, auditione accipio, aures do, ad aures venit, pervenit, auditor sum, ausculto, operam do.
【狀】admodum, aliunde, aliquamdiu, assidue, attente, bene, male, clementer, diligenter, studiose, libentius, perdiligenter, statim, a principio.
【解】❶聽到，聞知，聽信，耳聞，聽見，聽得. ❷聽說，聽悉，聽會，聽察，聽講，聽信. ❸靜聽，注意聽，聽命，聽從，聽任. ❹傳聞，迭聞，風聞. ❺聽節制，聽指揮. ❻承諾，聽取，聽受，聽允. ❼名聽，誤聽，好名聲，壞名聲.
【例】❶ *audite* litteras. Cic. 請聽讀此信. ❷ urbem Syracusas maximam esse Graecarum *audistis*. Cic. 你們曾聽說：西拉古城是希臘人極大城市. Caesar a Gergovia discessisse *audiebatur*. Caes. 聽說凱撒已離開日果維城. ex aliquo, ab aliquo *audire*. Cic. 聽某人由某人傳說. ❸alicujus verba *audire*. Cic. 靜聽某人講話. Xenocratem *audire*. Cic. 隨塞諾克拉聽課. ❹ cum proelium commissum *audissent*. Caes. 既風聞已經開戰. ❺neque *audit* currus habenas. Virg. 車已不能駕駛 (不受轡繩之節制). ❻ di immortales meas preces *audiverunt*. Cic. 常生之神既已聽我之祈禱. ❼ bene, male *audire*. Cic. (ab aliquo). Cic. (名聲好，名聲壞) 受人聽信，被人誤解.
【詞】**phrases**. de tuis rebus libenter *audio*. 我喜歡聽關於你的事. dicentem libenter *audio*. 我喜歡聽你講話. *auditus* sum benevole. 人喜歡聽我. non *audio* libenter obtrectationem. 我不樂意聽詆毀人的言語. assidue hoc *audio*. 我不斷聽此. *audivi* de morte fratris. 我聽說兄弟已去世. cujus vocem *audio*? 我聽誰在講話(誰的聲音)？ nihil *audiri* potest. 毫無所聞.

auditĭo. *ōnis.* f. (*audio*)
【同】rumor, publicus sermo.
【形】ficta, tenuis, tenuissima.
【解】❶聽聞，風聞，傳聞. ❷流言蜚語，謠言.
【例】*auditio* colorata. 色聽. ❶ homines fabularum *auditione* ducuntur. 聽小說開名之人. nolite fictis *auditionibus* aut disseminato rumori credere. 勿輕信無稽之謠言. ❷ de ea re tenuissimam *auditionem* (audio) accepi. 對此事我略聞一二.

audītĭuncŭl-a. *ae.* f. (dimin. *auditio*)
【解】簡言，短信，簡約解釋.

audīt-ŏr. *ōris.* m. (*audio*)
【同】discipulus.
【形】aequalis, attentus, docilis, frequens alicujus, intelligens, tardus, credulus, infestus.
【解】聽者，弟子，學生.

【例】Platonis *auditor* Aristoteles. 布拉道的學生亞立斯道德. facere attentum *auditorem*. 使聽者注意. gerere morem *auditori*. Varr. 使聽者滿意.

audītōri-um. *i.* n. (*auditor*)
【解】❶ 會場（聽衆觀客集會之地），講堂，學塾，公堂，法庭. ❷ 聽衆集會.

1. audīt-ŭs. *a, um.* (part. v. *audio*) (aliquando ut cognitus)
【解】聽知，認識.
【例】homo cujus est fere nobis omnibus nomen *auditum*. Cic. 我們幾乎無人不知其名之人.

2. audīt-ŭs. *ūs.* m. (*audio*)
【同】sensus audiendi, auditio.
【解】❶ 聽能，聽官. ❷ 聽知，傳聞.
【例】❶ *auditus* gravitatem discutere. Plin. 治聾. ❷ hoc non perinde *auditu*, quam cogitatione intelligi potest. 此事不但耳聞，必須思考方能領悟. legit epistulas in *auditu* omnis populi. Hier. 在民衆前宣讀信件. *auditus* sensatio. 聽覺.

aufĕro. *aufers, abstŭli, ablātum, auferre.* v. tr.
【同】eripio, abripio, averto, adimo, tollo, abduco, detraho, removeo, praecido. X. Do, affero.
【狀】gratis, impudentius, longe, hinc, modicus, occulte, publice, rectissime, undique.
【解】❶ 持去，拿去，攜去，帶去，除去. ❷ 引去，引退，領去. ❸ 奪去，掠去，遞奪. ❹ 獲得，得到.
【例】❶ de armario *ablatum* aliquid. Cic. 從橱中拿去之物. (*auferri*) alicui jus suum 褫奪某人權利. *auferri* pecuniam de aerario. 由國庫取款. ❷ *aufer* te hinc. Pl. 你當退去. *auferre* se de convivio, conspectu. 離席，離去. conversis fugax *aufertur* habenis. Virg. 轉轡馳去. pennis *aufertur* Olympum. Virg. 飛向仙境. *auferre* se de conspectu. 飄然離去. ❸ (*auferre*) ab aliquo candelabrum. Cic. 奪去某人燭台. *auferre* vitam alicui. Cic. 斷送某人性命. senectus *aufert* viriditatem. Cic. 老年奪去人之精力. *abstulit* cita mors Achillem. Hor. 速死掠去了亞其來. ❹ (*auferre*) responsum ab aliquo. Cic. 得到某人答復. praemia senatu *abstuli*. 我獲得議院獎賞.

aufŭg-ĭo. *ĭs, ī, ĕre.* v. intr.
【同】fugio, fuga me aufero, fugam capesso.
【解】逃避，逃走.
【例】furto facto *aufugit*. 偷竊之後潛逃. *aufugere* domo. Plaut. 由家中逃去. *aufugere* exulatum. Plaut. 充軍流徙.

au-gĕo. *gēs, xi, ctum, gēre.* v. tr.
【同】majus facio, amplifico, addo, accessionem facio, exaggero, cumulo, multiplico. X. Detraho, extenuo, diminuo.
【狀】copiose, cumulatius, fuse, magnificentius, maxime, mirabilius, privatim, rhetorice, vehementer.
【解】❶ 增長，擴張. ❷ 發展，加强. ❸ 加增人之聲價，地位，財富，一國家勢力.
【例】❶ (*augere*) numerum pugnantium. Caes. 增兵（增加戰鬥員）. *aucto* exercitu. Cic. 軍旅兵數增加. non mediocriter *auxit* opes suas. 曾發大財. ❷ (fig.) suspicionem *augere*. Cic. 加增嫌疑. hujus dignitas in dies *augebatur*. Caes. 彼之權位日增. rem *augere* laudando. Cic. 增加其聲望. *augetur* malum in dies. 病苦日增. ❸ aliquem *augere*. Cic. 增人之聲譽. (*augere*) aliquem (aliquid), aliqua re. Cic. 加增某人之財富. tuae litterae mihi dolorem *auxere*. 你的信加增了我的痛苦. rempublicam *augere* imperio, agris. Cic. 使民國日臻富强. Pompejus *auxit*, (amplificavit) imperium. 彭伯擴張了帝國領土. ipse sibi invidiam *auget*. 他加增人對己之仇恨. non mediocriter *auxit* opes suas, (cumulavit, adauxit). 他已發大財. *augetur* malum in dies. (quotidie ingravescit malum). 患難日增. *augere* cupiditatem, gloriam, formam. 增其貪慾，榮譽.

augesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【同】augeor, cresco.
【解】始長，漸長，增加.
【例】semina temperatione caloris, *augescunt*, aluntur, pubescunt. 種子因溫度適合，滋生蘊育.

AUGUR

augm-ĕm. *ĭnis,* n. (*augeo*)
【解】增加.

augment-um. *i.* n. (*augeo*)
【解】加增，增量.
【例】*augmentum* lunae. Pall. 月盈，上淀.

aug-ŭr. *ŭris.* n.
【同】interpres auguriorum, peritus caelestium prodigiorum.
【形】bonus, perfectus, publicus, summus, verecundus, antiquissimus,

interpres Jovis Optimi Maximi.
【解】❶ 占卜者：觀察飛鳥飛翔之次數方向，飲食，鳴啼，以測將來之吉凶. ❷ a) 預言者. b) 解夢者.
【例】❶ nocturnae imaginis *augur*. Ov. 解夢者. ❷ *augurum* ars, disciplina. 占卜之藝術，學識.

augŭrāl-e. *is.* n. (*auguralis*)
【解】❶ 占卜地：將軍帳幔之右方，在此觀察鳥兆. ❷ 占卜者之卜杖.

augŭrāl-is. *is, e.* adj. (*augur*)
【解】占卜者(鳥卜者)屬占卜者.
【例】*auguralis* vir. Cic. 任占卜者. *augurales* libri. Cic. 占卜之書.

augŭrātī-o. *ōnis.* f.
【同】auspicium, divinatio.
【解】行鳥卜術.
【例】quae tandem *auguratio* ex passeribus? 觀察家雀之占卜如何？

augŭrātō. adv. (abl. ex part. *auguratus*)
【解】既已占卜(既呈吉兆).

1. augŭrāt-us. *a, um.* part. v. *auguro*, et *auguror*.
【解】占卜者.
【例】*auguratum* templum. Cic. 占卜後建造之神殿. *auguratae* voces. Capel. 卜辭.

2. augŭrāt-ūs. *ūs.* m.
【解】鳥卜藝術，鳥卜職業.
【例】scientia *auguratus*. Cic. 占卜術.

augŭri-um. *i.* n. (*augur*)
【同】auspicium, auctoritas rei bene gerendae.
【形】addubitatum, contrarium, non tam artificiosum, quam supertitiosum, extremum, sinistrum, verissimum.
【解】❶ 觀察，解釋鳥兆. ❷ 觀察鳥兆藝術. ❸ 鳥兆，飛翔姿勢. ❹ 預言，預示，先覺.
【例】❶ *augurium* agere. Cic. 觀察鳥兆. *augurium* capere. Liv. . *augurium* accipere. Liv. 接受觀鳥兆 ❷ vir summus *augurio*. Flor. 大占卜家. *auguria* rerum futurarum. Cic. 預卜將來之事. ❸ certo salutis *augurio*. 獲救之預兆. ❹ *auguria* valetudinis. Plin. 健康之先兆.

augŭri-us. *a, um.* vide **auguralis**.
【解】屬卜兆者.

augŭr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*augur*)
【解】❶ 鳥卜，占卜. ❷ 預言，預覺，預料.
【例】❶ (*augurare*) salutem populi. Cic. 預卜(羅瑪)民族命運. in illo *augurato* templo. Cic. 在占卜神殿. ❷ certae res *augurantur*. Caes. 預言一定之事. *augurare* sibi annos longos. V. Fl. 預覺自己長壽.

augŭr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*augur*)
【同】augurium ago, auspicium ago, divino, auspicor, elicio ex mentibus divinis responsa.
【狀】fideliter, pulcherrime, recte, vere.
【解】❶ 依鳥兆預卜(言)後事. ❷ in genere : a) 預言，預告. b) 推測，忖度.
【例】❶ (*augurari*) alicui mortem. Cic. 預言某人之死. quantum ego *auguror*. Cic. 據吾推測. bellum *auguror*. 我忖度有戰事. ❷ recte de me *auguraris*. Caes. 你善於評判我.

August-a. *ae.* f.
【解】羅瑪總王后妃之尊號(有時亦尊稱總王之母后，公主，姊妹等).

Augustāl-is. *is, e.* adj.
【解】*Aug.* 者.
【例】ludi *Augustales*. 敬獻奧古斯督之戲劇

Augustāl-es. *ium.* m.
【解】奧古斯督(*Aug.*)之司祭.
【例】*Augustales* sacerdotes. (*Augustales*) 奧古斯督之司祭.

augustē. adv. *-tius.*
【同】pie, sancte, feliciter.
【解】威儀，莊嚴，肅穆.
【例】*auguste* venerari deos. 敬神莊嚴.

1. august-us. *a, um.* adj. *-tior, -tissimus.*
【同】sanctus, plenus majestate.
【解】❶ 神聖，祝聖者. ❷ 尊威，莊嚴，巍峩，可敬仰者.
【例】❶ in loco *augusto*. Cic. 在神聖之地. ❷ *augustissimum* templum. Cic. 極尊嚴的廟堂. species viri *augustioris*. Liv. 更莊嚴的面孔. *augusta* aula. Mart. 朝廷，王廷.

2. August-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：❶ 奧可大味 (Octavius) 之別名，亦即羅瑪第一總王之帝號. ❷ 羅瑪總王之尊號

3. August-us. *a, um.* adj.
【解】奧古斯督者.
【例】*Augustus* mensis. Suet. 陽曆八月. *augusta* pax. Vell. 奧古斯督和約.

1. aul-a. *ae.* f.
【同】atrium, regia.
【解】❶ 庭院，天井. ❷ 宮院，朝廷，朝臣，王權. ❸ arch. olla. 籠，圈.
【例】❶ *aulae* ornamenta. 庭院裝飾. ❷ excubiae, arma, cetera *aulae*. Tac. 侍衛武器及朝廷之一切. potiri *aula*. 總攬朝綱(擅政). omni auctoritate *aulae* communita. Cic. 朝廷之威望既已鞏固. ❸ (arch. olla) tigris vectatur in *aula*. Petr. 扛虎籠遊

各地. pastoris *aulam*. Prop. 入牧羊圈.
【附】**aula**. (salon) grande salle: **oecus**. *i*. m. (in quo fiunt convivia) 大廳，公座.
triclinium. *i*. n. 餐廳，饍堂.
conclave. *is*. n. 內廳.
exedra. *ae*. f. **exedrium**. *ii*. n. 會客室.
auditorium. *ii*. n. 公堂，音樂廳.
vestibulum. *i*. n. 外廳(廊廡).
atrium. *i*. n. 前廳. (interior pars domus). (servantur imagines majorum).
sellaria. *ae*. f. 花廳.
cavaedium, **uditorium principis**. 內殿.
domus regia. 皇宮

aulae-um. *i*. n.
【同】aulae ornamenta, peripetasmata, peristromata, stragula.
【解】❶ 帳幔，劇幕. ❷ 氈 (毯) 氍毹，彩飾.
【例】❶ (*aulaeum*) tollitur. Cic. 揭幕 (古時指劇終). *aulaeum* mittitur. (*aulaeo* misso.) Phaed. 垂幕(古時指劇開始) (今稱揭幕). post depositum *aulaeum*. Amm. 幕已垂下 (開幕) (今指閉幕，劇終).

aulēt-ēs. *ae*. m.
【解】吹笛人.

aulētĭc-a. *ae*. f.
【解】甘菊花.

aulētic-us. *a*, *um*. adj.
【解】可作笛者.

aulĭc-us. *a*, *um*. adj. (*aula*)
【解】朝廷者，宮闈者.

aulĭc-i. *ōrum*. m.
【解】朝臣，宮中人.

Aul-is. *ĭdis*. f. nom. propr. loci. (acc. *aulida* et *aulim*)
【解】地名：伯約士之 (Beotie) 小海港名.

auloed-us. *i*. m.
【同】tibicen.
【解】吹笛者 (伶人).

aulŭl-a. *ae*. f. (dimin. *aula*) (=*olla*)
【解】小鍋.

Aulŭlārĭ-a. *ae*. f.
【解】布樂 (Plaute) 之 (喜劇名) 歌劇.

Aul-us. *i*. m. nom. propr. hom. (praenom.)
【解】羅瑪人名：(前名=簡寫A)

aur-a. *ae*. f.
【形】minima, pura, popularis, clarisona, inferna, subita, valida.
【解】❶ 微風，清風. ❷ 吹嘘，風氣味，閃爍. ❸ 空氣，天氣. ❹ 民氣，民風(信任民風).
【例】❶ *aura* spirat melior. 清風徐來. nulla ne minima quidem *aura* fluctus commovente. Cic. 風平浪靜(無風無浪). ❷ (*aura*) auri. Virg. 金光閃爍. ❸ (fama) sese attollit in *auras*. Virg. 聲名洋溢. ❹ popularis *aura*. Cic. 民衆擁護. illum popularis *aura* justo longius provexit. 民衆過度頌揚他. totam opinionem parva nonnunquam rumoris *aura* commutat. 輕微謠傳有時竟然改換人之整個聲望.

aurārĭ-a. *ae*. f. (*aurarius*)
【解】金鑛.

aurārĭ-us. *a*, *um*. adj.
【解】係金者.
【例】*auraria* fornax. Plin. 金窟. *auraria* statera. Varr. 金秤. *aurarium* negotium. Plaut. 金業(積金).

aurātūr-a. *ae*. f.
【解】鍍金.
【例】servus ab *auraturis*. Inscr. 鍍金奴隸.

aurāt-us. *a*, *um*. adj. (*auro*)
【同】inauratus.
【解】鍍金，飾金.
【例】*aurati* milites. Virg. 佩金牌士兵. *aurati* amnes. Man. 金 (沙) 河. *aurata* tempora. Virg. 戴金盔者.

aurĕŏl-us. *a*, *um*. adj. (dimin. *aureus*)
【解】❶ 金質者. ❷ 鍍金，飾金者. ❸ (fig.) 貴如金者.
【例】❶ corona *aureola*. Hier. 金冠. *aureolus* anelus. Pl. 小金環. ❷ *aureolus* libellus. 金書(金册). ❸ *aureola* oratio. 寶貴的演詞.

auresc-o. *ĭs ĕre*. v. intr.
【解】漸變成金黃色.

aurĕ-us. *a*, *um*. adj. (*aurum*)
【同】ex auro.
【解】❶ 金質者. ❷ 鍍金，飾金者. ❸ 金色者. ❹ 珍貴者(輝煌，炫耀，金光奪目).
【例】❶ simulacra *aurea*. Lucr. 金像. ❷ cingula *aurea*. Virg. 金帶. ❸ color *aureus*. Lucr. 金色. ❹ *aurea* Venus. Virg. 光耀之美義神. *aurea* aetas. Ov. 黃金時代. *aurea* dicta. Lucr. 金言. *aurei* mores. Hor. 卓越品格(光明正大).
【註】**aure-us**-*i*. m. (nummus *aureus*. Liv.) 金錢.

aurichalc-um. *i*. n.
【解】黃銅.

auricill-a. *ae*. f.
【解】小耳.

aurĭcŏm-us. *a*, *um*. (*aurum coma*)
【解】金髮者(金葉者).

aurĭcŭl-a. *ae*. f. (dimin. *auris*)
【同】quod circa foramen auris eminet.
【形】infima.
【解】❶ 耳輪，耳朵外部. ❷ (poet.) 小耳，

嬌柔之身. ❸ 聽官.

【例】❶ sermo tuus adhuc mihi haeret ad *auriculas*. 你的言論尚存吾耳中. ❷ *auricula* infima mollior. 耳垂更柔輭.

aurĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*aurum fero.*)
【解】產金者，含金質者.
【例】*aurifera* arbor. Cic. 產金菓果樹 (在愛斯柏 (Hesperides) 之園中). *aurifer* amnis. Tib. 金沙江.

aurĭf-ex. *ĭcis.* m. (*aurum facio*)
【解】金工匠人.
【例】*aurificis* statera. 金匠之秤.

aurĭfōdīn-a. *ae.* f. (*aurum fodina*)
【解】金鑛.

aurĭg-a. *ae.* m.
【同】curruum rector, agitator.
【形】indoctus.
【解】❶ 駕車者，御者，車夫. ❷ 馬夫. ❸ (poet.) 舵工.
【例】❶ currum sustinet bonus agitator, *auriga* indoctus. 好車夫駕駁支配車輛. e curru trahitur, deripitur, eliditur, laniatur. 笨車夫被車牽引攜持，由車上墜下軋死. ❷ fraenos inhibet qui equos agit. 馭馬者使用繮環(轡頭). ❸ *auriga* carinae. Vet. 舵工.

AURIGA

aurigāri-us. *i.* m. (*auriga*)
【解】競技 (賽車) 車夫.

aurĭgāti-o. *ōnis.* f. (*aurigo*)
【解】駕車，馭馬，御車. 馳驅，散步，(騎魚背).

aurĭgĕn-a. *ae.* m. (*aurum geno*)
【解】生於金雨者.

aurĭg-ĕr. *ĕra ĕrum.* (*aurum gero*) vide **aurifer.**

aurĭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*auriga*)
【解】駕馭，統制，治理，指導.

aurĭg-o. *ĭnis.* f.
【解】黃病.

aurĭg-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】駕車，御.

aurĭpigment-um. *i.* n.
【解】雌黃.

aur-is. *is.* f.
【形】aperta atque integra, avida, elegans, hebetior, agrestis, patientissima, teres et religiosa, erudita. trita.
【解】❶ 耳. ❷ 側耳(傾聽)，耳聰. ❸ 犁柄.
【例】❶ aliquid *auribus* accipere. Cic. 耳聞某事. ❷ alicui *aures* suas dare. Cic. 傾聽某人. *aures* erigere, (praebere, patefacere, admovere.) (豎耳) 側耳靜聽. res digna *auribus* eruditis. Cic. 堪入智者之耳. *auribus* aliquid dare 供人收聽. *aurium* judicio ponderare. 照所聞者判斷. in *aures* influere. 引人傾聽. calent adhuc *aures* sermonibus. 習聽其說. *aures* tuae peregrinantur. 你分心 (不注意). *auribus* utor. aequissimis. 我對同情我者講話. aliquid dignum hominum *auribus* efficere. 做堪當稱述的事. *aures* his verbis inconditis offenduntur. 刺耳之言. *aures* obsidere. 饒舌聒耳. *aures* claudere. 塞耳不聞.

auriscalpi-um. *i.* n.
【解】耳挖.

aurītŭl-us. *i.* m. (dimin. *auritus*)
【解】長耳者 (驢).

aurit-us. *a, um.* adj. (*auris*)
【解】❶ 長耳者. ❷ 靜聽者. ❸ 如耳形之物. ❹ 備有小耳形物者.
【例】testis *auritus*. Plaut. 耳聞證人. *auritae* leges. Prud. 耳聞 (公佈)之法令.

1. **aurōr-a.** *ae.* f.
【同】diluculum.
【形】humida, praenuntia clari solis.
【解】❶ 晨旦，黎明，曙光. ❷ 東方，日出處(扶桑) 東方諸國.
【例】quam primum *aurora* se ostenderit. 一到黎明.

2. **Auror-a.** *ae.* f. nom. propr. divin.
【解】黎明女神名，(帝東 Tithon) 之妻.

aur-um. *i.* *n.*
【同】metallum praecipuum.
【形】melius, praeclarum.
【解】❶ 金. ❷ 金質器皿. ❸ 金幣. ❹ (fig.) 銀幣(銀錢 錢財).
【例】❶ *auri* venas invenire. Cic. 尋得金鑛(脈絡)鑛苗. montes *auri*. Ter. 金山. pateram ab labris *auro* circumcludere. 缽邊鑲金. ❷ libare *auro*. Virg. 以金杯灌酒祭神. ❸ *aurum* coronatum, (caelatum, factum, signatum). 金幣. ❹ *auri* sacra fames. Virg. 可咒之金錢慾.

Aurunc-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在剛巴尼 (Campanie). Suessa. 之古名.
Aurunc-us. *a, um.* adj. *Aur.* 者.
Aurunc-i. *orum.* m. (homin) *Aur.* 人.

auscultāti-o. *ōnis.* f. (*ausculto*)
【同】auditio.
【解】聽，探聽.
【例】mihi scelesto tibi erat *auscultatio*? Pl. 難道我當時須聽信你這敗類嗎？

auscultāt-or. *ōris.* m. (*ausculto*)

【解】聽者.
【例】aut *auscultator* tantum est, aut disceptator. 或但靜聽，或尚須辯論.

auscult-o. *ās, āvi, atum, are.* v. tr. -intr.
【同】aures admoveo, capto sermonem, aures arrigo, orationem clam sublego, sermoni vaco.
【解】❶ 傾聽，靜聽. ❷聽從，聽信.
【例】❶ sermonem *auscultando* excepit. 嘗聽領悟我之言論. ❷ mihi *ausculta.* Cic. 靜聽從我. *auscultemne* seni? 我聽信老人嗎？ quid habeat sermonis *auscultabo.* Pl. 我要探聽人之談話.

ausim. subj. v. *audeo,* pro *auserim* vel *ausus* sim. (ex antiq. praet. *ausi* pro *ausus* sum.) vide **audeo.**
【例】nec si sciam, dicere *ausim.* 即使我知道，我亦不敢說.

ausp-ex. *icis.* m. (*avis specio*)
【解】❶占卜者，依鳥兆預言吉凶者. ❷(fig.) 領導者，保護者.
【例】❶ felicitatis publicae *auspex* dies. Pacat. 公共吉祥日. ❷ dis *auspicibus.* Virg. 託諸神保護. *auspice* Deo. 賴天主保佑. latores et *auspices* legis. Cic. 立法及護法者.

auspīcāl-is. *is, e.* adj.
【解】吉祥兆者.

auspīcātō. adv. (abl. abs. part. v. *auspicor.*)
【同】bono auspicio, auspicio capto, bonis omnibus.
【解】既已問卜，吉兆呈祥.
【例】*auspicato* urbem condidit Romulus. 既得吉兆，羅木祿乃建羅瑪城.

auspīcāt-us. *a, um.* part. v. *auspicor.*
【同】auguratus.
【解】神聖，吉祥者.
【例】*auspicato* in loco consedit. 居住在吉地. annus *auspicatus.* 吉歲 (吉祥之年).

auspĭcĭ-um. *i.* n. (*avis specio*)
【同】augurium.
【形】augustum, coactum, optimum, praeclarum, malum, sinistrum, salvum.
【解】❶ 占卜(觀察鳥之行動以定吉凶). ❷托福，托官長庇蔭(權威命令之標記).
【例】❶ optimis *auspiciis.* Cic. 大吉(吉兆). obtemperare *auspiciis.* 隨占卜之指示. ❷ ductu Germanici, *auspiciis* Tiberii. Tac. 受日耳曼之領導及帝伯利之庇蔭.

auspĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* (arch.) v. *auspicor.*

auspĭc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr. (*auspex*)
【同】de caelo, terra auspicium ago.
【解】❶ 鳥卜，占卜. ❷開始.
【例】❶ *auspicari* vindemiam. Varr. 為收穫(葡萄)而占卜. *auspicari* comitia. Liv. 為集會而占卜. ❷ *auspicari* militiam. Suet. 始服兵役. *auspicari* regnum. Tac. 即位(登極)典禮. *auspicari* annum, opus, laborem. 一年開始，興工，奠基.

aust-ĕr. *ri.* m.
【同】ventus a meridie spirans.
【形】adversus, lenissimus, summus, vehemens.
【解】南方，南風.
【例】in *austri* partibus. Cic. 在南方. *auster* humidus. Virg. 興雨(潮濕)之南風. belle nobis flavit, ab Epiro mitissimus *auster.* 自愛比祿省清風徐來.

austērē. adv. (*austerus*)
【同】dure, severe, duriter.
【解】嚴厲，粗暴.
【例】(*austere*), severe mecum agit et stoice. 嚴厲冷靜對待我.

austērit-as. *atis.* f. (*austerus*)
【解】❶ 辛辣，酸澀. ❷ (fig.) 嚴肅，莊嚴，莊重，粗暴.
【例】vini *austeritas.* 酒味辛冽. *austeritas* magistri. Quint. 師長之嚴肅.

austēr-us. *a, um. -rior, -rissimus.*
【同】severus, acerbus.
【解】❶ 辛辣的，酸澀的. ❷ (fig.) 嚴肅的，粗暴的，艱澀的.
【例】❶ odore *austerus.* 氣味强烈. colores *austeri.* 顏色暗淡. ❷ *austero* more. Cic. 風俗嚴肅. suavitas *austera.* Cic. 溫而厲.

austrāl-is. *is, e.* adj. (*auster*)
【同】ad meridiem, ad austrum.
【解】南方者.
【例】*australes* regiones. 南方各地.

austrīn-us. *a, um.* adj. (*auster*)
【解】南方者.
【例】*austrinus* vertex. Plin. 南極. calores *austrini.* Virg. 南方熱風.

aus-um. *i.* n. (*ausus audeo*)
【解】大膽的嘗試，果敢的行為.
【例】excidere *ausis.* Ov. 嘗試失敗.

aus-us. *a, um.* part. v. *audeo.*
【解】敢.

aut. conj.
【同】vel.
【解】❶ 或者，抑或(在兩名詞，兩句之中). ❷ 否則…不然則…非然者則… ❸ 此事或彼事，正面或反面，此方或彼方.

【例】❶ nolebas *aut* non audebas. Cic. 當時你不肯或者你不敢. tuus colonus, *aut* vicinus, *aut* cliens, *aut* libertus, *aut* quivis. …Cic. 你的佃戶或鄰居或食客或釋奴或任何人. ❷ et tu argentum huic redde, *aut*, nisi id confestim facis, ego te tradam magistratui. Nep. 你當償還此人銀錢，否則若你不立刻照辦，我將你交官懲辦. ❸ *aut* secundum naturam, *aut* contra. Cic. 或順從物性或相反物性. nemo *aut* miles, *aut* eques.… Caes. 或步兵或騎士并無一人來.

autem. conj.
【同】sed, vero.
【解】❶ (表緩和的) 對立，對當，反對. 輕快的轉詞. ❷ (衡量) 婉轉語詞. ❸ 在說明插曲 (或題外餘意) 之後，再轉入本題之語詞. ❹補充語詞 (而且，還有…).
【例】❶ adolescentes,… senes *autem*. Cic. 青年人…然而老年人… poeta numeris adstrictior, verbis *autem* liberior. 詩人更嚴於音節而寬於用語. ❷ treviri *autem*. Caes. 至於三巨頭… cum pecunia deesset, essent *autem* praedia, vendi ea jussi. 雖無銀錢但既有莊田，我便命拍賣. ❸ credo vos… gloriam concupivisse. Est *autem* gloria… Cic. 我相信你們貪求榮譽，然而榮譽就是… ❹ quid tam regium, tam liberale, tam magnificum, quam opem ferre supplicibus? Quid *autem* tam necessarium, quam tenere semper arma?… Cic. 何事比救助乞援之人更高尚更慷慨更尊榮的？然而甚麼比常持武器 (常修武備) 更需要的呢？

authenti-a. *ae.* f.
【解】眞確.

authenticāti-o. *ōnis.* f.
【解】證明確實性.

authentĭcĭt-as. *atis.* f.
【解】確實，正確，正式.

authentĭc-us. *a, um.* adj.
【解】確實的 (經過正式合法手續…). 原來的，正確的.
【例】*authentica* interpretatio legis. 法律的有權解釋.

autheps-a. *ae.* f.
【解】煖鍋，火鍋.

authŏgrăph-us. ❶ *a, um.* adj. ❷ *i.* m.
【解】親筆書者，原稿.

authōrizābil-is. *is, e.* adj.
【解】可准許，能許可者.

authōriz-o. *as, are.* v. tr.
【解】許可，准許.

autochthŏn-es. *um.* m. plur.
【解】土著人.

autograph-us. vide **authograph-us.**
automaticatio. 自動的動作.
automaticus. 自動的.
automatismus. 自動說，自動現象.

autŏmăt-ŏn. *i.* n.
【解】自動機器.

automatum. *i.* n. **automaton.** *i.* n.
autocinetum. *i.* n. (machina, quae interno machinamento sua sponte movetur.)
【解】自動機.
【例】*automobilis* raeda, (currus.) 自動車 (摩托車). *automataria* raeda; *automobilis* (自動車). 小客車，(小摩托車). (carruca) = (buss)大客車.-currus = (camion) 大卡車. *automataria* navis. 機動船. *automatarius* covinus (*i.* m.) 軍用 (自動車)機車. *automatarius* covinus ignivomus, (armatus). 戰車(裝甲車). *automatarium* petoritum vel *autopetoritum*. 巨型客車. *automataria* raeda, *autoraeda* (automobile) *autocurrus* (*us.* m.) 小汽車(小客車). *autoarcera* (*ae.* f.) *automataria* arcera (autoambulanza; motor -ambulance.) 救護車(流動醫院). *autoraeda* (autovehiculum) exploratoria. 遊覽車. *automatariis* machinis vel machinamentis, machinationibus munitus, praeditus, instructus, exercitus. 機械化部隊. *automataria* navis. 機動船.

Autŏmĕd-ōn. *ontis.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：著名馬技師，亞琪 (Achille)之車夫(御者). (fig.)車夫.

automobil-e. *is.* n.
【解】(自動者) 汽車.
autonomia 自律，自主，自治權.
autosuggestio. 自暗示.
autotelia. 自目的.

autumnāl-is. *is, e.* adj. (*autumnus*)
【解】秋季者.
【例】*autumnale* frigus. 秋寒.

autumnĭt-as. *ātis.* f. (*autumnus*)
【解】秋季.
【例】prima *autumnitate*. Cato. 秋季之始.

autumn-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】呈現秋景，表露秋意.
【例】Corus *autumnat*. Plin. 西北風表露秋意. aer *autumnat*. Plin. 秋景 (秋季氣象).

1. autumn-us. *a, um.* adj.
【解】秋季者.
【例】imber *autumnus*. Cat. 秋雨.

2. autumn-us. *i.* m.
【同】aestatis non multum superest, aestas in exitu est, aestas praecipitat, autumnale aequinoctium instat.

【解】秋季，秋收.
【例】tempus senescenti aetati adjunctum: *autumnus*. 夏季將終之時(暑氣漸消).

autŭm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (mot archaique)
【同】opinor, censeo, puto.
【解】❶ 肯定，(cum infin.) ❷ 聲稱，號召，傳喚(法). ❸ 臆度，忖度，推測，估定.
【例】quam Dido *autumant*. Vell. 所稱帝道. ecquid *autumat*? 忖度什麼? si verii *autumas*. Plaut. 倘汝言眞實.

auxĭlĭ-a. *ōrum.* n. plur. (*auxilium*)
【解】援兵.

auxĭlĭār-is. *is, e.* adj. (*auxilium*)

auxiliārius. *a, um.* adj.
【解】❶ 輔助者，援助，助佑. ❷ 援兵者.
【例】❶ dea *auxiliaris*. Ov. 助佑之女神. ❷ *auxiliares* cohortes. Caes. 援助支隊(援軍). *auxiliares* legiones. Tac. 援助支隊(師). milites *auxiliarii*. 援軍. *auxiliares* copiae. 援軍.

auxĭlĭāt-or. *oris.* m. (*auxilior*)
【解】贊助者，助佑者，支援者.
【例】Deus *auxiliator* meus. Hier. 助我之(神)天主. Deus *auxiliator* litigantium. Quint. 援助訴訟之神.

auxilāt-us. *a, um.* part. v. *auxilior* et *auxilio*.
【例】vox *auxiliata*. Vitr. 在適合地點所發之聲.

auxĭlĭ-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*auxilium*)
【同】juvo, adjuvo, opitulor, opem auxiliumque fero, auxilio sum, succurro; praesto sum, subvenio, suffragor, praesidio sum, subsidio proficiscor.
【解】❶ 援助，助佑. ❷ 救助，治療.
【例】❶ *auxiliari* alicui. Caes. 援助某人. ❷ morbis *auxiliari*. Plin. 治病. *auxiliari* contra scorpionum ictus. Plin. 治療蝎螫.

auxĭlĭ-um. *i.* n. (*augeo*)
【同】subsidium, praesidium, adjumentum, opis, adminiculum.
【形】adventitium, fidelissimum, firmum, mediocre, multum, novum, certum, summum, voluntarium, praesens.
【解】❶ 輔助，援助，助佑. ❷ 救兵，援軍. ❸ 救助，方法.
【例】❶ *auxilio* esse alicui. Cic. 輔助某人. *auxilio* alicui venire. Caes. 來助人. *auxilium* ab aliquo petere. 求助於人. tu mihi *auxilium* tulisti. 你曾幫助我. *auxilii* nihil superest. 被人遺棄. ❷ *auxilia* mittere. 遣發援軍. *auxilia* peditatus equitatusque. Caes. 步兵騎兵的援助. ❸ communis salutis *auxilium*, in celeritate ponere. Caes. 救助大衆性命貴乎神速. nullum *auxilium* reperire. Caes. 無法補救.

ăvārē. adv. (*avarus*) (*avarius, avarissime*)
【同】avide, parce, restricte.
【解】慳吝貌，貪婪貌.
【例】*avare* crudeliterque agere. 作事貪婪暴戾.

Avārĭc-um. *i.* n. nom. propr. urbis.
【解】城名：古時皮都利人之都城(Bituriges)，今之布而日(Bourges).
Avaricensis. *e.* adj. *Avar.* 者

ăvārĭtĭ-a. *ae.* f. (*avarus*)
【同】sordes, aviditas, cupiditas. X. Liberalitas.
【形】ardens, caeca, foeda, hians atque imminens, importuna, incredibilis, senilis, summa.
【解】❶ 貪望，渴望，貪婪，貪慾. ❷ 慳吝，吝嗇.
【例】❶ homo infinita rerum cupiditate, ardenti *avaritia*. 人之欲望無窮，貪慾如焚. *avaritia* est alienorum appetitio injuriosa. 貪婪是損人私利的貪求他人財物. *avaritia* gloriae. Curt. 渴望榮譽. ❷ per *avaritiam*. Cic. 因慳吝之故.

ăvārĭtĭ-es. *ei.* f. vide **avaritia**.

āvār-us. *a, um.* adj. (*aveo*) *-rior. rissimus.*
【同】alieni appetens, sui nimium tenens, adstrictus, parcus, avidus, qui omnia in pecunia ponit. X. Liberalis, effusus.
【解】❶ 渴望，奢望. ❷ (另外) 貪福樂，貪財富.
【例】❶ laudis *avarus*. Hor. 貪榮譽. ❷ homo *avarissimus*. Cic. 極慳吝之人. Crassus Romanorum *avarissimus* putatur. 人以克拉蘇爲羅馬人中最貪婪者.

1. ăvĕ. abl. *avis*.

2. ăvĕ. voc. *avus*.

3. ăvĕ. (vel) **have.** (ex v. *aveo*)
【解】❶ (formula salutationis). 問候語(請安，告別). Ex. gr: Marcus *havere* jubet. Mart. 瑪而谷問候(你). dicere alicui *ave*. Coel. 祝福某人(問侯). *avete*. Suet. 祝福衆人(你們). ❷ (super tumulum) 墓碑用語(再會). Ex. gr: frater, *ave*. Cat. 兄弟再會.
【註】*ave* Maria recitare; 誦聖母經. salutationem angelicam ad Dei parentem Virginem pronuntiare, iterare; voce

Gabrielis Archangeli Virginem Matrem salutare.

āvĕ-ho. *his*, *xi*, *ctum*, *hēre*. v. tr.
【解】引去，載去，運往. (pass.＝離去).
【例】puerum a patria *avehit*. 引僮僕出國. *avehere* frumentum navibus. Caes. 船運小麥. *avehere* aliquid domum. Liv. 攜物至家. *avehere* in alias terras. Tac. 引至外邦. *avehi* ex proelio. Liv. 解甲歸田.

āvellān-a. *ae*. f. (*avella*)
【解】榛實.
【例】*avellana* nux; (vel absol. *avellana*). Plin. 榛子.

āv-ello. *ellĭs*, *ulsī*, (*volsi*), et *elli*, *ulsum*, (*volsum*), *ellĕre*. v. tr.
【同】abstraho, aufero, abjungo, detraho, distraho.
【解】❶ 挖出，拔出. (cum *ex*, *ab*, *de*, et ablat.). ❷ (fig.) 强取分開. (cum. dativ.)
【例】❶ ex arboribus… *avelluntur*. Cic. 由樹上拉下. *avellere* filium de matris complexu. 從母親懷中奪去兒子. ❷ *avulsus* a meis, ab amicis, summo cum dolore. 被强迫很痛苦的離棄親友. *avelli* castris. Tac. 强迫離營. aegrotatio quae *avelli* non potest. Cic. 不能療愈的病症.

ávĕn-a. *ae*. f.
【解】❶ 蕎麥(燕麥). ❷ 草管，草莖. ❸ 野笛，牧笛.
【例】❶ si *avenam* in segete uspiam videris. 在禾田中若你有時見到蕎麥. steriles *avenae*. 不結實的蕎麥. ❷ structae *avenae*. Ov. 双管笛(flute de Pan).

ăvĕnăcĕ-us. *a*, *um*. adj. (*avena*)
【解】蕎麥者.

ăvēnārĭ-us. *a*, *um*. adj. (*avena*)
【解】屬蕎麥者.

ăv-ens. *entis*. part. v. *aveo*.
【解】切望，願望.

Aventīn-us mons. (vel) **Aventin-us.** (absol.) *i*. m. (vel) **Aventin-um.** *i*. n. nom. propr. montis. 山名：羅瑪城七小山之一.
Aventinus. *a*, *um*. adj. *Av*. 者.]

1. ăvēo. *ēs*, *ēre*. v. tr.
【同】cupio, aviditas rei me tenet.
【狀】prorsus, valde.
【解】渴望，熱望，切望.
【例】valde *aveo* scire, quid agas. Cic. 我很盼望知道你做什麼. *aveo* genus legationis, quae… Cic. 我切望此種使命.

2. ăvēo. *ēs*, *ēre*. v. intr.
【解】健康.
【例】*avere* jubeo. Mart. 敬祝康健.

Avern-a. *ōrum*. n. vide **Avernus.**

Avernāl-is. *is*, *e*. adj. (**Avernus.** *a*, *um*).
【解】地獄者.

āverrunc-o. *ās*, *āre*. v. tr.
【同】prohibeo, averto.
【解】挽回，制止凶禍災殃(止息，寬宥).
【例】(*averruncare*) iram Deum. Liv. 止息神怒. di *averruncent*. Cic. 希望神寬免(我們的災禍). dii omen *averruncent*. Cic. 切望神挽回此朕兆.

āversātĭ-o. *ōnis*. f. (*aversor*)
【解】疏遠，厭惡，嫉視.
【例】*aversatio* alienorum processuum. Sen. 嫉妬他人之幸運.

aversāt-us. *a*, *um*. part. v. *aversor*. (tr. et pass.)
【解】遠離.

āversĭ-o. *ōnis*. f. (*averto*)
【解】迴避，厭惡，〔包辦…法〕.
【例】*aversiones* stomachorum. Arn. 致嘔(反胃). *aversione* (vel) *aversionem* emere, vendere aliquid. Gaj. 包辦買賣. *aversione* conducere, locare. Ulp. 包租，包辦.

1. āvers-or. *āris*, *ātus sum*, *āri*. v. dep. tr. (freq. v. *averto*)
【同】refugio, abhorreo, recuso, me alio averto.
【解】轉身，廻避. (fig.) 厭惡，他顧，蔑視，不屑，拒絕.
【例】filium *aversatus*. Liv. 轉身不顧其子. sermonem *aversari*. 避談其事. non *aversatus* honorem. Hor. 不輕視(接受)榮譽. *aversatus* scelus. Curt. 拒絕(不參與)惡行. *aversati* sunt proelium facere. (bell. Hisp). 他們拒絕交戰. *aversari* preces. Liv. 拒絕請求.

2. āvers-or. *ōris*. m. (*avertere*)
【解】轉运人.
【例】(*aversor*) pecuniae publicae. Cic. 假公濟私(貪污).

āvers-um. *i*. n. **aversa.** *ōrum*. n. plur.
【解】後面，反面.
【例】in *aversum*. Plin. (par derrière) 向(由) 後面. *aversa* montis. Plin. 山後面.

āvers-us. *a*, *um*. part. v. *averto*. (ut adj.) *aversior*, *aversissimus*.
【同】qui terga dat. X. Adversus.
【解】❶ 迴轉，轉背，反面. ❷ (fig.) 敵視，齟齬.
【例】❶ ne *aversi* circumvenirentur. Caes. 怕背後被包圍. porta *aversissima* ab hoste.

Liv. 正對敵人之門. et *adversus* et aversus. Cic. 前面後面. milites a proelio *aversi*, ad praedam conversi. 士兵敗軍搶掠. *aversos* hostes adgredi. Caes. 攻敵項背. **aversum.** *i* n. (absol.) 對面. per *aversa* urbis. Liv. 由城後面. *averso* corpore vulneratus. 背後受傷. ❷ nihil a proposito *aversus*. 不改初志. *aversus* a Musis. Cic. 木西(神仙)之敵. homo a litteris *aversus*. 厭惡讀書之人. *aversus* mercaturis. Hor. 不喜經商.

āver-to. (**avorto**). *tis, ti, sum, tĕre.* v. tr.
【同】arceo, removeo, abduco, prohibeo, repello. X. Converto.
【狀】manifeste, parumper, repente.
【解】❶ 挽回，轉回，迂迴. ❷ (fig.) 回心，轉意. ❸ 離去，遠離，分離. ❹ 逃避，逃脫，竊取.
【例】❶ (*avertere*) flumina. Cic. 迂廻河流(紆曲). ab aliqua re oculos *avertere*. Liv. (廻目轉盾) 轉目不視某事. se *avertere*, (vel) *averti*. Cic. 轉身. prora *avertit*. Virg. 船轉頭. (*avertere*) culpam in alium. Liv. 歸過於人. ❷ *avertit* animum a pristinis studiis. 已不專心讀書. ❸ (*avertit*) pestem ab Aegypto. Cic. 使埃及脫免瘟疫. (*avertit*) perniciem civium. 使國人避免屠戮. *avertit* hostem ab urbe. Cic. 使敵離城退去. *avertit* aliquem fratri. V. Fl. 使人離開兄弟. *avertit* aliquem ab aliquo. Liv. 使人停工. ❹ *avertit* pecuniam publicam. Cic. (竊取公帑) 貪(贓)污. *avertit* ingentem praedam. Liv 攜去大宗贓物. *avertit* omnium oculos in se. 使衆人對己(注目)注意.

ăvēte. 2ª pers. plur. v. *aveo.*

aveto. 2ª pers. imp. v. *aveo.*
【解】再會，再見：請安，告別語.

1. ăvĭ-a. *ae.* f. (*avus*)
【同】parentis mater.
【解】祖母，外祖母.

2. āvĭ-a. *ōrum.* n. (*avius*)
【解】(未開闢之地) 荒郊野地，交通阻塞之區.

ăvĭārĭ-us. *a, um.* adj. *i.* m.
【解】屬於鳥者. 飼鳥人.

ăvĭārĭ-um. *i.* n.
【同】locus ubi aves domi nutriuntur.
【解】鷄欄，鴿舍，大鳥籠、鳥構窠之小林.

ăvĭcŭl-a. *ae.* f. (*avis*)
【解】小鳥.
【例】*aviculae* nidulus. Gell. 小鳥之窠.

ăvĭdē. adv. (*avidus*), *avidius*, *avidissime.*
【同】cupide.
【解】貪婪貌，饕餮貌，貪望.
【例】*avide* exspecto tuas litteras. 我渴望着期待你的信. *avide* aliquid appetere. Cic. 渴望某物.

ăvĭdĭt-as. *ātis.* f. (*avidus*)
【同】cupiditas, desiderium.
【形】infinita, inexhausta.
【解】❶ 切望，熱望. ❷ 貪慾，貪婪.
【例】❶ legendi *aviditas*. Cic. 讀書的渴望. infinita me gloriae cupiditas tenet. (est in me summa cupiditas.) (summa *aviditate* gloriae rapior.) 榮譽的渴望(最大奢望). ❷ *aviditas* in alienas fortunas. 貪圖他人財物. *aviditatem* facere, incitare. Plin. 引起貪欲.

avid-us. *a, um.* adj. *avidior, avidissimus.*
【同】valde appetens, cupidus.
【解】❶ 切望，渴望，嗜好. ❷ a) 貪多務得，貪婪，酷嗜. b) (飢渴) 嗜好，饕餮，貪食.
【例】❶ gloriae *avidior*. Cic. 更貪光榮. *avidius* laudis. 貪頌揚(榮譽). *avidi* committere pugnam. Ov. 急於交戰. *avida* in novas res ingenia. 好奇心. ❷ a) animus *avidus*. Cic. 貪心. in eo est summa auri aviditas; ad divitias inflammatus cupiditate, raptus. 彼貪財無厭. b) convivae *avidi*. Hor. 貪食之客. *avidus* vini. Just. 嗜酒.

ăvĭ-o. *ōnis.* m.
【解】飛機.

ăv-is. *is.* f.
【形】adversa, excelsa, interpres, internuntia, Jovis.
【解】❶ 飛鳥. ❷ (fig.) 鳥兆.
【例】❶ aves libero fruuntur caelo. 鳥享受空中之自由. ❷ (fig.) secundis *avibus*. Liv. 鳥兆吉祥(吉兆). *avis* alba. Cic. 白鵠(＝罕允). *avis* mala. Cic. 凶兆. *avis* sinistra. Plaut. 凶兆. *avium* captio. 捕捉飛禽.

ăvĭt-us. *a, um.* adj. (*avus*)
【解】祖傳，古老的.
【例】*avita* possessio. 祖產. patria et *avita* philosophorum secta. 傳統(本國祖傳的)(世代的)哲學派.

āvĭ-um. *i.* n. (**avia.** *orum.* n.)
【解】未開闢路之地.
【例】avium dulcedo ducit ad *avium*. 清脆之鳥聲引入荒山野地.

āvĭ-us. *a, um.* adj. (*a via*)
【解】❶ 未開闢途徑之地，人跡不到之地. ❷ 迷路之人，誤入歧途之人.

【例】❶ *avia* commeatibus loca. Liv. 交通阻塞（缺乏需用品）之地. *aviis* itineribus profectus. 走入僻徑（歧途）. ❷ in montibus sese *avius* abdidit. Virg. 遁跡山中. silvae, valles *aviae*. 野林荒谷.

āvŏcāment-um. *i.* n. (*avoco*)
【解】散心解悶，分心，消遣，娛樂.
【例】*avocamentum* doloris. Pli. J. 痛苦之慰（輕減痛苦）. infantibus *avocamenta* quaeritare. Arn. 爲兒童尋找消遣品.

āvŏcātĭ-o. *ōnis.* f. (*avoco*)
【解】散心消遣行爲.
【例】*avocatio* a molestia cogitanda. 消遣使人避想煩鎖之事. *avocatio* ad contemplandas voluptates. 娛樂使人愉快.

āvŏc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】abstraho, abduco, removeo, traduco.
【狀】sapienter.
【解】❶ 喚來，召來. ❷ (fig.) 隔離，阻止，取消，疏散.
【例】❶ parte exercitus ad Valscum *avocata* bellum. Liv. 召回一部份軍隊（由Veies Rom.），至爲抵抗否而斯人(Volsques). ❷ a proeliis *avocare*. Cic. 離開戰陣. ab industria ad desidiam plebem *avocare*. Cic. 使民衆由勤敏而入於怠惰. aliquem a vitiis *avocare*. 使人脫離惡習.

āvŏl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr
【同】fugio, fluo, evanesco.
【解】❶ 飛去，離去. ❷ 急去，逃去.
【例】❶ citatis equis *avolant* Romam. Liv. 乘馬飛奔羅瑪. ❷ experiar ut hinc *avolem*. 我設法逃去. fluit corporis voluptas, et prona *evolat*. 身樂易適，迅速消散.

āvulsi. perf. indic. v. *avello*.

āvulsĭ-o. (**avolsio**). *ōnis.* f. (*avello*)
【解】拔出，挖出，解脫.

āvuls-or. *ōris.* m.
【解】拔出者，挖掘者.

āvuls-us. *a, um.* part. v. *avello*.
【例】*avulsum* humeris caput. Virg. 斷頭（斬首）.

ăvuncŭl-us. *i.* m.
【同】matris frater.
【形】singularis, magnus.
【解】母舅，叔父.
【例】*avunculus* magnus. Gaius. 外伯祖父.

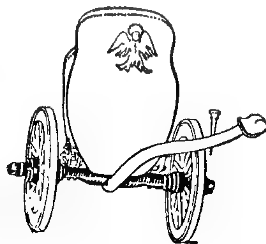
ăv-us. *i.* m.
【同】patris aut matris pater.
【形】disertissimus, nobilis, sapientissimus.
【解】祖父，外祖父，(plur.) 祖先.

āxĭcul-us. *i.* m. (dim. *axis*)
【解】❶ 小車軸，小椽子. ❷ 小木板.

axill-a. *ae.* f. (*ala*)
【同】locus subter brachium concavus.
【解】腋.

āxĭōm-a. *ătis.* n.
【同】enuntiatio, effatum, pronuntiatum, sententia breviter enuntiata.
【形】verum, falsum.
【解】題材：格言，直觀公理(原理).
【註】**axiologia.** 價值論. **axioma.** 公理.

1. ax-is. *is.* m.
【同】linea per mundi centrum ducta, circum quam caelum convertitur.
【解】❶軸，車軸. ❷車. ❸地軸，地極. ❹天穹窿，天.

AXIS 1

【例】❶ terra circa *axem* se convertit. Cic. 地繞地軸旋轉. jam medium trajecerat *axem* (Aurora). Virg. 曙光已貫中天. terra altrix nostra, trajecto *axi* sustinetur. 大地養母由中心地軸支持(地軸乃兩極間) 中心的假設虛線.

2. ax-is. *is.* m.
【解】木板.
【例】(trabes) *axibus* religaverunt. Caes. 用木板將樑木結構起來.

Axŏn-a. *ae.* f. nom. propr. fluv.
【解】河名：在法比地. (Gaule belgique) (Aisne)

āxungĭ-a. *ae.* f.
【解】猪油.

āzalĕ-a. *ae.* f.
【解】杜鵑花.

azȳm-a. *ōrum.* n. plur.
【解】無酵餅.

āzȳm-on. *i.* n.

āzȳm-us. *a, um.* adj. (*azymus*)
【解】無酵者.
【例】*azyma* comedere. Hier. 食無酵餅. *azymus* panis pro Missa. 爲彌撒用之死麵餅. A. M. D.

B

b. f. n. indeclin.
羅瑪第二字母.
【簡】B. = beneficiarius.
B. B. = beneficiarii.
B. D. = bona dea.
B. M. = bene merens, bonae memoriae.
B. M. P. = bene merenti posuit.
B. D. S. M. = bene de se merito, vel meritae.

Bāāl. (vel) **Bāhāl.** indecl. (vel) *ālis.* m. nom. propr. divin. ❶神名：亞西利亞(Assyrie)之偶像名. ❷人名.

bābae. interj.
【解】美哉，善哉.

Băbȳl-ōn. *ōnis.* f. (accus. = *-ōna*) nom. propr. urbis.
【解】巴比隆城：古時加代 (Chaldee) 之首都，在歐弗拉河濱.
Babylonii. *ōrum.* m. (homin.) 巴比隆人.
Babylonia. *ae.* f. (locus) 巴比隆人地：Assyria 之地名.
Babylonicus. *a, um.* adj. 巴比隆人者.

bāc-a. (quandoque) **bacca.** *ae.* f.
【同】fructus arborum, quales sunt corni, oleae.
【形】certae, pulchellae.
【解】❶珠果(圓果)，任何樹之圓果，另外橄欖果，(萊萸果.) ❷(fig.) 珍珠.
【例】*baccae* arborum terraeque fruges. 樹上之珠果，地上之收穫.

bācāt-us. **bāccātus.** *a, um.* adj. (*baca*)
【解】有珍珠者，以珍珠製成者.

bacca. vide **baca.**

baccālaurĕ-us. *i.* m.
【解】秀才，學士，(大學初級學位名).

baccālaurĕāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】秀才功名.

bacc-ār. (vel) **bacch-ăr.** *ăris.* n. (vel)
baccăr-is. *is.* f.
【解】榨油草，香草.

baccāt-us. *a, um.* adj. (*baca*).
【解】珍珠製成者.

Bacch-a. *ae.* *f.*
Bacch-ē. *ēs.* f.
Bacch-ae. *ārum.* f. plur.
【解】酒神巴古 (Bacchus) 之女司祭：慶酒神節目 (Bacchanalia) 之女人.

BACCHA

bacchābund-us. *a, um.* adj.
【解】荒淫無度者.

Bacchān-āl. *ālis.* n.
【解】❶女司祭慶祝酒神節之會場. ❷(plur. **Bacchanāl-ia.** *ium,* (quandoq. *iōrum*). n. 慶祝酒神節.
【例】*bacchanalia* vivere. 荒淫度日. *bacchanalia* agere. 宴飲過度.

bacchātī-o. *ōnis.* f.
【同】bacchantium furor, insaniendi ratio varia.
【解】慶祝酒神之宴飲.
【例】nocturnae *bacchationes.* 夜宴狂飲，(終夜宴飲.)

bacchāt-us. *a, um.* part. v. *bacchor.*
【解】受靈感者，受感應者，興奮者.

Bacch-ē. *ēs.* f. vide **Baccha.**

Bacchēī-us. *a, um.* adj.
【解】❶酒神者，(Bacchus). ❷酒神司祭者，(Bacchantes)

Bacchē-us. *a, um.* adj. vide **Baccheius.**

Bacchī-us. *a, um.* adj.
【解】酒神者.

bacch-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*Bacchus*)
【同】furo, insanio.
【解】❶受酒神感應，(靈感)而狂喜狂怒. ❷(poet. pass.) 受酒神司祭之蹂躪，(踐踏) ❸(fig.)因情欲之煽動，而精神顛狂錯亂. ❹逡巡，飄泊，頹唐搖擺，放肆無忌. ❺part. praes. substant. sumpt. **Bacchant-es.** *ium.* (poetic. *um*). 酒神司祭.
【例】*bacchatur* vates. Virg. 酒神司祭如醉如狂. quibus gaudiis exultabis, quanta

in voluptate *bacchabere*! 你狂喜痛飲，其樂如何! grande carmen *bacchamur*. Juv. 吾人朗讀頌詞. magnis *bacchari* montibus. Lucr. (獸) 漫遊高山上.

Bacch-us. *i.* m. nom. propr. divin. 神名：酒神: (Jovis et Semeles 之子.)

BACCHUS

băcill-um. *i.* n. (vel) **băcill-us.** *i.* m. (dimin. *baculum*)
【同】baculus, virga.
【形】incurvum, in summo inflexum.
【解】小棍，小杖，(羅瑪衛兵前驅(lictores) 所持者.) 卜杖.
【例】lituus, id est, incurvum, et in summo leniter inflexum *bacillum*. 占卜杖，即杖端略彎曲之小杖.

bacŭl-um. *i.* n. **bacŭl-us.** *i.* m.
【解】棍杖，楞杖，鐵杖.
【例】inniti *baculo*. 扶杖.

bădĭ-us. *a, um.* adj.
【解】栗色，赤色，棕色.

Baetĭc-a. *ae.* f. nom. propr. loci. 地名：(羅瑪省名，在班國，今之 Andalusia.)

Bāi-ae. *ārum.* f. ❶ nom. propr. urbis. 城名：在剛巴尼省 (Campania). ❷ balneus. 浴池，公共浴所，溫泉，浴室.

Baian-us. *a, um.* adj. *Baiae*者.

bājŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】porto.
【解】肩挑，背負，負擔.
【例】ego *bajulabo*, tu inanis ante me ito. 我肩負重任，你空手前行. non didici *bajulare.*! Plaut. 我不慣肩負.

bājŭl-us. *i.* m.
【同】operarius, qui onera corpore suo victus quaerendi causa portat.
【解】挑夫，扛夫，輿夫.
【例】operarii et *bajuli*. 二人扛夫. ferre ore *bajulo*. (adj.) Anthol. 口銜.

bālaen-a. (vel) **ballaen-a.** *ae.* f.
【解】鯨魚.

bāl-ans. *antis.* ❶ part. v. *balo.* ❷ subst. sumpt. f. (ovis) 咩、羊鳴羊鳴.

bălăn-us. *i.* f.
【解】❶ 橡果，栗子，海棗子. ❷ 小香樹. ❸ 淡菜 (moule de mer?)

bălātr-o. *ōnis.* m.
【解】光棍，無賴.

bālāt-ūs. *ūs.* m. (*balo*)
【解】咩，羊鳴.

balbē. adv. (*balbus*)
【解】口吃貌.

balb-us. *a, um.* adj.
【同】lingua haesitans.
【解】口吃者，結舌者.
【例】Demosthenes ita *balbus* erat, ut primam Rhetoricae litteram non posset dicere. 戴茂德如此口吃，至於不能讀出修辭學之第一字.

balbūt-ĭo. (vel) **balbuttĭo.** *ĭs, īvi, ītum, īre.* v. intr vel tr. (*balbus*)
【同】lingua haesito, (transl.) inepte dissero, male doceo, obscure, ambigue pronuntio, dico. X. Aperta et clara voce loqui.
【解】I. intr. ❶ 口吃，口訥，發音蹇難，蹇澀. ❷ 出語晦暗.
II. 訥，口吃說出.
【例】I. de natura Dei *balbutiebant*. 論神之性體，他們用語晦暗.
II. Stoicus perpauca *balbutiens*. Cic. 寡情派 (節慾派) 訥於言.

baldāchin-um. *i.* n.
【解】天華蓋(聖體傘.)

Bălĕār-es insul-ae. (vel) **Bălĕār-es.** *ium.* f. nom. propr. insul. 羣島名，因製拋石帶著名.
Bălĕāricus, *a, um.* adj.
Baleāris, *is, e.* adj.

bālēn-a. ae. vide **balaen-a.**

Baliār-es. *ium.* f. vide **Baleares.**

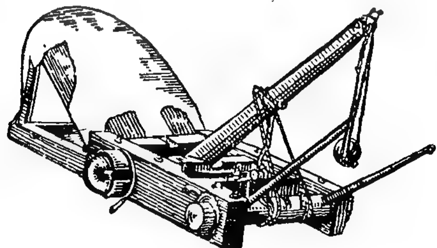
bălinĕ-ae. *ārum.* f. plur. vel **balneae.**
【解】浴堂，浴池，洗澡堂，沐浴室.

bălinĕāt-or. *ōris.* m. vide **balneator.**

bălīnĕ-um. *i.* n. vide **balneum.**

ballaen-a. *ae.* f. vide **balaena.**

ballist-a. (vel) **bālist-a.** *ae.* f.

BALLISTA

【同】arcus magnus cum manubrio.
【解】❶ 弩砲，擲石機. ❷ 弩砲，或擲石機拋出之石.
【例】❶ *balistae* eo vehementius feriunt,

quo sunt contentae, et adductae magis. 弩砲拉之愈緊，則其破壞力愈猛.
【附】**pyroballista.** *ae.* f. vel **ballista. tormentum.** *i.* n.
【解】礮(砲).
【例】tormenta bellica; instrumenta bellica, *ballista* incendiaria. 戰砲，火砲. murales *ballistae*; *tormenta* muralia. 攻城砲. machinamenta bellica quatiendis hostium muris apta. 攻敵城砲. *ballistis* incendiariis vel bellicis tormentis quatere urbem. 放砲攻城. praepositus instrumenti bellici; ignivomis *ballistis*, *tormentis* bellicis ac militibus *ballistariis* praepositus. 砲兵隊長. milites *ballistarii* vel pyroballistarii milites, *tormentis* bellicis addicti. 砲兵. *pyroballista* ignivoma aerovehiculis praecipitandis vel profligandis; bellicum *tormentum* aeriae classi propulsandae. 高射砲. quatuor *tormenti* emissionibus salutare. 鳴砲四響致敬. dies festus inter *tormentorum* strepitus indicitur. 鳴砲慶祝. complura *tormentis* tela conicere. 發出不少砲彈.

ballistārius. *ii.* m.
pyroballistārius. *ii.* m.
pyroballista. *ae.* m. **librator.**
【解】砲兵，砲手.
【例】tormenti bellici *librator*; miles ignea *ballista* ornatus, instructus. 砲兵. miles manuballista, vel ignivoma manuballista ornatus. 機關砲兵(重機關槍)
manuballista. *ae.* f. (ballista minor, quae manu tractatur(fucile). 機關砲(重機關槍). *manuballistula* (pistola), *pyroballistula.* ignifera vel ignivoma. 輕機關槍. igneis *manuballistulae* glandibus occisus est, (transfossus est). 被機關槍射死. **manuballistarius.** *ii.* m. (fuciliere). 機關砲手(機關槍手). glandis emissio. 發彈. globus igneus, ignivomus, ignitus. 火彈. ignei globi dirumpentes. 炸彈. machinamenta stato temporis momento eruptura. 放射炸彈 pila incendiaria, fulminea. 火彈. glandes ignivomae vel incendiariae. 火彈. globus atomica vi displodens vel pyrobolus atomicus. 原子炸彈. pyrobolus ab hydrogenio vel pyrobolus ab hydrogeno, vel atomicus hydrogeni pyrobolus. 氫氣彈. telum ignivomum vel igniferum, vel ignitum. 箭火.

balnĕ-ae. *ārum.* f.
【解】公共浴堂，澡池.
【例】*balneae* publicae. 公共浴堂.
【註】duo aedificia conjuncta, in quorum altero viri, altero feminae lavabant. 澡堂分男沐浴室與女沐浴室.

balnĕārĭ-a. *ōrum.* n. pl.
【解】沐浴室，洗澡池.
【例】nihil restat praeter *balnearia.* 浴室外，已毫無所有.

balnĕārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】屬沐浴者.

balnĕāt-ŏr. *ōris.* m.
【同】balneorum praefectus.
【形】temperans.
【解】浴客，浴室主人，浴室服役人.

balnĕātōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】係沐浴者，浴室服役者.

balnĕātr-ix. *īcis.* f.
【解】浴室女僕.

balnĕŏl-ae. *ārum.* f. plur.
【解】小沐浴室.

balnĕŏl-um. *i.* n.
【解】小沐浴室.

balnĕ-um. (vel) **bălĭnĕum.** *i.* n.
【同】locus ubi domi privatim lavant.
【解】(私人，家庭)沐浴室.〔pl. =公共沐浴室〕
【例】*balneum* calefieri jussit. 令煖浴室.

bāl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】羊鳴咩.
【例】*balat* ovis exclusa pascuis. 被逐出草場的羊(不斷哀鳴).

balsămĭn-us. *a, um.* adj.
【解】樹脂者.

balsăm-um. *i.* n.
【同】odorata Palaestinae arbuscula.
【解】❶香樹. ❷(praesert. plur. **balsama**) 香料，(巴而撒末香).
【例】❶ *balsamum* est arbor ipsa. 巴而撒末是香樹. *opobalsamum* est succus collectus ex arbore. 純香料是由香樹採取的. ❷oleum *balsamum.* (adj.)香脂，香液.

baltĕ-us. *i.* m.
【同】cingulum e corio, bullis ornatum.
【解】佩刀帶，腰帶，肚帶. aurata *baltea.* 飾金(鍍金)之佩刀帽. *baltea* corticis. Plin. 剝樹皮製帶(條).

BALTEUS

bann-a. *ōrum.* n. plur.
【解】新婚：喻聖品.
bannorum publicatio. 提名(公佈訂婚者姓名).

baptism-a. *ătis.* n.

(et) **baptism-us.** *i.* m.
【解】洗禮，聖洗聖事.
【同】❶ *baptismum* cònferre. 付洗. aqua vitali abluere. 付洗. sacro fonte infantes abluere. 給兒童付洗. ❷ sacro *baptismate* ablutus est. 已受洗，(領洗.) *baptismatis* fonte auctoratus est. 受洗，(領洗.) lustrali fonte lotus est. 受洗，(領洗.) christianorum coetui per sacrum *baptisma* insertus est. 領洗入教. ❸ ex *baptismo* levare, ex sacro fonte suscipere. 做領洗代父(扶人受洗). sponsionem facere, ad sacrum fontem pro aliquo sponsorem fieri. 做領洗代父(代許諾言). *baptismus* aquae (realis) 水洗. -voti 願洗. sanguinis. 血洗.

baptismāl-is. *is, e.* adj.
【解】洗禮者.

baptistēri-um. *i.* n.
【解】聖洗池，授洗處 (授洗池) (飼魚處，游泳池.)

baptīz-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】付洗，授洗.

bărăthr-um. *i.* n.
【同】locus praeceps, unde emergi non potest.
【解】深淵，洞窟，地獄：〔雅典人拋擲犯人之深壑.〕
【例】ex imo *barathri* emergere. 由淵底浮出.(transl.) pro homine edace, potatore, pro meretrice omnia absorbente. (寓意) 饕餮酗酒之人，蕩盡財產之娼妓. donare *barathro.* Hor. 擲於深淵. effunde in *barathrum.* Plaut. (transl.) 吞入腹中.

barb-a. *ae.* f.
【同】viri villus ad mentum.
【形】aurea, horrida atque intonsa, major, maxima.
【解】❶鬚，髯，髭(指人或其他動物.) ❷植物之柔枝嫩葉 ❸ 植物鬚根，及果實上之絨毛，纖毛.
【例】❶ *barba* crescit. 生鬚. jam lanuginem emisit. 生鬚. ❷ *barbam* longam fert. 帶長鬚. alit maximam *barbam.* 留長鬚. promissa, et fluente in pectus *barba.* 鬚垂至胸. ❸ *barbam* deposuit, totondit dempsit, abrasit. 剃鬚. ❹ nedum habet *barbam*, ne primam quidem *barbae* lanuginem induit, ne prima quidem *barba* mento inducta est. 尚未生鬚. capillatior quam ante, et *barba* majore. (更) 髮垂鬚長.

barbărē. adv.
【同】inquinate. X. Pure, emendate.
【解】❶ 異族式，(對希臘而言) 異風，異俗. ❷蠻野，獷悍貌.
【例】Germanicum se professus, *barbare* loquitur. 自稱日耳曼族，出言粗野.

barbăr-i. *ōrum.* m.
【解】❶ 蠻夷：希臘人稱羅馬拉丁人之名稱. ❷羅馬人稱羅瑪及希臘以外之民族. ❸ 尚未開化之民族.

barbărī-a. *ae.* f. **barbărī-es.** *ēi.* f.
【同】locus barbarus, vel fera gens.
【形】agrestis, forensis, immanis atque intoleranda, inveterata.
【解】❶ 夷地：希臘人視義大利；或希臘及義大利以外之國家. ❷ 夷俗：文化低落，生活簡陋，語言粗暴.
【例】❶ regiones (*barbariae*) ferae et alienae. 蠻野荒陬. ❷ inveterata *barbaria.* (vitiosa locutio, mores feri.) 獉狉之風：民風獷悍，語言粗暴. aliqua *barbaries* eorum sermonem infuscavit. 粗暴之音使其語言頗不文雅.

barbăric-us. *a, um.* adj.
【同】barbarus.
【解】異邦者，蠻野者，蠻夷者.
【例】*barbaricae* vestes, mores *babarici.* Lucr. 夷服，夷俗. *barbarica* silva. Col. 原始森林.

barbărī-es. *ei.* f. vide **barbaria.**

barbărism-us. *i.* m.
【同】vitium in locutione, cum verbum aliquod vitiose effertur.
【解】不純正，不合文格，(文法) 之語句.
【例】in *barbarismos* incurrere. 犯不合文格錯誤.

barbăr-us. *a, um.* adj. *barbarior.*
【同】immanis, incultus, agrestis, ferus, crudelis, atrox. X. Humanus, cultus.
【解】❶ 蠻邦者，蠻野者(殘酷，暴戾，獷悍.) ❷ (希臘及拉丁以外之民族者). ❸ 未開化之蠻族，夷狄之人者. ❹ 不純正 (粗野) 之語言者.
【例】❸gentes immanitate *barbarae*, moribus efferatae. 殘酷暴戾之民族. (natura et moribus immites ac ferae.) 品格獷悍者.

barbascŭl-us *i.* m.
【解】文化低落，稍具蠻性者(獉狉之風.)

barbātŭl-us. *i.* m. (*barbatus*)
【同】fere imberbis, cum rara barba, aut parva.
【解】初有鬚者.
【例】concursabant *barbatuli* juvenes. 初生鬚之青年，環遊巡行.

barbāt-us. *a, um.* adj. (*barba*)
【解】有鬚，留鬚者，古代人. (不剃鬚時代人)

【例】*barbati* illi veteres. 有鬚老人.
barbatus rex. Juv. 鬚王(古代王簡樸易欺).
(**barbatus**). *i*.m. subst. 一公山羊).

barbĭt-ŏs. et **barbĭt-us.** *i.* m. (et f.)
【解】七弦琴，(fig.)歌曲.

barbŭl-a. *ae.* f.
【解】短鬚，髭.
【例】non hac *barbula*, qua isti delectantur, usi sunt veteres. 古人未曾留這些人所喜愛的短鬚.

barb-us. *i.* m.
【解】嘉魚，白魚.

bardīt-ŭs. *ūs.* m.
【解】戰曲(日耳曼之軍歌.)

1. bard-us. *a, um.* adj.
【同】stupidus, hebes.
【解】笨，愚呆，愚蒙者.
【例】quis Socratem stupidum dicet aut *bardum*?誰敢說蘇可拉德是白癡是笨漢？

2. bard-us. *i.* m.
【解】高耳 (Gaulois) 之歌劇家.

bār-o. *ōnis.* m.
【同】homo stupidus.
【解】❶ 愚蠢，魯笨. ❷ 傭工. ❸ 伯爵.

barŏmetr-um. *i.* m.
【解】風雨表.

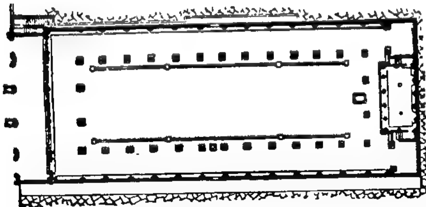
barrīn-us. *a, um.* adj.
【解】屬大象者.

barr-io. *is, ire.* v. intr.
【解】象鳴.

barrīt-ŭs. *ūs.* m.
【解】象鳴聲.

barr-us. *i.* m.
【解】象.

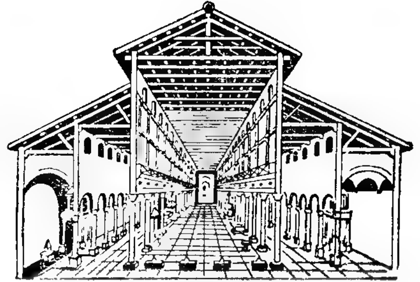
băsĭlĭc-a. *ae.* f.

BASILICA (plan)

【解】❶ 古時羅瑪宮殿. ❷ 偉大建築：內外有廊廡(迴廊)；可供法庭，商場，(交易所)遊覽室之用；外有出租之商店. ❸ 大教堂，大聖殿
【例】❶ *basilicam* struere, ornare. 建築修飾大殿.

băsĭlĭcē. adv.
【同】magnifice.

BASILICA

【解】豪華，壯麗(如王宮).
【例】*basilice* ornatus incedit. 行時衣飾都麗.

băsĭlĭc-us. *a, um.* adj.
【同】regalis, splendidus, magnificus.
【解】堂皇壯麗者，(王室者，皇家者.)
【例】victus *basilicus.* 盛饌.

bāsi-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】osculor.
【解】接吻，口親.

băs-is. *is.* f. (acc. *in,* abl. *i*)
【同】pes, pars ima, substructio.
【形】adversa, altior, excelsa.
【解】❶ 基礎，像座. ❷柱，基礎，三角邊底.
【例】❶ *basi* statuarum aliquid incidere, inscribere. 在像座彫刻，題字.

bāsi-um. *i.* n.
【同】osculum.
【解】接吻，口親.
【例】*basium* dare, figere. 接吻.

bastern-a. *ae.* f.
【解】婦女之轎.

Bătāv-i. *ōrum.* m. pl. nom. propr. homin.
人名：民族名 (=Hollandais) 今之荷蘭人.

bătill-um. *i.* n. (et) **batill-us.** *i.* m.
【解】煤鏟，煖爐.

bāt-is. *is,* et *idis.* f.
【解】虎魚.

battŭ-o. (et) **bātŭ-o.** *is,* (*i*), *ĕre.* v. tr. vel intr.
【解】❶ tr. 拍，打擊. ❷ intr. 比武，初試武器.
【例】*battuere* rudibus cum aliquo. Suet. 舞棍比武.

baub-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】犬吠.

bdelli-um. *i.* n.
【解】棕櫚樹科，來自印度及亞拉伯之一種膠質，一種石質.

bĕāte. adv. *beatius, beatissime.*
【同】feliciter.
【解】幸福，便利，幸運，適意，巧遇.
【例】*beate* vivere in una virtute positum est. 幸福的生活只在聖德.

bĕātĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】使有福，列入眞福品，(列入眞福班.)

beātĭfĭc-o. *ās, āvi, atum, āre.* v. tr.
【解】列入眞福之班 (列眞福品.) 聲明爲眞福者.
【附】*beatorum* in caelo numero addere. 列入眞福品. *beatorum* in caelo ordinibus inserere, *beatis* adscribere, in numerum *beatorum* adscribere, *beatorum* numero aggregare, in *beatorum* numerum referre, *beatorum* cultum, honoresque alicui decernere, constituere.

beātĭt-as. *ātis.* f.
【同】beatitudo, vita beata.
【解】福樂，幸福.

beātitūd-o. *ĭnis.* f.
【同】beatitas.
【解】福樂，眞福，全福，鴻福.
【例】beatitatis et *beatitudinis* verbum durum, sed usu mollitum est. *beat.* 二字讀音生硬，但因習用而溫柔. *beatitudo* aeterna. Caes. 永福.

bĕāt-us. *a, um.* adj. (part. v. *beare*) *beatior, beatissimus.*
【同】felix, cui bene est.
【狀】absolute, ardenter, perfecte, summe.
【解】❶ 有福者，幸運者，使有福者. ❷ 豪富，富有，豐富者. ❸ 眞福者，(去世升天者.)
【例】❶ *beatus* esse sine virtute nemo potest. 人無聖德不能享眞福. qui *beatus* est, tutus sit oportet, quem nulli metus terrent, nullae aegritudines exedunt, nullae libidines incitant. 有眞福者不憂不懼，無疾病憂傷，無慾情忘動. *beata* vita. Cic. 幸福生活. vita qua nihil *beatius.* Cic. 無更幸福的生活(十全的幸福生活) sedes *beatae.* Virg. 福地. ❷ tyrannus *beatissimae* civitatis. Cic. 極富饒之國的暴君. ❸ *beati* caeli incolae. 天上眞福之人. caelestis aulae *beatissimi* proceres. 天廷極有福之朝臣. *beata* vita in caelo fruitur. 在天度眞福生活. cujus vitam *beata* immortalitas excepit. 常生幸福. *beatitudinis* portum jamjam contingit. 已臨眞福穩岸.

Belg-a. *ae.* m.

Belg-ae. *ārum.* m. nom. propr. homin. (popul.) 民族名:法比居民(de la Gaule belgique) (au nord de la Gaule celtique)

Belgicus. *a, um.* adj.

bellārĭ-a. *ōrum.* n.
【同】cibi ad irritandam famem compositi.
【解】糖果，茶食，糕餅.
【例】mellita *bellaria.* 甘美茶食

bellāt-or. *ōris.* m. (*bello*)
【同】miles bellicosus.
【解】戰士，戰鬥員，善戰者，好戰者.
【例】*bellator* equus. Virg. 戰馬. is minus vehemens orator quam *bellator* fuit. 此人更好說是一員猛將，而不是激烈的演說家 nec Romanus mari *bellator* erat. Liv. 羅瑪人不慣在海上作戰.

bellātōri-us. *a, um.* adj.
【解】屬戰事者.

bellātr-ix. *īcis.* f. (*bellator*)
【解】女戰士，(尙武好戰之女.)
【例】*bellatrix* iracunda. 盛怒之女戰士. *bellatrices* aquilae. Claud. 好鬥之鷹.

bellē. adv. (*bellus*)
【同】bene, apte, prospere, commode, aequo animo.
【解】美哉，美善，適意，懿歟休哉.
【形】*belle* se habere. 康健. *bellissim.* navigare. Cic. 航行極順利. dolorem illum *belle* fert. 善於忍苦. aqua *belle* fluens. 淸水徐流. *belle* dicere. Mart. 談笑風生. *belle* festive. 懿歟休哉.

bellĭcōsē. adv.
【解】好戰英勇狀.
【例】*bellicose* Romam aggressus est. 勇猛的攻打羅瑪.

bellĭcōs-us. *a, um.* adj. (*bellicus*) *bellicosior. -sissimus.*
【同】armis et belli virtute valens. X. Imbellis.
【解】好戰，驍勇，英武，善戰者.
【例】*bellicosissimae* nationes. Cic. 極好戰之國家. *bellicosior* annus. Cic. 戰事較多之年(較多用武之年.) gentes *bellicosae.* 好戰之民族. Scipio *bellicosissimus* erat. (vir erat in arma natus.) 西比約極英勇善戰.

bellĭc-um. *i.* n. (*bellicus*)
【同】cantus ad arma vocans.
【解】上陣作戰號，進攻衝鋒號.
【例】*bellicum* canere. Cic. 下令(吹號)交戰.

bellĭc-us. *a, um.* adj. (*bellum*)
【解】❶屬戰爭者. ❷ (poet.) 英勇戰事.
【例】❶ *bellica* virtus. Cic. 戰鬥力. *bellica* mors. Cic. 戰死. res *bellicae.* Cic. 戰事. ❷*bellica* virgo, (Pallas). Ov. 英勇女戰士. *bellica* disciplina. 戰略.

bellica gloria. 軍功.

bellĭf-er. et. **bellĭg-er.** *ĕra, ĕrum.* adj.

【解】用兵者，作戰者.

【例】hasta *belligera.* Mart. (作戰)長矛.

bellĭgĕrāt-or. *ōris.* m.

【解】戰士，戰鬥員.

bellĭgĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*belliger*)

【同】bellum gero.

【解】交戰，作戰，戰鬥.

【例】cum Gallis *belligerare.* Liv. 同加利(古法)人交戰. cum fortuna *belligerare.* Cic. 與命運掙扎. *belligerare* adversum accolas. Tac. 與鄰居爭鬥. cum fortuna *belligerandum* est. 當同命運奮鬥.

bellĭ-o. *ōnis.* f.

【解】金盞花，金錢菊，(植.)

Belliocass-i. (vel) **Velliocass-i. Veliocasses.** *ōrum,* vel *ium.* m. nom. propr. homin. (popul.) 人名：在法地之民族名(Vexin)

bellĭpŏt-ens. *entis.* adj. (vel) subst. m. (*bellum potens*)

【解】❶(adj.)善戰者， 將才， 戰爭英雄. ❷(subst.) 戰神 (Mars)

bell-is. *ĭdis.* f.

【解】蘭菊，雛菊，珍珠花，(植).

bell-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (et) **bell-or.** *āris, āri.* v. dep. intr. (arch.)

【同】belligero, bellum gero.

【解】交戰，爭戰，用兵，戰爭.

【例】*bellatum* est(impers.)cum Gallis. Liv. 與加利人交戰. Gigantum more cum diis *bellare.* 照長人習俗與神格鬥.

Bellŏvăc-i. *ōrum.* m. nom. propr. homin. (popul.)人名:比國 (Belgique) 民族名〔布瓦人，Beauvaisis. 居民，即以後之 Beauvais〕

bēllŭ-a. *ae.* f. (vel) **belŭ-a.**

【同】bestia.

【形】audax et nefaria, fera et immanis, tetra, importuna, impura, pestifera, innantes, natantes.

【解】猛獸，百獸，(fig.) 野蠻人.

【例】aegritudo ut tetra et immanis *bellua* fugienda. 當避疾病，如醜惡兇殘的野獸. elephanto nulla *belluarum* prudentior. Cic. 巨獸中無比象更明智者. volo ego illi *belluae* ostendere. Liv. 我欲指示給此蠻野之人.

bellŭīn-us. *a, um.* adj.

【解】係禽獸者.

【例】*belluino* more. Gell. 蠻野之風.

bellŭlē. adv. (dim. *belle*)

【解】善哉.

bellŭl-us. *a, um.* (dimin. *bellus*)

【解】美善，溫柔，可愛親切者.

bell-um. *i.* n.

【同】duellum, belli contentio, certamen belli, tempus belli. X. Pax.

N. B. differ.: *bellum*: totum militiae tempus. 戰爭 (戰鬥時期) *praelium*: solum armorum certamen. 交鋒 (臨陣交兵.)

【形】*bella* diuturna, civilia, continua, justa, maritima, terrestria; *bellum* intestinum, acerbissimum, crudele, exitiosum, nefarium, inexpiabile, injustum, periculosum, saevissimum, navale, repentinum.

【解】❶戰事，戰爭. 用武，兵戎. ❷交鋒，爭鬥，比武.

【例】vel *belli* vel domi. Cic. 戰爭時，平安時. *bellis* Punicis. Cic. 布尼戰爭時代. *bellum* imminet, impendet. 戰事將臨. *bellum* excitare, commovere. 挑戰，啓釁. *bellum* parare. 備戰. *bellum* indicare, denuntiare. 宣戰. (alicui, contra aliquem adversus aliquem) *bellum* suscipere. 應戰. *bello* aggredi aliquem. 操武器攻人. *bellum* gerendum committere(alicui). 委人作戰. (cum aliquo) *bellum* gerere. 作戰. *bellum* urget, floret. 戰事迫切方熾. *bellum* adhuc anceps est. 勝負未分. *bellum* protrahere. 拖延戰事. *bello* hostem circumducere. 圍攻敵人. *bellum* repellere. 防守(自衛)戰. *bellum* remisit. 戰事將終. *bellum* absolvere. 停戰. a *bello* cessare. *bellum* consistit. 停戰. *bellum* renovare. (復) 重興干戈. novo *bello* implicari. (復) 重興干戈. in *bello* (vel) *bello.* 作戰時.

bellŭōs-us. *a, um.* adj.

【解】野獸繁殖者.

bell-us. *a, um.* adj.

【同】aptus, conveniens.

【狀】plane, valde.

【解】❶美麗適意，嫻雅，可愛，精緻，優秀者. ❷康健，安適者. ❸美好，有益者.

【例】❶homo *bellus,* - *bellissimus.* Cic. 美容可愛，極可愛之人. erit hic locus pueris *bellissimus.* 此地為兒童最適宜. ❷ fac *bellus* revertare. 努力回來時身體康健. ❸ *bellum* est. 美好. *bellus* quod bonum significat. Prisc. 好即美善之意.

bēlŭ-a. *ae.* f. vide **bellua.**

【解】巨獸，猛獸.

bēlŭōs-us. *a, um.* adj. (*belluosus*) (*belua*)

【解】野獸繁殖之地.

Bēnāc-us. *i.* m. nom. propr. lacus. 湖名：在義大利.

bĕnĕ. adv. (compar. *melius*. superl. *optime*)
【同】praeclare, commode, valde.
【解】好，善良，甚，很，多. ❷特別用法.
【例】❶ *bene* multi. 很多. *bene* mane. 很早. *bene* magnus. 很大. *bene* olens. Virg. 美味. ❷ *bene* agis. 你做得好. *bene* pronuntiare. 發言淸楚. *bene* est. Cic. 順利. *bene* sit tibi. Pl. 祝你順利. quod *bene* veniat. 希望順利. *bene* mecum agitur. 我好. *bene* vivere. Cic. 善生. *bene* an male. 好壞. *bene* fecisti. 你做得好.

1. ĕnĕdī-co. *cis, xi, ctum, cĕre.* v. intr. vel. tr.
【解】❶ 稱道人之美善，道賀. ❷ 讚揚，祝聖，祝福.
【例】❶ bona verba dicere et boni ominis (*benedicere*) alicui Cic. 與人道賀. quumque altari *benediceret.* S. Sever. 當祝聖祭壇時. cui *benedixit* unquam bono civi? Cic. 他稱道了那個好公民？ ❷ (*benedicere*) aliquem (vel alicui), dominum (vel domino) 祝福人. (*benedicere*) Deum. Apul. 讚揚主.
【附】**1. benedicere Deum.** 讚揚主 (*benedico*), extollo Numinis clementiam. 稱揚神之仁惠.
2. benedico populo: 祝福民衆 : *benedictionem* dare. 祝福. beneprecari. 祝福. pacem et veniam populo a Superis precari. 祝福民衆.
benedicere mensam ; cenam a sacris precibus auspicari; christiano ritu, solemni precatione dapes lustrare. 飯前祝禱.

Bĕnĕdictīn-us. *i.* m.
【解】本篤會士.

bĕnĕdictī-o. *ōnis.* f.
【解】讚頌，祝福.
【例】*benedictio* Dei Omnipotentis. 全能天主之降福. *benedictiones.* 祝福. *b.* invocativa. 呼求式的祝福. *b.* constitutiva 建定式的祝福. *b.* realis. 在人或物上塗抹聖油者， *b.* verbalis. 在人或物上不塗抹聖油者.

bĕnĕdict-us. *a, um.* part. v. *benedico.*
【解】被稱揚，領祝福者.
【例】aqua *benedicta.* 聖水. *benedicta* horrea tua. Hier. 你的蒙祝聖的倉廩. *benedicta* (subst. n.) male interpretari. 誤解祝詞.

bĕnĕf-ăcio. (bĕnĕ făcio). *ăcis, ēci, actum, ăcĕre.* v. intr. (*bene facio*)
【同】beneficio afficio, benigne facio, beneficium tribuo, bene mereor, beneficiis orno, bene promereor, beneficium confero, beneficiis augeo, prosequor.
【解】施恩與人，爲人服務，仁厚待人.
【例】alicui *benefacere.* Pl. 施恩與人. durum est, male tractari ab iis, quibus *benefeceris.* 以怨報德，實難忍受. in aliquem aliquid *benefacere.* Pl. 爲人服務. alicui *benefacere.* Pl. 施惠與人. bonis quod *bene fit*, haud perit. Pl. 不空施恩與君子.

bĕnĕfact-um. *i.* n. (ordinar. in plur.)
【同】bene, honeste factum. X. Malefactum.
【解】恩惠，善行，服務.
【例】*benefactorum* jucundissima recordatio. 回憶善行非常快慰. *benefacta* male locata, malefacta arbitror. 施恩不擇人，等於不善施恩.

bĕnĕfĭcenti-a. *ae.* f. (*beneficus*)
【同】liberalitas, benignitas.
【形】divina, praestans.
【解】仁厚之心，慈善爲懷，仁惠.
【例】quid praestantius bonitate et *beneficentia*? 甚麼比仁厚慈惠更卓越呢？ uti *beneficentia* adversus aliquem. Tac. *beneficentia.* 善舉. *beneficentia* personalis. 個人性者(個人善舉) *beneficentia* socialis. 團體性者(社會善舉).

bĕnĕfĭcĭāl-is. *is, e.* adj.
【解】喜褒奬人者，仁厚大量者. 〔屬教會產業者.〕 *beneficialia* bona. 祿位入息.

bĕnĕfĭcĭāri-us. *a, um.* adj. (*beneficium*)
【同】cliens.
【解】❶ 屬於恩惠者，惠施者，沾利益者. ❷ (abs. subst.) 不服雜役之兵士. (官長親隨，伴當.)
【例】❷Petreius cum paucis equitibus *beneficiariis* suis in hostem movit. 伯特來同少數的親隨騎士衝入敵陣中.

bĕnĕfĭci-um. *i.* n. (*benefacio*)
【同】benefactum, meritum, officium, gratia, promeritum, munus.
【同】amplissimum, immortale, excellens, insigne, praeclarum, publicum, summum.
【解】❶ 恩澤，擁護，服役. ❷ 寵眷，優待，特恩.
【例】❶ accipere *beneficium.* 受恩. dare *beneficium.* 施恩. *beneficium* erga (in) aliquem. Cic. 爲人服務. anuli *beneficio.* Cic. 因指環之恩惠. ❷ *beneficium* populi Romani. Cic. 羅瑪人民之眷顧. *beneficium* peto, confero. 求補助，服役. nihil beatius est, quam *beneficia* multis conferre plurima. 最快心的事，是施恩澤與大衆. non magna in me *beneficia* contulisti. 你未曾多爲我服務. *beneficium* reddo. 報恩

benef.cii memor ero. 我要知恩. *beneficia* praestita objectare. 責人助己.
【附】*beneficium* ecclesiasticum. 教惠（聖職收益，收入酬贍獻儀.）教職.
B. E.: sacerdotium opulentum, tenue, exile. (收入) 富庶，菲薄之教職，（司祭職.）*B. E.*: sacerdotium cura animarum praeditum; 管理人靈之教職. sacerdotium ab animarum cura immune. 閒散教職. *B. E.* alteri cedere. 讓教職（收盆）與人. abdicare se sacerdotali munere ac censu. 辭教職及收盆. *beneficium* amico utendum, fruendum tradere. 交朋友享受教職之收盆. jus, possessionemque sacerdotii sui alteri transcribere, cedere jure ac possessione sacerdotii. 讓司祭財產權盆與他人. *beneficium* ecclesiasticum. 教會祿位.

bĕnĕfĭc-us. *a, um.* adj. (*bene facio*) *beneficentior, beneficentissimus.*
【同】benigne faciens, benignus.
【解】樂善好施者.
【同】*beneficus* est, qui non sua, sed aliena causa, *benefica* voluntate movetur. 不爲己但爲人而動善心者可稱樂善好施. *beneficus* oratione. Plaut. 慷慨陳詞.

bĕnĕmĕr-ĕor. *ēris, ĭtus sum, ēri.* v. dep. intr.
【同】beneficio afficio, beneficium colloco.
【解】有功.
【例】*benemereri* de republica. 有功於國. *benemereri* de nomine. 名符其實. *benemereri* de posteris. 留芳百代.
【註】**bene placitum nostrum** (ad). 幾時吾人愜意.

bĕnĕvŏlē. adv. (*benevolus*)
【同】amice.
【解】仁厚，慈惠貌.
【例】praesto esse alicui *benevole* et fideliter. 善心忠厚待人.

bĕnĕvŏl-ens. (et) **bĕnĭvŏlens.** *entis.* adj. *benevolentior, benevolentissimus.*
【同】benevolus.
【解】慈惠，仁厚.
【例】*benevolens* alicui. 仁厚待人. *benevolentem* convenire. Pl. 對知己（女友）談心.

bĕnĕvŏlentĭ-a. (et) **bĕnĭvŏlentĭa.** *ae.* f.
【同】gratia, studium. X. Odium.
【形】fidelis, praestans, insignis, mirabilis, mutua, perpetua.
【解】善心，善良，仁心，親切，懇摯.
【例】*benevolentiam* captare. 營求（圖取）他人之情誼. *benevolentia* beneficiis capitur, contrahitur, movetur. 因恩義而動仁心. *benevolentiam* exhibere. 表現其善心. *benevolentiam* suscipere in aliquem. 仁厚待人. *benevolentiam* tollere, (adimere, extinguere). 絕交.

bĕnĕvŏl-us. (et) **bĕnĭvŏlus.** *a, um.* adj. *benevolentior, benevolentissimus.*
【同】amans, amicus, studiosus, propendens in aliquem inclinatione animi, studiosus.
【狀】sane, vere.
【解】善心者，仁厚，仁惠，慇懃待人者.
【例】*benevolentissimi* hominis officio semper sum functus. 我常盡了仁人之天職. *benevolus* alicui. Cic. 頗仁厚待人. *benevolus* in (erga) aliquem. 仁厚待人.

bĕnĭgnē. adv. (*benignus*). *benignius, benignissime.*
【同】comiter, liberaliter.
【解】❶ 敦厚，寬仁，溫良. ❷ 仁愛，慈惠，懇摯.
【例】❶ salutare *benigne.* 慇懃問候. *benigne* appellare aliquem. 怡然和悅的招呼某人. alicui *benigne* facere. 爲人服務. alicui *benigne* negare. 婉謝. ❷ *benigne* inter se vivere. Plin. 和睦（親善）相處.

bĕnignĭt-as. *ātis.* f. (*benignus*)
【同】clementia, comitas, humanitas, pietas, liberalitas.
【形】grata, jucunda aditu, propensa in calamitosos, utilis alicui.
【解】❶ 慈祥，溫良. ❷ 仁厚，慷慨.
【例】❶ summa cum *benignitate* aliquem audire. Cic. 惠然傾聽某人. ❷ nunquam tibi meam *benignitatem* claudam. 我不斷仁厚待你. non exhaurietur mea *benignitas.* 我之慈善無量. **benignitas** in aliquem. Cic. 仁厚待人.

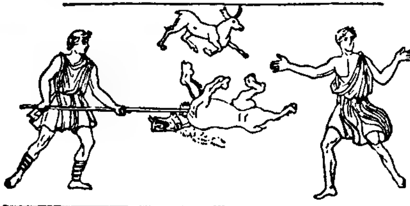
bĕnĭgn-us. *a, um.* adj. (*bene gignere*) *benignior, benignissimus.*
【同】comis, blandus.
【解】❶ 溫良，寬仁，和藹，友善者. ❷ 慈祥，恩愛，大量者.
【例】❶ *benignus* ad commodandum. 寬厚（借助）待人者. oratione *benigna* uti. 談話和悅. ❷ *benignus* liberalisque dicitur, non qui fructum sed officium sequitur. 慷慨大量之人不營求私利，而尋求恩義.

beniv... vide **benev...**

bĕ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】盆人，納福，致富.
【例】*beare* est prodesse. Ulp. 盆人便是納福. hoc me *beat* quod perduelles vicit. Plaut. 二人決鬥他獲勝利，我感覺欣慰.

bĕryll-us. *i.* m.

【解】綠色，玉色.
bes. *bessis.* m
【解】(羅馬秤) 八兩.
besti-a. *ae.* f.
【同】bellua.
【形】immanis, periculosa, monstruosissima, valentissima; bestiae agrestes, in utraque sede viventes, natantes, aquatiles, gradientes, serpentes, solivagae, congregatae, terrenae, volatiles, volucres.
【解】畜獸，猛獸，野獸.
【例】aliae *bestiae* nantes, volucres, serpentes. 水族，飛禽，爬虫. damnatio *bestiarum.* Ulp. 投犯人與野獸. dare aliquem ad *bestias.* Gell. 投犯人與野獸. *bestiae* volucres. Cic. 飛禽.
bestiăl-is. *is, e.* adj.
【解】如野獸者，具獸形 (獸性) 者.
bestiālit-as. *ātis.* f.
【解】與獸行淫.
bestiāri-us. *a, um.* adj. (*bestia*).
i. m. (subst.)

BESTIARIUS
【同】qui cum bestiis pugnat in ludis publicis.
【解】❶ 猛獸者. ❷ 與野獸格鬥者.
【例】*bestiarius* ludus. Sen. 人獸相鬪戲. *bestiarii* tibia. Hor. 牧笛.
bestiŏl-a. *ae.* f. (dimin. *bestiae*)
【解】小禽獸，昆蟲.
【例】*bestiolae* dissimillimae communiter cibum quaerunt. 各類昆蟲普通尋覓食料.
bēt-a. *ae.* f.
【解】紅蘿蔔，野生蘿蔔.
【例】*beta* et malva. 紅蘿蔔及錦葵菜.
bētŭl-a. *ae.* f.
【解】樺木.
bĭbăcŭl-us. *i.* m.
【解】嗜飲之人.
bĭb-ax. *ācis.* adj.
【解】善飲者.
bĭbĭt-us. *a, um.* part. v. *bibo.*
【解】飲者.
bibli-a. *ōrum.* n. plur.
【同】sacrae, sanctae, divinae litterae; libri divini; divinorum librorum, sacrorum scriptorum monumenta, instinctu, afflatuque caelesti conscripta; divinarum legum volumina; divina oracula; caelestis doctrinae volumina; Scriptura sancta, sacri codices.
【解】聖經，聖書.
【例】*biblia* acatholicorum. 非公教人出版的聖經.
biblĭc-us. *a, um.* adj.
【解】聖經的.
bibliŏgrăphi-a. *ae.* f.
【解】典籍記錄學.
bĭbliŏpōl-a. *ae.* f.
【解】書坊主，書籍商，書販，賣書人.
bibliŏthēc-a. *ae.* f.
【同】librorum locus, multitudo.
【形】mirifica.
【解】圖書館，藏書樓，書坊，書橱，置書厨處.
【例】de *bibliotheca* tua supplenda, libris commutandis, velim conficias. 請你增添你圖書館之書籍，改排次序.
bĭbl-os. (et) **bibl-us.** *i.* f.
【解】❶ 埃及之製紙草，(如蘆葦.) ❷ 草紙.
bĭb-o. *ĭs, i,* (*ĭtum*), *ĕre.* v. tr.
【同】poto, perpoto, poculum exhaurio, potionem haurio, sorbeo.
【狀】jucundius, plurimum.
【解】飲，喝，吸，啜.
【例】*bibere* venenum. Cic. 服毒，(飲毒藥.) (fig.) sat prata *biberunt.* Virg. 灌溉草原已足. vinum intemperanter *bibunt* Graeci. 希臘人飲酒無度. *bibat,* aut abeat. (lex convivii Graeci). 或飲酒，或離去(希臘宴會規則.) (fig.) *bibere* sanitatem. 祝健康，(祝壽)酒. *bibere* alteri (vel) alterius saluti poculum; *bibere* salutaria, *bibere* soteria. 飲酒祝康健.
bĭbŭl-us. *a, um.* adj. (*bibo*)
【解】嗜飲者.
【例】potor *bibulus.* 善飲者. *bibula* charta. Plin. J. 吸(墨)紙. *bibulus* lapis. Virg. 吸水石，(砂，田.) *bibulae* aures. Pers. 側耳靜聽. *bibula* mens. J-Val. 注意.
bĭc-eps. *ĭpĭtis.* adj. (*bis caput*)
【解】有双頭者.
【例】(poet.) *biceps* Parnassus. Ov. 白而納双峯. *biceps* puella nata est. 双頭女誕生了. gladius *biceps.* Hier. 双刃劍. *biceps* argumentum. Apul. 雙刃辯證法.
bĭcŏl-ŏr. *ōris.* adj.

【解】二色者.

bĭcorn-is. *is, e.* adj (*bis cornu*)
【解】兩角者，雙臂山，雙汊河.

bĭcornĭg-er. *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】双角者.

bĭcyclēt-a. *ae.* f. vide **birota.**
【解】(二輪)脚踏車，(自由車.)

bĭd-ens. ❶ *entis.* adj. (*bis dens*) ❷ **a)** subst. m. **b)** subst. f.
【解】❶有齒者. ❷ **a)** 鍬屬，欔，耙. **b)** 二歲之羔羊祭品，二歲之犧牲.
【例】❶ *bidens* ferrum. Virg. 二齒杈. ❷ (m.) *bidens* verres. 二歲牡猪.

BIDENS

bĭdent-al. *ālis.* n.
【解】雷擊之處.

bĭdŭ-um. *i.* n. (*bis dies*)
【同】duorum spatium dierum.
【解】兩天，兩天內.
【例】❶ (de temp. cum genit. vel acc.) *bidui* (vel) *biduum* ibi fui. 我在此地住了兩天. *biduum* morari. Caes. 停留兩天. ❷ (de loco cum genit. vel acc. abl.) castra *bidui*, (*biduum*, *biduo*) absunt ab urbe. 軍營離城二日之路. abesse *bidui* spatio, (vel) *bidui*. 離去二日.

bĭdŭ-us. *a, um.* adj.
【解】兩日者.

biennāl-is. (et) **bienn-is.** *is, e.* adj.
【解】兩歲者.

bĭennĭ-um. *i.* n. (*bis annus*)
【同】spatium duorum annorum.
【解】兩年.
【例】*biennio* domo abfuit. 他曾兩年不在家. *biennio* postquam hinc abii. Plaut. 我離此地兩年之後.

bĭfārĭam. adv.
【同】bipartito.
【解】在兩方，在兩處.
【例】annus *bifariam* divisus. Varr. 一年兩期.

bĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*bis fero*)
【解】一年兩次收成者.
【例】*biferum* corpus. Manil. 半人半獸之身.

bĭfĭdāt-us. (vel) **bĭfĭd-us.** *a, um.* adj.
【解】劈開，分裂爲二者.

bĭfŏr-is. *is, e.* adj. (*bis foris*)
【解】兩開口者，(兩開者)(兩扇.)
【例】*bifores* valvae. Ov. 兩扇門. nidi *bifori* accessu. Solin. 兩口之巢. nares, quarum *bifori* via. ... Apul. 兩孔之鼻.

bĭformāt-us. *a, um.* adj.
【解】具二形者.

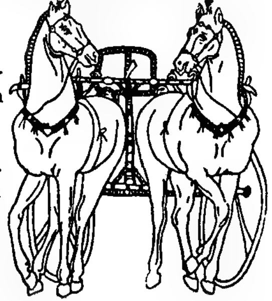
bĭform-is. *is, e.* adj.
【解】二形，兩面者.
【例】Janus *biformis.* Ov. 兩面之亞奴神.

bĭfr-ons. *ontis.* adj. (*bis frons*)
【解】兩面者.

bĭfurc-um. *i.* n.
【解】分叉，分開，分枝，分路(叉路.)

bĭfurc-us. *a, um.* adj.
【解】分叉者.
【例】*bifurcum* venarum. Veget. 二血管交叉處. palmes qui solet in *bifurco* prorepere. Col. 嫩芽慣常生於叉間.

bīg-a. *ae.* f.
big-ae. *ārum.* f. (*bijuga*)
【同】currus duorum equorum jugo actus.
【解】二馬車.
【例】citatis *bigis* vehi. 乘二馬快車. *bigae* cornutae. Varr. 雙牛(犁田.)

BIGA

bĭgămĭ-a. *ae.* f.
【解】重婚，(多妻).

bĭgăm-us. *i.* m.
【解】重婚人，多妻者.

bīgāt-us. ❶ *a, um.* adj. (*bigae*) ❷ *orum.* m. (subst.)
【解】❶駕二馬者. ❷幣名.
【例】❶ *bigatum* argentum. 銀幣名(鑄有二馬駕車標記.) ❷ *bigati* (nummi). 二馬駕車銀幣.

bĭgemm-is. *is, e.* adj. (*bis gemma*)
【解】有二寶，生二芽者.

bĭjŭg-is. *is, e.* adj.
bijŭg-us. *a, um.* adj.
bijŭgi. *ōrum.* m. (subst.)
【解】❶駢，駕二馬者，二馬車. ❷關於賽車戲者.
【例】❶ curriculum *bijugae.* Suet. 二馬車. ❷ *bijugo* certamine. Virg. 二馬車競賽.

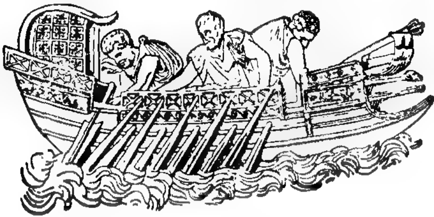
【附】**bilateralis** contractus. 雙務契約.

bĭlībr-a. *ae.* f. (*bis libra*)

【解】二斤.
bilībr-is. *is, e.* adj.
【解】二斤者.
bīlīngu-is. *is, e.* adj. (*bis lingua*)
【解】有二舌者，通二國語者，(fig.)一口兩舌.失信虛僞者.
【例】 *bilingues* fabulae. Arn. 寓言.
biliōs-us. *a, um.* adj.
【解】多膽汁者，愁悶者，忿恚者.
bīl-is. *is.* f.
【形】atra, secreta.
【解】膽汁，(fig.)劣性，憂憤，憤懣，怪癖.
【例】mens saepius iracundia graviore, vel dolore, vel timore, quam atra *bile* movetur. 人心更多次由於積憤，痛苦，恐惶，比由於液質，(憂鬱)而動盪不寧. (fig.) ea res mihi *bilem* movit(commovit, excitat). 此事惹我動怒. *bilis* atra, (difficilis). Cic. (多膽汁.) 憂憤.
bīl-ix. *īcis.* adj. (*bis licium*)
【解】雙線者.
【例】*bilix* lorica. Virg. 雙絲連綴之戰袍，(雙鎖子甲.)
bīlŏcāti-o. *ōnis.* f.
【解】同時身在兩處.
bīlustr-is. *is, e.* adj. (*bis lustrum*)
【解】十年者，(兩五年祭.)
bīmăr-is-*is, e.* adj. (*bis mare*)
【解】在二海間者，浴於二海者.
bīmărīt-us. *a, um.* adj. (*bis maritus*)
【解】重婚者，再婚者，(有二妻者.)
bīmāt-er. *ris.* adj.
【解】有二母者.
bīmāt-us. *ūs.* m.
【解】二歲.
bīmembr-is. *e.* adj. (*bis membrum*)
【解】兩肢，兩性者.
bimembres. *ium.* m. pl. (subst.) (Centauri)
【解】人面馬身之怪物.
bīmens-is. *is.* m.
【解】兩月時間.
bīmestr-is. (vel) **bimenstr-is.** *e.* adj. (*bis mensis*).
【解】兩月者.
【同】duorum mensium.
【例】consulatus *bimestris.* 兩月(總統.)執政官.
bīm-us. (vel) **bīmŭl-us.** *a, um.* adj.
【解】二歲者.
【例】*bimum* merum. Hor. 二年陳酒. *bima* planta. Pll. 二年成熟的植物.
【附】**bīnāti-o.** *ōnis.* f.
【解】一日兩次獻祭.

【附】**bīn-o.** *ās, āre.* v. tr.
【解】一日兩次獻祭.
bīn-i. *ae, a.* adj (*bis*)
【解】❶每兩個，(兩個兩個的.) ❷與複(多)數名詞並用. ❸一對，對偶.
【例】❶ describebat censores *binos* in singulas civitates. Cic. 每城委派(指派)兩監察員. *binae* tunicae in militem exactae (sunt). Liv. 爲每一兵士要求兩件內衫. ❷*bina* castra. Cic. 兩座營壘. *binae* litterae. 兩封信. ❸*binos* (scyphos) habebam. Cic. 我有一對酒杯. *binae* aures. Virg. 雙耳. bis *bini*. 二乘二. boves *bini*. Plaut. 一對牛. *bini* in *bina*. Luc. 分裂爲二.
bĭnoctĭ-um. *i.* n. (*bis nox*)
【解】兩夜間.
binōmin-is. *e.* adj. (*bis nomen*)
binōmĭ-us. *a, um.* adj.
【解】有二名號者.
【註】**biogenesis**有生起原，續性. **biogenetica** lex. 生物發生律，生物進化法則. **biometria.** 生物測定學.
bĭpālĭ-um. *i.* n.
【解】重鋤，重鍬.
bĭpalm-is. *e.* adj. (*bis palmus*)
【解】兩掌(長或寬)者.
bĭpart-ĭo. 〔**bĭpert-ĭo**〕. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.
bĭpart-ĭor. *īris, ītus sum, īri.* v. dep. tr.
【同】in duas partes seco, distribuo.
【解】分爲二.
【例】praedam *bipartiti* sunt. 二人平分勝利品.
bĭpartītō. (vel) **bĭpertītō.** adv.
【同】dupliciter, bifariam.
【解】二者平分，二者各一半.
【例】classis, acies *bipartito* distributa est. 平分艦隊，陣勢分開.
bĭpartīt-us. (vel) **bĭpertīt-us.** *a, um.* part. v. *bipartio.*
【解】平分爲二，二者平分.
【例】*bipartita* divisio. Varr. 平分爲二.
bĭpăt-ens. *entis.* adj. (*bis pateo*)
【解】兩面(兩方)張開者.
bĭpĕdāl-is. *e.* adj.
bipĕdāne-us. *a, um.* adj.
【同】duorum pedum longitudine.
【解】長二尺者.
bĭpennĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*bipennis fero*)
【解】持雙刃斧者.
1. **bĭpenn-is.** *e.* adj. (*bis penna*)
【解】雙刃，雙翅者.
2. **bĭpenn-is.** *is.* f.

【解】雙刃斧.
【例】ferrum *bipenne*. Virg. 雙刃斧.
bĭpert... vide **bipart...**
bĭp-ēs. *ĕdis.* adj. (*bis pes*), *edis.* m. subst.
【解】兩足者，兩足動物.
【例】*bipes* equus. Virg. 海馬.
bipes asellus. Juv. 兩足驢(喻拙笨者.)
bĭrēm-is. *e.* adj. (*bis remus*)

BIREMIS

【同】navis duorum remorum ordinibus instructa.
【形】praeclara.
【解】二層槳者.
【註】**bireme.** *is.* f. subst. 二層槳船.
【附】**birŏta.** *ae.* f. **ocypes.** *edis.* m. **cyclisticus.** *a, um.* **birotularius.** *i.* m. 二輪脚踏車. **velocipes.** *edis.* m. **bicyclula.** *ae.* f. **birotula.** *ae.* f. *birotae* insidens, *ocypede* viator. 騎脚踏車者. ars se *ocypede* vehendi. 騎脚踏車藝術. *ocypedis* vel *birotae* exercitatio (exercitium). 習騎脚踏車. *birotulariorum* certamen. 賽騎脚踏車. *birotam* pedibus agere, propellere. 登脚踏車 alato pede *birotam* insistere. 騎車快行. *birota* vehi, insistere. 騎脚踏車. puerorum *bicyclula*. 兒童脚踏車. automataria *bicyclula*, **autobicyclula.** 小摩托車, (小自動車.)
【附】**birrēt-um.** *i.* n. (term. eccles.)
【解】神職班方帽.
bĭs. adv.
【解】兩次，重複.
【例】*bis* deni (*ae, a.*) 2×10:20. *bis* mille. 兩千. *bis* centum. Virg. 二百. *bis* bina. Cic. 四. in eodem facto *bis* improbus fuisti. 你重犯某過.
bĭsaccĭ-um. *i.* n. (*bis saccus*)
【解】褡褳，袋.
bĭsextĭl-is. *e.* adj.
【解】閏月者，閏年者.
bĭsext-um. *i.* n.
【解】閏日.
bisext-us. *a, um.* adj. (vel) **bisestilis.**
【解】閏月者，閏年者.
bisquīn-i. (**bis quini**) *ae, a.* adj. (poet.)
【解】(二次五)十.
bissēn-i. (**bis sēni**). (poet.) *ae, a.* adj.
【解】(二次六)十二.
1. **bĭsulc-us** *a, um.* adj. (*bis sulcus*)
【解】(裂爲二者)偶蹄者.
2. **bĭsulc-um.** *i.* n.
【解】偶蹄獸.
Bīthynī-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：在小亞細亞黑海邊.
Bithynĭcus, *a, um.* adj.
Bithynus, *a, um.* adj.
Bīt-on. *ōnis.* m. nom. propr. homin.
【解】人名: (Argien) 會與其弟克來約(Cléobis) 引其母西弟(Cydippe) 之車，到游奧(Junon)神殿.
bĭtūm-ĕn. *ĭnis.* n.
【解】瀝青，石腦油.
bĭtūmĭnĕ-us. *a, um.* adj.
bĭtūmĭnātus. *a, um.* adj.
bĭtūmĭnōsus. *a, um.* adj.
【解】石腦油者.
bĭtūmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】抹石腦油.
Bĭtūrĭg-es. *um.* m. nom.propr.hom. (popul.)
【解】人名：在法地中部之民族名，居於羅耳(Loire) 及加樂內 (Garonne)之間.
bĭvĭ-um. *i.* n. (*bis via*)
【同】quod duas vias habet.
【解】歧路，兩叉路.
bĭvĭ-us. *a, um.* adj. (*bis via*)
【解】歧路者，兩叉路者.
blaes-us. *a, um.* adj.
【解】結舌者.
blandē. adv. (*blandus*), *blandius, blandissime.*
【同】comiter, suaviter, mansuete.
【解】阿諛，撫媚，委婉貌，溫柔，愜意.
【同】appellare aliquem *blandissime.* 很溫柔的稱呼某人. *blandius* aliquid petere. 更阿諛的請求. *blande* dicere. Ter. 出言溫柔. *blande* flectere cardinem. Quint. 謹慎的開門.
blandĭdĭc-us. *a, um.* adj. (*blandus dico*)
【解】諂媚者，阿諛者.
blandĭlŏqu-ens. *entis,* adj. (part. v. *blandus loquor*)
【解】婉言者.
blandĭlŏqu-us *a, um.* adj.
【解】諂媚者，阿諛者.
blandĭlŏquenti-a. *ae.* f.
【解】婉言.
【例】tanta illi *blandiloquentia* supplicavi. 我如此婉言請求他.

blandīment-um. *i.* n.
(ord.) **blandimenta.** *orum.* n. pl. (*blandior*)
【同】blanditia.
【解】❶愛憐，撫循，阿諛，諂媚，體貼，(fig.) 娛樂，溫情，柔媚，慰藉，溫存. ❷調味劑，調和質料.
【例】❶ multa *blandimenta* nobis natura ipsa peperit. 我們有許多天然娛樂. *blandimentis* corrupta juventus. 因柔媚而敗壞了的青年. *blandimenta* vitae. Tac. 生命的愉快. ❷ *blandimenta* aestivi caloris. Pall. 消暑劑.

blandī-or. *īris, ītus sum, īri.* v. dep. intr. (*blandus*)
【同】amplexor.
【狀】mirifice, suaviter.
【解】❶諂媚，阿諛，撫媚，愛憐. ❷悅人，適意，誘惑，眩惑.
【例】❶ (*blandiri*) alicui. 媚人. (*blandiri*) sibi. Pl. 自詡. (*blandiri*) sensibus. Cic. 誘惑(視聽)官能.
❷ voluptas suaviter sensibus *blanditur.* 娛樂柔媚的誘惑官能. prosperitas vitae hujus alludit tibi suaviter et *blanditur.* 生活舒適， 溫柔的撫媚眩惑你. *blandiente* profectu concupivit. Suet. 因進行順利，而貪望愈切

blandītī-a. *ae.* f. (et) **blandītīes.** *ei.* f. (*blandus*)
【同】blandimentum, illecebrae, assentatio. X. Minae.
【例】apertae, flagitiosae, malitiosae.
【解】❶阿諛，撫媚，逢迎. ❷情趣，妖艷，誘惑.
【例】❶ minae, *blanditiae.* Cic. 恫嚇，誘惑. *blanditiis* in consuetudinem aliorum se immergere. 阿諛取容. patris severitatem *blanditiis* et illecebris impedire. 藉諂媚逢迎以避父之嚴懲. ❷ *blanditiae* praesentium voluptatum. Cic 現世娛樂之情趣. rerum talium *blanditia.* Quint. 此種世物之誘惑.

blandīt-us. *a, um.* part. v. *blandior.*
【解】撫循，適意者.
【例】*blandita* peregrinatio. Plin. 愉快的旅行. *blanditae* rosae. Prop. 芬芳悅人的玫瑰.

bland-us. *a, um.* adj. *blandior, blandissimus.*
【同】benignus, comis, lenis, suavis.
【解】❶阿諛，撫媚者. ❷情趣，柔媚，誘惑者.
【例】❶ *blandis* vocibus. Virg. 用阿諛之言. *blanda* et supplici oratione fallere. 以阿諛及哀告之聲調行騙. secerni *blandus* amicus a vero potest. Cic. 阿諛或忠實之友可以分辨. ❷ specie *blanda.* Cic. 外貌柔媚. *blandi* flores. 嬌嫩之花.

blasphēmī-a. *ae.* f. (et) **blasphēmium.** *i.* n.
【解】褻瀆神明，侮辱，辱罵天主，(侮辱天主神聖.)
【例】*blasphemias* effutire. 出褻瀆神明之言.
【註】(phrases): atroces in Deum voces jactare 辱罵天主; impia verba in Deum profundere, jacere; verborum impietate, scelerata lingua, quae in caelo terrisque sanctissima, violare; scelesta lingua Deum lacessare; impias in Deum voces mittere. 辱罵天主; maledictas et nefarias execrationes in Deum et caelites evomere. 褻瀆天主神聖; nefariis maledictis, insanis vociferationibus in Deum et Superos insurgere. 褻瀆天主神聖.

blasphēm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】說褻瀆神明語.

blasphēm-us. ❶ *a, um.* adj. ❷ *i.* m. subst.
【解】❶褻瀆者. ❷褻瀆人.

blătĕrāt-us. *a, um.* part. v. *blatero.*
【解】妄言，喧嚣者.

1. **blătĕr-o.** (**blăttĕro**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. tr.
【解】❶intr. 空談，饒舌，多言，喧嘩，吵鬧. ❷ tr. 妄言，(不慎言.)
【例】❶ quid *blaterant* tanto cum clamore? 爲何如此大聲喧嘩？

2. **blătĕr-o.** *ōnis.* m.
【解】說客.

blatt-a. *ae.* f.
【解】書蠹，僞善者.

bŏ-a (**bŏva. bōas**). *ae.* f
【解】大蟒，巨蛇，(脚泡，痲疹.)

bŏāri-us. (**bŏvārius**). *a, um.* adj. (*bos*)
【解】係牛者.
【例】*bovarium* forum. Cic. 牛市. (**boarium**). 牛市

bŏāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】牛鳴.

bōbus. dat. et abl. plur. *bos.*

Boeōti. vide **Boeotia.**

Boeōtī-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：希臘省名.
Boeōtīus. *a, um.* adj.
Boeōtii. (vel) **Boeōti.** *orum.* m. 伯約人.

Boihēm-um. *i.* n. nom. propr. loci.
【解】地名：伯約人(Boiens)之地，在日耳曼.

今之 Boheme.

bōlēt-us. *i.* m.

【解】菌類.

bŏl-is. *ĭdis.* f.

【解】箭形隕石砲，測驗海錘.

bŏl-us. *i.* m.

【解】擲骰子，撒網.

【例】*bolo* tangere aliquem. Pl. 捕獲某人.

bomb-us. *i.* m.

【解】群蜂嗡嗡之聲，同聲，響聲，吼聲，喧鬧聲.

【例】*bombus* pedum. Enn. 步行(履)聲.

bombycĭn-us. *a, um.* adj.

【解】絲綢者.

bomb-yx. *ycis.* m.

【解】蠶，蠶絲，綢衣.

bŏn-a. *ōrum.* n. (*bonum*)

【同】fortunae, res, possessiones, divitiae, fundi, praedia; voluptuariae possessiones; res patria et avita, facultates.

【形】aliena, egregia, diuturna, divina, quam maxima, necessaria, paterna, perexigua, potiora, praesentia, propria, publica, summa.

【解】❶財物，財產，福利. ❷肉身之優長：健康… ❸精神之優點.

【例】❶fortunae *bona.* Cic. 幸運福利. *bona*, mala. Cic. 禍福. *bona* juventae. Tac. 青年的優長. *bonis* inexpertus. Liv. 不慣度適意生活. *bona* vendere. Cic. 變賣家產. *bona* alicujus publicare. Caes. 拍賣人之產業. (充公) *bona* parare. 積攢財帛. *bona* adimere. 損失財帛. *bona* luxu perdere. 浪費財帛. *bona* spiritualia, temporalia. 神財，世財. *bona* pacis. Tac. 和平之利益. *bona* et incommoda. Cic. 順逆. cedere *bonis*. Quint. 放棄財產(權). esse in *bonis* alicujus. Paul. 屬於人之財產. *bona* ecclesiastica. 教會財產. *bona* uxorum. 妻之財產.

Bŏna Dĕa. (**Bona Dīva**). *ae.* f.

【解】富饒之神，送子觀音，羅瑪婦女虔敬之神.

bŏn-i. *ōrum.* m. pl.

【解】好人，善人.

bŏnĭt-ās. *ātis.* f. (*bonus*)

【同】probitas, integritas, benignitas, clementia. X. Malitia.

【形】divina, inusitata, non superba, pristina, singularis, summa, vera.

【解】特長，(優點)：恩情；和悅，慈愛，仁厚，慈惠.

【例】*bonitas* agrorum. Cic. 田地肥沃. *bonitas* ingenii Cic. 天資穎敏. ejus fortunas tuae *bonitati* commendo. 我將他的命運托賴你的仁慈照顧. ingenii *bonitate* mira. 天資奇異. singulari *bonitate* vir est. 寬仁超衆之人.

bŏn-um. *i.* n. (*bonus* subst. sumpt.)

【解】善，善行，利益，功效，好處.

【例】summum *bonum*. Cic. 極善. *bonum* publicum. Sall. 公益. hoc vitium huic uni in *bonum* convertebat. Cic. 這種過錯爲他個人轉變成一種好處. in *bonum* vertere. Caes. 轉(禍)爲福. *bonum* matrimonii. 結婚功效(好處.)

bŏn-us. *a, um.* adj. *melior, optimus.*

【同】probus, frugi, integer, justus, praestabilis. salutaris.

【狀】aeque, plane, sane, sat, valde.

【解】❶論人：好，(含義極廣)天資好，作事好，品誼好，成績好. ❷論物：品質優良，應用便利，成效卓著，福利，順適. ❸當名詞用. vide **bonum. bona.**

【例】❶*bonus* miles. Cic. 好兵(英勇，馴良…) *bonus* imperator. Cic. 好統帥，(精通戰略…) *boni* cives. 好國民，(奉公守法…) homo *bonus.* 好人(善待人接物.) (o) di *boni*! 好神(仁慈大能.) Jovis *Optimi* Maximi templum. Cic. 極慈善又極尊嚴由必得神的神殿. *bonus* alicui. Pl. 仁厚待人. *bonus* in aliquem. Cic. 對人和善. ❷*bonus* ager, Cic. 好田地(肥田沃土，膏壤.) *bona* navis. Cic. 好船，(穩固，迅速，舒適). *bono* genere natus. Cic. 出身善良之家. *optimo* ingenio. Cic. 天資卓絕. in *bonam* partem aliquid accipere Cic. 從好處着想. quod *bonum*, faustum, felixque sit populo Romano. Liv. 爲羅瑪福國利民的計劃. *bona* navigatio. Cic. 船行順利. *boni* exitus. Cic. 善終. ❸vide **bonum. bona.** 財富.

【註】*bona* fides. 善意.

bŏ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.

【同】mugio.

【解】高呼，喧鬧.

Bŏōt-ēs. *ae.* m.

【解】牛郎星.

Bŏrĕ-ās. *ae.* m.

【解】北方，北風.

bŏrē-us. *a, um.* adj.

【解】北風者，北方者.

bōs. *bŏvis.* m. f. plur. *boves, boum, bobus, bubus.*

【形】opimus, sanctus, vivus; boves mollipedes, opimi.

【解】牛(牡牛，牝牛.)

【例】*boum* cervices natae ad jugum, et vires humerorum ad aratra extrahenda. 牛之頸項宜於駕軛，牛之肩力宜於耕犁. *bovi* clitellas imponere. Cic. 置鞍於牛背上.

Bosphŏrān-us. **Bosphorēus.** ; **-rĭcus, -rĭus.** *a, um.* adj.
vide **Bosphorus.**
Bosphorān-i. *ōrum.* m. (homin.)

Bosphŏr-us. (**Bosphŏr-ŏs**). *i.* m. nom.
【解】地名：海峽名，通地中海.
propr. loci. (Bosphores de Thrace et Bosphore Cimmérien.)

bŏtănĭc-a. *ae.* f.
【解】植物學.

bŏtŭlārĭ-us. *i.* m. (*botulus*)
【解】製薰腸(臘腸)者.

bŏtŭl-us. *i.* m.
【解】香腸，大臘腸.

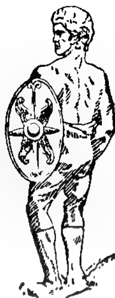
bovāri-us. vide **boarius.**

bŏvīl-e. *is.* n.
【解】牛棚

bŏvill-us. *a, um.* adj.
【解】係牛者.

brăbeut-a. *ae.* m.
【解】比武監督.

brāc-a. *ae.* f. (saepius **brācae.** *ārum.* f.)
【解】褲，(下紮以帶.)(古法地人之褲.)

BRACÆ

brācāt-us. *a, um.* adj.
【同】bracis utens.
【解】著紮褲者.
【例】Gallia *bracata.* (Gaule Narbonnaise.)著紮褲之法地.

bracch... vide **brach..**

brāchĭāl-e *is.* n.
【解】手鐲，臂環.

brāchĭāl-is. *e.* adj.
【解】臂者.

brāchĭŏl-um. *i.* n.
【解】小臂.

brāchĭ-um. (**brācchĭum**). *i.* n.
【形】extremum, leve, molle.
【解】臂肘，樹枝，帆架，一(軍事) 交通幹線，圍攻線.
【例】*brachia* remittere. Virg. 垂臂. *brachia* polypi. Plin. 海發(鱿魚)之鬚鬚. *brachia* vitis. Virg. 葡萄(枝)鬚. sceleri *brachia* praebere. Ov. 助惡(作惡.) *brachia* projicere, cohibere. 伸，縮臂. *brachia* montium. Pl. 山嶺，(山支脈.) levi *brachio.* Cic. 柔弱.

bractĕ-a. (**brattĕa**). *ae.* f.
【同】lamina tenuissima.
【解】金屬片.
【例】*bractea* auri. Lucr. 金片.

bractĕŏl-a. *ae.* f.
【解】小金片.

bractĕāt-us. (**brattĕātus**). *a, um.* adj.
【解】鑲金，鍍金，包金者.

branchĭ-a. *ae.* f. (saepius) **branchiae,** *ārum.* f. pl.
【解】魚鰓.

brassĭc-a. *ae.* f.
【解】白菜，甕薹菜(植.)
【例】*brassica* campestris. 油菜. caules et *brassicam* ne contigeris. 勿嘗椰菜，甕薹菜

bratte.. vide **bract..**

brăvĭ-um. (**brabīum.** **brabēum**). *i.* n.
【解】公共遊戲獎賞.

Brenn-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：❶加利人(Galli)之酋長，曾侵犯羅馬. ❷加利人(Galli)之酋長，曾侵攻希臘.

brĕv-ĕ. *is.* n.
【解】羅馬教宗之簡約書牘.

brĕvī. adv. (ablat. *brevis*)
【同】propediem, in brevi, brevi tempore, exiguo tempore, paucis diebus.
【解】❶不久，未幾. ❷約略，簡便. ❸當極短時期，在最近期內.
【例】❶ respublica *brevi* respirabit. 不久民國得獲休息. ❷ ad ea quae petis, *brevi* respondebo. 對你所詢問者，我將略答數語. cunctatus *brevi.* Ov. 猶豫片刻.

brĕvĭ-a. *um.* n. plur.
【解】低田，水淺處，灘.

brĕvĭārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】簡編，撮要，節要者.

brĕvĭārĭum. *i.* n, (subst.)
【解】縮本，簡編，日課經.

brĕvĭāt-us. *a, um.* part. v. *brevio.*
【解】縮緊，縮短.

brĕvĭcŭl-us. *a, um.* adj.
【解】短小者.

brĕvĭlŏqu-ens. *entis.* adj. (*brevis loquens*)
【解】簡言者，(簡捷，扼要.)
【例】*breviloquentem* me tempus ipsum facit. 因受時間限制，我約略言之.

brĕvĭlŏquentĭ-a. *ae.* f.
【解】簡捷了當，簡潔語法.

brĕvĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*brevis*)
【解】縮短，簡約.

brĕv-is. *e.* adj.
【同】parvus, pusillus, contractus, concisus, angustus, exiguus, praecisus temporis spatio.

【解】❶(論空際)短小，褊小，淺近. ❷(論時間) a)不久，未幾. b) 在極短時期內.
【例】❶*breviore* itinere. Caes. 取更近之路(捷徑.) inde erat *brevissimus* in Britanniam trajectus. Caes. 由此到不列顛乃最短之(距離)航線. puteus *brevis*. Juv. 淺水井. *brevia* vada. Virg. 淺灘. statura *brevis*. Suet. 短小身材. hasta *brevis*. Nep. 短槍. *brevis* esse laboro, obscurus fio. Hor. 我避免多言，而語意却晦暗不明. (力求言詞簡約.) ❷ dolor *brevis*. Cic. 不久的痛苦. ira *brevis* furor est. Hor. 忿怒是臨時的瘋狂. exiguum et *breve* vitae curriculum. 人生短促. amputata oratio et abscissa: (*brevis*) 簡短捷說的演詞.

brĕvĭt-ās. *ātis.* f. (*brevis*)
【形】conscisa, distincta, exigua vitae, nuda atque inordinata. pura et illustris, summa.
【解】短小，狹窄，短促，簡約.
【例】*brevitas* angusti freti. Gell. 狹窄海峽. *brevitas* diei temporis. 時日短促. multos imitatio decipit *brevitatis*. 欲彷效人之文詞簡約，而多次弄巧反拙. *brevitas* nostra. Caes. 吾人之簡約. *brevitatis* causa. Cic. 簡言之.

brĕvĭtĕr. adv. *brevius, brevissime.*
【同】strictim, summatim, brevi, cum brevitate, paucis verbis. X. Producte, pluribus verbis.
【解】簡約，簡短，約略.
【例】exponere *breviter*. Cic. 約略陳述. rem dicam *breviter*. 我簡約說明. *brevitate* utor, ut satietatem longae orationis effugiam 我簡短捷說，以免喋喋不休使人生厭.

Brĭăre-ūs. *ĕi.* vel *ĕos.* m(Briarée vel Egéon)
【解】有百臂之巨人.

Brĭgant-es. *um.* m. pl. nom. propr. hom. (popul.)
【解】民族名：不列顛 (Bretagne) 之民族名.

Brĭtann-i. *ōrum,* m. nom. propr. hom. (popul.) (**bretons**) 民族名：不列顛民族(de la Bretagne (Angleterre)

Brĭtannĭ-a. *ae,* f. nom. propr. loci. (Angleterre)
【解】地名：英地.
(1) **Britannicus.** *a, um.* adj.
【解】Brit. 者.
(2) **Britannicus.** *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：克老及美撒(Claude et Messaline) 之子. 被乃樂 (Nero) 毒殺.

Brĭtann-us. *a, um.* adj.
【解】Brit. 者.

Brittānī-a. *ae.* f. vide **Rritannia.** (*Anglia*)

brochĭt-as. (**brocchĭtas**) *ātis.* f.
【解】齙牙.

broch-us. (**brocchus, broccus**). *a, um.* adj.
【解】齙牙尖嘴者.

bronchŏcēl-ē. *ēs.* f.
【解】瘤.

Bructĕr-i. *ōrum.* m. nom. propr. hom. (popul.)
【解】人名：日耳曼之民族名.

brūm-a. *ae.* f.
【同】brumale tempus, brumalis dies, dies hiemis brevissimus.
【解】冬至，冬天.

brūmāl-is. *e.* adj.
【解】冬至，冬天者.

Brundĭsĭ-um. (**Brundŭsĭum**). *i.* n. nom. propr. loci. (urbis)
【解】城名：在義國南部之加拉. (de Calabre) 爲古時著名之商埠，由此可通希臘，及東方，即(Brindes.)
Brundisinūs. *a, um.* adj. **Brundisini.** *orum.* m. (hom.) Br. 人.

brūt-ūm. *i.* n. (praesert. in plur.)
【解】禽獸，畜類.

1. **brūt-us.** *a, um.* adj.
【解】❶重笨. ❷無靈明之物. ❸ (fig.) 愚昧，呆笨，背理者.
【例】❶*brutum* pondus. Lucr. 重量. ❷*bruta* animalia. Pl. 蠢獸，野獸. fortuna *bruta*. 瞽(盲)目之幸運神. ❸ fulmen *brutum*. 驟然(不能預測)之霹靂.

2. **Brūt-us.** *i.* m. nom. propr. hom. (cognom.)
【解】人名：羅瑪人之別號，(綽號)
【例】著名者 ❶ L. Junius *Brutus*. 羅馬第一任(總統.)執政官. ❷ M. Junius *Brutus*. 謀殺凱撒之黨魁.

būbăl-us. *i.* m.
【解】野牛.

būbīl-e. *is.* n.
【同】locus, ubi boves stabulantur.
【解】牛圈.

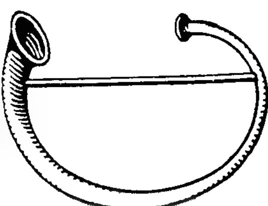
būb-o. *ōnis,* m. f.
【解】鴟梟，(夜貓.)
【例】raro in conspectum *bubones* veniunt. 很少鴟梟出現人前.

būbŭl-us. *a, um.* adj. (*bos*)

būbŭl-a. *ae.* f. (*bubula* caro)
【解】牛肉.
【例】(fig.) *bubulum* lac. Plin. 牛奶.

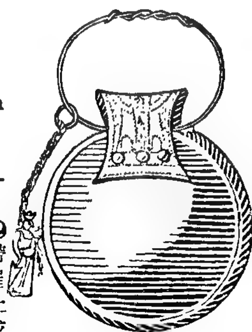
bŭbulc-us. *i.* m.
【同】boum custos.
【解】牧牛者.

būbŭlīn-us. (**būbŭlus**). *a, um.* adj. (*bos*)
【解】係牛者.
būbŭl-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】鴟梟鳴.
būbus. dat. et abl. plur. *bos.*
bucc-a. *ae,* f.
【同】os ipsum, et interior malarum pars concava.
【解】口，上頷，兩頰.
【例】*buccas* inflare. Hor. 怒容（鼓起兩腮）. consul prodiit fluentibus *buccis*, gravibus oculis. 執政官（總統）兩頰下垂，双目端肅，緩步前進. scribe quod in *buccas* venerit. 順口寫出. homo durae *buccae*. Petr. 佞口.
buccell-a. *ae.* f.
【解】小塊.
【例】*buccella* panis. Hier. 一小塊（一口）饅頭.
buccŭl-a. (**bucŭla**). *ae.* f.
【解】❶ 小口，小頰. ❷ 楯上隆起處.
Būcĕphăl-ās. *ae.* (**us**) *i.* m.
【解】nom. propr. 馬名：大亞立山之馬名.
būcĭn-a. (**buccĭna**). *ae.* f.
【同】tuba belli.
【解】牧牛者號角，喇叭，號筒
【例】prima, secunda *buccina* Siv. 第一更，第二更天. signum datur *buccina* 號筒已鳴.

BUCINA

būcĭnāt-or. (**buccĭnātor**). *oris.* m.
【同】praeco, tubicen.
【解】吹號者，稱揚人者.
【例】promittit, se fore *buccinatorem* existimationis meae. 他會許宣揚吾名.
būcĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】吹號，吹螺旋喇叭.
【例】*buccinatum* est. Varr. 已發出號令.
bucĭn-um. (**buccĭnum**). *i.* n.
【解】號筒聲，號筒，海螺殼.
būcŏlĭc-a. *ōrum.* n. plur. et *on.*
【解】牧歌，山歌，山村歌謠.
būcŏlic-us. *a, um.* adj.
【解】屬牧童者，關於牧童歌謠者.
būcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *bos*)
【解】小母（牝）牛.
būculent-us. (**būcculentus**). *a, um.* adj. (*bucca*)
【解】豐頰者.

būcŭl-us. *i.* m.
【解】小牡牛.
būf-o. *onis.* m.
【解】蝦蟆.
bulbōs-us. et **bulbācĕus.** *a, um.* adj. (*bulbus*)
【解】有球根者，核形者.
bulb-us. *i.* m.
【解】球莖，胡葱.
bull-a. *ae.* f.
【同】*bulla* in toga praetexta erat ornamentum pueritiae, in cordis figuram formatum
【形】aureae, multae et graves.
【解】❶ 水泡. ❷ 門釘頭. ❸ 繫刀帶之鈕. ❹ 金牌（羅瑪貴族青年，頸上帶有金銀等質製成的心形小牌，直至十七歲.） ❺ 凱旋者胸前所佩之牌（徽章.） ❻ 禽獸頸上所繫之牌. ❼ 教宗詔書.

BULLA 4

【例】❶ praetexta toga sine *bulla.* 鑲邊之長袍而無金章. ❷ (*bulla*); in valvis clavus; Verres *bullas* aureas a valvis abstulit. 門釘，韋來拿去門上之金釘. ❸ *bulla* pontificia; Litterae pontificiae. 教宗詔書，（通諭.）
bullāri-um. *i.* n. (*bulla*)
【解】教宗詔書集，（通諭彙編.）
bullāt-us. *a, um.* adj. (*bulla*)
【解】飾金釘者，掛金牌者.
【例】*bullata* statua. V. Max.（羅瑪）貴族青年態像.
bullĭ-o. *īs, īvi,* et *ii, ītum, īre.* v. intr.
【解】滾，沸騰.
【例】*bullire* indignatione. Apul. 怒火中燒.
1. **bullīt-us.** *a, um.* part. v. *bullio.*
【解】沸騰者.
2. **bullīt-ŭs.** *ūs.* m.
【解】翻滾，沸騰.
bull-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】翻滾，沸騰.
【例】*bullantes* aquae. Calp. 沸水.
bullŭl-a. *ae,* f. (*bulla*)
【解】液體上小泡.
Būmăd-us. (**Būmelus**). *i.* m. nom. propr. fluv.
【解】河名：在亞細利 (Assyrie)

būmamm-us. *a, um.* adj. (*bu mamma*)
【解】肥大葡萄粒.
būmast-us. *a, um.* adj. vide **bumammus.**
bumb-a. *ae.* f.
【解】竹.
1. **būr-a.** *ae.* f.
【解】犂柄.
2. **Būr-a.** *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名，在亞加亞. (Achaie)
Būr-i. *ōrum.* m. nom. propr. hom. (popul.)
【解】日耳曼民族名.
Bur-is. *is.* f. vide **Bura** 2
burr-ae. *ārum.* f.
【解】空言，戲言.
Burr-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名:與色乃加 (Seneca) 同爲乃樂 (Nero) 之師.
burs-a. *ae.* f.
【解】證券交易，錢袋，聖囊.
【例】*bursae* operationes. 投機交易.
Būsīr-is. *is,* vel *ĭdis.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：埃及王名，曾殺外籍人以祭由比得神 (Jupiter)
bustŭāl-is. *e.* adj.
【解】係焚屍場者.
bustŭāri-us. *a, um.* adj. (*bustum*)
【解】❶火刑場者，焚屍者 ❷燃柴堆前之舞劍比武者.
【例】si mihi cum illo *bustuario* gladiatore certandum fuisset. 假設我當同柴堆前之舞劍者比武.
bust-um. *i.* n. (*buro comburo*)
【同】locus ubi corpus hominis defuncti comburendum est; sepulcrum.
【解】焚屍場，坟墓，墓碑.
【例】*bustum* violare. 褻瀆墓地. homo impius, *bustum* omnium legum, *bustum* reipublicae. 不忠不孝之人，乃破壞綱常，破壞國家之坟墓.
būtyr-um. *i.* n.
【解】奶油，黃油.
buxēt-um. *i,* n.
【解】黃楊林場.
buxĕ-us. *a, um.* (*buxus*)
【解】黃楊木者，黃楊木色，黃色.
buxōs-us. *a, um.* adj. (*buxus*)
【解】似黃楊木者.
bux-um. *i.* n. (vel) **bux-us.** *i, ūs* f.
【解】❶黃楊木，❷黃楊木器：笛，陀螺(旋)木展，木梳，書寫台.
Byzanti-um. (-on). *i.* n. nom. propr. urbis.
【解】城名：(伊斯但丁堡) 建於包斯佛而海峽. (Bosphore de Thrace) 後名公斯當 (Constantinople.)
Byzantius. *a. um.* adj. **Byzantii.** *orum.* m. (hom.)
【解】居民.

C

c. f. n. indecl.
I. 拉丁文第三字母.
II.【簡】
❶ C. = Cajus.
Ↄ. = Caja.
❷ C. = Condemno. (在法庭判詞版上 法官書 C…)
【註】C. (condenmo) = littera tristis. 凶禍字.
A. (absolvo) = littera salutaris. 吉祥字.
❸ C. = Centurio, Civis, Civitas, Cohors, Colonia, Conjux…
C. = Centum. (C=一百).
căball-a. *ae.* f.
【解】牝馬，騾馬.
căballīn-us. *a, um.* adj. (*caballus*)
【解】馬者.
【例】*caballinus* fons. Pers. 神馬泉.
căball-us. *i.* m.
【解】騸馬，駑馬，劣馬，小馬.
caccăb-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】鷓鴣鳥(竹鷄鳴).
caccăb-us. *i.* m.
【解】鍋，鑊.
căchinnābil-is. *e.* adj.
【解】好笑，大笑者.
【例】*cachinnabilis* risus. Apul. 哄堂大笑.
căchinnātĭ-o. *ōnis.* f. (*cachinno*)
【同】risus solutior.
【解】大笑，狂笑.
【例】si ridere concessum est, vituperatur tamen *cachinnatio.* 人可笑，但不當狂笑.
1. căchinn-o. *ās, āvi, āre.* v. intr. (*cachinnus*)
căchinnor. *aris, atus sum, ari.* v. dep. intr.
【同】solutius rideo, cachinnum tollo.
【解】大笑，狂笑. (譏笑).
2. căchinn-o. *ōnis.* m.
【解】狂笑之人.
căchinnōs-us. *a, um.* adj.
【解】好笑，狂笑者.
căchinn-us. *i.* m.
【同】cachinnatio.
【解】狂笑聲，(哄堂大笑).
【例】ad *cachinnos* commovit omnes. 引大衆狂笑. effundi in *cachinnos.* Suet. 我大笑. *cachinnum* alicujus commovere. Cic. 引某人狂笑.
căc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】出恭，大便.
căcŏēthēs. *es.* adj. *is.* n.
【解】惡毒，習慣毛病.
【例】ulcera *cacoethe* Plin. 生惡瘡，壞脾氣.
cact-ŏs. *i.* m.
【解】仙人掌，(百叶栄).
căcūm-en. *inis.* n.
【同】vertex cujuscumque rei.
【解】尖頂，高峯，極巔，盡頭，極端，梢.
【例】ramorum *cacumina.* Caes. 樹梢，枝頭. *cacumina* arborum, montium. 山巔，樹梢. *cacumen* pyramidis. Plin. 塔尖. *cacumina* herbae. Ov. 草尖端.
căcūmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cacumen*)
【解】修尖頂.
Cāc-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名；噴火强盗，爲愛而古 (Hercule) 所殺.
cădāv-er. *ĕris.* n. (caro datur vermibus)
【同】corpus inanime.
【形】incruentum, informe, semiustulatum.
【解】屍骸，屍體，殘屍.
【例】ab hoc ejecto *cadavere* quidquam opis mihi spondeam? 由此被遺棄之屍體，我能擔保任何援助嗎？ ejectum *cadaver.* Cic. 被遺棄之屍體. (fig.) urbium *cadavera.* Sulp. 城之遺跡(廢墟). *cadaveris* crematio. 火葬.
cădāvĕrōs-us. *a, um.* adj.
【解】屍體者，似屍者.
【例】*cadaverosa* facies. 面如死屍(色).
cădit. *cĕcĭdit, cadĕre.* v. impers.
【同】evenit, accidit.
【解】遇到，逢到.
【例】belle *cecidit.* 幸遇

cădo. *cadis, cĕcīdi, căsum, cădĕre.* v. intr.
【同】concido, decido, labor, delabor, corruo.
【狀】cadere aliter. rem;alte, apte verba; belle, communius, commodius, graviter, percommode, praeclare in rempublicam, teterrime, venuste, male, melius.
【解】❶(論事物，生物)，跌倒，墮落，吊下，墜入. ❷傾倒，失敗，屈服，死亡. ❸(fig.)衰敗，傾覆. ❹(fig.)隱跡，消滅. ❺遇到，逢到.(與狀詞，形容詞同用). ❻發生(在)，同時遇到(在)，冒險履…❼歸於，宜於，適於，(in aliquem, in aliquid.)
【例】❶*cadentes* guttae. Cic. 落下之水滴. in terram *cadentibus* corporibus. Cic. 物體墜地. *cadent* de montibus umbrae. Virg. 自山上蔭影垂下. de manibus arma *cadunt*. Cic. 武器自手中墜下. de equo(*cadere*).Cic. 從馬上墜下. ❷in proeli o*cadere*. Cic. 陣亡. non telis nostris *ceciderunt*. Tac. 他們傷亡並非因我們的武器擊中. fallente vestigio *cecidit*. 失足跌倒. ab aliquo *cadere*. Cic. 被某人擊斃. vulneribus exhaustus *cadit*. 受傷身死. ❸(fig.) *cadere* in pristina peccata. 重犯前罪. *cadentem* rempublicam fulcire Cic. 扶助將傾覆的國家. in judicio *cadere*.Cic.敗訴(訴訟失敗).❹(fig.) *cecidere* illis animi. Ov. 他們已灰心. *cadebat* animo. 敗興. *cadente* jam Euro. Liv. 東風之勢漸弱，(煞風). postquam *cecidit* superbum Ilium. Virg. 驕橫的特羅(Troie)既已陷落. ❺hoc mihi *cecidit* peropportune, quod... venisti. Cic. 我幸遇你來到. si non omnia *caderent* secunda. Caes. 倘非一切順利. nimia illa libertas in nimiam servitutem *cadit*. Cic. 那過分之自由轉成過度之奴隸. ❻ (*cadere*)sub imperium alicujus. Cic. 屬某人權下... in vituperationem. Cic. 受人攻訐. in id saeculum Romuli *cecidit* aetas cum... Cic. 羅木祿生平正逢此時代. ❼(in aliquem, in aliquid.)逢此人，逢此事.si *cadit* in sapientem animi dolor. Cic. 若賢者感受心中痛苦. dictum *cadit* in aliquem. Cic. 此言貼在某人身上. id verbum in consuetudinem nostram non *cadit*. Cic. 此言不適於我們的通常語法. (*cadere*) in cernendi sensum. Cic. 墮入眼簾中. (*cadere*) sub aspectum. Cic. 擺在眼前. (*cadere*) sub oculos. Cic

cādūcĕāt-ŏr. *ōris.* m. (*caduceus*)
【同】legatus pacis causa.
【解】古代傳令官，戰爭期間， 兩軍對壘時.往來之信使，議和使.

cādūcĕ-us. *i.* m. **caduceum.** *i.* n.
【同】Mercurii virga et sceptrum.
【解】❶麥而古 (Mercurius) 所持之杖. ❷兩軍議和時，使者所持暫時休戰之標幟.

CADUCEUS

cădūcĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*caduceus fero*)
【解】執兩軍議和使標幟者.

cādūc-us. *a, um.* adj. (*cado*)
【同】facile cadens, brevis, fugax, fragilis, mobilis, incertus. X. Erectus, firmus, immortalis.
【解】(propr.)墮落，顛倒，傾頹. (fig.) 敗壞，頹廢，衰老，脆薄者.
【例】❶vitis natura *caduca* est. Cic. 葡萄枝天性脆弱. videbis frondes volitare *caducas*. Virg. 你見樹葉墮落飄搖. ❷(fig.) corpore *caduco* et infirmo. Cic. 身體衰弱. fragiles res humanae *caducaeque* sunt. Cic. 人事脆薄虛弱. *caducus* morbus. Apul 惡疾，(癲癇). ❸ (fig.) spes *caducae*. Ov. 希望微薄. omnia alia *caduca*, sola virtus est altissimis fixa radicibus.一切皆爲虛幻脆弱之物， 但聖德根深蒂固. bona *caduca*. Marcian. 易失之財物. infra lunam nihil est nisi *caducum*. Cic. 天下無一不是虛幻不常之事物. *caduca* fama. Ov. 名譽虛幻.
【註】*caduca* possessio. Cic. 無原主之財物. *caducae* hereditates, (vacantes). Cic. 無繼承人之產業.

Cădurc-i. *ōrum,* m. nom. propr. hom. (popul.)
【解】人名:在法地南部亞奎大 (Aquitania)省之人民.

căd-us. *i.* m.
【解】❶盛酒油蜜之瓦器； 如缸， 甕， 罎，罐，壺. (per extens.) 桶. ❷ 大黃銅器，骨灰罎.
【例】vinum de meliore *cado*. 美酒.

caecāt-us. *a, um.* part. v. *caeco.*
【解】瞽目，失明，昏迷者.

caecĭgĕn-us. *a, um.* adj. (*caecus geno*)
【解】胎瞽者.

Caecĭli-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名.❶Caecilius Statius 羅瑪歌劇作家，與 Ennius 同時. ❷羅瑪家族名. Metellus. 即屬此族人.

caecĭt-ās. *ātis.* f.
【同】privatio sensus oculorum.
【形】horribilis, misera, odiosa.

【解】❶ (proprie)瞽目. ❷(fig.)蒙蔽，昏昧.
【例】❶an tibi luminis *caecitas* plus obest, an libidinis? 双目失明或迷於邪樂那樣更爲你有害呢？❷ in furore animi, *caecitate* et amentia. 心狂如盲如癡.

caec-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*caecus*)
【同】excaeco, caecum facio, efficio, reddo, oculis privo, oculis orbo.
【解】❶ 瞽人目，眩惑人，蒙蔽人. ❷ (fig.) 使曖昧難明，使人昏迷，使文詞晦暗難解.
【例】❶voluptate *caecantur* hominum animi. 逸樂使人神志昏迷. vitiis et cupiditatibus *caecatus* adolescens. 因惡習及貪慾而昏迷的青年. ❷ oratio *caecata*. Cic. 晦暗的演詞.

1. caec-us. *a, um.* adj. *caecior.*
【同】captus oculis, orbatus lumine, carere acie oculorum, usu oculorum destitutus.
【解】❶眼瞎，失明，瞽目，盲目者. ❷ (fig.) 心瞎，昏昧，蒙蔽者. ❸ 黑暗，無光，隱密，掩蔽者. ❹ 隱藏，掩飾者. ❺ 猶豫不定者.
【例】❶catuli *caeci* nascuntur. 生來盲目的小狗. Appius et *caecus* et senex. Cic. 亞皮伍斯年老失明. ❷*caecus* cupiditate. Cic. 因貪慾而昏迷者. *caeca* avaritia. Cic. 昏昧的貪婪. fortuna *caeca* caecos efficit, quos complectitur. 幸運瞽神所保護者，亦漸成瞽目者. ❸ *caecae* latebrae. Lucr. 黑暗之深密處. *caeco* pulvere campus miscetur. Virg. 黑塵蔽平原. nox *caeca*. 黑夜. ❹ vallum *caecum* cavere. Caes. 防備滿佈尖錐之陷阱. *caecae* fores. Vir. 隱密之門. res *caecae*. 隱密事. ❺*caeca* murmura. Virg. 難以分辨的喧鬧之聲. *caeca* die emere. Pl. 無定期賒賬.

2. Caec-us. *i.* m. nom propr. (cognom.) homin.
【解】人名：Appius Claudius 之別名，因彼晚年時双目失明.

caecūt-io. *īs, īre.* v. intr.
【解】目花(花眼).
【例】utrum oculi mihi *caecutiunt*? 我眼花嗎？

caed-ēs. *is.* f. (*caedo*)
【同】occisio.
【形】recens, crudelissima omnium, cruenta, misera, nefaria, nocturna, quotidiana.
【解】❶ 兇殺，屠殺，殺戮. ❷ 血污，血垢 ❸ 殘骸.
【例】❶ fit magna *caedes*. Caes. 大屠殺. res ad *caedem* spectare videtur. (眼看) 殺戮臨頭. *caedem* senatui moliuntur cives improbi. 敗類陰謀屠戮國會，(元老). ❷abluta *caede*. Virg. 洗去血污. ❸ crastina lux ingentes Rutulae spectabit *caedis* acervos. Virg. 明日將看到被屠殺的魯士賴人之殘骸.

caedo. *caedis, cecīdi, caesum, caedĕre.* v. tr.
【同】verbero, percutio, occido, trucido, interficio.
【解】❶ 打擊. ❷ 打倒. ❸ 粉碎，劈開，切斷，(截，剖，削，砍，斲). ❹ 殺戮，屠殺. ❺ 扼殺，殺牲祭神.
【例】❶ (*caedere*) virgis ad necem. Cic. 杖斃 (杖擊至死). (*caedere*)❷ arbores. Cic. 伐樹. (*caedere*) silvas. Caes. 砍伐林木. ❸ (*caedere*) silicem. Cic. 截斷火石. (*caedere*) murum. Liv. 拆墻. cum *caedendum* esset saxum. Liv. 既須穿鑿巖石. ❹ tot legionibus *caesis*. Cic. 殲滅如此多之師團. legiones nostras *cecidere*. Liv. 屠戮我們的師團. ❺ *caesis* hostiis placare (mentes) deorum. Cic. 殺牲祭獻以息神怒. (fig.)*caedere* pignora. Cic. 拍賣抵押的財產.

caedŭ-us. *a, um.* adj. (*caedo*)
【解】可砍者，易斷者.
【例】*caedua* fertilitas salici. Plin. 垂柳多枝易砍伐.

caelām-en. *inis.* n.
【解】鑿工，雕工.
【例】excudere *caelamen*. Plin. 鐫工(刻於石.)

caelāt-or. *ōris.* m.
【解】雕刻匠，剪裁者.
【例】*caelatores* et vascularios convocat. 招集雕刻匠及陶冶匠人.

caelātūr-a. *ae.* f. (*caelo*)
【解】雕刻，剪裁工藝，雕刻品.
【例】argentum in quod auri *caelatura* descendit. Sen. 銀器而鐫有金質浮雕.

caelāt-us. *a, um.* part. v. *caelo.*
【解】雕刻者.
【例】clypeus *caelatus* imagine mundi. Ov. 鐫刻星像之銅牌.

cael-ebs. *ibis.* adj.
【同】expers conjugii, qui uxorem, quae maritum non habet.
【解】獨身者，不結婚者.
【例】*caelibes* esse, *caelibem* vitam vivere. 獨身者，度獨身生活.

cael-ēs. *itis.* (inusit. in nomin.)❶ adj. ❷ subst. m. praesert. in plur.
【解】❶ 天上者. ❷ 居天上者.

caelest-is. *e.* adj. (*caelum*)
【同】divinus, immortalis. X. Humanus.
【解】(propr.) 天上者，來自天上者，居於天上者. (fig.)神妙者，奇異，卓絕者.

❷ *is.* m. subst. (ordinarie in plur.)
【解】居天上者.
❸ **caelest-ia.** *ium.* n. pl.
【解】天上物.
【例】❶ rem gessisti memorabilem, ac pene *caelestem.* 你做過可紀念之事， 幾乎可稱爲天上事. *caelestes* orbes. 天上星體. *caelestis* arcus. Cic. 虹. petere *caeleste* auxilium. Ov. 求天上的助佑. *caelestes* honores alicui decernere. (尊) 封某人爲神聖.
❷ *caelestium* vis magna. Virg. 諸神之偉大權能. ❸ cogitare *caelestia.* Cic. 想天上之事.

caelĭbāt-us. *ūs.* m. (*caelebs*)
【解】獨身，(不結婚)守貞.
【例】*caelibatus* obligatio pro clericis in sacris. 高級神職人員(五品以上)守獨身義務.

caelĭcŏl-ae. *ārum,* (saepius) *um.* (*caelum colo*)
【解】居天上者，神靈.

caelĭf-ĕr, *ĕra, ĕrum.* adj. (*coelum fero*)
【解】支天者.

caelĭt-es. *um.* m. vide **caeles.**

Caelĭ-us. (mons). ❶ *i.* m. nom. propr. loci, (collis). 山名，羅瑪城七小山之一. (mons subauditur nec exprimitur.) ❷ nom. propr. homin. 人名: **a.**) L. *Caelius* Antipater. 歷史家法律家與. Gracchi 同時. **b**)M. *Caelius* Rufus 西塞祿 (Cicero) 之友，曾爲其辯護.

cael-o. *ās, āvi ātum, āre.* v. tr. (*caelum*)
【解】❶ 雕刻，銘，鏤，(剪裁). ❷裝飾.
【例】❶ *caelatum* aurum. Cic. 鏤金. *caelare* aliquid argento (vel) in argento. 雕銀. ❷ auro calvam *caelavere.* Liv. 他們以黃金裝配腦盖.

1. **cael-um.** *i.* n.
【解】雕刀，鑿子.
【例】ferrea *caela.* Aus. 鐵製的雕刀. *caelum* figuli. Mart. 陶者用具.

2. **cael-um.** *i.* n.
【同】altissimum Dei domicilium, regiones immortalitatis, beatorum sedes, domicilium.
【解】❶ 天穹窿，天上現象，天上異兆，神仙居處. ❷ 空氣層，雲霄，雲漢. ❸天氣，氣候.
【例】❶ sidera infixa *caelo.* Cic. 懸天空的星球. de *caelo* percussus. Cic. 被雷擊死. e *caelo* ictus. Cic. 被雷擊死. *caelo* albente. Caes. 曉明. *caelo* vesperascente. Nep. 黃昏時. de *caelo* delapsus. Cic. 自天降下. ❷ ad *caelum* manus tendere. Caes. 擧手向天. (fig.) ni *caelum* Cato tollitur. Cic. 賈道被擧揚到天上. de *caelo* detrahere aliquem. Cic. 使人由高天降下. ❸crasso *caelo* uti. Cic. 生活在沈悶的空氣中. Athenis tenue *caelum*... crassum Thebis. 雅典氣候清爽，泰伯空氣重濁.
【註】ad *caeli* gaudia pervenere sancti. 聖人已得享天福. omnibus idem cursus ad *caelum* patet. 升天之路，衆人一致通行. homo divinus de *caelo* lapsus videbatur. 似來自天上的神人.

caementāri-us. *i.* m.
【解】泥水匠，石匠.

caementīti-us. (**caementīci-us**). *a, um.* adj.
【同】quod caemento constructum est.
【解】用碎石砌成者.
【例】*caementitiis* parietibus extructae altitudines. 碎石砌成之高墻. *caementicium* saxum. Vitr. 碎石砌成之岩石.

caement-um. *i.* n.
【同】lapides rudes et fracti, quibus aedificia consurgunt.
【解】白軟碎石，粗石，灰石.
【形】*caementum,* calcem convexit. 載運灰石，石灰. *caementa* marmoria. Plin. 大理石塊.

caena. vide **cena.**

caeno. vide **ceno.**

caen-um. (**coen-um. cen-um**). *i.* n.
【同】lutum.
【解】污泥，污穢：泥塗，泥濘，(fig.)穢邪無恥.
【例】in *caeno* jacere. 臥於泥塗. (fig.) *caenum* olet homo sordidus. 污穢不潔之人，臭惡如污泥. *caeno* emersus. Cic. 出自污泥.

caen-a. *ae.* f. (melius *cena*; vide **coena**)

caep-a. (**cēp-a**). *ae.* f.
【解】胡葱，球莖類(植).

caepe. n. vide **caepa.** (usitat. in nom. et acc. sing.)

caepēt-um. *i.* n. (*caepa*)
【解】胡葱園，方畦.

Caepi-o. *ōnis.* m. nom. propr. hom. (cognomen) 人名： Servilius 之別號. (in plur. *Caepiones.* Cic.)

caepŭl-a. *ae.* f.
【解】細葱，葱類.

caerĕfoli-um. *i.* n.
【解】草黃連.

caerĕmōnĭ-a. caerĭmonĭ-a. cerĭmōnĭ-a. *ae.* f.
【同】ritus sacer, cultus religiosus, religio sacrorum.

【形】 incredibilis, summa, maxima.
【解】 ❶ 恭敬，虔敬. ❷ 虔誠表示，敬禮，宗教敬禮，禮儀.
【例】 ❶ summa religione *caerimoniaque* sacra conficere. Cic. 以最肅穆最虔誠之儀式，舉行祭禮. *caerimonias* prodere. 傳習禮儀. *caerimonias* polluere. 褻瀆禮儀. *caerimoniis* praeesse. 主禮. *caerimonias* conficere, obire, colere. 行禮. ❷ *caerimoniae* sepulcrorum. Cic. 敬禮坟墓. *caerimonias* retinere. Cic. 保持宗教禮儀. *caerimoniae* baptismi. 聖洗的禮規. *caerimoniae* politicae. 國禮.

caerēmōnĭāl-e. *is.* n. (vulg.)
【同】 sacrorum rituum liber; liber quo sacrae religionis caerimoniae continentur; sacrarum caerimoniarum moderator, sacris caerimoniis praepositus, praefectus.
【解】 禮節本，禮儀法式，禮典，禮規.

caerŭl-a. *ōrum.* n. plur. (*caerulus*)
【解】 ❶ 滄海，(碧綠海面). ❷ 蒼天，(蔚藍天空). ❸ 蒼翠山林.

caerŭlĕ-us. *a, um.* adj.
【解】 深藍，濃綠，淡青，微黑者.

caerŭlĕ-um. *i.* n.
【解】 蔚藍色，青色.
【例】 oculos *caeruleos* esse. 碧目.

caerŭl-us. *a, um.* adj. vide **caeruleus.** (poetic praesert.) *a.* n. plur. vide **caerula.**
【例】 *caerula* mater. Ov. 海中神仙.

Caes-ăr. *ăris.* m. ❶ nom. propr. hom. 凱撒人名：(Gens Julia) 羅瑪家族名，最著名者爲征服法地者. Julius Caesar. ❷ 羅瑪總王帝號. 自Adrianus 後，皇儲亦稱此名.
caesare-us. *a, um.* adj. (poet.) **caesarīn-us.** *a, um.* adj. **caesariān-us,** *a, um.* adj.
【附】 **caesarea** operatio 凱撒手術，(剖腹手術).

caesărĭāt-us. *a, um.* adj. (*caesaries*)
【解】 垂髮者.

caesărĭ-ēs. *ēi.* f.
【同】 coma quae caedi solet.
【解】 長髮.
【例】 vide, *caesaries* quam decet. 請看適宜之髮式.

caesim. adv. (*caedo*)
【同】 incisim.
【解】 ❶ 斬斷，截開貌. ❷ 插入句.
【例】 ❶ *caesim* petere hostem. Liv. 分攻敵人 ❷ membratim primo, dein *caesim* diximus. 先分段細述，後簡約陳述.

caesĭ-o. *ōnis.* f. (*caedo*)
【解】 斬斷，割，截，削，剪.

caesi-us. *a, um.* adj.
【同】 caeruleus, glaucus; qualis color est oculis felium.
【解】 碧綠，淺綠.
【例】 *caesiis* oculis Minerva. 碧目之米乃瓦神.

caesp-ĕs. (vel) (**cēspēs**). *ĭtis.* m.
【解】 ❶ 草土塊. ❷ 茅屋，草壇，草坪. ❸ (poet.) 草坵. (墩)草地.
【例】 ❶ primum *caespitem* posuit. Tac. 置第一草土塊. ❷ *caespes* gramineus. Virg. 草坪.

caest-ŭs. *ūs.* m. (*caedo*)
【同】 clava ex corio et plumbo.
【解】 古代格鬬時之手甲，護手套，(以皮條及鉛皮製成).
【例】 pugiles *caestibus* contusi ne ingemiscunt quidem. 賽拳者被手甲打擊並不歎息.

CÆSTUS

caesūr-a. *ae.* f. (*caedo*)
【解】 ❶ 截斷，刪刈，剪伐. ❷ 傷處，截斷處.
【例】 *caesura* silvae. Pl. 伐樹林. recentes arundinum *caesurae.* Caes. 新剪蘆葦.

caes-us. ❶ *a, um.* part. v. *caedo.* ❷ *ūs.* m. (subst.)
【解】 ❶ 被割斷，被砍伐. ❷ 砍伐.
【例】 *caesorum* spolia. Liv. 死者遺物. *caesa* oratio. Cic. 片斷文字.

caetĕr-a. caetĕr-i. vide **cetera. ceteri.**

cafaeum. *i.* n. faba arabica. **coffea.** *ae.* f. **cafaeopola.** *ae.* m.
【解】 咖啡，咖啡店主.
【例】 potio arabica, kaffearia potio, kaffearia taberna. 飲咖啡，咖啡店. thermopotare; calida bibere, calidam ex faba arabica potionem leniter dulcissimeque sorbilare seu exiguis haustibus bibere. 飲咖啡.

Cāj-us. *i, m.* nom. propr. homin.
【解】 人名：羅瑪人之前名，另外指 Caligula.

Cālăbrĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】 地名：義大利南方省名.

cālămāri-us. *a, um.* adj. (*calamus*)
【解】 草管者.

cālămist-ĕr. *ri.* m. (*calamus*)

cālămistr-um. *i.* n.
【同】 acus, qua calefacta capilli intorquentur.
【解】 燙捲髮鉗，文詞之粉飾，(無興趣，無意味之裝飾品).

【例】 frons *calamistri* notata vestigiis. 額上留有燙髮鉗之痕跡. orationem *calamistris* inurere. 過求粉飾的演詞.

călămistrāt-us. *a, um.* adj.

【解】 燙捲髮者.

【例】 *calamistrata* coma puella. 燙捲髮女郎.

călămit-ās. *ātis.* f. (*calamus*)

【同】 miseria, aerumna, adversa, incommoda, offensio. X. Prosperitas.

【形】 civilis, communis, fatalis, improvisa, incredibilis, singularis, publica, impendens.

【解】 建築物傾頹，(fig.) 禍患，災殃 (天災地禍，人世患).

【例】 ❶ *calamitatem* afferre alicui, machinari. 加禍於人(害人). *calamitate* aliquem afficere. 加禍於人(謀害人). ❷ in *calamitatem* incidere, *calamitatem* accipere, subire, haurire. 遭禍患，罹難. ❸ *calamitate* liberare. 救災 (脫離禍患). metu *calamitatis* liberare. 免人懼禍. *calamitatem* levare. 減輕災難.

călămīt-ēs. *ae.* m.

【解】 青蛙.

călămītōsē. adv. (*calamitosus*)

【解】 不幸，可惜.

【例】 *calamitose* potius, quam turpiter vivendum.
寧願度不幸生活，不願度無恥的生活.

ălămītōs-us. *a, um.* adj. (*calamitas*) *calamitosior, -sissimus.*

【同】 aerumnosus, miser, calamitatibus oppressus, affectus.

【狀】 valde.

【解】 ❶ 損傷(塗炭，蹂躪). 破壞，危害，悲慘災禍，凶險. ❷ 遭冰雹，瘟疫，災殃…

【例】 ❶ magis fortuna quam culpa sua *calamitosus.* 乃由命運非因己過而遭災 fuga flagitiosa et *calamitosa.* 無恥並致害的逃亡. ❷ tempestas *calamitosa.* 具破壞力之颶風.

călăm-us. *i.* m.

【同】 frutex aquaticus ad scribendum aptus.

【形】 bonus.

【解】 蘆葦，筆管，笛，箭桿，釣竿，草莖.

【例】 *calamum* sumere. 拿筆. pulmonis *calamus.* 氣管.

CALAMUS

călăth-us. *i.* m.

【解】 籃，杯，萼，花托.

calcānĕ-um. *i.* n.

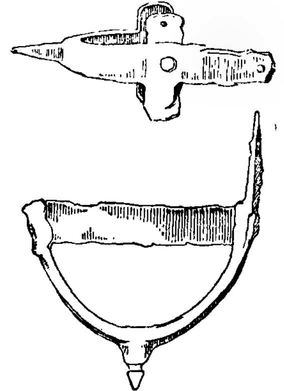
【解】 脚根，踵，蹄(駱駝者).

calc-ăr. *āris.* n. (*calx. 1*)

【同】 equi stimulus, equitis alligatus.

【解】 刺馬距 (繫於踵上催馬前進).

【例】 *calcaribus* equum urgere, concitare, excitare, agitare; *calcaria* admovere, adhibere, equo subdere. (以刺馬距)策馬前進. aliis *calcaria* adhibenda, aliis frena. 有的當用刺馬距，有的當用馬勒. currenti *calcar* addere. 催促疾馳.

CALCA

calcāri-a. *ae.* f.

【解】 石灰窰.

1. calcāri-us. *a, um.* adj.

【解】 石灰者.

2. calcāri-us. *i.* m.

【解】 燒石灰匠.

【例】 de *calcaria* in carbonariam pervenire. Tert. 由灰窰至炭窰. (fig. 如水益深如火益熱).

calcāt-ŏr. *ōris.* m.

【解】 踐踏者.

calcātōri-um. *i.* n.

【解】 酒榨.

calcātūr-a. *ae.* f.

【解】 脚踏(踹).

calcāt-us. *a, um.* part. v. *calco.*

【解】 脚踏，再打，重言，平庸，普通.

【例】 *calcatum* marmor. Petr. 踏滑之大理石. *calcatum* jus. Claud. 蔑視律法. verba *calcata.* Sen. 常言俚語.

calcĕām-ĕn (**calcĭāmen**). *inis.* n.

calcĕāment-um. (**calcĭāment-um**). *i.* n.

【同】 calceus.

【解】 鞋，鞵.

calcĕāt-or. *ōris.* m.

【解】 鞋匠.

1. calcĕāt-us. (**calcĭātus**). *a, um.* part. v. *calceo.*

【解】 穿鞋者.

【例】 *calceatus* altius equus. Col. 馬之鐵

掌過高.

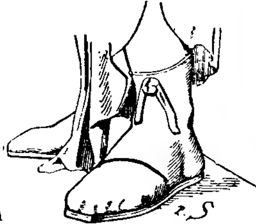
2. calcĕāt-ŭs. (**calcĭāt-ŭs**). *ūs.* m.
【解】鞋，襪.

calced... vide **calched...**

calcĕ-o. (**calcĭo**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*calceus*)
【解】穿鞋.
【例】commode *calceatus.* Cic. 鞋穿得(好)適合.

calcĕŏl-us. *i.* m. (dimin. *calceus*)
【解】小鞋.

calcĕ-us. *i.* m. (*calx*)
【同】calceamentum, pedum vestitus, et tegmen.
【形】habiles, viriles.
【解】鞋，履.
【例】redivi cum *calceis* et toga, nullis nec caligis, nec lacerna. 回來時我穿鞋披大衣，不穿兵鞋，不帶雨衣.

CALCEUS

calcĭtrāt-us. *ūs.* m.
【解】踢.

calcĭtr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*calx. 1*)
【同】calce ferio, percutio, (transl.) renuo, resisto.
【解】❶踢，蹴，踏，(馬).❷反對，反抗，逆.
【例】amicum eum non habebis, *calcitrat,* respuit; (*calcitrare*) contra stimulum. 你不要同他結友誼，他反抗他輕棄人. 不服駕御.

calcĭtrōs-us. *a, um.* adj.
【解】蹴，踢，踏，倔强者.

calc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*calx 1*)
【解】❶ 踐踏，踩躪，蹈，蹴. ❷ 壓榨，壓制，壓迫. ❸輕踐，蔑視.
【例】❶ gemmas *calcare.* 踐踏珍珠. ❷*calcare* uvas. 壓榨葡萄. *calcare* oleas in orculam. Cat. 壓橄欖果於缸中. ❸*calcare* clientem. 輕蔑門下客. libertas nostra *calcatur.* Liv. 蔑視我等之自由

calcŭlāt-or. *ōris.* m.
【解】司賬，會計，計算者.

calcŭl-o. *ās, āvi, ātum are.* v. tr.
【解】計算，估計.

calcŭlōs-us. *a, um.* adj.
【解】多磧礫者，砂田者.

calcŭl-us. *i.* m. (dimin. *calx 2*)
【同】lapillus, ratio.
【解】❶ a) 小石塊，碎石. b) 選擧之小石，(投石=投票). ❷ 棋子，(象棋…). ❸ 算盤，石子，(計算).
【例】❶ a) Demosthenes *calculos* in os conjiciebat. 戴茂德置小石於口中. b) album *calculum* injicere alicui rei. Plin. (對某人某事)投贊成票. ❷ut sciat quomodo alligatus exeat *calculus.* Sen. 使人知道被圍之棋子如何突圍. ❸ ad *calculos* aliquid vocare. Cic. 計算某事. ad *calculos* amicitiam vocare. Cic. 衡量友誼，(計算授受之多寡.) ad *calculum* reducere, *calculos* subducere. 重新估計. revertamur ad *calculos,* quos abjecimus. 重新估計.

cald-a. (**calida**). *ae.* f.
【解】熱水.

caldāri-us. (**calidāri-us**). ❶ *a, um.* adj. (*calidus*)
【解】熱者，炙熱者.
【例】*caldaria* cella. (*caldaria*) .Vitr. 煖浴室 *caldarium* aes. 可鎔化之銅.
❷(subst.) **caldarium.** *i.* n. (**calidarium**)
【解】煖室，(烘物室，浴室)，鼎，鑊.

cald-us. vide **calidus.**

călĕ-făcĭo. *făcis, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (*calens facio*)
【同】calfacio; (tranlat.): irrito, commoveo.
【解】proprie: 灼熱，使煖，炙熱. poet. 煽動，感動，激怒.
【例】egregie hominem sua oratione *calefecit* 出言使人感動. Parthi vos *calefaciunt.* 巴而弟鞭策你們.

călĕfact-o. *ās, āre.* v. tr. (*calefacio*)
【解】(屢) 酷熱，熾熱，炎熱.

călĕfact-ūs. *a, um.* part. v. *calefacio.*
【解】被灼熱者，被激動者.

călĕ-fīo. *fis, factus sum, fiĕri.* v. pass. ex v. *calefacio.*
【解】漸熱，灼熱.
【例】balineum *calefieri* jubeo. Cic. 我命準備熱水浴. fauces *calefiunt.* Cornif. 咽喉發炎. quum operiretur vestibus, non *calefiebat.* Hier. 蓋衣不覺煖.

călend-ae. (**kălendae**). *ārum.* f.
【解】羅瑪曆每月之初一日.
【例】haec scripsi ad VIII *calendas* decembres. 我寫了此信在十一月二十四日. intra septimas *calendas.* Mart. 前六月. 或六月之內. *calendis* proximis. Ulp. 後一月，(最近之月). *calendas* decembres. 十二月一日.

călendāri-um. (**kalendāri-um**). *i.* n.
【同】fasti, ephemerides.
【解】登記簿，賬簿，日曆.
【例】*calendarium* exercere. Scaev. 營業取利. convertere pecuniam in *calenda-*

rium. Papin. 放賬取利.
calens. *entis.* part. v. *caleo.*
【解】灼熱，燃燒者.
căl-ĕo. *ēs, ŭi,* (*caliturus*), *ēre.* v. intr.
【同】calidus sum. transl.:vigeo.
【解】❶發燒，發熱. ❷(fig.)熱心，感動.
【例】❶ *calent* judicia ut cum maxime. 學識異常增進. *calent* rumores. 謠言方熾. ❷ cum *calent* omnes, ego in negotio frigebo. 群情沸騰時，我保持冷靜. Romani *calentes* adhuc recenti pugna, et victoria feroces. Liv. 羅馬人因最近戰事而激昂，又因勝利而驕橫. cupidine laudis *calere*. ... 熱望人稱揚.
călesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*caleo*)
【同】calidus fio.
【解】漸熱，發熱，發燒.
【例】igni vel apricatione *calescere*. 因火炙或日晒而漸熱.
calfacio. sync. v. *calefacio.*
călĭcŭl-us. *i.* m.
【解】小杯.
călĭd-a. *ae.* f. vide **calda.**
călĭde. adv. *calidissime.*
【解】活潑，迅速貌. 熱烈.
călĭd-um. *i.* n. (*calidus*)
【解】燒熱，攙熱水之酒.
călĭd-us. *a, um.* adj. (*caleo*)
【解】propr. 炎熱. fig. 熱烈，急燥，激怒，盛怒，冒昧.
【例】*calidus* dies. Quint. 熱天. *calidior* est animus, quam hic aer. 內心熱烈盛於暑氣. *calidus* equus animis. Virg. 烈性之馬. *calidi* pedes. Varr. 捷足. consilia *calida* et audacia. Liv. 意高膽大.
călĭendr-um. *i.* n.
【解】婦人頭飾.
călĭg-a. *ae.* f. (*calx*)
【同】tibiarum tegumentum.
【解】羅瑪兵鞋.
【例】juventam in *caliga* militari tolerare. Plin. 青年時當一普通兵.

CALIGA

cālĭg-ans. *antis-* adj. *-tissimus.*
【解】昏暗不明.
【例】*caligantes* fenestrae. Juv. 使人眩暈的高窗.
călĭgār-is. *e.* adj.
【解】(羅瑪)兵鞋者.
cālĭgāti-o. *ōnis.* f.
【解】眼目昏花.
călĭgāt-ūs. *a, um.* adj. (*caliga*)
【解】穿兵鞋者.
【例】*caligatae* militiae. Modest. 普通兵士.
cālĭgĭnōs-us. *a, um.* adj. (*caligo 1*)
【同】obscurus, caligine tectus.
【解】暗淡，冥暗，黑暗者，曖昧，(憂鬱)晦暗者.
【例】(obscurum, nebulosum, humidum), *caliginosum* caelum. 霧氣朦朧.
1. cālĭg-o. *ĭnis.* f.
【同】tenebrae.
【形】caeca, obscura.
【解】❶天氣昏暗，黑暗，幽冥，雲霧，濃雲. ❷(fig.)混亂時期，憂鬱，煩悶，昏迷，曖昧.
【例】❶ discussa *caligine*. Curt. 撥開雲霧. oculis *caligine* offusa. Curt. 雲翳遮目. ❷ ex priore *caligine* temporum, respublica in lucem aliquam respexit. 經過以前混亂時期，民國已重覩光明. videbam aliquid, sed quasi per *caliginem*. 我瞥見一物，但如在霧氣朦朧中.
2. cālĭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】caecutio.
【解】❶霧氣朦朧，雲翳蒙蔽，天色蒼茫. ❷目光繚亂，眼目昏花.
【例】❶ amnes frigidis nebulis *caligant*. Col. 河上寒雲瀰漫. ❷in sole *caligare*. (白天不見)有眼無珠. *caligaverunt* oculi. 眼目昏花. mentes *caligant* ad inexspectata. Quint. 事出意外心中擾亂.
Călĭgŭl-a. *ae.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪總王原名 Cajus，別名Caligula.
căl-ix. *ĭcis.* m.
【形】maximi calices.
【解】杯，爵，聖爵.
【例】*calix* mulsi, vini. 蜜酒杯，酒杯. *calix* consecrandus ante usum. 聖爵在使用以前應先祝聖.
call-ens. *entis.* part. v. *calleo.* (cum genit.)
【解】諳練者，精通練達者.
【例】*callens* astris. Juven. (abl.)精通星象.
call-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. et tr.
【同】scio, teneo.
【解】I. (intr.) 皮厚，堅硬，胼胝，堅強，堅忍. II. (fig.)❶intr. 堅毅，精細，熟習，諳練. ❷tr. 精通，通曉，洞悉.
【例】I. animus *callere* debet. Sulp. 心宜堅忍. II. ❶alicujus rei usu *callere*. Liv. 熟習某事. (*callere*) in re rustica. Cic. 精於農業. (*callere*) fidibus. Apul. 精於絲竹. ❷Poenorum jura *callere*. Cic. 精通伯尼人的律例. legitimum sonum digitis *callemus* et

aure. Hor. 藉手指及耳朶我們糾正正音.

callīdē. adv. (*callidus*), *callidius*, *-dissime*.
【同】astute, non incallide, caute, argute dicere.
【解】巧妙，靈巧，狡猾，黠慧.
【例】fecit perite et *callide*. Cic. 作事精明靈巧. *callide* novisse aliquem. Pl. 深識某人. *callide* intelligere aliquid. Ter. 洞悉某事.

callĭdĭt-as. *ātis.* f. (*callidus*)
【同】malitia, astutia.
【形】perversa, stulta, vetus.
【解】機警，能幹，敏捷，銳敏，纖巧，狡猾，詐僞，欺罔.
【例】Poeni *calliditate* valent. 伯尼人精於詐術. *calliditas* astuta, prudentiam imitatur. 狡猾的詐僞彷彿智慧.

callĭd-us. *a, um.* adj. (*calleo*), *callidissimus*.
【同】astutus, versutus, vafer, malitiosus, eruditus artificio simulationis, veterator non incallidus.
【解】❶ (惡意)：巧詐，放逸，狡猾，黠巧者. ❷ (善意)：銳敏，諳練，機警者.
【例】❶ homo ad fraudem *callidus*. 詭計多端之人. astuta et *callida* interpretatio. 黠巧詭詐之解釋. *callidus* atque subdolus. Plaut. 狡詐欺騙者. ❷ *callidus* rei militaris. Tac. 諳於軍事者. *callidus* ad rem. Plaut. 善營利己者. *callidus* temporum. Tac. 隨機應變之人.

call-is. *is.* m. et f.
【同】semita.
【解】牧畜出入小路，小徑.
【例】*callium* provincia. Suet. 治理山林途徑.

callōs-us. (**callum**). *a, um.* adj.
【解】多小石者，胼胝者(皮硬且厚).
【例】*callosior* resina. Plin. 稠密的樹脂.

call-um. *i.* n.
【同】cutis usu densior.
【解】胼胝，皮膚硬且厚，(fig.)粗暴無情.
【例】diuturna consuetudo, diuturnus dolor *callum* jam obduxit stomacho meo. 日久積習，日常痛苦，使吾心腸粗暴嚴厲. occalluit animus malorum usu. 因慣常受苦，我心漸漸粗暴(倔强).

1. **cāl-o.** *ōnis.* m. (praesert. in plur.)
【同】militum ministri.
【解】軍役，奴僕，馬夫.

2. **căl-o.** *ās, āvi, ātum, āre,* v. tr.
【解】呼喚，招集.
【例】*calata* comitia. (*calare* comitia vel populum). Gell. 招集合民衆(國民會議).

cālŏpŏdĭ-um. (-on). *i.* n.
【解】屐，蹻.

căl-ŏr. *ōris.* m.
【同】ardor, aestus. X. Frigus.
【形】aequalis, corporeus, nimius, salutaris, vitalis, similis sui.
【解】炎熱，酷熱，熱心，激烈，猛烈.
【例】ecquid in iter te das *caloribus* summis? 爲何當此炎熱時期你出門行路？*calores* sunt maximi. 熱度很高. *calor* crescit. (intendit se *calor*). 熱度漸增. *calor* remittit. (frangit se *calor*). 熱度漸低. frigora et *calorum* molestiae viro ferenda sunt. 人當忍受寒暑的煩難. acquiesco in horto, dum se *calor* frangit. 我在園中休息，直到暑氣消散. aestivi *calores* (ardores) intentissimi. 溽暑之時. *calor* Martius. Stat. 好戰精神. *caloris* punctum 溫點.

călōrĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*calor facio*)
【解】致熱，使熱者.

cālott-a. *ae.* f.
【解】小帽.

calp-ăr. *āris.* n.
【解】缸，酒缸.

Calpurnĭ-us. *i.* m. nom. propr. (famil.) homin 羅瑪家族名，著名者有：Piso, Bestia, Bibulus. ...**Calpurnius** vel **Calpurnianus.** *a, um.* adj.

calth-a. et **calta.** *ae.* f.
【解】金盞花，茶菊(金錢菊).

călumnĭ-a. *ae.* f.
【同】obtrectatio, maledictum, injusta criminatio, vexatio.
【形】acerrima, nimis callida, frigida, jejuna, impudens, praetexta.
【解】❶ 誣告，妄告，誣罔. ❷ 誹謗，訕毀. ❸ 詐僞，陰謀，巧弄，(奸謀，欺騙).
【例】❶ *calumniam* strinxit in innocentem, (instruxit). 誹謗無罪之人. integerrimi hominis laudem *calumniis* obterere satagebat. 圖破壞善人名譽. ❷ *calumniam* aequo animo ferre. 安心忍受誹謗. coercenda est *calumnia*. 須制止誹謗. totus est in instruendis *calumniis*. 盡力誹謗人. ❸ nimia contra se *calumnia*. Quint. 過於輕視自己.

calumnĭāt-or. *ōris.* m. (*calumnior*)
【同】qui falsum crimen objicit, malitiosus interpres.
【形】egens, improbus.
【解】妄告，誣告，誣罔，誹謗人.
【例】bono viro improbum *calumniatorem* opposuit. 使讒人與善人並列. statuarius *calumniator* sui. Plin. 律己過嚴之雕像家.

calumniātr-ix. *tcis.* f.
【解】誣告，誹謗之女.

calumni-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】calumniam adhibeo ,vexo.
【解】❶誣告，妄告，囂訟. ❷讒言，誣妄，陰謀.
【例】❶ jacet res in controversiis, isto *calumniante* biennium. 因此人囂訟二年之久，互相爭辯事體不能解决. te *calumniatus* sum. Cic. 我曾誣罔了你. ❷ dicta factaque quorumdam *calumniari.* Suet. 誹謗某些人之言行. infelix poena *calumniandi* se. Quint. 慮己過度：(自抑過甚).

călumnĭōsē. adv. *-sissime.*
【解】欺罔：誣陷貌.

calumnĭōs-us. *a, um.* adj. (*calumnĭa*) *-issimus.*
【解】囂訟者：誣罔人者.
【形】*calumniosa* denuntiatio. 誣告案.

calv-a. *ae.* f.
【解】頭蓋骨.

calvāri-a. *ae.* f.
【解】骷髏，腦蓋骨.

calvārĭ-um. *i.* n.
【同】calvariae locus.
【解】(腦蓋山) 加而瓦略山.

calvātĭc-a. *ae.* f.
【同】tegmen capitis muliebre.
【解】婦女結髮式，髮網罩.
【例】Claudius *calvaticam* capiti suo accommodavit. 葛樂于頭上用髮罩.

calv-ĕo. *es, ēre.* v. intr. (*calvus*)
【解】禿頭.

calvesc-o. *is, ĕre.* v. intr. (*calveo*)
【解】頭漸禿.

calvĭti-es. *ĕi.* f.
【解】頭禿.

calvĭti-um. *i.* n.
【解】禿頭.
【例】*calvitio* maeror, non levatur. 我因頭禿憂傷無聊.

1. calv-us. *a, um.* adj.
【同】raro capillo, calvitio deformis.
【解】禿頭，平滑，光澤者.
【例】*calvae* nuces. Cat. 皮光澤的核桃.

2. Calv-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪路西尼 (Lucinius) 族之別號著名者有 Lucinius Calvus. 詩人及演說家，爲加都路之友.

1. calx. *calcis.* f.
【同】pars pedis posterior.
【解】踵，脚跟.
【例】*calcibus* impetere. 踩脚. *calcibus* laedere, ferire. 脚踢. certare (uti) pugnis et *calcibus.* 拳打脚踢. ad *calcem* decurrit, pervenit opus. (工程) 將竣工. a *calce* ad carceres revocari. 復始(再開始).

2. calx. *calcis.* f.
【解】石灰. (跑馬場終點).
【例】*calx* viva. 生石灰. *calx* macerata. 熟石灰.

căl-yx. *ycis.* m.
【解】花托(萼，蒂). 果皮，蛋殼，甲殼，貝殼，玳瑁.

cămăr-a. *ae.* f. vide **camera.**
【同】testudo, fornix.
【解】宗座財產管理處…

cambĭ-um. *i.* n.
【解】交換，貿易.

cămēlārĭ-us. *i.* m.
【解】御駱駝者.

cămēlīn-us. *a, um.* adj. (*camelus*)
【解】駱駝者.

camell-a. *ae.* f. (dimin. *camera*)
【解】碟，碗，杯類.

cămēlŏpardăl-is. *is.* f. (et **camelopardus**).
【解】長頸鹿.

cămēl-us. *i.* m.
【解】駱駝.
【例】*cameli* adjuvantur proceritate collorum. 駱駝得長頸之助.

Cămēn-a. *ae.* f. (praesert. pl. *ae, ārum*)
【解】作預言詩歌之神仙，以後與 Musa 名詞通用.

cămĕr-a. (**cămăra**). *ae.* f.
【同】testudo, fornix.
【解】穹窿，弓形頂，環洞，拱形，穹窿式天花板.
【例】*cameras* quasdam non probavi. 有幾種穹窿式我不贊成.

1. cămĕrārĭ-us. (**cămărārius**). *a, um.* adj.
【解】捲蓬式，搖籃式.

2. cămărārĭ-us. *i.* m.
【解】宗座財產管理處處長.

cămĕrāt-us. *a, um.* part. v. *camero.*
【解】(拱形)穹窿式.

cămĕr-o. *ās, (āvi), ātum, āre.* v. tr. (*camera*)
【解】作 (拱形)穹 窿式.

cămĕr-us. *a, um.* adj. vide **cămŭrus.**

Camill-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名:羅瑪福利勿族(Furius)之別名，著名者有Furius *Camillus.* 曾救羅瑪於加利人之手.

cămīnāt-us. *a, um.* part. v. *camino.*
【解】窰式者.

cămīn-o. *ās, (āvi), ātum, āre.* v. tr.

(*caminus*)
【解】營造窰形建築.

cămīn-us. *i.* m.
【解】❶爐，灶，窰.… 在神話中爲佛而崗火神 (Vulcain) 及西可樂獨眼匠人 (Cyclopes)之鎔爐，(在厄持納 Etna) 山下. ❷烟囱，灶，(內部). ❸灶火.
【例】❶in hieme *camino* luculento utere. Cic. 冬季你須用火光熊熊之火爐. *caminus* luculentus. Cic. 備好之火爐. ❷*camino* oleum addere. Hor. (灶)火上加油. aurum probatur *camino*. Hier. 爐火鍊(眞)金. lentis *caminis* dare aliquid. Sen. 漸漸煮熟某物. (fig.)*caminus* ignis(ardor).Hier. 炎炎熱火.

camp-a. *ae.* f. (vel **campe** *es.* f.)
【解】蛹，孵化蟲類.

campān-a. *ae.* f.
【解】鐘，羅瑪權衡，(秤).

Campānĭ-a. *ae,* f. nom propr. loci.
【解】地名：義大利之一省名.
Campanus et **Campanicus.** *a, um.* adj.
Campani. *ōrum.* m. *Camp.* 人.

campānīl-e. *is.* n.
【解】鐘塔，鐘樓.

campānŭl-a. *ae.* f.
【解】小鐘，(風輪花).

camp-ē. *ēs.* f. (**campa**)
【解】蝶類之幼蟲(孵化蟲).

campest-ĕr. *ris, re.* (et **campestris.** *e.*)adj.
【解】❶平原，平民者. ❷牧場，操場，演武廳，練兵場者(campus Martii).
【例】❶*campestre* iter. Liv. 康莊大路 (平坦之路). *campester* locus. Col. 平原. ❷*campestris* exercitatio, (militatio). 演武，閱兵.

campestr-e. *is.* n.
【解】角力者之短褲.
【例】nudus, *campestri* solo tectus. Vulc. Gall. 但著短褲.

campestrĭ-a. *um.* n.
【解】平原，平坦地.

camp-us. *i.* m.
【同】ager, pratum, area, planities.
【形】deformis atque obsitus, faenicularius, ingens, immensus, latior, magnus, sanctus, tantus.
【解】❶ 田野，農田，原野. ❷ 羅瑪廣場 (campus Martii：閱兵，選擧，遊藝廣場). 戰場. ❸(fig.)疆域，境界，範圍.
【例】❶*campi* Elysii. Virg. 艾利田野. pingues *campi*. Hor. 肥田 (膏腴之田.) ❷*campus* Esquilinus. Cic. 艾斯居廣場. *campus* Martius (vel *campus*). Cic. 武神廣場. *camporum* immensitates. 一望無垠的廣場. ❸ magnus est in republica *campus*. Cic. 政界範圍廣大.

cam-ur. *ura, urum.* adj.
【解】向內彎.
【例】*camuri* boves. Serv. 角向內彎的牛. *camuri* arcus. Prud. (柱上)拱形穹窿.

cām-us. *i.* m.
【解】籠嘴，(嘴套：犬口罩，頸鉗). 鐵鎖刑具.

cănāl-is. *is.* m.
【解】筒，管，溝渠，運河，(另外在羅瑪市，通 Cloaca Maxima 之石管).
【例】aquaeductus fiunt tribus generibus, vel per *canales* structiles, aut fistulis plumbeis, aut tubulis fictilibus. 引水溝渠分三種：或是人工運河，或用鉛管，或用燒成的水管. *canale* directo pergere. Apul. 一直前進.

cancellārĭ-a. *ae.* f.
【解】掌印，鈐記處 (鈐押房)，掌璽處，秘書處.

cancellāri-us. *i.* m.
【解】司閽，門監，書記，書辦，執達吏，(法)掌璽大臣，尙書：鈐押司，掌印者.

cancellātim. adv. (*cancellatus*)
【解】柵欄式.

cancellāt-ūs. *a, um.* part. v. *cancello.*
【解】有柵欄者，圍欄杆者.

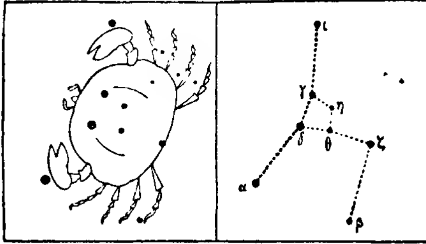
cancell-i. *ōrum.* m. plur. (**cancellus.** *i.* m.)
【同】septa e lignis modico intervallo disjunctis, quibus tribunalia et fenestrae muniuntur.
【形】forenses.
【解】柵欄，欄杆，(鐵欄) 公堂律師座週圍柵欄. (transl.)界限.
【例】extra *cancellos* egredi. Cic. 越過柵欄. 越界. applausum est a totis *cancellis*. 四週(之人)鼓掌贊成. *cancellaria*: tabularium sanctius 掌璽院，文卷房. *cancellarius*: tabularii sanctioris praeses, magister sarcinarum. 掌璽大臣，文卷司.

cancell-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v.tr.
【解】圍以鐵柵，分欄.

cancell-us. *i.* m. vide **cancelli.**

canc-er. *ri,* (*ĕris*). m.
【解】❶螃蟹(蝦). ❷星座名：巨蟹 (十二宮之一)，(poet.)南方. ❸ 酷熱，❹ 下疳草木瘤.
【例】❶ rubentes urere foco *cancros.* 爐烤紅蟹.

cancĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】生毒瘡(毒瘤).

CANCER

candē-făcĭo. *făcĭs, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (*candeo facio*)
【解】❶使白. ❷燒至發白.

candĕ-fīo. *fīs, factus sum, fĭĕri.* v. passiv.
【解】變成白色，變熱，燒熱.

candēl-a. *ae.* f. (*candeo*)
【解】蠟燭，巨燭(用脂肪，蜜蠟，松香，石腦油製成者).
【例】candelam apponere valvis. Juv. 燃火焚屋，(門).

candēlābr-um. *i.* n. (*candela*).
【解】多枝蠟台.
【形】candelabra aurea.
【例】*candelabrum* e gemmis clarissimis, et opera mirabili perfectum. 用極晶瑩寶石，並以妙工巧技製成的蠟台.

cand-ens. *entis.* part. v. *candeo.*
【解】❶發白，發光. ❷發熱.
【例】*candens* ortus. Tib. 曙光(曉明). *candens* favilla. Virg. 火灰(餘燼未息).

cand-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】candore fulgeo.
【解】潔白，漂白，(焚燒至)發白，發光，發亮.
【例】*candente* carbone sibi capillum adurere. 用熱炭燒自己的頭髮.

cand-esco. *escīs, ŭi, escĕre.* v. intr. (*candeo*)
【同】ignesco, candidus fio.
【解】發白，漸白，(焚燒至)發亮.
【例】ferrum *candescit.* 鐵漸熱(發亮). capillus, caput *candescit.* 頭髮漸白.

candĭc-o. *ās, (āvi, ātum), āre.* v. intr.
【解】發白，微白.
【例】quae volunt eminentia fieri, *candicantia* faciunt. Plin. 畫師使欲凸起之處，呈鮮明色.

candĭdātōri-us. *a, um.* adj. (*canditatus*)
【解】候補，(投考者)，補缺者.
【例】*candidatorio* fungi munere. 應候補之職務.

1. candĭtāt-us. *a, um.* adj. (*candidus*)
【解】著白衣者.

2. candĭdāt-us. *i.* m.
【同】candida veste indutus, (quales erant, qui magistratum petebant): nomen professus.
【形】consulares, gratuiti, pares, singuli, sapiens.
【解】著白長衣者，候選人，候補官職，要求職業者.
【例】*candidatus* consularis. Cic. 執政官候選人. *candidatus* sacerdotii. Sen. 司祭候選人. *candidatus* Caesaris. 凱撒推薦之候選人. *candidatus* immortalitatis gloriae. Plin. 期待永生永榮者.

candĭdē. adv. (*candidus*)
【同】sincere, pure, benigne.
【解】❶白色. ❷坦白，天眞，誠樸狀.
【例】❶*candide* vestitus. 著白衣. ❷inimicitias simpliciter et *candide* posuit. 坦白誠樸盡釋前怨.

candĭdŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *candidus*)
【解】小候選人.

candĭd-um. *i.* n. (*candidus*)
【解】❶白色. ❷蛋白.

candĭd-us. *a, um.* adj. (*candeo*)
【同】albus, purus, sincerus.
【解】❶漂白，潔白，清白者. ❷光彩，輝煌，炫耀者(用以形容神明英雄). ❸(fig.)神采奕奕，清福，(青目眷顧). 光明開朗.
【例】❶toga *candida*, Liv. 白長衣. *candidae* innocentis vitae homo. 平生清白無咎之人. ❷*candidus* dies. Ov. 天朗氣清. *candida* stella. Plaut. 星光燦爛. *candida* lilia. Virg. 潔白玉蘋. ❸*candida* vox. Quint. 語音清脆. *candida* lingua. Ov. 言語誠懇. *candida* convivia. Pop. 歡宴. purum et *candidum* dicendi genus. 純正而漂亮的語法. *candidum* hominis ingenium. 精明豁達之天才.

cand-ŏr. *ōris.* m. (*candeo*)
【同】splendor, fulgor, lux.
【形】exiguus, extremus, illustrior, salis, nimius, candidissimus.
【解】皎潔，晶瑩，光彩，美艷，姿容. 清白，純誠，純潔.
【例】vide speciem *candoremque* caeli. 試觀天色精華燦爛. mixtus *candore* rubor. 紅白相間(色白而紅潤). aestivus *candor.* Claud. 夏季炎熱. eximio morum *candore.* 品誼非常純正.

can-ens. *entis.* part. v. 1)*caneo.* 2)*cano.*
【解】1)白色者. 2)歌詠者(仙女別號).

【例】*canens* senecta. Virg. 斑白髮(灰白).

cān-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. (*canus*)
【解】發白色，髮白.
【例】dum germina *canent.* Virg. 草木(凋零呈蒼白色). montem qui *canet* oliva. 山上橄欖樹呈蒼白色.

cănēphŏr-a. *ae.* **cănēphŏr-os.** *i.* f. (plur. *canephorae*)
【解】頭頂筐籃之女 (雅典祭神時，幼女頭頂花籃，內盛祭品).

CANEPHOROS

cān-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. (*caneo*)
【同】senesco, inveterasco.
【解】年老白髮.
【例】*canescit* jam oratio tua, habetque suam jam maturitatem et senectutem. 你的演詞(文章)措詞老鍊，行文練達.

cān-i. *ōrum.* m. (*canus*)
【同】albi fenum capilli.
【解】白髮老年.
【例】non *cani*, non rugae auctoritatem afferunt. 權威不在年高 (不在蒼顏白髮). *cani* capilli. Cic. 白髮.

cănīcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *canis*)
【解】❶ 小母狗 ❷星座名 (天狼星).

cănīcŭlār-is. *e.* adj.
【解】暑期者.
【例】inclementia *canicularium* (subaud. dierum). Sid. 三伏 (盛暑) 熱天.

cănīn-a. *ae.* f. (*caro*)
【解】犬肉.
【例】canis *caninam* non est=(comedit). (prov.) Varr. 狗不吃狗肉，〔狗，(狼)不互相殘害〕.

cănīn-us. *a, um.* adj. (*canis*)
【解】狗者.
【例】*canini* dentes. Varr. 犬牙. *canina* eloquentia. Quint. 攻擊人(刺激人)之演詞. cena *canina.* 犬食. prandium *caninum.* Varr. 犬膳(用膳食但飲水). *caninam* pellem rodere. Mart. (以武力報復武力) 報復.

căn-is. *is.* m. f.
【解】❶ 犬 (公狗，母狗). (fig.) 罵人供人驅使，代人作偵探…❷ 星座名(天狼星).
【例】❶*canes* venatici. Cic. 獵犬. tergeminus *canis.* Ov. 三頭犬(神話). cave *canem.* Inscr. 謹防惡犬. *canum* (narium) sagacitas. 犬嗅覺靈敏. *canum* alacritas in venando. 行獵時犬之輕捷. *cane* pejus, (et angue). 惡甚於犬，(瘟疫). ❷ tam facile quam *canis* excidit.. Sen. 易如天狼星墜(擲骰牌).

cănistr-a. (**canistri**). *ōrum.* n. vel m.
【同】fiscina, cista viminea.
【形】splendidissima.
【解】籃，筐，笥.
【例】lancibus et splendidis *canistris* nos pascis. 以盤碟及華美的花籃供給我們飲食.

cānĭtĭ-ēs. *ēi.* f. (*canus*)
【解】白色，白鬚髮，暮景.
【例】o turpem, exacta dementique aetate *canitiem*! 狂癡的年華已過，年老赧然無顏.

1. **cann-a.** *ae.* f.
【同】arundo.
【解】❶ 崔荻，蘆葦 .❷ 牧笛.
【例】*canna* dea. (Syrinx mutata in arundinem). Apul. 蘆葦神(變成蘆葦之西林神).

2. **Cann-a.** *ae.* f. nom. propr. fluv.
【解】河名：在義國東部之亞布利地(Apulia)，在加納(Cannes)附近.

cannăb-is. *is.* f. (**cannabus.** *i.* m.)
【解】蔴，苧蔴.

Cann-ae. *ārum.* f. nom. propr. loci.
【解】村名：在義國東部亞布利地(Apulia)，亞尼巴 (Annibal)曾在此地大勝羅馬軍隊.

căno. *canĭs, cĕcĭni, cantum, canĕre.* v. intr. vel tr.
【同】canto, cantus edo.
【狀】canere absurde, diligenter, flebiliter, intus sibi, modulate, praeclare fidibus, similiter.
【解】I. intr. ❶(論人)：歌唱，吟詠. ❷(論鳥獸)：如山鳥，烏鴉，公鷄，蛙…鳴，哨. ❸ 樂器響聲. ❹ 用樂器，(琴，號…)，(cum abl.) II. tr. ❶ 吟(詩). ❷ 預言. ❸ 吹，彈 (樂器). ❹ (poet.) 鳴鐘，吹喇叭，(報告).
【例】I. ❶ *canere* ad tibicinem. Cic. 吹笛和唱. pauci recte *canere* norunt. 少數人善歌知音. ❷ gallus *canit.* 鷄鳴. ❸ modulate *canentes* tibiae. Cic. 笛聲和雅. tubae cornuaque ab Romanis *cecinerunt.* Liv. 羅馬軍中喇叭號角齊鳴. ❹ (*canere*) fidibus. Cic. *canere* lituo. Cic. 彈琴吹號.
II. ❶ arma virumque *cano.* Virg. (歌詠)頌揚 (武器) 戰功及英雄. ❷fore te incolumem *canebat.* Virg. 預言你將來平安無事. ❸classicum apud eum *cani* jubet. Caes. 命在面前吹號. *canere* bellicum. 吹 (戰號)衝鋒號. receptui *canere.* 吹收兵號. ❹ tuba commissos *canit* ludos. Virg. 號筒報告遊戲開始.

căn-ŏn. *ŏnis.* m.
【解】❶ 規律，律例. ❷ 捐，賦，財稅 (定期當繳納款項). ❸ 引水管(筒). ❹ 規矩(標準).

❺經目，經典(彌撒正祭經文)．
【例】tu *canon* es meorum scriptorum. 你是我寫作的標準. *canon* Missae. (arcana verba divini Sacrificii et silentio enuntianda)． 彌撒禮規 (典禮) (正祭經文). *canones* sacri. 聖典，聖律，**canon.** 公準，標準書.

cănŏnicāt-us. *ūs.* m.
【同】sacerdotium opulentum, amplum, collegium, senatus sacratior sacerdotum, auctoritate praecipuorum. (vulgate: capitulum canonicorum).(在大教堂內受祿諷經).
【解】諷經團員職，中央教堂公禱團，教區元老院.

1. **cănŏnĭc-us.** *a, um.* adj.
【解】法規，教律，經典者.

2. **cănŏnĭc-us.** *i.* m.
【解】諷經團員 (大教堂公禱團員)，教區元老院元老.

cănŏnīzātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】列聖品(列入聖人册).

cănŏnīz-o. *ās, āre.* v. tr.
【同】in sanctorum numerum referre, ad sanctorum ordinem adscribere, aggregare; caelestes honores publicosque alicui decernere; inter caelites referre; in album sanctorum caelitum solemni ritu referre; inter caelites annumerare; solemni ritu alicujus memoriam consecrare; in concilio caelestium collocare; in numero sanctorum collocare; sanctorum ordinibus asserere; in caelorum coetu ac numero reponere; ad immortalitatem et religione et memoria consecrare; caelestes honores dare, habere; caelitum honoribus cumulare; superorum in censum referre; consecratae immortalitatis auctoritatem a Pontifice Maximo accipere; caelitum numerum augere.

căn-ŏr. *ōris.* m. (*cano*)
【解】聲音，悅耳聲音(和諧鏗鏘之音).
【例】Martius aeris rauci *canor.* Virg. 戰鬥號角聲.

cănōrē. adv.
【解】諧和貌.

cănōr-us. *a, um.* adj. (*canor*), *canorior.*
【同】ad cantum inflexus, clarus.
【解】❶朗聲，和諧聲音. ❷發出和諧之聲者.
【例】❶ *canora,* suavis vox. 清朗溫柔之聲. ❷ *canorus* orator. Cic. 聲音洪亮之演說家. fides *canorae.* Virg. 聲和音雅之琴. aes *canorum.* Virg. 洪亮號聲.

cantām-en. *ĭnis.* n.
【解】悅人曲，呪語.

cantāt-or. *ōris.* m. (*canto*)
【解】謳歌者.

cantātr-ix. *īcis.* f.
【解】歌女，歌伎.

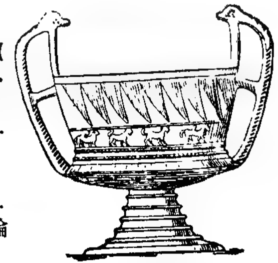
cantāt-us. *a, um.* part. v. *canto.*
【解】鳴，唱，歌者.
【例】gurges *cantatus* olore. Stat. 天鵝長鳴之淵. *cantata* luna. Prop. 心受靈感頌明月.

cantērin-us. *a, um.* adj.
【解】騸馬者，馬者.

cantērĭ-us. *i.* m.
【同】equus castratus.
【解】騸馬(實用馬，騎馬).
【例】mulo vehare, qui *canterium* comedisti. 你旣已食馬，當用騾載運.

canthăr-is. *ĭdis.* f.
【解】(insecti genus).(害苗毒甲蟲) 芫菁，班蝥.

canthăr-us. *i.* m.
【解】有双耳之(双彎柄)杯(爵).

CANTHARUS

canthērĭ-us. (**cantērĭus**). *i.* m.
【解】騸馬.

canth-us. *i.* m.
【解】鐵圈，輪軸帶.

cantĭc-um. *i.* n. (*cano*)
【解】唱歌，歌曲，詩詞，音調. (當演員在臺上摹仿人之動作，有人在幕後吹笛伴奏，同時演唱之歌詞).
【例】rhetorum epilogus pene *canticum.* 修辭家之結句幾乎是詩歌.

cantĭlēn-a. *ae.* f.
【同】cantio.
【解】歌詞，歌曲，和聲，重複音調.
【例】crebro mihi illam *cantilenam* suam insusurrat. 他屢次給我微聲唱他的歌曲. eamdem *cantilenam* canere. 唱同樣歌曲．

cantĭ-o. *ōnis.* f. (*cano*)
【同】carmen veneficum.
【解】歌唱，歌曲，(愉樂，情趣).

cantĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *cano*)
【解】屢次唱.
【例】carmina in epulis *cantitata.* 宴會中習唱之歌曲.

Cantĭ-um. *i.* n. nom. propr. loci.
【解】地名：布列顛之一部(Bretagne.) (今之Kent).

cantĭuncŭl-a. *ae.* f. (*cantio*)

【解】散曲，小調.
【例】*cantiunculis* otium oblectare. 唱小曲以消遣.

cant-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (freq. v. *cano*)
【同】cano, cantus fundo, edo.
【解】I. intr. ❶ 唱，鳴 (人，鳥.)，響聲 (樂器). ❷ 彈奏，吹，(用樂器).
II. tr. ❶ 歌，唱. ❷ 慶賀，祝頌. ❸ 朗誦，(彈奏，表演). ❹ 講述，講演. ❺ 歌頌 (詠詩). ❻ 詛咒，施幻術.
【例】I. ❶ pueri lepidi *cantare*, et psallere docentur. 教授俊秀的兒童彈唱. bucina *cantat.* Prop. 號響*cantabat* tibia ludis. Ov. 鳴笛遊藝開始. ❷ (*cantare*) tibiis. Nep. 吹笛.
II. ❶ incondita *cantare.* Varr. 聲調不諧. ❷ *cantat* laudes. 吟頌詞. ❸ nil praeter Calvum et doctus *cantare* Catullum. Hor. 他慣常但朗誦加而味及加都祿. ❹ tota *cantabitur* urbe. Hor. 全城皆議他. jam pridem istum *canto* Caesarem. Cic. 已經好久我講述(頌揚)凱撒. ❺ carmina non prius audita *canto.* Hor. 我歌唱從未聽過的歌曲. ❻ *cantando* rumpitur anguis. Virg. 念咒語毒蛇破裂.

cant-ŏr. *ōris.* m. (*cano*)
【解】❶ 歌唱者，音樂家 (樂人)，和唱者，獻頌者. ❷ 伶人，演員.
【例】❶ *cantor* formularum. Cic. 唱頌詞者. ❷ donec *cantor* "plaudite" dicat. Hor. 鼓掌喝彩吧.

cantr-ix. *īcis.* f. (*cantor*)
【解】歌女.
【例】aves *cantrices.* Varr. 鳴禽.

cant-ŭs. *ūs.* m. (*cano*)
【同】symphonia, vocis inflexio.
【形】dulcior, nauticus, obscurior, quotidianus vocum; lugubres, modici, remissiores.
【解】唱，鳴，響，(和音，合唱，交響) 歌曲…詛咒，(邪術).
【例】fidium nervorumque *cantibus* aedes totae personant. 絲絃齊奏，全室響應. suavitate modulorum aures tenere, *cantibus* animos impellere, incitare. 聲音和雅悅耳，歌詞曲調動心. exercere *cantus.* Tac. 演唱. fundere *cantum.* Cic. 歌唱. dare *cantum.* Ov. 唱歌. *cantus* obsceni. 淫曲.

1. **cān-us.** *a, um.* adj.
【同】albus, candidus, canitie venerabilis, praematura canitie, deformis.
【解】白色，白髮，老者，可敬者.
【例】*cani* fluctus. Cic. 銀浪. *cana* veritas. Varr. 嚴正(明顯)眞理. *cana* pruina. Hor. 白霜. *canus* lupus. Ov. 灰色 (老) 狼. *cana* saecula. Mart. 古時.

2. **Cān-us.** *i. m.* (**kanus**). cognomen Roman. 羅瑪人之別名.

cănŭsīn-a. *ae.* f. (*Canusium*)
【解】用加努西羊毛製成之衣服.

căpăcĭt-ās. *ātis.* f.
【同】amplitudo, spatium capiendi.
【形】tanta.
【解】容量，度量.
【例】theatri, vasorum *capacitas.* 戲院，器皿之容量. utrum *capacitatem* in animo putamus esse? 我們相信在心中有容量嗎？
【註】**capacitas.** *atis.* f. 能量，能力，容量.

căp-ax. *ācis.* adj. (*capio*)
【同】quod aliud capere potest.
【解】容量，廣濶，寬大.
【例】*capax* domus. 寬大房舍. *capaciores* scyphi. Hor. 更大之杯. vini *capacissimus.* Liv. 酒量極大之人. aures *capaces.* Cic. 喜聽之耳，(百聞不厭). *capax* secreti. Plin. 能守秘密者.

căpēd-o. *īnis.* f. (*capio*)
【解】有双耳 (双柄) 之器皿.
【例】*capedines* gratae, *capedines* et urnulae. 盆及瓶.

căpēduncŭl-a. *ae.* f.
【解】有双柄 (提手，双耳) 之小器皿，(祭器).

căpell-a. *ae.* f. (dimin. *capra*)
【同】parva capra.
【註】vulgus capellam vocat sacellum, aediculam sacram.
【解】小山羊，小堂，星座名.

căpellāni-a. *ae.* f.
【解】軍營或社團宗教指導職務.

căpellān-us. *i.* m.
【解】軍營或社團之宗教指導司鐸，特派司鐸，(隨營司鐸).
【例】*capellanus* militaris. 軍營宗教指導 (司鐸). *capellanus* monialium. 修女院宗教指導 (司鐸).

Căpēn-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名，(in Etruria) **Capēnas.** *ātis.* adj. **Capenates.** *um.* (homin.) 人. **Capēnus.** *a, um.* adj. porta *Capēna.* 加伯城門.

căp-ĕr. *ri.* m.
【解】牡山羊.

căpĕr-o. *ās, āvi. ātum, āre.* v. intr.
【解】蹙額.

căpesis. (vel) **cape sis.** (pro) *cape si vis.*
【解】請收納.

căpess-o. *is, īvī, (ii), (ītum), itūrus, ĕre.* v.tr.
【同】peto, capio.
【解】❶急取，得，持，攫，捉，佔. ❷嚮往，謀得. ❸奪取，保持，包辦.
【例】❶ (*capessere*) cibum dentibus. Cic. 用牙齒銜食物. ❷ Melitam *capessere*. Cic. 達到美利大. ❸ *capessere* rempublicam. Cic. 始度政治生涯. *capessere* pericula. Liv. 冒險. *capessere* pugnam. Liv. 開戰. *capessere* bellum. Liv. 打仗. *capessere* fugam. 逃跑. *capessere* domum. 歸家. *capessere* magistratum. 就職（上任）. *capessere* cursum. Plaut. 奔跑. *capessere* noctem vigilem. 守夜. *capessere* clementiam. 從寬. *capessere* se in altum. Plaut. 放洋.

căpi-ens. *entis.* part. v. *capio.*
【解】取得，據有者.
【例】animal rationis et scientiae *capiens.* Gell. 具有理智並有學識的動物.

căpillāce-us. *a, um.* adj.
【解】髮的，細微如髮者.

căpillāment-um. *i.* n. (*capillus*)
【解】髮束，髮飾，假髮，植物纖維.

căpillār-is. *is.* adj.
【解】髮者，毛管者.
【例】*capillaris* herba. Apul. 纖維植物.

căpillāt-us. *a, um.* adj. (*capillus*), *capillatior.*
【狀】bene capillatus adolescens.
【解】蓄髮者，垂髻，細微如髮者.
【例】corpore inculto et squalido, *capillatior* quam antea. 身體穢汚邋遢，毛髮長於往昔. *capillata* arbor. Plin. 鬥鬚樹（根鬚樹）.

căpill-us. *i.* m.
【同】capitis pilus.
【形】compti.
【解】頭髮，鬚，髭，根鬚.
【例】*capillus* promissus. Caes. 長髮. compti *capilli.* Cic. 梳理頭髮. *capillus* compositus et delibutus. 梳理搽油之頭髮. *capilli* fluunt et defluunt post morbum. 病後頭髮脫落. *capilli* rari et cedentes. 髮稀（落）而額寬. *capillum* promittere et submittere. 蓄髮. *capillis,* crinibus passis. 蓬頭散髮. *capillus* prolixus, promissus. 頭髮散垂. *capillus* circa caput rejectus negligenter. 蓬頭. cincinnorum fimbriae. 髮端鬈縮. *capillum* pectere, componere, ornare, nodo substringere, in nodum cogere. 梳理頭髮，結成髮髻. *capillum* calamistris inurere. 燙捲髮. *capillum* in gradus frangere, formare. 捲成髮層波紋. *capilli* ficti, adventitii. 假髮. *capillum* tondere, componere die festo. 瞻禮日（休假日）理髮.

căpĭo. *capĭs, cēpi, captum, capĕre.* v. tr.
【同】comprehendo, accipio.
【狀】aliquando animum patrium, commode tempus adeundi aliquem, facillime conjecturam, invite, necessario consilium, strenue arma; capi brevi, crudelissime, praedam et fortunas, mirifice facetiis, opportune locum, plane navim suo onere, atque deprimi, recte, vix gloriam caelo.
【解】I. ❶ 拿取，據有. ❷(fig.)採取，取用，施用，獲取. ❸ 選用，擇取. ❹ 侵奪，攻取. ❺（論生物）佔據人心：動人情感. ❻ (pass.) 爲…所驅使，所牽引，所誘惑. ❼ 領取，採納，接受.
II. ❶ 保持，拘留，拘禁. ❷ 容受，容納.
【例】I. ❶ *captus* voluptate. 沉湎逸樂（爲逸樂所麻醉）. *cape* saxa manu. Virg. 用手搬運巨石. (*capere*) collem. Caes. 佔據山崗. (*capere*) insulam. Caes. 抵海島. (*capere*) cibum. Caes. 用飯（取用食物）. ❷ (*capere*) misericordiam. Cic. 施用仁慈. (*capere*) fugam. Caes. 逃走. (*capere*) consilium. 定主意. (*capere*) ex aliqua re documentum. 由某事獲得經驗. (*capere*) consulatum Cic. 做執政官. rursus militiam *capere.* Tac. 再服兵役. ❸ (*capere*) locum castris idoneum. Caes. 擇地紮營. ❹ (*capere*) agros ex hostibus. Caes. 從敵人手中奪取田地. urbem *capere.* Cic. 攻取城垣. sexennio post Veios *captos.* Cic. 佔據外約六年之後. *captus* (captivus). 被擄者. aures *capere.* Cic. 誘人視聽. ❺ qui (eo animo) esse poteris, nisi te amor ipse *ceperit*? 倘你非爲愛情俘虜，如何會有如此心腸？admiratio me *capit.* 不勝驚訝. amore *capi.* 愛不由己（爲愛情驅使）. ❻ mirericordia *captus.* Cic. 大動慈心. eodem errore *captus.* Cic. 犯同樣錯誤. hac ratione *capi.* Caes. 爲此自誤. mente *captus.* Cic. 精神錯亂. (*captus*) oculis et auribus. Cic. 耳聾目瞽. ❼ (*capere*) donum. Cic. 接受禮品. (*capere*) stipendium jure belli. Caes. 因戰爭權利而接受賦稅. (*capere*) gloriam. Cic. 接受榮譽. (*capere*) dolorem. Cic. 受痛. (*capere*) infamiam. Cic. 受辱.
II. ❶ est (edit) ille plus quam *capit.* Sen. 彼飲食過度. ❷ dum, quidquid mortalitas *capiebat,* impleret. Curt. 直至完成，一切有死之物所能容納者.

cāpi-o. *ōnis.* f. (*capere*)
【解】佔有行爲，侵佔行爲.
【例】usus *capio.* (vel) usu *capio.* 積習…

căpistēri-um. *i.* n.

【解】 箝子.

căpistr-o. *ās, ātum, āre.* v. tr. (*capistrum*)
【解】上羈（上馬絡），籠住，（上籠嘴）（上犬套）繫葡萄，細樹枝.

căpistr-um. *i.* n.
【解】嘴套，馬絡，轆頭，馬銜（勒鑣），綁繩.
【例】*capistro* constringi. 用繩束縛.

căpĭt-ăl. *ālis.* n. (*capitalis*)
【解】死罪.
【例】*capital* facere. Pl. 犯死罪. qui non paruerit, *capital* esto. Cic. 凡不服從者，有死罪. *capital* est. (cum infin.) Liv.…有死罪.

căpĭtāl-is. *e.* adj. (*caput*)
【解】❶有關性命（頭）者，犯者當死. ❷（fig.）不幸者（可痛悼者）（致命傷者）有凶禍者. ❸首要者，重要者.
【例】❶poena *capitalis.* Liv. 處死刑. res *capitalis.* Cic. 關乎生死者 .crimen *capitale.* Cic. 命案. *capitalis* causa. Paul. 人命訴訟. ❷*capitalis* hostis, (inimicus). Cic. 死仇（不共戴天之仇）. nulla *capitalior* pesti quam. Cic. 從來未有如此凶禍的瘟疫. *capitalis* ira. 怒不可息. ❸Siculus ille *capitalis*- Cic. 至於那西古利人第一流作家. *capitali.* peccata. 七罪宗.

căpĭtālism-us. *i.* m.
【解】資本主義，資本勢力.

căpĭtālĭt-er. adv. (*capitalis*)
【解】致死者，危害性命者.
【例】*capitaliter* lacessere aliquem. Plin. 提控某人應處死刑之罪案, *capitaliter* animadvertere. Veg. 處死刑.

căpĭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】人口稅（人稅）（戶口稅）.

1. **căpĭtĭ-um.** *i.* n.
【解】襯衫上開口處（領）. 女遮胸巾，頭巾（外罩）.
【例】vestis sine *capitio.* Mythol. 無頭領之衣.

2. **Căpĭtĭ-um.** *i.* n. nom. propr. urbis. 城名：在西細利亞. (Sicilia)

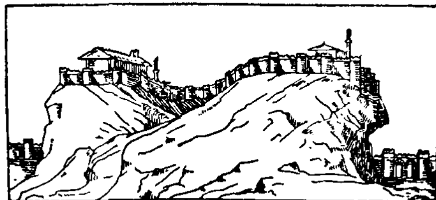
1. **căpĭt-o.** *ōnis.* m. (*caput*)
【同】magni capitis.
【解】❶大頭人. ❷杜父魚，鯔魚.

2. **Căpĭt-o.** *ōnis.* m. cognom. Ateius et Fonteius. 之別名.

1. **Căpĭtōlīn-us.** *a, um.* adj.
【解】加比道山者. (Capitolium)
【例】Jupiter *capitolinus.* Cic. 加比道山之由必得神（Jupiter.）ludi *capitolini.* Liv. 加比道戲劇，（為敬由必得神所演之戲劇）
căpĭtōlīnī. *orum.* m. 由必得之司祭.

2. **Căpĭtōlīn-us.** *i.* m. nom. propr. hom. cognom. Roman. 羅馬人別名.
【解】著名者為M. Manlius Capitolinus. 當加利人攻羅馬時，他固守加比道山，因為鳴鵞醒，抵禦加利人，救羅馬城於敵人之手.

Căpĭtōlĭ-um. *i.* n. nom. propr. mont. et aedific. Rom.
【解】山名：羅馬城七小山之一，山上建有由必得神殿.

CAPITOLIUM

căpĭtŭlār-ĭa. *ium.* n. plur. nom collect. leg.
【解】古代大加祿皇帝之勅令律册.

căpĭtŭlār-is. *e.* adj.
【解】修會會議者，（教務會議者）.

căpĭtŭlāri-us. ❶ *a. um.* ❷ subs. m
【解】❶收稅者. ❷稅司.

căpĭtŭlātim. adv. (*capitulum*)
【解】簡約（說明），撮要.
【附】**capitulatīones** conjugum circa bona. 夫妻財產制.

căpĭtŭlāt-us. *a, um.* adj. (*capitulum*)
【解】小頭者，樹木葡萄之新枝嫩芽.
【例】*capitulatus* surculus. Plin. 剪枝新芽.

1. **căpĭtŭl-um.** *i.* n. (*caput*)
【形】parvum, pulcherrimum.
【解】❶（小頭）柱頭，章目. ❷修會會議一會場，（教務會議一會場）.
【例】❶operto *capitulo* bibere. Pli. 遮頭飲酒. *capitulum* cepae. Col. 葱頭（髮式）*capitulum* optimum. 最佳章目.
❷ **Capitulum Ordinis.** 修會會議.
【註】修會會議廳（會場），修會會議.
【例】locus reprehendendis erratis destinatus. 規過廳. *capitulum* familiae sacrae. 修會家庭議事處. *capitulum* ordinis facere. 開修會會議. comitia habere creandis magistratibus, moderatoribus familiae sacrae; 開會選舉職員會長. *conventum* celebrare; concilium habere instituendis novis religiosi ordinis magistratibus. 開會選舉修會新職員. *capitulum* cathedrale; 主教座堂會議. collegium, senatus ecclesiastici ordinis, Praesulum. 教會元老院，主教集團.

2. **Căpĭtŭl-um.** *i.* n. nom. propr. urbis.
【解】城名：在剛巴尼亞（Campania）

cāp-o. *ōnis.* m.
【解】閹鷄.

Cappădŏci-a. *ae.* f. nom. propr. loci. 地名：在小亞細亞中部.

Cappăd-ox. *ŏcis.* m. nom. propr. fluv. 河名：在小亞細亞 (Cappadocia 地名即由此而起).
Cappad-ox. *ŏcis.* adj.
Cappadoces. homin. (人)

cappări. n. indecl.
【解】白花菜果.

cappăr-is. *is.* f.
【解】❶ 白花菜. ❷ 白花菜果.

capr-a. *ae.* f. (*caper*)
【解】❶ 牝(母)山羊. ❷ 星座名. ❸ 湖名**Caprae** Palus. (Liv.)：羅木祿曾於此失踪(Romulus) 以後建福拉米競技場 (Flaminius) 於此地.
capr-ārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】山羊者.

caprārĭ-us. *i.* m.
【解】牧羊人.

caprĕ-a. *ae.* f. (*capra*)
【解】野山羊，麅獐子.

Caprĕ-ae. *ārum.* nom. propr. loci (insul.)
【解】島名：在Tyrrhenienne海(今之Capri.)
Capreensis. (vel-**ensis**). *e.* adj.

caprĕŏl-us. *i.* m.
【解】❶ 小獐子). ❷ 鍬(農人用具). ❸ 葡萄嫩芽. ❹ 椽子，支柱.

caprĭcorn-us. *i.* m. (*caper cornu*)
【解】摩(磨)羯宮，(黃道上之第十宮) =冬至線(十二月廿二日).

caprĭfic-us. *i.* f. (*caper ficus*)
【同】ficus silvestris.
【解】野無花果樹.

caprĭfŏli-um. *i.* n.
【解】金銀花.

caprĭgĕn-us. *a, um.* adj. (*capra geno*)
【解】由山羊生者.

caprĭgĕn-i. *ōrum.* m. plur.
【解】羊脚妖人.

capril-is. *e.* adj. (*caper*)
【解】山羊者.

capril-e. *is.* n.
【解】山羊圈.

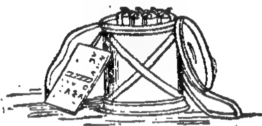
caprĭmulg-us. *i.* m. (*capra mulgeo*)
【解】擠羊乳者.

Caprīnĕ-us. *i.* m. nom. propr. (cognomen Tiberii.)
【解】人名：羅馬總王第伯略之綽號，因他喜愛，Caprée 島.

caprīn-us. *a, um.* adj. (*caper*)
【解】山羊者.
【例】pellis *caprina.* 山羊皮.

caprĭp-ēs. *ĕdis.* adj. (*capra pes*)
【解】有山羊脚者.

1. caps-a. *ae.* f.
【同】arca.
【解】匣，盒，箱

CAPSA

2. Caps-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名，在 Numidia, Africae. **Capsenses.** *ium.* **Capsitani.** *ōrum.* m. homin.，一人

capsārĭ-us. *i.* m. (*capsa*)
【解】伴(讀學生)，携書盗之書僮.

capsŭl-a. *ae.* f. (*capsa*)
【解】小盒，小匣.

caps-us. *i.* m. (*capsa*)
【解】車座，轎車，車箱.

Capt-a *ae.* f.
【解】cognomen Minervae: Minerva 女神之別號.

captātĭ-o. *ōnis.* f. (*capto*)
【解】偵査，探取，巧圖，騙取.
【例】*captatio* testamenti. Plin. 騙取遺書. disputandi prudentiam *captatio* verborum imitatur. 言詞取巧仿效雄辯之智慧.

captāt-ŏr. *ōris.* m. (*capto*)
【同】qui venatur aliquid, aut ambit quovis modo.
【解】營求，襲取，騙取.
【例】plebicula repente, omnisque aurae popularis *captator.* 微賤平民驟然圖謀爭取民心(民望).

captātōri-us. *a, um.* adj.
【解】陰謀者.

captĭ-o. *ōnis.* f. (*capio*)
【同】argutiae, sophisma.
【解】巧詐，欺騙，詭計，詭辯.
【例】quasi praestigiis et *captionibus* a sententia sua depulsus, in alienam inductus est. 因誘惑巧詐被迫棄捨己見，而隨從他人的意見. *captiones* repellere. 反駁詭辯.

captiōsē. adv.
【同】vafre, argute.
【解】狡詐，詭計多端.
【例】*captiose* interrogare. 設計查詢.

captiōs-us. *a, um.* adj. (*captio*) -*issimus.*
【同】quod captiones habet.
【解】欺騙人者，巧詐者，詭辯者.
【例】fallaces et *captiosae* quaestiones. 欺騙巧詐之詢問. societas *captiosa.* 騙人的團體(組織).

captĭuncŭl-a. *ae.* f. (*captio*)
【同】captio.
【解】狡猾，詭計，機警，銳敏.
【例】omnes *captiunculas* pertimescere. 畏懼一切詭計.

captīv-a. *ae.* f. (*captivus*)
【解】女俘虜.

captīvĭt-as. *ātis.* f. (*captivus*)
【解】被俘虜，當奴隸，一被俘者身份，一被虜之人群一俘虜行爲.
【例】*captivitas* urbium. Tac. 强佔城市, is dies finem diuturnae *captivitatis* attulit. 此日結束了長期的奴隸生活.

1. captīv-us. *a, um.* adj. (*captus*)
【同】captus aut vinctus.
【解】❶被虜者，鹵獲者，戰俘者. ❷(poetic.) 俘虜之…
【例】❶ naves *captivae.* Caes. 鹵獲之船. ❷*captivus* sanguis. Virg. 俘虜之血.

2. captīv-us. *i.* m.
【解】戰俘.
【例】*captivus* tenetur, in vincula conjicitur. 拘禁，囚禁俘虜. *captivos* dimittere. 釋放俘虜. *captivos* duriter habere. 虐待俘虜. *captivos* redimere. (付代價)贖回俘虜. reddito pretio, liberare, recuperare *captivos.* (付代價)贖回俘擄.

capt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *capio*)
【同】allicio, aucupor.
【狀】mediocriter adventum.
【解】❶ 圖取，營求，謀得，攫奪. ❷ 誘惑，欺騙，訛詐. ❸騙取，籠絡，買哄.
【例】❶ (*captare*) benevolentiam, plausum. 圖取悅於人. (*captare*) misericordiam. Cic. 圖謀動人憐憫之心. (*captare*) risus. Cic. 想惹人笑. (*captare*) auram. 吸收空氣. (*captare*) occasionem. 乘機. (*captare*) gloriam. 貪求榮譽. ❷ (*captare*) insidiis hostem. Liv. 設埋伏陷害敵人. ❸ (*captare*) testamenta. Hor. 騙取遺書. 設計騙取某人之遺產. (*captare*) aliquem. Plin 欺騙人.

capt-or. *ōris.* m.
【解】擒獲者.

captūr-a. *ae.* f. (*capio*)
【解】❶ 捕獲，擒得，佔據，騙得. ❷ 藉陰謀詐術，醜行，而獲得之利益.
【例】❶ *captura* piscium. Pl. 捕魚. venatores cum *captura.* Pl. 獵人及佃獵. ❷ inhonesti lucri *captura.* V. Max. 騙得不公利益. diurnas *capturas* exigere. V. Max. 要求每日工資.

1. capt-us. *a, um.* part. v. *capio.*
【解】被拿獲，被捕者.
【例】bello *captus* est. 戰時被俘. mente, oculis, auribus *captus.* 混淆視聽，心被愚弄. amore *captus.* 愛情俘虜. bello *capta* praeda. 戰爭勝利品.

2. capt-ŭs. *ūs.* m.
【解】❶ 能力，才幹. ❷ 獲得(成功)，收效.
【同】ingenium, intelligentia.
【例】❶pro corporis *captu.* Sen. (關心)量(身)力而行. pro aestimato *captu* solertiae. Gall. 依據才能大小. pro *captu* meo dixerim. Apul. 照吾所能發言. ❷ *captus* lucri. 收益，贏利.

Căpŭ-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在義大利剛巴尼省，(Campania) 相傳亞尼巴 (Hannibal) 之軍隊在加納(Canna) 得勝後，因加布亞之溫和愉快，而失其鬥志並勇氣.

căpŭlāt-us. *i.* m. (*Cappuccino*)
【解】芳濟會士之一派，(戴風帽者).

căpūd-o. *ĭnis.* f.
【解】祭器：(甕，瓶，罐).

căpŭl-a. *ae.* f.
【解】有柄器皿(有提環，双耳者).

căpŭlār-is. *e.* adj.
【同】senex capulo mortique vicinus, proximus.
【解】臨近死期，(臨近坟墓者).
【例】reus *capularis.* Fulg. 被控應受死刑者.

căpŭlāt-or. *ōris.* m.
【解】移注酒或油者，桶匠.

căpŭl-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. tr.
【解】轉注.

căpŭl-us. *i.* m. (*capio*)
【同】manubrium gladii.
【解】❶ 棺，槨. ❷犁把，刀柄 .
【例】quasi vero *capulo* esset occisus. 彷彿用刀柄擊斃者.

cāp-us. *i.* m.
【解】閹鷄.

căp-ŭt. *ĭtis.* n.
【解】❶ 頭腦，頭顱，首(人及動物之頭). ❷ (fig) 端，末，梢，尖，峯，頂. ❸ 人口，人丁. ❹ 生命，存在. ❺ 首領，領袖. ❻ (論事物) 主要部分，基本方面. ❼(論著作) 重要點，主要部分，章回. ❽ (論地方) 首都，都城. ❾(論財物) 資本，基本金.
【例】❶ *capita* conferre. Cic. 聚首一堂. dux hostium cum exercitu supra *caput* est. Sall. 敵人將士已臨(吾人)頭上. ❷ papaverum *capita.* Liv. 罌粟花梢. *capita* tignorum. Caes. 樑之兩端. *caput* vitis. Cato. 葡萄根. Atlantis piniferum *caput.* Virg. 滿植松樹之亞太朗山巔. *caput* amnis.

Virg. 河源，(首). *caput* maleficii. Cic. 罪惡開端. ❹ o lepidum *caput*. Pl. 吁秀雅之人. sesquimodios frumenti populo Romano in *capita* describere. 分給羅瑪公民每人小麥一斗半 (約十九公升). *capite* censeri. 但查錄每人身份，不列入羅瑪公民册中. 不參軍，不納公民稅. ❹ pactum pro *capite* pretium. Cic. 約定贖俘虜之代價. poena *capitis*. Cic. 死刑. reus *capitis*. Cic. 判死刑者. *capitis* absolutus, pecunia multatus est. Nep. 免死罰金. ❺qui *capita* conjurationis fuerant. Liv. 曾為叛黨首領者. qui *capita* rerum sunt. Liv. 主事人. ❻id quod *caput* est. Cic. 主要點. quod cenae *caput* erat. Cic. 晚餐主要食品. *caput* est ut quaeramus... Cic. 主要的是我們尋求. *caput* est quam plurimum scribere. Cic. 基本(訓練)便是多寫作. ❼quatuor sunt *capita*. Cic. 共分四章 (四端，四點). a primo *capite* legis usque ad extremum. Cic. 從法律之首節至最後一節. ❽ (Antium) *caput* Volscorum. Liv. 瓦而斯高人之首都. ❾ de *capite* aliquid deducere. Liv. 抽取資本.

【註】 *caput* aperire alicui. 向人脫帽 .salutare aperto *capite*. 脫帽致敬. *caput* operire. 戴帽子. *caput* cervicibus abscindere. 斬首. *capite* sancire. 定死罪. *capita* conferre, offensare. 聚首. nec *caput*, nec pedes habent. (proverb.) 無首無尾.

căpŭti-um. *i.* n.
【解】 風帽.

cărăb-us. *i.* m.
【解】 蟹，海蟹，(蝦).

carbăsĕ-us. (**carbasĭnĕus**). *a, um.* adj.
【同】 ex lino optimo contextus.
【解】 細麻者，細麻布者.
【例】 vela *carbasea*. 麻布帆.

carbăs-us. *i.* f. plur. =**sa.** *ōrum.* n.
【解】 細麻，麻布衣，船帆.
【例】 inflatur *carbasus* Austro. Virg. 南風吹船帆. velum e *carbaso* factum, seu lino mirae tenuitatis. 細麻布製成之船帆.

carb-o. *ōnis.* m.
【解】 炭，(疔瘡).
【例】 candente *carbone* sibi adurebat capillum. 用火炭燎髮.

cārbōnāri-us. *i.* m. *a. um.* adj.
【同】 qui carbones conficit.
【解】 製炭，賣炭人.
【例】 *carbonaria* (adj.) fornax. 炭窰.

carbuncŭlōs-us. *a, um.* adj. (*carbunculus*)
【解】 充滿小紅石者.

carbuncŭl-us. *i.* m. (*carbo*)
【同】 parvus carbo.
【解】 小炭塊，紅寶石，紅砂.
【例】 cum testa ambulans *carbunculos* corrogabat. 牡蠣漫遊時找到紅寶石.

carc-ĕr. *ĕris.* m.
【同】 custodia, vincula, locus in quo asservantur rei.
【形】 totus vindex nefariorum scelerum.
【解】 ❶ 監獄，監牢，禁錮，縲絏，囹圄. ❷ 賽車起點.
【例】 ❶ in *carcerem* missus, ductus, compactus, conjectus, contusus est. 入獄. in *carcere* asservare, detinere. 拘禁 (在獄中). squalore *carceris* vexati. 監中腥穢逼人. e corporum vinclis tanquam e *carcere* evolare. Cic. 由肉軀縲絏中如自監牢中飛出. ❷ ad *carceres* a calce revocari. Cic. 由終點召回至起點 (出發點).

carchēsĭ-um. *i.* n.
【解】 ❶ 船上盤車 (桅盤). ❷ 有柄之盃. ❸ 船上起重機.

carcĭnōm-a. *ătis.* n.
【解】 疔瘡.

cardămōm-um. *i.* n.
【解】 白荳蔻.

1. **cardĭăc-us.** *a, um.* adj.
【同】 ore ventriculi affectus, cardiacus morbus.
【解】 胃臟者.
【例】 *cardiacus* morbus. Plin. 胃臟病 (心臟病).

2. **cardĭăc-us.** *i.* m.
【解】 胃臟病.

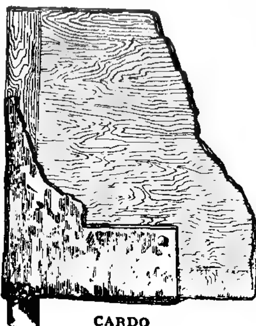
cardĭnālāt-us. *ūs.* m.
【解】 樞機主教職 (宗).

1. **cardĭnāl-is.** *e.* adj.
【解】 ❶ 樞紐者 (門鉸鏈者). ❷ 重要者.
【例】 ❶ scapi *cardinales*. Vitr. 門轉柱. ❷*cardinales* venti. Serv. 主要風. *cardinales* numeri. Prisc. 基數，本數. *cardinalis* virtus. 樞德，主德，元德.

2. **cardĭnāl-is.** *is.* m.
【同】 Purpuratus Ecclesiae Pater, Princeps; vir sacrae purpurae splendore conspicuus; romana, vaticana purpura ornatus; e senatu pontificio; christianae reipublicae senator.
【解】 樞機大臣，紅衣主教.
【例】 陞任樞機，選任-*cardinalem* creare; aliquem in Purpuratorum Patrum numerum cooptare, referre, Purpuratis Ecclesiae Principibus adscribere; Purpuratorum Pa-

trum ordini, coetui aggregare; ad romanam purpuram evehere; vaticanae purpurae honore ornare, donare, decorare; Purpuratorum Patrum concilio adjungere; in senatum pontificum adlegere. ❷ 樞機團. *Cardinalium* collegium; orbis christiani summum consilium; supremus Fcclesiae senatus; illustrissimum Purpuratorum Patrum collegium; sanctissimum gravissimumque orbis terrae consilium; sacrum pontificis consilium; pontificii senatus Patres; amplissimus ordo Purpuratorum Patrum; romanae curiae Patres.

card-o. *ĭnĭs.* m.

CARDO

【形】 altisonus, duplex.
【解】 ❶ 門樞，(鉸鏈 車軸，樞紐. ❷ (fig.) 中樞，當軸，中心.
【例】 postes *cardinibus* emovere. 轉動門樞. tanto *cardine* rerum. Virg. 當此逆境. in eo *cardo* rei vertitur. 事之要點在此.

cardŭēl-is. *is.* f.
【解】 金雀.

cardŭ-us. *i.* m.
【解】 白朮，百叶菜，薊，蒺藜.
【例】 arva horrebant *carduis.* 田地不喜白朮.

cārē. adv. (*carus*), *carius, carissime.*
【同】 magno pretio, nimio.
【解】 昂貴，價高.
【例】 dimidio *carius* emit domum. 買屋價高一倍.

cārect-um. (**caroectum**). *i.* n. (*carex*)
【解】 充滿薹，菖蒲，蘆葦，莎草科之地.

cārentĭ-a. *ae.* f.
【解】 缺乏，少有.

căr-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. (cum abl.)
【同】 vaco, deficior, vacuus sum. X. Abundo, potior, fruor.
【狀】 aegre, diutius sermone, facile, in perpetuum, necessario, utilitate, rebus externis.
【解】 ❶ 免去，節省，無有，缺乏. ❷ 避免，脫免. ❸ 無，不得…
【例】 ❶ suspicione *carere.* Cic. 免去嫌疑. crimine *carere.* Cic. 免去罪案. Deus *carens* corpore. 神無有肉軀. ❷ (*carere*) foro, senatu. Cic. 不現身市場，不出席國會. ❸ quam huic erat miserum, *carere* consuetudine amicorum. Cic. 不得接交朋友為他如何可憐. is non *caret,* qui non desiderat. 無所貪者，不感覺缺乏. *carere* publico. 不出現人前. fide *caret,* quod dicis. 你所言不可信.

cār-ex. *ĭcis.* f.
【解】 葦，蒲，薹.

cārĭc-a. *ae.* f.
【解】 乾無花果 (來自 Caria)，普通無花果.

cărĭ-ēs. *ēi.* acc. = *em.* abl. = *e.* (tantum ii casus)
【解】 朽壞，腐爛.
【例】 *cariem* recipere. 朽壞. *carie* infestari. 感覺朽爛.

cărīn-a. *ae.* f.
【同】 navis dorsum, navis pars ima.
【解】 ❶ 併成果核外殼之兩凹形. ❷ 船身之凹形 (如核殼之一半).
【例】 *carina* pectoris. Plin. 胸膛.

cărīn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*carina*)
【解】 製造船之凹形.
【例】 *carinare* se. Plin. 作凹形.

cărĭōs-us. *a, um.* adi. (*caries*)
【解】 朽壞，腐爛，(fig.) 變壞者.
【例】 *cariosae* fores. Ennod. 被蛀蝕之門. *cariosa* terra. Plin. 鬆土，乾土

1. cārĭt-ās. *ātis.* (*carus*)
【同】 inopia frumenti (vel) alterius rei. X. Copia, ubertas, vilitas.
【形】 admirabilior, diuturna, gratuita, humana, maxima annonae, naturalis, praesens.
【解】 物價昂貴.
【例】 (*caritas*) annonae. Cic. 麥價高漲. *caritate* cibaria quotidie fiunt angustiora. 因糧價高漲，生計日艱. praesens *caritas,* futura fames. 現今物價高漲，將來不免饑荒.

2. cārĭt-ās. *ātis.* f.
【同】 amor, studiosa propensio.
【解】 愛德仁愛，情誼懇摯.
【例】 *caritas* patriae. Cic. 愛國. *caritas* hominum. Cic. 愛人. *caritas* inter natos et parentes. 父母子女間的愛情. satage, ut *caritatem* civium tibi concilies... ne hanc *caritatem* tibi quisquam adimat. 努力使國人同情與你，不使任何人從中離間. *caritas* erga Deum 愛天主. -erga seipsum. 愛自己. -erga proximum. 愛近人.

cāritātīv-us. *a, um.* adj.
【解】 出於愛情者.

carmelīt-ā. *ae.* m. vel f.

【解】聖衣會（加而默羅會）修士或修女.

carm-ĕn. *ĭnis.* n. (*cano*)
【同】versus; argumentum carmine tractatum, oratio adstricta numeris.
【形】aptius, grande, grave, lugubre, mollissimum, necessarium, praeclarum, triste.
【解】❶唱歌，音節，音樂，音調. ❷歌詞，台詞，詩句，韻語. ❸讖詞，呪語，預言.
【例】❶ *carmen* ferale. Virg. 挽歌，薤露，蒿里，哀詞. ❷ *carmina* fecit, (composuit) sane elegantia. 作了雅緻的詩詞. luculentis sane versibus (*carminibus*) lusit. 演奏典雅詩詞. versus. (*carmina*) fecit, (scripsit, confecit) sane lectissimos. 寫作極精美之詩. *carmine* vocali clarus. Ov. 歌聲嘹亮. non prosa modo sed etiam *carmine*. Quint. 不但用散文而且用詩詞. quod in primo *carmine* claret. Lucr. 詩歌第一首所表現者. ❸ *carmina* vel caelo possunt deducere lunam. Virg. 呪語或可降明月.

carmĭnāti-o. *ōnis.* f.
【解】梳理.

carmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】梳理，刷羊毛.
【例】(*carminare*) lanam. Plin. 梳理羊毛. (*carminare*) linum. Plin. 梳理苧麻.

carnāl-is. *e.* adj. (*caro*)
【解】形骸者，肉軀者，肉慾者.
【例】delictorum quaedam sunt *carnalia*. Tert. (videre oculis *carnalibus*. 肉眼看) 罪惡中有屬於肉慾者. *carnalis* motus. 肉情衝動.

carnāri-um. *i.* n.
【同】locus ubi carnes venduntur, (vel) domi reponuntur.
【解】屠殺場，售肉舖，食櫃，凉橱.
【例】cenam e *carnario* emit. 自售肉舖購買晚餐.

1. carnāri-us. *a, um.* adj.
【解】肉者.
【例】taberna *carnaria.* Varr. 肉舖.

2. carnāri-us. *i.* m.
【解】屠夫.

carnĭf-ex. *ĭcis.* m. (arch. **carnufex**). (*caro facio*)
【同】tortor, lictor.
【形】crudelissimus civium, internecinus.
【解】屠夫，劊子手，執刑奴隸，刑役.
【例】non sicarius, sed crudelissimus *carnifex.* 不是刺客，而是極凶殘之劊子手. advolat, ut *carnifex* ad reliquias vitae lacerandas. 如劊子手飛奔向前，裂碎生命之遺骸. dare, tradere, rapere aliquem ad *carnificem.* Plaut. 將某人交與刑役. *carnifices* epulae. Claud. 美食傷生.

carnĭfĭcāt-us. *a, um.* part. v. *carnifico.*
【解】受刑者.

carnĭfĭcīn-a. *ae* f. (arch. **carnuficina**). (*carnifex*)
【同】supplicii locus, cruciatus, crudelitas.
【解】刑場，刑役職，刑戮.
【例】*carnificinam* facere. 操刑役職業. *carnificinam* subire. 受刑. aegritudo summa est *carnificina.* 極度悲傷便是酷刑.

carnĭfĭc-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. tr.
【同】excarnificor.
【解】❶執刑，殺戮. ❷以肉覆之（使生肉）.

carnĭvŏr-us. *a, um.* (**carnivor-ax.** *acis*). adj.
【解】食肉者

carnōs-us. *a, um.* adj. (*caro 2*) (**carnulentus,** *a, um*), *carnosior, carnosissimus.*
【解】肥胖者，多肉者.
【例】*carnosissimae* olivae. Plin. 肥美之橄欖果. resina *carnosa.* Plin. 豐美樹脂.

1. cār-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】梳理羊毛.

2. căr-o. *nis.* f.
【形】multa, subrancida, putida, rancida, venenata.
【解】❶肉，皮肉，（鳥，獸，魚）❷(metaph.) 果實之軟肉，(pulpa, cartilago) ❸(in part.) 血肉，肉軀，（對神體而言）.
【例】❶ *caro* piscium delicata. 味美之魚肉. eorum victus in lacte, caseo, *carne* consistit. 他們的食物有乳漿，乾酪及肉類. lacte et *carne* vivere. Caes. 靠乳漿及肉類生活. ❷ (metaphor.) *caro*: pulpa, cartilago fructus. 果實之軟肉. ❸ (fig.) *caro* putida. Sen. 惡臭（無恥）之肉軀. si autem spiritu facta *carnis* mortificaveritis, vivetis. Rom. 8. 13. 若你們依賴聖神停止肉體之妄動，你們才得生活. *carnis* desideria. Hier. 肉情貪慾. lex abstinentiae vetat *carne* vesci. 小齋律禁止食肉.

cărōt-a. *ae.* f.
【解】紅蘿蔔.

carpentāri-us. *a, um.* adj.
【解】幃車，（帷車）者.
【例】*carpentaria* fabrica. Plin. 幃車之構造. *carpentarium* opus. 幃車之構造.

carpent-um. *i.* n.
【同】genus vehiculi.
【解】車，轎車，華麗四輪馬車，幃車，（加利人戰車）.
【例】*carpentum* agere. 駕帷車. matronae romanae pilento ad sacra, *carpentis* festo, profestoque utebantur. 羅瑪貴婦祭神時用

(掛)懸車，慶日及平時用帷車.

CARPENTUM

carpīnĕ-us. *a, um.* adj.
【解】檢樹者.

carpīn-us. *i.* f.
【解】檢樹，榾，榛.

carp-o. *is, si, tum, ĕre.* v. tr
【同】decerpo, reprehendo, lacero.
【狀】undique et colligere.
【解】❶拔出，解脫，摘，採. ❷分開，撕破，破碎. ❸收穫，收取，採取. ❹(fig.)貶責，批評，訾議. ❺(t. mil.)(以屢攻之法)消弱敵人，困敵人，窘敵.
【例】❶(*carpere*) vindemiam de palmite. Virg. 從葡萄枝上摘葡萄. (*carpere*) arbore frondes. Ov. 由樹上折樹枝. ❷ in multas partes *carpere* exercitum. Liv. 將軍隊分成數隊(化整爲零). (*carpere*) fluvium. Curt. 分開河流. ❸(*carpere*) molles somnos sub divo. Virg. 露天下安眠，(享受甜蜜的安息). *carpe* diem. Hor. 利用現時. ❹(*carpere*) malo dente. Cic. 肆口謾罵. militum vocibus *carpi.* Caes. 受兵士責難. ❺ *carpi* parvis cotidie damnis vires videbantur. Liv. 每日之微小損失，顯然消耗其主力. aliorum mores *carpunt.* 批評他人之品行. *carpere* aliquem, alicujus facta. 貶責某人，某人之行爲. maledico dente *carpere.* 惡口傷人. aliquid de alienis laudibus *carpere.* 減低人之聲譽. ultimum agmen hostium *carpsit.* 攻擊敵人尾隊(殿軍).

carptim. adv. (*carpo*)
【同】hinc atque illinc sine ordine decerpendo.
【解】揀擇，分取，零取.
【例】*carptim* pugnare. Liv. 局部戰爭. res gestas *carptim* perscribere. 摘要敘述往事.

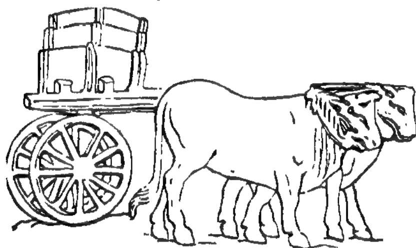
carptor. *ōris.* m.
【解】❶切肉之奴隸. ❷惡意批評者.

carptūr-a. *ae.* f.
【解】摘取，擄掠，(行爲).

carpt-us. *a, um.* part. v. (*carpo*)
【解】擷，摘.

carrūc-a. (**carrūcha**). *ae.* f.
【解】華美之四輪車，車.

carr-us. *i.* m. (**carrum.** *i.* n.)

CARRUS

【解】運貨車，輜重車.

Carsĕŏl-ī. *ōrum.* m. nom. propr. urbis.
【解】城名：在，Latium.
Carseolanus. *a, um.* adj.

Carthāgĭniens-is. (**Kartaginens-is**). *e, es. ium.* nom. propr. homin.
【解】人名：加而大居民.

1. Carthāg-o. (**Kartago**). *ĭnis,* f. (*Carthage*) nom. propr. urbis, in Africa.
【解】城名：在斐洲北部.

2. Carthăg-o. (**Kart.**) *ĭnis.* f. (*nova*) (*Carthagene*) nom. propr. urbis, in Hisp.
【解】城名：在班國.

carthŭsiān-us. *i.* m.
【解】加而都會修士.

cartīlāgĭnĕ-us. *a, um.* adj.
cartīlāgĭnōsus. *a, um.* adj.
【解】軟骨者.

cartīlāg-o. *ĭnis.* f.
【解】軟骨，果實之軟肉，腦白質(肌).

căruncŭl-a. *ae.* f. (dimin. *caro*)
【解】臠，小肉塊.
【例】*caruncula* vitulina. Cic. 小牛肉臠.

1. cār-us. *a, um.* adj.
【同】non vilis, magni pretii.
【解】價高，有價値，昂貴，珍貴者.
【例】annona in macello solito *carior* est. 在菜市食品貴於平日. amplificato pretio venit. 高價出賣.

2. cār-us. *a, um.* adj.
【同】acceptus, jucundus antiquus.
【解】親愛，溺愛，尊重者.
【例】commendo juvenem mihi *carissimum* (tibi.) 將我極喜愛的青年薦舉給你. sibi quisque *carus* est. 人皆喜愛自己. paucos aeque, ac te *caros* habeo. 我所喜愛的人，很少可同你相比. *caros* suos Deo relinquere.

Lact. 將自己親愛的人託給天主.

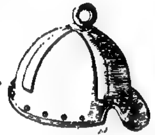
caryatis.

Căryāt-is. *ĭdis.* f. (cognomen Dianae)
【解】狄亞納女神之名稱.
Căryātĭdes. *um.* f. (fig.)
【解】支持柱頭之女雕像，(突出之剜形(浮雕)女像裝飾)(建).
căryīn-ŏs. *ŏn.* (et)
căryīnus. *a, um.* (*caryon*)
【解】核桃者.
căryŏn. *ii.* n.
【解】核桃.
căryŏphyll-um. (**căryŏphyllon**). *i.* n.
【解】丁香樹.
căryōt-a. *ae.* f.
căryōt-is. *ĭdis,* f.
【解】鐵棗，波斯棗，(海棗子)
căs-a. *ae.* f.
【同】tugurium, mapale.
【解】茅屋草舍.(軍營小木屋)
【例】*casae* stramentis tectae. Caes. 小草棚，茅屋. aedificare *casas.* Hor. 建茅屋.

CASA

casc-us. *a, um.* adj.
【解】古時，古代者.
【例】prisci, quos *cascos* Ennius appellat. Cic. 艾尼所稱古代之人.
cāsĕŏl-us. *i.* m.
【解】小奶餅(乾酪).
cāsĕ-um. *i.* n. **cāsĕ-us.** *i.* m. (saepius)
【解】乾酪，奶餅.
【例】meus molliculus (dulciculus) *caseus.* Pl. 我喜愛的(柔輭的，甘飴的)乾酪.
căsĭ-a. *ae,* f.
【解】桂樹，桂皮，肉桂，(瑞香科).
【例】*casiae* fistula. Pall. 桂皮.
Caspī-um mare. *i.* n. nom. propr. maris.
【解】海名：裏海.
Caspi-us. *a, um.* adj.
casse. adv.
【解】徒然.
cassĭd-a. *ae.* f. (*cassis 1*)
【解】鋼(銅)盔.
cassĭdāri-us. *i.* m.
【解】盔匠.
1. Cassĭŏp-ē. *ēs.* f. nom. propr. mulieris.
【解】人名：Andromede 之母，變爲星宿.
2. Cassĭŏp-ē. *es.* f. nom. propr urbis.
【解】城名：Corcyre 島之城名.
1. cass-ĭs. *ĭdis.* f.
【同】galea.
【解】騎士鋼盔.
【例】sub *casside.* Plin. 戰時.

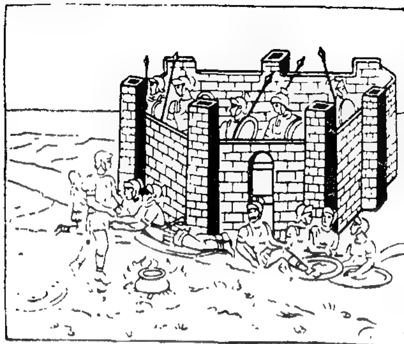

CASSIS 1

2. cass-is. *is.* m. (**casses.** *ium.* m. plur.)
【同】rete.
【解】網，獵網，蜘蛛網，陷阱.
【例】*casses* ponere. Ov. 佈網，(設陷阱). suspendit aranea *casses.* Virg. 蜘蛛佈網.
cassīt-a. *ae,* f. (*cassis 1*)
【解】有冠毛之百靈鳥，冠鴿.
cass-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】消弱，傾頹，革除.
Cassĭ-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：另外刺殺凱撒之 C. Cassius.
cass-us. *a, um.* adj.
【同】vacuus, inanis.
【解】❶ 空虛，虛無，缺少，無，(cum abl.) ❷ 妄想，幻想，徒勞無益，無效.
【例】❶ virgo dote *cassa.* Pl. 無嫁妝(妝奩)之處女，(無入修會費). *cassum* lumine corpus. Lucr. 幽禁之身. ❷ in *cassum* frustraque. Lucr. 徒勞無益. in *cassum* cadere, (ire). Lucr. 妄費心計. *cassa* nux. Plaut. 空核桃. *cassus* ab omnibus. Apul. 完全空虛. *cassi* labores. Plin. J. 徒勞. non *cassa* memoro. Plaut. 我只說實話.
castănĕ-a. *ae.* f.
【解】栗樹，栗子.
castănēt-um. *i.* n. (*castanea*)
【解】栗樹行(林).
castănĕ-us. *a, um.* adj.
【解】栗樹者.
castē. adv. (*castus*), *castius, castissime.*
【同】integre, pure.
【解】❶ 正直，廉潔，清潔，完美，貞潔. ❷ 虔誠，純正.
【例】❶ *caste* pureque lingua latina uti. Gell. 用純正之拉丁語. ❷ *caste* deum venerantur. Cic. 虔誠敬神. *castissime* deos colere. Cic. 敬神極虔誠 (純正) *caste* vivere. Cic. 純潔度日.
castellān-us. *a. um.* adj. (*castellum*)
【解】堡壘者.
Castellān-i. *ōrum.* m.
【同】qui castellum habitant.
【解】防守堡壘，居住堡壘者.
【例】*castellani* triumphi. Cic. 佔據堡壘而凱旋者. *castellanus* miles. Cod. 守堡壘兵士.

castellātim. adv.
【解】如堡壘式，(化分小隊).
【例】hostes *castellatim* dissipati. 敵人逃散，(分隊退去).

castell-um. *i.* n. (*castrum*)

CASTELLUM

【同】munitio lignea, aut muro firmata ad arcendos hostes.
【形】castella multa munitissima, castellum munitum, necessarium.
【解】❶堡壘，城堡，(多角形堡壘). ❷村落，山中田園.
【例】❶ *castellum* munire, defendere. 防衛防守堡壘. *castellis* et aggeribus aditum hostium prohibere. 築隄，建壘，防敵進攻. *castellum* expugnare, capere, diruere, suae ditionis facere. 攻，佔，毀壞堡壘，逼其投降. ❷ *castella* in tumulis. Virg. 村落建在高阜上.

castīgābil-is. *e.* adj. (*castigo*)
【解】可貶責，可懲罰者.

castīgātē. adv.
【解】方正，嚴肅貌.

castīgātī-o. *ōnis.* f. (*castigo*)
【同】objurgatio, reprehensio.
【形】clemens.
【解】譴責，貶責，責斥，警戒，懲罰.
【例】omnis animadversio et *castigatio* contumelia carere debet. 譴責懲罰當避免詬辱. (*castigatio*) verborum. Cic. 譴責. (*castigatio*) fustium. Paul. 笞責. (*castigatio*) flagellorum. Callist. 鞭責.

castīgāt-or. *ōris.* m. (*castigo*)
【解】批評，訾議，譴責者，彈劾者.
【例】*castigator* minorum. 譴責青年者. nemo *castigator* adsistet. Plin. 無人在場批評.

castīgātōri-us. *a, um.* adj. (*castigator*)
【解】批評，譴責者，
【例】*castigatoria* severitas. Sid. 責人嚴厲.

castīgāt-us. *a, um.* part. v. *castigo.* adj.
【解】嚴肅，嚴明，認眞者.
【例】*castigatissima* disciplina. Gell. 紀律極嚴明者. *castigata* frons. Stat. 面色莊嚴者.

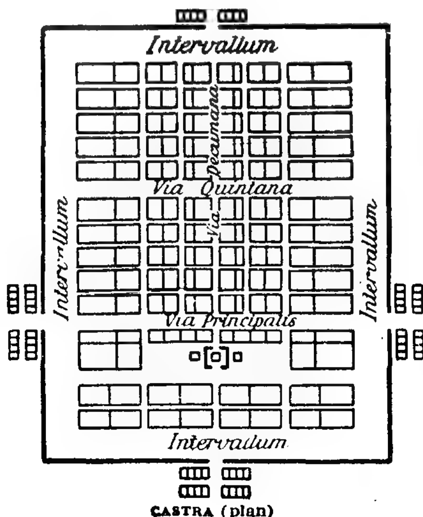
castīg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】objurgo, mulcto.
【解】❶譴責，懲戒，責罰. ❷矯正，修正，校對，筆削，改正，改良，改善. ❸約束，彈劾，阻撓，克制.
【例】❶ matres filios verbis et verberibus *castigant.* 母親以言語以教鞭懲戒子女. in hoc me ipse *castigo.* Cic. 因此我自責. ❷ *castigare* sua vitia. Pl. 改過. *castigare* verba. Juv. 修辭. ad unguem *castigare* carmen. 仔細(認眞)修改詩歌. ❸ *castigati* mores. 操守嚴肅. *castigare* equum tenacem (frenis). Liv. (以馬勒)馴服倔強之馬. *castigatus* animi dolor. 節制心中痛苦.

castīmōnī-a. *ae.* f.
【同】castitas.
【解】貞節，貞操，清潔，(品端行粹).
【例】summa corporis et animi *castimonia* adolescens. 身靈清潔之青年.

castīt-ās. *ātis.* f. (*castus*)
【同】castimonia, virginitas.
【解】貞操，貞潔，貞德，(清廉).
【例】*castitatem* impense colere. 殷勤修治貞潔. *castitatis* votum. 貞潔聖願.

1. **cast-or.** *ōris.* m.
【解】海狸，(動).

2. **Cast-or.** *oris.* m. nom. propr. homin.

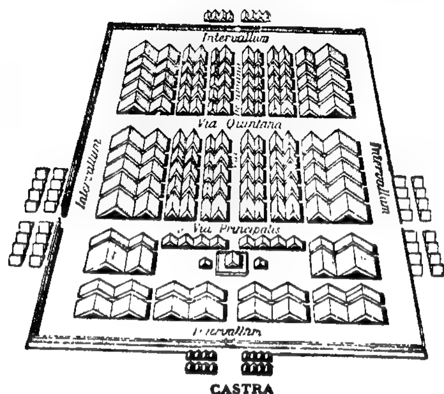

CASTRA (plan)

【解】人名：Leda之子，Pollux 之兄.

castŏrĕ-um. *i.* n. **castŏrĕa.** *ōrum.* n. plur.
【解】海狸膠(以海狸製成之藥品).

castr-a. *ōrum.* n. plur.
【同】tentoriae, pelles, locus ubi exercitus in tentoriis manet.

CASTRA

【形】aestiva, civilia, florentissima, maxima, media, infirma, nefaria, plena curae, praeclara, stativa.
【解】❶營寨，營壘，營盤，行轅，野戰營. ❷行軍每日路程站(每日駐紮地).
【例】❶ *castra* ponere, (figere, metari, facere, constituere). Caes. 紮營. *castra* movere. Caes. 起營. *castra* habere contra aliquem. Caes. 與某人對壘(交戰). *castra* extendere. 擴張營壘. *castra* designare. 擇地紮營. *castra* propius admovere. 遷近營寨. *castra* mutare. 遷營. in *castris* esse, (agere, contineri). 駐於營中. ❷ quintis *castris* Gergoviam pervenit. Caes. 起程後五日(五次紮營)來到日而高. *castra* aggredi, capere. 進攻佔據營寨. *castra* opere et natura loci munita. 營壘得人工地利之保障.

castrămētāti-o. *ōnis.* f.
【解】築壘佈陣.

castrămēt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】屯軍，紮營.

castrāti-o. *ōnis.* f.
【解】閹割，去勢，修樹.

castrāt-us. *a, um.* part. v. *castro.*
【同】exsectus.
【解】被閹割，修削者.
【例】vires *castratae.* Plin. 力量削弱.

castrens-is. *e.* adj.
【解】營壘，軍營者.
【例】*castrensis* jurisdictio. Tac. 軍法裁判權.

castr-o. *ās āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】閹割，修，削.
【例】(*castrare*) vina. Plin. 濾酒. (*castrare*) libellos. Mart. 筆削詩章(去其不妥者). (*castrare*) avaritiam. Claud. 改其貪婪. (castrare(luxuriam), licentiam. Isid. 節制慾情.

castr-um. *i.* n.
【同】locus muris munitus, castellum majus.
【解】要塞，城堡.
【例】*castris* maximis sepsi. 環築城堡.

1. cast-us. *a, um.* adj. *castior, castissimus.*
【同】purus, integer, incorruptus.
【狀】maxime.
【解】❶清正，清廉，純潔，無可譴責者. ❷清潔，貞節. ❸虔誠，信仰純正.
【例】❶ *castissima* domus. Cic. 極清白之家庭. *castissimis* moribus. 品格無可指責者. ❷ *castus* vultus. Ov. 容貌端莊. *casta* Minerva. Hor. 貞潔之米內女神. corpore et animo *castissimus.* 身靈極清潔. *casti* nepotes. Virg. 虔誠之後裔. *castae* taedae. Virg. 神聖火巨.

2. cast-ŭs. *ūs.* m.
【解】齋戒禮儀.

cāsŭāl-is. *e.* adj.
【解】偶然者，未預料者.
【例】*casualis* conditio. Cod. 偶有之條例(身份).

cāsuist-a. *ae.* m.
【解】事實倫理學家，解答倫理事實問題者.

căsŭl-a. *ae.* f. (dimin. *casa*)
【解】❶小草房. ❷司祭祭披.

cāsŭāliter. adv.
【解】偶然：未預料.

cās-ŭs. *ūs.* m. (*cado*)
【同】fortuna, eventus, sors.
【形】acerbissimus, caecus, calamitosus, funestus, incertus, fatalis, repentinus, improvisus; casus ancipites dicendi, varii, dubii, praecipites, similes.
【解】❶傾跌：落下. ❷變故，不虞之事. ❸遭遇，境遇，機會，機緣，偶然，命運. ❹逆境，災禍.
【例】❶ nivis *casus.* Liv. 下雪. *casus* urbis Trojanae. Virg. 特落雅城之陷落. varii sunt rerum humanarum *casus.* 人事遭遇不同. ❷ *casus* mortis. Cic. 死亡之變故. *casus* incidit mirificus. 奇遇. ❸ propter *casum* navigandi. Cic. 因航行之遭遇. *casus* meos sustento. 承當我之逆境. virtute non *casu* gesta. Cic. 非出偶然，乃因努力而成功. *casu*

(abl.=adv.) accidit. 偶遇. *casus* me in hoc negotium induxit. 偶遇此事. forte ita *casus* tulit. 偶遇此事. ❹ eumdem *casum* ferre. Caes. 承當同樣逆境.

cas-us conscientiae.
【解】良心案件，(問題).
【例】docere *casus* conscientiae. (vulgat.) 教授良心案件. explicare quaestiones de moribus ad christianam vitam conscientiamque moderandam. 講解品行問題，爲指導基督徒之生活及良心. tradere officia (christiana), hominis christiani. 教授基督信徒之義務. res ad officium christianum pertinentes explicare. 講解關於基督信徒之任務. (問題). explicare controversias, quae ad conscientiam pertinent. 解釋關於良心的爭辯. controversias, quae ad forum interius pertinent, tradere. 陳明關於(內署)的良心辯爭問題.

cătăchrēs-is. *is.* f.
【同】abusio verbi.
【解】假借，轉用法，(文). v. g. folia(樹葉)代指書頁.

cătăclysm-os. *i.* m.
【解】洪水，漲溢.

cătădrŏm-us. *i.* m.
【解】堅硬繩索(跳繩者用).

cătălect-a. *ōrum.* n. plur.
【解】擇錄，選集.

cătālŏg-us. *i.* m.
【解】目錄，書目，人名冊.

Cătāŏn-es. *um,* m. nom. propr. popul.
【解】人名：Cataonia 之居民.

Cătāŏnī-a. *ae,* f. nom. propr. loci. 地名: Cappadocia. 之省名.

cătăphract-a. *ae.* f.
cataphract. e. *es.* f.
【解】鎧，護心鱗甲(戰士戰馬用).

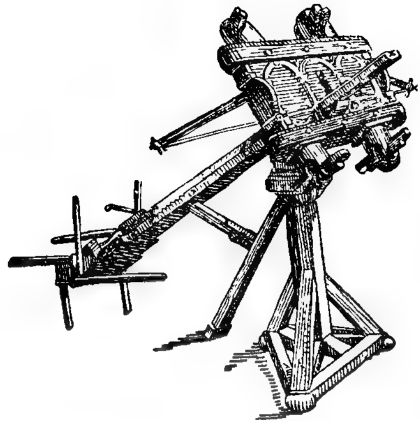
cătăphract-us. *a, um.* adj.
【解】穿鐵甲者. (fig.)戰艦裝甲如甲冑之士.

cătăplasm-a. *ătis.* n.
【解】敷藥.

cătăpl-ūs. *i.* m.
【解】船靠岸，卸貨.

cătăpŏti-um. *i.* n.
【解】丸藥.

cătăpult-a. *ae.* f.
【同】machina bellica, qua jaculum aut saxum longius torquetur.
【解】❶ 霹靂車，弩. ❷ (射出物) 彈丸，標鎗.
【例】*catapultas,* balistas, tormentaque alia oppugnandae urbi comparata devehunt. 運轉霹靂砲，弩砲，石砲，攻城具.

CATAPULTA

cătăpultāri-us. *a, um.* adj.
【解】弩砲射出者.

cătăract-a. *ae.* f. **cătăract-ēs.** *ae.* m.
【同】fores pendulae e ligno ferroque, quae demitti, ac attolli possunt.
【解】瀑布，蓄水池，水閘，(耙形) 吊門.
【例】dejecta *cataracta,* porta clausa erat. 吊門垂下閉城門. *cataracta* Nili. Amm. 尼路河水閘.

cătăscŏpi-um. i, n. **cătăscŏp-us.** *i.* m.
【解】巡洋艦，快艇.

cătast-a. *ae.* f.
【解】販賣奴隸市場，(臺，柵欄) 刑床.

cătē. adv. (*catus*)
【同】astute.
【解】巧慧，伶俐.

cătēchēs-is. *is.* f. es. *ium.* pl. f.
【解】講解教義 (要理).

cătēchētic-us. *a, um.* adj.
【解】屬於教義者(要理者).

cătēchism-us. *i.* m.
【解】教義，要理.
【例】*catechismum* tradere; christianis praeceptis pueritiam imbuere. 教授兒童教義. christianae disciplinae elementa, initia legis christianae pueris exponere. 給兒童講解基本教義. fidei nostrae praeceptionibus pueritiam formare. 以吾信教規條陶成兒童. prima christianae doctrinae rudimenta tradere. 教授基督教義初階.
【註】**catechismus.** 問答本.

cătēchist-a. *ae.* m.
【解】講解教義 (要理) 者，傳道員.

cătēchiz-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】講解教義 (要理)，傳道.

catechumenat-us. *us.* m. 保守進教期.

cătēchūmĕn-us. *i.* m.

【同】sacri lavacri candidatus, primae christianae doctrinae auditor, discipulus, qui rudimentis doctrinae sacrae, quae salutari lavacro praemitti solet, imbuitur.

【解】願信教者，望教者，保守入教者.

【附】**categoria.** 範疇. **categoricus.** 宣言者，斷言者. *categoricus* imperativus. 直言命令，無上命法.

cătēi-a. *ae.* f.

【解】古加利人之投射武器(擲出收回).

1. cătell-a. *ae.* f. (*catula*)

【解】小母狗.

2. cătell-a. *ae.* f. (*catena*)

【解】細鍊，頸環.

cătell-us. *i.* m. (*catulus*)

【解】小狗.

cătēn-a. *ae.* f.

【同】vinculum e connexis anulis.

【解】❶ 鎖，鏈，鍊，(fig.) 束縛，禁錮，柵欄. ❷ 連絡，連貫，(逐次進展(丈).

【例】in *catenas* conjicere. Caes. 禁錮，投入獄. injicere alicui *catenas*. Cic. 鎖押(逮捕)某人. onerare aliquem *catenis*. Tac. 禁錮某人. aliquem in *catenis* mittere, ducere, custodire, tenere. 投入縲絏. *catenas* alicui exsolvere. Tac. 開釋某人. se ex *catenis* eximere. Plaut. 出獄. (fig). legum *catenis* constringere, vincire aliquem. 藉法律約束人. innocenti *catenas* injicere. 欺壓(制)善人，(無罪之人). ❷ montium *catena.* Hor. 山嶺綿亘.

cătēnāri-us. *a, um.* adj. (*catena*)

【解】羈絆，束縛者.

cătēnāti-o. *ōnis.* f. (*cateno*)

【解】紮緊，連結.

cătēnāt-us. *a, um.* part. v. *cateno.*

【同】catenis vinctus.

【解】被束縛，被拘禁者.

【例】*catenatae* equorum linguae. Stat. 上馬勒，(銜枚).

cătēn-o. *ās,* (*āvi*), *ātum, āre.* v. tr. (*catena*)

【解】鎖押，束縛.

【例】Petrus qui caelum clave *catenat.* Fort. 聖伯多祿掌天國之鑰.

catēnŭl-a. *ae.* f.

【解】小鎖鏈.

căterv-a. *ae.* f.

【同】turbae, turmae.

【形】imminens, magna, nova, catervae magnae amicorum, armatae.

【解】❶ 隊伍，軍隊，(烏合之衆，戰士). ❷ 群，夥.

【例】❶ forum armatis *catervis* hominum improborum obsidere. 用一群武裝無賴圍攻市區. conducticiae *catervae.* Nep. 傭用(招募)之群衆. *catervis* concurrere. Tac. 利用群衆進攻(人海戰術). ❷ *catervae* testium. 作證之群衆. *catervae* hominum. 群衆.

cătervātim. adv. (*caterva*)

【同】turmatim, per catervas.

【解】成群結隊.

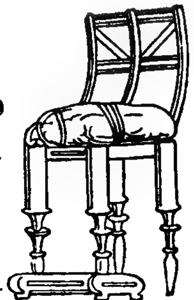
【例】*catervatim* volant. 成群起飛. *catervatim* dat stragem. Virg. 瘟疫流行，死亡枕藉.

【附】**catharsis** 淨化，淨我(超塵雖垢).

căthĕdr-a. *ae.* f.

【解】❶ 椅，有背靠椅. ❷ 講座，講臺、講壇.

【例】❶ de *cathedra* surgere. 從椅上起來. ❷ ex *cathedra* (S. Petri) docere. 教宗訓諭. *cathedram* usurpare. Aus. 執教.

CATHEDRA

căthĕdrāl-is. *is, e.* adj.

【解】主教座堂者.

căthĕdrāri-us. *a, um.* adj. (*cathedra*)

【解】講座者.

【附】**cathedrarii** philosophi. Sen.

【解】(講座) 正派哲學.

căthĕdrātĭc-um. *i.* n.

【解】座堂稅.

căthĕt-ēr. *ēris.* m.

【解】探針，疏通水管具.

căthŏlĭce. adv.

【解】公教然，公教式.

căthŏlĭc-us. *a, um.* adj.

【解】至公者，羅瑪公教者，天主教者.

【例】❶ *catholicum* fieri. 進公教會，(入天主教)，(皈依天主教). *catholica* sacra complecti; amplecti *catholica* dogmata; cum *catholica* religione reconciliari; se ad *catholica* sacra transferri; in communionem *catholicorum* venire; *catholicorum* castra sequi; ad Romana sacra transire. ❷ *catholica* Ecclesia. 公教會(天主教.) diffusa per omnes gentes aetatesque Christi Ecclesia; christianus populus universus, toto orbe terrarum mirabiliter consentiens, ac uno veluti foedere devinctus. ❸ *catholica* fides. 公教信仰，(天主教教義). orthodoxa religio, fides, christiana religio toto orbe propagata, ❹ homo *catholicus.* 公教信徒(天

主教教友). vir *catholici* nominis, orthodoxae professionis; vir *catholicis* institutis ac moribus vivens, vir recte de Deo rebusque divinis sentiens; vir sacrorum communione cum Ecclesia Romana consentiens.

Cătĭlīn-a. *ae.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：Sergius Catilina 羅瑪叛黨首領，賴 (Cicero) 西塞祿削平之. (fig.) seminarium *Catilinarum.* Cic. 培養叛黨之地.

1. cătill-us. *i.* m. (dim. *catinus*)
【解】小盤，小碟.

2. Cătill-us. (**Catĭlus**) *i.* m. nom. propr. homin. 人名：Amphiaraus之子，建 Tibur 者.

Cătīn-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在 Sicilia 島.

Catinensis. *e.* adj.
【解】Catina 居民

cătīn-um. *i,* n. et **cătīn-us.** *i.* m.
【解】盤，碟.

Căt-o. *ōnis.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：❶ M. Porcius *Cato* (*Cato* Major). 羅瑪之著名監察官. *Catones*: 品行如 *Cato* 者. ❷ *Cato* Junior. (d' Utique.) *Cato* 之曾孫，當羅瑪內戰時，曾附和彭伯 (Pompejus) 反對凱撒 (Caesar) 法撒利 (Pharsale) 戰敗後，逃往 (斐洲) Utique 自殺.

Cătōniān-us. *a, um.* adj. (*Cato*)
【解】賈道者.

Cătōnīn-us. *i.* m. (sectae Catonis d'Utique.)
【解】小賈道之黨羽

cătŭl-a. *ae.* f.
【解】小母狗.

cătŭlīn-us. *a, um.* adj. (*catulus*)
【解】犬者.

cătŭlīn-a. *ae.* f.
【解】犬肉.

Catull-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：悲劇詩人.

1. cătŭl-us. *i.* m.
【解】小狗，(任何) 小獸.

2. Cătŭl-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：Lutatia 族人之別名.

căt-us. *a, um.* adj.
【同】acutus, callidus, prudens.
【解】尖銳，深思遠慮，巧慧，伶俐者.
【例】miror tam *catam* stulte facere. Plaut. 我驚奇如此智慧之婦，而行愚蠢之事.

Caucăs-us. *i.* m. nom. propr. montis.
【解】山名：在裏海黑海間.

Caucasĕ-us. et **Caucasĭ-us.** *a, um.* adj. (*Caucasus*) *Caucasiae portae.*
【解】高加索間之隘道.

caud-a. *ae.* f.
【形】levis, lubrica, pinnata, spumifera, summa.
【解】尾巴.

caud-ex. *icis.* m.
【同】stirps arboris.
【解】根株，樹幹，愚蠢，呆笨之人.
【例】*caudex* asinus. 蠢驢.

Caudīn-us. *a, um.* adj. (*Caudium*)
【解】高第山峽.
【例】Furculae *Caudinae.* 高第山峽)羅瑪軍隊曾於此受莫大之恥辱).

Caudīn-i. *ōrum.* m. nom. propr. popul. Caudium.
【解】高第居民.

caul-ae. (**caullae**). *ārum.* f.
【同】stabulum.
【解】❶ 孔隙. ❷ 羊圈，柵欄，進口，(欄).

caulĭcŭl-us. *i.* m.
【解】❶ 小草莖. ❷ 小薹薹菜，(小白菜).

caul-is. *is.* m.
【同】brassica.
【解】草莖，小白菜 (椰果，毛管).

caulōd-ēs. *e, is.* adj.
【解】有大莖者.

caunĕ-ae. *ārum.* f. (*caunus*)
【解】乾無花果.

caup-o. (**cōpo**). *ōnis.* m.
【同】tabernarius.
【解】開餐館，酒家者，酒保…店員.
【例】vinum a *caupone* petere. 向酒保要酒. ad *cauponem* divertere. 住餐館，(旅館).

caupōn-a. (**copōna**). *ae.* f.
【同】taberna, cauponula, taberna, diversoria.
【解】❶ 開餐館之女. ❷ 客寓，酒館，(旅館).
【例】exercere *cauponam.* Ulp. 開餐館，(女店主).

caupōni-us. *a, um.* adj.
【解】旅館者.

caupōnŭl-a. *ae.* f. (dimin. *caupona*)
【解】經濟餐館 (廉價飯店).

Caur-us. (**Corus**). *i.* m.
【解】西北風.

caus-a. (**causs-a**). *ae.* f.
【同】origo, fons, radix, principium, occasio, ratio.
【形】absoluta, aequa, anceps, gravis, antecedens, aperta, definita, certa, certissima, conjecturalis, deliberativa, demonstrativa, justa, facilis, falsa, judicialis, damnata, expeditissima, firma, probabilis, integra.
【解】I. ❶ 原因，根由，前因，本原. ❷ 理

由，動機，緣故，藉口，託辭，引證.
II. ❶ 訴訟，官司，案情. ❷ 事務，問題，情勢，處境，情由，交際，情誼.
【例】**I.** ❶ (habeto) nihil fieri potuisse sine *causa*. Cic. 無原因不能成任何事(有前因方能有後果). ejus belli haec fuit *causa*. Caes. 這就是這次戰爭的原因. amici ipsi horum *causa* malorum fuere. 那些朋友便是這禍患的原因. is mortem attulit, qui *causa* mortis fuit. Cic. 死亡的原因，便是致死者. ❷ hanc bellandi *causam* (attulit) inferebat quod... Cic. 這次作戰他的藉口是…tua *causa*... cupio. 為了你我切望… honoris *causa*. 為榮譽的緣故. reipublicae *causa*. 為了國家. timoris *causa*. 因為害怕. multas *causas* habebam te reprehendendi. 當時我有許多譴責你的理由. hanc mihi *causam* dedit, (negotium demandavit). 他將此事託給我.
II. ❶ *causam* accipere. Cic. 接受案件, *causam* incipere. 起訴. *causam* aggredi, amplecti, attingere, agere. 接受受理案件. *causam* negligenter tractare. 輕忽案件. *causam* defendere. 辯護案情. *causam* perdere, amittere. 敗訴. *causam* obtinere. 勝訴. *causam* relinquere. 息訴. amicabilem compositionem *causae* facere. 和解. ❷ de Scipionis *causa*. Liv. 至論西貝之事由. dissimilis est militum *causa* et tua. Cic. 兵士之處境與你的不同. accipio *causam*. 我接受你的推辭. *causam* amicitiae habere cum aliquo. Caes. 與某人交情甚篤. *causa* nobilitatis. Cic. 貴族派. Sullae *causa*. Cic. 蘇拉黨. *causa* judicialis, lis, judicium. 官司，訴訟. judicium dare, reddere in aliquem, differre, proferre. 判決，宣判，緩判. judicium vincere de aliqua re vel alicujus rei. 勝訴. aliquem in judicium vocare, deducere, adducere. 控告人…召人出庭. litem intendere alicui, inferre alicui; inferre in aliquem litem capitis. 死罪…litem amittere. 敗訴. litem dare in favorem alicujus. 判與某人. actor. 訴訟者. causidicus 公庭監護人. advocatus. 律師. juris consultus (cognitor). 法律顧問 defensor. 保護人 *causae* eximentes, impedientes 解脫原因，解除原因. *causa* sui 自因.
【註】**causalitas** 因果關係，因果態.

causāri-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 疾病，衰弱，羸弱者. ❷ 衰老，殘廢，退伍者.
【例】❶ *causaria* missio. 退休(因病休假). ❷ ex *causariis* scribatur exercitus. Liv. 徵退伍兵(復員).

causāti-o. *ōnis.* f. (*causor*)
【解】❶ 推諉，婉辭，藉口. ❷ 怨言，控告.
【例】❶ *causatio* aegri corporis. Gell. 託病.

causāt-us. *a, um.* part. v. *causor.*
【解】推辭，託故.
【例】(*causatus*) quod vendiderat. Ulp. 託故已售出. (*causatus*) nondum adesse fatalem horam. Suet. 諉言災期尚未來到.

causidic-us. *i.* m. (*causa dico*)
【同】causae patronus.
【形】non amplus atque grandis, subtilis et elegans.
【解】公庭監護人，律師，狀師. (in sensu pejorativo)
【例】non *causidicus* tantum sed orator, qui in forensibus causis possit praeclare consistere. 他不但是律師而且是演說家，能在(訴訟)法庭上輔助人.

caus-or. *āris, ātus sum, āri.* v. depon. tr. (*causa*)
【同】causam affero.
【解】託言，藉口，推辭，推諉.
【例】adversam patris voluntatem *causari*. Tac. 託言父親反對. *causatus* hiemem instare. Liv. 藉口冬季將臨. an ignorantiam *causabitur*, an morbum? 他能推託無知，或有病嗎？

caustic-us. *a, um.* adj.
【解】燒炙，有腐蝕性者.

causŭl-a. *ae.* f. (*causa*)
【解】小案件，小訴訟.

cautē. adv. (*cautus*), *cautius*, *cautissime*
【同】callide, prudenter.
【解】預防，戒慎，謹慎，機警.
【例】*caute* dic. 當謹口慎舌.

cautēl-a. *ae.* f. (*cautus*)
【解】謹慎，疑懼，防備.
【例】*cautelam* interponere. Ulp. 約訂. *cautelam* reddere. Gal. 保證.

caut-ēs. (**cōt-ēs**). *is.* f.
【同】saxum asperum et abruptum.
【解】巖石，暗礁，巉巖.

cauti-o. *ōnis.* f. (*caveo*)
【同】provisio.
【形】communis, diligens, facilis, gracula, multa, summa,
【解】❶ 慎防，預防. ❷ 保證，擔保.
【例】❶ a malis natura declinamus, quae declinatio si cum ratione fit, *cautio* appellatur. 我們自然的躲避禍患，若依理智避免災難，便稱為慎防. (tuis negotiis) rebus tuis *cautionem* et diligentiam adhibe. 對於你的職責，要防備，要勤敏. ❷ *cautio* pecuniarum. 金錢的保證. chirographi *cautio*. 手書

的保證.
【註】**cautiones.** 保證.

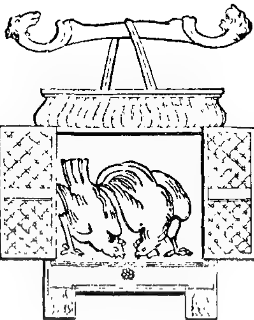
caut-ŏr. *ōris.* m. (*caveo*)
【解】保證人，預防人，保險人.
【例】*cautor* alieni periculi. 防人罹難.

caut-us. *a, um.* part. v. *caveo.*
【同】providus, prudens.
【解】❶保險者，穩妥者. ❷愼方，謹愼，疑懼，智慧者.
【例】❶pars quae est *cautior.* Cic. 更保險的部份. *cautus* ab incursu belli. Lucr. 預防戰事之來臨，(衝動). ❷ad malum propius *cautior.* Liv. 患難愈近，愈加小心. *cautum* consilium. Cic. 智慧的計劃. *cautissima* Tiberii senectus. Tac. 弟伯利老年愼防一切. *cautissime* agit omnia. 做一切事非常謹愼.

căvaedĭ-um. *i.* n. (*cavus aedes*)
【解】內院，內庭.

căvāt-us. *a, um.* part. v. *caveo.*
【解】凹形者.
【例】rupes *cavata.* Virg. 洞穴.

căvĕ-a. *ae.* f. (*cavus*)
【同】septum quo aves et bestiae includuntur; locus ubi populus sedens ludos spectabat.
【形】multa, tota, ultima.
【解】❶孔，洞. ❷獸圈，鳥籠. ❸劇場，(觀劇處，包廂).

CAVEA 2

【例】❶emissus e *cavea* leo. 由地窖中放出之獅. ❷qui clamores tota *cavea*! Cic. 全劇場何等喧鬧之聲. *cavea* prima, ultima. Cic. 首排及末排座位. *cavea* tota Plauto applausit. 全場向布落道喝彩.

căvĕāt-us. *a, um.* adj. (*cavea*)
【解】❶禁錮，拘禁. ❷構成環形式(另外城市區).

căvend-us. (adj. verb.) *a, um.* part. v. *caveo.*
【解】當愼防者.

că-vĕo. *vēs,* (*cā*)*vī, utum, vēre.* v. intr. vel tr.
【同】vito, fugito, cautionem adhibeo, declino.
【狀】amplius (populo) assidue, diligenter, magnopere, studiose ne, vigilantius aliquid.
【解】❶避免，戒備，防備，防範，防閑. ❷防衛，防守，戒愼，監護，看護. ❸保管，保險，保衛，保證.
【例】❶(*cavere*) ab aliquo. Cic. 防備某人. (*cavere*) a veneno. 防備毒品. (*cavere*) inimicitias. Cic. 避免仇恨. *cave* canem. 防備惡犬. *cave* putes. Cic. 勿相信. *cavete* ne amittatis. Cic. 小心勿失. *cave* ne malis confidas. 愼勿依恃惡人. ❷Roma *cave* tibi. Liv. 羅瑪務當自衛. *caves* Siculis. Cic. 保管(照顧)西細利人. tu mihi meisque multa saepe *cavisti*. 爲我及我的人，你屢次保管了許多事物. in jure *cautum* est, heredi testamento *cavere.* 法律規定以遺書保證繼承人. sibi *cavere.* Cic. 保衛自己. obsidibus de pecunia *cavere.* 以人爲質保證欠款. *cave* ne...(subj.) 防備勿...obsidibus *cavere* inter se. Caes. 交換人質(抵押品)以保信用. *cavere* ut...Cic. 警備如...

căvern-a. *ae.* f. (*cavus*)
【同】locus in terra cavus, antrum, spelunca.
【解】空隙，洞穴.
【例】terrae e *cavernis* ferrum eruimus. 由地穴中取出鐵鑛.

căvernōs-us. *a, um.* adj.
【解】空者.

căvillātĭ-o. *ōnis.* f. (*cavillor*)
【同】jocus amarior, dictum aculeatum; sermonis aculeus.
【解】戲謔，嘲笑，譏誚.
【例】haec quidem *cavillatio* est, illa dicacitas fuit. 這是戲謔，那是强辯. *cavillatio* verborum infelix. Quint. 不幸(無意味)之爭辯.

căvillāt-ŏr. *ōris.* m. (*cavillor*)
【解】詼諧，滑稽者. (嬉笑).

căvillat-us. *a, um.* part. v. *cavillor* et *cavillo.*

căvill-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr. vel intr.
【同】jocose ludo, dicta aculeata jacio.
【狀】familiariter.
【解】❶詼諧，嘲笑，譏誚. ❷詭辯.
【例】❶*cavillor* cum aliquo; cum eo *cavillor.* 與人開玩笑. *cavillor* in aliquem aliquid. 譏誚人某事. in togam illius multo hominum risu *cavillatus* sum. 在衆人狂笑聲中我譏誚他的長袍. (*cavillari*) rem. Cic. 嘲笑其事.
❷haec *cavillante*... (Appio). 藉此詭辯. (*cavillari* verba). Ulp. 說戲謔語.

căv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cavus*)
【同】excavo, fodio, evacuo.

【解】❶ 挖掘，雕刻，銘鑄. ❷ 使成凹形.
【例】❶ lapidem *cavare*. Lucr. 鑄石. ❷ *cavare* naves ex arboribus; (e ligno *cavato* navigium). 刻木爲舟.

căv-um. *i.* n. (*cavus*)
【解】洞穴.

1. **căv-us.** *a, um.* adj.
【同】concavus.
【解】❶ (propr.) 凹形，深. ❷ (fig.) 空虛.
【例】❶ *cava* ilex. Virg. 凹形枸(柞). *cava* manus. Tib. 手掌. *cava* flumina. Virg. 深河. ❷ *cava* imago. Virg. 幻(虛)像. *cava* umbra. Virg. 虛影. *cava* luna. Plin. 下弦月. *cava* nubes. 雲深處.

2. **căv-us.** *i.* m.
【解】洞，穴.

Căystr-os. (-us). *i.* m. nom. propr. flum.
【解】河名：在 Jonia (小亞細亞).
【註】**caystrius** ales. Ov 天鵝.

ce. (particula adjuncta ad pron. demonstr.)
【解】❶ 加於代名詞後之虛字. ❷ (ce) 改爲 ci. (若以後有連接詢問詞).
【例】❶ his*ce* temporibus Cic. 這些時候. hujus*ce*modi requies. Cic. 這類休息. ❷ *ci*. (ante *ne*) hic*i*ne, haec*i*ne, sic*i*ne. 這些嗎. hunc*i*ne hominem! hanc*i*ne impudentiam! Cic. 這樣人！如此無恥！

1. **cĕcīdi.** perf. ind. v. *cado*.
2. **cecīdi.** perf. indic. v. *caedo*.
1. **cē-do.** *dĭs, ssi, ssum, dĕre.* v. intr. vel tr.
【同】concedo, locum do, me retraho. X. Maneo.
【狀】honeste, male, non multum, aut nihil omnino.
【解】I. intr. ❶ 行，往，前進. ❷ 離去，退去. ❸ 歸於，遇到，進行，變爲，(結局).
II. tr. 讓與，許可.
【例】I. ❶ hostes retro *cesserunt*. 敵人退卻. e vita *cessit*. 去世. urbe *cessit*. 離城. ❷ equites *cedunt*. Caes. 騎兵退却. (*cedere*) alicui. 回避某人. loco *cedere*. Caes. 棄職，潛逃. (*cedere*) patria. Cic. 離國. (*cedere*) ex loco. Liv. 離職. (*cedere*) fortunae. Caes. 聽天由命. (*cedere*) tempori. Cic. 隨機應變. (*cedere*) alicui aliqua re. Cic. 對某事甘居下風. horae *cedunt*. Cic. 時過景遷. ut primum *cessit* furor. Virg. 及頭腦清醒. *cessit* precibus. 允許所求. ❸ praeda ex pacto Romanis *cessit*. Liv. 依照盟約，勝利品歸羅瑪人. in imperium Romanum *cedere*. Liv. 歸羅瑪統制. temeritas in gloriam *cesserat*. Curt. 冒昧竟變成光榮. prospere (bene) *cedere*. Sall. 進行順利.
II. (*cedere*) multa multis de suo jure. Cic. 將自己很多權利讓與衆人. *cedebant* nocte hospitibus saevis cubilia. Lucr. 夜間，將自己的末舖讓與兇殘的旅客.

2. **cĕdŏ.**
【解】❶ 供給，指示，呈現. ❷ 發言，(引證) 指明.
【例】❶ *cede* argentum. Pl. 供給銀錢. *cede* mihi ipsius Verris testimonium. Cic. 指示給我魏利自己的證據. ❷ unum *cedo* auctorem tui facti. Cic. 我指示一個，先前做過與你同樣事體之人.

cedrĭn-us. *a, um.* adj.
【解】香柏木者.

cĕdr-us. *i.* f.
【解】香柏樹，香柏木，香柏油.

cēlāt-or. *ōris.* m.
【解】隱瞞之人.

cēlāt-us. *a, um.* part. v. *celo*.
【解】隱瞞的.

cĕlĕb-er. (*celeb-ris*). *re.* adj.
【同】praeclarus, laudatus, clarus, honestus, honorificus, quod celebratur, frequentatur, colitur. X. Desertus, ignotus.
【解】❶ (論地方) 人煙稠密，衆多. ❷ (論時日) 衆人同慶之日. ❸ (論事物) 衆人共知共曉之事. ❹ (論人) 衆人共敬仰之人，聲名卓著者.
【例】❶ tam *celebri* loco. Cic. 人物薈集之地. ❷ dies festus ludorum *celeberrimus*. Cic. 群衆娛樂之日. ❸ clara res est, tota Sicilia *celeberrima* atque notissima. 顯明之事，西細利全島共聞共知之事. victoria *celebris*. 著名的勝利. ❹ vir est *celeberrimus*. 最著名之人物.

cĕlĕbrāti-o. *ōnis.* f. (*celebro*)
【同】celebratio, frequentatio.
【形】quotidiana.
【解】羣衆集會，慶祝，盛典，
【例】nihil quidem commemoravi in ea *celebratione* mearum rerum. 在該慶典中，我毫未提及關於我的事. *celebratio* ludorum. Cic. 演戲慶祝. *celebratio* Missae. 舉行彌撒聖祭. *celebratio* matrimonii. 行結婚禮.

cĕlĕbrāt-us. *a, um.* part. v. *celebro*.
【解】❶ 人衆擁擠. ❷ 共同慶祝者. ❸ 屢次引述者，人所共知者. ❹ 大衆敬仰者.
【例】❶ forum rerum venalium totius regni maxime *celebratum*. Sall. 全國貨物最擁擠之市場. ❷ nullus *celebratior* illo dies. Ov. 無比此慶祝更熱烈之一日. adventus dictatoris *celebratior* quam ullius unquam antea fuit. Liv. 總裁蒞臨盛況空前.

❸ artifices *celebratos* nominare. Pl. 引述最著名之藝術家. *celebratius* verbum. Gell. 更(著名)習用之語. ❹*celebratior* memoria. Cat. 更堪紀念者.

cĕlēbri-tās. *ātis.* f. (*celeber*)
【同】hominum coetus, concursus, frequentia. X. Solitudo
【形】domestica, frequentissima, maxima, quinquennalis.
【解】❶ 衆人齊集之地. ❷ 隆重慶祝(慶典). ❸ 聲望，名望，(聲名聞於遐邇，稱道不置). ❹ 衆目昭彰. ❺ 屢逢者.
【例】❶ propter viae *celebritatem*. Cic. 因係通衢(衆人往來孔道). ❷ ludorum *celebritas*. Cic. 戲劇之奢華，(盛大). ❸ hac tanta *celebritate* famae. Cic. 聲名洋溢. vir summa famae *celebritate*. 聲聞遐爾之人. ❹ *celebritas* virorum. Cic. 人衆擁擠. in summa *celebritate* atque in oculis civium vivere. Cic. 生活於公共場合之人. ❺ *celebritas* periculorum. Cic. 屢次遭危險.

cĕlĕbr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*celeber*)
【同】orno, honesto, laudo, comitor.
【狀】celebrari maxime, privatim, publice, vicatim.
【解】❶ 群集某地或某人處. ❷ 同往慶祝，共祝. ❸ 傳播宣揚. ❹ 屢稱，習用，(應用，實施).
【例】❶senectutem alicujus *celebrare*. Cic. 環侍老人，(繞膝娛老). hoc cito *celebrate*. Plaut. 群衆迅速辦理此事. me *celebrate* magistrum. Tib. 你們拜吾爲師(隨吾受教). (*celebrare*) domum alicujus. 出入其門，(屢往其家). ❷ (*celebrare*) nuptias. Liv. 慶佳期. (*celebare*) memoriam nominis. Cic. 留芳百代. ❸ ad populi Romani gloriam *celebrandam*. Cic. 爲宣揚羅瑪人之榮譽. aliquem *celebrare*. Hor. 頌揚某人. hoc omnium sermonibus et litteris *celebratum*. 衆人口傳筆述稱揚其事. ❹(*celebrare*) artes. Cic. 應用藝術. (*celebrare*) Africani nomen. Liv. 遐邇傳聞亞斐之名.

cĕl-ĕr. *ĕris, ĕre.* adj.
【同】velox, volucer, incitatus. X. Tardus, segnis, lentus.
【解】❶ 輕捷，伶俐，迅速者. ❷ (fig.) 心思靈敏，精神活潑者. ❸ 早成，早熟者.
【例】❶ evadit *celer* ripam. Virg. 迅速通過河岸. *celer* nandi. Sil. 游泳迅速. ❷mens, qua nihil est *celerius*. Cic. 無有比心思更敏捷者. *celer* irasci. Hor. 易怒. ❸ fata *celerrima*. Virg. 死期速臨.

cĕlĕrāt-us. *a, um.* part. v. *celero.*
【解】加速度.
【例】*celeratus* itineribus. Amm. 急於行路.

cĕlĕr-es. *um.* m. pl.
【解】騎兵.

cĕlĕrĭp-ēs. *ĕdis.* adj.
【解】疾足，迅速者.

cĕlĕrĭt-as. *ātis.* f. (*celer*)
【同】velocitas, pernicitas, festinatio. X. Tarditas.
【形】admirabilis, expedita, profluens, ignea, incredibilis, mirabilis, praeceps dicendi, prompta in agendo.
【解】輕快，迅速，敏捷.
【例】velocitas corporis *celeritas* appellatur. Cic. 神體靈便稱爲敏捷. expedita ac profluens in dicendo *celeritas*. 講話便捷流利. *celeritate* opus est, (utendum est). 需要敏捷. (*celeritas* in eo negotio adhibenda, suscipienda). 應從速辦理其事.

cĕlĕrĭter. adv. *celerius, celerrime.*
【同】cito, brevi tempore, mature, quam primum, propediem.
【解】輕快，迅速.
【例】*celeriter* de ea re scribam. 對此事我將迅速作書面報告.

cĕlĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. et intr. (*celer*)
【同】accelero, celeritate utor, celeritatem suscipio.
【解】❶ tr. 速行(事)，加速，迅速執行. ❷ intr. 加緊，增速度.
【例】❶ *celerare* fugam. Virg. 倉猝逃跑. *celerare* imperium (alicujus). 迅速執行命令 *celerare* gradum. Virg. 速行. *celerare* gressum, (vestigia). Stat. 快行. ❷ *celerare* ad Asiam. Eutr. 速往亞洲.

cĕl-ēs. *ētis.* n.
【解】快馬，輕舟.
【例】*celetes* Neptuno edere. Serv. 爲敬乃包神而馳騁.

cell-a. *ae.* f.
【同】locus ubi aliquid conditur, et asservatur, ut granum, oleum, vinum, carnes, et quidquid ad penum pertinet; item sacellum, aedicula sacra.
【形】mellaria, olearia, penaria, vinaria, cellae plenae.
【解】❶ 貯蓄室，倉庫，棧房. ❷小房舍. ❸ 小神龕. ❹ 蜂房.
【例】❶*cella* vinaria, olearia, penaria. Cic. 酒，油，食物貯蓄室(儲藏室). Sicilia *cella* penaria reipublicae Romanae. 西細利島

爲羅瑪共和國之倉庫. emere frumentum in *cellam.* Cic. 購買小麥爲本人消費. imperare frumentum in *cellam.* Cic. 征收小麥. *cellae* servorum. Cic. 奴隸小屋. ❷*cella* monastica. 隱修小屋. ❸Jovis *cella.* Liv. 若未的神龕. *cella* columbarum. Col. 鴿窠. ❹ apum *cellae.* Plin. 蜂窠.

cellāri-um. *i.* n.
【解】倉庫.

cellāri-us. *i.* m.
【同】qui praeest cellae, penui promendo vel condendo.
【解】管家，買辦，(庶務).
【例】cibus et potus sine fraude a *cellariis* praebeatur. 飲食由管家毫無詐僞的（無欺弊的）供給. prome quodvis, te facio *cellarium.* 我立你爲管家你可遂意支取.

cellŭl-a. *ae.* f.
【解】小屋，細胞.

cēl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】occulto, obscure fero.
【解】❶隱藏，隱匿，瞞昧. ❷瞞昧人. ❸遮蔽事.
【例】❶*celat* consilia sua: (clam fert consilia sua, premit animi sui sensa.) 不暴露自己的計劃（心跡）. ❷*celare* aliquem. Cic. 瞞過某人. *celabar.* Cic. 我被蒙蔽. ❸*celare* aliquem aliquam rem (vel) de aliqua re. 將此事瞞過某人. aliquem de consilio *celare.* 對人不露自己的計劃.

cĕl-ox. *ōcis.* f. m.
【解】快艇，輕艇.
【例】operam *celocem* date. Plaut. 迅速服務.

celsĭt-as. *ātis.* f.
【同】altitudo, excelsitas.
【解】高大，高尚，崇高，高度，高位.
【例】*celsitas* animi et altitudo. 心志高尚，(心胸廣大).

celsĭtūd-o. *ĭnis.* f.
【解】高尚，卓越，高位.

1. cels-us. *a, um.* adj. *celsior, celsissimus.*
【同】sublimis, altus, erectus, elatus.
【解】❶高尚，崇高，偉大者. ❷高傲，自豪，自恃者.
【例】❶*celsae* turres. Hor. 高樓. vir *celsus* et erectus ad omnia, quae accidere possunt. 高尚，偉大之人承當一切，(隨遇而安). *celsa* dignitatis sedes. 品位尊高. ❷*celsus* haec corpore dicebat. Liv. 挺身（昂首）而言此…*celsus* et erectus, qualem sapientem esse volumus. 我們所想像智者自豪自尊之態度.

2. Cels-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：著名醫士及百科全書之著作家.

Celt-ae. *arum.* m. non. propr. homin.
【解】人名：民族名，另外居住在法地北部.

Celtīb-ēr. *ēri.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：班地民族名.

Celtībēri-a. *ae* f. nom. propr. loci.
【解】地名：在班地.
Celtibēric-us. Celtĭc-us. *a, um.* adj.

cēment-um. *i.* n. vide **caementum.**
【解】粗石，白粗石，軟白石.

cēn-a.(coen-a). *ae.* f.
【解】晚餐，午餐.（在午後三點至四點）盛饌，大餐.
【例】dare *cenam* alicui. Cic. 備晚餐款待人，(邀人赴宴會). inter *cenam.* Cic. 晚餐時. *cena* prima, altera. Mart. 第一肴 第二肴. *cena* lautissima. 極豐美之晚餐. condixi ad *cenam,* (promisi). 我應邀赴宴. obire *cenam.* 赴宴會.

Cenab-um. -ensis vide **Genab-um. -ensis.**

cĕn-a Domini. (coena Domini)
【例】dies sacer *cenae* Domini. 主晚餐紀念日（建定聖體日）. sacrosanctae Christi *cenae* memoria sacratus, epulum divinum.

cēnācŭl-um. (coenācŭl-um). *i.* n.
【同】triclinium.
【解】❶餐廳，膳堂. ❷樓上層房屋（食堂）.
【例】❶*cenaculum* magnum stratum. 陳設齊備之大餐廳. ❷*cenacula* dicuntur ad quae scalis ascenditur. Fest. 藉梯升入之室，稱爲樓上屋，(餐室). Roma *cenaculis* sublata. Cic. 羅瑪有高數層之建築物. *cenaculum* aestivum. Hier. 暑期上層房屋. *cenaculum* super aedes datum est. Liv. 屋上層設食堂. (fig.) *cenacula* maxima caeli. Eccl. 天宮，天上.

cēnāti-o. *ōnis.* f. (*ceno*)
【解】晚餐.

cēnātĭuncŭl-a. *ae.* f. (dimin. *cenatio*)
【解】小餐室.

cēnāt-us. *a. um.* part. v. *ceno.*
【解】用過晚餐者.
【例】*cenatus,* id est confecta cena. Varr. 用過晚餐者、就是用晚餐已畢. *cenatae* noctes. Plaut. 宴飲通宵.

cēnĭt-o. *ās, āvi, (ātum), āre.* v. intr. (freq. v. *ceno*)
【同】frequentius ceno.
【解】屢用晚餐.
【例】foris apud alios *cenitare* non soleo. 在他人家我不慣晚用晚餐.

cēn-o. (**coeno**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.

vel tr. (*ceno*)
【狀】belle, frugaliter, honeste, libenter, male, melius, nequitius, prave, recte, turpiter.
【解】❶intr. 晚餐,用飯. ❷tr. 晚餐時用…(食)
【例】❶ apud Pompejum *cenavi*. Cic. 在彭伯處我用過晚餐. manus lava et *cena*. 淨手，用餐. ❷*cenare* olus omne. Hor. 食各種蔬菜.

cenŭl-a. coenŭla. *ae.* f.
【同】cena parva.
【解】小晚餐.

cens-ĕo. *ēs, ŭī, um, ēre.* v. tr.
【同】arbitror, puto, existimo, statuo, decerno.
【狀】amplius, ita, magnopere, nominatim videnda, plane prorsus, ita simpliciter.
【解】I. 估計，估價：❶(propr.)統計戶口賦稅. ❷(fig.)調查，檢驗，(登記)評價，鑒定，估量.
II. 評議，策劃：❶思慮，觀察. ❷意想，策略，計劃，(發表意見，另外在會場上). ❸國會決議法令，命令.
【例】I. ❶ quinto quoque anno Sicilia tota *censetur*. Cic. 西細利每五年作一次全島調查統計. ❷de aliquo *censeri*. Ov. 以爲隸屬某人. si *censenda* nobis sit atque aestimanda res. Cic 假設我們當估定貨色及價格.
II. ❶quid *censetis*? Cic. 你們以爲如何(有何意見). illos *censemus* in numero eloquentium reponendos. Cic. 我們以爲他們堪(有資格) 列入有口才的人中. magnopere *censeo* tibi abeundum. 我堅決主張你當離去. ❷tibi hoc *censeo*. Cic. 我爲你計劃. quarum (sententiarum) pars deditionem, pars eruptionem *censebat*. Caes. 意見分歧，有的主張投降，有的贊成突圍. legatorum mentionem nullam *censeo* faciendam. Cic. 我主張，無須提及代表問題. *censeo* desistas. Cic. 我以爲你當放棄你的計劃. ut celeriter perrumpant, *censent*. Caes. 他們決定須從速打通路線. ❸cum id senatus frequens *censuisset*... Cic. 國會既有多數人主張... eos senatus non *censuit* redimendos. Cic. 國會不贊成贖回他們. *censere* ut...決定...consules *censent* quid agendum. 執政官指令當取何步驟.

censĭo. *ōnis.* f. (*censeo*)
【解】估價，登記，調查.
【例】*censionem* facere Plaut. 估價. *censionem* facere. Fest. 咎舉(懲罰)(某騎士).

cens-ŏr. *ōris.* m. (*censeo*)
【同】qui praeest censui, et moribus populi; magister morum; praefectus moribus.
【解】❶監察御史，巡按，按察司，都察員，(戶部，內務部，尙書，部長). ❷鑑定，審定，核定，校閱，評議，批判員.
【例】magister veteris disciplinae, severitatis *censor*. 舊時風化導師，嚴厲之監察官.

censōri-us. *a, um.* adj. (*censor*)
【同】quod censoris est; qui censor est, (vel) fuit.
【解】御史者，監察員者，曾爲御史者.
【例】*censoriae* tabulae. Cic. 御史表冊，(報告書)(檢舉，咎舉書). *censorii* libri. Cell. 御史表冊，(報告書)(檢舉咎舉書). homo *censorius*. Cic. 退休(卸任)御史. *censoria* gravitas. Cic. 御史之尊嚴. *censoriae* severitatis nota aliquem inurere. 被御史記大過.

censūr-a. *ae.* f. (*censor*)
【同】censoris dignitas, munus.
【形】egregia, tota.
【解】❶御史，監察員之職. ❷調查，查閱，批判，評議，褒貶，判詞，咎舉，檢舉.
【例】❶*censnram* petere. Cic. (候選)，競選御史. *censuram* gerere. Cic. 任御史職. ❷*censuram* vini facere. Plin. 評判，估定酒之成色，價値. *censura* morum severissima magistra. 御史，(監察員)風化極嚴厲的導師. *censura* ecclesiastica. 教會批判，(檢舉，咎舉，懲戒，處分). vivorum difficilis *censura* est. Vell. 不易批判尙在人間之人. *censura* librorum. 圖書的審定. *censura*. 懲戒罰，(醫治罰) divisio: 分類. — ab jure 法定的. —ab homine. 人定的. —latae sententiae. 自科的. —ferendae sententiae. 科的. —reservata 保留的—non reservata. 不待保留的. —excommunicatio. 絕罰. interdictum, suspensio. 禁罰，停職.

1. cens-us. *a, um.* part. v. *censeo*.
【解】已登記者，已調查者，已檢舉者.
【例】capite*censi* (vel) capite *censi*. m. plur. Sall. 納人丁稅者(已登記者)，但納人丁稅者(人頭稅). *census* equestrem summam nummorum. Hor. (發表)據有一騎士之財產.

2. cens-ŭs. *ūs.* m.
【同】bonorum, aestimatio et ipsa bona.
【解】❶戶籍調查(羅瑪每五年之戶口調查，規定公民身份等級，賦稅). ❷戶籍表冊. ❸調查財產，登記之財產，產權.
【例】❶*censum* habere, agere, edere, facere 調查戶口. *censu* excludere, prohibere 取消戶口. aliquem *censu* prohibere. Cic. 取消某人公民資格. aliquem *censu* excludere. Cic. 取消某人公民資格. *census* equitum.

Liv. 檢閱騎士. ❷ in *censum* deferre. 檢舉某人，(財產). *censum* irrepere. 冒充公民，(僞造). ❸homo sine *censu*. 無產階級，(無公民權). aliquem spectare ex *censu*. 依財產決定人之身份(資格). *census* senatorius. Suet. 元老(國會議員)財產. 800000. sestert. *census* equestris. Suet. 騎士財產. 400000. sest. *census* annuus ex mutuo, locatione. 常年貿易租稅登記. in *censum* venire. 進行登記.

centaurē-um. (**centaurium**). *i.* n.
【解】龍膽科草本植物(植).

centaur-i. *ōrum.* m.
【解】怪物：神話中人頭馬身之怪物.

CENTAURUS

centēnāri-us. *a, um.* adj.
【解】百年者.
【例】*centenaria* consuetudo. 百年古老的習慣.

centēn-i. *ae, a.* adj.
【解】❶(區分數)每百個. ❷(poet.)當基數用.
【例】*centena* (milia) sestertia. 十萬銀幣.

centēn-us. *a, um.* adj. (*centum*)
【解】滿一百之數者.
【例】*centena* arbore fluctus verberat. Virg. 搖百槳擊水浪.

centēsim-a. *ae.* f. **-ae.** *ārum.* f. plur.
【解】月利百分之一.
【例】*centesimis* contentus non est. 月利一分，他心猶不足. tributum ex *centesima* collatum. 抽貿易百分之一稅.

centēsim-us. *a, um.* adj. (*centum*)
【解】❶第一百. ❷百倍.
【例】❶*centesima* lux. Cic. 第一百日. *centesima* pars. Plaut. 百分之一. ❷ secale nascitur cum *centesimo* grano. Plin. 一粒裸麥可結百粒. cum *centesimo*. Varr. 百倍.

centic-eps. *ĭpĭtis.* adj. (*centum caput*)
【解】有百頭者.
【例】bellua *centiceps*. Hor. 百頭之獸.

centĭens. et **centiēs.** adv. (*centum*)
【解】一百次.
【例】sestertium *centies*. Cic. (*centies* centena milia) 一千萬銀幣. nisi idem dictum est *centiens*. Ter. 假設不重說一百次.

centĭmăn-ŭs. *ūs.* m. (*centum manus*)
【解】有百手者.

centĭpĕd-a. *ae.* f. (*centum pes*)
【解】百足虫，蜈蚣.

centĭp-ēs. *ĕdis.* adj.
【解】有百足者，多足者.

centĭpl-ex. *ĭcis.* adj. vide **centuplex**.

1. **cent-o.** *ōnis.* m.
【同】stragula crassiora filis passim pendentibus.
【解】鶉衣百結，百幅輻輳被，流言.
【例】*centones* alicui sarcire. 補綴鶉衣，(胡言，流言). *centones* injecerunt, ne tela contabulationem praefringerent. 拋擲厚被，以防鏢槍穿透樓板.
【註】(揉合)夾雜各種曲調之詩歌].

2. **Cent-o.** *ōnis.* m. nom. propr. (cognom.) hom. Rom.
【解】人名：羅瑪人之別名.

centrāl-is. *e.* adj.
【解】正中者，中央者，居中心者.

centr-um. *i.* n.
【同】locus medius in sphaera.
【解】❶兩脚圓規旋轉時之中立柱. ❷圓週之中心點. ❸木節，石節，領結.
【例】vasis *centrum*. 器皿中心. vergere in *centrum*. Plin. 向中心. terra in medio mundi sita, *centrum* obtinet. Cic. 地球居於世界中心.

cent-um. indecl.
【解】一百，(fig.)衆多.
【例】caecuba servata *centum* clavibus. Hor. 百鑰，用很多鎖鑰保存之瑟古酒.

centumgĕmĭn-us. *a, um.* adj.
【解】❶百倍者. ❷nom propr. homin, 人名：Briareus. Virg. 有百手臂者.

centumvir. *i.* m.
【解】(百司)羅瑪古代之裁判官，署理民事訴訟，如繼承權…

centumvĭrāl-is. *e.* adj. (*centumvir*)
【解】百司衙署者.

centuncŭl-us. *i.* m. f.
【解】❶ m. 破布，敝衣. ❷ f. 牡丹蔓.

centŭpl-ex. *ĭcis.* adj. (*centum plico*)
【解】百倍者.
【例】*centuplex* murus. Plaut. 百墻.

centuplicato. adv.
【解】百倍之價.

centupl-us. *a, um.* vide **centuplex**
【解】百倍者.

centŭri-a. *ae.* f.
【同】centum homines: ita erat populus Romanus in centurias distributus.
【形】praerogativa, centuriae cunctae, paucae.

【解】❶ 一百畝…面積. ❷ 一百兵之隊伍. ❸ 一區(一鄉) 羅瑪王 Servius Tullius. 曾將羅瑪人劃分為193區.
【例】❸ omnium prope *centuriarum* voce consul factus, creatus. 各區幾乎全體選票擧彼為執政官. ferre *centuriam* praerogativam. Cic. 首先投票權. *centuriae* paucae ad consulatum defecere. Cic. 為膺選執政官，曾缺少數選區. conficere alicui *centurias*. Cic. 為某人爭取選區.

centŭrĭātim. adv. (*centuria*)
【同】per centurias.
【解】各區，每隊.
【例】tributim et *centuriatim* descripti ordines. 照每族每區劃分等級，(分派隊伍).

1. **centŭrĭāt-us**. *a,um*. part. v. *centurio*.
【同】in centurias distributus, descriptus.
【解】❶ 按百畝標準分配地權者. ❷ 照百數平分者. ❸ 按每一分區者.
【例】❷ *centuriati* pedites. Liv. 百人組的步兵. ❸ comitia *centuriata*. Cic. 分區會議. *centuriata* lex. Cic. 區會議之律例.

2. **centŭrĭāt-ūs**. *ūs*. m.
【同】munus centurionis.
【解】❶ 照百數劃分. ❷ 百總(百夫長，連長)之職.
【例】❶ convenire ad *centuriatum*. Liv. 百人集合. ❷ *centuriatus* in castris palam vendidit. 軍營中公開出售百總職.

1. **centŭrĭ-o**. *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr. (*centuria*)
【同】in centurias distribuo, tribuo, describo ; centurias conficio.
【解】劃分，組織每百人成一隊
【例】vidi conscribi homines et *centuriari*. 我見招募組織百人隊.

CENTURIO

2. **centŭrĭ-o**. *ōnis*. m. (*centuria*)
【同】centuriae praefectus, dux, ductor, qui ordines ducit.
【形】nobilis sui generis; pugnaces, lacertosi.
【解】百總，百夫長，連長.
【例】nihil sibi ex ista laude *centurio* decerpit. 百總並不因人稱揚而自豪.

centurĭōnāt-ūs. *ūs*. m. (*centurio*)
【解】❶ 百總之任命，(檢閱百總). ❷ 百總之職位.

cēnŭl-a. *ae*. f. (dimin. *cena*)
【解】(晚) 便餐.

cēnum. vide **coenum**.
cēpa. vide **caepa**.
cēpārĭ-us. *i*. m. vide **caeparius**.
cēpĕ. *is*. n. vide **caepe**.

1. **cēphēn-es**. *um*. m.
【解】歐洲產黃蜂.

2. **Cēphēn-es**. *um*. m. pl. nom. propr. hom. (popul.)
【解】人名：Ethiopia之民族名.
Chēphēnus. *a, um*. adj.

1. **Cēphē-us**. vel (**Chēphēi-us**) *a,um*. adj.
【解】Cepheus 者一之後裔.
【例】*Cepheia* arva. Ov. *Chepheia*. 之耕田

2. **Cēphe-ūs**. *ei*, (vel) *eos*. m. nom. propr. homin. 人名：Ethiopia之王名.

cēr-a. *ae*. f.
【形】commutabilis, extrema, infamis et nefaria, legitima, mollissima.
【解】❶ 蠟，印(封之)蠟. ❷ 寫字蠟版(頁). ❸蠟人，蠟像. ❹(poet.) 蜂房. ❺ 諷刺畫.
【例】❶ *cera* circumlinere. Cic. 在週邊抹蠟. ❷ in illo testimonio *ceram* esse vidimus. Cic. 在此文件上我們明見有蠟印. primae duae *cerae*. Suet. 前兩頁. extrema *cera*. Cic. 頁之下面. ❸*cerae* veteres. Juv. 老的蠟像，(半身像). ❹ *cerae* inanes. Virg. 空的蜂房.

cērārĭ-um. *i*. n. (*cerarius*)
【解】蓋蠟印稅，(蓋印權利).

cērast-ēs. *ae*. m.
【解】❶ 埃及毒蛇. (有角毒蛇？)❷害樹虫.

cĕrăs-um. *i*. n.
【解】櫻桃.

cĕrăs-us. *i*. f.
【解】櫻桃樹，櫻桃果.

cērātūr-a. *ae*. f. (*cera*)
【解】塗蠟，抹蠟.

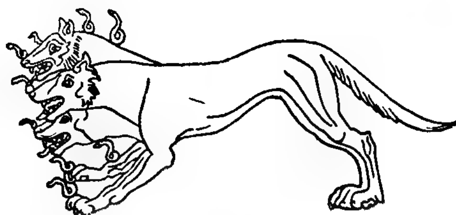
cērāt-us. *a, um*. part. v. *cero*.
【解】塗蠟者.
【例】*cerata* tabella. Cic. 法官判決書(書蠟版上).

Cĕraunĭ-a. *ōrum*. n. (vel) *Ceraunii* montes. nom. propr. mont.
【解】山名：在希臘之艾皮祿(Epirus)省.
Ceraunius. *a, um*. vel-**nus**. *a, um*. adj.

Cerbĕr-us. (-**os**). *i*. m.
【解】三頭犬(神話中之地獄守門犬).
cerbereus. *a, um*. adj.

cercŏpĭthēc-us. *i*. m.
【解】長尾猴.

cercūr-us. (et) **cercyrus**. *i*. m.
【解】❶ 輕艇，快艇. ❷ 海魚.

CERBERUS

Cercy-o. *ŏnis.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：盜賊名，爲戴宰 Thesius 所殺.
cercyŏnēus. *a, um.* adj.

cercyr-us. vide **cercurus.**

cerd-o. *ōnis.* m.
【解】職工，賤工.
【例】*cerdo* sutor. Mart. 修鞋匠，(拙工).

1. Cĕrĕālĭ-a. (**Cĕrĭālia**). *um.* n. pl.
【解】穀神慶神節日.
【例】*Cerialia* ludi. Liv. 敬穀神之戲劇.

2. cĕrĕāli-a. *um.* n.
【解】屬穀類者.

1. cĕrĕāl-is. *e.* adj.
【解】屬麥或餅者.
【例】*cerealia* arma. Virg. 製麵餅傢具. *cerealis* sapor. Plin. 麥餅味. *cerealia* saxa. Aus. 磨石.

2. cĕrĕāl-is. *e.* adj.
【解】屬穀神者.

3. Cĕrĕal-is. *is.* m. nom. propr. homin.
【解】人名.

cĕrĕbell-um. *i.* n. (*cerebrum*)
【解】小腦髓.

cĕrĕbrōs-us. *a, um.* adj.
【同】qui durum et pertinax habet cerebrum.
【解】急躁，易怒，激烈，倔强者.
【例】senex hic *cerebrosus* est certo. 此老的確已失頭腦，(神經失常，失去理智) 作用.

cĕrĕbr-um. *i.* n.
【解】腦髓，頭腦，精神，理性.
【例】alii dicunt in *cerebro* esse animae sedem. 有(他)人說頭腦乃智力之中樞. id his *cerebrum* uritur. (cum infin.) Pl. 此使其血液沸騰，(腦熱). experiri *cerebrum* alicujus. Petr. 刺探人之心意. mihi *cerebrum* excutiunt tua dicta. Pl. 汝言使吾頭痛.

cĕrĕmōnia. (**cĕrĭmōnia**). vide **caerimonia.** (**caeremonia**).

cērĕŏl-us. *a, um.* adj. (*cereus*)
【解】❶蠟色. ❷小蠟燭者.

Cĕrē-s. *ris.* f.
【解】 ❶穀女神，(稼穡). ❷ (fig.) 莊稼，麥，麵餅.

CERES

【例】❶*Ceres* mortales vertere terram instituit. Virg. 穀神教人耕種田地. ❷*Cererem* canistris expediunt. Virg. 從籃中取出麵餅.

1. cērĕ-us. *a, um.* adj. (*cera*)
【同】ex cera factus.
【解】❶ (proprie) 蠟製者，蠟質者，蠟色者，(金栗色). ❷(fig.) 軟化，和順，(柔順).
【例】❶*cerea* effigies. Hor. 蠟像. *cerea* brachia. Hor. 蠟色(黃，白)臂. ❷*cereus* in vitium flecti. Hor. 偏向惡習(如蠟彎曲).

2. cērĕ-us. *i.* n.
【同】fax cerea.
【解】蠟燭.
【例】ad illas statuas thus et *cerea* adhibentur. 像前供奉香燭.

cĕrial... vide **cereal...**

cērĭmōn... vide **caerimon...**

cĕrĕvīsĭ-a. *ae.* f.
【解】大麥酒.

cerinth-a. *ae.* f. (vel) **cērinth-e.** *es.* f.
【解】小白菊.

cērīn-us. *a, um.* adj.
【解】蠟色，黃色.

cerno. *cernīs, crēvī, crētum, cernĕre.* v. tr.
【同】video oculis, (sed saepius) animo.
【狀】civiliter, sine armis, melius, plane, penitus, subtilius, tacite; cerni bipartito, extrinsecus.
【解】❶區別，辨別，分別(用目，另外用心). ❷明辨，認明，(用智力). ❸判斷決定.
【例】❶ oculis *cernimus.* 吾人用目分辨. ut (natura deorum) non sensu sed mente *cernatur.* Cic. 至於神體肉目不能見，智力確能領悟他. ❷ verum *cernere.* Cic. 認明眞理. in aliqua re (vel) aliqua re *cerni.* Cic. 在(或)因某事辨明. amicus certus in re incerta *cernitur.* Enn. 眞正朋友在不穩定的境遇中認出. hae virtutes *cernuntur* in agendo. Cic. 這些德行因實行而辨明. ❸ priusquam id sors *cerneret.* Liv. 在命運指定之前. armis *cernere.* 武力解決.

cernŭl-o. *ās, āre.* v. tr. (*cernulus*)
【解】使彎曲，翻筋頭.

cernŭl-us. *a, um.* adj. (*cernuus*)
【解】翻筋頭者.

1. cernŭ-us. *a, um.* adj.
【同】inclinatus, quasi quod terram cernat.
【解】向前傾倒，鞠躬，傴僂者.

【例】equus incumbit *cernuus.* Virg. 馬向前跌仆. veneremur *cernui.* 我們俯首（鞠躬）致敬.

2. cernŭ-us. *i.* m.
【解】賣技者，賣藝者.

cēr-o. *ās*, (*āvi*), *ātum*, *āre.* v. tr. (*cera*)
【解】塗蠟，擦蠟.

cērŏfĕrāri-us. *i.* m.
【解】持蠟燭者.

cērōm-a. *ătis.* n.
【解】油蠟合製之藥膏，(比武者習用之) 一習武場，比武，(poet.)

cērōmătic-us. *a*, *um.* adj.
【解】塗蠟藥膏者.

cĕrōnĭ-a. *ae.* f.
【解】明決科植物(植).

cērōs-us. *a*, *um.* adj. (*cera*)
【解】多蠟者.

cerrit-us. *a*, *um.* adj.
【解】瘋狂者，被鬼蠱惑者.

cerr-us. *i.* f.
【解】橡樹類.

certām-en. *ĭnis.* n.
【同】contentio, pugna, certatio.
【形】aequum, difficile, extremum, forense, gladiatorum vitae, grave belli, gymnicum, honestum, improbum, magnum, mediocre, praesens.
【解】❶ 賭，賽，角鬥，競爭. ❷ 交戰，決鬥 ❸ 衝突(交手)，戰爭.
【例】❶ in *certamen* descendere. Cic. 挺身出鬥. *certamen* saliendi. Cic. 跳高比賽. *certamen* pedum. 賽跑. pro aris et focis *certamen.* 爲國爲家(競爭)戰鬥. ❷ proelii *certamen.* Cic 交鋒. in *certamine* ipso. Liv. 戰事方酣之際. *certamen* serere, miscere. 交戰. *certamen* extrahere. 延長戰事. *certamen* sedare, dirimere. 停戰. *certamen* abnuere, defugere. 拒絕參戰. ❸ *certamen* honoris. Cic. 競選榮位(官職). *certamen* periculi. Liv. 冒險競賽.

certātim. adv. (*certo*)
【解】競賽式.
【例】omnes *certatim* accurrunt. 衆人競相趨前.

certātĭ-o. *ōnis.* f. (*certo*)
【同】contentio.
【形】honesta, iniqua, magna, parva.
【解】競爭，競賽(遊戲時). 衝突，爭權，爭訟，爭辯.
【例】corporum *certatio.* Cic. 格鬥. virtutis cum voluptate *certatio.* Cic. 勇毅與逸樂之鬥爭. omissa mulctae *certatione.* Liv. (放棄) 停止(在民衆前)罰金訴訟.

certāt-ŏr. *ōris.* m. (*certo*)
【解】相爭者，競賽者.

certāt-us. *a*, *um.* part. v. *certo.*
【解】競爭者，被爭執者，爭訟者.
【例】multum *certato.* Tac. 爭執已久.

certē. adv.
【同】scilicet, certo, profecto, sine dubio, sine ulla controversia.
【解】❶ 確定無疑，決然，斷然，毫無疑義，千眞萬確，萬無可疑. ❷ 在任何環境下終究.
【例】❶ *certe* is est. Ter. 的確是他. est miserum igitur, quoniam malum? *certe.* Cic. 是災禍，因爲是罪惡？毫無可疑. ❷ ut homines mortem vel optare incipiant, vel *certe* timere desistant. Cic. 爲使人或者開始希望死，或決然不怕死. aut non potuerunt aut noluerunt, *certe* reliquerunt. Cic. 或是他們不能，或是他們不肯，終究他們放棄了. sed *certe.* Caes. 但毫無疑惑.

certĭtūd-o. *ĭnis.* f.
【解】確實，一定，確實性，的確，確切.

1. certō. adv. (*certus*)
【解】確實無疑，穩妥，果斷.
【例】id *certo* scio. Cic. 我確實知此. id (*certo*) sine ulla dubitatione affirmo. 我毫無疑惑的肯定此事. perii *certo.* Pl. 我的確已無法救藥. *certo* decrevi. Ter. 我已決定.

2. cert-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. intr. vel tr.
【同】decerto, contendo, belligero; certamen, certatio est mihi cum aliquo.
【狀】plane de sponsione, pugnaciter.
【解】I. intr. 競爭(權利)，戰爭，角鬥，爭訟，爭論.
II. tr. 攻擊，抵禦，克制.
【例】I. (*certare*) pugnis. Cic. 搏鬥. (*certare*) armis. Cic. 械鬥. (*certare*) pro gloria. Tac. 爲榮譽競爭. (*certare*) cum aliquo de aliqua re. Cic. 爲某事與某人競爭. *certabant* quis gubernaret. Cic. 他們競爭何人掌權. *certet* necesse est qui victoriam cupit. 希望得勝者，必須戰爭.
II. *certare* mulctam. Liv. (討)爭論稅額及利率. *certandae* mulctae dies. Liv. 抗議罰金(賦稅). quisque *certat* evadere. Curt. 人爭相避免危險.

cert-us. *a*, *um.* adj. (*cerno*)
【同】non dubius, non incertus, compertus, apertus, manifestus, notus, exploratus, minime dubius, ratus, quod nihil habet dubitationis, in quo nulla dubitatio esse potest; quod manu tenetur, in manibus habetur; quod in praesentia est, atque ante

oculos.

【解】❶（論事物）堅確，固定，決定. ❷ 確定，決斷：指定，議定. ❸ 穩妥，安定. ❹（論知識）確實，眞正無疑，明確. ❺（論人）毫不猶豫，堅定不移，毫無異議. ❻ 確知，明知.

【例】❶ *certumnest* tibi istuc? Pl. 此事停留在你心中嗎？*certa* res est. (cum infin.) Pl. 已經決定之事. mihi *certum* est. (cum inf.) Pl. 我已決定. *certa* mori. (de pers. cum infin.) Virg. 她決定要死. *certus* eundi. Virg. (cum inf.) 一定去. ❷ *certo* die. Cic. 約定之日. *certus* terminus. Cic. 指定的界限. *certa* dies. Cic. 指定日期. nihil *certi*. Cic. (subst. sumpt.) 毫未決定（毫不一定）. ad *certam* causam tempusque. Cic. (partic.) 爲特殊（指定）事由，并爲指定的時刻. ❸ *certus* amicus. Cic. 忠實（可靠）朋友. *certissima* populi Romani vectigalia. Cic. 羅瑪最穩妥的（收入）賦稅. quae pax potest esse *certior*? Cic. 還有更穩妥的和平嗎？❹ *certum* habeo. Cic. 我確知（我確以爲）. pro *certo* habeo. Cic. 我確知（我確以爲）. pro *certo* affirmare. Liv. 堅決肯定. pro *certo* ponere. Caes. 堅決陳明（表出）. ❺ *certissimus* matricida. 確實無疑之殺母兇手. ❻ *certi* sumus perisse omnia. Cic. 我們確知一切已無救藥. victoriae *certi*. Quadrig. 操必勝之券. futurorum *certi*. Ov. 預知將來. *certiorem* facere aliquem. Cic. 告知某人. *cert.* facere alicujus rei. (de aliqua re. Cic. 告知某事. *certiorem* facere ut... Cic. 命令… milites *certiores* fecit paulisper intermittere proelium. Caes. 命令兵士臨時停戰. *certa* conscientia. 確定的良心.

cērŭl-a. *ae.* f. (dimin. *cera*)

【解】小蠟塊.

cēruss-a. *ae.* f.

【同】genus pigmenti ex ramentis plumbi compositum.

【解】鉛粉，炭酸鉛，（化）脂粉.

【例】*cerussa* malas oblinere. 兩頰塗脂粉.

cerussāt-us. *a, um.* adj.

【同】cerussa illitus, fucatus.

【解】上鉛粉，塗脂粉者.

cerv-a. *ae.* f. (*cervus*)

【解】牝鹿，麀.

cervārĭ-us. *a, um.* adj. (*cervus*)

【解】肖似鹿者.

【例】*cervarius* lupus. Plin. 大山貓.

cervīc-ăl. *ālis.* n. (*cervix*)

【解】枕頭，墊子.

cervīcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *cervix*)

【解】小頸，小項.

【例】*cerviculam* jactare. 搖擺頭頸.

cervīn-us. cervīcīn-us. *a, um.* adj. (*cervus*)

【解】鹿者.

cervīsĭ-a. (**cervēsĭa**). *ae.* f.

【解】大麥酒，啤酒.

cerv-ix. *īcis.* f. (ordin. usurp. plur.)

【同】aversa pars colli; audacia.

【形】anguina, dextera, longa, teres, cervices cruentae, nefariae, tumidae, validae.

【解】❶ 項，頸. ❷ (fig.) 頭，肩.

【例】❶ durae *cervices.* 倔强者. caput a *cervice* revulsum. Enn. 斬首（梟首）. *cervices* securi subjicere. 伏誅（俯首斧鉞之下）. ❷ *cervicibus* suis rempublicam sustinere. Cic. 肩負國家重任（國家棟樑）. tyrannum a *cervicibus* nostris avertit. 除去虐王（虐政）. qui erunt tantis *cervicibus*, qui audeant praetori resistere? 誰如此倔强（强梁），敢抵抗巡撫（按察司）？

cerv-us. *i.* m.

【解】❶ 麋鹿. ❷ 杈枒木架，（葡萄架）.

cessātĭ-o. *ōnis.* f. (*cesso*)

【同】intermissio, otium.

【形】libera atque otiosa.

【解】❶ 緩慢，遲緩. ❷ 休息，閒暇（鬆弛）. ❸ 停止，間斷，暫停.

【例】❶ non datur *cessatio.* Pl. 不躭悞時間. ❷ petit sibi liberam *cessationem.* 請求自由休假. *cessationem* alicui dare. 准告假. suam *cessationem* excusare. 爲自己休假（告假）辯護. ❸ *cessatio* pugnae. Gell. 停戰. *cessatio* ab opere 罷工.

cessāt-ŏr. *ōris.* m. (*cesso*)

【同】otiosus, qui cessat, nihil agit.

【解】遲延者，怠惰，疏忽，閒蕩，閒人.

【例】non soleo esse *cessator*, praesertim in litteris. 我不慣疏忽，另外在寫信上.

cessāt-us. *a, um.* part. v. *cesso.*

【例】*cessata* tempora corrigit. Ov. 補救浪費之光陰. arva *cessata*, Ov. 輟耕之田地.

cessim. adv. (*cedo*)

【解】後退，讓步.

cessĭ-o. *ōnis.* f. (*cedo*)

【同】abalienatio est rei, quae mancipi est, aut in jure cessio, aut, ...

【解】退讓，讓與，讓渡（法）.

【例】*cessio* bonorum. 宣告破產.

cess-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (freq. v. *cedo*)

【同】nihil ago, vaco, cessator sum, conquiesco, langueo.

【解】❶ 遲延，緩慢，因循，疏忽. ❷ 停止，

休業，休假，休息，罷免.（間歇）. ❸ 閒散，空閒（無事）. ❹ (poetic. in passiv). 空地，不毛之地.
【例】❶ quid *cessas*? Pl. 何其遲緩？si tabellarii non *cessarint*. Cic. 假設郵差路上不躭擱（遲延）. ❷ strenuum hominem et nunquam *cessantem*! Curt. 勤敏不息之人. in officio *cessare*. Liv. 怠於職務. *cessemus* a scriptione. 停止寫作. muliebri audacia *cessare*. Liv. 自已並無尋常婦女之果敢. *cessavit* jam ea cura. 不復掛慮. (poet.) *cessas* in vota precesque? Virg. 你遲延奉獻禱告及誓願? litteras scribere nec *cessavi* nec *cesso*. 現在如先前我不斷寫信. ❸ pueri etiam cum *cessant*... 兒童即使無事可做. *cessare* alicui rei, vacare alicui rei. 乘餘暇專務某事. *cessat* terra. Ov. 輟耕之田地，（荒蕪之地）❹ (poet.) *cessatis* in arvis. Ov. 在輟耕之田地中. in opere ac studio nihil *cesso*. 工作閱讀我不稍懈.

cess-us. *a, um.* part. v. *cedo.*
【解】讓與.

cestr-ŏs. *i.* m.
【解】尖筆，剪刀，雕刀.

cestrosphendŏn-ē. *ēs.* f.
【解】擲標鎗機.

1. cest-us. **(os).** *i.* m.
【解】腰帶，皮帶，龍鳳帶，馬肚帶.

2. cest-ŭs. *ūs.* m. vide **caestus.**
【解】皮手甲.

cētārĭ-a. *ae.* f. (et) **cētāri-um.** *i.* n.
【解】養魚池.

cētārĭ-us. *a, um.* adj.
【同】qui magnorum piscium mercaturam exercet.
【解】賣魚人，魚飯.

cēt-ē. n. pl. *cetis.* dat. pl. vide **cetus.**
【解】鯨魚類.
【例】immania *cete.* Virg. 龐大的（可怖的）鯨魚.

cētĕră. adv. acc. pl. n.) **(caetera)**
【解】其餘，而且，此外，加之…

cētĕr-ă. *ōrum.* n. pl. **(caetera)**
【同】reliqua, alia, et quae sequuntur; et alia hujus generis, hujusmodi et si qua similia.
【解】其餘，其他，此外.
【例】avarus, *cetera* doctus vir. 吝嗇之人此外，他也是博學之人.

cētĕrō- adv. (*ceterus*)
【解】此外，其餘，餘時.

cētĕrōquī. (et) **cētĕrōquīn.** adv.
【同】alioquin.
【解】其餘，此外.
【例】non poeta solum, verum etiam *ceteroquin* doctus et sapiens. 不但是詩人，而且還是有學識，有智慧的人.

cētĕrum. adv. (neutr. ut adv.)
【解】至論其餘，然而.
【例】*ceterum* is mihi locus non displicet. 至論此地，爲我不算不適意.

cētĕr-us. *a, um.* (praesert. usurp. plur.) (*ceterus* nom. m. non usurp.) **ceteri** *.ae, a.*
【解】其餘，其他，餘者.
【例】*ceterum* exercitum in provinciam collocat. Sall. 其餘軍隊分駐在省中. ad *cetera.* Liv. 其他各方面. *cetera* vita. Sall. 餘生. *ceteri* sophistae. Cic. 其他詭辯家.

cētr-a. (et) **caetra.** *ae.* f.
【解】小皮楯（牌）.

cētrāt-us. (et) **cāetrat-us.** *a, um.* adj. **cetrāti.** *ōrum.* m.
【解】攜皮楯者，（兵士）.

cēt-us. *i.* m. (plur. *cete,* dat. *cetis*).
【同】pistrix, bellua marina.
【解】鯨魚，海中怪物.

ceu. adv. (conj. =sicut)
【解】如同，彷彿，等於，一如.
【例】*ceu* fumus. Virg. 如烟. *ceu* cum jam portum tetigere carinae. Virg. 彷彿船已靠岸. *ceu* cetera nusquam bella forent. Virg. 好似別無戰事.

chaerĕphyll-um. (et) **chaerĕpol-um.** *i.* n.
【解】山蘿蔔，（繖形科）（植）.

chalcaspĭd-es. *um.* m.
【解】攜黃銅牌之兵士.

chalcĕ-us. *a, um.* adj.
【解】黃銅者.

Chalcĭdens-is. (et) **Chalcĭdĭcens-is.** *e.* adj. (*Chalcis*)
【解】加爾西城者.
Chalcĭdĕnses. *ium.* m. pl. (hom. *Chalcis*)
【解】-人.

Chaldae-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：在亞洲西部.

Chaldaei. *ōrum.* m. pl. hom.

CHALDÆI

【解】人名：加爾太之居民，立國最早，古時以天文學星象學著名.

Chaldaeus. *a, um.* adj.

【解】加爾太者.

chălybēi-us. *a, um.* adj. (*chălybs*)

【解】鋼者.

1. chălyb-s. *is.* m.

【解】鋼，鋼鐵器具.

chămaelē-ōn. *ōnis.* (et) *ontis.* m.

【解】變色蜥蜴 (篖蛇，石龍子).

chămaemēl-ŏn. (vel) **um.** *i.* n.

【解】草名 (加密列草) (植).

chă-ŏs. *i.* n.

【解】混沌，洪荒，空際無涯，地獄，幽暗之神.

【例】*chaos* horridum. Prud. 可怖之幽暗.

chăract-ēr. *ēris.* m.

【同】nota, figura, forma, genus dicendi.

【解】❶烙印，燒痕，印號. ❷(fig.)文字，筆法，字形. ❸性質氣概，氣質，性格，特色

【例】❶ majora quadropedia *charactere* signari debent. Col. 更大之四足獸應特標出來. *characterem* habere in brachio. Hier. 手臂上有印號. (fig.) *characterem* alicui infigere. Aug. 玷辱某人. ❷ Luciliano *charactere* libelli. Varr. 路西亞式之諷刺語錄. num te orationis meae *character* delectat? 我演講的方式使你滿意嗎？ ❸*characterem* optimi exponere difficillimum est, quod aliud aliis optimum videatur. 形容最好之點實非易事，因對最好的見解各人不同，見仁見知各有不同.

【附】**carateristicum** pulchrum. 特性美.

Chār-is. *ĭtos.* f. vide **Charites.**

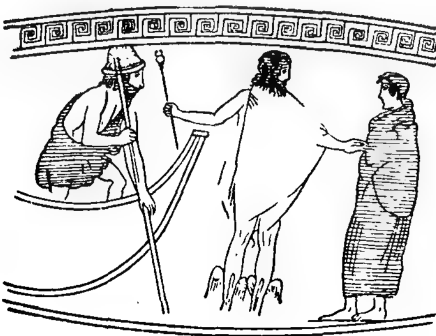
【解】希臘稱Graces之名.

chărism-a. *ătis.* n.

【解】特賜恩惠，天主特寵.

Chărĭt-es. *um.* f. nom. prop. hom.

【解】即 Graces 之名.

CHARON 1

1. Chăr-ōn. *ontis.* m. nom. propr.

【解】地獄中撐船之人名(神話).

2. Char-on. *ōnis.* m. nom. propr. homin.

【解】人名：Thebae. 之政治家.

chārit-ās. *ātis.* f. vide **caritas.**

Chărōnē-us. *a, um.* adj. (*Charon*)

【解】屬於地獄 Charon. 者，用以形容空氣臭惡之洞穴.

chart-a. *ae.* f.

【同】chartula, membranula, macrocolum.

【解】❶紙. ❷(fig.) 寫作 (作品) 書卷. ❸金屬片(頁).

【例】❶ scribere in *charta* aversa. Mart. 寫在紙的反面. *chartae* purae. Ulp. 白紙. impensum feci in macrocola, (*charta* regia). 我購得巨幅御用紙. *charta* bibula. 吸水紙. ❷(fig.) *chartae* Socraticae. Hor. 蘇可拉之作品. ❸ *charta* plumbea. Suet. 鉛片(葉). *charta* confessionis. 告解卡片.

chartāce-us. *a, um.* adj.

【解】紙的.

chartāri-us. *a, um.* adj. (*charta*)

【解】屬紙類者.

【例】*chartariae* officinae. Plin. 造紙廠(紙業，紙店).

chartŏphyl-āx. *ăcis.* m.

【解】掌文庫人.

cartŭl-a. *ae.* f. (dimin. *charta*)

【解】小紙，小作品(小品文)，小行傳.

Chărybd-is. *is.* **f.**

【形】immanis, infesta, vorax.

【解】❶ nom.propr.loc. 地名:漩渦名(洞穴)，在西細利海峽 (Sicilia.) 與西島對峙. ❷希臘神話中曾說此地有兩頭怒吼之怪物，吞食航海之人. ❸ (fig.) 喻深淵怪物.

【例】*Charibdis* bonorum voraginem potius dixerim. 更好稱之爲吞沒財物之深淵.

chasm-a. *ătis.* n.

【解】❶ 深穴. ❷ 氣象.

【例】❶ tum *chasmata* aperiuntur. Sen. 地裂大縫.

chēl-ē. *es.* f. (praesertim) **chēl-ae.** *ārum.* f.

【解】❶ 鉗，蟹. ❷ 蝦蟹之鉗鋏. ❸ 星宿名.

chĕlydr-us. *i.* m.

【解】毒蛇名.

chĕl-ys. *yos.* f.

【解】龜.

chĕrăgr-a. (vel) **chĭrăgr-a.** *ae.* f.

【解】手風病.

【例】nodosa *cheragra*. Hor. 手骨節風痛病.

chers-ŏs. *i.* f.

【解】兩棲蛇，土龜.

chersydr-os. (**-us**). *i.* m.

【解】兩棲類蛇.

chĕrŭbim. indecl.

【解】九品天神中之一級＝智品天神.

Cherusc-i.*ōrum.* m. nom. propr. hom. (pop.)

【解】人名：日耳曼之民族名.

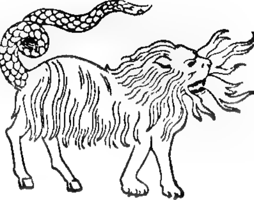
chīliărch-ēs. *ae.* m.

【解】千總.

Chĭmaer-a. *ae.* f.

【解】神話中之怪物(獅首羊身蛇尾口中噴火爲. Bellerophon 所殺.

【例】flammam volvens ore *Chimera.* Tib. 噴火怪物.

CHIMAERA

Chĭmaerĭf-ĕr. *ĕra,* *ĕrum.* adj. (*chimera fero*)

【解】產生怪物者.

chīmi-a. *ae.* f. vide **chymia.**

chīragrĭc-us. *a,* *um.* adj.

【解】患手風痛病者.

chĭrŏgrăph-um. *i.* n.

chirograph-us. *i.* m.

chīrograph-on. *i.* n.

【同】manu propria scriptum.

【形】chirographa falsa.

【解】❶ 字跡(筆跡，墨跡).書法. ❷ 手書(親筆書).❸書契，契約，債券，收據，收條.

【例】❶ quo me teste convinces?an *chirographo*? 你用何證據說服我？用我的筆跡嗎? ❷ non utar meo *chirographo.* Cic. 我不用我的手書. *chirographum* imitari. 摹仿書法(臨帖學書). ❸ falsum *chirographum* scripsit. 僞造字據.*chirographi* exhibitio. Gell. 提出(提供)字據. *chirographum* dare alicui. Suet. 授人契約. obligare se *chirographo.* 自書文契.

chīrŏlogī-a. *ae.* f.

【解】相手術(觀手占卜).

chīr-ōn. (vel) **chīr-o.** *ōnis.* m.

【解】半人半馬怪物(曾敎導 Hercule 及 Achille).

chīrŏthēc-a. *ae.* f.

【解】手套.

chīrurgī-a. *ae.* f.

【同】medicinae pars, quae manu medetur.

【解】手術，外科治療.

【例】*chirurgiae* taedet, diaeta curari malo. 我討厭手術，喜歡更緩和的治療法(戒食).

chīrurg-us. *i.* m.

【解】外科醫師.

chlămydāt-us. *a,* *um.* adj. (*chlamys*)

【解】著戎服者.

【例】imperator *chlamydatus.* 著戎裝之元師.

chlăm-ys. *ydis.* f.

【同】vestis militaris et regia; paludamentum.

【解】戎服，軍用大氅，戰袍.

【例】*chlamys* purpurea, coloribus variis intexta. 絳色戰袍，彩色刺綉.

CHLAMYS

chocolata. **chocolatilla.** *ae.* f. **theobroma.** *atis.* n.

【解】查古律糖塊.

【同】mexicanum pastillum, faba mexicana, concretio, quadrae, crustulum ex faba mexicana.

chŏlĕr-a. *ae.* f.

【解】霍亂.

【例】(fig.) adducere aliquem ad *choleram.* Hier. 激怒人.

chŏlĕrĭc-us. *a,* *um.* adj.

【解】染霍亂者，膽汁的.

chŏlori-on. *ōnis.* f.

【解】黃鸝.

chŏrāgī-um. *i.* n.

【同】scaenicus apparatus, et pompa: ponitur pro thrasonica aliqua ostentatione.

【解】台飾，戲裝，舞裝.

【例】fragile falsae gloriae *choragium* comparat. 獲得虛榮之戲裝.

chŏrāg-us. *i.* m.

【同】dux chori, qui subministrat instrumenta ludicra, et impensas.

【解】❶ 希臘之歌詠隊監督，歌舞隊長. ❷ 音樂隊歌舞團之領袖或指揮. ❸ 音樂教授助理(英國牛津大學).

【例】ornamenta a *chorago* sumere. 從歌舞團長手中接受裝飾品.

chorāl-is. *e.* adj.

【解】合奏，合唱者，歌侶者.

chŏraul-ēs. (et) **cŏraul-a.** *ae.* m.

【解】吹笛伴奏樂隊者.

chord-a. *ae.* f.

【同】nervus.

【解】樂器紘(線).

【例】voces ut *chordae* intentae, quae ad quemvis tactum respondent. 歌聲如已張之紘，依彈力而響應. impellere pollice *chor-*

das. Tib. 以拇指彈琴.

chŏrdŭl-a. *ae.* f.

【解】小絃(帶子).

chŏrē-a. (vel)**chŏrĕ-a.** *ae.* f.

【解】舞會(音樂伴舞).舞蹈病.

chōrŏgrăphī-a. *ae.* f.

【解】風土記，地形學(地誌).

chors. *chortis,* (vel)**cors.** *cortis.* f.

【解】農場，飼家禽場.

chŏr-us. *i.* m.

【同】corona, multitudo, sodalitium, odeum, statio musicorum.

【形】totus comessationis.

【解】❶歌舞，群舞. ❷跳舞會，音樂隊(班) ❸伴侶，集團，群衆.

【例】❶*chorus* et cantus. Tib. 歌舞. leves nympharum *chorus.* Hor. 仙女歌舞會. ❷*chorus* Dryadum. Virg. 立亞之歌舞. *choro* juventutis stipatus. 伴同青年歌舞團. ❸ philosophorum *chorus.* Cic. 哲學家集會. scriptorum *chorus.* Hor. 著作家集會.

Chrest-us.(-os). *i.* m. vide **Christus.**

chrī-a. *ae.* f.

【解】論文，反復申明之論說.

chrism-a. *ătis.* n.

【解】聖油，擦油，傅油，堅振聖油.

christĭānism-us. *i.* m.

【解】基督教義.

christĭānĭt-ās. *ātis.* f.

【解】(公教)會口，堂口，信教地方.

christĭānus. *i.* m.

【同】qui Christi nomen profitetur; Christo initiatus, addictus, auctoratus; Christi disciplinam professus, Christi sectator, qui Christo nomen dedit, Christi cultor, christianis sacris imbutus.

【解】基督信徒，信奉基督者，皈依基督者.

【例】*christianus* factus, Christo nomen dedit; *christiana* sacra suscepit; *christianam* doctrinam amplexus est; *christianae* militiae adscriptus: ad sanam religionem ab impia superstitione traductus est: rejecto simulacrorum cultu ad *Christi* Ecclesiam se aggregavit: damnatis erroribus, ad *christianae* veritatis lucem respexit, Christo fide professioneque auctoratus; ad *Christi* signa transivit; *christianorum* coetum auxit; *christianae* militiae nomen dedit; *Christi* legem professus est.

【註】**christiana** ethica. 基督倫理學.

christĭcŏl-a. *ae.* m.

【解】基督門徒.

christĭmāl-e. *is.* n.

【解】聖洗白布.

【註】**Christologia.** 基督救世學.

Christ-us.(Chrest-us) (-os). *i.* m.

【解】耶穌基督(傅油者).

【例】❶ Salvator: Redemptor generis humani; 救主基督. mundi Liberator; inter Deum et hominem pacem composuit; in caelum aditum nobis aperuit, patefecit; servile jugum a cervicibus nostris dejecit; in quo *christiani* habent omne salutis praesidium constitutum. ❷ **Christus incarnatus:** 降孕成人的基督. Verbum et caro tam arcto atque indissolubili nexu in unam personam coierunt; corpoream indutus naturam Dei Filius, humanis se artubus, humana se specie amicivit. ❸ **Christus natus:** 降生的基督. humanae salutis restitutor, humana carne circumdatus, in has hominis auras prodiit; hominum parens Deus, mortalibus artubus e Virgine nasci voluit. ❹**Christus passus:** 蒙難的基督. in cruciatum ac necem se obtulit; immanissimis cruciatibus excarnificandum se abjecit; mors pro genere humano obita; asserta mortalium generi vita et victoria, per mortem immeritam Conditoris. ❺ **Christus resurgens:** 復活的基督. *Christi* devicta morte reviviscentis triumphus; triumphalis *Christi* in vitam reditus; *Christus* ab inferis existens. ❻ **Christus ascendens in caelum;** 升天的基督. *Christus* se in caelestia templa transtulit, a nobis super astra in locum altissimum emigravit; in oras felicissimas sese intulit.

chrŏnĭc-a. *ōrum.* n. plur.

【解】紀年之著作紀.

chrŏnĭc-us. *a, um.* adj.

【解】年者(年代統計，年代考證者).

【例】*chronici* libri. Gell. 紀年書籍.

chrŏnŏlŏgī-a. *ae.* f.

【解】紀年，年鑑，史錄.

chrysall-is. *ĭdis.* f.

【解】蛹.

chrysanthĕm-on. *i.* n.

【解】菊花.

chrysēlectr-us. *i.* m.

【解】黃琥珀.

Chrysipp-us. *i.* m. nom. propr. hom.

【解】人名：Stoicus 派之哲學家.

chrysīt-is. *ĭdis.* f.

【解】野茴芹，(密院僧)

chrysŏbērull-us.(vel) -bēryll-us. *i.* m.

【解】綠玉石.

chrysŏcoll-a. *ae*. f.
【解】矽孔雀石（古人用以銲金）.（其色藍綠不等）.
chrysŏlīth-os.(**-us**). *i*. m. f.
【解】黃玉.
chymī-a. *ae*. f. (*chimia*)
【解】化學.
cĭbārī-a. *ōrum*. n. plur. (*cibus*)
【同】omnia, quibus animantes vescuntur et aluntur.
【形】menstrua, uberiora.
【解】食物，糧食，一軍餉，（每日配給食糧）-供應每省長官之食糧.
【例】*cibaria* praebere, (dare). 供給食糧. ex alienis *cibariis* liberaliter hospites tractare. 用他人食糧備盛饌饗客. dimidiati mensis *cibaria*. Cic. 半月軍餉.
cĭbārī-um. *i*. n. (*cibus*)
【解】食物，粗麵粉.
cĭbārī-us. *a*, *um*. adj. (*cibus*)
【解】❶食物者. ❷粗劣，平庸者.
【例】*cibaria* uva. Plin. 食桌上之葡萄. panis *cibarius*. Cic. 粗劣（平庸）麵包.
cĭbāt-ŭs. *ūs*. m. (*cibus*)
【解】食物（爲人或家畜者）.
【例】sustentare largiore *cibatu*. Varr. 供給更豐富之食物（肴饌）. habere nivem pro *cibatu*. Plin. 以雪當食物.
cĭb-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr.
【解】飼養.
【例】draconem *cibare*. Suet. 飼（龍）蛇. pulli, qui *cibari* nolebant. Epit. 雛鷄不肯食.
cĭbōrī-a. *ae*. f.
【解】埃及荳.
cĭbōrī-um. *i*. n.
【解】埃及豆莢殼形之爵.
【例】*ciboria* exple. Hor. 注滿爵.
cĭb-us. *i*. m.
【同】esca, pastus, epulae.
【形】animalis, gravis, divisus, modificatus, suavissimus, terrestris.
【解】❶食物，餐餌，養料（爲植物，動物）. ❷津液，汁液.
【例】❶ *cibus* animalis. Cic. 動物食料. *cibus* arborum imber. Plin. 甘霖乃樹木之食物. (fig.) omnia pro *cibo* furoris accipit. Ov. 所受一切適養（增）其狂. ❷ *cibus* per ramos diffunditur. Lucr. 樹之津液散佈各枝.
【註】div. eloc. ❶ *cibum* capere, sumere, capessere. 用飯. liberaliore victu, obsonio, corpora formare, vires firmare; moderato *cibo* naturae desideria explere. ❷ *cibo* se onerare. 過度飲食. *cibo* immodico se ingurgitare, alvum degravare; *cibo* et potione onustus est. ❸ *cibos* inferre. 備餐. mensam *cibis* instruere; exquisitis *cibis* extruere. 備美味. ❹ *cibi* parcus. 節飲食. *cibus* liquidus. 液體食物.
cĭcād-a. *ae*. f.
【解】蜩，蟬.
cĭcātrīcōs-us. *a*, *um*. adj. (*cicatrix*)
【解】多傷疤，傷痕者.
【例】*cicatricosa* materies. Plin. 伐樹生新枝.
cĭcātrīcŭl-a. *ae*. f. (*cicatrix*)
【解】小傷疤.
cĭcātr-ix. *īcis*. f.
【同】signum relictum ex vulnere.
【解】❶傷痕. ❷樹皮傷疤. ❸搔傷，皺，龜裂，殘缺. ❹補綴（鞋），補釘.
【例】❶ vulnus venit ad *cicatricem*. Sen. 傷已成疤. *cicatricem* ducere, obducere, trahere. 引成傷疤. (fig.) refricare obductam reipublicae *cicatricem*. Cic. 重開國家之傷痕. exceptae adverso corpore *cicatrices*. 身前面所受之傷痕. ❷ *cicatrix* in hac arbore non coit. Plin. 樹皮傷痕未封口. obducebatur parietum *cicatrix*. Hier. 彌補牆縫. ❸ *cicatrices* operis. Pl. 殘缺的態像. recens linum ostendit non una *cicatrix*. Juv. 一塊新布上顯出不少裂紋.
cicc-um. *i*. n. **cicc-us**. *i* m.
【解】石榴粒子之隔膜 (fig.) 絲毫微末).
cĭc-ĕr. *ĕris*. n.
【解】黃荳類.
cĭcĕr-a. *ae*. f.
【解】莢豆類.
cĭcercŭl-a. *ae*. f. (*cicera*)
【解】小莢豆類.
Cĭcĕr-o. *ōnis*. m. nom. propr. homin.
【解】人名：西塞祿.
【例】M. Tullius *Cicero*. 拉丁著名演說家及文學家. Quintus *Cicero*. 前者之弟. Quintus *Cicero*. 前者之子. Quintus *Cicero* 前者之侄. (fig.) *cicerones*. (婉如*Cic*. 者).
Cĭcĕrŏmastr-ix. *īgis*. m. Largius Licinius.
【解】攻擊西塞祿之作品名（西塞祿之鞭）.
Cĭcĕrōnĭān-us. *a*, *um*. adj. (*Cicero*)
【解】西塞祿者.
cĭchŏrē-um. (et) **cĭchŏrī-um**. *i*. n.
【解】萵苣菜，苦賣菜.
cĭcindēl-a. *ae*. f.
【解】螢虫.
cĭcin-um oleum. *i*. n. (**cici** indecl. 埃及樹名).
【解】蓖麻油.

cicōnĭ-a. *ae*. f.
【解】鸛鶴.
cĭc-ŭr. *ŭris*. adj.
【同】mansuetus, mansuefactus. X. Ferus, immanis.
【解】馴服的，私家的，家畜的.
【例】*cicurum* bestiarum(genera). Cic. 家畜類. *cicurem* reddere hominem alioquin barbarum:(ex ferocitate ad mansuetudinem traducere.) 教野人歸化. bestiarum immanes aliae, aliae *cicures*. 獸類中有野性的，有馴服的.
cĭcŭr-o. *ās*, *āre*. v. tr.
【解】馴養.
cĭcūt-a. *ae*. f.
【解】傘形毒植物，毒藥，莖管，以莖管製成之野笛.
cĭdăr-is. *is*. f.
【解】波斯王冠.
cĭ-ĕo. *ēs*, *vi*, *tum*, *ēre*. v. tr.
【同】commoveo.
【解】❶發動，推動，振撼，招去，招來，挑戰. ❷煽動，挑撥，惹起. ❸發聲，震響.
【例】❶ non homines tantum, sed foedera et deos *ciebamus*. Liv. 當時我們不但呼求人，而且呼籲聯盟及神明. tonitru caelum omne *ciebo*. Virg. 我以雷聲震天空. pugnam *ciebant*. Liv. 他們挑戰. id venenum saevos cruciatus *ciere* solet. 這類毒藥慣常發生劇烈之痛苦. ❷ motus *ciere*. Cic. 發生動搖. animatum est, quod motu *cietur* interiore. 自己由內行動者，便是動物. ❸*ciere* mugitus. Virg. 牛鳴震耳. singulos nomine *ciens*. Tac. 提名召人.
Cĭlĭcĭ-a. *ae*. f. nom. propr. loci.
【解】地名：在小亞細亞. **Ciliciens-is**. *e*. (et)**Cilici-us**. *a*, *um*. adj.
Cĭlĭc-es. *um*. m. pl. hom. *Ciliciae*.
【解】居民.
cĭlĭcĭ-um. *i*. n. (*cilicius*)
【同】vestis e pilis caprarum (Ciliciae) contexta.
【解】粗羊毛苦衣(宗).
cĭlĭ-um. *i*. n.
【解】眼瞼，睫毛.
Cĭl-ix. *ĭcis*. adj. (*Ciliciae*)
Cimb-ĕr. *ri*. m. nom. propr. hom.
【解】人名.
【例】❶ Tillius *Cimber*. 刺殺凱撒之人. ❷ *cimbri*. 民族名.
Cimbr-i. *ōrum*. m. nom. propr. hom. (popul.)
【解】日耳曼民族名.
Cimbricus *a*, *um*. adj.
cīmēri-um. *i*. n.
【解】藏銀錢處.
cīm-ex. *ĭcis*. m.
【解】臭虫.
cĭnaed-us. *a*, *um*. adj.
【解】好色者.
cĭnăr-a. *ae*. f.
【解】百叶菜(植).
1. cincinnāt-us. *a*, *um*. adj.
【解】有鬈髮者.
【例】*cincinnatus* ganeo. 鬈髮之酒色徒. *cincinnata* stella. Cic. 慧星(掃箒星).
2. Cincinnāt-us. *i*. m. non. propr. hom.
【解】人名：
【例】l. Quinctius *Cincinnatus*. 羅馬著名之總裁名.
cincinn-us. *i*. m.
【同】capillus ad ornatum intortus.
【解】鬈髮者.
【例】(fig.)poetae *cincinni*. Cic. 文藻詩人. erant illi capilli compti, et madentes *cincinnorum* fimbriae. 他梳鬈髮，油渥香溢.
Cincĭ-us. *i*. m. nom. propr. hom.
【解】人名.
【例】L. *Cincius* Alimentus. 拉丁歷史家.
cinctōri-um. *i*. n.
【解】佩刀帶，肩帶.
cinctūr-a. *ae*. f.
【解】腰帶.
1. cinct-us. *a*, *um*. part. v. *cingo*.
【解】束者.
【例】zona *cinctus*. Plaut. 束帶. cultorio venatorio *cinctus*. Civ. 佩獵刀. *cinctus* lauro triumphus. Stat. 戴桂冠之凱旋. Sicilia multis undique *cincta* periculis. Cic. 危機四伏之西細利島.
2. cinct-ŭs. *ūs*. m.
【解】❶束腰，束腰式. ❷腰帶，裙.
【例】*cinctus* Gabinus. 加比東帶式.
cinctūt-us. *a*, *um*. adj.
【解】束裙者.
Cīnĕ-ās. *ae*. m. nom. propr. homin.
【解】人名：厄比王皮祿之代表 (Epire Pyrrhus) 出使羅瑪議和，因亞比之勸阻，(Appius Claudius caecus) 而未能成功.
【附】**cinema**. 電影.
cīnēmātŏgrăphic-us. *a*, *um*. adj.
【解】電影者.
cīnēmătŏgaph-um. *i*. n.
【解】電影.
cīnēmătŏgrapheum-ium. *i*. n. **cinematographum**. *i*.n. **cinematographus**. *i*. m. **cinema-**

tographicus. *a, um.* 電影. *cinematographica* ars, machinatio qua imagines versatili luce expressae continuato ordine conspiciuntur. 電影藝術. *cinematographica* arte imprimere, reddere. 開鏡放映. -spectacula. 電影景色. -scaenae銀幕. —ludi. 影劇. —visio 電(影幻)視. *cinematographhicae* scriptiones vulgo editae. 通常印製的字幕. -pelliculae vel imagines. 電影片. *cinematographica* imaginum series. 影片部數. *cinematographeum* vocibus intersertum. 有聲電影. (*cinematographica* visio vocibus copulata), *cinematographeum* canticis sermonibusque intersertum. 歌唱對話影片 *cinematographica* spectacula canticis sermonibusque intersterta. 歌唔片. vespere taeniolis sonoris descriptum acroama volvetur. 晚間放映有聲影片. *cinematographei* pellicularum televisio loculamenta. 藏影片箱.

cĭnĕrācĕ-us. *a, um.* adj.
【解】似灰者.
【例】*cineraceus* color. Plin. 灰色.

1. cĭnĕrārĭ-us. *a, um.* adj. (*cinis*)
【解】灰者，似灰者.
【例】*cinerarii* fines. Grom. 以墓爲界者.

2. cĭnĕrārĭ-us. *i.* m.
【解】燙鬈髮者.

cinĕrĕ-us. *a, um.* adj. (*cinis*)
【解】似灰者.
【例】*cinereus* color. Col. 灰色.

Cingĕtŏr-ix. *ĭgis.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：Trevires 之首領 (Breton首領)

cin-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】coerceo, circumdo, munio, tueor, contineo, sepio.
【狀】diligentius.
【解】❶束，佩. ❷曳起，撩起，紮起. ❸圍繞，圍困，保衛.
【例】❶ (cum abl.) *cingi* gladio, armis, ferro, ense... 佩劍，刀，武器，腰刀. (absol.) *cinctus* in proelia Turnus. Virg. 督努武裝上陣. ❷ alte *cincti.* Sen. 曳起長袍. (fig.) alte *cinctus.* Sen. 果決之人. ❸ (*cingere*) urbem moenibus Cic. 圍城築墻. (fig.) Sicilia *cincta* periculis. Cic. 西細利危機四伏. equitatus latera *cingebat.* Caes. 騎兵衛護兩翼. murum *cingere.* Caes. 守衛城垣. urbes diligentius religione, quam moenibus *cingendae.* 更致力依恃敬神，比專靠墻垣保衛城市. (*cingere*) castra vallo. Liv. 圍營築壘建寨. mare montibus *cingitur.* 海面群山環繞. flumen paene totum oppidum *cingit.* Caes. 河流幾乎圍繞整個城堡. *cingere* tempora ramis. Virg. 頭繞樹枝 (鬢飾樹枝). *cingunt* tempora laureis. 兩鬢 (頭) 飾桂花.

cingŭl-a. *ae.* f.
【解】馬肚帶.

cingŭl-um. *i.* n. (*cingo*)
【解】束帶，佩劍帶.
【例】*cingulum* militiae sumere. Cod. 武裝起來 (服兵役). *cingulo* aliquem exuere. Cod. Just. 退伍.

cingŭl-um. *i.* n.
【同】zona.
【形】australis, medius, et maximus.
【解】地帶.
【例】videmus terram quasi quibusdam *cingulis* redimitam, e quibus duo maxime inter se diversi. 觀地球如有帶圍繞，其中有二帶迴不相同.

cĭnĭf-ĕs. (**cĭnĭph-es. cĭnyph-es. scĭnĭf-ēs.**) *um.* m. vide **scinifes**
【解】蚊虫類.

cĭnĭfl-o. *ōnis.* m. (*cinis flo*)
【解】理髮僕 (燙鬈髮者).

cĭn-is. *ĕris.* m. (quandoq. f.)
【解】❶灰燼 (焚屋餘燼). ❷骨灰：a) 亡人. b) 死亡. c) 虛無.
【例】❶ *cinis* extinctus. Suet. 死灰. *cinere* multa obrutus ignis. Lucret. 火爲灰燼所掩. ❷ a) dummodo absolvar *cinis.* Phaed. 只須我不存在時，替吾洗白冤枉. b) post *cineres.* Mart. 既死之後. c) *cinerem* fieri. Pl. 變爲虛無.
【註】*cineres* sacri, lustrales, piaculares. 聖灰. dies *cinerum*; dies cui sacris cineribus capiti aspersis nomen est; qui, a sacro *cinere* frontibus aspergi solito, nomen traxit, reperit. 撒聖灰節 (聖灰禮儀).

Cinn-a. *ae.* m. nom. propr. hom.
【解】人名.
【例】❶ L. Cornelius *Cinna.* (consul cum Mario). 與瑪利約同爲執政官者. ❷ 蒙奧古斯都 (Augustus) 特赦之叛黨.

cinnăb-ăr. *ăris.* n. **cinnabăr-is.** *is.* f.
【解】硃砂 (硃紅).

cinnămōm-um. cinnăm-um. cinnăm-on. *i.* n
【解】肉桂 (玉桂，桂皮)，桂樹.

cinn-us. *i.* m.
【解】和合湯.

cio. vide **cieo.**

cipp-us. *i.* m.
【解】樁，古時墓上之圓形短柱，樁欄田界.

1. circā. adv. et praep.

【同】circum.
【解】I.【狀】周圍，四週，鄰近.
【例】urbes *circa* subigit. Liv. 征服鄰近之城.
【解】II.【前】❶環繞，周圍，(fig. 至論，對於). ❷環行. ❸(論時刻)大約，近乎. ❹(與基數同用)大約，(…上下).
【例】❶multos *circa* se habebat. Caes. 他身邊有許多人. *circa* montem Amanum. 在亞蒙山附近. publica *circa* bonas artes socordia. Tac. 公衆對於有益知識之疎忽(冷靜，漠不關心). *circa* finem. Quint. 將結束時. *circa* omnes portus misi exploratores. 在各碼頭週邊(海口附近我遣發偵探). ❷*circa* domos ire. Liv. 巡行房舍. ❸*circa* lucis ortum. Curt. 黎明時(曉明時). *circa* Demetrium Phalerea. Quint. 約在戴美法來之時. ❹oppida *circa* septuaginta. Liv. 有堡壘七十上下.

2. circ-a. *ae.* f. vide... **circe.**
【解】女巫名.

Circae-us. *a, um.* adj.
【解】❶(Circe)一女巫者. ❷(Circei)一城者.
【例】*Circea* terra. Virg. 一海角(岬).

Circēi-i. *ōrum.* m. nom. propr. loci et urbis.
【解】城名又地名：在Latium海角，Circe曾居此：以產牡蠣著名. **Circeiensis.** *a, um.* adj. **Circeienses.** *ium.* m. homin.
【解】居民.

circens-es. *ium.* m. pl.
【解】競技場中之各種遊戲.
【例】ludi *circenses.* 競技場遊戲. panem et *circenses.* Juv. (食糧)麵包及遊戲(民衆呼求…).

circens-is. *e.* adj. (*circus*)
【解】遊藝場者(戲院者).
【例】*circensis* pompa. Suet. 遊藝開始之遊行.

circĭnātĭ-o. *ōnis.* f. (*circino*)
【解】繪畫圓形，繪畫之圓形.

circĭnāt-us. *a, um.* part. v. *circino.*
【解】成圓形者.

circĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*circinus*)
【解】作圓形，成圓形，環形.
【例】arbores quae ramos in orbem *circinant.* Plin. 樹枝成圓蓋形.

circĭn-us. *i.* m.
【解】規(兩脚規).
【例】flumem Dubis, ut *circino* circumductum. Caes. 杜比河蜿蜒成圓形，如用規畫成者. ad *circinum.* Vitr. 照圓形.

circĭtĕr. adv. et praep.
【同】ad, non multo secus, prope, fere.
【解】I.【狀】a) 周圍. b) 大約，近乎. cum. accus. II.【前】a)在附近. b)大約(差不多).
【例】❶ a) lapis *circiter* quadratus. Hemin. 方形立體石塊. b) *circiter* pars quarta. Sall. 約四分之一. pars tertia *circiter.* 約三分之一. ❷ a)*circiter* haec loca. Pl. 在此地附近. b)*circiter* meridiem. Caes. 大約午刻. *circiter* messem hordaceam. Varr. 約在收割大麥時. hora sexta *circiter.* 六時左右.

circī-us. *i.* m.
【解】西北風.

circl-us. sync. pro *circulus.*

circŭĕo. vide **circumeo.** *īs, īvi, ĭtum, īre.*

cicŭĭtĭ-o. (et) **circumĭtĭ-o.** *ōnis.* f.
【同】circonscriptio, anfractus, periphrasis.
【解】❶巡邏，巡防，週圍，圓週. ❷委婉語，含蓄，迂迴說法.
【例】❶*circuitio* fluminis. Amm. 河流迂迴. ❷*circuitione* quadam deos tollens. Cic. 委婉否認神之存在. quid *circuitione* opus est et anfractu?rem palam edicito. 爲何曲曲彎彎含蓄其詞，應該坦白說明.

1. circuĭt-us. *a, um.* part. *circueo.*

2. circŭĭt-ŭs. *ūs.* m.
【同】conversio, periodus, comprehensio, et ambitus verborum, continuatio, circumscriptio, orbis.
【形】brevior verborum, longior, incitatior, naturalis, optimus.
【解】❶環行，循環. ❷周圍，圍墻.
【例】❶*circuitu* milium quinquaginta. Caes. 繞五十里之灣. *circuitus* solis diem et noctem efficit. 太陽週轉乃成晝夜. ❷habere minorem *circuitum.* Caes. 圓週(範圍)縮小. loqui aliquid per *circuitum.* Mart. 含蓄說法.

circŭlātim. adv.
【解】週轉，循環貌.

circŭlāt-or. *ōris.* m. (*circulor*)
【同】circumforaneus, vagus.
【形】notissimus.
【解】江湖客，幻術家(賣膏藥者，說嘴郎中).
【例】*circulator* auctionum. Pall. 競賣遊商. notissimus quidam *circulator.* 極著名之江湖客.

circŭlātōri-us. *a, um.* adj. (*circulator*)
【解】叫賣商，遊商者.
【例】*circulatoria* jactatio. Quint. 遊商浮誇.

circŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*circulus*)
【解】作圓形.

【例】*circulare* digitos. Apul. 屈指作圈形. *circulatus* gressus. Aur. 環形.

circŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【同】circulos facere, in circulum cogere homines colloquendi gratia.
【解】團聚，做負販，做叫賣行.
【例】vidit *circulantem* judicem. Cic. 他見到法官分組討論. castris milites *circulari*. Caes. 營中兵士分組聚會.

circŭl-us. *i.* m. (*circus*)
【同】orbis forma plana in orbem acta, gyrus, ambitus rotundus, corona hominum loquentium.
【形】exiguus vitae, immensus gloriae, lacteus.
【解】❶ 圈，圓週，週線. ❷ 圓形物，環. ❸ 集會，團聚.
【例】❶ *circulum* describere. 畫圈(週線). =orbem *circumscribere*. 畫圈(週線).stellae *circulos* suos et orbes mirabili celeritate conficiunt. 星體非常迅速的轉動繞行自己的環形軌道. ❷ *circulus* corneus. 角製指環. ❸ sermo in *circulis* est liberior. Cic. 會場上人更自由發言. *circulus* (limes) sensationis 覺野,覺界. *circulus* in probando. 循環推理，循環論證.

circum. adv. et praep.
【同】circa.
I.【狀】【解】周圍，附近，四週.
【例】opera quae *circum* essent. Caes. 四週工事. nullo *circum* adnitente. Sall. 附近無人(王)相助. *circum* undique. Gell. 從各處
II.【前】【解】❶ 圍繞. ❷ 繞行，旋轉. ❸ 附近. ❹ 在旁邊.
【例】❶ terra *circum* axem se convertit. Cic. 地球繞地軸旋轉. ❷ concursare *circum* tabernas. Cic. 盤旋各酒店❸. *circum* haec loca. Cic. 在該地附近. *circum* haec loca morabor. 我將停留在該地附近. ❹ qui *circum* illum sunt. Cic. 鄰近他的人.

circŭmacti-o. *ōnis.* f.
【解】旋轉，繞行，(循環)循環語句.

1. circŭmact-us. *a, um.* part. v. *circumago.*
【解】被圍繞者.
【例】in orbem *circumactus*. Plin. 作圓形者. orbis in rotunditatem *circumactus*. Plin. 圓體.

2. circumact-ūs. *ūs.* m.
【解】旋轉，繞行，天體運行旋轉.
【例】*circumactus* totius corporis. Plin. 全身轉動.

circŭmadsp-ĭcio. *ĭcĭs, exi, ectum, ĭcĕre.* v. tr.
【解】四顧.

circumaggĕr-o. *ās, ātum, āre.* v. tr.
【解】週圍培積.
【例】fimo *circumaggeratae* radices. Plin. 用肥料培根.

circŭm-āgo. *ăgis, ēgi, actum, agĕre.* v. tr.
【解】❶ 繞一週，環行. ❷ 推動，旋轉. ❸ 自轉，循環. ❹ 受推動，附和，(釋奴.)
【例】❶ sulcum *circumagere*. Varr. 週耕(扶犁繞一週). se *circumagere* vel *circumagi*. 轉身，(旋轉). ❷ *circumacto* agmine. Liv. 使縱伍排成半圓形. *circumagit* aciem. Liv. 轉回行列，(返轉陣容) equum freno *circumagere*. 攬轡回馬. *circumagente* se vento. Liv. 旋風. ❸ (fig.) se *circumagere*, (*circumagi*). 循環，(旋轉). *circumactis* decem et octo mensibus. Liv. 既過十八月(轉過…)prius se aestas *circumegit* quam... Liv. 夏季既過(而尚未…). jam se annus *circumegerat*... 一年已過… ❹ spiritus hoc atque illo *circumagitur*. Sen. 空氣向各方流盪. (*circumagi*) rumoribus vulgi. Ov. 隨從大衆，(隨大流).

circŭmambŭl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】週遊，環行.

circŭmample-ctor. *ctĕris, xus sum, cti.* v. dep. tr. 環抱，週圍.
【例】*circumque amplexus* utramque... Man. (包圍)環抱二者.

circumăr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】週圍耕.

circumcī-do. *dīs, di, sum, dĕre.* v. tr. (*circum caedo*)
【同】amputo, reseco, demo, aufero.
【解】❶ 週圍割，刪除，剪裁. ❷ (fig.) 取消，縮小，減少.
【例】❶ *circumcidere* cespites gladiis. Caes. 以劍切草(土)塊. locus omni aditu *circumcisus*. 四週交通隔絕之地. ❷ sumptus *circumcisi* (sunt). Liv. 節省消費. multitudinem sententiarum *circumcidere*. 刪繁就簡(縮削).

circumcin- go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】束，圍.

circumcirca. adv.
【同】ab omni parte, undique.
【解】四週，週圍.
【例】coepi regiones *circumcirca* prospicere. 我開始眺望地方四週. regiones *circumcirca* omnium hostium plena erant. 四面八方充滿敵人.

circumcīsē. adv.
【解】簡約，質樸.

circumcisĭ-o. *ōnis.* f.
【解】割損.
【例】*circumcisio* Domini; dies circumcisi Infantis Dei memoria sacer. 聖嬰割損紀念日. octavus a natali dies, quo nato Salvatori nostro nomen impositum est. 聖誕後八日爲救主起名.

circumcīs-us. *a, um.* part. v. *circumcido.*
【解】險峻，懸崖峭壁，(fig.) 簡約，簡潔明.
【同】collis ex omni parte *circumcisus.* Caes. 四週險峻之山陵，(峭壁嶙峋). *circumcisa* expositio. Quint. 敍事簡明. *circumcisa* oratio. Quint. 字句簡約.

circumclū-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr.
【解】圍繞，包圍，封鎖，幽閉.
【例】veritus ne duobus exercitibus *circumcluderetur.* 怕被兩軍包圍.

circumclūs-us. *a, um.* part. v. *circumcludo.*
【解】被包圍者.

circumcŏl-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】鄰近，(毗連) 居於四週.
【例】multi populi eam paludem *circumcolunt.* 許多民族居於湖之四週.

circumcurr-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】環行.
【例】*circumcurrens* linea. Quint. 週線. *circumcurrens* circulum suum. Capel. 繞行一週.

circumcurs-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (freq. v. *circumcurro*)
【解】❶ intr. 週馳，跑來跑去. ❷ tr. 繞行，週遊，巡行.
【例】❶ hac illac *circumcursa.* Ter. 跑來跑去. ❷ omnia *circumcursavi.* 各處遊逛. *circumcursat* villas suas. 巡行自己田莊.

circumdăt-us. *a, um.* part. v. *circumdo.*
【解】被圍繞者.
【例】ignes tectis *circumdati.* Cic. 屋週起火. aevum octoginta annis *circumdatum.* Vell. 八十年間.

circum-do. *dās, dĕdī, dătum, dăre.* v. tr.
【同】cingo, saepio, vallo, stipo, circumsaepio, circumfundo, vestio, circumplico, circumplector, circumjicio, circumligo, circumsisto, circumveho, circumvenio, circumsideo, circumvallo, ambio.
【解】週置，圍繞.
【例】❶ (cum accus.) turres toto opere *circumdedit.* Caes. 整個工程週圍滿置木樓. fossa valloque *circumdatis.* Liv. 週圍掘壕立寨. ❷ (cum dat.) (rem rei *circumdare*). (*circumdare*) fossam latam cubiculari lecto. Cic. 屋中床之週圍，週挖寬溝. *circumdare* murum urbi. Liv. 圍城築墻. *circumdare* contioni satellites armatos. Cic. 會場週圍佈置武裝衛兵. milites ignem oppido *circumdederunt.* 兵士圍城燃火. ❸ (cum abl.) (aliquid vel aliquem aliqua re). reliquos equitatu *circumdederant.* Caes. 並騎兵包圍，餘衆. provincia insulis *circumdata.* Cic. 省之週圍有許多海島環繞. ❹ (dupl. accus.) duas partes terrae *circumdare* radices vitis. Cat. 葡萄根週圍培以三分之二的土. (pass.) collem multa opera *circumdata* (sunt). Sall. 丘陵週圍建築許多防禦工事.

circumdū-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【解】❶ 引一環行 (週邊置…繞以…) ❷ …圍繞，包圍. ❸ 環行，繞行. ❹ 遊行各處. ❺ 欺騙，籠絡，擴充，展開.
【例】❶ (*circumducere*) alicui rei aliquid. Sen. 引某物繞行某物. *circumducere* aratrum. Cic. 駕犂環耕 (一遊) ❷ oppida quae prius erant *circumducta* aratro. Varr. 先以耕溝劃界之城. umbra hominis lineis *circumducta.* Pl. 繪人影輪廓. ❸ *circumducto* cornu. Liv. 引陣角騎兵轉進. ❹ eos Pompejus omnia sua praesidia *circumduxit.* Caes. 彭伯領他們參觀各防地駐軍. ❺ (*circumducere*) aliquem. Pl. 欺騙某人. diem per aliquid *circumducere.* Suet. 勞工 (工作) 度日. si quid longius *circumduxerunt.* Quint. 若更多發揮某題材.

circumductĭ-o. *ōnis.* f.
【解】環行，誑言.
【例】*circumductiones* aquarum. Vitr. 溝渠.

1. circumduct-us. *a, um.* part. v. *circumduco.*
【解】繞行，週遊.
【例】cohortibus *circumductis.* Cases. 引營兵繞行. figura *circumducta.* Isid. 繪影輪廓.

2. circumduct-ŭs. *ūs.* m.
【解】周圈，輪廓，循環.

circŭm-ĕo. (et) **circŭ-ĕo.** *ĭs, ĭī,* (*ĭvi*), *ĭtum, īre.* v. intr. vel tr.
【同】eo circum.
【解】❶ 環行. ❷ 旋轉，紆迴，轉折. ❸ 週遊，繞行，巡行. ❹ (fig.) 欺騙，巧詐，委婉，含蓄.
【例】❶ a) intr.: ut *circumit* sol. Plin. 如日繞行. b) tr.: dum *circumit* muros. Sen. 環行垣墻時. ❷ a) intr.: eum parte dextra tumuli *circumire,* donec... jubet. Liv. 令他自小丘右邊轉彎，至到…b) tr.: cum equites nostrum cornu *circumire* vellent.

Galb. 當騎兵企圖包圍我們的陣角時. ❸ a) intr.:equo *circumiens.* Sall. 騎馬巡行. b) tr.:*circumire* ordines. Caes. 巡閱(兵士)行列. *circuitis* omnibus hibernis. Caes. 巡閱各兵站，(冬季營). ❹ (fig.) res plurimae carent appellationibus, ut necesse sit transferre aut *circumire.* Quint. 很多事物(觀念)無專用名稱，必須藉比喻或委婉說明. Vespasiani nomen suspensi et vitabundi *circuibant.* Tac. 衆人避諱，并不直呼衛斯巴之名，而但含蓄說出.

circumĕquĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】乘馬環行.

circúmerr-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 週遊，漫遊. ❷ tr. 繞行，歷行.
【例】❶ turba lateri *circumerrat.* Sen. 一群人漫遊在側. *circumerrant* furiae. Sil. 女鬼跑來跑去. ❷ tempora quae Saturnus *circumerrat.* Apul. 土星繞行時間.

circŭmĕund-us. *a, um.* adj. verb. (part. pass.) v. *circumeo.*

circumfĕrentĭ-a. *ae.* f.
【解】週線.

circum-fĕro. *fers, tŭlī, lātum, ferre.* v. tr.
【同】circumgesto.
【解】❶ 攜帶巡行. ❷ 攜帶繞行，輪流攜帶，傳遞.
【例】❶ clipeum ad ictus *circumferre.* Curt. 轉動銅牌抵制攻擊. sol ut *circumferatur.* Cic. 太陽如是旋轉. ❷ caput ejus praefixum hastae *circumtulit.* Suet. 以長矛挑頭巡警. ad singulas urbes arma *circumferre.* Liv. 戰事延及各城市. *circumferendo* passim bello. Liv. 戰禍蔓延. terrorem *circumferre.* Tac. 施行恐怖政策.

circumfle-cto. *ctĭs, xi, xum, ctĕre.* v. tr.
【解】四面盤折迴環(論戰事在戰場上).
【例】cursum *circumflectere.* 轉折行徑.

1. **circumflex-us**. *a, um.* part. v. *circumflecto.*
【解】彎轉，轉折者.
【例】error *circumflexus.* Prud. 紆迴迷途.

2. **circumflex-ŭs**. *ūs.* m.
【解】圈線，圓週.

circumfl-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 周圍吹噓. ❷ tr. 四面風吹.
【例】❶ *circumflantibus* Austriis. Stat. 南風吹來. ❷ *circumflari* ab omnibus ventis invidiae. Cic. 各方面受人嫉視.

circumflŭ-ens. *entis.* part. v. *circumfluo.*
【解】豐富，洋溢.
【例】*circumfluens* oratio. Cic. 浮華(舖張)的演詞. *circumfluens* terminus. Apul. 環形的邊界. *circumfluit* gloria. 聲名洋溢.

circumflŭ-o. *ĭs, xi, xum, ĕre.* intr. vel tr.
【同】abundo.
【解】I. intr. ❶ 週流(洋溢，raro)充盈. ❷ 豐富，充足.
II. tr. ❶ (水流)繞行. ❷ (fig.)四週擁護，環拱，環繞.
【例】I. ❶ in poculis repletis addito umore minimo *circumfluere* quod supersit. Plin. 已滿之杯再添流質少許，必致洋溢四濺. ❷ *circumfluere* omnibus copiis. Cic. 豪富(財產豐富).
II. ❶ utrumque latus *circumfluit* aequoris unda. Ov. 兩面濱海. ❷ (secundae res) quae *circumfluunt* vos. Curt. 你們諸事順遂.

circumflŭ-us. *a, um.* adj
【解】洋溢，四週環水.
【例】insula *circumflua* Thybridis alveo. Ov. 第伯利江水灌溉之島. femina *circumflua* gemmis. Claud. 滿飾珠寶之婦人.

circumfŏ-dĭo. *dĭs, di, ssum, dĕre.* v. tr.
【解】周圍掘.
【例】*circumfodere* arbores. Plin. 圍樹掘溝.

circumfŏrāne-us. *a, um.* adj. (*circum forum*)
【同】qui circum forum spatiatur, aliquid venditans.
【解】近市場，近衙署者，赴市叫賣，遊販.
【例】aes *circumforaneum.* Cic. 附近市場之錢莊. pharmacopola *circumforaneus.* Cic. 沿街賣藥者.

circumfŏrāt-us. *a, um.* adj. (*circum foro*)
【解】周圍刺透，刺戳者.

circumfoss-ŏr. *ōris.* m.
【解】周圍挖掘者.

circumfossūr-a. *ae.* f.
【解】周圍開掘.

circumfoss-us. *a, um.* part. v. *circumfodio.*
【解】周圍挖掘者.

circumfract-us. *a, um.* adj.
【解】周圍破碎者，巉巖.
【例】*circumfracti* colles. Amm. 險峻丘陵.

circumfrĕm-o. *ĭs, ŭi, ĕre,* v. tr. vel intr.
【解】周圍咆哮，嘶吼.
【例】aves nidos *circumfremunt.* Sen. 群鳥圍巢亂噪.

circumfulc-ĭo. *īs, īre.* v. tr.
【解】四面扶持.

circumful-gĕo. *ēs, si,* (*sum*), *gēre.* v. tr.

vel intr.
【解】四面照耀.

circumfu-ndo. *ndĭs, di, sum, ndĕre.* v. tr.
【同】ambio.
【狀】undique.
【解】❶ (praesert. passiv.) 周圍傾注，散佈. ❷ (de person.) (論人) 四面環聚，緊抱. ❸ (term. milit.) (軍用語) 伸張，展開. ❹ 包圍.
【例】❶ *circumfundi* alicui rei. 傾注於事物之側. (cum acc.) caput *circumfuso* igni. Liv. 火焰圍頭. ❷ *circumfusa* turba lateri meo. Liv. 群衆環聚吾側. *circumfundi* alicui. Ov. 擁抱某人. (fig.) *circumfusae* undique voluptates. Liv. 逸樂包圍人. ❸ in cornibus *circumfudit* decem milia equitum. Liv. 一萬騎兵分佈兩翼. ❹ terram crassissimus *circumfundit* aer. Cic. 極厚之空氣層包圍大地. (*circumfundere*) aliquem cera. Nep. 以蠟包屍. *circumfusus* libris. Cic. 埋沒在書本中. *circumfusus* caligine. Cic. 籠罩於 (無知之) 暗霧中.

circumfūs-us. *a, um.* part. v. *circumfundo.*
【解】四散，傾注，充盈，流溢.
【例】(fig.) collo parentis *circumfusa.* Ov. 緊抱父頸. *circumfusa* maestitia. Hier. 充滿憂鬱.

circumgest-o. *ās, āre.* v. tr
【同】circumfero.
【解】傳遞，沿街販賣.
【例】*circumgestare* epistulam. Cic. 傳信,

circumglŏbāt-us. *a, um.* part. v. *circumglobo.*
【解】四週捲縮者.

circumgrĕ-dĭor. *dĕris, ssus sum, di.* v. dep. tr. (*circumgradior*)
【解】環行，週遊，(fig.) 圍攻，包圍.

circumgress-us. *a, um.* part. v. *circumgredior.*
【解】週行，圍攻者.

circumĭcĭ-o. vide **circumjicio.**

circŭmĭens. *euntis.* part. v. *circumeo.*

circumĭtĭ-o. vide **circuitio.**
【附】**circŭmincessĭ-o.** *ōnis.* f.
【解】天主三位一體之互相關係.

1. circumĭt-us. *a, um.* part. v. *circumeo.*

2. circumĭt-ŭs. *ūs.* m. vide **circuitus.**
【解】環行，週圍.

circumjăc-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】在旁，在週圍.
【例】*circumjacentes* populi. Tac. 鄰邦民族. (nationes) quae Europae *circumjacent.* Liv. 環繞歐洲者，(鄰邦).

1. circumject-us. *a, um.* part. v. *circumjicio.*

circumject-a. *ōrum* n. pl. (subst. sumpt.)
【解】週圍國家，鄰邦.

2. circumject-ŭs. *ūs.* m.
【同】qui terram vasto circumjectu amplectitur.
【解】❶ 圍繞，包圍. ❷ 城郭，週圍.
【例】*circumjectus* parietum. Plin. 城郭週圍.

circum-jĭcĭo. *jĭcĭs, jēci, jectum, jĭcĕre.* v. tr. (*circum jacio*)
【解】❶ 週圍佈置 (建設.) ❷ 包圍.
【例】❶ *circumjecti* custodes. Tac. 週圍佈置衛兵. *circumjicere* alicui rei Liv. 在事物周圍佈置. ❷ anguis vectem *circumjectus.* Cic. 蛇盤旋 (蜷) 在門閂上. *circumjicere* vallum. Liv. 圍以柵欄. *circumjicere* fossa. Liv. 圍以深溝.

circumlamb-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】週圍舐.

circumlatr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】四週犬吠，(fig.) 散佈.
【例】domus nostra quae *circumlatratur* injuriis. Symm. 猖狂，詬詈我們的家庭. catulus *circumlatrans* leonem. Sen. 小犬吠猛獅.

circumlāt-us. *a, um.* part. v. *circumfero.*
【解】攜之繞行，持之週遊，擁至四方.
【例】sella *circumlatam.* Sen. (她) 乘舁床遊覽. oratio *circumlata.* Quint. 循環說法.

circumlăv-o. *ās,* vel *ĭs, āvi,* (*lautum* vel *avātum*), *āre.* vel *ĕre.* v. tr.
【解】洗滌，澆灌.
【例】Aegyptus quam Nilus *circumlavat.* Hyg. 尼路河灌溉之埃及. quod fluctibus *circumlavitur,* (*circumlavat* se). Sall. 沐浴水浪中.

circumlĭgāt-us. *a, um.* part. v. *circumligo.*
【解】束，裹.
【例】charta *circumligata* lino. Pl. 麻束紙細. plaga *circumligata.* Hier. 紮裹之傷.

circumlĭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】implico, complico.
【解】圍繞，束縛.
【例】(natam) *circumligat* mediae hastae. Virg. 將自己女兒綁於長矛上. (fig.) corpori se *circumligare* terreno. Arn. 與形體結合. (*circumligare*) aliquid (vel aliquem) aliqua re. Cic. (藉用)…束縛人物.

circumlĭn-ĭo. *ĭs,* (*īvi* vel *ĭi*), *īre.*

circumlĭ-no. *nĭs, tum, nĕre.* v. tr.
【解】擦油，周圍擦.

【例】cera mortui *circumliti* Cic 擦蠟之屍體. (*circumlinere*) aliquid alicui rei. Ov. 以某物附貼於某物上.

circumlīti-o. *ōnis*. f. (*circumlino*)
【解】周圍擦抹，加漆，塗抹.
【例】tantum *circumlitioni* ejus tribuebat. Plin. 如此着意於其彩繪技術. variata *circumlitio*. Sen. 彷彿之彩繪.

circumlĭt-us. *a, um*. part. v. *circumlino*.
【解】周圍擦抹者.
【例】*circumlita* taedis sulphura. Ov. 硫磺塗火炬. musco *circumlita* saxa. Hor. 滿覆青苔之巖石.

circumlŏcūtī-o. *ōnis*. f.
【解】委婉語，紆迴語，比擬語.
【例】*circumlocutio* poetica. Gell. 詩人比擬語法.

circumlūc-ens. *entis*. adj. (*circumluceo*)
【解】輝煌，照耀四方.

circumlŭ-o. *ĭs, ĕre*. v. tr.
【解】周圍灌溉.
【例】Rhenus amnis tergum *circumluit*. Tac. 萊奧河經其後. mari major pars (Tarenti) *circumluitur*. Liv. 大部份濱海.

circumlŭvī-o. *ōnis*. f. **circumlŭvī-um**. *i*. n.
【解】灘，淤積層.

circummiss-us. *a, um*. part. v. *circummitto*.
【解】出使四方者，巡廻大使.
【例】tribunus *circummissus*. Liv. 受命牽制敵人之營長. *circummissus* jugo Veiens. Liv. 派遣紆廻山崗之魏先人.

circummi-tto. *tĭs, si, ssum, ttĕre*. v. tr.
【解】❶ 遣巡廻使者，使人旋轉. ❷ 向四方(周圍)遍遣使者.
【例】❶ Perseum cum modica manu *circummisit*. Liv. 派伯而瑟同一小隊兵繞行城垣. ❷ scaphas *circummisit*. Liv. 向艦隊遣發小快艇.

circummulc-ens. *entis*. part. v. *circummulceo*.
【解】各方面撫循者.

circummūn-io. *īs, īvi, ītum, īre*. v. tr.
【解】圍以城垣，(防衛)，包圍(圍攻).
【例】(*circummunire*) pomarium maceria. Col. 圍果樹園修木寨. (*circummunire*) Uticam vallo. Caes. 築壘圍攻伍第加城.

circummūnītio. *ōnis*. f.
【解】城堡，壁壘，堡壘.

circummūnīt-us. *a, um*. part. v. *circummunio*. 設防者.

circumnăvĭg-o. *ās, āvi, āre*. v. tr.
【解】環航.

circumne-cto. *ctĭs, xum, ctĕre*. v. tr.
【解】圍繞，束縛.
【例】fulgor qui sidera *circumnectit*. Sen 環繞諸星之光. membrana qua *circumnectitur* alvus. Lact. 腹膜.

circumobrŭ-o. *ĭs, ĕre*. v. tr.
【解】周圍培土.

circumpădān-us. *a, um*. adj. (*circum Padus*)
【解】鄰近包地者，來自包地附近者.

circumpend-ens. *entis*. part. v. *circumpendeo*.
【解】懸於周圍者.

circumplau-do. *dĭs, si, dĕre*. v. tr.
【解】四周鼓掌喝采.

circumpĕd-es. *um*. m. plur.
【同】servi a pedibus.
【解】鞋之一種，僕役.
【例】*circumpedes* formosi et litterati. 俊秀文雅之僕役.

circumple-ctor. *ctĕris, xus sum, cti*. v. dep. tr.
【同】circumplico.
【解】抱持，圍繞，(fig.) 束縛(精神).
【例】collem opere *circumplecti*. Caes. 環丘陵築(防禦)工事. (fig.) animum meum imago quaedam *circumplectitur*. Gell. 某種圖像不斷出現於心中.

1. **circumplex-us**. *a, um*. part. v. *circumplector*.
【解】圍繞者，被包圍者.

2. **circumplex-us**. *ūs*. m. abl. in *ū*.
【解】抱持，包圍，包裹.

circumplĭcāt-us. *a, um*. part. v. *circumplico*.
【解】摺疊者.

circumplĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr.
【同】circumplector.
【解】❶ 摺疊，緊束，(編織). ❷ 纏繞，(捲，包).
【例】❶ *circumplicatus* aliqua re. Cic. 被(受)某物束縛. ❷ (*circumplicare*) aliquid alicui rei. Gell. 將某物纏在某物上. *circumplicare* lorum surculo. Gell. 將皮條纏於棍上. (枝上).

circumpō-no. *nĭs, sŭi, sĭtum, nĕre*. v. tr.
【解】週置.
【例】*circumponere* aliquid catillis. Hor. 置物盤上. *circumponere* nemus navali stagno. Tac. 環植樹木於演水戰劇場週邊. *circumponere* aliquem curuli suae. Tac. 使人倍坐其寶座之側.

circumpŏsĭt-us. *a, um*. part. v. *circumpono*.
【解】週置者.

circumpotātī-o. *ōnis*. f.

【解】飛觴(傳杯)群飲，(共飲).

circumrā-do. *dīs, si, sum, dĕre.* v. tr.

【解】周圍斲削.

circumrās-us. *a, um.* part. v. *circumrado.*

【解】周圍斲削者.

circumrēt-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.

【解】(proprie)佈網，設陷阱. (fig.)網羅，籠絡.

circumrētīt-us .*a, um.* part. v. *circumretio.*

【解】落網，投陷阱.

circumrĭgŭ-us. *a, um.* adj.

【解】周圍灌溉者.

circumrō-do. *dīs, si, sum, dĕre.* v. tr.

【同】arrodo.

【解】周噬.

【例】(fig.) dudum *circumrodo* quod devorandum est. Cic. 徐徐咀嚼當一口呑食者.

circumrŏr-ans. *antis.* adj.

【解】周圍洒水者.

circumsaep-ĭo . *īs, si, tum, īre.* v. tr.

【解】圍繞，包圍.

【例】armatis corpus *circumsaepsit.* Liv. 身邊置衛兵.

circumsaept-us . *a, um.* part. v. *circumsaepio.*

【解】被圍繞，被封閉者.

【例】*circumsaeptae* januae. Virg. 封閉之門.

circumscin-do . *dīs, dĕre.* v. tr.

【解】周邊撕破.

【例】eo infestius *circumscindere* lictor. Liv. 衛兵更憤激撕破其衣服.

circumscrī-bo .*bīs, psi, ptum, bĕre.* v. tr.

【同】determino, constituo, definio, concludo.

【狀】scelerate senatum, circumscribi brevi, et definiri numerose verba.

【解】❶ (prop.)畫圈線，繪週線.❷(fig.) 畫界，限制，指定. ❸ 釋義，解釋，包括. ❹ (passiv.) 停止，減縮，減退. ❺ 限定，解職(官職)阻止，(職務). ❻ 訛詐，籠絡，欺騙.

【例】❶ (*circumscribere*) virgula aliquem. Cic. 以杖繞人畫圈線. (*circumscribere*) orbem. Cic. 畫週線. (*circumscibere*) terras omnes . Gell. 圍繞全世，(＝海) ❷(*circumscribere*) locum habitandi alicui Cic. 指定某人住址. (*circumscribere*) exiguum vitae curriculum. Cic. 限定短促壽限. (*circumscribere*) luxuriam.Plin. 節制迷色. (*circumscribere*) laudes. Sen. 限制頌詞. ❸ brevi *circumscribi* potest. Cic. 可用數話包括(解釋)，facetis, jocis sacrilegium *circumscribens.* Just. 以詼諧戲語辯解其褻瀆之罪 ❹ haec cito *circumscribuntur.* Aur. 病勢不久減退. febres solvuntur et gravedo *circumscribitur.* Aur. 瘧疾既退，頭痛停止. ❺ senatus praetorem eum *circumscripsisset.* Cic. 國會既撤其巡撫職. de *circumscribendo* adulescente sententia. Cic. 禁止青年充任官職之決議. *circumscribere* habetis in animo hoc genus. Cie. 你們有意拒絕此類人作證. ❻ *circumscribere* aliquem captiosis interrogationibus. Cic. 以詭詐之詢問式欺騙人. *circumscribere* adulescentulos. Cic. 欺騙青年人. *circumscribere* vectigalia. Quint. 偸稅. (走私.)*circumscribere* leges publicas. Lact. 巧避國法. *circumscribere* testamentum. Plin. (狡詐)誤解遺書.

circumscriptē . adv. (*circumscriptus*)

【同】paucis, definite, breviter.

【解】簡明，準確，確切.

【例】singulas definimus, et *circumscripte* complectimur. 解釋每事，簡約說明.

circumscriptī-o . *ōnis.* f. (*circumscribo*)

【同】definitio, circuitio.

【形】aperta.

【解】❶ 圈線，周線，圓周. ❷ 界限. ❸ 欺騙.

【例】❶ *circumscriptio* terrae. Cic. 地之面積(週邊). *circumscriptio* temporis. Cic. 時限. aeternitatem nulla *circumscriptio* temporis metitur. 永遠不受時間限制. ❷ *circumscriptio* adulescentium. Cic. 青年詐術.

circumscript-or . *ōris.* m.

【解】騙子，狡童.

【例】coluber *circumscriptor.* Tert. 欺騙人之蛇，(魔鬼).

circumscript-us . *a, um.* part. v. *circumscribo.*

【解】圍繞，圍攻，限制者.

【例】brevis et *circumscripta* quaedam explicatio. Cic. 簡約并確切的說明. hominum vita indomitis necessitatibus *circumscripta.* Gell. 人之一生包括無限的需要.

circumsĕc-o . *ās, tum, āre.* v. tr.

【同】circumcido.

【解】周圍割削.

circumsect-us . *a, um.* part. v. *circumseco.*

【解】被週削者.

circumsē-dĕo . *dēs, ēdi, ssum, dēre.* v. tr.

【同】circumsideo, obsideo, circumvenio, corona cingo, incingo.

【解】圍坐，圍繞，圍攻.

【例】florentes amicorum turba *circumsedit.* Sen. 幸運之時朋友多，(圍坐). urbs ab hostibus *circumsedetur.* 城被敵人圍攻. oppidum interclusum *circumsedere.*

圍困城堡.

circumsēp-ĭo. *īs, si, tum, īre.* v. tr. (*circum-sepire*)
【同】circumdo.
【解】週圍樹籬籬，防衛.
【例】senatus armatis *circumseptus.* 國會週圍有兵士保衛.

circumsĕr-o. *īs, ĕre.* v. tr.
【解】週圍栽種.

circumsessī-o. *ōnis.* f. (*circumsedeo*)
【同】obsessio.
【解】圍攻，圍困，封鎖.

circumsess-us. *a, um.* part. v. *circumsedeo.*
【解】被圍者.

circumsĭ-dĕo. (**circumse-deo**). *dēs, di, ssum, dēre.* v. tr.
【同】obsideo.
【解】圍繞，包圍，困惑.
【例】qui Mutinam *circumsederunt.* Cic. 包圍美隸城者. *circumsedemur* omnibus copiis. Cic. 我們被各種武力包圍.

circumsīd-o. *īs, ēre.* v. tr. vide **circumsideo.**
【解】包圍，封鎖.

circumsĭl-ĭo. *īs, īre.* v. intr. vel tr. (*circumsalio*)
【解】❶ intr. 周圍跳躍. ❷ tr. 包圍，封鎖.

circum-sisto. *sistĭs, stĕti, sistĕre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 環立，環侍，侍衛. ❷ tr. 包圍，圍繞，圍攻.
【例】❶*circumsistunt* ei lictores valentissimi.極雄壯之衛士環侍他身旁.❷eum omnes Averni *circumsistunt.* Caes. 一總亞未尼人圍攻他. me *circumstetit* horror. Virg. 我感覺驚惶. ne ab omnibus civitatibus *circumsisteretur.* Caes.爲避免被各城市圍攻

circumsŏn-o. *ās, ŭi, ātum,* vel *ĭtum, āre.* v. intr. vel tr.
【狀】undique vocibus talibus.
【解】❶ 回響，震聲. ❷ 發響聲.
【例】❶locus *circumsonat* ululatibus. Liv. 四周哭聲響應.❷ clamor hostes *circumsonat.* Liv. 敵人四周喊聲 (殺聲) 震天. Rutulus murum *circumsonat* armis. Virg. 陸都祿使武器在城邊震響.

circumsŏn-us. *a, um.* adj.
【解】四週響應者.

circumspectē. adv. (*circumspectus*)
【解】愼重，精審.
【例】*circumspecte* vestitus. Gell. 服裝精緻. satis *circumspecte* facti versus. Gell. 精審的詩詞.

circumspectī-o. *ōnis.* f. (*circumspicio*)
【同】accurata consideratio.
【解】四顧，愼重.
【例】cogitabit *circumspectionem* Dei. Hier. 思主監臨. *circumspectione* utendum est. 必須愼重.

circumspect-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (freq. v. *circumspicio*)
【同】circumspicio.
【解】❶ intr. 四顧，顧慮，注意. tr. ❷ 察看，探視，偵察.
【例】❶ bestiae in pastu *circumspectant.* Cic. 野獸用食時四顧眺望. dum alius alium *circumspectant.* Liv. 他們互相觀望. ❷ *circumspectare* defectionis tempus. 窺伺背棄他的機會.

1. **circumspect-us.** *a, um.* part. *circumspicio, circumspectior. -tissimus.*
【解】❶ 顧慮，智慧，深謀遠慮者. ❷ 愼重，謹愼，審愼者.
【例】❶ *circumspectus* et sagax. Suet. 深謀遠慮. ❷ verba non *circumspecta.* Ov. 冒昧之言.

2. **circumspect-ŭs.** *ūs.* m.
【解】環視.
【例】cervix flexilis ad *circumspectum.* Plin. 肘頸易於動轉，使人四顧瞻望. in *circumspectu* sui mali. Ov. 觀察己之惡行.

circumsperg-o. *īs, ĕre.* v. tr. (*circum spargo*)
【解】周圍灑，四周散佈.
【例】*circumspergi* aqua. Plin. 浸身水中.

circumsp-ĭcĭo. *icis, exi, ectum. icĕre.* v. tr. (*circumaspicio*)
【同】adverto, perpendo, oculis obeo, collustro, occulte considero.
【狀】celeriter, animo, diligenter, paulisper.
【解】❶ 環視，(fig.) 注意，顧慮，檢討.❷ 察看各方面，(fig.) 審視，審察. ❸ (fig.) 熟思，偵察，探視.
【例】❶ se *circumspicere.* Pl. 檢討自已. rempublicam cui mandetis, *circumspicite.* Sall. 你們當顧慮委託何人管理國家. ❷ *circumspicere* cornua sua. Liv. (自中心)審視自己兩翼之兵. nunquam te *circumspicies.* Cic. 你總不審察 (認識) 自己嗎？❸ recessum *cirumspicere.* Liv. 尋找避身處. (*circumspicere*) diem bello. Sall. 偵察利於作戰之日.

circumstanti-a. *ae.* f. (*circumsto*)
【解】❶ 環立，環繞. ❷ 環境. 情形，情狀，境遇.
【例】❶*circumstantia* hostium. Gell. 敵人環攻. ❷ ex *circumstantia.* Quint. 爲了環境.

circumstantia rationum diversarum. Gell. 爲了各種原因.

circumstāti-o. *ōnis.* f.
【解】環立，列成環形.
【例】*circumstatio* militum. Gell. 兵士環立.

circumstīpāt-us. *a, um.* part. v. *circumstipo.*
【解】受圍護.

circumstīp-o. *ās, (āvi), ātum, āre.* v. tr.
【解】圍護.
【例】*circumstipari* (pass.) aliquem. Claud. 圍繞某人.

circum-sto. *stās, stĕti, stāre.* v. intr. vel tr.
【同】circumdo, cicumsisto.
【解】❶ intr. 環立，環侍(在側) ❷ tr. 環繞，(包圍.)
【例】❶ *circumstant* cum ardentibus taedis. Enn. 持熊熊火炬環侍在側. *circumstant* lacrimis rorantes ora. Lucr 環侍在側，淚流滿面. ❷ *circumstare* tribunal praetoris. Cic. 包圍巡撫衙署. nos undique fata *circumstant.* Cic. 我們四面凶禍臨頭. me *circumstetit* horror. Virg. 我全身戰抖.

circumstrĕpit-us. *a, um.* part. v. *circumstrepo.*
【解】被響聲震撼.

circumstrĕp-o. *ĭs, ŭi, ĭtum, ĕre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 四方鼓噪，四週響應. ❷ tr. 吶喊進攻.
【例】❶ ceteri *circumstrepunt,* iret in castra. Tac. 他人吶喊，促其進營. ❷ atrociora *circumstrepere.* Tac. 呼喊更殘酷之暴動. legatus clamore seditiosorum *circumstrepitur.* Tac. 代表四週亂黨鼓噪.

circumstruct-us. *a, um.* part. v. *circumstruo.*
【解】週砌.
【例】*circumstructae* lapide ripae. Plin. 沿岸壘砌石塊.

circumstrŭ-o. *ĭs, (xi), ctum, ĕre.* v. tr.
【解】圍築.
【例】effosso et *circumstructo* juxta Tiberim lacu. Suet. 第伯利江濱開掘並修治一湖.

circumsūt-us. *a, um.* part. v. (*circum suo*)
【解】包裹者.
【例】navigia corio *circumsuta.* Plin. 遊艇以皮包裹.

circumtext-us. *a, um.* part. v. (*circum texo*)
【解】周邊(編織)刺綉者.

circumtinnī-o. *īs, īre.* v. tr.
【解】四方震響，(銅器響聲).
【例】apes *circumtinniendo* aere perterritae. Varr. 蜜蜂因銅器響聲而震恐.

circumtŏn-o. *ās, ŭi, āre.* v. intr.
【解】四面雷聲震響.
【例】*circumtonare* aulam feralem. Sil. 雷聲響震怪物窠穴.

cĭrcumtons-us. *a, um.* adj.
【解】周圍剪(髮) (fig.) 刪改，筆削者.
【例】oratio *circumtonsa.* Sen. 筆削過甚之文.

circumvā-do. *dĭs, si, dĕre.* v. tr.
【解】圍攻，攻佔.
【例】*circumvaditur* civitas. Amm. 城市被圍攻. (fig.) terror cum *circumvasisset* aciem. Liv. 全軍既驚惶.

circumvăg-us. *a, um.* adj.
【解】週遊者，環流者.
【例】oceanus *cercumvagus.* Hor. 環流之海洋.

circumvallāt-us. *a, um.* part. v. *circumvallo.*
【解】圍以木寨者，圍繞者.

circumvall-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】munio vallo.
【解】圍以柵欄，圍困.
【例】*circumvallare* Pompeium instituit. Caes. 企圖圍困彭伯. (fig.) tot res *circumvallunt.* Ter. 難關重重.

circumvectī-o. *ōnis.* f. (*circum veho*)
【解】環運，轉運，循環，繞行.
【例】(*circumvectio*) solis. 太陽繞行. portorium *circumvectionis.* 轉運厘金，(關稅)

circumvect-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (**circumvecto,** *ās, āre.* v. tr.)
【解】週運，環遊，徧遊，依次運行.
【例】*circumvectari* oram. Liv. 沿邊環行. (fig.) singula dum *circumvectamur.* Virg. 當我們注意每種情況.

circumvect-us. *a, um.* part. v. *circumvehor.*
【解】週運者.
【例】equites jubet *circumvectos* ab tergo invadere aciem. 令騎兵紆廻轉攻敵陣項背. (*circumvectus*) ab urbe ad adversa insulae. Liv. 繞城邊以至島之對面.

circumvĕ-hor. *hĕris, ctus sum, hi.* v. dep. intr. (**circumveho**). *his, xi, ctum, hĕre.* v. tr.
【解】❶ (absol.) 週圍轉運. ❷ (cum acc.) 圍繞，沿岸行.
【例】❶ *circumvecti* navibus. Cic. 乘船環遊. ❷ Caesar Pharon classe *circumvehitur.* 凱撒乘軍艦(艦隊)環行法隆島. *circumvehor* omnia verbis. Virg. 我暢談一切.

circumvēl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】包裹，週圍盖，(週圍掩蔽).
【例】aurato *circumvelatur* amictu. Ov. 她身著金縷衣.

circumvĕn-io. *īs, i, tum, īre.* v. tr.
【同】decipio.
【狀】acute testes, indigne.
【解】❶圍繞. ❷圍攻，包圍. ❸(fig.)欺騙，籠絡. ❹巧避，侵害.
【例】❶*circumventi* flamma. Caes. 被火圍繞. illum frequentia ingens *circumvenit.* Petr. 群衆圍繞他. ❷cuncta moenia exercitu *circumvenit.* Sall. 引軍圍攻城垣，(各處). in medio *circumventi* hostes. Liv. 敵人被困在核心. ❸falsis criminibus *circumventus.* Sall. 受人誹謗. innocens pecunia *circumventus.* Cic. 無辜者受銀錢迫脅(掛累) *circumvenire* ignorantiam alicujus. Nep. 欺其無知. ❹*circumvenire* leges. Marcion. 巧避法律. (*circumvenire*) voluntatem defuncti. Nep. 不認亡者之志願.

circumvent-us. *a, um.* part. v. *circumvenio.*
【解】被包圍.
【例】pars a barbaris *circumventa.* Caes. 一部份被蠻軍包圍. *circumventus* insidiis. Tac. 四面埋伏.

circumversi-o. *ōnis.* f. (*cercumverto*)
【解】翻轉，旋轉.
【例】*circumversio* cursus annui. 一年之循環.

circumvers-us. *a, um.* (ex *circumverto, circum verro*)
【解】旋轉者.

circumver-to. *tīs, ti, sum, tĕre.* v. tr.
【解】旋轉，欺騙.
【例】*circumvertens* se. Suet. 自轉. rota quae *circumvertitur* axem. Ov. 輪盤繞軸旋轉. *circumvertere* mancipium. Quint. 開釋奴隸. *circumvertere* aliquem argento. Plaut. 騙取人之錢財.

circumvest-io. *īs, (īvi), ītum, īre.* v. tr.
【解】著衣，包裹.
【例】dictis *circumvestire* consilia sua. 托辭掩飾其陰謀.

circumvestīt-us. *a, um.* part. v. *circumvestio.*
【解】著衣，包裹者.

circumvin-cio. *cīs, xi, ctum, cīre.* v. tr.
【解】束縛，纏繞.
【例】vos virgis *circumvinciam.* Plaut. 我將杖笞你們.

circumvŏlāt-us. *a, um.* part v. *circumvolo.*
【解】飛轉.
【例】nave *circumvolata.* Plin. 繞船迅轉.

circumvŏlĭt-o. *is, āvi, (atum), āre.* v. intr. vel tr.
【解】飛繞，飛翔.
【例】lacus *circumvolitare.* Virg. 繞湖飛翔. (fig.) agmina equitum *circumvolantia.* Sen. 騎兵隊到處狂奔. *circumvolitare* limina potentiorum. Col. 奔走(夤緣)權貴之門.

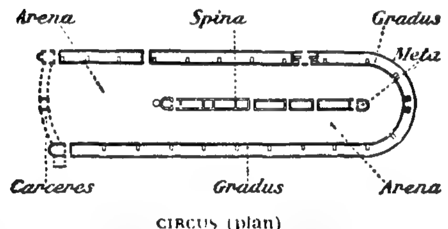
circumvŏl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr, vel intr.
【解】環飛.
【例】aquila eum *circumvolavit.* Suet. 鷹飛繞他. (fig.) *circumvolare* ordines exercitus. Vell. 在行伍中狂奔.

circumvŏlūt-or. *āris, (ātus sum), āri.* v. dep. intr. (pass. v. *circumvoluto*)
【解】轉，滾.
【例】feram coepit *circumvolutari.* Plin. 野獸開始滾於地上.

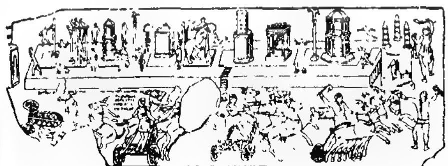
circumvŏlūt-us. *a, um.* part. v. *circumvolvo.*
【解】周圍，旋轉.
【例】lana collum *circumvolutus.* Gell. 頸圍毛巾.

circumvol-vo. *vĭs, vi, ūtum, vĕre.* v. tr.
【解】纏繞.
【例】herba arboribus *circumvolvens* se. Plin. 草蔓纏於樹幹上. sol *circumvolvitur* annum. Virg. 一年太陽循環一週. serpentes sibi ipsae *circumvolutae.* Plin. 蛇身蜷曲，(作羅盤狀).

circ-us. *i.* m.
【同】campus in quo populus ludos spectans considebat.
【形】candens, elucens candore magnus.

CIRCUS (plan)

CIRCUS

【解】❶圈，圓週. ❷古遊藝場，競技場，賽馬襄，車場，獸圈.
【例】in *circum* porticationes. Macer. 圓廊. quot luna *circos* annuo in cursu instituit? Att. 月亮每年循環幾週? tunc primum *circo*, qui nunc maximus dicitur, designatus locus est. Liv. 今日所稱之最大劇場，那時方劃定地點.

cīr-is. *is.* f.
【解】白鷺.

cirrāt-us. *a, um.* adj. (*cirrus*)
【解】鬈髮者.
【例】**cirrati.** *ōrum.* m. 鬈髮者，(兒童). **cirratae.** *ārum.* f. 一種有流蘇之衣服.

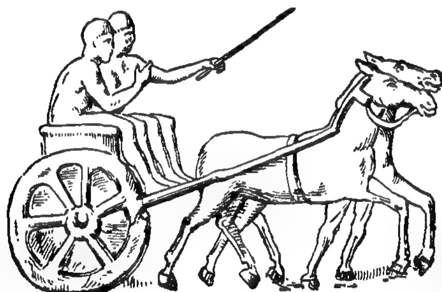
cirr-us. *i.* m.
【解】髮鬈，髮束，冠，馬鬣，鳥冠毛，衣服流蘇，緣，穗頭.
【例】*cirrus* frontis. Virg. 額上髮束. *cirri* in articulis pedum, (*cirri* tibiales). Virg. 馬足茸毛.

Cirt-a *ae.* f. nom. propr. urbis. (Numidia)
【解】城名：在奴米底，(Numidia) 今日之 Constantine. **Cirtenses.** *ium.* m. hom. *Cirtae* 居民.

cĭs. praep. cum acc.
【同】citra. X. Trans.
【解】❶此邊. ❷以前，(=以先.)
【例】❶*cis* Taurum. 陶鹿山這邊. ❷ *cis* dies paucos. Pl. 數日以前. *cis* naturae leges. Prisc. 性律範圍內.

Cĭsalpīn-us. *a, um.* adj.
【解】亞而白山這邊.

cĭsī-um. *i.* n.
【同】genus vehiculi velocis.
【解】双輪車，(輕車，快車).

CISIUM

cismontān-us. *a, um.* adj.
【解】居於山這邊者.

Cisrhēnān-us. *a, um.* adj.
【解】萊茵河這邊.

ciss-os. (**ciss-us**). *i.* f.
【解】長春藤(植).

cist-a. *ae.* f.
【同】arca, fiscina, canistrum.
【解】匣，箱，籃，匭，(祭祀，投票，籃).
【例】*cistas* dejecit. 將籃擲下.

cistell-a. *ae.* f.
【解】小匣，小箱，小籃.

cistern-a. *ae.* f. (*cista*)
【解】水池，水井.
【例】*cisterna* frigidaria. Petr. 冰窖 (冷氣地下室，儲藏室).

cisterciens-is. *is.* m.
【解】西都會修士. (宗)

cisternīn-us. *a, um.* adj. (*cisterna*)
【解】水池，水井者.

cistŏphŏr-ŏs. (**cistŏphŏr-us**). *i.* m.
【解】❶攜祭籃者. ❷亞洲銀幣名，幣上刻有酒神，(Bacchus) 之籃.

cistŭl-a. *ae.* f. (*cista*)
【解】小筐，(籃).

cĭtātim. adv. *citatius, citatissime.*
【解】迅速，連忙，趕快.

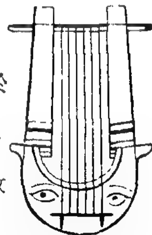
cĭtāt-us. *a. um.* part. v. *cito.*
【解】飛奔，迅速，爽快.
【例】quam *citatissimo* poterant agmine. Liv. 疾馳(儘可能快跑). equo *citato*. Caes. 策馬疾馳. argumenta *citata*. Quint. 言論迫切. *citata* pronuntiatio. Quint. 發音急促.

cĭtĕrī-a. *ae.* f.
【解】木偶.

cĭtĕrī-or. *us, ōris.* adj. compar.
【同】propinquior. X. Ulterior.
【解】❶更近，(更近此邊). ❷更切近，更接近，更新. ❸更小，更輕者.
【例】❶ Gallia *citerior*. Cic. 較近之法地. ❷ *citeriore* die. Gai. 前日. ut veniamus ad *citeriora*. Cic. 爲到更接近我們之時. meta citerioris aetatis. v. Max. 夭折. *citeriora* (tempora). Cic. 更近時代. ad *citeriora* et notiora veniam. 爲得更進一步更確切之認識. ❸ *citerior* est poena quam scelus. Quint. 罰輕於罪.

cĭtĕrĭus. adj.
【解】更近，更輕…
【例】*citerius* debito. 輕於所應受者.

Cithaer-ōn. *ōnis.* m. nom. propr. mont.
【解】山名：在 Beotia 爲牧畜群集，酒徒狂飲之地.

CITHARA

cĭthăr-a. *ae.* f.
【同】lyra.
【解】豎琴，琴忐.

【例】*cithara* canere. Plin. 鼓琴. canere deorun laudes ad *citharam*. Quint. 彈琴頌揚神.

cĭthărist-a. *ae.* m.

【解】鼓瑟者，彈琴者.

cĭthăriz-o. *ās*, *āre.* v. intr vel tr.

【解】鼓瑟，彈琴.

【例】quod *citharizatur*. Virg. 鼓瑟演奏者.

cĭthăroedĭc-us. *a*, *um.* adj.

【解】關於彈琴鼓瑟者.

【例】ars *citharoedica*. Suet. 彈琴鼓瑟技術.

cĭthăroed-us. *i.* m.

【同】qui cithara canit;pulsat citharam et canit;pulsat citharam et cantat.

【解】彈唱者.

【例】non omnes qui habent citharam, sunt *citharoedi*. (prov.) 不是凡持琴瑟者便是會彈唱者(音樂家)〔=濫竽〕

cĭtĭm-us. *a*, *um.* =superlativus *citer*.

【同】proximus. X. Ultimus.

【解】最近者.

【例】luna caelo ultima, *citima* terrae. 月亮離天最遠，離地最近.

cĭtius. adj. compar. (*cito*)

【同】ocius, prius; potius, aptius, verius.

【解】更快，(更易，更好).

【例】*citius* repentinus morbus oculorum, quam diuturna lippitudo sanatur. 偶染之目疾比久患之多眵眵病更快治好(更便易醫治). eum *citius* veteratorem quam oratorem dixeris. 更好稱他爲講話之譜練家，比稱他爲演說家.

1. cĭto. adv. (*citius*, *citissime*)

【同】celeriter, mature, quam primum, sine mora, brevi tempore, mox. X. Tarde.

【解】❶迅速，不久. ❷易然. ❸(compar.) 更早，寧可…

【例】❶ (*cito*) te videbo. Cic. 不久我將見你. (*cito*) tibi mittam. Cic. 最近我給你送去，(演詞) vicinum *citius* adjuveris, quam fratrem. Cic. 你幫助鄰居比兄弟更快. ❷ *cito* discere. Cic. 不難學習. neque verbis aptiorem *cito* alium dixerim. Cic. 不易說出一位別的用語更適當的演說家. ❸ *citius* cum eo veterem conjunctionem diremissem, quam novam conciliassem. Cic. 與其同他重修舊好，寧可同他斷絕舊交.

2. cĭto. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. tr. (freq. v. *cieo*)

【同】in jus voco, adesse jubeo, diem alicui dico, laudo, nomino.

❶震動，搖動，發動，推動. ❷煽動，惹起，引起. ❸發起，發出. ❹催迫，催促，急迫，勒逼. ❺召叫. ❻傳喚，(到法庭)告發. ❼提及，論到. ❽宣傳，揭示，聲明，一背誦，唱讀，朗誦.

【例】❶ *citare* hastam. Sil. 搖動(耍)長矛. ❷ (*citare*) pus. Cels. 生膿. (*citare*) humorem. Cels. 使腫脹. ❸ si vitis virgam *citat*. Col. 若葡萄樹生枝. ❹ *citare* iras. Stat. 激怒. *citare* gradum. Claud. 加速度，(快行). ❺ *citare* senatum. Liv. 招集國會. *citare* mancipium nominatim. Col. 點奴隸名. in forum *citatis* senatoribus. Liv. 在市場招集議員. ❻ *citat* reum, non respondet. Cic. 傳被告，未到(未出庭). *citare* poetas ad testimonium. Petr. 引詩人作證. ❼ victorem Olympiae *citari*. Nep. 宣佈競賽冠軍. ❽ *citare* Paeanem Cic. 歌唱頌神曲.

citrā adv.et praep.

【同】cis. X. Ultro.

【解】I.【狀】【解】在此地，在這邊.

【例】paucis *citra* millibus. Liv. 在此邊有幾千步. tela hostium cadent *citra*. Tac. 敵人鏢鎗落此地(未中). *citra* stat oratio. Quint. 詞不達意. nec *citra* nec ultra. Ov. 不前不後.

II.【前】【解】❶在前 在此邊. ❷以前. ❸以下. ❹無. ❺少. ❻相反.

【例】❶ is locus est *citra* Leucadem. Cic. 此地在樂加代這邊. *citra* limen. Ov. 階前. ❷ *citra* calendas octobris. 第十月以前. *citra* quam capiar. Ov. 用飯前. ❸ nec virtus *citra* genus est. Ov. 英勇不在出身以下. ❹ *citra* bellum terrere hostes. Suet. 未交戰而使敵人驚惶. peccavi *citra* scelus. Ov. 我犯錯誤並非大惡. ❺ culta *citra* quam debuit. Ov. 所受敬禮不稱其位. *citra* taedium. 不厭煩. ❻ *citra* spem omnium. Flor. 出人望外. *citra* morem ceterarum civitatum. Sall. 相反他國慣例.

cĭtrĕ-a. *ae.* f.

【解】檸檬樹(植).

cĭtrĕ-um. *i.* n.

【解】檸檬.

cĭtrĕ-us. *a*, *um.* adj. (*citrus*)

【解】檸檬者.

【例】mala *citrea*. Plin. 檸檬.

citrō. adv.

【解】此邊，(與ultro彼邊並用=互相，彼此).

【例】ultro *citroque* (ultro et *citro*). 彼此，互相(來往，來回). quum saepe ultro *citroque* legati inter eos mitterentur. Caes. 他們之間使節既然屢次互相往來. data ultro *citroque* fide. Liv. 彼此約定.

citr-um. *i.* n.

【解】羅漢松，(香櫞樹).

cĭtr-us. *i.* m.
【解】香櫞樹，檸檬樹.

cĭt-us. *a, um.* adj. (part. v. *cieo*)
【同】celer, maturus.
【解】輕快，迅速，迫切者.
【例】*cita* alvus. Cels. 瀉肚. *citus* incessus. Sall. 速行. legionibus *citis.* Tac. 軍隊疾馳. solvite vela *citi.* Virg. 迅速張帆. negotium *citioris* curae. V. Max. 更迫切之事.

cīvĭc-us. *a, um.* adj. (*civis*)
【解】城市者，國民者.
【例】intra muros *civicos.* Plaut. 在城內. motus *civicus.* Hor. 民衆騷動.

1. **cīvīl-is.** *e.* adj. (*civis*)
【解】❶國民者，民間者，國內者. ❷人民團體者，人民生活者，政治者. ❸適合民情，合民性者. ❹得民心者，利民，便民者，和悅者.
【例】❶(*civile*) bellum. Cic. 內戰. (*civilis*) victoria. Nep. 內戰勝利. jus *civile.* Cic. 國民權利，國法，民法. ❷ *civilium* rerum peritus. Tac. 精明之政治家. *civilia* officia. Cic. 國民義務. *civilia* munera. Liv. 國家職務. pro *civili* parte rempublicam salvam cupio. 以國民身份(立場)，我希望國家安全. ❸ hoc *civile* imperium. Sall. 適合國民的政令. *civile* rebatur misceri voluptatibus vulgi. Tac. 他以爲參加民衆娛樂，是一種好政策. *civiles* leges. 國法. *civile* matrimonium. 法律婚姻. ❹*civili* animo ferre aliquid. Suet. 安心承受其事. quam *civilis* in cultu. Plin. 行動如何安詳.

2. **Cīvīl-is.** *is.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：Breton 首領西曆70年，煽動人民反對羅瑪.

cīvīlĭt-ās. *ātis.* f. (*civilis*)
【解】國民資格，交際，文雅，和悅，懇摯.
【例】clementiae *civilitatisque* ejus multa documenta sunt. Suet. 有許多表現他仁厚文雅的證據.

cīvīlĭtĕr. adv. (*civilis*)
【解】❶以國民資格，以公民身份. ❷就國家政治方面. ❸節制，和悅，文雅，文質彬彬.
【例】❶ vivendum *civiliter.* Cic. 宜度好國民的生活. vir *civiliter* eruditus. Gell. 受過公民(高等)教育之人. ❷ annum *civiliter* numerare. Paul. 照國家曆書計算年月. ❸ *civiliter* aliquid accipere (vel) habere. Tac. 和順的承當某事.

cīvīlīzāti-o. *ōnis.* f.
【解】文化，文明，教化.

cīvīlīz-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】教化，開化.

cīv-is. *is.* m.
【同】municeps, popularis (vulg.: conterraneus, concivis, compatriota).
【解】國民，公民，國人，市民，(入國籍者).
【例】omnes *cives* tui. Cic. 凡你本國之人. imperare corpori, ut rex *civibus* suis. Cic. 管理身體，如君上統制國民一樣. *civem* facere aliquem, *civem* adscribere; civitate donatus est; jus civitatis consecutus est. 入某國籍，成公民(歸化). *civium* jure excidit; a *civium* numero segregatus, civitatem amisit. 被褫奪公民權. *civium* officia. 公民的義務.

cīvĭt-ās. *ātis.* f. (*civis*)
【同】civium multitudo in unum locum congregata, jus civium, libertas.
【形】ampla, illustris, libera, copiosa, cuncta, erudita, locuplex, firma, florens, foederata, bene constituta, misera, potens.
【解】❶國民團體，國家，國體，政體. ❷本國，(國籍)公民權. ❸城市，都會.
【例】❶ coetus hominum quae *civitates* appellantur. Cic. 稱爲國家的人民集團. *civitates* condere novas. Cic. 建立新國. ❷ ortu Tusculanus, *civitate* Romanus. 生於都斯古而籍貫羅瑪. jus *civitatis* alicui impertiri. (*civitatem* dare, donare, largiri alicui, *civitatem* recipere.) 准入籍，(歸化)頒賜公民權歸化. *civitatis* jus amittere. (*civitatem* amittere, *civitatem* adimere alicui). 被褫奪公民權，(失掉國籍). *civitate* mutari. 改換國籍. quum errarem per totam *civitatem.* Petr. 當我逛全城.

cīvĭtātŭl-a. *ae.* f.
【解】小城.

clād-ēs. *is.* f.
【同】calamitas, damnum, caedes.
【形】horribilis, importuna, ingens, luctifica, subita, vetusta.
【解】❶颶風損害. ❷損失，災殃，災害，天災地禍. ❸兵災，戰敗.
【例】❶ *clades* calamitasque in nostram advenit domum. Plaut. 我家遭到暴風雨及冰雹之災. ❷ importuna *clades* civitatis. Cic. 國家遭的殘酷災禍. ❸ magnam *cladem* hosti afferre, (inferre). Liv. 使敵人遭殃(戰敗). *cladem* accipere. Cic. 遭禍，(戰敗.)

clād-is. *is.* f. vide **clades.**

clăm. adv. et praep.
【同】furtim, occulte, ex occulto, ex insidiis. X. Palam.
【解】❶【狀】隱蔽，隱瞞，隱匿. ❷【前】(cum abl. vel acc.) (genit?) 瞞過，不使

人知.
【例】❶ vel vi vel *clam*. Ter. 或用强權，或用狡計. nec id *clam* esse potuit. Liv. 這事也不能隱瞞. haud *clam* tulit iram adversus praetorem. Liv. 不能隱藏對巡撫的忿恨. *clam* discessit. 暗中逸去. ❷ *clam* vobis. Caes. 不使你們知道. *clam* custode, (custodem). Diom. 瞞過守衛者. *clam* me est. Ter. 我不曉得.

clāmāt-ŏr. *ōris.* m. (*clamo*)
【解】大聲喧嘩，吵鬧者.
【例】odiosi et molesti *clamatores*. 可惡而討厭的吵鬧者.

clāmāt-us. *a, um.* part. v. *clamo.*
【解】受喝采者.
【例】*clamata* palma theatris. Ov. 戲場上向冠軍者（得勝者）喝采.

clāmātōri-us. *a, um.* adj.
【解】呼號，號啕者.
【例】*clamatorium* genus. 號鳴之類.

clāmĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (freq. v. *clamo*)
【解】❶ 屢呼，高呼. ❷ 呼求，呼喚. ❸ 顯露，表示.
【例】❶ (a) (ante inf.) *clamitans* se liberum esse. Caes. 頻呼自己是自由人. (b) (styl. direct.) *clamitas* quousque...?Cic. 你屢呼至何時(至何地步)? …(c) (ante acc.) Cauneas *clamitabat*. Cic. 頻呼勾乃之無花果. ❷ *clamitabat* audiret... Tac. 她大呼請人聽. supercilia illa... *clamitare* calliditatem videntur. Cic 眉睫顯示其詐僞.

clām-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】vocifero, clamorem edo, facio, profundo; voce contendo, persono.
【解】I. intr. ❶ (absolute) 高呼，喧嘩. ❷ (cum acc. vel propos. infin.) 呼號… ❸ (cum *ut* et subj.) 呼求.
II. tr. ❶ 呼喚. ❷ (cum dupl. acc.) 聲明.
【例】I. ❶ tumultuantur, *clamant*. Ter. 他們喧嘩高呼. ❷ (a) *clamabit* bene... 他將呼喊善哉. ad me omnes *clamant*. Cat. 群衆向我高呼. unda *clamat*. Sil. 浪吼. (b) (ante acc.) *clamare* triumphum. Ov. 高呼凱旋. (c) (ante infin.) *clamat* virtus, (eum) beatiorem fuisse. Cic. 勇德聲明他是更有福氣的. ❸ *clamare* coeperunt, sibi ut haberet hereditatem. Cic. 他呼求勿使其絕嗣(要求繼承人).
II. ❶ (*clamare*) morientem nomine. Virg. 提名呼喚瀕死（彌留）之人. ❷ (*clamare*) aliquem insanum. Hor. 宣稱某人精神失常(精神錯亂).

clāmŏr. *ōris.* m. (*clamo*)
【同】vociferatio.
【形】acutissimus, concionalis, incredibilis, infestus atque inimicus populi, magnus, profundus, clamores gladiatorii...
【解】❶ (in gen.) 動物呼聲. ❷ (in specie) (a) 殺伐聲，喊殺聲. (b) 歡呼聲，喝采聲. (c) 怒罵聲，叱咤聲.
【例】❶ *clamorem* facere. Pl. 呼喊. *clamorem* profundere. Cic. 呼喊. *clamorem* movere, excitare, edere, tollere, efficere. 大聲疾呼. ❷ (a) *clamorem* extollunt milites 戰士喊聲震天. (b) Hortensius *clamores* efficiebat adulescens. Cic. 奧旦青年使人喝采. (c) ter scopuli *clamorem* dedere. Virg. 巖石三次發出巨聲.

clāmōs-us. *a, um.* adj. (*clamor*)
【解】❶ 吵鬧聲，諠譁聲. ❷ 響聲，回聲.
【例】*clamosus* altercator. Quint. 大聲吵鬧(爭辯)者. *clamosus* pater. Juv. 好叱咤的父親. ❸ *clamosae* valles. Stat. 山鳴谷應. *clamosa* actio. Quint. 叫賣聲.

clancŭlāri-us. *a, um.* adj.
【解】匿名者，私交者.

clancŭl-um. (**clanculo**). adv. (dimin. *clam*), praep. cum acc.
【解】隱秘，秘密，巧避.
【例】Virgilius fuit *clanculo* doctus. Macr. 魏日立最善用隱語 *clanculum* patres. Ter. 瞞過衆元老.

clandestīnĭt-as. *ātis.* f.
【解】私行.

clandestīnō. adv. (*clandestinus*)
【解】秘密，瞞人，隱匿.

clandestīn-us. *a, um.* adj.
【同】occultus.
【解】秘密者，瞞人者.
【例】*clandestina* colloquia cum hostibus (miscere). Cic. 私通敵人，(爲敵人內應). *clandestinum* scelus. 隱密罪惡. *clandestinum* matrimonium. (缺少公開儀式的婚姻) 私秘婚姻.

clang-o. *is, ĕrĕ.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 鳥鳴，號聲. ❷ tr. 吹號.
【例】❶ tubae *clangunt* signa. Stat. 吹號聲. ❷ classica belli *clangere*. Prud. 吹上陣號.

clang-ŏr. *ōris.* m. (*clango*)
【同】tubarum cantus, vox aquilae et aliarum avium.
【形】tremulus, vastus.
【解】鳥鳴，號筒聲.
【例】aquila cum magno *clangore* voli-

tans. Liv. 鷹隼長鳴飛翔.

clārē. adv. (*clarus*)

【同】clara voce, explicite, plane aperte, dilucide, enodate, manifeste.

【解】❶顯明，昭著，清楚. ❷明瞭，清晰，(精神方面). ❸光輝，燦爛.

【例】❶*clare* oculis videre. Pl. 明見. *clare*, ut milites exaudirent. Caes. 如此清楚至於兵士都可聽清. ❷*clare* ostendere. Quint. 明白指示. ❸*clarius* exsplendescebat. Nep. 光輝異常. stella *clarissime* fulgens. Vitr. 燦爛明星.

clār-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr. (*clarus*)

【同】emico.

【解】❶光輝，明耀. ❷光耀，著名. ❸明顯，彰明.

【例】❶hoc lumen *claret* mihi. Enn. 此光輝炫耀吾目. ❷magisque magisque viri gloria *claret*: (viri nunc gloria claret). Enn. 英雄之榮耀與日俱增. ❸satis *claret*. Tac. (看得)足殼明顯的.

clār-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. (*clareo*)

【解】❶漸漸光明，輝煌. ❷漸漸著名，榮耀. ❸漸漸聽清. ❹漸漸顯明，明晰.

【例】❶*clarescit* dies. Sen. 天漸明亮. tecta luminibus *clarescere*. Tac. 房屋漸漸光明. ❷ex gente Domitia duae familiae *claruerunt*. Suet. 從刀米七族中有兩家漸漸著名. *clarescunt* sonitus. Virg. 漸漸聽得清晰之雷聲. ❸aliud ex alio *clarescit*. Lucret. 二者相形而益彰.

clārĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*clarus facio*)

【解】澄清，使清明，使光明，使榮耀.

【例】*clarificari*. Hier. 受榮耀.

clārĭgātĭ-o. *ōnis.* f. (*clarigo*)

【同】belli denuntiatio.

【解】❶向敵人要求賠償，(補償不義損失)最後之隆重勸告，(檄文，諫言，詰責)(fetiale jus)(商議戰和特使權利). ❷報復權利.

clārĭg-o. *ās, (āvi), ātum, āre.* v. tr.

【解】要求敵方賠償(賠償不義損失).

clārĭsŏn-us. *a, um.* adj.

【同】clare sonans, canorus.

【解】發音清晰者.

clariss-a. *ae.* f.

【解】加辣會修女. (宗)

clārĭt-ās. *ātis.* f. (*clarus*)

【同】splendor nominis, fortunae, gloriae, nobilitas.

【解】❶光明，光彩，光輝，明朗，明瞭. ❷(a)(fig.)語音清晰洪亮. (b)榮耀顯赫.

【例】❶*claritas* matutina. Plin. 清晨明朗. asparagi oculis *claritatem* afferunt. Pl. 蘆筍(天門冬)使人眼目明朗. ❷(a)*claritas* in voce. Cic. 聲音洪亮. pulchritudinem rerum *claritas* orationis illuminat. 演詞冠冕堂皇，表現題材之精彩. (b)pro tua *claritate*. Cic. 你既聲高望重. *claritas* generis. Quint. 出身貴顯. *claritates* ingeniorum. Plin. 天資卓絕.

clārĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*clarus*)

【解】光耀，顯赫.

【例】summa *claritudo*. Suet. 最貴顯者.

clar-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*clarus*)

【解】❶光照，顯示. ❷(fig.)光耀，顯揚.

【例】❶iter *clarescit* limite flammae. Stat. 藉一道光輝，道路漸漸明顯. ❷*clarare* obscura. Apul. 講明晦暗之處. multa nobis *clarandum* est. Lucr. 須講明許多題材.

clār-us. *a, um.* adj.

【同】❶planus, apertus, perspicuus, dilucidus, explicatus, evidens, pervulgatus, non obscurus. X. Obscurus. ❷insignis, nobilis, illustris, celeber.

【解】❶光明，輝煌，燦爛者. ❷(fig.)明朗，清晰，顯明，明顯，明瞭，明晰者. ❸煊赫，榮耀，著名者. (a)論人. (b)論事物.

【例】❶in *clarissima* luce. Cic. 在燦爛光輝中. *clarissimae* gemmae. Cic. 光輝奪目之寶石. *clarus* Aquilo. Virg. 清風(使天清朗之北風). *clariore* voce. Caes. 更清朗之聲. ❷luce sunt *clariora* nobis tua consilia. Cic. 爲我們你的謀略光明逾日. (T. Livius) in narrando *clarissimi* candoris. Quint. 李味敘事清晰條達. ❸(a)*clari* et honorati viri. Cic. 位高望重之人. ex doctrina nobilis et *clarus*. Cic. 因學術而名高望重. *clarissimus* artis ejus. Cic. 因藝術而煊赫一時. (b)dies *clarissimus*. Cic. 天氣非常清朗. oppidum *clarum*. Cic. 著名城市. urbs *clarissima*. Cic. 極著名之城市. *clara* visio. 透視，洞觀.

classĭārĭ-i. *ōrum.* m. (*classis*)

【解】海軍船員，(水手).

classĭārĭ-us. *a, um.* adj. (*classis*)

【解】艦隊者，海軍者.

【例】*classiarius* centurio. Tac. 海軍百總

classĭc-i. *ōrum.* m. plur. vide **classicus**.

【解】海軍船員.

classĭcŭla. *ae.* f. (*classis*)

【解】小艦隊.

classĭc-um. *i.* n.

【同】sonus tubarum.

【解】號令，號聲.

【例】urbem ad *classicum* introiit. Suet.

號筒伴奏着進了城. excitari *classico*. Hor. 被號筒聲喚醒. *classicum* apud eos cecinit. Liv. 當面發出號令. advocare ad concionem, silentium facere *classico*. 吹號招集開會，號令緘默.

classĭc-us. *a,um.* adj. (*classis*)
【解】❶ 頭等者，首號者，(subst. =第一級，頭等公民). ❷ 海軍者，艦隊者.
【例】❶ *classicus* scriptor. Gell. 第一等著作家. *classicus* testis. Fest. (第一級) 有權威證人. ❷ legio *classica.* Tac. 海軍師. *classicorum* legio. Tac. 海軍師. *classicum* certamen. Vell. 海 (上) 戰 (爭). *classicus* horror. Ad Pis. 駭人之號聲. **classici.** *orum.* m. pl. 海軍. milites *classici* Liv. 海軍. **classicus.** 古典的，經學的. **classicismus**古典主義. **classificatio.** 造類，分類，彙類.

classic-us. *i.* m.
【解】頭等公民(第一級公民=至少擁有十二萬銀幣者.

classici. *orum.* m.
【解】海軍.

class-is. *is.* f.
【同】naves, navium multitudo.
【形】bella, bene magna et ornata, praeclara in speciem, sed inops et infirma propter dissimilitudinem propugnatorum atque remigum, pulcherrima.
【解】❶ 羅瑪人民階級，❷(區別). 種類，階級，等次，軍隊. ❸ 艦隊.
【例】❶ prima *classis* vocatur. Cic. 招集頭等公民 (投票). infra *classem.* Serv. 屬羅瑪後四級人民(羅瑪人民分六級). ❷ pueros in *classes* distribuere. Quint. 按等次區別兒童. *classis* procincta. F. Pict. 裝備之軍隊. tribus *classibus* factis pro dignitate cujusque. Suet. 依等次階級分爲三等. ❸ aedificare et ornare *classes.* Cic. 建立裝備艦隊. *classem* supprimere. Nep. 擊沉艦隊.

Clastĭdi-um. *i.* n. nom. propr. urbis (in Gallia Cisalpina).
【解】城名在古法地.

clātr-i. **(clathri).** *ōrum.* m.
【解】柵欄，(以鐵,木製成).

clatr-o. *ās, āre.* v. tr. (*clatri*)
【解】隔以柵欄.

claud-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr. (*claudus*)
【解】跛行.

claudĭcāti-o. *ōnis.* f. (*claudico*)
【形】deformis.
【解】跛行.
【例】apparet in eo *claudicatio* non deformis. 他跛行，但不醜看.

claudĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*claudus*)
【同】altero pede nuto.
【解】❶ 跛行. ❷ 不平，動搖，(搖擺) 躊躇. ❸ 蹣跚，衰弱，失誤，劣等.
【例】❶ graviter *claudicare.* Cic. 跛行頗甚. ❷ *claudicat* pennarum nisus. Lucr. 鳥搖擺双翅. libella *claudicat.* Lucr. 水準不平. ❸ actio vitio vocis *claudicat.* Cic. 聲音薄弱，動作姿式因之欠佳. in comoedia maxime *claudicamus.* Quint. 我們表演喜劇技術甚差.

Claudĭ-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名. ❶ Appius *Claudius* Caecus. 曾築 Via Appia 路，反對皮祿使者西乃亞 (Pyrrhus) (Cineas) 向羅瑪國所提出之和平條件. ❷ M. *Claudius* Marcellus. 曾抵抗亞尼巴 (Hannibal) 之進攻，圍攻 Archimede 保衛之Syracusis城，共歷三年之久. ❸ *Clausdius* imperator. 羅瑪總王名.

1\. **clau-do.** **(clu-do).** *dis, si, sum, dĕre.* v. tr.
【同】obstruo, oppilo, obturo, intercludo, comprimo.
【解】❶ 關閉. ❷ 封鎖，包圍. ❸ 終結，結束，完成. ❹ 截斷，堵截.
【例】❶ *claudere* forem, (portas). Cic. 關門 (閉門). *claudere* omnes aditus. Cic. 封鎖路線. *claudere* oculos suos. Hier. 閉目. *claudere* lumina. Virg. (閉目)死亡. *claudere* aures ad voces. Cic. 塞耳不聞. ❷ *clauditur* cubiculo. Tac. 閉門不出. *clauditur* in carcere. Hier. 囚禁. *claudere* sub corde metum. Sil. 隱藏怕情. *claudere* gemitus. Quint. 吞聲飲泣. *claudere* aqua locum. Varr. 引水封鎖某地. *claudere* urbem obsidione. Nep. 圍城. *claudere* impedimenta manu militum. Virg. 派兵護守輜重(行李). ❸ *claudere* lustrum. Nor. 息滅灯光. *claudere* opus. Ov. 完成工作. *claudere* epistulam. Ov. 結束函件. *claudere* agmen. Caes. 殿軍. *claudere* fugam hostibus. Liv. 阻止敵人逃竄. *claudere* sanguinem. Plin. 止血. *claudere* animam. Ov. 扼咽喉.

2\. **clau-do.** *dĭs, clausurus, dĕre.* v. intr. (*claudus*)
【解】跛行，缺失，消弱.
【例】ignorantia res *claudit.* Sall. 因無知而事情進行不易. amor erga te meus *claudit.* Front. 我對你的愛情現已消弱.

claud-us. *a, um.* adj.
【同】altero pede laesus (vel) captus.

【解】❶跛行者，航船損壞者，船具折毀者.❷(fig.)缺失，難行者.
【例】❶*claudus* altero pede. Nep. (一足)跛者. *claudae* naves. Liv. 破船. ❷ carmina *clauda* altero versu. Ov. (disticus)詩詞第二句較短一言者 .*clauda* oratio. Quint. 不工整之文辭.

claustr-a. *ōrum*. n. plur. (*claudo*)
【解】❶門閂，柵欄，(及一切關防封鎖之物).❷墻垣，圍寨，一切防範區域，如禁地，園囿.❸樊籠，防圍，封鎖線，鎖鑰.
【例】❶*claustra*(januae)pandere. Cat. 開門 *claustra* laxare. Virg. 開門. *claustra* relaxare. Ov. 開門. *claustra* discutere. Petr. 撬開門戶. *claustra* rumpere, (revellere). 打破門戶. *claustra* pudoris refringere. Plin. J. 腆不知恥. custodi *claustra* oris tui. Hier. 謹口愼舌. ❷*claustra* montium. Tac. 山嶺屏藩. (colonia) *claustra* maris. (殖民地)海洋之鎖鑰. *claustra* loci. Cic. 某地之要塞. ❸in *claustra* reverti. Stat. (獅)回入樊籠. ferae *clautris* fractae. Plin. 被困而馴服的野獸. contrahere *claustra*. Tac. 縮小封鎖線. suis *claustris* impediti. Tac. 被拘留在防區內. arctissima temporum *claustra*. Vell. 在極短促的限期內.

claustr-um. *ī*. n. (*claudo*) (raro sing. usurp.)
【同】fores, loca clausa.
【解】寨，柵欄，範圍，禁地.
【例】*claustrum* objicere. Curt. 防範. effringi fores, revelli *claustra*. 破門拔寨. *claustrum* monachorum, (coenobium). (cloitre). 隱修士禁地. *claustra* coenobii. 隱修院禁地.

clausŭl-a. *ae*. f. (*claudo*)
【同】extrema cujusque rei pars, (praesertim in oratione et versu), verborum conclusio, exitus.
【形】difficilis, praeclara.
【解】結束，結尾，結局，結論，決議.
【例】cum *clausula* non invenitur... Cic. 既不知如何結束. imponere *clausulam* alicui rei. Sen. 結束某事. *clausula* edicti. 諭令結尾. utor consueta *clausula*. 我用習用的結語.

claus-um. *i*. n. (*clausus*)
【解】❶封鎖地，禁地.❷封閉，關防，查封.
【例】❶sub *clauso* habere. Col. 封閉，加鎖. sub uno *clauso*. Col. 同居一室. ❷*clausa* domorum. Lucr. 房屋之査封.

claus-us. *a, um*. part. pass. v. *claudo*.
【解】封閉，遮閉，隱瞞者，不露聲色者.
【例】os *clausum*. Cat. 閉口. *clausi* oculi. Lucr. 閉目. ensis *clausus*. Lucr. 入鞘之刀. *clausum* ferrum. Sil. 入鞘之刀. *clausa* habere consilia. Cic. 不露其計劃. *clausus* pavor. Sil. 隱匿其畏怯. *clausum* testamentum. 密封遺囑.

clāv-a. *ae*. f. (*clavus*)
【解】❶體操所用之棍棒. ❷斯巴德(Spartes)五大官員捲公文之棍杖(公文書). ❸厄而古(Hercule)之棍.
【例】❶*clava* repulsus. 被棍擊退. ❷*clavam* Herculi extorquere. Macr. (prov.)謀奪厄而古之棍(＝獅子口裏拔毛).

clāvĭcŭl-a. *ae*. f. (*clavis*)
【同】capreolus in vite.
【解】❶小鑰匙. ❷葡萄樹之捲鬚.
【例】❶vitis *claviculis* suis, quasi manibus, quidquid est nacta, amplectitur. 葡萄樹藉捲鬚，如用手，纏繞任何遇到之物.

1. **clāvĭg-ĕr**. *ĕra, ĕrum*. adj. (*clava gero*)
【解】執棒者.

2. **clāvĭg-ĕr**. *ĕri*. m. (*clavis gero*)
【解】執鑰匙者. (epith. de Janus)

clāv-is. *is*. f.
【解】鑰匙.
【例】esse sub *clavi*. Varr. 封鎖者. *clavem* tradere, (credere). Papin. 授權與人. *claves* adimere. Cic. 奪其鑰匙. *claves* adimere. uxori. 休妻. *clavis* scientiae. Hier. 學問之關鍵. (fig.)secreta linguae *clave* reserare. Ennod. 開口洩露心中秘密. *clavis* trochi. Prop. 撥輪盤器具.

clāvŭl-a.. (**clavŏla**). *ae*. f.
【解】嫩芽，新枝.

clāv-us. *i*. m.
【同】gubernaculum navis.
【形】tractabilis.
【解】❶釘. ❷舵柄. ❸羅瑪官服紅鑲邊，(寬者爲元老，狹者爲騎士).
【例】❶configere, (religare)*clavis*. Caes. 以釘固定(連結). clavo *clavum* ejicere. Cic. 以釘起釘. (fig.)anni *clavum* movere. Cic. 開始數算年月，(羅瑪人每年在Capitolio墻上揷一釘). *clavus* cochleatus, in cochleam retortus. 螺旋釘. scalae cochleatae vel in cochleam retortae. 螺旋梯，(轉盤梯). instrumentum *clavum* cochleatum immittens, impellens. 改錐. ❷*clavum* ad littora torquet. Virg. 轉舵向岸. (fig.) tenere *clavum* imperii. Cic. 當軸，執政. *clavum* rectum tenere. Quint. 盡義務. ❸latus *clavus*. Ov. 元老服飾 (權利). impetrare latum *clavum*. Plin. 獲得元老權利.

clēmăt-is. *ĭdis*. f.

【解】西審達.

clēm-ens. *entis.* adj.

【同】lenis, mitis, mansuetus, misericors, liberalis, humanus.

【解】❶(論天氣)溫和，和暖者. ❷(論動作)平穩，和緩者. ❸(論斜坡)漸傾斜者. ❹(fig.)和悅，溫柔，馴良者. ❺仁惠，寬仁，仁厚，慈惠者. ❻(論物)緩和(謦)者.

【例】❶*clementi* flamine pulsae (undae). Cat. 和暖的西風吹動微浪. *clementior* Auster. Stat. 更溫暖的南風. *clemens* dies. Col. 天和日暖. *clementiores* plagae. Pall. 更溫暖之地. ❷*clemens* mare. Gell. 海面平靜. *clemens* alveus. Curt. 水流緩和. gradu *clemente* opus est. Gell. 須緩步前進. ❸*clemente* transmisso clivulo. Apul. 越過斜臥的山坡. ❹sequi *clementem* vitam. Ter. 度平淡的生活. *clementia* accolarum ingenia. Liv. 居民溫柔的性格. *clementius* genus columbarum. Varr. 馴鴿類. ❺acta *clementia.* V. Max. 仁厚事蹟. *clementi* castigatione uti. Cic. 以溫柔的譴責. *clementes* judices. Cic. 寬仁的法官. cupio me esse *clementem.* Cic. 我希望我廣施恩惠. vir ab innocentia *clementissimus.* Cic. 此人因有德而待人極寬厚. pars (insulae) ratibus *clemens.* Claud. 島之一方面船易靠岸. ❻*clemens* rumor. Sall. 言過其實之謠言.

clementĕr. adv. (*clemens*)

【同】mansuete.

【解】❶平和，溫柔. ❷平穩，平妥，(無凸凹不平處.)❸仁厚，溫雅貌.

【例】❶*clementer* agitant venti oleas. Pall. 微風撫媚橄欖枝. leo caudam movens *clementer.* Gell. 獅子輕搖其尾. ❷*clementer* assurgens collis. Col. 丘陵之斜坡. ❸ ferre aliquid *clementer.* Cic. 安心忍受. *clementer* jus dicere. Caes. 寬仁的判案.

clementĭ-a. *ae,* f.

【同】lenitas, benignitas, humanitas, misericordia, mansuetudo, placabilitas, bonitas, moderatio animadvertendi.

【形】admirabilis, grata alicui, insidiosa, inusitata, inaudita, jucunda auditu, popularis, singularis.

【解】❶天氣溫和. ❷動作和緩. ❸仁厚，寬仁，慈祥.

【例】❶*clementia* ventorum. Apul. 惠風和暢. *clementia* caeli. Luc. 天氣溫暖. ❷*clementia* gurgitis. Claud. 水流平穩. ❸*clementia* nostri imperii. Cic. 我們統制(政府)的寬仁. *clementia* est per quam animi temere in odium alicujus invectionis concitati, comitate retinentur. 寬仁便是，心中雖然忿恨某種待遇而向溫柔自持.

Clĕŏpātr-a. *ae.* f. nom. propr. mulier. 人名，埃及皇后，曾助安多尼抵制奧大味.(Antonius Octavius)末後自殺.

clĕp-o. *ĭs, si,* (*tum*),*ĕre.* v. tr.

【同】furor, rapio, subripio.

【解】偸竊，遮掩，矯飾.

【例】pueri Spartae rapere et *clepere* discunt. 斯巴大兒童學習搶奪偸竊. levis est dolor, qui potest *clepere* se. Sen. 可以掩飾的痛苦不是劇烈的.

clepsydr-a. *ae.* f.

【同】vas, e quo aqua paulatim effluens, horas distinguit, horologium.

【解】計時漏壺，水表，標記之時刻.

【例】invaluit consuetudo binas *clepsydras* petendi. Plin. 要求兩具漏壺已成慣例. ad *clepsydram* declamare. (parler à l'heure). 按準時報時刻.

cleptomānia. *ae.* f.

【解】竊盜狂.

clērĭcāl-is. *e.* adj.

【解】神職界者.

clērĭcālismus.

【解】教權主義.

clērĭc-us. *i.* m.

【解】有神品者，神職人員.

clēr-us. *i.* m.

【解】神職界.

【例】*clericorum* obligationes communes. 神職人員之公共義務.

clībăn-us. *i.* m.

【解】製蒸餅爐，行灶.

【例】simila quae coquitur in *clibano.* Hier. 灶上製成之麥餅.

clĭ-ens. *entis,* m.

【同】qui in fide alicujus est et clinentela.

【形】proprius, vetus, clientes novi, plurimi.

【解】❶食客，遊民，門下客，依人度日者(古時羅瑪受人保護之平民) ❷陪臣，藩屬，(古時之Gallia, Germania).

【例】tibi nemo cliens esse, te nemo *clientem* habere volet. 人不願當你的食客，(受你保護)，人亦不肯收你當食客，(保護你).

client-a. *ae.* f.

【解】受人保護之女.

clientēl-a. *ae.* f. (*cliens*)

【同】clientum defensio. tutela, procuratio.

【形】honesta, illustris, clientelae maximae.

【解】❶受人保護之身份，(地位)庇護，保障. ❷(plur.)受保護之大衆(多人).

【例】se in *clientelam,* in fidem tradere, di-

care, dare, conferre. 託人保護. tutelae alicujus subjicere, commendare(se). 託人保護. esse in(fide)*clientela* alterius. 受人庇蔭. *clientelam* ad se traducere. 吸引食客.

clientŭlus. *i.* m. (dimin. *cliens*)
【解】受保護之弱小者(小食客).

clīm-a. *ătis.* n.
【解】水土，氣候，天之角度，(傾斜).
【例】*climata* caeli. 天之緯度.

clīmatērĭc-us. *a, um.* adj.
【解】健康轉變期，厄年.
【例】*climatericum* tempus. Plin. J. 厄期(生命之每七年，另外63歲時).

clīnāt-us. *a, um.* part. v. *clino.*
【解】偏於.

Clini-as. *ae.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：Alcibiades 之父.

clīnĭc-ē. *es.* f.
【解】理性醫法(對經驗醫法).

1. clīnĭc-us. *a, um.* adj.
【解】臥床病人，顧問病人者，顧病醫士者.

2. clīnĭc-us. *i.* m.
【解】❶顧病醫士. ❷臥床病人. ❸扛屍者.

clīn-o. *ās,* (*atum*), *āre.* v. tr.
【解】偏，側.

Clī-ō. *ūs.* f.
【解】史仙.

1. clĭpĕāt-us. *a, um.* part. v. *clipeo.*
【解】執銅牌者.

2. clĭpĕāt-us. *i.* m.
【解】重武裝兵士.

clĭpĕ-o. *ās,* (*āvi*), *ātum, āre.* v. tr. (**clypeo**).
【解】執銅牌.

clĭpĕ-um. *i.* n. vide **clipeus.**

clĭpĕ-us. (**clŭpĕŭs**). (**clypĕ-us**). *i.* m.
【解】❶銅牌，保障. ❷繪有神或人之半身像盾. ❸日輪盤.
【例】*clypeum* post vulnus sumo. Ov. 受傷後，取銅牌. *clypeus* est sperantibus in se (Deus). Hier. 主爲仰望已者之保障.

clītell-ae. *ārum.* f.
【同】ephippia, quae jumentis imponuntur, ad melius ferendas sarcinas.
【解】鞍馱，刑具.
【例】ea onera *clitellis* sunt apposita. 置鞍上馱來之物.

clītellārĭ-us. *a, um.* adj. (*clitellae*)
【解】負馱者.
【例】*clitellaria* jumenta. Cato. 馱載牲畜.

clīvōs-us. *a, um.* adj. (*clivus*)
【解】斜陂者，崎嶇者.
【例】*clivosum* rus. Virg. 崎嶇的田野. (fig.) *clivoso* tramite vitae. Sil. 人生的坎坷.

clīv-us. *i.* m.
【同】collis.
【形】plenus servorum.
【解】斜陂，山坡，丘陵.
【例】mollis *clivus.* Virg. 略斜之山陂. *clivo* utroque. Ov. 山之兩面坡. *clivo* sudamus in imo. Ov. 吾人初度難關. *clivus* Capitolinus. Cic. 加比道丘陵之斜徑.

clŏāc-a. *ae.* f.
【同】locus cavus, per quem sordes eluuntur.
【解】溝渠，污濁總滙，垃圾堆.
【例】*cloacam* maximam, receptaculum omnium purgamentorum urbis, sub terram, agi jussit. 命在地下挖掘溝渠，排洩一切污濁之物.

Clōdiān-us. *a, um.* adj. (*Clodius*)

clōdĭc-o. vide **claudico.**

1. Clodī-us. *a, um.* adj. (*Clodius*)

2. Clōdi-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：P. Clodius Pulcher. 平民民政長，(都護) Cicero之敵人，被 Milo 殺害.

clōdo. *ĭs, ĕre.* vide **claudo.**

cludo. *is, ĕre.* vide **claudo.**

cluens. *entis.* part. v. *clueo.*

clŭ-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.
【解】被視爲，一稱爲，以爲，指爲，出名，存在.
【例】ita sis ut nomen *cluet.* 希望你名實相符. *cluent* fecisse facinus maximum. 他們以爲曾做驚天動地之事.

clūn-is. *is.* m. f. (ordin)**clūnes.** *ium.* (plur.)
【解】臀部(獸)，尾骶骨(獸).
【例】residere in *clunes.* Plin. 蹲坐. sine *clune* palumbes. Hor. 痨(瘦)鴿.

1. clŭ-o. *ĭs, ĕre.* vide **clueo.**

2. clŭ-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】洗滌.

clŭpĕ-us. *i.* m. vide **clipeus. clypeus.**
【解】銅牌，盾.
【例】abjecto *clypeo* fugit. 拋盾而逃.

clūs-us. *a, um.* part. v. *cludo.*

clypĕ-us. clype-um. *i.* m. vide **clipeus. clipeum.**

clyst-ēr. *ēris.* m.
【解】洩糞管.

clystērī-um. *i.* n.
【解】灌腸(節筒).

clystērĭz-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】與人洗滌(肚…).
【例】synanchicos *clysterizare.* C. Aur. 洗滌咽喉(痰). *clysterizare* ex aqua calida.

Veg. 熱水浴.

Cnae-us. (**Cnē-us**). *i*, m. nom propr. hom.
【解】人名：羅馬人之別名：簡寫 Cn. = 讀 *Cnaeus*

Cnĭdĭ-us. (**Cnidius**) *a,um*. adj. (*Gnidus* urbs)

Cnidi-i. *ōrum.* m. hom.
【解】*Gnidii* 居民.

Cnid-us. (**Gnidus**). *i.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在 Caria. (小亞細亞)：城中有 Venus 神殿(廟).

Cnōs... vide **Gnoss...**

cŏăcervātim. adv.
【解】堆積貌.

cŏăcervātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】copia, cumulus, acervus.
【形】universa.
【解】堆積，積蓄，搜集.
【例】*coacervatio* argumentorum. 收集資料.

cŏăcervāt-us. *a, um.* part. v. *coacervo.*
【解】堆集者…

cŏăcerv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum acervus*)
【同】aggrego, accumulo, cogo, congero, cumulo.
【解】堆積，積畜，貯藏.
【例】pecuniam immensam cogere et *coacervare.* 聚斂積畜無量數的金錢.

cŏăc-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】acidus fio, acesco.
【解】發酸.
【例】quod vinum *coacescit.* Varr. 酒已發酸. secunda mensa in stomacho *coacescit.* Cels. 果味在胃中發酸. non omnis aetas vetustate *coacescit.* Cic. 不是一總老人因年老而怪癖乖戾.

cŏact-a. *ōrum.* n. (*cogo*)
【解】毛織品，氈毯.

cŏactē. adv. (*coactus*)
【解】緊促，迅速，嚴酷，强逼.

coacti-o. *ōnis.* f. (*cogo*)
【同】congregatio, conspiratio ,conventiculum.
【解】聚斂，征收，綜合，强逼，(馬廄贈).
【例】nocturnis vigiliis et hominum *coactione* turbata civitas. 因夜間巡邏，又强逼人，而城中紊亂. *coactio* argentaria. Suet. 收集銀錢.

coactiv-us. *a, um.* adj.
【解】强迫者.

cŏact-o. *ās, āre.* v. tr. (freq. v. *cogo*)
【解】强迫.

cŏact-ŏr. *ōris.* m. (*cogo*)
【同】qui pecuniam cogit, et recipit officii nomine. (vulg. perceptor particularis).
【解】收集者，收斂者，稅司，收稅者，强迫者.
【例】non effugies nostros *coactores.* 你不能迴避我們的收稅員. *coactores* agminis. Tac. 殿軍催促緩慢者. *coactor* lanarius. Inscr. 紡羊毛者.

1. **coact-us.** *a, um.* part. v. *cogo.*
【同】expressus, congregatus.
【解】聚集，强制，催促，畏逼，不自然者.
【例】haec nonnisi *coactus* scripsi. 我只因被逼寫此. copiae in unum locum *coactae.* 軍隊聚在一處. vi *coactus* in portum. Cic. 逼進口岸. lac *coactum.* Ov. 乾酪(奶餅). *coacta* mors. Tac. 逼死.

2. **cŏact-ŭs.** *ūs.* m. (ablat. in *ū*)
【同】impulsus.
【解】催迫，衝動.
【例】haec tuo *coactu* scripsi. 因你催促，我方寫此.

Cŏadjūt-ŏr Episcopi.
【同】Episcopus qui alterum adjuvat Episcopum.
【解】助理主教，副主教.

cŏadjūt-or. *ōris.* m. (**conservus**).
【同】adminitrator rei domesticae, qui domestico opere exercetur; in re familiari adjutor; adjutor operum; ad domestica ministeria adscriptus.
【解】助理家務，管家，代理人，(替人辦事).

cŏădūn-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】聚集，按置.
【例】*coadunare* senes. Hier. 聚集老人. *coadunare* brachium statuae. Nep. 態像上按置手臂.

cŏaedĭfĭcāt-us. *a, um.* part. v. *coaedifico.*
【解】同建築者.

cŏaedĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum aedifico*)
【同】construo.
【解】同建築，一齊蓋起.
【例】*coaedificare* campum Martium. 同時建築瑪而旗廣場(使與城相連). loci *coaedificati.* Cic. 一齊興建之區域.

cŏaequāl-is. *e.* adj. (*cum aequalis*)
【解】同年同歲者.
【例】in ludo inter *coaequales* discens. Just. 在學校中在同年中學習.
【註】**cŏaequāl-es.** *ĭum.* m. f. plur. 同年.

cŏaequāt-us. *a, um.* part. v. *coaequo.*
【解】相等者.

cŏaequ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum aequo*)

【同】aequo.
【解】❶ 使平坦. ❷ 使相等，使相同. ❸ 比較.
【例】❶ *coaequare* montes. Sall. 平治丘陵. *coaequare* aream. Cato. (照水準) 修平廣場. ❷ *coaequare* aliquem cum aliquo. Lect. 使二人相等. ad injurias tuas omnia *coaequasti*. Cic. 使一切同受你不義之待遇. *coaequare* gratiam omnium difficile est. Sall. 使一總人才幹地位相等是 (非常) 困難的事. ❸ maris fluctibus *coaequandus* est. Hier. 可與海浪相比.

cŏaetānĕ-us. *a, um.* adj.
【解】同時者.

cŏăēv-us. *a, um.* adj.
【同】aequalis, aetate cum aliquo conjunctus.
【解】同年，同時者.

cŏăgĭtātĭ-o. *onis.* f.
【同】agitatio.
【解】同時搖動.
【例】*coagitatio* pulmonum. 肺葉同時震動.

cŏăgĭt-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】四面同時搖動.

coagmentātĭ-o. *ōnis.* f. (*coagmento*)
【同】nexus, compositio, constructio, conjunctio.
【形】dissolubilis.
【解】配合，連繫，湊合，結構.
【例】copulatio rerum et *coagmentatio* naturae quasi consentiens ad mundi incolumitatem. 萬物連繫且天然配合，彷彿同意合作，保存世界之完善. omnis *coagmentatio* corporis. Cic. 物體之一切構造. *coagmentatio* non dissolubilis. 不可分離之連繫.

coagmentāt-us. *a, um.* part. v. *coagmento.*
【解】湊合，結構者.
【例】nihil in animis *coagmentatum.* 心靈非湊合之物.

cŏagment-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*coagmentum*)
【同】compono, conjungo. X. Dissolvo.
【解】結構，連接，連繫，湊合.
【例】*coagmentare* fissuram. Col. 彌補裂縫. opus *coagmentare*, dissolvere. Cic. 構成，分解作品. allium pluribus *coagmentatur* nucleis. Plin. 蒜頭由許多瓣湊合而成. verba verbis *coagmentare.* Cic. 連結詞句(結構). *coagmentare* pacem. Cic. 鞏固和平.

cŏagment-um. *i.* n. (*cogo*) (praesert. in plur.)
【解】結構，連合.
【例】*coagmenta* tubulorum. Vitr. (水) 管之結構. *coagmenta* lapidum. Caes. 石塊砌成. litterae singulariae sine *coagmentis* syllabarum. Gell. 單字未連音讀出.

cŏāgŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*coagulo*)
【解】凝結.

cŏāgŭlāt-us. *a, um.* part. v. *coagulo.*
【解】凝結者.

cŏāgŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*coagulum*)
【解】使凝結，凍結，使濃厚 (結合).
【例】lac *coagulatur* in caseum. Plin. 奶水凝結成乾酪 (奶餅). *coagulare* pacem. Aug. 鞏固和平基礎.

cŏāgŭl-um. *i.* n. (*cogo*)
【解】❶ 壓榨. a) 使奶凝結者，使固結者. b) 根源，原因. ❷ 凝結之物.
【例】❶ a) hoc continet *coagulum* convivia. Varr. 這是宴會的樞紐. b) Palladius *coagulum* omnium aerumnarum. Amm. 巴拉弟爲一切災禍的原因. ❷ lactis *coagulum.* 乾酪.

cŏăl-esco. *escĭs, ŭi, ĭtum, escĕre.* v. intr. (*cum alesco*)
【同】cohaereo, concresco.
【解】❶ 同生長，增强，發展，蓄根. ❷ 結構，封(傷)口. ❸ 凝結，凍結. ❹連合，連繫，聯絡.
【例】❶ plantae quae terra *coalescunt.* Gaj. 草木同在田野生長. infantia *coalescit.* Quint. 兒童漸漸强健. Pisonis auctoritas. nondum *coaluerat.* Tac. 比掃政權尚未穩定. ❷ *coalescit* ficus olivae. Col. 無花果枝接於橄欖樹上. saxa vides *coalescere* calce. Lucr. 你看灰石塊結成岩石. vulnus non *coalescit.* Plin. 傷口未封. ❸ vinum minus cito *coalescit.* Gell. 酒更緩於凝結. ❹ *coalescere* in populi unius corpus. Liv. 合成一民族國家. *coalescere* animo. Tac. 一心 (同心合意). *coalescere* in bellum. 明ac. 一致作戰.

cŏălĭt-us. *a, um.* part. v. *coalesco.*
【解】發展，長成，(fig.)鞏固者.
【例】*coalita* libertas. Tac. 穩固自由. *coalita* libertate irreverentia. Tac. 因自由而驕橫.

cŏangust-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】coarcto, X. Dilato.
【解】縮小，收緊，使窮蹙，跼蹐.
【例】*coangustare* aditum aedium. Nep. 縮小門經. propter pontem *coangustabantur.* Hisp. 兵士因橋而擁擠. haec lex *coangustari* potest. Cic. 這條法律可以縮小範圍.

cŏaptātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】結合，適合.

coaptāt-us. *a, um.* adj.
【解】佈置適合者.
cŏarctāti-o. (**coartati-o**). *ōnis.* f.
【解】聚集，收縮，排擠.
【例】*coarctatio* plurium facilior futura erat. Liv. 那時更便利招集多數兵士.
cŏarctāt-us. (**coartat-us**). *a, um.* part. v. *coarcto.*
【解】收緊者.
cŏarct-o. (**coart-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】constipo, coangusto. X. Dilato, explico.
【解】收緊，排擠.
【例】(*coarctare*) viam. Ulp. 縮小道路. (*coarctare*) os sudario. V. Max. 以汗巾塞口. (*coarctare*) tempora censurae. Liv. 縮短檢舉時期. fossa ad solum *coarctata.* Col. 愈深愈狹小之坑. *coarctati* consulatus. Tac. 縮短執政官(總統)任期.
coargŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr.
【同】arguo, redarguo, accuso, convinco, detego, indico.
【解】❶說服，使確信. ❷證明，(眞理). ❸ a) 辯駁其謬妄. b) 證明其過錯.
【例】❶Lentulum *coarguunt* sermonibus. Sall. 引證其言論使藍土路無言答對. omnibus in rebus *coarguitur* a me. Cic. 就各方面，他被我說得閉口無言. ❷ *coarguere* verum crimen. Cic. 證明控案是實. ❸ a) *coarguere* errorem alicujus. Cic. 指明其謬妄. b) Libonem secundo anno *coarguit.* Suet. 第二年控告李包.
cŏart-o. *ās, āre.* v. tr. vide **coarcto.**
cŏassāment-um. *i.* n.
【解】地板，舖板.
cŏassāti-o. *ōnis.* f.
【解】舖板，排板.
cŏass-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】舖地板.
1. **cŏax-o.** *ās, āre.* v. intr. (vide **coasso**)
【解】釘板.
2. **coax-o.** *as, atum, are.* v. intr.
【解】蛙鳴，喧嚣.
cōbĭ-o. vide **gobio.**
coccĭnāt-us. *a, um.* adj. (*coccinus*)
【解】衣硃紅者.
coccĭn-us. **coccĭne-us.** *a, um.* adj. (*coccum*)
【解】硃紅色者.
coccĭn-a. *orum.* n. plur.
【解】硃紅衣.
cocc-um. *i.* n.
【解】❶ 臙脂虫 (古人以為生於長青矮橡樹上，紅蚌虫屬，可製成紅色染料). ❷晒乾之雌臙脂虫粉 (即殼色)，硃紅染料. ❸ 硃紅衣，一布.
cocc-yx. *ygis.* m.
【解】杜鵑.
cochlĕ-a. (**coclĕa**). *ae.* f.
【形】domiporta, sanguine cassa.
【解】蝸牛，蝸牛売，耳內螺紋管.
【例】*cochlea* nuda. Plin. 蛞蝓. in *cochleam.* Caes. 螺紋売形. iste tanquam *cochlea* abscondit et retentat sese tacitus. 如蝸牛隱匿不語.
cŏchlĕ-ar. (**cochlĕāre**). *is.* n. (*cochlea*)
【解】杓匙，一匙之容量.
【例】*cochlearis* mensura. 一匙容量.
cŏchlĕār-is. *e.* adj.
【解】杓者.
cŏchlĕāri-um. (**coclearium**). *i.* n. (*cochlea*)
【解】螺殼匙，畜養螺売虫處.
cŏclĕ-a. *ae.* f. vide **cochlea.**
cōcĭōn-or. *āris, āri.* v. intr.
【解】經紀.
1. **cŏcl-ēs.** *ĭtis.* m.
【同】luscus, altero captus oculo.
【解】獨眼者.
2. **Cocl-es.** *ĭtis.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：據野史記載：Horatius Cocles 曾獨立蘇比利橋頭，(Sublicius Tiberis) 阻止泊而叟王 (Porsena) 之軍隊進攻.
coctĭl-is. *e.* adj. (*coquo*)
【解】燒過者，烤，炙者.
【例】muri *coctiles.* Ov. (燒)磚墻. lateres *coctiles.* Varr. 燒的磚.
coctĭli-a. *um.* n. plur.
【解】(可燒) 乾柴.
cocti-o. *ōnis.* f. (*coquo*)
【解】燒，煮，烤. (fig.) 消化.
【例】*coctionem* facere. Plin. 消化.
coct-or. *ōris.* m.
【解】燒窰者，遊蕩子.
【例】calcis *coctor.* Diocl. 燒石灰窰者.
coctūr-a. *ae.* f. (*coquo*)
【解】燒，煮，烤. 一被燒物. — (fig.) 鮮果成熟時期.
coct-us. *a, um.* part. v. *coquo.*
【同】(trans.) maturus. X. Crudus.
【解】燒成者，成熟，熟思，消化者.
【例】juris *coctiores.* Pl. 更熟習法律者. *cocta* vendere. Suet. 售熟貨. poma *cocta.* Cic. 熟蘋果. *coctus* cibus. Cic. 已消化食物. bene *coctus* sermo. Lucil. 熟思之演詞. bene *coctum* consilium. Plaut. 精審之計劃.
Cōcyt-ŭs. (-ŏs). *i.* m. nom. propr. fluv.
【解】河名：在地獄之河名.

Cōcytīus. *a, um.* adj. *Cocyti.*
cōd-ex. *ĭcis.* m.
【同】tabulae accepti et expensi ; liber in quo acta publica scribebantur.
【形】falsus, interlitus.
【解】❶表冊，簿籍，案卷. ❷法典. ❸(=caudex)刑架.
【例】❶testamentum duobus *codicibus* scriptum. Suet. 謄寫二份之遺書. in *codicem* referre. 登記. *codicem* obsignare. (在表冊)簽字. e *codice* delere. 勾消. non habere se hoc nomen in *codice* accepti et expensi fatetur. 承認在出入賬中，自己並無此名. ❷ *codex* juris canonici. 聖教法典.
cōdĭcill-us. *i.* m. (dimin. *codex*)
【解】小圓錐體，小圓筒，遺贈清單.
cōdĭcill-i. *ōrum.* m. plur.
【同】tabellae, libelli.
【解】書寫牌(板)，書筒，一書牘，便條，一報告書，請願書，訴狀一委任狀，一遺囑之附書
【例】exarare aliquid in *codicillis.* 把作品寫在書簡上. referre dicta in *codicillis.* 將其言語記錄在報告書中.
【附】**codivisio.** 對多類(對分峙).
coelebs. vide **caelebs.**
coelestis. vide **caelestis.**
coel-um. *i.* n. vide **caelum.**
coelestis. *e.* vide **caelestis.** 天上者.
coeliacus. *a, um.* vide **caeliacus.** 腹者.
coelicolae. *arum.* m. pl. vide **caelicolae.** 天上居民.
coelicus. *a, um.* vide **caelicus.** 天上者.
coelifer. *era, erum.* vide **caelifer.** 擎天者.
coelites. *um.* m. pl. vide **caelites.** 天上神聖.
coelitus. adv. vide **caelitus.** 自天上，由上方.
coemētēri-um. *i.* n.
【解】坟地，(絕頂，水土).
【例】*coemeterii* aedicula. 公墓小經堂.
cŏĕm-o. *ĭs, i, ptum, ĕre.* v. tr.
【同】emo, emptionem facio.
【解】合買，一齊買.
cŏemptĭ-o. *ōnis.* f. (*coemo*)
【解】❶交易，貿易. ❷買賣婚姻.
【例】mulier, quae *coemptionem* fecerit. Cic. 照交易式結婚之婦女.
cŏemptĭōnāl-is. *ĕ.* adj. (*coemo*)
【解】加價，估價者.
cŏempt-or. *ōris.* m.
【解】同買者.
cŏempt-us. *a, um.* part. v. *coemo.*
【解】同買者.
coena. *ae.* f. vide **caena.**
【解】晚餐，(筵席).
coenāculum. *i.* n. vide **caenaculum.**
【解】晚餐廳，饍堂.
coenātus. *a, um.* part. v. *caeno.* vide **caenatus.**
【解】用晚餐者.
coeno. *ās, āre.* vide **caeno.**
【解】用晚餐.
coenŏbīta. *ae,* m. vide **caenobita.**
【解】隱修士.
coenŏbĭum. *i.* n. vide **caenobium.**
【解】隱修院.
coenos. vide **caenos.**
coenŭla. *ae.* f. vide **caenula.**
【解】小晚餐.
coenum. *i.* n. vide **caenum.**
【解】爛泥，汚泥.
cŏ-ĕo. *īs, ĭi, (īvi), ĭtum, īre.* v. intr. (*cum* et abl.) (=*cum eo*)
【同】convenio. adjungor, congredior.
【解】I. intr. ❶同行，同往，連合，集合，和好，團結. ❷結合，凝結，湊合，聚合. ❸(poet.)交手. ❹結盟，結約.
II. tr. (cum compl. direct.)同結….
【例】I. ❶ *coire* in porticum. Plin. 同往廊下. *coire* ad solitum locum. Ov. 集合在尋常之處. *coire* in unum. Liv. 重聚一處. *coire* in populos. Quint. 合成聯邦. ❷ homines tum una *coierunt.* Caes. 那時衆人聚了在一處. (mihi) gelidus *coit* formidine sanguis. Virg. 因畏懼而血液凝結. ❸undique collecti *coierunt.* Ov. 各處集合相鬥. inter se *coeunt.* Virg. 相鬥. palpebrae non *coeunt.* Col. 目不閉. porta *coit.* V. Fl. 閉門. vulnera ad sanum *coiere.* Prop. 傷口痊癒. vix memini nobis verba *coisse* decem. Prop. 我回憶我們交談不過十句話. ❹ cum hoc *coire* ausus es? Cic. (*coire*) in societatem. Tac. 你敢同此人結盟. (*coire*) in societatem cum aliquo. Cic. 與人結識. (*coire*) nuptiis connubio. Curt. 結婚.
II. (*coire*) societatem sceleris cum aliquo. Cic. 朋比爲奸. societas *coitur.* Cic. 結成團體.
coepi. (nunc) *coepisti, coepisse.*
(olim) *coepio, coepĕre.*
【同】incipio, instituo, suscipio.
【解】開始. ❶ cum accusat. ❷ cum infin. (activ.) ❸ cum infinit. (passiv.) ❹ cum praet. passiv. ❺ intr.
【例】❶ id quod *coepi.* Pl. 我開始者. hujusce-

modi orationem *coepit*. Tac. 開始如此講話. *coepturi* bellum. Liv. 開始交戰. ❷ cum ver esse *coeperat*. Cic. 春季既開始. ut *coepi* dicere. Cic. 我一開始講話. primo gravari *coepit*. Cic. 開始爲難. ❸ innocentia pro malevolentia duci *coepit*. Sall. 人開始言，淸廉爲惡意之詐術. occidi *coepere*. Tac. 開始殺戮. ❹pons institui *coeptus* est. (*coepit*). Caes. 開始修橋. loqui est *coeptum*. Caes. 開始發言. cum *coeptum* (erat) in hostem progredi. Gell. 既開始攻敵. nocte *coepta*. Tac. 黑夜開始. *coepta* hieme. Tac. 冬季已開始. ❺sic odium *coepit* glandis. Lucr. 開始討厭橡實(橡子). civile bellum a Vitellio *coepit*. Tac. 內戰自魏泰路開始. magis paenitet *coepisse*, quam desistere libeat. 寧後悔開始，不甘心中止.

coeptāt-us. *a, um.* part. v. *coepto.*
【解】開始，開端.
【例】*coeptata* libertas. Tac. 初試之自由.

coept-o. *ās, āvi, ātum. āre.* v. tr. vel intr. (freq. v. *coepio*)
【解】❶ (tr.) 開始，興工. ❷ (intr.) 發起，開端.
【例】❶ (*coeptare*) fugam. Tac. (初試) 開始逃避. (*coeptare*) appetere. Cic. 開始追求. ❷ *coeptante* nocte. Amm. 一夜開始.

coeptum. *i.* n. (*coeptus*)
【解】承辦，計劃，經營.

1. coept-us. *a, um.* part. v. *coepio.*
【解】開始.
【例】porta *caepta* refringi. Liv. 開始破門.

2. coept-ŭs. *ūs.* m.
【解】開始，初試.

cŏerc-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr. (*cum arceo*)
【同】contineo, refreno, domo, reprimo, cohibeo.
【解】❶ 拘留，扣留，禁錮，封鎖. ❷ 阻撓，阻止，約束. ❸ (fig.) 壓倒，彈壓，强制，勒逼.
【例】❶ mundus omnia complexu suo *coercet* et continet. Cic. 宇宙包容保持一切. ❷amnis nullis *coercitus* ripis. Liv. 無隄防之河渠. quibus (operibus) intra muros *coercetur* hostis. Liv. 藉此工事敵人被包圍在城中. ❸ (*coercere*) cupiditates. Cic. 壓制慾情. (*coercere*) fenus. Liv. 制止放重利. (*coercere*) milites. Caes. 約束兵士. improbi vinculis, suppliciis, morte, exilio *coercendi*. 監獄，酷刑，死刑，徒刑可以約束惡人.

cŏercĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*coerceo*)
【解】❶ 拘束，抑制. ❷ 譴責，刑罰.
【例】❶ *coercitio* capitalis. Julian. 死刑. *coercitio* plagarum. Arn. 體罰. *coercitio* pecuniaria. Pandect. 罰金. ❷ *coercitio* interpellantis. Quint. 抑制對方發言 (使無言答對). *coercitio* popinarum. Suet. 巡察酒店. *coercitio* in histrones. Suet. 約束伶人 (權利). sine *coercitione*. Liv. 毫無約束.

cŏercĭt-us. (**coercitīv-us**). *a, um.* part. v. *coerceo.*
【解】被拘留，被强逼.

coet-ŭs. *ūs.* m.
【同】concilium, conventus.
【形】populares, occulti, nefarii, solemnes ludorum.
【解】❶ 連絡，集合，相逢. ❷ 集會，群衆，牲畜群.
【例】❶ *coetus* omnium vitiorum. P. Latr. 一切毛病之總滙. stellarum *coetus*. Gell. 星座(會合). ❷ matronarum *coetus*. Cic. 家主婦集會. solemnes *coetus* ludorum. Cic. (體面) 隆重的遊藝會，(演奏會). eos primo *coetu* vicimus. Plaut. 初次交鋒我們便得勝他們.
【附】**coexistentia.** 並存，共存.

cōgĭtābĭl-is. *e.* adj. (*cogito*)
【解】可思念，可想像者.
【例】Deus paucis *cogitabilis* est. Apul. 少數人對天主有正確觀念.

cōgĭtāte. adv. (*cogitatus*)
【同】meditato, consulto.
【解】愼思貌.
【例】accurate, *cogitate* scribere. 書寫時愼重周密.

cōgĭtātĭ-o. *ōnis.* f. (*cogito*)
【同】mentis sensus, mentis agitatio, animi motus, animi sensus, reconditus sensus, intimus sensus, meditatio, commentatio, cura.
【形】acerrima, deformis, diuturna, multo difficilior, obscurior, inanis, cogitationes acerbae, certae, intimae, graves, sapientiores, pristinae, quotidianae.
【解】❶ 思想，想念，想像，思考，思慮，思索，思維. ❷ 回想，(默想) 尋思. ❸ 思想，結論. ❹ 計劃，意念.
【例】❶ percipere aliquid *cogitatione* non sensu. Cic. 思念領會某事，而非用官能感覺. timoris praeteriti *cogitatio*. Cic. 想念已往的事情. ❷ *cogitationem* de aliqua re suscipere. Caes. 想念某事. ❸ mandare litteris *cogitationes* suas. Cic. 回憶錄. versantur in animo meo multae et graves *cogitationes*. Cic. 許多嚴重思慮輾轉在我心中. ❹

cogitatione rerum novarum abstinere. Tac. 不要計劃革新. sceleris *cogitatio*. Tac. 惡謀，(作惡計劃).

【註】phrases usitatae: ❶ sermo tuus, *cogitationem* mihi injecit. 你的言論使我想起. ❷ *cogitatione* nostra quidlibet effingere nobis possumus. 藉意念我們能構成各種想像. ❸ seriam tandem *cogitationem* suscipe. 末後你當(接受)愼重考慮. ❹ *cogitionem* meam abjeci. 我已經放棄這種想望. ❺ hic erat *cogitationum* mearum scopus. 這是我思想的目標. ❻ *cogitationes* meas explicare satis non possum. 我不能充份的給你表白我的心思. ❼ *cogitationibus* distrahor variis. 各種雜念使我心分意散. *cogitatio* turpis. 淫念.

cōgĭtāt-um. *i.* n. (*cogitatus*)

【解】❶ 意念，回念. ❷ 計劃，經營.

【例】❶ *cogitata* praeclare eloqui. Cic. 顯豁的表達其意念. ❷ *cogitata* patefacere. Nep. 顯露其計劃.

1. cōgĭtāt-ŭs. *a, um.* part. v. *cogito.*

【解】思想，審量者.

【例】omnibus *cogitatis*, placuit. Curt. 既審量一切，乃決定.

2. cōgĭtāt-ŭs. *ūs.* m.

【解】思念，思想.

cōgĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum agito*) vel intr. (*cogito*, prius est, posterius excogito)

【同】meditor, commentor, contemplor, animo cogito, mente agito, mecum quaero; existimo; in animo habeo, mihi in animo est, cogitationem alicujus rei habeo, omnem curam defigo in aliqua re, animo et cogitatione comprehendo; in aliqua re cogitationem pono, cogitationem in re defigo, memoriam meam ad rem aliquam excito; ratione animoque lustro, ante oculos meos propono, speciem alicujus rei cogitatione percipio, mente et cogitatione versor, cogitationem alicujus rei capio, suscipio.

【狀】cogitare acerbe de pernicie reipublicae, acrius, accuratius, acutissime, astute, attentius, eruditissime, diligenter, diutius, etiam atque etiam, humaniter in aliquem, multum secum, multum de aliquo, nefarie de vita alicujus, obscure omnino, parum, saepenumero, tantisper de reo, timide de se.

【解】❶ 思想，思念，領悟，領會，思維，思考，考慮，幻想，想像. ❷ 沉思，熟思，(深想，默想)，退思，心思，經營，計劃，隱謀. ❸ 意思，意念，意願，志願，感想.

【例】❶ homo cui vivere est *cogitare*. Cic. 爲人思維便是生活. a) (*cogitare*) de aliquo, de aliqua re. Cic. 思念某人某事. perspectus est a me toto animo de te ac de tuis commodis *cogitare*. Cic. 我明瞭全心想念你及你的福利. b) (cum accus.) Qui imbecillitatem generis humani *cogitat*. Cic. 考慮(念想)人性的懦弱者. Scipionem, Catonem *cogitare*. Cic. 夢想西比約及賈道. contra rempublicam jam diu *cogitata* sunt. 陰謀已久，反對民國. ❷ a) *cogitatum* facimus. Cic. 計劃行凶. *cogitata* injuria, Cic. 熟思不韙(不義). b) de nostro omnium interitu *cogitant*. Cic. 他們陰謀殺害我們一總人. si causas dicere *cogitatis*. Cic. 假設你們計劃出庭辯護此案. ❸ male de aliquo *cogitare*. Cael. 謀害某人. si amabiliter in me *cogitare* vis. Ant. 倘你好意對待我.

【註】phrases usitatae: ❶ diu mecum *cogitavi*. 我考慮已久. ❷ nescio, quid facinoris *cogitat*. 我不瞭解他有何惡謀. ❸ nihil nisi proelium *cogitat*. 他但夢想交戰. ❹ *cogitare* coepit de incertis fortunae vicibus. 開始想念命途多舛. ❺ hinc inde *cogito*. 我左思右想. ❻ *cogito* perpetuo de te. 我常(不斷)想念你. ❼ de tuis commodis assidue *cogito*. 我不斷爲你福利着想. *cogito*, ergo sum. 我思，故我在.

cognāt-a. *ae.* f. (*cognatus*)

【解】女親屬.

cognātĭ-o. *ōnis.* f. (*cognatus*)

【同】conjunctio sanguinis, propinquitas.

【形】amplissima, continuata, materna, naturalis, propinqua, propior certiorque, proxima.

【解】❶ 親族，同宗，血親，親屬，親戚，姻親. ❷ 同類，同種，(動物，植物). ❸ 關係往來，親戚，相似.

【例】❶ *cognatio*, affinitas. Cic. 同族，同盟. *cognatione* se excusare. Liv. 因親屬關係而請原諒. vir amplissima *cognatione*. Cic. 親族衆多之人. ❷ *cognatio* equorum. Plin. 同種之馬. *cognatio* arborum. Plin. 同類樹林. ❸ *cognatio* studiorum et artium. Cic. 同行同業之人. *cognatio* dierum ac noctium. Plin. 日夜相同(相近). *cognatio* spiritualis. 神親. — legalis. 法親.

cognāt-us. *a, um.* (*cum gnatus*; *natus* (ex) *nascor*)

【同】sanguine cojunctus, propinquus.

【形】voluntarius, nobilissimus, optime

convenientes.
【解】❶親族. ❷同種. ❸彼此相關.
【例】❶ multi *cognati* atque affines. Cic. 許多同族（親戚）同盟之人. istis est *cognatus* proximus. Plaut. 他是他們的近親. *cognatae* urbes. Virg. 同宗諸城. ❷ *cognatum* genus excipiunt. （鷹）接納同類之鳥. sex genera *cognatarum* arborum. Plin. 六種同類之樹. ❸ dare (rei) formam maxime sibi *cognatam*. Cic. 創造（賦體型）. 極類似自己之體型. nihil est tam *cognatum* mentibus humanis quam numeri ac voces. 數目及語言與人之智力有最密切之關係.

cognĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*cognatus*)
【同】agnitio, intelligentia, notio, scientia.
【形】facilis, difficilis, perfacilis, insita, magna atque ardua, manca quodammodo atque inchoata, naturae necessaria, solivaga, jejuna, subtilior, vulgaris, utilis, usitata.
【解】❶ 通曉，通達，熟習，認識，諳練. ❷ 知識，學識，意識（概念）， 認識，知識，體認. ❸ 教練，教導，訓導，教誨，考究（研究）. ❹承認，查驗，批准，認過.
【例】❶ habere *cognitionem* faciliorem. Cic. 更易通曉. capere *cognitionem* alicujus rei. Cic. 熟習某事. ❷ artes constant ex *cognitionibus*. Cic. 藝術基於學識. ❸*cognitio* senatus. Quint. 國會批准，（通過）. *cognitio* patrum. Tac. 國會元老之教誨. *cognitio* falsi testamenti. Suet. 追究假遺書. *cognitio* de famosis libellis. Tac. 謗書控訴案. *cognitio* inter patrem et filium. Liv. 父子間的爭論. *cognitionem* excipere. Tac. 追念某事. ❹ *cognitio* vacantium munere militiae. Liv. 查究豁免軍役者 inde est *cognitio* facta. Ter. 由此已經批准.

cognĭt-ŏr. *ōris.* m. (*cognosco*)
【解】❶ 認識者，保證者，擔保者. ❷ 代訴人，律師（狀師），辯護人.
【例】❶ Deus *cognitor* absconditorum. Hier. 認識一切秘密的天主. ❷ *cognitorem* fieri pro aliquo, (vel) alicui. 代人訴訟. *cognitore* hujusce sententiae. Cic. 保證此人之意見. *cognitor* alienarum simultatum. Liv. 爲報私仇之工具.

cognĭt-us. *a, um.* part. v. *cognosco.* (*cognitior*, *-tissimus*)
【解】認識，承認者.
【例】*cognitus* alicui. Cic. 見識（受識）於某人. ex agrestibus *cognito*, hostium naves...Liv. 由鄉人口中得知敵人艦隊. nondum *cognito*, qui fuisset exitus. Tac. 尚不知究竟如何. homo virtute *cognita*. Cic. 共認英勇之士.

cognōm-en. *ĭnis.* n. (*cum nomen*)
【同】cognomentum.
【形】hereditarium.
【解】別名（異名），綽號（加於姓名之後：羅馬人之第三名號）.
【例】加於族名後者如：Brutus, Calvus, Cicero. 加於個人名後者如：Africanus, Asiaticus, T. Manlius, qui, Galli torque detracto, *cognomen* invenit. **Torquatus** Cic. T. M. 因奪取加利人之頸環，而得道而瓜之綽號.

cognōment-um. *i.* n.
【同】cognomen.
【解】綽號，別號.

cognōmĭnāt-us. *a, um.* part. v. *cognomino.*
【解】得別名者（綽號）.
【例】verba *cognominata*, non vulgata. 綽號（別名）. 非俗名（常名）.

cognōmĭn-ĭs. *e.* adj. (*cognomen*)
【解】同名者.
【例】Henetorum *cognomines* (sunt). 他們與奧乃斯督同名. illa mea *cognominis* fuit. Plaut. 她與我同名. *cognominis* flumini. Plin. 與河同名.

cognōmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cognomen*)
【解】別名，綽號.
【例】Serapio *cognominabatur*. Pl. 他別號塞拉皮. amaracus quem Phrygium *cognominant*. Plin. 別號福利日之香草.

cognosc-ens. *entis.* part. v. *cognosco.*
【解】認識者.
【例】*cognoscens* sui. Hier. 認識自己者.
【附】**cognoscibilis.** (intelligibilis). 可想，可知者.

cogn-osco. *oscĭs, ōvi, ĭtum, oscĕre.* v. tr. (*cum gnosco=nosco*)
【同】nosco, agnosco, percipio, disco, non me latet, non me fugit, assequor, teneo, animadverto, cognitum habeo, intelligo, mihi notum est, perspectum, exploratum est, cerno, notitiam rei habeo, cognitionem rei capio.
【狀】bene aliquem, explorate, libentissime ex litteris, plene, penitus, quam primum, quam saepissime, sensim, cognitus diu, plene.
【解】❶ 認識：a)知覺：因官能感觸(per sensus)而知者（性交）. b) 知識：因智力思考洞悉，或因教導報告，研究，學習，得知者. c) 意識：因內省，反省，反應而知者. ❷ 見識：因經驗而知者. ❸ 承認，復識，（認得，認出，

認淸…)。❹查詢，調查，判斷，(訴訟事)。❺追念，回憶。❻深識，(與人深交密談)。
【例】❶ doctas *cognoscere* Athenas. Prop. 認識文化城雅典. totum *cognovimus* amnem. Virg. 我們認識河之整個流域. (*cognoscere*) ab aliquo. 由某人得知… *cognoscere* ex aliquo, ex aliqua re. 藉某人某事…知悉. hac re *cognita*. Caes. 既知此事. (*cognoscere*) de Clodii morte. Caes. 聞知柯老底之死. ab eo de periculis Ciceronis *cognoscitur*. Caes. 由他得知西塞祿所處之險境. (*cognoscere*) per exploratores. Caes. 因偵探得知. animum tuum ex litteris tuis *cognovi*. 因你的信我曉得了你的心意. ❷ fratris justitiam *cognoverat*. Caes. 他素知兄弟之公正. Jus civile *cognoverat*. Cic. 他已精通國家法律. ❸ vereor ne me nemo *cognoscat*. Varr. 我怕無人認識我. ❹ Verres *cognoscebat*, Verres judicabat. Cic. 當時魏來告發(是原告)，判決(是法官). *cognoscere* causam. Quint. 判決訴訟案. *cognoscere* super aliqua re. Ulp. 決定某事. (*cognoscere*) de hereditate. Cic. 決定繼承問題. ❺ qualis esset natura montis, misit qui *cognoscerent*. Caes. 遣人偵察山之形勢. *cognoscere* militum reliquias. Cic. 檢閱殘餘軍隊.

cō-go. *gĭs, ēgi, actum, gĕre.* v. tr. (*cum ago*)
【同】impello, redigo, vim facio, vim adhibeo, vim affero, necessitatem affero, necessitatem impono, compello.
【狀】cogere celeriter senatum, quam celerrime pecuniam.
【解】❶推進，催促，策勵. ❷聚集，招集，集合，集中. ❸凝結，縮緊. ❹截斷. ❺封閉，封鎖，閉塞. ❻强制，逼迫，勒逼. ❼結束，確定，決議.
【例】❶navim in portum *cogere*. Cic. 駛船進口. *cogere* oves intro. Plaut. 趕羊入棧. *cogere* asinum in cursum. Plin. 驅驢奔跑. *cogere* aliquem in angustum. Ter. 禁錮某人. *cogere* in compedes. Plaut. 鎖押人. ❷ *cogere* oleam. Cat. 收穫橄欖. *cogere* naves. Caes. 集合艦隊. *cogere* senatum. Cic. 招集國會. *cogere* jus civile in certa genera. Cic. 搜集整理法律. ❸ *cogere* lac in duritiam. Plin. 使奶凝結. *cogere* mella. Virg. 使蜜濃厚. aer in nubes *cogitur*. Cic. 凝氣成雲. ❹equites agmen *cogebant*. Liv. 騎兵殿後. nec duces simus, nec agmen *cogamus*. Cic. 我們不做先鋒，不做殿軍. dies omnis, tanquam agmen *cogat*. Sen. 每日如行軍. ❺ in angustum meare *coguntur* copiae. Ter. 我之軍隊被封鎖於險隘之地. *cogere* in desperationem. Suet. 逼人失望. ❻ non te emere *cogit*. Cic. 不强迫你購買. *cogere* ad depugnandum. Nep. 勒逼作戰. ❼ hoc volebat *cogere*, litteras esse falsas. Cic. 他所願望的結論，就是這封信是假的. id quod volumus *cogitur*. Cic. 獲得了我們所希望的結論.

cŏhăbĭtātī-o. *ōnis.* f. (*cum habito*)
【解】同居.

cŏhăbĭt-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】同居共處.
【例】*cohabitatio* clericorum cum mulieribus. 神職人員與婦女同居共處.

cŏhaer-ens. *entis.* part. v. *cohaereo*. *cohaerentior*.
【解】互相連繫，相連.
【例】concordia male *cohaerens*. Vell. 不隱妥之協和.

cŏhaerenter. adv.
【解】連合，連繫，適合.

cŏhaerentĭ-a. *ae.* f. (*cohaereo*)
【同】compositio, conjunctio.
【解】互相連繫，凝結，連合.
【例】siderum circuitus ad mundi *cohaerentiam* pertinent. 星宿循環有關於世界之連繫. *cohaerentia* mortis et vitae. 生死相連，(生死關頭).

cŏhae-reo. *rēs, sī, sum, rēre.* v. intr.
【同】cohaeresco, conjungor. X. Disjungor.
【狀】apte, necessario, praeclare, quam aptissime, vehementer.
【解】❶連繫，連結，(繫於他物). ❷相連，相繫(共成一物).
【例】(*cohaerere*) cum aliqua re. Cic. 與某物相連. *cohaerere* alicui rei. Curt. 繫於某物. fructus quamdiu solo *cohaerent*, fundi sunt. Dig. 未摘下之果品屬於果園. etiamsi nobis sanguine *cohaereant*. Quint. 與我們雖屬血親. ❷ non *cohaerentia* inter se dicere. Cic. 說話前後不符. mundus apte *cohaeret*. Cic. 世界各部份連合適宜，(大塊文章). vix *cohaerebat* oratio. Cic. 演詞散亂(不相連結).

cŏhaer-es. *ēdis.* m. f. vide **coheres.**
【解】同繼承人.

cŏhae-resco. *rescis, si, (sum), rescĕre.* v. intr. (inchoat. v. *cohaereo*)
【同】cohaereo.
【解】互相連結.
【例】atomi inter se *cohaerescunt*. 原子互相連結.

cŏhēr-ēs. *ēdis.* m. f.
【解】同繼承人，同有繼承權者.
【例】es *coheres* meus. Cic. 你是我之同繼承人. aliquem *coheredem* alicui dare, (facere). Papin. 爲某人立同繼承人.

cŏhĭb-eo. *ēs, uī, ĭtum, ēre.* v. tr. (*cum habeo*)
【同】contineo, refreno.
【狀】ardentius assentionem.
【解】❶包含，容量，禁錮. ❷維持，保存. ❸强留，拘禁，抑制.
【例】❶ (*cohibere*) brachium toga. Cic. 手臂藏在長袍內. (*cohibere*) auro lacertos. Ov. 臂上(圍)帶金鐲. (*cohibere*) terra semen. Cic. 土覆種子. ❷ (*cohibere*) aliquem in vinculis. Curt. 拘禁某人. (*cohibere*) intra castra. Curt. 鎖押在營中. (*cohibere*) carcere. Ov. 監禁. ❸ (*cohibere*) conatus alicujus. Cic. 阻止某人之努力. *cohibita* aedificiorum altitudine. Tac. 限制建築高度. (*cohibere*)manus, oculos, animum ab aliqua re. Cic. 禁止動，看，想某事. non *cohibere* (vix cohibere) quominus... (cum subj.) 不禁止….

cŏhĭbĭtī-o. *ōnis.* f.
【同】interdictum.
【解】阻止.

cŏhĭbĭt-us. *a, um.* part. v. *cohibeo.*
【解】綜合，總括，簡捷，簡潔.
【例】genus dicendi *cohibitum.* Gell. 簡捷說法. habitudo *cohibitior.* Aus. 更簡撲的作風.

cŏhŏnest-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum honesto*)
【同】honesto, decoro. orno.
【解】裝飾，榮耀，頌揚.
【例】*cohonestare* victoriam. Liv. 頌揚凱旋，(得勝). capitis defluvia *cohonestare.* Plin. 遮飾禿頭(落髮). laude *cohonestare* aliquem. 頌揚某人.

cŏhorr-esco. *escĭs, (ŭi), escĕre.* v. intr. (*cum horresco*)
【同】horreo, percellor, cohorreo.
【解】顫慄，觳觫，寒戰.
【例】cum *cohorruissem,* in fèbrim incidi. 我既渾身發抖，實患瘧疾. *cohorrui* ad id spectaculum. 觀此情景我渾身顫慄.

cŏh-ors. *ortis.* f.
【同】militum manus;caterva, multitudo varia hominum.
【解】❶範圍，園場，獸圈，鷄場. ❷(in genere) 群衆. ❷ (in spec.) a) 羅瑪一師十分之一，(一營約六百人). b) 援軍. c) 參謀部，同伴官長赴外省之衛隊.
【例】❶ *cohortes* canum. Plin. 狗群. febrium *cohors.* Hor. 多瘧. ❷ *cohors* amicorum. Suet. 衆朋友. *cohors* discipulorum. Gell. 學生組. ❸ a)cum reliquis ejus legionis *cohortibus.* Caes. 同師中其他各營. completas *cohortes* successori tradidit. 將各營整個交給繼位之人.

cŏhortātī-o. *ōnis.* f. (*cohortor*)
【同】hortatio, hortatus.
【形】gravior, inanis, mirifica.
【解】勸告，鼓勵之詞，會場公開演詞.
【例】facere *cohortationem* militum. Nep. 勸告軍士. *cohortatio* judicum ad... Cic. 對法官演講，爲…*cohortatio* legionis. Caes. 鼓勵師部士兵之演詞.

cŏhortāt-us. *a, um.* part. v. *cohortor.*
【解】勸告者.

cŏhortĭcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *cohors*)
【同】parva cohors.
【解】小隊，兵力薄弱隊伍.

cŏhort-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*cum hortor*)
【同】hortor, adhortor.
【狀】ardentius ad virtutem.
【解】致勸，鼓勵.
【例】*cohortari* ad virtutem, (ad aliquam virtutem).Cic. 勸人修德(修某德). *cohortari* suos ad pontem contendere. Hirt. 致勸屬下向橋前進. *cohortari* milites, ut velint. Caes. 勸兵士服從 (順從). *cohortari* ne animo deficiant. Caes. 勸勉他們不要灰心.

cŏ-iens. *euntis.* part. v. *coeo.*
【解】同往，聯合，交手.
【附】**coincidentia** oppositorum. 反對之歸一，反對之一致.

cŏinquĭnātī-o. *ōnis.* f.
【解】玷污，污辱.

cŏinquĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】turpifico, commaculo.
【解】玷污，傳染，污辱.

cŏĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*coeo*)
【同】societas, sodalitas, arcana pactio et factiosa.
【形】silvestris.
【解】同盟，協約，陰謀.
【例】*coitionem* facere. 結盟.

1. cŏĭt-us. *a, um.* part. v. *coeo.*
【解】結合，連合者.
【例】societas *coita.* Ulp. 聯盟，結社.

2. cŏĭt-ŭs. *ūs.* m. (*coeo*)
【解】連合，結合，會合，交合，交會.
【例】*coitus* amnium. Curt. 諸河交流. *coitus* venae. Cels. 血管脈絡. *coitus* syllabarum.

Quint. 字音配合. luna morata in *coitu* solis biduo. Plin. 日月兩日相會.

cŏlaphīz-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】掌面，打耳光，掌擊，批頰，摑面.

cŏlăph-us. *i.* m.
【同】infligere, infringere, impingere, incutere colaphos, in os pugnos ingerere, pugnos onerare, obtundere, concidere; pugnis obserere; incursare pugnis; pugno percutere; pugnis conscribere; pugno icere.
【解】拳擊，掌擊，批頰，摑面.
【例】*colaphum* alicui ducere, Quint. (icere, incutere). Plaut. Juv. 批人頰. *colaphis* caedere. Hier. 批頰. *colaphis* vapulare. Sen. 摑面.

cōlāt-us. *a, um.* part. v. *colo -colatior.*
【解】過濾，澄清.

cōlĭcŭl-us. *i.* m.
【解】嫩枝，新枝，芽.
【例】*coliculum* agere. Col. 生芽. *coliculus* viteus. Varr. 葡萄捲鬚.

cōlis. vide **caulis.**

collăbĕfactāt-us. *a, um.* part. v. *callabefacto.*
【解】柔輭，萎靡，衰弱者.

collăbĕfact-o. *ās, ātum, āre.* v. tr. *cum labef-* v. freq. *collabefacio.*
【解】搖動，振盪，顛簸.

cŏllăbĕfact-us. *a, um.* part. v. *collabefio.*
【解】破裂，粉碎.
【例】a Themistocle *collabefactus.* Nep. 因戴米斯之計劃而被粉碎.

collăbĕ-fīo. *fīs, factus sum, fiĕri.* v. pass. ex. v. inusit. *collabefacio*)
【解】破裂，破碎，傾倒，衰敗，萎靡.
【例】naves perfracto rostro totae *collabefactae.* 船頭折毀，全船破裂.

collā-bor. *bĕris, psus sum, bi.* v. dep. int. (*cum labor*)
【同】labor, corruo.
【解】同頹，坍塌，墮落.
【例】*collabi* ante pedes alicujus. Pet. 倒在人足前. fastigium domus *collabitur.* Suet. 屋頂(脊)傾頹. ad gemitum *collabentis* accurrere liberti. Tac. 釋奴聞墮者之哀號，驅前援助. ferro *collapsus.* Virg. 伏誅. *collaboratores* ephemeridis pravae. 協助不良(報紙)刊物者.

collăcĕrāt-us. *a, um.* (*cum laceratus*)
【解】撕破，破裂.

collăcrĭmāti-o. *ōnis.* f. (*collacrimo*)
【解】同涕泣，流淚.
【例】signa doloris vultu, voce, *collacrimatione* ostendit. 藉面容聲調同情淚來表示痛苦.

collăcrĭm-o. (**conlacrimo**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】lugeo.
【解】❶ intr. (a)同哭. (b)流淚. ❷ tr. 痛惜，惋惜.
【例】casum meum toties *collacrimavit.* 數次痛惜我之失敗.

collactāne-us. *a, um.* adj
【解】同乳母者.

collaev-o. *ās āre.* v. tr. vide **collevo.**
【解】使光滑.

collaps-us. *a, um.* part. v. *collabor.*
【解】同倒，滑倒，倒塌者.
【例】urbes terrae motu *collapsae.* Tac. 因地震而傾覆之城. *collapsus* inter manus regis Curt. 同倒在王的手中(懷抱中). *collapsam* rempublicam excipere. Pacat. 扶助墮落之民國. *collapsi* artus. Virg. 肢體衰弱.

collār-e. *is.* n. **collāri-um.** *i.* n.
【解】枷，頸圈.

collātĭcĭ-us. (**collātītius**). *a, um.* adj.
【解】公攤，(公衆供給).
【例】*collaticia* sepultura. Quint. 公葬. *collaticia* stipe vivere. Apul. 生活費由衆人供給.

Collātīn-us. *i.* m. nom. propr.
【解】山名，人名.
【例】❶ nom. propr. montis. 山名：羅瑪城七小山之一. ❷ nom. propr. hom. 人名：達而奎(Tarquinius)之別名，爲其妻路茜(Lucrecia)報仇，與浦盧首倡革命，逐達而奎王(Tarquinius)，爲羅瑪首任總統，時在紀元前510年. ❸ Collatinus. *a, um.* adj. (*Collatiae* urbis)高拉底亞城 之形容詞.

collātĭ-o. *ōnis.* f. (*confero*)
【同】comparatio, similitudo.
【例】❶ 相逢，衝撞，聚會. ❷ 攤份子，捐資，獻儀. ❸ 比較，對照. ❹ 衝突，交戰. ❺ 交談，聚餐.
【例】❶ signorum *collationes* Cic. (軍中)諾言. ❷ ex *collatione* sacrificare. Isid. 集資公祭. ❸ in *collatione* reliquarum legionum. Hirt. 與其他軍團比較. ❹ *collationes* monachorum. 隱修士聚餐交談. ❺ quae est in ista *collatione* similitudo? 此次聚談有何相同之處？.

collāt-or. *ōris.* m.
【解】捐助者，贊助者.

collātr-o. *ās, āre.* v. tr. (*cum latro*)
【解】吠，毀.

collāt-us. *a, um.* part. v. *confero. -us.* m.
【解】集合，聚集，捐助.

【例】aere *collato*. Inscr. 集資. *collato* pede. Curt. (gradu) 肉搏. *collatis* signis. Cic. 交戰. cum tuo *collatu*. Censor. 藉助你的教課(講義). *collata* dextra. Ov. 交手.

collaudāti-o. *ōnis.* f. (*collaudo*)
【同】laudatio.
【解】讚揚，稱譽，頌詞，同讚頌.

collaud-o. conlaud-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】comprobo, laudo.
【狀】indiserte.
【解】稱譽，褒獎.
【例】clementiam Caesaris diserte *collaudavit*. 滿口稱讚凱撒之寬仁.

collect-a. (conlect-a). *ae.* f.
【同】pecunia a multis colligi solita, ut a convivis et aliis.
【解】捐資，醵金，伙食費，股份.
【例】*collectam* a convivis exigere. 向同席人要求醵金.

collectāne-us. *a, um.* adj. (*colligo 2*)
【解】聚集，搜集，雜集，雜(抄)錄，叢鈔，彙集者，
【例】dicta *collectanea*. Suet. 格言選集，(凱撒之著作名).

collectāne-a. *ōrum.* n. plur.
【解】雜錄，叢鈔，選錄，文集.

collectīcĭ-us. (conlectīcĭ-us). *a, um.* adj. (*collectus*)
【解】聚積，收集.
【例】ignis *collecticius*. Sen. 非按時供給之火. exercitus *collecticius*. Cic. 臨時招集之軍隊，(烏合之衆).

collectĭ-o. (conlecti-o). *ōnis.* f. (*colligo 2*)
【同】congregatio.
【解】❶ propr.) 聚積，收集，(論行爲). ❷ (fig.) (a)會合，集合，聚集，膿瘍. (醫) (b) 綜合，概括說. (文) (c) 推論，結論. (哲)
【例】❶ *collectio* membrorum fratris. Cic. 收集兄弟之肢體. *collectio* spiritus. Apul. 呼吸. ❷ *collectio* aquarum. Hier. 蓄水. subtilissima *collectio*. Sen. 極銳敏之理論.

collectītĭ-us. (collectīcĭ-us). *a, um.* adj.
【同】recens collectus, tumultarius.
【解】隨處聚集，臨時集合者.
【例】cum tirone et *collectitio* exercitu signa contulit. 率領新兵及烏合之衆與人交戰.

collectīv-us. *a, um.* adj.
【解】聚積，收集，集合者.
【例】*collectivus* humor. Sen. (池中)蓄水.

1. collect-us. *a, um.* part. v. *colligo.*
【解】❶ 聚集，集合，組成者. ❷ 收斂，收縮者.
【例】❶ exercitus *collectus* ex senibus. Cic. 由老人組成之軍隊. alitis in subitam *collecta* figuram. Virg. 驟然變成鳥形. ❷ tempore *collectiore*. Tert. 更緊促之時間. tanto beatior futurus, quanto *collectior*. Apul. 愈貧乏愈有福.

2. collect-ūs. *ūs.* m.
【解】堆積，群集.

collēg-a. (conlēg-a). *ae.* m. (*cum lego*)
【同】qui ejusdem cum altero officii est et potestatis.
【形】custos et vindex cupiditatis; cupidus provinciae, immanis et impurus, non indisertus, perhonorificus in aliquem, et partium studiosus, ac defensor bonorum, studiosus alicujus.
❶ 同僚. ❷ 同事，(同爲奴隸). ❸ 同伴，學友，社友.
【例】❶ habere aliquem *collegam*, in praetura. Cic. 同理軍務，(巡撫同僚). *collega* regni. Cic. 共理王國. ❷ esse *collegam* alicui (vel) alicujus. 某人之同事. ❸ *collega* sapientiae. Cic. 哲友.

collēgĭāl-is. *e.* (vel) **collēgĭāri-us.** *a, um.* adj.
【解】學友，社友.

collēgi-um. (conlēgĭ-um). *i.* n. (*collega*)
【同】conventus, sodalitas, coetus, ut sacerdotum, opificum...
【形】amplissimum, decemvirale, desperatum, frequens, maximum, praetorium, totum; collegia nova, vetera.
【解】❶ 同伴，同僚. ❷ 團體，社團，集團，書院，公學. ❸ 聚會，結社.
【例】❶ concors *collegium*. Liv. 兩執政官和協. ❷ *collegium* praetorum. Cic. 巡撫集團. sacrum *collegium* Cardinalium. 樞機團. *collegium* alumnorum. 公學院，學生團體. ❸ *collegia* contra leges instituta dissolvere. Tac. 解散不合法之團體. *collegia* mercatorum. Tac. 商團.

collēvi. perf. v. *collino.*

collēv-o. *ās, āre.* v. tr. (*cum levo*)
【解】使平滑，使光澤.

collĭb-ĕo. (conlub-eo). *ēs, ŭi,* (*itum*), *ĕre.* v. intr. (*alicui*)
【解】愉快，感興趣.
【例】omnia quae victoribus *collibuissent*. Sall. 凡使得勝者感覺愉快的.

collībert-us. (conlībert-us). *i.* m.
【解】同釋奴(同一主人所釋放者).

collĭb-et. (conlĭb-et). (conlŭb-et). *ŭit,* (et)

ītum est, ĕre. v. impers. (*cum libet*)
【同】 libet.
【解】 愉快，憶起，幻想.
【例】 si *collibuisset.* Hor. 若幻想，假設. simul ac mihi *collibitum* fuerit, adero. 如意時，我便出席.

collī-do. (conlī-do). *dīs,* (*ī*), *si,* (*ī*), *sum, dĕre.* v. tr. (*cum laedo*)
【同】 frango, contero.
【解】 ❶ 衝擊，❷ 衝撞，擱. ❸ 衝突.
【例】 ❶ *collidere* manus. Quint. 鼓掌. dentes *colliduntur.* Sen. 咬牙切齒. genua ad invicem *colliduntur.* Hier. 双膝相觸. ❷ *collidere* inter se navigia. Curt. 航船相撞. *collidit* gloria fratres. Stat. 虛榮心驅使兄弟不睦. *colliduntur* inter se. Quint. 互相矛盾. ❸ Graecia barbariae *collisa.* Hor. 希臘 (文化) 與蠻夷衝突.

collīgātī-o. (conligatio). *ōnis.* f. (*colligare*)
【同】 vinculum, connexio.
【形】 arctior, naturalis.
【解】 連絡，束縛，連繫，連帶關係.
【例】 tota operis *colligatio.* V. Max. 工程全部構造. arctior *colligatio* est propinquorum. 親屬是更密切的關係.

colligāt-us. *a, um.* part. v. *colligo 1.*
【解】 連結，連繫者.
【例】 omne *colligatum* solvi potest. Cic. 凡連結 (湊合) 之物都可以分開. solum herbis *colligatum.* Col. 荒草野地.

1. **collĭg-o. (conlĭg-o).** *ās. āvi. ātum. āre.* v. tr. (*cum ligo*)
【同】 necto, connecto, constringo, ligo, vincio. X. Dissolvo.
【解】 ❶ 束縛，連繫，連結. ❷ 集結，集合. ❸ (fig.) 羈絆，阻礙.
【例】 ❶ corpora naturalibus vinculis *colligata.* 物體以自然連帶關係，互相連結. *colligare* manus. Cic. 綑縛双手. bitumen vulnera *colligat.* Plin. 石腦油使瘡結巴. ❷ omne *conligatum* solvi potest. Cic. 凡連結之物，皆可能分開. (fig.) annorum septingentorum memoriam uno libro *conligavit.* Cic. 一卷書包括七百年之記述 (回憶錄). ❸ ni Brutum *conligassemus* in Graecia. Cic. 假設我們不拘留蒲芦在希臘.

2. **coll-ĭgo. (conl-igo).** *ĭgĭs, ēgī, ectum, ĭgĕre.* v. tr. (*cum ligo*)
【同】 cogo, congrego, in unum conjicio cumulum, in unum redigo.
【狀】 colligere acute crimina, aliquando se, breviter, commodius animo, copiose sententias, eleganter, propemodum rhetorice sententias, undique, omnes copias, omnes pedites.
【解】 ❶ 收斂，收集，積壘，堆積. ❷ 集合，聚集. ❸ 揭起，搴衣. ❹ 收縮，收緊. ❺ (fig.) 會集，選集，徼得，集中. ❻ 包括，總計. ❼ 理解，斷定. ❽ 推想，結論.
【例】 ❶ (*colligere*) radices palmarum. 堆積棕樹根. (*colligere*) sarmenta. Caes. 堆積葡萄枝. (*colligere*) sarcinas. Sall. 堆積行李. (*colligere*) naufragium. Cic. 收拾沉船 (殘餘). ❷ (*colligere*) milites. Cic. 集合兵士. se *colligere.* (再) 集合. ❸ (*colligere*) togam. Mart. 揭起長袍. (*colligere*) librum elapsum. Plin. 拾起脫落之書. ❹ in spiram se *colligit* anguis. Virg. 蛇捲曲作螺旋狀. se in sua *colligit* arma. Virg. 彎身在銅牌後. (*colligere*) equos. Ov. 勒馬. ❺ (fig.) (*colligere*) benevolentiam. Cic. 邀得同情. (*colligere*) ex aliqua re invidiam crudelitatis. Cic. 因某事故而蒙受殘忍可惡的名譽. (*colligere*) se. Cic. 集中精力. (*colligere*) animum, (animos, mentem). Tac. Liv. 聚精會神. ❻ ambitus centum duos pedes *colligit.* Plin. 週百零二尺. ❼ bene *conligit* haec pueris esse grata. Cic. 他理解 (推解) 此事使兒童愉快. paucitatem inde hostium *colligentes.* Liv. 因此斷定敵方人數不多. ❽ ex eo *colligere* poteris. Cic. 由此你可以歸結… (推想). mendose *colligis.* Pers. 你估定錯誤. ex vultibus mores hominum *colligere.* Petr. 觀其面貌而推想其行爲.

collīnĕāt-us. *a, um.* part. v. *collineo.*

collīnĕ-o. (conlīnĕ-o). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*cum linea*)
【同】 dirigo, propositum assequor. (vulgo: scopum tango. album tango)
【解】 ❶ 依標準指揮，指導. ❷ 照準，瞄準.
【例】 ❶ *conlineare* sagittas aliquo. Cic. 瞄準射箭目的. *collinees,* oportet, quo propositum assequaris. 須計劃如何達成意志之目標. ❷ (*collineare*) manum et oculum. Gell. 斂手正目

col-līno. *līnis, lēvi, lĭtum, linĕre.* v. tr.
【解】 傅擦，塗抹.
【例】 (*collinere*) aliquid aliqua re. 塗某物，用某物塗…. (*collinere*) tabulas cera. Gell. 用蠟塗板上. (*collinere*) crines pulvere. Hor. 髮染塵垢.

1. **collīn-us.** *a. um.* adj. (*collis*)
【解】 丘陵者.

2. **Collin-us.** *a, um.* adj.
【解】 ❶ 羅瑪區名：*Collina* regio. Varr. ❷

羅瑪門名：*Collina* porta.

collĭquĕfact-us. (conlĭquĕfact-us.). *a, um.* adj. (*cum liquefio*)

【解】化開，溶解.

collĭquesco. *iquescĭs, iqui, ĭquescere.* v. tr.

【解】溶解，化開.

【例】caro in humorem crassum *colliquescit.* Apul. 肉體化（溶解）爲重濁的液體.

coll-is. *is.* m.

【同】mons clivus.

【形】colles excelsi, nitidissimi, viridissimi, deserti.

【解】丘陵，崗，陂.

【例】*collis* leniter ab infimo acclivis. 斜陂（略傾斜之山崗）. *colles* montani. Plin. 山峯（山顚）.

collīsi-o. *ōnis.* f.

【解】衝撞，觸，碰，壓榨，抗爭.

【例】*collisio* armorum. Hier. 武器相撞.

1. collīs-us. *a, um.* part. v. *collido.*

【解】受衝撞，被打擊者.

【例】mons *collisus* mari. Plin. 海浪衝擊之山. silva sibi *collisa.* Man. 林木傾頹（相撞.）argentum *collisum.* Nep. 銀幣（突起者），（凸出之銀器）.

2. collīs-ŭs. *ūs.* m.

【解】相撞，相逢.

【例】*collisus* dentium. C. Aur. 咬牙切齒.

collĭt-us. *a. um.* part. v. *collino.*

【解】塗，擦，傅.

collŏcāti-o. (conlŏcātī-o). *ōnis.* f. (*colloco*)

【同】dispositio.

【解】分配，佈置，處理，擇配.

【例】*collocatio* moenium. Vitr. 繕修城垣. *collocatio* verborum. Cic. 措辭（詞句結構）. *collocatio* siderum. Cic. 繁星羅列. *collocatio* filiae. 爲女擇配.

【附】**collocatio** 多因一果，（原因複存），（結果錯綜者），（兩個共動或兩因對抗…）.

collŏcāt-us. *a. um.* part. v. *colloco.*

【解】佈置，安置，安放者.

【例】coxa parum apte *collocata.* Plin. 治療腿骨未妥善. aedilitas recte *collocata.* Cic. 營造官職得人.

collŏc-o. (conlŏc-o). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum loco*)

【同】loco, dispono, pono, statuo, accommodo.

【狀】aptissime inter se, diligenter verba, diligenter res electas, penitus legiones in hibernis, recte, melius pecuniam.

【解】❶ 安放，處置. ❷ (fig.) 應用，專用. ❸ 處理，安排，佈置. ❹ 指派（派位置），授職. ❺ 擇配. ❻ 儲蓄，（存銀生息）.

【例】❶ (*collocare*) suo quidque in loco. Cic. 將各物安置在本位. (*collocare*) tabulas in bono lumine. Cic. 安置圖畫在適當之光線下. eos eodem loco in acie *collocat.* Caes. 分配他們在同一地處，臨陣交戰. se Athenis *conlocavit.* Cic. 他安插在雅典. ❷ (fig.) (*collocare*) omne suum studium in doctrina. Cic. 應用全副精神在學術上. ❸ (*collocare*) rem militarem. Cic. 處理軍務. verba diligenter *conlocata.* Cic. 構造精審之詞句. ❹ (*collocare*) aliquem in patrimonio suo. Cic. 使某人承嗣（承受祖產）. ❺ (*collocare*) aliquam nuptum. 爲女擇配. (*collocare*) aliquam in matrimonium. Cic. 爲女擇配結婚. ❻ (*collocare*) pecuniam in praediis. Cic. 購置莊田（不動產）. (*collocare*) pecuniam. Cic. 存銀生息. (*collocare*) bene apud aliquem munera. Cic. 善施恩澤與人. (*collocare*) beneficium. Cic. 施恩.

collŏcūtī-o. (conlŏcūtī-o). *ōnis.* f. (*colloquor*)

【同】colloquium, sermo.

【形】familiarissima cum aliquo.

【解】談話，會話，交談.

【例】in familiarem *collocutionem* venire cum aliquo. 與人深交密談.

collŏquī-um. (conlŏquī-um). *i.* n. (*colloquor*)

【同】collocutio, sermo, cogressus, dialogus sermonis communicatio.

【形】non incommodum, clandestinum.

【解】會話，會晤，對話，交談，暢談.

【例】facere *colloquium.* Cic. 會談. serere *colloquia* cum aliquo. Liv. 同某人協商. clandestina cum hostibus *colloquia* habere, (facere). 與敵私通. *colloquia* turpia. 淫詞，淫穢之言.

collŏ-quor. (conlŏ-quor). *quĕris, cūtus sum, qui.* v. dep. intr. vel tr. (*cum loquor*)

【同】cum aliquo sermonem habeo, (confero); communico, colloquium facio.

【狀】postremum cum aliquo, quam saepissime, per litteras, secreto.

【解】❶ (intr.) 交談，會晤. ❷ (tr.) 談論.

【例】❶ (intr.) *colloqui* cum aliquo. Cic. 與人交談. *colloqui* de aliqua re. Cic. 論某事. de rebus quas tecum *colloqui* volo. Nep. (raro cum accus.) 我願與你暢談之事. ❷ (tr.) *colloqui* aliquem. Pl. 對人談話.

collūc-eo. (conlūc-eo). *ēs, ēre.* v. intr. (*cum luceo*)

【同】luceo, longe.

【狀】late.
【解】光輝，燦爛，輝耀.
【例】mare a sole *collucet.* 海面反映日光. fulgore auri *collucet.* 金光閃爍.

colluctāti-o. *ōnis.* f. (*colluctor*)
【解】肉搏，格鬥.
【例】(fig.) cum verbis suis *colluctatio,* (oris). Quint. 囁嚅(講話困難). non sustinuit dexterae *colluctationem.* Test. 來伯加不肯與雅各握手.

colluct-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*cum luctor*)
【解】格鬥，戰鬥.
【例】*colluctari* praedonibus. Prud. 與海盜格鬥. cum petulantia morbi *colluctans.* Gell. 抵禦病勢. cum eo solo *colluctatur.* Plin. 與某個人肉搏.

collū-do. (conlū-do). *dīs, si, sum, dĕre.* v. intr. (*cum ludo*)
【同】❶ cum aliquo ludo, clandestina consilia cum aliquo confero.
【解】❶ 相嬉戲，同遊戲. ❷ 縱容，通同舞弊，設計欺人.
【例】❶paribus *colludere.* Hor.同年相嬉戲. ❷ (*colludere*) cum aliquo. Cic. 通同舞弊. nisi tecum *collusisset.* Cic. 倘與你未曾同謀.

coll-um. *i.* n.
【同】cervici subjecta pars; cervix, cervices.
【形】procerum et tenue.
【解】頸項，瓶頸.
【例】invadere alicui in *collum.* Cic. 扼其頸項. actum est de *collo* meo.. Plaut. 我之命運已決. dare *colla.* Prop. 首肯. subdere *colla* fortunae. Sil. 聽憑命運. eripere *colla* jugo. Hor. 掙脫其軛. *collum* (jugulum) pro tua salute praebui. 爲你的生命，我冒性命危險.

collŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr. (*cum luo*)
【解】洗滌，刷洗，浸潤，霑濕，周圍灌溉.
【例】*colluere* os vino, de oleo. Plin. 以酒油漱口.

collūsi-o. (conlusĭo). *ōnis.* f. (*colludo*)
【同】dissimulatio in rebus agendis, tacita conspiratio.
【解】串詐，朋比爲奸，結黨.
【例】hominum nequissima *collusio.* 萬惡奸黨.

collūs-ŏr. (conlūs-or). *ōris.* m. (*colludo*)
【解】同遊戲者.
【例】delphinus *collusor* puerorum. Pl. 豚魚(海豬)與兒童同遊戲者.

collustrāt-us. *a, um.* part. v. *collustro.*
【解】被照耀者，光明處.
【例】*collustrata* in picturis. Cic. 畫中之透亮處.

collustr-o. (conlustr-o). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】aspicio, illumino.
【解】❶ 炫耀，照耀. ❷ 環視，審視，回憶.
【例】❶ sol omnia *collustrans.* Cic. 照耀一切的太陽. ❷ cum omnia *collustrarem* oculis. Cic. 我旣環視目覩一切. (*collustrare*) animo. Cic. 心中回憶.

collūt-us. *a, um.* part. v. *colluo.*
【解】洗刷，漱.
【例】os *collutum.* Plin. 漱口. succus aceto *collutus.* Plin. 醋浸之液體.

collŭvī-o. *ōnis.* f. (*colluo*)
collūvī-ēs. *ei.* f.
【解】污濁物，垃圾堆，混亂，紊亂，混沌.
【例】medetur suibus addita in *colluviem.* Plin. 將它混合食料以醫治豬疾. *colluvies* peregrini sanguinis. Suet. 混合種，(雜種). in multa *colluvie* rerum. Tac. 在諸事混亂中.

collyb-us. (collŭb-us). *i.* m.
【同】fenus illud, quod pro permutatione pecuniae argentariis solvitur.
【解】❶ 兌換銀幣法，兌換價格. ❷ 兌換.
【例】*collybus* quinam esse potest, cum utantur omnes uno genere nummorum? 他們但用一種幣銀如何能兌換？

collyrĭ-um. *i.* n.
【同】medicamentum oculorum.
【解】❶ (in gen.) 藥膏. ❷(in spec.) 眼藥，點眼藥.

1. cōl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*colum*)
【解】濾水，澄清，瀝清.
【例】mel *coletur.* Caes. 慢慢濾蜜. *colare* aliquid per linteum. Scrib. 用布濾物.

2. cŏlo. *colĭs, cŏlŭi, cultum, colĕre.* v. tr.
【同】observo, veneror, amo, diligo, honorem alicui habeo, aliquem praecipuo in honore habeo. X. Negligo.
【狀】colere aeque atque observanter, aeque jus, assidue, castissime Deum, commodius inter se, pie, privatim, religiose templum, studiose agros, vehementius studia.
【解】❶ 耕種，修治，修飾，(fig.) 愛護，照顧. ❷ 居住(tr. intr.) ❸ 實行 (應用，保持). 修行，專務. ❹ 敬禮，尊敬.
【例】❶ (*colere*) agros. Cic. 耕種田地. (*colere*) arva, vineta, oleas. 修治田園，葡萄園，橄欖園 (*colere*) domicilium stramentis. Varr. 以茅草覆屋. (fig.) (*colere*) corpora.

Ov. 修容飾貌. (*colere*) lacertos auro. Curt. 以金飾臂. formam augere *colendo*. Ov. 佩帶益增其貌之美. (*colere*) aliquem arte, opulenter. Sall. 待人刻薄，寬厚. (*colere*) genus hominum. Pl. 愛護人類. ❷(*colere*) urbem. Cic. 居住城中. *colunt* circa utramque ripam Rhodani. Liv. 居於洛達河兩岸. (*colere*) prope oceanum. Liv. 濱海居住. ❸ (*colere*) virtutem. Cic. 修德. (*colere*) justitiam. Cic. 實踐正義. (*colere*) quaestum suum. Plut. 專營己利. ❹ (*colere*) Musarum delubra. Cic. 敬禮詩神之神殿. (*colere*) sacra privata. Cic. 敬獻家祭. (*colere*) deos. Cic. 敬諸神. (*colere*) aliquem donis. Liv. 獻儀致敬. (*colere*) aliquem litteris. Nep. 致書問候人.

cŏlŏcāsi-a. *ae.* f. **cŏlŏcāsi-um.** *i.* n.
【解】白星，海芋屬，蓮花類.

cōlon. (vel) **cōl-um.** *i.* n.
【解】結腸(大腸之一部：自盲腸至直腸).
【例】*coli* dolor. Caes. 疝氣.

cŏlōn-a. *ae.* f. (*colonus*)
【解】農人婦，佃戶婦.

Cŏlōn-ae. *ārum.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：特洛亞 (Troade) 之城.

Cŏlōnē-us. *a. um.* adj. (*Colona*)
【解】高樂納城者 (在雅典附近).
【例】Oedipus *Coloneus*. Cic. 騷福克勒 (Sophocles) 之詩名.

cŏlōni-a. *ae.* f. (*colonus*)
【同】populus ex urbe aut regione alio abductus et translatus.
【形】fidelissima, fortissimaque, imprimis firma, illustris, splendidissima, nova.
【解】殖民，僑民，殖民地.
【例】*coloniam* deducere, mittere in locum aliquem. Cic. 移民於某地. in *colonias* mittere. Liv. 遣發到殖民地. *colonias* condere construere. 開創建設殖民地. aliquos in *coloniam* constituere, collocare. 安插僑民於殖民地. deducere novas *colonias*. 開發新殖民地. lustrare, reficere veteres *colonias*. 巡閱復興舊殖民地.

cŏlōnĭc-us. *a, um.* adj. (*colonus*)
【解】❶ 係農場者，係莊田者，(佃戶者). ❷ 係殖民地者.
【例】❶ *coloniae* oves. Col. 農場的羊. ❷ cohortes *colonicae*. Caes. 駐防殖民地之營兵.

cŏlōn-us. *i.* m.
【同】agricultor, agricola.
【形】frugalissimus, modestissimus, optimus, parcissimus; coloni honestissimi, novi.
【解】❶ 農夫，鄉人，佃戶，租戶，莊戶. ❷ 僑民，旅客.
【例】❶ *colonis* agros assignare. 給佃戶分配田地. ❷ *colonos* deducere. 引出僑民.

1. cŏlŏph-ōn. *ōnis.* m.
【解】頂，巔，尖端.

2. Cŏlŏph-ōn. *ōnis.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：要尼亞(Ionia) 濱海之城，自稱為郝美祿詩人 (Homerus) 之出生地.
Cŏlŏphōnii. *orum.* m. hom. *Coloph.* 居民.
Cŏlŏphōnius. *a, um.* adj. *Coloph.* 者.

cŏl-ŏr. *ōris.* m.
【同】pigmentum.
【形】albus, decorus, egregius, pristinus, servilis, suavis, succo illitus, sanguine diffusus; colores clari, dispares, pauci.
【解】顏色(in gen.)❷ 面色，容色. ❸ (fig.) 色彩，文氣，詞調. ❹外觀，景色，像貌，境地. ❺藉口，託詞，推諉，(似是而非之理).
【例】❶ *color* albus. Cic. 白色. *colorem* accipere. Plin. 染色. *colorem* bibere. Plin. 浸色. *color* frigidus. 冷色(青綠色類). ❷ viri percocto *colore*. Lucr. 男人面紅如焚. isti *color* immutatus est. Verr. 其人面色已變. *color* verecundus. Hor. 面紅，(赧然). ❸ *color* tragicus. Hor. 悲哀語調. servare operum *colores*. Hor. 保存作品之特色. ❹ amisimus etiam *colorem* et speciem pristinam civitatis. Cic. 我們已失去(國家政治)之原來面目. quisquis erit vitae *color*. Hor. 無論人生之處境如何. ❺ sub *colore* adipiscendae possessionis. Cod. Theod. 託言取得所有權名義. dic aliquem *colorem*. Juv. 你應說明有何藉口. *coloris* sensatio. 色覺，色彩感. *coloris* mixtura. 混色. *color* calidus. 溫色.

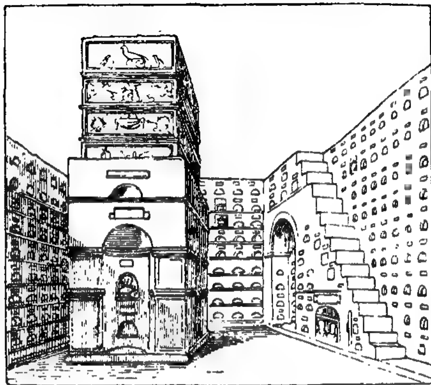
cŏlōrāt-us. *a, um.* part. v. coloro. (*coloratior*)
【解】著名，配色，(色之深淺).
【例】*coloratae* uvae. Col. 朱色葡萄. *colorati* Indi. Virg. 棕色之印人.

cŏlōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】tingo, colorem induco, colore imbuo, inficio.
【解】染色，著色，染棕色，晒褐色.
【例】Nilus aequora *colorat*. Cat. 尼路河使海水染其色. (fig.) eloquentia se *colorat*. Cic. 健談之口才. sapientia animum *coloravit*. Sen. 智慧貫徹人心. *colorare* inepta vultu serio. 藉莊嚴之容色掩飾其昏愚無知.

colossē-us. (**colossĭc-us**). *a, um.* adj.
【解】碩大無朋者.

cŏloss-us. (**colossos**). *i.* m.
【解】奇大，巨大之像.

cŏloss-us. *a, um.* adj.
【解】巨大者，奇大者.
1. cōlōt-ēs. *ae.* m.
【解】班點(花)壁虎，蜥蜴.
2. Cōlōt-ēs. *ae,* m. nom. propr. hom.
【解】人名：著名之雕像家，費蒂之(Phidias)徒.
cŏlŭb-er. *ri.* m.
【解】水蛇，蛇，草蛇.
cŏlŭbr-a. *ae.* f. (*coluber*)
【解】❶母蛇. ❷(in plur.)女鬼之蛇髮.
【例】*colubra* non parit restem. Petr. (prov.)(蛇不產繩). 有其父必有其子. quas tu vides *colubras*? Plaut. 杯弓蛇影？(精神錯亂嗎？)
cŏlŭbrīf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*coluber fero*)
【解】持蛇者.
cŏlŭbrīn-us. *a, um.* adj.
【解】蛇者.
cŏlŭi. perf. indic. v. *colo.*
cōl-um. *i.* n.
【解】篩(羅)濾酒者.
【例】*colum* nivarium. Mart. 盛雪，濾酒器.
cŏlumb-a. *ae.* f. (*columbus*)
【解】鴿，鳩.
【例】plumae versicolores *columbis.* 雜色羽毛之鴿. *columbarum* occupatio. 鴿之佔有.
cŏlumbāri-um. *i.* n. (*columba*)
【解】❶鴿籠，鴿舍. ❷壁龕(凹)盛骨灰者.

COLUMBARIUM 2

cŏlumbīn-us. *a, um.* (*columba*)
【解】❶鴿者，❷鴿色者.
【例】❶*columbinus* pullus. Cic. 雛鴿. ❷vitis *columbina.* Plin. 鴿色(深灰色)葡萄枝.
cŏlumbŭl-us. *i.* m. (*columbus*)
【解】雛鴿.
cŏlumb-us. *i.* m.
雄鴿，(in pl.)雛鳩.
1. cŏlŭmell-a. *ae.* f. (dimin. *columna*)
【同】parva columna.
【形】eminens.
【解】小柱.
2. Cŏlŭmell-a. *ae.* m. nom. propr. hom.
【解】人名，某農業書之作者.
cŏlŭm-ĕn. *ĭnis.* n.
【同】fulcrum, princeps.
【解】❶峯巔，房頂，屋脊. ❷樑柱，(fig.)棟樑，柱石.
【例】*columen* senati. Cic. (form.arch.)國會柱石. *columen* imperii Romani. Liv. 帝國柱石. *columen* reipublicae, amicorum, familiae. 國家柱石，朋友之扶助，一家之支柱. *columen* impensarum. Col. 最大(消費)開支.
cŏlum-na. *ae.* f. (*columen*)
【形】aurea, excelsa, altior, execrata, nova, solida, summa; columnae aureae, antiquae, marmoreae, rectae, politae.
【解】❶立柱. ❷(fig.)支柱，援助，依靠. ❸具柱形之物.
【例】❶*columnam* dejicere, demoliri, reponere. 傾覆，毀壞，重建立柱. *columna* Maenia. Cic. 美尼亞柱，(判罪處). *columna* rostrata. Quint. 飾鐵抓柱，(演講臺). ❷Jupiter, excelsa *columna.* Cic. 由必得神居於高天之上. stantem *columnam* (potentiae) proruere. Hor. 傾覆權威之支柱. ❸*columna* vivi argenti. 水銀柱. *columna* aquae, ignis. 水火柱.
cŏlumnārĭ-um. *i.* n.
【同】tributum, quod in singulas columnas domum sustinentes exigebatur.
【解】楹柱稅.
【例】vide, ne *columnarium* debeamus. 我們勿欠楹柱稅. hinc praefecti seu coactores hujus tributi dicti sunt *columnarii.* 因此監督及徵收此稅者稱楹柱稅司.
cŏlumnāri-us. *i.* m.
【解】下賤人，怠惰人，敗類，匪類，(當在美尼亞(Maenia)柱前受懲戒者).
cōlūr-i. *ōrum.* m.
【解】兩極橫線，四季線(二分：春分，秋分；二至：夏至，冬至 線)
cōlurn-us. *a, um.* adj. (*corulus, corylus*)
【解】榛樹者.
cŏl-ŭs. *ūs, i.* f.
【同】bacilli ex quibus pensa trahuntur.
【解】紡錘，紡竿，年歲.
【例】cum *colo* et lana. 紡竿及羊毛. dare

alias *colus*. V. Flac. 加增年歲.

COLUS

cŏm-a. *ae.* f.
【同】capillus, caesaries.
【形】calamistrata, unguentis delibuta, unguento madens.
【解】❶ 髮，鬚，鬣(馬，獅). 兜纓. ❷ (fig.) 樹葉，樹梢，日光線.
【例】❶ *coma* calamistrata. 鬈髮. *coma* unguentis delibuta. 擦香液之髮. *coma* unguento madens. 濡香液者. ❷ *comae* telluris. Col. 地上草木. *coma* nemorum. (arborum). Hor. 樹葉. *comae* cultus simplex clericorum. 神職人員理髮應尚簡樸.

cŏm-ans. *antis.* part. v. *como.*
【解】多髮(稠髮)，多鬚，多毛，枝葉茂盛者.
【例】*comans* os. V. Fl. 髮掩面. galea *comans.* Virg. 飾纓之兜(盔). *comans* humus. Stat. 草木叢生之地. stella *comans.* Ov. 彗星. astro *comans.* V. Fl. 頭上飾星.

Cŏmāta Gallia. *ae.* f.
【解】蓄髮之古法地：亞爾泊山(Alpes)以外之法地.

cŏmāt-us. *a, um.* part. v. *como.*
【解】蓄髮者.
【例】*Comata* Gallia. 蓄髮之法地.

1. combĭb-o. *is, i, ĭtum, ĕre.* v. intr. vel tr. (*cum bibo*)
【同】bibo, haurio.
【解】❶ intr. 同飲. ❷ tr. 吸飲，浸潤，滲透.
【例】❶ ad artem *combibendi* peritissimus. Sen. 善飲者(精於烹調治？術者). ❷ colorem *combibit* lana. 染色之羊毛. *combibere* venenum corpore. Hor. 身中毒，(吸毒入血). scrobes pluviam *combibunt.* Col. 雨水入溝渠. *combibere* lacrimas. Sen. 飲泣. *combibit* os maculas. Ov. 滿面斑點，(滿面星斗). baca salem *combibit.* Col. 鹹橄欖果.

2. combĭb-o. *ōnis.* f.
【同】comptor.
【解】酒友.

combĭnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】配合，化合，湊合，組合.

combū-ro. *rĭs, ssi tum, rĕre.* v. tr.
【同】uro, cremo, inflammo, incendo, exuro.
【解】燒燼，焚毀.
【例】*comburere* aedes. Pl. 焚毀房舍. *comburere* frumentum, naves. Caes. 焚毀食糧及運船. (*comburere*) aliquem vivum. Cic. 燒死活人. (*comburere*) diem. Pl. 快活度日. (*comburere*) aliquem judicio. Cic. 藉訴訟害人.

combussi. perf. v. *comburo.*

combustĭ-o. *ōnis.* f.
【解】焚燒.

combustūr-a. *ae,* f.
【解】燒傷.

combust-us. *a, um.* part. v. *comburo.*
【解】焚毀者，情火(慾火)如焚者.

cŏm-ĕdo. *ĕdis,* (vel) *ēs, ĕdit,* (vel) *est, ĕdi,* (vel) *ēsum,* (vel) *estum, ĕdĕre,* (vel) *esse.* v. tr.
【同】edo, cibum capio, cibum sumo.
【狀】sobrie.
【解】❶ 食，吞. ❷ a) 侵蝕. b) 耗費，蕩盡.
【例】❶ muscae te *comedent.* 蠅嘬你. pisces minutas magnus *comest.* Varr. 大魚吞小魚. ❷ a) *comedere* aliquem oculis. Mart. 向某人注目. homo qui ipsus se *comest.* Pl. 人憂傷至死. b) bona *comedere.* Cic. 浪費資財. *comedere* aliquem. 蕩盡人之財產. nobilitas *comesa.* Juv. 破落戶，(落魄).

cŏm-ĕs. *ĭtis.* m. et. f. (*cum eo*)
【同】sectator, assectator, assecla, socius, deductor.
【形】carus atque jucundus, idoneus, importunus, mercenarius, mirificus.
【解】❶ 旅伴，伴侶. ❷ 社員，(fig.) 常隨. ❸ 黨徒，(附和者). ❹ 教僕，侍讀者. ❺ 隨員. ❻ 伯爵.
【例】❶ confugere sine *comite.* Ter. 單身逃走. *comes* meus fuit illo tempore. Cic. 那時他是我的伴侶. cui it *comes.* Virg. 陪伴他. me omnium rerum *comitem* habebis. Cic. 在一切事上我伴同你，(附和你). pacis est *comes* atque socia...eloquentia. Cic. 雄辯是安居時之伴侶及夥友. ❷ profiteri se Platonis *comitem.* Gell. 明認自己為布拉道之徒.

cŏmēs-ŏr. (**comest-or**). *ōris.* m.
【解】貪食者，饕餮之徒.

comessātĭ-o. *ōnis.* f. vide **comissatio.**
【解】長夜狂飲.

comesse. et **comessem.** vide **comedo.**

comess-or. *āris, āri.* vide **comissor.**
【解】酣飲.

comestĭ-o. *ōnis.* f. vide **comestura.**
【解】食，食品.
【例】*comestioni* aptum. Isid. 可食者.

comestūr-a. *ae.* f.
【解】食.

comest-us. *a, um.* part. v. *comedo.*
【解】食者.

comēs-us. *a, um.* part. v. *comedo.*

【解】食者.
【例】cena *comesa* venire. Varr. 晚餐後方來（過遲）. nobilitas *comesa*. Juv. 頃覆之貴族.

cŏmēt-ēs. (comēta). *ae.* m.
【同】stella crinita; crinita siderum flamma; ardentes caelo faces.
【狀】cometae tremuli, magnarum calamitatum praenuntii.
【解】慧星，掃箒星.
【例】diri *cometae*. Virg. 不祥之慧星，（凶兆）stella *cometes*. 慧星. sidus *cometes*. 慧星.

cōmĭcē. adv. (*comicus*)
【同】more comico.
【解】嬉戲貌，（如演喜劇狀）.
【例】tragica *comice* tractat. 處理慘案，如演喜劇.

1. cōmĭc-us. *a, um.* adj.
【解】屬喜劇者.
【例】*comicus* poeta. Cic. 喜劇詩人，（作家）. res *comica*. Hor. 喜劇資料. *comicum* aurum. Plaut. 喜劇金錢，（綠荳作金錢）. *comicum* artificium. Cic. 演喜劇藝術. comica. 滑稽.

2. cōmĭc-us. *i.* m.
【解】喜劇家.
【例】*comicus* ex artificio comico spectatur. 因詼諧藝術，人視爲喜劇家.

cōmĭnus. (comminus). adv. (*cum manus*)
【同】propius, de propinquo loco. X. Eminus.
【解】❶臨近，附近，迫近，不遠（論地方）. ❷最近，立刻（論時候）.
【例】❶ a)(cum motu) *cominus* ferire. Ov. 迫近擊傷. *cominus* cum hoste. 與敵接近. *cominus* pugnare. Caes. 搏鬥，格鬥. *cominus* trucidare hostium ducem. Caes. 手刄敵人統率. *cominus* ire sues. Prop. 迫近攻擊野猪. b)(sine motu) si *cominus* est. Lucr. 假設他已臨近. *cominus* arma habere. V. Fl. 武器應手. *cominus* judicare aliquid. Plin. 親自審訊某案. ❷ *cominus* arva insequi. Virg. 立即（修治）耕種田地.

cōm-is. *e.* adj. (*comior, comissimus*)
【同】humanus, suavis, commodus, facilis, benignus, comitate praeditus, praecellens. X. Inhumanus.
【解】溫良（知禮），藹然可親，慈惠，親切懇摯，（適意，愜心），寬宏大量.
【例】*comis* erga omnes. 溫良（和氣）待人. *comis* una et suavis. 溫良而和悅. esse *comem* in aliquem vel alicui. Hor. 對人慈愛. ingenium *come*. Nep. 稟性溫良. *comes* oculi. Ov. 溫柔的目光. munifici *comesque* amicis nostris videmur. Lucil. 我們對朋友表示寬宏溫良.

cōmissābund-us. *a, um.* adj.
【解】縱情循慾，（饕餮之徒）.

comissātĭ-o. (cōmessātĭ-o). *onis.* f. (*comissor*)
【同】intempestivum convivium, praesertim nocturnum.
【解】酣飲，（飲食無度，長夜之飲）.
【例】totus ille Antonianae *comessationis* chorus. 安多尼之長夜宴飲歌舞.

cōmissāt-or. (comessator). *ōris.* m.
【同】intempestivis conviviis indulgens, abdomini natus.
【解】饕餮之徒，追求娛樂，宴飲作樂者.
【例】*comissator* commodus. Ter. 愜意之伴侶（愉快之同席人）. *comissatores* conjurationis. Cic. 謀叛宴樂放蕩者. *comissator* libellus. Mart. 宴會頌詞.

cōmiss-or. (comess-or). *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【同】intempestivis conviviis indulgere, liberalius vino ciboque corpus onero.
【解】酣飲無度，狂飲.
【例】omnem mihi in cibo modum, omne judicium, omnem prope rationem gula (*comissari*) eripit. 酣飲使吾飲食失儀，判斷失當，幾乎失掉理智.

cōmĭt-as. *ātis.* f. (*comis*)
【同】facilitas, benignitas. X. Severitas, gravitas.
【形】jucunda, multa, singularis, summa.
【解】溫柔，和氣，和悅，善良，慈惠.
【例】*comitas* affabilitasque sermonis maxime conciliat animos hominum. 言詞溫柔，講話和悅，博得大衆同情. in illo summa gravitas cum summa *comitate* conjungitur. 那人不但老成練達，而且溫良和悅. cenae exquisitissimae *comitatis*. Suet. 非常奢華的晚宴.

1. cŏmĭtāt-us. *a, um.* part. v. *comitor* et *comito.*
【解】陪伴，隨行，護送.
【例】*comitatus* Achate. Virg. 由亞加德陪伴. *comitatus* parum. Cic. 輕裝簡從. *comitatior* uno puero. Cic. 更加一伴當（隨僕）. *comitatus* dolore. Tib. 不斷痛苦.

2. cŏmĭtāt-ŭs. *ūs.* m.
【同】comitum multitudo, coetus, numerus, chorus, caterva.
【形】familiaris, improbus, flagitiosus, maximus, ornatissimus, muliebris et deli-

catus, ancillarum puerorumque, multus, regius, turpissimus, pulcherrimus.
【解】❶伴同，護衛，侍從，儀杖，執事，侍衛. ❷旅客集群，商人結隊，王公侍從，侍臣.
【例】❶ legatus cum magno *comitatu* ingreditur, 代表同很多侍衛入內. ❷regem cum toto *comitatu* hospitio recepit. 接待國王及全體侍衛.

cōmĭter. adv. (*comis*)
【同】humaniter, humane, benigne.
【解】溫良，和悅，懇摯，興奮，快活，寵眷，歡欣.
【例】salutare benigne, *comiter* appellare singulos. 溫良的問候，和悅的招呼每一人. *comiter* consolari aliquem. Cic. 和悅的慰問某人. *comiter* habitare. Plin. 居室溫煖.

cŏmĭtĭ-a. *ōrum.* n. (*comitium*)
【同】conventus populi, commune consilium omnium ordinum ad creandos magistratus, ferendas leges, et alia cum populo agenda.
【解】古羅瑪民衆大會（為投票選擧官員，制定法律…）.
【例】*comitia* facere, gerere. Cic. 招集民衆大會. *comitia* obire alicujus, et comitiis alicujus adesse. Cic. 擁護某人競選. (fig.) meo capiti (vel) de meo capite fiunt *comitia*. Plaut. 關乎我生命的民衆大會. *comitia* militaria. Arm. 軍務會議.

1. cŏmĭtĭāl-is. *e.* adj. (*comitia*)
【同】ad comitia pertinens.
【解】係國民大會者.
【例】dies *comitiales*. Cic. 國民大會日期.

2. cŏmĭtĭāl-is. *e.* adj. (*comitia*)
【解】患癲症人.
【例】*comitialis* morbus. Cels. 癲癇病，羊癇瘋.

cŏmĭtĭāt-us. *ūs.* m.
【解】民衆集會，國民大會.

cŏmĭtĭ-um. *i.* n. (*coeo*)
【同】locus, ubi (in quo) comitia habentur.
【解】民衆大會會場，羅瑪巡按開庭判案處.
【例】*comitium* armatis obsidere. 武裝軍人包圍民衆會場.

cŏmĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】陪伴，隨行，護送.
【例】*comitor* (passiv.) ingenio meo. Ov. 我之天資伴同我.

cŏmĭt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*comes*)
【同】assector, sector, deduco.
【解】陪伴，隨行，護送，送葬.
【例】in omni fortuna te *comitabor*; me tibi comitem adjungam, praebebo; in omni fortuna tibi comes ero. 在任何境遇中，我不離開你. honoris causa me *comitatus* est. 他陪伴我以示敬意. *comitari* amicum (vel amico). 陪伴朋友. *comitari* meum iter. Virg. 與吾同行（隨吾充軍）. *comitari* rem militarem. Tac. 追隨軍隊. quae *comitantur* huic vitae. Cic. 人生遭遇（不能免者）. *comitari* supremum honorem. Virg. 參加葬禮. tardis mentibus virtus non facile *comitatur*. Cic. 勇毅蓋不伴同天資懦弱之人. Teucrum (genit.) *comitantibus* armis. Virg. 藉特克祿兵士之輔助.

comm-a. *ătis.* n.
【解】逗點（文），小音程（樂）.

commăcŭlāt-us. *a, um.* part. v. *commaculo.*
【解】垢汚者.

commăcŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】maculo, turpifico, foedo.
【解】垢汚，染汚，玷辱.
【例】ambitu, avaritia se *commaculare.* 貪榮位，貪汚.

commănĭpŭlār-is. *e.* adj.
【解】戰友，同隊伍者.

commĕāt-or. *ōris.* m.
【解】遷移者.

commĕāt-us. *ūs.* m. (*commeo*)
【同】cibaria ad alendam multitudinem aliquam.
【形】publicus, et privatus.
【解】❶通行，運輸，往來. ❷運輸法：驛，列車，艦隊，輜重隊. ❸准通行：休假，退伍，解雇，退休，假期. ❹軍餉，軍糧，食糧，給養. ❺利益.
【例】❶ perfodi parietem, quo *commeatus* esset hinc. Plaut. 挖墻開一出路. *commeatus* vocis. Pall. 出聲. ❷ duobus *commeatibus* exercitum reportare. Caes. 兩次（派遣艦隊）運輸軍隊. *commeatibus* per municipia dispositis. Suet. 各城間佈置驛站. copia *commeatuum*. Tac. 運輸頻繁，（往來便利）. ❸ *commeatus* militum. Tac. 軍人（兵士）休假. *commeatus* liber. Ulp. 准假并自由選擇假地. esse in *commeatu*. Liv. 休假期. *commeatus* dies. Cornif. 假日. servitudo sine *commeatu*. Sen. 服務不斷. sine *commeatu* Italia excedere. Suet. 不通知而離去義大利. petere *commeatum* acquiescendi. Vell. 請假. ❹ sustinere *commeatus*. Caes. 積蓄食糧. intercludere nostros *commeatus*. Caes. 斷絕我軍之糧道. urbs *commeatibus* firmata. Tac. 羅瑪食糧充足. privare urbem *commeatibus*. Nep. 圍困某城. ❺ *commeatus*

argentarius. Plaut. 存銀利息.

commĕdĭt-or. *āris,* (*ātus sum*), *āri.* v. dep. tr.
【同】meditor, verso.
【解】深思，考究.

commĕmĭn-i. *isse.* v. def. intr. vel tr.
【同】memini.
【解】❶ intr.記憶，追憶.❷ tr.回憶，回想.
【例】❶ si satis *commemini.* Ter. 若我充分憶記. Plato Socratis sectatorum *commeminit.* Gell. 布拉道記憶（指名稱呼）許多掃可拉德之門徒.❷ quem hominem probe *commeminisse* se ajebat. Cic. 他說自己很清楚的回憶某人. *commeminisse* aliquid. Cic. 回憶某事.

commĕmŏrābĭl-is. *e.* adj. (*commemoro*)
【同】memorabilis.
【解】可紀念者（當記憶者）.
【例】vir *commemorabili* pietate ac virtute praeditus. 此人有可記憶之虔誠及勇毅.

commĕmŏrātĭ-o. *ĭnis.* f. (*commemoro.*)
【同】mentio, recordatio.
【形】assidua, illustrior, multa, necessaria, splendidior, supervacanea.
【解】回憶，回想，追念，追思，想到，提到，引證.
【例】*commemoratio* posteritatis. Cic. 想到後世之人. totus est in *commemoratione* tuae virtutis. 全心想念你的勇毅. dies *commemorationis* defunctorum. 亡人節，（追念亡人）. *commemoratio* defunctorum. 亡人節.

commĕmŏrāt-us. *a, um.* part. v. *commemoro.*

commĕmŏr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】memoro, dico, memini, fero, narro, alicujus rei memoriam usurpo, crebris usurpo sermonibus, laudo.
【狀】breviter, creberrime, libentius laudes, planius, vere.
【解】❶ 回想，記憶. ❷ 使人想念. ❸ 念及，思及.
【例】❶*commemorare* breviter.簡約的回憶. quid tota die egerim, vesperi *commemoro.* 晚間回想一日所爲. cotidie *commemorabam* te...fuisse. Cic. 每日我回想你….❷ (*commemorare*) beneficia. Cic. 追述已往之恩情. ❸ *commemorare* de alicujus memoria. Cic. 憶及某人. omnes de tua virtute *commemorant.* Cic. 衆人稱述你的勇毅.

commnenda. *ae.* f.
【解】聖教享祿受俸之職務.

commendābĭl-is. *e.* adj. (*commendo*) (*commendabilior*)
【解】可尊重，可稱讚，可推薦者.
【例】*commendabilis* aliqua re. 藉某事推薦者.

commendātĭcĭ-us. (**titius**). *a, um.* (*commendātus*)
【解】推薦者，爲舉薦者.
【例】*commendaticiae* litterae. 薦書.

commendātĭ-o. *ōnis.* f. (*commendo*)
【形】accurata, communis hominum, diligentissima, dulcissima, gravissima, non modo humana sed etiam divina, singularis, non vulgaris.
【解】❶舉薦，推薦，保舉. ❷ 褒獎，稱譽.❸ 尊崇，推崇.
【例】❶ex *commendatione* (vel *commendatione*) alicujus. Cic. 因某人之舉薦. dulcissima *commendatio* naturae. Cic. 物性之溫柔撫媚. *commendatio* oculorum. Cic. 眼目之輔助.❷ prima *commendatio* proficiscitur a modestia. Cic. 首先舉薦他的便是端莊. *commemdatio* ingenii. Cic. 稱揚天資. *commemdatio* oris atque orationis. Nep. 稱讚他面容秀雅，言語溫柔. ❸ prima *commendatio.* Cic. 首先所推崇者. in prima *commendatione* ponere. Cic. 當首先尊崇者.

commendāt-or. *ōris.* m.
【解】舉薦者.

commemdātōri-us. *a, um.* adj.
【解】舉薦者.

commedātr-ix. *īcis.* f. (*commendator*)
【解】(女性)舉薦者.
【例】lex est emendatrix vitiorum, *commendatrix* virtutum.法律改正惡習，褒揚聖德. *commendatrix* miraculorum terra. Cic. 大地使人驚嘆其奇景.

commendāt-us. *a, um.* adj. (part. v. *commendo*) (*commendatior, --issimus.*)
【解】❶ 受推薦，受稱揚者. ❷ 自薦者，愜心適意者.
【例】❶ quae res *commendatior* erit memoriae hominum? Cic. 何事使人更記憶不忘？❷ vultus *commendatior.* Petr. 更可人意的容貌. calami *commendatiores.* Plin. 過於罕見之筆法.

commend-o. *ās, āvi, ātum, are.* v. tr. (*cum mando*)
【同】fidei alicujus committo; in alicujus fide et religione depono; fidei alicujus trado; promitto; alicujus virtuti, fidei, felicitati confido; alicui in fidem et custodiam concredo; alicujus tutelae subjicio; in tutelam trado; in alicujus fide repono, colloco.

【解】❶託付. ❷舉薦，推薦. ❸稱譽，褒獎.
【例】❶ (*commendo*) alicui rem. Cic. 將事託付某人. *commendavi* me tibi dudum. 已經好久將我託付與你. *commendabo* negotium Deo in precibus. 在祈禱中將事託付與主. ❷ virtute populo Romano *commendari*. Cic. 因其才幹(勇毅)而被推薦與羅瑪人. *commendo* tibi hunc magnopere. 我特別推薦某人與你. ❸ vox una maxime eloquentiam *commendat*. Cic. 爲顯揚口才，聲調高於一切.

1. commens-us. *a, um.* part. v. *commetior.*
【解】衡量.

2. commens-ŭs. *ūs.* m.
【解】相稱，權對.

commentārĭol-um. *i.* n.
【同】libellus.
【解】小筆記，小隨筆，小日記.

commentāri-um. (vel) **commentari-us.** *i.* n. (m.)
【同】liber ad subsidium memoriae comparatus, in quo rerum et negotiorum capita notantur.
【形】paulo plenius, plurima.
【解】❶ in gener. 記錄，簿記，劄記. ❷ in part. a) 日記，筆記，隨筆，表冊. b) 記事本末，存案，文庫. c) 草稿，大綱. d) 口供，會場記錄. e) 註釋. f) 學生筆記.
【例】❶ Caesar scripsit, confecit *commentarios* rerum suarum. 凱撒曾寫過自己的戰事記錄. rerum urbanarum *commentarii*. 國家大事錄. ❷ a) *commentarii* diurni. Suet. 日記. *commentarii* senatus. Tac. 國會記錄，(檔案). b) *commentarii* Caesaris. Cic. 凱撒之回憶錄. c) *commentarii* orationis. Cic. 演詞概要. conficiam *commentarios* rerum omnium. 我將敍述諸事之梗概. *commentarii* in Script. 聖經詮釋.

commentātĭ-o. *ōnis.* f. (*commentor*)
【同】meditatio, cogitatio.
【形】domestica, multa, plurima.
【解】沉思，反省，回憶，(pl.) 預習.
【例】*commentatio* et cogitatio. Cic. 回憶並沉思. *commentatio* mortis. Cic. 死之準備. *commentationibus* quotidianis se exercet. 每日實習，(記憶).

commentāt-us. *a, um.* part. v. *commentor.*
【解】經過考慮習練者.

commentīcĭ-us. (**commentiti-us**). *a, um.* adj. (*commentus*)
【同】fictus. X. Verus.
【解】❶虛構，幻想者. ❷杜撰，揑造者. ❸荒謬，虛誕者.
【例】❶ *commenticia* spectacula. Suet. 額外戲劇. *commenticia* nomina. Cic. 異名. *commenticium* jus. 新律. ❷ *commenticia* civitas (Platonis). Cic. 柏拉道之理想國(烏托邦). ❸ *commenticium* crimen. Cic. 揑造的罪名.

commentĭ-or. *īris, ītus sum, īri.* v. dep. tr.
【解】揑造，說謊.
【例】virum *commentitus* bonum. Apul. 假裝善人. si qua *commentiatur*, redarguere. Apul. 他若說謊，便駁斥他.

1. comment-or. *āris, ātus sum, āri.* v. freq. verb. *comminiscor.*
【同】meditor, cogito, considero, mecum conficio; commentariis illustro, explano, explico, expono locum scriptoris.
【解】❶思維，思考，沉思，反省. ❷實習，考究. ❸著作，記述，編纂.
【例】❶ a) (*commentari*) aliquid. Cic. 思考某事. futuras mecum *commentabar* miserias. Cic. 我沉思將來之災禍. b) de aliqua re *commentari*. Cic. 思維某事. ❷ cum *commentandi* causa convenissemus. Cic. 我們團聚一處，爲實習占卜之術. (*commentari*) causam. Cic. 準備辯護案件. *commentata* oratio. Cic. 已熟習之演詞. ❸ *commentari* mimos. Cic. 編輯滑稽戲劇. *commentari* de militari disciplina. Plin. 論兵法.

2. comment-or. *ōris.* m.
【解】開始者，發明者.
【例】fraudis *commentor*. Epit. Iliad. 設詭計者.

comment-um. *i.* n. (*commentus*)
【同】res ficta, excogitatio, inventio.
【解】❶幻想，虛構，迷信. ❷計劃，設計，圖案. ❸二段推論法.
【例】❶ ipsis *commentum* placet. Ter. 彼等贊成其幻想. opinionum *commenta* delet dies. Cic. 時間破除迷信 (歷久迷信必被識破). ❷ ut nefanda *commenta* facilius tegerentur. Just. 爲更便利掩飾其陰謀.

comment-us. *a, um.* part. v. *comminiscor.*
【解】幻想，計劃者.

commĕ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】venio, redeo, coeo.
【狀】vicissim, retro, undique.
【解】❶由此處往彼處，往來循環. ❷屢往一處.
【例】❶ ab ortu ad occasum *commeans* (siderum genus). Cic. 自東而西運行之星宿. illa (via) qua omnes *commeabant*. Nep. 往來通衢. praeter statuam *commeare*. Plin. 在像前往來. ❷ insula Delos, quo omnes

undique cum mercibus *commeabant.* Cic. 戴洛島爲商買輻輳之地. cujus in domum libidines omnium *commearent.* Cic. 其家爲各種情慾滙集之淵藪.

commercāt-us. *a, um.* part. v. *commercor.*
【解】交易，貿易者.

commercĭ-um. *ĭ.* n.
【同】usus, familiaritas, consuetudo.
【解】I. (propr.) ❶ 貿易(交易)通商. (行商)營業. ❷ 貿易權，許可營業. ❸ 商品，貨物. ❹ 商場，商業區，市區. ❺ 價值，價格.
II. (fig.) 關係，往來，通信.
【例】I. ❶ *commercium* alicujus rei. Liv. 販賣某貨. prohibere *commercia.* Sall. 禁止通商. miscere gentes *commercio.* Plin. 國際貿易(各地人交易). ❷ *commercium* in eo agro nemini est. Cic. 不准任何人在該地經商. ut denorum equorum iis *commercium* esset. Liv. 許可每人交易十匹馬. ❸ sabulum cum reliquis *commerciis.* Pl. 砂石及其他貨物. *commercio* laborare. Frontin. 缺乏商品(食物). habere curam *commerciorum.* Plin. 籌備軍餉. ❹ *commercia* peragrare. Plin. 遊歷市場. ❺ quae queunt animae *commercia* poni? Juvenc. 爲靈魂，將許何價?
II. (fig.) habere *commercium* cum aliquo. Cic. 與人往來. *commercium* plebis. Liv. 與平民往來. *commercium* epistularum. Sen. 通信. *commercium* dirimere. Tac. 絕交.

commerc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】購買大批貨物，(發行，批發.) 經營大企業.

commĕr-ĕo. *ēs, ŭi, (ĭtum), ēre.* v. tr.

commĕr-ĕor. *ēris, ĭtus sum, ēri.* v. tr.
【同】mereor.
【解】應受，堪當，(含惡意) 懲罰，獲咎，犯罪.
【例】*commerere* noxiam. Plaut. 犯過錯. *commerere* culpam in se. Plaut. 獲罪. quid *commerui?* Ter. 我曾犯何過錯? quid *commeruistis?* Ov. 你們曾犯何罪?

commĕrĭt-us. *a, um.* part. v. *commereor* et *commereo.*
【解】堪當，應受者.

commē-tĭor. *tīris, nsus sum, tīri.* v. dep. tr.
【同】metior.
【解】❶ 衡量，度量，測量. ❷ 較量，鄰比.
【例】*commetiri* omnes porticus. Plaut. 測量(一總)廊廡. (fig.) (oportet) *commetiri* negotium cum tempore. Cic. 當計算事業與時間.

commĭgrāti-o. *ōnis.* f. (*commigro*)
【解】遷徙，遷移，遷居.

commigr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】migro, domicilium muto, eo, redeo.
【解】遷徙，遷居.
【例】*commigravit* huc habitatum. Cic. 遷居此處. *commigrabis* in tuam domum. Cic. 你將遷居本宅. *commigrare* Romam. Liv. 遷往羅瑪. *commigrare* in Galliam. Tac. 遷往高盧(地).

commīlĭtĭ-um. *i.* n. (*cum miles*)
【同】in bello socius.
【解】同列戎行，同行伍，同營.
【例】Chauci in *commilitium* adsciti. Tac. 高西與我同列戎行. uti *commilitio.* 同服兵役. (fig.) *commilitium* studiorum. Apul. 同學.

1. **commīlĭt-o.** *ās, āre.* v. intr.
【解】同事干戈.

2. **commīlĭt-o.** *ōnis.* m.
【同】in bello socius.
【解】同營兵士，同服兵役.
【例】Caesar suos milites *commilitones* appellabat. 凱撒稱自己兵士爲同營夥伴.

commĭn-ans. *antis.* part. v. *comminor.*
【解】恐嚇，嚇號者.

commĭnātĭ-o. *ōnis.* f. (*comminor*)
【解】威嚇，恫嚇，威脅，示威.
【例】ne *comminationibus* quidem commovetur. 並不因恫嚇而動情. orationis est *comminatio.* Cic. 演詞之恫嚇.

commĭnāt-us. *a, um.* part. v. *comminor.*
【解】恫嚇者.
【例】*comminati* inter se Liv. 互相恐嚇(挑戰.) *comminata* (passiv.) mihi mors. Apul. 以死恫嚇我.

comm-ĭniscor. *iniscĕris, entus sum, inisci.* v. dep. tr. (*cum miniscor.* inus. cf. *memini*)
【同】fingo, excogito,
【解】❶ 妄想，虛構，幻想，熟思，覓得. ❷ 發明，創造，計劃.
【例】❶ *comminisci* consilium. Plaut. 熟思計劃. *comminisci* mendacium. Plaut. 尋思欺人術. ❷ Phoenici litteras sunt *commenti.* Mel. 斐尼西人發明書法. *comminisci* novam de Hannibale victoriam. Flor. 覓得戰勝亞尼巴之新戰略.

commĭn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】恫嚇，嚇號.
【例】*comminari* necem alicui. Suet. 以死恫嚇人. *comminari* impetum. Hirt. 揚言攻城. *comminari* alicui cuspide. Suet. 執劍恐嚇人.

commĭnŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr.

【同】minuo, frango, deturbo, affligo, dissipo.
【解】❶ 裂碎，破碎，粉碎，研末，分析，片斷. ❷ (fig.) 消弱，(衰敗.) 使羸弱，消耗.
【例】❶ statuam *comminuit*. Cic. 將態像搗碎. (*comminuere*) scalas. Sall. 將梯摧折. (*comminuere*) lapidem. Plin. 將石分成片斷. (*comminuere*) caput. Plaut. 粉碎頭顱. (*comminuere*) diem articulatim. Plaut. 分開一日時間. ❷ (*comminuere*) opes civitatis. Cic. 消耗國家財力. (*comminuere*) officium. Cic. 未完成其任務. (*comminuere*) ingenium. Quint. 消耗其天資. (*comminuere*) animum. Plin. 使精神萎痺. (*comminuere*) hostem. 粉碎敵人.

comminus. (vel) **cominus.** adv. (*cum manus*)
【解】❶ 自近處，由附近. ❷ 在近處，臨近，(=prope)
【例】❶ *comminus*, eminus petere. Liv. 由近處，由遠處進攻. *comminus* conserere manus. Liv. 搏鬥. ❷ viso *comminus* armatorum agmine. Tac. 見隊伍臨近. non *comminus* Mesopotamiam petere. Tac. 不一直往美早保去.

comminūt-us. *a, tum.* part. v. *comminuo.*
【解】破碎者，搗碎者.

commi-scĕo. *scēs, scui, xtum,* (*stum*), *scēre.* v. tr.
【同】misceo, permisceo.
【解】❶ 混合，攙雜，湊合(用某物). ❷ (fig.) 結合，聯合，化合，謌合，混合，(二物). ❸ (in part.) (由某物)組成，形成.
【例】❶ *commixtus* aliqua re. Lucr. 用某物混合. *commiscere* amurcam cum aqua. Cato. 將油渣滓浸漬水中. ❷ (*commiscere*) rem cum re. Cic. 將兩物混合. nunquam temeritas cum sapientia *commiscetur*. Cic. 冒昧與智慧總不可混合. (*commiscere*) jus accusatoris cum jure testimonii. Her. 混亂原告與作證之權利. ❸ *commixtus* ex aliqua re. Quint. 由某物化合而成. *commixtus* aliqua re. Virg. 由某物化合而成.

commisĕrāti-o. *ōnis.* f.
【同】miseratio, misericordia.
【解】激發憐憫哀憐之情，感動人.
【例】alicujus *commiseratio*. Cic. 對某人表示憐憫之情. *commiserationem* brevem esse oportet. 憐憫之情不宜過久.

commisĕr-ĕor. *ēris, ĭtus,* vel *tus sum, ēri.* v. dep. intr. vel tr.
【解】痛惜，憐憫.

commisĕr-et. (*me*), *ĭtum est, ēre.* v. impers.
【解】憐憫，同情.
【例】navitas precum ejus *commiseritum* est. Gell. 水手同情其呼籲.

commisĕr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. vel intr.
【同】miseror, miseratione afficior, miserationem verbis, gestu exprimo.
【解】❶ tr. 痛哭，憐惜，惋惜. ❷ intr. 動人心，使人哀憐.
【例】❶ *commiserari* fortunam Graeciae. Nep. 憐惜希臘之遭遇. *commiseror* fortunam tuam. 我惋惜你的命運. murmura dolorem *commiserantia*. Gell. 痛苦呻吟. ❷ num conqueri et *commiserari* non licet? Her. 難道不准怨尤悲嘆嗎？ in *commiseranda* re. Cornif. 在動人哀憐之事.

commīsi. perf. indic. v. *committo.*

commissāti-o. *ōnis.* f. vide **comissātio.**

commissāt-or. *ōris.* m. vide **comissātor.**

commissi-o. *ōnis.* f. (*committo*)
【同】exhibitio plurium inter se concertantium.
【解】❶ 接觸，連絡，(委任，委託). ❷ 演劇競賽，競賽論文. ❸ 罪行，犯過錯.
【例】*commissio* ludorum. 競技開始. pantomimi producti in *commissione*. Plin. 表演啞劇後. sequenti statim *commissione*. Macr. 繼續表演. *commissio* ad codicis canones authentice interpretandos. 釋法委員會.

commissōri-a lex. (vel absol.) **commissōria.**
【解】解除(廢棄)契約.
【例】*commissoriam* exercere. Ulp. 廢棄(解除)賣契. *commissoria* forma, in rescriptis. 核准式.

commiss-um. *i.* n. (*commissus*)
【同】factum, facinus, delictum.
【形】audacius, sacrum.
【解】❶ 包辦，承攬. ❷ 罪尤，錯誤. ❸ 充公拍賣物. ❹ 秘密.
【例】❶ *commissa* fateri. Stat. 明認錯誤. *commissa* luere. Virg. 贖罪，懺悔. per ignorantiam scripturae multa *commissa* fiebant. Suet. 因不識(法律)條文，而犯許多錯誤. ❷ in *commissum* cadere. Cic. 被拍賣. tollere onus navis *commisso*. Dig. 拍賣船上貨物. ❹ enuntiare *commissa*. Cic. 洩露秘密. *commissum* tegere. Hor. 嚴守秘密.

commissūr-a. *ae.* f. (*committo*)
【同】junctura.
【形】aptae ad stabilitatem, et ad actus firmandos accommodatae, mirabiles, molles digitorum,

【解】❶連合，集結，嵌接，縫綴. ❷組合，配合.
【例】ad *commissuram* pluteorum atque aggeris. Caes. 爲連築城堡及堤防. *commissura* digitorum. Cic. 連合手指. ❷ *commisura* colorum. Plin. 和色. *commissura* verborum. Quint. 措詞，(名詞之配合.)

commiss-us. *a, um.* part. v. *committo.*
【解】連結，關閉，拍賣.
【例】porta *commissa.* Virg. 閉門. nocte *commissa.* Sen. 連夜. poena *commissa.* Cic. 受懲罰. lex *commissa.* Nep. 應執行(守)之法律. merces *commissae.* Paul. 拍賣貨物. fiducia *commissa.* Cic. (對債主)質物保證. *commissa* laetitia. Prop. 享受愉快. *commissum* secretum. 寄託秘密.

commi-tto. *ttĭs, sī, ssum, ttĕre.* v. tr.
【同】admitto, patro, perpetro, pecco; patior, concredo, conjungo.
【解】❶聚集，集合，連合. ❷約訂，啓釁，交戰. ❸比較，比賽. ❹興辦，開始. ❺犯(罪)，作惡，犯法，犯錯誤. ❻受懲罰. ❼訂約，抵押(質當). ❽拍賣. ❾託付，囑託.
【例】❶ orae vulneris suturis inter se *committendae.* Cels. *committere* oras vulneris suturis. Caes. 封閉創口. (*committere*) duo verba. Quint. 連合二字. non vis te improbis *committere.* Lucil 你不肯連絡敗類. ❷ *committere* latinos cum Graecis. Suet. 使拉丁與希臘(拳術家)比賽. *committere* musicum agona. Suet. 音樂比賽. *committere* omnes inter se. Suet. 使衆人衝突. *committere* proelium. Caes. 交戰. *committere* mortem. Sil. 決以死戰. ❸ *committere* (poetas), vates. Juv. 比較兩詩人. *committere* sua scripta Corinnae. Prop. 以己之(詩)作品同高立乃相比. ❹ *committere* bellum. Liv. (開始)交戰. *committere* obsidionem. Curt. (開始)圍攻. sermo *committitur.* Ov. (開始)交談. ❺ qui nihil *commiserunt.* 無可指責者(無錯誤). *committere* caedem. Quint. 犯屠殺罪. *committere* furtum. Ulp. 犯偷竊罪. *committere* legem, in legem, lege. 犯法. ❻ *commmittere* mulctum. Cic. 罪金. *commmittere* poenam, in poenam. Ulp. 受懲. ❼ *committere* edictum. Ulp. 訂約，訂盟約. ❽ periculum erat ne praedia in publicum *committerentur.* Paul. 怕(有危險)產業充公. ❾ *committere* summum imperium alicui. Nep. 委人掌大權. *committere* se in aciem. Liv. 臨陣.
【注】(elocutiones) ❶ *committere* ingens flagitium, scelus, multa in deos, in leges. ❷ 作惡，瀆神，犯法. (patior, probo) 准，許可. *committendum* non putavi, quin ... 我不許… non *committam,* ut tuis desim consiliis... 我不違爾意. ❸ (mando, trado) 託付. *committere* se itineri, fortunae, fidei alterius. 登程，委諸命運，信賴人. ❹ (facio, ineo) 開始. *committere* proelium cum hoste. 開始同敵人交戰. ❺ (confisco) 拍賣，充公. bona *commissa.* 充公的財產. hereditas templo Veneris *commissa.* 將財產獻於金星神殿. ❻ (jungo) 連結，交…*committere* manus. 交手. *committere* duas inter se tabulas. 兩板行接. ❼ (concitare unum adversus alterum) 挑撥，離間. *committere* unum cum altero. 使人相爭. *committere* duos inter se. 離間人.
【附】**commixtione** accessio. 混合附加.

1. commixt-us. (commist-us). *a, um.* part. v. *commisceo.*
【解】混合，攙雜.
【例】fumus *commixtus* in auras. Virg. 烟雲瀰漫空中. querela *commixta* gemitu. Lucr. 哭訴.

2. commixt-ŭs. *ūs.* m.
【解】混合.

commŏdātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】借貸.

commŏdāt-or. *ōris.* m.
【解】出借人(借物與人者).

commŏdāt-um. *i.* n.
【解】借貸之物，借貸.
【例】*commodatum* accipere. Ulp. agere *commodati.* Nep. 借貸(行爲). teneri actione *commodati,* vel teneri *commodati.* Ulp. 負借貸之責. *commodatum.* 使用借貸.

commŏdāt-us. *a, um.* part v. *commodo.*
【解】借貸者.
【例】*commodati* filii. Sen. 嗣子(承嗣人，繼承人).

commŏdē. adv. (*commodus*)
【同】bene, recte, commodum. X. Incommode.
【解】❶適當，相宜. ❷便利，方便. ❸善良，客氣. ❹正對，正好. ❺正當.
【例】❶ *commode* saltare. Nep. 善舞. *commode* valere. Cic. 康健. *commode* legere carmina. Plin. 善讀詩歌. minus *commode* audire. Cic. 名譽不佳. non minus *commode.* Caes. 同樣好(不亞於...). ❷ *commode* navigare. Cic. 航行順利. ❸ accipi *commode.* Plaut. 優待(好待遇). aliquid respondere *commode.* Plaut. 藹然回答. ❹ *commode*

ipse exit. Plaut. 他正好出門. ❺ emerseram *commode* ex Antiati, quum... Cic. 正當(適值)我來自昂第亞底別墅.

commŏdit-ās. *ātis.* f. (*commodus*)
【同】opportunitas, utilitas.
【形】idonea ad aliquid faciendum, imitatrix prava virtutis, magna, commoditates externae, multae, primae et maximae, tantae.
【解】❶ 相宜，適當，適合，適應，適用，應用，相當，相稱，整齊. ❷ 便利，裨益，安樂，和怡，溫柔.
【例】❶ *commoditas* membrorum. Suet. 各肢體彼相此相稱. orationis *commoditas.* 健談. *commoditatis* omnes articulos scio. Plaut. 我善擇時機. ❷ plurimas *commoditates* amicitia continet. Cic. 友誼含有很多裨益. qui fructus, aut quae *commoditas* percipi possent? Cic. 人能獲得甚麽功效，甚麽利益? *commoditas* patris. Caecil. 父親之溫柔.

commŏd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*commodus*)
【同】accommodo, utendum do, gratificor, prosum.
【解】❶ 配合，適應. ❷ 任人處置，資用，借貸. ❸ 應用，充用. ❹ 使人愉快.
【例】❶ (*commodare*) trapetum. Cat. 裝置壓榨機. ❷ (*commodare*) aurum alicui. Cic. 借貸金器與人. (*commodare*) alicui aurem patentem. Hor. 喜聽人言. ❸ (*commodare*) parvis peccatis veniam. Tac. 對微過應用寬仁. (*commodare*) reipublicae tempus. Liv. 爲國家應用需要的時間. ❹ publice *commodasti.* Cic. 力求公益. (*commodare*) alicui omnibus in rebus, (omnibus rebus). 在諸事上爲某人服務. nec cum tua causa cui *commodes,* beneficium illud habendum est. Cic. 爲人服務而求你私人利益便不是施恩與人.

1. commŏd-um. adv. (*commodus*)
【同】opportune, satis in tempore.
【解】適值，湊巧，適逢，正確，切當，恰當.
【例】*commodum* discesseras, quum venit. Cic. 他來時正值你出去. *commodum* in urbe eram. 適逢我住在城中. *commodum* ad me venit. 湊巧他來至我處.

2. commŏd-um. *i.* n.
【同】utilitas, bonum, emolumentum.
【形】commune, maximum, non mediocre, privatum; commoda communia, domestica, externa, plurima, publica, terrena.
【解】❶ 便利，安樂，安逸. ❷ 裨益，時機，巧遇，報酬，特權. ❸ 借貸物.
【例】❶ cum erit tuum *commodum.* Cic. 既爲你便利. *commodo* tuo. Cic. 隨便你，(處置). *commodo* valetudinis tuae. Cic. 倘你的康健許可. *commodis* frui. 享受安樂. ❷ *commoda* pacis. Cic. 和平之益 *commoda* emeritae militiae. Suet. 軍人薪俸(退伍恤金，致仕養老金). *commoda* sacerdotum. Suet. 司祭特權. *commoda* ex fisco accipere. Frontin. 由國庫供給(供養). ❸ ornare basilicas *commodis* amicorum. Cic. 由朋友借貸之物裝飾宮殿.

1. commŏd-us. *a, um.* adj. (*cum modus*) (*commodior, commodissimus*)
【同】opportunus, utilis. X. Incommodus.
【解】❶ 相宜，適當，(完整，健康). ❷ 便利，愉快. ❸ 和善，慈惠.
【例】❶ *commodissima* belli ratio. Caes. 最好戰術. *commodius* tempus anni. Cic. 一年中更適宜之季節. homo *commoda* statura. Plaut. 適中身量. *commodus* capillus. Plaut. 梳髮整潔. ❷ *commoda* vestis ad cursum. Ov. 適合奔跑之衣服. *commodissimus* trajectus. Caes. 渡海極便利. ❸ aliis inhumanus, isti uni *commodus.* Cic. 對他人粗暴但對此人溫柔. *commodi* mores. Cic. 品誼仁厚. *commodi* convivae. Plaut. 同席人藹然可親.

2. Commŏd-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪總王名Marc- Aurèle. 之子

commōlī-or. *īris, ītus sum, īri.* v. dep. tr.
【解】創作，籌劃.

commŏl-o. *is, ŭi, ĭtum, ĕre.* v. dep. tr.
【解】磨碎，嚼爛，粉碎.

commŏnĕ-făcio. *facis, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (*commoneo facio*)
【同】❶ commoneo, admoneo,
【解】❶ 提醒，喚起，記憶. ❷ 警告，勸告.
【例】❶ *commonefacere* aliquem beneficii sui. Sall. 提醒人記憶自己的恩情. *commonefacit* quae sint dicta. Caes. 提醒人記憶前言. *commonefacit* subditos de religione. Cod. 提醒屬下敬神義務. ❷ *commonefaciunt* eum, ut utatur instituto suo. Cic. 他們勸告他，應用自己的規律. aliquem etiam atque etiam de re *commonefacere.* 一再警告某人.

commŏnĕ-fīo. *fis, factus sum, fiĕri.* v. pass. v. *commonefacio*
【解】受勸告，受提醒.
【例】*commonefit* de aliqua re. Cic. (alicujus rei.) 受人提醒記憶某事.

commŏn-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr.

【同】moneo.
【解】❶ 提醒. ❷ 勸告，告訴，告知.
【例】❶ (*commonere*) aliquem de aliqua re. Cic. 提醒人勿忘某事. aliorum me exempla *commonent*. Ter. 他人之模範提醒我. ❷ *commonendi* gratia, dicere aliquid. Cic. 出言勸告. *commonere* aliquem officii sui. Quint. 告知某人之職務. *commonere* aliquem de periculo. Cic. 告知某人的危險. *commoneri* officium suum. Plaut. 受人告知自己的職務.

commŏnĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*commoneo*)
【同】admonitio.
【解】勸言，警告，喚起.
【例】non inutilis erat *commonitio*. Quint. 勸言(重提前言)不無利益.

commŏnĭt-us. *a, um.* part. v. *commoneo*.
【解】受警告者.

commonstrāt-us. *a, um.* part. v. *commonstro*.
【解】受指示者.

commonstr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】indico, ostendo.
【解】指示，顯示.
【例】*commonstrare* viam alicui. Cic. 給人指路. *commonstrare* = (digitum ad fontem intendere). 指示泉源.

commŏrātĭ-o. *ōnis.* f. (*commoror*)
【同】mora.
【形】diuturnior, urbana.
【解】❶ 居住. ❷ 遲延.
【例】❶ illa villae amoenitas diuturnioris *commorationis* est, non diversorii. 彼別墅之溫柔，是爲居住更久，而非如住旅館者. *commoratio* menstrua. 留居經月.

commo-rdĕo. *rdēs,* (*mordi, rsum*), *rdēre.* v. tr.
【解】❶ 咬，嚼. ❷ (fig.) 撕破，諷刺.

commŏr-ĭor. *ĕris, tuus sum, i.* v. dep. intr.
【解】同死，偕亡.
【例】*commori* alicui. Sen. 同某人偕亡(同歸於盡).
commori cum aliquo. V. Max. 同某人偕亡(同歸於盡).

commŏr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr.
【同】maneo, subsisto, consisto.
【解】❶ intr. 停留，中止，居留，寄居. ❷ tr. 拘留，强留，停滯，躭擱.
【例】❶ Ephesi sum *commoratus*. Cic. 我停留在厄費所城. ❷ quum in eo *commoratus* essem. Cic. 我既堅持此點，(再三討論). ❸ me *commoror*. Plaut. 我躭擱時光. an te auspicium *commoratum* est? Pl. 凶兆能停滯你嗎. ? *commorari* aliquem. 强留某人.

commors-us. *a, um.* part. v. *commordeo*.
【解】被咬者.

commortū-us. *a, um.* part. v. *commorior*.
【解】同死者.

commōtĭ-o. *ōnis.* f. (*commoveo*)
【同】motio, motus, perturbatio.
【形】suavis, contrariae, vitiosae.
【解】❶ 震動，搖撼，動搖. ❷ 感動，動情.
【例】❶ *commotio* terrae. Vulg. 地震. ❷ *commotio* jucunditatis in corpore. Cic. 內情感動. *commotiones* animorum. Cic. 心情感動. temperantia moderatrix omnium *commotionum*. 節德節制一切情慾.

commōtĭuncŭl-a. *ae.* f.
【同】febricula.
【解】(溫度略高) 瘧疾，微恙.
【例】tuis *commotiunculis* valde afficior. 你之微恙使我很感覺不寧.

commōt-us. *a, um.* part. v. *commoveo*.
【同】perturbatus, affectus.
【解】❶ 搖動，活潑，激烈，奮激者. ❷ 被感動，忐忑不安者.
【例】❶ *commotae* columnae. 立柱動搖. ❷ Drusus animo *commotior*. Tac. 更性急之特路卒. *commotus* pulvis. Sil. 灰塵飛揚. penna *commota* volucris. Sil. 鳥之羽毛抖擻. *commoto* similis. Suet. 如狂. *commotus* habebitur. Hor. 人將以爲狂. ira *commotus*. 心中感激.

commŏ-vĕo. *vēs, vi, tum, vēre.* v. tr.
【同】moveo, perturbo, afficio, excito, concito, commuto, invito.
【狀】acerrime sensus, aliquantum, graviter, leviter, parumper mentes, prorsus, recte ac merito, sane, vehementer amorem multitudinis,
【解】❶ 搖動，震動，移動，動盪. ❷ 煽動，鼓舞，奮激. ❸ 感動，動情，動心(印入人心)約訂，決定.
【例】❶ vectibus simulacrum *commovere*. Cic. 以槓杆移動態像. se *commovere*. Cic. 自動. *commovere* sacra. Virg. 携聖物巡行. cervum *commovere* canes. Virg. 獵犬裂碎麋鹿. ❷ (fig.) se *commovere* contra rempublicam. Cic. 陰謀反對政府. ❸ (*commovere*) judices. Cic. 感動法官. nihil me clamor iste *commovet*. Cic. 這種狂呼之聲，毫不能感動吾心. his nuntiis *commotus*. Caes. 接此情報遂決定. (*commovere*) misericordiam alicui. Cic. 激發人之同情心. (*commovere*) bellum. Cic. 發動戰爭. (*commo-

vere)memoriam alicujus rei. Cic. 提醒人記憶某事.

commund-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】整潔.
【例】se *commundare.* Ulp. 清潔自己.

commūn-e. *is.* n. (*communis*)
【同】respublica, universitas, collegium.
【解】❶ 公共，普通，平庸. ❷ 社團，自治區，(自立國家) 民衆. ❸ a) (in commune) 公用. b) 普通，一般. c) 共分，分爲二.
【例】❶ quod jus statues *communi* dividundo? Cic. 對分立社團，你將定何法律? privatus illis census erat brevis, *commune* magnum. 爲彼等，調查私產簡便，公共事業嚴重. ex nostro aliquid in *commune* contulimus. 將我們私人部份充公. *communia.* Cic. 公共事物. ❷ statuae a *communi* Siciliae datae. Cic. 由西細利公共贈給之態像. *commune* Siciliae, vexatum est atrociter. 西細利政區受到殘暴虐待. ❸ a) in *commune* conferre. Cic. 充公. in *commune* consultare. Tac. 公共商議. in *commune* vocare honores. Liv. 職務由公衆分擔. b) in *commune* disputare. Quint. 大衆討論. c) (exclamatio) dividitur in *commune*! 化分.

commūnĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*communico*)
【形】suavissima sermonis, summa cum aliquo, intermissa.
【解】交換，交談，互通，往來，參與，參加.
【例】*comumnicatio* utilitatum. Cic. 利益均沾. sermonis *communicatio.* Cic. 交談，(交換意見). *communicatio* civilis. 社交.

commūnĭcāt-us. *a, um.* part. v. *communico.*
【解】共享，相通者.
【例】principes, *communicato* inter se consilio. Liv. 各首領經協商後. *communicata* significatio. Gell. 廣義，(借義).

commūnĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*communis*)
【同】confero, credo, refero, participo.
【狀】audacter, cum aliquo, coram, cum, inter se, una familiarissime.
【解】充公(歸公)，分享(分有)，互通，相交，交談，通傳，通達，(領聖體).
【例】(*communicare*) cum finitimis civitatibus consilia. Caes. 與鄰邦共謀. *communicato* inter se consilio. Liv. 共同協商後. (*communicare*) cum aliquo de aliqua re. Cic. 對某事交換意見. vestri facti gloriam cum mea laude *communicare.* Cic. 你們功業之彪炳與我之頌詞互相對照. ❷ mecum inimicitias *communicasti.* Cic. 你也同他人恨我. cum amicis res adversas, commoda... *communicas.* 與朋友同憂同樂(共憂患共安樂)

1. commūn-ĭo. *īs, īvi,* (vel *ii*), *ītum, īre.* v. tr. (*cum munio*)
【同】munio.
【解】❶ 保衛，保障. ❷ 設防，築堡壘.
【例】❶ *communire* tumulum. Caes. 防守丘陵. *communire* praesidium. Liv. 防守堡壘. jus parum *communitum.* 無保障之法律. auctoritas aulae *communita.* 鞏固政權. ❷ *communire* castella. Caes. 建築碉堡.

2. commūnĭ-o. *ōnis.* f. (*communis*)
【同】communitas, consociatio,
【解】❶ 團體，社團，社會，協會，聯合會. ❷ 交際，往來，互通，共有，(共用，共享). 團體關係，團體與個人關係. ❸ 相通功，領聖體(宗).
【例】❶ *communio* legis. Cic. 守同一法律. *communio* sanguinis. Cic. 血親(血統關係). (*communio*) vocum et litterarum. Cic. 同語言，同文字者. in *communionem* tuorum temporum. Cic. 依附你的時運. ❷ inire *communionem* cum aliquo. S. Sev. 與人交(往際來). secernere se a *communione* alicujus. S. Sev. 與人絕交. ❸ imperatores nostrae *communionis.* Aug. 與吾人交好之統率. *communione* sancti altaris aliquem privare. Aug. 處以絕罰，(禁止參與聖事). *communione* Ecclesiae privari. Prosp. 逐出教會.

communio-sacra. ❶ sacram *communionem* dare; caeleste convivium populo praebere. 送聖體. divina dape pascere; caeleste epulum impertire; mensae divinae convivam aliquem adhibere; reficere caelesti epulo; sacrosancto Christi corpore pascere; ad mensae divinae *communionem* admittere. ❷ sacram *communionem* accipere. 領聖體. sacrosancto Christi corpore, divino epulo vesci, pasci; caelesti pane sese pascere et communire; caelesti mensae accumbere; caelestibus epulis refici; Christi corpus suscipere; ad divina mysteria accedere; caelestis agni epulis, divino pane recreari; caelestis epuli sacrae mensae convivam esse. ❸ *communio* generalis. 公領聖體. coetus populi ad caeleste epulum celebrandum; divinum epulum frequenti populo divisum; conventus populi ad participandum sacrosanctum Christi corpus; sacrum convivium frequenti populo datum.

commūn-is. *e.* adj. (*cum munus*), *communior, communissimus.*

【同】conjunctus.
【解】❶公共，通用，普通，通常，平凡者. ❷和氣可接近者. ❸(rhet. *communes* loci) 普通理論來源.
【例】❶*communia* esse amicorum inter se omnia. Ter. 一切所有朋友間不分彼此. *communis* salus. Cic. 大衆生命. *communis* utilitas. Nep. 公益. *communis* vitae ignarus. Cic. 不識時務. *communis* sensus. Hor. 常識，(本能，性能). *communis* mors. Eutr. 壽終. *communia* loca. Cic. (公共) 市場. *commune* vitium. 普通病. in *commune* esci. Hier. 聚餐 (公餐). *commune* consulere. Tac. 顧公益. in *commune* conferre. 充公. *communia* dicere. Hor常談(老調). ❷ut infirmis *communis* videretur. Nep. 爲顯示向情弱小者. *communis* circa omnes. Eutr. 待人(一致)和氣. ❸*communes* loci. Cic. 普通論源. *commune* verbum. Gell. (verb. depon.) 有自動他動意義之動詞. *communis* sensus. 常識，共同覺官. *communia* bona conjugum. 夫妻之公共財產.

commūnĭt-ās. *ātis.* f. (*communis*)
【同】communis societas.
【形】apta naturae, civilis, humana, immanis, magna, naturalis.
【解】社團，普通交際，社交本能，可交際往來，共同生活，團體.
【例】haec *communitas,* quae maxime est apta naturae. Cic. 適合性格的社交本能. homines ad societatem *communitatemque* humanae vitae nascuntur. 人生爲度公衆團體生活. a *communitate* disjuncti videbimur. 我們似與團體分離.

commūnĭtĕr. adv. (*communis*)
【同】promiscue. X. Proprie, separatim.
【解】共同一致，大致，大體，平常.
【例】*communiter* cum aliis. Cic. 與人一致. paulo *communius.* Dion. 更概括的. *communiter* inter nos consulemus. 我們互相照顧. *communiter* hoc fit, (plerumque fit, contingit fere). 普通(慣常)如此.

commūnītĭ-o. *ōnis.* f. (*communio*)
【解】❶開闢路徑. ❷防禦工事.
【例】aditus ad causam et *communitio.* Cic. 使入本題，並加强論證.

1. **commūnīt-us.** adv. (*communiter, communis*)
【解】共同.

2. **commūnīt-us.** *a, um.* part. v. *communio.*
【解】防禦者.
【例】consules, hibernaculis *communitis.* Liv. 執政官駐紮在防守的冬營內. *communitas* armis copias. Flor. 駐紮在堡壘的軍隊. jus parum *communitum.* Cic. 無保障的法律.

commurmŭrāt-us. *a, um.* part. v. *commurmuror.*
【解】私出怨言者.

commurmŭr-o. *ās, āre.* v. intr.

commurmŭr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】私出怨言，私毀.
【例】*commurmurari* secum. Cic. 暗自怨尤. nescio, quid *commurmuratus* est. 我不知他暗中怨恨甚麼？

commūtābĭl-is. *e.* (*commuto*)
【同】mutabilis, inconstans.
【解】易移動，易變更者.
【例】*commutabilis* respublica. Cic. 政權不穩定，不穩固者. assentatoris animus varius, *commutabilis,* multiplex. 媚人者心意不定，(隨時變更).

commūtāte. adv.
【解】改用他語.

commūtātĭ-o. *ōnis.* f. (*commuto*)
【同】mutatio, conversio, vicissitudo.
【形】misera, varia, commutationes variae, aptae ad maturitatem frugum, et ad temperationem, civiles.
【解】改變，調換，互易.
【例】brevi tempore magna fit morum voluntatumque *commutatio.* 不久品誼心志大變. *commutatio* studiorum. Cic. 旨趣改變. *commutationes* civiles. Cic. 國家變動，(事變，革命). *commutatio* voti. 更換聖願.
【附】**commutativa** justitia. 交換正義，平均正義.

1. **commūtāt-us.** *a, um.* part. v. *commuto.*
【解】更改，改變者.

2. **commūtāt-ūs.** *ūs.* m.
【解】改變，更易.
【例】❶*commutatum* venire. Lucr. 勢將更改.

commūt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】muto, converto, commutationem affero.
【解】❶改換，改變，更改，變更，調換. ❷交換，交易，互易.
【例】❶*commutatis* verbis atque sensibus. Cic. 完全改換意義及語法. *commutatur* officium. Cic. 調換職務. *commutavit* se animo. 改換主意(心變). ❷(*commutare*) rem cum aliqua re. Cic. 交易，交換. (*commutare*) rem re. Caes. 交易，交換. (*commutare*) inter se vestem. Plaut. 彼此調換衣服.

(*commutare*) vinum pro oleo. Nep. 以酒易油. (*commutare*) fidem suam cum pecunia. Cic. 出賣信用. (*commutare*) verbum cum aliquo. Ter. 與人爭論.

1. cōm-o. *is, psi,* (*si*), *ptum,* (*tum*), *ĕre.* v. tr. (*cum emo*)
【同】orno, compono.
【解】❶ 整理，佈置. ❷ 梳理頭髮. ❸ 裝扮，修飾.
【例】❶ (*comere*) se. Plaut. 修飾自己. caput (*comere*). Quint. 梳頭. ❷ (*comere*) capillos. Cic. 理髮. (*comere*) comas. Ov. 理髮. ❸ (*comere*) muliebriter corpora. Quint. 裝飾如婦人. non quia *comi* non debeat (oratio). Quint. 不是不當潤色詞句.

2. cōm-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】生髮，生葉 (長髮，有毛).
【例】*comare* jugis. P. Nol. 繁生於山嶺.

cōmoedī-a. *ae.* f.
【同】fabula, comicorum ars.
【形】antiqua, vetus.
【解】❶ 喜劇. ❷ 劇場，劇本.
【例】❶ quo genere jocandi eleganti...antiqua *comoedia* referta est. 古喜劇充滿此類雅趣 ❷ *comoediam* exigere. Ter. 喝倒彩.

COMŒDIA

cōmoedĭc-us. *a, um.* adj.
【解】喜劇者.
【例】ars *comoedica.* Apul. 喜劇藝術.

1. cōmoed-us. *i.* m.
【解】喜劇演員，伶人.
【例】saepe *comoedum* in tragoediis placere vidimus. 屢次我們見伶人在演悲劇時使人滿意.

2. cōmoed-us. *a, um.* adj.
【解】演員者.
【例】natio *comoeda* est Juv. 喜劇性的國家.

cŏmōs-us. *a, um.* adj. (*coma*) (*comosissimus*)
【解】披長髮者，枝葉茂盛者，(蓊鬱.)
【例】*comosissimum* genus. Plin. 枝葉極茂盛的種類.

comp-ăciscor. *ăciscĕris, actus,* (vel) *ectus sum, ăcisci.* v. dep. intr.
【解】協議，議定.
【例】si sumus *compecti.* Pl. 假設我們獲得協議.

compactī-o. *ōnis.* f. (*compingo*)
【同】coagmentatio.
【解】❶ 綴合，嵌接，聯絡，連接. ❷ 結構，銜接，集合.
【例】*compactione* membrorum valida. 肢體結構緊密.

compact-um. (compect-um). *i.* n. abl. *compacto.* adv.
【同】consulto, ex composito.
【解】契約，合同.
【例】*compacto.* (*compecto*). Cic. (vel) de *compecto.* Cic. (vel) ex *compacto.* Cic. 照契約. non committendum, ut *compacto* prohibiti videamur. 不可使人視吾人爲契約所約束.

1. compact-us. (compectus). *a, um.* part. v. (*compaciscor*)
【解】議定，約定.
【例】si sumus *compacti.* Plaut. 若我們獲得協議. mecum matrimonio *compecta* sit. Plaut. 希望她同我訂婚. *compacto.* Afran. (vel) de *compacto.* Plaut. (vel) ex *compacto.* Suet. 照契約(約章).

2. compact-us. *a, um.* part. v. *compingo.*
【同】coagmentatus, compositus, vinctus.
【解】結合，聯合者.

compāg-ēs. *is.* f. (*compingo*) (**compāg-o.** *inis.* f.)
【同】commissura, vincula.
【解】集合，連合，結構.
【例】laxare *compages.* Lucr. 解體. *compages* saxorum. Tac. 巖石建築. *compagibus* arctis claudi. Virg. (門)緊閉. *compages* corporis. Vell. 身體結構. *compages* humana. Lucr. 人之神形結合.

compāg-o. *inis.* f. vide **compages.**

comp-ar. *ăris.* adj. subst.
【同】par.
【解】❶ adj. 同等，相像，相類的. ❷ subst. m. et f. 同僚，同事，伴侶. 夫妻.
【例】consilium consilio *compar.* Liv. 兩種相同的計劃. *compar* eorum fias. Gell. 與彼等相媲美的.

compărābĭl-is. *e.* adj. (*comparo*)
【同】quod habet comparationem. X. Dissimilis.
【解】可比較者，頡頏者.
【例】*comparabile* est, quod in diversis rebus similem aliquam rationem continet. 在各種事物含有相同之點者，稱爲可互相比較者.

compărātē. adv.
【同】cum comparatione, (vulg.: comparative, relative, respective). cum quaeritur, quid res sit, quaeritur aut simpliciter, au comparate.
【解】比較，相提並論.

1. compărātĭ-o. *ōnis.* f. (*comparo*)
【同】collatio, cotentio, similitudo, compensatio.
【形】aequalis, brevis, facilis, necessaria, utilis.
【解】❶比較，(平行並列). ❷比武，鬥爭，比賽. ❸天體位置. ❹彷彿，類比. ❺協和，協約. ❻差別，差等.
【例】❶*comparatio* orationis. Cic. 演詞之比較. *comparatio* rei cum aliqua re. Cic. 兩物相比. duorum inter se bonorum *comparationem* facere. 將兩種好處相比較. ❷ in *comparationem* se demittere. Suet. 準備比武. ❸ ad eamdem inter se *comparationem*. Cic. 在相對之位置. ❹ id quae *comparatio* dici potest. Cic. 可稱之爲類似者. ❺ provincia sine *comparatione*. Liv. 未獲協議之任命. ❻ aliquam *comparationem* habere. Cic. 有差等.

2. compărātĭ-o. *ōnis.* f. (*comparo*)
【解】❶備辦，準備. ❷自備，自給，獲得. ❸購買.
【例】❶ totum tempus in *comparatione* novi belli posuit. 利用整個時間準備新戰爭. ad *comparationem* novi belli. Cic. 爲準備新的戰爭. *comparatio* dicendi. Cic. (演講)口才訓練. *comparatio* criminis. Cic. 訴訟程序(準備). ❷ non placet *comparatio* testium. Cic. 不肯尋求證人. ❸ *comparatio* servorum. Papin. 購買奴隸. *comparatio* frumenti. Ulp. 購買小麥.

compărātīv-us. *a, um.* adj. (*comparo 1*)
【解】❶比較者，供比較者. ❷文規比較名詞.
【例】❶*comparativa* judicatio. Cic. 比較的判斷(假託善意辯護其罪惡). ❷ in omni qualitate *comparativa*. Ascon. 在一切比較(名詞). **comparativum**. Prisc. 比較名詞.

compărāt-us. *a, um.* part. v. *comparo*.
❶ *comparo*; (*compar*)
【解】結合，配合，對偶，對方，敵視.
【例】ad supremum certamen *comparati* duces. Liv. 對方首領準備最後決鬥. iniquius certatio *comparata*. Ter. 不公平之鬥爭(比賽).
❷ *comparo*; (*cum paro*)
【解】準備，供應.
【例】ita naura *comparatum* est, ut...天然物性如此…

compār-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】videor, adsum, palam sum, (vulg.: sisto me)
【解】❶顯現，出現，出場，在場. ❷實現(計劃).
【例】❶ repente *comparuit* incolumis. Cic. 驟然痊愈. servus meus non *comparet*. Cic. 我的奴才失踪. argenti ratio *comparet*. Plaut. 交待銀庫賬目. signa *comparent* omnia. Cic. 一切態像俱在. ❷ ut quae imperes, *compareant*. Plaut. 爲實現你所命者. conquiri quae *comparerent* jussit. Liv. 命尋求尚存在之法令.

1. compăr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶聚集，集合. ❷配合，比武，比賽. ❸比喻，比較. ❹長官協議.
【例】❶ res inter se *comparare*. Cic. 集合諸物. *comparare* meum senium cum tuo dolore. Att. 我之衰老(憂悶)與你的痛苦交集. ❷*comparari* cum patrono disertissimo. Cic. 應付對方極健談的律師. quod donum huic dono *comparet*. Ter. 還贈何禮物？❸ *comparare* aliquem alicui. Cic. 比較二人. *comparare* aliquem cum aliquo. Cic. 比較二人. *comparare* aliquem ad aliquem. Ter. 比較二人. *comparare* inter se. Quint. 比較二人. ❹ consules *comparant* inter se, ut... Quint. 執政官協商(決定分治).

2. compăr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum paro*)
【同】paro, praeparo; acquiro, confero.
【狀】copiose pastum, diligenter, idonee animum ad, inique, occulte, studiose, magnopere.
【解】❶預備，準備，備辦. ❷決定，建設，整頓，調整. ❸獲得，購買，供應，生發.
【例】❶ exercitum *comparare*. Cic. 預備軍隊. his rebus *comparatis*. Caes. 諸事既備. fuga *comparata*. Caes. 既準備逃走. se *comparare* ad omnes casus. Caes. 準備應付一切. tempore ad *comparandum* dato. Nep. 準備之時期. *comparare* insidias alicui. 陰謀害人. *comparare* arma latroni. Quint. 授刀與盜. ❷ ita natura *comparatum*

est, ut... 自然之常法即… *comparatum* more majorum erat, ne... Liv. 依先人慣例不准…❸ *comparare* navem. Plaut. 籌備渡船. *comparare* vestem. Ter. 準備衣服. *comparare* victum, labore. Cic. 自力養(更)生. *comparare* tumultus domesticos. Cornif. 發動內戰. *comparare* imbres nivesque. Hor. 引起雨雪.

compartic-eps. *ĭpis.* adj.
【解】參與，有分，公共者.

compa-sco. *scĭs, stum, scĕre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 公共牧畜. ❷ tr. 飼養.
【例】❶ jus est *compascere*; habere jus *compascendi*. Scaevol. 開闢公共牧場法. ❷ *compascere* famem. Plin. 充飢. spicilegium oportet *compasci*. Varr. 須遺棄禾穗以飼養牲畜.

compascŭ-a. *ae.* f.

compascŭ-us. *a, um.* adj.
【解】公共牧場者.
【例】ubi ager *compascuus* est, jus est *compascere*.有公共牧場，大衆便可自由畜牧.

compassĭ-o. *ōnis.* f. (**sympathi-a.** *ae.* f.)
【解】同情，同受苦，公衆者.
【例】*compassio* sententiarum. Tert. 公衆意見.

compast-us. *a, um.* part. v. *compasco.*
【解】共牧.
【例】ostrea *compasta.* Plin. (柵内)共飼牡蠣.

compă-tior. *tĕris, ssus sum, ti.* v. dep. intr.
【解】❶ 同受苦. ❷ 同情與人，憐憫人.
【例】❶ anima *compatitur* corpori. Tert. 神形同苦. ❷aliis *compati.* Aug. 同情與人(憐憫人).

compect-us. *a, um.* part. v. *compenciscor* vel *compaciscor.*
【解】與人約定者.
【例】*compecto,* (*compacto*). Cic. 照契約.

compĕd-es. *um.* f.
【同】soleae ligneae, quibus pedes captivorum conjungi solent.
【解】羈絆，桎梏，縲絏.
【例】*compedes* alicui imponere, indere, induere, impingere; in *compedibus* custodire, habere, retinere aliquem. 拘禁某人(入囹圄，入獄).

COMPEDES

compĕd-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr. (*compes*)
【解】同繫，(fig.)阻礙，羈絆.
【例】servi *compepiti*. Cat. 同囚禁的奴隸. *compediti.* Sen. 同拘禁者.

compĕdīt-us. *a, um.* part. v. *compedio.*
【解】囚徒，同拘禁者.

compēgi. perf. ind. v. *compingo.*
【解】結構，封鎖…

compellātĭ-o. *ōnis.* f. (*compello*)
【同】appellatio.
【形】crebrae vel potius quotidianae, praeclarae, in laudatione.
【解】❶ 交談. ❷ 呼籲，叫罵. 咨詢，質問.
【例】edicto Ciceronem compellavit, cum ipse quotidianas *compellationes* non ferens, urbe abiret. 西塞祿既不堪忍受每日之叫罵，乃離棄城市，而人又出佈告呼籲他.

1. compell-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】appello, nomine alloquor.
【狀】nominatim, vicissim aliquos.
【解】❶ 喚人，呼人談話，質詢人. ❷ 苛責人，貶責人. ❸ 控告人.
【例】❶ *compellare* aliquem voce. Cic. 呼喚人. *compellare* talibus dictis. Ov. 向人如此聲明. *compellare* aliquem de aliqua re. V. Max. 向人提議某問題. ❷ *compellare* aliquem fratricidam. Nep. 責人殘殺兄弟. *compellare* aliquem timidum. Liv. 責人慷懦. ❸ *compellare* potentes. Liv. 控訴(攻擊)有權勢者.

2. comp-ello. *ellĭs, ŭlī, ulsum, ellĕre.* v. tr. (*cum pello*)
【同】cogo, congrego, impello. X. Dispello.
【解】❶ 推進. ❷ 强制，勒逼，逼迫，催迫，縮減.
【例】❶*compellere*(agnos) in gregem. Varr. 引羔羊入羊群(牧場). *compellere* greges in unum. Virg. 合併羊群於一處. intra oppida *compelluntur*. 被拘禁在同一處堡壘. (*compellere*)ossa in suos pedes. Cels. 整理足之骨節. ❷ angustiis rei frumentariae *compulsus.* Caes. 因食糧缺乏不得已… (*compellere*) ad deditionem. Suet. 被迫投降. (*compellere*)aliquem in metum. Tac. 逼人恐慌. (*compellere*)in mortem. Quint. 被逼尋死.

compendĭāri-a. *ae.* f.
【解】捷徑.

compendĭārie. compendiario. adv.
【解】由近路.

compendĭāri-us. *a, um.* adj. (*compendium*)
【同】brevis.
【解】簡編，簡約，簡便者.

【例】est haec brevis et *compendiaria* via ad gloriam. 此乃得榮譽之捷徑. notis *compendiariis* uti. 利用簡約之筆記.

compendiōsē. adv. (*compendiōsius, -sissime*)
【解】簡略然.

compendiōs-us. *a, um.* adj.
【解】❶有利，有效. ❷短促，縮短.
【例】*compendiosa* mors. Isid. 夭折.

compendĭ-um. *i.* n. (*cum pendo*)
【同】utilitas, quaestus, lucrum, pecuniae, operae. X. Dispendium.
【解】❶節省盈餘，利益，利息. ❷縮短，(捷徑). 概要，簡言.
【例】nihil agit *compendii* sui causa. 作事不求私利. mercatores in quaestu et *compendio* versantur. 商人精於生財營利. avaritia et egestas multos ad turpe *compendium* commovet. 慳吝及貧窮使不少人不顧廉恥，營求私利. ❷ conferre verba ad *compendium*; (*compendii* verba facere.) Plaut. 作演詞概要. *compendium* viae. Ter. 捷徑. *compendium* operae. Plin. 省工. *compendia* viarum. Tac. 捷徑.

compensāti-o. *ōnis.* f. (*compenso*)
【同】comparatio, praemium, merces, remuneratio.
【解】交易，平衡，賠償.
【例】*compensatio* mercium. Just. 貨物交易. *compensatione* uti. 扣賬 (用賠償法). *compensatio* occulta. 暗銷 (債權或債務).

compensāt-us. *a, um.* part. v. *compenso.*
【解】賠償者.

compens-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】comparo, remunero, repono, exaequo, assequor.
【解】交易，衡量，平衡，賠償，酬報.
【例】(*compensare*) rem cum aliqua re, (rem re). 使事物平衡. (*compensare*) laetitiam cum doloribus. Cic. 以憂患易喜樂. (*compensare*) bona cum vitiis. Hor. 評其功過 (長短). tua merita *compensare* non potero. 我不能酬報你的功勳. quod a fortuna damnum accepisti, virtus *compensabit.* 聖德補償你財物所受之損失.

compĕrendĭnātĭ-o. *ōnis.* f. (*comperendinatus*)
【解】緩訟，遲三日.

comperendĭnāt-us. ❶ *a, um.* part. v. *comperendino.* ❷ *ūs.* m.
【解】寬限三日.
【例】adimere alicui *comperendinatum.* 免除三日限期.

compĕrendĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum perendie*)
【同】amplio, profero, procrastino, differo, amplius pronuntio.
【解】延期 (三日) 候審.
【例】reum *comperendinare.* 被告限三日候審. ut *comperendinem.* Cic. 我爲延期 (緩期)

compĕr-ĭo. *īs, ī, tum, īre.* v. tr. (*cum pario*)
【同】deprehendo, certi aliquid reperio, compertum habeo.
【狀】manifesto pestem capitis sui, manifesto indicia mortis, maxime.
【解】發明，發現，尋獲，學習，傳聞.
【例】aliquid per exploratores *comperire.* Caes....ex captivis. Caes. 由偵探或從俘虜得知. omnia insidiose facta *comperta* sunt. Cic. 得知一切都出於巧詐 (詭計). de scelere filii *comperit.* Nep. 發現兒子之罪行. (大逆不道). pro re *comperta* habere aliquid. Caes. 確知其事. *compertum* habeo. Sall. 我確知. nullius probri *compertus.* Liv. 未曾認明己過.

compert-us. *a, um.* part. v. *comperio.*
【同】certus, cognitus, exploratus.
【解】顯露，認明，證實.
【例】facinus manifesto deprehensum, et *compertum.* 顯然發覺並證實之罪惡. *compertum* habeo. Sall. 我已證明，(確知) *compertus* sacrilegii. 證明褻瀆罪. *compertus* de aliqua re. Sult. *compertus* in aliqua re. Suet. 認明確信某事. *compertus* egessisse pecuniam ex aerario. Liv. 證明侵吞公款.

comp-es. *ĕdis. -edem, ede.* f. (usit.)

compĕd-es. *um.* (*-ibus*). f. (ordin.)
【解】脚鐐，(桎梏)，鎖鍊，縲紲.
【例】grata *compede* vinctus. Hor. 爲愉快的桎梏拘禁.

compesc-o. *īs, ŭi, ĕre.* v. tr.
【同】coerceo, cohibeo, frango.
【解】結束，抑制，阻止，拘留.
【例】iram, dolorem...*compescere.* 抑制忿怒傷痛. audaciam ejus *compescuit.* 阻止其大膽妄爲. (*compescere*) querelas. Lucr. 止謗. (*compescere*) famem, sitim. Ov. 充飢止渴. (*compescere*) equum freno. Tib. 執轡馭馬. (*compescere*) seditionem. 弭亂.

compĕt-ens. *entis.* part. v. *competo,* (*competentior*)
【解】相宜，充分.
【例】non est *competens* causa, ut... 無充分的理由.

compĕtenter. adv. *competentius, -tissime.*

【解】宜然，適當.

compĕtenti-a. *ae.* f.

【解】相宜，適應交際，(關係，往來).

【例】nasci ad eamdem *competentiam.* Gell. 生在同一天象之下(星像下).

compĕtītĭ-o. *ōnis.* f.

【解】爭先，競爭，(競選…).

compĕtīt-or. *ōris.* m.

【同】qui cum alio in petitione concurrit.

【形】certus, liberalis, nobilis, pares suffragiis, peregrini, urbani,

【解】競爭者.

【例】*competitoris* cum petitore certamen est honoris et dignitatis. 競爭者＝彼此競爭榮譽及權位者.

compĕtītr-ix. *īcis.* f. (*competitor*)

【解】女性競爭者，彼此施陰謀者.

compĕt-o. *ĭs, īvi,* vel *iī, ītum, ĕre.* v. tr. (*cum peto*)

【解】❶ 同尋. ❷ 通達，相遇(於一點).(fig.) 同逢，相應. ❸ 慣常，包容，包含. ❹ 有權，(裁判，管理權)屬於….

【例】❶ omnibus unum locum *competentibus.* Just. 衆人爭往一處. duobus unam petentibus. 二人爭美. solus *competitur.* P. Nol. 唯一相爭對象. ❷ ubi viae *competunt.* Varr. 道路交叉處. si cacumina arundinum in unum *competunt.* Col. 若蘆葦稍末相連. *competere* cum morte Othonis. Tac. 與奧刀之死同時遭遇之事. aestati, autumno *competere.* Suet. 與夏季秋季相宜. (*competere*) in novissimum diem. Plin末日. animo nequaquam corpus *competit.* Suet. 內外不一致. ❸ *competere* animo. Sall. 専心. *competere* auribus atque lingua. Sall. 可以耳聆口述. *competere* oculis. Tac. 習用目. ut vix ad arma capienda *competeret* animus. Liv. 以致儘能操持兵器. si loci situs ita *competit.* Col. 倘地勢可能. si *competeret* aetas. Suet. 若年齡許可. ❶mihi adversus te actio *competit.* Nep. 我有權控訴你. hereditas ei *competit.* 他有繼承權. extrema poena *competit* in latronem. Apul. 强盜應受極刑. respondi libertates *competere.* Scaevol. 我答復解放奴隸有效.

compilātĭ-o. *ōnis.* f. (*compilo*)

【同】furtum, fraus.

【解】剽竊，强刼，摘取.

compīlāt-or. *ōris.* m.

【解】搶取，抄襲，剽竊者.

compīlāt-us. *a, um.* part. v. *compilo.*

【解】被盜取，被剽竊，被抄襲者.

compīl-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. tr. (*cum pilo*)

【同】diripio, spolio, furor, exhaurio.

【狀】apertissime provincias, ostiatim oppidum.

【解】掠奪，搶刼，剽竊，抄襲，濫用，毆打.

【例】*compilare* fana. Cic. 刼掠神殿. *compilare* scrinia Crispini. Hor. 剽竊克里皮尼之抄本，(著作). *compilare* sapientiam jurisconsultis. Cic. 假託法學家之學識. me lanceis, membratim *compilassent.* Apul. 他們倘以武器磔殺我.

comp-ingo. *ingĭs, ēgi, actum, ingĕre.* v. tr. (*cum pango*)

【同】constringo, coarcto.

【解】❶ 連結，合攏，積累，建築，制造，❷ 力推，封鎖.

【例】❶ *compingere* aedificia. Sen. 鞏固建築. *compingere* solum axibus. Col. 鋪地板. *compingere* navem. Paul. 造船. *compingere* vestem, sellas. Arn. 成衣，做椅. *compingere* falsa, fabulas. Arn. 說謊言，造笑話. ❷ si me in carcerem *compegerint.* Cic. 若把我投入監獄. aliquid in oculos *compingere.* Plaut. 小心珍藏某物(入眼簾中).

compĭtālĭ-a. *um,* et *orum.* n. (*compitalis*)

【解】敬禮路神(通衢之神)節日.

compĭtālĭcĭ-us. *a, um.* adj. (*compitalia*)

compĭtāl-is. *e.* adj. (*compitum*)

【解】岔路者.

【例】*compitales* lares. Suet. 岔路之神.

compĭt-um. *i.* n. (ordin.)

compĭt-a. *ōrum.* n. plur. (*competo*)

【解】十字路，岔路口.

【例】in triviis et *compitis* auctionati. 在岔路口拍賣. (fig.) *compitum* stomachi. Test. 消化器(胃). *compita* ramosa. Pers. 罪惡及聖德之岔路.

complăc-ĕo. *ēs, ŭi,* (*ĭtus sum*), *ēre.* v. intr.

【同】placeo.

【解】使人愉快，悅人心，愜人意.

【例】si Deo *complacitum* est. 若愜主心. *complacita* est tibi. 她使你愉快. filius meus in quo mihi *complacui.* 我鍾愛之子.

complāc-o. *ās, āvi, ātum. āre.* v. tr.

【解】平息，緩和，撫慰.

complānātĭ-o. *ōnis.* f. (*complano*)

【解】使平坦.

【例】sub terrae *complanatione.* Sen. 在輾平之地下.

complānāt-us. *a, um.* part. v. *complano.*

【解】平坦者.

【例】*complanatus* lacus. Suet. 盈滿之湖.

complān-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶ propr. 使平，修平，塡平. ❷ (fig.) (a) 毁壞，打倒. (b) 平息，使溫柔.
【例】*complanare* domum. Cic. 拆除房屋(削爲平地). (solo aequare).

complant-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】同種.
【例】*complantatus* virtutibus. Ambr. 諸德齊備者 (鞏固).

comple-ctor. *ctĕris, xus sum, cti.* v. dep. tr. (*cum plecto*)
【同】complexu teneo; sinu complexuque recipio, in collum invado; complexum alicui fero.
【狀】aeque benevolentia atque arctius, breviter memoriam rerum, celeriter, circumscripte, extrinsecus, occulte viros amplissimos ad suum scelus; quam libentissime aliquem; liberalitate.
【解】❶ 懷抱，接吻，圍繞. ❷ (fig.) (待遇) 優待，祖護，愛護. ❸ 領悟，牢記. ❹ 包含，包括. ❺ 獲得，取得.
【例】❶ (*complecti*) aliquid manibus. Cic. 抱持… (*complecti*) aliquem. Cic. 親抱 (接吻) 某人. quatuordecim milia passuum *complexus.* Caes. 圍繞一萬四千步. vestis *complectens* corpus. Cat. 長衣裹體. (*complecti*) aliquem obsidione. Vell. 圍困人. (*complecti*) genua. Quint. 抱膝. ❷ (*complecti*) aliquem. Cic. 愛護某人. (*complecti*) aliquem beneficio. Cic. 恩待人 (施恩與人). (*complecti*) aliquem summa benevolentia. Cic. 表示非常仁愛. (*complecti*) philosophiam. Cic. 研究 (專習) 哲學. hunc velim omni tua comitate *complectere.* Cic. 請你善待此人. (*complecti*) aliquem honoribus et beneficiis. Cic. 光榮人，施恩與人. ❸ aliquid mente *complecti.* Cic. 領悟 (領會) 某事. (*complecti*) artes penitus mente. Quint. 深究美術. (*complecti*) aliquid memoria. Cic. 記憶某事. ❹ (*complecti*) omnia facta oratione. Cic. 說明一切事實. (*complecti*) memoriam omnium rerum. Cic. 通史 (記述一切). (*complecti*) amplissimos viros ad scelus. Cic. 串通貴人 (勾結顯宦) 以成其惡. ❺ quam (facultatem) quoniam *complexus* es. Cic. 你既獲得能力. (時機). quum est idoneam naturam *complexa* (philosophia). Cic. 哲學既遇到適宜天資.
【附】**complementarius** color. 補色.

complēment-um. *i.* n. (*compleo*)
【同】supplementum.
【解】補足，充實，補助詞. (gramm.)
【例】inania quaedam verba, velut *complementa* numerorum. 有虛字如充數然.

compl-ĕo. *ēs, ēvi, ētum, ēre.* v. tr.
【同】impleo.
【狀】bene, perfecte, undique.
【解】❶ 塡滿，充塞. ❷ 補足，充實. ❸ 充滿，充盈. ❹ 充足. ❺ 成就，完成.
【例】❶ oppidani *complent* murum. Caes. (被困) 城民塡塞城垣. (*complere*) fossas sarmentis. Caes. 以葡萄枝塡溝. (*complere*) Dianam floribus. Cic. 狄娜像滿飾鮮花. (*complere*) naves sagittariis. Caes. 船上滿佈箭手. ❷ *complere* legiones. Cae. 充實軍隊(各師). *complere* naves. Caes. 徵集船員. decem milia armatorum sunt *completa.* Nep. 補足一萬甲兵之數. ❸ sol mundum omnem sua luce *complet.* Cic. 日光照耀 (充滿) 普世. plangore et lamentatione forum *complevimus.* Cic. 市區充滿吾人哀號涕泣之聲. ❹ (*complere*) milites bona spe. Caes. 使軍士滿懷熱望. gaudio *compleri.* Cic. 充滿喜樂. aliquem dementiae *complere.* Pl. 使人精神完全錯亂. ❺ (*complere*) centum et septem annos. Cic. (生活) 滿足一百零七歲. ut summam mei promissi *compleam.* Cic. 履行(完成) 我之諾言. *complere* lustrationem annuam. Cic. 完成週年之巡閱. (*complere*) beatissimam vitam. Cic. 一生充滿福樂. ut *compleretur* verbum Domini. Hier. 爲完成主之預言.

complētōri-um. *i.* n.
【解】(日課) 補經.

complēt-us. *a, um.* part. v. *compleo,* (*completior*)
【解】完成，結束.
【例】his rebus *completis.* Caes. 諸事既已完成. post quinquennium *completum.* Scaevol. 五年既過 (滿).

compl-ex. *icis.* adj. (*cum plico*)
【解】相連者，勾結者，從犯.
【例】*complex* honestatis est utilitas. Ambr. 正義與利益相連. *complices* peccati. 同惡相濟，(同罪犯) **complex.** 同犯.

complexi-o. *ōnis.* f. (*complector*)
【同】comprehensio verborum, periodus.
【形】brevis negotii; longissima verborum, mira verborum, perspicua, vera vel falsa,
【解】集合，結合，配合，湊合，構成，組合，結構，循環，週數.
【例】*complexiones* atomorum inter se. Cic. 原子之互相配合. cumulata bonorum *complexio.* Cic. 綜合諸善. verborum

complexio.Cic. 語言之湊成，(段落). longissima verborum *complexio*, quae uno spiritu volvi vix potest. 語氣冗長不能一氣讀出，(完成). *complexio* argumenti, conclusio et summa rationum. 論證之結論及理由之概要. per *complexionem* id, quod ex omni argumentatione conficitur, breviter exponimus. 藉綜合論證，我們簡要陳明辯證之組合方式

1. complex-us. *a, um.* ❶ part. v. *complecto.* ❷ part. v. *complector.*
【解】❶ 編織，紅織. ❷ 擁抱，包容，包含.
【例】*complexum* dilemma. 複雜的双刃推理法.

2. complex-ŭs. *ūs.* m. (*complector*)
【同】amplexus.
【形】altissimus a domiciliis, extremus, omnia cingens, ultimus, indices falsi, summae benevolentiae..
【解】❶ 擁抱，緊抱，圍繞. ❷ 戰鬥. ❸ 情緒，愛情.
【例】❶de matris *complexu* aliquem avellere. Cic. 從母懷中奪出某… mundus qui omnia *complexu* suo coercet. Cic. 宇宙包容一切. (cedrus) crassitudinis ad trium hominum *complexum*. Plin. 粗至三圍(三抱) 之番柏樹. longis *complexibus* illos necat. Ov. 扼死他們.❷ in Caesaris *complexum* venire. Caes. 來與凱撒交戰. *complexus* armorum. Tac. in 械鬥. Martis *complexu*. Quint. 當同瑪而斯交戰時. ❸ *complexus* gentis humanae. Cic. 對人類的愛情. aliquid in *complexu* habere. Plin. 眷顧 (擁護) 某事. *complexus* sermonis. Quint. 文詞的結構.

complicāti-o. *ōnis.* f.
【解】摺疊，捲起，複化，混化，紛亂.

complicāt-us. *a, um.* part. v. *complico.*
【解】捲，繞，晦暗，紊亂.
【例】*complicatae* setae. Arn. 捲細.

complĭcĭt-us. *a, um.* part. v. *complico.*
【解】摺疊，彎曲，盤捲.

complĭc-o. *ās, āvi,* vel *ŭi, ātum,* vel *ĭtum, āre.* v. tr.
【同】involvo, claudo.
【解】摺捲，包裹.
【例】epistulam *complicare*. Cic. 摺疊書信. *complicare* rudentem. Plaut. 將繩盤起.

complō-do. *dis, si, ōsum, dĕre.* v. tr. (*cum plaudo*)
【解】互擊(使二物相衝撞)，鼓掌.
【例】*complodere* manus. Petr. 鼓掌.

complorāti-o. *ōnis.* f. (*comploro*)
【同】lamentatio.
【解】❶ 同哭(或獨自痛哭)，悲哀. ❷ 深痛，哀慟.
【例】❶ *comploratio* eorum lamentabilis, (flebilesque voces). 彼等痛哭悲哀. ❷ *comploratio* sui. Liv. 暗自悲哀. *complorationem* edere. Just. 發出哀聲. *complorationem* facere. Gell. 使人流淚.

1. complōrāt-us. *a, um.* part. v. *comploro.*
【解】悲哀.

2. complōrāt-us. *ūs.* m. vide **comploratio.**
【解】哀痛…

complōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 衆人悲傷，悲慟. ❷ 痛哭，哀痛.
【例】*comploratum* publice est. Flor. 公然(當衆)悲痛. ❷ vivi mortuique *complorantur*. Liv. 痛哭生者亡者. *complorare* mortem amicorum. 哀痛朋友的死.

complōs-us. *a, um.* part. v. *complodo*
【解】鼓掌，被夾擊，衝擊者.
【例】*complosis* manibus. Hier. 鼓掌.

complŭit. *ĕre.* v. impers.
【解】同落雨.
【例】*complui*. (passiv.) Aug. 被雨淋濕.

complūr-es. *a,* (*ia* raro), *ium.* adj. (subst.) *complurimi* (superl.)
【解】❶ adj. 繁多，許多. ❷ subst. 衆多.
【例】❶ *complures* nostri milites. Caes. 我們不少的士兵. ❷ *complures*. Cic. 多數的人. *complures* hostium. Hirt. 不少的敵人. e vobis *complures*. Cic. 你們當中不少的人.

complūries. (compluriens). adv.
【解】屢次，多次.

compluscŭl-i. *ōrum.* adj. (dimin. *complures*)
【解】頗多，足數.

complŭviāt-us. *a, um.* adj. (*compluvium*)
【解】天井式，方式.
【例】*compluviata* vitis. Plin. 方形之葡萄園.

complŭvi-um. *i.* n. (*cum pluvia*) (後與impluvium 通用.)
【解】府第上方孔，漏雨水，用以蓄水者：天井内院.

compō-no. (conpono). *nis, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr.
【同】conjungo, coagmento, construo, conglutino, congrego, conflo, misceo tempero.
【狀】cautius, diligenter, generatim, communiter, graece, scite, jam diu composita et comparata, lepide.
【解】❶ 聚積，招集，連合，結合，囤積，準

備，(同抑制). ❷ 建築，製造，配合，(醫). ❸ 創作，著述，寫作. ❹ 揑造，假造，假裝，杜撰，陰謀，暗算. ❺ 整理，佈置，修飾，殮葬. ❻ 撮合，協和，協議，調解，和解. ❼ 和平，講和. ❽ 調整，制定，組織. ❾ 比較，對照，抵抗.

【例】❶ *componere* genus dispersum. Virg. 招集潰散的群衆. *componere* lignum. Hor. 綑木柴. *componere* ossa. Cels. 收集散骨. *componere* oribus ora. Virg. 面對面. *componere* oculos. V. Fl. 垂目下視. *haec* verno tempore *componuntur*. Col. 春季囤積此種食糧. ❷ *componere* urbem. Virg. 築城. *componere* templa. Ov. 建神殿(廟). *componere* medicamentum. Col. 配藥. ❸ qui cuncta *composuit*. Cic. 寫許多作品之著作家. *componere* orationem. Quint. 作演詞. *componere* commentarios. Cic. 作回憶錄(備忘錄). *componere* leges. Lucr. 編纂憲法. *componere* sibi blanditias. Tib. 自作頌詞. *componere* ad aliquem. Plin. 奉獻著作與某人. *componendi* via. Cic. 著作系統(程式). ❹ *componere* mendacia. Plaut. 揑造謊言. *componere* fallaciam. Plaut. 準備騙術. *componere* insidias. Tac. 佈置陰謀. ❺ *componere* capillum. Plaut. 整理散髮. *componere* togam. Hor. 整理長袍. *componere* se. Ov. 裝飾自己. *componere* actionem. Quint. 準備表演. *componere* desertores per manipulos. Tac. 改編逃兵爲數隊. *componere* verba. Cic. 修詞. *componere* itinera. Cic. 計劃旅程. illam decor *componit*. Tib. 嫻雅益增其美. *componere* se. Ov. 上床安息. *componere* diem. Virg. 結束一日(休息). omnes *composui*. Hor. 埋葬一切. *componere* cinerem. V. Fl. 葬骨灰. ❻ *componere* controversias. Caes. 調解爭論. *componere* discordias. Tac. 排解糾紛. haec inter vos *componuntur*. Plaut. 你們之間如此和解. potest *componi* gratia inter eos. Ter. 他們可以講和. coheredes mei *componere* volebant. Plin. 我之同繼承人希望和解. ut *compositum* fuerat. Liv. 照和約. ❼ *componere* fluctus. Virg. 平息風浪. *componere* Asiam. Suet. 蕩平亞洲. *componere* statum orientis. Suet. 恢復東方和平. *componere* aversos amicos. Hor. 恢復友誼. ❽ *componere* animum ad omnes casus. Quint. 準備心靈承當一切. *componere* se ad alicujus exemplum. Quint. 追隨某人之後塵. *componere* se ad aliquid (vel) in aliquid. Quint. 照其模範形成. *componi* in reverentiam (senatus). Plin. 向議院致敬. *componere* aciem pugnae. (dat). Tib. 作戰爭狀態. *componere* rempublicam. Cic. 準備起訴. *componere* causam. Cic. 組職政府. ❾ gladiatores inter se *componuntur*. Quint. 使鬥(舞)劍者比武. *componere* bonos viros inter se. Cic. 使善人相爭. *componere* se alicui. Sil. 攻擊人. *componere* manus monstro. Sil. 與怪物格鬥. *componere* dicta cum factis. Sall. 以言行相比較. *componere* parva magnis. Virg. 以小事與大事比較.

comportāti-o. *ōnis.* f.
【解】轉運，移轉.

comportāt-us. *a, um.* part. v. *comporto.*
【解】同轉移者.

comport-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】in unum locum confero, congero, porto, conveho.
【狀】palam arma.
【解】同運一處，聚集，集合.
【例】*comportare* arma in templum. Cic. 儲藏武器在神殿中. *comportare* aurum domum regiam. Sall. 收集黃金在皇宮中. (fig.)*comportare* nomen conjugis. Alcim. 隨妻姓.

comp-ōs. *ŏtis.* adj. (*cum potis*)
【同】particeps. X. Inops.
【解】❶ 作主，自主，(把握，操持). ❷ 獲得，據有.
【例】❶ *compos* libertatis. Plaut. 自由(獲得自由). *compos* animi(vel animo). Liv. 自主. ❷ *compos* patriae. Liv. 本國籍. *compos* spei. Suet. 實現希望. *compos* voti. Hor. 完成志願. *compos* virtutis. Cic. 有德者. *compos* culpae. Plaut. 有過者(有錯誤).

compŏsĭtē. adv. (*compositus*)
【同】disposite.
【解】秩然有序，有條不紊. 一語句工穩，佈局適當.
【例】*composite* ambulare. Col. 行走安穩. (安詳). *compositius* cuncta quam festinantius. Tac. 作一切更穩健而不急躁. *composite* dicere. Cic. 擅長詞令. *composite* disserere. Sall. 善辯.

compŏsĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*compono*)
【同】structura, constructio, dispositio; ordo, concordia, compages, coagmentatio.
【解】❶ 聚集，集合. ❷ 建設，製造，配合，(藥品). ❸ 著作，編訂. ❹ 佈置，調整，結構，系統. ❺ 協議，和解，和合. ❻ 爭鬥，比武，(舞劍者).
【例】❶ in *compositione*. Prisc. 在作文修

辭. *compositiones* rerum autumnalium. Col. 儲蓄秋季產物. ❷ *compositiones* unguentorum. Cic. 香液之配合. ❸*compositio* novi libri, (operis litterarii). 新書(文藝品)之編著. ❹ *compositio* membrorum. Cic. 各肢體之結構. *compositio* sonorum. Cic. 聲音之配和. *compositio* verborum. Cic. 詞句之結構. *compositio* disciplinae. Cic. 學術之系統. *compositio* magistratuum. Cic. 職官(爵秩)制度. ❺ per *compositionem*. Cic. 調解双方. ❻ *compositiones* gladiatorum. Cic. 舞劍者之決鬥.

compŏsĭtō. adv.
【解】湊合，約訂.

compŏsĭt-ŏr. *ōris.* m.
【解】整理者，佈置者，著述者.
【例】*compositor* anni. Cic. 推算年曆者. *compositor* morum. Coripp. 整頓風化者. *compositor* juris. Cod. Th. 編纂法典者.

compŏsĭt-us. *a, um.* part. v. *compono 2.*
【同】conflatus, concretus, conglutinatus, factus, instructus.
【解】❶結合，湊成. ❷約訂，協約. ❸整理，修飾，潤色. ❹薰陶，成熟，形態. ❺傾向，特有. ❻安靜，平和.
【例】❶ *compositus* corpore et anima. Sall. 身靈結合. ❷ *compositae* notae. Tib. 約定的標記. ex *composito*. Liv. 約定. de *composito*. Apul. 約定. ❸ (pugna) *compositior* ordine. Liv. 更有規律之戰爭. litterae *compositissimae*. Cic. 極工整的小楷書. *composita* verba. Sall. 潤飾之詞句. *compositus* orator. Cic. 嫻雅之演說家. ❹ ad voluptatem multitudinis *composita*. Quint. 專供人賞心悅目之形態. *compositus* in obsequium. Tac. 表示屈服之聲調. ❺ *compositus* ad carmen. Quint. 酷好歌曲. *compositus* ad risum. Quint. 好笑. *compositus* alicui rei. Tac. 適於某事. ❻ mare *compositum*. Ov. 海面平靜. affectus *compositus*. Quint. 節制的情感. *composita* aetas. Tac. 成熟的年歲. *composita* actio. Quint. 舉止端方. *composito* vultu. Plin. 面色溫和.

compŏsŭi. perf. ind. v. *compono.*

compōtātĭ-o. *ōnis.* f. (*compoto*)
【解】共飲，聚飲.

compŏt-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr. (*compos*)
【解】使人享受，享用，使人佔有.
【例】*compotiri* aliquem aliqua re. Plaut. *compotiri* alicujus rei. Apul. 使人享用某物. *compotiri* voti. Apul. 使人獲所願.

compŏt-ĭor. *īris, ītus sum, īri.* v. dep. intr.
【解】享用，據有.
【例】his solis locis *compotita* sum. Plaut. 我爲此曠野之主. *compotiri* visu alicujus. Test. 會晤某人.

compōt-ŏr. *ōris.* m.
【同】combibo.
【解】酒友.

comprans-ŏr. *ōris.* m.
【同】qui simul prandet.
【解】同席者，同進午餐的.
【例】cum *compransoribus*, collusoribus, compotoribus agrum suum devorat. 同酒肉朋友及賭友，蕩盡自己的財產.

comprĕcātĭ-o. *ōnis.* f. (*comprecor*)
【解】公共祝禱.
【例】necessaria est solemnis haec *comprecatio*. 需要這種隆重的公禱.

comprĕcāt-us. *a, um.* part. v. *comprecor.*
【解】公禱者.

comprĕc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. vel intr.
【解】祈禱，公禱.
【例】deos *comprecari*. 祈禱諸神. fidem caelestem (*comprecari*). Cat. 呼神作證.

comprĕhen-do. (compren-do). *dis, di, sum, dĕre.* v. tr.
【同】capio, deprehendo. X. Dimitto.
【狀】apte sententiam verbis, brevi, breviter, celeriter, firmo animo, graviter, manifeste, penitus, solute et facile.
【解】❶同捉，捕，攫，拘，獲. a) 連合，結合. b) 抱持，包容，包含. ❷奪取，拿去，佔領，襲取，攫取. ❸言詞；包含，包容. ❹理智；領悟，領會.
【例】❶a) naves velut uno inter se vinculo *comprehendit*. 集合艦隊， 如用鎖鍊連結. b) circuitus rupis triginta et duo stadia *comprehendit*. Curt. 岩石週圍包括三十二里. ignis robora *comprehendit*. Virg. 火燒樹幹. ❷ redis *comprehensis*. Caes. 捕獲戰車. aliis *comprehensis* collibus. Caes. 佔領其他丘陵. ❸ (*comprehendere*) rem verbis pluribus. Cic. 許多名詞共指一事. numero aliquid *comprehendere*. Virg. 以號碼指明某事物. ❹ (*comprehendere*) aliquid animo. Cic. 領悟某… (*comprehendere*) mente vel cognitione. 通達.

comprĕhensibĭl-is. *e.* adj. (*comprehendo*)
【解】可目視，可明瞭者.

comprĕhensi-o. (comprensi-o). *ōnis.* f. (*comprehendo*)
【形】apte cadens, firma, longa, numerosa,

perfecta, plena, stabilis atque immutabilis, fidelis, universa.

【解】❶同捉，總括，綜合，了解. ❷逮捕，拘留，攫取，佔據. ❸容量，限度. ❹領悟，體會，音節，段落，(文). ❺內包，(哲).

【例】❶ consequentium rerum cum primis cojunctio et *comprehensio*. Cic. 綜合連結有因果關係之事物(觀念). ❷ *comprehensio* sontium. Cic. 逮捕罪犯. ❸ *comprehensio* verborum, quam Graeci periodum vocant. 詞句之組合，希臘人稱爲段落. ❹ cognitiones *comprehensionesque* rerum appetitiones movent. 事物之認識與體會，引起人之貪望. ❺ *comprehensio*: complexus notarum quae in idea repraesentantur. 內包即觀念所表現(事物)標記之總合.

comprĕhens-us. (**comprens-us**). *a, um.* part. v. *comprehendo.*

【解】❶手握者. (fig.) **comprehensa.** n pl. 感覺. ❷病苦纏身者，火焚及者.

comprend-o. comprensio. vide **comprehendo. comprehensio.**

compressē. adv. (*compressus*) (*compressius*)

【解】急切，緊急，簡約，簡捷.

【例】rhetores latius loquuntur, dialectici *compressius*. 修辭學家言語更廣泛，辯證家詞句更簡約.

compressĭ-o. *ōnis.* f. (*comprimo*)

【解】壓榨，壓制，(語法)簡潔.

【例】oratores crebri sententiis, *compressione* rerum breves. 演說家語意錯綜，敘事簡約.

1. **compress-us.** *a, um.* part. v. *comprimo.*

【解】壓榨，收縮者，交叉者.

【例】os *compressius*. Cels. 入口漸狹. *compressa* hydria. Prop. 扼死水蛇. *compressis* manibus sedere. Liv. 兩臂交叉而坐(閒坐).

2. **compress-ūs.** *ūs.* m.

【解】壓，摺.

【例】*compressu* pennarum. Plin. 摺翅.

compr-ĭmo. *imis, essi, essum, imĕre.* v. tr. (*cum premo*)

【同】freno, sedo, coerceo, cohibeo, frango, reprimo, retardo.

【狀】arcte pugnum, vehementer, plane in perpetuum.

【解】❶壓搾，收縮，抑制，約定. ❷(fig.)拘禁，儲藏，隱瞞. ❸逮捕，約束，阻止，停滯.

【例】❶ digitos *comprimere* et pugnum facere. Cic. 縮指，握拳. *compressis* labiis. Hor. 縮脣閉口. *compressis* ordinibus. Liv. 縮緊行列. animam *comprimere*. Ter. 閉氣. *comprimere* mulierem. Pl. 侮辱婦女. ❷ (*comprimere*) frumentum. Cic. 壟斷(收買)小麥. (*comprimere*) annonam. Pl. 壟斷(收買)食糧. famam captae Carthaginis *compresserunt*. Liv. 封鎖加而大高城陷落之消息. ❸ (*comprimere*) gressum. Virg. 阻止前進. (*comprimere*) plausum. Cic. 停止鼓掌. ejus adventus Pompeianos *compressit*. Caes. 他之來臨抑制了彭伯黨. (*comprimere*) audaciam alicujus. Cic. 抑制某人之大膽妄爲. (*comprimere*) animi conscientiam. Cic. 蒙蔽良心. (*comprimere*) voluptates. 壓制慾情.

comprŏbātĭ-o. *ōnis.* f. (*comprobo*)

【同】approbatio.

【解】贊成，承諾，許可.

【例】quisnam movetur, et offensione turpitudinis, et *comprobatione* honestatis? 何人因憎惡醜行，贊成正義而動心?

comprŏbāt-or. *ōris.* m. (*comprobo*)

【同】approbator.

【解】贊成者，擁護者.

【例】auctoritatis ejus *comprobatores*. 擁護其權位者.

comprŏbāt-us. *a, um.* part. v. *comprobo.*

【解】受人擁護，贊成者.

【例】esse ab hoc venenum *comprobatum*. Cic. 由此保證毒品之功效.

comprŏb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】approbo, laudo, collaudo, affirmo.

【狀】firmius acta, omnino, studiose, libenterque, vehementissime sententiam.

【解】❶贊成，(認爲合理，確實，認爲正當，正義). 擁護，認可，承認. ❷確證，認定，證明.

【例】❶ (*comprobare*) alicujus sententiam. Cic. 贊成某人意見. eam fidem eventus *comprobavit*. 事實證明其確實性. ❷ *comprobat* consilium fortuna. Caes. 幸運贊助其策略. *comprobari* testimonio. Cic. 因證據而確定.

comprōmiss-um. *i.* n. (*compromitto*)

【同】facultas a litigantibus arbitro data judicandi et sententiam ferendi.

【解】和解，仲裁，契約.

【例】arbitrum sumere, *compromissum* facere, interponere. 由中人裁判，和解，調處. ex *compromisso*. Dig. 照仲裁調處.

comprōmi-tto. *ttis, si, ssum, ttĕre.* v. tr.

【同】compromissum facio.

【解】双方(彼此)約會，(和解，調處). 協議. (選第三人調處糾紛).

【例】*compromittere* de aliqua re in arbi-

trum. Ulp. 双方邀仲裁調處糾紛. *compromittere* in pupillum. Ulp. 請仲裁調處未成年人問題.

comptē. (**comtē**). adv. (*comptus*) (*comptius*)
【解】精審，文飾，清潔，整肅貌.

1. compt-us. (**comt-us**). *a, um.* part. v. *como.* (*comptior, tissimus*)
【同】ornatus, compositus.
【解】梳粧，整理修飾，潤色，雅緻.
【例】*compti* capilli. 梳理頭髮. *compta* oratio. 潤色之演詞. *compti* vitta rami. Virg. 飾(纏)細帶之樹枝. *comptior* sermo. Tac. 更精彩之演詞.

2. compt-ūs. *ūs.* m.
【解】集合，梳理.

compugn-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. intr.
【解】交戰，相爭.
【例】*compugnantia* inter se. Prop. 相爭，競爭.

compŭli. perf. ind. v. *compello.*

compuls-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【解】衝撞，攻擊，推進.
【例】regnis regna *compulsant.* Test. 國與國鬥.

compuls-or. *ōris.* m.
【解】推進，進攻者.
【例】*compulsor* (pecoris). Fall. 牧者.

1. compuls-us. *a, um.* part. v. *compello 2.*
【解】推進，集合，勒逼(强迫)者.
【例】omni pecore *compulso.* Cic. 集合牲畜群，*compulsus* redire. Just. 被勒逼返回.

2. compuls-ūs. *ūs.* m. (abl. *ū*)
【解】衝撞，相鬬.

compunctĭ-o. *ōnis.* f.
【解】針刺，刺心，痛恨，悞悔.

compunct-us. *a, um.* part. v. *compungo.*
【解】(多處)被刺激，心中慘悔者.
【例】*compunctus* notis Threaeciis. Cic. 黥首紋身如特來西人.

compun-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】pungo, figo; (compungi animo, compunctus corde; angi; discruciari animo ex recordatione scelerum; dolore confusus.
【解】❶ 刺透，重刺，(多刺). ❷ (fig.) 刺激，痛心，慘悔.
【例】❶ notis aliena carmina *compungeret.* Sen. 標明僞造的詩歌. colores *compungunt* aciem. 刺目的顏色. se suis acuminibus *compungunt* (dialectici). Cic. (辯證家)以銳敏的論證互相切磋. ❷ recordatione scelerum *compungi.* 回憶往愆，痛心慘悔.

compurg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】清潔(眼目).

compŭtābĭl-is. *e.* adj.
【解】可統計，可估價，可計算者.

compŭtātĭ-o. *ōnis.* f. (*computo*)
【解】❶ 統計，計算(算賬)，估計，評價. ❷ 算數，增加.
【例】Romana *computatione.* Plin. 照羅瑪算法. facere *computationem.* Dic. 計算(統計). venire in *computationem.* Frontin. (受)統計. ad *computationem* vocare aliquem. Plin. 要人交代賬目. *computatio* graduum. 親等(級)之計算.

compŭtāt-ŏr. *ōris.* m.
【解】計算者，統計者，善籌畫者.

compŭtāt-us. *a, um.* part. v. *computo.*
【解】計算，統計者.

compŭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】subduco rationes, calculos revoco, rationes confero.
【解】❶ 數算，計算，統計，籌畫. ❷ 增加，列入，加入.
【例】❶ *computare* suos annos. Juv. 計算自己年齡. —quid studia referant. Quint. 讀書有何成績. facies tua *computat* annos. Juv. 你的面容標明年齡. *computare* litteras. Quint. 閱讀(慢讀). *computare* digitis. Plin. 屈指計算. ❷ *computare* aliquid in fructum. Ulp. 列入效果中. *computetur* mensura tot fluminum. Plin. 測量(計算)各條江河流域.

compŭtr-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】(完全)朽爛，敗壞，腐敗.

comt-us. vel **comptus.** part. v. *como.*

cŏmŭl-a. *ae.* f. (dimin. *coma*)
【解】小髮束.

cōnām-ĕn. *ĭnis.* n. (*conor*)
【解】興奮，努力，憤激.
【例】*conamina* mortis. Ov. 力圖自盡. *conamen* sumit eundi. Lucr. 急於進取.

cōnāment-um. *i.* n.
【解】輔助，援助(在危難時).

cōnātĭ-o. *ōnis.* f. (*conor*)
【解】勤奮，嘗試.

cōnāt-um. *i.* n. (*conor*)
【解】努力，(興辦艱巨事業).

1. cōnāt-us. *a, um.* part. v. *conor.*
【解】努力者.

2. cōnāt-ūs. *ūs.* m. (*conor*)
【同】vis, impetus, studium, labor, opera.
【形】gratus, magnus; crudelissimi, impii, nefarii, occulti, optimi et praeclarissimi, perditi.
【解】努力，(身力，智力，意志)，興辦，嘗

試，致力，追求，動能，意力.
【例】ad naturales pastus capessendos *conatum* habere. Cic. 致力尋求天然食料. a *conatu* aliquem repellere. 阻人努力. sedare *conatum* iracundiae. Cic. 抑制忿怒之衝動. habere *conatum* ad aliquid. Cic. 追求某事.
【附】**conatus** delicti. 未遂犯.

concăd-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】同墜.

concaed-es. *is.* f. (tant. in ablat.) **concaedes.** *ium.* f. plur.
【解】砍伐樹枝(堆).

concălĕ-făcio. (**concalfacio**). *facĭs, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (passiv. *concalefio*)
【解】使全溫煖.
【例】eum nos sermonibus *concalefecimus.* 藉言論我們燃起他的心火.

concălĕfactōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】加煖者.

concălĕfact-us. *a, um.* part. v. *concalefio.*

concălĕ-fīo. *fīs, factus sum, fīĕri.* v. pass. v. *concalefacio.*
【解】已全煖者.

concă-lĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】已煖，愛戀.

concăl-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】concalefio, concaleo.
【解】漸煖，漸發熱.
【例】*concaluit* cor meum. Hier. 我心熾熱.

concal-făcio. vide **concalefăcio.**

concal-fīo. vide **concalefīo.**

con-callesco. *callescĭs, callŭi, callescĕre.* v. intr.
【同】concalleo.
【解】❶ 漸成胼胝(生胼)，變硬. ❷ (fig.) **a)** 漸成精巧者. **b)** 漸成麻木者，遲鈍者.
【例】quorum manus opere, animus usu *concalluit.* 他們的手因工作，心因積習而漸硬.

concămĕrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】拱形，環洞，穹窿.

concămĕrāt-us. *a, um.* part. v. *concamero.*
【解】拱形者.

concămĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】做拱形，做環洞，做懸，(做圈).
【例】uvae *concameratae.* Plin. 懸於穹窿上之葡萄.

concătēnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】連環，連貫.
【例】*concatenatus* syllogismus. 連結三段推理法.
【附】**concausa** (damni) 同犯. **c.** principalis 主犯. ceteri cooperatores. 從犯.

concăvāt-us. *a, um.* part. v. *concavo.*
【解】凹面形者，成凹形者.

concăvĭt-ās. *ātis.* f.
【解】凹形空.

concăv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】作凹形，使成彎曲形.
【例】*concavare* manus. Nemes. 兩手掌作凹形.

concăv-us. *a, um.* adj.
concăv-a. *ōrum.* n. plur.
【同】cavus.
【解】圓凹形，凹面形者.
【例】*concava* aera. Ov. 鐃鈸. *concava* aqua. Ov. 水浪波紋. speluncarum *concavae* altitudines. 洞之弧形高度.

concē-do. *dĭs, ssī, ssum, dĕre.* v. intr. vel tr.
【同】annuo, copiam facio, potestatem facio, permitto.
【狀】commodius, facete adversario, facile, honeste, libenter, multum perturbationi, necessario, minus honeste, prorsus beneficia, recte.
【解】**I.** intr. ❶ 離去，退去，遠去 ❷ (fig.) 歸於，附和，屈服. ❸ (cum dat.) 退讓，讓步. **II.** tr. (-aliquid alicui) ❶ 讓給，放任，捨棄. ❷ (cum infinit. vel *ut* et subj.) 恩准，許可. ❸ (cum dat.) 特與，讓給. ❹ (cum infin.) 承認，協議. ❺ 放棄，捨棄，委棄，供應. ❻ 寬恕，原諒.
【例】❶ ab eorum oculis aliquo *concederes.* Cic. 你要躲避他們的眼目，遠往某處. (*concedere*) retro. Curt. 後退. ex praetorio in tabernaculum suum *concessit.* Liv. 由統師部退入自己營帳中. *concedere* vita. Tac. 去世. ❷ (*concedere*) prope in voluntariam conditionem. Liv. 幾乎甘心屈服. (*concedere*) in sententiam alicujus. Liv. 附和某人意見. *concessum* in conditiones ut... Liv. 依照條件… victi omnes in gentem nomenque imperantium *concessere.* Sall. 凡戰敗者，被征服者吞併. ❸ magnitudini medicinae doloris magnitudo *concedit.* Cic. 服猛藥，止痛劇. (*concedere*) naturae. 壽終. (*concedere*) fato. Tac. 命終. (*concedere*) alicujus postulationi. Cic. 允許人之要求. (*conecedere*) nemini studio. Cic. 至論忠誠(盡心) 絕不讓人. magistro de arte *concedere.* Cic. 至論技術須讓師一等. *concedere* alicui summo nomine. Tac. 讓人獨佔鰲頭. temere dicto *concedi* non potes. Cic. 猛浪之言絕不可原諒. (*concedere*) alicui gementi. Cic. 同情悲哀者. tibi *concedetur,* qui.. remisisti? 你既延期，人原諒你麽？ **II.** ❶ ea praeda militibus *concessa.* Caes.

讓勝利品與戰士. ei bona diripienda *concessit.* Cic. 任人搶掠. ❷ mihi *concedant* homines oportet.. non exquirere. Cic. 人當認可我，不再追究. *concedo* tibi ut... praetereas. Cic. 我許可你放棄. ❸ (*concedere*) alicui primas dicendo partes. Cic. 承認某人論口才當居首位. ❹ *concedes* multo hoc esse gravius. Cic. 你同意此事頗較嚴重. haec *conceduntur* esse facta. Cic. 人承認此事已經完成. ❺(*concedere*) aliquem alicui. 爲他人而原諒某人. (*concedere*) aliquem alicujus precibus. Tac. 因某人之請求而恕人. ❻(*concedere*)omnibus omnia peccata. Cic. 恕人一切罪行. (*concedere*) peccata liberum parentum misericordiae. Cic. 因憐憫父母而饒恕子女之過錯.

concĕlĕbrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】同慶.

concĕlĕbrāt-us. *a, um.* part. v. *concelebro.*
【解】共同慶祝者.

concĕlĕbr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】celebro, frequento.
【狀】passim, tributim convivia.
【解】❶ 時相過從 (屢屢往來). ❷ 多行某事. ❸ 充盈. ❹ 同慶，慶祝，榮慶. ❺ 傳揚，廣播.
【例】❶ *concelebrare* loca. Lucr. 屢往某地. *concelebrare* rem. Cic. 衆人多行某事. ❷ *concelebrare* mercatus in Delo. Cic. (in Delo: in mundo). 共同經商營業. *concelebrare* studia. Cic. 共同研究學術. ❸ Venus quae terras *concelebras.* Lucr. 金星使人繁殖，(充盈) 普世. ❹ *concelebrare* diem natalem. Plaut. 同慶誕辰. *concelebrare* funus. 隆重舉行葬禮. *concelebrare* spectaculum. 共慶戲劇節. ❺ *concelebrare* victoriam fama. Caes. 共傳揚得勝信息.

concēl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】慎藏.

concēnātĭ-o. *ōnis.* f. (*cum cenare*)
【解】聚餐，同席.

concentĭ-o. *ōnis.* f. (*concino*)
【同】concentus.
【解】同唱，合唱，和音.

concentŭrĭ-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】❶ 招集，(招百人一組). ❷ (fig.) 佈置，設計.
【例】*concenturiare* in corde sycophantias. Plaut. 在西高方心裏，暗中佈置陰謀. epistula illa mihi *concenturiat* metum in corde. Plaut. 那封信使吾心中倍加恐懼.

concent-ŭs. *ūs.* m. (*concino*)
【同】concentio.
【形】major et melior, tantus, varii.
【解】❶ 合唱，合奏，樂隊. ❷ 協音，和聲，協和，一致.
【例】❶ *concentus* avium. 百鳥齊鳴. *concentus* lyrae et vocis. Ov. 琴聲及歌音協和. *concentus* efficere. Cic. 使聲調節奏協和一致. ❷ (fig.) *concentus* virtutum, doctrinarum. 諸德群學互相協和. *concentus* omnium laudum. Plin. 衆口一致頌揚. quid nostrum *concentum* dividat? 何事離間我們？

conceptācŭl-um. *i.* n. (*concipio*)
【解】存物處，積蓄處，儲蓄處，一花托(植)，蒸溜器(物理)，蓄水池.
【例】vena est *conceptaculum* sanguinis. Gell. 血管爲儲蓄血處. superbia aliubi *conceptaculum* habet. Plin. 傲慢有其來源.

conceptĭ-o. *ōnis.* f. (*concipio*)
【同】conceptus.
【解】❶ 包含，包容，收藏. ❷ 受孕. ❸ 思維，領悟，編輯.
【例】❶ mundi *conceptio* tota. Vitr. 世界之全部蘊藏. *conceptio* aquae. Frontin. 水之積蓄. *conceptionis* modus. Frontin. 積水量. ❷ terra ex imbrium *conceptionibus.* Vitr. 田地因雨水之孕育. ❸ *conceptiones* animi. Prosp. 心思 (思維). mentis *conceptio.* Isid. 意念，思考. *conceptio* gaudiorum. Aug. 感覺喜樂.
【附】**Conceptio Immăcŭlāta.** B. V. M. 聖母瑪利亞始胎無玷.
Elocut: singularis purissimae Virginis conceptus, et ab originis labe illibatus; Divinae Matris conceptus illlibatus; illibatae Virginis conceptus purissimus, et ab originis labe remotissimus; expers communis culpae ab ortu, nobis congenitae, purissimae Virginis conceptio; ortus Virginis beatissimae, sine labe conceptae.

1. concept-us. *a, um.* part. v. *concipio.*
【解】包容，孕育，收藏，瞭解.
【例】imago nube *concepta.* Sen. 雲映幻景. *conceptae* pectore flammae. Ov. 胸懷愛火. *conceptus* a captiva. Ov. 生母爲俘虜. *conceptus* de lupo. Ov. 生於狼. *conceptus* leone. Plin. 生於獅. *conceptus* (amnis) ex alio fonte. Curt. 從他處發源之河. *conceptis* verbis jurare. Varr. 重讀誓詞. instrumentum male *conceptum.* Papin. 不合格式之文件.

2. concept-ŭs. *ūs.* m.
【同】conceptio.

【解】❶ 積蓄，收藏物. ❷ 納入，收納. a) 孕育. b) 發芽，含苞. c) 果實，胎兒. d) 思維，觀念，概念.
【例】❶ novenorum *conceptu* dierum navigabilis (Tiberis). Plin. 九日積水 (第白利江) 方可行舟. *conceptus* aquarum vasti. Sen. 大量蓄水. ex *conceptu* camini. Suet. 火自烟囱引起.
【附】**conceptualismus**. 概念論.

concerp-o. *is, si, tum, ĕre.* v. tr. (*cum carpo*)
【同】decerpo, conscindo, lacero.
【狀】ferventissime.
【解】撕破，破碎，譭謗.
【例】calet homo, nam ferventissime *concerpitur*. 人怒火中灼，因受他人肆口誹謗.

concerpt-us. *a, um.* part. v. *concerpo.*
【解】被裂碎者.

concertātī-o. *ōnis.* f. (*concerto*)
【同】certamen, contentio.
【形】jejunae, indignae.
【解】爭辯，討論，文學哲學辯論會.
【例】verborum *concertationes* jejunae. 枯窘之辯論. *concertationis* studio, aestu abripi. 因爭辯激烈而情感衝動.

concertātīv-us. *a, um.* adj.
【解】爭訟者.
【例】accusatio *concertativa.* Quint. 反訴(法).

concertāt-ŏr. *ōris.* m. (*concerto*)
【解】相爭者，對敵，匹敵.

concertātōrī-us. *a, um.* adj.
【同】contentiosus, vehemens.
【解】爭訟，爭辯者.
【例】*concertatorium* dicendi genus. 辯論詞類.

concertāt-us. *a, um.* part. v. *concerto.*
【解】討論，辯論者.

concert-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】pugno, discepto.
【解】❶ 爭鬥，競爭，交戰. ❷ 口角，爭論，衝突.
【例】❶ *concertare* proelio. Caes. 交戰. *concertare* nandi velocitate. Col. 游泳競賽. ❷ cum aliquo; cum aliquo de aliqua re... Cic. 同某人爲某事口角. *concertare* cum ero. Ter. 與主人計較 (瑣屑之事).

concessī-o. *ōnis.* f. (*concedo*)
【解】讓與，許可，承認，恩賜.
【例】*concessio* agrorum. Cic. 讓給田地. *concessio* praemiorum. Plang. 頒獎. *concessio* competitorum. Cic. 放棄競選. nostra *concessione* hoc assecutus es. 因我們讓步，你方能獲得此事.
【附】*concessio* (delegatio) jurisdictionis ad confessiones. 委託裁判權(聽告解).

concess-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】停止，休息.
【例】*concessare* lavari. Plaut. 停止沐浴. *concessare* pedibus. Plaut. 停止前進(步行).

concess-um. *i.* n. (*concessus 1*)
【解】許可之事，讓與之事.

1. concess-us. *a, um.* part. v. *concedo.*
【解】許可，承認者.
【例】sedes a Gallis *concessae.* Caes. 經高盧人許可之住處. *concessae* habenae. Ov. 放鬆之韁繩.

2. concess-ūs. *ūs.* m. (ordin. usurp. ablat.)
【同】permissio, permissus, potestas, concessio.
【例】omnium *concessu* alquid juventuti dandum est. 全體同意，應頒獎給青年.

3. Concess-us. *i.* n. nom. propr. hom.
【解】人名.

conch-a. *ae.* f.
【形】patula, grandis.
【解】❶ 甲壳類. ❷ 含緋紅色料之甲壳類. 海螺類.
【例】camerati *concha* palati. Fort. 宮殿之穹窿. *conchas* legere. Cic. 拾海螺.

conchāt-us. *a, um.* adj. (*cocha*)
【解】蚌壳式者.

conchyliāt-us. *a, um.* adj.
【同】murice tinctus.
【解】緋紅色者.

conchyliāti. *ōrum.* m. pl.
【解】著(穿)緋紅色布者.
【例】peristromata *conchyliata.* 緋紅床幃.

conchylī-um. *i.* n.
【同】murex; (conchae genus, purpura)
【解】❶ 甲壳類，蛤螺類. ❷ a) 牡蠣. b) 緋紅色，產緋紅色之海螺，緋紅布.

1. concīd-o. *ĭs, i, ĕre.* v. intr. (*cum cado*)
【同】cado, ruo, corruo, procido.
【狀】funditus, indignissime, repente, subito, tarde nimium.
【解】❶ 同倒，墜落，坍頹，顚覆，死亡. ❷ (fig.) 失權，失勢.
【例】❶ conclave *concidit.* Cic. 內廳坍塌(傾覆). funibus abscisis, antemnae *concidebant.* Caes. 船攬折斷，帆架傾覆. vulneribus *concidere.* Cic. 受傷身亡. mente *concidit.* Cic. 精神萎靡. hostes *concidunt* animis. Hirt. 敵人喪膽. *concidere* epoto poculo. Quint. 罄觴而亡. ❷ fides *concidit.* Cic. 已失信用, senatus auctoritas *concidit.* 國會失其權威. Persarum opes *conciderant.*

Tac. 波斯富强時期已過. (*concidere*) Tiberi sevitia. Tac. 死於帝伯略之殘害. omnis ferocia *concidit*. Liv. 失其倔强. *concidit* bellum. Tac. 停戰.

2. concī-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr. (*cum caedo*)
【同】caedo, trucido, seco.
【解】❶ 截斷，凌遲，剮，磔. ❷ 剖解，殘殺. ❸ 重擊，粉碎.
【例】❶ (*concidere*) nervos. Cic. 截斷神經系. (*concidere*) sarmenta minute. Cat. 將葡萄枝截成細段. itinera *concisa* aestuariis. Caes. 道路因瀦水而中斷. (*concidere*) sententias. Cic. 分析思想. ❷ (*concidere*) cohortes. Cic. 營兵化整爲零. (*concidere*) exercitum. 分大軍爲小隊. ❸ (*concidere*) naves. Liv. 粉碎艦隊. (*concidere*) plebem virgis. Cic. 鞭笞百姓. (*concidere*) corpus in partes. Cic. 截身萬段. ❹ (fig.) (*concidere*) auctoritatem. Cic. 推翻政權. ceteri *conciduntur*. Cic. 其餘處死. *concidere* aliquem articulatim. Plaut. 凌遲處死. *concidere* testamentum. Nep. 撕毀遺書.

conc-ĭēo. *iēs, (īvi), ĭtum, iēre.* v. tr. (magis in usu: **concĭo.** *īs, īvi, ītum, īre.*)
【同】convoco, concito.
【解】❶ 聚集，招集. ❷ 發動，掀起，擲投，發軔. ❸ 挑動，激起，煽動，嘯聚，激勵，引起. ❹ 生出，搖撼.
【例】❶ (*conciere*) ad se multitudinem. Liv. 招集群衆至己面前. (*conciere*) ad arma. Vell. 動員武裝起來. (*conciere*) auxilia. Tac. 集合援軍. ❷ amnis *concitus* imbribus. Ov. 連日霪雨，河流湍激. murali *concita* tormento saxa. Virg. 攻城石砲拋出之巨石. ❸ Samnium fama erat *conciri* ad bellum. Liv. 風聞人煽動撒木尼作戰. immani *concitus* ira. Virg. 忿怒如狂. (*conciere*) bellum. Liv. 掀起戰爭. ❹ quantas turbas *concivi*. Tac. 使生出何等風波. (*conciere*) tenebras. Lucr. 使遮天蔽日. (*conciere*) varios motus animorum. Tac. 搖撼人心.

concĭlĭābŭl-um. *i.* n. (*concilio*)
【解】集會所，會場，市場，劇場.
【例】*conciliabula* martyrum. Hier. 敬禮殉教者之會場. *conciliabula* spectaculorum. Test. 戲場. ut solet in istis *conciliabulis*. Plaut. 照常在此會場.

concĭlĭātĭ-o. *ōnis.* f. (*concilio*)
【同】communio, communitas, consociatio.
【形】civilis, communis.
【解】❶ 社團，團體，(集合結社) 同盟. ❷ 恩遇，寵幸，眷顧，優待. ❸ 傾向，偏向. ❹ 備辦，供給，營求，謀得.
【例】❶ communis generis humani *conciliatio*. Cic. 人類之普通連帶關係. ❷ *conciliationis* causa. Cic. 爲獲得衆人眷顧(垂靑). ad *conciliationem*. Quint. 爲博得(法官之)同情心. ❸ naturae *conciliationes*. Cic. 本性之傾向. *conciliationes* hominis ad aliquid. Cic. 人傾向某事. ad *conciliationem* gratiae. Cic. 爲復歸和好.

concĭlĭāt-or. *ōris.* m. (*concilio*)
【解】中人(介紹人)，調停人，和解人.
【例】*conciliator* suillae carnis. Varr. 猪肉商人. *conciliator* nuptiarum. Nep. 媒介. *conciliator* proditionis. Liv. 賣國奸臣.

concĭlĭātr-ix. *īcis.* f. (*conciliator*)
【解】❶ 受寵幸之女. ❷ 女介紹人.
【例】blanda *conciliatrix*. Cic. 柔媚的介紹人. virtutis opinio *conciliatrix* amicitiae. 聖德的聲望乃交友之媒介. forma, *conciliatrix* gratiae et quasi lena. 姿容蒙人垂靑，彷彿誘惑人者.

1. concĭlĭāt-us. *a, um.* part. v. *concilio.* (*conciliatior, -tissimus.*)
【解】❶ 和好，交好，親睦者. ❷ 贊同，寵幸，附和者.
【例】est nobis *conciliatissimus*. Symm. 最使我們愉快者. *conciliatus* voluptati. Gell. 趨向逸樂.

2. concĭlĭāt-ūs. *ūs.* m.
【解】聯合，和好，容受.
【例】corpora quae sunt parvo *conciliatu*. 容量微小的物體.

concĭlĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*concilium*)
【同】reconcilio, devincio, benevolentiam pario, caritatem inter aliquos jungo, aliquem ad amicitiam adjungo, amicitiam cum aliquo constituo. X. Dirimo, disjungo, separo, distraho.
【解】❶ 聯合，集會，結社. ❷ (fig.) 和好，協和，同心，合意. ❸ 自給自備. ❹ 備辦，供給.
【例】❶ corpora *conciliantur* ita. Lucr. 物體(原子)如此結合. *conciliare* aliquid (rei). Samm. 二物湊合，(化合). ❷ *conciliare* homines inter se. Cic. 聯絡衆人. *conciliare* animos (sibi). 博人歡心. *conciliare* ceteros. Nep. 連絡他人. *conciliare* dictis artes suas. Ov. 勸人認識其藝術之聲價. natura hominem *conciliat* homini. Cic. 本性使人彼此同情. ❸ *conciliare* nuptias. Just. 介紹婚姻. nupsisti me *conciliante*. Ov. 你結婚經我介紹. *conciliare* (servum) alicui. Plaut. 介紹奴隸與人. *conciliare*

pulchre et recte. Plaut. 廉價交易. pecuniae *conciliandae* causa. Cic. 爲準備銀錢. ❹ (*conciliare*) benevolentiam alicujus alicui. Cic. 使某人交好某人. (*conciliare*) alicui regnum. Caes. 籌備即位大典. (*conciliare*) gratiam, pacem. Ter. 媾和. (*conciliare*) odium alicui. Quint. 討人厭.

concĭlĭ-um. *i*.n. (*cum* et verb. arch. *calare*)
【同】coetus, congregatio, conventus, consilium, numerus.
【形】amplissimum, laudabile atque populare, privatum, publicum orbis terrae, summum.
【解】❶聯合，結合，團結. ❷聚會，公會. ❸議院，議會. ❹萵苣類，(植).
【例】❶ *concilium* materiae. Lucr. 原子集合. in *concilium* coire. Lucr. 聚會. in *concilio* remorari. Lucr. 長期聚會. *concilia* (congregatio) hominum. Cic. 社團，(修會). ❷ *concilium* pastorum. Cic. 牧人聚會. *concilium* deorum. Cic. 諸神聚會. ❸ *concilium* indicare. Caes. 指定開會日期. *concilium* convocare. Caes. 開會，(招集會議). *concilium* vocare, cogere, habere. Virg...開會(招集會議). *concilium* inire. Cic. 與會. *concilium* dimittere. Caes. 散會. *concilium* rescindere. Cic. 休會. *concilium* dare alicui. Liv. 准某人參加會議. *concilium* Nicenum. Isid. 尼瑟大公議會.
【附】**Concilium sacrum Oecumenicum.**
【解】全世大公會議. (公教全體會議).
【例】*Concilium* ex universa Republica Christiana convocatum; *Concilium* coactum ex toto terrarum orbe.

Concilium nationale.
【解】全國(地方，局部)會議.
【例】*Concilium* ex universae gentis Episcopis, Antistitibus, Praesulibus, coactum, conflatum, habitum; conventus Ecclesiae Praesulum ex tota gente actus.

Concilium provinciale.
【解】全省會議.
【例】*Concilium*, conventus coeuntibus ex tota provincia Episcopis celebratus, collectus.

concĭn-ens. *entis.* part. v. *concino.*
【解】結果，結論.
【例】nihil *concinens* dicitur. Arn. 迄無結論，(結果如何，人諱而不言).

concinnātĭcĭ-us. (**concinnātītĭ-us**). *a, um.* adj.
【解】精緻，可口(烹調得法)者.

concinnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】烹調，潤色，著作.

concinnāt-or. *ōris.* m.
【解】整理，發動者.
【例】*concinnator* capillorum. Col. 理髮者. deformitatum tantarum *concinnatores*. Arn. 發動如此醜事者. *concinnator* criminum. Sid. 主動騙人者. *concinnator* causarum. Ulp. 健訟者.

concinnāt-us. *a, um.* part. v. *concinno.*
【解】重整者(如整理殘屍)，整潔者(如衣服).

concinnē. adv. (*concinnus*)
【同】pulchre, facete.
【解】❶(佈置)整潔，雅緻. ❷(構造)對當適宜.
【例】❶ *concinne* ornata. Plaut. 修飾雅緻. haec sunt *concinne* distributa. Cic. 分配適當. ❷ *concinnius* eloqui. Aus. 談話更溫雅. lucerna *concinne* completa oleo. Apul. 充分注油之灯. *concinnius* saliunt aquae. Frontin. 水噴射更有力.

concinnĭt-ās. *ātis.* f. (*concinnus*)
【同】compositio levis, et numerosa, concinnitudo, condecentia.
【解】(裝飾)配置，整潔，(詞句)對當適宜.
【例】*concinnitates* colorum. Gell. 配色(和色). non est ornamentum virile *concinnitas*. Sen. 過於講求修飾，不相稱男人身份. *concinnitas* verborum. Cic. 巧妙說法. *concinnitas* ornata sententiarum. Cic. 立意精審.

concinnĭter. adv. (*concinnus*)
【解】精巧，精緻(藝術化).

concinnĭtūd-o. *ĭnis.* f.
【同】concinnitas.
【解】藻飾，綺麗(文字).
【例】*concinnitudinis* minimum habere. Cic. 毫無藻飾之文字.

concinn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*concinnus*)
【同】adorno, apte compono.
【解】❶整理，配合，佈置，調整，清理，修飾. ❷興起，發動，準備. ❸致使.
【例】❶ *concinnare* est apte componere. Fest. 整理便是以適當方式佈置一切. *concinnare* vinum. Cato. 配合酒，(成份). *concinnare* aream. Plaut. 清理廣場. *concinnare* vultum. Petr. 修容飾貌. *concinnare* calumnias. Hier. 陰謀毀人名譽. ❷ *concinnare* livorem. Plaut. 惹人嫉妬. *concinnare* fervorem. Lucr. 激怒. *concinnare* amorem. Lucr. 動人愛憐. *concinnare* multum negotii alicui. Sen. 惹人煩惱. ❸ me

insanum *concinnat*. Plaut. 致使我精神失常. (*concinnare*)annonam caram. Plaut. 致使麥價高漲.

concinn-us. *a, um.* adj. (*concinnior*)
【同】ornatus, numerosus, elegans, politus, facetus, aptus.
【解】❶ 適宜，相當，合度，美觀，愉快者. ❷ 對當，均稱，平均，雅緻者. ❸ 和悅，和氣者.
【例】❶ *concinna* facie. Plaut. 面容端雅. folia *concinna*. Plin. 完美樹葉. ❷ oratio *concinna*. Cic. 文雅詞句. *concinnae* sententiae. Cic. 立意新穎. *concinnus* pictor. Plin. 雅緻畫師. ❸ *concinnus* amicis. Hor. 對友和悅. ut tibi *concinnus* est. Plaut. 如你所喜悅者.

conc-ĭno. *ĭnĭs, ĭnŭi,* (*entum*), *inĕre.* v. intr. vel tr. (*cum cano*)
【同】simul cano.
【解】❶ intr.合唱，合奏. ❷ (fig.) 組合，和諧，協和. ❸ tr. 歌詠，演奏，慶祝. ❹ 宣佈.通報.
【例】❶ ubi chorus *concinit*. Col. 樂隊既演唱. *concinunt* tubae. Liv. 號角齊鳴. ❷ inter se *concinere*. Cic. 衆聲和諧. *concinere* alicui. Plin. 與人合唱. *concinere* cum aliquo. Cic. 與人合唱. ❸*concinere* laudes(Jovis). 歌頌 (由必得). *concinere* Caesarem. Flor. 祝賀凱撒. ❹ *concinere* omen funestum. Prop. 傳噩耗，(報凶信).

1. **conc-ĭo.** *ĭs,* (*īvi, ĭtum*), *ĭre.* tr. vide **concieo**.
【解】聚集.

2. **concĭ-o.** (**contĭ-o**). *ōnis.* f.
【同】conventus, coetus, multitudo populi, corona, concilium.
【形】conciones accuratae, acerbissimae et gratissimae, crebrae, furiosissimae, graves, improbae, lentae; malae, miserae, molestae, multae magnaeque, necessariae, perditae, quotidianae, sceleratae, seditiosae, temerariae, tumultuosae, turbulentae, vehementes.
【解】❶ 聚會，會議，開會，公會，(官長或司祭招集之公議). ❷ 公開演講. ❸ 講壇，講座.
【例】❶ advocare *contionem*. Cic. 開會. advocare *contionem* populi. Sall. advocare populum in *contionem*. Caes. advocare populum ad *contionem*. Liv. pro *contione*. Sall. 招開民衆會議. ❷ habere *contionem*. Caes. (當衆) 演講. *contionibus* melior. Quint. 更長於演講. *contiones* apud milites habuit. Caes. 對戰士演講. ❸ ascendere in *contionem*. Cic. 登講壇.

concĭōnābund-us. *a, um.* adj. vide **contionabundus.**
【解】演講者.

concĭōnāl-is. *e.* adj. vide **contionalis.**
【解】公會者，演講者.

concĭōnāri-us. *a, um.* adj. vide **contionarius.**

concĭōnāt-or. *ōris.* m. vide **contionator.**
【解】演講者.
【例】*concionatores.* 宣道員.

concĭōnātōri-us. (**concĭōnārius**). *a, um.* adj.
【解】演講者，聚會者.

concĭōn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vide **contionor.**
【解】聚會，演講.

conc-ĭpio. *ĭpĭs, ēpi, eptum, ĭpĕre.* v. tr. (*cum capio*)
【同】comprehendo, colligo, accipio, imbibo.
【狀】firme animo, jam diu.
【解】❶(propr.)會合，收集(盛)包容，包含，染病，起火. ❷ (propr.)懷孕(醫)，發芽，茁出. ❸ (fig.) 感觸，感覺，領會，領悟，想像，幻想. ❹ (fig.) 發生感情 (心) 懷念. ❺ (fig.)編纂(說法，文例).
【例】❶ a) *concipere* modio nuces. Varr. 斗中盛核桃. *concipere* aquam. Lucr. 盛水. *concipere* magnam vim venti. Curt. (船) 集合最大風力. —ignem. Cic. 引火. —flammam. Caes. 起火. b) (fig.) -flammam pectore. Cat. (胸中)愛火中灼. (fig.) -noxium virus. Plin. 內含毒液. (fig.) -morbum. Col. 染病. (fig.) -vitia. Cic. 染惡習. ❷ per te genus omne animantium *concipitur*. Lucr. 你爲衆生之母. arbores *concipiunt*. Plin. 林木發芽. torrens ex alio fonte *conceptus*. Curt. (急水) 支流. *concipere* spicam. Plin. 結穗. *concipere* fruges, -semina. Cic. 結實生種粒. *concipere* aliquid oculis. Plaut. 目覩某事. *concipere* mente. Liv. 計劃某事. *concipere* summa de aliquo. Quint. 對某人心懷奢望. *concipere* aliquid animo ac mente. Cic. 念想某事. ❹ *concipere* animo iras. Ov. 心懷忿怒. *concipere* spem metumque. Ov. 心懷希望及憂懼. *concipere* admirationem. Pl. 心中驚奇. *concipere* malum. Cic. 心懷不良. ❺ *concipere* vadimonium. Cic. 寫定期候審狀 (到案狀). *concipere* jusjurandum. 重讀 (隨人讀) 誓詞. *concipere* libellos. Ulp. 寫 (起草) 訴狀. *concipere* foedus. Virg. 書條約 (草案). *concipere* preces. Sen. 重讀 (隨人讀) 祝文. *concipere* verba. Cato. 發表言論(文告).

concīsē. adv.

【解】簡約貌.

concīsi-o. *ōnis.* f.

【解】割，截，插入句，減字.

【例】*concisio* verborum. Cic. 插入句. per *concisionem.* Prisc. 簡字法.

concīsōrĭ-us. *a, um.* adj.

【解】爲割斷用者.

concīsūr-a. *ae.* f. (*concido*)

【解】刀傷，截痕，分開.

【例】*concisura* aquarum. Sen. 水分開.

concīs-us. *a, um.* part. v. *concido 2.*

【解】截斷，破碎，分開，分離，簡約，簡短簡捷者.

【例】*concisus* pugnis. juv. 被拳擊死. *concisus* spiritus. Plin. 呼吸間斷. itinera *concisa* aestuariis. Caes. 路被湖澤截斷. brevis et *concisa* actio. Quint. 簡約的辯護詞.

concĭtāment-um. *i.* n. (*concito*)

【解】激勵，鼓勵.

concĭtātē. adv. (*concitatus*), *concitatius, -tissime.*

【解】緊急，迅速，活潑.

concĭtāti-o. *ōnis.* f. (*concito*)

【同】motus, commotio.

【形】popularis, graves, vehementiores.

【解】❶人心忡怔，浮動，煽動，動盪. ❷人民騷動，民變，暴動.

【例】❶ *concitatio* animorum. Liv. 人心動盪. *concitatio* mentis. Cic. 人心浮動. *concitatio* animi quam perturbationem voco. Cic. 人心動盪，我可稱之爲騷動. ❷ plebis *concitatio* et seditio. 平民暴動及叛亂.

concĭtā-or. *ōris.* m.

【解】煽動者，首倡者.

【例】*concitator* tabernariorum. Cic. 煽動店主者. *concitator* belli. Hirt. 發動戰爭者.

concĭtātr-ix. *īcis.* f. (*concitator*)

【解】女性煽動者.

【例】*concitatricem* vim habet. Plin. 有煽動力.

concĭtāt-us. *a, um.* part. v. *concito.* (*concitatior, -issimus*)

【解】❶被推動，受滾動，迅速者. ❷(fig.)被煽動，受鼓勵，奮激，激怒者. ❸激烈者.

【例】❶ (stelliferi cursus) conversio *concitatior.* Cic. 星宿更迅速的旋轉. equo *concitato.* Nep. 縱轡急馳. quam *concitatissimos* equos immittere. Liv. 縱馬奔騰. ❷ *concitatum* populum flectere. Cic. 平息百姓的暴動. contio *concitata.* Cic. 騷動的會場. ❸ *concitati* affectus. Quint. 情緒激烈. *concitatior* clamor. Liv. 更熱烈的呼聲.

concĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *concieo, concio*)

【同】excito, incito, moveo, facio, conflo, sollicito, inflammo, agito, ago. X. Sedo.

【狀】concitatae conciones, populariter, seditiose, concitatus tumultus publice, concitati animi temere in odium.

【解】❶推動，急動. ❷動盪，發動，鼓動，激動. ❸煽動，煽惑.

【例】❶ *concitare* artus. Lucr. 肢體顫動. *concitare* equos. Liv. 策馬. *concitare* naves. Liv. 張帆. *concitare* tela. Liv. 擲鏢鎗. *concitare* pluvias. Ov. 驟雨. *concitare* se in fugam. Liv. 速逃. -fuga. V. Fl. 速逃. ❷ *concitare* multitudinem ad arma. Caes. 鼓勵民衆武裝起來. *concitare* se in iram. Quint. 動怒. *concitare* iram populi alicui. Ov. 鼓勵民衆反對某人. *concitare* multitudinem. Liv. 激勵民衆. *concitare* tuas aures de nobis. Prop. 使對我們起恐怖之心. *concitare* boves. Varr. (蜚虻，牛蠅)刺激(磨難)牛群. ❸ *concitare* bellum Romanis. Liv. 發動戰爭反對羅瑪人. *concitare* sibi pugnam. Quint. 樹敵. *concitare* sibi periculum. Phaed. 冒險. *concitare* lacrimas totius populi. Cic. 使全國悲哀. *concitare* tumultum. Caes. 發起暴動. *concitare* morbos. Cels. 引起疾病. *concitare* somnum. Plin. 引人瞌睡.

concĭt-ŏr. *ōris.* m.

【解】煽動人.

【例】*concitores* belli. Tac. 發動戰爭者. *concitores* vulgi. Liv. 煽惑百姓者.

1. **concĭt-us.** *a, um.* part. v. *concieo.*

【同】commotus, compulsus.

【解】❶受震動，震撼. ❷受推動，加速度者. ❸鼓動，煽動，奮激者.

【例】❶ *concita* flumina. Ov. 激流. *concita* saxa tormento. Virg. 巖石被(石)砲搖動. ❷ mors *concita* ob cruciatus. Plin. 被酷刑促死. ❸ dea *concita.* Sil. 女神憤怒. ad rixam *concitus.* 煽動(挑撥)口角.

2. **concĭt-us.** *a, um.* part. v. *concio.*

【解】集合，聚會者.

【例】*concita* auxilia. Tac. 集合助力.

concĭuncŭl-a. *ae.* f. (dimin. *concio*)

【解】簡短演詞.

concīv-is. *is.* m.

【解】同國籍，同鄉.

conclāmāti-o. *ōnis.* f. (*conclamo*)

【解】呼喚，喧嘩，歡呼，嚎啕.

conclāmāt-us. *a, um.* part. v. *conclamo.*

(*conclamatissimus*)
【解】被呼喚者，哀號，嚎啕，失敗者，回響，誇張者.
【例】corpora nondum *conclamata*. Luc. 未殯葬之屍. *conclamata* suprema. Quint. 死別(告別之人). *conclamata* res. Serv. 事已絕望. saxa *conclamata* querelis. Mart. 峭壁回響怨恨聲. *conclamatum* frigus. Macr. 嚴寒.

conclāmit-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. et intr. (freq. v. *conclamo*)
【解】(不斷)吶喊，嘶喊.

conclām-o. *ās, āvi, atum, are.* v. intr. vel tr.
【解】I. intr. ❶同呼(cum accus. obj. concl. -(cum infin. - cum *ut* et subj.) ❷號召上陣. ❸獨呼.
II. tr. ❶ 哀呼，(死別). ❷ 呼喚，(唱名)歡呼，喝彩，咒詈.
【例】I. ❶ *conclamant* se paratos esse. Caes. 同呼已經備妥. *conclamare* victoriam. Caes. 同呼得勝. *conclamaverut* ut aliqui e nostris prodirent. Caes. 同呼號召我們中數人前去. ❷*conclamare* ad arma. Liv. 喚人上陣. *conclamare* vasa. 號令遷營. *conclamare*. (absol.)Caes. 號令遷營. ❸ hei mihi! *conclamat*. Ov. 高呼， 哀哉我也！capta castra *conclamavit*. Tac. 他高呼軍營已失. *conclamat* virgo. Ov. 處女高呼.
II. ❶ suos *conclamare*. Liv. 訣別(永別)親人. *conclamatus* es. Apul. 已向你道別. ❷ *conclamare* socios. Ov. 呼喚其伴侶. *conclamare* deos omnes. Sen. 呼求諸神. ❸ *conclamant* et approbant. 同聲歡呼喝彩.

conclāv-ē. *is*. n. (*cum clavis*)
【同】cubiculum.
【解】❶ 內室，內廳，加鎖之房舍. ❷ (a) 寢室. (b) 饍堂. ❸ 選舉教宗會場，(樞機選舉教宗會議).
【例】❶ virgo in *conclavi* sedet. Ter. 幼女坐於內廳. unum carceris *conclave*. Cod. 同牢. ❷ cubitum ivit in *conclave*. 入寢室安息. *conclave* optime instructum. 備妥之食堂. ❸(*conclave*)sacrum comitium Vaticani Palatii. 華諦崗宮選舉教宗大會. locus Purpuratis Ecclesiae Patribus, novum demortuo Pontifici suffecturus, approbatus, adornatus. 衆樞機選舉繼位教宗之莊嚴會場.

conclū-do. *dis, si, sum, dĕre.* v. tr.
【同】claudo, cogo, constringo; infero, finio, absolvo.
【狀】acriter, acute ad extremum, aliquando, angustius, aperte, numerose, breviter, commodius, inconsiderate, probabiliter, rectissime, vitiose, similiter, subtiliter.
【解】❶ 關閉，圍繞，封閉，閉塞. ❷ 包含，包容，收藏，收縮，收緊. ❸ 結束，了結. ❹ 完成，成就. ❺ 結論，決議.
【例】❶ (*concludere*) in angustum locum. Cic. 關閉在狹隘之處. (*concludere*) bestiam in vincula. Plaut. 禁錮野獸在獸圈中. (*concludere*) aliquem in cellam. Ter. 將某人關入小室中. (*concludere*) animum in corpore. Cic. 靈魂囚在形體內. (*concludere*) vulnera. V. Fl. 封閉傷口. ❷ uno volumine vitam excellentium virorum complurium *concludere*. Nep. 一卷書包括許多偉人的行傳. *concludere* tot res in unum diem. Ter. 一日之間包括如此多大事. ❸ *concludere* epistulam. Cic. 結束書信. *concludere* verbum acuto tenore. Quint. 以尖音讀出詞之末音. ❹ *concludere* sententias. Cic. 總括諸意. *concludere* versum. Hor. 轉詩句. verba similiter *conclusa*. Cic. 結尾句相同. ❺ *concludere* argumentum. Cic. 結束論證. dixisti Diogenem *concludere* hoc modo. Cic. 你曾說狄奧日如此結束(論證).

conclūsē. adv. (*conclusus*)
【同】definite, conscripte.
【解】圓活，圓轉貌，循環式語法.
【例】apte et *concluse* dicitur. 圓活而適當的說法.

conclūsi-o. *ōnis*. f. (*concludo*)
【同】complexio, clausura, peroratio, epilogus, argumentatio ipsa.
【形】acuta, arfiticiosa verborum, postrema, simplex, tota. non solum vera, sed perspicua, vetus et brevis; breves et acutae, innumerabiles, rarae.
【解】❶ 關閉，圍困. ❷ 完成，結束，結論，斷案，結局.
【例】❶ *conclusio* palpebrarum. C. Aur. 閉目. *conclusio* diutina. Caes. 長期圍困. portuum *conclusiones*. Vitr. 港塢. educere de *conclusione*. Hier. 釋放出獄，(圍困). ❷ in *conclusione* muneris tui. Cic. 結束你的任務. *conclusio* est exitus et terminatio totius orationis. 結論乃全演詞之末端及結尾. haec *conclusio*(argumentatio), quam habeat vim, considera. 你應審量此論證有何力量.

conclūsiuncul-a. *ae*. f. (dimin. *conclusio*)
【解】小結論.

conclūsūr-a. *ae*. f.
【解】拱心石，(穹窿中心).

1. **conclūs-us.** *a, um.* part. v. *concludo*.
【同】clausus, cinctus.
【解】包圍，封鎖.

【例】*conclusa* aqua. Cic. 停留之水. *conclusum* mare. Caes. 狹窄海峽. locus *conclusior*. Hyg. 密室. oratio *conclusa*. Cic. 圓活文詞. sententia aptis verbis *conclusa* 結語適當.

2. conclūs-ŭs. *ūs.* m. ablat. *ū.*
【解】約束，收縮.
【例】*conclusu* corporis. C. Aur. 緊縮腹部.

concoctĭ-o. *ōnis.* f.
【解】消化.
【例】adjuvare *concoctionem*. Plin. 助消化. *concoctionem* impedire. Plin. 阻礙消化.

concoct-us. *a, um.* part. v. *concoquo.*
【解】同焚燒者.
【例】sulphuri *concoctus*. Plin. 與硫磺同燒者. *concocti* odores. Lucr. 同烝香料.

concoena. *ae.* f. vide **concena**.

concoenātĭ-o. *ōnis.* f. (melius **concenatio**)
【同】symposion.
【解】同餐，聚餐.
【例】Graeci convivium tum compotationem, tum *concoenationem* vocant. 聚餐聚飲，希臘人通稱爲宴席.

concŏl-ŏr. *ōris.* adj.
【解】一色，相同，類似.
【例】oculi corpori *concolores*. Plin. 目與身一色. *concolor* error. Prud. 同樣錯誤. color *concolor*. Plin. 一色.
【附】**concomitans** error in contractu. 結契約時的錯誤，(影響合意). **concomitans** sensatio. 共感覺.

concŏ-quo. *quĭs, xi, ctum, quĕre.* v. tr.
【同】digero.
【解】❶同燒煮，烹飪. ❷消化，釀成. ❸分化，溶解，成熟. ❹衰敗，消弱. ❺忍受，承當. ❻熟思.
【例】❶*concoquere* cibum. Varr. 烹飪食物. ❷melius *concoquitur*. Cic. 更易消化. *concoquere* succum in venenum. Plin. 化液汁爲毒液. ❸*concoquere* duritiam. Plin. 分化毒瘤. *concoquere* suppurationes. Plin. 毒瘡成熟. ❹ego me *concoquo*. Plaut. 我因憤懣而精神萎靡. ❺*concoquere* odia alicujus. Cic. 忍受人之怨恨. *concoquere* famem. Petr. 忍受飢餓. ❻tibi *concoquendum* est. Cic. 你當熟思. *concoquitur* recordatio. Quint. 記憶堅强.

concordantĭ-a. *ae.* f.
【解】和合，配合，協和，串珠式.
【例】*concordantia* temporum. 文規動詞之時間配合. *concordantia* Bibliae Sacrae. 聖經詞彙(串珠式).

concordāt-um. *i.* n.
【解】宗座與政府之協定.

concordāt-us. *a, um.* part. v. *concordo.*
【解】和好者，意氣相投者.

1. concordĭ-a. *ae.* f. (*concors*)
【同】consensus, conspiratio. X. Discordia.
【形】communis, gratissima, incredibilis, magna, pristina, singularis.
【解】❶敦睦，同心合意. ❷和合，一致，同情.
【例】❶redigere in antiquam *concordiam*. Plaut. 使復歸於好. reducere in pristinam *concordiam*. Cic. 使復歸於好. redire in *concordiam*. Plaut. 和好如初. aspernari alicujus *concordiam*. Vell. 不願彼此修好. alicui *concordia* conjunctus. 與人同心合意. ❷(fig.) *concordia* vocum. Cic. 和聲. *concordia* laudum. Plin. 同聲歌頌. *concordiam* facere, (gignere). 修好. *concordiam* dissolvere, (dirimere). 絕交. *concordiam* renovare, (in *concordiam* redire). 復交.

2. Concordĭ-a. *ae.* f. nom. propr. deae.
【解】和好女神名.

concordĭtĕr. adv. (*concordius, concordissime*)
【解】和洽貌，和氣，(和衷共濟).
【例】cum illo *concordissime* vixi. 我曾與他相處非常和洽. congruere *concorditer* inter se. 同處怡然.

concord-o. *ās, āvi, ātum, āre,* v. intr. (*concors*)
【同】congruo, consentio, item sentio, cum aliquo sentio, concino. X. Dissentio.
【解】❶和洽，協和，和氣，同心合意. ❷一致.
【例】❶si tu *concordes* cum illa. Ter. 若你同她和洽. fratres *concordare* non potuerunt. Just. 兄弟不睦. ❷ejus opiniones *concordant*. Cic. 他的意見前後一致. *concordet* sermo cum vita. Sen. 言行一致. *concordant* carmina nervis. Ov. 絃歌協和.

concorpŏrāl-is. *e.* adj.
【解】同體者，(同國者，同一團體者).

concorpŏrāt-us. *a, um.* part. v. *concorporo.*
【解】集合，結合者.
【例】hi scopuli stetere *concorporati*. Amm. 礁石相連. *concorporatus* Ecclesiae. Tert. 皈依聖教會.

concorpŏr-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. tr.
【解】混合，編入.
【例】cum melle *concorporatur*. Plin. 同蜂蜜混合. *concorporare* vitiligines. Plin. 去癬疥.

conc-ors. *ordis.* adj. (*cum cor*) (*concordior, -dissimus*)

【同】consentiens, conjunctus. X. Discors.
【解】同心合意，互相融洽.
【例】*concordibus* animis juncti. Liv. 意見一致. *concors* regnum duobus regibus fuit. Liv. 一國二王情誼相投. *concordes* aquae. Plin. 二水合流. *concors* sonus. Ov. 聲調和協.

concrēdit-us. *a, um.* part. v. *concredo.*
【解】託付者.

concrēd-o. *ĭs, ĭdi, ĭtum, ĕre.* v. intr. et tr.
【同】credo, commendo, committo.
【解】寄託，倚賴，信任，信服.
【例】*concredere* aurum alicui. Plau. 寄託金錢與某人. *concredere* famam alicui. Cic. 委名譽與某人. *concredere* aliquem in custodiam alterius. 託人保護某人.

concrĕmāt-us. *a, um.* part. v. *concremo.*
【解】燒盡，焚毀者.

concrĕm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】exuro, comburo.
【解】焚毀，燒燼，焚燒.
【例】igni *concremare.* 焚燒. (*concremare*) domos. Liv. 焚屋. (*concremare*) commentarios. Suet. 焚毀詮釋錄. (*concremare*) rogos una face. Sen. 用火炬燃柴焚屍.

concrĕpāti-o. *ōnis.* f.
【解】響聲.

concrĕp-o. *ās, ŭi, ĭtum, āre.* intr. vel tr.
【同】perstrepo.
【解】❶響聲. ❷震響，聲聞於人.
【例】**I.** intr.: foris *concrepuit.* Plaut. 門響. *concrepuit* armis. Caes. 武器響. *concrepuit* gladiis ad scuta. Liv. 以劍擊銅牌聲. *concrepare* digitis. Cic. 以指作聲，(示意). **II.** tr.: *concrepare* digitos. 持己指出響聲. *concrepare* aera. Ov. 敲鐃鈸. *concrepare* carmina. Petr. 吟詩.

concrescenti-a. *ae.* f.
【解】凝結.

concre-sco. *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. intr.
【解】❶堆積，聚集，擴展，增長. ❷凝結，漸硬，漸濃，(稠).
【例】❶valles quae fluminum alluvie *concreverunt.* Col. 因河之淤積山谷漸增其高度. ❷cum lac *concrevit.* Col. 奶既凝結. *concrevit* frigore sanguis. Virg. 因冷血液凝結.

concrēti-o. *ōnis.* f. (*concretus*)
【同】compositio.
【解】❶集合，湊合，綴合，併合，長大. ❷凝結，結晶.
【例】❶*concretio* individuorum corporum. Cic. 原子，(原質)湊合. *concretio* prava corporis. Firm. 物體之畸形發展. ❷*concretio* roris. Arn. 露之凝結.

1. concrēt-us. *a, um.* part. v. *concresco.* (*concretior*)
【同】mixtum, conflatum, compositum, quasi conglutinatum, coagmentatum, copulatum, fictum.
【解】湊成，集合，增加，聚合，凝結，細密者，具體的，具象的.
【例】*concretus* ex pluribus naturis. Cic. 由多數天然成份湊合而成. caelum grave et *concretum.* 天氣重濁. ex omnium scelerum impor unitate *concretum.* Cic. 諸惡淵藪，(積惡累累). aqua *concreta* frigore. Mart. 天寒水結冰. *concretum* lumen. Cic. 光漸暗淡.

2. concrēt-ŭs. *ūs.* m.
【解】凝結.

concrispāt-us. *a, um.* part. v. *concrispo.*
【解】鈎釦，蜷縮者.

concrisp-o. *ās, āre.* v. tr. (usurpat. tant. part. praes. et perf.)
【解】❶使鬈曲，使起波紋，凝結. ❷舉晃.
【例】❶humores se *concrispantes.* Vitr. 空中水汽凝結. ❷*concrispans* telum. Amm. 搖(晃)鎗.

concŭbia *ae.* f. (*cum cumbo*) (**nox**).
【解】深夜入睡時.
【例】(nocte in *concubia*); noctu *concubia.* Enn. 深夜. (*concubia* nocte. Liv.) 深夜.

concŭbīn-a. *ae.* f.
【同】amica, pellex.
【解】妾，媵.
【例】in *concubinae* locum uxorem ducere. 納妾.

concŭbīnāri-us. *a, um.* adj.
【解】納妾者 (金屋藏嬌者).

concŭbīnāt-us. *ūs.* m.
【解】苟合，姘居.
【例】illam in *concubinatu* emit. 買女當妾. *concubinatus* publicus. 公開姘居.

concŭbīn-us. *i.* m.
【解】姘居者，苟合者.

concŭbĭt-ŭs. *ūs.* m.
【同】conjunctio, complexus venereus.
【解】同席，同枕，性交.

concŭbĭ-us. *a, um.* adj. (semp. in usu cum *nox*)
【解】同床者，深夜者.
【例】nocte *concubia* domo egreditur. 深夜出門. *concubium* noctis. Plaut. (*concubia* nox) 深夜..

concŭlcātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】踐踏，(fig. 勝利，凱旋).

conculc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】protero.

【解】❶踐踏，踏碎. ❷(fig.)虐待，欺陵，藐視.

【例】❶*conculcare* aliquem. 踐踏某人. ❷*conculcari* miseram Italiam proxima aestate videbis. 最近夏季你將見人虐待不幸的義大利.

concu-mbo. *mbĭs, bŭi, bĭtum, mbĕre.* v. intr. (cum dat. vel praep. *cum* et ablat.)

【同】concubo.

【解】同寢，共枕席.

concŭ-pio. *ĭs, īvi, (ĭi), ītum, ĕre.* v. tr.

【解】切望，奢望，貪婪，貪榮位.

【例】*concupiit* scire. Petr. 切望知道.

concŭpiscentĭ-a. *ae.* f.

【解】貪慾，嗜好，情慾，(肉情貪慾). 私慾偏情，邪慾貪情.

concŭpi-sco. *scĭs, vi,* vel *i, tum, scĕre.* v. tr.

【同】cupio. X. Respuo.

【狀】infinite, summe, vehementer.

【解】奢望，貪望.

【例】*concupita* pecunia. Cic. 貪財. rex populi Romani esse *concupivit*. Cic. 覬覦羅瑪王位. *concupiscebat* prodire in scaenam. Suet. 切望出會場表演. faba aquas *concupiscit*. Plin. 豆類需要水.

concŭpĭt-us. *a, um.* part. v. *concupisco.*

【解】貪婪者.

concūr-o. *ās, āvi. ātum, āre.* v. tr.

【解】合管，(同人管)(管理適宜).

concurrentĭ-a. *ae.* f.

【解】相逢，競賽.

concur-ro. *rĭs, ri,* (quandoque *concucurrī*), *sum, rĕre.* v. intr.

【同】convenio, convolo, fugio, concurso, confluo, concursus facio.

【狀】aspere verba, confestim, obscaenius litteras, statim, temere, undique.

【解】❶同馳驅，同趨一處，會流，輻輳. ❷相逢，會合. ❸衝突，競爭，競賽. ❹投奔，避入. ❺相鬥，戰爭. ❻相宜，適當，相等，平衡.

【例】❶Agrigentini *concurrunt*. Cic. 亞各利人由各處蜂擁而至. *concurrunt* mi(=mihi) obviam. Ter. 人奔來歡迎我. ad arma *concurrere*. Caes. 動干戈. (*concurrere*) ad aliquem. Sall. 奔至某人前. (*concurrere*) ad curiam. Cic. 同奔至議院. (*concurrere*) in Capitolium. Suet. 同奔至加比刀山. (*concurrere*) domum tuam. Cic. 同奔至你家中. (*concurrere*) verba. Cic. 佳句齊來. ❷corpuscula *concurrunt* temere. Cic. 原子偶然相逢. *concurrunt* multae opiniones. Ter. 意見紛歧. *concurrunt* nubes. Lucr. 雲端相接. *concurrunt* labia. Sen. 閉脣. ❸*concurrunt* equites inter se. Caes. 騎士互相衝突. *concurrunt* cum aliquo. Nep. 交手(搏鬥). utrumque *concurritur*. Sall. 相鬥. ❹nulla sedes quo *concurrant*. Cic. 無處可避. populis (Siciliae) ad Leonidam *concurrentibus*. Nep. 西細利民衆同逃至來奧尼大. ❺*concurrere* inter se. 格鬥，交手(搏鬥). *concurrere* cum aliquo. Liv. 格鬥，交手(搏鬥.) *concurrere* contra aliquem. Hier. 格鬥，交手(搏鬥). *concurrere* maximo clamore. 殺聲震天. utrinque *concurritur*. Sall. 互相攻擊. *concurrere* cum dolore. Sen. 與痛苦搏鬥. ❻*concurrere* cum veritate. Ulp. 合理. *concurrere* cum summa. Ulp. 等於總數.

concursāti-o. *ōnis.* f. (*concurso*)

【解】❶同趨，同流. ❷亂竄，馳騁，往來. ❸攻擊(小戰爭)，窘辱.

【例】❶*concursatio* multa populi. Cic. 百姓雲集. *concursatio* aliorum incidentium in alios. Liv. 互相衝突. ❷quid hujus lacrimas et *concursationes* proferam? Cic. 我何必陳述此人之涕泣奔走. mulierum *concursatio* incerta nunc hos, nunc illos sequentium. Liv. 女人之水性楊花，去就無常. *concursatio* exagitatae mentis. Sen. 心中忐忑. ❸melior *concursatione* quam comminus. Curt. 更好有接觸(小戰爭)，而不對壘交戰，打硬仗.

concursāt-or. *ōris.* m. (*concurso*)

【解】馳驅者，突擊者，遊擊者.

【例】pedes *concursator*. Liv. 突擊步隊. *concursator* et levis hostis. 敵人之輕快游擊隊.

concursĭ-o. *ōnis.* f. (*concurso*)

【同】concursus.

【形】crebra verborum, fortuita, spirabilis id est animabilis, turbulenta, vitiosa.

【解】會合，相遇，遭遇.

【例】*concursio* fortuitarum, (rerum fortuitarum). Cic. 偶然的(意外的)遭遇. corpusculorum *concursio* fortuita. Cic. 原子偶然相遇(結合). stellarum *concursiones*. Gell. 星宿交會.

concurs-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.

【解】❶intr. 漫遊，環遊，巡邏，(往來馳驅). ❷tr. 巡行，通過.

【例】❶*concursari* jubet. Caes. 命令騷動.

(*concursare*)in agmen. Liv. 突擊行軍. (*concursare*)toto foro. Liv. 遊行全市. (*concursare*) circum tabernas. Cic. 巡索寮酒肆. (*concursare*) per vias. Liv. 馳騁路上. (*concursant*) in proelio. Liv. 游擊. (*concursare*)armati noctes diesque. 武裝兵士日夜巡邏. ❷ (*concursare*) omnes fere domos. Cic. 巡行各家

concurs-ŭs. *ūs.* m. (*concurro*)
【同】effusio hominum, concursio, conflictus.
【形】admirabilis, felix, fortuitus, gravis, incredibilis, magnificentissimus, maximus omnium, quotidianus.
【解】❶ 同趨，協助，(論人). ❷ 相會，互撞，會合，(論物). ❸ 交戰，鬪爭. ❹ 競爭，競賽. ❺ 集會，群集.
【例】❶ fit *concursus*. Plaut. 群衆擁集. magni *concursus* sunt facti. Nep. 四方雲集. magni *concursus* in praetorium. Caes. 群集督署. ❷ *concursus* (atomorum). Cic. 原子集合. *concursus* lunae et solis. Cels. 日月相會. *concursus* navium. Caes. 航船相撞. *concursus* amnium in unum confluens. Plin. (五)河水會流. ❸ uno *concursu*. Nep. *concursus* proelii. Nep. 一次交戰. *concursus* omnium philosophorum. Cic. 衆哲士群起攻之. ❹ *concursu* partes habere. Nep. 投標，競賽. per *concursum*. Nep. 競賽. ❺ *concursus* honestissimorum studiorum. Cic. 萃集正義感意識.

concussĭ-o. *ōnis.* f. (*concutio*)
【解】(propr.)動搖，震動，(fig.)勒索，欺凌.
【例】*concussio* quae duas suppressit urbes. Sen. 使兩城沉沒之地震. *concussio* totius corporis. Arn.＝全身搖動. (*concussio*)populi terrore. Vell. 使人民恐怖.

1. **concuss-us.** *a, um.* part. v. *concutio.*
【解】搖動，震盪.
【例】*concussa* manu. Ov. 搖手. *concussus* animum. Virg. 心旌搖搖，(不定). *concussus* pavore. Hier. 恐慌. *concussa* fides. Luc. 信心搖動.

2. **concuss-us.** *ūs.* m. (*concutio*) (ablat. *u*)
【解】搖動，震盪.
【例】quo de *concussu*. Lucr. 因此震盪.

concŭ-tĭo. *tĭs, ssī, ssum, tĕre.* v. tr. (*cum quatio*)
【同】vehementer commoveo, perturbo.
【解】❶ 搖動，振動，(propr.) ❷ 動搖，(fig.) ❸ 使人驚懼恐慌，擾亂人心，心志遊移，心亂如麻，躊躇，(舉棋不定). ❹ 激勵，煽動. ❺ 打擊.
【例】❶ (*concutere*) terram. Enn. (馬以蹄)擊地. (*concutere*)caput. Ov. 搖頭. (*concutere*)telas lacertis. Ov. 擊(搖)槍. (*concutere*) frameas. 搖槍. *concusso* Hannibale. Liv. 亞尼巴(之威力)已經動搖. ❷ (*concutere*) rempublicam. Cic. 政府動搖. (*concutere*) opes Lacedaemoniorum. Nep. 拉瑟道之財富(經濟)已不穩定. (*concutere*) hostium vires. Vell. 消耗敵人之力量. (*concutere*) aliquem graviter. Vell. 重損害人. ❸ (*concutere*) plebem. Petr. 煽動平民. (*concutere*)aliquem. Ulp. 勒索人，(銀錢). (*concutere*) seipsum. Hor. 反省. ❹ terrorem metum *concutientem* definiunt. Cic. 停止驚懼恐慌. casu animum *concussus* amici. Virg. 傷痛朋友之遭遇. ❺ (*concutere*) aliquem arcu. Prop. 用箭傷人. (*concutere* dentes. Isid. 咬牙切齒聲，(嚙). utrum manu *concutiantur*. Sen. 是否鼓掌，或…

condĕc-ens. *entis.* part. v. *condecet,* (*condecentior*)
【解】相稱，相宜，適當.

condĕcentĭ-a. *ae.* f. (*condecet*)
【同】ornatus, decorum, concinnitas.
【形】apta.
【解】相宜，適當.
【例】verba ad compositionem et *condecentiam* apta. 和協適當之言.

condĕcet. *ēre.* v. impers.
【同】decet.
【解】合宜.
【例】me *condecet* aliquid. 某事與吾相宜.

condĕcŏrāt-us. *a, um.* part. v. *condecoro.*
【解】修飾，裝扮.
【例】genus pennis *condecoratum*. Enn. 羽毛裝飾類.

condĕcŏrē. adv.
【解】正確適當貌，佳麗貌.

condĕcŏr-o. *ās. āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】裝飾，彩飾，燦爛.
【例】*condecorare* ludos scaenicos. Ter. 頌揚舞臺戲劇.

condemnātĭ-o. *ōnis.* f. (*condemno*)
【解】定罪，處罰，譴責，刑罰.
【例】*condemnatio* pecuniaria. Ulp. 罰金，(罰要)罰鍰. *condemnationem* facere. Ulp. 判刑，懲罰. *condemnationem* pati. Ulp. 受罰.

condemnāt-or. *ōris.* m.
【解】判罪者，處罰者.

condemnātōri-us. *a, um.* adj.
【解】屬刑罰者.

condemnāt-us. *a, um.* part. v. *condemno.*
【解】受罰者.

【例】*condemnatus* ut pecuniam solvat Ulp. 被罰款，(罰金).

condemn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum damno*)

【同】damno, arguo. X. Absolvo, libero.

【狀】gratis, honeste reum.

【解】❶ 處罰，懲處. ❷ (fig.) 定罪，判罪. ❸ 使罰. ❹ 譴責，控告.

【例】❶ (*condemnare*) aliquem aliqua lege. Cic. 依法處罰某人. (*condemnare*) aliquem ambitus. Cic. 罰人貪高位，(陰謀弄權). (*condemnare*) de pecuniis repetundis. Cic. 罰人貪汚. (*condemnare*) de alea. 懲罰賭博. (*condemnare*) capitis. Cic. 判死刑. (*condemnare*) capitali poena. Suet. 判死刑. (*condemnare*) ad metalla, ad bestias. Suet. 處罰勞役—被獸噬. (*condemnare*) ad pecuniam. Papin. 罰款. ❷ (*condemnare*) aliquem inertiae. Cic. 宣判曠職. (*condemnare*) suo silentio audaciam alicujus. Cic. 因己之緘默，譴責某人之肆無忌憚. ❸ (*condemnare*) aliquem per judicium. Cic. 藉法庭處罰人. istum omnium mortalium sententiis *condemnavi*. Cic. 我以萬民之名義處罰此人. reum fecit et *condemnavit*. Cic. 控告並處罰他. ❹ (*condemnare*) aliquem sceleris. 控人大逆不道.

condens-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

condens-ĕo. *ēs, ēre.* v. tr.

【同】cogo.

【解】聚集，緊縮，排緊，擁擠，(使稠密).

【例】oves se congregant ac *condensant*. Varr. (oves se in unum locum *condensant*). 衆羊群集擁擠. *condensare* aciem. Hirt. 排緊行伍.

condens-us. *a, um.* adj. (*condensior*)

【解】❶ 稠密，叢雜，繁密，緊密，擁擠者. ❷ 覆蓋者.

【例】❶ *condenso* magis conciliatu. Lucr. 更加稠密. *condensa* acies. Liv. 行列緊密. ❷ *condensa* vallis arboribus. Liv. 滿佈叢林之山谷. *condensa* saltus. Hier. 荆棘叢生之地. *condensa*. (absol.) 晤淡之地.

condescensī-o. *ōnis.* f.

【解】和悅，謙讓，讓步.

condĭcĭ-o. (conditio) *.ōnis.* f. (*condico*)

【同】status, fortuna, modus, ratio, lex, pactum, pactio, conventio.

【形】aequa, afflictior, valde bona, certa juris, commodior, communis, deterior, durior, gravis, incerta, infima fortunae, iniqua pacis, vitae iniquissima, honestior, nelior, misera et indigna, praeclara, tolerabilis, tuta; conditiones bellicae et hostiles, aequae ac verecundae, duriores legum.

【解】❶ 身份，地位，資格，境況，態度，職業，風格，特性. ❷ 處理，條件，條款，條約，契約，合同，訂約. ❸ 選擇，(甄別). ❹ 婚姻，配偶，聯姻，制約，條件，情狀，規定.

【例】❶ *condicio* servorum. Cic. 奴隸身份. pro cujusque *condicione*. Suet. 照每人地位. *condicio* imperii. Cic. 帝國情況. *condicio* vitae. Cic. 生活水準，(種類). *condicio* mortalis. Cic. 有死者之特性. *condicio* mortis. Virg. 死亡的特性. *condicio* par juris. Caes. 法律平等. *condiciones* temporum vel locorum. Quint. 時間或地方的情況. eadem *condicione*. Lucr. 同樣態度. ❷ aequitas *condicionum*. Caes. 條件公平. *condicione*. Cic. 藉此條約. per *condicionem*. 因此條約. sub *condicione*. 在此條件下. ferre in *condicionem*, ut... Caes. 在某種條件下接受…*condicionem* statuere. Cic. 訂立條約. *condicionem* accipere. Tac. 接受條約. in *condicionem* manere. Cic. 遵守條約. a *condicione* fugere. Cic. 避免條約. ❸ quorum *condicio* erat Coi. Plin. 高伊島居民選擇的是…deferre (vel) ferre *condicionem* emptori, utrum... Ulp. 任買主選擇. ❹ quaerere filiae *condicionem*. Liv. 爲女擇配. *condicione* tua non utor. Gal. 不欲你爲妻(休妻). *condiciones* peccati gravis. 大罪的條件. *condiciones* peccati levis. 小罪的條件.

condĭcĭōnāl-is. *e.* adj.

【解】有條件者.

【例】*condicionalis* creditor. Ulp. 有條件之債主. servus *condicionalis*. Cod. Theod. 不能釋放之奴隸. *condicionale* votum. 有條件的聖愿，制約的，假設的. *condicio* sine qua non. 必然的制約，必須的條件.

condī-co. *cīs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.

【同】dicto convenio, significo.

【解】❶ 協商，約會，約訂. ❷ 言明赴約會. ❸ 催索，(要回). ❹ (raro) 承認，同意.

【例】❶ *condicere* inducias. Just. 約定停止. *condicere* locum coeundi. Just. 約定會合之處. cum hanc operam *condicerem*. Plin. 我既約訂此工程. ❷ quum *condicunt* in diem tertium. Gell. 既約訂第三日. ad cenam aliquo *conditam*. Plaut. 約訂往某處用晚餐. seni cenam *condixit*. Suet. 與老人約訂晚餐. ❸ *condicere* rem. Julian. 催索(討還)某物. *condicere* pecunian alicui. Ulp. 向某人催索… 銀錢… ❹ philosophi

condicunt omnia.. Tert. 折上承認一切…
condicti-o. *ōnis.* f.
【解】約會日期.
condict-um. *i.* n.
【解】條約，合同，諾言.
【例】juxta *condictum.* Hier. 依照合同.
condict-us. *a, um.* part. v. *condico.*
【解】約定.
【例】*condicta* quies. Amm. 約定停戰. *condicta* cenula. Suet. 約定便餐.
condignē. adv.
【同】digne.
【解】適當，相宜狀.
【例】*condigne* te. Plaut. 對你相宜的方式. *condigne* loqui. Gell. 適當的講話. *condigne* perdidit me. Plaut. 他戲弄了我. *condigne* ejus moribus. Plaut. 相稱其品誼.
condign-us. *a, um.* adj.
【同】dignus.
【解】相宜，適當者，堪當者.
【例】*condignus* aliquo, aliqua re. Pl. 對某人某事相宜. meritum *de condigno* 正義善功.
condiment-um. *i.* n. (*condio*)
【同】conditio: sapor qui cibos commendat.
【形】mediocre, aptum.
【解】調味素，烹飪食品，香料.
【例】*condimenta* viridia. Col. 鮮美的調味劑. *condimenta* arida. Col. 香料. (fig.) cibi *condimentum* est fames. Cic. 飢餓是調味劑（飢時吃糠甜如蜜）. facetiae sunt *condimenta* sermonum. Cic. 詼諧使談說饒有興趣. *condimentum* amicitiae. Cic. 友誼之興趣. *condimentum* ex adipe. 煉淨黃油調和之味.
cond-īo. *īs, īvi,* (vel) *ii, ītum, īre.* v. tr.
【同】tempero, praeparo,
【解】❶ 漬（浸糖果）—用酒糟貯藏魚肉—施薰香. ❷ 烹調，調味，備辦. ❸ (fig.) 增趣.
【例】❶ *condire* oleas. Cat. 浸漬橄欖果. *condire* aliquid in aceto. Plin. 將物浸入醋中. *condire* mortuos aromatibus. Hier. 以香料殮屍. ❷ *condire* fungos. Cic. 烹調菌類（木耳）. *condire* cenam. Plaut. 備辦晚餐. *condire* vina. Ulp. 製香料調和之酒. ❸ *condire* orationem. Cic. 潤色文章. *condire* verborum gratiam. Quint. 褒獎其文詞. *condire* fugam alicujus. Quint. 諷刺某人之潛逃. *condire* tristitiam temporum. Cic. 調劑時代之憂患. *condire* gravitatem comitate. Cic. 寬以濟猛.
condiscĭpŭlāt-ūs. *ūs.* m.
【解】同學之誼，學友.
【例】a *condiscipulatu.* Nep. 自同窗共讀起. *condiscipulatu* familiaris illi. Just. 與他有同學友誼.
condiscĭpŭl-us. i. m. (-a, *ae.* f.)
【解】同學，同窗，學友.
【例】multos *condiscipulos* habet. 他有許多同學.
condi-sco. *scĭs, dĭci, scĕre.* v. intr. vel tr.
【同】disco.
【解】❶ intr. (raro) 同學習. ❷ tr. 深究.
【例】❶ qui mihi *condidicerunt.* Apul. 吾之同學. *condiscere* modos. Hor. 學詩. *condiscere* pacem serenis oculis. Sil. 學習溫柔端雅. *condiscas,* quaeso, paulo diligentius supplicare. 請你更勤於請求. *condiscas* merum bibere. Plaut. 習飲淳醪.
condītīci-us. (coditīti-us). *a, um.* adj.
【解】浸醃者.
1. **condītī-o.** *ōnis.* f. (*condio*)
【同】condimentum.
【解】準備罐頭食物，一調味，烹飪.
【例】*conditiones* ciborum. 烹調食物. *conditiones* vini. Col. 釀酒.
2. **condītī-o.** *ōnis.* f. (*cum dico*) vide **condicio.** (melius)
【解】身份，位置，條件…
3. **condītī-o.** *ōnis.* f. (*condo*)
【解】建築，創造，創辦.
【例】*conditio* urbis. Oros. 建羅瑪城. a *conditione* mundi. Rufin. 自創世. in die *conditionis* tuae. Hier. 在你受造之日.
condītiōnāl-is. *e.* adj. vide **condicionalis.**
【解】有條件的.
condītīv-um. *i.* n. (*condo*)
【解】墳墓.
condītīv-us. *a, um.* adj.
【解】收藏者，儲蓄者，(食物).
1. **condīt-ŏr.** *ōris.* m. (*condio*)
【同】cocus qui cibos condit.
【解】烹調者.
【例】*conditor* convivii. 備辦筵席者.
2. **condīt-or.** *ōris.* m. (*condo*)
【同】auctor.
【解】創業者，創造者，創建，創設，創興，創辦，創立者，著作者，復興者.
【例】*conditor* mundi. Sen. 創世者. *conditor* aeternus rerum. Aug. 永生的造物者. *conditor* urbis. Suet. 建城者. *conditor* regni. Just. 建國者. *conditor* historiae. Ov. 著歷史者. *conditor* medicorum scientiae. Sen. 創醫學者. *conditorum* numero eritis. Liv. 你們在著作家之數. tantis sim *conditor* actis. Tib. 我願頌揚肇興之偉業. *conditor*

Romani nominis. Vell. 恢復羅瑪名譽者. *conditor* militaris disciplinae. Plin. 整肅軍法者.

conditōri-um. *i.* n. (*condo*)

【解】倉庫，棧房，棺槨，墳墓.

1. conditūr-a. *ae.* f.

【解】烹飪，調味，浸漬.

2. conditūr-a. *ae.* f. (*condo*)

【解】創作，製造.

1. condit-us. *a, um.* part. v. *condo.*

【解】❶受創造，被創立者，創作，組織者. ❷保存者. ❸隱藏者.

【例】❶ ante Romam *conditam*. Cic. 建羅瑪城以前. res *conditae* Latio sermone. Plin. 用拉丁文叙述之事. liber *conditus*. Plin. 作品，(著作). ❷mos *conditus*. Plin. 已成之慣例. oleum *conditum*. Suet. 酸臭(撲鼻)之油. vinum *conditum*. Mart. 裝瓶之酒. ❸ sol *conditus* in nubem. Virg. 太陽被雲遮蔽. *condita* lumina. Prop. 閉目. *condita* praecordia. Hor. 心中秘密. *conditus* in sepulchro. Cic. 殯葬. *conditus* tumulo. V. Flacc. 殯葬(掩埋).

2. condit-us. *a, um.* part. v. *condio.*

【解】調味，備辦.

【例】jus male *conditum*. Hor. 不和味(不可口)之羹湯. unguenta *condita* . Cic. 配合(製成)之香料. sale *conditum* (aliquid). Hier. 以鹽調合者. oratio lepore *conditior*. Cic. 過度風雅之演詞.

3. condit-ŭs. *ūs.* m. (*condo*)

【解】收藏，建設.

4. condit-ŭs. *ūs.* m. (*condio*)

【解】調味，配合.

cond-o. *ĭs, ĭdi, ĭtum, ĕre.* v. tr. (*cum do*)

【同】abscondo, repono, recondo; constituo, instituo, construo,

【解】❶創造，建設，建築，著述，寫作. ❷(fig.)建立，設立，成立，安置. ❸保留，保存積蓄，(儲備). ❹殯葬，消費，耗費，費用. ❺，隱藏，藏匿，矯飾，假冒.

【例】❶*condere* oppida. Varr. 建(築)城. *condere* imperium. Just. 建國. *condere* colonias. Vell. 樹立殖民地. *condere* sepulchrum. Hor. 修墳. *condere* moenia. Virg. 築牆. *condere* carmina. Hor. 作曲詞. *condere* poema. Cic. 作詩. *condere* historiam. Plin. 寫歷史. ❷*condere* jusjurandum. Plaut. 立誓. *condere* aurea saecula Latio. Virg. 復興拉丁文黃金時代. *condere* aeternam famam ingenio suo. Phaed. 才名留千古. ❸*condere* frumentum. Cic. 儲蓄小麥. *condere* mella amphoris. Hor. 罐中盛蜜. *condere* aliquid in acetum. Cat. 浸漬物在醋中. *condere* cineres in urnas. Suet. 藏(骨)灰於罐中. *condere* aliquem in custodiam. Liv. 投人於獄中. —in carcerem. Cic. 投人於獄中. *condere* libros in aerario. Cic. 存書於書庫中. ❹*condere* mortuos. Cic. 葬埋死人. *condere* aliquem in sepulchro. Cic. 殯葬某人. —in terra. Plin. 埋葬人. Alexandrum intemperantia bibendi *condidit*. Sen. 飲酒無度害死亞立山. *condere* saecla vivendo. Lucr. 生存百代. ❺ *condere* diem. Plin. 度日. *condere* lumen. Hor. 遮掩(蘊藏)光輝. *condere* lunam. Hor. 蔽月. *condere* gladium. Quint. 納劍入鞘. *condere* oculos. Ov. 閉目. *condere* in foliis. Virg. 藏身在叢葉中. *condere* ensem in pectus. Ov. 刀刺入胸 *condere* telum in jugulo. Ov. 刺入咽喉. *condere* urbes. V. Fl. 已不見城影. *condere* iram. Tac. 矯飾其忿怒.

condŏcĕ-făcio. *facĭs, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (*cum doceo facio*) (**condoc-eo.** *ēs, ŭi, ctum, ēre*)

【同】doceo, commoneo.

【解】訓練，馴養，使就範，薰陶，組織，構造.

【例】*condocefacere* tirones gladiatores. Afr. 訓練初學舞劍者. *condocefacere* elephantes. Afr. 馴養象. *condocefacere* animum, ut... Cic. 薰陶其精神，(心靈).

condŏcĕfact-us. *a, um.* part. v. *condocefacio*

【解】馴養，陶成者.

condŏl-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.

【同】doleo.

【解】劇痛，憂傷.

【例】si dens *condoluit*. Cic. 若牙痛. *condoleat* corpus universum. Tert. 全身劇痛. *condolens* de... Fort. 憂傷者.

condŏl-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.

【同】condoleo.

【解】感覺痛苦，不舒適，劇痛.

【例】anima corpori *condolescit*. Tert. 神形同苦. latus ei docenti *condoluit*. Cic. 講話時，肋旁感覺痛苦.

condōnātĭ-o. *ōnis.* f. (*condono*)

【解】贈與，贈遺，寬恕，原諒.

【例】possessionum *condonatio*. 贈與產權.

【註】**condonatio**. 諒解，和解.

condōnāt-us. *a, um.* part. v. *condono.*

【解】寬恕，特赦，豁免者.

condōn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】dono, concedo, do, largior.

【解】❶贈與，遺贈，慨賜，讓與. ❷棄置，

放棄，放任，斷與，獻身. ❸ 寬恕，特赦，豁免.

【例】❶ (*condonare*) aliquid alicui. Cic. 贈物與人. hanc pateram tibi *condono*. Plaut. 我贈你此杯. argentum *condonamus* te. Ter. 我們贈銀與你. (*condonare*) hereditatem alicui. Cic. 斷給遺產與人. ❷ (*condonare*) aliquem cruci. Plaut. 釘人於刑架. (*condonare*) se reipublicae. Sall. 獻身本國. (*condonare*) inimicitias reipublicae. Cic. 為本國而犧牲私仇. (*condonare*) suum dolorem alicujus precibus. Caes. 因某人請求而棄仇恨. (*condonare*) vitam alicujus crudelitati alicujus. Cic. 任人殘害某人性命. ❸ (*condonare*) crimen alicui. Cic. 撤消某人被控案. (*condonare*) alicui aliquem. Cic. 為人而恕人. (*condonare*) pecunias debitoribus. Cic. 豁免債務人. (*condonare*) supplicium tibi. Vat. 為你之故赦免極刑.

condormī-o. *īs, īvi, ītum, īre.* v. intr.
【解】酣睡.

condormi-sco. *scĭs, (vi, tum), scĕre.* v. intr.
【解】打盹，瞌睡，睡眠.

condūcĭbĭl-is. *e.* adj. (*conducibilior*)
【同】utilis.
【解】有益，有利者.
【例】*conducibilis* ad aliquid. 有利於某事. *conducibilis* alicui rei. Plaut. 有利於某事. amicum castigare *conducibile* est. 改正朋友，有利於人.

condūc-it. *ĕre.* v. impers.
【同】utile est, prodest.
【解】有利益.
【例】ea maxime *conducunt* quae sunt rectissima. 極正義的事，便是極有裨益的. id reipublicae non *conducit*. 此事無益於國家.

condū-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. tr. vel intr.
【同】congrego, cogo,
【狀】breviter, in unum locum, mane domum, maxime rationibus.
【解】I. tr. ❶ 同引，集合，結論. ❷ 聯合，凝結，封閉(傷口)，收縮(醫). ❸ 租賃，貰，僱，包辦，貿易. ❹ (passiv.) 僱工，(受工價，受質物者).
II. intr. 有益，有利，相宜，適合.
【例】I. ❶ *conducere* milites in castra. Sisen. 同引兵至營地. *conducere* exercitum in unum locum. Caes. 集合軍隊於一處. *conducere* dispersas copias. Tac. 集合散兵. *conducere* nubila. Ov. 雲集. ❷ *conducere* lac. Col. 使奶凝結. *conducere* vulnera. V. Fl. 封閉傷口. *conducere* musculum. C. Aur. 收縮筋肉. ❸ *conducere* domum. Cic. 租屋. *conducere* nummos. Hor. 借錢. *conducere* coquum. Plaut. 僱廚師. *conducere* militem. Curt. 募(僱)兵. *conducere* praeceptores publice. Plin. 公聘(用公款)教師. *conducere* vectigalia. Cic. 征收(國家)地租. *conducere* lignum transportandum. Gal. 負責運木. ❹ *conduci* aliqua re. Plaut. 因人許某物… *conduci* frusto panis poterit uti... Cato. 用一塊麵包引人. II. nemini injuste facta *conducunt*. Cic. 不義之行，為人不利. ad rem *conducere*. Cic. 為某事有利. *conducere* in rem tuam. Plaut. 為你的事有利. *conducere* in commune. Tac. 為公益. *conducere* ad vitae jucunditatem. Cic. 為求生活愉快. *conducit* reipublicae. Cic. 有利於國. *conducit* inter cibos bibere. Plin. 食時並飲有益. *conducit* arbores seri. Plin. 種樹有益.

conductīcĭ-us. (**conductītĭ-us**). *a, um.* adj. (*conduco*)
【解】租，賃，僱，典當者.
【例】*conducticius* exercitus. Nep. 招募的軍隊. operae *conducticiae*. 僱工.

conductĭ-o. *ōnis.* f.
【同】redemptio, collectio.
【解】❶ 租賃，租契，租金. ❷ 綜合論證. (rhet) ❸ 收縮.
【例】*conductio* nervorum. C. Aur. 神經緊張(收縮).

conduct-ŏr. *ōris.* m. (*conduco*)
【同】redemptor.
【解】❶ 租戶，佃戶. ❷ 包工者，典當者.
【例】❶ *conductores* (histrionum). Plaut. 僱用伶人者. *conductor* agrorum. Plin. 佃戶. ❷ *conductor* operis (trecentis nummis). Cic. 包工者(出三百元租金).

conduct-um. *i.* n. (*conductus*)
【解】租，賃.
【例】habere aliquid *conducti*. Cic. 暫租寓館. habitare in *conducto*. Nep. 租屋居住.

conduct-us. *a, um.* part. v. *conduco.*
【解】集合，聯合，收縮，僱用者.
【例】milites mercede *conducti*. Curt. 募兵(僱兵). *conducta* bella. Sil. 募兵之戰.

condŭplĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】重複語法. (rhet.)

condŭplĭc-o. *ās, āvi, (ātum), āre.* v. tr.
【解】加倍.
【例】*conduplicare* primordia rerum. Lucr. 結合事物之兩種原質. *conduplicantur* tenebrae... Pacuv. 倍增黑暗.

condūr-o. *ās, āre.* v. tr.

【解】使硬.
【例】*condurari*. 漸硬.
cond-us. *i.* m.
【解】管伙食者.
condyl-us. *i.* m.
【解】手指節，葦節，笛.
cōne-cto. (**conne-cto**). *ctis, xŭi, xum, ctĕre.* v. tr. (*cum necto*)
【同】conjungo, necto, colligo, nexa vincio, copulo. X. Separo.
【狀】leviter.
【解】連合，連繫，締結.
【例】naves validis utrimque trabibus *conexae*. Tac. 船之兩端繫於堅固椿上. amicitia cum voluptate *conectitur*. Cic. 友誼與娛樂相連. *conectere* amicitias. Plin. 締結友誼.
cōnexi-o. (**connexi-o**). *ōnis.* f. (*conecto*)
【解】連結，連合.
【例】*connexio* verborum. Isid. 詞句連貫. intelligis quam inseparabili *connexione* Deum hominemque conjunxerit. Cassian. 你明瞭神人關係如何密切不可分離.
cōnex-um. (**connex-um**). *i.* n. (*conecto*)
【解】連繫，連貫(詞句，理論).
1. **cōnex-us.** (**connex-us**). *a, um.* part. v. (*conecto*)
【解】連繫，連結，連貫.
【例】*connexi* rami. Lucr. 樹枝相連. (fig.) *connexus* alicui. Tac. 與某人連絡. *connexus* magno amore. Stat. 親密友誼. *connexi* his funeribus dies. Cic. 殯葬後(一連)數日.
2. **cōnex-ŭs.** (**connex-us**). *ūs.* m.
【解】連結，結構.
confăbric-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】創造，杜撰.
confābŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. et tr.
【同】colloquor.
【解】談話，交談，會話.
【例】*confabulari* de aliquo (vel) aliquid. Plaut. 談論某事(某問題).
confarrĕ-o. *ās, ātum, āre.* v. intr.
【解】結婚時祭糕餅禮.
【例】*confarreare* mulieris matrimonium. Apul. 祭糕餅而婦人之婚禮成.
confātāl-is. *e.* adj.
【解】命運相同者.
confectī-o. *ōnis.* f. (*conficio*)
【同】absolutio, perfectio, compositio.
【解】❶成功，完竣. ❷實行，實施. ❸搗碎，歸結，改易.
【例】❶ *confectio* libri. Cic. 著書. *confectio* annalium. Cic. 編年鑑. *confectio* olei laurini. Pall. 製造桂花油. *confectio* belli. Cic. 完成戰事. *confectio* sacrorum. Arn. 完成祭禮. ❷ *confectio* tributi. Cic. 實行收稅. ❸ *confectio* escarum (dentibus). Cic. 細嚼食物. *confectio* valetudinis. Cic. 衰弱，萎靡.
confect-ŏr. *ōris.* m.
【同】qui conficit et absolvit.
【解】❶創辦成功，完成者. ❷破壞者.
【例】❶ *confector* belli. Cic. 結束戰爭者. *confector* coriorum. Firm. 硝皮者. *confector* purpurae. Vop. 染絳紫色布者. *confector* negotiorum. Cic. 幹事，執事. ❷ *confector* cardinum. Lucil. 破壞門樞者. *confector* omnium ignis. Cic. 焚燬一切的火. *confector* ferarum. Suet. 與野獸格鬪者.
confect-us. *a, um.* part. v. *conficio.*
【解】❶製成，備妥者. ❷完竣，成功者. ❸消化者. ❹衰弱者.
【例】❶ *confecti* ovium villi. Cic. (備妥)之羊毛. *confectum* corium. Diocl. 硝皮(完竣). ❷ *confecta* res est. Cic. 事已完成. *confecta* victoria. Suet. 完成勝利. ❸ *confectus* cibus. Cic. 消化之食物. lectio velut *confecta*. Quint. 熟讀(深思). ❹ *confectus* corpore et animo. Cic. 神形衰弱. *confectus* senectute. Cic. 年老力衰. lacrimans et *confectus*. Cic. 流淚沉痛. civitas *confecta* senio. Cic. 闔城(羅瑪)憂傷至極.
confer-cĭo. *cis, si, tum, cīre.* v. tr. (*cum farcio*)
【解】堆積，集集，排擠，充實.
【例】*confercire* in folles. Plin. 收集(蜜蜂)在袋中. *conferciunt* se. Varr. 蜜蜂群集.
confĕrentī-a. *ae.* f.
【解】集合，聚會——協商，會議，討論，演講，聚談.
confĕro. *confers, contŭli, collātum,* (*conlātum*), *conferre.* v. tr. (*cum fero*)
【同】comparo, collationem facio,
【狀】expeditissime se ex loco, facillime causam cum causa, mature se in societatem, necessario se in fluctus, novissime se aliquo, plurimum benignitatis, potissimum se ad hoc studium, rectissime parva magnis; falso quid in aliquem conferre, falso causam criminis, falso verbum in aliquem, nunc primum suspicionem, propria crimina in aliquem, collatum divinitus, conferenda maxime extrema.
【解】❶聚積，集集，集中，(同時一處). ❷公共捐獻，贈與，分擔. ❸聚首，合力，會談，會議，協商，相攻，會戰. ❹(共同)交換意

見. ❺ (共同) 比較，對照. ❻ 移動，移轉，a) 避入，遷至， 移住. b) 致力於，專務. ❼ 限於某時，(規定某時). ❽ 授與. a) 歸榮譽與人，歸咎，歸罪. b) 服從他人意見. ❾ 應用，充用，使用，賜，施與，恩賜，展延，展期.

【例】❶ arma *conferre*. Caes. 聚集武器. jubet sarcinas *conferri*. Caes. 令將輜重(行李)聚於一處. jubet in unum locum *conferri*. Caes. 令將輜重(行李)聚於一處. in unum *conferre* vires suas Liv. 集中兵力. *conferre* ligna circa casam. Nep. 堆積木柴於屋之四週. ❷ (*conferre*) ad(in) honores alicujus pecunias. Cic. 共同捐資爲光榮某人. pater Tiberi plurimum ad victoriam *contulit*. Suet. 爲獲得勝，弟伯略之父曾有極大貢獻. (*conferre*) tributum quotannis. Cic. 每歲納貢. (*conferre*) praemia victoribus. Suet. 頒頭獎與得勝者. (*conferre*) ad eloquentiam. Quint. 有助於口才. (*conferre*) claritati vocis. Plin. 助發音嘹亮. (*conferre*) in alia. Quint. 有利其他. ❸ (*conferre*) vires in unum. Liv. 集中力量. (*conferre*) capita. Cic. 聚首. castra castris *conlata*. Cic. 兩方對壘. cum aliquo manum, gladium, signa... *conferre*. Caes. 交戰，交手. *conferre* pedem cum pede, manum cum manu. 格鬪，肉搏. (*conferre*) pedem. Plaut. -gradum. Virg. 陪伴人. ❹ (*conferre*) cum aliquo sermonem. Cic. 交談. (*conferre*) cum aliquo verba. Petr. 交談. inter nos *conferre* sollicitudines nostras. Cic. 吾人聚首談心. ❺ (*conferre*) aliquem cum aliquo(aliqua re). Cic. 就某事比較某人與他人. (*conferre*) parva magnis. Cic. 將小事與大事相比. (*conferre*) pacem cum bello. Cic. 將和平與戰爭相比. (*conferre*) vitam utriusque inter se. Cic. 比較二人之生活. ❻ nihil umquam domum suam *contulit*. Nep. 絕不受私人餽贈. a) se suaque omnia in oppidum *contulerunt*. 自己及自己一切所有移至城中. b) se (*conferre*) ad poetas, ad geometras, ad musicos. 研究詩詞，幾何，音樂. (*conferre*) in salutem reipublicae. Cic. 貢獻爲國家利益. (*conferre*) signa in dextrum cornu. Liv. 將軍旗移至右角. (*conferre*) orationem ad misericordiam. Cic. 呼求憐憫. (*conferre*) spem salutis ad clementiam victoris. Cic. 將自己生命之希望，委諸得勝者之寬仁. (*conferre*) suspicionem in aliquem. Cic. 疑忌某人. (*conferre*) se in fugam. Cic. 逃遁. in pedes. Enn. 逃跑. ❼ (*conferre*) aliquid in longiorem diem. Caes. 展期(緩辦). (*conferre*) iter in posterum diem. Cic. 延至後日起程. (*conferre*) pecuniam in magnum aliquod tempus. Cic. 保留銀錢爲特殊時期. ❽ a) (*conferre*) in aliquem honores maximos. Cic. 特光榮某人. non me digna in me *conferuntur*. Cic. 將不相宜之事加於我. *conferre* sua vitia in senectutem. Cic. 歸咎於老年. *conferre* culpam (Plaut.) causam in aliquem. Cic. 歸罪於人. b) *conferre* ad arbitrium alicujus aliquid. Cic. 某事任人定奪. ❾ *conferre* aliquid in rem, (vel) ad rem. Cic. 爲某事應用某物. ad hominum utilitatem suam prudentiam *conferunt*. Cic. 爲人利益應用自己之智慧. ❿ (*conferre*) (in aliquem culpam. Cic. 歸咎於人. (*conferre*) in tempus. Cic. 歸罪於天時. (*conferre*) aliquem in saxum. Ov. 變化人爲僵石. (*conferre*) versos vultus in aliquem. Ov. 畫人肖像. ⓫ beneficia, quae in me *contulistis*. Cic. 你們施與我之恩惠.

conferrūmin-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】釬.

conf-ert. *conferēbat, contŭlit, conferre.* v. impers.
【同】conducit.
【解】有益，有關係….
【例】*confert* multum ad doctrinam, (multum adjuvat, plurimum refert ad...). 很有益於學術(有助於…有關係…). ea res ad bene vivendum nihil *confert*. 此事爲善生毫無裨益.

confertim. adv.
【解】擁擠，稠密狀.
【例】acriter et *confertim* pugnabatur. 激烈而稠密的戰爭.

confert-us. *a, um.* (adj.) part. v. *confercio* *confertior, -tissimus*)
【同】refertus, plenus.
【解】❶ 堆積，重疊，排擠，擁擠，稠密. ❷ 充滿，充盈.
【例】❶ *conferti* milites. Caes. 戰士擁擠. *conferta* legio. Caes. 兵士擁擠的師團. *confertissima* acie. Caes. 陣上兵士非常擁擠. maxime *conferti* equi. Sall. 重疊的騎兵隊. *confertus* cibo. Cic. 食量過度者. templa *conferta* turba. Liv. 充滿民衆的神殿. vita *conferta* voluptatibus. Cic. 充滿娛樂的生活.

confervēfăc-ĭo. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】鎔化.

confer-vĕo. *vēs, bŭi, vēre.* v. intr.
【解】同沸騰，炙熱，凶定，堅固.
【例】mea quum *conferbuit* ira. Hor. 我因

怒火中灼. (tempus) quo quodque os *confervet.* Cels. 爲使骨骼堅固需要之時間.

confer-vesco. *vescis, bŭi, vescĕre.* v. intr.

【解】始發熱，炙熱，炎熱，發酵.

confessāri-us. *i.* m.

【解】解罪(聽告)司鐸.

【附】a confessionibus sacris: 解罪司鐸. conscientiae judex, arbiter; qui delicta confitentibus aures dat, praebet, commodat; quo ad sacras confessiones utimur; confitentes reos suorum sordibus scelerum expiat; contritos peccatorum vinculis animos divina quadam potestate relaxat; quo moderatore conscientiae utimur; qui solet operam dare peccata confitentibus; sacrae paenitentiae administrator; *confessarius* ordinarius. 正權(正常)聽告司鐸. *c.* extraordinarius. 特權，例外(特殊)聽告司鐸.

confessĭ-o. *ōnis.* f. (*confiteor*)

【解】❶認罪，自訟，自承，自供，坦白，懺悔，告明. ❷承認，證明.

【例】❶*confessio* errati. Cic. 認錯. sit erranti medicina *confessio.* 認錯可以補救犯錯誤者. ❷ea erat *confessio,* caput rerum Romam esse. Liv. 承認羅瑪是首都. tua *confessione* convinceris. 因你承認，你已被證明.

confessio sacra.

【同】scelerum suorum pro sacro tribunal expiatio. 告明己罪(坦白)，noxarum conscientiae expiatio; exomologesis sacra; animi per noxarum confessionem facta cum Deo reconciliatio.

【附】❶*confessionem* facere: 告解，(告明己罪)(告過，坦白). eluere animum peccatorum sordibus; sacra confessione perpurgare animum; patefacere sacerdoti conscientiae labes, vulnera; superioris vitae commissa in sacro animi judicio detegere; noxarum conscientiam deonerare; turpitudinis suae virus apud sacerdotem evomere; purgare se salutari noxarum confessione; vitae noxas sacra confessione delere; obire confessionis mysterium sacrum; conscientiae suae maculas paenitentiae lavacro eluere; peccatorum confessione animum cum Deo reconciliare. ❷*confessionem* generalem facere; 辦總告解. totius anteactae vitae noxas, ab ultima pueritia ducto initio in memoriam redigere, sacerdoti exponere, qui arctissimis iis vinculis, in quae nos nostra sponte induimus, levatos dimittat; expiare superioris vitae noxas omnes; omnis anteactae vitae, omnium annorum confessione expiari; aperire omnia peccata, quae vel a pueritia meminimus. ❸*confessiones* audire; 聽人告罪，(聽人坦白)聽告. confitentibus de se reis pro sacro tribunali aures dare, praebere; confitentibus operam dare; judicem sedere in confitentes de se reos; de peccatis ad sacrum animi judicium allatis cognoscere; jus potestatemque a Deo traditam cognoscendi et remittendi peccata in arcano judicio exercere; confitentibus peccata sua aures commodare, admovere; confitentes de suis criminibus reos audire; esse a sacris confessionibus; *confessio* fidelis seu vera. 誠實的告明. *confessio* vocalis seu verbis facta. 口頭的告明. *confessio* integra. 完全的告明.

confessiōnāl-e. *is.* n.

【解】解罪台，懺悔處，坦白處，良心裁判所，(神工架).

confess-ŏr. *ōris.* m.

【解】明證信德者，精修，顯修者.

confess-us. *a, um.* part. v. *confiteor.*

【解】❶承認者，認錯者. ❷(passiv.)已認者.

【例】❶*confessae* manus. Ov. 乞憐之手(戰敗乞憐者). (Nilus) nullas *confessus* murmurare vires. Claud. (尼路河)潺潺流聲不顯威力. ❷(pass.)*confessum* aes. Leg. 已認之債. in *confesso* esse. Sen. 毫無惑疑者. ex *confesso.* Sen. 不能置疑者. *confessa.* (n. plur.) 顯明者.

confestim. adv. (*cum festino*)

【同】sine ulla mora, illico, statim, actutum.

【解】立刻，迅速，立即.

【例】*confestim* huc advolavit. 立即飛奔而至. *confestim* ut rediit. Suet. 回來之後立即.

confĭcĭ-ens. *entis.* part. praes. v. *conficio.*

【解】實行者，完成者.

【例】civitas *conficientissima* litterarum. Cic. 最書寫字成文之城. causae *conficientes.* Cic. 成因，動因. (bonorum) *conficientia.* Cic. 美善之源.

con-fĭcĭo. *ficis, fēci, fectum, fĭcĕre.* v. tr. (*cum facio*)

【同】facio, efficio, curo, praesto, exequor, compleo, expedio. transigo, absolvo.

【狀】accurate, amanter, bene cursum, bene dialogos, brevi, constantissime, diligenter tabulas; gloriosissime, magnificentissime, jucunde aliquid, plane animum, quam commodissime negotia; recte curriculum vivendi; strenue rem suam.

【解】❶創造，製成，完竣，合作，積攢，儲蓄. ❷成立，實現，組織，建設. ❸釀成，

潤飾，歸結. ❹屈服，致死，滅亡. ❺消耗，疲勞，重壓.

【例】❶ anulum, pallium, saccos, se sua manu *confecisse* dicebat. Cic. 聲稱親手製成自己所用之指環，大衣，鞋. sacra *conficere*. Cic. 完成聖事. (*conficere*) facinus. Cic. 犯大逆不道. duobus bellis *confectis*. Caes. 兩次戰爭結束. *confecta* frumentatione. Caes. 軍糧既備. (*conficere*) viam. Cic. 巡路. (*conficere*) iter reliquum. Cic. 完成其餘路程. ante primam *confectam* vigiliam. Caes. 一更未終. (*conficere*) animum auditoris mitem. Cic. 安撫聽者之心. *confecerunt*, (una fecerunt). Fest. 合作完成. (*conficere*) patris pacem. Ter. 同父親和好如初. (*conficere*) pecuniam. Cic. 儲蓄金錢. id ut *conficerem*. Ter. 爲完成此款項. *conficere* centum annos. Cic. 壽至百歲. *conficere* annuum munus. Cic. 一年滿任後. *conficere* mandata. Cic. 完成任命. ❷ *conficere* frumentum. Liv. 儲蓄小麥. *conficere* hortos alicui. Cic. 爲某籌備田園. *conficere* armata milia centum. Caes. 武裝十萬甲兵. ❸ dentes escas (*conficunt*). Cic. 牙齒磨碎食物. *confectus* coctusque cibus. Cic. 嚼爛消化食物. (*conficere*) patrimonium. Cic. 浪費遺產. (*conficere*) frumenta. Plin. 準備小麥. (*conficere*) litteras. Cic. 寫完書信. (*conficere*) libros. Cic. 著書. ❹ alterum Curiatium *conficit*. Liv. 刺死第二古利亞. (*conficere*) magnam vim serpentium. Plin. 殺掉大批蛇類. (*conficere*) provinciam. Cic. 征服一省. (*conficere*) aliquid mali. Ter. 闖禍. *confecta* Britannia. Cic. 征服不列顛. ❺ meus me maeror *conficit*. Cic. 我心憂傷至極. *confici* angore. Cic. 感覺憂慮. *confici* curis. Cic. 罣念. *confici* lacrimis. Cic. 痛哭流淚.

conficti-o. *ōnis.* f. (*confingo*)

【同】machinatio.

【解】鍛冶，捏造，僞造.

【例】*confictio* criminis. Cic. 污衊人.

1. confict-us. *a, um.* part. v. *configo.*

【解】刺戳，穿透.

2. confict-us. *a, um.* part. v. *confingo.*

【解】假裝，捏造.

【例】*conficta* frons. Quint. 矯容飾貌.

confid-ens. *entis.* part. v. *confido,* (*confidentior, -issimus*)

【解】果敢，決斷，膽大，——强横，自負，冒昧.

【例】decet innocentem servum *confidentem* esse. Pl. 反心無愧之僕，自應心無所懼.

confīdentĕr. adv. (*confidens*), (*confidentius, -tissime*)

【同】animose, audacter.

【解】❶果敢，決斷. ❷膽大妄爲，厚顏，(腆顏).

【例】aliquid *confidenter*, malitiose, flagitiose gestum. 奸詐妄爲無恥的行爲.

confīdentī-a. *ae.* f. (*confido*)

【同】impudentia, temeritas, audacia (arrogantis est).

【解】❶依恃，確信，切望. ❷保證，信任，自負，自用. ❸果敢，冒昧，無恥.

【例】❶ *confidentiam* et vocem defuisse. Cic. 不信任，不投擁護票. ❷ magnam habet *confidentiam*. 他頗自負. ❸ haec quidem signa *confidentiae* sunt, non innocentiae. 此非清廉而是自豪的憑證. videte qua *confidentia* dicant. Cic. 請看他們如何大言不慚.

confī-do. *dīs, sus sum, dĕre.* v. intr.

【同】audeo, non timeo; fido, spero, innitor. X. Despero, diffido.

【狀】confidere ferocius suae causae, magnopere et inniti invidia, magnopere causae, legionibus, plane plurimum sibi, valde litteris, malitiae suae, vehementer.

【解】倚恃，信任，信託，信賴，委任.

【例】(cum dativ.) (*confidere*) equitatui. Caes. 倚恃騎兵. (*confidere*) sibi. Cic. 自恃. (*confidere*) virtuti alicujus. Cic. 信任某人之勇毅. (cum ablat.) (*confidere*) aliquo. Cic. 信任某人. natura loci. Caes. 倚恃地勢. (cum ablat.) tam potenti duce (*confisi*). 倚恃如此有權威之將官. (cum praep.) (*confidere*) in multitudine. Hier. 倚恃人數衆多. (cum praep.) (*confidere*) de salute urbis. Caes. 堅信能保守此城. (cum inf...) (*confidere*) illum fore in officio. Cic. 堅信他將善盡己職. ubi satis *confidunt*. Sall. 既有充分之信心.

confī-go. *gīs, xi, xum, gĕre.* v. tr.

【同】figo, vulnero,

【解】❶同釘. ❷刺戳，穿透.

【例】❶ *configere* tabulam aculeis. Col. 板上釘釘. ❷ *confixi* ciciderunt. Nep. 他們被刺身亡. *configere* filios suos sagittis. Cic. 用箭射死已子. *configere* muscas stilo. Suet. 以針刺蠅.

confīgūrāt-us. *a, um.* part. v. *configuro.*

【解】仿樣成形，仿效，摹寫，仿製.

confīgūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】摹仿，範疇，仿效.

【例】*configurare* vitem ad similitudinem sui. Col. 分植同種葡萄樹. *configurare*

indolem ex matris animo. Cell. 依母型陶成子女之性格.

confind-o. *is, ĕre.* v. tr.
【解】劈開，裂開.
【例】tellurem ferro *confindere*. Tib. 鐵犁耕田.

confīn-ĕ. *is.* n. (**confīnĭ-a.** *um.* n. plur.)
【解】邊境，鄰壤.

confi-ngo. *ngĭs, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr.
【同】fingo.
【解】❶ 創製，製造，建立. ❷ 鍛冶，鎔鑄，幻想，虛構.
【例】❶ *confingere* nidos. Plin. 構窠. *confingere* favos. Plin. 造蜂巢. *confingere* leges. Isid. 立法. ❷ *confingere* aliquid criminis. Cic. 捏造罪案. *confingere* lacrimas dolis. Ter. 假裝哭. id vos cogitatum esse *confingitis*. Cic. 你們冒稱有過這種意念.

confīn-is. *e.* adj. (*cum finis*)
【同】vicinus, finitimus.
【解】❶ 近鄰，交界. ❷ 相關，相似.
【例】❶ in agrum *confinem*. Liv. 向毗連田地. collo *confine* caput. Ov. 頭頸相連. ❷ sunt virtutibus vitia *confinia*. Sen. 有毛病與德行相近. *confinis* proverbio. Symm. (對某人) 可應用一俗語.

confīnĭ-um. *i.* n. (*confinis*)
【同】finis, limes, provinciae extremum.
【解】❶ 邊界，阡陌. ❷ 近鄰，相近.
【例】❶ *confinium* patuit artis et falsi. Tac. 錯誤與學識相近. *confinium* boni et mali. Col. 善惡之間. ❷ *confinium* frigoris et caloris. Isid. 秋季，(寒暑之間).

con-fīo. *fīs, fiĕri.* v. dep. passiv. (ordinar. tantum usurp. 3a pers. sing. et pl. vel infin.)
【解】成功，完成.
【例】res sine sanguine *confieret*. Bell. 此事可通過而不必流血. id difficilius *confieri* animadvertit. Caes. 他注意到此事太不易成功. dummodo ista *confiant*. 只要這些事能成功.

confirmātē. adv.
【解】堅決貌.

confirmātĭ-o. *ōnis.* f. (*confirmo*)
【同】fides.
【形】gravior.
【解】❶ 鞏固，支持. ❷ 堅定，安撫，壯膽. ❸ 肯定，諾言，確認. ❹ (rhet.) 强力論證. ❺ 堅振聖事(宗).
【例】❶ ad *confirmationem* perpetuae libertatis. Cic. 爲保持永久之自由. *confirmatio* Evangelii. Hier. 確證聖經. ❷ *confirmatione* animi. Caes. 因人心振奮. neque *confirmatione* nostra egebat virtus tua. Cic. 你的勇毅不需要我們壯膽. ad *confirmationem* Ciceronis. Cic. 爲慰勞. ❸ *confirmatio* transfugae. Caes. 投降者之諾言. ❹ *confirmatio* (argumentum) propositionis (rhetoricae). 學題之固證. ❺ *confirmationis* sacramentum. vide **confirmo.** 堅振聖事.

confirmāt-ŏr. *ōris.* m. (*confirmo*)
【解】保證人，擔保人，保人.
【例】*confirmator* et sequester pecuniae desideratur. 渴望 (財產之) 託管人及保證人.

confirmāt-us. *a, um.* part. v. *confirmo.*
【解】❶ 壯膽，振奮，確定，堅定者. ❷ 鞏固，保證者.
【例】❶ *confirmatiorem* efficere exercitum. 使軍心更加振奮. ❷ litterae in quibus erat *confirmatius* illud idem. Cic. 在這封信中，同樣的新聞，說得更確切. provincia *confirmata.* Suet. 穩定的行省.

confirm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】affirmo, assero, promitto; stabilio, corroboro.
【狀】bene se, fidenter, liquido, magnopere, molestius, plane, praeclare, temere; mediocriter, necessario, vehementer, multum confirmatus animus.
【解】❶ 固定，鞏固，穩定. ❷ 堅强，援助，證實，證明，確證. ❸ 保證，擔保.
【例】❶ plane *confirmatus*. Cic. 完全穩定. insulas bene *confirmatas*. Nep. 諸島(之正義感) 已經穩定. (*confirmare*) pacem et amicitiam cum proximis civitatibus. Caes. 穩定與鄰邦之和平及友誼. ❷ exemplis *confirmare*. Cic. 證以實例. *confirmare* animum. Cic. 强其心志. *confirmare* timentes. Caes. 穩定怯懦者. hoc vires *confirmari* putant. Caes. 據他們想藉此補養其體力. *confirmare* crus debile. Suet. 療愈麻木之腿. rus me *confirmat*. Mart. 住鄉間恢復我之康健. *confirmatum* est de hac pecunia. Cic. 證實勒索. *confirmatum* de glorioso reditu. Cic. 保證榮歸故鄉. ❸ difficile est hoc de omnibus *confirmare*. Cic. 難爲一總人保證此事. se suo exercitu illis regna conciliaturum *confirmat*. Caes. 保證藉自己軍隊之力，爲他們將獲得王國.
【註】**Sacramentum Confirmationis.** confirmavit decem milia hominum; 賦堅振聖事給一萬人. christianae palaestrae oleo ad ineudum animorum certamen, decem capitum milia imbuit, perunxit; sacro chrismate, consecrato oleo christianorum, decem

millibus haud pauciorum animos ad interiora certamina praeparavit, corroboravit. Decem capitum millia sacro oleo delibuta, ad christianae palaestrae certamina ab illo sunt initiata; christianae militiae auctorata; uncta christiano ritu ad sacra certamina sunt decem hominum milia, chrismatis sacramento confirmata; ministrata decem millibus hominum unctio illa sacra, qua animi vires ad arcana certamina muniuntur.

confiscātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】沒收，充公，(法)一一沒收之財產.
【例】*confiscatio* regis. Flor. 沒收王之財產.

confiscāt-us. *a, um.* part. v. *confisco.*
【解】❶充公者，收藏於國庫者. ❷其財產被沒收者.
【例】felices pauperes qui totam animam in *confiscato* habent! Tert. 福哉貧人，(充公時)生命之外一無所有！

confisc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum fiscus*)
【解】❶入庫，(貯藏庫中). ❷沒收，充公，受沒收處分者.
【例】pecuniam *confiscatam* habere. Suet. 貯藏銀於庫中. aliquid in *confiscato* habere. Tert. 儲藏物品.

confīsĭ-o. *ōnis.* f. (*confido*)
【解】信任，依恃.

confis-us. *a, um.* part. v. *confindo.*
【解】破裂者，使人愁慮者.

confīs-us. *a, um.* part. v. *confido* (cum ablat. vel dativ.)
【解】依恃，信任.
【例】*confisus* nulla urbe. Cic. 不信任任何城市. *confisus* amori. Tib. 自信人愛他. *confisus* Graecorum benevolentiae. Curt. 信任希臘人之慈惠. remis *confisa* minutis cymba. Tib. 依賴搖小櫓之快艇.

con-fītĕor. *fitēris, fessus sum, fitēri.* v. dep. tr. (*cum fateor*)
【同】fateor, prae me fero, agnosco. X. Inficior, celo.
【狀】aperte, ingenue, impune, libere, necessario, plane tandem, aliquando, timide, vere.
【解】❶承認. ❷坦白，自白(自訟自承)，認錯，懺悔. ❸顯露，指示. ❹(passiv.)認識.
【例】❶ (*confiteri*)peccatum suum. Cic. 認罪. (*confiteri*) se miserum. Cic. 自認不幸. (*confiteri*) aliquid de aliqua re. Cic. 對(論)某事明認…. (*confiteri*) de aliqua re. Cic. 明認關於某事…. habes *confitentem* reum. Cic. 被告者自認已過. non infitiando *confiteri* videbantur. Cic. 因不否認，看來便是承認. ❷nos Christum *confitebimur*. Prud. 我們將明認基督. *confitens.* S. Cypr. 殉教者. *confessa* deam. Virg. 顯露他爲女神. (*confiteri*)motum animi suis lacrimis. Quint. 流淚顯示其動心. (*confiteri*)omnem artem. Qint. 顯示其藝術天才. agitato corpore vivere se *confitetur.* Plin. 因身體動轉，認明其尚未死亡. ❸ nomen quod *confitetur.* Ulp. 有名望之人.

confix-us. *a, um.* part. v. *configo.*
【解】同釘，固定，穿透者.
【例】arca *confixa.* v. intr. 固定之箱. *confixus* sagittis. Cic. 被箭穿透者. *confixus* senatusconsultis. Cic. 被國會勒令. caelum *confixum* stellis. Apul. 天上星球羅列.

conflaccesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】(風浪)平息.

conflāgĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】同懇求，切求.

conflăgrātĭ-o. *ōnis.* f. (*conflagro*)
【解】大火.
【例】*conflagratio* Vesuvii. Suet. 外蘇火山爆發.

conflagrāt-us. *a, um.* part. v. *conflagro.*
【解】燃燒，焚燬者.

conflagr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】ardeo, exuror, comburor, concremor.
【解】❶intr. 燃燒，(熊熊火焰)(火海). ❷tr. 焚燬，燒燬.
【例】❶ classis praedorum incendio *conflagrabat.* Cic. 艦隊因海盜縱火而起火. *conflagrare* amoris flamma. Cic. 愛火炎炎. invidia *conflagrare.* Cic. 妒火中燒. ❷ urbs incendio *conflagrata.* Her. 被焚燬之城市. *conflagrare* regiones. Apul. 各處起火.

conflātĭl-is. *e.* adj.
【解】鑄成者，鎔鑄者.
【例】*conflatili* quodam modo. Cassian. 鎔鑄式. **conflatile.** n. Hier. 鑄成物.

conflāti-o. *ōnis.* f.
【解】鑄造，膨脹，(fig.)活潑.
【例】*conflatio* fidei. Tert. 信仰活潑.

conflātūr-a. *ae.* f.
【解】陶冶，鎔化，鎔鑄術.

conflāt-us. *a, um.* part. v. *conflo.*
【解】吹噓，膨脹(醫)，(fig.)燃起，溶解，鑄成.
【例】tempestas ventis *conflata.* Stat. 因風吹起之暴風迅雨. ignis *conflatus* amore. Lucr. 愛火如焚. statua *conflata* a censo-

ribus. Plin. 監察御史鑄成〔建立〕之態像. consensus (fratrum) paene *conflatus*. Cic. 兄弟意見融洽. testes *conflati*. Quint. 賄通之證人.

conflex-us. *a, um.* part. v. *conflecto.*
【解】彎曲形者.
【例】*conflexus* cubito. Plin. 彎曲成肘形.

conflictāti-o. *ōnis.* f. (*conflicto*)
【解】惱動,衝突,相撞,口角,爭論.
【例】membra *conflictationibus* debilitare. Apul. 因衝撞跌倒而肢體受傷. exercituum duorum *conflictatio*. Gell. 兩軍衝突.

conflictāt-us. *a, um.* part. v. *conflicto.*
【解】被虐待,被磨難者.

conflictī-o. *ōnis.* f. (*confligo*)
【同】conflictus, contentio, quasi concursus causarum.
【解】❶ 衝撞,衝突. ❷ 戰鬪,爭論,爭權(法).
【例】rerum inter se pugnantium *conflictio*. 事物互相矛盾衝突.

conflict-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (freq. v. *confligo*)

conflict-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 競爭,衝突. ❷ tr. 擾亂,虐待,磨難,困擾.
【例】❶ *conflictare* cum malo. Ter. 與艱難奮鬪. -(cum aliqua re). ❷ rempublicam *conflictare*. Tac. 擾亂國家. gravi pestilentia *conflictati*. Caes. 遭瘟疫災難. *conflictans* sese maerore. Plin. 因憂患而困擾.

conflict-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】衝突,抵禦,磨難.
【例】(*conflictari*) cum aliquo, cum aliqua re. 與某人某物搏鬪. (*conflictari*) cum adversa fortuna. Nep. 與惡運搏鬪. (*conflictari*) odio inter sese. Gell. 互相仇恨. morbis, annonae difficultate *conflictamur*. 我們因患病,遭荒年,而煩惱.

1. conflict-us. *a, um.* part. v. *confligo.*
【解】惱撞,衝突者.

2. conflict-ūs. *ūs.* m.
【同】conflictio.
【解】衝撞,戰爭,攻擊.
【例】lapidum *conflictu* et tritu ignis elicitur. 石相磨擦而出火. nubium *conflictus*. 雲相磨擦.

conflī-go. *gīs, xi, ctum, gĕre.* v. tr. vel intr.
【同】contendo, concurro, dimico, proelior, proelio decerto, proelium facio, committo, signa confero, manus confero, certamen misceo,
【狀】temere cum aliquo.
【解】❶ tr. 惱撞. ❷ intr. 衝突,互撞. ❸ 爭鬪,戰爭.
【例】❶ (*confligere*) rem cum re. Cic. 使物相撞. (*confligere*) res. Lucr. 混合物質. ❷ (*confligere*) quod scriptum est cum... Cic. 比較作品. naves inter se *conflixerunt*. Caes. 船相撞. *confligere* cum aliquo. Cic. 與某人格鬥. *confligere* cum hoste. Cic. 與敵人格鬥. mors et vita duello *conflixere* mirando.... Seq. Miss. Resurr. 生死相鬪,戰法新奇. ❸ (*confligere*) adversus classem. Nep. 抵禦艦隊. (*confligere*) armis. Cic. 持械相鬪. (*confligere*) leviore actione. Cic. 不重要的訴訟.

confl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】cogo, conficio, paro, comparo, acquiro.
【解】❶ 吹噓,同吹,(fig.)激起. ❷ 鎔鑄,陶冶. ❸ 湊成,混和,製成.
【例】❶ alicujus opera *conflatum* incendium. Liv. 大火由某人放起. *conflare* ignem. Plaut. 吹火. alicujus invidiam *conflare*. Cic. 惹人〔招人〕嫉視. (*conflare*) seditionem. Cic. 煽動叛亂. (*conflare*) bellum. 發動戰爭. ❷ (*conflare*) falces in ensem. Virg. 改鐮刀爲刀劍. (*conflare*) argentum. Plin. 鎔鑄銀(幣,錠). (*conflare*) vasa aurea. Suet. 鑄造金器. ❸ monstrum ex contrariis cupiditatibus *conflatum*. Cic. 由互相矛盾之偏情而湊成之怪物. ex perditis *conflata* manus. Cic. 由敗類而組成之軍隊. *conflare* aes alienum. Sall. 債臺高疊. *conflare* cladem humano generi. Lucr. 蹂躪人類. *conflare* lares. Sen. 焚燬家神殿. *conflare* accusationem. Cic. 挑詞架訟. *conflare* negotium alicui. Cic. 搔擾人.

confluctu-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】飄颻,波動.

conflu-ens. *entis.* m. **confluent-es.** *ium.* m.
【解】合流,同流.
【例】a *confluente* Rhodani copias movit. 由洛達奧河合流處起營.

conflŭ-o. *ĭs, xi, xum, ĕre.* v. intr.
【同】concurro, convenio, pervenio, fluo.
【解】❶ 合流,滙流. ❷ 聚集(輻輳),同趨一處.
【例】❶ duo amnes *confluunt*. Liv. 二河滙流(合流). (in unum *confluunt*). Liv. ❷ perfugarum magnus numerus *confluebat*. Caes. 大多數逃亡者蜂擁而來. ad ipsos laus et honos *confluit*. Cic. 彼等榮譽兼收. multi ex omni orbe Romam *confluunt*. 衆人由

各處群集羅瑪.

confluvium. *i.* n.

【解】髒水(滌器水),滙流處(汚水坑).

confŏ-dĭo. *dīs, di, ssum, dĕre.* v. tr.

【解】❶挖,掘. ❷刺,穿. ❸破碎,批評.

【例】❶*confodiatur* terra. Cato. 耕田. *confodere* hortum. Plaut. 掘園地. salices *confodi* jubent. Plin. 命除去柳根之泥土. ❷pugnans *confoditur*. Sall. 陣亡,(被刺死). tot judiciis *confossi*. Liv. 受如此多之批評,判斷. quaedam ex epistola notis *confodere*. Plin. 批評信中數處. ❸ mala quae vos *confodiunt*. Sen. 災禍磨難你們.

confoedĕrāti-o. *ōnis.* f.

【解】盟約,協約.

confoedĕrāt-us. *a, um.* part. v. *confoedero.*

【解】結盟約者.

【例】nuptiis *confoederatae*. Oros. 結婚約者.

confoedĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】締結盟約,聯合,連絡,鞏固.

【例】*confoederare* nascentem amicitiam. Hier. 鞏固新締結的友誼. *confoederentur* membra in symbolum. Prud. 各部份聯合一致.

confoed-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】完全污穢(沾污).

conformāti-o. *ōnis.* f. (*conformo*)

【同】forma, compositio, exornatio.

【形】insignita, impressa.

【解】形成,構造,態度,容貌.

【例】*conformatio* lineamentorum. Cic. 容貌,(面貌). *conformatio* corporis. Cic. 外表,(外貌). *conformatio* theatri. Vitr. 臺面,場面. (fig.) *conformatio* vocis. Cic. 聲調之高低. *conformatio* verborum. Cic. 詞句之構造. *conformatio* animi. Cic. 意念. *corformationes* sententiarum. Cic. 筆致.

conformāt-or. *ōris.* m.

【解】統制,亭毒萬物者.

conformāt-us. *a, um.* part. v. *conformo.*

【解】形成者,製成者.

【例】mundus a natura *conformatus*. Cic. 世界乃天然畫工. quercus *conformata* securi. Cat. 用斧修治之橡樹.

conform-is. *e.* adj.

【解】相合,適宜,相似者.

conformĭt-as. *ātis.* f.

【解】相對,適宜,相似,情投意合.

conform-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】compono, fingo, effingo, figuro, formo, informo.

【解】❶形成,製造. ❷仿造,適合,構造,組織.

【例】❶ ad majora nos natura *conformavit*. Cic. 造物者造生我們,原爲更遠大之事. *conformari* (ova) in speciem volucrum. Col. 鳥類在卵中形成. ❷ *conformare* animum, mores. Cic. 精神,品行一致. me *conformo* ad ejus voluntatem. Cic. 我全隨彼之意旨. totum se divinae voluntati *conformavit*. 全隨主聖意. ad magistri se mores *conformat*. 步武教師芳蹤. *conformari* saeculo. Hier. 隨世俗. mentem meam cogitatione hominum excellentium *conformabam*. Cic. 依照傑出人才之想法,陶鑄我之思想.

confornĭc-o. *ās, āre.* v. tr.

【解】建築穹窿,作拱形,(發懸).

confort-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum fortis*)

【解】堅固,堅勵,增强,鼓勵.

【例】*confortari*. Hier. 壯膽.

confoss-us. *a, um.* part. v. *confodio.*

【解】被挖掘,刺,穿透者.

【例】conjectu telorum *confossus*. Nep. 被鏢鎗刺透. (fig.) tot judiciis *confossi*. Liv. 經數次裁判處罰.

con-fŏvĕo. *fŏvēs, fōvi, fōtum, fovēre.* v. tr.

【解】使溫煖,飼養.

【例】*confovere* hominem. Afran. 使人溫煖. *confovere* membra. Apul. (食物)恢復肢體精力.

confract-us. *a, um.* part. v. *confringo.*

【解】折斷,破裂者.

【例】jura *confracta*. 破壞法律.

confrăgōs-us. *a, um.* adj. (*confringo*) (**confragōsum.** *i.* n.)

【解】粗糲,粗糙,崎嶇,佶屈者.

【例】argumenta velut *confragosa*. Quint. 彷彿刺手問題. conditiones *confragosae*. Plaut. 困難條件. versus *confragosi*. Quint. 佶屈詩句.

confrāternĭt-ās. *ātis.* f.

【解】協會,聯誼會.

confrĕm-o. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. intr.

【解】共同顫慄,喃喃怨言,潺潺水聲.

【例】*confremit* circus. Sil. 劇場響應.

confricāt-us. *a, um.* part. v. *confrico.*

【解】摩擦者.

confrĭc-o. *ās, (āvi, ŭi), ātum, āre.* v. tr.

【解】摩擦.

【例】*confricare* boves. Col. 撫摩牛. *confricantes* manibus. Hier. 用手搓(麥穗).

confr-ingo. *ingĭs, ēgi, actum, ingĕre.* v. tr. (*cum frango*)

【同】 frango, infringo.

【解】❶ 破壞. ❷ 打壞，折斷，毀壞. ❸ 消費，耗費.
【例】❶ *confringere* fores. Liv. 破門. *confringere* digitos. Cic. 壓破手指. *confringere* turres. Luc. 破壞樓房. *confringere* tesseram. Plaut. 絕交. ❷ (fig.) *confringere* rempublicam. V. Max. 陷害國家. *confringere* vires hostium. V. Max. 粉碎敵人力量. *confringere* alicujus superbiam. Titin. 壓服人之驕傲. ❸ *confringere* rem. Plaut. 浪費財產.

Confuci-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】孔子.
【例】*Confucii* cultus religiosus. 敬孔(恭敬，宗教意味). - cultus civilis. 尊孔(尊敬，社會禮儀).

confŭg-ĭo. *ĭs, i, ĭtum, ĕre.* v. intr.
【同】perfugio; perfugium, praesidium et auxilium quaero, concurro.
【狀】levissime, privatim ad judices.
【解】❶ 逃避. ❷ 投奔.
【例】❶ (*confugere*) in naves. Caes. 避入船中. (*confugere*) ad aliquem. Cic. 逃避到某人處. ❷ (*confugere*) ad clementiam alicujus. Cic. 倚恃人之寬仁. (*confugere*) in misericordiam. Cic. 倚恃人之寬仁.

confŭgĭ-um. *i.* n.
【解】避身處，避匿所.

confu-ndo. *ndĭs, di, sum, ndĕre.* v. tr.
【同】misceo, conturbo, perturbo. X. Distinguo.
【解】❶ 混合，攙雜. ❷ (fig.) 集合 ❸. 混淆，混亂，擾亂，窘辱. ❹ 流注，透入.
【例】❶ *confundere* una multa jura. Plaut. 混合羹湯. *confundere* mel et acetum. Plin. 混合蜜與醋. ❷ duo populi in unum *confusi*. Liv. 兩民族混而爲一. (*confundere*) rem cum re. Cic. 二物混合. rusticus urbano *confusus*. Hor. 鄉民與城民混合. (*confundere*) vera cum falsis. Cic. 眞假混淆. (*confundere*) quinque dactylos. Quint. 集合一長二短之詩句. (*confundere*) foedus. Virg. 破壞條約. (*confundere*) corporis lineamenta. Petr. 身體變相. (*confundere*) ora. Ov. - corporis vultum. Luc. 面容失眞，(毀容). ❸ ordines peditum *confundere*. Liv. 混亂步隊行列. *confuderat* oris notas pallor. Curt. 面色如土. cibus in eam venam *confunditur*. Cic. 營養液注入血管. *confundere* vinum in vasa. Col. 注酒於瓶中. vis, quae toto *confusa* sit. mundo 神力佈於普世. *confundere* tela. 射箭.

confūsānĕ-us. *a, um.* adj. (*confusus*)
【解】混合，混亂者.

confūsē. adv. *confusius.*
【同】permiste, per tumultum, ac trepidationem. X. Distincte, ordinate.
【解】紊亂，混亂，雜亂，雜遝.
【例】si *confuse* constitutum pretium fuerit. Pomp. 若混統估定價值. loqui permixte et *confuse*. 出言混亂無章.

confūsĭ-o. *ōnis.* f. (*confundo*)
【同】perturbatio, permixtio.
【解】❶ 混合，配合，化合. ❷ 紊亂，羞赧，驚駭，恐慌.
【例】❶ *confusio* colorum. Apul. 配色. ❷ *confusio* virtutum. Cic. 諸德連帶關係. *confusio* temporum. Cic. 混亂時代. *confusio* suffragiorum. Cic. 選票紊亂. *confusio* populi. Vell. 民衆騷動. erit *confusioni* meae solatium. Plin. 我憂苦之慰. *confusio* vultus. Petr. 面帶憂色. crebra *confusio* oris. Tac. 屢次面色赧然. ferant *confusionem*. Arn. 他們當羞愧.

confūs-us. *a, um.* part. v. *confundo.* (*confusior, -sissimus*)
【解】❶ 混合者. ❷ 紊亂，羞愧者. ❸ 擾亂，錯亂，凌亂者.
【例】❶ aes *confusum* auro. Plin. 銅與金混合者. ❷ *confusus* maerore. 悲傷者. *confusus* pudore. Curt. 羞慚者. ❸ *confusa* facies. Tac. 動容. *confusa* oratio. Cic. 錯亂的演詞. *confusum* os. Plin. 語音不清. cruor *confusus* in fossam. Hor. 血流溝溝.

confūtātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】dissolutio, reprehensio.
【解】駁斥，辯駁.

confūtāt-us. *a, um.* part. v. *confuto.*
【解】折服，駁倒者.

confūt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】refello, refuto, reprehendo, diluo, coarguo, infirmo, dissolvo, rearguo, exploro, convinco, frango, ejicio, adversaria everto, falsa esse doceo, tollo.
【解】❶ 止沸. ❷ 抑制，打擊，衝撞，傾覆，駁斥，折服，辯駁.
【例】❶ *confutare* ahenum quando fervit. Titin. 銅鍋沸騰時抑制之. ❷ a) *confutare* symmetriam aedium. Varr. 折毀房舍之對稱式. b) *confutare* secundas res. Cato. 阻止順利之事. *confutare* obtutum. Apud. 眩惑(暈)人目. *confutare* maximos dolores. Cic. 輕減劇苦. *confutare* audaciam. Cic 抑制其膽大妄爲. c) *confutare* argumenta. Cic. 駁斥其論證. *confutare* istos qui me culpant. Plaut. 反駁控告我者.

congēlātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】凝結，凍結.

congĕlāt-us. *a, um.* part. v. *congelo.*
【解】凍結，凝結者.

congĕl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. et intr.
【同】conglacio, duresco in glaciem.
【解】❶ tr. 使凍結，使凝結. ❷ intr. 凍結，凝結，僵硬.
【例】❶ (*congelare*) in lapidem aliquid. Ov. 化石. oleum si *congelatur.* Col. 假設油凝結. ❷ ubi se *congelaverit* adeps. Scrib. 脂肪凝結後. hister(histrio) *congelat.* Ov. 優伶凍殭. (fig.) *congelare* otio. Cic. 因空閒而魯鈍(麻木).

congĕmĭnāti-o. *ōnis.* f.
【解】加倍，重叠.
【例】*congeminatio* verborum. Isid. 重言.

congĕmĭnāt-us. *a. um.* part. v. *congemino.*
【解】加倍者.

congĕmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】gemino.
【解】加倍.
【例】*congeminare* crebros ictus. Virg. 再三打擊. *congeminare* alicui securim. Virg. 以斧再三砍傷某人. *congeminare* suspiria. Sil. 倍加嘆惜. *congeminans* populus flevit. Hier. 民衆更加哀痛.

congĕm-o. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. intr. vel tr.
【同】gemo simul.
【解】❶ intr. 同嘆惜，長嘆. ❷ tr. 同哭泣，悲傷，悲痛.
【例】❶ supremum *congemuit.* Virg. 最後長嘆一聲. ❷ *congemere* positum feretro. V. Fl. 痛哭被殮葬者. *congemere* mortem. Lucr. 頻死而哀傷.

congĕnĕrāt-us. *a, um.* part. v. *congenero.*
【解】同生者.
【例】porci *congenerati.* Varr. 同生之猪. verba *congenerata.* Varr. 同類名詞.

congĕnĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】同時生.

congĕnĭt-us. *a, um.* adj. (*congigno*)
【解】同時生者.
【例】*congenita* mundo. Plin. 與世同始. pili *congeniti.* Plin. 初生之毛.

cong-ĕr. *ri.* m. (**gong-er.** *ri.* m.) (**congr-us.** *i*)
【解】海鰻.

congĕri-ēs. *ēi.* f. (*congero*)
【解】❶ 堆積(物). ❷ (fig.) 綜合，總括.
【例】❶ *congeries* ramorum. Plin. 樹枝堆. *congeries* cadaverum. V. Fl. 屍堆. *congeries* lapidum. Plin. 石堆. *congeries* armorum. Tac. 勝利品(武器)堆. ❷ venit aetas omnis in unam *congeriem.* Luc. 綜合各時代. *congeries* bonorum. Claud. 總括各種好處

congermĭn-o *ās, āre.* v. intr.
【解】發芽.

congĕ-ro. *rĭs, ssi, stum, rĕre.* v. tr.
【同】congero, accumulo, comporto. X. Dissipo.
【解】❶ 堆積，堆起，積蓄，積攢，致富. ❷ 架巢，安揷，搜集，綜合，加給.
【例】❶ *congerere* virgulta arida. Suet. 堆積乾樹枝. *congerere* divitias. Tib. 積攢財帛. *congerere* aram sepulchri arboribus. Virg. 以樹枝積壘，彷彿焚屍的祭壇. ❷ *congerere* dicta. Cic. 搜集名詞. *congerere* turbam patronorum. Cic. 聚集多數監護人. *congerere* laudem alicujus. Suet. 稱讚某人不止. *congerere* maledicta in aliquem. Cic. 咒駡某人不絕口. locus quo *congessere* palumbes. Virg. 野鴿架窠處. apes in alvarium *congesserant.* Cic. 群蜂聚於巢.

congerr-o. *ōnis.* m.
【解】娛樂之友(色情花柳之友).

congestīcĭ-us. (**congestītĭ-us**). *a, um.* adj (*congestus*)
【解】堆積，淤積(灘)，填補者.
【例】locus *congesticius,* ad jacienda fundamenta ineptus. 淤積之地不宜奠基. locus *congesticius.* Vitr. 淤積地.

congestim. adv.
【解】堆積，混雜.

congestĭ-o. *ōnis.* f.
【解】堆積，增加.
【例】*congestio* honorum. Mamert. 增加榮譽.

1. congest-us. *a, um.* part. v. *congero.*
【解】堆積，積蓄，貯藏者.
【例】terra corbulae *congesta.* Suet. (堆積)籃中之土. *congesta* manu oppida. Virg. 用手築成之城. insulae ab amne *congestae.* Plin. 因河流淤積之群島. *congesti* juveni consulatus. Tac. 青年連任執政官.

2. congest-ŭs. *ūs.* m.
【同】comportatio.
【解】積蓄，貯藏.
【例】herbam (exstitisse) avium *congestu.* Cic. 鳥嘴來之草. *congestus* copiarum. Tac. 貯藏大批糧食. *congestus* rerum. Sen. 貯藏物品.

congĭārĭ-um. *i.* n. (*congiarius*)
【同】imperatoris donum a congio, mensurae genere vini et similium sic dictum.
【解】盛液體器(用以衡量頒給民衆者).
【例】multa *congiaria* habuisse. Liv. 屢頒賜給民衆. Caesar muneribus, *congiariis,*

multitudinem imperitam lenierat. 凱撒藉施恩犒賞，安撫無知民衆.

congĭāri-us. *a, um.* adj. (*congius*)
【例】vinum *congiarium*. Cato. 分酒與兵士.

congĭ-us. *i.* m.
【解】盛液體器(=6 sextarii3¼ lit. =約合三公升).

CONGIUS

conglaciāt-us. *a, um.* part. v. *conglacio.*
【解】結冰者，凍結者.

conglăcĭ-o. *ās,* (*āvi*), *ātum, āre.* v. intr vel tr.
【同】congelo, duresco.
【解】❶ intr. (天然) 凍結，結冰. ❷ tr. 使凍結.
【例】❶ aqua frigoribus *conglaciat.* 天寒水結冰. ❷ ejus consulatus consilia *conglaciant.* 他爲執政官無功可言. Curioni tribunatus *conglaciat.* Cael. 古利身爲民長毫無建樹. aquae *conglaciantur.* (pass.) Albin. 使結冰.

conglisc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】蔓延，發展，滋長.

conglŏbātim. adv.
【解】群集.
【例】*conglobatim* et confertim pugnabant. 群起迎戰.

conglŏbātĭ-o. *ōnis.* f. (*conglobo*)
【解】❶ 集體作球狀. ❷ 團聚，群集.

conglŏbāt-us. *a, um.* part. v. *conglobo.*
【解】集成球狀，聚積，堆積.
【例】*conglobata* figura. Cic. 球形. *conglobata* caro. 肉塊. *conglobata* in pilae modum. Plin. 成球形.

conglŏb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】cogo, colligo.
【解】❶ (pass.) 成球形，作球狀，(纏球). ❷ (fig.) 團聚，群集.
【例】❶ mare undique *conglobatur* aequaliter. Cic. 海水各處平聚. fulmen *conglobatur.* Plin. 聚成霹靂. ❷ hostes se in unum *conglobarunt.* Liv. 敵人團聚一處. (*conglobare*) se in (unum) forum. Liv. 群聚街頭. (*conglobare*)se in templo. Tac. 群集神殿.

conglŏmĕrāt-us. *a, um.* part. v. *conglomero.*
【解】聚集，團聚者.

conglŏmĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】纏線球，團聚，聚集.

conglōrĭfĭc-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】同榮.

conglūtĭnātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】conjunctio.
【形】recens, inveterata.
【解】膠黏，黏漆，團結，連貫.
【例】*conglutinatio* recens aegre divellitur. 新黏之物不易移動. *conglutinatio* verborum. Cic. 言詞的連貫.

conglūtĭnāt-us. *a, um.* part. v. *conglutino.*
【解】膠黏，團結者.
【例】*conglutinata* concordia. Cic. 團結一致. *conglutinatior* aqua. Bed. 水結冰.

conglūtĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】conjungo, copulo, conflo, compingo.
【解】❶ 膠黏，團結. ❷ 聚集，集合，聯合，(fig.) ❸ 幻想，假設，(揑造).
【例】❶ (*conglutinare*) vulnus. Plin. 使傷成疤. (*conglutinare*) favos inter se. Varr. 聯合蜂巢. (*conglutinare*)utrasque res inter se. Vitr. 連結二物. ❷ natura *conglutinavit* hominem. Cic. 人由許多天然成份湊成. (*conglutinare*) rem dissolutam. Cic. 集合分散的事物. voluntates nostras consuetudo *conglutinavit.* 情誼連合吾人的志願. amicitias morum similitudo *conglutinavit.* 操行相似遂成至交. ❸ *conglutina,* ut senem fallas. Plaut. 你設想如何欺騙老年人.

congrātŭlātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】慶祝，恭賀.
【例】omnium ordinum consensus, gratiarum actio, *congratulatio* me commovet. 各等人之一致擁護，感激，慶祝，使吾感動.

congrātŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr.
【同】signis laetitiam ostendo, gaudeo cum aliquo.
【解】慶祝，慶賀.
【例】*congratulari* aliquem. Gell. 慶祝某人. *congratulari* libertatem civitati restitutam. Liv. 慶祝復國.

congrĕ-dĭor. *dĕris, ssus sum, di.* v. dep. intr. vel tr.
【同】convenio, infestis animis concurro.
【狀】coram.
【解】I. intr. ❶ 同行，相遇，相逢，交談，會晤. ❷ 交戰，交兵，相爭.
II. tr. 接近.
【例】I. ❶ luna nunc *congrediens* cum sole... Cic. 月亮有時與太陽相會. cum eo saepe *congressus.* Cic. 與某人過從甚密. in Macedonia *congrediemur.* 在瑪瑟道尼我們要相會. (*congredi*)cum aliquo. Cic. 彼此相遇. ❷ (*congredi*)adversus aliquem. A. Vict. (*congredi*)contra aliquem. Cic. (*congredi*) alicui. Virg. (*congredi*) cum aliquo. Caes. 交戰，格鬪. (*congredi*) cum

finitimis proelio. Caes. 與鄰邦交戰，(開仗). (*congredi*) cum finitimis acie. Tac. 交戰，交兵. (*congredi*) armis. Caes. 交戰，交兵.
II. (*congredi*) aliquem. Pl. 接近某人. in *congrediendis* hostibus. Gell. 在接近敵人.

congrĕgābĭl-is. *e.* adj. (*congrego*)
【同】quod facile congregatur, amans societatis.
【解】喜社交者，善交際者，可相會者，易往來者，合群者.
【例】apum examina natura *congregabilia* sunt. 蜜蜂天性合群.

congrĕgātĭ-o. *ōnis.* f. (*congrego*)
【解】❶(論行爲)結合，聚集. ❷(論人)集會，結社，團體，人群. ❸(論事物)連結，會合，相合.
【例】❶ nostra *congregatio*(cum Christo). Hier. 吾人同基督結合. ❷ nos ad *congregationem* hominum esse natos. Cic. 吾人天性喜歡群居度日. eos iterum *congregationi* associat. Arn. 恢復他們的團體生活. ❸ *congregatio* aquarum. Hier. 聚合(海)水. *congregatio* criminum. Quint. 聚合控案要領.

Congregātĭo Mariāna.
【解】聖母會.
【附】sodalitas, sodalitium, coetus, conventus Mariae honoribus institutus; coetus ex litteraria juventute collectus, conflatus ad Divinae Matris honorem; sodalitium scholasticae juventutis Virgineae Matris nomine congregatum. Congregationi inscribi se curavit. (vulg.) 參加聖母會. in numerum sodalium adscribi, adlegi, referri, cooptari voluit; sodalium coetui, albo inscribi, inseri exoptavit; sodalitati nomem dedit; inter candidatos Mariani sodalitii nomen est professus.

Congregatio Romana.
【解】羅瑪聖部.
【附】*C.* Cardinalium. 樞機團(樞密院).
C. Rituum; Concilium (Consilium) Patrum Purpuratorum sacris ritibus sanciendis constitutum. 聖禮部.
C. de Propaganda Fide, Sacer Vaticani Senatus, Conventus de conservanda (vel) propaganda per terrarum orbem fide, agi solitus. 傳信部.

1. **congrĕgāt-us.** *a, um.* part. v. *congrego.*
【解】集合，會合者.

2. **congrĕgāt-ŭs.** *ūs.* m. (abl. *u*)
【解】集會(論人)，聚集.

congrĕg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum grex*)
【同】colligo, contraho, convoco, coacervo, congrego, cogo, conjungo, in unum locum compello. X. Dispergo, dissipo.
【解】❶群集. ❷會集，(集合)(論人). ❸(partic. *congregatus*) a)集成，結合. b)結合. ❹聚積，(論事物).
【例】❶(*congregare*) oves. Plin. 集合綿羊群. apium examina *congregantur*. Cic. 蜜蜂群集合. ❷(*congregantur*) in unum locum. Cic. 會合一處. se *congregare*(vel) *congregari* cum aliquibus. Cic. 與數人會合. *congregare* in eumdem numerum. Cic. 包括在同一數中. ❸ a) multitudo hominum ex servis *congregata*. Cic. 由奴隸湊成之群衆. b) judicare potestis quanta vis illa fuerit oriens et *congregata*. 由此可知這種開始而集合的力量是怎樣大. ❹ signa unum in locum *congregata*. Tac. 聚積一處之軍旗.

congressĭ-o. *ōnis.* f. (*congredior*)
【同】congressus, colloquium, sermo.
【形】acerba et misera, bellicosa, severa.
【解】❶相逢，相遇，相會. ❷親近，來往，會晤，集會，交談. ❸交戰，爭鬪.
【例】❶ nemo illum *congressione*, sermone dignum putabat. 無人想他可與人會晤並同人交談. ❷ erat *congressione* prohibendus. 禁止他接見人. familiaris *congressio*. 親密往來. ❸ *congressio* facta est. Quadrig. 已交戰. *congressio* navalis certaminis. Nep. 艦隊戰爭.

1. **congress-us.** *a, um.* part. v. *congredior.*
【解】會議，商議.
【例】*congressi* in commune. Tac. 共同會商. hunc *congressus*(neci dedit), illum eminus. Virg. 開會處死一人在面前，一在較遠處.

2. **congress-us.** *ūs.* m. (*congredior*)
【同】colloquium, conflictus.
【形】mediocris, quotidianus.
【解】❶會晤. ❷交談. ❸交戰.
【例】❶ venire in alicujus *congressum*. 與人會晤. ❷ Sylla cum illis ne *congressu* quidem conjungebatur. 西拉並不與他們見面. ❸ nulli in eo *congressu* periere. 交戰時無人陣亡.

congrŭ-ens. *entis.* part. v. *congruo.* (*congruentior, -tissimus*)
【解】❶適合，相稱，相宜者. ❷各部份配合相當，相符合者.
【例】❶ vita *congruens* cum disciplina. Cic. 生活與學術互相符合. *congruens* actio menti. Cic. 表演姿式與心意彼此相應. *congruens*

est. (cum infin.)相宜. *congruens* videtur. (cum infin.)看來相稱. ❷clamor *congruens*. Liv. 呼聲協和.

congrŭenter. adv. (*congruens*), (*congruentius*, *-tissime*)
【同】convenienter.
【解】相稱，相宜貌.
【例】*congruenter* naturae vivere. 依照天然律生活.

congrŭentia. *ae.* f. (*congruens*)
【解】符合，相稱，相宜，適合.
【例】*congruentia* corporis. Plin. 體態相宜. *congruentia* morum. Suet. 操行相宜. *congruentia* pronuntiandi. Apul. 音調適宜.

congrŭ-o. *ĭs, i, ĕre.* v. intr.
【同】convenio, consentio.
【狀】mirifice, valde, vehementer.
【解】❶相遇，集合，相逢. ❷相宜，相稱，適合. ❸同至，符合.
【例】❶guttae inter se *congruunt*. Vitr. 水滴集合. arx quo jam *congruerat* manus. V. Fl. 軍隊集合的堡壘. ❷inter se *congruunt* concorditer. Plaut. 彼此融洽. (*congruere*) cum aliqua re. Cic. 與某事符合. ad rem. Liv. 對某事相宜. omnes *congruunt*. Ter. 大衆一致. sermo inter omnes *congruebat*. Liv. 衆人所言相同. *congruere* naturae. Cic. 適合本性. *congruere* cum virtute. Cic. 符合勇毅. *congruere* de aliqua re. Cic. 論某事相宜. ❸*congruit* ut(et subj.) Plin. 相宜. forte *congruerat*, ut.... (subj.)Tac. 偶然遇到… prout res *congruunt*. Quint. 相事之宜. *congruere* cum solis ratione. Cic. 與日之軌道符合.

congrŭ-us. *a, um.* adj.
【解】相合，相宜者.
【例】cum illa *congruus* sermo tibi. Plaut. 同她談話與你相宜. *congruus* modus. Pall. 數量相宜，(充足). *congrua* tempora. Claud. 時機相宜. meritum de *congruo*. 公平善功.

cōnĭc-io. *ĭs, ĕre.* v. tr. vide **conjicio.**

cōnĭf-ĕr. cōnĭg-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*conus fero*) (*gero*)
【解】結圓錐形果者.

conisc-o. (**coniss-o**). *ās, āre.* v. intr.
【同】arieto, fronte concurro.
【解】以頭衝撞，牴觸.
【例】caput opponis, cum eo *coniscans*. 以頭向人撞去.

cōnis-us. (**connis-us**). (**connix-us**). *a, um.* (adj.) part. v. *connitor.*
【解】依靠，依恃者.
【例】fidei firmitate *connixa*. Arn. 依恃信仰之堅固.

cōnī-tor. (**connī-tor**). *tĕris, sus* et *xus sum, tī.* v. dep. intr.
【同】nitor, operam do, conor, contendo, enitor, elaboro.
【解】❶同努力，勉勵，發奮. ❷挺直，準備上昇. ❸(poet.) 降下.
【例】❶Galli in unum locum *conixi*. Liv. 高盧人集中力量於一點. toto *connixus* corpore. Virg. 全身(挺直)努力. (cum *ut* et subj.) (cum *ad* et gerund.) coniti ad surgendum. Curt. 努力站起. ❷equitatus noster in jugum *conititur*. 我們的騎兵努力昇到山嶺. parvi *conituntur*, sese ut erigant. Cic. 兒童盡力掙扎起來. Vettius in praealtam arborem *comisus*. Cic. 魏琪昇至最高樹上. quantum *coniti* animo potes. Cic. 盡心努力.

cōnī-veo. (**connī-veo**). *vēs, vī,* et *xī, ēre.* v. intr.
【同】dissimulo.
【解】❶關閉. ❷閉目，蹙額，縐眉. ❸(fig.) 縱容，佯不見.
【例】❶quasi *conivent*(sol et luna). Lucr. 如日月蝕. ❷oculis somno *coniventibus*. Cic. 睡眠時閉目. altero oculo *conivere*. Cic. 閉一目. *conivere* ad tonitrua. Suet. 雷聲震響，乃閉双目. ❸consulibus *coniventibus*. Cic. 執政官佯不知. *conivere* in aliqua re. Cic. 對某事佯不知. quibusdam in rebus *connivere*. Cic. 在幾種事上閉目如不見.

conjectānĕ-a. *ōrum.* n.
【解】臆度，猜測.

conjectārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】猜測者.

conjectātĭ-o. *ōnis.* f. (*conjecto*)
【解】忖度，臆度，推測.
【例】unde *conjectatio* ingens opum est. Plin. 因此推測他是富有者. *conjectatio* de Deo. Plin. 對神的推測. somni quaestio non obscuram *conjectationem* habet. Plin. 睡眠問題不難解決.

conjectātōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】可預料，可推測者.

conjectāt-us. *a, um.* part. v. *conjecto.*
【解】揣度者.

conjectĭ-o. *ōnis.* f. (*conjicio*)
【同】conjectura, conjectus.
【解】❶拋，擲，(箭，槍). ❷(fig.)揆度，推解. ❸提要，要領. ❹題旨，問題.
【例】❶*conjectione* telorum hostis fusus est. Cic. 擲鏢鎗擊潰敵人. ❷*conjectio*

somniorum. Cic. 解夢. *conjectionem* fieri ejus, quod reliquit. Nep. 揆度亡人遺產.
❸ *conjectio* causae. Ascon. 案情要領.
❹ de tota *conjectione*. Plin. 至論整個問題.

conject-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶(prop.) 同拋，擲. ❷(fig.)推測，揣度. ❸ 豫示，預言.
【例】❶ *conjectare* duces in carcerem. Gell. 擲將官於獄中. ❷ *conjectare* aliquid. 推測某事. *conjectare* rem aliqua re. 由某事推測某事. *conjectare* de aliqua re. 由某事推測某事. *conjectare* ex aliqua re. 由某事推測某事. (cum prop. infin. vel interrog. indirect.) ex ingenio ducis *conjectans* in quo tum is pavore esset. Liv. 依將領之悟性預測他如何驚駭. ❸ *conjectare* formidolosa de aliqua re. Suet. 對某事預示凶兆.

conject-ŏr. *ōris.* m. (*conjicio*)
【同】interpres somniorum, portentorum, vates.
【解】❶ 解釋，講解者. ❷ 解夢者，巫.
【例】*conjector* somniorum. 解夢者. vaticinationes *conjectorum*. 解夢者之預言.

conjectūr-a. *ae.* f.
【同】opinio, suspicio, divinatio, auguratio, provisio.
【形】bona, difficilis, levis, perspicua, probabilis, vera, certa.
【解】❶ 臆度，推測，揆度. ❷ 解夢，預言.
【例】❶ *conjecturam* facere de aliquo, (ex aliquo). 論某人，由某人憶度. ex aliqua re alicujus rei *conjecturam* facere. Cic. 由某事推測某事. ex vultu *conjecturam* facere. 相面推測. quoties *conjecturis* nostris fallimur, erramus? 幾多次吾人推測錯誤？❷ *conjectura* futuri. Ov. 預示將來.

conjectūrāl-is. *e.* adj.
【解】推測者.
【例】conjecturalis causa Cic. 推測的事件. **conjecturalia.** (n. pl.) Quint. 推測的論證.

1. conject-us. *a, um.* part. v. *conjicio.*
【解】拋，投，同擲，聚集者.
【例】*conjectae* in medium sarcinae. Liv. 堆積在中間的行李. *conjectum* jaculum. Virg. 擲出之鏢鎗. *conjectis* oculis (fig.) Cic. 聊一過目. *conjectus* in nuptias. Ter. 逼婚者.

2. conject-ūs. *ūs.* m.
【同】conjectio.
【解】❶ 拋投，同擲，聚積. ❷ 操縱.
【例】❶ *conjectu* lapidum. Cic. 擲石. *conjectu* terrae. Liv. 塡土. extra *conjectum* teli, Petr. 槍射程外. ❷ *conjectus* oculorum in... Cic. 注目. *conjectus* animorum in me. Cic. 人注意我. *conjectus* minarum. Cic. 恐嚇.

con-jĭcio. 〔**conĭcio** vel **coĭcio**〕. *jĭcis, jēci, jectum, jicĕre.* v. tr. (*cum jacio*)
【同】conjectura assequor, (vel) consequor; conjecturam facio; conjectura prospicio, agnosco, interpretor, divino, existimo.
【狀】acute, bene, belle, male, praeclare.
【解】❶ 同擲，拋，堆積. ❷ 指向，致力. ❸ 推，扔，投. ❹(fig.)使入，使進，致使. ❺猜測，臆度.
【例】❶(*conjicere*) lapides in nostros. Cic. 向我兵士擲石(如雨). (*conjicere*) nomina in urnas. Liv. 投人名於壺中. (*conjicere*) sarcinas in medium. Liv. 堆積行李在中間. (*conjicere*)spolia igni. Virg. 投遺物於火中. ❷ (*conjicere*)oculos in aliquem. Cic. 注視人. (*conjicere*) epistolam. 分送信件. ❸ (*conjicere*)aliquem in carcerem. Cic. 投某人於獄中. (*conjicere*)aliquem in catenas. Caes. 投入縲絏. (*conjicere*) se in fugam, in pedes. Ter. 脫逃. (*conjicere*) hostem in fugam. Caes. 追敵逃走. (*conjicere*) se in signa. Caes. 奔向軍旗. ❹ (*conjicere*) aliquem in metum. Liv. 使人驚懼. (*conjicere*)maledicta in aliquem. 咒罵人. (*conjicere*)rempublicam in perturbationes. Cic. 致使國家紊亂. (*conjicere*) culpam in aliquem. Caes. 歸過於人. (*conjicere*) aliquem in morbum. Plaut. 使人害病. (*conjicere*)aliquem in laetitiam. Ter. 使人喜悅. ❺ *conjeci* Lanuvii te fuisse. Cic. 我推測你在拉奴未.

conjŭgāl-is. *e.* adj. (*conjux*)
【解】夫婦者.
【例】dii *conjugales.* Tac. 婚姻之神.

conjŭgātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】colligatio.
【解】共軛，結合，和合，混合，配合，同類. 動詞活用法. (文)
【例】*conjugatio* quaedam mellis et fellis. Apul. 蜜蜂與膽汁混和.

conjŭgāt-or. *ōris.* m. (*conjugo*)
【解】連合者.
【例】*conjugator* amoris. Catul. 愛情(戀愛)之神.

conjŭgāt-us. *a, um.* part. v. *conjugo.*
【解】結婚者，眷屬，聯合者.
【例】*conjugata* verba. Cic. 同類動詞. *conjugatae* consonantes. Prisc. 同音字.

conjŭgiāl-is. *e.* adj. (*conjugium*)
【解】婚姻者.

【例】*conjugiale* foedus. Ov. 婚約. *conjugialia* festa. Ov. 婚姻慶日，護婚神節日.

conjŭgicīdi-um. *i.* n. (*conjux caedo*)
【解】殺夫，殺妻罪，殺害配偶.

conjŭgi-um. *i.* n. (*conjungo*)
【同】connubium, matrimonium.
【解】配合，婚姻，配偶，夫婦.
【例】*conjugium* corporis et animae. Lucr. 靈形結合. in *conjugio* degit. 度婚姻生活. prima societas est in ipso *conjugio.* 第一社會(團體)，始於婚姻.

conjŭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】conjungo, copulo, socio.
【解】結合，聯姻.
【例】amicitia quam morum similitudo *conjugavit.* Cic. 意氣相投遂締結友誼. *conjugare* fratrum suorum filios. Treb. 使子侄輩結婚.

conjunctē. adv. (*conjungo*). *conjunctius, -tissime.*
【同】simul, conjunctim. X. Separatim.
【解】❶ 偕同，同時. ❷ 協和一致.
【例】❶ *conjuncte* cum reliquis rebus. Cic. 與他事混雜. ❷ *conjunctissime* vivere cum aliquo. Cic. 與某人共度親蜜生活. amare aliquem *conjunctius.* Plin. 愛某更親切.

conjunctim. adv.
【同】simul, conjuncte.
【解】偕同，同時，一致.
【例】*conjunctim* legare. Pompon. 遺贈多人.

conjunctī-o. *ōnis* f.. (*conjungo*)
【同】copulatio, necessitudo, societas, consociatio, cognatio, affinitas, consensio. X. Disjunctio, alienatio.
【形】humana, incolumis, indivisa, mediocris, maxima, perdiuturna, perpetua, sempiterna, summa, vera, vetsu.
【解】❶ 結合，連合. ❷ 婚姻. ❸ 友誼，親眷，連詞. (文)
【例】❶ (*conjunctio*) portuum. Cic. 商埠連絡，(聯合). (*conjunctio*) vicinitatis. Cic. 近鄰毗連. (*conjunctio*) hominum. Cic. 衆人團體. (*conjunctio*) litterarum inter se. Quint. 文字互相連貫. (*conjunctio*) mentis cum externis mentibus. Cic. 彼此同情心. (*conjunctio*) naturae. Cic. 物性關係. (*conjunctio*) vicinitatis. Cic. 鄰居往來. ❷ *conjunctiones* fratrum. Cic. 手足之情. conciliare sibi *conjunctionem* multorum. 交際頗廣. *conjunctionem* veterem dirimere. Cic. 絕交. de vetere *conjunctione* multum diminuere. 友誼漸冷. *conjunctio* personarum. 親屬關係.

conjunctīv-us. *a, um.* adj.
【解】連結者，聯合者.
【例】*conjunctiva* particula. Test. 連繫詞. *conjunctivus* modus. Serv. (modus subjunctivus). 連繫態(動詞).

conjunct-us. *a, um.* part. v. *conjungo.*
【同】junctus, copularis, adjunctus, cohaerens, consentiens, socialis, connexus, quasi devinctus, necessarius. X. Divisus, disjunctus, solitarius.
【解】❶ 連結，聯合，連繫，符合者. ❷ 友誼，親屬者. ❸ 連姻者.
【例】❶ officii praecepta *conjuncta* naturae. Cic. 符合天性之倫理法. ❷ *conjunctissimo* animo cum aliquo vivere. Cic. 與某人同居同處，心同意合. alicui *conjunctissimus.* Cic. 某之至交. ut inter nos *conjunctiores* simus. 爲增加我們之間的友誼. ❸ conservae *conjunctae.* Varr. 連姻之奴婢. *conjunctus* sanguine. Sall. 血親. *conjunctiores.* 更親近者.

conjun-go. *gis, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】copulo, conglutino, consocio, congrego, coagmento, concilio, connecto. X. Disjungo.
【狀】conjungi maxima vetustate, lingua, societate, mirifice cum, quam maxime.
【解】❶ 聯合，連繫，連結. ❷ 結友誼，結姻親…成眷屬.
【例】❶ (*cum* et ablat.) (dat., vel *inter se*). aliquid cum aliqua re *conjungitur.* Cic. 某事與某事互相連繫. castra cum oppido. *conjuncta.* Caes. 營寨與堡壘相連. alicui *conjungi.* (vel) se *conjungere.* Liv. Curt. 與某人聯合. se *conjungere,* (vel) *conjungi.* Caes. 連結，加入. (passiv.) exercitus *conjunctus* ex duobus. Cic. 由二軍旅組成之軍團. bellum *conjungunt.* Cic. 共同作戰. cum amicis injuriam *conjungere.* 與友人同甘共苦. abstinentiam cibi *conjunxit.* Tac. 繼續戒食. ❷ (*conjungere*) aliquem sibi. Caes. 連絡某人. (*conjungere*) necessitudinem cum aliquo. Cic. 與某人成至交. societas inter homines natura *conjuncta.* Cic. 人間社會天然組成. cum aliquo amicitiam *conjungere.* 與某人結友誼. *conjungere* societatem. Sall. 結盟約. *conjungere* aliquam secum matrimonio. Curt. 結婚，嫁娶. *conjungere* aliquam sibi. Suet. 結婚，嫁娶.

conjūrātī-o. *ōnis.* f. (*conjuro*)
【同】conspiratio, consensio.
【形】civilis, constricta, exitiosa, impia,

occulta, recens, scelerata, superior, vetus.
【解】❶結黨，同盟，(共同宣誓)．❷陰謀，謀叛，叛國．❸叛黨．
【例】❶ *conjuratio* fit in tumultu. Serv. 在騷動時兵士共同宣誓． ❷ *conjurationem* facere. (contra rempublicam). Liv. 謀叛(陰謀叛國)． in *conjuratione* esse. Sall. 謀叛(陰謀叛國)． *conjurationem* invenire et deprehendere. Cic. 破獲陰謀． *conjurationem* detegere. Suet. (patefacere, aperire). 揭示陰謀． *conjura tionem* opprimere. Suet. 平亂． ❸ cetera multitudo *conjurationis*. Sall. 其餘叛黨．

1. conjūrāt-us. *a, um.* part. v. *conjuro.*
【解】❶同盟者，結黨者． ❷同謀者． ❸謀叛者，陰謀者．
【例】❶ *conjurata* tuas rumpere nuptias. Hor. 希臘陰謀破壞你的婚姻. agmina *conjurata*. Ov. 叛變的軍隊． ❷ testes cupidi, *conjurati*. Cic. 陰謀營私之證人． ❸ manus *conjuratorum*. Cic. 叛軍．

2. conjurāt-us. *i.* m.
【解】同黨，叛黨．

conjūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】conspiro, consentio.
【解】❶同誓，同盟． ❷聯盟，結黨． ❸謀叛，陰謀．
【例】❶ ut omnes *conjuraret*. Caes. 使大衆同時宣誓． inter se *conjurabant*. Liv. 共同宣誓． ❷ si ab hominibus in legem Dei *conjuraretur*. Lucr. 假設世人共謀違守天主的誡命. (*conjurare*)contra virtutes. Sen. 同謀反對聖德． ❸ *conjuravisti* sciens. Gell. 陰謀叛變． *conjurare* inter se. Sall. 同謀． *conjurare* cum aliquo. Liv. 與人共謀． (*conjurare*)in mortem patris. Quint. 謀殺其父． (*conjurare*) contra rempublicam. Cic. 陰謀叛國． (*conjurare*)de interficiendo Pompeio. Cic. 謀殺彭伯． (*conjurare*) patriam incendere. Sall. 陰謀焚掠本國．

conj-ūx. *ŭgis.* m. f. (*conjungo*)
【同】particeps connubii, thori consors.
【形】minime avara, fidissima, fidelis, integra a petulantia alicujus, misera.
【解】配偶，夫妻，(另外妻)．

connātūrāl-is. *e.* adj.
【解】同性者，由同性生者．

connecto. *ctis, cterĕ.* vide **conecto.**
【解】連結，連繫．

connexi-o. *ōnis.* f. vide **conexio.**
【解】結連，聯合．

connex-us. *a, um.* vide **conexus.**
【解】相連者．

connīs-us. (vel) **connix-us.** *a, um.* vide **conisus.**
【解】依恃者．

connī-tor. *tĕris, ti.* v. intr. vide **conitor.**
【解】勉勵，奮勉．

connī-vĕo. *vēs, vēre.* v. intr. vide **coniveo.**
【解】閉目，縱容．

connixi. perf. indic. v. *conniveo.*

connix-us. *a, um.* vide **conixus.**
【解】黽勉，

connŭbĭāl-is. *e.* adj. vide **conubialis.**
【解】婚姻者．

connūbĭ-um. *i.* n. vide **conubium**.
【解】婚姻，連姻．

connūdāt-us. *a, um.* vide **conudatus.**
【解】赤身者．

connŭmĕr-o. *ās, āre.* vide **conumero.**
【解】列入，計算．

Cŏn-ōn. *ōnis.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：雅典軍官．

cōnōpē-um. (**cōnōpi-um**). *i.* n.
【解】帳幔，聖龕外罩，(外衣)．

cōn-or. *āris, ātus sum, ari.* v. dep. tr.
【同】enitor, connitor, molior, indago, experior, incumbo, in(vel)ad rem.
【解】❶準備，圖謀，努力，(absol.) ❷興辦，包辦. (cum infin., cum *si*... et subj., cum accus.)
【例】❶*conandum* tibi erit magnopere. 你當多加努力． ❷ *conari* opus magnum. Cic. 興辦大工程． *conari* plura. 努力作許多事． audacem esse ad *conandum*. Liv. 冒險，(圖謀投機事業)． id quod constituerant facere *conantur*. Caes. 圖謀創辦已經議決之事． omnia *conando* vincere. Man. 努力得勝一切． *conari* obviam alicui. Ter. 歡迎某人． *conare*, quaeso, ut solidam laudem consequare. 請你致力尋求堅久之榮譽． multa efficere, plura *conari*. 成事多，謀事更多．

conquādr-o. *ās, āvi, ātum. āre.* intr. et tr.
【解】❶ tr. 成方形． ❷ intr. 適合，相宜．
【例】*conquadrare* alicui rei. Sid. 適應某事． *conquadrare* vero. Sid. 適合眞理．

conquassātī-o. *ōnis.* f. (*conquasso*)
【同】agitatio, commotio.
【解】搖蕩，震盪．
【例】morbus corporis *conquassatione* et perturbatione ortus.
【解】因身受震盪而身體發生病症．

conquassāt-us. *a, um.* part. v. *conquasso.*
【解】動搖，紊亂者．

conquass-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *concutio*)

【同】commoveo, concutio.
【解】❶ 動搖，(劇烈) 震盪，破碎. ❷ (fig.) 傾頹，紊亂.
【例】❶ (fig.) mens *conquassatur*. Lucr. 人心浮動. *conquassari* maximis periculis. Firm. 備嘗艱險. ❷ provinciae *conquassatae* sunt. Sulp. (戰事方熾) 各省板蕩.

conquĕ-ror. *rĕris, stus sum, ri.* v. dep. tr.
【同】queror, deploro.
【狀】graviter, gravissime, mediocriter, publice de factis, verissime.
【解】深怨，痛惜，悲鳴.
【例】(*conqueri*) iniqua judicia. Cic. 深怨斷案不公. (*conqueri*) fortunam adversam. 深怨命途多舛. (*conqueri*) de aliqua re. Cic. 怨恨某事. (*conqueri*) cum aliquo. Plant. 同人抱怨. (*conqueri*) apud aliquem. Liv. 在某人前抱怨. (*conqueri*) alicui. Cat. 對人抱怨. (*conqueri*) se deseri. Suet. 怨恨被遺棄. (*conqueri*) cur, quod.... 怨恨因爲….

conquestĭ-o. *ōnis.* f. (*conqueror*)
【同】querela.
【解】❶ 怨恨，悲痛，嗟嘆，惋惜，哀訴. ❷ 宣言聲明其悲憤. ❸ 演詞末段之祈同情式.
【例】❶ *conquestiones* dolorum praeteritorum. Sen. 悲痛已往之災禍. *conquestiones* adversus aliquem. Quint. 怨恨某人. *conquestiones* de bellis civilibus. Quint. 惋惜內戰. *conquestiones* uxoris cum viro. Hier. 妻對夫之怨訴. ❷ nullum auxilium est, nulla *conquestio*. Cic. 毫無援助，絕不怨言.

1. conquest-ŭs. *a, um.* part. v. *conqueror*.
【解】嗟嘆，悲哀，怨訴者.

2. conquest-ŭs. *ūs.* m. (abl. *u*)
【解】怨聲，怨言.

conquie-sco. *scis, vi, tum, scĕre.* v. intr.
【同】quiesco, consido, desino.
【狀】libentissime, paulum adventu alicujus.
【解】❶ 休息，安息，安眠，憩息，休業，(歇工). ❷ 痛止，鎮靜，緩和 (醫). ❸ 安閒度日.
【例】❶ *conquiescere* ne infantes quidem possint. Cic. 連最小兒童亦不得休息. *conquiescere* ante iter confectum. Caes. 旅次休息. *conquiescere* meridie. Caes. 睡午覺. *conquiescere* ex omnibus molestiis. Cic. 毫無煩惱. *conquiescere* ab armis. Cic. 停戰. *conquiescit* navigatio mercatorum. Cic. 海上商運停止. bella hieme, litterae bello *conquiescunt*. 冬季罷兵休戰，戰時偃文習武. ❷ *conquiescit* febris. Cels. 瘧疾停止. *conquiescit* sanguis. Cels. 血脈鎮靜. ❸ habebam quo *conquiescerem*. Cic. 那時我有休息方法. in studiis (in libris) *conquiescimus*. Cic. 我們讀書用功自有樂趣.

conquī-nisco. *niscis, quexi, niscĕre.* v. intr. (*cum quinisco.* inusit.)
【解】俯身，屈身.
【例】ad eum *conquexi*. Pomp. 屈身向他.

conquī-ro. *rīs, sīvī, sītum, rĕre.* v. tr. (*cum quaero*)
【同】investigo, magna diligentia quaero.
【狀】curiosius, diligentissime, studiose, undique pecuniam, undique suavitates.
【解】同尋，勤覓(各處尋覓)，收積，招募，查究.
【例】(*conquirere*) omne argentum. Cic. 搜集各種銀器. (*conquirere*) naves. Caes. 集合艦隊. (*conquirere*) socios. Nep. 查究餘黨. (*conquirere*) suavitates. Cic. 各處尋求娛樂. (*conquirere*) aliquem tota provincia. Cic. 全省查拿某人. (*conquirere*) ad necem. Vell. 設計處死他.

conquīsītē. adv. (*conquisitus*)
【同】exquisite, diligenter, docte.
【例】aliquid *conquisite* scribere. 精緻的寫作.

conquīsītĭ-o. *ōnis.* f. (*conquiro*)
【同】exquisitio.
【解】同尋，尋求，搜集，徵求，徵募，招募.
【例】*conquisitio* pecuniarum. Tac. 徵稅，課稅. *conquisitionem* habere, facere militum. 徵募兵士. exercitus durissima *conquisitione* collectus. 由嚴格徵募而組織之軍旅.

conquīsīt-ŏr. *ōris.* m. (*conquiro*)
【同】cui aliquid conquirendum, mandatur.
【解】徵兵，募兵，招兵一偵探，稽查.
【例】nullus delectus, neque enim *conquisitores* comparere audent. 未精選 (徵募) 兵士，因連徵兵者亦未敢出現.

conquīsīt-us. *a, um.* part. v. *conquiro.*
【同】exquisitus, insignis.
【解】尋求，誅求，訪尋，一精美，精選者.
【例】*conquisitissimae* epulae. Cic. 盛饌 (精美飲食). *conquisitissimi* odores. 精製的香料. *conquisita* medicamenta. Cels. 珍貴 (不易尋獲) 藥品. *conquisita* vitia. Cic. 少見的惡習(毛病).

consaep-ĭo. consep-ĭo. *īs, si, tum, īre.* v. tr.
【同】saepio, claudo, munio.
【解】週圍築籬笆，置柵，修墻，封鎖.
【例】ager *consaeptus* ac diligenter munitus. 修籬笆殷勤看守之田地. locus saxo *consaeptus*. Liv. 石墻圍繞之地.

consaept-um. consept-um. *i.* n. (*consaeptus*)
【解】城郭，墻垣，籬笆，柵欄，圍地，圍場.
【例】*consepta* diffusiora aedificare. Col. 建設更廣濶之廣場. *consaepto* fori terminare ingenium suum. Quint. 其智力只限於(市場)政客及訟師之職務上. intra *consaeptum* cordis. Apul.(fig.)在心坎中. corpus animam *consepto* suo obstruit. Tert. 肉身束縛靈魂(在限定之範圍內).

consaept-us. consept-us. *a, um.* part. v. *consaepio.*
【解】被圍繞，被封閉(封鎖)者.

consălūtātĭ-o. *ōnis.* f.
【形】forensis, perhonorifica.
【解】共同問候(軍人)，互相問候(團體問候，團拜).
【例】nulla inter exercitus *consalutatio.* Tac. 軍旅不互相問候. forensis *consalutatio.* 公開(當衆)問候.

consălūtāt-us. *a, um.* part. v. *consaluto.*
【解】互受問候者.

consălūt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】saluto.
【狀】amicissime inter se.
【解】共同問候，互相問候，問候.
【例】qui inter se amicissime *consalutant.* 彼此友誼的問候. dictatorem eum *consalutant.* Liv. 共同問候總裁. ridens eum *consalutavi.* Petr. 我含笑問候他.

consān-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】sanus fio, sanor.
【解】痊愈，漸復原.
【例】cum *consanuisse* videretur, recruduit vulnus. Cic. 看來似乎痊愈，然而傷又加重.

consanguĭne-us. *a, um.* adj.
【同】sanguine conjunctus, sanguinis communione, conjunctione proximus; consanguinitate propinquus.
【解】❶ 同宗，同族，血親，(骨肉同胞). ❷ 親族，同父異母兄弟.
【例】*consanguinea* turba. Ov. 衆同族兄弟. *consanguineum* scelus. Stat. 朋比爲奸. Ambarri, *consanguinei* Aeduorum. Caes. 楊拔及艾廸同族兄弟. *consanguinei* arietes. Att. 同母之牡羊.

consanguĭnĭt-as. *ātis.* f.
【同】sanguinis conjunctio, communio.
【解】血親，同宗，親族，宗親.
【例】alteri *consanguinitate* propinquus. 同宗之誼. (fig.)*consanguinitas* doctrinae. Tert. 學說一致，(一派).

consān-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】全愈，同愈.

consānŭi. perf. v. *consanesco.*
【解】治好，療愈.

consarcĭnāt-us. *a, um.* part. v. *consarcino.*
【解】縫綴者.

consarcĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】彌縫，連綴.
【例】(fig.)*consarcinare*) insidias. Amm. 陰謀，(設埋伏). (*consarcinare*) crimina. Amm. 搜集訴狀.

consārī-o. consarri-o. *īs, īre.* v. tr.
【解】鋤盡，芟刈草.

consaucĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】saucio, vulnero.
【解】重傷.
【例】utrumque brachium *consauciatus.* Suet. 双臂. *consauciare* morbidis odoribus. Arn. 盛行之地.

conscĕlĕrāt-us. *a, um.* part. v. *conscelero.*
【解】濡染罪汚，勾結爲非，狼狽爲奸者.
【例】*consceleratissimus.* Cic. 窮凶極惡之罪犯.

consceler-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】濡染罪垢，玷辱名譽，褻瀆.
【例】*conscelerare* aures paternas, (aures scelere implere). Liv. 玷辱刺激父之聽聞.

conscen-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. intr. vel tr. (*cum scando*)
【同】ascendo.
【解】同登，同陞，乘(車，船).
【例】❶ intr. (*conscendere*)in navem. Cic. 登舟. (*conscendere*) in consulatum. Val. Max. 晉陞執政官. (*conscendere*)in equos. Ov. 乘(上)馬. -ad ultimum scelus. 惡貫滿盈. ❷tr. (*conscendere*) navem. Cic. 乘船. (*conscendere*)currum. Lucr. 乘車. (*conscendere*) montem. Cat. 登山. (*conscendere*) classem. Virg. 登艦. (*conscendere*) aequor. Virg. 渡海. *conscende*(navim), et ad nos trajice. 請你乘船到吾人處.

conscensĭ-o. *ōnis.* f.
【解】登，陞，乘.
【例】*conscensio* in navim cum fuga. Cic. 乘船潛逃.

1. **conscens-us.** *a, um.* part. v. *conscendo.*
【解】登，陞者.
【例】*conscensa* nave. Just. 登舟.

2. **conscens-ūs.** *ūs.* m.
【解】登，乘.

conscĭentĭ-a. *ae.* f. (*conscio*)
【同】recordatio, animi quaedam ratio, vis et lex, a qua et de recte factis, et secus admonemur.
【形】comes, communis, jucundissima bene

actae vitae, praeclara, recta, scelerata, stabilis, digna supplicio.

【解】❶ 共知，同謀. ❷ 知覺，明瞭，深知. ❸ 意識，意念，自知，回憶. ❹ 良心，良知，天良，(分辨善惡…) 內心.

【例】❶ *conscientia* remota. Cic. 無作證者. consilia seducta a plurium *conscientia*. Liv. (gen. subj.) 多數人意識不到的機密(陰謀). adsciti in *conscientiam* facinoris.Tac. (genit. obj.) 勾結謀叛者. propter *conscientiam* mei sceleris. Cic. 因與我同謀作亂. assumere aliquem in *conscientiam*. Tac. 許某人參加機密. ❷ *conscientia* virium et nostrarum et suarum. Liv. 明知我們及自己的兵力. *conscientia* periculi. Liv. 感覺危險. *conscientia* scelerum tuorum.Cic.深知你的罪行. *conscientia* litterarum. Plin. 有文學修養. ❸ *conscientia* bene actae vitae. Cic. 意識到以前公正的(圓滿)生活. *conscientia* mediocrium delictorum. Cic. 自知所犯微小的錯誤. retinere *conscientiam* amissae fortunae. Flor. 回憶已失之財富. illi, *conscientia* quid abesset virium. Liv. 自知已無能爲力，(已不如人). ❹ *conscientia* animi. Cic. 良心作證. *conscientia* bona. Sen. 公正良心. *conscientia* mala. Sall. 錯誤良心，(天良喪盡). nihil me praeter *conscientiam* meam delectavit. Cic. 惟獨意識(感覺)已行之善使我愉快. angor *conscientiae*. Cic. 良心不安. animi *conscientia* excruciari. Cic. 受良心磨難. te *conscientiae* stimulant maleficiorum tuorum. Cic. 你已往的罪惡不斷刺激你. *conscientia* collectiva. 集合意識.

【註】I. *conscientia* bona; (vulg.) 公正良心，(良心平安). ❶ homo bonae *conscientiae*; 良心公正之人. vir integerrimae mentis; amans aequi et recti; *conscientia* recta; factorum mens bene sibi conscia; *conscientia* optimae mentis; rectae voluntatis. ❷ consolatur me bona *conscientia*; 良心公正(平安)使吾快慰. optimae mentis *conscientia* me consolor: fruor vitae bene actae *conscientia*. ❸ hoc bona *conscientia* fieri non potest:行此事良心不得平安. salvo officio, salvis legibus, salva fide, fieri non potest

II. *conscientia* mala, (*conscientia* sceleris; mens male sibi conscia). 罪人的良心，驚懼不安. ❶ malam habet *conscientiam*; (vulg.) scelerum poenis agitatur; facinorum recordatione nunquam timore est vacuus; urit mentem anxiam facinorum memoria. ❷ remorsus *conscientiae*; (vulg.)罪惡刺激良心不寧. scelerum aculeis animi confodiuntur. cruciantur; stimulis mens diu noctuque compungitur. ❸ homo nullius *conscientiae*; (vulg.)不顧良心之人. impius, sceleratus; sibi religioni nihil habet; in quo nullum nec recti, nec aequi studium... ❹ facerem mihi *conscientiam*; (vulg.)陶成(形成)良心.religio mihi foret; religioni mihi ducerem; religione impediri me putarem. ❺ rationem *conscientiae* reddere; (vulg.)交代良心賬目，(訴心，良心坦白). omnes animi latebras ac recessus aperire; arcana pectoris omnia, alteri credere; reconditos, et penitus abstrusos animi sensus patefacere, pandere, arcana pectoris expromere. ❻ *conscientiam* examinare; (vulg.)回省，反省，自我檢討. suae vitae rationem ab se repetere, reposcere; in semetipsum descendere. ❼ in *conscientia* obligatum esse; (vulg.)良心責任，有嚴分. religione obstrictum esse; religioni habeo, mihi duco. ❽ *conscientiae* differentiae. 差別意識. *conscientia* certa. 確定的良心 -*c.* dubia. 懷疑的良心. -*c.* probabilis. 概然的良心. -*c.* antecedens. 事前的良心. -c. consequens. 事後的良心. -*c.* vera. 正確的良心. -*c.* falsa. 錯謬的良心. -*c.* laxa. 粗糙的良心. -*c.* angusta. 褊狹的良心. -*c.* scrupulosa. 疑懼的良心，(心窄).

consci-ndo. *ndis*, (*ĭ*)*di*, *ssum*, *ndĕre.* v. tr.

【同】discindo, scindo, discerpo.

【解】破裂，粉碎.

【例】epistulam tuam *conscidi*. 我撕破你的書信. (tranl.) aliquem sibilis, maledictis, pugnis, calcibus *conscindere*. 譏笑咒罵拳打脚踢某人.

consc-īo. *scīs* *īvi*, *ītum*, *īre.* v. tr.

【解】明識，故意，自覺，(感覺).

【例】*consciens* Christus quid esset. Tert. 基督明知自己是誰. nil *conscire* sibi. Hor. 自覺并無可引咎自責之處.

consci-sco. *scīs*, *vi*, (*i*), *tum*, *scĕre.* v. tr.

【同】infero, admitto.

【解】❶ (公衆)決議，(公決)確定，出令，執行. ❷ (自己)定奪，決斷，自尋，自備. ❸ (quandoq.) 經營，操作.

【例】❶ judicia quum *consciscentur*. Cic. 當衆宣判時. senatus *conscivit*, ut... 國會命令. Tusci *consciverant* bellum. Liv. 李西人宣戰. ❷ sibi *consciscere*. 自己決定. (*consciscere*) mortem. Cic. 尋死，(自盡). voluntarium *consciverat* exilium. Liv. 自科徒刑. illud *conscivi* facinus. Brut. 我執行彼事. ❸ *consciscere* luteum corpus. Prud.

管理泥像.

consciss-us. *a, um.* part. v. *conscindo.*
【解】破裂，粉碎，劃分者.
【例】Aegyptus ot fossis *conscissa*. Just. 埃及劃分了許多溝渠.

conscit-us. *a, um.* part. v. *conscisco.*
【解】決斷，執行.
【例】*conscita* mors ab ipsis. Liv. 自己尋死.

consci-us. *a, um.* adj. (*cum scio*)
【同】particeps, socius, testis. X. Inscius, ignarus.
【狀】maxime studiorum, officiorum.
【解】❶同知，共謀. ❷自知，感覺，覺悟，意識. ❸自認己過.
【例】❶ (*conscius*) maleficii. Cic. 同謀不軌. (*conscius*) interficiendi Agrippae. Tac. 同謀刺殺亞各利巴. (*conscius*) facinori. Cic. 黨凶，(同謀). (*conscius*) mendacio meo. Cic. 助吾欺人. (*conscius*) flagitiorum meo exercitui. Tac. 我軍受污辱之證人. (*conscius*) temeritati. 冒昧之證人. (*conscius*) in privatis omnibus. Cic. 心腹，知己之人. (*conscius*) his de rebus. Cic. 參加此機密者(陰謀). sine ullo *conscio*. Cic. 無一證人. ❷ cum sibi nullius essent *conscii* culpae. Cic. 自知無罪. mihi sum *conscius* nunquam me ... fuisse Cic. 我感覺我從未…. *conscii* sibi. Sall. 自知有過. *conscia* mens recti. Ov. 自覺正直. lupus *conscius* audacis facti. Virg. 狼自覺膽大妄爲. *conscia* virtus. Virg. 自知身價. ❸ *conscius* animus. Lucr. 心中自認己過. *conscii* vultus. Sen. 犯人面容.

conscrī-bo. *bĭs, psī, ptum, bĕre.* v. tr.
【同】scribo, compono.
【狀】celeriter veteranos, communiter edictum, diligentius, nominatim, perspicue, perquisitius et diligenter, publice, separatim, subtilius, vicatim homines, conscribi palam, et centuriari.
【解】❶登記(編入兵籍)，收錄，(團體). ❷書寫，著作，編纂，(憲法，條約). ❸設計，摹仿.
【例】❶ (*conscribere*) legiones. Caes. 徵募軍隊. (*conscribere*) exercitum. Cic. 徵募軍隊. (*conscribere*) homines. Cic. 徵夫. (*conscribere*) milites. Caes. 徵兵. ❷ (*conscribere*) librum. Cic. 著書. (*conscribere*) epistulam. Cic. 寫信. (*conscribere*) legem. Cic. 立法. (*conscribere*) edicta. Suet. 出佈告. (*conscribere*) conditiones. Liv. 立條件. (*conscribere*) foedus. Liv. 簽訂條約. (*conscribere*) testamentum. Suet. 立遺書. ❸ (*conscribere*) mensam vino. Ov. 用酒在桌上圖形. (*conscribere*) epistolium lacrimis. Cat. 淚滴信上.

conscripti-o. *ōnis.* f. (*conscribo*)
【同】scriptio.
【解】著作，編纂，編輯.
【例】*conscriptiones* quaestionum. 口供記錄. annales quorum in *conscriptionibus* legimus. Arn. 在年鑑中我們曾讀過的編年史.

conscriptiōn-es. *um.* f.
【解】原稿，原文.

conscript-or. *ōris.* m.
【解】書記，著作家，募兵官，繕具條例者.

conscript-us. *a, um.* part. v. *conscribo.*
【解】已登錄者.
【例】patres *conscripti*. Fest. 國會元老.

consĕc-o. *as, ŭi, tum, āre.* v. tr.
【解】砍碎，劈成片斷.
【例】*consecare* brassicam. Cato. 劈開蕓薹菜. *consecare* membra alicujus. Ov. 磔某身萬段. *consecare* surculos. Plin. 砍去新枝. *consecare* truncum arboris. Plin. 接木於(樹之)裂縫中.

consecrāti-o. *ōnis.* f. (*consecro*)
【同】dedicatio.
【解】祝聖，奉獻，犧牲，封神，崇奉，邪術.
【例】*consecratio* legis. Cic. 法律特典. *consecratio* capitis. Cic. 爲尊法而犧牲犯法者. statuarum *consecrationes*. Arn. 祝聖態像.

consecrāt-us. *a, um.* part. v. *consecro.*
【解】已祝聖奉獻者.
【例】ager *consecratus*. Suet. (奉獻)歸國有之田地. virtutes *consecratae*. Cic. 敬如神明之德能. *consecrata* deorum inventio. Cic. 神明之術.

consĕcr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum sacer*)
【同】dico, dedico, sacro, religiosum facio. X. Profano, profanum facio.
【狀】auguste nefarie aram, sancte, publice, recte.
【解】❶封禁，(禁俗用). ❷祭(與)鬼…(拋棄). ❸祝聖，封神，列入神界. ❹永垂紀念. ❺尊如神明，神物，(歸於神能). ❻犧牲.
【例】❶ (*consecrare*) alicujus domum. Cic. 封存某人房產. (*consecrare*) bona. Liv. 封存某人房產. (*consecrare*) Martis manubias Musis. Cic. 奉獻火星(武神)勝利品與神仙. **consecratus**, *a, um.* 神聖者(不准俗用). (*consecrare*) aedem Jovi. Suet. 獻神殿與若未神. ❷ te tuumque caput sanguine hoc *consecro*. Liv. 藉此血將汝及汝頭祭與獄鬼，

(因鬼名咒你). (*consecrare*) domum tuam deorum irae. Plin. 願汝家應神之怒. ❸ liber quem nostri majores *consecraverunt*. Cic. 我們祖先尊(封)巴古 (Bacchus)爲神. tuas virtutes *consecratas* et in deorum numero conlocatas video. Cic. 你看你的德能已列入神界. ❹ (*consecrare*) matrem immortalitati. Cic. 使母流芳百代. (*consecrare*) memoriam nominis. Cic. 留名後世. *consecrari* ad immortalitatis memoriam. Cic. 留名千古. ❺ *consecratum* exemplum. Plin. 永垂不朽之芳範. ❻ in qua nostra omnia *consecrare* debemus. Cic. 爲本國我們應犧牲一切. quibusdam sententiis quasi *consecrati* sumus. Cic. 一如信服(沾滯)幾種見解.

consecro. SS. Hostiam. 成聖體聖血. prolatis, enuntiatis Christi verbis sanctissimis, panem et vinum, in Ejus corpus, ac sanguinem converto; pronuntiata divinae consecrationis formula, arcana vi, ac obstupescenda, carnem Christi ac sanguinem efficio; arcanis ac traditis a Christo verbis, Eumdem in panis ac vini speciem transformo.

consectārĭ-us. *a, um.* adj (*consector*)
【解】結論者，理論者，歸結者.
【例】*consectaria* me Stoicorum brevia, et acuta delectant. 禁慾哲學派，簡約而銳敏之結論，使我愉快. *consectaria* matrimonii. 婚姻的效果.

consectāti-o. *ōnis.* f. (*consector*)
【同】captatio.
【解】追逐，搜索，追究，尋求.
【例】*consectatio* in numerum. Plin. 計數，歷舉，枚舉. in hujus concinnitatis *consectatione* princeps fuit Gorgias. 講究整潔，高而日首推第一.

consectātr-ix. *īcis.* f.
【同】anceps.
【解】尋求者(女性).
【例】*consectatrix* voluptatis. Cic. libidines sunt *consectatrices* voluptatis. 慾情乃尋求娛樂者.

1. consectāt-us. *a. um.* part. v. *consector.*
【解】搜索，尋求者.

2. consectāt-us. *us.* m.
【解】尋求，追究.

consecti-o. *ōnis.* f.
【同】sectio.
【解】截斷(樹).
【例】*consectio* arborum. 樹之斷面.

consect-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (freq. v. *consequor*)
【同】quaero, sequor, aucupo, capto, imitor.
【狀】pueriliter, studiose, vere, verba vel rem.
【解】❶ 追隨，步後塵. ❷ (fig.) 追究，尋求. ❸ 追逐，追趕，尾隨.
【例】❶ (*consectari*) aliquem. 追隨某人. (*consectari*) verba. Cic. 附和言語. (*consectari*) aliquid imitando. Cic. 仿效某事. ❷ (*consectari*) potentiam. Cic. 尋求權位. (*consectari*) rivulos. 尋找細流. (*consectari*) opes. Cic. 尋找財富. (*consectari*) benevolentiam alicujus. 求人歡心. ❸ (*consectari*) aliquem clamoribus, sibilis. Cic. 叱咤咒罵人. (*consectari*) hostes. Caes. 追逐敵人. (*concsectari*) maritimos praedones. Nep. (搜索)緝捕海盜.

consect-us. *a, um.* part. v. *conseco.*
【解】截斷，插入，接木.
【例】*consectus* arboris truncus. Plin. 接木(插樹枝入劈縫中).

consĕcūtĭ-o. (consĕquūtĭo). *ōnis.* f. (*consequor*)
【同】consequentia, connexum.
【形】necessaria.
【解】追隨，連接，連續，結論，結構，(文).
【例】*consecutiones* et causas rerum perspicere. 明瞭事之前因後果. ipsa detractio molestiae, *consecutionem* affert voluptatis. 除去煩惱便獲得愉快. *consecutio* verborum in conjunctione servanda. 字句結構應連接周密.

consĕcūt-ūs. (consĕquūtus). *a, um.* part. v. *consequor.*
【解】追隨者，獲得者.

consēd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】平息，平靖.

consēmĭnāl-is. *e.* adj. **consēmĭnē-us.** *a, um.* adj. (*cum semen*)
【解】雜植者，(同植多種者).

consĕn-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.

consĕn-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. (tant. praet. in usu)
【同】senex fio, annis et aetate ingravesco, deficio, imminuor.
【解】❶ 年老，漸老. ❷ 衰老，萎靡(年老力衰)，消弱，廢弛. ❸ 費時頗久，悠久.
【例】❶ in maerore et lacrimis *consenuit*, (prae maerore). 因憂傷而漸衰老. ❷ quamvis *consenuerint* vires. Cic. 雖精力衰弱. invidia *consenescit*. 宿怨漸息. *consenuit* jam rumor ille. 謠言漸息. *consenuit* ejus gloria, potentia. 聲望消失. ova *consenescunt*. Varr. 卵已陳舊，(漸腐化). animum

patris *consenescere*. Cic. 父親精力漸衰. leges ipsa sua vetustate *consenuisse*. Cic. 舊日法律漸失其效力. ❸ *consenescere* in commentariis rhetorum. Quint. 消耗精力於修辭學家之專著中.

consensĭ-o. *ōnis*. f. (*consentire*)
【同】consensus, conjuratio.
【形】major et aptior, maxima, mira, mirifica senatus; incredibilis totius provinciae, singularis bonorum omnium, scelerata, summa.
【解】❶ 同心合意，情誼相投. ❷ 結黨，同盟，陰謀.
【例】universae Galliae *consensio* libertatis vindicandae. Caes. 全高盧(地)一致圖謀保衛自由. omnium bonorum *consensio* in me tuendo. Cic. 凡好人一致擁護我. ❷ *consensio* scelerata. Cic. 共謀作亂. *consensiones* servorum. Cic. 奴隸的合謀. globus *consensionis*. Nep. 叛黨的核心.

1. **consens-us.** *a*, *um*. part. v. *consentio*.
【解】同心合意者.
【例】*consensis* quibusdam. Gell. 對幾件事既已同意.

2. **consens-us.** *ūs*. m. (*consentio*)
【同】consensio, conspiratio, concentus, convenientia, cognatio.
【形】gravissimus, incredibilis, magnus, optimus, praeclarus judicum, privatus, publicus, singularis, summus, unus omnium, mirus.
【解】❶ 同意，協和，一致. ❷ 同謀，結黨.
【例】❶ *consensus* omnium doctrinarum. 各種學術一致. *consensu* omnium acta res est. 徵得大衆同意此事方成. omnium vestrum *consensu*. Caes. 因你們一致贊成. omnium *consensus* naturae vox est. (vulg. "vox populi vox Dei"). 大衆一致便是天意, 天聽自我民聽. ❷ (*consensus*) inter malos ad bellum. Tac. 惡黨同謀發動戰爭. *consensus* (ut condicio peccati). 故意(犯罪的條件).

consentānĕ-us. *a*, *um*. adj. (*consentire*)
【同】conveniens, consentiens, aptus. X. Dissentaneus, repugnans.
【解】符合，相稱，適宜，合邏輯者.
【例】(*consentaneus*) cum aliqua re. Cic. 與某事相稱. (*consentaneus*) alicui rei. Cic. 與某事相稱. *consentaneum* est. (cum infin. vel *ut* et subj.) 適宜…. observa, quid tempori *consentaneum*, et personae. 注意何事宜於此時此人. mors vitae *consentanea*. 死生得宜. *consentaneum* est in iis sensum inesse. Cic. 適宜的他們尙有知覺. *consentaneum* est ut... 相稱....

consenti-ens. *entis*. part. v. *consentio*.
【解】意見一致.
【例】*consentiens* hominum auctoritas. Cic. 大衆一致保證. *consentienti* clamore poscunt. Liv. 異口同聲要求…. *consentiens*. 贊成者(同意有效的協助侵權行爲).

consen-tĭo. *tīs*, *si*, *sum*, *tīre*. v. intr. vel tr.
【同】idem sentio, cum aliquo facio, sto judicio et opinione alicujus, in eadem sententia sum cum aliquo, conspiro, conjuro. X. Dissentio.
【狀】recte, valde, vehementer, undique, incredibiliter, consentiens voluntas.
【解】I. intr. ❶ 同意，和洽，融洽，協和，協議. ❷ 通同，符合，同情. ❸ 一致，相同，(de rebus praesert.).
II. tr. 一致決定，獲得協議.
【例】I. ❶ (*consentire*) cum aliquo. Cic. 與某人同意. (*consentire*) alicui, alicui rei. Cic. 同人，同事合洽. *consensum* est ut... Liv. 協議決定...*consentire* studiis. Hor. 志趣相同. *consentiunt* arma esse capienda. Cic. 同意(動干戈)興兵. *consentit* senatus ad decernendum triumphum. Liv. 國會同意行凱旋禮. *consentit* in asserenda libertate. Suet. 同意保衛自由. ❷ a) (absolute) *consensit* senatus. 國會同意. b) (*cum* et ablat.) *consentire* cum Belgis. Caes. 與比利時人同意. mens mea cum tua voluntate semper *consensit*. 我之心意與你的意志時常相合. partes inter se *consentiunt*. 各部份同意. c) (cum infin.) *consentire* urbem inflammare. Cic. 同謀焚燬城市. (*consentire*) ad prodendam urbem. 陰謀開城投降. (*consentire*) tentationi; cessit praesentium voluptatum illecebris. 隨從(同意)誘惑. ❸ *consentiens* laus bonorum. Cic. 好人同聲讚揚. quum vultus, cum oratione non *consentiret*. Caes. 因面色與演詞不符. stomachus solutus, *consentiente* capite. Scrib. 腹患痢疾，頭感疼痛.
II. tr.: *consentire* bellum. Liv. 同意作戰. *consensa* (est) in posterum diem contio. Liv. 大衆同意後天開會.

consēp-io. (**consaep-io**). *is*, *si*, *tum*, *īre*. v. *consaepio*.
【同】saepio, claudo, munio.
【解】周圍編籬笆，築墻.
【例】ager *conseptus*. 圍籬笆之田園.

consept-um. *i*. n. vide **consaeptum**.
【解】圍墻.

consept-us. *a*, *um*. part. v. *consepio*.
【解】有圍墻者，圍籬笆者.

consĕqu-ens. *entis.* part. v. *consequor.*
【同】quod consequitur; futurus sequens.
【解】追隨者，跟從者，邏輯結論，後件，後承，結果.
【例】quod non est *consequens*. Cic. 不合邏輯的結論. *consequens* erit ut scribas. Cic. 故此你應寫. *consequens* est dicere. Ulp. 結論是說. *consequens* ut... Cic. ...至於.... *consequens* concupiscentia. 後天的情慾.

consĕquenter. adv.
【解】結果，理合…故此....
【例】*consequenter* prioribus. Papin. 以前既是，故此. *consequenter* lunae incrementis. Apul. 因月亮漸盈，故此....

consĕquentĭ-a. *ae.* f. (*consequor*).
【同】consecutio, consectarium, connexum.
【形】praeclara, contraria.
【解】結局，結構，連續，順序，三段推理法程序，歸結，結論.
【例】cursum rerum, eventorumque *consequentiam* notarunt.他們標識事物之演變，境遇之變遷程序. per *consequentiam* naturae. Gell. 由自然之轉變.
【附】**consequentismus.** 結果論.

consĕ-quor. *quĕris, cūtus sum,* (vel) *quūtus sum, quī.* v. dep. tr. vel intr.
【同】adipiscor, assequor, obtineo, acquiro, sequor.
【狀】amplissime, brevi, commodius, continuo; difficillime sacerdotium, diligenter aliquid, facile omnia, honeste, injuste, repente, praeclare.
【解】I. tr. ❶ 隨從，追隨，追逐，尾追. ❷ 繼續(就時候言). ❸ 尋覓，追求. ❹ 推理，演繹. ❺ 達到，獲得，佔有.
II. intr. 連續，順序，結論.
【例】I. ❶ *consequi* aliquem vestigiis. Cic. 步人後塵. se conjicit intro, ego *consequor*. Plaut. 他入內，我追隨. ❷ hunc *consecutus* est Philistus. Cic. 這個 (Thucydide) 以後，斐理西繼位. hunc *consecutus* est aetate Cato. Cic. 論年代賈道在他以後. opera *consequi* oportebat. Col. 應繼續工程. pudorem rubor *consequitur*. 害羞則面紅. ❸ *consequi* laudem. Cic. 尋求榮譽. *consequi* reliquas copias. Caes. 尾追其餘軍隊. *consequi* fugientem. Liv. 追逐逃竄者. ❹ eorum opinionem magni errores *consecuti* sunt. Cic. 由他們的意見生出許多大的錯誤. *consequi* morem. Cic. 照慣例. *consequi* sententiam. Plaut. 隨從意見. ❺ *consequi* aliquid ab aliquo. Cic. 由某人獲得某物. *consequi* aliquid ex aliqua re. Cic. 由某事獲得. *consequi* hoc ut... (subj.) Cic. 結果至於... matrem ex aegritudine mors *consecuta* est. Ter. 母親因憂傷而亡. *consequi* opes maximas. Cic. 獲得很大財富. *consequi* quaestum. Cic. 獲利. *consequi* aliquid memoria. Cic. 回憶某事. *consequi* laudes alicujus verbis. Cic. 盛稱某人.
II. omnibus *consecutis*. Caes. 衆人繼至. vilitas annonae ex summa inopia *consecuta* est. Cic. 飢饉之後麥價跌落. ex eo illud *consequitur* ut... Cic. 因此遂致.

1. con-sĕro. *serĭs, sēvi, sĭtum, sĕrĕre.* v. tr.
【同】sero, semino.
【解】❶ 播種. ❷ 植(栽)樹.
【例】❶ (*conserere*) agros. Cic. 田中播種. ager diligenter *consitus*. Cic. 勤於播種之田園. (*conserere*) arva frumento. Curt. 田中種麥. ❷ (*conserere*) arborem. Liv. 植樹. (*conserere*) olivetum. Varr. 栽橄欖樹. (sol) lumine *conserit* arva. Lucr. 太陽照田園.

1. consĕr-o. *ĭs, ŭī, tum, ĕre.* v. tr.
【同】confero, conjungo, confligo.
【狀】leniter manus, quiete manus.
【解】❶ 連接，連繫，集合. ❷ 交戰，鬥爭，交手. ❸ 編，織，辮.
【例】❶ *consera* navigia. Curt. 連繫之艦隊. vir viro, armis arma *conserta* sunt. Curt. 士兵相連，兵刄相接. ❷ *conserere* manum (vel) manus. Plin. 交手. *conserere* cum aliquo. Sall. 同人交戰. *conserere* inter se. Sall. 互鬥. *conserere* pugnam, proelium, certamen. Liv. 開仗，交戰. *conserta* acies. Tac. 交兵. *conserere* belli artes inter se. Liv. 鬥戰術. *conserta* navis. Liv. 不碇之船. *conserta* cum brevi armatura. Liv. 短兵相接. ❸ lorica *conserta* hamis. Virg. 鎖子甲. sermonem *conserere*. Curt. 交談.

consertē. adv. (*consertus*)
【解】連接，連繫貌.
【例】si omnia antecedentibus causis fiunt, omnia naturali colligatione *conserte* contexteque fiunt. 既有後果必有前因，一切皆由天緣注定相繼而成.

consert-us. *a, um.* part. v. *consero.*
【解】連結，連繫者.
【例】*consertum* monile margaritis gemmisque. Suet. 用珍珠寶石結成的頸環. *consertum* proelium. Liv. 交戰.

conserv-a. *ae.* f.
【解】同爲奴婢者.
【例】*conservabus.* (dat. et abl. plur.) Scaevol. 衆同婢.

conserv-ans. *antis.* part. v. *conservo.*

【解】保存者.
【例】*conservans* alicujus rei. Cic. 保存某事物者. quae *conservantia* sunt ejus status. Cic. 保存彼之身份地位者.

conservāti-o. *ōnis.* f.
【同】custodia.
【形】tuta atque integra salutis.
【解】❶保存. ❷遵守.
【例】*conservatio* frugum. Cic. 保存百穀. ob *conservationem* patriae. Inscr. 爲救護本國. *conservatio* decoris. Cic. 不失威儀. aequitatis et juris *conservatio*. 遵守公平及律例.

conserrvāt-ŏr. *ōris.* m. (*conservo*)
【同】servator, custos.
【解】保存者，救護者.
【例】custos et *conservator* urbis, et patriae. 保衛本城及本國者.

conservātr-ix. *īcis.* f. (*conservator*)
【解】(女) 救護者.
【例】omnem naturam esse *conservatricem* sui. Cic. 一切天然物皆自圖生存.

conservāt-us. *a. um.* part. v. *conservo.*
【解】受保衛者.

conservĭtĭ-um. *i.* n.
【解】同爲奴隸.

conserv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】custodio, tueor, servo, tutor, retineo, foveo, teneo.
【狀】benigne, comiter majestatem, constanter, diligenter studia, sanctissime, studiosissime aliquem maxime genus et nomen conservandum.
【解】❶保存，保護，保衛，保守，保持，保佑. ❷遵守，尊崇，尊重.
【例】❶*conservare* cives incolumes. Cic. 保佑國民安全. sese eos *conservaturum* dixit. Caes. 明言自己要保存 (寬待) 他們. re familiaris *conservari* debet parsimonia. Cic. 當以節儉保持家業. ❷(*conservare*) fidem datam. Cic. 遵守諾言. (*conservare*) majestatem populi Romani. Cic. 保持羅瑪民族之尊嚴. (*conservare*) voluntatem mortuorum. Cic. 尊重亡人之遺志.

conserv-us. *i.* m.
【同】eidem domino cum aliis serviens.
【解】同爲奴隸者，同隸奴籍者.

consess-or. *ōris.* m. (*consido*)
【同】assessor, qui alteri assidet.
【解】同坐，陪坐，陪審，會審者.
【例】pauperem *consessorem* fastidire. Liv. 羞與貧人同坐. *consessores* judices. 陪審官，(會審官). *consessores* convivae. 同席者.

consess-us. *ūs.* m. (*consido*)
【同】homines in eodem loco considentes.
【形】frequens theatri, magnus.
【解】同坐，聚會，集合，(同坐在劇場，在法庭).
【例】*consessum* obtulit senatoribus. Lampar. 請國會元老同坐. *consessus*. Virg. 觀衆 (同坐). in conspectu *consessuque* senatorum frequentissimo. 在衆元老座前及目覩之下.

consīd-eo. *ēs.* ...(*cum sedeo*) vide **consido.**
【解】同坐….

consīdĕranter. adv. *considerantius.*
【解】謹愼，戒愼.

consīdĕrantĭ-a. *ae.* f.
【同】cirsumspectio.
【解】精審，細心，留心，反省，檢討.
【例】tuam in hac re *considerantiam* laudo. 我讚揚你對於此事之謹愼.

consīdĕrāte. (*consideratus*), *consideratius*, *-tissime.*
【同】cogitate, consulte, meditate, prudenter, judicio.
【解】謹愼，精審，愼重.
【例】cum ira nihil fieri recte, nihil *considerate* potest. 人發怒時做事不穩妥不精審. bellum *consideratius* agere. Liv. 更愼重作戰. agere quod agas *considerate*. Cic. 認眞做一切事.

consīdĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*considero*)
【同】circumspectio, animadversio.
【形】accurata.
【解】愼思，審查，(思考) 觀察，反省，自我檢討，考慮，熟思.
【例】intendere *considerationem* in rem. Cic. 考慮某事. accurata *consideratio*. 愼重審察. *consideratio* naturae. Cic. 觀察大自然. intendere *considerationem* in rem.

consīdĕrāt-or. *ōris.* m.
【解】觀察者.

consīdĕrāt-us. *a, um.* part. v. *considero.* (*considero*). *consideratior*, *-tissimus.*
【解】審量，考慮者.
【例】nihil feci non diu *consideratum*. Cic. 我必久思而後行. homo *consideratus*. Cic. 深思遠慮之人.

consīdĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum sidus*)
【同】reputo, cogito, commentor, circumspicio, specto, existimo, contemplor, intueor, attendo, expendo, pondero, ante oculos pono, animo et cogitatione complector; animum ad rem refero; animo contemplor, rationem habeo.

【狀】breviter, diu, etiam atque etiam, diligenter, expeditus, magnopere, vehementer, bene.

【解】❶觀察，考慮. ❷審量，熟思.

【例】❶ (*considerare*)sidera. Gell. 觀察星宿. (*considerare*) rem studiosius. 熟思，(考慮) 某事. ❷ (*considerare*) pericula nostra. Sall. 審量我們的危險. *considerandum* est ne desesperet. Cic. 當熟思不應灰心. *considera*, quaeso, tantisper periculi magnitudinem. 請你略略審量危險之大. *considera* frequenter aeternae vitae gaudia. 當屢次想念永生之樂.

con-sīdo. *sīdis, sēdi, sessum, sidĕre.* v. intr.

【同】assideo. X. Surgo.

【狀】distincte, varie.

【解】❶同坐，坐審，坐談. ❷駐紮，紮營，埋伏. ❸停留，居住. ❹墮落，陷落.

【例】❶*consederunt.* Liv. 同坐. Platoni dormienti apes in labellis *consederunt.* 布拉道睡眠時，蜜蜂聚集在他脣上. judices vix *consederant.* 法官方落坐. *considere* in pratulo. Cic. 同坐於牧場上. *considere* in theatro. Cic. (民衆) 同坐於劇場. *considere* in reum. 坐審被告. *considere* de re 坐審某案. *considere* ad jus dicendum. 審案. ❷*considere* sub monte. Caes. 駐紮山麓下. *considere* in subsiciis. Liv. 埋伏. *considere* superioribus locis. Sall. 佔據高地. ❸ *considamus* in umbra. 我們坐於樹蔭下. *considere* in otio. Cic. 閒居，(退休). totam videmus *considere* urbem luctu. Virg. 我們見全城沉入憂鬱之中. ❹ terra *consedit.* Liv. 大地陷落. ardor animi *consedit.* Cic. 興奮漸退. (*consedit*)furor. Cic. 怒已平息. (*consedit*)terror. Liv. 恐怖停止. (*considunt*) bella. Sil. 停戰.

consignāte. adv. (*consignatus*),*consignatius*, *-tissime.*

【解】正確，適當，命中，準當.

consignātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】筆據，證書，文契，鈐記，(檢查，審查，證明).

consignāt-us. *a, um.* part. v. *consigno.*

【解】蓋印，證明，確認，準確者.

consign-o. *ās, āvi, tuām, āre.* v. tr.

【同】signo, obsigno, firmo.

【解】❶蓋印，蓋章，烙印，簽字，署名. ❷標明，指示. ❸劃押，(十字記號)，簽字.

【例】❶ (*consignare*) tabulas suo signo. Cic. 批准(蓋印)文件. (*consignare*)decretum. Liv. 蓋鈐記佈告. (*consignare*) legem. Nep. 簽字(蓋印)憲法. (*consignare*) testamentum. Dig. 簽名遺書. (*consignare*) pecuniam. Dig. 簽字撥款. ❷ (*consignare*) motum temporis. Cic. 指明時期. (*consignare*) aliquid litteris. Cic. 書明某事. (*consignare*) causam. Gell. 宣佈判詞，(法官). ❸ *consignans* memet. Rufin. 我自己簽押，(劃十字，打手印).

consĭl-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.

【解】沉默，緘默不言.

consĭlĭārĭ-us. *i.* m.

【同】auctor, suasor, qui consilium dat.

【解】參謀，參議，顧問，謀士，策士，幕僚，(陪審，解釋神意者).

【例】❶*consiliarius* amicus. Plaut. 足智多謀之友. *consiliarii* homines. Gell. 智慧之人. tu me *consiliario* non imperito usus es. 你用我為諳練之顧問. ❷ (subst.) *consiliarius* Jovis. cic. 若未神之代言人. memineris, te magno Regi *consiliarium* datum. 你當記憶你是宣傳大王(天主)意旨者.

consĭlĭāt-or. *ōris.* m. (*consilior*)

【解】劃策者，獻計謀者.

consĭlĭ-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (cum dat. ...) (*consilium*)

【同】consilium do, (vel) peto.

【解】❶議策，計謀. ❷為人獻計，計劃.

【例】amicis *consilior.* 為朋友計劃. difficilis ad *consiliandum* legatio. 難以計策的使命.

consĭlĭ-um. *i.* n. (*consulo*)

【同】deliberatio, cogitatio, animadversio, ratio, cogitatum, quod aliquis sequitur(aut) spectat, consultum, sententia.

【形】amplissimum, bellicum, eruditissimum, difficile,domesticum, gratum acceptumque, gravissimum, inusitatum, maximum, minime obscurum, periculo vacuum, perutile, praeclarum, privatum, repentinum; consilia gloriosa, nova, perspicua, turbulenta, recta perdita.

【解】I. 會議：❶商討，商榷，協議，商議. ❷(sens. abstract. quandoq. concret.)諮議，諮議會，參謀部，參議院. ❸決議，計劃，設計，計策，機密，經營.
II. 意見：計策，評議，指導.
III. 智謀：智慧、策略，謀略.

【例】I. ❶ adhibere aliquem in *consilium.* 召人參加會議，(機密). *consilium* capere cum aliquo. Ter. 同人商議. conferre cum aliquo. Cic. 同人商談. in *consilium* ferre aliquid. Quint. 共同討論某問題. magni *consilii* est. Cic. 從長計議. ❷ ire in *consilium.* Cic. 赴會. fit publici *consilii* particeps. Cic. 參加公衆票決會議. ❸ *consi-*

lium inire, (vel)capere. Cic. 開會決議. ex aliqua re *consilium* capere, -trahere. Caes. Sall. 由某事決定計策. *consilio.* Cic. 主張. *consilio* deorum immortalium. Caes. 諸神之意旨. *consilium* intendere. Ter. 定主意. II. *consilio* alicujus parere. 聽人指導. contra meum *consilium.* Cic. 反對我的意見. *consilio* tuo. Cic. 依你的主張. *consilium* locorum. Sil. 依地勢.
III. mulieres propter infirmitatem *consilii.* Cic. 婦女因意志薄弱. casu magis quam *consilio.* Cic. 更因事出偶然並非有意.
【註】phras. ❶ *consilium* petere, exquirere, alicujus *consilio* uti. 問人主意(意見). ❷ *consilium* dare; *consilii* copiam facere, *consilio* instruere. 出主意(劃策). ❸ *consilium* capere; *consilium* exponere, suscipere; *consilio* uti. 定主意(決議). ❹ *consilium* sequi; *consilii* tui est. 隨主意(言聽計從). ❺ alienis *consiliis* adduci se sinit. 附和人意. ❻ *consilia* clandestina habuit: *consilia* clausa habere. 暗中商議. ❼ *consilium* mutare: -abjicere. 換主意,(換主張). ❽ *consilii* incertum esse, (inopem esse). 猶豫不定. ❾ *consilium* senile optimum. 老成鍊達. ❿ alieno potius *consilio* quam judicio tuo uteris. 你更好棄己從人. *consilium.* 勸諭.

consĭmĭl-is. *e.* adj. (cum genit. vel dativ.)
【同】similis. X. Dissimilis.
【解】肖似,彷彿.
consimilia. *ium.* n. 相似之事.
【例】❶ (cum genit.) causa *consimilis* earum causarum. Cic. (與此類案件)相同的案件. ❷ (cum dat.) cui erus est *consimilis.* Pl. 主人像似之人. ❸ (cum *atque*) haud *consimili* ingenio atque ille est. Plaut. 性格與他不同. ❹ (absol.) *consimili* studio. 同樣嗜好. ❺ (cum *quasi*) *consimile* est quasi sorbeam. Plaut. 勢如吞下.
consĭmĭlĭter. adv.
【解】彷彿,畢肖然.

consĭp-io. *ĭs,* (*ui*), *ĕre.* v. intr. (*cum sapio*)
【解】心志堅強,勇毅自持.
【例】*consipere* mentibus. Liv. 自持.

consist-ens. *entis.* part. v. *consisto.*
【解】堅持,耐久.
【例】controversia parum *consistens.* Gell. 不可清理的糾紛.

con-sisto. *sistĭs, stĭtī, stĭtum, sistĕre.* v. intr.
【同】sto.
【狀】diutius in hoc, multum, diu, nusquam, paulisper, plane, praeclare in causis, recte et in loco nusquam.
【解】❶ 站立,自處,就位,就職,-駐紮,存在,出現,表現. ❷ 停止,中止,停留,少憩,停工. ❸ 自持,堅持,併立,立於…
【例】❶ firmo *consistere* gradu. Liv. 挺立,堅立. in loco *consistere.* 站立於某地. tota in illa contione Italia *consistit.* Cic. 全意大利表現在會場上. *consistere.* 出庭(法). *consistere* cum debitoribus. Papin. 與債務人起訴. *consistere* adversus dominos. Dig. 控告主人. *consistere* in arido. Caes. 駐紮堅固之地. *consistere* in orbem. Caes. 列方陣. *constiti* = (sum). 我在…. in Italia *consistere* 停留在義大利. ❷ viatores *consistere* cogunt. Caes. 强迫過客止步. (*consistere*) a fuga. Liv. 逃者少憩. (*consistere*) in loco. Cic. 止於某地. (*consistere*) in digitos. Virg. 企立. (*consistere*) cum aliquo. Cic. 與人同止步,(交談). (*consistere*) ad mensam. Cic. 桌前侍應. omnis administratio belli *consistit.* Caes. 停戰. *consistere* debuit usura. Cic. 停止利息(利潤). *consistere* in ordine equestri. Suet. 列入騎士之班. morbis *consistat.* Cels. 病愈. major pars victus eorum in lacte *consistit.* 他們大部份食物用奶. in eo salus *consistit.* Cic. 生命依賴他. mente *consistere.* Cic. 心神安靜. animo *consistere.* Cic.

consĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*consero 1*)
【同】satio.
【解】栽,種,培植.
【例】non *consitiones* modo delectant, sed et insitiones. 不但栽樹,接樹亦使人愉快.

consĭt-or. *ōris.* m. (*consero 1*)
【解】栽種者.

consĭtūr-a. *ae,* f. (*consero 1*)
【同】consitio.
【解】種植.
【例】agri *consitura.* 田地之種植.

consĭt-us. *a, um.* part. v. *consero 1.*
【解】種植,接木,插入者.
【例】aere columnis *consita.* Claud. 柱上所插銅爪. *consitus* senectute. Plaut. 老年力衰. *consitus* caeca mentem caligine. Cat. 記憶力不清楚. crebris freta *consita* terris. Virg. 海上島嶼星羅棋佈.

consōbrīn-a. *ae.* f.
【解】堂姊妹,表姊妹.

consŏbrīn-us. *i.* m.
【同】ex fratre vel sorore matris (vel patris) genitus.
【解】堂兄弟,表兄弟.

consŏc-ĕr. *ĕri.* m.
【解】親翁,(婿之父,媳之父).

consŏcĭātĭ-o. *ōnis.* f. (*consocio*)
【同】societas, communio.
【形】communis, humana.
【解】集會，結社，社會，團體.
【例】*consociatio* hominum. Cic. 人間社會. *consociatio* gentis ejus. Liv. 民族聯盟. *consociatio* sinistra siderum. Firm. 天上朕兆.

consŏcĭāt-us. *a, um.* part. v. *consocio.* (*consociatior, -tissimus*)
【解】聯合，結合者.
res *consociata.* Liv. 協議方案. *consociatissima* voluntas. Cic. 一心一意.

consŏcĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】jungo, conjungo. X. Dissocio.
【解】結合，聯合，連續，結盟，結伴，集會結社.
【例】*consociare* injuriam cum amicis. Cic. 與友人勾結作惡. *consociare* consilia cum aliquo. Liv. 與人協商. (*consociare*) regnum. Liv. 聯邦(分治). (*consociare*)vocem. Tac. 彼此交談. (*consociare*)animos. Liv. 心投意合. rem inter se *consociant.* Liv. 平分職權. *consociare* se in consilia alicujus. Liv. 附合人意(合謀).

consŏcr-us. *ūs.* f.
【解】婿之母，媳之母.

consōlābĭl-is. *e.* adj. (*consolor*). (*consolabilior*)
【同】quod consolationem admittit.
【解】可接受安慰者，可藉以自慰者，可寬慰人者.
【例】carmen casus *consolabile.* Gell. 可寬慰憂患之詩歌.

consōlātĭ-o. *ōnis.* f. (*consolor*)
【同】solatium, levamen, levatio, confirmatio.
【形】firmissima et usitata, grata, levis, mediocris, modica, multa, pervulgata, tenuis, vera, vulgaris.
【解】❶安慰，寬慰，慰藉，撫慰. ❷輕減苦痛.
【例】❶uti *consolatione.* Cic. 自慰. (*consolatio*) litterarum tuarum. Cic. 你的信給我帶來的安慰(慰人之信). (fig.) in *consolatione.* Cic. 安慰時著作篇. haec tibi cogitatio *consolationi* erit. 想念此事使你感覺快慰. ❷invenire *consolationem* malorum. Cic. 得輕減其痛苦. *consolatio*(tua) timoris malorum. Cic. 你輕減畏懼苦患之情的言語.

consōlāt-or. *ōris.* m. (*consolor*)
【解】安慰，撫慰人者.
【例】*consolatores* ipsi se miseros confitentur. 慰人者自認可憐(需要人安慰).

consōlātōrĭē. adv.
【解】慰人貌.

consōlātōrĭ-us. *a, um.* adj. (*consolor*)
【解】撫慰，弔慰，撫恤者.
【例】a Caesare accepi litteras *consolatorias.* 從凱撒我接到撫慰的信.

consōlāt-us. *a, um.* part. v. *consolor.*
【解】撫慰人，受撫慰者.

consŏlĭd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】firmo, corroboro, stabilio.
【解】使穩固，堅固，堅定，增强.
【例】ususfructus cum proprietate *consolidatur.* 使用收益權與所有權相當穩固.

consōl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】solor, dolorem levo, maerorem minuo, desiderium lenio, consolationem adhibeo, alicui perfugium et solatium praebeo, animum consolatione permulceo, consolatione sustento, fletum abstergo.
【狀】amicissime, communiter, vehementer.
【解】❶安慰，撫慰，扶助，使穩固，使人安心，使人信心堅決. ❷緩和，輕減痛苦.
【例】❶*consolari* aliquem. Caes. 寬慰某人. *consolari* de aliqua re. 對某事某人. *consolari* in aliqua re. Cic. 在某事某人. *consolantia* verba. Ov. 慰人之言. ❷ *consolari* dolorem. Cic. 輕減痛苦. *consolari* otium. Quint. 消遣. *consolari* brevitatem vitae. Cic. 慰藉短促的生命. Caesar *consolatus,* jussit. 凱撒信心堅決命….
【註】❶*consolari* afflictum. 撫慰憂患者. (consolationem afferre afflicto). ❷nihil est, quod *consolari* me possit. (nihil est, quod solatium afferre, parere mihi possit; nihil est, quod consolationi mihi esse possit.) 我憂鬱無聊，(無可慰藉). ❸hoc unum *consolari* potest: (relevare animum: erigere mentem). 但有一事可以慰人.

consomnĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】做夢，夢見.

consŏn-ans. *antis.* part. v. *consono.*
【解】❶回聲，反響，(fig.) 和聲，協和. ❷ (subst.) 子音，僕音，附音.
【例】*consonantia* verba. Cic. 聲音洪亮之詞.

consŏnantĭ-a. *ae.* f.
【解】回聲，反響，協和.

consŏn-o. *as, ŭi, āre.* v. intr.
【同】respondeo, consentio, convenio.
【解】❶齊發聲，四方響應，回聲，反響，和聲. ❷(fig.) 和協，諧和.
【例】❶apes *consonant.* Varr. 蜂群嗡嗡. *consonante* clamore orare. Liv. 大衆高聲請求. *consonant* verba. Quint. 同音字. ❷

consonare sibi. Quint. 心口合一，(不撒謊). vide ut oratio moribus *consonet*. 務使言行一致. nemus *consonat*. 森林響應.

consŏn-us. *a, um.* adj.
【同】conveniens.
【解】❶同聲響應，和聲，諧和. ❷相宜，適合.
【例】❶*consono* ore celebrari. Cic. 同聲頌揚. ❷vix *consonum* fore, si... Cic. 僅僅相宜. docere *consona* regno. Claud. 教誨適合王國之言語.

consōp-io. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.
【同】somno obruo, opprimo.
【解】使入睡(致睡)，瞌睡，假寐，頭腦錯亂，茫然若失.
【例】somno *consopiri* sempiterno. 長睡(地下)(永入睡鄉). *consopiri*. Gell. 漸漸廢弛.

consōpīt-us. *a, um.* part. v. *consopio.*
【解】入睡，瞌睡者.

cons-ors. *ortis.* adj.
【同】particeps, socius.
【解】❶共分，同承，分享. ❷共有，公共所有權. ❸(poetic.)兄弟，姊妹者.
【例】❶(*consors*)alicujus rei. Cic. 共分某物. (*consors*)in aliqua re. Cic. 有分於某事. (*consors*)imperii. Suet. 共治. (*consors*) cum aliquo. Cic. 與人共分. (*consors*) alicujus. Suet. 同分者. (*consors*)culpae. Ov. 同惡共濟. ❷socium et *consortem* te laboris gloriae habui. 你是我同苦同榮之伴侶. frater germanus.. *consors* etiam censoris. Liv. 同胞兄弟尚未分遺產者. *consors* vitiorum fratris. Vell. 兄弟狼狽爲奸.

consortĭ-o. *ōnis.* f. (*consors*)
【同】consociatio.
【形】humana.
【解】集會結社，團體，公共，共有，共享.
【例】dissolvatur, necesse est, omnis humana *consortio*. 必須解散人間一切公共生活. *consortio* inter binos reges. Liv. 二王共治.

consortĭ-um. *i.* n. (*consors*)
【解】參與，有分，共有，共享.
【例】esse in *consortio* reipublicae. Liv. 參加政治. *consortium* regni. Tac. 共承王位.

1. **conspect-us.** *a, um.* part. v. *conspicio.* (*conspectior* comp.)
【解】❶可見，可窺見，彰明昭著者. ❷引人注目者.

2. **conspect-ŭs.** *ūs.* m. (*conspicio*)
【同】aspectus, praesentia.
【形】dulcior patriae, frequens, jucundissimus.
【解】❶目視，注目. ❷出現在前，目前. ❸心目，心靈，觀察，窺測. ❹一覽，要領.
【例】❶animus non cadit in *conspectum*. 靈魂無形可見. *conspectum* fugere. 避人注目. e *conspectu* amittere. 已不可見. ❷in *conspectum* alicujus se dare. Cic. 出現在某人前. in *conspectu* multitudinis. Caes. 在衆人前. in *conspectu* animi ponere. Cic. 心中觀察某事. in *conspectu* et cognitione naturae. Cic. 觀察研究大自然. *conspectu* suo proelium restituit. Liv. 因親身臨陣而戰事好轉(復振). dare se in *conspectum* alicui. 出現在某人前. e *conspectu* abire. 離去. in *conspectu* esse, (ponere). 在面前. *conspectu* suorum aliquem privare. 不准人見其親友. ❸videre omnia in uno *conspectu*. Cic. 一目了然一切. bellum majus in *conspectu* erat. Liv. 心中想念更大戰事. ❹*conspectus* aetatum antiquissimarum. Gell. 上古年代統計表.

consper-go. *gĭs, si, sum, gĕre.* v. tr. (*cum spargo*)
【同】aspergo, respergo.
【解】灌溉，洒，撒，瀝，散佈，流注.
【例】(*conspergere*) aras sanguine. Lucr. 洒血祭壇上. lacrimis me *conspersit*. 他以淚洒我. (*conspergere*) carnem sale. Col. 撒鹽在肉上. (*conspergere*)herbas floribus. Luc. 撒花草上. (*conspergere*)farinae duas libras. Cato. 添二斤麵粉. scripta hilaritate *conspergere*. Cic. 字裏行間充滿愉快. oratio quasi quibusdam verborum floribus *conspersa*. 錦繡文章.

conspersĭ-o. *ōnis.* f.
【解】洒，撒.

conspers-us. *a, um.* part. v. *conspergo.*
【解】灌溉，洒，撒.

conspĭcābĭl-is. *e.* adj.
【解】可見，可觀者.

conspĭcāt-us. *a, um.* part. v. *conspicor.*
【解】望見，遙望者.
【例】perterritos hostes *conspicati*. Caes. 望見恐慌的敵人.

conspĭcĭend-us. *a, um.* fut. pass. (*conspicio*)
【解】可觀瞻，可注目者.

conspĭcill-um. *i.* n.
【解】可遠眺之處，觀望臺，眺望臺.

consp-ĭcio. *ĭcĭs, exi, ectum, icĕre.* v. tr. (*cum specio*)
【同】aspicio, video.
【狀】procul, prope.
【解】❶觀察，眺望. (pass.)引人注意. ❷對面，向. ❸(fig.)審量，思考. ❹瞥見，望

見. ❺ (quandoq.) 覺悟，領會.
【例】❶ *conspicere* in caelum. Plaut. 觀天(仰觀天象). *conspicere* in taberna. Petr. 眺望舖面. *conspicere* locum. Nep. 觀看某地. arma atque equi *conspiciebantur*. Liv. 武器戰馬當時引人注意. infestis oculis omnium *conspici*. Cic. 受衆人敵視. in neutram partem *conspici*. Nep. 人注意他嚴守中立. ❷ si illud signum forum *conspiceret*. Cic. 假設此像面對市區. ❸ *conspicite* eam mentibus vestris, quam oculis non potestis. 你們心中應想念目不能覩者. ❹ (*conspicere*) ex litore homines ex nave egredientes. Caes. 從岸上遙望下船的人. (*conspicere*) imaginem parentis. Cic. 熟視父親的像. ❺ quantum corde *conspicio* meo. Plaut. 按吾所能領會者.

conspĭc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr.
【同】video.
【解】瞥見，望見.
【例】perterritos hostes *conspicatus*. Caes. 瞥見驚惶失措的敵人. occisum *conspicatur*. 望見被殺之人.

conspĭcŭ-us. *a, um.* adj. (*conspicio*)
【同】aspectabilis, (transl.) illustris, clarus.
【解】❶ 可見彰明昭著，衆目昭彰者. ❷ 引人注意，卓著者.
【例】❶ res *conspicuae*. Ov. 衆人共見之事. aliquem *conspicuum* facere. Suet. 使人注目於他. ❷ ea facti gloria eum *conspicuum* reddidit. 此事之榮耀使其名聞遐邇. habere mortem in *conspicuo*. Sen. 想念死亡.

conspīrāti-o. *ōnis.* f. (*conspiro*)
【同】conjuratio, consensio.
【形】incredibilis, conflata, restincta, magna, sceleratissima, tanta.
【解】❶ 協聲. ❷ (fig.) **a)** 和協，同心合意. **b)** 陰謀，謀叛.
【例】❶ **a)** summa erat inter eas animorum *conspiratio*. 他們之間心投意合. *conspiratio* bonorum omnium. Cic. 好人一致. *conspiratio* ad coalescentiam furtuli. 同謀零偷. *conspiratio* ad damna inferenda. 同謀侵權行爲. **b)** *conspirationem* conflare, facere; *consp.* restinguere, dirimere. 陰謀叛亂，平亂，戡亂.

1. conspīrāt-us. *a, um.* part. v. *conspiro.*
【解】❶ 同心合意者. ❷ 奸黨陰謀者.
【例】❶ milites *conspirati*. Caes. 兵士一心一意. ❷ **conspirati.** *orum.* m. 叛黨.

2. conspīrāt-us. *ūs.* m. (abl. *u*)
【解】協合，一致.

1. conspīr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】consentio, conjuro.
【解】❶ 互通聲氣，融洽一致. ❷ 勾結串通，(結黨)，陰謀叛亂.
【例】❶ *conspirate* nobiscum. Cic. 你們應同我們一致. omnium ordinum consensus ad liberandam rempublicam *conspiravit*. 各等人同心努力(一致)救助本國. ❷ (*conspirare*) in aliquem. Suet. 謀害某人. (*conspirare*) in caedem alicujus. Tac. 陰謀殺人. (*conspirare*) ad res novas. Suet. 陰謀革命. (*conspirare*) ut adorirentur senatum. Suet. 陰謀攻擊(刼掠)國會. (*conspirare*) perdere aliquem. Suet. 陰謀殺害人.

2. conspīr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum spiro*)
【解】依螺旋線旋轉，一擁擠，縮緊.
【例】*conspirati* milites. Caes. 兵士擁擠. praecepta exempla *conspirata* in unum. Sen. 規律模範(典型)二者並用.

conspissāt-us. *a, um.* part. v. *conspisso.*
【解】加濃，加密，加厚，收縮者.

conspiss-o. *ās, ātum, āre.* v. tr. (part. praet. *conspissatus* in usu).
【解】加濃，加厚，加密.

conspon-dĕo. *ēs di, sum, ēre.* v. intr.
【解】互相約定.

conspons-ŏr. *ōris.* m.
【同】qui cum alio spondet.
【解】同保證人，同許者.
【例】communicabo rem cum *consponsore* tuo. 我通知此事與你的同保證人.

conspŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr.
【解】唾污，侮辱.
【例】ab omnibus derisus atque *consputus*. 受衆人嘲笑侮辱者.

conspurc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】污穢，浼.

conspūtāt-us. *a, um.* part. v. *consputo.*
【解】被唾污者.

conspūt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *conspuo*)
【同】sputo aliquem, foedo.
【解】唾污，污辱，侮慢.
【例】Clodiani nostros *consputarunt*. 柯老底黨侮辱我們的人.

conspūt-us. *a, um.* part. v. *conspuo.*
【解】被唾污，被污辱者.

constăbĭl-io. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.
【同】stabilem et firmum reddo.
【解】固定，堅固，鞏固，加强，增强.
【例】rem suam *constabilire*. 鞏固自己事業. *constabilire* mentem. Juv. 堅其心志.

1. cons-tans. *antis.* part. v. *consto.*

【同】firmus, stabilis, gravis perpetuus, aequalis, moderatus, constantia praeditus, X. Levis, inconstans, mobilis.
【解】❶堅固，穩固者. ❷堅定不移者. ❸(moral.)堅强，堅忍，堅久，宿仇者. ❹公平，安穩，莊重，(熟思)，愼重者. ❺和諧，整齊者.
【例】❶mellis *constantior* est natura. Lucr. 蜂蜜性質比水更穩定. ❷*constans* aetas. Cic. 成年(壯年). *constantissimus* motus lunae. Cic. 月亮運行不息. *constanti* gradu. Liv. 穩步. *constans* pax. Liv. 穩定和平. ❸*constans* amicus. Cic. 忠信之友. *constans* in vitiis. Hor. 固執於惡. *constans* fidei. Tac. 忠實至終. *constans* ad metus. Tac. 威武不能屈. ❹mobilem? immo *constantissimum*. Cic. 輕浮嗎？然而是極穩重的. ❺*constans* oratio. Cic. 整齊之演詞. inter se *constantia*. Quint. 和協. *constans* erat fama. Suet. 謠言不斷傳播.

2. Const-ans. *antis.* m. nom. propr. hom.
【解】人名，公斯當定之子(Constantinus).

constantĕr. adv. (*constans*), *constantius.*
【同】fortiter, aequaliter, perpetuo. X. Inconstanter.
【解】❶恒久. ❷堅强，堅持. ❸和諧.
【例】❶eumdem cursum *constantissime* servare. Cic. 運行恒久不變. *constanter* se gerere. Cic. 堅持不變. ❷*constanter* pugnare. Caes. 持久作戰. ❸ *constanter* nuntia venerunt. Caes. 不斷報告.

constantĭ-a. *ae.* f. (*constans*)
【同】firmitas, stabilitas, gravitas, aequalitas, perseverantia, firmum consilium, constans et perpetua vitae ratio. X. Inconstantia.
【形】admirabilis, incredibilis, conveniens, diuturna animi, perpetua, placida et quieta, singularis, summa.
【解】❶堅久，恒久不變，堅定不移，延長不息. ❷堅强，堅持，堅忍，勇毅，倔强. ❸繼續性，平靜(不浮動，不紊亂). 協和一致. ❹恒常，常持不變，恒心.
【例】❶hanc in stellis *constantiam*. Cic. 星體運行不息. ❷*constantia* oppugnandi. Hirt. 不斷圍攻. *constantia* conventorum. Cic. 墨守諾言. *constantia* promissi. Cic. 言而有信. ❸hinc *constantia*, illinc furor. Cic. 此一方面平靜，彼一方面狂暴. *constantia* animi. Ov. -morum. Tac. 稟性品格堅忍. ❹judicandi sunt ex *constantia*. Cic. 當以學說之一致而評判.

Constantīnŏpŏl-is. *is.* f. n. propr. urbis.
【解】城名：即Byzance城，昔爲東羅瑪首都.

Constantīn-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪總王名(皇帝).

constat. v. impers. vide **consto.**
【解】確定，組成.

constātūr-us. *a, um.* part. fut. v. *consto.*
【解】將來之價格，價值.

constellāti-o. *ōnis.* f.
【解】星座，集星，星宿(天).
【例】*constellationem* principis colligere. Amn. 定君主之星象.

constellāt-us. *a, um.* adj.
【解】有星宿圍繞者，刺繡星辰者.

consternāti-o. *ōnis.* f. (*consterno*)
【解】驚愕，驚惶，恐怖，顫慄，動搖，凌亂，瘋狂.
【例】pavore et *consternatione* territa cohors. 營兵因恐怖驚惶而顫慄.

consternāt-us. *a, um.* part. v. *consterno.*
【解】恐怖，恐惶.

1. constern-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】激怒，恐怖，恐嚇，恫喝，擾亂.
【例】*consternari* animo. Caes. 感覺恐怖. *consternari.* (absol.)Liv. 感覺恐怖. *consternari* in fugam, (fuga). Liv. 驚逃. *consternare* turmas. Stat. 驚逃. *consternare* equos. Liv. 恫喝馬.

2. const-erno. *ernis, rāvi, rātum, ernĕre.* v. tr.
【同】sterno, tego, spargo, effundo.
【解】遮蓋，撒舖.
【例】(*consternere*)forum corporibus. Cic. 市區死亡枕藉. navis *constrata.* 覆舟. terram *consternere* tergo. Virg. 跌倒，仰臥在地. *consternere* urbem silicibus. Inscr. 城內舖石. *consternunt* terram frondes. Virg. 樹葉遮地. effusum frumentum vias omnes *constraverat.* 麥粒撒於各路.

constipāti-o. *ōnis.* f.
【解】聚兵一處，收縮，縮小範圍，便結，大便不通.

constip-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】constringo, coerceo, coarcto, contrudo.
【解】壓榨，催逼，擁擠，收縮，壅塞，集結，聚集.
【例】ecqui tantus numerus hominum in eum agrum *constipabitur.* 詎有如此衆多之人聚集在該田地中. inter *constipata* officia. Prud. 在四週擁護的僕役中.
【注】**constipatus.** ex alvi duritie cubare, laborare. 患便結.

constĭtŭ-o. *īs, i,*(*ū*)*tum, ĕre.* v. tr.(*cum statuo*)
【同】decerno, statuo, delibero, cogito,

sancio, praescribo, designo; (vulg.: propono mihi, propositum facio.)
【狀】aliquando ante, bene de rebus domesticis, breviter, communiter, coram, diligenter jura, graviter de aliquo, impune supplicium, inique, in posterum legem, libenter conditionem, maturius ex re et tempore, publice patronum, sapientissime.
【解】❶處置，佈置，(路中少停，少憩)，營造，建設，創始，創辦，創興，同創. ❷任命，委任，派遣. ❸制定，組織，構造，立定. ❹決定，指定，擇定. ❺限定，確定. ❻決斷，決議，規定. ❼約定.
【例】❶(*constituere*) legiones pro castris in proelio. Caes. 在營壘前令軍隊排成陣式. (*constituere*) se. Quadrig. 立正. (*constituere*) paulisper agmen. Sall. 使行軍少憩. (*constituere*) signa. Caes. 停止軍旗. (fig.) (*constituere*) impedimenta. Liv. 處理行李. senectus fundamentis adulescentiae *constituta*. Cic. 青年為老年之基礎. (*constituere*) aliquem in locum alterius. Cic. 使某人代替他人. (*constituere*) ante oculos aliquid sibi. Cic. 置諸自己目前. (*constituere*) aedem. Suet. 建築神殿. ❷(*constituere*) aliquem regem apud Senones. Caes. 立某人為塞奧乃人王. (*constituere*) aliquem ducem. Suet. 任命某人為將帥. (*constituere*) ignem. Luc. 取火(引火). (*constituere*) ludos. Suet. 排演戲劇. (*constituere*) pacem. Cic. 樹立和平. ❸(*constituere*) alicui legem, jus. Cic. 為某人制定法律. (*constituere*) civitates. Cic. 建國(城市). tribus *constitutis* legionibus. Caes. 組織三師人. corpus bene *constitutum*. Cic. 身體健强. *constitui* ex... Hier. (constare ex...) 由…構成(組成). ❹(*constituere*) praemia, poenas. Caes. 判定賞罰. (*constituere*) colloquio diem. Caes. 指定談判日期. (*constituere*) cum aliquo. Caes. 與人議定. ❺bona possessa non esse *constitui*. Cic. 我證明財產并非佔有(無財產所有權). quale sit, breviter *constituo*. Cic. 簡約確定(正義)是什麼. (*constituere*) pretium frumento. Cic. 限定麥價. ❻ut *constituerat*. Caes. 照以前決議. *constituerunt*... comparare. Caes. 決定積攢. *constituerunt* ut... (subj.) 決定…*constituerunt* de aliquo, de aliqua re. Caes. 對某人某事決定…*constituerunt* collocare cohortes. Caes. 決議佈置營兵.
【註】phras. ❶ut *constitui*, adero. 我將踐前言. ❷diem tempusque colloquio *constituere*. 約定談判時間. ❸testes, questionem *constituere*. 指定證人，問題. ❹a diis omnia *constituta* sunt. 一切皆由諸神預定. ❺*constituere* monumentum in aliquo loco. 決定在某地建築紀念物.

constĭtūtĭ-o. *ōnis.* f. (*constituo*)
【同】comparatio, institutio.
【形】firma corporis, simplex, tota quam plurima.
【解】❶(in genere) 形勢，情況，形狀，境況，體格，體質，構造. ❷(in specie) **a)** 定義，界說. **b)** 佈置，設備，準備，制度，構造，組織，法制(法律條件). **c)** 憲法(政體，體制)，教育(制度).
【例】❶*constitutio* corporis. Cic. (corporis firma constitutio). 體格(體格健强). herba aliam *constitutionem* habet. Sen. 草木具有特殊性質. *constitutio* mundi. Hier. 世界之創造. ❷*constitutio* summi boni. Cic. 極善之界說. *constitutio* reipublicae. Cic. 共和政體. justum continetur natura vel *constitutione*. Quint. 正義限於性律或定律.
【附】**constitutiva** norma moralitatis. 善惡的制定標準. **constitutivus.** 組成的，成立的，構成的.

constĭtūt-or. *ōris.* m.
【解】創造者，制定者.

constĭtūt-um. *i.* n. (*constitutus*)
【同】propositum.
【解】❶相約之事，憲章，憲法. ❷契約，約章，盟約，條約，合同，法令，佈告.
【例】ad *constitutum*. Cic. 照約定時間. ex *constituto*, Vell. 互相約定.

constĭtūt-us. *a, um.* part. v. *constituo.*
【同】institutus, confirmatus compositus, decretus.
【解】充任，充當，處於.
【例】*constitutus* in dignitate senatoria. Ulp. 充當國會議員. *constitutus* in discrimine vitae. Scaevol. 身處險境. *constituta* pecunia. (vel) *constituta*. Ulp. 還債日期. *constitutus* cursus siderum. Quint. 星宿之經常軌道. ad *constitutum* diem adesse. 依約定日期出席.

const-o. *ās, ĭtī,* (*ātum, ĭtum*), *ātūrus, āre.* v. intr.
【同】componor, fio, constituor.
【狀】constare certatim, mutuo studia officii, gratis navim, melius sibi, multum, parum sibi, plane e numeris, plane non satis, praeclare sibi, summe.
【解】❶停止，停流，濡滯. ❷成立，湊成，合成，成於. 堅❸持，自持，支持，確定，慣常. ❹協和，洽合，合法，合規. ❺(impers.

cum infin.)決定，(共認恒久之事實). ❻存在，自立，存. ❼值，價值.

【例】❶ in fossis aqua *constat.* Cato. 水停留在溝中. *constant*, conferunt sermones. Plaut. 他們止步，彼此交談. ❷ uti numerus legionum *constare* videretur. Caes. 爲表示兵額未曾變更. (cum ablat. et *ex.* Cic. cum ablat. et *in.* Caes. ablat. vel genit. pretii.) -virorum fortium morte victoria *constat.* Caes. 因壯士之死而勝利注定. (*constare*) minoris. Cic. -pluris. Sen. 價值更低，更高. ❸ in ebrietate lingua non *constat.* Liv. 醉時人說話不知檢點. non *constat* lingua. 不易講話. vultus ei non *constat.* Liv. 面容變色. mente vix *constare.* Liv. 心志僅能自持. nec pugna illis *constare* potuit. Liv. 戰事不能支持. auri ratio *constat.* 金價平衡. ❹ (*constare*) sibi. Cic. 穩重自持之人. si humanitati tuae *constare* vis. Cic. 若你肯保存平日之文雅風度. (*constare*)rem cum re. Cic. 保存事物之平衡. ❺ hanc caedem in Appia factam esse *constabat.* Cic. 已經證實在亞比亞發生此慘殺案. (*constare*) alicui. 爲某人認定. (*constare*) inter omnes. 爲衆人認定…. mihi *constat* quid agam. Cic. 我已明知當行何事. neque satis *constabat* animis, tam audax iter consulis laudarent vituperentne. Liv. 人不知是否贊成或于譴責行政官這次冒險行軍. ❻ *constare* sine pedibus. Cic. 缺脚者. ❼ (*constare*)parvo. Pall. 無大價值. (*constare*) pluris. Suet. 更有價值.

【註】phras. ❶ 確定：hic ex fallaciis *constat* totus. 此完全出於欺騙. ❷ 存在：virtus sine ratione *constare* non potest. 不合理智的道德不能存立. ❸ 明確顯然；quae res cum *constet.* 事既明確. ❹ 適宜符合：oratio ista nec cum re, nec secum ipsa *constat.* 這演詞既與事實不符更自相矛盾. ❺ 延長持久：laudo, quod in sententia *constiteris.* 我贊成你不改意見. ❻ 價值：dimidio minoris tibi *constabit.* 爲你只收半價.

constrāt-or. *ōris.* m.

【解】修平，鋪平者.

constrāt-um. *i.* n.

【解】樓板，地板.

【例】sub *constratis* pontium. Liv. 在橋下. *constratum* navis. Petr. 船甲板.

constrāt-us. *a, um.* part. v. *consterno 2.*

【解】鋪蓋，(fig.)平息者.

【例】*constratus* lectus. Apul. 鋪好之床. *constrata* ira. Sen. 平息的忿怒.

constrĕp-o. *ĭs, ŭi, ĭtum, ĕre.* v. intr.

【解】喧譁，鼓譟，震響，響應.

【例】(*constrepere*) ululatibus. Apul. 痛哭哀號.

constrict-us. *a, um.* part. v. *constringo.*

【解】束縛，縮緊，縐眉，蹙額，緊，檢束，抑制者.

【例】*constricta* frons. Petr. 蹙額. *constricta* supercilia. Quint. 縐眉. *constricta* arbor. Plin. 剪裁之樹. *constrictae* nives. Curt. 凍結之雪. *constrictae* febres. Plin. 不發汗之瘧疾.

constri-ngo. *ngĭs, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr.

【同】stringo, vexo, arcto, concludo. X. Laxo, solvo.

【解】束縛，綑，繫，收緊，鎖押，約束.

【例】*constringere* galeam. V. Fl. 繫盔. corpora *constricta* vinculis. Cic. 身在縲紲(桎梏). *constricta* narratio. Quint. 簡約敘述. *constringi* amicorum custodiis. Cic. 受朋友監視.

constructĭ-o. *ōnis.* f. (*construo*)

【同】compositio, quasi structura quaedam, consecutio.

【形】apta et quasi rotunda verborum, magna et ornata, minuta, tota.

【解】❶ 建築，營造，構造，〔(fig.)文章之結構，植物之組織，木石之紋理〕. ❷ 搜集建築材料，〔(fig.)修詞飾句，措詞造句〕.

【例】❶ *constructio* hominum. Cic. 人之構造. *constructio* lapidum. Sen. 石塊砌成. ❷eorum (verborum) *constructiones* servant. Prisc. 無位動詞與有位動詞有同樣格式(構造).

construct-us. *a, um.* part. v. *construo.*

【解】建築，積疊，陳設，排列者.

【例】*constructae* dape mensae. Cat. 陳列盛饌之桌.

construŭ-o. *ĭs, xi, ctum, ĕre.* v. tr.

【同】conficio, aedifico, fabricor, coacervo. X. Destruo.

【解】❶ 聚集，積疊，堆積，排列. ❷ 建築，營造，構造.

【例】aves sibi nidos *construunt.* 鳥爲己構窠. acervos nummorum *construere.* 堆積銀錢. (*construere*)navem. Cic. 造船.

constŭprāt-ŏr. *ōris.* m.

【解】淫亂者，敗壞風紀者.

constŭpr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】stupro, contamino.

【解】汙辱，玷辱，失身價，敗壞名譽，荒唐，放蕩.

【例】judicium *constupratum.* Cic. 不倫之判斷.

consuā-deo. *dēs, si, sum, dēre.* v. tr. vel intr.

【解】力諍，苦勸，進諫.
consuās-or. *ōris.* m.
【同】suasor. X. Dissuasor.
【解】進言者，相勸者.
【例】amico *consuasore.* 因朋友之規勸.
consubstantiāl-is. *e.* adj.
【解】同性同體者.（宗）
【附】**consubstantiatio.** 共存，共立.
consūd-o. *ās, āvi, āre.* v. intr.
【解】多出汗，再發汗.
consuē-făcio. *făcis, fēci, factum, facere.* v. tr.
【解】使習慣，學習.
【例】*consuefaciendum* ut sectentur. Varr. 使習慣研究. *consuefacere* filium recte facere. Ter. 使兒子習於行善. *consuefacit* eos ordines habere. Sall. 使習慣遵守行列.
consue-sco. *escĭs, vi, tum, scĕre.* v. tr. vel intr.
【同】soleo, meae consuetudinis est, consuetudinem habeo, multum cum aliquo sum; diem cum aliquo pono, cum aliquo conjunctissime et amicissime vivo; in consuetudinem me do; in consuetudinem alicujus rei venio. X. Desuesco.
【解】❶ tr. 使習慣. ❷ intr. 習於，慣於.
【例】❶brachia *consuescunt.* Lucr. 操練双臂. *consuescere* juvencum aratro. Col. 馴牛耕田. ❷ (cum infin.) *consuescamus* mori. Cic. 練習死. (cum *ad*)(*consuescere*)ad discrimen. Quint. 習於冒險. (cum abl.) (*consuescere*) libero victu. Col. 習於尋食. (cum dat.)(*consuescere*)dolori. Plin. 習於受苦. (cum acc.)(*consuescere*)solem. Alcim. 習於日曬. (cum *cum*) (*consuescere*) cum aliquo. 習慣與某人往來.
【註】*consueram=consueveram. consuesset =consuevissem. consuesti=consuevisti.*
consuētē. adv. (*consuetus*)
【解】慣常，照慣例.
consūētudĭnāri-us. *a, um.* adj.
【解】習慣者，慣常有者，累犯.
consuētūd-o. *ĭnis.* f. (*consuesco*)
【同】mos, institutum, usus.
【形】altera natura, civilis, bona, communis, diuturna, domestica, immanis, barbara, judicialis fori, jucundissima cum aliquo, lasciva, libera peccandi, doloris ferendi, nova, popularis, pristina, vetus, corrupta, quotidiana.
【解】❶ 習慣，風俗，素行，日常生活. ❷ 慣例（法），習慣法. ❸ 通用語，貫語，流通語法. ❹ 交際（酬酢）往來，（情誼連絡，親密友誼）.
【例】❶Germanorum *consuetudo* est, resistere. Caes. (ut ...) 日耳曼人之習慣便是抵抗. *consuetudo* laborum. Cic. 習慣勞苦(工作). *consuetudo* hominum immolandorum. Cic. 祭人之風. ex *consuetudine* sua. Caes. 照自己作風. pro mea *consuetudine.* Cic. 照我的習慣. praeter *consuetudinem.* Cic. 例外. contra *consuetudinem.* Cic. 反常例. ❷*consuetudinis* jura. Cic. 慣例之權利. ❸ tradere aliquem latinae *consuetudini.* Col. 將其著作譯成拉丁文. ❹*consuetudinem* facere alicui cum aliquo. Cic. 使某人同某人連絡（往來）. *consuetudo* victus. Cic. 共同生活. *consuetudo* epistularum. Cic. 信件往來. *consuetudo* liberalis. Ter. 正當之交際.
【註】phras. **I.** ❶ vetus *consuetudo* naturae vim obtinet. 習慣爲人之第二天性. *consuetudinem* introducere, (inducere, addiscere, afferre, excitare, aperire). 創新例. ❷ *consuetudinem* immutare, (a vetere *consuetudine* recedere). 移風易俗. ❸ *consuetudinem.* servare, (veterem *consuetudinem* tenere, retinere). 守舊（保持舊例）. ❹ ad *consuetudinem* redire; (omnia ad veterem *consuetudinem* longo intervallo revocata sunt, reverterunt). 恢復（復興）舊例.
II. ❶ vita communis, amicitia, convictus. 共同生活，友誼，團體生活. in *consuetudinem* praestantium virorum se dare, se insinuare, se immergere. 結交有聲望之人. cum iis *consuetudinem* jungere, facere, conjungere. 與人交際. vetus mihi cum illo *cosuetudo* intercedit. 舊友，（老交情）. ❷ *consuetudinem* intermittere, a *consuetudine* refugere, omnium *consuetudine* privari. 絕交. ❸ ad *consuetudinem* redire. 恢復友誼. ad *consuetudinem* revocari. 恢復友誼. ❹in *consuetudine* manere. 保持連絡.
consuēt-us. *a, um.* part. v. *consuesco.* (*consuetissimus*) (cum dat. vel infin.)
【解】習慣者，常用者，尋常者.
【例】*consuetissima* verba. Ov. 習用語.
cons-ŭl. *ŭlis.* m. (*consulo*)
【同】reipublicae, publici consilii princeps.
【解】❶ 總統，羅瑪最高官職，執政官. ❷ 總督，領事.
【例】Mario *consule.* Cic. 馬立約爲執政官時. L. Pisone, A. Gabinio *consulibus.* Caes. 皮掃及加必尼爲執政官時. N. B. abbreviationes: *Cos.*:sing.. 一執政官. *Coss.*:plur. 兩執政官.
consŭlār-is. *e.* adj. (*consul*)

【同】qui consulatu perfunctus erat, qui consulatu abiit, aliquando consul fuit.
【形】disertus, maximus; consulares clarissimi, constantes et nobiles, meliores et fortiores, constantiores, timidi.
【解】曾任執政官者.
【例】aetas *consularis*. Cic. 執政官應有年齡(西塞祿時代=43歲). homo *consularis* (vel absol.) *consularis*. 前任執政官(曾任執政官者). *consulare* officium. 執政官職權. *consularis* femina. Suet. 執政官夫人.

consŭlārĭtĕr. adv.
【解】相稱執政官地位貌.

consŭlāt-ŭs. *ūs.* m. (*consul*)
【同】altissima potestas in republica.
【解】執政官職, (地位, 權位), (羅瑪總統).
【例】❶ *consulatum* sperare, cogitare. 貪戀執政官權位. ❷ *consulatum* petere. 候選執政官人. (競選, 覬覦, 陰謀). ❸ *consulatum* demandare. 委任執政官. ❹ *consulatum* inire. 就執政官職. ❺ *consulatum* gerere. (盡) 任執政官職. ❻ *consulatu* aliquem dejicere. 罷免執政官職.
【附】**consulens**, ut cooperator positivus. 慫恿, (勸誘人作侵權行為).

consŭl-o. *ĭs, ŭi, tum, ĕre.* v. intr. vel tr.
【同】consilium peto, delibero, consulo; consilium do, prospicio, provideo.
【狀】bene reipublicae, bene de rebus, commode, consideratius, diligenter agris, diligentissime valetudini, gravius de se, de salute, libere reipublicae, male suis rebus, melius sibi, famae, pudicitiae, multum et diu, optime alicui, sibi plurimum, serius.
【解】I. intr. ❶ 會商, 商討, 一審量, 揣度, 顧慮. ❷ 決定主義, 規定標準限度, (步驟, 態度). ❸ 眷顧, 關照, 照顧.
II. tr. ❶ 諮議, 討論. ❷ 諮詢, (徵求意見)(論人). ❸ 商議, 查詢, 詢問 (論事). ❹ 語法 (boni consulere=以為善).
【例】I. ❶ (*consulere*) de aliquo, de aliqua re. Cic. 討論(商議) 某人某事. (*consulere*) mature. Sall. 熟思(審量). (*consulere*) in publicum. Plin. (在國會)公開討論(為公益). (*consulere*) ex re. Tac. 臨時會議(特會). (*consulere*) in commune. Ter. 為双方(公開)會議, (為公益會議). ❷ (*consulere*) de aliquo, de aliqua re. Cic. 論某人某事決議. (*consulere*) in aliquem. Ter. 商討反對某人. (*consulere*) in medium. 為公益. (*consulere*) gravius de aliquo. Liv. 決定更嚴厲待某人. (*consulere*) crudeliter in victos. Liv. 一虐待戰俘. ❸ (*consulere*) alicui, (alicui rei). 照顧人. (*consulere*) alicujus commodis. Cic. 為某人利益…. (*consulere*) famae suae. Cic. 一為保重自己名譽. (*consulere*) male patriae. Nep. 謀害本國.
II. ❶ (rem) quid agant, *consulunt*. Caes. 商討將行之事. ❷ (pers.) (*consulere*) aliquem aliquid. 向某人詢問某事. (*consulere*) aliquem per litteras. Cic. 函詢某人(意見). (*consulere*) speculum suum. Ov. 照鏡子. (*consulere*) animum. Quint. 反省. (*consulere*) deos. Tac. 問神. (*consulere*) sortibus de aliquo. Caes. 為某人問人. (*consulere*) medicos. 就醫. ❸ (aliquid) (*consulere*) rem nulli obscuram. Virg. 詢問衆人共知之事. (*consulere*) jus. Liv. 參考法典. ❹ boni *consulere* aliquid. 以(某事) 為善, 為有益. *consulere* boni nostrum laborem. Quint. 贊成(以為善)我們的工作.
【註】❶ *consulere*, dubiis in rebus amicos, sapientis est. 向友質疑, 乃智者之事. ❷ Deum precibus *consulere*. (vulg.) divinae mentis consilium precibus explorare. 祈禱尋求主旨. ❸ tibi *consulo*. (vulg.) auctor tibi sum. 我給你建議. ❹ si me putes recte tibi posse *consulere*, hoc facies. 倘你以為我善為你劃策, 你便做此事. ❺ dignitati tuae *consule*; ducenda tibi ratio est dignitatis tuae. 當顧慮你的身份. ❻ haud satis rationibus tuis *consulis*. 你未充分考慮. pessime in se (vel in alium) *consulere*. 實不善為己為人劃策.

consultātĭ-o. *ōnis.* f. (*consulto*)
【同】deliberatio.
【解】❶ 商討, 協商, 會議, 討論之問題. ❷ 諮詢, 諮詢之難題.
【例】❶ res venit in *consultationem*. 要商討之事. ❷ exspecto, quid respondeas *consultationi* meae. 我等候你答復我之諮詢.

consultāt-ŏr. *ōris.* m.
【解】諮詢者 (另外詢問法學家者).

consultāt-us. *a, um.* part. v. *consulto.*
【解】商討, 諮詢者.
【例】(subst.) *consultata*. Sil. 國會議案.

consultē. adv. (*consultus*), *consultius, -tissime.*
【解】熟思審量貌.

1. consultō. adv.
【同】cogitato, constituto, composito, compacto, dedita opera, de industria. X. Temere, fortuito.
【解】故意, 有心, 有意識貌.
【例】simulat se *consulto* fecisse, quod vel

inscitia, vel perturbatione animi factum...; id consilio factum... 冒昧之行假裝有意，故意行事.

consult-o. *ās, āvi, ātum, āre.* intr. vel tr (freq. v. *consulo*)
【同】delibero; in medium, in commune, in publicum consulo; consulo; consilium ineo.
【解】❶intr. 熟思，再思一商議，討論，顧慮. ❷ tr. 再三議論，諮詢.
【例】❶(*consultare*) de aliqua re, (aliquid). Caes. 討論某事. (*consultare*) super aliqua re. Tac. 討論某事. (*consultare*) in medium. Sall. 爲公益…. (*consultare*) in commune. Plin. 爲公益…. (*consultare*) de bello. Caes. 討論戰爭問題. (*consultare*) reipublicae. Sall. 爲本國利益…. ❷ (*consultare*) rem. 議論某事. (*consultare*) aves. Plin. 鳥卜. deliberationes *consultandae* sunt. 須開會商議. quid me *consultas*? 爲何詢問我？

consult-ŏr. *ōris.* m. (*consulo*)
【同】consulens.
【解】❶ 參謀，顧問. ❷ 詢問計策者.
【例】*consultoribus*, quorum domus plena, respondere. 答復滿屋的問計者.

consultr-ix. *īcis.* f.
【解】(女性)準備者，供應者.
【例】mutua *consultrix*, et provida utilitatum opportunitatumque omnium. 天然供應一切需要及利益.

consult-um. *i.* n. (*consulo*)
【同】decretum, ut senatus consultum.
【解】❶ 決議，議案，計劃. ❷ 國會法令.
【例】facta et *consultum*. Cic. 實施及計劃.

consult-us. *a, um.* part. v. *consulo.*
【解】❶ (de rebus) (論事物) 審量，考慮，衡量者. ❷ (de homin.) (論人) 智慧，精通，諳練者. ❸ (subst.) 法學家.
【例】❶ *consulto* consilio. Paul. 審量(有意)之計劃. ❷ neque, quo eam, *consultum* est. Plaut. 未曾考慮將往何處. *consultissima* lex. Cod. Theod. 極智慧之法律. *consultius* est. Paul. 更好 (更智慧). ❸ *consultus* juris. Nep. *consultus.* Cic. 法學家. *consultus* eloquentiae. Liv. 長於口才者.

2. consult-ŭs. *ūs.* m.
【解】決議，法令.
【例】*consultus* patrum. Plin. 國會(元老)法令. *consultus* senatus. Sall. 國會議案，(議決案).

consummābil-is. *e.* adj.
【解】可成就 (完成)，可履行一可成功，可盡善盡美者.

consummāti-o. *ōnis.* f. (*consummo*)
【解】❶ 統計，綜合. ❷ 集合，堆積，積蓄，增加. ❸ 完成，竣功，成就，(玉成)結局.
【例】*consummatio* alvi. Plin. 肚腹之功用 (消化). *consummatio* gladiatorum. Plin 舞劍者契約滿期. scire initium et *consummationem.* Hier. 明瞭其始末. *consummatio* saeculi, (vel) saeculorum. Hier. 世界末日. *consummatio* in delictis. 犯罪的行爲是完成的.

consummāt-us. *a, um.* part. v. *consummo. consummatissimus.*
【解】完成，竣功，完美，圓滿者.
【例】*consummata* ars. Plin. 絕技，精於藝. *consummatus* orator. Quint. 成功之演說家. *consummatus* in brevi... Sap. IV. 13. 短期成熟.

consumm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum summa*)
【同】perficio.
【解】❶ 統計，(總計)綜合，增益. ❷ 圓滿，完成，竣功，滿期，盡善盡美.
【例】*consummare* se. Plin. (草木)枯死. eum *consummari*, (mors non passa est). Quint. 因夭折而未得伸展其才. *consummata* bella. 戰事完成.

consūm-o. *ĭs, psi, ptum, ĕre.* v. tr.
【同】absumo, exhaurio, conficio, tero, contero, impendo, profundo, dissipo, comedo.
【狀】tranquille tempus.
【解】❶ 應用，費用. ❷ 消費，消耗，蕩盡，耗費. ❸ 消滅，毀壞，用盡，罄盡.
【例】❶ (*consumere*) pecuniam in aliqua re. Cic. 爲某項用款(消費). in his rebus dies decem *consumit.* Caes. 爲此等事費用十天工夫. (*consumere*) pecuniam in emptionibus. Cic. 購貨用款. (*consumere*) pecuniam in monumentum. Cic. 建紀念坊用款. (*consumere*) horas sermone. Cic. 多時談天. (*consumere*) se totum in aliqua re. Quint. 盡力作某事. (*consumere*) terras. Ov. 週遊世界. (*consumere*) ignominias. Tac. 廉恥喪盡. ❷ frumenta a tanta multitudine *consumebantur.* Caes. 當時由如此衆多之人食用小麥. (*consumere*) bona paterna. Quint. 耗費祖產. (*consumere*) aedes incendio. Liv. 焚毀神殿. (*consumere*) famem. Stat. 飽食充飢. (*consumere*) gaudia. Stat. 興盡悲來. *consumitur* vigiliis reliqua pars noctis. Caes. 黑夜其餘時間守望不昧. qui misericordiam *consumpserunt.* Curt. 仁惠已盡. tempus otio *consumpsit,* (in otio) tempus trivit. 空閒度日. dolore communi *consumi.*

因大衆痛苦，而悲傷至極. ❸ hanc quercum vetustas *consumpsit.* Cic. 橡樹已枯老. morbus multos *consumpsit.* 病死多人. exercitus fame *consumptus.* Liv. 軍隊饑餓難堪(餓以待斃).
【註】*consumere* pecuniam mutuam sibi. Dig. 浪費借貸之銀錢. N. B. *consumpse,* et *consumpsti;* sync. pro *consumpsisse, consumpsisti.*
consumptĭ-o. *ōnis.* f. (*consumo*)
【解】❶ 消費. ❷ 耗費，消耗，消滅，(憔悴).
【例】totius corporis *consumptio.* Isid. 癆瘵(醫).
consumpt-or. *ōris.* m. (*consumo*)
【解】毀滅，殄滅者，蕩子，消耗者.
【例】ignis *consumptor* est omnium. 烈火焚毀一切. *consumptor* patrimoniorum. Gloss. 蕩盡祖產者.
consumpt-us. *a, um.* part. v. *consumo.*
【解】被毀滅，完結，終止者.
【例】dolore *consumptus.* 痛不堪當.
consŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr.
【解】縫綴，連繫，封閉.
【例】*consuere* os alicui. Sen. 閉人之口. *consuta* tapeta. 織毯. dolos *consuere.* 暗中設計.
consur-go. *gĭs, rexi, rectum, gĕre.* v. intr.
【同】surgo, assurgo.
【狀】honorifice.
【解】同立起，站起，(fig.) 興起.
【例】honorifice ei *consurgitur.* 共同站起致敬. senatus *consurrexit* cum clamore. 國會全體起立歡呼. villa leniter *consurgit.* Plin. 別墅建於斜坡上. (fig.) (*consurgere*) ad bellum. Liv. 迎戰. (*consurgere*) in poenam. Plin. 準備處罰.
consurrectĭ-o. *ōnis.* f. (*consurgo*)
【解】同站起，同起立.
【例】coepi maximum fructum ex *consurrectione* omnium. 因全體起立我獲益非淺.
consusŭrr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】互相低語，低聲細語，(啾唧).
consūtĭl-is. *e.* adj.
【解】縫成，織成者.
consūt-us. *a, um.* part. v. *consuo.*
【解】縫成，織成者.
【例】(fig.) *consuti* doli. Plaut. 陰謀.
contābē-făcĭo. *facĭs, fēci, factum, făcĕre.* v. tr.
【解】使消瘦，致人消瘦，憂苦憔悴.
contāb-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】consumor, extabesco, labefio.
【解】消瘦，憔悴，灰心，消亡.
【例】luctu confectus *contabuit.* 因憂傷過度而消瘦. -ad extremam tabem venit. 消瘦至極.
contăbŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*contabulo*)
【解】樓板，樓層.
【例】turris quinque *contabulationum* (vulg. contignationum). 五層樓.
contābŭlat-us. *a, um.* part. v. *contabulo.*
contăbŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶ 建木，屋舖木板. ❷ 築，蓋，圍，架.
【例】❶ *contabulare,* (*contabulantur*) turres. Caes. 建木樓. *contabulare* pavimentum quernis axibus. Plin. 鋪橡木板. ❷ *contabulato* mari molibus. Curt. 海上架浮橋. *contabulare* pomaria. Suet. 樹立柵欄.
1. **contact-ŭs.** *a, um.* part. v. *contingo 1.*
【解】接觸，挨近，沾染.
【例】*contactus* sale. 撒鹽者.
2. **contact-ŭs.** *ūs.* m.
【解】接觸，撫摩，沾染.
contāg-es. *is.* f.
【解】接觸，相倚.
contāgĭ-o. *ōnis.* f. (*cum tango*)
【同】foeditas, virus, venenum, pestis, lues.
【形】periculosa, servilis, interna.
【解】❶ 接觸，(fig.) 交際，來往，關係. ❷ 沾染，傳染，瘟毒.
【例】❶ *contagio* pulmonum. Cic. 肺葉接觸. *contagio* cum corporibus. Cic. 與身體接觸. sine *contagione.* Cato. 未曾撫摩. contactus corporum. = (*contagio*) vulgabat morbos. 形體接觸傳染病症. ❷ *contagio* pestifera. Liv. 瘟疫傳染. *contagio* naturae. Cic. 惡性傳染. *contagio* malorum, (sceleris). 罪惡蔓延. ad illum *contagio* conscientiae non pertinet. 良心染污與彼無關.
contāgĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】傳染者.
contagi-um. *i.* n. (poetice: **contagia.** *orum.* n.)
【解】接觸，傳染.
【例】aegrae *contagia* mentis. Ov. (形體) 與敗壞之神靈結合. *contagia* scelerum. Lucr. 罪惡的傳染.
contāmĭnāt-us. *a, um.* part. v. *contamino.*
【解】玷污，污穢，不潔，淫亂者.
【例】homo scelere *contaminatissimus.* Cic. 染惡習最深之人.
contāmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】inquino, commaculo.
【解】❶ 混合，參雜，集合，彙集. ❷ 玷污，染污.
【例】❶ (*contaminare*) fabulas. Ter. 搜集喜劇，(連演). ❷ omnia suis sceleribus *con-*

taminavit. 因己罪惡玷污一切. nullum est vitium, quo se non *contaminavit.* 無惡不做. omni scelere *contaminatus.* 無惡不做. (*contaminare*)se vitiis. Cic. 染惡習. (*contaminare*) lacus. Paul. 汚穢水塘. (*contaminare*)veritatem mendacio. Cic. 以謊言亂眞理.

contect-us. *a, um.* part. v. *contego.*
【解】遮蓋，藏避.

contĕ-go. *gis, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】tego.
【解】遮蓋，掩藏，(fig.)藏匿，收藏，貯藏，矯飾.
【例】*contegere* uno templo. Liv. 葬於一壙. medicorum errores terra injecta *contegit.* 窀穸掩蓋了醫士的錯誤.

contĕmĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】褻瀆，污穢.

contemnend-us. *a, um.* adj. verbal. v. *contemno.*
【解】可蔑視，可輕賤，可侮慢者.
【例】*contemnenda* animalia. Plin. 卑劣蠢物. orationes non *contemnendae.* Cic. 不應輕視的演詞.

contem-no. *nĭs, psi, ptum, nĕre.* v. tr.
【同】despicio, despicatui duco, sperno, abjicio, rejicio, inane ac leve existimo, pro nihilo puto, aspernor. X. Expeto, aestimo, effero, admiror.
【狀】aperte existimationem, constanter, magnopere, mirifice, omnino sententiam, penitus aliquem, plane, praeclare res humanas, recte pecuniam, severissime voluptatem, valde elegantiam ludorum, vehementer hominem, vicissim, maxime.
【解】輕慢，輕賤，輕視，藐視，卑視，欺凌.
【例】❶ *contemnere* res humanas. Cic. 輕視現世人間之事. *contemnere* genus alicujus. Cic. 卑視某人出身. *contemnere* humana omnia. 蔑視人間一切事. ❷ majores nostri divitias *contemnebant.* 我們先人輕視財富. ❸ *contemno* omnia. 我卑視一切. ❹ pygmaei *contemnuntur.* 侏儒(矮人)被人輕視. bonae artes *contemnuntur.* 藝術受人輕視.

contempĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】浸漬，配和，調和，節制.

contemplātĭ-o. *ōnis.* f. (*contemplor*)
【同】consideratio, cogitatio, mentis agitatio.
【形】diligens, magna, manca naturae atque inchoata.
【解】凝視，注視，熟視，審視，觀望，觀察，瞻望，靜觀，默觀，瞑想，默想，靜思，沉思，熟思.
【例】*contemplatio* naturae est animi pabulum. 觀察大自然便是精神食糧. res magna *contemplatione* digna. 重大之事，實有可觀之價值. uti sagittis praecipua *contemplatione.* Plin. 精於射箭. *contemplatio* personarum habenda est. Ulp. 用人時當審察. *contemplatio* mei. Ulp. 視吾之(利益). in rerum divinarum *contemplatione* aliquantum temporis ponere. 用片刻觀察天主事理. aliquid temporis caelestium rerum *contemplationi* tribuere; ad rerum divinarum *contemplationem* exurgere, mentem erigere, vitam agere caelestium rerum *contemplatione* suavissimam.

contemplātīv-us. *a, um.* adj. (*contemplor*)
【解】瞑想者，沉思，靜思者，靜觀者.

contemplāt-or. *ōris.* m. (*contemplor*)
【解】觀察，觀望者，熟思，沉思者.
【例】homo caeli *contemplator.* 觀察天象之人.

1. **contemplāt-us.** *a, um.* part. v. *contemplor.*
【解】❶ 觀望，審察，靜思者. ❷ 受觀望，審察，靜思者.

2. **contemplāt-ŭs.** *ūs.* m. (abl. *u*)
【解】觀望，審察，幻想.
【例】*contemplatu* alicujus rei. Macr. 爲審察某事.

contempl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*cum templum*)
【同】meditor, considero, perspicio, intueor, animo intueor.
【狀】acerrime, otiose, studiose.
【解】觀望，觀察，熟視，默觀，一沉思，熟思，一審察，思考.
【例】*contemplari* res divinas. 默觀神事. intentis oculis *contemplari.* 注目觀察. id animo contemplare. Cic. 熟思此事. caeli pulchritudinem oculis *contemplari.* 擧目仰觀天上的美麗.

contempŏrānĕ-us. *a, um.* adj. (*cum tempus* cum dativ.)
【解】同時代者.

contemptĭbĭl-is. *e.* adj. *-bilior.*
【解】❶ 可輕視者. ❷ 不屑者.

contemptim. adv. (*contemptus*), *contemptius.*
【解】輕視貌，卑視貌.

contemptĭ-o. *ōnis.* f. (*contemno*)
【同】contemptus, despicientia, despectio.
【形】firma, stabilis doloris, magna.
【解】輕賤，卑視，輕看，歧視.

【例】venire in *contemptionem* alicui. Caes. 受人輕視. afferre alicui *contemptionem* ad omnes. Caes. 使某人受衆人輕視. fortitudo est malorum dolorumque *contemptio*. 勇毅乃是輕視煩難幷痛苦.

contempt-or. *ōris.* m. (*contemno*)
【解】輕視人者，凌人傲物者.

contemptr-ix. *īcis.* f. (*contemptor*)
【解】(女性) 輕視者.

1. contempt-us. *a, um.* part. v. *contemno.* (*contemptior, -tissimus.*)
【解】被藐視，受慢待，被輕賤者.

2. contempt-ŭs. *ūs.* m.
【同】contemptio, despectio.
【解】輕賤，慢待.
【例】*contemptui* esse alicui. Caes. 受某人輕視. *contemptu* laborabat apud socios. 受同伴慢待. *contemptus* formalis auctoritatis. 故意藐視立法的權威.

conten-do. *dĭs, dī, tum, dĕre.* v. tr. vel intr.
【同】nitor, curo, conor, laboro, enitor; altercor, rixor, litigo. X. Remitto.
【狀】civiliter, contra, copiosissime, cupidissime, diligentissime, honeste, infestissime, inimicissime, magnopere, mirifice ab aliquo, plane, prorsus summe, valde, vehementer ab aliquo, de salute verecundius.
【解】I. tr. ❶ 用力伸張，(發展). (fig.) 抛，擲. ❷ 趨向，尋求(勉强達到，獲得),貪圖，覬覦，謀求，勒索，固請. ❸ 盡力保證，肯定，保護，(抵禦). ❹ 比較，對照，爭取.
II. intr. ❶ 張弦，挺身，努力. ❷ 急行向.... 勉力到.... ❸ 競賽，鬥爭，爭辯.
【例】I. ❶ (*contendere*) nervos. Cic. 筋力. (精神)緊張. (*contendere*) arcum. Virg. 張弓. (*contendere*) vincla. Virg. 拉緊鎖鍊. (*contendere*) pontem. Enn. 架橋. (*contendere*) se. Lucr. 努力. (*contendere*) vocem. Cic. 高聲. (*contendere*) remis. Caes. 搖櫓. (*contendere*) telum. Virg. 擲鏢鎗. (*contendere*) sagittas nervo. Sil. 拉弦射箭. (*contendere*) honores. Varr. 謀求榮譽. (*contendere*) ab aliquo. Cic. 固請某人. (*contendere*) ab eo, ut causam cognosceret. Cic. 向他追尋爲明瞭其案件. *contendet* ne patiamini... Cic. 他固請勿使.... hoc non *contendo*... mutare animum. Cic. 我不圖謀改移其心意(天性). (*contendere*) omnes nervos. Cic. 用盡全力. (*contendere*) animum in aliquid. Ov. 用心(使用全副精神...)作某事. (*contendere*) oppugnare locum. Caes. 努力攻城. ❸ hoc *contendo*, me redditurum. 我爭辯我將償還...*contendit* falsa esse delata. 肯定供證者決非事實. haec conta Hortensium *contendere*. Cic. 堅持反對奧而頓. ❹ (*contendere*) rem cum re. Cic. 將此事與彼事互相比較. (*contendere*) rem rei, aliquem alicui. Lucil. 事同事，人同人互相比較. (*contendere*) iram cum ira Liberi. Naev. 以怒抵巴古(Bacchus)之怒. (*contendere*) vim suam ad aliquid. Att. 抵制某事. (*contendere*) rationem meam cum tua. Cic. 衡量我之理由與你之理由. (*contendere*) vetera et praesentia. Tac. 盱衡古今.
II. ❶ (*contendere*) lateribus. Cic. 肺吃力. (*contendere*) voce. Cic. 强出聲. (*contendere*) ad summam gloriam. Cic. 趨向最高榮位. (*contendere*) tranare. Caes. 努力踏過雪地. (*contendere*) ramis ut... 盡力搖槳. ❷ in Italiam magnis itineribus *contendit*. Caes. 引軍直趨義大利. ad aedes *contendit*. Caes. 急往房舍. Bibracte ire *contendit*. Caes. 速往比拉德. (*contendere*) cursum suum. Plaut. 趨向. (*contendere*) ad hostes. Caes. 迎敵. (*contendere*) ad regionem. Plin. 展至某地. ❸ (*contendere*) cum aliquo, cum aliqua re. Cic. 與某人某事競爭. (*contendere*) ingenio cum aliquo. Cic. 與人鬥智. (*contendere*) de aliqua re cum aliquo. Cic. 爲某事與某人競爭. (*contendere*) proelio, armis. Caes. 與人敵對，械鬥. (*contendere*) inter se de potentatu. Caes. 互相爭權. (*contendere*) cum aliquo de mittendis legatis. Caes. 對遣發代表問題與人爭論. (*contendere*) cum majoribus. Sall. 欲同另人併例. (*contendere*) contra leones. Cic. 抵抗猛獅. (*contendere*) adversus aliquem. Anton. 反對某人.

1. contentē. adv. (*contendo*)
【同】vehementer, magna contentione, contentius, acriter.
【解】用力，努力貌.
【例】*contentius* ambulare. 更努力散步(迅行).

2. contentē. adv. (*contineo*)
【解】節儉貌.

contentĭ-o. *ōnis.* f. (*contendo*)
【同】certatio, controversia, luctatio, certamen, dimicatio, pugna; vis animi, labor corporis. X. Relaxatio, remissio.
【形】accurata, acerrima, anceps, clarissima, commodior alicui, dispar, dissimilis, effusa, forensis, injusta, legitima, mira, gravis meritorum in rempublicam, minima verborum, summa corporis; contentiones gloriae, crebrae, inanes, honestissimae,

periculosae.
【解】❶ A) (in genere) 努心力，盡心竭力，努力奮發，心舉力張. B) (in specie) 音調之强烈. a) 高聲疾呼. b) 氣壯聲洪. c) 氣充詞沛，(筆盛詞舉). c) 物之向心力，重力，重量. ❷ 競賽，爭勝，鬥爭，爭辯. ❸ 比較，衡量.
【例】❶ *contentio* vocis. Cic. 努力高呼. *contentio* animi. Cic. 精神努力. *contentio* honorum. Cic. 尋求榮譽. *contentio* libertatis. Liv. 爭取自由. a *contentione* quotidiana animum laxare. (節制每日工作)調養每日工作緊張之精神. magna nobis de vita ac salute *contentio* impendet. 我們要以極大努力尋求生存. ❷ multae et magnae *contentiones* mihi tecum (vel) inter nos erunt. 你我之間將起不少嚴重的爭論. *contentionem* tecum habeo. 我與你口角. *contentio* cum aliquo. Cic. 與人不睦. *contentio* adversus aliquem. Tac. 反對某人. *contentio* de plebeiis consulibus. Liv. 競選平民執政官. ❸ *contentio* hominum. Cic. 衆人比賽. *contentio* alicujus cum aliquo. Cic. 兩人比賽. *contentionem*(comparationem)bonorum facere. 比較財產.

contentĭōs-us. *a, um.* adj. (*contentiosior*)
【解】執拗，好爭競，好爭辯，好訴訟者.

I. content-us. *a, um.* part. v. *contendo.* (*contentior, -tissimus*)
【解】緊急，迫切，竭心盡力，志切者，內容者.
【例】*contenta* tormenta. Cic. 石砲弩已張開. *contenti* oculi. Suet. 凝視. mens *contenta* in aliqua re, (vel) aliqua re. Lucr. Ov. 心中顧慮某事. *contentum* studium. Cic. 堅心切望. *contentior* feritate. Amm. 更蠻橫. *contento* cursu. Cic. 迅速(直奔).

2. content-us. *a, um.* part. v. *contineo.*
【同】quem non paenitet, qui satis esse putat, qui facile patitur. X. Cupidus.
【狀】facile ad liberaliter vivendum.
【解】受約束，受限制者一知足，滿意，愜意者 (心滿意足).
【例】(*contentus*) aliqua re. Cic. 對某事滿意. eo *contentus* quod. . Cic. (vel) - - - si - - - Cic. 如此滿意即…若…. (*contentus*) suis rebus. Cic. 自己諸事稱心 (知足安分). (*contentus*) eorum, quae gesserat. Dict. 對己所行之事，感覺滿意.
【註】phras. ❶ *contentus* sum mea sorte: acquiesco in rebus meis. 我知足安分. ❷ hac mutatione plebs non *contenta* fuit. 民衆不滿意此更動. ❸ qualibet poena *contentus* sum. 任何處分我都滿意. cultu parvo *contenta* est natura. 低級生活 (程度) 本性已足. (*contentus*) pepulisse hostem. Curt. 擊退敵人感覺滿意. ❹ *contento* studio, cursu. 努力進行.

contermĭn-us. *a, um.* adj. (cum dat. vel abl. vel genit.)
【解】毗連，交界.
【例】Aethiopia Aegypto *contermina*. Plin. 厄底約比與埃及交界. *conterminus* jugi. Apul. 與山嶺毗連. *conterminus* lacu. Apul. 依湖. *conterminus* morti. Stat. (靠山依湖). *conterminus* ager. Plin. 鄰田. in *contermino* Arabiae. Plin. 在亞拉伯邊境.

con-tĕro. *terĭs, trīvi, trītum, terĕre.* v. tr.
【同】tero, consumo.
【狀】frustra tempus, melius diem.
【解】❶ 搗碎，研末. ❷ 摩擦，足蹴，消耗，損壞. ❸ 壓制(疲勞)，毀壞，殄滅. ❹ 蕩盡，耗費.
【例】❶ (*conterere*) medium scillae. Varr. 搗碎胡葱之球莖. ❷ (*conterere*) viam sacram. Prop. (踐踏) 損壞聖路. latera *conteram* tua. Plin. 撫摩你的肋旁. *conterere* omne limen. Mort. (用壞) 損壞門閑. *conterere* supellectilem. Quint. (用壞) 損壞傢具. ❸ (*conterere*) nationes. Cic. 蹂躪 (馭制) 各國. (*conterere*) aliquem oratione. Plaut. 說服某人. (*conterere*) boves. Lucr. 使牛疲憊. (*conterere*) se in astris. Cic. 因觀察天象而自漸衰弱. (*conterere*) injurias oblivione. Cic. 盡釋前怨. ❹ (*conterere*) aetatem in litibus. Cic. 一生訴訟，(終日訴訟以終天年). (*conterere*) se in geometria. Cic. 終日研究幾何學. (*conterere*) operam. Plaut. 藉其工作. (*conterere*) operam frustra. Ter. 妄費工夫. (*conterere*) tempora campo. Quint. 在田野虛擲光陰.

conterr-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr.
【同】terreo.
【解】驚惶，恐怖.
【例】vultu ipso aspectuque me *conterruit*. 一覩其面使人顫慄，(使人望而生畏).

conterrĭt-us. *a, um.* part. v. *conterreo.*
【解】驚懼恐怖者.

contestātĭ-o. *ōnis.* f. (*contestor*)
【同】obtestatio.
【解】證明，干證，憑證，切求.
【例】*contestatio* litis. Ulp. (開始) 訴訟辯證. *contestatio* amoris. Ennod. 表示仁愛. maxima *contestatione* a me petivit, ut... 懇切求我.

contestāt-us. *a, um.* part. v. *contestor.*
【解】證明，呼求，起訴者.

contest-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】obtestor, judicium committo constituoque.
【解】❶引證，呼求神人作證. ❷起訴，開庭詢問證人. ❸(fig.)證明，證驗，考驗.
【例】❶*contestari* deos hominesque. Cic. 神人共證. ❷lis *contestatur*. Ulp. 起訴. ❸procuratores litem non *contestabuntur*. 代訴人不得出庭作證. perennis et *contestata* virtus. 經過考驗的德行.

contex-o. *ĭs, ŭi, tum, ĕre.* v. tr.
【同】texo, conjungo, compono.
【狀】conjuncte cum reliquis, facile, festive crimen, longius carmen.
【解】❶織成，編成. ❷組織，連結，延長，繼續. ❸構成，嵌成，製成，(fig.)編纂，著作.
【例】❶*contexere* lilia amarantis. Tib. 將玉蕊與鷄冠花編成花串. ❷*contexere* extrema cum primis. Cic. 首尾連合一起. historia *contexta*. 續史. trabibus *contextus* acernis equus. Virg. 楓樹枝編成之馬. *contexere* carmen longius. Cic. 繼續讀詩詞. (*contexere*)saccum vimine. Col. 用柳條編器皿. ❸(*contexere*)orationem. Quint. 準備演詞. (*contexere*) librum. Sen. 著作(編)書籍.

contextē. adv. (*contextus*)
【同】conjuncte.
【解】連貫，相連.
【例】omnia naturali colligatione conserte *contexteque* fiunt. 一切由天然連帶關係(連絡一致)，順序演變.

contextim. adv. (*contextus*)
【解】連貫一致.

1. context-us. *a, um.* part. v. *contexo.*
【解】編織，連接，連續，一連貫，連貫，連絡，一連綿，連環，連續者.

2. context-ŭs. *ūs.* m.
【同】complexio.
【形】mirabilis, totus.
【解】❶聚積，集合. ❷(fig.)連綿，連續，(上下文).
【例】❶*contextus* ratis. Aus. 造筏. pennarum *contextu* corporis tegumenta faciunt. 羽毛連接，覆蓋全身. mirabilis *contextus* rerum. 世物互連接，蔚爲奇觀. ❷in toto *contextu* orationis haec sunt servanda. 在演詞上下文中，這是當保持者.

contĭc-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】taceo, reticeo, obmutesco. X. Loquor.
【解】緘口，沉默，靜默.
【例】conscientia victus *conticuit*. 受良心制裁靜默不言. studium nostrum subito *conticuit*. 我們的學習突然中止. judicia *conticuere*. 訴訟中止.

contic-esco. (**contic-isco**). *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】taceo, obmutesco.
【狀】illico, parumper, repente, subito.
【解】靜默，緘口，(停止講話)，(漸漸閉口無言).
【例】repente *conticuit*. Cic. (silentium repente tenet.)驟然停止講話. in bello artes *conticescunt*. 戰時不講藝術. quando lamentatio urbis et gemitus *conticescunt*. 幾時城中哀聲嘆息停止.

contĭcĭni-um. *i.* n. *conticeo.*
【解】初更，(夜靜).

contignātĭ-o. *ōnis.* f. (*contigno*)
【解】木架，樓層.

contignāt-us. *a, um.* part. v. *contigno.*
【解】木板舖成者.

contign-o. *ās, ātum, āre.* v. tr.
【解】覆(蓋，舖)以木板.

contĭgŭ-us. *a, um.* adj. (*contingo*)
【解】❶鄰近. ❷接觸，相連. ❸能及者，可達到者，相接，貼合者.
【例】❶*contiguus* tibi. Ov. 與爾爲鄰者. ❷*contiguus* quinquagesimo. Amm. 已五十歲者. *contiguus* officio. Boet. 近於義務者. ❸*contiguus* missae hastae. Virg. 槍能達到之地點.

contĭnct-us. *a, um.* part. v. *contingo 2.*
【解】沾染.

contĭn-ens. *entis.* part. v. *contineo.* (*continentior, -tissimus*)
【同】junctus, adjunctus, affixus, conjunctus, proximus, non interruptus.
【解】❶接近，鄰近，相連，毗連者. ❷繼續不斷者. ❸(fig.)淡泊，節制者，(貞操，貞節者).
【例】❶*continens* alicui rei, cum aliqua re. 接近某事. **continentia**. (plur. n.)鄰地. pars, quae cum Cilicia *continens* est. Cic. 與西利西相連之地. *continens* aer (mari). Cic. 接近海之氣. *continentia* urbis. Ulp. 城郊. ❷*continentibus* diebus. Caes. 繼續之日(一連數日). *continens* febris. Cels. 連續的瘧疾. *continens* agmen. Liv. 連續的行軍行列. *continens* terra. Varr. 海岸，陸地，封閉地. *continens* labor. Caes. 持久的勞作. ❸*continentior* in vita humana. Caes. 更有節制之人生. homines *continentissimi*. Cic. 最有節操(貞操)之人.

2. contĭn-ens. *entis.* f.

【解】大陸，洲.

continentĕr. adv. (*continens*)

【同】semper. X. Interrupte.

【解】❶ 繼續，連接不斷. ❷ 節制，淡泊.

【例】❶ uno spiritu *continenter* multa dicere. 一氣不斷說許多話. *continenter* labuntur et fluunt omnia. 一切世物不斷流過(如白駒過隙). ❷ parce, *continenter* vivere. 生活節約淡泊.

continentĭ-a. *ae.* f.

【同】temperantia.

differentia: *continentia* voluptati resistit. (節制，節操，抵制邪樂). abstinentia avaritiae resistit. (節約，節儉，抵制貪婪).

【解】節制，節操，淡泊，一容量，面積，邊界.

【例】valetudo sustentatur *continentia* in victu omni et cultu. 節制生活可以保持健康. nulla re conciliatur facilius benevolentia populi, quam *continentia*, et abstinentia. 為使人民愛戴，最便利的就是淡泊節制. terrarum *continentias* metiri. Arn. 測量地之面積. *continentia* periodica. 按期節慾，(利用安全期).

cont-ĭnĕo. *inēs, inŭi, entum, inēre.* v. tr. (*cum teneo*)

【同】comprehendo, complector, includo, concludo, colligo; retineo, cohibeo, coerceo; conservo.

【狀】abscondite, arctius, consulto se domi, diligentissime linguam, modeste insolentiam, patientius et expeditius quaestionem, simpliciter, vehementius, vix facile sese regionibus officii contineri apte, diu, in cupiditate.

【解】❶ 保持，保存，約束，扶持. ❷ 抱持，包圍，環繞，拘於，限於. ❸ 強留，強佔，扣留，自禁. ❹ 包容，包含，關閉. ❺ 壓制，抑制，逼迫.

【例】❶ *continere* capillum. Varr. 束髮. *continere* caput. Plaut. 扶持頭部，(支頤). pars oppidi ponte *continetur*. Cic. 城一部有橋為界. alvus *continet* quod recipit. Cic. 胃保存所受食物. *continere* odorem. Plin. 保存香味. *continere* salem sub lingua. Plin. 舌下存鹽. *continere* rempublicam. Cic. 保存本國. (*continere*) genus. Ov. 保存人類. multa memoria *continere*. 記憶許多事. ❷ reliquum spatium mons *continet*. Caes. 其他方面有山包圍. vicus altissimis montibus *continetur*. Caes. 村莊有山環繞. (*continetur*) in castris, (castris). Caes. 留在營內. intra castra. Caes. 留在營內. (*continere*) sese vallo. Caes. 藏在營寨內. Latina suis finibus *continentur*. Cic. 拉丁之工程限於其境內. (*continere*) omnia suo complexu. Cic. 包容一切. oceanus *continet* orbem. Tib. 海洋圍繞地球. ❸ (*continere*) in officio. Caes. 限於職務. (*continere*) in fide. Liv. 限於誓約. (*continere*) gradum. Virg. 止步. (*continere*) animum. Cic. 停止呼吸. (*continere*) corpus. Cels. 止瀉. (*continere*) copias in castris. Caes. 禁兵出營. (*continere*) se domi. Suet. 閉門不出. (*continere*) se intra verba. Petr. 踐前言. (*continere*) risum. Cic. 禁止笑. (*continere*) iracundiam. Brut. 克制怒情. (*continere*) discipulos. Gell. 管制徒弟. (*continere*) nequeo quin loquar. Plaut. 不能緘默不言. vix *contineor*. Ter. 僅能自禁. ❹ amicitia res plurimas *continet*. Cic. 友誼包括許多利益. *contineri* aliqua re. Cic. 包括在某事物內. *continere* in se vim caloris. Cic. 包括强烈熱度. *continere* centum pedes. Quint. 有百尺長. *continere* magnum mendum. Cic. 犯大錯誤. columna universo ambitu denos pedes *continet*. 周圍十尺之柱. ❺ non *contineri* ne... Liv. 不能自禁不...non *contineri* quin...Caes. 不能自禁不... *contineri* quominus. Curt. 不能自禁不... . sese *continere* ab aliquo, ab aliqua re. Caes. 拘束自己(不接近某人某事). *continere* cupiditates. 抑制貪慾.

【附】**contingens.** 偶有的，偶然的.

contingit. v. impers. (*contingo*)

【同】evenit, accidit.

【解】幸遇，適逢，遇到.

【例】id casu potiusquam culpa mea *contigit*. 此事乃偶然遭遇，非吾之過.

1. con-tingo. *tingis, tĭgi, tactum, tingĕre.* v. tr. vel intr.

【同】tango, attingo.

【解】I. tr. ❶ a) 觸摸，接觸，擊中. b) 得到，遇到，達到. c) 接近，鄰近，毗連，傳染. ❷ 關係，牽連. a) 親屬，友誼關係. b) 關於，屬於，至於.

II. intr. ❶ 遇到，遭遇 (cum dat.) ❷ 適逢，幸遇. (cum infin. vel *ut* et subj.)

【例】I. ❶ a) (*contingere*) funem manu. Virg. 扶摸船繩索. (*contingere*) terram osculo. Liv. 吻地. (*contingere*) cibos ore. Ov. 用飯. (*contingere*) avem ferro. Virg. 射中飛鳥. (*contingere*) metam. Hor. 達到目的. (*contingere*) Italiam. Virg. 在義大利登陸. (*contingere*) portum. Ov. 在港口登岸. b) (*contingere*) aevi florem. Lucr. 達到韶華年歲. Helvii fines Arvernorum *contingunt*.

Caes. 厄而未接近亞而未邊界. (*contingere*) radices montis. Caes. 至到山麓. c) *contacti* ea violatione templi. Liv. 因褻瀆神殿而染污. ❷ a) (*contingere*) aliquem propinquitate, amicitia. Liv. 與某人有親屬友誼關係. (*contingere*) familias. Suet. 接近其家. b) haec consultatio Romanos nihil *contingit*. Liv. 這次會議與羅瑪人無關. *contingi* crimine. Ulp. 朋比爲奸. *contingi* nihil facto. Liv. 與事實無關.

II. ❶ cui tot commoda *contingunt*. Ter. 遇到如此多好處之人. Italiam palma frugum *contingit*. Plin. 義大利產生棕櫚樹. ❷ non cuivis homini *contingit* adire Corinthum. Hor. 不是任何人可往高林多去. nemini *contigit* ut assequatur. 無人可得到. (*contingit*) mihi Romae nutriri. Hor. 我幸得在羅瑪受教育.

2. **contin-go.** (**continguo**). *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.

【解】沾染，塗抹，塗膏，擦油.

contĭnŭātĭ-o. *ōnis.* f. (*continuo*)

【同】perpetuitas.

【形】admirabilis, fatalis quasi immutabilis, non minus longa verborum, soluta, apta et jucunda verborum.

【解】繼續，相繼，無間斷，陸續，綿延不斷.

【例】mirabilis *continuatio* seriesque rerum. 可奇者事物種類綿延不斷. *continuatio* causarum. 世代相傳. *continuatio* verborum. Cic. 文詞氣調.

contĭnŭāt-us. *a, um.* part. v. *continuo.* (*-issimus*)

【解】繼續，連續無間斷.

contĭnŭĭt-as. *ātis.* f.

【解】一貫相連，連續性.

I. **contĭnŭo.** adv. (*continuus*)

【同】statim, illico.

【解】立即，速即不停.

【例】non *continuo*, si quis peccavit, puniendus est. 人犯罪不立即受罰. *continuo* omnes consurrexere. 衆人立即站起. *continuo* te meae voluptatis participem faciam. 我立即使你分享我的娛樂.

2. **contĭnŭ-o.** *ās, āvi, ātum. āre.* v. tr. (*continuus*)

【狀】perpetuo.

【解】❶ 使互相銜接，互相連貫 (指空際方面). ❷ 使互相繼承，綿延不斷(就時間言). ❸ 延長耐久.

【例】❶ *continuare* aedificia moenibus. 建造房屋與墻相連. *continuare* binas domos. Sall. 使二房相連. *continuare* fundos. Cic. 擴展田園. (atomi) *continuantur*. Cic. (原子)相連. ❷ *continuare* iter die ac nocte. Caes. 一直行路日夜不斷. *continuato* diem noctemque opere. Caes. 日夜工作. *continuato* theatro totos dies. Tac. 整日在戲場觀戲. paci *continuatur* discordia. Liv. 和局破裂. ❸ febres *continuant*. Cels. 瘧疾不斷發作.

contĭnŭ-us. *a, um.* adj. (*contineo*)

【同】continens, perpetuus, perennis.

【解】❶ 連續，綿亙 (就地方言). ❷ 延長，繼續(就時間言).

【例】❶ *continui* montes. Hor. 山脈綿亙. flamma per *continua* serpens. Liv. 火勢蜿蜒. *continuis* itineribus Romam veni. 一直來羅瑪. ❷ *continuos* complures dies. Caes. 一連數日. triumphi duo *continui*. Liv. 一連兩次凱旋. *continuus* gemitus. Quint. 嘆息不止. *continuum* triennium. Plaut. 一連三年. *continuus* illi labor est; (assiduus est in labore; rem propositam continuare). 不斷工作.

【附】**continuum.** 連續，實連體.

contĭ-o. (**concio**). *ōnis.* f.

【同】conventus, coetus, multitudo populi, corona, concilium.

【形】conciones accuratae, acerbissimae, celeberrimae et gratissimae, crebrae, furiosissimae, graves, improbae; malae, molestae, quotidianae, sceleratae, seditiosae, temerariae, tumultuosae, turbulentae.

【解】❶ 國民大會(官長依法招集而非爲投票選擧者). ❷ 對軍民公開講演. ❸ 講壇.

【例】❶ habere *contionem*. Cic. 主持民衆大會. Locrensium *contionem* habuit. Liv. 招集陸可藍兵士會議. advocare *contionem*. Cic. 招集民衆大會. *contionem* populi. Sall. populum in *contionem*. Caes. populum ad *contionem*. Liv. populum pro *contione*. Sall. in *contionem* prodere, procedere. 參加會議 (出席). *contionem* submovere. semovere, dimittere, solvere. 散會. ❷ habere *contionem*. Caes. 演講. *contiones* apud milites habuit. Caes. 對兵士演講. *contiones* de B. V. habuit luculentas et gratissimas. 他論聖母的演詞文雅而悅人. ❸ ascendere in *contionem*. 登講壇. de rebus divinis ad populum dixit. 對民衆講聖道. -verba fecit. 對民衆講聖道. -sermonem habuit. 對民衆講聖道. de religionibus nostris *contionem* habuit. 對民衆講聖道. sacris *contionibus* populum exhortatus. est. 對民衆講聖道.

contiōnābund-us. (**concionabundus**). *a, um.* adj. (*concionor*)
【解】公開講演者.

ccontiōnāl-is. (**concional-is**). *e.* adj. (*contio*)
【解】民衆大會者.
【例】clamor prope *contionalis.* Cic. 國會喧嘩之聲幾等於民衆大會. illa *contionalis* hirudo aerarii. Cic. 會場上寄食國庫之民衆. Scaptius *contionalis* senex. 斯加起老演說家.

contiōnāri-us. (**conciōnāri-us**). *a, um.* adj. (**contionatorius**)
【解】民衆會議者.
【例】*contionarius* ille populus. Cic. 市區集會之民衆. tibia *contionaria.* Gell. 演笛,(試聲之高低).

contiōnāt-or. (**concionat-or**). *ōris.* m. (*contionor*)
【同】orator.
【解】演說家,(迎合民意之演說家).
【例】multum interest inter levitatem *concionatorum,* et animum fere popularem. 演說家之輕浮與同情民衆之心情實不相同. *concionator*: orator sacer, interpres, ac praeco verbi divini. 公教宣講道義者,宣傳主言者.

contiōn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr. (*contio*)
【同】contionem habeo.
【狀】impune de aliquo, sordide.
【解】❶集會. ❷對民衆兵士演講. ❸宣言,聲明,佈告.
【例】❶ vos universos timent *contionantes.* Liv. 他們怕你們大衆開會. ❷ *contionari* e superiore loco. Cic. 從高處演講. *contionari* pro tribunali. Tac. 在公署前演講. ❸ *contionari* ad populum. Suet. 對民衆演講. *contionari* apud milites. Caes. 向兵士演講. ❹ caterva tota *contionata* est. Cic. 群衆高呼. hoc futurum Sibylla *contionata* est. Lac. 古女預言家曾言將發生此事.

contiuncŭl-a. (**conciuncŭl-a**). *ae.* f. (*contio*)
【解】小集會,小演詞.

contor-quĕo. *quēs, si, tum, quēre.* v. tr.
【同】convolvo, torqueo, jaculor, deflecto.
【解】❶彎轉,迂迴, 曲折, 扭轉. ❷ (fig.) 推向,轉向,改向…
【例】❶ (*contorquere*) telum. Lucr. 轉擲鏢鎗. (*contorquere*) membra. Cic. 扭轉肢體. (*contorquere*) proram, ad ... Virg. 轉船頭向… (*contorquere*) undas. Luc. 翻浪. ❷ (fig.) auditor ad severitatem est *contorquendus.* Cic. 應勸民衆轉向嚴厲方面. (*contorquere*) periodos uno spiritu. Plin. 一氣連讀數語.

contortē. adv. (*contortius*)
【同】oblique.
【解】曲折,委屈,緊湊.
【例】*contortius* concludere. Cic. 結論錯綜. perturbate et *contorte* dicere aliquid. 出言曲折紊亂.

contortĭ-o. *ōnis.* f. (*contorqueo*)
【同】flexio.
【解】曲折,佶屈聱牙,曖昧,錯綜.
【例】*contortio* dexterae. Cornif. 曲擧右臂. majus est, has orationis *contortiones,* quam siderum, flexus perdiscere. 研究此種佶屈聱牙的文章,比研究星體之循環軌道,更感困難.

contort-or. *ōris.* m.
【解】曲解,强解律例者.

contortŭl-us. *a, um.* adj (dimin. *contortus*)
【解】略歪曲者.

contort-us. *a, um.* part. v. *contorqueo.*
【解】曲折,錯綜,紊亂,曖昧(晦暗),猛烈,激切者.
【例】*contorta* in se aqua. Quint. 曲折水流. *contorta* cunclusio. 錯綜的結論.
【註】**contorta.** *ōrum.* n. pl.
【解】激烈文詞.

1. **contrā.** adv.
【同】aliter, secus.
【解】❶對面,反面. ❷其他方面. ❸正相反. ❹反對,敵對.
【例】❶ ulmus erat *contra.* Ov. 對面有榆樹. (Britannia) nullis *contra* terris. Tac. 不列顛對面(北面)無其他陸地. ❷ quae me amat, quam *contra* amo. Plaut. 愛我者,我宜還愛他. tubae canunt, *contra* consonat terra. Plaut. 號角齊鳴大地響應. ❸ hi miseri, *contra* illi beati. Cic. 這些人受苦,那些人享福. *contra* ac sensit. Cic. 與其所感覺者正相反. *contra* atque fieri solet. Cic. 正相反慣例. ❹ *contra* facere. Ter. 敵對. *contra* ferire. Sall. 打擊敵人. *contra* dicere. Cic. 抗爭,(出言反對).

2. **contrā.** praep. (cum accus.)
【同】adversum, adversus, in.
【解】❶對面. ❷正相反的方向. ❸相反,反對. ❹對待,(向). ❺攻擊.
【例】❶ *contra* aciem. Liv. 陣之對面. *contra* Caesarem. Hirt. 凱撒對面. litora Calabriae *contra.* Tac. 加拉布利海岸對面. ❷ *contra* ventum. 迎風. *contra* aquas. Plin. 逆水. *contra* pilum. Plin. 毛髮倒豎. *contra* scalas. Plin. 陞梯. *contra* ardua. Sil. 抵擋艱難. ❸ *contra* naturam. 逆性,(相反本性). *contra* spem. Liv. 相反希望. *contra* ea.

Caes. 相反.... ❹ (elephanti) clementia *contra* minus validos. Plin. 象對於較弱獸類之寬仁. ❺ pugnae *contra* aliquem. Caes. 攻擊某人. facere *contra* legem. Cic. 違法. *contra* ebrietatem medicina. Plin. 治酗酒的藥品.

contractĭ-o. *ōnis.* f. (*contraho*)
【同】brevitas.
【形】facilis.
【解】❶ 減縮，拘攣. ❷ 收緊，縮短，扼要.
【例】❶ *contractio* digitorum. Cic. 握拳. *contractio* frontis. 蹙額. *contractio* brachii. Cic. 曲肱. *contractio* superciliorum. Cic. 縐眉. *contractio* nervorum. Scrib. 拘攣，(抽筋). *contractio* animi. Cic. 悶心. idem vitium est effusio animi in laetitia, ac *contractio* in dolore. 因喜樂而放縱，及因痛苦而煩悶，犯同樣錯誤.

contractĭuncŭl-a. *ae.* f.
【解】些微不舒服，(有採薪之憂).
【例】morsus quidem, et *contractiuncula* animi relinquuntur. 尙存有心中些微刺激，及略不舒服.

contractĭus. adv. (compar. ex *contractus*)

contracto. vide **contrecto.**
【附】**contractores.** 承攬人.

contractūr-a. *ae,* f.
【解】漸收縮(建).

1. contract-us. *a, um.* part. v. *contraho.*
【同】brevis, adstrictus.
【解】摺叠，封閉，收緊，縮小，縮短，收緊，斂，歸結，限制，儉約.
【例】male *contractae* res. Cic. 處境不佳. sollicitior homo non suis *contractis.* Cic. 此人過於焦慮非由自己之過咎. *contractus* locus. Virg. 狹窄之地(事). *contracta* alvus. Cels. 腸結. noctes *contractiores.* Cic. 更短之夜. *contracta* paupertas. Hor. 貧乏. *contractior* vita. Arn. 更嚴厲之生活. *contractus* leget. Hor. 閱讀有節制.

2. contract-us. *us.* m.
【解】縮小，收縮，節約.

contrādī-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. intr. **(contra dico)**
【同】reclamo, refragor, adversor.
【解】抗議，反駁，駁斥，反對.
【例】ego *contra dicerem.* Cic. (倘)我反駁. *contra dicere* alicui. Scrib. 反對某人. *contra dicere* sententiis aliorum. Tac. 反對他人意見. *contra dicere* desiderio alicujus, Ulp. 反對他人願望. nullo *contradicente.* Suet. 無人抗議. preces quibus *contradici* non posset. Tac. 不能反對（當應允）之請求. magna libertate palam *contradixit.* (公然) 毫無顧忌的抗議.

contradictĭ-o. *ōnis.* f.
【解】反駁，設難，反對，抗議，自相矛盾.
【例】crebrae *contradictiones.* Tac. 屢次反對. sine ullis vitiorum *contradictionibus.* Prop. (德行) 並無相反之毛病. per *contradictionem.* Prisc. 倒裝文法.

contradict-or. *ōris.* m.
【解】反言者，反駁者.
【附】**contradictoria** oppositio. 矛盾對當.

contradict-us. *a, um.* part. v. *contradico.*
【解】被反駁，受反對者.
【例】*contradictum* judicium. Ulp. 反判斷，(對審判決). *contradicta* solvere. Quint. 釋難.

contrā-ĕo. *īs, (ivi, ĭtum), īre.* v. tr. (cum dat.)
【解】反行.

contră-ho. *hĭs, xi, ctum, ĕre.* v. tr.
【同】congrego, colligo, cogo; coarcto, coangusto, paciscor.
【狀】vocem inusitatius, male.
【解】❶ 聚積，集合，收斂，搜集. ❷ 招致，牽引，招惹，發生，行，犯. ❸ 染污. ❹ 發生關係，來往，交際(法). ❺ 縮小，收緊，減縮，凝結. ❻ (fig.) 約束，制裁，節制.
【例】❶ *contrahere* cohortes. Caes. 招集營兵. *contrahere* omnem exercitum. Caes. 集合全軍. *contrahere* libros undique. Suet. 由各處搜集書籍. *contrahere* serpentes. Plin. 收集蛇類. ❷ *contrahere* amicitiam. Cic. 締結友誼. *contrahere* negotium alicui. Cic. 使人感覺煩難. *contrahere* certamen. Liv. 參戰. *contrahere* periculum. Liv. 冒險. *contrahere* sibi numinis iram. Ov. 招惹神怒. *contrahere* aliquid damni. Cic. 招禍. *contrahere* aes alienum. Cic. 拖債，(積債). *contrahere* nefas. Liv. 褻瀆神明. ❸ *contrahere* morbum Plin. 染病. *contrahere* saginam corporis. Just. 過胖. ❹ *contrahere* rationem, (vel) rem cum aliquo. Cic. 與人聯盟，(結約). *contrahere* emptionem. Paul. 訂購. *contrahere* cognationes. Ulp. 結婚，(結親). *contrahere* matrimonia. Suet. 結婚. ❺ *contrahere* se. Cic. 約束自己. *contrahere* supercilia. Quint. 縐眉. *contrahere* orationem. Quint. 縮短演詞. *contrahere* tempus. Plin. 縮短時期. *contrahere* ventrem. Cels. 止瀉. ❻ *contrahere* animos. Cic. 心中憂傷. *contrahere* appetitus. Cic. 克制貪情. *contrahere* jura. Stat. 法制從嚴.
【註】phras. ❶ cum navita *contraxit.* 同航工立合同. ❷ quae prius *contraxit,* postea rescidit. 廢除以前盟約. ❸ amicitia omnia

contrahit, discordia dissipat. 友誼連絡一切，紛爭破壞一切. ❹ aes alienum, nomina *contrahit*. 負債拖債. ❺ cum aliquo rem, (vel) rationem *contrahere*, 與人結約.

contrāpō-no. *nis, sŭi, situm, nĕre.* v. tr.
【解】對抗，抗拒.

contrāpōsit-um. *i.* n.
【解】對聯，駢文.

contrārie. adv. (*contrarius*)
【同】repugnanter.
【解】相反，倒行.
【例】*contrarie* procedere. Cic. 倒行. verba relata *contrarie*. Cic. 言語相牴牾. *contrarie* dicere. Tac. 出言矛盾.

contrārĭĕt-as. *ātis.* f.
【解】反對，逆境，反對的對當，對比，對照.

contrārio. adv. (ex *contrario*)
【解】正相反.

contrāri-us. *a, um.* adj. (*contra*)
【同】adversus, adversarius, pugnans, diversus.
【狀】maxime, valde.
【解】❶ 對面，反面者. ❷ 方向正相反者. ❸ (fig.) 相對者，相反者，(fig.) 理論相反對者: 矛盾，牴牾者. ❹ 敵視，仇視，損害者 (事物). ❺ (subst.) 敵人，仇人.
【例】❶ collis *contrarius* flumini. Caes. 河對面的崗陵. *contraria* gemma soli. Plin. 放在日光下之寶石. in *contrariam* partem. Caes. 向對方. *contrarium* aes. Fest. 將衡量之重量. ex *contraria* parte. Cic. 從對面. in *contrariam* partem. Cic. 向對面. ❷ *contrarius* aestus vento. Ov. 風吹之逆流. in *contrarium*. Plin. 逆流. ❸ *contraria* hujus virtutis. Cic. 相反此德行者-*contraria* rusticitas urbanitati. Quint. 粗野與禮儀相反. orationes inter se *contrariae*. Cic. 彼此相反之言論. disputare in *contrarias* partes. Cic. 辯論相反之部份. ex *contrario*. Caes. 相反. per *contrarium*. Plin. 相反. ❹ *contrarius* capitis doloribus. Plin. 抵制頭痛者. *contrarius* scorpionibus stellio. Plin. 蜥蜴(壁虎)，蠍之仇敵. monstrum ex *contrariis*, diversis, inter se pugnantibus naturae studiis conflatum. 怪物乃由天然趨勢矛盾者湊成. ❺ monens imperaturo *contrariam* (philosophiam) esse. Suet. 譴責哲學不利於將來治國者.

contrascrī-bo. *bis, psi, ptum, bĕre.* v. tr.
【解】檢查，稽查.

contrā-vĕnio. *venis,* (*vēni, ventum*), *venīre.* v. intr. (cum dat.)
【同】adversor.
【解】由對方來，相逢.
【例】ita faveo tuae sententiae, ut ne in mentem quidem *contravenerit*. 我如此擁護你的意見，至於連在心思上，亦不發生相反意念.

contrectābĭl-is. *is.* adj.
【解】可撫摩者.

contrectābĭlĭter. adv.
【解】輭膩者.

contrectātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】tractatio.
【解】撫摩，按摩.
【例】manus *contrectatio*. Arn. 按手. taurus aquae *contrectatione* gestit. 牡牛觸水而欣躍.

contrectāt-us. *a, um.* part. v. *contrecto*.
【解】撫摩，觸摸者.

contrect-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum tracto*)
【同】tracto, attrecto.
【解】觸摸，按摩.
【例】(*contrectare*) vulnus. Ov. 療傷. (*contrectare*) librum. 撫摩書. (*contrectare*) aliquid oculis. Tac. 凝目注視某物. (*contrectare*) aliquid tota mente. Cic. 全心想念某事. (*contrectare*) mente varias voluptates. 念想各種趣事.

contrĕm-isco. *iscis, ui, iscĕre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 開始顫慄，觳觫，蹣跚，躊躇. ❷ tr. 畏懼，驚惶.

contrĕm-o. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. intr.
【同】tremo.
【解】震動，顫抖.
【例】caelum tonitru *contremit*. 雷聲震天.

contrĕmŭl-us. *a, um.* adj.
【解】驚惶，顫抖者.

contrĭbūlātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】痛心，心痛欲裂.

contrĭbūl-is. *e.* adj.
【解】同宗族者，同宗教者.

contrĭbŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】粉碎，壓制，窘難.

contrĭbŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr.
【同】confero, tribuo.
【解】❶ 連合，合併，附加，組合，編入. ❷ 捐助，公攤.
【例】❶ (*contribuere*) se Aetolis. Liv. (cum dat. vel cum abl.) 與厄大利合併. (*contribuere*) novos cives in octo tribus. Vell. 將新公民分成八區. (*contribuere*) eos in unam cohortem. Just. 將他們編成一營. ❷ qua erant cum Oscensibus *contributi*. Liv. 與奧森西共成互助區. ad eamdem rem pecuniam

contribuere. 爲同一事業捐助銀錢. (*contribuere*) pecuniam. Cic. 公攤銀錢. (*contribuere*) annos tecum. Tib. 將吾之年歲加在你之年歲上. (*contribuere*) regna alienigenis. Suet. 將王國讓與外邦人.

contribūt-us. *a, um.* part. v. *contribuo.*
【解】連合，附加，捐助.
【例】*contributae* ad condendum Megalopolim. Liv. 連合各民族組職(將來之)美加洛(城). *contributa* remedia. Plin. 同類藥品.

contristātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】憂愁，困苦.

contristāt-us. *a, um.* part. v. *contristo.*
【解】憂傷者.

contrist-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cum tristis*)
【同】maerore afficio, aegritudinem affero, aegritudine afficio; maestitiam infero; sollicitudinem alicui conficio, affero; angore implico.
【解】使人悲痛憂傷.
【例】colores *contristati*. Plin. 暗色(褪色，失光澤之色). *contristare* aras silva. V. Fl. 祭壇在樹林蔭影下. *contristari* caloribus. Col. 苦熱. *contristavit* haec sententia amicum. 這種意見使朋友憂傷.

contrītĭo. *ōnis.* f.
【解】踐踏，搗碎，(fig.) 粉碎，毀壞，頹唐，衰弱，痛心，懺悔.
【例】*contritiones*. Hier. 痛心疾首. *contritio* perfecta; - imperfecta = (attritio). 上等痛悔，下等痛悔.

contrīt-us. *a, um.* part. v. *contero.*
【同】pervulgatus, vulgaris, communis, pervagatus.
【解】搗碎，(fig.) 慣用，庸俗，普通，公用，輕賤，懺悔者.
【例】communia et *contrita* praecepta. 普通慣用的律例. tota aetas in studiis *contrita*, (consumpta). 一生歲月耗費在求學上.
【註】phras.: *contritus*, (de peccatis) et contritio ad dolorem animi de peccatis referuntur: 懺悔. (痛悔). Latine reddi possunt: excruciatus dolore admissorum criminum, = (*contritus*). dolor animi ex criminum recordatione susceptus; dolor animi, de admisso crimine. = (*contritio*)

contrōversĭ-a. *ae.* f. (*controversus*)
【同】disceptatio, contentio, dubium, lis.
【形】brevis, civilis, conjecturalis, hereditaria, judicialis, plena dissensionis, recens; controversiae civiles, forenses, graves, legitimae, plurimae.
【解】❶ in genere: 競爭，競賽，暴力辯論，爭論，討論(双方). ❷ in specie: 訴訟之點，訴訟，講演實習，辯論.
【例】*controversia* aquae. Nep. 水之暴力. *controversia* rei, (vel) de re. Cic. 對某事之爭端.
【註】phras. ❶ *controversia* fidei. (vulg.) 辯論信條. fidei capita *controversa*. 對信條爭論之點. *controversae* de fide quaestiones. 對信條辯論問題. ❷ *controversiam* de jure praedii movit; *controversiam* mihi intendit, fecit, de jure praedii. 他與吾引起莊園產權爭論. ❸ *controversia* decisa est, transacta, composita. 爭論結束. alet ea res nostras *controversias*. 那事幫助爭論. *controversia* mihi cum illo est. 我同他爭論. sine *controversia* optime scripsit. 寫的很好毫無爭論.

contrōversĭōs-us. *a, um.* adj. (*controversio*)
【解】易起爭訟者，可駁斥者.

contrōvers-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】爭論，辯論.

contrōvers-us. *a, um.* adj. (*contra versus*)
【同】litigiosus, dubius.
【解】爭論者，辯論者，聚訟者.
【例】homo natura *controversus*. 人本性喜歡辯論. causa *controversa*. 爭論之由.

contrŭcīdāt-us. *a, um.* part. v. *contrucido.*
【解】被集體慘殺，被扼喉窒死，被迫害，被虐待者.

contrŭcīd-o. *ăs, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶ 集體慘殺(扼殺). ❷ 迫害，虐待.
【例】rempublicam impiis armis *contrucidarunt*. 以大逆(叛國)之武器而迫害國家(慘殺國人).

contrū-do. *dis, si, sum, dĕre.* v. tr.
【同】constipo, coarcto, compingo.
【解】❶ 力推，同推，逼迫. ❷ 堆積，彙集.
【例】❶ multos homines in navim *contrudi* imperat. 命推衆人進入船艙中. in carcerem *contrusus* est. 被投入監中. ❷ (fig.) quo necessitas *contruserit*. Varr. 不得已而遭到之境遇.

contrun-co. *ās, āvi, ătum, āre.* v. tr.
【解】❶ 同砍頭. ❷ 截削，删除，裁割.

contrūsi. perf. v. *contrudo.*
【解】堆積，壓迫.

contrūs-us. *a, um.* part. v. *contrudo.*
【解】堆積，彙集，被壓迫，被踐踏者.

contŭbernāl-is. *is.* m. (*cum taberna*)
【同】domesticus, familiaris, domesticus convictor.

【解】❶ 同蓬帳之兵，軍營夥伴，武官隨員. ❷ 同僚，伴侶.
【例】❶ in militia *contubernalis.* 軍中伴侶. ❷ vicinus est meus, immo prope *contubernalis.* 我之鄰居，幾等於伴侶. in consulatu *contubernalis.* (羅瑪)同時任執政官者.

contŭberni-um. *i.* n.
【同】convictus, sodalitas.
【解】❶ 同帳之誼，(官僚與士兵之公共生活). ❷ 結友誼. ❸ 同居一室.
【例】❶ consuetudo *contubernii* nos adeo conjunxit. 因同帳之誼，而我們互相結識. ❷ divitiarum *contubernia.* Sen. 結交富有者. ❸ adduci in *contubernium* doloris. Quint. 被迫同度痛苦生活.

contŭ-ĕor. *ēris, ĭtūs sum, ēri.* v. dep. tr.
【同】aspicio.
【解】審視，凝視，注視，(fig.)留意.
【例】*contuendum* pecus est, ne... 宜看顧牲畜群，勿使…. *contuemini* os hominis. 請審視人之面容.

1. contŭĭt-us. *a, um.* part. v. *contueor.*
【解】注視者，觀察者.

2. contŭĭt-us. *ūs.* m.
【解】觀望，注目.
【例】tanti *contuitus* esse dicitur. Hier. 傳說目光如此銳利. vester ille in me animorum oculorumque *contuitus.* 你們對我之注目與注意.

contŭli. perf. indic. v. *confero.*
【解】同携來，公攤.

contŭmācĭ-a. *ae.* f. (*contumax*)
【同】pertinacia, pervicacia, obstinatio, superbia.
【形】libera, magna, par, singularis.
【解】❶ 固執，執拗，倔強，剛愎，傲慢，自豪，桀驁，倨傲. ❷ 頑固，冥頑，不馴，不羈，強橫，低抗.
【例】❶ illa tua singularis *contumacia.* 你的非常倨傲. non fero hominis *contumaciam.* 我不忍受人之倨強. ❷ furit responsi *contumacia.* 答詞傲慢如狂. *contumacia* in censuris. 關於懲戒罰之倔強.

contŭmācĭter. adv. (*contumax, contumacius*)
【同】superbe, praefracte, pertinaciter.
【解】傲慢，倔強，執拗狀.
【例】*contumaciter* et arroganter solet scribere. 慣寫傲慢僭越文字.

contŭm-ax. *ācis.* adj.
【同】superbus, pertinax, obstinatus.
【解】❶ 固執，倔強，傲慢，執拗者. ❷(fig.) 不馴，強項，違逆，反抗者(反動).
【例】❶ in moderatores *contumax* est. 反抗師命. in superiores *contumax,* in aequos et pares fastidiosus, in inferiores crudelis. 對長輩傲慢，對平輩討厭，對晚輩苛虐. *contumax* adversus patris imperia. Quint. 違抗父命. ❷ *contumax* regibus suis. Sen. 反抗君王. *contumax* ad aliquid. Col. 推辭某事. *contumax* lima. Phaed. 銼不應手. *contumax* fricanti. Plin. 不易削皮.

contŭmēlĭ-a. *ae.* f.
【同】convitium, ignominia, injuria.
【形】extrema et miserrima, insignis et nova, tanta, maxima; contumeliae gravissimae, nefariae, pertinaces, summae.
【解】❶ 詬辱，謾罵，侮辱，面辱，貶責，斥責. ❷ (fig.)損害(汚辱)無靈之物.
【例】❶ *contumeliam* dicere alicui. Plin. 詬辱某人. *contumeliam* jacere in aliquem. Cic. 出言侮辱人. *contumeliam* alicui imponere, (facere). 凌辱人. tanta *contumelia* accepta. Caes. 受如此凌辱. gravi *contumelia* affectus est; gravem sustinuit, accepit, passus est *contumeliam.* 受重大凌辱. in epistola tua multi aculei *contumeliarum* insunt. 在你的信件中有許多諷刺人的言語. ❷ *contumeliam* pati. 受損害. a *contumelia* prohibere, tutum reddere. 阻止受損害，保護安全. *contumelia* Creatoris, in privilegio paulino 用保祿特權時徵詢外教配偶是否不作侮辱造物主的事情.

contŭmēlĭōsē. adv. (*contumeliosus*), (*contumeliosius, -sissime*)
【同】per contumeliam, injuriose.
【解】侮辱，詬辱，面辱.
【例】de absentibus maledice, *contumeliose,* detrahendi causa, dicere. 對不在場之人說侮辱誹謗之言.

contŭmēlĭōs-us. *a, um.* adj. (*contumelia*), (*contumeliosior, -sissimus*)
【同】injuriosus.
【解】侮辱，詬辱，辱罵，貶責者.
【例】voces in aliquem *contumeliose* emissae. 辱人言語. in congressu *contumeliosus.* 會晤時(交談時)侮辱人.

contŭmŭl-o. *ās, āvi, ātum. āre.* v. tr.
【解】❶ 堆起. ❷ 築小丘，岡陵，(墳山)埋葬.

contu-ndo. *ndis, di, sum, ndĕre.* v. tr.
【同】obtero, frango.
【解】❶ 壓榨，搗碎，舂臼. ❷ 破碎，打擊，壓斃. ❸ (fig.)制服，挫折，使膽寒.
【例】❶ (*contundere*) radices. Varr. 搗碎其根. (*contundere*) colla. Col. 擦傷(牛)頸. (*contundere*) vites. Hor. 攀折葡萄枝. (*contundere*) articulos. Hor. 使肢節殘廢，(風痛

病)。 ❷ (*contundere*) aliquem fustibus. Plaut. 以杖擊人. (*contundere*) manus ictibus. 拳擊. ❸ (*contundere*) audaciam. Cic. 使膽寒. (*contundere*) ingenium. Ovid.. 耗費精神. (*contundere*) animos feros. Ovid 馴服其野性. (*contundere*) facta alicujus. Plaut. 催毀其戰績.

contŭo. (**contuor** arch.) vide **contueor**.

conturbāti-o. *ōnis.* f. (*conturbo*)
【解】❶ 擾亂，瘋狂. ❷ 混亂，錯亂.
【例】❶ *conturbationes* oculorum. Scrib. 眼目昏花. ❷*conturbatio* est metus excutiens cogitatu. 混亂便是因驚悸而思想錯亂. *conturbatio* mentis. Cic. 精神失常.

conturbāt-or. *ōris.* m.
【解】耗費，蕩產者，(傾家敗產者).

conturbāt-us . *a, um.* part. v. *conturbo.* (*conturbatior*)
【解】受擾亂者，心灰意冷者.
【例】*conturbatus* oculus. Cic. 眼目繚亂.

conturb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】perturbo, confundo.
【狀】magnopere, mirifice, valde.
【解】擾亂，攪擾，紛擾，騷動，騷擾，搗亂，混亂，變壞.
【例】*conturbare* ordines. Sall. 亂行列. *conturbare* rempublicam. Sall. 擾亂國家. *conturbare* publicos mores. Sen. 敗壞風俗. *conturbare* vulnera. Lucr. 重傷. *conturbare* rationes. Ulp. 統計混亂. *conturbare* rationem contumeliosam. Ulp. 私吞公款. *conturbare*. Cic. 使商店倒閉. *conturbasti* mihi rationes omnes. Ter. 使吾破產. (fig.) multa *conturbant* animos specie utilitatis. 許多事形似有益實則擾亂人心. valetudo tua me *conturbat*. Cic. 你的建康使吾罣慮.

conturmāl-is. *e.* m.
【解】戰友，軍友，(同在騎兵隊者).
【例】omnis operae *conturmalis*. Amm. 一切工事之伴侶. *conturmalis* strenuus et rector. Amm. 殷懇戰友並將官.

conturm-o. *ās, āre.* v. tr. (*cum turma*)
【解】組織騎兵隊.
【例】*conturmare* se. Amm. 加入騎兵隊.

cont-us. *i.* m.
【同】sudes, hasta longior sine ferro.
【解】❶ (長棍)篙，舵桿. ❷ (鐵杖) 矛，槍.
【例】acuta cuspide *contus*. Virg. 鋒銳之槍.

contūsi-o. *ōnis.* f. (*contundo*) . **contūs-um.** *i.* n.
【解】破碎，裂碎，撃傷.
【例】est quaedam *contusio* falcis. Plin. 用鐮砍草.

contūs-us. *a, um.* part. v. *contundo.*
【解】被軋碎者.
【例】*contusus* sanguis. Plin. 血斑. (醫)

conūbi-um. (vel) **connūbi-um.** *i.* n. (*cum nubo*)
【同】conjugium, matrimonium.
【解】❶ 結婚，婚姻，(法定的，合法的婚姻). ❷ 結婚權利.
【例】❶ *connubia* Sabinorum conjungere. Cic. 與撒利奧人聯姻. servare *connubia*. Virg. 守婚約 (守信用). ❷ ne *connubium* patribus cum plebe esset. Liv. 禁止貴族 (元老後裔) 與平民聯姻. *connubium* dare finitimis. Liv. 頒賜鄰境居民通婚權利.

cōn-us. *i.* m.
【解】圓錐形(體)盔頂，松子.
【例】*conum* ais ... quam spheram videri. 更好你稱他是圓錐形而不是球形.

convăd-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】保證，作保，
【附】**convalescentia.** *ae.* f. excusat a divino officio.
【解】病後未復原者解除念日課.

convăl-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】consanesco, valentior fio, e gravi morbo evado, morbo defungor, valetudine emergo, morbo levor.
【狀】commodissime, illico, impune ad perniciem, tardius.
【解】❶ 增加體力，長大，休養，復元. ❷ 增長勢力.
【例】❶ infans *convalescit*. Suet. 嬰兒長大. *convalescunt* arbores. Varr. 樹木長大. *convaluit* flamma. Quint. 火勢漸增. *convalescere* ex morbo. 療養. *convalescere* (absol.) Cic. 療養. *convalescere* de vulnere Ov. 養傷. ❷ (fig.) *convaluit*. Cic. 勢力漸增. *convaluit* annona. Suet. 麥價便易. *convaluit* civitas. 復興國家.

convalidati-o. *onis.* f.
【解】治療.
【例】*convalidatio* matrimonii per sanationem in radice. 婚姻的根本治療.

convallāti-o. *ōnis.* f.
【解】佈防，築壘，建營寨.

convall-is. *is.* f.
【同】planities ex omni parte septa montibus.
【解】山谷平原，盆地，(盤谷).
【例】Roma in montibus et *convallibus* posita. 羅瑪處於山嶺與山谷之間.

convall-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】圍繞，紮營，立寨.

【例】*convallatus* oceani ambitu. Gell. 海洋環繞.

convāri-o. *ās, āre.* v. tr.

【解】多污點，多變動.

convās-o. *ās, āre.* v. tr.

【同】vasa colligo.

【解】束裝，搬運，竊取.

convecti-o. *ōnis.* f. (*conveho*)

【解】運輸，(車載，船運).

convect-o. *ās, āre.* v. tr. (freq. v. *conveho*)

【解】運輸(陸運，海運).

convect-ŏr. *ōris.* m. (*conveho*)

【解】同航者，同旅行者.

convect-us. *a, um.* part. v. *conveho.*

【解】運載者.

onvĕ-ho. *hīs, xi, ctum, hĕre.* v. tr.

【同】comporto.

【解】❶ (in genere) 運輸. ❷ (in specie) 收穫.

【例】lapides *convexit.* 運輸石頭.

convelāt-us. *a, um.* part. v. *convelo.*

【解】罩以幕者.

con-vello. *vellīs, vellī,* (*vulsi*), *vulsum,* (*volsum*), *vellĕre.* v. tr.

【同】revello.

【解】❶ 拔出，力舉. ❷ (fig.) 搖動，消弱，破壞，傾覆. ❸ 破碎，撕碎.

【例】❶ *convellere* saxa. Caes. 拆毀(掀石). *convellere* signa. Liv. 拔旗(前進). *convellere* funem a terra. 啓碇(離岸). *convellere* robora terra. Ov. 拔橡樹根. *convolsis* repagulis. Cic. 破壞門閂. ❷ *convellere* rempublicam. Cic. 擾亂國家. (*convellere*) opinionem. Cic. 動搖意見. (*convellere*) vires aegri. Cels. 減少病人力量. (*convellere*) acta. Cic. 廢除法令. (*convellere*) leges. Cic. 廢除律例. (*convellere*) judicia. Cic. 取消判詞. ❸ (*convellere*) aliquid avido dente. Cat. 吞食. (*convellere*) glebam vomere. Cat. 耕田.

convēl-o. *ās, āre.* v. tr.

【解】遮蓋，掩蔽.

convĕn-a. *ae.* f. m. (*convenio*) (praesert. in plur: **convenae**, *arum.* m.)

【同】qui e diversis locis in unam civitatem conveniunt.

【解】由各地麕集之僑民，逃亡者，行險徼倖者.

【例】Romulus *convenas* et pastores congregavit. 羅木祿招集牧羊人及逃亡者.

convĕnĭ-ens. *entis.* part. v. *convenio.* (*convenientior, -entissimus*)

【同】consonus, consentaneus, congruens, concors, aptus, par, decorus, decens, dignus. X. Alienus.

【解】❶ 融洽，協和，敦睦者(論人論事). ❷ 符合，吻合者(論事). ❸ 相宜，適宜者.

【例】❶ bene *convenientes* propinqui. 親族敦睦. ❷ naturae *conveniens.* 符合本性者. ❸ quid philosopho minus *conveniens,* quam deos tollere? 爲哲學家甚麽比否認神之存在更不相宜?

convĕnĭenter. adv. (*conveniens*)

【同】congruenter, secundum, pro.

【解】相宜，適合.

【例】*convenienter* cum natura. Cic. 適合本性. *convenienter* naturae vivere. Cic. 適性生活. -ad statum fortunae loqui. Liv. 照身份地位講話.

convĕnĭentĭ-a. *ae.* f. (*conveniens*)

【同】conjunctio, cognatio, quasi concentus.

【形】tanta.

【解】協和，融洽，相稱，相宜，相對.

【例】*convenientia* naturae cum extis. Cic. *convenientia* naturae. Cic. 自然現象與犧牲內臟之調協. *convenientia* partium. Cic. 各部份相稱. *convenientia* rerum in amicitia. 物之同情.

convĕn-ĭo. *īs, i, tum, īre.* v. intr. et tr.

【同】concurro, coeo, congregor. X. Dispergo.

【狀】clam inter se, apte, maxime officio, mirifice, optime cum aliquo, paulisper, praeclare.

【解】❶ 同來，齊來. ❷ (fig.) 合流，相遇. ❸ (合) 屬於裁判權者(法)，結婚約(女). ❹ 往見，拜會，會晤. ❺ 傳訊，控告. ❻ 配合，聚合. ❼ 相合，同意，約定. ❽ 適合，適用，適應. ❾ 適當，相稱. ❿ (v. impers.) 相宜.

【例】❶ omnes eo *convenerant.* Cic. 全體已集合一處. *convenire* in consilium. Cic. 赴會，開會. *convenire* in unum. Sall. 集合一起. ❷ mihi munera *conveniant.* Plaut. 各方面須給吾送禮. huc *convenit* bivium. Plin. 二路合併. multae causae *convenisse* videntur. Cic. 看似包含許多動機. ❸ civitates in id forum *convenirent.* Cic. 屬於此裁判所之城鎮. eo *conveniunt* vigint civitates. Plin. 二十城鎮屬於此裁判公署. *convenire* in manum. Cic. 結婚. *convenire* in manus. Gell. 結婚. ❹ *convenire* aliquem. Caes. 往會某人. *conveniri* plurimos. Cic. 拜謁頻繁. ut se *convenire* nolit. Cic. 勿接見人. studium exstabit in *conveniendis* senatoribus. Cic. 忙於拜會國會議員. ❺ *convenire* aliquem. Nep. 傳訊某人. *conveniri* de peculio. Paul Jct. 被控貪污. *convenire* dolum alicujus. Papin.

提控人詭詐. *convenire* benefacta morantem. Claud. 被控遲誤救濟. ❻ fit uti tandem *conveniant*. Luc. 終究(原子)湊合. ❼ *convenire* inter se de re. Plaut. 同意於一事. haec fratri mecum non *conveniunt* Ter. 對此我與兄弟意見不一致. quod tempus inter eos *convenerat*. Caes. 約訂之時刻. *convenit* judex inter eos Atilius. V. Max. 他們接受亞弟利當裁判員. id *convenerat* signum. Liv. 約定此標記. *convenit* mihi cum illo. Cic. 我與他約定. *convenit* inter me atque hunc. Plaut. 我同此人約定. uti *convenerat*... Sal. 如以前約定. *convenit* ut.. Plaut. 約定…. ❽ *convenire* in aliquid. Cato. 適合某事. *convenire* ad pedem apte. Cic. 適於足. ❾ *convenire* in quemvis agrum. Cato. 任何田地都適宜. *convenit* in hunc suspicio. Cic. 此人受嫌疑. *convenire* ad partem civium. Cic. (凌辱) 歸於一部分國民. *convenire* cum [illegible] re. Cic. 與某事相稱. *convenire* alicui rei. Ter. 與某事相稱. *convenire* aliquam rem. Plaut. 與某事相稱適於某事. non mea *conveniunt* praecordia. (cum infin.) Prop. 我的精神不適於. non *convenit* me habere... Plaut. 不相宜我有…. *convenit* alicui cum aliquo. Cic. 某人與某人意見相同. *convenit* inter aliquos de aliqua re. Cic. 對某問題有些人意見相同.

convĕnit. v. impers. (*convenio*)
【同】decet, aequum est.
【解】相宜, 相稱, 一定.
【例】non *convenit*, ad referendam gratiam esse tardiores. 遲於致謝, 實不相宜. nominis quaestio est, cum de facto *convenit*. 實際相同, 不過名詞之問題耳.

conventīcĭ-us. *a, um.* adj. (*convenio*)
【解】偶遇者.

conventīcĭ-um. *i.* n.
【解】出席證, (籌籤), (應給出席民衆會議者之銀錢).

conventĭcŭl-um. *i.* n. (dimin. *conventus*)
【解】❶ 小會議, 小集會. ❷ 會場.
【例】*conventicula* hominum, et quasi concilia quaedam. 數人之小組會議, 如同民衆大會.

conventĭ-o. *ōnis.* f. (*convenio*)
【解】❶ 民衆大會, 結合. ❷ 契約, 約章. 盟約, 傳訊, 鞫訊.
【例】in manum *conventio* (mariti). Serv. 于歸丈夫權下.

conventiōnāl-is. *e.* adj.
【解】互相約定者 (隨意約定者).
【附】**conventionalismus.** 循俗主義.
conventionismus. 合宜主義, 便宜主義.

convent-um. *i.* n. (*convenio*)
【同】pactum.
【解】協約, 契約, 盟約, 約章, 條約.
【例】stare *conventis*. 遵守條約. promissum et *conventum*. 應許者, 約定者.

1. convent-us. *a, um.* part. v. *convenio*.
【解】集合者, 聚會者, 約會者.
【例】me *conventum* esse expetit. Ter. 渴望會晤我. *convento* diacono. Hier. 會晤助祭者(六品). *conventus* per denuntiationes. Cod. 會晤已經關照者(接到通知者).

2. convent-ūs. *ūs.* m.
【同】turba, concio, coetus, multitudo hominum, in unum locum congregata.
【形】celeberrimus, dignus republica, honestus, magnus, nocturnus, tantus.
【解】❶ in gener. 聚會, 集會(國際會議), 相遇, 結合. ❷ in specie a) (省立) 法庭 (法院), (裁判權), 審訊程序. b) 羅瑪僑民團體(協會), 殖民地. c) 約章, 盟約.
【例】❶ *conventus* celebrare, facere, agere, peragere, habere. 開會, 集會. *conventum* dimittere. 散會. *conventus* ille Capuae me patronum adoptavit. 加布裁判公署(法庭) 委我出庭辯護. ❷ *conventu*. Cic. 照約章.

converbĕr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】痛打, 鞭笞, 烙印, 嚴責, 申斥.

converrĭt-or. *ōris.* m.
【解】洒掃, 掃除, 拂拭者.

conver-ro. *rĭs, ri, sum, rĕre.* v. tr.
【解】洒掃, 掃除, 拂拭, 搶掠.
【例】limina *converrere* osculis. Arn. 口吻神殿之門.

conversāti-o. *ōnis.* f. (*conversor*)
【解】❶ 搏弄, 旋轉(在手中), 慣用. ❷居住, 交際, 密交, (屢屢往來).
【例】❶ quae jacent extra *conversationem*. Sen. 未使用之物. ad singulas *conversationes*. Isid. (鴿) 每次旋轉. ❷ nostra *conversatio* (in caelis est). 我們的交際(在天上).

conversāt-us. *a, um.* part. v. *conversor*.
【解】共同生活, 往來, 交際.

conversĭ-o. *ōnis.* f.
【同】circumvectio.
【形】annua, certa definitaque, conveniens constansque, incitatissima, longa, maxima, quotidiana, rotunda; conversiones absolutae, caelestes, continuae, naturales rerum.

【解】❶ 旋轉，週轉，循環，循迴，(天體運行)。❷ 變動，變遷，變化，變態。❸ 信仰變化，皈依，回頭改過。換位，轉換。
【例】❶ caeli *conversio* incitatior. 天體運行更迅速. anni *conversiones* et commutationes. 一年之循環週轉. perpetui cursus *conversionesque* caelestes. 天上不斷的運行循環. ❷ naturales sunt *conversiones* rerum publicarum. 公共諸事自然的轉變. *conversio* status et inclinatio temporum. 時勢轉變及時代的變遷. ❸ nunquam sera est *conversio*. Hier. 回頭是岸.
【註】 phras. ❶*conversio* a peccatis. 棄惡向善. a) correctio, emendatio morum. 痛改前非. vitae correctioris studium. 努力改正生活. b) convertere se a peccatis. 離棄罪惡. abstinere a sceleribus. 離棄罪惡. ab improba peccandi consuetudine se revocare. 改惡. ad frugem redire. 向善. c) convertere alium a peccatis: 使人回頭. e scelerum gurgite extrahere aliquem. 使人回頭. a pravitate vitae avertere. 使人回頭. errantem ad bonam mentem reducere, (revocare). 使人回頭. ❷ *conversio* idololatriae. 棄邪歸正 (皈依正教)，使人回頭. simulacrorum cultu abjecto, unius Christi cultui consecravit; ad fidem adjuncta est. 棄邪歸正 (皈依正教)，使人回頭. a superstitiosis ritibus, a daemonum servitute, ad unius veri Dei notitiam cultumque est traducta; ad christiani coetus communionem aggregata; Christo sacri fontis aspersionė auctorata est. ❸ *conversio* haeretici. 異教人回頭(歸正). a) multi haeretici sunt conversi. 許多異教人歸正. e summa caligine ac tenebris in lucem catholicae veritatis traducti, ad Ecclesiae auctoritatem redierunt; e seditiosis sectis se extulerunt. b) ab haeresi aliquem convertere. 使異教人回頭歸正. in gratiam cum Romana Ecclesia reducere; hominem pravis opinionibus addictum catholicae religioni restituere, cum Romana Ecclesia in gratiam constituere.
【附】 **conversio** per limitationem. 限定換位，限制(減量)換位. —per negationem. 換質換位法.

convers-o. *ās, āre.* v. tr. (*converto*)
【同】 saepe converto.
【解】 旋轉.
【例】 se ipse *conversans.* Cic. 回省，回想. animus saepe *conversans.* 屢次自我檢討.

convers-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr.
【解】 ❶ 居留，棲身. ❷ 同居共處，互相往來交接，交際. ❸ 持己立身.
【例】 *conversari* alicui. Col. 與某人往來. *conversari* cum aliquo. Sen. 與某人往來. *conversari.* (absol.) Sen. 交際. male *conversari.* Nep. 立身不正.

1. convers-us. *a, um.* part. v. *converto.*
【解】 旋轉，循環者.
【例】 pars anni *conversa.* Cic. 一年之部份已經度過. *conversis* inter se pedibus stare. Plin. 對足而立者，(地球對面之人). *conversus* terga. Tib. 轉背. *conversa* numina. Virg. 諸神轉變. *conversis* parcens. Cass. 寬有改過者.

2. convers-us. *a, um.* part. v. *converro.*
【解】 掃除者.

3. convers-ŭs. *ūs.* m.
【解】 旋轉，循環.

conver-to. (convor-to). *tĭs, tī, sum, tĕre.* (*convor-to, co[illegible], convorsum, convortĕre*). v. tr. vel intr.
【同】 commuto, traduco, refero.
【狀】 aliquando se ad sanitatem, male, repente se, recte, retro, festine.
【解】 I. tr. ❶ a) (prop.) 旋轉，廻轉，返轉，蜷縮. b) (fig.) A) 完全改變. B) 改變形容，處境. C) 改變語法，翻譯. ❷ 轉向，使轉向. 拖引，招惹.
II. intr. ❶ 廻轉，返回. ❷ 變成，轉變.
【例】 I. ❶ a) itinere *converso.* Caes. 轉廻. sese *convertere.* Caes. 轉身逃回. boum vox Herculem *convertit.* Liv. 牛鳴聲喚回了厄而古. (*convertere*) manum. Quint. 反手. (*convertere*) signa. Caes. 轉向，反顏. (*convertere*) crines. Petr. 鬈髮. (*convertere*) iter in provinciam. Caes. 轉向省去. b) (*convertere*) se ad judicem. Quint. 轉向法官. A) *conversae* sunt omnium mentes. Caes. 衆人已回心轉意. (*convertere*) arma sua in perniciem patriae. 倒戈叛國. (*convertere*) rempublicam. Cic. 擾亂國家. (*convertere*) ordinem. Quint. 擾亂秩序. (*convertere*) ad pedites. Sall. 轉回到步兵處. B) Hecuba in canem *conversa.* Cic. 厄古巴變爲犬. C) aliquid e Graeco in Latinum *convertere.* Cic. 將一段希臘文譯成拉丁文. ❷ ad centuriones ora *convertunt.* Caes. 他們轉面向百總. (*convertere*) se ad otium. Cic. 貪享安逸. omnium oculos ad se *convertebat.* Nep. 引人注目. (*convertere*) animos ad hilaritatem. Cic. 轉向愉快. (*convertere*) se ad timorem. Cic. 轉覺驚懼. in se odia *con-*

vertere. Cic. 招惹人怨恨.

II. ❶ in regnum suum *convertit.* Sall. 回自己王國. terra circa axem se *convertit.* 地繞地球軸旋轉. ❷ in vitium virtus non potest *convertere.* Cic. 德行不能轉變爲毛病.

convesc-or. *ĕris, i.* v. dep. intr.
【解】同吃，聚餐.

convest-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.
【同】vestio, tego, orno.
【解】著衣，遮蓋，覆蔽. (fig.) 圍繞，包圍.
【例】hedera omnia *convestivit.* 常春藤覆蓋一切. *convestire* omnia luce. Lucr. 光照一切.

convestīt-us. *a, um.* v. *convestio.*
【解】著衣，遮蔽.

convexĭ-o. *ōnis.* f. **convexĭt-as.** *ātis.* f. (*convexus*)
【解】凸形，球形.
【例】caeli *convexio.* Arn. 穹窿高天. (nationes) caelo *convexionibusque* dimotae. Arn. 氣候地勢不同之地帶.

convexĭt-ās. *ātis.* f. (*convexus*)
【解】凸形，球形，弓形，穹窿形，一懸，圓穹形. (建)

convex-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】疲勞、壓制，磨難，虐待.

convex-us. *a, um.* part. v. *conveho.*
【解】❶ 凸形，弧形，穹窿式. ❷ 彎曲，傾斜. ❸ (poetic.) **convex-um.** *i.* n. (saepius) **convexa.** *orum.* 穹窿...
【例】❶ caelum *convexum.* 玄穹彼蒼. *convexum* vulgus. Claud. 百姓環坐劇場. ❷ *convexo* in tramite. Virg. 傾斜之路. *convexum* iter. 彎路. ❸ *convexa* vallium. Just. 盤谷. in *convexo* nemorum. Virg. 森林環繞之處.

convibr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】躍身，搖動，顫動.

convīcĭāt-ŏr. *ōris.* m. (*convicior*)
【解】辱罵，侮辱人者.

convīcĭ-or. *āris, ātus sum, āri,* v. intr. (*convicium*)
【解】侮辱，詬辱，叫囂，喧嘩，辱罵.

convīcĭ-um. *i.* n. (*cum vox*)
【解】❶ 喧嘩，叫囂，吵鬧，鼓譟. ❷ 反對，抗議，要挾之聲. ❸ 辱罵，呵斥，怒責之聲.
【例】*convicium* mulierum. Cic. 婦人吵鬧之聲. *convicium* facere. Plaut. 喧嘩.

1. **convictĭ-o.** *ōnis.* f. (*convivo*)
【同】convictus.
【解】公共生活，團體生活，知已，至交.
【例】jucundissima *convictio.* 極愉快的公共生活.

2. **convictĭ-o.** *ōnis.* f. (*convinco*)
【解】屈服，心悅誠服，證明，申明.

convict-or. *ōris.* m. (*convivo*)
【形】familiaris, quotidianus.
【解】同席者，同桌共食者.
【例】domestici *convictores.* 同桌共食的親信之人，(家人).

1. **convict-us.** *a, um.* part. v. *convinco.*
【解】屈服，確認，證明者.
【例】*convictus* furor. Ov. 證實裝瘋.

2. **convict-ŭs.** *ūs.* m. (*convivo*)
【同】convictio.
【解】❶ 交際，往來，公共生活，同居共處. ❷ ❸ 聚餐，讌會.
【例】quin redis ad *convictum* nostrum. 然而你盍不恢復我們的公共生活. is tollit *convictum* humanum et societatem. 此人取消人類之公共社交生活.

convi-nco. *ncis, ci, ctum, ncĕre.* v. tr.
【同】arguo, coarguo, redarguo, cogo, revinco.
【解】❶ 使人羞愧. ❷ 使人屈服，使自認己過(自訟自承). ❸ 證明，辯服，使人確信.
【例】❶ *convictus* discessit. 抱慚而退. mores et vita te *convincunt.* 你的操行及生平使你慚愧. ❷ certis litteris *convincitur.* Cic. 因確定之字據而屈服. aliquem inhumanitatis *convincere.* Cic. 使自認粗野. flagitii aliquem testimoniis *convincere.* 藉證據證明某人之惡行. ❸ (*convincere*) avaritiam alicujus. Caes. 證明某人之貪婪. (*convincere*) caedis. Suet. 證明殺人罪. (*convincere*) in pari peccato. Cic. 證明同樣罪. qui *convincerentur* fecisse aliquid. Liv. 假如彼等曾做某事.

convinctĭ-o. *ōnis.* f.
【解】銜接，連詞. (文)

convīs-o. *īs, ĕre.* v. tr.
【解】謁見，審視，環視.
【例】*convisere* oculis. Lucr. 舉目環視. *convisere* penitus res occultas. Lucr. 透徹秘密(奧蹟). *convisere* omnia luce. Lucr. 光照一切.

convitiāt-or. m. (**conviciator**). *ōris.*
【同】maledicus.
【解】咒罵，詬辱者.
【例】huic *convitiatori* ego de mea vita respondeam? 向此詬辱人者，我將坦白我之生平嗎？

convitĭ-or. (**convici-or**). *āris, ātus sum, āri.* v. tr.
【解】詬辱，諷刺，嘲笑.

convītī-um. (**convīcī-um**). *i.* n.
【同】maledictum, probrum, contumelia, crimen, opprobrium, maledictio.
【形】ferreum, grande, grave, justissimum honestissimumque, magnum, turpe, quotidianum, tacitum.
【解】侮辱，誶詈，諷刺，呵斥，嘲笑.
【例】❶ *convitium* facere, probra ingerere, maledicta in aliquem conferre; consectari aliquem *convitiis*. 詬辱諷刺人. ❷ *convitium* pati. 受侮辱. *convitio* jactari. 受嘲笑. *convitiis* urgeri. 受諷刺.

convīv-a. *ae.* m. f. (*convivo*)
【同】socius ad epulas, convictor.
【形】consiliarii, consilii alicujus, hilari et bene accepti, singuli.
【解】賓客，陪客，食客.
【例】*convivas* bene hilariterque accipere. 怡然而愉快的招待賓客. collectam exigere a *convivis*. 向賓客索醵金(自助餐費).

convīvāl-is. *e.* adj. (*conviva*)
【解】宴會者.
【例】*convivalia* ludionum oblectamenta addita epulis. 宴飲之間參有舞蹈之宴會娛樂. fabulae *convivales*. Tac. 席間趣語.

convīvāt-ŏr. *ōris.* m. (*convivor*)
【同】qui convivium facit, parat.
【解】延客者，(主席).

convīvāt-us. *a, um.* part. v. *convivor.*
【解】共同生活者.

convīviāl-is. *e.* adj. vide **convivalis.**
【解】宴會者.

convīvī-um. *i.* n. (*cum vivo*)
【同】epulae, accubatio epularis amicorum.
【形】delicatum, flagitiosissimum, gladiatorum, gratum, jucundum et gratum, moderatum et honestum, pudicum et sobrium, tempestivum; convivia moderata, modica, nocturna.
【解】❶ 宴飲，盛筵，筵席. ❷ 聚餐，宴會，歡聚.
【例】a) *convivium* splendidum. 盛筵，大餐. *convivium* lautum, exquisitum. 盛筵，大餐. *convivium* opipare adornatum. 盛筵，大餐. *convivium* ornatum magnifice et splendide. 盛饌. b) *convivium*. (epulum) apparare, ornare, instruere. 設筵，招待，請客. *convivio* aliquem accipere. 設筵招待，請客. c) *convivio* adesse. 赴宴會. *convivium* inire, celebrare; in *convivio* accubare, esse, accumbere. 參加宴會. celebratur omnium sermone laetitiaque *convivium*. 歡宴暢談. *convivium* in multam noctem vario sermone producere. 歡宴暢延至深夜.

convī-vo. *vīs, xi, ctum, vĕre.* v. intr.
【解】共同生活，同時生活，同食.
【例】(*convivere*) alicui. Sen. 與某人共同生活. (*convivere*) cum aliquo. Quint. 與某人共同生活.

convīv-or. *āris, ātum sum, āri.* v.dep. intr.
【同】convivium ago, agito, epulum do.
【解】邀宴，赴宴，公宴.
【例】quotidie in publico *convivatur*. 每日公宴.

convŏcāti-o. *ōnis.* f. (*convoco*)
【同】conventus, congregatio.
【解】呼喚，招集.
【例】nulla ad defendendam rempublicam populi *convocatio*. 並未招集民衆保衛國家.

convŏcāt-us. *a, um.* part. v. *convoco.*
【解】被招集者.

convŏc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】voco, concieo, advoco, congrego.
【狀】aliquando, omnino, serius, fuse.
【解】呼喚，召集，集合.
【例】(*convocare*) populum; (concionem advocare). 招集民衆，(開會). *convocare* sibi consilia in animum. Plaut. 心中計劃. *convocare* homines ad (vel in) societatem vitae. Cic. 召人度社交生活. *convocare* dissipatos. 集合四散之人. in domos consulum senatum *convocare*. 在執政官府第中，招集國會.

convŏlo. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】concurro.
【狀】statim.
【解】同飛，齊奔.
【例】*convolant* tota ex Italia nuntii. 自全義大利通信員同時疾馳. vexillo elato, ocius *convolabant*. 高舉軍旗衆人齊奔. (fig.) *convolare* ad secundas nuptias. Cod. Just. 再婚(續娶，再嫁). *convolare* ad secundum legatarium. Plaut. 二次繼承(承嗣).

convŏlūt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. pass. v. *convoluto.* (freq. v. *convolvo*) tant. in passiv. invenit.
【解】同轉，同滾.

convŏlūt-us. *a, um.* part. v. *convolvo.*
【解】捲轉者.
【例】*convolutus* in semet. Plin. 轉身，反省.

convol-vo. *vīs, vi, ūtum, vĕre.* v. tr.
【同】involvo.
【解】纏繞，圍繞，包圍，捲滾，彙集.
【例】*convolvit* terga coluber. Virg. 毒蛇

【解】心肝(親愛語).
【例】Scipio *corculum* appellatus fuit. 人稱西比約爲心肝.
corcŭl-us. *a, um.* adj.
【解】通理，智慧者.
Corcyr-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：靠希臘厄比省 (Epire) 之島名.
Corcyrae-us. *a, um.* adj. *Corcyrae.*
Corcyrae-i. *ōrum,* m. pl. nom. propr. hom. *Corcyrae* 人.
corda. vide **chorda.**
【解】絃琴.
cordāte. adv.
【同】sapienter, prudenter.
【解】智慧貌，通理狀.
cordāt-us. *a, um.* adj. *cordatior.*
【同】prudens, sapiens, fortis, generosus.
【解】智慧，精巧，通理，驍勇者.
【例】Scaurus homo egregie *cordatus.* (Aemilianus Scaurus.) 非常驍勇之厄米利，斯高祿.
cord-ax. *ācis.* m. et adj. (似*cor* 者).
【解】輕佻之舞蹈.
cordiāl-is. *e.* adj.
【解】誠意，懇摯，多情者.
cordiāliter. adv.
【解】誠懇多情貌.
cordŏlĭ-um. *i.* n.
【同】dolor cordis.
【解】傷心，痛心，愁悶，憤慨.
【例】mihi *cordolium* est. 我實傷心.
Cordŭb-a. *ae.* f. nom. propr. urbis. 城名：在班地爲兩 Seneca 及 Lucani. 之家鄉.
Cordubensis. *e.* adj. *Cordubae.*
cord-us. vide **chordus.**
【解】晚生者.
cordyl-a. *ae.* f.
【解】未滿一歲之鮪鰹魚 (小金鎗魚).
cŏrĭāg-o. *ĭnis.* f.
【解】牛皮癬.
cŏrĭandr-um. *i.* n. **cŏrĭandr-us.** *i.* f.
【解】芫荽，胡荽. (植)
1. cŏrĭāri-us. *i.* m.
【解】硝皮者.
2. cŏrĭāri-us. *a, um.* adj.
【解】皮者.
Corinthĭăc-us. *a, um.* adj. (*Corinthus*)
【解】*Corinthi.* 城者.
Corinthĭens-is. *e.* adj. (*Corinthus*)
【解】*Corinthi.* 城者.
Cŏrinthĭ-us. *a, um.* adj. *Corinthi.*
【解】*Corinthi.* 城者.
【例】*Corinthius* ager. Cic. 高林多城之田地. *Corinthium* aes. Cic. 高林多城之銅. *Corinthia* vasa (aera). 高林多城之銅器. *Corinthia.* (absol.) Cic. 高林多城之銅器.
Corinthii. *ōrum.* m. pl.
【解】*Corinthi.* 城人.
Corinth-us. *i,* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在希臘之 Corinthe 海峽. (在 Achaie 半島).
Cŏrĭŏlān-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：(C. Marcius 的綽號) (cognom.) C. Marcius 因得勝 Corioles 人，而得此名：後被放逐連同 Volsques 人，進犯羅瑪，因其母 Veturia 之請求，而引兵離去.
Cŏrĭŏl-i. *ōrum.* m. nom. propr. urbis.
【解】城名：在 Latium.
Coriolianus. *a, um.* adj.
Coriolani. *orum.* m. (homin.) 一居民.
cŏrĭ-um. *ĭ.* n.
【解】❶ 皮革，鞣皮(獸類)，鱗介. ❷ 皮膚(人). ❸ 樹皮，果皮. ❹ 皮帶，皮條，皮鞭，(外層，外表).
【例】❶ *corium* piscium. Gell. 魚鱗. vestitus *corio.* 衣獸皮. obvolutus, vestitus, tectus *corio.* 裹衣，蓋皮. ❷ (fig.) ludere de alieno *corio.* Apul. (prov.) 蔽身在人身後. ❸ *corium* arboris. 樹皮. ❹ *corium* petere (servi). Sen. 令鞭笞奴隸.
Cornēli-a. *ae.* f. nom. propr. hom.
【解】人名：著名者爲 Gracques 之母.
Cornēlĭān-us. *a, um.* adj.
【解】*Cornelius* 本人，或其家族者.
1. Cornēlĭ-us. *i.* nom. propr. hom. 人名.
Cornēlii. *ōrum.* nom. famil. 家族名.
2. Cornēlĭ-us. *a, um.* adj. *Cornelii.*
【解】Cornelius. 者.
【例】*Cornelia* gens. Cic. 高而厄族. *Cornelia* lex. Cic. 一律. *Corneliana* castra. Plin. Scipio Afric. 在非洲所築之營壘. forum (*Cornelii*) *Cornelium.* Cic. (Ville de la Cisalpine) 城名：爲C. Sylla 所建，今日之 Imola.
cornĕŏl-us. *a, um.* adj. dimin. *corneus.*
【同】corneus.
【解】角質者.
【例】*corneolis* fuit. Petr. 堅硬如角者.
1. cornĕ-us. *a, um.* adj. (*cornu*)
【解】角質者，彎如角形者，硬如角者.
【例】*corneum* rostrum. 角形喙.
2. cornĕ-us. *a, um.* adj. (*cornus*)
【解】山茱萸者.
cornĭc-ĕn. *ĭnis.* m. adj. (*cornu cano*)
【解】吹號角者，吹螺旋喇叭者，吹木笛者.

蟠曲. *convolvens* se sol. 自轉(太陽旋轉). *convolvi* in pilae modum. Plin. 翻滾如球. *convolvi* in manipulos. Plin. 紮成綑. (fig.)*convolvere* verba. Sen. 彙集文詞.

convolvŭl-us. *i.* m. (*convolvo*)
【解】葡萄虫，旋花，牽牛花.

convŏm-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】嘔吐.

convulnĕrāt-us. *a, um.* part. v. *convulnero.*
【解】重傷，敗壞者.

convulnĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】重傷，損害.
【例】ne *convulneretur* una fistula. Frontin. 怕水管破壞. signa rubigine *convulnerantur*. Arn. 態像生銹. maledicta mores *convulnerantia*. Sen. 敗壞品行之惡言.

convulsĭ-o. *ōnis.* f.
【解】拘攣，痙攣，驚悸，震動，暴躁，急癇.

convuls-us. *a, um.* part. v. *convello.*
【解】拔起，强拖，强分開，破壞者.
【例】*convulsae* naves. Virg. 破裂之船. *convulsum* aequor remis. Virg. 被槳分開之海水. *convulsi* centuriones. Tac. 受傷之百總. *convulsae* fauces. Quint. 强出之聲.

cŏŏpĕrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】合作，協辦，借力，協助.
【例】*cooperatio* formalis. 正式的協助，(惡意的有贊同意思的協助). *cooperatio* materialis. 實質的協助，(非惡意無贊同意思的協助).

cŏŏpĕrāt-ŏr. *ōris.* m.
【解】合作者，互相輔助者.
【例】*cooperatores* injustitiae negativi. 消極的協助不義者. *cooperatores* positivi. 積極的協助不義者.

cŏŏpercŭl-um. *i.* n.
【解】盖.

cŏŏpĕrīment-um. *i.* n.
【解】完全覆盖.

cŏŏpĕr-ĭo. *ĭs, ŭi, tum, īre.* v. tr.
【同】tego.
【解】全盖.
【例】(*cooperire*) aliquem lapidibus. Cic. 以石擊死(盖)某人. *coopertus* telis. Liv. 萬箭穿身. omni scelere *coopertus*. Cic. 惡貫滿盈者.

cŏŏpĕr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】與人合作，協力，同勞，互助.

cŏŏpert-us. *a, um.* part. v. *cooperio.*
【解】全掩盖者.
【例】*coopertus* lapidibus. Tac. 被石擊死者. *coopertus* fenoribus. Sall. 債臺高壘者. *coopertus* sceleribus. Cic. 滿身罪惡者. *coopertus* miseriis. Sall. 飽經苦患者.

cŏŏptātĭ-o. *ōnis.* f. (*coopto*)
【同】constitutio.
【形】censoria.
【解】選入，參加某團體，列入...
【例】*cooptatio* collegiorum. Cic. 團體推選. *cooptatio* censoria. Cic. 御史薦舉. *cooptatio* in patres. Liv. 列入元老班中，(入元老院).

cooptāt-us. *a, um.* part. v. *coopto.*
【解】被薦舉推選者.

coopt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】eligo, adscribo, recipio.
【解】推舉，薦舉，列入，參加某團體.
【例】*cooptare* senatores. Cic. 選舉國會議員. *cooptare* aliquem in patricios. Suet. 選任某人爲元老. *cooptare* senatum novum. Cic. 招開新國會. *cooptare* sibi collegam. Suet. 選拔同僚. *cooptare* aliquem sua nominatione. Cic. 投票選舉某人.
【附】**coordinatio.** 呼應. **coordinatus** conceptus. 同位並位概念.

cŏŏr-ĭor. *ĕris, tus sum, īri.* v. dep. intr.
【同】orior.
【解】❶同時發生，發現. ❷自然現象之發生. ❸興起，作戰.
【例】❶ *coortum* est bellum. Caes. 同時發生戰事. sunt *coorta* terris. Lucr. (動物)同生於地上. ❷ maximo *coorto* vento. Caes. 驟起大風. subito *coortae* tempestates sunt maximae. 暴風雨驟然興起. ❸ *cooriri* ad pugnam. Liv. 起而迎戰. *cooriri* in rogationes. Liv. 起而反對憲法草案. *coorti* ex insidiis hostes. 由埋伏處敵人興起.

1. **cŏŏrt-us.** *a, um.* part. v. *coorior.*
【解】發生，興起.

2. **cŏŏrt-us.** *ūs.* m.
【解】誕生.

cōp-a. *ae.* f. (*copo*)
【解】酒店女主人.

cŏphĭn-us. *i.* m.
【解】籃，筐.

1. **cōpĭ-a.** *ae.* f.
【同】abundantia, ubertas, vis, facultas.
【形】accurata orationis, admirabilis, assidua, digna gloria imperii, exilis; copiae adventitiae, affluentes, amplissimae patrimonii, domesticae, exiguae amicorum, innumerabiles, omnibus rebus ornatae, praeclarae, veteranae, veteres.
【解】❶富於食糧，富於錢財. ❷富於財產資源. (**copiae**.arum.pl. =一切福利財富). ❸軍隊，兵力. ❹文筆之絢爛，理想之豐富，才

學之卓絕. ❺ 作事之才幹能力.

【例】❶ *copia* frugum. Cic. 豐收. *copia* pecuniae. Cic. 銀錢富厚. omnibus *copiis* floret. 豪富. maxima frumenti *copia* advecta est. 運到大批小麥. ❷ in summa *copia*. Cic. 富饒. exponit suas *copias* omnes. Cic. 陳列其一切財富. tellus magnam *copiam* praebet frugum. 田地生產大批果實. ❸ *copias* cogere. 集合兵力. *copias* comparare, praeparare. 準備兵力. *copias* educere in aciem. 引兵列陣. *copias* armare. 裝備兵士. ❹ dicendi, verborum *copia*, ubertas. 健談，雄辯. ❺*copiae* Capuae potiendae. Liv. 有能力佔據加布亞. *copiam* alicujus habere. Sall. (自由)支配某人. *copiam* facere alicui alicujus. Ter. 准許某人去見某人. *copia* alicui alicujus rei. Cic. 准某人支配某事. pro rei *copia*. Sall. 事實環境旣如此. ex *copia* rerum. Sall. 事實環境旣如此. ex *copia*. Sall. 事實環境旣如此. pro *copia*. Liv. 照其能力. *copia* est...(cum infin.) Pl. 可能...

【註】 **copi-ae.** *ārum.* f. plur.

【解】軍馬，糧食，財富.

【例】❶ vir *copiis* rei familiaris locuples. 家資雄厚. omnium rerum affluentibus *copiis* ditatus, praeditus. 財福双全. ❷ *copias* contrahere, cogere, castra castris conjungere. 集中兵力，連合營壘. *copias* profligere. 衝散軍隊.

2. **Copĭ-a.** *ae.* f. nom. propr. deae.

【解】女神名.

cōpĭŏl-ae. *ārum.* f.

【解】小軍隊.

cōpĭōsē. adv. *copiosius, -sissime.*

【同】uberrime, large, largiter, prolixe, abundanter.

【解】豐富(物質)，富麗(文詞).

【例】*copiose* proficisci. Cic. 你啓程時餱糧豐富. pastum animalibus *copiose* natura comparavit. 造物爲牲畜準備了豐富的草芻. *copiose* de aliqua re disserere, disputare. 高談闊論講述某事.

cōpĭōs-us. *a, um.* adj. (*copia*), *copiosior, -sissimus.*

【同】abundans, uber, dives.

【狀】admodum, plane et locuples.

【解】❶ 富饒，豐富，富厚. ❷ 健談，雄辯.

【例】❶ (*copiosus*) aliqua re. Cic. 儲蓄大量某種物品. locus *copiosus* a frumento. Cic. 盛產小麥之地. omnibus rebus *copiosus*. 富有者. lautum et *copiosum* patrimonium. 豐富的祖產. *copiosa* urbs. Cic. 富饒之城. ❷ orator admodum *copiosus*. 健談之演說家. homo ad dicendun *copiosus*. 能言之士.

cŏp-is. *idis.* f.

【解】砍刀，彎刀，(寬刀).

cōp-is. *is.* adj. (*cops*) (arch. nomin.)

【解】富饒，豐富者.

cŏpo. cōpōna. vide **caupo.**

【解】女店主.

coprĕ-a. *ae.* m.

【解】滑稽者.

cōps. (vel) **cōp-is.** *e, is.* adj. (nom. non usurp.)

【解】富饒，豐富者.

copt-ā. *ae.* f.

【解】糕餅類.

cŏpŭl-a. *ae.* f. (*cum apio*)

【同】nexus, vinculum.

【解】❶ 連繫之物，繩索，鐵勾，鐵錨，鐵鏈. ❷ 結合，聯合(moral.)，連貫，連辭，繫辭，介語.

【例】*copula* torta. Att. 繩. quaeritant me, *copulas* gestant secum. 他們攜繩索，屢次尋找我. *copula* conjugalis. 性交，房事.

cōpulāte. (**copulative**) adj.

【解】連貫狀.

cōpŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*copulo*)

【同】conjunctio.

【解】連繫，聚積，集合.

【例】*copulatio* rerum. 事物互相連繫. *copulationes* consuetudinum. 習俗一貫相連. *copulationes* atomorum. 原子結構. per *copulationes* verborum. Isid. 比擬語法.

cōpŭlāt-us. *a, um.* part. v. *copulo. copulatior, -tissimus.* **copulat-um.** *i.* n.

【解】連貫，連接者.

【例】nihil sit animis *copulatum*. Cic. 神體非(由部分)湊合而成. *copulata* verba. Cic. 湊合名詞. *copulatum* naturae somnium. Cic. 與自然遭遇相關之夢.

cōpŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*copula*)

【同】jungo, adjungo, compono. X. Disjungo, divello, distraho.

【解】連繫，連結，連貫，結構，結合.

【例】animi cum corporibus *copulati*. 神形結合. (*copulare*) sermonem cum aliquo. Plaut. 與某人交談. (*copulare*) verba. Cic. 聯句，造句. (*copulare*) concordiam. Liv. 建立協議.

cŏqu-a. *ae.* f. (*coquus*)

【解】女廚師.

cŏquībĭl-is. (**cŏcībĭl-is**) *.e.* adj. (*coquo*)

【解】易於消化者.

cŏquīn-a. (**cŏcīn-a**). *ae.* f. (*cŏquinus*)
【解】❶ 厨房. ❷ 烹調法.
cŏquīnār-is. *e.* (**cŏquīnāri-us.** *a, um*). -adj.
【解】厨房者.
【例】ars *coquinaria.* Apic. 烹調藝術.
cŏquīn-o. (**cŏcīn-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*coquus*)
【解】❶ intr. 治庖. ❷ tr. 烹調，(備食).
cŏquīn-us. (**cŏcīn-us**). *a, um.* adj. (*coquus*)
【解】厨房者，厨師者.
【例】*coquinum* forum. Plaut. 售煮肉市.
cŏquĭtātĭ- o. *ōnis* . f.
【解】久煮.
cŏquĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】司烹調(司煮)，司厨.
cŏquo. *quĭs, xi, ctum, quĕre.* v. tr.
【狀】bene.
【解】❶ 煮烹. ❷ 燒，烤，炙，(熔化). ❸ 炙熟. ❹ 消化. ❺ 沉思，熟思，(備戰，磨難).
【例】❶ *coquere* cibaria. 煮食物. *coquere* cenam. Nep. 備晚餐. caro ejus tarde *coquitur.* Gargil. 難煮熟之肉. ❷ *coquere* laterculos. Cato. 燒磚. *coquere* carbonem. Cato. 燒炭. *coquere* calcem. Cic. 燒石灰. *coquere* aurum. 熔化金. *coquere* artus. Sen. 中毒，(燒肢體). ❸ *coquere* uvas. Varr. 使葡萄成熟. *coquitur* vindemia. Virg. 收穫成熟. ❹ *coquere* aliquid. Varr. 消化食物. *coqui* cibos in corpore. Plin. 消化食物. *coquere* consilia. Liv. 熟思計劃. *coquere* invidiam. Stat. 素懷妬心. ❺ cura quae te *coquit.* Enn. 使你苦心焦思. si sollicitudo oratorem *coquit.* Quint. 若演說家心中焦灼，忐忑不寧.
cŏqu-us. (**cŏc-us**). *i.* m. (*coquo*)
【解】厨司，厨師.
cŏr. *cordis.* n.
【同】pars in animante princeps, vitae fons.
【解】❶ 肉心，心腸. ❷ (fig.) a) (poetic.) 有人格者. b) 人情感之中樞 (心情，愛情). c) (*cordi* alicui) 使人關懷，使人愉快. d) 心靈，心神，心思，心意，心計，正義感.
【例】❶ nec *cor* habet, nec palatum. 無心腸，無上腭. ❷ a) (juvenes), fortissima *corda.* Virg. 毫不膽怯之青年戰士. aspera *corda.* Enn. (人)殘酷(蠻野)之心. b) *cor* spectantis tangere. Hor. 感動觀衆之心. *corde* amare inter se. Plaut. 互相親愛. *corde* spernere aliquid. 輕視某事. *corde* tremere. Hor. 心中戰戰兢兢 c) *cordi* est alicui. (cum infin.) Pl. 思念. *cordi* habere. Gell. 縈懷. d) *cor* habere. Plaut. 有心人. volutare aliquid in *corde* suo. Plaut. 再三思維某事. *cor* longaevum. Claud. 老成練達. esse *corde* proximum alicui. Plin. 敏捷與人相似.
Cŏr-a. *ae.* f.
【解】❶ 瞳，眸子，(烏黑色). ❷ nom. propr. cognom. Proserpinae. 人名：綽號. ❸ nom. propr. urbis Latii. 城名：在 Latio.
【註】**coranus**. *a, um.* (de *Cora* urbis)者.
【例】*coranus* lapis. Plin. *Cora* 城之大理石(花石). **coracīnus** color. 烏黑色. **coracīnum.** (absol.) 烏黑色.
cŏrallĭ-um. (**cŭrallĭ-um**). *i.* n.
【解】珊瑚.
1. cōrăm. adv.
【同】ad, apud, ante, in conspectu, ante oculos, ante pedes, in oculis. X. Absens.
【解】當面，對面，在面前.
【例】*coram* cum aliquo loqui. Cic. 同人對面講話. arguere aliquem *coram.* Liv. 當面指責人. *coram* adsum. Caes. 請看我在面前. *coram* se offerre. Liv. 現示自己. *coram* tradere in manus. Plaut. 交付手中. *coram* deferre aliquem. 當面控告某人. ne *coram* Tiberii vox secuta. Tac. 帝伯略不當面答復他.
2. cōrăm. praep. cum abl.
【解】*coram* eo. Quint. 在他面前，(當面). diis *coram.* Tac. 在諸神面前. in *coram.* (cum genit.) 當一面.
cŏr-ax. *ăcis.* m.
【解】烏鴉，戰鈎.
corb-is. *is.* m. f.
【同】canistrum, fiscina e vimine contexta.
【解】籃，筐.
【例】messoria *corbe* se contexit. 用收穫筐遮蔽自己.
corbĭt-a. *ae.* f. (*corbis*)
【同】navis oneraria.
【解】運輸船.
corbōn-a. *ae.* f. (nom. Haebr.)
【解】寶藏，寶庫.
corbŭl-a. *ae.* f.
【解】小籃.
Corbŭl-o. *ōnis.* m.
【解】❶ 搬運者. ❷ nom. prop. hom. 人名：羅瑪軍官兵.
corchŏr-us. *i.* m. (vel) **corchŏrum.** *i.* n.
【解】蘩蕗，鵝鳥菜(水苦賣).
corcŏdīl-us. *i.* m. (vde **crocodīlus**)
【解】鮫，鱷魚.
corcŭl-um. *i,* n. (dimin. *cor*)
【同】cor parvum. (vox amatoria).

cornīc-or. *āris, āri,* v. dep. intr.
【解】小鳥咿喔鳴聲，啾啾喃喃之聲.
cornīcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *cornix*)
【解】小烏鴉.
cornīcŭlāri-us. *i.* m. (*corniculum*)
cornicŭl-us. *i.* m.
【解】營長，連長之哨官(副官)(有盔飾如双觸角者).
cornīcŭlātus. *a, um.* adj.
【解】尖角形，月牙形者.
cornīcŭl-um. *i.* n. (dimin. *cornu*)
【解】小觸角，(小漏斗)，金屬小盔飾，(酬軍功者).
cornīcŭl-us. *i.* m. (*cornicularius*)
【解】營，連副官之職.
cornĭg-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*cum gero*)
【解】有角者.
cornĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*cum fero*)
【解】有角者.
【例】*corniferum* sidus. Anthol. 磨羯宮，(星座名)(天).
cornīgĕr-a. *ōrum.* n. plur.
【解】有角獸類.
cornĭ-pēs. *pĕdis.* adj. (*cornu pes*)
【解】有硬蹄者，半人半羊之怪物. (Satyres).
corn-ix. *īcis.* f.
【解】烏鴉.
【例】*cornici* oculum. (subaud. *configere*). (prov.) Cic. 更巧於騙人.
corn-ū. n. (genit.) *ūs,* et *ū.*
【形】dexterius, sinisterius, firmius; hebetiora, acutiora.
【解】❶獸角❷. (in gen.)一切角質或角形之物. 鳥喙，象牙，月牙(鈞杖頭)，虫之觸角，盔飾翎，帆架，號角，支流(河汊)，地角，山顛，戰陣之兩翼. ❸ (fig.)勇力，勇毅.
【例】❶ animantia *cornibus* animata. 有角獸類. ❷ lunae nascentis *cornua.* 月鈎(角)斜掛. ❸ advertere *cornua* alicui. Plaut. 反對某人，(牴牾). venerunt *cornua* capiti meo. Ov. 壯吾膽. *cornua* sumere. Ov. 加勇氣. *cornua* addere. Hor. 壯膽.
cornu cōpia. *ae.* f. (*cornucopia*)
【解】多角，盛大觸角.
cornŭl-um. *i.* n.
【解】小角.
1. **corn-um.** *i.* n. (vide **cornu**)
【解】角.
2. **corn-um.** *i.* n.
【解】小山茱萸，(fig.) 鏢鎗.
cornŭpĕt-ā. *ae.* f.
【解】觸牴者.
1. **corn-ŭs.** *ūs.* m. vide **cornu.**
2. **corn-ŭs.** *i.* f.
【解】山茱萸，鏢鎗.
cornūt-us. *a, um.* adj. (*cornu*)
【解】有角者，有象鼻者.
【例】*cornutae* quadrupedes. Varr. 象. *cornutus* ardor. Mart. 象怒. luna *cornuta.* Amm. 上弦之月.
cŏroll-a. *ae.* f. (dimin. *corona*)
【同】corona.
【解】小花冠，花串，花綵，花繩.
corollāri-um. *i.* n. (*corolla*)
【同】appendix, accessio.
【解】小花冠，(fig.) 外金，津貼，酒錢，犒賞，增補附論.
【例】ad solitos fructus arationum aliquot nummorum *corollarium* adjicere. 耕種收穫的經常果實之外，再加數元的犒賞.
cŏrōn-a *ae.* f.
【同】insigne regni, insigne regium, diadema, sertum.
【形】aurea, civica, laurea maxima, multiplex, publica, subita.
【解】❶ 花冠，花圈. ❷ (fig.) a) 環坐會議. (國會，法庭). b) 圍困城郭之軍隊. c) 防守城垣之軍隊. d) 屋簷突出之雕刻，小簷. e) 星宿名，日月暈，環形山嶺. ❸ 神職界髮圈. ❹ 念珠.
【例】❶ sub *corona* vendere, (venire, venumdari). 拍賣戰俘(飾以花圈). *corona* aurea fulgentibus gemmis illuminata. 飾燦爛寶石之金冠. ferre, ponere, deponere *coronam.* 戴，摘(脫)花冠. ❷ (circulus audientium) frequentissima *corona* cingi et sepiri. 被大衆包圍. causa erit ad maximam *coronam* dicenda. 應向大衆公訴(訟)的案件. ❸ (*corona* clericalis), sacri ordinis insigne, attonso in *coronae* modum vertice. 髮圈(頂上剃髮圈)爲神職界的標記. ❹ *coronam* marianam recitare. 念聖母串經. statis precibus Dei Parenti Virgini corollam texere. 聖母串經. piaculares sacrae corollae globulos pie sancteque precando volvere. 恭念串經使用念珠. preces coronariae, corolla precaria, globuli precarii, piaculares. 串經，念珠.
cŏrōnāl-is. *e.* adj.
【解】花冠者.
cŏrōnām-en. *īnis.* n.
【解】花冠.
cŏrōnāment-um. *i.* n.
【解】編(製)花冠之花卉.
1. **cŏrōnāri-us.** *a, um.* adj.
【同】quod ad coronam pertinet

【解】❶ 用以製花冠者，有花冠形者，贈凱旋將軍之禮品. ❷ (突出之翘形飾品)，浮雕.
【例】❶ aurum *coronarium* dabatur consulibus ex provincia decedentibus ad decorandum triumphum. 由行省贈與離省之凱旋總督的禮品，(賀儀). ❷ *coronarium* opus. Vitr. 刻有浮雕之飾品.

2. **cŏrōnāri-us.** *i.* m.
【解】製或售花冠者.

cŏrōnāt-us. *a, um.* part. v. *corono.*
【解】加冕者(戴花冠者).

Cŏrōnē-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在 Bèotie 省，因 Agèsilas 曾在此戰勝雅典人而著名.
Corōnens-is. *e.* adj. *Coronae.*

cŏrōn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*corona*)
【同】coronam impono, corona dono, venerabilem insignibus imperii facio, insignibus regni augustiorem reddo.
【解】戴花冠，圍繞，束帶，環繞，充滿.
【例】inire epulas *coronatum.* Cic. (epulas *coronati* ineunt). 戴花冠赴盛筵. *coronare* comoediam. Suet. 喜劇得夢. quomodo martyriis *coronata* (Ecclesia) sit. Hier. 如教會因殉教者而得榮冕. *coronare* crateras vino. Virg. 滿注酒杯.

corpŏrāl-e. *is.* n (term. liturg.)
【解】聖體布，九摺布. (宗)
【例】*corporale* benedicendum. 應祝聖的九摺布.

corpŏrāl-is. *e.* adj. (*corpus*)
【解】形體，身體者.
【例】*corporalia* vitia. Sen. 身病. *corporalia* bona. Quint. 形體(外面)利益. *corporalis* labor. Cig. 勞作.

corpŏrāliter. adv.
【解】論體質，親身在場，實體.

corpŏrātūr-a. *ae.* f.
【解】肥大，肥胖.

corpŏrāt-us. *a, um.* part. v. *corporo.*
【解】有形體，屬物質，湊合者.

corpŏrāt-us. *i.* m.
【解】屬於某團體者.
【例】mundus cernitur et tangitur, et undique est *corporatus.* 世界可目覩可觸摸而且就各方面是屬於形體者.

corpŏrĕ-us. *a, um.* adj. (*corpus*)
【同】corporatus, concretus.
【解】屬形體，屬物質者，與肉體相連者.
【例】omnes *corporeae* pestes. 身體之污垢. *corporeum* et aspectabile omne necesse est esse, quod natum est. 凡誕生在世的必是有形體可見的.

corpŏr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*corpus*)
【解】(act.) 付給形體，(pass.)取形體.
【例】(fig.) coloribus *corporari.* Plin. 染色(著色)(圖畫).

corpŭlenti-a. *ae.* f.
【解】肥胖，豐滿.

corpŭlent-us. *a, um.* adj. (*corpus*), *corpulentior.*
【同】obesi corporis homo.
【解】體胖，肥大者.

corp-us. *ŏris.* n.
【形】bene constitutum, caducum et infirmum, aegrum, castum, debile, firmum, fragile, grave, immane, immortale, impudicissimum, horridum, integrum, inviolatum, mortale, mutabile, sanum, vitiosum; corpora, hamata, terrena, individua.
【解】❶ (in gen.)有形物體(phys.)(部分湊成物體),肉軀(動物之身). ❷肉身，肉軀(caro), (fig.)本質，正文. ❸ 人. ❹ 屍體，(下體對頭部). ❺ a) 由部分結成的整個形體，(船骨格，防衛工事). b) 由單位集合的團體社會，(政府機構，民衆團體).
【例】❶ *corporis* dolores. Cic. 形體(phys.)之痛苦. nulla res nisi *corpus.* Lucr. 非他物乃形體也(物質). *corpus* aquae. Lucr. 水本質. eadem *corpora* nummorum. Papin. 同樣銀幣. ❷ ossa subjecta *corpori.* Cic. 附肉之骨. *corpus* amittere. Lucr. 消瘦(減肥). servire *corpori.* Cic. 爲肉軀之奴隸. *corpus* facere. Cels. 漸胖，(增重). cortex *corpori* proximus. Plin. (附幹的)樹皮. *corpus* orationis. Petr. 演詞正文. a latere annotationem scribere in *corpore.* Hier. 原文之邊幅上加寫註釋. *corpus* quasi vas animi et quoddam receptaculum. 肉身爲靈魂之居室，(收容的器皿). ❸ nostra *corpora.* Sall. 我們的人格. liberum *corpus.* Liv. 自由人(之身). *corpora* captiva. 俘虜. *corpora* servorum. 奴隸. ❹ pugnare ex *corporibus.* Caes. 靠屍體作戰. subvertat *corpora* cymba (Charon). Virg. 以小筏超度人魂. ❺ a) unum *corpus* debet esse defensionis. Cic. 須統一防衛陣線. toto *corpore* regni. Virg. 全國一致(國家全體). *corpus* patrimonii. Ulp. 全部祖產. *corpus* omnis juris Romani. Liv. 整個羅瑪法典. b) *corpus* civitatis. Liv. 民衆團體. qui erant ejusdem *corporis.* Liv. 同一團體，(階級)者. *corpus* fabrorum. Sall. 工人團體. sui *corporis* creari regem volebant. Liv. 願立本國之王.

【註】phras.: *corporis* Christi festum:聖體慶辰(瞻禮). dies, quem anniversario augustissimoque ritu, sanctissimo Christi corpori sacrum voluit Ecclesia, qui sanctissimi Christi corporis honoribus a majoribus dicatus est, quo omni apparatus genere, triumphalem plane in modum, augustissimum mysterium celebrat christianus orbis.

corpuscŭl-um. *i.* n. (dimin. *corpus*)
【形】corpuscula levia, rotunda, angulata et curvata, et adunca.
【解】小體物: ❶微塵，原子. ❷瘦弱，卑微之身.
【例】Democriti *corpuscula* quaedam levia, alia aspera, rotunda alia, partim angulata, curvata quaedam... 戴茂克利所講之微塵，有的稜角形，有的圓滑.

corrā-do. (vel) **conra-do.** *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr.
【解】刮削，剪除，剽竊，聚積，收集.
【例】illi haec pecunia *corraditur.* 他這宗銀錢被剝削. *corradere* picturas. Dig. 磨擦圖畫. *corradere* minas decem. Plaut. 聚積十元希臘銀幣. *corradere* fidem dictis. Lucr. 言而有信.

correctī-o. *ōnis.* f.
【同】temperatio, emendatio.
【解】校正，修正，改正，改善，改良，整頓，整肅，貶責.
【例】*correctio* morum. Suet. 整風(監察御史之職). *correctionem* alicui adhibere. 改正人之錯誤. *correctio* fraterna. 勸善規過.

correct-ŏr. *ōris.* m. (*corrigo*)
【同】censor, emendator.
【解】整肅，修正，審定，校正者.
【例】*corrector* et emendator civitatis. 國家之監察御史.

correctūr-a. *ae.* f.
【解】監察御史職.

correct-us. *a, um.* part. v. *corrigo.*
【解】修正，改善者.
【例】fit *correctior.* Gell. 成改善(改過)者.
【附】**correlata** variatio. 相關趨異.

correlātī-o. *ōnis.* f.
【解】彼此關係.

corsrelativ-us. *a, um.* adj.
【解】互相關者，相對者.

corrēp-o. *ĭs, sī, tum, ĕre.* v intr. (*cum repo*)
【同】irrepo.
【解】爬進，潛入.
【例】(*correpere*) in navim. Cic. 爬進船中. (*correpere*) sub scalas. Cic. 潛入梯下.

correpte. adv. (*correptius*)
【解】簡約式.

correptī-o. *ōnis.* f. (*corripio*)
【解】抓取，逮捕.
【例】*correptio* manus. Gell. 彼此握手. *correptio* morbi. Scrib. 害病，染病，(病發作).

corrept-ŏr. *ōris.* m. (*corripio*)
【解】貶責人者，審定者.

corrept-us. *a, um.* part. v. *corripio.*
【解】被攫取，被逮捕，被貶責者.
【例】*correpta* lux. Ov. 欣逢日月重光. *correptus* morte subita. Curt. 猝死. *correptus* valetudine. Suet. 患病. *correptus* misericordia. Suet. 動慈心. *correptus* ardore. Prop. 熱望. *correptus* militia. Virg. 急於作戰. *correpta* sinus. Stat. 掀起長袍.

corrīd-ĕo. *ēs. ēre.* v. intr.
【解】同笑.

corrīgī-a. *ae.* f.
【同】laurus, cingulus e corio factus.
【解】屐帶.
【例】pedis offensio et *corrigiae* abruptio erit cavenda. 謹防傷其足而折其屐帶.

corr-ĭgo. *ĭgĭs, exi, ectum, igĕre.* v. tr. (*cum rego*)
【同】emendo, correctionem adhibeo, aliquem ab errore averto, compenso. X. Depravo.
【狀】ambitiose orationem.
【解】❶豎直. ❷修正，改正，改善，校正.
【例】❶ *corrigere* phialam. Petr. 豎起杯(瓶). *corrigere* cursum. Liv. 直航行. ❷ *corrigere* ad frugem. Plaut. 改善. se *corrigere*, (se flectere). 自責. (*corrigere*) errorem. Cic. 改過. (*corrigere*) ignominiam. Liv. 雪前恥. vix jam *corrigi* potest. 已經幾乎僅能改過，(不能). *correxit* orationem. 修改演詞.

corr-ĭpĭo. *ĭpĭs, ipŭī, eptum, ipĕre.* v. tr. (*cum rapio*)
【同】comprehendo, reprehendo.
【狀】acerrime, occulte, severe.
【解】❶攫取，佔據，奪取. ❷收斂，收穫，聚積. ❸控告，譴責. ❹焚燒(燃起)，瘧疾發作. ❺收縮，歸結. ❻(fig.)震動.
【例】❶ hominem *corripi* jussit. Cic. 下逮捕令. (*corripere*) corpus ex stratis. Virg. 從臥處急起. (*corripere*) corpus e somno. Lucr. 驅睡神，(避眠). se *corripere*. Virg. 急起. (*corripere*) arma. Vell. 取武器.

(*corripere*) aliquid dente. Phaed. 齧取. (*corripere*) gradum. Hor. 疾行. (*corripere*) viam. Vir. 疾行. ❷ (*corripere*) pecunias undique. Tac. 各處積斂銀錢. (*corripere*) bona vivorum. (奪取)拍賣生者財產. *corripere*) pecunias. Cic. 搶奪銀錢. (*corripere*) effigiem. Virg. 竊取態像. (*corripere*)praefecturas vicinas. Tac. 佔取隣省. ❸ (*corripere*) reum. Tac. 告發人. *corripi* accusatione. Tac. 被告. *corripere* timiditatem (alicujus). Suet. 控某人懦弱無能. *corripere* peccata. Ov. 譴責其罪. ❹ flamma *corripit* tabulas. Virg. 火燒木材. igne *corripere* casas. Ov. 焚燒草舍. *corripi* febri. Plin. 患瘧疾. *corripi* paralysi. Suet. 患拘攣症 (痳木). (*corripere*) aliquem leto. Sil. 處死人. segetes *corripit* imber. Ov. 霪雨損害田禾. ❺ (*corripere*) a septenis spatiis ad quina. Suet. 由七週縮減至五週. (*corripere*) impensas. Suet. 縮減經費. (*corripere*) verba. Quint. 簡言之. ❻ hunc plausus hiantem *corripuit*. Virg. 因鼓掌而頭腦昏亂.

corrīvāl-is. *is.* m.
【解】競爭者.

corrīvāti-o. *ōnis.* f.
【解】合流.

corrīvāt-us. *a, um.* part. v. *corrivo.*
【解】合流者.

corrīv-o. *ās, ātum, āre.* v. tr. (*cum rivus*)
【解】引水合流，(滙一處).

corrōbŏr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】firmo, confirmo, roboro, sancio. X. Infirmo, frango.
【解】鞏固，增强，增力，强化.
【例】*corroborare* militem opere. Suet. 使兵士因勞作而强健. *corroborare* se. Cic. 增己力. *corroborare* eloquentiae formam. Tac. 增其 (演講) 口才之聲望. *corroborare* audaciam. Cic. 壯膽. aetas *corroborata*, rerum cognitioni apta. 成年宜於學識.

corrō-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr. (*cum rodo*)
【同】rado
【解】咬齧.
【例】mures scuta *corroserant*. 鼠齧籐牌.

1. corrŏgāt-us. *a, um.* part. v. *corrogo.*
【解】行乞者，募化者.

2. corrogāt-us. *ūs.* m.
【解】同被邀，集會.

corrŏg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】rogo, peto, precibus quaero.
【解】❶ 同祈. ❷ 募化，求得.
【例】❶ necessarios suos *corrogat*, ut sibi adsint. 祈求親友輔助自己. ❷ vestimenta milites *corrogare*. 兵士請捐募衣服. vestimenta, vasa *corrogare*. 搜求衣服器皿.

corrosus. *a, um.* part. v. *corrodo.*

corrōsīv-us. *a, um.* adj.
【解】齧噬者，有腐蝕性者.

corrŏtundāt-us. *a, um.* part. v. *corrotundo.*
【解】圓形者.

corrŏtund-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】作圓形.

corrūd-a. *ae.* f.
【解】野龍鬚菜.

corrūgāt-us. *a, um.* part. v. *corrugo.*
【解】蹙額，皺眉者.

corrūg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】皺，蹙，摺.
【例】frontem *corrugare*, (caperare, contrahere, adducere). 蹙額.

corru-mpo. *mpĭs, (ū)pi, ptum, mpĕre.* v. tr. (*cum rumpo*)
【同】depravo, vitio, in vitium impello. destruo.
【解】磔，碎，裂. ❶ 毀壞，消滅. ❷ (fig.) 敗壞，腐化，賄賂.
【例】❶ *corrumpere* vineas igni. Sall. 焚毀葡萄林. *corrumpere* semet igni. 自焚. *corrumpere* res familiares. Sall. 毀壞家產. *corrumpere* diem alicui. Plaut. 耗費人之光陰. *corrumpere* libertatem. Tac. 損害人之自由. *corrumpere* foedera. Sil. 背盟 (撕毀盟約). *corrumpere* alicujus curam. Ov. 避人監視. ❷ *corrumpitur* cena. Plaut. 晚餐已腐壞. *corrumpitur* aqua. 水已朽壞. *corrumpere* oculos. Plaut. (因哭) 傷目. *corrumpere* stomachum. Scrib. 敗胃. *corrumpere* manus. Plaut. 傷手. *corrumpere* nomen. Sall. 僞造名號. *corrumpere* litteras publicas. Cic. 僞造公文. *corrumpere* mulierem. Suet. 誘惑女性. *corrumpere* aliquem pecunia. Cic. 賄賂某人. cupiditates juventutem *corrumpunt*. 情慾敗壞青年. juventus facile *corrumpitur*, (seducitur). 青年易受誘惑. hoc in se facinus nunquam concepisset, nisi a pravis sociis *corruptus* esset. 假使不受人誘惑，絕不想做此大惡. bellicam laudem avaritia *corrupit*. 貪財敗壞了戰爭榮譽. *corruptus* est judex pecunia. 法官受賄賂.

corrŭ-o. *ĭs, i, ĕre.* v. intr. et tr. (*cum ruo*)
【同】ruo, cado. X. Sto.

【解】I. intr. ❶ 坍塌，頃頹. ❷ 倒下，墮落. II. tr. ❸ 堆積，累疊. ❹ 打倒.
【例】I. ❶ si aedes *corruerunt*. Cic. 若房屋傾頹. *corruit* arbor. Suet. 樹倒. *corruere* risu. Cic. 大笑絕倒. foedius *corruit*. Cic. 更可恥的墮落. ❷ *corruere* inter se. Curt. 互相衝撞跌下. Lacedaemoniorum opes *corruerunt*. Cic. 拉瑟代人之財富勢力已經墮落.
II. ❶ *corruere* divitias. Plaut. 收集財物. *corruere* spicas. Varr. 堆積麥穗. ❷ *corruitur* violentius. Sen. 受衝撞更猛. *corruere* rerum summam. Lucr. 捲入旋渦中.

corruptē. adv. (*corruptus*), *corruptius*, *-tissime*.
【同】male, prave, nequiter judicare.
【解】不清正，放蕩，惡習.
【例】*corrupte* pronuntiare verba. Gell. 讀音不正確. *corrupte* judicare. Cic. 不清正的判詞.

corruptēl-a. *ae.* f. (*corrumpo*)
【同】quod ad corrumpendum valet, ut largitio, illecebrae...
【解】腐朽，敗壞，腐化，墮落，賄賂.
【例】labi in *corruptelam* suam. Plaut. 自甘墮落. *corruptelae* studere. Plaut. 自求腐化. *corruptelam* judicis moliri. 陰謀賄賂法官. *corruptela* malae consuetudinis. 惡習. aliquem *corruptelarum* illecebris irretire. 誘惑人.

corruptĭbĭl-is. *e.* adj. *-tibilior*.
【解】可敗壞，可朽爛，可腐化者.

corruptĭbĭlit-ās. *ātis.* f.
【解】腐化性，可朽爛性，(有死，有壞).

corruptĭ-o. *ōnis.* f. (*corrumpo*)
【解】敗壞，變壞，腐化.
【例】morbum appellant totius corporis *corruptionem*. 人稱病苦為全身腐化.

corrupt-ŏr. *ōris.* m. (*corrumpo*)
【同】largitor.
【解】敗類，誘惑者.
【例】*corruptor* juventutis. 敗壞青年者. *corruptores* denuntiandi. 告發引人犯罪者.

corruptr-ix. *īcis.* f. (*corruptor*)
【解】(女性) 傷風敗俗者.

corrupt-us. *a, um.* part. v. *corrumpo*. *corruptior*, *-tissimus*.
【解】腐化，敗壞，變壞者.
【例】*corruptus* macie. Caes. 消瘦，(清癯). *corruptus* vetustate. Col. 衰老. *corruptus* ad omne facinus. Tac. 無惡不作. *corruptus* aliquid facere. Luc. 貪賄行凶.

cor-s. (**chor-s**). *tis.* f.
【同】arca villae, spatium intra maceriem.
【解】飼家畜場，圍場.
【例】villam habes cum *corte*. 你有別墅及飼家畜場.

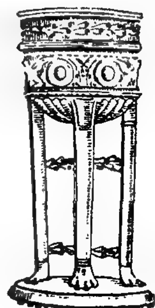
cort-ex. *ĭcis.* m. f.
【解】包裹，皮殼.
【例】trunci obducuntur *cortice* quo sint a frigoribus et caloribus tutiores. 樹幹有皮包裹以禦寒暑. (*cortex*) porri. Plin. 橡樹皮. (*cortex*) nucum. 核桃皮殼. (*cortex*) testudinis. Plin. 龜殼. (*cortex*) ovi. Vitr. 蛋殼.

corticĕ-us. *a, um.* adj.
【解】樹皮者，用樹皮製成者.

cortĭcōs-us. *a, um.* adj.
【解】多皮者，覆以皮者.

cortĭcŭl-us. *i.* m.
cortĭcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *cortex*)
【解】(橄欖) 果皮.

cortīn-a. *ae.* f.
【解】❶ 鼎，缸，甕，鍋，(占人之鼎). ❷ (fig.) 環坐聽衆.
【例】*cortina* theatri. 舞台帳幔.

CORTINA 1

cortīnāl-e. *is.* n.
【解】置鼎鍋之地.

cŏrūlēt-um. cŏrŭl-us. vide **coryletum, corylus.**

cōr-us. vide **caurus.**

cŏruscām-ĕn. *ĭnis.* n.
【解】光耀，光輝.

cŏruscāti-o. *ōnis.* f.
【解】炫耀.

cŏrusc-o. *ās, āvi, ātum, āre,* v. intr. vel tr.
【同】splendeo, emico.
【解】❶ intr. 角鬪 (衝突)，搖頭一射光，光輝. ❷ tr. 搖動，震動.
【例】❶ flamma inter nubes *coruscat*. 雲中電光閃爍. ❷ *coruscare* hastam. Virg. 搖槍. gaesa *coruscant* Galli. Virg. 高盧人搖動鏢鎗. *coruscare* linguam. Ov. (蛇) 吐舌. apes pennis *coruscant*. 蜜蜂鼓動双翅.

cŏrusc-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 震動，顫動. ❷ 炫耀，閃爍.
【例】*corusca* fabulari. Plaut. 言時聲調顫動.

1. **corvīn-us.** *a, um.* adj.
【解】烏鴉者.

2. **Corvīn-us.** *i.* m. nom. prop. hom. (cognom.)
【解】人名，綽號.

1. **corv-us.** *i.* m.

【解】烏鴉（老鴰），鈎槍，軫宿（星名）.
【例】pascere in cruce *corvos.* Hor. （身懸架）供烏鴉之肴饌. milvo est bellum naturale cum *corvo.* 鷹鷲慣同烏鴉作戰.

2\. **Corv-us.** *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名，綽號:M.Valerius.得勝高盧人者.

Cŏrybant-es. *um.* m. plur.
【解】(Cybèle) 日拜之僧侶.

corybantĭ-us. *a, um.* adj.
【解】日拜僧侶者.

cōrycē-um. *i.* n.
【解】(踢) 球場.

Cōrycĭ-us. *a, um.* adj.
【解】高力古 (Corycus) 者.

1\. **cōryc-us.** *i.* m.
【解】習拳術之沙袋.

2\. **Cōryc-us.** *i.* m. nom. propr. urbis et montis.
【解】城名及山名：在西利細 (Cilicie).

cŏrylēt-um. *i.* n. (*corylus*)
【解】榛樹叢生地.

cŏryl-us. *i.* f.
【解】榛樹桱，(桱樹).

cŏrymbĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*corymbus fero*)
【解】戴長春籐花冠者.

cŏrymbi-on. *i.* n.
【解】長春籐花簇式，(髮式).

cŏrymbitēs. *ae.* m.
【解】大戟科植物（筋楊，重茅草），繖房花，叢花類.

cŏrymb-us. *i.* m.
【解】長春籐花簇.

cŏryphae-us. *i.* m.
【同】dux, princeps.
【解】❶ 劇場音樂隊長，（指揮）. ❷ 首領（領袖），發言人.

cōryt-os. (**cōryt-us**). *i.* m.
【解】箭壺，箭袋.

coryz-a. *ae.* f.
【解】腦傷風.

1\. **cos.** abreviat. :*consul, consule*, etc.
【解】羅瑪執政官，(總統).

2\. **cōs.** *cōtis.* f.
【同】lapis quo cultri acuuntur.
【解】石礫，磨刀石.
【例】novacula *cotem* praecidere. 用剃刀切斷磨刀石. (fig.) fortitudinis quasi *cotem* esse iracundiam (dicunt). Cic. (人云)忿怒彷彿勇毅之磨刀石.

cosmēt-a. (vel) **cosmēt-es.** *ae.* m.
【解】司衣履僕役（梳裝僕）.

cosmĭc-os. (vel) **cosmĭc-us.** *a, um* adj.
【解】世界者，宇宙者.
【例】*cosmicus.* 宇宙的.

Cosm-oe. *ōrum.* m.
【解】官名 (Cretois 人之督理官).

cosmŏgŏnĭ-a. *ae.* f.
【解】宇宙開闢論，世界創成說.

cosmŏgrăphĭ-ā. *ae.* f.
【解】宇宙學，(天文地理學).

cosmŏlŏgĭ-a. *ae.* f.
【解】宇宙論（天地形質學），世界學.
【附】**cosmologicum** argumentum. 宇宙論證據.

coss. abreviat. :*consules, consulibus.*

cost-a. *ae.* f.
【解】肋骨，脇骨，肋旁，腰間.
【例】navium *costae.* 船壁.

costāt-us. *a, um.* adj.
【解】有肋骨者.

cost-um. *i.* n.
cost-us. **cost-os.** *i.* f.
【解】東方香草名.

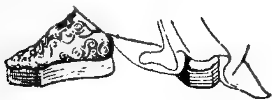
cotan-a. (vel) **coctăn-a.** **cottăn-a.** *ōrum.* n. pl. vide **cottana** et **coctana.**
【解】西利亞 (Syrie) 之小無花果.

cōtēs. vide **cautes.** *is.* f.
【解】盤石，石卵.

cŏthurnāte. adv.
【解】悲慘貌，(悲劇).

cŏthurnāt-us. *a, um.* adj. (*cothurnus*)
【解】悲劇角色.
cŏthurnāt-i. *ōrum.* m.
【解】穿長統靴者，悲慘者，嚴肅者.
【例】*cothurnata* dea. Ov. 嚴肅女神. *cothurnata* verba. Prob. 高談闊論，(高妙言論). dicenda *cothurnatis.* Sen. 悲劇演員(當天者)，(表演者).

cŏthurn-us. *i.* m.
【同】calceamenti genus, tragoedis et virginibus familiare.
【解】❶ 厚底鞋 a) 獵戶登山用者. b) 悲劇中俳優用者. ❷ (fig.)悲劇，高妙言論，卓絕筆法.

COTHURNUS

【例】*cothurnus* ei (est.) Plin. 筆法卓絕. *cothurnus* rerum ingentium. Symm. 事業之偉大. in *cothurnum* se magnae potestatis erigere. Cass. 闊大排場.

cōtĭcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *cos*)
【解】❶試金石，小石臼. ❷ 小肋骨(=*costicula*)

cōtōn-a. (vel) **coctona.** vide **cottana.** *ōrum.* n. pl.
【解】西利亞 (Syrie) 之小無花果.
cŏtōnĕ-us. (vel) **cŏtōnĭ-us.** *a, um.* adj. **cotoneum.** *i.* n.
【解】木瓜者.
【例】*cotoneum* malum. Plin. 木瓜. *cotoneus* malus. Plin. 木瓜.
cottăb-us. *i.* m.
【解】扑撻聲.
cottăn-a. *ōrum.* n. (*coctana*)
【解】西利亞 (Syrie) 之小無花果.
cottīdiānō. adv. vide **cottidie.**
【解】每天.
cottīdiān-us. *a, um.* adj.
【解】每日者，逐日者，慣常者，習用者.
cottīdiē. adv. (*quot dies*)
【解】每日，逐日，常常不斷.
cŏturn-ix. *īcis.* f.
【解】鵪鶉.
cŏtyl-a. (vel) **cŏtŭl-a.** *ae.* f.
【解】雅典之液體星名.
Cō-um. *i.* n.
【解】*Cos* 島之酒.
Cō-us. *a, um.* adj.
【解】高斯 (*Cos*) 島者.
【例】*Coa* Venus. Cic. 高斯島之委奴神.
cŏvinnāri-us. (**covinarius**) .*i.* m. (*covinnus*)
【解】戰車之戰士，(御裝鐮刀戰車者).
cŏvinn-us. *i.* m.
【解】戰車，(裝鐮刀者).
cŏv-um. *i.* n.
【解】軛孔用接犁木者.
cox-a. *ae.* f.
【解】臀骨，股骨，腰骨.
coxend-ix. *īcis.* f.
【解】胯骨，股骨.
coxi. perf. v. *coquo.*
【解】煮...
crābr-o. *ōnis.* m.
【解】黃蜂.
【例】irritare *crabrones.* Plaut. (prov.) 火上加油 (刺激黃蜂).
cracc-a. *ae.* f.
【解】野鳩豆.
cramb-ē. *ēs.* f.
【解】黃芽菜類 (白菜類).
【例】*crambe* repetita. Juv. 重言(食剩菜).
【附】❶**craniologia.**頭骨學❷**craniometria.** 頭骨測定 ❸ **cranioscopia.** 頭骨觀察 **craniotomia.** -illicita不准殺害胎兒.
craniŏtŏmĭ-a. *ae.* f.
【解】殺害胎兒，(割頭出術).
cranĭ-um. *i.* n.
【解】頭顱，骷髏，髑髏.
crāpŭl-a. *ae.* f.
【同】helluonum vitium, dissoluta victus ratio.
【解】昏沉(頭重)，致嘔吐，醉酒，食物過度.
【例】edormi et exhala *crapulam.* 醉睡. *crapulam* convivii exhalare, edormire. Cic. 醉睡. *crapulas* amovere. Plaut. 醒酒. *crapulas* discutere. Plin. 醒酒. plenus *crapulae.* Liv. 飲食過度. *crapula* distentus. Apul. 飲食過度.
【註】I. *crapula* ❶ sensus mero victi sunt 醉. mero oneratus. 醉. gravata ebrietate mens. 醉. ❷ *crapulam* exhalavit: somno concoxit. 醉後昏睡.
crăpŭlāt-us. *a, um.* adj.
【解】頭昏目眩，(飲食過度).
【例】*crapulatus* a vino. 酗酒，(醉).
crās. adv.
【同】secundum hanc diem, crastina die.
【解】明日，次日，翌日.
【例】aliud *cras.* Pers. 他日(別一日).
crāssām-en. *ĭnis.* n.
【解】渣滓.
crassāment-um. *i.* n.
【解】粗糲，濃厚，渣滓.
crasse. adv. (*crassus*), *crassius.*
【解】❶ 濃厚. ❷ 粗糲，不清楚.
【例】❶ *crasse* oblinere. Scrib. 加塗厚層. ❷ *crasse* compositum carmen. Hor. 粗陋詩詞. *crassius* gemmae nitent. Plin. 不光澤寶石.
crassesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】漸肥，漸濃，漸凝結，堅固.
【例】*crassescere* in nubes. Plin. 凝結爲雲. *crassescere* in duritiam pumicis. Plin. 堅硬如 (多孔) 岩石.
crassĭt-as. *ātis.* f.
【解】(空氣) 濃厚.
crassĭtĭ-es. *ēi.* f.
【解】肥胖.
crassĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*crassus*)
【解】粗重，堅硬.
【例】*crassitudo* columnarum. Vitr. 立粗柱. usque dum sit *crassitudo* cerae. Plin. 直至蜜蠟堅硬. *crassitudo* aeris. Cic. 空氣濃厚.
crassĭvēnĭ-us. *a, um.* adj. (*crassus vena*)
【解】粗紋者. (木紋).
crass-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】加濃，加粗，凝結.
crass-us. *a, um.* adj.

【同】densus, plenior, pinguis, concretus, X. Tenuis.
【解】❶ 濃厚者. ❷ 稠密，肥胖者. ❸ 粗魯，重濁，愚魯者.
【例】❶ *crassus* ager. Varr. 肥沃田地. *crassae* paludes. Virg. 泥濘之澤. *crassae* aquae. Ov. 汚濁之水. ❷ *crassa* toga. Hor. 褐衣. *crassum* filum. Cic. 粗線. *crassus* aer. Cic. 重濁空氣. ❸ *crassus* homo. Plaut. 肥胖之人，粗魯人. *crassa* turba. Mart. 粗野之群衆. *crassi* senes. Varr. 愚蠢老人. ignorantia *crassa* 能破除而不努力破除之無知. (ignorantia affectata. 貪求的無知).

2. Crass-us. *i.* m. nom. propr. ❶ L. Licinius *Crasssus.* 在 (De oratore) 西塞祿會提其名. 羅瑪人名. ❷ M. Licinius *Crassus.* (三人專政時三巨頭之一). 亡於攻巴而大(Parthes)之時.

1. crastino. adv. (*crastinus*)
【解】明天，次日，翌日.

2. crastĭn-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】遲至次日.

crastĭn-um. *i.* n.
【解】明日，次日，翌日.

crastĭn-us. *a, ŭm.* adj. (*cras*)
【解】❶ 次日者. ❷ poet. 將來者.
【例】❶ *crastinus* dies. Pl. 次日. *crastino* die. Liv. 明日. in *crastinum.* Pl. 延至明日. ❷ nisi me in *crastinum* differre velis. 除非你願欲我延至後來(次日).

CRATER

crāt-er. *ēris.* m. acc. *em* (vel) *a.*
【同】poculum, cratera.
【解】大杯，巨觥一泉週盆池，火山口積地，星宿名.

crātēr-a. *ae.* f.
vide **crater.**
【解】巨觥...

crāt-es. crāt-is. *is.* f.
【同】tabula viminibus contexta.
【解】a) 簾，(方格透光) 柵欄，籬籬，籬笆. b) 耙. 耕具. c) (pl.) 蜂蜜糕簾.
【例】*crates* textae. Hor. 羊圈. *crates* salignae umbonum. Virg. 柳條甲. *crates* aeratae. Stat. 柳條鑲銅牌. *crates* saligna. Petr. 籃. *crates* favorum. Virg. 蜂蜜糕簾. *crates* laterum. Ov. 肋骨，肋排骨.

crātĭcĭ-us. crātĭti-us. *a, um.* adj.
【解】成籬籬，柵欄形者.
【例】*craticii* parietes. Vitr. 柵欄.

crātĭcŭl-a. *ae.* f.
【解】小鐵柵，小鐵篦.

crāt-io. *īs, īre.* v. tr.
【解】耙.

crĕābĭl-is. *e.* adj.
【解】可創造者.

crĕātĭ-o. *ōnis.* f. (*creo*)
【解】造化，創造，建設，選舉，任命.
【例】*creatio* magistratuum. 創立官制，任命官員. *creationis* theoria: **creationismus.** 化說，宇宙創造說.

crĕāt-ŏr. *ōris.* m. (*creo*)
【同】procreator, genitor, effector.
【解】創造者，建造，開創者.
【例】*creator* urbis Romulus. 羅木祿建羅瑪城者. Deus *creator*: effector et molitor mundi, opifex, generator, aedificatorque mundi. 造物者天主. Deus *creator* rerum quae in tota natura constant; omnium opifex. 造萬物者天主. Deus universi conditor, ac parens; hujus immensi operis conditor, effector; hujus mundi architectus ac fabricator; temporum ac omnium rerum artifex.

crĕātr-ix. *īcis.* f. (*creator*)
【解】孳生者.

crĕātūr-a. *ae.* f.
【同】res creata, ex nihilo producta; res condita ab opifice et aedificatore mundi; res a summo conditore Deo procreata; summi conditoris, creatoris, procreatoris opus; res mortalis; creata omnia.
【解】受造物.

crĕāt-us. *a, um.* part. v. *creo.*
【解】受造者.

crēb-ĕr. *ra, rum.* adj. *crebrior, -berrimus.*
【同】frequens, densus.
【解】稠密，繁密，屢次，衆多者，充滿，豐盛者.
【例】*crebrae* arbores. Caes. 林木繁茂. *creberrima* aedificia. Caes. 房屋櫛比. *creber* arundinibus lucus. Ov. 蘆葦叢生之樹林. *creber* anhelitus. Quint. 喘息. *creber* procellis Africus. Virg. 多暴風之非洲. *creber* Tiberis incrementis. Plin. 屢次氾濫之第伯利江. *creber* densis ictibus. Virg. 拳擊如雨. per hos dies *creberrimus* mihi sermo de te. 數日以來人不斷提念你.

crēbrē. adv. (*crēbro*)

【解】稠密，屢次.

crēbr-esco. *escīs, ŭi, escĕre.* v. intr. (*creber*)
【解】漸多，漸長，漸增，漸廣.
【例】*crebrescit* sermo. Virg. 聲望日增. *crebrescit* fama. 聲望日增. *crebrescit.* (absol.) Tac. 聲望日增.

crēbrĭt-ās. *ātis.* f. (*creber*)
【同】frequentia.
【形】pristina, tanta litterarum.
【解】稠密，衆多，繁茂，豐盛，急促.
【例】*crebritas* litterarum. Cic. 信札頻繁. *crebritates* venarum. Vitr. 樹之紋理(葉脈)稠密. *crebritas* caeli. Vitr. 天氣鬱悶. *crebritas* fluctuum. Sall. 水流湍急.

crēbrō. adv. (*creber*), *crebrius, creberrime.*
【解】稠密，屢次，繼續不斷.
【例】*crebro* cudere. Lucr. 再三打擊. *crebro* esse ruri. Ter. 慣常住鄉間.

crēdenti-a. *ae.* f.
【解】小桌，几.

crēdībil-is. *e.* adj. (*credo*). *credibilior.*
【同】probabilis, verisimilis. X. Incredibilis, (verisimillimum est).
【解】可信，近似，近情.
【例】*credibile* est (cum infinit. vel *ut* et subj.) (fidem est propius; ad fidem pronius est). 可信者. rem *credibilem* reddidit. 使事實可信. fidem ejus rei fecit allatus ab eo nuntius. 彼報告之消息令人相信其事. *credibili* fortior. Ov. 其勇令人難信. *credibili* majora. Ov. 難以相信之事.

crēdībĭlĭtĕr. adv. (*credibilis*), *credibilius.*
【同】verisimiliter, probabiliter.
【解】可信，近似貌.
【例】(rem) quam non modo non *credibiliter*, sed ne suspiciose quidem. 其事不但不可信，然而連懷疑亦不能.

crēdĭt-ŏr. *ōris.* m. (*credo*)
【同】is, cui quacumque causa aliquid debetur. X. Debitor.
【形】ceteri, familiares, universi.
【解】債主，(借出，寄存，託管者).
【例】fraudare *creditores.* 欺騙債主. cum omnibus *creditoribus* suis male agit. 不善應付自己的債主.

crēdĭt-um. *i.* n. (*creditus*)
【解】借貸，借貸物，貸款，貸金，債務.
【例】*creditum* solvitur. Sen. 清償(解除)債務. abire, (ire) in *creditum* alicui. Nep. 借債與人. accipere in *creditum.* Dig. 借債(受託).

crēdĭt-us. *a, um.* part. v. *credo.*
【解】借貸者.
【例】possidere aliquid in *creditum.* Ulp. 據有借貸之物. esse in *credito.* Ulp. 列入貸款中. *crediti* et debiti compensatio. Dig. 平衡貸款與債務. *credito.* Tac. 相信.

crēd-o. *is, idi, itum, ĕre.* v. tr. vel intr.
【同】fidem habeo, tribuo; auctoritatem tribuo, auctoritatem et fidem adjungo, mihi persuadeo.
【解】I. tr. ❶ 借貸. ❷ 託付. ❸ 委任，置信，(信以爲實). ❹ 信服(想以爲). a) (cum infin.) b) (cum dupl. accus.) c) (parenthes).
II. intr. ❶ 依賴，依恃. ❷ 信賴，信仰.
【例】I. ❶ (*credere*) aliquid (alicui). 借物與人. villicus *credat* nemini. Cato. 佃戶勿借物與人. (*credere*) pecuniam alicui. Cic. 貸款與人. ❷ (*credere*) se suaque omnia alicui. Caes. 將自己并一切所有盡托付與人. (*credere*) aurum. Plaut. 託金與人. (*credere*) arma militi. Liv. 交武器與戰士. (*credere*) suum animum alicui. Ter. 委託心事與人(傾心與人). (*credere*) se victori. Cic. 委己與得勝者. (*credere*) vocem dolori. 哭訴隱衷一(痛陳). ❸ res tam scelesta *credi* non potest. Cic. 如此大逆不道令人難以置信. *credemur.* Ov. 人信任我們. *credere* virtuti suorum. Sall. 信任部下之勇毅. *credere* fortunae. Liv. 委諸命運. ❹ a) *credendum* est. Caes. 可信. *creditum* est, *creditur.* Liv. 人相信. Catilina *creditur* fecisse. Sall. 人以爲加弟利納曾作.... quum exercitum subsequi *crederet.* Caes. 他以爲軍隊追隨自己. *creditus* est optime dixisse. Quint. 人以爲他所言甚善. *credetur* ab eo abesse culpam. Quint. 人以爲他未犯錯誤. b) Scipionem Hannibal praestantem virum *credebat.* Liv. 亞尼巴相信西比約超過自己. qui postulat Deus *credi.* Curt. 他要求人信他爲神. c) *credas.* Luc. 人將(你)以爲.... *crederes.* Petr. 人將你以爲....
II. ❶ (*credere*) alicui. Cic. 依賴某人. (*credere*) promissis alicujus. Cic. 依恃人所許. (*credere*) fabulis. Cic. 依恃笑話(童話). *credit* tibi de istis. Plaut. 對此類事他依賴你. ❷ *credere* in Christum. Hier. 信仰基督. *credere* resurrectionem carnis. Euseb. 信肉身復活. *credere* testibus. Cic. 信服證人. *credo* quia absurdum. Tert. 不合理故我信. *credo* ut intelligam. Ansel. 爲知故信，(信致理解).
【註】phras. ❶ ne temere cuivis *credas.* 勿輕信人. ❷ non cuivis est *credendum.* 不可信

任一總人. ❸ *crede* mihi, rem ita se habere. 應相信我，事實如此. ❹ est vir, cui merito *credi* possit. 這是可信任的人.

crēdŭlĭt-ās. *ātis.* f. (*credulus*)
【同】credendi facilitas, animus simplex, credulus.
【解】輕信，好信.
【例】*credulitas* error potius est, quam culpa, et in optimi cujusque animum facillime irrepit. 輕信更好說是錯誤，而不是罪惡，善心人最易輕信.

crēdŭl-us. *a, um.* adj. (*credo*)
【同】simplex, antiqui moris homo, qui facile credit. X. Prudens, sapiens.
【解】❶ 輕信，易信者. ❷ 誠樸，冒昧者.
【例】❶ *credulus* alicui. Virg. 輕信某人. *credulus* in vitium. Ov. 輕信惡言（言人之惡）. *credulus* postero (diei). Hor. 推諉至後日. verba mihi dari facile patior, meque libenter praebeo *credulum.* 我輕易聽信人言. ❷ *credulae* naves. Sen. 冒昧之舟. *credula* fama. Tac. 輕信之傳言.

crĕmātĭ-o. *ōnis.* f. (*cremo*)
【解】焚燒，焚化.
【例】*crematio* cadaveris 焚屍，火葬.

crĕmāt-us. *a, um.* part. v. *cremo.*
【解】焚毀者，受焚燒者.

crement-um. *i.* n. (*cresco*)
【解】滋長，長大，萌芽.

crĕmĭ-um. *i.* n. (*cremo*)
【解】樹皮，乾木柴.

crĕmi-a. *ōrum.* n.
【解】細樹枝.

crĕm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】incendo, exuro, comburo, in ignem aliquid infero, flammis torreo.
【解】焚燒，焚毀.
【例】*cremare* in cinerem. Plin. 焚爲灰燼. *cremas* animos meos. Fort. 煽動吾心.

Crĕmōna. *ae,* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在義大利（包河Po. 附近）.
Cremonensis. *e.* adj. *Crem.* 城者.
Cremenses. *ium.* m. *Crem.* 城人.

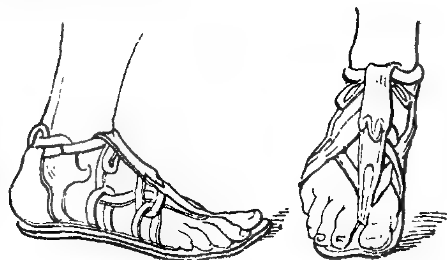
crĕm-or. *ōris.* m.
【解】煎製之濃厚汁（釀成汁）.

crĕ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cresco*)
【同】procreo, gigno, facio.
【狀】de integro censores, injuste periculum, rite consules.
【解】❶ 造生，造化，造成，生育. ❷ 選舉，簡任. ❸ 建設，建造，生產.
【例】❶Deus mundum ex nihilo *creavit.* 天主從無中造成世界. ❷ regem *creant.* 他們立爲王. ❸ periculum alicui *creare.* 使人履險. artis proprium est *creare.* 藝術原爲創作. errorem saepe *creat* similitudo. 屢次因相似而發生錯誤.

crĕōbŭl-a. *ae.* f. = (mentastrum)
【解】薄荷.

crĕp-ax. *ācis.* adj.
【解】因火燄而炸裂之聲.

crĕpĭd-a. *ae.* f.
【解】屩，芒鞋.

CREPIDÆ

【例】statua Scipionis cum chlamide et *crepidis.* 西比約之態像披戎衣著芒鞋. ne sutor supra *crepidam.* 鞋匠不上屩（各操已業）.

crĕpĭdāri-ŭs. *a, um.* adj.
【解】鞋履者.

crĕpĭdāt-us. *a, um.* adj. (*crepido*)
【同】soleatus.
【解】穿屩者.
【例】*crepidata* fabula. Donat. 希臘戲劇，演員穿屩.

crĕpĭd-o. *ĭnis.* f.
【同】ora terrae, quae alluitur aqua, (vel) ripa paulo eminentior.
【解】❶ 像座，底. ❷ 峻峯，崗，巒. ❸ 壩，塘，隄岸，埠頭.
【例】pirata ad omnes urbis *crepidines* accessit. 海盜曾到城之各灘頭. *crepido* semitae. Petr. 大路旁小徑 (trottoir).

crĕpĭdŭl-a. *ae.* f.
【解】小屩.

crĕpĭtācŭl-um. *i.* n. (*crepito*)
【解】木鈴（鼗）（撫鼓）.

crĕpĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*crepo*
【解】暴裂，暴炸聲，兵器交觸聲.
【例】flamma *crepitante.* Lucr. 火燄暴聲. *crepitare* dentibus. Plaut. 切齒聲. *crepitare* incudibus. Virg. 擊鐵砧（礎）聲.

crĕpĭt-ŭs. *ūs.* m. (*crepo*)
【同】sonus collisione excitatus, aut percussione.

【形】honesti, liberi.
【解】爆炸，爆裂，交鬨，衝撞響聲.
【例】*crepitus* dentium. Cic. 切齒聲. *crepitus* arboris. Plin. 樹折聲. *crepitus* digitorum. Mart. 搦指聲. *crepitus* armorum. Liv. 武器相鬨聲.

crĕp-o. *ās, ŭī, ĭtum, āre.* v. int. vel tr.
【同】percrepo.
【解】❶ intr. 爆裂，爆炸，自裂響聲，相鬨聲. ❷ tr. 使不斷發響聲.
【例】❶ intestina mihi *crepant.* Plaut. 飢腸轆轆. *crepans* digitus. Mart. 搦指聲. ❷ *crepare* aureolos. Mart. 數金錢聲. *crepare* pauperiem. 怨貧.

crĕpundĭ-a. *ōrum.* n. plur. (*crepo*)
【同】quae pueris dantur oblectandi causa.
【解】兒童玩具.
【例】in *crepundiis.* Plin. 在嬰兒床. a *crepundiis.* Inscr. 從嬰兒床.

crĕpuscŭl-um. *i.* n.
【解】薄明，薄暮，黃昏，曙光. (fig.) 黑暗.

crescentĭ-a. *ae.* f.
【解】增長，長大.

cre-sco. *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. intr.
【同】augesco, accresco, adulesco, ingravesco, serpo, propagor, augeor, aetate praecedo, surgo, ascendo. X. Decresco.
【狀】incredibiliter, plurimum, pariter cum aetate studia.
【解】❶ 初生，誕生. ❷ 發育，長大，長成，漲. ❸ 增長，增加，(論數目). ❹ (fig.) 日甚，增强，(恨...) ❺ (fig.) 擴張. ❻ (raro passiv.)
【例】❶ qui postea *creverunt.* Varr. 繼續生於世者. quaecumque e terra *crescunt.* Lucr. 凡地上所產生者. herbae e terra *crescunt.* 地上生長的草木. ❷ infantes *crescunt.* Quint. 嬰兒漸長. in frontes crines *crescunt.* Ov. 額上生髮，手指甲長長—in ungues manus. Ov. 額上生髮，手指甲長長. *crescere* in longitudinem. Plin. 長大 (長高). *crescere* in alicujus domo. Suet. 生長在某人家中. *crescere* sub aliquo. Just. 受人教養. *crescere* in latitudinem. Col. 增面積. Liger ex nivibus *creverat.* Caes. 因溶雪而利日河暴漲. ❸ non mihi *crevisse* amicos. Cic. 我朋友的數目未增加. ❹*crescebat* in eos odium. Cic. 對他們恨心日增. in tantas *creverant* opes. Liv. 權勢已如此盛大. malum in dies *crescit.* 罪惡 (禍患) 日增. ❺ *crescere* ex aliquo, de aliquo. Liv. 損人利己. ❻ cui *crescendum* erat. Prop. 彼應當長大.

Crēsĭ-us. *a, um.* adj. (de *Crète*)
【解】*Crète* 者.

Crēss-a. *ae.* f. nom. propr. hom.
【解】人名，克來島人.
【例】*Cressa* genus. Virg. 克來種人.

1. **crēt-a.** *ae.* f.
【同】terra alba.
【解】白粉，白堊，白垢，白泥(陶土，磁土)脂粉，鉛粉，粉筆.
【例】laudatio Asiatica illa *creta* obsignata. 亞細亞之頌詞白漆封緘.

2. **Crēt-a.** *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】克利脫地 (島) 名，在地中海.
Cretaeus. *a, um.* adj.
Creticus. *a, um.* adj.
Cretensis. *e.* adj.
Cretenses. *ium.* m. 克利脫島人民.

crētācĕ-us. *a, um.* adj. (*creta*)
【解】混雜白粉者.
【例】*cretacea* testa. Samm. 陶器.

crētāt-us. *a, um.* adj. (*creta*)
【同】creta infectus.
【解】塗白粉者，粉飾者.
【例】*cretatus* bos. Juv. 涮白之牛 (犧牲). *cretatae* fasciae. 白帶. (fig.) *cretata* ambitio. Petr. 覬覦榮位 (粉飾貪榮位心).

crēterr-a. **crētēra.** *ae.* f. vide **cratera.**
【解】巨觥.

Crēt-es. *um.* m. nom. propr.
【解】人名: (*Cretenses*) 克利脫島人.

crētĕ-us. *a, um.* adj. (*creta*)
【解】白粉者.

crēt-is. *ĭdis.* f. vide **cressa.**
【解】克利脫女人.

crētĭc-a. *ae.* f.
【解】仙人草. (植)

crētĭc-e. *es.* f.
【解】冬葵，佛桑類.

crēti-o. *ōnis.* f.
【解】繼承，承嗣.

crētōs-us *a, um.* adj. (*creta*)
【解】多產白粉，鉛粉者.

crētŭl-a. *ae.* f. (dimin. *creta*)
【解】白粉，印泥，封緘之白垢(白泥)，

crēt-us. *a, um.* part. v. *cerno* et *cresco.*
【解】❶ 過篩者. ❷ 生長者.
【例】*cretus* a sanguine Trojano. Virg. 屬特拉亞奧族者.

crībrārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】過篩，極精者.

crībrāt-us. *a, um.* part. v. *cribro.*
【解】過篩者.

crībrārius. *i.* m.

【解】製篩者.

cribr-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cribrum*)
【解】過羅篩，試驗.
【例】ad *cribrandos* Apostolos. Hier. 爲試練使徒 (宗徒).

crībr-um. *i.* n. (*cerno*)
【同】vas pistorum ad grana farinamque purgandam.
【解】篩，毛篩，絹羅.
【例】mures *cribra* arrosere. 鼠嚙噬絹羅.

crīm-en. *inis.* n.
【同】criminatio, infamia; facinus, peccatum, noxa, scelus, delictum, maleficium.
【形】atrocissimum, certum, commentitium commune, domesticum, foedissimum, fictum, grave, incredibile, nefarium, inauditum, manifestum, suspiciosum, crimina permulta, propria.
【解】❶ 控告，訴苦，譴責，案由，藉口. ❷ (quandoq.) 被控. ❸ 犯法，錯誤，罪案，罪行，犯罪，(不適當事). ❹ (quandoq.) 不正當，不法之交際. ❺ 禍首，禍根.
【例】❶ *crimen* avaritiae. Cic. 控告貪污案. *crimina* alicujus. Liv. 某人控案. *crimina* in aliquem. Liv. 某人被控. esse in *crimine*. Cic. 某人被控. res *crimini* est alicui. Cic. 某被控理由. meum, (tuum) *crimen*. Cic. 我的 (你的) 控告. *crimen* senectutis. Cic. 對老年的怨言. *crimen* falsum. Cic. 誤控 (告). *crimen* veneficii. Cic. 毒殺案. in *crimen* adducere aliquem. Ter. 提控某人. *crimen* dare alicui. Cic. (inferre, movere). 提控某人. *crimen* intendere in aliquem. Liv. 提控某人. esse in *crimine*. Cic. 被控. in *crimen* vocari. Cic. 被控. *crimen* defendere, (diluere, dissolvere, propulsare). 出庭辯護，被控案件. ❷ *crimen* posteritatis eris. Ov. 爲後世之罪人. ❸ quo *crimine* perierunt. Cic. 傷亡之案由爲何. *crimen* fateri. 認罪 (服罪). *crimina* brassicae. Plin. 怨恨白菜不相宜. *crimina* et innoxios discernere. Tac. 分辯罪犯及無罪人. ❹ *crimina* sua signare. Ov. 封緘不道德之情書. ❺ se vocat causam *crimenque* malorum. Virg. 自稱爲惡因禍根. *crimen* ut impedimentum dirimens matrimonii. 姦殺爲婚姻的否認限制.

crīmināl-is. *e.* adj.
【解】犯法者，刑事者.
【例】*criminalis* causa. 刑事訴訟.

crīmināti-o. *ōnis.* f. (*criminor*)
【同】crimen, accusatio.
【形】acerrima, accusatorum falsa, inaudita, subita.
【解】控告，控案，提控.
【例】*criminationem* refutavit. 辯駁控案. nihil adhuc in Cajum *criminationis* est. 尙未提控加有. oblatas *criminationes* depellere. 駁斥控案.

crīmināt-or. *ōris.* m. (*criminor*)
【解】提控，誤告.
【例】*criminator* in alios. Tac. 誣衊他人.

crīmināt-us. *a, um.* part. v. *crimino.*
【解】被控者，被誤告者.

crīmin-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*crimen*)
【同】criminationem vel crimen offero, infero; culpae, vitio do, crimen do, verto; criminatione utor, criminationis loco pono, in crimen voco, revoco. X. Crimen dissolvo.
【解】提控，誣告，譴責.
【例】(*criminari*) aliquem apud populum. (cum infin. vel *quod* et subj.) 在民衆前提控某人. (*criminari*) aliquid. Cic. 謾罵人. nescio quid fraudis a me susceptum *crimimantur*; nescio quid fraudis a me conceptae in crimen vocatur. 我不明瞭他們譴責我甚麽欺騙之罪. *criminari* alicui. Tac. 在某人前控告. de quibus illum *criminatus* es? 你控告他何罪？

crīminōse. adv. (*criminosus*), *criminosius, -sissime.*
【同】suspiciose, accusatorie, acerbe.
【解】爭訟貌，刻責貌.
【例】*criminose* interrogare. 紆迴的鞫訊. neminem audivi qui *criminosius* diceret. Cic. 我從未聽過更凶狠之提控者.

crīminōs-us. *a, um.* adj. (*crimen*)
【同】suspiciosus, quod criminis suspicionem affert, quod in crimine est, quod in crimine ponitur.
【解】❶ 諷刺，譏誚，詬詈，爭訟，提控，歸咎於人者. ❷ 犯罪者，應受譴責者.
【例】❶ *criminosior* oratio. Cornif. 爭訟式之演詞. *criminosissimus* liber. Suet. 極汚衊人之書籍. *criminosus* homo. Cic. 喜爭訟者. ❷ in hunc, id *criminosum* est. Cic. 此乃對此人譴責之事. non credebam, hoc tibi *criminosum* fore. 我不相信此事歸咎於你. officiosam amicitiam *criminoso* nomine inquinas. 以不道德之名汚衊此仁厚之友誼.

crīnāl-e. *is.* n.
【解】簪，篦，木梳，首飾.

crīnāl-is. *e.* adj. (*crinis*)
【解】髮者.
【例】*crinalis* acus. Apul. 髮簪. *crinalis* hedera. Claud.長春籐冠. *crinalis* murus. 雉堞形冠. *crinales* dentes. 木梳齒.

crīnĭg-er. *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】有長髮者.

crīn-ĭo. *īs, īvi, īre.* v. tr.
【解】飾髮，弄髮.
【例】*criniri* frondibus. Stat. 頭上飾樹葉. *crinitur* oliva. Stat. 頭上飾橄欖樹葉.

crīn-is. *is.* m.
【同】capillus.
【解】❶ 髮，髮式. ❷ (fig.) 慧星尾光，支流.
【例】❶ trahere aliquem *crinibus*. Virg. 拖人髮. passi *crines*. Caes. 垂髻，長髮. *crines* capere. Plaut. 束髮. ❷ *crines* fluminum. Cosmograp. 江河支流. *crines* ramentorum. Plin. 鉋花 (木片).

crīnīt-us. *a, um.* adj. (*crinis*)
【同】capillatus, comatus.
【解】多髮，長髮者.
【例】*crinita* turba. Mart. 一群長髮青年. *crinita* stella. Suet. 慧星. *crinita* colla. Stat. 鬣頸者 (獅，馬). *crinita* arbuscula. Plin. 孔雀頭羽毛. *crinitus* textus. Plin. 馬尾羅，(篩).

crīs-is. *is.* f.
【解】危迫，恐慌，病勢轉劇.

crisp-ans. *antis.* part. v. *crispo.*
【解】鬈縮，捲曲，使起皺紋者.
【例】buxum *crispans*. Plin. 叢生黃楊. *crispantia* maris aequora. Hier. 海面起波紋.

crispĭc-ans. *antis.* part. v. *crispico.*
【解】使起波紋者.

Crispīn-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：T. Quintus Crispinus. 在第二次布尼戰爭時 (2um Bell. Punic).

crispĭsulc-ans. *antis.* part. v. *crispisulco.*
【解】曲線者.

crisp-o. *ās, āvi. ātum, āre.* v.tr. (*crispus*)
【解】❶ 捲曲，使起波紋，蹙額，皺眉. ❷搖動，舉起.
【例】❶ apio *crispatur* tellus. Col. 地上編覆繖形科植物. *crispare* aurum. Stat. 雕金. *crispare* pelagus. V. Fl. 海洋波動. ❷ *crispare* hastilia. Virg. 搖槍. *crispare* jactus. Apul. 急擲.

crispŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *crispus*)
【解】捲曲者，有波紋者.

1. **crisp-us.** *a, um.* adj. *crispior, -pissimus.*
【解】❶ 捲，曲，皺，蹙，起紋者. ❷起波紋，起皺紋者.
【例】❶ *crispum* latus. Virg. 柔軟之身. ❷ marmor undatim *crispum*. Plin. 花紋大理石.

2. **Crisp-us.** *i.* m. nom. propr. hom.:人名：*Crispus* Sallustius. 羅瑪歷史家.

crista. *ae.* f.
【解】❶ 鳥冠. ❷ 簇叢.
【例】❶ *crista* foliorum. Plin. 葉叢中. ❷*crista* galeae. Sil. 盔之羽飾.

cristall...vide. **crystall**...

cristāt-us. *a, um.* adj. (*crista*)
【解】盔飾羽翎者，(鳥冠者).
【例】*cristatus* ales. Ov. 公鷄. galea *cristata.* 有羽飾之盔.

CRISTÆ 2

【解】信仰基督者.

cristŭl-a. *ae.* f.
【解】羽飾，羽翎.

Crĭtĭ-ās. *ae.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：希臘三十暴君之一.

crĭtĭc-e. *es.* **crĭtĭc-a.** *ae.* f.
【解】批評，評判，辯論.
【附】**criticismus.** 批判論.

critic-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】批評，評判.

1. **crĭtĭc-us.** *a, um.* adj.
【解】遇險難者，困難，恐慌者.

2. **crĭtĭc-us.** *i.* m.
【同】poematum aut similium operum judex, aristarchus.
【解】批評，評論，審定者.
【例】tanquam antiquus *criticus* judicat. 批評如老練之評判員.

crŏcē-us. *a, um.* adj. (*crocus*)
【解】❶ 鬱金草，泪芙蘭，番紅花. ❷ 鬱金色，深黃色.
【例】*crocei* odores. Virg. 鬱金草香. *crocea* chlamys. Ov. 金絲大氅. qui nutriebantur in *croceis*. Hier. 著金縷衣度日者.

crŏcĭn-us. *a, um.* adj.
【解】鬱金草者，番紅花者，鬱金草色者.
【例】*crocinum* (oleum). 鬱金草油.
crōc-ĭo. *īs, īre.* v. intr.
【解】鴉鳴.
crōcĭt-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】鴉屢鳴.
crŏcŏdīlīn-us. *a, um.* adj.
【解】鱷魚者，詭辯狡譎之論辯.
crŏcŏdīl-us. *i.* m.
【同】lacerta Aegyptia magnitudinis immensae.
【解】蛟，鱷魚.
crŏcōt-a. *ae.* f. (subaudit. *vestis*)
【解】鬱金色，番紅花色，深黃色，女衣.
crŏcōtill-us. *a, um.* adj.
【解】骨瘦如柴者.
【例】*crocotilla* cruscula. Plaut. 瘦脛.
crŏc-us. *i.* m. **croc-um.** *i.* n.
【解】鬱金草，番紅花一粉一色.
【例】recte *crocum* perambulare. Hor. 舞臺角色姿勢好.
Croes-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：Lydie 之王以財富著.
crŏtălĭ-a. *ōrum.* n.
【解】耳環.
crŏtălistri-a. *ae.* f.
【解】拍板(女)者，擊響板者.
crŏtăl-um. *i.* n.
【同】instrumentum musicum e laminis quibusdam aereis.
【解】拍板 (樂器).
Crŏt-o. **Crŏt-ōn.** *ōnis.* **Crŏtōn-a.** *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：(在 Grande Grece).
Crŏtōnĭāt-ēs. *ae.* m.
【解】*Crotone* 城者.
Crŏtōnĭāt-ae. *ārum.* m.
【解】*Crotone* 居民.
Crŏtōnĭens-is. *e.* adj.
【解】*Crotone* 城者.
crŏt-os. *i.* m.
【解】星宿名，(人馬宮 Le Sagittaire).
crŭcĭābĭl-is. *e.* adj.
【解】磨難，苛虐者.
【例】mors *cruciabilis.* Amm. 慘死.
crŭcĭābĭlĭter. adv. (*cruciabilis*)
【解】慘酷貌，暴虐貌.
crŭcĭāment-um. *i.* n.
【同】cruciatus.
【形】gravia morborum.
【解】酷刑，苛虐，痛苦.
【例】*cruciamenta* morborum interdum sunt graviora, quam tormenta carnificum. 疾病之苦有時更甚於刑役之酷刑.
crŭcĭāri-us. *i.* m. (*crux*)
【解】苦架者.
【例】*cruciaria* poena. Sid. 苦架刑.
crŭcĭāt-or. *ōris.* m.
【解】刑役，劊子手.
1. **crŭcĭāt-us.** *a, um.* part. v. *crucio.*
【解】受刑，受磨難者.
2. **crŭcĭāt-ŭs.** *ūs.* m. (*crucio*)
【同】cruciamentum, tormentum, poena, supplicium,
【形】acerbissimus, maestus, magnus, summus, miseri, tetri.
【解】❶刑罰，拷問，嚴刑，慘酷. ❷刑具，(fig.) 憂慮，苦悶.
【例】abi in malum *cruciatum.* Plaut. 去受死刑，(被絞刑). magno animi *cruciatu* vitam agere. 度苦悶生活. *cruciatu* afficere aliquem. 刑罰人. confectus *cruciatu* summorum dolorum. 慘受酷刑. summo *cruciatu* periit. 憂傷致死.
crŭcĭf-er. *ĕri.* m. (*crux fero*)
【解】執苦架者，(執十字架者).
crŭcĭfī-go. (melius) **cruci figo.** *gis, xi, xum, gĕre.* v. tr.
【解】釘於刑架 (十字架). (fig.) 克制慾情.
【例】*crucifigere* carnem. Prosp. 克制肉情.
crŭcĭfix-us. *a, um.* part. v. *crucifigo.*
【解】被釘於刑架者一十字架者.
crŭcĭfix-us. *i.* m.
【解】(耶穌) 被釘苦像.
【附】**Crucigerorum** PP. rosarium. 十字會大赦念珠.
crŭcĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*crux*)
【同】cruciatu afficio, conficio, afflicto, torqueo, premo, examino, excrucio, vexo; angoribus, suppliciis, majori malo macto.
【狀】diu, impune.
【解】❶處死刑，釘於刑架(十字架). ❷(fig.) 執刑，拷問，磨難.
【例】*cruciari* dolore corporis. Cic. 本身受苦. noxius suo supplicio *cruciatur.* Curt. 罪犯受刑. *cruciatur* terra omnibus horis. 田地不斷被挖掘. criminis insontem acerbe *cruciavit.* 劇烈的磨難了無罪之人. ea res me vehementer *cruciat.* 此事使吾非常難過. fame et vigiliis *cruciatus.* 食不飽寢不安.
crŭcĭ-us. *a, um.* adj.
【解】慘刑者，敗味者.
crŭcĭ-um. *i.* n.
【解】慘刑，敗味.

crūdārĭ-a. *ae.* f. (vēna)
【解】銀鑛脈.
crūdel-is. *e.* adj. (*crudus*), *crudelior*, *-lissimus*.
【同】durus, inhumanus, ferreus, ferus, teter, immanis, importunus, asper, barbarus, humanitatis expers, immemor. X. Clemens, misericors.
【解】殘忍，刻薄，殘酷，不仁，違仁道，暴虐，蠻野.
【例】sententia *crudelis*. Sall.殘忍的判決. animus *crudelis*. 存心殘忍. bellum *crudele*. 殘酷戰爭. *crudelis* in liberos. 待子女刻薄. homo *crudelis*, animus *crudelis*. 殘酷之人不仁之心. ingenio *crudeli*, foeda *crudelitate*. 天性殘忍，刻薄寡恩.
crūdēlĭt-ās. *ātis.* f. (*crudelis*)
【同】saevitia, inhumanitas, feritas, acerbitas, atrocitas animi, immanitas naturae, morum acerbitas. X. Clementia.
【形】arrogans, immanis et fera, inaudita, incredibilis, nefaria, singularis, teterrima.
【解】殘忍，殘酷，暴虐，不仁.
【例】adhibere *crudelitatem* in aliquem. Cic. 待人殘忍. exercere *crudelitatem* in mortuo. Cic. 殘害人之屍體. anhelans ex infimo pectore *crudelitatem*. 存心殘忍. *crudelitate* excogitata necare insontes gaudet. 喜以酷刑殘殺無罪之人.
crūdēlĭtĕr. adv. *crudelius*, *-lissime*. Cic.
【同】dure, acerbe, per cruciatum, cum cruciatu, omni cruciatu. X. Dissolute.
【解】凶殘，暴戾.
【例】*crudeliter* animadvertere in aliquem. 對人施用酷刑. *crudelissime* periit. 慘死.
crūd-esco. *escĭs*, *ŭi*, *escĕre*. v. intr. (*crudus*)
【解】漸習於殘忍.
【例】*cruduit* noxa. Symm. 罪惡漸增. *crudescit* seditio. Tac. 醞釀叛亂.
crūdĭt-ās. *ātis.* f. (*crudus*)
【同】stomachi affectio, cum male concoxit, stomachi redundantia ex aegra confectione ciborum.
【解】食而不化，肚腹膨脹，尙未成熟.
【例】vitare oportet *cruditates*. Cels. 應避免食而不化（生物）. *cruditas* morbi causa est. 消化不良乃害病之源.
crūdĭt-o. *ās*, *āre*. v. intr.
【解】消化不良.
【例】*cruditare* aliquid, (vel) de aliqua re. Tert. 不能消化某食物.
crūd-us. *a*, *um*. adj. (*cruor*)
【同】immaturus.
【解】❶鮮血淋漓的，（尙流血者）. ❷生，未煮熟，未消化者. ❸不成熟，青色（矍鑠），幼小者. ❹未鍊成，未製成，酸澀者. ❺生硬，粗陋，厚顏者.
【例】❶ *crudum* quod sit cruentum. Isid. 流血之物便是鮮血淋漓者. *crudum* vulnus. Plin. 流血的（新）傷口. ❷ *crudam* carnem mandere. Suet. 食生肉. *crudus* pavo. Juv. 未消化之孔雀. lectio non *cruda* Quint. 熟讀（深思）. *cruda* alvus. Cato. 消化不良之胃腹. ❸ poma *cruda*. Cic. 未熟蘋果（青果）. *crudus* palmes. Luc. 青葡萄枝. *crudum* vinum. Isid. 酸澀之酒. poma ex arboribus *cruda* evelluntur, matura et cocta decidunt. 未熟蘋果從樹上摘下，已熟者自己墜下. *crudus* amor. Stat. 幼弱的愛情. *cruda* virtus. Stat. 少壯之勇. *cruda* funera. Stat. 夭折（之喪）. *cruda* senectus. Tac. 矍鑠老翁. ❹ *crudum* solum. Col. 未開墾之田地. *crudum* corium. Varr. 生皮. *cruda* locorum. Sil. 崎嶇之地. ❺ *crudum* frigus. V. Fl. 嚴寒. *crudi* sudores. Stat. 艱辛工作（血汗工作）. heu mortalem *crudum*. Plaut. 吁無恥之人.
crŭentāt-us. *a*, *um*. part. v. *cruento*.
【解】流血者.
crŭente. adv. *cruentius*, *-tissime*.
【解】嗜殺，殘忍狀.
【例】arma *cruentius* exercere. Sen. 過度殘忍之戰爭.
crŭent-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr.
【同】sanguine imbuo, sanguinem elicio.
【狀】impie.
【解】屠殺（使流血），血污，血染，傷害，破碎.
【例】nolebam propter me caede civium *cruentari* rempublicam. 我不欲因我之故屠戮國民污衊國家. scelere *cruentare* secures suas. 殘殺無辜，血污斧鉞. vigiles *cruentant*. Enn. 屠戮守兵.
crŭent-us. *a*, *um*. adj. (*cruor*)
【解】❶染血，血污，濺血. ❷血色，（血紅色）. ❸嗜殺，殘忍.
【例】*cruentus* civium sanguine. 沾染（被戮）國民之血. *cruenta* victoria. Sall. 流血贏得之勝利. caelum *cruentum*. Lucr. 毒瘴.
crŭmēn-a. **crŭmīn-a.** *ae.* f.
【同】loculus.
【解】袋，囊，（荷包）.
crŭ-ŏr. *ōris.* m.
【同】sanguis e vulnere.
【形】jucundus, civilis, quam recentissimus inimici.

【解】傾流之血，鮮紅之血，兇手，殘殺.
【例】*cruorem* inimici recentissimum ostendere. 指示仇人之鮮血. *cruor* canens. Sil. 有泡沫之血. atri *cruores*. Virg. 黑血(橫流).

crūrāl-is. *e.* adj.
【解】圍繞腿者.

crūrĭcrĕpĭd-a. *ae.* m. (*crus crepo*)
【解】脚帶，鋃鐺，鐐銬者.

crūs. *crūris.* n.
【同】tibia, pars pedis, quae ex coxendice ad extremos pedis digitos pertinet.
【解】股脛，蹄，足，株根.
【例】*crura* alicui frangere, suffringere. 折斷某人之脛.

cruscŭl-um. *i.* n.
【解】小腿.

crusm-a. *ătis.* n.
【解】響板，(樂器).

crust-a. *ae.* f.
【解】包裹，覆蓋，表面，一皮，殼，鱗，薄片，箔葉，一浮雕，隱起雕，突起雕.
【例】vasis *crustae* detrahebantur. 損壞器皿之外皮. *crusta* luti. Lucr. 泥層. *crusta* soli. Nep. 地面. *crusta* panis. Plin. 麵包皮. *crusta* piscium. Plin. 魚鱗. *crusta* locustarum. Plin. 蝗虫腔蓋. *crusta* ovi. Plin. 蛋殼. concrescunt (in flumine) *crustae*. Virg. 河上結冰. *crusta* marmoris. Plin. 大理石鑲壁.

crustāri-us. *i.* m.
【解】鑲嵌匠.

crustāt-us. *a, um.* part. v. *crusto.*
【解】掩蔽，粉飾，嵌鑲者.
【例】*crustati* parietes. Isid. 鑲炊大理石之墻壁.

crustāt-a. *ōrum.* n. pl.
【解】甲殼(節)肢類(蟹類).

crust-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】掩蔽，粉飾，鑲嵌.

crustōs-us. *a, um.* adj.
【解】有皮，有殼者.

crustŭl-a. *ae.* f.
【解】薄皮，薄殼.

crustŭlāri-us. *i.* m. (*crustulum*)
【解】製糕餅，製糖菓者.

crustŭl-um. *i.* n. (*crustum*)
【解】糕餅，糖菓，茶食.

crust-um. *i.* n.
【解】糕餅.

crux. *crŭcis.* f.
【同】patibulum.
【解】❶刑架，(絞刑，磔刑架)十字架. ❷(fig). 災禍，患難，愁苦.
【例】❶ in *crucem* agere, tollere. 釘於苦架(十字架). *cruci* affigere, suffigere. 釘於苦架(十字架). *crucem* alicui figere, defigere. 釘於苦架(十字架). infelici arbori suspendere. 釘於苦架(十字架). *cruci* insontem dedit. 釘死無罪人. multos cruciatu, cruce, morte affecit. 釘死許多人. ❷ summum jus, summa *crux*. Col. 執法過甚便是殘忍. *cruces* doloris. Arn. 劇烈痛苦. *crux* jejuniorum. Ennod. 齋戒苦功. abi in malam *crucem*. Pl. 自盡(自己尋死).
【註】phras. ❶ lignum in quo salus nostra pependit; in quo tribus clavis mundi salus affixa pependit. 三釘懸世界生命於十字架上. ❷ *crucifixi* imago=(Christi crucifixi). 基督苦架. simulacrum Christi e *cruce* pendentis) (expirantis). 基督苦像. ❸ *crucem* facere (vulg.): 畫十字聖號. *crucis* signum in fronte pingere, formare; *cruce* se signare; signum *crucis* in fronte effingere, exprimere; salutari se *crucis* signo munire; signum *crucis* fronti, pectori imprimere; *crucis* christiano more, christiano ritu ducere.

cryp-ta. *ae.* f.
【解】地窟，隧道，墓穴，地洞，地下聖殿.
【例】*crypta* Neapolitana. Sen. 厄亞保利地洞.

crystall-a. *ōrum.* n. pl.
【解】水晶器，水晶.

crystallĭn-us. *a, um.* adj.
【解】水晶者.

crystallĭn-um. *i.* n.
【解】水晶器皿.

crystallizātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】結晶.

crystall-um. *i.* n. **crystall-us.** *i.* m. f. **crystall-a.** *ōrum.* n. pl. 水晶，水晶器.

cŭb-ans. *antis.* part. v. *cubo.*
【解】臥床，臥病，傾斜(不平直).

cŭbātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】臥倒，偃息在床.

cŭbĭcŭlār-is. *e.* adj. (*cubiculum*)
【同】quod ad cubiculum pertinet.
【解】寢室者.
【例】lectus *cubicularis*. 寢室床榻.

1. cŭbĭcŭlāri-us. *a, um.* adj. (*cubiculum*)
【解】寢室者.

2. cŭbĭcŭlārĭ-us. *i.* m.
【同】cubiculi minister.
【解】寢室侍應者.
nihil per *cubicularium*, omnia per janitores. 託傳達應付一切，侍應生一無所爲.

cŭbĭcŭlāt-us. *a, um.* adj. (*cubiculum*)
【解】備有寢室者.

cŭbĭcŭl-um. *i.* n. (*cubo*)
【同】conclave.
【形】alienum, altum, amplum, hibernum, subgrande.
【解】寢室，內室，帝王觀劇之高樓，地穴，墓穴.
【例】*cubiculo* praepositus. Suet. 近侍，常侍，內臣. a *cubiculo*. Inscr. 近侍，常侍. in *cubiculum* introducere. 引入寢室.

cŭbĭc-us. *a, um.* adj.
【解】立方體者.

cŭbīl-e. *is.* n. (*cubo*)
【同】lectus.
【形】duplex.
【解】❶床榻，寢室，寓所. ❷巢窩，窟穴. ❸處所，居處.
【例】❶ *cubile* salutatorium. Plin. 會客室，(接待室)候賓室. ❷ *cubile* solis. Hor. 日落處. *cubile* canum. Varr. 犬窩. *cubile* gallinarum. Cic. 鷄房. *cubile* apum. Plin. 蜂窠. ❸ omnes mortales non solum vestigia, sed ipsa avaritiae *cubilia* videre possunt. 一總人不但可以看到貪污的踪跡而且可以觀望貪污的公寓.

cŭbĭt-al. *ālis.* n.
【解】靠肘之墊.

cŭbĭtāl-is. *e.* adj. (*cubitum*)
【同】cubitum altus.
【解】一尺(肘)高者.

cubĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】saepe cubo.
【解】慣睡，屢睡.

cŭbĭt-um. *i.* n. (*cubo*)
【解】肘，一尺(肘)長者.

1. cŭbĭt-us. *i.* m. (*cubo*)
【同】mensura, quantum e cubito brachi ad extremum est.
【解】❶肘. ❷彎曲. ❸一肘長(約50厘).
【例】❶ se reponere in *cubitum*. Hor. (半臥)開始用飯. *cubitum* ponere apud aliquem. Petr. 在某人處用餐. levato in *cubitum* corpore, suffulcire mentum columna. 一起身扶肘支頤. ❷ *cubitus* orae. Plin. 海岸彎曲. ❸ triennio ille tres *cubitos* non processit. 三年之久未長三尺. columna tribus *cubitis* alta. 三尺高之柱.

2. cŭbĭt-ŭs. *ūs.* m. (*cubo*)
【解】❶安眠，休息. ❷臥床.
【例】*cubitu* surgere. Cato. 起床(起身).

cŭbo. *ās, ŭi,* (raro *āvi*), *ĭtum, āre.* v. intr.
【同】recumbo, accumbo.
【解】❶偃臥，躺. ❷ a) 臥床，休息. b) 坐倒. c) 病倒，臥倒，(欹側).
【例】❶ molliter ossa *cubant*. Ov. 遺骸安臥於地之溫床上. ❷ a) *cubitum* ire. Cic. (ad quietem ire). 去安息. *cubare* sub divo. Cic. 露天安息. *cubitum* discessimus. 我們去休息. b) aegrotus in lecto *cubans*. 病倒在床.

cŭb-us. *i.* m.
【解】正立方體.

cŭcull-us. *i.* m.
【解】兜篷，連風帽之外衣，風帽，雨帽.

cŭcŭl-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】杜鵑啼.

cŭcūl-us. (**cŭcŭl-us**). *i.* m.
【解】杜鵑，懦夫，懶漢，怠惰閒散之人，(游民).

cŭcŭm-a. *ae.* f.
【解】鍋.

cŭcŭm-is. *ĭs,* et *ĕris.* m.
【解】胡瓜，黃瓜，青瓜.

cŭcurbĭt-a. *ae.* f.
【解】葫蘆，無知識之頭腦，呆頭呆腦.

cŭcurbĭtāti-o. *ōnis.* f.
【解】打氣，(通爐風口).

cŭcurbĭtīn-us. *a, um.* adj.
【解】葫蘆式者.

cūcur-ĭo. cūcurrĭo. *īs, īre.* v. intr.
【解】鷄鳴.

cucurri. perf. indic. v. *curro.*

1. cū-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr.
【同】ferio, percutio.
【解】❶打，擊，笞，杖. ❷錘擊，(鐵工)鎔鑄(製造).
【例】*cudere* aera. Hor. 製造銅像. *cudere* argentum, (nummos). Ter. 製造銀幣.

2. cūd-o. *ōnis.* m.
【解】皮手鎧.

cŭfĕrĭ-on. *i.* n.
【解】鼻中出血.

cuī. dat. ex *qui, quis.*

cūj-ās. *ātis.* adj. vel
cūjāt-is. (*quojatis*). *is.* adj.
【同】unde, qua ex gente?
【解】何處人.
【例】Socrates rogans, *cujas* esset? mundanum se respondit, totius mundi incolam ac civem. 蘇可拉德問何處人氏？答自己是世界之人，因自己是普世之公民. *cujates* estis? Plaut. 你們是何處人氏. *cujatis* esset. Att. 他是何處人.

cūj-us. *a, um.* pron. rel. et interr.
【解】❶ (relat.) 某人者. ❷ (interrog.) 何

culp-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*culpa*)
【同】culpae do, culpae ejus tribuo, in culpa pono, reprehendo.
【解】歸咎，譴責，批判，控告.
【例】(*culpare*) caeli intemperiem. Col. 怨恨天時之不常. *culpari* ob aliquam rem. 爲某事受責. *culpari* in aliqua re. Suet. 在某事受責. *culpantur* calami. Hor. 歸咎於筆.

cult-a. *ōrum.* n. (vide **cultus.** *a, um.*)
【解】收穫.

cultē. adv. (*cultus*), *cultius.*
【解】精審，文雅狀.

cultellāt-us. *a, um.* part. p. v. *cultello.*
【解】鋒利，快者.

cultell-us. *i.* m.
【解】小刀.
【例】*cultellus* tonsorius. V. Max. 剃刀.

cult-ĕr. *ri.* m.
【解】犂頭，屠刀，砍刀.
【例】*cultros* tonsorios metuit. 畏懼剃刀. *cultro* succinctus. 佩刀. *cultrum* stringit. 拔刀. emere bovem ad *cultrum*. Varr. 買牛爲屠宰.

cultĭ-o. *ōnis.* f.
【同】cultura.
【解】耕種，教化，敬奉.
【例】*cultio* agri. 耕種田地.

cult-or. *ōris.* m. (*colo*)
【解】❶ 耕種，修治，繕治. ❷居住. ❸ (fig.) 陶成，培植，教導，擁護. ❹ 敬奉者.
【例】❶ *cultor* agrorum. Liv. 種田人. *cultor* vitis. Cic. 修植葡萄者. *cultor* alveorum. Col. 養蜂者. ❷ *cultor* insulae. Liv. 島上居民. *cultores* ejus collis. Liv. 山崗上居民. ❸ *cultor* bonorum. Liv. 擁護善人者. *cultor* imperii Romani. Liv. 擁護羅瑪者. *cultor* juvenum. Petr. 培植青年者. *cultor* veritatis. Cic. 愛好眞理者. ❹ *cultor* deorum. Virg. 敬奉諸神者.

cultrāri-us. *i.* m.
【解】宰殺犧牲者.

cultrāt-us. *a, um.* adj.
【解】鋒利快刀者.

cultr-ix. *īcis.* f. (*cultor*)
【解】耕種者，居住者 (女).

cultūr-a. *ae.* f. (*colo*)
【同】cultio, cultus.
【形】multa, salutaris agrorum.
【解】❶ (in gen.) 培養，修治，栽培，修養，修練，教化. ❷ (in spec.) 農業，(耕種田地). ❸ (fig.) a) 文化，教育，文明. b) 訓誨，教導.
【例】❶ *cultura* vitium. Cic. 修治葡萄林. agri *culturas* docuit usus. Lucr. 經驗訓練人耕田方法. ❷ ager suapte bonus, diligentia et *cultura* melior. 良田因耕種而愈改良. ager nihil ferens, nisi magno labore ac *cultura* quaesitum. 人不竭力耕種田地不能生產. ❸ commodare aurem *culturae*. Hor. 側身靜聽師長訓誨.

1. **cult-us.** *a, um.* part. v. *colo. cultior, -tissimus.* Cic.
【解】❶ 耕種，培植者. ❷ 照管，修飾，潤色者.
【例】❶ *culti* agri. Hor. 耕種之田地. *cultiora* loca. Curt. 耕種更良之地. (pl. n). **culta.** *orum.* Lucr. 耕種之地. ❷ *cultissimus* sermone. A. Vict. 談吐頗文雅. ingenia *cultiora.* Curt. 受到更好教育之天資.

2. **cult-ŭs.** *ūs.* m. (*colo*)
【同】vitae ratio.
【形】communis atque usitatus vitae, diligens, humanus civilisque, castus, sanctus, plenissimus pietatis, malus, mollissimus, quotidianus, saluber, moderatus, tenuis, magnificus.
【解】❶ (in genere) 培植，照管. ❷ (in spec.) a) 耕田，農業. b) 教育. c) 敬神，尊敬. ❸ 培植方式. a) 生活程度，風化. b) 服裝衣飾.
【例】❶ eodem victu et *cultu* corporis utuntur. Caes. (飲食及衣飾文化程度相等) 用同樣飲食衣飾. ❷ a) *cultus* agrorum. Liv. 種田. *cultus* agricolae. Cic. 農夫工作. b) *cultus* malus. Cic. 不良教育. *cultus* litterarum. Gell. 文學程度. c) *cultus* religionis. Sen. 宗教儀式. *cultus* deorum. Cic. 敬諸神儀式. ❸ a) *cultus* domesticus. Nep. 家庭生活方式. nihil de quotidiano *cultu* mutavit. Nep. 不變其日常生活方式. regio agere aetatem *cultu*. Sall. 度君王生活方式. *cultus* agrestis. Liv. 粗野生活. *cultus* triumphi. Vell. 凱旋儀式. *cultus* pastoralis. Vill. 牧童服裝. *cultus* muliebris. Plin. 婦女衣飾. *cultus* militaris. Liv. 戎裝. arbores *cultu* viriles. Plin. 枝葉茂盛之樹. *cultus* latriae. 天主的敬禮(但敬天主). *cultus* duliae. 臣僕敬禮(敬禮神聖). *cultus* hyperduliae. 超敬禮 (敬聖母). *cultus* majorum. 拜祖先. *cultus*. 欽敬，恭敬，欽崇. *cultus* animalium. 動物崇拜.

cŭlull-us. *i.* m.
【解】獻祭之小杯.

1. **cum.** praep. (et ablativ.)

人者.
【例】❶ is *cujā* interfuit. Cic. 事所關之人. is, *cuja* res est. Cic. 事物所屬之人. ❷ *cuja* illa mulier? Plaut. 此婦人屬何人.? *cujum* pecus? Virg. 何人之牲畜. *cuja* res 事屬何人? *cujum* periculum? 何人遇險?

cūjuscĕmŏdī. adv.
【解】無論如何.

cujūsdammŏdī. adv.
【解】如何，一種樣式.

cūjusmŏdī. adv.
【解】何種，何種方式.

cūj-usnam. *ănam, umnam.* adj. vel pron.
【解】何人者.

cūjusquĕmŏdī. adv.
【解】各色各類.

cūj-usvīs. *ăvis, umvis.* adj. vel pron.
【解】不論何人者.
【例】legem *cujusmodi* sit, conservare. 保存各種法律. homines *cujusque* modi. 不拘何等人.

culcĭt-a. *ae.* f.
【同】pulvinus, lectulus, stragulum.
【解】枕，褥.
【例】*culcita* plumea. 毛褥. *culcitam* gladium facere. 自刎.

cūlĕār-is. (vel) **cūllĕār-is.** *e.* adj.
【解】皮囊者.

cūlĕ-um. *i.* n. et **cūlĕ-us.** (vel) **cūllĕ-us.** *i.* m.
【同】saccus e corio, vel lino factus.
【解】皮囊，皮袋，蔴袋.
【例】parricidae in *culeum* insuti in profluentem deferuntur. 將弑親者縫入皮袋內拋諸洪流.

cŭl-ex. *ĭcis.* m. f.
【解】蚊，蚋.
【例】*culex* rotundus. Spart. 臭虫. *culex* cana. Plaut. 白髮情人.

cŭlign-a *ae.* f.
【解】小杯.

cŭlīn-a. *ae.* f.
【形】ingentes.
【解】厨房(活動爐灶)，庖，食桌，食具，(fig.)飲食，膳費.
【例】bona *culina*, bona disciplina. 飲食飽，守規好.

culm-ĕn. *ĭnis.* n.
【同】fastigium.
【形】parvum, transversum.
【解】❶屋脊，屋頂，山巔，絕頂，尖頂. ❷(fig.)最高度，最高峯.
【例】❶ *culmina* Alpium. Caes. 亞而白山巔. *culmen* aedis. Liv. 屋頂. ❷ summum *culmen* fortunae. Liv. 命運(福樂)的極好.

culm-us. *i.* m.
【同】frumenti calamus, a radice ad spicam.
【形】geniculatus.
【解】禾莖，莖桿，(麥梗)，(fig.)茅屋頂.
【例】*culmo* nixa. 依附麥梗.

culp-a. *ae.* f.
【同】causa, meritum, crimen, reprehensio.
【形】aliena, magna, minor, paterna, perpetua, praeterita, propria, similis, summa, varia, turpis.
【解】❶錯誤，過錯，瑕疵，罪惡，愆尤. ❷(poet.)(具體意)作惡，缺點.
【例】❶ in *culpa* esse. Cic. 犯錯誤者. alicujus rei *culpam* in aliquem conjicere. 歸咎於人. suam *culpam* in senectutem conferunt. Cic. 歸罪於老年. *culpam* contrahere, committere. Cic. 犯過錯. *culpam* in se admittere. Cic. 犯過錯. *culpa* aliquem liberare, ex *culpa* eximere. Ter. 免罪，免咎.
【註】phras. ❶ tua *culpa* haec acciderunt. 凡此種…皆因你之過. tu unus ejus rei *culpam* sustines. 對此事你一人獨負其咎. ❷ gravem *culpam* admisit, (commisit); gravi *culpa* se contaminavit. 犯重(大)罪. ❸ in *culpa* non est; abest ab ea *culpa* longissime. 無罪. ❹ expers omnis *culpae*, est; *culpa* vacat; ab omni *culpa* abest, remotus est. 未犯任何錯誤. ❺ *culpam* a se facile removebit. 易辭其咎. ❻ *culpam* in alium rejicio, conjicio. 歸過於他人. ❼ *culpam* fateri, agnoscere. 認錯(犯罪). ❽ damna omnia, quae *culpa* mea acciderunt, resarciam. 我賠償因我罪所受之損失. *culpa* theologica. 故意損害人的罪. *culpa* juridica. 違法的損害人過錯.

culpābĭl-ĭs. *e.* adj.
【解】有罪過，可譴責者.
【例】*culpabilis* opinio. Arn. 錯誤的意見.

culpābĭlĭter. adv. *culpabilius.*
【解】有錯誤，有過錯貌.

culpand-us. *a, um.* gerundiv. v. *culpo*
【解】應受譴責，應服其咎.

culpātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】控告，歸咎，譴責.

culpāt-us. *a, um.* part. v. *culpo.*
【解】被譴者，負咎者.
【例】*culpatum* vinum. Macr. 敗味之酒.

culpĭt-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】屢次譴責，屢次歸咎...

N.B. vīm habet conjunctionis, societatis, interdum instrumenti.

【解】偕同，伴同. ❶ 含有夥伴團體之意. ❷ 含有同時之意. ❸ 含有形容態度，原因，方法之意. ❹ 含有結局之意.

【例】❶ habitare *cum* aliquo. Cic. (una *cum*, una). 與人同居. vagari *cum* liberis. Cic. 同孃女漫遊(遊歷). *cum* eo mihi sunt omnia. Cic. 我同他心同意合. *cum* quibus pacem habemus. Liv. 我們同他們平安相處. ❷ simul exiit *cum* nuntio. Caes. 立即同報信人一同起身. *cum* prima luce. Cic. 天明立即. ❸ magno *cum* luctu et gemitu totius civitatis. Cic. 在全城悲哀怨嘆之中. *cum* eo ne dubites. Col. 只要你不疑他. dissentire *cum* aliquo. Cic. 與人意見不和. *cum* eo ut aedes esset communis. Liv. 只要與他共有神殿. *cum* dis bene juvantibus. lit. 靠神之助佑. *cum* superis. Claud. 同諸神之補助. *cum* armis. Lucil. 帶武器. *cum* voce maxima. Quadrig. 大聲. *cum* lucerna. Plaut. 提燈籠. *cum* reipublicae salute. Cic. 與國家安全. *cum* centesima fruge fenus reddente terra. Plin. 田地一粒生百粒. ❹ C. Flaminius cecidit apud Trasumennum *cum* magno reipublicae vulnere. Cic. 福拉米亡於特郎素門使國家蒙受重創.

【註】divers. locis: te*cum* servavi fidem Plaut. 我同你守信用. quaeso te*cum*. Gell. 請你...

2. **cum.** (**quom. quum**).

conj. ❶ saepe et *tum*, *tunc*, simul usurpantur. ❷ significat tempus, causam, occasionem.

【解】et.

【例】I. ind. ❶指時候：a) *cum* 那時，適逢，當...ceteri senes cum rempublicam defendebant, nihil agebant? Cic. 其他老人當護衛國家時，他們毫無所爲嗎？ b) *cum* primum... 一方才立即，立刻. vix agmen novissimum.. processerat, *cum* Galli non dubitant. Caes. 殿軍方起行當時哥爾人並不遲疑. ❷ 指原因 : *cum* isto animo es, satis laudare non possum. Cic. 你既懷此心情我實稱讚不足. sine trahi (amiculum), *cum* egomet trahor. Pl. 我既被人强拉，任可小披肩被曳去. ❸ 雖然：sat sic suspectus sum, *cum* careo noxia. Plin. 雖然我無過錯而竟如此被人猜疑. ❹ 正當其時或以後.... *cum* interea, *cum* interim... tibi gratulor, *cum* tantum vales apud Dolabellam. Cic. 在刀拉貝前你既有如此權勢我慶祝你.

II. subj. ❶ 指原因：既已，只要.... *cum* amicitiae vis sit in eo ut,,qui (quomodo) id fieri poterit..? 眞正友誼既是在乎...此事如何能成? *cum* praesertim.. quippe *cum*.. *cum*.. tum.. 另外事既如此.... ❷指對方:雖然，...然而.... *cum* interea.. *cum* interim.. simulat.. *cum* interea machinatur. Cic. 雖有陰謀然而假裝.... ❸ 指藉賴...：*cum* neget.. nonne tollit? Cic. (negando nonne tollit?) 因否認，是否就取消嗎？ *cum* peterem magistratum, solebam.. (petendo). Cic. 因競選官職，我慣常.... ❹ 指分詞或兼句之意：*cum* hanc epistulam complicarem, tabellarii a vobis venerunt Cic. (mihi complicanti). 正當我摺叠信箋時郵差自你們處來到. saepe soleo audire Rosium, *cum* ita dicat...Cic. 屢次我慣聽洛西王如此說...

III. 特殊筆法：❺ *cum* maxime... 另外因爲...tum, *cum* maxime fallunt, id agunt, ut viri boni esse videantur. Cic. 另外當他欺騙，設法使人看他是好人. *cum*.. tum... 不但...而且.... *cum* summi viri, tum amicissimi viri mors. Cic. 不但如此偉大人物而且你的知心密友的死. *cum* meo judicio, tum omnium. Cic. 不但照我的見解而且照一總人的見解. *cum* multo, tum etiam... Cic. 不但許多，還有... *cum* multis in rebus, tum in amicitia... Cic. 在許多事上，另外在友誼上....

cūm-a. *ătis.* n. vide **cyma**. *ae.* f.

【解】菜心.

cumĕr-a. *ae.* f. **cŭmĕr-us.** *i.* m.

【解】簍，草籃，瓦器.

cŭmĕr-um. *i.* n.

【解】籃，粧奩.

cŭmīn-um. *i.* n.

【解】香荽，茴香類.

【例】vesci *cuminum*. Varr. 食茴香.

cummaxime. vel **quummaxime.** vide **cum** III.

cumprīmis. (vel) **cum prīmis.** adv. (*in primis*)

【解】另外，特殊，首要.

【例】homo *cumprimis* locuples et honestus. 特殊富有而公正之人.

cum prīmum. adv.

【同】ut primum, ubi primum, simul atque.

【解】一...立即...遂即...

【例】*cum primum* posse ingredi coepit, non recusabat... 他一能進去，立即毫不推辭...

cumque. (**cunque. comque**). adv.

【解】任何時，任何境遇...

【例】(ordinarie cum relativ.) qui *cumque*, qualis*cumque*, ubi*cumque*... *quod* judicium *cumque* subjiciat. Cic. 無論任何意見.

cŭmŭlātē. adv. (*cumulatus*), *cumulatius*, -*tissime*. Cic.
【同】plane, abundanter, majori mensura.
【解】圓滿豐富貌.
【例】*cumulate* mihi gratias egit. -satisfecit. 他多謝我，頗使我滿意. *cumulate* tractare aliquem. Cic. 隆重招待人.

cŭmŭlātim. adv. (*cumulatus*)
【解】堆積，壘疊貌.

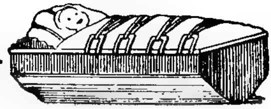
cumulāti-o. *ōnis.* f.
【解】堆積.

cŭmŭlāt-us. *a, um.* part. v. *cumulo.* *cumulatior*, -*tissimus.*
【解】❶ 堆積，壘積，充滿，加多，增加者. ❷ 完滿，完善者.
【例】❶ benigne omnia *cumulata* dare. Liv. 供給一切大方豐盛. mensura *cumulatiore*. Cic. 較大之量. ❷ hoc vitio *cumulata* est natio. Cic. 居民普通染此惡習. *cumulatissimus* scelerum. Plaut. 惡貫滿盈. perfectaque *cumulataque* virtus. Cic. 功德圓滿.

cŭmŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】augeo, adaugeo, expleo, compleo, perficio. X. Detraho, imminuo.
【解】❶ 堆積，壘積. ❷ 填滿，補充，增廣. ❸ 至到極點，達最高峯.
【例】❶ *cumulare* arenas. Curt. 堆積沙土. *cumulare* scelus scelere. Cic. 罪上加罪. *cumulare* funus aliud super aliud. Liv. 連遭喪事. *cumulare* bellicam gloriam eloquentia. Cic. 擅長用兵且長於口才. ❷ *cumulare* fossas corporibus. Tac. 死屍填滿溝渠. *cumulare* aras donis. Liv. 獻儀充滿祭壇. *cumulare* se cibo. Ov. 飲食過度. *cumulare* aes alienum. Liv. 債台高壘. ❸ *cumulari* honoribus. Suet. 飽受尊榮. *cumulare* gaudium. Cic. 喜氣洋溢. *cumulari* ex integritate corporis. Cic. 身體健康.

cŭmŭl-us. *i.* m.
【同】acervus, accessio, summa.
【解】❶ 堆積，極點，最高峯. ❷增益，盈餘.
【例】❶ *cumulus* aquarum. Ov. 水浪如山. *cumulus* aeris alieni, Ulp. 債務壘積. *cumulus* patrimonii. Ulp. 祖產全部. ❷ *cumulus* accedit ad laetitiam. Cic. 充滿喜樂. *cumulus* amplior gloriae accessit. Suet. 榮譽益增.

cūnābŭl-a. *ōrum.* n. pl. (*cunae*)
【同】cunae.
【形】rudimenta.
【解】❶ 搖籃，鳥窠. ❷ a) 出生地. b) 兒童時代，出生開始.
【例】❶ a primis *cunabulis*. Col. 自搖籃開始. ❷ non in *cunabulis* consules facti. Cic. 并非從搖籃(從生下來)即爲執政官.

CUNABULA

a primis *cunabulis* urbis. Apul. 自羅瑪開創時代. *cunabula* juris. Dig. 法律之起源(初期).

cūn-ae. *ārum.* f. pl.
【同】incunabula, cunabula.
【解】兒童床榻，鳥窠，兒童時代.
【例】vagire in *cunis*. (兒童)在嬰床啼哭.

cunctābund-us. *a, um.* adj. (v. *cunctor*)
【同】segnis, resistens.
【解】猶豫，懷疑者.

cunct-ans. *antis.* adj. (*cunctor*)
【解】❶ 緩慢，遲疑者. ❷ 猶豫，愼重者.
【例】*cunctans* alternos gressus. Virg. 躑躅，蹣跚，躊躇. *cunctans* ad opera. Col. 怠工. *cunctans* ramus. Virg. 樹枝搖擺. mellis est *cunctantior* actus. Lucr. 密更不易流.

cunctanter. adv. *cunctantius.*
【同】lente.
【解】遲疑，緩慢，猶豫狀.
【例】haud *cunctanter*. Liv. 毫不遲疑.

cunctāti-o. *ōnis.* f. (*cunctor*)
【同】mora, tardatio.
【解】遲延，緩慢，猶疑，猶豫不定，怠慢.
【例】studium semper adsit, *cunctatio* absit. 應常勤敏總不怠慢.

1. cunctāt-or. *ōris.* m. (*cunctor*)
【解】拖延，遲緩，從容不迫，候時機，遲疑愼重.
【例】non *cunctator* iniqui. Stat. 急於作惡. nosti quam *cunctator* sit. 你知道他如何遷延時日.

2. Cunctāt-or. *ōris.* m. nom. propr. hom. 人名：綽號Q. Fabius. 之綽號.

cunctāt-us. *a, um.* part. v. *cunctor.*
【解】遲延，緩慢，愼重.
【例】*cunctatior* ad dimicandum. Suet. 愼重(不輕易)交戰.

cunctim. adv.
【解】堆積一起.

cunct-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr.

【同】remoror, retardo, differo.X.Propero.
【狀】dutius in vita.
【解】遲延，猶豫愼重，俟時機，從容不迫，動搖不定.
【例】*cunctando* bellum gerebat. Liv. 愼重作戰. non *cunctandum* est quin..Caes. 不應遲疑... non est *cunctandum* profiteri. Cic. 應立即承認. *cunctatur* olivum. Lucr. (橄欖) 油慢慢流. diutius in vita *cunctari*. (fig.) Cic. 延長壽命.

cunct-us. *a, um.* part. v. *cunctor.*
【同】omnis, totus, universus.
【解】全體，全部，共同 (林林總總芸芸衆生).
【例】*cuncta* Gallia. Caes. 整個高盧地. *cuncti* cives. Cic. 全體民衆. *cuncto* pectore. Stat. 全心. *cunctae* provinciarum. Plin. 各省. *cuncta* terrarum. Hor. 普世. *cunctus* populus. Liv. 全體民衆. *cuncti* hominum. Ov. 全人類.

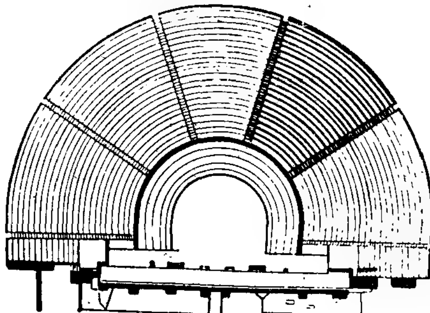
cŭnĕātim. adv. (*cuneatus*)
【同】per cuneos.
【解】尖錐形，三角形，楔形.
【例】*cuneatim* urbem oppugnabant. 列錐形陣攻城.

cŭnĕāt-us. *a, um.* part. v. *cuneo.*
【解】尖錐形者，楔形者.
【例】*cuneatus* ager. Col. 錐形田 (梯田). *cuneatum* theatrum. Col. 楔形戲院.

cŭnĕ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*cuneus*)
【解】劈開，(利用楔)强分開，作尖錐形.

cŭnĕŏl-us. *i.* m.
【同】parvus cuneus.
【解】小楔，(小椹).

cŭnĕ-us. *i.* m.
【同】quod inseritur in ligno findendo.
【解】❶ 楔，船之關節，結構. ❷ (fig.) a) 楔形陣. b) 楔形戲院 (楔形坐椅行列) (半圓形).

CUNEUS b

【例】❶ hos ille *cuneos* inserens prorupit artus. 打進木楔突出枝節. ❷ *cuneus* veritatis. (fig.) Tert. 眞理之鋒利. quo *cuneo* occurrendum sit. Tert. 列何陣勢進攻. *cuneus* senatorius. Suet. 議員 (坐椅) 行列. *cunei* omnes. Phaedr. (半圓形) 全體.

cŭnīcŭlāri-us. *i.* m.
【解】掘隧道工兵.

cŭnīcŭlātim. adv.
【解】空心，(中凹形，環形).

cŭnīcŭlāt-or. *ōris.* m. adj.
【解】掘隧道工兵.

cŭnīcŭlōs-us. *a, um.*
【解】多產兎之地.

cŭnīcŭl-us. *i.* m.
【同】fossa subterranea.
【解】❶ 兎. ❷ a) in genere 地穴，陰溝，水管. b) in specie 戰壕，隧道，地雷.
【例】❶quatuor homines *cuniculus* oppressit. 隧道壓斃四人. *cuniculis* oppugnare. Cic. 設埋伏攻敵. prius vi, nunc *cuniculis* hostem oppugnat. (fig.) 先靠武力今設計策.攻敵. mendaciorum *cunicula*. Hier. 謊言欺騙.

1. cūp-a. cupp-a. *ae.* f.
【同】vas vinarium, ubi mustum coquitur et defaecatur.
【解】大木桶.
【例】vinum a propola, et de *cupa*. 酒店大桶之酒.

2. cūp-a. *ae.* f.
【解】手磨曲柄.

cūpāri-us. *i.* m.
【解】貀酒桶匠.

1. cūpēdi-a. cūppēdĭ-a. *ae.* f.
【解】貪食美味.

2. cūpēdi-a. cuppēdi-a. *ōrum.* n. pl.
【解】美味.

cupedinari-us. *i.* m.
【解】製茶食者.

cūpēdĭ-um. cuppēdĭŭm. *i.* n.
【解】美味.

cūpēd-o. *ĭnis.* f. vide **cupido.**
【解】嗜美味.

cūpell-a. *ae.* f.
【解】小酒壺.

cŭpĭdē. adv. (*cupidus*), *cupidius, -dissime.*
【同】studiose, avide, callide.
【解】酷嗜，貪婪，切望，興奮.
【例】aliquid *cupidissime* facere. Caes. 很興奮的工作 (做某工作). *cupide* spectare. Cato. 熱切觀望. agimus nihil *cupide*. Cic. 吾人，作事一無所貪. agros suos studiose colit, non alienos *cupide* appetit. 勤勞耕己田，對人無所貪.

cŭpīdĭt-as. *ātis.* f. (*cupidus*)
【同】aviditas, ardor, amor; animi impetus, cupiditatis sitis, libido, studium, deisderium.
【形】acerrima, acrior, insanior, caeca atque temeraria, effrenata, furiosa, flagrans, honesta, impia, inexplebilis, injusta, insatiabilis, non mediocris, lubrica dominandi; cupiditates contrariae, diversae, intolerabiles, innatae, inanes, indomitae animi.
【解】❶願望，熱望，切望，怨望. ❷渴望，慾望，奢望，貪婪，酷嗜.
【例】❶ flagrare *cupiditate*. Cic. 熱望. *cupiditas* gloriae. 貪榮譽. *cupiditas* cibi. Cels. 饑餓. ❷ *cupiditas* pecuniae. Caes. 貪財. indomitae *cupiditates*. Cic. 無節的貪慾. *cupiditatem* militum reprehendere. Caes. 譴責兵士之貪婪.
【註】phras. ❶ *cupiditatem* alicui facere, injicere, *cupiditate* incitare, in *cupiditatem* impellere, *cupiditatem* erigere, suffragari alterius *cupiditati*. 鼓動人之貪慾. ❷ *cupiditatem* habere, magna *cupiditate* teneri, inflammari, rapi, ferri. 切望… ❸ *cupiditatem* comprimere, libidinem coercere, frangere. 節制貪慾. ❹ *cupiditatem* explere, *cupiditatibus* suis servire, obsequi, morem gerere, *cupiditate* se devincire. 滿足欲望.

1. cŭpīd-o. *ĭnis.* f. (*cupio*)
【同】cupiditas.
【解】❶ (poetic.) 願望，怨望，貪情. ❷嗜慾，貪婪，(貪利好色).
【例】❶*cupido* eum cepit condendae urbis. Liv. 他切願建城. *cupido* incesserat invisere Aethiopiam. Curt. 他希望巡閱厄底約比. ❷ *cupido* jejuna. Lucr. 飢甚. *cupido* honoris. Sall. 貪榮譽. bona pars hominum decipitur *cupidine*. 大多數人虛望一場.

2. Cŭpīd-o. *ĭnis.* f.
【同】nom. propr. deae.
【解】神名：貪情之神，委奴 (Venus) 之子.

cŭpīd-us. *a, um.* adj. (*cupido*)
【同】studiosus, appetens, avidus, amans, observans. X. Moderatus.
【狀】nimium decedendi, valde spectandi, vehementer.
【解】❶願望，冀願，愛好. ❷貪圖，酷嗜，貪婪，貪慾.
【例】❶ te audiendi *cupidus*. Cic. 希望聽你講話. nostri *cupidissimus*. Cic. 溺愛吾人. *cupidus* pacis. Hor. 酷愛和平. *cupidus* mori. Ov. 希望死去. ❷ (in sens. pejor.) *cupidus* rerum novarum, imperii. Caes. 喜革命，喜獨裁. *cupidus* argenti. Cic. 貪財 (貪婪). *cupidus* alicujus. Cic. 偏袒人. Graeci contentionis quam veritatis *cupidiores*. 希臘人更喜爭辯比喜眞理.

cŭpī-ens. *entis.* part. v. *cupio* (cum genit.) *-entior, -entissimus.*
【解】願望，貪求.
【例】*cupientissima* plebe, consul factus. Sall. 他膺選執政官民衆非常滿意. *cupiens* bonarum artium. Tac. 好善者. *cupiens* voluptatum. Tac. 貪求娛樂者.

cŭp-ĭo. *ĭs, ĭvi,* (vel) *ĭi, ĭtum, ĕre.* v. tr.
【同】opto, exopto, aveo, desidero, expeto, appeto, concupisco, cupiditate ardeo, flagro, desiderio teneor, studio efferor, studio trahor, incendor.
【狀】diu, mirabilter, plane, nefarie, valde, vehementer.
【解】❶思慕，嗜好，貪圖，(cum infin.) 渴望得 (cum prop. inf.) 願望, 尋求 (*ut* et subj.) ❷貪戀，關懷，(祝禱…)
【例】❶ *cupere* domum alius. Sall. 貪圖他人房屋. *cupere* proelium facere. Sall. 貪望作戰. *cupio* ut impetret. Plaut. 我希望他求得. *cupio* omnia quae vis. Hor. 我願全隨爾意. aspera vina rigari *cupiunt*. Plin. 强性之酒需要攙合. ❷ *cupere* Helvetios. Caes. 關心瑞士人之利益. *cupere* vehementer alicujus causa. Caes. 很關心某人. mihi quem sua causa *cupere* intelligebat. Cic. 至於我他明知我關懷他. qui *cupit* aut metuit. Hor. 希望者或畏懼者.

cŭpīt-ŏr. *ōris.* m. (*cupio*)
【解】願望，喜好者.
【例】*cupitor* incredibilium. Tac. 好奇者.

cŭpītus. *a, um.* part. v. *cupio.*
【解】貪圖，要求者，願望者.
【例】*cupitum* id Tiberio. Tac. 這是帝伯略所願望的. *cupitum* huic contigit. Plaut. 滿其冀願.

cuppēdi-a. (**cūpēdi-a**) (**cupp-a. cupa**). *ae.* f. **cuppēdĭae.** *ārum.* f.
【解】貪饕(饕餮)，喜食美味，美味.

cupressēt-um. *i.* n. (*cupressus*)
【解】柏林.

cupressĕ-us. *a, um.* adj. (*cupressus*)
【解】柏樹者.

cupressĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*cupressus fero*)
【解】產柏樹者.

cŭpressĭn-us. *a, um.* adj. (*cupressus*)
【解】柏樹者.

cŭpress-us. *i*, et *ūs*. f.
【解】柏樹，(fig.)柏木箱.
cŭprē-us. *a*, *um*. adj.
【解】紅銅者.
cupr-um. *i*. n.
【解】紅銅，銅.
cūr. adv. interrog.
【同】quare? quamobrem? quid est, quod? qua ratione? eccur? quid est causae? quid est?
【解】爲何？何故？❶直接詢問. ❷間接詢問.
【例】❶ *cur* me excrucio? Ter. 爲何窘迫我？ quid est *cur*? Cic. 爲何？ quid est *causae*? 何故？ ❷ afferunt rationem *cur* negent... Cic. 他們說明否定的理由. causa *cur* cuperes, non erat. Cic. 當時並無你貪圖的理由. ne sit mirum *cur*.... Ter. 不必驚奇爲何...
cūr-a. *ae*. f.
【同】diligentia, studium, cogitatio, meditatio, angor, metus, molestia, sollicitudo, acerbitas.
【形】acris, anceps, assidua et perpetua salutis, difficilis rei, dignissima, virtutis, domestica, gravis, non mediocris, summa; causae anxiferae, plurimae.
【解】❶(in gen.)操心，籌劃，經營. ❷治理(財政)政務，公務. ❸治療，醫治，治好. ❹著作. ❺執事，幹事，監事，(監管). ❻憂慮，掛慮，焦慮. ❼愛情.
【例】❶ *curam* desiderare. Cic. 需要經心. *cura* agrorum. Quint. 治理田園. *cura* corporis. Suet. 經管形身. *cura* commendat faciem. Ov. 修容飾貌. *curam* civium agere. Liv 管理民衆. tu, cui *cura* est de omnibus. Hier. 你管理一切. de ceteris senatui *curae* fore. Sall. 其餘歸國會管理. habere aliquid *curae*. Cic. 懷念某事. ❷ *cura* rerum publicarum. Sall. 管理公務. *cura* aerarii. Suet. 經管國庫. *cura* annonae. Suet. 管理糧食. *cura* aquarum. Suet. 監管水利工程. ❸ *cura* aquae quae sub cute est. Caes. 治療水蠱. (somnus) lacrimis *cura* meis. Prop. 睡眠停止我之眼淚. ❹ quorum in manus *cura* mea venerit. Tac. 讀我書者. quorum inedita *cura* est. Ov. 他們的詩未曾問世. ❺ *cura* harae. Ov. 飼養豬. *cura* factus palatii. Corip. 爲宮庭總監. ❻ *cura* cruciari. Plaut. 心中焦慮. mihi *curae* est non de vita. Cic. 我所掛心者非我之生命. ❼ *cura* puellae. Prop. 幼女之愛. *cura* mea. Ov. 我對你之關懷. tua *cura*. Virg. 你之愛情.
【註】phras. ❶ ea res tibi magnam *curam* affert. 該事使你掛心. ❷ *curam*, quaeso, reipublicae, suscipe. 請你接管政務. ❸ si tibi salus mea *curae* est. 若你照顧我之生命. ❹ *curam* mihi exemit. 免吾掛心. ❺ *curam* hanc dudum deposui. 已經好久我放棄了這種焦慮. ❻ *cura* mihi augetur. 我操心更多. ❼ *curis* consumi. 勞心過甚. ❽ alia ex alia me *cura* invadit. 我勞心焦思不得休息. ❾ *curas* illas excute. 不必再操心. ❿ jam sine *cura* sum. 我心已無所慮.
cur-ans. *antis*. part. v. *curo*.
【解】經營，掛慮...
cūrāte. adv. (*curatus*), *curatius*, *-tissime*.
【解】慇懃，興奮，勤敏.
cūrāti-o. *ōnis*. f. (*curo*)
【同】procuratio, administratio.
【形】agraria, regia, integra; periculosae, ancipites, variae.
【解】❶(in gen.)經營，管理. ❷(in spec.) a)行政，職務. b)治療，醫治.
【例】❶ *curatio* corporis. Cic. 經管肉身. ❷ dare alicui *curationem*. Liv. 委任某人職務. ejus provinciae *curationem* suscepit. 接受管理某省職務. omni *curatione* vacare. 無官職.
cūrāt-or. *ōris*. m. (*curo*)
【同】procurator, praefectus.
【解】有官位，有職責，有任務者.
【例】*curator* negotiorum. Sall. 心腹人，秘書. *curator* alvei Tiberis. Aut. 第伯利江航務主任. *curator* annonae. Cic. 糧食主任. *curator* muris reficiendis fuit. Cic. 修城監督.
cūrātūr-a. *ae*. f.
【解】留心，精審.
cūrāt-us. *a*, *um*. part. v. *curo*. *curatissimus*.
【解】❶經營管理者. ❷慇懃留意者.
【例】boves corpore *curatiores*. (passiv.) Cato. 管牛更慇懃. *curatissimae* preces. Tac. 極誠懇之祝禱.
curcŭli-o. *ōnis*. m.
【解】穀虫，麥虫，甲虫.
curcŭliuncul-us. *i*. m.
【解】小虫.
curcŭm-a. *ae*. f.
【解】帽子，頭.
Cūrēt-es. *um*. m. nom. propr. hom.
【解】人名：克利島(Curète)之司祭名(prètre de Cybèle).
cūri-a. *ae*. f.
【同】sedes ac templum consilii publici, tribus, privatae domus pars.

【形】crudelis, major, minor, nova...
【解】❶古羅瑪城之分區(支派，家族，分區)。❷國會(元老院)集會處，國會，元老院. ❸開會處 (in gen.)
【例】❶ *curia* pauperibus clausa est. Ov. 貧民被拒於國會(元老院)外. frequenti *curia*. Sall. 國會全體. ❷ *curia* praebetur alicui. Sen. 國會接見某人.
N.B. *curiae* caeli. Arn. 天庭，(諸神集會地)。*curia* Hostilia; *curia* Pompeia. 國會以先稱*curia* Hostilia 以後稱*curia* Pompeia.

cūriāl-is. e. adj.
【同】tribulis, municeps.
【解】❶同城區者，(同城郊，同村鎮者)。❷(帝國時代)宮廷侍臣，宮廷皂隸，僕役.

Cūriātī-i. *ōrum.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：戰勝奧拉七三差弟者. Horatii.

cūriatim. adv.
【解】羅瑪民分區.

cūriāt-us. *a, um.* adj. (*curia*)
【解】民分區者.
【例】*curiata* comitia. Gell. 民分區會議. *curiata* lex. Tac. 民分區法.

cūrī-o. *ōnis.* m.
【解】分區僧侶.
【例】*curio* maximus. 民區僧首領.

cūrīōsē. adv. (*curiosus*), *curiosius, -sissime.*
【同】diligenter.
【解】慇懃，關懷，注意，—好奇心—誅求，(穿鑿)矯飾.
【例】quaerere aliquid *curiosius.* 更慇懃尋求某事.

cūrīōsit-ās. *ātis.* f. (*curiosus*)
【同】nimia diligentia, cura humani ingenii.
【解】求知欲，好奇心，慇懃調查.
【例】cum solita *curiositate* tractavit. Cass. 認眞辦理如平日. in alicujus rei *curiositate.* 尋求(調查)某事.

cūrīōs-us. *a, um.* adj. (*cura*), *curiosior, sissimus.*
【同】nimium in quaerendo diligens.
【狀】belle.
【解】❶慇懃，精審，細心考究. ❷過於小心，焦慮. ❸求知欲，好奇心，瑣碎. (absolut. subst. 偵探).
【例】❶ *curiosus* in omni historia. Cic. 喜研究歷史. *curiosus* ad investigandum. Cic. 精審尋求. in exquirendis juribus *curiosus.* 細心研究法律. ❷ *curiosus* famae suae. Capitol. 焦慮本身名譽. ❸ *curiosis* oculis perspici potest, (non latet). 細心人可以明瞭(不能瞞過). homines *curiosissimi.* 最好學(求知)之人.
【註】*curiosum* ratus. Seut. 人以爲偵探.

Cūrī-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：著名者有 M. Curius Dentatus. 曾戰勝 Samnites et Pyrrhus. 以清廉著名.
Curi-i. *iorum.* m. pl. 如 *Curius* 者.

cūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】do operam, laboro, elaboro, studeo; diligentiam adhibeo, curam in aliqua re pono; cura ac diligentia complector, mihi curae est, procuro, administro.
【狀】diligentissime, etiam atque etiam, fideliter, leviter, magnopere, mediocriter, omnino nihil, nihil aliud.
【解】❶經營，管理，操勞，監管. A. (in gen. cum accus.) a) (論身體：飼養...). b) (論事物：經管). c) (論他人：款待...). B. (cum accus et adj. verbal.) (寔釁...). C. (cum *ut* vel *ne* et subj.) (懸念...). D. (cum infin.) (顧慮...) ❷ (absol.) 照顧，照管... ❸治理，統制... ❹醫治，治療. ❺交易.
【例】❶ A. (in genere cum accus.) magna di *curant*, parva negligunt. Cic. 諸神管理大事，輕忽小事. (*curare*) negotia aliena. Cic. 經管他人之事. a) *curare* corpus. Virg. 照管身體. *curare* jejunia. Ov. 充飢. *cura* te. Plaut. 要你梳裝打扮. (*curare*) cadaver. Suet. 殯葬屍體. b) (*curare*) cibum. Varr. 備餐. (*curare*) vestimenta. Nep. 整理衣服. (*curare*) cenam. Plaut. 備晚餐. (*curare*) vineam. Cato. 修治葡萄園. (*curare*) apes. Col. 經管蜜蜂(淸理蜂窠). (*curare*) leonem. Hor. 飼養獅. (*curare*) jumentum. Liv. 照管牲畜(刷馬). c) (*curare*) amicos. Plaut. 招待朋友. (*curare*) aliquem. Cic. 款待某人. est locuples; *curatur* a multis. Plin. 有錢財時受人逢迎. B. (cum accus. et adj. verb.) (*curare*) pontem faciendum. Caes. 計劃建一座橋. obsides inter eos dandos *curaverat.* Caes. 使他們交換爲質者. C. (cum *ut* vel *ne* et subj.) *cura* ut valeas. Cic. 注意你的建康. confirmat *curandum* se esse ne quid ei noceretur. Cic. 保證自己照顧他身體之安全. D. (cum infin.) in Siciliam ire non *curat.* Cic. 不考慮往西細利島去. qui modo res istas scire *curavit.* Cic. 彼苦心焦思方曉得此事. (*curare*) interficere duces. Col. 設法殺害首領. ❷ (absolute) de Annio *curasti* probe. Cic. 你同亞尼約妥善處理了(我之事). ego hic *curabo.* Plaut. 我在此將親自處理. ❸ bellum maritimum *curare.* Liv. 指揮海戰. (*curare*) legiones. Tac. 統制師旅. *curabitur.* Ter.

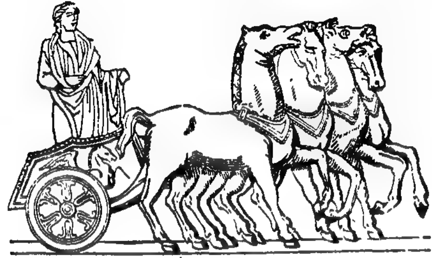
人將注意. ❹ (*curare*) aliquem. Cic. 醫治某人. (*curare*) aegrum. Liv. 醫治病人. (*curare*) vulnus. Liv. 療傷. medicinae pars quae manu *curat* Cels. 一部份醫法施用手術. consilium *curantis* Cels. 醫術. ❺ ut *curaretur* pecunia legatis. Liv. 應付款與代表團. (*curare*) munus. Plaut. 償債. (*curare*) preces. Hor. 允人請求. (*curare*) injurias sociorum. Sall. 報復盟友之仇. nihil *curat* de emendo. Cic. 毫不念想當買之物.

currĭcŭl-um. *i.* n. (*curro*)
【同】spatium quo curritur; stadium cursus.
【形】aeternum gloriae, exiguum vitae, breve vitae.
【解】❶ 馳騁，馳驅. ❷ 競賽，賽車. ❸ 賽車場，跑馬場，競賽場，(比武場). ❹ 賽車，戰車. ❺ (fig.) 生平.
【例】❶ *curriculum* facere unum. Plaut. 賽一場(一次). se in *curriculum* conferre. Plaut. 開始賽跑. ❷ quadrigarum *curriculum*. Cic. 賽駟馬車. ❸ in eodem *curriculo*. Cic. 在同一賽車場. ❹ (*curriculum*) vitae, (vivendi). Cic. 生平. (*curriculum*) semihorae. Cic. 半點鐘. (*curriculum*) laudis. Quint. 榮譽時期. exiguum *curriculum* vitae, aeternum gloriae. 人生短促天榮永久. (*curriculum*) mentis, sermonum. 思想步驟，言談程序.

cu-rro. *rris, curri, rsum, rrĕre.* v. intr.
【同】cursum conficio, cursum teneo, cursum curro.
【狀】aperte eosdem cursus, certatim ad opus, furtim, longius, proclivius, raptim in sententiam.
【解】馳驅，快跑，急趨.
【例】*currere* subsidio. Cic. 馳援. *currere* in sinus alicujus. Prop. 投入某人懷抱中. *currere* in sententiam. Cic. 迅速隨人意見. *currere* trans mare. Hor. 渡海. *currere* ad Indos. Hor. 直趨印度. *currere* ad vocem. Juv. 速聽. *currit* rota. Hor. 輪轉. *currit* rubor per ora. Virg. 面漸紅. *currit* vox. Plin. 聲浪傳達. *currit* oratio. Cic. 口若懸河. historia *currere* debet. Quint. 歷史轉動迅速. *currit* aetas. Hor. 光陰似箭，(韶華易逝).

currūc-a. *ae.* f.
【解】鳥.

curr-ŭs. *ūs.* m. (*curro*)
【同】vehiculum, cisium, carpentum, pilentum.
【解】❶ 車，凱旋車. ❷ a) 駕車. b) 犁.

CURRUS

【例】❶ *curru* quadrigarum vehi. 乘駟馬車. *curru* albis juncto invehitur. 乘白馬車. res digna *curru*. Plin. 可凱旋之勝利. ❷ aliquem de *curru* detrahere. 拖人下車. qui stadium *currit*, eniti debet ut vincat. 賽車者應努力奪取錦標. *currus* vectio die festo. 瞻禮日引車. hamaxostichos, vel hamaxostichus electrica vi actus. 電車. *curruum* agmen, (vehicularum agmen) electride actum. 電力列車. electricae lucis ductus vel lucis ductus electride actae. 電燈的電流. vim electricam incitare, commovere, excitare. 發電.

cursĭm. adv. (*curro*)
【同】cursu, effuso cursu, effusissimis habenis, laxatis habenis.
【解】疾馳，迅速貌.
【例】*cursim* quodam pergere. 馳往某地. *cursim* dicere. 口若懸河.

cursĭ-o. *ōnis.* f.
【解】馳驟.

cursĭt-o. *ās, āvi. ātum, āre.* v. freq. *curso.*
【解】奔走往來(東奔西走).

curs-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. freq. *curro.*
【同】frequenter curro.
【狀】temere, ultro.
【解】東奔西走，不斷奔走，漫遊，巡行，通行.
【例】*cursare* ultro citroque, huc illuc. 隨意漫遊. sentio *cursari*. Ter. 我想往來馳驅. *cursare* viam. V. Fl. 巡行於路.

1. curs-ŏr. *ōris.* m. (*curro*)
【解】奔馳者，賽跑者，駕車者，驛，前驅奴隸.
【例】*cursores* in stadio. 賽跑者(在競賽場馳驅者). pelagi *cursores*. Vet. Poet. 渡海者.

2. Curs-or. *ōris.* m. nom. propr. hom.
【解】人名，綽號：如 L. Papirius Cursor.

cursūr-a. *ae.* f.
【解】奔馳.

curs-ŭs. *ūs.* m. (*curro*)

【同】curriculum, iter, navigatio, lapsus.
【形】apertus ad laudem, assiduus, brevis, celerior aetatis, concitatior, inusitatus verborum, maritimus, secundus; cursus aequales, annui, contrarii, dispares astrorum, immoderati, ordinati, perennes, immutabiles.
【解】❶馳驅，奔波，循環，航行，飛行. ❷運行，蜿蜒. ❸延長，進行，演變，暢行，課程.
【例】❶*cursu* ferri. Liv. 飛奔. *cursu* fugere. Sen. 奔逃. mihi *cursu* in Graeciam est. Cic. 我航行至希臘. *cursu* excutimur.. Virg. 迷路海上. ❷*cursus* stellarum. Cic. 星宿運行軌道. *cursus* navium. Caes. 航線. *cursus* venarum. Plin. (植物)脈絡. *cursus* tenere. Caes. 繼續航行. ❸*cursus* vitae. Cic. 生平. *cursus* bonorum. Tac. 一往順利. *cursus* proeliorum. Tac. 戰事發展. *cursus* forensis. Cic. 政治生涯. domus in *cursu*. Ov. 一家順利. vivendi *cursus*. 生涯，生計. in quo *cursu* sumus? 我們操何生計. vita brevis est, *cursus* gloriae sempiternus. (現世)生命短促，(天上)榮福(生活)無疆. *cursus* philosophicus. 哲學課程. *cursus* philosophiae et theologiae. 哲學神學課程(教課).

curt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】縮短，刪去，扣除.
【例】*curtare* radices. Pall. 縮短之根. *curtare* rem. Pers. 消耗財產. *curtare* aliquid summae. Hor. (由全部)剔出某事物.

curt-us. *a, um.* adj.
【同】decurtatus, mutilus.
【解】❶縮短，剪裁，削減. ❷(fig.) 筆削，刪改，修治.
【例】*curta* vasa. Juv. 損壞之器皿. *curta* tegula. Prop. 瓦片.

cŭrul-is. *e.* adj.
【解】❶車者，屬車者. ❷有坐象牙椅權利者(羅瑪高級官員).
【例】❶*curules* equi. Fert. 駟馬. *curulis* triumphus. Suet. 頭等凱旋. ❷sella *curulis*. Juv. (*curule* ebur.) 象牙椅. *curulis* aedilitas. Cic. 坐象牙椅之市政司.

curvābil-is. *e.* adj.
【解】易彎曲者.

curvām-en. *ĭnis.* n. (*curvo*)
【解】彎曲，傴僂，穹窿.
【例】*curvamen* caeli. Gell. 穹窿高天.

curvāti-o. *ōnis.* f.
【解】彎曲，摺疊，盤曲，約束(葡萄枝).

curvātūr-a. *ae.* f. (*curvo*)
【解】彎曲，穹窿，弓形.
【例】*curvatura* camerae. Vitr. 弓形穹窿. *curvatura* unguium. Plin. 鉤曲指甲.

curvāt-us. *a, um.* part. v. *curvo.*
【解】彎曲者.
【例】*curvatis* genibus bibere. Hier. 屈膝飲水.

curv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*curvus*)
【解】❶彎曲，摺疊，使成弓形. ❷(fig.) 屈從，降服，動搖.
【例】❶*curvare* arcum. Stat. (in arcum *curvare*). 彎曲. *curvare* genua. Hier. 屈膝. portus in arcum *curvatus.* Virg. 曲折廻環之(碼頭)商埠. ❷*curvantes* rami. Cypr. 彎曲(攀折)之樹枝.

cŭrv-or. *ōris.* m.
【解】彎曲.

curv-us. *a, um.* adj.
【同】flexus, contortus.
【解】❶彎曲，作圈形，圍繞. ❷(fig.)不正直，枉.
【例】❶*curvae* falces. Virg. 彎曲的鐮刀. *curvus* arator. Virg. 曲身耕田者. *curvae* cavernae. Virg. 圓洞. ❷*curvum* mare. Luc. 風浪之海. venient ad te *curvi*. Hier. 他們謙恭來到你臺前. *curvae* in terris animae. Pers. 貪戀現世之心. *curvi* mores. Pers. 品行不正.

cūs-or. *ōris.* m.
【解】鑄錢者.

cuspĭdātim. adv.
【解】尖銳狀.

cuspĭdāt-us. *a, um.* part. v. *cuspido.*
【解】尖銳者.

cuspĭd-o. *ās, ātum, āre.* v. tr.
【解】使尖銳，磨尖，作尖形.

cusp-is. *ĭdis.* f.
【同】acuta pars gladii.
【解】❶鋒銳，尖錐，鋒鏑. ❷尖銳之物，燻烤之叉棍，鏢鎗，蜂蝎之毒螫.
【例】*cuspis* aquilae. Suet. (羅瑪軍旗)鷹旗之尖端.

custōdēl-a. *ae.* f.
【解】看守，監視.

custōdī-a. *ae.* f. (*custos*)
【同】carcer, praesidium, vigilia, excubiae, conservatio.
【形】fida, infelix capitis, libera et sollicita, liberalis, optima et tutissima, privata, publica, regia, horribilis.
【解】❶(actio) 守衛，防守，戍守，監視，駐守，保管. ❷(pers.) 戍卒，衛兵，(巡警) 守兵，步哨. ❸(locus) 兵站，崗位，防地，戍

守所. ❶ (locus) 監獄，拘留所，看守所. ❷ (pers.) 囚犯：被拘禁者.
【例】❶ recipere aliquid in *custodiam*. Plaut. 接管防守某物. *custodia* pastoris. Col. 牧童之監護. —libertatis. Liv. 保障自由. *custodia* decoris. Quint. 不失威儀. ❷ *custodiae* quibus asservor. Cic. 監視我之衛兵. *custodias* ponere portis. Hirt. 門前置守衛. *custodia* regis. Ov. 王之侍衛. *custodiam* reliquerant. Caes. 留兵防守. ❸ haec *custodia* mea est. Cic. 這是我的崗位. in hac collocati sumus *custodia*. Cic. 我們在此駐守. ❹ in *custodiam* includere. (*custodia* septum tenere); (in *custodia* esse, retineri); (in *custodiam* dare, tradere). 投入監獄中. libera *custodia*. Liv. 軟禁，散押，看守. e *custodia* dimittere. 開釋. ❺ recognoscere seriem *custodiarum*. Suet. 查閱囚徒名冊. in recognoscendis *custodiis*. Suet. 在查閱囚犯名冊. *custodum* officia. 看守人的職務.

custōd-īo. *īs, īvi,* (vel) *ii, ītum, īre.* v. tr. (*custos*)
【同】asservo, tueor, septum custodia teneo, in vigilia rei alicujus maneo, privata custodia, contineo, praesidio sum, praesidiis firmo, munio, speculor, conservo.
【狀】diligentissime librum, recte, sanctissime signa, et ornamenta urbis.
【解】❶ (in genere) 看守，護衛，保守，防守. ❷ (in specie) a) 監視，查閱. b) 嚴守秘密. c) 囚禁，拘留.
【例】❶ (*custodire*) templum ab Hannibale. Nep. 保衛神殿於亞尼巴之手. (*custodire*) urbes. Quint. 守城. (*custodire*) memoria aliquid. Cic. 牢記某事. (*custodire*) poma in melle. Col. 蜜果. (*custodire*) modum ubique. Quint. 舉止中規. (*custodire*) praecepta. Col. 執行命令. ❷ a) (*custodire*) aliquem, ne quid auferat. Cic. 防人盜竊. b) ejus (orationis) *custodiendae* et proferendae arbitrium tuum. Cic. 公佈那篇論文，或保守秘密，你可隨時定奪. *custodire* litteras. Cic. 收藏信件. *custodire* librum. Cic. 保存書籍. vellera *custodiebant* calathisci. Cato. 籃中盛羊毛. c) *custodire* obsides. Caes. 拘禁爲質者. d) (absol.) *custodire* debet ne... 當留心...勿...

custōdītē. adv. (*custoditus*), *custoditius.*
【解】謹慎，愼重.
【例】*custoditius* dicere. Plin. 出言更愼重.

custōdit-us. *a, um.* part. v. *custodio.*
【解】防守，保守者.

cust-ōs. *ōdis.* m. et f.
【同】conservator, vindex, defensor.
【形】bonus, diligens, praeclarus, malus.
【解】❶ (in genere) 看守，防衛，護守者，衛兵. ❷ (in specie) a) 監視者. b) 管理衛生者，師傅，教師. c) 檢查，監察者.
【例】❶ *custos* fani. Cic. 守護神殿者. *custos* carceris. Suet. 獄司，(守衛監獄者). dii *custodes* urbis. Cic. 城隍 (護城神). ❷ a) bone *custos*. Ter. 好教師. b) *custos* corporis. Liv. 衛兵，(保鑣). c) *custodes* ponere. 置衛兵.
【附】**cutanea** (cutis) sensatio.
【解】膚覺.

cŭtīcŭl-a. *ae.* f. dimin. *cutis.*
【解】皮膚.
【例】*cuticulam* curare. Pers. 自私自愛.

cŭt-is. *is.* f.
【同】pellis, corium.
【解】❶ 皮膚，皮革，皮殼. ❷ 包裹，封皮. ❸ 漆飾，外貌.
【例】❶ aqua inter *cutem*. Cels. 水蠱. te intus et in *cute* novi. Pers. 我深識你. curare *cutem*. Hor. 保身 (照顧自己). *cutis* uvae. Plin. 葡萄皮. *cutis* nucleorum. Plin. 胡桃(杏仁)皮. *cutis* summa terrae. Plin. 地殼. *cutis* undae. Fort. 冰. ❷ *cutis* virtutis. Quint. 德行外貌.

cyănĕ-us. *a, um.* adj.
【解】蔚藍色，天藍色.
【例】*cyaneus* lapis, *cyanea* gemma. Isid. 藍崇石.

cyăn-us. *i.* m.
【解】矢車菊，藍菊花.

cyăthiss-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】酌飲.

cyăth-us. *i.* m.
【解】杯，爵，盞，碗. ❶ 爲飲者. ❷ 自大杯中舀酒注小杯中. ❸ Sextertius 銀幣之1/12.
【例】stare ad *cyathos* regis. Suet. 侍立王前，獻酒斟酒者. servis a *cyatho*. Inscr. 侑(斟) 酒奴隸.

cybae-a. *ae.* f. (*cybaea navis*)
【解】運輸船.

cybī-um. *i.* n.
【解】鹹魚方塊，(鮫魚).

cyclădāt-us. *a, um.* adj.
【解】著長衣者.

Cyclăd-es. *um.* f. plur. (*Cyclas*) nom. propr. loci, (insul.)
【解】地名：群島名，在希臘之 Egée 海中.

cyclăm-ĕn. *īnis.* n. **cyclămīn-ŏs.** *i.* f. **cyclămīn-um.** *i.* n.

【解】櫻草科植物.
1. cycl-as. *ădis.* f.
【解】婦女垂地長衣.
1. Cycl-as. *ădis.* f. nom. propr. loci.
【解】島名.
cyclĭc-us. *a, um.* adj.
【解】希臘古代詩體(頌功德，紀戰功).
【例】*cyclicae* disciplinae. Capel. 民間常識. *cyclicus* scriptor. Hor. 戰功詩人.
cyclōpē-us. cyclōpeī-us. *a, um.* adj.
【解】獨眼怪物者，(額上生單眼者).
cycl-ops. *ōpis.* m.
【解】獨眼怪物.
cycl-us. *i.* m.
【解】週期(一年時期)，時運(花甲).
cycnē-us. cygnē-us. *a, um.* adj.
【解】天鵝者.
cycn-us. cygn-us. *i.* m.
【同】olor.
【形】providentes.
【解】天鵝，鵠，星宿.
cydăr-um. *i.* n.
【解】運輸船.
Cydōnē-um. *i.* n.
【解】在克利島 *Cydon*.地之木瓜.
Cydōni-us. Cydōnē-us. *a, um.* adj.
【解】克利島之地名.
【例】*cydonia* arbor. Pall. 木瓜樹. *cydonium* malum. (**Cydonium**.absol.) 木瓜.
cygnĕ-us. cygni-us. vide **cycneus. cycnus.**
cylindrāt-us. *a, um.* adj.
【解】長圓形者.
cylindr-us. *i.* m.
【同】quod volubile est, ut columna teres.
【解】長圓形，圓柱形，碾石，壓榨器.
【例】*cylindrum* volvere, versare. 旋轉碾石.
cym-a. cŭm-a. *ătis.* n.
【解】菜心.
cymb-a. (cumb-a). *ae.* f.
【同】scapha, parva navis.
【解】小船，游艇，快艇.
【例】*cymbarum* multitudo. 許多小艇.
cymbălist-a. *ae.* m.
【解】擊銅鈸者.
cymbălistrī-a. *ae.* f.
【解】擊銅鈸之女.
cymbăl-um. *i.* n.
【解】鐃鈸.
【例】domus cantu et *cymbalis* personat. 聞室中有鐃鈸歌舞之聲. *cymbalum* juventutis. Virg. 震動青年者.
cymbī-um. *i.* n.
【解】長扁形小船，船形林灯.
cymōs-us. *a, um.* adj.
【解】多莖者.
cyn-a. *ae.* f.
【解】木棉樹.
cynăcanth-a. *ae.* f.
【解】野薔薇 (野玫瑰).
Cynĭce. *es.* f.
【解】亞尼代 (Antisthene) 學說之黨派，(無恥之徒).
cynĭce. adv.
【解】猥褻，不顧廉恥貌.
Cynĭc-us. *a, um.* adj.
【解】亞尼代學說者，(Antisthène).
【例】*Cynica* gens. Plaut. 亞尼代黨.
cynŏcĕphăl-us. *i.* m.
【解】大猿猴，(狒狒族).
cynorrhŏd-a. *ae.* f. **cynorrhŏd-on.** *i.* n.
【解】野薔薇.
Cynŏscĕphăl-ae. *ārum.* f. plur. nom. propr. loci.
【解】地名:太撒利高原 (Thessalie.) 因福拉米. (Flaminius) 與斐理伯王 (Philippe Macéd.) 之戰著名.
cynŏsūr-a. *ae.* f.
【解】❶ 小熊星(小北斗). ❷無色蛋(明蛋，水蛋).
Cynthī-a. *ae.* f. nom. propr. mont.
【解】山名：在新杜山 (*Cynthus*)，所敬狄那女神 (Diane) 之別名.
Cyntī-us. *i.* m. nom. propr.
【解】在 *Cynthus* 山敬禮 Apollo. 之別名.
Cynth us. *i,* m. nom. propr. mont.
【解】山名：在代洛島 (Delos).
cypăriss-us. *i.* f.
【解】扁柏樹.
cypīr-us. *i.* m.
【解】木菖蒲？蝴蝶花類.
Cyprī-us. *a, u m.* adj.
【解】西普路者 (*Cyprus*).
Cyprii. *ōrum.* m. *Cypr.*—居民.
Cypr-us. Cypr-ŏs. *i.* f. nom. propr. loci (insul.)
【解】島名：在厄日海 (Egée). 另外敬委奴 (Venus) 神.
Cyr-us. *i.* m. nom propr. hom.
【解】人名：❶ 波斯王名剛比 (Cambyse) 及芒大 (Mandane) 之子. ❷ Cyrus Junior: 亞而太 (Artaxerce Mnémon) 之弟.
cytĭs-us. *i.* m. f.
cytĭs-um. *i.* n.
【解】金雀花，(植)(山豆根).

D

d. ❶ n. indecl.
【解】羅瑪第四字母.
【簡】
D=Decimus
D=(dabam):D. a. d. VI kalendas Decembres. =dabam ante diem sextum Kal. Decemb. 我寄信於十一月二十六日.
D. M. =Diis Manibus.
D. O. M. =Deo Optimo Maximo.
D. D. =dono dedit.
D. D. D. =dat, donat, dedicat.
D. P. S. =de pecunia sua.
D. N. =dominus noster.
D. D. NN. =domini nostri.
D=damno.
D=500.

dactylĭŏthēc-a. *ae.* f.
【解】珠寶匣.

Dactyl-i. *orum.* m.
【解】西拜之 (Cybèle) 僧侶.

dactylographia. *ae.* f. **dactylographicus.** *a. um.* adj. **dactylographus.** *i.* m.
【解】打字術，打字者.
【例】scriptoria machina; machinula *dactylographica.* 打字機. (manuale prelum), paginae scriptoria machinula exaratae. 用打字機打成數頁. *dactylographicae* artis peritus. 會打字. (*dactylographica* arte excellere). *dactylographici* manualis, scriptorii preli opifex 打字機匠人.

dactyl-ŭs. (-os). *i.* m.
【同】pes carminis heroici.
【解】❶ 海棗(葡萄類) (植)，螺類，寶石. ❷ 詩律，一長二短: v. gr. *cōrpŏră*

1. daedăl-us. *a, um.* adj.
【解】❶伶俐， 精於藝術者 (cum genit.) (工匠). ❷ 精巧玲瓏者(作品).

2. Daedăl-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：戴大路. 裨史傳述，雅典藝術家戴大路，曾建迷室，製造蠟翼，(vide Icarus).

daem-on. *ŏnis.* m.
【例】*daemonis* consultatio 求籤問卜欲知將來，巫覡....

daemŏnĭăc-us. *i.* m.
【解】附魔者，邪魔者.

daemŏnĭcŏl-a. *ae.* m. (*daemon colo*)
【解】敬魔鬼者.

1. daemŏnĭ-um. *i.* n.
【同】lar, genius,
【解】神仙，鬼一惡神，魔鬼.
【例】*daemones* ejicite. Hier. 驅魔.

2. daemŏnĭ-um. *i.* n.
【同】genius.
【解】神仙，魔鬼.
【例】Socrates ait: esse divinum quiddam quod *daemonium* appellat ... 掃可拉德曾說有些具有神力者， 人稱之爲神仙. *daemonia.* Hier. 群魔.
【附】**daemonologia.** 魔鬼論，妖怪論. **daemonomania.** 魔憑狂.

Dalmătĭ-ă *ae.* n. propr. loci.
【解】地名濱亞特立海 (mare Adriaticum)

dalmatic-a. (vestis). *ae.* f.
【解】羅瑪古時寬袖禮服，一主教及六品輔祭行大禮時所用禮服.
【例】*dalmatica* vestis. Isid. 羅瑪寬袖禮服.

dām-a. damm-a. *ae.* f. m.
【解】斑鹿(梅花鹿)，麞.

1. Damascēn-a. *ae.* f. (-e. *es.* f.) nom. propr. loci.
【解】地名： 塞而西利之一部分 (Coelè-Syrie)大瑪斯之地 (Damas). **Damascenae.** *arum.* m. pl. 居民.

2. damascen-a. *ŏrum.* n.
【解】大瑪斯李子.

damnand-us. *a, um.* adj. verb. pass. v. *damno.*
【解】可譴責，可責罰，應受懲戒者.

damnătĭ-o. *ōnis.* f. (*damno*)
【同】condemnatio.
【形】aliena, misera, invidiosa; acerbissimae reorum, quotidianae.
【解】判罪，處罰，懲戒.
【例】*damnatio* ambitus. Cic. 懲罰賄選舞弊罪 (僭越，陰謀). *damnatio* ad furcam. Callist. 判處絞刑. *damnatio* aeterna. Isid.

永罰. esse in aperta *damnatione.* Plin. 被衆人遺棄唾罵.

damnātōri-us. *a, um.* adj. (*damno*)
【解】屬於判罪及刑事者.
【例】*damnatorium* ferrum. Amm. 行刑之刀劍.

damnāt-us. *a, um.* part. v. *damno. damnatior, -tissimus.*
【解】被懲罰，被處分，受擯斥，墮入地獄者.
【例】*damnata* causa. Cic. 敗訴. *damnata* officia. Just. 曠職. *damnata* lux. Lucr. 痛不欲生. *damnatus* longi laboris. Hor. 判處長期勞工.
【附】**damnificatio.** *ōnis.* f. 損害.

damnĭfĭcat-or. *ōris.* m. (*damnificus*)
【解】損害人者.

damnĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*damnum facio*)
【解】虧人，損害人，使人受損失者.

damn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】condemno, improbo, supplicio addico, damnatione afficio, vitam alicujus aut sanguinem addico.
【狀】damnari honeste, inique a civibus, palam, voce omnium.
【解】❶ 判罪，處罰. ❷ 貶斥，譴責，批評，申斥. ❸ 罰人執行其意旨 . ❹ 陰謀使人受罰.
【註】*damnare* (compl. direct.) aliquem, rem, (compl. indirect.) rei capitalis. (genit.) tertia parte agri *damnati.* (abl.) in crimine capitali. (abl.) (*damnare*) ad mortem. (acc.)
【例】❶ *damnare* aliquem furti. Cic. 判人盜竊罪. *damnare* aliquem de pecuniis repetundis. Cic. 處罰貪污. *damnare* aliquem in crimine capitali. Pepin. 判人死刑. (*damnare* aliquem) capitis. Caes. 判人死刑(斬). (*damnare* aliquem) capite. Cic. 判人死刑(斬). (*damnare* aliquem)ad mortem. Tac. 判人死刑(斬). (*damnare* aliquem); morti *damnatus.* Lucr. 判人死刑(斬). pecunia. Just. 罰款. tertia parte agri *damnari.* 將田產三分之一充公. *damnari* in metallam. Marcian. 罰入鑛工營. *damnari* ad bestias. Marcian. 罰投飼野獸. *damnari* ad laborem. Plin. 罰作勞役. (*damnare*) heredem suum ut... Nep. 勒逼自己繼承人. ❷ *damnare* aliquem stultitiae. Cic. 斥某人狂妄. *damnare* se stultitia. Lucr. 自稱精神失常. *damnare* arbores. Plin. 禁止種樹. *damnavit* ales vesci. Stat. 鳥不欲食. *damnare* aliquem votis. Virg. ❸ *damnare* voti. Liv. 罰執行其意旨. voti *damnari.* Nep. *damnari* voto. Sisen. *damnabis* tu quoque votis. Virg. 你也被呼求如神明. *damnare* quae non intelligunt. Quint. 譴責他們不明瞭之事. ❹ *damnare* aliquem ad recuperatores. Plaut. 判某人歸中人批判. *damnatus* est a M. Laenate. Liv. 因來內之追究而被懲罰.

damnōse. adv. (*damnosus*)
【解】損害人，致受損失.
【例】*damnose* bibere. Hor. 酗酒害人 (以致蕩產).

damnōs-us. *a, um.* (*damnum*), *damnosior, -sissimus.*
【解】貽禍，蕩產.
【例】*damnosum* est. (cum infin.) Sen. 貽禍爲於人者…

damn-um. *i.* n.
【同】jactura, detrimentum, incommodum, malum, fraus, dispendium.
【形】magnum, majus, minus, novum, quaestuosum; damna aleatoria, maxima.
【解】❶ (in genere) 損失，損害，貽禍，虧損 . ❷ (in specie) **a)** 戰敗，喪師. **b)** 罰金，浪費，蕩產.
【例】❶ *damnum* apportare. Ter. 貽害. *damnum* dare. Plaut. 貽害. *damnum* facere. Cic. 貽害. *damnum* accipere. Hor. 受損失. *damnum* capere. Pomp. 受損失. *damnum* pati. Sen. 受損失. *damnum* contrahere. Ov. (波及) 受害. ❷ **a)** duarum cohortium *damno.* Caes. 損失兩營兵. **b)** *damna* ipsa (me delectant). 我喜浪費.

Dămŏcl-es. *is.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：德尼暴君 (Denys)之佞臣，因馬尾懸劍頭上之逸史而著名.

dāmŭl-a. dammŭl-a. *ae.* f.
【解】小牝麞.

danist-a. *ae.* m.
【解】放款者，取重利者.

Dānŭbĭ-us. Dānŭvĭ-us. *i.* m. nom. propr. fluv.
【解】河名：在日耳曼 (Germania).

dăp-es. *um.* f. pl. (*daps*) vide **daps.**
【解】祭神餚饌，嘉飾.

daphn-ē. *ēs.* f.
【解】月桂，柚.

daphn-ōn. *ōnis,* m.
【解】瑞香花 (野月桂花).

dăpĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】備盛饌.

daps. dap-es. f. (inusit.) (ordinarie usurp. plur.) **dap-es.** *um.* f.
【同】epulae in sacrificiis deorum largiores et opipari apparatus.

【解】❶祭神餚饌. ❷嘉餚盛饌.
【註】*dapes* humanae. Plin. 排泄物.

dapsīle. adv.
【解】盛筵，嘉餚式.

dapsīl-is. *e.* adj.
【同】abundans, largus, lautus.
【解】費用浩繁者，奢華者.
【例】sumptus.

dapsilitēr. adv. *dapsilis.*
【同】opipare, large, magnifice, splendide, abundanter, laute, liberaliter.
【解】豪華盛饌式.

Dardānī-us. *a, um.* adj.
【解】❶特羅人者(Dardanus. =Troyen). ❷巫術者.
【例】*Dardanius* dux. Virg. 特羅人之首領.

1. Dardăn-us. *a, um.* adj.
【解】❶(Troyen)特羅人者(subst. = Enèe). ❷*Dardanus* ductor. Sil. =Scipio Africanus. (=羅瑪的西彼約綽號非洲者).

2. Dardăn-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：建特羅城者 (Troie).

1. Dār-īus. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：許多波斯王名 (Perse)，著名者有 *Darius*; 依斯達之子 (Hystaspe). *Darius* Codoman. 被亞立山廢棄(Alexander)

2. dāri-us. *i.* m.
【解】古波斯之金幣.

datārī-a. *ae.* f.
【解】教廷附記.

1. datari-us. *a, um.* adj.
【解】可贈給，應贈給者.

2. datari-us. *i.* m.
【解】教廷附記樞機.

dătī-o. *ōnis.* f. (*do*)
【解】❶贈與，交付. ❷處理財產權.

dătīv-us. *a, um.* adj.
【解】與格(文)(casus dativus).

dat-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. freq. v. *do.*
【解】屢次給.
【例】*datare* argentum fenore. Pl. 慣營高利貸.

dăt-ōr. *ōris.* m.
【解】贈與者，交付者.

dăt-um. *i.* n. (praesert. plur. *data*)
【解】贈品，禮物.

dăt-us. *a, um.* part. v. *do.*
【解】給交付者.
【例】litterae *datae* Placentiae. Cic. 在布拉山所之信. *data* porta. Virg. 門已開. *datus* explorare. Stat. 負偵探之責者.

dē.
【形】cum ablat.
【解】A. in genere: 指示素與有接觸或互相連結者，彼此分離或隔離之意. =從，自，由，論，因，用，照，依.
B. in specie:
I. 論地方：❶ 與指遠離之動詞並用. (從，自...). ❷指脫離分離之點(分出，分屬). ❸指動作之起點(由某方...).
II. 論時間：❶正當，乘某時間. ❷某時之後(直接繼續).
III. 論各種關係：❶由整個全體中分舉一部分. ❷由分數中抽取，擇取. ❸指示原因動機之後果. ❹指起源之點. ❺說明論點及關乎某問題之方向. ❻與形容詞同用.
【例】A. audivi hoc *de* parente. (*ex*-ad personam relatum). 從父親聽說... emit agrum *de* socero. 由岳父買得田地.
B. I. ❶detrahere *de*..自...抽出. *de* muro se dejicere. 自墻上跳下. effugere *de* manibus. 逃出(某人之)手. sumere, petere. emere, quaerere, discere *de*... 由...取，求，買，找，學習...*de* lecto decidere. Plaut. 自床上跌下. ❷caupo *de* via Latina. Cic.(由)拉丁公路某段之酒保. nova *de* gravido palmite gemma tumet. Ov. (由)棕枝膨脹生新芽. pendere *de*...Ov. 自... 垂下. ❸nihil *de* insidiis agere. Cic. 作事從不用陰謀. *de* scripto sententiam dicere. Cic. 以書面發表意見. *de* tergo. Pl. 從背後. *de* plano. Dig. 從(階下)平地.
II. ❶ *de* tertia vigilia. Caes. 從(當)三更天. *de* nocte venire. Cic. 乘夜間來. multa *de* nocte. Cic. 從深夜. *de* media nocte. Caes. 從半夜. *de* die. Pl. 從日間. *de* mense decembri. Cic. 從十二月間. ❷ non bonus somnus *de* prandio. Pl. 飯後不易安眠. diem *de* die. Liv. 日復一日.
III. ❶ accusator *de* plebe. Cic. 由民衆控告人. aliquis *de* nostris hominibus. Cic. 我們本國人中有人. si quae sunt *de* eodem genere. Cic. 倘有同類事. ❷*de* suis pecuniis templum ornare. Cic. 自己出款修飾神殿. *de* publico. Cic. 動用公款. ❸ gravi *de* causa. Cic. 為重要原因. lassus *de* via. Pl. 因行路疲乏. *de* mea sententia. Pl. 論我的意見. *de* mea voluntate. Cic. 經吾同意. *de* exemplo meo. Pl. 照我的作風. ❹ *de* templo carcerem fieri. Cic. 改神殿為監牢. captivum *de* rege facere. Just. 俘虜國王. templum *de* marmore. Virg. 大理石神殿. ❺ *de* numero dierum fidem servare. Caes. 論日數保守信用. *de* contemnenda gloria libellos scribere. Cic. 寫小品文論當蔑視的尊榮. ❻*de* integro. Cic. 全部經費.

de improviso. Cic. 偶然之間. plus *de* triginta pedibus. Grom. 三十餘步.

dĕ-a. *ae.* f. (dat. et abl. pl. *deabus*)
【解】女神.
【例】*deae* vindices facinorum ac scelerum. 報復凶惡罪過之女神.

dĕalbāt-us. *a, um.* part. v. *dealbo. dealbatior.*
【解】粉刷，漂白者.

dĕalb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*de albus*)
【同】tectorium induco.
【解】粉刷，漂白.
【例】duos parietes de eadem fidelia *dealbare.* (prov.) 一擧兩得(一缸刷二牆).

dĕāmāt-us. *a, um.* part. v. *deamo.*
【解】頗受愛戴，受歡迎者.

dĕambŭlācr-um. *i.* n.
【解】散步場，散步遊廊，散步.

dĕambŭlātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】散步，漫遊，郊遊.
【例】haec me *deambulatio,* quamvis non laboriosa, ad languorem dedit. 這次散步雖然不吃力，但使我感覺疲倦.

dĕambŭlātōri-um. *i.* n.
【解】遊廊.

dĕambŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】ambulo, inambulo, obambulo, spatior.
【解】散步，郊遊.
【例】eamus *deambulatum.* 我們去散步.

dĕăm-o. *ās, āvi, ātum, āre,* v. tr.
【同】valde amo.
【解】酷愛，極愛.

deargent-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】鍍銀，鑲銀.
【例】*deargentata* arma. Oros. 鍍銀的武器. pennae *deargentatae.* (fig.) Hier. 白(銀)色羽毛.

dearm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】armis exuo.
【解】繳械，解除武裝.
【例】*dearmatum* hostem, exercitum sub jugum misit. 使已繳械之敵人，軍隊通過軛(軶)下.

dĕartŭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】quasi per artus concido.
【解】肢解(裂碎肢體)，瓜分.
【例】*deartuare* opes. 破產(傾家敗產).

dĕascĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】用錛斧平木，(fig.)欺騙，拐取，詐財.
【例】*deasciatus* stipes. Prud. 修治好之木塊.

deaurāt-or. *ōris.* m.
【解】鍍金匠.

dĕaur-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】鍍金，鑲金.

debacch-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr.
【同】prae ebrietate valde furo.
【解】(propr.)饕餮，狂飲. (fig.)狂怒，發狂.
【例】laesio *debacchatur.* Cass. 傷口重開.

dēbātŭ-o. dēbattu-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】鞭笞，打傷.

dēbellāt-or. *ōris.* m. (*debello*)
【解】戰勝者. 制勝者.

dēbellāt-us. *a, um.* part. v. *debello.*
【解】被克服，戰敗者.
【例】quasi *debellato.* Liv. 彷彿戰爭已結束.

dēbell-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. int. vel tr.
【同】expugno, victoria bellum finio; debellare est bello expugnare, pugnando vincere.
【解】❶intr. 決勝負之戰. ❷ tr. 制勝，克服.
【例】❶ prima acie *debellatum* est. Liv. 一次交戰已決勝負. ❷*debellare* superbos. Virg. 制服傲慢人. rixa *debellata.* Hor. 武力解決紛爭.

dēb- ens. *entis.* part. v. *debeo.*
debent-es. *ium.*
【解】負債，欠債者.

deb-ēo. *ēs, ŭi, ĭtum, ere.* v. tr (dehaleo)
【同】oportet, convenit, opus est; faciendum est, ut...
【解】持人之物理應償還. ❶ 欠，負，該，負債，欠賬. ❷ (fig.)應當，有職分，有義務. ❸ (fig.) 應淸償(尙未淸者)，應歸於. ❹ 需要，幸運...
【例】❶ *debere* pecuniam alicui. Cic. 欠人款. *debere* alicui. Quint. 欠人債. quum frumentum *deberetur.* Cic. 旣欠小麥. *debere* reipublicae. Cic. 負國家債務. ❷ *debere* poenas. Virg. 應受罰. *debere* gratiam alicui. Cic. 應致謝某人. *debere* fidem. Quint. 應守信用. *debere* votum. Plin. 應還願. *debes* hoc rescribere. Hor. 應答復. maxima *debetur* reverentia. Juv. 當極尊敬❸ *debere* beneficium alicui. Cic. 應當爲某人服務. *debere* vitam (vel) se alicui. Ov. 受人再生之恩. ❹ urbem cerno Phrygios *debere* nepotes. Ov. 我見特羅尼(Troyani) 的子孫被號召築城. cui regnum Italiae *debetur.* 有做義大利王之幸運.

dēbĭl-is. *e.* (*de habilis*). *debilior, -lissimus.*
【同】infirmus, imbecillis, fractus, mancus. X. Firmus.
【解❶】羸弱，孱弱(殘疾). ❷ 輭弱，懦弱，疲倦.
【例】❶ intemperantia *debilem* te fecit. 飲食無節使你病弱. vires corporis tibi ademit

vitae ratio minime moderata. 因生活無節制故你身體疲憊. ❷ *debili* est stomacho, (stomachus illi languet). 胃弱. *debili* est valetudine, (valetudine utitur infirma). 身體不康健. animo *debilis* et corpore. 神形俱感疲乏.

dēbĭlĭt-ās. *ātis.* f. (*debilis*)
【同】infirmitas. X Firmitas, integritas.
【解】孱弱，懦弱，薄弱，遲鈍，魯鈍.
【例】*debilitas* membrorum. Liv. 肢體麻木(拘攣，癱瘓). (vel simpliciter) *debilitas.* Caes. 肢體麻木(拘攣，癱瘓).
debilitas pedum, linguae. Tac. 足患瘋痛，口訥於言. *debilitas* animi. Cic. (tarditas ingenii). 天資魯鈍.

dēbĭlĭtāti-o. *ōnis.* f. (*debilito*)
【解】怯懦，灰心，敗志.
【例】*debilitatio*, atque abjectio animi. 灰心喪志.

dēbĭlit-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*debilis*)
【同】infirmo, frango, infringo, minuo, comminuo, exhaurio, nervos incido, corrumpo, enervo, affligo. X. Confirmo.
【解】傷損，殘害肢體，使成殘廢，消弱，癱瘓.
【例】qui *debilitati* fuerint. Gaius. 受傷者. *debilitare* filium. Dig. 損傷兒子肢體. *debilitare* mare. Hor. 破浪. *debilitari* fame. Cic. 因飢餓而衰憊. *debilitare* spem. Cic. 減少希望.

dēbĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*debeo*)
【同】debitum.
【解】欠債，負債.
【例】dissimilis est pecuniae *debitio* et gratiae. 欠款與贍儀不同.

dēbĭt-ŏr. *ōris.* m.
【同】is, a quo invito exigi pecunia potest. X. Creditor.
【解】負債人，欠債人.
【例】pecunias creditas *debitoribus* condonare. 寬宥負債人之債務.

dēbĭt-um. *i.* n. (*debitus*)
【同】debitio, aes alienum, pecunia debita.
【狀】jam diu.
【解】債務，職務，義務，本分，負債，債務.
【例】*debitum* naturae reddere. Curt. 還天然(必要)之債務(=死亡).
【註】❶ *debita* magna fecit. 債台高壘. aes alienum contraxit. 負人債. ❷ magna habet *debita*. 債台高壘. =aere alieno graviter premitur. 負重債. ❸ *debita* reposcere. 討賬. =nomina exigere; appellare de credito *debitorem*. 討債. ❹ *debita* solvemus. 還賬. =nomina dissolvemus, expediemus. 我們將還債. ❺ *debitum* antiquum novo *debito* expungere. 借債還債(拆東牆補西牆). ❻ *debita* vix solventur. 無力償債. in aere alieno vacillant debitores. 負債人僅能還債.

dēbĭt-us. *a, um.* part. v. *debeo.*
【同】meritus, justus.
【解】應當，負責任者.
【例】*debitae* laudes. Liv. 應受之頌揚. *debita* vota. Avie. 應如所願. *debitam* tibi justamque gratiam refero. 我應當致謝你. solvere justas *debitasque* poenas. 受相當處分. reddere officium alicui *debitum*. 對某人盡應盡之義務. *debiti* mihi honores sunt habiti. 曾加給我應得之榮譽.

deblătĕr-o. *ās, āvi, ătum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】stulte loquor.
【解】多言，空言，妄言，吵鬧，胡言亂語(刺刺不休).
【例】rem totam vicinis omnibus *deblaterasti*. 將事始末詳述與一總鄰人. *deblateratis* multis versuum millibus. Gell. 已誦讀幾千首詩.

dĕcăchord-um. *i.* n.
【解】十絃琴.

dēcăcūmĭnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】刪削(剪裁樹梢).

dēcăcūmĭn-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】刪削樹梢.

dĕcălŏg-us. *i.* m.
【解】天主十誡.
【例】*decalogi* praecepta. 天主十誡.

dĕcalv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】剃頭，削髮，剪髮.

dēcantāt-us. *a, um.* part. v. *decanto.*
【解】吟詠，歌唱，頌揚者.

dēcant-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】canto, celebro, pervulgo.
【解】朗誦，不斷歌詠，反復申明，誇獎，愉快悅人.
【例】*decantata* est fabula. 誦讀歌劇(笑林). Graecus doctor pervulgata praecepta *decantat*. 希臘博士朗誦通俗慣例.

dĕcān-us. *i.* m.
【解】十人長，隱修院班長，司祭長.

decarn-o. *as, are.* v. tr. (*de caro*)
【解】剜肉，削肉.

dĕc-as. *ădis.* f.
【解】十旬日，串珠十粒.

dēcaulesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】菜起苔，菜出心.

dēcē-do. *dis, ssi, ssum, dĕre.* v. intr.
【同】cedo, discedo. X. Accedo.

【狀】alicunde, aliquando, de sententia, plane.
【解】I. (in genere) 離去，遠離，離棄，離別.
II. (cum praepos. *ex*, *de*, vel ablt. tantum) ❶ (in specie) (cum *de*, *ex*. vel ablat. solum) a) 讓路(讓人). b) 拔營，棄營(軍). c) 棄職，離省(政). ❷ 隱藏，隱匿，隱避，去世. ❸ (fig.) 放棄，遺棄. ❹ 消滅，縮小.
【例】I. Metellus de civitate quam de sententia *decedere* maluit. 邁特祿更願離棄本城比放棄自己的意見.
II. ❶ a) de via, (vel) via *decedere* alicui. 迴避(讓路). *decedere* alicui in via. 迴避某人. his omnes *decedunt*. Caes. 衆人迴避這些人. serae nocti *decedere*. Virg. 深夜前離開. *decedere* calori. Virg. 避暑. *decedere* peritis. Hor. 讓智者(讓賢). b) (*decedere*) de vallo. Caes. 棄營. res prospere *decedentes*. Suet. 一往順利. c) *decedere* de provincia. Cic. 離省. ❷ (*decedere*) de vita. Cic. 去世. (*decedere*) vita. Hier. (simplic. *decedere*). 去世. *decedunt* febres. Cels. 瘧疾停止. *decessit* quartana. Cic. 四日瘧停止. invidia *decesserat*. Sall. 停止嫉妬. *decessere* aquae. Liv. 水流停止. *decedet* ira haec. Ter. 息怒. de summa, nihil *decedet*. 不欠分文. sol *decedens*. Virg. 落日. *decedente* die. Virg. 下午黃昏(日落時). ❸ (*decedere*) de suo jure. Cic. (de possessione) (*decedere*) suo jure. Liv. 放棄權利. (*decedere*) de bonis suis. Cic. 讓財產權. (*decedere*) de sententia, (sententia). 犧牲己見. (*decedere*) de officio (ab officio, officio). Cic. 曠職，失職. (*decedere*) fide. Liv. 失信. ❹ id suis *decedere* opibus credebant. Liv. 他們相信此消減其權勢.

děcěm. indecl.
【解】十個.

děcemb-ěr. ❶ *ris.* m. (*decem*) ❷ *e.* adj.
【解】❶ 古羅瑪之十月，今之十二月. ❷ 十二月者.
【例】 mensis *december*. Sen. 十二月. kalendae *decembres*. Cic. 十二月一日(朔日).

děcemjŭg-ĭs. *e*.adj. (*decem jugum*) (subaud. currus)
【解】駕十馬車者.

děcemmŏdi-us. *a*, *um.* adj.
【解】容十斗者.

děcempěd-a. *ae.* f. (*decem pes*)
【同】instrumentum quo terram metiuntur metatores.
【解】大竿，十尺之竿.
【例】cum architectis et *decempedis* villas multorum peragravit. 同測量師及丈竿巡視許多人之莊田.

děcempědāt-ŏr. *ōris.* m. (*decempeda*)
【同】agri pedator.
【解】測量師.
【例】 aequissimus agri publici et privati *decempedator*. 公田及私田極公正之測量師.

děcempl-ex. *ĭcis.* adj.
【解】十倍者.

děcemplicāt-us. *a*, *um*. adj.
【解】增十倍者.

děcemprīm-i. *ōrum*. (**decem primi**). m. pl.
【解】首十名甲長(十人隊長，十人甲長).

děcemprīm-is. *e.* adj.
【解】十人甲長者…

děcemrēm-is. *e.* adj.
【解】十排槳者.

děcemscalm- us. *a*, *um.* adj.
【解】有十枝槳者.

děcem-vir. *vĭri.* m. vide **decemviri.**
【解】羅瑪十官員之一員.

děcemvĭrāl-is. *e.* adj. (*decemvir*)
【解】羅瑪十官員者.
【例】amplissimum collegium *decemvirale*. 極尊高之(法典編纂)十人委員會.

děcemvĭrāt-us. *ūs.* m. (*decemvir*)
【同】decemvirum magistratus et munus.
【解】羅瑪十官之職權(任期).

děcemvĭr-i. *ōrum.* m. pl.
【同】qui duodecim tabulas perscripsere.
【解】❶ 羅瑪編纂法典十委員 ： 羅瑪建城後304年，受權制定十二銅版法. ❷ 法定之十人委員.

dĭcennāl-is. *e.* adj.
decennalia. *ium.* n. pl.
【解】十年限期者.

decenn-is. *e.* (*decem annus*)
decennia. *um.* n. pl.
【解】十年期限者.

děcennĭ-um. *i.* n,
【解】十年間，十年之久.

děc-ens. *entis.* (*decet*). *decentior*, *-tissimus.*
【解】適當，相宜，相稱，端莊，和諧，調和，配合，適當者.
【例】*decens* motus. Hor. 舉動文雅. *decentior* poena. Sen. 更公正之刑罰. *decens* forma. Sen. 面容端方. *decens* equus. Quint. 駿馬.

děcentěr. adv. (*decens*), *decentius*, *-tissime.*
【同】decore.

【解】適宜，文雅貌(文質彬彬).
【例】jura a majoribus *decentissime* scripta. 先人所書極適宜之律例(法典).

dĕcentī-a. *ae.* f. (*decens*)
【同】convenientia, condecentia, venustas, decorum, ordo.
【解】適宜，相稱，文雅.
【例】*decentiam* oculi videant. 使人目覩擧止之文雅. *decentia* clericalis 神職人員的體統.

decēptī-o *ōnis.* f.
【解】欺騙，詭詐，詭計.

dēcept-or. *ōris.* m.
【解】騙人者，謊言者.

dēcept-us. ❶ *a, um.* part. v. *decipio.* ❷ *ūs.* m.
【解】欺騙，詭詐者.

dēc-erno. *ernīs, rēvi, rētum, ernĕre.* v. tr.
【同】statuo, constituo, in animum induco, destino; mihi certum, fixum, ratum, destinatum, consilium est; consilium capio, judico, censeo, sancio, sententiam fero.
【狀】atrocius, amplissime de salute, caute, diligenter, fortiter de republica, juste, mature, recte, sapienter, severe.
【解】❶解決(解決疑難，或爭端，藉武器，或言論)，斷定，決勝負，分辨. ❷裁判，評判，批判，調整，通諭，公布法令. ❸決斷，定奪，估計.
【例】❶ certamen ferro *decernitur.* Cic. 以武器決勝負. de salute reipublicae *decernitur.* (v. impers.) Cic. (戰爭)決定民國之命運. (*decernere*) pro aliquo. Cic. 爲人(決鬥)決斷. (*decernere*) rem dubiam. Liv. 決疑. (*decernere*) uter sit Amphitryo. Plaut. 分辨二人中誰是昂菲. (*decernere*) pugnam. Liv. 決勝負. (*decernere*) cursibus. Virg. 賽跑. (*decernere*) criminibus. Liv. 互相控告. (*decernere*) pro sua fama. Cic. 爲本人名譽決鬥. ❷ druides *decernunt.* Caes. 僧侶宣佈. (*decernere*) supplicationem. Cic. (cum infin. vel subj.) 通令公禱. (*decernere*) triumphum alicui. Cic. 准定某人行凱旋禮. sumptus qui mihi *decretus* esset. Cic. 爲我決定之經費. ❸ (cum infin. vel subj.) *decreverat* Rhenum transire. Caes. 決定渡萊茵河. *decretum* est non dare. Liv. 決意不發軍令. *decrevi* aetatem habendam. Sall. 決定繼續生活.

dēcerp-o. *īs, si, tum, ĕre.* v. tr. (*de carpo*)
【同】carpo, delibo, excerpo, aufero.
【解】❶解脫，摘取，採取，折下. ❷ (fig.) 使脫離，刪去，扣除，(cum *ex* vel *de*)
【例】❶ quae nisi *decerpantur.* Quint. 若不摘取，(果實). ❷ *decerpere* oscula. Cat. 接吻. *decerpere* decus pugnae. Sil. 接受凱旋之榮. *decerpere* spes. (pl.) Quint. 絕望. *decerpere* ex re fructus. Hor. 由某事獲得利益.

decerpt-us *a, um.* part. v. *decerpo.*
【解】摘取，抽取，脫離者.
【例】animus *decerptus* ex mente divina. Cic. 人之精靈取自神之智慧.

decertātī-o. *ōnis.* f. (*decerto*)
【同】dimicatio, concertatio,
【解】決賽，競爭，戰爭.
【例】harum rerum *decertatio* consulibus permissa est. Cic. 評判此類事原屬於羅瑪執政官.

dēcertāt-us. *a, um.* part. v. *decerto.*
【解】競爭，決勝負者.

dēcert-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (raro tr.)
【同】certo, depugno, dimico, concerto.
【狀】acerrime, cominus, ferro inter se, confestim, felicissime proeliis.
【解】競爭，決鬥，爭勝負.
【例】(*decertare*) proelio, pugna. Caes. 決鬥. (*decertare*) armis. Caes. 決鬥. *decertare.* (absol.) Caes. 決鬥. (*decertare*) cum aliquo. Caes. 與某人決鬥. (*decertare*) contentione dicendi. Cic. 講演比賽. (*decertare*) jure. Cic. 訴訟.

decessi-o. *ōnis.* f. (*decedo*)
【同】abitus, discessus.
【形】matura, molesta, tarda.
【解】❶起行，離開，卸任. ❷減少，減去，損失.
【例】❶ saepe de tua mansione et *decessione* communicat. 他屢次通知你的行止. ❷ nulla fieri accessio vel *decessio* poterat. 不能增減(盈虧). *decessio* febris. Cels. 瘧疾減退.

dēcess-ōr. *ōris.* m. (*decedo*)
【解】離去者，前輩，卸任，離省者.

1. dēcess-us. *a, um.* part. v. *decedo.*
【解】離去，逝世者.

2. dēcess-ūs. *ūs.* m.
【同】decessio, mors.
【解】❶啓行，卸任，逝世. ❷引避，引退，卸任，減退.
【例】❶ *decessu* amici valde me ango. 朋友逝世，我心憂傷. ❷ *decessus* aestus. Caes. 退潮. *decessus* febris. Cels. 瘧疾停止.

dĕc-et. *ŭit, ēre.* v. impers. vide **decor, decus.**
【同】convenit, decorum est, aequum est,

par est, postulat jus, dignum est, apertum est. X. Dedecet.
【解】相宜，適當，相稱.
【註】3 constructiones. 三種用法.
❶ subject. =nom. rei in nom.: compl. =nom.person. in accus. ❷ infin. cum nom. person. in accus. ❸ impers. cum pronom..
【例】❶ aliquem res *decet*; res *decent*. Cic. 事情對某人相宜. ❷ oratorem irasci minime *decet*. Cic. 急躁不適宜演講家. ❸ facis ut te *decet*. Ter. 照你身份行事. ita nobis *decet*. Ter. 此係我們的職責. quod *decet*, sectare. 行分內應行事. sapientem *decet* non temere credere. 智者不輕信. videre quid *deceat*. Cic. 觀察應行之事.

1. dēcĭd-o. *is, i, ĕre.* v. intr. (*de cado*)
【同】cado.
【解】❶ 墮落，跌下. ❷ 傾頹，倒斃，傾覆. ❸ (fig.) 衰微，漸衰，陷落，失敗.
【例】❶ poma ex arboribus *decidunt*. Cic. 蘋果從樹上墜下. equo *decidere*. Caes. 由馬上跌下. (*decidere*) ex equis in terram. Nep. 由馬上墮地. (*decidere*) de lecto. Plaut. 自床上墮下. *decidunt* flumina in mare. Curt. 江河流入海洋. ❷ si *decidat* hostis. Stat. 倘敵人失敗. scriptor qui *decidit*. Hor. 逝世之著作家. ❸ (fig.) (*decidere*) de spe. Ter. 絕望. -a spe. Liv. 絕望. -spe. Suet. 絕望. (*decidere*) in fraudem. Cic. 墮入詭計. amicorum perfidia *decidi*. Nep. 因朋友不忠而我失敗. (*decidere*) ad angustias rei familiaris. Suet. 家道中衰. (*decidere*) in somnum. Petr. 漸入睡鄉. decima pars *decidet*. Col. 十分之一將失敗.

2. dēcī-do. *dis, cīdi, cīsum, dĕre.* v. tr. (*de caedo*)
【同】decisionem facio; transigo, pactionem facio; decerno.
【解】❶ 割斷，斬決，分開，刪去，(碎裂，鞭笞). ❷ 解決，判斷，決定，判定.
【例】❶ capite *deciso*. Curt. 斬首. *decidere* collum. Plaut. 砍頭. *decidere* ligna in quadratum. Sen. 斷削爲方木. *decidere* (fures) verberibus. Dig. 鞭笞盜賊. ❷ post *decisa* negotia. Hor. 問題解決後. cum aliquo *decidere*. Cic. 同人定奪. (*decidere*) de aliqua re. Cic. 解決某事. (*decidere*) damnum. Dig. 決算賠償損失數目. (*decidere*) aliquid propriis verbis. Quint. 用術語說明.

1. dēcĭdŭ-us. *a, um.* adj. (*decīdo*)
【解】隕落，跌下者.
【例】*decidua* sidera. Sen. 隕星，隕石.

2. dēcīdu-us. *a, um.* adj. (*decīdo*)
【解】摘去者，割斷者.

dĕcies. dĕciens. (*decem*)
【解】十次.
【例】*decies* septies. Prisc. 七十次. *decies* senos tercentum et quinque dies. Ov. 365日. *decies* centena milia. (vel absol. *decies*: sestert.) 一兆小銀幣. *decies* centena. (subauditur *milia*.) Hor. 全世財富(衆多).

dĕcĭm-a. dĕcŭm-a. *ae.* f.
【解】❶ (sudaud. *pars*) a) 敬神之什辦獻儀一什一之稅. b) (in sing. et plur.) 頒賜民衆之物品，或銀幣. c) (in sing.) 整個(財產)十分之一. ❷ (subaud. *hora*) 十點鐘.
【例】*decima* antiquitus offerenda. 古代什一捐.

dĕcĭmān-a. dĕcŭmān-a mulier.
(vel absolute) *dĕcĭmāna.*
【解】收什一稅司之妻.

1. dĕcĭmān-us. dĕcŭman-us. *a, um.* adj. (*decimus*)
【解】❶ 屬什一之稅者，一應納什一之稅者. ❷ 屬第十師者.
【例】❶ *decumanus* ager. Cic. 納什一稅之田地. ❷ **decumani.** *orum.* m. Tac. 第十師兵士. *decumana* porta. Caes. 第十師營寨附近之門.

2. dĕcĭmān-us. dĕcŭmān-us. *i.* m.
【解】❶ 納什一之佃戶. 收什一之稅司. ❷ 第一師之兵士.

dĕcĭmāt-es. dĕcŭmāt-es. *um.* m. pl.
【解】應出什一稅之田地.

dĕcĭmāt-us. *a, um.* part. v. *decimo.*
【解】十取一者.

dĕcĭm-o. dĕcŭm-o. *ās, āre.* v. tr.
【同】decimam partem accipio.
【解】處罰十之一(殺十之一).
【例】*decimare* legiones, (vel) *decimum* quemque e legione supplicio afficere. 處死師團兵士十分之一.

dĕcĭm-um. dĕcŭmum. adv.
【解】❶ 第十次. ❷ (subst. n.) 十倍.

1. dĕcĭm-us. dĕcŭm-us. *a, um.* adj.
decima (*pars*). f. subst.
【解】什之一.

1. Dĕcĭm-us. *i.* m. nom. propr. hom. (abrev. D.)
【解】人名：羅瑪人前名，簡寫D.

dēc-ĭpio. *ĭpĭs, ēpi, eptum, ĭpĕre.* v. tr. (*de capio*)
【同】capio, circumvenio, fraudo, circumscribo, fallo, fucum facio, in fraudem impello, in errorem induco, errorem

incutio, aucupor, eludo.
【解】欺詐，哄騙，誘惑，妄用.
【例】❶ *decipere* oculos. Ov. 看錯了. non erat quod me *deciperes.* 當時你不應欺騙我. ❷ sentio me a te *deceptum.* 我發覺你欺騙了我. sentio me tuis retibus captum. 我發覺你欺騙了我. ❸ artes *decipiendi* omnes tenes. 你通曉各種欺騙之術. ❹ graviter *decepit.* 他欺人實甚… ❺ facile est puerum *decipere.* 容易欺騙兒童. ❻ *deceptus* sum vehementer. 我受人嚴重欺騙.

dēcīpŭl-um. *i.* n.
【解】陷阱.

dēcīsi-o. *ōnis.* f. (*decīdo*)
【同】transactio.
【解】決定，解決，整理，和解，調解，減少，減縮，決意，裁判，決議.
【例】*decisionis* arbiter. 調解人.

dēcīs-us. *a, um.* part. v. *decido.*
【解】決定，解決者，銘刻，雕刻，調整者.

Dĕcī-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：Decius Magius. 加布(Capoue)之人名.
Dĕcīi. *ōrum.* m. pl. nom. propr. hom.
【解】三人名；曾爲國家犧牲.

dēclāmāti-o. *ōnis.* f. (*declamo*)
【同】domestica et umbratilis exercitatio, qua tirones eloquentiae a magistro exercentur.
【形】quotidiana, senilis, vulgaris, pervulgata.
【解】❶ (in genere) 演講實習(修辭學之表演術). ❷ (in specie) 庸俗普通言論，一喧譁之抗議一浮誇之文辭.
【例】vulgaris, pervulgata *declamatio.* 庸碌通俗之演講(老生常談).

dēclāmātiuncŭl-a. *ae.* f.
【解】簡短之演講.

dēclāmāt-ŏr. *ōris.* m. (*declamo*)
【解】表演者，習練演講術者(習雄辯術者).
【例】*declamator* (ludi,) de ludo. 戲劇演員. videor mihi cum aliquo *declamatore* disputare. 我彷彿同一習練演講術者爭辯.

dēclāmātōri-us. *a, um.* adj.
【解】係表演術，係練習雄辯術者.
【例】pueri *declamatorio* illo genere delectantur. 兒童喜歡表演術之類.

dēclāmāt-us. *a, um.* part. v. *declamo.*
【解】演習詞令者.
【例】*declamata* oratio. Lampr. 練習演講詞.

dēclāmit-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *declamo*) vel intr.
【解】❶ intr. 熱烈演習詞令，屢次習練演講. ❷ tr. 實習雄辯術.
【例】❶ Graeci annos plures sedentes *declamitant.* 希臘人許多年坐而習練詞令. *declamitare* de aliquo. 屢呼反對某人. ❷ *declamitare* causas. Cic. 習練雄辯術(舌戰).

dēclām-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】in declamationibus exerceor, exercitatione quasi ludicra praedisco et meditor.
【狀】impune in quemvis, vehementissime.
【解】❶ intr. 練習詞令一(in sens. pejor.)高呼，詬詈. ❷ tr. 講演.
【例】❶ insanus ille contra me vehementer *declamavit.* 患精神病者激烈的攻擊我. (*declamare*) in aliquem. Cic. 誶詈人. (*declamare*) alicui. Ov. 誶詈人. hic laus omnis *declamat.* Quint. 一致喝彩(歡呼)聲. ❷ *declamare* causam. 演講訟詞.

dēclārāti-o. *ōnis.* f. (*declaro*)
【形】jucundissima.
【解】聲明，申明，說明，表示.
【例】liber iste quantam habet *declarationem* amoris erga me tui. 這本書如何表示你對我的愛情.

dēclārātīv-us. *a, um.* adj.
【解】表明，申明者.
【註】**declarativus.** 定言說明，宣告.

dēclārāt-or. *ōris.* m.
【解】聲明，申明人.

dēclārātōri-us. *a, um.* adj.
【解】宣佈，申明者.

dēclārāt-us. *a, um.* part. v. *declaro.*
【解】申明，聲明者.

dēclār-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【狀】aperte, apertius litteris, facilius benevolentiam, obscure, parum, plane, maxime.
【同】significo, planum facio, demonstro, ostendo, indico, pronuntio; frequentius ad facta pertinet, quam ad dicta.
【解】說明，申明，聲明，(委任)曉諭，宣示，宣佈，表示，顯示.
【例】❶ (*declarare*) munera. Cic. 宣佈開遊藝大會. (*declarare*) motus animorum. Cic. 顯示心中感動. populus universus me consulem *declaravit.* 全體民衆聲明我爲執政官. *declarant* ista acumen ingenii tui. 這現示你之智慧銳敏. *declaravit* eo facto quanti me faceret. 因此事而顯示他如何看重我.

dēclīnābĭl-is. *e.* adj.
【解】可變格式者，有變法式者.

declīnātio. *ōnis.* f. (*declino*)
【同】flexio.

【形】honesta periculi, naturalis, parva.
【解】❶迂迴，彎曲，屈折，傾斜，偏向. ❷(fig.)迴避，避免，逃避，一厭惡，齟齬，拂意.
【例】❶parva *declinatione*. Cic. 略傾斜. exigua corporis *declinatione*. Curt. 略側身. ❷nullum animal est, cui non sua appetitio naturalis est et *declinatio*. 凡動物皆有天然傾向及偏向. *declinatio* a malis. Cic. 避惡. *declinatio* naturalis. 自然迴避(厭惡).

1. dēclīnāt-us. *a, um.* part. v. *declino*.
【解】迂迴，轉彎，離棄，衰敗.
【例】*declinatus* metu. Quint. 因恐懼而離棄職守. *declinatus* ab aliorum ingenio. Ter. 與人天資不同. aetas *declinata*. Quint. 晚年.

2. dēclīnāt-ūs. *ūs.* m.
【解】退避，厭惡，字之彎格及形成.

dēclīn-is. *e.* adj.
【解】遠離，離去，退却者.
【例】*declines* undae. Luc. 退潮.

dēclīn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】deflecto, decedo, vito, de via deducor. X. Appeto, adscisco.
【狀】aliquantum a proposito, diligentius a vitiis, naturaliter, paululum, recte, impetum declino.
【解】I. tr. ❶迴避，離棄. ❷(fig.)使離正路(入歧途)，使屈折，致衰敗，歸咎，嫁禍. ❸(fig.)避免，退避，推諉，巧避. ❹變名詞之格式.
II. intr. ❶離開正路. 離❷去，遠離(誤入歧途，罪惡日深).
【例】I. ❶se *declinare* extra viam. Pl. 離棄正路. se *declinare* a terris. Poet. 離棄塵世. (*declinare*) lumina ex aliquo. Cat. 不睬某人. (*declinare*) lumina somno. Virg. 入睡. ❷aetate *declinata*. Quint. 晚年 ❸urbem *declinavi*. Cic. 我迴避城市. (*declinare*) impetum. Cic. 閃避攻擊. vitiis *declinatis*. Cic. 已避免惡習. ❹*declinare* nomina. Quint. 變名詞格式.
II. ❶(*declinare*) de via. Cic. 離開正路(入歧途). (*declinare*) a proposito. 改主意. (*declinare*) de statu suo. 失其身份. ❷(*declinare*) a malis. Cic. 避惡. (*declinare*) in pejus. Quint. 積惡日深. *declinante* morbo. Plin. 病重垂危.

dēclīv-is. *e.* adj. (*de* et *clivis*), *declivior*.
【同】inclinatus, incurvus.
【解】❶斜形，陂形，傾側. ❷(fig.)殘暮，晚景.
【例】❶per *declive*. Caes. 經過斜陂上. *declivia*. Caes. 山陂. *declivis* in occasum. Plin. 向下墮落. ❷aetate *declivis*. Plin. 暮年. *declivis* in aliquid. Arn. 傾向某事.

dēclīvĭt-ās. *ātis.* f. (*declivis*)
【同】inclinatio.
【解】陂陀，欹側.
【例】exiguum loci ad *declivitatem* fastigium magnum habet momentum. 至於陂陀地勢略略凸起頗有關係？

dēclīv-us. *a, um.* adj. vide **declivis.**
【解】斜形...

dēcoct-a. *ae.* f. (*aqua*)
【解】置雪中變冷之滾水.

dēcoctĭ-o. *ōnis.* f.
【解】漸燒滾(水)，(fig.)失敗，破產，倒閉.
【例】*decoctio* cibi. Isid. 消化.

dēcoct-ŏr. *ōris.* m. (*de coquo*)
【同】qui suam rem confecit, dilapidavit, inficiator, fraudator.
【解】耗費，蕩產者，破落戶，倒閉商人，蕩子.
【例】exercitus e mendicis, *decoctoribus* collectus. 由乞丐蕩子組成之軍隊. *decoctor* pecuniae publicae. Cod. 浪費公帑.

dēcoct-us. *a, um.* part. v. *decoquo*, (*de coquo*)
【解】煎熟者，徐徐烹熟者.
decoct-um. *i.* n. **decoctura.** *ae.* f.
【解】煎，煮.

dēcollātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】斬首、梟首示衆.

dēcollāt-us. *a, um.* part. v. *decollo*.
【解】斷頭，斬首者.

dēcoll-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*de collo*)
【解】刎頸，斷頭.

dēcŏl-ŏ. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*de colum*)
【解】欺騙，褫奪，逃逸，缺誤.
【例】si ea spes *decolabat*. Plaut. 倘虛望一場. quarum si alterutrum *decolat*. Varr. 倘二者缺一.

dēcŏl-ŏr. *ōris.* adj.
【同】sine colore, quod colorem amisit.
【解】褪色，變色，失光澤者.
【例】*decolor* sanguis. Cic. 變色之血. *decolor* fulgine. Juv. 薰黑. *decolor* sanguine. Ov. 血污. *decolor* cutis. Plin. 膚褐色. *decolor* aetas. Virg. 韶華已過. *decolor* fama. Ov. 名不符實.

dēcŏlōrātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】livor, pallor.
【解】變色、褪色.

dēcŏlōrāt-us. *a, um.* part. v. *decoloro*.

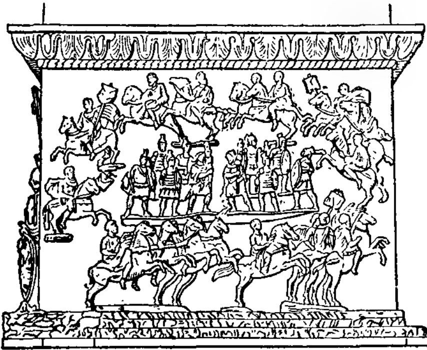
coloratior.
【解】已變色者.
dēcŏlōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*decolor*)
【解】變色、失色.
【例】*decolorare* mare. 海水變色(血染海水). *decolorare* cutem. Cels. 面容變色. *decolorari* ex albo. Col. 白色已變.
dēcond-o. *is, ĕre.* v. tr.
【解】埋葬，隱藏.
dēcŏ-quo. *quĭs, xi, ctum, quĕre.* v. tr.
【同】male rem gero, conturbo.
【解】❶ (propr.)煮，熬，燒，炙，熔解，分化. (fig.) 分解，斷開. (absol.) 浪費，蕩產，破產，倒閉. ❷ 燒盡，成熟.
【例】❶ pars quarta *decocta.* Liv. 溶解(分開) 四分之一. *decoquere* in dimidiam partem. Col. 煮至一半. hunc alea *decoquit.* Pers. 賭博使此人破產. *decoquere* creditoribus suis. Plin. 使債主倒閉. *decoquere* iram. Claud. 節制忿怒. ❷ acini *decoquuntur* in callum. Plin. 葡萄過熟變爲乾硬者. suavitas solida, non *decocta.* Cic. 强而無趣味之甜質. *decoquere* aliquid in vino. Plin. 在酒中煮某物. *decoquere* aliquid aqua. Plin. 在水中煮某物. *decoquere* aliquid ex melle. 在蜂蜜中煮某物. *decoquere* ferrum.. Caes. 熔鐵.
1. **dĕc-ŏr.** *ōris.* m. (*decet*)
【同】species, formae gratia, quod decet.
【解】❶ 適宜，端雅. ❷ 文飾，榮耀. ❸ 艷麗，嫻雅，漂亮.
【例】❶ suus cuique *decor* est. Quint. 各物有其優點. *decor* quoque a gestu venit. Quint. 美觀亦能來自姿勢. *decor* compositionis. Quint. 作品文雅. ❷scaenae *decores.* Lucr. 舞台佈景.
2. **dĕc-ŏr.** *ōris.* adj.
【解】美麗，秀雅.
dĕcŏrām-en. *ĭnis.* n.
【解】美飾，艷裝.
dĕcŏrāment-um. *i.* n. vide **decoramen.**
【解】美飾.
dĕcŏrāti-o. *ōnis.* f.
【解】裝飾，修飾.
dĕcōrē. adv. (*decorus*)
【同】decenter.
【解】適宜，秀雅.
【例】loqui ad rerum dignitatem apte et *decore.* 談話適合事之嚴重.
dĕcŏr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】celebro, orno, honesto. X. Dedecoro.
【解】裝飾，裝扮，潤色，尊崇.
【例】hos majores nostri omni laude, honoribus *decorarunt.* 我們的先人百般讚揚光榮這些人.
dēcortĭcāti-o. *ōnis.* f. (*decortico*)
【解】剝樹皮.
dēcortĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*de cortex*)
【解】去殼，剝樹皮.
【例】abies *decorticata.* Plin. 剝皮松木.
dĕcōr-um. *i.* n.
【同】decus.
【解】相稱，適宜，威儀.
【例】scio quid *decorum* postulet. 我明瞭演講時如何適宜.
dĕcōr-us. *a, um.* adj.
【同】decens, conveniens, consonus.
【解】❶ 相稱，適宜者. ❷ 修飾，裝扮者. ❸ (subst.)裝飾，適當，榮耀.
【例】❶*decorum* est.. (cum infin.)Cic. 一相宜...facinora... te *decora.* Plaut. 與你相宜之事. mihi eo ire *decorum* visum non est. 我以爲赴該地不相宜. *decorum* ad ornatum. Cic. 宜於修飾. ❷aedes *decorae.* Hor. 裝飾齊備之房舍. arma *decora.* Sall. 鮮明的武器. *decora* facie. Sall. 面容美麗. *decora* ingenia. Tac. 天資優秀. *decorum* genus. Tac. 出身貴顯，*decorus* auro. Virg. 金飾輝煌. ❸ differentia honesti et *decori.* Cic. 正義及適宜之區別.
dēcrēment-um. *i.* n.
【解】減少，虧損，月虧.
dēcrĕpĭt-us. *a, um.* adj. (*de crepo*)
【同】senectute confectus, invalidus, qui summa senectute est.
【解】龍鍾，衰老.
【例】aetate *decrepita.* Cic. 年已衰老. tristis ac *decrepitus* senex. 龍鍾潦倒之老人.
dēcresceti-a. *ae.* f.
【解】消減，虧損.
dēcre-sco. *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. intr.
【同】subsideo, decedo.
【解】減少，縮小，縮短.
【例】aequora *decrescunt.* Ov. 海水減退. ubi febris *decrevit.* Cels. 瘧疾既退. die *decrescente.* Plin. 黃昏時. luna crescit et *decrescit.* 月有盈虧.
dēcrētāl-is. *e.* adj.
【解】出示曉諭者.
dēcrētārist-a. *ae.* m.
【解】註解教宗諭旨者.
dēcrētist-a. *ae.* m.
【解】註解教宗諭旨者.
dēcrētōri-us. *a, um.* adj. (*decerno*)

【解】決定，斷定者.
dēcrēt-um. *i.* n. (*decerno*)
【同】consultum, scitum, interdictum.
【形】egregium, justum, interpositum, severum, liberalissimum, obsignatum, praeclarum, stabile, ratum, vetus; decreta amplissima, ornatissima, gravissima, magnificentissima.
【解】❶ 決議，定例，諭旨，佈告. ❷ 原理，定理，信條.
【例】❶ *decreto* parere, stare. Caes. 遵守諭旨. *decretum* servare. Caes. 遵守諭旨. *decretum* facere. Cic. 出諭旨. *decreti* tabulas figere. 張貼佈告. a senatu *decretum* obtinui. 獲得國會准令.
dēcrēt-us. *a, um.*
❶ part. v. *decerno.*
【解】決定，曉諭者.
【例】*decretum* proelium. Cic. 勝負已決(戰事結束).
❷ part. v. *decresco.*
【解】減少，縮小者.
dēcule-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】踐踏，壓榨.
dĕcŭma. *ae.*f.**decumus**.vide **decima,decimus.**
【同】decima pars, quam orator decumano dat.
【形】certae, magnae, reliquae.
【解】什一稅.
【例】*decimas* exigere. 課什一稅. *decimas* dare, accipere. 納收什一稅. *decimis* rempublicam defraudare. 偷(漏) 國家什一稅.
dĕcŭmānus. *i.* m. (vel **decimānus**)
【同】publicanus qui decimas exigit.
【形】ministri ac satellites cupiditatum suarum, principes et quasi senatores publicanorum.
【解】收什一稅者，稅司.
【例】omnia consumis cum *decumano.* 同稅司消耗一切.
dēcu-mbo. *mbĭs, bŭi, bĭtum, mbĕre.* v. intr.
【同】cubo, jaceo, X. Sto.
【解】❶ 倒臥，臥床，寢飲，臥病. ❷ 倒地，待死(論比武者，決鬪者).
【例】 familia *decubuit.* Sen. 衆奴隸患病.
dĕcŭrĭ-a. *ae.* f. (*decem*)
【同】classis, ordo judicum Romae, a decies centenis judicibus appellatus, qui in singulis curiis sedebant.
【解】❶ 十人團，十人集會. ❷ 十人團之權限範圍(分區).
【註】tempore Ciceronis, secundum legem Aureliam, tres erant *decuriae* judicum, nempe senatoria, equestris, tribuni thesauri.
【例】*decuria* senatoria. Cic. 國會法官團. *decuriam* scribarum emere. Cic. 購買書記官(書記團).
dĕcŭrĭātĭ-o. *ōnis.* f. (*decuria*)
【同】in curias distinctio et descriptio.
【解】劃分十人團(十人團分區)十人團.
【例】*decuriatio* tribulium. Cic. 族分區之十人團.
1. **dĕcŭrĭāt-us.** *a, um.* part. v. *decurio.*
【解】劃分十人團區者.
2. **dĕcŭrĭātŭs.** *ūs.* m.
【解】十人團分區.
1. **dĕcŭrĭ-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*decuria*)
【同】in curiam adscribo.
【解】❶ 畫分十人分區. ❷ (fig.)依十人區登記，分黨派.
2. **dĕcŭrĭ-o.** *ōnis.* m.
【同】quasi senator in municipio vel conventu.
【解】十人長(初管十騎士)，一十人區議員(在自由市區，或殖民地區).
【例】factus *decurio.* 成爲十人長一十人議員.
dēcur-ro. *rĭs, rī,* (quandoque *cŭcurri*), *sum, rĕre.* v. intr. vel tr.
【同】conficio, transigo.
【狀】bellissime, cupide ad jura, leviter.
【解】I. intr. ❶ 流下，奔馳. ❷ 操練，(演戰閱兵). ❸ 渡過，橫過. ❹ 急趨，直下. ❺ 馳去，追隨，瀏覽. ❻(absol.)動轉. ❼ 達到. II. tr. 巡行，漫遊.
【例】I. ❶ (*decurrere*) de montibus in vallem. Caes. 自山上流入山谷. (*decurrere*) ad flumen. Caes. 奔至河岸. (*decurrere*) in mare. Liv. 直流入海. populi cum flumine *decurrentes.* Plin. 民衆沿河繁衍. ❷ *decurrendo* signa sequi. Liv. 演戰時隨軍旗指揮. in armis rursum *decursum* est. Liv. 又舉行軍事練習(閱兵). *decurrere* circa tumulum. Suet. 圍土丘巡行. ❸ *decurrerunt* quadrigae meae. Petr. 我之馬車已至目的地. ❹ ego puto te bellissime *decursurum.* Cic. 我想你將很順利的渡過. uti naves onustae rudere *decurrerent.* 他決定使滿載(建築廢材)之船轉回. ❺ amnis monte *decurrens.* Hor. 河水自山上(激)流而下. amnis in mare *decurrit.* Liv. 河水流注海洋. ❻manus in scribendo *decurrit.* Quint. 振筆疾書. *decurrere* per vestigia paternae virtutis. Just. 追隨父親英勇芳踪. *decurrere* per totas quaestiones. Quint. 瀏覽整個問題. ❼ *decurrere* ad iras procli-

vius. Lucr. 更傾於忿怒. *decurritur* ad leniorem verbis sententiam. Liv. 隨更寬大的意見.
II. septingenta milia passuum *decursa*. Cic. 已行七十萬步. aetate *decursa*. Cic. 一生的末期. pugnas *decurrere* versu. Stat. 歌頌戰績.

dēcursī-o. *ōnis.* f. (*decurro*)
【同】excursio.
【解】❶ 馳騁，馳驅，衝鋒. ❷ 演戰，閱兵.
【例】❶ *decursionibus* equitum ea loca vastavit. 利用騎兵馳驅刼掠該地.

1. dēcurs-us. *a, um.* partic. v. *decurro.*
【解】巡行，經過者.

DECURSUS 3

【例】*decursum* spatium. Cic. 巡行競賽場. *decursa* meta. Ov. 經過之賽標. *decursa* aetas. Cic. 結束一生.

2. dēcurs-ŭs. *ūs.* m.
【同】spatium, functio.
【解】❶ 速降，疾下，激流，陂. ❷ 巡行，檢閱，歷任. ❸ 操線，閱兵列陣.
【例】❶ *decursus* de montibus altis. Virg. 瀑布. *decursum* dare super catenam. Frontin. (船) 越過防鍊. ❷ *decursus* honorum. Cic. 歷任顯職. ❸ *decursus* equitum. 騎兵馳騁.

dēcurt-ans. *antis.* part. v. *decurto.*
【解】縮短者.

dēcurtāt-us. *a, um.* part. v. *decurto.* (tant. usurp. partic.)
【解】剪裁，削，斷肢，毀壞.
【例】*decurtata* oratio. 縮短的演詞.

dēcurt-o. *ās, ātum, āre.* v. tr. (part. tantum praes. et praet. in usu)
【解】縮短，殘毀.
【例】*decurtatus.* Sen. 弄短者.

dĕc-ŭs. *ŏris.* n. (*decet*)
【同】honor, laus, dignitas, honestas, ornamentum. X. Dedecus.
【解】相宜之事，一裝飾品，榮耀，榮譽.
【例】*decora* fanorum. Cic. 神殿之裝飾品. *decus* senectutis, Cic. 老年之榮耀. *decora* equestris ordinis. Plin. 騎士階級的榮耀. oris *decus.* Ov. 面容秀麗. populi *decus.* 民族之光.

dĕcussāt-us. *a, um.* part. v. *decusso.*
【解】作斜十字形者×，交叉形.

dĕcuss-is. *is.* m.
【解】十個，一錢幣名 (値十 *as*) 一作斜十字形×.
【例】*decussis* sexis. (vel *decussis*sexis) Vitr. 十六.

dĕcuss-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*decussio*)
【解】摺疊交叉.

1. dēcuss-us. *a, um.* part. v. *decutio.*
【解】拂去，推下，擊下者.
【例】Gracchus *decussus* Capitolio. V. Max. 克拉古自加比道被推下.

2. dēcuss-us. *ūs.* m.
【解】拂去，抖去.

dēcŭ-tio. *tis, ssi, ssum, tĕre.* v. tr.
【同】dejicio.
【解】❶ 搖動，推倒. ❷ (cum abl. vel abl. et *ex*) 推下，除去.
【例】❶ muri ariete *decussi.* Liv. 被攻城機撞倒之牆壁. ❷ summa papaverum capita *decussit.* 打下罌粟花之稍末. (*decutere*) rorem. Virg. 搖下葉上之露. (*decutere*) aliquid ex armario. Plaut. 由橱中取物.

dēdĕc-et. *ŭit, ēre.* v. impers. (*de decet*)
【同】indecorum est, a decore alienum est. X. Decet, decorum est.
【解】不適宜，不相稱，不雅觀.
【例】simulare non *dedecet* (oratorem). Cic. 演說家裝腔作勢並無不可. oratorem irasci *dedecet*, simulare decet. 演說動怒頗不相宜，但可以色莊.

dēdĕc-or. *ŏris.* adj.
【解】無廉恥，醜陋.
【例】*dedecores* per terga caedebantur. Sall. (戰士) 背上受傷實可羞恥. *dedecor* alga. Aus. 醜陋的寄生物.

dēdĕcŏr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】turpifico.
【解】❶ 變形，變相，變醜陋. ❷ 侮辱，詬辱 (使萎謝，使憔悴).
【例】❶ *dedecoratus* flagitiis. Suet. 沾染罪惡. ❷ magistri auctoritatem *dedecorare.* 侮辱教師之權威.

dēdĕcōr-us. *a, um.* adj.
【解】添辱，可恥.

dēdĕc-ŭs. *ŏris.* n.
【同】turpitudo, nota turpitudinis, infamia, probrum, labes, macula, ignominia, opprobrium, flagitium.
【形】detestabile, commune, sempiternum, summum, maximum.
【解】侮辱，玷汚，恥辱，卑劣，醜事.
【例】*dedecori* esse alicui. Cic. 爲某人之恥辱. *dedecus* admittere, (incurrere). Caes. 做醜事. *dedecora* belli. Luc. 敗績. abstinere se *dedecore*. Cic. 避免醜行. vide ne *dedecori* sis majoribus. 勿玷辱先人. aeternum *dedecus* incurristi. 你永遠受辱. *dedecori* sibi ducit. 自以爲可恥.

1. dēdi. indic. perf. v. *do.*

2. dēdi. inf. praes. passiv. v. *dedo.*

dēdĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*dedico*)
【同】consecratio.
【形】religiosa, superstitiosa.
【解】奉獻祝聖(神殿，教堂，劇場)落成，開幕典禮.
【例】postem teneri in *dedicationibus* templorum oportet. 擧行神殿落成典禮時應扶持門扉. memoria consecrati (*dedicati*) solemni religione templi. 神殿祝聖典禮紀念.

dēdĭcāt-us. *a, um.* part. v. *dedico. dedicatissimus.*
【解】已祝聖奉獻者.

dēdĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】sacro, consecro, religiosum facio, aliquem locum religione devincio.
【解】❶ 申明，啓示，宣佈. ❷ 祝聖，奉獻(行開幕，落成典禮). ❸ 尊崇(表示敬意)，敬贈一估計，登記.
【例】❶ legati *dedicant* mandata. Cael. 使臣宣佈使命. communis sensus *dedicat*. Lucr. (本能) 常識告訴我們. ❷ *dedicare* aedem Saturno. Cic. 奉獻神殿與土星. *dedicare* aedem Mercurii. 奉獻神殿與水星. *dedicare* Junonem. Liv. 奉獻神殿與由奧神神殿. ❸ hos tibi *dedicare* libellos. Phaed. 敬獻小作品與你. (*dedicare*) domum. Suet. 住屋落成典禮. (*dedicare*) theatrum. Suet. 舞臺開幕典禮. ❹ (*dedicare*) aliquid in censum. Scipio. 登記(估計)某物之價値. (*dedicare*) in censum. Cic. 登記房產.

dēdignātĭ-o. *ōnis.* f. (*dedignor*)
【解】輕蔑，不屑.

dēdignāt-us. *a, um.* part. v. *dedignor.*
【解】輕視，不屑.

dēdign-or. *āris, ātus sum, āri,* v. dep. tr.
【同】indignum habeo, contemno.
【解】不屑，蔑視，擯斥，不適宜，不相稱.
【例】amicum *dedignari*. 蔑視朋友. ut *dedignaretur* venire, intueri Sen. 致不屑來，不屑看. *dedignari* aliquid. Plin. 擯斥某事.

dēdi-sco. *scĭs, dĭci, scĕre.* v. tr.
【同】quae didici, obliviscor.
【解】忘記，忘却.
【例】*dediscere* aliquid. Cic. 忘記某事. *dediscere* loqui. Cic. 已不會講話. juventus nostra *dedicit* pene docendo. 我們的青年幾乎教授時忘記所學. *dediscere* metum. Claud. 除去怕情.

dēdĭtīci-us. (**dēdĭtīti-us**). *a, um.* adj. (*deditus*)
【解】降服者，無條件投降者.
【例】id decretum ad *dedititios* pertinet. 這是關於投降者的佈告.

dēdĭti-o. *ōnis.* f. (*dedo*)
【同】subjectio, cum quis se in hostium potestatem tradit.
【解】投降，屈服.
【例】in *deditionem* accipere, (recipere). Caes. 納降. *deditio* in Romanos. Liv. 向羅瑪人投降.
【注】❶ in *deditionem* obsessos invitare. 招被圍的投降. ❷ ad *deditionem* cogere. 逼人投降. ❸ *deditionem* facere. 降服. ❹ per *deditionem* urbem capere. 降服某城. ❺ *deditionem* omittere, (abrumpere, deserere). 不肯投降.

dēdĭt-us. *a, um.* part. v. *dedo. deditior, -tissimus.*
【狀】mirifice.
【解】❶ 委身，奉獻，犧牲，致力. ❷ 交付，專心，歸付.
【例】❶ *deditus* alicui, alicui rei. Cic. 爲某人某事犧牲. *deditus* sequestri ordini. Cic. 委身騎士階級. *deditus* patriae, (nos totos dedere). 我們爲國犧牲. *deditus* in pugnae studio. Lucr. 致力作戰. *deditus* studiis. 專心攻讀. *deditus* (dedere se) victori. 向得勝者投降. ❷ *deditae* eo (ad id) mentes erant. Liv. 專心致志於此事.

dēd-o. *is, ĭdī, ĭtum, ĕre.* v. tr.
【同】addico, do, trado, mancipo, quasi consecro.
【解】❶ 交給，交付. ❷ 投降，屈服. ❸ (fig.) 專心，致力，犧牲，奉獻.
【例】❶ *dedere* se alicui. Caes. 委身與人. *dedere* aliquem ad supplicium. Liv. 使人受刑. ❷ *dedere* auctores belli. Liv. 交出戰犯. *dedere* se Caesari. Caes. 投降凱撒.

dedere se ad aliquem. Liv. 交自己與某人. ❽ *dedere* membra somno. Lucr. 酣睡休息. *dedere* aures suas poetis. Cic. 側耳靜聽詩人. *dedere* aures suas litteris. Cic. 專務文學. *dedere* animum sacris. Liv. 虔信宗教. *dedere* se patriae. Cic. 爲國盡忠. *dedere* se libidinibus. Cic. 縱私循慾. *dedere* se ad scribendum. Cic. 致力寫作. *dedere* se aegritudini. Cic. 飽嘗病苦. *dedita* opera. Cic. 故意.

dēdŏc-ĕo. *ēs, ŭi, tum, ēre.* v. tr. (*de doceo*)
【同】ab eo quod quis docitus est, abduco, secus doceo.
【解】使忘却所學，使遺忘.
【例】*dedocere* aliquem geometriam. Cic. 使忘記（遺忘）幾何學. *dedocere* semet regnorum gaudia. Stat. 使已忘記國中喜樂. *dedocendus* ille potius fuerat, quam docendus. 與其使他受教更好使他忘記所學.

dēdŏl-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】止痛. 解憂.

dēdŏl-ŏ. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】斲削，鉋平.
【例】*dedolare* fracta ossa. Mart. 斷削所折之骨. *dedolari* fustium ictibus. Apul. 棍擊馴服之.

dēdū-co. *cis, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【同】abduco, revoco, removeo, detraho, deductionem facio.
【狀】necessario, gradatim, de publico, auspicato, omnino, sensim.
【解】❶ 引下，使降下，引長（延長）. ❷ 引出民衆（殖民），引領僑民. ❸ 駕馭，駕舟出塢，渡海. ❹ 刺繡，紡，織，畫. ❺ 陪同，伴同. ❻ 褫奪，掠去. ❼ 抽取，截斷. ❽（fig.）引導，指揮，勸導，誘惑. ❾ 著作. ❿ 抑制.
【例】❶*deducere* praesidia ab oppidis. Liv. (-de oppidis). Caes. 由堡壘中引出駐軍. *deducere* exercitum ex regionibus. Caes. 由各地方調出軍隊. *deducere* pedes de lecto. Plaut. 起床. *deducere* mala de capite. Hor. 治好頭痛. *deducere* febres corpore. Hor. 治好瘧疾. *deducere* aliquem ad carcerem. Sall. 將某人投入監中. *deducere* sinum ad ima crura. Suet. 長袍至足. ❷ *deducere* colonos. Caes. 率領僑民. *deducere* coloniam in aliquem locum. Cic. 建設殖民地於某地. ❸*deducere* naves ex navalibus. Caes. 駛船出入塢. *deducere* naves in portum. Caes. 駛船出入塢. ❹ *deducere* filum. Cat. 紡（羊毛）線. *deducere* gladios filo. Enn. 刺繡劍形. *deducere* bonorum virorum lineamenta. Sen. 描寫名（善）人圖影. ❺ *deducere* aliquem domo. Cic. 陪某人出門. eum domum *deduxerunt*. Liv. 陪伴他回家. *deducere* aliquam alicui. Cat. *deducere* aliquam ad aliquem. Liv. *deducere* aliquam domum. Ter. *deducere* aliquam in domum alicujus. Tac. 領新娘到新郎家. ❻*deduci* ex possessione. Liv. 褫奪某人財產（籍其家）. *deduci* de fundo. Cic. 沒收財產. ❼ *deducere* cibum. Ter. 絕糧. *deducere* de capite, quod pernumeratum sit. Liv. 由總數中減去已償還之數. ❽*deducere* aliquem de sententia. Cic. 使某人改換意見. *deducere* aliquem de fide. Cic. 使人背棄信用. *deducere* perterritos a timore. Cic. 去其驚懼之心. *deducere* aliquem ad sententiam. Caes. 使某人隨其意見. *deducere* rem ad otium. Caes. 恢復和平. *deducere* aliquem praemio. Caes. 以利誘人. ❾ *deducere* versus. V. Max. 作詩. *deducere* commentarios. Quint. 寫筆記. ❿ *deducere* vocem. Pompon. 低聲.

dēduct-a. *ae.* f.
【解】遺產之扣除部份，扣錢.

dēductĭ-o. *ōnis.* f. (*deduco*)
【同】derivatio.
【形】admirabilis, crudelis, misera militum.
【解】引導，疏通，迂迴（開墾殖民地），送親，折扣，沒收，減法，演繹法，演繹推理.
【例】*deductio* rivorum aquae. Cic. 疏通河流. *deductio* militum in oppida. Cic. 率兵進駐城中. *deductiones* modulandi. Isid. 音程. *deductio* oppidorum. Sen. 移民. sine *deductione*. Sen. 無折扣（實價）.

dēduct-ŏr. *ōris.* m. (*deduco*)
【同】qui honoris causa aliquem deducit.
【解】隨員，陪伴，競選者.
【例】*deductorum* officium majus est, quam salutatorum. 隨員之任務高於食客之職務.

1. dēduct-us. *a, um.* part. v. *deduco.*
【解】被引導，遷移者，（fig.）遺傳，傳播，駕駛者.
【例】mos *deductus*. Hor. 遺風. *deducta* vox. Lucil. 低聲. *deductum* carmen. Virg. 有節奏之歌曲. *deducta* navis. Ov. 駛入海之船.

2. dēduct-ŭs. *ūs.* m. (abl. *u*)
【解】引領，陪同，降引.
【例】*deductu* ponderis. Apul. 物之動力（向心力，吸引力）.

dĕerr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】erro, aberro.
【解】錯誤，入迷途，失正路.
【例】*deerrare* a patre. Plaut. （在人群中）

父子失散. *deerrare* itinere. Quint. 迷路. *deerrare* a vero. Lucr. 離棄正理. *deerrare* visu. Col. 失明.

dēfaecāt-us. *a, um.* part. v. *defaeco.* (*defaecatior*)
【解】洗滌，瀝青，濾淨者.
【例】*defaecata* mens. Macr. (fig.) 淸心寡慾. *defaecatus* a vitiis. Prosp. 志潔神淸. *defaecatus* litteris. Cass. 文雅之士.

dēfaec-o. dēfēc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*de faex*)
【同】a faecibus purgo.
【解】❶去其渣滓，澄淸(查明). ❷瀝青，濾淨，洗滌(改正，懲戒).
【例】❶ vinum *defaecatum.* 濾淸之酒. ❷ animus *defaecatus* omni anxietatum et dolorum sorde. 心平氣和無憂無懼.

dēfāmāt-us. *a, um.* (*de fama*) *-tissimus.*
【解】受誹謗，敗壞名譽者.

dēfătīgātī-o. (dēfĕtīgātī-o). *ōnis.* f.
【同】lassitudo.
【解】精力疲倦，身疲力竭，困憊.
【例】ne qua possit *defatigatio* animum tuum retardare. 勿過勞致使精神疲憊. corpora *defatigatione* et exercitatione ingravescunt, animi levantur. 因困倦體操而身體疲憊，但精神輕快.

dēfătīgāt-us. *a, um.* part. v. *defatigo.*
【解】困倦，疲乏.

dēfătīg-o. (defetig-o). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】defatigationem, laborem, lassitudinem, languorem affero.
【解】困倦，疲憊，困乏.
【例】(*defatigare*) judices. Cic. 使法官疲倦. nunquam *defatigabor.* Cic. 我總不疲倦. non *defatigabor* permanere. Lent. 我留守至終.

dēfătiscor. vide **defetiscor.**
【解】勞瘁，疲倦.

dēfectī-o. *ōnis.* f. (*deficio*)
【同】defectus.
【解】❶缺失，脫離(脫黨)，背叛，爽約，日月蝕. ❷(fig.) a)離棄. b)停止，罄盡，竭盡.
【例】❶ solis *defectiones* et lunae. Cic. 日蝕，月蝕. *defectio* a recta ratione. Cic. 離棄正理. ❷ *defectio* animae. Cels. 發昏. *defectio* animi. Cic. 灰心. *defectio* aquarum. Front. 涸竭. *defectionem* moliri. 謀叛. *defectionem* facere. 叛逆(叛變).

dēfect-ŏr. *ōris.* m. (*deficio*)
【解】叛變，叛國者，逃兵.
【例】*defector* alicujus. Tac. 不忠於人者.

1. dēfect-us. *a, um.* part. v. *deficio.* *defectior, -tissimus.*
【解】消瘦，困乏，缺乏者.
【例】*defectus* aqua. Quint. 缺水. *defectus* facultatibus. Nep. 蕩產者. *defectus* annis. Phaed. 衰老者. in tumidis omnia *defectiora.* Apul. 在凹鏡中一切形象變小. *defecta* nomina. Paul. 債戶.

2. dēfect-ŭs. *ūs.* m.
【同】defectio.
【解】❶叛變，背叛，背棄，脫離. ❷消失，喪失，缺失，過失，錯誤，日蝕，月蝕.
【例】❶ nescio a quibus *defectus* (genit.) initium sit exortum. 我不知誰倡首叛亂. ❷ *defectus* animi. Plin. 精神衰弱. *defectus* solis. Lucr. 日蝕. *defectus* lunae. Cic. 月蝕. *defectu* alicujus. Plin. 因某人過失.
【附】**defeminatio.** 女性脫失.

dēfen-do. *dīs, dī, sum, dĕre.* v. tr.
【同】tego, protego, propugno, adsum, faveo, causam alicujus suscipio, injuriam prohibeo, calamitate prohibeo, sustineo. X. oppugno.
【狀】accurate, audacter, constantissime, diu multumque, fortiter, magnopere, negligenter, publice, animose, studiose.
【解】❶排除，防備，防範，阻止，使隔離，使遠離. ❷保護，衛護，淸償，抵制，抵抗. ❸辯護，證明，支持. ❹追究，追逐.
【例】❶ *defendere* hostes. Enn. 抵制敵人. *defendere* bellum. Caes. 防備戰爭. *defendere* vim. Caes. 排除强暴. *defendere* pericula. Cic. 預防危險. *defendere* frigus. Cato. 禦寒. *defendere* sitim. Sil. 解渴. *defendere* ignem a tectis. Ov. 防備房屋起火. *defendere* solis ardores. Cic. 遮蔽日曬. *defendere* solstitium pecori. Virg. 預防牲畜著暑氣. ❷ *defendere* amicos populi Romani. Caes. 保護羅瑪盟友. *defendere* aliquem de ambitu. Cic. 辯護某人被控賄選案. *defendere* aliquem ab aliqua re. Cic. 使人遠離某事物. *defendere* armis. Liv. 武力自衛. *defendere* se manu. Caes. 武力自衛. *defendere* aliquem ab incendio, ab ariete. Caes. 保護某人不受火燒，不受攻城機之害. *defendere* aliquem contra iniquos. Cic. 保護某人反抗惡人. *defendere* valetudinem. Cels. 保存健康. ❸ maxime *defendere* ut vinceret. Cic. 我盡力支持使其獲得勝利. si *defenderet* suum esse. Cic. 若爲己所有者抗爭. ❹ *defendere* libertatem sibi. Ulp. 保障自己之自由. *defendere* patris mortem. Ulp. 追究父親之死. semper

te *defendam.* 我常保護你. urbem strenue *defendit.* 他勇於守城. *defendam* me pro virili parte. 我將盡力自衛.

dēfensī-o. *ōnis.* f. (*defendo*)
【同】propugnatio, patrocinium, tutela.
【解】❶ 批駁，抗議，拒絕. ❷ 保衛，辯護.
【例】❶ ad hujus criminis *defensionem.* Cic. 爲駁斥此控案. ❷ (*defensio*) contra vim. Cic. 抵制强暴. *defensionem* tui libenter suscepi, in suscepta perseverabo. 我旣爲你甘心擔任辯護，我將繼續盡此職務.

dēfensĭt-o. *ās, āvi, āre.* v. freq. v. *defenso.*
【同】defendo.
【狀】studiose.
【解】屢次保護.
【例】causas *defensitare.* 屢次辯護控案.
【附】**defensiva** occisio aggressoris.自衛殺人.

dēfens-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. freq. v. *defendo.*
【解】固守，硬抵抗，盡力保護.

dēfens-ŏr. *ōris.* m. (*defendo*)
【同】propugnator, patronus, tutor, advocatus, custos, qui aliquem in fidem suam suscipit, quem quis patronum adoptat. X. Oppugnator, adversarius.
【形】acerrimus, assiduus, fidelis, idoneus, litigiosus, ineptus, peritus juris, studiosus.
【解】❶ 防備(危險)，抵禦，阻止. ❷ 保障，守護，辯護者.
【例】❶ canes *defensores.* Varr. 防守之犬. ❷ (*defensor*) juris. Cic. 護法者. murus *defensoribus* nudatus. Caes. 無保障之城垣. *defensor* civitatis. Cod. Theod. 城市之保障. *defensor* libertatis. 自由之保障. *defensorem* constituere, repudiare. 託賴，拒絕保護人.

dēfens-us. *a, um.* part. v. *defendo.*
【解】受保衛，受保護者.

de-fĕro. *fers, tŭli, lātum, ferre.* v. tr.
【同】nuntio, affero, significo.
【解】❶ 自一處携至他處. ❷ 擲下，投下，傾覆. ❸ 迂迴，轉移航線. ❹ 陳列出售. ❺ 出產(樹). ❻ 拿去，交付. ❼ 呈獻，授與. ❽ 報告，控告. ❾ 保存，登記.
【例】❶ *deferre* plurimum limi. Plin. 冲來大量泥土. *deferre* epistulam ad aliquem. Caes. 携帶書信至某人處. ❷ *deferri* in undas. Virg. 投入水中. terrae motus *defert* montes. Sen. 地震翻山(倒海). ❸ quem tempestas in littus *detulisset.* Cic. 颶風吹至岸上之船. navis huc nos *detulit.* Plaut. 船載我們至此地. ❹ *deferre* manipulos. Col. 擕花束(至花市). *deferre* pallium. Petr. 出售外衣. videamus quanti *deferatur.* Sen. 觀察物價. ❺ *deferre* fructum similem nucis. Plin. 結果實如胡桃. ❻ *deferre* fabulas in certamen. Quint. 演劇競賽. *deferre* rem ad consilium. Caes. 交國會定奪. ❼ *deferre* imperium ad aliquem. Caes. 授軍權與某人. *deferre* causam ad aliquem. Cic. 將案件交與某人. *deferre* palmam alicui. Cic. 授棕枝與某人. *deferre* pacem hostibus. Liv. 願欲敵人構和. *deferre* jusjurandum. Quint. 宣誓. universum meum studium ad te *defero.* Cic. 我願全心爲你効力. ❽ haec ad Caesarem *deferebatur.* Caes. 將此事呈報凱撒. (*deferre*) aliquem de ambitu. Cic. 控告某人賄選. *defertur* moliri res novas.. Tac. 被控謀叛. meum nomen ad judices *detulit.* 在法官前控告我. ❾ *deferri* rationes. Cic. 交賬. *deferre* mille quingentum aeris in censum. Gell. 登記一千五百元之財產.

dēfervē-făcio. *făcĭs, fēci, factum, făcĕre.* v. intr.
【解】燒滾，煮熟.

dēfer-vēo. *vēs, bŭi,* (vel *vi*), *vēre.* v. intr.
【解】止沸，漸冷，平息.

dēfer-vesco. *vescĭs, bŭi,* (et *vi*), *vescĕre.* v. intr.
【同】refrigeror.
【解】❶ 止沸，止發酵，止熱. ❷ (fig.) 平息，停止.
【例】❶ ubi lupinus *deferverit.* Cato. 綠荳漸冷. dum *defervescant* aestus. Varr. 待暑氣漸退. quum *deferbuit* mustum. Col. 葡萄旣停止發酵. ubi *deferbuit* mare. Gell. 海面旣已平靜. ❷ dum adolescentiae cupiditates, dum ira *defervescat.* 少年之貪慾及忿怒旣平息之後.

dēfess-us. *a, um.* part. v. *defetiscor.*
【同】fatigatus, lassus, languens, fractus labore, in lassitudinem datus.
【解】勞瘁，疲倦，困乏.
【例】animi negotiis *defessi*; *defessus* labore et itinere. 勞心焦思，因勞苦及行路而疲憊.

dēfē-tiscor. *tiscĕris, ssus sum, tisci.* v. dep. intr. (*de fatiscor*)
【解】❶ 疲倦，勞瘁. ❷ (praesert. praeterit. usurp.) 困乏，疲憊.
【例】❶ non est *defetiscendum.* Fronto. 不當灰心(敗興). ❷ *defessus* aliqua re. Cic. 因某事勞心過度. *defessa* res. Stat. 不幸事件.

dēfĭcī-ens. *entis.* part. v. *deficio.*
【解】缺乏，匱乏，虧缺，缺失，缺少.
【例】*deficiens* crumena. Hor. 錢囊空虛.

deficientia verba. Prisc. 不完整之動詞.

dē-fĭcĭo. *fĭcĭs, fēci, fectum, ficĕre.* v. intr. vel tr. (*de facio*)
【同】desum. X. Abundo.
【狀】plane ab aliquo.
【解】I. intr. ❶離開，脫離，一背叛，叛變. ❷停止，缺乏，缺少，匱乏，一敗興，灰心，失望.
II. tr. ❶棄捨，遺棄. ❷(pass.)虧缺，損失，消弱，羸雛.
【例】I. ❶ *deficio* ab aliquo, ab aliqua re. Caes. 脫離某人，某事. *deficio* a pautribus ad plebem. Liv. 離棄貴族附和平民. civitates quae *defecerant.* Caes. 叛離之城市. (*deficere*) ab amicitia Romana. Caes. 與羅瑪人絕交 (背盟). ❷ vires, tela nostris *deficiunt.* Caes. 我們兵力困乏且缺少鏢鎗. memoria *deficit.* Cic. 缺乏記憶力. animo *deficere.* Caes. 灰心. *deficere* vita. Plaut. 逝世. *deficere* mucrone. Plin. 尖銳. *deficere* legibus. Sen. 犯法. in *deficiente* porticu. 在遊廊盡頭.
II. ❶ eum sanguis viresque *deficiunt.* Caes. 血量不足，力量匱乏. quum *deficit* (sol) orbem. Ov. 日蝕. quum luna *defecisset.* 月蝕. fides eos *deficere* nuper coēpit. Cic. 最近他們開始失掉信用. me dies, vox *deficiant.* Cic. 我缺少時間，失掉聲音. ❷ cum a viribus *deficeretur.* Caes. 既缺少力量. (*deficit*) pecunia. Sen. 缺錢.

dēfi-go. *gĭs, xi, xum. gĕre.* v. tr.
【同】colloco, pono, figo, intendo, immitto.
【解】❶豎立，建立，挿入，確立，栽植. ❷集值，集中(聚精會神). ❸釘住，固定，決定，確定，立定，預定.
【例】❶ (*defigere*) crucem in foro. Cic. 豎立刑架在通衢. verutum in balteo *defigitur.* Caes. 繫鏢鎗於皮鞘中. (*defigere*) sicam in corde. Liv. 以利刄刺心. (*defigere*) cruci. Varr. 釘於十字架上. ❷ (fig.) (*defigere*) omnes suas curas in reipublicae salute. Cic. 集中精力保衛國家安全. (*defigere*) oculos in aliqua re. Curt. 注目凝視某物. (*defigere*) ora in terram. Curt. 低首向地. (*defigere*) oculos in terram. Curt. 双目下垂. ❸ stupor omnes *defixit.* Liv. 衆人驚惶佇立. silentio *defixi.* Liv. 默不作聲. quae augur injusta *defixerit.* Cic. 占卜家預定不切當者.

defi-ngo. *ngĭs, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr.
【解】捏，塑，描.

dēfīn-ĭo. *is, ivi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. tr.
【同】definitione explico, quid aliquid sit, constituo, describo.
【狀】accommodatus ad intelligentiam popularem, bene, breviter, explanatius, uberius, pressius.
【解】❶限定，立界. ❷固定，指定，確定. (fig.)解釋，下定義. ❸限制，制止，結束.
【例】❶ oleae fundum *definiunt.* Cic. 橄欖行劃分莊田界限. ❷ adeundi tempus *definiunt.* Cic. 指定會晤時間. (*definire*) potestatem in quiquennium. Cic. 權限五年. ❸ oratio mea eis *definietur* viris, qui... 我的說明書限於此等人: *definire* orationem. Cic. 演詞結論.

dēfīnītē. adv. (*definitus*)
【同】aperte, finite.
【解】在固定範圍內，清晰簡明貌.
【例】lex *definite* Pompeio potestatem fecerat, (civitatem donandi). 法律指定彭伯之權限 (頒賜自由城市權利).

dēfīnītĭ-o. *ōnis.* f. (*definio*)
【同】descriptio.
【形】aperta, apta, explicata, subtilis, utilis.
【解】限定，劃界，界說，定義.
【例】*definitio* est rerum opertarum patefactio, evolutio involutarum. 界說就是說明隱晦之事，解釋不顯明之事.

dēfīnītīv-us. *a, um.* adj.
【解】決定，確定者.
【例】*definitiva* constitutio. 制定的憲法.

dīfīnīt-us. *a, um.* part. v. *definio. definitior.*
【同】certus, decretus, constitutus.
【狀】fataliter, similiter, propemodum.
【解】限定，確定，決定，制定者.
【例】*definita* animi moderatio. 有限制的治心之術. nondum *definitum* est de itinere consilium. 行程計劃尚未確定.

dēfit. *dēfieri.* v. impers. pas. v. *deficio.*
【同】deest.
【解】❶衰弱，昏暈，消弱. ❷缺乏，缺少.
【例】❶ mihi nunc animus potius *defit* quam facultas. 更好說我本無心而非無能. ❷ lac mihi non *defit.* Virg. 我不缺奶.

dēfix-us. *a, um.* part. v. *defigo.*
【解】豎立，集中者.
【例】*defixus* aliquo. Claud. 注視某人. *defixus* in cogitatione. Cic. 沉思. *defixus* pavore. Liv. 驚呆.

dēflāgrātĭ-o. *ōnis.* f. (*deflagro*)
【同】exustio, flamma, incendium.
【解】燃燒，火災.
【例】domus mea ardore suo *deflagrationem* urbi minabatur. 我的房舍因炙熱而致

城中有罹火災之危險.

dēflāgrāt-us. *a, um.* part. v. *deflagro.*
【解】燒燬，焚燼者.

dēflāgr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】conflagro, comburor, ardeo.
【解】❶ intr. a) 燃燒. b) 熄滅，平息，平靜. ❷ tr. 焚燬，燒燼.
【例】❶ quot templa tua manu *deflagrarunt?* 多少神殿經汝手焚毁？ tuis facibus incensa domus mea *deflagravit.* 我之房舍因你的火炬起火而全部焚毁. ❷ in cinere *deflagrati* imperii. Cic. 在已亡之帝國灰燼中.

dēflāt-us. *a, um.* part. v. *deflo.*
【解】吹出，已講完者.

dēfle-cto. *ctis, xi, xum, ctĕre.* v. tr. vel intr.
【同】declino, detorqueo, averto.
【狀】aliquantulum de spatio, tantulum.
【解】❶ tr. 彎曲，曲折，屈服，一使離正路，使迂迴，使轉方向(轉流). ❷ intr. 轉動，迂迴自轉.
【例】❶ amnes in alium cursum *deflexi.* Cic. 轉移河流(河道). (*deflectere*) aliquem de via. Cic. 使人離正路. (*deflectere*) virtutes in vitia. Suet. 使德行變爲惡行. ❷ (*deflectere*) via. Tac. 離正路. (fig.)(*deflectere*) de recta regione. 迷路入歧途. (*deflectere*)a veritate. 背棄眞理.

dēfl-ĕo. *ēs, ēvi, ētum, ēre.* v tr.
【同】deploro, comploro.
【狀】diu, multumque.
【解】❶ (absol.) 痛哭，哭之慟. ❷(cum accus.)哭(人)，哭(物).
【例】❷ civilis belli initia *deflevi.* 我痛哭內戰開始. mors a multis *defleta.* Cic. 許多人痛哭之死亡. (*deflere*) oculos. Apul. 眼淚橫流.

deflēt-us. *a, um.* part. v. *defleo.*
【解】流涕，嘆息，悲傷者.

dēflexĭ-o. *ōnis.* f.
【解】斜勢，緯度，差謬.

1. **dēflex-us.** *a, um.* part. v. *deflecto.*
【解】曲折，彎曲者.

2. **dēflex-ŭs.** *ūs.* m.
【解】彎曲，迂迴.

dēfl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】吹下，吹去.

dēflōr-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.

dēflōr-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】floresco, florem venustatemque amitto, deficio.
【解】花落，枯萎，蔫謝，衰落.
【例】quum flos *defloruit.* Cat. 花既落. cum corporibus *deflorescere* animos. Liv. 精力與身體漸漸衰老. gratia principis celeriter *deflorescit.* 大人之寵眷迅速消失.

dēflōr-o. *ās, āvi, ātum āre.* v. tr.
【同】rei decus diminuo, corrumpo.
【解】摘花，使萎謝，侮辱.
【例】victoriae gloria *deflorata* est. 凱旋之榮轉瞬消失.

dēflŭ-o. *ĭs, xi, xum, ĕre.* v. intr.
【同】labor, delabor.
【解】❶ 流下，流過，流動，漂流. ❷ (fig.) 徐徐降下，滑下，落下，轉移. ❸ 停流，迷途，消逝，結束，完畢.
【例】❶ *defluit* rivus. Ov. 溪水流動. sudor a fronte *defluens.* Cic. 額上汗流如注. *defluxit* ad insulam. Curt. 漂流至一島. *defluxit* saxis humor. Nor. 水自石縫中流出. oleae *defluit* fructus. Plin. 橄欖果墜下. *defluxere* comae. Ov. 長髮垂髫. *defluere* ad terram ab equo. Virg. 下馬. ❷ *defluere* secundo amni. Virg. 順流如下. *defluebant* coronae. Cic. 花冠漸漸墜下. pedes vestis *defluxit* ad imos. Virg. 長袍下垂至足. (*defluere*)ab aliqua re, ad aliquam rem. Cic. 自一事，轉至他事. ne quid in terram *defluat.* Cic. 勿使墮地. e multis amicis plerique *defluxere.* 許多朋友中多數離去. ❸ exspectat dum *defluat* amnis. Hor. 等待河流中止. ubi salutatio *defluxit.* Cic. 拜會完畢. *defluere* ex animo. Prop. 心中遺忘. *defluit* aetas. 歲月如流.

dēflŭ-us. *a, um.* adj.
【解】流下，垂下.
【例】*deflua* caesaries. Prud. 長髮垂髫. *defluus* splendor ab alto. Stat. 從天射光.

dēflŭvĭ-um. *i,* n. (*defluo*)
【解】流動，落下.
【例】*defluvia* capitis (vel) capillorum. Plin. 頭髮脫落.

dēflux-ŭs. *ūs.* m.
【解】流動，流下.

dēfŏ-dĭo. *dĭs, di, ssum, dĕre.* v. tr.
【解】❶ 挖掘. ❷ 掩埋，隱匿.
【例】❶ thesaurum *defossum* commonstrare. 指示掘出之寶藏. *defodere* se. Sen. 隱跡潛踪. aliquid *defossum* in comitio. Cic. 在會場上隱匿之事.

dēfoenerāt-us. (**dēfenerāt-us**). *a, um.* part. v. *defoenero.*
【解】負債，苦重利者.

dēfoenĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【解】因重利貸破產(負債).

dēfŏre. infin. futur. v. *desum.*

1. dēformātio. *ōnis.* f.
【解】圖案，遺影，畫藁，(fig.) 形象.

2. dēformātĭ-o. *ōnis.* f. (*deformo 2*)
【解】變相，失眞，變壞，僞造，捏造，(fig.) 貶官，褫職，褫奪.
【例】*deformatio* corporis et coloris. 身體變相且變色.

1. dēformāt-us. *a, um.* part. v. *deformo 1.*
【解】成形者，成熟者，受薰陶者，受潤色者.
【例】*deformati* fructus. Quint. 已成熟的果實.

2. dēformāt-us. *a, um.* part. v. *deformo 2.*
【同】turpis, forma atque ornamentis omnibus spoliatus, turpificatus.
【解】變壞，毀壞，玷辱者.
【例】*deformatus* corpore, fractus animo. 身敗心灰. vitiis *deformatus.* 已染各種惡習. omni flagitio *deformatus.* 名譽掃地. parietes *deformatos* reliquit. 遺留殘墻斷壁. *deformatus* locus. Liv. 經蹂躪蹂躙之地.

dēform-is. *e.* adj. (*de forma*). *deformior, -missimus.*
【同】turpis. X. Formosus.
【解】❶ 變壞，奇形怪狀，醜陋 (論人或論事物). ❷ 無形像，無定形.
【例】❶ me nunquam paenitet, natum esse *deformem.* 我總不愧悔生來醜陋. motus statusque *deformis.* 舉止太不雅觀. *deforme* est de seipso praedicare. 自賣自誇乃無恥行爲. *deforme* obsequium. Tac. 無恥的 (夤緣) 逢迎. ❷ *deformes* animae. Ov. 靈魂無形無像.

dēformĭt-as. *ātis.* f. (*deformis*)
【同】pravitas, turpitudo. X. Dignitas.
【形】summa.
【解】陋醜，玷污，耻辱，卑劣，畸形.
【例】cave, ne mala consuetudo ad aliquam te *deformitatem* perducat. 當防備勿使惡習引你度無恥生活. *deformitas* corporis. 身體醜陋.

dēformĭter. adv. (*deformis*)
【解】不雅觀，醜陋，卑劣無恥狀.

1. dēform-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】depingo, primas lineas duco.
【解】❶ 定形，潤飾. ❷ 繪圖，繪形，(fig.) 描寫，素描.
【例】❶ (*deformare*) aream. Cat. 營造打麥場. (*deformare*) marmora prima manu. Quint. 斲削大理石. ❷ (*deformare*) operis speciem. Vitr. 繪建築圖案. scaenae *deformantur* columnis. Vitr. 戲台由立柱構成. imaginem *deformare.* 畫像.

2. dēform-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】foedo, turpo, maculo, turpifico, formam extinguo, ornamentis spolio. X. Orno, exorno.
【解】使變醜變壞，一降級，貶官，減價.
【例】*deformare* canitiem pulvere. Virg. 塵垢滿髮. *deformare* orationem. Quint. 混亂演詞. *deformare* domum luctu. Liv. 致全家悲傷. *deformare* regionem. 刼掠地方. *deformare* aliquem, et omnibus ornamentis spoliare. 汚辱人幷全褫奪其美飾.

1. dēfoss-us. *a, um.* part. v. *defodio.*
【解】挖掘者.
【例】*defossus* verbere. Claud. 被痛毆. *defossi* oculi. Flor. 挖眼. animalia quae vivunt *defossa.* Plin. 地下生活之動物.

2. dēfoss-ŭs. *ūs.* m. (ablat. *u* tantum)
【解】挖，掘.

dēfract-us. *a, um.* part. v. *defringo.*
【解】折斷，破碎者.

dēfraudātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】缺乏，貧乏，窮困.

dēfraud-o. dēfrūd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】decipio.
【解】欺騙，欺詐，横奪，欺罔(竊).
【例】(*defraudare*) aliquem. Pl. 欺人. (*defraudare*) aliquem aliquid. Varr. 損害人物. (*defraudare*) aliquem aliqua re. Plaut. 損害人物. (*defraudare*) suum genium. Ter. 斷絕需要. ne brevitas aures *defraudet,* ne longitudo obtundat. (發音) 勿過短使人受騙，勿過長使人生厭.

dēfrĕm-o. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. intr.
【解】停止，觳觫，顫慄，平靜，平息.

dēfrēnāt-us. *a, um.* part. v. inus. (*defreno*)
【解】無羈絆，無拘束，解放，放肆者.

dēfrĭcāt-us. *a, um.* part. v. *defrico.*
【解】受磨擦者.

dēfrĭc-o. *ās, ŭi, ctum,* (vel) *ātum, āre.* v. tr.
【解❶】磨擦，擦去. ❷ 擦淨，按摩.
【例】dolia *defricata.* Col. 擦淨之桶. sale multo *defricuit.* (fig.) 大量撒鹽. coepit in balneo *defricari.* 在沐浴室開始以香水擦.

dēfrict-us. *a, um.* part. v. *defrico.*
【解】受磨擦者.

dēfri-gesco. *gescis, xi, gescĕre.* v. intr.
【解】漸冷.

dēfr-ingo. *ingĭs, ēgi, actum, ingĕre.* v. tr.
【同】decerpo, frango.
【解】拔除，破壞，破碎，裂碎.
【例】ramum arboris *defringere.* 折樹枝.

dēfrūdo. vide **defraudo.**

【解】欺騙.
dēfrūg-o. *ās, āre.* v. tr. (*=defraudo*)
【解】減少收成.
【例】*defrugare* segetem. Cato. 減少收穫.
dēfrŭtāri-us. *a, um.* adj.
【解】釀酒者.
dēfrŭtāri-um. *i.* n.
【解】釀酒具.
dēfrŭt-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】釀酒、釀甜酒.
dēfrŭt-um. *i.* n.
【解】濃厚之酒，釀酒.
dēfŭg-io. *is, i, ĕre.* v. tr.
【同】refugio, recuso.
【解】❶tr. 逃避，巧避，推諉. ❷intr. 自一處逃至他處.
【例】❶ (*defugere*) proelium. Caes. 巧避作戰. (*defugere*) munus aliquod. 巧避某職務. (*defugere*) disputationem. 避免爭辯. nec *defugio* quin dicam. Varr. 我不推辭講話.
dēfunctōrie. adv.
【解】忽略敷衍，苟且塞責，懈忘.
dēfunctōri-us. *a, um.* adj.
【解】淸靜，輭弱，不勤謹者.
1. dēfunct-us. *a, um.* part. v. *defungor.*
【解】履行，嘗試，經驗，完成，結束者.
【例】*defunctus* honoribus. Cic. 歷各等官職. *defunctus* suo bello. Liv. 結束自己之戰爭. *defuncta* (urbs) multis casibus. Cic. 經歷各種困難之城. *defunctus* vita. Virg. 死亡，逝世. *defunctus* morte. Suet. 死亡，逝世. *defunctus.* Ov. 死亡，逝世.
2. dēfunctus. *us.* m.
【解】死亡. 去世.
dēfu-ndo. *ndis, di, sum, ndĕre.* v. tr.
【解】傾注、流溢.
【例】*defundere* vinum. Hor. 斟酒. *defundere* pectore verba. Petr. (fig.) (促膝)談心.
defun-gor. *gĕris, ctus sum, gi.* v. dep. intr.
【同】exantlo, fungor.
【解】❶履行，實踐，完成. ❷償還，去世(結束一生).
【例】❶ (*defungi*) imperio. Liv. 執行命令. (*defungi*) honoribus. Cic. 曾任各等官職. (*defungi*)poena. Liv. 受罰. ❷ (*defungi*) decumis. Cic. 納什一稅. *defunctus* periculis. Cic. 脫險. vita *defungi.* Virg. 去世. *defunctus.* Tac. 亡人.
dēfūs-us. *a, um.* part. v. *defundo.*
【解】傾注者.
dēgĕn-ĕr. *ĕris.* adj. (*de genus*)
【同】qui majorum moribus non respondet; patrii moris expers, quod ex progenie parum prosperum est.
【解】❶頹唐，墮落，敗壞. ❷不肖，卑陋.
【例】❶ *degener* humani ritus. Plin. 敗壞風俗. *degener* animi. Virg. 心底敗壞. ❷ *degener* proles. Luc. 不肖子孫. *degener* metus. Luc. 卑怯.
dēgĕnĕrāt-us. *a, um.* part. v. *degenero.*
【解】敗壞者，墮落者. **degeneratus.** 變質者.
dēgĕnĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr.
【同】deflecto, descisco, deficio, discedo a moribus, non respondeo generi.
【解】❶intr. 不肖，敗類，(fig.)頹唐，墮落. ❷tr. 敗壞他人，變壞，傾覆，玷汚，消弱.
【例】❶ poma *degenerant.* Virg. 蘋果腐爛. Macedones in Syros *degenerarunt.* Liv. 瑪瑟道人變爲西利人. hordeum in avenam *degenerat.* Plin. 大麥變爲蕎麥. *degenerare* a virtute majorum. Cic. 不似先人之勇毅. *degenerare* a fama sua. Tac. 名實不符. *degenerare* patri. Claud. 不肖子. ❷ *degenerare* vires. Col. 力量消弱. *degenerare* propinquos. Prop. 侮辱近人. *degenerare* famam. Stat. 減其聲價.
dēglabr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】剝皮.
dēglū-bo. *bĭs, ptum, bĕre.* v. tr.
【解】削皮，剝皮.
【例】*deglupta* maena. Plaut. 剝皮之鰽白魚.
dēglūtĭn-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】揭下，去膠，分開.
dēglūt-io. deglutt-io. *īs, īvi, īre.* v. tr.
【解】吞食，貪食，咽.
dēg-o. *ĭs, i, ĕre.* v. tr.
【同】ago, transigo, traduco, vivo.
【解】度日，過活，生活.
【例】(*degere*)aetatem, (vitam). 度生. vita *degitur.* Cic. 生活. vita non quit *degere.* Plin. 不能生活. (*degere*) egestate. 貧苦度日. (*degere*)in exilio. 充流亡生活 (充軍).
dēgrādāti-o. *ōnis.* f.
【解】降級，貶官，撤職，革職，褫職.
dēgrandĭn-at. *are.* v. impers.
【解】下冰雹.
dēgrass-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】迎敵攻擊.
dēgrăvāt-us. *a, um.* part. v. *degravo.*
dēgrăv-o. *ās,* (*āvi*), *ātum, āre.* v. tr.
【同】premo, gravem et ponderosum reddo.
【解】裝載，擔任，加重，重壓.
【例】etiam peritos nandi lassitudo *degra-*

vat. 疲倦使善游泳者被累。
dēgrĕ-dior. *dĕris, ssus sum, di.* v. dep. int. (*de gradior*)
【解】降下，離去，遠離.
【例】eques ad pedes *degressus.* 騎士着地. *degredi* de via in semitam. Plaut. 離大道走小路. *degredi* ex arce. Liv. 自碉堡降下. *degredi* monte. Sall. 自山上降下.
dēgress-us. *a, um.* part. v. *degredior.*
【解】降下者.
【例】*degressus* ad pedes. Liv. 降到地上(足前).
dēgrunn-ĭo. *īs, īre.* v. intr.
【解】猪叫.
degressi-o. *onis,* f. vide **digressio.**
【解】降下.
dēgustātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】嘗試.
dēgustāt-us. *a, um.* part. v. *degusto.*
【解】嘗試.
【例】*degustatus* fulgure. Cod. 受霹靂感應.
dēgust-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】delibo, gusto, attingo, agnosco, conjicio.
【解】❶嘗味，辨味. ❷輕觸，波及，(簡言，概論). ❸ (fig.) 試探，嘗試.
【例】❶ (*degustare*) vinum. Cat. 嘗酒(味). ❷ ignes *degustant* tigna. Lucr. 火燃燒及樑木. ❸ (*degustare*) quamdam vitam. Cic. 嘗試某種生活. (*degustare*) aliquem. Cic. 試探某人.
dĕhau-rĭo. *rīs, si, stum, rīre.* v. tr.
【解】吸取，脫去，除去.
dĕhinc. adv.
【同】deinde, postea.
【解】❶ 從此，由是，因此，於是. ❷ 從此時，自此以後. ❸ 先是…以後.
【例】❷ mors de qua *dehinc* dicam. Suet. 我以後將說明的死亡. primum divertit, *dehinc* cenavit. 先停留，後用晚餐.
dĕhi-sco. *scīs, scĕre.* v. intr.
【同】discedo.
【解】稍開，半開，分開，裂開，迸裂.
【例】*dehiscit* tellus. 地裂縫. mare *dehiscit.* 海水分開. *dehiscens* intervallis acies. Liv. 陣有空隙. *dehiscens* rosa. Plin. 玫瑰蓓蕾開.
dĕhonestāment-um. *i.* n. (*dehonesto*)
【解】使變醜，使變形，使降級，不雅觀，詬辱，恥辱.
【例】*dehonestamentum* oris. Tac. 面上傷(傷疤). amicitiarum *dehonestamentum.* 卑劣之友誼.
dĕhŏnestāt-us. *a, um.* part. v. *dehonesto.*
【解】毀容，汚辱，詬辱.
dĕhŏnest-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】汚辱，詬辱，毀容，降級，革職.
dĕhŏnest-us. *a, um.* adj.
【解】不雅觀，不端方，不相宜.
dĕhort-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】dissuadeo, deterreo, avoco, revoco, abstraho, abduco, abstineo,
【解】勸阻，諫止，勸戒，警戒.
【例】(*dehortari*) aliquem. Cic. 勸阻某人. plura scribere *dehortatur* me fortuna mea.. Sall. 我之遭遇不許可我多寫. multa mea vobis *dehortantur.* Sall. 許多動機使我遠離你們.
dĕĭcĭdĭ-um. *i.* n.
【解】弒天主罪.
dĕĭc-io. vide **dejicio.**
dĕĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】成爲天主.
dĕĭfĭc-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】使成天主.
dĕin. adv.
【同】deinde.
【解】以後，既而、其次.
dĕinceps. adv. (*dein* et *capio*)
【同】deinde, postea, posthac, rursus.
【解】以後，連續，順序，依次，照例，後來，繼續.
【例】❶ *deinceps* primae versuum litterae. Cic. 詩之首字連續下去. ❷ *deinceps* per triennium. Cic. 一連三年. ❸de justitia satis dictum: *deinceps...* Cic. 論義已經講彀了，以後...perge *deinceps.* Varr. 繼續下去.
dĕinde. adv. (*de inde*)
【同】dein, exinde, exin, dehinc, post, postmodo, postmodum, tum, subinde, pothac, deinceps, secundo loco, posterius, post haec.
【解】❶以後，厥後. ❷先前…後來… ❸其次…
【例】❶via perangusta, *deinde* patescit campus. Liv. 道路狹隘，以後平原漸廣. ❷ sacrum montem prius, *deinde* Aventinum occupavit. Cic. 先佔聖山，以後佔亞文底山. ❸ moleste fero, *deinde* vereor. Cic. 起初我實難忍受，以後我漸生畏懼之心.
dĕinsŭper. adv.
【解】在上邊. 在高處.
dĕintus. adv.
【解】在內，自內，經內部.
dēintĕgro. adv.
【同】denuo.

【解】重新，再.
【例】in morbum *deintegro* decidi. 我重犯老病. eas leges *deintegro* ferri placet. 決定恢復舊法制.

Dĕipăr-a. *ae.* f.
【解】天主母.

dĕism-us. *i.* m.
【解】自然神主義，理神論，理神教.

dĕista. *ae.* m.
【解】信自然神主義者，理神論者，自然神教者.

dĕĭt-as. *ātis.* f.
【解】天主性.

dējectĭ-o. *ōnis.* f.
【同】depulsio.
【解】排泄，收奪，沒收，所有權，一降落(星宿)，減退，降級，一懦弱，懊喪，灰心，失望，失志.
【例】*dejectio* imaginum. Nazar. 傾覆態像. *dejectio* animi, Sen. 心灰意冷. *dejectio* gradus. Modest. 降級.

1. **dēject-us.** *a, um.* part v. *dejicio.*
【同】depulsus, praecipitatus.
【解】❶低下，降落，擲下者，傾斜，顛仆者，下垂者. ❷灰心喪志者.
【例】❶ flumina saxis *dejecta.* V. Fl. 河水自巖石中流下. *dejecta* caelo tempestas. Liv. 颶風由天上吹來. *dejectus* oculos. Virg. 双目下垂. crines *dejecti.* Tac. 頭髮散垂. *dejectus* regno. Stat. 王位被奪者. ❷ *dejectus* spe. Caes 失望.

2. **dēject-ūs.** *ūs.* m.
【解】❶拋下，傾倒，墮落. ❷傾斜.
【例】*dejectus* arborum. Liv. 樹木傾倒. *dejectus* aquae. Sen. 瀑布. viae arborum *dejectu* impeditae. 因樹倒而道路阻塞.

dējĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*de juro*)
【同】juro.
【解】宣誓，矢誓.

dē-jĭcĭo. (**dēĭcĭo**). *jĭcis, jēcī, jectum, jicĕre.* v. tr. (*de jacio*)
【同】deturbo, demolior, depello, disturbo, exturbo, praecipito, dimoveo, dejectionem facio.
【解】❶擲下，傾覆，顛倒. ❷排泄，瀉，(醫). ❸驅逐，(使移陣地). ❹掠奪財產，(法). ❺牽引至，(船). ❻低垂.
【例】❶ (*dejicere*) aliquem de ponte in Tiberim. Cic. 從橋上拋人，至第伯利河中. equo *dejectus.* Caes. 從馬上跌下. (*dejicere*) aliquem equo. Caes. 將人從馬上拋下. *dejecta* turri. Caes. 碉堡傾覆. *dejectis* antemnis. Caes. 帆架折斷. crinibus *dejectis.* Tac. 頭髮散垂. compluribus *dejectis.* Caes. 許多人被打倒. ❷ (*dejicere*) alvum superiorem. Cat. 嘔吐. ❸ nostri *dejecti* sunt loco. Caes. 我軍轉移陣地. *dejecto* praesidio. Caes. 失去防地. ❹ *dejecto* conjuge tanto, (fig.) Virg. 失去如此丈夫. ❺ ut naves ad inferiorem partem insulae *dejicerentur.* Caes. 以致船被吹至該島之低下區. ❻ (fig.) (*dejicere*) vultum. Virg. 低首. (*dejicere*) oculos. Cic. 垂目. (*dejicere*) aliquem de sententia. Cic. 改換人之意見. (*dejicere*) cruciatum corpore. Cic. 拒絕刑罰. (*dejicere*) de possessionibus. 侵奪人之財產. de honore *dejici.* Cic. 被撤職. *dejicere* aliquem. Liv. 使人落選. spe *dejecti.* Caes. 失望.

dējŭg-is. *e.* adj. (*de jugum*)
【解】傾斜，敧側，斜陂.

dējun-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】分散，分開.
【例】quae *dejuncta* fuere sociantur. 集合已分散者.

dējūrĭ-um. *i.* n.
【解】誓詞.

dējūr-o. *ās, āre.* v. intr. vide **dejero.**
【解】宣誓.

dejŭv-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】拒絕輔助.

dēlā-bor. *bĕris, psus sum, bi.* v.dep. intr.
【同】defluo, devenio, deflecto.
【解】❶墮下，滑下，墜下. ❷(fig.)陷入，流入.
【例】❶ de (ex) caelo *delapsus.* Cic. 從天上墜下. curru *delapsus.* Virg. 由車上墮下. aqua e tectis *delabitur.* 水自屋頂流下. ❷ *delabi* in vitium. Cic. 陷入錯誤. *delabi* eo ut...Cic. 到此地步至於... *delabi* ad inopiam. Tac. 陷入貧困中. *delabi* in suspiciones. Gell. 受嫌疑.

dēlăcĕr-o. **dilacero.** *ās, āvi, āre.* v. tr.
【解】裂碎，磔，凌遲.

dēlăcrĭmātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】流淚，哭泣.

dēlăcrĭm-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】痛哭，流淚.

dēlamb-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】舐舔去.

dēlament-or. *āris, āri.* v. dep. tr.
【解】號泣，哀哭.

dēlāpĭd-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】除去田中石塊.

1. **dēlaps-us.** *dīlapsus a, um.* part. v.

delabor, dilabor.
【解】墜下者.
2. dēlaps-ŭs. dilapsus. *ūs.* m.
【解】斜陂，墮下.
dēlass-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】過於勞瘁，使人困憊.
dēlātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】accusatio.
【形】salutaris, diligens.
【解】❶ 告發，告訴，報告，控訴. ❷ 告密，密奏，彈劾，檢舉罪狀.
【例】❶ *delatio* nominis ad judicem. 提控某人. *delationem* dare alicui. Cic. 提審某人. ❷ *delationem* factitare. Tac. 專門告密者.
dēlāt-or. *ōris.* m. (*defero*)
【解】控告. 告密者.
dēlāt-us. *a, um.* part. v. *defero.*
【解】❶ 攜來，提供，召喚者. ❷ 提控，檢舉告發者.
【例】❶ *delata* hereditas. Dig. 公開繼承. ❷ *delatus* furti. Cic. 被控盜竊.
dēlēbil-is. *e.* adj.
【解】可滅踪跡者.
dēlectābil-is. *e.* adj. (*delecto*). *-bilior, -lissimus.*
【解】愜意，悅人者，愉快者，感興趣者.
dēlectament-um. *i.* n. (*delecto*)
【同】oblectamentum.
【形】inane, permulta delectamenta.
【解】愉快，娛樂，情趣，興味.
【例】inania sunt haec, et puerorum *delectamenta.* 此類皆屬虛幻及兒童之娛樂. aliquem pro *delectamento* putare. Ter. 與人開玩笑. (*delectametum*) habere. Cic. 感興趣.
dēlectāti-o. *ōnis.* f. (*delecto*)
【同】oblectatio, jucunditas, voluptas.
【形】aliena ab aliqua re, diuturna, ingenua, levissima, puerilis; delectationes plurimae, veteres.
【解】愉快，娛樂，消遣，興趣.
【例】multa est in litteris *delectatio.* (mira me voluptate afficiunt litterae). 研究文學我頗感興趣. *delectatio* est voluptas suavitate sensus animum deliniens. 娛樂是一種愉快使人感覺溫柔心懷樂趣. negotiis ab animi *delectatione* impedior. 我終日勞心勞力不得片刻安閒. *delectatio* morosa. 思戀.
dēlectāt-us. *a, um.* part. v. *delecto.*
【解】愉快，愜心.
dēlect-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (v. *delicio*)
【同】oblecto, delectationem affero.
【狀】admodum, delectabiliter, mire, mediocriter, diu, mirifice, plane, unice.
【解】使人愉快，使人恰意，快慰，感覺情趣，消遣.
【例】horti me *delectant.* 花園使我愉快. ista me sapientiae fama *delectat.* Cic. 智慧之名甚悅吾心. *delectari* aliqua re. Cic. 某事使人快慰. *delectari* in aliqua re. Cic. 某事使人快慰. (poetice) vir bonus dici *delector.* Hor. (cum infin.) 我喜歡人稱我為好人. quam *delectabat* eum.. nobis praedicare! (cum infin.) 預報給我們，使他如何快慰. pulchritudo oculos *delectat.* 美景娛目.
1. dēlect-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【同】oblector, delectationem capio, voluptate afficior, perfruor, gaudeo, laetor
【解】快慰，愉快.
【例】libris *delector* magnopere, (libri mihi voluptati sunt). 我頗喜讀書. *delectatur* multitudo, et oratione ducitur. 聽衆喜悅，隨演講的指導.
2. dēlect-or. *ōris.* m.
【解】募兵者.
1. dēlect-us. *a, um.* part. v. *deligo.* Q.
【解】選擇，招募者.
2. dēlect-ŭs. *ūs.* m.
【同】discrimen, ratio, electio.
【形】elegans, percautus, diligens.
【解】❶ 辨別，類別，選拔，甄別. ❷ 招募，精選，(兵士). ❸ 招募之兵士.
【例】❶ sine *delectu.* Cic. 毫無類別. acceptorum beneficiorum sunt *delectus* habendi. Cic. 宜辨別所受之恩. ❷ *delectum* habere. Cic. 招募. *delectum* (militarem) mandare, decernere, edicere. 宣佈招兵. *delectum* (militarem) constituere, conficere, habere. 辦理招兵. *delectum* (militarem) impedire, intermittere. 阻止，停止招兵.
dēlēgātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】mandatum, provincia.
【解】委任，代辦，代理.
【例】res *delegationem* non recipit. Sen. 此事不能委任他人.
1. dēlēgāt-us. *a, um.* part. v. *delego.*
【解】被差遣，受委任代表者.
【例】res legibus *delegata.* Apul. 法定罰鍰. *delegata* jurisdictio ad confessionem. ※委託解罪治權.
2. dēlēgāt-us. *i.* m.
【解】代理，代表，委員.
【例】*Delegatus* Apostolicus. 宗座代表.

dēlēg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】mando, mitto.
【解】❶委任，委託. ❷歸附，歸功，歸咎，(嫁禍)諉責與人. ❸差遣.
【例】❶infans *delegatur* ancillae. Tac. 託嬰兒與女僕. *delegatus* ad senatum. Liv. 向國會呈報(某事). *delegare* debitorem. Ulp. 託人代還債務. ❷*delegare* aliquid alicui. 委託某事與人. *delegare* scelera alicui. Tac. 歸咎於人. *delegare* servati consulis decus ad servum. Liv. 拯救執政者之功歸於奴隸. ❸*delegare* officium alicui. Quint. 委任某人. *delegare* aliquem officio. Col. 託人代勞. *delegare* alicui Longinum occidendum. Suet. 遣人謀殺隆日.

dēlēnific-us. *a, um.* adj. (*delenio facio*)
【解】嬌柔，撫媚，溫柔者.

dēlēniment-um. *i.* n. (*delenio*)
【解】❶溫柔，緩和，柔媚，撫媚，平息. ❷吸引，誘惑，籠絡.

dēlēn-io. (dēlin-io). *is, ivi,* (vel) *ii, itum, ire.* v. tr.
【解】❶緩和，撫媚. ❷收攬，吸引，誘惑，敗壞.

dēlēnit-or. *ōris.* m.
【解】撫媚，溫存，悅人者.

dēlēnit-us. *a, um.* part. v. *delenio.*
【解】柔媚，誘惑者.

dēl-ĕo. *ēs, ēvi, ētum, ēre.* v. tr.
【同】tollo, extinguo, adimo, obruo, abstergo.
【狀】funditus, omnino.
【解】❶塗改，除去，刪去. ❷殄滅，毀壞.
【例】❶*delere* epistulam lacrimis. 眼淚塗汚了信件. ❷homines morte *deleti.* Cic. 死去之人. veritatem *delet* simulatio. Cic. 色莊掩沒眞理. *deletis* hostibus. Caes. 殄滅敵人. (transl.) *delevit* mihi omnem molestiam epistula tua. 你的書信除去了我的一切煩惱. bella praesentia et futura consilio *delevit.* 因謀略而防止了現今及將來的戰爭. urbem, exercitum, aedificium *delere.* 毀壞了城市、軍隊，建築物.

dēlētr-ix. *icis.* f. (*deleo*)
【解】(女)殄滅者.
【例】illa *deletrix* hujus imperii, sica. 那毀滅帝國的刺刀.

dēlēt-us. *a, um.* part. v. *deleo.*
【解】被毀滅者.

dēlībāment-um. *i.* n. (*delibo*)
【解】灌酒，灑酒祭神.

dēlībāt-us. *a, um.* part. v. *delibo.*
【解】(fig.)選擇，脫離，削去者.
【例】)flos *delibatus* populi. Enn. 民間之花. *delibatus* animus ex mente di. vina. Cic. 人之靈性來自神明. *delibata* honestas. Gell. 損害正義(榮譽).

dēlīberābund-us. *a, um.* adj. (*delibero*)
【解】商議，商討者.
【例】consules *deliberabundi* capita conferunt, diu colloquuntur. 執政官聚議商討良久.

dēlīberāti-o. *ōnis.* f. (*delibero*)
【同】consultatio, consilium.
【形】difficilis, magna, turpis, plurimae.
【解】會議，諮議，商討，(諮詢，顧問，診斷)審察.
【註】思慮，商酌，審量.
【例】etsi tibi assentior, habet res *deliberationem.* 我雖同意於你，但事必須商討. *deliberationes* de republica habere. 商談國事.

dēlīberātiv-us. *a, um.* adj.
【解】表決者，決議者，票決者(討論者).
【例】causae genus *deliberativum.* 表決的案件類.

dēlīberāt-or. *ōris.* m. (*delibero*)
【同】qui de re deliberat.
【解】諮議，參議者，商討者.

dēlīberāt-us. *a, um.* part. v. *delibero.*
【解】決定，議決者，表決者.
【例】nihil illi *deliberatius* fuit, quam me evertere. Cic. 他處心積慮一直想害我. *deliberatum* est mihi. Cic. 爲我已議定.

dēlīber-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*de libero*)
【同】consulto, consulo, deliberationem habeo, consilium exquiro, consilium capio, considero, inquiro.
【解】I. intr. 衡量. ❶熟思，考慮. ❷訪問，詢問，神言(讖語). ❸議決，決定.
II. tr. ❶商討. ❷斷定.
【例】I. ❶(*deliberare*) de aliqua re. Caes. 商討(考慮)某事. (*deliberare*) cum aliquo de aliqua re. Cic. 同人商議某事. *deliberandum* est diu de vitae genere deligendo. 長期考慮終身大事. ❷Delphos missi sunt *deliberatum.* Nep. 遣人往代而非詢問讖語(神言). ❸mihi *deliberatum* est abesse ex urbe. Cic. 我決定離開城市. *deliberatum* est me illis obsequi. 決定我服從他們.
II. ❶re *deliberata.* Caes. 此事經過商討(考慮)後. ❷*deliberata* morte. Hor. 決定死去.

dēlīb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】quasi libando minuo, decerpo, degusto, labris prioribus gusto, attingo.
【解】❶略取，先取. ❷擷取，解脫. ❸(fig.) 提取，分舉.
【例】❶ vix *delibaverat* honorem novum. 才略取新的榮譽. nihil de laude tua ac gloria *delibabo*. 我毫不損害你的美譽榮位. ❷ *delibare* flosculos. Cic. 擷花. *delibare* honores parcissime. Plin. 淡於功名. ❸ *delibare* aliquid de gloria tua. 有損於你的榮譽.

dēlibrāt-us. *a, um.* part. v. *delibro.*
【解】剝皮.

dēlibr-o. *ās, ātum, āre.* v.tr. (*de liber*)
【解】剝皮，削除.

dēlibŭ-o. *is, ŭi, ūtum, ĕre.* v. tr. (usurp. praesert. part.)
【解】擦油.
【例】multis medicamentis *delibutus*, Cic. 擦許多香液.

dēlibūt-us. *a, um,* part. v. *delibuo.*
【同】unctus, oblitus,
【例】*delibuto* capillo. Cic. 髮上擦香液. (fig) *delibutus* gaudio. Ter. 喜氣洋溢. amore *delibuta* verba. Fronto. 情思纏綿之語.

dēlīcāte. adv. (*delicatus*), *-tius, tissime.*
【同】molliter.
【解】溫柔，嬌弱，精緻，高雅，舒適.
【例】*delicate* vivere. 嬌養度日. *delicatius* tractare iracundos. Sen. 更溫柔的待遇易怒之人.

dēlīcāt-us. *a, um.* adj. (*deliciae*)
【解】❶快心，適意，愉快，甘美，精緻者. ❷溫柔，嬌嫩，高雅者. ❸嬌弱，貪享受，好安逸，放縱，誅求者.
【例】❶ *delicata* aqua. Curt. 甘美之水. *delicatior* cibus. Plin. 更適口之食物. *delicatum* navigium. Suet. 舒適的航船. *delicatus* cauliculus. Plin. 嬌嫩之樹枝. *delicata* vestis. Plin. 精緻之衣服. *delicatissimae* oves. Plin. 細毛羊. *delicata* querela. Pacat. 嬌柔之怨聲. ❷ *delicata* juventus. Cic. 嬌弱之青年. nimium te habui *delicatum*. Plaut. 我以爲你過於誅求. ❸ *delicatus* adolescens. Cic. 嬌養的青年. *delicati* versiculi. Cat. *delicatissimi* versus. 最柔媚之詩.

dēlĭcĭ-ae. *ārum.* f. (*lacio, laqueus*)
【同】delectamentum, suavitas, voluptas; amores, mel, lenocinia, illecebrae, irritamenta, lautitiae.
【形】magnae, pueriles.
【解】❶幸福，快樂，愉快，逸樂，嬌艷，冶容. ❷奢侈，豪華，柔媚，多情. ❸情感，愉快之對向.
【例】❶ diffluere *deliciis.* Cic. 喜氣洋溢. *delicias* aliquem facere. Plaut. 與人開玩笑. ❷ haec lascivia *deliciaeque.* Quint. 此類綺麗美艷文詞(詞藻). educationis *deliciae.* Tac. 溫存教育. ❸ esse in *deliciis* alicui. Cic. 使人愉快. habere aliquem in *deliciis.* Cic. 喜愛某人.

dēlĭcĭŏl-ae. *ārum.* f. dimin. *deliciae.*

dēlĭcĭŏlum. *i.* n.
【解】快慰，愉快，喜樂.
【例】*deliciolae* nostrae. Cic. 我們的喜樂.

dēlĭcĭ-um. *i.* n. vide **deliciae.**
【解】快樂，逸樂.

dēlict-um. *i.* n. (*delictus*)
【解】罪過，錯誤，犯罪.
【例】*delictum* occultum. 隱密的犯罪行爲. *delictum* publicum. 公開的. *delictum* publicum juris. 法律公開. *delictum* publicum facti. 事實公開. *delictum* consummatum. 完成的犯罪行爲. *delictum* non consummatum. 未完成的犯罪行爲.

dēlict-us. *a, um.* part. v. *delinquo.*
【解】缺失.

dēlĭgāt-us. *a, um.* part. v. *deligo 1.*
【解】繫縛者.

1. dēlĭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】ligo.
【解】細縛，維繫.
【例】(*deligare*) naviculam ad ripam. Caes. (ad terram). 繫船岸邊. (*deligare*) vulnus. Quint. 紮裹傷口.

2. dēl-ĭgo. *ĭgis, ēgi, ectum, igĕre.* v. tr.
【同】lego, eligo, delectum habeo, delectum adhibeo. X. Rejicio.
【解】❶簡選，採擇. ❷招募，徵集. ❸分開置於側，摘取.
【例】❶ ex civitate in senatum *delecti.* Cic. 由城市選入國會. (*deligere*) magistratus. 選任官員. (*deligere*) locum castris. Caes. 擇地紮營. (*deligere*) bona, rejicere contraria. 擇善棄惡. (*deligere*) astra. Prop. 擇星. ❷ longaevos senes *deligere* Virg. 使年老者，居於側.

dēlīmāt-us. *a, um.* part. v. *delimo.*
【解】銼.
【例】*delimata* aeris scobs. Plin. 銼下銅屑.

dēlīmĭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】分疆，劃界，限制.

dēlīmĭtāt-us. *a, um.* part. v. *delimito.*
【解】已劃界者.

dēlīnĕātī-o. *ōnis.* f.
【解】圖案，繪稿，摹形線，草稿.
dēlīnĕ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】打草稿，摹形，描寫.
dēlin-go. *gis, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】舔.
dēlīnīment-um. *i.* n.
【同】delinitio.
【解】情趣，愉快，誘惑.
【例】*delinimentis* aliquem capere. 以情趣誘惑人.
dēlīn-īo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.
【同】lenio, placo, mitigo, demulceo, allicio. X. Irrito.
【解】安撫，緩和，愉快，誘惑，敗壞.
【例】blando sermone milites *delinivit.* 用撫媚之言誘惑兵士. voluptatum illecebris *delinitur.* 爲逸樂之鈎餌所吸引.
dēlīnītī-ō. *ōnis.* f.
【同】mitigatio.
【解】吸引，誘惑.
【例】*delinitio* multitudinis. 誘惑大衆.
dēlīnīt-or. *ōris.* m.
【解】撫媚人者.
【例】judicis *delinitor* est orator. 律師乃法官之撫媚者.
dēli-nquo. *nquĭs, qui, ctum, nquĕre.* v. intr.
【同】pecco, errorem committo.
【解】❶ 缺失，遺誤. ❷ (fig.) 曠職，錯誤，犯過錯.
【例】❶ si quid *delinquam*...Cic. 若我有何缺點. ❷ nihil a me *delictum* puto. Cic. 我毫無過錯. *delinquere* in vita. 平生犯錯誤. *delinquere* in re aliqua. 在某事上犯過錯.
dēlĭ-quesco. *quescĭs, cŭi, quescĕre.* v. intr.
【同】dissolvor, liquefio, diffluo.
【解】鎔化、軟化，溶解，消散.
【例】corpus *deliquesceret.* Lact. 假設身體消散. *deliquescat* alacritate gestiens. Cic. 沈湎於喜樂中.
dēlĭquĭ-um. *i.* n.
【同】defectus, diminutio, animus eum deficit, destituit, reliquit; animo concidit.
【解】虧缺，衰弱，昏憒.
【例】vereor, ne id mihi libertatis *deliquio* sit. 我怕此事損害我之自由. *deliquium* solis. Plin. 日蝕.
dēlĭqu-o. *ās, āre.* v.tr. (arch. **dēlĭco**)
【解】濾清，申明，指示.
dēlīrāment-um. *i.* n.
【同】deliratio.
【解】瘋癲，癡迷，妄言，胡言亂語.
【例】*deliramenta* loquitur. 他胡言亂語.
dēlīrātī-o. *ōnis.* f.
【同】stultitia, error, insania.
【形】incredibilis, senilis.
【解】狂言，妄言、昏憒，囈語.
【例】o *delirationem* incredibilem! 難以置信之狂語.
dēlīr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】desipio, a mente discedit, mente captus est. X. Sapio.
【解】囈語，妄言.
【例】*delirare* in re aliqua. 妄談某事. falli tam dedecet, quam *delirare.* 受欺妄言皆不相宜.
dēlīr-us. *a, um.* adj.
【同】stultus, insanus, mente captus, demens, emotae mentis homo.
【解】妄言，狂語.
【例】quae anus tam *delira,* ut ista timeat..? 那一老婦如此昏憒致於懼此(幻想之怪物). *delirum* vis morbi reddidit. 病中囈語.
dēlĭt-esco. (**dēlĭt-isco**). *escĭs, ŭi, escĕre.* (**dēlĭt-ĕo.** *ēs, ēre*). v. intr.
【同】lateo, abscondor.
【解】潛藏，隱匿.
【例】in alicujus auctoritate *delitescere.* 託某(權貴)之蔭庇. *delitescit,* dein repente prosilit. 以前潛伏，繼而驟然躍出.
dēlītĭg-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】爭論，爭辯.
dēlĭt-us. *a, um.* part. v. *delino.*
【解】刪削，塗改者.
Delph-i. *ōrum.* m. nom. propr. urbis.
【解】城名：在佛西地 (Phocidis Graeciae). 古人相信此地爲大地之臍，因亞波洛之神殿，及讖語著名.

DELPHI

Delphĭc-a mensa. (vel) **Delphĭc-a.** *ae.* f.
【解】三脚桌.

Delphĭc-us. *a, um.* adj. (ex *Delphis*)
Delphĭc-us. *i.* m. =(Apollo)
【解】即亞波洛. (Apollo)
delph-īn. *īnis.* m.
【解】豚魚，海豬，江豬(魚).
delphīn-us. *i.* m.
【解】豚魚者.
delta. n. indecl.
delt-a. *ae.* f.
【解】希臘字母. 一尼路江 (Nilus) 口.
Deltōt-on. *i.* n.
【解】三角宿.
dēlūbr-um. *i.* n. (*de luo*)
【同】templum, fanum.
【形】communia, consecrata, patria, religiosissima.
【解】廟宇，神殿，聖所.
【例】*delubra* consecrata, (santissimis religionibus). 祝聖之神殿 (行最神聖之敬禮者).
dēluct-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (et)
dēluct-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】爭鬪，交戰，攻擊.
dēlūdĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (et)
dēlūdĭfĭc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】玩弄，嘲笑.
dēlū-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr.
【同】ludo, eludo, illudo, derideo.
【解】戲謔，玩弄，誘惑，欺騙.
【例】num *deludi* et contemni majestatem senatus patiemini? 難道你們忍受人戲弄國會之尊嚴嗎？
dēlumbāt-us. *a, um.* part. v. *delumbo.*
【解】被腰斬，彎曲，(fig.) 削弱.
dēlumb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】debilito, enervo.
【解】腰斬，折腰，(fig.) 削弱.
【例】ne minutior numerus *delumbet* sententias. 勿以弱小 (瑣碎) 之文詞削弱整個文氣.
dēlŭ-o. *ĭs, ĕre.* v. tr. (*de luo*)
【解】洗滌，刷淨，一解脫，釋放.
dēlūsi. perf. v. *deludo.*
【解】戲謔.
dēlūsi-o. *ōnis.* f.
【解】欺騙，妄想，幻想.
dēlūs-or. *ōris.* m.
【解】騙人者.
dēlustr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】灌溉，揮洒.
dēlūs-us. *a, um.* part. v. *deludo.*
【解】被欺騙者.
dēlūt-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】塗抹，粉刷，洗濯.

Dēmād-ēs. *is.* m. nom. propr. hom. (acc. *en*)
【解】人名：希臘演說家，戴茂斯德之敵，(Demosthenes).
dēmăd-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】浸潤，潮濕.
dēmandāt-us. *a, um.* part. v. *demando.*
【解】寄託者，囑託者.
dēmand-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】committo.
【解】寄託，囑託，委託.
【例】*demandare* curam legato. 委代表管理. *demandare* curae alicujus aliquid. 託人照料某事. *demandare* liberos abditis insulis. Just. 放子女於荒島.
dēmān-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】流出(氾濫)，流傳(散佈).
dēmarch-us. *i.* m.
【解】古希臘行政區長官 (護民官).
dēm-ens. *entis.* adj. *dementior, -tissimus.*
【同】de mente delirus, sanitate deturbatus, amens. X. Sanus.
【解】愚蠢，癡呆，瘋癲，狂妄者.
【例】scelere suo *demens.* 因罪成狂.
dēmensi-o. *ōnis.* f.
【解】度量，量.
dēmens-um. *i.* n.
【解】奴隸每月配給.
【例】de *demenso* suo dedit, defraudans genium suum. 欺騙神明交出配給物質.
dēmens-us. *a, um.* part. v. *demetior.*
【解】測量，適合者.
【例】*demensus* ad... Caes. 適合於...
dēmenter. adv. *dementissime.*
【同】stulte.
【解】癡呆，狂妄貌.
dēmentī-a. *ae.* f. (*demens*)
【同】amentia, insania, stultitia.
【形】popularis, turbulenta, summa, utilis.
【解】癡呆，狂亂，瘋癲.
【例】*dementia* aliqua ex civibus hostes facti. 因精神錯亂由國民變成敵人.
dēment-īo. *īs, īre.* v. intr.
【解】發狂，發瘋.
dēment-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. int. et tr.
【解】使人精神錯亂，使人發狂.
dēmĕr-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr.
【解】獲得，應受，堪受.
【例】(*demerere*) aliquid. 獲得某物. (*demerere*) aliquem. 獲得某人寵幸.
dēmĕr-ĕor. *ēris, ĭtus sum, ēri.* v. dep. tr.
【同】merito aliquo mihi quempiam adstringo.
【解】獲得人心，因服役或恩德獲得人寵愛.

【例】 beneficio civitatem *demereri*. 因恩德而邀得城民之心.

dēmer-go. *gĭs, si, sum, gĕre.* v. tr.
【同】 mergo, immergo, obruo.
【解】 沉下，浸潤，滲透，陷入.
【例】 in palude *demersus*. Cic. 浸沒水澤中. *demergere* navem. Plin. 沉船. *demergere* semen. Col. 撒種. *demergere* surculos. Pall. 接木. *demergere* colla humeris. Stat. 縮頸. (fig.) aere alieno *demersus*. Liv. 爲債務所累.

dēmĕrit-um. *i*, n.
【解】 犯過錯，失寵. ※無功，劣行，過失.

dēmĕrĭt-us. *a, um.* part. v. *demereo.*
【解】 獲得，贏得者.

dēmersi. perf. v. *demergo.*

dēmers-us. (*demersior*) *a, um.* part. v. *demergo.*
【解】 沉淪.
【例】 patriam *demersam* extuli. Cic. 救拔沉淪的本國. *demersae* leges opibus. Cic. 法律因權貴而廢弛.

dēmessŭi. perf. v. *demeto 2.*
【解】 收穫.

demess-us. *a, um.* part. v. *demeto 2.*
【解】 收穫.

dēmē-tior. *tīris, nsus sum, tīri,* v. dep. tr. (praesert. part. pass. in usu)
【同】 metior, dimetior, describo.
【解】 測量，排列，整理.
【例】 solis cursum *demetiri*. 測量太陽之運行軌道. verba quasi *demensa*. Cic. 如衡量之言. *demensus* cibus. Pl. (每月) 配給奴隸食糧.

1. **dēmēt-o. dīmēt-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (pass. *dimetatus*) (melius) **dēmēt-or** vel **dīmēt-or.** *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】 劃界，定界，佈置，排列，規定.
【例】 ita *demetata* sidera sunt. Cic. 星宿如此排列. *demetati* cursus (siderum). 星宿軌道已經規定.

2. **dēmē-to.** *tis, ssŭi, ssum, tĕre.* v. tr.
【同】 meto.
【狀】 tempestive.
【解】 刈割，收穫，削薙.
【例】 tempestive *demetere*. 按時收割. *demesso* frumento. Caes. 收穫小麥. *demetere* uvas. Plin. 收割葡萄. *demetere* aliquem ense. V. Fl. 殺人祭神.

Dēmētrĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】 人名：瑪瑟道及西利亞王名 (Macedoniae, Syriae) 例如: *Demetrius* Poliorcetes, *Demetrius* Soter, *Demetrius* Nicanor...

dēmigrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】 遷居，流徙，離去.

dēmigr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】 ad alias aedes, ad habitandum eo discedo.
【解】 遷居，遷徙，移往，離去.
【例】 *demigrare* de oppidis. Caes. 離去城市. *demigrare* ex aedificiis. Caes. 離本宅 (離家). *demigrare* ab hominibus. Cic. 避免社交生活. *demigrare* in locum. Cic. 退去某處. *demigrare* ad aliquem. Cic. 退到某人處. nunquam de statu meo *demigrabo.* 我總不離去職位.

dēmĭnŭ-o. *ĭs, ŭi, ūtum, ĕre.* v. tr.
【同】 imminuo.
【解】 ❶ 除去，刪去. ❷ 收縮，減少，削弱，讓與 (出賣).
【例】 ❶ (*deminuere*) aliquid de aliqua re. Cic. 除去某物之一部分. ❷ *deminuunt* aequora venti. Lucr. 風吹水落. *deminutae* copiae. Caes. 兵額減少. militum vires inopia frumenti *deminuerat.* Caes. 兵餉減少兵力削弱. capite *deminuti.* Liv. 褫奪公權. bona *deminuere.* Cic. (出賣) 讓與財產.

dēmĭnūtĭ-o. *ōnis.* f. (*deminuo*)
【解】 ❶ 除去，刪去，拿去. ❷ 減少，縮小.
【例】 ❶ (*deminutio*) luminis. Cic. 減少光輝. (*deminutio*) mentis. Suet. 精力削弱. (*deminutio*) libertatis. Cic. 損害自由. (*deminutio*) capitis. Caes. 褫奪公民權. (*deminutio*) maxima. Nep. 入奴籍. (*deminutio*) minor, media. 沒收財產，褫奪公民權. (*deminutio*) minima. 削減權利.

dēmĭnūtīv-us. *a, um.* adj.
【解】 微小者 (縮義語).

dēmĭnūt-us. *a, um.* part. v. *deminuo.* -*tior.*
【解】 減縮，刪去，扣除者.
【例】 *deminutus* capite. Liv. 褫奪公民權. *deminutior* qualitas. Tert. 成色次者.

dēmīrāt-us. *a, um.* part. v. *demiror.*
【解】 驚駭，奇異.

dēmīr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】 valde miror.
【解】 驚駭，驚惶，奇異，欣賞.
【例】 (cum infin. vel interrog. indirect.) quid mihi dicent? *demiror.* Ter. 我驚異他將何言. haec te exspectasse *demiror.* 我驚奇你等待此類事. (cum acc.) (*demirari*) responsum alicujus. Gell. 驚奇他的答案.

dēmissē. adv. (*demissus*), *demissius*, -*issime.*
【同】 humiliter.
【解】 ❶ 卑下，卑劣，低陋. ❷ 謙卑，自抑.

【例】❶ *demissius* volare. Ov. 飛翔更低. ❷ *demississime* aliquid exponere. Caes. 謙詞陳述. *demisse* et humiliter loqui. 出言謙卑. *demisse* sentire. Cic. 存心卑劣.

dēmissīcĭ-us. *a, um.* adj.
【解】垂下，長垂者(衣服).

dēmissĭ-o. *ōnis.* f.
【同】animi dejectio, infractio, debilitatio, modestia animi.
【解】❶ 垂下，墜下，陷落. ❷ 敗志，灰心.
【例】❶ *demissio* barbae. Macr. 垂髯. per clypei *demissiones*. Vitr. 因活塞(汽閘)墜下. ❷ *demissio* animi. 灰心喪志.

dēmiss-us. *a, um.* part. v. *demitto.*
【同】humilis, fractus, sordidus; modestus, minime arrogans, nec ambitiosus.
【解】❶ 低下，垂下者. ❷ (fig.) 謙虛，自卑心怯者. ❸ 灰心，喪志者. ❹ 出身卑微者. ❺ (poet.) 後裔，種族.
【例】❶ *demisso* capite. Cic. 低首. *demissa* voce. Virg. 低聲細語. *demissa* loca. Caes. 卑下地. ❷ in ornamentis et verborum et sententiarum *demissior*. Cic. 修詞飾句稍微簡陋(質樸). ❸ animo *demisso* esse. 灰心. maerore *demissus*. (fracto et *demisso* animo). 憂傷灰心. ❹ qui *demissi* vitam habent in obscuro. Sall. 隱居度日者. ❺ (poet.) *demissi* periculo. Prop. 脫險. *demissi* somno. Prop. 睡醒. ab alto *demissum* genus Aenea. Hor. 出身古厄內族.

dēmĭtĭg-o. *as, āre.* v. tr.
【同】mitigo, lenio.
【解】馴服，柔順，平息.
【例】nosmetipsi quotidie *demitigamur.* 我們日益柔順(馴良).

dēmi-tto. *ttĭs, (ī)si, ssum, ttĕre.* v. tr.
【同】inclino, deprimo. V. Effero.
【狀】se penitus.
【解】❶ 放下，移下，使落下，垂下，降下，傾覆，推下，擲下. ❷(fig.) 使人灰心喪志.
【例】❶ *demittere* caelo imbrem. Virg. 使天降雨澤. *demittere* lacrimas. Virg. 流淚. *demittere* arbores altius. Plin. 植樹更深. *demittere* barbam. Lucr. 留鬚(垂髯). *demittere* crinem. Ov. 留髮(垂髫). *demittere* gladium in jugulum, (jugulo). Plaut. 以劍刺其咽喉. *demittere* puteum. Virg. 挖井. *demittere* ignem in loca plana. Liv. 遣隊伍降至平原. *demittere* cibos. Quint. 吞下食物. *demittere* supercilia. Quint. 蹙眉. *demittere* oculos. Liv. 垂目. *demittere* se in aquam. Cels. 躍入水中. *demtitere* equum in flumen. Cic. 策馬入河. *demittere* aliquem in carcerem. Sall. 投入監中. *demittere* se ob assem. Hor. 伏身拾錢. ❷ *demittere* hoc in pectus tuum. Sall. 銘刻於胸. (tunicis *demissis.* Hor.)長袍下垂. *demittere* animum. Lucil. (animos). 灰心敗興. *demittere* se animo. Caes. 灰心敗興. *demittere* se in adulationem. Tac. 卑身事人.

dēm-o. *ĭs, psi,* (et *si*), *ptum, ĕre.* v. tr. (*de emo*)
【同】adimo, detraho. X. Addo.
【解】革除，刪除，剪除.
【例】*demere* barbam. Suet. 剃鬚，(刮臉). *demere* ungues. Plaut. 剪指甲. *demere* soleas. Plaut. 脫拖鞋 (用鞋). *demere* fidem alicui rei. Ov. 憑信某事. *demere* aliquid ex consuetudine. Suet. 改常例.

dēmŏcrătī-a. *ae.* f.
【解】民主政體.

Dēmŏcrĭt-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：亞布代城之哲學家 (Abdère 在 Thrace).

dēmōl-ĭor. *īris, ītus sum, īrī.* v. dep. tr.
【同】deturbo, dejicio, disturbo, everto, diruo, destruo.
【解】❶ 打倒，傾覆. ❷ 拆毀，殄滅.
【例】❶ (*demoliri*) signum. Cic. 毀壞態像. (*demoliri*) parietem. Cic. 打倒墻壁. ❷ (*demoliri*) jus. Liv. 破壞法律. (*demoliri*) faciem. Hier. 改換面目. (*demoliri*) a se culpam. Plaut. 辯白自己.

dēmōlītī-o. *ōnis.* f. (*demolior*)
【同】eversio.
【解】破壞，拆毀.

dēmōlīt-ŏr. *ōris.* m.
【解】拆毀者.

dēmōlīt-us. *a, um.* part. v. *demolior.*
【解】毀壞者，受破壞者.

dēmonstrābĭl-is. *e.* adj.
【解】可證明者.

dēmonstrātī-o. *ōnis.* f. (*demonstro*)
【同】ratio validior, et apertior.
【形】necessaria, falsa, universa.
【解】明示，證明，指明，(描寫)論證.
【例】(*demonstratio*) herbae. Plin. 描寫花草. (*demonstratio*) seu argumenti conclusio. 證明或論證結論.

dĕmonstrātīv-us. *a, um.* adj. (*demonstro*)
【同】epidicticus.
【解】藉以指明，證明者、含褒貶之意者.
【例】digitus *demonstrativus.* C. Aur. 指示者. genus *demonstrativum.* Cic. (褒貶)

批評者. *demonstrativa* fallacia. 論證的虛僞.

dēmonstrāt-or. *ōris.* m. (*demonstro*)
【解】證明，指示，描寫者.

dēmonstrāt-us. *a, um.* part. v. *demonstro.*
【解】已證明者.

dēmonstr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】commonstro, significo, declaro, prae me fero, non dissimulo, profiteor, indice digito monstro, ostendo, planum facio.
【狀】breviter, caute, diligentissime, lucide, proprie.
【解】❶ 指示，指明，示知. ❷ 申明，證明，描寫.
【例】❶ (*demonstrare*) itinera. Cic. 指示道路. (*demonstrare*) fines. Cic. 指示邊界. (*demonstrare*) amorem in aliquem. 表示對某人之愛情. ❷ Vertico, quem supra *demonstravimus.* Caes. 我們以上所說之魏第高.

dēmŏrāt-us. *a, um.* part. v. *demoror.*
【解】逗留，遲緩.
【例】nihil *demoratus.* Tac. 毫不遲疑.

dēmor-dĕo. *dēs, di, sum, dēre.* v. tr.
【解】咬去，嚙齔.

dēmŏr-ior. *ĕris, tuus sum, i.* v. dep. intr.
【同】morior.
【解】❶ 死去，永別. ❷ 就衰，將謝.
【例】Romae *demortuus* est. 亡於羅瑪. (fig.) vocabula *demortua.* Gell. 古語. ea *demoritur* te. Plaut. 他爲愛你死. ❸ paene sum fame *demortuus.* Pl. 我幾乎餓死.

dēmŏr-or. *āris, ātus sum. āri.* v. dep. intr. vel tr.
【同】detineo, remoror.
【狀】diutius.
【解】❶ 止棲，停留，逗留. ❷ 遲延，遲緩，等待.
【例】❶Teucros *demoror* armis. Virg. 阻止特克人作戰. ❷ annos *demoror.* Virg. 不立即去世 (分年). ne diutius te *demorer.* Cic. 勿使你久待. mortalia *demoror* arma. Virg. 我冒死險.

dēmorsic-o. *as, are.* v. tr. freq. v. *demordeo.*
【解】咬，嚼，嚙.
【例】rosis *demorsicatis.* Apul. 細嚼玫瑰後.

dēmors-us. *a, um.* part. v. *demordeo.*
【解】被嚙者.

dēmortŭ-us. *a, um.* part. v. *demorior.*
【解】死去，衰敗.
【例】*demotuae* arbores. Plaut. 枯槁之樹.

Dēmosthĕn-ēs. *is.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：希臘最著名演說家戴茂斯德.

dēmōt-us. *a, um.* part. v. *demoveo.*
【解】被移動，被摒棄者.
【例】fluvius alveo *demotus.* Tac. 迂迴之河流.

dēmŏ-vĕo. *vēs, vi, tum, vēre.* v. tr. (cum ablat. sol. vel cum *de, ex...*)
【同】removeo, dimoveo.
【解】❶ 移動，隔離. ❷ 遠離，離去，迂迴.
【例】❶ *demoveri* de loco. Cic. 被移動. *demoti* sunt in insulas. Tac. 被放逐荒島. *demovere* aliquem curā rerum. Tac. 罷免某人行政權. ❷ (*demovere*) aliquem de sententia. 改某人成見. nunquam me de sententia *demovere.* potes 我總不改意見. (*demovere*) odium a se. Cic. 免遺恨於人.

dēmptĭ-o. demtio. *ōnis.* f.
【解】除去，減少.

dempt-us. *a, um.* part. v. *demo.*
【解】除去者.
【例】*dempto* fine. Ov. 無指定的目的. *dempto* auctore. Liv. 除創始人外 (著作人).

dēmūgīt-us. *a, um.* adj. (*de mugio*)
【解】充滿怒吼，澎湃之聲 (波濤洶湧之聲).

dēmul-cĕo. *cēs, si,* (*sum*), *ctum, cēre.* v. tr.
【同】leniter mulceo, delinio, permulceo.
【解】撫循，撫媚，悅人.
【例】ita *demulctus* est. Gell. 如此被撫媚. equi tergum *demulcere.* 撫摩馬背.

dēmum. adv.
【同】tandem, denique, postremo, ad extremum, ad ultimum.
【解】適乃，恰正，正確，但是，末後，終究.
【例】id *demum.* 但此 (非他) 終究. tum *demum.* Cic. 惟末後. exilium quantum *demum* a perpetua peregrinatione differt? 無期徒刑與長期作客終究有何分別？
【解】❶ 正確，恰當. ❷ 的確，無疑. ❸ 還要，猶，尙，更. ❹ 但此，無他. ❺ 終究，結局. 末後❻，總之，綜合說.
【例】❶ ea *demum* firma amicitia est. Sall. 那才是堅確友誼. ❷ ea sunt *demum* non ferenda. Cic. 的確這是人所不堪忍受的. ❸ latius *demum* est operae pretium ivisse. Plaut. 這終究是更進一步. ❹ hujus *demum* miseret. Att. 但憐惜此人. ❺ quod oppidum *demum* succenderit. Suet. 終究焚燒此城. ❻ exilium *demum* a peregrinatione differt! 總之徒刑與旅行不同.

dēmurmŭr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】低聲細語，喃喃怨聲，潺潺水聲.

dēmussāt-us. *a, um.* (adj.) part. v. *de musso.*
【解】隱忍不言，忍氣吞聲.

dēmūtātĭ-o. *ōnis.* f. (*demuto*)

【解】變(壞).
dēmūtāt-us. *a, um.* part. v. *demuto.*
【解】已改變者.
dēmŭtĭl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】剪伐，刪除，修改，削去.
dēmūt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】改變，變壞.
【例】*demutans* de veritate. Tert. 曲解眞理.
1. dēnāri-us. *a, um.* adj. (*deni*)
【解】以十計數者，含十者.
2. dēnāri-us. *i.* m. (gen. plur: *denarium* e *ōrum*)
【同】decima pars aurei nummi, seu coronati, et pondere drachmae fere respondens.
【解】❶銀錢名值十as. ❷錢之公名.
【例】*denarius* numerus digitorum. Vitr. 十指. res mille *denariorum.* 價値千元之貨.

DENARIUS

dēnarr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】依次陳述，敍述事之始末.
dēna-scor. *scĕris, tus sum, scī.* v. dep. intr.
【解】減退，減少，去世，死亡.
dēnās-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】劓(割鼻).
dēnāt-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】順流，游泳，泅水.
dēnĕgātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】否認，拒絕，不准.
【例】*denegatio* sacramenti. 拒行聖事.
dēnĕg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】inficior, nego, recuso. X. Annuo.
【解】❶堅決否認，否決. ❷拒絕，不認，不肯.
【例】❶ datun *denegant* quod datum est. Pl. 他們否認所賜有效(聲稱無效). ❷ (*denegare*) praemium alicui. Cic. 拒絕獎賞某人. colloquia *denegata.* Caes. 否認協商. dare *denegare.* Hor. 拒絕讓與. etiam jucunda naturae *denego.* 而且不肯享受賞心悅目之事.
dēn-i. *ae, a.* adj. pl.
【解】❶每十個. ❷(poet.)十個.
【例】❶ bis *denae* naves. Virg. 二十隻船. puer *denorum* annorum. 十歲兒童.
dēnĭque. adv.
【同】ad extremum, post omnia.
【解】❶(在列擧，計數時)，最後，從此以後. ❷(在統計計算成績時)，畢竟，末後. ❸(在列擧累進後)，末後，還有. ❹(包攬一切)，總之，綜合說，總括說. ❺(在敍述之末)，因此，爲此，結果.
【例】❶ *denique* metuebant omnes me. Plaut. 從此以後衆人都畏懼我. ❷ mori me *denique* coges. Virg. 最後你逼死我. ❸ urbes, regna *denique*... 城市王國末後還有... poetae, musici, medici *denique*... 詩人，樂師末後還有醫師. ❹ nemo bonus, nemo *denique* civis est... Cic. 沒有一個善人，總之連一個公民也不... ❺ exstat exemplum; Appius *denique.* 還有實例，就如亞比結果.
dēnōmĭnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】稱謂，稱呼，命名，比喩.
dēnōmĭnāt-us. *a, um.* part. v. *denomino.*
【解】稱呼，名稱者.
【例】multa sunt non *denominata.* Quint. 許多事物尙無名稱.
dēnōmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】稱呼，命名.
dēnŏtātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】指明，指示.
1. dēnŏtāt-us. *a, um.* part. v. *denoto. denotatior.*
【解】指示，指明，指點，認識者.
2. dēnŏtāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】指示，貶責，批評.
dēnŏt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】designo, significo.
【解】指示，指點，使人認識.
【例】*denotare* lineam colore conspicuo. Col. 用鮮明顏色標明一線. quum facies *denotari* non possunt. Vell. 既然人不能分辨面貌.
dens. *dentis.* m.
【解】❶牙齒. ❷凡用以嚙噬磨碎者. ❸(fig.)利口傷人.
【例】❶ *dentes* apri. Plin. 野猪之長牙. *dentes* evellere, eximere. 拔牙. *dentes* confirmare. 堅固牙齒. albis *dentibus* aliquem deridere. Plaut. 嘲笑人. venire sub *dentem.* Petr. 落人掌握中. ❷ *dentes* aratri. Virg. 犂頭. *dentes* pectinis. Varr. 櫛(木梳)齒. *dentes* serrae. Plin. 鋸齒. *dentes* ancorae. Virg. 錨齒. ❸ maledico *dente* carpunt. Cic. 詬辱人.
densātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】凝結，收斂.
densāt-us. *a, um.* part. v. *denso.*
【解】稠密，凝結.
dense. adv. (*densus*), *densius, -sissime*
【解】濃厚，堅決，稠密，屢次.

【例】*dense* atque semel. C. Aul. 總之一次.

dens-ĕo. *ēs, ētum, ēre.* v. tr. (*densus*)
dens-o, *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】使凝結，使堅實，稠密，收縮.
【例】agmina *densantur* campis. Virg. 軍隊密結在平原上. *densentur* funera. Hor. 連遭喪事. *densat* lac non patitur. Pli. 阻止奶漿凝結.

densēt-us. *a, um.* part. v. *denseo.*
【解】稠密.

densĭt-ās. *ātis.* f. (*densus*)
【解】濃厚，堅實，稠密，繁多.

dens-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】加密，加稠.

dens-us. *a, um.* adj. *densior, -sissimus.*
【同】creber, crassus, confertus, spissus, stipatus, concretus. X. Rarus.
【解】❶ 濃厚，稠密，擁擠. ❷ 頻繁.
【例】❶ *densior* silva. Caes. 更稠密之森林 hostes *densi.* Virg. 敵人(行伍)密結. *densum* aequor. Lud. 水結冰. *denso* silentio. V. Fl. 嚴守緘默. ❷ *densis* ictibus. Virg. 打擊如雨點.

dentāli-a. *um.* n. plur. (*dens*)
【解】包犁頭處，犁柄，(梢).

dentārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】齒者.
【例】*dentaria* herba. Apul. (jusquiame). 葉齒草類，(或治齒疾者).

1. **dentāt-us.** *a, um.* adj. (*dens*)
【同】mordax.
【解】有齒者，具齒形者，噬人者.
【例】male *dentatus.* Ov. 有劣齒者. *dentata* bestia. Nep. (噬人) 惡獸類. *dentata* charta. Cic. 光滑紙 (牙磨平者).

2. **Dentāt-us.** *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：如 M. Curius *Dentatus* 得勝比祿者 (Pyrrhus) (勇毅之典型).

dentĭcŭlāt-us. *a. um.* adj.
【解】有許多小齒者.

dentĭcŭl-us. *i.* m.
【解】小齒濂.

dentĭfrangĭbŭl-um. *i.* n.
【解】鑿齒具.

dentĭfrangĭbŭl-us. *i.* m.
【解】折齒之人.

dentĭfrĭcĭ-um. *i.* n.
【解】刷牙粉.

dent-ĭo. *īs, īre.* v. intr.
【解】生齒，露齒.

dentiscalpĭ-um. *i.* n.
【解】牙刷，牙籤.

dentītĭ-o. *ōnis.* f.
【解】生齒.

dēnū-bo. *bis, psi, ptum, bĕre.* v. intr.
【解】出嫁，(出閣時蓋首帕).

dēnūdātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】褫衣，脫衣，顯露.

dēnūdāt-us. *a, um.* part v. *denudo.*
【解】被褫衣，被沒收財產者.

dēnūd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】nudo, spolio.
【狀】crudelissime.
【解】❶ 褫衣，脫衣，顯露. ❷ 沒收，褫奪.
【例】❶ ne *denudetur* a pectore. Cic. 勿袒胸. capita *denudanda.* Petr. 剃頭. *denudare* suum consilium. Liv. 顯露自己之計劃. ❷ *denudare* aliquem suo ornatu. 奪人飾物.

dēnuntĭātĭ-o. *ōnis.* f. (*denuntio*)
【同】indicium, significatio.
【形】periculosa, praematura.
【解】❶ 報告，通知，告訴，告發，諭令，曉諭，宣告，表白，發表.
【例】❶ *denuntiatio* calamitatum. 報告災情. *denuntiatio* accusatorum. Suet. 提控人告發. *denuntiatio* quietis. 夢中啓示. *denuntiatio* periculi. 告知危機. ❷ *denuntiatio* belli. Liv. 宣戰.
【附】**denuntiatio.** 告發.

dēnuntĭāt-us. *a, um.* part. v. *denuntio.*

dēnuntĭāt-us. *us.* m.
【解】被告，被宣告者.
【例】ex *denuntiato.* Sen. 據報告.

dēnuntĭ-o. dēnuncĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】indico, palam dico, testor, ostendo, significo, praenuntio.
【狀】aperte, singillatim, multo ante, palam.
【解】❶ 報告，通知，宣告. ❷ 明證. ❸ 曉諭，命令.
【例】❶ *denuntiare* bellum. Cic. 宣戰. *denuntiare* alicui. Caes. 報告某人. domino *denuntiatum* est. Cic. 通知主人. (*denuntiare*) populo servitutem. Cic. 恫喝百姓將爲人奴. (cum infin. vel cum *ut, ne* et subj.) *denuntiatum* est ne Brutum obsideret. Cic. 告知他不應圍攻浦盧. ❷ *denuntiare* alicui testimonium. Cic. 與人作證. *denuntiare* testibus. Quint. 傳與證人. *denuntiare.* (absol.) 傳與證人. ❸ tibi *denuntio,* mihi indices. Curt. 我令你報告我. *denuntiavit* centurionibus exsequi caedem. Tac. 命百總執行屠殺. *denuntiavit* ne se nominaret. Suet. 禁止呼己名.

dē-nŭō. adv. (*de novo*)
【同】de integro, (ex integro).

【解】❶ (iterum, rursus). 重新，更新，還再. ❷立即.
【例】❶ operi *denuo*. Plaut. 重新關閉. exspectas dum *denuo* abeat. Ter. 等他再去. fiet atrum *denuo*. 再變黑色. ❷aperi.. continuo operito *denuo*. Pl. 開，立刻再關閉.
【附】**deobligantes** causae. 解除義務的原因.
dĕocc-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】耙田 (用鋤鬆田).
dĕŏner-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】exonero, depono.
【解】卸貨，卸載，卸任，減輕.
【例】*deoneratae* naves. Amm. 卸載之船. (fig.) *deonerare* aliquid ex illius invidia. Cic. 減輕其怨恨之心.
dēontŏlŏgī-a. *ae.* f.
【解】道義學，義務論，本務論.
dĕorsum. adv. (*de vorsum*) (X. Sursum)
【解】在下面，向下面.
【例】*deorsum* versus. Col. 向下. sursum *deorsum*. Ter. 上面，下面. directe *deorsum* feror. 直向下墜.
dĕorsus. adv. vide **deorsum.**
【解】向下面，在下面.
【例】quaerere viam *deorsus*. Apul. 尋求向地下(地獄)之路.
dĕoscŭlāt-us. *a, um.* part. v. *deosculor.*
【解】接吻.
dĕoscŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】接吻，稱譽.
dēpālātī-o. *ōnis.* f.
【解】豎木爲界，劃界立界.
dēpalm-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】批頰，摑面，以掌扑人.
dēpāl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】❶ (*de palus*). 立界，築城.
【例】*depalare* civitatem. Tert. 築城. ❷ (*de palam*). 揭開，陳列.
dē-pango. *pangĭs,* (*pēgi*), *pactum, pangĕre.* v. tr.
【解】揷，豎，植.
dēparc-us. *a, um.* adj.
【解】吝嗇，貪婪.
dēpa-sco. *scĭs, vi, stum, scĕre.* v. tr.
【解】❶ 引牲畜齧草，食草. ❷ 牧放牲畜. ❸ 減縮，删除 (繁枝). 删改 (蕪詞). 筆削.
【例】❷ pecora agrum *depascunt*. 牲畜食田草. ❸ mors *depascit* eos. Hier. 他們爲死亡之犧牲品. orationis luxuriem stilo *depascere*. 筆削演詞 (删去蕪詞).
dēpas-cor. *cĕris, tus sum, ci.* v. dep. tr.
【同】absumo reseco.
【解】食草，飼養，吞食，消費，毁滅.
【例】luxuries quae stilo *depascenda* est. Cic. 筆削繁冗之詞. febris hominem misere *depascitur*. 瘧疾慘然消耗人之精力.
dēpasti-o. *ōnis.* f.
【解】芻牧.
dēpast-us. *a, um.* part. v. *depasco* vel *depascor.*
【解】吞食，牧芻者，蹂躪者.
dēpĕc-iscor. (vel) **dēpăc-iscor.** *iscĕris, tus sum, isci.* v. dep. tr.
【同】paciscor, spondeo.
【解】❶ (absol.) 議定，約定. ❷ (cum accus.) 立約，立章，調停，和解.
【例】❶ ad condiciones ejus *depectus* est. Cic. 照他的條件約定. *depectus* (periculo). Cic. 冒險約定. ❷ *depecisci* aliquid grandi praemio. Apul. 以重大代價約定某事. serva quod *depectus* es. Ennod. 當實踐你之諾言. sibi tria praedia *depectus* est. Cic. 爲己約定三處莊田. (*depecisci*) morte. Ter. 以性命換取.
dēpe-cto. *ctĭs, xum, ctĕre.* v. tr.
【解】梳弄，分開，除去.
【例】*depectendi* lini. Plin. 當梳洗之羊毛. (*depectere*) vellera follis. Virg. 去葉之絨毛.
dēpect-or. *ōris.* m.
【解】立契約者，包辦工程者.
【例】*depector* litium. Apul. 包辦訟事者.
dēpect-us. *a, um.* part. v. *depeciscor.*
【解】立約章者.
dēpĕcūlāt-or. *ōris.* m. (*depeculor*)
【解】侵吞，盜竊者.
【例】*depeculor*, vexator, (*depeculor*) provinciarum. 凌厲，剝削各省者.
dēpĕcūlāt-us. *a, um.* part. v. *depeculor.*
【解】❶ 强取，盜竊者. ❷ (pass.) 被盜竊者.
dēpĕcūl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*de peculium*)
【同】furor, compilo.
【解】强取，搶奪，盜竊，掠奪，剽竊.
【例】(*depeculari*) aliquem. Cic. 搶掠某人. (*depeculari*) civitates, domos. 刼掠城市房舍. (*depeculari*) laudem alicujus. Cic. 奪人榮譽. (*depeculari*) eum omni argento. 洗刼一空.
dē-pello. *pellĭs, pŭlī, pulsum, pellĕre.* v. tr.
【同】pello, repello, propulso, expello, arceo.
【狀】facile, aegrius.
【解】❶ 驅逐，除去，遷徙，移去，拒絕，排斥，駁斥，反對. ❷ 分離，隔離，遠離，勸阻. ❸ 避免，脫離.
【例】❶ *depelli* de loco. Cic. 被迫離某

地. (*depellere*) aliquem de provincia. Cic. 驅逐人出省. (*depellere*) ab aliquo, ab aliqua re, aliquid. Cic. 使某物與某人某事隔離. (*depellere*) defensores vallo. Caes. 驅逐守衛離開營寨. *depulsus* loco. Cic. 被迫離棄某地. *depulsus* gradu. Nep. 被迫離棄職位. *depellere* jugum a civibus. Cic. 救人民脫離虐待. *depellere* sitim. Cic. 止渴. *depellere* morbum. Caes. 療病. *depellere* hostem de loco. Caes. 驅逐敵人. agnos a matribus, (a mamma). Varr. 迫羔羊斷乳. ❷ (fig.) de spe *depulsus*. Cic. 絕望. *depellere* aliquem sententia. Cic. 迫人改換意見. *depellere* aliquem de spe, (spe). Liv. 使人失望. ❸ (*depellere*) morte voluntaria turpitudinem. Cic. 尋死以免受辱. (*depellere*) metum bonis. Cic. 免使善人畏懼.

dēpend-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.
【同】deorsum pendeo.
【解】❶ 懸掛，繫，吊，垂. ❸ 附屬於，繫於，由於，(cum *ex, a...*)
【例】❶ (*dependere*) ex humeris. Vir. 自肩膀垂下. (*dependere*) a cervicibus ante pectus. Suet. 自頸上垂於胸前. (*dependere*) ramis. Virg. 懸於樹枝上. *dependentem* laqueo invenerunt. Liv. 人找到他已經自縊. lychni a laquearibus *dependent*. 灯懸於天花板上. ❷ *dependet* fides a veniente die. Ov. 信用繫於來日.

dēpen-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr.
【同】pendo, solvo.
【解】❶ 償還，償付，淸償. ❷ 費用，消費，耗費.
【例】❶ *dependendum* tibi est, quod pro illo spopondisti. Cic. 你當償還你替他許與我的. reipublicae poenas *dependerunt*. Cic. 他們受了國家的懲罰. ❷ mercedem operis *dependere*. 付工程代價.

dēpendŭl-us. *a, um.* adj.
【解】垂下，懸掛者.
【例】crines cervice *dependuli*. Apul. 頭髮飄揚頸後.

dēpens-us. *a. um.* part. v. *dependo.*
【解】受罰者.
【例】*depensae* poenae. Ulp. 懲罰.

dēperdĭt-us. *a, um.* part. v. *deperdo.*
【解】遺失，敗壞，用盡，消滅者.
【例】*deperditus* inopia. Phaed. 貧苦無聊者. mater *deperdita* fletu. Cat. 悲傷若失之母. *deperditus* sensus omnes. Prop. 失去知覺.

dēperd-o. *ĭs, ĭdi, ĭtum, ĕre.* v. tr.
【同】amitto, perdo.
【解】❶ 失落，消滅，殄滅. ❷ 完全失敗，一敗塗地. ❸ 損失大半，部分失敗.
【例】❶ (*deperdere*) bona. Cic. 失去財物. (*deperdere*) folia. Plin. 葉子凋落. ❷ (*deperdere*) honestatem. Cic. 失去榮譽. ❸ (*deperdere*) aliquid summa. Hor. 減少成本. (*deperdere*) aliquid de existimatione sua. Cic. 失去一些榮譽. (*deperdere*) sui nihil. Caes. 自己毫無損失. nihil de laude *deperdidisti*. 榮譽毫無損失.

dēpĕr-ĕo. *ĭs, ĭvi,* (vel) *ĭi,* (*ĭtum*), *īre.* v. intr.
【同】pereo.
【解】❶ 頽沉淪，傾覆，喪亡. ❷ (fig.) 溺愛，過度愛.
【例】❶ cave ne servus depereat. 當防備奴隸傷亡(逃亡). nonnullae tempestate *deperierant* naves. Caes. 因颶風幾支船沉沒. auro nihil igne *deperit*. Plin. 黃金不因火煉而消耗. exercitus magna pars *deperiit*. Caes. 軍隊大部分喪失. ❷ *deperire* aliquam. Plaut. 過度愛某人. *deperire* amore alicujus Liv. 過度愛某人. *deperire* in aliquo. Curt. 過度愛某人.

dēpĕrĭtūr-us. *a, um.* part. futur. v. *depereo.*
【解】將滅亡者.

dēpĕtīg-o. *ĭnis.* f.
【解】疥癬，斑疹.

dēpex-us. *a, um.* part. v. *depecto.*
【解】梳理.
【例】adeo *depexum* dabo. 我如此梳理(裝飾)他.

dēpict-us. *a, um.* part. v. *depingo.*
【解】繪畫，化裝，文飾.
【例】*depicta* facies. Ennod. 面塗脂粉. *depicta* canistra. Fort. 滿盛光澤果品之籃.

dēpi-ngo. *ngĭs, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr.
【同】pingo, describo.
【狀】commode, sane.
【解】❶ 繪劃，描寫. ❷ 文飾，點綴，化裝.
【例】❶ (*depigere*) pugnam Marathoniam. Nep. 描寫瑪拉道之戰. ❷ (*depingere*) ora cerussā. Hier. 用鉛粉塗面. mente et cogitatione aliquid *depingere*. Cic. 心中設想某事. *depingere* figuris. Ennod. 用浮雕裝飾.

dēplan-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】悲嘆，痛哭.

dēplān-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】修平，耙平，踏平.
【例】*deplanare* vulnus. Virg.

dēplant-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】拔樹，挖掘.

dēpl-ĕo. *ēs, ēvi, ētum, ēre.* v. tr.
【解】使空虛，使涸，倒出，竭盡.

【例】*deplere* oleum. Cat. 移注油. *deplere* fontes haustu. Stat. 涸其源.

dēplex-us. *a, um.* part. v. *deplector.*
【解】緊抱持者.

dēplōrābund-us. *a, um.* adj.
【解】哭泣，哀慟者.

dēplōrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】號泣，悲慟.

dēplōrāt-us. *a, um.* part. v. *deploro.*
【解】哭泣，痛哭，失望者.
【例】*deploratus* a medicis. Plin. 醫生絕望者. *deploratum* limen. Petr. 離棄之房舍. communibus *deploratis.* Liv. 公事失敗.

dēplōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】lamentor, conqueror, defleo.
【狀】copiose, dolentius.
【解】❶ intr. 哭泣，痛哭，呻吟，嘆息，悲鳴，惋惜，悲痛. ❷ tr. 痛惜，怨恨，a) 己身之遭遇. b) 某事之失敗.
【例】❶ lamentabili voce *deplorans.* Cic. 哀聲呻吟. (*deplorare*) de incommodis suis. Cic. 嘆惜己之不幸. ❷ a) (*deplorare*) caecitatem suam. Cic. 怨恨失明. b) (*deplorare*) nomen populi Romani. Cic. 惋惜羅馬威名墮落. *deplorata* vitia. 怨恨惡習. non *deplorandus* est dies. Quint. 不必痛惜光陰失去.

dēplŭ-it. *ĕre.* v. impers.
【解】落雨.
【例】*depluere* lacrimas. Prop. 落淚.

dēplūm-is. *e.* adj.
【解】無羽毛者.

dēpōl-io. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.
【解】磨平，磨光.
【例】*depolire* tergum. Plaut. 鞭笞其背.

dēpŏlītĭ-o. *ōnis.* f.
【解】潤飾，佳美.
【例】ex agri *depolitionibus* ejiciuntur. Varr. 被逐出風景優美之田野.

dēpondĕr-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】重量，斤量.

dēpō-no. *nis, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr.
【同】repono, colloco, abjicio, exuo, pono.
【狀】honeste inimicitias, humanissime, paulisper, plane.
【解】❶ 安置，放下(安揷，卸下). ❷ 產下. ❸ 收藏，保存，賭博. ❹ 埋葬. ❺ 拆毀. ❻ 棄捨，遺棄，屛棄. ❼ 寄托.
【例】❶ *deponere* caput terra. Ov. 頭向地. *corpora* deponunt. Virg. 臥倒. (*deponere*) onera jumentis. Caes. 卸下馱載. (*deponere*) coronam in aram. Liv. 置花冠於祭壇上. (*deponere*) exercitum in terram. Just. 使軍隊登岸. (*deponere*) onus. Cic. 卸任，辭職. *depositis* armis. Caes. 放下武器. ❷ Diana quam mater *deposivit* prope. Cat. 母置所生者(Diana)於側. ❸ *deponere* vitulam. Virg. 以小牝牛賭博. *deponere* pecuniam apud aliquem. Cic. 寄銀於某人處. *deponere* liberos in silvas. Caes. 藏子女於森林中. *deponere* praedam in silvis. Caes. 藏勝利品於林中. *deponere* saucios. Caes. 寄傷者於安全處. ❹ *deposuerunt* cadaver. Hier. 埋葬死者. ut *deponerent* eum. Virg. 爲置被於墓中. ❺ *deponere* aedificium, vel arboris ramos. Ulp. 拆毀建築物，砍伐叢枝. ❻ *deponere* aliquid ex memoria. Cic. 遺忘某事. *deponere* certamina. Liv. 放棄戰爭. *deponere* famem, sitim. Ov. 充飢止渴. ❼ jus populi in vestra fide *depono.* Cic. 委託你們保衛人民之權利.

dēpŏpŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*depopulor*)
【同】vastatio, direptio, eversio.
【解】搶掠，踩躪，塗炭.
【例】*depopulationem*...agris inferre. 搶掠田地. non me publicorum operum *depopulatio* movet. 破壞公費事業，我不感覺驚奇.

dēpŏpŭlāt-or. *ōris.* m.
【同】praedator, direptor.
【解】刼掠，破壞者.
【例】*depopulator* fori. 刼掠市區者.

dēpŏpŭlāt-us. *a, um.* part. v. *depopulor.*
【解】被刼掠者.

dēpŏpŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
dēpŏpŭlo. *ās, āvi, ātum āre.* v. tr.
【同】vasto, diripio, depopulationem infero, excindo, everto, inflammo; hostilem in modum praedas ago.
【解】搶掠，破壞.
【例】agros *depopulari.* 刼掠田地. omne mortalium genus *depopulabatur* (pestis). Tac. 各級人士都受瘟疫災害.

dēportātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】載運，遣配(充軍).

dēportāt-us. *a, um.* part. v. *deporto.*
【解】被載運，受遣配者.

dēport-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】exporto, porto, reporto, aufero; duco, deduco.
【狀】frugaliter, tuto, undique.
【解】❶ (emporter) 搬運(掠奪). ❷ (rapporter) 拿回，(出產) 撤銷，(remporter) 持還，帶歸. ❸ (deporter) 遣配，放逐，充軍. ❹ (transporter) 遷移，轉移.
【例】❶ (*deportare*) de fundo aliquid. Cat.

從莊田中自某地搬運某物. -ex loco. Cic. 從莊田中自某地搬運某物. (*deportare*) frumentum in castra. Caes. 運小麥至軍營中. flumina serpentes *deportant*. Plin. 河水漂運蛇類. ❷ (*deportare*) cognomen Athenis. Cic. 自雅典帶來名譽. (*deportare*) triumphum. Cic. 獲得凱旋(榮冠). -lauream. Tac. -victoriam. Sall. 獲得勝利. ❸ in insulam Amorgum *deportatur*. Tac. 遣配至亞毛島. ❹ (*deportare*) plantas, arbores. 移植樹木花草.

dēpo-sco. *scĭs, posci, scĕre.* v. tr.
【同】omnino posco, appeto, flagito, expeto; recuso.
【解】❶ 懇求，切求，强請，催索，追還，勒索. ❷ 要求，要挾. ❸ 挑撥，煽動.
【例】❶ (*deposcere*) naves. Caes. 請求歸還艦隊. qui sibi id muneris *depoposcerat*. Caes. 要求將此類任務歸於自己. audire *deposcimus*. Arn. 我們要求聽. ❷ (*deposcere*) aliquem ad mortem. Caes. 要求處死某人. -morti. Tac. 要求處死某人. (*deposcere*) aliquem ad poenam. Suet. 要求懲罰某人. in poenam. Liv. 要求懲罰某人.

dēpŏsĭtārĭ-us. *i.* m.
【解】受託者.

dēpŏsĭtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】寄託，抵押，埋葬.
【例】post *depositionem* corporis. Arn. 埋葬屍體後. *depositio* dignitatis. Ulp. 解職，撤職.

dēpŏsĭt-or. *ōris.* m.
【解】寄託財物者.

dēpŏsĭt-um. *i.* n. (*depositus*)
【同】commendatum alicui, (vel) concreditum.
【解】寄託物，抵押品，(貯金，儲蓄)存款，儲金.
【例】reddere *depositum*. Cic. 交還寄託物. habere aliquid in *deposito*. Papin. 寄存某物. esse pro *deposito*. Ulp. 當寄託之物. esse in *deposito*. Quint. 收存之物. *depositi* teneri. Gaius. 負託管責任.
【附】**deponens**. 寄託人. **depositarius**. 受寄人.

dēpŏsĭt-us. *a, um.* part. v. *depono.*
【解】埋葬，毀滅者.
【例】*depositum* corpus. Fort. 埋葬之屍體. *depositum* projicere. Hier. 拋棄屍體.

dēpraedātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】搶刼，侵吞剝削，掠奪.

dēpraedāt-us. *a, um.* part. v. *depraedor.*
【解】被刼掠，被搶奪者.

dēpraed-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】刼掠，侵吞，搶奪，剽竊.

dēprans-us. *a, um.* part. v. *deprandeo.*
【解】被吞食者.

dēprāvāte. adv.
【同】corrupte.
【解】邪僻，彎曲，乖僻，錯誤.
【例】*depravate* de aliqua re judicare. 曲解事實.

dēprāvātĭ-o. *ōnis.* f. (*depravo*)
【同】corruptio, distortio.
【解】歪邪，扭轉，邪僻，敗壞.
【例】afferre *depravationem* articulorum. Sen. 使手指歪曲. *depravatio* oris. Cic. 矯飾，色莊. *depravatio* animi. Cic. 心術不正.

dēprāvāt-us. *a, um.* part. v. *depravo.*
【解】歪邪，彎曲，冒充，敗壞者.
【例】Pompejum queritur *depravatum*. Caes. 抱怨彭伯變心.

dēprāv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】corrumpo, pravis moribus imbuo; ab officio abduco, avoco, averto.
【解】扭轉，彎曲，矯飾，曲解.
【例】nihil est, quin possit *depravari*. Ter. (述事時) 無一事不能曲解. mores juvenum indulgentia corruptelaque *depravantur*. 青年品行因寬縱及誘惑而敗壞.

dēprĕcābund-us. *a, um.* adj.
【解】懇求者.

dēprĕcātĭ-o. *ōnis.* f. (*deprecor*)
【同】precatio, postulatio.
【解】❶ 求免，求寬恕，求免禍. ❷ 懇求，哀求. ❸詛咒.
【例】❶ ad ejus facti *deprecationem*. Cic. 爲求豁免此事. faciliorem veniam *deprecationis* arbitrabar. Quint. 我以爲更便易接受我的辯呈. non *deprecatione* rediit. Cic. 他不因請求而轉回. ❷ huic aetas afferet *deprecationem* periculi. Cic. 此人年紀可以原諒. ❸ *deprecationes* dirae. Plin. 可畏懼之詛咒. *deprecationes* deorum. Cic. 呼神詛咒.

dēprĕcāt-or. *ōris.* m. (*deprecor*)
【同】qui reo veniam et impunitatem deposcit, et eximit periculo.
【解】❶ 求免災禍者. ❷ 代求，轉求者.
【例】❶ *deprecator* periculi missus. 派遣求免災禍者. ❷ misit filium sui *deprecatorem*. Cic. 派遣兒子爲己轉達. (*deprecator*) salutis. 代求免死者. eo *deprecatore*. Caes. 賴其轉達.

deprĕcāt-us. *a, um.* part. v. *deprecor.*
【解】求免死，轉求者.
【附】**deprecatoria** forma absolutionis. 祝

禱式赦罪經.

dēprĕc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.

【同】deprecatione impetro, supplico; removeo, recuso.

【狀】paulatim.

【解】❶ 請求挽回，請轉變，求更改. ❷ 求寬宥，求免禍. ❸ 懇求，轉求.

【例】❶ *deprecari* mortem. Caes. 求免死. *deprecari* iram. Liv. 求息怒. *deprecari* praecipiendi munus. Quint. 請辭教師之職. *deprecari* aliquem aliqua re. Prop. 請人避免某事. *deprecor* ne me...putetis. Cic. 請勿判斷我. *deprecari* pro amico. Cic. 爲朋友請免. *deprecari* de se. Cic. 爲自己求免. ❷ in *deprecandis* amicorum periculis. Nep. 請挽救朋友之危難. ❷ istam sapientiam *deprecatus* est. V. Max. 請賜智慧. (*deprecari*) vitam sibi. Hirt. (ab aliquo). 求賜生命. ad pacem *deprecandam*. Cic. 爲求和. te lacrimae Marcelli *deprecantur*. Cic. 馬瑟祿双眼流淚哀告你.

dēprĕhen-do. dēpren-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr.

【同】comprehendo, animadverto, agnosco, comperio, teneo.

【狀】itidem, manifesto.

【解】❶ 拘拿，捕捉，攫取，獲得. ❷ 遇到，發覺，破獲，尋得. ❸ (fig.) 査覺，體會，覺悟. ❹ 發露，發現.

【例】❶ *deprehendere* tabellarios. Cassius. 拘捕送信人(中途捕捉郵差). *deprehendere* naves onerarias. Caes. 捕獲運輸艦. si quem valetudo *deprehenderit*. Quint. 假設人患病. (*deprehendere*) volucres jaculis. Sil. 射鳥. litterae *deprehensae*. Liv. (中途)刼去信件. ❷ *deprehendere* aliquem in manifesto scelere. Cic. 發覺某人公然作惡. *deprehendi* in vitio. Cic. 無可諱避其惡. sine duce, *deprehensis* hostibus. Caes. 乘敵人無首領而襲取之. ❸ *deprehendere* aliquid oculis. Cic. 目覩其事. *deprehendere* aliquid suspicione. Cic. 懷疑某事. *deprehendere* mentes hominum. Suet. 測驗民意. *deprehendere* falsas gemmas. Plin. 發現假寶石. ❹ *deprehendi* in nominibus scribendis. Quint. 爲寫名詞而發現困擾.

dēprĕhensĭ-o. *ōnis.* f. (*deprehendo*)

【形】manifesta.

【解】顯露，發覺，破獲，尋得.

【例】manifesta veneni *deprehensio*. 很顯明的發現毒液.

dēprĕhens-us. dēprens-us. *a, um.* part. v. *deprehendo*.

【解】被拘捕，受襲擊，被破獲者.

【例】ars *deprehensa*. Ov. 發現的藝術.

dēpresse. adv. *depressius.*

【解】深貌.

dēpressĭ-o. *ōnis.* f.

【解】低下，插下，深，扁.

【例】*depressio* nasi. Macr. 扁鼻抑鬱憂鬱.

dēpress-us. *a, um.* part. v. *deprimo*. *depressior, -issimus.*

【同】demissus, abjectus, humilis.

【解】❶ 深插者. ❷ 降低者.

【例】❶ *depressum* aratrum. Virg. 犁鏵深入地. ❷ *depressa* domus. Cic. 低下房舍. *depressius* iter. Plin. 更低下之路. vox *depressissima*. Hor. 最低聲音.

dēpr-ĭmo. *ĭmĭs, essi, essum, ĭmĕre.* v. tr. (*de premo*)

【同】affligo, protero, conculco, demitto. X. Extollo, erigo, effero.

【解】❶ 壓下，降下，(raro 踐踏，蹂躪). ❷ 插入，掘下. ❸ 沉沒. ❹ (fig.) 藐視，輕褻，減其聲價，抑制.

【例】❶ *deprimere* nubem. Lucr. 降下雲霧. *deprimi* in tenebras. Cic. 墮入黑暗中. *deprimere* vocem. Sen. 低聲. ❷ *deprimere* vites in terram. Cat. 壓葡萄枝在地下. *deprimere* navigabilem fossam. Tac. 挖運河. ❸ *deprimere* naves. Caes. 沉船. *deprimere* carinam. Ov. 沉船. *deprimere* se. 自卑. ❹ *deprimere* hostem. Liv. 抑制敵人. *deprimere* preces. Nep. 拒允請求. meam fortunam *deprimitis*. Cic. 貶吾之幸運.

dēproelĭ-ans. *antis.* (part. v. *proelior*) (*proelium*)

【解】交鋒者，交戰者.

dēprōm-o. *ĭs, psi, ptum, ĕre.* v. tr.

【同】expromo, profero, expono, eruo.

【解】取出，抽取，汲取.

【例】(*depromere*) ex aerario pecuniam. Cic. 由國庫中取銀錢. (*depromere*) pharetra sagittas. Virg. 從箭囊中抽出箭來. juris utilitas de libris *depromi* potest. Cic. 法律之有益學識取自書中.

dēprompt-us. *a, um.* part. v. *depromo*.

【解】抽取者.

dēprŏpĕr-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr.

【解】❶ intr. 迫切，急速. ❷ tr. 急行，催迫.

【例】cito *deproperate*. Pl. 迅速. ❷ *deproperare* coronas. Hor. 急速編成花冠.

deps-o. *ĭs, ui, tum, ĕre.* v. tr.

【解】研末，舂擣，揉，攪，捏，陶，鑄.

【例】coria *depsta*. Cato. 製皮.

dēpŭd-et. (se),*ŭit, ēre.* v. impers. (*depudesco*)
【解】羞恥，害羞.
【例】quum eum non *depuderet* infestare. Vell. 他既不以掠奪爲羞恥.

dēpugnāti-o. *ōnis.* f.
【解】格鬪，肉搏.

dēpugn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】decerto, dimico.
【狀】gratis, peregre, valde.
【解】決鬥，爭鬥，格鬥，奮鬥.
【例】(*depugnare*) feram. Nep. 與野獸格鬥. (*depugnare*) cum fame. Plaut. 與飢餓奮鬥. (*depugnare*) morti. Sil. 與死亡奮鬥.

dēpulsī-o. *ōnis.* f. (*depello*)
【同】expulsio, inficiatio.
【解】驅逐，遠離，駁斥.
【例】adeptio boni, *depulsio* mali. 取善，避惡. *depulsio* doloris. 除去痛苦.

dēpuls-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】拒絕，遠離.

dēplusŏr. *ōris.* m. (*depello*)
【同】expulsor.
【解】拒絕者，斥逐者.

dēpulsōri-us. *a, um.* adj.
【解】贖罪者，(pl. f. subst. 袪邪，禳災.)

dēpuls-um. *i.* n.
【解】袪邪禳災，(詛咒)

dēpuls-us. *a, um.* part. v. *depello.*
【解】排擠，遠離，顛倒，傾覆.
【例】cibus agitatione linguae *depulsus.* Cic. 舌動迫食物入胃中. simulacra *depulsa.* Cic. 被傾覆之態像. *depulsus* lacte. Hor. 斷乳. *depulsus* gradu. Nep. 撤辭. *depulsus* ab aliqua re. Cic. 離棄某事.

dēpung-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】指點，指示.

dēpurg-o. *ās,* (*āvi*), *ātum, āre.* v. tr.
【同】purgo.
【解】洗滌，刷洗，去汚垢.
【例】crimen *depurgare,* iram deprecari. 洗滌罪惡，平息忿怒.

1. dēpŭtāt-us. *a, um.* part. v. *deputo.*
【解】國民代表（國會議員），（衆議院議員）.
【例】*deputata* annona, (vel) alimonia. Caes. 配給的食糧. *deputatorum* officia. 議員的責任.

2. dēputāt-us. *i.* m.
【解】芟刈，修削，一指定供應，限制，限價，配給.

dēpŭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】puto, censeo, existimo.
【解】❶修治，剪裁，刪除，砍伐. ❷估價，估量，判斷.
【例】❷ cum iniquis *deputari.* Hier. 視同敗類. *deputar* aliquid in lucro. Ter. 以爲某事有利. *deputare* aliquid delicto. Test. 視以爲過. *deputare* aliquid divino muneri. Prosp. 視爲至恩. *deputare* mecum rationes. 與吾衡量理由.

dēquest-us. *a, um.* part. v. *de queror.*
【解】怨恨，忿恚.

dērā-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr.
【解】❶刮，斵削. ❷薙，刪刈，塗改.
【例】❶ margo *derasus.* 島邊無林木. ❷ *derasum* capillum ex capite omni. Gell. 薙光頭. nomen urbis ex carmine *deradere.* Gell. 詩中刪去某城之名.

dērās-us. *a, um.* part. v. *derado.*
【解】削去，損害.

dērect-us. *a, um.* vide **directus.**

dērelictī-o. *ōnis.* f. (*derelinquo*)
【同】contemptio.
【形】iniusta
【解】棄置，忽略.
【例】communis utilitatis *derelictio* contra naturam. 忽略公益相反(人)本性.

1. dērĕlict-us. *a, um.* part. v. *derelinquo.*
【解】被棄捨，被遺棄.
【例】*derelictae* res. 遺棄物.

2. dērĕlict-ūs. *ūs.* m. (tantum inven. dativ. sing.)
【解】棄置，荒廢.

dērĕli-nquo. *nquĭs,* (*ī*) *qui, ctum, nquĕre.* v. tr.
【同】desero, destituo.
【解】❶拋棄，放棄，捨棄，捐棄，遺棄. ❷置於身後，置之不理，遺留.
【例】❶ incultus et *derelictus* ager. 荒廢遺棄的田地. perditus, nec a fortuna tantum, sed et spe *derelictus.* 不但不得福佑，而且已經絕望. causam communem *derelinquere.* 遺棄公務. ❷ *derelinquere* pactum. Hier. 爽約.

dērĕpente. adv.
【解】忽然，猝然，驟然.
【例】*derepente* corruit. 忽然坍塌.

dērēp-o. *ĭs, si, ĕre.* v. intr. (tr.)
【解】爬下，蜿蜒而下.
【例】arborem *derepere.* Plin. 由樹上爬下.

dērept-us. *a, um.* part. v. *deripio.*
【解】被拔出，除去，奪去.

dērī-dĕo. *dēs, si, sum, dēre.* v. tr.
【同】eludo, irrideo.
【解】笑，譏誚，嘲笑.
【例】omnes istos *deridere.* Cic. 譏笑此類人. *derisus* est a suis consiliariis. Cic. 被

自己的參議嘲笑. ubique *deridentur*. 各處受嘲笑.

dērīdīcŭl-um. *i.* n. (*deridiculus*)
【同】irrisio.
【解】嘲笑，可笑.
【例】*deridiculum* corporis. Tac. 身體醜陋可笑.

dērīdīcŭl-us. *a, um.* adj.
【解】可笑者，滑稽者.

dērĭg-esco. (**dīrig-esco**). *escĭs, ŭi, escĕre* v. intr. (tant. usurp. perf.)
【解】漸僵硬，堅硬，凝結.

dēr-ĭpĭo. *ĭpĭs, ipŭi, eptum, ipĕre.* v. tr. (*de rapio*)
【解】拔出，除去，奪取，(fig.)除出，解免.
【例】*deripere* alicui vitae ornamenta. Cic. 奪去他一生之榮耀. *deripere* aliquid de auctoritate alicujus. Cic. 減少其權威.

dērīs-ŏr. *ōris.* m. (*derideo*)
【解】譏笑人，嘲笑人，好詼諧者.

1. dērīs-us. *a, um.* part. v. *derideo.*
【解】被譏笑，受嘲笑者.

2. dērīs-ŭs. *ūs.* m.
【解】譏笑，嘲笑.
【例】esse in *derisum*. Hier. 爲嘲笑之對象.

dērīvātī-o. *ōnis.* f.
【同】deductio.
【解】迂迴(水流)，改向，引出(成語).
【例】opportuna *derivatio*. Macr. 引語適當.

dērīvāt-us. *a, um.* part. v. *derivo.*
【解】引出(引用)(字源)者，旁出者，派生者.
【例】*derivati* modi acquirendi dominium. 繼受取得(如買賣…).

dērīv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*de rivus*)
【同】duco, deduco, traho, arcesso.
【解】❶ 紆迴，轉流，吸取，引用. ❷ (fig.) 轉爲.
【例】❶ (*derivare*) sibi aquam de fluvio Pl. 迂迴河流. aqua de fluvio *derivata*. Caes. 轉流之河水. ❷ (*derivare*) aliquid in domum suam. Cic. 轉爲己利. (*derivare*) culpam in aliquem. Cic. 歸咎於人.

dērŏgātī-o. *ōnis.* f. (*derogo*)
【解】減損，減例，法律一部份廢止，一部份無效.

dērŏg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】detraho, delibo, minuo. X. Arrogo.
【狀】maxime.
【解】❶ 刪去法律一部份條例. ❷ 廢止，廢除，取消.
【例】❶ *derogatur* legi, quum pars detrahitur. Modest. (*derogare*) aliquid de lege. Cic. 刪去(法律一部份)廢除法律一部份條例. ❷ de testium fide *derogatur*. Cic. 減低證人之信用. (*derogare*) fidem. Cels. 失掉信用. (*derogare*) aliquid ex aequitate. Cic. 有損公正. nihil universorum juri *derogandum*. Tac. 大衆權利(公法)不可損害.

dērōs-us. *a, um.* part. v. inus. (*derodo*)
【解】嚙噬者.
【例】clypei a muribus *derosi*. 被鼠嚙噬之盾.

dēruncīn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】鉋，刮，欺騙，騙取.

dērŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr.
【解】推下，擲下，(fig.)傾覆，毀壞，(intr.)跌倒.
【例】de laudibus alicujus cumulum *deruam*. 抑制某人之榮譽.

dērupt-us. *a, um.* part. v. (*de rumpo*)
【解】❶ 折斷，破壞. ❷ 險峻，巉巖，欹側.
【例】in *derupta* (loca). Liv. 向懸崖.

dēsăcr-o. dēsĕcr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】祝聖，獻與…
【例】per singula membra *desacratus*. Plin. 要他每一肢體患一特症.

dēsaev-īo. *īs, ĭi, ītum, īre.* v. intr.
【同】saevire desino.
【解】❶ 殘酷，狂怒. ❷ 息怒，平靜.
【例】❶ Aeneas *desaevit* in aequore victor. Virg, 得勝的艾內肆虐於平原. ❷ *desaevire* tragica in arte. Hor. 狂怒肆其淫威.

dēsalt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】跳舞，舞蹈.
【例】*desaltato* cantico. Suet. 幕間歌舞之後.

descen-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. intr. (*de scando*)
【同】delabor, e loco superiore venio, devolo, me demitto. X. Ascendo.
【狀】obviam, omnino, pedetentim, propere, timide.
【解】❶ (論地方) **a)** 降下. **b)** 降到市場(政場). **c)** 加入政黨. ❷ (軍用語) 降至戰場，交戰. ❸ (論事物) **a)** 食物) 消化，排泄. **b)** (物體) 揷入，進入. ❹ (fig.) **a)** 離開，棄捨，自卑. **b)** 進入，透入. **c)** 來自，傳至. **d)** 分離，分別.
【例】❶ **a)** *descendere* ex equo. Cic. 下馬. *descendere* de rostris. Cic. 下演講臺. *descendere* de caelo, ab alto. Virg. 自高天降下. *descendere* monte. Sall. 下山. mare in campos *descendit* Curt. 海水氾濫. vestis *descendit* ad genua Curt. 衣垂至膝下. *descendit* coma ex humeris. Ov. 髮自兩肩垂下. facile *descenditur*. Sen. 便易降下.

b) (*descendere*), in, ad forum, forum. Liv. 下(入)市場. (*descendere*) ad comitia. Suet. 降到國民大會場. c) (*descendere*) in causam. Cic. 參加某方. (*descendere*) in partem. 加入某黨派. ❷(*descendere*) in planitiem. Caes. 降至平原. (*descendere*) in aciem. Liv. 上陣. (*descendere*) in certamen. Cic. 交戰. *descendere* ad pugnam. Front. 交戰. (*descendere*) in bellum. Just. 參戰. ❸ a) olera *descendunt* celeriter. Cels. 易消化之菜蔬. ubi non *descendit* alvus. Cels. 腸結. b) *descendere* in jugulos gladiis. Flor. 以劍刺咽喉. rapae in altum *descendunt*. Col. 蘿蔔根深入地中. (*descendit*) radix. Plin. 根入地. ❹ a) *descendere* regno. Luc. 讓王位. vox *descendit*. Quint. 低聲. *descendit* in preces. Virg. 降禱. *descendit* a vita pastorali ad agriculturam. Varr. 棄牧畜改農業. b) verbum in pectus altius *descendit*. Quint. 言語深入人心. altius injuriae quam merita *descendunt*. Sen. 仇怨比恩惠更使人記憶不忘. c) *descendere* a patriciis. Ulp. 元老後裔. d) *descendere* ab antiquis. Quint. 與古人不同. inde *descendit*. Quint. 此乃問題相異之處.
【附】**descendentes.** (consanguinei). 卑親屬.

descensī-o. *ōnis.* f. (*descendo*)
【解】降下，降落.
【例】in *descensione* balnearum. Plin. 入池沐浴時. *descensio* domini. Prosp. 主降塵世.

1. descens-us. *a, um.* part. v. *descendo.*
【解】下降者.

2. descens-ŭs. *ūs.* m.
【解】斜陂.
【例】*descensus* speluncae. Plin. 山洞傾斜.

desc-isco. *iscĭs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, iscĕre.* v. intr. (*de scisco*)
【同】deficio.
【狀】flagitiose.
【解】離異，離開，遠離，脫離.
【例】*desciscere* ab aliquo. Cic. 離棄某人. *desciscere* a populo Romano. Cic. 叛離羅瑪人民. *desciscere* a veritate. Cic. 背棄眞理. *desciscere* a vita. Cic. 去世. *disciscere* ab Latinis ad Romanos. Liv. 背棄拉丁人歸附羅瑪人. *desciscere* a se. Cic. 撒謊(心口不一). *desciscere* a vetere gloria. Tac. 失掉以先之榮譽.

descŏbīn-o. *as, avi, atum, are.* v. tr.
【解】剝皮，磋磨.
【例】*descobinatis* cruribus. Varr. 腿之皮膚受傷.

descrī-bo. *bĭs, psi, ptum, bĕre.* v. tr.
【同】exscribo, transcribo, inscripta mea transfero.
【狀】commodius, decentissime, fuse, generatim, mirifice, paulisper, summatim, varie.
【解】❶ 抄寫，抄錄. ❷ 描寫，繪畫. ❸(fig.) 申述，形容. ❹ 分野，平分，均分，分開. ❺ 分派，指定，限定.
【例】❶ ut librum *describant*. Cic. 使他們抄寫此書. unde *descripsi* haec praecepta? 我從何處選錄此律例？❷ *describere* alicujus formam. Plaut. 繪某人形. *describere* formas in pulvere. Liv. 繪形在灰土上. *describere* carmina in cortice. Virg. 錄詩歌於樹皮上. ❸ me latronem *describebant*. Cic. 他們形容我如一强盜. quum *describeret* oppidum depugnari. Gell. 當叙述城市被圍困時. vita aliena *describitur*. Hier. 誹謗人. ❹ *describere* populum in tribus. Cic. 依家族劃分民衆. *describere* annum in menses. Liv. 年分爲月. *describere* duodena in singulos homines. Cic. 配給每人十二畝. ❺ *describere* vectigal Graecis. Cic. 命希臘人納稅. *describere* pecuniam. Hirt. 令納稅. *describere* jura. Cic. 劃定每人權利.

descriptē. adv.
【解】秩然有序.

descriptī-o. *ōnis.* f. (*describo*)
【同】designatio, figura, forma, distributio, definitio, depositio.
【形】aequa, aequali, brevis, falsa, solers, apta, subtilis.
【解】❶ 複寫，抄寫. ❷ 圖樣，圖案，描寫. ❸ 形勢(地勢). ❹ 劃界，限制，界說.
【例】❶ *descriptio* caeli. Cic. 天象素描. *descriptio* orbis terrarum. Vitr. 世界形勢圖. ❷*descriptio* regionum. Quint. 地方之風景. *descriptio* convivii. Cic. 宴會描寫. ❸ *descriptio* populi. Cic. 民衆的劃分. *descriptio* sumptus. Cic. 劃定經費. ❹ *descriptio* aedificandi. Cic. 建築圖樣. *descriptio* magistratuum. Cic. 官長權限. *descriptio* omnium rerum. Cic. 萬物秩序.

descriptīuncŭl-a. *ae.* f.
【解】簡約描寫.

descript-us. *a, um.* v. *describo.*
【解】抄寫，申述，分派，規定者.
【例】*descripta* factorum. Tac. 紀事. sedes *descriptae* piorum. Hor. 義人之住所. natura nihil est *descriptius*. Cic. 無比物性是更有規律的.

dēsĕc-o. *ās, ui, tum, āre.* v. tr.
【同】seco.
【解】截斷，分開，割去，削除.

【例】*desecare* vitem. Varr. 修治葡萄樹. *desecare* segetes. Col. 收割小麥.

dēsectĭ-o. *ōnis*. f.
【解】割斷，芟刈.
【例】*desectio* ferri. Salv. 施手術(刀割).

dēsect-us. *a, um.* part. v. *deseco.*
【解】被砍，被切斷者.
【例】saxa *desecta* metallis. Stat. 由礦中取出之岩石.

1. dēsĕr-o. *ĭs, ŭi, tum, ĕre.* v. tr.
【同】destituo, relinquo, derelinquo; non adsum, desertum esse patior, prodo, negligo, praetermitto; a causa alicujus recedo.
【解】❶ 離棄，拋棄，遺棄，放置，(法)棄營. ❷ (fig.) 輕忽，怠慢，棄職.
【例】❶ *deserere* aliquem. Cic. 離棄人. *deserere* agros. Cic. 拋棄田地. *deserere* exercitum. Cic. 棄營潛逃. ❷ aliorum curam geris, teipsum *deseris*. 你爲人謀而漠視自己. a mente, consilio *dēseritur*. 精神錯亂. *deserere* officium. Cic. 擅離職守. *deserere* spem alicujus. Cic. 對人絕望.

2. dēs-ēro. *erĭs, ēvi, ĭtum, erĕre.* v. tr. (vide **desitus**)
【解】栽種.

dēserp-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】爬下.

dēsertĭ-o. *ōnis*. f.
【解】棄營(逃軍)，遺棄.

dēsert-or. *ōris*. m. (*desero*). X. Conservator.
【解】❶ 拋棄，遺棄者. ❷ 逃兵，棄營者.
【例】❶ *desertor* Asiae. Virg. 離棄亞洲者. *desertor* amoris. Ov. 負愛者. *desertor* studiorum. Instit. 廢學者. *desertor* communis utilitatis. Cic. 不顧公益者. ❷ *desertores* castrorum (milites). 棄營潛逃者.

dēsert-um. *i.* n. (ordinar.) **deserta**, *orum*, n. pl.
【解】曠野，荒野，僻地.

dēsert-us. *a, um.* part. v. *desero.*
【同】relictus, incultus, vastus, vastatus, nudus. X. Celebris, frequens.
【解】曠野，荒蕪之地，不毛之地，廢田.
【例】*desertus* suis. Tac. 被親友離棄者. *desertissima* solitudo. Cic. 荒蕪淒涼之地. ager ab hominum cultura *desertus*. 蠻野荒陬. *desertus* ab omnibus. 被衆人遺棄者.

dēserv-ĭo. *ĭs, īre.* v. intr.
【同】servio.
【解】勤敏奉事，盡忠，委身服務，犧牲.
【例】(*deservire*) alicui. Cic. 爲人服務. (*deservire*) corpori. Cic. 爲形身奴隸. (*deservire*) utilitatibus propriis. Hier. 尋求己利. (*deservire*) honoribus. Plin. 忠於職守. *deserviens* tuis praeceptis. Hier. 隨從你的指導. uvae quae vino *deserviunt*. Isid. 葡萄可以釀酒.

dēs-ĕs. *ĭdis.* adj. (*desideo*)
【同】otiosus, nihil agens.
【解】空閒無事者.
【例】*desides* sedemus domi. 閒居家中. *deses* ab opere suo. Col. 怠工. *deses* annus. Stat. 虛度一年. *deses* passus. Stat. 慢步.

dēsicc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】晒乾，烘乾.
【例】*desiccare* vulnera. Garg. 使傷口成乾疤. *desiccata* herba. Apul. 乾草.

dē-sĭdĕo. *sĭdēs, sēdi, sidēre.* v. intr.
【同】subsideo.
【解】閒坐，休憩，空閒.
【例】*desidere* ramis. Phaed. 棲於枝上. *desidere* apud aliquem. Suet. 棲身某人處. frustra totum diem *desedi*. 終日閒坐無事.

dēsīdĕrābĭl-is. *e.* adj. *desiderabilior.*
【同】expetendus.
【解】可願望者，可貪求者.
【例】nihil *desiderabile* concupiscunt. 他們毫無所戀.

dēsīdĕrābĭlĭtĕr. dēsīdĕranter. adv. *desiderantius, -tissime.*
【解】切望貌.

dēsīdĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*desidero*)
【同】desiderium, cupiditas.
【解】思慕，願望，悵望.
【例】in sensibus nec tanta titillatio voluptatis est, nec *desideratio*. 在官能上，娛樂并無如此大之麻醉性，及願望.

dēsīdĕrāt-us. *a, um.* part. v. *desidero.* *desideratissimus.*
【解】願望者.

dēsīdĕrĭ-um. *i.* n. (*desidero*)
【同】cupiditas, studium, ardor, amor, sitis, igniculus desiderii.
【形】diuturnum, gravissimum, incredibile, majus, minus, mirum, summum, tantum.
【解】❶ 思慕，冀願，熱望，欲望，願望. ❷ 怨望，悵望，怨憤. ❸ 缺乏，需要. ❹ 請願，稟帖.
【例】❶ esse in *desiderio* alicujus rei. Cic. 思慕某事. *desiderium* civitatis. Cic. 全城的渴望. me *desiderium* tenet urbis. Cic. 我希望回城. *desiderium* commovere, injicere. 使人想望. *desiderium* hominis non fero. 可惜不得見他. *desiderium* sui

relinquere. 使人惋惜他. *desiderium* absentis lenire litteris. 藉信札以慰渴望之忱. *desiderium* renovare, augere. 加增渴望. ❷ confici *desiderio*. Cic. 感覺渴望(痛苦). *desiderium* absentiae. Sen. 痛惜離別. ❸ *desiderium* cibi. Liv. 需要飲食. *desiderium* scabendi. Plin. 熱望搔癢. *desideria* naturae satiare. Cic. 滿本性欲望. ❹ *desiderii* libellus. Inscr. 請願書.

dēsīdĕr-o. *ās, āvi, ătum, āre.* v. tr.
【同】desiderio rei flagro, in desiderio rei sum, desiderium me tenet, teneor studio rei, omnibus votis expeto, postulo, cupio, exopto, anhelo, cupiditate ducor.
【狀】diutius, magnopere, paulisper, valde, vehementer, mediocriter.
【解】❶ 渴望，切望，期望，貪慕. ❷ 需要，缺乏. ❸ 惋惜，痛惜. ❹ 要求，請願.
【例】❶ (*desiderare*) gloriam. Cic. 貪慕榮譽. (*desiderare*) aliquid ab aliquo. Cic. 對某人懷某種期望. *desiderari* totum sextilem. (augustum). Hor. 整個第八月間等待(你). ❷ quid in oratione tua *desiderem*? Cic. 對你的演詞我有何不滿之處? a peritioribus *desiderari*. Caes. 更有知識者對此不滿. ❸ in proelio CC milites *desideravit*. Caes. 在此一戰失去二百戰士. fortiter suos *desiderare*. Sen. 堅忍自己人之喪失. ❹ *desiderare* alimenta minui. Nep. 要求節省食糧. *desiderandum* a praetore ne... 要求巡撫勿...

dēsīdĭ-a. *ae.* f. **dēsīdĭ-es.** *ēi.* f.
【同】inertia, ignavia, languor, socordia, segnities. X. Virtus.
【解】❶ 遲緩，濡滯，怠惰，閒坐，閒暇. ❷ 退休，田地停種.
【例】*desidiae* se dedere, (plenum esse *desidiae*). 休息，空閒. *desidia* animum affecimus. 貪戀安逸.

dēsīdĭōs-us. *a, um.* adj. (*desidia*), *desidiosior, -sissimus.*
【同】ignavus, socors, iners, deses, otiosus.
【解】空閒無事，游手好閒，因循苟且.
【例】otium *desidiosissimum*. 毫無所爲.

dēs-īdo. *īdis, ēdi, idĕre.* v. intr.
【解】❶ 陷落，低下，壓下. ❷ 插入，沉下.
【例】❶ terra *desedit*. Cic. 大地陷落. tumor ex toto *desidit*. Cels. 紅腫已消. mores *desidentes*. Liv. 品行敗壞. ❷ ovum plenum *desidet*. Varr. 實蛋沉下. *desidere* in voraginem. 沉沒深淵中.

dēsignātē. adv.
【解】簡明，明確貌.

dēsignātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】descriptio.
【解】❶ 指定，選定(候選人). ❷ 計劃(圖案)，分配，佈置.
【例】❶ sine *designatione* personarum. 不指定何人. ❷ requiro totius urbis *designationem*. 我尋求全城圖案.

dēsignāt-or. dissignat-or. *ōris.* m.
【同】qui ludibus funebribus praeest, quique locum tempus personis designat ad agendum.
【解】劇場監督，導演，一司儀，贊禮，襄禮者.
【例】*designator* scaenatorum. Inscr. 舞臺監督.

dēsignāt-us. *a, um.* part. v. *designo.*
【解】指定，選定，膺選者，(總統)執政.
【例】consul *designatus*. Cic. 膺選總統，(執政).

dēsign-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】describo, noto, significo, constituo, destino, definio, animo concipio, animo metor locum.
【解】❶ 標明，圖形. ❷ 指明，指定，暗示(以目). ❸ 膺選，選定.
【例】❶ *designare* oppidum aratro. Virg. 犂地標明城之輪廓. *designare* vulnere frontem. Stat. 額上烙印. ❷ *designare* velut primis lineis. Quint. 初稿(略繪形跡). *designare* aliquem oculis. Cic. 以目示意某人. *designari* nota ignaviae. Liv. 玷污名譽. ❸ consul *designatus*. Cic. 膺選總統(執政).

dēs-ilio. *īlīs, ilŭi,* et *ilii, ultum, ilīre.* v. intr. (*de salio*)
【同】celeriter, et quasi saltu descendo, devolo, dejicio me per gradus.
【解】跳躍，跳下，墮下.
【例】*desilire* de navibus. Caes. 下船. *desilire* ex equo. (Caes.) ab equo. (Virg.) equo. (Inst.) 下馬. *desilire* de rheda. 下車. *desilire* ad terram. Plaut. 躍至地上. *desilire* in arctum. Hor. 身入險境. *desilire* ad pedes. Caes. 立足地上.

dēs-īno. *inis, ivi,* vel *ii, itum, inĕre.* v. tr. et intr.
【同】desisto, cesso, finem facio, conquiesco, praetermitto, intermitto, omitto, evado. X. Incipio.
【解】❶ tr. 停止，中止，結束. ❷ intr. **a)** 完結，了結. **b)** 畢，終.
【例】❶ (*desinere*) illud mirari. Cic. 已不驚奇. *desinere* moveri. Cic. 停止搖動. *desinere* seditionem. Suet. 平亂. ❷ omne bellum aegerrime *desinere*. Sall. 凡戰事極

難結束. cetera *desinunt.* Plin. 其餘亡去. *desinere* in piscem. Hor. 終止於魚.

dēsīpī-ens. *entis.* part. v. *desipio.*
【解】狂妄無知.
【例】*desipiens* arrogantia. Cic. 狂妄之傲慢.

dēsīp-ĭo. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. intr. (*de sapio*)
【同】demens sum, deliro.
【解】乏味，失知覺，失智慧.
【例】nimio gaudio prope *disipiebam.* 心喜若狂. *desipere* intra verba. Cels. 妄言.

dē-sisto. *sistĭs, stĭti, stĭtum, sistĕre.* v. intr.
【同】intermitto, cesso, demitto, discedo.
【解】中止，停止，中輟，斷絕，戒禁，放棄.
【例】(*desistere*) sententia, (vel) de sententia. Cic. 放棄意見. (*desistere*) de mente. Cic. 感覺停止. (*desistere*) pugnae. Virg. 停戰. (*desistere*) a defensione. Caes. 放棄自衛. (*desistere*) labori. Stat. 推辭勞作. (*desistere*) mortem timere. Cic. 不復怕死. non *desistam* quin inveniam... Plaut. 找不到絕不停止. *desistente* autumno. Varr. 秋末.

1. **dēsĭt-us.** *a, um.* part. v. *desero.*
【解】播種.

2. **dēsĭt-us.** *a, um.* part. v. *desino.*
【解】停止.
【例】*desitus* celebrari. Liv. 停止慶祝. oppugnatione *desita.* Gell. 停止圍攻(解圍).

3. **dēsĭt-ŭs.** *ūs.* m. (abl. *u*)
【解】缺少，止息.

dēsōlātĭ-o. *ōnis.* f. (plur. *desolationes*)
【解】荒蕪，精神枯窘.

dēsōlāt-us. *a, um.* part. v. *desolo.*
【解】被刼掠，被遺棄(被蹂躪)者.
【例】vidit suum dulcem natum moriendo *desolatum.* (聖母)目覩親生甘飴之子，被人遺棄，死時無聊.

dēsōl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (praesert. part. in usu)
【解】搶掠，破壞，蹂躪.

dēsomn-is. *e.* adj.
【解】不寐者.

despectĭ-o. *ōnis.* f.
【同】contemptio.
【解】俯視，輕視，蔑視.
【例】humanarum opinionum *despectio.* 輕視人之意見.

despect-o. *ās, āre.* v. tr. (freq. v. *despicio*)
【解】俯視，蔑視，輕視.

1. **despec-tus.** *a, um.* part. v. *despicio.*
【同】contemptus, abjectus.
【解】受蔑視，受輕慢者.

2. **despect-ŭs.** *ūs.* m.
【解】❶ 俯視. ❷ 輕視.
【例】❶ erat ex oppido *despectus* in campum. Caes. 由城市俯視平原. qua pelago *despectus.* Caes. 由此俯視海面. quum haberet (oppidum) *despectus.* Caes. 由城市可俯視平原. ❷ *despectui* et ludibrio esse omnibus. 爲衆人恥笑輕視. *despectui* me habet. Hier. 他蔑視我.

despērand-us. *a, um.* part. v. *despero.* (adj. verbal.)
【解】宜失望者.

despērantĕr. adv.
【解】絕望，失望狀.

despērātĭ-o. *ōnis.* f. (*despero*)
【形】diuturna, falsa, magna.
【解】失望，絕望.
【例】afferre *desperationem* pacis. Caes. 使人對和平失望. recordor *desperationem* eorum. Cic. 回憶彼等之失望. *desperatio* est aegritudo sine ulla rerum exspectatione meliorum. 失望便是不能期待更好幸運之悲傷.

despērāt-us. *a, um.* part. v. *despero. desperatior, -tissimus.*
【解】失望，絕望者.
【例】*desperati* morbi. 不治之症. *desperati* senes. Cic. 龍鍾潦倒之老人. *desperata* plaga. Hier. 致命傷. *desperatae* pecuniae. Cic. 不能償還之欠款.

despērn-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】輕棄.

despēr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】diffido, spem perdo in perditis; ac desperactis habeo, animo cado, hastam abjicio, a spe absum. X. Spero, confido, spem habeo.
【解】失望，無望，絕望.
【例】❶ (cum accus. vel infin.) *desperare* honores. Cic. 官運前程無望. *desperare* pacem. Cic. 和平無望. non *despero* fore aliquem... Cic. 我不失望將有人... *desperatis* medicina adhibenda non est. 絕望者已不應用藥. ❷ (cum dativ.) (*desperare*) saluti. Cic. 對生命已絕望. (*desperare*) sibi. Cic. 爲己已失望. (*desperare*) de se. Claud. 爲己已失望. (*desperare*) a senatu. Cic. 無可望於國會. (*desperare*) de magnis illis consiliis. 對偉大計劃現已絕望. *desperamur.* Cic. 我們已絕望. *desperatum* est, (actum est). 已絕望矣.

despĭcābĭl-is. *e.* adj. *-lior.*
【解】可輕賤，可蔑視者.

despĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*despicor*)
【同】contemptus, despicatus, despicientia.

【解】輕視，輕蔑，傲慢.
【例】*despicationes* adversantur voluptatibus. 傲慢與逸樂相反.

1. **despĭcāt-us.** *a, um.* part. v. *despicor. despicatissimus.*
【解】輕視者，被輕視者，受慢待者.
【例】*despicatissimi* hominis furor. Cic. 最受輕視者之狂怒.

2. **despĭcāt-ūs.** *ūs.* m. (*despicor*) (tantum dat. sing. in usu)
【同】despicatio.
【解】蔑視，侮辱.
【例】*despectui* habere (vel) habetur. 輕視，被輕視.

despĭciend-us. *a, um.* part. v. *despicio.* (adj. verbal.)
【解】可輕視者.

despĭci-ens. *entis.* part. v. *despicio* (cum genit.)
【解】輕視者.
【例】*despiciens* sui. Cic. 輕己者.

despicienti-a. *ae.* f. (vide **despicatio**)
【同】contemptio.
【解】輕賤，蔑視.
【例】totam vim bene vivendi in *despicientia* rerum externarum collocemus. 我們以為善生之整個動力，在乎我們輕賤有形之事物.

desp-ĭcio. *ĭcĭs, exi, ectum, icĕre.* v. tr. vel intr. (*de specio*)
【同】contemno, negligo, despectui habeo.
【解】俯視，蔑視，旁視.
【例】❶tr.: *despicere* a caelo aequora. Ov. 自天上俯視海水. *despicere* gentes. Cic. 俯視各民族. qua *despici* poterat. Caes. 從此可以被人瞥見. nemo unquam tam sui *despiciens* fuit. 無人如是輕視自己. ❷ intr. (*despicere*) de vertice montis in valles. Ov. 由山頂俯視山谷. (*despicere*) ad aliquem. Plaut. 注視某人. simul atque *despexerit*. Cic. 轉目旁視.

despŏlĭāt-or. *ōris.* m.
【解】搶刼者，騙人者.

despŏlĭāt-us. *a, um.* part. v. *despolio.*
【解】被刼掠者，被搶奪者.

despŏlĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】spolio.
【解】搶奪，刼掠.
【例】*despoliare* aliquem. Cic. 刼掠人. *despoliare* templum. Cic. 打刼神殿. *despoliare* Attuaticos armis. Caes. 使亞杜亞人繳械. *despoliari* triumpho. Liv. 被奪去凱旋之榮.

despon-dĕo. *dēs, di, sum, dēre.* v. tr.
【同】paciscor, promitto, destino, spondeo.
【解】❶預許，允許，約訂，保證. ❷訂婚(定親). ❸放棄，遺棄，灰心.
【例】❶ (*despondere*) aliquid alicui. Cic. 為某人保證某事. spes ea *despondetur.* Cic. 將滿其願望. *despondere* perjuria poenis. V. Fl. 懲罰虛誓. ❷ *despondere* aliquam alicui. Cic. 許女與人. *despondere* sibi filiam. Cael. 與某女訂婚. Tulliolam C. Pisoni *desponde.* 將杜里奧拉許配與皮騷吧. ❸ *despondere* animum. Plaut. 敗興. *despondere* sapientiam. Col. 對求智慧已經絕望.

desponsāl-ĭa. *ium.* n. plur.
【解】訂婚.

desponsātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】聯姻，訂婚.

desponsāt-us. *a, um.* part. v. *despondeo.*
【解】已訂婚者.

despons-o. *ās,* (*āvi*), *ātum, āre.* v. tr.
【解】訂婚.

despons-or. *ōris.* m.
【解】訂婚者，許親事者.

despons-us. *a, um.* part. v. *despondeo.*
【解】已訂婚者，已許親事者.

despūmāt-us. *a, um.* part. v. *despumo.*
【解】去泡沫者.
【例】post *despumatas* voluptates. Hier. 過度的逸樂之後.

despūm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【解】❶ tr. a) 發泡沫，撇泡沫. b) 潑濺，如泡沫，發酵. ❷ intr. 起泡沫，停止起沫.
【例】❶ a) (*despumare*) foliis undam. Virg. 以樹葉撥泡沫. b) cum *despumaverit* (lacrimas). Sen. 流淚如滾泉. ❷ labor illos exerceat, ut nimius ille fervor *despumet.* Sen. 習練勞作，致使溫度過高，汗如沸泉.

despŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. intr.
【解】吐唾涎，吐痰，唾棄，輕賤.
【例】*despuendae* sunt opes. Sen. 應輕賤世財. *despuere* morbos. Plin. 去病.

desquāmāt-us. *a, um.* part. v. *desquamo.*
【解】輕傷，擦傷.
【例】*desquamata.* Plin. 擦傷.

desquām-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】剝皮，去鱗，(fig.) 摩擦.
【例】*desquamor.* Lucil. 摩擦.

destert-o. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. intr.
【解】停止作夢.

destillātĭ-o. **distillatio.** *ōnis.* f.
【解】流溢，傷風(流鼻涕).
【例】*destillatio* narium. Plin. 流鼻涕(傷

風}: *destillatio* pectoris. Scrib. 胸傷風(吐痰). *destillatio* ventris. Plin. 下痢.
【附】**distillatio.** 淋泄.

destill-o. distill-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】❶涓滴，點滴. ❷發味，射出，噴出.
【例】❶ (*destillare*) de capite in nares. Caes. 由腦至鼻. ❷ (*destillare*) nardo. 射出松香味. odore *destillantibus* arboribus. Plin. 樹木發出香味.

destināt-a. *ae* .f. (*destino*)
【解】女訂婚者.

destināte. adv. (*destino*). *-tius.*
【解】固執，剛愎貌.

destināti-o. *ōnis.* f. (*destino*)
【解】確定，決定，裁奪.
【例】*destinatio* mortis. Tac. 決定尋死. ex *destinatione* Agrippae. Plin. 照亞各利巴之決定(意志). jacet longe a *destinatione* sua. Petr. 死時離目的尚遠. *destinatio* consulum. Tac. 選定總統. *destinatio* aeternitatis. Plin. 原定永久常存.

destināto. adv. (vide **destinate**)
【解】故意，有意.

destināt-us. *a, um.* part. v. *destino.*
【解】❶確定，固定，決定，專定. ❷ **destinata**. *ae*. f. (subst.) 決定計劃. **destinatum** in. (subst.) ❸ (loco adverb.) **destinatus** ad.. 專定為...
【例】❷ antequam *destinata* componam. Tac. 在完成我計劃之先. adversari *destinatis* alicujus Tac. 反對某人之主張 (計劃). *destinata* ferire. Curt. 完成計劃. *destinata* petere. 追求. ❸ ex *destinato*, (vel) *destinato*. 有意，故意.

destin-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】designo, constituo, decerno, attribuo, despondeo.
【解】❶確定，固定. ❷矯飾，準備，指定，預定，(命運). ❸決定，決心. ❹估定，選定，獲得. ❺瞄準，估價.
【例】❶ (*destinare*) antemnas ad malos. Caes. 固定帆架於桅杆上. (fig.) operi *destinatus.* Caes. 專心工作. *destinare* rates ancoris Caes. 下錨停船. ❷ (*destinare*) aliquem arae. Virg. 指定(準備)某人為祭壇. (*destinare*) aliquem ad mortem. 指定準備某人為受死. ❸ (*destinare*) alicui diem necis. Cic. 決定人之死期. *destinatum* erat ei nihil statuere. Suet. 與他指定不決議任何事. (*destinare*) materiam ad scribendum. Quint. 指定寫作材料. ❹ aliquid sibi *destinare*. Cic. 為自己保留一份. (*destinare*) aliquem regem. 立人為王. (*destinare*) consulem. Liv. 選定總統. ❺ (*destinare*) sagittas. A. Vict. 瞄準箭的. quibus ut fur *destinabatur*. Curt. 當時他被指為盜賊. ❻ aedes quanti *destinat*? Plaut. 房價若干.

destitŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr. (*de statuo*)
【同】desero.
【解】❶使孤立，使獨居，使隔離，豎立. ❷ (fig.) 遺棄，棄置. ❸置於旁，置於側. ❹欺罔，詭詐.
【例】❶ *destituere* palum in foro. Gracch. 豎立高竿於市場. *destituere* aliquem ante pedes. Liv. 置人在己足前. ❷ nudus paene est *destitutus.* Cic. 幾乎赤身棄於地上. ut quemque *destituit* vadum. Liv. 致此時徒涉之處不足. *destitutus* a spe, (vel) spe. Curt. 失望. barbari ducibus *destituti.* Curt. 蠻人失掉首領. si spes *destituat.* Liv. (*destituere* spem). 若虛望一場. *destituere* aliquem a se. Plaut. 捨棄某人. memoria eum *destituit.* Curt. 他不復記憶. ❸ *destituere* honorem. Suet. 撤職. *destituere* conata alicujus. Vell. 徒勞. ❹ spem *destituere* Liv. 虛望.

destĭtūtĭ-o. *ōnis.* f.
【同】derelictio, desertio.
【解】❶遺棄，離棄，廢棄. ❷食言，不忠，負恩.
【例】❶ ad *destitutionem* peccati. Hier. 為消除罪孽. ❷ *destitutione* illa perculsus haesit. 因人不忠而驚疑不定.

destĭtūt-us. *a, um.* part. v. *destituo.*
【解】固定，安置，欺騙，絕望者.

destrict-us. *a, um.* part. v. *destringo.*
【解】折下，摘下，磨擦，諷刺者.
【例】*destrictum* vulnus. Ov. 輕擦之傷.

destringo. *ngĭs, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr. (vide **stringo**)
【解】❶折下，採取，收穫. ❷拔劍，抽刀出鞘. ❸刷洗，磨擦(用刷…). ❹ (fig.) **a)** 刮平. **b)** 接觸，截削.
【例】❶ *destringere* avenam. Cat. 折莖. *destringere* frondem. Quint. 剪枝葉. ❷ securis *destricta.* Liv. 鉞斧出鞘. (*destringere*) securim. Liv. 鉞斧出鞘. ❸ **a)** (*destringere*) aequora alis. Ov. 鼓翅掠過水面. (*destringere*) vulnus. Grat. 擦傷. **b)** (*destringere*) aliquem mordaci carmine. Ov. 藉詩詞諷刺人.

destructi-o. *ōnis.* f. (*destruo*)
【解】拆毀，傾頹.

destruct-us. *a, um.* part. v. *destruo*
【解】被毀壞頹廢者.

destrŭ-o. *ĭs, xi, ctum, ĕre.* v. tr.

【同】tollo, deleo, diruo, everto, diripio, excido, excindo, convello, vasto, opprimo, extinguo, dissolvo, disturbo, demolior, funditus deleo. X. Construo, aedifico.
【解】❶ 拆毀，破壞，傾覆，打倒. ❷ (fig.) 撕毀(法律，條約).
【例】❶ *destruere* crinem manumque. Stat. 奪去王冠王杖. *destruere* urbem. 拆毀城垣. *destruitur* pons. 破壞橋樑. ❷ *destruere* jus. Liv. 破壞法律. *destruere* testem. Quint. 破壞證人威信. *destruere* orationem. Quint. 累及演詞. *destruere* verba vultu. Ov. 觀其容貌，燭破其奸謀.

dēsūbitō. adv.
【同】subito.
【解】忽然，驟然.

dēsūdasc-o. *is, ĕre.* v. intr.
【解】漸出汗.
【例】*desudascitur.* Plaut. 曾出血汗之價.

dēsūd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】sudo, nitor, laboro.
【解】出汗，(fig.)費心勞力，一流傳.
【例】labores quibus *desudavi*. Hier. 使我疲勞的工作. *desudare* in aliqua re. 在某事上勞力. *desudare* picem. Isid. 淋石腦油. *desudare* pestem in amnes. Claud. 撒毒河水中.

dēsuēfact-us. *a, um.* part. v. *desuefio.*
【解】改變積習者.

dēsue-fio. *fīs, factus sum, fiĕri.* v. passiv.
【解】改積習，失其素習.

dēsue-sco. *escīs, vi, tum, scĕre.* v. tr.
【解】❶ 改易素行. ❷ 使改變舊習.
【例】❶ res dudum *desueta.* 久已廢弛之事. *desuescere* vocem. Apul. 靜默(不言). ❷ (*desuescere*) vivere. Prud. 改其生活習慣. (*desuescere*) patrum honori. Sil. 不肖子孫. (*desuescere*) aliqua re. Virg. 對某事改其常態.

dēsuētūd-o. *īnis.* f. (*desuesco*)
【解】改變舊習，失去素習.
【例】populus *desuetudine* armorum mollior. 民衆不諳練武器，漸趨懦弱.

dēsuēt-us. *a, um.* part. v. *desuesco.*
【解】失去舊日習慣者.
【例】*desuetus* triumphis. Virg. 已不慣得勝. *desuetus* pati aliquid. Liv. 不慣忍受.

dēsū-go. *gīs, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】吮，嘞，吸取.

dēsult-ŏr. *ōris.* m. (*desilio*)
【解】馬上跳舞者(馬戲團員). 易改主張者.
【例】*desultor* amoris. Ov. 易愛情對象. *desultor* bellorum civilium. Sen. 對內戰取捨不定者.

dēsultōri-us. *a, um.* adj.; subst. m.
【同】qui ex equo in equum facile desilit.
【形】inconstans, ingenii mobilis, levis.
【解】馬上跳舞者，跳繩者，(fig.) 善變者. 輕浮者.
【例】(fig.) *desultoria* scientia. Apul. 魔術(幻術).

dēsultūr-a. *ae.* f.
【解】舞蹈，跳舞.

dē-sum. *ĕs, fŭi, esse.* v. intr.
【同】absum, deficio, non adsum. X. Adsum.
【解】❶ 缺乏. ❷ 貽誤，缺失，不顧.
【例】❶ nihil *deest* mihi. Cic. 我一無所缺. ❷ argentum *deerat.* Ter. 當時缺之銀錢. non *desunt* qui... 不乏人…(有人). nihil contumeliarum *defuit.*. Suet. 加給各種汚辱. ❸ *deesse* amicis. Cic. 貽誤朋友. *deesse* occasioni. Plin. 坐失良機. *deesse* communi saluti. Caes. 忽視公益(大衆生命). ne *desis* operae. Hor. 切望為人服務. *deest*, quod aliis largiar, (omnia me deficiunt). 我無可贈人者.

dēsūm-o. *īs, psi, ptum, ĕre.* v. tr.
【解】抽取，擇取，自取.
【例】(*desumere*) sibi consules adservandos. Liv. (自願)負責監視執政. hostem sibi certum *desumere.* 自己擇取敵人.

dēsŭ-o. *īs, ĕre.* v. tr.
【解】固定，抑制.

dēsŭpĕr. adv.
【解】自上面，由上方.
【例】rorate caeli *desuper.* 希望天降甘露.

dēsur-go. *gīs, rexi, rectum, ĕre.* v. intr.
【解】興起，升起.

dētect-us. *a, um.* part. v. *detego.*
【解】揭開，暴露，無遮蓋.
【例】aedes *detecta.* Nep. 無頂廟宇. *detecta* corpora. Tac. 無保障之身(剖驗之身). *detectum* caput. Virg. 科頭.

dētĕ-go. *gis, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】denudo. aperio.
【解】揭開，揭幕，暴露，顯示.
【例】(*detegere*) villam. Pl. 揭去別墅屋頂. (*detegere*) consilium. Liv. 顯露計劃. (*detegere*) insidias. 發現埋伏. (*detegere*) ferrum. Luc. 亮出武器.

dēten-do. *dis, (di), sum, dĕre.* v. tr.
【解】鬆開，解弛，放寬，疊起.
【例】(*detendere*) tabernacula. Caes. 疊起帳幔.

dētens-us. *a, um.* part. v. *detendo.*

【解】解弛...者.
【附】**detentio** iniusta. 存留不義之財.
dētent-us. *a, um.* part. v. *detineo.*
【解】被拘留，被抑止者.
dēter-gĕo. *gēs, si, sum, gēre.* v. tr.
【同】abstergo.
【解】揩拭，擦乾，掃除，滌淨，除去.
【例】(*detergere*) araneas. Ulp. 掃去蜘蛛網. (*detergere*) sudorem, lacrimas. 擦汗，揩去眼淚. (*detergere*) mensam. Plaut. 拭桌面. (fig.) (*detergere*) fastidia. Col. 除去煩惱.
dētĕrĭ-or. *us,* (gen. *oris*), compar. *deterior* (ex *deter,* inusit.), superl: *deterrimus.*
【同】pejor, nequissimus.
【解】❶ 更惡劣，更壞者. ❷ 次等，下等者.
【例】res *deterior.* Cic. (事情) 處境更惡劣. *deteriora* sequor. Ov. (實際) 我隨(履行) 更惡劣者. *deteriores.* Cic. 更不善者. cuncta aucta in *deterius* Tac. 過度則不善(過猶不及). ❷ vectigalia *deteriora.* Caes. 賦稅更少. *deterior* peditatu. Nep. (陸軍) 步兵較次.
dētĕrĭus. adv. (*deterior*)
【解】更壞，更惡劣.
【例】*deterius* olere. Hor. 嗅覺更劣. *deterius* spe nostra. Hor. 未如所望.
dētermĭnātĭ-o. *ōnis.* f. (*determino*)
【同】terminus, conclusio, finis.
【解】立界，末端，梢，終點，邊界一規定，限定，決定.
【例】*determinatio* mundi. 世界的邊界. conclusio est *determinatio* totius orationis. 結論乃整個演詞的終點.
【附】**determinismus.** 定命論，宿命論，定數論，定運論.
dētermĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】termino, concludo.
【解】❶ 定疆域，立界限. ❷ 規定. ❸ 繪形，圖影. ❹ 指定.
【例】❶ (*determinare*) regiones. Plin. 劃分區域. ❷ quod dicit, spiritu, non arte *determinat.* 言詞氣調不合藝術標準. ❸ imago *determinata* in solo. Plin. 在地上所繪之圖樣. (*determinare*) imaginem templi. Plin 劃廟宇圖案. ❹ (*determinare*) diem jejuniis. Tert. 指定守齋日期.
dēt-ĕro. *ĕrĭs, rīvi, rītum, erĕre.* v. tr.
【同】destruo, corrumpo.
【解】❶ 磨去，耗費，用壞，研末，搗碎，舂臼，摩擦，壓榨. ❷ 消弱，減殺. ❸ (fig.) 重言，通用.
【例】❶ aurum quam minimum usu *deteritur.* Plin. 黃金用時消磨極少. calceos *deterere.* 穿破鞋. -vestem usu. Plin. 穿破衣服. *deteret* via pedes. Tib. 路途傷足. *deterere* oculos vitis. Plin. 減消葡萄樹嫩芽. ❷ laudes alicujus *deterere,* imminuere. 減少人之榮譽.
dēterr-ĕo. *ēs, ui, itum, ēre.* v. tr.
【同】dehortor, absterreo, revoco, avoco, deduco, repello, removeo, averto. X. Impello.
【解】警戒，勸阻，挽回，阻止.
【例】de sententia, (a proposito) *deterreri.* Cic. 挽回意見. proelio *deterreri.* Sall. 阻止交戰. (*deterrere*) homines caedibus. Hor. 勸阻屠殺. (*deterrere*) aliquem ne scribat. Ter. 阻止人寫. (*deterrere*) me quin loquar. Plaut. 勸阻我發言. *deterreor* pudore commemorare. Cic. 廉恥心阻止我回憶此事.
dēterrĭm-us. *a, um.* adj. superl. *deter* inusit.
【解】窮凶極惡，最惡劣最下賤者.
dēterrĭt-us. *a, um.* part. v. *deterreo.*
【解】警戒，阻止者.
dēters-us. *a, um.* part. v. *detergeo.*
【解】拭擦者.
【例】caecitate *detersa.* Isid. 醫好盲目.
dētestābĭl-is. *e.* adj. (*detestor*). *detestabilior.* (**detestandus,** *a, um*)
【同】execrandus.
【解】可惡，可厭者(凶兆者).
【例】scelus *detestabile.* 可惡的罪惡. res pestifera, *detestabilis.* 具有傳染性之事物，令人生厭者.
dētestātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】詛咒，咒罵，憎惡，遺棄.
【例】pro *detestatione* tot scelerum unam aram consecravit. 爲祛除各種罪惡，特奉獻一祭壇
dētestāt-us. *a, um.* part. v. *detestor.*
【解】可詛咒，可憎惡者.
dētest-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】aversor, abominor.
【狀】diligenter.
【解】❶ 祛除，排斥(抵制)，迂迴，挽回. ❷ 詛咒，咒罵，憎惡.
【例❶】*detestata* est iniquam sortem. Suet. 求神免此惡運. ❷ *detestari* minas in caput alicujus. Liv. 詛咒某人(求降罰某人). belli exitum *detestor.* 深惡戰爭之結局. faciem ipsam tuam ac nomen *detestantur.* 他們憎惡你的面容，討厭你的名號.
dētex-o. *ĭs, ui, tum, ĕre.* v. tr.
【解】❶ 織，編成. ❷ 編辮. ❸ 完成.
【例】❶ *detexere* telam. Plin. 織布. ❷ (fig.) *detexuntur* paucis fabellam. 簡約敘述故事.

te ab summo *detexam* exordio. Poet. 我描寫你從頭至脚. ❸ *detexta* prope retexuntur. Cic. 各種已成工作有其缺處.

dētext-us. *a, um* part. v. *detexo.*
【解】織成，完成.

dēt-ĭnĕo. *ĭnēs, inŭi, entum, inēre.* v. tr. (*de teneo*)
【同】teneo, moror, demoror.
【狀】diutius, prope.
【解】❶ 强留，扣留，保留，拘留. ❷ 抑止，停留.
【例】❶ nostrae naves tempestatibus *detinebantur.* Caes. 我們的艦隊因颶風未能開船. ab incepto me ambitio mala *detinuerat.* Sall.有害之虛榮心使我停止起初計劃. ❷ (*detinere*) ab incepto studio. Sall. 停止讀書. (*detinere*) bello. Liv. 忙於戰爭. (*detinere*) tempus. Ovid. 消遣. (*detinere*). se ad nonum diem. Tac. 延長生命至第九日. (*detinere*) oculos adspectu rerum. Quint. 風景(賞心)悅目. *detineri* in negotiis alienis. Cic. 忙於管理他人之事.

dēton-dĕo. *dēs, di, sum, dēre.* v. tr.
【解】剪薙，剃淨，剃光，齦草.
【例】*detondere* virgulta. Col. 剪去新芽. *detondere* gramina. Nemes. 齦嫩草.

dētŏn-o. *ās, ŭi, āre.* v. intr.
【解】❶ 雷鳴，爆裂聲，震響. ❷ 雷聲止，平靜.
【例】❶ (*detonare*) in aliquem. Flor. 雷擊人. *detonuerunt* bella. Isid. 戰事爆發. ❷ Aeneas nubes belli, dum *detonet,* sustinet. Virg. 雷鳴時厄內亞支持戰雲直至靜止之時.

dētons-us. *a, um.* part. v. *detondeo.*
【解】剪，剃者.
【例】*detonsa* Sicambria. Claud. 剃髮之西剛白利. *detonsi* manni. Prop. 用心照管之騾.

dētorn-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】旋轉.
【例】*detornata* sententia. Gell. 善達意者.

dētor-quĕo. *quēs, si, tum, quēre.* v. tr.
【同】deflecto, averto.
【解】❶ 旋轉，迂迴，挽回，使遠離. ❷ 變形，變醜.
【例】❶ (*detorquere*) proras ad undas. Virg. 轉船首向海面. voluptates animos a virtute *detorquent.* Cic. 逸樂引人遠離聖德. (*detorquere*) ad luxum. Plin. 引人驕奢淫佚. (*detorquere*) animum in alia. Tac. 轉心向其他. ❷ partes corporis *detortae.* Cic. 身體部分曲攣(變醜).

dētort-us. *a, um.* part. v. *detorqueo.*
【解】迂迴，彎曲，歪斜，謬誤者.

dētractātĭo. dētractātor. vide **detrectatio. detrectator.**
【解】推辭...

dētractĭ-o. *ōnis.* f. (*detraho*)
【同】diminutio.
【解】扣除，撤除，消除，竊取，誹謗.
【例】*detractio* alieni. Cic. 竊取人物. *detractio* doloris. Cic. 消除痛苦. *detractio* confecti cibi. Cic. 排泄. *detractio* sanguinis. Cels. 出血，(針刺).

dētract-ŏr. *ōris.* m. (*detraho*)
【解】減低聲價，輕蔑，輕褻，讒言誹謗者.

dētract-us. *a, um.* part. v. *detraho.*
【解】抽出，撤去者.

dētră-ho. *hĭs xi, ctum, hĕre.* v. tr.
【同】minuo, delibo, derogo, defero, aufero, decerpo, detractionem facio. X. Addo.
【狀】facile.
【解】❶ 拉下，拖去，除去，拿去. ❷ 撤去. ❸ 自一處洩至他處. ❹ 減去，抽去. ❺ (fig.) a) 自一點降至某點. b) 刪去，扣除. c) 誹議.
【例】❶ (*detrahere*) aliquem de curru. Cic. 從車上拖下某人. (*detrahere*) de mulis stramenta. Caes. 從騾背卸下馱子. (*detrahere*) aliquem ex cruce. Cic. 從刑架上卸下某人. (*detrahere*) sacerdotem ab aris. Cic. 從祭壇拖下司祭. (*detrahere*) alicui anulum de digito. Cic. 由指上拉出指環. (*detrahere*) naves ad terram. Hirt. 拖船至岸. (*detrahere*) torquem alicui. Cic. 除去人之頸環. (*detrahere*) homines ex provinciis. Cic. 自省中除去若干人. ❷ veste *detracta.* Cic. 扒下衣服. (*detrahere*) aliquid ab aliquo. Cic. 拿去某人某物. satis materiae *detractum* est. Cels. 已足量排泄. ❸ (*detrahere*) aliquem in judicium. Cic. 引人至法庭. (*detrahere*) aliquem ad accusationem. Cic. 强人控訴. ❹ (*detrahere*) de aliqua re. Cic. 從某物減去(除去). (*detrahere*) ex aliqua re. Caes. 從某物減去(除去). (*detrahere*) de suis commodis. Cic. 犧牲己利. (*detrahere*) cohortes ex acie. Caes. 由陣上調回數營兵. (*detrahere*) fidem sibi. Quint. 減少信用. ❺ a) (*detrahere*) regum majestatem ab summo fastigio ad medium. Liv. 由帝王尊嚴之最高峯降落至中級. c) (*detrahere*) aliquid de benevolentia alicujus. Cic. 減退其善願. c) (*detrahere*) de aliquo, de aliqua re. Cic. 減少人物之聲價. *detrahendi* causa. Cic. 爲誹謗之故. *detrahere* de senatu. Cic. 誹謗國會. *detrahere* de rebus gestis alicujus. Nep. 低估人戰績之聲價.
【註】❶ *detrahi* de summa nihil potest,

總數不能減少絲毫. ❷*detrahere* de honore meo ubique nititur. 各處千方百計減低我之聲價. ❸ ille non parum de me *detraxit*. 他誹謗我不少. ❹ timeo, ne de fama mea *detrahatur*. 怕毀我名譽.

dētrectātī-o. *ōnis*. f. (*detraho*)
【解】推辭，拒絕，不肯.
【例】*detrectatio* militiae. Liv. 拒絕應徵. *detrectatio* heredis. Plin. 推辭繼承. juvenes Romani ad edictum sine *detrectatione* convenere. 羅馬青年遵令集合，並不推辭.

dētrectāt-or. *ōris*. m. (*detrecto*)
【同】qui renuit, recusat.
【解】推辭，拒絕，誹謗者.
【例】Cato haud *detrectator* laudum suarum. 買道不推辭頌揚自己.

dētrect-o. *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr. (*de tracto*)
【同】fugio, aversor, vito, resisto.
【解】❶ 迴避，拒絕，推辭. ❷ 貶責，誹謗.
【例】❶ (*detrectare*) militiam. Caes. 拒絕入伍. (*detrectare*) pugnam. Liv. 迴避戰爭. (*detrectare*) principem. Suet. 不承認某君主. ❷ (*detrectare*) poetas. Tac. 減低詩人之聲價. (*detrectare*) sibi. Suet. 自怨自艾.

dētrīmentōs-us. *a, um*. adj. (*detrimentum*)
【解】有害者，致損失者.

dētrīment-um. *i*. n. (*detero*)
【同】damnum. X. Emolumentum.
【形】magnum, maximum, minus, summum. plura.
【解】磨去，損害，損失，虧累，災害，失敗，敗績.
【例】*detrimentum* afferre, inferre. Caes. Caes. 貽害肇禍. *detrimentum* importare. Cic. 貽害肇禍. *detrimentum* capere, accipere, facere. Cic. 受害，受損失. *detrimentum* sarcire, resarcire, reconcinnare. 賠償損失. *detrimentum* animae. 靈魂受害.

1. **dētrīt-us.** *a, um*. part. v. *detero*.
【解】除去，廢除，用舊，疲弊，陳腐，衰弱者.

2. **dētrīt-ūs.** *ūs*. m.
【解】損害，變壞.

dētrū-do. *dis, si, sum, dĕre*. v. tr.
【同】deturbo, expello, depello.
【解】❶ 推下，擲下，揷下，陷入. ❷ 驅逐，排斥，迫退. ❸ 緩期，遲延.
【例】❶ *detrudere* aliquem in mare. Suet. 投入海中. *detrudere* aliquid in terram. Ov. 將物揷入地中. *detrudere* naves scopulo. Virg. 推船脫離暗礁. ❷ *detrudi* ad novissimum ordinem. Suet. 落入最低階級. *detrudi* in luctum. Cic. 沉入憂患中. *detrudi* se in mendicitatem. Plaut. 被迫行乞. *detrudi* in infernum. 投入地獄. *detrudi* aliquem de sententia. Cic. 迫人改換意見.

dētruncāti-o. *ōnis*. f.
【解】截斷，傷殘，損害，毀壞.

dētrunc-o. *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr.
【同】decido, seco.
【解】截斷，割削，傷殘，損害.
【例】*detruncatis* arboribus struem ingentem lignorum facit. 砍伐樹枝積成大垛. (*detruncare*) caput. Ov. *detruncata* corpora. Liv. 傷殘之身.

dētrūs-us. *a, um*. part. v. *detrudo*.
【解】驅逐，擲下者.
【例】*detrusus* insulam. Tac. 被放逐(漂流)荒島.

dētum-esco. *escĭs, ŭi, escĕre*. v. intr.
【解】退腫，消平，平息.

dēt-undo. *undĭs, ŭdi, unsum, undĕre*. v. tr.
【解】搗碎，破裂.
【例】digiti *detunsi*. Apul. 破裂之指.

dēturbāt-us. *a, um*. part. v. *deturbo*.
【解】被推下，被驅逐者.

dēturb-o. *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr.
【解】❶ 擲下，打倒，傾覆. ❷ 迫去，驅逐.
【例】❶ (*deturbari*) moenibus. Sall. 由墻上跌下. (*deturbare*) statuam. Cic. 打倒態緣. (*deturbare*) aedificium. Cic. 拆毀建築物. ❷ (*deturbare*) hostes de (vel) ex vallo. Caes. 驅逐敵人離弃寨壘. (fig.) *deturbare* aliquem de sanitate ac mente. Cic. 使人損害健康，精神失常. *deturbari* ex spe. Cic. 失望. (*deturbare*) alicui verecundiam. Plaut. 使人喪失廉恥. (*deturbare*) aliquem de fortunis omnibus. Cic. 使人傾家敗產.

dēturp-o. *ās, āre*. v. tr.
【解】毀容，羞辱人，汚蔑人.

dĕ-unx. *uncis*. m. (*de uncia*)
【同】undecim unciae, quasi una de asse dempta.
【解】羅瑪每斤十二分之十一 (livre 11/12 cyathus. 地之面積＝26400方尺之十一倍.

dĕ-ūro. *urĭs, ussi, ustum, urĕre*. v. tr.
【解】燒燼，焚燒，焙乾.

Dĕ-us. *i*. m.
【同】Numen praepotens, procreator mundi, opifex aedificatorque mundi, dominator rerum, universi auctor.
【形】aeternus, immortalis, omnia praevidens.
【解】❶ 萬物大主，天主. ❷ 如神者.
【例】❶ *di* immortales. Cic. 永生之神.

Deus qui omnem hunc mundum regit. 享壽萬物者天主. *Deus* aeterne! Hier. 永遠之天主. *Deus* bone! Ennod. 好天主. si *dis* placet. Plaut. 假使諸神滿意. ❷ sum *deus*. Plaut. 我享福如神(如在天上).
【註】❶*Deus* est creator, (auctor, conditor, opifex) omnium. 造物者天主. ❷*Deus* est gubernator, (arbiter, moderator) omnium. 管理一切的天主. ❸*Deus* est benignissimus. 極良善的天主. ❹*Deus* est in omni genere perfectissimus. 全善的天主. ❺ *Dei* opem implorare. 呼求天主助佑. *Dei* consilio. 天主聖意. *Deo* favente. 天主助佑. *Deum* adorare, invocare. 敬主求主. in *Deum* peccare. 獲罪於主. *Deus* avertat. 希望天主免除. *Deus* benedicat. 希望天主降福. *Deus* res humanas curat. 天主照管人事.

dĕust-us. *a, um.* part. v. *deuro.*
【解】燒燼者.

deutĕrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】次要者.
【例】vina, quae vocant *deuteria.* Plin. 所稱之劣酒(次等酒).
【附】**Deuteronomium.** 申命紀.

dĕū-tor. *tĕris, sus sum, ti.* v. dep. intr. (cum ablat.)
【解】冒用，妄用.

dēvast-o. *ās, ātum, āre.* v. tr.
【同】spolio, vasto, depopulor.
【解】❶ 刼掠，搶奪. ❷ 毀壞.
【例】agmina ferro *devastata.* Ov. 被摧毀之軍隊.

dēvect-us. *a, um.* part. v. *deveho.*
【解】載運者.
【例】*devectus* Veliam. Cic. 載至外里亞者.

dēvĕ-ho. *hĭs, xi, ctum, hĕre.* v. tr.
【同】veho.
【解】❶ 運輸，載運，航運. ❷ (pass)被載至.
【例】❶ (*devehere*) frumentum. Caes. 運麥. (*devehere*) legionem equis. Caes. 使營兵乘馬至...❷ *devehi* per fluvium ad oceanum. Iust. 經江河漂至大洋.

dē-vello. *vellĭs, velli, vulsum, vellĕre.* v. tr.
【解】拔出，抽出，拔毛.

dēvēl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】發顯，顯露.

dĕvĕnĕr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】尊敬，崇奉，敬仰.

dĕvĕn-ĭo. *īs, i, tum, īre.* v. intr.
【同】venio, pervenio.
【狀】necessario.
【解】❶ 往下，降至. ❷ (fig.)至到，達到，至於.
【例】❶ *devenire* ad legionem decimam. Caes. (凱撒)到第十師處. *devenire* in victoris manus. Cic. 落到得勝者手中. *devenire* in locos laetos. Virg. 到愉快之地. *devenire* in aliquem. Cic. 遇到某人. *devenire* ad furem. Plaut. 往見盜賊. *devenire* ad senatum. Cic. 奔赴國會. nolebam has litteras in alienas manus *devenire.* 我不願這信件落在他人手中. ❷tantum *devenisse* ad eum mali. Ter. 他遇到如是的災禍. in qualem fortunam *deveni*? 我遭遇何種命運. *devenire* ad rationem. Cic. 引證理由.

dĕvĕnustāt-us. *a, um.* part. v. *devenusto.*
【解】墮落，退步，褪色者.

dĕvĕnust-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】失其美色，褪色，失寵(使枯萎).

dĕverbĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】毆打，痛打.
【例】*deverberatus* servus. Lact. 被痛打之奴隸.

dēvergentĭ-a. *ae.* f.
【解】傾側，欹斜，陂.

dēverg-o. *ĭs, ĕre.* v. neutr.
【解】傾側，向下.

dēverr-o. *ĭs, ĕrre.* v. tr.
【解】掃除，掃淨.

dēversĭt-o. *ās, āre.* v. intr. (*deverto*)
【解】❶ 停止，住宿，迂迴. ❷ 留戀.
【例】*devertare* ad aliquid. Gell. 止於某事物.

1. **dēvers-or.** (**dēvors-or**). *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】宿旅次，住旅舘，逗留，停止.
【例】(*deversari*) in aliquo loco. Cic. 逗留某處. (*deversari*) in domo (vel) domi alicujus, apud aliquem. Cic. 逗留在某人處，在某人家中. in meis *deversatur* oculis. Apul. 停止在我目前.

2. **dēvers-ŏr.** *ōris.* m.
【解】寓居客棧者，止宿者，逗留者.

dēversōrĭŏl-um. *i.* n. (*deversorium*)
【解】小旅舘，小客棧者.

dēversōri-um. (**dēvorsori-um**). *i.* n.
【解】客寓，旅舘，棧房，淵藪，窠穴.

dēversōrĭ-us. (**dēvorsōri-us**). *a, um.* adj.
【解】可停留，可止宿.
【例】*deversoria* taberna. Plaut. 旅舘.

dēvers-us. *a, um.* part. v. *deverto.*
【解】轉下，可逗留，可棲止者.

dēvertĭcŭl-um. (**dēvortĭcŭlum**). *i.* n. (*deverto*)
【同】flexio viae, anfractus.
【解】❶僻徑，彎路，轉彎，迂迴. ❷ 客

寓，旅館. ❸ 推諉，藉口.
【例】*deverticulum* fluminis. Papin. 河流. *deverticulum* significationis. Gell. 曲解.

dēver-to. (**devorto**) *.tis, ti, sum, těre.* v. tr. vel intr.
【同】 divertor, (diversor). de via decedo.
【解】 ❶ tr. a) 迴避，迴繞. b) (passiv.) 迂迴，(poeti.) 投奔到. ❷ intr. 離開正路，轉向，棲止. (fig.) 離開正義.
【例】 ❶ ab aliquo se *devertere*. Ter. 迴避某人. *deverti* vico. Cic. 迴避某村. *deverti* in hospitium alicujus. Plaut. 住某人旅館. hinc domum *devertor*. Ter. 我由此轉回家園. ❷ *devertere* via. Liv. 離棄大路. *devertere* domum regis. Cic. 轉入王宮. *devertere* ad cauponam. Cic. 轉入客寓. *devertere* in villam, (vel) ad villam. Cic. 轉入別墅.

devexit-as. *ātis.* f.
【解】 欹側，傾側.

dēvex-us. *a, um.* adj. (*deveho*)
【同】 deflexus, inclinatus.
【解】 傾側，斜陂.
【例】 declivia et *devexa*. Caes. 斜陂. *devexior* dies. Claud. 旁晚. aqua fluit in *devexo*. Sen. 水在陂上流下. *devexa* silentia. V. Fl. 沉靜. aetas *devexa* ad otium. Cic. 貪享安佚之歲月. *devexa* aetas. Sen. 晚年. *devexa* compositio. 紆緩文體.

dēvict-us. *a, um.* part. v. *devinco.*
【解】 戰敗者.

dēvict-us. *a, um.* part. v. *devinco.*
【解】 完全戰敗.

dēvin-cio. *cis, xi, ctum, cīre.* v. tr.
【同】 obstringo, obligo, demereor, concilio; constringo, alligo, comprehendo.
【解】 ❶ 繫縛，連結，鎖押，拘禁，縲絏. ❷ (fig.) 連絡，籠絡.
【例】 ❶ *devincire* opercula plumbo. Liv. 用鉛封. *devincire* suos praemiis. Cic. 以酬報籠絡屬下人. *devincire* locum religione. Cic. 祝聖基地. *devincire* se vino. Plaut. 醉酒. ❷ *devincire* animos voluptate. Cic. 藉娛樂安撫人. hic maximo se scelere *devinxit.* 此人爲罪惡束縛. foederibus fides *devincitur.* 藉盟約維持信用.

dēvi-nco. *cis, ci, ctum, ncěre.* v. tr.
【同】 vinco, supero.
【解】 完全勝利，大勝，克服.
【例】 Duilius Poenos classe *devicit.* 杜里藉海軍(艦隊)克服了伯奧人. *devicta* bella. Virg. 勝仗.

dēvinct-us. *a, um.* part. v. *devincio.*
【解】 連繫，連結者.
【例】 *devinctus* alicui, alicui rei. Cic. 與某人某事連繫. non est me *devinctior* alter. 無人與他比我更親密.

dēvi-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】 離正路.
【例】 *deviare* a vero. Hier. 離棄正理. filia non *devians.* 正義之女.

dēvitāti-o. *ōnis.* f. (*devito*)
【同】 fuga, vitatio.
【形】 facilior, exploratior.
【解】 迴避，巧避，推諉.

dēvitāt-us. *a, um.* part. v. *devito.*
【解】 迴避者.

dēvit-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 vito.
【解】 逃避，巧避.
【例】 procellam temporis *devitavit.* 迴避季候暴風. dolorem *devitare.* 避免痛苦.

dēvi-us. *a, um.* adj. (*de via*)
【同】 qui de recta via deflexit, a via remotus, alienus, aversus.
【解】 ❶ 離路，迷路，迂迴. ❷ 失正路，入歧途.
【例】 oppidum *devium.* Cic. 迷路之城市. iter *devium.* 迂迴之路. *devia* terrarum. Luc. 未發現之地. *devia* avis. Ov. 離群之鳥. *devius* equus. Stat. 離群之馬. ❷ nihil *devium* loqui. Plin. J. 坦白說明. *devius* aequi. Stat. 不公正. *devius* promissi. Capel. 失信.

dēvŏcāt-us. *a, um.* part. v. *devoco.*
【解】 召回者.

dēvŏc-o. *ās, āvi, ātum, āre,* v. tr.
【同】 voco, revoco.
【解】 呼喚，召回，召來，呼下，招引.
【例】 *devocare* aliquem de provincia. Cic. 自行省調回某官. *devocare* sidera caelo. Hor. 使星宿降落. *devocare* aliquem. Nep. 請人用饍. *devocare* aliquem ad perniciem. Phaed. 引人喪亡. *devocare* (Socratem) philosophiam e caelo. Cic. (掃可拉德) 使哲學自天降世.

dēvŏl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】 avolo, diffugio.
【解】 ❶ 飛下，疾下. ❷ 顛仆，襲擊，疾去，飛過，逸去.
【例】 simul ut fortuna defluxit, amici *devolant.* 幸運旣去，朋友離散. ab una amicitia ad aliam *devolas.* 棄舊友，尋新友.

dēvŏlūtīv-us. *a, um.* adj. (*devolvo*)
【解】 上訴者.

dēvŏlūt-ūs. *a, um.* part. v. *devolvo.*
【解】滾下，倒下者.
【例】torrens *devolutus.* Liv. 激流冲下. *devolutus* ad egestatem. Sen. 陷入貧困中. *devolutus* in dedecus. V. Max. 遭耻辱.

dēvol-vo. *vīs, vi, ūtum, vĕre.* v. tr.
【同】praecipitem ago, impello.
【解】使滾下，使旋轉，推下，擲下，纏，捲，繞.
【例】monte praecipiti *devolutus* torrens. 激流由山崖瀉下. jumenta *devolvebantur.* Liv. 家畜滾下. *devolvere* saxa. Quint. 大石翻滾. *devolvere* corpora in humum. Ov. 身顛倒於地. *devolvi* ad spem. Cic. 渴望. *devolvi* in inanem spem pacis. 虛望和平.

dēvŏrāt-us. *a, um.* part. v. *devoro.*
【解】被吞食者.

dēvŏr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】ligurio, abligurio.
【解】❶吞下，咽下，吞噬(食物). ❷(fig.)吞沒，侵吞(財產)，囫圇吞下，不加審量. ❸(fig.)殄滅，遺忘，窒息(聲音).
【例】❶*devorare* ovum. Cato. 吞卵. *devorare* salivam suam. Cels. 咽唾涎. *devorare* gemitus, lacrimas. Ov. 飲泣吞聲. sol aquas *devorans.* Plin. 太陽吸水. ❷ *devorare* pecuniam publicam. Cic. 侵吞公款. *devorare* domos viduarum. Hier. 吞沒孀婦之房產. ejus oratio a multitudine *devorabatur.* Cic. 聽衆未曾審量其言論. ❸ *devorent* vos arma vestra. Just. 你們死於自己刀下. vox *devoratur.* Plin. 失聲. *devorare* nomen. Plaut. 忘其名姓.

dēvortĭ-um. *i.* n.
【解】轉彎，繞道.
【例】*devortium* itinerum. Tac. 彎路.

dēvōtĭ-o. *ōnis.* f. (*devoveo*)
【同】dedicatio, consecratio, addictio.
【解】❶獻身，捐軀，委身，犧牲，一忠誠，盡心，熱誠，虔誠，殷勤. ❷詛咒，咒罵. ❸靈感，蠱惑，妖法.
【例】❶*devotiones* Deciorum. Cic. 德西之犧牲. *devotio* vitae. Cic. 犧牲性命. *devotio* mentis. Hier. 犧牲性命. *devotione* capitis mei. 犧牲我之頭顱. (*devotio* ad pietatis studium refertur; rectius dicitur religio, pietas, in Deum et Superos). 虔誠可歸於專誠孝愛更好說對天主及天上神聖之欽敬及忠誠.

dēvōt-us. *a, um.* part. v. *devoveo. devotior, devotissimus.*
【解】❶a) adj. 忠誠，熱心，虔誠者(alicui. dat.) b) subst. *i.* m. 忠誠之人. ❷專心致力者.
【例】❶*devotus* deum, (deorum) irae. Liv. 自獻爲息神怒之犧牲. *devotus* morti. Hor. (vel simplic. "*devotus*") 決意死去.
【註】*devotus*: 熱心虔誠. ❶*devotus*: (religiosus, pius), Deum colens, pietatem et religionem colens, pie et religiose vivens. ❷singulariter *devotus* est B.M. Virgini, (praecipuo quodam studio cultuque fertur in Dei Matrem). singulari cultu Matrem Virginem prosequitur.

dēvŏ-vĕo. *vēs, vi, tum, vēre.* v. tr.
【同】voveo, destino, dedico, consecro.
【解】❶獻身，捐軀，捨生，犧牲(獻身與獄鬼，忠於鬼…). ❷詛咒(aliquem... 人或物). ❸信服妖術，邪法….
【例】❶se diis *devovere.* Cic. 獻身祭神. se *devovere.* Cic. 獻身祭神. *devovere* suos annos alicui. Ov. 致畢生精力爲某人. *devovere* se gloriae. Curt. 專心功名. *devovere* se, (caput suum) pro republica. Cic. 爲國犧牲. *devovere* se pro aere alieno. 爲債務而犧牲. ❷ diis omnibus aliquem *devovere.* 獻人與諸神鬼(咒人各種凶禍). ❸ num te carminibus *devovit* anus? Tib. 難道老婦以妖術蠱惑你嗎？

dēvuls-us. *a, um.* part. v. *devello.*
【解】拔出者.

dext-ans. *antis.* m. (*de sextans*)
【解】1/6 羅瑪 5/6斤.

dext-er. *ra, rum,* (vel) *era, erum, dexterior, dextimus.* **dextra.** (vel) **dextera.** n. plur. (genit.) *ōrum.*
【同】X. Sinister.
【解】❶右邊者，在右邊者. ❷精巧，伶俐，靈敏者(慈悲，恩愛).
【例】❶*dextera* manu. Cic. 用右手. *dexter* oculus. Hier. 右目. *dexterum* cornu. Ter. (陣)右翼. *dextra* (loca) fluminis. Plin. 河之右岸. ❷*dexter* adi. Virg. 惠然援助. sidere *dextro* editus. Stat. 生於吉時.

dextĕr-a. (vel) **dextra.** *ae.* f.
【同】X. Laeva.
【形】consularis, fida, firmior, hostilis, impia, violatae fidei testis.
【解】❶右手. (fig.)輔助，援助. (poet.)右臂，右翼. ❷形容語.
【例】❶ jungere *dextras.* Virg. 攜手(友誼). fallere *dextras.* Virg. 欺騙忠誠諾言. ❷ *dextram* tendere, (porrigere). Cic. 伸手援助. conserere *dextram.* V. Fl. 交手. accendere *dextras.* Sil. 增勇氣. *dextras* renovare. Tac. 重訂前約. ad *dextram.* Ter. 向右邊.

2. dextra. ut praep. cum acc.
dextĕrē. dextrē. adv. *dexterius.*
【同】apte.
【解】精巧伶俐貌.
【例】*dextre* obire officia. 巧於供職.
dextĕrĭ-or. *us, ōris.* (compar. *dexter*)
【解】(二者中)在右邊者.
【例】*dexterius* cornu. Galba. 右翼.
dextĕrĭt-ās. *ātis.* f. (*dexter*)
【解】精巧，敏捷，伶俐.
【例】naturalis ingenii *dexteritas.* 天賓靈敏.
dextĭm-us. *a, um.* superl. adj. *dexter.*
【解】居最右者.
1. dextra. vide **dextera.**
2. dextra. raro:praep. cum acc.
【解】在右邊.
dextrāl-ē. *is.* n.
【解】手鐲.
dextrorsum. (**-sus**). adv. cum motu. (*dextro versus, versum*).
【同】ad dextram.
【解】向右邊，對右邊.
dī. sync. pro **dii.**
dĭabăthrarĭ-us. *i.* m.
【解】女鞋匠.
dĭābēt-es. *ae.* m.
【解】曲管，吸水管，(糖尿症).
dĭăbŏlĭc-us. *a, um.* adj.
【解】邪魔者.
【例】*diabolicum* scandalum. 魔鬼式的惡表(有意引人犯罪，害人靈魂).
dĭăbŏl-us. *i.* m.
【解】魔鬼.
【例】❶ adversarius dolis instructissimus; impurus spiritus,perditus malorum auctor, humanae salutis inimicus. 陰毒不潔之惡神…. ❷ *diabolum* expellere, daemonem, ex corporibus ejicere, exturbare ex obsessis. 驅魔…. ❸ obsessus est a *diabolo,* oppressus, occupatus a teterrimo humani generis hoste, correptus a tartaro hoste. 附魔，被魔困擾….

DIADEMA

dĭācŏnāt-us. *ūs.* m.
【解】(輔)助祭神職(六品輔祭). 六品神職.
dĭācŏnĭ-a. *ae.* f.
【解】❶= diaconatus. (六品輔祭). ❷ 六品樞機所轄座堂區.
dĭācŏn-us. *i.* m.
【解】六品輔祭.
dĭădēm-a. *ătis.* n.
【同】corona regni, insigne.
【解】王冠，(冕旒，王冕).
【例】Antonius collegae *diadema* imposuit. 安道尼置王冠於同僚頭上.
dĭădēmāt-us. *a, um.* adj.
【解】戴王冠者.
dĭaet-a. *ae.* f.
【同】medicinae pars, quae victu morbos curat.
【解】❶ 節飲食衛生法，和緩治療法. ❷ 居室，房間，娛樂廳.
【例】❶ *diaeta* nunquam oberit. 節飲食無害. *diaeta* uti, vivendi regulam et modum servare. 飲食有節. *diaeta* curari cupio, chirurgiae taedet. 我欲用節食治療法，討厭用手術.
dĭăgōnāl-is. *e.*
dĭăgōnĭ-us. *a, um.* adj.
【解】對角線者.
dĭăgramm-a. *ătis.* n.
【解】圖形，圖案，畫譜.
dĭălectĭc-a. *ae.* f. *ōrum.* n. **dĭălectĭc-e.** *ēs.* f.
【同】disserendi ratio et scientia; prudentia disputandi; veri ac falsi disceptatrix scientia et judex.
【形】dilatata, disceptatrix, judex veri et falsi, similis pugno.
【解】論理學，論辯法，推論法.
【例】in *dialectica* exercebat. 練習論辯術. *dialectica* cavet ratione, ne cui falso assentiamur, neve unquam captiosa probabilitate fallamur. 論理學藉推理，防備我們附和謬理，並不為詭辯理論所蒙蔽.
dĭălectĭcē. adv.
【同】dialecticorum more, subtiliter, tenuiter.
【解】依推理法式.
【例】multa *dialectice* dicta. 許多照推理法之言論.
dĭălectĭc-us. ❶ *a, um.* adj.
【同】valens.
【解】論理學者，辯證的，思辯的.
❷ *i.* m. subst.
【解】長於辯證者(精通論理學者).
【例】❶ *dialecticae* captiones. 詭辯. acumen *dialecticum.* 善辯者之銳敏. ❷ perversa et praepostera *dialecticorum* sapientia. 論辯家播弄詭辯之智慧.
dĭălect-us. (**dialect-os**). *i.* f.
【解】方言，土語.
1. Dīāl-is. *e.* adj. (*dius*)

【解】❶ (Jupiter) 由必得神者.
【例】flamen *Dialis*. Varr. 由必得神之司祭(僧). *Dialis* (absol.) 由必得神之司祭(僧).
【解】❷ (Jupiter) 由必得之司祭者.
【例】apex *dialis*. Liv. 由必得司祭帽(錐形帽).

2. **dīāl-is.** *e*. adj. (*dies*)
【解】一日之間者.

dĭālŏg-us. *i*. m.
【同】disputatio, sermo in personas distributus.
【形】mirificus.
【解】對話，會話，問答，交談.
【例】in iis sermonibus, qui *dialogi* appellantur. 在稱爲對話的交談中. nolunt personas viventes *dialogis* illigari. 他們不肯以尙生存的人編爲對話人.

dĭămetr-os. *i*. m.
【解】直徑，中心直線.

Dīān-a. *ae*. f. nom. propr. deae.
【解】女神名：Jupiter 及 Latone 之女Apollo之姊，稱爲月神，獵神.
【例】*Diana* nocturna. Ov. (poet.) 月.

dīāni-us. *a*, *um*. adj.
【解】狄亞納者，(*Diana*).
Dīāni-um. *i*. n.
【解】狄亞納之祭壇.

dĭăpasm-a. *ătis*. n.
【解】香粉，香料.

dĭăpāson. n. indecl.
【解】八音階，音尺 (t. music.)

dĭăphragm-a. *ătis*. n.
【解】橫隔膜(解)，分隔面(物).

dĭārĭ-a. *ōrum*. n.
【解】一日之糧，一日工資，日報，日記.

dĭārĭ-um. *i*. n.
【同】stipendium militibus in dies singulos propositum.
【解】❶ 額糧(配給日用糧). ❷ 日記，日報.
【例】❶Caesar celeritatem militum iter facientium *diario* incitat. 凱撒配給額糧以鼓勵士兵行路之速度.

dĭărrhoe-a. *ae*. f.
【同】ventris fluxio; alvus soluta, citata, profluens.
【解】腹瀉症，瀉肚.
【例】*diarrhea* me arripuit tanta, ut vixdum coeperim consistere. 我患腹瀉症幾乎使我不能支持.

dĭătŏnĭc-us. *a*, *um*. adj.
【解】照音節者.

dĭătrīb-a. *ae*. f.
【解】❶ 談論，討論. ❷ 書院，學塾.

dībăph-us. *i*. m.
【解】絳紫袍.
【例】*dibaphum* cogitare. Cic. 夢想絳色袍(高位).

dīc. imper. v. *dico*.

dĭc-a. *ae*. f.
【同】judicium, actio.
【解】訴訟，官司，訟獄.
【例】*dicam* impingere. Ter. 起訴. *dicam* scribere, subscribere. Plaut. 起訴. *dicas* sortiri. Cic. (拈鬮)選擇主審官.

dĭcācĭt-ās. *ātis*. f. (*dicax*)
【解】諷刺，嘲笑，譏誚.
【例】alterum (genus) *dicacitatis* scurrilis, quae oratori fugienda. 含有譏誚意義之諷刺語，演說家應當避免.

dĭcācŭle. adv. (*dicaculus*)
【解】利口，諷刺貌.

dĭcācŭl-us. *a*, *um*. adj. (*dicax*)
【解】多言，空談，嘲笑者.

dĭcātĭ-o. *ōnis*. f. (*dico 1*)
【同】cum aliquis in civitatem aliquam se dicat ac tradit.
【解】旣聲明入(某城)籍(戶口登記).
【例】non solum *dicatione*, sed etiam postliminio potest fieri civitatis mutatio. 換公民藉不但可聲明入籍，而且能還鄉復籍.

dĭcāt-us. *a*, *um*. part. v. *dico 1*
【解】奉獻，祝聖者.

dĭc-ax. *ācis*. adj. (*dico 2*, *dicacior*)
【同】paulo facetior, promptus, paratus ad dicendum.
【狀】impunius.
【解】嘲笑，譏諷，狡猾.
【例】Demosthenes non tam *dicax* quam facetus. 戴茂德不但語含諷刺，而且雅趣橫生.
【附】**dichotomia.** 兩分法，兩段法.

dĭcĭ-o. (**diti-o**). *ōnis*. f. (nomin. non usurpatur)
【同】imperium, potestas, jurusdictio.
【解】權力，權勢，統治.
【例】suae *dicionis* facere. Liv. 征服(使屬於權下). *dicioni* suae subjicere. Tac. 征服. in *dicionem* redigere. Cic. 征服. sub populi Romani imperium *dicionemque* cadere. Cic. 屬羅瑪權下，並歸其統治. urbs est sub *dicione* Caesaris. 屬凱撒統治之城市. Dei *dicione* omnia gubernantur. 一切由主亭毒.

dĭcis. "causa, gratia." (loco adverbii) (genit. inusit. **dix**, deriv. ex *dico 2*)
【同】in speciem, per simulationem; sic, ut factum esse, dici possit.
【解】照舊例(舊習慣)，徒循故事，苟且因循

，敷衍.

【例】 *dicis* causa. Cic. 照舊例（聊以塞責）.

1. dĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】 nuncupo, consecro, dedico, addico.

【解】 莊重聲明，通報. ❶ 將某事物奉獻神明. ❷ 將某事物供獻，贈送某人. ❸ 行落成開幕典禮.

【例】 ❶cycni Apollini *dicati*. Cic. 奉獻給亞波羅神之天鵝. ❷*dicare* librum alicui. Plin. 獻書與人. *dicare* diem totum alicui. Cic. 獻全日與某人. *dicare* se alicui. Cic. 獻己爲人. *dicare* se alicui in servitutem. Cic. 甘爲人奴.

2. dĭ-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.

【同】 loquor, ajo, narro; verba facio, sermomem habeo, commemoro, profero, exprimo, in oratione pono.

【解】 以言語表達思想：言談，講話，述說. ❶ 發音，宣讀，朗誦. ❷ 以言語表示，或說明：例如…a）指明，我說的就是… b）重述，申明，而且我說…c）改正，我不說，勿說…d）已說，如吾所說… e）(passiv. impers. cum prop. infin.) f）(passiv. person. cum infin.) g）(cum *ut*, *ne* et subj.) ❸ a）辯護，訴訟. b）演講. c）文法. ❹ 證明，供稱. ❺ 稱呼，名稱. ❻ 祝頌，歌詠. ❼ 任命，委任. ❽ 約定，指定. ❾ 肯定，否認. ❿ 描寫.

【例】 ❶ *dicere* litteram. Cic. 朗誦字音. ❷ a) bene *dicta*. Cic. 甘言蜜語. ii, quos paulo ante *diximus*. Cic. 方才我們所說的人. ad eas quas *diximus* munitiones. Caes. 向我們所說的防線. veteres illi, Herodotum *dico* et Thucydidem. Cic. 古時的著作家我所說的，厄洛道及杜西弟. b) illo ipso die, die *dico*, immo hora. Cic. 就在那一天而且我說的那天那時刻. c) crudelem Castorem, ne *dicam* sceleratum. Cic. 殘暴的賈斯道來，我不提他如何兇惡. ut ita *dicam*. Cic. 據我如此說. sic *dixerim*. 恐怕我如此說. ut plura non *dicam*. Cic. 爲不必多說. plura ne *dicam*. Cic. 爲不必多說. Laelium *diceres*. Cic. 你要說來利勿. canes venaticos *diceres*. Cic. 來利你更好說獵犬. incredibile est *dictu*. Cic. 難以置信之說. d) ut *dixi*; ut *diximus*. 如吾所說，如吾人所云. quemadmodum supra *dixi*. Cic.. 如吾以上所說. ut ante *dictum* est. 如以前所述. e) pars, quam Gallos obtinere *dictum* est. Caes. 如上所述高盧人佔據之地. hoc illud *dicitur*. 有此傳說. f) Pisistratus disposuisse *dicitur*. Cic. 人傳說皮西斯大杜整理了郝梅祿之詩. g) *dicam* tuis ut librum describant. Cic. 我囑付你的人描寫一份. ❸ a) (*dicere*) causam. Cic. 辯護案件. (*dicere*) orationem. Cic. 讀演詞. (*dicere*) de aliqua re ad aliquem. Cic. 在某人前論某問題. (*dicere*) pro aliquo, contra aliquem. Cic. 爲某人反對某人. (*dicere*) apud centum viros. Sen. 在百人前演講. a) magistri *dicendi*. Cic. 演講指導員. c) genera *dicendi*. Cic. 文詞種類. ❹ *dicunt* te hostem patriae exstitisse. 衆人供證你爲本國敵人（叛國）. ❺ (ira) quam bene Ennius initium *dixit* insaniae. Cic. 厄尼勿詩人曾稱忿怒爲瘋狂之始. ames *dici* pater. Hor. 你喜人稱你爲父. ❻ (*dicere*) aliquem. Hor. 稱頌某人. (*dicere*) laudes Phaebi. Hor. 頌揚亞波羅. ❼ consules *dicere*. Liv. 宣佈新執政官. prior *dictus*. Liv. 首先受委任. *dicere* dictatorem. Liv. 宣佈總裁. ❽ dies colloquio *dictus* est. Caes. 約訂會議日期. (*dicere*) locum concilio. Liv. 指定晤面地點. (*dicere*) diem nuptiis. Ter. 訂結婚日期. (*dicere*) leges pacis. Liv. 訂和平條件. ❾ eumdem esse *dicis*. Cic. 你肯定原是一人. *dicere* sacramento. Cato. （軍中）宣誓. ❿ *dicere* silvestrium naturas. Plin. 描寫野獸天性.

【註】 phras.: aiunt te hoc *dixisse*. 人云你曾說. possum pro certo *dicere*. 我能堅決肯定. *dic*, quaeso. 請你說明. sensum meum jam *dixi*. 我已發表我的意見. clam in aurem *dicere*. 告密. quae *dicis* non possum credere. 我不能相信你所說者. est verum quod *dixisti*? 你所說的是眞的嗎？ *dicitur*, ferunt.... 人傳說.... de hoc multa *dici* possunt. 對此事能發表許多言論.

dĭcrŏt-um. *i.* n.

【同】 navigium duplici serie remorum instructum.

【狀】 bona.

【解】 有二層槳之船.

【例】 bono *dicroto* navigabam 我乘一隻好的二層槳船.

dictām-en. *ĭnis.* n.

【解】 良心之聲，勸告.

dictamn-us. *i.* f. **dictamn-um.** *i.* n.

【解】 白蘚（植）.

dictāt-a. *ōrum.* n. (*dicto*)

【同】 quae magistri pueris dictant.

【解】 默寫文字，教課，教材，教規.

【例】 eadem *dictata* recantare. 重彈舊調.

dictāt-ŏr. *ōris.* m. (*dicto*)

【同】 summa Romanae reipublicae potestas, magister populi.

【形】 perpetuus, perspicuus, invidiosus.

【解】 （羅瑪）獨裁統帥，（獨裁：特權長官，全

權大臣).
【例】*dictatorem* facere, efficere, dicere. 委任獨裁統帥.

dictātōri-us. *a, um.* adj.
【解】總裁者.
【例】gladius *dictatorius.* 總裁佩劍.

dictātr-ix. *icis.* f.
【解】獨裁女統帥.

dictātūr-a. *ae.* f. (*dictator*)
【解】總裁職權.
【例】*dictatum* testamentum. 口授遺囑.

dictāt-us. *a, um.* part. v. *dicto* (vide **dictata**)
【解】屢言，重言者.

dictēri-um. *i.* n.
【同】false dictum.
【解】詼諧，諷刺，譯語.
【例】quae false, breviter, acute dicimus, *dicteria* vocantur. 吾人所說虛僞簡約銳敏之語，稱爲詼諧語（諢語）.

dicti-o. *ōnis.* f. (*dico*)
【同】oratio, dicendi genus, actio.
【形】attica, forensis, popularis. oratoriae.
【解】❶發言，宣讀. ❷言語，會話，演詞，❸聲調，語法. ❹預言，讖語.
【例】❶*dictio* causae. Cic. 辯護案件. mulctae *dictio.* Cic. 判罰金. ❷*dictiones* oratoriae. Cic. 演詞. arcana semotae *dictionis.* Tac. 密談. *dictio* sententiae. Cic. 發表意見. *dictio* testimonii. Ter. 供證. ❸in forensibus causis mea *dictio* versatur. 我之演詞限於訴訟. ❹ data *dictio* erat. Liv. 讖語.

dictiōnāri-um. *i.* n.
【解】字典，字彙.

dictiōs-us. *a, um.* adj.
【解】笑話，詼諧者，滑稽者.

dictit-o. *as, avi, atum, are.* v. tr. (freq. v. *dicto*)
【同】saepe dico.
【解】屢言，不絕於口，兩三叮嚀，一再辯護.
【例】male *dictitatur* tibi. Plaut. 屢次侮謾你. *dictitare* causas. Cic. 操律師職業.

dict-o. *as, avi, atum, are.* v. tr. (freq. v. *dico*)
【同】dico quae alius excipiat.
【解】❶口授. ❷勸告，面諭. ❸屢言.
【例】❶ (*dictare*) aliquid alicui. Cic. 口授某人某事. (*dictare*) testamentum. Suet. 口授遺書. (*dictare*) versus. Hor. 口授詩詞. ❷ita videtur ratio *dictare.* Quint. 看來理智指導人. ❸ hoc penus, et haec penus veteres *dictaverunt.* Gell. 古人用(penus)名詞屢次當無類或當陰類.

dict-um. *i.* n. (*dictus*)
【解】❶語言，語句. ❷a) 諧訝語，諢語. b) 俚語，格言. c) 命令，主張.
【例】❶facete *dicta.* Ov. 訝諧語. *dicta* facere. Ov. 發言. *dicta* dare. Virg. 發言. *dictis* manere. Virg. 實踐諾言. ❷a) in aliquem *dicta* dicere. 命令某人. b) *dicta* collectanea. Suet. 格言. c) *dicto* audiens. 聽從言語.

dict-us. *a, um.* part. v. *dico.*
【解】所說者.

dĭdache. (indecl.)
【解】十二宗徒道理，此書約著於65—80年間(1878，又發現).

dīdactĭc-us. *a, um.* adj.
【解】教授法適用者，教授學者.

didascălĭc-us. *a, um.* adj.
【解】教授法者.

dīdĭtus. *a, um.* part. v. *dido.*
【解】散佈，傳揚者.
【例】*didita* fama terris. Virg. 聲名遠播. *didita* fama in populos. Sil. 遐邇聞名.

1. **dīd-o.** *is, idi, itum, ĕre.* v. tr. (*dis do*)
【解】分派，流散，傳播.
【例】fama *didita* terris. Virg. 譽滿天下. *didere* munia servis. Hor. 給奴隸分派工作. *diditur* rumor per agmina. Virg. 謠言流散行伍間.

2. **Did-o. Did-ūs.** vel **Didōnis.** *f.* nom. propr. mulieris. 人名：西瑟之妻(Sichée)建加而大高城(Carthage).

dĭdrachm-a. *ătis.* n.

dĭdrachm-um. *i.* n.
【解】錢名，等於Drachme之兩倍.

dĭdū-co. *cis, xi, ctum, cĕre.* v. tr. (*dis duco*)
【同】dispergo, aporio.
【解】❶分列，分開，分離，分析，分解. ❷伸開，伸張，展開.
【例】❶*diducere* aquam in vias. Cato. 使水分流各路. *diducere* digitos. Cic. 伸指. *diducere* scopulos. Juv. 剖開巖石. *diducere* cibum. Cels. 分開食物. ❷*diducere* ordines. Frontin. 伸張行列(陣勢). *diducere* hostem. Tac. 分散敵勢. *diducere* argumenta. Quint. 發揮言論. *diducere* amicitias. Sen. 絕交. *diducere* matrimonium. Suet. 離婚. *diducere* litem. Cal. 和解(紛爭).

dīducti-o. *ōnis.* f. (*diduco*)
【解】❶分別字音. ❷伸張呼吸. ❸引伸論證(演繹法：哲).

dīduct-us. *a, um.* part. v. *diduco.*
【解】分開，伸張者.
【例】os *diductum.* Suet. 開口. stare *diductum.* Quint. 兩腿劈開站立. *diducta*

multitudo. Plin 大衆分散. *diductum* matrimonium. Suet. 離婚.

dīĕcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *dies*)
【解】(幾乎)一日之間，延期，展期.
【例】tibi *dieculam* addo. Ter. 我讓你延期.

dīēpristīne. dīēpristīni. adv.
【解】前日，望日.

dīēquarte. dīēquarti. dīēquarto. adv.
【解】已四日.

dīēquinte. dīēquinti. adv.
【解】五日間.

dīērect-us. *a, um.* (*dis erectus*)
【解】釘死，絞死者，(fig.) 受刑者.
【例】i hinc *dierectus*. Pl. 去受刑吧.
dīērect-um. *i.* n. = (*mala crux*)
【例】apage in *dierectum* istam insanitatem. Varr. 受喪心病狂之刑.

dĭ-ēs. *ei*.m. et f. (plur. semper m. sing. raro femin.)
【同】lux, diecula, temporis diurni cursus, spatium, tempus.
【形】aestivus, brumalis, calamitosus, certus, constitutus, faustus, festus, funestus, gratissimus, horribilis, natalis, optatissimus, praeclarus, supremus, celeberrimus, dies hodierna, hesterna, misera; dies anniversarii, odiosi, superiores.
【解】❶ 一日：二十四小時. ❷ 日期：指定之限期. ❸ 白天：對黑夜而言. ❹ 生日，忌日…. ❺ 紀念日，工作日. ❻ 日程. ❼ 限期日曆. ❽ 日光. ❾ 天氣，氣候.
【例】❶ per *dies* continuos triginta. Gal. 一連三十日. ad *diem*. Treb. 爲一日. in *diem*. Hor. 日復一日. in *diem* vivere. Cic. 但足生存一日. in *dies*. Caes. 一日連一日(每一日). *die* inter *diem*. C. Fel. 每二日. ❷ *dies* nominis. Cic. 票已到期，滿期(滙票). *dies* pecuniae. Cic. 債期. dicere *diem* alicui. Cic. 宣佈候審期(開庭日). ❸ *dies* est. Quint. 天已明. *die* ac nocte. Cic. 日夜. noctibus et *diebus* Mart. 夜以繼日. ❹ *diem* meum scis esse. Cic. 你曉得這是我的誕辰. supremus *dies*. Suet. 末日. *diem* obire. Plin. 死去. *dies* tuus. Cic. 你的瘧疾發作日. ❺ *dies* Cannensis. Flor. 加納戰爭紀念日. qualem *diem* induisset. 今日情況如何. ❻ regio *dierum* decem patens. Liv. 距十日路程之地. ❼ *diem* festum per triduum agi. Liv. 三天慶祝. malum in *diem* abiit. Ter. 災期已過. reservare poenas in *diem*. Cic. 緩期執行. longa *dies*. Virg. 長期. longior *dies*. Ov. 歷時更久. ❽ *dies* non cernitur. Plin. 不見日光. venire in *diem*. Solin. 生於世上. *diem* projicere. Stat. 双目失明. arma *diemque* projice. Stat. 交械自殺. ❾ sub quocumque *die* est. Luc. 不論天氣如何. mutare *diem*. Luc. 調換水土. si *dies* mitis futurus est. Plin. 假設以後天氣溫暖.
【註】phras. ❶ vix *dies* erat. 天方明. vix lucescebat. 黎明. ❷ adulta *die*. 白天. multa jam *die*. 天氣不早. ❸ vergente jam *die*. 午後. inclinante in vesperum. 黃昏. ❹ ad certam *diem* 定期. ad constitutam *diem*, (praescriptam). 約訂之日. ❺ ubi constituta *dies* adfuit. 定期一至. ❻ *diem* differre, proferre. 延期. ❼ *diem* mihi totum confabulando subtraxit. 終日閒談. ❽ *diem* transigere in negotiis, (diem in negotiis ponere). 終日勞碌. *dies* festi. 停工日 (罷工日，休假日). *dies* abstinentiae. 小齋日. *dies* jejunii. 大齋日.

Dīespĭt-ĕr. *ris*.m. (*diei pater*): (Jupiter) 由必得神.

diffāmātī-o. *ōnis.* f.
【解】傳播，流傳.

diffāmāt-us. *a, um.* part. v. *diffamo*.
【解】流傳.

diffām-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*dis fama*)
【解】❶ 傳播，流傳. ❷ 誹謗，敗壞人名譽.

diffĕr-ens. *entis*. part. v. *differo*. (*differentior*)
【解】不同，殊異者.
【例】*differentes* possidens civitates. Junior. 據有各城市.

diffĕrentī-a. *ae.* f.
【同】dissimilitudo, discrimen, varietas, distinctio, intervallum.
【解】區別，殊異，異點.
【例】magna est *differentia* inter principia naturalia. 物性原理迥乎不同.
【附】**differentiatio** 分化，分差.

diffĕro. *differs, distŭli, dīlātum, differre.* v.tr. vel intr. (*dis fero*)
【同】❶ rejicio, prorogo, reservo, reduco, sustineo, profero, moram interpono, tardo, procrastino, moror, celeritatem de causa detraho, cunctor, extraho. ❷ discrepo, disto, alius sum, dissimilis sum. X. Similis sum.
【狀】multum, non fere multum, paulum, oppido, plurimum.
【解】I. tr. ❶ 分佈，分散，播種，移栽(使隔離). ❷ (fig.) 震盪，搖撼. ❸ 散佈，傳播，流傳. ❹ 誹謗，詆譭. ❺ 延期，遲延.

II. intr. (sine praeter. nec supin.) 區別，差別，殊異，迥異.
【例】 I. ❶ *differre* favillam. Lucr. 撒灰塵. *differre* ignem. Caes. 火焰四散. *differre* ulmos in versum. Virg. 照五點式栽楡樹. *differre* membra. Hor. 分裂肢體. ❷ *differri* clamore. Plaut. 喊聲震天. *differri* laetitia. Plaut. 喜極欲狂. *differri* doloribus. Ter. 心痛欲裂. ❸ *differre* rumores. Varr. 散佈謠言. *differri* per externos. Tac. 在異邦人中散佈謠言. ❹ *differre* dominos. Tac. 誹謗主人. ❺ *differre* invidia. Prop. 因嫉妬而被人誹謗. ❻ *differre* iter. Caes. 延期起程. *differre* aliquid in posterum diem. Cic. 延至後日. *differre* anum. Ov. 延長老婦壽命.
II. aetates vestrae et illorum *differunt*. Cic. 你們與他們年歲不同. *differre* ab oratoribus. Cic. 與演說家不同. quae inter se *differunt*. Quint. 彼此不同之事. ut non multum *differat* inter summos et mediocres viros. Cic. 以致大人與中等人無甚差別.

differt-us. *a, um.* (cum abl.) (*dis farcio*)
【解】 充滿，充塞，充盈者.
【例】 *differtum* forum. Hor. 街上人衆擁擠.

diffībŭl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】 解鈕，解鈎.

diffĭcĭle. adv. *difficilius, difficillime.*
【同】 difficulter.
【解】 不易，困難.

diffĭcĭl-is. *e.* adj. (*dis facilis*). *difficilior, difficillimus.*
【同】 laboriosus, operosus, habens multum difficultatis, arduus: in quo multum est negotii, vel operis; in labore multo est positus. X. Facilis.
【解】 ❶ 不易，困難，難堪者. ❷ 悲傷憂悶，乖僻，不馴，嚴厲者.
【例】 ❶ *difficilis* locus. Cic. 險地. *difficilior* tempestas. Caes. 更劇烈之暴風雨. *difficillimum* anni tempus. Caes. 一年中最難耐之季候. res *difficilis* ad eloquendum. Cic. 難說難描之事. *difficilius* dictu. Cic. 更難言之事. *difficilius* factu. Cic. 更難做之事. *difficillimo* reipublicae tempore. 國家最危難之時期. ❷ *difficilis* in liberos. Att. 對待子女嚴厲. *difficilis* precibus. Ov. 難以請求.

diffĭcĭlĭter. difficulter. adv. *-lius, -illime.* (raro in positivo)
【解】 不易，困難.

diffĭcŭlt-ās. *ātis.* f.
【同】 labor, angustia, asperitas.
【形】 domestica, incredibilis, magna, pecuniaria, publica, summa; majores, summae.
【解】 困難❶，阻礙，障礙，煩難，缺乏，急需. ❷ (性情)苛求，乖戾，(脾氣)乖僻，難堪.
【例】 ❶ *difficultas* discendi. Cic. 學習困難. *difficultas* viarum. Caes. 道路難行. *difficultas* morbi. Cels. 難治之症. *difficultates* afferre. Caes. 加增困難. res erat in magnis *difficultatibus*. Caes. 事情確實困難. (*difficultas*) rei frumentariae. Caes. 食糧缺乏. multis *difficultatibus* (hominum) affectus et afflictus. 遭遇許多人事之阻難.

diffĭcultĕr. adv. (*difficilis*)
【同】 difficile, aegre, vix, tristius, durius.
【解】 不易，困難.
【例】 *difficulter* impetrabis. 你將不易求得. non sine difficultate (*difficulter*) ea re potieris. 你將得之不易.

diffīd-ens. *entis.* part. v. *diffido.*
【解】 不信任，疑慮，躊躇者.

diffidenter. adv. (*diffidens*), *diffidentius.*
【同】 timide.
【解】 疑慮，躊躇.

diffīdentĭ-a. *ae.* f. (*diffido*)
【解】 不信任，疑慮.
【例】 metus est *diffidentia* expectati mali. 疑慮災禍之將臨，便是恐懼.

diffī-do. *dīs, sus sum, dĕre.* v. semid. intr. (*dis fido*) (cum dat. vel infin.)
【同】 quasi despero. X. Confido.
【狀】 penitus, valde, summe.
【解】 不依恃，不信任，不信託，失望，絕望.
【例】 *diffidere* civibus suis. 不信任本國公民. *diffidere* sibi. Sall. 不自恃. *diffidere* suae saluti. Caes. 生活已絕望. *diffidere* occasione. Suet. 不依恃時勢. *diffidere* ingenio sane meo. 確然不依恃我之才幹.

diffi-ndo. *ndīs, di, ssum, ndĕre.* v. tr.
【同】 findo, divido.
【解】 ❶ 劈開，分裂，分割，分析，分開. ❷ 暫停，間斷，遲延，延期.
【例】 ❶ (*diffindere*) saxum. Cic. 斷開巖石. *diffindere* urbium portas. Hor. 破壞城門. *diffindere* alicujus tenacitatem. Apul. 克服其倔强. ❷ *diffindere* diem somno. Varr. 晝寢(午睡).

dif-fingo. *fingĭs, fingĕre.* v. tr.
【解】 變形，演變，改造.

diffissĭ-o. *ōnis.* f.
【解】 遲緩，延期，放寬.

diffiss-us. *a, um.* part. v. *diffindo.*

【解】分開，遷延….

diffis-us. *a, um.* part. v. *diffido.*

【解】流注，伸張.

diffĭt-ĕor. *ēris, ēri.* v. dep. tr. (*dis fateor*)

【同】nego, inficior.

【解】否認，拒絕，推辭.

【例】non *diffiteor* me errasse 我不否認我之錯誤.

difflēt-us. *a, um.* adj.

【解】痛哭失明.

diffl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】吹散.

【例】*difflare* nubes. Prud. 風吹雲散. *difflat* ventus folia. 風吹葉落.

difflŭ-o. *ĭs, xi, xum, ĕre.* v. intr. (*dis fluo*)

【同】liquesco, fluo.

【解】❶洋溢，流注，傾流. ❷(fig.)溶解，軟化.

【例】❶sudore *diffluentes.* Phaed. 汗流如注. *diffluere* in plures partes. Caes. 分成許多支流. ❷homines deliciis *diffluentes.* Cic. 沉湎逸樂之人. (*diffluere*) otio. Cic. 閒暇無事. (*diffluere*) risu. Apul. 大笑.

difflŭ-us. *a, um.* adj.

【解】洋溢者.

【例】lacte *diffluens.* Matt. 乳漿洋溢.

difflŭvĭ-o. *ās, āre.* v. tr.

【解】分爲二….

diffr-ingo. *ingĭs, ēgi, actum, ingĕre.* v. tr. (*dis frango*)

【解】折斷，分裂，破碎.

【例】*diffracto* axe. Suet. 軸已折斷.

diffŭg-ĭo. *ĭs, (ū)i, ĕre.* v. intr. (*dis fugio*)

【同】fugio, dilabor.

【解】逃散，逃竄，潰散，溶解.

【例】metu perterriti *diffugiunt.* 驚惶逃散. *diffugere* nives. Hor. 雪溶化.

diffŭgĭ-um. *i.* n. (*diffugio*) (tant. usurp. plur.)

【解】四散奔逃.

diffundĭt-o. *ās, āre.* v. tr.

【解】流注，四散，傳播.

diffu-ndo. *ndĭs, (ū)di, sum, ndĕre.* v. tr. (*dis fundo*)

【同】dispergo, dissipo, spargo, effundo, differo.

【狀】late, longe.

【解】❶流注，傾流，洋溢，潰散，消散，散佈. ❷(fig.)伸張，擴展. ❸(fig.)開花，開心，顏開(眉開眼笑，眉飛色舞).

【例】❶sanguis *diffunditur* in omne corpus. Cic. 血液週流全身. glacies se *diffunderet.* Cic. 冰自溶化. *diffundere* vinum de doliis. Col. 由桶中倒出酒來. luce *diffusa* toto caelo. Cic. 滿天光輝. ❷di vim suam longe lateque *diffundunt.* Cic. 神明大顯其權能. *diffundere* comam. 頭髮飄揚. via *diffunditur.* Plin. 路擴展. (*diffundere*) vim mali per artus. Ov. 毒質散於全身各肢體. ❸*diffundere* vultum. Ov. 眉開眼笑. *diffundere* animos. Ov. 開心解悶. *diffundi,* contrahi. Cic. 開心，收心.

diffūsē. adv. (*diffusus*), *diffusius.*

【同】disperse.

【解】伸展，深遠，擴大貌.

【例】res *diffuse* dicta. 述事散亂(冗贅). (lumen *diffusum*). 散光.

diffūsĭl-is. *e.* adj.

【解】易分散，可伸張者.

diffūsĭ-o. *ōnis.* f.

【解】擴張，洋溢.

【例】voluptatum *diffusio.* Arn. 樂洋洋.

diffūs-us. *a, um.* part. v. *diffundo.*

【解】伸張，流注，散佈，茁壯者.

【例】glans suem *diffusam* facit. Plin. 橡樹果使豬茁壯(肥美). platanus ramis *diffusa.* 枝葉蓊鬱的白楊樹. color sanguine *diffusus.* 血色. jus civile *diffusum.* 廣泛之法典.

dīgĕrĭ-es. *ēi.* f.

【解】佈置，秩序，消化.

dīgĕ-ro. *rĭs, ssi, sum, rĕre.* v. tr. (*dis gero*)

【同】concoquo

【狀】discrete.

【解】❶(攜來攜去)分散，分析，分開. ❷消化，消耗，耗費. ❸溶解，消散，消弱. ❹佈置，排列，分施.

【例】❶*digerere* aegrum. Cels. 攜病人散步. *digerere* stercus in prata. Col. 散肥料於草原. *digerere* nubes. Sen. 撥散雲霧. dentes qui *digerunt* cibum. Plin. 牙齒咀嚼食物. ❷*digerere* cibos. Cels. 消化食物. *digerere* senium. V. Fl. 安度老年. ❸*digerere* abscedentia. Cels. 使瘡釀膿. *digerere* hominem. Cels. 使病人衰弱. *digerere* bilbliothecam. Suet. 整理圖書館. ❹*digerere* tabulas Cic. 整理書箋. *digerere* capillos. Cic. 梳理頭髮. *digerere* asparagum. Cato. 播種天門冬. vitis uvam *digerit.* Plin 葡萄樹結葡萄. (*digerere*) jus civile in genera. Cic. 依種類分析法典.

dīgest-a. *ōrum.* n. plur.

【解】(羅瑪)律例彙編，法令彙存.

dīgestĭ-o. *ōnis.* f.

【同】concoctio, distributio.

【解】消化，整理，分配，佈置.
【例】*digestionem* operatur. Garg. 助消化. *digestio* annorum. Vell. 計算年歲.

1. dīgest-us. *a, um.* part. v. *digero.* *digestissimus.*
【解】分析，劃分，消化.

2. dīgestŭs. *ūs.* m.
【解】管理，支配，分配.

dĭgĭtābŭl-um. *i.* n.
【解】指套，手套.

dĭgĭtāl-is. *e.* adj.
【解】粗如指者.

dĭgĭtāt-us. *a, um.* adj.
【解】裂蹄者，有爪者(鳥類).

dĭgĭtŭl-us. *i.* m. (dimin. *digitus*)
【解】小指，指.

dĭgĭt-us. *i.* m.
【同】pars manus pedisque extrema.
【形】extremi, transversus.
【解】❶手指. ❷脚趾. ❸獸趾. ❹羅瑪尺之1/16.
【例】❶ attingere aliquem *digito.* Plaut. 以手指觸摩人. attingere aliquid extremis *digitis.* Cic. 以指尖輕觸某物. computare *digitis.* Ov. 屈指計算. venire ad *digitos.* Plin. 已屈指計算. ❷ erigi in *digitos.* Quint. 佇立. ❸ ab aliqua re non transversum *digitum* discedere. Cic. 距離某物一指之遠. *digiti* proprii abscisio. 割去本人指頭.

dīglădĭ-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*di gladius*)
【同】decerto, contendo.
【解】比武，格鬥，爭論.
【例】*digladientur* licet, per me, philosophi inter se. 我任可哲學家互相爭論.

dignātĭ-o. *ōnis.* f. (*dignor*)
【同】dignitas.
【解】❶表示堪當榮位，可尊重. ❷受到之品位聲望.
【例】❶ in summa *dignatione* regis vixit. 生時受王寵幸. ❷ *dignatio* nostra. Liv. 我們所承受之祿位. secundum *dignationem.* Tac. 照分位.

dignāt-us. *a, um.* part. v. *dignor.*
【解】堪受榮位者.

dignē. adv. (*dignus*), *dignius, dignissime.*
【解】堪當，相宜，適合.
【例】philosophia nunquam satis *digne* laudari potest. 人總不能充分的讚揚哲學.

dignĭt-ās. *ātis.* f. (*dignus*)
【同】honor, gradus dignitatis, honoris amplitudo, splendor, auctoritas, gloria, majestas, decor. X. Indignitas.
【形】admiranda, amplissima, carissima, excellens, eximia, imperatoria, praestantissima, publica, singularis, summa.
【解】❶名分地位，功名，職銜，尊號，名義. ❷身分，名望，權位，尊重，崇拜. ❸尊榮，體面. ❹雍容，高貴，莊嚴，偉大.
【例】❶ nec *dignitatem* ei deesse nec gratiam. Cic. 他既有地位，又有聲望. laudare aliquem pro *dignitate.* Cic. 頌揚人之功名. suam cuique tribuere *dignitatem.* Cic. 尊重每人地位. ❷ dignitates rerum et personarum. Cic. 人物之重視. *dignitatem* facere auro. Pl. 崇拜金錢. ❸ cum *dignitate* moriamur. Cic. 光榮犧牲. ❹ plena *dignitatis* domus. Cic. 極莊嚴的府第.
【註】phras. ❶ prae ceteris *dignitatis* rationes habeas. 請你特別尊重你的地位. ❷ omnia ex *dignitate* fecisti. 你做事一切適當. ❸ rationes *dignitatis* tuae habebo. 我將重視你的榮譽. ❹ modo conservem *dignitatem* meam. 只要我保存我之尊榮. ❺ ut *dignitatem* tuam defendat. 使他保護你的地位. ❻ violari *dignitatem* tuam, moleste fero. 我難忍受人損害你的榮譽. ❼ quaerere *dignitatem.* 求功名. ❽ conferre *dignitatem.* 頒賜榮祿. ❾ pervenire ad *dignitatem.* 登青雲路. ❿ esse in *dignitate.* 有官位者. ⓫ *dignitatem* amittere. 失掉榮位. ⓬ *dignitate* se abdicare. 辭去官位. ⓭ *dignitatis* aditu impediri. 不得榮祿. ⓮ *dignitatem* amissam recuperare. 恢復榮位(官職). ⓯ *dignitas* tua augebitur. 官運亨通(步步高陞).

dign-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (saepe in passivo)
【解】堪當，相宜.
【例】(*dignare*) aliquem aliqua re. Calvus. 以為某人堪應某事. consimili laude *dignari.* Cic. 堪受同樣褒獎.

dign-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】dignum habeo, dignus habeor.
【解】❶相宜，堪當. ❷屑於，甘願，肯.
【例】❶ (cum ablat.) haud tali me *dignor* honore. Virg. 我不相稱如此榮位. qui apud nos tali laude *dignabatur.* 他在我們前應受如此褒揚. ❷ (cum dupl. acc.) (*dignari*) aliquem filium Cur. 堪稱某人為子. dominos *dignari* Teucros. Virg. 認特可樂人為主人. *dignari* regem filium. Curt. 認王為子.

dig-nosco. di-nosco. *noscis, novi, notum, no scere.* v. tr.
【同】discerno.

【解】分辨，分別.
【例】(*dignoscere*) civem hoste, (hostem a cive). 分辨國民與仇敵. dominum ac servum *dignoscere*. Tac 分辨主人與奴隸.

dign-us. *a, um.* adj.
【同】honestus, meritus, dignitate praeditus, plenus dignitatis, idoneus. X. Indignus.
【狀】omnino, maxime, parum.
【解】❶ (cum compl.) 適當，相稱，相宜，堪當. ❷ (absol.) 應分，理當.
【例】❶(cum abl.) (*dignus*) summa laude. Cic. 極可稱揚. audacia odio *digna*. Cic. 膽大可惡. (meus discessus) misericordia *dignior* quam contumelia. Cic. 我之離去更可痛惜不宜譴責. (cum supino in *u*) nihil *dignum* dictu. Liv. 一無可述. (cum subj.) *dignus* qui imperet. Cic. 可指導人. homines *digni* quibuscum disseratur. Cic. 可與理論之人. (cum infin. poetic.) (auctores) quibus *dignius* credi est. 更可憑信之著作家. ❷ *dignis* largiendum est. Cic 應稿賞立功者. quem dices *digniorem* esse hominem? 請你告知何人更相稱? *digna* poena. Sall. 應受懲罰.

dīgrĕ-dĭor. *dĕris, ssus sum, di.* v. dep. intr.
【同】declino, discedo, deflecto.
【狀】longius, parumper, paululum.
【解】❶ 遠離，離去，脫離. ❷ 離題(出題範圍).
【例】❶ nunquam est a me *digressus*. Cic. 從未與我分離. *digredi* a loco. Caes. (e loco). 離開某地. *digredi* via. Liv. 離正路. *digredi* domo. Sall. 離家. *digredi* in castra. Sall. 去入軍營. ❷ *digredi* officio. Ter. 離職. *digredi* de causa. Cic. 離題. *digredi*. Cic. 題外餘意.

dīgressĭ-o. *ōnis.* f.
【同】declinatio.
【形】acerba et misera, non longa, perjucunda
【解】❶ 離去，遠離. ❷ 離棄(職務，正路).
【例】❶ congressio, *digressio* nostra. Cic. 我們的會晤與離別. ❷ (*digressio*) aproposita oratione. Cic. 離開演講本題. cavenda est nimia *digressio* in oratione. 在演講時當注意勿離題太遠.

1. digress-us. *a, um.* part. v. *digredior.*
【解】離去，離異者.
【例】femina *digressa* a marito. Suet. 離婚婦人.

2. digress-ūs. *ūs.* m.
【同】digressio, discesus. X. Congressio, congressus.
【解】離去，離別，離題.

dĭi. *dei, deōrum.* plur. *deus.* sing. m.
【解】諸神.

dījūdĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*dijudico*)
【同】disceptatio, judicium, deliberatio.
【解】判斷，斷語，斷案，判決.
【例】ista quidem magna *dijudicatio* est. 一件重大的判決.

dījūdĭcāt-us. *a, um.* part. v. *dijudico.*
【解】已判斷，決定者.

dījūdĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*dis judico*)
【同】discerno, distinguo, discepto.
【狀】callide, diligenter, sero.
【解】❶ 判別，決斷，斷定，判決. ❷ 辨明，分辨.
【例】❶ *dijudicare* aliena. Ter. 判斷他人之事. *dijudicare* controversiam. Cic. 調解紛爭. *dijudicare* causam. Liv. 斷案. *dijudicari* non poterat uter utri virtute anteferendus videretur. Caes. 不能斷定二人中誰是更勇敢者. ❷ (*dijudicare*) vera et falsa. Cic. 分辨眞僞. (*dijudicare*) vera a falsis. 分辨眞僞. (*dijudicare*) recta a prava. Cic. 分辨曲直. (*dijudicare*) inter sententias. Cic. 辨別意見. non facile *dijudicatur* verus amor et fictus. 眞假愛情不易分辨.

dījunctĭ-o. disjunctĭ-o. *ōnis.* f.
【解】分開.

dijunct-us. vide **disjunctio.**

dijun-go. disjun-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】disjungo.
【形】longius, facile, saepe.
【解】解開，分開，分解.
【例】*dijungere* me ab illo volo. 我願同他分離.

dijunctus. vide **disjunctus.**

dīlābĭd-us. *a, um.* adj.
【解】易凋敝者.

dīlā-bor. *bĕris, psus sum, bi.* v. dep. intr.
【同】diffugio, diffluo.
【狀】male, rapide.
【解】❶ 流散. ❷ 潰散，離散. ❸ 破碎，腐壞. ❹ (fig.) 衰弱、頹廢，失散，失敗，傾覆.
【例】❶ *dilabitur* humor. Plin. 液體流出. nix *dilapsa* est. Liv. 雪已溶化. *dilabens* aestus. 退潮. *dilabente* nebula. Tac. 雲消霧散. ❷ exercitus *dilabitur*. Sall. 軍隊潰散. *dilabi* ab signis. Liv. 離棄軍旗. *dilabi* in oppida. Liv. 潰奔堡壘內. ❸ aedificium *dilabens*. Sen. 破舊建築. ne vestis situ

dilabatur. Col. 防衣料腐壞. ❹ respublica *dilabitur*. Cic. 國家傾覆. divitiae, vis corporis *dilabuntur*. Sall. 財物及身力(健康)容易損壞. *dilabi* discordia. Sall. 因不睦而失敗. *dilabi* untur mea memoria. Cic. 記憶力消弱.

dīlăcĕrātī-o. *ōnis.* f.
【解】撕破，破裂.

dīlăcĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*dis lacero*)
【同】lacèro.
【解】撕破，粉碎.
【例】*dilaceratus* acerbitatibus. Tac. 因悲傷而心粉碎.

dīlănī-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*dis lanio*)
【同】lanio.
【解】撕破，裂碎.
【例】cadaver canibus *dilaniandum* objicere. 擲屍體與狗，任其撕破. *dilaniata* vestis. Tac. 鶉衣百結. *dilaniata* anima. Lucr. 憂腸寸斷(心已粉碎).

dīlăpĭdātī-o. *ōnis.* f. (*dilapido*)
【解】浪費，耗費，消散，蕩盡，(營私舞弊).

dīlăpĭd-ō. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】decoquo, disperdo, consumo.
【解】投石，打擊，耗費，浪用.
【例】*dilapidare* pecuniam, (exhaurire aerarium, consumere). 浪費金錢(濫用國帑).

dilaps-us. *a, um.* part. v. *dilabor.*
【解】溶化，流注，傾流者.
【例】*dilapsa* glacies. Cic. 溶化之冰. *dilapsus* calor. Virg. 溫度消散. *dilapsus* in cineres. Hor. 化爲灰燼.

dīlargī-or. (*ī*)*ris,* (*ī*)*tus sum,* (*ī*)*ri.* v. dep. tr. (*dis largior*)
【同】dono.
【解】(大量)慷慨好施，靡費.
【例】(*dilargiri*) aliquid alicui. Cic. 分施某物與人. omnia *dilargiri*. 靡費一切.

dīlargīt-or. *ōris.* m.
【解】廣施恩惠者.

dīlargīt-us. *a, um.* part. v. *dilargior.*
【解】靡費，浪費者.

dīlāt-ans. *antis.* part. v. *dilato.*
【解】伸展，伸張.
【例】spatia montis in cubiculo *dilatantia.* Plin. 山之一部份伸展如屋形.

dīlātātī-o. *ōnis.* f.
【解】擴大，伸張.

dīlātāt-us. *a, um.* part. v. *dilato.*
【解】擴充，伸開者.
【例】*dilatata* dialectica. Cic. 充分發揮之論理學.

dīlātī-o. *ōnis.* f. (*differo*)
【同】mora, prolatio, retardatio.
【形】nimia.
【解】遲緩，遲延，展期，延期，擱置.
【例】bellum per *dilationes* gerere. Liv. 不時作戰. extra *dilationes* positus. Vell. (毫不遲延)立即執行.

dīlāt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*dis latus*)
【同】collato, late explico, propago. X. Coangusto, coarcto, contraho.
【解】開擴，伸張，放寬，擴大，延長，擴充.
【例】manum *dilatare.* Cic. 伸手. aciem *dilatare.* Liv. 展開陣線. orationem *dilatare.* Cic. 延長演講. argumentum *dilatare.* Cic. 發揮論證. *dilatatum* est cor nostrum. Hier. 我們的心胸擴大.

dīlāt-or. *ōris.* m.
【解】遲緩者，逗留者.

dīlātr-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】狂吠.

dīlāt-us. *a, um.* part. v. *differo.*
【解】擴張，遷延，宣傳者.

dīlaud-o. *ās, āre.* v. tr. (*dis laudo*)
【同】praedico.
【解】嘉獎，褒揚，矜誇.
【例】librum, quem *dilaudas,* emi. 我買了你所誇獎的書.

dīlectī-o. *ōnis.* f.
【解】愛慕，愛情.
【例】*dilectio* inimicorum. 愛仇.

1. **dīlect-us.** *a, um.* part. v. *diligo. dilectior, -tissimus.*
【解】羨慕者，戀愛的.

2. **dīlect-ūs.** **delect-us.** *ūs.* m.
【解】選擇，選拔，類別.

dīlemm-a. *ătis.* n.
【解】双鋒双刃論證法(哲).
【註】**dilemmatica** propositio. 双鋒命題.

dīlig-ens. *entis.* part. v. *diligo. diligentior, -tissimus.*
【同】attentus, sedulus, assiduus, studiosus, diligentiam adhibens.
【解】❶ 愛惜，依戀，專心，精審. ❷ 勤儉，節用.
【例】❶ *diligentior* esse coepit. Cic. 他開始更慎重. omnis officii *diligentissimus.* Cic. 盡職非常審慎. publicis equis alendis *diligentes.* Cic. 勤敏飼養官(公)馬. (*diligens*) in compositione. Quint. 用心作文. (*diligens*) circa aliquid. Plin. 關心某事. (*diligens*) remedium. Sen. 猛藥. ❷ homo frugi et *diligens.* Cic. 端方節儉之人. *diligens* rei familiaris. Suet. 勤儉傳家.

dīlĭgenter. adv. (*diligens*), *diligentius*, *-tissime*.
【同】accurate, exquisite, studiose, magna cum cura, diligentia. X. Negligenter.
【解】勤敏，精審，精密貌.
【例】*diligenter* litteris dat operam. 專心研究文藝. negotium tuum egit *diligenter*. 他曾殷勤照料你的事務.

dīlĭgenti-a. *ae*. f. (*diligens*)
【同】assiduitas, sedulitas.
【形】accuratissima, amplissima, artificiosa, egregia, singularis, nimia, pergrata, summa.
【解】❶ 殷勤，精審，興奮，勤敏，忠心. ❷ 節用，節儉.
【例】❶ *diligentia* sacrorum. Cic. 殷勤獻祭…. *diligentia* mandatorum tuorum. Cic. 忠心服從你的命令. summa *diligentia* rem tuam curabo. 我將盡心照料你的事務. majorem in scribendo *diligentiam* a te postulo. 我要求你寫得更精審些. conferre *diligentiam* ad aliquam rem. 勤敏作事. adhibe *diligentiam* in rebus. 努力工作. ❷in parandis opibus nulli *diligentiae* parcimus. 爲致富我們絕不惜力(省力).

dīl-ĭgo. *ĭgĭs*, *exi*, *ectum*, *igĕre*. v. tr. (*dis lego*)
【同】amo, carum habeo.
【狀】acrius, ad modum, eximie, facile, multum, plene, praecipue, vehementer, vere, unice.
【解】選擇，簡定，珍愛，喜悅，尊敬.
【例】*diligere* aliquem et carum habere. Cic. 愛惜鍾愛某人. *diligere* aviae memoriam. Suet. 喜歡記憶祖先. montes abies *diligit*. Plin. 松柏喜生山上. hunc amo, quem ante *diligebam*; (me aut amabis, aut *diliges* saltem). 以前我羡慕他，現在我鍾愛他.

dīlōrīc-o. *ās*, (*āvi*), *ātum*, *āre*. v. tr. (*dis lorico*)
【同】discindo, aperio.
【解】解開，裂開(撕破胸前衣).
【例】(*diloricare*) alicujus tunicam. Cic 撕破人之內衣. *diloricatis* pannulis. Apul. 袒胸.

dīlū-cĕo. *cēs*, (*xi*), *cēre*. v. intr. (*dis luceo*)
【解】顯明，昭著.
【例】res senatui plane *dilucere* visa est. 國會看此事是很顯著的. satis *dilucet*. (cum infin.) 顯明昭著….

dīlū-cesco, *cescĭs*, *xi*, *cescĕre*. v. intr. (*diluceo*)
【同】lucescit, lucere incipit.
【解】天亮，(白天)黎明，始明.
【例】discussa est illa caligo, *dilucescit*. 幽暗已過，漸放光明. *diluxit*, patet. Cic. 已光明昭著. *dilucescebat*. (impers.) 漸露曙光.

dīlūcĭdē. adv. (*dilucidus*), *dilucidius*, *-dissime*.
【同】lucide, perspicue, clare, aperte, plane.
【解】光輝，光彩，透明，瞭亮(曉暢).
【例】*dilucide* planeque loqui. 發言顯豁曉暢.

dīlūcĭd-o. *ās*, *āre*. v. tr.
【同】declaro.
【解】申明，詳明.
【例】rei *dilucidandae* causa. 爲使事情更詳明.

dīlūcĭd-us. *a*. *um*. adj.
【同】apertus, evidens.
【解】顯著，光輝，光彩，清晰，曉暢者.
【例】ea multo *dilucidiora* cernentur. Cic. 事物白天顯得更清楚. quo brevior, eo *dilucidior* erit narratio. 敘事愈簡約愈明顯.

dīlūcŭl-at. *āre*. v. impers. (*diluculum*)
【解】破曉，曉明(東方始白).

dīlūcŭl-um. *i*. n. (*diluceo*)
【同】summum mane, prima lux.
【解】黎明，震旦，破曉.
【例】sub *diluculum*, (primo *diluculo*, sub galli cantum). 黎明時. =cum lucere, illucescere inciperet. 始露曙光.

dīlŭ-o. *ĭs*, *i*, *tum*, *ĕre*. v. tr. (*dis luo*)
【同】confuto, abstergo.
【狀】dilucide, facilius.
【解】❶ 浸漬，濾淨，拭去. ❷ 溶解. ❸(fig.) 消散，解除，删削，解釋.
【例】❶ ne aqua lateres *dilueret*. Caes. 防水浸漬磚墻. sanguine *diluitur* tellus. Gell. 血染大地. ❷ *diluere* venenum. Plin. 配合毒藥. *diluere* baccam aceto. Hor. 以醋溶解珍珠. *diluere* aliquid cum mero. Col. 浸物酒中. *diluere* aliquid ex aqua. Scrib. 浸水中. ❸ *diluere* curam mero. Ov. 飲酒消愁. *diluere* crimen. Cic. 駁斥控訴. *diluere* memoriam. V. Max. 不復記憶. *diluere* auctoritatem. Sen. 削弱其權勢. *diluere* molestias (jucundo alloquio). Cic. 消遣(輕鬆談話可以消愁). mihi, quod rogavi, *dilue*. Plaut. 要你解釋我的問題.

dīlūte. adv.
【解】浸漬，多水.
【例】*dilute* lavi. Macr. 用大量水洗滌. *dilutius* potare. Cic. 飲攙水之酒.

dīlūt-um. *i*. n.
【解】浸水，溶化.

dīlūt-us. *a*, *um*. part. v. *diluo*. *dilutior*.

-tissimus.
【解】浸潤，微醉.
【例】vinum *dilutius.* Cels. 攙水過多之酒. *dilutum* Falernum. 攙水之法來酒. *dilutior* redis. Tert. 你回時微醉. *dilutus* odor. Plin. 不强烈之香味. rubor *dilutus.* Plin. 鮮紅，(淡紅).

dīlŭvĭ-ēs. *ei.* f.
【解】氾濫，洋溢，淹沒，洪水.

dīlŭvĭ-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】水淹，沉沒.

dīlŭvĭ-um. *i.* n. (*diluo*)
【解】洪水，氾濫，淹沒.

dīmăch-ae. *ārum.* m. plur.
【解】充步兵，兼騎兵作戰者.

dīmān-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】profluo.
【解】流注，傳佈，伸張，擴充.
【例】meus is labor *dimanavit* ad aestimationem hominum latissime. 我之工作傳聞遐邇受人重視.

dīmensĭ-o. *ōnis.* f. (*dimetior*)
【解】幅員，面積，廣袤，尺度大小.
【例】*dimensio* quadrati. 平方形.

dīmens-us- (demens-us). *a, um.* part. v. *dimetior.*
【解】已測量者.
demensus ad.. Caes. 適於.

dīmē-tĭor. dēmē-tĭor. *tīris, nsus sum, tīri.* v. tr. (*dis metior*)
【同】metior.
【解】❶ 測量，排列，整理. ❷ (pass.) 已測量者.
【例】ab illo *dimensa* sunt omnia et descripta. 由他測量一切，計劃一切.

dīmēt-o. dēmēt-o. *ās, āre.* v. tr. (*dimetor, āris, āri.* v. dep. tr.)
【同】distinguo, describo.
【解】測量，度量.
【例】siderum cursus *dimetare.* 測量星宿之軌道. locum castris *dimetari* jussit. 令測量營地.

dīmĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*dimico*)
【同】contentio, concertatio, discrimen.
【形】extrema, infinita, parva, periculosa, plena laudis, maxima.
【解】交戰，爭鬥，競爭.
【例】*dimicatio* proelii. Cic. 兩陣交鋒 (小接觸). *dimicationem* quaerere. 尋釁 (挑戰). in *dimicationem* et aciem venire. 上陣交戰. nemo me ab ea *dimicatione* continebit. 無人阻止我競爭.

dīmĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*dis mico*)
【同】confligo, certo.
【狀】paratus.
【解】交戰，格鬥，競爭.
【例】proelio *dimicare* cum hostibus. 上陣與敵交戰. de potentia *dimicare.* 爭權. *dimicatum* est. Flor. 已交鋒.

dīmĭdĭ-a. *ae.* f. (*dimidius*) (subauditur *pars*)
【解】一半.

dīmĭdĭāt-us. *a, um.* part. v. *dimidio.*
【同】medius.
【解】平分者，一半者 (分爲二者).
【例】defodere homines *dimidiatos.* Cato. 埋人半身. *dimidiata* verba. 半句. *dimidiatus* mensis. Cic. 半月.

dīmĭdĭ-o. *ās, ātum, āre.* v. tr. (*dimidius*) (praesertim usurp. part. passiv.)
【解】分爲二，分一半.
【例】*dimidiatus* mensis. Cic. 半月. *dimidiati* procumbunt. Plaut. 曲身而臥.

dīmĭdĭ-um. *i.* n. (*dimidius*)
【解】一半.
【例】*dimidio* plus. Cic. 多一半. *dimidio* minor. Caes. 少 (小) 一半. *dimidio* stultior. Cic. 多一半的糊塗.

dīmĭdĭ-us. *a, um.* adj. (*dis medius*). X. Totus.
【解】一半.
【例】*dimidia* pars terrae. Cic. 世界的一半. ad *dimidias* (partes). Plin. 至到一半. *dimidius* patrum, *dimidius* plebis. Liv. 一半元老一半平民. *dimidio* carius emit domum, quam aestimata fuerat. 購買房屋比以先所估計者多出一半.

dīmĭnŭ-o. dīmmĭnŭ-o. dēmĭnŭ-o. *ĭs, tum, ĕre.* v. tr. (*dis minuo*)
【同】minuo, imminuo, attenuo, detraho, decerpo; ad pauciora redigo, diminutionem facio. X. Augeo.
【解】破碎，減少，消滅.
【例】*diminuere* numerum militum. Suet. 減少兵額. *diminuere* aliquid ex regia potestate. Liv. 消弱王權. bona *deminuere.* Cic. 削減財產.

dīmĭnūtĭ-o. *ōnis.* f.
【同】imminutio. X. Accretio.
【解】減少，減殺.
【例】imperio magna *diminutio* facta est. 帝國減去了不少.

dīmĭnūtīve. (demĭnūtīve). adv.
【解】減少.

dimissĭ-o. *ōnis* . f. (*dimitto*)

【解】差遣，出征，保險，解職，解雇，休假，退伍.
【例】*dimissio* propugnatorum, relegatio amicorum. 擁護者解職，友善者遣配.

dīmissōri-us. *a, um.* adj.
【解】許可者，放行者.
【例】*dimissoriae* litterae. 許可證(放行證)，領品許可證.

dīmiss-us. *a, um.* part. v. *dimitto.*
【解】受差遣，受解職者，卸任者，被辭退，被撤職者.
【例】*dimissus* obligatione. Papin. 已解除義務者.

dīmi-tto. *ttĭs, si, ssum, ttĕre.* v. tr. (*dis mitto*)
【同】amitto, missum facio; remitto, depono, omitto.
【狀】amantissime, contumeliose, libenter, continuo, prorsus, nunquam.
【解】❶ 分發，分散. ❷ a) 遣散羣衆，b) 解散，辭退(國會). c) 遣散軍隊. 辭退，撤職，罷免(職工…). d) 化整爲零(軍隊). ❸ (in gen.) 放還，遣回. ❹ 辭去，遺棄，寬宥，豁免.
【例】❶ pueros circum amicos *dimittit.* Cic. 分發僮僕至各朋友處. (*dimittere*) nuntios tota civitate. Caes. 遣人通知全城(各處). (*dimittere*) nomen in longum aevum. Luc. 留名後世. ❷ a) senatu *dimisso.* Cic. 國會散會後. *dimittere.* (absolut.) Cic. 散會. *dimittere* concilium. Cic. 散會. b) *dimittere* exercitum. Caes. 遣散軍隊. c) *dimittere* uxorem. Tac. 休妻. *dimittere* aliquam ex matrimonio. Suet. 離婚. *dimittere* creditorem. Dig. 償還債主. *dimittere* debitorem. Nep. 豁免負債人. *dimittere* hostem ex manibus. Caes. 縱敵(任敵逸去). *dimittere* aliquem a suspicione. 除去嫌疑. *dimittere* peccata. Hier. 赦罪. *dimittere* oppugnationem. Caes. 停止圍攻. *dimittere* aliquem impunitum. Sall. 未懲罰某人. *dimittere* jus suum. Cic. 放棄權利. *dimittere* fugam. Virg. 停止逃跑. ❸ (*dimittere*) aliquem ab se. Cic. 告辭. (*dimittere*) aliquem ex provincia. Cic. 放人離省. (*dimittere*) e manibus. Caes. 任人逸去. (*dimittere*) aliquem incolumem. Caes. 放還無恙. (*dimittere*) equos. Caes. 棄馬步行. (*dimittere*) ripas. Caes. 離開河岸. ❹ (*dimittere*) amicitias. Cic. 絕交. (*dimittere*) iracundiam suam reipublicae. Caes. 爲國釋怨. (*dimittere*) tributa alicui. Tac. 免稅(免征).

dīmōt-us. *a, um.* part. v. *dimoveo.*
【解】裂開，分開，分離者.

dīmŏ-vĕo. *vēs, (ō)vi, tum, vēre.* v. tr. (*dis moveo*)
【同】depello, moveo, removeo, dejicio.
【解】❶ a) 隔離，分離，分開. b) 劃分，裂開. ❷ (fig.) 動轉，遠離.
【例】❶ a) (*dimovere*) terram aratro. Virg. 犁地. (*dimovere*) ora. Ov. 開口發言…. (*dimovere*) terram radiis Lucr. 光照大地. b) (*dimovere*) turbam. Tac. 分開衆人. (*dimovere*) manus. Cels. 習拳術. (*dimovere*) se in deambulatione. Cels. 散步. ❷ suspicionem a se in alium *dimovere.* 摒棄對人嫌疑. de dignitatis gradu *dimovere.* 撤職.

dīnosco. *ĭs, ĕre.* vide **dignosco.**
【解】分別，分辨.

dīnŭmĕrātī-o. *ōnis.* f. (*dinumero*)
【解】計算，籌劃，算賬，列舉，枚舉.
【例】*dinumeratio*: exornatio quaedam verborum. 枚舉即列舉動詞的方式.

dīnŭmĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*dis numero*)
【同】numero.
【狀】propemodum.
【解】❶ 計算，數算，算賬. ❷ 償還，淸償.
【例】❶ *dinumerare* stellas. Cic. 數算星宿. ❷ *dinumerare* pecuniam alicui. 淸償某人. *dinumerare* stipendium. Pl. 繳納軍餉.

dĭoecēsān-us. *a, um.* adj.
【解】教區者.

dĭoecēs-is. *is.* f.
【同】procuratio, gubernatio.
【解】屬於地方政府(州郡)之區域，主教轄區.
【例】exspectatio nostrarum *dioecesium.* 我們各州郡之希望.

dĭoecēt-es. *ae.* f. m.
【同】qui procurationem et quasi dispensationem regiam recipit.
【解】管家，總管，執事，司庫，監察.

Dĭŏgĕn-ēs. *is.* (acc. *em,* et *en*). m. nom. propr. hom.

DIOGENES

【解】人名：希臘哲學士(犬儒學派)．
Dĭŏnysī-a. *ōrum.* n. (festa Bacchi).
【解】酒神節日．
Dĭŏnysī-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：❶ *D.* Senior. (Tyrannus). 西拉古之君主，(Syracusae). ❷ *D.* Junior. 前者之子．
Dĭŏnys-us. (-os). *i.* m. (nom. graec. Bacchi)
【解】酒神之希臘名．

DIONYSUS

dĭōt-a. *ae.* f.
【解】双耳器，罐．
diphthong-us. *i.* f.
【解】併音字．
diplōm-a. *ătis.* n.
【同】principum et aliorum magistratuum codicilli, litteraeque publicae signo regio munitae et sanctae.
【解】正式公文，字據，執照(經合法手續者)．**a)** 恩諭．**b)** 護照．**c)** 路照(通行證)．**d)** 文憑，畢業證書．
【例】*diploma* civitatis. Suet. 羅瑪公民證．
diptĕr-ŏs. *a, um.* adj.
【解】有双翅者(兩翼者)，有兩行(層)柱之建築(兩廂房者)．
Diptych-a. *ōrum.* n. plur.
【解】夾板，可双摺之簿册(執政官就職之日，贈與友人及民衆者，上邊繪有小影及姓名)．
Dīr-ae. *ārum.* f. nom (propr.) Furiarum. (*dirus*) 女鬼名．
Dīr-ae. *ārum.* f. (*dirus*)
【同】tristia omnia, minae, execrationes, imprecationes.
【解】❶ 凶兆．❷ 詛咒．
【例】*diras* alicui precari. Tib. 詛咒人． *diras* alicui imprecari. Tac. 詛咒人．
dīre. adv.
【解】殘酷貌．
dīrecte. dīrecto. adv. (*directus*), *directius.*
【解】直線式，自然貌，無委曲，坦直貌．
【例】*directo* deorsum, ferri. 直向下落．haec ad fidem *directo* pertinent. 此事直接與信仰有關．
dīrecti-o. *ōnis.* f. (*dirigo*)
【解】行列，路線，直線，方向，派遣．
dīrecto. adv. vide **directe.**
【解】直接．
dīrect-or. *ōris.* m.
【解】指導，管理人，(校長，學監)．
dīrectūr-a. *ae.* f.
【解】直列，管理．
dīrect-us. (**derectus**). *a, um.* part. v. *dirigo.*
【同】rectus.
【解】❶ 正直．❷ 平正(直角線)．❸ (fig.) 正直，公正，無委曲．
【例】❶ *directiores* actus. Gell. 更直接打擊．oleae *directo* ordine. Cic. 直線式行列的橄欖樹．❷ trabes *directae.* Caes. 平正的樑木．fossa *directis* lateribus. Caes. 陡直的地穴．locus *directus* Caes. (險峻)峭直之地．❸ *directa* ratio. Cic. 正理．*directus* senex. Cic. 戇直老人．oratio *directa.* Isid. 直接的言論．*directa* attentio. 直接注意．scandalum *directum.* 有意的，有使人犯罪的惡意．scandalum indirectum. 無意的無使人犯罪的惡意．
dīrempti-o. diremti-o. *ōnis.* f.
【解】分開，斷絕，搶掠．
【例】*diremptio* amicitiae. V. Max. 絕交．
1. dīrempt-us. diremt-us. *a, um.* part. v. *dirimo.*
【解】分開，斷絕者．
2. dīrempt-ŭs. *ūs.* m. (*dirimo*)
【解】斷絕，分開．
dīrepti-o. *ōnis.* f. (*diripio*)
【形】acerba, foeda, impunita, libera.
【解】搶奪，刼掠．
【例】*direptio* urbis. 搶掠城市．impendebant caedes, *direptio.* 殺戮刼掠之禍將臨．
dīrept-ŏr. *ōris.* m. (*diripio*)
【解】搶奪，刼掠者．
【例】*direptor* urbis. 刼掠城市者．
dīrept-us. *a, um.* part. v. *diripio.*
【解】破碎虀粉．
dĭrĭb-ĕo. *ēs, ĭtum, ēre.* v. tr. (*dis habeo*)
【同】distribuo, dinumero, discerno, separo.
【解】統計，甄別，排列．
【例】dum tabellae, (suffragia) *diribentur.* Cic. 當甄別選票時．
dĭrĭbĭtĭ-o. *ōnis.* f.
【同】distributio.
【解】統計(選票數目)．
【例】populi *diribitio* jam non exspectatur. 已不期待人口統計．
dĭrĭbĭt-ŏr. *ōris.* m.
【同】distributor, qui populum in suas classes ad ferenda suffragia distribuit.
【解】劃分民衆投票區域者，統計選票數目者．
dĭrĭbĭtōri-um. *i.* n. (subaudit. *aedificium*).
【解】(先爲)檢查選票處，(後爲)調查軍籍，分發軍餉處．
dīr-ĭgo. (**dēr-ĭgo**). *ĭgĭs, exi, ectum, igĕre.*

v. tr. (*di rego*)
【同】refero, constituo, ordino, dispono.
【解】❶排列(成行)，列陣，修治，治水. ❷管理，指揮，指導. ❸整理，整頓，調整，準備.
【例】❶ (*dirigere*) flumina. Cic. 修治河道. (*dirigere*) aciem. Caes. 列陣. (*dirigere*) naves in pugnam. Liv. 指揮艦隊交戰. ❷ *directis* operibus. Caes. 已策定戰略. (*dirigere*) cursum ad litora. Caes. 駛船靠岸. (*dirigere*) equum in aliquem. Liv. 策馬直衝某人. (*dirigere*) hastam alicui. Virg. 以槍擲人. (*dirigere*) cogitationes suas ad aliquid. 懷念某事. ❸ (*dirigere*) utilitatem honestate. Cic. 以正義求利益.
【附】**dirimentia** impedimenta matrimonii. 否認的婚姻限制.

dīr-ĭmo. *ĭmĭs, ēmi, emptum, ĭmĕre.* v. tr.
【同】divido, distraho. X. Conjungo.
【狀】acerbe, impudenter.
【解】❶分有，分享，分開. ❷ (fig.) 解開，斷開，分解. ❸紛擾，廢棄，毀壞.
【例】❶ corpus quod *dirimi* non potest. Cic. 不能分解之身. (*dirimere*) sontes justis. Claud. 分開罪人義人. ❷ (*dirimere*) proelium. Caes. 停戰 (分開戰陣). (*dirimere*) controversiam. Cic. 調解爭論. (*dirimere*) conjunctionem civium. Cic. 破壞國民團結. (*dirimere*) colloquium. Caes. 停止談判. (*dirimere*) nuptias. Suet. 離婚. ❸ (*dirimere*) auspicium. Liv. 使占卜無效. (*dirimere*) rem. Cic. 將某事作廢. (*dirimere*) consilium. Suet. 破壞人的計劃.

dīr-ĭpĭo. *ĭpĭs, ĭpŭi, eptum, ipĕre.* v. tr. (*dis rapio*)
【同】praedor, aufero, rapio.
【解】❶拖散，撕破 (顛倒錯亂). ❷搶刼. ❸拔除，奪取.
【例】❶ *diripere* artus. Ov. 粉碎肢體. *diripere* fretum. Stat. 海浪滔天. ❷ *diripere* oppidum Caes. 刼掠城市. *diripere* provincias. Cic. 刼掠各省. ❸ (talos pueri) *diripere* coeperunt. Quint. 兒童開始(奪)玩骰子. (*diripere*) ferrum a latere. Tac. 拔出佩劍.

dīrĭt-ās. *ātis.* f.
【同】crudelitas.
【解】❶禍患，凶禍. ❷殘酷，凶暴，野蠻.
【例】❶ *diritas* diei. Suet. 凶日(不宜占卜之日). *diritas* ominis. Gell. 凶兆. ❷ homo omni *diritate* et immanitate deterrimus. 極凶惡極殘暴之人.

diru-mpo. (**disru-mpo**). *mpĭs, pi, ptum, mpĕre.* v. tr.
【同】dirimo, rumpo.
【狀】repente.
【解】❶破壞，破裂，斷絕，毀壞. ❷ (in pass.) 瓜裂，窒息.
【例】❶ *dirumpere* amicitias. Cic. 絕交. *dirumpere* imagines. Tac. 打壞雕像. ❷ *dirumpor* dolore. Cic. 憂憤塡胸. *dirumpor* risu. Apul. 捧腹大笑.

dīrŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr. (*dis ruo*)
【同】excido, excindo, everto.
【解】拆毀，破壞，傾覆，破產.
【例】(*diruere*) oppida. 拆毀城垣. (*diruere*) agmina. Hor. 毀滅軍旅 (行軍). homo *dirutus.* Cic. 破產之人.

dīruptĭ-o. *ōnis.* f. (*dirumpo*)
【解】破碎，破壞，折斷.

dīrupt-us. *a, um.* part v. *dirumpo.*
【解】破壞，折斷，傾覆.
【例】homo *diruptus* dirutusque. Cic. *diruptior.* Liv. 精力耗盡傾家敗產之人. *diruptus* (homo). Cic. 患疝氣者.

dīr-us. *a, um.* adj. *dirior.*
【同】ferus, crudelis, immanis, infestus, infaustus.
【解】❶不祥，凶兆，恐怖，驚人者，有禍者. ❷殘酷，凶狠者.
【例】❶ *dirae* exsecrationes. Liv. 醜惡的咒罵之聲. *dirum* tempus. Poet. 凶禍時期…. *dira* precari alicui. Tib. 詛咒人. nihil *dirius.* Cic. 最 (無更凶禍者). ❷ *dirus* Ulixes. Virg. 殘酷的伍里才.

dīrŭt-us. *a, um.* part. v. *diruo.*
【解】拆毀，破壞者.
【例】❶ *diruta* reaedificare. Virg. 重建(傾頹之建築物). aere *dirutus* miles. Fest. 未得領軍餉之兵士.

1. dis. m. f. **dite.** n. (genit. *ditis.* dat. abl. = *diti*). *ditior, ditissimus.*
【同】dives.
【解】豐富，殷富，富饒.
【例】*ditissimus* agris. Virg. 大地主. *ditior* aquae. Hier. 水量較多. *dite* solum. V. Fl. 膏腴之田. *dite* pectus. Lucr. 天資穎敏.

2. Dis. Ditis. (gen.) *Dītis.* m. (= Pluton)
【解】地獄之神 (閻王).

discalcĕāt-us. *a, um.* adj.
【解】跣足，赤足，無履者.

discalcĕ-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】脫鞋.

discăpēdĭn-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】分散，分開.

discăv-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr. (cum ablat.)
【解】愼防，戒愼.

discē-do. *dĭs, ssi, ssum, dĕre.* v. intr.
【同】abeo, proficiscor, cedo, solvo, migro, demigro. X. Accedo.
【狀】aliquantum, honeste, impune, longe, non libenter, nusquam, parumper, tardissime.
【解】❶分散，隔離，分離，分開. ❷離去，離開，脫離，遠離，一退去，退出，引退. ❸(fig.) 離職，脫災.
【例】❶ in duas partes *discedunt* Numidae. Sall. 奴米達人分兩黨. divisio quae in tres partes *discedit*. Quint. 每部分又分為三分. ❷ (*discedere*) ab amicis. Cic. 離棄朋友. uxor a Dolabella *discessit*. Cael. apud Cic. 刀拉白之妻離婚. *discedere* ab aliquo. Caes. 離棄某人. *discedere* ab loco, de loco. Caes. 離某地. *discedere* ex hibernis. Caes. 離開冬營. *discedere* ab armis. Luc. 繳械. *discedere* de foro. Cic. 離開市區. *discedere* templo. Ov. 離開神殿. *discedere* ex contione. Caes. 離開會場. *discedere* domum. Caes. 歸家. *discedere* a signis. Caes. (離開軍旗) 潰散. superior *discedit*. Cic. *discedere* victor. Caes. 勝訴. *discedo* pulchre. Ter. 光彩離去. *discedo* cum summa gloria. Cic. 光榮離去. ❸ (*discedere*) ab officio. Caes. 曠職. (*discedere*) a fide. Cic. 失信用. (*discedere*) a sua sententia. Caes. 改換主張. quartana a te *discessit*. Cic. 你的四月瘧已經停止. hostibus spes potiundi oppidi *discessit*. Caes. 敵人已無破城希望. (*discedere*) in alicujus sententiam. Sall. 隨人意見. in alia omnia *discessit* senatus. Cic. 國會完全改換意見.

disc-ens. *entis.* part. v. *disco.*
【解】學習者，學生.

disceptāti-o. *ōnis.* f. (*discepto*)
【同】causa, controversia, lis, judicium.
【形】extrema, forensis, simplex; legitimae, liberae.
【解】辯論，爭論，討論，決斷，處理.
【例】rem in *disceptationem* vocare. 提出討論某事. *disceptatio* verborum. Liv. 名詞的爭論. hoc quidem in *disceptatione* versatur. 正在爭論此事.

disceptāt-or. *ōris.* m. (*discepto*)
【同】judex, arbiter.
【形】domesticus. severissimus.
【解】中人，公斷人，調解人.
【例】hoc *disceptatore* uti statui. 我決定用此人作中人.

disceptātr-ix. *icis.* f.
【解】判斷，處理者(女).
【例】dialectica veri et falsi *disceptatrix*. 論理學判斷眞假.

discept-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*dis capto*)
【同】contendo, decerto, disputo, dijudico, cognosco.
【狀】juste, latius, sapienter.
【解】❶ (cum acc.) 裁判，定斷. ❷ (absolut. praesert.) a) 宣判，決斷. b) 辯論，爭論. ❸ (pass. impers.) 討論.
【例】❶ (*disceptare*) controversias. Cic. 審理爭訟. (*disceptare*) bella. Cic. 評判爭端. ❷ a) *disceptante* populo Romano. Cic. 羅瑪國民公審. b) *disceptante* de controversiis. Caes. 審辨爭論之點. ❸ de hoc *disceptari* potest. 可以討論此問題. de aliqua re *disceptatur* armis. Cic. 藉武力解決此問題.

discernicŭl-um. *i.* n.
【解】頭簪，區別.

dis-cerno. *cernĭs, crēvi, crētum, cernĕre.* v. tr.
【同】disjudico, distinguo, dispicio, discrimen facio, internosco, divido.
【解】❶分開，隔離. ❷分辨，分明.
【例】❶ urbes magno inter se spatio *discretae*. Liv. 相隔很遠之城市. ❷ (*discernere*) alba et atra. Cic. 分淸黑白. (*discernere*) a falso aliquid. Cic. 分辨眞假. (*discernere*) suos. Caes. 認明自己的兵士.

discerp-o. *ĭs, si, tum, ĕre.* v. tr. (*dis carpo*)
【同】dilacero.
【解】❶撕破，粉碎. ❷消散，分散.
【例】❶ animus *discerpi* non potest. Cic. 靈魂不能分開. (*discerpere*) aliquem. Virg. 磔殺某人. ❷ *discerptum* genus dicendi. 零亂的語法.

discerpt-us. *a, um.* part. v. *discerpo.*
【解】破碎的.

discessĭ-o. *ōnis.* f. (*discedo*)
【同】abitus, abitio, abscessus, recessus, digressus, profectio, remotio.
【形】matura.
【解】❶離別，暌違，分離，一離婚，失和. ❷羅瑪國會以去就表示意見.
【例】❶ *discessio* populi in duas partes. Gell. 人民分成兩派. ❷ *discessio* facere in sententiam alicujus. Cic. 隨從某人意見. fit *discessio*. Cic. 表決.

discess-ŭs. *ūs,* m. (*discedo*). X. Accessus.
【形】acerbus, calamitosus, longus, perhonorificus, subitus, voluntarius.
【解】❶分離，分開. ❷離去，離別，退却.

【例】❶ *discessus* caeli. Cic. 天空電光閃爍. *discessus* partium. Cic. 分黨派. ❷ tuus *discessus*. Cic. 你的離別. *discessus* praeclarus e vita. Cic. 光榮死去. longinquus inter nos *discessus*. 我們隔離遙遠. solis accessus et *discessus*. 日之昇落. *discessus* conjugis. 配偶的遺棄.

discĭdĭ-um. *i*. n. (*discindo*)
【解】裂碎，分開，分離.
【例】desiderium tui *discidii*. Cic. 因你離去而心粉碎矣. *discidium* humi. Solin. 地裂.

discīd-o. *ĭs, ĕre.* v. tr. (*dis caedo*)
【解】斷開.

discinct-us. *a, um.* part. v. *discingo*.
【解】(解帶者)受懲降級者，衣襟飄蕩者(舉止輕浮者).
【例】centuriones *discinctos* distulit. Liv. 解除百總之武裝帶. *discinctus* miles. Vulc. Gall. 降級兵士. *discincta* otia. 安閒.

disci-ndo. *ndĭs, di, ssum, ndĕre.* v. tr.
【同】dilacero, dilorico.
【解】撕破，斷開，割斷，分開.
【例】vestem *discindere*. 撕破衣服. carmen *discindere*. 依節拍唱歌. amicitias *discindere*. Cic. 絕交.

discin-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】❶解帶，脫甲. ❷削弱，使萎靡.
【例】❶ centuriones *discincti*. Liv. 解除武裝帶之百總(受懲罰者). *discinctus*. Hor. 寬帶者. *discingi* armis. Sil. 繳械者. ❷ *discingere* ingenium. Sen. 削弱其天資.

disciplīn-a. *ae.* f. (*discipulus*)
【同】institutum, ratio, institutio, ars, mos, consuetudo.
【形】acerrima, bona, bellica, domestica, gravis, constans, mollis, perfacilis, praeclara, publica, severa, vetusta, vulgaris; clarissimae, pueriles, variae...
【解】❶ 學習，習練. ❷ 學識，訓練，教授，教程，學統，教鞭. ❸ 教育，陶成紀律，軍訓，制度，國法，組織，訓練，修練，訓育.
【附】**disciplina**. 教鞭. *disciplina* uti. 苦鞭自責.
【例】❶in *disciplinam* conveniunt. Caes. 齊集學習. in *disciplina* permanent. Caes. 長期訓練. *disciplina* militari nobilitatus. Nep. 因戰略而聲望卓著. ❷ *disciplina* dicendi. Cic. 口才訓練. bellica *disciplina*. Cic. 戰術. Stoicorum *disciplina*. Cic. 斯多噶(冷靜，堅忍，節慾)學說. servat bonam *disciplinam*. 好守紀律. *disciplina* sensim periit. 紀律漸漸廢弛. *disciplinam* instaurare. 整頓紀律. *disciplina* puerilis. Cic. 兒童教育. alienam *disciplinam* contemnere. Cato. 輕視他人經驗. ❸ Cyri vita et *disciplina*. Cic. 席利生平及所受教育. *disciplina* militaris Cic. 軍訓. *disciplina* reipublicae. Cic. 國家政體制度. *disciplina* civitatis. Cic. 城市… philosophia est *disciplina disciplinarum*. Isid. 哲學乃學術之學術. *disciplina* domestica. Suet. 家庭秩序.
【註】phras.: *disciplinam* facio: 鞭笞自己，(自責). poenae nomine se acerrime verberare; voluntariam de se poenam verberibus sumere; voluntaria verberatione corpus coerere; flagellis se caedere, flagris se cruentare; corpus suum flagris ad sanguinem, ad languorem caedere. 鞭至流血至身疲力盡.

disciplīnābil-is. *e.* adj.
【解】可教者，可守規律者，紀律者，學科者.

disciplināl-is. *e.* adj.
【解】屬風化者，屬訓導者.

discĭpŭl-a. *ae.* f.
【解】女學生，女門生.

discĭpŭl-us. *i.* m.
【同】auditor, qui accedit aliquem disciplinae causa, qui se alicui in disciplinam tradit.
【形】rudis et integer; dissimiles, probabiles.
【解】徒弟，學生，門生.
【例】fuit *discipulus* alicujus. 曾爲某人徒弟(學生). sub *disciplina* alicujus, aliquo usus est magistro, aliquem habuit praeceptorem, ex alicujus schola prodiit. alicujus scholam frequentavit; rudem me *discipulum* atque integrum accipe.

disclū-do. *dĭs, si, sum, dere.* v. tr. (*dis claudere*)
【解】分禁，劈開，分開一閉塞.
【例】mons Cebenna Arvernos ab Helviis *discludit*. Caes. 塞伯納山在亞外奧及艾而未之間. tignis *disclusis*. Caes. 一排分開的木樁.

disclūs-us. *a, um.* part. v. *discludo*.
【解】分禁，分開者.

di-sco. *scĭs, dĭci,* (*scĭtum*), *scĕre.* v. tr.
【同】percipio, disciplinam accipio, cognosco, perdisco, condisco, documentum accipio, exemplum ex aliquo capio, comprehendo, cognitionem accipio.
【狀】aliunde, diutius, facile, fortius, praeclara, multum studiose, breviter.
【解】❶學習，研究. ❷ 認識，得知.

【例】❶ (*discere*) litteras Graecas. Cic. 學希臘文. (*discere*) jus civile. Cic. 讀國家法律. (*discere*) aliquid ab (vel) de aliquo. Cic. -apud aliquem. Cic. -ex aliquo. Cic. 從某人學習某事. (*discere*) causam. Cic. 研究案件. (*discere*) saltare. Cic. 學習舞蹈. (*discere*) fidibus. Cic. 學習彈古弦琴. ❷ *didici* ex tuis litteris... Cic. 由你的信我得知…. qui *didicit* quid debeat patriae. Hor. 他認識了對國家應負的責任. experientia multum *discimus*. 由經驗吾人認識很多. pauca admodum *didicit*. 他知識很淺. memoriter *discere*. 背誦.

discŏbŏl-ŏs. *i*. m.
【解】擲鐵餅者.

discŏl-ŏr. *ōris*. adj.
【解】(propr.) 雜色，不同之色者. (fig.) 殊異，迥別者.
【同】diversus, dispar, dissimilis, varius.
【例】*discoloribus* signis sententias notare. 以各色標記標明不同之意見.

disconduc-it. *ĕre*. v. impers.
【解】無益.

disconvĕnī-ens. *entis*. part. v. *disconvenio*.
【解】不適合不相宜者.

disconvĕnīenti-a. *ae*. f.
【解】不相宜，不諧和.

disconvĕn-ĭo. *īs, i, tum, īre*. v. tr.
【同】dissideo, discordo.
【解】不相宜，不諧和，齟齬.
【例】*disconvenit*. (impers.) 不相宜. *disconvenit* inter nos et te. 我們與你不很融洽.

discŏŏpĕr-ĭo. *īs, ui, tum, īre*. v. tr.
【解】開啓，解開.
【例】*discooperto* pallio. Hier. 解開外衣.

discŏ-quo. *quīs, xi, ctum, quĕre*. v. tr.
【解】煮熟，煮爛，煎製.

discordābil-is. *e*, adj.
【解】不可和協者.

1. discordĭ-a. *ae*. f. (*discors*)
【同】dissidium, dissensio, seditio, odium. X. Concordia, amicitia.
【形】civilis; magnae, perniciosae, tacitae discordiae.
【解】不和睦，不調和，釁隙，內訌，糾紛.
【例】*discordia* mentis. Ov. 心意不和. *discordia* ventorum. Ov. 風向不同. *discordia* ponti. Luc. 波濤起伏. quaerere *discordias*. Cic. 尋釁. *discordias* concitare, (excitare). 挑撥，離間. *discordias* tollere, (sedare). 停止紛爭，媾和. (dissensiones, frangere, placare et exstinguere)

2. Discordĭ-a. *ae*. f. nom. pr. pr. deae.
【解】女神名(Erébe 及 Nuit 之女).

discordiāl-is. *e*. adj.
【解】好挑撥生事者.

discordiōs-us. *a, um*. adj.
【解】易與人不睦者.

discord-o. *ās, (āvi, ātum), āre*. v. intr. (*discors*)
【同】dissideo, discrepo, dissentio, non consentio.
【解】❶ 不睦，不諧. ❷ 互異，爭執.
【例】❶ *discordant* inter se cives. 國人不和. *discordantia* adversus ventrem membra. Quint. 肢體反對肚腹. ❷ remedium *discordantis* patriae. Tac. 救助本國分裂. ❷ *discordat* parcus avaro. Ov. 節儉與吝嗇不同. *discordare* a sermone tenui. Quint. 與純樸文字不同.

disc-ors. *ordis*. adj. (*dis cor*)
【同】dissentiens, discordans. X. Concors.
【解】不和，爭執，離異者.
【例】civitas *discors*. Tac. 國人不睦之國家. civitas secum ipsa *discors*. Liv. 國人彼此不和. *discordes* venti. Virg. 逆風. ambitione *discordes*. 爭權奪位.

discrĕp-ans. *antis*. part. v. *discrepo*. -*tissimus*.

discrĕpantī-a. *ae*. f. (*discrepo*)
【同】dissensio, discordia.
【解】殊異，不和者. 互異，不和，不符.
【例】scripti et voluntatis, rerum et verborum *discrepantia*. 文字與心意，語言與事實不相符合.

discrĕpātī-o. *ōnis*. f. (*discrepo*)
【解】互異，不和.

discrĕp-o. *ās, āvi, (ŭi), āre*. v. intr.
【同】discrepans sum, abhorreo, abludo. X. Convenio, congruo.
【狀】multum ab humanitate, paulum, valde.
【解】❶ 聲調不和，異響. ❷ 意見不和，殊異，互異. ❸ (impers.) 爭執，不睦.
【例】❶ quamvis (tibiae) paulum *discrepent*. Cic. 雖然笛聲略有不諧. ❷ *discrepare* in aliqua re, (de aliqua re). Cic. 論某事(對某事)意見不同. *discrepare* cum aliqua re, (ab aliqua re), (alicui rei, alicui). Cic. 與某事不同(與某人…). ❸ (res *discrepans* auctorum opinionibus. Vell.) 對此事著作家意見不同. *discrepat* inter scriptores rerum. Liv. 寫此類事之人意見不一致. *discrepat* de latore. Liv. 論立法人意見不同.

discrētē. disrētim. adv.

【同】distincte. X. Conjuncte, confuse.
【解】分開，分明，有條不紊.
discrēti-o. *ōnis.* f.
【同】distinctio, sejunctio.
【解】分明，辨別，區別，選擇.
【例】❶ ad *discretionem* urbs se dedidit. (se suaque omnia victoris potestati reliquit).城市無條件投降(任憑得勝者隨意處置)。❷ nullam plane habet *discretionem*. (in puniendis delictis nullam adhibet moderationem).懲罰罪惡毫無顧忌（無限制）❸ ad bene regendam rempublicam magna opus est *discretione*. 爲治好國家必須善擇明辨。❹ ludere pro *discretione*(victoris). (ludere in spem lucri arbitrarii).賭博任憑勝者選擇贏利。*discretio* sufficiens. 足夠的辨別能力。
discrēt-us. *a, um.* (adj.) part. v. *discerno.*
【解】辨別，分明.
【例】*discretus* numerus. Isid. 不連續數.
discrī-bo. descri-bo. *bĭs, psi, ptum, bĕre.* v. tr.
【同】exscribo, transcribo, in scripta mea transfero.
【狀】commodius, decentissime, fuse, generatim, mirifice, paulisper, summatim, varie.
【解】❶ 分開記錄. ❷ a) 分列，分別班次. b) 指定，說明….
【例】❶ argentum *discripsi* illis quibus debui. Ter. 我開清應還債主之款. quae *discripta* sunt. Cic. 由法律分別指定者. ❷ (indico, designo), (rem definire), breviter verbis *describere*. 簡約說明（指明）某事. tu mihi *describe*, quam viam ineam. 你當指明我要行之路. b) (decerno, designo, distribuo, constituo, destino) singulis urbibus frumenti rationes, vectigalia; leges *descripsit*. 分別列明每城之錢糧賦稅律列. *describere* urbis partes ad incendium. 分別指定城中應焚毀之地. *describere* pecuniam ad bellum. 指定戰費.
discrīm-en. *ĭnis.* n. (*diserno*)
【同】differentia, delectus, judicium, moderatio.
【形】certissimum, extremum, iniquum, magnum, medium, pertenue, summum, extremum.
【解】❶ 分界，界線，限界，隔離. ❷ (fig.) 分別，區別. ❸限期，限定. ❹ 恐慌危急之際.
【例】❶ aequo *discrimine*. Virg. 平等距離. *discrimina* agminum. Curt. 行軍的距離. *discrimina* luci. Grat. 林中隙地. ❷ *discrimen* inter cives. Cic. 國民的區別. *discrimen* recti pravique. Quint. 曲直的分別. nullo *discrimine*. Virg. 毫無區別. sine *discrimine*. Suet. 毫無區別. ❸ res in id *discrimen* adducta est, utrum... 事情演變至此地步（界線），至於…. *discrimen* ultimum belli. Liv. 戰爭最後決定勝利時期. ❹ in tanto *discrimine* periculi. Liv. 在如此危急之時. *discrimen* subire. Curt. 冒險. videt in summo esse rem *discrimine*. Caes. 見時局萬分危急. ad extrema reipublicae *discrimina* delectus. Cic. 在國家最恐慌時期被選. adducere aliquem in *discrimen* capitis. Cic. 使人冒生命危險.
discrīmĭnātim. adv.
【解】區別，分開.
discrīmĭnāt-us. *a, um.* part. v. *discrimino.*
【解】區別，辨別者.
discrīmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*discrimen*)
【同】distinguo.
【解】分開，辨別，區別.
【例】Etruriam *discriminat* Cassia. Cic. 加西亞公路直貫厄都利境內.
discriptĭ-o. descriptĭ-o. *ōnis.* f. (*discribo*)
【解】❶ 分配，分別，指定(有許多物品). ❷ 整理，佈置，調處，分配（一物由許多部分構成).
【例】❶ (*descriptio*) expetendarum fugiendarumque rerum. Cic. 指定當行當避之事. quae *discriptio*! Cic. （民衆的等級)區別. (*descriptio*) omnium corporis partium. Cic. 身體各部分之配合. juris *discriptio*. Cic. 法律之系統.
discrŭcĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】excarnifico.
【解】(處以極刑) 磔刑，酷刑，拷打.
【例】*discruciatum* aliquem necare.. 酷刑處死某人. (fig.) *discrucior*, talem fundum ab homine tam impio possideri. 偌大田產被此敗類佔據，我實痛心疾首（我心粉碎矣).
discŭbĭt-ŭs. *ūs.* m.
【解】臥牀，坐席.
discu-mbo. *mbĭs, bŭi, bĭtum, mbĕre.* v. intr.
【同】accumbo, cubo ad mensam.
【解】❶ 倒臥，臥牀，就寢. ❷ 坐席（側身食牀).
【例】cenati *discubuerunt*. 晚餐臥食. *discumbitur*. Virg. 臥榻就食.
discŭnĕāt-us. *a, um.* adj.
【解】分開者，(用楔楔) 劈開者.
discŭp-ĭo. *ĭs, ĕre.* v. tr. vel intr.

【解】渴望，切望，熱望.
【例】te videre et omnia conferre *discupio*. 我渴望見你並面談一切.

discur-ro. *rĭs, ri, sum, rĕre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr.亂奔，亂竄，傳播，流傳. ❷tr. 瀏覽，涉獵.
【例】❶intr.: *discurritur* (impers.) in muros. Virg. 奔向圍墻. juventus *discurrit*. 青年亂奔. (fig.) Nilus septem *discurrit* in ora. Virg. 尼路河分流七河口. fama *discurrit*. Curt. 謠傳. ❷ tr.: pauca *discurram*. Amm. 略講數語.

discursāti-o. *ōnis.* f.
【解】東奔西馳，來回奔走.

discursāt-or. *ōris.* m.
【解】馳驅，亂竄者.
【例】*discursatores* pedites. Amm. 飛奔者. hostis *discursator*. Amm. 搔擾之敵.
【附】**discursivus.** 辯證的，辯論的.

discurs-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*dis curro*)
【解】東奔西馳，來回奔走.

1. discurs-us. *a, um.* part. v. *discurro.*
【解】瀏覽，涉獵者.

2. discurs-ŭs. *ūs.* m.
【解】奔馳，四散，討論，推論.
【例】inanis *discursus*. Plin. 徒勞無效. praecipiti *discursu* passim se fugae mandat. 東奔西竄紛紛逃散. *discursus*: sermo, colloquium. 討論，談論.

disc-us. *i.* m.
【同】patina.
【解】盤，碟，日晷.

discussĭ-o. *ōnis.* f. (*discutio*)
【解】搖動，震撼，推究，查驗.

discuss-us. *a, um.* part. v. *discutio.*
【解】劈開，消散者.
【例】*discussa* nix. V. Fl. 已溶化的雪. *discussa* ossa. Ov. 粉碎之骨.

discŭ-tĭo. *tĭs, ssi, ssum, tĕre.* v. tr. (*dis quatio*)
【同】dispello, removeo, tollo, perturbo, disjicio.
【解】❶ 擊碎，劈開. ❷ 隔離，排斥，消散.
【例】❶ (*discutere*) aliquantum muri. Liv. 墻上穿洞穴. (*discutere*) tempora. Ov. 打破頭顱(双額角). (*discutere*) nubes. Ov. 撥雲(見日). (*discutere*) febrem. Cels. 治瘧疾. (*discutere*) sudorem. Plin. 發汗. ❷ (*discutere*) terrorem animi. Lucr. 除掉驚惶之情. periculum consilio, factionem armis *discutere* et comprimere. 因智謀避危險，用武力平叛亂. (*discutere*) bellum. Vell. 弭兵(休戰).

dĭsertē. adv. (*disertus*), *disertius, -tissime.*
【解】❶ 清楚，明瞭，透徹. ❷ 健談，善辯貌.
【例】❶in foedere *diserte* additum est. 合約內明載…. ❷ *diserte* et copiose dicere. 雄辯而健談.

dĭsertim. adv.
【解】清楚，明瞭.

disert-us. *a, um.* adj. (*dissero 2*). *disertior, -tissimus.*
【同】doctus, peritus.
【解】❶ 精明，機巧. 有學識，善詞令者. ❷ 出語明瞭暢達，健談，善辯者.
【例】❶ *diserta* sententia. Sen. 精明意見. ❷ *disertos* novi multos, eloquentem neminem. 我所認識的饒舌者多，善詞令者少(有口才者少). *diserti* versus. 文雅的詩詞. *disertissima* oratio. Sen. 極有口才的演詞. reddere negligentiam *disertam*. Cic. 掩飾怠惰.

disject-o. *ās, āre.* v. tr. (*disjicio*)
【解】亂擲，散佈.

1. disject-us. *a, um.* part. v. *disjicio.*
【解】散佈者，分散者.
【例】*disjectus* in duas partes. Varr. 分成兩部分者. *disjecta* nubes. Plin. 撥開雲霧.

2. disject-ŭs. *ūs.* m.
【解】離散，分開.

disj-ĭcĭo. *icĭs, ēci, ectum, icĕre.* v. tr. (*dis jacio*)
【同】dispergo.
【解】❶ 拋擲，分散，分開. ❷ 傾覆，毀壞，殄滅. ❸ 斷絕，廢弛.
【例】❶ *disjicere* naves. Liv. 分散艦隊. *disjicere* frontem mediam. Virg. 劈開頭顱. ❷ *disjicere* arcem a fundamento. Nep. 基本破壞堡壘. *disjicere* statuam. Suet. 毀壞態像. *disjicere* pecuniam. V. Max. 耗費資財. ❸ *disjicere* compositam pacem. Virg. 破壞和平. *disjicere* exspectationem. Suet. 虛人所望.

disjunctĭ-o. (**dijunctĭ-o**). *ōnis.* f. (*disjungo*)
【同】separatio.
【形】falsa, molestissima, vera.
【解】分開，分離，離接，推理，分離.
【例】*disjunctionem* facere. Cic. 與人絕交. animorum *disjunctio* dissensionem facit. 心意不一致便發生不睦.
【附】**disjunctivus.** 選言的，離接的. votum *disjunctivum*. 選定(事物)聖愿. votum determinatum. 指定(事物)聖愿.

disjunct-us. (**dijunct-us**). *a, um.* part. v.

disjungo.
【同】procul remotus, discrepans, distans.
【解】❶ 遠離，離開者. ❷ 分開，區別，分明者.
【例】❶ in locis *disjunctissimis.* Cic. 在極遙遠之地. populus a senatu *disjunctus.* 與國會不一致的民衆. *disjunctissimae* terrae. Cic. 極遠地區. ❷ nihil est ab ea cogitatione *disjunctius.* Cic. 無有與其思想隔離更遠者. maxime *disjuncta* atque contraria dicere. Cic. 談論極不一致而且極相矛盾之事.

disjun-go. (**dijun-go**). *gis, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】separo, abalieno, distraho; dissidium, dissensionem, abalienationem facio. X. Conjungo.
【狀】longe, maxime a cupiditate, procul.
【解】❶ 分開，分離，遠離，解羈絆. ❷ 分明，分辨，分清.
【例】❶ flumen Jugurthae Bocchique regnum *disjungebat.* Sall. 有河界於由古大之國及包其王國之間. *disjungere* agnos a mamma. Varr. 使羔羊斷乳. *disjungere* bovem ab opere. Varr. 任可牛休息. ❷ *disjungere* philosophum et oratorem. Cic. 分清哲學家與演說家. *disjungere* aliquem ab aliquo. Ter. 離間兩人.

dismembrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】分遷會院(分院)

dispālāt-us. *a, um.* part. v. *dispalor.*
【解】散居，流落各處者.
【例】multitudo *dispalata* in varias vitas. Sall. 群衆生活不同.

dispālesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】流傳，流落.

dispāl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】飄泊，游蕩.

disp-ando. *andĭs, andĭ, ansum,* (*essum*), *andĕre.* v. tr.
【解】解開，伸張，擴展.

dispans-us. *a, um.* part. v. *dispando.*
【解】伸張者.
【例】*dispansa* manus. Suet. 伸手.

disp-ār. *ăris.* adj.
【同】disparilis, dissimilis, diversus, varius, impar.
【狀】multum, longe.
【解】不相似，不一致，不相等，互異.
【例】*dispares* mores disparia studia sequuntur. Cic. 人之性格不同，因之嗜好各異. *dispar* conditio. 分位不同. *dispar* fortuna. 幸運不同. *disparibus* aetatibus alia placent. 年歲不同，各有所好.

dispărātĭo. *ōnis.* f.
【解】分開.

dispărāt-us. *a, um.* part. v. *disparo.*
【同】contradictorium.
【解】互相反對，互相矛盾者.
【例】*disparata* sensatio. 異種感覺.

dispărĭl-ĭs. *e.* adj.
【同】dispar.
【解】不相似，不相等者.

dispărĭlĭt-ās. *ātis.* f. (*disparilis*)
【解】不同，區別.
【附】**disparitas** cultus. 信仰不同.

dispăr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】分開，分離，互異.

dispartĭo. dispartĭor. vide **dispertio.**
【解】分散，分施.

1. dispect-us. *a, um.* part. v. *dispicio.* (*dis pango* 顯露).
【解】辨別，分明者.

2. dispect-ūs. *ūs.* m.
【解】辨明，審視.

disp-ello. *ellĭs, ŭli, ulsum, ellĕre.* v. tr. (ordinarie usurp. perf. et part.)
【同】discutio.
【解】❶ 分散，消散. ❷ (cum abl. et *ad*). 驅逐.
【例】caliginem ab oculis *dispellere.* 撥開雲霧.

dispendĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】損害，煩難者.
【例】*dispendioso* labore quaerere. Cass. 尋求煩難.

dispendĭ-um. *i.* n. (*dispendo*)
【同】quod immoderate expenditur.
【解】經費，費用，損失，虧損.
【例】*dispendia* morae. Virg. 耗費時間. sine *dispendio* disciplinae. Aus. 無損於紀律. *dispendia* longa viarum. Mart. 路程遙遠.

dispen-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr.
【解】衡量，過秤，權衡.

dispensātĭ-o. *ōnis.* f. (*dispenso*)
【同】procuratio, administratio.
【解】❶ 分發，分配，分給. ❷ 管理(庶務)，破格免除特典.
【例】❶ (*dispensatio*) annonae. Liv. 分發食糧. ❷ aerarii *dispensationem* suscipere, (dare, committere), eripere. 接受(授與，委任)司庫職務，撤司庫職務. revolutus ad *dispensationem* inopiae. Liv. 圖救飢饉之策. *dispensatio.* 豁免，免除. -expressa. 明示的. -tacita. 暗示的. -praesumpta. 推定的.

dispensāt-or. *ōris.* m. (*dispenso*)
【同】distributor.
【解】管家，執事，庶務，總務.
【例】rationem a *dispensatore* accipere. 由管家交賬.

dispensātr-ix. *īcis.* f.
【解】女管家.

dispensāt-us. *a, um.* part. v. *dispenso.*
【解】分施，分發者.

dispens-o. *ăs, āvi, ātum āre.* v. tr. (*dispendo*)
【同】dispono, procuro.
【解】❶分授，分施（錢財）. ❷ 管理，經管（事務）. ❸分配，整理，特寬.
【例】❶(*dispensare*)laetitiam inter(aliquos) Liv.分享喜樂. (*dispensare*)bella. Just. 與敵人協商停戰. ❷ (*dispensare*)victoriam. Liv. 制定勝利權益. (*dispensare*)res domesticas. 管理家政. ❸ *dispensare*: 特寬，破格免除. legibus aliquem solvere. 豁免某人遵守法律. legis gratiam facere. 破格免除. sacramenti religione solvere. 解除誓約.

dispercŭt-ĭo. *īs, ĕre.* v. tr.
【解】打破，擊碎.

disperdĭtĭ-o. *ōnis.* f.
【同】ruina.
【解】殄滅，毀壞，墮落，傾頹.
【例】*disperditio* urbis. 毀壞城市.

disperdĭt-us. *a, um.* part. v. *disperdo.*
【解】殄滅，毀壞者.

disperd-o. *ĭs, ĭdi, ĭtum, ĕre.* v. tr.
【同】dissipo.
【解】殲滅，消滅，蕩盡，傾覆.
【例】*disperdere* rem.Plaut.(possessiones). 耗費資財. *disperditur* color. Lucr. 褪色. *disperdere* imaginem. Gell. 毀壞圖畫.

dispĕr-ĕo. *īs, ĭi, īre.* v. intr.
【同】pereo.
【解】滅亡，敗壞.
【例】*disperii.* Ter. 我已亡. an pecuniam *disperire* patieris.? 你肯蕩盡財產嗎！

disper-go. *gĭs, si, sum, gĕre.* v. tr. (*dis spargo*)
【同】disjicio, dissipo, inspergo, respergo.
【狀】confuse, membratim, longe lateque.
【解】散佈，流散，拋擲.
【例】nubes quas *dispergunt* venti. Lucr. 風吹雲散. (*dispergere*) rumorem. Tac. 流散謠言. (*dispergere*)vires. Curt. 分散兵力. bellum longe lateque *dispersum.* 戰禍蔓延.

disperse. adv.
【同】dispersim, diffuse.
【解】散亂，散漫，潰散.
【例】res *disperse* et diffuse dictae. 敘事冗長散亂.

dispersĭ-o. *ōnis.* f.
【同】dissipatio.
【解】散佈，分配.
【例】congrua *dispersio.* (nerfs). Cass. 神經系散佈適宜. *dispersio* civium. 城民潰散(四散).

dispers-us. *a, um.* part. v. *dispergo.*
【解】散亂，分散者.
【例】*dispersus* capillos. Luc. 頭髮散亂.

dispert-ĭo. *īs, īvi* et *ĭi, ītum, īre.* v. tr. (*dis partio*)
【同】divido, distribuo, distinguo.
【狀】aequaliter, valde.
【解】分散，分施，分享，分配.
【例】(*dispertire*) pecuniam judicibus. Cic. 分散銀錢與法官. (*dispertire*)exercitum per oppida. Liv. 分佈軍隊在各城中. (*dispertire*)tirones inter legiones. Hirt. 分配新兵在各師中.

dispert-ĭor. dispart-ior. *īris, ītus sum, īri.* v. tr. (vide **dispertio**)
【解】分散，分施，分享，分配.

dispertit-us. *a, um.* part. v. *dispertio.*
【解】分給者.

dispes-co. *cĭs, cŭi, tum, cĕre.* v. tr.
【解】自牧場引回牲畜，分開.

dispess-us. *a, um.* part. v. *dispando.*
【解】解開.

disp-ĭcio. *ĭcĭs, exi, ectum, icĕre.* v. intr. vel tr. (*dis specio*)
【同】video, nosco, intelligo.
【解】❶ intr.明視(意識，注視). ❷ tr. **a)**辨明，分明. **b)**審查，觀察.
【例】❶ ut primum *dispexit.* Cic. 一意識到發生之事. *dispicere* de aliqua re. Gaius. 注意某事. ❷ **a)** (*dispicere*)verum. Cic. 辨明眞理. (*dispicere*)rem. Lucr. 認淸某事. **b)** nunc velim *dispicias* res Romanas. 請你審察羅瑪之事. acie mentis *dispicere.* Cic. 以智力觀察.

displān-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】作平，直列.

displĭcentĭ-a. *ae.* f. (*displiceo*)
【解】不悅，不愜心，不滿意，厭惡.

displĭc-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ĕre.* v. intr. (*dis placeo*)
【同】odiosus sum, injucundus sum. X. Placeo, arrideo.
【狀】vehementer, vehementissime.
【解】不滿意，不愜心，不適意，不稱心，不

如意，不悅.
【例】sibi *displicere.* Cic. 自己不滿意. *displiceo* mihi. Cic. 不稱我心. *displicet* mihi consilium tuum. 你的主張不愜吾心. tibi non *displicet* definire. Cic. 你同意決定.

displō-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr.
【解】分離，伸張，破裂，裂開，爆裂.
【例】res Sicula *displosa* ac disrupta. 西細利事件已經爆發破裂. pedes *disploduntur.* Varr. 蹄裂.

displōs-us. *a, um.* part. v. *displodo.*
【解】裂開者.
【例】*displosae* nares. 寬大鼻孔.

dispŏlĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*despolio*)
【同】spolio, despolio, privo.
【解】掠奪，褫奪，剝削.
【例】honore aliquem *dispoliare.* 掠人之美.

dispō-no. *nĭs, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr.
【同】dispenso, distribuo, colloco, ordino. X. Confundo.
【解】❶ 安置，排列，分配. ❷ 佈置，規定，佈防. ❸ (fig.) 處理，整頓. ❹ 立定，決定. ❺ 管理，統治.
【例】❶ *disponere* aciem. Caes. 列陣. *disponere* capillos. Ov. 梳理頭髮. *disponere* aliquid versu. Prop. 作詩頌揚某事. *disponere* in quincuncem. Caes. 排五點形(梅花形)行列. ❷ *disponere* stationes. Caes. 佈防(分佈駐兵站). *disponere* insidias. Frontin. 設埋伏. *disponere* machinas. Suet. 佈置機械. ❸ *disponere* tragoediam. Tac. 排演悲劇. *disponere* diem. Sen. 規定一日工作. *disponere* opus et requiem. Pers. 規定工作休息時間. ❹ arbiter *disponere* non potest ut... Dig. 調解人不能決定…. *disponit* omnia suaviter, et fortiter. 上帝毅然惠然佈置一切.

dispŏsĭtē. adv. (*dispositus*)
【同】distincte.
【解】秩然有序，有條不紊.
【例】non possum *disposite* illum accusare. 我不能依程序控告他.

dispŏsĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*dispono*)
【同】distributio, ordo, collocatio, oeconomia.
【解】處置，整理，佈置，規定，統制，秩序，準備，性向，素質，佈置.
【例】*dispositio* est ordo atque distributio rerum. 處理便是佈置分配諸事. *dispositio* orbis terrarum. Hier. 普世之秩序.

dispŏsĭt-ŏr. *ōris.* m. (*dispono*)
【解】管家，總管.
【例】*dispositor* domus. Fort. 宅院管家.

1. dispŏsĭt-us. *a, um.* part. v. *dispono.*
【解】排列，佈置者(秩然有序).
【例】mundo nihil est *dispositius.* Lact. 無有較比世界更有秩序的. *dispositi* equites. Caes. 騎士(梯形)行列. vir *dispositus.* Plin. 有紀律之人. ex *disposito.* Macr. 有計劃. regalia *disposita.* Cass. 皇上諭旨.

2. dispŏsĭt-ūs. *ūs.* m.
【解】佈置，安排.
【例】*dispositu* rerum civilium peritus. Tac. 善治國者.

dispŭd-et. *ŭit,* (et *ĭtum est*), *ēre.* v. impers.
【解】甚慚愧.
【例】*dispuditum est.* (antiquum perfect.) Gloss. 羞愧至極.

dispuls-us. *a, um.* part. v. *dispello.*
【解】被驅逐者.

dispunct-us. *a, um.* part. v. *dispungo.*
【解】分析，標明者.

dispun-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】❶ 用點標明差別，比較出入賬目，查賬，規定. ❷ 分開，分析，平衡.
【例】❶ *dispungere* est conferre accepta et data. Ulp. 標點比擬便是比較出入賬目. *dispungere* rationes. Sen. 審查賬目. ❷ *dispungere* otio intervalla negotiorum. Vell. 利用工作休息時間. *dispungere* ordinem coeptum. Tert. 結束登記名冊.

dispŭtābĭl-ĭs. *e.* adj. (*disputo*)
【解】可辯論者.

dispŭtātĭ-o. *ōnis.* f. (*disputo*)
【同】disceptatio.
【形】copiosa, communis, decora, paulo abstrusior, exigua, longa, litigiosa, splendida, subtilis, puerilis; eruditissimae, diversae.
【解】辯論，討論，爭論，紛爭，統計.
【例】litigiosae *disputationes.* 爭訟的辯論. *disputationi* interesse. 參加辯論. *disputatio* publica. 公開辯論.

dispŭtātĭuncŭl-a. *ae.* f. (dimin. *disputatio*)
【解】小爭論，小爭端.

dispŭtāt-or. *ōris.* m. (*disputo*)
【同】dialecticus.
【解】辯論者，爭辯者.
【例】*disputator* subtilis, orator parum vehemens. 銳敏之辯論家，不夠激烈之演說家.

dispŭtāt-us. *a, um.* part. v. *disputo.*
【解】辯論，爭論者.
【例】*disputata* (sust. plur.) nobilium

philosophorum. Apul. 著名哲學家之評議. quaestio *disputata*. 爭論問題.

dispŭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】dissero, disputando decerto, dico.
【狀】acerrime, accurate, acute, amanter, audacius, copiose, coram, eleganter, facete, uberius, breviter, insolenter, rhetorice, subtiliter, satis, multum.
【解】I. tr. ❶ 檢查，審查，淸算賬目. ❷(fig.) a) 依次考核，查究. b) 陳明.
II. intr. 辯論，爭論，講論，討論.
【例】I. tr. ❶ (*disputare*) rationem cum aliquo. Pl. 與某人算賬. ❷ a) re quaesita et multum *disputata*. Cic. 考究辯論此事之後. b) ut hanc rem vobis ex amussim *disputem*. Plin. 爲向你們仔細陳明此事. c) id multis verbis *disputavi*. Cic. 我長篇大論的談論了此事. quid desiderem *disputo*. Cic. 說明我之願望.
II. intr. (*disputare*) de immortalitate animorum. Cic. 辯論人靈不死(常存). (*disputare*) de aliqua re in contrarias partes. Cic. (*disputare*) vel in utramque partem. Cic. 辯論問題之反正兩面. multum de ea re *disputavi*. 論此事我已辯論很多. qua de re *disputatur*? 爭論何事. *disputabit* ex universa philosophia. 辯論哲學全部問題.

disquī-ro. *rĭs, sīvi, sītum, rĕre.* v. tr.
【解】尋求，查詢.

disquīsītĭ-o. *ōnis.* f. (*disquiro*)
【同】inquisitio, investigatio.
【形】magna.
【解】尋求，追究，考問.
【例】ad criminis *disquisitionem* par est adesse quam plurimos. 爲鞫訊罪案理合多人在場.

disru-mpo. (**diru-mpo**). *mpĭs, pi, ptum, mpĕre.* v. tr.
【同】divido, rumpo.
【解】破裂，破碎，破壞.
【例】*disrumpor* dolore. 心痛欲碎. *disrumpitur* societas. 團體瓦解.

dissaepio. vide **dissepio.**

dissaepti-o. *ōnis.* f. vide **disseptio.**
【解】隔離.

dissaept-us. *a, um.* vide **disseptus.**
【解】隔離者.

dissĕc-o. *ās, ŭi, ctum, āre.* v. tr.
【解】斬斷，剖解.

dissectĭ-o. *ōnis.* f.
【解】割斷，芟刈，剖解.

dissect-us. *a, um.* part. v. *disseco.*
【解】斬斷者.

dissēmĭnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】傳揚，流傳，宣傳(謠傳).
【例】*disseminatio* operis. Cass. 宣傳工作. *disseminationes*. Apul. 謠言.

dissēmĭnāt-us. *a, um.* part. v. *dissemino.*
【解】傳佈者.

dissēmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】dispergo, spargo, dissipo.
【狀】latius.
【解】散佈，流傳，傳揚，宣傳.
【例】*disseminato* rumori ne fidem habeas. 不可輕信流傳之謠言.

dissensĭ-o. *ōnis.* f. (*dissentio*)
【同】dissidium, contentio.
【形】brevis, civilis, domestica.
【解】意見不一致，(不同) 不和，齟齬.
【例】(*dissensio*) inter homines de aliqua re. 論某事衆人意見不同. *dissensionem* excitare. 離間，挑撥. *dissensionem* sedare. 調解，和解. *dissensiones* civiles multas respublicas perdiderunt. 許多國家因內鬨而喪亡.

dissentānĕ-us. *a, um.* adj. X. Consentaneus.
【解】互相反對.

dissens-ŭs. *ūs.* m.
【解】意見不合(不一致).

dissen-tĭo. *tĭs, si, sum, tīre.* v. intr.
【同】dissideo, disrepo, inter nos dissensio est, in alia opinione vel voluntate sum, in alia omnia eo, discedo.
【狀】honeste, longe, magnopere tantopere, occulte, vehementer, multum.
【解】意見不合彼此不睦(不同，互異).
【例】(*dissentire*) ab aliquo. Cic. 與人不和. (*dissentire*) cum aliquo. Cic. 與人不和. inter se *dissentiunt*. Cic. 彼此意見不合. a more *dissentire*. Cic. 違背慣例. (*dissentire*) alicui rei. Hor. 不認可某事. ne orationi vita *dissentiat*. Sen. 勿使言行不符.

dissēp-ĭo. (**dissaep-ĭo**). *īs, si, tum, īre.* v. tr.
【解】隔離，分開(用籬笆隔離).

disseptĭ-o. *ōnis.* f.

dissept-um. *i.* n. (**dissaeptus**) (**disseptus**)
【解】分開，界限，籬笆.

dissept-us. dissaept-us. *a, um.* part. v. *dissepio.*
【解】隔離，破壞，傾頹者.

dissĕrēn-at. *āre.* v. impers.
dissĕrēnasc-it. *ĕre.* v. incoat.
【解】天氣淸朗，明朗.
【例】*disserenabit*. Plin. 不久天朗氣淸.

1. dis-sĕro. *sĕris, sēvi, sĭtum, serĕre.* v. tr.
【解】撒種，播種.
【例】(fig.) *disserere* seditiosa per coetus. 開會時討論叛變問題.

2. dissĕr-o. *ĭs, ŭi, tum, ĕre.* v. tr. intr.
【同】disputo, dico.
【狀】abscondite, accerrime, accurate, acute, brevius, copiose, dialectice, docte, praeclare, subtiliter.
【解】連絡(思想). 連續(推論). —講明(cum inf.) —辯論，爭論，討論.
【例】praecepta *disserendi.* Cic. 理則. ratio *disserendi.* Cic. 辯理法. (*disserere*) aliquid. Cic. 討論某事. (*disserere*) de aliqua re. Cic. 討論國家問題. (*disserere*) super aliqua re. Gell. 討論某問題.

disserp-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】流傳.

dissertātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】論辯文，專論，演詞.

dissertāt-or. *ōris.* m.
【解】論辯者，演講者.

dissert-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*dissero*)
【解】辯論，討論，講論.

dissĭdentĭ-a. *ae.* f.
【解】反對，憎嫌，厭惡.

diss-ĭdĕo. *idēs, ēdi, essum, idēre.* v. intr.
【同】dissentio, discordo. X. Congruo.
【狀】leviter, paulum, plurimum.
【解】❶分離，遠離. ❷不相容，不協和，不融洽. ❸語意字義不合.
【例】❶ (*dissidere*) ab omni turba procul. Sen. 遠避衆人(耳目). ❷ (*dissidere*) ab aliquo. Cic. 與人不和. (*dissidere*) cum aliquo. Cic. 與人不和. (*dissidere*) alicui. Hor. 與人不和. (*dissidere*) inter se. Cic. 彼此不和. *dissidet* miles. 兵士叛離. *dissident* olores et aquilae. Plin. 天鵝與老鷹不相容. ❸ *dissidens* gestus a voce. Quint. 姿勢與聲調不符合. toga *dissidet* impar. Hor. 長袍兩面不相等. si duo verba *dissident.* Gell. 若兩名詞不同. verba cum sententia scriptoris *dissident.* 辭不達意.

dissĭdĭ-um. *i.* n.
【同】dissensio, divortium.
【形】justum, magnum, crudelissimum.
【解】不同心，不協和，爭端.
【例】qua causa *dissidium* factum est? 何故發生爭端？

dissignāt-ŏr. *ōris.* m. (*dissigno*)
【解】臺監，(舞臺主任).

dissign-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】標出，指明，顯明，規定，佈置.

diss-ĭlĭo. *ĭlīs, ĭlŭi, ultum, ilīre.* v. intr. (*dis salio*)
【同】crepo, frangor, disrumpor.
【解】破裂，破壞，爆裂，裂開.
【例】*dissiluit* mucro. Virg. 刀劍震響. *dissilit* uva. Ov. 葡萄破裂. *dissilire* risu. Sen. (開口)大笑. gratia fratrum *dissiluit.* Hor. 兄弟之情破裂.

dissĭmĭl-is. *e.* adj. *dissimilior, dissimillimus.*
【同】dispar, cun aliquo dissimilitudinem habens.
【狀】longe.
【解】不同，不相似，互異.
【例】*dissimilis* alicujus (vel) alicui. Cic. 與某不同. *dissimillimi* inter se. Cic. 彼此大不相同. forma haud *dissimili* in dominum. Tac. 相似主人. fratres saepe inter se *dissimiles* sunt. 兄弟屢次不相似. non multum *dissimilis* est parenti. 有些相似父母. aliquis mei *dissimilis.* 某人與我不相似. homo virtute et vita illius longe *dissimilis.* 此人與彼生活品格迥乎不同.

dissĭmĭlĭter. adv.
【同】dissimili ratione.
【解】不同，不相似.
【例】res *dissimiliter* radicatae. 事物根底不同.

dissĭmĭlĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*dissimilis*)
【同】varietas, distantia, discrepatia, differentia.
【形】incredibilis, tanta.
【解】區別，不同.
【例】habere *dissimilitudinem* re (vel) cum re. Cic. 與某事不同. morum *dissimilitudo.* 品格(作風)不同.

dissĭmŭlāment-um. *i.* n.
【解】假裝，掩飾.

dissĭmŭlanter. adv.
【同】obscure.
【解】色裝，佯爲，隱密.
【例】non *dissimulanter* iratus. 公然發怒.

dissĭmŭlantĭ-a. *ae.* f.
【同】dissimulatio.
【解】假裝，掩飾.

dissĭmŭlātĭ-o. *ōnis.* f.
【形】perjucunda, urbana.
【解】詐僞，喬裝，假裝，掩蔽，(反言，諷刺)，匿狂，佯僞，假僞.
【例】in *dissimulationem* sui. Tac. 爲掩飾自己. *dissimulatio* est, cum alia dicuntur, ac sentias. 心口不一便是詐僞. ex omni

vita *dissimulatio* tollenda est. 人之一生當避詐僞. *dissimulatio* fidei. 掩藏信仰.

dissĭmŭlāt-or. *ōris.* m. (*dissimulo*)
【解】掩飾，隱匿者.

dissĭmŭlāt-us. *a, um.* part. v. *dissimulo.*
【解】掩飾，隱匿.
【例】*dissimulata* senatus mentione. Suet. 未提及國會. ex *dissimulato.* Sen. 隱匿.

dissĭmŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*dissimulo*)
【同】occulto, conniveo.
【解】佯爲，掩藏，掩飾，隱匿.
【例】*dissimulabo*, hos quasi non videam. Plaut. 假裝未曾看見. *dissimulant* audire. V. Flac. 假裝未聽見. *dissimulant* de conjuratione. Sall. 不認謀叛. cupiebam *dissimulare* dolorem animi mei. 我切望掩飾心中痛苦. *dissimulavit* ille injuriae sensum. 假裝不感覺受辱.

dissipābĭl-ĭs. *e.* adj. (*dissipo*)
【解】消散，消耗.
【例】aer natura maxime instabilis et *dissipabilis.* 氣質最不固定，易於消散.

dissĭpātĭ-o. *ōnis.* f. (*dissipo*)
【同】dissolutio.
【解】四散，消耗，毀滅，散亂，浪費.
【例】*dissipatio* pecuniae publicae. 浪費公帑.

dissĭpāt-or. *ōris.* m.
【解】蕩產者，浪子，毀滅者.

dissĭpāt-us. *a, um.* part. v. *dissipo.*
【解】散亂，消耗者.
【例】*dissipata* fuga, (vel) *dissipatus* cursus. Liv. 潰散，逃竄. (fig.) homo prope *dissipatus.* Cic. 幾乎破產者. *dissipata* oratio. Cic. 散亂之詞(無節奏之詞).

dissĭp-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】disperdo, dispergo, disolvo, diffundo, consumo, conficio, distraho. X. Contraho, connecto.
【解】❶ 四散，流散，散佈. ❷ 破碎，毀壞，消滅. ❸ 傳播，傳揚.
【例】❶ homines *dissipati.* Cic. 散居之人. hostes *dissipantur* in civitates. Hirt. 敵人散佈在各城中. *dissipare* humorem. Cels. 消腫. ❷ *dissipare* statuam. Cic. 擊碎態像. *dissipare* patrimonium. Crassus. 浪費遺產. ❸ *dissipare* famam. Cic. 謠傳. *dissiparant* te periisse. Cael. 謠傳你已逝世.

dissĭt-us. *a, um.* part. v. *dissero.*
【解】散佈，離散，遠離者.

dissŏcĭābĭl-is. *e.* adj. (*dissocio*)
【解】不相容，不能和好，不能團結者.

dissŏcĭātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】分離，憎慊，厭惡.

dissŏcĭāt-us. *a, um.* part. v. *dissocio.*
【解】分離，離間者.

dissŏcĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】disjungo.
【解】分開，分離，分散.
【例】(*dissociare*) amicitias. Cic. 絕交. *dissociati* sunt diserti a doctis. Cic. 健談者與博學者不同. *dissociare* causam suam. Tac. 分析自己案件.

dissŏlūbĭl-ĭs. *e.* adj. (*dissolvo*)
【同】dissipabilis. X. Indissolubilis.
【解】可分開，可分解者.
【例】coagmentatio *dissolubilis.* 可分離之結構. *dissolubilis* quaestio. Hier. 可解答之問題.

dissŏlūtē. adv. (*dissolutus*)
【同】remisse, indulgenter, negligenter, ignave.
【解】不連貫，無連繫一無掛慮，閒散，懦弱貌.
【例】*dissolute* factum. Cic. 懦弱形跡. *dissolute* vendere. Cic. 低價出售. nec crudeliter punire, nec *dissolute* remittere. 懲罰不太嚴酷，赦免不太寬縱.

dissŏlūti-o. *ōnis.* f. (*dissolvo*)
【同】resolutio, infirmatio, confutatio, rejectio. X. Constructio.
【解】❶ 解散，分離，溶解，解除. ❷ (fig.) 毀壞，傾覆，消滅，一不連貫的詞句，一怯懦，劣弱.
【例】❶ *dissolutio* stomachi. 嘔吐. mors est *dissolutio* naturae. 死及天然物之解散. ❷ legum *dissolutio.* 法律廢弛. animi remissio et *dissolutio.* 心志怯懦劣弱(休息而懈弛).

dissŏlūt-us. *a, um.* part. v. *dissolvo.* *dissolutior, -tissimus.*
【同】nimium remissus, negligens, effeminatus. X. Fortis, animosus, diligens.
【解】分開者，分離者，懦弱，怠惰者.
【例】*dissolutus* in re familiari. 怠於家務. libelli *dissolutiores.* Sen. 潦草的寫作. rem *dissolutam* coagmentare. 連結分散之物. *dissoluto* animo, imprudenti licentia. 心志懦弱，放蕩無羈.

dissol-vo. *vĭs, vi, ūtum, vĕre.* v. tr.
【同】solvo, aere alieno me libero, dirimo, disjungo, resolvo. X. Connecto.
【狀】festive, separatim, omnino, melius, prorsus.

【解】❶ 溶解，分開，分散. ❷ 淸償，償還，解除，醫治，pass. 解除羈絆，償債. ❸ 解散破壞，釋放，放鬆，廢弛.
【例】❶ *dissolvere* glaciem. Lucr. 冰溶化. navigium *dissolutum*. Cic. 拆卸之船. *dissolvere* nodos. Lucr. 解繩結. *dissolvere* capillum. Plin. 解開頭髮. *dissolvere* nubes. Lucr. 撥開雲霧. ❷ (*dissolvere*) aes alienum. Cic. 償還債務 (欠款). (*dissolvere*) poenam. Cic. 服刑. (*dissolvere*) aliquid alicui. Cic. 賠償某物與某人. *dissolvi*. Cic. 已無拘束. (*dissolvere*) nomen. Cic. 淸償債券. (*dissolvere*) damna. Cic. 賠償損失. (*dissolvere*) vota. Cat. 還願. (*dissolvere*) strangulariam, capitis dolorem. Plin. 醫治尿淋扁頭痛. ❸ (*dissolvere*) amicitias. Cic. 絕交. (*dissolvere*) societatem. Cic. 解散團體. (*dissolvere*) severitatem. Cic. 從寬，放寬. (*dissolvere*) matrimonia. Cod. Just. 離婚. (*dissolvere*) frigus. Hor. 避寒. criminatio *dissoluta* est. Cic. 取消控案. *dissolve* jam me. Plaut. 任可我去.

dissŏnantĭ-a. *ae.* f.
【解】不諧，不同.

dissŏn-o. *ās, ŭi, āre.* intr.
【解】不諧和，殊異.
【例】*dissonare* ab aliqua re. Quint. 與某事不同.

dissŏn-us. *a, um.* adj.
【解】不調和，不和睦，嫌怨，仇恨.
【例】*dissoni* questus. Tac. 昏昧之怨聲. gentes *dissonae* sermone. Liv. 語言不同之民族.

diss-ors. *ortis.* adj.
【解】無分者.
【例】ab omni milite *dissors* gloria. Ov. 兵士無分之榮譽.

dissuā-dĕo. *dēs, si, sum, dēre.* v. intr. vel tr.
【同】deterreo, a sententia avoco, dissuasor sum. X. Auctor sum.
【解】❶ tr.: compl. direct. nomen rei. 勸阻，反對. ❷ absol.: de aliqua re. 勸戒. ❸ in genere 勸止.
【例】❶ (*dissuadere*) legem. Cic. 反對某法律. (*dissuadere*) pacem. Liv. 反對講和. ❷ (*dissuadere*) de captivis. Cic. 勸阻贖回俘虜. qui prodeunt *dissuasuri* ne accipiatis. Gracch. 他們登壇勸阻你們接受. ❸ *dissuadere* inire societatem. Suet. 勸阻締結盟約. *dissuadere* aliquem. Gell. 勸阻某人. *dissuadere* alicui.. Sen. 勸阻某人.

dissuāsĭ-o. *ōnis.* f. (*dissuadeo*) .X. Suasio.
【解】勸阻，挽回.

dissuās-or. *ōris.* m. (*dissuadeo*). X. Auctor.
【解】勸戒，勸阻者.
【例】*dissuasor* consilii mei. 勸阻我的計劃者.

dissult-o. *ās, āre.* v. intr. (*dissilio*)
【解】亂跳，破碎，破裂，(poet.) 戰慄，震動.

dissŭ-o. *ĭs,* (*ŭ*) *tum, ĕre.* v. tr.
【同】sensim, paulatim dissolvo.
【解】拆縫，斷絕.
【例】(*dissuere*) amicitias. Cic. 絕交. *dissuendae* sunt amicitiae, non discindendae. 友誼漸漸斷絕而非驟然破裂.

dissūt-us. *a, um.* part. v. *dissuo.*
【解】敝破，裂開者.

distāb-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】融化，敗壞，腐化.

distae-det. *sum est.* v. imp.
【解】甚煩惱，甚厭煩.

dist-ans. *antis.* part. v. *disto.*
【解】隔離，遠離.

distantĭ-a. *ae.* f. (*disto*)
【同】distantia locorum.
【解】距離，遙遠，差別.
【例】magna est eorum morum *distantia.* 他們生活習慣大不相同.

disten-do. *dĭs, di, tum, dĕre.* v. tr.
【解】❶ 伸張，展開. ❷ 臃腫，飽滿. ❸ 施刑，拷問.
【例】*distendere* aciem. Caes. 展開陣容.

distentĭ-o. *ōnis.* f.
【解】緊張，臃腫.
【例】*distentio* nervorum. Caes. 肌肉緊張. *distentio* ventris. Prosp. 腹腫.

distent-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】臃腫，伸展.

1. distent-us. (**distens-us**). *a, um.* part. v. *distendo.*
【解】伸張，延長，飽滿.
【例】*distensos* in annos. Fort. 延長許多年. *distentus* ac madens. Suet. 醉飽.

2. distent-us. *a, um.* part. v. *distineo.* *distentissimus.*
【同】occupatus, impeditus.
【解】阻碍，拘留，隔離者.
【例】*distentus* tot negotiis. Cic. 多事纏身. *distentus* circa scelera. Tac. 急於作惡. *distentum* tempus officiis. Plin. 盡職時間.

disterminăt-or. *ōris.* m.
【解】定界限者.

disterminăt-us. *a, um.* part. v. *distermino.*
【解】分開者.

distermĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】separo, disjungo.
【解】分疆，立界，限定.
【例】*disterminare* Hispanias Galliasque. Plin. 分開班法二國. *disterminare* Asiam ab Europa. Luc. 分開歐亞二洲.

dist-erno. *ernīs, rāvi, rātum, ernĕre.* v. tr.
【解】鋪開，鋪地.
【例】*disternebatur* lectus. Apul. 鋪牀.

dis-tĕro. *tĕrīs, trīvi, trītum, terĕre.* v. tr.
【解】研末，搗碎，踐踏，磨擦.

distĭch-ŏn. *i.* n.
【解】二行一意之詩詞.

distĭmŭl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】刺，磨難，浪費.
【例】*distimulare* bona. Plaut. 浪費資財.

distinctē. adv. (*distinctus*), *distinctius.*
【同】disposite, distribute.
【解】分析，明瞭，切實，確切.
【例】*distincte*, disposite dicere. 出言明瞭文雅.

distinctĭ-o. *ōnis.* f. (*distinguo*)
【同】distributio, discrimen, interpunctio, dissimilitudo.
【解】分析，區別，標明，指明.
【例】*distinctio* prima volucrum. Plin. 鳥類首要區別. *distinctio* ultima. Isid. 分析終點. *distinctio* veri et falsi. 分辨眞假. *distinctio* omnium siderum. 各星宿區別. *distinctio* peccatorum theologica. 罪惡的名目. *distinctio* specifica. 種類. *distinctio* numerica. 數目.

1. **distinct-us.** *a, um.* part. v. *distinguo.*
【解】區別，分明，明晰的.
【例】acies *distinctior*. Caes. 更特別之陣容. *distinctus* ab Homeri aetate. Vell. 郝美祿以後之時代. *distinctus* sermo. Quint. 精粹文字. *distinctus* gestus. Quint. 一切姿式中規中矩.

2. **distinct-ŭs.** *ūs.* m. (tantum usurpatur abl. in *u*)
【解】區別.

dist-ĭnĕo. *ĭnēs, inŭi, entum, inēre.* v. tr. (*dis teneo*)
【同】impedio, impeditum teneo. X. Otiosus sum, vaco.
【狀】valde, vehementer.
【解】❶ 執兩端，使分開，使隔離. ❷ (fig.) 分裂，分有. ❸ 拘留，阻礙.
【例】❶ tigna *distinebantur*. Caes. 木樁隔離. *distinere* aliquem domo. Hor. 使人遠離家鄉. ❷ duae sententiae senatum *distinebant*. Liv. 國會意見分兩派. *distineor* et divellor dolore. Cic. 心痛破裂. ❸ *distinere* hostes. Caes. 抑止敵人. *distinere* Galliae victoriam. Caes. 阻止高盧得勝. *distinere* pacem. Liv. 阻止和平.

distin-guo. *guīs, xi, ctum, guĕre.* v. tr.
【同】separo, segrego, disjungo, secerno, discerno, interrumpo, vario.
【狀】acute, distincte, melius, severe.
【解】❶ 分析，分開. ❷ 分別，分辨，分明. ❸ 變化，配合.
【例】❶ *distinguere* caput acu. Claud. 以針分髮. *distinguere* planitiem. Curt. (小溪) 穿過平原. ❷ *distinguere* fortes ignavosque. Tac. 分別勇敢與懦懦之人. *distinguere* verum falso. Hor. 分辨眞假. ❸ quo loco versum *distinguere* debeat. Quint. 當如何分析詩句. (*distinguere*) litem. Lampr. 斷案. gemmarum nitor *distinguit* aurum. Sen. 金寶閃爍.

dist-o. *ās, āre.* v. intr. (*dis sto*)
【同】absum, differo, diversus sum, interest.
【解】❶ 遠離，分離，隔離. ❷ 分別，區別.
【例】❶ *distant* multum inter se sidera. Cic. 星宿彼此距離甚遠. haud multum *distanti* tempore. Tac. 不久之後. tam *distantibus* in locis. Cic. 在相隔如此遙遠之地. (*distare*) a castris. Caes. 距離軍營. (*distare*) foro. Hor. 距離市區. ❷ (*distare*) a cultu bestiarum. Cic. 與野獸之生活不同. scurrae *distabit* amicus. Hor. (dat. poet.) 眞朋友與諂諛者不同. *distat.* (impers.) 不同. *distat* sumasne pudenter an rapias. Hor. 善取與强佔不同.

distor-quĕo. *quēs, si, tum, quēre.* v. tr.
【解】❶ 左旋，右轉，矯飾，造作. ❷ 拷打，施刑，虐待.
【例】*distorquere* os. Ter. (變相) 變貌. *distorquere* oculos. Hor. 轉睛，流目.

distortĭ-o. **distorsĭ-o.** *ōnis.* f.
【解】纏繞，彎曲，歪邪.
【例】*distortio* membrorum. 肢體彎曲.

distort-us. *a, um.* part. v. *distorqueo.* *distortior, -tissimus.*
【同】contortus.
【解】曲折，歪邪，纏繞，錯綜，籠絡，詐僞.
【例】genus dicendi *distortum*. 曲解說法. *distorta* crura. Hor. 歪曲之腿. haeretica ejus pravitate *distorti*. Cass. 爲異端所敗壞. *distorta* cogitatio. Petr. 歪曲思想.

distractĭ-o. *ōnis.* f. (*distraho*)
【同】disjunctio, evagatio animi.
【形】summa.

【解】拖開，破裂，分開，斷開，分離.
【例】non est nobis societas cum tyrannis, sed potius summa *distractio*. 我們與暴君絕不聯盟而須遠離他們. *distractio* est aberratio mentis a proposito. 分心便是心分意散. *distractio* est animi tumultus. 一心中紊亂. *distractio* animi. 分心.

distract-us. *a, um.* part. v. *distraho. distractior, -tissimus.*
【同】disjunctus, divulsus, alienatus.
【解】分開，渙散，分離，心思紊亂，雜念往來.
【例】vita a rei familiaris cura *distracta*. 不掛慮家務的生活. sum *distractus* in oratione. 祈禱時分心. latine efferas: parum attentus, animo vagus sum, a proposito aversus, inter precandum animus aberrat longius, evagatur liberius, cum ad contemplandas res divinas me confero, animus peregrinatur longius, a suo proposito perturbatis cogitationibus abducitur.

distră-ho. *hĭs, xi, ctum, hĕre.* v. tr.
【同】avello, disjungo, dissipo, diduco. X. Congrego.
【解】I. 拖散：❶破碎，斷開，分開，拆毁. ❷零售. ❸ (fig.) 分散，解散.
II. 拖離❶抽出，使脫離，解脫. ❷分解.
【例】I. ❶ (*distrahere*) vallum. Liv. 拆毁木寨 (柵欄). (*distrahere*) aciem. Caes. 切斷防線. (*distrahere*) saxa. Sen. 斷石. ❷ (*distrahere*) bona venum. Gell. 零售產業. (*distrahere*) agros. Tac. 零售田地. (*distrahere*) merces. Cod. 零售貨物. ❸ in contrarias sententias *distrahi*. Cic. 意見分歧. (*distrahere*) collegia. Suet. 解散團體. **II.** ❶ (*distrahere*) de corpore. Lucr. 脫離形身. (*distrahere*) a corpore. Sen. 脫離形身. ab aliqua re *distrahi*. Cic. 强離某事. *distrahi* ab amplexu suorum. Cic. 惜別親友 (由懷中奪出). ❷ (*distrahere*) aliquem ab aliquo. Ter. 離間二人. cum aliquo *distrahi*. 與人絕交.
【註】phras. ❶ natura coherentia *distrahere*, (lacerare). 破碎天然相合者. ❷ a complesu matris filium *distrahere*. 由母親懷中奪去愛子. ❸ industriam alicujus in plura studia *distrahere*. 分神專務許多事. *distrahere* se. 分心，神散. Latine dicas: animum a curis abducere; animum a sollicitudine abstrahere; a molestiis, curis aberrare; a seriis curis avocare; lenire curas aberratione animi; sibi se vindicare; respirare a negotiis.

distrĭbŭ-o. *ĭs, i, (ū) tum, ĕre.* v. tr.
【同】divido, partior, tribuo, dispenso, describo.
【狀】aequaliter, bipartito, breviter, commode, tripartito.
【解】分施，分與，分有，分派，分配，分攤.
【例】*dsitribuit* populum in quinque partes. Cic. 劃分人民爲五級. *distribuit* milites in legiones. Caes. 分配新兵在各師中. *distribuit* argentum. Ter. 分散銀錢. *distribuit* pecunias exercitui. Caes. 分給軍隊銀錢. *distribuit* opera vitae. Sen. 分配生活工作. *distribuit* regnum in provincias. 劃分王國爲若干省.

distrĭbūtē. adv. (*distributus*)
【同】distincte.
【解】秩序井然，有方法.
【例】nec *distribute*, nec ornate scribit. 寫的雜亂無章而且頗不典雅.

distributi-o. *ōnis.* f. (*distribuo*)
【同】divisio, partitio, descriptio.
【解】分折，分與，分施，周延，分布，分配者.
【例】(*distributio*) caeli. Cic. 分野 (天體畫分). temporum *distributionem* facere. 分配時間.
【附】**distributiva** justitia. 分配正義.

distrĭbut-or. *ōris.* m.
【解】分施者.
【例】suarum rerum egregius *distributor*. 善用自已財物者.

distrĭbūt-us. *a, um.* part. v. *distribuo.*
【同】strictus, occupatus, distentus.
【解】劃分，分給，傳播者.
【例】*distributus* in omnes terras. Cic. 流傳各地.

districtē. adv.
【解】認眞，嚴肅.
【例】*districtius* vivere. Hier. 度日更嚴肅. *districtissime* custodiri. Caes. 被看管極嚴.

districtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】煩難，疑難，阻礙.

district-us. *a, um.* part. v. *distringo. districtior, -tissimus.*
【同】strictus, occupatus, distentus.
【解】被拖曳，被牽連，被纏繞，被羈絆，被阻礙. 分化，猶豫.
【例】*districtus* aliqua re. Cic. 受某事阻礙. *districtus* ab aliqua re. Cic. 受某事阻礙. radiis rotarum *districti*. Virg. 掛於齒輪上. ejus vita ambitionis labore *districta*. 一生貪戀榮譽. *districtior* accusator. Tac. 不斷控訴者. *districta*

feneratrix. V. Max. 貪利無厭者.

2. district-ŭs. *ūs.* m.

【解】城郭，鄉區，轄區.

distri-ngo. *ngĭs, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr. (*dis stringo*)

【同】constringo.

【狀】confestim.

【解】❶ 束縛，束緊，約束，牽制. ❷ 使隔離，保持距離，維繫，阻礙，疲勞.

【例】❶ *distringere* gladium. 抽劍出鞘. *distringere* Romanos. Liv. 牽制羅瑪人. ❷ *distringor* officio molestissimo. Plin. 因碍於繁重之職務. (*distringere*) Jovem votis. Plin. 各種誓願使由必得神疲倦. (*distringere*) consensum. Frontin. 阻擾團結. (*distringere*) in aliquem. Cass. 欺壓人.

distrunc-o. *ās, āre.* v. tr.

【解】斬斷，截開.

disturbāti-o. *ōnis.* f. (*disturbo*)

【同】eversio.

【解】毀滅，倒場，紊亂.

【例】*disturbatio* urbis. 毀壞城市.

disturbāt-us. *a, um.* part. v. *disturbo.*

【解】毀壞者.

disturb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】dijicio, disjicio, demolior, dissipo, perverto. X. Construo, compono, dispono.

【解】❶ 驅散，遣散. ❷ 毀壞，蕩平❸. (fig.) 紊亂，廢弛，阻礙，拆散.

【例】❶ (*disturbare*) contionem. Cic. 散會. ❷ ignis cuncta *disturbat.* Cic. 火焚毀一切. (*disturbare*) domos. 拆毀房屋. ❸ rem totam *disturbavi.* 我已破壞整個計劃. vitae societatem *disturbat,* qui fidem laedit. 不守信用者破壞公共生活. *disturbare* machinas. Plaut. 放棄陰謀. *disturbare* nuptias. Ter. 阻礙婚姻. *disturbare* judicium. Cic. 取消原判.

dīsyllăb-us. *i.* m.

【解】兩音者.

ditāt-us. *a, um.* part. v. *dito.*

【解】致富者.

ditesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.

【同】dives fio.

【解】漸富，致富，積財.

dīthyramb-us. *i.* m.

【解】讚頌酒神 (Bacchus) 之詩歌.

diti-o. *ōnis.* f. (nominativ. non in usu)

【同】imperium, potestas, jurisdictio.

【解】權威，權勢，權益，統制，管理.

【例】urbs ea est sub *ditione* Caesaris. 屬凱撒權下之城市. provinciam suae *ditioni* subjicere. 征服一省. sub *ditionem* subjungere. 使屬於權下. in *ditionem* redigere. 使屬於權下. in sua *ditione* ac potestate 使屬於權下. Dei nutu ac *ditione* omnia tenere, gubernantur. 天主權能定奪一切.

dītĭor. ditissimus. compar. superl. *ditis.* (*dives*)

【解】更富….

ditis. genit. *dis.*

dīt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】locupleto.

【解】致富.

【例】rex *ditavit* hominem, (divitiis auxit, fortunis cumulavit). 王使人致富. urbs spoliis *ditata* ac triumphis. 因勝利品及凱旋而致富之城.

diū. adv. *diutius, diutissime.*

【同】perdiu, multos annos, magnam partem diei, per multas aetates, longo intervallo.

【解】I. 白天.

II. ❶ 天長日久 (夜以繼日)，恒久，歷久. ❷ 久矣，已久.

【例】I. *diu* noctuque. 夜以繼日. *diu diu*que. Apul. 很久….

II. ❶ quid est in hominis vita *diu*? 人長壽爲何？parum *diu.* Cic. 片刻. minus *diu.* Cic. 更少時間. ❷ (cum *jam*) jam *diu*: non *diu.* Ter. 已久，不久. jam *diu* est factum quum.. postquam.. quod... jam *diu* est ut... 既已久…. (cum *ante, post..*) *diu* ante. multo ante: jam pridem; *diu* dum...好久以前…已經多年…. *diu* post; longo ex intervallo; longo post tempore. 久後….

dī-um. (**dīvum**). *i.* n.

【解】露天之下.

【例】sub *dio* (vel) *divo.* Virg. 在露天之下. sub *divum* rapere. Hor. 揭露秘密.

dīūrētĭc-us. *a, um.* adj.

【解】(通) 利與便者，(利尿劑者).

diurn-um. *i.* n. (*diurnus*)

【解】❶ 奴隸一日之糧. ❷ 日記，日報. ❸ pl. a) **diurna.** *orum.* n. *diurna* acta. 日報. b) noctibus, *diurnis..* 白天黑夜. c) 每日需要.

dīurn-us. *a, um.* adj.

【同】quod ad diem pertinet, aut fit de die.

【解】❶ 日間者. ❷ 一日者，每日者，(每天者).

【例】❶ labores *diurni.* Cic. 日間(一日)工作. ❷ *diurna* acta. Tac. 日報，日記. *diurni* commentarii. Suet. 日記，劄記. *diurnus* cibus. Liv. 日用糧 (每日生活費). *diurnus* victus. Suet. 日用糧 (每日生活費).

nullam partem neque *diurnae*, neque nocturnae quietis coepi. 我日夜不得休息.

dī-us. (dīv-us). *a, um.* adj.
【解】神明者，如神者.
【例】*dium* fulgur. Fest. 白電光. *dium* profundum. Ov. 神聖海洋.

dīuscŭle. adv.
【解】足久，略久.

dīūtĭne. adv.
【解】好久.

dīūtĭn-us. *a, um.* adj. (*diu*)
【同】diuturnus, longinquus.
【解】延長時期者，歷久者.
【例】morbo *diutino* tenebatur. 長期患病者.

dīūtŭlē. adv. (*diu*)
【解】一些時間.

dīūtŭrne. adv.
【解】好久，多時.

dīūturnĭt-as. *ātis.* f. (*diuturnus*)
【同】longinquitas temporis (vel) temporum; magnus numerus dierum.
【解】長期，長久，悠久.
【例】*diuturnitas* pacis rempublicam firmavit. 長久昇平擧固國本. *diuturnitas* gloriae, memoriae. 流芳百代.

dīūtŭrn-us. *a, um.* adj. (*diu*) *diuturnior, -issimus.*
【同】diutinus, longus, lonqinqui temporis, longinquus.
【解】長久，悠久者，長壽者.
【例】nihil simulatum *diuturnum*. 色莊不能長久. *diuturno* morbo laboravit. 長期患病. *diuturno* morbo implicatus jacuit. 長期患病.

dīv-a. *ae.* f. (*divus*)
【解】女神.

dīvăg-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】馳騖，浮遊，飄蕩.

dīvārĭcāt-us. *a, um.* part. v. *divarico.*
【解】分開双腿者，裂開者.

divarĭc-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】cruribus distrahor.
【解】分開兩腿，伸開，裂開.
【例】in statua aliquem *divaricare*. Cic. 令人騎於態像上. ungulae *divaricant*. Varr. 蹄分裂. *divaricari* hominem ac deligari jubet. 命分繫人各肢體.

dī-vello. *vellĭs, velli, (vulsi), vulsum, vellĕre.* v. tr.
【同】distraho, separo. X. Conjungo.
【狀】aegre.
【解】❶强拖，分裂，磔碎. ❷分開，分離，强奪.
【例】❶ *divelli* dolore. Cic. 憂斷腸. *divellere* somnos. Hor. 擾其安眠. ❷ *divellere* aliquem ab aliquo. Cic. 離間二人. *divellere* rem ab aliqua re. Cic. 分開事物. *divellere* a parentum complexu. Sall. 自双親懷抱中奪去(子女). magno dolore a te *divellor*. 我與你惜別. nemo eum a me *divellet*. 無人强他與吾分離.

dīvendĭt-us. *a, um.* part. v. *divendo.*
【解】零售者.

dīvend-o. *ĭs, ĭdi, ĭtum, ĕre.* v. tr.
【解】零售，散賣.
【例】bona sua *divendere*. 零售產業.

dīverbĕrāt-us. *a, um.* part. v. *diverbero.*
【解】被擊破者.

dīverbĕr-o. *ās, (āvi), ātum, āre.* v. tr.
【解】劈開，擊破，重擊.
【例】*diverberare* auras. Virg. 猛擊.

dīverbĭ-um. *i.* n.
【解】劇中對話.

dīversē. dīvorsē. adv. (*diversus*), *diversius, diversissime.*
【同】varie, non uno modo, alio atque alio modo.
【解】對方，離異.
【例】paulo *diversius*. Sall. 距離更遠. animum *diverse* trahere. Ter. 分心走意.

dīversĭt-ās. *ātis.* f. (*diversus*)
【解】歧異，離異，參差不齊，反對.

divers-or. (dēvers-or). *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【同】apud hospitem sum, versor, utor hospitio.
【解】旅居，暫留，停.
【例】caupo eum cum quibusdam *diversoribus* assequitur. 店主同幾位旅客追及他.

dīversōrĭ-um. (deversōrĭ. um). *i.* n.
【同】hospitium.
【形】aptum, peropportunum.
【解】旅舘，客棧，客寓.
【例】ex vita discedo, tanquam ex *diversorio*. 我去世如離開客寓.

divers-us. (divors-us). *a, um.* adj.
【同】varius, dispar, non idem, distans, impar, dissimilis, disjunctus, conratrius, fere totus alter, alius, disparilis. X. Idem.
【狀】longe, longissime, maxime.
【解】❶相反的方向，對面，對方，反面. ❷(fig.) 相對，反對，敵視，反抗. ❸離開，遠離，脫離. ❹歧視，分歧，殊異.
【例】❶ *diversis* regionibus. Caes. 兩方對峙之地. *diversum* proelium. Hirt. 數處交戰.

diversi consules discedunt. Liv. 執政官各自退去. *diversa* ripa. Stat. 對岸. *diversis* itineribus. 分道揚鑣. *diversissimis* locis subeundo ad moenia. Liv. 由各方面爬近城垣. *diversis* ex Alpibus decurrentes (amnes). Liv. 由亞而白山兩面河水流下. ❷ *diversissimae* res. Sall. 極端矛盾之事. *diversa* inter se mala. Sall. 相反的毛病. *diversa* pars. Suet. 對方. ex *diverso*. Tac. 由對面. in *diversum*. 向對面. (fig.) qui a te totus *diversus* est. Cic. 與你完全不同者. ❸ nostri per *diversum* ire. Tac. 吾人向各方撤退. *diversa* fuga. Liv. 潰散. ❹ *diversa* genera bellorum. Cic. 戰爭的不同種類. *diversus* morum. Tac. 品格不同. *diversus* animi. Tac. 心思不同. e *diverso* quam... Plin. 由不同處.

dīvertĭcŭl-um. (**dēvertĭcŭl-um**). *i*. n.
【同】flexio viae, anfractus.
【解】歧路，迂迴之路.
【例】fraudis *diverticulum* mox reperit. 不久燭破其奸謀. ne *diverticula* peccatis darentur. 勿諱避其罪行.

dīver-to. (**divorto**). *tĭs, ti, sum, tĕre.* v. intr.
【同】divertor, diversor; de via decedo.
【解】逗留，離去，脫離.
【例】apud hospitem amicum *divertere*. 逗留朋友處. redeamus unde *divertimus*. 轉回離去之處. *divertere* a schola. Suet. 停止求學. *divertentia* matrimonia. Gell. 離婚.

dīv-ēs. *ĭtis*. adj. *ditior*. Liv. *ditissimus*. Caes. (*divitior*. Cic. *divitissimus*. Cic.)
【同】locuples, copiosus, opulentus, fortunatus, opibus affluens, omnibus copiis circumfluens, bene nummatus, a divitiis instructus, omnibus rebus ornatus, divitiis potens, divitiis florens, opibus elatus ,divitiis refertus, fortunae muneribus egregie ornatus. X. Pauper.
【解】多財，富有，豪富，殷實.
【例】*dives* agris. Hor. 大地主. *dives* pecoris. Virg. 大畜牧家. *dives* templum donis. Liv. 獻儀豐富之神殿. *dives* ager. Virg. 肥沃田地. *dives* lingua. Hor. 饒舌者. *dives* spes. Hor. 有厚望者. jugulo stat *divite* ferrum. Petr. 刀臨富者之頸.

dīvex-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】vasto.
【狀】foede.
【解】强奪，刼掠，苛虐，磨難.
【例】omnia *divexare* et diripere. 刼掠破壞一切.

Dīvĭcĭāc-us .*i* .m. nom. propr. hom.
【解】人名：❶Aeduus. 某貴顯之名號凱撒之友. ❷(Suessions) 塞松之王名.

dīvĭ-do. *dīs, īsi, īsum, dĕre.* v. tr.
【同】distribuo, partior, dispartior, in partes tribuo, seco, digero, distinguo, discrimino, distraho, segrego, excludo. X. Conjungo, confundo, commisceo.
【狀】acute, aequaliter, articulatim, ineleganter, infinite subtiliter, passim, ultro citroque, late.
【解】❶分析，分裂，分開，分有 (瓜分). ❷分與，分施，分配. ❸劃分，分別，分辨，分明.
【例】❶Gallia est *divisa* in partes tres. Caes. 高盧(地)分三部. (*dividere*) marmor. Plin. 斷開大理石. (*dividere*) insulam. Liv. (河流)分海島爲二部. (*dividere*) annum ex aequo. Ov. 一年平分四季. (*dividere*) dignitatem ordinum. Tac. 分列爵位等級. nos alio mentes *divisimus*. 吾人分心想念他事. ❷*dividere* praedam. Plaut. 分開勝利品. *dividere* trecenos aeris in singulos. Liv. 每人分給三百元. *dividere* agros civibus. Cic. 配給田地與民衆. *dividere* aliquid inter. Plaut. 分物與人. *dividere* aliquid per. Suet. 分物與人. *dividere* aliquid cum. Plaut. 分物與人. ❸ *dividere* seniores a junioribus. Cic. 分開老年人及青年人. *dividere* turbidos. Tac. 分開亂黨. *dividere* legem bonam a mala. Cic. 分辨法律之好壞. gemma quae *dividit* aurum. 嵌金寶石. ira capitalis ut ultima *divideret* mors. Hor. 忿恚至死方止.

dīvĭdŭ-us. *a, um.* adj. (*divido*)
【同】quod recipit divisionem.
【解】❶ 可分析，可區別者. ❷ 可分開，可分別者.
【例】❶ *dividuum* est omne animal mortale. 有死動物皆可分化. ❷ arbor *dividua*. Plin. 樹分二枝.

dīvīn-a. *ae*. f.
【解】女巫.
【例】*divina* anus. Hor. 老女巫.

dīvīnātĭ-o. *ōnis*. f. (*divino*)
【同】vaticinatio, augurium, praedictio, praesentio, scientia futurarum rerum, auguratio, ariolatio, oraculum, conjectura.
【形】artificiosa, naturalis, opinabilis; vera.
【解】❶ 占卜術，預知術，(預覺)占卜，算卦. ❷訴訟，公判決定何人起訴，占卜，卜筮，算命.
【例】❶ *divinatio* animi. Cic. 預覺(先感).

divinatione non est opus. 不需要占卜. ❷ genus causae quo de accusatore constituendo quaeritur. 決定起訴人之公判.

dīvīnāt-or. *ōris.* m.
【解】占卜者，預知者.

dīvīnāt-us. *a, um.* part. v. *divino.*
【解】占卜者，預言者.

dīvīnē. adv. (*divinus*)
【同】divinitus.
【解】神化，神妙，完美，預卜，預知.
【例】multa *divine* praesensa et praedicta reperiuntur. 有許多預知預言之事.

dīvīnit-ās. *ātis.* f. (*divinus*)
【同】summa praestantia, numen.
【解】❶ 天主性，神能. ❷ 神妙，完美，占卜.
【例】❶Aristoteles menti tribuit omnem *divinitatem*, astris alii; ex *divinitate* sua animum genuisse Deus credebatur. 亞立斯道德以爲悟司含有神能，別人以爲星宿含有神能，人相信心靈由神體生出. ❷ *divinitas* loquendi. Cic. 神妙口才.

dīvīnītus. adv. (*divinus*)
【同】divine, divino numine.
【解】❶ 來自神者，出於神意者. ❷ 神點示者. ❸ 神妙完善者.
【例】❶ *divinitus* id nobis auxilium oblatum est. 由主特佑. velut caelo dimissa illa auxilia venere. 神佑如自天而來. ❷ divino munere non humano consilio. 由神恩賜而非由人謀. ❸ *divinitus* factum, dictum. 神行神言.

dīvīn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*divinus*)
【同】vaticinor, auguror, conjicio, futura significo, praesagio, conjectura prospicio.
【狀】mirabiliter, naturaliter, prorsus.
【解】推測，占卜，預言，先覺.
【例】*divinare* nihil boni. Liv. 預測無好處. *divinare* de exitu. Nep. 預示究境. eam tempestatem, multi ante *divinarunt*, (velut divina praesagitione praemonstrarunt, praecinuerunt, praesenserunt, praesignificarunt. 許多人已預言此風波. futura *divinare*. 占卜將來.

dīvīn-um. *i.* n. (*divinus*)
【解】天主者，敬神祭禮.

1. dīvīn-us. *a, um.* adj. (*divus*)
【同】caelestis.
【解】❶ 天主者，神明者. ❷ 占卜者，預言者. ❸ 破格者，神妙者，完善者. ❹ 屬帝王者.
【例】❶ *divinissima* dona. Cic. 神賜極大恩惠. res *divinae*. Plut. 神事(敬神之禮). *divina* scelera. Liv. 褻瀆神明罪. ❷ *divina* avis imbrium. Hor. 預報暴風雨之鳥. ❸ *divinae* legiones. Cic. 奇異之軍旅. *divinus* in dicendo. Cic. 出語如神明. ❹ *divina* domus. Phaed. 皇家. lex *divina* 神律. -*divina* aeterna. 永恒律. -*divina* naturalis. 性律. -*divina* positiva. 成文神律 (簡成神律.) *divinum* jus. 神權. *divina* Persona. 神格(位).

2. dīvīn-us. *i.* m.
【解】占卜者，巫士，術士.

dīvīse. adv.
【解】分析，割斷.

dīvīsībil-is. *e.* adj.
【解】可分者.

dīvīsībilit-as. *ātis.* f.
【解】可分性.

dīvīsī-o. *ōnis.* f. (*divido*)
【同】distributio, partitio, divortium, dissidium, sectio.
【解】分析，分配，分與，分賜，分類，區分.
【例】causarum orationis *divisio* in suas partes. 訴訟演詞的分析. trium regnorum *divisio*, caeli, maris, infernorum. 三界即天上地下海洋. *divisio* decussata. 交叉分類，交錯分類，十字分類.

dīvīs-or. *ōris.* m. (*divido*)
【解】分析，分與.
【例】qui tribubus canditorum nomine pecunias *dividit* ad suffragia corrumpenda. 以候選人名義分給各族銀錢以賄買選票. poena in *divisores* constituta. 對賄買選票者制定的懲罰. *divisores* Italiae. 分割意大利者.

dīvīsūr-a. *ae.* f.
【解】割斷，切口，破裂.

1. dīvīs-us. *a, um.* part. v. *divido.*
【解】分析，分開，分施者.
【例】*divisae* arboribus patriae. Virg. 樹木各有其生產區域.

2. dīvīs-ŭs. *ūs.* m. (dativ. sing. *ui*)
【解】分析者，分開者.
【例】facilis *divisui*. Liv. 易於分析者. *divisui* habere. Gell. 瓜分. *divisui* magistratibus. Liv. 官僚平分.

Dīvītiāc-us. Dīviciāc-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名，厄度之貴族(Aeduus)，凱撒之友.

dīvitī-ae. *ārum.* f.
【同】opulentia, ampla fortuna, magnae fortunae atque copiae; summa copia; opes et copiae, omnium rerum abundantia.
【形】duces ad voluptatem et valetudinem bonam; inanes, ingentes, libidinosae, maximae, naturales, opportunae, veteres,

illibataeque.
【解】❶ 財富，財產，財貨，資財. ❷ 天資，肥沃，豐富.
【例】❶ templum inclytum *divitiis*. Liv. 寶庫著名之神殿. *divitias* expetere, parare, quaerere, habere amplissimas. 貪財，積財，尋財，富有. demitte *divitias*. Ov. 放下珍貴飾物. *divitiis* circumfluere, augeri, ornari. 富於財. ❷ *divitiae* soli. Plin. 土地肥沃. *divitiae* ingenii. Ov. 天資聰穎. *divititae* verborum. Quint. 綺麗文字.

dīvols-us. *a, um.* part. v. *divello.*
【解】拖拔，分開者.

divors-us. *a, um.* vide **diversus.**
【解】離開，相反者.

dīvortī-um. *i.* n.
【同】dissidium inter conjuges; discidium.
【形】subitum.
【解】❶ 離婚(琴瑟不調). ❷ 分歧，離異. ❸ 分開，劃分.
【例】❶ *divortium* facere. Cic. 離婚. Lentulum fecisse *divortium* cum uxore. 蘭杜路曾與妻離婚. ❷ *divortium* itinerum. Liv. 歧路. *divortium* arctissimum. Tac. 最狹隘之歧路. *divortium* aquarum. Cic. 河流分汊. ❸ *divortia* doctrinarum. Cic. 學說分歧. *divortium* hiemis et veris. Col. 春冬分季.

dīvulgāti-o. *ōnis.* f.
【解】傳播，流行民間.

dīvulgāt-us. *a, um.* part. v. *divulgo.* *divulgatissimus.*
【解】傳佈，流傳，通常者.

dīvulg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*dis vulgo*)
【同】foras effero, vulgo, pervulgo, in medium profero, edo, patefacio.
【解】宣傳，公佈，傳聞，謠傳.
【例】librum *divulgare*. 傳揚某書. inimici eam rem sermonibus *divulgaverunt*. 仇敵宣傳其事. rei fama ubique *divulgatur*. 事已風聞各處.

dīvulsī-o. *ōnis.* f. (*divello*)
【解】强取，强分.

divuls-us. *a, um.* part. v. *divello.*
【解】拖離，分開者.

dīv-um. *i.* n. (subst. ex *divus*) vide **dium.**
【解】天氣，露天.
【例】sub *divo*. Varr. 在露天之下.

1. dīv-us. *a, um.* adj.
【解】神明者，神聖者.
【例】*divo* munere. Fort. 賴神之恩賜.

2. dīv-us. *i.* m.
【同】Deus, homo divinus.
【解】神明，神仙，封神者，(入仙界者).
【例】*divus* Augustus. Tac. 神明之奧古斯督. *divus* Thomas. 天才卓異之多瑪斯.

dixi. perf. v. *dico.*

do. *dās, dĕdī, dātum, dāre.* v. tr.
【同】impertio, largior, defero, praebeo, exhibeo, trado, tribuo, dono. X. Accipio. N. B. 二字義由字分化 *do*=donare. *do*=disponere; composit.=condere, abdere...
【解】I. in genere ❶ 給與，贈給，供給. ❷ 讓與，准許，允與. ❸ 交付，寄託. ❹ 奉獻，貢獻，供獻. ❺ 拋，擲. ❻ 安置，處理. ❼ 產生，創作. ❽ 發聲，出氣.
II. in specie ❶ 入伍，納降. ❷ 讓步. ❸ 安置，佈置. ❹ 以致，發生. ❺ 恩賜. ❻ 努力，專務，(se dare). ❼ 陳述，陳明. ❽ 表演. (-fabulam). ❾ 發表，(-dare verba). ❿ (2. dat.) 以爲，歸於… ⓫ 備食款客. ⓬ (cum *ut* et subj. vel inf.) ⓭ 宣判.
【例】❶ I. *dare* bona. Plaut. 獻禮. *dare* locum. Cic. 讓位置. *dare* filiam in matrimonium. Caes. 將女許配與人. *dare* spem. Virg. 有厚望. *dare* operam virtuti. Cic. 專務修德. *dare* dolorem. Cic. 使憂慮. ❷ *dare* iter. Liv. 准過境. *dare* veniam. Virg. 寬宥. non *dedit* ut reducem patria videret. Virg. 不准重覩故國. ❸ *dare* obsides. Caes. 交付爲質者. *dare* aliquem in custodiam. Cic. 拘禁某人. *dare* servos in quaestionem. Cic. 拷問奴隸. ❹ *dare* vela. Virg. 航海. *dare* terga. Virg. 轉身逃走. *dare* manus. Caes. 投降. multa melius se nocte *dedere*. Virg. 許多工作更好夜間去做. (*dare*) se in conspectum alicui. Cic. 出現在某人前. ❺ (*dare*) aliquid ad terram. Suet. 擲物於地. (*dare*) hostes in fugam. Caes. 驅逐敵人. (*dare*) aliquem leto. Phaed. 處死某人. (*dare*) se in viam. Cic. 起程. (*dare*) se fugae. Cic. 逃跑. ❻ adeo depexum *dabo*. Ter. 我將處理甚佳. anni multi me dubium *dant*. Plaut. 我懷疑已久. ❼ *dare* ramos Suet. 生枝. geminam *dabit* Ilia prolem. Virg. 伊里亞產生兩嬰兒. ❽ *dare* gemitum. Virg. 嘆息. *dat* bucina signum. Virg. 發出號聲.
II. ❶ (*dare*) nomen. Cic. 入伍. (*dare*) nomen in conjurationem. Tac. 加入叛黨 ❷ satis mihi *dedisti*, cum respondisti. Cic. 你對我足設讓步因你答復…. ❸ praeceps ad terram *datus*. Liv. 傾倒於地. ❹ (*dare*) alicui damnum malum. Ter. 損害人. ❺ (*dare*) aliquid alicui. Cic. 賜物與人. ❻

se *dare* alicui,alicui rei. Cic. 獻身與人，與某事業. ❼ *da* mihi nunc, satisne probas Cic. 告知我，你充份贊成嗎. ❽ fabulam *dare*. Cic. 表演故事. ❾ *dare* verba alicui. 空言對人. ❿ *dare* alicui aliquid laudi, crimini, vitio. Cic. 以某事爲人之榮譽…罪過…毛病. ⓫ *dare* prandia vulgo. Cic. 賜食與百姓. ⓬ lex sociis *dabat*, ut... 法律許可同盟者. *dare* bibere. Cat. 供飲料. ⓭*dare* litem secundum aliquem. Cic. 照人意斷案. (*dare*) manus, venationes. Suet. 演戲，畋獵戲. (*dare*) se aegritudini. Cic. 憂慮過度. (*dare*) rationem. Plaut. 交賬. (*dare*) poenas. Cic. 受罰. (*dare*) supplicium de aliquo. Plaut. 刑罰人. (*dare*) lacrimas. Virg. 流淚.

【註】phras.❶*dare* potestatem alicui. 授權與人. ❷ *dare* (vertere) aliquid laudi. 褒揚某事. ❸ *dare* (tradere) aliquem in custodiam. 拘禁人. ❹ *dare* (committere) se fugae, labori. 逃跑，勤勞. ❺ *dare* (conferre) se in partes Caesaris. 參加凱撒黨派. ❻ *dare* (assentari) gratiae alterius aliquid auribus. 善承人意…傾聽…. ❼ *dare* poenas, supplicium de se... 受罰. *dare*❽ impetum.. 攻擊. ❾ *dare* verba, decipere. 謊言，欺騙. ❿ *dare* aliquid pignori, fenori... 以物抵押取利. ⓫ *dare* alicui, senatum, actionem. 國會聽取召喚某人. falulam *dare* 公演戲劇. ⓬ *dare* operam libris... 攻讀…

dŏc-ĕo. *ēs, ŭi, tum, ēre.* v. tr.

【同】instituo, erudio, edoceo, praeceptum do, vias trado, disciplinam trado, informo.

【狀】diligenter, dilucide, fideliter, inepte, laboriosius, latine potissimum, sero.

【解】❶ 教誨，教練，教育，指示，(accus. prop. infin.) 事物. ❷ (dupl. accus. vel cum ablat et *de* .) 人. ❸ 表演(戲劇). ❹ 在法庭對聽衆證明. (absol.) 講授，授課.

【例】❶ (*docere*) rem. 教某事. (*docere*) canere. Cic. 教唱歌. (*docere*) esse deos. Cic. 教(人)有神. ❷(*docere*) aliquem litteras. Cic. 教人讀書. *doceri* rem. Caes. 受教某事. experimenta *docent*... Plin. 經驗教訓人. *docemur* domitas habere libidines. Cic. 教導我們節制情慾. (*docere*) aliquem de aliqua re. Caes. 教人某事. (*doceri*) de aliqua re. Cic. 受教某事. (*docere*) Socratem fidibus. Cic. 教授掃可拉德彈古琴. (*docere*) aliquem equo armisque. Liv. 教人乘馬使用武器. ❸ (*docere*) fabulam. Cic. 教人表演故事. ❹ (rhetor.) (probare) 證明. *docere* judicem de injuriis suis. 向法官證明自己的冤枉.

【附】**docetismus.** 幻影說.

dŏcĭl-is. *e.* adj. (*doceo*). *docilissimus.*

【同】qui facile, libenter, quae docetur arripit, intelligit; aptus ad disciplinam. X. Indocilis.

【解】❶ 易受教，善承教. ❷ 馴良，易指導，易整理.

【例】❶ *docilis* ad agriculturam. Verr. 易於學農業. *docilis* sermone Graeco. Quint. 精通希臘文. ❷ capilli *dociles*. Ov. 易於梳理之髮. os *docile*. Ov. 聲調溫柔. praebere se *docilem* ad aliquam sententiam. 易於接受意見.

dŏcĭlĭt-ās. *ātis.* f. (*docilis*)

【同】docendi facilitas.

【形】humana.

【解】可教，溫柔，適宜，可塑性，可教性，可陶冶性.

【例】qui *docilitatem* memoriamque habent, ingeniosi vocantur. 易於領悟，記憶力强，便稱爲精巧.

docte. adv. (*doctus*), *doctius, doctissime.*

【同】perite, litterate.

【解】博學，多識.

【例】satis *docte* ac perite. 相當博學精明.

doctĭuscŭle. adv. (*doctus*)

【解】頗顯學識豐富.

doct-ŏr. *ōris.* m. (*doceo*)

【同】magister, praeceptor, interpres.

【形】intelligens, nobilis, summus, singularis; veteres.

【解】師長，教師，博士.

【例】*doctores* legis. Hier. 法律博士. *doctor* fabularum. Donat. 歌劇作家. *doctor* armorum. Virg. 劍術教師. *doctor* gentium: (S. Paulus Apost.) 萬民教師.

Doctor Ecclesiae. 公教聖師. christianae sapientiae princeps et magister. 基督智慧之魁首及明師. *doctorem* creare: 宣佈(應爲)聖師. *doctoris* nomine ac insignibus ornare, decorare; laurea, caeterisque doctrinae insignibus cohonestare; in *doctorum* ordinem referre; *doctorem* fieri; 成聖師. inter *doctores* cooptari; doctrinae laurea donari; jurium insignibus nobilitari.

doctrīn-a. *ae.* f. (*doceo*)

【同】eruditio, litterae.

【形】abundans, elegans, eximia, fidelis, perridicula, singularis, subtilior, uberior, vulgaris, ingenua..

【解】❶ 教誨，教導，學識，學術，教授法

(屢與天資實習對立). ❷ 學說，教義，理論，主義.

【例】❶ omnium *doctrinarum* studiosus. Cic. 研究各種學說. *doctrinam* sibi egregiam comparavit. 精通各種學識. animum disciplinis omnibus egregie excoluit. 對各種學術皆有心得. ❷ nunquam intermittit studia *doctrinae*. 不斷研究教義. omni *doctrina* ornatissimus. 極擅長各種學術理論. *doctrina* de contractu sociali. 條約論，社會契約說.

doctrīnāl-is. *e.* adj.

【解】關於學識者，道理者.

【例】*doctrinalis* philosophia. Isid. 理論哲學. *doctrinalis* mathematica. Cass. 理解算術. *doctrinalis* interpretatio legis. 學理解釋.

doct-us. *a, um.* adj. (*doceo*). *doctior, -tissimus.*

【同】litteratus, eruditus, litterarum intelligens.

【解】❶ 受教育者，有學識者，有經驗者，博學，精明者. ❷ 有學識之賞鑑家，專門科學家. ❸ 明理者，深謀遠慮者.

【例】❶ *doctus* Graecis litteris. Cic. (*doctus* Graece. Suet.) 精通希臘文者. *doctus* usu. Caes. 富有經驗者. *doctus* legum. Gell. 精通法律者. *doctus* sermones utriusque linguae. Hor. 精通兩國語言者. *doctus* sagittas tendere. Hor. 善射箭. *docta* vox. Ov. 健談. *docta* manus. Ov. 手巧. *doctissimus* agricola. Col. 極有經驗之農人. ❷ est vir *doctus*, (doctrina egregie excultus). 博學鴻儒. homo non admodum *doctus*, litteris parce aspersus, leviter tinctus. 學識不豐富之人，學識膚淺者. medica scientia *doctus* est. 精通醫學者. ❸ *docti*. Cic. (plur. m.) 明理之人.

dŏcŭment-um. *i.* n. (*doceo*) **dŏcŭm-en.** *ĭnis.* n.

【同】admonitio, praeceptum, exemplum, monumentum.

【形】maximum.

【解】教誨，教課，教訓—證據，模範，徵驗，考據（貨樣）.

【例】esse alicui *documento*. Caes. 可爲某人之教訓. *documentum* Sagunti ruinae erunt. Liv. 撒罕多城之傾頹之教訓. *documentum* virtutis. Cic. 勇毅之模範. omnium scelerum *documentum*. Cic. 諸惡之戒鑒. dare sui *documentum*. Liv. 徵驗其價值.

dōdr-ans. *antis.* m.

【同】novem uncae, seu integrae partes tres: 9/12. 3/4.

【解】遺產四分之三的繼承人.

【例】ejus fundi *dodrantem* emit. 買其田產四分之三. heres ex *dodrante*. Cic. 產業四分之三的繼承人.

dogm-a. *ătis.* n.

【同】decretum, scitum, praeceptum, placitum.

【形】commune, verum.

【解】學理，定論，法言，信條，教義.

【例】*dogmata*. Juv. 學理.

dogmătĭc-us. *a, um.* adj.

【解】關於學理信條者，教義學者.

【例】*dogmaticum* systema. 組織神學.

【附】**dogmatismus** 獨斷主義.

Dŏlābell-a. *ae.* m.

【解】❶ 人名：nom. propr. tribus Cornelii. 高而乃利 (Cornelii) 族之支派名，著名者有 P. Cornelius *Dolabella*. 西塞祿之女婿. ❷ dimin. *dolabrae*.

dŏlābr-a. *ae.* f.

【解】雞嘴斧，鉞斧（一端双刃一端尖）.

DOLABRA

dŏlām-en. *ĭnis.* n.

【解】鉋，錛（平木器）.

dŏlāt-us. *a, um.* part. v. *dolo.*

【解】鉋平者.

dŏlend-us. *a, um.* adj. verb. v. *doleo.* *dolentior.*

【解】痛心，傷痛者.

【註】**dolenda.** n. plur. 痛心事.

dŏl-ens. *entis.* part. v. *doleo.*

【解】痛苦者，致痛苦者.

dŏlenter. adv. (*dolens*), *dolentius.*

【解】痛苦貌，可悲痛貌，動人憐者.

【例】*dolenter*, magis hoc dico, quam contumeliose. 我言此更出於悲痛而非有意凌辱人.

dŏl-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. intr. et tr.

【同】dolorem capio, condoleo, indoleo, maereo, angor animo, dolore ardeo, ingemisco, acerbe fero, molestiam capio, dolor mihi accidit.

【狀】graviter, impune, intoleranter, levius, maxime, medicriter, plus, praecipue, valde.

【解】I. intr. ❶ (subj. totum dolet physic.)

身體感覺痛苦. ❷ (partes dolent).部份(肢體)痛苦. ❸ (impers. cum dat.) 痛苦. ❹致痛之由.

II. tr.傷痛，悲傷，痛惜.

【例】**I.** intr.❶*doleo* ab oculis. Plaut. Cic. 我眼痛. si caput a sole *doleat*. Plin.若因日晒感頭痛. ❷ pes *dolet*. Cic. 脚痛. ❸ mihi *dolet*. Pl.我感覺痛苦. cui *dolet*, meminit. Cic. 受痛苦者可以回憶. ❹ (*dolere*) de aliquo. Cic.爲某人心傷. ex me *doluisti*.我爲你痛苦的緣由. id *dolemus* quod...Cic.我們痛苦因爲. *dolere* quod...Caes.痛苦因爲… **II.** tr.: meum casum *doluerunt*. Cic. 他們惋惜我的遭遇. *dolere* quod..憂傷…. *dolebant* se tantum perdidisse. Caes.他們痛惜自己受如此損失. (*dolere*) vicem alicujus. Cic. 傷痛某人之遭遇.

dōliār-is. *e.* adj. (*dolium*)

【解】大桶者.

【例】*doliare* vinum. Nep. 新酒. *doliare* opus. Inscr. 骨灰罐(屍). (fig.) *doliaris* anus. Plaut. 身體短粗(如桶)之老婦.

dōlĭārĭ-us. (dōlĕāri-us). *a, um.* adj.

【解】木桶者，桶匠者.

【例】*doliaria* officina. Inscr. 製桶作房. *doliarius* servus. Inscr. 當買辦的奴隸.

dōlĭŏl-um. *i.* n.

【解】小桶，花瓶(大口小頸)，花托.

【例】*doliolum* vitreum. M.Emp. 玻璃花瓶.

dŏlĭtūr-us. *a, um.* part. futur. v. *doleo*.

dōlĭ-um. *i.* n.

【同】vas vinarium.

【解】桶，甕，缸，甕(用以保存酒油者).

【例】de *dolio* haurire. Cic.飲新酒(本年酒).

doll-ar. *ăris.* n.

【解】銀元.

1.dŏl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】dedolo.

【解】作木工:鉋，鎊，削，(fig.)筆削，修整.

【例】*dolare* in quadrum. Col. 切成方形. *dolare* opus. Cic. 筆削，校閱作品. *dolare* orationem. 修整演詞. *dolare* dolum. Plaut. 陰謀.

2. dŏl-o. (dol-on). *ōnis.* m.

【解】❶ 錐形鎗，匕首，蜂螯. ❷ 船首小帆.

dŏl-ŏr. *ōris.* m. (*doleo*)

【同】maeror, acerbitas, acerbus animi sensus, animi cruciatus.

【形】acerbus, acris, apertus, molestus, odiosus, difficilis, vix consolabilis, diuturnus gravis, longus, incredibilis, lenis, nimius, stabilis, sempiternus.

【解】❶ 肉體痛苦. ❷ 精神憂傷. ❸ (rhet.) a) 感情激動. b) 情緒流露.

【例】❶ (*dolor*) vulneris. Cic. 傷痛. (*dolor*) articulorum. Cic. 骨節痛(風痛症). (*dolor*) laterum. Hor. 患肋膜炎. (*dolor*) capitis. Ov. 偏頭痛. ❷ *dolorem* alicui afferre, commovere, dare, facere, efficere. Cic. 使人憂傷. *dolorem* accipere, suscipere, capere, sustinere. 感覺痛苦. ❸ a) naturalis quidam *dolor*. Cic. 自然的感覺痛苦. b) haec oratio *doloris* multum habet. 最動人憂傷之情的演詞. detrahere *dolorem* actionis. Cic. 消滅工作的心火.

【註】phras.: *dolor* de peccatis. 痛悔罪過. ❶ ea res mihi magnum *dolorem* attulit, dedit, incussit, inussit. 那事使吾受許多痛苦. ❷ gravis me invasit *dolor*, (incessit, incursavit). 我感覺劇烈的痛苦. ❸ *dolorem* sustineo gravem; (*dolorem* acerbum, patior, fero). 我忍受劇烈的痛苦. ❹ morbi *dolores* sunt intentissimi. 病苦很重. artus *dolore* ardent. 肢體感覺劇痛. ❺ ingenti mihi *dolori* est tuus discessus. 你之離去使吾非常痛惜. ❻ *dolorem* de peccatis habeo; (praecipuo quodam dolore angor.) 我痛悔罪過. ❼ *dolorem* ferre jam non possum, (impar dolori sum). 我已不能忍受痛苦. ❽ non decet virum *dolori* se totum tradere; (indulgere, parere, servire, *dolori*). 大丈夫不宜憂傷過度. ❾ quid *dolorem* tibi ipse renovas? (refricas? sopitum excitas?) 爲何你重感悲傷？ ❿ *dolorem* lenire, mitigare, frangere, levare, detrahere. 輕減痛苦. ⓫ *dolorem* deponere, exhaurire, abjicere, depellere. 除去痛苦. *doloris* sensatio. 痛覺.

dŏlōrōs-us. *a, um.* adj.

【解】痛苦憂傷者.

dŏlōsē. adv. *dolosius.*

【同】malitiose, ex insidiis, ex occulto.

【解】狡猾，欺騙貌.

【例】*dolose*, malo dolo agere. 平日作事狡詐陰險.

dŏlōs-us. *a, um.* adj. (*dolus*)

【同】malitiosus.

【解】詐僞，詭詐，欺騙，奸計，譎.

【例】*dolosis* consiliis regno pulsus. 因奸計而被逐出國.

dŏl-us. *i.* m.

【同】fraus, fallacia, machina, insidiae, dolus malus. X. Bona fides.

【解】狡獪，巧詐，詭計，欺騙，欺詐.

【例】*dolum* facere; *dolos* commoliri, suere, consuere. 欺騙. adhibere *dolos*

malos et fallacias; *dolis* aliquem ludere, ductare; circumvenire fallaciis et praestigiis. 欺詐，哄騙人. aliquem *dolis* interficere. 陷害人(借刀殺人).

dŏmābĭl-is. *e.* adj. (*domo*)
【同】qui domari potest.
【解】可馴服，可控制者.

domestĭcātim. adv.
【解】用家中人.

dŏmestĭc-i. *cōrum.* m.
【同】familiaris, internus, vernaculus, privatus, intimus. X. Externus, alienus.
【解】家中人，與本家有連帶關係者，家僮，奴僕，食客，釋奴，親友.

dŏmestĭc-us. *a, um.* adj. (*domus*)
【解】❶同居一宅院者. ❷同屬一家庭者. ❸私人者. ❹國家者.
【例】❶ inter *domesticos* parietes. Cic. 在私宅內. *domestica* vestis. Cic. 便服，常服. *domesticus* otior. Hor. 家居賦閒. ❷ *domesticus* luctus. Cic. 家中喪事. res *domesticae*. Cic. 家產. homo prope *domesticus*. Cic. 如家中人. ❸ res *domesticas* tueri. Cic. 治理家務. *domestici* milites. Vop. 親兵(衛兵). *domestica* utilitas. Cic. 私人利益. ❹ rerum *domesticarum* fastidium. Cic. 輕蔑(厭惡)本國文獻. *domesticum* bellum. Caes. 內戰. *domestica* animalia nequeunt occupari. 家畜不能先占.

dŏmĭcĭlĭ-um. *i.* n. (*domus*)
【同】domus, habitatio, sedes, tectum.
【形】amplissimum, aptum, divinum, honestissimum, pristinum, proprium, sacrum, stabile et certum, terrestre.
【解】居處，住所，住址，宅舍.
【例】*domicilium* collocare. Cic. 卜居. *domicilium* sibi constituere. Nep. 常住地址. *domicilia* habere cum aliquo. Cic. 與人同居. *domicilia* capitis. Gell. 頭爲靈魂住所. *domicilium* ordinandorum. 領品人之住所.

dŏmĭcaenĭ-um. (**domicenĭ-um**). *i.* n.
【解】家餐.

dŏmĭn-a. *ae.* f. (*dominus*)
【同】princeps, regina.
【形】dura, vehemens, imperiosa, blandissima, gravis.
【解】❶家主母. ❷主婦，首領. 女王，❸王后.
【例】❶ rerum domesticarum *domina*. 家主母. ❷ urbs *domina*. Mart. (=Roma). 首都(羅瑪). fortuna *domina* rerum humanarum. 命運統制人事. prudentia *domina* virtutum. 智慧爲諸德之后. ❸ o *domina* mea! 呼吾主母.

dŏmĭn-ans. *antis.* ❶ part. v. *dominor*. ❷ subst. m.
【解】統制者，掌大權者.
【例】(fig.) *dominantior* ad vitam. Lucr. 一生更主要者. *dominantia* nomina. Hor. 通常名詞.

dŏmĭnātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】dominatus, tyrannus, regnum.
【形】accomodatissima, crudelis, ignominiosa, flagitiosa, firma, moderata, jucunda et honesta, nova, regia.
【解】統治權. 主權，大權，最高主權，君權.
【例】provenere *dominationes*. Tac. 建立專制主權. vita sub *dominatione* misera est. 不自由之生活是可憐的. quaerere, sibi comparare, habere *dominationem*. 貪圖，佔據，操持大權.

dŏmĭnāt-ŏr. *ōris.* m. (*dominor*)
【解】君主，統治者.
【例】rerum *dominator* Deus. 天主萬物之主宰.

dŏmĭnātr-ix. *īcis.* f. (*dominator*)
【同】domina.
【形】caeca ac temeraria.
【解】主婦，王后，女統治者.
【例】*dominatrix* animi cupiditas. 貪慾心靈之統治者.

1. **dŏmĭnāt-us.** *a, um.* part. v. *dominor*.
【解】統治者.

2. **dŏmĭnāt-ūs.** *ūs.* m.
【同】dominatio, principatus.
【形】crudelis, impotens, novus, perpetuus, regius, superbus, deterrimus.
【解】統治，管轄，攬權，獨裁.
【例】*dominatum* Caesar occupavit. 凱撒掌握大權. unius *dominatu* omnia tenebantur. 一人獨裁節制一切.

dŏmĭnĭc-us. *a, um.* adj.
【解】屬天主者，主日者.
【例】dies *dominicus* (vel) *Dominica*. 主日.
【附】S. **Dominici** rosarium. 玫瑰念珠.

dŏmĭnĭ-um. *i.* n. (*dominus*)
【解】所有權，主權，轄地，盛筵，(fig.) 君主.
【例】domus, agri *dominium*. 房舍田地的主權. *dominium* absolutum. 絕對主權. *dominium* perfectum. 完全物權，(所有權). *dominium* imperfectum. 不完全物權(定限物權).

dŏmĭn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*dominus*)
【同】rerum potior, regno, dominatum

teneo; imperium in populos teneo, in ditione habeo, imperio urbem rego; praesum eo jure, quod amplissimum esse potest, ea potestate quae potest esse maxima.
【解】作主，爲王，統御，統治，鎮撫，監督，擁有優先權，優勝權，霸權，無上統治權.
【例】(*dominari*) in aliqua re. Cic. 對某事作主. (*dominari*) inter populos. Caes. 執衆民族霸權. usus dicendi in omni libera civitate *dominatur*. Cic. eloquentia in liberis urbibus *dominatur*, et floret. 演講慣例在各自由城佔主要位置. (*dominari*) in adversarios. Liv. 克服敵人. (*dominari*) toti mundo. Claud. 統御普世. (*dominari*) omnium rerum. Lact. 掌管一切.

dŏmĭn-us. *i*. m. (*domus*)
【同】imperator, rex, princeps, tyrannus, is penes quem summa potestas, omnia tenet.
【形】agrestis et furiosus, bonus et assiduus, clarissimus, ignarus, impudicus, crudelis, clemens, improbus, justus.
【解】❶ 家主，業主，家長，有產權者. ❷ 領袖，主宰，君主. ❸ 羅瑪總王之尊號.
【例】❶ domus *dominus*, (paterfamilias). 房主. Deus animum ut *dominum* praefecit corpori. 天主立心靈爲全身之主. res reclamat *dominum*. 物當歸原主. ❷ *domini* comitiorum. Cic. 決定投票權者. *domini* factionum. Suet. 黨魁 (領袖，總裁). *domini* convivii, (epuli). Petr. 主席. populi *domini* sunt legum. Cic. 民爲法之主.

1. Dŏmĭtiān-us. *a, um*. adj.
【解】屬刀米七者.
【例】*Domitiana* via. Stat. 刀米七公路.

2. Dŏmĭtiān-us. *i*. m. nom. propr. homin. (imper. Rom.)
【解】人名：羅瑪第十二總王名.

Dŏmĭtĭ-us. *i*. m. nom. propr. famil.
【解】羅瑪家族名 (著名者爲 Domitianus 總王).

dŏmĭt-o. *ās, āre*. v. tr. freq. v. *domo*.
【解】控制，鎮壓.

dŏmĭt-ŏr. *ōris*. m. (*domo*)
【形】facetior.
【解】駕馭，馴養，統治，克治者，勝利凱旋者.
【例】equorum *domitores*. 馴服馬者.

dŏmĭtr-ix. *īcis*. f.
【解】女性馴養者.

dŏmĭtūr-a. *ae*. f. (*domo*)
【解】馴服，制服(牲畜).

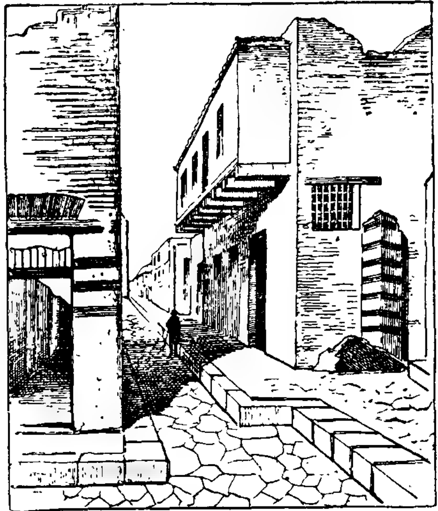
1. dŏmĭt-us. *a, um*. part. v. *domo*.
【解】馴服者.

2. dŏmĭt-ŭs. abl. *ū*. m. vide **domitura.**
【解】馴服，制服.

dŏm-o. *ās, ŭi, ĭtum, āre*. v. tr.
【同】edomo, condocefacio.
【解】❶ 駕馭，馴養，馴服. ❷ 克治，制服，征服.
【例】❶ equos *domare* verberibus. 鞭策馴服走馬. animal ad mansuetudinem *domitum*. 已馴服之牲畜. ❷ *domare* gentes, immanitate barbaras. 征服野蠻民族. *domare* nationes. Cic. 征服各國. *domare* invidiam. Hor. 克治嫉妬. *domare* iracundias. Plin. 克治忿怒. cupiditates *domandae* sunt; (domitas habere libidines). 當克治貪慾.

dŏmuncŭl-a. *ae*. f.
【解】小屋.

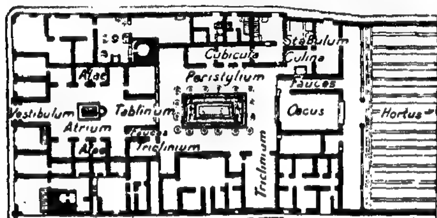
dŏm-ŭs. *ūs*, (*i*), dat. *ŭi*, acc. *um*, abl: *o*, nom. pl. *us*, genit. pl. *orum* et *uum*, acc. plur.

DOMUS

os, dat. abl. *ibus*.
【同】aedes, domicilium, tectum, penates, lares, sedes, foci patrii.
【形】aeterna, aliena, ampla, augusta, antiqua, caelestia, castissima, egregia, exornata. X. Nuda, inanis, felix, locupletissima, amplissima, pulchra, praeclara.
【解】❶ 住宅，居室. ❷ (poet.) 房舍，建築. ❸ 家園，家鄉，本國. ❹ 家族.
【例】❶ *domi*. Cic. 在室內. *domi* nostrae. Cic. 在我們室內. *domi* Caesaris. Cic. 在凱

撒宮中. *domum* Pomponii venire. Cic. 來至彭包尼家中. in *domo*. Cic. 從屋內. ❷

DOMUS (plan)

(*domus*) ostia. Virg. 神殿門. (*domus*) domini. Hier. 主之宮殿. columba, cui *domus*... 鴿窠. *domus* marmorea. Tib. 大理石坟墓. ❸ *domi* agere aetatem. Enn. 在本鄉度日. *domo* emigrare. Caes. 離開本鄉. *domi* bellique. Virg. 平安時期，戰爭時期. *domi* militiaeque. 平安時期，戰爭時期. ❹ *domus* Assaraci. Virg. 亞撒之後裔. *domus* nostra tota te salutat. Cic. 我們全家問候你. *domus* Socratica. Hor. 掃可拉德的學校. omnes ex omni *domo*. Sen. 各派哲學.

【註】phras. ❶ *domum* aedificare, restituere. 建造，重建房屋. ❷ *domo* exire, emigrare. 出屋，遷居. ❸ *domum* ire. 入屋. ❹ *domi* manere. 居家. ❺ luxu *domum* exinanire, exhaurire. 奢靡敗家(蕩產). ❻ offensam sibi *domum* reconciliavit. 與本家重歸和好.

donārĭ-a. *ōrum*. n. pl.
【解】神殿中寶庫，寶藏，神殿祭壇，聖所.

dōnātĭ-o. *ōnis*. f. (*dono*)
【同】amice sponteque facta distributio.
【形】singulari impudentia praedita, nova, incredibilis falsa.
【解】餽送，贈與.
【例】*donationem* facere. 餽送. *donatio* inter vivos. (in genere). 贈與. *donatio* mortis causa. (in specie). 非圖贈與.

Dōnātist-a. *ae*. m.
【解】異端黨派名.

dōnātīv-um. *i*. n. (*dono*)
【解】總王犒賞軍士之贈品.

dōnāt-or. *ōris*. m.
【解】餽贈人，讓與人.

1. dōnāt-us. *a, um*. part. v. *dono*.
【解】受賜者，餽贈者.

2. Dōnāt-us. *i*. m.
【解】nom. propr. hom. 人名：❶ Aemilius *Donatus*: 著名之文規家，S. Hier. 之師，IV. 世紀人. ❷ *Donatus*: 異端黨魁，與S. August. 同時.

dōnĕc. conj.
【同】dum, quoad usque.
【解】I. indic. ❶ (=*usque* eo) 至到，直至. ❷ (=*tamdium*) 同樣長久至於….
II ❶. subj: (consec.) 終至，終究至.. ❷ (*dum*) 如同，至到….
【例】I. ❶ usque eo timui.. *donec* venimus. Cic. 我畏懼… 至到我們來至…. exspectare usque.. *donec*.. Plaut. Hor. 等至.. ❷ *donec* eris felix. Ov. 當你幸運時. exspectare *donec*. Liv. 等候至….
II. ❶ temporibus Augusti dicendis non defuere decora ingenia, *donec* deterrerentur. Tac. 爲敘述奧古斯都之時代不缺乏多才之士終至時局變遷. *donec* esset in castris. Liv. 直至戰事結束. eo usque *donec*.. 至於到. ❷ (elephanti) nihil sane trepidabant *donec* continenti velut ponte agerentur. Liv. 驅大象如在橋上行走毫不畏懼.

dōnĭcum. conj. antiqua forma *donec*

dōn-o. *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr. (*donum*)
【同】largior, munere afficio, munus do, affero; donum affero; muneribus orno; stipendio afficio; condono.
【狀】effuse, large, sigillatim, publice, consulto.
【解】❶ 餽送，贈與. ❷ 奉獻犧牲. ❸ 赦免寬宥. ❹ 恩賜.
【例】❶ (*donare*) alicui immortalitatem. Cic. 賜人不死 (免死). (*donare*) praedam militibus. Caes. 縱兵搶掠. ❷ (*donare*) amicitias reipublicae. Cic. 爲國家犧牲友誼. ❸ mercedes habitationum annuas conductoribus *donavit*. Caes. 豁免租戶一年租價. (*donare*) legem. Petr. 息訟. *dono* vobis eum. Petr. 爲了你們我原諒他. ❹ (*donare*) aliquem civitate. Cic. 恩賜公民權 (榮譽公民). (*donare*) meritos in proeliis. Sall. 酬報立戰功者.

dōn-um. *i*. n. (*dare*)
【同】munus.
【形】castum, regium, dignum, divinum, eximium, pulcherrimum, regale.
【解】餽贈，恩賜，禮物，獻儀.
【例】ultima *dona*. Ov. 最後獻儀(殯葬). *dona* naturae nactus est egregia, (egregia *dona* ei a natura data sunt). 富有天才. *dona* naturae perexigua sortitus est, (a naturae subsidiis pene imparatus). 天賓愚魯.

dorc-ăs. *ădis*. f.
【解】牝鹿.

Dōr-es. *im*. m. non. propr. hom.

【解】民族名：希臘北部刀里得 (Doride) 之居民.

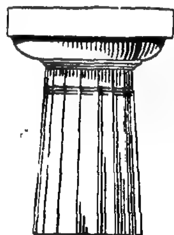
Dōrĭcē. adv.

【解】刀里得作風.

【例】*Dorice* loqui. Suet. 說刀里得方言.

Dōrĭc-us. *a, um.* adj.

【解】刀里得者，(＝希臘者).

DORICUM GENUS

dorm-ĭo. *īs, īvi, ĭi, ītum, īre.* v. intr.

【同】somnum capio, sopitus sum, quieti me trado, cubo.

【解】❶休息，安眠(寢寐)，去世. ❷ (fig.) 空閒無事，萎靡.

【例】❶ire *dormitum*. Plaut. 去休息. quid si illum tangat, ut *dormiat*? Plaut. 倘若我撫摩他使他入睡. (*dormire*) cum patribus suis. Hier. 同其先人死去. ❷ *dormientibus* beneficia deferuntur. Cic. 當其空閒時 (無官職時)，民衆擁護他(眷顧他). eas excita, si *dormiunt*. Cic. 若他們萎靡不振他當鼓勵他們. vos *dormitis*, nec intelligere videmini. Cic. 你們輕忽，不見得明瞭.

【註】phras. ❶ *dormitum* se confert, (quieti corpus dat, tradit; somno operam dat.) 休息 (安眠). ❷ tota nocte *dormivi*, alte, graviter, (nec nisi cum sole experrectus sum). 一夜安眠. ❸hac nocte nihil *dormivi*. (hanc noctem somno vacuam duxi). 一夜未得安眠. nihil erat somni, nox ea mihi insomnis, inter insomnia abiit, effluxit.

dormītĭ-o. *ōnis.* f.

【解】瞌睡，安眠，死亡.

【例】*dormitio* somni. Hier. 安眠.

dormĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*dormio*)

【同】oscito, somnus me sollicitat, somnus accedit, somnus instat, et deserit, in soporem identidem delabor.

【解】❶ 瞌睡，酣睡，假寐. ❷ 怠惰，疏忽.

【例】❶ nec *dormitent* palbebrae tuae. Hier. 你未曾閉目. ❷ *dormitans* sapientia. Cic. 智慧假寐. quandoque *dormitat* Homerus. Hor. 郝梅祿有時顧慮不到.

dormĭt-or. *ōris.* m.

【解】喜睡者.

dormītōrĭ-um. *i.* n.

【解】寢室，臥房.

【例】*dormitorium* cubiculum. Plin. 寢室.

dormītōrĭ-us. *a, um.* adj.

dorsŭāl-is. *e.* adj.

【解】寢寐者.

dorsual-e. *is.* n.

【解】背脊者.

dorsŭāri-us. *a, um.* adj.

【解】背負者.

【例】*dorsuaria* jumenta. Varr. 負載之家畜.

dors-um. *i.* n.

【同】aversa pars corporis.

【解】❶ 項背，脊. ❷ 山脊，山陂.

【例】❶ *dorsum* animalis. 動物之脊. ❷ *dorsum* nemoris. Hor. 山陂樹林. *dorso* (maris) eminere. Virg. 仰首海面上. *dorsa* maris. Avien. 海面. *dorsa* navium. Caes. 船甲板. *dorsa* aetheris. Boet. 天空.

dŏryphŏr-us. (-os). *i.* m.

【解】持矛兵士.

dōs. *dōtis.* f. (*do*)

【解】❶ 妝奩(聘金). ❷ 資質，才藝.

【例】❶ *doti* dicere. Cic. (-*dotem* (vel) in *dotem*.) 指定妝奩. dare in *dotem* (filiae). Col. (-*doti*). 給妝奩. conferre in *dotem*, (conficere). Plin. 送給妝奩. ❷ *dotes* praediorum. Papin. 莊田用具. *dotes* naturae. Plin. 天然資質. *dotes* belli et togae. Vell. 文武才能. *dotes* loci. Ov. 地方美景.

Dossenn-us. (**Dossen-us**). *i.* m.

【解】丑角(戲劇中滑稽角色)，饕餮徒.

dōtal-is. *e.* adj. (*dos*)

【解】係妝奩嫁妝者.

【例】*dotalia* matrimonia. 附嫁資之婚姻. praedia *dotalia*. 作妝奩之莊田.

dōtāt-us. *a, um.* part. v. *doto. dotissimus.*

【解】多妝奩，富才藝者.

【例】*dotata* vite ulmus. Plin. 榆樹結葡萄.

dōt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】orno, dotem do.

【解】與妝奩，供給，天富，生有.

【例】*dotabere* mundo. Claud. 恩賜世界如妝奩. olea *dotatur* lacrima. Plin. 橄欖樹含液質. *dotare* ornum fetibus. Pall. 使野樑結實. virgo bene *dotata*. 富有妝奩之童女.

drachm-a. *ae.* f.

【同】donarius, unciae pars octava.

【解】❶ 雅典斤量＝3 gr. 1/2. ❷ 錢幣名＝如羅瑪之Denarius.

DRACHMA

【例】*drachmas* petere, dare. 乞給 Dr. 錢，給Dr錢.

1. drăc-o. *ōnis.* m.

【形】jubatus, lapideus, terribilis, tortus, torvus, totus.
【解】❶蟒蛇(神話中之龍), 海魚名, 軍旗名, 葡萄根. ❷星宿名.
【例】❶ patrimonium complexus, quasi thesaurum *draco*. 保留父產如龍守寶藏.

2. **Drăc-o.** *ōnis.* m. nom. propr. hom.
【解】人名:雅典立法者.

drăcōnĭgĕn-a. *ae*. f.
【解】❶生於龍者. ❷太白城 (Thebae) 之別名.
【例】❷ *draconigena* urbs. Ov. 太白城.

drăcuncŭl-us. *i.* m.
【解】小蛇(小龍). 草名.

drām-ă. *ătis.* n.
【解】戲曲.

drāmătic-us. *a, um.* adj.
【解】戲曲者.

drāpĕt-a. *ae.* m.
【解】逃奴.

drĕpăn-is. *is.* f.
【解】海燕.

drŏm-as. *ădis.* m.
【解】單峯駱駝.

drŏm-os. *i.* m.
【解】❶馳驅. ❷賽跑場.

drōp-ax. *ăcis.* f.
【解】去毛髮之被體.

drŭĭd-ae. *ārum.* m. **drŭĭd-es.** *um.* m.
【解】古高盧之僧侶.

Drūs-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名. Livia 族之支派. ❷ Claudii 之別名:如Claudius *Drusus* Nero, Tibére 之弟, 即, Germanicus. 並Claudius (imperator) 之父.

drys. *dryos.* f.
【解】橡樹, 寄生橡樹之草.

dŭāl-is. *e.* adj.
【解】双者.
【例】*dualis* numerus. Lact. 双數.
【附】**dualismus.** 二元論.

dŭbĭe. adv.
【解】猶豫, 懷疑, 躊躇.
【例】non *dubie.* Cic. 毫不猶豫. haud *dubie.* Hier. 毫不猶豫(的確). *dubie* datum pro certo habere. 給者懷疑, 受者認眞.

dŭbĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】疑惑者.

Dub-is. *is.* m. nom. propr. fluv.
【解】河名: Sequana 河之支流, 今日之Doubs.

dŭbĭtābĭl-is. *e.* adj. (*dubito*)
【解】可疑者.

dŭbĭtanter. adv.
【同】timide, difficulter. X. Fidenter.
【解】遲疑, 猶豫不決.
【例】*dubitanter* facere. 作事猶豫.

dŭbĭtātĭ-o. *ōnis.* f. (*dubito*)
【同】haesitatio, dubium, scrupulus.
【形】ignota, infinita, digna, tenuissima.
【解】❶ 惑疑(狐疑), 疑貳. ❷ 疑慮, 愁慮(尋思). ❸猶豫, 遲疑.
【例】❶ *dubitationem* tollere. Cic. 除去惑疑. *dubitationem* expellere. Caes. 驅除惑疑. *dubitationem* eximere. Quint. 消除惑疑. *dubitatio* alicujus rei. Cic. 對某事惑疑. *dubitationem* afferre, injicere. Cic. 使人惑疑. ❷ *dubitatio* ad rempublicam adeundi. Cic. 疑慮是否參加政務. *dubitatio* indigna homine. Cic. 再三疑慮令人難堪. ❸ *dubitationem* alicui dare. Caes. 令人猶豫. sine ulla *dubitatione.* Cic. 毫不猶豫. nulla interposita *dubitatione.* Caes. 毫不遲疑.

dŭbĭtāt-us. *a, um.* part. v. *dubito.*
【解】疑惑者.
【例】*dubitata* sidera. Stat. 惑疑不再出現的星宿.

dŭbĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. vel tr. intr. (*dubius*)
【同】addubito, haereo, ambigo, mihi in dubium venit, animi pendeo, ambiguum habeo; mihi diffido, timeo; certo scio, confido, persuasus sum.
【狀】diu, multum, sane, plane, recte, valde.
【解】I. intr. ❶惑疑, 躊躇, 疑難, 疑貳. ❷ 疑慮, 疑懼, 愁慮. ❸ 遲疑, 猶豫不決.
II. tr. (activ. inusit. quandoque passiv. usurp.) 被惑疑者.
【例】I. ❶ (cum *de* et abl rei) (*dubitare*) de aliqua re. Cic. 對某事惑疑. Levius frequentissime *dubitat.* Quint. 萊未屢次惑疑. ❷ (cum subj.) (*ut*) *dubitabunt* sitne tantum in virtute, ut... Cic. 將惑疑是否有勇力. (*ne, an, utrum.*.) *dubito* an turpe non sit.. Cic. 我惑疑不是可恥嗎. (*quin*) non *dubitare*, quid *dubitas*, quid est quod *dubites*, quin.. 不疑惑, 爲何你疑惑…不…. nolite *dubitare* quin credatis huic. 你們不應猶豫信任此人. ❸ (cum infinit.) si *dubitaret* venire. Curt. non *dubitavit* confligere. Nep. 他未曾遲疑交戰. ❹ (res ut subj.) si fortuna *dubitabit.* Liv. 若幸運可疑(不定). (interr. indirect.) quid agam *dubito.* 我猶豫將何爲. omnibus prope de rebus *dubitat.* 他幾乎惑疑一切.

II. res minime *dubitanda*. Cic. 事毫無疑惑. ne auctor *dubitaretur*. Tac. 爲不惑疑煽動者.

dŭbĭ-um. *i.* n. (*dubius*)
【同】dubitatio, difficultas, controversia.
【解】❶惑疑. ❷猶豫. ❸危殆情況.
【例】❶ in *dubium* vocari. Cic. (venire) 開始惑疑. sine *dubio*. Cic. 毫無疑惑. procul *dubio*. Liv. 毫無疑惑. ❷ dum est in *dubio* animus. Ter. 當心志猶疑時. ❸ in *dubio* esse. Sall. 在危難時. in *dubium* devocare. Caes. 置於不穩定之情況下. in *dubium* revocare. Cic. 復置於…. tua fama in *dubium* veniet. Ter. 你的名譽有危險.
【註】phras. ❶ *dubium* movit de ea re· 對某事發動疑難. ❷ *dubium* de re exortum est. 對某事發生疑惑. in *dubium* adducta res est, (in controversiam, in contentionem venit). 對此事發生疑問，發生爭辯. ❸ *dubium* esse de re patet. 事情可疑. ❹ rem in *dubio* relinquo. 對此事我不決定. ❺ sine *dubio*. 毫無疑惑. ❻ est in ea re magnum *dubium*. 在此事有很大疑難. *dubium* juris. 律疑. *dubium* facti. 行疑.

dŭbĭ-us. *a, um.* adj. (*duo*)
【同】incertus, anceps, controversus, lubricus, ancipiti cogitatione distractus. X. Certus.
【解】❶搖擺不定. ❷猶豫不決. ❸事不確定. ❹不知究竟如何(掛念，忐忑). ❺疑慮，恐慌. ❻順逆不常.
【例】❶ spem metumque inter *dubii*. Virg. 一半畏懼一半希望. *dubius* sententiae. Liv. 主意不定. in *dubio* fluctu jactarer. Lucr. 搖盪不定. ❷ *dubius* sum quid faciam. Hor. 我猶豫將何爲. *dubiae* civitates. Suet. 猶豫不定之城市. non *dubius* quin potuissent castris exui. Liv. 不疑惑人能奪去彼等之營壘. ❸ sumere *dubia* pro certis. Cic. 以疑貳者爲確定者. *dubia* voluntas. Luc. 心志不定(態度灰色). *dubius* dies. Plin. J. 日期不定. haud *dubii* hostes. Liv. 顯明的仇敵. *dubia* victoria. Caes. 勝負不定. de aliqua re *dubium* non est. Cic. 論某事毫無疑惑. ❹ *dubius* aeger. Ov. 病勢危急(不知究竟). *dubium* caput. Ov. 有性命危險. *dubia* animantia. Stat. 患病牲畜. ❺ res *dubia*. Sall. 事情危急. *dubia* tempora. Hor. in *dubiis*. Virg. 時局恐慌. mens percussa *dubiis*. Luc. 心中疑慮. *dubia* nisu (loca). Sall. 難以攀登之地. ❻ *dubius* dies. Pacuv. 變動之日. *dubia* cena. Ter. 豐美晚餐. *dubia* fides. 疑意. dubia conscientia. 懷疑的良心.

duc. imper. v. *duco.*

dŭcāt-ŭs. *ūs.* m. (*dux*)
【解】將軍(司令)之職.
【例】*ducatus* ludere. Suet. 扮將軍角色. *ducatum* sceleri praebere. Flor. 自爲罪魁.

dŭcēnārĭ-us. *a, um.* adj. (*duceni*)
【解】包括(關於)，二百者.
【例】*ducenarium* pondus. Plin. 二百斤重量.

dŭcēn-i. *ae, a.* adj. distrib. plur.
【解】每二百.

dŭcentēsĭm-a. *ae.* f. (*pars*) (*ducenti*)
【解】第二百，二百分之一.

dŭcent-i. *ae, a.* adj. *um.* (*duo centum*)
【解】二百.

dŭcentiēs. (vel) **ducentiens.** adv.
【解】二百次，無定數.
【例】sestertium amplius *ducenties* (millies) 二百餘萬元.

dū-co. *cis, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【同】deduco, sumo.
【狀】extrinsecus, omnino, publice, recte, nimium, diu.
【解】I. 拖曳，拉，抽. ❶抽出，抽籤. ❷引至，染繪(取獲得). ❸吸引，吸收. ❹引伸，展開. ❺伸長，延長，遷延. ❻ (fig.) 發出，生出，流出. ❼估計，計算，列入，以爲. II. 引導，指揮. ❶引領. ❷拖拉(至監獄，刑場). (term. offic.) ❸牽領(軍隊). (term. milit.) ❹娶妻(引至家中). ❺ (fig.) 引導，牽引. ❻指揮，教導.
【例】I. ❶ (*ducere*) vagina ferrum. Ov. 拔劍出鞘. (*ducere*) vagina mucronem Virg. 拔刀出鞘. (*ducere*) aliquem, aliquid sorte. Cic. 爲某人某事抽籤. (*ducere*) lanas. Ov. 紡羊毛. (*ducere*) alvum. Cels. 瀉肚. ❷ (*ducere*) colorem. Ov. 染(着)色(葡萄). (*ducere*) formam. Ov. 摹形. (*ducere*) cicatricem. Ov. 使結疤. *duci* oratione. (fig.) Cic. 被演講征服. (*ducere*) rimam. Ov. 裂開. (*ducere*) nomina. Hor. 起名. (*ducere*) situm. Quint. 生霉，發黴. ❸ (*ducere*) aerem spiritu. Cic. 呼吸空氣. (*ducere*) animam spiritu. Cic. 呼吸空氣. (*ducere*) tura naribus. Hor. 聞香. ❹ (*ducere*) fossam. Caes. 開地穴(挖溝). (*ducere*) parietem per vestibulum. Cic. 前廳中修一墻. (*ducere*) muros. Virg. 築墻. (*ducere*) alapam. Phaed. 摑人面(打耳光). (*ducere*) colaphum. Quint. 摑人面(打耳光). (*ducere*) lateres de terra. Vitr. 製磚. ❺ (*ducere*) aetatem in litteris. Cic. 平日研究

文學. (*ducere*) vitam. Virg. 度日(延長壽命). (*ducere*) bellum. Caes. 延長戰事. *ducere* diem ex die aliquem. Caes. 某人遲延一日復一日. *ducere* aetatem. Cic. 度生. *ducere* noctem. Plin. 過夜. *ducere* somnos. 安眠. ❻ officia quae ex communitate *ducuntur*. Cic. 由團體社會而生出之義務. (*ducere*) nomen ex aliqua re. Cic. 因物而得名. ❼ (*ducere*) aliquem in numero hostium. Cic. 列某人於敵人數中. (*ducere*) aliquid in bonis. Cic. 以某一爲善事. (*ducere*) magni, parvi, pluris, pro nihilo. Cic. 看重，輕視…. se magistrum equitum *ducere*. Liv. 自以爲騎士指揮官. victorem *duci*. Nep. 人以爲得勝者. ad eas res conficiendas biennium sibi satis esse *duxerunt*. Caes. 他們相信二年可以完成其計劃.

II. ❶ reliquos secum *ducere* decreverat. Caes. 決定自己率領其餘兵士. (*ducere*) aquam per fundum alicujus. Cic. 引水過人之田園. ❷ (*ducere*) aliquem in carcerem. Cic. 投入監中. (*ducere*) aliquem ad mortem. Cic. 處死人. ❸ (*ducere*) exercitum locis apertis. Caes. 引兵士過林木稀疏之地. *ducit* quam proxime ad hostem potest. Liv. 前進至距敵人最近處. ❹ (*ducere*) uxorem domum. Ter. 娶妻(引妻至家). (*ducere*) aliquam in matrimonium. Caes. 娶妻(引妻至家). (*ducere*) uxorem filiam Scipionis. 娶西比約之女爲妻. (*ducere*) aliquem. Cod. Just. 結婚. ❺ optimus quisque maxime gloria *ducitur*. Cic. 好人尋求榮譽. *ducit* quemque voluntas. Lucr. 每人隨己心願. ❻ (*ducere*) pompam. Ov. 引導遊行. (*ducere*) choros. Hor. 指揮舞會. (*ducere*) ludos. Tac. 組織遊藝會.

ductāri-us. *a, um.* adj.
【解】爲拖曳用者.
【例】*ductarius* funis. Vitr. 縴繩.

ductĭl-is. *e.* adj.
【解】可引伸，可迂迴，可摺疊，可製成薄片，有韌性者.

ductim. adv.
【解】以手作鐮鉤形，一口氣飲水.

ductĭ-o. *ōnis.* f.
【解】抽，引，拖曳.
【例】*ductiones* aquarum. Vitr. 水管. *ductio* alvi. Cels. 下瀉. jus *ductionis*. Ulp. 所有權.

ductĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. freq. v. *ducto.*
【解】隨地(左右)引領，欺騙.
【例】*ductitare* venales. Plaut. 販奴商.

duct-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】隨時隨地引領，欺騙.
【例】*ductare* aliquem dolis. 詭計欺人.

duct-ŏr. *ōris.* m. (*duco*)
【同】dux, qui ordinem ducit.
【解】❶ 嚮導(訓練者). ❷ 首領.
【例】❶ *ductores* leonum. Lucr. 訓練獅者. *ductor* ferreus. Oriap. 鐵匠(鍛冶者). ❷ *ductores* apum. Virg. 蜂王. *ductor* aquarum, Tiberis. Stat. 第白利江衆河之王. quoties *ductores* nostri ad mortem non dubiam cucurrerunt? 我們嚮導幾次冒死險?

1. duct-us. *a, um.* part. v. *duco.*
【解】受指導者，被牽引者.
【例】*ductus* in agro sulcus. Plin. 犁田溝. *ductus* mucro. Virg. 出鞘之劍. sermo *ductus* e perconctatione. Cic. 答詞. mos *ductus* avis. V. Fl. 祖傳遺風.

2. duct-ŭs. *ūs.* m.
【解】❶ 引導，水管，水溝. ❷ 管理，統制，軍令. ❸ 遺痕，劃線.
【例】❶ *ductus* aquarum. Cic. 水溝. *ductus* muri. Cic. 築墻. ❷ certis *ductibus* manum circumferre. Sen. 善運用手勢. *ductum* litterarum discere. Quint. 練習寫字. alterius *ductu* aliquid facere. 由人領導作事. ❸ *ductus* lineae. 引線.

dūdum. adv.
【同】jam pridem, multis ante temporibus.
【解】❶ 已久，曩昔(由某時期). ❷ 近來，最近，新近，頃者.
【例】❶ jam*dudum* (vel) jam *dudum*. Cic. 已過一時期. haud *dudum*. Plaut. 不久以前. *dudum* circumrado, quod devorandum est. 當吞食者而長久啃食. ❷ quam *dudum*? Plaut. 已過幾時?

dŭellāt-or. *ōris.* m.
【解】戰士，戰鬥員.

dŭellĭc-us. *a, um.* adj.
【解】好戰，好勇，屬戰爭者.
【例】ars *duellica*. Plaut. 戰術.

duell-um. *i.* n.
【同】bellum.
【形】justum, grave.
【解】戰爭，格鬥，比武，(二人)決鬥.
【例】domi *duellique*. Plaut. 平安時，戰爭時. *duellum* est certamen singulare inter duos. 格鬥便是二人單獨比武.

Dŭilĭ-ŭs. (vel) **Dŭillĭ-us.** *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪執政官首次在海上戰勝柏尼人(Carthaginienses).

dulcămār-us. *a, um.* adj.
【解】又甘又苦者.

dulcē. adv. (*dulcis*), *dulcius*, *dulcissime*.
【解】悅目，愜心，溫和.
【例】*dulce* rubens. Stat. 溫柔光彩者(玫瑰). *dulce* nitentes comae. Prop. 髮色光澤悅目.

dulcēd-o. *ĭnis*. f. (*dulcis*)
【同】dulcitudo.
【形】concepta, maxima.
【解】甘飴，甘美，(fig.) 溫柔，和悅，情趣，麗色.
【例】*dulcedo* citharae. Hier. 琴音溫柔. voluptas maxima *dulcedine* sensum movet. 逸樂情趣動人. ingenti *dulcedine* me tua oratio perfundit. 你的演詞娓婉動人. *dulcedine* quadam gloriae moti, commoti, capti, depravati, juvenes. 青年爲虛榮心所激動. pecuniae *dulcedine* non capior. 我不受金錢誘惑.

dulc-esco. *escĭs*, *escĕre*. v. intr. (*dulcis*)
【解】漸甜，變甘.
【例】uva maturata *dulcescit*. 葡萄成熟而味漸甘.

dulcĭcŭl-us. *a*, *um*. adj. (*dulcis*)
【解】微甘.

dulcĭf-er. *ĕra*, *ĕrum*. adj.
【解】甘飴者.

dulcĭlŏqu-us. *a*, *um*. adj.
【解】聲韻溫雅者.

dulcĭŏl-a. *ōrum*. n. plur.
【解】美味食品.

dulc-is. *e*. adj. *dulcior*, *dulcissimus*.
【同】suavis, carus, jucundus. X. Amarus.
【狀】valde.
【解】甘飴，適口，甘美，(fig.) 溫柔，適意，悅人者.
【例】*dulcissime* frater. Mart. 極甘飴(可愛)之兄弟. *dulce* mihi est audire, (sensus dulciter movet; sensui suaviter blanditur). 聲音悅耳. epistola *dulcissima*. 極快心的信札.

dulcĭsŏn-us. *a*, *um*. adj.
【解】聲調悅人者.

dulcĭtĕr. adv. (*dulcis*), *dulcius*, *-cissime*.
【同】jucunde, suaviter.
【解】洽意，愜心，可嘉.

dulcĭtūd-o. *ĭnis*. f.
【同】dulcedo.
【解】甘飴，順適，悅人.
【例】*dulcitudo* orationis. 演詞悅人. gustus *dulcitudine* commovetur. 嘗官嗜美味.

dulcōr-o. *ās*, *āre*. v. tr.
【解】變甘.
【例】acetum *dulcoratum*. Pl. 美味之醋.

【附】**duliae** cultus. 天神聖人的敬禮.

dŭm.
【狀】I. (enclitique ＝連結狀詞) ❶ (cum non) (=*adhuc*) (與否定詞連用，指，還…). ❷ (post imperat.) (=*tantum*) (在命令動詞之後，指只…).
II. conj. ❶ (cum indic.) **a)** (=*interea*, *interim*.) 正當，正値. **b)** (=*usque*...) 至到. **c)** (*quum*..) 同時. **d)** (*quum autem*) 然而…. ❷ (cum subj.) **a)** styl. indirect. **b)** consecut. fin... **c)** (=cum articul.) ❸ (cum subj.) (=*dum modo*..).
【例】**I.** ❶ (*dum* non, nullus, haud, vix...) nondum. 還未…. nullus *dum*, nulla *dum*. 還未有一個…. vix *dum*. 還僅能. nihil *dum*. 還是零. nec *dum*. 還未曾. ❷ circumspice *dum* te. Pl. 但看你週圍. memora *dum*. Pl. 因此當記憶. tange *dum*. Pl. 現今宜撫摩.
II. ❶ **a)** *dum* haec in colloquio geruntur, Caesari nuntiatum est. Caes. 正當商談時，人報告凱撒…. haec *dum* geruntur, interea.. 正在進行辦理，那時…. *dum* eram vobiscum. Cic. 當我同你們在一起時. **b)** exspectabo, *dum* venit. Ter. 我將等候適値他來. *dum* vivetis. Cat. 當你們生時. **c)** haec civitas, *dum* erit, laetabitur. Cic. 這座城幾時存在幾時便喜悅. **d)** *dum* voluerunt... sustulerunt. Cic. 正當願望時而反拿去. ❷ **b)** sic deinceps omne opus conexitur, *dum* justa muri altitudo expleatur. Caes. 一切工程依次進行直至墻到相當高處. exspecta, *dum* Atticum conveniam. Cic. 你要等候我會晤亞弟古. oderint, *dum* metuant. Cic. 任憑他們怨恨只要他們畏懼.
【註】(*cum* imperativo) age*dum*. audite*dum*, Liv. abi*dum*. Ter. 努力進行.

dūmēt-um. *i*. n. (*dumus*)
【同】locus dumis consitus, spinis abundans.
【解】荊棘叢生地，灌木叢林.
【例】septum undique, et vestitum vepribus et *dumetis* locum quaesivi. 我尋抵荊棘叢生荒蕪之地.

dummŏdŏ. (vel) **dum mŏdŏ.** conj. (cum subj.)
【同】dum, dum tamen, si modo, dum ut, modo ut.
【解】只要.
【例】*dummodo* ne.. Cic. 只要不…. omnia negligunt *dummodo* potentes evadant. 只要獲得權位一切儘可不顧.

dūmōsus. *a*, *um*. adj. (*dumus*)
【同】spinosus, vepris plenus.

【解】荒蕪，多荆棘，叢林.
【例】locus, rupes *dumosa*. 叢林. 荆棘叢生之巖石.

dumtāxăt. (vel) **duntāxăt.** adv. (*dum taxo*)
【同】tantum, solum.
【解】不過，但此，惟此而已，至少.
【例】potestatem habere *dumtaxat* annuam. Cic. 掌握大權但只一年. animo *dumtaxat* vigeo. Caes. 惟精神尚好. hoc recte *dumtaxat*. Cic. 此事至今尚好. *dumtaxat* de periculo. Nep. 但論危險. Athenae me delectarunt, urbs *dumtaxat*. Cic. 雅典使我滿意至少城市.

dūm-us. *i.* m.
【同】spina.
【解】荆棘，叢林.

dŭ-ŏ. *ae, o.* (acc. saepe *duo* pro *duos*)
【解】兩個，二.

dŭŏdĕcĭens. (vel) **dŭŏdĕcĭēs.** indecl. (*duodecim*)
【解】十二次.

dŭŏdĕcim. indecl. (*duo decem*)
【解】十二.
【例】*duodecim* (subaud. *tabulae*). 十二(法版). haec habemus in *duodecim*. 在十二法版上(簡書)我們有(見到).

dŭŏdĕcĭm-us. *a, um.* adj.
【解】第十二.
【例】in *duodecimo* (anno). Virg. 在第十二年.

dŭŏdēnārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】含十二者.

dŭŏdēn-i. *ae, a.* adj. (*duodecim*)
【解】❶ 每十二. ❷ (poet.) 十二.
【例】fossa *duodenum* pedum. Caes. 十二尺之溝. *duodena* mundi astra. Virg. 十二宮.

dŭŏdēvīginti. indecl.
【解】十八.

dŭpl-a. *ae.* f.
【解】二倍之價.

dŭpl-ex. *icis.* adj.
【同】geminus.
【解】❶ 双重者，(折疊爲二者). ❷ 分爲二者. ❸ (plur.) 二，兩，一粗重.
❹ a) 詐僞，狡猾. b) 含二者.
【例】❶ *duplex* murus. Caes. 双層墻(夾壁墻). *duplex* porticus. Vitr. 兩行柱之遊廊. *duplex* stipendium. Caes. 双餉. *duplex* cura. Tib. 加培用心. ❷ *duplex* lex. Qint. 可爲二部份之法律. *duplicia* folia. Plin. 複葉. ❸ *duplices* oculi. Lucr. 双目. *duplices* palmae. Virg. 双手掌. *duplex* clavus. Cato. 粗釘. *duplex* amiculum. Nep. 粗重外衣. ❹ *duplex* Ulisses. Hor. 狡猾之伍里塞. vos ego sensi *duplices*. Ov. 我感覺你們心意不誠. *duplicis* effectus principium. 双果原則.

dŭplĭcāri-us. *i.* m. (*duplex*)
【解】領双餉之兵士.

dŭplĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】加培.
【例】*duplicatio* radiorum. Sen. 迴光返照.

dŭplĭcāt-us. *a, um.* part. v. *duplico.*
【解】加倍，重複者.
【例】*duplicata* nimbo flumina. Ov. 因落雨河水倍增. *duplicatus* in longitudinem. Plin. 長度增倍.

dŭplĭcĭter. adv. (*duplex*)
【同】bipartito.
【解】兩樣，兩式.
【例】*dupliciter* me tuae litterae delectarunt. 你的書信使我加倍喜歡. ista *dupliciter* accipi possunt. 此事有兩種解釋.

dŭplĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】gemino, itero.
【解】❶ 加倍. ❷ 加增，增長. ❸ 彎曲，折叠.
【例】❶ *duplicata* verba. Cic. 重叠語(湊合). (*dupilcare*) bellum. Sall. 戰火復燃. *duplicantur* mihi curae. 加倍勞心. ❷ *duplicata* ex eo facto gloria. 因所創事業而榮譽倍增.

dŭplō. adv.
【解】二次，重複.
【例】*duplo* pereo. Aedit. 兩次死亡.

dupl-um. *i.* n. (*duplus*)
【解】加倍，双重.
【例】*duplo* major. Plin. 大兩倍. mulcta in *duplum* ibit. 賠償損失加倍. *dupli* poenam subire. Cic. 加倍處罰. ire in *duplum*. Cic. 要求加倍賠償.

dupl-us. *a, um.* adj. (*duo*)
【同】alterum tantum.
【解】二倍者.

dŭpondĭāri-us. *a, um.* adj. (vel **dĭpondĭāri-us**)
【解】值二文錢，不值文錢.
【例】*dupondiarius* homo. Petr. 無價值之人.

dŭpondĭ-us. *i.* m.
dŭpondĭ-um. vel **dipondi-um.** *i.* n.
【同】asses duo, librae aeris duae.
【解】值二文者.
【例】si *dupondius* tuus ageretur. 若論你的無價值(二文錢)問題. aliquem *dupondii* facere. Apul.. 蔑視某人. *dupondio* satur.

Sen. 得薄祿而心已足.

dūrābĭl-is. *e.* adj. (*duro*). *durabilior.*
【解】悠久者，恒久者.

dūrăcĭn-us. *a, um.* adj.
【解】硬殼，硬皮者.
【例】*duracina* uva. Isid. (厚皮) 可保存之葡萄.

dūrām-ĕn. *inis.* n. (*duro*)
【解】堅硬.

dūrāment-um. *i.* n. (*duro*)
【解】葡萄枝幹，(fig.)堅固，悠久.
【例】accedit *duramentum* virtutis. Sen. 德行堅固.
【附】**duratio** 持續，綿延.

dūrāt-us. *a, um.* part. v. *duro.*
【解】堅硬者.
【例】corde *durato.* Phaed. 心硬. *duratus* ad omne facinus. Tac. 堅定於惡.

dūrē. adv. (*durus*), *durius, durissime.*
【解】❶ 堅硬粗野貌. ❷ 苛虐，嚴肅，粗暴貌.
【例】*dure* respondere. Hier. 嚴勵答復.

dūr-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. int. (*durus*)
【同】durus fio.
【解】漸硬，變硬.
【例】humor aquilonibus *durescit.* 液體因北風而凝結.

dūrēt-a. *ae.* f.
【解】木桶，浴盆.

dūrĭt-as. *ātis.* f.
【同】severitas, duritia, acerbitas. X. Lenitas, comitas.
【解】堅硬，粗野.
【例】*duritas* orationis. 演詞生硬. quanta in hoc *duritas,* in illo comitas! 這人如何粗野，那人如何溫柔!

dūrĭtĕr. adv. (*durus*)
【解】堅硬，嚴酷貌.
【例】verba *duriter* translata. 不自然之比喻. nihil *durius* dixi. 我未出生硬之語. *duriter* concurrere. Hier. 硬碰.

dūrĭtĭ-a. *ae.* f. (*durus*)
【同】firmitas, asperitas.
【形】immanis, virilis.
【解】❶ 堅硬，生硬，強硬，粗野. ❷ 堅苦，心硬，寡情，刻薄.
【例】❶ animi *duritia,* sicut corporis stupor. 內心粗野如外形之癡呆. ❷ *duritia* et patientia virilis. 堅苦含忍. in summa parcimonia et *duritia* vivere. 生活極節約堅苦.

dūrĭtĭ-ēs. *ēi.* f. (raro) vide **duritia.**

dūrĭuscŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *durus*)
【解】略生硬，略強硬，略嚴厲者.

dūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. et intr. (*durus*)
【同】maneo, diuturnus sum, stabilis permaneo, persevero.
【解】I. tr. ❶ 使牢固，使結實. ❷ 使堅強耐久. ❸ 使冷酷無情，使習慣不易改. ❹ (poet.) 堅忍刻薄寡恩.
II. intr. ❶ 漸硬. ❷ 堅忍耐久. ❸ 延長持久. ❹ 刻薄，殘酷.
【例】I. ❶ (*durare*) caementa calce. Liv. 用石灰砌碎石. ❷ hoc se labore *durant.* Caes. 因此勞作而身體堅強. ❸ multa vitia *durantur.* Quint. 許多毛病不易改正. ❹ (*durare*) quemvis laborem. Virg. 堅忍不拘任何勞苦.
II. ❶ solum *durare* coeperit. Virg. 田地開始堅硬. (*durare*) fontes. Apul. 水泉乾涸. (*durare*) membra. Hor. 強健肢體. ❷ *durate.* Virg. 你們要堅忍. *durare* nequeo in aedibus. Pl. 我不能留在房舍內. ❸ qui nostram ad juventam *duraverunt.* Tac. 他們生活一直到我們的青年時代. *durant* colles. Tac. 山嶺屹立. tua haec gloria non diu *durabit.* 你的榮耀不能持久. bella *durabunt.* 戰事將延長. tempestas tota nocte *duravit.* 整夜風雨. ❹ *durare* in suorum necem. Tac. 慘殺自己親信之人.

dūr-us. *a, um.* adj.
【同】(transl.) crudelis, asper, inhumanus, incultus, ferreus, agrestis, vehemens, inexorabilis, implacabilis, immitis. X. Mollis.
【解】❶ 堅硬者. ❷ 酸澀，刺耳者. ❸ 粗糙者. ❹ 堅忍，堅強者. ❺ 硬心，殘酷，刻薄者. ❻ 艱苦，嚴峻者.
【例】❶ *duri* silices. Lucr. 堅硬火石塊. *dura* pellis. 厚(硬)皮. ❷ *durus* sapor. Virg. 酸澀之味. *durum* vinum. Pall. 強列之酒. *durum* vocis genus. Cic. 刺耳之聲. ❸ *durus* pictor in coloribus. Plin. 塗色粗糙. ❹ *duri* Spartiatae. Cic. 堅忍之斯巴代人. *durus* ad studia. Cic. 魯笨. ❺ *durus* animus. Cic. 心硬. *durior* judex. Cic. 過嚴之法官. *durior* gens. Virg. 殘酷之民族. *dura* facie. Hier. 無廉恥者(腼顏). os *durum.* Cic. 無廉恥者(腼顏). ❻ *dura* servitus. Cic. 難耐之奴工. *durissimo* tempore anni. Caes. 一年中最難當之季候. annona fit *durior.* Cic. 糧價高漲度日更難. *dura* ferre. Ov. 忍受艱難.

dŭum-vir. *viri.* m. (*duo vir*)
【解】(ordinar. in plur.) (羅瑪)二人執政官.

dŭumvĭrāt-ŭs. *us.* m.

dŭumvĭrālit-as. *ātis.* f.
【解】(羅瑪)二執政官制.

dux. *dŭcis.* m. et f. (*duco*)
【同】qui ducit exercitum, ductor, imperator; signifer, praefectus, auctor.
【形】clementissimus, diligentissimus, idoneus, illustris, memor aliorum, oblitus sui, praestantissimus, togatus; audaces, experti, firmi, notissimi, veteres, incolumes.
【解】❶嚮導,引路者. ❷統帥,將領. ❸首領,君主,領袖.
【例】❶ naturam *ducem* sequi. Cic. 隨從本性指導. auctor et *dux* mei reditus (Pompeius). Cic. (彭伯)倡議引導我回來. ❷ Caesar *dux* erat praestantissimus. 凱撒爲當時最卓越的統帥. ❸ universa civitas eum *ducem* sequebatur. 闔城隨從他如自己的領袖. *dux* gregis. Ov. 牧放牲畜者.

dynăm-is. *is.* f.
【解】豐饒,動力.
【附】**dynamica** theoria. 物質動說. **dynamismus.** 動學觀,力學說,動學說,力本說.

dynast-a. (vel) **dynast-ēs.** *ae.* m.
【解】公侯,王公,小君主.

dynastī-a. *ae.* f.
【解】朝代.
【附】**dyophysitae.** 兩性論者. **dyophysismus.** 兩性論. **dyothelismus.** 複意說.

dyptĭch-um. (vel) **dyptych-um.** *i.* n.
【解】亡人錄.

dyscŏl-us. *a, um.* adj.
【解】乖戾,不馴者.

dysentĕrĭ-a. *ae.* f.
【解】痢疾.

dyspnoe-a. *ae.* f.
【解】哮喘病,(不易呼吸).

dysūrĭ-a. *ae.* f.
【同】urinae difficultas.
【解】便溺不通.

E

e. I. f. n. **a)** (alphab.) 拉丁第五字母. **b)** (inscr.)
【簡】E. =emeritus, evocatus.
E.M.V. =egregiae memoriae vir.
E. P. =equo publico.
E.Q.R. =eques Romanus.
E.R. =eres: heres.
II. *e* vel *ex* praep. cum ablativo originis... ❶ abl. originis. 含根源之義. ❷ abl. commodi. 有利益，慣例之義.
【例】❶ eunuchi *e* Syria. 西利亞籍宦官. quidquid habuit, *e* disciplina habuit. 他所有的任何事，皆由學習得來. ❷ erit id *ex* usu. 此係慣例. decretum *e* republica factum. 民國頒行的法令.
【註】**e rĕgiōne.**
【同】in conspectu, ex adverso.
【解】直列，在正面，在對面.
【例】luna cum est *e* regione solis, deficit. 月亮在太陽正面時便現虧形. occurrunt sibi velut *e* regione contraria. 迎面而來.

ĕă. nom. sing. fem. nom. et acc. plur. neut. pronom. vel adj. demonstr.: *is.*

ĕā. I. abl. sing fem. pronom. vel adj. *is.*
II. adv. (*ea* qua). 過此.
【註】phras.: *ea* re.
【同】propterea, ideo, ob eam rem.
【解】為此，因此.
【例】is metuit, et *ea* re fugit. 此人恐懼因此逃走. id quia turpe, *ea* re non est faciendum. 此事醜陋故不當做.

ĕădem. nom. sing. fem.; nom. et acc. plur. neutr. pronom. vel adj. demonstr. *idem.*
【解】一樣者....

ĕādem. I. abl. sing. fem. pronom. vel adj. demonstr. *idem.*
【解】經同樣路線(同時，同樣).
II. adv.

ĕam. I. acc. sing. fem. pronom. vel adj. demonstr. *is.* 彼...
II. pres. subj. v. *eo* 往....

ĕātĕnus. adv.
【同】hactenus, usque dum, usque ad eum finem, usque eo, quoad; usque eo, ne...
【解】至此，至此點，至此時，(屢次與quoad. 連用).
【例】qui *eatenus* nobis declarantur, quo ipsi volunt. Cic. 諸神顯示給我們如彼等所願. *eatenus* abeunt a fabris. Plaut. 惟出於匠人之手. jus *eatenus* exercere, quoad valuere. 他們盡量使用權利.

ĕbĕn-um. *i.* n.
【解】烏木，紫檀木.

ĕbĕn-us. *i.* f.
【解】烏木樹.

ēbĭb-o. *ĭs, i, ĭtum, ĕre.* v. tr.
【同】exhaurio.
【解】飲盡，吮吸.
【例】*ebibere* sanguinem alicui. 吮盡人之血. *ebibere* medicamentum. Petr. 服藥. *ebibere* ubera. Ov. 將乳吮盡.

ēbland-ĭor. *īris, ītus sum, īri.* v. dep. tr.
【同】blanditiis extorqueo.
【解】媚求，撫媚，夤緣，懷柔.
【例】*eblandire* ut...撫媚，為...(sens. passiv.) *eblandita* suffragia. Cic. 媚求之選票.

ēblandīt-us. *a, um.* part. v. *eblandior.*
【解】撫媚，誘惑者. (pass) 藉撫媚而得者.

ĕbŏrĕ-us. *a, um.* adj.
【解】象牙者.

ēbrĭĕt-ās. *ātis.* f. (*ebrius*)
【解】醉，酗酒.
【例】inter *ebrietatem* et ebriositatem multum interest. 醉酒及慣醉大不相同.

ēbrĭŏl-us. *a, um.* adj.
【解】微醉，半酣者.

ēbrĭōsit-ās. *ātis.* f.
【同】habitus ebrietatis, (vel) affectio ebrietatis.
【解】酒癖(慣醉). 嗜酒，酗酒.

ēbrĭōs-us. *a, um.* adj. (*ebrius*), *ebriosior.*
【同】facilis ad ebrietatem, ebrietati deditus.
【解】易醉，狂醉，嗜酒，沈迷(湎)於酒者.
【例】*ebriosus* est. 狂醉者. gurges atque helluo est. 饕餮之徒. qui vino se ingurgitare, replere, obruere, devincire solet; vini

nimius, vini immodicus, in potationibus assiduus. 慣醉者.

ēbrĭ-us. *a, um.* adj.

【同】temulentus, vinolentus, vino languidus, vino obrutus, vino madens, languens, confectus. X. Sobrius, siccus.

【解】醉酒，酣醉，浸酒者.

【例】vino mersus jacet. 醉倒. personabant omnia vocibus *ebriorum*. Cic. 醉漢狂呼聒耳. *ebrius* sanguine. Plin. 酣飲人血者. *ebrius* curis. Lucr. 操勞過度者.

ēbull-ĭo. *īs, īvi, īre.* v. intr. vel tr.

【同】effervesco, (transl.) jacto, ostendo.

【解】沸騰，激動，洋溢，矜誇，舖張.

【例】ut sanguis protinus *ebulliret*. Ennod. 致於血液驟然沸騰. *ebullit* cachinnatio. Apul. 四面嘲笑. *ebullire* ranas. Vulg. 盛產青蛙. *ebullire* serpentium multitudinem. Vulg. 盛產蛇類.

ĕbŭl-um. *i.* n.

【解】接骨木類.

ĕb-ŭr. *ŏris.* n.

【同】dens elephantis.

【形】castum, donum Deo gratum, non inutile, crebrum.

【解】象牙，象牙器皿(態像，琴笛，劍鞘，坐椅).

【例】turris *eboris*. 象牙寶塔. tecta *ebore* et auro fulgentia. 象牙黃金輝煌燦爛的宮殿.

ĕburnĕŏl-us. *a, um.* adj. dimin. *eburneus.*

【解】象牙者.

ĕburnĕ-us. ĕburn-us. *a, um*. adj. (*ebur*)

【解】象牙者.

【例】*eburneus* ensis. Virg. 象牙柄劍. *eburnei* dentes. Liv. 象牙. signum *eburneum*. 象牙態像.

ēcastŏr. interj. (indecl.)

【解】吁加斯道神…(誓詞式，另外婦女立誓時)

eccĕ. adv. (*en ce*)

【同】en.

【解】請看(此地，此時，此人一彼處，彼時，彼人). 驟然.

【例】*ecce* tuae litterae de Varrone. Cic. 請看你寫的關於韋洛的信件，(我已收到). *ecce* autem nova turba. Cic. 請看新的民衆騷動. *ecce* miserum hominem! 請看可憐的人. *ecce* homo. 請觀此人.

eccĕrē. adv. (*ecce res*)

【解】(請看) 確實，事實如此.

ecclēsĭ-a. *ae.* f.

【同】recte credentium coetus, congregatio.

【解】聚會，教會，聖堂.

【例】*Ecclesia* Romana: 羅瑪教會. *Ecclesia* catholica. 至公的教會. *Ecclesia* orbis terrarum princeps et magistra. *Ecclesia* veritatis magistra ac morum custos. *Ecclesia* nascens. (新生的. 新建的) 初興的教會. nascentis *Ecclesiae* incunabula, aureum pietatis saeculum, ab initio *Ecclesiae*; (primitiva *Ecclesia*. (vulg.) 自聖教初興時代. ab exortu nascentis *Ecclesiae*, ab ipsis *Ecclesiae* incunabulis, ab christianae religionis exordio; *ecclesia* cathedralis. 主教座堂. aedes sacra primaria; Episcopi sedes; (templum summum) *ecclesias* visitare. 巡閱各教會. religionis causa aedes sacras obire. 進聖堂參禮. pietatis causa ad loca sanctimonia nobiliora contendere; sacra loca venerari, veneratione prosequi.

Ecclēsĭast-es. *ae.* m.

【解】傳道記(古經篇名).

ecclēsĭastĭc-us. *a, um.* adj.

【解】教會者，教士的.

【例】*ecclesiastica* jurisdictio. 教會統治權. ordinaria jurisdictio. 正職權(職權). delegata jurisdictio. 委託權. *e.* j. fori externi. 外署的. *e.* j. fori interni. 內署的.

Ecclēsĭastĭcus. *i.* m.

【解】訓道篇(古經篇名).

ecdĭc-us. *i.* m.

【解】保護城市利益之公民.

ēchē-a. *ōrum.* n. plur.

【解】舞台上之擴音銅器.

ĕchidn-a. *ae.* f.

【解】蝮蛇，(半女半蛇之怪物).

ĕchīnāt-us. *a, um.* adj.

【解】多刺者.

ĕchīn-us. *i.* m.

【解】刺蝟，(小四足動物)，海膽，(有刺之甲殼類).

1. **ēch-ō.** *ūs.* f.

【同】saxa et solitudines voci respondentia; vox aut sonus repercussae; valles clamoribus repercussae.

【解】回音，返響，迴聲.

【例】redditur clamor jugis montium, vastisque saltibus repercussus. 山嶺森林反應呼聲. montis anfractu repercussae reddundur voces; saxa rupesque voci respondent.

2. **Echō.** (*us.* inus.) f. nom. propr. Nymphae.

【解】神名：愛納而西(Narcisse)之仙女.

【附】**eclecticus.** 折衷者. **eclecticismus.** 折衷說.

ĕclips-is. *is.* f.

【同】obscuratio, defectio solis, aut lunae

defectus, deliquium solis, labor lunae.
【解】日蝕，月蝕.
【例】*eclipsis* lunae: luna incidit in umbram terrae; deficit in lumine; languescit, hebescit.. 月蝕. *eclipsis* solis: solis orbis minui visus est; nox interdiu visa intendi, nox interdiu caelo obtenta. 日蝕.

ecliptĭc-us. *a, um.* adj.
【解】係日月蝕者.
【例】*ecliptica* signa. Man. 經蝕之星宿.

eclŏg-a. *ae.* f.
【解】摘錄，牧童歌謠.

ecphŏr-a. *ae.* f.
【解】房上凸出處.

ecquandō. adv.
【同】quando.
【解】豈會，豈有時，何嘗，何時會.
【例】*ecquando* unam urbem habere licebit? Liv. 豈不有時，可有一座團結的城市嗎. *ecquandone* tibi liber sum visus? Prop. 你嘗時看我自由嗎？*ecquando* te rationem factorum tuorum redditurum putasti? Cic. 你曾嘗想過你要交待你一切行爲的賬目嗎？

ecqui. *ecquae* (vel), *ecqua, ecquod.* adj. interrog.
【解】誰，何者，豈有，詎有.
【例】*ecquo* de homine id ais? 你所說者何人. *ecquid* narras? 你敘述何事？. *ecqui* pudor est? *ecquae* religio ?Cic. 尙有廉恥尙有敬畏神的心情嗎？quod quaeris, *ecquae* spes pacificationis sit. Cic. 至論你詢問和約有何希望？*ecqua* est ancilla illi?Plaut. 他有何婢女？

ecquis. ecquid. pronom. interr.
【解】豈有人，豈有事.

ecquō. adv.
【解】將何之？至何地步？
【例】*ecquo* te tua virtus provexisset, *ecquo* genus? Cic. 你的功勳，你的出身舉揚你到何等地步？

ecstăs-is. extăsis. *is.* f.
【同】mentis, animi a corpore secessus, alienatio, mentis a sensibus evocatio; a se, a sensibus secedere, discedere; abstrahi a sensu mentis; in contemplationem caelestium tota mente rapi; a sensibus avocari.
【解】出神入化，神魂超拔，神超，出神.

2. ecstăs-is. *is.* f.
【解】變短音爲長音.

ectyp-us. *a, um.* adj.
【解】浮雕凸起(突起，隆起).

ĕdācĭt-ās. *ātis.* f. (*edax*)
【同】vitium ventris et gutturis.
【解】狼吞虎嚥，貪食.
【例】morbus *edacitatis.* 貪食，饕餮.

ĕd-ax. *ācis.* adj. (*edo 1*). *edacissimus.*
【同】vorax.
【解】吞食，大嚼，饕餮，貪食者.
【例】*edacem* hospitem amisisti. Cic. 失去一位貪食之客. boves multi cibi *edaces.* Col. 食量頗大之牛. *edax* ignis. Virg. 燎原大火. tempus *edax* rerum. Ov. 時間吞沒一切 *edaces* curae. Hor. 愁慮消耗精神.

ēdent-o. *ās, āvi, ātum āre.* v. tr. (*e dens*)
【解】拔牙.
【例】*edendata* bellua. Macr. 已拔牙之野獸.

ēdentŭl-us. *a, um.* adj.
【解】年老無齒者.
【例】*edentularum* cantilenae. Prud. 老年歌曲. *edentulum* vetustate vinum. Plaut. 陳酒(醴酒).

ĕdĕr-a. hĕdĕr- a. *ae.* f.
【解】長春藤，用以冠詩人又爲特敬 Bacchus. 神者.
【例】omnia convestivit *edera.* 長春藤纏繞一切.

ēdī-co. *cis, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【同】indico.
【解】❶ 朗誦，宣示，宣讀. (cum *ut, ne,* et subj.) 命令. ❷ (cum infin.)曉諭，訓令. ❸ (cum acc.) 指定，指示，指令.
【例】❶ *edixeritne* praetor ut adesses? 裁判員是否令你出庭. ❷ capere arma maniplis *edicit.* Sil. 令兵士拿起武器來. ❸ (*edicere*) diem. Cic. 指定日期. (*edicere*) mulctam alicui. Liv. 指定罰金.

ēdictāl-is. *e.* adj.
【解】諭令佈告者.

ēdictĭ-o. *ōnis.* f.
【解】諭令，佈告，訓令，告示.

ēdict-um. *i.* n. (*edictus*)
【同】decretum, interdictum.
【形】aequum, improbum, inhumanum, novum, praeclarum, repentinum, severum; edicta acerba, duriora, jucunda, inaudita, praetoria.
【解】訓令，佈告，法令，政令，告示，通諭，(另外羅瑪巡撫通諭).
【例】sanxit *edicto* ne...Cic. 頒佈禁令，制止...*edictum* perpetuum. Eutr. 永久的諭令. *edictum* edicere, scribere, componere, proponere. 出示曉諭. *edicto* aliquid sancire. 出示規定.

ēdict-us. *a. um.* part. v. *edico.*
【解】宣佈，曉諭者.

【例】comitia *edicta*. Cic. 招集開民衆大會. *edicta* die. Cic. 指定日期(出席).

ēdi-sco. *scĭs, dĭci, scĕre.* v. tr.

【同】memoriae mando.

【解】❶背誦，記憶，學習. ❷熟習，演習. ❸獲悉，探知，查知.

【例】❶ (aliquid) non legere modo, sed etiam *ediscere*. Cic. 不但閱讀而且背誦. (*ediscere*) vultus. V.Fl. 記憶其容貌. ❷ usu fortiter *edisco* tristitia posse pati. Ov. 因習慣而我演習能忍受憂患. ❸ *edidici* quid perfida Troja pararet. Ov. 我獲悉不守信義之特洛亞城有何陰謀.

ēdissĕr-o. *ĭs, ŭi, tum, ĕre.* v. tr.

【同】expono.

【解】詳述，陳明，解釋.

【例】cunctandi utilitatem *edissere*. Tac. 陳明延緩之利益. non *edisseram*, quis rei finis fuerit. 我不細講此事之結局.

ēdissert-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*edissero*)

【解】詳述，細講，解釋.

ēdĭt-a. *ōrum.* n. plur.

【解】❶命令. ❷高處.

ēditīci-us. *a, um.* adj.

【解】陳出者.

【例】*editicii* judices. (訴訟時) 可自由選擇之法官.

ēdĭtī-o. *ōnis.* f. (*edo* 2)

【解】❶生育，生產. ❷表演戲劇. ❸出版. ❹提供，展覽. ❺指定，選擇. ❻傳審.

【例】❶ *editio* partus. Tert. 生產. *editio* fetus. Ulp. 生育. ❷ *editio* muneris gladiatorii. Ulp. 劍客比武. diem *editionibus*, noctem conviviis trahere. Tac. 白天觀劇夜間宴樂. ❸ libelli *editione* digni. Plin. J. 可以印行(出版)之書册. (versus Homeri) qui non in omni *editione* reperitur. Quint. 郝美祿此詩未曾在各版見到. ❹ *editio* rationum. Ulp. 檢閱賬目. ❺ *editio* (consulum). Liv. 選任執政官. *editio* judicum. Cic. 選定法官.

ēdĭt-or. *ōris.* m.

【解】生產者，刋行人，印行者，出版人，創造者，排演者.

【例】*editor* librorum. 刋行人，發行人.

ēdĭt-us. *a, um.* part. v. *edo*. *editior, -tissimus.*

【解】生出者，印行者，出版者，被選者，高出者.

【例】*editus* regibus. Hor. 王族. *editus* in lucem. Cic. 印行(出版)者. *editus* in vulgus. Caes. 發行者. locis *editioribus* occupatis. Caes. 既佔據高地. viribus *editior*. Hor. 力量更大. *edita* aetas. Gell. 已度的年歲.

1. ĕd-o. *ĕdĭs*, vel *es*, (*ĕdĭt* vel *est*), *ĕdi, esum, ĕdĕre*, (vel) *esse*. v. tr.

【同】comedo, cibum capio, cibum sumo, cibo utor; famem depello, sedo; ceno.

【解】食，耗費，敗壞.

【例】esse oportet, ut vivas, non vivere ut *edas*. Cornif. 飲食爲生活而非生活爲飲食. *edere* panem de vino. Cels. 食浸漬酒中之餅. (fig.) carinas *est* (*edit*) vapor (ignis). Virg. 火燒毁船. nec *edunt* oblivia laudem. Sil. 忘記不消滅榮譽.

2. ēd-o. *ĭs, ĭdī, ĭtum, ĕre.* v. tr.

【同】facio, profero, divulgo.

【狀】magnifice, libenter.

【解】❶使出，發出，發音，逝世. ❷生育，傳出，傳佈. ❸公佈，佈告. ❹產生，創興，發生.

【例】❶ (*edere*) animam. Cic. 逝世. (*edere*) voces. Cic. 發音(言). (*edere*) clamorem. Cic. 呼喊. ulmus *edit* frondem. Col. 榆樹生葉. ❷ (*edere*) partum. Cic. 產生. (*edere*) aliquem partu. Virg. 生子. *edi* in lucem. 生於世. *edere* librum. Cic. 印書. *edendi* libros licentia et censura. 出版的許可及審定. opinio in vulgus *edita*. Caes. 大衆意見. *editis* hostium consiliis. Liv. 發現敵人計劃. ❸ conditiones pacis alicui *edere*. Liv. 通知某人和平條件. (*edere*) exemplum. Cic. 立模範. (*edere*) spectaculum. Suet. 演戲. (*edere*) munus gladiatorum. Liv. 鬥劍. ❹ (*edere*) ruinas. Cic. 招致毁滅. (*edere*) scelus, facinus. Cic. 作奸犯科. (*edere*) pugnam, certamen. Liv. 作戰. (*edere*) victoriam. Tac. 獲勝. (*edere*) testes. Cic. 傳證人. (*edere*) judicium (vel) verba. Cic. 出庭.

ēdŏc-ĕo. *ēs, ŭi, tum, ēre.* v. tr.

【同】doceo, patefacio, certiorem facio.

【解】教導，訓誨，告知.

【例】❶ (cum accus.) (*edocere*) rem aliquem. Pl. Sall. 教人某事. (*edocere*) ordine omnia. 細講一切. ❷ (cum interrog. indirect.) eos *edocuerat* quae... vellet. Caes. 告知他們自己所願望者. ❸ (cum prop. infin.) *edocuit* tribunum hostem fugisse. 告知營長敵人已經逃遁.

ēdoct-us. *a, um.* part. v. *edoceo*.

【解】受教，領教者.

【例】*edocti* belli artes. Liv. 學習戰略. *edoctus* exercitus. Frontin. 精銳軍隊. *edoc-*

tus juris sui. Ulp. 明瞭自己的權利.
ēdŏl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】dolo.
【解】鉋，鋳，平.
【例】orationem *edolavi.* 筆削修改演詞.
ēdŏmĭt-us. *a, um.* part. v. *edomo.*
【解】馴服，屈服者.
【例】aes igni *edomitum.* Plin. 鎔化之銅. *edomiti* labores. Sil. 戰勝勞苦.
ēdŏm-o. *ās, ŭi, ĭtum, āre.* v. tr.
【同】domo.
【解】抑制，馴服，屈服.
【例】(*edomare*) equum. Symm. 馴服馬. (*edomare*) ramum. Plin. 彎曲樹枝. lex *edomuit* nefas. Hor. 法律抑制邪僻. (*edomare*) carnem. 壓制內情.
ēdorm-ĭo. *ĭs, ĭvi,* vel *ĭi, ĭtum, ĭre.* v. intr.
【同】ope somni conficio.
【解】睡醒.
【例】quum *edormiverunt.* Cic. 他們旣醒來. *edormire* vinum. Gell. (醉後酣睡.) 醒酒. *edormire* crapulam, (exhalare). Cic. (醉後酣睡.) 醒酒. *edormitur.* Sen. 酣睡. *edormi* crapulam, et exhala. 醒酒.
ēduc. imper. v. *educo 2.*
【解】引出.
ēdŭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*educo 1*)
【同】institutio, disciplina.
【形】non dissimilis animantium, puerilis.
【解】培養，馴服，訓誨，陶成，教育，教養，訓育.
【例】*educatio* pomorum. Macr. 培養蘋果樹. *educatio* pavonum. Col. 馴練孔雀. etiam feras inter se *educatio* conciliat. Cic. 教導野獸安居一處. institutus liberaliter *educatione*, puerilique doctrina. 受到兒童完美教育. *educatio* prolis. 教養子女. *educatio* filiorum in religione catholica. 子女受公教教育. *educatio* in scholis acatholicis. 在非公教學校受教育.
ēdŭcāt-or. *ōris.* m. (*educo 1*)
【同】altor, nutritius.
【解】培養，教導，陶成者.
【例】omnium rerum sator, altor, *educator* Deus. 造化養育培養萬物的天主.
ēdŭcātr-ix. *īcis.* f. (*educator*)
【同】nutrix.
【解】撫養，教育者，女教師.
【例】harum rerum *educatrix* et nutrix est sapientia. 發展培養此類事者乃是智慧.
ēdŭcāt-us. *a, um.* part. v. *educo 1*
【解】培養，陶成者.
【例】uva pampinea *educata* sub umbra. Cat. 葡萄粒在蔭影下長成. *educatus* liberaliter. Cic. 曾受高等(完美)教育. *educatus* disciplinis regiis. Hirt. 受皇家教育.
1. ēdŭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】alo, nutrio, instituo.
【狀】ingenue, liberaliter.
【解】鞠養，撫養，養育，教養，栽培.
【例】ciconiae genitricum senectam invicem *educant.* Plin. 仙鶴飼養老母鶴. herbae quas humus *educat.* Ov. 水土培養的花草. a me *educatus* est. 受過我的陶成. me *educatorem* habuit. 我曾教養他. si mihi tradatur *educandus* orator. Quint. 若託我陶成演說家.
2. ēdū-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【同】extraho, duco, libero.
【解】❶ 抽出，拔出(刀劍). ❷ 傳喚，提審(訴訟). ❸領出，引出(軍隊). ❹ 養育，培養 (兒童). ❺豎起，築起(台，屋). ❻引，吸， 度，免.
【例】❶ (*educere*) gladium e vagina. Cic. 抽劍出鞘. (*educere*) sortem. Cic. 抽籤，抓鬮. (*educere*) aliquem secum (ab urbe). Suet. 引人從己. *eduxi* e custodia. Cic. 出獄. ❷ *educere* aliquem in jus. Cic. 傳人出庭. ❸ *educere* copias e castris. Caes. 領兵出營寨. *educere* classem portu. Plin. 率艦隊出港. *educere* in aciem. Liv. 上陣. ❹ *educere* fetum. Plin. 產生 (卵). parvos *educere* natos. Virg. 教養兒童. ❺ (*educere*) aram caelo. Virg. 築祭壇高與天齊. (*educere*) in astra. Hor. 頂天(至星). (*educere*) se multitudine. Sen. 出人一等. ❻ (*educere*) aquam in fossas. Plin. 引水至溝渠. (*educere*) tempus epulis. Sen. 宴飲度日. (*educere*) ludo noctem. Stat. 玩至深夜. (*educere*) aliquem leto. V. Fl. 免人一死.
ēduct-us. *a, um.* part. v. *educo 2*
【解】引出者.
【例】exercitus *eductus* in aciem. Nep. 領兵上陣. ultra nubes *eductus* Othrys. Sen. 奧特里高出雲霄.
ĕdūl-is. *e.* adj. (*edo*)
【解】可口者.
【例】commercatis conquisite *edulibus.* Afran. 購買精美(可口)食物.
ĕdūlĭ-um. *i.* n. (ordinar. plur. **ĕdūlĭa.** *ōrum.* n.)
【解】食物.
【例】pro *eduliis*, quae tota urbe venirent. Suet. 爲城叫賣之食物.
ēdūr-o. *ās, āre.* v. tr. vel intr.

【解】❶ tr. 使漸硬. ❷ intr. 延長，存留.
【例】tanto aevo *edurare*. Gell. 存在如此之久.

ēdūr-us. *a, um.* adj.
【解】甚堅硬，(fig)寡情，殘酷者.

effāris. *effātus sum, āri.* v. dep. tr. (ex v. inusit. *effar*)
【解】談話，言論，述說，報告，預言.
【例】incipit *effari*. Virg. 開始講話. *effari* numen. Arn. 呼神名. *effari* templum. Cic. 祝聖神殿.

ēffascĭn-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】蠱惑，幻想，行幻術.

ēffascĭnātĭ-o. *ōnis* f.
【解】幻想，幻術.

effāt-um. *i.* n.
【同】pronuntiatum.
【形】verum aut falsum, incognitum.
【解】法言，格言，言辭.
【例】*effata* philosophorum. 士法言. *effata* vatum. 術士語. *effata* augurum. Varr. 占卜語.

1. effāt-us. *a, um.* part. v. *effari.*
【解】已言者，已述說者.
【例】verba longo carmine *effata*. Liv. 長篇詩詞.

2. effāt-ūs. *ūs.* m.
【解】言論，記述
【例】*effatu* digna nomina. Plin. 可記述之名號. *effatu* sanctae vaticinationis accepto. Apul. 既接受讖語.

effectĭ-o. *ōnis.* f. (*efficio*)
【同】effectus, efficientia.
【解】實行，造成，竣功.

effectīv-us. *a, um.* adj.
【解】有實效者.
【例】ars *effectiva*. Quint. 實用藝術.

effect-ŏr. *ōris.* m. (*efficio*)
【同】perfector, architectus, molitor, creator, auctor.
【形】optimus, praestantissimus.
【解】工匠，職工，開創者.
【例】Deus omnium *effector*. 造成一切的天主.

effectr-ix. *īcis.* f. (*effector*)
【解】創作者，製成者.
【例】pecunia est *effectrix* multarum voluptatum. 金錢創造各種娛樂.

effect-um. *i.* n.
【解】成功，效果.

1. effect-us. *a, um.* part. v. *efficio.*
【解】執行，完竣，結束者.
【例】*effectae* res. Cic. 已成之事實.

2. effect-ūs. *ūs.* m.
【同】quod effectum est.
【解】❶ 執行，實現，完竣，效力. ❷ 結果，功效，效驗，影響.
【例】❶ ad *effectum* adducere. Liv. 執行. *effectum* comitiorum pervenire. Plaut. 實現其計劃. ❷ opera in *effectu* erat. Liv. 工事已完竣. sine ullo *effectu*. Cic. Liv. 毫無效果. quorum causam ignorares, *effectum* videres. Cic. 倘不明其原因，可觀其效果. *effectus* malus voluntarius in causa. 對於惡效果行爲人有故意追求之惡意. *effectus* sacramentorum. 聖事的效力.

effemĭnātē. adv.
【同】muliebriter. X. Fortiter.
【解】(作婦人態)懦弱，疎忽，懈怠.
【例】cave nequid *effeminate* facias. 謹防作事疎忽.

effēmĭnāt-us. *a, um,* part. v. *effemino. effeminatior, -tissimus.*
【同】qui animum gerit muliebrem. X. Fortis, virilis, durus.
【解】婦人態，意志薄弱，懦弱，疎懶者.
【例】homo *effeminatus*; mollis, fractus, abjectus, submissus. 作婦人態者，灰心喪志者.

effēmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ex femina*). X. Corroboro.
【解】萎靡，懦弱，氣餒，軟弱.
【例】sic *effeminantur* homines. 如此作婦人態之人. animi relanguescunt et virtus remittitur. 精神萎靡心灰意冷. animi remolliuntur. 意志薄弱. *effeminare* vultum. Cic. 婦化其容.

effĕrāt-us. *a, um.* part. v. *effero. efferatior, -tissimus.*
【解】(變成野蠻) 蠻化，殘酷，不馴.
【例】odio iraque *efferati*. Liv. 怒恨如狂. gentes immanitate *efferatae*. Cic. 殘酷蠻族. ritus *efferatiores*. Liv. 蠻夷之風.

effer-cĭo. effar-cĭo. *cīs, si, tum, cīre.* v. tr. (*ex farcio*)
【解】充塞，充滿，充實.
【例】bibite, este, *effercite* vos. Plaut. (你們) 飲食醉飽. intervalla grandibus saxis *effercite*. Caes. 以巨石填幽谷.

1. effĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ex ferus* vel *fera*)
【同】in iram accendo, rabiem accendo.
【解】使變化(變成凶殘蠻野).
【例】solitudo *efferat* ingenia. Curt. 曠野使人蠻化. promissa barba et capilli

efferaverunt speciem oris. Liv. 蓄髮留鬚使人像貌粗野. *efferentia* se ulcera. Plin. 傷口破裂. assuetudine mali *efferaverant* animos. Liv. 習於受苦漸使人不感覺痛苦.

2. effĕro. *effers, extŭlī, ēlātum, efferre.* v. tr. (*ex fero*)
【同】edo.
【狀】aliquando se, altius se, insolenter, amplissime, longissime, conjuncte.
【解】❶ 取出，携出，持去，除去，卸載，卸貨，出殯，送葬. ❷ 出產，生產(田地). ❸ 舉起，昇起，高舉. a) 高舉雲表. b) 舉揚. ❹ 顯露，申明，說明. ❺ 顯示，顯揚自己. a) 顯示. b) 自誇. ❻ (passiv.) 轉移，衝動. ❼ 承當.
【例】❶ (*efferre*) tela ex aedibus. Cic. 從房舍上除去武器. (*efferre*) pedem porta. Cic. 出門. *efferre* pedem aedibus. Plaut. 出門. praedones rapiunt quod quisque *extulit*. Phaed. 海盜刼去每人(沈船後)所搶救者. ex navi aliquid *efferre*.. Plaut. 從船上卸貨. (*efferre*) frumentum (ab urbe). 運麥出城. *efferri* cum funere. Cic. 盛禮殯葬. ❷ ager uberiores *efferre* fruges solet. 田地生產更豐富. ❸ *efferre* aliquem in murum. Caes. 高舉人至墻上. turris in altitudinem *elata*. Caes. 高樓. *efferre* caelo palmas. Virg. 舉手向天. corvus e conspectu *elatus*. Liv. 烏鴉由面前飛去. *elatis* super capita scutis. Tac. 高舉銅牌在頭上. (fig.) a) (*efferre*) aliquem laudibus. Cic. 頌揚人. b) quorum animi altius se *extulerunt*. Cic. 趾高氣揚. patriam demersam *extuli*. Cic. 救援沉淪的本國. populus Romanus te ad summum imperium *extulit*. Cic. 羅瑪民衆舉拔你在最高的官位上. ❹ (*efferre*) aliquid versibus. Cic. 用詩詞敍述. (*efferre*) aliquid foras. Cic. 洩露某事. ❺ a) cum virtus se *extulit*. Cic. 當德性顯著時. b) recenti victoria *efferri*. Caes. 因最近勝利而自豪. ne *efferas* te insolentius. Cic. 你不要傲慢. ❻ *efferor* studio patres vestros videndi. Cic. 我熱烈希望看見你們的先輩. *elati* spe celeris victoriae. Caes. 希望迅速得勝. *efferri* laetitia, dolore... Cic. 感覺喜樂痛苦. ❼ *efferre* laborem. Lucret. 承當勞苦.

effert-us. *a, um.* part. v. *effercio.* (cum abl.)
【解】充盈，洋溢.
【例】hereditas *effertissima*. Plaut. 極豐富之遺產.

effĕr-us. *a, um.* adj. (*ex ferus*)
【解】蠻野，暴戾，殘酷者.
【例】*effera* loca. V. Fl. 蠻野之地.

efferv-ens. *entis.* part. v. *efferveo.*
【解】沸騰.
【例】cum gaudio *efferventiore*. Gell. 狂喜.

effer-vĕo. *vēs,* (*bŭi, vi*), *vēre.* v. intr. (*ex ferveo*)
effer-vo. *vīs,* (*vi*), *vĕre.* v. intr.
【解】沸騰，鼎沸，熾烈，蜂擁而出，狂怒，激動.
【例】*effervent* incendia. S.Sev. 火勢猛烈. vermes *effervere*. Lucr. 蛆虫叢生. *effervere* iracundia. Cic. 狂怒. arbor *efferbuit*. Prud. 慾火如焚.

effer-vesco. *vescīs, bŭi,* vel *vi, vescĕre.* v. intr. (*ex fervesco*)
【同】ebullio, erumpo.
【狀】vehementius.
【解】漸沸，炎熱，激動.
【例】in *effervescendo*. Col. (酒)發酵時. *effervescens* venenum. Sil. 毒性發作時. *effervescere* in aliquem. 向人發怒.

effēt-us. *a, um.* adj. (*ex fetus*)
【同】exhaustus, confectus, debilis.
【解】產生，疲憊，力乏，萎靡.
【例】*effeta* porca. Col. 產生之牝猪. *effeti* agri. Virg. 地力已盡. *effetus* vinitor. Virg. 疲憊之葡萄園丁. *effeta* spes. V. Fl. 絕望.

effĭcācĭ-a. *ae.* f.
【解】效力，特效，本能.
【例】*efficacia* apum. Plin. 蜜蜂之技巧(本能). *efficacia* contritionis perfectae. 上等痛悔的效能.

effĭcācĭt-as. *ātis.* f. (*efficax*)
【同】virtus, efficientia, efficiendi facilitas, facultas.
【解】功效，能力，本能.
【例】tantum habet (in libidine) *efficacitatis*. 貪慾有如此效力.

effĭcācĭtĕr. adv. (*efficax*), *efficacius, -cissime.*
【解】有功效，有效力，靈驗.
【例】*efficaciter* affectus movere. Sen. 剴切動情. *efficacius* nulla res multitudinem regit. Curt. 無有控制民衆更有效力的. *efficacissime* sanari. Plin. 極有靈驗的治療.

effĭc-ax. *ācis.* adj. (*efficio*)
【解】力行，有作爲，有實效，有效力者，有靈驗者.
【例】parum *efficax* est, (Marcellus). Cael. (瑪爾色)毫無成就. Hercules *efficax*. Hor. 愛而古得勝一切難關. *efficax* scientia. Hor. 實用的學術. *efficaces* preces. Cic. 有效的禱

告. herba *efficacissima* adversus venena. Plin. 破毒最有功效之藥草. nosti quam parum *efficax* sit. 你已曉得功效如何微小. *efficax* desiderium. 有效的願望.

effĭcĭ-ens. *entis.* part. v. *efficio.*
【解】實行，製造，生效者.
【例】virtus *efficiens* voluptatis. 聖德生愉快. *efficiens* causa. Cic. 實效原因，(動因)動力，原因.

effĭcĭenter. adv.
【解】生效(有效)成功.
【例】quod cuique *efficienter* antecedit. 每事之(成功)先因.

effĭcĭentĭ-a. *ae.* f.
【同】vis efficiendi.
【解】效力，功能，功用.
【例】causae in se continentes *efficientiam* naturalem. 具自然效力的原因. cum solis pulchritudinem et *efficientiam* miraretur. 既驚奇太陽之美麗及功用.

eff-ĭcĭo. ecf-ĭcĭo. *ĭcĭs, ēcī, ectum, icĕre.* v.tr. (*ex facio*)
【同】facio, re ipsa efficiens sum, effector sum, effectum do, aliquid praesto, persequor, concludo, conflo, effero.
【狀】aequaliter, cautius, difficilius, facilius, funditus, mirabiliter, necessario, plurimum, plane, quamprimum, subtiliter, latenter, melius.
【解】❶工作，製造. ❷執行，實現，完成，竣功. ❸生產，生效，發明. ❹執驗，證明. ❺進行.
【例】❶ *efficere* simulacra. Macr. 製造態像. *efficere* epistulam. Cic. 寫信. *efficere* pontem. Caes. 修橋. *efficere* turres. Caes. 築樓. *efficere* mandata. Cic. 執行命令. ❷ *efficere* jussa. Ovid. 執行命令. *efficere* vicem alicujus. Plin. 代理人之職務. *efficere* pollicita. Ter. 踐行諾言. *efficere* votum. Luc. 還願. ❸ ager qui plurimum *efficit*. Cic. 豐腴之田. (*efficere*) morbos. Hirt. 傳染病. (*efficere*) sonum. Ov. 發聲. (*efficere*) exercitus. Liv. 建軍. (*efficere*) classem. Nep. 建立艦隊. (*efficere*) nuptias. Ter. 結婚. (*efficere*) paupertatem levem. Ov. 使貧窮更易於忍受. (*efficere*) aliquem dictatorem. Cic. 任命某人爲總裁. ❹ innumerabilia sunt, ex quibus *effici* possit. Cic. 有無數事實可以證明. Cato quod proposuit, *efficit*. 賈道證明他所建議者. ❺ quantum in studiis jam *effecerit*. Quint. (求學)已經如何進步.

effictĭ-o. *ōnis.* f. *effingo*
【解】畫像，描寫，摹繪，傳眞.
【例】*effictio* corporis cujusdam figuram verbis exprimit. 傳眞是以言語描寫身體之形狀.

effict-us. *a, um.* part. v. *effingo.*
【解】描寫，彷效者.

effigiāt-us. *a, um.* part. v. *effigio.*
【解】藉圖像表現者.
【例】*effigiati* lapides. Arn. 石像. *effigiati* nummi in vultum. Amm. 鑄有面容之貨幣.

effĭgĭ-ēs. *ēi.* f. (*effingo*)
【同】species, imago, simulacrum.
【形】eminens virtutis, polita, summis ingeniis, expressa, solida, germana.
【解】❶影像，肖像，畫像，摹繪，抄本，陰影，幻影，怪像. ❷塑雕，態像.
【例】❶ res ipsas rerum *effigies* notat. Cic. 事之肖像表現事實. eminens virtutis *effigies*. 描現德能之傑作. virtutum *effigiem* poteris relinquere. 你可遺留聖德典型與後人. ❷ *effigies* cerea. Hor. 蠟像.

effi-ngo. *ngĭs, nxi, ctum, ngĕre.* v.tr. (*ex fingo.*)
【同】exprimo.
【解】❶表現：描寫，摹繪(圖畫，雕刻). 彷效，抄寫. ❷拭瞭，用海綿洗滌.
【例】❶ (*effingere*) oris lineamenta. Cic. 描寫面容. (*effingere*) varias figuras. Luc. 繪畫各種形狀. (*effingere*) verba nutricis. Quint. 彷效乳母之聲調. ❷ fiscinas spongia *effingat*. Cato. 海綿擦洗花籃. (*effingere*) spongiis sanguinem. Cato. 以海綿拭血跡. (*effingere*) manus. Ov. 擦手.

efflāgĭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】petitio, postulatio.
【形】insulsa.
【解】切求，懇求.
【例】omnium *efflagitatio* una fuit. 衆人一同懇求.

1. efflāgĭtāt-us. *a, um.* part. v. *efflagito.*
【解】懇求，切求，要求者.
【例】signum pugnae *efflagitatum.* Liv. 呼求開戰.

2. efflāgĭtāt-ŭs. *ūs.* m. (ablat. in *u* tantum usurpatur). (*efflagito*)
【解】切求，懇求.
【例】*efflagitatu* meo. Cic. 因我切求.

efflāgĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ex flagito*)
【同】vehementer, magnopere flagito.
【解】❶懇求，切求，哀求，(rem). ❷要求，催促，祈禱，(*a* pers.) ❸求爲，(*ut*)
【例】❶ auxilium *efflagitare* et miseri-

cordiam. 懇求輔助憐憫. ❷ a multis *efflagitatus*. Cic. 由衆人同請求. cum epistolam a me convicio *efflagites*. 你既向我大聲要求信件. ❸ ab aliquo *efflagitarunt*... ut... Cic. 他們向某人請求爲…

efflī-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr. (*ex fligo*)
【解】重打，打擊，毆打，打倒，擊斃，壓斃，搓.
【例】*effligere* lapide. Plaut. 用石塊毆打. *effligere* rabidos canes. Sen. 重打瘋狗. *effligere* manibus spicas. Fest. 以手搓麥穗. ad *effligendum* Pompeium. Cic. 爲迫害彭伯.

effl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ex flo*)
【同】emitto.
【狀】graviter.
【解】吹出，停止呼吸.
【例】*efflare* animam. Cic. 咽氣(逝世).

efflōr-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. (*ex floresco*)
【同】splendesco, eluceo, eniteo, exsisto, maneo; tribuitur iis, quae cum copia quadam et venustate ex alio, ut flores ex caliculis, se exserunt, et evolvunt.
【狀】penitus.
【解】開花，光華，興盛，昌茂.
【例】quae tellus *effloruit* armis. Stat. 盛產戰士之地. corpus in juventam *efflorescit*. Aug. 年至韶華. laudibus ingenii *efflorescere*. Cic. 天資卓越. e familiaritate amor, ex asperitate vitae castimonia *efflorescit*. 由熟識而鍾情，由度日嚴肅而保持貞操.

efflŭentĭ-a. *ae.* f.
【解】洋溢，傾注.

efflŭ-o. *ĭs, xi,* (*xum*), *ĕre.* v. intr.
【同】elabor, excido, abeo, (influo).
【狀】plane.
【解】❶ 流注，流出，溢出. ❷ 滑下，脫免. ❸ 隱跡，流落. ❹ 遺忘，流傳，拋棄.
【例】❶ umor e cavis populi *effluens*. Plin. 津液由楊木孔中流出. una cum sanguine vita *effluit*. Cic. 流血喪生. ❷ *effluunt* urnae manibus. Ov. 水壺從手中滑下. *effluunt* capilli. Plin. 髮落. ❸ *effluit* aetas. Cic. 韶華已過. *effluunt* lassitudine vires. Liv. 力盡筋疲. ❹ antequam plane ex animo tuo *effluo*. Cic. 在你完全忘記我以前. ne *effluant* haec ab oculis tuis. Hier. 勿使他們離你目前. *effluet*. Ter. 將傳播.

efflŭvĭ-um. *i.* n. (*effluo*)
【解】流注蓄水處.

effōc-o. *ās, āre.* v. tr. (*ex foces* vel *fauces*)
【解】窒息，氣塞(難於呼吸).
【例】bonis suis *effocantur*. Sen. 死於安樂.

effŏ-dĭo. ecfŏ-dĭo. *dĭs,* (*ō*)*di, ssum, dĕre.* v. tr.
【同】eruo, terram altius molior, e cavernis terrae metalla elicio.
【解】❶ 掘出，拔出. ❷ 挖，掘.
【例】❶ *effodere* scrobem. Plin. 挖地穴. *effodere* lacum. Suet. 開掘湖澤. *effodere* oculos. Ter. 挖眼. *effodere* aurum. Cic. 掘金鑛. ❷ *effodere* thesaurum. Petr. 掘財寶. lapides speculares *effodiuntur* puteis. Plin. 由井中挖出滑石.

effor. *āris, ātus sum, āri.* v. tr.
【同】loqui, enuntiare.
【解】言論，敍述.
【例】nullum verbum *effari* potuit. 不能出一言.

effŏr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】鑽，穿.

effoss-us. *a, um.* part. v. *effodio*.
【解】挖掘.
【例】*effossi* oculi. Stat. 挖眼. *effossum* lumen. Virg. 抉目. *effossis* eorum domibus. Caes. 搜索彼等之房屋後.

effŏv-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr. (*ex foveo*)
【解】炙熱，激怒.

effractārĭ-us. *i.* m. (*effringo*)
effractor. *ōris.* m.
【解】偸竊穿窬之盜.

effract-us. *a, um.* part. v. *effringo*.
【解】破壞，折斷.

effrēnāte. adv. (*effrenatus*), *effrenatius*.
【同】temere.
【解】肆無忌憚，放僻邪侈，荒縱無度.
【例】*effrenate* in hostem irrupit legio. 軍隊毫無顧忌的向敵人猛撲.

effrēnātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】impotentia, insolentia.
【解】過激行爲，放蕩過度，荒縱放肆.
【例】quae *effrenatio* impotentis animi. 心靈放肆無度.

effrēnāt-us. *a, um.* part. v. (*effreno*). *effrenatior, -tissimus*.
【同】projectus, praeceps, indomitus, furiosus, impotens. X. Domitus.
【解】解轡，放肆，放蕩，妄動.
【例】*effenatus* furor. Cic. 狂妄. *effrenatior* cupiditas. Cic. 情慾妄動. secundis rebus *effrenati*. Cic. 因事情順利而驕縱.

effrēn-o. *ās, āre.* v. tr. (*ex freno*)
【解】解轡，脫羈，放縱.

effrēn-us. *a, um.* adj. (*ex frenum*)
【解】解轡，脫韁(解脫韁頭)，放肆，放蕩，

放僻邪侈.
【例】*effrenus* equus. Liv.解轡之馬. mula *effrenis*. Plin. 解轡之騾. *effrenus* amor. Ov.狂戀. *effrena* juventa. Stat. 放蕩青年.

effrĭ-co. (exfrĭ-co). *cās, xi, cātum, cāre.* v. tr. (*ex frico*)
【解】揉擦，揩拭.
【例】equi sudorem *effricare*. Apul. 揩去馬身之汗. *effricare* rubiginem(animorum), (*effricanda* animorum rubigo) .Sen. 鍛鍊精神.

effr-ingo. *ingĭs, ēgi, actum, ingĕre.* v. tr. (*ex frango*)
【同】frango, perfringo, revello, convello.
【解】破壞，炸毀，折斷，破裂，毀壞.
【例】*effringere* fores. Cic. 破壞門欄. *effringere* carcerem. Tac. 越獄. *effringere* aerarium . Flor. 毀壞倉庫. *effringere* crura. Suet. 折腿.

effŭg-ĭo. *ĭs,* (*fūg*)*i,* (*ĭtum*)*, itūrus, ĕre.* v. intr. vel tr.
【同】evito, elabor, evolo. X. Incido. occurro.
【解】❶ intr.逃遁，逃逸. ❷ tr.逃避，避免.
【例】❶ intr.*effugere* e proelio. Cic. 臨陣而逃. *effugere* de manibus alicujus. Cic. 逃出某人之手. *effugere* patria. Plaut. 逃出本國. ❷ tr. *effugere* mortem. Caes. 避死. *effugere* periculum. Caes. 躲避危險. *effugere* invidiam. Nep. 躲避嫉妬. nihil te *effugiet*. Cic. 毫不隱瞞你.

effŭgĭ-um. *i.* n. (*effugio*)
【同】refugium, profugium.
【解】逃遁，逃避，逃脫之門路.
【例】habere *effugia* pennarum. Cic. 有翅可以逃避. assequi *effugium* mortis. Cic. 得免死亡. unicum *effugium* mali. Sen. 避難之惟一方法. patet tibi *effugium*. 避難門戶為你洞開.

efful-gĕo. *gēs, si, gēre,* (*ĕre*). v. intr.
【解】光輝，發光，炫耀.
【例】*effulget* aurora. Ov. 黎明，破曉. *effulget* ingens lumen. Liv. 光輝燦爛.

effult-us. *a, um.* adj. (*ex fulcio*)
【解】靠託，受支持者.
【例】*effultus* foliis. Virg. 棲於葉叢中. *effultus* in cubitum. Apul. 支頤而坐.

effu-ndo. *ndĭs, di, sum, dĕre.* v. tr. (*ex fundo*)
【同】profundo, emitto. X. Infundo.
【解】❶ 洋溢，傾注，離散，擲出. ❷ 發生，出產. ❸ 分散，耗費，浪費. ❹ (fig.)a) 發表，傾洩. b) 任意，隨便. c) 任可. d) 解放，寬縱.
【例】❶ (*effundere*) lacrimas. Cic. 流淚. (*effundere*) tela. Virg. 擲鏢槍. equus cum regem *effudisset*. Liv. 馬既摔下君王. equo *effusus*. Liv. 由馬上跌下. se *effundere*. Caes. *effundi*. Liv. (群衆)離散. *effuso* exercitu. Sall. 軍隊潰散. ❷ (*effundere*) fruges, herbas. Cic. 出產豐富. ❸ (*effundere*) patrimonium. Cic. 浪費遺產. ❹ a) *effudi* vobis omnia quae sentiebam. Cic. 我對你們發表我的意見. (*effundere*) furorem in aliquem. Cic. 向人洩其忿恨. b) (*effundere*) in licentiam. 放縱私慾. c) (*effundere*) odium. Cic. 脫免仇恨. (*effundere*) extremum spiritum. Cic 咽氣. d) (*effundere*) habenas. Virg. 擺脫韁繩.
【註】phras. ❶ segetes *effundunt* herbas frugibus inimicas. 禾田中害苗的野草叢生. ❷ tota civitas se *effundebat*. 傾城而出. ❸ patrimonium per luxuriam *effundit*. 因荒淫蕩盡祖產. ❹ se in lacrimas *effundere*. 流淚如注. ❺ *effudi*, (revelavi) quae habui omnia. 表示心願. ❻ collectam gratiam *effundere*. 失寵.

effūsē. adv. (*effusus*)
【同】large, prolixe.
【解】❶ 混亂，倉猝散佈. ❷ 豐盛大方，無度，流露.
【例】❶ (*effuse*) fugere. Liv. 倉惶逃走. (*effuse*) sequi(hostem) .Curt. 窮追敵人. ❷ (*effuse*) vivere. Cic. 奢靡生活. *effusissime* flere. Sen. 淚流如注. *effuse* exultare. Cic. 歡喜無度. *effuse* amare. Plin. 溺愛.

effūsĭ-o. *ōnis.* f. (*effundo*)
【同】largitio.
【形】facilis, honesta.
【解】流注，傾流，傾心，廣施，浪費，妄用，奢靡.
【例】*effusio* sanguinis. Arn. 流血. *effusiones* hominum ex oppidis. Cic. 衆人潮湧般的出城. *effusio* animi in laetitia. 心花怒放.
【註】phras. ❶ liberalitatem *effusio* imitatur. 效法寬洪者之大量. pecuniarum *effusionem* facere. 浪費錢財. ❷ quis concursus ex agris, quae *effusiones* populi? 自田間衆人齊來民衆如潮湧來. ❸ animi *effusio* in laetitia, contractio in dolore. 心花怒放，愁腸百結.

effūs-us. *a, um.* adj. (part. v. *effundo*)
【解】❶ 洋溢，傾注者. ❷ 粗大，廣袤，暴露者. ❸ 速進，迅速者. ❹ 解放，放縱者. ❺ 耗費，浪費者. ❻ 大方，寬洪者. ❼ 無節，無度者. ❽ 心情流露，眞摯者. ❾ 傾覆，滑下者. ❿ 虛擲，妄用者.

【例】❶ *effusae* lacrimae. Virg. 流淚. *effusus* lacrimis. Virg. 淚流(滿面). *effusus* in lacrimas. Liv. 淚流如注. *effusus* nubibus imber. Virg. 傾盆大雨. *effusi* crines. Liv. 頭髮散亂. ❷ *effusa* loca. Tac. 廣場. *effusa* membra. Stat. 粗大肢體. *effusissimus* sinus. Vell. 極深海灣. ❸ portis *effusi* hostes. Liv. 敵人散佈門前. populus obviam *effusus*. Just. 民衆蜂湧出迎. *effusus* cursus. Virg. 迅速馳騁. ❹ *effusa* habena. Sil. 解轡. *effusissimis* habenis. Liv. 脫羈奔馳. ❺ *effusae* opes. Cic. 耗費資財. sumptus *effusi*. Cic. 浪費. ❻ quis in largitione *effusior*? Cic. 在多施時誰更大量？in laudando *effusus*. Quint. 極口稱揚. ❼ (*effusus*) in licentiam. Liv. 縱慾. *effusa* licentia. Liv. 放縱無度. ❽ *effusus* in amorem alicujus. Tac. 溺(戀)愛某人. *effusissimo* studio spectare. Suet. 戲迷. ❾ *effusus* equo. Liv. 由馬上滑下. *effusus* (eques). Liv. 跌下的騎士. ❿ *effusus* labor. Virg. 徒勞.

effūt-ĭo. *īs, īvi*, vel *ĭi, ītum, īre.* v. tr. vel intr. (*ex futio*)
【同】temere effundo.
【解】妄言，胡言亂語.
【例】quidam temere multa *effutiunt*. 有些人信口胡言. *effutire* leves versus. Hor. 妄誦輕浮詩句.

effūtĭt-us. *a, um.* part. v. *effutio.*
【解】胡言者.

ēgĕlĭd-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 微溫(不冷不熱)者. ❷ 清涼者. ❸ 冰冷者.
【例】❶ *egelida* aqua. Cels. 溫水. *egelidi* tepores. Cat. 溫和氣候. ❷ *egelido* secretus flumine. Virg. 欣賞河岸之清爽. albulae aquae *egelidae*. Plin. 清涼之水. ❸ *egelidus* Ister. Aus. 伊斯德已結冰.

ĕg-ens. *entis.* part. v. *egeo. egentissimus.*
【解】❶ 缺乏者. ❷ 貧困者. ❸ 需要，貪望者.
【例】❶ *egens* omnibus rebus. Cic. 缺乏一切. *egens* opum. Plaut. 缺銀錢. *egens* lucis. Ovi. 無光. *egens* coloris. Ov. 無顏色. *egens* rationis. Mart. 缺乏理智. *egens* animo. Cat. 昏迷. ❷ nihil illo rege *egentius*. Cic. 無比那王更貧困者. in sua re *egentissimus*. Cic. 處境極貧困. ❸ animi nil magnae laudis *egentes*. Virg. 無貪求榮譽之心. deliciarum *egens* (animus). Hor. 貪享安樂者.

ĕgēn-us. *a, um.* adj.
【同】pauper, egens.
【解】缺乏，失掉者.
【例】omnis spei *egenus*. Tac. 完全失望. in rebus *egenis*. Virg. 在窮困之中. *egenus* consilii. 缺乏計劃.

ĕg-ĕo. *ēs, ŭi, ĕre.* v. intr.
【同】indigeo, mihi opus est, quaesito opus est. X. Abundo.
【狀】indigne, magnopere, vehementer.
【解】❶ (cum abl.) 缺乏，匱乏，無有. ❷ (cum abl. vel genit.) 貧窮，貧困. ❸ a) 戒禁，含忍，未有. b) 需要. c) 貪求(缺乏).
【例】❶ auctoritate semper *eguit*. Cic. 從未處過顯著地位. somni donis *egere*. Stat. 未得安眠. ❷ Themistoclis liberi *eguerunt*. Cic. 戴米斯德之後裔非富有者. acriter *egetur*. Plaut. 十分困難. ❸ a) si non est, *egeo*. Cat. 若缺少一物，我能含忍. b) medicinae *egemus*. Cic. 我們需要醫劑. res non *egent* longae orationis. Cornif. 題材不需要冗長之演詞. c) pane *egeo*. Hor. 我需要饅頭. nec quidquam *eges*. Plaut. 你不缺任何事物. multa *egeo*. Cato. 我缺乏許多事物.

Egĕrĭ-a. *ae.* f. nom. propr. deae (a Numa fictae).
【解】神仙名：努馬(Numa) 曾假裝與之談話.

ēgermĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】發芽，生葉，生長，苗生，(放青).

ēgĕ-ro. *rĭs, ssi, stum, rĕre.* v. tr.
【解】❶ 攜出. ❷ 抽出，引出. ❸ 消化. 排泄，擲出. ❹ 消耗，掃除，使空. ❺ (fig.) 傾流發出. ❻ (absol.) 流入，(subaud. *aquas*)
【例】❶ pecuniam ex aerario clam *egessisse*. Liv. 自國庫中竊取銀錢. ❷ *egerere* ex mari lapides. Hirt. 由海中取出石塊. ❸ poma vix *egeruntur*. Gerg. 此類果品難以消化. *egerere* sanguinem. Plin. 咯血. *egerere* aquam vomitu. Curt. 嘔吐水. ❹ *egessit* Dorica (Apollo) castra rogis. Prop. 亞波洛淸除希臘營盤爲安放焚屍木柴. ❺ bona fortunasque in tributum *egerunt*. Tac. 爲納稅用盡一切. ❻ Theriodes *egerit* in mare Caspium. Caes. 泰利奧流入裏海.

ĕgest-ās. *ātis.* f. (*egero*)
【同】inopia, indigentia, mendicatio, domestica difficultas. X. Abundantia, copia.
【形】indignissima, summa.
【解】窮困，貧乏，需要，急需.
【例】in *egestatem* devolvi, (in *egestate* esse, deduci). 已到最窮困地步. rationis *egestas*. Lucr. 缺乏合理的解釋. *egestate* cibi peremptus. Tac. 餓死. *egestatem* affert luxus. 因浪費而陷於貧窮.

ēgestĭ-o. *ōnis.* f. (*egero*)
【解】攜去，抽出，除去，耗費.
【例】pollicitus ruderum gratuitam *egestio-*

nem. Suet. 約定免費除去一切廢材. publicarum opum *egestio*. 國庫空虛.

1. ēgest-us. *a, um*. part. v. *egero*.
【解】取出，攜出.
【例】*egesta* humus. Ov. 取出之土. nox *egesta* metu. V. Fl. 驚怖之夜.

2. ēgest-ŭs. *ūs*. m.
【解】除去，抽出.
【例】alto *egestu* penitus cavare terras. Stat. 深掘取土. *egestus* ventris. Sen. 排洩.

ēg-igno. *ignis, ignĕre*. v. tr.
【解】產生，生長.

ēgŏ. *mĕi, mīhi, mē, mē*. pronom. person. m. f.
【同】ipse.
【解】我，吾，余.
【例】consul *ego* quaesivi. Cic. 當我爲執政官時曾調查…*ego* legem recitare. (infin. hist.) Cic. 我讀法律. *ego* et tu praesumus. Cic. 你我主持(領導). *ego* et frater meus amamus. Cic. 我之弟兄及我，我們喜愛. *egone*? 我嗎. *egomet*, mihimet, memet. 我自己. *ego* absolutum. 絕對我. *ego* purum. 純我.
【附】**egoismus.** 自我主義利己主義,自私主義.

ĕgŏmĕt. pronom. pers. vide **ego.**
【解】我自己，我親自.

ĕgŏn. ĕgŏnĕ. pron. pers. interrog. m. f.
【解】是我嗎？

ēgrĕ-dīor. *dĕris, ssus sum, di*. v. dep. intr. vel tr. (*e gredior*)
【同】exeo, prodeo.
【狀】tardius.
【解】I. intr. (cum *ex, e*, vel abl.) ❶ 出去，出來，流出，發出，離去，脫離. ❷ 上昇，上岸，昇至.
II. tr. 超出，超越，超過.
【例】I. ❶ (*egredi*) e navi. Caes. (出)下船. (*egredi*) ab ea. Ter. 自她那兒來. (*egredi*) a proposito. Cic. 出題界. *egreditur* sermo a Domino. Hier. 言自主出. ❷ (*egredi*) in terram. Cic. (下船)上岸. (*egredi*) in proelium. Just. (出發)上陣. ad summum montis *egredi*. Sall. 陞至山巔.
II. (*egredi*) extra fines. Cic. 越界. (*egredi*) veritatem. Plin. 離棄正理. (*egredi*) mandatum. Gaius. 越過命令範圍.

ēgregiē. adv. (*egregius*)
【同】bene, valde, praeclare.
【解】❶ 另外，特殊. ❷ 卓越，出等，出色. ❸ 榮耀，冠冕.
【例】❶ *egregie* ad miserias natus. Ter. 特爲艱難而生. *egregie* diligere aliquem. 非常喜愛某人. ❷ *egregie* pingere. Cic. 長於繪畫. *egregie* fortis. Cic. 非常英勇. ❸ res *egregie* gestae. Pers. 著名事跡.

ēgrĕgī-us. *a, um*. adj. (*e grex*)
【同】excellens, praestans, praeclarus.
【狀】medius, fidius, omnino.
【解】❶ 特選，選拔者. ❷ 特殊，卓越，出色，傑出者. ❸ 榮耀，光彩者.
【例】❶ *egregiae* id est e grege electae. Fest. 出衆便是從群衆中選拔出來的. ❷ *egregius* forma. Ov. 容色出衆. *egregia* facie. Ter. 面容秀雅. *egregia* indoles. Cic. 天性卓越. *egregia* voluntas in aliquem. Cic. 特別優待某人. vir *egregius* in laude bellica. Cic. 長於用兵. *egregius* animi. Virg. 志高心廣. *egregius* linguae. Sil. 口才過人. ❸ victoria *egregia*. Tac. 輝煌勝利. *egregia* laus. Virg. 名譽煊赫.

ēgressī-o. *ōnis*. f.
【解】出去，離題.

1. ēgress-us. *a, um*. part. v. *egredior*.
【解】出去，高擧，進昇者.
【例】altius *egressus*. Ov. 昇的可高. tecta altitudinem moenium *egressa*. Tac. 屋頂高出圍墻. *egressus* quintum annum. Quint. 已滿五歲. virtus *egressa* modum. Stat. 英勇出衆.

2. ēgress-ŭs. *ūs*. m.
【解】出去，出路，啓程，登岸.
【例】magna frequentia meum *egressum* celebravit. 衆人歡送我. rarus *egressu*. Tac. 少出門. tenebrosus *egressus*. Petr. 暗中出走. (fig.) libero *egressu* memorabant. Tac. 自由記述.

ēgurgĭt-o. exgurgīto. *ās, āre*. v. tr. (*e gurges*)
【解】流注，傾流，擲出.
【例】*egurgitare* domo argentum. Plaut. 由屋中擲出銀錢.

ĕhem. interj.
【解】異哉，奇哉.
【例】quis hic loquitur? *ehem*! tune eras hic? 誰在這裏講話，呵是你，在這裏哪？

ēheū. heu. interj.
【解】嗚呼，哀哉.
【例】*eheu* me miserum! Sall. 哀哉我也.

ĕhŏ. interj.
【解】吁(爲喚人)
【例】*eho*! dic mihi. Ter. 吁請告我. *eho*! tu me non noscis? 啊你不認識我？

ēiā. hēiā. interj.
【解】嘻，異哉.
【例】*eia*! ut elegans est. 奇哉！美哉其行. *eia*! haud se decet. Ter. 嘻！不相宜(不佳).

ēĭcĭo. *īs, ĕre*. v. tr. vide **ejicio.**

ējăcŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】擲出，拋去，射出，噴出，湧現.
【例】sanguis se *ejaculatus.* Ov. 噴出血液.
ējectāment-um. *i.* n. (*ejecto*)
【解】廢材，渣滓.
ējectĭ-o. *ōnis.* f.
【解】拋棄，廢棄，驅逐，放逐.
【例】*ejectio* litterae. Char. 省字. *ejectio* articuli. C. Aur. 脫骨節. mortem timemus et *ejectionem.* 我們畏懼死刑，怕被放逐.
【附】**ejectivus.** 投擲者.
ēject-o. *ās, āvi, ātum āre.* v. tr. (*e jacto*)
【解】擲出，拋去，吐出.
1. ēject-us. *a, um.* part. v. *ejicio.*
【解】拋出，驅逐，放棄者.
【例】*ejectus* domo. Caes. 被逐離家. damnatus et *ejectus.* Cic. 被處罰被放逐. *ejecta* navis. Ov. 沉船. *ejectus* fluctibus. Ov. 沉沒浪中者. *ejectus* homo. Cic. 浮蕩之人. *ejectus* die. Stat. 瞽目.
2. ēject-ŭs. *ūs.* m.
【解】發出，拋擲.
【例】*ejectus* animai foras. Lucr. 呼吸.
ējĕr-o. *ās, āre.* v. tr. vide **ejuro.**
【解】推辭.
ēj-ĭcĭo. *icis, ēci, ectum, icĕre.* v. tr. (*ex jacio*)
【同】expello, exturbo, dejicio, extermino, effundo, profundo, emoveo.
【狀】nominatim, tandem aliquando, funditus.
【解】❶ 擲，拋，投發出，驅逐，猛發，突出. ❷ (船) 擱淺，沉沒，觸礁，靠岸. ❸ (骨) 脫節，脫臼. ❹ 吐出，排泄. ❺ 遺棄，反對，拒絕.
【例】❶ *ejicere* aliquem domo, (vel) foras. Plaut. 逐出門外. *ejicere* aliquem de senatu. Liv. 逐出國會. -e senatu. Cic 逐出國會. *ejicere* aliquem in exilium. Cic. 遣配(充軍) *ejicere* aliquem civitate. Nep. 逐出城市(徒刑). *ejicere* curam ex animo. Plaut. 不掛慮. *ejicere* se ex oppido. Caes. 突出城外. *ejicere* se in agros. Liv. (vel) in litore. Caes. 突入田野中. ❷ naves in littora nostra *ejectae* sunt. Liv. 船被拋上我們的海岸. pars naves *ejecere.* Liv. 一部分船沉溺. *ejectum* litore excipere. Virg. 救溺者上岸. ❸ *ejicere* armum. Virg. 肩骨脫節. *ejicere* coxam. Hyg. 折腿. ❹ *ejicere* sanguinem. Plin. 咯血. ❺ quod tamen non *ejicio.* Cic. 然而我不遺棄它.
ējŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*ejulo*)
【形】lugubris.
【解】痛苦悲哀，傷嘆怨恨.
【例】lugubris *ejulatio.* 悲痛的哀聲.
ējŭlāt-ŭs. *ūs.* m.
【同】ejulatio.
【形】acerbus, miser.
【解】悲痛，傷嘆，悲哀.
【例】*ejulatus* ne mulieri quidem, est concessus. 悲嘆號喻即婦人亦不許可.
ējŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】ploro, lamentor, ploratus edo, effundor in plantus indecoros.
【解】號泣，慟哭，哀號，號喻.
【例】magnitudine doloris *ejulans.* 由劇烈痛苦而哀號.
ējuncesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】漸細小，漸消瘦.
ējuncĭd-us. *a, um.* adj.
【解】細長，消瘦者.
ējūrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】棄絕，離棄，辭職，卸任，退休，解職.
ējūrātus. *a, um.* part. v. *ejuro.*
【解】遺棄，辭退者.
【例】*ejurati* tumultus. Aus. 遠避塵囂.
ējūr-o. (**ejĕr-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】detestor.
【解】❶ 抗議，拒絕，否認. ❷ 辭職，退休，離棄.
【例】❶ me iniquum *ejerabant.* Cic. 拒絕我如仇敵. (*ejurare*) patrem. Sen. 否認其父. ❷ *ejurare* magistratum. Tac. 辭官職. *ejurare* militiam. Plaut. 退伍. *ejurare* fidem. Stat. (違誓，) 抗命.
ējus. genit. *is.* pron. demonstr.
ējuscĕmŏdi. genit. loco adv. vide **ejusmodi.**
【解】如此…
ējusdemmŏdi. genit. (*idem modus*)
【同】ejusdem generis, talis.
【解】同樣，同式.
【例】*ejusdemmodi* furias Orestes est expertus. 奧來斯德(經驗了同樣的女兒)，受了同樣的報復.
ējusmŏdi. genit. (*is modus*)
【解】如此，若是，此類，此式，如此，至於. (*tu.* . cum subj.)
【例】genus belli est *ejusmodi,* quod... Cic. 此類戰爭… fuisse *ejusmodi* qualem ego vidissem. Cic. 是我所見過的樣式. quod in *ejusmodi* rebus accidit. Tac. 在此種情況所遇到的.
ēlā-bor. *bĕris, psus sum, bi.* v. intr.
【同】excido, evado. X. Teneo, complector.
【解】I. intr. ❶ 滑倒，落下，(cum *ex* vel ablat.) ❷ 逃遁，潛逃，脫離，(cum *ex,* vel *de,* vel abl.) ❸ (fig.) 失迷，失踪，隱跡，發

昏. (cum *ex* vel *de*..)
II. tr.逃避，避免.
【例】I. ❶ sol *elabitur*. Cic. 日落. ❷ *elapsus* custodiae. Tac. 越獄. *elapsus* urbe. Vell. 逃出城. ❸ *elapsus* e manibus. Cic. 滑出手. *elapsus* ex tot criminibus. Cic. 避免控案. *elapsus* omni suspicione. Cic. 避免嫌疑. res e memoria *elabuntur*. Cornif. 忘記其事.

ēlăbōrātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】cura, labor.
【解】勤勞，殷勤.
【例】id non sine *elaboratione*, et operae consumptione. 此事不無勤勞及耗費工作.

ēlăbōrāt-us. *a, um.* part. v. *elaboro.*
【解】勤勞者.
【例】causae diligenter *elaboratae*. Cic. 已審查之案件. *elaboratum* a parentibus imperium. Just. 先人以勤勞所建之帝國.

ēlăbōr-o. *ās, āvi, ātum āre.* v. tr.
【同】laboro, curo, operam do, contendo, enitor, elucubro, excudo. X. Negligo.
【解】I. intr.勤奮，勤勞，力行，努力.
II. tr.a) 製造，完成. b) 勞作，生產.
【例】I. (*elaborare*) in aliqua re. Cic. 在某事努力. (*elaborare*) in omnia. Quint. 力行各事.
II. opus tam *elaboratum*. Cic. 如此精製之藝術品. diligenter *elaborata* oratio. 勞心寫成之演詞.

ēlāmentābĭl-is. *e.* adj.
【解】悲哀，慘痛，悲嘆者.

ēlangu-esco. *escĭs, i, escĕre.* v. intr.
【同】languore conficior, contabesco, infirmor.
【解】羸弱，瘦弱，枯萎.
【例】proelium quod *elanguerat*. Curt. 戰事漸漸消沉. Campaniae deliciis *elanguit*. Vict. 因剛巴尼氣候溫暖而軍心萎靡. *elanguescit* vis. Plin. 力量衰微. differendo *elanguit* res. Liv. 因怠緩而陷入麻痺狀態.

ēlăpĭdāt-tus. *a, um.* adj. (*ex lapis*)
【解】除去石礫者.

ēlaps-us. *a, um.* part. v. *elabor.*
【解】逃遁者，潛逃者.
【例】*elapsus* custodias. Flor. 越獄. vim ignium *elapsus*. Tac. 避免火災.

ēlăquĕ-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】解脫縲絏，釋放.
【例】quem *elaqueatum* fidem rupturum existimabat. Amm. 他相信如被釋放將背棄諾言.

ēlarg-ĭor. *īris, ītus sum, īri.* v. tr.
【同】largior.
【解】好施，廣施.
【例】multa tibi fortuna *elargita* est. 你受天百祿.

ēlātē. adv.
【解】高尚，筆盛詞擧，高傲狀.
【例】*elate* dicere. Cic. 出言高傲.

ēlātĭ-o. *ōnis.* f. (*effero*)
【同】praestantia. X. Submissio.
【形】voluptuaria.
【解】高擧，高尚，誇張，倨傲.
【例】onerum *elationes*. Vitr. 擧重. *elatio* maris. Arn. 海浪滔天. *elatio* animi. Arn. 存心高傲. *elatio* et magnitudo animi. Cic. 心胸寬大.

ēlātr-o. *ās, āre.* tr.
【解】狂吠，呼喊.
【例】*elatrare* causas. Tert. 爭訟狂呼.

ēlāt-us. *a, um.* part. v. *effero.*
【解】❶ 擧起，持去者. ❷ 赴刑，受死者. ❸ 生產者. ❹ 擧揚，顯揚者. ❺ 高興(狂喜). ❻ 倨傲. ❼ 發現，傳播. ❽ 說明者.
【例】❶ *elatus* e conspectu. Liv. 隱身. ❷ ex ipsis quidem *elati* rediere sepulcris. Man. 人見亡者出墓回來. non gaudet aegro medicus *elato*. Sen. 醫生不喜病人死去. ❸ *elata* soboles. Lact. 產生之子女. ❹ *elata* securis. Liv. 擧斧. *elatissimae* lucernae. Tert. 燈籠高懸. *elata* verba. Cic. 高談闊論. ❺ *elata* iracundia. Cic. 狂怒. ❻ quibus illi rebus *elati*. Cic. 他們因事情(順利)而自豪. ❼ res *elata* refertur ad Aristomachen. Nep. 謠言傳至亞立斯道處. ❽ res alio *elata* verbo. Cic. 事之別種說法.

Elăv-er. *ĕris.* n. nom. propr. fluv.
【解】河名：在法地中部今之Allier.

ēl-ăvo. *ăvĭs, āvi, ōtum* vel *autum, avāre.* v.tr.
【解】洗滌，沉沒.

ēlectē. adv. (*electus*), *electius.*
【同】distincte, discrete.
【解】選擇，精選.
【例】*electius* loqui. Gell. 出言成章. *electe* gerere. 作事謹慎.

ēlectĭbĭl-is. **ēlectĭl-is.** *e.* adj.
【解】可選擇者.

electi-o. *ōnis.* f.
【同】lectio, selectio, delectus. X. Neglectio, contemptus, rejectio.
【解】揀選，選擇，淘汰.
【例】*electionem* dare. Vell. *electionem* afferre. Plin. *electionem* concedere, relinquere, deferre, committere. Dig. 任人選擇. Vas *electionis*. Hier. 特選之器.

ēlect-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】❶ (frequent. v. *elicio*) 煽惑，欺騙. ❷ (frequent. v. *eligo*) 選擇.

ēlect-or. *ōris.* m. (*eligo*)
【解】選舉人.

ēlectrĭc-us. *a, um.* adj.
【解】屬於電者.

ēlectrĭcit-as. *ātis.* f.
【解】電.

ēlectrĭf-er. *era, erum.* adj.
【解】出琥珀者.

electr-is. *ĭdis.* f. 電. apud Plinium significat. ❶ petrae genus e qua fluxisse *electrum* dicebatur. ❷ insulae in quibus *electrum* (sucinum) abundare dicebatur.
【同】**electres.** *etis.* f. **electrismus.** *i.* m. **electricum.** *i.* n. **electricitas.** *atis.* f. **voltametrum.** *i.* n. 電表. **amperometrum.** *i.* n. 電表. **electricus.** *a. um.* **electreus.** *a, um.* **electrinus.** *a. um.* adj.
【例】lampas *electride* acta; lychnus *electrica* vi actus. 電燈. anabathrum *electrica* vi actum; pegma scansorium *electride* actum. 電梯. cellula scansoria; machina scansoria. 電梯. *electricum* filum vel funiculus *electricus* vel luciferum filum. 電線. transviaria raeda, (tansviarius currus), *electrica* vi acta (actus); currus quos *electrica* virtus agit. 電車. opifices publicis curribus *electride* actis operam navantes, (addicti). 電車工人. transviariae raedae utendae pecuniam solvere. 交乘車費. curationes *electrica* vi habitae, (impertitae). 電療. per scansorium pegma ad tertiam domus tabulationem ascendere. 乘電梯昇至樓之第三層. **cablogramma.** *atis.* n. 海底電線. telegramma subaquaneum; nuntium telegraphicum per subaquaneum rudentem transmissum (*electrica* vi). **megaphonium.** *ii.* n. **megaphonum.** *i.* n. 擴音. **megalophonica tuba; iradiophonica tuba.** 廣播器. vocis **amplificator;** vocis **propagator;** -altisonae tubae. 擴音器. **electron.** 電子.

ēlectr-um. *i.* n.
【解】琥珀，黃琥珀，金銀混合物.

1. **ēlect-us.** *a, um.* part. v. *eligo. electior, -tissimus.*
【解】被選，選拔者，卓越，傑出，精緻者.
【例】**electa.** n. pl. Plin. 文選. **electi.** m. pl. Alcim. 膺選者. *electissimi* viri civitatis. Cic. 城中傑出人才.

2. **ēlectŭs.** *ūs.* m. (abl. *u*)
【解】選擇.

ĕlēēmŏsyn-a. *ae* f. (eleemosyn-ae). (*arum,* pl. saepius).
【解】賑濟，施捨，哀矜，周濟(布施).
【例】❶ libenter do *eleemosynam.* 甘心施捨. (liberaliter panem praebeo mendiculis). 大量周濟貧人. (in egentes benigne stipem confero). 大量周濟貧人. ❷ *eleemosynam* petere. 行乞. (stipem corrogare, petere). 求賑濟. (victum, panem ostiatim quaerere). 沿門行乞.

ēlĕg-ans. *antis.* adj. (*eligo*)
【同】luculentus, concinnus, politus. X. inelegans, contemptus, abjectus.
【解】❶ (de pers.) (論人) 卓越，優秀，傑出，有審美感者. ❷ (de rebus) (論事物) 精緻，豪華，秀雅者. ❸ (rhetor.) (修辭.) 純粹，晶瑩，秀麗者.
【例】❶ qui se *elegantes* dici volunt. Cic. 欲稱爲傑出之士者. homo *elegantissimus.* Cic. 極富審美感之人. ❷ opus tam *elegans.* Cic. 如此精緻之藝術品. *elegantiora* desidero. Cic. ❸ in dicendo *elegans.* 吐囑文雅.

eleganter. adv. (*elegans*), *elegantius, elegantissime.*
【解】精選，雅緻，高貴狀.
【例】Caesar loquitur *elegantissime.* Cic. 凱撒言談非常文雅. vita *eleganter* acta. Cic. 雍容高貴生活.

ēlĕgantĭ-a. *ae.* f. (*elegans*)
【同】munditia, lautitia, venustas, lepor, festivitas, concinnitas.
【形】accurata, inanis, politior.
【解】雅緻，玲瓏，雍容高貴，文雅，清晰，精巧.
【例】*elegantia* capilli. Plin. 髮飾標緻. summa cum *elegantia* vivere. Cic. 一生無瑕疵. eloquentia ab *elegantia* doctrinae segregari non potest. 說話口才與詞理之典雅不能分開. scriptorum tuorum subtilitas et *elegantia.* 你寫作的高深及典雅.

ĕlĕgī-a. (ĕlĕgē-a). *ae.* f.
【解】輓詩，悲歌，(道情詩.)

ĕlĕison. sonmiserere.
【解】(希臘語). (天主)矜憐(我等).

ĕlĕment-a. *ōrum.* n. pl. **element-um.** *i.* n.
【同】initium, principia rerum, e quibus omnia constant, omnia oriuntur.
【形】prima naturae.
【解】根本，綱領，總要，初步，元質，原素，要素，成素.
【例】*elementa* discere prima. Hor. 學習(文學)初步，(字母…). per utrumque *elementum.* Amm. 在陸地在海上. dialectica tradit

elementa loquendi. 理則（辯證法）教授講演（辯論）初步. quattuor principiorum genera seu *elementa*. 四元質.

ēlēmentāri-us. *a, um.* adj.
【解】係初步者，基本者.
【例】*elementaria* philosophia. 基本哲學.

ēlench-us. *i.* m.
【解】珍珠類，書目錄，索引.

ēlĕphantīn-us. *a, um.* adj.
【解】象者，象牙者.

ēlĕphant-us. *i. m.*
【解】象，象牙.
【例】*elephanto* belluarum nulla est prudentior. 獸中象最靈敏. manus est data *elephantis*. (trompe). 象以鼻爲手.

ēlĕph-ās. (**eleph-ans**). *antis.* m.
【解】象，獺屬.

Elē-ŭs. *a, um.* adj. **Elē-i.** (**Elii**). m. pl.
【解】民族名 : Elis vel Elide. 之居民.

elevātī-o. *ōnis.* f.
【解】舉揚，高舉.
【例】*elevatio* Sacrae Hostiae; actio, qua sacerdos Caelestem Hostiam supra verticem attollit; *elevatio*: actio, qua sublimem tollit Sacrosantam Hostiam; *elevatio*: actio, qua Divinam Hostiam populo adorandam proponit, ostendit. 舉揚聖體.

ēlĕv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】minuo, levo, sublevo. X. Augeo.
【解】高舉，舉揚，舉起，增高，一輕減，消弱，一降低，自卑.
【例】*elevat* hunc pluma. Claud. 使他生羽毛高飛. *elevare* syllabam. Prisc. 尖音. *elevare* auctoritatem. Cic. 輕減其權威. *elevare* aegritudinem. Cic. 輕減痛苦. *elevare* facta alicujus. Liv. 減殺其軍功. *elevat* viros copia.. Prop. 財富消弱人之志氣.

Elī-ăs. *ădis.* f.
【解】奧林皮 (Olympiques)之遊戲.

ēlĭc-es. *um.* m. pl. (*elicio*)
【解】水道，水溝.

ēlĭc-io. *ĭs, ŭi, ĭtum, ĕre.* v. tr. (*e lacio*)
【同】educo, extraho, allicio, adduco.
【解】❶ 抽出，使出. ❷ 引起，喚起，挑撥，感動.
【例】❶*elicere* cruorem. Tac. 使流血. *elicere* ignem. Cic. 引火. *elicere* nervorum sonos. Cic. 彈琴聲. *elicere* alvum. Plin. 排泄. *elicere* lacrimas. Plaut. 流淚. *elicere* favorem vulgi. Tac. 博得民衆同情. ❷ (*elicere*) iram. Curt. 激怒. (*elicere*) aliquem litteris. Tac. 寄信請來. (*elicere*) in proelium. 挑戰. (*eliecre*) propositis praemiis. Cic. 懸賞招人.

elĭcĭt-us. *a, um.* part. v. *elicio.*
【解】抽出，排除，除去者.
【例】virus *elicitum.* Lucr. 抽出之毒液. manes *eliciti.* Stat. 喚魂. *elicitae* gaudio lacrimae. Vell. 流喜淚.

ēlī-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr. (*ex laedo*)
【同】frango, incido,
【解】❶ 推出，驅逐. ❷ 重壓，擊破，拔出，敲碎，踐踏，淹斃. ❸ 發聲. ❹ 反射，反照. ❺ (fig.)施壓力，窘難，廢弛，傾覆.
【例】❶ (*elidere*) aurigam e curru. Cic. 由車上推下車夫. *elisi* nubibus ignes. Ov. (電)火出雲端. *elidere* oculos. Plaut. 挖眼. ❷ caput pecudis saxo *elisit*. Liv. 以石擊碎牲畜頭顱. (*elidere*) herbas. Varr. 拔草. (*elidere*) stirpes. Cic. 除根. (*elidere*) stipite victum. Curt. 以棒毆打戰敗者. tempestate naves *eliduntur*. Caes. 因颶風而船沉沒. ❸ *elidere* sonum. Plin. 發聲. lituus stridulos cantus *eludit*. Sen. 號聲震耳. ❹*elidere* imaginem. Lucr. 反映，回影. *elidere* colores. Plin. 反映顏色. ❺ *elidere* nervos. Cic. 神經衰弱. aegritudine *elidi*. Cic. 迫於憂患. jumentum in loco molli *elides*. Virg. 使牲畜臥於柔輭之地.

ēlĭ-go. *ĭgĭs, ēgi, ectum, igĕre.* v. tr. (*e lego*)
【同】lego, deligo, carpo, excerpo, opto, adopto. X. Negligo, contemno.
【狀】diligenter, parum diligenter.
【例】❶ 摘下，除去，撤去. ❷ 揀選，甄別，選舉.
【解】❶ herbas manu *eligere*. Cal. 用手拔草. ❷*eligere* constantes amicos. Cic. 選擇忠實之友. uva *eligitur* ad edendum. Varr. 選擇可食的葡萄. quem tandem consulem *eligent*? cui imperium suffragiis mandabunt? 終究將選擇怎樣的執政官將藉選票委任政權與他. optimam partem *elegisti*, cum te Deo addixisti, sapienter vitam instituisti. 你選擇的非常好，因將已獻與天主，度智慧的生活. diem sibi et locum quilibet *eligat*; (locum tempusque circumspiciat quisque). 任何人自已選擇地方及時間.

ēlīmāt-us. *a, um.* part. v. *elimo. elimatior, -tissimus.*
【解】銼去，切磋.
【例】*elimata* scobis. Plin. 銼屑.

ēlīmĭn-o. *ās,* (*āvi*) *,ātum āre,* v. tr. (*e limen*)
【同】ejicio, extra limen trado.
【解】❶ 驅逐，逐出，趕走. ❷ (fig.)傳播，

拒絕.
【例】❶ *eliminare* extra aedes conjugem. Pompon. 休妻. *eliminare* gradum. Att. 出門. ❷ *eliminare* dicta foras. Hor. 傳播(演詞)談話. *eliminare* Epicureos. Sid. 拒絕愛比古之學說.

ēlīm-o. *ās*, (*āvi*), *ātum*, *āre*. v. tr.
【同】perpolio, limo.
【解】❶ 銼，切蹉，琢磨. ❷ (fig.)筆削，刪改，修改.
【例】❶ catenas *elimare*. Ov. 琢磨鎖鍊. ❷ aliquod *elimes* ad me. Attic. 給我寫備忘錄. *elimata* oratio. 已經修改之演詞.

ēlin-go. *gĭs*, *xi*, *gĕre*. v. tr.
【解】舐，(諂媚).

ēlingu-is. *e*. adj. (*e lingua*)
【同】mutus, indisertus.
【解】緘默不言者.
【例】convicit hominem, *elinguem* reddidit. 說服人使其閉口無言.

ēlingu-o. *ās*, *āvi*, *āre*. v. tr. (*e lingua*)
【解】斷舌，拔舌.

ēlīquesc-o. *ĭs*, *ĕre*. v. intr.
【解】溶化，流注.

ēlīqu-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr.
【解】澄淸，漉淸，溶化，冶金，(fig.) 漫讀音調不淸.
【例】mons fluviales aquas *eliquans*. Apul. 河水發源之山. cantum semihiantibus labellis *eliquare*. Apul. 脣口半開唱詩歌.

ēlīsī-o. *ōnis*. f. (*elido*)
【解】擠出液體.

ēlīs-us. *a*, *um*. part. v. *elido*.
【解】壓搾，破碎，踐踏，窒息.
【例】undae *elisae*. Ov. 逐浪. *elisa* fauce. Ov. 扼咽喉. *elisi* oculi. Virg. 挖眼. senectute *elisus*. Lact. 衰老.

ēlix-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr.
【解】煮，煎，沸.

ēlix-us. *a*, *um*. part. v. *elixo*.
【同】quod aqua coctum est.
【解】煮者.
【例】*elixus* cibus, quam assus suavior. 煎煮之食物，比燻之食物更可口.

ēllips-is. *is*. f.
【解】省文，(文). 橢圓.

ellychnī-um. *i*. n.
【解】燈心，小燭蕊.

ēlŏc-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr.
【同】loco.
【解】租借，賃，租出，借貸.
【例】fundum *elocatum* esse dicebat. Cic. 聲稱此莊田乃租借者. gens victa *elocata*. Cic. 戰敗納貢之民族. *elocare* boves. Col. 貸耕牛.

ēlŏcūtī-o. *ōnis*. f.
【同】explicatio ornata et elaborata.
【形】commoda et perfecta, inanis et pene puerilis.
【解】語法，句法，章法.
【例】pluralis *elocutio*. Nep. 詞之複數用法 *elocutio* est idoneorum verborum et sententiarum ad inventionem accommodatio. 語法即是措詞適以達意.

ēlŏcūtōrī-us. *a*, *um*. adj.
【解】係詞句者.

ēlŏcūtr-ix. *īcis*. f.
【解】發言者.

ēlŏcūt-us. *a*, *um*. part. v. *eloquor*.
【解】發言者.

ēlŏgi-um. *i*. n.
【同】dictum seu sententia, laudem alicujus vel aliud quidquam declarans.
【形】censorium, unicum.
【解】墓誌銘，斷語，批示，斷案一遺書補正語(條款).
【例】quid *elogia* admonent, nisi nos morituros? 墓誌銘警告我們不久即死. multos sub uno *elogio* jussit occidi. 一次判決處死多人. ultima *elogia*. Cod. 最後志願.

ēlong-o. *ās*, *āre*. v. tr. (*e longus*)
【解】延長，伸長，發展.
【例】*elongare* terminos terrae. Hier. 伸展地之疆域. *elongare* amicos. Hier. 遠離友好.

ēlŏqu-ens. *entis*. adj. part. v. *eloquor*. *eloquentior*, *-tissimus*.
【同】copiosus ad dicendum; copiose sapienterque dicens; in dicendo suavis, ornatus.
【狀】perfecte.
【解】能言，健談，雄辯，善詞令，擅長口才者.
【例】*eloquentes* litterae. Front. 長於詞令之書札. vir admodum *eloquens*; perfectus in dicendo; dicendi gratia praestans; disertissimus; multum dicendo valet. 健談(善詞令)之人. is est *eloquens*, qui possit humilia subtiliter, magna graviter, mediocria temperate dicere.. 善詞令者言細微之事而精審談重大之事而莊嚴說普通之事而簡約.

ēlŏquenter. adv. (*eloquens*), *eloquentior*, *-tissime*.
【同】diserte, eleganter.
【解】善辯貌，健談貌，(侃侃而談).

ēlŏquentī-a. *ae*. f. (*eloquens*)
【同】eloquendi vis, dicendi gravitas et

copia, summa copia et singularis gravitas dicendi, divinum atque incredibile genus orationis, copiose loquens sapientia. X. Infantia.
【形】abundans verbis, admirabilis, artificiosa, excellens, forensis, laudabilis, mediocris, popularis, praeclara...
【解】能言，善辭令，口才，佞口，雄辯.
【例】qui vult sibi *eloquentiam* comparare, Ciceronem legat; qui *eloquentia* valere praestare, excellere, cupit.. 習雄辯之術者，欲擅長口才者，應讀西塞祿. qui eos, apud quos dicit, attentos, dociles, et benevolos sibi vult reddere... 欲使聽衆注意附和自己並同情自己者...qui de re quacumque eloquenter, ornate, numeroseque rebus ac verbis vult dicere, is, velim, existimet sibi Ciceronis lectionem non tam utilem quam necessariam. 凡欲論任何事，雄辯典雅，詞意和協者，希望其斷定，讀西塞祿，不但有益，而且是需要的.

ēlŏquī-um. *i.* n. (*eloquor*)
【同】sermo.
【解】言詞，語法，口才，健談.
【例】*eloquium* latinum. Isid. 拉丁語法. sacra *eloquia*. Codex Just. 聖經(聖言). dulci ac blando *eloquio* amicum solatur. 用甘飴溫柔的言語以慰朋友.

ēlŏ-quor. *quĕris, cūtus sum*, vel *quutus sum*, *qui*. v. intr. vel tr.
【同】dico, effero, enuntio, exprimo.
【狀】composite, copiose, ornate, polite, praeclare, prudenter.
【解】❶ intr. 發言，明言，陳述. ❷ tr. 說明，講述，述說.
【例】❶ verba quae plus significant quam *eloquuntur*. Quint. 詞句比所欲言者含義更廣. ❷ *eloqui* cogitata. Cic. 說明心意.

ēlōt-us. (**elaut-us**). *a, um.* part. v. *elavo*.
【解】洗滌，沐浴，消費者.

ēlūc-ens. *entis*. part. v. *eluceo*. *-entissimus*.
【解】光明，炫耀，著名.
【例】*elucentissimum* edocendi genus. Varr. 極著名之教授法.

ēlū-cĕo. *cēs, xi, cēre*. v. intr.
【同】appareo, exsto, emineo, excello, vigeo.
【狀】densius, rarius.
【解】❶ 光輝，光明，炫耀，燦爛. ❷ (fig.) (res et subj.) 榮耀，顯著，光華.
【例】❶ virtutibus *eluxit*. Nep. 功德煊赫. ignis *eluxit*. Tib. 火光熊熊. *elucet* spes. Quint. 顯然有希望. tenuitas (ejus) *elucet*. Cic. 人皆知其貧賤. amicitia magis *elucet* inter aequales. Cic. 友誼更顯著於同年之中.

ēlū-cesco. *cescĭs, xi, cescĕre*. v. intr. inchoat. v. *eluceo*.
【解】漸光明.
【例】*elucescit* dies. Hier. 黎明. veritas *elucescit*. Caes. 眞理漸明顯.
【附】**elucidatio.** *ōnis*. f. 開明，闡明.

ēlūcĭd-o. *ās, āre*. v. tr.
【解】告知，披露.

ēluctābĭl-is. *e*. adj.
【解】可取勝者.
【例】aquae nec pediti nec navigio *eluctabiles*. Sen. 此水澤足不能涉，船不能渡.

ēluctāt-us. *a, um.* part. v. *eluctor*.
【解】努力進行者.
【例】Nilus per angusta *eluctatus*. Sen. 尼路河流經狹窄之河漕中.

ēluct-or. *āris, ātus sum, āri*. v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 爭扎出來. ❷ tr. 努力克勝.
【例】❶ aqua *eluctabitur*. Virg. 水流冲出. homo *eluctantium* verborum. Tac. 不易講話之人. ❷ *eluctari* nives. Tac. 踏雪前進. tot manus *eluctandae* sunt. Liv. 爭扎逃出衆人之手. (*eluctari*) angustias natalium. Sen. 克勝先天困難. (*eluctari*) offensam. Symm. 謹防獲罪於人.

ēlūcŭbrātĭ-o. *ōnis*. f.
【解】警覺，謹防.

ēlūcubrāt-us. *a, um.* part. passiv. v. *elucubro*. *elucubratior*. 辛勤者(夜作). part. v. *elucubror*. (trans.) 勤勞者.

ēlūcŭbr-o. *ās, āvi, ātum, āre*, v. tr.
【解】夜作，辛勤.
【例】*elucubrare* orationem. Cic. (*elucubrata* oratio.) 勤備演詞.

ēlūcŭbr-or. *āris, ātus sum, āri*. v. dep. tr.
【同】elaboro, excudo.
【解】夜作，勤勞.
【例】epistolam *elucubratus* sum. 我曾用心寫信.

ēlū-do. *dĭs, si, sum, dĕre*. v. intr. vel tr.
【同】irrideo, fallo, fraudem facio.
【狀】facetius impune.
【解】❶ intr. 遊戲，玩弄. ❷ tr. 戲弄，譏誚，欺騙，諷刺，失信.
【例】❶ quasi rudibus *eludit* ejus oratio. Cic. 他的演詞如愚無知之人. hostes *eludentes*. Liv. 敵人嘲笑. ❷ *eludere* messem. Tib. 使耕失望者. *eludere* gloriam alterius. Liv. 損人榮譽. *eludere* hostem. Virg. 欺騙敵人. *eludere* manus. Petr. 逃出去. *eludere* canes. 防犬.

ēlū-gĕo. *gēs, xi, ēre*. v. tr. vel intr.

【同】lugeo, defleo.
【解】❶ tr. 痛悼，悲傷，(著喪服)守制. ❷ intr. 服闋時期.
【例】❶ qui virum *eluget*. Dig. 痛悼其夫(爲夫守喪). (*elugere*) patriam. Cic. 國喪. ❷ quum *eluxerunt*. Liv. 守喪期既滿.

ēlumb-is. *e.* adj. (*e lumbus*)
【解】折腰，輭弱者.
【例】*elumbis* (orator). 沒精神的演說家. *elumbe* virus. Prud. 無效毒液.

ēlŭ-o. *ĭs, i,* (*ū*)*tum, ĕre.* v. tr.
【同】diluo, deleo, abstergo.
【解】❶ 洗滌，洗濯，使清潔. ❷ (fig.) 滌除，消散，浪費，耗費.
【例】❶ *eluere* vasa. Plaut. 洗滌器皿. *eluere* ex aqua. Cels. 用水洗. *eluere* os. 漱口. *eluere* atramentum. Plin. 擦去墨(汁). *eluere* maculas. Cic. 除去汚點. ❷ *eluere* crimen. 洗滌罪汚. volo *eluamus* hodie. Plaut. 我願我們今天喪亡.

ēlūs-us. *a, um.* part. v. *eludo.*
【解】虛望，被騙，失望者.

ēlūti-a. *ōrum.* n.
【解】淘金.

ēlūtri-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】流注，浸.

ēlūt-us. *a, um.* part. v. *eluo.*
【解】浸潤，濕透，浸漬，淡泊者.
【例】nihil *elutius*. Hor. 無更乏味者，(淡泊). hujus rei vis *elutior*. Plin. 此物强力不足. *elutum* aurum. Capit. 鍊淨之金.

ēlŭvĭ-ēs. *ēi.* f.
【同】macula, labes, contagio.
【解】激流，泛濫，谷壑，湖水，汚濁，(泥濘)—(fig.)汚辱，恥辱，傾頹.
【例】*eluvies* maris arescens. Tac. 潮水蒸發. ad *eluviem*. Plin. 汚涸之區. *eluvies* civitatis. Cic. 城邑之喪亡.

ēlŭvĭ-o. *ōnis.* f. (*eluo*)
【同】terrae hiatus, vorago, aquarum vi facta, aquarum intemperies.
【解】氾濫，水淹.
【例】*eluviones* pestilentiae. 毒瘴之傳染.

ēlŭxŭrĭ-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (cum ablat.)
【解】多枝葉，扶疏，繁蕪.

elysi-um. *i.* n. **elysi-i.** *ōrum.* m. pl. **elys-us.** *a, um.* adj.
【解】仙境，福地.

em. ❶ (arch.) pro *eum.* ❷ interj. vide **hem.** (**ecce**).
【解】請看.
【例】*em* illae sunt aedes. Pl. 請看房舍在該處. *em* causam cur. Cic. 請看其動機. *em* quo redactus sum. Ter. 請看我已至何地步.

ēmăcĕrāt-us. *a, um.* part. v. *emacero.*
【解】消瘦，減損，憔悴.

ēmăcĕr-o. *ās, āre.* v. tr.
【同】macie conficio.
【解】致瘦，消瘦.

ēmăcesco. vide **emacresco.**

ēmăcĭ-o. *ās, āre.* v. tr.
【同】macie conficio.
【解】消瘦，致弱.

ēmācĭt-as. *ātis.* f. (*emax*)
【解】貪買慾.

ēmăcr-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. (*e macer*)
【解】漸瘦.
【例】ubi aliquis contra consuetudinem *emacruit*, (*emacuit*). Cels. 當人異常削瘦時.

ēmacr-or. *āris, āri.* v. dep. intr. (*e macer*)
【解】瘦弱，麻痺.

ēmăcŭlāt-us. *a, um.* part. v. *emaculo.*
【解】滌除瑕汚者.
【例】pomus *emaculata* odoribus. Amm. 焚香清芬之室.

ēmăcŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】滌除玷汚.
【附】**emanatio.** 流出，分出說.

ēmancĭpātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】脫離，解放，讓渡：❶ 解放兒童脫離父權：成丁，成全人. ❷ 解放奴隸脫離主人權：恢復自由.
【例】*emancipatio* familiae. Gell. 讓渡家長權利. *emancipatio* filii. 子女的解放.

ēmancĭpāt-us. *a, um.* part. v. *emancipo.*
【解】釋放者，讓與者—爲人繼承者，屬於人者.
【例】*emancipatus* feminae. Hor. 成女人奴隸. si nemini *emancipata* est. Cic. 倘不屬任何人.

ēmancĭp-o. (**emancŭp-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】patria potestate libero, quasi manu mitto.
【解】脫離，解放：由父權下解放兒女，獲公民權，放棄產權，讓渡，由主人權下解放奴隸，成自由人，隸屬於…
【例】*emancipare* filium alicui. Cic. 使子脫離父權(＝成人，出嗣). *emancipare* agrum. Tac. 讓與(出售)田地. *emancipare* hereditatem. Quint. 放棄遺產. tibi me *emancupo*. Plaut. 我爲你的奴隸.

ēmanc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*e mancus*)
【解】使人殘廢，(砍手臂).

ēmăn-ĕo. *ēs, si, sum, ēre.* v. intr.
【解】久留在外，久居營外，踰限期.
ēmān-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】exeo, effluo.
【解】❶ 流出，發出. ❷(fig.)起源，來自，始於，(cum *ex* et abl.) ❸ 發展，流露，公佈，流傳. ❹ (tr.) 使流出.
【例】❶ *emanat* fons. Cic. 泉水湧出. *emanat* per membra sudor. Apul. 通身出汗. ❷ mala nostra istinc *emanant*. Cic. 我們的一切禍患皆發端於此. ❸ oratio mea *emanare* in vulgus poterit. Cic. 我的演講將通傳各處. ❹ *emanare* aquam dulcem. Hier. 湧出甜水. *emanare* perpetuos liquores. Caes. 發出清瑩之水.
ēmarc-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
emarc-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】褪色，凋謝，枯萎，衰微，憔悴.
ēmargĭ-no. *ās, āre.* v. tr.
【解】擴大(傷口)，放寬.
Emăthĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名，(Macedonia) 之省名.
Emathius, *a, um.* adj. *Emath.* Mac.者，(Macedonia)之別名.
ēmātūr-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】成熟，漸老成練達，漸息.
【例】si Caesaris ira *ematuruerit.* Ov.若凱撒已漸息怒.
ĕm-ax. *ācis.* adj. (*emo*)
【同】qui libenter emit.
【解】喜購買者(有購買癖者). 顧客.
【例】prece *emaci.* Pers. 邀神寵眷之禱告.
emblēm-a. *ătis.* n.
【同】signa et ornamenta vasorum... quae detrahi possunt.
【解】鏤雕，鑲工，細工，浮彫，鑲嵌，鈿飾.
【例】*emblema* vermiculatum(de pavimento). Lucil. 鑲嵌細工. illigare et includere *emblemata* in aureis poculis. 鏤刻金杯.
embŏlĭ-um. *i.* n,
【解】幕間啞劇(附加物)，(用姿勢代言語).
embŏl-um. *i.* n.
【解】船尖頭.
embŏl-us. *i.* m.
【解】圓頭螺旋大釘，鐵栓，鐵楔.
【附】**embryo.** 胎兒.
embryologia. 胚胎學.
ēmĕdĭtāt-us. *a, um.* part. v. *emeditor.*
【解】思考，籌備，佯為(色莊).
【例】*emeditatus* fletus. Apul. 佯為哭泣狀.
ēmĕdullāt-us. *a, um.* adj. (*e medulla*)
【解】已抽去骨髓者，萎靡，羸弱者.
ēmendābĭl-is. *e.* adj. (*emendo*)
【解】可補償，可修補，可改正者.
ēmendātē. adv. (*emendatus*)
【同】castigate.
【解】正確無訛，清順.
【例】pure et *emendate* loqui. 談話正確無訛.
ēmendāti-o. *ōnis*. f. (*emendo*)
【形】felicior.
【解】校正，修改，懲戒，(精確).
【例】correctio philosophiae veteris et *emendatio.* 修改校正舊哲學.
ēmendāt-ŏr. *ōris.* m. (*emendo*)
【同】corrector.
【解】校正，修改，改正，改革者.
【例】*emendator* sermonis usitati. 校正通用語言者.
ēmendātr-ix. *īcis.* f. (*emendator*)
【解】改正，改革者.
【例】lex est *emendatrix* vitiorum. 法律改正惡習.
ēmendāt-us. *a, um.* part. v. *emendo. emendatior, -tissimus.*
【解】改正，改善，正確，精核者.
【例】*emendati* mores. Cic. 品行正直. *emendatiores* codices. Prop. 比較正確(精核)的抄本. *emendata* verba. Quint. 言詞正確.
ēmendīc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】行乞，求乞，干求.
【例】stipem *emendicabat* a populo. Suet. 公然(向民衆)行乞. *emendicata* suffragia. Cod. Theod. 賄買選票.
ēmend-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v.tr. (*e mendum*)
【同】corrigo.
【狀】leviter.
【解】改過，改良，修正，矯正，一刪改，校正，改革，改善.
【例】*emendavit* se. 改過自新. ad frugem applicuit animum. 盡心行善. in rectam rediit semitam. 回歸正路. orationem *emendavit*. 修改演詞. mendis expurgavit. 修改. detersis maculis, forma meliore donavit. 潤飾. *emendare* animum. Prop. 回心改過. *emendare* terram terra. Plin. 換土(改良土質). *emendare* in pomis succos acerbos. 改良果品，(去其酸性).
ēmens-us. *a, um.* part. v. *emetior.*
【解】測量，巡行，遊歷.
【例】spatium oculis *emensus.* Virg. 以目測量距離. iter *emensi.* Virg. 跋涉長途. pars itineris *emensa.* Liv. 行至半途. *emensae* gentes. V. Fl. 遊歷各國. gentes victoria *emensus.* Curt. 以勝利巡視各民族.
ēment-ĭor. *īris, ītus sum, īri.* v. dep. tr,

【同】mentior.
【解】❶說謊，造謠，假定. ❷僞造，假裝，(引證失實).
【例】❶ *ementiri* in aliquem. Cic. 誹謗人. *ementiri* falsa naufragia. Liv. 假定沉船. ❷ *ementiri* genus suum. Cic. 僞造身世.

ēmentīt-us. *a, um.* part. v. (*ementior*)
【解】說謊，虛構，杜撰，僞造者.
【例】omnia *ementitus.* Plaut. 所言皆虛.

ēmerc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】購買.

ēmĕr-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr.
【解】❶應得，掙得，(cum *de* vel infin.) ❷服務，盡力，立功. ❸服兵役，(sens. class.)
【例】❶ *emeritus.* Sil. (passiv.)應受者… ❷ *emerere* aliquem. Ov. 爲人服務. ❸ *emeritis* stipendis. Cic. 服兵役已滿. annuae mihi operae *emerentur.* 我一年任期已滿.

ēmĕr-ĕor. *ēris, ĭtus sum, ēri.* v. dep. tr.
【同】mereo, stipendia facio.
已服兵役者.
【解】服兵役滿期，有功，應得.
【例】stipendia *emeritus.* V. Fl. 服兵役期已滿.

ēmer-go. *gis, si, sum, gĕre.* v. intr. vel tr.
【同】exeo, evado, exsisto.
【狀】aliquando, alte, commode.
【解】❶intr. 浮起，出現，生出，脫離，顯著. ❷tr. 顯示自己，出風頭.
【例】❶ *emergunt.* Ov. 浮出水面. *emergere* utero. Plin. 出生，(入世). *emergere* ex mendicitate. Cic. 脫離窮困. ❷serpens se *emergit.* Cic. 蛇顯出. pars sese *emergit* in astra. Man. 一部分升至天上. *emersus* ex diurnis tenebris. Cic. 脫離暗冥.

1. ēmĕrĭt-us. *a, um.* part. v. *emereo.*
【解】*emerita* stipendia. Liv. 服兵役期已滿. *emeritis* annuis. Ov. 服務期已滿.

2. ēmĕrĭt-us. *a, um.* part. v. *emereor.*
【解】服務期滿者.
【例】*emeritus* stipendia. V. Max. 退伍兵. *emeritus.* (absol.)退伍兵. *emeritis* cursibus. Ov. 賽跑至終點. *emeriti* boves. Virg. 已不耕田之牛. *emeritus* dies. Sen. 暮年.

1. ēmersus. *a, um.* part. v. *emergo.*
【解】浮出，離出，顯著者.
【例】*emersus* e palude. Liv. (palude. Tac.) 浮出水澤者. *emersa* nox. Ov. 黑夜開始. *emersus* e caeno. Cic. 出泥濘中.

2. ēmers-ūs. *ūs.* m.
【解】浮出，出現.
【例】ad *emersus* Mincii. 當岷西浮出 Bénaçus. 湖面….

ēmē-tĭor. *tīris, nsus sum, tīri.* v. tr.
【同】metior.
【解】測量，遊歷，巡行.
【例】*emetiri* ingens spatium. Liv. 巡行遼闊地域. *emetiri* invia. Sen. 遊歷人跡未到之地. *emetiri* labores. Sil. 克勝艱難. ego voluntatem tibi *emetior.* 我許我之誠意與你. (fig.) quinque principes *emensus.* Tac. 遊歷五國.

ēmĕ-to. *tĭs, ssum, tĕre.* v. tr.
【解】收穫，豐收.

ēmĭc-o. *ās, ŭi, ātum, āre.* v. intr.
【同】effulgeo, resplendeo.
【解】躍出，湧出，光輝，顯赫，著名.
【例】juvenum manus *emicat* in litus. Virg. 一隊青年躍至岸上. *emicat* aqua. Plin. 水湧出. *emicat* sanguis. Ov. 血湧出. *emicat* scopulus. Ov. 暗礁出現. *emicuere* rosae. Petr. 玫瑰花放. *emicat* gloria. Just. 聲名洋溢.

ēmĭgrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】遷徙，離本鄉.

ēmĭgr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】discedo, migro, excedo.
【解】遷居，遷徙，移植，移居.
【例】*emigrare* domo, (vel) e domo. Caes. 遷居. *emigrare* domo. Caes. 離本家. *emigrare* e vita. Cic. 去世. *emigrare* sese Tit. 離去.

ēmĭn-ens. *entis.* part. v. *emineo. eminentior, -tissimus.*
【同】editus.
【解】高出，凸去，突起一高貴，卓越，傑出.
【例】*eminentes* oculi. Cic. 目凸出. *eminentes.* Tac. 高貴之人. *eminens* statura. Suet. 身量高大. *eminentes* aedes. Flor. 高大房屋，(巍峩宮殿). saxa *eminentia.* Sall. 懸崖峭壁.

ēmĭnenter. adv. (*eminens*), *eminentius.*
【解】居高處，超群出衆，巍峩高峻貌.
【例】non *eminentius* natus quam... Sid. 出身並不高於…

ēmĭnentĭ-a. *ae.* f. (*emineo*)
【解】高出，凸出，峻峭，尊高顯貴.
【例】*eminentiae* culminum. Apul. 山巔. *eminentia* formarum. Gell. 容貌出衆. *eminentia* vestra. 樞機大人. in umbris et in *eminentia.* Cic. (畫師)在陰陽(凹凸)處.

ēmĭn-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】exsto, excedo, praecello.
【狀】foras, leviter.
【解】聳起，高出，一凸出，突起，一佔先，卓越，傑出.

【例】*eminere* super aquas. Plin. 高出水面. animus jam tum *eminebit* foras. Cic. 志高氣揚. *eminet* in omnium vultu desperatio. Liv. 衆人顯示失望. Demosthenes unus *eminet* inter omnes. Cic. 戴茂德超出一總演說家. fistula aquam, (ex aqua) *eminens*. 管出水上. e fronte ipsa pudor *eminet*, ex ore crudelitas. 額上顯羞容，面上帶殺氣.

ēmĭnŭs. adv. (*e manus*)
【同】e longinguo. X. Cominus. (adv.)
【解】自遠處，距離甚遠，(praep. cum abl.)
【例】*eminus* hasta, cominus gladio uti. 遠則用槍，近則用劍. *eminus* Capua. Ascan. 距離加布亞遠處.

ēmīr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】驚駭，驚異.

ēmissārĭ-um. *i.* n. (*emitto*)
【解】水閘，放水道.
【例】*emissarium* lacus. Suet. 瀉水湖，水庫. *emissarium* vomicae facere. Scrib. 擠淨毒瘡.

ēmissārĭ-us. *a, um.* adj. (*emitto*)
【同】excursor, vexator, calumniator.
【解】幹事，代理人，特委，密使，間諜，細作，哨兵.
【例】hunc habet *emissarium* omnium deterrimum. 他有一個最壞的幹事.

ēmissīcĭ-us. *a, um.* adj. (*emissus*)
【解】偵探者，間諜者.
【例】*emissicii* oculi. Plaut. 窺伺.

ēmissĭ-o. *ōnis.* f. (*emitto*)
【同】jactus, ictus, conjectio.
【形】mortifera, gravior.
【解】拋擲，遣發，發放，發出，射出.
【例】*emissiones* radiorum ex oculis. Gell. 目光四射. tormentorum *emissiones* sunt graviores, quo pluribus ea pulveribus onerantur. 炮中裝置火藥愈多則其射力愈重.

ēmiss-us. *a, um.* part. v. *emitto.*
【解】被拋擲，被遣發者，射出者.
【例】*emissus* e carcere. Cic. 遣發出獄者. *emissum* verbum. Hor. 一言出口.

ēmi-tto. *ttis, si, ssum, ttĕre.* v. tr.
【同】dimitto, mitto.
【狀】repente, temere.
【解】❶ 遣發，發出. ❷ 釋放，發放. ❸ 使脫逃，使脫落. ❹ 生下，生產. ❺ 射出 (聲調言語). ❻ 公佈，印行，刋出. ❼ 供給， 發給.
【例】❶ *emittere* equitatum. Caes. 遣發騎兵. *emittere* equites in hostem. Liv. 遣騎兵攻敵. *emittere* venis sanguinem. Plin. 放血. *emittere* animam. Nep. 逝世(咽氣). *emittere* spiritum. Hyg. 逝世 (咽氣). ❷ *emittere* columbas. 放出鴿子. *emittere* aliquem e carcere, (vel) e custodia. Cic. 釋放某人出獄. *emittere* scutum manu. Plaut. 棄盾. ❸ *emisit* ore caseum. Phaed. 由口中失去乾酪. *emisit* lacrimas. Ov. 流淚. ❹ *emittunt* ova araneae. Plin. 蜘蛛產卵. *emittere* folia. Plin. 生葉. ❺ *emittere* fulmina. Cic. 雷電交加. *emittere* telum. Cic. 射鏢槍. maledicto nihil citius *emittitur*. Cic. 嘲譭言語最易出口. ❻ aliquid dignum nostro nomine in vulgus *emittere*. Cic. 公佈相稱我們名號之作品.

Emmānuel. m. indecl.
【解】(如達語)默西亞之名號(=天主偕同我們).

ĕm-o. *is, i, ptum, ĕre.* v. tr.
【同】coemo, mercor, paro, comparo, emptionem facio, nundinor. X. Vendo.
【狀】aequaliter, apertissime, carius, impune, libentius, melius, porro, publice.
【解】❶ 購買. ❷ (fig.) 雇用，賄囑，邀買.
【例】❶ bene *emere*. Cic. 廉價購買. male *emere*. Cic. 高價收買. ❷ (*emere*) ab aliquo, de aliquo. Cic. 由某人購買. ❸ (fig.) (*emere*) percussorem. Curt. 雇用刺客. (*emere*) beneficiis aliquem sibi. Plaut. 藉恩情邀買人心. (*emere*) parvo, magno. 賤買，貴買. (*emere*) praesenti aere. 現款購買. (*emere*) dimidio carius quam aestimetur. 比估價貴一半購買.

emōdĕr-ŏr. *āris, āri.* v. dep. tr.
【解】節制，管束.

ēmŏdŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】調聲，歌詠.

ēmōlīment-um. *i.* n.
【解】大建築一艱辛，煩難.

ēmŏl-ior. *īris, ītus sum, īri.* v. dep. tr.
【解】舉起，舉重，成就，興辦.
【例】*emoliri* fretum. Sen. 興風作浪.

1\. **ēmŏlĭt-us.** *a, um.* part. v. *emolo.*
【解】磨研者.

2\. **ēmōlīt-us.** *a, um.* part. v. *emolior.*
【解】舉起者.

ēmoll-ĭo. *is, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. tr.
【同】effemino.
【解】❶ 使輭化，韌性. ❷ 使萎弱，痿痺，使寬和溫良.
【例】❶ *emollire* alvum, (vel) ventrem. Plin. 放鬆腹胃. ❷ (*emollire*) mores. Ov. 仁化蠻野作風. (*emollire*) exercitum. Liv. 柔化軍隊. (*emollire*) praecepta. A. Vict. 使政令甘飴. (*emollire*) colores. Plin. 使顏色鮮艷. (*emollire*) maria. Plin. 平息海上風浪. hostis Campaniae amoenitate *emollitus*. 因綱巴尼

省氣候之溫和而敵人已銼其銳氣.
ēmŏl-o. *ĭs, ŭi, ĭtum, ĕre.* v. tr.
【解】磨盡，(fig.)生產.
ēmŏlŭment-um. *i.* n.
【同】accessio, utilitas, commodum. X. Detrimentum.
【形】magnum, parvum.
【解】裨益，便利，利益，利息，薪俸.
【例】esse alicui *emolumento* Cic. 人. -*emolumentum* Liv. 有益於人. boni nullo *emolumento* impelluntur ad fraudem. Cic. 公正人不為任何便利而欺騙他人. sine praemio et *emolumento* quidpiam facere. 做事不求報酬不爲福利. affert ea res magna *emolumenta.* 那事帶來很大利益.
ēmŏr-ior. *ĕris, tuus sum, i.* v. intr.
【同】morior.
【狀】libenter, mirabiliter, pie.
【解】死亡，喪亡，消滅.
【例】nasci prius oportet quam *emori.* Cic. 生當比死更在先. sorbus *emoritur.* Plin. 杜梨樹死去. *emoriens* carbo. Plin. 炭火止息. amor *emoritur.* Ov. 愛火已息. risu *emori.* Ter. 笑死.
ēmors-us. *a, um.* adj.
【解】被咬者.
ēmortŭ-us. *a, um.* part. v. *emorior.*
【例】caro *emortua.* Prosp. 死肉. *emortuum* auxilium. Plaut. 援助無效.
【附】**emotio.** *emotionis* expressio. 表情，情緒.
ēmōt-us. *a, um.* part. v. *emoveo.*
【解】搖動者.
【例】*emota* fundamenta. Virg. 根基動搖. *emoti* articuli. Sen. 骨節脫臼. *emotus* senatu. Liv. 被驅出國會.
ēmŏ-vĕo. *(ŏ)vēs, (ō)vi, (ō)tum, vēre.* v. tr.
【解】移動，撤離，震盪，搖動，(fig.)屏退，消散.
【例】*emovere* flammam spiritu. V. Max. 吹火. *emovere* e foro plebem. Liv. 由市區遣散民衆. his dictis curae *emotae.* Virg. 藉此言語消散愁慮.
Empĕdocl-es. *is.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：Agrigente 之著名哲學家.
Empedocl-us. *a, um.* adj
emphăs-is. *is.* f.
【解】鋪張矜誇之語，強義詞句(用以鋪張者).
emphyteus-is. *is.* f.
【解】長期租借契約.
empīrĭc-a. *ōrum.* n. pl.
【解】經驗之道.
empīrĭc-e. *ēs.* f.
【解】試驗之道.
【附】**empiricismus.** 經驗論. **empiricocriticismus.** 經驗批判論.
empīrĭc-us. *i.* m.
【解】靠經驗之醫生.
【例】*empirica* rationalis schola. 經驗及合理派. *empirica* psychologia. 經驗心理學. *empirica* scientia. 經驗科學.
emplastrātī-o. *ōnis.* f.
【解】用皮接樹.
emplastr-o. *ās, ātum, āre.* v. tr.
【解】以皮接樹.
emplāstr-um. *i.* n.
【解】膏藥，(抹接樹處之膠泥.)
【例】*emplastri* ratio. Col. 接木芽之裂縫.
emplect-on. *i.* n.
【解】彌縫，塡滿，塗抹，粉刷.
empŏrĭ-a. *ōrum.* n.
【解】斐洲地.
empŏrĭ-um. *i.* n.
【解】市場，商潰，棧房.
empŏr-us. *i.* m.
【解】商人，商賈.
emptĭcĭ-us. **(emptīti-us).** *a, um.* adj.
【解】係購買者.
emptī-o. *ōnis.* f.
【同】coemptio.
【形】acerbior, falsa et simulata, praeclara.
【解】購買，市場，貨物.
【例】post hanc *emptionem* factam pecuniam dissolvit. 購貨後交款. *emptionem* facere. Cic. 購買. imminere *emptioni.* Suet. 準備購買. *emptio*-venditio. 買賣.
emptīti-us. **(emptīci-us).** *a, um.* adj.
【解】係購買者.
emptĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *emo*)
【解】屢次購買.
empt-ŏr. *ōris.* m. (*emo*)
【形】malus.
【解】購買者，買主，買辦.
【例】venalem urbem dicebat, si *emptorem* haberet. 他說倘有購買者可以出賣此城. *emptor* familiae. Suet. 假冒家主名義購買者.
1. **empt-us.** *a, um.* part. v. *emo.*
【解】購買來者.
【例】*empti* crines. Ov. 假髮. *empta* dolore voluptas. Hor. 藉憂患而掙得之安樂.
2. **empt-ŭs.** *ūs.* m. abl. *u.*
【解】購買.
emul-gĕo. *gēs, si, sum, gēre.* v. tr.
【解】擠奶，汲盡.

【例】*emulsa* palus. Cat. 已涸之湖澤.

emuncti-o. *ōnis.* f.

【解】擤鼻.

emunctōri-a. *ōrum.* n. pl.

【解】燭剪，蠟鉗.

ēmunct-us. *a, um.* part. v. *emungo.*

【解】擤鼻者.

【例】(fig.) homo *emunctae* naris. Hor. 精審之人.

emundāti-o. *ōnis.* f.

【解】洗滌，使清潔.

ēmund-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】洗滌，揩拭.

ēmun-go. *gis, xi, ctum, gĕre.* v. tr.

【同】abstergo.

【解】擤鼻，剪燭花.

【例】naris *emunctae* senex. (fig.) Phaed. 靈巧老人. Attici *emuncti.* Quint. 善辨味之亞弟西人.

ēmūni-o. *is, ivi,* (vel) *ii, itum, ire.* v. tr.

【同】munio.

【解】築城，建堡，鞏固，增防，防備，整頓.

【例】*emunitus* in modum arcis. 防衛如堡壘. *emunire* silvas paludes. Tac. 建設森林湖澤交通路線. *emunire* toros. Stat. 鋪床. *emunire* animum. Sen. 壯膽.

ēn. interj. adv. demonstr. interrog.

【解】❶ (interj.) 請看 (此處，此事，此時，此人). (彼處， 彼事，彼時 ❷ (interrog.)有否？，伊人).

【例】❶ *en*, hic ille est. Cic. 請看這就是他. *en* causa cur... Cic. 請看如何. ❷ *en* quid agis?你作何事？*en* unquam?是否有時？

ēnarrābil-is. *e.* adj. (*enarro*)

【解】可敘述，可講述，可描寫者.

ēnarrāti-o. *ōnis.* f. (*enarro*)

【解】講述，解釋，詳解.

ēnarrāt-or. *ōris.* m. (*enarro*)

【解】講述，解釋，詳解者.

ēnarr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】explano, narro, propere expromo.

【解】詳述，講解，註釋.

【例】somnium suum *enarravit.* 詳述己夢. *enarratu* difficiliora. Plin. 更難以盡述者.

ēna-scor. *scĕris, tus sum, sci.* v. dep. intr.

【同】nascor.

【解】生出，出自，始於，起自.

【例】molestiae in facie *enascentes.* Plin. 面起紅潤. *enata* laurus. Liv. 生長的桂樹.

ēnăt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.

【同】eno, evado, emergo.

【解】泅泳，逃遁，脫逃，(fig.) 隨機應變，善周旋.

【例】ex aere alieno tandem *enatavi.* 我終得脫離債累.

ēnāt-us. *a, um.* part. v. *enascor.*

【解】生出者.

ēnāvig-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.

【同】evado.

【解】❶ intr. 航行，登岸. ❷ tr. 渡過，脫逃，(fig.) 相機行事.)

【例】❶ e logicis, velut scopulosis cotibus tandem *enavigavit* oratio. 演詞由理則中如危難之磨刀石中生出. ❷ Rhodum *enavigavit.* Suet. 渡過洛杜鼻岸. unda omnibus *enaviganda.* Hor. 衆人應渡之河流.

encaeni-a. *ae.* f.

【解】古教聖殿落成紀念日.

encaustic-a. *ae.* f. (vel) **encaustic-e.** *ēs.* f.

【解】蠟畫法.

encaustic-us. *a, um.* adj.

【解】係蠟畫法者.

encaust-um. *i.* n.

【解】蠟畫(琺瑯)火紅色.

【例】sacrum *encaustum.* Aug. 硃砂色筆(帝王用者).

encaust-us. *a, um.* adj.

【解】蠟畫者. *encaustum* Phaethon. Mart. 菲冬之蠟像.

Encĕlăd-us. *i.* m. nom. propr. hom.

【解】巨人名：被Jupiter 命雷擊死.

enchīrīdi-um. *i.* n.

【解】手卷(手本)，袖珍本.

encōmi-um. *i.* n.

【解】贊，讚文，頌，褒獎語.

encyclic-a. *ae.* f.

【解】通牒，通諭，(公函，詔書).

encyclic-us. *a, um.* adj.

【解】通諭，通牒，(教宗詔書，諭旨者).

encyclōpēdi-a. *ae.* f.

【解】百科全書，學術類典.

【附】**encyclopaedista.** *ae.* m. 百科全書派，百科辭典派，百科學者.

ēnĕc-o. (**ēnic-o**). *ās, ŭi,* (*āvi*), *tum,* (*ātum*), *āre.* v. tr.

【同】interficio.

【解】殺害，致死，消耗，用盡.

【例】*enectus* fame. Cic. (*enecta* fame sitique provincia). 餓斃. perunxit, et *enecuit.* Suet. veneno *enecare* sibi pedes. 以毒搓脚而亡.

ēnect-us. *a, um.* part. v. *eneco.*

【解】消靜力盡，死亡.

【例】provincia *enecta.* Cic. 一省之財力耗費已盡. 能力，勢用.

【附】**energia. energismus.** 活動主義，能

力主義.

ĕnergūmĕn-us. *a, um.* adj.

【解】負魔者，狂人.

ēnervāt-us. *a, um.* part. v. *enervo.*

【解】抽去筋者，羸弱無力者.

【例】velut *enervata* civitas. Liv. 如衰弱的國家. *enervata* sententia. Cic. 思想懦弱.

ēnerv-is. *e.* adj. (*enervus*)

【解】缺乏精力，懦弱，懈怠.

【例】arcus imbribus *eneves.* Front. 因下雨而弓弦鬆輭. spectaculum *enerve.* Plin. 輭化人心之戲劇.

ēnerv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】debilito, frango, effemino.

【解】抽筋，致弱，消弱.

【例】*enervare* vires. Hor. 消耗精力. *enervare* artus. Ov. 各肢體困憊. *enervare* corpus. Prud. 全身乏力. *enervatur* oratio. Cic. 文氣沮喪. non *enervat* senectus. 老年而不懦弱.

ĕnim. adv. et conj.

【同】nam, namque, etenim.

【解】I. adv. (affirmativ. et conjunctiv.) ❶ 果然，確實. ❷ 事實如此… a) (*at, enim*) 然而… b) (*sed, enim*) 但是…

II. (conjunctio) A. (introducit confirmationem et evolutionem) ❶ 果然，實在…❷ 其實，實際… B. (indicat causam) ❶ 蓋，因… ❷ 原因，由於….

【例】I. ❶ certe *enim* loquitur... Cic. 確實有人講話. ❷ quid *enim*...egisse.? 然而實際曾做何事？❸ a) at *enim.* (在對話時，在解釋時)然而… b) sed *enim.* (在辯駁時) 但是…

II. A. ❶ quibus *enim* nihil est... Cic. 果然一無所有者. ❷ quid *enim* sors est? Cic. 其實拈鬮是什麽？ B. ❶ non *enim* es in senticeto. Pl. 因你未曾在荆棘路上. ❷ mihi *enim* liber esse non videtur qui... Cic. 由我看來不是自由的….

ĕnimvēro. adv. et conj.

【同】at enim, profecto et vero.

【解】蓋，因，確實，實際，的確，然而.

【例】ita *enimvero.* Pl. 確實如此… *enimvero* non fuit. Pl. 實在未曾…verum *enimvero.* Cic. 然而的確… *enimvero* ferendum non est. 實在不當忍受者…

ēnīs-us. (**enix-us**). *a, um.* part. v. *enitor.*

【解】努力，奮勉，黽勉.

【例】*enixa* virtus. Liv. 發奮，勉力. *enixior* opera. Plin. 加工. facere *enixo* studio... 盡力而爲.

ēnĭt-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.

【同】clareo, emineo, eluceo, emico. X. Obscurus sum, jaceo.

【解】炫耀，輝煌，卓越，傑出.

【例】in bello ejus virtus *enituit.* 作戰時顯示了他的勇毅. nemo in omnibus eloquentiae partibus *enitere* potest. 無人能擅長各種口才.

ēnit-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.

【解】開始光耀，漸顯著.

【例】vetustate semper magis *enitescit.* 久而益著.

ēnī-tor. *tĕris, sus,* (vel) *xus sum, ti.* v. intr. vel tr.

【同】elaboro, connitor, contendo.

【狀】vigilantius.

【解】I. intr. ❶ 努力逃脫，脫離羈絆，(得自由)，一興起，攀登，越過. ❷ (cum *ut* vel *ne*). 發奮爭取，防避，(在某事爲某事).

II. tr. ❶ 超越. ❷ 盡力生產.

【例】I. ❶ *eniti* per multitudinem. Tac. 穿過民衆. *eniti* ad consulatum. Vell. 謀做執政官. *eniti* ad dicendum. Cic. 致力演講. in editiora *enisus.* Tac. 勉力升至高處. (*eniti*) viribus. Cic. 努力…❷ (*eniti*) omni ope, ut.. 盡力而爲… (*eniti*) precibus, ut.. (ne) 祈求爲… in ascensu non facile *eniterentur.* Caes. 不易攀登.

II. ❶ *eniti* Alpes. Tac. 爬上亞而白山. *eniti* objectum aggerem. Tac. 爬圍墻. ❷ *eniti* ex aliquo. Ulp. 由某人得力. (pass.) in luco Martis *enixi* sunt. Just. 在瑪爾弟林中誕生.

ēnix-a. *ae.* f. (*enitor*)

【解】分娩者.

【例】enixa partus. Liv. 分娩.

ēnixē. adv. (*enixus*), *enixius, -xissime.*

【同】cupide, conatu maximo.

【解】盡心竭力.

【例】*enixe* facere. Cic. 盡力做去. *enixe* rogavit me. 懇求. *enixe* operam dare. Cic. 盡力. meam causam omnes *enixe* susceperunt. 大衆盡力支持我的案件.

1. ēnix-us. *a, um.* part. v. *enitor.*

【解】努力….

2. ēnix-ūs. *ūs.* m.

【解】分娩.

Ennī-us. *i.* m. nom. propr. hom.

【解】人名：拉丁古詩人.

ēn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】enato.

【解】❶ intr. 泅泳脫逃，脫身到岸，(poet.) 飛去. ❷ tr. (poet.) 巡行，通過.

【例】❶ *enare* in aeris auras. Lucr. (靈魂) 騰空. ❷ *enavimus* has valles. Sil. 越過此山谷.

ēnōdāte. adv. (*enodatus*), *enodatius*, *-tissime.*
【解】顯明，清楚，明瞭.
ēnōdātĭ-o. *ōnis.* f. (*enodo*)
【解】講解，註釋，說明.
【例】*enodatio* nominum. Cic. 講字義.
ēnōdāt-us. *a, um.* part. v. *enodo.*
【解】去枝節，解瘢結者，解紇繨.
【例】*enodata* vox. Front. 發音清亮.
ēnōd-is. *e.* adj. (*endus*)
【解】無瘢結，無枝節，易屈，柔順者.
【例】*enodes* artus. Plaut. 肢體柔輭.
ēnōd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】explico.
【解】❶ 去結，去枝節. ❷ 解結，鬆開. ❸ 解釋，註釋.
【例】❶ ulmi falce debent *enodari.* Col. 當用鐮削去楡樹的枝節. ❷ *enodare* arcum. Apul. 鬆開弓弦. ❸ legis *enodabimus* voluntatem. Cornif. 解釋法律之意旨.
ēnorm-is. *e.* adj. (*e norma*), *enormior.*
【解】❶ 不合法，違法者. ❷ 不相稱，不適宜者(太大，太長…).
【例】❶ *enormes* versus. Sen. 不合韻之詩. *enormis* toga. Quint. 不合式之長袍. ❷ *enormes* hastae. Tac. 過長之矛. *enorme* corpus. Suet. 巨人. *enorme* spatium. Tac. 無限空際. *enormis* loquacitas. Petr. 喋喋不休.
ēnormĭt-ās. *ātis.* f. (*enormis*)
【解】不合標準，不合準繩，不適宜.
【例】saxorum rudium *enormitas.* Quint. 不規則之粗石. *enormitas* pedum. Sen. 大脚. *enormitas* onerum. Veg. 負擔過重. *enormitas* frigoris. Isid. 嚴寒.
ēnormĭtĕr. adv.
【解】過度，不合標準.
ēnŏtāt-us. *a, um.* part. v. *enoto.*
【解】有標記者，特記者.
ēnŏt-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】流傳，傳播.
ēnŏt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】標識，登錄，記載.
ens. *entis.* part. ex v. *sum.*
【解】有者，存在者.
ensĭcŭl-us. *i.* m.
【解】短劍，匕首.
ensĭf-ĕr. (**ensĭg-ĕr**). *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】佩劍者.
【例】*ensiferi* tumultus. Stat. 武器紛飛.
ens-is. *is.* m.
【同】gladius.
【解】劍，刀.
【例】*ensibus* et Suevos terga dedisse suis. Albin. 蘇勿人一望見自己的兵器，轉身而逃.
enthĕ-us. *a, um.* adj.
【解】通神者，靈感者，豪放狂縱者.
【例】*enthea* mater. Mart. (=Cybēle). 安太衆神之母.
enthymēm-a. *ătis.* n.
【同】contentio, conclusio ex repugnantibus sententiis.
【解】省略推理法(簡便推理).
【附】**entitas.** 本體，內體.
ēnū-bo. *bĭs, psi, ptum, bĕre.* v. intr.
【同】nubo.
【解】出嫁，下嫁.
【例】quod e patriciis *enupsisset* nobilis, reprehenditur. 元老貴族下嫁被人貶責.
ēnuclĕātĕ. adv.
【解】簡要顯明(言簡意該).
【例】*enucleate* de re aliqua dicere. 論斷某事簡要顯明.
ēnuclĕāt-us. *a, um.* part. v. *enucleo.*
【解】去核者，申明詳解者(簡便明顯).
【例】*enucleata* uva. Gargil. 去核之葡萄.
ēnuclĕ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ex nucleus*)
【同】explico, enarro, aperio.
【解】去核，詳查，考核，申明，詳解.
【例】genus dicendi *enucleatum.* 詳明說法.
ēnūd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】剝脫，揭露，申明.
【例】*enudare* marginem silvis. Cass. 砍伐邊界森林. agrorum fructibus *enudati.* Cass. 歉收.
ēnŭmĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*enumero*)
【形】falsa, iniqua, necessaria, oratoria. tota, reliqua, vitiosa, utilis.
【解】歷擧，枚擧，計算，統計，綜合，總括(總結).
【例】*enumeratio* res fusas et disperse dictas in unum cogit. 歷擧便是將散亂並散漫之言論總括起來.
ēnŭmĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】numero, recenseo, percenseo, oratione percurro, persequor.
【狀】copiose, memoriter.
【解】歷擧，計算，統計，綜合，詳述.
【例】quis tua beneficia *enumerare* possit? 誰能數算你的恩惠？
ēnunquam. (**en unquam**). adv. (sicut ecquando)
【解】何嘗，豈曾.
ēnuntiātĭ-o. (**enunciati-o**). *ōnis.* f.
【同】effatum, pronuntiatum, axioma

enuntiatum, pronuntiatio.
【形】vera, falsa.
【解】陳明，敍述，說明，供陳，紀事.
【例】explicanda est vis ratioque *enuntiationum*. 須說明意見書之意旨及其理由.

ēnuntiātīve. adv.
【解】說明式.

ēnuntiātīv-us. *a, um.* adj.
【解】陳述，說明者.
【例】*enuntiativa* oratio. Isid. 判決書.

ēnuntiāt-um. *i.* n.
【解】陳述，(建議調停條件.)臆度.

ēnuntiāt-us. *a, um.* part. v. *enuntio.*
【解】說明者.

ēnunti-o. enunci-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】pronuntio, propono, effero, dico.
【狀】repente.
【解】述，說明，陳說，申明，顯露，揭曉，傳播.
【例】masculino genere cor *enuntiavit* Ennius.Gell.艾尼詩人用cor字當陽類字. quod sentiam, plane *enuntiabo*. 我將坦白說明我的感覺. sociorum consilia aliis *enuntiavit.* 將同盟計劃告知他人.

ēnupti-o. *ōnis.* f. (*enubo*)
【解】下嫁，越級婚姻，門戶不當之婚姻.

ēnūtr-io. *īs, īvi,* (*ii*), *ītum, īre.* v. tr.
【解】養育，培養.
【例】purpuratum genus *enutritum* alga. Plin. 寄生物養活海藻類. quibus rationibus *enutritae* et progressae sint... Plin. 如何發育孳生.

1. ĕō. adv. (ablat. ex *is,* usurpat. ut adv.)
【解】❶至到該處(含動作之義). ❷到此地步，至於此點. ❸為此目的，意向. ❹因此，為此. ❺愈.(增加或減少之意).
【例】❶*eo* se recipere. Caes. 還至該處. *eo* revertamur. Cic. 我們回至彼處. ❷*eo* crevit ut...如此增加至於... *eo* usque ut... 到此地步至於.... ❸*eo* scripsi quo plus auctoritatis haberem. Cic. 我寫此為增加我之聲望. *eo* te non interpellavi, ne...我未嘗中止，你勿.... ❹*eo* quod.. 原為...frater es, *eo* vereor.. Cic. 你是弟兄，因此我尊敬你.... ❺*eo* gravior *est* dolor, quo culpa major...Cic. 罪過愈重，傷痛愈甚. *eo* minus, quod...Cic. 愈少愈....

2. ĕō. abl. ex *is.* ut adv.
【解】❶(sine motu)藉此，因此，為此.... ❷(cum comp.)同樣(多或少)
【例】❶res erat *eo* loci. Cic. 事已至此...non *eo* loci res suas agi dicebat, ut...據他說自己的事情，尙未演變到此地步致於...*eo* quod ... Cic. 因為. *eo* quia... Cic. 乃因. *eo* ne ... Cic. 為避免.... ❷*eo* minus... Cic. 更少，較少...*eo* magis... Cic. 更多，較多... *eo* minus quod... Caes. 更少較少為...*eo* magis quod.. Cic. 更多較多為...

3. ĕō. *īs, īvi,* (vel) *ii, ītum, īre.* v. intr.
【同】vado, iter facio, iter habeo, iter mihi est, aliquo proficiscor, pergo, concedo, iter persequor, iter confero.
【解】❶往，去，進，(加入，參加). ❷行路，通行. ❸進行，演進，變為. ❹離去，運行，遇到.
【例】❶subsidio suis *ierunt.* Caes. 去援助自己之人. cubitum *ire.* Cic. 去安息. via qua Assoro *itur* Hennam. Cic. 由亞掃洛往海昂之路. Afros *ire.* Virg. (poet.)逃往斐洲. pedibus *ire.* Liv. 步行. equis *ire.* Liv. 乘馬. *ire* domos suas. V. Fl. 回本家. *ire* exsequias, (pompas funeris). Ov. 參加殯儀. *ire* in jus. Plaut. 出庭. *ire* in matrimonium. Plaut. 結婚. *ire* in possessionem. Cic. 佔有. *it* clamor caelo. Virg. 喊聲震天. *ire* ad, (vel) adversus hostem. Liv. 迎敵. *ire* contra hostem. Caes. 進攻敵人. *ire* in hostem. Virg. 進攻敵人. *ire* in litem. Ov. 進攻敵人. ❷*ire* in unum. V. Fl. 聯合. *ire* in risum. Avien. 笑起來. *ire* in litem, in rixam. Quint. 起爭端. *ire* in lacrimas. Virg. 哭起來. *ire* in opus alienum. Plaut. 管他人之事. *ire* in sententiam alicujus. Liv. 隨人意見. *ire* viam. Virg. 巡路. *ire* freta. Grat. 過海. *ire* per gladios. Ov. 過鐵(被殺). *ire* per laudes alicujus. Ov. 慶祝人. *ire* per singulas partes. Quint. 說明各點. ❸incipit res melius *ire.* Cic. 事情開始改善. *ire* in cineres. Stat. 變為灰. *ire* in exemplum. Tac. 作為模範. *it* sanguis naribus. Lucr. 鼻孔流血. rumor *it.* Ov. 謠傳. ❹*it* dies. Hor. 日月逝矣. *eunt* anni. Hor. 歲不我與. *eunt* incassum. Lucr. 虛擲光陰. singulas vehes fimi denario *ire.* Plin. 糞車出租價一元. qui vindicet, *ibit.* Claud. 報復者出現. non *ibo* inulta. Sen. 我必報復. *eat* ad labores hic Herculeos labor. Sen. 希望厄而古利增一軍功. relictum *iri.* Sall. 被遺棄 damnatum *iri* videbatur. Quint. 似被處罰.

ĕōdem. ❶ablativ. ex *idem* ut adv. sine motu.
【解】在同一處.
【例】*eodem* loci. Tac. 在同一地方. res *eodem* est loci quo reliquisti. Cic. 你所遺留者毫未改變. ❷ablat. ex *idem* ut adv. cum motu.

【解】往同一地方，往原處.
【例】*eodem*, unde erat profectus, se recepit. Nep. 回至（啓程）原處. *eodem* pertinere. Caes. 目的結果相同. addendum *eodem* est. Cic. 應加添於此.

ēōs. Eōs ❶ accus. pl. pron. *is.* ❷ **Eōs.** nomin. tant. f.
【解】曉明，震旦，黎明，東方.
❸ **Eōs.** nom. propr. montis. m. 山名：在紅海岸.

Eō-us. *a, um.* adj.
【解】昧爽者，東方者.
【例】*Eous* oceanus, *Eoum* mare. Plin. 東海，（亞洲海）. *Eoum* tus. Mart. 東方（亞拉伯）香料.

2. Eō-us. *i.* m. (Lucifer)
【解】曉明星.

ĕōusque. adv.
【解】至於，至到某點.

epactae. *ārum.* f.
【解】二月閏日.

Epămīnond-ās. *ae.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：泰伯 (Thebae) 之著名將軍，曾戰勝拉色德人，(Lacedemon).

epast-us. *a, um.* part. v. (inusit.) *epascor.*
【解】被食者.

ĕphēb-us. *i.* m.
【同】adolescens; puer nobilis ex regia cohorte.
【解】6—20歲之兒童，青年，十五歲上下一在朝廷服務之貴族青年.
【例】postquam ex *ephebis* excessit. 韶華既過. e gregibus *epheborum* vix singuli pulchri. 貴族青年群中難能每人皆漂亮.

ĕphēmĕr-is. *ĭdis.* m.
【解】日報，日記，日曆，報紙.
【例】*ephemeris* mathematica. Plin. 數學日記（天文統計表）.

Ephĕs-us. *i.* f. nom. propr. urbis. 城名：因 Diana. 之神殿著名.
Ephesius, *a, um.* adj. *Eph.* 一者.
Ephesii. *ōrum.* m. (homin.) 一居民.

ĕphippĭāt-us. *a, um.* adj.
【解】騎馬鞍者.

ĕphippĭ-um. *i.* n. **ēphippĭa.** *ōrum.* n.
【同】stragula, quibus insternuntur equorum ornamenta, praesertim sella.
【解】馬鞍，鞍罩.

ĕpĭcaen-us. *a, um.* adj.
【解】双的，俱陰陽二類者.

epĭcrŏc-um. *i.* n.
epĭcrŏcŭl-um. *i.* n.
【解】黃色（鬱金色）袍.

ĕpĭcrŏc-us. *a, um.* adj.
【解】黃色，鬱金色者.

Epicurevi. *ōrum.* m. 一黨派人.

Epĭcūrē-us. (-ī-us). *a, um.* adj.
【解】*Epicur.* (縱慾者.)

Epĭcūr-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：希臘哲學家創縱慾派學說.

ĕpĭc-us. *a, um.* adj.
【同】heroicus.
【解】歌頌功德詩，歌功頌，紀功詩，描寫戰績詩者.
【例】Ennius poeta *epicus.* 厄尼伍描寫戰績詩人.

Epidaur-us. (-os). *i.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在 Argolide（希臘東部）特敬 Esculape.
【附】**epigenesis.** 添質說，新生論.

ĕpigloss-is. (vel) **epiglott-is.** *ĭdis.* f.
【解】噪門，噪蓋，氣管蓋，咽喉口軟骨.

ĕpigramm-a. *ătis.* n.
【解】短詩，諷刺詩，題詞，匾額，碑銘.
【例】fugitivorum *epigrammata.* Petr. 逃奴額上刺字. *epigramma* in aliquem facere. 爲人題詞.

ĕpĭkeī-a. *ae.* f.
【解】從寬解釋法律，講解立法者意旨公平解釋.

ĕpĭlepsī-a. *ae.* f. **ĕpĭlepsis.** *is.* f.
【解】羊癎瘋.

ĕpĭleptĭc-us. *a, um.* adj.
【解】患羊癎瘋者

ĕpĭlŏg-us. *i.* m. **ĕpĭlŏg-um.** *i.* n.
【同】peroratio, conclusio, orationis exitus, pars operis extrema.
【形】lenior, miserabilior, sane disertus.
【解】結論，（結句）. 總結，書跋，書後.
【例】conclusio est exitus et determinatio totius orationis, quae a Graecis *epilogus* nominatur. 全篇演詞之結論，并畫定其輪廓者，希臘人稱之謂 epilogus.

ĕpĭphănī-a. *ae.* f.
【解】顯揚，馬日（賢士）來朝聖嬰.

ĕpĭphŏr-a. *ae.* f.
【同】humoris distillatio.
【形】tanta.
【解】流液症，傷風.
【例】tanta *epiphora* oppressus, ut loqui non possit. 流液症如此嚴重，致不能言.

ĕpiscŏpāl-is. *e.* adj.
【解】主教者.
【例】*episcopalis* lex. 主教法.

ĕpiscŏpāt-ŭs. *ūs.* m.

【解】主教職位，主教品位.

ĕpiscŏpī-um. *i*. n.

【解】主教公署，主教職位.

ĕpiscŏp-us. *i*. m.

【同】custos, speculator.

【解】監察，視察者，觀察使，巡按，巡道，主教，司牧.

【例】Pompeius me Campanae orae episcopum voluit. 彭伯委任我爲剛巴尼邊防巡道.

【註】phras. ❶ *Episcopus* creatus est; 被陞任爲主教. ad *Episcopi* gradum, ordinem, honorem evectus est. ❷ *Episcopatum* Albanensem accepit. 接受亞而巴主教職權. Albanensis Ecclesiae cura illi demandata est; Albanensium Antistes renuntiatus est. ❸ *Episcopus* suffraganeus: (Coadjutor). 助理主教 (副主教) *Episcopi* partes agit, munus sustinet, peragit. ❹ *Episcopatum* erigere. 建立主教權位 (主教轄區). urbem *Episcopi* sede ornare; *Episcopi* sedem in urbe collocare, *Episcoporum* obligatio. 主教的職務 (義務)

【附】**epistemologia.** 認識論，知識論.

ĕpistŏl-a. *ae*. f.

【同】litterae.

【形】valde bella, brevis, disertissima, elegantissima, gratissima, plena rerum, inscripta patri suo, tempestiva, jucunda, longior, plena consilii, summaeque benevolentiae, plena stomachi et querelarum.

【解】❶ 正寄送之信件，正書寫之函件. ❷ 信札，公文.

【例】❶ litterae, quas pluribus *epistulis* accepi. Cic. 你給我數次寄來之信件. ❷ *epistolam* scribere, conscribere. Cic. 寫信，作信札.

【註】phras. ❶ *epistolam* scribere, exarare, elucubrare, dictare, texere. 寫信. ❷ *epistolam* elicere. 得信. ❸ *epistola* lacessere, obtundere. 寫信討擾人. ❹ *epistolam* afferre, reddere, requirere, expectare. 帶信，交信，候信. ❺ *epistolam* accipere. 收信. ❻ *epistolam* complicare, obsignare. 疊信，封信. ❼ *epistolam* resignare, solvere, aperire; vinculum *epistolae* solvere. 開信. ❽ *epistolae* rescribere, respondere. 答信，回信. ❾ *epistolam* dilacerare, conscindere. 撕信. ❿ *epistolam* comprimere, supprimere, premere. 毀信.

ĕpistŏlār-is. (**ĕpistŭlāris**). *e*. adj.

【解】係書信者.

【例】*epistularis* charta. Mart. 信箋，信紙. *epistulare* colloquium. Aug. 通信 (信札往來).

ĕpistŏlāri-um. *i*. n.

【解】書信集.

ĕpistŏlī-um. *i*. n.

【解】短信，便條，小詩.

ĕpistŏmī-um. *i*. n.

【解】龍頭(活塞)，水門.

【附】**episyllogismus** 後繼推理，起後推理.

ĕpitaphĭum. *i*. n.

【同】sepulcri inscriptio.

【解】碑文，墓誌銘.

ĕpĭtăphī-us. *i*. m.

【解】誌詞，輓詞，(殯葬演詞)

ĕpĭthalamī-um. (**-i-on**). *i*. n.

【解】婚姻賀詞，喜歌.

ĕpĭthĕt-on. *i*. n.

【解】附詞，形容詞(依名).

ĕpĭtŏgī-um. *i*. n.

【解】外套，外衣.

ĕpĭtŏm-ē. *es*. f. (**ĕpĭtŏm-a.** *ae*. f.)

【同】compendium capita libri et summam complectens.

【解】簡編，摘要，約略，選錄，綱要，提綱.

ĕpos. n. 但有：(nom. et acc.)

【解】歌頌功德詩.

ēpōt-o. *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr.

【解】飲盡，乾杯，浸漬，呑咽.

【例】*epoto* veneno concidit. 服毒而亡.

ēpōt-us. *a, um*. part. v. *epoto*.

【解】飲盡.

【例】*epoto* poculo. Cic. 乾杯. terreno est *epotus* hiatu. Ov. 地裂被呑下.

ĕpŭl-ae. *ārum*. f. pl.

【同】cibi praestantes, exquisiti.

【形】conquisitissimae, funestae, horribiles, modestae, profusae, pulcherrimae, quotidianae, solemnes.

【解】盛饌，宴飲，膏糧，珍膳.

【例】*epulis* exquisitis mensas extruere. 大擺盛筵. *epulas* oculis dare. Plaut. 賞心悅目. (anima) saturata bonorum cogitationum *epulis*. Cic. 心懷善念. discendi *epulae*. Cic. 精神食糧.

ĕpŭlār-is. *e*. adj. (*epulae*)

【解】屬飲食者，屬宴飲者.

【例】*epularis* accubatio amicorum. 友誼宴會. *epularis* dies. Suet. 盛饌之日.

ĕpŭlātī-o. *ōnis*. f.

【解】聚餐，歡宴.

【例】quae ad mensam et *epulationem* attinent. 關於飲食宴飲者.

ĕpŭlāt-us. *a, um*. part. v. *epulor*.

【解】已飲食者.
【例】cibus *epulatus*. Fort. 食品.

ĕpŭl-o. *ōnis*. m. (*epulum*)
【解】監督祭神宴之僧侶，參加宴會者.
【例】*epulones* Jovis Maximi. 大由必得神之盛筵. *epulones*: praefecti epularum, qui epulas diis instituendi potestatem habebant. 宴會監督有權爲神設筵.

ĕpŭl-or. *āris, ātus sum, āri*. v. dep. intr. vel tr. (*epulae*)
【同】epulor, epulas do.
【狀】modice, opipare.
【解】❶ intr. 備盛饌，設宴，參加宴會. ❷ tr. 飲食.
【例】❶ in *epulando*. Plin. 宴飲之時. jus publice *epulandi*. Suet. 參加祭神宴會之權. res ad *epulandum* exquisitissimae. Cic. 極可口之盛饌. opipare, hilarem in modum cum sodalibus *epulabamur*. 與友好歡宴. ❷ *epulari* natos. Sen. 食其子. patriis *epulandum* apponere mensis. Virg. 父親宴席上兒子侍饍.

ĕpŭl-um. *i*. n.
【同】convivium publicum.
【形】funebre, magnificum.
【解】官宴，祭神宴，盛饌.
【例】*epulum* funebre. Cic. 葬儀宴. *epulum* dare populo. 歡宴民衆.

ĕqua. *ae*. f.
【解】牝馬.
【例】greges nobilissimarum *equarum* abacti. 被驅逐之駿馬群.

ĕquārĭ-a. *ae*. f.
【解】牧馬場.

ĕquārĭ-us. *a, um*. adj.
【解】屬馬者.
【例】*equarius* medicus. V. Max. 馬醫.

ĕquārĭ-us. *i*. m.
【解】馬夫.

ĕqu-ĕs. *ĭtis*. m. (*equus*)
【同】qui equo meret, vir equestris ordinis.
【解】❶ 乘瑪者，騎兵. ❷ 騎士，騎尉，(羅瑪第二級公民).
【例】❶ *equitum* turma, *equitum* manus. 騎兵隊伍. *eques* Romanus. Hor. 羅瑪騎士. *equites* ordini senatorio proximi. (羅瑪) 騎士階級接近元老階級.

EQUES

ĕquest-er. (et) **ĕquestris.** *ris, re*. adj. (*equus*)
【同】quod equitum est.
【形】dignus contumelia, honestus, eruditissimus, ornatissimus, gratiosus, splendidissimus; auxiliarii, conjunctissimi, illustres, veteres, lautissimi.
【解】❶ 騎兵者. ❷ 騎士者.
【例】❶ *equestres* copiae. Cic. 騎兵隊. *equestris* statua. Cic. 騎兵態像. *equestris* pugna. 騎兵交戰. ❷ *equester* ordo. Cic. 騎士階級. *equestri* loco ortus. Cic. 騎士出身. *equestris* splendor. 騎士榮光.

ĕquĭdem. adv.
【同】ego quidem, ego vero et quidem, quidem.
【解】的確，確實無疑，誠然，固然，然而毫無疑義，至論…
【例】*equidem* putabam. Cic. 至論我確實估計. scitis *equidem*. Sall. 固然你們曉得. certe *equidem* audieram. Virg. 的確我以先聽人說過. *equidem* credibile non est. Cic. 斷然不可信… *equidem* doleo, quod male habeas. 你不康健我實憂傷.

ĕquīl-e. *is*. n.
【解】馬廐，馬棧，馬棚.

ĕquīn-us. *a, um*. adj.
【解】馬者.
【例】seta *equina*. 馬鬃.

ĕquĭtābil-is. *e*. adj.
【解】便利騎士行程者.

ĕquĭtātĭ-o. *ōnis*. f. (*equito*)
【解】騎馬，乘馬.

ĕquĭtāt-ŭs. *ūs*. m. (*equito*)
【同】equitum turmae; equitum manus, agmen equestre, alarii, equestres copiae.
【解】❶ 騎馬，乘馬. ❷ 馬兵. ❸ 騎兵隊.
【例】❶ ita paratus ab *equitatu* et peditatu, ut... 騎兵步兵如此準備至於… ❷ hordeo *equitatum* tolerare. Caes. 用大麥飼馬.

ĕquĭt-um. *i*. n.
【解】飼馬場.

ĕquĭt-o. *as, āvi, ātum, āre*. v. intr.
【同】equo vehor, (vel) vector, equo iter facio, in equo sedeo, vehor.
【解】乘馬，馳騁，奔馳.
【例】*equitare* in arundine longa. Hor. 乘馬執長竿. dorso *equitantium* modo impositi. Plin. 騎在(鱷魚)背上. flumen *equitatur*. Flor. 騎兵渡冰河. *equitabat* cum suis delectis equitibus. 同自己精選的騎兵奔馳.

ĕquŭlĕ-us. (eculeus). *i*. m.

【同】equulus.
【解】❶小馬，馬駒. ❷刑具名.
【例】❶*equuleorum* vis effrenata fame debilitatur. 小馬不羈之力，因餓而消弱. ex *equuleo* suspendi, *equuleo* torqueri. 縛於刑床上受刑. in *equuleum* conjici. Cic. 擲於刑床上. ponite vobis ante oculos vincula, verbera, *equuleum*... 將桎梏杖策刑床置爾等目前.

ĕqu-us. (**ĕc-us**). *i*.m.
【形】aeneus, alacer, ferocitate exsultans, fortis, victor, inanis, intractatus et novus, melior, nobilis, pretiosus, publicus.
【解】❶馬(動物). ❷騎兵，馬隊. ❸騎士之馬. ❹**a)** 賽車. **b)** 木馬(機械馬). **c)** 星宿名. **d)** 海馬.
【例】❶*equus* bellator. Virg. 戰馬. *equus* venator. Claud. 獵馬. ❷*equo* merere. Cic. 當騎兵. ad *equum* rescribere. Caes. 入騎兵營. *equis* virisque. Liv. 供給馬兵步兵. (fig.) *equis* virisque. Cic. 用各種方法. *equus* publicus, privatus. Liv. 官馬，私馬. ❸vir *equo* clarus. Apul. 著名之騎士階級. quibus est *equus*. Hor. 有馬者. ❹**a)** in *equis* ire. Ov. 乘車去. **b)** *equus* Trojanus. Cic. 大木馬. **c)** *equus* bipes. Virg. 河馬. *equus* marinus. Isid. 河馬. *equus* ligneus. Plaud. 舟.
【註】phras. ❶in *equum* ascendere, insilire; conscendere. 上馬. ❷*equo* imponi; in *equum* sublatus, illatus, impositus, subjectus est. 置人馬上. ❸*equo* insidere, vehi, vectari; in *equo* sedere. 乘馬. ❹*equo* proficisci, expeditum provolare, se conferre aliquo, advehi. 乘馬而去. ❺*equum* concitare; *equo* calcaria subdere, adhibere, admovere. 策馬. ❻*equo* celerrime provehi; citato *equo* ; *equo* calcaribus incenso; laxatis habenis invehi. 馳騁. ❼ex *equo* descendere, desilire in pedes. 下馬. ❽equites jussit ex *equis* descendere. 令騎兵下馬. equites ad pedes deduxit. 令騎兵下馬. ❾ex *equo* decidit. 墜馬. aegre haerens in *equo* ad terram defluxit; de *equo* lapsus. ❿ex *equo* praecipitatus est. 由馬上墮下. *equo* dejectus est. ⓫circumagere frenis *equum*. 撥馬. ⓬frenos inhibere. 攬轡. ⓭*equo* advehi, adequitare *equo*, advolare. 乘馬馳至. ⓮*equos* jungere currum tracturos. 駕馬. ⓯*equos* abjungere. 解羈絆.

ērādīc-o. *ās, āvi, ātum. āre.* v. tr.
【同】evello.
【解】拔根，根除，殲滅，毀壞.
【例】*eradicare* aures. Plaut. 割耳. *eradicare* progeniem. Hier. 滅族. *eradicatus* sum. Plaut. 我被殲滅.

ērā-do. *dis, si, sum, dĕre.* v. tr.
【同】ex animo cupidinem eradere.
【解】刮削，拔除，毀滅.
【例】*eradere* elementa cupidinis. Hor. 芟除貪慾之萌芽. *eradere* corde curam habendi. Phaed. 除去心中貪情.

ērās-us. *a, um.* part. v. *erado.*
【解】被刮削者.
【例】*erasae* genae. Prop. 刮臉.

Erăt-ō. *ūs.* f.
【解】詩仙(女)

Erătosthĕn-es. *is.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：希臘博學家，(de Cyrène) 亞立山王之國主任.

Erĕb-us. *i.* m.
【解】地獄，(Erèbe)鬼名.

ērecti-o. *ōnis.* f. (*erigo*)
【解】舉起，豎直，建立，構造.
【例】non erit *erectio* firma (corporis). Vitr. 身體不能堅强支持. cutis *erectio* circumscripta. Isid. 皮膚腫脹.

ērect-us. *a, um.* part. v. *erigo.*
【同】stans, celsus.
【解】❶舉起，直立，豎立者. ❷(fig.)臨下，位高，昂首，傑驁，志高者
【例】❶*erectus* capillus. Cornif. 頭髮直豎. *erecta* voce. Quint. 高聲. ❷*erectus* his sermonibus. Petr. 聞言壯膽. mens *erecta* circa studia. Quint. 專心向學. *erecti* ad libertatem recuperandam. Cic. 熱心爭取自由.

ĕrēmīt-a. *ae.* m.
【解】獨居，獨修者.

ĕrēm-us. *i.* f.
【解】曠野，獨修室.

ĕrēm-us. *a, um.* adj.
【解】曠野者.
【例】loca *erema*. Cod. 無人之地.

ērēp-o. *is, si, tum, ĕre.* v. intr.
【解】匍匐，蛇行，蜿蜒而出，攀登，漸陞.
【例】*erepit* porticus per arces. Stat. 遊廊迴環斜陂上.

ērepti-o. *ōnis.* f. (*eripio*)
【解】搶奪，盜竊.

ērept-o. *ās, āre.* v. intr. (freq. v. *erepo*)
【解】脫羈絆，脫險，獲釋.

ērept-ŏr. *ōris.* m. (*eripio*)
【同】director.
【解】强盜，盜賊.
【例】libertatis *ereptor*. 掠奪自由者.

ērept-us. *a, um.* part. v. *eripio.*
【解】奪去，除去，解脫者.
【例】rebus humanis *ereptus.* Curt. 去世. primis *ereptus* in annis. V. Fl. 夭折. *ereptus* fluctibus. Hor. 沉溺獲救. *ereptus* e manibus hostium. Caes. 得脫敵手.

ergā. praep. (cum accus.)
【同】adversum, adversus.
【解】對於，對待，向，關於，論到.
【例】❶ bonitas *erga* homines. Cic. 寬以待人. quae nunquam quidquam *erga* me commerita est. Ter. 對我毫無恩情. tua voluntas *erga* me, meaque *erga* te, par et mutua. 你對我及我對你之情誼彼此相同. ❷ ea prima Tiberio *erga* pecuniam alienam diligentia fuit. Tac. 對於他人財物帝伯略初次起貪心. odium *erga* regem. Nep. 懷恨君王. fastus *erga* epulas. Tac. 豪華的宴會.

ergastŭl-um, *i.* n.
【同】mancipiorum carcer.
【解】奴隸監獄，奴工監獄.
【例】compingere aliquem in *ergastulum.* 投人入獄. *ergastula* solvere. 開釋獄囚. *ergastulum* subterraneum. Col. 地牢. corporale *ergastulum.* Prud. 軀體如(靈魂)監獄.

ergăt-a. *ae.* f.
【解】盤車起重機.

1. ergō. praep. (cum genit. praeced.)
【解】因爲…
【例】illius *ergo* venimus. Virg. 原爲他，我們來此. donari virtutis *ergo.* Liv. 因勇毅而受褒獎. formidinis *ergo.* Lucr. 因膽怯之故.

2. ergō. conj.
【同】igitur, causa.
【解】因此，所以，爲此，故，然則.(結果…)
【例】*ergo* nemo non miser est. 所以無人不遭災禍. mihine?tibi *ergo*? Ter. 與我嗎？所以與你？virtutis *ergo* praemio donare. 所以獎賞勇毅.

Erichthŏni-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：雅典王，發明駟馬車.

ērĭcĭ-us. (**hērĭcĭ-us**). *i.* m.
【解】刺蝟.

Erĭdăn-us. *i.* m. nom. propr. loci.
【解】河名(Le Pô)在義大利北部.

ēr-ĭgo. *ĭgĭs, exi, ectum, igĕre.* v. tr. (*ex rego*)
【同】tollo, extollo, excito. X. Inclino, abjicio.
【狀】alte, paulum se.
【解】❶ 直立，豎起，立起，建立，舉起. ❷ (fig.)喚起，使注意. ❸ (fig.) 鼓勵，振奮. ❹ 起反應，反動.
【例】❶ natura hominem *erexit.* Cic. 人生來軀體直立. (*erigere*) scalas ad moenia. Liv. 靠墻豎梯. (*erigere*) oculos. Cic. 擧目. (*erigere*) aciem in collem. Liv. (引兵) 列陣山崗上. (*erigere*) turres. Flor. 建造高樓. (*erigere*) jacentem. Curt. 拉起臥倒者. (*erigere*) gradum. 昇級. ❷ *erigite* mentes vestras. Cic. 提神. *erectus.* Cic. 佇立. (*erigere*) exspectationem. Plin. 喚起期待. (*erigere*) auditorem. Cic. 喚起留神聽. (*erigere*) animos, mentes, aures... 鼓勵人心. ❸ (*erigere*) animum. Cic. aures... 使人心振奮. (*erigere*) mentem. Luc. aures... 使人心振奮. (*erigere*) fiduciam alicujus. Curt. 振作人之信念. (*erigere*) aliquem in spem. Tac. 堅强人之信心. (*erigere*) cupiditatem. Cornif. 引人貪望. (*erigere*) pigritiam stomachi condimentis. Sen. 調味引起人之食欲. ❹ Lusitanos Viriathus *erexit.* Flor. 魏立鼓動葡他人叛亂.

ērīnāce-us. *i.* m. vide **ericius.**
【解】刺蝟.

er-ĭpio. *ĭpĭs, ĭpuī, eptum, ipĕre.* v. tr. (*ex rapio*)
【同】aufero, adimo, extorqueo. X. Do, confero.
【狀】crudeliter, impune, privatim, publice, penitus, subito, undique.
【解】❶ 抽出，拔出. ❷ 掠奪，搶去，(cum subj. et *ne.*)❸ 阻止，襲取，橫奪，遮斷. ❹ 逃脫，避免，失踪. ❺ 强佔. ❻ 夭折.
【例】❶ *eripere* ensem vagina. Virg. 拔劍出鞘. *eripere* oculos. Hor. 挖眼(抉目). *eripere* aliquem ex equo. Liv. 拖人下馬. *eripere* a custodia. Tac. 拖出監獄. *eripere* fugam. Virg. 速遁. ❷ *eripite* isti gladium. Plaut. 奪此人劍. nec *eripi,* nec subripi potest. Cic. 明搶暗算都不可. (*eripere*) hereditatem. Dig. 奪遺產. (*eripere*) animam, (vel) vitam. Ov. 殘害人性命. (*eripere*) timorem. Cic. 摒除怕情. (*eripere*) libertatem. Caes. 奪去自由. ❸ (*eripere*) se. Caes. 脫身. (*eripere*) prospectum ex oculis. Virg. 隱身. (*eripere*) orationem ex ore. Plaut. 阻止發言. ❹ (*eripere*) curis. V. Fl. 去其掛慮. (*eripere*) a morte, e periculo. Cic. 免死，脫險. se *eripuit* flamma. Cic. 脫身火災. (*eripere*) contumeliis. Suet. 脫免污辱. ❺ vix tamen *eripiam* quin.. Hor. 僅能(不易)脫免不… per eos ne causam diceret, se *eripuit.* Caes. 經彼等調停不必辯白. ❻ in ipso robore aetatis *eripior.* Curt. 壯年夭折.

ĕrithăc-ē. *ēs.* f.
【解】蜜蜂食物，(蜂窠膠質).
ĕrithăc-us. *i.* m.
【解】紅頸鳥，知更雀(動).
ērīv-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】通溝渠(放水)
1. ēr-o. *is, it...* futur. indic. v. *sum.*
【解】將是…
2. ēr-o. (aer-o). *ōnis.* m.
【解】籃，笆斗.
ērō-dō. *dis, si, sum, dĕre.* v. tr.
【同】arrodo, derodo.
【解】齧，囓，噬，侵蝕，(食草)
【例】vites *erodere.* Cic. 囓食葡萄樹. ferrum aqua *eroditur.* Plin. 鐵被水侵蝕.
ērŏgātī-o. *ōnis.* f.
【同】distributio.
【解】分施，費用，償還.
【例】*erogationes* aquarum. Frontin. 水之分發.
ērŏgīt-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】懇求.
ērŏg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr
【同】distribuo.
【狀】privatim, publice.
【解】❶散給，分發，供應，償還，消費，耗費. ❷允請.
【例】❶(*erogare*) pecuniam ex aerario. Cic. 由國庫支出銀錢. (*erogare*) unguentum ad funus. Ulp. 爲殯儀供應香料. pecunia in classem *erogata.* 海軍經費. ❷*erogatus.* Apul. 允所求.
【附】**eros.** *ōtis.* m. 思慕，想慕.
ērōsī-o. *ōnis.* f. (*erodo*)
【解】囓噬，侵蝕，腐蝕.
ērōs-us. *a, um.* part. v. *erodo.*
【解】被侵蝕，腐壞者.
【例】*erosi* dentes. Plin. 牙齒腐壞. *erosi* oculorum anguli. Plin. 眼角腐爛.
ĕrōtic-us. *a, um.* adj.
【解】含愛情者，淫蕩者.
errābund-us. *a, um.* adj. (*erro*)
【解】飄泊，無定處者.
【例】*errabundi* domos pervagabuntur. 飄泊者漫遊各家.
errans. *antis.* part. v. *erro.*
【解】游蕩，飄流，流落無定處者.
【例】*errantes* stellae. Cic. 流星. *errantia* astra. Cic. 流星. *errantia* sidera. Plin. 流星. *errantes* oculi. Cic. 双目靈活.
errātic-us. *a, um.* adj. (*erro*)
【解】游蕩，飄流者.
【例】vitis *erratico* et multiplici lapsu serpens. 葡萄枝盤曲升降蔓延.
errātī-o. *ōnis.* f. (*erro*)
【同】error.
【解】飄泊，游蕩，歧路，迷途，紆迴，錯誤.
【例】in caelo nec fortuna, nec *erratio,* nec vanitas inest. 天上無徼倖，無錯誤，無虛幻.
errāt-um. *i.* n. (*erro*)
【同】mendum, error.
【形】commune, intolerabile, minimum.
【解】(無心之)過失，錯誤，舛錯.
【例】agnoscere *erratum.* 認錯. *errato* veniam petere. 請原諒. non hoc meum *erratum* est, sed tuum. 此非吾之過，乃汝之錯.
1. errāt-us. *a, um.* part. v. *erro.*
【解】漫遊，飄泊.
2. errāt-ūs. *ūs.* m.
【解】迷路，錯誤.
【例】in tam proclivi *erratu.* Plin. 在如此便易之錯誤上.
1. err-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】labor, pecco, offendo, prolabor, per errorem labor, errore ducor, in errore versor, error mihi objectus est, consilio labor, errore captus sum, in errorem rapior, in culpa sum; vagor, evagor.
【狀】diutius, latius, longe, multum, pariter, propemodum, vehementer.
【解】I. intr. ❶漫遊，飄流，遊逛，週遊，巡行. ❷離正路，入歧途，迷路，錯誤，墮落，錯謬. ❸猶豫不定.
II. tr. (poet.) 巡行.
【例】I. ❶quum exsul *erraret.* Cic 當流落他鄉時. circum villulas nostras *errare* volo. Cic. 我欲(漫遊)巡視吾人之別墅. pudor *errat* in ore. V. Fl. 面露羞容. ❷*errare* via. Virg. 迷路. *errare* tota via. Ter. 適得其反. *errare* a vero. Lucr. 背眞理. cujusvis hominis est *errare.* Cic. 任何人能錯. *errare* in re. Hor. 在某事錯誤. *errare* de re. Ter. 論某事錯誤. *errare* circa rem. Modest. 對某事錯誤. mone, si quid *erro.* Plaut. 倘我有錯，請告知我. ❸*erro* quam insistas viam. Ter. 我不知你選擇何方，(有何計劃). dubiis affectibus *errat.* Ov. 心志猶豫.
II. *errata* litora. Virg. 巡行海岸.
2. err-o. *ōnis.* m. (*erro 1*)
【解】流浪者，遊惰者，遊手好閒者(江湖客).
errōnĕ-us. *a, um.* adj.
【解】飄泊，逍遙，閒遊，謬誤者.
【例】*erronea* conscientia. 錯誤良心.
err-ŏr. *ōris.* m. (*erro*)

【同】peccatum, erratum, erratio, lapsio, prolapsio, falsa opinio; culpa, flagitium.
【形】communis, diuturnus, humanus, longus, magnus, mediocris, obscurus, perniciosus, summus, turpis; privati, turbulenti, varii.
【解】❶ 漫遊，盤旋，紆迴，巡行，猶豫，愚昧，昏愚. ❷ 眩惑，幻想，謬誤，狂妄，胡言亂語，蒙蔽，欺騙.
【例】❶ *errore* delatus(per)..Curt. 迷路. *error* oculorum. Ov. 目眩. *error* viarum. 紆迴之路. ❷ *error* veri. Tac. 不明眞理. in *errore* esse. Plin. 受欺. *errore* versari. Cic. 謬誤. *errore* duci. Cic. 入歧途. *errorem* demere. Hor. 除免錯誤. *errorem* evellere, depellere, eripere. Cic. 避免錯誤. *errorem* deponere. Cic. 捨棄謬見. *errorem* corrigere. Cic. 改正錯誤. fanaticus *error*. Hor. 囈語. aliquis latet *error*. Virg. 有埋伏.
【註】phras. ❶ in *errorem* conjicere aliquem, inducere. 引人入迷途. ❷ in *errore* esse, *errore* capi, falsa opinione duci, imbui. 犯錯誤. ❸ *errorem* deprehendere. 識錯. *errorem* agnoscere. 知過. ❹ *errorem* alicui adimere. 糾正人過. *errorem* eripere, depellere. 去過. ❺ *errorem* deponere, (redire rectam in semitam). 改過. ❻ *errore* carere. 無過.

ērŭbescend-us. *a, um.* part. (adj. verbal.) v. *erubesco.*
【解】可羞恥者.

ērŭb-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】rubeo, pudet.
【解】❶ 漸赤，赧然，艴然，(fig.) 慚愧，羞恥. ❷ 尊敬，重視.
【例】❶ saxa rosis *erubuere.* Ov. 瑰玫花開滿山紅. *erubuit,* salva res est. Ter. 他已慚愧，事可挽救. *erubuere* genae. Ov. 双頰赭然. *erubescere* aliqua re. Liv. 因(對，論)某事感覺慚愧. *erubescere* in re. Cic. 在… *erubescere* de re. Sen. 論… *erubescere* rem. Sen. 對… *erubescere* aliquem. Cic. 羞愧某人. *erubescere* de aliquo. Spart. 論某人，感覺羞愧. *erubescere* loqui. Cic. 羞愧發言. ❷ jura *erubuit.* Virg. 尊重法律.

ērūc-a. *ae.* f.
【解】幼虫，十字花科.

ēructāti-o. *ōnis.* f.
【解】噴射，嘔吐，發展.
【例】terrenae *eructationes.* Apul. 地之發展. *eructationes* judiciorum Dei. Hier. 顯示天主意旨.

ēruct-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】ructo, jacto, crepo, erumpo.
【狀】turpissime.
【解】❶ 噴出，嘔吐. ❷ 發出，拋擲.
【例】❶ crusta *eructans.* Virg. 吐出肉塊. *eructare* arenam. Virg. 拋棄砂石. *eructare* odorem. Varr. 發味. se *eructant* flumina terris. Avien. 河水湧出泥土. ❷ *eructant* sermonibus suis caedem bonorum. Cic. 以殺戮恫嚇善人. *eructare* hymnum. Hier. 詠詩. *eructare* abscondita. Hier. 洩露秘密.

ērūdĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】掃除瓦礫，清除，改正，洗滌.
【例】*eruderatum* solum. Varr. 掃除之地.

ērŭd-io. *īs, īvi,* vel *ii, ītum, īre.* v. tr. (*e rudis*)
【同】doceo, instituo, imbuo, instruo; ad humanitatem informo, expolio; operum initia trado.
【狀】egregie.
【解】潤飾，薰陶，修整，訓誨，啓廸，陶成，指導.
【例】(*erudire*) ad rem. Cic. 爲某事陶成人. *eruditus* miscere...Tac. 學習配合. (*erudire*) aliquem de aliqua re. Cic. 教誨人某事. (*erudire*) filium omnibus doctrinis. Cic. 使其子受完全教育. me cursum *erudiit.* V. Fl. 教我駛船. (*erudire*) aliquem in jure civili. 教人國法. (*erudire*) liberos ad pietatem. 教導子女孝敬.

ērŭdīte. adv. (*eruditus*), *eruditius, -tissime.*
【解】智慧貌，有知識貌，多聞廣見貌.
【例】*eruditius* disputare. Cic. 辯論更顯智慧.

ērŭdītī-o. *ōnis.* f. (*erudio*)
【同】doctrina, institutio.
【形】digna, liberalis, perfecta, praeclara, summa.
【解】❶ 教導，訓誨，啓廸. ❷ 知識，學識.
【例】❶ *eruditio* juventutis. 訓導青年. ❷ vir praestans ingenio, praeclara *eruditione,* doctrina perfecta. 此人才能過人，學識卓越，學說純正.

ērŭdīt-us. *a, um.* part. v. *erudio. eruditior, eruditissimus.*
【同】doctus, perpolitus. philologus.
【狀】leviter, libenter, maxime, perfecte, plane.
【解】受訓導，受教誨，受訓練者，精巧，有學識，精明練達者.
【例】litteris *eruditior.* Cic. 更精通文藝者. Scaevola disciplina juris *eruditissimus.* Cic. 賽佛拉是最精通法學者. saecula *erudita.* Cic. 學術盛行時代. *eruditae* aures.

Cic. 富有經驗之耳.

ērūgāti-o. *ōnis.* f.
【解】除去皺紋.

ērūg-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】去皺紋.

ēru-mpo. *mpis, pī, ptum, mpěre.* v. tr. vel intr.
【同】exeo, evado, eruptionem facio; exardeo, effervesco.
【狀】aliquando, undique, fortiter.
【解】I. tr. ❶ 衝出，擁出. ❷ 穿透，破碎. II. intr. ❶ 突出，挺進，猛發. ❷ (fig.) (爆炸，破裂)大聲疾呼，閧堂大笑. ❸ 投向.
【例】I. ❶ se foras *erumpunt*. Caes. 衝出. (*erumpere*) in aliquem, in aliquid, iracundiam. Caes. 對某人某事大發雷霆. (*erumpere*) iram. Liv. 怒不可遏. ❷ (*erumpere*) nubem. Virg. 撥開雲霧.
II. ❶ (*erumpere*) ex castris. Caes. 突出營寨. *erumpunt* ex capta urbe. 自陷落之城中突出. ❷ risus *erumpit*. Cic. 閧堂大笑. si *erumpunt* omnia. Cic. 若一切都顯露出來. *erumpet* tandem hoc malum ad perniciem civitatis. 敗壞本國之災禍終究實現. ❸ (*erumpere*) ad minas. Tac. 大加恐嚇. (*erumpere*) in omne genus crudelitatis. Suet. 動用各種酷刑.

ērŭ-o. *ĭs, i, tum, ěre.* v. tr.
【狀】eligo, eripio, extraho, protraho.
【解】❶ 掘出，採取，拔出. ❷ 傾覆，毀壞. ❸ 搜出，洩露.
【例】❶ *eruere* terram. Phaed. 掘地. *eruere* latus hasta. Virg. 以槍穿透肋膀. (*eruere*) gelidum fluvium securi. V. Fl. 以斧破河冰. aurum terra *eruitur*. Ov. 由地下掘金. *eruere* radicem. Cato. 拔根. *eruere* segetem. Plin. 收割小麥. *eruere* oculos. Ov. 挖眼. ❷ *eruere* urbem a sedibus. Virg. 拆毀城垣. ❸ illum *eruam*. Cic. 我將搜出逃奴. (*eruere*) aliquem de malis. Hier. 救人於惡. (*eruere*) argumenta ex. Cic. 尋求論證. (*eruere*) veritatem. Sen. 探討眞理. (*eruere*) conjurationem. Liv. 揭露叛變陰謀.

ērupti-o. *ōnis.* f.
【形】praeclara, salutaris.
【解】❶ 突出，衝出，侵掠，卵生. ❷ 冒出，湧出.
【例】❶ ex oppido *eruptionem* facere. Caes. 從城中衝出. in provinciam *eruptionem* facere. Caes. 衝入某省. duabus portis *eruptio* fiebat. Cic. 由兩門衝出. ❷ *eruptiones* sanguinis. Plin. 出血症. *eruptio* vitiorum. Sen. 惡貫滿盈.

ērupt-us. *a, um.* part. v. *erumpo.*
【解】突出，衝出，冒出.
【例】*erupti* ignes. Lucr. 冒出火焰. *eruptus* sinu cruor. Stat. 血自胸部湧出.

ěr-us. vide **herus.**
【解】家主.

ērusc-us. *i.* m.
【解】薔薇類，荊棘.

ērŭt-us. *a, um.* part. v. *eruo.*
【解】挖出，掘出，採取者.
【例】*erutum* aurum. Stat. 掘出之金. *eruta* gemma vadis. Mart. 海中採取之珍珠. *eruti* oculi. Pl. 抉目.

ērv-um. *i.* n.
【解】扁豆，菜蔬類.

ěrysīpěl-as. *ătis.* n.
【解】皮膚浮腫，(瘴疽)，天泡瘡.

ěrythīn-us. (erythrīn-us). *i.* m.
【解】火魚.

es. 2 pers. praes. indic. v. *sum.* (*edo 2*)

esc-a. *ae.* f. (*edo 1*)
【同】cibus.
【形】contemptissima, temperata.
【解】❶ 食物，飼料，芻秣(原料). ❷ 勾餌，誘惑物.
【例】❶ ab *escis* remotissima. Col. (女) (飲食恒淡泊者). (拒絕飲食). ignis *escae*. Liv. 燃料. ❷ voluptas *esca* malorum, qua capiuntur, ut hamo pisces. 逸樂誘惑惡人如使魚吞勾餌. tenuissimo victu, contemptissimis *escis* et potionibus vivere. 平日飲食菲薄粗陋.

escāl-is. *e.* adj.
escārī-us. *a, um.* adj.
【解】供應筵席者，屬食物類者.
【例】*escale* argentum. Modest. 銀質食具. *escale* vulnus. Anthol. 鈎傷.

escen-do. *dĭs, di, sum, děre* v. intr. vel tr. (*ex scando*)
【解】❶ intr. 升，登，登岸. ❷ tr. 升到，升向，乘.
【例】❶ *escendere* in rostra. Cic. 登講壇. *escendere* ex puteo. Pl. 由井中出來. *escendere* in equum. Liv. 上馬. *escendere* Pergamum. Liv. (登岸)進入 Pergamum. ❷ *escendere* equum. Sall. 上馬. *escendere* funebrem struem. Sen. 登焚屍堆.

escensī-o. *ōnis.* f. (*escendo*)
【解】開船，登岸.

1. **escens-us.** *a, um.* part. v. *escendo.*

2. **escens-ŭs.** *ūs.* m. abl. *ū.*
【解】攻取，攀登，踰垣.
【附】**eschatologia.** 末世論，終末論.

escŭlent-a. *ōrum.* n. pl. (**esculentum.** *i.* n.) (*esculentus*)
【同】escae, cibi.
【解】食物，餚饌.
【例】*esculentis* iter natura patefecit. (咽喉) 天然食道.
escŭlent-us. *a, um.* adj. (*esca*)
【同】escas redolens.
【解】可口者，味美者.
【例】eligere quae sunt *esculenta.* 選擇可口者.
escŭlēt-um. escul-us. vide **aesculetum. aesculus.**
【解】橡樹林.
esit-o. *ās, āre.* v. tr. (freq. v. *edo*)
【解】屢食.
【附】**esotericus.** 秘密的，秘傳，秘教.
Esquilī-ae. (**Exquīlī-ae**). *ārum.* f. nom. propr. loci.
【解】羅瑪街名：在 Esquilinus. 山上.
Esquīlīn-us. (**Exquīlīn-us**). *a, um.* mons.
【解】屬esq. 山者.
【例】*Esquilina* porta. (vel) *Esquilina.* 城門.
esse. praes. infin. v. *sum.*
【例】*esse* est percipi. 存在即被知覺.
essĕd-a. *ae.* f. vide **essĕd-um.** *i.* n.
【解】戰車，二輪輕馬車.
essĕdārī-us. *i.* m. (*essedum*)
【同】auriga essedi.
【解】駕戰車者，賽車者.
essĕd-um. *i.* n.
【解】戰車，二輪輕馬車.
【例】vehebatur *essedo* tribunus. 營長乘戰車.
essentī-a. *ae.* f.
【解】體要，要素(哲). 本質，本性，本體.
【例】duae *essentiae.* Apul. 二要素.
esto. 2,3 pers. imper. v. *esse.* (vox concedentis).
【解】如是，或者，認可.
【例】*esto,* concedatur haec quoque acerbitas. 或者認可如是嚴厲.
ēsŭriāl-is. *e.* adj.
【解】飢餓者，齋戒者，素食者.
【例】*esuriales* feriae. Plaut. 節食期.
ēsŭrī-ens. *entis.* part. v. *esurio.*
【解】飢者.
ēsŭrī-ēs. *ei.* f.
【同】fames.
【解】飢餓.
【例】miserebor ejus *esuriei.* 我將同情他的飢餓. (fig.) avidam nostrae ignorantiae pascat *esuriem.* Sid. 充實我們愚魯的求知欲.
ēsŭr-io. (**essur-io**). *īs, īvi,* (vel) *ii, īre.* v intr. vel tr. (*edo*)
【同】fame fatigor, conficior; famem tolero.
【解】❶ intr. 飢餓，嗜食. ❷ tr. (fig.) 渴慕，貪望.
【例】❶ *esurire* consueverunt. Cael. (兵士)習慣忍飢. ❷ *esurire* Parthorum aurum. Plin. 貪慕巴而道之金錢. *esse.* 實有存在現存.
es-us. *a, um.* part. v. *edo.*
【解】食者.
ĕt. conj. coord. -adv.
【同】que, etiam, jam vero etiam, item, itemque.
【解】I. conj. ❶ (平常) 又，及，也，亦. ❷ (比較) (et...et...) 連…帶，此…及…彼. ❸ (進一步) 尙且，歟，更. ❹ (相對) 然而. ❺ (時間) 一…方…. ❻ (命令後) 連帶關係. ❼ (比賽) 相鬪，互異.
II. adv. 相同，一致.
【例】I. ❶ pater *et* mater. 父親及母親. caprae *et* oves. Cic. 山羊及綿羊. ❷ *et* mari *et* terra. 一方面在海上一方面在陸地. ❸ errabas, Verres, *et* vehementer errabas. Cic. 你錯了，魏來，而且大大的錯了. ❹ *et* videtis annos. Cic. 然而你看我的年歲. ❺ vix.. *et.* Virg. 方一… ❻ recognosce *et* intelliges. Sen. 你再審量一番，便能明瞭… ❼ aeque *et.* Cic. 同樣… aliter *et.* Cic. 別樣… aliud *et.* Cic. 別種…sinister *et.* Cic. 相似….
II. gere *et* tu tuum bene. Cic. 對你的事，你應善於處理. sed *et* alii. Cic. 然而他人亦如此….
ĕtĕnim. conj.
【同】nam, enim, sed enim, quippe.
【解】果然，的確，實際，事實….
【例】*etenim* rem totam breviter recognoscite. 果然你們當簡約的重新審量一切. sunt *etenim* ista maledicta. Cic. 的確有此詛咒語.
ĕtēsiăc-us. (**etēsī-us**). *a, um.* adj.
【解】係熱風者.
ĕtēsiae. *ārum.* m.
【同】venti stati, qui quotannis post caniculae exortum flant diebus quadraginta.
【解】盛夏之熱風.
【例】venti *etesiae* salubres hominibus. 有益於人之熱風.
ēthĭc-a. *ae.* f. **ethĭc-e.** *ēs.* f.
【解】倫理道德，修身，倫理學，(哲學部分) 道德學人生哲學，行爲論.
ēthĭc-us. *a, um.* adj.

【解】屬倫理者.
【例】*ethica* res. Gell. 倫理問題. *ethica* religio. 倫理的宗教.

ethnic-us. *i.* m. (ordinarie in plur.) *a, um.* adj.
【解】眞教以外者，(教外者).
【例】qui nullam Christianae Religionis disciplinam acceperunt. 不信奉基督教會者. quos Deus vera sui cognitione non afflavit, quorum animi densissimis errorum tenebris involuti, ea, quae nobis divinitus affulsit, veritatis luce carent; homines a vera Dei cognitione alieni; expertes doctrinae divinioris; falsorum numinum cultores. 敬假神者. antiquae superstitionis sectatores. 古異端人. oppressi superstitionum tenebris; verique cultus divini expertes. 不敬眞神者.
【附】**ethnographia. ethnologia.** 土俗學，人種誌，人種學，人類學.

ēthŏlŏg-us. *i.* m.
【解】喬裝，摹倣他人動作者，滑稽優伶.

ēthŏs. *i.* n.
【解】品格，性格，性質.

ĕtiam. conj.
【同】et, item, vel.
【解】❶ (指時間.) 還，尙，猶. ❷ (普通用法) 又，且，再. ❸ 而且，更甚. ❹ (加强) 贊成，附和. ❺ 再三，重複.
【例】❶ hesterna *etiam* contione. Cic. 連在昨天開會時. *etiamne* perferetis? Cic. 你們還將容忍嗎？ ❷ caret epulis, caret ergo *etiam* vinolentia. Cic. 老年人不得參加宴會，而已不得酗酒. non modo, (solum) sed *etiam*, (verum).. 不但，而且…. ❸ *etiam* pecudes. Cic. 而且連牲畜. atque *etiam*... 尙且，矧至. ❹ aut *etiam*, aut non respondere. Cic. 答應或是或非. ❺ circumspice *etiam*. Plin. 你再環顧四週. *etiam* atque *etiam*. 再一再二(千萬…).

ĕtiamdum. (etiam dum). adv.
【解】連那時還….

ĕtiamnum. (ĕtiamnunc). adv.
【同】nunc etiam, adhuc etiam tum.
【解】今猶，至今還，如今，尙且.
【例】sed tota res *etiamnunc* fluctuat. 至今整個問題尙猶豫不定. *etiamnum* multum interest inter dare et accipere. Sen. 至今施給同接受還大有區別.

ĕtiamsī. (etiam si). conj.
【同】etiam ut, quamvis, licet, quantumvis, tametsi, ut, utut, etsi..
【解】即使，雖然.
【例】*etiamsi* periculum foret nullum. 即使毫無危險. *etiam* ut periculi nihil sit. 即使毫無危險. ut res sit minime periculosa, tamen... 雖無危險…

ĕtiam atque ĕtiam.
【同】magnopere; magis ac magis; magis magisque, majorem in modum.
【解】多次，屢次，(增多，加多).

ĕtiam tum. (etiam tunc).
【解】當時還，彼時猶，至此猶…

Etrūrĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：古羅瑪省名，在義大利今之Toscane.

ETRUSCI

Etrusc-us. *a, um.* adj.
【解】Etrurie 者.

etsī. conj.
【同】etimsi, tametsi.
【解】❶ (subordin.) 雖然，即使 (coordin.) 此外，…. ❷ 其餘，(更…) 且尙，然而….
【例】❶ *etsi* non dubitabam, quin ...雖然我不感疑. *etsi* nullius noxae mihi conscius sum...Liv. 雖然我們心無愧(無過). *etsi* ego vetem. Plaut. 雖然我反對，(禁止). ❷ do poenas temeritatis meae, *etsi* quae fuit illa temeritas? 我受了冒失的懲罰可是冒失究竟在那兒呢.

ĕtymŏlŏgĭ-a. *ae.* f.
【同】notatio, etymon vacabuli.
【解】字源，字義.
【例】vocabulorum interpretationem et *etymologiam* inquirere. 尋求字義字源.

eū. interj. et nom. propr. hom.
【解】❶ interj. 美哉，善哉，(喝采). ❷ m. indecl. nom propr. hom. 人名：Medianites. 之王名，曾與梅瑟作戰.

eūangĕli-um. *i.* n. vide **evangelium.**
【解】福音.

ēūangĕliz-o. *as, are.* v. tr. vide **evangelizo.**
【解】傳福音.

Eubae-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】島名：在Egle. 海今之Negrepont.

euchăristi-a. *ae.* f. **eūchăristicon.** *i.* n.
【解】感謝公教聖體聖事，(宗教).
【例】❶ sacrosanctum Christi corpus. 聖體聖事. caeleste convivium; epulum divinum;

Hostia divina; augustissimum Christi corporis mysterium; corporis ac sanguinis Christi divina mysteria; arcanum latentis sub panis specie Christi Dei mysterium; *Eucharistiae* sacramentum. 聖體聖事. ❷ *Eucharistiam* suscipere: 領聖體. ad mensam divinam accedere; caelesti excipi convivio; divinum convivium celebrare; percipere sacrosancta mysteria; ad sacram synaxim accedere; inire divinum convivium; a caelesti convivatore caelestibus et immortalibus epulis ad aram accipi; divino pane sese reficere.

eŭchăristĭc-us. *a, um.* adj.
【解】係聖體聖事者.

euge. interj.
【解】善哉，美哉，歡呼喝采(讚美慶祝).
【例】*euge* tuum. (substant.) 你的歡呼喝采.

euhae. interj.
【解】宴飲之喧嘩叫囂聲.

Euměnĭd-es. *um*. f. plur.
【同】Furiae.
【解】地獄中女鬼.
【例】vindices facinorum *Eumenides.* 懲罰罪惡之女鬼.

Eumolpĭd-ae. *ārum.* m.
【解】(d' Athènes). 穀神之司祭.

eund-us. *a, um.* (adj.) partic. v. *eo.*

eunūch-us. *i.* m.
【同】castratus.
【解】太監，閹人，寺人，宦官.

euphōnĭ-a. *ae.* f.
【解】協聲，和諧，聲調溫雅.

euphorbi-a. *ae.* f.
【解】大戟，(含乳白汁植物).

Euphrāt-ēs. *ae*, (vel) *is*, (vel) *i.* m. nom. propr. fluv.
【解】河名：亞洲大河.

1. **Eurīp-us.** (**-os**). *i*. m. nom. propr. loci.
【解】海峽名：在Boëtie. 及Eubée. 之間，今日之Egribos.

2. **eurīp-us.** *i*. m.
【解】海峽，水溝(羅瑪戲場外溝渠)，大器皿.
【例】in *euripis* vino plenis. Suet. 滿注酒之大器皿.

Eurōp-a. *ae.* **Eurōp-ē.** *ēs.* f. nom. propr. ❶ homin. 人名：受 Jupiter. 之誘惑，拐騙後變爲牛. ❷ loci. 洲名. 世界五大洲之一.

Europae-us. *a, um.* adj.
【解】一者.

eur-us. *i.* m.
【解】東南風，風.

Euterp-ē. *ēs.* f. nom. propr. deae.
【解】神名，音樂仙女.

Euxīn-us. *i.* m. **pontus.** nom. propr. loci, (maris).
【解】黑海.
Euxīn-us. *a, um.* adj.

ēvā-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. intr. vel tr.

EUROPA

【同】effugio, elabor, emergo, exeo.
【解】I. intr. ❶ 出去，離去，馳赴，登至. ❷ 逃遁，逃出，脫離，脫免. ❸ 達到，終至，成爲，延至，成就，通到.
II. tr. ❶ 越過，經過. ❷ 避免，逃脫.
【例】I. ❶ (*evadere*) ex balneis. Cic. 出沐浴室. (*evadere*) in muros. Liv. 登到墻上. ❷ (*evadere*) e periculo. Cic. (vel) periculo. 脫險. ❸ oratores *evadere.* Cic. 成演說家演. perfectus Epicureus *evaserat.* Cic. 終變成了理想的厄比古黨人. si quando aliquod somnium verum *evaserit.* Cic. 倘有時夢景實現. hucine beneficia tua *evasere*, ut ... Sall. 你的恩情得如此結果…以致…pestilentia in longos morbos *evasit.* Liv. 瘟疫演成長期病症. aegrotus *evasit* ex morbo. 病愈. exercitus (*evasit*) ex insidiis. 軍隊脫險(埋伏)
II. ❶ (*evadere*) viam. Virg. 經過某路線. (*evadere*) ardua. Liv. 攀登險峻懸崖. ❷ (*evadere*) flammam. Virg. 避免火災.

ēvăgātĭ-o. *ōnis.* f. (*evagor*)
【解】漫遊，遊騁.

ēvāgĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*e vagina*)
【解】拔出鞘，脫鞘，抽劍.

ēvăg-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr. vel tr.
【同】vagor, decedo via.
【狀】longius.
【解】I. intr. ❶ 漫遊，遊蕩，飄泊，蔓延. ❷ (fig.) 傳染，流行.
II. tr. 超越，踰過.
【例】I. ❶ ad *evagandum.* Liv. 爲向外發展.

ne ignis *evagetur*. Nep. 勿使大火延燒. Nilus *evagans*. Pl. 尼路河水氾濫. ❷ late vis morbi *evagata* est. Liv. 瘟疫流行. appetitus *evagantur*. Cic. 貪慾無度.
II. dicendi voluptate *evagamur*. Quint. 好多言而語無倫次.

ēvăl-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】❶ 漸强，增力，滋長，(poet. cum infin.) 可能，適當. ❷ 佔優勝.
【例】❶ quum *evaluissent* flagella pedes binos. Plin. 萌芽旣滋長二尺許. tempus in suspicionem *evaluit*. Tac. 選定這樣時間適足令人懷疑. ❷ verbum *evaluit*. Tac. 更習用之語.

1. ēvall-o. *ās, āre.* v. tr. (*vallum*)
【解】使出，驅出.

2. ēvall-o. *ĭs, ĕre.* v. tr. (*vallus*)
【解】簸颺.

ēvān-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】vanesco, ad nihilum recido, in nihilum incido; exaresco, obsolesco; e conspectu me aufero, oculis subducor.
【解】消滅，消散，消耗，消熱，化氣，隱跡.
【例】vinum *evanescit*. Cic. 酒已變質. spes *evanuit*. Cic. 絕望. ex oculis *evanuit*. Virg. 飄然而逝. si sal *evanuerit*. Hier. 若鹽失其味. rumor *evanescit*. 謠言已息. *evanescens* memoria. Sen. 不復記得了.

ēvangĕli-a. *ōrum.* n. pl. vide **evangelium.** *i.* n.
【解】(四福音).

ēvangĕlĭc-us. *a, um.* adj.
【解】福音者.

ēvangĕlist-a. *ae.* m.
【解】聖史.

ēvangĕlī-um. *i.* n.
【同】praemia ob jucudum nuntium dari solita.
【解】❶ 贈報喜信者之禮品. ❷ 福音.
【例】❶ epistolis tuis *evangelia* quae reddam nescio. 我不知如何報酬你的喜信. ❷ *evangelium* praedicare, promulgare. 傳揚福音. *evangelii* lumen terris barbaris inferre; legem Jesu Christi promulgare; monumenta Christi, Dei res gestas institutionesque complexa populo exponere, explicare; christianae disciplinae fontes ex *evangelii* libris ostendere, detegere, aperire.
【附】**evangelismus.** 福音主義.

ēvangĕlizātī-o. *ōnis.* f.
【解】宣傳福音(傳道，傳教).

ēvangĕlĭz-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】報福音，講聖道，傳教.

evanĭd-us. *a, um.* adj. (*evanesco*)
【解】失其精力，失其堅强抵抗力，消弱. (fig.)暫時，不久者，虛幻.
【例】vetustate *evanida* facta materia. Vitr. (石灰) 質料，因收存過久而變質. *evanidum* gaudium. Sen. 虛歡喜. *evanidus* amor. Ov. 已經衰退的愛情.

ēvann-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】簸颺，捐棄，驅逐.

ēvāpōrātī-o. *ōnis.* f. (*evaporo*)
【解】化氣，烝氣(fig. 發散，發揚).

ēvāpōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】烝發，燻烝(fig. 表現心情).

ēvāsī-o. *ōnis.* f.
【解】逃脫，逸去.

ēvāst-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】vasto.
【解】完全刧掠，搶掠.

ēvās-us. *a, um.* part. v. *evado.*
【解】逃避者.

1. ēvect-us. *a, um.* part. v. *eveho.*
【解】被攜去，被移去，搬運，傳播者.
【例】*evectus* martyr. Prud. 被舉揚之殉道者. spe vana *evectus*. Liv. 爲虛望所驅使. *evectus* insulam. Curt. 攀登至島之高處. privatum modum *evectae* opes. Tac. 財富超過私人財產限度. *evecti* medium campum. Sil. 穿過原野.

2. ēvect-ŭs. *ūs.* m.
【解】運輸，載運.

ēvĕ-ho. *hĭs, xi, ctum, hĕre.* v. tr.
【同】tollo, effero.
【解】攜去，搬運，舉揚，舉起，超越，踰過.
【例】merces suas alii *evehunt*. Plin. 他人運去自己貨物. merces *evehendas* conducere. Nep. 定雇運之貨(價). *evexit* bibliothecam (in). Isid. 遷移圖書館. *evehere* ad aethera. Virg. 舉揚到天上. *evehere* in caelum. Juv. 舉揚到天上. *evehere* ad deos. Hor. 視之如神明. *evehere* ad consulatum. Tac. 舉爲執政官. *evehere* imperium ad summum fastigium. Curt. 使帝國躍爲最盛時代.

ē-vello. *vellĭs, velli, (vulsi), vulsum, vellĕre.* v. tr.
【同】exstirpo, convello. X. Infigo.
【狀】difficilius, penitus, radicitus, timide.
【解】拔根，根除，(挖出，掘出). (fig.) 驅除，消除，斷絕.
【例】*evellere* signa. Cic. 拔下旗幟. *evellere* dentes. Plin. 拔牙. *evellere* linguam. Cic. 斷舌. nigros anus *evellerat*. Phaed. 老婦拔下黑髮. (*evellere*) spinas. Hor. 拔茨.

(*evellere*) obsessa castra. Sil. 救援被圍之軍營. (*evellere*) mala. Lucr. 去惡. (*evellere*) ex memoria. Cic. 忘却. (*evellere*) scrupulum. Cic. 去疑慮. (*evellere*) opiniones. Cic. 破除成見.

ēvĕn-io. *īs,* (*ēn*)*i, tum, īre.* v. intr.
【同】evado, obvenio, cado, fio, obtingo, exitum habeo, accidit, usu venit; intercedo.
【狀】bene, casu, contra, facile, fauste, feliciter, male, nec opinato, optime. perraro, profluenter, prospere, rare ac insolenter, temere, vulgo.
【解】❶(出來) 有出路，得結果生出. ❷達到，實現. ❸偶然，遭遇. ❹遇到.
【例】❶ bene et feliciter *evenire*. Cic. 獲得美滿結果. arundo serius *evenit*. Cal. 蘆葦生出較晚. ❷ istaec blanda dicta quo *eveniant*. Plaut. 此類媚人語由此實現. ❸ L. Genucio consuli ea provincia sorte *evenit*. Liv. 日農執政官偶而膺選此項任命. incommoda quae *eveniunt* improbis. Cic. 惡人所遭受之災難. omnia fere contra ac dicta sunt, *evenere*. Cic. 幾乎一切遭遇，皆未如所言. ❹ ut plerumque *evenit*. Cic. 如慣常遇到者. *evenit* ut. (subj.) Cic. 遇到此事即是… auspicia secunda *evenerant*. Cic. 遇到吉祥.

ēventīl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】鼓盪，簸揚，拂肩，吹嘘，棄置.
【例】*evantilando*. Plin. 因(空氣)動盪.

ēvent-um. *i.* n. (*evenio*) (raro in singulari).
ēventa. *ōrum.* n. pl.
【同】eventus, exitus, casus, res, fortuna.
【形】commune, dubium.
【解】變故，遭遇，偶遇，結局.
【例】consilia *eventis* ponderare. Cic. 依結果評論計劃. plures aliorum *eventis* docentur. Tac. 許多人以他人之遭遇爲前鑑. conscribe historiam *eventorum* meorum. 請你記錄我遭遇之始末.

ēventūr-a. *ōrum.* n. (*evenio*)
【解】將來遭遇，後世之事.

ēvent-ŭs. *ūs.* m.
【同】exitus, casus, eventum.
【形】dubius, fatalis, humanus, incertus, adversus, secundus, prosper, varius.
【解】變故，偶遇，遭遇，結果，結局，究竟，事象，事件，事實，結果.
【例】*eventus* alicujus, alicujus rei. 某人某事之結局. *eventus* stultorum magister est. 遭遇教導愚人. *eventu* incerto. Liv. 結局不定. *eventu* vario. Flor. 結果不同. damna aestatis hibernis *eventibus* pensare. Tac. 藉冬季之順利補救夏季之損失. in omnem *eventum* pugnam committere. 交戰以決命運. in omnem *eventum* aliquid peculi reservare. 儲蓄以備不時之需. consilia primum, deinde dicta, postremo *eventus*. 先定計劃後發言論終現事實.

ēverbĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】重打，連擊.
【例】(*everberare*) fluctus remis. Curt. 搖槳擊水浪. (*everberare*) aures. Amm. 連擊双耳.

everg-o. *is, ĕre.* v. tr.
【解】流注.

ēverrĭcŭl-um. *i.* n. (*everro*) (*ab everrendo dictum*)
【解】掃箒:(打掃用具)，網罟，(fig.) 搶掠一切者).
【例】*everriculum* omnium malitiarum. Cic. 掃除一切奸惡.

ēver-ro. *rīs, ri, sum, rĕre.* v. tr.
【解】❶掃除，洒掃，拂拭，滌除. ❷(fig.) 褫奪，搶掠.
【例】❶ omnes domos *everrit*. 洒掃各房屋. ❷ paratus ad *everrendam* provinciam. Cic. 準備掃蕩行省. *everrere* sermones. Sen. 檢定演詞.

ēversĭ-o. *ōnis.* f.
【同】ruina, casus, pernicies, excisio, excidium.
【解】❶傾頹，顛倒，倒閉. ❷毀壞，傾覆.
【例】❶ *eversio* columnae. Cic. 立柱傾覆. *eversiones* vehiculorum. Plin. 車覆. ❷ rerum publicarum *eversiones*. Cic. 國事頹廢. *eversio* dignitatis. Plin. 失去職位. omnis vitae *eversio*. 一生錯亂.

ēvers-or. *ōris.* m.
【解】傾覆者，毀壞者，推翻者.
【例】*eversor* civitatis. 傾覆國家者. *eversor* juris humani. Plin. 破壞綱常者.

1. ēvers-us. *a, um.* part. v. *everro*, et *everto*.
【解】❶掃除，滌除，搶掠者. ❷傾覆，顛倒，打倒者.
【例】❸ *eversa* civitas temeritate civium. Liv. 因國人之狂妄而國事紊亂. fortunis *eversi*. Cic. 破產者. (*eversa*) libertas. Sall. 破壞自由. (*eversa*) spes. Ov. 虛望.

2. evers-ŭs. *ūs.* m. abl. *u.*
【解】傾覆，顛倒.

ēver-to. *tīs, i, sum, tĕre.* v. tr.
【同】deturbo, destruo, eversionem facio. X. Statuo, constituo, confirmo.
【狀】funditus, penitus, plane, sigillatim.
【解】❶顛倒，錯亂，(倒行逆施). ❷傾覆，毀壞，破壞. ❸屏棄，驅逐，破產.

【例】❶ *evertere* navem. Cic. 覆舟. *evertere* domum. 毁屋. *evertere* mare. Sen. (翻山)倒海. *evertere* aequora ventis. Virg. 風吹浪起. ❷ *evertere* currum. Curt. 車覆. *evertere* urbes. Cic. 毁滅各城. *evertere* funditus gentes. Curt. 根本毁滅各民族. *evertere* illustres familias ab stirpe. Sall. 殲滅名門. *evertere* amicitias. Liv. 破壞友誼. *evertere* testem. Quint. 駁倒證人. *evertere* patrimonium. Ulp. 蕩盡祖產. ❸ *evertere* aliquem agro. (vel) aedibus. Plaut. 奪人田地房產. *evertere* pupillum fortunis patriis. Cic. 奪取幼童祖產.

ēvestīgāt-us. *a, um.* adj. (*e vestigo*)
【解】查悉，偵察.

ēvestīgio. (vel) **e vestīgio.** adv. (ablat. loco adverbii).
【同】mox, repente.
【解】立刻，立即.
【例】*e vestigio* eo sum profectus. 我立即前往該處.

ēvibr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】震動，鼓勵，惹起.
【例】*evibrare* aliquem ad rabiem. Amm. 惹人發狂.

ēvicti-o. *ōnis.* f.
【解】全勝，收奪.

ēvict-us. *a, um.* part. v. *evinco.*
【解】完全戰敗者，屈服者.
【例】*evicta* per aequora lapsus. Ov. (伏波) 游泳渡海.

ēvid-ens. *entis.* adj. *evidentior, -tissimus.*
【同】clarus, certus, perspicuus. X. Obscurus, occultus, dubius.
【解】❶ 昭然，易見者. ❷ 清楚，明顯者. ❸ 堪信者.
【例】❶ flos nascitur non *evidens*. Plin. 隱花生出. ❷ *evidens* argumentum. Plin. 明顯之論證. ❸ *evidentissimi* Graeciae auctores. Plin. 極可憑信之希臘著作家. narratio *evidens*. 可憑信之叙述.

ēvidentĕr. adv. (*evidens*), *evidentius, -tissime.*
【解】顯然，明顯，彰明.
【例】harum rerum *evidenter* paenituit. 對此類事顯然表示歉意.

ēvidenti-a. *ae.* f.
【同】perspicuitas.
【解】清楚，顯明，彰明.
【例】Graeci energiam, nos *evidentiam* appellamus. 希臘名强力，我們稱明顯. nulla oratio illustrior *evidentia*. 沒有演詞更彰明較著者.

ēvĭgilāt-us. *a, um.* part. v. *evigilo.*
【解】勤敏，精審者.

ēvĭgil-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】vigilo, elaboro, incumbo. X. Indormio.
【解】I. intr. ❶ 醒悟，覺悟. ❷ 專務，(聚精會神).
II. tr. ❶ 醒悟度過，安度. ❷ 勤勉，殷勤，熟思.
【例】I. ❶ hoc mane maturius *evigilavi.* 今天早晨我醒來較早. ❷ tantum *evigilat* in studio. Cic. 他讀書如此殷勤. in quo *evigilarunt* cogitationes meae. Cic. 我所熟思審量者.
II. ❶ nox *evigilanda.* Tib. 不能安眠之夜. ❷ consilia *evigilata* cogitationibus. Cic. 考慮之計劃. *evigilare* libros. Ov. 深夜著作. cui plura *evigilata* erant. Gell. 他研究許多作品.

ēvil-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】跌價，失掉價值.

ēvin-cĭo. *cīs, xi, ctum, cīre.* v. tr.
【同】vincio.
【解】束，纏戴.
【例】viridi *evinctus* oliva. Virg. 頭纏青橄欖枝. corona tempora *evincire.* 頭戴(兩鬢)花冠.

ēvi-nco. *ncīs, (ī)ci, ctum, ncĕre.* v. tr.
【同】vinco, pervinco; multa importunitate impetro.
【解】❶ 全勝，凱旋，逾越，說服. ❷ (passiv.) 引入. ❸ (cum subj.) 獲得.
【例】❶ lacrimis *evicta* meis. Virg. 爲吾之眼淚所感動. (*evincere*) morbum. Col. 病愈. vertice *evincit* nemus (arbor). Sen. 樹梢高出全樹林. *evicit* gurgite moles (amnis). Virg. 河水泮溢，(逾隄). tot testibus *evictus.* 因衆多證人而屈服. ❷ *evinci* ad miserationem. Tac. 引人發仁慈. *evinci* in lacrimas. 使人墮淚. *evinci* in gaudium. Tac. 使人喜悅.

ēvinct-us. *a, um.* part. v. *evinco.*
【解】繫束縛者.
【例】*evincta* cothurno. Virg. 繫登山鞋.
【附】**eviratio.** 一男性脫失.

eviscĕrāt-us. *a, um.* part. v. *eviscero.*
【解】剖腹，贏弱，(枯瘦如柴)，蕩盡.
【例】*evisceratis* opibus suis. Cod. 已蕩盡自己財產.

ēviscĕr-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*e viscus*)
【同】viscera eximo, confodio, discerpo.
【解】剖腹，磔剮.
【例】ut tu unquam saxis fixus asperis *evisceratus* latere penderes. 使你剖肋，身掛巖石上.

ēvītābĭl-is. *e.* adj.
【解】可避免者.
ēvītātĭ-o. *ōnis.* f. (*evito*)
【同】declinatio.
【解】避免，逃避.
【例】*evitatio* incommodorum. 避免困難.
ēvītāt-us. *a, um.* part. v. *evito.*
【解】避免者.
ēvīt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*e vito*)
【同】vito, effugio.
【解】避免，逃避.
【例】dolores omnes *evitari* non possunt. 不能避免一切痛苦. vitam *evito,* (vitam eripio). 不欲生，(斷送生命).
ēvŏcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】呼喚，禱告，一招募，招集，號召.
【例】*evocatio* hominum. 招人，(招募).
ēvŏcāt-ŏr. *ōris.* m.
【解】招募者，集合者，呼喚者，號召者.
【例】*evocator* servorum et civium perditorum. 招集奴隸及敗類者.
ēvŏcāt-us. *a, um.* part. v. *evoco.*
【同】miles auxilarius et externus, ex diversis locis coactus.
【解】招募者，糾集者.
【例】*evocatorum* firma manus. 招募的堅强軍隊. e patria *evocatus,* non expulsus. 被召出國而非被驅逐者.
ēvŏc-o. *ās, ăvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】elicio, invito, excito, exsuscito.
【狀】magnopere.
【解】❶ 召來，使來. ❷ (officiale) 召喚，號令，傳令，召集，徵募. ❸ (fig.) 誘惑，引起，惹起.
【例】❶ (*evocare*) mercatores undique ad se. Caes. 由各處召來商人. ❷ (*evocare*) magistratus ad se. Cic. 招集長官. **evocati.** *ōrum.* m. pl. 應召之老兵. ❸ (*evocare*) iram alicujus. Sen. 惹人發怒. (*evocare*) vomitiones. Plin. 致嘔. (*evocare*) aliquem in saevitiam. Sen. 引人殘暴. gallus *evocat* auroram. Cic. 鷄鳴報曉. *evocare* exercitum Alexandriam. Caes. 調兵赴亞立山城. *evocare* testes. Plin. 喚證人. *evocare* fulmina. Plin. 招霹靂. *evocare* sudorem. Cels. 使出汗. *evocat* esca piscem. Sil. 鈎餌誘魚. *evocare* aliquem in laetitiam. Sen. 使人喜悅.
ēvoe. interj. vel **evöe.** vide **euhoe.**
【解】喝采.
ēvŏl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】avolo, aufugio.
【狀】altius, impune.
【解】❶ 飛去，飛出. ❷ 急去逃脫. ❸ 擧起，昇起.
【例】❶ e vinculis corporis tanquam ex carcere *evolare.* 離開肉身如脫離監牢. ex quercu *evolare.* Cic. 由橡樹上飛去. ❷ *evolare* rus ex urbe. Cic. 急速離城往鄉下去. *evolare* ex omnibus partibus silvae. Caes. 由林之各處飛翔. *evolat* ignis. Lucr. (由石堆) 火焰冒出. *evolat* ex poena. Cic. 避罰. ❸ *evolare* altius noluerunt. 不肯再高飛.
ēvŏlūtĭ-o. *ōnis.* f. (*evolvo*)
【同】lectio.
【解】開卷，披閱，瀏覽，進化，天演，發展.
【例】poetarum *evolutio.* Cic. 閱讀詩文.
ēvŏlūt-us. *a, um.* part. v. *evolvo.*
【解】展開，流注，經過.
【例】*evolutis* multis diebus. Hier. 經過許多天. *evolutus* periculo. Amm. 脫險. *evolutus* bonis. Sen. 蕩產敗家.
ēvol-vo. *vĭs, vī, ūtum, vĕre.* v. tr.
【同】explico, expono. X. Complico.
【狀】accuratius.
【解】❶ 捲去 (passiv. = 轉去). ❷ 拆開，解開. ❸ 滾下，墮落. ❹ 展開，披閱. ❺ 解釋，講解，陳述.
【例】❶ (flatus) arbusta *evolvens.* Lucr. 旋風捲去樹叢. se *evolvere, evolvi.* 旋轉. per humum *evolvuntur.* Tac. 在地上旋轉. (*evolvere*) aquas. Curt. 使水溢出. (*evolvere*) oculos. Sen. 挖眼. in mare se *evolvit.* Virg. 滾入海中. ❷ *evolutus* integumentis. Cic. 揭開帳幔. ❸ *evolutus* sede patria. Tac. 被逐出本鄉. *evolvere* saecula. Sen. 世代相沿. ❹ (*evolvere*) volumen epistularum. Cic. 展閱書札. (*evolvere*) librum. Cic. 披閱書籍. (*evolvere*) poetas. Cic. 瀏覽詩詞. ❺ (*evolvere*) naturam rerum omnium. Cic. 解釋各種物性. tecum *evolvere* femineos dolos. Sen. 同你尋繹女人之陰謀.
ēvŏmĭt-us. *a, um.* part. v. *evomo.*
【解】嘔吐者.
ēvŏm-o. *ĭs, ŭi, ĭtum, ĕre.* v. tr.
【同】foras projicio, vomitu egero.
【狀】verius.
【解】嘔吐，噴出，吐出.
【例】*evomere* ignes. Sil. 噴火. Nilus in mare se *evomit.* Plin. 尼羅河傾瀉入海. *evomere* virus acerbitatis suae. Cic. 發洩心中酸苦. bona dicta *evomere.* Enn. 發表善言. *evomet* hanc pestem patria. Cic. 本國吐出此毒物. quas devoraverat pecunias, luxu *evomet.* 侵吞之銀錢，又藉淫蕩浪費之.

ēvulgāti-o. *ōnis.* f.
【解】宣佈，傳揚.
ēvulg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】vulgo.
【解】宣佈，傳揚.
【例】*evulgare* rumorem, (differre famam, dissipare sermones). 散佈謠言. civile jus *evulgavit.* 公佈回家律令.
ēvulsi-o. *ōnis.* f. (*evello*)
【解】拔出，挖掘.
【例】*evulsio* dentium. 拔牙.
ēvuls-us. *a, um.* part. v. *evulgo.*
【解】被拔出，抽出，被挖掘者.
ex. (vel) ē. praep. cum ablat.
N. B. *ex*, *e*. 在無音字前. *e*. 不在有音字前.
【解】【普】自，由，從，(自內或自外).
【解】【特】I. 含地方之義：❶ 與指：出去，引導，除去，驅逐，吸引，之動詞合用，(fig.) 與指：要求，學習，之動詞合用. ❷ 指某事之出發點.
II. 含時間之義：❶ 自某時起. ❷ 自某時以後.
III. 含各種關係之義：❶ 來源. ❷ 字源. ❸ 資料. ❹ 原因. ❺ 由某地位，(身份)，至某地位，(身份). ❻ 依照，爲….
【例】I. ❶ exire *ex* navi, *ex* urbe, *e* vita. 下船，離城，去世. *ex* loco deducere. 自某地引出. ❷ *ex* equis colloqui. Caes. 自馬上交談. *ex* vinclis causam dicere. Caes. 由獄中辯白. *ex* itinere. Cic. 由途中. *ex* loco superiore. Caes. 自較高處. *ex* adverso, *ex* contrario... 由對方，由反面.
II. ❶ *ex* eo tempore. Cic. 從彼時起. dies... *ex* eo die quintus. Caes. 由是日起之第五日. sextus mensis est, *ex* quo.. Curt. 自…已是第六月. ❷ *ex* consulatu. Cic. 從執政官卸任後. statim *e* somno. Tac. 睡醒後，立即… diem *ex* die exspectare. Cic. 日復一日的期待着….
III. ❶ a) omnes *ex* Gallia naves. Caes. 一切來自法地的航船. b) aliquis, unus, nullus, ..*ex*.. 有人，一人，無人，自… c) acerrimus *ex* omnibus sensibus Cic. 最精敏的官能. ❷ appellata *ex* viro virtus. Cic. virtus. 之名稱，由於 viro 名詞而來. ❸ statua *ex* aere facta. Cic. 銅像. pocula *ex* auro. Cic. 金杯. ❹ *ex* aere alieno commota civitas. Cic. 城市(政府)，因外債而動搖. *ex* insidiis interire. Cic. 因中埋伏而喪亡. nasci *ex*, oriri *ex*, gigni *ex*... 出生，出身自… *ex* quo fit ut... Cic. 結果至於…*e* quo efficitur ut.. Cic. 結局至於…. ❺ dii *ex* hominibus facti. Cic. 由人而成神. ❻ *ex* omnium sententia. Cic. 照衆人之意見. *ex* senatus consulto. Cic. 由國會決議…*ex* lege. Cic. 照法律.. *ex* consuetudine. Cic. 依慣例. *ex* usu alicujus. Caes. *ex* utilitate. Tac. 由於關心某人，爲某人利益…*ex* nullius injuria. Liv. 由於不損害任何人.
exăcerbāt-us. *a, um.* part. v. *exacerbo.*
【解】討厭，激怒者.
exăcerb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】irrito, ad iracundiam provoco.
【解】激怒，使人討厭，使人憂傷.
【例】hoc *exacerbavit* auditum. Macr. 此使人聞而生厭. superbia *exacerbata.* 討厭之傲慢.
exăc-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】變酸，發怒.
【例】quum ficus *exacuit.* Col. 無花果變酸.
exactē. adv. *exactius, -tissime.*
【解】精審，準確.
exacti-o. *ōnis.* f. (*exigo*)
【同】vectigal, tributum, pensio, stipendium.
【形】acerbissima, extrema, perfecta, superior, publica.
【解】❶ 放逐，徒刑(流刑，充軍). ❷ 課稅，聚歛，勒索，發覺，感觸. ❸ 催促執行.
【解】❶ *exactio*; expulsio. 放逐 (遣配). ❷ *exactiones* facere, (pecunias describere; pecunias imperare). 徵稅. *exactio* capitum et ostiorum acerbissima. 極討厭之人頭稅及關稅. ❸ *exactio* operis. Col. (每月) 執行工作.
exact-ŏr. *ōris.* m. (*exigo*)
【解】❶ 驅逐者，遣配者. ❷ 徵稅者，稅吏，債主. ❸ 執行者，監工，督工者.
【例】❷ non acerbus *exactor.* Ulp. 不剝削之債主. (*exactor*) auri. Prud. 徵收金者. ❸ assiduus studiorum *exactor.* Quint. 對功課認眞之學監. *exactor* supplicii. (*exactor*). Liv. 執刑者.
exact-us. *a, um.* part. v. *exigo.*
【解】被驅逐，放棄，迫害者，結束成功者，精審認眞者.
【例】quadriennio *exacto.* Plaut. 四年已過. *exacta* fides. Ov. 經考驗之信用. cura solito *exactior.* Suet. 加倍用心. *exactissima* diligentia. Frontin. 非常認眞. *exacta* poena. Suet. 已執刑.
exăcŭ-o. *ĭs, i,* (*ā*)*tum, ĕre.* v. tr.
【同】acuo, cohortor. X. Deterreo.
【解】磨礪，磨尖，催促，鼓勵.
【例】mucronem *exacuere* in jugum reipublicae. 磨刀劍以謀害本國 (刺其咽喉). *exacuere* acetum. Plin. 增醋之酸性. mentem

stimulis *exacuere*. 淬厲其精神. (*exacuere*) morbos. Col. 病勢轉劇.

exăcūti-o. *ōnis.* f.
【解】磨尖，礪刄.

exăcūt-us. *a, um.* part. v. *exacuo.*
【解】尖銳，鋒利者.

exadversum. (et) **exadversus.** (**exadvorsum**). adv. et praep.
【同】e regione.
【解】❶ adv. 對面，面前. ❷ praep. 當面，對方.
【例】❶ *exadversum* ei loco. Ter. 該處對面. ❷ *exadversum* Thrasibulum. Nep. 正對特拉西布.

exaedĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】constructio, compositio.
【解】建築，營造.

exaedĭfĭcāt-us. *a, um.* part. v. *exaedifico.*
【解】建築，營造者.

exaedĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】aedifico.
【解】建造，築成，竣功，完成.
【例】opus institutum *exaedificare.* 完成營造工程. templum, navim *exaedificare.* 建堂，造船.

exaequātĭ-o. *ōnis.* f. (*exaequo*)
【解】平面，平均，相等，水準.
【例】hanc *exaequationem* dignitatis non ferebat ille. 因權位相等他忿忿不平.

exaequāt-us. *a, um.* part. v. *exaequo.*
【解】平面，相等，均分者.

exaequ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】aequo, aequalem (vel) parem facio, reddo.
【解】❶ 平治，修平(使平坦). ❷ (fig.) 置同一水準，同一路線. ❸ 相等，使相等.
【例】❶ cutem ad speciem laevitatis *exaequare.* Curt. 摩擦皮毛使其光澤. ❷ se *exaequare* cum aliquo. Cic. 與某人並列. alicui *exaequari.* Her. 與人相等. *exaequato* periculo. Sall. 危難相等. bonis *exaequari.* Cic. 側身善良人群中. (*exaequare*) dicta factis. Sall. 措詞與題材相等. ❸ *exaequet* tetricas Sabinas. Ov. 嚴厲等於撒比人.

exaestŭātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】動盪，沸騰.

exaestŭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】❶ 沸騰，沸起. ❷ 發熱動盪.
【例】mare *exaestuat.* 海浪滔天. *exaestuans* limus. Isid. 器皿動盪.

exaggĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*exaggero*)
【同】elatio.
【形】altissima, maxima animi.
【解】積土，(fig.) 志高氣揚，誇張.
【例】animi quam altissimi *exaggeratio.* 意高胆大.

exaggĕrāt-us. *a, um.* part. v. *exaggero. exaggeratior, -tissimus.*
【同】erectus, cumulatus, amplus.
【解】增長，增强，心高，氣揚，誇張者.
【例】animus excelsus, auctus virtutibus, *exaggeratus.* 心高志强，得意自豪. *exaggerata* oratio. 桀驁之文.

exaggĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】amplifico, augeo, verbis rem extollo, magnum facio. X. Extenuo.
【解】❶ 堆積，塡塞，壘疊. ❷ 增長，增多. ❸ 矜張，誇大，舖張.
【例】❶ *exaggerare* planitiem. Curt. 增高平原. ❷ *exaggerare* rem familiarem. Cic. 加增產業. *exaggerare* locum operibus. Vitr. 鞏固防禦工事. ❸ *exaggerare* beneficium verbis. Cic. 誇張其恩惠. *exaggerare* orationem. 誇大其詞.

exăgĭtāt-ŏr. *ōris.* m. (*exagito*)
【同】vexator.
【解】追逐，排斥，角逐，勒索者.

exăgĭtāt-us. *a, um.* part. v. *exagito.*
【解】受追逐，受磨難，受勒索者.

exăgĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】vexo, divexo, insector, jacto, exerceo.
【狀】scite, palam.
【解】❶ 追逐，窘辱，磨難. ❷ 搜索，推究，惹起，激怒.
【例】❶ *exagitare* aliquem toto mari. V. Fl. 在海上追逐某人. *exagitare* fures. Ov. 追逐盜賊. *exagitare* leporem. Ov. 追逐野兎. *exagitare* silvam. Mart. 打倒樹林. ❷ *exagitare* clamoribus urbem. Stat. 喧譁之聲擾動全城. *exagitari* formidine. Sall. 驚懼不安. *exagitare* curam. Lucr. 掛慮. *exagitare* dolorem. 令人痛心. *exagitare* odium. Tac. 使人懷恨. *exagitare* omnes fraudes alicujus. Cic. 盡揭露某人之陰謀. a finitimis *exagitati.* Caes. 被鄰人窘辱. *exagitare* maerorem alicujus. Cic. 令人劇痛.

exalb-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】expallesco, extimesco.
【解】發白，淡白，灰白.
【例】tremere metu et *exalbescere.* 驚惶戰慄，面色灰白. *exalbesco* in principio dicendi. 開始發言，我面色淡白.

exalbĭd-us. *a, um.* adj.
【解】淺白者.

exalt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】高擧，增高，掘深.(fig.)擧揚，讚揚.
【例】*exaltare* sulcos in tres pedes. Col. 掘三尺深之溝. *exaltare* humiles. 擧揚謙卑者.

exām-ĕn. *inis.* n. (*ex ago*)
【同】apum congregatio.
【解】❶ 蜜蜂羣. ❷ 人羣，動物羣. ❸ 天平針，(fig.)考試，考驗，考察，省察，檢討.
【例】❶ *examen* apum in scaenam venit. 蜜蜂羣出現. ❷ vernarum *examen*. Hor. 奴隸羣. *examina* piscium. Plin. 魚羣. ❸ *examen* legum. Ov. 正義(公正法律)之評判.
【註】**examen** conscientiae.
❶【同】recognitio sui, ac erratorum suorum; arcana disquisitio dictorum factorumque; quotidiana perscrutatio intimoru animi recessuum.
❷【解】省察良心，自我檢討，意識反省. ❸ phras.: *examen* conscientiae facere. 省察良心. excutere conscientiam; in seipsum diligenter inquirere; mente omni alia cogitatione seclusa, recognoscere delicta sua:認罪，認錯，引咎自責. recolere errata sua non sine acri doloris morsu; discutere cogitationes, sermones, et actiones suas. 省察思言行爲. sua dicta factaque diligentissime recognoscere; seipsum excutere; explorare quotidie latebras conscientiae, et diurna facta, ad christianae legis pietatisque rationem exquirere; quotidiana scrutatione intimos animorum recessus inspicere; totum diem secum scrutari et excutere; facta dictaque omnia noctu remetiri; cognoscere de moribus suis; quid dixeris, quid egeris, commemorare vesperi; excutere se, et accusatoris primum partibus fungi, deinde judicis; in seipsum descendere, suaeque vitae rationem a se repetere; dicta, facta, cogitata coram Deo quam diligentissime reputare; seipsum ad calculos vocare; quotidianarum actionum cognitionem exercere.

exāmĭnāt-or. *ōris.* m.
【解】權度者，主考者，檢討者.

exāmĭnāt-us. *a, um.* part. v. *examino.*
【解】赴考試者，應試者.
【例】(fig.) *examinatissima* diligentia. Aug. 極精審勤奮.

exāmin-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (*examen*)
【同】perpendo, expendo, pondero, excutio, exquiro.
【解】❶ intr. 分蜂窠. ❷ tr. 過秤，權度，考問，考試，判別，審查.
【例】❷ *examinare* verborum pondera. Cic. 衡量字義. *examinare* vitia orationis. Quint. 審查詞句之錯誤. rem suis ponderibus *examinare*. 衡量事之輕重. *examinanda* est diligenter hominis doctrina, accurate cognoscenda. 用心審查人之學說. *examinare* sub finem anni, quem in litteris progressum fecerint; (explorare, perscrutari); (quam studiose didicerint inspicere, excutere); (periculum doctrinae facere). 歲末考試讀書成績.

exămussim. adv.
【解】合規則，正確，完美貌.
【例】*examussim* rem narrat. 述事正確無訛.

exanclo. vide **exantlo.**

exanguis. vide **exsanguis.**

exănĭmātĭ-o. *ōnis.* f.
【形】fracta.
【解】窒息，㨮死一驚惶失措.
【例】*exanimatio* est metus, subsequens et quasi comes palloris. 窒息乃恐懼之效果，與驚怖相連者.

exănĭmāt-us. *a, um.* part. v. *exanimo.*
【同】consternatus, metu conturbatus, abjectus, perterritus.
【解】呼吸急促，喘息，窒息，致斃，驚惶.
【例】*exanimatus* sum tuis litteris. 因你的信我感覺驚惶. *exanimatus* metu. Ter. 恐懼致死. *exanimatus* pavore. Curt. 驚惶致死. ductus in carcerem, et statim *exanimatus*. Tac. 入獄，立即氣絕.

exănĭm-is. *e,* adj. (*ex anima*)
exanim-us. *a, um.* adj.
【解】氣絕身亡，嚇死，驚惶.
【例】ictu *exanimem* equo praecipitat. 擊中墜馬而亡. *exanimis* favilla. Stat. 死灰(冷灰).

exănĭm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ex anima*)
【同】perturbo, perterrefacio.
【解】❶ a) (pass.)氣喘，羸弱. b) (fig.) 窒息，扼咽喉. ❷ 致斃，殺害，驚惶，㨮死.
【例】❶ oratio haec me *exanimavit* metu. Ter. 這種言論使我驚怖. mutus atque *exanimatus* ac vix vivus. 不言語，不呼吸，僅可說生活. ❷ se taxo *exanimare*. Caes. 食水松而戕命. Tulliae meae morbus me *exanimat*. 杜里亞害病，使我憂慮致死. *exanimat* te metus legum. 你因畏法律而寒心. *exanimare* folles. C.-Sev. 停止風箱，風扇.

exantl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】excipio, exhaurio, perfungor.

【解】❶ 飲盡，乾杯，汲盡. ❷(fig.)忍受，堅忍.
【例】omnes labores *exantlare*. 茹苦含辛.

exărāt-us. *a, um.* part. v. *exaro.*
【解】耕鋤，收穫，一筆耕，編輯者.

exarch-us. *i.* m.
【解】官名(巡撫)東羅馬帝國駐西方之代表.

exar-desco. *descĭs, si, sum, descĕre.* v. intr.
【同】inflammor.
【狀】acrius, subito, graviter.
【解】❶ 燃燒，炙熱. ❷ (fig.)a) (論人) 忿怒，熱望，酷嗜. b) 炎熱，劇烈.
【例】❶ materies facilis ad *exardescendum*. Cic. 容易燃燒之物. ❷ a) Socratis responso judices *exarserunt*. Cic. 衆法官因掃可拉之答詞而大發雷霆. (*exardescere*) ad spem libertatis. Cic. 渴望和平. (*exardescere*) amore, libidine, iracundia, libertatis desiderio, cupiditate, benevolentia. 狂戀，慾火，怒火，熱望自由，酷嗜，善意. b) bellum subito *exarsit*. Cic. 戰事爆發.

exārēfīo. *fīs, fīĕri.* v. pass.
【解】乾枯，枯燥.

exārēn-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】去砂礫.

exār-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】exsiccor, exhaurior. X. Reviresco.
【解】❶ 枯槁，涸竭. ❷ (fig.)耗盡，覆滅，憔悴.
【例】❶ *exaruere* omnes. 一切枯槁. ❷ reipublicae rationes *exaruerunt*. Cornif. 國家財政困難. *exaruit* facultas orationis. Cic. 國家財源涸竭，辯才已失. *exaruit* illa opinio. Cic. 已取消其意見. *exaruit* urbanitas. Cic. 慢待(失禮).

exarmāt-us. *a, um.* part. v. *exarmo.*
【解】繳械，解除武裝，廢除武備者，(撤去船具).
【例】*exarmatum* aequor. Claud. 伏波.

exarm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶ 解除武裝，使繳械. ❷ 撤去船具 (軟化).
【例】❶ serpentem veneno *exarmare*. Sil. 除去蛇毒. ❷ *exarmare* filium lacrimis suis. Flor. 藉眼淚軟化子心. *exarmare* iram. Boet. 平息忿怒. *exarmare* accusationem. Plin. 撤消控狀.

exăr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】aro.
【狀】omnino.
【解】❶ 耕鋤. ❷ 耕種，收穫. ❸ 刻字蠟版上，著述，編纂.
【例】❶ (fig.) rugis frontem senectus *exarat*. Hor. 老年額上生皺紋. ❷ plus frumenti colligunt quam *exararunt*. 收穫的小麥比種的多. ❸ hoc epistolium *exaravi*. 我(刺)寫信札於蠟版上.

exaspĕrāt-us. *a, um.* part. v. *exaspero.*
【解】巉巖，刺激者.
【例】*exasperata* saxis. Sen. 巖石聳然豎立. prodest arteriis *exasperatis*. Plin. 有益被刺激之氣管.

exaspĕr-o. *ās, āvi, ātum,* are. v. tr.
【同】asperiorem facio; exacerbo, exulcero, irrito, accendo, commoveo.
【解】❶ 使粗糙，崎嶇不平，一啞喉嗄聲. ❷ (fig.)刺激，激怒，惹起，觸犯.
【例】❶ *exasperato* fluctibus mari. Liv. 海浪起伏. (*exasperare*) fretum. Ov. 掀起海峽風浪. (*exasperare*) manum. Hier. 使手粗糙. (*exasperare*) fauces. Cels. -tussim. Plin. 刺激咽喉，至於咳嗽. ❷ tot malis *exasperati*. Liv. 因多難而性變粗野.

exauctōrāti-o. *ōnis.* f. (*exauctoritas*)
【解】❶ 解散，遣散，(軍隊)退伍. ❷ 解職，撤職，革職.

exauctōr-o. *ās, avi, ātum, āre.* v. tr.
【解】遣散，解散，解職，撤職.
【例】milites omnes *exauctoravit*. 遣散一總兵士. vagi milites *exauctorati*. 遊勇潰散.

exaud-ĭo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre* v. tr.
【同】audio.
【解】❶ 聽清楚，聽清晰. ❷ 俯聽，聽從，允准.
【例】❶ dicam voce clarissima ut omnes *exaudiant*. 我高聲朗誦使衆人聽得清楚. progressus aliquantulum, subito *exaudit* hinnitum. 稍進聽得馬嘶之聲. ❷ Deus preces nostras *exaudiat*. (vulg.) 求主俯聽我詩. (Latine) Deus ne aversetur, ne respuat, ne contemnat, ne despiciat. 求主勿拒絕我… Deus admittat, aequis auribus accipiat, suscipiat, perficiat, ne aversis auribus audiat preces nostras. 求主俯允我… Deus nostris precibus flectatur, moveatur; aures ne claudat Deus; pateant aures Dei obsecrationibus nostris; Deus nostris precibus aures det, praestet, praebeat; Deus votis nostris precibusque annuat; precibus cedat nostris, relinquat locum; preces nostras satis habeat; Deus exorari se precibus nostris patiatur.

exaudīt-us. *a, um.* part. v. *exaudio.*
【解】遠聞，聽從者.

exaug-ĕo. *ēs, ēre.* v. tr.
【解】加多，大增.

exaugūrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】褻瀆，侮慢(侮蔑).

exaugŭrāt-us. *a, um.* part. v. *exauguro.*
【解】受褻瀆者，(失其神聖資格者).

exaugŭr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】褻瀆，輕蔑，取消神主聖資格.

excaecāt-us. *a, um.* part. v. *excaeco.*
【解】目瞽，昏迷者.

excaec-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】sensu videndi orbo, privo; oculis orbo, privo; oculos alicui eripio, eruo, effodio, exculpo, exturbo.
【解】瞽人目，芟刈嫩芽，閉塞水流，使人昏迷.
【例】palustris caeli vitio *excaecatus* est: 湖上氣候惡劣致目失明. oculorum sensu destitutus est; oculis captus; aspectum amisit; caecitatem contraxit; caecitatem conscivit; videndi sensu orbatus; usu oculorum privatus. 眼目失明.

excalcĕāt-us. *a, um.* part. v. *excalceo.*
【解】脫履者，(不著悲劇俳優鞋者).

excalcĕ-o. (**excalcĭ-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】脫履，(脫俳優悲劇演員履).

excăl-făcĭo. (**excale-facio**). *făcĭs, fēci, factum, facĕre.* v. tr.
【解】燒熱，使溫煖，增熱度.

excalfactĭ-o. *ōnis.* f.
【解】使溫暖.

excalfactōri-us. *a, um.* adj.
【解】具有溫暖性者.

excăl-fio. excale-fio. *fīs, factus sum, fiĕri.* v. pass.
【解】被炙熱，受溫煖.

excandescentĭ-a. *ae.* f. (*excandesco*)
【同】ira nascens, repentina.
【解】起火，發怒，勃然大怒.

excand-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】exardesco.
【解】❶ 起火，燃燒，焚燒，(瘡)發炎. ❷ (fig.)動怒，嗔怒.
【例】*excanduit,* et exclamavit. 他嗔怒狂呼.

excantāt-us. *a, um.* part. v. *excanto.*
【解】受蠱惑，受靈感，受鼓舞.
【例】*excantata* mens. Luc. 心受靈感.

excant-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】以術引人來，或去，(引人出神). 默感，靈感.
【例】*excantare* fruges. Leg. XII. Tab. 因收穫而狂喜.

excardinātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】離開本主教區，(脫離區籍).

excarnĭfĭcāt-us. *a, um.* part. v. *excarnifico.*
【解】被痛毆，受凌遲，受磨難者.

excarnĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】discrucio, lacero omnibus, quae pati corpus ullum potest, suppliciis.
【解】痛毆，凌遲，磨難.
【例】Democritus a Cyprio tyranno dire *excarnificatus.* 戴茂克立受西立約暴君殘酷的刑罰.

excăvātĭ-o. *ōnis.* f. (*excavo*)
【解】洞穴.

excăvāt-us. *a, um.* part. v. *excavo.*
【解】鑿成洞穴者.

excăv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】鑿穴，挖洞.
【例】trulla *excavata* cum manubrio aureo. 金柄酒杯. ex gemma trulla *excavata.* Cic. 寶石酒杯.

excē-do. *dĭs, ssī, ssum, dĕre.* v. intr. vel tr.
【同】emineo, praesto, abeo, emigro.
【狀】celerius.
【解】I. intr. ❶ 離去，退出，(cum *ex* vel ablat. sol.) ❷ (fig.) 逝世，去世，隱跡，消散. ❸ 離棄，脫離，越過.
II. tr. ❶ 走出，遺棄. ❷ 超出，踰越.
【例】I. ❶ (*excedere*) ex finibus, (finibus), ex pugna, (pugna), ex proelio, (proelio). 退出邊界，退出戰場. cum hinc *excessero.* Cic. 我離此地後. (*excedere*) ex his tenebris in lucem illam. Cic. 出幽冥而入光明，(境界). ❷ (*excedere*) e vita, (vita). Cic. 離世. ut primum ex pueris *excessit* Archias. Cic. 亞而基既已成童. (*excedere*) corpore. Cic. (靈魂)脫離肉身. ex memoria *excessit*... 已忘記. cum cupiditatum dominatus *excessit.* Cic. 既脫離慾情之羈絆. ❸ *excedere* paulum ad enarrandum. Liv. 敘述細情稍離本題. *excedere* ultra. Liv. 更進一步. res in magnum certamen *excessit.* Liv. (細微小)事演成劇烈之爭論. eo laudis *excedere* quo... Tac. 陞至榮譽如此地步… tantum illa clades magnitudine *excessit.* Tac. 災禍如此(大)嚴重.
II. ❶ (*excedere*) urbem. Liv. 棄城. ❷ (*excedere*) modum. Liv. 越出範圍. (*excedere*) equestre fastigium. Tac. 超出騎士最高階級.

excell-ens. *entis.* part. v. *excello. excellentior, -tissimus.*
【同】praestans, praestabilis, praecellens, eximius, egregius, excellenti animo et

virtute. X. Vulgaris.
【解】高出，優越，卓絕，傑出.
【例】vir *excellens* omni genere laudis. 各種榮譽，出人一等. *excellenti* animo et virtute vir. 心志勇毅卓絕之人. in arte illa *excellens*. 傑出的藝術.

excellentĕr. adv.
【同】magnifice, excellenti quadam ratione.
【解】卓越，超衆貌.
【例】quae magnifice et *excellenter* facta sunt. 做得勇毅卓絕之事.

excellentĭ-a. *ae.* f. (*excello*)
【同】paestantia.
【狀】magna.
【解】卓越，顯貴，傑出，偉大，一殿下，閣下，(主教，公使之尊稱). 優越，優秀.
【例】animi *excellentia* et magnitudo. 心志卓越高大. propter *excellentiam*. Cic. 因卓越，(超級). per *excellentiam*. Sen. 因卓越，(超級). *excellentia* tua. 閣下，殿下，主教…

excell-o. *ĭs*, (*ŭi*), *ĕre*. v. (*ex cello*) (cum ablat.)
【同】praesto, antecello, emineo, eniteo, princeps sum, praecello, antesto. X. Inferior sum.
【狀】jam diu, longe, maxime, mirabiliter, quam maxime.
【解】出等，超出，卓絕，優越.
【例】*excellere* ceteris. Cic. 超出他人. *excellere* inter omnes. Cic. 超出衆人. *excellere* super ceteros. Liv. 越過他人. *excellere* praeter ceteros. Cic. 出人一等. *excellere* aliqua re. Cic. 論某事超人一等. *excellere* in aliqua re. Cic. 在某事勝人一等. longe *excellit* inter aequales. 在同人中如鶴立鷄群. in arte pictoria, ingenio, in aliquo genere virtutis, *excellere*. 在繪畫藝術上，在某種德行上，論才幹，他超出衆人.

excelsē. adv. (inusit.) (*excelsus*), *excelsius*, *-sissime*.
【同】magnifice.
【解】高出，高貴，偉大.
【例】*excelsius* dicere. 出言更高深. scandere *excelsius*. 陞至更高處.

excelsĭt-ās. *ātis.* f. (*excelsus*)
【同】celsitas, altitudo.
【解】巍峩，高峻，一志高，雄心.
【例】*excelsitas* animi. 心志高尙.

excels-us. *a*, *um*. part. v. *excello*. *excelsior*.
【同】altus, sublimis. X. Humilis.
【解】❶崇高峻峭者. ❷高尙，貴顯者.
【例】❶ in *excelso* simulacrum collocare. Cic. 置態像於高座上. *excelsi* colles. 崇山峻嶺. in *excelso*. Hier. 在高處. ❷ *excelsus* animus. Cic. 心高(志遠) in *excelso* vitam agere. 在上等社會中度日. *excelsus* orator. Cic. 高深之演說家. *excelsissimae* victoriae. Vell. 極著名之勝利.

exceptĭ-o. *ōnis.* f. (*excipio*)
【形】absurda, quaestuosa, vetus atque usitata, praetoria, tacita.
【解】❶節制，限制，保留. ❷條件，款目，特約. ❸例外，變例，破格.
【例】❶ sine *exceptione*. Cic. 無限制. cum *exceptione*. Cic. 有限制. ❷ non patiar, te cum *exceptione* laudari. 我不忍受，具有條件的頌揚你. sine *exceptione* id, quod petebam, mihi negavit. 他無條件的拒絕了我所請求的. ❸ quaedam tacitis *exceptionibus* caventur. 有些事藉暗含之變例預防.
【附】**exceptionalis**. 特殊的，例外的.

exceptĭuncŭl-a. *ae.* f.
【解】小例外，(破格).

except-o. *ās*, *āre*. v. tr. (freq. v. *excipio*)
【同】excipio, extraho.
【解】(時常) 收留，撤回，收取.

except-us. *a*, *um*. part. v. *excipio*.
【解】特別取出，收留，接待，接收者.
【例】*exceptus* sinistre. Hor. 受不良待遇. *excepto* quod... Quint. 除去... *excepti* servitute. Liv. 脫免奴隸制度者.

ex-cerno. *cernĭs*, *crēvi*, *crētum*, *cernĕre* v. tr.
【解】分析，區別，過篩，簸揚.
【例】quod *excernitur*. 排泄物(遺棄，廢材).

excerp-o. *ĭs*, *si*, *tum*, *ĕre*. v. tr. (*ex carpo*)
【同】decerpo, deligo.
【解】❶抽取，採取，選擇. ❷區別，分開.
【例】❶ *excerpere* ex malis, si quid inest boni. Cic. 由惡中擇取含有善之成份者. *excerpere* verba ex... Aug. 擇錄(書中)成語. ❷ *excerpere* se vulgo. Sen. 脫離群衆. de numero *excerpere*. Cic. 由(某)數中除去. numero *excerpere*. Hor. 由(某)數中除去.

excerptĭ-o. *ōnis*. f.
【解】採取，擇錄.

excerpt-um. *i*. n.
excerpt-a. *ōrum*. n. pl. (*excerptus*)
【解】選錄，彙選，文集，文萃.

excerpt-us. *a*, *um*. part. v. *excerpo*.
【解】選錄，摘取者.

1. excess-us. *a*, *um*. part. v. *excedo*.
【解】離去，退去，脫離，越過者.

2. excess-ŭs. *ūs*. m.
【同】abitus.

【解】退出，離去，逸去，(fig.)去世，過度，無節制.
【例】*excessus* e vita. Cic. 去世. *excessus* vitae. Cic. 去世. *excessus*. Cic. 去世. in *excessu* mentis meae. Hier. 我心中受到過度的衝動. (*excessum* facere in vino. vulg.): intemperatus bibere; se ingurgitare vino; largius se invitare. 飲酒過度. *excessus:* immoderatio, immoderatus usus in re, aberratio a modo. 過度，過量.

excētr-a. *ae*. f.
【解】毒蛇，(駡人語).

excidi-um. *i*. n. (*excido*)
【同】eversio.
【解】跌倒，顚仆，墮落，傾覆.
【例】*excidio* urbis magnum ceteris terrorem injecit. 因城市陷落，使他人非常驚懼.

1. excĭd-o. *ĭs, ī, ĕre*. v. intr. (*ex cado*)
【同】elabor, fluo, defluo.
【狀】fortuito, omnino, repente.
【解】❶ 墮落，墜下. ❷ (fig.) 出去，脫離. ❸ 陷至，墮至，(cum *in* et acc.) ❹ 失落，失踪，遺忘. ❺ 被掠奪，侵佔. ❻ 死去，逝世.
【例】❶ gladii de manibus *exciderunt*. Cic. 劍已脫手. Palinurus *exciderat* puppi. Virg. 巴里奴自船尾墮下. (*excidere*) equo. Sen. 墜馬. ❷ verbum ex ore, (ore) alicujus *excidit*. Cic. 言出某人之口. ❸ in vitium libertas *excidit*. Hor. 自由流於放蕩. ❹ mihi ista *exciderant*. Cic. 這些(你所言者) 我已遺忘. (*excidere*) memoria, (de memoria). Liv. 不復記憶. (*excidere*) animo, (ex animo). Cic. 心已遺忘. ❺ (*excidere*) spe omni. 絕忘. (*excidere*) regno. Curt. 失王位. (*excidere*) formula. Suet. 敗訴. ❻ primo miser *excedit* aevo. Prop. 可憐虫青春夭折.

2. excī-do. *dīs, di, sum, dĕre*. v. tr. (*ex caedo*)
【同】caedo, exscindo; excisionem, excidium infero.
【狀】penitus.
【解】❶ 砍去，斷去，(剪去，剜去). 删去，除去. ❷ 彫刻，開闢. ❸ 拆毁，蕩平.
【例】❶ (*excidere*) lapides e terra. Cic. 由地下採石頭. (*excidere*) arborem e stirpe. Nep. 由根上砍下樹幹. (*excidere*) aliquid ex animo. Cic. 使心中忘掉某事. (*excidere*) iram animis. Sen. 除去心中忿恨. (*excidere*) linguam. Crass. 斷舌. ❷ latus rupis *excisum* in antrum Virg. 巖石側面鑿成山洞形. (*excidere*) stagnum in petra. Col. 在石上鑿水池 (*excidere*) vias per montes. Plin. 在山中開闢道路. ❸ (*excidere*) domos. Cic. 拆毁房屋. (*excidere*) urbes. Cic. 拆毁城垣.

excī-ĕo. *ēs, vi, tum, ēre*. v. tr. (vide **excio**)

excindo. vide **exscindo**

exc-ĭo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre*. v. tr.
【同】evoco.
【解】引出，呼喚，招來，惹起，感動，喚起，激動.
【例】*excire* lacrimas alicui. Pl. 感動人流淚. *excire* hostem ad conferenda propius castra. Liv. 挑動敵人移近營寨. *excire* ex somno. Liv. 喚醒. *excita* mens. Sall. 心中激動. *excita* terra. Virg. 大地震盪. *excire* tumultum. Liv. 煽動叛亂. *excire* procellam. Virg. 惹起風波.

exc-ĭpio. *ĭpĭs, ēpi, eptum, ipĕre*. v. tr. (*ex capio*)
【同】excludo, secerno, accipio, suscipio, recipio.
【狀】extrinsecus, fortiter, humane, nominatim, simillime, plane.
【解】I. ❶ 取出，拖出，引出. ❷ 除出 (例外)，抽取，竊去. ❸ 破格，寬免，特定，特約.
II. ❶ 接待，收納，收取，(收聽…). ❷ 身受，身當. ❸ 扶持. ❹ 捉去，攫取，襲取. ❺ 收留，接待. ❻ 繼續，連接. ❼ 延長，連綿. ❽ (poet.) 轉向.
【例】I. ❶ (*excipere*) aliquem e mari. Cic. 由海中救人出來. nihil libidini *exceptum*. Tac. 什麽也難逃他的貪心. ❷ (*excipere*) aliquem, aliquid. Cic. 將某人某事置諸例外. *excepto* Laelio, omnes adfuere. 除賴立外全數出席. ❸ lex *excipit* ut... Cic. 法律特定…in foederibus *exceptum* est, ne... Cic. 在契約中特別約定…
II. ❶ (*excipere*) sanguinem patera. Cic. 以杯接血. (*excipere*) rumores. Cic. 聽取新聞. ille quoscumque benigne *excipit*. 藹然接待任何人. ❷ *exipere* plagas. Cic. 受傷. *excipere* impetus. Caes. 受攻擊. *excipere* vim frigorum. Cic. 耐冷. *excipere* invidiam. Nep. 受人嫉恨. ❸ *excipere* labentem. Cic. 扶持顚仆者. in genua se *excipere*. 跪，跽. ❹ (*excipere*) servos in pabulatione. Caes. 捉奴隸於草料場. ❺ (*excipere*) aliquem in clamore. Cic. 呼喚人. male verbis *excepit* hominem. 粗聲厲色接待人. (*excipere*) benigno vultu. Liv. 和顏悅色待人. ❻ hiemem pestilens aestas *excepit*. Liv. 冬季之後繼續含毒氛之夏季. ❼ memoriam illius viri *excipient* omnes anni consequentes. Cic. 以後常常紀念此偉人. ❽

porticus *excipit* Arcton. Hor. 遊廊，座向北方(大熊星)。
excĭpŭl-a. *ae.* f. **excĭpŭl-um.** *i.* n.
【解】盆，魚荃，張網。
excīsi-o. *ōnis.* f. (*excido*)
【解】芟刈，剪裁，傾覆，殲滅。
【例】*excisio* tectorum. 拆毀房頂。
excīs-us. *a, um.* part. v. *excido.*
【解】剪斷，砍斷。
【例】*excisum* caput. Plin. 砍頭. *excisi* agri. Vell. 斬草伐木之地. *excisae* inter montes viae. Plin. 山中開闢之路. *excisus* exercitus. Vell. 被殲滅之軍隊.
【附】**excitabilitas.** 興奮性，刺激性，**excitatio.** 興奮，刺激，引起.
excitāt-us. *a, um.* part. v. *excito.*
【解】喚醒，喚起，興奮，振作，强烈，奮激者.
【例】clamor *excitatior.* Liv. 更粗大之聲. odor *excitatissimus.* Plin. 極强烈之味. *excitatiora* lumina. Quint. 更强烈的光亮.
excĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】adhortor, inflammo, impello, incito, stimulos admoveo, soporem discutio.
【狀】coram, omnino, sensim, valde, vehementius, aliquando, acriter, maxime, facilius, improviso, latius, obscaenius, populariter.
【解】移動位置身分，❶ 使出，喚出，喚醒，引出. ❷ 喚起，使立，建立，建起. ❸ 鼓勵，振作，提醒，引起.
【例】❶ (*excitare*) feras. Cic. 喚出野獸(行獵). (*excitare*) aliquem dicendo a mortuis. Cic. 喚亡人出現. (*excitare*) aliquem e somno. Cic. 喚醒人. (scuto offenso) *excitatus* vigil. Liv. 擊銅牌聲喚醒了巡夜兵士. res quibus ignis *excitari* potest. Caes. 易燃火之物. nova sarmenta cultura *excitantur.* Cic. 培植葡萄樹生新芽. ❷ (*excitare*) reum, testes. Cic. 使被告，證人立起. (*excitare*) turres. Caes. 建起碉堡. ❸ (*excitare*) adflictos. Cic. 鼓勵灰心者. (*excitare*) aliquem ad laborem et ad laudem. Cic. 催促人勞作求榮譽. (*excitare*) risus, plausum. Cic. 引起笑聲鼓掌聲.
【註】phras. ❶ epistola tua me ad litteras vehementer *excitavit.* 你的書信熱烈的鼓勵我研究文學. ❷ praefectorum rapacitas seditionem *excitavit.* 官員的貪污引起了叛亂. ❸ *excitavit* mortuos. 起死回生. admirationem, clamorem *excitare.* 引人驚奇喝彩.
1. excĭt-us. *a, um.* part. v. *excieo.*
【解】搖動，喚醒.
2. excĭt-us. *a, um.* part. v. *excio.*
【解】呼喚，挑撥.
3. excĭt-ŭs. *us.* m. abl. *u.*
【解】呼喚.
exclāmātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】acclamatio, clamor.
【解】❶ 呼喊，高呼. ❷ 感嘆，嘆美，歡呼.
【例】*exclamatio* vel admirationis est, vel conquestionis. 呼喊乃驚奇或悲嘆之聲.
exclāmāt-us. *a, um.* part. v. *exclamo.*
【解】被呼喚者.
exclām-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【狀】majus, nominatim, temere.
【解】I. intr. 高呼，呼喊，歡呼，喝彩.
II. ❶ 朗誦，宣揚. ❷ 呼喚，(cum inf. vel subj. cum *ut* vel accus.)
【例】I. *exclamare* majus. Cic. 更大聲呼喊. *exclamare* maximum. Pl. 盡力喊. non possum quin *exclamem.* 我不能不喊.
II. ❶ *exclamare* versus. 朗誦詩詞. ❷ mihi libet *exclamare*: pro Deum 我情甘願意呼喊因神之名. *exclamare* Ciceronem. Cic. 呼喊西塞祿.
exclār-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】光照.
exclaustrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】住修院外.
exclaustr-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】住修院外.
exclū-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr. (*ex claudo*)
【同】arceo, prohibeo, extendo, portas alicui claudo. X. Includo, recipio, admitto.
【狀】aperte, nominatim, undique.
【解】❶ 拒絕，不納，擯斥. ❷ 遣出，驅逐. ❸ 阻止.
【例】❶ Gaditani Poenos moenibus *excluserunt.* Cic. 加弟大人拒絕柏奧人進城. *exclusit* hostem moenibus. 拒敵進城. ❷ (*excludere*) a re frumentaria. Caes. 切斷糧道. *exclusit* e scholis. 開除校籍. ❸ tempore *exclusus.* Caes. 因時間不足而停止. anni tempore a navigatione *excludi.* Caes. 航行不利季候. sollicitus eram ne *excluderis* consulatu. 我焦慮你不膺選執政官.
exclūsĭ-o. *ōnis.* f.
【解】擯斥，斥退，開除.
exclūsīve. adv.
【解】除外，不算數.
exclūsīv-us. *a, um.* adj.
【解】除外，不算數者. 排除的，(論證).
exclūs-us. *a, um.* part. v. *excludo.* *exclusissimus.*

【解】被拒絕，標出，禁阻者.
【例】*exclusi* praemiis. Cic. 不得報酬.

excoct-us. *a, um.* part. v. *excoquo.*
【解】煮，溶解.
【例】*excoctum* argentum. Gell. 精鍊之銀. aes, igne *excoctis* vitiis. ... Isid. 鍊淨之銅.

excōgĭtātĭ-o. *ōnis.* f. (*excogito*)
【形】difficilis, diligens e considerata.
【解】深思，尋繹，幻想，思考.
【例】ea res non habet *excogitationem* difficilem. 此事想像不難.

excōgĭtāt-or. *ōris.* m.
【解】幻想者，發明者，思考者.

excōgĭtāt-us. *a, um.* part. v. *excogito.*
【解】幻想，發明者，思慮者，虛構的.
【例】*excogitatissimae* hostiae. Suet. 極虛構的犧牲.

excōgĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】cogitando invenio, machinor, fingo, meditor, ineo viam, rationem; consilia struo.
【狀】callide, caute, diligenter, improbe, ingeniose, omnino, vere.
【解】尋繹，深思，幻想（虛構）發明，思考，思慮.
【例】*excogitatum* est a quibusdam, ut... Nep. 曾有人幻想…multa praeclara *excogitasti.* 你曾發明了很多著名的事. *excogitare* mira furandi genera. 想出許多偷竊的巧妙方法.

1. excōl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】濾淨，瀝淸.
【例】*excolare* culicem. Vulg. 濾酒取出飛蛾.

2. exc-ŏlo. *ŏlis, ŏlŭi, ultum, olĕre.* v. tr.
【同】colo, exorno, expolio.
【狀】vehementer.
【解】❶勵行，耕種，繕治，修整，敬禮. ❷裝飾，美化.
【例】*excolere* lanas. 治理羊毛. *excolere* animos doctrina. Cic. 以學術培養精神. memoria *excolendo* augetur. Quint. 記憶力因習練而增强. aliquem opibus *excolere.* Quint. 使人致富.

excommŭnĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】絕罰.
【例】sacrum Ecclesiae fulmen, piorum coetu aliquem moventis. 棄絕. ab *excommunicatione* absolvit; piorum communioni restituit; Ecclesiae reconciliavit; pacem illi ecclesiasticam reddidit; diris et *excommunicationibus* solvit. 赦免絕罰.

excommunicāt-us. *a, um.* part. v. *excommunico.*
【解】受絕罰者.
phras.: diro carmine nominatim in ejus caput composito, inferis devotus; communione piorum ejectus, (exterminatus), sacer, sacra detestatione jugulatus; diris devotus; Ecclesiae castris horrendo exsecrationis carmine expulsus; *excommunicatus* vitandus. 應廻避之受絕罰者. *excommunicatus* toleratus. 被容忍之受絕罰者.

excommŭnĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】宣佈執行絕罰.
phras.: proscribere, ac romanis sacris, societate, commercio, consuetudine, convictu piorum, alicui interdicere; ab Ecclesiae communione repellere; extra Ecclesiae septa ejicere: anathemate sacro persequi; a corpore Ecclesiae segregare; sacrificiis alicui interdicere; usu sacrorum prohibere.

excŏ-quo. *quis, xi, ctum, quere.* v. tr.
【解】❶煮熟，炙熱. ❷煉淨，鎔化. ❸燒，烤，炙，（熟思、陰謀）.
【例】*excoquere* sebum. Plaut. 溶化脂肪. *excoquere* arenas in vitrum. Tac. 煉砂成玻璃. ❸ (fig.) *excoquere* malum alicui. 陰謀害人.

excŏ-rĭo. *ās, āvi, āre.* v. tr.
【解】剝皮.

exc-ors. *ordis.* adj. (*ex cor*)
【同】amens, vecors.
【狀】admodum.
【解】愚蠢，愚昧，瘋癲者（無理性）.
【例】quae anus est tam *excors*? 那個老婦如此愚昧？quae hoc non videt, sentit, *excors* est. 不見不覺此，便是愚蠢者.

excrēment-um. *i.* n. (*ex cerno*)
【解】遺棄物，排泄物，渣滓.
【例】*excrementum* oris. Tac. 唾液（口涎）. *excrementa* narium. Tac. 鼻涕.

1. excrĕ-o. (vel) **exscrĕ-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】vi quadam, ac cum tussi exspuo.
【解】吐出，吐痰.

2. excrĕ-o. vide **exscreo.**

excre-sco. *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. intr.
【解】長大，發展，生長.
【例】in longitudinem *excrescit* abies. Plin. 松柏長高. flumen imbribus *excrescit.* Ulp. 河水因落雨而高漲. litium series *excreverat.* Suet. 訴訟案件增多.

excrētĭ-o. *ōnis.* f.
【解】過篩餘物，便溺.

1. excrēt-us. *a, um.* part. v. *excerno.*
【解】過篩，區別，分開者.

2. excrēt-us. *a, um.* part. v. *excresco.*
【解】長大，增長者.

1. excrŭciāt-us. *a, um.* part. v. *excrucio.*
【解】受酷刑，受磨難者.
【例】*excruciatus* inopia. Plaut. 爲窮所迫.

2. excrŭciāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】酷刑，受磨難.

excrŭcĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】crucio, conficio, exanimo, interimo.
【狀】mirabiliter.
【解】❶用刑，磨難. ❷虐待，欺壓.
【例】❶ dii te *excrucient.* 願諸神降災與你. non plura loquor, ne te *excruciem.* Cic. 我不多言免得煩擾你. *excruciare* tempus. Plaut. 蹉跎歲月.

excŭbātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】巡防，巡察.

excŭbĭ-ae. *ārum.* f. pl.
【同】diurnae nocturnaeque vigiliae.
【形】miserae.
【解】❶巡夜，巡哨，巡視，守望. ❷衛兵，戍卒，哨兵.
【例】❶ *excubias* agere. Ov. 巡防，(値崗). *excubias* sanctuarii habere. Hier. 看守聖殿. vigilium canum *excubiae.* Hor. 犬守夜. ❷ (ignis) *excubiae* divūm aeternae. Virg. (敬神)長燃之火.

excŭbĭt-or. *ōris.* m. (*excubo*)
【解】衛兵，戍卒，更夫，巡兵.
【例】*excubitor* canis. Col. ales. Virg. 守夜之犬，司晨之鷄. castra *excubitoribus* et firmis praesidiis tenebantur. 營壘由巡兵及戍卒防守.

excŭbĭtōrĭ-um. *i.* n.
【解】巡防局.

excŭb-o. *ās, ŭi, ĭtum, āre.* v. intr.
【同】vigilo, vigilans sum, excubilas agere.
【解】❶露宿. ❷守衛，戍守，監視，(fig.) 愼防，留意.
【例】❶ Lacedaemonii, ut armati in agro *excubarent.* Cic. 拉色德人武裝露宿在田野中. Caesar ad opus *excubabat.* Caes. 凱撒在工事處過宿. ❷ duae legiones pro castris *excubabant.* Caes. 兩營兵在營前防守. *excubabo* pro vobis. Cic. 我將爲你們防守. rerum pretiis *excubatur.* Plin. 注意物價.

excū-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr.
【同】compono, elucubro.
【解】❶擊出，拖出，孵卵出雛. ❷薰陶，製造，鑄成，著作.
【例】❶ (*excudere*) silici scintillam. Virg. 打石出火星. (*excudere*) pullos ex ovis. Cic. 孵卵出雛. ❷ *excudere* aera, ceras. Virg. 鑄銅，製蠟. *excudere* canalem. Pall. 挖運河.

exculcāt-us. *a, um.* part. v. *exculco.*
【解】被踩躪，被踐踏者，(脚跐示意)
【例】*exculcata* verba. Gell. 舊調，廢話.

exculc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ex calco*)
【解】脚跐，榨出，踐踏，踩躪.

excult-us. *a, um.* part. v. *excolo.*
【同】ornatus, decoratus, praeditus, institutus.
【解】修飾，裝扮，培養，研究者.
【例】ingenia disciplinis *exculta.* 培養的天才. *exultus* elegantia. Quint. 典雅都麗. *excultus* ad humanitatem. Cic. 受文化教育.

excu-rro. *rrĭs, curri,* (vel) *rri, rsum, rrĕre.* v. intr.
【狀】longius, pariter, immoderatius.
【解】❶出奔，馳去，衝出，湧出. ❷伸出，伸展，展開.
【例】❶ in fines Romanos *excucurrerunt.* Liv. 他們已侵入羅馬境內. *excurristi* a Neapoli. Caes. 你已迅速離去拿玻里. *excurrunt* germinationes. Plin. 發芽. ❷ paeninsula *excurrit.* Liv, 伸出半島. campus in quo *excurrere* virtus potest. Cic. 能展布他經綸的生涯. *excurrit* oratio. Cic. 演詞空泛. *excurrens* summa. Cic. (剩餘) 超額遊資. in hoc tempus *excurrere.* Gaius. 到期，滿期.

excursĭ-o. *ōnis.* f. (*excurro*)
【同】decursio, incursio.
【形】moderata, nocturna.
【解】❶遊歷，旅行，漫遊. ❷侵入，入寇，突出. ❸ (fig.) 生活前程，生涯，題外技節.
【例】❷ tueri fines suos ab *excursionibus* hostium. 防禦敵人侵入國境. nocturnam *excursionem* facere, populandi magis, quam justi belli more. 夜間侵襲爲刼掠而非照義戰慣例.

excurs-ŏr. *ōris.* m. (*excurro*)
【同】emissarius.
【解】賽跑，流浪者，間諜，偵察，斥堠.

1. excurs-us. *a, um.* part. v. *excurro.*
【解】遊歷，漫遊者.
【例】*excursum* spatium. Ter. 遊歷之地.

2. excurs-ŭs. *ūs.* m.
【解】❶奔走，遊歷. ❷出師，攻擊，侵襲. ❸題外技節，越出題本旨.

excūsābĭl-is. *e.* adj. (*excuso*). *excusabilior.*
【解】可原諒，可寬宥，可推辭者.

excūsātē. adv. *excusatius.*
【解】可原諒，可推辭貌.

excūsātĭ-o. *ōnis.* f. (*excuso*)
【同】purgatio, satisfactio, causa. X. Accusatio.
【形】facilis, justa et idonea, legitima, magna, misera, sapiens, probabilis, turpis.
【解】❶ 辨解，答辯，辯護. ❷ 託故推辭，推諉. ❸ 遁辭，藉口.
【例】❶ *excusationem* dare alicui. Cic. 向人解釋. stultitia *excusationem* non habet. Cic. 昏愚不能辯解. ❷ *excusatio* adolescentiae. Cic. 推辭年幼無知. ❸ *excusationem* quaerere, parare, accipere, rejicere, refellere. 尋找準備，接受拒絕駁斥藉口.
【附】**excusatio.** 解除的理由. **excusatio** a lege. 解除法律義務.

excūsāt-us. *a, um.* part. v. *excuso. excusatior, -tissimus.*
【解】推託，推諉.

excūs-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】purgo, excusatione utor, excusationem affero, crimen removeo, culpa libero, a culpa eximio, excusatione rei tego. X. Accuso.
【解】❶ 辯護，辯訴. ❷ 推辭，推諉. ❸ 託故避免.
【例】❶ (*excusare*) aliquem apud aliquem, (vel) aliquem alicui. Cic. 在某人前爲某辯護. se *excusare* de aliqua re. Caes. 爲某事辯護自己. cura, ut *excuser* morbi causa. Cic. 請你原諒我有病. Atticae velim me *excuses.* Cic. 請你在亞弟瑟前爲我辯護. de me *excusando* apud Apulium. Cic. 在亞布里前爲吾辯護. ❷ (*excusare*) inopiam. Caes. 假託貧窮. (*excusare*) valetudinem. Liv. 託言健康原因. alicujus reditum *excusare.* Tac. 原諒某人回來(遲到). ❸ reditum Agrippinae *excusavit.* Tac. 託故未使亞各皮回來. *excusari* alicui rei. Tac. 託故避免某事. *excusare* se a calore solis. Pall. 防備日晒.

excūs-ŏr. *ōris.* m.
【解】鎔鑄，雕刻(銅錫)者.

excussē. adv. (*excussus*)
【解】力投，抛擲狀.

1. excuss-us. *a, um.* part. v. *excutio.*
【解】動搖，震盪者.
【例】*excusso* lacerto. Sen. 轉動手臂. *excussus* oculus. Sen. 挖眼. *excussus* somno. Ov. 驚醒. *excussa* mens. Stat. 心中擾亂. *excussus* patria. Virg. 被逐出國.

2. excuss-ŭs. *ūs.* m.
【解】搖動.

excūs-us. *a, um.* part. v. *excudo.*
【解】出殼.

excŭ-tĭo. *tĭs, ssi, ssum, tĕre.* v. tr. (*ex quatio*)
【同】agito; exploro, examino; depello, rejicio.
【狀】radicitus.
【解】❶ 抖去，抖掉，抖擻，一展開，拂拭，搖擺，一傾覆，打倒，一擲出，射出，驅逐. ❷ 挖掘，奪取，檢查，考究.
【例】❶ gallinae se *excutiunt.* Plin. 母雞搖動全身. (*excutere*) pallium. Ter. 抖擻氅衣. (*excutere*) vestem. Petr. 抖擻衣服. equus *excussit* equitem. Liv. 戰馬搖下騎士. *excutere* pulverem. Ov. 拂拭塵埃. *excutere* poculum manibus. Pers. 杯自手中落下. *excutere* jugum. Plin. 擺脫駕軛. patria *excussus.* Virg. 被逐出國. (*excutere*) moenia fundo. Stat. 傾覆城垣. (*excutere*) rudentes. Virg. 張帆. (*excutere*) tela. Tac. 擲鏢鎗. (*excutere*) fulmen. Sen. 雷擊. (*excutere*) ignem. Cic. 抛火 (使冒火). (*excutere*) lacrimas. Ter. 洒淚. (*excutere*) mentem. Plin. 使精神錯亂. (*excutere*) cogitata. Cic. 使思想搖動. (*excutere*) verbum. Cic. 講解語言. (*excutere*) aliquem calce. Lucil. 踢出某人. (*excutere*) sitim. Sen. 止渴. ❷ (*excutere*) oculos. Plaut. 挖眼. (*excutere*) genus. Ov. 考究族譜. (*excutere*) rationem. Plin. 檢查賬目. (*excutere*) scriptores. Quint. 研究著作家.

exdorsŭ-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】剝皮，裂皮.
execr... vide **exsecr...**

ex-ĕdo. *ĕdĭs,* (vel) *ēs, ĕdit,* (vel) *est: ēdi, ēsum* (arch. *essum*), *ĕdĕre,* (vel) *esse.* v. tr.
【同】consumo, conficio, corrodo.
【解】吞，食，嚙，毀壞.
【例】frumentum curculiones *exedunt.* Varr. 甲虫嚙麥粒. aegritudo *exest* animum. Cic. 憂傷使人精神沮喪. molem *exedunt* undae. Curt. 水浪侵蝕隄岸. exspectando *exedor.* Plaut. 我因久待過分憔悴.

exēdr-a. (**exhĕdra**). *ae.* f.
【同】locus, ubi sedes multae paratae.
【解】會場，會話室，會客室，接待室.
【例】offendi eum sedentem in *exedra.* 我遇到他坐在會客室中.

exēdrĭ-um. *i.* n.
【解】小會場，小會客室.

exēgēs-is. *is.* f.
【解】註解，(考證)，訓詁，註釋，解釋.

exēgēt-a. *ae.* m.
【解】註解者，詮釋者.

exempl-ăr. *āris.* n. (*exemplum*)
【同】exemplum, imago, species ad imitandum exposita.
【解】❶ 模範，模型，標本，榜樣. ❷ 原稿，底稿，樣本，(抄本，副本).
【例】❶ *exemplar* antiquae religionis. 古宗教之模範. perfectissimum sibi *exemplar* proponit. 當自己最完美之模範.

exempl-um. *i.* n. (*eximo*)
【同】exemplar, imago, documentum, specimen, clarissimis monumentis testata cognitaque antiquitas.
【形】domesticum, facile ac pervulgatum, illustre, insigne, laudabile, praestans, novum, perspicuum, perniciosum, rarum, vetus; gloriosa, honesta, mirabilia, plena dignitatis, praestantia, nova, vetera.
【解】❶ 抄本，副本. ❷ 原本，原稿，正本. ❸ 原始模型. ❹ 實例，模範. ❺ 表率，法式，典型，榜樣，(借鑑).
【例】❶*exemplum* epistulae. Cic. 書信抄本. ❷ litterarum *exemplum* componere. Cic. 寫書信草稿. litterae.. hoc *exemplo.* Cic. 書信大旨如此. ❸ *exemplum* ad imitandum. Cic. 可摹仿的模型. ❹ *exemplum* severitatis edere. Cic. 用作嚴厲的榜樣. *exempli* causa. Cic. 擧例. ad *exemplum.* Cic. 擧爲實例. ❺ in eos omnia *exempla* edere. Caes. 爲反對他們援引各種榜樣.
【註】phras. ❶ Cato *exemplum* innocentiae, virtutis, (specimen, documentum virtutis). 賈道爲淸正剛直之典型. ❷ *exemplum* bonum dare, (aedificare alios. (vulgat.) 善化他人(爲人表率). documento esse aliis: *exemplum* praebere, edere, prodere. -relinquere aliis, antiquae virtutis. ❸ multa *exempla* exstant instantis fortunae; documenta humanorum casuum proferri multa possunt. 許多人事變遷的實例. ❹ *exemplum* sumere, capere, documento sibi habere, .. 用爲借鏡. ❺ malo *exemplo* esse; pessimo *exemplo* alios corrumpere; *exemplum* perniciosum prodere; *exemplo* aliis nocere. 惡化他人，不善的榜樣. ❻ *exemplum* statuere in improbis: (refertur ad supplicium): *exemplum* edere in improbis. 藉爲殷鑑 (受懲之實例). ❼ (ad litteras refertur): *exemplo* eodem duas epistolas scribere, dare, (eadem forma. vulg.) 將書信抄寫兩份. epistolae *exemplum* mittere, (copiam epistolae); 送書信副本. ❽ *exemplum* rem ornatiorem reddit. 實例使事情更明顯. *exemplum* capere, expetere ab antiquitate. 引用前例. res in *exemplum* ibit. 可作實例.

exemptĭ-o. *ōnis.* f.
【解】除免，例外，破格，特屬.

1. exempt-us. *a, um.* part. v. *eximo.*
【解】免除，撤出者，破格，例外者，特屬者.
【例】*exemptus* supplicio. Curt. 免刑. *exemptus* poenae. Ov. 免罰. *exemptus* honoribus. Plin. 避榮. *exempta* fames. Virg. 充飢(止飢). *exempta* fine. Lucr. 無終止. **exemptorum** jurisdictio ad confessionem. 特屬神職修會人員之解罪職權.

2. exempt-ūs. *ūs.* m.
【解】除去，扣除，破格，例外者，特屬.

exentĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】取出內臟，耗盡，磨難.

ex-ĕo. *īs, ĭi,* (raro *īvi*), *ĭtum, īre.* v. intr. vel tr.
【同】egredior, prodeo, progredior, pedem effero, foras me do, procedo, excedo, emergo, erumpo, emano, mano, evolo, evado, orior, nascor.
【狀】commodius, similiter, tuto.
【解】I. intr. ❶ 出外，出去，離去，(cum *ex* vel *de* et abl. -cum abl solum.) ❷ 啓程，行路，往，赴. ❸ (論事物) a) 出匭，(票，籤). b) 出芽，出葉. c) 出口. d) 製成，(成功). ❹ (fig.) 去世，遺忘，流行，傳佈. ❺ (終止). 流入，(江河). 形成，(葉…)，止於，(時期). II. tr. ❶ 踰越，超過. ❷ 退避，巧避，隱遁.
【例】I. ❶ (*exire*) ex urbe. 出城. (*exire*) e patria, e finibus suis, ex castris.. Cic. 離本國，出自己邊界，出營寨. (*exire*) de triclinio, de navi... Cic. 出餐室，下船. (*exire*) domo, castris. Cic. 離家，離營. (*exire*) ab urbe. Liv. 離城. (*exire*) ab aliquo. Ter. 離開某人. ❷(*exire*) in terram. Cic. 登岸. (*exire*) in solitudinem. Cic. 避入曠野. (*exire*) pastum, praedatum. Varr. 出外牧畜，搶掠. (*exire*) visere. Pl. 出外拜訪人. (*exire*) in aciem. Liv. (出去) 上陣. (*exire*) ad pugnam. Virg. 出去作戰. (*exire*) in iras. Suet. 發怒. ❸ (*exire*) a) sors, nomen *exit.* Cic. 抽籤，選名出匭. b) folia a radice *exeunt.* 由根生出枝葉. -in altitudinem. Plin. 長高. -in immensum. Sen. 生長無止境. c) nihil non consideratum *exibat* ex ore. Cic. 口中不出冒昧之言. d) currente rota cur urceus *exit*? Hor. (陶工) 輪盤旋轉，何以出瓶罐? ❹(*exire*) de vita, e vita. Cic. 逝世. (*exire*) memoria hominum.

Sen. 被人遺忘. *exierat* in vulgus respondisse eum. Suet. 謠傳他已答應. ❺ a) per septem portus in maris *exit* aquas (Nilus). Ov. 尼路河經七灘頭而入海. b) folia in angulos *exeunt*. Plin. 葉形成尖狀. c) quinto anno *exeunte*. Cic. 五年將終. indutiarum dies *exierat*. Liv. 休戰期已過.

II. ❶ (*exire*) limen. Ter. 越過門閑 (閾) (*exire*) lubricum juventae. Tac. 度過青年危險時期. ❷ (*exire*) tela. Virg. 避免鏢槍. (*exire*) odorem. Lucr. 避免毒氛.

ex eo.

【同】 inde, ideo, id circa, quia.

【解】 從此，因此..

【例】 *ex eo* quia... *ex eo* quod... 因此…

exĕqui-ae. *ārum.* f. vide **exsequiae.**

exequor. vide **exsequor.**

exerc-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr. (*arceo*)

【同】 colo, excolo, exercitatione utor, versor in aliqua arte, consuetudinem atque exercitationem capio, artem facio.

【狀】 acerrime, familiariter, nimium, vehementer, latine, studiose.

【解】 I. proprie: 勤勞不輟，不間斷，不休息. ❶ 勞動工作不間斷. ❷ 創作製造不輟.

II. fig. ❶ 勤奮，一磨難，擾亂. ❷ 操練，教練，習練. ❸ 實行，力行，經營，應用.

【例】 I. ❶ corpora adsiduo *exercita* motu. Lucr. 原子運動不息. (*exercere*) tauros. Virg. 使牡牛勞動. ego te *exercebo* hodie. Ter. 今天我使你勞動. ❷ *exercere* tellurem. Virg. 作土工. *exercere* solum. Virg. 作土工. *exercere* ferrum. Virg. 作鐵工. *exercere* diem. Virg. 一日工作.

II. ❶ ambitio animos hominum *exercebat*. Sall. 虛榮心擾亂人之心情. de aliqua re *exerceri*. Cic. 爲某事掛慮. ❷ (*exercere*) corpus. Cic. 操練身體. (*exercere*) memoriam. Cic. 練習記憶力. (*exercere*) copias. Caes. 練兵. (*exercere*) aliquem in aliqua re. Cic. 在某事上操練某人. ❸ (*exercere*) medicinam. Cic. 施行醫術. (*exercere*) judicium. Cic. 審案. (*exercere*) crudelitatem in aliquo. Cic. 虐待某人. (*exercere*) scelus, libidinem, avaritiam, in socios. Liv. 向盟友施行其兇惡，無恥，及貪婪. (*exercere*) victoriam. Sall. 應用勝利權. (*exercere*) in aliquem. Sall. 對某人. (*exercere*) legem. Liv. 執法.

【註】 phras. ❶ Demosthenes se *exercendo* clarus orator evasit. 戴茂斯德因習練，而成著名演說家. *exercere* memoriam, vocem... ❷ munus suum egregie *exercet*. 善盡己職. ❸ fortuna variis eum casibus *exercet*, (affligit). 各種命運磨練他. ❹ iracundiam in victos, inimicitias cum civibus *exercet*, (persequitur). 對戰敗者施其忿恨對國人施其仇恨. ❺ *exercere* jus civile, vectigalia.. (tractare, exequi). 執行國法，課稅.

exercĭtāti-o. *ōnis.* f. (*exercito*)

【同】 usus, tractatio, actio, meditatio, commentatio, consuetudo, industria, agitatio, curricum, studium.

【形】 acerbior, campestris, communis, domestica, egregia, elegans, facilis, non inutilis, perfecta, plurima, quotidiana, popularis, pene puerilis; accuratae, crebrae, modicae, oratoriae, rhetoricae.

【解】 操練，練習，精練，訓練，考驗，訓練 (形身或精神).

【例】 *exercitatio* alicujus rei. Cic. 習練某事業. *exercitatione* virtutum. Cic. 操練德行. *exercitatione* ingenii, corporis. 精神體格訓練. *exercitatione* scelerum assuefieri. 習於惡.

exercĭtāt-or. *ōris.* m.

【解】 拳師，體育教師.

【例】 *exercitator* equitum. 騎兵教師.

exercĭtāt-us. *a, um.* part.v. *exercito. exercitatior, -tissimus.*

【同】 versatus, exercitatione praeditus. X. Rudis.

【解】 ❶ 受搖動，受震盪. ❷ 受考驗，精練者 (有經驗者)，素習者，(受訓練者).

【例】 ❶ non alias *exercitatior* Britannia fuit. Tac. 不列顛從未受過更大搔擾. ❷ (*exercitatus*) bello. Nep. 富有作戰經驗. (*exercitatus*) usu belli. Cic. 富有作戰經驗. (*exercitatus*) in audaciam. Sall. 素有膽量. *exercitatissimus* exercitus. Nep. 極精銳 (極有經驗) 之部隊. in maximis rebus *exercitatissimus*. 極富有作大事的經驗.

exercĭtĭ-um. *i.* n. (*exerceo*)

【解】 實習，操演，練習，演戰.

【例】 *exercitia* spiritualia. 神操. ❶ *exercitia* dare. 授神操. sacris *exercitationibus* aliquem excolere, munire; adversus pravas animi affectiones et vitia piis *exercitationibus* munire; pias commentationes alicui tradere; sacris commentationibus aliquem *exercere*. ❷ *exercitia* spiritualia facere. 行神操 (退省，避靜，自我檢討，退思). sacras commentationes obire; a negotiis avocare sese, et ad divinarum rerum commentationem mentem traducere; rerum divinarum commentationi operam dare;

sacris commentationibus excoli, perpoliri; in divinarum rerum contemplatione sese *exercere*, temporis aliquantum ponere; *exercitia* spiritualia annua pro clericis. 神職人員的每年退思(靜修)。

exercit-o. *ās, āvi ātum, āre.* v. tr.
【解】屢習，時習.

1. exercit-us. *a, um,* part. v. *exerceo. exercitior, -issimus.*
【解】❶搖動，震盪，勞動. ❷被磨難，受擾亂. ❸操練，實習者. ❹勤勞，困難者.
【例】frictio *exercita*. C. Aur. 强力的摩擦.

2. exercit-ŭs. *ūs.* m.
【同】copiae, manus.
【形】amplissimus, cunctus, exiguus firmitate, fidelissimus, firmissimus, imbecillis, incolumis, instinctus, invictus, novus, vetus, ornatissimus, periculosus, pessimus, robustus, tiro et collectitius, veteranus; rudes parati, valentes, veterani.
【解】軍旅，隊伍，軍團，軍隊.
【例】❶ *exercitum* conscribere, conficere, comparare, colligere, conflare, cogere, contrahere, parare, facere, scribere; (contrahere copias). 招募，徵集，準備…軍隊. ❷ *exercitum* complere; reficere, confirmare, supplere, augere, multiplicare, (legiones supplementis integrare, reficere). 整編，(重組)軍隊. ❸ *exercitum* habere egregium; probe ornatum auxiliis; copias habere praestantissimas, *exercitum* veteranum, robustum, valentem. 備有精銳部隊. ❹ *exercitum* genere potius, quam numero firmum; --non frequentem, sed fortitudine praestantem. 精選部隊. ❺ ingentem quidem habere *exercitum*, sed temere collectum, tironem et collectitium. 軍隊人數不少，但係新兵(未經訓練烏合之衆)。
【註】phras. ❶ *exercitum* scribere. (入軍籍)徵兵. ❷ *exercitum* lustrare, recensere. 閱兵. ❸ *exercitum* ductare, ducere. 統兵. ❹ *exercitum* adducere. 領兵. ❺ *exercitum* deducere, abducere, deportare de provincia. 由行省調兵運兵. ❻ *exercitum* castris continere. 紮營. ❼ *exercitum* distribuere in stativa. 分兵駐守. ❽ *exercitum* collocare, exponere, instruere. 分派軍隊駐防. ❾ *exercitum* trajicere. 遣發運隊. ❿ *exercitum* permutare, deponere, dimittere. 撤兵退兵，遣散. ⓫ *exercitum* dissipare, dilabi. 軍隊潰退. ⓬ *exercitum* reficere, recreare, supplere; supplementa *exercitui* scribere. 整編，補充軍隊.

exēs-ŏr. *ōris.* m.
【解】嚙噬者.

exēs-us. *a, um.* part. v. *exedo.*
【解】嚙噬，侵蝕，腐化者.
【例】*exesus* dens. Cels. 牙齒腐壞. *exesa* arbor. 朽壞樹木. *exesus* curis. V.-Fl. 勞心憔悴.

exfō-dio. *dīs, di, ssum, dĕre.* v. tr. vide **effodio**
【解】挖出. 掘出.

exhaerēdo. vide **exheredo.**

exhālāti-o. *ōnis.* f. (*exhalo*)
【同】vapor, anhelitus terrae, afflatus ex terra, exspiratio, aspiratio.
【解】發氣，吐氣，噓氣，—發出，吐出.
【例】*exhalationes* terrae. 地發潮氣.

1. exhālāt-us. *a, um.* part. v. *exhalo.*
【解】噓氣，吐氣.

2. exhālāt-ŭs. (*ūs*). m. abl. *ū.*
【解】吐氣.

exhāl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】spiro, exspiro, emitto.
【解】I. tr. 吐出，噴出，噓出，吹氣.
II. intr. 杰氣，發氣，斷氣.
【例】❶ flores *exhalant* odores; (afflantur a floribus odores). 花吐芬芳. *exhalare* crapulam. 醉酣睡. *exhalare* vitam. Virg. 斷氣身亡. *exhalare* animam. Ov. 逝世.
II. *exhalans* sulphur. Isid. 發出硫磺氣味.

exhau-rĭo. *rīs sī, stum, rīre.* v. tr.
【同】aufero, minuo, exinanio, perfero, absumo. X. Repleo.
【狀】facile.
【解】❶ a) 飲盡，吸盡. b) 吸出，掘出. ❷ a) 竭盡，罄盡，耗盡，蕩盡，力盡. b) 完成，結局.
【例】❶ (*exhaurire*) poculum. Cic. 乾杯. (*exhaurire*) terram manibus. Caes. 以手挖土. (*exhaurire*) sibi vitam. Cic. 自殺. (*exhaurire*) tantum vini Cic. 飲大量酒. ❷ (*exhaurire*) facultates patriae. Nep. 耗費公帑. (*exhaurire*) mandata. Cic. 完成使命. (*exhaurire*) labores. Liv. 竣工. (*exhaurire*) vires. Plin. 力盡. (*exhaurire*) aes alienum. Liv. 淸償債務.
【註】phras. ❶ opes ex aerario *exhausit*. 他提取公帑. ❷ de tuis laudibus minimum *exhaurire*, (minuere). 絕不損害你之名譽. ❸ mandata mea *exhaurias*, (exequaris). 你執行完成我之命令. ❹ aerarium *exhaurit*, (spoliat, exinanit). 他耗盡國庫. ❺ labores, aerumnas..tua causa *exhausi*. 我爲你任勞

任怨. ❺ tantum vini *exhausit*, (voravit, ingurgitavit), ut necesse esset vomere. 彼飲酒致嘔.
【附】**exhaustiva** divisio. 皆盡分法.

exhaust-us. *a, um.* part. v. *exhaurio.*
【解】竭盡，罄盡，耗盡，用盡者.
【例】*exhaustum* aerarium. Cic. 國庫罄盡. *exhaustae* facultates. Nep. 財源已竭. *exhaustum* animal. Virg. 牲畜力竭. *exhaustus* annus. Luc. 年月已滿.

exhērēdātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】褫奪承嗣權.

exhērēdāt-us. *a, um,* part. v. *exheredo.*
【解】被褫奪繼承權者.

exhērēd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*exheres*)
【同】hereditate privo, abdico; submoveo ab hereditate, jure hereditatis privo; hereditate excludo.
【解】不准承嗣，褫奪繼承權.
【例】pater filium *exheredare* cogitabat. 父親想褫奪他繼承權.

exhēr-ēs. *ēdis,* m. f.
【同】hereditate exclusus, in nullam sortem bonorum natus.
【解】不得承嗣者.
【例】filius *exheres.* 不得承嗣之子. *exheres* vitae. Plaut. 被殺者.

exhĭb-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr. (*ex habeo*)
【同】profero, ostendo, gero, praebeo. X. Occulto.
【解】❶ 揭露，顯示，揭示. ❷ 指示，證明. ❸ 發生，招致，惹起.
【例】❶ fratres saltem *exhibe.* Cic. 至少讓你的弟兄們出來. (*exhibere*) se. Ov. 顯示自己. (*exhibere*) philosophum populo Romano. Cic. 介紹哲學家與羅瑪人民. (*exhibere*) rationes. Plin. 交待賬目. (*exhibere*)se mitem. 示己溫良. (*exhibere*) specimen. 示範. ❷ (*exhibere*) liberalitatem et justitiam. Plin. 表示其慷慨及正義. (*exhibere*)virum vere civilem. Quint. 顯示他爲眞正政治家. (*exhibere*) rem salvam. Plaut. 顯示事情順利. (*exhibere*) vocis fidem. Phaed. 顯示言而有信. ❸ (*exhibere*) alicui molestiam. Cic. 討擾人. (*exhibere*) alicui negotium. Cic. 使掛慮. (*exhibere*) alicui reverentiam. Nep. 對人表示敬意. (*exhibere*)faciem parentis. Plin. 面呈現父母之容色.

exhibĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*exhibeo*)
【解】提供，投呈，展覽，扮演，表演，生產.
【例】*exhibitio* pudicitiae. Tert. 表現其貞操.

exhĭbĭt-or. *ōris.* m.
【解】表示者，表演者，施與者.
【例】*exhibitor* ludorum. Arn. 演技者. *exhibitor* convivii. Non. 宴客者.

exhĭbĭt-us. *a, um.* part. v. *exhibeo.*
【解】顯示，表現者.

exhĭlăr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】hilaro.
【解】悅人，宜人，使人愉快.
【例】*exhilaratus*.Cic. 愉快者. *exhilarare* colorem. Plin. 面色愉快. *exhilarat* me aspectus vester, (recreat me, reficit, laetitia me perfundit). 瞻望你們我感覺愉快.

exhorr-ĕo. *ēs, ēre.* **exhorr-esco.** *escis, ŭi, escĕre.* v. intr. vel tr.
【同】horrore perfundor.
【解】❶ intr.慄慄，寒戰，震恐，恐怖. ❷ tr. 畏懼，深恐.
【例】❶ *exhorruit* ad hoc spectaculum, (cohorruit animus, pavore concussus). 觀此情景使人恐怖. *exhorrescere* metu. 恐惶.

exhortātĭ-o. *ōnis.* f. (*exhortor*)
【解】勸告，鼓勵，勸勉，獎勵.
【例】tua *exhortatione* impulsus feci. 因你鼓勵我行此事.

exhortāt-us. *a, um.* part. v. *exhortor.*
【解】勸告，鼓勵者.

exhort-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】hortor, adhortor, auctor sum alicui, impello, inflammo, sollicito, cohortatione utor.
【解】勸勉，鼓勵，勸告.
【例】*exhortari* aliquem ad virtutis studium. 勸人修德. *exhortari* virtutes. Sen. 勸善. *exhortandus*. Quint. 當鼓勵者. *exhortari* parsimoniam. Gell. 爲勸人節儉.

exhūmātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】發掘死屍.

exhūmo. *ās, āre.* v. tr.
【解】發掘，出土.

exĭens. *euntis.* part. v. *exeo.*
【解】出外，出去.

ex-ĭgo. *igis ēgi, actum, igĕre.* v.tr. (*ex ago*)
【同】ad dissolutionem cogo, postulo, flagito, extorqueo, de pecunia appello.
【狀】acerbe, acerbius, amplius, facilius, plane, praeclare.
【解】❶ 推出，逐出，驅逐，擲出，拋棄. ❷ 結束，完成，度過，(滿期). ❸ 索取，索還. ❹ 要求，催促，勒逼. ❺ 衡量，權度，評判，討論.
【例】❶(*exigere*)reges e civitate. Cic. 驅逐

君主出境. post reges *exactos*. Cic. 君主被驅逐後. (*exigere*) domo aliquem. Liv. 將某人逐出室外. ferrum per medium corpus *exigit*. 以刀穿透其身. ❷ (*exigere*) monumentum aere perennius. Hor. 建成比銅更堅久之紀念物. annos, dies.. per desidiam *exigere*. 閒暇度日. *exacta* aetate. Cic. 畢命後. ante *exactam* hiemem. Caes. 冬季將終之前. *exigere* opus. 成功. ❸ (*exigere*) pecunias. Cic. 使人償款. (*exigere*) tributa, vectigalia. 勒索賦稅. ❹ (*exigere*) aliquid ad aliquo. Cic. 要求某事於某人. ut res *exiget*. Quint. 照事態所需要者. (*exigere*) actiones suas ad normam rationis. 照理智行事. ❺ (*exigere*) columnas ad perpendiculum. Cic. 照垂線立支柱. se *exigere* ad aliquem. (-sur quelqun). 對某人約束自己. (*exigere*) aliquid ad aliquam rem. Cael. 照事論事. (*exigere*) de aliqua re, cum aliquo. Planc. 與某人論某事. (*exigere*) secum aliquid. Virg. 心中特度某事.

exĭgŭē. adv. (*exiguus*)
【同】tenuiter, exiliter.
【解】微小，薄弱，狹隘，吝嗇，簡略.
【例】epistola *exigue* scripta. 簡略書信. *exigue* tibi a principe tributum est. 君主賜你薪俸微薄.

exigŭit-as. *ātis.* f. (*exiguus*)
【同】exilitas.
【解】微卑，狹小，微薄，貧困，枯窘，簡略，短促.
【例】*exiguitas* copiarum recessum magis, quam pugna suadebat. 兵力薄弱更好退兵而不交戰.

exĭgŭo. adv. (ablat. pro adverb.)
【解】片刻，少頃.
【例】*exiguo* post. Plin. 不久之後. *exiguo* tangere. Scrib. 輕輕扶摩.

exigŭ-um. *i.* n. (*exiguus*)
【解】纖微，少許，微小，狹小.
【例】*exiguum* spatii. Liv. 狹小範圍內. *exiguum* (adv.) dormire. Plin. 休息片刻.

exĭgŭ-us. *a, um.* adj. (*exigo*)
【同】exilis. X. Ingens.
【狀】valde, sane.
【解】微小，狹小，短小，短促，微弱者.
【例】*exiguus* numerus. Cic. 少數. *exigua* vox. Quint. 聲音微弱. *exigua* laus. Cic. 輕微頌詞. *exiguo* tempore. 片刻. facultates *exiguae*. 財力薄弱.

exĭl-is. *e.* adj.
【同】tenuis. X. Plenus, nitidus.
【狀】sane.
【解】細微，輕薄，弱小，微賤，瘦弱者.
【例】duae legiones *exiles*. Cic. 兩師薄弱的軍隊. vox *exilior*. Plin. 更微弱之聲音. *exiles* virium reliquiae. V. -Max. 微弱餘力. *exilia* argumenta. Gell. 微薄之論證.

exilĭt-as. *ātis.* f.
【同】tenuitas, jejunitas.
【解】微小，薄弱，枯窘，瘠瘦.
【例】*exilitas* vocis. Quint. 弱小聲音. *exilitas* in dicendo. Tac. 詞句枯窘. *exilitas* litterarum. Quint. 氣調不充沛之文詞.

exilĭter. adv. *exilius.*
【同】tenuiter, jejune.
【解】瘦弱，微薄，枯窘，簡略.
【例】*exiliter* et jejune disputare. 辯證薄弱而枯窘. *exilius* dicam. Varr. 我將更簡略說明.

exilĭ-um. vide **exsilium.**

exim. adv. vide **exin. exinde.**

eximĭē. adv. (*eximius*)
【同】egregie.
【解】卓越，非常，特殊.
【例】*eximie* diligere. Cic. 特寵，鍾愛. *eximie* cenare. Juv. 盛饌. *eximie* prodesse. Plin. 非常有益. oculis *eximie* medetur. Plin. 治眼非常靈驗.

exĭmĭ-us. *a, um.* adj. (*eximo*)
【同】egregius, praestans.
【解】特殊，非常，優越，卓絕，傑出.
【例】*eximium* remedium. Plin. 非常靈驗之藥品. *eximia* facie. Cic. 面容非常漂亮. *eximia* spe adolescens. Cic. 有為之青年. *eximium* ingenium. 天資卓絕. *eximium* habere neminem; (nemo exceptus). 無人例外.

ex-imo. *imis, ēmi, emptum, imĕre.* v. tr. (*ex emo*)
【同】excludo, excipio, libero, absolvo.
【解】❶ 取出，抽出，除去，免除，救拔. ❷ 用盡.
【例】❶ (*eximere*) aliquem e vinculis. Cic. 救人出監. (*eximere*) aliquid de dolio. Cat. 由桶中取物. (*eximere*) obsidione urbem. Liv. 解某城之圍. *eximo* a rebus humanis amicitiam. 若人間除去友誼. (*eximere*) aliquem servitute. Liv. 解放人當奴隸. (*eximere*) aliquem morti, infamiae. Ter. 救人免死，免受汚辱. (*eximere*) diem concilio. Liv. 延期投票. ❷ (*eximere*) diem dicendo. Cic. 終日談話. *eximentes* causae. 解脫的原因.

exin. adv. vide **exinde.**
【解】從此，由此.

exīnān-īo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.
【同】exhaurio, impleo.
【解】使空虛，耗盡，消散，除去.
【例】agros, domos vastare et *exinanire.* 搶掠毀壞田園房屋.

exīnānīt-us. *a, um.* part. v. *exinanio.*
【解】消散耗盡者.

exindĕ. adv. (exin. exim)
【解】從此以後，於是，由是，(論時，論地).
【例】non *exinde* ex quo.. Ulp. 並不由此… *exinde* ut.. Varr. 因此至於…

existentī-a. *ae.* f.
【解】存在，有，生存.

existīmātī-o. *ōnis.* f. (*existimo*)
【同】auctoritas, fama, honestas, opinio, commendatio.
【形】bona, mala, communis, gravis, honesta, integra, optima, popularis, praeclara, turpis.
【解】❶意見，判斷，估計. ❷看重，尊崇，敬服，聲望，名譽，輿論.
【例】❶*existimatio* hominum. Cic. 大衆意見. *existimationis* vitium. Vitr. 缺乏美感興趣. omnium *existimationi* satisfacere. Cic. 不負人望. ❷*existimatio* tua. Cic. 你的榮譽. homo sine *existimatione.* Cic. 毫無聲望之人. bona, optima *existimatio.* Cic. 聲望隆重之人. *existimationem* alicujus violare. Cic. 敗壞人之名譽.
【註】phras. ❶ *existimationem* colligere; (in bonam *existimationem* venire). (獵取)獲得聲望. ❷ alterius *existimationem* oppugnare, imminuere. 損壞人之榮譽. ❸ *existimationem* reconciliare, conservare. 恢復，保存人之榮譽.

existīmāt-ŏr. *ōris.* m.
【同】judex, arbiter, opinator.
【形】acerrimus, doctus, et intelligens.
【解】認識，估計，鑑定者.
【例】*existimator* alicujus artificii. 鑑定藝術者. acerrimus *existimator.* 最銳敏之估定者.

existīmāt-us. *a, um.* part. v. *existimo.*
【解】估定，評判，重視者.

existĭm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*ex aestimo*)
【同】puto, reputo, sentio, aestimo, opinor, duco, judico, persuasum est animo.
【狀】bene, contra, falso, longe aliter, longe secus, male, melius, minus, prorsus, recte, vere, invidiose, privatim, publice.
【解】I. tr. 評判，審識，估計，鑑定，以爲，臆度，相信.
II. intr. 意謂，臆斷，尊崇，敬重.
【例】I. (*existimare*) avarum aliquem. Cic. 以某人爲吝嗇者. (passiv.) (cum infin.) cum Silano contendere *existimatur.* Cic. 衆人相信他與西壘奧爭權. (cum infin.) *existimo* potius errorem quam culpam fuisse. 更好想是錯誤，而不是罪過. (cum interr. indirect.) eorum quanta mens sit, *existimare.* Cic. 審識他天資如何. rem male, de aliquo minus bene *existimare.* 不看重某人(臆度某人不好) 等人，看重某人. in *existimando* prudens. 明於(不輕易)判斷人. II. bene *existimare* de aliquo. Cic. 看重某人. *existimare* de scriptoribus. Cic. 評判著作家. ut *existimabatur.* Cic. 照衆人意見.

existo. vide **exsisto.**

exĭtiābĭl-is. exĭtĭāl-is. *e.* adj. (*exitium*)
【同】mortifer, calamitosus.
【解】有凶禍者，可痛悼者，有危害者，致死者.
【例】*exitiabilis* morbus. Tac. 致死之病. bellum *exitiabile.* 凶禍的戰爭. exitus *exitiales.* 可痛悼的結局.

exĭtĭōs-us. *a, um.* adj. (*exitium*), *-sior, -issimus.*
【同】perniciosus.
【解】不幸者，有危害者，有凶禍者，致死者.
【例】*exitiosum* consilium. 凶險的計劃. Otho reipublicae *exitiosior.* Tac. 奧東爲國家更有害者.

exĭtĭ-um. *i.* n. (*exeo*)
【同】pernicies.
【形】crudelissimum, publicum, commune, summum.
【解】傾覆，潰散，喪亡，損失，擾亂，結局.
【例】*exitio* esse alicui. Cic. 危害人. ille multis *exitio* fuit. 彼爲衆人喪亡原因. *exitium* alicui comparare. 陰謀害人. qui de hujus urbis *exitio* cogitant. 圖謀傾覆此城者.

1. **exĭt-ŭs.** *a, um.* part. v. *exeo.*
【解】出去，結局者.
【例】*exita* aetas. Fest. 晚年暮景.

2. **exĭt-ŭs.** *ūs.* m.
【同】eventus, casus, finis, terminus. X. Initium.
【形】calamitosus, dubius rerum, felix, perniciosus, fortunatus, gloriosus, incertus, perspicuus; adversi, exitiales, tristes.
【解】❶出去，出路. ❷死亡，終局，結局. ❸成功，結果.
【例】❶*exitus* fluvii. Lucr. 河口. ut *exitus* haberet (Hannibal). 爲有出路. fuga *exitum*

non habebat. Cic. 出走無路. ❷ vitam turpem honesto *exitu* conclusit. 以光榮之死結束無恥生活. ❸ incerto *exitu* victoriae. Caes. 得勝無把握. incertus belli *exitus*. Cic. 勝敗不定. in *exitu* est meus consulatus. Cic. 我之執政任期將滿. in *exitu* jam annus erat. Liv. 一歲將終. *exitus* accessit verbis. Ov. 出言生效.

exl-ex. *ēgis.* m. f.
【同】qui lege aliqua non tenetur.
【解】不受法律約束者，放肆無忌者.
【例】non quod Syllam *exlegem* putarent. 不因彼等想西拉不受法律約束.

exobsĕcr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】懇求，切求.

exŏcŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】抉目，挖眼.

exodi-um. *i.* n.
【解】終局，小型滑稽戲.

Exŏd-us. *i.* f. nom. propr.
【解】出谷記(古經篇名).

exŏle-sco. *scis, vi, tum, scĕre.* v. intr.
【同】quasi inveterasco.
【解】❶長成 (ordinarie tant. usurp. part. *exoletus*). ❷ (fig.) 乾枯，萎靡，褪色，衰老，過時，(停止).
【例】❶ postquam aetas *exoleverat*. Cic. 年歲旣長. ❷ *exolevit* (fundendi aeris pretiosi) ratio. 化金術已經失傳. nondum iis dolor *exoleverat*. Tac. 彼等痛苦尙未止息. *exolevit* memoria. Curt. 不復記憶. leges *exoleverunt*. Pomp. 法律已失其效力. *exoletum* jam vetustate odium. 歷久宿怨已釋.

exŏlēt-us. *a, um.* part. v. *exolesco.*
【解】已長成，衰老頹廢，止息，不適用，過時，忘記者.
【例】*exoleta* virgo. Plaut. 女已長成.

exŏmŏlŏgēs-is. *is.* f.
【解】告罪，解罪.

exŏnĕrāt-us. *a, um.* part. v. *exonero.*
【解】卸任，減輕，減少者.

exŏnĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】allevo, onus detraho.
【解】❶卸任，卸載. ❷ (fig.)解脫，(輕減)負擔，救援，撫慰.
【例】❶ *exonerare* colos. Ov. 解紡錘. amnes in Padum sese *exonerantes*. Plin. 溪水流入巴度河. ❷ *exonerare* aliquem metu. Ter. 免人疑懼. *exonerare* fidem. Liv. 解脫誓約. *exonerare* curas. Sen. 消散愁慮. *exonerare* aes alienum. Nep. 解脫債務. *exonerare* dolorem. Petr. 消減痛苦.

exoptābĭl-is. *e.* adj.
【解】能渴望者.

exoptāt-us. *a, um.* part. v. *exopto. exoptatior, -tissimus.*
【解】滿心切望者.

exopt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】opto.
【解】渴望，切願，寧願.
【例】ut ea res tibi laudi sit, *exopto.* 切望那事增加你的榮譽. tibi pestem *exoptant.* Cic. 他們詛咒你得禍.

exōrābĭl-is. *e.* adj. (*exoro*). *exorabilior.*
【同】placabilis. X. Inexorabilis.
【解】❶可請挽回者. ❷可賄賂，可誘惑者.
【例】❶ *exorabilis* iracundia. 可息怒者，(霽怒) *exorabilis* nulli. Sil. 無可挽回者. ❷ *exorabilis* auro. Hor. 可用金錢賄賂者.

exōrāt-or. *ōris. m.*
【解】挽回者，勸服人者.

exōrāt-us. *a, um.* part. v. *exoro.*
【解】被扭轉者，允所求，受賄賂，受誘惑者.

exorcism-us. *i.* m.
【解】驅魔儀式，驅魔經.
【例】phras.: daemones *exorcismis* e corporibus pellere: 驅魔. malos daemones ex corporibus exturbare, exigere, profligere: ex obsessis corporibus malum genium depellere; sacris carminibus malos genios ex miserorum corporibus ejicere, fugare.

exorcīs-o. (**exorciz-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】驅魔.

exorcist-a. *ae.* m.
【解】驅魔者(三品神秩)

exorcistāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】三品神秩.

exor-dīor. *dīris, sus sum, dīri.* v. dep. tr.
【同】ordior, exordium capio, principium capio, duco. X. Perficio.
【狀】bene causam, gloriose, potissimum.
【解】始置經線，織布，組織，開始發言，圖謀.
【例】*exordiri* funem. Cato. 結繩. pertexe quod *exorsus* es. Cic. 完成你所開始者. *exordiri* consilium, argutias. Plaut. 經營計劃，陰謀(害人). dicere *exordiri* Cic. 開始講話. *exordiri* causam. Cic. 開始辯護案件. *exordiri* ab ipsa re. Cic. 由本題開端.

exordĭ-um. *i.* n.
【同】principium, exorsus, prooemium, dicendi initium, vestibulum et aditus ad causam.
【形】commune, commutabile, exile, nuga-

torium, vulgare, separatum, longum, translatum, vehemens, pugnans, simplex, magnificum.
【解】開始，開端，冒頭，開場語，原始，來歷.
【例】reipublicae *exordium*. Cic. 民國之起源. difficillimum est in omni conquisitione *exordium*. 萬事起頭難. *exordium* ab aliqua re capere, ducere. 由某事開端. longum et alte petitum prooemium, (*exordium*). 冗長而高深的開場詞. ab *exordio* urbis. Suet. 自建城始. *exordium* longius petam. 重申前言.

exŏr-ĭor. *īris, tus sum, īri.* v. dep. intr.
【同】orior, existo, erumpo. X. Occido.
【狀】longius, paulum, repente, plane, perraro.
【解】生出，開始，起源，發出，引出，開端.
【例】bellum *exortum* est. Cic. 已發生戰事. *exoriens* sol. Virg. 旭日. *exoriens* amnis. Ov. 河源. *exoriens* annus. Tib. 一年開始. *exoriens* clamor. Virg. 呼聲四起. *exorientur* querimoniae. Fronto. 勢將怨聲載道. *exortus* est rex. Cic. 新王即位.

exornāti-o. *ōnis.* f. (*exorno*)
【同】ornamentum, ornatus, conformatio, lepor, concinnitas, festivitas.
【形】egregia.
【解】裝飾，美飾，詞藻，(綺麗文字).
【例】sine *exornatione* aliquid exponere, simpliciter. 簡樸直陳某事.

exornāt-or. *ōris.* m.
【解】裝飾者，點綴者.
【例】ceteri non *exornatores* sed tantummodo narratores fuere. 其餘非潤色詞句而僅陳述事實者.

exornāt-us. *a, um.* part. v. *exorno. exornatior, exornatissimus.*
【解】裝飾，點綴者，打扮者.

exorn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】expolio, illumino, illustro. X. Deformo.
【狀】ample, dilucide, magnifice, plene, privatim, publice.
【解】❶防衛，配備，供應，佈陣. ❷修飾，點綴，潤色，加恩施惠.
【例】❶ urbem munimentis *exornare*. 築堡壘以防衛城垣. ❷ *exornare* triclinium magnifice. 裝飾餐堂堂皇壯麗. *exornare* orationem. Cic. 潤色文詞. *exornare* opus verbis. Prop. 潤色作品詞句. *exornare* aliquem donis. Stat. 餽送禮品.

exŏr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】impero.
【狀】semel.
【解】❶力求挽回，懇求. ❷求得，求免，爭求.
【例】❶ *exorare* aliquem, ut... 懇求某人… *exoravit* me, ut huc venirem. 他因請我來此. ❷ *exorare* patrem filiae. Suet. 使父女重歸於好. *exorare* causas. Pomp. 辯護案件.

exors-a. *ōrum.* n. pl. (*exordior*)
【解】引言，緒言，凡例，序文，包攬.

1. **exors-us.** *a, um.* part. v. *exordior.*
【解】開始，織布….
【例】*exorsa* tela. Plaut. 織布.

2. **exors-ŭs.** *ūs.* m.
【同】exordium.
【解】開端，開場語.

exortīv-us. *a, um.* adj.
【解】關於出身，起身者，東方者.
exortiva. n. pl. 東方.

1. **exort-us.** *a, um.* part. v. *exorior.*
【解】生出，開始.

2. **exort-ŭs.** *ūs.* m.
【解】興起，開始.
【例】*exortus* hiberni. Varr. 冬季開始.

ex-ŏs. *ossis.* adj.
【解】軟者，(無骨者).

exoscŭlātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】接吻，口親.

exoscŭlāt-us. *a, um.* part. v. *exosculor.*
【解】接吻者，鍾愛的.

exoscŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】接吻，口親，鍾愛.

exossāt-us. *a, um.* part. v. *exosso.*
【解】骨折者，軟化者.

exoss-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】去骨骸，去脊骨，(fig.) 折骨，痛毆.

exōstr-a. *ae.* f.
【解】❶圍攻城垣之吊橋，(翻橋). ❷轉動舞臺佈景之機械.

exōs-us. *a, um.* adj. (*ex odi*)
【解】懷恨，被厭惡者.
【例】Jupiter Trojanos *exosus*. 由必得厭惡特拉亞人. omnibus *exosum* esse. 使一總人討厭.

exōtĕrĭc-us. *a, um.* adj.
【解】通用者，普通者，(淺近易明者). 公然的，淺顯的.

exōtĭc-us. *a, um.* adj.
【同】peregrinus, peregrini moris homo, adventitius.
【解】外鄉者，異種者，外來者，(舶來品) 外國產者.

expallāt-us. *a, um.* adj.
【解】被奪氅衣(外衣) 者.

expall-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. vel tr. (praeter. in usu)

【同】exalbesco, pallore suffundor.
【解】❶ intr.面如土色，面色灰白(蒼白). ❷ tr.恐懼.
【例】*expalluisse*, (erubuisse). 面色蒼白.

expa-ndo. *ndis, ndi, nsum,* (vel) *ssum, ndĕre.* v. tr.
【解】伸張，展開，陳列，裂開，剖解，(fig.) 陳明，(誇張，自詡).
【例】*expandere* rete. Hier. 張網. *expandere* manum ad dominum. Hier. 伸手向主.

expans-us. (**expass-us**). *a, um.* part. v. *expando.*
【解】伸張，展開者.

expass-us. *a, um.* part. v. *expando.*
【解】伸張，展開者.
【例】*expassae* fores. Tac. 門開着.

expăvĕfact-us. *a, um.* part. v. *expavefacio.* (inusit.)
【解】驚惶失措者.

exp-ăvĕo. *ăvēs, ăvi, ăvēre.* v. tr. vel intr.
【解】恐懼，驚惶.

expăv-esco. *escīs, (ā)i, escĕre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr.驚惶. ❷ tr.恐懼.
【例】❶ (*expavescere*) ad aliquid Liv. 因某事驚惶. ❷ ensem *expavescit* muliebriter. 如婦女輩之畏懼刀劍.
【附】**exspectatio**.期待，期望.

1. **exspect-o.** *ās, āre.* vide **exspectare.**
【解】期待.

2. **expect-o.** *is, ĕre.* v. tr.
【解】用心梳理.

expectŏr-o. *ās, āre.* v. tr.
【同】pectore ejicio, expello.
【解】除去，脫離，忘記，(失去中心平衡).
【例】pavor mihi omnem ex animo sapientiam *expectoravit.* 我因恐懼而經神錯亂.

expĕd-ĭo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. tr. (*ex pes*)
【同】libero, explico, extrico. X. Implico, induo me in laqueos, brevi, breviter,
【狀】elegantissime, facile, perspicue, plane, vehementer, celeriter.
【解】❶ 脫羈絆，除馬栓. ❷ 解脫，脫離，脫免. ❸ 準備，審理. ❹ 整理，調處，巧避. ❺ 講解，陳明，敘述. ❻ 有益，論及.
【例】❶ *expedire* se ex (vel) de laqueis. Cic. 脫離陷阱. *expedire* se ab omni occupatione. Cic. 脫離一切工作. *expedire* aliquem omni molestia. Cic. 使人脫免一切煩難. *expedire* salutem. Cic. 保全性命. ❷ virgam *expediri* jubet. Cic. 令準備棍杖. (*expedire*) arma. Caes. 準備武器. ratio *expediendae* salutis. Cic. 保全生命之方法. ❸ (*expedire*) rem. Cic. 略理某事. (*expedire*) rem frumentariam. Caes. 供應小麥. ❹ *expedi* quid fecerim. Phaed. 你敘述我曾做何事. pauca tibi *expediam* dictis. Virg. 我爲你陳明. ❺ cum aliis aliud *expediat.* Cic. 因各人利害不同. *expedit* (impers.) omnibus bonis salvam esse rempublicam. Cic. 一總好人關心國家安全.

expĕdite. adv. (*expeditus*), *expeditius, -tissime.*
【同】plane, prompte.
【解】自由，便利，迅速貌.
【例】*expedite* explicat quaestionem. 簡便的解釋題旨.

expĕdīti-o. *ōnis.* f. (*expedio*)
【同】absolutio.
【解】❶ 準備作戰，出兵，遠征，戰役. ❷ 簡約說明，註釋.
【例】❶ in *expeditione.* Plin. 在出征時 (蜜蜂). educere exercitum in *expeditionem.* 率兵出征. ❷ *expeditio* rerum gestarum. Fronto. 簡約紀事. breviter comprehensa multarum rerum *expeditio.* 諸事概括的敘述.

expĕdīt-us. *a, um.* part. v. *expedio. expeditior, -tissimus.* Sen.
【同】promptus, paratus, facilis, nulla re implicatus.
【解】除去障礙，(無輜重行李). 脫離羈絆，(攜輕武器). 一便捷，簡便，備妥.
【例】Clodius *expeditus* (in equo). Cic. 克洛底(在馬上)毫無阻礙. cum mĭlle *expeditis.* Liv. 伴同一千輕裝戰士. *expeditus* curis. Hor. 毫無掛慮. via *expeditior* ad honores. Cic. 更易取功名 (登青雲) 之路. reditus ad caelum cuique optimo *expeditissimus.* Cic. 每個善人極便利回到天上. *expeditus* homo. 備妥之人. *expeditus* ad caedem. Cic. 準備殘殺. *expedita* victoria. Caes. 致勝頗易. *expedita* oratio. Cic. 流暢文字. pecunia *expeditissima.* Cic. 備妥之款項.

exp-ello. *ellis, ŭli, ulsum, ellĕre.* v. tr.
【同】ejicio, exigo, destruo, exturbo, amoveo, submoveo, loco moveo.
【解】排斥，屏棄，逐出，遣配，(cum *ex* vel *de* et abl. aut abl. sol.) 一捐生 (尋死)，陳列，脫離.
【例】*expellere* ab littore naves in altum. Liv. 使艦隊逸去. *expellere* hostes finibus. Caes. 驅敵出境. *expellere* uxorem. Just. 休妻. *expellere* aliquem, ex urbe, patria, a patria. Cic. 逐人出城，出國. *expellere* vitam. Tac. 捐生，尋死. *expellere* spiritum.

Hor. 捐生，尋死. *expellere* vita (aliquem). Cic. 殺害人. *expellere* animam. Ov. 殺害人. *expellere* morbum. Hor. 療病. *expellere* sententiam. Plin. 拒絕意見. *expellere* dubitationem. Caes. 毫不猶豫. *expellere* somnos. Ov. 驅逐睡神. *expelli* fortunis omnibus. Cic. 破產. *expuli* me periculo. Plaut. 我脫險. uvas *expellito*. Cat. 攤開葡萄.

expen-do. *dis, di, sum, dĕre.* v. tr.
【同】perpendo, exquiro, examino.
【狀】diligenter.
【解】❶ 仔細權度，衡量，審量，思維，估價. ❷ 償還，開支，支付，消費. ❸ 補償，贖罪.
【例】❶ *expendere* argumenta causarum. Cic. 衡量案件之論證. *expendere* omnes casus. Virg. 審量各種危機. *expendere* verba. Tac. 思維言語. *expendendum* est sedulo. 當仔細審量. ❷ pecuniam *expensam* ferre alicui. Cic. 爲人長支 (預支，借貸) 銀錢. aurum *expendere.* 耗費金錢. ❸ poenas alicui *expendere.* 爲某人受處分. *expendere* scelus. Virg. 贖罪. *expendere* poenas. Cic. 受罰. *expendere* supplicio. Virg. 受刑.

expens-um. *i.* n. (*expendo*)
【解】經費，消費，支付，開消.
【例】*expensum* ferre alicui. Cic. 爲人支付，(入某人賬). *expensi* latio. Gell. 長支，預支. *expensi* ratio. Plaut. (compte ouvert). 長支賬. *expensum* ferre negligentiae. Dig. 輕忽之過.

expens-us. *a, um.* part. v. *expendo.*
【同】datus. X. Acceptus
【解】(stricto sensu) 衡量，經費. (lato sensu) 出入賬目，支付，償納(預支，借貸，贈與).
【例】pecunias *expensas* ferre; scribere, se alicui pecuniam dedisse. 代人支付，借貸. pecunia *expensa* lata. Cic. 先付，預支. legio, quam *expensam* tulit Caesari Pompeius. Caes. 彭伯讓渡與凱撒之師. *expenso* gradu. Prop. (à pas comptés) 審愼進行.

expergē-făcio. *făcis, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (*expergo facio*)
【同】somno excito.
【解】喚醒，(fig.) 振奮，鼓勵，竦動，搔擾.
【例】se *expergefacere.* Cic. 奮發. hic Italiam tumultus terrore *expergefecit.* 此人藉騷動之恐怖，提高意大利之警覺.

expergēfact-us. *a, um.* part. v. *expergefio.*
【解】驚醒，奮發者.

expergē-fio. *fis, factus sum, fiĕri.* v. pass. (*expergefacio*)
【解】被人喚醒.

exper-giscor. *giscĕris, rectus sum, gisci.* v. dep. intr. (*expergo*)
【同】a somno, de somno excitor, somno solvor. X. Dormio.
【解】睡醒，警覺，振奮.
【例】ad gallorum cantum *expergisceris*; gallorum cantus te suscitat; (tibi soporem discutit; somno te excire solet; somno te solvit). 鷄鳴醒來.

expergĭt-us. *a, um.* part. v. *expergo.*

exper-go. *gis, gĭtum, gĕre.* v. tr.
【解】喚醒，提醒.

expĕri-ens. *entis.* part. v. *experior.* *experientior, -tissimus.*
【同】expertus.
【解】勤勉，勵行，經驗，試驗者.
【例】*experiens* laborum. Ov. 耐勞者. in rebus admodum versatus et *experiens.* 諳練世事之人.

expĕrientĭ-a. *ae.* f. (*experior*)
【同】periclitatio, usus, exemplum.
【解】❶ 試驗，嘗試，試辦，試習，力行. ❷ 經驗，閱歷，功能
【例】❶ *experientia* patrimonii amplificandi. Cic. 增加祖產的努力. ❷ *experientia* belli. Vell. 作戰的經驗. laudatum *experientiā* consilium. Vell. 成績卓著的計劃.
【附】**experimentalis** educatio. 實驗教育學. -psychologia. 實驗心理學.

expĕrĭment-um. *i.* n. (*experior*)
【同】argumentum.
【解】實驗，考驗，試驗，嘗試，成效.
【例】*experimentum* capere. Plin. 考驗. *experimentum* dare. Tac. 嘗試. *experimentum* agere. Plin. 實驗，(醫學). edere *experimenta* sui. Just. 試己所能.

expĕr-ĭor. *iris, tus sum, iri.* v. tr. dep.
【同】periclitor, periculum facio, usu tractando cognosco, tento.
【狀】maxime, paulisper.
【解】❶ 實驗，試驗，考驗. ❷ 試探，嘗試. ❸ 經驗，經歷，諳練.
【例】❶ (*experiri*) vim veneni. Cic. 試驗毒液之力量. (*experiri*) aliquem. Cic. 試驗人. equos *experiendos* dare. Ulp. 供可訓練之馬. ❷ (*experiri*) omnia. Cic. 試驗各種方法. (*experiri*) extrema. Sall. 試其極端. *experiendo* cognovi. Cic. 因經驗而得知. ❸ bis *experti*. Caes. 兩次經驗. industriam alicujus *expertus.* Cic. 已考驗過某人的勤

敏. *experiri* (eum) aemulum. Tac. 看待他如競爭者. *experiri* jus. Cic. 呈法庭解決，(提控..). *experiri* jure. Cic. 呈法庭解決，(提控..). *experiri* legibus. Nep. 呈法庭解決，(提控..).

experrect-us. *a, um.* part. v. *expergiscor. experrectior.*
【解】喚醒，激勵，奮發.

exp-ers. *ertis.* adj. (*ex pars*) (cum genit. vel abl.)
【同】non particeps, vacuus, immunis. X. Particeps.
【解】❶ 無多，缺乏，被剝奪，被褫奪者. ❷ (ut *expertus*) 經驗者.
【例】❶ *expers* eruditionis. Cic. 無學識者，(未受教育者). *expers* tanti consilii. Cic. 未參加此重要機密. *expers* periculorum. Cic. 未遇艱險. *expers* linguae (Graecae). 不諳(希臘)語. *expers* rationis. Cic. 無理智者. *expers* domo, metu. Plaut. 無家室，無恐懼者.

expert-us. *a, um.* part. v. *experior, expertissimus.*
【同】qui habet usum multarum rerum, multarum rerum peritus, experiens. X. Rudis.
【解】試驗，考驗者，有經驗，認識者.
【例】*expertus* belli. 有戰鬪經驗者. libertatis dulcedo nondum *experta.* Liv. 尙未體驗到自由之甘飴. *experta* virtus. Cic. 已經過考驗之德行.

expĕtend-us. *a, um.* adj. verbal. v. *expeto.*
【解】極渴望者.

expĕt-ens. *entis.* part. v. *expeto.*
【解】渴望者.

expĕtīt-us. *a, um.* part. v. *expeto.*
【解】所渴望尋求者.

expĕt-o. *is, ivi,* (vel) *ii, itum, ĕre.* v. tr.
【同】opto, cupio, peto, adscisco. X. Vito.
【解】❶ 深願，切望，貪求. ❷ 追求，尋求，請求，催促. ❸ 探求，探尋.
【例】❶ (*expetere*) auxilium ab aliquo. Cic. 望人輔助. vincere *expetunt.* Cic. 渴望得勝. nostram gloriam augeri *expeto.* Cic. 我切望增加我們的榮譽. pecunia *expetitur.* Cic. 貪財. stulta sibi *expetunt* consilia. Pl. 願採取愚昧計劃. ❷ *expetere* poenas ab aliquo. Cic. 懲罰人. *expetere* supplicium. Liv. 刑罰人. *expetere* jus. Liv. 追還權利. *expetere* mortem pro vita civium. Cic. 爲國人犧牲. ❸ mare medium terrae locum *expetens.* Cic. 海洋重量向地心. *expetere* in aliquem. 落某人手中.

expiābĭl-is. *e.* adj.
【解】可以或應當補贖者.

expĭāti-o. *ōnis.* f. (*expio*)
【同】procuratio.
【解】贖罪，補辱，(懺悔).
【例】dies *expiationum.* Hier. 贖罪之日. diis violatis *expiatio* debetur. 宜補贖褻瀆神明之罪. scelerum *expiatio.* 贖罪.

expĭāt-us. *a, um.* part. v. *expio.*
【解】洗滌，贖罪者.
【例】*expiatus* dolor. Hirt. 報復的痛苦.

expict-us. *a, um.* part. v. *expingo.*
【解】摹繪者.

expīlāti-o. *ōnis.* f. (*expilo*)
【同】direptio.
【形】tanta.
【解】刼掠，搶刼.
【例】*expilationes* sociorum. 刼掠同盟者.

expīlāt-or. *ōris.* m. (*expilo*)
【解】强盜.

expīl-o. *as, avi, atum, are.* v. tr.
【同】diripio, exinanio, exhaurio; ago feroque res.
【解】盜竊，强刼.
【例】*expilare* socios, diripere provincias. 盜竊同盟，刼掠各省.

expi-ngo. *ngis, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr.
【同】pingo.
【解】❶ 繪畫，呈現，(加色彩). ❷ 摹繪，描寫，形容.
【例】❶ *expingere* se. Tert. 化裝. ❷ motus hominum et ferarum *expingere.* 描寫人及野獸之動作.

expins-o. *is, ĕre.* v. tr.
【解】舂，碾，搗碎.

expĭ-o. *as, avi, atum, are.* v. tr.
【同】procuro.
【解】❶洗滌，鍊淨，(罪汚)❷ 贖罪，祛邪，禳災. ❸ 補辱. ❹ 平息，賠補.
【例】❶ *expiare* altare. Hier. 滌淨褻瀆祭壇(罪汚). *expiare* religiones supplicio. Cic. 懲罰瀆神之罪. *expiare* aliquem. Liv. 滌淨人罪. ❷ dira detestatio nulla *expiatur* victima. Hor. 詛咒非犧牲所能挽回. ❸ (*expiare*) scelus. Cic. 贖罪. (*expiare*) malam potentiam. Tac. 受其苛虐之罰. tua scelera di in nostros milites *expiaverunt.* Cic. 爲你的罪惡諸神降災於我們的兵士. (fig.) virtute *expiato* incommodo. Caes. 藉而賠償其損失. ❹ *expiare* manes. Cic. 平息神鬼之怒. *expiare* iram. Sen. 霽怒.

expīr-o. vide **exspiro**

expisc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr.

【同】indago, inquiro.
【解】捕魚，搜求，搜查，探訪.
【例】omnia ab illo *expiscatus sum.* 我追回他一切.

explānābĭl-is. *e.* adj.
【解】平易，易解者.

explānāte. adv. (*explanatus*)
【解】清晰，明瞭狀.
【例】definire aliquid *explanatius* et uberius. 更清晰更詳細的解釋某事.

explānāti-o. *ōnis.* f. (*explano*)
【同】explicatio, enodatio, interpretatio.
【形】illustris.
【解】講解，說明，解釋.
【例】*explanatio* animi. Plin. 表示心意. *explanatio* quae reddidit apertam, planamque orationem. 使演詞明瞭易解的註釋. ad obscura et ambigua *explanatio* adhibetur. 對晦暗不明之處，應加註釋.
【附】**explanatio.** 說明，註釋，詮解.

explānāt-or. *ōris.* m. (*explano*)
【同】interpres, explicator.
【解】翻譯，註釋者.
【例】grammatici poetarum *explanatores.* 詩詞的文規註釋者.

explānāt-us. *a, um.* part. v. *explano.*
【例】in denos pedes *explanatus.* Plin. 展開十尺的面積.

explān-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ex planus*)
【同】interpretor, interpretationem vel explanationem facio; interpretatione explico, illustro, aut expono, planum et perspicuum facio, explico, aperio, patefacio.
【解】❶ 展開，伸展. ❷ 發揮，講解，說明，陳明.
【例】❷ diligentius, apertius aliquid *explanare.* 精審而顯豁的說明某事.

explant-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】拔出，拔除.

explaudo. vide **explodo.**

explēment-um. *i.* n.
【解】塡滿補充物，(充腹物).
【例】(fig.) ad *explementum* desiderii tui. Cassian. 爲滿足你的願望.

expl-ĕo. *ēs, ēvi, ētum, ēre.* v. tr.
【同】impleo, compleo, saturo, satio, absolvo. X. Exhaurio, exinanio.
【狀】aptius, nihilo, cumulate, insaturabiliter.
【解】❶ 充滿，塡滿. ❷ 補充，補足. ❸ 滿足(使滿意)，補償，滿全，完成，滿期，賠償，報應.
【例】❶ (*explere*) fossas aggere. Caes. 積物塡壕. (*explere*) rimas. Cic. 彌縫. (*explere*) cicatricem. Plin. 使傷口併合. Deus *explevit* mundum omnibus bonis. Cic. 主恩充滿普世. ❷ (*explere*) numerum nautarum. Cic. 補足水手人數. (*explere*) numerum militum. Caes. 補足兵額. (*explere*) quatuor digitos longitudine. Plin. 足四指長. ❸ (*explere*) sitim. Cic. 解渴. (*explere*) aliquem aliqua re. Cic. 因某事使人滿意. (*explere*) spem. Jus. 滿所冀願. (*explere*) exspectationem. Cic. 滿所冀願. (*explere*) amicitiae munus. Cic. 滿全友誼的義務. (*explere*) officium. Cic. 盡職. (*explere*) vicem (vel) vices (alicujus). Sen. 代替人. (*explere*) fatales annos. Tib. 命運之年已滿. *expletum* annum, habeto. Cic. 當視限期已滿. (*explere*) damna. Liv. 補償損失. (*explere*) meritum eorum. Brut. 酬報其功勳.

explēti-o. *ōnis.* f. (*expleo*)
【解】饜足，滿意.

explēt-us. *a, um.* part. v. *expleo.*
【解】滿足，充滿者.
【例】*expleta* conditio. Dig. 滿全條件.

explĭcābĭl-is. *e.* adj.
【解】可解釋者.
【例】difficilis res est, et vix *explicabilis.* 困難不易解釋之事.

explĭcātē. adv. (*explicatus*), *explicatius.*
【同】enodate, explanate. X. Implicite, abscondite.
【解】清楚，明瞭.
【例】*explicate* et distincte dicere. 出言清楚明晰.

explĭcāti-o. *ōnis.* f. (*explico*)
【形】brevis quaedam et circumscripta, facilis, illustris perpolitaque, mira, suspiciosa.
【解】展開，解開，(fig.) 解釋，申明，註解，推闡，講解.
【例】*explicatio* illustris et perpolita. 顯明而純粹的解釋. *explicatio* fabularum. 敘述故事.
【附】**explicativa** legis interpretatio (法律)學理解釋. **explicativum** judicium. 說明的判斷.

explĭcāt-or. *ōris,* m. **explicatr-ix.** *īcis.* f.
【形】gravior, commodior.
【解】講解，註釋者.
【例】prudens, gravis *explicator.* 智慧而穩妥的註釋者.

1. **explĭcāt-us.** *a, um.* part. v. *explico.*

explicatior, -tissimus.
【同】apertus, definitus.
【解】❶ 展開，伸張者. ❷ (fig.) 說明，講解者.
【例】❶ *explicata* vestis. Cic. 伸開衣服. *explicatum* agmen. V. Fl. 排開行軍部隊. ❷ res prope jam *explicata.* Cic. 事情幾乎整理完畢. *explicata* somnia. Cic. 已講解之夢. *explicata* causa. Cic. 淸白的案件. *explicatus* liber. Mart. 已完成之書. his *explicatis* rebus. Caes. 諸事已經結束.

2. explicāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】展開，解釋.
【例】natura deorum obscura est, et difficiles *explicatus* habet. 神性元妙，實難說明.

explĭcit. v. impers. 3 pers. indic. pl. **expliciunt.**
【解】終矣，已完，(書於卷末).

explĭcit-us. *a, um.* part. v. *explico.*
【解】展開，引伸，解釋者.
【例】consilium *explicitius.* Caes. 更易實現之計劃.

explĭc-o. *ās, āvi,* (vel) *ŭi, ātum,* (vel) *ĭtum, āre.* v. tr.
【同】expono, explano, in medio pono, enodo, evolvo, aperio. extrico, interpretor, verbis rem complector, exitum reperio.
【狀】accuratius, acute, apertissime, breviter, commodius, copiose, dilucide, eleganter, enodatius, facete, uberius, plane, praeclare, subtilius, non satis, sane.
【解】❶ 展開，解開，解脫，脫免. ❷ 擴張，延長，引伸. ❸ (fig.) 巧避，善應付，剖析，整理，處置，結束，完成. ❹ 講解，說明，陳述.
【例】❶ (*explicare*) volumen Cic. 展閱，(開卷). (*explicare*) pennas. Ov. 展翅. (*explicare*) velum. Plaut. 張帆，(開船). (*explicare*) capillum. Varr. 梳髮. (*explicare*) frontem. Hor. 解愁紋. (*explicare*) se ex his laqueis. Cic. 脫免網罟. (*explicare*) se de re. Cic. 隨機應變. (*explicare*) fugam. Phaed. 脫逃. (*explicare*) nomen alicui. Cic. 還人債. ❷ (*explicare*) aciem. Liv. 展開陣容. se *explicare*, (*explicari*). 反省.

explō-do. explau-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr.
【同】ejicio, exsibilo.
【狀】jam pridem.
【解】❶ 擲出，排斥，屛斥. ❷ 拍手，驅逐，慢待，呵斥.
【例】❶ *explodere* in litus. Sen. 擲於旁邊. *explodere* aliquem in arenam. Sen. 棄人沙攤上. ❷ *explodunt* hominem merito clamoribus ac manuum collisione. 衆人應拍手吶喊驅逐此人. tam *explosam* et ejectam sententiam sequeris. 你隨從如此被人擯斥拒絕的意見.

explōrātē. (explorato). adv. (*exploratus*)
【同】certe, plane.
【解】探本窮原，確實無疑.
【例】*explorate* percepta res est et cognita. 確實感覺瞭解此事. *explorate* navigare. 穩妥航行. *explorate* promittere. Cic. 信用保證.

explōrātĭ-o. *ōnis.* f. (*exploro*)
【解】觀察，考究，探尋.
【例】*exploratio* occulta. Tac. 暗探，私訪.

explōrāt-ŏr. *ōris.* m. (*exploro*)
【解】❶ 遊歷，探險家. ❷ 搜索，偵探，間諜，斥堠.
【例】misit *exploratores* qui observarent. 遣發偵探偵察. *exploratores* oculi. Claud. 觀察的眼光.

explōrāt-us. *a, um.* part. v. *exploro.* *exploratior, -tissimus.*
【同】certus, explicatus. X. Dubius.
【解】確實，穩妥，確定，認定者.
【例】*explorata* victoria. Caes. 保證得勝. mihi *exploratum* est. (cum infin.) Cic. 我已認定. *exploratum* habere. Cic. 確以爲… pro *explorato* habere. Caes. 認定… magna spe, et prope *explorata.* 深望，幾乎確定….

explōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】indago, exquiro, observo, omni cura investigo.
【狀】diligenter, maxime, plane.
【解】❶ 觀察，證實，保證. ❷ 窺伺，密探，偵探. ❸ 考驗，察看，檢查.
【例】❶ omnia *explorata* habere. Caes. 證實一切. *explorare* ambitum Africae. Plin. 察看斐洲海岸. *explorare* vehiculorum onera. Caes. 確定車之載重. *explorare* gustu. Tac. 嘗味. *explorare* fidem. Luc. 考驗忠實. ❷ (*explorare*) Africam. Cic. 偵查斐洲. *explorato.* Liv. 檢查訖. ❸ secundae res animos *explorant.* Tac. 順境試人心. (*explorare*) apud se, an. . . 反省.

explōsĭ-o. *ōnis.* f.
【解】叱咤，排斥，拒絕.
【例】ludorum *explosiones.* 喧嘩怒斥戲劇.

explōs-us. *a, um.* part. v. *explodo.*
【解】呵斥，噓，斥責.
【例】*explosis* ceteris. Arn. 擯斥他人.

expŏl-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.
【同】excolo, exorno, perpolio.

【解】琢磨，磨平，磨光澤，修飾，改良.
【例】vir doctrinis omnibus *expolitus.* 通達各種學理之人.

expŏlītĭ-o. *ōnis.* f. (*expolio*)
【同】exornatio, explicatio.
【形】artificiosa alicujus inventi, urbana.
【解】磋磨，修飾，改良，增美.
【例】inventi artificiosa *expolitio.* 潤色詞意. numerorum *expolitio.* 配合音調.

expŏlīt-us. *a, um.* part. v. *expolio. expolitior, -tissimus.*
【解】平滑，光澤，整潔，美觀者.
【例】dens *expolitior.* Col. 牙齒整潔. frumenta *expolitiora.* Col. 更潤澤之麥. villae *expolitissimae.* 極美觀之別墅.

expō-no. *nĭs, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr.
【同】edissero, exprimo.
【狀】absolute, aperte, breviter, apte, diligenter, dilucide, humanissime, indiligenter, ornate, perbreviter, planissime, probabiliter, prudenter, simpliciter, summatim, vere.
【解】❶置於外，置目前，陳列，展覽. ❷泊船，登岸. ❸遺棄，拋棄，毆辱. ❹申明，陳述.
【例】❶ *exponere* argentum. Cic. 陳列銀器. *exponere* factum ad imitandum. Cic. 舉例使人仿效. *exponere* picturam. Plin. 展覽圖畫. *exponere* herbam in sole. Cal. 攤草日光下. ❷ *exponere* e navibus, (navibus) (cum vel sine *in*) terram. 卸貨岸上. *exponere* milites. Caes. 使兵士登岸. ❸ ad ictus *expositus.* Liv. 任人打擊. *exponere* aegros in insulam. Suet. 遺留病人於島上. *exponere* pueros. Liv. 遺棄嬰兒. ❹ *exponere* rem breviter. Cic. 簡約敘述某事. *exponere* de aliqua re. Cic. 報告某事. nomen Dei *exponunt,* dum pluribus tribuunt. Lact. 濫用天主之名稱呼許多人物. omnia *exposuit.* Liv. 陳明一切.
【註】phras. ❶ rem, ut gesta est, *exponam.* 我將臚舉事實. ❷ mandata alicujus alteri *exponere.* 向人陳明所託之事. ❸ copias in terram *exponere.* 率兵士登陸.

exporrect-us. *a, um.* part. v. *exporrigo.*
【解】展開，伸張，倒臥者.
【例】*exporrecta* tellus. Varr. 伸展之地方.

exporr-ĭgo. *ĭgĭs, exi, ectum, igĕre.* v. tr.
【同】extendo.
【解】❶展開，伸張，增長. ❷(fig.)自許，希望.
【例】❶ munitiones *exporrigere,* (extendere) 擴充防壘 frontem *exporrigere.* 眉開眼笑 ❷ sibi annos et longam seriem *exporrigere.* Sen. 自許長壽.

exportātĭ-o. *ōnis.* f. X. Invectio.
【解】輸出(出口)放逐，徒刑.
【例】earum rerum, quibus abundamus, *exportatio,* et quibus egemus invectio. 輸出剩餘物質，輸入需要物品.

exportāt-us. *a, um.* part. v. *exporto.*
【解】輸出，(搬運)持去者.

export-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. X. Inveho.
【解】❶運出(輸出)，運輸，持去. ❷放逐，謫戍，刺配，徒刑.
【例】❶ (*exportare*) ex oppido simulacrum. Cic. 搬運態像出城. (*exportare*) frumentum. 運出小麥. (*exportare*) e regnis pedem. Sen. 走出王國. ❷ o portentum..*exportandum*! Cic. 吁當放逐的怪物.

expo-sco. *scĭs, posci, scĭtum, scĕre.* v. tr.
【同】posco, flagito.
【解】❶懇求，固請. ❷索還，勒逼.
【例】❶ *exposcunt* praegredi. Tac. 固請先行. ❷ *exposcere* ad poenam. Tac. 要求懲罰. *exposcere* aliquem. Liv. 要求某人受懲.

expŏsĭte. adv.
【解】臚陳，秩然有序，明瞭.

expŏsĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*expono*)
【解】❶遺棄，拋棄，放棄. ❷條陳，供陳，說明，講解，解說，解釋，展覽，博覽.
【例】❶ *expositio* infantis. 拋棄嬰兒. ❷ perspicua et dilucida *expositio* sententiae. 清楚明瞭的陳明意見.
【附】**expositio** SS. Sacramenti solemnis. 公開的陳供聖體. **expositio** Sacramenti privata. 不公開的陳供聖體.

expŏsĭt-us. *a, um.* part. v. *expono.*
【同】explicatus, declaratus.
【解】被遺棄，展開，展覽，一條陳，登陸，親近，明瞭者.
【例】*expositum* limen. Stat. 門開. capita multa *exposita* nec explicata. 條陳數章，而未說明. domus patens, et ideo cupiditatibus *exposita.* 屋門洞開，啓人貪心. *expositus* infans, conditionate baptizandus. 棄嬰應施以有條件的洗禮.

expostŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*expostulo*)
【同】criminatio, quaedam accusatio. X. Purgatio.
【解】懇請，催促，索還，怨言.
【例】flagitatur bonorum *expostulatione.* 索還財物. cum esset *expostulatio* facta. 既已懇請.

1. expostulāt-us. *a, um.* part. v. *expostulo.*
【解】索還者...

2. expostulāt-ŭs. *ūs.* m.

【解】懇請.

expostŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】expostulationem facio, queror, exposco.
【狀】iracundius, vehementius.
【解】❶ tr. 力求，催索，要求. ❷ intr. 爭訟，申怨(喊寃).
【例】❶ (*expostulare*) primas sibi partes. Tac. 要求扮第一等角色. *expostulant* consensu populi. Vell. 民衆一致要求. (*expostulare*) auxilium. 求援. ❷ (*expostulare*) cum aliquo, de aliqua re. Cic. 爲某事向其人申訴. (*expostulare*) cum aliquo. Plaut. 向人索還. (*expostulare*) cum diis. Fronto. 向神爭訴. (*expostulare*) cum aliquo de injuria. Cic. 對人訴其寃枉.

expresse. adv. *expressius.*
【同】plane, aperte, diserte, dilucide, sine circuitione.
【解】摩擦，擠出，(fig.)清晰，明瞭，指明.
【例】*expressius* fricare. Scrib. 摩擦，揉搓. litteram *expressius* efferre. V. -Max. 更淸晰的讀某字.

expressi-o, *ōnis.* f.
【解】壓榨，擠出，凸起，語法，表現.
【例】*expressiones* uvarum. Hier. 壓榨葡萄. *expressiones* eminentes. Vitr. 浮彫隆起. sermonis *expressio.* Isid. 說話的語法.

1. **express-us.** *a, um.* part. v. *exprimo.* *expressior, -sissimus.*
【同】firmus, confirmatus, apertus.
【解】❶ 擠出，榨取，舉起，凸出，隆起，仿效，摹仿者. ❷ 朗誦，說明，說出者.
【例】❶ *expressa* spongia, olea. Plin. 擠海綿，壓榨橄欖青果. *expressa* vi pecunia. Cic. 强奪銀錢. *expressa* cruciatu confessio. Suet. 拷問口供. aqua *expressa* in altum. Plin. 向空中撥水. *expressi* cera vultus. Plin. 以蠟塑面型. deorum simulacra ex auro *expressa.* Curt. 金質神像. ❷ *expressior* sermo. Quint. 更淸晰的語音. *expressa* condicio. Nep. 說明的條件.

2. **express-ŭs.** *ūs.* m.
【解】排水，噴水.

expr-ĭmo. *ĭmis, essi, essum, imĕre.* v. tr. (*ex premo*)
【同】expono, eloquor, oratione complector, declaro, imitor, effingo. X. Obscuro.
【狀】amplius, breviter, diligenter, late, necessario, subtiliter, plenius, praeclare, putidius, facilius.
【解】❶ 壓榨，擠出. ❷ 使隆起，强出，發音，說出. ❸ 增高. ❹ 摹仿，描繪，翻譯.
【例】❶ *exprimere* comas imbre madidas. Ov. 挽擰雨淋濕之頭髮. *exprimere* spongiam. Caes. 擠海綿. *exprimere* nasum. Mart. 揩鼻涕. *exprimere* flore succum. Plin. 榨取花汁. *exprimere* laqueo spiritum. Tac. 扼斃. *exprimere* alicui pecuniam. Suet. 勒索人財. ❷ lacertos exercitatio *exprimit.* Quint. 運動使肌肉隆起. nubium conflictu ardor *expressus.* Cic. 濃雲密集電光閃爍. (*exprimitur*) ab aliquo aliquid blanditiis. Cic. 誘取人物. ❸ quantum has (turres) cotidianus agger *expresserat.* Caes. 每日積土增碉堡之高度. quae tormentis in altum *exprimuntur.* Sen. 由起重機舉起之物. ❹ (faber) ungues *exprimet.* Hor. 藝術家摹仿指爪. Mithridaticum bellum ab hoc *expressum* est. Cic. 敘述米立達戰爭. (*exprimere*) verbum e verbo. Cic. 逐字逐句翻譯. (*exprimere*) oratione mores alicujus. Cic. 形容某人品誼. (*exprimere*) imaginem vitae (alicujus). 描寫其生平. (*exprimere*) sensum animi. Suet. 表達其心意.

exprŏbrātĭ-o. *ōnis.* f. (*exprobro*)
【解】譴責貶斥.
【例】haec commemoratio quasi *exprobratio* immemoris beneficii. 此種追憶如同譴責忘恩負義.

exprŏbrāt-or. *ōris.* m. **exprobātr-ix.** *īcis.* f.
【解】規諫，譴責者.

exprobrāt-us. *a, um.* part. v. *exprobro.*
【解】受譴責者.

exprŏbr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】objicio, probro; vitio, culpae do, verto.
【解】❶ 貶斥(事物)，歸咎. ❷ 痛責，痛詆，檢舉.
【例】❶ casus bellicos alicui *exprobrare.* Cic. 歸戰敗之咎於人. (*exprobrare*) alicui de muliere. Nep. 爲其妻而譴責某人. (*exprobrare*) languorem alicui. 責人懦弱.... ❷ nihil tibi unquam *exprobravi*; (nullum tibi (in te) probrum intuli, impegi, inussi, jeci). 我從未痛詆你.

exprōm-o. *ĭs, psi, si, ptum, tum, ĕre.* v. tr.
【同】profero, expono. X. Occulto.
【狀】audacius.
【解】❶ 抽出，取出，發出. ❷ (fig.)顯示，發表，表示，表明.
【例】❶ (*expromere*) maestas voces. Plin. 發出哀聲. (*expromere*) manibus cibum. Plin. 用手(自口中)取出食物. (*expromere*) vinum in urceum. Plaut. 注酒瓶中. (*expromere*) querelas. Cat. 出怨言.

(*expromere*) odium. Cic. 發洩恨心. (*expromere*) vires. Sen. 顯示力量. ❷ (*expromere*) sententiam. Tac. 發表意見. (*expromere*) occulta sua. Ter. 洩露密秘. (*expromere*) crudelitatem suam in aliquo. Cic. 對某人施其殘虐.

exprompt-us. *a, um.* part. v. *expromo.*
【解】展開，備妥，說出者.

expugnābil-īs. *e.* adj.
【解】可圍攻，可攻陷者.
【例】*expugnabilis* castitas. Mythog. 可敗壞之貞操.

expugnāti-o. *ōnis.* f.
【形】luctuosa fani alicujus, et acerba, clara apud omnes, hostilis.
【解】圍攻，攻陷，逼迫.
【例】nocturnae *expugnationes.* 乘夜圍攻.

expugnāt-or. *ōris.* n. (*expugno*)
【解】圍攻者，攻奪者.
【例】lupus pecoris *expugnator.* Stat. 攻奪羊群之狼. urbis *expugnator.* 攻奪城者. *expugnator* pudicitiae. Cic. 敗壞名節者.

expugnāt-us. *a, um.* part. v. *expugno.*
【解】受圍攻，陷落者.

expugn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】vi capio.
【解】❶ 圍攻，攻陷，强取. ❷ (fig.)征服，略取，屈服，佔領.
【例】❶ (*expugnare*) oppidum. Caes. 圍攻城垣. (*expugnare*) naves. Caes. 攻奪艦隊. ❷ (*expugnare*) inclusos moenibus. Curt. 征服城中被圍攻之人. (*expugnare*) carcerem Plaut. 打破牢獄. (*expugnare*) pertinaciam. Liv. 克服頑固.

expulsi-o. *ōnis.* f. (*expello*)
【解】驅逐，遣配，放逐，排斥，(fig.) 取消.
【例】*expulsio* vicinorum. 驅逐鄰人.

expuls-ŏr. *ōris.* m. (*expello*)
【解】驅逐者.
【例】iste bonorum possessor, *expulsor,* direptor. 此富有者，驅逐者，破壞者.

expuls-us. *a, um.* part. v. *expello.*
【解】被驅逐，被排斥，被拋棄者.
【例】*expulsus* pudor. Sen. 喪盡廉恥.

expultr-ix. *īcis.* f. (*expulsor*)
【解】驅逐者(女性).

expunct-us. *a, um.* part. v. *expungo.*
【解】拭去，塗改，刪削，淸理.
【例】*expunctae* rationes. Dig. 淸理賬目.

expun-go. *gis, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】刪削，塗改，淸償.
【例】(*expungere*) nomen debitoris. Plaut. 淸償債務. (*expungere*) heredem. Pers. 褫奪繼承權. (*expungere*) effectum. Tert. 獲得結果. (*expungere*) militem stipendiis. Dig. 扣兵士軍餉.

expuo. vide **exspuo.**

expurgāti-o. *ōnis.* f.
【解】洗白，刪削，推託，辯解.

expurgāt-us. *a, um.* part. v. *expurgo. expurgatior.*
【解】洗滌，辯白者.

expurg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】expio, quasi purgo.
【解】❶ 滌淨，芟刈，刪削，除去，(fig.)改正. ❷ (fig.)辯護，辯解.
【例】❶ *expurgate* vetus fermentum. 你們當除去舊酵. *expurgare* suspicionem. 削除疑慮. *expurgandus* est sermo. 應筆削之文詞. ❷ *expurgare* se apud aliquem. 在人前爲己辯護.

expŭt-o. *ās, āre.* v. tr.
【同】excogito, reputo.
【解】刪削，修整，猜測，衡量，檢查.
【例】quid illi in mentem venerit, *exputare* non possum. 他存想何事，我不能忖度.

exquī-ro. *rīs, sīvi, sītum, rĕre.* v. (*ex quaero*)
【同】quaero, inquiro, requiro, perquiro, investigo, perscrutor.
【狀】accuratius, diligenter, magnopere, quam diligentissime, studiose, undique.
【解】❶ 尋求，精選. ❷ 檢查，考究，追究. ❸ 探訪，調查，搜查，審詢.
【例】❶ (*exquirere*) verum. Cic. 尋求眞理. *exquisiti* e Graecia magistri. Cic. 由希臘精選之教師. ❷ *exquirere* de aliquo causam facti. 向某人考究事情原因. ❸ *exquirere* aliquid ab aliquo. Cic. 向某人詢問某事. *exquirere* ex aliquo. Cic. 向某人探訪.

exquīsītē. adv. *exquisitius, -tissime.*
【同】accurate, diligenter.
【解】精選，精審，精美.
【例】accurate, *exquisite* aliquid facere. 作事精審. rationes *exquisitius* colligere. 更精審之理論.

exquīsit-us. *a, um.* part. v. *exquiro. exquisitior, -tissimus.*
【同】accuratus, lectus, excellens.
【解】精求，精選，誅求，精美.
【例】*exquisitum* judicium. Cic. 雅趣，(審美感). munditia non *exquisita* nimis. Cic. 淸潔雅緻而不過度誅求. *exquisita* supplicia. Cic. 酷刑. *exquisitissima* verba. Cic. 最精美之詞句.

exsaev-īo. *is, ire.* v. intr.

【解】平息，平靜.
exsangu-is. (**exanguis**). *e.* adj.
【同】pallidus, decolor.
【解】❶ 血虧，貧血症. ❷ 失血，(血漏). 枯瘦. ❸ 面黃，灰白色.
【例】❶ (fig.) aridum et *exsangue* dicendi genus. Cornif. 枯窘呆板的文詞. *exsanguis* orator. Tac. 枯燥之演說家. ❷ aliquis *exsanguis.* 某人面如土色. *exsanguis* horror. Claud. 因恐怖而面色灰白.
exsănĭ-o. *ās, āre.* v. tr. (*ex sanies*)
【解】化膿，洗瀉，擠出(流質).
【例】(fig.) omnem amaritudinem *exsaniare.* C-Aur. 脫離一切酸痛苦難.
exsarc-ĭo. (**exsercio**). *īs, īre.* v. tr. v. *sarcio.*
【解】賠補.
exsătĭāt-us. *a, um.* part. v. *exsatio.*
【解】飽食，充滿.
exsătĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】satio, exsaturo.
【解】飽飫，充滿.
【例】ne morte quidem Scipionis *exsatiantur.* 並不因西比約之死而滿足.
exsătŭrābĭl-is. *e.* adj.
【解】可飽飫者.
exsătŭrāt-us. *a, um.* part. v. *exsaturo.*
【解】飽飫，滿足者.
exsătŭr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】exsatio.
【解】飽飫，滿足.
【例】pascere oculos, *exsaturare* animum, cruciatu alicujus. 刑罰人以飽眼福而滿心願.
exscalpo. vide **exsculpo.**
exscend-o. *īs, ĕre.* v. intr.
【同】exscensionem facio.
【解】靠岸，登岸.
【例】navi in terram *exscendo.* 下船登陸.
exscĭdĭ-um. *i.* n. (*exscindo*)
【解】墮落，殲滅.
【例】petere *exscidiis* urbem. Virg. 攻滅城市. *exscidium* famae. Prud. 損害榮譽.
exsci-ndo. *ndīs, di, ssum, ndĕre.* v. tr.
【同】ad internecionem redigo, ad internecionem funditus deleo.
【解】損壞，傾覆，殲滅.
【例】Scipio Numantiam *exscidit.* 西比約拆毀了奴滿七城. *exscindere* causas bellorum. Tac. 消除戰爭因素. virtutem ipsam *exscindere.* Tac. 敗壞德行(本質).
exsciss-us. *a, um.* part. v. *exscindo.*
【解】被毀壞，被殲滅者.
exscrĕātĭ-o. *ōnis.* f. **exscreāt-ŭs.** *ūs.* m.
【解】噴，吐.
【例】*exscreationes* cruentae. Plin. 咯血(吐血).
exscrĕ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 吐唾涎. ❷ tr. 吐出，噴出.
exscrī-bo. *bīs, psi, ptum, bĕre.* v. tr.
【解】❶ 抄錄，謄寫，臨帖. ❷ 肖似，摹繪.
【例】tabulas *exscripsit.* 謄寫表冊.
exscript-us. *a, um.* part. v. *exscribo.*
【解】抄錄者，謄寫者.
exsculp-o. *īs, si, tum, ĕre.* v. tr.
【解】❶ 挖掘，刮削，剝奪. ❷ 彫刻(浮彫)，剪裁，截斷.
【例】❶ *exsculpere* versus. Nep. 刪改詩詞. terram unde *exsculpserant,* fossam vocabant. Varr. 掘地成溝，稱爲壕. (*exsculpere*) praedam ex ore. Lucil. 由獸口中奪出搶獲物. ❷ (*exsculpere*) aliquid ex quercu. Cic. 橡木彫像.
exsculpt-us. *a, um.* part. v. *exsculpo.*
【解】挖掘，刪削者.
exsĕc-o. *ās, ŭi, tum, āre.* v. tr.
【同】seco, reseco.
【解】割斷，削去.
【例】qui *exsecant* pestem aliquam tanquam strumam civitatis. 除瘟疫如斷城市之瘰癧. medicina vitiosas partes *exsecat.* 藥劑除惡毒.
exsĕcrābĭl-ĭs. (**execrabilis**). *e.* adj. *exsecrabilior.*
【解】❶ 可厭惡，可痛恨者. ❷ 可詛咒者.
【例】❶ nihil *exsecrabilius.* Plin. 無更可厭惡者. ❷ *exsecrabile* carmen. Liv. 詛咒之詩. *exsecrabile* odium. Liv. 不可解之仇恨.
exsĕcrand-us. (**execrandus**). *a, um.* *-issimus.*
【解】人所深惡者.
exsĕcrātĭ-o. (**execratio**). *ōnis.* f.
【同】dirae, imprecatio.
【解】❶ 詛咒之誓言. ❷ 詛咒，惡言.
【例】❶ ubi *exsecrationes*? Cic. 詛咒誓言現在何處? *exsecratione* aliquem devincire. 以咒詞約束人. ❷ exierunt malis ominibus, et *exsecrationibus* duo vulturii. 因各種災禍各種詛咒，而兩鷲鳥飛出.
1. **exsĕcrāt-us.** (**execratus**). *a, um.* part. v. *exsecror.* *-tissimus.*
【解】可憎慊，可惱惡，可咒罵，可棄絕者.
【例】populo *exsecratus.* Cic. 羅瑪民衆所憎惡者. *exsecratissima* auguria. Plin. 極凶之兆.
2. **exsecrāt-ŭs.** (**execratus**). *ūs.* m.
【解】詛咒.
exsĕcr-or. (**exĕcror**). *āris, ātus sum, āri.* v.

dep. tr. vel intr. (*ex sacer*) (**exĕcr-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.)
【同】imprecor, male precor, abominor, detestor.
【解】❶ tr. 詛咒，痛罵，深惡. ❷ intr. 祈降禍於...施詛咒於....
【例】❶ *exsecrari* aliquem. Cic. 詛咒人. omnes te *exsecrantur*, (male tibi precantur).衆人詛咒你. ❷ *exsecrari* in aliquem. Liv. 降禍於某人. *exsecrantia* verba. Ov. 咒語.
【註】**exsecrare=** exaugurare, exauguratio. 褻瀆. *exsecrare* sacella. 褻瀆神殿.

exsectĭ-o. *ōnis.* f. (*exseco*)
【同】excisio.
【解】切斷，割斷，截斷.
【例】*exsectio* linguae. 割舌.

exsect-or. *ōris.* m.
【解】割斷者.

exsect-us. *a, um.* part. v. *exseco.*
【解】被割斷者，閹割者，剖割者.

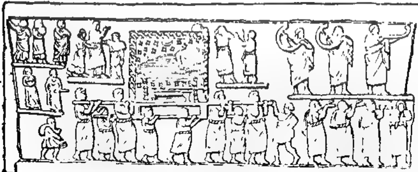
exsĕcūtĭ-o. (executio). *ōnis.* f. (*exsequor*)
【同】persecutio.
【解】❶ 實施，履行，執行，辦理，究辦，成就，完成. ❷ 詳解，發揮.
【例】❶ rei *exsecutionem* habere. 執行事務. juris ordinarii *exsecutio.* Ulp. (提控). 執法.
【註】**exsecutio** dispensationis impedimenti (matr.)依法免除(婚姻)限制的執行.

exsĕcūt-or. *ōtis.* m. (*exsequor*)
【解】執行者，實施者.
【例】*executor* litium. Cod. 法官屬吏，(法庭書記).

exsĕcūt-us. (exsequutus). *a, um.* part. v. *exsequor.*
【解】追隨，辦理.
【例】latior et *executior*(syllogismus). 更廣泛且更完美(之三段推理法).

exsĕqu-ens. *entis.* part. v. *exsequor.* -*tissimus.*
【解】執行者，追究者，尋求者.

exsĕquĭ-ae. *ārum.* f.
【同】funus, pompa, justa funeris, supremi diei celebritas, parentatio.

EXSEQUIÆ

【解】殯儀，喪禮，葬儀，送殯儀仗.
【例】*exsequias* facere. 殯葬. =funus. facere. 殯葬. funeris *exsequias* celebrare. 殯葬. cohonestare *exsequias*. 送葬(執紼). *exsequias* ducere, prosequi; parentare; funus ducere. 送葬.
【註】phras. ❶ funeris *exsequias* celebrare. 出殯. ❷ *exsequiis* privare. 不得舉行殯葬儀式. *exsequiarum* honore, laudatione, pompa spoliare, orbare aliquem. ❸ *exsequiarum* honore carere. 不得享受哀榮.

exsĕquĭāl-is. *e.* adj. (*exsequiae*)
【解】喪禮者，殯儀者.

exsĕ-quor. (exequor). *quĕris, cūtus,* (*quutus*) *sum, qui.* v. dep. tr.
【同】sequor, exsequutus sum, observo, praesto, perficio.
【狀】usque ad extremum.
【解】❶ 隨從至終，(in spec.) 送殯. ❷ 追隨，陪送. ❸ 追求，貪望. ❹ 追究，懲辦. ❺ 執行，實施. ❻ 陳列，供陳.
【例】❶ *exsequi* funus. Massur. Sab. 送葬. ❷ *exsequi* fatum alicujus. Cic. 隨人遭遇. *exsequi* cladem fugamque. Cic. 伴同遭難流亡. ❸ *exsequi* aspectum alicujus. Pl. 求見某人. *exsequi* aeternitatem. Cic. 想望永生. *exsequi* armis jus suum. Caes. 武力自衛. ❹ *exsequi* violata jura. Liv. 護衛被侵害之權利. *exsequi* delicta. Suet. 懲戒罪惡. ❺ *exsequi* mandata. Cic. 執行命令. *exsequi* incepta. Liv. 成功. (*exsequi*) factum. 效法行爲. (*exsequi*) egestatem. 忍受貧乏. ❻ (*exsequi*) aliquid verbis. Liv. 說明某事.

exsĕr-o. (exĕr-o). *ĭs, ŭi, tum, ĕre.* v. tr.
【同】extraho.
【解】抽出，伸出，露出，明示.
【例】humeros *exserere.* 袒背. linguam *exserere.* Liv. 吐舌. dextris humeris *exsertis* animadvertebantur. Caes. 衆人理會他們袒其右臂. haec *exserit* oratio. Phaed. 這篇演詞稍樂人.

exsertē. adv. *exsertius, -tissime.*
【解】照然顯示，毫不隱瞞.
【例】*exserte* clamitas. Apul. 高聲頻呼. jam non suadet, sed *exserte* jubet. 已不說服而是明令.

exsert-o. *ās, āre.* v. freq. v. *exsero.*
【解】伸出，露出.
【例】*exsertare* linguam. Quadr. (吐舌)嘲笑.

exsert-us. *a, um.* part. v. *exsero.*
【解】伸出者，顯露者.
【例】*exserta* lingua. Plin. 吐舌. *exserti* oculi. Apul. 瞪目(睜眼). *exsertum* bellum.

Stat. 開戰. *exsertus* in loquendo. Isid. 易於講話.

exsībĭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】explodo.
【解】❶發尖銳聲，長嘯，啼聲，噓聲. ❷叱咤，呵斥.
【例】❷ histrio infacetus *exibilatur*, ejicitur. 無雅趣之伶人受呵斥，被驅逐.

exsiccāt-us. *a, um.* part. v. *exsicco.*
【解】晒乾，枯槁，空虛，(fig.)樸質，簡陋.
【例】*exsiccatum* orationis genus. Cic. 簡陋之演詞.

exsicc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【狀】furtim.
【解】使乾枯，使涸竭，使空虛.
【例】lagenas furtim *exsiccare*. 偸偸的將瓶喝乾. (*exsiccare*) rivos. Hier. 使河乾涸. (*exsiccare*) vulnera. Gell. 炙乾傷口.

exsignāt-us. *a, um.* part. v. *exsigno.*
【解】誌記.

exsīgn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】記出，標明.

ex-sĭlĭo. (ex-ĭlĭo). *sĭlīs, silŭi,* (vel) *silīi, sultum, silīre.* v. intr. (*ex silio*)
【同】prosilio, evado, me projicio, me proripio.
【解】❶跳出，踴躍，突出. ❷挺進，跳起.
【例】❶ de sella *exsiluit*. Cic. 由椅上跳起. *exiluit* stratis. Ov. 由舖上跳出. ignes nubibus *exiliunt*. Ov. 雲中突出火光. ❷ ad te *exsilui*. Ter. 向你奔去. arbos *exilit* ad caelum. Virg. 林木參天. *exiliunt* crines. Stat. 頭髮直豎. *exilire* gaudio. Cic. 歡喜雀躍.

exsilĭ-um. (exīlĭ-um). *i.* n. (*exul*)
【同】patriae(vel) civitatis privatio, exterminatio, poena exilii, proscriptio.
【解】❶流刑，徒刑，遣配，竄流，放逐. ❷流徙地(充軍地)，竄流之地.
【例】❶a) ejicere, expellere, pellere, mittere aliquem in *exilium*. Cic. 遣配某人，判處徒刑. b) in *exilium* ire, proficisci, exportari. 被放逐. c) in *exilio* esse. 居於竄流之地. d) *exilio* reduci. 由充軍地召回. ❷ multa *exsilia* patere fugienti. Curt. 爲逃避者有許多流徙之地. (fig.) in villarum *exsilia* pelli. Plin. 流浪娛樂之區.

exsinŭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】展開，揭開，顯露.

ex-sisto. (ex-isto). *sistis, stĭtī,* (*stĭtum*), *sistĕre.* v. intr.
【同】sum, appareo, prodero, emergo.
【狀】parumper, repente, subito.
【解】❶興起，出自，(fig.)生出，發生，存在，現有. ❷直立，顯露，表現.
【例】❶ (*exsistere*) de terra, ex arvis. Cic. 出自地中，出自田間. (*exsistere*) ab inferis. Cic. 出自幽冥. (*existere*) spelunca. Cic. 由洞中出來. *exsistunt* montes. Ov. 山嶺屹立，(存在). ex luxuria *exsistit* avaritia. Cic. 由奢華而生出貪婪. magna inter eos *exsistit* controversia. Caes. 他們之間發生極大爭端. ego huic causae patronus *extiti*. Cic. 我自願辯護此案件. ❷ *exsistat* ille vir cogitatione vestra. Cic. 你們憶起某人. *exsistere* crudelem in aliquem. Cic. 對人顯示其殘暴.

exsŏlūtĭ-o. *ōnis.* f. (*exsolvo*)
【解】釋放，脫免.
【例】mors dolorum *exsolutio*. Sen. 死是亡痛苦的結局(解脫痛苦).

exsŏlūt-us. *a, um.* part. v. *exsolvo.*
【解】解脫，釋放.
【例】*exsoluta* alvus. Tac. 腹寫(瀉肚).

exsol-vo. *vīs, vi, ūtum, vĕre.* v. tr.
【同】solvo, dissolvo, libero, absolvo.
【狀】plane.
【解】❶解結，脫羈絆，解釋. ❷脫離，解放，無拘束. ❸溶解. ❹剖解. ❺清償，還債，報酬.
【例】❶ nexus *exsolvere*. Lucret. 解脫縲絏. *exsolvere* pugionem a latere. Tac. 肋旁解下匕首. ❷ *exsolvere* aliquem curis. Virg. 解人疑慮. ❸ ignis *exsolvit* glaciem. Lucr. 火溶冰. ❹ *exsolvere* cistulam. Plin. 掀開提籃. *exsolvere* venas. Tac. 剖開血管. ❺ *exsolve* nomina mea. Cic. 淸償我之債務. *exsolve* aes alienum. Plin. 還賬. non *exsolvit* quod promiserat. Cic. 他不守諾言. *exsolvere* pretia et poenas. Liv. 行賞及處罰. *exsolvere* votum. Liv. 還願.

exsomn-is. *e.* adj. (*ex somnus*)
【解】淸醒，常醒者.

exsōn-o. *ās, ŭi, āre.* v. intr.
【解】響應，回聲.

exsorb-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. tr.
【同】haurio, helluor.
【解】飲盡，吞，咽.
【例】*exsorbere* ova. Plin. 啜鷄蛋. *exsorbere* difficultates. Cic. 克難. *exsorbere* tristitiam. Turpil. 解悶. *exsorbere* animam. Plaut. 斷送性命.

exsordesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】汚穢，恥辱.

exs-ors. *ortis.* adj.
【同】non particeps.
【解】(未抽籤，未拈鬮者)，無分，未有，局

外，缺乏.
【例】*exsors* periculi. Tac. 未遭險者. *exsors* culpa. 無罪者. *exsors* secandi. Hor. 鈍，(不能切斷). *exsors* usibus. Fort. 無用.

exspătĭ-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr.
【解】伸展，蔓延，遠遊，漫遊.
【例】latissima umbra *exspatiantes*. Plin. 樹蔭寬廣.

exspectātĭ-o. *ōnis.* f. (*exspecto*)
【同】spes.
【形】acerba, adversaria, brevis, caeca, diuturna supplicii, firma, longa, quotidiana, summa, suspensa, crebra.
【解】等候，期待，渴望，懸念，(好奇心).
【例】praeter *exspectationem*. Cic. 事出意外. esse in *exspectatione*. Cic. 期待.
【註】phras.❶ concitare *exspectationem*. 使人期待. sustinere *exspectationem*. 不虛人望. ❷ *exspectationem* de te egregiam movisti. 你使人對你有厚望焉. ❸ magna de te *exspectatio* est, (in *exspectatione* esse). 人切望於你者. ❹ *exspectationem* de te concitatam egregie sustinuisti. 你非常滿人所望. ❺ *exspectationi* non respondisti. 你使人大失所望.

exsepctāt-us. *a, um.* part. v. *exspecto. -tatior, -tissimus.*
【解】期待，企望者.
【例】contraria *exspectatis*. Vell. 負人所望. ante *exspectatum*. Ov. 奢望. *exspectato* maturius. Vell. 過望.

exspect-o. (**expect-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】praestolor, spero,
【狀】acriter, acerrime, admodum, amanter, amplius, avide, jam diu, quotidie, vehementer, valde.
【解】❶ 等候，期待. ❷ 期望，佇望，切望，(希望有或恐懼有).
【例】❶ a) (*exspectare*) adventum alicujus. Caes. 等候人來. (*exspectare*) eventum pugnae. Caes. 等待戰事的結局. quid hostes consilii caperent, *exspectabat*. Caes. 當時他觀望敵人的戰略. b) (*dum, donec, quoad*) *exspectas* fortasse, dum dicat. Cic. 當他發言時你許會等待. c) (*ut*) nisi forte *exspectatis*, ut diluam. Cic. 除非你們期待，我不辯駁. ❷ *exspectare* aliquid avidissime. Cic. 渴望某事. *exspectare* Galliae motum. Caes. 等候(恐懼)法地暴動. *exspectare* aliquid ab aliquo. Cic. 由某人方面等待. *exspectare* ab aliqua re. Caes. 從某事方面希望. *exspectare* ex aliqua re. Caes. 從某事方面希望.
【註】phras. ❶ diu te jam *exspecto*, (te operior). 我久候你. ❷ omnes *exspectabant* exitum rei, (omnes erecti *exspectatione* stabant). 衆人等候事之究竟. ❸ cum omnes *exspectarent*, (in tanta *exspectatione* rerum). 一總人既期待....

exsper-go. *gis, sum, gĕre.* v. tr. (*ex spargo*)
【解】伸展，散佈，消散.

exspers-us. *a, um.* part. v. *exspergo.*
【解】澆灌，濺水，潑水.

exspēs. adj. (tantum in nomin.)
【解】失望，絕望者.
【例】*exspes* liberum. (genit.) Att. 已無後嗣希望. *exspes* vitae. Tac. 無生命希望.

exspīrātĭ-o. (**expīrātĭo**). *ōnis.* f. (*exspiro*)
【同】exhalatio.
【解】發氣，蒸氣，氣息，出氣，斷氣.
【例】usque ad *exspirationem* animae. Hier. 至最後一息.

exspīr-o. (**expīro**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】spiritum emitto.
【解】I. tr. ❶ 吹，噓，喘. ❷ 吐出，噓出，發出.
II. intr: ❶ 出口，出發. ❷ 斷氣，止息，(身亡).
【例】I. ❶ (*exspirare*) animam pulmonibus. Lucil. 藉肺呼吸. ❷ (*exspirare*) flumen sanguinis de pectore. Lucr. 咯血，(由胸中湧出血流). (*exspirare*) odorem. Lucr. 發出氣味. (*exspirare*) flammas. Virg. 噴火.
II. ❶ per fauces montis Aetnae *exspirant* ignes. Lucr. 火自艾太乃山噴出. *exspirantes* pectoris irae. Catul. 胸中怒火飛騰. ❷ mecum *exspiratura* respublica erat. Liv. 民國將與吾偕亡.

exsplend-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】炫耀奪目，聲名卓著.
【例】animi dotes (in eo) *exsplenduerunt*. Suet. 天資卓絕.

exspŏlĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】exhaurio.
【解】盡奪，刼掠一空.
【例】(*exspoliare*) urbem. Cic. 刼掠城市. (*exspoliare*) exercitu et provincia Pompeium. Cic. 奪去彭伯之軍隊及其轄省.

exspŭĭtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】垂涎，吐涎沫.

expūm-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】化膿，起沫.

exspŭ-o. *ĭs, i, (ū) tum, ĕre.* v. tr.
【同】cum fastidio rejicio, expello.

【解】吐出，唾棄.
【例】*expuere* sanguinem. Plin. 嘔血. *expuere* tussim. Mart. 咳嗽. *expuere* animam. V. Fl. 斷氣. *expuere* spiritum. Sen. 斷氣.

exspūt-us. *a, um.* part. v. *exspuo.*
【解】被唾棄.

exst-ans. *antis.* part. v. *exsto.*
【解】凸出，聳起，隆起者.
【例】partes *extantiores.* C. Aur. 聳出之部. aures *extantiores.* Ambr. 双耳直豎.

exstanti-a. *ae.* f.
【解】凸出，聳起，腫脹.

exstern-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】茫然若失，精神失常，漠然視之.
【例】*exsternavit,* externum fecit. Gloss. 視如陌生人.

exstillesc-o. *ĭs. ĕre.* v. intr. vide **extillo.**

exstill-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】點滴，涓涓細流.
【例】*exstillare* lacrimis. Ter. 淚流如雨.

exstĭmŭlāt-or. *ōris.* m.
【解】催促，唆使，慫恿，煽動.

exstĭmŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】深刻，刺激，催促，鼓勵，煽動，慫恿.
【例】aculeo *exstimulatus.* Plin. 受錐刺. *exstimulabatur* ut... Tac. 當時鼓勵他....

exstinctĭ-o. *ōnis.* f.
【同】interitus.
【解】熄滅，殄滅，消滅者.
【例】supremus ille dies non *exstinctionem,* sed loci commutationem affert. 人之末日不是殄滅而是遷居.

exstinct-or. *ōris.* m. (*exstinguo*)
【解】熄火者，撲滅，殄滅者.
【例】*exstinctor* conjurationis. Cic. 弭平叛亂者. *exstinctor* patriae. Cic. 破壞祖國者.

exstinct-us. *a, um.* part. v. *exstinguo.*
【解】熄滅，殄滅者.
【例】*exstinctus* cinis. Ov. 死灰. *exstincta* calx. 熟石灰. *exstinctae* familiae. Sall. 殄滅之家. *exstincta* consuetudo. Cic. 廢弛之慣例. *exstinctum* bellum. Plin. 停戰. *exstinctus* pudor. Virg. 廉恥喪盡.

2. exstinct-ūs. *ūs.* m. (abl *ū* tantum in usu).
【解】殲滅，消滅.

exstin-guo. *guĭs, xi, ctum, guĕre.* v. tr.
【同】restinguo, opprimo. X. Incendo.
【狀】omnino, animum plane, maturius, simul, funditus, jampridem.
【解】❶平息，熄滅. ❷絕命，致死. ❸消除，毀壞，殄滅，廢弛，耗盡.
【例】❶ *extinguere* incendium. Cic. 滅火. *extinguere* ignem. Curt. 滅火. *extincto* calore, ipsi *extinguimur.* Cic. 溫度既消，吾人之生機立斷. ❷ *extingui* in primo aevo. Ov. 青年夭折. *extinguere* aliquem morbo. Liv. 某人病死. *extinguere* animam alicui. Ter. 傷害人命. ❸ *extinguere* invidiam. Cic. 消除宿怨. *extinguere* infamiam. Cic. 消除恥辱. superiore gloria *extincta.* Caes. 以前榮譽已經消失. *exstinguere* vires. Quint. 耗盡精力. *exstinguere* venena. Plin. 消毒.

exstirpātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】拔根，根除.

exstirpāt-us. *a, um.* part. v. *exstirpo.*
【解】拔根，根除者.

exstirp-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ex stirps*)
【同】extraho, evello, stirpem tollo, interficio, funditus deleo,
【解】拔根，根除，剔除，泯滅.
【例】*exstirpare* pilos. Mart. 拔毛. *exstirpare* vitia. Cic. (vitia funditus *exstirpari* non possunt). 改毛病，(毛病不能根除).

ex-sto. (**exto**). *stās,* (*stĭti, stĭtum, stātum*), *stāre.* v. intr.
【同】appareo, consto, sum.
【狀】aliunde, nusquam, repente, subito, divinitus.
【解】❶居上，突出，卓越. ❷可見，顯出，顯示，存在，存立，(act. =超過).
【例】❶ capite solo ex aqua *exstabant.* Caes. 惟頭露出水面. navis ex aqua *exstat.* 船浮水面. ❷ ejus nulla *exstant* scripta. Cic. 他的著作已不存在. *exstant* multa fortitudinis exempla. 許多英勇典型昭然可見. res *exstat* in annalibus. Cic. 此事曾紀在年鑑中. *exstat* oratio. Cic. 演詞尚存在. in *exstantibus* operibus. Plin. 在現存的著作中. quantum Nercidas *exsto.* Stat. 我(之高大)如何超過乃西大.

exstructĭ-o. *ōnis.* f. (*extruo*)
【解】建築，營造.
【例】*exstructiones* tectorum. 建築房屋.

exstruct-us. *a, um.* part. v. *exstruo.* *exstructissimus.*
【解】堆積，積壘，建築者.

exstrŭ-o. (**extruo**). *ĭs, xi, ctun, ĕre.* v. tr.
【同】aedifico.
【狀】accurate, vere.
【解】豎起，堆積，建立.
【例】(*exstruere*) magnum acervum Cic. 積起大堆. mensae epulis *exstruebantur.*

Cic. 桌上排列盛饌. aggere *exstructo.* Caes. 平屋頂(涼臺)已築成. *exstruere* divitias. Petr. 積財. *exstruere* animo aliquid. Cic. 心中念想某事.

exsūc-us. (exsuccus). *a, um.* adj. *exsuccior.*
【解】無液汁,枯乾,(fig.)枯窘.
【例】*exsuccus* orator. Quint. 枯窘的演說家.

exsuct-us. *a, um.* part. v. *exsugo.*
【解】乾枯者(被吸去脂膏者).
【例】segetes *exsuctiores.* (*exsucciores*) Varr. 莊家被焚燬.

exsudāt-us. *a, um.* part. v. *exsudo.*

exsūd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ 烝發. ❷ 出力,(疲勞,困倦),乏昧.
【例】laborem *exsudare.* 疲勞. *exsudare* causas. Hor. 出力辯護. *exsudare* certamen. Liv. 苦於應戰.

exsū-go. *gis, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】吮,吻,吸取,耗盡.
【例】sanguinem, fortunasque omnium *exsugere.* 吸收大衆之血液及財富.

exs-ŭl. (exul). *ŭlis.* m. f. (*ex solum*)
【同】extorris, ejectus, relegatus. X. Civis.
【解】被放逐,發遣配,(充軍)流亡,戍邊,竄流者.
【例】*exsul* patria. Sall. 離本鄉. *exsul* patriae. Hor. 離本鄉. *exsules* facti. 流亡者. epatria expulsi, ejecti, ablegati. 被逐出國者. exsilio mulctati, damnati. 被放逐. penatibus, foro, congressuque civium extorres fuerunt. 他們離棄,本家本國及本國之人. reducere *exsules.* 召回流亡者. *exsul* mentis. Ov. 精神失常,(瘋狂).

exsŭl-ans. *antis.* part. v. *exsulo.*
【解】僑居異鄉,放逐,流亡者.

exsŭl-o. (exŭlo). *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】exul sum, exilii causa solum verto, (vel) muto, in exsilio sum.
【解】放逐,(充軍)遣配,流徙,竄流,流亡.
【例】in Volscos *exsulatum* abiit. Liv. 流亡到瓦斯高人之地. ❶ sponte sua *exsulavit.* 自願離棄本國. sponte *exsulatum* abiit. 自願離棄本國. *exilio* patriam sedem mutavit. 自願離棄本國. ❷ merito urbe pulsi, extrusi, ejecti, exterminati sunt. 應受遣配. urbem relinquere coacti sunt. 被迫離城.

exsultābund-us. *a, um.* adj.
【解】歡欣,踴躍者.

exsult-ans. *antis.* part. v. *exsulto. -tissimus.*
【解】❶ 踴躍,跳舞. ❷ 奮激,活潑,激烈.
【例】❶ *exsultans* sanguis. Lucr. 血液沸騰. *exsultantia* corda. Virg. 衆心踴躍. ❷ Hannibal *exsultans.* Cic. 亞尼巴非常奮激. *exsultans* laetitia. Cic. 狂喜. *exsultans* furor. Cic. 發狂.

exsultanter. adv. *exsultantius.*
【解】喜氣洋溢.
【例】quae *exsultantius* scripsi. Plin. 我寫的更放任.

exsultantī-a. *ae.* f.
【解】樂極,雀躍.
【例】*exsultantia* doloris. Gell. 痛苦劇烈.

exsultātī-o. *ōnis.* f. (*exsulto*)
【解】欣躍,狂喜,踴躍.

exsultim. adv.
【解】欣躍.

exsult-o. (exulto). *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*ex salto*)
【同】efferor gaudio; gaudio triumpho; voluptate, (vel) laetitia gesto. X. Lamentor.
【狀】audacius, effuse, immoderate, inaniter, palam laetitia, palam luctu.
【解】❶ 踴躍,歡欣,喜悅. ❷ 自由放任,感情衝動,(狂喜,狂怒).
【例】❶ taurus *exsultat* in herba. Ov. 牧場上公牛跳舞. *exsultant* equi. Nep. 馬(後蹄)亂踢. *exsultant* vada. Virg. 海濤洶湧. *exsultant* laetitia. Cic. 狂喜. Graeci *exsultant* quod... Cic. 希臘人興奮... *exsultant* gestis. Tac. 因所創事業而自豪. in corde *exsultat* pavor. Lucr. 心驚肉跳. ❷ *exsultare* in omni crudelitate. Cic. 肆虐無忌.

exsŭpĕrābĭl-is. *e.* adj. (*exsupero*)
【解】可踰越,可克勝者.

exsŭpĕr-ans. *antis.* part. v. *exsupero. -antior, -antissimus.*
【解】克勝者,卓越,絕倫者.
【例】*exsuperanti* forma. Gell. 美貌絕倫.

exsŭpĕrantī-a. *ae.* f. (*exsupero*)
【解】卓越,絕倫.
【例】populus omnem *exsuperantiam* virtutis odit. 此民族疾視一切,英勇超衆者.

exsŭpĕrāt-us. *a, um.* part. v. *exsupero.*
【解】戰敗,被克服者,被超越者.

exsŭpĕr-o. (exŭpĕro). *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】supero.
【解】❶ intr. 高出,卓越,優越,絕倫,(出類拔萃). ❷ tr. 超越,踰過,得勝,克服.
【例】❶ flammae *exsuperant.* Virg. 火焰高昇,(火光衝天). *exsuperare* virtute. Virg. 驍勇絕倫. binas libras *exsuperare.* Plin. 重量過二斤. (*exsuperare*) latitudine aliquid. Pl. 寬則過之. ❷ (*exsuperare*) jugum. Virg. 越過山脊. (*exsuperare*)

aliquem superbia. Liv. 桀驁過人. (*exsuperare*) reditum impendia. Plin. 入不敷出. (*exsuperare*) amnem, mare. Plin. 過河，渡海.

exsurdāt-us. *a, um.* part. v. *exsurdo.*
【解】震耳，聒耳.

exsurd-o. (exurd-o). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ex surdus*)
【解】聒耳，震聾，使麻木，失知覺，使頭腦錯亂.

exsur-go. (exurgo). *gīs, rexi, rectum, gĕre.* v. intr.
【同】surgo, erigor.
【狀】honestissime, paulisper.
【解】立起，站起，聳立，起身，生長，興起，加强.
【例】*exsurgit* collis. Sil. 山嶺聳峙. *exsurgit* pontus. Sen. 海水高漲. *exsurgit* in colles. Tac. 佔據山巔. semina *exsurgunt* Sen. 種子發牙生長. *exsurgit* oratio. Petr. 筆盛詞學. gravior *exsurgat* dolor. Sen. 感覺痛苦轉劇. respublica *exsurget.* Cic. 國勢膨脹.

exsuscitāti-o. *ōnis.* f.
【同】commotio.
【解】喚起注意，提醒.

exsuscīt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】expergefacio.
【解】喚起，召呼，提醒，煽動，激起，鼓舞.
【例】tu te *exsuscita.* Brut. 當克除你萎靡頹唐的習氣. *exsuscitat* te gallorum cantus. Cic. 鷄鳴喚醒你. *exsuscitare* memoriam. Cornif. 喚起記憶力. parvus ignis magnum incendium *exsuscitat.* Liv. 一星之火勢將燎原.

ext-a. *ōrum.* n. plur.
【同】praecordia.
【形】argutissima, bona, prima, secunda, tristissima.
【解】(犧牲) 內臟，臟腑，(用以觀吉凶).

EXTA

【例】praesentio per *exta.* 因觀內臟而預知. *exta* pecudum interpretari. (解釋)觀察牲畜之內臟.

extāb-esco. *escīs, ŭi, escĕre.* v. intr. (*ex tabes*)
【同】contabesco, lenta tabe conficior.
【解】消瘦，羸弱，憔悴，衰老.
【例】corpus macie *extabuit.* 身體因枯瘦羸弱而消失.

extās-is. *is.* f.
【解】出神，神超，神靈超拔(宗)，忘我，神遊.

extemplō. adv. (*ex templum*)
【同】illico, statim.
【解】立刻，忽然，驟然.
【例】quum *extemplo.* Plaut. 立即.

extempŏrāl-is. *e.* adj. (*ex tempus*)
【解】無準備，未預略者.
【例】*extemporalis* oratio. Quint. 即席演講，(信口開河). *extemporalis* orator. Mort. 信口講演者.

extempŏrālit-as. *atis.* f.
【解】(無準備，未預略)，隨機應變(臨時，即席)，信口講演.

exten-do. *dīs, dī, sum,* (vel) *tum, dĕre.* v. tr.
【同】projicio.
【解】❶ 伸展，增廣，開闊，伸張，展望，延長. ❷ 攤開，偃臥. ❸ 擴大，擴充，增加. ❹ 伸長，奔向.
【例】❶ a) *extento* brachio. Cic. 伸開手臂. (*extendere*) manum. Hier. 伸手. (*extendere*) agros. Hor. 伸展田地. (*extendere*) latius aciem. Curt. 展開陣容. (*extendere*) pennas. Hor. 展翅. (*extendere*) vincula. Plaut. 開釋. b) (*extendere*) spem in Africam. Liv. 展望到斐洲. c) (*extendere*) ab hora tertia ad noctem pugnam. 戰事自三點延長至深夜. ❷ (*extendere*) aliquem in arena. Virg. 使人倒臥沙灘上. velut moribundus *extenditur.* Curt. 如病重垂危者偃臥地上. ❸ (*extendere*) epistulam. Plin. 發揮書信. *extentis* itineribus. Liv. (magnis itineribus). 延長行程，(一往莫遏) *extendere* famam. Virg. 增高聲望. *extendere* censum. Mart. 增產. *extendere* pretium. Suet. 增價. *extendere* consulatum. Plin. 延長執政官任期. ❹ se *extendere.* 伸張. quod ad liberas personas *extendi* non debet. Callist. 此事不能擴充至自由之人.
【註】phras. ❶ late se *extendit* tua industria ad alienas utilitates. 你廣求(關心)他人利益. ❷ peninsula, late *extenditur* in mare. 半島伸長到海面. ❸ arbor ramos late *extendit.* 樹枝葉扶疏.

extensī-o. (extentī-o). *ōnis.* f.
【解】伸展，擴張，擴充，延長，外延，(哲)體積性，廣義.
【例】*extensio* chordarum. Isid. 伸直繩索.
【附】**extensionismus.** 延長說. **extensiva** definitio. 外延的定義. **extensiva** legis

interpretatio. (法律)放寬解釋. **extensivus** syllogismus. 外延的推理.

extens-us. *a, um.* part. v. *extendo.* vide **extentus.**
【解】伸張，延長者.

1. extent-o. *ās, āre.* v. tr. (*ex tento*)
【解】試驗，嘗試.

2. extent-o. *ās, āre.* v. tr. (freq. v. *extendo*)
【解】屢伸展，擴張.

1. extent-us. (**extens-us**). *a, um.* part. v. *extendo. extensior, -sissimus.* (*-tissimus*)
【解】展張，展開.
【例】*extensi* digiti. Cic. 伸手指. *extentus* funis. Hor. 伸開繩索. *extenti* oculi. Quint. 張開双目.

2. extent-ŭs. (**extens-us**). *ūs.* m.
【解】擴展，連續.

extĕnŭātĭ-o. *ōnis.* f. (*extenuo*)
【形】concisa.
【解】削薄，輕減，删剪，消弱.
【例】brevitas *extenuatioque.* 簡短，細微.

extĕnŭāt-ūs. *a, um.* part. v. *extenuo.*
【解】微薄，羸弱，删除.
【例】*extenuata* vestigia. Cat. 漸泯滅踪跡. *extenuatus* aer. Cic. 稀微空氣. *extenuatus* sumptus. Cic. 經費削減.

extĕnŭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】minuo, attenuo, deprimo, elevo. X. Augeo, exaggero, amplifico.
【狀】sigillatim voluptates.
【解】❶ 刮薄，削細. ❷ 消弱，減輕，減值.
【例】❶ (*extenuare*) corpus. Plin. 身體削瘦. in pulverem *extenuari.* Plin. 化爲灰燼. (*extenuare*) vocem. Curt. 細小聲. ❷ (*extenuare*) cibum. Cic. 消化(搗碎)食物. (*extenuare*) morbos. Plin. 除病. (*extenuare*) naturas (belluarum). Arn. 馴服野獸. (*extenuare*) sumptus. Cic. 節用(縮減經費). (*extenuare*) vires. Hor. 減力. (*extenuare*) aes alienum. Ulp. 消(償)債. spem *extenuari.* Cic. 虛望.

exter. vide **exterus.**

extĕrĕbr-o. *ās, ātum, āre.* v. tr.
【同】perterebro, exterebrando extraho.
【解】挖出，掘出，强取，奪取.
【例】aurum *exterebrare* ex aliquo. 奪人金錢.

exter-gĕo. *gēs, si, sum, gēre.* v. tr. **exter-go.** *gĭs, si, sum, gĕre.* v. tr.
【同】tergendo purgo, ac mundum facio.
【解】揩拭，掃除.

extĕrĭ-or. *us.* (genit.) *ōris.* adj. comp. *exter.*
【解】在外者，在式者.
【例】*exterior* comes. Hor. 居左邊行之伴侶.

extĕrĭus. adv.
【解】外面，在外面.

extermĭnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】驅逐，殄滅.

extermĭnāt-or. *ōris.* m.
【同】expulsor.
【解】驅逐者，殄滅者.

extermĭnāt-us. *a, um.* part. v. *extermino.*
【解】被驅逐，被殄滅者.
【例】(fig.) *exterminatus* animi. Apul. 灰心喪志.

extermĭnĭ-um. *i.* n.
【解】毀壞，殄滅.

extermĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ex terminus*)
【同】expello, ejicio.
【狀】contra.
【解】驅逐，放逐，拒絕.
【例】*exterminare* ab urbe. 驅逐出城. *exterminare* herbam. Col. 拔除野草. *exterminare* auctoritatem senatus. Cic. 消除元老權威. rempublicam *exterminare.* 破壞國家.

extern-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】使不相干，使斷絕關係，使精神錯亂，(精神失常).
【例】*externavit,* externum fecit. Claud. 使互不相干.

extern-us. *a, um.* adj. (*exter*) (**externi.** *orum*)
【同】extrarius, extraneus, accedens, adventitius, peregrinus, adveniens. X. Domesticus.
【解】外面者，外來者，外國產者.
【例】*externi* populi .Cic. 外邦民族. *externus* orbis. Plin. 外方水土. *externa* verba. Quint. 外國語. *externa* commoda. 外面利益.
【附】**externus** actus. 外表的行爲.

ex-tĕro. *tĕrĭs, trīvi, trītum, terĕre.* v. tr.
【同】comminuo, digero, conficio.
【解】搓，搗，蹉，踐踏，碾碎.
【例】e spica *exteruntur* grana. Varr. 搓麥穗. *exterere* messem. Plin. 打麥. *exterere* rubiginem. Plin. 去銹. calor stomachi ad *exterendum* cibum. 胃熱消化食物.

exterr-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr.
【同】perterreo.
【狀】praeter modum.
【解】恐嚇，恫喝.
【例】admotis dolorum facibus, *exterren-*

tur plerique. 因接近痛苦之火炬，大多數人感覺恐怖.

exterrit-us. *a, um.* part. v. *exterreo.*
【解】恐怖者，驚惶者.
【例】*exterritus* aestu. Virg. (蛇)因炎熱而發狂.

1. exters-us. *a, um.* part. v. *extergeo.*
【解】掃除，磨平，(fig.)褫奪，刼掠者.

2. exters-ūs. *ūs.* m.
【解】洗滌，掃除.

extĕr-us. *a, um.* adj.
【同】externus.
【解】外面，外來，外方者.
【例】*extera* vis. Lucr. 外來力量. *exterae* nationes. 外邦. *extera* gens. Cic. 外邦民族. *extera* Europae. Plin. 歐洲以外國家.

extīm-esco. *escīs, ŭi, escĕre.* v. tr. vel intr.
【同】pertimesco.
【解】❶ intr. 恐怖，驚惶 (cum *ne* et subj.) ❷ tr. 畏懼 (cum accus.)
【例】❶ unum *extimescendum* est, ne quid turpiter faciamus. 惟一可恐怖之事，便是怕喪廉恥. ❷ (*extimescere*) periculum ab aliquo. Cic. 怕受某人陷害. (*extimescere*) aliquem. Cic. 畏懼某人.

extīm-us. *a, um.* adj. superl. *exter.*
【同】extremus.
【解】最遼遠者，在邊界，在極端者.
【例】*extimae* gentes. Plin. 隔離最遠之民族. orbis caelestis *extimus.* 最遠之星球. in orientis *extimo.* Amm. 在遠東.

extisp-ex. *icis.* m. (*exta specio*)
【同】aruspex.
【解】占卜者，(在羅瑪觀察犧牲內臟而預示吉凶之司祭).
【例】ars *extispicum.* *-cium* 占卜術.

extispĭci-um. *i.* n. (*extispex*)
【解】觀察犧牲內臟術.

extollo. *extollīs, extŭli, elātum, extollĕre.* v. tr.
【同】effero, erigo, animos tollo, insolentem facio.
【解】❶ 豎起，聳立，舉起，揭起，高舉，建起. ❷ 舉揚，頌揚，振作.
【例】❶ (*extollere*) caput. Cic. 抬頭. (*extollere*) cruentum alte pugionem. Cic. 高舉血淋淋匕首. (*extollere*) aedificium. Plaut. 建築房屋. (*extollere*) vites. Cic. 架起葡萄枝. (*tollere*) jacentem. Cic. 拉起臥倒者. (*extollere*) liberos. Plaut. 養育子女. ❷ (*extollere*) aliquem ad caelum. Cic. 頌揚人 (抬舉至天上). (*extollere*) animos. Liv. 振作人之精神. (*extollere*) aliquem pecunia. Sall. 獎賞人，(給獎金). (*extollere*) ad superbiam (animos juvenum). 長人傲氣，(增長青年人之傲心). (*extollere*) se supra modum. Quint. 過度自誇. (*extollere*) nuptias. Caecil. 婚姻延期. (*extollere*) pedes domo. Plaut. 離家. (*extollere*) fruges. Lucr. 收穫.

extor-quĕo. *quēs, si, tum, quēre.* v. tr.
【同】exprimo, aufero, eripio.
【狀】ingratis, sero.
【解】❶ 脫臼，脫骨節 (脫骱)，分散，離開. ❷ 奪取，搶取. ❸ 逼迫，勒索. ❹ 用刑，拷問，磨難.
【例】❶ pedem mensulae *extorsi*. Petr. 拆小桌之脚. *extorsit* articulum. Sen. 脫骨節. *extorquet* vitam vis morbida membris. Lucr. 骨節病傷害了性命. ❷ (*extorquere*) alicui ferrum de manibus, (e manibus). Cic. 奪人手中武器. (*extorquere*) pudorem. Petr. non mihi hunc errorem *extorqueri* volo. Cic. 壞人貞操，我不願除去這種錯誤. ❸ (*extorquere*) per vim suffragium populi. Liv. 强取民衆選票. (*extorquere*) sententiam alicui. 强逼人從. ❹ machinamenta quibus *extorquantur*. Sen. 刑具.

extorr-is. *e.* adj. (*ex terra*)
【同】exul.
【解】流亡，放逐，遣配，充軍，流徙.
【例】*extorris* agro Romano. Liv. 逐出羅瑪轄地. *extorris* patria. Sall. 逐出本國.

extort-or. *ōris.* m.
【解】執刑者，强取，勒索者.

extort-us. *a, um.* part. v. *extorqueo.*
【解】脫骱，受刑，受威逼者.
【例】*extortae* uvae. Isid. 壓榨之葡萄.
【註】**extorta** 脫骱.

extrā. adv. praep. (sync. *exter, extera,* subaud. *parte*)
【同】extrinsecus, foris, vim exprimit remotioris loci. X. Intra.
【解】I. (adv.) ❶ 以外，在外. ❷ 此外，除此之外，除非.
II. (praep.) (cum accus.) ❶ 以外 (界外，例外) ❷ (fig) 並非.
【例】I. ❶ quae *extra* sunt. Cic. 在外面者. quum *extra* et intus hostem haberent. Caes. 既然內外有敵人. ❷ *extra* quam si. . . 除此之外. *extra* quam qui. . . . Liv. 此類人之外.
II. ❶ *extra* fines egredi. Cic. 越出邊界. *extra* urbem. Cic. 城外. *extra* provinciam. Caes. 省外. *extra* periculum. Cic. 並無危險. *extra* modum. Cic. 過度. *extra* culpam.

Cic. 無過. ❷ *extra* jocum. Cic. 並非開玩笑. *extra* ducem, reliqui crudeles. Cic. 除帥外其餘皆待人殘酷. *extra* filias. Liv. 除幼女等外.

extract-us. *a, um.* part. v. *extraho.*
【解】抽出，提出，取出者.

extradĭoecēsān-us. *a, um.* adj.
【解】教區外者.

extrā-ho. *hīs, xī, ctum, hĕre.* v. tr.
【同】exstirpo, evello, produco, differo.
【狀】penitus, radicitus, stirpitus.
【解】❶ a) 抽，拔，引出. b) 救拔，救援. ❷ 拖延，延長. ❸ 度過，耗費.
【例】❶ a) (*extrahere*) telum e corpore. Cic. 由身上拔出鏢鎗. (*extrahere*) aquam. Plaut. 汲水. (*extrahere*) alicui anulum. Suet. 摘下某人指環. (*extrahere*) aliquem domo. Cic. 引人出屋. b) (*extrahere*) urbem ex periculis. Cic. 救城脫險. (*extrahere*) ex aerumna. Ter. 救人於難. (*extrahere*) scelera in lucem. Liv. 暴露其惡. ❷ *extrahitur* bellum in tertium annum. Liv. 戰事延長至第三年. (*extrahere*) somnum. Tac. 延長睡眠. ❸ Catone dicendi mora diem *extrahente*. Caes. 賈道終日演講. prolatando aliquantum *extraxerant* temporis. Curt. 因遷延而獲得片刻.

extrānĕ-us. *a, um.* adj. *i.* m. (*extra*)
【同】extrarius.
【解】外面，外方者.
【例】bona *extranea*. 外面之福利. *extranea* exercitatio. Col. 田間工作. omnis inquinamenti *extranea*. Prop. 不染微瑕.

extrăordĭnārĭ-us. *a, um.* adj.
【同】extra ordinem. X. Legitimus.
【解】額外，例外，格外，奇特，非凡，出衆，不習用，不常見者.
【例】*extraordinarios* honores accipere. 享受殊榮. *extraordinaria* pecunia. 額外用款. *extraordinarium* imperium. Liv. 臨時統帥制，(獨裁制). *extraordinaria* crimina. Dig. 特殊案件.

extrāquam. adv. vide **extra.**
【解】除非，若非，非然者.

extrārĭ-us. *a, um.* adj. (*extra*)
【同】externus. X. Interior.
【解】外面者，外方者，外人者.
【例】*extraria* defensio. 外面的防衛.

extrēmĭt-as. *ātis.* f.
【同】ora.
【解】極端，終點，邊界.
【例】caeli nulla ora, nulla *extremitas*. 天無邊涯無終點. *extremitas* Aethyopiae. Plin. 厄底約比之疆界. *extremitas* lacuum. Plin. 湖岸. *extremitas* mundi globosi, circuli. Plin. 地球週線.

extrēmo. adv.
【同】ad extremum, postremo.
【解】末後，畢竟.

1. extrēmum. adv.
【同】tandem, ad extremum.
【解】末次，究竟，末後.
【例】non illi animus, non fides ad *extremum* defuit. 直至末刻他保存其精力及忠實.

2. extrēm-um. *i.* n.
【同】ultimum, finis.
【解】終點，末端，界限.
【例】quod non habet *extremum*, infinitum est. 無界限者，便是無限量.

extrēm-us. *a, um.* adj. (superl. adj. *exter, exterus*)
【同】postremus, ultimus, novissimus. X. Infimus, primus.
【解】❶ 邊界，終點. ❷ 末端，末後，終局，〔結尾＝書信，邊境＝疆域，最末＝行列，究竟＝行動〕. ❸ 最後，最低，最劣者. ❹ 最微賤者. ❺ 一事物之最後部分.
【例】❶ *extremum* oppidum Allobrogum est Genava. Caes. 日內瓦是亞洛布洛邊境之城. *extremus* finis. Liv. 邊界. *extremi* digiti. Cic. 指(尖)端. *extrema* hiems. Cic. 冬季之末(季冬). *extrema* luna. Varr. 陰曆月之末日. in *extremum*. Ov. 至終點. *extremum* diei. Sall. 一日之末刻. in *extremo* montis. Sall. 在山頭. ❷ a) *extrema* pars epistolae. Cic. 書信之末段. b) *extremum* provinciae. Caes. 一省之邊界. ad *extremum*. Cic. 至終點. c) *extrema* (plur.) agminis. Liv. 殿軍. d) (expressio adverbialis) ad *extremum*. Cic. 究竟. *extremo*. Nep. 末後. *extremum*. Virg. 末次. ❸ in *extremis* rebus. Caes. 在最危急之事上. in *extrema* spe salutis. Caes. 生命幾乎已絕望. ad *extremum* casum perduci. Caes. 已至極端. ad *extremum* reservare consilium. Caes. 保留計策至最末刻. respublica in *extremo* sita est. Sall. 國家已面臨懸崖. ad *extrema* descendere. Sen. 已降至極點. ad *extrema* venire. Liv. 已來到極點. ❹ *extrema* mancipia. Sen. 最微賤的奴隸. *extrema* alimenta vitae. Tac. 最劣食物. ❺ *extrema* oratio. Cic. 演詞末段. in *extremo* ponte. Caes. 橋之末端. *extremum* agmen. Caes. in *extrema* India. Cic. 在印度最深密處. vita in *extrema* deducta,

Tac. 生命最大危險. *extrema* impedimenta. Caes. 最後一批行李.
【附】 **extrema** necessitas. 極端的需要. **extrema** unctio. 終傅.

extrīcāt-us. *a, um.* part. v. *extrico.*
【解】 解繫者.
【例】 *extricatae* margaritae. Ulp. 未串線之珍珠. solutio *extricata.* Cic. 事已整理.

extrīc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 explico, expedio, evolvo.
【解】 解繫，脫離，區別，處理，搜括，開括.
【例】 nummos unde unde *extricat.* Hor. 從各方搜括銀錢. de negotio tuo nihil adhuc *extrico.* Cic. 對你的事我尙未獲得情報. qui magna quum minaris,*extricas* nihil. Phaed. 你曾許不少大事，但毫無所爲.

extrinsecus. adv. (*extrim secus*)
【同】 extra, foris.
【解】 外面，在外面，自外面.
【例】 pulmones adducunnt spiritum *extrinsecus.* 肺自外面吸收空氣. *extrinsecus* inaurata columna. 外面鍍金之柱. *extrinsecus* auscultare. 聽講，(上課). *extrinsecus* habitus. Part. 外衣.

extrīt-us. *a, um.* part. v. *extero.*
【解】 搓弄，摩擦，踐踏.

extrū-do. *dĭs, sim, sum, dĕre.* v. tr.
【同】 ejicio, exturbo. X. Retineo.
【狀】 quamprimum.
【解】 推出，驅逐，退却，防禦，排斥.
【例】 *extruso* mari aggere. Caes. 築防海隄. *extrudere* promontorium. Mel. 積成地角. *extrudere* merces. Hor. 售貨物. *extrudere* mentem poculis. Rut. 酗酒.

extrŭo. vide **exstruo.**

extrūs-us. *a, um.* part. v. *extrudo.*
【解】 被推出，被驅逐，受排斥者.

extūbĕrāti-o. *ōnis.* f.
【解】 腫脹，膨脹.

extūbĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*ex tuber*)
【解】 ❶ intr. 膨脹，腫起，凸出. ❷ tr. 塡滿.
【例】 valles *extuberare.* Sen. 塡幽谷爲峻嶺.

extŭm-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.

extŭm-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.

extŭmĭd-us. *a, um.* adj.
【解】 膨脹，腫起者.

ext-undo. *undĭs, ŭdi, undĕre.* v. tr.
【解】 弄出，驅出，—— 鎔鑄，製造，—— 爭取，力求.
【例】 ❶ (*extundere*) dulce melos pollice. Carm. 大指彈琴出雅音. frequens tussis sanguinem *extundit.* Cels. 屢次咳嗽致嘔鮮血. (*extundere*) fastidia. Hor. 除去煩惱. ❷ (*extundere*) gladios Juv. 鑄劍. (*extundere*) artem. Virg. 發明藝術. (*extundere*) unum librum. Tac. 著書. ❸ eloquentiae *extundendae* gratia. Gell. 爲訓練口才. priusquam id *extudi.* Plaut. 在爭取此事之前.

exturbāt-us. *a, um.* part. v. *exturbo.*
【解】 驅逐，拔除.

exturb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 per vim ejicio, expello, dejicio, everto.
【狀】 nominatim.
【解】 ❶ 逐出，驅逐，標出. ❷ 打破，擊毀. ❸ (fig.) 搗亂，騷動，混亂.
【例】 ❶ nervus *exturbat* sagittas. Sil. 弓弦發箭. (*exturbare*) aliquem civitate. Cic. 放逐(遣配)某人. (*exturbare*) caede animas. Ov. 殘殺. (*exturbare*) spem pacis. Liv. 和平絕望. ❷ Milo *exturbari* tabernam jussit. Arcan. 米洛命打擊商店. (*exturbare*) mentem. Cic. 心亂. ❸ *exturbare* silentia noctis. Stat. 打破黑夜之靜寂. *exturbavit* omnia. Plaut. 攪亂一切.

extuss-io. *īs, ī tum, īre.* v. t r.
【解】 咳嗽，嘔吐.

exūbĕr-ans. *antis.* part. v. *exubero.*
【解】 洋溢，富裕者.
【例】 fons *exuberans.* Laet. 泉水湧水. *exuberans* vestra dulcedo. Fort. 你們藹然可親.

exūbĕranti-a. *ae.* f. **exūberāti-o.** *ōnis.* f.
【解】 富裕，充盈，繁榮.

exūbĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】 abundo.
【解】 洋溢，富饒，充盈.
【例】 *exuberant* torcularia. Hier. 壓榨器洋溢. *exuberat* pomis annus. Virg. 豐收蘋果之年. *exuberat* calor. Vitr. 盛暑.

exul. vide **exsul.**

exulcĕrāti-o. *ōnis.* f.
【解】 成瘡，化膿，潰爛，加痛，激怒.
【例】 verebar ne haec *exulceratio* esset. Sen. 我那時怕傷汝心.

exulcĕrat-us. *a, um.* par. v. *exulcero.*
【解】 生瘡者，潰爛者.

exulcĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 ulcus facio, corrumpo. X. Concilio.
【狀】 clam.
【解】 生瘡，潰爛，觸怒，拂意，刺激.
【例】 (*exulcerare*) cicatrices. Plin. 觸傷口. cutem candentibus ferramentis *exulcerare.* Cels. 用火針療疾. *exulcerare*

vestram gratiam. Cic. 敗壞你的友誼.

exŭlŭlāt-us. *a, um.* part. v. *exululo.*

【解】❶ 號啕，呼號者. ❷ 高聲叫者.

exŭlŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.

【解】❶ intr. 號啕，大聲疾呼. ❷ tr. 大聲招呼.

exundāti-o. *ōnis.* f.

【解】泛濫，洋溢.

exund-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.

【解】泛濫，洋溢，淹沒，恣意.

【例】rivi per quos *exundat* piscina. Col. 使魚池洋溢之河. alto sanguine *exundans* solum. Sen. 鮮血塗地. *exundant* flammae. Sil. 火焰四射. *exundat* furor. Sen. 狂怒. *exundans* patrimonium. Prosp. 豐富的祖產.

exŭ-o. *ĭs, i, (ū)tum, ĕre.* v. tr.

【同】spolio corpus, corpus nudo, vestem detraho, ornatu denudo. X. Induo.

【解】❶ 脫離，避免. ❷ 剝奪，掠奪. ❸ 除去障礙，遺棄，脫衣.

【例】❶ (*exuere*) se ex laqueis. Cic. 脫離網罟. (*exuere*) se agro paterno. Liv. 放棄祖產. (*exuere*) se vitiis. Sen. 改過. (*exuere*) ensem vagina. Stat. 拔劍出鞘. ❷ (*exuere*) aliquem agro. Liv. 奪人田地. (*exuere*) sibi vincula. Ov. 除去自己縲絏. (*exuere*) hostem armis, impedimentis. 迫敵繳械棄行李. (*exuere*) mentem. Ov. 除去怕情. ❸ serpens *exuit* vestem. Lucr. 蛇脫皮，(蛇蛻) (*exuere*) humanitatem. Cic. 放棄人道. (*exuere*) mores antiquos. Liv. 放棄已往慣例. (*exuere*) patriam. Tac. 背棄祖國.

exŭpĕro. vide **exsupero.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】高出，逾越，超過.

exur-go. vide **exsurgo.** *gĭs, rexi, rectum, gĕre.* v. tr.

【解】興起，長出...

exū-ro. *rĭs, ssi, stum, rĕre.* v. tr.

【解】燒盡，焚燬，晒乾.

【例】vis veneni ferrum quoque *exurit.* Curt. 毒力亦溶化鐵質. loca *exusta* solis ardoribus. Sall. 太陽炙熱之地. eos sitis *exurit.* Curt. 口渴如焚. Italiam bellis *exurere.* Amm. 義大利戰禍方熾.

exustĭ-o. *ōnis.* f.

【解】焚燒，炙熱，焚燬，炎熱，酷熱.

【例】*exustio* solis. Plin. 太陽燻炙.

exust-us. *a, um.* part. v. *exuro.*

【解】焚燒，晒乾，炙熱者.

【例】*exusta* regio. Isid. 酷熱之地. *exustus* flos. Cic. 晒萑之花.

exūt-us. *a, um.* part. v. *exuo.*

【解】褫衣，裸體，脫羈絆，去障礙.

【例】*exutus* armis. Virg. 被繳械. *exutus* patrimonio. Suet. 祖產被侵佔. *exutus* gloria. Sall. 失去榮譽.

exŭvĭ-ae. *ārum.* f. plur. (*exuo*)

【同】spolia.

【解】脫下之衣，遺下武器，剝下獸皮，遺蛻，擄獲物，勝利品.

【例】*exuvias* defuncti terrae demandare. 埋葬亡者遺物. *exuviae* asini, serpentis. 驢皮，蛇蛻. locus *exuviis* nauticis, (classium spoliis) ornatus. 飾海戰勝利品之地.

EQUES

F

f. indecl. m. vel f.
❶ 拉丁第六字母.
❷ 簡.
F. =filius (vel) fecit.
FF. =fecerunt.
F. F. =Flavia fidelis.
F. C. =faciendum curavit.
F. I. =fieri jussit.
F. L. =Flavius (vel) Flavia tribu.
FL. P. =flamen perpetuus.

făb-a. *ae.* f.
【同】legumen maximum.
【解】蠶豆，豆類，莢類.
【例】*faba* Graeca. Plin. 荷達. -Syriaca Isid. 荷達. *faba* abstinuere Pythagorici. 畢達高學派戒食豆類. *faba* inflationem magnam habet. 豆類具有大的膨脹性.

făbacĕ-us. (**făbācĭ-us**). *a, um.* adj. (*faba*)
【解】屬豆類者.

fabācĭ-a. *a.* f.
【解】豆莢，頭莖，豆餅.

făbāl-is. *e.* adj. (*faba*)
【解】豆類者.

fabālĭa. *ĭum.* n. plur.
【解】豆莖.

făbārĭ-us. *a, um.* adj. (*faba*)
【解】屬豆類者.
【例】*Fabaria* insula. 豆島. 今日之Borkum.

fabell-a. *ae.* f. (dimin. *fabulae*)
【同】fabula.
【形】tota, vetus, anilis, commentitia.
【解】逸事，小故事，童話，小說，寓言，演義，戲劇.
【例】vetus *fabella* narratur. 道古.

1. făb-er. *ra, rum.* adj. *faberrimus.*
【解】工藝品者，巧製者，藝術品者.
【例】*fabra* ars. Ov. 工藝. *fabro* figmine. Prud. (藉)金屬工藝.

2. făb-er. *ri.* m. (genit. plur. ordinarie *fabrum*)
【同】opifex, artifex.
【形】lignarius, et optimus.
【解】工人，職工，工匠.
【例】praefectus *fabrum.* 工頭(監工). *faber* lignarius. Cic. 木匠. *faber* marmoris. Hor. 石匠. *faber* armorum. 製武器者. *faber* ferrarius. Hier. 鐵匠. *faber* aerarius. Vitr. -aeris. Hor. 銅匠. (fig.) Appius ait: *fabrum* esse quemque fortunae suae. Sall. 亞比伍曾說：每人製造自己命運.

Făbĭ-us. *i.* m. nom. propr.
【解】❶nom. famil. 羅瑪家族名. *Fabia* tribus. Hor. 法比約族. *Fabia* gens. Liv. 法比約族. ❷nom. homin. 羅瑪人名. Q. *Fabius* Maximus Cunctator. (人名) 抵抗亞巴以緩衝著名. (*Fabii* 306.) 三百六人亡於韋也之戰. (Véies) Q. *Fabius* Pictor. 拉丁史家 Tit. Livius 屢引用之.

făbrē. adv. *faberrime.*
【同】affabre, artificiose; scite, miro opere, summo artificio.
【解】精巧玲瓏，精緻巧妙.
【例】argentum *fabre* factum. 精緻銀器. navis *faberrime* facta. Apul. 精工製造之舟. *fabre* facta astutia. Plaut. 巧妙陰謀.

făbrē-făcĭo. *facĭs, fēci, factum, făcĕre.* v. tr.
【同】artificiose compono, aedifico.
【解】精製，巧製.
【例】astutiam *fabrefacere.* 佈置陰謀. vasa *fabrefacta.* 精製器皿.

făbrĭc-a. *ae.* f. (*faber*)
【同】fabricatio, ars fabrilis.
【形】admirabilis, crudelis, diligens, divina, incredibilis.
【解】❶工藝，藝術. ❷工作，營造，製造. ❸(fig.) 藝術品，詭計，陰謀. ❹工廠，作坊，鑄爐.
【例】❶*fabrica* aeris. Cic. 製銅工藝. *fabrica* aeraria. Plin. 製銅工藝. ❷*fabrica* navium. Hier. 造船. *fabrica* mundi. Isid. 創造世界. *fabrica* hominis. Arn. 造人. ❸*fabrica* membrorum. Cic. 肢體的構造. incredibilis illa naturae *fabrica.* Ter. 天然物構造之精妙，令人難以置信. ❹exadversum (est) *fabrica.* Ter. 對面乃一作坊.

carpentariae *fabricae.* Plin. 木工作坊.

făbrĭcāti-o. *ōnis.* f. (*fabrico*)
【同】fabrica.
【解】❶工作，營造. ❷建築，構造.
【例】❶ *fabricatio* auri. Hier. 鏤金細工. ❷ tota hominis *fabricatio.* Cic. 人全身構造. fabricatio *falsi* documenti. 偽造文件.

făbrĭcāt-or. *ōris.* m. (*fabrico*)
【同】architectus, artifex, aedificator.
【解】製造者，職工，匠人.
【例】ille *fabricator* tanti operis. Cic. 如此浩大工程之創造者（造物主）. *fabricator* mendacii. Hier. 撒謊者.

1. făbrĭcāt-us. *a, um.* part. v. *fabrico* et *fabricor.*
【解】製造者，營造者.

2. făbrĭcāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】工作，製造法.

Făbrĭcĭ-us. *i.* m. nom. propr. famil. Roman.
【解】人名：羅瑪家族名. e. g. *Fabricius* consul. 以清廉勇毅著名，曾戰勝撒木尼人，(Samnites) 辭受比祿 (Pyrrhus) 之賄賂.

făbrĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (melius) **făbrĭc-or.** *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】architector.
【狀】incredibiliter.
【解】製成，創造，精製，(fig.) 杜撰.
【例】*fabricari* prandium. Apul. 準備午餐. *fabricari* verba. Cic. 創造名詞. *fabricare* moras. Sil. 延期(展期).

făbrīl-is. *e.* adj.
【解】工人者，匠人者，人工製者.
【例】*fabrilis* uva. C. Aur. 炙乾的葡萄. erratum *fabrile.* 工人的錯誤.

1. făbŭl-a. *ae.* f. (dim. *faba*)
【解】小豆.

2. făbŭl-a. *ae.* f. (*fari*)
【同】res commentitia, apologus, scaenae argumentum.
【形】decantata, falsa, ficta, commentitia, incredibilis, nova, obscenissima.
【解】❶街談巷議，(衆人會話). ❷瑣聞細事 (家庭傳聞) (茶餘飯後談話). ❸逸史，稗史，演義，童話，神話. ❹戲劇. ❺小說，寓言.
【例】❶ habes omnes *fabulas* urbis. Plin. 闔城輿論. esse in *fabulis.* Suet. 衆人談話資料. in *fabulas* ire. Quint. 供人談話資料. ❷ convivales *fabulae.* Tac. 席閒談話. ❸ inseritur huic loco *fabula.* Liv. 此處加有一段稗史. sicut in *fabulis.* Cic. 如稗史中(演義中) 所傳聞者. ❹ Livianae *fabulae.* Cic. (Livius Andron.). 李味亞之戲劇. *fabulam* dare. Cic. 公演戲劇. *fabulam* conficere. 作戲劇. *fabulam* docere Cic. 導演戲劇. *fabulam* agere. Varr. 扮演戲劇. ❺ lupus in *fabula* Cic. 小說中之狼，(言彼便至).

fābŭlār-is. *e.* adj.
【解】戲劇性者，戲偶者，怪誕者，(神話者).

fābŭlātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】言談，演講，講話.

fābŭlāt-or. *ōris.* m. (*fabulor*)
【解】小說家，寓言家，敘述故事者.

fābŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr. (*fabula*)
【解】談話，交談，陳述，空談.
【例】(*fabulari* alicui, cum aliquo, aliquid.) 與人交談，講論某事. advorsum *fabulari.* Plaut. 回話. inter *fabulandum.* Gell. 交談時.

fābŭlōsē. adv. *fabulosius, -sissime.*
【解】怪誕，虛妄狀.

fābŭlōsĭt-as. *ātis.* f. (*fabulosus*)
【解】寓言，小說，怪誕言論.
【例】*fabulositas* poetica. Plin. 詩人寓言.

fābŭlōs-us. *a, um.* adj. (*fabula*), *fabulosior, -sissimus.*
【同】fabulis poeticis decorus: de quo multa finguntur.
【解】寓言小說體者，怪誕神話者.
【例】*fabulosa* antiquitas. 神話時代.

făbŭl-us. *i.* m.
【解】小豆.

fac. imper. v. *facio.*
❶ *făce* pro *fac.* ❷ *făce* abl. *fax.*

făcessīt-us. *a, um.* part. v. *facesso.*
【解】執行者.

făcess-o. *īs, ī,* (vel) *īvi, ītum, ĕre.* v. tr. vel intr. (intens. *facio*)
【同】abeo.
【狀】paulisper.
【解】❶ tr. 殷勤執行 (躬行)，興奮奉行，致使，發生. ❷ intr. 離去，遠離，隱退.
【例】❶ (*facessere*) jussa. Virg. 黽勉奉行命令. (*facessere*) negotium alicui. Cic. 囉唆人. (*facessere*) periculum alicui. Cic. 使人履險. ❷ (*facessere*) ex urbe, (vel) urbe. Liv. 離城. (*facessere*) ab omni societate reipublicae. Cic. 退休(辭去一切職務). *facessant* homines importuni. 討厭之人遠離我.

făcētē. adv. (*facetius*), (*-tissime*)
【同】concinne, venuste, ridicule, salse.
【解】❶雅緻，機警，慧敏，愜意，悅人. ❷雅趣，詼諧，戲謔.
【例】❶ *facete,* venuste, breviter, acute

dicere. 出言縹緲，雅緻，簡約，銳敏. ❷ aliquid *facete* dicere. 出言機警. *facete* dictum. Plaut. 富有雅趣之言. ab isto *facetius* eludimur. Cic. 對吾人此人更惡作劇.

făcētĭ-ae. *ārum.* f. (*facetus*)
【同】jocus, sales, lepor, argutiae, suavitas, urbanitas, festivitas, cavillatio, dicacitas.
【形】asperiores, multae, perpetuae, politissimae.
【解】❶ (in genere) 警惕雋思之文，解頤語. ❷ (in specie) 戲謔，詼諧，幽默文字.
【例】❶ exquisitus in omnes *facetias* sermo. Sen. 富警惕雋思之談話. ❷ sale conditus et *facetiis.* 含諷刺幽默感. *facetiis* suis multos obdelectat. 以善詼諧取悅多人. ejus *facetiis* mire capiuntur multorum animi. 因善詼諧頗能博得衆人歡心. *facetiis* risum commovet, (excitat). 詼諧取笑. per *facetias.* Tac. 爲開玩笑. asperae *facetiae.* Tac. 嘲笑諷刺之語.

făcēt-us. *a, um.* adj. *facetior, -tissimus.*
【同】festivus, augustus, concinnus, scitus, urbanus, venustus, elegans, salsus, acutus, dicax. X. Insulsus.
【解】❶巧妙，銳敏，高雅，雅趣者. ❷快活，娛樂，悅人者.
【例】❶ homo est mire *facetus.* 非常機警之人. ❷ *faceti* narratores, vultu adjuvante, et voce, et ipso genere sermonis. 善詼諧者述事時，容色音調語法，皆能增其雅趣.

făcĭ-ēs. *ēi.* f.
【同】species oris, vultus.
【形】clara, crebra, egregia, exīmia, illustris, nova, pulchrior, formidolosa.
【解】❶外貌，形狀，態度，容貌，顏色，品貌. ❷面容，容色，相貌，(面貌，面色). ❸ (poet.)種類. ❹ (fig.) 景色，景象，戲劇，幻像.
【例】❶ a) (pers.) *facies,* vultus, sonus. Cic. 相貌，面容，聲調. b) (res) *facies* urbis. Sall. 城之形勢. *facies* loci. Tac. 地勢. in montis *faciem.* Virg. 依山之形勢. ❷ qua *facie* fuit, qua statura? Cic. 面容身量如何? *facie* magis quam facetiis ridiculus. Cic. 他的容貌比趣語更覺可笑. *facie* egregia. Ter. 美貌絕倫. *faciem* dare. Ov. 增面容之美麗. ❸ quae scelerum *facies?* Virg. 那種罪惡? ❹ decora *facies.* Plin. 美麗的景象. ❺ *facies* parentis. Virg. 父親之蔭影. *facies* dirae. Virg. 怪像.

făcĭlĕ. adv. (*facilis*)
【同】libenter, nullo negotio, nullo labore, cito. X. Tristius, difficulter, vix, aeque.
【解】❶容易，便利，平易. ❷無異議，不反言，不猶疑. ❸甘心情願，無障礙. ❹生活舒適，無憂無慮.
【例】❶ non *facile* dixerim. Curt. 難言也. *facillime* mederi. Caes. 醫治頗易. ❷ *facile* princeps. Cic. 首屈一指毫無異議. *facile* palmam habes. Plaut. 你獲冠軍(得棕櫚枝)無人反對. ❸ *facile* omnes pati. Ter. 便易適應一總人.

făcĭl-is. *e.* adj. (*facio*). *facilior, -facillimus.*
【同】proclivis, expeditus, explicatus, promptus. X. Difficilis.
【解】❶不難成功者. ❷ a) 容易工作，行動便利者. b) 備妥行事者. ❸性格溫良者.
【例】❶ a) ascensus *facilis.* Caes. 便易攀登者. b) iter *facilius.* Caes. 更易行之路. *facillima* est concordia. Cic. 同居共處非常融洽. c) c)res *facilis* ad judicandum. Cic. 容易判斷. res *facilis* ad credendum. Cic. 容易相信之事, res factu *facilis.* Ter. 易行之事. res cogitatu *facilis.* Cic. 易想之事. *facile* est. (infin.) Cic. 容易.... terra *facilis* pecori. Liv. 易於牧畜之地. campus *facilis* operi. Liv. 易於佈防之地. ❷ a) *facilis* ad dicendum. Cic. 易於講話. *faciles* in excogitando. Quint. 想司活潑. b) commercio *faciles.* Liv. 準備出售. *facilis* inanibus. Tac. 便易迷信. ❸ *facilis* in causis recipiendis. Cic. 便易接受案件. mores *facillimi.* Cic. 性格非常可愛.

făcĭlĭt-as. *ātis.* f. (*facilis*)
【同】lenitas, humanitas, comitas, indulgentia. X. Difficultas.
【形】admirabilis, nimia.
【解】❶易行，適宜，才幹，能力. ❷健談，口給，口佞，便捷. ❸稟性和藹，寬柔，和氣.
【例】❶ facere aliquid propter *facilitatem* Cic. 爲便利而行此事. *facilitas* puerilis aetatis. Quint. 幼年便易學習. *facilitas* translucida smaragdi. Plin. 碧玉之晶瑩透明. ❷ *facilitas* sermonis. 健談. ❸ *facilitas* imperii. Tac. 政令甘飴.

făcĭnŏrōs-us. (-ĕrōsus). *a, um.* adj. (*facinus*), *-sior, -sissimus.*
【同】scelestus, flagitiosus.
【解】窮凶極惡，凶惡無賴者.
【例】cum *facinorosis* versari. 與惡人往來.

făcĭn-us. *ŏris.* n.
【同】factum; scelus, flagitium, nefas.
【形】civile, commune, crudelissimum, teterrimum, ferum ac immane, inauditum, indignissimum, manifestum, nefarium tetrum, turpissimum,

【解】❶ (in genere) 行爲，品行，事業. (in sens. pejorativo) 重罪，極惡，强姦，謀殺.
【例】❶ *facinus* pulcherrimum. Cic. 嘉行. *facinus* nefarium. Cic. 重罪. *facinus* (egregie factum), praelarissimum obire, efficere. 行驚天動地之事. ❷ *facinus* (nefarium, scelestum), facere. Cic. 犯重罪. *facinus* facere. Cic. 犯重罪. *facinus* admittere. Caes. 犯重罪. *facinus* committere. Cic. 犯重罪. *facinus* patrare. Sall. 犯重罪.

făcĭo. *facis, fēcī, factum, facĕre.* v. tr. (passiv. *fio*)
【同】ago, efficio, conficio, perficio, praesto, creo, transigo, conflo.
【狀】accurate, amice, mentionem alicujus, animose, aperte, arrogantius, astute, atrocius, audacter, belle, caute, celerius, considerate, constanter, crebrius, diligenter, egregie, enucleate, faciliter, fortiter, furtim, impensius, improbe, imprudenter, impune, inscienter, libenter, libere, male, malitiose, necessario, optime, perperam, praeclare, prudenter, sero, publice, scelerate, sedulo, studiose.
【解】(in genere) 行，作，爲.
I. (cum complem.) 實行，實施(就物質方面，或精神方面).
A. (cum solo accusativo)
❶ 修(橋)，紮(營)，作(戲)，造(幣，器皿). ❷ 行(路). ❸ 建(軍). ❹ 燃(火)，獲(勝利品). ❺ 犯(盜竊). ❻ 對待(人). ❼ 受(損失). ❽ 煽動，惹起，引起. ❾ 操(職業). ❿ 同 *ut, ne* 及 subj. 並用. ⓫ 假設 (cum infin.) ⓬ 想像(呈現). (compl. animantis) a) 生育. b) 培養. c) 立定.
B. I. (cum attributo)
❶ 俾使. ❷ 選擧，任命. ❸ (cum genit. pretii) (價値補語). ❹ 想念.
II. (absolute) 行動，作爲. ❶ 行爲，動作，表現. ❷ 同情，相反. ❸ 行祭.
【例】I. A. ❶ (*facere*) pontem. Caes. 修橋. (*facere*) castra. Caes. 紮營. (*facere*) tragoedias. Cic. 做戲. (*facere*) poema. Cic. 作詩. argentum *factum*. Cic. 鑄造銀器. ❷ (*facere*) gradum. Cic. 邁步. (*facere*) iter. Cic. 行路. (*facere*) impetum in hostem. Cic. 進攻敵人. (*facere*) eruptiones ex oppido. Caes. 由城中衝出. (*facere*) significationem. Caes. 發號施令. ❸ (*facere*) exercitum. Cic. 建軍(組織軍隊). ❹ (*facere*) ignem ex lignis viridibus. Cic. 用濕柴燃火. (*facere*) praedam. Caes. (ab aliquo. Nep.) 獲勝利品. ❺ (*facere*) facinus. Cic. 作惡. (*facere*) furtum. Cic. 犯盜竊. (*facere*) multa egregie. Cic. 建立不少偉業. (*facere*) sacrificium. Cic. 行祭. (*facere*) bellum. Caes. 作戰. (*facere*) imperata. Caes. 執行命令. (*facere*) promissum. Cic. 實踐前言. ❻ quid hoc homine *facias*? Cic. 用此人做何事？ quid tui huic homini *facias*? Cic. 你如何對待此人？ ❼ (*facere*) damnum, detrimentum. Cic. 受損失. ❽ (*facere*) disjunctionem. Cic. 離間人. (*facere*) alicui timorem. Cic. 使人恐懼. (*facere*) alicui spem. Cic. 增人希望. (*facere*) alicui stomachum. Cic. 惹人發怒. (*facere*) alicui faculatem judicandi. Cic. 許人批評. ❾ (*facere*) argentariam. Cic. 經營銀行業. (*facere*) naviculariam. Cic. 經營造船事業. (*facere*) mercaturas. Cic. 經商. ❿ *fac* cogites. Cic. 勉力想. quid potest *fieri* ut... Cic. 何事能成...？ ex quo *fit* ut... Cic. 由此以致.... *fac* ne quid aliud cures. Cic. 勿管他事. ⓫ *fac* animos non remanere post mortem. Cic. 假設人死魂滅. ⓬ poetae impendere saxum Tantalo *faciunt*. Cic. 詩人設想懸巨石於唐大洛之頸上. ⓭ a) *factus* ad dicendum. Cic. 生來健談. b) puer domi natus domique *factus*. Nep. 在家中生養長大之奴僕. c) (*facti*) censores. 任監察官. B. ❶ *facere* senatum firmiorem. Cic. 使國會更堅決. ❷ consulem, praetorem aliquem *facere*. 任命執政官，總督. ❸ *facere* aliquid magni, nihili, pluris, minimi, plurimi. 重視，輕視，更重視，蔑視，極重視. ❹ *facere* Polyphemum cum ariete colloquentem. Cic. 設想包里非同山羊談話.
II. (absolute) ❶ *faciendi* dicendique sapientia. Cic. 會辦事，會說話. *facit* periculose. Cic. 冒險. *facit* humaniter, quod venit. Cic. 惠然肯來. arroganter *faciunt*, cum... Caes. 他們表示態度傲慢. *facis* injuste, si putes... Cic. 假如你相信，你犯不公正之過. similiter *facit* ut si putet... Cic. 他所持態度一如他想信. alicui bene, male... (*facere*). Cic. 待人好，待人不好. ❷ *facere* ab aliquo. Cic. 附合人. *facere* cum aliquo. Cic. 同情人. *facere* contra aliquem. Cic. 反對人. *facere* adversus aliquem. Nep. 反對人. ❸ (alicui, aliqua re) *faciam* vitula pro frugibus. Virg. 爲得豐收而祭牛犢.

fact-a. *ōrum.* n. plur.
【解】行爲，功業，事業.

factici-us. (**factiti-us**). *a, um.* adj. (*factus*)

【解】假裝，彷效.
【例】*facticium* nomen. Prisc. 擬聲字.

factĭ-o. *ōnis.* f. (*facio*)
【同】partes, secta.
【形】contraria.
【解】I. (作事)能力，權利.
II. ❶ 隊伍，組合，聯合，黨派. ❷(in sens. pejor.) 陰謀，私通，幽會. ❸ 政黨，寡頭政治. ❹ 劇場賽車班(共四人，分四色).
【例】I. *factio* testamenti. Cic. 作證權利.
II. ❶ cum vestra non est aequa *factio.* Plin. 我們與你們的品級既不相等. *factio* medicorum. Plin. 醫師機構. ❷ *factio* judicum et accusatorum. Cic. 法官及被告者之黨派. ❸ altera *factio.* Caes. 對方政黨.

factiōs-us. *a, um.* adj. (*factio*), *-sior, -sissimus.*
【同】seditiosus.
【解】參加政黨者，亂黨，陰謀者.
【例】largitiores et *factiosi.* Cic. 賄買爵位者及陰謀亂黨. vel optimatum vel *factiosa* tyrannica illa vel regia (respublica). Cic. 或貴族專政或寡頭暴政或君主專政. (fig.) lingua *factiosus.* Plaut. 饒舌者.

factĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v.tr freq.v. *facio.*
【同】exerceo, usurpo.
【狀】vafre omnia.
【解】屢行，習行，施行，操業.
【例】accusationes, (delationes), versus *factitare.* 操控訴職業的詩人. (*factitare*) medicinam. Quint. 行醫.

fact-um. *i.* n. (*factus*)
【同】facinus.
【形】ambitiosum, audacius, commune, crudele, turbulentum, tranquillum, egregium, gloriosissimum, gratum, honestum, illustre, improbum, luculentum, obscurum, praeclarum, necessarium, rectum, singulare, tetrum, nefarium, turpe, venustum.
【解】事實，作事，工作，事業，事件，行爲.
【例】meum *factum.* Caes. 我之作事. recte, male *facta.* Cic. 作事之好壞. *facta.* (absolute). 功業. *facta* fortia. Curt. 英勇之事. *facta* splendida. Hor. 卓絕功業. *factum* sane egregium edidisti. 你建立了一件出等的功業. multa exstant et egregia hominis *facta.* 史册記載人的不少著名事跡.

fact-us. *a, um.* part. v. *fio, facio.*
【解】執行者，完成者，生成，變成者.
【例】(*factus*) bene (vel) optime. Ter. 辦的好，或最好者. o *factum* male! Cat. 哎眞不幸！ dictum *factum.* Ter. 言必行. prodigium divinitus *factum.* Quint. 造化奇功. *facta* verba. Cic. 新造名詞. iter *factum* corruptius imbri. Hor. 因落雨道途泥濘. ad ista expedienda *factus.* Cic. 負責處理此種事務者.

făcŭl-a. *ae.* f.
【解】小火炬(小火把).
【例】(fig.) *faculam* lucrificam allucere. Plaut. 燃起主利之火炬，(搖錢樹).

făcult-ās. *ātis.* f. (*facilis*)
【同】commoditas, facilitas, occasio, ansa.
【形】absoluta et perfecta, agraria, aliena, communis, grata et ornata, plena dignitatis, jejuna atque nuda, incredibilis, major, optabilis, perpetua, popularis.
【解】❶ (in genere) 能力，才幹，技能，(資格，容量，可能性)，性能. ❷ (in specie) 口才. ❸ 自給，自備能力一積蓄，富源，富庶，方略，財富. ❹ 特權，特恩.
【例】❶ alicui liberalitatis *facultatem* dare. Cic. 對人顯示其慷慨. alicui *facultatem* judicandi facere. Cic. 委人裁判權. alicui *facultatem* dare, (offerre), ut... 授人權力. dum est *facultas.* Caes. 當可能時. ❷ *facultas* dicendi, (vel) *facultas.* (solum.) 演講口才. ❸ sine ulla *facultate* navium. Cic. 無可使用之航船. *facultas* ingenii, consilii, gratiae. Cic. 才幹，方略，信用之源泉. *facultas* Italiae. 義大利之富源. pro *facultate* quisque. Suet. 每人照自己的能力. attritus *facultatibus.* Suet. 蕩盡財產. ❹ *facultas* binandi (Missam). 一天做兩臺彌撒的特權. *facultas* benedicendi coronas. 祝聖念珠的特權. *facultas* benedicendi viam crucis. 祝聖苦路的特權.

făcundē. adv. *-dius, -dissime.*
【同】diserte.
【解】健談，善詞令.
【例】hostem *facunde* loquendo conciliare. 因善詞令而同敵人復歸於好.

fācundĭ-a. *ae.* f. (*facundus*)
【同】facultas disserendi cum gratia.
【解】健談，善辯，長於詞令，有口才.

fācund-us. *a. um.* adj. (*fari*). *-dior, -dissimus.*
【同】disertus; qui ea, quae mente conceperit, facile et ornate profert.
【解】會講話，善詞令，能言，善辯者.

faecŭl-a. *ae.* f.
【解】鹽類，鹹滷.

faecŭlent-us. *a, um.* adj. *-tior, -tissimus.*
【解】充滿污穢，多渣滓，泥濘者.
【例】*faeculentum* vinum. Col. 混酒. *faeculenta* hilaritas. Arn. 酗酒狂歡.

faeculenti imperitorum greges. Ennod. 一群粗野無知之人.
faen-um. vide **fenum. foenun.**
faex. *faecis.* f.
【解】❶ 糟粕，渣滓，泥濘，膿瘍，殘滓. ❷ (fig.) 廢物，贗品.
【例】❶ tu quidem *faece* hauris. Cic. 你吸收渣滓 (引用無知之人). ❷ (fig.) sine *faece* dies. Mart. 天氣清朗. *faex* vitiorum. P. Nol. 罪惡之污泥. *faex* populi. Cic. 微賤之民.
fāgĭnĕ-us. (**fagĭnus. fagĕ-us**). *a, um.* adj. (*fagus*)
【解】屬山毛櫸樹者.
fāg-us. *i.* f.
【解】毛櫸樹.
făl-ae. *ārum.* f. pl.
【解】木塔(尖錐形，立在競賽場中).
fălārĭc-a. (**phalaric-a**). *ae.* f. (*phalae*)
【解】火箭(塗毛髮樹脂於上攻城時用)，鏢鎗.
falcārĭ-us. *i.* m. (*falx*)
【同】milites falcibus armati.
【解】造鐮刀匠人、用鐮刀兵士.
falcāt-ŭs. *a, um.* adj. (*falx*)
【解】❶ 鐮刀式者，彎曲者. ❷ 裝備鐮刀者.
【例】❶ *falcati* enses. Virg. 彎刀 (月牙刀). ❷ *falcati* currus. Curt. 裝備鐮刀之戰車. *falcatae* quadrigae. Liv. 裝備鐮刀駟馬車.
falcĭf-ĕr. (**falcĭg-ĕr**). *ĕra, ĕrum.* adj. (*falx fero*) (*gero*)
【解】執鐮刀者.
【例】*falcifer* senex. Ov. (=Saturnus) = 神名：(Jupiter 之父). *falcifer* tonans. (Saturnus) =神名 (Jupiter 之父).
falc-o. *ōnis.* m. (*falx*)
【解】鷹鶻之類，足趾大而彎曲者.
falcŭl-a. *ae.* f. (*falx*)
【解】小鐮刀，(刈麥刀)，小爪.
faldistōrĭ-um. *i.* n.
【解】主教座位.
fălēr-ĕ. *is.* n.
【解】椿支柱.
fălisc-ae. *ārum.* f.
【解】馬槽，馬棚，馬廐.
fallācĭ-a. *ae.* f. (*fallax*)
【同】fraus, praestigiae, dolus, simulatio, machinae, verbi laqueus.
【解】欺騙，詭計，欺罔，詐僞，刁詐，狡猾，戲法，虛僞，謬誤，謬妄，僞論.
【例】*fallaciam* intendere in aliquem. Ter. 設計陷害人. *fallaciis* circumvenire. 設埋伏. *fallacia* vestis. Ov. 喬裝. *fallacia* compositi et divisi. 離合謬論，聚合及分解的虛僞. *fallacia* assumptionis non probatae. 竊取論點之虛僞，論據預定之虛僞. *fallacia* logica. 形式僞論，非論理虛僞.
fallācĭter. adv. (*fallax*), *fallacissime.*
【解】欺騙，詭計，不忠實，錯誤.
【例】*fallaciter* portenta interpretari. Cic. 誤解朕兆. *fallacissime* se alicui venditare. 對人狂妄自詡.
fall-ax. *ācis.* adj. (*fallo*). *fallacior, -acissimus.*
【同】dolosus, fraudulentus, simulator. X. Verax.
【解】欺騙，虛僞，誘惑，陰險 (論人或論事).
【例】spes *fallaces.* Cic. 虛望. amicitiae *fallaces,* (homines). Tac. 虛僞的友誼. astrologi *fallaces.* 欺人之星象家.
fall-ens. *entis.* part. v. *fallo.*
【解】欺罔人者，隱密者.
【例】*fallens* nunquam oliva. Hor. 每年結果之橄欖樹.
fallo. *fallĭs, fĕfelli, falsum, fallĕre.* v. tr.
【同】decipio, induco, fraudo.
【狀】dulciter homines; longe, opinione, multum opinionem, occulte, omnino, plane, vehementer.
【解】❶ 欺騙，狂妄，誘惑，失信. ❷ 逃避，隱匿，虛僞，矯飾. ❸ (impers. cum infin. et *non*...) 不錯.... ❹ (poetic.) 使遺忘，使忘記.
【例】❶ a) (*fallere*) aliquem. Cic. 欺騙人. (*fallere*) alicujus opinionem. Cic. 誘惑人. (*fallere*) spem alicujus. Cic. 虛人望. (*fallere*) fidem hosti datam. Cic. 對敵人不守信用. (*fallere*) promissum. Curt. 爽約，失信. b) (nisi) me forte *fallo.* Cic. 假使我不受騙. (nisi) me *fallit* animus. Cic. 假使我不受蒙蔽. spes eum *fefellit.* Cic. 虛望. c) (pass.) nisi *fallor.* Cic. 若我不差. *falsus.* 受欺，錯誤. d) (absol.) si sciens *fallo.* Cic. 我若有意欺人. *fallere* pro aliquo. Gell. 錯認爲某人. e) (impers.) nisi me *fallit.* *Cic.* 除非他欺騙我. nec eum *fefellit.* Cic. 他未曾欺騙他. ❷ (*fallere*) custodes. Liv. 暗避看守者. ne hostis *falleret* incedens. Liv. 怕敵人偸襲. ❸ (impers.) te non *fallit.* (cum infin.) Cic. 你明知. ❹ (poetic.) faciem illius *falle* dolo. Virg. 你矯飾其容貌. *fallere* somno curam. Hor. 因睡眠忘記憂慮. *fallere* sermonibus horas. Ov. 談天消遣 (消耗時日). *fallere* luctum. V.-Fl. 解憂.
【註】ubi *falli* se sensit, manus sibi afferre conatus est. 既發覺自己受騙便想自

殺. *fallere* non soleo. 我不慣欺人.

falsāri-us. *i.* m. (*falsus*)
【解】行詐，僞造者.

falsē. vide **falso**. *falsissime.*
【解】謬誤，詐僞.

falsĭdĭc-us. (falsĭloqu-us) *.a, um.* adj.
【解】欺詐，詐僞，虛僞，謊言者.

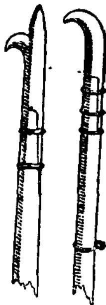
falsĭfĭcāti-o. *ōnis.* f.
【解】行詐，詐僞，僞造.

falsĭt-as. *ātis.* f.
【同】vanitas. X. Veritas.
【解】虛僞，欺詐，謊言.
【例】*falsitas* nihil virium habet. 虛僞無實力.

falsō. adv. (*falsus*)
【同】fallaciter.
【解】虛僞，謬誤，欺詐.
【例】hoc *falso* memoria proditum est. 記錯，傳訛. *falso* aliquid dicere. Plaut. 說謊. *falso* queri. Sall. 無故怨人. *falso* laudari. Plaut. 謬蒙誇獎. *falso* citare. Ov. 引證錯誤.

fals-um. *i.* n. *falsus*
【解】虛僞，謊言，錯誤.
【例】*falsum* facere. Dig. 行詐騙人. *falsum* jurare. Ov. 發虛誓. *falsum* renidens vultu. Tac. 假裝笑容.

fals-us. *a, um.* part. v. *fallo.*
【同】adulterinus, vanus, inanis, mendax. X. Verus.
【狀】aperte, perspicue.
【解】❶ 虛僞，僞造，揑造者(假的，假定，假設的). ❷ (sens. act.) 欺人者，騙人者，說謊者.
【例】❶ *falsi* rumores. Caes. 虛僞(無根據)謠言. *falsum* testimonium. Cic. 僞證. tela non in *falsum* jecta. Tac. 箭不虛發. *falsa* definitio. Plin. 不確實的定義. *falsae* litterae. Liv. 僞造的書信. *falsa* moneta. Plin. 僞幣. *falsi* terrores. Hor. 無根據的恐慌. ❷ *falsa* benevolentia, (simulatus amor). 假仁 (假義). *falsi* homines. 假人. *falsa* conscientia. 錯謬的良心
【附】**falsarii** litterarum Sedis Apostolicae. 僞造宗座文件者.

FALCES MURALES

falx. *falcis.* f.
【解】大鐮，鐮刀，刈鐮，兵器.
【例】*falx* vineaticaa.rboraria. Varr. 修治葡萄林之鐮刀. *falx* messoria. Pall. 刈麥鐮刀. currus cum *falcibus*. Hier. 裝備鐮刀之戰車. *falx* muralis. Caes. 攻城鈎刀.

fām-a. *ae.* f.
【同】opinio, existimatio, nomen, sermo, praedicatio, commemoratio, nominis celebritas, rumor, ventus quidam popularis.
【形】admirabilis, bona, calamitosa, communis, constans, falsa, forensis, integra, perennis, popularis, praeclara, summa, tristis.
【解】❶ 傳聞，謠傳，(道聽塗說). ❷ 輿論，名譽，聲望.
【例】I. (rumor) (傳聞). ❶ *fama* est. Nep. 傳說. *fama* emanat.. 傳說. *fama* accipere. Cic. 聽人謠傳. *fama* de re vulgata est. 各處謠傳其事. ❷ *famam* eam puto non fore diuturnam. 這種謠言我想不能久存.
II. (opinio publica) (聲望榮譽). ❶ ad *famam* populi Romani pertinere. Liv. 關係羅馬國民之聲望. contra opinionem militum, *famamque* omnium Caes. 反對兵士之意見及衆人之輿論. *fama* popularis. Cic. 在民衆前之聲望. bona *fama*. Cic. 好名譽. ❷ *famam* captare; *famam* aucupari. 貪求榮譽. *famae* suae curam gerere. 顧全自己名譽. ❸ *famam* consecutus est nonnullam. 已獲得些名譽. ❹ *fama* honesta cuivis exoptanda. 人可貪求好名譽. ❺ dux erat *fama* inclitus. 彼爲著名之軍官. ❻ *famam* immortalem habebis. 你將流芳百代. ❼ multum de boni viri *fama* amisit. 大損失好人名譽. ❽ *famam* restituere. 恢復好名譽. *famae* laesae reparatio. 賠償名譽損失.

fāmāt-us. *a, um.* adj.
【解】有壞名譽者，惹人憎惡者.

famēlĭc-us. *a, um.* adj.
【同】qui edendi cupiditate agitur.
【解】饑餓者.
【例】*famelica* semper ales. Plin. 不會飽之鳥. *famelici* saturati sunt. Hier. 餓者得飽飫.

făm-ēs. *is.* f. (abl. *ē*)
【同】appetitus cibi, esuries; annonae caritas.
【形】integra, vetus.
【解】❶ 饑餓，饑饉，荒年，厲饑. ❷ 嗜好，貪慾，貪婪.
【例】❶ *famem* depellere. Cic. 充饑. *famem* aliqua re tolerare. Caes. 以某物充饑. *fames* me vexat. 我饑餓難堪. *fame* mortui sunt. 他們餓死. *famem* sedare. 止饑. cibi condimentum *fames*. 餓時吃糠甜如蜜. longa siccitas *famem* invexit. 因亢旱

而饑荒. *fames*: (caritas annonae). 荒年，(米珠薪桂). ❷ auri sacra *fames*. Virg. 可咒之金錢慾.

fămĭlĭ-a. *ae.* f. (*famulus*)

【同】agnatio, cognatio, stirps, domus.

【形】abjecta et obscura, acerrima, equestris, severissima ad juducandum, amplissima, clarissima, consularis, florentissima, funesta, gladiatoria, speciosa, nobilis, gloriosa, honesta, patricia, urbana, vetus.

【解】❶ 家中奴隸群，奴隸. ❷ 家庭，家族，家產. ❸ (fig.) 團體，黨派，比劍隊.

【例】❶ *familiae* nomine etiam duo servi continentur. Paul. 兩個奴隸便可稱一家. ❷ pater, mater *familias* (*familiae*).Caes. 家主父，(主人公)，家主母. *familiae*. Cic. 貴族. ex *familia* vetere. Cic. 世家. Junia *familia*, Marcellorum, Fabiorum. Nep. 猶尼亞，瑪瑟洛，法比約族. in *familiam* adoptari, (inseri, recipi). 爲某家承嗣. nasci *familia* antiquissima. 生於有悠久歷史之家. ❸ *familia* gladitorum. Cic. 舞劍團. *familiam* ducere. Cic. 領隊. Peripatetici in plures quasi *familias* divisi sunt. 亞立斯多學派分爲若干學派. *familiae* salarium. 家庭工資.

fămĭlĭār-is. *e.* adj. *familiarior.*

【同】familiaritate conjunctus, necessarius, intimus, domesticus, qui in intima alicujus familiaritate versatur, usu conjunctus.

【形】domestici, intimi.

【狀】maxime, valde, omnino.

【解】❶ 家中奴隸，佣人：屬於一家者. ❷ 家中眷屬，親族：與一家有親屬關係者. ❸ 一家之相契友好：有友誼關係者，親睦者.

【例】❶ *familiares* servi. Plin. 家中奴僕. focus *familiaris*. 家灶(神). ❷ res *familiaris*. Plaut. 家產. *familiares* copiae. Liv. 家產(財富). *familiares* pecuniae. Tac. 家產(財富). negotiis *familiaribus* impeditus. Cornif. 因家務纏身. ❸ unus ex meis *familiarissimis*. Cic. 我最知己者之一. vox auribus meis *familiaris*. Petr. 我習聞之聲.

2. fămĭlĭār-is. *is.* m.

【解】奴僕，僕役，親友，熟識之人.

【例】*familiares* Sardanapali. V. -Max. 撒而大納之侍臣. adeo sumus *familiares*. Fronto. 我們如此親睦.

fămĭlĭārit-as. *ātis.* f. (*familiaris*)

【同】usus, consuetudo, necessitudo, conjunctio.

【形】egregia, eximia, intima, alicujus cum aliquo, maxima, memorabilis, nimia, notissima, pervetus, summa.

【解】友誼，相契，親密，熟識，聯合，連絡.

【例】*familiaritas* summa. Cic. 密切連絡. *familiaritas* arctissima. Fronto. 極親密. *familiaritatem* consuetudo attulit. Cic. 因熟識而發生友誼.

【註】❶ *familiaritatem* cum illo contraxit, (conflavit). 與人連絡. ❷ in *familiaritatem* alicujus venire. 與人結友誼. ❸ in *familiaritate* alicujus versari. 某人爲知己.

fămĭlĭārĭter. adv. (*familiaris*), *familiarius*, *-rissime.*

【同】libere, amice.

【解】友善，親密，熟識貌.

【例】*familiariter* aliquo uti. Nep. 與人親善. *familiariter* arridere alicui. Liv. 和藹待人. *familiariter* vivere cum aliquo. Cic. 與人怡然相處.

fāmōs-us. *a, um.* adj. (*fama*)

【同】infamis.

【解】❶ 著名，聞名，馳名. ❷ 美名，卓絕. ❸ (ordin.) 名譽敗壞，損失名譽者.

【例】❶ *famosae* causae. Isid. 著名之案件. ❷ *famosa* mors. Hor. 著名之死. *famosa* victoria. Flor. 著名之得勝. ❸ si qua est *famosa*. Cic. 假設她名譽不好. *famosa* veneficiis. Tac. 以毒害人著名. *famosi* libelli. Suet. 謗書.

fămŭl-a. *ae.* f. (*famulābus* dat. abl. plur.)

【同】ancilla.

【解】奴婢，女佣人.

【例】si virtus *famula* fortunae est. Cic. 假設聖德爲幸運之奴婢.

fămŭlār-is. *e.* adj. (*famulus*)

【同】servilis.

【解】奴僕者.

【例】*famularia* jura dare. Ov. 極權統制. *famularis* vestis. 奴隸服裝.

fămŭlārĭter. adv.

【解】謙卑貌.

fămŭlātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】爲奴隸，充僕役，當奴婢.

1. fămŭlāt-us. *a, um.* part. v. *famulor.*

【解】爲奴隸，充僕役，當奴婢者.

2. fămŭlāt-ŭs. *ūs.* m.

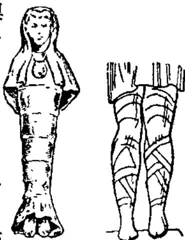
【同】servitus.

【解】爲奴隸，當僕役，服役.

【例】in *famulatu* alicujus esse. 爲人服役. miser virtutis *famulatus*, servientis voluptati. 德爲慾奴實屬可悲. *famulatus* causa degentes in domo religiosa. (赦免)日夜在會

院居留之人的治權.
fămŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【同】servio.
【解】服役，侍候，服務.
【例】qui praeesse deberent, *famulantur.* 應爲人上者，而竟侍候人. (fig.) ut alimentis nostris *famuletur* (terra). Plin. (地)爲供應我們的飲食. fortuna *famulante.* Claud. 賴幸運扶助.
1. fămŭl-us. *a, um.* adj.
【解】隸屬，服從.
2. fămŭl-us. *i.* m.
【同】pedissequus.
【解】奴僕，佣人，僕役，臣屬.
【例】adhibeant heri sevitiam in *famulos,* si aliter teneri non possunt. 若家僕不遵約束，則主人要嚴懲他們. *famulus* Dei. Hier. 天主的僕役. *famuli* obligatio. 傭工的義務.
fānātice. adv.
【解】瘋狂貌.
fānātic-us. *a, um.* adj. (*fanum*)
【同】delirus, furens.
【解】❶受靈感，(神啓，神牖，神感)，感興奮，迷信者. ❷興奮，激昂，瘋狂，錯亂者.
【例】❶*fanaticum* carmen. Liv. 靈感詩詞. ❷ homo superstitiosus et *fanaticus.* 迷信而瘋狂之人. *fanaticus* servus. Ulp. 瘋狂之奴.
fand-us. *a, um.* adj. (v. *fari*)
【解】❶可講述，可宣傳者. ❷許可者，合法者.
【例】❶ non *fanda.* Luc. 不可以言語形容者. ❷ respersae *fando* nefandoque sanguine arae. Liv. 祭壇上傾流許可及不許可之血. dei memores *fandi* atque nefandi. 諸神不忘聖德及罪惡.
fans. *fantis.* part. v. *faris.*
【解】發言者，講話者.
fān-um. *i.* n.
【同】templum, locus religiosus.
【形】antiquum antiquissimumque; religiosum.
【解】聖地，廟宇，神殿，祠堂，寺觀.
【例】pro *fanis* et delubris, pugnare. 爲神廟爲社稷而作戰.
fār. *farris.* n.
【同】quidquid frugum terra fert.
【解】小麥.
【例】*farris* seges. 麥田. *far* pium. Virg. 聖餅.
far-cio. *cis, si, tum,* (vel) *ctum, cire.* v. tr.
【同】impleo.
【解】充滿，填塞，裝滿.
【例】pulvillus rosis *fartus.* 滿飾玫瑰花之小墊，(坐褥). edaces se *farcientes.* Sen. 饕餮之徒.
farct-us. vide **fartus**
fāri. inf. v. *faris.*
fărīn-a. *ae.* f. (*far*)
【解】小粉，(小麥粉，麥麵粉).
【例】*farina* hordacea. Plin. 大麥麵粉. *farina* tofi. Plin. 白堊(白粉). (fig.) quum nostrae fueris *farinae.* Pers. 你旣與吾人處同等地位.
fărīnŭlent-us. *a, um.* adj.
【解】合澱粉質者，蒙白粉者.
fāris. 2a pers. v. *fatur, fatus sum, fāri.*
【同】loquor.
【狀】probe.
【解】講話，發言.
【例】tum ad deos ita *fatur.* 如此向詩神禱告.
farrācĕ-us. (**farrāci-us**). *a, um.* adj. (vide **farreus**)
【解】屬麥者.
farrāg-o. *ĭnis.* f. (*far*)
【解】餵牲畜之叢生雜草，(fig.)雜錄，叢鈔.
【例】nostri *farrago* libelli. Juv. 吾人雜記.
farrārĭ-um. *i.* n.
【解】倉房.
farrāt-us. *a, um.* adj.
【解】用小麥製成者，麥粉者.
farrē-us. *a, um.* adj. (*far*)
【解】屬小麥者.
【例】*farreum* spicum. Fest. 有芒麥穗.
fartĭl-is. *e.* adj.
【解】充滿者，肥腯者.
fart-or. *ōris.* m.
【同】qui lucanicas facit et farcit, (sive) qui aves farcit et saginat.
【解】飼養禽鳥者，(另外鵝類).
【例】(fig.) *fartor* scelerum. 積惡者.
fart-um. *i.* n (*farcio*)
【解】堵塞物，充實物，(肉絲).
【例】vestis *fartum* (amare). Plaut. (愛)著長衣者. (fig.) *fartum* facere ex hostibus. Plaut. 粉碎敵人.
fartūr-a. *ae.* f.
【解】填塞，充滿，飼養.
【例】*farturae* (parietum). 填塞牆壁.
fart-us. (**farctus**). *a, um.* part. v. *farcio.*
【解】填塞，充滿.
【例】*fartum* totum theatrum. Apul. 劇場充滿觀衆. parietes caemento medii *farti.* Plin. 中立椿夾砌石之墻. (fig.) infinitis vectigalibus *fartus.* Vitr. 收利豐富者.

fās. n. indecl.
【同】jus, quod licet.
【解】❶天意，天理，綱常，性律，教令. ❷正理許可者，正義，公理.
【例】❶ jus ac *fas* omne delere. Cic. 敗壞一切法律綱常. *fas* omne mundi. Sen. 上天的權能. ❷ quod aut per naturam *fas* est, aut per leges licet. Cic. 或適合性律，或法律許可者. non est *fas* Germanos superare. Caes. 天意不許日耳曼人得勝. hosetipm violare *fas* non putant. Caes. 他們以爲侵害旅客，違背天理. contra *fas*. Cic. 相反天理. *fas* prohibet. (cum infin.) 天理不容. *fas* nefasque. Ov. 正義與不義. *fas* omne abrumpere. Virg. 敗壞綱常.

FASCIÆ

fascĭ-a. (**fascĕ-a**). *ae.* f.
【解】綳帶，帶條，布條，床披，王冕旒.
【例】pedes vincire *fasciis*. 以帶纏足. *fasciis* brachium obvolvere. Suet. 以帶纏臂. *fasciis* puero opus est. Plaut. 嬰兒需要襁褓. *fasciae* crurales. Ulp. 腿綳帶.

fascĭātim. adv. 捆束貌.

fascĭcŭl-us. *i.* m.
【解】小綑，小束，一紮.
【例】*fasciculus*, (litterarum) (epistularum). 一束信件. *fasciculus* florum. Cic. 花束.

fascĭnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】蠱惑，幻術，感應，情趣.
【例】*fascinationem* oculis fieri. Gell. 目中幻像.

fascĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】迷惑，蠱惑，感應，魔術，妖術.
【例】*fascinare* aliquem. 蠱惑人. contra *fascinantes*. Plin. 反對妖術惑衆者.

fascĭn-um. *i.* n.
【解】魔術，妖術.

fascĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】纏，束，繫，縛(包裹).

fascĭŏl-a. *ae.* f. (*fascia*)
【同】fasciae, crurum integumenta.
【形】purpuratae.
【解】帶條，綳帶.
【例】purpuratae *fasciolae*. 緋紅帶.

FASCIS

fasc-is. *is.* m. (**fasc-es.** *ium*)
【形】fasces cruenti, ordinarii, formidolosi, laureati.
【解】捆，束，把，包裹，行李，輜重，一(pl.) 鉞斧棍綑儀仗.
【例】*fascis* lignorum. Tac. (fig.) 閥閱之家. *fascis* virgarum. Plaut. 木棍綑. (fig.) *fascis* peccatorum. Hier. 罪惡之重大. *fascis* curarum. Ennod. 愁慮之壓迫. (pl.) *fasces* praetoribus praeferebantur. 巡撫前排列棍鉞儀仗隊. submittere *fasces* alicui. Liv. 對人屈服. dimittere *fasçes* populo. Cic. 對民衆致敬.

fasēl-us. *i.* m. vide **phasēlus.**
【解】小船.

fass-us. *a, um.* part. v. *fateor.*
【解】承認，顯示.
【例】*fassus* iram. Ov. 大發雷霆.

fast-i. *ōrum.* m. (*fas*)
【同】libri, in quibus diei cujusque et anni res gestae continentur. (vulg.: calendaria, diaria)
【解】❶羅瑪指定之訴訟日，(開庭審案日)吉日...(vide **dies fasti**). ❷羅瑪曆書(標明訴訟日，吉日...). ❸羅瑪年鑑(年表，紀年).
【例】gratissimae victoriae memoria in *fastis*, ut esset nota, feci. 我努力使極愜意的得勝紀錄在年鑑中. *fastos* evolvere mundi. Hor. 披閱世界史(年鑑). consules ex *fastis* eximendi. 年鑑中不宜記載之.

fastīd-ĭo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. intr. vel tr. (*fastidium*)
【同】fastidio afficior, fastidium ad rem habeo. X. Delector.
【解】❶a) intr. 煩惱，煩悶，憂傷，拂意，齟齬. b) 厭惡. ❷(fig.)遠離，憎慊. a) intr. 感覺討厭. b) tr. 蔑視，拒絕.
【例】❶ *fastidis* omnia. Hor. 你厭惡一切. *fastidiendum* odorem habere. Plin. 有討厭之味. *fastidio* assentatorum officia. 我厭惡諂媚者. ❷a) in recte factis *fastidiunt*. Cic. 對正義之事不感覺興味. b) *fastidiunt* preces. Liv. 蔑視禱告. ne *fastidieris* nos accipere. Liv. 你勿拒絕吾人.

fastīdĭōsē. adv.
【同】ambitiose, lente. X. Cupide, libenter.
【解】厭煩，討厭，倨傲貌.
【例】*fastidiosius* facere aliquid. 做事更討厭. stomachans *fastidiose*. 倨傲嗔怒.

fastīdĭōs-us. *a, um.* adj. *-sior, -sissimus.*
【同】difficilis. X. Appetens, cupidus.
【狀】sane.
【解】❶感覺煩惱，厭惡者，傲慢，倨傲者. ❷(poet.) 使人生厭者.
【例】❶ sensus *fastidiosissimus*. Cornif. 最易感覺厭煩的官能. in aequos *fastidiosus*. Cornif. 蔑視同人者. *fastidiosus* litterarum latinarum. Cic. 厭惡拉丁文者. ❷in inci-

piendis causis *fastidiosior*. 在開始辯護案件時更使人生厭.

fastīdit-us. *a, um.* part. v. *fastidio*
【解】被輕視，受慢待者.

fastīdi-um. *i.* n. (*fastus taedium*)
【同】offensio, taedium. X. Appetentia, cupiditas.
【形】delicatissimum, ingenuum liberumque, insolens, minimum.
【解】❶ (對食物) 致嘔，生厭，乏味. (對事物) 厭惡，憎慊，討厭. ❷ 難供應(之興味). 過度嬌養. ❸ 傲慢，倨傲，蔑視.
【例】❶ cibi satietas et *fastidium*. Cic. 飽食生厭. *fastidium* stomachi. Hor. 胃生嘔. *fastidium* oculorum. Cic. 目生厭. *fastidium* rerum domesticarum. Cic. 輕視本國財產. in *fastidio* esse. Plin. 煩惱. ❷ *fastidium* delicatissimum. Cic. 過度嬌養. ❸ *fastidium* oderunt dii. Tib. 諸神厭惡傲慢. *fastidium* fugere. Cic. 避免倨傲.

fastīgātē. adv. (*fastigatus*)
【解】傾斜，斜面，斜陂.

fastīgātī-o. *ōnis.* f.
【解】造尖錐體.

fastīgāt-us. *a, um.* part. v. *fastigo.*
【解】尖錐形，圓錐形.
【例】collis *fastigatus*. Liv. 圓錐形山峯. margaritae *fastigata* longitudine. Plin. 橢圓形珍珠. (fig.) *fastigatissima* felicitas. Sid. 福樂圓滿.

fastīgī-um. *i.* n. (*fastigo*)
【同】conus, culmen.
【解】❶ 屋頂，房脊，屋頂尖端. ❷ 傾斜，斜陂，❸ 頂巔，高處. ❹ (fig.) 極端，竣功.
【例】❶ ad *fastigium* domus evasit. 竄至屋頂. *fastigium* in domo. Flor. 房有正樑，(屋脊). ❷ *fastigium* montis. Caes. 山脊. *fastigia* foris. Ov. 門楣. ❸ colles pari altitudinis *fastigio*. Caes. 高度相等之丘陵. *fastigium* aquae. Curt. 水準. Capitolii *fastigium*. 加必道利頂高處. ❹ in *fastigio* eloquentiae. Quint. 口才之最高峯. imponere *fastigium* operi inchoato. 結束開始之工程. cives ejusdem *fastigii*. Liv. 身份相等之公民.

fastīg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (普通用幷原先用(**fastigatus**. *a, um*).
【同】in fastigium erigo.
【解】❶ **a**) 作圓錐形. **b**) 作成屋脊形. **c**) 傾斜如屋脊. ❷ (pass.) 成尖錐形.
【例】❶ **a**) collis in acutum cacumen *fastigatus*. Liv. 山頂作尖錐形. **b**) *fastigatam*.. testudinem faciebant. Liv. 頂如龜盖形. **c**) collis leniter *fastigatus*. Caes. 山陂傾斜. ❷ terra paulatim se *fastigat*. Met. 地成橢圓形.

fastōs-us. *a, um.* adj.
【解】自尊自大，傲慢自恃.

1. fast-us. *a, um.* adj. (*fas*)
【解】吉祥者.
【例】*fastus* dies. Ov. 開庭日，(庭詢日). *fasti* dies. Cic. 開庭日，(庭詢日).

2. fast-us. *us.* m.
【解】倨傲，傲慢，自大者.

3. fast-us. *uum.* m. pl. vide **fasti.**
【解】曆書，誌書.

fātāl-is. *e.* adj. (*fatum*)
【同】ex omni aeternitate definitus et constitutus. X. Voluntarius.
【解】係命運者，注定者，宿命者，凶者.
【例】*fatales* libri. Ov. 讖語書，(預言羅馬命運書). *fatalia* verba. Ov. 預言. *fatalis* mors. Plin. 壽終. Clodius *fatale* portentum reipublicae. 克洛丟民國之朕兆.
【附】**fatalismus.** 宿命論，運命論，定命論.

fātālĭter. adv. (*fatalis*)
【同】necessario.
【解】定數，命運，預定.
【例】omnia, quae fiunt, ea ab omni aeternitate definita *fataliter* existimant. 他們以爲一切皆自永遠預定.

fă-tĕor. *tĕris, ssus sum, tēri.* v. dep. tr.
【同】confiteor. X. Nego, inficior.
【狀】acute, satis aperte, plane.
【解】❶ 承認，認錯，自訟自承. ❷ 顯示，聲明，揭示.
【例】❶ non solum *fateri*, sed profiteri aliquid. 不但承認而且公認.... (*fateri*) se peccasse. Cic. 認錯. verum *fateri*. Pl. 承認眞理. (*fateri*) culpam, peccatum. Ov. 認罪. (*fateri*) de se. Liv. 坦白. (*fateri*) de facto turpi. Cic. 承認醜行. ❷ *fateri* animum pallore. Hor. 因灰白面色，揭露其心事. *fateri* maturitatem. Pall. 顯示已至成年. *fateri* fidem alicujus. Cic. 聲明某人忠實.

fātĭcăn-us. **faticĭn-us.** *a, um.* adj. (*fatum cano*) vide **fatidicus.**
【解】預言者.

fātĭdĭc-us. *a, um.* adj. (*fatum dico*)
【解】占人，預言者，巫覡.
【例】anus *fatidica*. 巫婆. *fatidicorum* effata incognita. 占卜者之隱語.

fātĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*fatum fero*)
【解】殺死，殺害人者.

fătīgātī-o. *ōnis.* f. (*fatigo*)

【解】疲倦，困憊，身乏，疲勞.
【例】*fatigatione* resolutus. Curt. 身疲力乏.

fătīg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】defatigo.
【解】❶ 使疲勞，困憊，力乏，疲倦. ❷ (fig.) 磨難，欺壓，窘辱，騷擾.
【例】❶verberibus *fatigati*. Cic. 因鞭笞而困憊. *fatigat* (lupum) edendi rabies. Virg. 狼因饑餓而疲倦. ❷ (fig.) (*fatigat*) verbis. Cic. 譴責. dolis *fatigari*. Sall. 中埋伏而被困. (*fatigat*) aliquem precibus. Liv. 再三請求. (*fatigat*) aliquem votis. 再三請求. secundae res sapientium animos *fatigant*. Sall. 福利消弱智者之意志.

fātĭlŏqu-us. *a, um.* adj. (*fatum loquor*)
【解】預言將來之事者.

fătisc-o. *is, ĕre.* v. intr.
【同】deficio, vitium facio, labem facio.
【解】❶ 裂開，分開. ❷ 疲勞，困倦，力竭，羸弱.
【例】❶*fatiscere* in pulverem. Solin. 化爲灰燼(碎粉). ❷ natura aetate *fatiscit*. 物性老則衰. seditio *fatiscit*. Tac. 叛亂弭平.

fătŭe. adv.
【解】癡呆，愚蠢貌.

fătŭĭt-as. *ātis.* f.
【同】stultitia.
【解】癡呆，糊塗，粗魯，無禮.
【例】ostendit non hanc imprudentiam. sed *fatuitatem* nominari debere. 他指明此不但稱爲不智. 而且當稱是愚蠢.

fāt-um. *i.* n. (*fari*)
【同】vis fatalis, fortuna, fatalis necessitas; series causarum sempiterna; causae immutabiles et aeternae; fati vis insuperabilis, cujus immobilis rerum ordo seritur; aeterna constitutio. X. Consilium.
【形】extremum reipublicae, grave, miserum funestum, perniciosum, publicum, singulare, supremum, totum.
【解】❶ 預言，讖語. ❷ 命運，宿命，定命，天命，(休咎)個人命運，神之意旨. ❸ 命數，壽命，(末日，死亡). ❹ 凶禍，災殃.
【例】❶*fata* sibyllina. Cic. (vaticinia). 西比之預言.❷ si *fatum* est classes interire. Cic. 倘艦隊殲滅已屬定命. fuit hoc sive meum sive reipublicae *fatum*,.. Cic. 此乃我之命運，或國家之命運，即.... *fatum* divum. Virg. 神之意旨. ❸*fato* perfunctus, functus. Liv. 壽數已滿，(壽命已終). *fato* cedere. Liv. 隨命運(死).*fato* obire. Tac. 死亡. si me praeceperit *fatum*. Curt. 若我死期已到. ❹ duo illa reipublicae *fata*. Cic. 民國之兩種災禍，(命運).

fătu-ŏr. *āris, āri.* v. dep. intr.
【解】狂言，糊言亂語.
【例】desine *fatuari*. Sen .須停止狂言.

fāt-ūs. *a, um.* part. v. *for.*
【解】已發言者.

1. fătŭ-us. *a, um.* adj.
【同】stultus.
【狀】diutius, cum periculo, plane.
【解】❶ 淡泊無味者. ❷ (fig.) 愚昧、狂妄，瘋癲者.
【例】❶*fatua* puls. Varr. 清水煮，(無鹽). ❷*fatua* loqui. Hier. 糊言亂語. puer *fatuus*. 患神經病的幼童.

2. fătŭ-us. *i.* m.
【解】瘋癲人.

fauc-ēs. *ium.* f. pl. (sing. inusit.)
【同】angustiae gutturis.
【形】impurissimae.
【解】❶ 咽喉，喉嚨，喉管，食道. ❷ 狹路，山峽，要隘，海口.
【例】❶ summum gulae *fauces* vocantur. Plin. 食道上端名爲喉嚨.*fauces* exulceratae. Cels. 喉嚨生瘡，(潰爛). urbem e suis *faucibus* ereptam esse luget. Cic. 悲傷城市，如食物由自己口中奪去. *faucibus* teneri. Plaut. *faucibus* premi. Cic. 被扼咽喉. ❷*fauces* angustiae. Virg. 狹路. *fauces* portus. Caes. 狹路. patefactis terrae *faucibus*. 地口裂開.

Faun-i. *ōrum.* Id.
【解】小山神，田野之神.

Faun-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名，(aborigenes 王名) 爲田園牧畜之神，專司多產豐收，與 Pan 神之名混用.

FAUNUS

faustē. adv. (*faustus*)
【同】fortunate.
【解】慶幸，吉祥.
【例】*fauste*, feliciter, prospere. 吉祥，幸福，順利.

1. faustŭl-us. *a, um.* adj.
【解】生於富家，福利順遂者.

2. Faustŭl-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：收養Romulus, Remus 之牧羊者.

faust-us. *a, um.* adj. (*foveo*)
【同】fortunatus.
【解】吉祥，順利，亨通，昌盛者.
【例】*faustus* dies. Cic. 幸福之日. "quod bonum, felix, *faustum*, fortunatumque sit."

veteres praefabantur. 古人作事前習用此語：希望一切安祥，福利，順遂，亨通. *fausta* acclamare. Hier. 群呼萬福，(萬歲).

fautŏ-r. *ōris.* m. (*faveo*)
【同】studiosus, patronus.
【解】擁護，支持，援助者─蔭庇，祖護者，─贊成者，附和，結黨者，(黨羽，徒黨).
【例】(*fautor*) nobilitatis. Cic. 擁護貴族黨. honori alicujus *fautores* esse. Cic. 擁護人競選. multi *fautores* laudis tuae. 許多支持你的榮譽者. ego consiliorum tuorum auctor, dignitatis *fautor*. 我是你策略的籌劃者，你競選的支援者.

fautr-ix. *īcis.* f.
【解】(女)贊助，蔭庇者.
【例】amicitiae *fautrices* fidelissimae voluptatum. 忠實袒護情慾的友誼. nostrae *fautrix* familiae. 擁護吾家之女.

fă-vĕo. *vēs, vī, utum, vēre.* v. intr. (cum dativ.)
【同】studeo, amo, complector; aequus sum alicui, aequum me praebeo. X. Invideo, odi.
【狀】aperte, mirabiliter dignitati, mire, validissime alicui.
【解】❶ 擁護，支援，輔助，扶持，關懷，鼓勵，喜好. ❷ 慎言，緘口，(宗教語 t. relig. 緘口). ❸ 歡呼，鼓掌，捧場.
【例】❶ a) (*favere*) alicui. Cic. 擁護某人. (*favere*) dignitati ac honori aliujus. 關懷(擁護)某人之官位及榮譽. (*favere*) Gallicis rebus. Caes. 擁護高盧之黨派. *favet* tibi tota civitas. 全城擁護你. b) (impers.) *favetur* alicui, alicui rei. Cic. 人將支援某人某事. c) (res personif.) ventis *faventibus*. Ov. 順風. ❷ linguis (raro: lingua) *favete*. 緘口. ore *favente*. Virg. 緘口. *favete* ore. Cic. 緘口. *favete* linguis. Hor. 緘口. *favere* lingua. Tib. 緘口. ❸ (*favere*) alicui, alicui rei. Liv. 對某人某事鼓掌，(歡呼喝彩). quorum honoribus agri prope dicam *faverent*. Cic. 幾乎可說，田野亦頌揚其榮譽.

făvill-a. *ae.* f.
【解】火灰，骨灰，火花，火星.
【例】*favilla* nigra. Col. 煤烟. adhuc vivente *favilla*. Stat. 火猶未息(熱). prima *favilla* mali. Prop. 災禍萌芽，(一星之火). contectus ignis e se *favillam* discutit. 掩埋之火發出烟灰.

făvōnī-us. *i.* m. (*faveo*)
【同】zephirus, ventus ab occasu flans.
【解】西風，和煖之風.

făv-ŏr. *ōris.* m. (*faveo*)
【同】gratia, studium, aura cursusque popularis, prosper flatus fortunae, benevolentia. X. Invidia.
【解】❶ 恩惠，寵幸，眷顧，優待，關照，同情. ❷ 表示愛戴，附和，擁護，支持.
【例】❶ est in maximo *favore* apud principem, (summa gratia valet). 頗蒙王公寵幸. hoc pro summo *favore* habet, (in summi beneficii loco ponit). 人以此爲莫大榮幸，(恩惠). populi *favorem* captat, (aucupatur gratiam populi). 尋求民衆之同情，(支持). ❷ his dictis, *favor* ab omnibus exortus est. Macr. 言畢衆人齊聲喝彩.

făvōrābĭl-is. *e.* adj. (*favor*), *-bilior.*
【解】❶ 引人關懷同情者. ❷ 受寵，見愛，受歡迎，得人心者. ❸ 施恩，贊助者.
【例】❶ id *favorabilius* (est). Plin. 此事更易蒙他人關照. ❷ ut quisque... *favorabilis* erit. Quint. 凡可以獲得同情心之人. clementia eum *favorabilem* reddidit. Sen. 寬仁使他獲得人的愛戴. ❸ illi princeps *favorabilis* est. 元首贊助他.

făvōrābĭlĭter. adv. *-bilius.*
【解】受眷顧貌，關心貌，引人喝彩狀.

făv-us. *i.* m.
【解】蜂蜜糕，蜜蜂窠.
【例】apes *favos* fingunt. 蜜蜂製造蜂蜜.

fax. *făcis.* f.
【同】taeda, funale.
【解】火炬，火把，擎灯，火焰，火光，光輝，火球，殞星.
【例】*fax* prima. Gell. 初燃火炬，(黃昏時). *fax* solis. Lucr. 月光. *faces* oculorum. Stat. 目光炯炯. *fax* fulminea. V. Fl. *facem* praeferre alicui. Cic. 與人引路. *fax* prima juventae. Flor. 青年浮動，(狂熱). *fax* irae. Lucr. 怒火. *fax* dicendi. Cic. 言語激烈. *fax* belli. Vell. 戰爭之火焰. *fax* accusationis. Plin J. 奮激之控告.

fax-o. faxim. *īs, īt.* pro *fēcĕrim, fēcĕro.* v. *facio.*
【解】希望如此行，切願如此行.
【例】*faxint* dii! Cic. 望神如此行. jam *faxo* hic aderit. Plaut. 我將使之來.

fēbrĭcĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*febris*)
【同】febri corripior vel tentor.
【解】患瘧疾，熱症，寒熱.
【例】*febricitavit* aliquis, vel inhorruit. 人患瘧疾，全身顫抖.

fēbrĭcŭl-a. *ae.* f. (*febris*)
【同】commotiuncula.
【形】assidua, et satis modesta,

【解】微瘧.
【例】*febriculam* habere. Cic. (in *febriculam* incidi satis molestam). 偶患微瘧.

fĕbrĭfŭgus. *a. um.* adj.
【解】治瘧疾者，解熱者.

fĕbrĭl-is. *e.* adj.
【解】熱症者，激急者.

fĕbr-ĭo. *īs, īre.* v. intr.
【解】患瘧疾.

fĕbr-is. *is.* f.
【同】febricula tertiana, quartana
【解】瘧疾，熱症.
【例】*febrim* habere. Cic. 患瘧疾. *febri* laborat. 患瘧疾. *febri* jactatur, afflictatur. 患瘧疾. in *febriculam* incidit. 患瘧疾. lentis *febribus* detinetur. 患瘧疾. *febribus* corripitur, tentatur. 患瘧疾. in tertium diem *febris* incurrit. 三日瘧. *febris* accedit, continuat, desinit. 瘧疾復發，繼續，停止. *febris* assidue inhaeret. 瘧疾延長. *febris* se inclinat, sine horrore est. 瘧疾漸退. 瘧疾停止. a *febre* relictus, *febris* decessit, liberatus est. 瘧疾已愈.

fĕbrŭ-a. *ōrum.* n. pl. vide **februum**.
【解】二月滌罪之節日 (februales).

fĕbrŭārĭ-us. *i.* m.
【同】mensis intercalaris.
【形】sterilis.
【解】二月(滌罪之月).
【例】*februarius* mensis extremus anni olim apud Romanos. 二月爲古羅瑪一年之末月.

fĕbrŭārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】二月者.
【例】idibus *februariis*. Plin. 二月十三日.

fĕbrŭ-o. *ās, ātum, āre.* v. tr.
【解】滌罪，贖罪.

fĕbrŭ-um. *i.* n.
【解】滌罪禮.

1. fĕcĭāl-is. vide **fetialis.**
【解】羅瑪議和或宣戰之特使.
【例】foederum, pacis, belli, induciarum, *feciales* judices sunto. (爲)立約，議和，宣戰，休戰，爾等便易行事.

2. fĕcĭāl-is. *e.* adj.
【同】a feciali factum, constitutumque.
【解】屬羅瑪宣戰議和特使者.
【附】**fecundatio** artificialis. 人工受孕.

fēcunde. adv. (*fecundus*), *fecundius, -dissime.*
【解】富饒，豐富，膏腴，肥沃.
【例】*fecundius* resurgit. Plin. (蘆葦)孳生更茁壯.

fēcundĭt-as. *ātis.* f. (*fecundus*)
【同】ubertas, fecunditas. X. Sterilitas.
【形】calamitosa.
【解】繁殖力，富饒，膏腴，肥沃.
【例】in agris propter *fecunditatem* multa gigni possunt. 在田地中因土地肥沃有許多可以繁殖之物. lactis *fecunditas*. Plin. 牛奶豐富. (fig.) *fecunditas* ingenii. Plin. 天資敏捷(悟司活潑).

fēcund-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*fecundus*)
【同】fructiferum facio, fecunditatem do.
【解】玆生，繁殖，多產，增强.
【例】Nilus Aegyptum *fecundat.* 尼羅河使埃及土地肥沃(增强生產力).

fēcund-us. *a, um.* adj.
【同】fertilis, abundans.
【解】❶膏腴，肥沃，繁殖. ❷豐盛，富饒. ❸增强生產力，使繁殖.
【例】❶ fit terra *fecundior.* Cic. 田地更肥沃. *fecundus* labor. Juv. 生利的勞作. *fecundissima* studia. Tac. 最有成績的攻讀. ❷ quaestus *fecundus.* Cic. 利潤豐富. segetes *fecundae.* Cic. 豐收. *fecundum* bonorum civium genus. Tac. 多善良公民之民族. *fecundus* fons. Ov. 湧水之泉源. ❸ *fecundus* Nilus. Plin. 肥沃的尼羅河. *fecundi* imbres. Virg. 富饒的甘霖.

fel. *fellis.* n.
【同】flava bilis.
【解】膽汁，(fig.) 憂憤，怨恨，苦味.
【例】*fel* bubulum. Varr. 牛膽. sales suffusi *felle.* Ov. 惡作劇(諷刺). omnia tempora *felle* madent. Tib. 歷久備嘗艱辛.

fēl-ēs. (**faeles**). **fel-is.** (**fael-is**). *is.* f.
【解】❶貓. ❷貂(或袋鼠類).
【例】*felium* oculi. Plin. 貓眼.

1. fēlĭcĭt-as. *ātis.* f. (*felix*)
【同】beatitudo, prosperitas, res secundae. X. Afflicta fortuna.
【形】incredibilis, par, perpetua, summa.
【解】幸福，福利，福祉，福分，福樂.
【例】❶ perpetua *felicitate* florere. Curt. 享受永久福樂. *felicitas* arboris. Fronto. 結果之樹. nemo perpetuam hic *felicitatem* habet. 在世上無人常享福樂. (nemo fortuna utitur perpetuo bona). 在世上無人常享福樂. (nemo cui prospere omnia succedunt). 無人常稱心如意. (nemo cui ad voluntatem fluunt omnia). 無人常稱心如意. ❷ *felicitate* omnibus est superior. 他福樂勝過一總人. nihil ad *felicitatem* tibi deest.

你萬福齊備. optimus est rerum omnium tuarum status. 你萬福齊備. *felicitas* summa. 最大幸福.

2. **Fēlicit-as.** *ātis.* f. nom. propr. deae.
【解】女神名.

fēlīcĭter. adv. (*felix*), *-ius*, *-issime.*
【同】prospere, fortunate, fauste; bonis avibus, secundis avibus, secundo omine; non invita Minerva; secunda fortuna, dextro Marte.
【解】幸運，幸遇，幸福，順利，僥倖，(萬事如意，諸事亨通，預祝成功).
【例】res *feliciter* successit. 事情進行順利. res plane ex sententia gesta est. 諸事如意. *feliciter*! acclamare. Suet. 齊聲喝彩. hic segetes, illic veniunt *felicius* uvae. Virg. 此處小麥彼處葡萄收成更好. (cujus ductu) rempublicam *felicissime* gesserunt. Caes. 因彼之領導他們治理國家經常順利.

fēl-ix. *ĭcis.* adj. *felicior*, *-cissimus.*
【同】beatus, fortunatus, florens, cui bene est.
【解】❶ 富饒，肥沃，繁殖. ❷ 諸事如意，順適，亨通. ❸ 幸運，(成功) 結果完善. ❹ 降祥，賜福，寵眷垂顧者. ❺ 羅瑪人之別名.
【例】❶ *felix* arbor. Cat. 結果之樹. *felicior* regio. Ov. 出產更豐富之地. *felix* prole virum. Virg. 多子之母. ❷ vir ad casum fortunamque *felix*. Cic. 此人所遭遇之命運，都很順利. *felicissimus* omnium. Sall. 人中最有福者. ab omni laude *felicior*. Cic. 比普通所稱譽者更有福樂. ❸ *felicissimus* sermo. Quint. 最能說服的演講. marmore *felicior*. Plin. 更精巧的石匠. ❹ o dea?... sis *felix*. Virg. 吁女神，望你降福. *felix* limus. Virg. 肥沃的泥土. ❺ *Felix*. (nom. propr. Sylla...) 西拉之綽號. *felices* umbrae. Sen. 幸福的幽靈.

fellĕ-us. *a*, *um.* adj.
【同】苦膽者.

fĕm-en. *ĭnis.* n.
【同】coxendicis pars interior.
【解】胯，內股.
【例】redundat *feminibus.* 內股豐滿. galli *feminibus* pilosis. Varr. 雄雞股生毛.

fēmĭn-a. *ae.* f.
【同】mulier.
【形】bona et locuples, optima, praestantissima, primaria, probatissima et summo loco nata.
【解】婦女，(牝，雌).
【例】eximia forma et summo loco nata *femina.* 美艷而出身貴顯之婦女. *femina* porcus. Cic. 母豬. (fig.) carbunculi masculi et *feminae.* Plin. 光炭暗炭.

fēmĭnālĭ-a. *um.* n. pl. (*femur*)
【解】纏股帶，屬於股者，短褲，(calecon) 褲叉.

fēmĭnĕ-us. *a*, *um.* adj. (*femina*)
【解】屬女性者，嬌柔，文弱者.
【例】*femineus* plangor. 婦女號哂. *femineo* Marte cadere. Ov. 亡於婦人之手.

fēmĭnīn-us. *a. um.* adj. (*femina*)
【解】a) 屬女性者. b) 屬陰類者. (t. gramm.)
【例】a) *femininum* genus. Plin. 女性. b) *femininum* genus. Arn. *femininum* (absol.) Arn. *feminina* positio. Quint. 陰類. (gramm.)

fĕm-ur. *ŏris.* n.
【同】coxendicis pars exterior.
【解】腿，外股.
【例】attollit in aegrum se *femur.* Virg. 舉病腿站起. accinctus est in dextro *femore.* Plin. (身)右邊束劍.

fēnĕbr-is. (faenebris). *e.* adj. vide **foenebris.** (*fenus*)
【同】ad fenus pertinens.
【解】係重利，高利者.
【例】praebere alicui pecuniam *fenebrem.* Suet. 高利貸與人.

fēnĕrātī-o. (foenĕrātī-o). *ōnis.* f. (*fenero*)
【同】feneris exercitatio, pecuniae nundinatio.
【解】重利貸.
【例】non hoc beneficium habendum est, sed *feneratio.* 這不是恩惠而是高利貸.

fēnĕrāt-or. (foenĕrāt-or). *ōris.* m. (*fenero*)
【同】feneri do, feneri loco.
【解】取利者.
【例】*feneratorum* quaestus odia hominum incurrit. 高利貸使人懷恨.

fēnĕr-o. (foenĕr-o). *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. tr. (*fenus*)
【解】貸款取利.
【例】(fig.) *feneratum* beneficium. Ter. 施恩取利.

fēnĕr-or. (faenĕr-or). *āris*, *ātus sum*, *āri.* v. dep. tr.
【同】usura, (fenus).
【形】grave, grande, iniquissimum, perpetuum, renovatum, tolerabile.
【解】貸款取利.
【例】*fenerari* pecuniam sub usuris. Paul. 貸款取利. (fenori dare, locare argentum). 貸款取利. *fenerari* pecuniam binis centesimis. Cic. 貸款月利二分. *fenerari*

beneficium. Cic. 施恩圖利. (fig.) sol suum lumen *fenerat*, (*feneratur*). Plin. 太陽光照(行星). non *feneramur* beneficium. 我們施恩勿打折扣.

fĕnestell-a. *ae.* f. (*fenestra*)
【解】小窗.

fĕnestr-a. *ae.* f.
【同】locus apertus ad lumen accipiendum, ad admittendum solem.
【解】窗, (十字形窗) 城墻上槍孔, 壁孔, 鴿窠.
【例】*fenestrarum* angustias reprehendis. 你批評窗口狹小. latis luminibus *fenestrae*. 光自窗口入. oculi quasi *fenestrae* animi. 目如心之窗.

fĕnestr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*fenestra*)
【解】開窗, 放光入室.

fēnĭcŭl-um. *i.* n.
【解】茴香.

fēnīl-ē. (**foenīl-e**). *is.* n. (*fenum*)
【解】收藏乾草(芻秣)之處.

fēn-um. (**foenum**) *i.* n.
【解】乾草, 芻秣.
【例】*fenum* esse. 吃草. *fena* secantes. Arn. 刈草. *fenum* habet in cornu. Hor. 喻狂怒之人 (如牛角上束草以防牴人). *fenum* secare, demetere. 刈草, 剪草. *fenum* colligere, in striam coarctare, in manipulos colligere, in metas exstruere. 斂草, 積草, 綑草. *fenum* sub tectum congerere, in tabulata componere. 收存草芥.

fēn-us. (**foen-us**). *ŏris.* n.
【同】usura.
【形】grave, grande, iniquissimum, perpetuum, renovatum, tolerabile.
【解】收入, 生息, 利潤, 利益.
【例】pecuniam *fenori*, (vel) *fenore* dare. Cic. 貸款生息. *fenus* appellatur naturalis terrae fetus. Fest. 田地的物產稱爲生息. pecunia quae est in *fenore*. Varr. 有利貸款. pecuniam sine *fenore* credere. Curt. 無利貸款(信託金). *fenus* exercere. Modest. 放款收利. pecuniam sumere *fenore*. Plaut. 貸金. solutus omni *fenore*. 不收利潤. *fenus* justum. (合法的) 合正義的利息. pecuniam gravissimo *fenore* sumere, (*fenori* accipere). 重利貸款. *fenore* iniquissimo trucidare cives. 重利剝削人民.

fĕr. imperat. v. *fero.*

fĕr-a. *ae.* f. (*ferus*)
【同】bestia.
【解】野獸.
【例】*ferae* rationis et orationis expertes. 無理智無語言文字之野獸.

fĕrācĭt-as. *ātis.* f.
【解】肥沃, 富饒.

fĕrācĭter. adv.
【解】肥沃, 豐盛.

fērālĭ-a. *um,* (vel) *ōrum.* n. pl.
【解】祭祀祖先亡人之節日.
【例】*feralia:* dies erant manibus consecrati, quod ad tumulos epulas ferrent, ibique cenas agitarent. 祖先紀念日送嘉肴於祖塋, 幷在此大家宴樂.

fērāl-is. *e.* adj.
【解】與祖先有關係者, 一有關亡人者: 殯儀者, 一宿命者, 一痛悼不幸者.
【例】*feralis* mensis. Col. 祭祖先月(二月). attrectare *feralia.* Tac. 扶摩殯儀器皿. *feralis* annus. Tac. 凶年. *ferale* bellum. Tac. 不幸的戰事.

fĕr-ax. *ācis.* adj. (*fero*) (cum genit. vel abl.) (*feracior, -cissimus.*)
【同】uber, secundus, fertilis, frugifer.
【解】肥沃, 豐盛, 富饒, 繁殖, 滋生者.
【例】nihil *feracius* ingeniis. 人之才能最富於創造性. agri *feracissimi.* Caes. 最膏腴之田地. *ferax* oleae. Virg. 盛產橄欖樹之地. *ferax* saeculum bonis artibus. Plin. 富於道德之時代. *ferax* venenorum. Hor. 盛產毒品之地. nullus *feracior* in philosophia locus est. Cic. 沒有比在哲學上, 更富於研究的園地.

ferbŭi. praet. indic. v. *ferveo.*

fercŭl-um. *i.* n. (contr. *fericulum*)
【解】盤碟, 一舁床, 扛亭, 肩輿, (用以載遺物, 神器, 勝利品者).
【例】cena ternis *ferculis.* Suet. 三樣菜之晚餐. pomparum *ferculis* similis, ita lento gressu ingreditur. 如莊嚴之儀仗隊, 緩步進行.

FERCULUM 2

fĕrē. adv.
【同】ferme, propemodum, prope.
【解】❶ 幾乎, 差不多, 大約, 大抵, 近乎. ❷ 尋常, 平素.
【例】nemo *fere*, nullus *fere*, nunquam

fere. 幾乎無人，幾乎毫無，幾乎無時. decem *fere* homines, tertia *fere* hora, omnes *fere* cives, eodem *fere* tempore. 約有十人，三點鐘前後，幾乎全體民衆，差不多同時. ❷ quod *fere* fieri solet. 大約慣常習行之事.

【註】 phras. ❶ similitudo *fere* me fefellit 因相似我幾乎錯誤. ❷ seditio *fere* orta esset. 幾乎發生叛變. ❸ quingenti quatuor *fere* saucii. 受傷者大約五〇四人. ❹ *fere*: probabile; quod *fere* fieri solet. 幾乎慣常有者. *fere*: tantum; haec *fere* dicenda habui. 我僅能說者. *fere*: maxime; ad hunc *fere* modum locutus est. 大抵如此說.

fĕrens. *entis.* part. v. *fero.*

【解】 携帶，承當，擔負.

【例】 *ferens* laborum. Tac. 習於勞作者. venti *ferentes.* Virg. 順風.

fĕrentārī-us. *i.* m. (*fero*)

【解】 輕裝(輕武器)戰士...輔助者.

Fĕrētrī-us. m. nom. propr. Jupiter. 由比德神之別名.

fĕrĕtr-um. *i.* n. (*fero*)

【解】 舁床，担架，(用以載遺物，獻儀...者). 棺槨.

fērī-ae. *ārum.* f. pl. (**feria.** *ae.* f.)

【同】 dies festi caelestium: dies quietis.

【形】 forenses, novendiales, publicae.

【解】 休息日，假日，一慶日，紀念日.

【例】 *feriarum* ratio. Cic. 假日之規程. *ferias* custodire . Plin. 喜過慶日. per *ferias.* Cat. 休假時日. *feriae* belli. Varr. 休戰日.

fērĭāt-us. *a, um.* part. v. *ferior.*

【解】 係慶期者，休假者.

【例】 *feriati* dies. Plin. 休假日. freta *feriata.* Prud. 海面風平浪靜.

fĕrīn-us. *a, um.* adj. (*fera*)

【同】 feris communis.

【解】 屬野獸者，凶野者.

【例】 *ferinus* victus. 野獸食品. *ferina* vestis. Lucr. 獸皮衣. *ferina* caro. Sall. (**ferin-a.** *ae.* f.) 獸肉.

fĕr-ĭo. *īs, īre.* v. tr.

【同】 percutio.

【解】 ❶ 打擊，打破，打壞，衝撞，格殺. ❷ 達到，接觸. ❸ 鑄造.

【例】 ❶ murum arietibus *feriri* vident. Sall. 他們見城墻被攻城機衝撞. securi *feriri.* Cic. 被斧砍傷. *ferire* mare. Virg. 搖槳擊海水(破浪). *ferire* porcum. Liv. 殺猪(行祭). *ferire* foedus (cum aliquo). Cic. (與人)結約. *ferire* aera pennis. Virg. 以翅鼓盪空氣. *ferire* aliquem telo. Virg. 以槍穿透. *ferire* agnum. Hor. (祭)殺羔羊. *ferire* fossam. Quint. 挖壕. ❷ *ferit* aethera, (sidera) clamor. Virg. 聲徹雲霄. res quae *feriunt* oculorum acies. Lucr. 觸目之事. ❸ (*ferire*) pecuniam. 鑄造錢幣.

fĕrī-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr. (*feriae*)

【解】 過慶辰，休假，慶祝.

【例】 ab armis *feriari.* Macr. 停戰. animus tandem *feriaturus.* Sid. 終究得休養精神.

fĕrĭt-as. *ātis.* f. (*ferus*)

【同】 immanitas. X. Mansuetudo animi.

【形】 humana.

【解】 野性，殘酷，(poetic.) 蠻野荒陬.

【例】 ex *feritate* aliquem ad humanitatem et mansuetudinem transferre. 化蠻野爲善良. *feritas* loci. Ov. 蠻野荒陬.

ferme. adv.

【同】 fere.

【解】 ❶ 幾乎，近乎，大約. ❷ 素常，普通.

【例】 ❶ aetas acta *ferme.* Plaut. 壽命將終. quindecim milia *ferme* passuum. Liv. 約有一萬五千步. ❷ haud *ferme* invenias. Ter. 少有罕見. non *ferme* adhibet. Cic. 素常不用.

fermentesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.

【解】 開始發酵，腫脹.

ferment-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*fermentum*)

【解】 使發酵.

【例】 *fermentare* terram. Col. 使地肥料發酵. (fig.) *fermentare* jocos. P. Nol. 嘲笑人.

ferment-um. *i.* n.

【同】 portio farinae subactae acida.

【解】 ❶ 酵，釀，酵母. ❷ 發酵之大麥或小麥，爲釀成啤酒. ❸ (fig.) 忿怒，憂憤，(生氣).

【例】 ❶ uxor tota in *fermento* jacet. Plaut. 妻子大發雷霆(發脾氣). *fermentum* cognitionis. Solin. 學問之萌芽.

fĕro. *fers, tŭli, lātum, ferre.* v. tr.

【同】 porto, gero.

【狀】 abjecte, acerbe, acerbissime, dissidium, aegre, aeque adversam fortunam, apte, atrociter, constanter, continenter, difficilius, diutius, facile, fortiter, humaniter, libenter, mirabiliter, modeste, moleste, negligenter, patienter, placate, placide, quiete, sapienter, tacite, tranquille, graviter.

【解】 ❶携帶，挾持，肩負，荷挑，❷揭示(標榜)，宣示，援助. ❸ ，承當，支持，擔任，抵抗. ❹ 提議，建議，提名，保薦. ❺ 容納，堪，耐. ❻ 記錄，登記. ❼ 散佈，傳播. ❽ 獲得，佔領. ❾ 生產. ❿ 轉動，移轉. ⓫ 指

導，治理. ⓬ 掠奪，佔取.

【例】❶ (*ferre*) cibaria, vallum. Cic. (兵士)攜帶餱糧，木樁. (*ferre*) arma contra aliquem. Cic. 以武力抵抗某人. ❷ (fig.) (*ferre*) nomen alicujus. Cic. 稱起某人之名. (*ferre*) alicui opem auxiliumque. Cic. 援助某人. aliquid prae se *ferre*. Cic. 揭露某事. prae se *ferre*. (cum infin.) Cic. 宣佈. ❸ (*ferre*) impetum. Caes. 抵抗攻擊. aegre, moleste, acerbe *ferre* aliquid. Cic. 難以承當某事. ❹ (*ferre*) legem, rogationem. Cic. 提出法案，呈請. (*ferre*) ad populum, ad plebem. Cic. 向民衆建議，向民衆供證. aliquem judicem *ferre*. Cic. 推薦法官. (*ferre*) sententiam, suffragium. Cic. 投票，發表意見. ❺ ut aetas illa *fert*. Cic. 其年齡使然. natura *fert* ut.. Cic. 物性使然. ❻ alicui expensum *ferre*. Cic. 登記某人付款. ❼ patres ita fama *ferebant*. (cum infin.) 維時衆元老傳播此意見.... regnum eum adfectare fama *ferebat*. Liv. 謠傳他覬覦王位. multa ejus *ferebantur*. Cic. 傳聞許多關於他的事情. *ferunt*. (cum infin.) 人說. ut *ferunt*, ut *fertur*. 如人傳說. Themistocles *fertur* respondere. Cic. 人傳說戴米道曾答應.... ❽ (*ferre*) palmam. Cic. 攜棕樹枝(凱旋). (*ferre*) primas (partes). Cic. 名列前茅. (*ferre*) victoriam ex aliquo. Liv. 戰勝某人. (*ferre*) repulsam a populo. Cic. 受民衆反對. (*ferre*) atque agere. 劫掠. ❾ (*ferre*) fruges. Cic. 農產. (fig.) haec aetas oratorem prope perfectum *tulit*. Cic. 此時代產生近乎完善的演說家. ❿ (*ferre*) signa. Caes. 開拔，(起營). quo ventus *ferebat*. Caes. 風去的方向. se *ferre*, (vel) *ferri*. 自持，堅持. se *ferre* obviam alicui. Cic. 前去歡迎某人. se obviam (*ferre*) alicui rei. Cic. 挑動某事. alii in aliam partem *ferebantur*. Caes. 潰散 (四散奔逃) (流竄). ⓫ (fig.) (*ferre*) laudibus aliquem in caelum. Cic. 頌揚人(抬舉人至天上). itinera duo, quae ad portum *ferebant*. Caes. 有兩條路可通碼頭. crudelitate *ferri*. Cic. 由於殘忍. ⓬ (poet.) omnia *fert* aetas. Virg. 年歲消耗一切. *ferendae* sententiae poena. 待科刑罰.

fĕrōcĭ-a. *ae.* f. (*ferox*)

【同】ferocitas.

【形】effrenata, intoleranda, tanta.

【解】❶ 激烈，强悍，奮激，强橫，剛愎. ❷ (in bono sensu) 剛勇，好高騖遠，剛烈.

【例】❶ quam *ferociam* fuisse putatis? 你們審量會如何强橫? *ferociam* vini frangere. Plin. 消除酒之强烈性. ❷ *ferociam*, (ferocitatem) illius, et audaciam frangere, reprimere. 挫其勇氣.

fĕrōcĭt-ās. *ātis.* f. (*ferox*)

【同】ferocia.

【解】奮激，激烈，好高，英武，驍勇，凶暴，倨傲.

【例】*ferocitatem* illius reprimere. 克制其傲慢. victoriae *ferocitas*. Cic. 戰勝(後)之凶暴.

fĕrōcĭter. adv. (*ferox*), *ferocius*, *-cissime*.

【解】英勇，剛勇，好高，强硬，倨傲.

【例】*ferociter* dicta. Cic. 出言傲慢.

fĕr-ox. *ōcis.* adj. (*ferus*)

【同】vehemens. X. Humanus.

【解】果敢，粗暴，激烈，自豪，自負，自尊，倨傲.

【例】*ferox* equus. 性急之馬. *ferox* viribus. Liv. 因力大而自豪. *ferox* forma. Plaut. 自恃貌美. *ferox* secundis rebus. Sall. 因順利而自負. *ferox* adversus pericula. Tac. 富冒險性. *ferox* bello. Hor. 驍勇善戰. *ferox* linguae. Tac. 出言果敢. *ferox* natura. Cic. 稟性激烈. *ferocior* scopulis. Ov. 心硬過石.

ferrāmentārĭ-us. *i.* m.

【解】鐵匠，鎖匠.

ferrāment-um. *i.* n. (*ferrum*)

【解】鐵器，鐵質工具.

【同】ferrea instrumenta.

【形】bona.

【例】*ferramentum* bifurcum. Col. (双齒)鐵叉. optima *ferramenta*. Cic. 最好鐵器.

ferrārĭ-a. *ae.* f.

【同】montis caverna e qua ferrum extrahitur.

【解】鐵礦.

【例】apud eos magnae sut *ferrariae*. 在他們本地有大的鐵礦.

1. ferrārĭ-us. *a, um.* adj. (*ferrum*)

【解】屬於鐵者.

【例】faber *ferrarius*. Plaut. 鐵匠. *ferraria* aqua. Plin. 鐵汁.

2. ferrārĭ-us. *i.* m.

【解】鐵匠(鐵礦工人).

ferrātĭl-is. *e.* adj.

【解】帶鐵鍊者(奴隸).

ferrāt-us. *a, um.* adj. (*ferrum*)

【同】ferro devinctus.

【解】裹鐵，鑲鐵者，裝甲者.

【例】*ferratae* aquae. Sen. 含鐵質之水. hastae *ferratae*. 鐵鎗.

ferrĕ-us. *a, um.* adj. (*ferrum*)

【同】durus.

【解】屬鐵質者，堅硬者，生硬者.

【例】*ferreus* imber. Virg. 箭如雨下.*ferrea* telorum seges.(鎗林) 箭雨.*ferrea* proles. Poet. 鋼鐵時代.*ferrea* bella. Ov. 殘酷之戰. *ferrei* prope corporis (erat). 身强如鐵鑄成.

〔**ferrivi-a.** *ae.* f.〕
【解】鐵路.
【例】**hamaxostichos.** *i.* m.(currus curribus jungere).列車. **trahea** (*ferrea*).*ae.* f. 火車,(鐵車). vaporiferi currus, vaporalis machina. 汽車. via ferreis axibus constrata; via ferreis limitibus constrata. 鐵路(鐵軌). via ferrata=ferro munita-ferreis ductibus constrata. 鐵路(鐵軌). curruum agmen vaporata aqua ductum--electrica vi actum. 一列汽車,電車. ferratae viae opifices addicti. 鐵路工人. *gerulus. i.* m. *bajulus. i.* m. 挑夫,扛夫,脚夫. *vaporitraha, ae* f. (*currus tractorius*). 車頭. *vaporitraha* cum curribus viatoribus onustis,dum citato cursu procedit, e suis ductibus digreditur. 車頭引客 車疾 馳時 脫離 軌道. *currus viatorum.* 客車. *c. onerarius.* 貨車. *c. sarcinarius.* 行李車. *plaustum carbonarium.* 煤炭車. *c. escarius.* 餐車. *c. dormitorius.* 睡(臥)車. *ferratae viae tessera; tessera viatoria ad eundum et ad redeundum.* 火車來回票. schedula viatoria (*viaria*).車票. tesserae (schedulae) viatoriae *diribitorium.* 車票房. *diribitorium.*車務處.hamaxostichi stationis caupona. 車站餐室. ferratae viae cuniculus. 鐵路地下道. hamaxostichi *index.* 車牌. custodiae campus aculeatis ferri filis munitus. 蒺藜絲圍場.

ferrūgĭnĕ-us. (**ferrūgĭn-us**). *a, um.* adj. (*ferrugo*)
【解】鐵銹色,棕色,朦朧.

ferrūg-o. *ĭnis.* f. (*ferrum rugo*)
【解】鐵銹,鐵銹色,深棕色.
【例】(fig.) mala *ferrugine* purus. Corn. 未染(嫉妬)惡習者.

ferr-um. *i.* n.
【同】metalli genus durissimum.
【形】civile, impium.
【解】❶ 鐵. ❷ 刀劍,鐵器,武器.
【例】❶ e terrae cavernis *ferrum* elicimus. 由礦中取鐵. ❷ patriae igni *ferroque* minatur. 以屠殺焚掠恫嚇本國.*ferro* aggredi aliquem. Curt. 攜武器迫害人.*ferro* ignique vastare. Liv. 屠殺焚掠. amor *ferri.* Virg. 好戰.

ferrūm-ĕn. (**ferūmen**). *ĭnis.* n. (*ferrum*)
【解】銲藥,銲,(鎔合).

ferrūmĭn-o. (**ferumĭn-o**) .*ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】銲,黏.

fers. 2a pers. sing. indic. v. *fero.*

fertĭl-is. *e.* adj. (*fero*) .*fertilior, -lissimus.*
【同】ferax, fecundus, uber, frugifer, fructuosus, opimus.
【狀】maxime.
【解】❶ 肥沃,膏腴者. ❷ 豐盛,昌茂,殷富者. ❸ 使肥沃者.
【例】❶*fertiles* agri. Cic. 膏腴之田. milium omnium frugum *fertilissimum.* Plin. 粟米是穀類中產生子粒最多者. *fertilis* annus. Prop. 豐年. flumen *fertile* auro. Plin. 產金之河. ❷*fertilior* seges. Ov. 更豐收. ❸ *fertilis* Nilus. Tib. 肥沃之尼羅河.

fertĭlĭt-ās. *ātis.* f. (*fertilis*)
【同】ubertas agrorum, rerumque abundantia omnium, bonitas agrorum et fecunditas. X. Sterilitas agrorum.
【解】肥沃,富饒,富於創造力.
【例】agrorum *fertilitas.* 田地肥沃.

fert-um. *i.* n.
【解】祭餅類.

fĕrŭl-a. *ae.* f.
【解】長莖草名,(大茴香) 一戒尺,夏楚,(扑責之具)棍杖,教鞭.

fĕrŭlā-cĕ-us. *a, um.* adj. (*ferula*)
【解】如草者,小棍杖者.

ferum... vide. **errum**...

1. fĕr-us. *a, um.* adj.
【同】barbarus, immansuetus, immanis, X. Mitis, mansuetus.
【解】❶ 不馴良者. ❷ 粗野,凶猛,殘酷,强硬,勇猛者.
【例】❶ bestiae cicures vel *ferae.* Cie. 家畜或野獸. *ferus* fructus. 野果. ❷ hostis *ferus* et immanis. Cic. 凶暴殘酷的敵人. *fera* hiems. Ov. 嚴冬凜冽. *fera* vis ventorum. Lucr. 暴風力.

2. fĕr-us. *i.* m.
【解】獸,野獸.

fervē-făcio. *facĭs, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (*ferveo facio*)
【解】燒熱,使沸騰,煮熟.
【例】*fervefacta* pix. Caes. 溶化之松香. *ferve* bene *facito.* Cato. 要煮好.

ferv-ens. *entis.* part. v. *ferveo. ferventior, -tissimus.*
【解】沸騰,滾熱,性急,迫切,熱烈.
【例】*fervens* cinis. Plin. 熱灰. *ferventissima* aqua. Col. 滾水,(開水). *fervens* aestus. Just. 怒潮. *fervens* ira oculis. Ov. 怒目而視. *fervens* lucri cupidine. Claud. 慾

火如焚.

ferventĕr. adv. *ferventius, -tissime.*
【同】vehementer.
【解】熱烈，奮激，急切.
【例】*ferventer* loqui. Caes. 出言激烈. *ferventius* circulari. Aug. 旋轉更迅速. *ferventissime* concerpitur. Cael. 極瘋狂式的裂碎地.

fer-vĕo. *vēs, bŭi, vēre.* v. intr.
【同】ebullio, caleo. X. Frigeo.
【解】❶ 沸騰，煎煮，燙. ❷ 狂熱，激昂，動盪，奮激.
【例】❶ aqua *fervens.* Cic. 滾水. *fervere* caede nova. Virg. 因新的屠殺而激怒. *fervet* sol. Gell. 烈日如炙. *fervet* aestu pelagus. Cic. 怒海狂瀾. ❷ *fervet* opus. Virg. 工作興奮. *fervet* avaritia. Cic. 利慾燻心. *fervet* caritate. Prosp. 熾愛. *fervet* ira. Att. 狂怒. *fervet* fanum. Mart. 神殿中人聲鼎沸.

fervesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】始煖，漸熱，漸沸，奮發，騷動，蠢動.

fervĭde. adv.
【同】ferventer.
【解】熱烈.

fervĭd-us. *a, um.* adj. (*ferveo*). *-dior, -dissimus.*
【同】ardens. X. Frigidus.
【解】❶ 沸騰，滾熱. ❷ 燃燒，炎熱. ❸ 熱烈，奮激.
【例】❶ natura ignis tota *fervida* est. Cic. 火之本性是燃燒. *fervidius* (vinum) merum. Hor. 醇酒. ❷ *fervidus* puer. Hor. 活潑的兒童. *fervidum* aequor. Hor. 波濤洶湧. *fervidus* spe. Virg. 熱望. *fervidus* ira. Virg. 怒火. juvenis est natura *fervidus.* 青年稟性激烈.

ferv-o. *ĭs, ĭ, ĕre.* v. intr. vide **ferveo.**

ferv-ŏr. *ōris.* m. (*ferveo*)
【同】ardor, calor. X. Frigus.
【形】purior, perlucidior, nobiliorque, multo ob eas causas aptior ad sensus commovendos.
【解】❶ 沸騰，滾熱，發酵，騷動. ❷ 炙熱，暑氣，酷熱，熱心.
【例】❶ *fervor* musti. Plin. 釀酒發酵. iracundia est *fervor* mentis. 心中怒火如焚. ❷ *fervor* accessit capiti. Hor. 狂飲腦熱. *fervor* aetatis. Cic. 血氣方剛. *fervor* animi. Cic. 心中激動. *fervor* pietatis. Caes. 虔誠熱烈.

fess-us. *a, um.* part. v. *fatiscor.*
【同】defessus, languens, de via lassus, defatigatus.
【解】困乏，疲倦，勞頓，羸弱者.
【例】*fessus* de via. Cic. 行路疲倦. bello *fessi.* Cic. 困於久戰. (*fessus*) valetudinibus. Tac. 久病羸尫. (*fessus*) annis. Ov. 年老力衰. (*fessus*) malis. Ov. 罹難心灰. *fessae* vires. V.-Fl. 力竭.

festīnābund-us. *a, um.* adj.
【解】倥偬，忙碌，迅速者.

festīnantĕr. adv. (*festino*). *festinantius, -tissime.*
【同】omni festinatione; equis velisque; equis et quadrigis.
【解】迅速，忙迫，赶快貌.
【例】nimium *festinater* facere aliquid. 做事過快.

festīnātĭ-o. *ōnis.* f. (*festino*)
【同】properatio.
【解】迅速，忙迫，急速，興奮，敏捷.
【例】in *festinationibus* ne suscipiamus nimias celeritates. 吾人在急迫時，勿做事過快. *festinationem* adhibere. Col. 忙迫. omni *festinatione.* Cic. 很迅速的. (*festinationem*) alicujus morari. Curt. 阻止賽跑者(得勝者)前進.

festīnāto. adv. (*festino*)
【解】迅速，飛快貌.
【例】*festinatius* germinare. Plin. 繁生更迅速.

festīn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】propero, maturo. X. Moror, commoror.
【狀】valde.
【解】❶ intr. 趕緊，迅速，忙迫，急於，疾行. ❷ tr. 催促，催迫，使加速度.
【例】❶ plura scripsissem, nisi tui (nuntii) *festinarent.* Cic. 假設你的送信人不忙迫，我將寫更長的信. judex *festinat* ad probationem. Quint. 法官不耐煩的聽候論證. *festinat* in re augenda. Hor. 急於發財. ad hereditatem *festinatur.* Hier. 急於獲得遺產. ❷ *festinare* fugam. Virg. 迅速逃跑. *festinare* patibula, cruces. Tac. 趕緊準備刑架，十字架. *festinare* in se mortem. Tac. 速死. *festinare* vias. Stat. 趕路.

festīn-us. *a, um.* adj. (*festino*)
【同】properans.
【解】迅速，敏捷，忙迫者.
【例】*festinae* cohortes. Sall. 輕快部隊. (fig.) *festinus* laudum. Stat. 急求榮譽. *festina* virtus. Stat. 早成之德.

festīvē. adv. (*festivus*)
【同】belle, apte.
【解】❶ 喜悅，歡欣(快心樂意). ❷ 精巧，雅緻.

【例】❷ belle et *festive* dicere. 出言精巧雅緻. haec subodorari *festive* soles. Cic. 你慣常精巧探訪此類事.

festīvĭt-ās. *ātis.* f. (*festivus*)

【同】lepor, jucunditas.

【解】❶ 慶辰, 佳期, 歡慶. ❷ 歡欣, 興致, 雅趣.

【例】❶ solemnes *festivitates.* Con. 隆重的慶辰. ❷ mea *festivitas.* Plaut. 我的歡欣. Gorgias his *festivitatibus* abutitur. Cic. 高西亞過重興趣.

festīvĭtĕr. adv. (*festivus*)

【解】歡欣貌, 愜意, 可嘉, 雅緻, 精巧貌.

festīv-us. *a, um.* adj. (*festus*), *festivior, -vissimus.*

【同】lepidus, facetus, venustus, omni lepore affluens, omni urbanitate, suavitate conditus.

【解】快樂, 歡欣, 喜慶, 娛樂, 雅緻, 興趣者.

【例】in *festivo* loco. Plaut. 在娛樂場所. puer *festivus.* 喜童. *festivissimum* convivium. Just. 歡宴. *festivum* candore vinum. Cass. 清香可口之酒. *festivus* sermo. Cic. 快心語, (祝詞). o pater mi *festivissime*! Ter. 吁卓絕之父.

festūc-a. *ae.* f.

【解】❶ 草梗, 草介, 草莖, 木屑. ❷ 解放奴隸之細杖.

【例】❶ sine ejiciam *festucam* de oculo tuo. Matt. 7, 4. 讓我將你眼中的木屑取出來.

festūcāri-us. *a, um.* adj.

【解】木屑者, 可解放者(奴隸).

fest-um. *i.* n. (*festus*)

【解】慶辰, 慶典, (瞻禮).

fest-us. *a, um.* adj.

【同】sacer, religiosus, dies festus, feriae.

【解】❶ 慶日, 慶典者. ❷ 吉祥, 福利者. ❸ 歡欣, 愉快, 悅人者. ❹ 隆重, 公共, 大衆者.

【例】❶ dies *festus.* Cic. 慶日. lux *festa.* Ov. 慶日. *festae* mensae. Sil. 慶日宴會. *festus* pagus. Hor. 過慶日之村莊. ❷ o *festus* dies hominis! Ter. 人間吉日. *festus* annus eat. Claud. 祝此年順利. ❸ *festus* clamor. Plin. J. 歡呼之聲. *festi* lusus. Mart. 快心娛樂. ❹ *festus* dolor. Stat. 國家忌日.

【註】phras. ❶ dies a laboribus feriatus. 休假日. dies summa religione ac caerimonia celebratur. 舉行隆重典禮之日. dies Sancti N. aut Sanctae N. memoria sacer. 聖人聖女紀念日. dies SS. honoribus consecratus, dicatus. 聖人聖女紀念日. feriae Natales Servatoris Nostri J. C. 耶穌聖誕節. feriae redivivi a morte Servatoris nostri memoria solemnes. 耶穌復活節. feriae divini Spiritus adventu nobis celebres. 聖神降臨節. dies Virgineae Matris ortu; in caelum transitu nobis religiosus. 聖母升天慶辰. ❷ ferias imperare; *festum* instituere, constituere, indicere; solemne instituere. 立定(宣佈)慶辰(紀念日). *festa* religione ac caeremonia observanda praecipere. 規定宗教節日. ❸ *festum* celebrare: 過慶辰. ferias agere, celebrare. 過慶辰. *festum* diem anniversarium agitare. 慶祝週年紀念日. diem religioni consecrare. 過宗教節日. ❹ *festum* observare: 遵守休假日. -feriatum ab opere. 休假日. dies *festos* agere, celebrare. 過慶辰. ferias agere. 過慶辰. per otium, sacro in otio agitare. 休假. vacuum ab opere diem religioni consecrare. 休假舉行宗教儀式. rebus divinis tribuere. 專務神事. ❺ *festum* violare. 犯休假律. *festae* diei sanctitatem violare. 褻瀆慶辰尊嚴. indictam ab opere vacationem pensi nihil habere. 輕視休假律. manus ab opere solemni die non abstinere. 休假日勞作. diem servili opere ex sacro profanum facere. 不守安息日. *festi* dies. 瞻禮日, 休假日.

1. fētiāl-is. fēciālis. *e.* adj.

【解】關於宣戰及議和特使者.

2. fētiāl-is. *is.* m.

【解】羅瑪特派大使團名, 以十二名司祭組成, 專任議和或宣戰或批准條約之特殊使命.

【附】**feticismus. fetischismus.** *i.* 戀物狂, 拜物教, 咒物崇拜.

fētid-us. vide **foetidus.**

fet-or. vide **foetor.**

fētūr-a. *ae.* f. (*fetus*)

【解】孳生, 生產, 小獸, 生芽, 孕育, 觀念.

【例】gallinarum *fetura.* Plin. 母鷄產卵.

1. fēt-us. (foet-us). *a, um.* adj.

【同】gravidus.

【解】繁殖, 孕育, 富饒者.

【例】terra *feta* frugibus. Cic. 豐產的田地. *feta* furore. Sil. 怒火塡胸. *feta* uvis regio. Ov. 盛產葡萄區.

2. fēt-ūs. (foet-us). *ūs.* m.

【同】partus, proles, soboles, fructus.

【形】majores, multiplices, uberiores, et grandiores.

【解】❶ 孳生, 生產, 產卵, 繁生. ❷ 胚胎(雛駒), 產子.

【例】❶ nulla aetate poetarum uberior

fetus est. 從未有產生詩人更多的時代. *fetum* fundere. 生產. ova *fetum* fundunt. Cic. 卵生. ❷ uno *fetu*. Plaut. 一胎. *fetus* tempore. Plin. 產卵期. triticei *fetus*. Ov. 小麥收穫. quae terrae *fetu* profunduntur. Cic. 田地生產物.

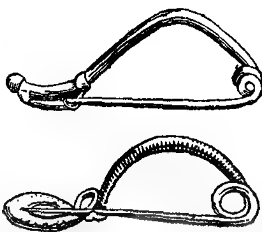
fex. (**faex**). *fēcis*. f.
【同】subsidens, purgamentum.
【解】渣滓，糟粕，穢物，垃圾.
【例】*fex* vulgi, (populi). 賤民. *fex* urbis. 城中垃圾.

fĭb-er. *ri*. m.
【同】castor.
【解】獺，海狸.

fībr-a. *ae*. f.
【解】❶ 植物纖維. ❷ 動物筋脈，葉片，肝葉，內臟.
【例】*fibrae* sunt veluti capilli, in extis animalium, radicibus stirpum. 細絲如頭髮在動物臟腑中，在植物幹根上. non ramos solum amputare, sed et radicum *fibras* evellere. 不但砍樹枝而且拔去樹根.

fībrin-us. *a, um*. adj.
【解】獺者.

fībŭl-a. *ae*. f.
【解】❶ 釦針，鐶釦，衣鈕，髮針，帶釦. ❷ 鈎，搭鈎.
【例】❶*fibula*: ornamentum cinguli ad vestem sublevandam. 鐶釦爲一裝飾品專爲撩衣之用. ❷ praetor *fibulis* aureis donavit milites. 巡撫賜兵士金鈎.

FIBULÆ

fībŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr.
【解】搭，鈎，釦，連.
【例】pallia *fibulata*. Vop. 扣環鈕之大氅.

1. **fīcārĭ-us.** *a, um*. adj. (*ficus*)
【解】無花果者.

2. **fīcārĭ-us.** *i*. m.
【解】尋無花果者.

fīcēdŭl-a. (**fīcētŭl-a**). *ae*. f.
【解】食無花果之小鳥.

fīcēt-um. *i*. n.
【解】無花果樹園.

fictē. adv.
【同】simulate. X. Vere.
【解】佯裝，偽裝.
【例】*ficte*, fallaciter conciliata gratia. 偽裝，詐稱和好.

fictīcĭ-us. *a, um*. adj. (*fictus*)
【解】偽裝，假作，虛構，荒誕.
【例】*ficticiae* gemmae. 假珍珠.

fictīl-e. *is*. (-**lĭa.** *lium*). n.
【解】陶器，(另外食具).

fictīl-is. *e*. adj.
【同】quod ex terra, aut alia materia fictum est.
【解】泥土燒成者，捏造，假設，幻想者.
【例】vasa *fictilia*. 陶器. urna *fictilis*. 瓦瓶.

fictĭ-o. *ōnis*. f. (*fingo*)
【解】捏造，創造，假託，偽造，假裝，假設，假定.
【例】*fictio* hominis. Lact. 人之創造. hujuscemodi *fictionibus* vocum. Gell. 如此造成之詞句. *fictio* voluntatis. Quint. 假意. *fictio* personae. Quint. 擬人法，(寓言). *fictio* juris. 法律的假設，(擬制).

fict-ŏr. *ōris*. m. (*fingo*)
【同】qui ex aere, vel alia materia fabricat.
【解】❶ 塑像，雕像者，塑模型者. ❷ (fig.) 工匠，著作家，發明語言家.
【例】❶*fictores* ex cera. 塑蠟像者. ❷ *fictor* legum. Plaut. 制定法律者. *fictor* fandi. Virg. 詐偽者.

fictr-ix. *īcis*. f. (*fictor*)
【解】(女性) 製造，假造者.
【例】divina Providentia *fictrix* et moderatrix naturae. 天主照顧創造享毒一切.

fict-um. *i*. n. (*fictus*)
【解】謊言，虛話.
【例】*fictum* minatus. Stat. 虛言恫嚇.

fictūr-a. *ae*. f.
【解】彫塑，構造.

fict-us. *a, um*. part. v. *fingo*.
【同】commentitius, simulatus, adumbratus.
【解】雕塑，偽託，假設，臆度，創造者.
【例】*fictus* ex argilla. Cic. 用膠泥塑成. picta aut *ficta* imago. Cic. 劃像或彫像. *ficta* voluptatis causa. Hor. 虛言媚人. *fictae* fabulae. Phaed. 童話，神話. *fictum* officium. Cic. 虛禮. *ficta* negatio fidei. 偽裝背棄信仰.

fīcŭl-a. *ae*. f.
【解】小無花果樹.

fīculnĕ-a. *ae*. f.
【解】無花果樹.

fīculnĕ-us. (**ficuln-us**). *a, um*. adj. (*ficula*)
【解】無花果樹者.
【例】*ficulneum* lignum. 無花果木.

1. fīc-ŭs. *i.* m.
【同】pomum *fici.*
【解】無花果.
2. fīc-ŭs. *ūs.* et *i.* f.
【同】arbor *fici.*
【解】無花果樹.
【例】suspendit se de *ficu.* 自縊於無花果樹上.
fīdē. adv. (inusit.) *fidissime.*
【解】忠實，信用.
【例】*fidissime* et amantissime te horum admonitum volui. 我願人忠實而誠懇的告知你這些事.
fĭdĕīcommiss-um. *i.* n.
【解】寄託之物.
fīdējussī-o. *ōnis.* f.
【解】保證，擔保.
fīdējuss-or. *ōris.* m.
【解】保證人.
fīdēlĭ-a. *ae.* f.
【同】vas Samium ad plurimos usus.
【解】巨瓶，大器皿.
【例】duos parietes de eadem *fidelia* dealbare. (prov.) 一舉兩得.
fīdēl-is. *e.*adj. (*fides*), *fidelior, -lissimus.*
【同】fidus, qui fidem suam praestat, fide praeditus.
【狀】egregie, maxime.
【解】❶ 可依恃者，忠信，忠誠，忠厚者. ❷ 堅强，堅忍，有恒者. ❸ 友好，知己者. ❹ 信徒(信友).
【例】❶ *fidelis* alicui vel in aliquem. 對人忠信. *fidelis* populo Romano. Cic. 忠於羅瑪國民. *fidelis* in dominum. Cic. 忠僕(忠於主人). *fideles* sermones. Cat. 忠誠言語. ❷ lorica *fidelis.* Virg. 堅實甲冑. navis *fidelis.* Cic. 牢固之舟. *fidelis* structura. Frontin. 鞏固的建築. *fideles* portus. Ov. 穩妥的商埠，(碼頭). *fidelis* ager. Cic. 膏腴之田. ❸ amicus *fidelis.* Cic. 忠信之友. amicitia *fidelis.* Cic. 忠實友誼. lacrimae *fideles.* Ov. 同情眼淚. ❹ *fidelis*: Christi legem ac disciplinam professus. 信奉基督教義教規之人.
fīdēlĭt-ās. *ātis.* f. (*fidelis*)
【同】fidei sanctior observatio. X. Perfidia, infidelitas.
【形】perutilis, summa.
【解】忠信，恒心，負責盡職.
【例】amicorum me *fidelitas* et benevolentia custodit. 朋友之忠實與恩義爲吾之保障. nunquam iis *fidelitas* erga me defecit. 他們始終對吾忠信. *fidelitas* erga patriam. 爲國盡忠.
fīdēlĭtĕr. adv. (*fidelis*), *fidelius, -lissime.*
【同】summa, constanti, integra, integerrima fide.
【解】忠信，誠懇，盡心，恒久.
【例】praedia tua *fideliter* curabuntur. 人將忠信管理你的別墅. *fideliter* litteras perferre ad.. Cic. 忠信的轉交函件. extincta parum *fideliter* incendia. Flor. 未曾盡心救火. *fideliter* monere. 忠告.
fīd-ens. *entis.* part. v. *fido. -tior, -tissimus.*
【同】audens. X. Durius timidus.
【解】信任，倚恃，果敢，決斷.
【例】animus prudentia et consilio *fidens.* 心中依恃其智慧及謀略. *fidens* animi. Virg. 心中毫不猶疑. *fidenti* animo. 果敢，(決心).
fīdentĕr. adv. (*fidens*)
【同】audacter. X. Timide, dubitanter.
【解】果敢，確定，依恃，堅決.
【例】*fidenter* respondere, agere. 果敢答復，行事.
fīdentĭ-a. *ae.* f. (*fido*)
【同】securitas, fiducia, confisio. X. Diffidentia.
【解】倚恃，信任，堅決，果敢.
【例】*fidentia* est firma animi confisio. 依恃便是堅決靠託人.
1. fĭd-ēs. *ĕi.* f. (*fido*)
【同】constantia, promissum. X. Perfidia, fraudatio.
【形】apta, alma, bona, clara, communis, egregia, singularis, insignis, infirmior, jucunda auditu, mira, prompta, publica.
【解】❶ 倚恃，信任，信服，(信人) 信念，信心. ❷ 信用，信託，信賴，(見信). ❸ 公正，誠懇，忠貞(人)，眞理，確實，眞實(事)，事實，現實(法). ❹ 信約，保證，諾言，保全，保障. ❺ 庇蔭，援助.
【例】❶ *fidem* magnam, parvam, majorem, maximam habere alicui, (vel) alicui rei. Cic. 多，少，更，極，信任，某人，某事. *fidem* facere. Cic. 使人信任. vix *fides* fit eas res homines passos esse. Liv. 吾人僅能相信人承當此類事. ❷ *fides* concidit. Cic. 信用掃地. *fides* sublata est. Cic. 信用已失. ❸ *fides* erga populum Romanum. Caes. 對羅瑪人民之忠實(人). tabularum *fides.* 表冊確實(無訛)(事). *fides* reconciliatae gratiae. Cic. 誠心復和. vota *fides* sequitur. Ov. 滿所冀願. ❹ *fidem* hosti datam fallere. 違背對敵人之諾言. suam *fidem* in rem interponere. Caes. 約訂某事. *fidem* publicam tueri. Liv. 遵守條約，(保

持國家信用). suam *fidem* liberare. Cic. 實踐諾言. suam *fidem* exsolvere. Liv. 執行諾言. suam *fidem* alicui praestare. Cic. 對人守信用. *fidem* publicam alicui dare. Cic. 正式保證某人之安全. ❺ in *fide* alicujus esse. Cic. 受某人保護. in *fidem* ac potestatem alicujus venire. Caes. 託人關照. in *fidem* recipere. Caes. 保護某人. *fidem* alicujus sequi. Caes. 託人保護. *fidem* vestram obtestatur, judices. Cic. 衆法官，他請求你們援助. pro deum, (deorum) atque hominum *fidem*. 我呼求神人作證(因神及人之名義).

【註】 phras. ❶ *fidem* nemini dedi, (obstrinxi, obligavi). 我未曾與任何人約訂. ❷ *fidem* quam dedi servabo, (praestabo). 我將遵守諾言. ❸ qui *fidem* publicam violat, (frangit), humanam societatem convellit. 違背盟約者傾覆人間社會. ❹ *fidem* alicujus minuere, (infirmare). 減少人之信用. ❺ *fidem* non habet, (non facit). 人不信服. ❻ in *fidem* ălicujus se dare, (se conferre, tradere). 託人保護. ❼ *fidem* christianam negare; a Christo discedere; religionem omnem ejurare; Christo *fidem* cultumque renuntiare. 背棄信仰，背教.

【註】 **fidei** philosophi a. 信仰哲學.

2. Fĭd-ēs. *ĕi.* f. nom. propr. deae. (La Bonne Foi, déesse).

【解】 女神名.

3. fĭd-ēs. *ĭum.* f.

【同】 lyra.

【形】 contentae, plurimae.

【解】 古琴，七絃琴.

【例】 *fidibus* canere; (*fides* pulsare). Cic. 彈琴. *fidibus* scire. Ter. 諳於彈琴. *fidibus* discere. Cic. 學習彈琴. *fidibus* docere. Cic. 教人彈琴.

fĭdī. praet. indic. v. *findo.*

fĭdĭc-en. *ĭnis.* m. (*fides cano*)

【同】 qui fidibus, lyra canit, lyricus.

【形】 nobilissimus.

【解】 彈琴者，琴師，抒情詩人.

【例】 nobilissimus *fidicen.* 最能幹之琴師.

fĭdĭcĭn-a. *ae.* f. (*fidicen*)

【解】 女琴師.

fĭdĭcŭl-a. *ae.* f.

【同】 lyra parva.

【解】 小琴，古刑具，(chevalet)，星宿名.

【例】 *fidiculae* numerose sonantes. 聲調協和之琴.

Fĭdĭ-us. *i.* m. nom. propr. dii.

【解】 神名 Jupiter 之子：主信用之神.

【例】 Medius *Fidius* (subauditur: *iuvet*). 信用之神助佑我. 【vide: Medius *Fidius*】

fī-do. *dīs, sus sum, dĕre.* v. intr. (cum dat. vel abl. aut cum infin.)

【同】 credo, confido.

【解】 信任，信服，倚恃，倚賴(cum dat. ve abl.)信託，託付(cum infin.).

【例】 fortunae ne nimium *fidas.* 不可過於信任命運. spem certam in fortuna ne reponas. 勿確信命運. amicorum praesidiis *fidere.* 倚恃朋友之保障. *fidere* nocti. Virg. 仗恃黑夜. puer bene sibi *fidens.* Cic. 頗自恃之兒童. *fides* te manare poetica mella. Hor. 你自詡能傾注詩仙之甘蜜.

fīdūcĭ-a. *ae.* f.

【同】 spes certa.

【形】 stabilis.

【解】 ❶ 倚恃，信任，信託. ❷ 自恃，保證，果敢.

【例】 ❶ *fiduciam* salutis praebere. Liv. 顯示給與生命之望. tibi eam *fiduciam* diligentiae habeo. Plin. 我倚恃你的殷勤. *fiducia* civitatis. Cic. 仗恃其羅瑪公民資格. in te *fiduciam* habeo. 我信任你. ❷ *fiducia* formae. Prop. 自恃其健美. *fiducia* memoriae. Quint. 自恃其記憶力. *fiducia* loci. Caes. 自恃地利. *fiduciam* prae se ferre. Quint. 自豪，(自大). qui *fiduciam* accepit. Cic. 受人託付.

fīdūcĭālĭter. adv.

【解】 依靠，信任.

fīdūcĭārĭ-us. *a, um.* adj.

【解】 託遺物與人者，(寄託人者).

【例】 *fiduciarius* heres. Dig. 信託繼承人. *fiduciaria* tutela. Instit. 信託保證. *fiduciarius* tutor, (vel) *fiduciarius.* Gajus. 信託保護人，(臨時保護人). (fig.) urbem veluti *fiduciariam* dare. Liv. 給與如信託之城. *fiduciaria* opera. Caes. 信託工程. *fiduciarium* imperium: (commandement provisoire). 信託(臨時)統制.

fīd-us. *a, um.* adj.

【同】 fidelis.

【解】 ❶ 可依恃，忠信，忠實者(人). ❷ 穩妥，安全者，(事).

【例】 ❶ *fidiora* genera hominum. Liv. 更可恃倚之人. *fida* oratione laudare. Tac. 誠心頌揚. *fidi* amici. Cic. 忠信朋友. ❷ *fida* ministeria, (lancea). V.-Fl. 得心應手之槍. *fida* amicitia. Nep. 忠實友誼. *fida* pax. Nep. 堅久之和平. non satis *fido* animo. Liv. 意志不堅決.

figlīn-a. (**figulin-a**). *ae.* f.

【解】瓦器，陶器.

figlīn-um. *i.* n.

【解】陶器，陶器工廠，窰.

figlīn-us. (**figulīn-us**). *a, um.* adj.

【解】泥土者，燒成者.

figment-um. *i.* n.

【解】塑像，態像，(fig.) 創造，杜撰，虛構.

【例】*figmentum* deae. Amm. 女神像. *figmenta* verborum. Gell. 創造的名詞. *figmenta* poetarum. Lact. 詩人的虛構.

fī-go. *gīs xi, xum, gĕre.* v. tr.

【同】affigo.

【狀】omni modo.

【解】❶ 插入，釘入，嵌入. ❷ 固定，注定，連結，凝結. ❸ 穿過，穿透.

【例】❶ arma in parietibus *fixa*. Cic. 掛在墻上之武器. *fixis* in terram pilis. Liv. 插槍在地上. (*figere*) alicui crucem. Cic. 爲人豎起刑架（十字架）. (*figere*) oculos in terram. Sen. 注目地上. (*figere*) legem. Cic. 公佈法令. (*figere*) tabulas. Cic. 張貼通告. decretum in Capitolio *fixum*. Cic. 懸在加比道之諭令. (*figere*) foribus oscula. Lucr. 吻門. ❷ (fig.) (*figere*) mentem omnium in aliqua re. Cic. 使衆人注意某事. penitus malum se *fixit*. Sen. 病入膏肓，(惡已深入). ❸ (*figere*) aliquem telo. Virg. 被箭穿透. (*figere*) damas. Virg. 擊斃斑鹿. (*figere*) aliquem maledictis. Cic. 惡言傷人.

fĭgŭlār-ĭs. *e.* adj.

【解】陶人者.

fĭgŭlāri-us. *i.* m.

【解】陶工.

1. fĭgŭl-us. *i.* m. (*fingo*)

【解】陶工，製陶器者.

【例】*figulus* ab imbricibus. Insc. 磚瓦匠.

2. Fĭgŭl-us. *i.* m. nom. propr. hom.

【解】人名：Marcius 及 Nigidius 之別名.

fĭgūr-a. *ae.* f. (*fingo*)

【同】forma, species.

【形】apta, conglobata, dissimilis, divina, humana, miranda, muliebris, pulchra, torva, vastior.

【解】❶ 外形，形狀，形像，模型. ❷ 塑雕態像，(捏造燒成，彫塑之物). ❸ 影像，象徵，寓言.

【例】❶ *figura* navium. Caes. 船之模型. vocem audiebant sed *figuram* non videbant. Hier. 聞其聲而未覩其形. *figura* negotii. Cic. 事態. *figura* dicendi, (vel) orationis. Cic. 說法，文法. ❷ fictiles *figurae*. Cic. 陶土塑形. *figura* syllogismi. 三段推理法之格式.

fĭgūrātĭ-o. *ōnis.* f. (*figuro*)

【解】形狀，摹形，幻影.

fĭgūrāt-us. *a, um.* part. v. *figuro.*

【解】形容，想像，象徵者.

【例】*figurata* oratio. Quint. 形容之文. *figurata* controversia. Quint. 象徵辯解.

fĭgūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*figura*)

【同】formo, effingo.

【解】❶ 構造，陶成. ❷ 想像，設想. ❸ 象徵，表現. ❹ 寓言，筆法.

【例】❶ *figurare* aes in habitum statuae. Sen. 鑄銅像. *figuratur* flatu vitrum. Plin. 吹玻璃模型. ❷ inanes species anxio animo *figurare*. Curt. 懾於幻想. *figurare* potestis, qui tunc fuerit. Quint. 你們可設想當時如何. ❸ tempora nostra *figurat*. Prud. 象徵我們的時代. ❹ *figurabat* egregie. Sen. 寓意美妙.

fīlĭ-a. *ae.* f. [dat. et ablat. plur. *is* (vel) *ābus*]

【形】carissima, grandis, nobilis, major, optima, singularis, vetula, unica.

【解】女兒，閨女，女孩.

【例】*filiam* suscipere, (habere). 生女孩. *filiam* alicui spondere, pacisci, collocare; viro dare, mandare, committere. 將女許配人.

fīlĭāl-ĭs. *e.* adj.

【解】屬於子者，屬於子職者.

fīlĭātĭo. *ōnis.* f.

【解】子之所以爲子，子與父之親屬關係.

fīlĭcāt-us. (**fēlĭcāt-us**). *a, um.* adj. *filix.*

【同】quod filicis, herbae speciem refert.

【解】鳳尾草形之飾品者.

【例】paterae *filicatae*. 雕鳳尾草葉之杯(巵)(邊成鋸齒形者).

【附】**filiifamilias.** 家中子女.

fīlĭŏl-a. *ae.* f. (dimin. *filiae*)

【形】amabilis, carissima, dulcior, jucunda.

【解】小女，幼女，愛女.

fīlĭŏl-us. *i.* m.

【解】幼子，愛子.

fīlĭ-us. *i.* m.

【同】stirps virilis, natus, gnatus; liberi, soboles virilis.

【形】assiduus, blandus et gratiosus, carus, dignus tanto patre, disertus, probus, grandis, honestus; imbecillus, immanis; non amans suorum, praeditus patria virtute, similis patri, rusticus, eruditus, modestus, venustissimus, unicus.

【解】兒子，子孫，後裔.

【例】*filius* familias. Cic. (minor). 尚未成年

之子. *filius* fortunae. Hor. 幸運(嬌養)之子. est is in me pietate *filius*, consiliis parens, amore frater. 此人對我敬愛如長輩，指導如晚輩，愛護如兄弟. *filium* gignere, suscipere, procreare. 生養男兒. *filium* adoptare. 收養嗣子. *filium* exponere. 遺棄兒子.

fil-ix. (**fēlix**). *ĭcis.* f.
【解】鳳尾草(植).

fil-um. *i.* n.
【同】linum.
【形】orationis contextus.
【解】❶線，絲，紗，紘. ❷組織，連絡，連續，筋絡，纖維，身體曲線.
【例】❶*filum* in acum conjicere. Cels. 針孔穿線. toga *filo* tenuissima. Ov. 細線織成之長衫. munusculum mittere crasso *filo*. Cic. 粗繩繫薄孔，(=粗俗之講演). tenui deducta poemata *filo*. Hor. 工整之詩. satis scitum *filum* (mulieris). Plaut. 身條曲線美.

1. **Fimbrĭa.** *ae.* f. (ordinar. in plur.)
【同】vestium aut aliarum rerum extremitas.
【形】madentes.
【解】衣服邊緣，流蘇(穗頭)，髮之末端.
【例】*fimbria* flammae. Naev. 火苗. *fimbriam* pallii tetigit. 撫摩氅衣之邊緣.

2. **Fimbrĭ-a.** *ae.* f. m. nom. propr. hom. (praen. 綽號). 人名：著名者有 Flavius *Fimbria.* 爲 Marius 黨人.

fimbrĭāt-us. *a, um.* adj.
【解】飾花邊，鋸齒邊者，飾流蘇者.

fĭmēt-um. *i.* n. (*fimus*)
【解】積穢物垃圾處.

fĭm-um. *i.* n. et **fĭm-us.** *i.* m.
【解】糞土，(poetic.)汚泥，穢物.

finăl-is. *is, e.* adj.
【解】邊界，界限者，來後者，限定者，(目的，歸宿，終向者).
【例】*finalis* circulus. Macr. 地平線，天際. *finalis* beatitudo. Aug. 最後福樂. *finalis* causa. Donat. 事實問題. *finalis* causa dispensandi. 足夠免除的理由(動因，助動因). *finalis* causa. 究因，究竟原因，目的. 原因.
【附】**finalitas.** 終極性，終局性，合目的性.

fi-ndo. *ndĭs, di, ssum, ndĕre.* v. tr.
【同】diffundo, aperio, divido.
【解】劈開，分裂，剖解，分割.
【例】paries *finditur.* 牆垣破裂. specularis lapis *finditur,* in.. Plin. 滑石分爲... *findere* terram vomere. Ov. 耕田. *findere* viam. Virg. 開闢途徑. *findere* fretum. Prop. 分開海水.

fi-ngo. *ngĭs, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr.
【同】formo, informo, creo.
【狀】omni modo, commode, exemplo, praeclare.
【解】❶捏製，範鑄，陶冶. ❷製造，製模型，彫琢. ❸(fig.)作態，梳妝，打扮. ❹修治. ❺想像，設想. ❻描寫，表示，摹繪. ❼虛構.
【例】❶*fingere* ceram. Cic. 捏製蠟型. ❷*fingere* Herculem. Cic. 製造愛而古像. ars *fingendi.* Cic. 雕琢藝術. ❸(fig.) mente vultus *fingitur.* Cic. 心靈控制面容. vultum *fingere.* Caes. 色莊. *ficto* sermone, vultu. 措詞，修容. ❹(*fingere*) vitem putando. Virg. 修治葡萄樹. ❺(*fingere*) ex sua natura ceteros. 以己之心度人之心. (*fingere*) aliquid cogitatione. Cic. 想念某事. -animo. Cic. 心中懷念某事. ea quae *finguntur.* Cic. 想像. ❻*fingere* summum oratorem. Cic. 描寫理想的(極大的)演說家. Tiresiam sapientem *fingunt* poetae. Cic. 詩人描寫蒂來如一智者. ❼(*fingere*) crimina in aliquem. Cic. 虛構罪狀控告人. *fictus* testis. Cic. 假證人.
【註】phras. ❶ex cera, e marmore suos avos *fingere.* 用蠟製，用大理石彫刻先人態像. ❷(imitor) alium se *fingit,* (gerit). 冒充(假裝他人). ❸(comminiscor) *fingere* crimen. 捏造罪狀. ❹(aestimo) alios ex sua natura *fingunt.* 量己度人. ❺(concipio animo) *fingere* animo, cogitatione aliquid. 心中設想某事.

fīn-ĭo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. tr. vel intr.
【同】perficio, conficio, absolvo, finem facio, claudo, concludo, termino, modum statuo, finem affero, compleo, fastigium impono, perfungor, extrema persequor, modum facio, ad exitum perduco. X. Exordior, fundamenta jacio.
【解】I. tr. ❶立界，限制，劃界. ❷確定，解決，劃定，(界說，定義). ❸成就，結束，完成. ❹(pass.)死亡.
II. intr. (raro) 終止，了結，告竣.
【例】I. ❶populi Romani imperium Rhenum *finire.* Caes. 萊因河劃分羅瑪帝國邊界. (*finire*) cupiditates. Cic. 節制貪慾. ❷spatia temporis numero noctium *finire.* Caes. 以黑夜之定數劃定時間. (*finire*) tempus. Cic. 限定時間. (*finire*) numerum. Curt. 限定數目. ❸(*finire*) bellum. Caes. (ad belli exitum pervenit). 結束戰爭. ❹negotium brevi *finiam.* 不久結束此事.

Tiberius *finivit* LXVIII aetatis anno. Tac. 帝伯略死時年六十八歲. *finiri* morbo. Plin. 病終. *finitae* jam erant induciae. 休戰期已終. *finire* vitam. Sen. 結束一生. *finire* animam. Ov. 死亡.
II. sic Tiberius *finivit.* Tac. 帝伯略如此死去. ut semel *finiam.* Quint. 爲只說一次.

fīn-is. *is.* m. (f.)
【同】modus, terminus, exitus, ultimum, extremum. X. Initium, principium.
【形】similis, optimus, simplex, teterrimus, vetus.
【解】❶ 田界，邊境. a) 疆界，邊界，b) 疆域，領域，轄境. ❷ (fig.)界限，範圍. ❸ 完畢，結束，了結，告竣，死亡. ❹ 目的，(終向). 目標.
【例】❶ a) *fines* agrorum. Cic. 田界，(阡陌). b) detrudere *finibus* hostes. Virg. 驅逐敵人出境. extremi, primi *fines.* Caes. 轄境兩界. ❷ *finem* transire. Cic. 越界. ingenii sui *fines.* Cic. 才智範圍. intra naturae *fines* vivens. Hor. 生活於天然環境中. *fini* legitimae usurae. Dig. 合法利潤範圍內. ❸ *finem* statuere, constituere, imponere, dare...ponere, facere, habere, capere. 結束，了結. sine *fine.* Virg. 無止境. nullo (vel) dempto *fine.* 無止境. *fine* carere. Ov. 無止境. *finis* Neronis. Tac. 乃洛之死. loquendi *finem* facere. Caes. 停止講話. *finem* injuriis facere. Caes. 停止不義工作. res ad *finem* venit. Liv. 事已近結束. domus *finis* est usus. Cic. ❹ 建屋爲應用. quem ad *finem.* Cic. 有何目的. hoc *fine.* Gell. 爲此目的. ad eum *finem.* 爲此目的. *finis* hominis. 人生目的.

fīnītē. adv. (*finitus*)
【同】definite.
【解】❶ 有界限，有限制，有節制. ❷ 指明，確定.
【例】avarus sed *finite.* 貪吝而有限制.

fīnĭtĭm-us. (**finitŭmus**) .*a, um.* adj. (*finis*)
fīnĭtĭm-i .*ōrum.* m. pl.
【同】vicinus, propinguus, confinis, proximus.
【解】❶ 鄰近，毗連，鄰居，交界，邊境者，(cum dativ.) finitimi 鄰國人民. ❷ (fig.) 接近，附近，(類似，彷彿).
【例】*finitimum* regnum. 鄰國. *finitima* gens. 鄰居民族. ❸ *finitima* sunt falsa veris. Cic. 眞假類似. verbum verbo *finitimum.* Gell. 二語雷同，(相近).

fīnĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*finio*)
【解】劃界，區分立界，一解釋，界說，一完成，完善.

fīnīt-ŏr. *ōris.* m. (*finio*)
【同】decempedator, metator, qui agrorum terminos constituit.
【解】劃界，分界，測量者.
【例】ei rei ego *finitor* factus sum. Plaut. 對此問題我是設計人. *finitor* circulus. Luc. 天際，地平線.

fīnīt-us. *a, um.* part. v. *finio.* -*tissimus.*
【解】受限制，有界限，確定者.
【例】*finitus* arenae circulus. Vell. 沙上圈線. *finito* die. Plin. 指定之日.

fīo. *fīs, factus sum, fĭěrī.* v. pass. v. *facio.*
【同】evenio, accido, evado, confio, conflor.
【狀】acriter, acerrime, animose, arrogantius, atrociter, benevole, casu, caute, clarius, commode, constanter, crebro, difficile, diligenter, divinitus, diutius, forte, frequentius, honorifice, improviso, injuste, mature, melius, necessario, private, publice, rite, sedulo, tardius, temere, viriliter, vitiose, utiliter.
【解】❶ 發生，成，有. ❷ 遇到，逢，遭. ❸ 演成，漸成，變成，化成.
【例】❶ *fit* gemitus omnium. Cic. 民衆呻吟. terrae motus *factus* est. Cic. 發生地震. vide ne inde seditio *fiat.* 小心勿因此發生叛亂. quid Tulliola mea *fiet*? 我心愛的杜里奧拉將如何？ saepe *fit* ut... 屢次有至於.... ut *fit*.. Cic. 如固有者 (例行者). ut *fieri* solet; ut *fit* plerumque; *fieri* non potuit aliter. Cic. 慣常如此，多次如此，不得不如此. *fieri* potest ut... 有時能有(此景況)，致於....*fieri* non potest ut non... Cic. 不能不... *fit* via vi. 殺開一條血路. *fit* conjuratio. Just. 發生叛變. ❷ nihil te *fieri* posse jucundius dicunt. Cic. 人會說你以外不能遇到更愉快之事. tribunus *factus* est, (creatus, renuntiatus). 他陞爲督長. ❸ dii ex hominibus *facti.* Cic. 由人而化爲神.

firmāment-um. *i.* n. **firmām-en.** *ĭnis.* n.
【同】robur, vires.
【形】contrarium, gravissimum.
【解】支撑之物，支柱，棟樑，援助，支援，綱領，(津樑)，穹窿，蒼天.
【例】*firmamentum* imperii. 帝國棟樑. *firmamentum* ponere in aliquo. Cic. 依恃人如支柱. *firmamentum* caeli. Hier. 蒼天. *firmamentum* accusationis. Cic. 支持控案者.

firmāt-ŏr. *ōris.* m.
【解】鞏固者，支持者.

firmāt-us. *a, um.* part. v. *firmo.*
【解】鞏固，堅定者，確證者.
【例】*firmata* jam aetate. Cic. 已到成年. *firmata* pax. Caes. 堅久的和平. *firmatus* animi. Sall. 心中毫不猶疑.

firmē. adv. (*firmus*), *firmius, -missime.*
【同】firmiter.
【解】鞏固，剛勇，堅强貌.
【例】*firmius* durare. Plin. (物質) 更堅强耐久. *firmiter* insistere. Suet. 堅立不搖. *firmiter* continere. Quint. 牢記. *firmissime* asseverare. Cic. 明確肯定.

firmĭt-as. *ātis.* f. X. Infirmitas.
【解】堅强，確定，剛勇.
【例】constantia et *firmitas* animi. 意志堅貞. *firmitas* valetudinis. Plin. 身體强健. *firmitas.* Gell. 聲音强大.

firmĭtĕr. adv. (*firmus*)
【同】firme.
【解】堅强，鞏固，確定.
【例】*firmiter* promittere. Plaut. 確實保證. *firmiter* meminisse. Gell. 牢記.

firmitūd-o. *ĭnis.* f. (*firmus*)
【同】firmitas.
【形】gladiatoria.
【解】鞏固，堅强，恒毅，堅持者.
【例】*firmitudo* vocis. Cornif. 聲音强大. *firmitudo* animi. Cic. 意志堅强.

firm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*firmus*)
【同】stabilio, firmum facio.
【解】❶ 使堅固，堅硬，堅定. ❷ 保全，保證，强化，支援.
【例】❶ corpora juvenum *firmari* labore voluerunt. Cic. 他們決定藉勞作鍛鍊青年人的身體. (*firmare*) rempublicam. Cic. 鞏固國家. (*firmare*) locum magnis munitionibus. Caes. 以浩大工事鞏固某地. opinio omnium gentium *firmata* consensu. Cic. 萬民之公見. ejus adventus nostros *firmavit.* Caes. 他之來臨堅固了吾人之心志. (*firmare*) gradum. Curt. 穩步. (*firmare*) turres praesidiis. Sall. 駐兵防守堡壘. ❷ haec omnia *firma.* (impers.) Virg. 一切證實了預言. (*firmare*) animum (alicujus). Virg. 穩定(人之)心志.

firm-us. *a, um.* adj.
【同】stabilis, ratus, fixus, constans, immortalis, quod multum firmamenti et virium habet, quod nulla vi labefactari, numquam dimoveri loco potest.
【狀】bene.
【解】❶ 堅硬，堅定，堅固者. ❷ 堅强，堅久者.
【例】❶ *firmi* rami. Caes. 堅固的樹枝. *firmus* et valens. Cic. 堅强者. ❷ (fig.) *firma* civitas. Cic. 國家强盛. cohortes minime *firmae* ad dimicandum. Caes. 無力作戰之隊伍. *firmissima* consolatio. Cic. 强烈之安慰. concordi populo nihil est *firmius.* Cic. 無比萬衆一心是更堅强的. opinio *firma.* Cic. 堅決意旨. socii *firmissimi.* Cic. 最忠實之盟友. *firmum* propositum. 堅心定改.

fiscāl-is. *e.* adj. (*fiscus*)
【解】國庫者，(財政，稅務者).
【例】*fiscalis* cursus. Spart. 驛傳，(郵寄). *fiscales* debitores. Paul. 欠國庫債者.

fiscell-a. *ae.* f. **fiscell-us.** *i.* m. (*fiscina*)
【解】小籃，小筐.

fiscĭn-a. *ae.* f. (*fiscus*)
【同】canistrum.
【解】籃，筐，(用燈心草，或柳條編製者).

fisc-us. *i.* m.
【同】sacculus ad majoris pecuniae summam capiendam, et pecuniam publicam.
【解】❶ 籃，筐，匣. ❷ 銀箱，國庫，賦稅.
【例】*fiscus* Judaicus. Suet. 如達民族應納之賦稅. sine *fisco.* Caes. 無應納之稅. (bona *fisco* addicta sunt; confiscata). 財產充公. bona in publicum redacta sunt. 財產充公. reperi *fiscos* complures cum pecunia Siciliensi. 我發現不少銀箱及西細利錢幣.

fissĭcŭl-o. *ās. āre.* v. tr.
【解】覿割犧牲內臟.
【例】*fissiculatus.* Capel. 被覿割者.

fissĭl-is. *e.* adj. (*findo*)
【解】可劈開者，易分開者.

fissĭ-o. *ōnis.* f. (*findo*)
【解】劈開，分裂.
【例】terrae subiguntur *fissione* glebarum. 破土耕地.

fiss-um. *i.* n. (*fissus*)
【同】fissio.
【形】familiare et vitale.
【解】裂口，隙縫，(龜裂，皺). (另外犧牲內部裂痕).
【例】*fissum* jecoris. 肝之裂紋. quid *fissum* in extis, quid fibra valeat. 臟腑有何隙縫裂紋，有何功效.

fissūr-a. *ae.* f. (*fissus*)
【解】裂紋，隙縫，傷口.

fiss-us. *a, um.* part. v. *findo.*
【解】破裂，破碎.
【例】*fissum* aedificium. Col. 墻壁破裂之房屋. (fig.) *fissa* voluntas. Prud. 意見分歧.

fistūc-a. (**festūca**). *ae.* f.

【同】machina, qua trabes in terram vel fluminis alvum panguntur.
【解】❶打樁鐵椎，(打樁機)，❷碎，杵，棒搥，(平地用具).

FISTUCA

fistucāti-o. *ōnis.* f.
【解】打樁，平地面.

fistūc-o. (**festūco**). *ās,āvi,ātum,āre.* v.tr. (*festuca*)
【解】打碎，修平.
【例】*fistucato* spissare (terram).使地堅硬.

fistŭl-a. *ae.* f.
【同】musicum instrumentum, diversum a tibia; tubus.
【形】eburnea, pastoritia.
【解】❶水管，水溝，葦管，孔隙. ❷笛，簫.
【例】❶*fistulae* spongiarum. Plin. 海綿孔隙. ❷ *fistula* canere, modulari. 吹笛.

FISTULA 2

fistŭlātim. adv.
【解】由管中(噴出).

fistŭlāt-ŏr. *ōris.* m. (*fistula*)
【解】吹笛簫者.
【例】*fistulatorem* domi relinque. 留吹笛者在家中.

fistŭlāt-us. *a, um.* adj. (*fistula*)
【解】穿孔，穿透者.
【例】*fistulatum* vulnus. Hier. 穿孔之傷.

fistŭlōs-us. *a, um.* adj. (*fistula*)
【解】圓筒形，中通(孔心)多孔者.
【例】*fistulosus* caseus. Col. 多孔之乾酪. *fistulosus* lapis. Plin. 多孔石 (珊瑚石). *fistulosus* cancer. Cato. 癰疽.

fis-us. *a. um.* part. v. *fido.*
【解】依賴.

fix-us. *a, um.* part. v. *figo.*
【同】decretus, statutus, stabilis, firmus, ratus.
【解】插入，固定，阻止者.
【例】solo *fixi* oculi. Virg. 双目下垂. astra *fixa*. Man. 恒星. illud *fixum* animis tenetote. Cic. 你們心中切勿遺忘. consilium *fixum*. Cic. 計劃被阻止—(不能進行). acri *fixa* dolore. Virg. 心中傷痛至極.

flābell-um. *i.* n. (*flabrum*)
【同】instrumentum, quo aestate ventum excitamus refrigendi causa.
【解】扇子.
【例】lingua quasi *flabellum* seditionis. Cic. 舌如煽動叛亂者.

flābĭl-is. *e.* adj. (*flo*)
【同】spirabilis, aerius.
【解】氣質者，風吹者，納涼者.
【例】nihil in animis *flabile*, humidum, igneum. 心靈不屬於氣質，或水質，火質者.

flābr-a. *ōrum.* n. plur. (*flo*)
【解】風吹.

flacc-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. (*flaccus*)
【解】發軟，無彈力，軟化，腐化，(fig.)灰心.
【例】stercus quum *flaccuit*. Varr. 肥料既腐化. *flaccentes* aures. Lact. 耳軟(下垂). Messala *flaccet*. Cic. 美撒拉已灰心.

flacc-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】languidus fieri.
【解】軟化，凋謝，枯萎，氣餒，灰心.
【例】*flaccescente* fronde. Vitr. 葉已凋零. *flaccescebat* oratio. Cic. 文詞呆板(無生氣).

flaccĭd-us. *a, um.* adj. (*flaccus*)
【解】蔫謝，凋零，枯萎，柔軟，羸弱，脆弱.
【例】aures *flaccidae*. Plin. 耳下垂. folium *flaccidum*. Plin. 葉落. *flaccida* argumentatio. Arn. 論證薄弱. *flaccida* res. Arn. 脆弱之物. *flaccidiore* turbine. Lucr. 轉動更遲緩.

1. **flacc-us.** *a, um.* adj.
【同】qui aures habet magnas et languidas.
【解】凋謝，下垂.
【例】sili, *flacci*, frontones, capitones. 鈍鼻，耳垂，濶額，大頭.

2. **Flacc-us.** *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪 Valerius 及 Cornelius 族人之別名.

flāgellātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】鞭笞，杖責.

flăgell-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*flagellum*)
【解】鞭打，杖笞，責罰.
【例】*flagellare* terga cauda. Plin. 搖尾自擊其背. *flagellare* messem. Plin. 打麥. *flagellare* in tergum. 擊背. tu *flagellas* et salvas. Hier. 你自責便得救.

flăgell-um. *i.* n.
【同】lorum, flagrum.
【解】❶鞭，皮帶，(繫踏蹬帶). ❷皮條，(繫槍柄). ❸葡萄枝梢，軟枝，嫩芽.
【例】❶*flagellis* caesus. Ov. 被鞭打. *flagellis* hominem acriter caedi jussit, (conscindi, lacerari). 命重打某人. si falsa dixeris, *flagella* senties, (ferventem te

flagris faciam). 你若撒謊，將被毒打. *flagellis*, loris, aliquem caedere. 杖笞，鞭打某人. boves admonere *flagello*. Col. 鞭打牛. supplicia esse *flagella* domini. Hier. 刑罰(災難)乃主之教鞭.

flāgĭtātĭ-o. *ōnis.* f. (*flagito*)
【解】哀求，苦懇，請願，索取.

flāgĭtāt-ŏr. *ōris.* m. (*flagito*). **flāgĭtā-trix.** *īcis.* f.
【同】qui assidue flagitat.
【解】苦肯哀求，苛求的債主.
【例】video *flagitatorem* fore, non quidem molestum sed assiduum et acrem. 我看此請願者雖不令人討厭，然殷勤性急.

flāgĭtāt-us. *a, um.* part. v. *flagito.*
【解】被哀懇，受煽動(做損害名譽之事者).

flāgĭtĭōse. adv. (*flagitiosus*), *-osius*, *-osissime.* Cic.
【解】醜陋，無恥，敗壞狀.
【例】*flagitiose* ac turpiter. 醜陋劣行.

flāgĭtĭōs-us. *a, um.* adj. (*flagitium*), *-osior*, *-ossisimus.*
【同】flagitiis contaminatus, foedus ac turpis.
【解】荒唐，放縱，亂行，無恥.
【例】homo *flagitiosissimus.* Cic. 縱慾無度之人. res *flagitiosae.* Cic. 逆行. *flagitiosissima* fama. Tac. 名譽掃地.

flāgĭtĭ-um. *i.* n.
【同】crimen cum dedecore ac turpitudine conjunctum.
【形】incestum, turpe, alienum, domesticum, inauditum, manifestum, occultum.
【解】不名譽事，恥辱，醜行，荒淫無度，逆行，縱慾放蕩，放僻邪侈.
【例】*flagitium* est. (cum infin.) Cic. 可羞恥的.... non sensit quantum *flagitii* commisisset. Cic. 他未曾覺悟他曾犯如何重大之錯誤. cum tanto *flagitio* domum redire. Nep. 回家時如此羞愧. *flagitiis* coopertus. Sall. 渾身罪污. multa *flagitia* commisit, (fecit, suscepit). 多行不義.

flāgĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】ardenter peto.
【狀】admodum, privatim.
【解】切求，懇請，要求，索還，勒索，强求.
【例】quae tempus *flagitat.* Cic. 時代需要. causa postulat, non *flagitat.* Cic. 起訴，要求而不懇求. (*flagitare*) alicujus auxilium. Cic. 請求某人援助. (*flagitare*) ab aliquo aliquid. Cic. 向人要求某事. (*flagitare*) ab aliquo aliquem. Cic. 向人要人. (duplex accus.) (*flagitare*) Haeduos frumentum. Caes. 向厄度人索還小麥. (subj.) *flagitabatur* ut.. Cic. 要求.... (infin.) *flagitavit* ostendi picturam. Plin. 要求揭露圖案.

flăgr-ans. *antis.* part. v. *flagro.* *-grantior*, *-tissimus.*
【解】炎熱，燃燒，焚燒.
【例】*flagrantissimus.* Cic. 極熱烈者. *flagrantes* genae. 面頰緋紅. *flagrantius* studium. Cic. 更有心火專務. bello *flagrans* Italia. 戰火方熾. *flagrans* amor. Prop. 熾愛. *flagrans* desiderio tui. Cic. 切望見你.

flăgrantĕr. adv. *flagrantius, -tissime.*
【解】心熱如焚，熱切.

flăgrantĭ-a. *ae.* f.
【同】ardor.
【解】炎熱，焚燒，熱烈，火光，慾火.
【例】*flagrantia* oculorum. Cic. 目光炯炯. *flagrantia* sitiendi. Arn. 口渴如焚. *flagrantia* flagitii. Plaut. 慾火如熾. *flargantia* materna. Gell. 母親的溫煖.

flăgr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】conflagro, ardeo.
【解】❶炎熱，焚燒，熱烈，熾愛. ❷慾火如焚，猛烈. ❸(事物)强烈.
【例】❶*flagrant* ignes. Ov. 烈火炎熱. *flagrant* arenae. Curt. 砂熱如炙. ❷ *flagrare* odio. Cic. 痛恨. *flagrare* desiderio. Cic. 熱望. *flagrant* inopia. Sall. 有燃眉之急. *flagrant* amore. Cic. 熾愛.

flăgr-um. *i.* n.
【同】flagellum.
【解】鞭，皮條，革帶，(拂塵，塵尾).
【例】*flagro* caedi. Liv. 受鞭笞. *flagra* pati. Juv. 受鞭笞. (fig.) ad sua *flagra* deducere. Juv. 待遇如奴隸. hujus studium, hujus *flagrum.* Plaut. 愛情爲彼之刑具.

1. flām-ĕn. *ĭnis.* m. (sync. *filamen*)
【解】羅瑪之一種司祭.
【例】*flaminem* prodere, creare. 立司祭.

2. flām-en. *ĭnis.* n. (*flo*)
【同】flatus spiritus.
【解】吹嘘，風吹，颺風.
【例】ad *flamen* austri inclinatur. 風向南吹. *flamina* tibiae. Hor. 吹笛. *flaminis* baptismus. 願洗.

Flāmĭnĭ-a vi-a. (**Flāmĭnĭ-a**). *ae.* f. nom. propr. viae:
【解】羅瑪公路名，自Roma至Ariminum爲C. Flaminius所建.

flāmĭnĭc-a. *ae.* f.
【解】羅瑪Flamine司祭之妻(尼姑，巫婆).

【例】*flaminica* Dialis. Jupiter 司祭之妻.

Flāmĭnĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名 : 羅馬家族名. 著名者有 C. *Flaminius* Nepos. 亡於 Trasimène. 湖邊.
Flaminius *a,um.* adj. *Fl.* 者.

flamm-a. *ae.* f.
【同】mobilior et splendentior pars ignis.
【形】foedissima, perniciosissima, pestifera, nefaria, recens, tanta, inveterata, tremula, vehemens, flammae innumerabiles.
【解】火焰，火光，火紅色.
【例】*flammam* concipere. Caes. 起火，(燃火). *flamma* ferroque. Liv. 焚燒殺傷. *flammis* injicere. Quint. 投入火中. *flamma* civilis discordiae. Cic. 內戰之火焰. *flamma* gulae. Ov. 饞餓如焚. invidiae *flamma.* 妬火.

flammans. *antis.* part. v. *flammo.*
【解】焚燒燃火者.
【例】(fig.) *flammantia* lumina. Virg. 目光炯炯.

flammāt-us. *a, um.* part. v. *flammo.*
【解】燃燒，焚毁，怒火者.

flammĕŏl-us. *a, um.* adj.
【解】火紅者.

flammesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】漸熱，焚火.

flammĕ-um. *i.* n.
【解】紅巾，新娘首帕.

flammĕ-us. *a, um.* adj. (*flamma*)
【解】火形者，火紅者，光輝者.
【例】*flammei* viri. Sid. 火性之人.

flammĭf-er. (flammĭg-er). *ĕra, ĕrum.* adj. (*flamma fero, gero*)
【解】出火焰，焚燒者.

flamm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*flamma*)
【解】❶ tr.焚燒，煽動，染火. ❷ intr.燃燒，輝煌.
【例】*flammantia* lumina. Virg. 目光炯炯.

flammŭl-a. *ae.* f. (*flamma*)
【解】微火，小火焰，(燄).
【例】duae e lucerna *flammulae* visae sunt. 看燈中有兩小火焰.

flāmōnĭ-um. (flāmĭnĭum). *i.* n.
【解】羅瑪司祭職.

1. flāt-us. *a, um.* part. v. *flo.*
【解】吹，噓.

2. flāt-ŭs. *ūs.* m.
【同】spiritus, flamen.
【形】prosper.
【解】吹噓，呼吸，氣息，喘息，一吹笛，笛聲，一風吹，運氣.
【例】eo vela do, unde aliquis *flatus* ostenditur. 人指明風吹方向，我便向該方張帆. prospero *flatu* fortunae utimur. 我們一往順利，(幸運好). magniloquos luit *flatus.* Stat. 受其出言不遜的報應.

flāv-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr. (*flavus*)
【同】auri colorem refero, fulgeo.
【解】發黃.
【例】*flavens.* Virg. 發黃者.

flāvesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (v. inchoativ. *flaveo*)
【解】漸黃，成熟，枯槁.
【例】*flavescit* messis. Virg. 莊稼發黃(成熟).

flāvĭcŏm-ans. *antis.* adj. **flāvĭcŏm-us.** *a, um.* adj. (*flavus coma*)
【解】金栗色髮，黃葉者.

Flāvĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪家族名即羅瑪總王 Vespasianus 及 Titus, Domitianus. 之家族名.

flāv-us. *a, um.* adj.
【同】color fulvo clarior, et albior.
【解】黃色，金色者.
【例】*flava* arva. Virg. 金黃色之田野. *flavus* crinis. Virg. 金栗色髮. decem *flavi* (subaud. *nummi*). Mart. 十枚金錢.

flebĭl-is. *e.* adj. (*fleo*). *-lior.*
【解】❶ 可哀憐，可惋惜者. ❷ 令人痛惜者. ❸ 痛苦憂傷哀悼者.
【例】❶ o *flebilem* speciem et miseram. Cic. 吁哀痛可憐者. ❷ quam multis *flebilis* ultor erit! Ov. 此報復者將使多少人痛哭流淚！❸ *flebiles* modi. Hor. 哀痛之聲調.

flēbĭlĭter. adv. (*flebilis*). *-lius.*
【同】miserabiliter.
【解】哭泣，悲慘.
【例】*flebiliter* lamentatur. 號泣. *flebiliter* nomine appellat. Liv. 悲慘的呼其名. *flebiliter* pronuntiare. Donat. 讀時哀聲動人.

fle-cto. *ctĭs, xi, xum, ctĕre.* v. tr. vel intr.
【同】inflecto, torqueo, detorqueo, intorqueo.
【解】I. tr. ❶ 使彎曲，旋轉，攀折，屈伏. ❷ 摺疊，使傾斜，使紆迴，改向. ❸ 使降服，使感動.
II. intr. 變化，配合名詞成動詞之尾字，轉向，改向.
【例】I. ❶ (*flectere*) equos. Caes. 撥馬，(轉向). hinc (silva) se *flectit* sinistrorsus. Caes. 由此(叢林)轉向左側. viam *flectere.*

Liv. 改變路線. (*flectere*) arcum. Ov. 彎弓. (*flectere*) ramum. Curt. 攀枝. (*flectere*) genu. Plin. 屈膝. *flectitur* in gyrum. Ov. (鷹)在空中翱翔. (*flectere*) navem. Hier. 掉船頭. ❷ ad rem *flectere*. Liv. 使傾向某事. ab re *flectere*. Liv. 使放棄某事. ❸ (*flectere*) oratione aliquem. Cic. 勸化人. (*flectere*) fata. Cic. 挽回命運. (*flectere*) vitam. Cic. 改變生活.

II. Hastrubal ad oceanum *flectit*. Liv. 亞斯路巴轉向海岸. *flectere* in ambitionem. Tac. 傾慕榮位.

flend-us. *a, um.* part. pass. v. *fleo.*
【解】可痛苦者，可涕泣者.

flēo. *flēs, flēvi, flētum, flēre.* v. intr. vel tr.
【同】lacrimor, lacrimas effundo, profundo; lacrimis me dedo, trado; in muliebres me fletus projicio.
【狀】uberius, misere.
【解】❶ intr. 涕泣，流淚，(涕泗交流). ❷ tr. 痛哭，弔.
【例】❶ omnes de morte filiorum *flebant*. 衆人因兒子死亡而流淚. quum *flens* peteret. Caes. 他既哀懇. *flere* alicui. Prop. 在人懷中痛哭. ❷ *flere* necem filii. Tac. 哭子之死. *flere* servitutem. Phaed. 悲傷身爲奴隸. *flere* feralia carmina. Col. 唱輓歌(哀詞).

1. flēt-us. *a, um.* part. v. *fleo.*
【解】痛哭洒淚者.

2. flēt-ŭs. *ūs.* m.
【同】juratus, ploratus, planctus, lacrymae, lamentatio.
【解】流淚，痛哭，呻吟，嘆惜.
【例】*fletum* movere alicui. Cic. 使人動心流淚. *fletibus* manant genae. Petr. 淚流滿面. lacrimas et *fletum* cum singultu videre. Cic. 看見流淚嗚咽欷歔.

flexănĭm-us. *a, um.* adj.
【同】suadens.
【解】克服人心(左右人之思想).
【例】*flexanima* atque omnium regina oratio. 演講是克服人及一切的王后.

flexĭbĭl-is. *e.* adj. (*flecto*)
【同】tener, mobilis.
【解】柔順，易屈，馴良者.
【例】*flexibilis* vox. Cic. 嬌柔之聲. *flexibilis* oratio. Cic. 柔和文詞. *flexibiles* sumus. Plin. 吾人是馴良的.

flexĭl-is. *e.* adj. (*flecto*)
【解】柔輭，易屈，鬈曲，彎曲者.

flexĭlŏqu-us. *a, um.* adj. (*flexus loquor*)
【解】含蓄語，双關語，兩解語，謎語，多義語者.
【例】oracula *flexiloqua*. 語意含蓄之讖語.

flexĭ-o. *ōnis.* f. (*flecto*)
【同】flexus, anfractus, conversio.
【形】virilis.
【解】彎轉，曲折，抑揚，叫聲，和音.
【例】*flexiones* vocis. 音節之抑揚.

flexĭp-ēs. *ĕdis.* adj. (*flexu pes*)
【解】扭結(纏繞)攀援而登者.

flexŭōsē. adv. (*flexuosus*)
【同】tortuosus.
【解】紆迴，蜿蜒，曲折，迴環，迤邐貌.

flexŭōs-ūs. *a, um.* adj. (*flexus*), *-issimus.*
【解】曲折，蜿蜒，彎曲者.
【例】*flexuosus* introitus aurium. 耳孔曲折. *flexuosae* fraudes. Prud. 陰謀詭計.

flexūr-a. *ae.* f. (*flecto*)
【解】曲折，彎曲，盤旋，蜿蜒，(名詞或動詞變法).
【例】*flexurae* vicorum. Suet. 村街曲折.

1. flex-us. *a, um.* part. v. *flecto.*
【解】彎轉，曲折，紆迴，改變.
【例】*flexus* arcus. Virg. 挽弓. *flexus* crinis. Petr. 鬈髮. *flexi* crines. Juv. 鬈髮. *flexum* genu. Ov. 屈膝. *flexa* collium. Minuc. 崗陂. *flexae* in mitius irae. 息怒.

2. flex-ŭs. *ūs.* m.
【同】anfractus.
【形】multus.
【解】❶ 彎轉，曲折，彎曲. ❷ 旋轉，迴環，(賽車場兩端旋轉目標).
【例】❶ multis cum *flexibus*. Cic. (耳孔)多曲折. capilli centum *flexibus* apti. Ov. 鬈髮百曲. *flexus* labyrinthei. Cat. 迷室之曲折. ❷ in hoc *flexu* quasi aetatis. Cic. 韶華已過. *flexus* autumni. Tac. 秋末.

flict-ŭs. *ūs.* m. (*fligo*)
【解】衝撞，磕碰，衝突.

fl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【狀】belle.
【解】❶ intr. 呼吸，吹噓. ❷ tr. a) 噴，吐出. b) 吹樂器. c) 鎔鑄.
【例】❶ Auster nobis ab Epiro *flavit*. 南風自厄比洛吹來. ❷ a) *flare* flammam. Lucr. 噴水. b) tibia *flatur*. Ov. 吹笛. c) *flare* pecuniam. Cic. 鑄錢.

flocci f-ăcĭo. *ăcĭs, ēci, actum, ăcĕre.* v. tr.
flocci pen-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr.
【同】contemno, nihilifacio. X. Magnifacio.
【解】輕賤，蔑視.
【例】neque tamen *flocci facio*. 然而我並不輕視.

floccōs-us. *a, um.* adj.

【解】生細毛，多鬣毛者.

flocc-us. *i.* m.

【解】❶ 細毛，絨屑（秋毫之末）. ❷ 草芥，無用廢物.

【例】(fig.) *flocci* facere, aestimare. Plaut. 輕視，蔑視. *flocci* pendere. Ter. 輕視，蔑視. non *flocci* facere. Cic. 不輕視. non *flocci* aestimare, habere. Plaut. 不輕視.

flŏc-es. (**-cc-es**). *um.* f. plur.

【解】渣滓，糟粕.

Flōr-a. *ae.* f.

【解】花神，(花仙)名：Zephire 之妻.

Floralĭ-a. *um.* n. pl.

【解】花神節，(慶辰).

flōr-ens. *entis.* part. v. *floreo. florentior, -tissimus.*

【解】留華，昌盛，繁茂，一豔麗，芳年，留華者.

【例】quae tibi *florentiora* visa sunt. 你看文中更精彩之處. *florens* oratio. Gell. 筆盛詞舉之文. *florens* aetate. Cic. 留華之年. *florens* aetas. Cic. 留華之年. *florens* civitas. Caes. 國家繁榮時代.

flōr-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.

【同】vigeo, floresco, eniteo, emineo, excellens sum.

【狀】honestissime.

【解】❶ 留華，繁榮，昌盛，留光，青春. ❷ 榮耀，卓著，殷富，充盈.

【例】❶ haec arbor ter *floret*. Cic. 此樹三次開花. (fig.) (*florere*) aetate. Tac. 留華歲月. Graecia tunc *florebat*. Cic. 當時希臘正當富強時代. (*florere*) aetate, virium robore. Liv. 年富力强. ❷ in aliqua re *florere*. Cic. 在某事著名. (*florere*) auctoritate. Cic. 頗有勢力. (*florere*) in administratione reipublicae. 因治理民國著名. (*florere*) mare velis. Cato. 海上帆船頗多. ❸ tibi pampineo gravidus autumno *floret* ager. Virg. 爲你秋天田園覆蓋了葡萄蔓枝.

floresc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.

【同】floreo.

【狀】quotidie magis, nunc primum.

【解】花漸開，初開含葩，一青年少壯，漸著.

【例】hoc *florescente*. Cic. 初放異彩. patria nostra *florescit*. Plin. 我們的本鄉漸臻繁榮.

flōrĕ-us. *a, um.* adj. (*flos*)

【解】滿佈花香，華麗，榮耀，興隆.

【例】corona *florea*. 花冠.

flōrĭcŏm-us. *a, um.* adj. (*flos coma*)

【解】首上飾鮮花者.

flōrĭde. adv. (*floridus*)

【解】榮耀，隆盛狀.

flōrĭd-us. *a, um.* adj. *-dior, -dissimus.*

【解】彩飾華麗者，飾鮮花者，榮耀顯著者.

【例】aetas *florida*. Cat. 青春妙齡. *floridi* colores. Plin. 顏色鮮麗. *floridior* Cicerone et minus gravis. 文詞綺麗過於西塞祿，而莊嚴則次之.

flōrĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*flos fero*)

【解】開花者.

flōrĭlĕg-us. *a, um.* adj. (*flos lego*)

【解】採花者，吸取花汁者.

1. flōr-us. *a, um.* adj. (*flos*)

【解】開花者，彩飾者，榮耀者.

2. Flōr-us. *i.* m. nom. propr. hom.

【解】人名：L. Annaeus Florus. 拉丁史家，原籍班地.

flōs. *flōris.* m.

【同】transl.: lux, decus, honor, ornamentum.

【形】flores lectissimi.

【解】❶花，花汁，(fig.)精製麵粉，酒，香，藻飾，點綴. ❷ 留華，精英，精華. ❸ 榮耀，華麗.

【例】❶ odores qui afflantur e *floribus*. Cic. 花香. additis *floribus*. Plin. 添花汁. *flores* carpere, (legere, decerpere). 採花. *florum* varietas. 百卉（花）. ❷ a) *flos* genae. Luc. 初生之鬚髯. *flos* vini. Plaut. 酒香. *flos* salis. Cato. 鹽精. b) *flos* aetatis. Cic. 妙齡，芳年. *flos* aevi. Lucr. 妙齡，芳年. in *flore* virium esse. Liv. 青年少壯. ❸ *flos* flammae. Lucr. 火光. pigmentorum *flos* et color. Cic. 顏色鮮明. in *flore* Graeciae. Cic. 當希臘强盛時代.

floscŭl-us. *i.* m. (dimin. *flos*)

【解】微小嬌嫩之花，小點綴.

【例】*flosculi* pomorum. Col. 蘋果上之小花. non fuerunt circa *flosculos* occupati. Sen. 不修詞藻. ficta omnia celeriter ut *flosculi* decidunt. 一切事如嬌小之花很快凋謝.

fluctĭvăgus. *a, um.* adj.

【解】飄泊海上的.

fluctuātĭ-o. *ōnis.* f. (*fluctuor*)

【解】搖動不寧，猶豫不決，躊躇，波動，變動.

【例】totius corporis *fluctuatio*. Sen. 渾身發抖. in ea *fluctuatione* animorum. Liv. 在衆心猶豫不定時. *fluctuatio* in fide. 信仰猶移.

fluctŭāt-us. *a, um.* part. v. *fluctuor.*

【解】飄蕩，躊躇.

fluctŭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*fluctus*)

fluctŭ-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.

【同】fluctibus jactor, vacillo, fluito.
【解】海浪起伏，波濤洶湧，震盪，飄泊.
【例】quaedam insulae semper *fluctuant*. Plin. 有些海島出沒不定. lapidem *fluctuare*. Plin. 暗礁時而出現海上. turba *fluctuantis* populi. Gell. 潮水般的民衆. (fig.) *fluctuavi* animo. Liv. 心旌搖搖. *fluctuans* sententia. Cic. 心思躊躇. *fluctuans* inter spem et metum. Aug. 心中一則希望，一則疑懼. vita *fluctuatur* per adversa. Sen. 人生坎坷，(多艱).

fluctŭōs-us. *a, um.* adj.
【解】多風浪，波濤洶湧.

fluct-ŭs. *ūs.* m. (*fluo*)
【同】unda, procella.
【形】fluctus cani, praesentes, magni, sedati.
【解】❶ 波浪，波紋，波瀾，波濤. ❷ (fig.) 騷動，變亂.
【例】❶*fluctus* est maris in unam partem agitatio. Sen. 海水向一方流動便成波浪. jactari *fluctibus*. 受波浪顛簸. in medio *fluctu*. Virg. 在波濤中(海上). ❷*fluctus* contionum. Cic. (開會時)群衆騷動. *fluctus* civiles. Nep. 國內不寧. *fluctus* odorum. Lucr. 香波. *fluctus* irarum. Virg. 怒潮. sedatis reipublicae *fluctibus*. 國內騷動已經弭平.

flŭ-ens. *entis.* part. v. *fluo.*
【解】❶ 流動者 (水，氣). ❷ 飄搖，拖垂 (衣). (fig.) 柔弱無力者. ❸ 滑下，墜下，(騎馬者). ❹ 遇到，慣有者，(事故). ❺ 流暢生動者.
【例】❶*fluens* aqua. Ov. 流水. *fluens* alvus. Cels. 腹瀉. *fluens* sudore. Ov. 汗流如注. ❷*fluens* vestis. Ov. 長衣飄飄(下垂). *fluens* crinis. Virg. 頭髮飄揚. *fluentes* rami. Mart. 樹枝下垂. *fluens* incessus. Sen. 行動不便. ❸ ad terram *fluens*. Virg. (騎士)墜地. ❹ res *fluentes* prospere. Tac. 事情順利(順遂如意). res *fluentes* ad voluntatem. Cic. 事情順遂如意. ❺ oratio *fluens*. Cic. 流暢文字. cantus *fluens*. V. Fl. 歌聲鏗鏘悅耳.

flŭentĕr. adv.
【解】流暢，波動，飄揚.

flŭent-um. *i.* n. (ordin. **-ta.** *-torum*. n. pl.)
【解】水流，溪河.
【例】*fluenta* putei. Hier. 井中長流水. *fluenta* Tiberina. Virg. 第伯利河. *fluenta* flammarum. Apul. 烈火飛揚.

flŭĭd-us. *a, um.* adj. (*fluo*)
【解】液體，流質，稀質，一柔懦，怯弱.
【例】*fluidus* cruor. Virg. 血液. *fluida* humus. Sen. 浸漬之土. *fluida* caro. Plin. 輭鬆之肉. *fluidus* habitus. Corn. 寬衣飄揚. *fluida* vestis. Just. 寬衣飄揚.

flŭĭt-ans. *antis.* part. v. *fluito.*
【解】飄流，飄蕩者.
【例】jucundum *fluitantibus*. Plin. J. 爲航行者愉快之事. *fluitans* vestis. 衣服飄揚. *fluitans* fides. Claud. 信仰搖動.

flŭĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (v. freq. *fluo*)
【同】fluctuo.
【狀】immoderate.
【解】❶ 流動，泅泳. ❷ 飄流，浮動，搖動. ❸ 動盪，猶豫.
【例】❶*fluitare* contra aquas. Plin. 逆流泅泳. ❷ebenus in aquis non *fluitat*. Plin. 烏木不能漂浮水面. (fig.)navis reipublicae *fluitans* in alto. 國家如飄搖之舟. ❸ fides *fluitat*. 信仰動搖.

flūm-ĕn. *ĭnis.* n. (*fluo*)
【同】fluvius, amnis, profluens.
【形】aureum, frugidius, illustre, magnum, publicum, universum.
【解】流動之大水流，江河，(fig.) 喻血淚之多.
【例】(*flumina*) subterranea. Caes. 地下水流. adverso *flumine* proficisci. Caes. 逆水行舟. *flumen* Garumna. Caes. 加祿納河. (fig.)*flumen* eloquentiae. Quint. 口若懸河.
【註】phras. ❶*flumen* profundum est, (est profundo alveo). 深水河. ❷*flumen* non profundum, (tenui fluens aqua; vado nonnullis locis transitur). 淺水河. ❸ *flumen* rapax est, (citatim fertur). 激流. ❹ *flumen* in monte oritur, (ex ipsis montis radicibus effunditur). 河發源於山麓. ❺*flumen* in mare fluit, (praecipitatur). 河流入海. ❻*flumen* agros praeterfluit, (agros secat, alluit). 河流紆迴田外. ❼*flumen* altissimas habet ripas, (-praealtae coercent ripae). 河床甚高. ❽ *flumen* inundat, (extra ripas diffluxit, alveum excessit). 河水溢出. ❾ *flumen* transire, trajicere, transmittere. 過河.
【註】*fluminis* baptismus. 水洗.

flūmĭnĕ-us. *a, um.* adj.
【解】江河者.

flŭ-o. *ĭs, xi, xum, ĕre.* v. intr.
【同】labor, mano, excurro, defluo.
【狀】incitatius, libere, longe, lateque, longius orationem, tardius numerum, aequaliter.

【解】❶流，流過．❷流，注，滴，漏．❸飄流，流蕩，飄搖．❹流出，溢出．A.流行，散佈．B.湧出，衍出．C.順流．❺滑下．❻溶解，輭化．
【例】❶*fluit* Rhodanus. Caes. 洛達河水流動．*fluit* sanguis in terram. Hor. 血流至地．*fluit* sudor. Ov. 出汗．(fig.) ex ejus lingua melle dulcior *fluebat* oratio. Cic. 口中講話甘甜過蜜．❷(abl.)(*fluere*) cruore. Ov. 流血．(abl.)(*fluere*) sanguine. Cic. 流血．(abl.)(*fluere*) sudore. Cic. 出汗．❸tunicae *fluentes*. Ov. 內衣飄揚．balteus *fluit*. Quint. 劍帶飄揚．ramos *fluentes* compescere. Virg. 修治叢生樹枝．*fluunt* capilli. 垂髮．❹turba *fluit* castris. Virg. 群衆自營中湧出．a) Pythagorae doctrina cum longe lateque *flueret*. Cic. 畢達高拉之學說既已傳開．b)(*fluere*) ex eodem fonte. Cic. 由同一源泉流出．c) in rebus prosperis, et ad voluntatem nostram *fluentibus*. Cic. 在順遂如意的事上．d) carmen *fluit*. Ov. 詩詞流暢．❺*fluent* arma de manibus. Cic. 武器脫手．❻*fluere* mollitia. Cic. 流於懦弱．

flŭ-ŏr. *ōris.* m.
【解】水流，河水．
【例】auratus *fluor*. Isid. 金沙河．lactis *fluores*. Nemes. 奶漿．

flŭvĭāl-is. (**flŭvĭātĭl-is**). *e.* adj.
flŭvĭātĭc-us. *a, um.* adj. (*fluvius*)
【解】屬於江河者．
【例】*fluviales* testudines. 河龜．

flŭvĭ-us. *i.* m. (*fluo*)
【同】flumen, amnis, profluens.
【形】atratus, magnus jucundus.
【解】江，河，溪，水流．
【例】secundo *fluvio* defluere. Virg. 順水飄流．*fluvio* vivente. Stat. 長流水．*fluvius* sanguine fluxisse dicitur. 傳說河水盡赤．

fluxĭ-o. *ōnis.* f,
【同】cursus.
【解】流，泄，瀉．
【例】*fluxiones* aquarum. 水流．

fluxūr-a. *ae.* f.
【解】葡萄汁，(未發酵者)．

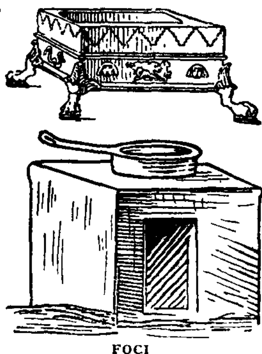
1. flux-ŭs. *a, um.* part. v. *fluo.*
【同】incertus, inconstans.
【解】❶液體，流質者．❷(fig.)寬鬆，拖垂，傾斜者．❸脆弱，龍鍾，猶豫者．❹懈弛，懦弱者．
【例】❶*fluxa* natura. Prisc. 流質．*fluxum* vas. Lucr. 漏器．❷*fluxior* cinctura. Suet. 過鬆之帶．*fluxa* arma. Tac. 拖曳之兵器．*fluxorum* murorum. Tac. 危墻．❸*fluxa* fides. Sall. 信心猶豫．studia inania et *fluxa*. Tac. 輕浮而虛幻之企圖．❹*fluxa* corpora. Tac. 羸弱身體．nocte dieque *fluxi*. Tac. 月夜流連．*fluxa* securitas. Gell. 不穩固之和平．

2. flux-ŭs. *ūs.* m.
【解】滴，流，瀉，漏．
【例】*fluxus* aquarum. Quint. 水流．*fluxus* sanguinis. Hier. 血漏．*fluxus* vestis. Tert. 長衣拖地．

fōcāl-e. *is.* n. (*fauces*)
【解】領巾，頸巾，圍巾，絨巾．

fŏcārĭ-us. *i.* m.
【解】廚司，火伕，竈下僕．

fŏcĭl-o. (**focil-lo**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*focus*)
【解】使溫煖，加强，增力，補養．
【例】ita *focil-latus* totus sum. Fronto. 我整個力量已經恢復．commodum suum *focillari*. Varr.. 圖謀私利．

FOCI

fŏcŭl-us. *i.* m.
fŏcŭl-a. *ōrum.* n. pl. (*focus*)
【解】小爐，小灶，小煖鍋，香爐．
【例】apud omnes *foculos*, aras. Fronto. 在一總香爐祭壇之前．

fŏc-us. *i.* m.
【同】locus ubi ignis fovetur.
【形】foci adyti, penetrales, patrii, privati, publici.
【解】火爐，火灶，祭壇，家庭，家鄉，焚屍場．
【例】agellus habitatus quinque *focis*. Hor. 五家爲鄰．sedere ad *focum*. Cic. 圍爐團坐．urbem, aras, *focos*, seque dedere. Plaut. 交付城市，神器及本身．pro aris, et *focis* certamen. Cic. 爲國爲家作戰．*focum* facere. Spart. 燃火．ejicere aliquem domo nudum ac *focis* patriis. 將某人逐出本家本鄉．

fŏdĭc-o. *ās,* (*āvi*), *ātum, āre.* v. tr.
【解】刺，穿，衝撞，磨難，虐待，擾亂．
【例】res *fodicantes*, quas malas arbitramur. 我們以煩難之事爲惡事．*fodicare* latus. Hor. 排擠人．

fŏdīn-a. *ae.* f. (*fodio*)
【解】礦(五金礦).

fŏ-dĭo. *dīs, di, ssum, dĕre.* v. tr.
【同】effodio, perfodio.
【解】❶掘挖. ❷開採. ❸挖成. ❹刺穿.
【例】❶*fodit*: invenit aurum. Cic. 掘出金子. *fodit* hortum. Plaut. 挖掘園地. *fodit* fundamenta. Plin. 挖掘地基. ❷*fodit* argentum. Liv. 採銀. salix crebro *foditur.* Col. 屢次挖掘柳根. ❸(*fodere*) puteos, scrobes. Caes. 挖井，挖坑. ❹(fig.) (*fodere*) aliquem stimulis. Pl. 刺激人. *fodere* pectus in iras. Sil. 激怒.

foecund-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vide **fecundo.**

foecund-us. *a, um.* adj. vide **fecundus.**

foedāt-us. *a, um.* part. v. *foedo.*
【解】斷肢，毀壞，汚辱.

foedē. adv. (*foedus*), *foedius, -dissime.*
【同】turpissime.
【解】醜陋，猙獰，可惡貌.
【例】*foedius* pulsi quam... 更醜陋的被人驅逐.
【附】**foederatio** societatum contra operistitium. (lock-out). 同盟休業.

foedĕrāt-us. *a, um.* adj. (*foedus 2*)
【同】foedere et amicitia conjunctus; armorum socii, foedere illigati.
【解】同盟，聯邦.
【例】*foederatae* civitates. Cic. 聯盟城市. *foederata* pace. Amm. 立和約.

foedĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】聯合，結盟，(勾串).
【例】*foederari.* Hier. 結約.

foedĭfrăg-us. *a, um.* adj. (*foedus frango*)
【同】qui foedus frangit.
【解】背盟約者，失信負人者.
【例】Poeni *foedifragi.* 失信之柏尼人.

foedĭt-ās. *ātis.* f. (*foedus*)
【同】turpitudo, macula.
【形】flagitiosa, intolerabilis.
【解】猙獰，醜陋，汚穢.
【例】depravatio, et *foeditas* turpificati animi. 喪盡廉恥，心靈邪僻汚穢. *foeditas* vultus. Plin. 面貌醜陋. *foeditas* barbarismi. Quint. 蠻野醜陋.

foed-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*foedus*)
【同】maculo.
【解】斷肢，毀容，變醜，忝辱，汚穢.
【例】*foedare* ora. Tac. 毀容. nubes *foederare* lucem. Sall. 濃雲遮蔽日光. (*foedare*) hostium copias. Plaut. 粉碎敵人. (*foedare*) pulvere canitiem. Ov. 垢汚白髮. (*foedare*) aras sanguine. Virg. 血汚神壇.

1. foed-us. *a, um.* adj. *foedius, -dissimus.*
【同】turpis, flagitiosus. X. Purus.
【解】❶醜形怪狀，殘無人道，可惡者. ❷粗陋，不文雅者. ❸汚穢，醜惡，臭惡者. ❹忝辱，恥辱者.
【例】❶*foeda* convivia. Ov. 可惡之宴會. *foedissimum* bellum. Cic. 極殘酷之戰爭. *foedae* volucres. Tac. 不祥之鳥. ❷victus *foedus.* Hor. 粗野生活. ❸*foedissimum* animal. Plin. 臭虫. ❹*foedae* conditiones. Hor. 可恥的條件. luxuria senatui *foedissima.* 放蕩生活爲國會是最可恥的.

2. foed-ŭs. *ĕris.* n.
【同】pactio, fides, amicitia regum et populorum lege et religione sancita.
【解】盟約，契約，約章，合同，條約.
【例】❶*foedus* facere. Cic. *foedus* ferire. Cic. (-jungere, -icere. Cic.) 聯盟，結約，和解. *foedus* ferire cum aliquo. 聯盟，結約，和解. ❷ad *foedus* accedere, (societatem cum aliquo coire). 與人修好. ❸*foedus* servare, (*foedere* stare). 守約. ❹*foedus* frangere, (infirmare, negligere, violare, rumpere). 破壞條約. ❺*foedus* renovare, (confirmare). 重訂，批准條約.

foenārĭ-us. *a, um.* adj. vide **fenarius.**
【解】乾草者.

foenĕbr-is. *e.* adj. vide **fenebris.**
【解】重利者.

foenĕrātĭ-o. *ōnis.* f. vide **feneratio.**
【解】取重利者.

foenĕrāt-or. *ōris.* m. vide **fenerator.**
【解】取重利者.

foenĕr-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. intr. vide **fenero.**

foenĕr-or. *āris, āri.* v. intr. vide **feneror.**
【解】貸款取利.

foenĕ-us. *a, um.* adj. vide **feneus.**
【解】乾草者.

foenĭcŭl-um. *i.* n. vide **feniculum.**
【解】茴香.

foenīl-e. *is.* n. vide **fenile.**
【解】柴草房.

foenĭsĕc-a. *ae.* f. **feniseca.**
【解】刈草者.

foenĭsĕcĭ-a. *ae.* f. **fenisĕcĭa.**
foenĭsĕcĭ um. *i.* n.
【解】收割草.

foenĭsect-or. *ōris.* m. **foenĭs-ex.** *ĭcis.* m.
【解】刈草夫.

foen-um. *i.* n. vide **fenum.**

【解】乾草，蒭秣.
foen-us. *ŏris.* n. vide **fenus.**
【解】物產，生息.
foenuscŭl-um. *i.* n. vide **fenuscŭlum.**
【解】薄利.
foet-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.
【解】發臭味，臭惡難堪.
【例】male olet, *foetet* ex ore. 口臭. anima illi *foetet*, (*foetente* est spiritu). 發臭味，發臭氣.
foetĭd-us. *a, um.* adj. (*foeteo*). *-dissimus.*
【解】臭惡，惡味.
【例】os *foetidum.* 臭惡之口. dejectione *foetidiores.* Cels. 排泄惡臭.
foet-or. *ōris.* m. (*foeteo*)
【同】putidus et malus odor.
【解】臭味，臭氣，臭惡.
【例】*foetore* prunarum suffocatus. Hier. 因煤(炭)毒而窒息. oris *foetores.* Plin. 口臭.
foetūr-a. foet-us. vide **fetura. fetus.**
fŏlĭācĕ-us. *a, um.* adj. (*folium*)
【解】葉形者.
foliāt-um. *i.* n.
【解】香料，松香.
fŏlĭātūr-a. *ae.* f.
【解】生葉，葉部.
fŏlĭāt-us. *a, um.* adj.
【解】生葉，枝葉繁茂者.
foliōs-us. *a, um.* adj.
【解】枝葉茂盛者.
fŏlĭ-um. *i.* n.
【形】aridum.
【解】葉，葉叢，寫讖語之棕葉，活葉書，頁，紙張，柱頭彫刻之莨芀葉.
【例】pluma et *folio* facilius moveri. Cic. (prov.) 行動更輕於鴻毛落葉(喻人無主見). *folia* decidunt. 葉落. arbor *folia* dimittit. 樹葉凋落. arbores *foliis* exuuntur, nudantur. 樹葉凋落. in arboribus radix, truncus, rami, *folia.* 樹有根幹枝葉.
follĭcŭl-us. *i.* m.
【形】lupinus.
【解】小皮囊，穀殼，果皮，莢，蛋殼.
【例】*folliculus* acini. 葡萄皮，渣滓. *folliculis* fabae dentibus polire. Petr. 用齒去豆皮. os *folliculo* obvolutum. 以皮囊箍面. sacculus, quo parricidarum caput involvebatur. 以皮囊箍弒親者之頭.
foll-is. *is.* m.
【同】instrumentum ad ignem excitandum.
【解】風箱，(增火力具). 風扇.
【例】*follis* fabrilis. Liv. (鍛鐵爐)風箱. *folle* ventos premere. Pers. 鼓動風箱. admotis *follibus*, flatu ignem accendere. 用風箱吹火.
follitim. adv.
【解】囊括狀.
foment-a. *ōrum.* n. pl. (raro in singul.) (*foveo*) (sync. *fovimenta*)
【同】delinitio.
【解】止痛藥，減痛劑，敷傷藥，溫煖劑.
【例】*fomenta* sicca. Cels. 乾藥. *fomenta* frigida. Suet. 凉藥. *fomenta* paupertati suae conquirere. Apul. 設法輕減其貧苦. fortitudinis *fomento* mitigatur dolor. 藉堅忍輕減痛苦.
fŏm-ēs. *ĭtis.* m. (*foveo*)
【解】燃料(引火物乾柴，枯木，鉋花...).
【例】dextera *fomitem* sustinens. Arn. (Jupiter) (由必得)右手持火. *fomes* sensificus. Capel. 感覺中樞.
fons. *fontis.* m. (*fundo*)
【形】dulcis, perennis, sanctus augustusque, fontes recentes, reconditi.
【解】❶水泉，泉源，淵源. ❷根原，緣由，原因，原始.
【例】❶*fons* ex summo montis excurrit. 水泉發源於山嶺. lucum *fons* perenni rigebat aqua. 泉水長流澆田園. *fontis* venas intercidere, (avertere). 切斷泉源. *fontem* exhaurire. 汲盡泉水. *fons* aquae dulcis. 甘(甜水)泉. *fontes* perennium aquarum. 長流水泉. *fontes* aestibus exarescunt. Caes. 夏季泉枯水涸. *fontis* baptismi benedictio. 祝聖聖洗池. ❷philosophiae *fontes* aperire. 開哲學之淵源. calamitatum omnium *fontes.* 一切災患之原因.
fontānāl-ĭa. *ium,* (vel) *iorum.* n. pl.
【解】祭泉節.
fontānĕ-us. (vel) **fontān-us.** *a, um.* adj.
【解】係泉水者.
Fontēi-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪家族名，著名者有 m. Fonteius. 龍(Gallia-Transalpina) 總督.
fontĭcŭl-us. *i.* m. (dimin. *fontis*)
【解】小泉，小溪.
〔**for.**〕(inusit.) *fāris, fatus sum, fāri.* v. dep. tr.
【解】❶發言，談話，預言. ❷(poet.)慶祝，頌揚.
【例】❶*fari* ad aliquem. Cic. 對人講話. talia *fatur.* Virg. 曾言如是. *fatur* hoc aliquis. Cic. 人談論此事. ❷lapis dignissimus *fatu.* Solin. 極可稱頌之石. dies in quibus jus *fatur.* Suet. 開庭日. *fando*

(fama) accipere. Pl. 風聞.
fŏrābĭl-is. *e.* adj.
【解】可穿透者.
fŏrām-en. *ĭnis.* n. (*foro*)
【解】洞穴，孔隙.
【例】tibia *foramine* pauco. Hor. 有少數孔之笛. *foramen* in muro facere, (parietem perfodere, perforare, perrumpere). 穿壁.
fŏrānĕ-us .*a, um.* adj.
【解】外面者，在外者.
fŏras. adv. (cum motu)
【同】extra.
【解】往外，出外.
【例】*foras* projicere, (extrudere). Cic. 擲於外. *foras* edere se. Plaut. 出外. agellus quem locitas *foras.* Ter. 租與外人之小田. *foras* corporis. Apul. 形身外.
fŏrāt-us. *a, um.* part. v. *foro.*
【解】穿透者.
【例】*forati* (animi). Sen. 遺忘一切者.
forc-eps. *ĭpis.* m. f.
【解】鐵鉗，鋏，拔齒鉗.
【例】barbam stirpitus *forcipibus* evellere. Sid. 用小鉗拔鬚.
fŏrĕ. fut. infin. v. *sum.*
【例】te *fore* venturum. Cic. 你要來. id facturos *fore.* Liv. 將行此事. si quid posset remedii *fore.* Gell. 若能補救.
fŏrens-is. *e.* adj. (*forum*) (*foris*)
【同】judicialis, publicus.
【解】❶ 屬於公共場所者，屬市區或法庭者. ❷ 有關家庭以外之事.
【例】❶ domesticus, *forensis* labor. 私家工作，法庭工作. *forensis* turba. V. Max. 會場民衆. *forensis* oratio. Cic. 法庭(辯護)演詞. *forensis* opera. Quint. 律師職業. ❷ vestitus *forensis*, *forensia* vestimenta. Col. 公民制服，(公會制服). viri opera ad exercitationem *forensem* comparata. Col. 成人事業要其在外工作.
fŏr-es. *ĭum.* f. pl. (genit. inusit.)
【同】janua, ostium, aditus.
【解】門，房門，宅門，出入口.
【例】*fores* pulsare. Ter. 敲門. *fores* aperire, claudere, effringere, 開，關，破，敲門. *fores* nassarum. Plin. 捉魚籠的口. amicitiae *fores* aperire. Cic. 朋友誼之門.
forf-ex. *ĭcis.* f.
【解】剪刀，鉸剪.
【例】ferrei *forfices.* Vitr. 鐵剪.
forfĭcŭl-a. *ae.* f.
【解】小剪刀，蝦螯.
fŏr-i. *ōrum.* m. plur.
【同】tabulata navium a puppi ad proram per mediam navim.
【解】船甲板，迴廊.
【例】alii malum scandunt, alii per *foras* currunt. 有的爬上桅杆，有的奔走甲板上.
fŏrīc-a. *ae.* f.
【解】公厠.
fŏrinsĕcus. adv.
【解】在外，自外，往外，公然.
1. **fŏris.** adv. (sine motu) (quaestio *ubi*)
【同】extra, extrinsecus, in luce atque oculis civium. X. Domi, intus.
【解】外面，自外，在外.
【例】*foris* cenare. Mart. 在外邊晚餐. ut exaudiri posset *foris.* Nep. 以致外邊可聞其聲. *foris* auctoritas retineretur. Cic. 希望外邊保持其權威. quaecumque *foris* veniunt. Lucr. 凡由外來者. *foris* emittere. Plin. 擲於外.
2. **fŏr-is.** adv.
【解】在外.
【例】*foris* clarus. Cic. 顯於外.
fōrm-a. *ae.* f.
【同】figura, species.
【形】certa, maxime sibi cognita, duplex, egregia, eximia, magnifica, gloriosa, humana, impolita, rudis, insita in mentibus nostris, mutabilis, nova, perfecta, rotunda, similis, una et consentiens, (philosophiae).
【解】❶ (in genere) 外形，形狀，形態，模型，模範，體格. ❷ (in specie) a) 美容. b) 圖案，圖樣. c) 貨幣標識，楔，鑄造器. ❸ 肖像，面貌，標本，形式. ❹ 體制，政體，程式，格式. ❺ 標準，形式，模式，格式.
【例】❶ *forma* muralium falcium. Caes. 城防鐮刀形狀. alicujus *forma* et species liberalis. 某人之體格及文雅的態度. *forma* luporum. Virg. 狼之形狀. ❷ a) tibi *formam* dederunt. Hor. 諸神賜你美容. eximia *forma* pueri. Cic. 美貌兒童. b) *formae* in quibus aera funduntur. Plin. 鑄銅模型. c) denarius *formae* publicae. Sen. 鑄有國家標識之銀幣. ❸ virorum *formae.* Cic. 名人像貌. geometricae *formae.* Cic. 幾何圖樣. Jovis *formam* facere. Cic. 造由必得神像. ❹ *forma* civitatis, (vel) reipublicae. Cic. 城市或國家體制，(系統). *forma* rerumpublicarum. Cic. 國家政體. *forma* edicti. Nep. 佈告程式. ❺ officii honesti *forma.* 正義職責之標準. (*forma*) dicendi. 說法. *forma* sacramenti. 聖事形素. *forma* materialis. 形質，有形，形式. *forma* intuitionis. 直觀

形式.

formāl-is. *e.* adj. (*forma*)
【解】模範，典型，圖樣者.
【例】*formalis* epistola. Suet. 通告，公文. *formale* pretium. Ulp. 標價，市價，官價. *formalia* verba. Cad. 公式，程式，文例. *formalis* contemptus auctoritatis. (違犯法規) 由於藐視立法的權威. *formalis* causa. 形因，形式原因，模式原因. *formalis* divisio. 形式分釋法.

formātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】形成，構成，編制，組織，摹形構造，陶成.
【例】*formatio* juventutis. 陶成青年.

formāt-ŏr. *ōris.* m.
【解】創造，製造者，(fig.) 作詩訓導人，培植品誼者.
【例】*formator* universi. Sen. 創造宇宙者.

formātūr-a. *ae.* f.
【解】模型，模範，範鑄，摹仿.

formāt-us. *a, um.* part. v. *formo.*
【解】形成，造成，構成，鑄成，組織成者.

Formĭ-ae. *ārum.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：Volsques 人之城，在義大利西海岸今日之 Mola di Gaeta.
Formian-us. *a, um.* adj. *For.* 城者.
Formian-um. *i.* n. *For.* 別墅：西塞祿所有.
Formian-i. *orum.* m. *For.* 城居民.

formīc-a. *ae.* f.
【解】螞蟻.
【例】in *formica* non modo sensus, sed etiam mens, ratio, memoria videri possit. 螞蟻不但會感覺而且彷彿有靈性智力並記憶力.

formīcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】蟻叮咬癢.

formīcīn-us. *a, um.* adj.
【解】螞蟻者.
【例】*formicinus* gradus. Plaut. 蟻步(慢步).

formīc-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】發癢，脈膊急而微.
【例】venarum *formicans* percussus. Plin. 急而微弱之脈膊.

formīcōs-us. *a, um.* adj.
【解】多蟻，滿蟻者.

formīcŭl-a. *ae.* f.
【解】小螞蟻.

formīdābĭl-is. *e.* adj. *-lior.*
(**formidabile.** adv.)
【解】可驚駭，可恐怖者.

1. formīd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】metuo, paveo.
【解】恐怖，畏懼，驚駭，恐惶.
【例】*formidare* omnia. 畏懼一切. *formido* ne... (subj.) Plaut. 我怕.... si isti *formidas* credere. Plaut. 倘你不敢信任此人. *formidatae* aquae. Ov. 怕水病 (hydrophobia).

2. formīd-o. *ĭnis.* f.
【同】timor, pavor.
【形】horribilis, subita, improvisa, summa, tanta.
【解】❶ 畏懼，害怕，驚駭，驚愕，恐怖，恐惶. ❷ 使(人或禽獸)恐怖，恫喝. ❸ 警惕(獵者用色標...驅野獸入陷阱...).
【例】❶ *formidinem* alicui injicere. Cic. (inferre. Tac.) 使人驚懼. contra *formidines.* Plin. 防備恐怖. ❷ furum aviumque *formido.* Hor. 怕盜賊及飛鳥.

formīdŏlōsē. (**formidulose**). adv. (*formidolosius*)
【同】timide.
【解】膽怯，畏懼貌.
【例】*formidolosius* niti. Cato. 怯於努力.

formīdolōs-us. (**formidŭlōsus**). *a, um.* adj. *-sior, -sissimus.*
【同】horribilis.
【解】❶ 膽怯，懦弱，恐怖，醜惡可怕者. ❷ 驚人，使人恐怖者.
【例】❶ equus *formidolosus.* Sen. 易驚之馬. *formidolosior* hostium. Tac. 在敵人前更膽戰心驚. ❷ loca tetra *formidolosa.* Sall. 醜陋可怕之地.

form-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*forma*)
【同】figuro, fingo, effingo. X. Deformo.
【狀】decore.
【解】❶ 形成，摹仿，鑄造. ❷ 組織，構造，陶成，規定. ❸ 創造，營造，製成，編纂，著作，撰述.
【例】❶ (*formare*) varie vultus. Plin. 摹仿各種容貌. ❷ *formatis* omnibus et ad belli et ad pacis usus. Liv. 照戰爭及和平慣例佈置一切. (*formare*) puerum dictis. Hor. 教導兒童. personam *formare* novam. Hor. 陶成新品格，(人格). ❸ e Pario *formatum* signum. Ov. 用巴里約大理石彫刻之態像. (*formare*) classem. Virg. 建造艦隊. (*formare*) consuetudinem. Cic. 漸成慣例. (*formare*) regnum Parthicum. Cic. 建巴而弟王國. (*formare*) orationem. Cic. 潤色文詞. (*formare*) epistolas. Suet. 寫信.

formōse. adv. *-formosius, -sissime.*
【解】美觀，雅緻.
【例】*formose* saltare. Apul. 舞姿嫺雅.

formōsĭt-ās. *ātis.* f. (*formosus*)
【同】pulchritudo, forma.
【解】美容，美艷.

formōs-us. *a, um.* adj. (*forma*), *-sior, -sissimus.*
【同】pulcher, qui eximia facie est, ad aspectum venustus. X. Deformis.
【解】美容，美麗，艷麗，雅緻，漂亮.
【例】nunc *formosissimus* annus. Virg. 一年中最明媚之時期.

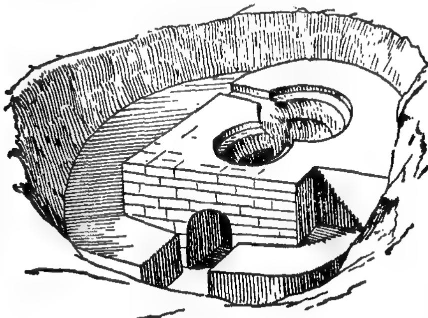
formŭl-a. *ae.* f. (dimin. *forma*)
【同】praescriptum, norma.
【形】augustissima, antiquissima, certa, consentanea rationi.
【解】❶ 字形，形式，定式，舉例，模範，典型—法令，章程，規定. ❷ 公文程式，律例彙編，手續，步驟.
【例】❶ versus *formula*... T. Maur. 詩例. vagus per omnes dignitatum *formulas.* Aus. 歷任各爵秩. certam disciplinae *formulam* instituere. Cic. 樹立學說系統. *formula* vitae. Aus. 生活方式. ❷ jurandi *formula* juris. Ov. 法定誓詞. in testamentorum *formulis* versari. Cic. 精通寫遺書格式. *formulae* judiciorum. Cic. 訴訟程序. *formula* cadere. Sen. 敗訴. *formula* excidere. Suet. 敗訴. in sociorum *formulam* referre. Liv. 列爲盟友. *formulae.* 程式.

formŭlārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】屬於訴訟程序者.

Fornācāli-a. *um,* (et) *ōrum.* n. pl.
【解】窰神節日.

fornācŭl-a. *ae.* f.
【解】小爐灶，浴室爐.

forn-ax. *ācis.* f.
【解】窰灶，燒石灰陶器之窰.
【例】ardentes *fornaces*; *fornax* calcaria.

FORNAX

Plin. 燒石灰窰. (fig.) ruptis *fornacibus,* Aetna. Virg. 厄納火山爆發.

fornĭcārĭ-us. *i.* m.
【解】淫亂之人，姦淫者.

fornĭcātim. adv.
【解】穹窿式，弓形，拱形.

fornĭcāĭt-o. *ōnis.* f.
【解】作穹窿式，拱形，一姦淫.

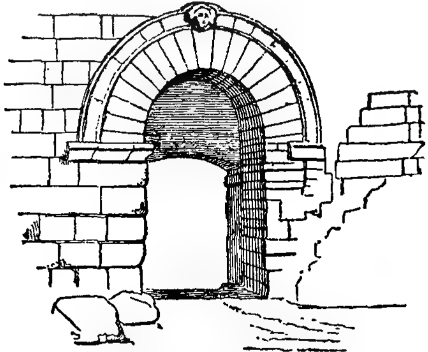
1. fornĭcāt-us. *a, um.* part. v. *fornico.*
【同】qui fornicem habet.
【解】拱形，穹窿式者.
【例】via *fornicata.* Liv. 拱形路(在Camp. Martii). paries *fornicatus.* 拱形牆. *fornicatus.* (part. v. *fornicor*) 淫亂者.

2. fornicat-us. *a, um.* part. v. *fornicor.*
【解】淫亂者.

fornĭc-o. *ās,* (*ātum*), *āre.* v. tr.
【解】作穹窿形.

fornĭc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr.
【解】淫亂，迷路，入歧途.

forn-ix. *ĭcis.* m.
【同】testudo, camera, arcus.

FORNIX

【解】拱形，弓形建築，一穹窿，一凱旋妨，圓頂屋，一溝渠，妓院.
【例】*fornices* caeli. Enn. 穹窿蒼天. *fornix* vitium. 淫亂.

fŏr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】穿透，鑽穴，鑿洞.

fors. *fortis.* f. (abl. *forte*) (usurp. tant. nomin. et ablat.)
【同】fortuna.
【解】偶逢，巧遇，幸運，造化.
【例】*forte* quadam... Liv. 偶然. *fors* fuit, ut... Gell. 巧遇到.... *forte* fortuna. Cic. 幸遇. *fors* plusquam ratio potest. Cic. 信任命運在理智之上. *fors* (adv.) (subaud.) *fiat, sit*). 偶然恐怕. ut *fors* tulerit. 任其自然.

forsăn. adv.
【解】恐怕，庶幾，萬一.
【例】*forsan, fors* sit...) 庶幾....

forsĭtăn. adv. (*for sit an*) (ordin. cum subj.)
【同】fortassis, fortasse.

【解】或者，未必，殆或，恐怕．
【例】*forsitan* quaeritis, quid sit? 或者你們詢問，此係何事？

fortassĕ. adv.
【同】forsitan.
【解】或者，幾乎．
【例】puer *fortasse* fatuus. 兒童或者是精神失常．

fortĕ. adv.
【同】casu, fortuna, fortasse, forsan.
【解】偶然，或者，殆或．
【例】si *forte*; nisi *forte*. 或者偶然，除非偶然．*forte*, quid expediat, quaeritis. Hor. 或者你們詢問，有何裨益．

fortĭcŭl-us. *a, um.* adj. (*fortis*)
【解】果敢，頗有勇氣者．

fortĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*fortifico*)
【解】設防，建堡壘，築工事．

fort-ĭs. *e.* adj.
【同】magnanimus, acer, strenuus, constans, potens, robustus, valens, invictus, animosus, multum roboris habens, maximi animi; qui omnia in se esse posita ducit, et humanos casus virtute inferiores putat. X. Ignavus.
【狀】egregie, maxime, sane, vere.
【解】❶（物質方面）堅固，結實，耐久，健全，有力．❷（精神方面）剛毅，英勇，堅强，果決，正直，決斷，富强，有權威，有聲望．
【例】❶ a) *fortissima* ligna. Caes. 極堅硬之木材．*fortes* tauri. Virg. 强有力之公牛．*fortes* coloni. Virg. 强健之佃戶，莊丁．*fortiores* stomachi. Plin. 更健全之胃．*fortior* aetas. Ov. 壯年．cursu *fortis*. Ov. 健步．*fortis* equus. Ov. 快馬．*fortis* cibus. Isid. 富養料之食品．b) terra *fortior* luna. est. Isid. 地球比月球更大．c) *fortes* venti. Ov. 暴風．medicamenta *fortia*. Ov. 猛藥．❷ *fortior* in patiendo dolore. Cic. 更勇敢忍受痛苦．contra audaciam *fortissimus*. Cic. 極勇敢反對大膽妄爲．*fortes* fortuna adjuvat. Cic. 天佑膽大人．*fortia* facta Sall. 俠義行爲．vir ad pericula *fortis*. Cic. 冒險之人．*fortis* ad scelus. Quint. 肆無忌憚．*fortissimus* vir. Cic. 極英俊之人物．sororem despondisse in *fortem* familiam. Plaut. 將妹許配與貴顯之家．*fortia* dicta. Prop. 豪語（傲慢之語）．

fortĭtĕr. adv. (*fortis*), *fortius*, *-tissime*.
【同】animose, viriliter, constanter, nervose, acriter, strenue, magno animo fortique; magno praestantique animo.
【解】毅然，決然，堅强，雄壯，剛毅，果敢，決斷．
【例】*fortiter* verberare. Pall. 重笞．*fortiter* dicere. Quint. 出言激烈．*fortissime*. 堅決肯定．*fortiter* volare. Ov. 疾飛．*fortiter* agere. Sen. 毅然行事．*fortiter* perire. Hor. 毅然赴死．

fortĭtūd-o. *ĭnis.* f.
【同】magnitudo animi et robur; animi excelsi, atque invicti magnitudo; animi excellentia; elatio magnitudoque animi; animi excellentis praestantia; animi praesentia, vis, excelsitas; magna vi et incredibili animus. X. Ignavia, inertia, timiditas.
【形】custos dignitatis, jucunda auditu, propria viri, robusta, et stabilis.
【解】勇敢，英勇，剛毅，豪爽，果敢，決斷，無畏無懼，不屈不撓，勇毅，勇德．
【例】*fortitudo* animi. 意志堅强．domesticae *fortitudines*. Sall. 國內忠烈事蹟．*fortitudo* est considerata periculorum susceptio, laborum perpessio, dolorum laborumque contemptio. 剛勇便是審愼的冒險，任勞，輕視艱辛痛苦．*fortitudo* est magnarum rerum appetitio. 英勇便是想望立大功，建偉業．

fortŭītō. (fortuitu). adv. (*fortuitus*)
【同】casu, temere, forte. X. Consueto.
【解】偶然，未預料，不期而遇（邂逅），冒昧．
【例】casu et *fortuito* factum est, (*fortuito* incidere in aliquid agendum). 偶然未料到之事．id tibi non excidit *fortuitu*. 你遇到此事並非偶然．temere ac *fortuitu* aliquid facere. 冒然不思而行此事．

fortŭit-us. *a, um.* adj. (*fors*)
【同】in fortuna positus, non provisus.
【解】偶然意外事．
【例】*fortuita* bona. 意外之財．*fortuita* atomorum concursio. 原子偶然湊合．*fortuita* et subita oratio. 臨時（即席）演講．

fortūn-a. *ae.* f.
【同】sors, fors, temeritas, eventus, conditio. X. Consilium, ratio.
【形】adversa, diversa, afflicta, aliena, anceps, caeca, communis, dispar, dissimilis, dubia, crudelis, excellens, exigua, fatalis, fluxa, gravis acerbaque, inferior, infesta, optabilis, prospera, singularis.

FORTUNA

【解】❶命運，遭遇，自然趨勢．❷幸運，福氣．❸分位，身份，處境．❹(pl.)財富，尊榮．
【例】❶*fortuna* secunda, (vel) prospera. Cic.福利，吉祥．*fortuna* adversa. Cic. 逆境，(凶禍)．(pl.) alicujus *fortunas* laudare. Cic. 頌揚其幸運．suis *fortunis* desperare coeperunt. Caes. 因已之惡運他們開始失望．❷*fortunam* sibi facere. Liv. 爲己造幸福．habuisset res *fortunam*. Liv. 事情進行順利．❸ homines infima *fortuna*. Cic. 微賤之人．spes amplificandae *fortunae*. Cic. 希望改善其處境，(命運)．❹ et honore et auctoritate et *fortunis* civitatis suae princeps. Cic. 論地位，威望，財富，在本城首屈一指．
【註】phras. ❶*fortunam* suam sib quisque ipse parat; (*fortunae* quisque suae faber est). 每人製造自己命運．❷ quaecumque *fortuna* fuerit, tentabo rem; (*fortunae* periculum faciam). 無論命運如何我將嘗試．❸ in hoc bello partes sequor, quibus *fortuna* faverit, (ad *fortuna* inclinabo).在此戰爭中我將隨從幸運者．❹ *fortuna* in bello multum potest; (*fortuna* rerum quidem humanarum sed maxime campi domina). 戰爭時勝敗多係命運．(人事另外戰事係于命運．) ❺*fortuna* modo prospera modo adversa utimur. 吾人之事順逆無常．❻*fortuna* prospera moderate utitur; (in rebus secundis minime elatus est). (福)富而不驕．❼*fortuna* utor adversa; (*fortuna* mihi undique adversatur). 我命途多舛．❽ vita humana multis est exposita *fortunae* injuriis, (innumeris *fortunae* telis patet hominum vita).人生多艱．❾*fortuna* est inconstans; (varietas est propria *fortunae*).命運不常．❿*fortuna* se vertit; (*fortuna* retro volvitur). 命運逆轉．

2.**Fortūn-a.** *a.* f. nom. propr. deae.
【解】命運女神．

fortūn-ae. *ārum.* f. plur.
【同】bona, copiae, opes, divitiae, dona fortunae.
【解】財富，福利．
【例】*fortunis* aliquem privare, (in *fortunas* invadere). 褫奪人之財產．aliquem *fortunis* augere, cumulare. 使人積富．alicujus *fortunis* imminere. 某人厄運臨頭．*fortunas* amittere. 破產．*fortunas* cum morte dimittere. 死時拋棄財產．per *fortunas*! (fromula obtestantis).福哉幸哉(祝禱之詞)．

fortūnātē. adv. (*fortunatus*), *-tius*.
【同】feliciter.
【解】徼幸，造化，(幸福生活)．

fortūnāt-us. *a, um.* part. v. *fortuno*. *fortunatior, -tissimus*.
【同】felix, cui venti valde secundi, cui fortuna ubique praesto est; incredibili fortuna cumulatus; cui ad felicitatem nihil deest; cui recte res omnes sub manus succedunt. X. Infelix, miser.
【解】吉祥，福利，多福祉，多財富者．
【例】nihil *fortunatius*. Cic. 無更幸福者．*fortunatus* laborum. Virg. 幸不徒勞．

fortūn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*fortuna*)
【同】servo, augeo.
【解】增人福祉，使順利昌盛，成功，(-alicui aliquid).
【例】tibi patrimonium dii *fortunent*! 諸神保佑你之祖業．te Deus *fortunet*! 天主保佑你．

fŏrŭl-i. *ōrum.* m. pl.
【解】書架，書櫥，書格．

fŏr-um. *i.* n. (*foras foris*)
【形】celeberrimum, commune, medium, maximum.
【解】❶市區，市場，商場，公共場所，交易所．❷(fig.) 公開生活，社交生活：a)日常生活，普通生活．b) 公共事業 (另外企業經濟事業)．c) 政治生活(另外行政法庭訴訟生活)．❸外省之行政貿易生活．
【例】❶ a) *forum* Romanum. Plin. magnum, vetus, (vel absolut.) *forum*. Cic. 羅瑪行政中樞區．b) *forum* bovarium, boarium. Cic. 牛市．*forum* olitorium (holitorium). Liv. 菜市．*forum* piscatorium. Pl. 魚市．Vaga, *forum* rerum venalium. Sall. 瓦加城售品市場．❷ a) arripere verba de *foro*. Cic. 道聽途說．b) in *foro* versari. Cic. 經商．sublata de *foro* fides. Cic. 在商界信用已失．cedere *foro*. Sen. (banqueroute). (商業)倒閉．c) *forum* attingere. Cic. 接管公務．in alieno *foro* litigare. Mart. (prov.) 敗訴．(在非宜法庭爭訟)．❸ a) provinciae *fora*. Cic. 在省立法院．*forum* agere. 開庭，審案．*fori* privilegium. 法庭特權．*forum*. 署法庭．*forum* externum. 外署．*forum* internum. 內署．

fŏr-us. *i.* m. (plur. praesert.)
【解】❶ (pl.)船甲板．❷ (pl.)劇場坐椅，行列，長凳，蜂窠．❸ (forus aleatorius) 棋盤．

foss-a. *ae.* f. (*fodio*)
【形】abundans gurgitibus, lata.
【解】洞穴，溝渠，壕塹，凹坑，孔．

FOSSA

【例】*fossam* ducere, fodere. Caes. (deprimere, obducere, facere). 掘壕. oppidum *fossa* munire, (circumdare, circummunire, sepire). 圍城挖壕. *fossae*, pluribus locis objectae, iter abrumperant. 多處挖溝，截斷道路.

fossīcĭ-us. *a, um.* adj. (*fossa*)
【解】出土者.

fossĭl-is. *e.* adj.
【解】出土者(化石).

fossĭ-o. *ōnis.* f. (*fodio*)
【解】挖，掘，鋤，耕.

foss-or. *ōris.* m. (*fodio*)
【同】qui fodit.
【解】墾田人，農人，開礦者，掘墓者.

fossŭl-a. *ae.* f. (dimin. *fossa*)
【解】小溝.

foss-us. *a, um.* adj. part. v. *fodio.*
【解】挖掘者.

1. fōt-us. *a, um.* part. v. *foveo.*
【解】溫暖，保育者.

2. fōt-ŭs. *ūs.* m. (ordin. in ablat.)
【解】溫暖，燻蒸.
【例】ova *fotu* pulveris animantur. Isid. 因熱土之溫暖而卵生.

fŏvĕ-a. *ae.* f.
【同】fossa, scrobs.
【解】孔，穴，溝渠，陷阱.
【例】in *foveam* incidit. 墮入陷阱.

fŏ-vĕo. *vēs, vi, tum, vēre.* v. tr. (vide **faveo, favilla**)
【同】tego, alo, tueor, retineo.
【解】❶ 使溫暖，保持熱度，孵卵. ❷ (poet.) 蟠曲，保煖. ❸ 懷抱，愛惜，撫循，扶持，庇護.
【例】❶ (*fovere*) pennis pullos. Cic. 庇蔭幼雛於厥翼下. quasi *fovebam* dolores meos. Cic. 如輕減我之痛苦. (*fovere*) epulas. Plaut. 烝熱食物. (*fovere*) ova. Plin. 孵卵. (*fovere*) sensus hominium. Cic. 淆惑視聽. ❷ humum coluber *fovet.* Virg. 水蛇蟠曲在地上. *fovet* castra. Virg. 蟠踞營盤. ❸ (*fovere*) spem. Liv. 保持願望. (*fovere*) aliquem. Cic. 迎和人. (*fovere*) spem alicujus. Liv. 扶持人之願望. (*fovere*) aliquem plausu. Tac. 爲某人鼓掌喝彩. (*fovere*) amplexu. Virg. 擁抱. (*fovere* animum. Gell. 愜意. (*fovere*) peculiariter discipulum. Quint. 特別愛惜某徒弟. (*fovere*) pueritiam alicujus. Tac. 撫育某之兒童時代. (*fovere*) famam inanem. Virg. 喜好虛榮. (*fovere*) partes alicujus. 袒護某之黨派.

frăc-es. f. pl. abl. *ibus.* (*frango*)
【解】橄欖油渣滓.

frăc-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】發軟，發酵，朽爛.

frăctĭ-o. *ōnis.* f.
【解】破碎，分割，分數.
【例】*fractio* panis. 分餅.

fractūr-a. *ae.* f.
【解】斷片，零星，碎屑.

1. fract-us. *a, um.* part. v. *frango.* *-tior.* Cic.
【同】infractus, debilitatus, afflictus.
【解】❶ 破碎，斷片. ❷ (fig.) 粉粹，破壞，消弱，疲勞，打擊者.
【例】❶ *fractis* cervicibus mortuus est. Hier. 折頸而死. ❷ *fracta* foedera. Sil. 破壞條約. *fractiore* animo esse. Cic. 更灰心喪志. *fracti* aestus. Caes. 暑氣已退. *fracta* vox. Juv. 聲音脆弱. *fractus* in compositione. Quint. 文氣薄弱.

2. fract-ŭs. *ūs.* m.
【解】破裂.

frāg-a. *ōrum.* n. pl.
【解】草莓果，蛇蛋果，蛋莓果.

frăgĭl-is. *e.* adj. (*frango*). *-lior, -lissimus.*
【同】caducus. X. Firmus stabilis.
【解】脆弱，易破碎，易損壞，虛弱，短促，易消滅.
【例】dentibus *fragile.* Plin. 脆(糖)(用牙易磨碎者). aquae *fragiles.* Ov. 易碎冰塊. *fragilis* favor. Sen. 易失之寵幸.

frăgĭlĭt-ās. *ātis.* f. (*fragilis*)
【解】脆弱，虛弱，短促，不堅實，不牢固.
【例】*fragilitatem* naturae communis et imbecillitatem pertimesco. 我畏懼普通天然物性之短促及孱弱. *fragilitate* recidivus. 因輭弱而成累犯者.

fragm-ĕn. *ĭnis.* n. (*frango*)
【解】零星，斷片，碎屑，殘餘.
【例】*fragmen* linguae. Arn. 口吃，(語音不清楚).

fragment-um. *i.* n. (*frango*)
【同】rei fractae pars, frustum.
【解】零星，碎屑，殘餘.
【例】*fragmenta* lapidum, lignorum. 木石碎屑.

frăg-ŏr. *ōris.* m.
【同】rei fractae sonitus, strepitus.
【解】破裂之聲，響聲，爆炸聲，叫囂，喧嘩.
【例】virum lituumque *fragores.* V.-Fl.

戰士及號角之聲.

frāgōs-us. *a, um.* adj. (*fragor*)
【解】巉巖險峻，粗礪，(fig.) 粗野，衝撞，震响者.
【例】*fragosa.* (n. pl.) Quint. 衝撞之聲. *fragosi* versus. Diom. 堆砌之詩.

frāgr-ans. *antis.* part. v. *fragro.* -*tior*, -*tissimus*.
【解】芬芳，香馥，加香料.

frāgrantī-a. *ae.* f.
【解】芬芳，馥香.

frāgr-o. *ās, āre.* v. intr.
【同】odorem reddo, odorem afflo.
【解】流香，馨香，芬芳，(raro) 發臭味.
【例】*fragrat* acerbus odor. V. Fl. 臭氣逼人. vinum *fragrat* gemma. Solin. -lapis. Isid. 寶石發酒味. *fragrans* balsama. Apul. 有香料味.

frămĕ-a. *ae.* f.
【解】日耳曼人之長矛.

Franciscān-us. *i.* m.
【解】方濟各會士.
【附】**francomurarii.** 馬松黨.

franc-us. *i.* m.
【解】法郎.

frango. *frangĭs, frēgī, fractum, frangĕre.* v. tr.
【同】infringo, confringo, perrumpo, comminuo, infirmo, contundo.
【狀】facile, vehementius.
【解】❶ 破壞，折斷，分割，碟粉碎. ❷ (metaph.) 消弱，輕減. ❸ (fig.) 折服，毀滅，降伏，屈服，摧毀，克服，挽回，輭化.
【例】❶ (*frangere*) anulum. Cic. 折斷指環. navibus *fractis.* Caes. 船已破壞. (*frangere*) brachium. Sall. 折臂. ❷ calor se *frangit.* Cic. 熱度已減. (*frangere*) ventos. Plin. 減風力. (*frangere*) equum Sall. 馴服馬. ❸ (*frangere*) nationes. Cic. 征服各國. sin te mala reipublicae *frangunt.* Cic. 但若國難便爾灰心. (*frangere*) foedus. Cic. 破壞條約. (*frangere*) fidem. Cic. 失信. (*frangere*) iter. Stat. 半途中止. (*frangere*) vires vini. Plin. 減酒力. (*frangere*) nervos omnes et mentis et corporis. Quint. 催毀精力及身力. *frangi* metu. Cic. 因畏懼而灰心. ipsa auctoritate me *frangeret* (Plato). Cic. 假設我敬服其(佈拉道)權威.

frāt-er. *ris.* m.
【同】germanus.
【形】amantissimus, carissimus, impius, levis, major, minimus, optatissimus, ornatissimus, praeditus pari pietate et industria, suavissimus; fratres amantissimi et conjunctissimi.
【解】兄弟，昆仲，堂兄弟，族兄弟，—(pl.) 知己，同國之人.
【例】*frater* patruelis. 堂兄弟. *fratres* germani. Cic. 胞兄弟. *fratres* consanguinei. Gajus. 同族兄弟. concordissimi *fratres.* 最同心的兄弟. *fratres* uterini. Just. 同母異父兄弟.

frātercŭl-us. *i.* m.
【同】frater.
【解】小弱弟，親愛的兄弟.
【例】volo, mi frater, *fraterculo* tuo credas. 吾兄，我願你信任你的小弟.

frāterne. adv.
【同】germane.
【解】親愛如兄弟然.
【例】epistolae non *fraterne* scriptae. 不親善的信件. *fraterne* debes ignoscere. 須原諒如兄弟.

frāternĭt-ās. *ātis.* f. (*fraternus*)
【解】兄弟(手足)之情，友誼，親善，(國際友善)—善會.

frātern-us. *a, um.* adj. (*frater*)
【解】兄弟，親族，友善，聯繫親善者.
【例】*fraterna* necessitudo. 兄弟的急需. *fraternum* amorem demonstrare in aliquem. 對人表示親愛. maerens *fraterna* morte juvencus. 因同伴死亡牡牛悲傷.

fratrĭ-a. *ae.* f.
【解】妯娌，嫂，弟婦.

frātrĭcīd-a. *ae.* m. f. (*frater caedo*)
【解】殺害兄弟姊妹之人.
【例】parricida, *fratricida.* 弒父弒兄者.

fraudātī-o. *ōnis.* f. (*fraudo*). X. Fides.
【解】行詐，(惡意)欺騙.
【例】inter bonos bene agere oportet, et sine *fraudatione.* 與善人往來宜正直不欺.

fraudāt-ŏr. *ōris.* m.
【同】inficiator.
【解】拐騙，欺人者.
【例】*fraudator* creditorum. 欺騙信託人. beneficiorum *fraudator.* Sen. 忘恩負義者.

fraudātōrī-us. *a, um.* adj.
【解】詐僞者，欺騙者.

fraudātr-ix. *īcis.* f.
【解】欺騙，行詐者，(女性).

fraudāt-us. *a, um.* part. v. *fraudo.*
【解】被欺受騙者，蒙蔽者.

fraud-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*fraus*)
【同】fraudem facio, fallo, destituo, ludifico.
【狀】improbissime, palam.

【解】❶ (absol.) 施詐術. ❷ 欺詐，騙人. ❸ 偸漏，竊取.
【例】❶*fraudare*. Cic. 施詐術. ❷ (*fraudare*) aliquem. Cic. 騙人. (*fraudare*) aliquem debito. Cic. 欺騙債權人，(不認賬). (*fraudare*) creditores. Cic. 欺騙債主，假託倒閉. ❸ (*fraudare*) stipendium equitum. Caes. 盜取騎士軍餉. (*fraudare*) legem. Dig. 巧避法律. (*fraudare*) anima. Ov. 斷送性命. (*fraudare*) somno. Ov. 擾其淸夢. (*fraudare*) se victu suo. Liv. 絕食.

fraudŭlenter. adv. *-tius.*
【解】詭詐貌.

fraudŭlentĭ-a. *ae.* f.
【解】詐僞，狡詐，假冒.

fraudŭlent-us. *a, um.* adj. (*fraus*), *-tior, -tissimus.*
【同】fallax, dolosus, mendax, malitiosus.
【解】欺騙，詐僞，欺詐，詭詐者.
【例】*fraudulentus* homo est. 欺人者. fallaciis ac fraudibus consutus est. 陰謀行騙欺人者.

fraus. *fraudis.* f.
【同】dolus, malitia, fallacia, machina, insidiae, error, praestigiae, circumscriptio.
【形】capitalis, familiaris, impia, scelerata, et nefaria, summa.
【解】❶ 詐術，舞弊，不忠，欺詐. ❷ 錯謬，自欺. ❸ 損害，損失. ❹ 犯法，罪行.
【例】❶ sine *fraude*. Caes. 忠誠不欺. Litavicci *fraude* perspecta. Caes. 立大未人之詭計旣已揭露. *fraudem* moliri. Phaed. 施詭計. in *fraudem* homines impellere, (agere, conjicere). 騙人，(使人受騙). ❷ voltus in *fraudem* homines impellit. Cic. 容貌欺人. in *fraudem* incidere, delabi. Cic. (est) *fraude* indutus, delatus, irretitus, captus, circumventus, 受騙(被欺). ❸ id mihi *fraudem* tulit. Cic. 此事損害我. res *fraudi* est alicui. Cic. 使人受害之事. *fraudem* legi facere. Cic. 巧避法律之事. ❹*fraudem* capitalem admittere. Cic. 犯重罪. suscepta *fraus*. Cic. 犯罪. *fraus* in contractu. 立約行騙.

fraxĭnĕ-us. *a, um.* adj. (*fraxinus*)
【解】榛木者，(梣木).

fraxĭn-us. *a, um.* adj.
【解】榛樹，梣樹.

frēgi. perf. v. *frango.*

frēmĕbund-us. *a, um.* adj.
【同】furens, indignatione plenus.
【解】狂怒，戰慄，喧嘩，怒叱者.

frem-ens. *entis.* part. v. *fremo.*
【解】喧嘩，震响，戰慄.
【例】epistulae *frementes*. Plin. 充滿嗔怒之書信.

frĕmĭt-ŭs. *ūs.* m.
【同】strepitus horribilis.
【解】響聲，喧囂，嘶吼，震響，嗡之聲.
【例】*fremitus* equorum. Caes. 馬嘶. *fremitus* apum. Virg. 蜜蜂嗡之聲. *fremitus* armorum. Cic. 武器震響. *fremitus* maris. Cic. 海浪澎湃之聲. *fremitus* tubae. Sen. 號角之聲. *fremitus* flebilis. Sen. 哀號.

frĕm-o. *ĭs, ŭi, ĭtum, ĕre.* v. intr. vel tr.
【同】perstrepo.
【解】I. intr. ❶ 喑，嗔聲，嘯，吼，嘶，鳴，响，喧囂，(人，獸，風之聲). ❷ 回聲，響應. II. tr. ❶ 震響，驚駭聲. ❷ 嗔怒，喊聲.
【例】I. ❶ magno clamore *fremebant*. Virg. 長嘯，怒吼. *fremunt* venti. Ov. 狂風怒吼. acerba *fremens*. Virg. 嗔怒. *fremit* tigris. V. Fl. 虎嘯. concitata... saxa *fremunt*. Virg. 空中亂石互撞. ❷ festis *fremunt* ululatibus agri. Ov. 田園反應歡呼之聲.
II. ❶ uno omnes eadem ore *fremebant*. Virg. 衆人同聲歡呼. *fremere* arma. Virg. 高呼武器，(開戰). *fremere* bella ore. Stat. 大聲挑戰. ❷ imperia *fremere*. Caes. 叱責抗議上命. Arrius consulatum sibi ereptum *fremit*. Cic. 亞立五執政官權位被奪自鳴不平.

frĕm-or. *ōris.* m. (*fremo*)
【解】震响，響聲，怒吼，狂叫.

frēnāt-or. *ōris.* m.
【解】駕馭，箝制，約束者, (fig.) 管理者.

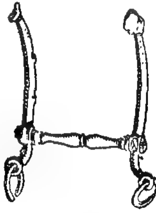
frēnāt-us. *a, um.* part. v. *freno.*
【解】嚼馬勒者，以馬銜(鑣)勒口者一被箝制，受約束者.
【例】*frenata* acies. Sil. 騎兵陣. *frenata* lingua. Plin. 緘口.

fre-ndo. *ndis, ssum,* (vel) *sum, ndĕre.* v. tr. vel intr.
【同】fremo, saevio.
【解】❶ intr. 切齒，嗔怒. ❷ tr. a) 磨，磨，研，舂，粉碎. b) 忿恨，(摩擦).
【例】❶ dentibus *frendit*. Plaut. 切齒. dentes *frendere*. Isid. 切齒. *frendere* est dentes concutere. Isid. 切齒. *frendens* dolor. Sen. 痛苦刺激. ❷ faba *fresa*. Col. 豆末. a) saxo fruges *frendas*. Att. 用石磨麵. b) *frendente* Alexandro, eripi sibi victoriam e manibus. Curt. 亞立山見自己不能得勝非常忿怒.

frēn-i. *ōrum.* m. vide **frenum.**

frēn-o. (**fraen-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*frenum*)
【同】 reprimo, domo, cohibeo.
【解】 撲響，駕馭，羈絆，一約束，管制.
【例】 *frenare* cursus aquarum. Virg. 抑止水流. *frenare* alvum. Cic. 止瀉. *frenare* dolores. Sil. 節哀.

rēn-um. *i.* n. plur.; **-a.** *ōrum.* pl. n.; **i.** *ōrum.* pl. m.
【同】 instrumentum, quo equum moderamus.
【形】 novum.
【解】 羈韁，鑣，銜，馬勒.
【例】 *frenos* adhibere alicui. Cic. (injicere). 節制某人. *frenum* mordere, (mandere). Virg. 嚼(嚙)馬銜，(反抗). *frena* remittere studiis. Ov. 節制讀書，(課門休息). *frena* injicere licentiae. Hor. 節制情慾.

FRENUM

frĕqu-ens. *entis.* adj.
【同】 multus. X. Infrequens, rarus.
【解】 I. (論地方) ❶ 集合，群衆者，稠密者. ❷ 繁殖，輻輳，衆多者.
II. (論時候) ❶ 屢有，恒久，頻繁者. ❷ 通常，普通者.
【例】 I. ❶ senatus *frequentior.* Cic. 國會人數更多. *frequentissimo* senatu. Cic. 出席國會者極多. ❷ *frequentissimo* theatro. Cic. 劇場觀衆擁擠. *frequens* municipium. Cic. 人煙稠密的城市. *frequens* via. Ov. 通衢. II. ❶ erat Romae *frequens.* Cic. 屢在(久在)羅瑪. *frequens* auditor. Cic. 勤於聽講. *frequentior* familiaritas. Nep. 時常往來. *frequentior* usus. Plin. 普通慣例. ❷ caret *frequentibus* poculis. Cic. 老年不得屢次行灌酒禮. *frequentior* fama. Liv. 傳聞更廣. *frequentior* in cibo. Plin. 屢次飲食. *frequens* communio. 勤領聖體.

frĕquentātī-o. *ōnis.* f. (*frequento*)
【同】 crebritas, multitudo, coacervatio.
【形】 densa et continens, universa.
【解】 富饒，衆多，輻輳，屢次.
【例】 densa verborum *frequentatio.* 繁言(饒舌).

frequentāt-us. *a, um.* part. v. *frequento.*
【解】 (人煙) 稠密，富饒，衆多，頻繁，通常者.
【例】 gemma reginis *frequentata.* Plin. 皇后慣常佩帶之寶石.

frĕquentĕr. adv. *-tius, -tissime.*
【同】 frequens crebro.
【解】 ❶ 屢次，時常，頻繁. ❷ 大多數.
【例】 ❶ quod Cicero *frequentius* testatur. Quint. 西塞祿更多次證明此事. ❷ translatione *frequentissime* uti. Cic. 時常(大多數) 用寓言.

frĕquentĭ-a. *ae.* f. (*frequens*)
【同】 crebritas, multitudo. X. Paucitas, solitudo.
【形】 gravis et plena rerum, incredibilis, magna, similis, solida, usitata.
【解】 合流，同趨，群集，富饒，衆多，頻繁，屢次.
【例】 *frequentia* caeli. Vitr. 空氣凝結. *frequentia* rerum. Cic. 思想豐富. maxima *frequentia* domum deducitur. 大衆伴同回家. amicorum *frequentia* me celebrat. 衆朋友慶祝我.

frĕquent-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*frequens*)
【同】 celebro, saepe adeo. X. Desero.
【狀】 acervatim, summe.
【解】 ❶ 往來頻繁，勤於... ❷ 繁殖，移殖，充盈. ❸ 群集. ❹ 同慶，共祝.
【例】 ❶ (*frequentare*) alicujus domum. Cic. 屢往某家. (*frequentare*) aliquem. Sall. 慣常與某人往來. (*frequentare*) (in ore habere), aliquam vocem. 三復其言. (*frequentare*) scholas. 時常上課. ❷ (*frequentare*) piscinas. Col. 繁殖魚池中. (*frequentare*) vineam. Col. 廣植葡萄園. (*frequentare*) urbes. Cic. 群居城中. (*frequentare*) templa. Ov. 殿中衆人擁擠. ❸ (*frequentare*) scribas ad aerarium. Cic. 書記群集國庫前. (*frequentare*) populum. Cic. 招集百姓. quos casu hic dies *frequentavit.* 此日偶然集合民衆. ❹ nuptias *frequentavi.* Plin. 屢參加婚禮. (*frequentare*) sacra. Ov. 屢參與祭禮. (*frequentare*) Lucani diem. Stat. 慶陸加尼誕辰.

fress-us. (**fres-us**). *a, um.* part. v. *frendo*)
【解】 搗碎，研末者.

frĕtens-is. *e.* adj. (*fretum*)
【解】 狹隘者.
【例】 *fretense* mare. Cic. 海峽 (Sicilia.). *fretensis* legio. Insc. 海峽師旅(臨西細利).

frĕt-um. *i.* n.
【同】 locus angustus in mari, maris aestus.
【形】 horrisonum, medium.
【解】 海峽，(狹隘). (poet.) 海洋，潮浪，搖動.
【例】 *fretum* Siciliense. Cic. 西細利海峽.

freto transit. 渡過海峽. in *freta* dum fluvii current. Virg. 江河流入海洋. *fretum* Euxinum. Ov. 黑海. *fretum* aetatis. Lucr. 血氣方剛之時. *fretum* adulescentiae. Flor. 青年血氣方剛之時.

1. **frēt-us.** *a, um.* adj.
【同】 confisus, nixus, fultus.
【解】 仗賴，依恃，信任，依賴.
【例】 (cum abl.) *fretus* voce. Cic. 仗賴其嗓音. *fretus* fortuna. Liv. 依恃命運. (cum dat...) partim innocentiae *fretus*, (vel innocentia), partim gratia potentum nixus. 一方面依恃其清白(無罪)，一方面仗恃權貴之寵眷. partim amicitiis fultus... 另一方面依恃友誼.

2. **frēt-ŭs.** *ūs.* m. (abl. in *ū*)
【解】 依賴援助.

3. **frĕt-ŭs.** *ūs,* (*i*). m. (ut **fretum**)
【解】 海峽.
【例】 perangusto *fretu.* Cic. 經過狹隘海峽. *fretus* anni. Lucr. 一年之季候.

friābĭl-is. *e.* adj.
【解】 易粉粹者.

frĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】 摩擦，琢磨，磨光滑.

frĭcatūr-a. *ae.* f.
【解】 磨光，摩擦.

frĭcāt-us. *a, um* part. v. *frico.*
【解】 摩擦者，(粉碎者).

frĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】 摩擦，琢磨，刷，掃.
【例】 *fricatur* locus. Scrib. 按摩病處. (*fricare*) corpus oleo. Mart. 身上擦油. (*fricare*) pavimentum. Vitr. 擦地板.

frictĭ-o. *ōnis.* f.
【解】 搓，摩，抹.

frict-us. *a, um.* ❶ part. v. *frico.*
【解】 摩擦.
❷ part. v. *frigo.* (vel **frix-us.** *a, um*)
【解】 烤，炙，燻，焙，炒者.
【例】 *frictum* triticum. Varr. 炒麥. *frictus* sal. Cato. 焙鹽.

frīg-ens. *entis.* part. v. *frigeo.*
【解】 寒冷，殭凍.
【例】 *frigens* animis. Sil. 冷淡，怠惰.

frī-gĕo. *gēs, xi, gŭi, gēre.* v. intr.
【同】 algeo, conglacio. X. Caleo.
【狀】 plane, valde.
【解】 寒冷，凍，(fig.) 魯鈍，枯萎，羸弱，怠惰.
【例】 nunquam *friguit.* Hier. 總不感覺寒冷. *frigent* vires. Virg. 精力衰弱. plaen jam *frigeo.* Cic. 我已完全灰心. *friget* patronus Antonius. Cic. 人已不熱烈求安多尼庇護.

frīgĕr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】 變冷，致凉.

frī-gesco. *gescĭs, xi, gescĕre.* v. int. (*frigeo*)
【解】 漸冷，衰弱.
【例】 *frigescens* vulnus. Curt. 傷處熱度漸退. *frigescit* indignatio. Arn. 怒火漸漸平息.

frīgĭd-a. *ae.* f. (*aqua*) (*frigidus*)
【解】 冷水.

frīgĭdārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】 使凉者.
【例】 *frigidaria* fistula. Pall. 冷水管.

frīgĭdē. adv. (*frigidus*), *-dius, dissime.*
【解】 冷，凉，(fig.) 怠慢，衰弱.
【例】 *frigide* agere. Cic. 行事怠緩. *frigide* laudare. Gell. 淡然稱頌.

frīgĭdĭt-as. *ātis.* f.
【解】 寒冷.

frīgĭd-um. *i.* n. (*frigidus*)
【解】 寒冷，冷氣候.

frīgĭd-us. *a, um.* adj. *-dior, -dissimus.*
【同】 gelidus, algidus.
【解】 ❶ 寒冷，冰凍. ❷ (fig.) 淡泊，寡情，衰弱，恐怖.
【例】 ❶ caelum est hieme *frigidum.* Plin. 冬季天氣寒冷. *frigidior* humor. Lucr. 更冷之水. *frigida* aura. Ov. 凉風. ❷ *frigidior* glacie. Ov. 冷酷(寡情)過於冰. *frigidus* aevo. Juv. 血氣既衰. *frigida* febris. Plin. 因瘧疾而戰慄. *frigidus* rumor. Hor. 恐怖的謠言.

frīgill-a. *ae.* f. vide **fringilla.**
【解】 家雀.

1. **frī-go.** *gĭs, xi, ctum,* (vel) *xum, gĕre.* v. tr.
【解】 燻，煎，炙，炒，焙.
【例】 *frigere* salem. Cato. 焙鹽.

2. **frĭg-o.** *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】 跳動.
【例】 *frigi* animos eorum. Varr. 他們之心跳動.

frīgŏrĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*frigus facio*)
【解】 生冷氣者.

frīg-ŭs. *ŏris.* n.
【同】 vis frigorum. X. Calor.
【形】 gelidum, intolerabile, maximum, tremulum.
【解】 ❶ 寒冷，冰凍，冷氣，(poet.) 冬季，寒慄，驚抖，恐怖. ❷ (fig.) 清冷，薄情，冷淡，冷靜，麻痺.
【例】 ❶ vis *frigoris,* (*frigorum*). Curt. 嚴寒(寒氣凛冽). *frigore,* (*figoribus*). Virg.

寒冷時. vix in tectis ipsis *frigus* declinatur. 在彼屋內僅能(難以)避寒. vis *frigoris* depellitur. 寒氣已退. *frigus* se remittit. 寒氣已退. ❷ id aliquantulum *frigoris* attulit. Plin. J. 使人感覺冷靜.

fringill-a. frigilla. *ae.* f. **fringill-us.** *i.* m.
【解】金絲黃雀.

frī-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】敲碎，搗碎，打破.

frĭtill-a. *ae.* f.
【解】粥類(麥片奶粉粥).

frĭtill-us. *i.* m.
【解】骰子盒.

frĭtinn-īo. *īs, īre.* v. intr.
【解】鳥鳴，(嘰聲)蟬鳴，群噪，潺潺淺聲.

frīvŏl-a. *ōrum.* n. pl. (**frīvŏl-um.** *i.* n.)
【解】罎罐，碗碟，碎片，微物，細事.

frīvŏl-us. *a, um.* adj.
【同】nugatorius.
【解】❶(論事物)瑣細，無價值，兒戲者，虛幻者. ❷(論人)輕率，輕躁，脆弱者.
【例】❶ *frivola* verba. Fest. 浮言. *frivolus* sermo. 浮言. *frivolum* dictu. 浮言.

frixōrĭ-um. *i.* n. (**frixūr-a.** *ae.* f.)
【解】鍋.

frix-us. *a, um.* part. v. *frigo.*
【解】燻煎者.

frondārĭ-us. *a, um.* adj. (*frons*)
【解】積樹葉處者.

frondātĭ-o. *ōnis.* f. (*frons 1*)
【解】砍伐，刪除，剪拔，截削.

frondāt-ŏr. *ōris.* m. (*frons 1*)
【解】修樹，剪樹者.

frond-ens. *entis.* part. v. *frondeo.*
【解】枝葉茂盛，扶疏者.

frond-ĕo. *ēs,* (*ŭi* raro), *ēre.* v. intr. (*frons 1*)
【解】枝葉茂盛，繁茂，(蓊鬱)成蔭.

frond-es. *ĭum.* f. pl.
【同】arborum folia.
【解】簇葉，葉叢.
【例】via deserta, et *frondibus* et virgultis interclusa. 叢樹繁茂阻塞的荒徑.

frond-esco. *escĭs, escĕre.* v. intr. (*frondeo*)
【同】frondes emitto.
【解】枝葉漸繁茂，(fig.)文藻.
【例】arbores verno tempore tepefactae *frondescunt.* 春光柔媚，樹木枝葉叢生.

frondĕ-us. *a, um.* adj. (*frons 1*)
【解】樹木蔭翳者.
【例】*frondea* cuspis. Mart. 尖杖(牙籤). 小枝.

frondĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*frons fero*)
【解】枝葉叢生，暢茂者.

frondōs-us. *a, um.* adj. (*frons 1*)
【同】frondibus abundans.
【解】林木蔭翳，枝葉繁茂者.
【例】montes *frondosi.* 山中林木蓊翳.

1. frons. *frondis.* f.
【解】枝葉，簇葉，葉叢，葉冠，花葉繩串，(裝飾)葉形浮彫.
【例】*frondium* caedem facere. Gell. 剪削枝葉. *frondibus* laeti colles. Curt. 樹木叢生之丘陵.

2. frons. *frontis.* f.
【同】pars illa vultus ab oculis ad capillos.
【形】bella, familiaris, pristina, verissima.
【解】❶額. ❷面容，面貌，形態，容貌，形色. ❸ (fig.)前面，正面，陣前.
【例】❶ *frontem* contrahere. Cic. 蹙額. *frontem* adducere, trahere. Sen. 顰，蹙，縐眉. sudor a *fronte* defluens. Cic. 汗自額上流下. *frons* adducta. Hier. 蹙額. *frontem* ferire. 擊額，(怒容). ❷ *frons* tranquilla et serena. Cic. 面容安祥. *fronte* occultare sententiam. Cic. 不露心跡. *frontis* prodigus. Ennod. 不知檢點. ❸ (*frons*) castrorum. Caes. 陣前. (*frons*) aciei. Sall. 陣前. a *fronte*. Cic. 由前面. in *fronte*. Hor. 在前面. in *fronte*; in *frontem*. Caes. 在前面向前面. in *fronte* aedium. Vitr. 在房舍正面. decipit *frons* prima multos. Phaed. 初次見面欺騙多人.

frontālĭ-a. *um.* n. pl. (*frons 2*)
【解】羈絆，抹額，籠頭，馬額飾帶.

1. front-o. *ōnis.* m. (*frons 2*)
【同】tumida magnaque *fronte* praeditus.
【解】闊額者.

FRONTALIA

2. Front-o. *ōnis.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：M. Cornelius *Fronto.* 羅瑪文學家. Marc-Aurelius. 之師.

fructĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*fructus fero*)
【解】結果實者.

fructĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】結實.

fructĭfĭc-o. *ās, āre.* v. intr. (*fructus fero*

【解】結實，產生.

fructŭārĭ-us. *a, um.* adj.

【解】結實者，生育者.

【例】agri *fructuarii.* 租(貸)田. *fructuarius* palmes.Plin.結實之葡萄枝.*fructuarius* servus. Dig. 供役之奴僕.

fructŭōs-us. *a, um.* adj. (*fructus*), *-osior, -sissimus.*

【同】frugifer, utilis.

【解】結實，膏腴者，有裨益者.

【例】*fructuosissimus* locus. Caes. 極膏腴之田. *fructuosissimus* fundus. Cic. 極膏腴之田. beneficia *fructuosa.* 收效之恩惠.

1. fruct-us. *a, um.* antiq. part. v. *fruor.*

【解】享受，享用者.

【例】ea quae *fructus* cumque es. Lucr. 凡你所享用者. prata quae *fructi* sunt. Lucr. 他們利用的牧場.

2. fruct-ŭs. *ūs.* m.

【同】fruges, fetus, partus, utilitas, commodum, voluptas, delectatio.

【形】amplissimi, annui, desperati, extremi, integri, uberes, mirifici, novi, praesentes.

【解】I. (抽象行爲) ❶ 使用權. ❷ 享受，享用，收益，進益.

II. (具體事物) ❶ 果實，生產，收穫. ❷ 酬報，利益，結果，效力.

【例】I. ❶ *fructus* est tuus, mancipium illius (Attici). Curius. 使用權屬於你，所有權屬於亞底西. ❷ in *fructu* esse. Plin. 任可享用. expleri vitae *fructibus.* Lucr. 飽享人生之樂.

II. ❶ *fructus* praediorum. Cic. 莊田收穫. pecuniae *fructibus* alere exercitum. Cic. 以收利維持軍隊. *fructui* esse alicui. Cic. 爲某人利潤. *fructus* terrae, agrorum. Hier. 田地生產. arbor *fructus* reddit annuos. 樹木每年結果實. ❷ *fructus* (vel *fructum*) ex aliqua re capere, ferre, consequi, percipere. 收取，採用，享受某物之利益. gloriae *fructum* e rebus gestis percepi. 因所行之事而獲得榮譽. honestissimae voluptatis *fructus* in virtute inest. 修德自可收取正當娛樂之效果. *fructus* naturalis, industrialis, legalis. 天然孳息，人工孳息，法定孳息.

frŭend-us. *a, um.* part. (adj. verbal.) v. *fruor.*

【解】可享用者.

【例】ad *fruendas* voluptates. Cic. 爲享受娛樂. res *fruenda* oculis. Liv. 可以娛目之景緻.

frūgālĭ-or. *or, us, ōris.* adj. compar. *frugalis* (inusit.) *-lissimus.*

【解】❶ 收益更豐富者. ❷ 更莊正，更節約，更淡泊者.

frūgāl-is. *e.* adj. (raro usurp.) *-lior, -lissimus.*

【同】frugi.

【解】收穫者，節約者，淡泊者，節儉，質樸者.

【例】*frugalis* homo et moderatus. 節約端莊之人.

frūgālĭt-ās. *ātis.* f. (*frugi*)

【同】X. Nequitia, intemperantia.

【形】singularis et admiranda.

【解】淡泊，節約，儉樸，賢智，莊正.

【例】quod cessat ex reditu, *frugalitate* suppletur. Plin. 節約彌補收益之削減. quaedam eloquentiae *frugalitas.* Quint. 言詞簡約.

frūgālĭter. adv. (*frugi*). *-lius.*

【同】modeste, moderate. X. Nequiter.

【解】節約，淡泊，節儉，賢智，公正貌.

【例】*frugalius* vivere. Quint. 生活更儉樸. de tenuioribus *frugaliter* dicere. Fronto. 用簡要詞句，論更簡單問題.

frūg-es. *um.* f. (**frux.** *frugis*)

【解】收穫，儉約.

【例】magna fuit *frugum* ubertas. 豐收.

1. frūgi. ut adj. indecl.

【同】moderatus, modestus, temperans, abstinens, innocens. X. Nequam.

【解】節約，淡泊，儉樸，淸廉，端方，節制，正義，善良.

【例】parcius hic vivit? *frugi* dicatur. Hor. 此人生活更吝嗇？人稱其節儉. cenula *frugi.* Juv. 簡單的晚餐. *frugi* servus. Cic. 忠僕. tam *frugi,* tamque pudica. Hor. 如此善良端方. vita *frugi,* (honesta, sobria). 善生，(正義生活).

2. frūgi. ut adj. indecl. (dat. ex *frux* inusit.)

【解】❶ 有德者. ❷ 許多羅瑪人之綽號，如 Piso Frugi...

frūgĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*frux fero*)

【例】結實，繁殖，膏腴，富饒.

【例】tota philosophia *frugifera* et fructuosa est. 哲學富於理論且有效力.

frūgĭlĕg-us. *a, um.* adj. (*frux lego*)

【解】積蓄，(收藏)食糧果實者.

frūgis. genit. *frux.*

frŭĭbĭl-is. *e.* adj.

【解】可享受者.

fruibilĭter. adv.

【解】安享貌.

frŭĭtĭ-o. *ōnis.* f.

【解】享受.

frŭitīve. adv.
【解】安享貌.

frŭit-us. *a, um.* part. v. *fruor.*
【解】享受者.

1. frūmentārĭ-us. *a,um.* adj. (*frumentum*)
【解】❶屬麥，(食糧)者. ❷盛產麥(食糧)者.
【例】❶ res *frumentaria.* Caes. 食糧. navis *frumentaria.* Caes. 運麥(食糧)船. lex *frumentaria.* Cic. (統制)食糧法.

2. frūmentārĭ-us. *i.* m.
【解】❶麥穀商人. ❷準備供給運輸食糧者，(後勤部隊).
【例】mercatores *frumentarii.* 糧行商人.

frūmentātĭ-o. *ōnis.* f. (*frumentor*)
【同】frumenti collectio.
【解】❶供給，備辦(採購，儲蓄)食糧者. ❷分配，分給食糧者.
【例】❶ omnes nostras pabulationes *frumentationesque* observabat. 當時他窺探我們如何備辦一切芻料及食糧.

frūmentāt-or. *ōris.* m. (*frumentor*)
【解】糧商，(販賣食糧飼料者).
【例】improviso impetu cum *frumentatoribus* est circumventus. 突被襲擊，與運糧者同被包圍.

frūment-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*frumentum*)
【同】frumentum colligo.
【解】備辦，準備食糧.
【例】*frumentatum* mittere. Caes. (milites *frumentatum* missi). 遣送食糧，遣兵士採取食糧. Aegyptus *frumentanda.* Tert. 埃及之供給小麥.

frūment-um. *i.* n. (*fruor*)
【同】triticum.
【形】copiosum, decumanum, multum, privatum, et publicum, unum et idem.
【解】(sing.)小麥，麥粒. (plur.) 麥類，未割之麥，無花果粒，五穀.
【例】*frumentum* triticeum. Mart. 小麥. servus a *frumento.* Inscr. 備辦小麥僕役. *frumentum* serere, metere. 播種，收割小麥. *frumentum* supportare, importare, convehere, in loca tuta comportare. 供給運送小麥. *frumentum* hosti intercludere. 封鎖敵人糧道 .

frŭ-or. *ĕris, ĭtus sum,* (et *fructus sum*), *i.* v. dep. intr. (tr.)
【同】potior; fructum voluptatemque percipio.
【解】❶(intr. cum abl.) 享受，享用. ❷(tr. cum acc. arch.) (adj. verbal.) 利用，費用.
【例】❶ (*frui*) aliqua re. Cic. 享用某物. (*frui*) aliquo. Cic. 見某人面. (*frui*) summo bono, opibus, libertate. 享受最大福樂，財富，自由. (*frui*) omnibus commodis. Caes. 得享各種方便. tua virtute *frui* cupimus. Cic. 吾人希望報酬你的功勳. ❷*frui* pabulum. (arch.) Cato. 消費飼料. agrum Campanum *fruendum* locare. Liv. 貸用剛布田地. *fruenda* sapientia est. Cic. 可利用之智慧.

frustātim. adv.
【解】分塊.

frustillātim. adv.
【解】分成小塊.

frustrā. adv. (*fraus*)
【同】sine causa, necquidquam.
【解】徒然，無益，無故，無標準.
【例】*frustra* tempus conterere. Cic. 虛擲光陰. *frustra* facere. Cic. 無故行此. non *frustra.* Tac. 非徒然(不無原因). *frustra* dare. Prop. 空給. *frustra* tantos labores suscepi, (tantam operam profudi plane ac perdidi). 我徒勞. *frustra* rogavi. (incassum missae preces). 白求. vide ne *frustra* tantum gestias. 你勿空喜一場. (ut attrib.) ejus inceptum nullum *frustra* erat. Sall. 興辦之事無不成功. *frustra* et sine causa Deus nihil agit. 天上絕不為無利益無理由之事.

frustrātĭ-o. *ōnis.* f. (*frustra*)
【同】vanus conatus, labor inanis, error.
【解】欺騙，巧避，詐術一虛望，失意.
【例】tantae rei *frustratio.* Liv. 重大騙術. sine *frustratione.* Quint. 未虛所望. *frustratio* mihi majorem dolorem intulit. 失意使我感覺更大痛苦.

1. frustrāt-us. *a, um.* part. v. *frustro* et *frustror.*
【解】欺罔，欺騙，虛望，空望，失意.
【例】(ex *frustro*) *frustratus* a spe. Fenest. 虛望. (ex *frustror*) *frustratus* vincula. Solin. 脫離縲絏.

2. frustrāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】徒勞，欺侮，欺騙.
【例】aliquem *frustratui* habere. Plaut. 欺騙人.

frustr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*frustra*) (act. arch.) (passiv. reflex.)
【解】徒勞，欺罔，虛望.
【例】me *frustro.* Plaut. 我自誤.

frustr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】欺騙，誘惑，欺罔，負望，戲弄，巧避.
【例】(*frustrari*) exspectationem. Plin. 負人望. spes eum *frustrata* est. 虛望.

frustrari damnationem. Tac. 巧避懲罰. *frustrari* impensas. Col. 妄費金錢.
frustŭlent-us. *a, um.* adj.
【解】分碎塊者.
【例】*frustulenta* aqua Plaut. 羹湯.
frustŭl-um. *i.* n. (dim. in. *frustum*)
【解】小塊，碎屑.
【例】*frustulum* matutinum. 早點.
frust-um. *i.* n.
【同】fragmentum.
【解】小塊，(一口，小塊，哺). (fig.) 零星，碎屑.
【例】*frusta* esculenta. 一塊美味食品. *frustum* auri rudis. Prud. 一塊金礦石. in *frusta* conterere. Hier. 粉碎(偶像).
frŭtectōs-us. (**frutetōs-us**). *a, um.* adj.
【解】叢樹，茂林，極(嫩芽叢生).
frŭtect-um. (**frŭtēt-um**). *i.* n.
【解】林木叢生之地，萌芽極.
frŭt-ex. *ĭcis.* m.
【解】小樹嫩芽，樹枝，木柴.
frŭtĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】萌芽叢生.
frŭtĭcesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】發芽.
frŭtĭcēt-um. (**frutect-um**). *i.* n.
【解】草木叢生，(繁茂之地).
frŭtĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
frŭtĭc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr. (*frutex*)
【同】surculos emitto, reviresco.
【解】發芽，生枝.
【例】*fruticat* caput. Calp. (鹿) 頭杈枒. excisa est arbor, non evulsa, quam *fruticari* vides. 伐樹未除根，你看萌芽復生. *fruticante* pilo squalida crura. Juv. 叢毛生長醜腿上.
frŭtĭcōs-us. *a, um.* adj. (*frutex*), *-sior, -sissimus.*
【解】多枝，萌芽叢生者.
frux. *frūgis,* (*frugi, frugem, fruge*). f. (ordinarie in plur.) **frūg-es.** *um.* f.
【解】❶ 田產，百穀，收穫，(蔬菜百果). ❷ (fig.) 善行，功德，成績.
【例】❶ non omnem *frugem* in omni agro recipere possis. Cic. 你不能在一總田地中收穫各種農產. ❷ inseris aures *fruge* Cleanthea. Pers. 牢記克來盎之哲學(Stoic.). pervenire ad *frugem.* Quint. 思想成熟. expertia *frugis.* Hor. 無成績(無益). animum ad *frugem* (bonam) applicare. Plaut. 專心行善. ad bonam *frugem* se recipere. Cic. 改善，(歸正路).
fūcāt-us. *a, um.* part. v. *fuco.* *-tior.*
【同】fallax, fucosus, eruditus artificio simulationis. X. Naturalis.
【解】面色，化裝，粉飾，掩飾，假裝.
【例】*fucatus* candor, rubor. Cic. 塗白染紅. *fucatae* vestes. Tac. 染衣.
Fūcĭn-us lacus. *i.* m. nom. propr. laci.
【解】湖名:在義大利.
fūc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*fucus*)
【同】coloro.
【解】染色，粉飾，色裝.
【例】*fucare,* colorare non possunt. 他們不會粉飾色裝.
fucōs-us. *a, um.* adj. (*fucus*)
【同】fucatus.
【解】化裝，裝飾，粉飾，文飾，裝扮.
【例】*fucosae* merces. Cic. 裝飾的(冒牌)貨物. *fucosae* amicitiae. Cic. 假友誼.
1. fūc-us. *i.* m.
【同】pigmentum, ornatus peregrinus, et arcessitus, fallacia, fraus, simulatio.
【形】puerilis.
【解】❶ 石花(植)，紅花類，紫紅色，蜂蠟. ❷ 脂粉，矯飾，喬裝，潤飾，假裝.
【例】❷ mercem sine *fucis*... Hor. 眞貨. *fucum* facere. Cic. (fraudem comparare). 假冒(哄騙). sine *fuco.* Cic. 忠誠. vitia corporis *fuco* occulere. 掩飾身上缺點.
2. fūc-us. *i.* m.
【解】蝴蜂，(黃蜂).
fūdi. perf. v. *fundo.*
fŭg-a. *ae.* f.
【同】aversio, omissio.
【形】acerbissima, communis, desperata, flagitiosa, calamitosa, incerta, periculosa, misera, maesta, nefaria, miserabilis, nefaria, repentina, scelerata, turpissima.
【解】❶ 逃遁，逃走，逃亡，逃匿. ❷ 逃避，避免. ❸ 流徙，流亡，顚沛，流雕. ❹ 疾行，快跑.
【例】❶ in *fugam* se dare. Cic. (se conferre. Cic. se conjicere. Cic.) 逃遁. *fugam* capere. Caes. 逃跑. *fugam* petere. Caes. 逃跑. *fugae* se mandare. Caes. 逃脫. aliquem in *fugam* dare, conjicere, convertere, impellere. 逼人逃跑. *fugam* facere, (fugere). 逃匿. *fugam* parare, moliri. 陰謀逃亡. non erit *fuga* eis. Hier. 伊等不得逃脫. *fugae* servorum. Hor. 奴隸逃亡. suos a *fuga* revocare, reducere. 召回(領回)自己逃亡之人. ex *fuga* ad conflictum redire. 轉身交戰. ❷ *fuga* laborum, dolorum. Cic. 逃避勞苦，痛苦.

fuga culpae. Hor. 避過. *fuga* bellandi. Cic. 避免戰爭. *fuga* leti. Hor. 避死. *fuga* pericli. Virg. 避險. ❸ e *fuga* revocare, reducere. (止步) 召回，領回. ❹ *fugam* dare. Virg. 快跑. *fuga* temporum. 光陰迅速，(光陰似箭).

fŭgācĭter. adv. *-cius.*
【解】逃遁貌.

fūg-ax. *ācis.* adj. (*fugio*) . *-cior*, *-cissimus.*
【同】fluxus, ignavus, timidus, qui libenter fugit.
【解】❶ 易逃遁，易潰散者. ❷ 逃走，趨避，迅速者.
【例】❶ *fugacissimus* hostis. Liv. 最易逃遁之敵人. ❷ lympha *fugax.* Hor. 激流. *fugacior* aura. Ov. 疾風. *fugax* ambitionis. Ov. 避榮譽者.

fŭgĭ-ens. *entis.* part. v. *fugio.* (cum acc. vel genit.)
【解】逃避，逃脫者.
【例】*fugiens* laboris. Caes. (慣) 避勞苦者. vinum *fugiens.* Cic. 戒酒者. *fugientia* dona. Stat. 易朽壞之財物.

fŭg-io. *ĭs, i,* (*ĭtum*), *ĕre.* **-ĭtūrus.** v. intr. vel tr.
【同】vito, declino, abhorreo, aspernor. X. Sequor.
【狀】consulto multitudinem, libentissime, magnopere conspectum, superbiam: dicacitatem perverse, valde urbem, maxime, vehementer.
【解】I. intr. ❶ 逃遁，逃走，逃匿，逃竄，逸去，流徙，遠離，(*ab. ex.*). ❷ (poet.) 速去，易逝，易過.
II. tr. ❶ 逃避，逃脫，避免，巧避. ❷ (poet.) 趨避，避見面，畏避，避匿，脫免，脫離. ❸ (fig.) 隱跡潛形，(使人不識不知).
【例】I. ❶ (*fugere*) ex proelio. Cic. 臨陣而逃. (*fugere*) de civitate. Quint. 遠離本(城)國. (*fugere*) ex patria. Nep. 遠離本鄉. (*fugere*) Tarquinios Corintho. Cic. 由高林多逃至達而歸尼. ❷ (poet.) rivus *fugiens* per gramina. Virg. 小溪流過青草地. *fugiunt* cum sanguine vires. Ov. 血虧力竭. *fugit* irreparabile tempus. Virg. 光陰一去不復回.
II. ❶ (*fugere*) conspectum multitudinis. Caes. 避群衆之面. *fugienda* injuria est. Cic. 當避不義之事. ❷ (poet.) lupus me *fugit.* Hor. 狼避吾面. (*fugere*) patriam. Virg. 逃避本鄉. (*fugere*) insidiatorem. Hor. 逃避設陷阱者. ❸ (fig.) tanta est animi tenuitas, ut *fugiat* aciem. Cic. 靈魂如此細微致於目不能見. res me, te, eum *fugit.* Cic. 你我未料到此事. *fugit* me ad te scribere. Cic. 我忘記給你寫信.
【註】phras. ❶ mala natura *fugimus.* 我們自然避免有害之事. ❷ miles noster foede *fugit.* 我們的兵士狼狽而逃. ❸ hostes quaquaversus *fugerunt.* 敵人四散奔逃. ❹ *fugientes* sistere. 制止逃竄者. ❺ *fugientibus* institit. 追逐逃竄者. ❻ *fugit* clam ex urbe. 潛逃出城. vitium *fugiendum* est. 當避惡習. vinum *fugiens.* 變味之酒.

fŭgĭt-ans. *antis.* part. v. *fugito.*
【解】逃竄，逃避，屢避.
【例】*fugitans* litium. Ter. 屢避(深惡)訴訟者.

fŭgĭtīv-us. *a, um.* adj. (*fugio*)
【同】servus qui a domino fugit.
【解】逃亡者，逃犯 (subs. 逃奴，逃兵.). 易逝，匆過，短促者.
【例】*fugitivi* a dominis. Cic. 逃奴. *fugitivus* servus. Liv. 逃奴. *fugitivus* regni sui. Flor. 被逐出國，(遜國之王).

fŭgĭt-o. *ās, āvi, ātum āre.* v. tr. (freq. v. *fugio*)
【解】❶ intr. 逃跑，逃竄. ❷ tr. (cum infin.) 逃避，避免.
【例】qui quaestionem *fugitant.* 逃避鞫詢者.

fŭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*fuga*)
【同】fugam facio, pello, repello.
【解】驅逐，趕散，追逐.
【例】*fugavit* hostes. 已驅逐敵人. armis, lapidibus *fugare* hostem. 以武器及石塊擊潰敵人. *fugat* hostes. 驅逐敵人. fusi *fugatique* hostes. 敵人潰不成軍.

fulcīment-um. *i.* n. **fulcim-en.** *ĭnis.* n. (*fulcio*)
【解】支持，支撐，支柱.

ful-cio. *cīs, si, tum, cīre.* v. tr.
【同】sustineo, sustento.
【狀】undique.
【解】支持，支撐，維持，扶持，保衛，鞏固.
【例】*fulcire* porticum. Cic. 支撐廊廡. *fulcite* me floribus. Hier. 爲我準備花床. *fulcite* vanam criminationem. Liv. 支持誤告罪狀. *fulcite* cibo stomachum. Sen. 食以果腹.

fulcr-um. *i.* n.
【解】床支柱，床脚，靠托.
【例】lecti *fulcrum* aureum. 床的金支柱.

fulg-ens. *entis.* part. v. *fulgeo.* *-tissimus.*
【解】光輝，燦爛，光彩，榮耀.

【例】*fulgentes* oculi. 双目炯炯. *fulgens* ebore et auro. Cic. 黃金象牙輝煌奪目.

ful-gĕo. *gēs, si, gēre.* v. intr. **fulg-o.** *is, ĕre.* v. intr.
【同】splendeo, fulguro,
【狀】late.
【解】發光，照耀，燦爛，輝煌，光彩，榮耀，煊赫，彪炳.
【例】caelo *fulgente.* Cic. 光天華日. si *fulserit,* si tonuerit. 若雷閃交加. quum *fulserit* hora. Sil. 天旣明. *fulsere* gladii. Liv. 劍光閃爍. *fulgebat* jam in adulescentulo. Nep. 少年崢嶸.

fulgētr-a. *ae.* f. **fulgētr-um.** *i.* n.
【解】電光閃爍.

fulgĭd-us. *a, um.* adj. *-dior.*
【解】光輝，明朗.

fulg-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. v. *fulgeo.*

fulg-ŏr. *ōris.* m. (*fulgeo*)
【同】splendor.
【形】eximius, micans, prosper et salutaris generi hominum, rusticus horribilisque, dexter.
【解】發光，照耀，光輝，明朗.
【例】auri *fulgore* facile oculi perstringuntur. 金光閃爍光輝奪目. *fulgor* solis. Plin. 日光燦爛.

fulg-ŭr. *ŭris.* n. (*fulgeo*)
【同】fulgor.
【解】電光，霹靂，炫耀，光輝.
【例】flammae *fulgura.* Lucr. 火光. *fulgur* galeae. Claud. 金盔閃爍.

fulgŭrāl-is. *e.* adj.
【解】電光，炫耀者.

fulgŭr-at. v. impers. (vide **fulguro**)
【解】打閃，打雷.

fulgŭrātĭ-o. *ōnis.* f. (*fulguro*)
【解】打閃，電光.

fulgŭrāt-or. *ōris.* m. (*fulguro*)
【同】fulgurum interpres.
【解】射電光者，解釋電光雷霆者.

fulgŭrāt-us. *a, um.* part. v. *fulguro.*
【同】fulmine (aut) pestifero sidere icti.
【解】被雷擊者.

fulgŭr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*fulgurat* v. impers.) (*fulgur*)
【同】corrusco.
【解】射光，打閃，發光，光輝，炫耀，彪炳，卓著.
【例】Jove *fulgurante.* 由必得神射電光. sine tonitribus *fulgurat.* Plin. 電光閃爍不聞雷聲. *fulgurat* vis eloquentiae. Plin. 演詞卓著，(鋒利).

fŭlĭc-a. *ae.* f. **fūl-ix.** *ĭcis.* f.
【解】水鷄，長足鳥類.

fūlĭgĭnĕ-us. *a, um.* adj.
【解】煤烟，燻色，暗黑色.

fūlĭg-o. *ĭnis.* f.
【同】fumi nigra materies.
【解】濃烟，烟炱，(fig.) 黑暗.
【例】*fuligo* lucubrationum oratori bibenda. Quint. 演說家應長期燈下工作. verborum et argutiarum *fuligo.* Gell. 誘惑演詞的晦暗.

fŭl-ix. *ĭcis.* f. (vide **fulica**)
【解】(avis aquatilis) 水鳥名.

fūll-o. *ōnis.* m.
【解】織工(壓榨，磨治毛布者)，洗膩垢者，漂布者.

FULLO

1. fullōnĭc-a. *ae.* f.
【解】織工業，壓榨，洗滌，漂白職業.

2. fullōnĭc-a. *orum.* n. pl.
【解】壓榨(布)工廠.

fullōnĭc-us. (**fullōnĭ-us**). *a, um.* adj.
【解】織工者，漂布者.

1. fulm-ĕn. *ĭnis.* n. (*fulgeo*)
【同】aeris ardor, fulgur.
【形】igneum, sinistrum, terribile, crispisulcans.
【解】雷霆，霹靂，(fig.) 災禍，激烈恫喝文字，戰爭暴力.
【例】*fulmen* emittere, jacere. Cic. 使雷擊. *fulmine* ictus, percussus. Cic. 被雷擊. *fulmine* icit, percutit. 雷擊. *fulmina* belli. Virg. 戰禍. *fulmina* linguae. Sil. 出言恫喝. doloris *fulmina* contemnere. 輕視痛苦之磨難.

2. fulm-ĕn. *ĭnis.* n.
【解】支持，支撐.
【例】*fulmina* mundi. Man. 世界之支柱. duo *fulmina* nostri imperii. Cic. 吾帝國(羅瑪)之二柱石.

fulment-um. *i.* n. (*fulmen*)
【解】支撐，支柱.
【例】(fig.) *fulmenta* lectum scandunt. Varr. 尾大不掉，(奴隸超過主人).

fulmĭnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】雷擊.
【附】**fulminatio** dispensationis. 免除的實施.

fulmĭnāt-us. *a, um.* part. v. *fulmino.*
【解】被雷擊者.
【例】legio XII *fulminata.* Inscr. 第十二師稱閃電軍.

fulmĭnĕ-us. *a, um.* adj. (*fulmen*)
【解】雷霆者，閃爍者，(fig.)暴力，激動，猛烈者.
【例】os *fulmineum.* Ov. (野猪) 凶猛之嘴鼻. *fulminea* dextra. V. Fl. 威猛之右臂.

fulmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*fulmen*) (*fulminat* impers.)
【同】fulmen emitto, fulmine percutio, fulmine afflo.
【解】❶ intr.震雷，霹靂. ❷ tr.雷擊.
【例】❶*fulminantis* Jovis. Hor. 震雷之由必得. cum *fulminat.* Virg. 雷響時. (fig.) Caesar *fulminat* bello. Uirg. 凱撒以戰爭恫喝. ❷*fulminare* ignes. C. Sev. 射出火焰.

fultūr-a. *ae.* f.
【解】支撐，支柱.

fult-us. *a, um.* part. v. *fulcio.*
【解】受支持，倚靠者，倚托.
【例】per mutua *fulti* brachia. Stat. 互相擁抱扶持. pravis *fultus* male talis. Hor. (脚根不穩)蹒跚. gemino natarum pignore *fultus.* Stat. 仗恃二女而自豪.

fulv-us. *a, um.* adj.
【同】aureus.
【解】淡黃色(秋香色)，金黃色，紅黃色，赭色，棕色，褐色.
【例】*fulva* oliva. Virg. 黃綠色的橄欖樹. *fulvum* aes. Enn. 黃銅. *fulvum* aurum. Virg. 黃金.

fūmārĭ-um. *i.* n. (*fumus*)
【解】爐灶，烟囱.

fūmĕ-us. *a, um.* adj. (*fumus*)
【解】含烟質者，燻烝者，出烟者.
【例】*fumea* vina. Mart. 燻酒.

fūmĭd-us. *a, um.* adj. (*fumus*)
【解】出烟，烝發，燻烝，燻黑.

fūmĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*fumus fero*)
【解】出烟者.

fūmĭfĭc-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】燒香.

fūmĭfĭc-us. *a, um.* adj.
【解】含烟質者，烝汽者.

fūmĭgāt-us. *a, um.* part. v. *fumigo.*

fūmĭg-o. *ās, āvi ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*fumus ago*)
【解】❶ tr.燻烝. ❷ intr.出烟.
【例】*fumigantes* globi. Gell. 撥散水汽之颶風.

fūm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*fumus*)
【同】fumum emitto, ardeo.
【解】生烟，出烟，冒烟.
【例】equi *fumantes.* Virg. 吐火烟之馬. aqua de sulphure *fumat.* Ov. 冒硫礦烟之水. si non jam nunc semina *fumarent* belli. Sil. 假使烽火已熄. *fumantes* pulvere campi. Virg. 場上塵埃瀰漫.

fūmōs-us. *a, um.* adj. (*fumus*)
【解】冒烟，烟燻者，燻黑，有烟氣味者.
【例】*fumosae* imagines. 褪色之像.

fūm-us. *i.* m.
【解】火烟，烝氣.
【例】*fumo* aliquem excruciare. 火烟燻人. *fumus* ingens velut quadam nube caelum absconderat. 濃烟遮天如烏雲. omne verterat (ille) in *fumum.* Hor. 一切財產變爲一縷青烟.

fūnāl-e. *is.* n. (*funis*)
【同】fax.
【解】火炬，掛燈，火燭.

fūnāl-is. *e.* adj.
【解】繩索者.
【例】*funalis* equus. Suet. 轅外駕馬，(驂馬). *funalis* cereus. 蠟燭.

fūnambŭl-us. *i.* m. (*funis ambulo*)
【解】跳繩者，跳繩者.

functĭ-o. *ōnis.* f. (*fungor*)
【同】actio.
【形】jucundior.
【解】成就，履行，奉行，盡職，職務，官能，機能，職務.
【例】labor est *functio* quaedam vel animi vel corporis. 勞作乃心靈或肉體之職務. gravioris muneris *functio.* 盡更重要之職務. muneris (sui) *functio.* Cic. 盡職(履行職務).
【附】**functionum** psychologia. 機能心理學.

funct-us. *a, um.* part. v. *fungor.* (cum abl.)
【解】盡職，履行.
【例】*functus* summis honoribus. Nep. 歷任各顯職. *functus* laboribus. Hor. 飽經世故. *functus* morte. Ov. 逝世. N. B. (cum acc.) *functus* officium. Ter. 盡職，(義務).

fund-a. *ae.* f.
【解】❶ 擲石繩套. ❷ 抛出之鉛球. ❸ (三格眼)漁網. ❹ 指環嵌寶石處.

fundām-ĕn. *ĭnis.* n. (*fundo*)
【解】基址，基礎，根基.

fundāment-um. *i.* n. (*fundo 1*)

【同】solum, sedes, gradus, aditus. X. Perfectio.
【解】基礎，基址，基地，根基，根底，根據.
【例】*fundamenta* agere. Cic. (-jacere. Liv. -locare, ponere. Virg.) 建立基礎. *fundamenta* reipublicae. Cic. 國家基礎. a *fundamentis* disjicere. Nep. 根本破壞. *fundamentum* carinae. Amm. 船骨(龍骨). *fundamenta* firmissima pacis. 極鞏固的和平基礎.

fundātī-o. *ōnis.* f. (*fundo 1*) (sing. decad.)
【解】置基礎，創立，建設.

fundāt-or. *ōris.* m.
【解】創業者(開國者)，發起人(創辦人)，始創人(教祖，會祖...).

fundāt-us. *a, um.* part. v. *fundo 1. -tior, -tissimus.*
【解】建造鞏固者，有堅固基礎者.
【例】navis valida *fundata* carina. Ov. 龍骨堅固之舟. quo erit *fundatior*. .基礎更堅固者.
【附】*fundatae* missae. 基金彌撒.

fundĭt-o. *ās, āre.* v. freq. *fundo 2.*
【解】多發，(矢，石)投中.
【例】*funditare* verba. Plaut. 多言.

fundĭt-ŏr. *ōris.* m. (*funda*)
【解】以繩擲石者(打飛砣者).
【例】expedita *funditorum* et sagittariorum manus. 射手及箭手之輕快支隊.

FUNDITOR

fundĭtŭs. adv. (*fundus*)
【同】prorsus.
【解】澈底(根究，根除)，完全，罄盡狀.
【例】*funditus* evertere, perdere, tollere fidem, amicitiam... 澈底破壞信用，友誼. *funditus* evellere (capillos). Phaed. 盡拔頭髮. *funditus* perdidisti me. Plaut. 使吾完全破產.

1. fund-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*fundus*)
【同】stabilio, constituo; fundamentum jacio, pono, ago.
【狀】accurate, vere, praeclare.
【解】❶ 鞏固，創造，建設，(poet.) 抑制. ❷ (fig.) 立定，建立，堅定.
【例】❶ urbis sedes saxo *fundata* vetusto. Virg. 城牆建立石巖上. dente tenaci ancora *fundabat* naves. Virg. 錨以堅齒控制群舟. ❷ (*fundare*) nostrum imperium. Cic. 鞏固帝國. qui *fundaverunt* jus civile. Pomp. 創國法者. *fundare* ordinem, (condere familiam sacram).創立修會. (conditorem esse sacri alicujus instituti). 會祖.

2. fu-ndo. *ndis, di, sum, ndĕre.* v. tr.
【同】emitto, edo.
【狀】aequaliter, late, incondite, latius, latissime, numerose, volubiliter, orationem.
【解】❶ 倒出，傾流，潑濺，傾注. ❷ 鎔鑄. ❸ 分散，傳播，散佈. ❹ 伸張，偃臥，傾倒，拋擲. ❺ 擅倒，驅逐，擊潰. ❻ 流行，展開. ❼ 流出. ❽ 滋生，繁生. ❾ (fig.) 發揮，傳揚.
【例】❶ (*fundere*) sanguinem e patera. Cic. 血自杯中倒出. (*fundere*) lacrimas. Virg. 流淚. picem *fundebant*. Caes. (被圍者) 傾注松香. multo vitam cum sanguine *fudit*. Virg. 流血過多而亡. sanguis in corporibus *fusus*. Cic. 血液週流全身. ❷ Theodorus ipse se ex aere *fudit*. Plin. 太阿道爲己鑄銅像. ❸ (*fundere*) segetem in Tiberim. Liv. 撒麥穗於第伯利河中. ❹ (*fundere*) septem corpora humi. Virg. 擊斃七獸於地上. ❺ hostes de jugis *funduntur*. Liv. 由山頂敵人被擊退. (*fundere*) hostium copias. Cic. 擊潰敵軍. ❻ luna se *fundebat* per fenestras. Virg. 月光透過窗簾. vitis *funditur*. Cic. 葡萄枝蔓延長. ❼ (*fundere*) voces inanes. Cic. 徒出空言. (*fundere*) preces pectore ab imo. Virg. 心中禱告. ❽ natura flores, fruges *fundit*. Cic. 鮮花嘉禾天然繁生. ❾ se latius *fundet* orator. Cic. 演說家更自由發展其生涯. superstitio *fusa* per gentes. Cic. 異端散佈各民族中.

fund-us. *i.* m.
【同】possessio, praedium.
【形】antiquus, communis, fructuosissimus, incertus, ornatissimus, paternus avitusque, privatus, publicus, pulcherrimus, suburbanus, venalis; fundi alieni, privati, optimi.

FUNUS

【解】❶ 底，(樹櫃之底)，產業，田產，不動

產，所有物. ❷a) 主要物. b) 保證.
【例】❶*fundus* armarii. Cic. 櫥底. *fundus* schyphi. Dig. 杯底. *fundo* vertere. Virg. 澈底破壞. largitio *fundum* non habet. Cic. 慷慨無限制. *fundos* obire, (vel) rusticas obire vel fructus causa, vel delectationis. 做田園工作或爲生利或爲消遣. ❷a) *fundus* cenae. Gell. 晚餐的主要食物. b) *fundus* esse, (fieri) alicui rei. Plin. -alicujus rei. Gell. 供證某事.

fūnēbr-is. *e.* adj. (*funus*)
【同】lugubris.
【解】殯儀者，喪葬者，弔喪，祭奠，傷悼者.
【例】*funebris* (concio, oratio), laudatio. Quint. 哀詞，祭文. *funebre* vestimentum. Cic. 喪服. *funebria* justa. Caes. 葬儀，(最後義務). *funebris* lectus. Petr. 殯儀牀，正寢. *funebria.* Plin. 葬儀. *funebria* sacra. Ov. 殉葬(人祭).

fūnĕbrāt-us. *a, um.* part. v. *funebro.*
【解】殯葬用物.

fūnĕrē-us. *a, um.* adj. (*funus*)
【解】葬儀，殯葬者.

fūnĕr-o. *ās, āvi, ātum āre.* v. tr. (*funus*)
【同】sepelio.
【解】殯葬，治喪，送葬.
【例】ictu arboris *funeratus.* 樹倒壓斃，(被埋).

fūnestē. adv. *funestius.*
【解】凶禍狀，不吉祥.

funest-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*funestus*)
【同】quasi funere inquino, foedo.
【解】污衊，侮辱，招禍.
【例】deorum aras *funestare.* 污衊神壇.

fūnest-us. *a, um.* adj. (*funus*), *funestior, -tissimus.*
【同】inquinatus, perniciosus.
【解】❶喪葬，治喪，哀傷. ❷凶禍，不祥，災害.
【例】❶annales *funesti.* Liv. 亡人錄. *funesta* familia. Cic. 喪家. ❷*funestus* dies. Cic. 凶日. *funestum* omen. Prop. 凶兆.

fungĭbĭl-is. *e.* adj.
【解】可以他物代者.

fungīn-us. *a, um.* adj.
【解】蘑菇者.

fun-gor. *gĕris, ctus sum, gī.* v. dep. intr. (tr. arch.)
【同】praesto, exerceo, facio, efficio, colo.
【解】❶清償，成就，履行，盡職, (intr. tr.). ❷承當，擔任，(tr.). ❸完成，結束.
【例】❶a) intr. (*fungi*) aliquo reipublicae munere. Cic. 盡國家某職務. (*fungi*) officio. Cic. 盡任務. (*fungi*) more barbarorum. Nep. 依照蠻俗行事. cum eo sumptu respublica *fungatur.* Tac. 國家既償其債. b) tr.: militare munus *fungens.* Nep. 盡武職. (*fungens*) fortunas suas. Plaut. 享用其財富. (*fungens*) officia servorum. Ter. 盡奴僕職責. . ❷ (*fungi*) fato. Ov. 逝世(命運已終). (*fungi*) vita. Gell. 死亡. (*fungi*) morte. Ov. 去世. (*fungi*) diem. (acc.) 死亡.

fungōs-us. *a, um.* adj.
【解】多孔，柔輭，海綿狀，菌狀.

fung-us. *i.* m.
【解】菌，木耳，燭蕊(燈心花)，(獃子).

fūnĭcŭl-us. *i.* m. (*funis*)
【解】小繩，細繩，(木匠)墨線，鞭.
【例】(fig.) *funiculus* hereditatis Vulg. (étendue d'un héritage). 遺產之分配傳與.

fūn-is. *is.* m.
【解】繩索，船纜，(電線).
【例】*funem* ducere. Hor. (引)執繩一端，(執政當權). *funem* sequi. Hor. 服從. *funem* reducere. Pers. 攬轡. *funem* convellere. 結繩.

fūn-us. *ĕris.* n.
【同】exsequiae, supremae diei celebritas, exsequiae funeris.
【形】acerbissimum, amplum, aptum, familiare, funestum, miserum atque acerbum, perluctuosum; funera sumptuosa et lamentabilia.
【解】❶殯儀，喪禮，殯葬，埋葬. ❷暴死，殺人罪，死屍. ❸(fig.) 殲滅，毀壞，喪亡，損失.
【例】❶*funus* ei satis amplum faciendum curavi; *funere* ut honestissimo efferretur, curavi. 我給他籌備了相當榮耀的葬禮. ❷*funus* comitati sunt plurimi. 很多人參加了葬禮. exsequias *funeris* prosecuti sunt plurimi. 很多人參加了葬禮. *funus* curare, efferre, facere... 殯葬. *funeri* operam dare; in *funus* venire, accedere. 行殯葬禮. *funeris* pompa privare, orbare, spoliare. 禁行葬禮. reipublicae *funera.* Cic. 國喪. *funera* acatholicorum. 非公教人之葬禮.

fūr. *fūris.* m.
【同】homo furax.
【形】nocturnus.
【解】賊，盜竊，偷盜者.
【例】rapinis, furtis vivit. 盜竊度日. *fures* thesaurarii. Pl. 盜國庫者. *fures* earum rerum quas ceperint, signa commutant. 把竊來之物，盜賊易其標識.

fūrācissĭmē. adv.
【解】頗似盜竊然.
【例】domos scrutatur *furacissime.* 檢查房舍如盜賊然.

fūrācĭt-ās. *ātis.* f. (*fur*)
【解】賊心，賊性，(貪婪).

fūrācĭtĕr. adv. (inusit.) *furacissime.*
【解】如盜賊然.

fūrans. *antis.* part. v. *furor.*
【解】盜竊者.

fūrāt-us. *a, um.* part. v. *furor.*
【解】巧避，遮掩者.
【例】*furatus* sese. Sil. 巧避.

fūr-ax. *ācis.* adj.
【同】qui facile furatur; qui furtis faciendis animum applicat.
【解】好竊者，貪婪者.
【例】*furacissimae* manus. Cic. 極好竊之手.

furc-a. *ae.* f.
【解】❶ 杈，枷. ❷ 分歧木，支撐，刑架.
【例】naturam expelles *furca.* Hor. 戕性，(逆人嗜好). sub *furcam* ibis. Hor. cervicem inseri *furcae.* Suet. figi *furca.* Plin. in *furca.* Dig. *furcam* ferre. 死於刑架.

FURCA

Furcae Caudinae. vide *furcula.*

furcĭf-ĕr. *ĕri.* m. (*furca fero*)
【同】scelestus.
【解】判死刑之囚犯(奴)，光棍，小人.
【例】id tu *furcifer* tibi sumes? 死囚你自作自受.

furcill-a. *ae.* f. (dimin. *furca*)
【解】小杈.
【例】*furcillā* extrudere. Cic. *furcillā* ejicere. Cat. 以小杈驅逐.

furcōs-us. *a, um.* adj.
【解】杈形者，歧異，多枝者.

fŭrcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *furca*)
【解】小杖，支柱.
【例】*Furculae* Caudinae. Liv. 高狄狹道，(羅馬軍隊被 Samnites 圍困處).

fŭr-ens. *entis.* part. v. *furo.*
【同】furibundus, maximo furore inflammatus, conditus, insanus, vesanus, effrenatus, praeceps, mente motus, violentus; qui mentis compos non est; cui mens e sede sua et statione demota est; praecipite amentia homo, qui de potestate, de mente, de consilio exit.
【解】癲狂，精神錯亂.
【例】*furens* animi. Virg. 喪心病狂. *furens* audacia. Cic. 大膽妄爲. *furens* amore. V. Fl. 狂戀. *furentem* comprimere. 抑制瘋狂.

fŭrentĕr. adv.
【同】furiose.
【解】如狂，如癡.
【例】*furenter* irasci. 狂怒.

furf-ŭr. *ŭris.* m. (saepius: **furfures.** *um.* plur.)
【解】麥麩，糠殼，鱗片，麩皮(頭上落下之泥垢).
【例】*furfures* hordacii. Varr. 大麥麩.

furfŭrĕ-us. *a, um.* adj. (*furfur*)
【解】糟糠，麩皮者.

1. fŭrĭ-a. *ae.* f. (*furo*)
【形】teterrima; assiduae domesticaeque.
【解】❶ 發狂，錯亂. ❷ (ex *furia*) 喻潑婦(西塞祿亦用指男性)狂怒，凶禍，災害.
【例】❶ ob *furias* Ajacis. Virg. 由阿亞之發狂. ❷ o *furia* sociorum. Cic. 哀哉盟友之災禍.

2. Fŭrĭ-a. *ae.* f.

FURIA 2

【解】地獄中女鬼.

3. Fŭrĭa lex.
【解】Furius. 所立法律名.

Fŭrĭ-ae. *ārum.* f.
【解】❶ (Alecton, Mégère, Tisiphone) (Nuit et Erèbe. 之女，或 Achéron. 之女). ❷ (fig.)報仇，狂怒之象徵.
【例】*furiae* parentum. Liv. 懲罰弑親之女鬼. *furiae* fraternae. 懲罰弑兄弟之女鬼. *furiae* sororis. Liv. 懲罰弑姊妹之女鬼. *furiae* agitant et insectantur impios. 女鬼

困擾折磨惡人. ❷ in *furias* vertere canes. Grat. 犬發狂. *furiae* torrentum. Claud. 怒濤. *furiae* tauri. Mart. 公牛狂怒.

fŭrĭāl-is. *e.* adj. (*furia*)
【同】furens.
【解】屬女鬼，似女鬼，凶暴，殘酷，狂妄，恐怖者.
【例】*furialis* illa vox. 女鬼之聲. *furialia* ausa. Ov. 狂妄之嘗試.

fŭrĭālĭter. adv.
【解】若狂.

fŭrĭāt-us. *a, um.* part. v. *furio.*
【解】狂妄，殘酷.

fŭrĭbund-us. *a, um.* adj. (*furo*)
【同】mens alicujus furibunda, crudeles et furibundos impetus latronis retardavit.
【解】狂妄，癲癡，易怒.
【例】*furibunda* silentia. Stat. 蓄怒.

fūrin-us. *a, um.* adj.
【解】盜竊者.

1. fŭrĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*furia*)
【解】致狂，惹怒，激怒.

2. fŭr-ĭo. *īs, īre.* v. intr. (sicut *furo*)
【解】發狂.

fŭrĭōse. adv. (*furiosus*), *-sius, sissime.*
【同】furenter.
【解】瘋狂貌.

fŭrĭōs-us. *a, um.* adj. (*furia*)
【同】furens, furibundus, vesanus, mente incitatus.
【解】瘋狂，癲癡，凶暴，殘酷者.
【例】fervidum et *furiosum* genus dicendi. Cic. 憤激狂熱之語法. amor *furiosior*. Ov. 狂戀.

furnācĕ-us. *a, um.* adj.
【解】窰中燒成者.

furnārĭ-a. *ae.* f. (*furnus*)
【解】燒窰業，烘麵包業.

furnārĭ-us. *i.* m.
【解】燒窰者，製麵包者.

furn-us. *i.* m.
【解】爐，灶，窰.

1. fŭr-o. *ĭs,* (*ŭi* rarissime), *ĕre.* v. intr.
【同】insanio, bacchor, furore inflammor; abstrahor a sensu mentis; a me ipso discedo.
【狀】acerrime.
【解】❶ 精神失常，狂妄，癲癡，憤激. ❷(論事物)解紐，肆虐如狂.
【例】❶*furentibus* arma dare. Cic. 授武器與狂人. *furens* Sibylla. 受靈感的西比拉. quid ita *furis*? 爲何如此發狂? en! ut *furit*. 請看他如是發狂. ❷*furit* tempestas. Virg. 狂風怒吼. *furit* ignis. Virg. 怒火. *furit* ardor edendi. Ov. 飢餓如焚. *furit* caedis opus. Stat. 焚掠如狂.

2. fur-o. *ōnis.* m.
【解】小鐵箍.

1. fūr-ŏr. *āris, ātus sum, āri.* v. tr. (*fur*)
【同】furtum facio, compilo, expilo, surripio, averto, interverto, bonis alienis manus affero, aliena in rem meam converto, clam eripio.
【解】❶ 盜竊，營私，舞弊. ❷ 竊取，貪汚，賄賂，脫離，逃避. ❸ 偸襲，埋伏，陰謀.
【例】❶ (*furari*) aliquid. 竊物. venire *furatum*. Plaut. 來盜竊. *furari* aliquid alicui, ab aliquo. Cic. 被某人竊取某人之物. *furari* aurum e Capitolio. Suet. 自加比道山竊取黃金. ❷ (*furari*) fessos oculos labori. Virg. 目力既倦，避免勞作. (*furari*) civitatem. Cic. 竊取公民名義. ❸*furandi* melior. Tac. 更富於陰謀.

2. fŭr-ŏr. *ōris.* m. (*furo*)
【同】insania, rabies. X. Sanitas.
【形】comes sceleris et audaciae, consceleratus, credibilis, effrenatus, inflammatus, infractus, libidinosus, magnus, mirus, nefarius, notissimus, perniciosus, praeceps, summus, vetus, vinolentus.
【解】❶ 瘋癲，狂妄，神經失常—狂怒，慾望，(放蕩). ❷ 靈感，神脴.
【例】❶ ira *furor* brevis est. Hor. 忿怒便是一時的瘋狂. (Cethegi) *furor* in vestra caede bacchantis. Cic. (棨太日)醉狂般的屠戮你們. ejus effrenatus et praeceps *furor*. 肆無忌憚的瘋狂. *furor* lucri. Sen. 貪利無厭. *furor* decoris. Sil. 醉心榮譽.

furtim. adv. (*furor*)
【同】clam. X. Palam, libere.
【解】潛然，闇然，(如盜賊然)偸偸的.
【例】*furtim* facere aliquid. 偸偸的辦事.

furtīvē. adv. (*furtivus*)
【同】furtim.
【解】暗中，密密.

furtīv-us. *a, um.* adj. (*furtum*)
【同】occultus.
【解】❶ 竊取，暗渝. ❷ 秘密，隱匿.
【例】❶*furtivum* iter facere. 潛行. *furtivus* campus. Cic. 暗中侵佔之田地. ❷ *furtivae* expeditiones. Vell. 伏兵. *furtiva* corpus componere terra. Sil. 暗中埋葬. *furtivae* rei emptio. 買(受)贓物.
【附】**furtula.** 零偸.

furt-um. *i.* n.
【同】compilatio, rei alienae fraudulenta

tractatio.
【形】 apertum, improbissimum, imprudens, manifestum, maximum; furta minora, magis occulta, illustrata, multo plura et majora, notissima, tam aperta.
【解】 ❶ 偸竊，偸盜罪. ❷ 偸竊之物，（贓物）. ❸ 詭計.
【例】 ❶ alicui *furtum* facere. Plin. 盜竊某人. *furtum* apertum. Cic. 明盜. ❷ oves *furto* periere. Hor. 羊被竊去. *furti* damnari. 被判盜竊罪. ❸ navis onusta *furtis*. Cic. 裝載贓物之船. *furta* belli. Sall. 侵襲.

fūruncŭl-us. *i.* m. (dimin. *fur*)
【解】 小偸，（小毛賊）.
【例】 olim *furunculus*, nunc etiam rapax. 昔爲小賊，今爲大盜.

furv-us. *a, um.* adi. (vide **fuscus**)
【解】 晦暗，幽冥者.
【例】 *furvus* (parricido) dies. Sen. 黑暗之日（因弒親之罪）. *furva* culpa. Prud. 醜陋之罪.

fuscīn-a. *ae.* f.
【同】 tridens.
【解】 鐵叉，三股叉.

fuscĭnŭl-a. *ae.* f.
【解】 小叉（火鉗）.

fusc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*fuscus*)
【解】 染棕色，晒褐色，燻黑色，(fig.) 染汚.

fusc-us. *a, um.* adj. *fuscior.*
【解】 棕色，微黑，幽暗，晦冥，(fig.) 暗啞，凹形，低陋者.
【例】 purpura (plebeia) pene *fusca.* Cic. 卑劣絳色幾成棕色. nigra aut *fusca* animalia. Plin. 黑色或棕色動物. (fig.) *fusca* vox. Cic. 悲哀之音.

fūsē. adv. (*fusus*), *fusius.*
【同】 diffuse, disperse. X. Articulate, distincte.
【解】 ❶ 擴充，發揮. ❷ 廣泛，繁盛.
【例】 *fuse* lateque disputare et dicere. 高談濶論.

fūsĭl-is. *e.* adj. (*fundo 2*)
【解】 可溶解，可鎔鑄者.
【例】 *fusilis* argilla. Caes. 鬆輭陶土. *fusile* numen. Prud. 金質偶像.

fūsĭ-o. *ōnis.* f. (*fundo 2*)
【形】 universa.
【解】 流注，流散，溶解，流露.
【例】 *fusio* stellarum. Vitr. 星宿羅列.

fūs-or. *ōris.* m.
【解】 傾注，灌注者.
【例】 (*fusor* aquae. Anthol.) 寶瓶宮，（黃道帶）.

fūsōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】 溶流者.
【例】 *fusorium* opus. Vulg. 鎔鑄工業.

fustĭcŭl-us. *i.* m.
【解】 細絲.
【例】 *fusticuli* allii. Pall. 蒜鬚根. *fusticuli.* Apul. 細木條.

fustigatĭ-o. *onis.* f.
【解】 笞責，鞭撻.

fustigāt-us. *a, um.* adj.
【解】 受鞭笞者.

fustīg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】 鞭笞，杖責.

fust-is. *is.* m.
【解】 杖，棍棒，（竿）.
【例】 *fustem* alicui impingere. Cael. 杖責某人. *fuste* aliquem percutere. Hisp. 杖責某人. *fuste* animadvertere. Ulp. (-castigare. Plaut.) 杖笞刑. *fusti* necare. Sall. 杖（殺）斃. *fustibus* implere caput. Plaut. 杖擊頭如雨下.

fustŭārĭ-um. *i.* n.
【同】 fustium castigatio, verberatio.
【解】 杖責，鞭笞刑.
【例】 *fustuarium* meritus. 應受鞭笞. *fustuario* necare. Serv. 杖斃.

fustŭārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】 係杖責者.
【例】 *fustuaria* ultio. Caes. 杖笞刑.

fūsūr-a. *ae.* f.
【解】 鎔鑄.
【例】 *fusura* una. Vulg. 一次鑄成.

1. fūs-us. *a, um.* part. v. (*fundo 2*)
【同】 dispersus.
【解】 ❶ 伸張，展開，溶解者. ❷ 鬆散，流動，漂蕩者. ❸ 立意周詳，措詞圓活之文.
【例】 ❶ campi *fusi* in omnem partem. Virg. 向各方伸展之田野. (Gallorum) sunt *fusa* et candida corpora. Liv. （古高盧人）體格豐滿而光澤. *fusi* incassum labores. Virg. 徒勞無益. ❷ toga *fusa.* Suet. 寬博之長袍. *fusi* crines. Virg. 頭髮飄揚. *fusior* alvus. Als. 瀉肚. ❸ genus sermonis *fusum* ac profluens. 圓通而順適之文.

2. fūs-us. *i.* m.
【解】 紡車，（紡錘）.
【例】 *fusum* torquere, vertere. Plin. 旋轉紡錘.

fūtĭl-is. (**futtĭlis**). *e.* adj.
【同】 vanus, levis. X. Gravis.
【解】 ❶ 流出，洩露，傾流者. ❷ 脆弱，易壞者. ❸ 虛幻，輕浮，瑣屑，無價值者.

【例】❶*futiles* laetitae. Cic. 虛喜歡.

fūtīlĭt-ās. (**futtilītas**). *ātis.* f. (*futilis*)

【同】vanitas.

【解】脆弱，瑣屑，無價值.

【例】haec sunt plena *futilitatis.* 毫無價值之事.

fūtĭlĭter. adv.

【解】徒然，無益.

fŭtūr-um. *i.* n.

【解】將來，後事.

fŭtūr-us. *a, um.* part. v. *sum.*

【同】consequens, posterior, reliquus, impendens, eventurus, venturus.

【解】將有者，將來者.

【例】res *futurae.* Cic. 將來之事. dolor *futurus*, malum *futurum.* Cic. 將來之痛苦災難. *futuri* homines. Cic. 將來之人. *futura.* Cic. 將來. in *futuro.* Cic. 在將來.

G

g. f. n.
❶ 拉丁第七字母.
❷ 簡.
G.L.=genio loci.
G.I.=Germania inferior.
G.S.=Germania superior.
G.P.R.F.=genio populi Romani feliciter.

găbăt-a. (**gavăt-a**). *ae*. f.
【解】碟，碗.

Găbĭ-i. *ōrum*. m. plur. nom. propr. urbis.
【解】城名，Latium 之古城.

Găbīn-us. *a*, *um*. adj.
【解】係 Gabies 者.

Găbīn-i. *orum*. m. nom. propr. populi
【解】Gabies 之居民.

gaes-a. *ōrum*. n. plur. (**gaes-um.** *i*. n. sing. raro)
【解】長矛，鏢鎗.
【例】*gaeso* ictus. Liv. 被鎗刺傷.

Gaetūl-i. *ōrum*. m. plur. nom. propr. popul.
【解】Gaetulia 居民.

Gaetūlĭ-a. *ae*. f. nom. propr. loci.
【解】地名，在非洲西北部.

Gaetūlĭc-us. (**Gaetūl-us**). *a*, *um*. adj.
【解】係 Gaetulia 者.

Gāi-us. *Gai*. m. **Gai-a.** *ae*. f. nom. propr. hom. (antiq. ortho. *Caius*, *Caia*)
【解】羅瑪人之別名(前名).

Gălaes-us. *i*. m. nom. propr. flum.
【解】河名，在 Tarente 附近，今日之*Galaso*.

Galatĭ-a. *ae*. f. nom. propr. loci.
【解】地名：羅瑪省名，在小亞細亞.

Galb-a. *ae*. m. nom. propr. hom.
【解】人名：❶ 羅瑪民國時代之著名演說家. ❷ 羅瑪總王名.

galbănĕ-us. *a*, *um*. adj.
【解】白松香者.

galbăn-um. *i*. m.
【解】白松香 (由 Syrie 之一種繖形花植物，取出的樹脂).

galbe-i. *ōrum*. m. plur.
【解】手鐲.

galbe-us. *i*. m. **galbe-um.** *i*. n.
【解】綳帶，腰帶，(羊毛帶).

gălĕ-a. *ae*. f.
【同】capitis armatura.
【形】aenea.
【解】盔，兜，首鎧(始爲皮製，後用金屬製造). 鷄冠.
【例】*galeam* induere. Caes. 戴盔. *galeae* aheneae. Cic. 銅盔. clausam *galea* faciem. Quint. 以盔掩面.

GALEA

gălĕāt-us. *a*, *um*. part. v. *galeo*.
【解】戴盔者.
【例】*galeata* Minerva. Cic. 戴盔之Minerve 神. *galeatus* prologus. Hier. 作品序言，緒言.

gălēn-a. *ae*. f.
【解】(sulfure de plomb). 方鉛礦，鉛硫.

gălĕ-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr. (*galea*)
【解】戴盔.

gālērĭt-us. *i*. m.
【解】冠鴝，(羽冠百靈鳥).

gălēr-us *i*. m.
【解】弁，皮冠，草帽，古圓形帽，盔，假髮.

gall-a. *ae*. f.
【解】五倍子(植).

1. Gall-i. *ōrum*. m.
【解】敬Cybèle之僧人.

2. Gall-i. *ōrum*. m. plur. nom. propr. hom. (popul.)
【解】人名，高盧古居民.
【例】*Gallus*. (singul.) Caes. 一男人. *Galla*. (singul.) Liv. 一女人.

Gallĭ-a. *ae*. f. nom. propr. loci.
【解】地名，(今之 France 地).
【例】*Gallia* Transalpina. Cic. 外高盧(省). *Gallia* ulterior. Caes. 外高盧(省). *Gallia* Cisalpina. 內高盧(省). *Gallia* Citerior. 內高盧(省). *Galliae* duae. Cic. 二高盧(內，外).

gallĭc-a. *ae*. f.
【解】高盧鞋名.

Gallĭcān-us. *a*, *um*. adj.

【解】屬高盧者(高盧省，高盧人者).

gallĭcē. adv.

【解】高盧式，高盧語.

gallĭçini-um. *i.* n. (*gallus cano*)

【解】鷄鳴，鷄鳴時(破曉時).

gallĭcr-ūs. *ūris.* n.

【解】裴冠草，毛莨，回回蒜.

Gallĭc-us. *a, um.* adj.

【解】係高盧人者.

Gallĭc-us. *a, um.* adj.

【解】*Galli 2*者.

gallīn-a. *ae.* f. (*gallus*)

【解】母鷄.

【例】*gallina* africana. Varr. 斐洲火鷄. *gallinae* filius albae. Juv. 白母鷄之子. anatum ova *gallinis* supponimus. 使母鴨孵鴨蛋.

gallīnācē-us. *a, um.* adj. (*gallina*)

【解】母鷄者.

【例】*gallinaceus* gallus. Cic. (vel) *gallinaceus*. (absolut.) 公鷄.

gallīnārĭ-um. *i.* n.

【解】鷄棚，鷄塒.

1. gallīnārĭ-us. *a, um.* adj.

【解】屬鷄者，屬鷄場者.

2. gallīnārĭ-us. *i.* m.

【同】qui gallinas curat.

【解】飼養鷄.

gallīnŭl-a. *ae.* f.

【解】小母鷄.

Gallŏgraec-i. *ōrum.* m.

【解】Gallogrecs. 居民.

Gallŏgraecĭ-a. *ae.* f. (vel *Galatia*). nom. propr. loci.

【解】地名：在小亞細亞.

1. gall-us. *i.* m.

【形】gallinaceus.

【解】公鷄，雄鷄.

【例】*gallus* in sterquilinio suo plurimum potest. Sen. 雄鷄在飼鷄場操大權 (王). (charbonnier est maître chez soi) .*galli* victi silere solent, canere victores. 雄鷄戰敗則緘口，戰勝則長鳴. te *gallorum*, illum buccinarum cantus exsuscitat. 鷄鳴喚醒你，號聲喚醒他.

2. Gall-us. *i.* m. (vide *Galli 1*)

【解】敬Cybèle之司祭(僧侶).

3. Gall-us. *i.* m. (vide *Galli 2*)

【同】oriundus e Gallia.

【解】高盧居民.

【例】*Galli* robore, Poeni calliditate, Graeci artibus valent. 高盧人論膂力，柏尼人論謀略，希臘人論藝術擅長.

4. Gall-us. *i.* m. nom. propr. hom.

【解】人名：羅瑪數家族之別名(綽號)，(如 Cornelia Sulpicia等族)，著名者有 Cornelius *Gallus*: Virgilius 之友； *Gallus*: Constantinus之侄.

5. Gall-us. *i.* m. nom. propr. fluvii.

【解】河名：在Galatie 又在 Phrygie.

gānĕ-a. *ae.* f. **gānĕ-um.** *i.* n.

【同】loca libidini et helluationibus apta, lustra.

【解】酒館，陋室，(縱慾饕餮之地)妓院.

【例】*ganearum* fumus et nidor. 酒肆之臭污.

gānĕ-o. *ōnis.* m.

【同】helluo.

【形】facinorosissimus, egentissimus, cincinnatus.

【解】酒色之徒，惡棍.

Gangăb-a. *ae.* m. (nom. Persica).

【解】挑夫.

Gang-ēs. *is.* m. nom. propr. fluv.

【解】河名，在印度.

gangraen-a. *ae.* f.

【解】壞疽，(脫疽，骨疽，癰疽)瘡癰.

【例】(fig.) haec mali *gangraena*. Varr. 傳染症.

gann-ĭo. *īs, īre.* v. intr.

【解】犬吠，狺，(fig.) 吵鬧，(潺湲之聲，噪囀之聲).

【例】quid ille gannit, quid vult? Plaut. 彼喃喃何語，願望何事？

gannīt-ŭs. *ūs.* m. (*gannio*)

【解】犬吠，豚叫聲，(不平之鳴) 鳥噪，吵鬧，嗟嘆聲.

【例】*gannitibus* lacessere. Mart. 吵鬧.

Gănymēd-ēs. *is.* m. nom. propr. hom.

【解】人名：Tros 之子，Troie之王，被由必得神鷹攫取，而成爲諸神之侍候者.

Gargăr-a. *ōrum.* n. plur. nom. propr. montis.

【解】❶山名：Ida 山嶺之一山峯. ❷城名：在Gargare山麓，今之 Tschepini.

Gargarĭcus. *aum* .adj. *Garg.* 山者.

gargărĭz-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.

【解】漱口，(漱喉).

【例】*gargarizare* aliqua re, (vel ordinarie) ex aliqua re. Cels. 用藥物漱口.

garr-ĭo. *īs, īvi,* (vel) *ii, ītum, īre.* v. intr. vel tr.

【同】loquor sine delectu, garrulus, loquax sum.

【解】❶a) 鳥噪聲. b) 喧囂，蛙鳴. c) 笛管聲. ❷d) 饒舌，嘵嘵，唧唧噥噥，閒言浪語. (cum accus.) 多言，詼諧.

【例】❶ libenter *garrit*, (loquax est).喜多言. inepte *garrit*, (quidquid in buccam venit, effudit). 閑言浪語. *garrire* in gymnasiis. Cic. 在校舍內吵鬧. ❷ (*garrire*) nugas. 打諢，戲謔. (*garrire*) fabellas. Hor. 述說故事.

garrŭlit-ās. *ātis.* f. (*garrulus*)
【解】❶ (鳥噪) 喧嘩，喃吶. ❷ 兒童牙牙學語. ❸ 饒舌，多言.
【例】❸ extemporalis *garrulitas*. Quint. 臨時嘵嘵置辯.

garrŭl-us. *a, um.* adj. (*garrio*)
【同】loquax.
【解】❶ 鳥噪 (喳喳)，(fig.) 水流潺潺之聲. ❷ 饒舌多言，嘵嘵喋喋，呶呶.
【例】❶ *garrulus* rivus. Ov. 溪流潺潺. *garrula* lyra. 琴聲鏗鏘. ❷ *garrula* hora. Prop. 小時交談. *garrulus* ventosae e immodicae loquacitatis. 閑談浪語，喋喋不休.

gār-um. *i.* n.
【解】馬紫汁，(以鯖魚汁及健胃劑配合之藥劑).

Garumn-a. *ae.* m. *i.* m. nom. propr. fluv.
【解】河名：在Aquitaine.

Gărumn-i. *ōrum.* m. nom. propr. populi.
【解】人名：沿Garonne 河岸之居民.

găr-us. *i.* m.
【解】馬紫，鱅魚.

ga-udĕo. *udēs, vīsus sum, udēre.* v. semidep. intr. (quandoq. tr.)
【同】laetor, exulto, triumpho; laetitia afficior.
【解】❶ 心喜，適意，忻喜，歡忭，快心，樂意，喜悅，喜愛，嗜好. ❷ (poetic. de rebus) 自得，自樂，得意，適宜.
【例】❶ *gaudere* decet, laetari non decet. Cic. 固應心喜，但不宜顯示其喜樂. (cum ablat. vel cum *in* et ablat.) delicto dolere, correctione *gaudere*. Cic. (當) 痛恨罪惡，喜受規勸. *gaudere* proelio. Stat. 喜愛戰爭. *gaudere* in re. Lucr. 喜歡某事. (cum dativ.) *gaudere* sibi. Cic. 自喜自幸. (cum prop. infinit.) aliquid scire se *gaudent*. Cic. 心喜得知某事. *gaudes* me permansisse. Cic. 你贊成我居留在此地. (cum *quod*) hoc aliud est quod *gaudeamus*. Ter. 此乃另一種我們喜樂之緣由. (cum accus.) id *gaudeo*. Ter. 我喜好此事. (*gaudere*) dolorem alicujus. Stat. 幸災樂禍. ❷ difficiles terrae Palladia *gaudent* silva vivacis olivae. Virg. 磽瘠之地適合種巴拉女神喜愛的常生橄欖樹. segetes *gaudent* frugibus. 嘉禾滿田野. *gaudere* equo. Hor. 喜愛馬. de prospero rerum tuarum successu immortaliter *gaudeo*. 你一往順利我永久喜歡. mire *gavisus* sum. 我非常喜歡.

gaudĭ-um. *i.* n. (*gaudeo*)
【同】laetitia, voluptas.
【形】commune, exile, falsum, incredibile, maximum, nimium, summum; gaudia perpetua, plena, vera.
【解】❶ 心滿意足，適意，愉快，安樂，(精神的) 喜幸. ❷ 娛樂，舒暢，樂趣，(形體的).
【例】❶ novus hic honor magnum mihi *gaudium* attulit, (complevit, implevit). 新的榮祿 (爵位) 使吾滿意. *gaudio* affici, exilire, exultare, triumphare. 感覺歡欣，喜樂，快慰. *gaudium* erupit. 樂洋洋. infausto nuntio publica *gaudia* contaminare. 接到噩耗，大衆驟感不快. *gaudium* saltus (genit.) superati. Ter. 欣喜幸得脫險 (隘道). lacrimare *gaudio*. Ter. 喜淚交流. ❷ dediti corporis *gaudiis*. Sall. 縱情循慾. *gaudia* annorum (fig.) Plin. 一年之慶辰佳節. *gaudium* arborum. Plin. 樹花盛開.

gaul-us. *i.* m.
【解】鉢，圓籃，盆.

gausăp-a. *ae.* f. **gausăp-ĕ.** *is.* n. **gausăp-a.** *ōrum.* n.
【解】柔毛布，厚毛布，外套，飯巾.

gausăpāt-us. *a, um.* adj.
【解】披外套者.
【例】apri *gausapati*. Petr. 煮熟野猪皮.

gāvī-a. *ae.* f.
【解】白鷗，海鳥.

gāvīs-us. *a, um.* part. v. *gaudeo.*

Gāvī-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪公民，為Verres 釘殺.

1. gaz-a. *ae.* f. (vox Persica)
【同】aerarium, pecunia, thesaurus, regiae opes, bona fortunaeque.
【形】maxima, regia; gazae pacatissimae atque opulentissimae.
【解】波斯王庫，寶庫，財富.
【例】*gazae* regiae custos. Nep. 守王庫者. beatae arabum *gazae*. Hor. 亞拉伯財源豐富.

2. Gāz-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在Palestine 地.

gāzŏphylăcī-um. (**cāzŏphĭlăcī-um**). *i.* n.
【解】王庫，民庫，國庫，銀櫃.

gĕhaenn-a. *ae.* f. (vox Hebraica)
【解】永苦之所，地獄.

gĕlasc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*gelo*)
【解】凝結，氷凍，結氷.

gĕlātĭ-o. *ōnis.* f. *(gelo)*
【解】冰凍.

gĕlāt-us. *a, um.* part. v. *gelo.*
【解】結冰，凝結.
【例】*gelati* orbes. Lucr. 閉目，瞑目，死亡.

gĕlĭcĭdĭ-um. *i.* n. *(gelu cado)*
【解】霜，地面薄氷.

gĕlĭd-a. *ae.* f. *(gelidus)*
【解】結氷，嚴寒.

gĕlĭdē. adv. *(gelidus)*
【解】寒冷，冷淡.
【例】res omnes *gelide* ministrare. 淡然管理(供給)一切.

gĕlĭd-us. *a, um.* adj. *(gelu)*, *gelidior, -dissimus.*
【同】frigidus.
【解】嚴寒，凛冽，氷凍，寒冷.
【例】aqua *gelida.* Cic. 氷水. *gelida* (absol.) Hor. 氷水. *gelidae* fontium perennitates. 常流之冷泉. *gelidus* humor. Virg. 溶雪成水. *gelidus* sanguis. Virg. 血液凝結. *gelidus* tremor. Virg. 不寒而慄.

Gellĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪家族名，著名者有 Cneius *Gellius.* 拉丁史家，Aulus *Gellius.* 十一世紀時之文法家.

1. gĕl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. *(gelu)*
【解】❶ tr. 凝結，凍結. ❷ intr. 沍寒，氷凍，氷冷.
【例】❶ amnes *gelati.* Plin. 河水結氷. crystalla *gelari.* Stat. 水晶結晶. *gelat* ora pavor. Stat. 因驚惶而色變. pavido *gelantur* pectore. Juv. 因恐懼而膽寒. ❷ si *gelent* frigora. Plin. 倘若結氷. si vultus *gelassent.* Luc. 吾面色呆若木雞.

2. Gĕl-o. *ōnis.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：Syracuse 之暴君名.

Gĕlōn-i. *ōrum.* n. nom. propr. pop.
【解】人名：Shythe之民族名，北方民族.

gĕlŭ. n. indecl. ablat. sing. fere tant. usurpat.
【同】glacies.
【解】氷凍，嚴寒，(fig.) 膽寒，暮年，衰亡.
【例】hiems rura *gelu* claudit. 冬季田野凍結. perpetuo *gelu* locus riget. 此地慣常嚴寒凛冽. colubra rigens *gelu.* Phaed. 毒蛇凍殭.

gĕl-um. *i.* n. **gĕl-ŭs.** *ūs.* m. vide **gelu.**
【解】結氷，凍結.
【例】conjectare altitudinem *gelus.* Plin. 測量氷厚.

gēmĕbund-us. *a, um.* adj. *(gemo)*
【解】嘆息，慨嘆，嗟嘆.

gĕmell-ăr. *āris.* n. **gemellārĭ-um.** *i.* n. **gemellārĭ-a.** *ae.* f. *(gemellus)*
【解】(兩相銜接)由二部配合之承油器.

gĕmellĭpăr-a. *ae.* f. *(gemellus pario)*
【解】孿生者之母.
【例】(nom. propr. mulier. 人名：Castor et Pallux之母Latone之綽號).

gĕmell-us. *a, um.* adj. *i.* m.
【解】双生，孿生者，一双，一對，匹偶.
【例】*gemella* proles. Ov. 双生. *gemelli* fratres, partus. Ov. 孿生兄弟. *gemellus* fetus. Ov. 双胎. *gemella* poma. (fig.) Plin. 對生蘋果. *gemella* legio. Caes. (双營)混合師.

gĕmĭnātĭo. *ōnis.* f. *(gemino)*
【解】重言，重申.

gĕmĭnāt-us. *a, um.* part. v. *gemino.*
【解】重複，双層，双重.
【例】*geminata* victoria. Liv. 再得勝. *geminatus* sol. Col. 日影，(幻日). *geminatus* honor. Curt. 多種榮位.

gĕmĭn-i. *ōrum.* m. pl.
【解】(双胎)孿生双生兄弟，- 双女宮(星宿名)(Castor et Pollux).

gĕmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. *(geminus)*
【同】duplico.
【解】加信，重複，配合，結合，集合(二物).
【例】*geminare* alvum. Varr. 倍增腹之容量. *geminare* aestum. Ov. 熱度倍增. decem vitae *geminare* annos. Ov. 二十歲.

gĕmĭn-us. *a, um.* adj. *-nissimus.*
【同】similis.
【解】❶ 双生，孿生. ❷ 一双，一對，匹配. ❸ 類似，彷彿，相同.
【例】❶ *gemini* fratres. Hor. 孿生兄弟. soror *gemina.* Pl. 孿生姊妹. ❷ *geminus* Janus. 双面亞奴神. *geminae* nuptiae. Ter. 重婚，再婚. vos *geminae* voragines reipublicae. Cic. 你們爲民國之二旋渦(禍根). ❸ consors in furtis *geminus.* Cic. (二)回盜犯. *gemina* facie mala. Varr. 相似之蘋果. *geminum* in scelere par. Cic. 狼狽爲奸.

gĕmĭt-ŭs. *ūs.* m. *(gemo)*
【同】suspirium, vox dolore expressa.
【形】lamentabilis, imbecillus, adjectus, flebilis, liber, magnus, tantus; gemitus acerbi, miseri.
【解】嗟嘆，嗚咽，慨嘆，悲泣，悲哀，號泣.
【例】*gemitum* dare, tollere. Virg. 悲嘆. *gemitus* ciere. Ov. 嗚咽. tota urbe *gemitus* factus. 慨嘆.

gemm-a. *ae.* f.

【同】lapillus pretiosus.
【形】praegrandis, gemmae clarissimae, durissimae, fulgentes, magnae; multae, plurimae.
【解】❶寶石，鑽石，玉器，嵌指環寶石，印章；(fig.)美飾，美麗. ❷嫩芽，蓓蕾.
【例】❶ vestis ornata *gemmis*. 飾寶石之衣服. vestis distincta *gemmis*. 飾寶石之衣服. *gemma* pretiosa. Hier. 寶石. *gemma* facticia, vitrea. Plin. 假寶石. poculum ex *gemmis* distinctum clarissimis. 飾晶瑩寶石之杯. *gemma* amicorum. Sid. 朋友之美飾. ❷ *gemma* in vitibus, ineunte vere. 春季葡萄枝之嫩芽.

gemm-ans. *antis.* part. v. *gemmo.*
【解】❶產寶石者，飾寶石者，似寶石者. ❷發芽者.
【例】❷ *gemmantem* oculum caecare. Col. 摧殘嫩芽.

gemmārĭ-us. *a, um.* adj. *i.* m.
【解】係寶石者，琢玉石者.

gemmasc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*gemma*)
【解】生嫩芽.

gemmātĭ-o. *onis.* f.
【解】萌芽.

gemmāt-us. *a, um.* part. v. *gemmo.*
【解】飾寶石者，萌芽者.

gemmesc-o. *is, ĕre.* v. intr. (*gemmo*)
【解】產珠玉.

gemmĕ-us. *a, um.* adj. (*gemma*)
【解】飾珠玉者，晶瑩燦爛如珠玉者.

gemmĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*gemma fero*)
【解】產珠玉、藏珠寶者.

gemmo. *as, avi, atum, are.* v. intr. (*gemma*)
【解】❶飾寶玉，寶石，光艷如珠玉. ❷發芽.
【例】❶ herbae *gemmantes* rore recenti. Lucr. 草上朝露如珠粒. ❷ *gemmare* vites. 葡萄枝生芽.

gĕm-o. *ĭs, ŭi, ĭtum, ĕre.* v. intr. vel tr.
【同】gemitum facio, ingemo, ingemisco. X. Laetor.
【解】I. intr. ❶怨嘆，嗟嘆，嘆息，號泣. ❷嗄聲，(破碎暴炸聲).
II. tr. 悲嘆，哀傷，悲憤.
【例】I. ❶ turtur *gemit* ab ulmo. Virg. 斑鳩自楡樹上嘆息. turpe est viro forti *gemere*. 剛勇之人以嘆息爲可恥. ❷ *gemuit* sub pondere cymba. Virg. 小艇載重，發出咿呀之聲(怨聲). *gemens* rota. Virg. 車輪吱吜之聲
II. (*gemere*) suum malum. Cic. 悲傷己之災禍. hic status *gemitur*. Cic. 怨其身世. *gemere* tuam fortunam non desinam. 不斷悲傷你的命運. multa *gemens* ignominiam. Virg. 深痛所受之辱.

Gĕmōnĭ-ae. *ārum.* f. pl. (subaud. *scalae*)
【解】在加皮道山斜陂上之石階，在此拋棄暴露犯人之屍體.

Gĕnăb-um. *i.* n. **Gĕnăb-us.** *i.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在高盧地，今日之Orléans
Genabensis. *e.* adj.
【解】*Gen.* 者.
Genabens-es. *i, um.* m.
【解】*Gen.* 居民.

gĕn-ae. *ārum.* f. pl. (**gĕn-a.** *ae.* f. singul. raro)
【同】malae.
【形】exlangues, subjectae, leviterque eminentes, pilosae.
【解】❶頰顋. ❷眼皮. ❸眼目，眼眶.
【例】❶ *genas* fletu rigare. Sen. 淚流滿面. pilosae *genae*. 双頰生鬚. *genas* conferre. V. Fl. 接吻. ❷ columbae una *gena* connivent. Plin. 鴿睡眠時閉一目.

Gĕnāv-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名，在瑞士.

gĕnĕālŏgĭ-a. *ae.* f.
【解】世系，族譜，譜牒.

gĕnĕālŏg-us. *i.* m.
【同】qui de originibus scribunt.
【解】修家譜者，(作神仙譜系者)，精通譜系者.
【註】arbor geneologica. 世系表. gentis in stirpes descriptio, tributio; cognationum singularum ab uno stipite ducta designatio. 世系表. ❷ geneologiam facere. 作家譜. generis seriem describere, explicare; ab ultimis majoribus generis gradus singulos deducere, evolvere, explicare...

gĕn-ĕr. *ĕri.* m.
【同】maritus filiae.
【解】❶女婿. ❷女之未婚夫. ❸孫女婿. ❹姊夫，妹夫.

gĕnĕrābĭl-is. *e.* adj.
【解】可繁殖，可生產者.

gĕnĕrāl-is. *e.* adj. (*genus*)
【同】communis, universus, confusus, late manans, ad multa pertinens, late patens,
【解】❶同出一原者，同宗共祖者. ❷有關於一物之性者，普通者，一般者. ❸公共者，一類者.
【例】❶ constitutio *generalis*. Cic. 種類. definitio *generalis*. Nep. 普通界說(定義).
【註】phras. ❷ (*Generalissimus.* vulg.) exercitus imperator summus. 最高統帥.

❷ (*Generalis* Mareschallus. vulg.) summus castrorum praefectus. 行營總司令. ❸ *generalis* armorum praefectus; rei tormentariae cum imperio praefectus. 砲兵司令. ❹ (*generalis* vigiliarum magister. vulg.) supremus vigiliarum praefectus. 監軍. ❺ (*generalis* auditor. vulg.) praetor, judex causarum militarium supremus. 軍務處處長(憲兵司令). ❻ (*generalatus*. vulg.) imperium armorum. praefectura suprema legionis. 總指揮部. ❼ (*generalitas*. vulg.) ordinum militarium duces, principes. 將官，司令. ❽ (*Generalis* Ordinis. vulg.) supremus religiosae familiae Praefectus, Moderator; religiosae familiae supremo cum imperio Praefectus; penes quem religiosi imperii summa est. 修會總長.

N. B. *generale* quoddam decorum est, quod in omni honestate versatur. 通達正義，普以爲榮. *generalis* lex Eccl. (教會)普通法. *generalis* conceptus. 普遍概念，一般概念. *generalis* idea. 一般觀念. *generalis* sensatio. 普通感覺，一般感覺. *generalis* terminus. 普通，全稱名詞.

【附】**generalitas** 概性，通性.

gĕnĕrālĭter. adv. (*generalis*)
【同】communiter, una comprehensione.
【解】大概，大約，普通，通常.
【例】*generaliter* definire. 普通定義.

gĕnĕrasc-o. *is, ĕre.* v. intr.
【解】產生.

gĕnĕrātim. adv. (*genus*)
【同】generaliter, universe.
【解】❶ 分門別類，區別種族國籍. ❷ 概括，綜合，約略，提綱挈領.
【例】❶ *generatim* copias constituere. Caes. 依國籍編制軍隊. ❷ haec *generatim* praecipimus. Col. 這是我們命令的綱領. non nominatim potius, quam *generatim* loquar. 我不逐一詳述，而但言其要領.

gĕnĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*genero*)
【解】❷ 生產，繁殖. ❷ 後裔.

gĕnĕrāt-or. *ōris.* m. (*genero*)
【同】genitor.
【解】生養者，父.
【例】*generator* equorum. Virg. 產生馬者.

gĕnĕrātr-ix. *īcis.* f.
【解】生育者，母.

gĕnĕrāt-us. *a, um.* part. v. *genero.*
【解】受生養，產生者，子.
【例】*generatus* Alemone. Ov. 亞來毛之子. ita *generati* sumus. Cic. 我們生性如此.

【附】**generica** confessio. 混統告明.

gĕnĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*genus*)
【解】❶ 生育，產生，造化. ❶ 製造，著作.
【例】❶ *generatus* Herculis stirpe. Cic. 愛而古之後裔. liberos *generare*, (gignere, procreare). 生育子女. homines *generavit* Deus. Cic. 天主造化人類. ❷ *generare* mel. Virg. 釀蜜. *generare* ignem. Just. 生火. *generare* litem. Quint. 起訴，(挑詞架訴). *generare* praejudicium. Modest. 培養成見.

gĕnĕrōsē. adv. (inusit.) *-sius.*
【解】慷慨，寬洪大量.

gĕnĕrōsĭt-ās. *ātis.* f. (*generosus*)
【解】優種，天性高尙，品質優良，慷慨大量，寬洪，海涵.

gĕnĕrōs-us. *a, um.* adj. (*genus*), *-sior, sissimus.*
【同】qui altiore animo est, magnanimus, praestans, magnificus, clarus.
【解】❶ 優良種類，佳種，巨族，貴胄. ❷ (fig.) 高尙，豪邁，慷慨，大量.
【例】❶ vinum *generosum*. Hor. (土產)美酒. *generosa* stirps. Cic. sues *generosae*. Plin. 良種之豬. *generosa* vitis. Col. 優良葡萄. *generosa* pruna. Ov. 優美的李子. *generosissima* mala. Plin. 最可口之蘋果. ❷ rex *generosus*. Cic. 寬洪大量之國王. *generosa* indoles. Sen. 稟性慷慨. leones ferarum *generosissimi*. Plin. 野獸中獅子是最豪邁的.

gĕnĕs-is. *ĭs.* f.
【解】❶ 星象，星宿. ❷ 誕生，朕兆，預言. ❸ 創世紀(書名).
【例】❶ invida *genesis*. Inscr. 妬星. ❷ *geneses* hominum describere. Isid. 依(誕辰)朕兆預言人之休咎. ❸ lectio *Genesis*. Arn. 讀創世紀.

gĕnĕtīv-us. (gĕnĭtīv-us). *a, um.* adj. (*geno*)
【解】出生，天性者，文法變格之所有格.
【例】*genetivum* nomen. Ov. 家族名. *genetivus* casus. Suet. 文法所有格. *genetivus*. (absol.) Quint. 文法所有格.

gĕnĕt-or. *ōris.* m. vide **genitor.**
【解】生者，(父).

gĕnĕtr-ix. *īcis.* f. vide **genitrix.**
【解】生育者，(母).
【例】*genetrix* frugum. Ov. 稼穡之神.

gĕnĭāl-is. *e.* adj. (*genius*)
【同】voluptuarius, nuptialis.
【解】❶ 關於誕辰婚姻者. ❷ 富饒，肥沃者. ❸ 屬慶典者. ❹ 娛樂，愉快，歡宴者.
【例】❶ lectus *genialis*. Cic. 新婚之床. *genialis* praeda, (Sabinorum filiae). Ov.

婚姻勝利品，(搶奪 Sabinorum人之女兒)．❷ *genialia* arva. Ov. 肥沃田地．❸*genialis* dies. Juv. 慶辰．❹*genialis* hiems. Virg. 愉快的冬季．

gĕnĭālĭtĕr. adv. (*genialis*)
【解】歡欣，愉快貌．

gĕnĭcŭlātim. adv.
【解】每一枝節．

gĕnĭcŭlāt-us. *a, um.* part. v. *geniculo.*
【同】geniculis distinctus.
【解】生節，多節者，螺旋，彎曲者．
【例】*geniculatus* nodis. Plin. 多節者(多結)．culmus *geniculatus.* 多節的莖桿．

gĕnĭcŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre,* v. intr. (cum dativ.)
【解】生枝節，屈膝．
【例】(*geniculare*) alicui. 屈膝在某人前．

gĕnĭcŭlōs-us. *a. um.* adj.
【解】多枝節者．

gĕnĭcŭl-um. *i.* n. (dimin. *genu*)
【解】小膝，枝節．

gĕnĭcŭl-us. *i.* m. (dimin. *genu*)
【解】臂彎，曲狀物．

gĕnim-en. *ĭnis.* n.
【解】果實，產物，子女．

gĕnist-a. (**genest-a**). *ae.* f.
【解】金雀花．

gĕnĭtābĭl-is. *e.* adj. (*geno*)
【解】能繁生者，繁殖者．

gĕnĭtāl-is. *e.* adj. (*geno*)
【同】gentilitius.
【解】產生，繁殖，誕生者．
【例】*genitalis* dies, lux. Tac. Stat. 生辰．*genitalis* terra, sedes. Prud. Amm. 出生地(本鄉)．*genitale* solum. Vell. 出生地(本鄉)．

gĕnĭtĭv-us. *a, um.* adj. (vide **genetivus**).
【解】文法所有格．
【例】*genitivum* nomen, (nomen familiae). 家族姓名．

gĕnĭt-ŏr. (**genetor**). *ōris.* m. (*geno*)
【同】generator.
【形】optimus, praestantissimus.
【解】生父，創始者，創造者，著作者．
【例】*genitor* urbis. Ov. 建城者．*genitor* fraudum. 出陰謀者．

gĕnĭtr-ix. (**genetr-ix**). *īcis.* f.
【同】mater, procreatrix.
【解】生母，生育者．
【例】*genitrix* lucis. Sen. 造光天華日者．*genitrix* vitiorum. Plin. 諸惡之母．

gĕnĭtūr-a. *ae.* f. (*geno*)
【解】生育，播種，誕生，星象．
【例】prosperioris *geniturae* spes. Donat. 希望吉兆．

gĕnĭt-us. *a, um.* part. v. *gigno.* (*geno*)
【解】產生．
【例】*genitus* perdundae pecuniae. Sall. 生爲浪費銀錢．*genitus* nocere. Luc. 生爲害人．

gĕnĭ-us. *ī.* m.
【解】司人誕生，護人一生命運之神，護國護城之神，與人同苦樂同生死，一借義，指本人．
【例】*Genii* sacrum natale fiebat mero. Liv. 誕辰祭神獻醇醪．*Genio* loci. Inscr. 護本地之神．*genio* suo sacrificare. Plaut. 嬌養自己．*genium* suum defraudare. Ter. 節制自己．qui cum *geniis* suis belligerant. Plaut. 克制貪慾．indulge *genio.* Pers. 放縱自己(貪逸樂)．*genium* dare verbis. Ennod. 頌揚．de litterarum *genio* judicare. Ennod. 評判文藝天才．*genio* pares. Fort. 智慧等於神明．curare *genium.* 宴飲取樂．*genius,* 神仙，天才，才能．

gĕn-o. *ĭs,* (*ui*), *ĭtum, ĕre.* v. tr. (arch. antiq. forma *gigno*)
【解】生育．
【例】si mihi filius *genitur* unus. Cic. 我若生一子．

gen-s. *tis.* f. (*geno*)
【同】natio.
【形】barbara aut immanis, fallacissima, fortis, humana, mansueta, fera, saeva; gentes antiquae, multitudine innumerabiles, locis infinitae, omni copiarum genere abundantes, bellicosae, efferatae, extremae atque ultimae, infidae, incognitae, pacatissimae, plurimae, universae.
【解】❶世系，家世，家族．❷種族．❸一城之民．❹一方，一地，(in pl.) ❺異族(蠻族)．
【例】❶ vir patriciae *gentis.* Sall. 元老後裔．*gens* Cornelia. Liv. 高而乃利族．patres majorum, minorum *gentium.* Cic. 最老家族或更新家族之議員．❷ *gens* Sabina. Cic. 撒比種族．*gens* Allobrogum. Cic. 亞洛族．❸una cum *gente* bella gero. Virg. 我同一民族交戰．❹ ubinam *gentium* sumus? Cic. 吾人居於何民族之地？ nusquam *gentium.* Pl. 世界無處．minime *gentium.* Ter. 世界絕不．❺ *gentes* immanitate barbarae. 野蠻民族．jus *gentium.* Sall. 萬國公法．viduatae cultoribus *gentes.* Arn. 未開化的民族．

gentĭān-a. *ae.* f.
【解】黃蓮，苦蔘．

gentĭc-us. *a, um.* adj. (*gens*)

【解】屬一國者.
【附】**gentiles.** (plur.) 教外人.

gentīlĭcĭ-us. (gentīlĭtĭ-us). *a, um.* adj. (*gentilis*)
【解】屬於一家一族者.
【例】*gentiliciae* hereditates. Suet. 祖產者. *gentilicia* sacra. Cic. 家祭. *gentilicium* est. (cum infin.) Cic. 家傳者.

gentīl-is. *e.* adj. (*gens*)
【解】❶ 屬於一家一族者. ❷ 同姓者. ❸ 屬於同一家主者. ❹ 屬於一國者
【例】❶ *gentile* nomen. Suet. 家族名. *gentile* monumentum. Suet. 一塋地. *gentilia* odia. Sil. 世仇. induit non *gentilia* poma. Colp. 結不類之果(異種者). ❷ *gentiles* sunt qui inter se eodem sunt nomine ab ingenuis oriundi. 一祖一姓之人稱爲同姓. ❸ *gentilis* utilitas. Tac. 一國利益. *gentilia* numina. Prud. 教外諸神.

gentīlĭt-as. *ātis.* f. (*gentilis*)
【同】gentilium jus, conditio, ratio, habitudo, nexus.
【解】❶ 親族，親屬. ❷ 家族. ❸ 團結如家庭者. ❹ (decad.) a) 教外人. b) 外教.
【例】❷ sparsas *gentilitates* colligere. Plin. J. 集合離散之家屬. *gentilitas* ejus. A. Vict. 他的家族.

gentīlĭtĭ-us. (gentīlĭci-us). *a, um.* adj.
【同】genti et generi communis.
【解】一家，一族者.
【例】*gentilitia* sacra. 家祭.

gĕn-ū. *ūs.* n. (abl. sing. in usu). (pl. **gĕn-ŭa.** *um, ibus*)
【同】nodus in quo femora desinunt, cujus pars posterior poples.
【形】dexterum, flexum, sinistrum.
【解】膝.
【例】*genua* advolvi. Tac. 屈膝，(跽跪) *genibus* advolvi. Liv. 屈膝(跽跪). *genibus* se advolvere. Liv. 屈膝(跽跪). ad *genua* alicujus jacere, volutari. 跪某人前. *genua* flectere. 屈膝，跪地. in *genua* subsidere, procumbere. 屈膝，跪地. *genua* ponere, submittere. 屈膝，跪地. in *genua* provolvi. 屈膝，跪地. *genu* flexo. 單膝跪地. *genu* innixus. 單膝跪地. *genu* flectere. Plin. 單膝跪地. *genu* ponere. Petr. 單膝跪地. *genu* curvare, incurvare. Hier. 單膝跪地. in *genua* se excipere. Sen. 双膝跪下. *genibus* nixus. Fronto. 双膝跪下. *genu* ponere alicui. Curt. 單膝跪某人前. *genibus* alicujus provolvi. Tac. 双膝跪某人前. *genibus* alicujus procumbere. Ov. 双膝跪某人前. ad *genua* accidere. Sen. 双膝跪某人前.

Gĕnŭ-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名，在Ligurie. 今日之Gênes.

gĕnŭālĭ-a. *um.* n. pl. (*genu*)
【解】蔽膝，護膝甲.

genuflect-o. *is. ĕre.* v. tr.
【解】屈膝.

gĕnuflexorĭ-um. *i.* n. (decad.)
【解】跪凳.

gĕnŭīnē. adv. (*genuinus*)
【解】誠實，天眞貌.

1. gĕnŭīn-us. *a, um.* adj. (*geno*)
【同】proprius.
【解】生就的，天生的，先天的，(fig.) 確實的，眞正的，實在，事實者.

2. gĕnŭīn-us dens. (vel) **gĕnŭīnus.** (absolut.) m. (*geno*)
【解】臼齒.
【例】quae *genuinum* agitant. Juv. 搖撼牙牀骨，一顎骨.

gĕn-ŭs. *ĕris.* n.
【同】familia, stirps.
【解】❶ 出身，門第. ❷ 種族，國籍. ❸ 家族，家世，(poetic.) 後裔. ❹ 種類，品類. a) 有靈物或蠢物. b) 男性或女性. c) 物類. ❺ 種類，類別.
【例】❶ patricium, plebeiumque *genus.* Liv. 元老或平民出身. *genus* ducere ab aliquo. Plin. 某人後裔. ❷ *genus* Romanum. Cic. 羅瑪民族. *genus* Graecorum. Cic. 希臘民族. ❸ nobili *genere* natus. Cic. 貴族出身. ❹ *genus* humanum. 人類. bestiarum *genus.* 獸類. a) omnis *generis* homines. Cic. 各種人. *genus* aliud tyrannorum. Cic. 別種暴君. b) hominum *genus* virile, muliebre. Cic. 男性，女性. c) cum omni *genere* commeatus. Liv. 轉運各種食糧. ❺ conjunctum civitatis *genus.* Cic. (混合) 聯合制度(政府). *genera* furandi. Cic. 偷竊種類.

gĕōdēsĭ-a. *ae.* f.
【解】測地學.

gĕōgrăphĭ-a. *ae.* f.
【解】地理，坤輿學.

gĕōmĕtr-ēs. (geomĕtr-a). *ae.* n.
【解】幾何學家，測量家.

gĕōmĕtrĭ-a. *ae.* f.
【解】幾何學，形學，測量學.
【例】*geometriam* discere, tractare, in summo honore habere. 學習，討論，推崇幾何學.

gĕōmĕtrĭc-us. *a, um.* adj.
【解】係幾何學者.

gĕōmĕtrĭc-us. *i.* m.
【解】幾何學家.
【例】*geometricum* quid explicare. 講解幾何學問題.

gĕorgĭc-a. *ōrum.* n. pl.
【解】詠農業之詩.

gĕrānĭ-on. *i.* n.
【解】犛牛兒植物種，(風品草，天竺葵，日辣尼紅).

gĕr-ens. *entis.* part. v. *gero.*
【解】行，注意，經營.
【例】sui negotii bene *gerens.* Cic. 善經營(注意)己事. rei male *gerens.* Plaut. 疏忽(不注意)己事.

germān-a. *ae.* f. (*germanus*)
【解】胞姊妹.

germānē. adv.
【同】fraterne.
【解】親如兄弟.

Germān-i. *ōrum.* m. nom. propr. pop.
【解】人名：民族名.

GERMANICI·EQUITES

Germānĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名:今之日耳曼地.

1. Germānĭc-us. *a, um.* adj.
【解】*Germ.*者.

2. Germānĭc-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：❶ (Drusus Nero) 之綽號，總王帝伯略 (Tiberius) 之任，并嗣子，因得勝 *Germ.*人而獲此綽號. ❷ (Domitianus) 之別名.

germānĭt-ās. *ātis.* f. (*germanus*)
【同】communio sanguinis. (vulg.: fraternitas).
【解】❶ 兄弟手足之情，友誼，親善. ❷ 同宗共祖，親族. ❸ 親近，相類，相似.
【例】moveat te *germanitas.* 應念手足之情.

1. germān-us. *a, um.* adj. *-nissimus.*
【同】ex eadem stirpe et genere orti, praesertim fratres et sorores.
【解】❶ 天性，至誠，天眞，確實，眞正，道地者. ❷ 昆仲，同胞，宗族，至親者.
【例】❶ *germani* Campani. Cic. 眞正Camp.人. *germanus* asinus. Cic. 一匹眞驢. *germanum* nomen. Plaut. 眞正名姓. *germani* Latini. 眞正拉丁人. homo Stoicis *germanissimus.* 極類似節慾學派人. quasi *germanis* casibus. Just. 似同病相憐. ❷ frater *germanus.* Cic. 胞兄弟. soror *germana.* 胞姊妹.

2. germān-us. *a, um.* adj.
【解】日耳曼者.

germ-ĕn. *ĭnis.* n.
【解】❶ 萌芽，嫩枝，(fig.) 原始. ❷ 後裔，子嗣. ❸ 物產，果實.
【例】❶ alieno ex sanguine *germen.* 異族之人. ❷ Tonantis *germina.* Claud. 由必得神之女(雷霆之子嗣). ❸ *germina* autumni. Claud. 秋季果實. *germina* maris. Claud. 海中珠寶.

germĭnātĭ-o. *ōnis.* f.
germĭnāt-ŭs. *ūs.* m. (ablat. *u*) (*germino*)
【解】發芽，萌芽.

germĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*germen*)
【解】❶ intr. 萌芽，發芽. ❷ tr. 發生，產生.
【例】❶ *germinat* hortus. Mart. 園中發青. antequam litterae *germinassent.* Tert. 文藝產生之前. ❷ linum jam folliculos *germinat.* Hier. 苧蔴已生子粒.

gĕ-ro. *ris, ssi, stum, rĕre.* v. tr.
【同】facio, administro, servo.
【狀】abstinenter se, acerbe bellum, apte, auspicate, bene negotium, constanter se, excellentius, felicius, fortiter, graviter consulatum, honeste, juste bellum, libenter negotium, libere se, male negotium, se negligentius, optime rempublicam, praeclare, tuto magistratum, obscure quid, pulcherrime.
【解】I. 支持，把握. ❶ 搬運，挑擔. ❷ 携帶，穿戴. ❸ (fig.) 保持，支持，扮演，充任代表. II. 擔負，擔任. ❶ 執行，實行，滿全 (私人生活，國家政治軍事). ❷ (*gerere* morem) 順從.
【例】I. ❶ (*gerere*) terram. Liv. 挑土. (*gerere*) saxa in muros. Liv. 運石修城墻. caput abscisum spiculo *gerens.* Liv. 用槍挑起被割之頭. ❷ (*gerere*) in capite galeam, dextra manu clavam. Nep. 頭戴盔，右手執棍. (*gerere*) vestem. Lucr. 穿衣. fruges *gerit* terra. Varr. 田地產生五穀. ❸ (fig.) (*gerere*) personam civitatis. Cic. 代表城市. (*gerere*) fortem animum. Sall. 心志堅決. (*gerere*) odium in aliquem.

Liv.懷恨人. se *gerere* aliquo modo. Cic. 保持某種態度. ita se *gerere* ut... (subj.) Cic. 抱此態度至於.... *gerere* se pro cive. Cic. 當國民....

II. ❶haec dum Romae *geruntur*. Cic. 當在羅瑪發生此變動時. a) rem *gerere*. 作戰. res *geritur*. Cic. 作戰. gladio comminus rem *gerere*. Caes. 臨近以劍作戰. occasio rei bene *gerendae*. Caes. 順利成功之時機. male re *gesta* Caes. 戰事失利. bellum *gerere*. 作戰. b) rem vel negotium *gerere*. Cic. 料理私人之事. bene se *gerit*, munus suum bene *gerit*. 善盡己職. male se..曠職(態度不好). c) (*gerere*) rempublicam. Cic. 管理公務. (*gerere*) praeturam. Cic. 做巡撫. res *gestae*. (pl.) 已做之事. *gesta*. (*ōrum*) .Nep. 戰功. ❷*gerere* morem alicui. Cic. 順從人. *gerere* adolescentiae tempus. Suet. 度青年時期.

gerr-ae. *ārum*. f. pl.
【解】小事，兒戲.

gĕrŭl-us. *i*. m. (*gero*)
【解】脚夫，肩夫(脚行).
【例】*gerulus* litterarum. Sid. 信差，送信人. *gerulus* harum. Caes. 送禮人.

gerŭl-us. *a, um*. adj.
【解】携帶者.
【例】cornua potuum *gerula*. Solin. 盛液體角器.

gĕrundī-um. (**gerundīv-um**). *i*. n.
【解】動詞之座句(象座).

gerundīv-us. *a, um*. adj.
【解】係象座者.

gĕrūsī-a. *ae*. f.
【解】議政廳，安老院.

gēs-a. vide **gaesa.**
【解】長矛.

gest-a. *ōrum*. n. pl.
【解】戰績，功勳，偉業，議決案，日記簿，編年史.

gestām-ĕn. *ĭnis*. n. (*gesto*)
【解】❶負擔，擔負，肩荷，衣飾，果實. ❷運輸，載運工具.
【例】❶proprio *gestamine* tectum (rapit). Sil. 用己銅牌覆蓋者. ❷ *gestamine* aselli. Sedul. 驢馱. *gestamine* sellae Baias pervecta. Tac. 乘肩輿至比亞. in eodem *gestamine*. Tac. 在同一車上.

gestātĭ-o. *ōnis*. f. (*gesto*)
【解】❶携帶，負擔. ❷乘肩輿，或乘車漫遊. ❸遊行(乘車遊行之路).
【例】infantium *gestationes*. Lact. 携抱嬰兒.

gestāt-ŏr. *ōris*. m. (*gesto*)
【解】肩負，携帶之人，轎夫，脚夫，乘車，遊逛者.

gestātōrĭ-us. *a, um*. adj. (*gesto*)
【解】用以載運者.
【例】*gestatoria* sella. Suet. 肩輿.

1. **gestāt-us.** *a, um*. adj. (*gesto*)
【解】運載，携者.

2. **gestāt-ŭs.** *ūs*. m.
【解】運載，運輸.

gestĭcŭlārĭ-a. *ae*. f.
【解】表演啞劇，演員，舞女.

gestĭculārĭ-us. *i*. m.
【解】演員，舞蹈者，俳優.

gestĭcŭlātĭ-o. *ōnis*. f. (*gesticulor*)
【解】表演姿勢.

gestĭcŭlāt-or. *ōris*. m. (*gesticulor*)
【解】表演者，舞蹈者.

gestĭcŭlāt-us. *a, um*. part. v. *gesticulor*.
【解】表演者.
【例】*gesticulati* motus. Solin. 舞蹈姿勢.

gestĭcŭl-or. *āris, ātus sum, āri*. v. dep. intr. vel tr. (*gestus*)
【解】❶ intr. 作表演姿勢. ❷ tr. 表演.
【例】*gesticulari* carmina. Suet. 表演之歌劇.

1. **gest-ĭo.** *īs, īvi*, (vel) *ĭi, ītum, īre*. v. intr. (*gestus*)
【同】gestu corporis desiderium rei ostendo, praegestio; studio, laetitia efferor; tanta laetitia affectus sum, ut mihi vix constem. X. Maereo, afflictus sum.
【狀】temere.
【解】❶狂喜，歡欣，踴躍，舞蹈. ❷熱望，渴望，狂想.
【例】❶ voluptate nimia *gestire*. Cic. 狂喜踴躍. laetitia *gestiens*. Cic. 歡欣踴躍. dialogorum libertate *gestiendum*. Quint. 任其自由對話. ❷ *gestire* studio. Virg. 切望. *gestio* scire omnia. Cic. 渴望明瞭. *gestiunt* pugni mihi. Plaut. 心煩技癢.

2. **gestĭ-o.** *ōnis*. f.
【解】作事，行事.
【例】*gestio* negotii. Boet. 執行業務.

gestĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre*. v. freq. v. *gesto*.
【解】屢携，屢負.
【例】poma *gestitans*. Solin. 結實纍纍之無花果樹. *gestitare* pectus firmum. Enn. 心志堅決.

gest-o. *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr. (v. freq. v. *gero*)
【解】❶携之巡行，漫遊. ❷穿戴，抱持，携帶，擔負. ❸運輸，轉運，傳播.

【例】❶*gestare* aliquem lectica. Hor. 以轎擡人巡行. *gestari* equis, (-bijugis). Mart. 乘馬，四馬車. *gestari* equo. Sen. 乘馬. *gestare* puerum in manibus. Ter. 抱持嬰兒. *gestare* filium sinu. Vell. 懷抱嬰兒. *gestare* in utero. Plin. 懷孕. ❷*gestare* coronam capite. Suet. 頭戴花冠. *gestare* pectora obtusa. Virg. 天性魯鈍. *gestare* in corde ferrum. Ov. 鐵石心腸. *gestare* arma umeris. Liv. 肩荷武器. arma *gestabat*. 帶武器. ❸*gestare* legiones. Sen. 轉移軍隊. ex urbe *gestabantur*. Tac. 自羅瑪運去(食品). *gestare* verba. Sen. 告發(報告).

gest-ŏr. *ōris.* m. (*gero*)
【解】發言人，傳播新聞者，告發者.

gestŭōs-us. *a, um.* adj.
【解】多手勢者.
【例】incessus *gestuosus*. Apul. 行時搖擺.

1. gest-us. *a, um.* part. v. *gero.*
【解】行，作，辦理....
【例】magnis rebus *gestis*. Cic. 已建大功. laeti bene *gestis* rebus. Virg. 因諸事成功而自喜. *gesti* honores. Plin. 歷任榮職.

2. gest-ŭs. *ūs.* m.
【同】actio, motus corporis.
【形】imminens, scaenicus, venustus.
【解】❶姿勢，態度，手勢. ❷演講姿勢，優伶身段.
【例】❶ab avium *gestu*. Suet. 照飛禽動作. ❷nescire *gestum*. Cic. 不懂姿勢. *gestus* tardior. Cornif. 手勢過於緩慢. *gestus* jactantior. Cel. 手勢過多. in *gestu* peccare. Cic. 手勢錯誤.

ges-um. vide **gaesum.**

Gĕt-a. *ae.* m. nom. propr. homin.
【解】人名.

gēthy-um. *i.* n.
【解】胡葱，蒜.

gibb-a. *ae.* f. (*gibbus*)
【解】隆起，突起，駝背，傴(佝)僂.
【例】in *gibbam* prominere. Amm. 凸形(突出).

1. gibb-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*gibbus*)
【解】傴僂者.

2. gibb-er. *ĕris.* m.
【解】駝背，佝僂者.

gibbōs-us. *a, um.* adj.
【解】傴僂者.

1. gibb-us. *a, um.* adj.
【解】凸形，突起者，佝僂者.

2. gibb-us. *i.* m.
【解】佝僂者.

Gīgant-es. *um.* m.
【解】巨人.

gīgantē-us. *a, um.* adj.
【解】巨大，長大者.

Gīg-ās. *antis.* m.
【解】(sing.) 巨人，長大，偉人，大漢. (plur.) 巨人(怪人)，地之子，巨人欲登奧林匹神山，為由必得以雷擊死.
【例】*Gigantum* more. Cic. 巨人作風.

gignentĭ-a. *ium.* n. plur. (ex part. v. *gigno* subst. sumpt.)
【解】植物(有機生物)，花卉，草木.
【例】loca nuda *gignentium*. Sall. 不毛之地(無生物之地).

gigno. *gignis, gĕnŭi, gĕnĭtum, gĭgnĕre.* v. tr. (*geno*)
【同】genero, creo, procreo, suscipio. (transl.) pario.
【解】❶生育，產生. ❷造生，創作. ❸生長(地). ❹(fig.) 使生，致使，俾使，招致，致令.
【例】❶Hercules, quem Jupiter *genuit.* Cic. 由必得所生之子厄而古. qui te *genuere* parentes? Virg. 生你之父母為誰? dis *genitus.* Virg. 諸神所生者. pisces ova quum *genuerunt.* Cic. 魚既產卵. ❷Deus animum *genuit.* Cic. 天主造生人靈. ❸quae terra *gignit.* Cic. 地之產物. *gignere* alimenta mortalibus. Lact. 產生食糧為養人. ❹haec virtus amicitiam *gignit.* Cic. 由此德能發生友誼. *gignere* fastidium. Plin. 使人生厭. *gignere* certamen. 引起爭論.

gilv-us. *a, um.* adj.
【解】灰黃色(糞色)，青灰色(馬).

gingīv-ae. *ārum.* f.
【解】齒齦.
【例】*gingiva* inermis. Juv. 無齒的牙牀.

glăb-ĕr. *ra, rum.* adj. *-brior.*
【解】禿，無毛髮，無鬚髯者.
【例】*glabrum* hordeum. Plin. 無芒大麥. cucurbita *glabrior.* Apul. 禿光超過葫蘆.

glăbresc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*glaber*)
【解】毛髮漸落，(fig.) 鬫草朵，開墾荒地.

glăbrēt-a. *ōrum.* n. pl. (*glaber*)
【解】不毛之地，曠野.

glăbr-o. *ās, āre.* v. tr. (*glaber*)
【解】去毛.
【例】*glabrare* sues. Col. 烘猪毛.

glăcĭāl-is. *e.* adj. (*glacies*)
【解】氷冷，嚴寒，凛冽者.
【例】*glacialis* hiems. Virg. 嚴冬.

glaciāt-us. *a. um.* part. v *glacio.*
【解】結氷，凝結.

glăcĭ-ēs. *ēi.* f.

【形】liquefacta, dilapsa.
【解】冰，冰塊，(fig.) 鐵石心腸，寡情少恩，刻薄.
【例】❶hyperboreae *glacies*. Virg. 北方結冰. *glacierum* crustae. Sid. 冰塊. *glacies* calore liquefacta diffunditur. 冰因天熱溶化. ❷*glacies* fit; aquae gelu durantur, constringuntur. 天寒結冰. aquilonibus durescit humor. 天寒結冰. aquae gelu clauduntur, adstringuntur. 天寒結冰. ❸ per *glaciem* ingredi. 行過冰上. ❹ lubrico vestigio per *glaciem* decurrere, sese agere, se invehere; per *glaciem* labi; fluente vestigio ferri; *glaciem* fluente vestigio decurrere, emetiri. 滑冰. ❺ in *glacie* prolabi, labi, prolabi in lubrico; fallente vestigio cadere; fallente pede prolabi. 滑倒冰上. ❻ in *glacie* pedem figere non possum; fluxo, instabili gressu inceditur. 冰上立足不穩.

glăcĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*glacies*)
【解】❶tr. 使凍結，使結冰, (fig.) 使寒心，使膽寒，使顫慄，使堅硬. ❷ intr. 凝結，結冰.
【例】❶ corda metu *glaciante*. Stat. 心驚膽寒. *glaciatus* caseus. Col. 乳汁凝結. ❷ aqua gelu *glaciat*. 因天冷水結冰.

glăciesc-o. *is, ĕre.* v. intr.
【解】凍結，結冰.

glădĭāt-or. *ōris.* m. (*gladius*)
【同】lanista, mirmillo.
【形】amens, rudis, bustuarius, confectus, saucius, crudelissimus, furiosus, mediocris, nefarius, nequissimus, sceleratus, timidus, gladiatores theatrales.

GLADIATORES

【解】❶ 舞劍，(比武) 角鬪者，劍客. ❷ (t. injuriosus). 好爭鬪者.
【例】❶ *gladiatores* dare. Cic. 使劍客爭鬪. edendis *gladiatoribus* praesedit. Tac. 監督(主持)舞劍比賽. e *gladiatore* imperator. 由劍客而陞爲將帥 (總王). ❷ nobilis *gladiator*. 貴顯之劍客鬪士.

glădĭātōrĭ-um. *i.* n. (*gladiatorius*)
【解】劍客薪金(酬資)・劍客職業.

glădĭātōrĭ-us. *a, um.* adj. (*gladiator*)
【解】係舞劍者.
【例】ludus *gladiatorius*. Cic. 劍術學校. certamen *gladiatorium*. Cic. 舞劍比賽. *gladiatorius* locus. Cic. 賽劍場.

glădĭātūr-a. *ae.* f.
【解】劍術，舞劍職業.

glădĭŏl-us. *i.* m. (*gladius*)
【解】❶ 短劍，匕首. ❷ (glaieul). 植物名.
【例】*gladiolus* narcissi. (fig.) Col. 水仙花之劍形葉.

glădĭ-us. *i.* m.
【同】sica, pugio, ensis.
【形】cruentus, fulgens, plumbeus, reconditus in vagina, strictus, vacuus vagina.
【解】❶ 劍，刀. ❷ 劍術，劍客職業. ❸犁鑱.

GLADIUS

【例】❶ *gladium* evaginare, nudare, stringere, distingere, e vagina educere. 拔劍出鞘. *gladius* Hispanicus. 短劍. *Gladius* Gallorum. 長劍. *gladium* in vaginam recondere, vaginae reddere. 引劍入鞘. *gladio* plumbeo jugulare aliquem. 以鉛刀(劍)殺人. suo *gladio* se jugulat. 自刎. *gladiis* rem gerere. 武力解決. *gladio* confici. 被劍穿透. ❷ se ad *gladium* locare. Sen. 賣身爲劍客.

glaeb-a. vide **gleba**.
【解】土塊.

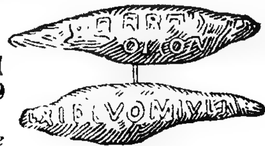
glaes-um. *i.* n.
【解】黃琥珀.

glandĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*glans fero*)
【解】結橡子者，繁殖者.
【例】*glandifera* perceptio. Nazar. 豐富的收穫. *glandifera* quercus. 多結橡子之橡樹.

glandĭ-um. *i.* n.
【解】燻猪舌.

glandŭl-a. *ae.* f. (*glans*) (ordinarie in plur.)
【解】腺，液囊，扁桃腺.

glans. *glandis.* f.
【同】nux e quercu.
【解】❶ 橡子，(橡樹之果實). ❷ 鉛彈.
【例】❶ *glande* pasci. 食橡子. sues *glande* pascuntur. 猪食橡子. *glans* fagea. Plin. 山毛欅果. ❷ *glande* eminus pugnare. Sall. 利用投石套交戰.

GLANS

glārĕ-a. *ae.* f.
【同】arena, lapides minutissimi cum arena.
【解】碎石，石砂.
glārĕōs-us. *a, um.* adj. (*glarea*)
【解】多磧礫砂石者.
【例】*glareosa* amat ficus. Col. 無花果樹喜多磧礫之地.
glast-um. (**guast-um**) . *i.* n.
【解】大青，菘籃，靛草.
Glaucĭ-a. *ae.* m. nom. propr. famil.
【解】家族名：Gens Servilia 之別名.
glauc-us. *a, um.* adj.
【解】❶青綠，碧綠，蒼海綠，灰綠色者. ❷灰白者.
【例】❶*glaucae* frondes. V. Fl. 翠綠葉. *glauci* oculi. Plin. 碧目. *glaucae* sorores. Stat. 海仙女. ❷*glaucus* equus. Virg. 灰白目之馬.
glēb-a. (**glaeb-a**) . *ae,* f.
【解】泥土，土塊，土堆，田地.
【例】versare *glebas* (ligonibus) .Hor. 耕田. *glebam* in aliquem injicere. Cic. 擲一鏟土於屍體上. *glebam* alicui objicere. Fest. 擲一鏟土於屍體上. *gleba* calcis. Vitr. 灰石. *gleba* sevi. Caes. 一塊脂肪. *gleba* lactis. Lucr. 一塊乳酪.
glēbāl-is. *e.* adj. (*gleba*)
【解】土塊者.
【例】*glebalis* terra. Amm. 膏腴土地. *glebalis* collatio. Theod. 田地捐稅.
glebōs-us. *a, um.* adj. (*gleba*)
【解】多土塊者，厚積泥土者，細密者.
【例】terra *glebosior.* (de Samos) . Plin. 撒毛之土更細膩.
glēbŭl-a. *ae.*f. (dimin. *gleba*)
【解】小土塊，小田園.
【例】*glebula* myrrhae. (fig.) Vitr. 一滴歿藥. *glebula* odoris. Arn. 香料片. *glebula* nivis. Scrib. 雪片.
gles-um. *i.* n. vide **glaesum.**
【解】黃琥珀.
glīs. *gliris.* m.
【解】山鼠，松鼠，灰鼠.
glisc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【同】cresco.
【解】❶增長，漸肥，擴張，發達. ❷(fig.) 歡喜，滿意. ❸嗜好，熱望.
【例】❶asinus paleis etiam *gliscit.* Cor. 驢但食草而漸肥. (*gliscit*) ignis. Cic. 火勢漸增. (*gliscit*) ventus. Sall. 風力加强. (*gliscit*) proelium. Plaut. 戰事擴大. (*gliscit*) numerus. Tac. 加增數目. ad juvenilem libidinem copia voluptatum *gliscit,*ut ignis, oleo. 青年增樂滿慾，如火上加油. ❷*glisco* gaudio. Turpil. 我歡忻滿意. *gliscit* videns.... 歡喜觀看. ❸*gliscit* regnare. Stat. 渴望爲王.
glŏbātim. adv. (*globo*)
【解】囫圇，一塊，一堆，成群結隊.
glŏb-or. *āris, ātus sum, āri.* (v. passiv. v. *globo*) (inusit.)
【解】作圓形，團聚.
【例】*globata* forma. Plin. 圓形. coturnices *globatae.* Solin. 群集一處之鵪鶉. *globantur* (apes) circa regem. Plin. 蜜蜂群集王之四週.
glŏbōs-us. *a, um.* adj. (*globus*)
【解】球形，圓形者.
glŏbŭl-us. *i.* m. (*globus*)
【解】小球，彈丸，糖球.
【例】melliti verborum *globuli.* Petr. 甘言蜜語.
glŏb-us. *i.* m.
【形】caelestis, eminens, extremus, habitabilis, cultus, medius.
【解】❶ 球，地球儀(渾天儀). ❷ 堆積，片塊. ❸團隊，群衆，團體.
【例】❶*globus* terrae. Cic. 地球. *globus* ignis. Sen. 火球. *globus* lunae. Virg. 月輪. *globus* stellarum. 星球. ❷*globus* sanguinis. Ov. 血輪(火塊). *globus* telorum. V. Fl. 箭如雨下. ❸*globus* equitum. Caes. 馬隊. *globus* navium. Caes. 艦隊. *globus* apium. Pall. 蜂群. *globus* nobilitatis. Sall. 一群貴族. *globus* consensionis. Nep. 一群叛黨.
glōc-ĭo. *īs, īre.* v. intr.
【解】母鷄呼雛聲.
glŏmĕrām-en. *ĭnis.* n. (*glomero*)
【解】成球形，凝結，聚合，團聚，集團，群隊.
【例】*glomeramen* lunae. Lucr. 月輪. *glomeramen* arietis. Samm. 牡羊糞污.
glŏmĕrātim. adv.
【解】群集，擁擠.
glŏmĕrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】群聚，穩馳.
【例】mollis *glomeratio.* Plin. 穩健步法.
glŏmĕrāt-us. *a, um.* part. v. *glomero.*
【解】旋轉，盤旋者.
【例】*glomeratus* pulvis. Luc. 塵埃瀰漫. *glomerata* anguilla. Plin. 鰻魚蜷(縮)曲.
glŏmĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v.tr.
【解】❶旋轉，盤旋，纏球，堆積. ❷整隊，集合. ❸團聚，團結，積蓄，蜷縮.
【例】❶*glomerare* lanam in orbes. Ov. 纏

羊毛球. offae *glomerantur* ex.. Varr. 團小球，(塊). *glomerare* nubes. Sen. 雲集. *glomerare* tempestatem. Virg. 湊成暴風雨. ❷ *glomerare* manum bello. Virg. 整編支隊交戰. *glomerantur* aves. Virg. 飛鳥群集. *glomerari*. Tac. 集合. se *glomerare*. Virg. 集合. ❸ *glomerare* gressus. Virg. 整步前進. *glomerantur* saecula. Claud. 年代增加.

glŏmĕrōs-us. *a, um.* adj. (*glomus*)
【解】群集者.
【例】*glomerosae* apes. Col. 蜜蜂群集.

glom-us. *ĕris.* n. **glom-us.** *i.* m.
【解】線球，蟲堆.

glōrĭ-a. *ae.* f.
【同】claritas, splendor, lux, amplitudo. X. Turpitudo, probrum.
【形】admirabilis facti, aeterna, diuturna, amplissima, bellica, comes mortis, communis cum aliquo, eximia, immortalis, illustris, justa, militaris, praestantissima, singularis, solida, stabilis, universa.
【解】❶ 光榮，光輝，燦爛，聲望，榮譽，功名，榮位，裝飾. ❷ 貪尊榮，貪高位.
【例】❶ maximam *gloriam* capere. Cic. 獲得最高榮位. dicendi *gloriam* habere. Cic. 頗有健談之名. memorare veteres *glorias*. Tac. 回憶往日之戰功. ❷ quae tua *gloria* est. Cic. 你頗可自豪者. generandi *gloria* mellis. Virg. 釀蜜之榮.
【註】phras. ❶ *gloriae* appetens est admodum. 他極貪慕榮譽. fertur ille vir *gloria*. 他極貪慕榮譽. ❷ *gloriam* etiam inanem cupide quaerit. 而且尋求虛榮. inanem etiam venatur *gloriam*. 而且尋求虛榮. ❸ quam sis *gloriae* cupidus, non ignoro. 我非不知你如何貪求榮譽. omnes tuos ad laudem impetus novi. 我非不知你如何貪求榮譽. ❹ a puero *gloriae* cupidus eras. 你自幼貪慕榮譽. inde a pueritia *gloriae* studio atque amore flagrabas. 你自幼貪慕榮譽. ❺ ex laboribus tuis *gloriam* immortalem consequeris. 因今日受苦後日得享永榮. ❻ nihil aliud quam divinam *gloriam* intendo. 一切皆爲榮主. ad Dei *gloriam* omnia refero. 一切皆爲榮主. *gloriam* appetere. 貪榮譽. *gloriam* acquirere. 得榮譽. *gloriam* augere. 增榮譽. *gloriam* minuere. 減榮譽. *gloriam* abjicere. 棄榮譽. a *gloriae* studio aliquem revocare. 勸阻人貪榮譽. *gloriam* in se transmovere. 轉爲己榮.

glōrĭābund-us. *a, um.* adj.
【解】榮耀者，自豪者，(揚眉吐氣者).

glōrĭātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】自豪，自詡，自大.
【例】res digna *gloriatione*. Cic. 此事堪引以爲榮.

glōrĭāt-or. *ōris.* m.
【解】矜誇者，自詡的.

glōrĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】榮顯，榮譽.

glōrĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*gloria facio*)
【解】顯揚，稱揚.

glōrĭŏl-a. *ae.* f. (dimin. *gloriae*)
【解】微榮，小功名.
【例】insignia *gloriolae*. Cic. 小榮銜，(小榮祿). etiam hisce eum *gloriolae* insignibus ornemus. 而且我們使其得此小功名.

glōrĭ-or. *āris, ātus sum, āri.* v. depon. intr. (*gloria*)
【同】praedico, gloria me et praedicatione effero.
【狀】honeste, bene, insolenter, intolerantissime, de divitiis, quodammodo, recte.
【解】浮誇，自詡，自豪.
【例】(*gloriari*) aliqua re. Cic. 因某事自誇. (*gloriari*) de aliqua re. Cic. 因某事自誇. (*gloriari*) in aliqua re. Cic. 在某事自誇. (*gloriari*) aliquid, circa aliquid. Cic. 對某事自誇. (*gloriari*) quod... 因某事自誇. omnes provincias se peragrasse *gloriari*. Cic. 自誇自己曾巡行各省. beata vita *glorianda* est. Cic. 眞福生活堪受稱揚. de sua nobilitate valde *gloriatur*. 頗自詡出身貴顯.

glōrĭōsē. adv. (*gloriosus*), *-sius, -sissime.*
【同】magnifice, elate.
【解】❶ 榮顯，尊榮貌. ❷ 虛張聲勢，浮誇.
【例】❷ de meipso *gloriosius* praedicare. Cic. 我過於自誇.

glōrĭōs-us. *a, um.* adj.
【同】ostentator, clarus, amplissimi nominis.
【解】❶ (論事) 光榮，尊榮，榮耀. ❷ (論人) a) 喜尊榮，自豪. b) 浮誇，自詡.
【例】❶ *gloriosa* mors. Cic. 光榮犧牲. dies *gloriosissimus*. Cic. 最榮耀之日. *gloriosum* est. (cum infinit.) 引以爲榮者. *gloriosum* id ducebat. 視以爲榮. ❷ epistulae jactantes et *gloriosae*. Plin. 自詡並自豪的書信. miles *gloriosus*. Cic. 喜自誇之戰士.

glos. *gloris.* f.
【解】嫂，姨.

glōs-a. **(glossa)**. *ae*. f.
【解】罕見字句，註釋.
glōsārī-um. **(glossārī-um)**. *i*. n.
【解】古語(難語)字彙，字典.
glū-bo. *bīs, psi, ptum, bĕre*. v. tr. vel intr.
【解】❶ tr. 剝削(樹皮)，脫(皮)，脫(衣). ❷ intr. 被剝皮.
glum-a. *ae*. f.
【解】糠殼，薄皮，嫩皮.
glūt-ĕn. *inis*. n. (vide **glutinum**)
【解】膠，膠汁，糊.
glūtināment-um. *i*. n.
【解】裱糊，裝釘.
glūtinātī-o. *ōnis*. f. (*glutino*)
【解】封合，膠黏(結疤).
【例】*glutinatio* vulneris. Cels. 封合傷口.
glūtināt-or. *ōris*. m. (*glutino*)
【解】裱糊，裝釘書冊者.
【例】librorum *glutinatores*. 裝釘書者.
glūtināt-us. *a, um*. part. v. *glutino*.
【解】裱糊，封合，裝釘者.
glūtin-o. *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr.
【解】裱紙，釘書，結疤，連結.
【例】*glutinatur* sanguis. Plin. 血液凝結. *glutinantia* medicamenta. Cels. 含膠汁藥品.
glūtinōs-us. *a, um*. adj. (*gluten*), *-sior, -sissimus*.
【解】含膠汁，粘性者.
【例】terra *glutinosa*. Col. 粘土，陶土，pus *glutinosius*. Cels. 更稠之膿.
glūtin-um. *i*. n.
【解】膠，麵糊，漆，(粘鳥之黐).
glūt-io. **(glutt-io)**. *īs, īvi*, (vel) *ii, ītum, īre*. v. tr. (*glutus*)
【解】吞下(嚥). (fig.) 窒息.
【例】quum vocem *glutiunt* (corvi). Plin. 烏鴉窒其聲.
glūt-o. **(glutt-o)**. *ōnis*. f. m. (*glutus*)
【解】饕餮者，貪食者.
glūt-us. **(glutt-us)**. *i*. m.
【解】吞噬，吸收，咽喉.
Gnae-us. vide **Cnaeus**.
gnārĭt-as. *ātis* f. (*gnarus*)
【解】認識，熟習，通曉.
gnār-us. *a, um*. adj. (vide **gnosco, nosco**)
【同】peritus, sciens.
【解】❶ 認識，熟悉，通達者. ❷ 受知者.
【例】❶ *gnarus* reipublicae. 認識國家. *gnarus* malorum impendentium. 認識危險. *gnarus* locorum. 熟悉地勢. *gnarus* in Thessalia regem esse. Liv. 得知國王在臺撒利. ❷ palus *gnara* vincentibus. Tac. 湖澤受知於戰勝者.
gnāt-a. *ae*. f. (vide **nata**)
【解】女兒.
Gnăth-o. *ōnis*. m.
【解】食客寄人門下者，寄生者.
gnāt-us. ❶ *a, um*. (arch.) vide **natus**. (*nascor*) ❷ *i*. m. (*natus*)
【解】兒子.
gnāve. **gnaviter**. vide **naviter**.
【同】diligenter.
【解】熱烈，堅決，努力.
【例】*gnaviter* pugnare. 熱烈應戰.
gnāvĭt-as. vide **navitas**.
gnāv-us. *a, um*. vide **navus**.
【同】strenuus, celer.
【解】勤奮，殷勤，黽勉.
gnōm-on. *ŏnis*. m.
【解】針，日晷儀，短三角尺.
【附】**gnosiologia**. 知識論，認識論. **gnosis**. 知識，深知. **gnosticismus**. 諾斯士學說.
Cnoss-us.) **Cnos-us.** **-ssos)**. *i*. f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在希臘，先爲 Minos 之首都，附近有著名之迷室 (Labyrinthe).
gōbī-o. *ōnis*. m. **gōbī-us.** *i*. m.
【解】小白魚(淡水魚)，鮎魚，花魚.
gŏmor. indecl.
【解】依色列(希伯勒)之容量名.
gomph-us. *i*. m.
【解】釘，栓.
gorgōnī-a. *ae*. f.
【解】珊瑚.
gossypī-um. i. n.
【解】木棉，棉花.
Gŏthōn-es. **(-tōnes)**. *um*. m. pl. nom. propr. homin.
【解】人名：Germanie之民族名.
grăbāt-us. *i*. m.
【同】lectulus.
【解】床，(粗陋之床)繩床，舁床.
【例】*grabatus* gramineus. Fort. 草床.
gracil-ans. *antis*. **(gracil-ens)**. *entis*.
gracilentus. *a, um*. adj.
【解】輕薄，細長(瘦細).
grăcĭl-is. *e*. adj. *gracilior, gracillimus*.
【同】tenuis corpore, macilentus.
【解】輕薄，細長，瘦弱，纖細，瘠瘦，非薄者.
【例】equi, homines *graciles*. Liv. 人馬瘦弱. *graciles* vindemiae. Plin. 葡萄歉收. *gracilis* cura. Suet. 瘦弱之腿. *gracilis* arbor. Plin. 細微之樹. *gracilis* puer. Hor. 嬌弱孩童. *gracilis* fluvius. Sen. 緩慢的溪

水. *gracilis* libellus. Mart. 薄本. *gracilis* via. Mart. 狹路. *gracilis* terra. Plin. 輕土.

grăcilĭt-ās. *ātis.* f. (*gracilis*)
【同】corporis habitudo tenuior, subtilitas. X. Crassitudo.
【形】summa.
【解】❶纖細，細長，瘦長. ❷瘠瘦，瘦弱，孀弱. ❸質樸，簡約.
【例】❶ in *gracilitatem* fastigatum. Plin. 樹端作尖形. ❷ est in illo summa *gracilitas* et infirmitas. 他身體非常瘦弱. *gracilitates* corporis consectari. Cic. 喜愛纖細身體.

grăcĭlĭtĕr. adv.
【解】輕快，簡樸狀.
【例】*gracilius* dicenda. Quint. 此題更須簡約說明.

grācŭl-us. *i.* m.
【解】山鵲.

grădārĭ-us. *a, um.* adj. (*gradus*)
【解】穩健，安穩，從容.
【例】*gradarius* equus. Lucil. 安穩之馬. *gradaria* pugna. Diom. 穩打. Cicero noster *gradarius* fuit. Sen. 西塞祿出言穩妥.

grădātim. adv. (*gradus*)
【同】gradibus, per gradus.
【解】循序，遞進，依次前進.
【例】ab humilibus ad superiora, ad honores *gradatim* ascendere. 由下而上，依次陞格(晉級). minutatim et *gradatim* interrogare. 依次詳細詢問.

grădātĭ-o. *ōnis.* f. (*gradus*)
【解】❶階梯，階級. ❷累進推理，循序說明式.

1. **grădāt-us.** *a, um.* adj. (*gradus*)
【解】循序，(依次進行者).

2. **grădāt-ŭs.** *ūs.* m.
【解】漸進，累進.

grădĭor. *gradĕris, gressus sum, gradi.* v. depon. intr.
【同】ambulo, eo, ingredior. X. Serpo.
【解】行走，前進，登.
【例】*gradietur* ad mortem. Cic. 將行至死. recte viam *graditur*. Col. 一直前行.

Grādīv-us. (Grădiv-us). nom. propr. Martis. (Virg.)＝Mars 之別名.

grădŭāl-e. *is.* n.
【解】彌撒中之進階經.

grăd-ŭs. *ūs.* m. (*gradior*)
【同】(transl.) dignitas, locus, momentum, progressus, ordo, aditus.
【形】altus dignitatis, amplissimus dignitatis, inferior, facilis, infimus, senatorius, stabilis; novi, pares honorum, dispares gloriae, reliqui.
【解】❶步，進行，步法. ❷地位，身份，品格，形式. ❸階梯，層次. ❹(fig.)晉階，(社會)階級，(品位)等級，程度，度數，學位.
【例】❶ *gradum* facere. Cic. 行走，步行. *gradum* sistere. Virg. 止步. *gradum* sustinere. Ov. 止步. citato *gradu*. Liv. 急行. ingenti *gradu*. Liv. 急行. pleno *gradu*. Sall. 奔馳. (*gradus*) ad consulatum. Liv. 晉陞執政官. ❷ stabili *gradu* impetum hostium excipere. Liv. 堅强抵抗敵人攻勢. aliquem *gradu* movere, demovere. Liv. 迫人逃避. aliquem *gradu* depellere. Nep. 迫人逃避. de *gradu* dejici. Cic. 擧止失儀. ❸ *gradus* templorum. Cic. 神殿臺階. ❹ sonorum *gradus*. (fig.) Cic. 晉階. *gradus* plures sunt societatis hominum. Cic. 人間社會有許等級. *gradus* officiorum. Cic. 各種職業. per omnes honorum *gradus*. Cic. 經歷各等官職. *gradus* amplissimus, altissimus dignitatis. Cic. 最高階級. assequi *gradum* altissimum civitatis. 獲得本城中最高地位. de *gradu* dejici demoveri. 撤職(失業). *gradus* cognationis. 親等.

Graecānĭc-us. *a, um.* adj.
【解】希臘式.

graecāt-us. *a, um.* part. v. *graecor.* (*graecatior*)
【解】希臘式生活.

Graecē. adv.
【解】操希臘語.
【例】optime *Graece* scire. Cic. 精通希臘語. optime *Graece* respondere. Cic. 用極漂亮之希臘語回答.

Graec-i. *ōrum.* m. nom. propr. popul.
【解】人名：希臘人.

Graecĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【形】magna, princeps eloquentiae, integra, vetus.
【解】地名：希臘半島.
【例】*Graecia* ulterior. Liv. Magna *Graecia*. Cic. 大希臘，(義大利南部). Major *Graecia*. Liv. 大希臘，(義大利南部) Parva *Graecia*. Plaut. 小希臘(希臘在義大利或國外之殖民地).

Graeciens-is. (**Graecens-is**). *e.* adj.
【解】希臘者.

graeciss-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】彷效希臘人.

graec-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr. (*Graecus*)
【解】希臘式生活.
Graecostăs-is. *is.* f.
Graecŏstădī-um. *i.* n. nom. propr. loci.
【解】羅瑪外國使節招待處.
1.**Graecŭl-us.** *a, um.* adj. (dimin. *Graecus*)
【解】❶希臘者. ❷(subst.) 輕浮卑微之人.
【例】❶*Graeculae* vites. Col. 希臘葡萄. *Graeculae* rosae. Plin. 希臘玫瑰. *Graecula* mala. Plin. 希臘蘋果.
2.**Graecŭl-us.** *i,* m.
【解】可輕賤卑視之人.
【例】*Graeculus* assentator. 阿諛之希臘人. *Graeculi* contentionis cupidiores, quam veritatis. 更喜爭辯比真理之希臘人.
1.**Graec-us.** *a, um.* adj.
【解】屬希臘者.
【例】*Graecae* litterae. Cic. 希臘文學. *Graeca* leguntur. Cic. 讀希臘作品. *Graeci* ludi. Cic. 讀希臘戲劇. *Graeca* fide mercari. Plaut. 現款交易. *Graecum* genus (ovis). Plaut. 希臘種羊. e *Graeco* in Latinum convertere aliquid. Cic. 由希臘文翻成拉丁文. libri *Graeo* sermone confecti. 希臘文書籍.
2.**Graec-us.** *i.* m. nom. propr. pop.
【形】leves, jam pridem improbi.
【例】eruditissima *Graecorum* natio. 文化水準最高之希臘.
Grāiŭgĕn-a. *ae.* m.
【解】希臘人.
Grāi-us. (**Graj-us**). *a, um.* adj.
【解】希臘者.
【例】Alpes *Graiae.* Plin. 希臘之亞而伯 (Le Petit Saint Bernard).
grall-ae. *arum.* f.
【解】高蹻.
grallāt-or. *ōris.* m. (*grallae*)
【解】跐(踩)高蹻者.
grām-ĕn. *īnis.* n.
【同】herba.
【解】淺草，淺草地，花草.
【例】*graminis* herba. Virg. 草地之草. *gramen* floreum. Mart. 滿佈花卉之地.
grāminĕ-us. *a, um.* adj. (*gramen*)
【解】青草花卉者，(竹松棕櫚樹類).
【例】*graminea* corona. Liv. 花冠. *graminea* hasta. Cic. 竹桿槍.
grāmĭnōs-us. *a, um.* adj. (*gramen*)
【解】草木暢茂者.
1.**gramm-a.** *ae.* f.
【解】幾何學線名.
2.**gramm-a.** *ătis.* n.
【解】文字.
gramm-ae. *ārum.* f. plur. (loco *grammata*)
【解】衡量名(公分，尅).
grammătĭc-a. *ae.* f.
grammatĭc-ē. *ēs.* f.
【同】grammaticarum instituta.
【解】文規，文法.
1.**grammătĭc-ē.** *ēs.* f.
【解】文規，文法.
2.**grammătĭce.** adv.
【解】文規方面.
grammătĭc-us.
❶ *a, um.* adj.
【解】係文規者.
【例】res *grammatica.* Her. 文藝.
❷ *a, um.* adj.
【解】係文學家，文學批評者.
❸ **grammatic-a.** *ōrum.* n. plur.
【解】文規.
【例】in *grammaticis* (n. plur.) verborum interpretatio. Cic. 在文規中講解辭句.
❹ **grammatic-us.** *i.* m.
【解】精通文規者，文字學家，語言學家，文學批評家.
grammătist-a. *ae.* m.
【解】文學初步，(蒙學)教員.
grānārī-um. *i.* n. (*granum*) **grānārĭ-a.** *ōrum.* n. plur.
【解】倉庫，倉廩(樓頂倉).
【例】adstringere et laxare *granaria.* 收倉，開倉.
grānātim. adv.
【解】每粒.
grānāt-um. *i.* n.
【解】石榴，(手榴彈).
grānāt-us. *a, um.* adj.
【解】多子粒者.
【例】malum *granatum.* (vulg.) 石榴.
grandaev-us. *a, um.* adj (*grandis aevum*)
【同】grandis aevi, provectioris aetatis.
【解】年老，高壽者.
【例】*grandaevi* senes. Tac. 年高邁衆者. *grandaeva* manus. Silv. 元老會. *grandaeva* consilia. V. Fl. 富有經驗之策略.
grandesc-o. *is, ĕre.* v. intr.
【同】cresco.
【解】漸長，增長，擴張，發展.
grandĭf-ĕr. *era, erum.* adj. (*grandis fero*)
【解】多結實，富饒，肥沃者.
grandĭlŏqu-us. *a, um.* adj. (*grandis loquor*)
【同】in oratione grandis, gravis, plenus, copiosus, amplus.

【解】高談濶論者，綺麗文字.
【例】nam et *grandiloqui* fuerunt ampla sententiarum gravitate, et majestate verborum. 他們確是健談者，意味深長，文詞莊嚴.

grandĭnat. v. impers. (*grando*)
【譯】下冰雹.

grandĭnōs-us. *a, um.* adj.
【解】多冰雹者.

grand-io. *is, ire.* v. tr. vel intr. (*grandis*)
【解】❶ tr. 使生長，使發展. ❷ intr. 長大，增長.
【例】❶ tibi ego *grandibo* gradum. Plaut. 我爲你跨步前行. ❷ nec *grandiri* frugum fetum posse. Pacuv. 地上財富不得發展.

grand-is. *e.* adj.
【同】magnus, ingens, immanis.
【解】❶ 高大，魁梧，廣濶，昌茂者. ❷ 年高者. ❸ (文詞)高雅，卓絕，莊嚴，峻拔者.
【例】❶ *grandibus* litteris nomen incisum. Cic. 以大字刻名. *grandis* epistula. Cic. 篇幅冗長的信. vox *grandior*. Cic. 更洪大之聲. *grandia* olera. Plaut. 高大的菜蔬. *grandis* navis. Cic. 大船. *grandia* cete. Hier. 大鯨魚. *grande* fenus. Cic. 重利. ❷ *grandis* natu. Cic. 年高. *grandis* aetas. Cic. 老年. *grandis* jam puer. Cic. 已經長大的兒童. ❸ *grandis* verbis. Cic. 文詞峻拔. *grandis* orator. 大演說家. *grande* vitium. 大毛病.

grandit-ās. *ātis.* f. (*grandis*)
【解】高大、高尚，高妙.
【例】id apparet ex *granditate* verborum. 因言詞之高妙此事昭然可見. *granditas* dentium. Isid. 牙齒長大. *granditas* aetatis. Sisen. 年高.

grandiuscŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *grandis*)
【解】略大，稍長者.

grand-o. *inis.* f. (radix a *granis*)
【同】pluvia congelata in granorum forma decidens.
【形】minuta, subita, praecipitans.
【解】冰雹，(fig.) 落石如冰雹，言詞如冰雹.
【例】*grando* cecidit. 降冰雹. concreta in nubibus aqua, magnam vim nivosae *grandinis* dejecit. 在雲中雨水凝結，遂降下大量冰雹. *grando* saxorum. Fl. 巨石如冰雹落下.

grānĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】含多粒者.

grānōs-us. *a, um.* adj.
【解】含多粒者.

grān-um. *i.* n.
【解】粒，種子.
【例】*granum* uvae. Ov. 葡萄粒. *granum* tritici. 麥粒. *granum* salis. Plin. 鹽粒. *granum* rubri maris. Hier. 珍珠.

1. grăphĭcē. adv.
【同】eleganter, scite.
【解】雅緻，精巧，玲瓏.
【例】*graphice* ornatus. 裝飾玲瓏. *graphice* facetus. 詼諧取巧.

2. grăphĭc-ē. *es.* f.
【解】繪畫藝術.

grăphĭc-us. *a, um.* adj. (**graphicotĕrus**)
【解】係丹青妙手者，完善盡美者.
【例】*graphicotera* in adspectu delectatio. Vitr. 觀景雅趣.

grăph-ĭs. *ĭdis,* (vel) *ĭdos.* f.
【解】圖案，畫稿，圖畫用具，(色筆，鉛筆).
【例】*graphidis* vestigia. Plin. 畫譜.

grăphĭ-um. *i.* n.
【解】鐵筆，(書於臘版上之鐵錐).

grassāti-o. *ōnis.* f. **grassātūr-a.** *ae.* f. (*grassor*)
【解】劫掠，搶劫.
【例】nocturnae *grassationes*. Plin. 乘夜打劫.

grassāt-ŏr. *ōris.* m. (*grassor*)
【同】latro.
【解】逍遙遊蕩者，强盜，寇賊，剪徑者，(劫盜).

grass-or. *āris, ātus sum, āri.* v. depon. intr. (*gradior*)
【同】saevio.
【解】❶ 慣常行走，步行. ❷ 漫遊，逍遙. ❸ 進攻，攻擊，搶劫. ❹ (fig.) 前進，進行.
【例】❶ *grassari* pedibus. Titin. 步行. *grassari* hoc gradu. Plaut. 即刻行走. ❷ mala quae *grassantur* totis corporibus. Plin. 痛苦徧全身. ❸ (*grassari*) in aliquem. Liv. 進攻某人. ut in te *grassarentur*. Liv. 爲遇到你. (*grassari*) in senatum. Just. 攻擊國會. (*grassari*) in possessionem agri publici. 侵佔公田. media *grassantur* in urbe. Man. 城中打劫. ❹ ad gloriam virtutis via *grassari*. Sall. 因勇德而追求榮譽. jure *grassari* non vi. Liv. 以公理而不恃强權(武力)進取. (*grassari*) consilio. Liv. 用智謀. (*grassari*) dolo. Tac. 用詭計. (*grassari*) saevitia. Suet. 藉暴行. (*grassari*) specie amoris. Ov. 假託愛情.

gratanter. adv.
【解】甘心情願.

grātē. adv. (*gratus*), *gratius, -tissimo.*

【同】animo grato.
【解】❶欣然，甘心. ❷感恩報謝貌.
【例】❶*gratissime* provocari. Macr. 欣然接受挑戰. natales *grate* numeras. Hor. 喜算過去年歲. ❷*grate* facere. Ulp. 表示謝意. *grate* factum. 樂意做去.

grātes. f. plur. (sine genit.)
【同】gratiae.
【解】感恩，報愛，感激，致謝，報德.
【例】*grates* alicui agere. Cic. 感謝某人. *grates* habere. Pl. 感謝某人. *grates* referre. Virg. 表示謝意. *grates* persolvere. Virg. 表示謝意. *grates* rependere. Stat. 表示謝意. *grates* decernere. Ov. 謝神. *grates* dedicare. Inscr. 謝神.

1. grātĭ-a. *ae*. f. (*gratus*)
【同】grates, favor popularis, beneficium.
【形】bona, excellens, illustris, justa, debita, maxima, merita diis immortalibus, mutua, permagna, popularis, praeclara, summa; gratiae multae, excellentes, immortales, justissimae, meritae, plurimae, singulares.
【解】❶在己身己示悅人之處，使人愉快. ❷在他人顯示悅己之處，使己愉快.
I.❶恩惠，寵遇，優待，信任，寵眷，和藹，愉快. ❷恩赦，豁免，寬宥. ❸知恩，感激.
II.❶心悅，愜意，民望，信任. ❷友誼，親善，協和.
III.情趣，和悅，艷麗，聖寵，優美.
【例】I.❶*gratiae* causa. Cic. 因寵幸之故. alicui *gratiam* dare. Ter. 施恩與人. in *gratiam* alicujus. Liv. 爲取悅於人. *gratia*. (ablat.) 爲喜愛之故. majorum dolorum effugiendorum *gratia*. Cic. 爲避免更劇烈之痛苦. ❷alicui jurisjurandi *gratiam* facere. Pl. 解除人之誓約. alicui delicti *gratiam* facere. Sall. 寬宥人之過錯. ❸*gratiam* alicui referre. Cic. 致謝某人. *gratias* agere alicui. Cic. 致謝某人. *gratiarum* actio. Cic. 謝恩. *gratias* habere. Liv. 致謝. alicui pro aliqua re, (in aliqua re) *gratias* agere. Cic. (ob aliquam rem.) Liv. 爲某事向人致謝.
II. ❶*gratiam* alicujus sibi conciliare. Cic. 博人歡心. *gratiam* inire ab aliquo. Cic -ad aliquem. Liv. -apud aliquem. Liv. 與人親善. *gratia* plurimum posse. Caes. 因深得人心而頗有權威. Iccius Remus, summa nobilitate et *gratia* inter suos. Caes. 伊西來木出身貴顯又受國人信任. ❷in *gratiam* cum aliquo redire. Cic. 與人恢復友誼. restituere, (vel reducere) aliquem in *gratiam* cum aliquo. Cic. 使人復歸於好. cum aliquo in *gratia* esse. Cic. 與某人交好. mihi cum illo magna *gratia* erat. Cic. 我同他友誼甚篤.
III. *gratia* in vultu. Quint. 面容和悅.
【註】phras. ❶ *gratias* tibi ago. 感謝你. maximam tibi *gratiam* debeo, habeo, agere debeo. 感謝你，我很感激你. ❷*gratiam* alicujus quaerere, (aucupari). 求使某人滿意. *gratiam* alicujus sequi, assequi, consequi. 求使某人滿意. ❸est in *gratia* apud illum. 在他前頗有權勢. ❹ non tua sed aliorum culpa cecidisti a populi *gratia*. 非汝之過乃因他人之錯誤，你失去民衆之信任. *gratiam* colligere, consequi. 受人歡迎. ❺in *gratiam* cum adversario redii. 與仇人和好. ❻prolis, quaestus *gratia* aliquid facere. 爲後嗣之利益而行此事.

2. Grātĭa. *ae*. f. nom. propr. deae.
【解】神名.
Grātĭ-ae. *ārum*. f. nom. propr. deorum.
【解】三神名即 (Aglaé, Thalie, Euphrosyne).

grātĭfĭcātĭ-o. *ōnis*. f. (*gratificor*)
【同】gratia, beneficium. X. Injuria.
【形】imprudens.
【解】恩典，慈惠，恩錫，恩德，慇懃，偏袒，祖護.
【例】*gratificationem* ponere 施恩惠.

grātĭfĭcāt-us. *a*, *um*. part. v. *gratificor*.

grātĭfĭc-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr. vel intr. (decad.) vide **gratificor**. (*gratum facio*)

grātĭfĭc-or. *āris*, *ātus sum*, *āri*. v. dep. tr. intr.
【同】beneficium, gratiam facio.
【狀】honesto.
【解】❶intr. 奉承，慇懃，悅人. ❷tr. 施給，餽贈.
【例】❶de aliqua re *gratificari* alicui. Cic. 用物奉承人. *gratificari* patriae. Sall. 爲國盡忠. *gratificare* mihi in ea re. 在某事輔助我. nimis in *gratificando* jure liber. Cic. 爲取悅於人太過於犧牲權利. volo tibi amicisque tuis *gratificari*. 我願使你及你的朋友滿意. ❷populo *gratificari* et aliena et sua. Cic. 分施自己及他人之財物與民衆.

grātĭōs-us. *a*, *um*. adj. (*gratia*)
【同】qui gratia multum potest apud alios.
【解】❶受寵眷，蒙優待，受信任者. ❷幸得，特贈，特賜者. ❸施惠，慇懃，奉承者.
【例】❶illi *gratiosi* nunc solum sunt, qui opibus valent. 但富貴人現今受人尊敬. apud omnes ordines *gratiosus*. Cic. 各等

人都信任他. eques Romanus *gratiosus*. Cic. 受愛戴之騎士. Augusti beneficiis *gratiosa*. Ulp. 奧古斯督寵幸之殖民地. ❷ sententia *gratiosa*. Ulp. 幸得有利的判詞. assentatores *gratiosi* sunt apud illum. 奉承者得伊寵幸. ❸ *gratiosus* in cedendo loco. Cic. 慇懃讓他. *gratiosa* forma rescripti. 照准式.

grātis. **(gratiis)**. adv.
【同】gratuito, sine mercede, sine praemio, pecunia.
【解】無代價，不受酬，最賤，無前因.
【例】*gratis* habitare. Cic. 免費居住. *gratis* servire reipublicae. Cic. 赤心爲國，盡忠. *gratis* omnibus servit. 爲一總人忠心服務. *gratis* mihi res constat. 我以爲此事無根據.

grāt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr. (cum dativ.) (*gratus*)
【解】慶祝，恭賀.
【例】(*gratari*) alicui Virg. 恭賀人. mihi *grator*. Ov. 我自喜自幸. *gratatur* reduces. (subaud. *esse*). Virg. 慶祝榮歸.

grātŭĭt-ās. *ātis.* f.
【解】無代價，無報酬，免費.

grātŭīto. **(grātŭīte)**. adv. (*grātŭītus*)
【同】gratis.
【解】不求報酬，無代價.

grātŭīt-us. *a, um.* adj.
【同】sine praemio et mercede. X. Mercenarius, conductus.
【解】贈與，無報酬，不求利，無根據.
【例】liberalitas *gratuita* non mercenaria. 慷慨贈與不求報酬. *gratuitam* pecuniam dare. Plin. 贈銀不求利. *gratuita* suffragia. Cic. 自由選舉(投票). *gratuitus* contactus. 無價契約.

grātŭlābund-us. *a, um.* adj. (*gratulor*) (cum dativ.)
【解】慶賀者.
【例】*gratulabundus* patriae. Just. 慶祝本國.

grātŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*gratulor*)
【同】communis gaudii demonstratio, laetitia publica. X. Lamentatio.
【形】celeberrima, exigua, exoptatissima, jucunda, maxima, praepostera, probatissima, recens, summa; gratulationes gratae, immemorabiles.
【解】❶ 慶祝，報謝，感恩. ❷ 謝神，頌神，(公然謝罪).
【例】❶ *gratulationem* facere, (habere). Cic. 慶祝. in sua *gratulatione*. Cic. 當慶祝自己時. mutua *gratulatione* fungi. Curt. 互相慶祝. ❷ *gratulationem* facere ad omnia templa. Cic. 在各神殿舉行謝恩禮. supplicatio ad fana: (decernere, facere alicui servatae reipublicae *gratulationem*. 在神殿行謝神禮(報謝某保存本國).

grātŭlāt-or. *ōris.* m.
【解】慶祝者.
【例】saepe *gratulator* laetior est quam is, cui gratulatur. 往往慶祝人者，比受慶祝者，更感覺愉快.

grātŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr. (cum dativ.) (*gratus*)
【同】congratulor, gratulationem facio, gratulatione utor.
【解】❶ 慶賀，祝頌，致敬. ❷ (cum acc. obj. grat.) ❸ (cum inf. caus. grat.)
【例】❶ (*gratulari*) alicui de aliqua re. Cic. 爲某事慶祝人. (*gratulari*) prae aliqua re. Cic. 爲某事慶祝人. (*gratulari*) in aliqua re. Cic. 爲某事慶祝人. (*gratulari*) aliqua re. Caes. 爲某事慶祝人. (*gratulari*) virtuti tuae. Cic. 慶祝人之驍勇. (*gratulari*) quod... 慶祝.... (*gratulari*) cum... Plin. 慶祝.... mihi de filia *gratularis*. 爲女兒你慶祝我. *gratulor* reipublicae recuperatam libertatem. 我慶祝民國復國. laeti inter se *gratulantes*. 互相歡欣慶祝. ❷ *gratulari* alicui aliquam rem. 慶人某事.

grāt-us. *a, um.* adj.
【同】officii memor, non ingratus; qui meritam alicui gratiam memori mente persolvit; qui beneficii accepti meminit; acceptus, jucundus, carus.
【解】❶ 洽意，優待，歡迎. ❷ 和藹，和氣. ❸ 樂受，尊崇，敬重. ❹ 知恩，報德，感激.
【例】❶ aliquid *gratum* habere. Cic. 視爲快心之事. homines immolare diis immortalibus *gratissimum* esse duxerunt. 他們想諸神馨享殺人之祭. *gratus* Alexandri regi fuit Cherilus. Hor. 亞立山王寵幸凱立祿. ❷ *gratus* locus. Hor. 愉快之地. ❸ officia jucundiora saepe mihi fuerunt, nunquam tamen *gratiora*. Cic. 彼之慇懃固然屢次使吾更愉快但總不是更珍貴者. facere alicui *gratum*, *gratissimum*, *pergratum*. Cic. Caes. 使人滿意，極滿意，非常滿意. ❹ *gratissimus* hominum. Cic. 人中最知恩者. *gratus* erga aliquem. Cic. 對人知恩. -in aliquem. Cic. 對人知恩. *grato* animo. Cic. 知恩之心. *gratissimo* animo. Cic. 最知恩之心. *gratum* se praebere. Cic. 表示知恩.

【註】 phras. ❶ *gratum* te esse decet erga patronum. 對保護人你應知恩. ❷ tuis beneficiis semper *gratum* me exhibeo. 對你的恩惠我常感激. ❸ *gratum* me non verbo modo, sed rebus ipsis experiere. 你將體驗我不但用言語而且用事實表示我知恩. ❹ non possum tibi satis *gratus* esse pro beneficiis tuis. 我不能完全報謝你的恩惠. bene de me meritis *gratum* me praebeo. 有功於我者我必報謝. (reipsa atque animo *gratissimum*) officium tuum mihi pergratum fuit. 你之慇懃實悅我心.

grăvām- ĕn. *inis.* n.
【解】 不舒服，困難，煩難，憎惡.
【例】 ommino prohibitus est confessario usus scientiae ex confessione acquisitae cum *gravamine* poenitentis, J. C. 890. §. 1. 嚴禁解罪司鐸利用告解知識致使告解人遭受煩難.

grăvātē. adv. (*gravo*)
【同】difficulter, aegre. X. Benigne, comiter.
【解】 煩難，懊喪，怨憤，違心，厭惡，窘迫.
【例】 benigne, non *gravate.* 怡然不感覺煩難. *gravate* ille primo (subaud. *suscipit*). Cic. 他開始感覺煩難(接受). non *gravate.* Varr. 甘心.

grăvātim. adv.
【解】 ❶ 滯重，呆滯，煩重，魯笨. ❷ (如gravate) 窘迫，怨憤....

grăvāt-us. *a, um* (adj.) part. v. *gravo.*
【解】 加重，呆笨，重壓，煩悶，(難承當).
【例】 *gravatum* caput. Col. 頭感沉重.

grăvēdĭnōs-us. *a, um.* adj.
【同】 ad gravedinem proclivis.
【解】 腦重，外傷風，外感冒.
【例】 *gravedinosos* quosdam dicimus, quosdam herniosos, non quia jam sint, sed quia saepe sint. 我們稱有人患傷風，有人患氙氣症，不是因爲已經有，而是屢次有.

grăvēd-o. *ĭnis.* f. (*gravis*)
【同】 destillatio capitis nares claudens, vocem obtundens, siccam tussim movens.
【形】 molesta.
【解】 頭重腦悶，頭昏目眩，傷風感冒，鼻塞頭脹.
【例】 *gravedine* tentari, laborare. 患傷風症. *gravedini* subvenire, occurrere, obsistere. 防感冒. *gravedinem* removere, abigere, repellere. 治傷風.

grăveŏl-ens. *entis.* adj.
【解】 觸(刺)鼻者，惡臭之味.

grăvĕŏlenti-ă. *ae.* f.
【解】 强烈之味.

grăvesc-o. *is, ĕre.* v. intr. (*gravis*)
【解】 ❶ 負擔過重. ❷ 增重，加厲，加劇.
【例】 ❶ nemus fetu *gravescit.* Virg. 叢樹結果. ❷ *gravescens* vulnus. Cic. 創傷加劇.

grăvĭdāt-us. *a, um.* part. v. *gravido.*
【解】 繁殖，富饒，孕育者.

grăvĭdĭt-ās. *ātis.* f.
【解】 懷姙，懷孕.
【例】 *graviditates* et partus affert luna a sole illuminata. 因日月之精華而受孕.

1. grăvĭd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*gravidus*)
【解】 懷孕者.
【例】 terra *gravidata* seminibus. Cic. 地因播種而繁殖.

2. gravīd-o. *ĭnis.* f. vide **gravedo..**

grăvĭd-us. *a, um.* adj. (*gravis*)
【同】 praegnans, fetus, plenus.
【解】 ❶ 負擔，載重，充滿者. ❷ 懷姙者.
【例】 ❶ *gravidae* aristae. Virg. 飽滿之麥穗. *gravidus* stipes nodis. Virg. 多節之枝幹. *gravidae* nubes. Ov. 充滿雨分之雲. *gravidae* messes. Ov. 豐美收穫. ❷ *gravida* mulier. Ter. 孕婦. *gravidae* pecudes. Virg. 懷孕之綿羊. *gravidum* pecus. Ov. 懷孕牲畜. mellis apes *gravidae.* Sil. 載蜜之蜂. (*gravida*) fulminibus tempestas. Lucr. 閃電交加之暴風雨.

grăv-is. *e.* adj.
【同】 ponderosus. X. Levis.
【解】 ❶ 沉重，重滯，艱重，煩重者，地(膏腴)，食物(沉重)，人物(重要)，用具(粗重). ❷ (fig.) a) 聲音粗重(低音). b) 衡量，沉重，(身量)，權位重要. c) 穩重，貴重. d) 嚴重，苛重. e) 氣味沉悶. f) 高壓，重壓. g) 煩重，艱鉅. h) (責任) 難堪，難當. ❸ 加重，阻礙. ❹ a) 軍隊(負載勝利品). b) 孕期，(不便行動). c) 騷擾，(受傷害病).
【例】 ❶ *gravia* navigia. Caes. 載重之船. tunicae ab imbre *graves.* Ov. 因雨淋加重之內衣. argentum *grave.* Sen. 粗重銀器. *graves* fructu vites. Quint. 結實纍纍之葡萄樹. ❷ a) syllaba *gravis.* Quint. 低重之字音. b) *gravis* civitas. Cic. 重要城市. *gravis* et vehemens oratio. Cic. 强烈憤激之演詞. auctoritate *graviores.* Cic. 權威更重要之人物. *gravis* testis. Cic. 重要證人. c) genus epistularum severum et *grave.* Cic. 嚴厲莊重之信札. d) verbum *gravius.* Cic. 較嚴厲之言語. *gravissimum* supplicium. Caes. 極殘酷的刑罰. e) ellebori (hellebori) *graves.* Virg. 致嘔之毛莨草，(醫癲草). f) *grave* pretium. Sall. 重價.

grave fenus. Suet. 重利. *gravis* annona. Suet. 米珠薪桂. g) anni tempus *gravissimum*. Cic. 一年中最煩難之時. h) iis omnis aetas *gravis* est. Cic. 彼等一生煩難. *grave* est alicui. (cum infin.) Cic. 爲某人是煩難的. ❸ agmen *grave* praeda. Liv. 滿載勝利品之軍旅. morbo *gravis* (equus). Virg. 患病之馬. *gravis* aetate. Liv. 年老力衰者.

grăvĭt-as. *ātis.* f.
【同】pondus, auctoritas. X. Levitas.
【形】acrior verborum, admirabilis, ampla sententiarum, digna exspectatione, plena antiquitatis, incredibilis et inaudita, naturalis ac necessaria, paterna, summa, vetus judiciorum.
【解】❶ 重量，重力，沉重，粗重. ❷ (fig.) a) (能力) 重要，嚴重. b) (權位) 貴重，隆重. c) (稟性) 穩健，穩重. d) 嚴厲，刻薄. e) 困難，危急. ❸ 煩難，煩擾.
【例】❶ (*gravitas*) armorum. Caes. 武器粗重. (*gravitas*) navium. Caes. 船之重量. ❷ a) (*gravitas*) civitatis. Caes. 城市之重要. (*gravitas*) sententiarum. Cic. 意見之重要. (*gravitas*) morbi. Cic. 疾苦之劇烈. b) personae *gravitatem* intuentes. Cic. 注意品位之高貴. c) comitate condita *gravitas*. Cic. 莊嚴溫良. d) illam *gravitatis* severitatisque personam non appetivi. 我不尋求嚴厲刻薄之脚色. e) *gravitas* annonae. Tac. 供給食糧之困難. ❸ (*gravitas*) membrorum. Cic. 肢體(動轉)之不便. (*gravitas*) corporis. Cic. 身體之困難. (*gravitas*) aurium. Plin. 重聽. *gravitas* peccati. 罪的輕重.

grăvĭtĕr. adv. (*gravis*)
【同】aegre, moleste.
【解】❶ 粗重，低粗. ❷ 嚴重，激烈. ❸ 嚴苛，嚴厲，强烈.
【例】❶ *graviter* cadere. Virg. 重跌. naves *gravissime* afflictae. Caes. 受重創之船. ❷ *graviter* conquiri. Cic. 深怨. *gravissime* dicere. Cic. 强烈爭辯. ❸ (*graviter*) ferire aliquem. Virg. 重傷某人. *gravius* aegrotare. Cic. 病勢加重. *gravissime* terreri. Caes. 異常恐怖. *graviter* angi. Cic. 心中憔悴. *gravissime* de aliquo decernere. Caes. 嚴厲處分某人. se non *graviter* habere. Cic. 偶患微恙. aliquid *graviter* ferre, accipere. Cic. 不堪忍受.

grăv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*gravis*)

grăv-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr.
【同】gravate aliquid facere grave, mihi duco, pigror.
【解】I. (vox activ.) ❶ 加重，加載，重載. ❷ 加苦，加劇，磨難，討厭.
II. (depon. *grăvor*) ❶ 爲難，作難(阻礙). ❷ (cum inf.) 違心，拂意，辭却. ❸ (cum acc.) 難當，不堪，(感覺煩難).
【例】I. ❶ poma *gravantia* ramos. Ov. 果實壓枝下垂. (*gravare*) aliquem sarcinis. Tac. 使人負行囊. ❷ (fig.) (*gravare*) invidiam alicujus. Tac. 對人仇恨日深. *gravatus* cibo vinoque. Liv. 已經醉飽. mala me *gravant*. Ov. 各種災害壓迫我. *gravari* militia. Liv. 討厭兵役.
II. ❶ *gravari* coepit. Cic. 開始爲難. non *gravatur* si.. 甘心承當假若…. ❷ in colloquium venire invitatus *gravatur*. Caes. 雖然被邀，但拒絕會談. non *gravabor* dicere... 我將甘心說明. ❸ (*gravari*) matrem. Suet. 討厭母親. (*gravari*) aspectum civium. Tac. 不堪與本國人見面.

grĕgāl-is. *e.* adj. **grĕgāl-es.** m. pl. subst. (*grex*)
【同】ex eodem grege.
【解】❶ 同群,集群者. ❷屬於群衆，平凡，庸俗者. gregales. 夥伴，僚友.
【例】❷ *gregalis* plebs. Prud. 平民(百姓). *gregalia* poma. Plin. 普通果實. *gregalis* habitus. Tac. 普通制服，(軍裝). *gregale* sagulum. Liv. 軍士戰袍. *gregales* Clodii. 克洛之僚友. *gregales* Catilinae. 加弟利之夥伴.

grĕgārĭ-us. *a, um.* adj. (*grex*)
【同】collectitius, vulgaris.
【解】❶ 群衆者. ❷ 平庸者，(小卒).
【例】❷ *gregarius* miles. Cic. 普通兵士. *gregariam* militiam sortiri. Just. 充普通兵. *gregarius* poeta. Sid. 平凡詩人.

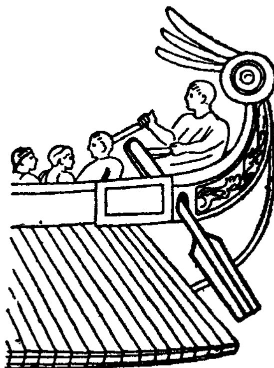
grĕgātim. adv. (*grex*)
【同】per greges.
【解】成群，分群，各群.
【例】*gregatim* volare. Quint. 群飛. si *gregatim* pecora laborant. Col. 假使牲畜整群患病. *gregatim* in supplicium rapti cives. 國民被集體慘殺.

grĕgis. genit. *grex.*
【附】**Gregorianae** Missae. 額我略彌撒，(一連奉獻三十臺彌撒).

Grĕgōrĭ-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：著名者有. *Gr.* Nazianzenus. 聖師主教. *Gr.* Magnus Papa. 教宗. *Gr.* Palamas heraesiarca. 異端教祖. *Gr.* de Tours. 異端史家.

grĕmiāl-e. *is.* n.
【解】蔽膝，(蓋膝布).
gremĭ-um. *i*.n. (sync. pro *geremium*; *gero*)
【同】sinus, complexus.
【解】❶ 懷中，膝上. ❷ (本國懷抱) 保護，救助.
【例】❶ filius in *gremio* matris educatus. 母親膝上受教的兒子. in *gremio* sedere. Ov. 坐在膝上. *gremio* tenere. Caes. 抱在懷中. ❷ *gremium* patriae. Cic. 本國懷抱. *gremium* Graeciae. 希臘腹心. *gremium* fluminis. Sil. 河之中流.
1. **gress-us.** *a, um.* part. v. *gredior.*
【解】行動者.
2. **gress-ŭs.** *ūs.* m.
【同】incessus, ingressus.
【解】進行，步行，行走，邁步，步法 (poet.) 船之進行.
【例】*gressum* tendere ad. Virg. 進行到. *gressum* ferre in. Sen. 進行到. *gressum* agere ad. V. Fl. 進行到. *gressum* efferre. Sen. 步出. *gressum* comprimere. Virg. 止步.
grex. *grĕgis.* m.
【同】congregatio, coetus, turba.
【形】impurissimus praedonum, medius, totus, vetus; greges flagitiosi hominum, magni amicorum, sordidissimi.
【解】❶ 牲畜群. ❷ 軍隊，集夥，群衆，民衆.
【例】❶ *grex* asinorum. Varr. 驢群. *grex* avium. Hor. 鳥群. *grex* armentorum reliquique pecoris. Cic. 大牲畜群及小牲畜群. ❷ *grex* regum. Sen. 國王集團. scribe tui *gregis* hunc. Hor. 允此人參加你的團體. *grege* facto. Sall. 集合起來. in *grege* annumerari. Cic. 列入民衆中. *gregis* indocilis. Hor. 叛黨. *greges* virgarum. Plaut. 一綑棍棒.
grill-us. (**gryllus**). *i.* m.
【解】蟋蟀，(滑稽諷刺畫).
grŭ-is. *is.* f. vide **grus.**
【解】天鵝.
grūm-us. *i.* m.
【解】土堆，泥墩，小崗.
grunn-io. *īs, īvi,* (vel) *ii, ītum, īre.* v. intr.
【解】猪叫.
grunnīt-ŭs. *ūs.* m. (vel) **grundīt-ŭs.** *ūs.* m.
【同】vox porcorum.
【解】猪叫.
grūs. *grŭis.* f.
【解】天鵝.
【例】*grues* in tergo praevolantium capita reponunt. 天鵝飛行時更迭行列之首.

gryll-us. *i.* m. vide **grillus.**
【解】蟋蟀.
gryps. *grypis.* m.
【解】神話中鷹首獅身之怪物.
gryp-us. *i.* m.
【解】有鷹鼻者.
gŭbernābĭl-is. *e.* (*guberno*)
【解】可統御，可指揮者.
gŭbernācŭlum. (sync. **gŭbernāculum**). *i*.n.
【同】clavus. transl.: administratio, procuratio, gubernatio.
【解】❶ 船舵，(柄). ❷ (fig.) 宰治，掌管，指揮.
【例】❶ ad *gubernacula* reipublicae sedere. Cic. (*gubernacula* reipublicae prendere, tractare). 執政，掌國家大權. a *gubernaculis* aliquem repellere, dejicere; recedere a reipublicae *gubernaculis.* 撤職，免職，退休. exercitus non habilis *gubernaculo.* Vell. 不守紀律之軍隊.

GUBERNACULUM

gŭbernātĭ-o. *ōnis.* f. (*guberno*)
【同】administratio, procuratio.
【形】facilis, magna.
【解】❶ 駕駛 (航船)，操舵. ❷ 執政，掌管，指揮.
【例】*gubernationi* praeficitur. 授行政權. a *gubernatione* removere quempiam. 撤職(革職，免職).
gŭbernāt-or. *ōris.* m. (*guberno*)
【同】rector.
【形】bonus, scientissimus.
【解】舵師，當軸，秉政，巡撫，總督.
【例】*gubernator* provinciae; (provinciae procurationem gerit). 省長，總督. *gubernator* reipublicae. 民國執政者(行政長官). probo navigio, *gubernatore* perito, summa tranquillitate navigare. 精工之舟，練達舵師，航行頗安穩.
gŭbernātr-ix. *īcis.* f.
【形】praeclara.
【解】女性執政者(攝政)，垂簾聽政之王后.

【例】 eloquentia *gubernatrix* civitatum. 口才影響多城之政治.

gŭbernāt-us. *a, um.* part. v. *guberno.*
【解】受統治者.
【附】 **gubernii** obligatio erga populum. 政府對民衆的義務.

gŭbern-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 administro, procuro, rego, gero, moderor, clavum teneo gubernaculum teneo, ad clavum, ad gubernacula sedeo. X. Everto.
【狀】 bene, directius, pulcherrime.
【解】 ❶ (absolute) 駕舟，掌舵. ❷ (tr.) 宰制，管理，統制.
【例】 ❶ *gubernare* e terra. Liv. 由岸上撐船. ❷ *gubernare* aliquem consiliis. Cic. 爲人劃策. *gubernare* vitam. Cic. 治生.
【註】 phras. ❶ ad *gubernandam* rempublicam admotus est. 受權掌理國政. ❷ rempublicam optime *gubernavit.* 伊政聲素著. ❸ *gubernandi* tempus annum absolvit. 一年任期已滿.

gŭbern-um. *i.* n.
【解】船舵.

gŭl-a. *ae.* f.
【同】 collum, gutur, edacitas, vitium ventris et gutturis.
【形】 immensa, insulsa, obtorta.
【解】 ❶ 食道，氣管，咽喉. ❷ 口，上顎，(fig.) 貪饕，饕餮.
【例】 ❶ obtorquere *gulam.* Cic. 緊束其頸(以衣...). frangere *gulam* laqueo. Sall. 扼殺(投環自盡). ❷ o *gulam* insulsam! Cic. 不知味之人. ingenua *gula.* Mart. 善擇味. *gulae* parens. Hor. 圖口腹之樂. non facile convalescunt, qui *gulae* indulgent. 飲食無節之人，不易恢復健康. multos *gula* occidit. 多人因饕餮喪生. obtorta *gula* aliquem in vincula rapere. 繫其頸，投入獄中. *gulam* irritare. 引起食慾. *gulae* indulgere, deditum esse. 饕餮之徒.

gŭl-o. *ōnis.* m.
【解】饕餮之徒.

gulōse. adv. *gulosius, -sissime.*
【解】大嚼，飲食無節.

gŭlōs-us. *a, um.* adj. (*gula*)
【解】貪食者，嗜好者.
【例】 nihil *gulosius* Sanctra. Mart. 無比桑可拉更貪食者. oculis quoque *gulosi* sunt. Sen. 眼目亦表示人之貪饕. *gulosus* lector. 喜好讀書之人. Mart.

gummi. n. indecl.
(et) **gumm-is.** *is,* f. vide **cummis.**
【解】樹膠，橡皮樹，麵糊(漿).

gummōs-us. *a. um.* adj.
【解】係樹膠者.

gurd-us. *a, um.* adj. (verb. Hisp.)
【解】愚蠢，愚鈍.

gurg-ĕs. *ĭtis.* m.
【同】 vorago.
【形】 helluatus, immensus, profundissimus, rapidus.
【解】 ❶ 旋渦，水囤. ❷ 深淵，洞穴，(fig.) 論人：蕩盡，耗費.
【例】 ❶ *gurges* Atlanticus. Stat. 海洋. alterno procurrens *gurgite* pondus. Virg. 海岸波濤蕩漾(進退). Tusci *gurgites.* Stat. 帝白利江. ❷ *gurges* omnium vitiorum. Cic. 諸惡淵藪. *gurges* patrimonii. Cic. 浪費祖產.

gurgustĭ-um. *i.* n.
【同】 locus, seu taberna obscura et angusta.
【解】卑劣簡陋之旅館，小屋，茅舍.
【例】 nescio, e quo gurgustio prodiit. 我不知他出自何陋室.

gustātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】淺嘗(嘗味)，(筵席上首進之餚饌).

gustātōrĭ-um. *i.* n.
【解】筵席上先上之餚饌.

1. gustāt-us. *a, um.* part. v. *gusto.*
【解】嘗試者.

2. gustat-ŭs. *ūs.* m.
【同】 gustus.
【形】 jucundus.
【解】 ❶ 味覺，知味. ❷ 滋味. ❸ (fig.) 嘗試，趣味.
【例】 pomorum jucundus non *gustus* solum sed odoratus et conspectus. 蘋果不但滋味可口而且味香色美.

gust-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 degusto, gustatu exploro, libo, cibos attingo, delibo.
【狀】 paulum, perpaulululum, summatim causas et genera.
【解】 ❶ 嘗味，嘗試. ❷ (absol.) 用茶點，茶食.
【例】 ❶ (*gustare*) de potione. Suet. 嘗飲. (*gustare*) vitae suavitatem. Cic. (fig.) 感人生之興味. (*gustare*) primis labris scientiam. Cic. (fig.) 學問膚淺. (*gustare*) paululum istarum artium. Cic. 略識此藝術.

gustŭs. *ūs.* m.
【解】 ❶ 嘗味，味官. ❷ 滋味，興味，趣味. ❸ (fig.) 先嘗，首餚.
【例】 ❶ uva *gustui* acerba. 酸澀葡萄. aliquid *gustu* explorare. Tac. 嘗試某事

❷ libidinosi verae *gustum* laudis non habent. 縱慾之人不感覺眞榮譽之興味. ❸ profer *gustum* (vini). Petr. 先進些須酒.

gutt-a. *ae.* f.
【形】 guttae cadentes, cruentae, liquatae.
【解】 ❶ 點滴，涓滴，(水滴，淚滴). ❷ 動物或石塊之斑點.
【例】 ❶ *guttae* imbrium quasi cruentae. 血雨. *guttae* noctium. Hier. (夜間)露滴. *gutta* dulcedinis. Lucr. 些微愉快.

guttātim. adv.
【解】 點滴，泄泄，(一滴，一點).

guttŭl-a. *ae.* f. (*gutta*)
【解】 點滴，細點.
【例】 *guttulae* aquae vino miscendae in Missa. 彌撒時在成聖血的酒中，必須加入幾滴清水.

gutt-ŭr. *ŭris.* n.
【同】 gula.
【形】 tremulum.
【解】 氣管，食道，喉嚨，咽喉.
【例】 vitium ventris et *gutturis.* 饕餮，貪食.

gutt-us. *i.* m. (*gūtta*)
【解】 長頸(狹長塞口)小瓶.

gymn-as. *ădis.* f.
【解】 格鬪，習武.

gymnăsiarch-us. *i.* **gymnăsiarch-a. -chēs.** *ae.* m.
【同】 gymnasio praefectus.
【解】 習武教練員(搏鬪場長).

gymnăsi-um. *i.* n.
【同】 locus ad exercendum, ut palaestra, schola.
【形】 amplissimum, nobilissimum, suburbanum, superius, totum.
【解】 ❶ 古時希臘搏鬪場，教場，演武廳，體育館. ❷ 哲學講習所(在遊廊下或在體育館)，座談會場(如Cicero 之 Tusculanum 別墅).

gymnastĭc-us. *a, um.* adj.
【解】 係演武體操者.
【例】 ars *gymnastica.* Plaut. 武術，體操.

gymnĭc-us. *a, um.* adj.
【解】 係體操，格鬪者.

gymnŏsŏphist-ae. *ārum.* m. pl.
【解】 印度之哲士.

gynaecē-um. (**gynaecī-um**). *i.* n.
【同】 locus aedium **gynaeceum**, ubi solae mulieres versantur.
【解】 (希臘)閨閫，婦女工場.

gynaecōnīt-is. *ĭdis.* f. v. *gynaeceum.*

gypsāt-us. *a, um.* part. v. *gypso.* -*tissimus.*
【同】 candidus, tenax, quale gypsum est.
【解】 塗石灰，石膏，飾白粉，白堊者.
【例】 *gypsatus* pes. Tib. 足塗白粉(出賣奴隸標幟). Medea manibus *gypsatissimis.* 美達(女演員)塗粉之手.

gyps-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*gypsum*)
【解】 塗壁，粉刷.

gyps-um. *i.* n.
【解】 灰石，石膏.

gyrāt-us. *a, um.* part. v. *gyro.*

gyr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*gyrus*)
【解】 旋轉，繪圓週.
【例】 se *gyrare.* Virg. 驛傳(週行). *gyrare* vallem. Hier. 週遊山谷. *gyrare* greges suos. 巡視羊群.

gyrŏvăg-us. *i.* m.
【解】 週遊，遊行四方者.

gyr-us. *i.* m.
【同】 circulus, ambitus.
【形】 exiguus.
【解】 ❶ 馳騁，環行. ❷ 圓週，旋轉，迴環. ❸ 馴練馬場，賽馬場.
【例】 ❶ frenos in *gyrum* flectere. Luc. 乘馬環行. *gyros* dare. Virg. 乘馬環行. variare *gyros* doceri. Tac. 馴練各種環行式. ❷ *gyros* per aera ducere. Ov. 盤旋(廻翔)空中. *gyros* volatu edere. Plin. 盤旋(廻翔)空中. in *gyrum.* Suet. 環行. in *gyro.* Hier. 環行. per *gyrum.* Hier. 環行. ❸ in exiguum *gyrum.* Cic. 在狹小之賽場. parvo decurrere *gyro.* Col. 在狹小之賽場.

H

h. indecl. f. n.
【解】羅瑪第八字母.
【簡】 H. =heres, honor, habet.
HH. =heredes.
HS. =sestertium.
H.E.T. =heres ex testamento.
H. S. E. =hic situs est.
H.S.S. =hic siti sunt.
H.N.S. =heredes non sequitur.

ha. interj; ah! oh!
【解】哎喲，噢.

hābēn-a. *ae.* f. (*habeo*)
【同】lora quae freno utrinque alligantur ad equum regendum.
【形】laxissimae.
【解】❶皮帶，踏蹬帶，皮鞭，皮條. ❷(ord. in plur.) (鉸鏈)韁繩，籠頭，(絡頭)羈轡.
【例】❷frenorum *habenae*. Luc. 馬鑣帶. *habenas* remittere. Cic. 鬆轡. *habenas* effundere. Virg. 鬆轡. *habenas* immittere. Ov. 鬆轡. *habenas* adducere. Cic. 攬(緊)轡. *habenas* colligere. 攬(緊)轡. *habenas* supprimere. Ov. 攬(緊)轡. irarum effundere *habenas*. (poet.) Virg. 狂怒. legum *habenae*. Poet. 法律約束. animorum *habenas* tenere. Tac. 約束心情. conversis *habenis*. Liv. 轉轡.

hăb-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr.
【同】possideo, utor, est mihi, non dest, penes me est. X. Careo.
【狀】accurate orationem, acerrime delectum, amplius centum cives, belle se, commodius se, diligenter constitutam disciplinam, diutius sollicitos, deterius se, diligenter rationem, graviter se, aliquem in promptu, melius se, optime, praeclare se, satis superque tuto, ultro citroque verba; haberi de integro quaestionem, prudentissimum, sapientissimum.
【解】I. ❶(proprie) 佔有，據有. ❷保有，持有，執有，取有. ❸携有，載有，帶有，穿有. II. (fig.) ❶存有，(置於心中，口中). ❷具有(本身). (生有，特有). ❸遇到，(如此情況). ❹待遇，對待，堪當容忍. ❺以爲，視爲，列爲，當作，估定. ❻晤面，交談. ❼保有，保持. ❽施於，加於.... ❾顯露本身現狀. ❿表示，分位，處境. ⓫特別用法.
【例】I. ❶fundum *habere*. Cic. 據有莊田. nil majus *habemus*. Ov. 我們無更貴重之物. (*habemus*) spem in aliquo. Nep. 我們之希望在某人身上. (*habemus*) in animo, (animo). Cic. 我們心中想念.... (*habemus*) aliquem in metu. Cic. 我們疑懼某人. (*habere*) insidias. Phaed. 設埋伏. ❷ (*habere*) magnum numerum equitatus circum se. Caes. 身邊保有大批騎兵. legio quam secum *habebat*. Caes. 所率領之師團. (*habere*) aliquem in obsidione. Caes. 圍攻某人. aciem instructam *habuit*. Caes. 列成陣勢 res tuas tibi *habe*. Sall. 你當隨身帶汝之物. in custodiis *habere*. Sall. 禁錮獄中. (*habere*) modum. Sall. 保持限度. tecum, (vel) haec tecum *habeto*. Cic. 保守秘密. ❸ (*habere*) fenum in cornu. Hor. 綑草牛角上，(防觝人). nullas vestes *habet*. Ov. 赤身. arbor *habet* frondes. Ov. 樹枝葉茂盛.
II. ❶ (*habere*) in animo, in ore, in manibus. 存於心，於口，於手中. (*habere*) ante oculos, in oculis. 在目前. incipe, si quid *habes*. Virg. 若有(頌詞)請開始. (*habere*) nostras sententias. Suet. 若你認識我們的意見. ❷ (*habere*) febrim. 患瘧疾. (*habere*) timorem. Cic. 害怕. (*habere*) odium in aliquem. Cic. 懷恨某人. res maritimae instabilem motum *habent*. Caes. 海戰動盪不寧. res sic se *habet*. Cic. 事實如此. *habet* hoc virtus, ut... Cic. 勇毅有此特點. *habet* aliquid offensionis. Cic. 有礙眼之事. *habet* dubitationem. Cic. 疑慮. *habet* iniquitatem, difficultatem. Cic. 不公正，不易. *habet* nihil utilitatis. Cic. 無用. admirationem *habere*. Cic. 驚奇. ❸ *habebimus* mare infestum. Cic. 航海不利. quum ego me non belle *haberem*. Cic. 我既不舒服. sicut pleraque mortalium *habentur*. Sall. 如同人慣常如此.

❹ (*habere*) aliquem bene. Pl. 善待人. (*habere*) male. Caes. 慢待人. (*habere*) milites laxiore imperio. Sall. 軍紀廢弛. (*habere*) ludibrio (dativ.) aliquem. 嘲笑人. (*habere*) quaestui rem publicam. 循私害公. graviter *habere* aliquid. Sall. 實難忍受某事. *habere* aliquem pro hoste. Liv. 視人如仇. *habere* divitias honeste. Sall. 善用財富. *habere* aliquem odio. Nep. 懷恨人. *habere* aliquem despectui. Cic. 藐視人. ❺ (*habere*) deos aeternos. Cic. 想諸神永生. (*habere*) aliquem pro amico, pro hoste. Caes. 待之如友，視之如仇. (*habere*) in loco, loco, in numero, numero. (cum genitiv.) 視如，列入數中. (*habere*) aliquid religioni. Cic. 謹愼處理某事. ejus auctoritas magni *habetur*. (cum genit.) Caes. 尊重其權威. (*habere*) aliquem mortuum. Cic. 視某人已死. (*habere*) aliquem in numero sapientium. Cic. 列某人於賢者之班. ❻ concilia *habebant*. Caes. 集會. Appio comitia contra leges *habente*. Cic. 亞比約主持反對法律之民衆會議. (*habere*) verba. Cic. 發言. (*habere*) orationem. Cic. 演講. (*habere*) sermonem. Cic. 談話. (*habere*) delectum. Cic. 招募. (*habere*) consilium. Virg. 商談. (*habere*) senatum. Cic. 開國會. ❼ (*habere*) in obscuro vitam. Sall. 度隱居生活. (*habere*) ordines. Sall. 保持職位. qui arcem *habebant*. Cic. 當時駐守堡壘者. (*habere*) diem luculentum. Plaut. 娛樂之日. ❽ (*habere*) alicui honorem. Plaut. 尊敬人. (*habere*) aliquid curare. Varr. 經營某事. ❾ se *habere*, (vel) *habere*. 覺得，遇到. se non graviter *habere*. Cic. 未害重病(不難忍受). ego me bene *habeo*. Tac. 我身體康健. Terentia minus belle *habuit*. Cic. 太藍七，略感不舒服. res sic se *habet*. Cic. 事實如此. ordo agminis aliter se *habebat*. Caes. 行軍秩序不同. male se res *habet*. Cic. 事不順利. ❿ collegam in praetura aliquem *habere*. Cic. 有巡撫同僚. meam fidem *habent* spectatam jam et cognitam. Cic. 他們已體驗認識我之忠實. ⓫ a) perspectum, exploratum, persuasum, propositum *habere*. 已經認明考驗信服，標明.... b) nihil *habeo* quod ad te scribam. (relat. conseq.) 我給你無可寫之事. nihil *habeo* ad te scribere. Cic. 我給你無可寫之事. nihil *habeo* quod accusem. Cic. 我無可控告之案件. c) (interr. indirect.) *habetis* quid sentiam. Cic. 你們是否認識我之感想. quo se reciperent non *habebant*. Caes. 他們不知逃往何處.

hăbĭl-is. *e.* adj.

【同】 aptus, accommodatus. X. Ineptus.

【解】 ❶ 便於掌握管治者，構造健全，完備者. ❷ (fig.) 適宜，便利，精巧，有能幹技巧者.

【例】 ❶ brevitate *habiles* gladii. Liv. 應用之短劍. calcei *habiles*. Cic. 適用之鞋. *habiles* equi. Isid. 馴練之馬. *habiles* velis naves. Tac. 易張帆之船. corpus *habilissimum*. Cels. 極健全之身. *habilis* manus. Quint. 健美之手臂. *habilis* currus. Ov. 漂亮之車. ❷ vites pinguibus terris *habiles*. Virg. 葡萄宜於肥沃之地. ingenium ad res diversissimas *habilius*. Liv. 更適合研究各種問題之才能. *habilis* frumentis terra. 適合各種小麥之田地.

hăbĭlĭt-ās. *ātis.* f.

【同】 agilitas.

【解】 適用，輕便，敏捷，技巧，能幹.

【例】 corporis *habilitates*. Cic. 身體之敏捷.

hăbĭtābĭl-is. *e.* adj.

【解】 可居住者.

【例】 regio *habitabilis*. 可居住的區域.

hăbĭtācŭl-um. *i,* n. (*habito*)

【解】 住所，居室，宅第.

【例】 *habitaculum* caeli. Hier. 天上住所，(住址).

hăbĭtatĭ-o. *ōnis.* f. (*habito*)

【同】 usus domicilii.

【解】 ❶ 居住，居處. ❷ 住所，宅第，房舍.

【例】 ❶ sumptus *habitationis*. Cic. 居住費用. ❷ mercedes *habitationum*. Caes. 房屋租價. annua *habitatio*. Suet. 常年住所.

hăbĭtāt-or. *ōris.* m.

【同】 incola.

【解】 居民，住戶.

hăbĭt-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (freq. v. *habeo*)

【同】 colo, domicilium habeo, incolo, sum.

【狀】 frequentissime.

【解】 I. tr. 居住，佔有.
II. intr. ❶ 處於，居於. ❷ 棲止，留居，在.

【例】 I. regio *habitatur* plurimis vicis. Curt. 這地方有許多村落.
II. ❶—in Sicilia, Lilybaei, sub terra, apud aliquem. Cic. 居於西細利，在利利伯，在地下，在某人處. (*habitare*) vallibus imis. Virg. 居於幽谷. aves quae *habitant* in arboribus. Plin. 居於(構巢)樹上的飛鳥. *habitari* ait in luna. Cic. 人說月亮上有人居住.

melius *habitare*. Cic. 居住更美麗之房舍. (*habitare*) bene.Nep.安居. *habitantes*. Liv. 居民. (*habitare*) in re. Cic. 追問某事. ❷ (*habitare*) in foro, in rostris. Cic. 在市區，在講台上. (*habitare*) in oculis. Cic. 在目前.

hăbĭtŭāl-is. *e.* adj.
【解】習慣者，久存者.
【例】gratia *habitualis*. (t. eccles.) 寵愛.
【註】*habitualis* intentio. 寄留的意向.

hăbĭtŭālĭter. adv.
【解】慣常.
【例】*habitualiter* peccare. (t. eccles.) 慣常犯罪.

hăbĭtūd-o. *ĭnis.* f.
【同】habitus.
【形】bona.
【解】境況，像貌，(地位，生計，習氣，作風).
【例】habitus et *habitudo*. Apul. 衣飾，像貌. corporis bona *habitudo*. Cornif. 身體健全. corporis *habitudo*. Ter. 身體狀況.

hăbĭtŭ-o. *as, are.* v. intr.
【解】習慣.

1. hăbĭt-us. *a, um.* part. v. *habeo.*
【解】有，持，提携者.
【例】❶ *habitus* in brachio. Plin. 携在臂上. *habitus* in custodia. Tac. 拘禁獄中. *habitus* in oratorum numero. Cic. 列入演說家中. ❷ ludibrio *habitus*. Ter. 受嘲笑. frustra *habitus*. Tac. 受欺騙. ❸ equus male *habitus*. Gell. 駑馬.

2. hăbĭt-ŭs. *ūs.* m. (*habeo*)
【同】affectio manens, consuetudo, exercitatio, confirmatio.
【形】consentaneus naturae, moderati aequalesque, optimi corporis, praeclarus, solidus.
【解】❶ 體態，像貌，形狀，舉止，動作，常態，常度. ❷ 服裝，衣飾，態度，姿勢. ❸ (fig.) 情況，形勢. a) 慣例，習氣，風氣，習慣，素習. b) 體質，容貌. c) 心境，性情，情況.
【例】❶ *habitus* oris. Cic. 面容. *habitus* virginalis. Cic. (forma, figura, habitudo, ratio corporis). 貞女容貌. diversus est ascendentium *habitus* et descendentium. Sen. 登高與下降時身體姿勢不同. *habitus* est animi aut corporis constans et absoluta in re aliqua perfectio, ut virtutis vel artis. 常態便是在某事物上心境或形體恒久並積成的，能幹或技術的特長. ❷ pastorum *habitu*. Liv. 牧羊人服裝. *habitus* triumphalis. Quint. 凱旋盛裝. ❸ a) (*habitus*) Italiae. Liv. 義大利風氣. (*habitus*) vestis armorumve. Liv. 武裝或武器款式. (*habitus*) pravus. 惡習. b) vir optimo *habitu*. Cic. 體質健全之人. c) *habitus* provinciarum. Tac. 各省情況. *habitus* ecclesiasticus. 教會制服.

1. hac. ablat. f. pron. demonstr. *haec.*

2. hāc. adv.
【解】經此，過此.
【例】*hac* illac. Ter. 過此，過彼. *hac* illac circumcursa. Ter. 四散奔逃.

hāctĕnŭs. adv. (*hac tenus*)
【形】hucusque, ad hunc locum. (servit loco potius quam tempori).
【解】❶ 但至此(時)，至今. ❷ (fig.) 但至此點，至此地步.
【例】❶ *hactenus* nihil de his auditum est. 至今尚未聞知此類事. *hactenus* de terris (subaud. *dictum est*). 至此但講述了地理. *hactenus* (subaud. *locutus est*). 發言至此. ❷ nunc *hactenus*. Cic. 至此，今已足矣. sed de Graecis *hactenus*. Cic. 論希臘的話，至今已不少了.

Hădrĭ-a. Adrĭa. *ae.* f. nom. propr. urbis.; m. nom. propr. maris.
【解】海洋名：義大利東面.
Hadr-iātĭcus. -iăcus. -iānus. *a, um.* adj.
【例】*Hadriaticum* mare. 亞特利海.

haedīn-us. *a, um.* adj. (*haedus*)
【解】公山羊者.

haedŭl-us. *i.* m. (*haedus*)
【解】小公山羊.

haed-us. *i.* m.
【同】caprae fetus.
【解】小山羊.
【例】villa abundat *haedo*. Cic. 別墅中山羊頗多.

haemorrhăgĭ-a. *ae.* f.
【解】流血，放血，(血漏).

haemorrhŏīd-es. *um.* f. pl.
【解】痔瘡.

haerēdĭt-as. *ātis.* f. vide **hereditas**.
【解】繼承遺產.

hae-rĕo. *rēs, si, sum, rēre.* v. intr.
【同】adhaereo, adhaeresco, defixus sum, habito.
【狀】communiter, male.
【解】❶ 懸掛，結構，牽連，固定，(羈絆). ❷ (fig.) a) 牢記，戀念. b) 追隨，追逐. c) 受緝捕，受騷擾，猶豫不決.
【例】❶ (*haereo*) in equo. Cic. 穩坐馬上. (*haereo*) equo. Hor. 穩坐馬上. ad radices

linguae *haerens* stomachus. Cic. 食道緊附舌根. gladius intra vaginam suam *haerens*. Quint. 劍插在鞘內. aqua *haeret*. Cic. 滴漏(水)停止，(遇難關). ❷ a) *haerere* in memoria. Cic. 牢記在心. hoc teneo, hic *haereo*. Cic. 我堅持此點. b) (*haerere*) (alicui) -in tergis, tergis, in tergo. Curt. 尾追(敵)人. (*haerere*) in obsidione castelli. Curt. 長期圍攻堡壘. c) *haeret* nebulo. Cic. 棍徒心中煩擾.

haer-ēs. *ēdis.* m. vide **heres.**
【解】承嗣者.

haeresc-o. *is, ĕre.* v. intr.
【解】依附，躊躇，(裹足不前).

haerĕsĭarch-a. (**haerĕsĭarch-es**). *ae.* m.
【解】異端首領，(教祖).

haerĕs-is. *is,* (vel) *eos.* f.
【同】secta, opinio a vera doctrina aberrans, prava de religionibus opinio; impium dogma.
【解】教派，學派，異端，邪說，邪教，左道.
【例】❶ *haereses* suas sparsit, (disseminavit). 傳佈自己的邪說. ❷ *haeresis* in dies latius spargitur. 邪說流傳日廣. ❸ magno animo *haeresi* resistit. 慷慨抵制邪說. ❹ in *haeresim* prolapsus est. 陷於異端. ❺ *haeresim* palam ejuravit. 公然擯棄邪說.

haerĕtĭc-us. *a, um.* adj. *i.* m.
【解】屬異端邪說者，異端人，異教人.
【例】❶ homo (*haereticus*) pestiferis opinionibus corruptus, contaminatus, infectus, pollutus; alienus a sincera religionis doctrina; depravatae religionis erroribus imbutus. 信從異端之人. ❷ *haereticorum* antesignanus haeresiarcha; impii dogmatis architectus; novae fabricator haeresis; erroris impii procreator. 創異端者.

haesĭtābund-us. *a, um.* adj.
【解】遲疑，(猶豫不定).

haesĭtantĭ-a. *ae.* f.
【同】haesitatio, titubatio.
【解】煩亂，棘手，困惑，口吃，徘徊，躊躇.
【例】*haesitantia* linguae. Cic. 口吃.

haesĭtātĭ-o. *ōnis.* f. (*haesito*)
【同】dubitatio.
【解】惑疑(猶豫不定)，口吃.
【例】*haesitationem* alicui facere. Plin. 使人疑慮. *haesitatio* in fide. 信仰猶移.

haesĭtāt-or. *ōris.* m. (*haesito*)
【解】疑慮，遲疑者，徬徨者，(候時機者).

haesĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*haereo*)
【同】dubito, titubo, timeo.
【解】❶ 困難，窒息，停止. ❷ 遇阻礙(陷泥濘)，拮据，徬徨，猶豫，淆惑，結舌.
【例】❶ *haesitantes* milites. Caes. 行軍困難. non *haesitabit* gressus. Sen. 毅然邁進. ❷ *haesitans* lingua. Cic. 結舌. *haesitavi* quid facere deberem. Plin. 我猶豫不知將何爲.

hăgĭŏgrăph-a. *orum.* n. pl.
【解】聖經.

hăgĭŏgrăphī-a. *ae.* f.
【解】聖人行傳.

hālec. (**hallec, alec**). *ēcis.* n.
【解】魚漕，(以小海魚製成汁). 小海魚名，(鱭魚).

hălĭāĕt-us. (**haliaeĕtus**). *i.* m.
【解】海中鷲鳥.

hālĭt-ŭs. *ūs.* m (*halo*)
【同】spiritus, animae.
【形】extremus.
【解】❶ 吹氣，呼吸，發味. ❷ 氣息，喘息.
【例】❶ *halitus* (sing.) solis. Col. 太陽氣焰. *halitus* septentrionalis. Pall. 北風. hujusce modi *halitu* acina corrumpuntur. Col 因蒴果氣味，葡萄粒腐化. ❷ gravis *halitus*. Pers. 氣喘急促. *halitus* graveolentia. (genit.) Pers. 氣喘急促. efflare extremum *halitum*. Cic. 斷氣，(去世).

hallūcĭnātĭ-o. (**hālūcĭnātĭo. ālūcĭnātĭo**). *ōnis.* f.
【解】幻覺，謬誤.

hallūcĭn-or. (**hālūcĭnor. ālūcĭnor**). *āris ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【同】aberro.
【解】妄談(離題)，妄言，囈語，夢想.
【例】quae Epicurus *hallucinatus* est. Cic. 厄皮古所夢想者. epistula *allucinatur.* 不切事實之書信.

hāl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 飄香，發味. ❷ tr. 噓氣，呵氣.
【例】❶ *halentes* floribus horti. Virg. 園花芬芳. ❷ nectar *halare*. Lucr. 仙酒馥香. nimios vapores *halare*. Mart. 發出過於炎熱之蒸氣.

hālūcĭn-or. (**ālūcĭnor**). vide **hallucinor**.

hăm-a. *ae.* f.
【解】吸水桶，水筒.

hămādryăd-es. *um.* f.
【解】樹神，樹精，(神話).

hāmāt-us. *a, um.* adj. (*hamus*)
【同】aduncus.
【解】❶ 彎曲形，鈎形者. ❷ 釣鈎，撓鈎.
【例】❶ *hamata* corpuscula. Cic. 彎曲形原子(微物). *hamata* munera. (fig.) Plin. 送禮

圖酬報.

Hămilc-ăr. *ăris.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：加而大高之將官 Barcas 族人，Hannibal 之父.

hāmĭōt-a. *ae.* m.
【解】釣鈎.

hāmŭl-us. *i.* m.
【解】❶小釣鈎.

hām-us. *i.* m.
【解】小鈎，鐵鈎. ❷釣鈎.
【例】❶lorica conserta *hamis.* Virg. 鈎連甲. *hami* ferrei. Plin. 鐵鈎. ❷piscem *hamo* capere. Cic. 釣魚. piscem *hamo* ducere. Ovid. 釣魚.

Hannĭb-ăl. *ălis.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：Hamilcar 之子，在第二次普尼戰爭時 (Bell.Punicum)，任加而大高之將領.
【例】*Hannibal* ad portas. Cic. 亞尼巴臨門，(喻萬分危急).

hăr-a. *ae.* f.
【同】stabulum porcorum.
【解】猪圈，鵝棚.

hărēn-a. vide **arena.**

hăreng-us. *i.* m.
【解】黃花魚，鮝魚.

hărĭŏl-a. *ae.* f.
【解】巫女，卜者.

hărĭŏlāti-o. *ōnis.* f.
【解】讖語，朕兆.

hărĭŏl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*hariolus*)
【解】❶算命，占卜，預言. ❷狂言，出無意識之語.

hărĭŏl-us. *i.* m.
【解】預言者，卜筮者.

harmŏnī-a. *ae.* f.
【同】concentus.
【解】❶協和，調和，和合，一致. ❷和聲，合音，和諧.
【例】ad *harmoniam* canere mundum. Cic. 頌揚世界如聲和音雅之樂. *harmonia* relationum. 相關之調和.

harmŏnĭc-us. *a, um.* adj.
【解】適合，協和，和聲者.
【例】*harmonica* pars. Isid. 調音部份.

harmŏnī-um. *i.* n.
【解】風琴.

1. **harpăg-o.** *ōnis.* m.
【解】小鐵錨，魚叉，盜賊.

2. **harpăg-o.** *ās, āre.* v. tr.
【解】偸竊.

harp-ē. *ēs.* f.
【解】彎刀，鐮刀.

harpyī-a. *ae.* f. (ordinar. in plur.)

HARPAGO

harpyī-ae. *ārum.* f. plur.)
【解】女面鷹身怪物，妖女，(fig.)貪婪者.

hărusp-ex. *ĭcis.* m.
【解】預言者(觀察犧牲內臟，而預卜將來吉凶者).

HARUSPEX

hăruspĭcīn-us. *a, um.* adj. (*haruspex*)
【解】占卜者.

hăruspĭcīn-a. *ae.* f.
【解】占卜藝術.

hăruspĭcī-um. *i.* n.
【解】占卜藝術.

Hasdrŭb-ăl. **(Asdrŭb-al).** *ălis.* m. nom. propr. hom.
【解】人名:加而大高之將官另外有 Hasdrubal Barcas即Hannibal 之兄.

hast-a. *ae.* f.
【同】telum, hastile.
【解】❶a) (in genere) 槍，(木柄鐵頭) 長矛，武器. b) (in specie) 戰和特使 (fécial) 宣戰時所用之槍. ❷拍賣競賣時以槍插地. ❸鏢槍柄.
【例】❶pilum proprie est *hasta* Romana. Serv. 鏢槍爲羅瑪人慣用之武器. abjicere *hastas.* Cic. 遺棄武器，(絕望). *hasta* pura. Plin. 槍柄. *hastam* vibrare. Cic. -quatere. Flor. -jactare. Cic. 搖槍. ❷*hastam* ponere. Cic. 插槍於地. *hastae* subjicere bona alicujus. 沒收某人財產，(充公). sub *hasta* venditus est. Liv. 被拍賣. *hastam* venditionis in foro ponere. 在市場(插槍)拍賣. ❸gramineae *hastae.* Cic. 竹槍柄. *hasta* pampinea. Virg. 酒神之杖.

HASTATUS

hastāt-us. *a, um.* adj.

hastāti. *ōrum.* m.
【同】hasta armatus.
【解】持鏢槍，持長矛者，執戈者.

【例】 prima acies *hastata*. Tac. 第一行列持長矛的兵士. ordo *hastatus*. Liv. 鏢槍隊. primus *hastatus* (subaud. *ordo*). Cic. 第一列鏢槍隊.

hastīl-ĕ. *is.* n. (*hasta*)
【解】 ❶ 槍柄，(poet.) 鏢槍. ❷ 棍棒，樹枝.
【例】 *hastili* niti. 倚槍柄.

haud. (arch. **hau**). adv.
【同】 non.
【解】 不：慣常否認句之一部分而非全句.
❶ (ante verb. *scio, dubito, erro, ignoro, assentior, amo, nitor*). 在幾種動詞之前. ❷ (ante adj. adv.) 在形容詞之前. ❸ (ante propos.) 在句子以前.
【例】 ❶ *haud* scio an omnium praestantissimus. Cic. 我不知他是否第一(最出衆者). ❷ res *haud* difficilis. Cic. 事情不難. *haud* longe. Nep. 不遠. *haud* cunctanter. Suet. 不久. *haud* facile dixerim. Cic. 我不易說. ❸ *haud* quisquam, *haud* ullus, *haud* alius... 無人.

hauddum. adv.
【同】 nondum.
【解】 還不，還未曾.
【例】 constantiam *hauddum* expertus. Liv. 還未曾體驗其恆心.

haudquāquam. adv.
【同】 nequaquam.
【解】 毫不，總不，絕不.
【例】 *haudquaquam* id est difficile. 此事絕不難.

hau-rīo. *rīs, si, stum, rīre.* v. tr.
【同】 traho.
【解】 ❶ 汲取. ❷ 挖掘，取出，拔出，傾注. ❸ 收起. ❹ (poet.) 除去，消除. ❺ (fig.) 採取，引證. ❻ 吞飲，吸盡，使涸. ❼ 穿透. ❽ 用盡，耗費，完竣，破壞.
【例】 ❶ (*haurire*) aquam de, ex puteo. Cic. 從井中汲水. aqua *hausta* de, (ex) puteo. Cic. 由井中汲取之水. ❷ terra *hausta*. Ov. 挖出之土. *haurire* ex aerario. Cic. 由國庫中取出. *haurire* arbusta radicibus. Luc. 拔出樹木. *haurire* silvas radicibus. Fronto. 根除林木. *haurire* sanguinem alicujus. Cic. 傾流人血. ❸ Hectoris *hausit* cineres. Ov. (自墓中) 取出厄可道之骨灰. ❹ illum *haurit* specus. 他被吞沒. fulmine *haustus* est. Ter. 被雷擊斃. ❺ (*haurire*) aliquid a fontibus, (e fontibus), eodem fonte. Cic. (fig.) 由泉中取出，同出一源. ❻ (*haurire*) poculum. Liv. 乾杯. (*haurire*) calamitates. Cic. 備嘗艱辛. ❼ alicujus latus gladio *haurire* Curt. 以劍刺透人之肋旁. ❽ (*haurire*) sua. Tac. 耗費己之財帛. medium sol orbem *hauserat*. Virg. 太陽已完成其環行之半週. (*haurire*) provincias immenso fenore. Tac. 因無限制的苛稅，諸省破產. *hauriuntur* gurgitibus. Tac. 沉入深淵. vineas incendium *hausit*. Liv. 焚毀葡萄林. (*haurire*) oculis auribusque gaudium. Liv. 以飽眼福耳福. (*haurire*) populationes agrorum animo. Tac. 幻想焚掠田地.

1. haust-us. *a, um.* part. v. *haurio.*
【解】 汲取，取出，分出，掘出，一吞沒，啜，耗盡.
【例】 *hausti* cineres. Ov. 由墓中取出之骨灰. divinitas unde animi *hausti*. Cic. 分出靈性之神體. *haustus* amor. Stat. 懷愛. suspiratibus *haustis*. Ov. 吞聲欲泣. *hausta* terra. Ov. 掘地. *hausta* metallis. Stat. 耗費金錢.

2. haust-ŭs. *ūs.* m.
【解】 ❶ 汲水. ❷ 飲，啜，一口 (水)，❸ (poet.) 一撮沙土.
【例】 ❶ purioris caeli *haustus*. 呼吸更清潔空氣. *haustus* aquae. Ov. 一口水. quem consumpsit gurgitis *haustus*. Virg. 地裂陷下. hinc justitiae *haustus* bibat. Quint. 自此汲取正義感.

hebdŏmăd-a. *ae.* f. (*hebdomas*)
【解】 含七日者，七日，一星期，一週，一來復.

hebdŏm-ăs. *ădis.* f. (acc. *hebdomada*)
【解】 一週，一星期，第七日，(病復發日)，含七數者.
【例】 *hebdomas*, (*hebdomada*) sancta. (major). (聖(大)主日) 聖週. *hebdomadae* sanctae Officium. 聖週禮儀. *hebdomas*, (*hebdomada*) Christi patientis cruciatibus recolendis sacra. 聖週禮儀. vide, ne in quartam *hebdomadam* incidas. 注意勿逢到第四星期.

hebdŏmădārī. us. *a, um.* adj.
【解】 値週者 (七日者).

hĕb-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr. (ordin. in 3a pers. praesert. indic.)
【解】 鈍，痲木.
【例】 *hebet* ferrum. Liv. 鐵器已鈍. *hebet* sanguis. Virg. 血液凝結. *hebet* corpus somno. V. Fl. 身體因睡眠而疏懶. *hebet* sensus mihi. Ov. 我感覺失靈.

hĕb-ĕs. *ĕtis.* adj. (abl. *hebeti*), *-tissimus.*
【同】 tardus, pinguis, obtusus, retusus, natura tardior. X. Acutus, acer.
【解】 ❶ 鈍者. ❷ (fig.) 魯鈍，軟弱，萎靡者.

❸癡呆，粗笨者.
【例】❶ tela *hebetiora*. Cic. 箭鏑過鈍. *hebetes* gladii. Ov. 劍鈍. ❷ me *hebetem* molestiae reddiderunt. Cic. 煩難使吾精神萎靡. *hebes* oculus. Plin. 目力衰弱. ❸ ad sustinendum laborem *hebes*. Tac. 無力承當勞苦. uva gustu *hebes*. Col. 乏味之葡萄. *hebetes* aures. Cic. 耳不辨音. *hebeti* ingenio. Cic. 天資魯笨.

hĕbesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*hebes*)
【同】obtundor, retundor, hebetor.
【解】漸鈍.
【例】angulus *hebescit*. Lucr. 正角成鈍角. acies mentis *hebescit*. Cic. 智力消弱. *hebescere* in otio. 因安閒而衰弱. *hebescit* acies auctoritatis. 漸失其權威.

hĕbĕtātĭ-o. *ōnis.* f. (*hebeto*)
【解】積弱，困憊.
【例】*hebetatio* animorum. Sen. 心力薄弱.

hĕbĕtāt-us. *a, um.* part. v. *hebeto.*
【解】消滅，遲鈍.
【例】*hebetata* specula. Plin. 鏡已無光彩.

hĕbĕtesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】漸鈍，漸弱.

hĕbĕt-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*hebes*)
【同】obtundo, retundo.
【解】使鈍，使弱，減損智力.
【例】gladii *hebetati*. 劍已鈍. *hebetare* oculorum aciem. Plin. 視力薄弱. *hebetare* visus. Virg. 視力薄弱. *hebetare* aures. Cels. 重聽(不知音). *hebetare* venena. Plin. 解毒.

hĕbĕtūd-o. *ĭnis.* f.
【解】遲鈍，愚笨，冥頑.
【例】*hebetudo* coloris. Isid. 褪色. *hebetudo* sensuum. Macr. 感覺遲鈍.

Hĕbrae-us. *a, um.* adj.
【解】希伯來者.
【例】*Hebraea* lingua. Aug. 希伯來語.
Hĕbrae-i. *ōrum.* m. nom. propr. pop.
【解】民族名：希伯來人.

Hĕbrāĭcē. adv.
【解】希伯來語.

Hĕbrāĭc-us. *a, um.* adj.
【解】希伯來者.
【例】de *Hebraicis* interpretari. Lact. 譯自希伯來語.

hĕcătomb-e. *es.* f. (vel) **hĕcătomb-a.** *ae.* f.
【解】宰殺百牛(或百犧牲)之祭.

hĕdĕr-a. (**edĕr-a**). *ae.* f.
【解】長春藤，(花，花串). Bacchus 神之花杖，詩人及赴筵者之花圈.

hĕdĕrācĕ-us. (**-cĭus**). *a, um.* adj.
【解】長春藤者.

hĕdĕrōs-us. *a, um.* adj.
【解】覆長春藤者.
【附】**hedonismus.** 快樂說，求樂主義，享樂主義.

hei. (**ei**). interj.
【解】可惜，哀哉.
【例】*hei* mihi! Virg. 哀哉我也. *hei* misero mihi! 可嘆，可憐的我.

Hĕlĭŏpŏl-is. *is.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在埃及北部.

hēlĭŏtrŏpĭ-um. (**hēlĭŏtrŏpĭ-on**). *i.* n.
【解】向日葵(植).

hellĕbŏr-us. (**ellĕbŏr-us**). *i.* m.
hellĕbŏr-um. *i.* n.
【解】毛茛，蘆草(吳茱萸治瘋草).
【附】**Hellenismus.** 希臘化風，希臘主義.

Hellespont-us. *i.* m. nom. propr. loci.
【解】地名：❶ 海峽名：在歐亞二洲交界處. ❷ Propontis 海週圍之地.
Hellespontĭ-us. Hellespontiăc-us. Hellespontĭc-us. *a, um.* adj.
Hellsespontĭ-us. *i.* m.
【解】一海岸居民.

hellŭātĭ-o. (**helŭātĭ-o**). *ōnis.* f. (*helluor*)
【解】饕餮，大嚼，縱酒，荒淫.
【例】in lustris et *helluationibus* vitam degere. 度荒淫宴樂生活.

hellŭāt-us. *a, um.* part. v. *helluor* (in sensu passiv.)
【解】飲食耗費.

hellŭ-o. (**hēlŭ-o**). *ōnis.* m.
【同】gurges, comessator, natus abdomini suo, ventri deditus, decoctor.
【形】concinnus, immanis, impurus, nequissimus, spurcissimus.
【解】❶ 饕餮，貪食者. ❷ (fig.) 侵吞公帑者，浪費公款者.
【例】❶ *helluo* librorum. Cato. 瀏覽(涉獵)群書. ❷ *helluo* patriae. Cic. 浪費公帑者. *helluo* patrimonii. 浪費祖產者.

hellŭ-or. (**helŭ-or**). *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (cum ablat.) vel tr. (*helluo*)
【同】comessor, pergraecor, epulis et potationibus inservio; crapulae, gulae, intempestivis conviviis confringo, devoro, absorbeo, abligurio.
【解】貪食，饕餮，吞噬，飲啜，恣口腹之樂.
【例】*helluari* sanguinem (reipublicae). Cic. 吸本國之血. *helluari* libros, (libris). Cic. 瀏覽書籍.

helvēl-a. (**helvell-a**). *ae.* f.

【解】小白菜(蔓蓍菜).
Helvētĭ-i. *ōrum.* m. nom. propr. homin.
【解】民族名：今之瑞士人.
Helvētĭc-us. (vel) **-tĭus.** *a, um.* adj.
【解】瑞士者.
helv-us. *a, um.* adj.
【解】淡黃，灰黃者.
hem. interj.
【解】表示憤激，悲痛，憂傷之嘆辭: 吁，噫，哀哉，嗚呼，唉呀....
【例】*hem*!nos indignamur!Sulp. 噫！我們忿忿不平！*hem* misera! occidi.可惜！不幸之我已經失敗. *hem*! scio jam. Plaut.噫！我今已明瞭.
hēmĕr-is. *ĭdis.* f.
【解】橡樹類.
hēmĕrŏcall-es. *is.* f.
【解】萱草.
hēmĕrŏdrŏm-i. (**hēmĕrŏdrŏm-oe**). *ōrum.* m. pl.
【解】賽跑者，驛傳，郵差，傳報者.
hēmĭcrānĭ-um. *i.* n. **hēmĭcrānĭa.** *ae.* f.
【解】半頭痛(偏頭痛)，頭風病.
hēmĭcyclĭ- um. *i.* n.
【解】半圓形，月牙形，戲院.
hēmīn-a. (**ēmīn-a**). *ae.* f.
【解】衡量名如 cotyla.
hēmiplēgĭ-a. *ae.* f.
【解】癱瘓症(半身麻木)，半癲瘋.
hēmisphaerĭ-um. *i.* n.
【解】半圓球.
hēmistĭchĭ-um. *i.* n.
【解】半首詩.
Henn-a. *ae.* f.nom. propr. urbis.
【解】城名：在Sicilia.
Hennens-is. *e.* adj.
【解】*Hen.*城者.
Hennens-es. *ium.* m.
【解】*Hen.*城居民.
【附】**henotheismus.** 單一神教.
hēp-ăr. **ēp-ar.** *ătis.* n.
【解】肝.
heptēr-ēs. (**-is**). *is.* f.
【解】七層槳船.
her. *hēris.* vide **er.** *eris.* m.
【解】刺蝟.
hĕr-a. (**er-a**). *ae.* f.
【同】domina, materfamilias.
【解】家主婦，主婦，王后.
【例】tergemina *hera.* V. Fl. Hécate女神. **Hera** Sors. Enn. 萬能之命運.
herb-a. *ae.* f.
【解】❶青草，青苗. ❷草芻，草木.
【例】❶ in *herba* recumbere. Cic. 臥於青草上. *herba* veneni. Virg. 毒草. adhuc tua messis in *herba* est. Ov. 你的禾苗尚未成熟. *herbae* agrestes. Cic. 野草. ❷ *herbas* condire. Cic. 調和菜味. *herbam* dare. Serv. (fig.)投降.*herbam* porrigere. Plin. (céder la palme). 投降.
herbācĕ-us. *a, um.* adj.
【解】草綠色.
herbārĭ-a. *ae.* f. (subaud. *res*)
【解】(草木)植物學.
herbārĭ-us. *i.* m.
【解】植物(花木)學家.
herbesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】生草，青草叢生.
【例】*herbescens* viriditas. 青草叢生，(fig. 年華).
herbĕ-us. *a, um.* adj.
【解】草綠色者.
【例】color *herbeus.* 草綠色.
herbĭd-us. *a, um.* adj. (*herba*)
【解】滿青草者，屬青草類者.
herbĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*herba fero*)
【解】產生青草者，草叢者.
herbōs-us. *a, um.* adj. (*herba*), *-sissimus.*
【解】❶ 滿覆青草者. ❷ 鑲青草邊者. ❸ 由數種草料湊合者.
herbŭl-a. *ae.* f.
【解】小草，草屑.
hercisc-o. (**ercisc-o**). *ĭs, ĕre.* v. intr. (adhib. tant. adj. verbale).
【同】partior, divido.
【解】分開，瓜分.
【例】arbiter familiae *herciscendae.* (分家產)之仲裁人. *herciscendae* familiae causa. Cic. 分家之案件.
hercle. (**hercŭlĕ**). interj.
【解】的確(決定，矢誓之言).
【例】bene *hercle* faciunt. 的確做的好.
hercŭle. interj.
【同】hercle.
【解】的確，(矢誓語).
【例】per *herculem.* (vox jurantis). 的確(誠然).
Hercŭl-ēs. *is,* (et) *i.*m. nom. propr. hom.
【解】人(神)名：Jupiter et Alcmène 之子，以十二大工程著名.
【例】*Herculis* columnae. Liv. *Herc.* 之柱. (Gibraltar) (près de Gadès). *Hercules*! (vel) per *Herculem.* (矢誓)誠然.
hērēdĭŏl-um. *i.* n.
【解】小家業.
hērēdĭtārĭ-us. *a, um.* adj. (*hereditas*)

【解】遺傳者(祖傳，家傳)，世襲者.
【例】*hereditaria* odia. Quint. 世仇. jure *hereditario.* 世襲權利.

hērēdĭt-ās. *ātis.* f.
【同】bona hereditaria, patrimonium.
【形】communis, fraterna, paterna, optima, permagna, molesta; hereditates, caducae, non honestae, privatae.
【解】❶ 繼承，承嗣. ❷ 遺產，祖產，基業，遺傳.
【例】❶ *hereditatem* adire, (obtinere, capere, tenere). 繼承. in rei possessionem per *hereditatem* venire. 繼承產業. in partem *hereditatis* vocare aliquem. 召人分承遺產. *hereditatem* paternorum bonorum tradere. 交付祖產. ❷ *hereditatem* alicui adimere, eripere. 奪人遺產. *hereditatem* meam sedulo conservabo, custodiam. 我小心保守我之遺產. domus quae mihi *hereditate* obvenit. Plin. 我獲得之祖傳房舍. *hereditatis* successio et divisio. 遺產的繼承及分割.

hērēdĭ-um. *i.* n. (*heres*)
【解】祖產，遺產.

hēr-ēs. *ēdis.* m. f.
【同】bonorum dominus ab alicujus morte.
【形】extraordinarius, proximus, repentinus, verus.
【解】嗣子，繼承人，受遺物者.
【例】*heredem* aliquem facere, (scribere, instituere, relinquere). Cic. 立(指定)承嗣人. *heres* ex asse. Quint. 承受(全部)遺物人. *heres* ex parte dimidia. 承受部分遺物人. *heres* est fratri suo. Cic. 爲己兄之繼承人. *heredem* fecit nepotem. 立其孫爲繼承人. Cicero fuit plurium amicorum *heres.* 西塞祿爲許多友人之繼承人. *heredes* necessarii. 應繼分. *heredes* legitimi. 法定繼承人. *heredes* designati. 指定繼承人.

hĕrī. (**hĕrĕ**). adv.
【同】hesterno die.
【解】昨日.
【例】hodie atque *heri.* Tert. 今日及昨日.

hērĭcĭ-us. (**ērĭcĭ-us**). *i.* m.
【解】刺蝟(動)，鬈髮.

hĕrīl-is. (**erīl-is**). *e.* adj.
【解】係主人者.
【例】*herilis* filius, filia. Ter. 家主的公子小姐.

hermăphrŏdīt-us. *i.* m.
【解】陰陽人.
【附】**hermeneutica** 註釋學，註疏.

hernĭ-a. *ae.* f.
【解】疝氣，小腸氣(醫).

hernĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】患疝氣者.

Hērōd-ēs. *is,* m. nom. propr. homin.
【解】人名：*Herodes* Magnus. 大黑落德王，在羅瑪Augustus總王時，爲如達王. *Herodes* Agrippa. 爲如達國最後之王.

hērōĭc-us. *a, um.* adj.
【同】herous.
【解】英雄者，(神仙者).
【例】*heroicis* temporibus, aetatibus, saeculis. 英雄時代，(神話). *heroicus* versus. Quint. 頌揚英雄詩歌. *heroicus* actus. 英烈行爲.

hērōĭcĭt-as. *ātis.* f.
【解】英雄本色，(特點，特性).

hērōĭn-ē. *ēs.* f. **hērōĭn-a.** *ae.* f.
【解】女英雄(英雌)(仙女).

hērō-is. *ĭdis.* f. (**hērōĭdes** Ovidius 之詩名).
【解】女英雄，女神仙，(英雄之妻女).

hēr-ōs. *ōis.* m.
【同】princeps.
【解】❶ 神秘時代之半人半仙神體. ❷ (fig.) 英雄，(著名人物).
【例】❶ ignari, quantum in illo *heroe* esset animi. 不知在彼英雄，雄心如何(英勇豪邁). ❷ *heros* ille noster, Cato. Cic. 我們的英雄賈道.

hērō-um. *i.* n.
【解】豪傑之墓.

hērō-us. *a, um.* adj.
【同】heroicus.
【解】屬英雄豪傑者，歌頌英雄詩歌者.
【例】*heroum* carmen. Prop. 歌頌英雄詩歌.

hĕr-us. (**er-us**). *i.* m.
【同】dominus, paterfamilias.
【解】❶ 主人，家主. ❷ 本主，原主.
【例】❶ *herus* major. Plaut. 家主，主人翁. *herus* minor. Plaut. 少主人. ❷ caelestes *heri.* Cat. 天上神仙.

Hespĕrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】屬西方者.
【例】*Hesperium* mare. Avien. 大西洋. *Hesperium* fretum. Ov. 大西洋.

hestern-us. *a, um.* adj.
【解】昨日者.
【例】*hesternus* dies. Cic. 昨日. *hesternorum* immemor. Quint. 已忘昨日之事.

hĕtĕrŏclĭt-us. *a, um.* adj.
【解】出規者(文法).

heterodoxĭ-a. *ae.* f.
【解】非正統說，異端邪說.

heterodox-us. *a, um.* adj.

【解】左道者.

hĕtĕrŏgĕnĕ-us. *a, um.* adj.

【解】不同者，互異者.

【附】**heteronomĭa.** 他律. **heteroousĭa.** 異本質說. **heterotelĭa.** 他目的.

heū. interj.

【同】eheu.

【解】嗚呼，哀哉.

【例】*heu* me miserum! Cic. 哀哉！可憐的我！

heus. interj. vide **heu.**

【解】噫，(悲痛話).

hexăgōn-us. *a, um.* adj.

【解】六角形，六方面形.

hexămĕt-ĕr. *ri.* m. **hexămĕtr-us.** *i.* m.

【解】六脚韻詩.

hexēr-is. *is.* f.

【解】六層槳之船.

hĭ-ans. *antis.* part.v.*hio.*

【解】開口，裂開，貪者.

【例】*hians* immane (leo). Virg. (獅)張開大口. avaritia *hians.* Cic. 貪得無厭. *hians* oratio. Quint. 刺耳之演詞. concursus *hiantes.* Cic. 兩有音字母相逢.

hĭāt-ŭs. *ūs.* m. (*hio*)

【同】labes, eluvio.

【解】❶張開，裂開. ❷裂口，隙縫，洞，淵. ❸(fig.) a) 嗜好，酷嗜. b) (gramm.) 併音，(二音合併).

【例】❶ oris *hiatu.* Cic. 開口. ❷ terrarum *hiatus* repentini. Cic. 大地驟然裂口. terrae *hiatus* ex pluvia factus. 因下雨地裂口. in ingentem *hiatum* consedit (terra). 地裂大口. *hiatus* fontis. Plin. 源泉洞開. *hiatus* murorum (rimas agit). 墻裂縫. patentes murorum *hiatus*, qui expleri non possunt. 墻裂縫不能塡. caelum findi visum velut magno *hiatu.* 看天開如裂大縫. ❸ *hiatus* praemiorum. Tac. 貪圖報酬.

Hib-er. Hiberi-a. Hiber-is. vide **Iber....**

hībern-a. *ōrum.* n. pl.

【同】loca in quibus milites hiemant.

【解】冬季營壘.

【例】in *hiberna* ducere, dimittere. 率(遣)軍隊入冬營. ex *hibernis* ducere exercitum. 引軍隊出冬營. in *hiberna* deducere; in *hibernis* collocare milites. 領兵入，駐紮冬營.

hibernācŭl-a. *orum.* n. pl. (*hiberno*)

【解】冬季營房.

【例】communia *hibernacula.* 普通冬營.

Hībernĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.

【解】地名：今日之愛而蘭(Irlande).

hībern-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*hibernus*)

【同】hiemo.

【解】駐紮冬營，過冬.

hībern-us. *a, um.* adj. (*hiems*)

【同】hiemalis. X. Aestivus.

【解】冬季者.

【例】*hibernum* tempus anni. Cic. 冬季. *hiberni* menses. 冬季(冬月). *hibernum* mare. Hor. 狂風怒浪.

Hībēr-us. vide **Iberus.**

hĭbisc-um. *i.* n.

【解】錦葵類(芙蓉，木槿).

hĭbrĭd-a. *ae.* f. vide **hybrida.**

【解】混血兒，混血獸(異族異種結合而生).

1. hīc, haec, hōc. (*hūjus, huīc, hunc, hoc*). adj. vel pronom. demonstr.

【解】這個，此，斯，其，(指距離發言人最近之時間或地方，或較近者，或屬於彼，關係彼者). ❶距離最近，或現在所談論者. ❷此對彼而言. ❸綜合前所言者. ❹指示下所言者：a) 列舉，枚舉. b) 與 infin. vel subj. 連用. ❺ accus. exclam. ❻ elocut. a) cum genit. b) *hoc* est...

【例】❶ *hic* est ille Demosthenes. Cic. 這便是(遐邇聞名的)戴茂德. *haec* civitas. *haec* aetas. Cic. 這一城市，這一時代. *his* paucis diebus. Cic. 最近數日. ❷ (*hic*... ille). 這一個，那一個，(*hic*指較近者，ille指較遠者). a) cave Catoni anteponas Socratem; *hujus* facta, illius dicta laudantur. Cic. 勿看重掃可拉德在賈道以上：人稱讚賈道之品行，掃可拉德之言論. b) sed *hoc* commune vitium, illae Epicuri propriae ruinae. Cic. 以上所言乃普通的惡習：以下乃艾皮古本人用以敗壞人類者. ❸ *haec* illa sunt tria genera, quae... Cic. 這便是那三種... ❹ a) existimo in summo imperatore quatuor *has* res inesse oportere, scientiam rei militaris... Cic. 我以爲最高統帥應具有四種優長即諳練兵法.... b) (cum infin.) *haec* est illa praestans et divina sapientia.. nihil admirari. Cic. 這便是神明的優越智慧，即毫不驚奇.... (cum subj.) quemquam *hoc* errore duci, ut arbitretur.. Cic. 有人如此誤會，至於.... ❺ *hanc* audaciam! Cic. 如此大膽.... *hunc* quoque felicem. Cic. 此人亦有福氣. ❻ a) *hoc* muneris. Cic. 這種職務. b) *hoc* est. 這就是....

2. hīc. adv.

【解】❶在此，在此地. ❷ (fig.) a) 論此方面，就此點，在此時機，情況下. b) 於是，在此時.

【例】❶ ego jamdudum *hic* adsum. Ter. 我在此已久. *hic*.. illic. Virg. 在此在彼. *hic* alibi. Plin. 在此在他處. ❷ a) *hic* jam non plura dicam. Cic. 我之言論止於此(不再多說). b) *hic* regina poposcit pateram. Virg. 於是皇后要一杯. *hic* Canidia, rodens pollicem. Hor. 此時加尼第嚙其大指.

hicĕ, haece, hoce. (non *hicce, haecce, hocce*) (*hic ce*)
【解】此，茲，斯，(加 hic 之力).
【例】*hisce* temporibus. Cic. 值此時期. *hujusce*modi requies. Cic. 這種休息.

1. hicine, haecine, hocine. (**hiccine, haeccine, hoccine**). (*hice ne*) adj. vel pronom..
【解】是這一個嗎？是此否？豈此乎？
【例】*hicine* vir? 是此人否? *huncine* hominem! Cic. 豈是此人嗎？ *hancine* impudentiam! Cic. 如此無廉恥嗎？

2. hīcĭne. adv.
【解】在此嗎？豈在此乎？

hĭĕmāl-is. *e.* adj. (*hiems*)
【同】hibernus.
【解】冬季者，嚴冬者，多風雨者.
【例】*hiemalis* faba. Plin. 冬季播種之豆. nudi *hiemalem* vim perferunt. 無衣禦寒(過嚴冬).

hĭĕm-ans. *antis.* part. v. *hiemo.*
【解】過冬季者.

hĭĕmāt-us. *a, um.* part. v. *hiemo.*
【解】過冬者.

hĭĕm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v.intr. vel tr.
【同】hiberno.
【狀】jucunde.
【解】I. intr. ❶ 過冬，駐紮冬季營壘中. ❷ 在嚴冬時，在嚴寒時. ❸ 被搖撼，受洶浪顛簸，受風雨侵襲.
II. tr. 凍冰，凝結，凍結.
【例】I. ❶ in hibernaculo, (-lis) *hiemare.* 在冬營中過冬. ❷ continui dies *hiemant.* Plin. 連日嚴寒. ❸ *hiemat* mare. Hor. 海浪洶湧. repente *hiemavit* tempestas. Sen. 驟然風雨交加.
II. *hiematus.* Plin. 結冰.

hĭ-ems. (**hi-emps**). *ĕmis.* f.
【同】hibernum tempus, hiemale tempus, durum anni tempus. X. Aestas.
【形】extrema, maxima, summa, teterrima.
【解】❶冬季，嚴冬. ❷狂風暴雨時. ❸ (poet.) 嚴寒，寒戰.
【例】❶ *hiems* anni. Suet. 一年中的冬季. ❷ *hiemes* affringere bustis. Stat. 水流淤塞墓穴. ❸ *hiems* se remittit. Tib. 寒度漸退. letalis *hiems.* Ov. 刺骨之寒風. propter *hiemis* magnitudinem navigare non potui. 因天氣嚴寒我不能航行.

hĭĕrarchī-a. *ae.* f,
【解】統緒，統制階級，學術系統，教會體制，(統序).

hĭĕroglyph-us. *i.* m.
【解】象形文字.

hĭĕrŏphant-a. (**hĭĕrŏphant-es**). *ae.* m.
【解】司祭(主持宗教儀式者).

Hĭĕrŏsŏlym-a. *ōrum.* n. nom. propr. urbis.
【解】城名:古Judaea之首都，即Jerusalem.

hĭlărāt-us. *a, um.* part. v. *hilaro.*
【解】欣喜，愉快.
【例】*hilaratum* lumen. Apul. (fig.) 强烈之光.

hĭlăre. adv. (*hilarus*), *hilarius.*
【同】hilariter.
【解】欣然，快活貌.
【例】*hilarius* pollulant vineae. Col. (fig.) 葡萄園生長更繁茂.

hĭlăresc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】漸有喜色，喜形於色.

hĭlăr-is. *e.* **hĭlăr-us.** *a, um.* adj. *-rissimus.*
【同】hilarus, promptus. X. Tristis, maestus.
【解】喜悅，欣喜，愉快，和悅，和藹者.
【例】*hilari* animo esse. Cic. 心中愉快. *hilari* vultu. Cic. 喜形於色. litterae *hilariores.* Cic. 快心的書信. *hilariores* oculi. Cic. 更眉飛色舞.

hĭlărĭt-ās. *ātis.* f. (*hilaris*)
【同】festivitas, jucunditas. X. Maestitia, tristitia.
【形】multa, perpetua, profusa, summa.
【解】愉快，欣喜，和悅，和氣(容色恬然).
【例】profusa *hilaritas.* Cic. 狂喜. *hilaritatem* afferre. Plin. 悅人(使人愉快). *hilaritas* arboris. (fig.) Plin. 樹之欣欣向榮. *hilaritas* diei. Col. 天氣清朗. *hilaritas* candoris. Arn. 漂亮悅目.

hĭlăr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*hilaris*)
【同】exhilaro.
【解】悅人，快心，使人快活.
【例】accessus solis laetificat terram, ut cum caelo *hilarata* videatur. 旭日東昇，大地向榮，宛似天地同慶.

hĭlărŭl-us. *a, um.* adj.
【解】頗欣喜.

hĭlăr-us. *a, um.* adj.
【解】歡喜，和悅.

hill-a. *ae.* f. (ordinarie) **hill-ae.** *ārum.* f.
【解】腸，臟腑，(香腸，臘腸).

hil-um. *.i.* n.
【同】res minimi pretii.

【解】豆之斑點，小事，微物.
【例】(ordinarie cum negatione) non *hilum*. Lucr. 虛無. non proficit *hilum*. Poet. 妄費心機.

hin. indecl. (vox Hebraica)
【解】衡量名，(爲液體用).

hinc. adv. (*hic*)
【同】ex hoc loco.
【解】❶ 從此地. ❷ 由此，自此，因此(原因). ❸ 從此時，(以後). ❹ 此(這)一方面，彼(那)一方面.
【例】❶ via, quae est *hinc* in Judaeam. Cic. 由此地往如達之路. *hinc* in caelum profectus. 由此升天. ❷ *hinc* furta nascuntur. Cic. 由此發生盜竊. *hinc* odium, *hinc* offensio.. nascuntur. 因此懷恨，衝突. ❸ ab *hinc*. Plin. 自此以後. *hinc* canere incipiam. Virg. 我要歌咏. ❹ *hinc* atque illinc. Liv. 由此(這)一方面，由彼(那)一方面. *hinc* illinc venire. Ter. 來自此方，來自彼方.

hinn-io. *īs, īvi, ītum īre.* v. intr.
【解】馬嘶.

hinnīt-ŭs. *ūs.* m. (*hinnio*)
【同】vox equi.
【解】馬嘶.
【例】*hinnitum* tollere. Hor. 馬嘶.

hinnŭlĕ-us. *i.* m. (*hinnus*)
【解】小騾，小鹿.

hinnŭl-us. *i.* m.
【解】小騾.

hinn-us. *i.* m.
【解】驢，騾.

hĭ-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】apertum esse, disjunctum esse, male haerere, laxatis operum compagibus.
【解】**I.** intr. ❶ 張開，裂開，開口 (打呵欠). ❷ (rhet.) 兩有音字合併. ❸ (fig.) 貪望，驚訝. **II.** tr. 嘔吐.
【例】**I.** ❶ *hiavit* humus multa. Sall. 地裂口. *hiat* flos. Prop. 花開. ❷ poetae qui saepe *hiabant*. Cic. 屢次拼字音之詩人. ❸ (canis) semper ad spem ventri *hiat*. Sen. 犬開口，希望果其腹.
II. ex ore cruores *hiare*. V. Fl. 口吐鮮血. (*hiare*) carmen. Prop. 吟詩歌.

Hipp-o. *ōnis.* m. nom. propr. urbis.
【解】城名，在非洲 Numidie, S. Augustin 曾在此城當主教.
Hipponensis. *e.* adj.
【解】*Hip.* 者.

hippŏcamp-us. *i.* m.
【解】海馬.

hippŏcentaur-us. *i* -m.
【解】半人半馬之怪物.

hippŏdrŏm-us. *i.* m.
【解】跑馬場.

hippŏmăn-es. *is.* n.
【解】小馬頭上之痣.

hippŏpŏtăm-us. *i.* m.
【解】河馬.

hippŏtoxŏt-ae. *ārum.* m.
【解】騎馬射箭者.

hircīn-us. *a, um.* (**hirquīnus**). adj. (*hircus*)
【解】公羊者，著公羊皮者.

hircōs-us. *a, um.* adj.
【解】羊臭者.

hirc-us. **irquus, ircus.** *i.* m.
【同】caper.
【解】公山羊，羊臭.
【例】mulgere *hircos.* Virg. 擠公山羊乳(喻不可能之事).

hirnĕ-a. *ae.* f.
【解】盛酒器，甕，瓶，鉢.

hirp-ex. (**irpex**). *ĭcis.* m.
【解】鐵耙.

Hirpīn-i. (**Irpin-i**). *ōrum.* m. nom. propr. popul.
【解】人名：民族名，Samnium之居民.
Irpīn-us. *a, um.* adj.

hirsūt-us. *a, um.* adj. (*hirtus*), *hirsutior.*
【同】asper, horridus. X. Glaber.
【解】❶ 竦起(豎起)毛髮. ❷ 魯莽，粗魯.
【例】❶ crista *hirsutus* equina. Virg. 盔上飾絨纓. ❷ nihil est *hirsutius.* Ov. 最粗魯之事.

Hirtĭ-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：曾爲羅瑪執政官，亦係 Bellum Gallicum 第八卷之著作人.

hirt-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 具有尖刺者，崎嶇，粗糙者. ❷ 被毛者，有絨毛者. ❸ 粗暴，魯莽者.
【例】❶ saepes *hirtae.* Col. 有棘刺之籬笆. aequor *hirtum.* Prud. 崎嶇之廣場. ❷ *hirta* ora. Curt. 滿面虬髯. *hirtae* oves. Varr. 粗毛羊. *hirta* tunica. Nep. 粗毛衣.

hīrūd-o. *ĭnis.* f.
【解】螞蝗，水蛭.
【例】*hirudo* aerarii. Cic. (fig.) 盜國庫(貪污).

hĭrundĭnīn-us. *a, um.* adj.
【解】屬燕子者.

hĭrund-o. *ĭnis.* f.
【解】燕子.
【例】*hirundines* aestivo tempore praesto sunt, frigore pulsae recedunt. 燕子冬去

春來.

hisc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. vel tr.

【解】❶ intr. 張開，裂開，啓口，開口，始語. ❷ tr.述說，講說.

【例】❶ *hiscit* rima. Plin. 裂縫. aedes *hiscunt*. Pl. 房門半開. *hiscentes* malae. Man. 開口. non *hiscere* audebant. Liv. 不敢啓口.

Hispăl-is. *is.* f. nom. propr. loci.

【解】地名：在 Bétique 之羅瑪殖民地. (= Séville)

【例】**Hispalens-es.** *ium* m. *Hisp.* 之居民.

Hispān-i. *ōrum.* m.nom.propr.hom.(popul.)

【解】人名：民族名，在Hispanie. 今之班國.

Hispānĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.

【解】地名：歐洲地名，今之西班牙.

【例】*Hispania* citerior. Caes. 班國東部 (Tarraconnaise) .*Hispania* ulterior. Caes. 班國西部 (la Bétique et la Lusitanie) .

Hispanĭens-is. *e.* adj.

Hispān-us. Hispanĭc-us. *a, um.* adj.

hispĭd-us. *a, um.* adj.

【同】setosus, horridus.

【解】崎嶇，粗糙，多絨毛，粗暴者.

【例】crinem procellis *hispidus* (Eurus). V. Fl. 赫祿因風浪而頭髮直豎. corpus *hispidum* squamis. Plin. 徧體鱗甲.

hist-er. *ri.* m. vide **histrio.**

【附】**histologĭa.** 組織學.

histŏrĭ-a. *ae.* f.

【同】rerum gestarum expositio, annales, memoria publica, memoria rerum veterum; monumenta temporum, locorum, hominum; omnium saeculorum memoria, vetustatis exempla; res gestae et litteris consignatae; publica famae monumenta litteris tradita, prodita; antiquitatis memoria.

【形】finitima, multa, plena exemplorum, testis temporis, lux veritatis, vita memoriae, magistra vitae, nuntia vetustatis, perpetua, pura et illustris.

【解】歷史，綱鑑 (編年或紀事本末)一史書(國史或世界史)，一誌書，傳記，(敍述或描寫已往事蹟如名人傳博物誌).

【例】❶ *historia* diligenter legenda est. (adeunda sunt frequenter antiquitatis monumenta). 宜勤讀史記. ❷ *historiam* scripsit, (monumentis consignavit, litteris mandavit) .著作，編纂史書. ❸ in *historia* legitur, (annales memorant, perhibent). 史書記載. totius orbis *historiae*. (plur.) Plin. 世界史. res *historia* digna. Cic. 堪敍述之事.

1. histŏrĭcē. adv.

【解】照歷史方面，依事實而論，史家觀點.

2. histŏrĭc-ē. *ēs.* f.

【解】作家講述，敍事.

1. histŏrĭc-us. *a, um.* adj.

【解】屬於歷史傳記者.

【例】genus *historicum*. Cic. 歷史筆法. sermo *historicus*. Cic. 歷史言論.

2. histŏrĭc-us. *i.* m.

【同】rerum gestarum et memorabilium scriptor.

【解】史家，記事者，寫歷史者，研究歷史者.

【例】*historicus* auctor, rerum Romanarum florentissimus. 羅瑪極著名之史家.

histŏrĭŏgrăph-us. *i.* m.

【解】寫歷史者，史官.

【附】**historismus.** 歷史觀，歷史主義.

histrĭc-us. *a, um.* adj.

【解】俳優者.

histrī-o. *ōnis.* m.

【同】actor scaenicus, comoedus, tragoedus.

【形】exterior, pessimus, facetus; histriones exercitati, novissimi.

【解】優伶，俳優，戲子，演員，表演者.

【例】*histrionum* ars. 演員技術. *histriones* clari. 著名優伶. *histrio* motu corporis amorem sibi ab omnibus conciliat, qui omnem personam in scaenam tractat. 在舞臺上，扮演各種角色的伶人，因身體姿勢，博得觀衆的愛戴(歡心).

histrĭōnāl-is. *e.* adj. (*histrio*)

【解】屬優伶者，係演員者.

histrĭōnī-a. *ae.* f.

【解】優伶職業.

hĭulcē (loqui). adv.

【解】出語中斷，重音刺耳.

【例】*hiulce*, rustice loqui. 說話重音刺耳.

hĭulc-o. *ās, ātum, āre.* v. tr.

【解】裂開，龜裂，啓口，使破裂.

hĭulc-us. *a, um.* adj. (*hio*)

【同】hians. X. Concinnus.

【解】破裂，龜裂者，有隙縫者，(fig.)開口，貪圖者.

【例】*hiulcus* concursus verborum. Cic. 音韻重複不調協. *hiulcae* voces. Cic. 重複母音. *hiulci* ictus. Prud. 破碎的打擊.

hōc. ❶ vide **hic, haec, hoc.** ❷ adv. (raro) (adv. *huc*).

【同】eo (sequitur.. *quod* vel *quo*... 更，愈...).

【解】爲此，因此.

【例】consilio tuo utar, *hoc* libentius

quod... 我更甘心用你的計劃，因... .*hoc* scribe parcius, quo... 你要寫更少些，因....

hŏdĭe. adv. (*hoc die*)
【同】hoc die, hodierno die, nunc, hoc tempore.
【解】今日，現在，如今.
【例】*hodie* mane. Cic. 今天早晨. is *hodie* appellatur. ...Nep. 他今日始稱爲....

hŏdĭern-us. *a, um.* adj. (*hodie*)
【解】今日者，現在者.
【例】*hodiernus* dies. Cic. 今天. *hodiernum* lumen. Lucr. 今天. in *hodiernum*. Plin. 至到今日.

hoedīn-us. (**haedīn-us**) .*a, um.* adj. (*hoedus*)
【解】山羊者.
【例】*hoedinum* coagulum. Varr. 山羊奶酪.

hoedŭlĕ-a. (**haedŭlĕ-a** melius) .*ac.* f.
【解】小山羊.

hoedŭl-us. (**haedŭl-us** melius) . *i.* m.
【解】小山羊.

hoed-us. (**haed-us** melius) . *i.* m.
【解】山羊，公山羊.

hŏlŏcaust-um. *i.* n. **hŏlŏcautōm-a.** *ătis.* n.
【解】全燔之祭.

hŏlŏgrăph-us. *a, um.* adj.
【解】親手書寫者.

hŏlŏthūrĭ-a. *ōrum.* n. pl.
【解】海參，珊瑚，石鼈類.

hŏl-us. *ĕris.* n. vide **olus.**

hŏluscŭl-um. *i.* n. vide **olusculum**. (dimin. *olus*)
【解】小菜蔬.

Hŏmēr-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：希臘詩人.
Hŏmērĭc-us. *a, um.* adj.

hŏmĭcīd-a. *ae.* m.. (*homo caedo*)
【同】sicarius.
【解】殺人者，兇手，刺客.

hōmĭcīdĭ-um. *i.* n.
【同】caedes.
【解】殺人，擊斃，刺殺.
【例】*homicidii* reus. 犯殺人罪者，兇手. *homicidium* perpetrare. Vulg. 兇殺.

hŏmīlĭ-a. *ae.* f.
【解】講福音，講道，勸世文，說教，講經.

hŏm-o. *ĭnis.* m. (antiq. latin. *hemo*) (cf. *nemo*)
【同】mortalis, vir, caput.
【解】❶人 (個人，人類). ❷人格 (人之資格，人之所以爲人). ❸此人，吾人，(pro demonstr.)
【例】❶*homines* fugit, (lucem aspicere vix potest) . 避人. animal... quem vocamus *hominem.* Cic. 我們所稱爲人的. homo Romanus, *homines* Romani. 羅瑪人，衆羅瑪人. Graeci *homines.* Cic. 衆希臘人. (appositum) Heraclius Segestanus *homo* domi suae nobilissimo loco natus. Cic. 艾拉可利塞蒞是在本地出身，最貴顯之人. *homo* audacissimus Catilina. Cic. 最大膽妄爲的加底利納. Catonem, magnum mehercule *hominem,* vel potius summum et singularem virum. Cic. 賈道的確爲一大人物，或更好說，最高並特出的偉人. ❷ *homo* sum, humani nihil a me alienum puto. Ter. 我是人，凡屬於人者 (優長)，我一無所缺. summi sunt, *homines* tamen. Quint. 他們固然是出類拔萃者，然而也是人. ❸ videte *hominis* amentiam. Cic. 你們當看(吾)人之狂妄. *homo* est rarae et insolitae virtutis. 非常勇毅之人. *homo* vilissimus; (ignotum et vile caput) . 毫無價値之人.
【附】**homoousĭa.** 同本質，同一本體.

hŏmonym-us. *a, um.* adj.
【解】同音異義，同名異義.

hŏmull-us. *i.* m. (dimin. *homo*)
【解】小人，賤人.

hŏmuncĭ-o. *ōnis.* m. **homuncŭl-us.** *i.* m. (dimin. *homo*)
【解】匹夫，小人，賤人.

hŏnestāment-um. *i.* n. (*honesto*)
【解】修飾，優禮，勳位，榮譽.

hŏnest-ās. *ātis.* f. (*honestus*)
【同】honestum, dignitas, decus, laus. X. Turpitudo.
【解】❶尊榮，榮譽，名望，勳位. ❷正義，公正，高尚氣概，雍容大度，卓越資格. ❸體面，高貴，優越.
【例】❶ *honestatem* omnem amittere. Cic 名譽掃地. *honestas* famae. Gell. 好名譽. omni *honestate* interdictus. Q. Metell. 取消上進資格. aliquem *honestatibus* privare. Cic. 褫奪人各種爵位. ❷ tanta *honestate* praeditus, ut... Suet. 具有如是卓越資格之人.... utilitas cum *honestate* pugnat. Cic. 正義與私利互相衝突. ❸ si est *honestas* in rebus. Cic. 若係光彩之事. *honestas* testudinis. Cic. 玳瑁裝璜之天花板，非常美觀. *honestas* publica. 假姻親 (婚姻限制).

hŏnestāt-us. *a, um.* part. v. *honesto.*
【解】受尊重褒獎者.

hŏnestē. adv. (*honestus*)
【同】decore, laudate, recte, laudabiliter, graviter.
【解】❶可尊敬貌，雍容高貴，榮顯端莊貌. ❷

正義，公正，道義貌.
【例】❶ poni *honeste* inter... Hor. 榮列在.... *honeste* accipere.. Plaut. 隆重接待. *honeste* natus. Suet. 出身貴顯. *honeste* facta. Plin. 榮耀之事. ❷ beate et *honeste* vivere; (*honeste* se gerere). 度幸福正義的生活.

hŏnest-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*honestus*)
【同】orno, decoro, honoro. X. Contamino.
【解】❶ 珍重，尊敬，優待. ❷ 褒獎，修飾，裝璜.
【例】❶ (*honestare*) aliquem. Cic. 尊重人. (*honestare*) aliquem magna laude. Cic. 褒揚人. decretis honorificis aliquem *honestare*. 明令褒獎某人. ❷ formam pudor *honestabat*. Curt. 皎潔益增其美. *honestare* rem, orationem. Cornif. 裝飾事物，潤飾演詞.

hŏnest-um. *i.* n. (*honestus*)
【同】decens, fas, aequum, rectum, decorum.
【狀】mirifice, vere.
【解】正義，公正，適宜.
【例】nihil utile, nisi quod rectum *honestumque*. 不正直，不公正之事，毫無裨益.

hŏnest-us. *a, um.* adj. (*honor*), *-tior, -tissimus.*
【同】decorus, honoratus. X. Inhonestus, turpis.
【解】❶ 貴顯，榮耀，高貴，尊崇者. ❷ 端雅，高尚，公正，正直者. ❸ 佳美，嘉獎，頌揚者.
【例】❶ *honestus* et honoratus. Cic. 可尊重而且受人敬仰者. *honesto* loco natus. Cic. 生於可尊重的家庭中. Caesarem *honestum* esse (cupio). Cic. 我頗願凱撒受人尊敬. is dies mihi *honestissimus* fuit. Cic. 此爲吾最榮耀之日. ❷ *honestum* mendacium. Cic. 可原諒之謊言. *honesta*. Cic. 正義之事. *honestum* alicui. (cum infin.) 爲人公正的... *honestius* est de amicorum pecunia laborare, quam de sua. Cic. 爲朋友之財產，較爲自己的財產操勞，是更高貴的. *honesta* vita. Cic. 無可指責之生活. *honestum* nomen. Cic. 權威(威名). *honesta* verba. Cic. 公正言論. causas *honestas* quaerere. Lucr. 尋藉口(掩飾的理由). ❸ *honesta* facie. Ter. 美容. omnibus partibus *honesti*. Varr. 各部份配合適宜. *honestae* artes. Quint. 美術.

hŏn-ŏr. (**hŏn-ōs**). *ōris.* m.
【同】ornamentum, laus, gloria, decus, amplitudo, dignitas, honestas. X. Ignominia.
【形】amplior, communis, debitus, diuturnus, extraordinarius, falsus, incredibilis, jucundus alicui, justus, magnus, popularis, pristinus, singularis, summus, usitatus pervulgatusque. honores amplissimi, immortales, eximii, meriti, viles..
【解】❶ 尊榮，尊重. ❷ 功名，官職. ❸ a) 哀榮，旌表，墓誌銘. b) 敬禮，祭獻. ❹ 酬金，謝儀，獎金. ❺ 裝飾，美艷，華麗.
【例】❶ *honorem* alicui habere, exhibere, tribuere. Cic. 對人表示敬意. alicui deorum *honores* habere. Cic. 敬之如神. in magno *honore* esse. Cic. 頗受尊敬. aliquem praecipuo *honore* habere. Caes. 特敬某人. Druides magno sunt apud eos *honore*. Caes. 特魯代頗受彼等之尊敬. *honori* est alicui. Cic. 爲某人之榮. *honoris* causa, (gratia) nominare aliquem. Cic. 稱呼其名，表示尊敬. ❷ *honores* adipisci, petere. Cic. 獲得，貪圖榮位. *honorum* cupiditas. Cic. 貪慕榮祿. *honoribus* amplissimis perfunctus. Cic. 曾爲顯宦，(曾受高官厚祿). ❸ a) supremum *honorem* comitari. Virg. 參加葬禮(執紼). b) arae *honore* cumulentur. 祭壇上充滿獻儀. ❹ pugnae *honorem*. Virg. 競賽獎賞. nil (victor) *honoris* posco. Sil. 我不要求酬金. ut medico *honos* haberetur. Cic. 爲給醫士謝儀. ❺ *honos* formae. Sil. 美容. cinctus *honore* caput. Ov. 頭戴花冠.
【註】phras. ❶ majoribus *honorem* tribuere decet. 理應敬禮(先人). *honores* deferre. 理應敬禮(先人). *honoris* causa. 理應敬禮(先人). ❷ *honorem* amplissimum consequeris. 獲得殊榮. ❸ *honori* tuo favebo. 我擁護你被選(榮陞). *honores* administrare; (*honoribus* fungi). 爲官. ❹ *honoribus* augeri, abundare.. 陞官. ❺ haec laedunt *honorem* tuum. 此類事損害你的榮譽. ❻ nihil potest nocere *honori* tuo. 毫不損害你的榮譽. ❼ hoc unum cura, ne *honori* tuo ipse officias. 你但要留心，勿碍你的名譽. ❽ aggreditur *honorem* meum. 攻擊我之榮譽. ❾ *honor* meus periclitatur. 危害我之榮譽. ❿ paupertas aditum multis ad *honores* intercludit. 貧困阻止許多人上進，(飛黃騰達). ⓫ *honoribus* spoliatus est. 褫奪榮銜.

2. Hŏn-ŏr. (**Hŏnōs**). *ōris.* m. nom. propr. dii.
【解】神名.

hŏnōrābĭl-ĭs. *e.* adj. (*honoro*). *-lior.*
【解】可尊敬者，致尊榮者.
【例】haec ipsa sunt *honorabilia*. 這都是

榮耀之事.

hŏnōrāri-um. *i.* n.
【同】munus honoris causa datum.
【解】手續費，運動費（捐官費），酬金，獻儀，薪俸.
【例】vi extortum non potest dici *honorarium.* 强取者，不得謂酬金.

hŏnōrāri-us. *a, um.* adj. (*honor*)
【解】榮譽者，志願者，義務者，酬謝者，餽贈者，獻儀者.
【例】*honorarium* frumentum. Cato. 獻糧. *honorarius* arbiter. Cic. 榮譽仲裁. docere debitum est, delectare *honorarium.* Cic. 勸服乃應盡之責，悅人乃出於自願. jus *honorarium.* Dig. *honoraria* actio. Ulp. 開審. (praetoris). 裁判權.

hŏnōrātē. adv. *-tius, -tissime.*
【同】honorifice.
【解】重視，尊敬.
【例】*honorate* de aliquo loqui. 稱讚某人.

hŏnōrāt-us. *a, um.* part. v. *honoro.*
【同】qui in honore et pretio est. X. Inglorius.
【狀】valde.
【解】❶ 受尊敬，被重視. ❷ (saepius) 受爵位，任官職者.
【例】❶ *honoratissimum* decretum. Liv. 極堪重視之佈告. vir *honoratus.* 可尊敬之人. clari et *honorati* viri. Cic. 位高望重之人. ❷ *honoratus* amplissima dignitate. 位居最高顯職之人.

hŏnōrĭfĭce. adv.
【同】honorate.
【解】肅敬，尊重，優禮貌.
【例】*honorifice* de te sum locutus, (praedicavi). 我曾稱揚你. aliquem *honorifice* tractare. 優禮某人. *honorifice* acceptus. Cic. 受人歡迎.

hŏnōrĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*honor facio*) *-centior, -centissimus.*
【同】decorus, dignus.
【解】榮耀，尊敬.
【例】*honorificus* in aliquem. 尊敬某人. oratio *honorifica.* 榮耀(輝煌)的演詞.

hŏnōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*honor*)
【同】honorem habeo, adhibeo; honesto; honorificis verbis prosequor; honorem debitum praesto, honore augeo, orno.
【解】光榮，尊敬，優待，酬謝，犒賞，嘉獎.
【例】nunquam non virtus *honoratur.* 德行無時不受稱揚. *honorare* mortem alicujus. Cic. 褒揚某人之死.

hŏnōr-us. *a, um.* adj. (*honor*)
【解】可尊敬，榮耀者，高貴者.

hŏnōs. vide **honor.**

hōr-a. *ae.* f.
【形】antecedens, consequens, calamitosior, vacua periculis.
【解】❶ (鐘點)時刻，時辰. ❷ 時候，歲月. ❸ 鐘表，日晷.
【例】❶ *hora* prima, tertia. 一點，三點，(今之早六點，九點). *horam* amplius moliebantur. Cic. 當時他籌劃已過一小時. ad *horam* venire. Sen 照(準)時刻前來. *horae* dimidium. 半點鐘. *hora* quarta est. 四點鐘. composita *hora.* Hor. 約定時刻. in *horam* vivere. Cic. 過一時，說一時. ❷ *hora* matutina. Plin. 早晨. *hora* vespera. Plin. 晚晌. *hora* crastina. Virg. 明天. *horae* septembres. Hor. 秋天. *horam* consumere, terere. 妄費光陰. suis *horis* uti. 利用時間. omnibus *horis* pomifera. Plin. 每季結果. natalis *hora.* Hor. 生辰. *horae* dimidium. 半點鐘. *horae* dodrans. 三刻鐘. ❸ *horas* inspicere. Petr. 看時刻. mittere ad *horas.* Cic. 遣去觀時計(日晷).

Horae Canonicae.
【解】(法定時刻)日課經.
【同】preces horariae, horarium sacerdotis pensum, divini officii pensum, certas in *horas* distributum, statae certis *horarum* intervallis sacerdotum precationes ex Ecclesiae ritu prescriptae.
【例】orare ex Breviario *horas* Canonicas. 念大日課經. ex libro precum horarium sacerdotale pensum persolvere; imperatum sacerdotibus precum diurnarum pensum conficere, absolvere; preces, quae stato *horarum* intervallo distinguntur, suadere, peragere; divini officii pensum exsolvere.

Hōr-ae. *ārum.* f. nom. propr. deae.
【解】女神名：時刻之神，主管季候時刻.

hōrae-us. *a, um.* adj.
【解】季候者，應時者.
【例】*horaeum* mel. Plin. 新(季候)蜜. *horaeus* scomber. Plaut. 新鮮鯖魚(新鹹魚).

Horātĭ-i. *orum* m. pl. nom. pror. hom.
【解】人名：三孿生兄弟，曾與三 Curiatii 兄弟決鬥.

Hŏrātĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：❶ *Horatii* 之父. ❷ *Horatius* Cocles. ❸ Q. *Horatius* Flaccus：著名之歌劇及諷刺詩家.
Horatiānus. Horatĭus. *a, um.* adj.

hordĕācĕ-us. *a, um.* adj.

hordĕāri-us. (**hordiarĭ-us**) *a, um.* adj.

(*hordeus*)
【解】❶ 係大麥者. ❷ 食大麥以生活者. ❸與大麥同時熟者.
hordearii. m. pl. *gladiatores.*
【解】舞劍者，(鬪劍者).
【例】❶ aes *hordearium.* P. Fest. 騎士秣芻費. ❷ *hordearius* rhetor. Col. 食黑大麥餅之修辭學家.
hordĕ-um. (**ordĕum**). *i.* n.
【解】大麥，麰.
hōrĭ-a. *ae.* f.
【解】漁舟.
hŏrĭŏl-a. *ae.* f.
【解】小艇.
hŏrīz-ōn. *ontis.* m.
【同】finiens.
【解】地平線，天涯，天際，視線輪廓.
【註】illi orbes, qui caelum quasi medium dividunt, et aspectum nostrum definiunt, quos Graeci orizontes nominant, a nobis finientes recte nominari possunt.
hornōtĭn-us. (**horn-us**). *a, um.* adj.
【同】hujus anni hornus.
【解】本年者，本年生產者.
【例】frumentum, vinum *hornotinum.* 當年的小麥，一酒.
horn-us. *a, um.* adj.
【同】hornotinus, hujus anni.
【解】本年者.
【例】vinum *hornum.* 新(本年)酒.
hōrŏlŏgĭ-um. *i.* n.
【同】solarium.
【解】時計表，日晷，滴漏，沙漏，鐘表.
【例】*horologium* sciothericon. Plin. 時計表. *horologium* aquatile. Caes. 時計表(水漏).
hōroscŏp-us. *i.* m.
【解】觀星象，占卜，星象，(命運).
horrend-um. adv.
【解】驚駭恐怖狀.
horrend-us. *a, um.* adj. verb. v. *horreo.*
【同】horrificus, horribilis, formidolosus, metuendus, pertimescendus, res multae trepidationis.
【解】❶ 恐懼，驚駭，恐怖，顫慄者. ❷ 使心靈感覺恐惶者.
【例】❶ *horrendum* dictu. Virg. 恐怖難言之事. ❷ *horrendus* odor. Pall. 臭惡之味.
horr-ens. *entis.* part. v. *horreo.*
【解】聳立，駭人者.
【例】*horrentes* rubi. Virg. 滿刺之荊棘.
horr-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. vel tr.
【同】metuo, cohorreo, formido, timeo.
【狀】imbecillius.
【解】I. (in propr. sensu) intr. ❶ 豎起，聳立，逆起. ❷ 峻峭，硬直.
II. (fig.) ❶ intr. **a**) 寒戰，皺皺. **b**) 驚抖，顫慄. ❷ tr. 恐懼，恐怖.
【例】I. ❶ terra *horret.* Cic. 地面因凍而堅硬. *horrebant* densis crura pilis. Ov. 密毛滿腿. ❷ pili (capilli) in corpore *horrent.* Varr. 身上毛髮豎起. *horrebant* saevis verba minis. Ov. 出言恫喝. *horrebant* omnes ad impii hominis conspectum. 見此惡人，衆人顫慄.
II. ❶ **a**) corpus *horret.* Ov. 身體寒戰. **b**) totus *horreo.* Ter. 我全身顫抖. ❷ (*horrere*) dolorem. Cic. 畏懼痛苦. (*horrere*) crimen. Cic. 怕被控告. (*horrere*) crudelitatem alicujus. Caes. 畏懼某人之殘酷. non *horrui* progredi. ...Cic. 我不怕前進. naturaliter *horremus* et formidamus dolorem. 自然我們恐懼畏怕痛苦.
horrĕŏl-um. *i.* n. (dimin. *horreum*)
【解】小倉廩.
horr-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr. (*horreo*)
【同】perhorresco.
【解】❶ intr. 驚駭，顫慄，開始顫抖. ❷ tr. (cum infin.) 恐怖畏懼.
【例】❶ mare *horrescit.* Cic. 海浪洶湧. injecto terrore mortis, *horrescunt.* 他們因畏死而顫慄.
horrĕ-um. *i.* n.
【同】cella.
【解】❶ 倉廩. ❷ 棧房，儲蓄室. ❸ (fig.) 蜂房.
【例】terrena *horrea.* Ov. (螞蟻)地下儲藏室. *horrea* memoriae. Caes. (fig.) 記憶寶庫.
horrĭbĭl-is. *e.* adj. (*horreo*). *-bilior.*
【同】horrendus, horrificus, formidabilis.
【解】使人驚駭恐怖者.
【例】hanc tam tetram, tam *horribilem*.. reipublicae pestem effugimus. 我們逃避如此醜惡，如此可怕的國家(惡毒)敗類.
horrĭdē. adv. (*horridus*), *horridius.*
【同】aspere, duriter.
【解】崎嶇，粗糙，粗糲，粗暴.
【例】inculte, *horride* dicere, vivere. 生活，言談，蠻野粗暴.
horrĭdŭl-us. *a, um.* adj. (*horridus*)
【解】畧粗暴者，畧輕率者.
【例】orationes *horridulae* (Catonis). Cic. 畧粗糙的(欠工整的)演詞.
horrĭd-us. *a, um.* adj. (*horreo*)
【同】incultus, asper, durus. X. Nitens,

nitidus.

【狀】omnino, semper, plane.

【解】❶直豎，聳立者. ❷崎嶇，粗糲，粗糙，艱澀，酸苦者. ❸(fig.) a) 魯莽，粗野者. b) 偏激，嚴厲者. ❹强橫，可怕的.

【例】❶ barba *horrida*. Cic. 針形(直豎)髭鬚. caesaries *horrida*. Ov. 蓬髮. silva dumis *horrida*. Virg. 荆棘叢生之林. ❷ sapor *horridus*. Plin. 刺鼻之味. pomum *horridum*. Plin. 酸澀蘋果. ❸ *horrida* oratio. Cic. 艱澀詞句. oratione *horridus*. Cic. 言詞粗俗. *horrida* virtus. Sil. 品行嚴厲. a) campus *horridus*. Cic. 未開闢之田野. vita *horrida*. Cic. 嚴厲生活. b) quaedam *horridiora* verba. Cic. 更粗聲厲色. de *horridis* rebus. Cic. 論艱險之事. ❹ hoc *horridiore* sunt aspectu. Caes. 因此更顯得殘酷. hiems *horrida*. Ov. 嚴冬.

horrĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*horror fero*)

【同】horrificus.

【解】令人恐怖者.

【例】*horrificum* portentum. 驚人的朕兆(凶兆).

horrĭfĭcē. adv.

【解】可怖狀.

horrĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*horrificus*)

【解】掀起，豎立，驚嚇，令人膽寒.

【例】*horrificare* mare. Cat. 掀起海浪.

horrĭfĭc-us. *a, um.* . adj. (*horror facio*)

【解】醜惡可怕，令人震驚者.

【例】*horrificum* bellum. 恐怖的戰爭.

horrĭsŏn-us. *a, um.* adj. (*horreo sonus*)

【解】驚人的響聲.

【例】*horrisonum* fretum. 驚人的海嘯.

horr-ŏr. *ōris.* m. (*horreo*)

【同】metus, timor, terror.

【解】❶毛髮竦起，肢體顫慄. ❷(fig.) 酸澀，酷烈，刺耳. ❸顫慄，戰觫(瘧疾). ❹恐怖，震驚. ❺悚慄，悚懼.

【例】❶ (*horror*) comarum. Val. Flac. 頭髮直豎. ❷*horror* serrae stridentis. Lucr. 鋸齒刺耳之聲. ❸ jam sine *horrore* est. Cic. 瘧疾已癒. ❹ qui me *horror* perfudit! Cic. 我感覺如何恐怖！ me occupat *horror*. Ov. 我感覺恐怖. mihi frigidus *horror* membra quatit. Virg. 我因寒戰而肢體發抖. Scipiades, Carthaginis *horror*. Lucr. 西皮亞得使加而大恐怖. ❺ perfusus *horrore*. Liv. 感覺恐懼.

horsum. adv. (*hoc vorsum*)

【解】(動)經此，由此方面(向發言者).

hortām-en. *ĭnis.* n. **hortāment-um.** *i.* n. (*hortor*)

【解】勸勉，鼓勵，策動.

hortātĭ-o. *ōnis.* f. (*hortor*)

【同】cohortatio.

【形】grata, maxima, necessaria.

【解】勸勉，聳動，策勵.

【例】non *hortatione*, neque praeceptis, sed precibus tecum fraternis ago. 不用規勸或命令，而賴友誼之請求，同你商酌辦理.

hortātīv-us. *a, um.* adj.

【解】勸人者.

【例】*hortativum* genus. Quint. 勸導類.

hortāt-or. *ōris.* m. (*hortor*)

【同】suasor, consuasor, auctor.

【形】assiduus.

【解】勸勉，勸告，規勸，說服，唆使，煽動者.

【例】*hortator* ad agendum aliquid. 勸行某事. *hortatore* non eges. 你不需要勸告者.

hortātr-ix. *īcis.* f.

【解】女性勸告者.

1. **hortāt-us.** *a, um.* part. v. *hortor.*

【解】勸勉，勸告者.

2. **hortāt-ŭs.** *ūs.* m.

【同】hortatio.

【解】勸告，規勸，提醒警覺，鼓勵.

【例】id feci aliorum *hortatu*. 因人之勸告我行此事.

hortens-is. *e.* adj. (*hortus*)

【解】園圃，菜園者.

1. **hortensĭ-us.** *a, um.* adj. vide **hortensis.**

hortensĭ-a. *ōrum.* n. pl.

【解】菜園出產.

2. **Hortensĭ-us.** *i.* m. nom. propr. homin.

【解】人名：羅瑪演講家，西塞祿之對敵，後變爲契友.

hort-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.

【同】adhortor, suadeo, auctor sum, cohortor, excito, impello, acuo. X. Dehortor, deterreo.

【狀】aliquando, amice, etiam atque etiam, jamdudum, magnopere, separatim, vehementer.

【解】❶勸勉，勸告，提醒. ❷鼓舞，激勵，鼓動. ❸計劃，策略.

【例】❶ (*hortari*) aliquem ad laudem. Cic. 激起人貪慕榮譽之心. (*hortari*) in proelia. Virg. 使軍心振奮. (cum subj. sol. vel et *ut*, vel *ne*) eos *hortatur*, revertantur. Caes. 勸勉他們回來. (cum infin.) *hortari* accipere. Nep. 勸人接受. (cum accus. praesert. neutr.) aliud quiddam majus ingenia me *hortantur*

vestra. Cic. 你之天才策動我，作進一步之考察. non opus est te *hortari*. 不需要勸勉你. ❷ (*hortari*) aliquem. Cic. 策動人. (*hortari*) animalia. Ov. 鞭策牲畜. parentes filios *hortari* ad bonas artes debent. 父母應鼓勵兒女求美德. ❸ (*hortari*) in amicitiam jungendam. Liv. 共謀聯盟. (*hortari*) fugam. Poet. 計劃脫逃.

【註】**formulae hortantis**; age, age vero, agedum, studia, amabo, prosequere; macte virtute, persequere coepta, si vir es, sodes, si audes, age, si quid agis.

1. hortŭlān-us. *a, um.* adj.

【解】菜園者.

【例】*hortulanus* porcellus. Apic. 園中小猪.

2. hortŭlān-us. *i.* m.

【解】園丁，老圃.

hortŭl-us. *i.* m. (*hortus*)

【形】jucundior, hortuli propinqui.

【解】小園圃.

【例】Democriti fontibus Demetrius *hortulos* suos irrigavit. 戴茂特立藉賴代茂可立源泉，灌溉自己的小園圃.

hort-us. *i.* m.

【形】apricus; horti paterni, pretiosi, venales.

【解】❶ 園圃，公園. ❷ 田園，別墅. ❸ 園中物產.

【例】❶ quosdam in *hortis* suburbanis saepe videmus. 在城郊園圃中，我們屢次看到某人. ❷ Epicuri *hortus*. Cic. 艾比古之園圃.

hosanna. indecl. (vox Hebraica)

【解】福利，光榮...萬歲.

hosp-ĕs. *ĭtis.* m.

【同】qui divertit, aut apud quem aliquis divertit.

【注意】*hospes* (hôte): qui gratis et amicitiae causa alium domo recipit. *caupo*: qui pretio aut lucri causa alium domo recipit.

【形】antiquus, edax, minime edax, tam inimicus cenae et sumptuosus, gravis, nobilis, splendidissimus ornatissimusque, vetus et amicus.

【解】❶ 逆旅主人，款待人者，家主，寓主. ❷ 暫住客人，受款待者，旅客，賓客. ❸ 過客，行路人，異鄉人.

【例】❶ non *hospes* ab *hospite* tutus. Ov. 不安全之旅客，(危險旅館). quam (manum) *hospes hospiti* porrexisti. Cic. 館主你伸與旅客之手. *hospes* meus, cum Viennae essem, affinis tuus fuit. 當我在維也納時，我之館主爲你的近人. ❷ si te oppresserit *hospes*. Hor. 若你之同席客醉倒. adeone *hospes* hujusce urbis? Cic. 你是此城中如是之異鄉客嗎？ *hospitem* accipere, admittere, recipere. 留客. *hospitem* me in aedibus suis habuit. 他款待我在自己家中. ❸ *hospes* in aliqua re. Cic. 對某事外行. *hospes* cymba. Stat. 客船. orator nulla in re *hospes* aut peregrinus esse debet. 演說家對一切事不當外行.

hospĭt-a. *ae.* f. (*hospes*)

【形】vetus.

【解】❶ 客寓女主人 (主婦). ❷ 女旅客. ❸ 異鄉女人.

【例】❶ ego ipsa sum *hospita*. 我是客寓女主人(老闆娘). ❷ conjunx *hospita*. Virg. 異鄉婦(妻).

hospĭtālĭ-a. *um.* n. pl. (*hospitalis*)

【解】客室，旅館.

hospĭtālĭ-a. *um.* n. pl.

【同】❶ diversorium publicum peregrinorum, domus omnibus apertissima. (graece: *xenodochium*). ❷ valetudinarium publicum. (Graece: *nosocomium*: hôtel-Dieu.) ❸ hôtel-Dieu.

【解】❶ 旅館(醫院). ❷ 療養院，病院. ❸ 大衆醫院.

hospĭtāl-is. *e.* adj. (*hospes*), *-lior, -lissimus*

【同】qui libenter recipit.

【解】優禮款待客人者：❶ 行旅，旅客者. ❷ 款客，留賓，款待，招待者. ❸ 屬旅館，客棧者.

【例】❶ *hospitalis* est in aliquem. Cic. 接待某人如賓客. *hospitales* dei. Cic. 行旅之神. domus maxime *hospitalis*. Cic. 最優待旅客之客寓. *hospitalem* fuisse. Cic. 會善待旅客者. ❷ cubiculum *hospitale*. Liv. 接客室. ❸ *hospitalis* tessera. Pl. 旅館號牌. *hospitalia*. Liv. 旅館權利. domus omnibus apertissima et *hospitalis*; rectius dicitur diversorium publicum peregrinorum. 容納並招待一總人之房舍，更好說行旅之公共客棧.

hospĭtālĭt-as. *ātis.* f.

【解】行旅，作客，接待，款客.

hospĭtālĭter. adv.

【解】款待(如款待賓客) (仁惠親善貌).

【例】invitari *hospitaliter* per domos. 蒙各家招待如賓.

hŏspĭtĭ-um. *i.* n. (*hospes*)

hospĭtĭŏl-um. *i.* n.

【同】diversorium, domus quae gratis

amicis patet; sedes hospitalis; familiaritas, amicitia.
【形】agreste, avitum, liberale, magnificentissimum, publicum, vetus, vetustum.
【解】❶ 款待，招待，留客. ❷ 旅館，客棧，客寓. ❸ 酬酢，交際，友誼.
【例】❶ *hospitium* alicui praebere. Plaut. 款留某人. *hospitio* aliquem excipere. Ov. (recipere). 接納某人. ❷ ex vita discedere tanquam ex *hospitio*. Cic. 去世如離開旅館. *hospitio* publicitus accipiar. Plaut. 用公費招待我. ❸ *hospitio* jungi. 結旅伴，友誼. jungimus *hospitio* dextras. Virg. 携手結旅客友誼. *hospitium* facere (cum aliquo). 聯合旅伴.

hospĭt-us. *a, um.* adj. (*hospes*)
【解】旅行，作客者. 留賓，款客者.
【例】*hospita* aequora. Virg. 旅客航行之海上.

hostĭ-a. *ae.* f.
【同】victima.
【形】maxima, proxima; hostiae balantes, decorae grataeque, humanae, majores.
【解】犧牲，(祭品，祭餅，祭家畜).
【例】*hostiam* fluctibus immolare. Cic. 殺牲祭浪. humanis *hostiis* Deum placare. 祭人息神怒. praebere *hostias* ad sacrificandum; *hostias* adducere, ducere, caedere. 祭獻犧牲，(引牲，殺牲).

hostĭc-us. *a, um.* adj. (*hostis*)
【同】hostilis.
【解】❶ 異種，異族者. ❷ 敵視，敵對者.
【例】vagi milites in *hostico* errabant. 散兵漫遊敵境. ensis *hosticus.* 敵劍. *hosticum* spirare. Tert. 恫嚇.

hostĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*hostis facio*)
【解】敵視者，悲慘者.

hostīl-is. *e.* adj.
【同】inimicus, infestus, hosticus.
【解】❶ 仇敵，敵人. ❷ 敵對，匹敵. ❸ 有害者，不幸者.
【例】❶ *hostilis* terra. Cic. 敵區. *hostiles* condiciones. Cic. 與敵方所結條約. ❷ *hostilem* in modum. Cic. 照敵對方式，(態度). *hostilia* loqui. Tac. 仇視的言語. *hostilis* animus. Brut. 仇視心. *hostiles* spiritus. 仇視心. ❸ *hostili* modo. 仇害方式.

hostīlĭt-as. *ātis.* f.
【解】失和，敵對.

hostīlĭter. adv. (*hostilis*)
【同】inimice, hostilem in modum, infeste, iniquo animo.
【解】敵視，仇根貌.
【例】*hostiliter* agere, (facere). 敵視行爲. *hostilem* in modum vexare. 虐待如仇敵. *hostiles* (animos) spiritus gerere. 存仇視之心.

Hostīlĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. (famil.)
【解】人名：著名者有羅瑪第三王 Tullus *Hostilius.*

Hostili-us. *a, um.* adj.

host-is. *is.* m.
【同】inimicus, perduellis, qui contra rempublicam arma fert, qui patriae bellum indicit, qui adversus, qui contra arma fert.
【形】acerbissimus, acerrimus, infestissimus, profligatissimus, antiquissimus, armatus, capitalis, crudelis, domesticus, externus, ferus et immanis, foedissimus, importunissimus, impius, nefarius, perditus, perpetuus, sceleratus, teterrimus.
【解】❶ 異鄉客，外邦人. ❷ 對敵，(敵軍)，公敵，(敵國...). ❸ 仇敵，(仇視，不睦).
【例】❶ aliquem *hostem* judicare. Caes. 聲明某人爲公敵. ❷ ad *hostes* deficere, transire, se conferre, confugere, transfugere. 投敵. *hostem* arcere, submovere, prohibere; vim hostium, (bellumque) defendere, *hostes* rejicere. 制止敵人，(防禦敵人). *hostes* dissipare, fundere, obterere, prosternere, occidere. 粉粹敵人... ❸ *hostis* alicujus. Cic. 某人之仇敵. *hostis* alicui. Cic. 仇視某人.

hūc. adv. (respond. quaestioni *quo?*)
【同】ad hoc, ad hanc rem.
【解】❶ 至此，到此. ❷ 加至，增至.
【例】❶ pater *huc* me misit. Pl. 父親遣吾至此. *huc* ades. Virg. 你到此處. *huc* atque illuc intueri. Cic. 左顧右盼. *huc* et illuc. Cic. (向)此方，彼方. *huc* et illo. Sen. (往)此處，彼處. ❷ (cum praep. *in* vel *ad* et accus. pronom. *hoc*) accedit *huc.* (ad hoc). 此外還有.... rem *huc* deduxit, ut... Cic. 他使此事進行到此地步，至於.... *huc* arrogantiae venerat, ut.... Tac. 驕橫如此，至於....

hūccĭne. (hucine). adv. interrog. (ordinarie seq. *ut* et prop. consecut.)
【解】至此地步？至於斯乎？
【例】*huccine* beneficia tua evasere, ut..? Plin. 你的恩惠(效果)，不過至於.... *hucine* tandem haec omnia reciderunt, ut civis Romanus virgis caederetur? Cic. 終究不顧一切(肆無忌憚)，至於敢鞭笞羅瑪公民？

hūcusquĕ. **(huc usque).** adv.
【解】至此地步，至此時，至今….
【例】*hucusque* exercitum duxit. Plin. 他率軍隊駐紮此地. *hucusque* insulae oceani. Isid. 至今講述海洋中的島嶼.

hŭi! interj.
【解】咦，哦，吁，(表示驚愕，詫異之辭).
【例】*hui*!quam hoc velim scire! 哦！如何希望明瞭….

hūjuscĕmŏdi. **(hujusmodi).** adv.
【同】id genus, hujus exempli.
【解】此種，此類，如此，若此.
【例】id erat *hujusmodi*, ut.. 當時如此，至於….

hūmānē. adv. (*humanus*), *-nius*, *-nissime.*
【同】humaniter, benigne.
【解】❶ 依人性，按人之理性. ❷ 仁厚，慈祥，文質彬彬. ❸ (諷刺)愉快，差强人意.
【例】❶ *humane* aliquid ferre. Cic. 毅然承當，(不愧哲人). ❷ fecit *humane*. Cic. 仁厚待人. non *humane* loquitur de… Cic. 說話不客氣. fecisti *humane* quod… 你做事頗仁厚，因….
【附】**humanista. humanismus.** 人文主義，人道主義，人生本位主義. 人文派，人文學者.

hūmānĭt-ās. *ātis.* f. (*humanus*)
【同】lenitas, facilitas, comitas, urbanitas, suavitas morum, morum atque sermonum lepos, benignitas, mansuetudo, eruditio, natura humana, ingenium humanum.
【形】communis, excellentior, mira, politior, singularis, summa.
【解】❶ 人性，人格，人情. ❷ 寬仁，慈祥，和藹. ❸ 文化，教化. ❹ 文雅，練達.
【例】❶ *humanitatis* est. (cum infin.) Cic. 人性如此. vim omnem *humanitatis* perspicere. Cic. 深明人性之一切功能，(全力). ❷ summa Caesaris erga nos *humanitas.* Cic. 凱撒對待我們非常寬仁. *humanitatem* exhibere alicui. Nep. 對人顯示寬仁. ❸ in omni parte *humanitatis* perfectus. Cic. 受過各種(高等文化)教育. politioris *humanitatis* expers. Cic. 未受訓練. ❹ quem quidem adeo sua cepit *humanitate.* Nep. 因其如此和悅而爭取之人. quae multum ab *humanitate* discrepant. Cic. 舉動非常失儀.
【註】phras. ❷ difficillima est illa societas gravitatis cum *humanitate.* 莊嚴而溫良(溫而厲)確實難能可貴. ❷ *humanitatem* omnem exuere, abjicere, extirpare. 拋棄一切文教. ❸ *humanitate* politus. 受過教育者. (*humaniores* litterae.) 文藝(人文).

hūmānĭtĕr. adv. (*humanus*)
【同】humane, benigne, vultu benigno, omni genere humanitatis, quod vultu ac verbis exprimi potest, quam licet humanissime.
【解】❶ 適合人情. ❷ 文雅，慈惠，愷悌，諳練.
【例】❶ sin aliter acciderit, *humaniter* feremus. Cic. 遭意外事吾人須毅然忍受. ❷ *humaniter* fecit, quod ad me venit. 他惠然來臨.

hūmānĭtŭs. adv. (*humanus*)
【同】humano more, ut solet, ut fere fit.
【解】依人性，照人情，溫柔.
【例】si quid *humanitus* acciderit. 依人情遇到之事.

hūmān-us. *a, um.* adj. (*homo*)
【同】ad hominem pertinens, affabilis, benignus, comis, blandus, facilis, commodus, urbanus. X. Inhumanus
【解】❶ 屬人性，合人情者. ❷ 寬仁，溫良，敦厚，和悅，易往來，善交際者. ❸ 受教育，文雅，文質彬彬者.
【例】❶ genus *humanum.* Cic. 人類. non *humanae* audaciae. Cic. 非常人敢爲者. *humanum* jus. Cic. 人權. ❷ homo facillimus atque *humanissimus.* Cic. 極和悅可親之人. *humanissimus* pater. Cic. 極仁愛之父. homo *humanissimus.* Cic. 極溫良可愛之人. ❸ homo doctissimus atque *humanissimus.* Cic. 極博學文雅之人. homines a fera agrestique vita ad hunc *humanum* cultum civilemque deducere. 改善蠻野生活，提倡文化教育.
【註】phras. ❶ *humanae* res omnes fragiles caducaeque sunt. 一切人事脆弱易逝. ❷ moribus est per*humanus.* 品行極溫良. ❸ hoc ex *humanitate* fecisti. 你作事仁厚. ❹ *humanioribus* litteris a pueritia eruditus est. 幼習文藝.

humatĭ-o. *onis.* f. (*humo*)
【同】sepultura.
【解】殯葬，埋葬.

hŭmāt-or. *ōris.* m.
【解】埋葬者，(土工).

hŭmāt-us. *a, um.* part. v. *humo.*
【解】被埋葬者.

hūmect-o. umect-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】humidum facio, humore aspergo.
【解】滋潤，浸濕，(灌溉，沐浴).
【例】vultum lacrimis *humectare.* 淚流滿面.

hūmĕ-făcio. *-facis, -fēci, facĕre.* v.tr.
【解】浸濕，致濕.
【例】*humefactus.* Plin. 受浸濕者.

hūm-ens. *entis.* part. v. *humeo.*
【解】潮濕，浸水中者.
【例】spongia *humens.* Suet. 浸濕的海綿. *humentia* astra. Stat. 降甘露的星宿.

hūmect-us. *a, um.* adj.
【解】浸潤，濕透者.

hūm-eo. **um-eo.** *ēs, ēre.* v. intr.
【解】潮濕.

hŭmĕrāl-ĕ. *is.* n.
【解】武士大氅，披肩，(肩衣，宗).

hŭmĕr-us. **(umĕr-us).** *i.* m.
【同】suprema pars brachii.
【形】laevus, levis, sinister.
【解】❶ 肩髆，肩胛骨. ❷ 人肩膀，(肩帶). ❸ 禽獸肩，(頸項).
【例】❶ totum negotium unus ille *humeris* suis sustinet. 一人獨任其事. in *humeros* aliquem efferre. 助人一臂之力(挾於肩上). ❷ *humerorum* dolores. Plin. 肩(筋骨)痛. *humeris* tuis sedet imperium. Plin. 肩負統制重任.

hūmesc-o. **umesco.** *is, ĕre.* v.intr. (*humeo*)
【同】madeo; madidus, humidus fio.
【狀】modice.
【解】浸濕，濕透.
【例】terra *humescens.* 地漸潮濕.

hūmi. adv. (genit. *hūmus*)
【解】在地上.
【例】*humi* jacet. 臥於地.

hūmidŭl-us. *a, um.* adj. (*humidus*)
【解】略需濕者.

hūmĭd-us. *a, um.* adj. (*humeo*). *-dior, -dissimus.*
【同】humorem habens.
【解】❶ 需濕，浸透者. ❷ 流質，液體者. ❸ (subst. *humidum*). 卑濕地，潮濕.
【例】❶ ligna viridia et *humida.* Cic. 青且濕之樹枝. *humida* nox. Virg. 潮濕的黑夜. ❷ *humida* mella. Virg. 液體蜂蜜. verba *humida.* Gell. 不確定的言語. ❸ *humida.* Plin. 卑濕之地.

hūmĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*humor fero*)
【解】含濕氣者.

hūmĭlĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】抑制，屈服，謙卑.
【例】*humiliare* hostes. Hier. 屈服敵人. *humiliare* vocem. Hier. 低聲. *humiliare* se; (*humiliari*) .Hier. 自謙.

hŭmĭlĭātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】屈服，(謙卑)受辱.

hŭmĭl-is. *e.* adj. (*humus*)
【同】demissus, jacens, abjectus. X. Altus, alacer, clarus, praestans.
【解】❶ 低下，矮小者. ❷ 出身微賤，卑微，卑劣，低落，微小，柔弱，謙卑，意志薄弱者. ❸ 謙讓，謙虛者.
【例】❶ turris *humilis* et parva. Caes. 低而小之塔. ❷ homines *humiliores.* Cic. 出身更卑微之人. parentes *humiles.* Cic. 父母出身微賤. ex *humili* loco ad summam dignitatem perducere aliquem. Caes. 舉揚微賤之人陞到最崇高之榮位. potentiores *humiliores* expellunt. Caes. 恃强凌(驅)弱. ❸ *humilis* corde. 心謙者. *humilibus* dat gratiam. 天主賜聖寵於謙遜人.
【註】phras. ❶ (ratione loci) vites et quae *humiliora* sunt, se attollere a terra non possunt. 葡萄枝及其它較微細者，不能自動由地上竪起. ❷ (transl.) conditione, statu, fortuna demissus, maerens afflictus; qui altiore animo sunt, nihil *humile* captant, cogitant. 因身份地位財產墮落，而愁然神傷，一心志高尚者不思卑下之事. ❸ judicio, voluntate, artificio, consilio, abjectus; fracto, atque *humili* animo supplicare. 灰心喪志，謙心懇求.

hŭmĭlĭt-ās. *ātis.* f. (*humilis*)
【同】(transl.) abjectio, ignobilitas, obscuritas, vilitas.
【解】❶ (ratione loci) 低下，微小. ❷ (ratione conditionis) 微賤，卑微. ❸ (ratione judicii...) 謙讓，端方，謙遜.
【例】❶ *humilitas* arborum. Sall. 樹木低微. *humilitas* aliorum animalium. 其它動物身體短小. ❷ alicujus *humilitatem* despicere. Cic. 輕視某人，身份卑微. *humilitas* generis. Sall. 出身微賤. *humilitati* mors anteponenda. Cic. 與其受辱寧死. ❸ habet *humilitatem* metus. Cic. 因畏懼而灰心. amorem *humilitate* captare. Plin. 自卑以求愛. ❹ cum omni *humilitate.* Hier. 完全謙卑自己.

hŭmĭlĭter. adv. (*humilis*)
【同】submisse, demisse, animo humili, et imbecillo.
【解】❶ 低下，卑微. ❷ 謙讓，虛懷.
【例】❶ *humillime.* Plin. 極低下. ❷ *humiliter* sentire. Cic. 居心謙退. *humiliter* servire. Liv. 屈己事人.

hŭm-o. *ās vi, ātum, āre.* v. tr. (*humus*)
【同】sepelio.
【解】入土，埋葬，掩埋，殯葬.
【例】*humare* corpora. 殯葬屍體.

hūm-ŏr .ūm ŏr. *oris.* m. (*humeo*)
【同】aqua, liquor.
【形】non inutilis ad aliquid depellendum, mollendum, mollis.
【解】流質，液體，水氣，濕氣，(fig.) 滑稽，詼諧.
【例】frigoribus durescit *humor.* 液體因寒冷而凝結. *humor* infusus in corpore. 注射於身上的液體.
hŭm-us. *i.* f.
【同】tellus, gleba, terra.
【解】❶土地. ❷地方，地域，地面.
【例】*humus* arida. Pall. 乾土. *humi.* Cic. in *humo.* Virg. *humi* prosternere. Ov. abjicere. Curt. *humo* aequare. V. Fl. 打倒在地. *humo* affligere. Hor. 平地，(使平). *humi* projicere. Sen. 平地，(使平). ab *humo* aliquem attollere. Virg. 由地上拉起. *humo* tectus. Cic. 掩埋. humo mandare (corpus). Virg. 埋葬. jacere *humi.* Cic. 臥於地.
hyăcinth-us. (**-thŏs**). *i.* m.
【解】夜香蘭，赤瑪瑙.
hyacinthĭn-us. *a, um.* adj.
hyaen-a. *ae.* f.
【解】狼之一種.
hyăl-us. *i.* m.
【解】玻璃.
hydr-a. *ae.* f.
【同】excetra, anguis. (hydre de Lerne).
【解】水蛇，(七頭龍，星名).
hydraul-us. *i.* m.
【解】水琴.
hydraulĭc-us. *a, um.* adj.
【解】水力者，藉水力者.
hydrĭ-a. *ae.* f.
【同】urna.
【解】瓶，壺，罐，(兩旁有提環者)，(骨灰罐).
hydrŏgrăphĭ-a. *ae.* f.
【解】水形，水利圖，(河海形勢圖).
hydrŏmĕl-i. *ĭtis.* n.
【解】蜜水.
hydrŏphŏbĭ-a. *ae.* f.
【解】畏水症，瘋癲症.
hydrōpĭc-us. *i.* m.
【解】患水蠱症者.
hydr-ops. *ōpis.* m.
【同】aqua intercus.
【解】水蠱，蠱症.
Hydrunt-um. vide **Hydrus.**
hydr-us. (**-drŏs**). *i.* m.
【解】水蛇—(plur.)女鬼Furies之蛇，一星名.
hyems. vide **hiems.**
【附】**hylozoismus.** 物活論，萬物有生論.
hymēn. (tantum nominativ. et vocativ.) m.
【解】婚姻之神，婚姻之詩歌.
hymĕnae-us. (**-eos**). (**hymĕnē-us**). *i.* m.
【解】賀新婚詩.
hymn-us. *i.* m.
【解】聖詠，聖歌，謳歌.
【附】**hypaesthesia.** 感覺過敏.
hypĕrbŏl-ē. *ēs.* (**hyperbol-a.** *ae.*) f.
【解】舖張語(文)，双曲線(數).
hyperbolē-us. *a, um.* adj.
hyperbŏrĕ-us. *a, um.* adj.
【解】北方民族者.
hyperborĕ-i. *ōrum.* m.
【解】北方民族.
【例】*hyperboreus* triumphus. Mart. 戰勝北方民族之凱旋.
hyperdūlī-a. *ae.* f.
【解】特敬聖母之禮，(超等，優越敬禮).
hypĕrī-on. *ŏnis.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：太陽神之父，太陽.
Hyperiōn-is. *ĭdis.* f. (Aurora)
【解】太陽神之女.
hypnŏtĭc-us. *a, um.* adj.
【解】催眠者.
【附】**hypnotismus.** 催眠術.
hypŏcaust-um. (**-ŏn**). *i,* n.
【解】地下爐灶，地爐.
hypŏcrĭs-is. *is.* f.
【解】扮演，表演技術，矯裝，(假仁假義).
hypŏcrĭt-a. (**-tes**). *ae.* m.
【解】表演者，優伶，僞君子.
hypŏgē-um. (**-goeum**). *i.* n.
【解】地下室，窀穸，(地穴).
hypostăs-is. *is.* f.
【解】獨立體，(自立)位.
【例】(una essentia) in tribus *hypostasibus.* Cod. (天主)一體三位.
hypŏthēc-a. *ae.* f.
【解】典當，抵押，質權.
hypŏthēs-is. *is.* f.
【解】假定語(文)，臆說，假定.
【附】**hypothetica** propositio. 假設命題.
Hyrcānĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名，(省名)在亞洲裏海邊.
Hyrcān(ĭ)-us. *a, um.* adj.
【例】mare *Hyrcanum.* Prop. 裏海.
Hyrcān-i. *orum.* m. pl.
【解】*Hirc.* 居民.
hyssōp-um. *i.* n. **hyssōp-us.** *i.* f.
【解】牛膝草，香料科，(植物).

I

i. ❶ f. n.
【解】羅瑪第九字母.
【簡】I. D. Q. =iidemque.
I. H. F. C. = ipsius heres faciendum curavit.
I. M. =immunis.
I. M. P. =imperator, imperium.
I. =unus, primus.
❷ i. imperativ. v. *eo*.

Iācōb. indecl. (**Jacob-us.** *i.* m.) nom. propr. hom.
【解】人名：依色列聖祖.

Iācōb-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：著名者有 Jac. 宗徒.

iambĭc-us. *a, um.* adj.
【解】先短音後長音之詩韻者.

iamb-us. *i.* m.
【解】先短音後長音之詩韻.

ianthĭn-us. *a, um.* adj.
【解】紫色者.
【例】*ianthina* vestis. Plin. 紫色衣服.

ianth-is. *ĭdis.* f. **ianth-um.** *i.* n.
【解】紫羅蘭，紫花(植)，

Iāp-yx. *ygis.* m.
【解】❶ 西北風. ❷ (nom. propr. hom.) 人名：Dédale 之子.

iasp-is. *ĭdis.* f.
【解】瑪瑙，寶石.

1. Ibēr-us. (**Hibēr-us**). *a, um.* adj.
【解】西班牙者.

2. Ibēr-us. (**Hibēr-us**). *i.* m. nom. propr. fluv.
【解】河名：在Tarraconnaise. 自 Caucase至 Ibérie (Asie).

ib-ex. *ĭcis.* m.
【解】野山羊.

ĭbĭ. adv.
【同】in eo loco, eo loci, inibi, in illisce aedibus.
【解】❶ 在此地，在該地(無動作之意). ❷ (fig.) 於是，當此時. ❸ (cum praep. *in* et pronom. *is*). *ibi*=in iis rebus. Sall. 在該宅院內. =in ea civitate. Liv. 在該城.
【例】❶ *ibi* loci. Plin. 在此地. *ibi* praetor loquitur de.. Ulp. 在此地巡撫(裁判官)論.... ❷ *ibi* juventam suam exercuit. Sall. 於是他度了自己的(浪漫)生活. *ibi* nos paratiores reperit. Cic. 對此點，他感到我們準備更妥善. ❸ *ibi* quoque. Cic. (de ea...) 論此事亦....

ĭbīdem. adv. (*ibi*)
【同】in eodem loco.
【解】❶ 在同一地處. ❷ 在同時，在同一方面.
【例】❶ *ibidem*, in quo laesi, solabor. 在何處我傷害了人，我將在何處撫慰他. *ibidem* te operiar. 在同樣地方我等候你. hic *ibidem*. Cic. 在此同一地點. ❷ *ibidem* loci res erit. Plaut. 事情將在同一點上. *ibidem* una traho. Plaut. 我不分彼此.

ībis. *ĭdis,* (vel) *is.* f.
【解】鶴類(紅鶴)(埃及產)(動).

ichneum-ōn. *ōnis.* m.
【解】鼠類(埃及產).

ichnŏgrăphĭ-a. *ae.* f.
【解】繪畫，圖樣.

ic-o. (**īcio**). *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr.
【同】ferio, ictum do.
【解】❶ 擊傷. ❷ 結約，聯盟. ❸ (pass.) 受騷擾，受驚.
【例】❶ lapide *ictus*. Caes. 被石擊. telo *ictus*. Cic. 受槍傷. *ictus* e caelo. Cic. 受雷擊. colaphum *icit*. Plaut. 摑人面. ❷ cum T. Tatio foedus *icit*. 與達迺奧結約. ❸ nova re consules *icti*. Liv. 執政官因異事而感覺恐慌.

ic-ōn. *ōnis.* f.
【解】肖像，留影.

īcŏnŏclast-a. *ae.* m.
【解】反對敬聖像異端人.

ictĕrĭc-us. *a, um.* adj.
【解】患黃膽病者.

ictĕr-us. *i.* m.
【解】黃膽病(醫)，黃雀(動).

1. ict-us. *a, um.* part. v. *ico*.
【解】受打擊，受傷，受驚，-訂立.
【例】*ictus* Jovis ignibus. Ov. 受(由必得)雷擊. *ictus* desideriis. Hor. 反悔，(後悔).

ictum foedus. Cic. 訂條約.

2. ict-ūs. *ūs.* m. (*ico*)

【同】percussio, petitio.

【形】contrarius, flammatus, levis, validus.

【解】❶ 打擊，衝撞，感染，傷損. ❷ 節奏，拍板. ❸ 脈息，(心之跳動). ❹ (fig.) 遭遇.

【例】❶ *ictus* gladiatoris. 劍擊. *ictus* pilorum. Caes. 鎗(鏢)擊. *ictus* fulminis. Cic. 雷擊. sub *ictum* venire. Liv. 入(箭，槍)射程內. multis et gravibus *ictibus* concidit. 因重傷之處而死. ❷ servate mei pollicis *ictum.* Hor. 隨從吾大指彈琴之節奏. ❸ *ictus* creber aut languidus. Plin. 脈息急或緩. ❹ *ictus* calamitatis. Cic. 遭遇患難.

id. n. pron. demonstr. *is, ea, id.*

【同】hoc, istud.

【解】此，斯，這.

【例】venit ad me et quidem *id* temporis. 他來至吾面前，而且在此時. *id* aetatis vir. 如此年歲之壯丁.

idcircō. adv.

【同】ideo, ob eam rem, ea re.

【解】爲此，因此，於是.

【例】num *id circo* est ille praestantior? 難道因此而竟以爲他勝過他人嗎？ correlativum cum "*quod, quia, qui...*" (對稱聯詞). correlativum cum "*ut, ne..*" (對稱聯詞). correlativum cum "*is..*" (對稱聯詞). *idcirco* quia. Cic. 因爲. *idcirco* ne dicatur. Cic. 爲不使人說. non, si Opimium defendisti, *idcirco...* Cic. 並不因你若保護了奧皮米，因此便....

īdĕ-a. *ae.* f. (vulg.)

【同】forma, species, prima et inchoata intelligentia.

【解】模型，法式，肖像，意象，概念，觀念，意念，意志.

【例】concepit animo eloquentiae quamdam *ideam*, (formam, exemplar); (insidebat in ejus mente species eloquentiae). 孕育(思維)口才之觀念(法式，模範). has rerum formas Plato appellat *ideas.* 布拉道稱此事物之模型爲觀念.

【附】**idea** innata. 生得觀念，本有觀念. **idealis.** 理想的，觀念的. **idealis** attentio. 觀念性注意. *idealis* realismus. 觀念的實在論. **idealisatio.** 理想化. **idealismus.** 唯心論，觀念論，理想論. *idealismus* empiricus. 觀念的經驗論. *idealismus* absolutus. 絕對唯心論.

īdem. *ĕădem, ĭdem, ejusdem.* (*is* et suffix. *dem*)

【同】hic ipse, is ipse, unus, par, perpetuus, geminus. X. Alius.

【解】❶ 一樣，相同. ❷ 同時，仍舊. ❸ correlat. cum (*qui, atque, et, ut, quasi, cum*). 亦然，然且....

【例】❶ *idem* vultus. Cic. 面貌相同. amicus est tanquam alter *idem.* Cic. 友好如一人(不分彼此). *eadem* utriusque est causa. 二人之案件相同. ❷ cum Academico et *eodem* rhetore congredi. Cic. 同哲學家兼修辭家相爭辯. vir innocentissimus *idemque* doctissimus. Cic. 無瑕可指，而且極博學的人. uno *eodemque* tempore. Cic. 同時. *eadem.* (adv.) 經原路. ❸ *idem* et, ac, atque, ut... Cic. 相同.... *idem* fere dicebat, quod alter. 二人所言略同.

identĭdĕm. adv.

【解】屢次，再一再二，繼續不斷.

【例】hoc *identidem* dicitis. 你們屢次說.

īdentĭt-as. *ātis.* f.

【解】相等，相同，一致，恆心，等方程式(數)，同一性.

【附】**identitas** personalis. 個人一致. *identitas* absoluta. 絕對同一. *identitas* physica. 物理同一. *identitatis* lex. 同一律.

idēō. adv.

【同】idcirco, eo quod, ea re quod, digna causa cur, ob has res, ea gratia quod; ei rei, id quod; hoc quod, ea de causa, ejus rei gratia, ob id, eam ob causam.

【解】❶ 爲此，因此，故此. ❷ correlat. cum "*quia, quod*" 因爲..., *ut* (final.); 爲..."*quo*" 以致....

【例】❷ haec *ideo* diligentius pertracto. 因此我更加謹愼的處理此類事. ❷ illa, quae leviora videbuntur, *ideo* praeteribo. Cic. 至於看似較輕者(盜竊)，我姑捨之不論.

id est.

【解】盖，謂，(所云便是，此之謂).

īdiōm-a. *ătis.* n.

【解】土語，方言，語法.

īdiōt-a. (**idiōt-es**). *ae.* m.

【同】rudis, imperitus, illiteratus.

【解】愚蠢無知者，文盲，白癡.

【例】illi *idiotae*, ut tu appellas. 如你所稱之蠢漢.

īdiōtism-us. *i.* m.

【例】粗淺詞句，俚語.

idipsum. = **id ipsum.**

【解】此項事.

īdōlŏlătr-a. *ae.* m.

【解】敬禮偶像者.

【例】*idolatrae*: cultores falsorum numinum; -inanium deorum. 敬邪神偶像者.

qui cultum uni debitum Deo, simulacris lapidibusque exhibet. 敬邪神偶像者. qui inanes et commentitios Deos adorat, religioso cultu veneratur. 敬邪神偶像者. qui superstitionum deterrima caligine mersus, superstitionum tenebris altissimis obsessus. 迷於異端.

īdōlŏlătrī-a. *ae*. f.
【同】cultus falsorum numinum.
【解】崇拜偶像.

īdōlŏthyt-us. *a, um.* adj.
【解】屬於敬偶像敬禮者.

īdōlŏthyt-um. *i*. n.
【解】敬偶像祭物.

īdōl-um. *i*. n.
【同】simulacrum, imago.
【解】偶像，怪像，邪神像.
【例】imagines, quae *idola* nuncupantur; rectius dicuntur simulacra ficti ac commentitii numinis. 稱爲偶像之肖像，更好名爲虛僞荒誕神鬼之態像.
【附】*idola* specus. 洞窟之偶像. *idola* theatri. 劇場之偶像. *idola* tribus. 種族之偶像.

īdōnĕē. adv. (*idoneus*)
【同】apte, commode.
【解】適當，相宜，合式.
【例】exordio *idonee* comparatur auditor ad reliquam orationem. 藉開端，善備聽衆喜聽演詞其餘部份.

īdōnĕĭt-as. *ātis.* f.
【解】合宜，適合，合格.

īdōnĕ-us. *a, um.* adj.
【同】aptus, commodus, tempestivus, dignus.
【解】❶適當，相宜，充分者. ❷(cum dativ. vel *ad* et accus.; cum infin.) 爲某事對某事合宜. ❸(cum relat. et subj. 堪當充分爲....
【例】❶ *idoneum* quemdam hominem delegit. Caes. 選擇適當人才. *idonea* verba. Cic. 適當言語. *idoneum* tempus. Nep. 適當的時刻. locus *idoneus* ad... Caes. 適當的地點. ❷quod *idoneum* videbatur apud... Sall. 在某人面前以爲適當者.... *idoneus* arti. Hor. 適於美術. locus *idoneus* castris. Caes. 宜於紮營之地. (*idoneum*) dare nomen. (泉水流出)足以留名. portus ad majorum navium multitudinem *idonei*. Caes. 可容許多航船之碼頭(商埠). ad egrediendum *idoneus* locus. Caes. 宜於出口之地. fons etiam rivo dare nomen *idoneus*. 泉使河成名. ❸ *idoneus* qui impetret... Cic. 堪允所求.

īd-ūs. *ŭum.* f.
【同】dies qui singulis mensibus nonas sequuntur.
【解】羅瑪人將每月劃分爲兩段之日期名稱，即三，五，七，十月之十五日其餘月之十三日.
【例】*idibus* martiis. 三月十五日.

īdyllī-um. (ēdyllī-um). *i*. n.
【解】牧童歌，田野詩.

ĭens. *euntis.* part. v. *eo.*
【解】往，去.

ĭgitur. conj.
【同】ergo.
【解】❶(所處環境) 於是，因此. ❷(推理結論，既然，因爲) 故此，所以. ❸(詢問式，諷刺式，特讓式，命令式) 竟如是，即使如是，任其如是.... ❹(綜合說，結論)故此.
【例】❶ magis quam otium mihi et tibi erit, *igitur* tecum loquor. Pl. 你我更有餘暇時，於是可以彼此交談. *igitur* deinde. Pl. 因此以後. *igitur* demum. Pl. 因此終究. ❷sunt *igitur* ligna. Pl. (有椿...)所以有木料. quod cum ita sit. . ne interire quidem *igitur*. Cic. 既然如此，所以不能消滅. ❸ in quo *igitur* loco est? Cic. 所以(靈魂)在(人身)何處？possumusne *igitur*? Cic. 所以我們能夠...? haec *igitur* est tua disciplina? (ironice). Cic. 所以這是你的教授法？omitte *igitur*. (imperat.) Cic. 姑舍之. ❹ haec *igitur* et alia innumerabilia cum cernimus. 因此我們既觀察天象奇景，及其他無數的奇象.

ignār-us. *a, um.* adj. (*in gnarus*)
【同】imprudens, inscius, rudis, imperitus, indoctus, nec opinans, in re peregrinus et hospes, in re aliqua tiro.
【解】❶不認識，外行(門外漢)，不通曉，不洞悉. ❷未感覺者，不知名之物，無名之人，(sens. pass.).
【例】❶ (*ignarus*) physicorum. Cic. 不明物理者. me *ignaro*. Cic. 我外行. ubi imperium ad *ignaros* pervenit. Sall. 無識之人一掌大權. (*ignarus*) de re. Tac. 不知某事. (*ignarus*) rerum mearum. 未知吾事. quid agatur *ignarus* sum. 我不知所論何事. ❷regio hostibus *ignara*. Sall. 敵人不認識之地.

ignāvē. adv. *ignavius.*
【同】per summam inertiam, desidiam. X. Contente.
【解】懈怠，怯懦貌，懦弱，疎忽貌.
【例】vide ne quid *ignave* facias. 你當留神，作事勿疎忽.

ignāvī-a. *ae*. f. (*ignavus*)

【同】 inertia. X. Fortitudo.
【解】 無能，閒散，疎懶，懦弱，膽怯.
【例】 copia cibi *ignaviam* affert. Plin. 飲食豐富易生怠惰. *ignaviae* se dedere. 疎懶成性. *ignavia* oblanguere. 因閒散而衰弱.

ignāv-us. *a, um.* adj. (*in gnavus*)
【同】 iners. X. Fortis, audax.
【解】 ❶ 無所作爲，無能，閒散，疎懶者. ❷ 無志氣，懈怠，(無恥)者. ❸ 無勇氣，怯懦，無用者. ❹ 使怠惰，使軟弱者.
【例】 ❶ homo *ignavior.* Cic. 更無能(魯鈍)之人. *ignavissimus* ad muniendum hostis. Liv. 非常疎於防守之敵人. *ignavi* anni. Ov. 閒散之年. ❷ *ignavus* miles ac timidus. Cic. 懈怠怯懦之兵士. *ignavi.* Cic. 無志氣之人. (*ignavus* canis) adversus lupos. Hor. 不敢拒狼之犬. ❸ *ignavia* nemora. (fig.) Virg. 無用之叢林(荆棘). ❹ *ignavum* frigus. Ov. 凍殭(使肢體痲木)之嚴寒. *ignavus* aestus. Ov. 使精神萎靡之酷熱. *ignava* senectus. Cic. 使人衰弱之老年.

ignesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*ignis*)
【同】 ardeo, candeo, conflagro.
【解】 起火，焚燒，煽動.
【例】 ad extremum omnis mundus *ignescat.* 末後全世焚毀. *ignescens* color. Plin. 褐色(火色).

ignĕ-us. *a, um.* adj.
【解】 燃火者，焚燒者，(火紅者)光輝燦爛者，(fig.)熱烈，激烈者.
【例】 *ignea* sidera. 火球式的星宿. *igneae* arces. Hor. 燦爛的穹窿.

ignĭārĭ-us. *a, um.* adj
【解】 可取火(引火)者.

ignĭārĭ-um. *i.* n.
【解】 引火物(火絨...).

ignĭcŏl-ŏr. *ōris.* adj. **-cōlŏr-us.** *a, um.* adj.
【解】 火色者，絳色者.

ignĭcŭl-us. *i.* m. (*ignis*)
【同】 parvus ignis, facilitas ingenita.
【形】 matutini igniculi, parvuli, viriles.
【解】 ❶ 小火，(pl.)火星，火花，光耀. ❷ (fig.)活潑，銳敏.
【例】 ❶ *igniculus* caloris. Quint. 小火(爐). ❷ *igniculi* ingenii. Quint. 天資睿敏. *igniculus* desiderii. Cic. 强烈的貪慾. virtutum *igniculi.* 聖德的萌芽(火花).

ignĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*ignis fero*)
【解】 炎熱，燃燒，熱烈.

ignĭfĕr-a. *ae.* f.
【解】 自來火.

ign-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.
【解】 燃火，引火.

ignĭp-ēs. *ĕdis.* adj.
【解】 火速者，(有火足者).

ignĭpŏt-ens. *entis.* adj. subst. m.
【解】 光輝者，屬火神者. (subst. m.) 火神 (Vulcain).

ign-is. *is.* m.
【同】 flamma, incendium.
【形】 aethereus, aeternus, artificiosus, clarus, confector et consumptor omnium, exiguus, hibernus, novus, perpetuus et sempiternus, vitalis, salutaris.
【解】 ❶ 火，火燄. ❷ 電光，星光. ❸ (fig.) 慾火，怒火，光輝，燦爛.
【例】 ❶ *ignem* excitare. Cic. 燃火(引火). *ignem* comprehendere. Caes. 燃火(引火). *ignem* concipere. 燃火(引火). *ignem* lapidum conflictu (e silice) elicere, (flammam ciere, suscitare). 摩擦火石取火. *ignem* injicere inferre, admovere tectis. 放火燒房. vicina domus nihil ab *igne* passa est. 鄰舍未被焚燒. ❷ *ignis* fulminis, (fulmineus). 閃電(電光). *ignibus* nimiis. Luc. 過熱. *ignes* astrorum. Virg. 星光. *ignes* aurorae. Ov. 曙光. ❸ irarum *ignes.* V.Fl. 怒火. meus *ignis.* Virg. 我之愛情.

ignīt-us. *a, um.* adj. (*ignis*). *-tissimus.*
【解】 被炙熱，燃燒，熱烈者.
【例】 *ignitius* vinum. Gell. 更强烈之酒. *ignitus* furor. 熱狂. *ignitus* dens. Sid. 銳利之舌.

ignōbĭl-is. *e.* adj. (*in nobilis*), *ignobilior.*
【同】 humilis, ignobili loco natus, infimo loco natus, obscuris natus parentibus, humili et obscuro loco natus, inferiore genere ortus, ex infimo genere et fortunae gradu; homo tenuis, cujus fortunae conditio infima est, cujus stirps et genus ignoratur; homo ignotus et sordidus, abjecta et obscura familia, minorum gentium, nulla sanguinis claritate commendatus, honestatus.
【解】 (無人認識)無名，卑微，微賤，出身貧賤者.
【例】 virtus multos etiam *ignobiles* evexit altius, (extulit, nobilitavit). 許多出身微賤之人，因德行而著名. *ignobile* otium. Virg. 隱退. *ignobilissimi* artifices. Plin. 毫不知名的技術人員.

ignōbĭlĭt-ās. *atis.* f. (*ignobilis*)
【同】 humilitas generis, obscuritas; conditio atque fortuna hominum infimi generis. X. Nobilitas.
【解】 不著名，無人知，出身微賤.

【例】 aderit paupertas, *ignobilitas.* 出身貧賤. *ignobilitas* generis. Cic. 出身卑微. *ignobilitas* vini. Col. 醨酒.

ignōmĭnĭ-a. *ae.* f. (*in gnomen=nomen*)
【同】 infamia, dedecus, contumelia, macula, nota, probrum, labes.
【解】 羞辱，侮辱，玷辱，無顏，不名譽.
【例】 *ignominia* me affecit, (appetit, notavit, deformavit). 侮辱我. *ignominiam* mihi inussit, imposuit. 凌辱我. *ignominiam* accipere. 受辱. *ignominiam* ferre. 忍辱. *ignominiam* demere. 除去玷污.

ignōmĭniōs-us. *a, um.* adj. (*ignominia*), *-sissimus.*
【解】 受辱(被革職，褫奪公權)，黥刑，墨刑，恥辱.
ignōmĭniōs-us. *i.* m.
【解】 受辱者.
【例】 *ignominiosa* missio. Dig. 恥辱的驅逐. *ignominiosa* dicta. Hor. 無恥的言論.

ignōrābĭl-is. *e.* adj. (*ignoro*). *ignorabilior.*
【同】 quod ignorari potest.
【解】 不著名，無人知者.
【例】 quod non est *ignorabile.* 不無人知，(非意外事).

ignōr-ans. *antis.* part. v. *ignoro.*
【同】 ignarus.
【解】 不識，不知.
【例】 turpe est in patriae rebus esse *ignorantem*; (hospitem esse in rebus, quae ad patriam pertinent). 對本國之事茫然不知，實可羞恥. *ignorantem* superbire flagitiosum est. 愚昧而驕傲，確實可恥.

ignōrantĭ-a. *ae.* f. (*ignoro*)
【同】 ignoratio, inscitia, inscientia.
【解】 蒙昧無知，缺乏應有學識，(昏愚).
【例】 non est mirum, errare eum, cujus tanta est *ignorantia*; (non est, cur miremur, cujus *ignorantia* summa est). 如此昏愚之人辦事錯誤，絕不令人詫異. *ignorantia* litterarum. 文盲. *ignorantia* invincibilis. 不能破的不知. *ignorantia* vincibilis. 能破的不知.

ignōrātĭ-o. *ōnis.* f. (*ignoro*)
【同】 ignorantia. X. Scientia.
【解】 蒙昧無知，不學無術.
【例】 versatur in summa rerum *ignoratione.* 毫不諳世故. nescio, quis nos teneat, error et misera veri *ignoratio.* 我不知吾人犯何錯誤，及如何無知可憐.

ignōrāt-us. *a, um.* part. v. *ignoro. ignoratior*
【解】 未認識，不知者.

ignōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ignarus*)
【同】 sum ignarus, sum nescius; nec usu, nec ratione cognitum habeo.
【狀】 diutius, impune, omnino, ne quid, turpiter aliquid, vehementer causam.
【解】 不識，不知.
【例】 eventus belli non *ignorans.* Caes. 並非不知戰爭之究竟. *ignorabatur.* Suet. 人不認識他. *ignorare* de aliquo. Cic. 不知關於某人之事. (cum infin.) *ignorat* dicere. Claud. 不知云何. (cum interr. indir.) *ignorante* rege, uter eorum esset Orestes. Cic. 國王不知那一個是奧來斯代. (cum subj. et *quin*). quis *ignorat* quin.. Cic. 何人不知....

ignosc-ens. *entis.* part. v. *ignosco.*
【解】 寬宥，原諒.
【例】 animus *ignoscentior*. Ter. 存心更寬厚.

ignoscentĭ-a. *ae.* f.
【解】 寬赦，寬宥.

igno-sco. *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. intr. (*in gnosco=nosco*)
【同】 parco, veniam do, remitto.
【解】 寬宥，寬恕，原諒，包容，(姑息).
【例】 (cum dativ.) (*ignoscere*) alicui. Cic. 寬恕人. (*ignoscere*) alicui rei. Cic. 原諒事. tibi *ignosco*, (veniam facio). 我原諒你. *ignoscitur* alicui. Suet. 寬宥人. *ignoturus* alteri. Cic. 將饒恕某人. sceleris poenam praetermittere, *ignoscere* vocatur. 赦免罪罰，稱為寬宥.

ignōt-us. *a, um.* adj. (*in gnotus=notus*)
【同】 obscurus: qui in hominum ignoratione versatur.
【解】 ❶ 人所不識不知者. ❷ 不知人，不識物者. (praesertim in plur. *ignoti*, ignari).
【例】 ❶ alicui *ignotissimus.* Cic. 某人所毫不知者. homo *ignotus.* 無名氏. ❷ res in vulgus *ignota.* 普通人不知之事.

ignōt-us. *a, um.* part. v. *ignosco.*
【解】 寬恕者.

ii. ❶ perf. indic. v. *eo.* 已去，已往. ❷ m. pl. pronom. *is, ea, id.* 此.

īl-ĕ. *ĭs.* m. (inusit.) vide **ilia.**
【解】 臟腑.

īl-ex. *ĭcis.* f.
【解】 枸，柞.

īlĭ-a. *um.* n. pl. (vel) *ōrum.* n. pl.
【同】 molles et cavae ad latera partes, et ad lumbos.
【解】 腰部，肚腹，內臟.
【例】 *ilia* ducere. Hor. 喘息，氣急，呼吸促迫. *ilia* trahere. Plin. 喘息，氣急，呼吸促迫. rostro *ilia* trahere. Ov. 以鐵爪抓內臟. in-

flata dolore *ilia* rumpere. 內臟痛腫而寸斷.
Iliăc-us. *a, um.* adj.
【解】Ilion 者， Troie者.
【例】*Iliacum* certamen. Hor. (Iliade) 伊里亞之戰.
Ili-ās. *ădis.* f.
【解】❶ Troyenne. ❷ (L'Iliade) Homerus 之詩篇名.
ilĭcet. adv. (*ire licet*)
【解】(可以去矣) (禮成矣)立即，速即.
ilĭcēt-um. *i.* n.
【解】枸樹林.
īlĭcĕ-us. (**ilignĕ-us. īlign-us**). *a,um.* adj. (*ilex*)
【解】枸木者.
ilĭco. vide **illico.**
【解】立刻，立即.
illā. ❶ adv. ❷ n. pl. pron. *ille.*
【解】過彼處.
illăbĕfact-us. (**inlăbĕfact-us**). *a,um.* part. v. (*illabefacio*)
【解】未破碎，未搖動者.
illā-bor. (**inlā-bor**). *bĕris, psus sum,bi.* v. dep. intr.
【同】influo.
【解】跌倒，滑下，墮入，穿入，透入，流出，溢出，(cum dat. vel *in* et accus.)
【例】*illabitur* mari. (le Méandre). Plin. (m河) 流入海. *illabitur* in animas. Cic. 透入心中. voluptas ad sensus affluit et *illabitur.* 逸樂濡染人之覺司.
illăbōrāt-us. (**inlăbōrāt-us**). *a, um.* part.v. *illaboro.*
【解】不勞動者，未修治者.
【例】*illaborati* fructus. Quint. 野果. *illaborata* terra. Sen. 未開墾之地.
illăbōr-o. (**inlabōr-o**). *ās,āre.* v. intr. (*in laboro*) (cum dativ.)
【解】勤勞，勞作.
illāc. adv. (*illa*)
【解】經過彼處.
illăcessīt-us. (**inl-**). (*-in* priv.) *a,um.* part. v. *illacesso*)
【解】未受煽動挑撥者，未受攻擊者.
illăcrĭmābĭl-is. (**inlăcrĭmābĭl-is**). *e.* adj.
【解】❶ 無人痛哭者. ❷ 無憐憫之心者，(嚴酷者).
illăcrĭm-o. (**inlacrĭm-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v.intr.
【解】❶ 痛哭，流淚. ❷ 傾流，漏出.
【例】❶ oculi *illacrimant.* Cels. 双目流泪. (*illacrimare*) rei. Liv. 爲某事痛苦.
illăcrĭm-or (**inlacrĭm-or**). *āris, ātus sum, āri.* v.intr. vel tr.
【解】痛哭，流淚，弔哭.
【例】❶ intr. (*illacrimari*) morti alicujus. Cic. 因人死而墮淚. (*illacrimari*) rei. Cic. 爲某事痛哭. ❷ tr. (*illacrimari*) alicujus mortem. Just. 哭人之死. (*illacrimari*) rem. Just. 痛哭某事.
illaes-us. (**inlaes-us**). *a, um.* adj.
【解】無損，無傷，(完整者).
【例】*illaesa* valetudo. Suet. 十分康健. *illaesa* bruma cupressus. Stat. 禦寒柏樹.
illaetābĭl-is. (**inlaetābĭlis**). *e* adj.
【解】不悅，憂鬱.
1. illaps-us. (**inlaps-us**). *a, um.* part. v. *illabor.*
【解】滑下，透入.
【例】*illapsus* in animos. Cic. (fig.) 透入心中.
2. illaps-ŭs. *ūs.* m.
【解】侵入，氾濫.
illaqueāt-us. (**inlaqueatus**). *a,um.* part. v. *illaqueo.*
【解】緊束，纏繞者.
illăque-o. (**inlaque-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】irretio, implico, capio.
【解】纏繞，籠絡，誘惑，煽動.
【例】legum periculis *illaqueatus.* 墮入法網
illātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】帶至，推理.
illătr-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. intr.
【解】吠.
illāt-us. (**inlāt-us**). *a,um.* part. v. *infero.*
【解】携至，納入，收入.
【例】*illatus* rogo. Plin. 携至焚屍場，(柴堆). *illata* vulnera. Caes. 受傷. *illata* injuria. Caes. 受辱. *illata* pecunia. Dig. 償債.
illaudābĭl-is. (**inlaudābĭl-is**). *e.* adj.
【解】不足稱道者，不堪頌揚者.
illaudāt-us. (**inlaudāt-us**). *a, um.* part. v. *illaudo.* (*in* priv.)
【解】無人稱頌，不堪頌揚者.
illaut-us. (**illōt-us, illūt-us**). (*in* priv.) *a, um.* part. v. *non lavo.*
【解】未洗濯者.
【例】*illotis* pedibus. Hier. 未濯足. *illotis* manibus. Gaius . 未洗手.
illĕ. *illă, illŭd.* (*illīus, illi, illum, illo.*) adj. pronom. demonst.
【解】伊，彼，他，其，那個. ❶ 指距離發言者較遠之人物. ❷ 含誇大鋪張之意. ❸ 繼承前意. ❹ 引起下文. ❺〔ille-hic〕對峙之詞.
【例】❶ ego *ille* ipse sum. 我便是那人.

quam dissimilis hic dies *illi* tempori videbatur! Cic. 看來此日與彼時如何不同！ *illud* horae. Suet. 正當其時. *illud* aetatis. Suet. 如彼年歲. dum *illum* rideo, paene sum factus *ille*. Cic. 正當我譏笑他時，而我反漸漸相似他.
❷ hic est *ille* Demosthenes. Cic. 這便是那位(大名鼎鼎的)戴茂德. Alexander *ille*. 那位(著名的)大亞立山. ❸ tum *ille*... Cic. 那時他便.... quae cum dixisset, finem *ille*; ego autem.. 言至此處他便停止；而我.... ❹ *illa* pars epistulae tuae minime fuit necessaria, in qua.. Cic. 你的書信中那一部份的實不需要. *illud* Catonis "inimicos mereri". Cic. 賈道那一句格言：仇人堪受酬報(有功於人). ❺ hic et *ille*. 這一個，那一個. hoc malum ex *illo*. Cic. 災禍相連(禍不單行). commendo vobis *illum* et *illum*.. Suet. 我給你們推薦某人，某人.

illĕcĕbr-a. (inlecĕbr-a). *ae*. f. (*illicio*)
【同】incitamentum, invitamentum, lenocinium, stimulus, blandimentum, blanditia. illicium.
【形】maxima, tanta.
【解】❶ 妖媚，情趣. ❷ 勾餌，誘惑.
【例】❷ libidinum *illecebris* juvenum animos trahere. 用逸樂誘惑青年之心. *illecebris* se dedere. 縱情循慾. *illecebris* morari. Hor. 貪享逸樂.

illect-us. (inlect-us). *a, um*. part. v. *illicio*.
【解】受吸引，被誘惑者.

illēgĭtĭm-us. *a, um*. adj.
【解】不合法的.
【註】**illegitimitas** nativitatis. 非婚生，私生.

illĕpĭde. (inlĕpĭde). adv.
【同】injucunde, infacte.
【解】無雅趣，無風緻，不雅觀.
【例】crasse et *illepide* conquisitum aliquid. 粗暴魯莽尋求之物.

illĕpĭd-us. (inlĕpĭd-us). *a, um*. adj.
【同】infacetus, putidus. X. Lepidus.
【解】不標緻，不雅觀，(粗魯)乖僻，執拗.
【例】parens *illepidus*, in liberos difficilis. 爲父者待人粗魯，對子女執拗.

1. ill-ex. *ēgis*. adj. (*in* (*non*) *lex*)
【解】無紀律，不守法者.

2. ill-ex. (ill-ix). *ĭcis*. m. (*illicio*)
【解】勾餌，鳥媒，囮鳥，誘惑，煽動.

illi. ❶ dat. sing. et nomin. plur. m. pronom. *ille*. ❷ adv. arch. (antiq. genit. sing. *ille*)
【解】在此地，(無動作意).

illibāt-us. (inlibāt-us). *a, um*. adj. (*in libo*) (*in* priv.)
【同】intactus purus, integer, intaminatus. intemeratus, inviolatus. incorruptus.
【解】無損，無玷，純全，完整者.
【例】*illibatum* robur. Col. 身力健全. *illibati* versus. Diom. (完整)合韻之詩. *illibata* gloria. Tac. 無損榮譽.

illībĕrāl-is. (inliberāl-is). *e*. adj.
【同】ignobilis, sordidus, avarus. X. Liberalis.
【解】(不堪稱自由人)卑劣，微賤，粗俗，慳吝，狹量者.
【例】*illiberaliorem* hoc homine vidi neminem, (alienum ab humanitate). 我從未覩比此人更量小者. *illiberalis* sermo. 孟浪之言，(粗野之語). genus jocandi *illiberale*. 詼諧猥褻之語.

illībĕrālĭt-ās. (inliberalĭt-as). *atis*. f.
【同】sordes, avaritia. X. Liberalitas, humanitas.
【解】吝嗇，鄙卑，粗野.

illībĕrālĭter. adv.
【同】sordide, avare, ingrate.
【解】卑陋，吝嗇，貪鄙貌.
【例】neque indiligenter, neque *illiberaliter*. 黽勉殷勤，文質彬彬.

1. illic. adv.
【解】❶ 在彼處(地方)，❷ 在彼(人物).
【例】❶ *illic*.. hic. 在彼處，在此處. *illic* sum. 我在彼處. ❷ bellum a Vitellio coepit et.. initium *illic* fuit. Tac. 戰事起自魏太利，戰事由該地開始. *illic* = in illo bello. Liv. 在該戰爭中. *illic* = in illa re. Pl. 在該事上.

2. illic. *illaec, illuc*. (arch. pro *ille*...)

ill-ĭcĭo. (inl-ĭcĭo). *ĭcis, exi, ectum, icĕre*. v. tr. (*in lacio*)
【同】allicio, induco, allecto.
【解】誘惑(嫵媚)，收攬，誘導，紆廻，勾引.
【例】similitudo *illicit* ad amicitiam. 同類相求(因類似乃結友誼). *illicere* in malam fraudem. Ter. 誘人受騙.

illĭcĭtāt-or. (inlĭcĭtāt-or). *ōris*. m.
【解】拍賣的人.

illĭcĭtē. adv.
【解】非法，非理(不合法...).

illĭcĭt-us. (inlĭcĭt-us). *a, um*. adj.
【同】nefas, non licitum.
【解】禁止者，非法者，未得許可者.

illĭcĭ-um. *i*. n.
【同】invitamentum, incitamentum.
【解】勾餌，誘惑物.
【例】profectionis meae frater *illicium* fuit. 兄弟引吾遠行.

illĭcō. **(ilĭco)**. adv. (*in loco*)
【同】continuo.
【解】立刻，立即(馬上).
【例】*illico* hic consiste. Ter. 你當立即在此停止. simul atque bellum coepit, artes nostrae *illico* conticescunt. 戰爭開始，我們立即停止講習藝術.

illī-do. **(inlī-do)**. *dīs, si, sum, dĕre.* v. tr.
【同】contundo, confringo.
【解】❶打擊，衝撞，推，排擠. ❷搗碎，破壞.
【例】❶ (*illidere*) naves vadis. Virg. 灘上推船. ❷ serpens *illisus* et compressus morietur. 蛇被擠壓將死.

illĭgāt-us. **inlĭgāt-us.** *a, um.* part. v. *illigo.*
【解】被綑縛，連繫，黏貼.
【例】viscatis aves *illigatae* viminibus. Petr. 鳥被塗黐黏在柳枝上.

illĭg-o. **(inlĭg-o)**. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】implico, irretio.
【狀】scite, commodissime.
【解】綑縛，連繫，纏繞，(fig.) 抑制，結交.
【例】*illigare* emblemata in poculis. Cic. 嵌浮彫於杯上. *illigare* juga tauris. Hor. 駕牛. *illigari* bello. Liv. 捲入戰爭中. *illigare* aliquem veneno. Ter. 毒害人. amicitia *illigatus* Philippo. Liv. 與斐理浦締結友誼.

illīm-is. **(inlīm-is)**. *e.* adj. (*in limus*)
【解】澄清，碧清.

illinc. adv. (*illim ce*)
【同】inde, loci et personae ratione. X. Hinc.
【解】從彼處，自彼(人物).
【例】omnem amorem ejecit *illinc*, atque in hanc transfudit. 拒彼而愛此.

ill-ĭno. **(inl-ĭno)**. *ĭnis, ēvi, ĭtum, inĕre.* v. tr.
【同】induco, inungo, inficio.
【解】❶ 塗膏，揩油. ❷ 抹，傅，摩擦.
【例】❶ (*illinere*) faces pice. Liv. 以松香塗火炬. donum veneno *illitum.* Liv. 塗毒物之禮品. ❷ (*illinere*) collyria oculis. Hor. 傅眼藥. (*illinere*) nives agris. Hor. 雪盖田野.

illĭquĕfact-us. **(inlĭquĕfact-us)**. *a, um.* adj.
【解】變成流質(液體)，(fig.) 柔弱者.

illis-us. *a, um.* part. v. *illido.*
【解】被衝撞，搗破者.

illittĕrāt-us. *a, um.* adj. *-tissimus.*
【同】idiota, litterarum et doctrinae expers. X. Litteratus.
【解】不識字，未讀書者(文盲，目不識丁).
【例】vir non *illitteratus.* Cic. (不無)有學識之人. incidunt in sermone varia, nec *illitterata*, nec insulsa. 談話時，提起各種不無學識，不無興趣之問題.

illĭt-us. **(inlĭt-us)**. *a, um.* part. v. *illino.*
【解】擦抹者.

illĭt-ŭs. *ūs.* m.
【解】抹擦.

illīusmŏdi. adv.
【解】如是，如此.

illo. adv. (abl. pronom. demons. *ille*)
【解】❶ 往彼處 (cum motu). ❷ 向彼，對彼，(ad illud).
【例】❶ *illo* facile venies. 你便易來至彼處. ❷ eodem *illo* pertinere ut.. Caes. 達到同樣目的....

illōt-us. **(illaut-us)**. **illūt-us.** **(inlūt-us)**. *a, um.* adj.
【同】sordidus.
【解】❶ 未洗滌者，(不淨). ❷ 未揩拭者.
【例】sermone *illoto* uti et inhonesto. (fig.) 用孟浪猥褻之語.

illūc. adv. (*ille*)
【解】❶ 往彼處 (cum motu). ❷ (fig.) a) (ad illud, ad illam rem, (vel) in illud). 至某事. 物處. b) (ad illum) 至某人處.
【例】❶ huc atque *illuc* intueri. 左顧右盼. *illuc* ex his vinculis. Cic. 自獄中至彼處. ❷ a) oratio redeat *illuc*, unde defluxit. Cic. 演詞回至原題上. b) Nero solus erat, *illuc* cuncta vergere. Tac. 當時乃落獨自一人，諸事集中於他身上.

illūc-ĕo. *ēs, xi, ere.* v. intr. (*in luceo*) (ordinarie perf. in usu).
【同】eluceo, appareo.
【解】天明，照耀.
【例】ubi *illuxit.* Caes. 天既明. nox cui *illuxit* dies caedis. Suet. 屠殺日之前夜.

illū-cesco. **(inlū-cesco)**. *cescĭs, xi, cescĕre.* v. intr. (ordinarie tantum adhibetur 3a pers. et part. praes.)
【同】illuceo, exorior, appareo.
【狀】aliquando, repente.
【解】❶破曉，始明，漸明. ❷ (impers.) 天亮.
【例】❶ hic laetus tibi dies *illucescit.* 慶日爲你已開始. tantae perturbationi repente vox et auctoritas consulum *illuxit.* 正當(大衆)騷動時，驟然執政官之聲音及權威出現.

illuct-ans. *antis.* part. v. *illuctor.*
【解】競爭比賽者.

illū-do. **(inl-ūdo)**. *dīs, si, sum, dĕre.* v. intr. vel tr.
【同】ludor, ludificor.
【狀】diutius, vicissim, merito, plane, ultro

【解】I. intr. ❶ (cum dativ.) 玩弄，戲弄. ❷ (fig) a) 戲謔，譏笑. b) 藐視，詬辱.
II. tr. ❶ 刺繡. ❷ 諷刺，嘲笑，譏誚. ❸ 冒險，僥倖.
【例】I. intr. ❶ (cum dat.) *illudo* chartis Hor. 我玩弄筆墨(紙). *illudere* pecuniae. Tac. 玩錢. ❷ (fig.) a) (*illudere*) alicui rei. Cic. 譏笑某事. (*illudere*) in aliquem. Cic. 戲謔某人. (absol.) *illudens*. Cic. 戲謔者. *illudere* dignitati. Cic. 藐視尊長. b) frondi uri *illudunt*. Virg. 野牛作踐綠葉. *illudere* tenerae frondi. Virg. 殘害綠葉. *illudere* praecepta. Cic. 輕視文規.
II. tr. ❶ *illusae* auro vestes. Virg. 刺繡金縷衣. ❷ (*illudere*) miseros. Cic. 嘲笑遭難之人. (*illudere*) Vari corpus. Tac. 凌辱瓦利之屍體. ❸ (*illudere*) vitam alicujus. Ter. 使人冒生命危險.

ilūmĭnāte. adv.
【同】ornate.
【解】昭明，煊赫，文彩.

illūmĭnātĭ-o. *ōnis*. f.
【解】光明，顯著.

illūmĭnāt-us. (inlūmĭnāt-us). *a*, *um*. part. v. *illumino*. *-tissimus*.
【解】光耀，煊赫，昭明，文彩.

illūmĭn-o. (inlumin-o). *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr.
【同】lucem vel lumen affero, lumen praefero, collustro, illustro, orno; colorum varietate distinguo. X. Obscuro.
【解】❶ 照耀,光照. ❷ (fig.) 顯著,昭明,榮耀.
【例】❶ *illuminare* fidem (alicujus). Vell. 顯示其忠信. tanquam stellis quibusdam *illuminat* orationem. 如以明星點綴其演詞.

illūn-is. *e*. adj. **illunĭ-us.** *a*, *um*. adj.
【解】無月光者.

illūsĭ-o. *ōnis*. f. (*illudo*)
【同】irrisio.
【解】❶ 嘲笑，譏諷. ❷ 炫惑，愚弄，欺騙，幻想，錯覺，幻影.
【附】**illusionismus.** 錯覺論，迷想論.

illustratĭ-o. *ōnis*. f.
【同】fulgor, splendor.
【解】光輝，光彩，一榮耀，彰明，顯著.
【例】solis *illustratio*. 日光照臨.

illustrāt-us. (inlustrāt-us). *a*, *um*. part. v. *illustro*.
【解】光明，榮耀，彰明卓著者.

illustr-is. *e*. adj.
【同】nobilis, clarus. X. Obscurus.
【解】❶ 光輝，燦爛者. ❷ (fig.) a) 彰明，卓著者. b) 貴顯，著名者.
【例】❶ *illustris* stella. Cic. 燦爛明星. *illustre* caelum. V. Fl. 天氣明朗. ❷ a) oratio nulla *illustrior* ipsa evidentia. Cic. 自身之顯著，勝於一切解釋. *illustris* oratio. Cic. 文詞明瞭易解. id fuit *illustre*. Cic. 此事顯然易見. b) causae *illustres*. Cic. 顯著之訴案. homo *illustris* nomine. 著名之人. *illustres* homines. 名人. *illustriore* loco natus. Caes. 生於較貴顯之家.

illustrius. adv. compar. sine positiv.
【解】更明瞭，更顯著.

illustr-o. (inlustr-o). *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr. (*in lustro*)
【同】illumino, collustro, orno. X. Obscuro.
【狀】breviter, maxime, valde.
【解】❶ 照耀，光照. ❷ (fig.) a) 顯示，表明. b) 彰明，顯著.
【例】❶ sol cuncta sua luce *illustrat*. Cic. 太陽光照一切. *illustrare* stellas. Plin. 光照諸星. *illustrare* aciem. Boet. 光照眼目. ❷ a) consilia *illustrare*. Cic. 說明計劃. *illustrare* veritatem. Cic. 顯示眞理. *illustrare* commoda vitae. Lucr. 發明優生之術. b) *illustrare* jus obscurum. Cic. 解釋法律晦暗之處. *illustrare* familiam. Suet. 光宗耀祖.

illūs-us. (inlūs-us). *a*, *um*. part. v. *illudo*.
【解】受紿，受欺，受辱.

illŭvĭ-ēs. (inluvĭ-es). *ēi*. f. (*illuo*)
【同】sordes.
【解】❶ 污穢不潔. ❷ 泥濘之地，氾濫.
【例】❶ pectus *illuvie* scabrum. 齷齪胸懷. ❷ *illuvies* aquarum. Just. 洪水氾濫.

ĭmāgĭnārĭ-us. *a*, *um*. adj. (*imago*)
【解】想像，幻像，虛構者.
【例】*imaginaria* venditio. Ulp. 僞賣. *imaginaria* militia. Suet. 有名無實之兵役. *imaginarius* cantor artis metricae. Inscr. 臨席賦詩者.

ĭmāgĭnātĭ-o. *ōnis*. f. (*imago*)
【解】形象，想像，空想，虛構.

ĭmāgĭnāt-us. *a*, *um*. part. v. *imaginor*.
【解】虛構者，空想者，幻想者.

ĭmāgĭn-o. *ās*, *āre*. v. tr.

ĭmāgĭn-or. *āris*, *ātus sum*, *āri*. v. dep. tr. (*imago*)
【同】ante oculos animosque proponere; animo mihi repraesento aliquem, aliquid.
【解】想像，虛構，幻想，妄想.
【例】*imaginor* mihi facile; (in illam imaginationem facile inducor). 我容易幻想.

ĭmāg-o. *ĭnis*. f.
【同】simulacrum, species, exemplar.

【形】 larvata, expressa, multa.
【解】 ❶摹繪，寫眞，影像，圖解. ❷祖先遺容，留影. ❸幻像，死影. ❹回聲. ❺肖像，心象，物象，形象，觀念.

IMAGO

【例】❶ (*imago*) alicujus picta, ficta. Cic. 某人之畫像，塑雕. (*imago*) alicujus ex aere. Cic. 銅像. ❷ jus *imaginum*. (貴族) 立像權利. homo multarum *imaginum*. Sall. 多建祖先態像者. fumosae *imagines*. Cic. 香烟繚繞之遺容. ❸ *imagines* mortuorum. Cic. 亡人遺像. ❹ *imago* vocis. Virg. 回聲. ubi non resonent *imagines*. Varr. 無回聲處. ❺ filius tuus, *imago* animi et corporis tui. Cic. 汝子論品行論體格全相似你. *imago* animi vultus est. Cic. 容爲心之鏡.
【附】 **imagines** sacras edendi licentia. 印製聖像的許可. **imaginabilis**. 可想像的. **imaginatio**. 想像，構想. **imago** consecutiva. 遺像，餘像，殘像.

imbĕcill-is. *e.* adj. (vide **imbecillus**).
【同】 infirmus, debilis, enervatus, exsanguis; parum firmamenti ac virium habens fracta ac tenui valetudine. X. Valens.
【解】 輭弱，怯懦.
【例】 *imbecilla* ad pugnandum respublica. 國家無力作戰.

imbēcillĭt-ās. *ātis.* f. (*imbecillis*)
【同】 infirmitas, debilitas, defatigatio fragilitas.
【形】 humana, maxima.
【解】 輭弱，羸弱，怯懦，柔弱.
【例】 *imbecillitas* valetudinis. Cic. 身體輭弱. *imbecillitas* animi. Cic. 稟性怯懦.

imbēcillĭtĕr. adv. (*imbecillus*). (ordinarie tant. usurp. *imbecillius*)
【同】 languide.
【解】 輭弱，怯懦狀.

imbecill-us. *a, um.* (**imbecillis.** *e*). adj. *-cillior. -cillissimus.*
【解】 ❶ (身體) 輭弱，(聲音) 柔弱，孱弱. ❷ (稟性) 怯懦，(無志氣，無勇氣).
【例】 ❶ valetudine *imbecillior*. Cic. 身體更不康健. *imbecilla* aetas. Hor. 弱小年紀. ❷ *imbecillae* suspiciones. Tac. 稍涉嫌疑. (*imbecilla*) terra. Plin. 磽瘠田地. (*imbecilla*) materia. 輕鬆食物. *imbecillissimus* sanguis. Sen. 貧血.
【附】 **imbecillĭtas.** *ātis.* f. 遲鈍，癡愚，白癡.

imbell-is. *e.* adj. (*in bellum*)
【同】 ignavus.
【解】 ❶ 不諳軍事 (不知兵法)，平和，安祥. ❷ 輭弱無力，低能，愚鈍，白癡. ❸無戰事 (和平)
【例】*imbelle* fretum. Stat. 海面 (峽) 平靜. *imbellis* somnus. Stat. 酣睡. ❷ *imbelle* ferrum. V. Fl. 久未用之劍. res *imbelles.* Cic. 小氣的行爲. ❸ *imbellis* annus. Liv. 和平之年. *imbellis* dies. Sil. 休戰日.

imb-ĕr. *ris.* m.
【形】 lapideus, sanguineus, maximus, assiduus, magnus.
【解】 ❶ 雨，驟雨，風雲. ❷ 濃雲，降雨之雲. ❸ 水，液體，流質.
【例】 ❶ magnos *imbres* habuimus. 已降大雨. maximo *imbre* ad locum pervenimus. 我們冒大雨而來至該地. *imber* lapidum. (fig.) Cic. 落石如雨. ❷ ingentibus procellis fusus *imber*. 暴風迅雨.

imberb-is. *e.* adj. **imberb-us.** *a, um.* adj. (*in barba*)
【解】 無鬚者.
【例】 *imberbis* adolescentulus. 無鬚青年.

imbĭb-o. *is, i, ĕre.* v. tr. (*in bibo*)
【同】 haurio, concipio.
【解】 浸潤，吸收，吸引，貫徹，洞悉.
【例】 malam animo opinionem de aliquo *imbibere*. 對某人醞釀不良之意見.

imbr-ex. *icis.* m. f. (*imber*)
【同】 tegula curta et obtorta, quae tectis applicari solet.
【解】 屋脊瓦，凹形瓦.

imbrĭcāt-us. *a, um.* part. v. *imbrico.*
【解】 凹形，圓筒形.

imbrĭc-o. *as, avi, atum, are.* v. tr. (*imbrex*)
【解】 遮以凹形瓦.

imbrĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*imber fero*)
【解】 招雨，興雨.

imbŭ-o. *is, i, tum, ĕre.* v. tr.
【同】 inficio, tingo, instituo.
【解】 ❶ 浸染，滲透，灌輸，潤濕. ❷ (fig.) a) 透入，充滿. b) 叮嚀，化導.
【例】 ❶ *imbuti* sanguine gladii. Cic. 染血的刀劍. *imbuere* aram. Virg. 血濺祭壇. lanam colore *imbuere.* 染羊毛. ❷ a) (*imbuere*) aures promissis. Curt. 再三應許. *imbutus* superstitione. Cic. 受異端之渲染. *imbuere* aures honestis sermonibus. Tac. 耳聞一片談道聲. *imbuere* aliquem

vitiis. Liv. 引人習惡. b) variis *imbuimus* erroribus. Cic. 我們浸染各種錯誤.

imbūt-us. *a, um.* part. v. *imbuo.*
【解】被浸染滲透，陶冶化導者.
【例】tela *imbuta* veneno. Ov. *imbutae* caede manus. Ov. 兇手(血手). *imbutus* litterulis graecis. Hor. 略習希臘文.

imĭtābĭl-is. *e.* adj. (*imitor*)
【同】quod imitatione aliquis assequi potest.
【解】可效法，可倣效者.
【例】*imitabilis* orationis sublimitas. 可法之高深文學.

imitām-en. *inis.* n. (**imitament-um.** *i.* n.)
【解】效法，追隨，抄襲.

imĭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】aemulatio.
【形】depravata, fallax, nimia, periculosa.
【解】倣效，摹擬，追隨，效法，因襲，抄錄，模倣.
【例】excellentium hominum virtus est *imitatione* digna. 超人之德足爲人之法式. *imitatione* consequi virtutem alicujus. 追隨人之德表. comoedia est *imitatio* vitae. 戲劇表現人生.

ĭmĭtāt-ŏr. *ōris.* m. (*imitor*)
【同】aemulator, aemulus.
【形】imitatores faceti, multi, permulti.
【解】仿效者，效法者.
【例】majorum suorum *imitator.* 效法先人者.

ĭmĭtātr-ix. *īcis.* f. (*imitator*)
【形】prava, temeraria et inconsiderata.
【解】(女性) 仿效者.
【例】gloriae *imitatrix* fama popularis. 聲望隨榮譽.

ĭmĭtāt-us. *a, um.* part. v. *imitor.* (in sensu activ. vel in sens. passiv.)
【解】效法他人者，被他人仿效者.

ĭmĭt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr.
【同】adumbro, exprimo, imitatione exprimo; exemplum ab aliquo transfero, sequor, exsequor. simulo, fingo.
【解】❶摹彷，摹擬，假造，(poetic: 抵換). (sensu passiv.) ❷相似，取法. ❸表現，扮演，表達.
【例】❶ (*imitari*) chirographum. Cic. 摹彷手筆. (*imitari*) alicujus vitia. Cic. 效尤. (*imitari*) ferrum sudibus. Virg. 以木樁替鐵柵. *imitatus.* (cum sensu passiv.) Cic. 被彷效者. sunt *imitandi.* Hor. 足爲矜式者. decet te majores *imitari.* 你適可步先人後塵. ❷ humor sudorem videtur *imitari.* Cic. 濕潤如出汗. (*imitari*) squamas. Plin. 如鱗甲. ❸ (*imitari*) supremum luctum penicillo. Cic. 以筆表達其最劇烈之痛苦.

immăcŭlāt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *sine macula*)
【解】無污玷，無瑕疵者.

immăd-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】霑濕.

immāne. adv. vide **immaniter.**
【解】兇暴.
【附】**immanens** dualismus. 內在二元論. 含有性.

immanentĭa. *ae.* f. 內在性，內含性，

immān-is. *e.* adj. *immanior, -nissimus.*
【同】ferus, importunus. X. Mitis, mansuetus.
【解】❶奇異，怪異，離奇，碩大無朋. ❷殘酷，蠻野.
【例】❶ *immani* corporum magnitudine homines. Caes. 碩大巨人. (*immane*) cete. Virg. 大鯨魚. (*immanis*) vox. Quint. 强大之聲. studium *immane* loquendi. Ov. 頗喜多言. *immania.* 怪事. ❷ *immanis* natura. Cic. 蠻性. *immane* facinus. Cic. 暴行. *immane* edictum. Ov. 殘酷法令.

immānĭt-ās. *ātis.* f. (*immanis*)
【同】feritas, diritas.
【形】silvestris, barbara, detestabilis, nova, nefaria, singularis, vetus.
【解】❶龐大，碩大，(過大). ❷殘酷，兇暴，苛虐.
【例】❶ (*immanitas*) vitiorum. Cic. 罪惡滔天. (*immanitas*) pretii. Plin. 價値昂貴. ❷ (*immanitas*) naturae. Cic. 殘酷成性. omni *immanitate* efferatus. 暴虐無度.

immānĭtĕr. adv. (*immanis*)
【解】兇暴，殘酷狀.
【例】*immaniter* vivere. Aug. 度殘暴生活.

immansuēt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *mansuetus*), *-tior, -tissimus.*
【同】ferus, barbarus. X. Mansuetus.
【解】不馴，兇暴，殘酷.
【附】**immaterialismus.** 非物質論，精神論.

immatūre. adv. *-rius.*
【解】未成熟，未及時.

immātūr-us. *a, um.* adj.
【同】crudus, acerbus, acerbitate permistus, intempestivus, qui a maturitate longe abest. X. Maturus.
【解】❶未成熟者，尙未老成者，未成年者. ❷未及時者.
【例】❶ vomica *immatura.* Plaut. 未熟之瘡. ❷ *immatura* puella, Suet. 未成年幼女

正義，公正，道義貌.
【例】❶ poni *honeste* inter... Hor. 榮列在.... *honeste* accipere.. Plaut. 隆重接待. *honeste* natus. Suet. 出身貴顯. *honeste* facta. Plin. 榮耀之事. ❷ beate et *honeste* vivere; (*honeste* se gerere). 度幸福正義的生活.

hŏnest-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*honestus*)
【同】orno, decoro, honoro. X. Contamino.
【解】❶ 珍重，尊敬，優待. ❷ 褒獎，修飾，裝璜.
【例】❶ (*honestare*) aliquem. Cic. 尊重人. (*honestare*) aliquem magna laude. Cic. 褒揚人. decretis honorificis aliquem *honestare*. 明令褒獎某人. ❷ formam pudor *honestabat*. Curt. 皎潔益增其美. *honestare* rem, orationem. Cornif. 裝飾事物，潤飾演詞.

hŏnest-um. *i.* n. (*honestus*)
【同】decens, fas, aequum, rectum, decorum.
【狀】mirifice, vere.
【解】正義，公正，適宜.
【例】nihil utile, nisi quod rectum *honestumque*. 不正直，不公正之事，毫無裨益.

hŏnest-us. *a, um.* adj. (*honor*), *-tior, -tissimus.*
【同】decorus, honoratus. X. Inhonestus, turpis.
【解】❶ 貴顯，榮耀，高貴，尊崇者. ❷ 端雅，高尚，公正，正直者. ❸ 佳美，嘉獎，頌揚者.
【例】❶ *honestus* et honoratus. Cic. 可尊重而且受人敬仰者. *honesto* loco natus. Cic. 生於可尊重的家庭中. Caesarem *honestum* esse (cupio). Cic. 我頗願凱撒受人尊敬. is dies mihi *honestissimus* fuit. Cic. 此爲吾最榮耀之日. ❷ *honestum* mendacium. Cic. 可原諒之謊言. *honesta.* Cic. 正義之事. *honestum* alicui. (cum infin.) 爲人公正的... *honestius* est de amicorum pecunia laborare, quam de sua. Cic. 爲朋友之財產，較爲自己的財產操勞，是更高貴的. *honesta* vita. Cic. 無可指責之生活. *honestum* nomen. Cic. 權威(威名). *honesta* verba. Cic. 公正言論. causas *honestas* quaerere. Lucr. 尋藉口 (掩飾的理由). ❸ *honesta* facie. Ter. 美容. omnibus partibus *honesti*. Varr. 各部份配合適宜. *honestae* artes. Quint. 美術.

hŏn-ŏr. (**hŏn-ōs**). *ōris.* m.
【同】ornamentum, laus, gloria, decus, amplitudo, dignitas, honestas. X. Ignominia.
【形】amplior, communis, debitus, diuturnus, extraordinarius, falsus, incredibilis, jucundus alicui, justus, magnus, popularis, pristinus, singularis, summus, usitatus pervulgatusque. honores amplissimi, immortales, eximii, meriti, viles..
【解】❶ 尊榮，尊重. ❷ 功名，官職. ❸ a) 哀榮，旌表，墓誌銘. b) 敬禮，祭獻. ❹ 酬金，謝儀，獎金. ❺ 裝飾，美豔，華麗.
【例】❶ *honorem* alicui habere, exhibere, tribuere. Cic. 對人表示敬意. alicui deorum *honores* habere. Cic. 敬之如神. in magno *honore* esse. Cic. 頗受尊敬. aliquem praecipuo *honore* habere. Caes. 特敬某人. Druides magno sunt apud eos *honore*. Caes. 特魯代頗受彼等之尊敬. *honori* est alicui. Cic. 爲某人之榮. *honoris* causa, (gratia) nominare aliquem. Cic. 稱呼其名，表示尊敬. ❷ *honores* adipisci, petere. Cic. 獲得，貪圖榮位. *honorum* cupiditas. Cic. 貪慕榮祿. *honoribus* amplissimis perfunctus. Cic. 曾爲顯宦，(曾受高官厚祿). ❸ a) supremum *honorem* comitari. Virg. 參加葬禮(執紼). b) arae *honore* cumulentur. 祭壇上充滿獻儀. ❹ pugnae *honorem*. Virg. 競賽獎賞. nil (victor) *honoris* posco. Sil. 我不要求酬金. ut medico *honos* haberetur. Cic. 爲給醫士謝儀. ❺ *honos* formae. Sil. 美容. cinctus *honore* caput. Ov. 頭戴花冠.
【註】phras. ❶ majoribus *honorem* tribuere decet. 理應敬禮(先人). *honores* deferre. 理應敬禮(先人). *honoris* causa. 理應敬禮(先人). ❷ *honorem* amplissimum consequeris. 獲得殊榮. ❸ *honori* tuo favebo. 我擁護你被選 (榮陞). *honores* administrare; (*honoribus* fungi). 爲官. ❹ *honoribus* augeri, abundare.. 陞官. ❺ haec laedunt *honorem* tuum. 此類事損害你的榮譽. ❻ nihil potest nocere *honori* tuo. 毫不損害你的榮譽. ❼ hoc unum cura, ne *honori* tuo ipse officias. 你但要留心，勿碍你的名譽. ❽ aggreditur *honorem* meum. 攻擊我之榮譽. ❾ *honor* meus periclitatur. 危害我之榮譽. ❿ paupertas aditum multis ad *honores* intercludit. 貧困阻止許多人上進，(飛黃騰達). ⓫ *honoribus* spoliatus est. 褫奪榮銜.

2. **Hŏn-ŏr.** (**Hŏnōs**). *ōris.* m. nom. propr. dii.
【解】神名.

hŏnōrābil-ĭs. *e.* adj. (*honoro*). *-lior.*
【解】可尊敬者，致尊榮者.
【例】haec ipsa sunt *honorabilia.* 這都是

榮耀之事.

hŏnōrārĭ-um. *i.* n.

【同】munus honoris causa datum.

【解】手續費，運動費（捐官費），酬金，獻儀，薪俸.

【例】vi extortum non potest dici *honorarium.* 强取者，不得謂酬金.

hŏnōrārĭ-us. *a, um.* adj. (*honor*)

【解】榮譽者，志願者，義務者，酬謝者，餽贈者，獻儀者.

【例】*honorarium* frumentum. Cato. 獻糧. *honorarius* arbiter. Cic. 榮譽仲裁. docere debitum est, delectare *honorarium.* Cic. 勸服乃應盡之責，悅人乃出於自願. jus *honorarium.* Dig. *honoraria* actio. Ulp. 開審. (praetoris). 裁判權.

hŏnōrātē. adv. *-tius, -tissime.*

【同】honorifice.

【解】重視，尊敬.

【例】*honorate* de aliquo loqui. 稱讚某人.

hŏnōrāt-us. *a, um.* part. v. *honoro.*

【同】qui in honore et pretio est. X. Inglorius.

【狀】valde.

【解】❶ 受尊敬，被重視. ❷ (saepius) 受爵位，任官職者.

【例】❶ *honoratissimum* decretum. Liv. 極堪重視之佈告. vir *honoratus.* 可尊敬之人. clari et *honorati* viri. Cic. 位高望重之人. ❷ *honoratus* amplissima dignitate. 位居最高顯職之人.

hŏnōrĭfĭce. adv.

【同】honorate.

【解】肅敬，尊重，優禮貌.

【例】*honorifice* de te sum locutus, (praedicavi). 我曾稱揚你. aliquem *honorifice* tractare. 優禮某人. *honorifice* acceptus. Cic. 受人歡迎.

hŏnōrĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*honor facio*) *-centior, -centissimus.*

【同】decorus, dignus.

【解】榮耀，尊敬.

【例】*honorificus* in aliquem. 尊敬某人. oratio *honorifica.* 榮耀（輝煌）的演詞.

hŏnōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*honor*)

【同】honorem habeo, adhibeo; honesto; honorificis verbis prosequor; honorem debitum praesto, honore augeo, orno.

【解】光榮，尊敬，優待，酬謝，犒賞，嘉獎.

【例】nunquam non virtus *honoratur.* 德行無時不受稱揚. *honorare* mortem alicujus. Cic. 褒揚某人之死.

hŏnōr-us. *a, um.* adj. (*honor*)

【解】可尊敬，榮耀者，高貴者.

hŏnōs. vide **honor.**

hōr-a. *ae.* f.

【形】antecedens, consequens, calamitosior, vacua periculis.

【解】❶（鐘點）時刻，時辰. ❷ 時候，歲月. ❸ 鐘表，日晷.

【例】❶ *hora* prima, tertia. 一點，三點，（今之早六點，九點）. *horam* amplius moliebantur. Cic. 當時他籌劃已過一小時. ad *horam* venire. Sen 照（準）時刻前來. *horae* dimidium. 半點鐘. *hora* quarta est. 四點鐘. composita *hora.* Hor. 約定時刻. in *horam* vivere. Cic. 過一時，說一時. ❷ *hora* matutina. Plin. 早晨. *hora* vespera. Plin. 晚晌. *hora* crastina. Virg. 明天. *horae* septembres. Hor. 秋天. *horam* consumere, terere. 妄費光陰. suis *horis* uti. 利用時間. omnibus *horis* pomifera. Plin. 每季結果. natalis *hora.* Hor. 生辰. *horae* dimidium. 半點鐘. *horae* dodrans. 三刻鐘. ❸ *horas* inspicere. Petr. 看時刻. mittere ad *horas.* Cic. 遣去觀時計（日晷）.

Horae Canonicae.

【解】（法定時刻）日課經.

【同】preces horariae, horarium sacerdotis pensum, divini officii pensum, certas in *horas* distributum, statae certis *horarum* intervallis sacerdotum precationes ex Ecclesiae ritu prescriptae.

【例】orare ex Breviario *horas* Canonicas. 念大日課經. ex libro precum horarium sacerdotale pensum persolvere; imperatum sacerdotibus precum diurnarum pensum conficere, absolvere; preces, quae stato *horarum* intervallo distinguntur, suadere, peragere; divini officii pensum exsolvere.

Hōr-ae. *ārum.* f. nom. propr. deae.

【解】女神名：時刻之神，主管季候時刻.

hōrae-us. *a, um.* adj.

【解】季候者，應時者.

【例】*horaeum* mel. Plin. 新（季候）蜜. *horaeus* scomber. Plaut. 新鮮鯖魚（新鹹魚）.

Horātĭ-i. *orum* m. pl. nom. pror. hom

【解】人名：三孿生兄弟，曾與三 Curiatii 兄弟決鬥.

Hōrātĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.

【解】人名：❶*Horatii* 之父. ❷ *Horatius* Cocles. ❸Q. *Horatius* Flaccus：著名之歌劇及諷刺詩家.

Horatiānus. Horatĭus. *a, um.* adj.

hordĕācĕ-us. *a, um.* adj.

hordĕārĭ-us. (**hordiarĭ-us**) *a, um.* adj.

obsecrabit patrem... Cic. 兒子緘默不言嗎？正相反哀求父親. b) vivit? *immo* vero etiam in senatum venit. Cic. 他活着？而且到國會來.

immōbĭl-is. *e.* adj. (*in mobilis*), *-lior.*
【同】torpens.
【解】❶不動. ❷(fig.)平靜，冷靜，堅定不搖.
【例】❶ terra *immobilis.* 不動之地. *immobiles* ad flexum (balaenae). Plin. 鯨身不能週轉. ❷ (fig). (*immobilis*) precibus. Tac. 不允所請. (*immobilis*) pietas. Suet. 忠誠不貳.

immōbĭlĭt-as. *ātis.* f. (*immobilis*)
【解】靜止不動，堅定不移，安穩，冷靜.

immŏdĕrāte. adv. (*immoderatus*), *-tius, tissime.*
【同】immodice, immodeste, extra modum, non moderate. X. Moderate.
【解】無節，無度，過分，紊亂.
【例】*immoderatius* ferre. Cic. 容忍無度.

immŏdĕrātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】procacitas, petulantia.
【解】過度，過分，無節.
【例】efferri *immoderatione* verborum. 喋喋不休(嘵嘵置辯).

immŏdĕrāt-us. *a, um.* adj. (*in moderatus*), *-tior, -tissimus.*
【同】immodestus, intemperans, nimius, modum egressus.
【解】❶ 無限量，無節制. ❷ 無度，過分.
【例】❶*immoderata* tempestas. Cic. 狂風怒浪. ❷Alexander *immoderatus*, crudelis. 殘暴無度的亞立山王. *immoderata* cupiditas. 貪慾無度. laetitia *immoderata.* 歡忻無度.

immŏdestē. adv. (*immodestus*), *-tius.*
【同】immoderate.
【解】過度，過分，無節制.
【例】*immodeste* amare. Plaut. 溺愛.

immŏdestĭ-a. *ae.* f. (*immodestus*)
【同】immoderatio, intemperantia.
【解】不規則，無紀律，無節制,不端方,放肆.
【例】*immodestia* summa. 放縱無度. *immodestia* vestitus. 服裝不端.

immŏdest-us. *a, um.* adj. (*in modestus*)
【同】immoderatus. X. Modestus.
【解】無節制，不端方，過度，無紀律者.
【例】parum *modestus* est, (expers *modestiae*). 不夠端方. parum *modestis* est moribus. 品行不夠端方.

immŏdĭce. adv.
【同】immoderate.
【解】過度，越分.

immŏdĭc-us. *a, um.* adj. (*in modicus*)
【同】immoderatus.
【解】❶ 過分，過度. ❷ 無節制，不端方.
【例】❶ *immodica* imperia. Liv. 專權過度. *immodica* oratio. Plin. J. 冗長演詞. ❷ *immodicus* verbis. Suet. 出言無節. *immodicus* irae. Stat. 忿怒無節. *immodicus* animi. Tac. 貪心無厭.

immŏdŭlāt-us. *a, um.* adj.
【解】音節韻調不和，難聽，刺耳.

immŏlātĭ-o. *ōnis.* f. (*immolo*)
【解】殺牲，祭犧牲，(祭祀).
【例】ovis *immolatio.* Aug. 祭羊.

immŏlāt-or. *ōris.* m. (*immolo*)
【解】主祭，行祭禮者.

immŏlāt-us. *a, um.* part. v. *immolo.*
【解】被殺祭神者.

immōlīt-us. *a, um.* part. v. *immolior.*
【解】正在建築者.

immŏl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】sacrifico.
【狀】studiosius, crebrius.
【解】殺牲祭獻，獻犧牲.
【例】a) (*immolare*) hostias. 獻犧牲. (*immolare*) Musis bovem. Cic. 殺牛祭女仙. b) (*immolare*) alicui aliqua re--Jovi tauro. Macr. 祭獻某物與某神，殺牛祭由必得神. c) *immolare.* (absol.) 祭祀. d) *immolare.* (poet.) 殺戮.

immŏr-ĭor. *ĕris, tuus sum, i.* v. intr.
【解】死於，(死在).
【例】*immori* ferro. Sen. 自刎. *immori* manus (vulneri). Sen. 手因傷殭硬. *immoritur* studiis. Hor. 鞠躬盡瘁而亡.

immŏr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*in moror*)
【解】止棲，居留，加重，固請.
【例】*immorari* in re Quint. 止於某事. *immorari* rei. Plin. J. 止於某事.

immors-us. *a, um.* part. v. *immordeo.*
【解】被咬，被嚙噬者.

immortāl-is. *e.* adj.
【同】indissolubilis, sempiternus. X. Mortalis.
【解】不死不滅者，永遠常存者.
【例】**immortales.** *ium.* m. 神仙. quorum vivit *immortalis* gloria et fama. 他們流芳百代. *immortale* argentum. Plaut. 用不盡之財富.

immortālĭt-as. *ātis.* f.
【同】immortalis memoria nominis; sempiterna, immortalis gloria; perpetuitas, immortalis vitae conditio, memoria hominum sempiterna; aeternitatis

memoria. X. Mortalis.
【解】永生，常生不死.
【例】facta alicujus et famam *immortalitati* tradere. 永遠紀念某人之偉業大名. nominis memoriam *immortalitati* commendare. 永遠紀念某人. ea res *immortalitatem* nominis tibi pariet. 此事使汝名永垂不朽. *immortalitas* animae. 靈魂不滅性.

immortālĭter. adv.
【同】incredibiliter, maximopere.
【解】永久，常生不死.
【例】*immortaliter* gaudere. Cic. 永樂.

immortŭ-us. *a, um.* part. v. *immorior.*
【解】死於.

immōt-us. *a, um.* adj. (*in moveo*)
【解】不動，靜止，穩固，堅定不搖.
【例】*immotae* aquae. Ov. 冰. *immota* semina. Col. 未移植之苗. *immotus* dies. Tac. 天朗氣淸之日. *immotus* prece. Sen. 不允所求. *immotum* fixumque Tiberio fuit. (cum infin.) Tac. 帝伯畧不改其主張.

immūg-ĭo. *īs, ĭi, īre.* v. intr. (*in mugio*) (cum dativ.)
【解】吼，鳴，(牛鳴). 叱責，回響.

immul-gĕo. *gēs, gēre.* v. tr. (*in mulgeo*)
【解】擠奶，捋乳.
【例】(*immulgere*) teneris ubera labris. Virg. 嬰兒以嬌嫩之唇，吸取乳頭之奶漿.

immunde. adv.
【解】不淨.

immundĭtĭ-a. *ae.* f.
【解】穢汚，不純粹，不潔淨，猥褻，汚行.

immundĭtĭ-es. *ei.* f.
【解】汚濁，穢垢.

immund-us. *a, um.* adj. *-dior, -dissimus.*
【同】impurus, illotus, sordidus, contaminatus.
【解】不潔，汚穢，汚濁.
【例】humus *immunda*. 汚濁之地. *immundus* ager. 不修治之田園. *immundi* spiritus. Hier. 不潔之魔鬼. *immunda* verba. Hor. 猥褻之言.

immūn-io. *īs, īvi, īre.* v. tr. (*in munio*)
【解】防守，佈防.
【例】(*immunire*) praesidium. Tac. 防守兵站.

immūn-is. *e.* adj. (*in munus*)
【同】vacuus a munere, qui munere vacat.
【解】❶ 破格，免除，豁免. ❷ (fig.) 逃脫，逃避，曠職，疏懶，閒散. ❸ (in gen.) 無分(自由，特許).
【例】❶ militia *immunis*. Liv. 免服兵役. (*immunis*) portoriorum. Liv. 免納關稅. (*immunis*) est a tributis et publicis oneribus. 免納賦稅及勞役. agri, civitates *immunes*. 特別區，免稅田園市區. ❷ *immunis* fucus. Virg. 閒散之黃蜂. ❸ *immunis* belli. Virg. 免受戰禍者. *immunis* tristitia. Sen. 無愁慮者. *immunis* a dolore. Plin. 不感覺痛苦者. *immunis* delictorum. Vell. 無罪者.

immūnĭt-ās. *ātis.* f. (*immunis*)
【同】vacatio, libertas.
【形】infinita.
【解】免除，特免，特權，免罪，免罰.
【例】(*immunitas*) omnium rerum. Caes. 免除一切職責. dare alicui *immunitatem* munerum. Cic. (donare *immunitate*..). 免除人一切職務. *immunitatis* privilegium. 免役特權.

immūnīt-us. *a, um.* part. v. *immunio.*
【同】apertus, non septus. X. Munitus, septus.
【解】❶ 未設防者，未防範者. ❷ 難行 (不可行)者(道路).

immurmŭr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (cum dativ.)
【解】潺潺水聲，鳥鳴獸啼之聲，喃喃怨聲，(出怨言，鳴不平).
【例】*immurmurare* auri. Stat. 附耳細語.

immūtābĭl-is. *e.* adj. (*in mutabilis*), *-lior.*
【同】immobilis, perennis. X. Mutabilis.
【解】不改變，不變更者.
【例】res stabilis et *immutabilis*. 固定不變更之事. aeternum et *immutabile* fatum. 永不改變之命運.

immūtābĭlĭt-as. *ātis.* f.
【同】necessitas. X. Mutabilitas.
【解】不變，不易.

immūtābĭlĭter. adv.
【解】恒久不變貌.

immūtātĭ-o. *ōnis.* f. (*immuto*)
【同】crebra, parva.
【解】變動，改換，更調.

1. immūtāt-us. *a, um.* part. v. *immuto.*
【解】混亂，淩亂，擾亂，變動.
【例】*immutata* verba. Cic. 喩言.

2. immūtāt-us. *a, um.* adj. (*in muto*)
【解】不變，不易，堅定不搖.

immūt-esco. *escĭs, ŭi, scĕre.* v. intr.
【解】始緘默不言.

immūt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】muto.
【解】變換，更改，更調.
【例】*immutare* aliquem alicui. Cic. 離間人，(挑撥人反對某人). ille te mihi

immutavit. 他使你不滿意我. cave ne quid de prioribus institutis *immutes.* 你當愼防不更改先前的制度.

imō. vide **immo.**

impācāt-us. *a, um.* adj. (*in pacatus*)
【解】不安，不靖.

impactĭ-o. *ōnis.* f.
【解】撞觸，相遇.

impact-us. *a, um.* part. v. *impingo.*
【解】衝撞.
【例】nubes *impactae.* Sen. 雲烟湊合. (*impactus*) littori. Tac. 衝到邊岸.

impāg-es. *um.* f. plur.
【解】枕木，聯木楔.

impall-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】(因爲...)面發黃，(土色).

imp-ār. *ăris.* adj. (*in par*)
【同】dispar. X. Par.
【解】❶不相等，不相同，不相似，(質或量). ❷ (fig.) (次於，不如)不堪，不敵. ❸(subst. n) 寄數，(單數).
【例】❶ *impares* tibiae. Fest. 長短不相同的笛. toga dissidet *impar.* Hor. 邊幅下垂不齊的長袍. *impares* numero. Tac. 多寡懸殊. *impar* pugna. Virg. 不勢均力敵之戰爭. ❷ (*impar*) sumptui. Ulp. 經費不足. (*impar*) militum ardori. Suet. 不能制止軍人興奮. (*impar*) patriis moribus. Tac. 不能隨本國慣例. (*impar*) alicui, alicui rei. Hor. 次於人事. (*impar*) dolori. Tac. 痛不能支. ❸ *impar* numerus. 寄數. par *impar* ludere. Hor. 單獨或相對之遊戲.

impărāt-us. *a, um.* adj. (*in paratus*), *-tissimus.* Caes.
【同】non paratus, incautus, immunitus.
【解】未備(不防，被襲擊)，不虞，意外者.
【例】*imparatum* aggredi, adoriri. Cic. 攻其不備. *imparata* verba. Enn. 臨時講話.

impărĭter. adv.
【解】參差不齊.

impartĭo. impartĭor. vide **impertio.**

impassĭbĭl-is. *e.* adj.
【解】不能受苦者，無情慾者.

impassĭbĭlĭt-as. *ātis.* f.
【解】不能受苦，不受傷損，無感覺者.

impast-us. *a, um.* part. v. *in pasco.*
【解】饑餓者，斷食者，守齋者.

impătĭbĭl-is. *e.* adj.
【同】quod ferri non potest. X. Patibilis, tolerabilis.
【解】不可耐者.
【例】dolor *impatibilis,* (intolerabilis) malis, bonis tolerabilis. 善人能忍受之痛苦，惡人不能忍受.

impătĭ-ens. *entis.* adj. (*in patiens*), *-tissimus.*
【解】❶ 不能忍，不肯受，不堪當. ❷ 不能抑制. ❸ 不感覺，無感情者.
【例】❶ *impatiens* laborum. Ov. 不耐勞者. *impatiens* morae. Sil. 急不能待. *impatiens* frigorum. Plin. 不耐寒. *impatiens* tacendi. Stat. 不能緘默. ❷ *impatiens* irae. Liv. 不能抑制忿怒. ❸ *impatiens* doloris. 不感覺痛苦.

impătĭenter. adv. (*impatiens*), *-tius, -tissime.*
【解】不忍，急切，不安命.

impătĭentĭ-a. *ae.* f. (*impatiens*)
【解】不堪忍受，不能容忍，無力支持 (無堅强意志).

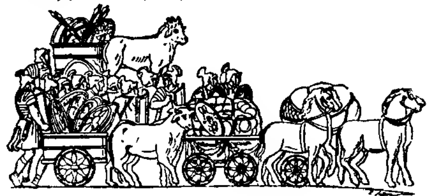
impăvĭdē. adv. (*impavidus*)
【同】audacter.
【解】毅然，無懼貌.
【例】nullo trepidationis signo dato *impavide* poculum hausit. 毅然飲盡一杯.

impăvĭd-us. *a, um.* adj. (*in pavidus*)
【同】qui nihil timet, audax, intrepidus.
【解】不知惶恐，膽大，鎮靜，肅靜.
【例】*impavidi* somni. Sen. 睡眠安謐.

impeccābĭl-is. *e.* adj.
【解】不能犯罪者.

impeccantĭ-a. *ae.* f.
【解】不能犯罪，堅定於善.
【附】**impedientes** legis observationem causae. 阻碍守法的原因. **impedientia** impedimenta matrimonii. 禁婚限制.

impĕdĭment-um. *i.* n. (*impedio*)
【同】impeditio, mora.
【解】阻礙，(馬桎)馬絆，阻擋(塞蹇)，困難，煩難，行李，輜重.

IMPEDIMENTA

【例】*impedimentum* inferre. Cic. 阻擋. *impedimentum* afferre. Caes. 阻擋. *impedimento* esse. Caes. 阻礙. timeo ne tibi *impedimento* fuerim ad res tuas. 我怕阻擾你的事. nolo tibi *impedimento* esse. 我不願煩擾你. *impedimenta* (in re bellica) in tuto collocare. 置行李於安善處.

hostium *impedimentis* potiri. 佔取敵人輜重. *impedimenta* matrimonii. 婚姻限制. *impedimenta* habitualia actus humani. 自由行爲的持久障碍.

impĕd-io. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, ire.* v. tr. (*in pes*)
【同】impedimento sum, impedimentum affero, infero; interpello, intercedo, obsto, excludo, me interpono. X. Permitto.
【狀】foris, praeclare.
【解】❶ (絆，窒)阻撓，阻碍，阻塞. ❷ a) 煩擾，窘迫. b) 抑止，攔阻，延緩. ❷ 糾纏.
【例】❶ *impediunt* vincula nulla pedes. Ov. 無桎梏絆其足. *impedire* pisces reti. Plaut. 以網捕魚. *impedire* munitionibus saltum. Liv. 阻塞隘道. ❷ a) te ipse *impedies.* Cic. 你窘迫自己. b) (*impedire*) aliquem. Cic. 阻止某人. (*impedire*) profectionem. Cic. 阻止起程. morbo *impeditus.* Cic. 爲病所阻. ab aliquo in suo jure *impediri.* Caes. 被阻執行其任務 (職權). (cum *ab* et ablat.) *impedire* aliquem ab aliqua re. Cic. 阻止人行某事. ad capiendam fugam aliquid aliquem *impedit.* Caes. 某事阻人逃脫. (cum infin.) aliquid aliquem *impedit..* (cum infin.) 某事阻人.... (cum subj.) *impedire* ne.. 某事阻人.... non *impedire* quominus... Cic. 不阻止人....
【註】phras. ❶ ego nolui hominem *impedire*... 我不曾願意擾亂人. ❷ crebrae amicorum salutationes me studiis *impediunt.* 屢同朋友酬酢，阻止吾之工作. ❸ ego progressus tuos non *impedio.* 我不阻碍你進步. ❹ casu *impedita* res est. 偶然事情被阻. ❺ prava hominis consilia amicus *impedivit.* 朋友阻止了某人的惡謀.

impĕditi-o. *ōnis.* f.
【同】occupatio.
【解】阻碍，窒碍.
【例】animus ab omni *impeditione* curarum liber. 心靈脫免一切掛慮.

impĕdit-us. *a, um.* part. v. *impedio.*
【解】❶ 受阻碍，受阻撓，受窘迫者. ❷ 遭困難被搔擾者. ❸ (fig.) 掛慮，操勞者.
【例】❶ *impediti* milites. Caes. 負行李之兵士. ❷ (*impedita*) navigatio. Caes. 航行遇阻. saltus *impeditior.* Liv. 更險阻之隘道. silvae *impeditissimae.* Hirt. 極難通行之森林. *impeditissima* itinera. Caes. 極難行之路. ❸ omnium *impeditis* animis. Caes. 衆人心靈懷有掛慮. victoribus nihil *impeditum* est. Caes. 戰勝者毫無顧慮.

impĕd-o. *ās, āre.* v. tr. (*in pedo*)
【解】扶持樹枝，搭葡萄(籐)架.

imp-ello. *ellĭs, ŭli, ulsum, ellĕre.* v. tr. (*in pello*)
【同】urgeo, adduco, induco, incito. X. Revoco, retardo.
【狀】gravissime, leviter, minime.
【解】❶ 觸撞，衝擊. ❷ 搖動，推動. ❸ 推進，催促，激勵. ❹ 傾覆，推翻.
【例】❶ (*impellere*) cuspide montem. Virg. 以槍擊山. ❷ (*impellere*) navem. Virg. 開船. (*impellere*) remos. Virg. 搖槳. (*impellere*) praecipitem aliquem. Cic. 將人推下. arbores momento levi *impulsae.* Liv. 樹木略受震撼. ❸ (cum *in, ad* et acc.) (*impellere*) aliquem ad scelus, ad bellum. 逼人作惡，迫人交戰. (*impellere*) aliquem in fugam. Cic. 催人逃避. (cum *ut* et subj.) (cum infin.) (cum passiv.) ab aliquo *impulsus.* Caes. 受人唆使. amentia *impulsus.* Caes. 因神經錯亂. hac *impulsi* occasione. Caes. 迫於時機. ❹ *impulsas* Vitellii opes audietis. Tac. 你們將聞知魏代立之權位要傾覆.

impend-ĕo. *ēs,* (sine perf.), *ēre.* v. intr. (*in pendeo*)
【同】immineo, jamjam adsum, appropinquo, insto, maneo.
【解】❶ intr. a) 懸空. b) 將臨. c) 臨頭. ❷ tr. (poet.) a) 傾斜，突出. b) (fig.) 臨近.
【例】❶ a) (*impendere*) alicui, alicui rei. Cic. 懸於某人某事物上. b) calamitates civibus *impendent.* 國人大難將臨. (fig.) bellum *impendet* a Parthis. Cic. 將與巴而地人交戰. c) (*impendere*) in aliquem, (vel) alicui. Cic. 臨頭. ❷ a) saxa quae *impendent* mare. Lucr. 突出海面之巖石. b) mala te *impendent.* Ter. 你災難將臨.

impendĭo. adv. (*impendium*)
【同】multo.
【解】多，甚，重，更. (praesertim cum comparativo)
【例】*impendio* magis, minus. Cic. 更多，更少. nunc *impendio* magis odit senatum. 現今更懷恨國會.

impendĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】浪費，揮霍者.

impendĭ-um. *i.* n.
【同】impensa.
【解】❶ 費用，經費. ❷ (usura, fenus) 利潤.
【例】❶ *impendio* suo dare. Dig. 自出經費. quaestum sibi instituit, sine *impendio.* 立定不出經費而獲利益. ❷ fenus et *impen-*

dium recusare. 拒絕生息及利潤. *impendio* alicujus. (fig.) Plin. 使人受損失.

impen-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr. (*in pendo*)
【同】insumo; impensam ago, facio; pecuniam in rem aliquam conjicio, consumo.
【解】費用，消費，支付. (fig.) 使用，任用.
【例】*impendere* in aliquid. Plin. J. -in rem. Cic. 爲某項費用. *impendere* in aliqua re. Dig. -alicui rei. Tac. 爲某項費用. (fig.) *impendere* curam, (vel) omnes curas. Virg. 盡心竭力. *impendere* vitam usui alicujus. Tac. 爲人犧牲生命. totum se eloquentiae *impendit.* 專習(口才)雄辯術. beneficium bene *impensum* est. 善施恩澤.

impĕnĕtrābĭl-is. *e.* adj. (*in penetrabilis*)
【解】不能穿透，(fig.) 不能損傷，不可接近，不能測量，不能瞭解者.
【例】(*impenetrabilis*) alicui rei. Liv. 不能瞭解之事. (*impenetrabilis*) adversus rem. Tac. 不能瞭解之事. (*impenetrabilis*) irae. Sall. 不能接近之忿怒. stagnum *impenetrabile.* 不能通過之池沼. *impenetrabilis* blanditiis. 不因嫵媚而動情.

impens-a. *ae.* f. (*impendo*)
【同】sumptus.
【解】費用，開支，消費，開銷.
【例】*impensum* facere. Cic. 費用. nulla *impensa*, magna *impensa.* Cic. 無開消，重大開支. *impensas* facere, agere in rem aliquam. 爲某項費用. *impensa* cruoris. (fig.) 血祭. meis *impensis.* 由我出經費.

impense. adv. (*impensus*), *impensius, -sissime.*
【同】vehementer, valde.
【解】靡費，奢侈，豪華，殷勤，嚴酷.
【例】*impensissime.* Suet. 費用浩大. *impense* rogat. 懇求. id eo facio *impensius.* 我作事更殷勤. eo *impensius* accendor. 因此我更激憤.

1. impens-us. *a, um.* part. v. *impendo.*
【解】❶ 供役，殷勤，奮勉者. ❷ 昂貴，高價者.
【例】❶ *impenso* pretio. Cic. 重價. *impenso.* Hor. 重價. ❷ tam *impensa* voluntas bonorum. Cic. 熱誠公益. *impensiore* cura. Tac. 更殷勤努力. *impensissimae* preces. Suet. 懇切祈求.

2. impens-ŭs. *ūs.* m.
【解】費用.

impĕrātiv-us. *a, um.* adj.
【解】發號施令者.
【例】*imperativum* officium perfectionis indicit. Salv. 曉諭，努力達到盡善盡美地步. *imperativus* modus. Dion. 命令式(文).

impĕrāt-or. *ōris.* m. (*impero*)
【同】dux, qui exercitui praepositus est, quem penes summa imperii est, princeps ducum; belli praefectus, omnibus copiis praefectus.
【形】acutus, ambitiosus, invidus, fortis, clarissimus, egregie fortis et bonus, gravis, ignavior, infelicissimus, invictissimus, liberalissimus, praeclarus, praeposterus, rudis, severus, vetus.
【解】❶ (出令者) 領袖，首領. ❷ 統帥，司令，將領，(得勝者). ❸ 皇帝，總王.
【例】❷ *imperatorem* exercitui praeficere, ducem veteranum. 任命幹練軍官爲軍旅統帥. ❸ universi exercitus acclamatione *imperator* salutatur. 被全軍擁立爲總王.

impĕrātōrĭ-us. *a, um.* adj. (*imperator*)
【解】❶ 將帥者. ❷ 皇帝者.
【例】❶ haud *imperatorium* ratus. (cum infin.) 以爲不相稱將帥職責. *imperatoria* navis. Suet. 旗艦. ❷ laus *imperatoria.* 皇帝褒揚.

impĕrātr-ix. *īcis.* f.
【解】女司令，女將，女主帥，女皇.
【例】*imperatrix* (Italia). Plin. 統制世界者(義大利).

impĕrāt-um. *i.* n.
【解】命令，號令，軍令.
【例】*imperatum* facere. Caes. 執行命令. *imperata* facere. Caes. 執行命令. ad *imperatum.* Caes. 遵令.

impĕrāt-us. *a, um.* part. v. *impero.*
【解】命令，號令者.
【例】nulla arma sumere nisi *imperata.* Liv. 不接命令，絕不動武器. *imperatum* frumentum. Cic. 錢糧(公糧). *imperatae* pecuniae. Caes. 賦稅，(稅銀).
【註】*imperatus* actus. 受命行爲.

impercept-us. *a, um.* adj. (*in percipio*). *-tior.*
【解】未感覺，未明瞭者.

imperc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*in parco*)
【解】寬待，赦免.
【例】*impercere* alicui. 寬待人.

impercuss-us. *a, um.* adj. (*in percutio*)
【解】未擊者.

imperdĭt-us. *a, um.* part. v. (*in perdo*)
【解】未損失，未毀滅，未殺害者，(安全者).

imperfecte. adv. (*imperfectus*)

【解】不完美，不健全貌.

imperfect-us. *a, um.* part. v. *imperficio.* (*in perficio*). *-tior.*

【同】inchoatus, pendens; non absolutus, praecisus; impolitus, adumbratus, affectus.

【解】未完成，不完全，有缺點，有瑕疵者.

【例】*imperfectus* cibus. Juv. 未消化之食物. opus *imperfectum.* 未完成之工程. *imperfectum* et rude. 粗劣者. *imperfectus* actus. 局部(不完全)有意行爲. *imperfecta* inductio. 不完備的歸納法.

imperfoss-us. *a, um.* part. v. *imperfodio.* (*in perfodio*)

【解】未穿透者.

imperiāl-is. *e.* adj.

【解】統帥者，總王者.

impĕriōs-us. *a, um.* adj. (*imperium*)

【同】superbus.

【解】❶出令者，獨裁者. ❷高傲，自尊，倨傲，擅權者.

【例】❶ *imperiosus* sibi. Hor. 自主者. *imperiosus* sui. Plin. 自主者. ❷ *imperiosius* aequor. Hor. 怒濤. *imperiosissima* vis. Quint. 最高權威. *imperiosi* populi. 桀驁之民族.

impĕrītē. adv. (*imperitus*), *-tius, -tissime.*

【同】inscite, indocte, imprudenter.

【解】愚昧，拙劣貌.

impĕrīti-a. *ae.* f. (*imperitus*)

【解】無學識，無經驗，愚魯，拙笨.

impĕrīt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (*impero*)

【解】❶ intr. 當權，執政. ❷ tr. 命令.

【例】❶ (*imperitare*) alicui. 令人. ❷ (poet.) (*imperitare*) aequam rem. Hor. 命令公正之事.

impĕrīt-us. *a, um.* adj. (*in peritus*), *-tior, -tissimus.*

【同】inscius, rudis, ignarus, indoctus. X. Peritus.

【解】無學識，不諳世故，愚魯，拙笨者.

【例】homines nostrae consuetudinis *imperiti.* Caes. 不諳吾人習俗之人. homo omnium rerum *imperitus.* 毫無經驗之人. homo dicendi *imperitus.* 不會講話之人.

impĕri-um. *i.* n.

【同】potestas, ditio; dignitas, magistratus, provincia, dominatio; mandatum.

【形】annuum, clarissimum, cruentum atque funestum, moderatum, domesticum, divinum, honorificum, justum, legitimum, militare, novum, populare, praeclarum, regium, summum, vetus.

【解】❶命令，號令. ❷權位，權能. ❸(offic.) 委任之特權. ❹(in partic.) 兵權. ❺幕府，政府，官職. ❻(in gen.) 統制權，最高權位. ❼帝國，帝制.

【例】❶ praetoris *imperio* parere. Cic. 服從巡撫之命令. istius *imperio.* Cic. 因伊之命令. *imperia* accipere. Liv. 接受(統帥)命令. *imperium* in suos tenere. Cic. 對屬下保持其權位. ❷ *imperium* permittere, prorogare. 委任延長其權限. esse cum *imperio.* Liv. 居最高權位. mittere aliquem cum *imperio.* Liv. 遣發全權代表. ❹ summa *imperii.* Caes. 最高統帥. ❺ *imperium* consulare. 執政(總統)職權. cum (vel) in *imperio.* Cic. 執行職權. tertio anno *imperii* sui. Hier. 在王位之第三年. ❻ *imperium* populi Romani. Cic. 羅瑪國民統制權. de *imperio* decertare. Cic. 爭權. duae urbes inimicissimae huic *imperio.* Cic. 與帝國結怨最深之二城市. ❼ *imperium* recipere. Suet. 接受皇帝位.

impermiss-us. *a, um.* adj. (*in permitto*)

【解】不准，禁止者.

impĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*in paro*)

【同】leges alicui impono, praescribo. X. Pareo.

【解】命令，統制，治理，克治.

【例】❶ tr. (*imperare*) aliquam rem, alicui aliquam rem. 命令某事，命人某事. (*imperare*) tributum. Plaut. 令納稅. naves *imperat* fieri. Caes. 命造船. (*imperat*) cohortes proficisci. Caes. 命營兵出發. (cum *ut, uti,* (vel) *ne* et subj.) *imperat* filiis ut... Petr. 命衆兒子.... *imperat* mihi ne abscedam. Ter. 禁止我離去. (cum infin.) *imperat* intra tecta vocari. Virg. 命入屋. (cum interrog. indir.) quid fieri vellet *imperabat.* Caes. 指明自己所欲行之事. ❷ intr. **a**) (cum dativ.) (*imperare*) alicui, alicui rei. 命某人命某事. (*imperare*) gentibus. Cic. 命令各民族. (*imperare*) cupiditatibus. Cic. -irae. Ov. 節制貪慾，一忿怒. **b**) (absolute) *imperare,* parere. Cic. 命令服從. Lucullo *imperante.* Cic. 在盧古洛統制下.

imperpĕtu-us. *a, um.* adj.

【解】非永久者.

impersōnāl-is. *e.* adj. (termin. grammat.)

【解】不分位，單位.

【例】*impersonalis* modus. Serv. 單位式，(動詞)非人格的. *impersonalia* verba.

Prisc. 單位動詞. *impersonalis* propositio. 無主命題.

impērspĭcŭ-us. *a, um.* adj.
【解】不能分明，不能透徹者.

imperterrĭt-us. *a, um.* adj.
【同】qui nulla re terretur.
【解】不恐怖，無所驚懼者.

impert-ĭo. (**impartĭo**). *īs, īvi, ĭi, ītum, īre.* v. tr.
【解】不恐怖，無所驚懼者.

impert-ĭor. *īris, ītus sum, īri.* v. dep. tr.
【同】do, tribuo.
【狀】gratuito.
【解】分與，分施，分給，通傳，通達，(cum acc. et dat.) (cum acc. et abl.).
【例】❶(cum accus. vel dativ.) suis aliquid *impertire*. Cic. 分物與屬下. (*impertire*) suum laborem hominum periculis sublevandis. Cic. 努力救人脫險. collegae meo laus *impertitur*. Cic. 我之同事受褒獎. (*impertire*) oneris partem. Cic. 使人分擔責任. (*impertire*) alicui salutem. Lucil. 託人問候某人. ❷ (*impertire*) aliquem aliqua re. (cum acc. et abl.) 使人分享某物. doctrinis *impertiri*. Nep. 受教. (*impertiri*) aliquem plurima salute. Ter. 熱誠問候某人.

impertīt-us. *a, um.* part. v. *impertio.*
【解】分賜，分與者.
【例】pro his *impertitis*. Liv. 為所施之恩.

imperturbāt-us. *a, um.* part. v. *imperturbo.*
【解】心安神靜，不紊不亂.

impervĭ-us. *a, um.* adj. (*in pervius*)
【解】不通衢(無路)，不能到達.

imp-es. *ĕtis.* m. (*in peto*) (arch.) (*impetus*)
【解】衝動，突進.

1. impĕtibĭl-ĭs. *e.* adj. (*in peto*)
【解】可攻擊者.

2. impĕtibĭl-ĭs. *e.* adj. (*in* priv. *petibilis*)
【解】不可尋求，(難堪)可厭者.

impĕtīg-o. *ĭnis.* f. (*impeto*)
【解】皮疹，乾癬，痒瘡.

impĕtīt-us. *a, um.* part. v. *impeto.*
【解】受攻擊者.

impĕt-o. *ĭs, ītum, ĕre.* v. tr. (*impeto*)
【同】invado.
【解】投向，攻擊，追捕，控告.
【例】*impetere* telum. Luc. 銜(咬)箭.

impetrābĭl-ĭs. *e.* adj.
【同】quod facile impetrari et obtineri potest.
【解】可得者.
【例】votum *impetrabile*. 可實現的願望. omnia *impetrabilia* et tuta. 一切可獲得，且穩妥者.

impĕtrātĭ-o. *ōnis.* f. (*impetro*)
【解】求得，獲得.
【例】*impetrationes* nostrae nihil valent. 我們求而無效.

1. impĕtrāt-us. *a, um.* part. v. *impetro.*
【解】獲得，求得者.
【例】*impetrato* ut.. Liv. 求得....

2. impĕtrāt-ŭs. *ūs.* m. (abl. *u*)
【解】獲得，求得.

impĕtr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*in patro*)
【同】exoro, exigo, aufero, induco ut fiat aliquid; invenio, fero, voti compos fio.
【狀】libenter.
【解】達到目的，獲得，求得，成功，收效.
【例】**a)** (cum accus.) (*impetrare*) aliquid per aliquem. Cic. 藉賴某人求得某物. (*impetrare*) aliquid ab aliquo. Cic. 由某人求得. (*impetrare*) aliquid alicui. Cic. 為某人求得. (*impetrare*) vitam, salutem alicui. 為某人求得生命. **b)** (cum *ut* vel *ne* et subj.) (cum infin.) *impetratur* ut.. Plin. 求得.... **c)** *impetrare* de.. 論某事求得.... *impetrare* (absolut.) Caes. 求得.

impĕt-ŭs. *ūs.* m. (*in pes*)
【同】impressio, vis, violentia, incursio, incursus, ferocia, conatus.
【形】acerrimus, caecus, crudelis, furibundus, fortissimus, hostilis, immanis, nocturnus, perceler, rectus, repentinus, sceleratus, subitus.
【解】猛進，推動：❶衝動，突擊，衝突，猛攻. ❷襲擊，攻擊. ❸(fig.) 猛衝，奮激，感動，熱烈慾望，天然衝動.
【例】*impetu* capto. Liv. 開始猛攻. continenti *impetu*. Caes. 繼續進攻. *impetus* fluminum. Plin. 激流. *impetus* febris. Caes. 瘧疾發作. ❷ *impetum* in aliquem facere. Caes. 突擊某人. *impetum* sustinere, ferre. Caes. 抵制攻擊. *impetum* propulsare. Cic. 抵抗攻擊. *impetum* hostis frangere. 粉碎敵人之攻勢. ❸ fortitudo *impetus* suos habet. Cic. 剛毅有其激烈衝動. *impetus* dicendi. Cic. 激烈的演詞. occidendi regis *impetum* capere. Curt. 激起弒君的願望. indomitos *impetus* vulgi cohibere. Cic. 制止民衆過激的衝動.

impex-us. *a, um.* part. v. *impecto.*
【解】未梳理，紛亂，蓬鬆者.
【例】barba *impexa*. 蓬鬆的鬍鬚.

impĭē. adv. *impissime.*

【同】 barbare, nefarie, scelerate.
【解】 褻聖慢神，不孝，犯上，叛國，凶惡.
【例】 *impie* facta. Liv. 凶惡罪過.
impĭĕt-as. *ātis.* f. (*impius*)
【同】 impia fraus.
【解】 大逆不道，忤逆不孝，無天無法，肆無忌憚.
【例】 nihil tam miseros facit, quam *impietas.* 忤逆貽人莫大凶禍.
impĭg-er. *ra, rum.* adj. (*in piger*)
【同】 diligens. X. Piger.
【解】 辛勤不倦，不知疲倦，積極，迅速，敏捷.
【例】 *impiger* militiae. Tac. 英勇作戰. *impiger* ad labores belli. 勇於苦戰. *impigrum* se praebere. 持身勤敏. *impigrae* linguae. Sall. (勞叨)喋喋不休.
impĭgre. adv.
【同】 alacriter, diligenter.
【解】 殷勤，敏捷，勤勞不倦.
【例】 *impigre* mori. Curt. 死無貽悔.
impĭgrĭt-as. *ātis.* f. (*impiger*)
【同】 diligentia.
【解】 黽勉，勤勞.
imp-ingo. *ingĭs, ēgi, actum, ingĕre.* v. tr. (*in pango*)
【同】 jacio, impello, objicio, allido, obtrudo.
【解】 ❶ 衝擊，衝撞(碰)，投向，勉强. ❷ 推動，撞倒，(翻來覆去).
【例】 ❶ (*impingere*) pugnum in os. Pl. 掌面，(以拳擊面). (*impingere*) caput parieti. Plin. 以頭撞壁. (*impingere*) beneficium. Sen. 强施恩. (*impingere*) compedes. Plaut. 上鐐銬. improvidi in multos scopulos *impingunt.* 他們未曾防備，而觸許多暗礁. ❷ (*impingere*) hostes in vallum. Tac. 驅退敵人入壕塹內. fustem alicui, culpam in aliquem *impingere.* 以杖笞人，歸過於人.
impingŭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*in pinguis*)
【解】 塗脂油，使茁壯.
【例】 (fig.) *impinguatus*. Tert. 變稠，變濃.
impĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】 玷污，使污穢.
【例】 se *impiare.* Plaut. 污己. Romanis *impiatum* est. Minuc. 羅瑪人已沾染罪惡.
impĭ-us. *a, um.* adj. (*in pius*), *impiissimus.*
【同】 a pietate remotus, alienus; consceleratus. X. Pius.
【狀】 admodum.
【解】 大逆不道，瀆神，(不敬)，叛國(不忠)，忤逆，(不孝).
【例】 *impium* bellum. Cic. 不義(叛國) 之戰. *impii.* Cic. 肆無忌憚之人，(壞人). in *impios* a Deo poenae sunt constitutae. 天主制定惡人(壞人)應受之罰.
【附】 **impii** libri prohibiti. 不良的(圖謀推翻宗教基礎)禁書.
implācābĭl-is. *e.* adj. (*in placabilis*)
【同】 inexorabilis.
【解】 怒不可遏，不能息怒，難以和解者.
【例】 (*implacabilis*) alicui. Cic. 對某人怒火未息，(難以和解). (*implacabilis*) in aliquem. Cic. 對某人怒火未息，(難以和解). se *implacabilem* alicui praebere. 對某人怒火未息，(難以和解).
implācābĭlĭt-as. *ātis.* f.
【解】 執拗，固執.
implācābĭlĭus. adv. (comparat.)
【解】 更固執.
implācāt-us. *a, um.* part. v. *implaco.* (*in placo*)
【解】 未息怒者，酷嗜無厭者.
implăcĭd-us. *a, um.* adj.
【解】 不安，不靜，震盪不寧者.
imple-cto. *ctĭs, xi, xum, ctĕre.* v. tr. (praesertim usurp. particip. *implexus*)
【解】 ❶ 纏繞，編織. ❷ (fig.) 混和，攙雜.
【例】 ❶ *implexa* crinibus angues. Virg. 蛇纏髮上. ❷ vidua *implexa* luctu continuo. Tac. 頻遭哀喪之孀婦.
impl-ĕo. *ēs, ēvi, ētum, ēre.* v. tr. (*in* et inusit. *pleo*)
【同】 compleo, expleo, augeo. X. Exhaurio.
【解】 ❶ 注滿，充滿. ❷ 滿足. ❸ 足數，充量. ❹ (fig.) **a)** 充塞. **b)** 飽飫. **c)** 滿期. **d)** 完成，滿全.
【例】 ❶ (*implere*) aliquid aliqua re, (vel) alicujus rei. Cic. 以物塡塞某.... (*implere*) equum vestis. V. Fl. 披馬衣. (*implere*) caput oleo. Cels. 滿頭脂膏. ❷ *implentur* ferinae. Virg. 飽食野味. si quis se *implevit.* Cels. 若食量已足. ❸ *impleta* ut essent sex milia armatorum. Liv. 編成足彀六千之武裝人數. ❹ **a)** (*implere*) urbem tumultu. Liv. 全城鼎沸. (*implere*) aliquem spei. Liv. 使人滿心希望. **b)** (*implere*) se regum sanguine. Cic. 飽飲王血. **c)** nondum *impleverat* annum. 一年期未滿. **d)** (*implere*) munus suum. Ta. 盡己之職務.
【附】 **impletio** legis negativae et positivae. 消極法規及積極法規的遵守.
implēt-us. *a, um.* part. v. *impleo.*
【解】 充滿，注滿者.

【例】 gaudium *impletum.* 滿心喜歡.

1. implex-us. *a, um.* part. v. *implecto.*

【解】 編織，緊束者.

【例】 *implexus* crinis. Apul. 篷頭. *implexa* collo meo. Apul. 抱吾項.

2. implex-ŭs. *ūs.* m.

【解】 連結，擁抱.

implĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*implico*)

【解】 ❶ 組合. ❷ 連絡，糾纏.

【例】 nervorum *implicatio* in toto corpore. 全體神經系統(機構).

implĭcāt-us. *a, um.* part. v. *implico. -catior, -catissimus.*

【解】 組合，連結者，(fig.)棘手，淆惑，困惑者.

【例】 vox rauca et *implicata.* Sen. 喑啞混淆之聲. *implicata* viperis crines. Hor. 蛇纏頭髮.

implĭcitē. adv. (*implicitus*)

【同】 abscondite. X. Explicite.

【解】 混淆，曖昧，隱微，模糊狀.

implĭcĭt-us. *a, um.* part. v. *implico.* (*-issimus*)

【解】 曲折，盤旋.

【例】 *implicitae* errore viae. Liv. 曲折迴環之路. *implicitus* in morbum. Liv. 病苦纏身. *implicitus* morbo. Caes. 染病.

implĭc-o. *ēs, ŭi,* (vel) *āvi, ĭtum,* (vel) *ātum, āre.* v. tr. (*in plico*)

【同】 irretio, illaqueo. X. Explico.

【狀】 penitus.

【解】 ❶ 摺疊，纏紮，籠絡. ❷ 包裹，緊束，編織. ❸ (fig.) a) 捲入，(戰爭旋渦). b) 擾亂，騷擾.

【例】 ❶ aciem *implicare.* Sall. 使陣線混亂. *implicare* arborem. Cat. 繞樹. *implicare* navigia. Curt. 阻擾航行. *implicari* negotiis. Cic. 因事纏身. ❷ (*implicare*) brachia collo alicujus. Ov. 擁抱人頸項. (*implicare*) crinem auro. Virg. 金帶束髮. ❸ (fig.) a) (*implicare*) aliquem bello. Virg. 使人參戰(捲入戰爭旋渦中). *implicari* (se *implicare*) aliqua re. 因事纏身. *implicatus* morbo. Caes. 染病. *implicatus* in morbum. Nep. 害病. b) (*implicare*) aliquem responsis. Liv. 因答案使人受窘.

implōrātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】 哀求，呼號.

【例】 (*imploratio*) alicujus. Cic. (genit. subj.) (deorum) 某人之哀求. (*imploratio*) deum. Liv. (genit. obj.) 哀求神.

implōrāt-us. *a, um.* part. v. *imploro.*

【解】 被呼求者.

implōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*in ploro*)

【同】 invoco, exposco, flagito, posco, appello, obtestor, voce miserabili opem peto, ad aliquem confugio, ad alicujus opem confugio.

【狀】 etiam atque etiam.

【解】 ❶ 哀求，哭求. ❷ 呼求. ❸ 懇求，禱告.

【例】 ❶ *implorare* aliquem ne... Caes. 哀求某人勿.... ❷ *implorare* misericordiam. Cic. 呼求仁慈，(開恩). at ille Heracliti memoriam *implorans.*. Cic. 但他呼求記憶艾拉可利. ❸ (*implorare*) auxilium a populo Romano. Caes. 懇求羅瑪國民援助. (*implorare*) ne.. Caes. 求勿....

implumb-o. *ās. āre.* v. tr.

【解】 灌鉛，銲.

implūm-is. *e.* adj. (*in* priv. *pluma*)

【解】 無羽毛者，毛之不豐滿者，無翅者.

【例】 *implumes* pulli. 無羽毛之雛.

implŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* (usurp. impers.)

【解】 落雨，雨落在.

implūt-us. *a, um.* part. v. *impluo.*

【解】 雨濕.

implŭvĭ-um. *i.* n.

【同】 locus sine tecto in aedibus, quo descendere imber possit.

【解】 天井，宅內蓄水池.

impaenĭt-ens. *entis.* adj.

【解】 不願悔改，不願改過者.

impŏlītē. adv. (*impolitus*)

【同】 inornate, inculte.

【解】 粗陋，不文雅.

impŏlīt-us. *a, um.* adj. (*in politus*)

【同】 rudis.

【狀】 admodum.

【解】 未琢磨，粗糲，粗疏，簡陋，不文雅者.

【例】 lapis *impolitus.* Quint. 未琢磨(粗)之石. genus hominum rude ac *impolitum.* Quint. 粗魯不文雅之人. forma dicendi *impolita.* 粗俗語句.

impollūt-us. *a, um.* part. v. *impolluo.* (*in polluo*)

【解】 未受玷污者.

impō-no. *nĭs, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr. (*in pono*)

【同】 pono super aliquid.

【解】 ❶ 於上，加於. ❷ (fig.) a) 建設於，置於，(首位). b) 置於(肩上). c) 加給，分派. d) 完工(作最後工程) ，成功. ❸ 使改掙、(妄用)欺騙.

【例】 ❶ (*imponere*) aliquem in rogum. Cic. 置人焚屍柴堆上. (*imponere*) eo (=in

equos).Caes. 置於馬上. (*imponere*)eo(=in carros). Caes. 置於車上. (*imponere*) in cervicibus nostris dominum. Cic. 立主人壓制我們. (*imponere*)alicui diadema. Cic. 與人加冕. (*imponere*) in naves milites. Caes. 使兵登舟. (*imponere*) exercitum Brundisii. Cic. 使軍隊在布隆底登舟. (*imponere*) (remedia) vulneribus, (in vulnera). Plin. 敷藥傷上. ❷ (fig.) **a)** ((*imponere*) villicum. Cic. 安插租戶. consul *impositus* est nobis, qui... 給我們立(總統) 執政官. **b)** (*imponere*) alicui negotium. Cic. 委任於人. **c)** (*imponere*) alicui plus laboris. Cic. 使人勞瘁過度. (*imponere*) alicui injurias, contumelias. Caes. 使人受屈受辱. **d)** (*imponere*)manum summam,extremam alicui rei. Plin. 完成某事(竣工). (*imponere*)stipendium victis. Caes. 迫戰敗者納貢. ❸ (*imponere*) alicui. Cic. 迫人(調換). *imponit* mihi caupo. Mart. 店主欺騙我.

【附】phras. ❶ victori coronam *imponere*. 給得勝者加冕. alicui leges per vim *imponere*. (imposer). 迫人守法. ❷ magnum onus alicui *imponere*. (imposer) 加給人重大責任. ❸ pecuniam in remiges *imponere*. (ordonner). 令搖槳者出錢. ❹ villicum pecori, agro *imponere*. (proposer, mettre à la tête). 使佃戶管理牲畜田園. ❺vulnera alicui, (injurias, et contumelias). plagam mortiferam reipublicae *imponere*. (porter)傷人(辱人詬罵人), 使國家受致命傷. ❻ *imponere* (tromper)alicui. 騙人.

importāt-us. *a, um.* part. v. *importo.*

【解】運入, 進口者, (舶來品).

import-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*in porto*)

【同】infero, affero, praebeo, exhibeo. X. Exporto.

【解】❶ 運入, 携入. ❷ (fig.)引入, 招入.

【例】❶ *importare* commeatus in oppidum. Caes. 運食糧入城. ❷ *importare* fecunditatem. Plin. 使多生產, (增產量). ea res nobis pericula *importavit*. 該事使吾人遭危險.

importūnē. adv. (*importunus*), *-nius*, *-nissime.* Sall.

【同】moleste, minus idoneo tempore.

【解】不適宜, 不合時勢, 粗暴, 殘酷.

【例】quidquid *importunius* fluit. Veg. 凡流動之水.

importūnĭt-as. *ātis.* f. (*importunus*)

【同】immanitas, violentia.

【形】incredibilis, molesta, tanta.

【解】不利(的位置), 累贅, 嚴厲, 殘酷.

【例】*importunitas* loci. Gell. 地勢不利. quem propter *importunitatem* animi nemo tecto vult recipere. 因性情激烈, 無人肯收留他.

importūn-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *portus*)

【同】immmanis, infestus. X. Opportunus.

【解】❶ 不宜靠岸, 不能接近, 不易行者. ❷ (fig.)**a)** 不便, 憂憤者. **b)** 乖戾, 粗暴, 殘忍者.

【例】❶ machinationibus locus *importunus*. 不便用戰鬪機械之地. ❷ **a)** *importunum* tempus. Cic. 天時不利. sedes non *importuna* sermoni. Cic. 談話適宜之地. **b)** *importuna* natura. 性情乖戾.

importŭōs-us. *a, um.* adj. (*in portuosus*), *-sissimus.*

【解】無停舶處者, 不能靠岸者.

imp-ŏs. *ŏtis.* adj. (*in* priv. *potis*) (cum genit.)

【解】不自主, 無能爲力, 不能控制者.

【例】*impos* animi. Cic. (animi parum sani). 心不自主者. *impos* sui. Sen. 不自主者.

impŏsĭtĭ-o. *ōnis.* f.

【解】置於上, 加給.

【例】*impositio* manus. Vulg. 覆手. *impositio* nominis. Varr. 起名. *impositio* manuum. 覆手.

impŏsĭt-us. *a, um.* part. v. *impono.*

【解】置於上者.

【例】*impositus* stratis. Stat. 臥於衾榻上. *imposito* in naves exercitu. Liv. 軍隊既已登舟. *impositum* nomen. Lucr. 已起名號.

impossĭbĭl-is. *e.* adj.

【解】不可能者.

【例】*impossibilia* aggredi. Quint. 試辦不可能者. *impossibile* est... (cum infin.)不可能者....

impossĭbĭlĭt-as. *ātis.* f.

【解】不可能, 不得, (無奈).

impost-or. *ōris.* m.

【解】騙人者, 僞君子.

impostūr-a. *ae.* f.

【解】欺騙, 僞飾.

impŏt-ens. *entis.* adj. (*in potens*), *-tior*, *-tissimus.*

【同】effrenatus, qui in sua potestate non est, qui dolori (vel) iracundiae paret, obsequitur, qui iracundia... effertur.

【解】❶ 輭弱無能者. ❷(cum genit.)不勝, 不能治者. ❸ 不自主, 放肆, 放縱者.

【例】❶ *impotentes.* Cic. 懦弱者. valeant haec ad salutem *impotentium.* 希望此可能保存懦弱者之性命. ad opem *impotentium.* Cic. 爲援助輭弱者. ❷ *impotens* regendi equi. Liv. 不能駕馭(乘)馬. *impotens* irae. Liv. 不能克治忿怒. *impotens* sperare. Hor. (poetice). 不能制止其希望. *impotens* rerum suarum gens. Liv. 不能自治之民族. ❸ homo *impotentior, impotentissimus.* 更忿怒，極忿怒者. *impotens* laetitia. Cic. 過分喜樂. *impotens* rabies. Liv. 瘋狂.

impŏtentĕr. adv. (*impotens*), *-tius, -tissime.*
【解】❶ 激烈，凶暴，强橫，殘暴，放縱貌. ❷ 不能自主，輭弱無能貌.
【例】❶ *impotentissime.* Sen. 極兇暴. ❷ *impotenter* se gerere. 不能自治. elephanti *impotentius* jam regi. Liv. 象漸漸不受約束.

impotentĭ-a. *ae.* f. (*impotens*)
【同】animi effrenatio.
【解】❶ 懦弱無能，不能. ❷ 無節制，放縱無度.
【例】❶ dictorum ac factorum *impotentia.* 不能言，不能行. *impotentia* impedimentum matrimonii. 不能人道爲婚姻的否認限制. ❷ *impotentia* quaedam animi. Cic. 心靈無理之衝動.

impraesentiārum. (**inpraesentiarum**). adv. (*in praesentia rerum*)
【解】現在.

impraetermisse. adv.
【解】不斷，無間斷.

imprans-us. *a, um.* adj.
【解】未用饍者，守齋者.

imprĕcātĭ-o. *ōnis.* f. (*imprecor*)
【解】詛咒.

imprĕc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*in precor*)
【同】precor, in malam fere partem accipitur.
【解】詛咒，問候，(祝福).
【例】*imprecari* diras (alicui). Plin. 咒罵，(祈禍). *imprecari* solito sermone salutem. Apul. 慣常問候.

imprehensĭbĭl-ĭs. *e.* adj. (*in prehendo*)
【解】不能攫取，不能體會(體驗)者.

impressĭ-o. *ōnis.* f. (*imprimo*)
【同】efficientia, effectio, vis, violentia, incursio, impetus.
【形】explanata.
【解】❶ 衝擊，侵襲，圍攻(敵人). ❷ 心靈感覺，印象.
【例】❶ (in hostes) *impressionem* facere. Varr. -dare. Liv. 攻擊敵人. *impressione* aciem hostilem fundere, evertere. 衝破敵陣. *impressio* nummorum. Aug. 造幣(鑄錢). ❷ *impressio* animi. 心靈感覺(印象).
【附】**impressionismus.** 印象主義.

impress-us. *a, um.* part. v. *imprimo.*
【解】被排擠，壓迫，銘刻，刋印者.
【例】*impressum* vulnus. Cic. 受傷，(印傷). *impressum* in animo verum. Cic. 銘刻眞理於心中.

imprīmis. adv. (**inprimis.** *in primis*)
【解】首先，首要，另外.

impr-ĭmo. *ĭmĭs, essi, essum, imĕre.* v. tr. (*in premo*)
【同】signo, inscribo, quasi informo in animo, vel in animum defigo.
【狀】similiter, subtiliter.
【解】❶ 應用於，依據，加於. ❷ 壓榨，嵌入. ❸ 銘刻，刋印. ❹ 加標記，烙印.
【例】❶ *impresso* genu. Virg. 屈膝其上. *impressa* lana. Prop. 上邊加羊毛. (*imprimere*) tabulas parieti. Plin. 懸圖壁上. ❷ (*imprimere*) vestigium. Cic. 印足跡. sulcus altius *impressus.* Cic. 犂溝更深. ❸ (*impressum*) in cera sigillum. Cic. 印圖章在蠟上. reipublicae dedecus *imprimitur.* Cic. 貽恥辱於國家. (fig.) aliquid alte in mente et animo *imprimere.* 深刻某事於心中. ❹ signo *impressae* tabulae. Liv. 蓋有圖章之劃片. flagitiorum vestigiis municipia *imprimere.* Cic. 遺恥辱於城市. crater *impressus* signis. Virg. 刻有花紋之杯.
【附】**imprimatur.** 出版的許可.

imprŏbābĭl-is. *e.* adj.
【同】non probabilis.
【解】不能贊同，不足證明，不足引徵者.
【例】nos alia probabilia, alia *improbabilia* dicimus. 我們分辨，足以證明，與不可證明者.

imprŏbātĭ-o. *ōnis.* f. (*improbo*)
【同】X. Approbatio.
【解】不贊同，不認可，不可憑信.
【例】*improbatio* testium. 證人不贊同.

imprŏbāt-us. *a, um.* part. v. *improbo. -tissimus.*
【解】不贊同者，未證明，未憑信者.
【例】morum *improbatus.* Apul. 被誹議之品行. *improbatissimus* homo. Gell. 最受排斥之人.

imprŏbe. adv. (*improbus*), *-bius, -bissime.*
【同】injuste, inique, perverse, nequiter.

【解】❶ 不善，惡劣，有缺失. ❷ 兇惡，不義，不正經. ❸ 無廉恥，無節制.
【例】❶ *improbe* dicere. Gell. 詞句不工整. ❷ praeda *improbe* parta. 不義之贓物. *improbius* labrati. Char. 過厚之脣.

imprŏbĭt-ās. *ātis.* f. (*improbus*)
【同】perversitas.
【形】alacris, aperta, insignis, mirifica, perspicua, robustior, similis, singularis, summa, varia.
【解】❶ 劣品，(贗品，竊器). ❷ 不正經，不公正，邪惡，敗壞. ❸ 膽大妄爲，無恥.

imprŏb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*in probo*)
【同】vitupero, rejicio, damno. X. Approbo.
【解】不贊同，駁斥，貶責.
【例】ego ista studia non *improbo.* 我並不反對研究此種科目.

imprŏb-us. *a, um.* adj. (*in probus*)
【同】impius, sceleratus. X. Probus.
【解】❶ 賤貨，劣貨，不幸. ❷(moral.)品行惡劣，心術不正. ❸ 無相當條件. **a**) 過度. **b**) 無限期. **c**) 不得展延. **d**) 放縱無恥.
【例】❶ *improba* merces. Pl. 劣貨. *improbus* panis. Mart. 下等麵包. *improbissimus* Chrysogoni fautor. Cic. 柯利早之最不幸之擁護者. ❷ homo *improbissimus.* Cic. 窮兇極惡之人. lex *improbissima.* Cic. 最壞之法律. *improba* facta. Plaut. 惡行. *improba* manus. Mart. 負賣人之手. ❸ **a**) *improbae* spes. Plin. 妄望(狂想). **b**) *improbus* imber. Sen. 霪雨. labor *improbus.* Virg. 倔强之勞作. **c**) *improbe* amor. Virg. 薄幸之愛.
【附】*improbum* lumen. Sen. 過强之光. fauce *improba.* Phaed. 枵腹.

imprŏcēr-us. *a, um.* adj. (*in procerus*)
【解】短，矮.

imprompt-us. *a, um.* adj. (*in promptus*)
【解】不伶俐，不果決，無心火，口訥者.

imprŏpĕrāt-us. *a, um,* adj. (*in propero*)
improper-us. *a, um.* adj.
【解】遲緩，怠慢者.

imprŏpĕr-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr. (*in propero*)
【解】急進，責斥.

imprŏpĕrĭ-um. *i.* n.
【解】譴責，面斥.

imprŏprĭe. adv.
【解】不適當，假借.

imprŏprĭĕt-as. *ātis.* f.
【解】(語句)不適當，借意.

imprŏprĭ-us. *a, um.* adj.
【解】不相宜(文)，假借(字).

improsp-er. *era, erum.* adj. (*in prosper*)
【解】不順利，不吉祥者.

improspĕrē. adv. (*in prospere*)
【解】不順適，不利.

imprōvĭdē. adv. (*improvidus*)
【同】incaute.
【解】疎忽貌，不謹愼，未預略貌.
【例】(*improvide*)se in praeceps dederat. 冒昧，冒險.

imprōvĭd-us. *a, um.* adj. (*in providus*)
【同】incautus. X. Providus, pendens.
【解】不虞(不愼)，無備(不防)者.
【例】(*improvidus*)futuri certaminis. Liv. 不修武備者. (*improvidus*) hujus mali. Plin. 不虞之禍. (*improvidus*) servasse... Sil. 不愼於保衛. *improvida* aetas. 冒昧的年歲，(時代).

imprōvīsō. adv. (*improvisus*)
【同】ex improviso, ex inopinato, de improviso, derepente, subito, repente, repentino, insperato.
【解】臨時，猝然，意外.
【例】*improviso* hoc mihi accidit, (praeter opinionem). 我驟然遇到此事.

imprōvīs-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *provideo*)
【同】inopinatus, novus, repentinus, nec opinatus, fortuitus, subito et improviso natus. X. Provisus.
【解】不測，意外，忽然，驟然.
【例】de *improviso.* Caes. 由於意外遭遇. ex *improviso.* Cic. 由於意外遭遇. ad *improvisa.* Tac. 由於意外遭遇. fortuna efficit multa *improvisa* nobis. 命運所定，意外事多.

imprūd-ens. *entis.* adj. (*in prudens*), *-tior. -tissimus.*
【同】insciens, inscius, ignarus, errore lapsus, lapsus per imprudentiam. X. Sciens.
【狀】bene, insigniter, naviter.
【解】❶ 冒昧，不識(無先見之明)，不測，不愼者. ❷ 無謀略，不防備，粗疏者.
【例】❶ me *imprudente* et invito. Cic. 此事非吾所略，非出吾意. *imprudens* harum rerum. 不識此類事者. *imprudens* legis. Cic. 不明法律者. ❷ *imprudens* feci, quod maxime nolebam. 我不愼行吾所最不喜者. *imprudentes* hostes. Caes. 被襲之敵人. verba *imprudenti* dare. Plaut. 欺人不防. non *imprudens* consilium. Petr. 賢知策略.

imprūdentĕr. adv. (*imprudens*), *-tius.*
【同】per imprudentiam, per ignorantiam,

inscienter. X. Scienter, prudenter.
【解】無知識，不明智，冒昧，不愼貌.
【例】*imprudenter* agere. 冒昧行事.

imprūdenti-a. *ae.* f. (*imprudens*)
【同】inscitia, inscientia. X. Scientia, prudentia.
【解】❶不明智，無知識，昧於先機，不識究竟，不識時務，不知審愼. ❷不注意，不預略，不防備，不諳世故.
【例】❶ *imprudentia*, (ignorantia) eventus. Liv. 不識究竟. id non *imprudentiae* sed perfidiae assignandum. 此事非出無心，實因不忠. ❷ per *imprudentiam*. Cic. 事出意外.

impūb-ēs. *ĕris.* **impūb-is.** *is.* adj. (*in pubes*)
【同】adolescentulus.
【解】童年，未成年，未達生育年齡者.
【例】filium *impuberem*. Cic. 子尙幼.

impŭd-ens. *entis.* adj. *-dentior*, *-tissimus.*
【同】inverecundus. X. Pudens.
【解】厚顏，無廉恥，無節操者.
【例】homo est plane *impudens*, qui impudenter dicat faciatque omnia, (pudorem dimisit). 廉恥喪盡之人. *impudens* in petendo. (aversus a pudore in petendo). 貪求無恥.

impŭdenter. adv. *-tius*, *-tissime.*
【同】confidenter, audacter.
【解】厚顏，腆頻，無廉恥貌.

impŭdentia. *ae.* f.
【同】confidentia, os impudens, durum, ferreum. X. Verecundia.
【形】impudica, incredibilis, insignis, mira, perspicua, similis, singularis, summa, tanta, tam varia.
【解】不顧廉恥，厚顏.
【例】insignem *impudentiam* agnoscite. 應認明昭然的無恥行爲. *impudentia* fretus in omnem licentiam effunditur. 因其無恥遂放縱無度.

impŭdicĭtia. *ae.* f. (*impudicus*)
【解】失貞操，失節，卑污，猥褻.
【例】*impudicitiae* se dedere. 縱慾妄行.

impŭdĭc-us. *a*, *um.* adj.
【同】lascivus, libidinosus, luxuriosus. X. Pudicus.
【解】失貞操，不端，不潔者.
【例】homo *impudicus*, (protervus, plenus flagitii). 循情縱慾之人. *impudica* loqui. 出言不端.
【附】**impudici** actus externi. 猥褻行爲.

impugnātĭ-o. *ōnis.* f. (*impugno*)
【同】oppugnatio.
【解】衝撞，攻擊.

impugnāt-or. *ōris.* m.
【解】攻擊，進攻者.

impugnāt-us. *a*, *um.* part. v. *impugno.*
【解】❶受攻擊者. ❷(in priv.)未受攻擊者.

impugn-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. tr.
【同】oppugno.
【解】攻擊，攻斥，衝擊.
【例】*impugnantes.* Just. 攻擊者. *impugnantes* aliquem. 攻擊某人. tecta *impugnata*. Cic. 被攻之房舍.

impulsĭ-o. *ōnis.* f. (*impello*)
【同】impulsus, commotio.
【形】vehemens.
【解】❶推動，衝撞，衝動. ❷(fig.)激動，煽動，刺激.
【例】❶ *impulsio* est, quae sine cogitatione per quamdam affectionem animi, facere aliquid hortatur, ut amor, iracundia. 不藉思考，而用心情勸導人作事者，謂之激動.
【附】**impulsiva** causa dispensationis. 免除的助動因.

impulsŏr. *ōris.* m. (*impello*)
【同】suasor, auctor. X. Dehortor.
【解】唆使，煽動，激勵，鼓動者.

1. impuls-us. *a*, *um.* adj. part. v. *impello.*
【解】受衝動，受激勵者.
【例】*impulsae* pollice chordae. Ov. (用指)捻(搓)繩.

2. impuls-ŭs. *ūs.* m.
【同】impulsio, inductus.
【形】alienus, externus, primus, similis summus.
【解】推動，催迫，策勵，慫恿，衝動.
【例】non alieno *impulsu*, sed sua sponte moveri. 非由他人唆使，而係自動行事. sonus *impulsu* et motu efficitur. 由彈動而發音. *impulsu* tuo. Cic. 因你的挑撥.

impūnĕ. adv. (*in poena*), *impunius*, *-nissime.*
【同】sine poena, (vel) periculo, tuto, tranquille.
【解】❶免罰，免罪，免受處分. ❷不受損失，不遭危險，不報復.
【例】❶ hoc factum *impune* non feres. 爲此事你不能免受處分. -*impune* tibi non abibit. 爲此事你不能免受處分. -non tibi *impune* dilabitur, atrox haec injuria. 此種損害不能免罰. *impune* abire. Ter. 免罰. *impune* ferre. Cic. 安然承當. ❷ *impune* injuriam accipere. Sall. 受辱不報復.

impūnĭt-ās. *ātis.* f. (*in punio*)
【同】licentia, venia.
【形】diuturna, juvenilis, sempiterna, summa, tanta.
【解】不受懲，寬縱，容忍，包容.
【例】juvenilis quaedam dicendi *impunitas.* 可容忍之青年語調. *impunitatem* consecutus est. 未受懲.

impūnītē. adv. *-tius.*
【解】不受懲戒，不受損失.

impūnīt-us. *a, um.* adj. (*impunio*). *-tior.*
【同】inultus. X. Punitus, mulctatus.
【解】❶ 不受懲，免罰，不報復. ❷ (fig.) 放縱無度，肆無忌憚.
【例】❶ nocentes saepe *impuniti* manent. 罪犯屢次逍遙法外. num haec tanta injuria *impunita* discedet? 難道如此重大損害不受懲罰嗎？num *impunitam* feremus tantam audaciam? 難道我們不報復這種膽大妄爲嗎？

impūrē. adv. (*impurus*), *-rissime.*
【同】spurce, foede, obscaene, turpiter.
【解】不潔，無恥.
【例】*impure* vivit. 度無恥生活.

impūrĭt-as. *ātis.* f.
【同】flagitia, turpitudines.
【解】淫亂，不潔.
【例】cum omnes *impuritates* tua in domo susciperes. 你家既爲不潔之淵藪.

impūr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】沾污，使污.

impūr-us. *a, um.* adj. *-rior, -rissimus.*
【同】contaminatus, lutulentus, spurcus, improbus, sceleratus. X. Purus.
【解】污穢，不潔，敗壞，不名譽，喪廉恥，玷污者.
【例】*impura* medicamina. Apul. 含毒質的飲料. *impurus* omni libidine. Petr. 放縱各種情慾者. omnium *impurissimus.* 衆人中最不潔者.
【附】**imputabilitas** actus moralis. 道德行爲的責任. **imputatio.** 歸於.

imputāt-or. *ōris.* m.
【解】記賬者.

1. **imputāt-us.** *a, um.* adj. part. v. *imputo.*
【解】列入賬目者(入賬者).

2. **imputāt-us.** *a, um.* adj. (*in* priv. *putatus*)
【解】未芟刈，未剪裁，未修治者.

impŭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*in puto*)
【解】❶ 入賬. ❷ a) 算數，估價，增值. b) 歸功，歸咎(於人).
【例】❷ b) adversa uni *imputantur.* Tac. 一切厄運歸咎於一人. natum *imputat* illis. Ov. 他以爲他們應負其子喪命之責.

impūtr-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】自腐，朽壞.

īm-um. *i.* n. (*imus* sust. n.)
【解】底，末，端，終.
【例】❶ ab *imo.* Caes. 自底下. ❷ ad *imum.* Hor. 至末端.

īm-us. *a, um.* adj. (superl. adj. *inferus*)
【同】infimus. X. Summus.
【解】❶ 最低(底)，最卑下，最深，梢末. ❷ (fig.) a) 最謙卑. b) 最末，最後者.
【例】❶ *imus* conviva. Hor. 在筵席末位者. in *imo* fundo. Virg. 在淵底. sub *ima* quercu. Phaed. 在橡樹下. *ima* voce. Virg. 低聲. ab *imo* ad summum. Hor. 從脚到頭. ❷ (fig.) *ima* summis mutare. Sen. 混亂行列. a) maximi *imique.* Sen. 地位最高與最低者. qui recumbit *imus.* Mart. 坐末位者. b) *imus* mensis. Ov. (一年的)末月. ad *imum.* 至末後.

1. **in.** praep.
【解】I. (cum accus.) (動向). ❶ (論地方). a) 入，到. b) 對，向. ❷ (論時間，限期). 至，到，爲. ❸ (論各種關係). a) 容量，面積，b) 轉變. c) 分開. d) 爲某事. ❹ 按照，遵循. ❺ 對待，向. ❻ 寵幸，或反對.
II. (cum abl.) (靜態). ❶ 對地方而言：在... ❷ 對時間而言. a) 期限，時期. b) 在何時. c) 在行何事. ❸ (各種關係). a) 環境，背景. b) 時機. c) 就一方面. d) 現狀. e) 在其間. f) 在人物身上.
【例】I. ❶ a) *in* portum accedere. Cic. 進入港口. *in* Ubios legatos mittere. Caes. 遣代表到伍比奥人處. b) Belgae spectant *in* septentrionem. Caes. 比利時正向北方. ❷ dormire *in* lucem. Hor. 睡至天亮. aliquem invitare *in* posterum diem. Cic. 與某人約會後日. *in* praesens, *in* posterum, *in* futurum, *in* perpetuum. Cic. 爲現在，爲以後，爲將來，爲常期的. *in* horam, *in* diem vivere. Cic. 爲一時，爲當日生活. *in* singula diei tempora cognoscere aliquid. Caes. 在一天每時認識些事. *in* annos singulos pendere. Caes. 每年繳納. *in* dies singulos. Cic. 過一日，說一日. *in* dies. 過一日，說一日. *in* singulos annos. Cic. 一年復一年. *in* diem emere. Nep. 指日購買. ❸ a) *in* altitudinem, *in* latitudinem, *in* longitudinem. 論高，論寬，論長. b) mutare *in*, vertere *in*.. 變成，轉入. c) (*in* partes dividere). 分析. divido, discribo... 分開，分劃. describebat censores binos *in* singulas civitates. Cic. 每城分派兩位監察

員. *in* capita. Liv. 每人. **d)** *in* praesidium legionem mittere. Liv. 派師團駐防. ❹ S. C. (Senatus Consultum) *in* meam sententiam factum. Cic. 照吾意所公佈之國會議決案. servilem *in* modum. Cic. 依奴隸式. Senatus Consultum *in* haec verba factum est. Liv. 國會議決案(文告)照此程式作成. (express. adverb.) *in* universum. Liv. 綜合(概括). *in* totum. Col. 總合(全體). *in* plenum. Plin. 完全. *in* majus. Sall. 照更大者. *in* deterius. Tac. 更壞. *in* barbarum. Tac. 蠻橫狀. ❺ amor *in* patriam. Cic. 愛國. aliquid *in* philosphos dictum. Cic. 對哲士所發之言. ❻ carmen *in* aliquem scribere. Cic. 寫賀人詩歌. Senatus Consultum *in* aliquem factum. Caes. 爲某人所頒發之國會議決案(文告). oratio quam *in* Ctesiphontem contra Demosthenem dixerat. Cic. 對準戴茂德相反加太西所發表之演詞.

II. ❶ *in* eo portu piratae navigaverunt. Cic. 海盜曾在此港口登岸. *in* flumine pontem facere. Caes. 在河上架橋. *in* barbaris. Caes. 在野蠻人中. *in* oculis, *in* ore alicujus. 在人眼前，面前. anulus *in* digito. Cic. 指環在指上. *in* armis excubare. Caes. 枕戈(待旦). *in* millibus passuum tribus. Caes. 直徑三千步. *in* Laelio, in Timaeo, *in* Catone Majore. 在來立，在蒂美奧在大買道之著作中. ❷ **a)** *in* tam multis annis nemo vidit.. Cic. 在此許多年中無人見得. decrevere, ut *in* diebus proximis decem decederent.. Sall. 國會議員議決，在最近十日限期內，代表當啓程. bis *in* die. Cic. 一天兩次. **b)** *in* consulatu alicujus. Caes. 某人當執政官(總統)時. *in* ipso negotio. Caes. 當事務進行時. **c)** *in* litteris dandis vigilare. Cic. 夜間寫信不寐. *in* quaerendis suis pugnandi tempus dimittere. Caes. 因尋求自己之人，而失去作戰良機. ❸ **a)** magno *in* aere alieno. Cic. 債臺高壘(欠人巨款). **b)** *in* hoc ipso Cotta. Cic. 另外若論高大.... *in* oratore probando aut improbando. Cic. 至論贊同，或反對講演者. (cum adj. affect.) misericordes *in* furibus aerarii. Sall. 對待盜取國庫者顯示仁慈. **c)** *in* tanta multitudine dediticiorum. Caes. 投降者如此之多. etiam *in* confessione facti. Cic. 即便承認事實. **d)** esse *in* vitio. Cic. 曾犯過錯. *in* integro. Cic. 無損失. **e)** Thales, qui sapientissimus *in* septem fuit. 大來乃七賢中最賢智者. *in* his. Caes. 在諸人中. **f)** *in* aliquo est consilium, dignitas. . . 某人有智慧，有地位.

2. in. praefixum.
【解】否定冠字：用以指示複詞內，缺乏或否定單詞之原義.
【例】*in*doctus. (non doctus)不智者. *in*fans. (non fans)不會說話之嬰兒. *in*sanus (non sanus) 不健康者. *il*liberalis (non liberalis). 不寬宏大量者.

inaccens-us. *a, um.* part. v. *inaccendo.*
【解】未燃燒者.

inaccess-us. *a, um.* adj.
【同】ex omni parte clausus, obstructus, praeclusus; qui adiri non potest, qui aditus habet difficiles.
【解】不能接近，不能達到，不能親近，不易達到者.
【例】aditus *inaccessi.* 不能通達者.

inaccessĭbĭl-is. *e.* adj.
【解】不可接近，不能達到者.

inact-us. *a, um.* part. v. *inigo.*
【解】推向者.

ĭnădust-us. *a, um.* (adj.) part. v. *inadure.*
【解】未燃燒者.

inaedĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】建築，營造.

inaedĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶ 建造於(cum abl.). ❷ 堵塞，阻絕，關閉.
【例】❶ in domo tua *inaedificatum* sacellum. 在你的住宅建造了聖堂. ❷ *inaedificatae* portae. Liv. 堵塞門戶. *inaedificare* laborem(alicui). 使人操勞過度.

inaequābĭl-ĭs. *e.* adj.
【解】崎嶇，凹凸，參差不齊，不平.
【例】*inaequabilis* varietas. 各種不一致(不等).

inaequāl-ĭs. *e.* adj. *-lior, -lissimus.*
【解】粗糙，不平，不均勻，不一致，- 凹凸，頡頏，不恒久(時常變動).
【例】tonsor *inaequalis.* Hor. 髮梳理不平. annus *inaequalis.* 一歲氣候不均. procellae *inaequales.* Hor. 風雨變化.

inaequālĭt-ās. *ātis.* f.
【解】不等，不平，異性，異種，不相似.

inaequālĭtĕr. adv.
【解】不平均，不平等，不一致，參差不齊，崎嶇不平.
【例】*inaequaliter* eminentes rupes. 峭壁嶙峋.

ĭnaequ-o. *ās, āre.* v. tr.
【同】complano.
【解】使平坦，修平，削平，平均.

inaestimābĭl-is. *e.* adj.

【同】X. Aestimabilis.
【解】❶不能估價，無價之寶，極高貴者. ❷無價值，不可估計者.
ĭnaestŭ-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】炎熱，滾熱，沸騰.
ĭnaffectāt-us. *a, um.* adj.
【解】不矯飾，天眞，誠樸者.
ĭnăgĭtābĭl-is. *e.* adj.
【解】不能震撼，不能動盪者.
inăgĭtāt-us. *a, um.* part. v. *inagito.*
【解】不動搖者.
inalb-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.
inalbesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】天漸白(亮)，天發白.
inalb-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】粉白，使白.
Inalgesc-o. *ĭs. ĕre.* v. intr.
【解】漸冷.
Inalpīn-us. a, *um.* adj.
【解】居亞爾白山者.
Inalpīn-us. *i.* m.
【解】亞爾白山之居民.
ĭnămābĭl-ĭs. *e.* adj. *-lior.*
【解】不堪愛，無可愛，可憎惡，討厭者.
ĭnămāresc-ō. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】漸變苦，漸變酸.
ĭnambĭtĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】不求奢華(排場)，淡於功名，樸實無華者.
ĭnambŭlātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】ambulatio.
【解】❶散步，遊逛，郊遊. ❷散步之地.
ĭnambŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】deambulo.
【解】散步，漫遊.
【例】(*inambulare*)in porticu. Cic. 散步遊廊下. (*inambulare*)domi. Cic. 散步院內.
ĭnāmissĭbĭl-is. *e.* adj.
【解】不能損失者.
ĭnāmōbĭl-is. *e.* adj.
【解】不可變動者.
ĭnămoen-us. *a, um.* adj.
【解】可厭惡，可憎慊者，醜惡者.
ĭnān-ĕ. *is.* n.
【解】❶眞空，空際，天空. ❷空虛，虛無，虛幻.
【例】❶per *inane.* Lucr. 經過空際. per *inania.* Lucr. 經過空際. ❷*inania.* Hor. 虛幻.
ĭnănĭmāt-us. *a, um.* adj.
【同】inanimis,expers vitae.
【解】無知覺者，無生機者(無機物).
ĭnănĭm-us. *a, um.* adj. (*in anima*)
【同】inanimatus.
【解】無命者，無生物，無機物.
【例】*inanimum* est omne, quod pulsu agitatur exteriore. 不能自動者，即無生物.
ĭnān-ĭo. *ĭs, īvi, ītum, īre.* v. tr. (*inanis*)
【解】使空虛，使歸虛無.
ĭnān-is. *e.* adj.
【同】vacuus, supervacuus, levis, cassus, vanus,sine causa.X. Plenus.
【解】❶空的(器皿)，枵腹. ❷空手，空乏. ❸(fig.)空虛，虛幻，輕微，瑣屑(無價值)，虛言，輕浮，浮華.
【例】❶vas *inane.* Cic. 空器皿. *inania* regna. Virg. 影國. *inanis* leo. Stat. 幻獅(獅皮). *inanissima* prudentiae. Cic. 毫無智力. *inani* ventre. Hor. 枵腹. ❷*inanes* revertuntur. Cic. 空手而回. *inanis* equus. Cic. 無騎上之馬. *inanis* atque inops. Plaut. 貧乏. *inania* nubila. Virg. 浮雲. *inane* corpus. Ov. 死屍. *inane* tempus. Virg. 空閑之時. ❸voces *inanes.* Cic. 空話. *inane* crimen. Cic. 誣控. *inanis* imago. Ov. 幻像. *inanis* spes. 虛望. *inanis* cura. Virg. 妄費心機. *inanis* opera. Hor. 徒勞. *inaniora* ingenia. Liv. 自豪(自負).
inānĭt-ās. *ātis.* f. (*inanis*)
【同】vanitas,inane.
【形】summa.
【解】❶空虛，凹空，空洞. ❷虛幻，瑣屑.
【例】in summa *inanitate* versamur. 我們處於特殊幻境.
ĭnānĭter. adv.
【同】falso,frustra,sine causa.
【解】徒然，無根據，無理由.
【例】*inaniter* saepe animus exsultat. 屢次心中虛喜一場.
inānīt-us. *a, um.* part. v. *inanio.*
【解】化爲空虛者.
ĭnappărātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】nullus apparatus.
【解】缺乏準備，疏忽.
ĭnărāt-us. *a, um.* part. v. *inaro.*
【解】未耕種者.
ĭnar-desco. *descĭs, si, descĕre.* v. intr.
【解】起火，焚燒，激起(怒火中燒).
【例】*inardescunt* genae. Sen. 面頰發紅.
ĭnār-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】乾枯，乾燥，乾涸，汲乾.
【例】quum tectorium *inaruerit.* Col. 塗料既乾.
ĭnargentāt-us. *a, um.* part. v. *inargento.*
【解】鍍銀者.

ĭnargūte. adv.
【解】愚蠢，無智慧.
ĭnăr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】耕耰，耕種，開墾，開掘.
ĭnascens-us. *a, um.* adj.
【解】未蹟，未曾攀登之地.
ĭnassuēt-us. *a, um.* part. v. *inassuesco.*
【解】未習慣者.
【例】*inassuetum* (est) cingere. Sil. 不慣束腰.
ĭnaud-ax. *ācis.* adj.
【解】怯懦者，膽小者.
inaudībĭl-is. *e.* adj.
【同】qui non est audiendus, qui audiri non meretur.
【解】不能聽信者.
inaud-ĭo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. tr.
【同】audio, exaudio, de rebus fere occultis.
【解】聽說，側聞，聞悉.
【例】(*inaudire*) aliquid de aliquo. Cic. 聞知關於某人消息. (*inaudire*) ex aliquo. Cic. 由某人聞知. erupit tandem vox illa, de qua ego aliquid *inaudieram.* 我所略有所聞之風聲，今已完全揭露.
1. inaudĭt-us. *a, um.* adj.
【同】inusitatus.
【狀】omnino, ante hoc tempus.
【解】❶ 尚未聞，從未聞. ❷ 被告候審者.
【例】❶ nihil dicam *inauditum.* 未聞之事我不向人言. res *inaudita.* 從未聞之事.
2. ĭnaudĭt-us. *a, um.* part. v. *inaudio.*
【解】聽聞者.
inaugŭrātĭ-ō. *ōnis.* f.
【解】開始，揭幕，剪彩，落成典禮.
inaugŭrāto. adv.
【解】占卜之後.
ĭnaugŭrāt-us. *a, um.* part. v. *inauguro.*
【解】占卜，祝聖者.
inaugŭr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】initior, consecro, dedico.
【解】❶ intr. 占卜 (觀預兆言未來). ❷ tr. 祝聖某人加入司祭班，祝聖大建築，舉行落成或開幕典禮.
【例】❷ templum *inaugurare.* 舉行神殿落成典禮. *inaugurari* ab aliquo. Cic. 由某人舉行入司祭班典禮. cena *inauguratur* dux. Apul. 設筵慶祝首領就職.
inaurāt-us. *a, um.* part. v. *inauro.*
【解】鍍金者，嵌金者.
【例】palla *inaurata.* Cornif. 金縷衣(金線刺繡).
【註】**inaurāt-us.** *a, um.* adj. (*in* priv. *aurum*)
【解】無金者.
ĭnaur-es. *ĭum.* f. (*in auris*)
【同】ornamentum aurium quo mulieres utuntur.
【解】耳環，耳墜.
ĭnaur-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】auro tego, illino, obduco; aurum rei induco.
【狀】extrisecus.
【解】鍍金，厚賜金錢.
【例】palla *inaurata* indutus. 著金縷衣. malo consuli a Caesare quam *inaurari.* 我寧願爲凱撒之參謀，而不願其多賜金錢.
inauspicātō. adv. (*inauspicatus*)
【同】vitio, auspicio non capto, malis ominibus.
【解】未占卜.
ĭnauspĭcāt-us. *a, um.* adj. *-tissimus.*
【解】❶ 未占卜而行者，不吉利者. ❷ 凶兆，朕兆.
ĭnaus-us. *a, um.* adj.
【解】不敢，未敢嘗試者.
incaedŭ-us. *a, um.* adj.
【解】未剪裁，未砍伐者.
incăl-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
incāl-eo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】漸熱，燃燒，焚燒(慾火中燒).
【例】vino *incalescere.* 酒酣身熱.
incal-făcio. *facĭs, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (loco *incalefacio*)
【解】燒熱，炙煖.
incallĭdē. adv.
【同】incaute.
【解】不巧妙，不狡獪.
【例】non *incallide* tergiversari. 再三狡獪强辯.
incallĭd-us. *a, um.* adj.
【同】simplex, incautus, antiquus, credulus
【解】天眞，誠樸，無詭計，不伶俐.
【例】servus non *incallidus* sed frugi et integer. 伶俐而正直善良之僕役.
incand-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】發燒，發熱，(fig.) 炎熱如焚.
【例】ira *incandescere.* 怒火如焚.
incān-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】canus fio.
【解】變白，髮變白.
incantāment-um. *i.* n.
incantātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】靈感，蠱惑，詛咒.
incantāt-us. *a, um.* part. v. *incanto.*
【解】受靈感，受蠱惑者.

incant-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】carmine magico veneficium affero, animum magicis illecebris pellicio, fascino; magicis sacris utor; nefaria mysteria nuncupo.
【解】吟咒語(作法)，獻媚，蠱惑.
【例】*incantare* aliquem,(vel)alicui.Char. 誘惑人. qui malum carmen *incantassit.* (=*incantaverit*). XII Tab. 誦咒語者.

incān-us. *a, um.* adj.
【解】白(髮)，漸白，(fig.)老成，古老.

incăp-ax. *ācis.* adj.
【解】無能爲力者，不能接受者.
【附】**incapax** Sacramenti. 不能領聖事者.

incarcĕrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】下獄，禁錮，監禁.

incarcĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】監禁，鎖押.

incardĭnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】(編)入某教區籍，(宗).

incardĭn-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】編入(教區)，(宗).

incarnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】聖子降生成人(化身)(宗).
【例】*inarnationis* cognitio necessaria ad salutem. 認識天主第二位降生，爲救靈是要緊的.

incarnāt-us. *a, um.* adj.
【解】聖子降生成人者(宗)，(化身者).

incarn-or. *āris, āri.* v. intr.
【解】降生成人，(化身).

incassum. adv. (*incassus*)
【解】徒然，無益，無效.
【例】*incassum* tela jactantur. 箭虛發.

incastīgāt-us. *a,um.* adj. (*in* priv. *castigo*)
【解】未受譴責懲戒者，未改正改善者.

incastrātūr-a. *ae.* f.
【解】銜接，相接，嵌入.

incāsūr-us. *a, um.* part. v. *incĭdo 1.*
【解】將陷入.

incautē. adv. (*incautus*), *-tius, -tissime.*
【同】incallide, imprudenter, temere.
【解】❶不防備，冒昧，無謀，不智. ❷不愼，忽畧.

incaut-us. *a, um.* adj. *-tior.*
【同】improvidus.
【解】❶冒昧，不謹愼，不明智. ❷不預防，不預畧者，危險者.
【例】❶(*incautus*)ab aliqua re. Liv. 不預防某事. (*incautus*)sui. Sil. 冒昧. (*incautus*) a fraude. Liv. 不防陰謀. non *incauta* futuri. Hor. 預防未來. ❷iter hostibus *incautum.* Tac. 敵人未防守之路.

incăv-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】挖掘.

incē-do. *dĭs, ssi, ssum, dĕre.* v. intr. vel tr.
【同】ingredior, ambulo.
【狀】sensim.
【解】I. intr. ❶前進，進行. ❷(fig.)流行，發展.
II. tr. ❶進入，走向. ❷進攻，進佔.
【例】I. ❶ quacumque belua *incedebat.* Cic. 任何野獸經過之處. *incedunt* magnifici. Sall. 他們昂首(挺胸)前進. *incedunt* in hostes. Sall. 前進迎敵. *incessit* itineri et proelio. Tac. 登程上陣. agmen *incedere* coepit. Liv. 開始進軍. pestilentia *incesserat* pari clade in Romanos Poenosque. 在羅瑪及白奧人中瘟災同樣慘重. exercitui tantus *incessit* dolor ut...Caes. 軍旅如此懊喪.
II. tr. ❶(*incedere*)maestos locos. Tac. 進入悲慘之境. ❷(fig.) timor, indignatio, cupido aliquem *incedit.* Liv. 某人同時感到恐懼，悲憤，怨望.

incĕlĕb-er. *ris, re.* adj. **incĕlĕbr-is.** *e.* adj.
【解】無名者，不著名者.

incĕlĕbrāt-us. *a, um.* adj.
【解】未著名者，未提及者.

incēnāt-us. *a, um.* part. v. (*in* priv. *ceno*)
【解】未用晚餐者.

incendiārĭ-us. *a, um.* adj. (*incendium*)
【解】燃燒者，縱火者.
【例】*incendiaria* avis. Olin. 火鳥.

incendĭ-um. *i.* n. (*incendo*)
【同】ardor, flamma.
【形】acerrimum, commune, domesticum, fortissimum, malum, praesens, tantum universum.
【解】❶火災，大火，焚燒，(poet.)火炬. ❷(fig.)慾火.
【例】❶(*incendium*)facere, excitare. Cic. 縱火. *incendio* conflagrare. 燃燒. ortum est ingens *incendium.* 燃起大火. templa *incendio* fumant. 神殿烟火瀰漫. (*incendium*) extinguere. 滅火. ab *incendio* eripere, liberare. 由火中救出. se in *incendium* mittere. Just. 躍身火中. ❷ cupiditatum *incendia.* Cic. 慾火. (*incendium*)belli civilis. Cic. 內戰方熾. (*incendium*) populare. Liv. 民衆暴動. (*incendium*)movere. Ov. 激起愛火.

incen-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr. (*in* et inusit. *cando*)
【同】inflammo, incendium facio; ignem (vel) faces infero, admoveo subjicio;

concremo, uro, exuro; ignem injicio, conjicio.
【狀】vehementius.
【解】❶燃火，放火，縱火，焚燒，焚毀. ❷使發光. ❸(fig.)激起，煽動，激勵，增加.
【例】❶odoribus *incensis*. Cic. 已焚香. (*incendere*) fornacem. Col. 燒窰. (*incendere*) aras votis. Virg. 祭壇燃火還前願. (*incendere*) classem. Cic. 焚燬艦隊. ❷luna *incensa* radiis solis. Cic. 月亮藉日光而光明. ❸*incendere* judicem. Cic. 激動法官. ab aliquo in aliquem *incensus*. Cic. 被人煽動反對某人. (*incendere*) odia improborum in aliquem. Cic. 惹起壞人對某人之怨恨. (*incedere*) cupiditatem. Cic. 激起願望. pudor *incendit* vires. Virg. 羞恥之心增加力量. *incendere* luctum. Virg. 加增痛苦. *incendere* caelum clamore. Virg. 聲徹雲霄.

incensĭ-o. *ōnis.* f. (*incendo*)
【同】incendium.
【解】火災，熾熱，焚燒.
【例】*incensione* urbem liberavit. 挽救城市脫免兵燹.

incens-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】焚香(崇敬).

incens-or. *ōris.* m.
【解】燃火者，縱火者.
【例】*incensores* speculatorum. Apul. 燃火炬信號者.

incens-um. *i.* n.
【解】祭祀燃料，香料，炷香.
【例】*incensum* thymiamatis. Hier. 馨香，香馥.

1. incens-us. *a, um.* part. v. *incendo. -sior.*
【解】燃火，焚燒，焚燬者，(fig.)激起，興奮，熱烈者.
【例】*incensi* aestus. Virg. 炎熱如焚. *incensus* ira. Nep. 怒火中燒. *incensus* pecunia. Just. 貪財.

2. incens-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *censeo*)
【解】未登記者，不在戶籍者.

incentĭ-o. *ōnis.* f. (*incino*)
【解】奏樂，歌唱.

incent-or. *ōris.* m. (*incino*)
【解】歌唱者，樂師，煽動者.
【例】*incentor* turbarum. Amm. 煽動民衆暴動者.

inceptĭo. *ōnis.* f. (*incipio*)
【解】開始，興起.

incept-o. *ās, āvi, āre.* v. tr. (*incipio*)
【解】開始，興工.

incept-or. *ōris.* m.
【解】首創者，興辦者.

incept-um. *i.* n. (*inceptus*)
【解】開始，興辦.
【例】nunc ad *inceptum* redeo. Sall. 如今我們回到(開始的)本題材上.

1. incept-us. *a, um.* part. v. *incipio.*
【解】已興工開始者.
【例】tantummodo *incepto* opus est. Sall. 但需要開始.

2. incept-ŭs. *ūs.* m.
【解】開始.

incernĭcŭl-um. *i.* n.
【解】篩，絹篩.

in-cerno. *cernĭs, crēvi, crētum, cernĕre.* v. tr.
【解】過篩，打羅.

incēr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*in cera*)
【解】塗蠟.

incertē. incerto. adv. (*incertus*)
【解】不確定，不準確.

incert-us. *a, um.* adj.
【同】obscurus, fallax, dubius, in dubia opinione, in casu positus, non constans.
【解】❶不穩固，不準確，不固定者. ❷尙未決定，尙可疑惑者. ❸(subst. sumpt.)不確定. ❹不確知，未預定者.
【例】❶spes *incertissima*. Cic. 極不堅確之願望. *incertis* ordinibus. Caes. 行列不定. nihil *incertius* vulgo. Cic. 民衆最易浮動. *incerta* securis. Virg. 不準確的斧鉞. ❷Italici *incerti* socii, an hostes essent. Liv. 義大利人是盟友或是仇敵，尙不準確. *incerta* res est, (in *incerto* posita). 事情未確定. ❸*incertum*. 不確定. in *incerto* est. Sall. 不準確. in *incerto* habetur. Sall. 不確定. *incertum* habeo. Sall. 我不確知. *incerta* belli. Liv. 戰爭勝負未定. quid de me futurum sit, *incertum* est. 將來我遭遇如何未可預定. ❹quid dicam, *incertus* sum. Ter. 吾不知我將如何. quid vitae genus amplectar, *incertus* sum. 尙未決定我將來終身大事.

incess-o. *ĭs, īvi,* (vel) *i, ĕre.* v. intr. vel tr. (*incedo*)
【同】invado, adorior.
【解】❶攻擊，衝鋒，突擊. ❷控訴，控告，咒詈. ❸佔據，攻取，侵襲.
【例】❶(*incessere*) aliquem. Liv. 攻擊某人. feras *incessivere*. Pl. 曾攻擊野獸. ❷*incessere* moras. Stat. 譴責遲緩. ❸*incessit* omnes admiratio. 大衆驚奇. regibus *incessit* discordia. Virg. 群王不睦. mortis metus his *incesserat*. 這輩人感覺怕死.

incess-ŭs. *ūs.* m. (*incedo*)
【同】ingressus, gressus.
【形】equestris, gravis, acutus, rarus, nec ita longus.
【解】❶進行，步履，步法. ❷侵襲，攻擊.
【例】❶fingere vultum et *incessum.* 假裝面色及步法.

incestē. adv. *-tius.*
【同】foede, nefarie, turpiter.
【解】奸慝，奸匿，亂倫.

incest-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*incestus*)
【解】❶污穢，不潔. ❷侮辱，敗壞(名譽).

incest-um. *i.* n. (**incestus.** *us.* m. 親姦).
【解】污穢不潔，亂倫，親屬淫亂.
【例】facere *incestum.* 亂倫(行爲). *incesto* aliquem liberare. 救人於淫亂.

incest-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *castus*)
【解】❶污穢不潔. ❷ 亂倫者，近親淫亂者.
【例】❶ (*incestae*) aves. Stat. 不潔之鳥. ❷ (*incestae*) voces. Ov. 淫聲.

inchŏāt-us. *a, um.* part. v. *inchoo*
【解】開始興辦者，未竣工者.
【例】ab *inchoato* exstruere. Col. 重新建築. *inchoatam* suam ignaviam exaedificare. Plaut. 惡貫滿盈.

inchŏ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*in cado*)
【同】incipio, exordior, attingo, informo. X. Pertexo, finio, perficio.
【解】開始，興工，興辦.
【例】*inchoare* aras. Virg. 始建祭壇. *inchoare* ver. Plin. 春季開始. *inchoante* mense. Pall. 月初. *inchoante* mane. Isid. 清晨. *inchoatum* potius quam perfectum opus est. 工程方開始，而尚未成功. natura hominem *inchoat*, sapientia perficit. 天然人生開始，必需智慧完成之.
【附】**incidens.** 事變.

1. inc-ĭdo. *idĭs, ĭdi, ĕre.* v. intr. (*in cado*)
【同】accido, contingo, evenio, incurro.
【解】❶墮，墜於，落，垂，陷於...(投入，流入，攻入). ❷偶逢，偶遇，遭遇. ❸墮入(病.) ❹同時發生，相遇. ❺遇到，逢到. a)心靈方面. b)普通方面. ❻(fig.)顛倒，頹唐.
【例】❶ (*incidere*) in foveam. Cic. 墮入溝中. (*incidere*) ad terram. Virg. 跌倒地上. hi omnes *incidunt* flumini. Liv. 一般小溪滙流於大河中. (*incidere*) in hostem. Liv. 突擊敵人. (*incidere*) ultimis. (dativ.) Liv. 突擊殿軍(最後者). ❷ (*incidere*) in aliquem. Cic. 遇到某人. (*incidere*) in insidias. Cic. 偶中埋伏. (*incidere*) in manus alicujus. Cic. 落入某人手中(權下). ❸ (*incidere*) in morbum. Cic. 害病. (*incidere*) in furorem et insaniam. Cic. 患神經病，神經錯亂. (*incidere*) in sermonem hominum. Cic. 遺人口實. ❹ (*incidere*) in mentionem alicujus. Cic. 提及某人. illorum aetas in eorum tempora, quos nominavi, *incidit.* Cic. 他們的年代與吾提名之著作家同時. ❺ a) quodcumque in mentem *incidit.* Cic. 凡心中所念想者. b) *incidunt* saepe tempora cum... Cic. 時機屢次同逢到.... consultatio *incidit* de aliqua re. Liv. 議論某問題. forte *incidit*, ut ne... Liv. 偶然遇到...,❻ terror *incidit* ejus exercitui. Caes. 恐怖籠罩了他的軍隊. pestilentia *incidit* in urbem. Liv. 城中瘟疫流行.

2. incī-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr. (*in caedo*)
【同】caedo, reseco, praecido, amputo, securim injicio.
【狀】aequaliter, consulto, crudelissime, de improviso, de integro, foedissime, fortuito, improviso, plane, retro.
【解】❶截開，割開. ❷雕琢，銘刻. ❸切斷，剪裁，剖解.
【例】❶ arbor *inciditur* vitro. Plin. 樹上有玻璃截開痕跡. (*incidere*) vites falce. Virg. 用鐮刀删削葡萄枝. (*incidere*) venam. Plin. 剖開血管. (*incidere*) (ferro) dentes. Ov. 鋸斷牙齒. ❷ (*incidere*) in aes aliquid. Cic. 銘刻於銅上. in basi nomem erat *incisum.* Cic. 刻名在像座上. (*incidere*) arboribus. (dativ.) Virg. 刻於樹上. ❸ (*incidere*) funem Virg. 割斷船纜. (*incidere*) pennas. Cic. 斷其双翅. (*incidere*) homines vivos. Cels. 解剖活人. ❹ (fig.) spem *inciderunt.* Liv. 斷絕一切希望. ludum *incidere.* Hor. 遊戲中斷. moras *incidere.* Alcim. 加速.

incī-ĕo. *ēs, ēre.* v. tr.
【解】搖動，呼援.

incīl-e. *is.* n.
【解】溝，溪，壕.

incinctus. *a, um.* part. v. *incingo.*
【解】❶圍繞，約束者. ❷(*in* priv.) 未束帶者.

incĭnĕr-o. *ās, āre.* v. tr. (*in cinis*)
【解】化爲灰燼.

incin-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】圍繞，束帶，纏繞.
【例】(*incingi*) aliqua re. 因某纏身.

inc-ĭpĭo. *ĭpĭs, ēpi, eptum, ipĕre.* v. tr. vel intr. (*in capio*)
【同】coepi, instituo, ingredior, initium facio, dico, , sumo, do, affero, introduco; principium do; primordium, exordium

capio; exordior, ordior, inchoo, informo; fundamenta jacio: rudimentum pono, tirocinium pono.
【解】 I. tr. ❶ 開始，興辦，興工. ❷ (absol.) 由，一開始. ❸ (cum uno acc.) 始作，開始舉行.
II. intr. 正在開始.
【例】 I. ❶ accedere *incipiunt* Syracusas. Cic. 他們開始 (努力) 滲透西拉古城. cum maturescere frumenta *inciperent*. Caes. 麥既開始漸漸成熟. sperare *incipio*. 我開始希望. unde dicere *incipiam*? 我由何開端？ respublica bellum *incipit*. 國家開始作戰. ❷ (*incipere*) ab aliqua re. Cic. 由某事開始. ❸ (*incipere*) facinus. Pl. 開始興辦某事. (*incipere*) iter. Pl. 起程. *incepta* oppugnatio. Caes. 圍攻開始.
II. *incipere* ver arbitrabatur. Cic. 彼想春季開始. *incipiente* febricula. Cic. 瘧疾開始. aliqua re *incipere*. 由某事開端.

incīsē. incīsim. adv.
【同】 caesim.
【解】 文中插入句 (瑣語，短促語句).
【例】 *incise* membratim dicere. 插入短句.

incīsi-o. *ōnis.* f. (*incido 1*)
【解】 刀傷, (fig.) 腹痛， (fig.) 短句.
【例】 *incisiones* torminum. Virg. 痢症，腹絞痛. de *incisionibus*. 論短句.

incīs-um. *i.* n. (*incido 1*)
【同】 incisio.
【解】 插入句，短句.

incīsūr-a. *ae.* f. (*incido 2*)
【解】 刀傷，傷痕，刪削 (樹木)，指紋，筆畫.

1. incīs-us. *a, um.* part. v. *incido 2.*
【解】 剖解，劈開，雕刻，斷絕.
【例】 *incisae* venae. Tac. 剖開血管. *incisa* spes. Liv. 絕望.

2. incīs-ŭs. *ūs.* m. (abl. *u*)
【解】 刪削，砍伐.

incĭt-a. *ōrum.* n. pl. **incĭt-ae.** *ārum.* f.
【同】 paupertas, indigentia.
【解】 棋盤末格，(fig.) 窮途末路.
【例】 redigere ad *incitas*. Plaut. 迫至窮途末路. redactus ad extremas *incitas*. Apul. 迫至窮途末路.

incĭtāment-um. *i.* n. (*incito*)
【同】 invitamentum, illecebra.
【形】 summum.
【解】 鞭策，激勵.
【例】 *incitamentum* laborum. Cic. 策勵勞動. *incitamentum* ad (pericula). Curt. 鼓勵冒險.

incĭtātē. adv. (*incito*). *-tius.*
【解】 倉猝，迅速.
【例】 *incitatius* ferri. 動轉更迅速.

incĭtāti-o. *ōnis.* f. (*incito*)
【形】 acris, vehemens.
【解】 ❶ 劇烈迅速的動作. ❷ 推動，激勵.
【例】 ❶ *incitatio* animi. Caes. 心中興奮. *incitatio* divina mentis. Cic. 主的靈感. ❷ *incitatio* languentis. 激勵怯懦者.

incĭtāt-us. *a, um.* part. v. *incito. -tissimus.*
【狀】 plane, vehementius.
【解】 ❶ 急劇突然者. ❷ (fig.) 生動，激烈者.
【例】 ❶ *incitatissima* conversio. Cic 飛快的旋轉. *incitato* equo. Cic. 策馬 (疾馳). esse studio *incitato* ad... Cic. 特感興奮. ❷ oratio *incitata*. Cic. (生動) 激烈的演詞.

incĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 impello, exacuo, excito, suscito, incendo, irrito, stimulos admoveo, cohortor,
【狀】 effrenate, temere.
【解】 ❶ 推動，推進，鞭策. ❷ 鼓舞，策動，激勵，催促. ❸ 驅進，擲出.
【例】 ❶ equi *incitati*. Caes. 策馬 (疾馳). naves *incitatae*. Caes. 撐船疾進. currentem *incitare*. Cic. 策勵狂奔者 (喻無用). *incitare* saxa. Sall. 擲石. ❷ (*incitare*) aliquem, animos, studium. Cic. 鼓勵人，使人心振奮，振作心火. (*incitare*) ad aliquid. Cic. 鼓吹某事. (*incitare*) bellum. Caes. 挑戰. (*incitare*) in, contra aliquem. Cic. 唆使反對某人. ❸ (*incitare*) vitem. Col. 迅速修治葡萄樹.

incĭt-us. *a, um.* part. v. *in cieo.*
【解】 ❶ 疾動，擲去. ❷ (*in* priv.) 不動，失望.
【例】 ❶ *incita* hasta. Virg. 飛箭.

incīvil-is. *e.* adj.
【解】 粗暴，蠻橫者.

incīvīliter. adv. *-lius.*
【解】 粗野，傲慢貌.

inclāmāt-us. *a, um.* part. v. *inclamo.*
【解】 受號召，招呼者.

inclāmĭt-o. *ās, āre.* v. intr. freq. v. *inclamo.*
【解】 頻呼.

inclām-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】 voco, altiore voce clamo.
【解】 ❶ tr. 呼號，招呼. ❷ intr. 呼喊，叫嚣.
【例】 ❶ facito, ut cum *inclamavero* (te), advoles. 幾時我呼號你，你應速來 (援助我). ❷ (*inclamare*) alicui ut.. Liv. 呼號人爲.... (*inclamare*) aliquem. Gell. 叫嚣反對某人.

inclār-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.

【解】❶ (漸漸) 燦爛，輝煌. ❷ 著名，卓著.

inclēm-ens. *entis.* adj. *-tior, -tissimus.*
【同】asper.
【解】寡情，殘酷，殘忍，不仁，刻薄，嚴厲.

inclēmenter. adv.
【解】殘酷，嚴厲，殘忍.
【例】*inclementer* in aliquem dicere. 厲聲呵斥人.

inclēmentĭ-a. *ae.* f.
【同】duritas.
【解】殘酷，嚴厲，威猛.
【例】*inclementia* caeli. Just. 天氣凛列，(冱寒). *inclementia* maris. Claud. 怒海狂瀾.

inclīnābĭl-is. *e.* adj.
【解】可彎曲，欹側者.

inclīnātĭ-o. *ōnis.* f. *inclino*)
【同】conversio, status, mutatio, conatus, flexio, inflexio.
【形】magna, repentina, tanta, maxima, parva.
【解】❶ 伏 (首)，俯(身)，彎屈(身). ❷ 傾側，傾向，偏向，趨向.
【例】❶ *inclinatio* capitis, corporis. 低首，屈身. ❷ inclinationes caeli, (vel) mundi. Vitr. 天氣轉變. sub ea *inclinatione* caeli.. Gell. 在此緯度下. *inclinationes* vocis. Quint. 聲音之抑揚頓挫. minimis momentis maximae *inclinationes* temporum fiunt. 傾刻之間發生時代最大變動. ad meliorem spem *inclinatio.* Cic. 似有一線希望. *inclinatio* ad rem. Cic. 傾向某事.

inclīnāt-us. *a, um.* part. v. *inclino.*
【解】屈折，傾斜，衰敗者(暮年).
【例】*inclinata* respublica. Cic. 國家式微 (衰敗). *inclinatae* copiae. Liv. 潰不能軍. *inclinati* mores. Plin. 風俗敗壞. *inclinata* voce. Cic. 哀聲. plebs *inclinatior* ad Poenos. Liv. 平民更傾向白奧人. *inclinatus* morbus. Cels. 疾勢轉劇.

inclīn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】vergo, propendeo. X. Sto, erectus sum.
【解】I. tr. ❶ 使傾斜，低落，降下，彎曲. ❷ (fig.) 變方向，旋轉. ❸ 使傾向一方，(解決，結束). ❹ (pass.) 衰老(凋落)，敗退.
II. intr. ❶ 紆廻. ❷ 降落，傾斜. ❸ (fig.) 改變，轉移，傾向.
【例】I. ❶ (*inclinare*) malos. Liv. 降桅. (*inclinare*) genua. Ov. 屈膝. (*inclinare*) oculos. Prop. 垂目. ❷ (*inclinare*) culpam in aliquem. Liv. 歸咎於人. haec animum *inclinant* ut credam. Liv. 環境催迫我信服. ❸ *inclinata* res est. Cic. 事將結束. omnia *inclinante* fortuna. Liv. 命運扭轉一切. ❹ se *inclinare*, (potius *inclinari*). 傾斜. *inclinatur* acies. Liv. 潰不成軍.
II. ❶ *inclinare* meridiem sentis. Hor. 你感覺中午已過. ❷ in vesperam *inclinat* dies. Curt. 日暮(黃昏). ❸ *inclinant* ad meum consilium adjuvandum. Cic. 他們傾向贊助我的計劃. sententia senatus *inclinat* ad foedus faciendum. Cic. 國會傾向締結條約. *inclinavit* sententia universos ire. Liv. 決議一致進行. multorum eo *inclinabant* sententiae, ut.. Liv. 大多數意見以爲....

inclĭt-us. vide **inclytus.** *a, um.* adj.
【同】clarus, nobilis, insignis.
【解】出等者.

inclū-do. *dis, si, sum, dĕre.* v. tr. (*in cludo, claudo*)
【同】claudo, comprehendo. X. Excludo.
【狀】apte, intus, argute, divinitus, diutius.
【解】❶ 關閉，禁錮，包含，貯藏，收容，封存在.... 封入.... ❷ 入庫，嵌入，鑲入. ❸ 閉塞，封鎖.
【例】❶ (*includere*) aliquem, aliquid in aliquam rem. Cic. 收容，包含人物於某.... (*includere*) aliquem, aliquid in aliqua re. Cic. (*includere*) aliquem, aliquid aliqua re, alicui rei. Cic. 收容，包含人物於某.... (*includere*) aliquem in custodias. Cic. 禁錮人物於監獄中. ❷ (*includere*) emblemata in scaphis aureis. Cic. 將裝飾品封鎖金箱內. (*includere*) orationem in epistulam. Cic. 將演詞封入信件中. ❸ (*includere*) spiritum. Liv. 斷氣. (*includere*) viam. Liv. 塞路. dolor mihi vocem *inclusit.* 我痛苦不能言.

inclūsĭ-o. *ōnis.* f. (*includo*)
【解】監禁，關閉.
【例】*inclusione* contentus non eras, interficere volueras. 監禁，你還不心足，尙欲害其性命.

inclūsīvē. adv.
【解】包含在內.

inclūsīv-us. *a, um.* adj.
【解】包含在內者.

inclūs-us. *a, um.* part. v. *inclūdo.*
【解】拘禁，關閉，禁錮，包含，包容.
【例】sententia *inclusa* versibus. Cic. 詩中含義. temporis *inclusus* angustiis. Liv. 限於時間.

inclyt-us. inclĭt-us. inclŭt-us. *a, um.* adj. (*in clueo*). *-tissimus.*
【同】illustris, clarus.
【解】著名，卓著，榮顯者.

【例】*inclyta* leti. Sil. 因死著名. dux *inclytissimus*. Col. 極著名之將領.

1. incoact-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *cogo*)
【解】不勉强，不强迫，甘心情願者.

2. incoact-us. *a, um.* adj. (*in coactus*)
【解】凝結者.

incoct-us. *a, um.* part. v. (*in coquo*)
【解】❶ 燒煎者. ❷ (*in* priv.) 未燒者.
【例】❶ lac *incoctum.* Plin. 煮熟之奶. sole *incocti* (fructus). Cels. 日晒成熟之果.

incaenat-us. vide **incenatus.**

incaepto. incaeptum. vide **incepto, inceptum.**

incoepti-o. (rectius **inceptio**). *ōnis.* f.
【同】initium, principium.
【解】開始，興辦.

incōgĭt-ans. *antis.* part. v. *incogito.*
【解】冒昧，倉猝，不審量者.

incōgĭtantĭ-a. *ae.* f.
【同】imprudentia.
【解】不思索，不審量.

incōgĭtāt-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 未審量，未深思，未反省者. ❷ 疎忽，冒昧者.

incōgĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】愼思，審量，縈懷.

incognĭt-us. *a, um.* part. (*in* priv. *cognosco*)
【同】ignotus. X. Notus.
【解】❶ 未考究，未審量者. ❷ 不認識者.
【例】❶ *incognita* causa. Cic. 未調查之案件. ❷ (*incognitus*) alicui. Caes. 爲人所不識者. habere aliquem *incognitum.* Suet. 不認識某人.
【附】**incohaerentia.** 不連結，錯亂.

incŏho. vide **inchoo.**

incŏl-a. *ae.* m. (*incolo*)
【同】habitator.
【解】❶ 居民，住戶，土著. ❷ 外鄉住戶，(與公民，civis 相對).
【例】❶ *incolae* nostri. Cic. 吾人同鄉. *incola* turba. Ov. 衆土著. Socrates totius mundi civis et *incola.* 索可拉自稱爲普世之公民，及住戶.
【附】**incola** 有住所人.

incŏlāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】寄居，逆旅，寓居，逗留之地.
【例】domus *incolatus.* 逆旅(客寓).

1. incŏl-o. *ās, āre.* tr.
【解】寓居.

2. in-cŏlo. *cŏlĭs, colŭi, cultum, colĕre.* v. tr. vel intr.
【同】habito, incola sum.
【解】❶ tr. 居住，寓居. ❷ intr. 居於.
【例】❶ (*incolere*) locum. 居某處. qui earum civitatum fines *incolunt.* 居於諸國之邊界. ❷ salsis locis *incolere.* Pl. 居於產鹽地. (*incolere*) trans Rhenum. Caes. 居於萊茵河岸.

incŏlūm-is. *e.* adj.
【同】salvus, integer.
【狀】aliquamdiu.
【解】無疵，無瑕，完整，(全享公民權利). 無恙，安全無虧.
【例】*incolumem* abire. Curt. 平安離去. *incolumem* servare. Tac. 保全性命. *incolumes* aedes. Ulp. 房舍完整. (fig.) *incolumi* gravitate. Hor. 保全其權威. *incolumis* fama. Hor. 名譽無損.

incŏlŭmĭt-ās. *ātis.* f.
【同】salus.
【形】explorata.
【解】保全，安全，無恙，享公民權.
【例】*incolumitatem* deditis polliceri. Cic. 許下保全降兵的性命. *incolumitas* est salutis tuta atque integra conservatio. 安全便是保持生命安然無恙. quamdiu reipublicae sua constabit *incolumitas.* 當國家安全時代.

incōm-is. *e.* adj.
【解】粗俗不文.

incŏmĭtāt-us. *a, um.* adj.
【同】sine comite, solus.
【解】無人陪伴者.

incommendāt-us. *a, um.* part. v. (*in* priv. *commendo*)
【解】不看重，受輕視者.

incommŏdē. adv. f. (*incommodus*), *-dius, -dissime.*
【同】moleste.
【解】不相宜，不便利，討厭，冒犯人.
【例】non *incommode* dicere. Varr. 言無不合. mecum *incommode.* 與吾不相容.

incommŏdĭt-ās. *ātis.* f (*incommodus*)
【同】incommodum.
【解】不利，不相宜，損害，不公正.
【例】*incommoditas* temporis. Liv. 天時不利. morborum *incommoditates.* Arn. 病苦纏繞.

incommŏd-o. *ās, āre.* v. intr.
【同】afficio, incommodum affero.
【解】損害，討擾，惹人煩惱.
【例】(*incommodare*) alicui. Cic. 使人討厭. (*incommodo* alicui esse, incommodum afferre, parere, praebere). si *incommodatur* ad usum manus. Ulp. 假設手失其效用(手不便利).

incommŏd-um. *i.* n.
【同】damnum, detrimentum. X. Commodum.
【形】alienum, commune, domesticum, insperatum, magnum, parvum, praecipuum.
【解】不相宜，不便利，損害，討厭，拂意，損失，災禍，不幸，困難.
【例】magnum alicui afferre *incommodum*. Caes. 使人蒙重大損失 (使人頗感不便). *incommodum* acceptum resarcire. Caes. 補償所受損失. id ego concedam, modo sine tuo *incommodo* fiat. 只要你不感不便，我便允許此事. multa patior *incommoda*. 我感覺各種不便. ❶ *incommodum* invehere, ferre, dare; afficere *incommodis*. 損害他人. ❷ *incommodum* capere, accipere. 受損害. ❸ *incommodum* propulsare, rejicere, devitare. 避受損失. ❹ *incommodum* levare, diminuere. 輕減，減小損失. ❺ *incommodum* sarcire. 補償損失. ❻ *incommodi* expers; ab *incommodo* integer. 未受損失者.

incommŏd-us. *a, um.* adj. *-dior, -dissimus.*
【同】adversus, alienus, molestus, iniquus.
【解】不便利，討厭，煩擾，拂意，不幸者.
【例】*incommoda* valetudo; (valetudine uti *incommoda*). 身體不舒適. in rebus ejus *incommodissimis*. Cic. 在他極困難之環境中.

incommutābĭl-is. *e.* adj.
【解】不可改變者，不可交易者.

incompărābĭl-is. *e.* adj. *-lissimus.* Inscr.
【解】無可比擬者(超出一切者).

incompătĭbĭl-is. *e.* adj.
【解】不能兼有者，不能相容者.

incompert-us. *a, um.* adj. (*in comperio*)
【解】不明顯(不明瞭)，晦暗者.
【例】*incompertum* habeo. Plin. 我不明瞭. quid rei fuerit, *incompertum* est. 曾發生何事，尚不明瞭.

incompĕt-ens. *entis.* adj.
【解】無權者，(不相宜者，不相稱者).

incompŏsĭtē. adv. (*incompositus*)
【解】紛亂，雜沓.
【例】in hostem negligenter et *incomposite* occurrunt. 率領疏忽怠慢，毫無紀律的軍隊，前去迎敵.

incompŏsĭt-us. *a, um.* part. v. *in compono.*
【解】紛亂，無紀律，不整齊.
【例】*incompositum* agmen. Liv. 散亂的軍隊. *incompositi* numeri. Capel. 奇數，零數.

incomprĕhensĭbĭl-is. *e.* adj.
【解】❶不能捕捉，不能包羅把握的，無限量的. ❷不能洞悉瞭解者.

incomprĕhens-us. (**incomprens-us**). *a, um.* adj.
【同】non perceptus, incognitus. X. Comprehensus.
【解】未捕捉，未了解，未領會者.

incompte. adv.
【解】未梳理，草率粗疏者.

incompt-us. (**incomtus**). *a, um.* adj.
【同】inornatus, incultus. X. Concinnus.
【解】❶未梳理者，紛亂者. ❷草率粗疏者.
【例】oratio *incompta* et horridula. 粗疏簡陋的詞句.

inconcess-us. *a, um.* part. v. (*in concedo*)
【解】未允許者，禁止者.

inconcinnĭt-as. *ātis.* f.
【解】不正確，不適宜，不整齊(不等形).

inconcinnĭter. adv.
【解】不精巧，不適宜，不優雅，不諧緻狀.

inconcinn-us. *a, um.* adj.
【同】molestus, inurbanus, praeposterus, absurdus, ineptus.
【解】不適宜，不精巧，不優雅，不諧緻者.

inconcuss-us. *a, um.* adj.
【解】固定不搖者.
【例】*inconcussum* gaudium. Sen. 堅確的喜樂. *inconcussus* injuria. Sen. 安心忍辱.

inconditē. adv. (*inconditus*)
【同】insulse.
【解】紊亂，混雜，粗率貌.
【例】*incondite* moveri. Tert. 不規則的行動.

incondĭt-us. *a, um.* part. v. (*in condo*)
【同】inconcinnus, insulsus, non compositus.
【解】❶未收藏，未埋葬者. ❷未整理，不規則，混雜，紊亂，粗陋者.
【例】❶ *incondita* sidera. Cic. 慧星. *inconditus* ordo. Plin. 不規則的措施. carmina *incondita*. Liv. 不規則的詩. *incondita* verba. Cic. 粗俗文字.

inconfūs-us. *a, um.* part. v. (*in confundo*)
【解】不紊亂，(fig.) 心志穩定者.

incongrŭē. adv. (*incongruus*)
【解】不適宜狀.
【例】hoc dixit *incongrue*. Macr. 出言不當.

incongru-ens. *entis.* part. v. (*in congruo*) *-tissimus.*
【解】不相稱，不適當.

incongrŭ-us. *a, um.* adj. (ut *incongruens*)

inconscĭ-us. *a, um.* adj.
【解】無意識，未感覺者.

inconsĕqu-ens. *entis.* adj.
【解】不連貫，不切合者.
inconsĕquentĭ-a. *ae.* f.
【解】不連貫，不吻合(前後不相連貫).
inconsīdĕr-ans. *antis.* adj.
【同】inconsideratus.
【解】不留意，疏忽者.
inconsīdĕrantĭ-a. *ae.* f. (*inconsiderans*)
【同】inconsulta ratio, temeritas.
【解】不注意，不留心，不審量.
ĭnconsīdĕrātē. adv. (*inconsideratus*)
【同】inconsulte, temere, leviter, negligenter dicere vel facere aliquid.
【解】不審量，冒昧.
inconsīdĕrāt-us. *a, um.* (adj.) part. v. (*in considero*). *-tior, -tissimus.*
【同】inconsiderans, inconsultus, temerarius. X. Consideratus.
【解】冒昧，不知審量，毫無顧慮者.
【例】*inconsideratissima* temeritas. 非常冒昧，毫不審量.
inconsōlābĭl-ĭs. *e.* adj.
【解】不能安慰，不可補救者.
inconspĭcu-us. *a, um.* adj.
【解】不受人尊重，不尊榮，不榮顯者.
inconst-ans. *antis.* adj. *-tior, -tissimus.*
【同】mobilis, levis, volaticus, qui a seipso desciscit, levissimus transfuga; qui sibi non costat, neque in hac, neque in illa parte fidem habet. X. Constans.
【解】無恒，輕浮，易變，輕進(進銳退速).
【例】*inconstantes* sunt hominum voluntates; (mobilia sunt hominum ingenia). 人人意志便易改變(人心無恒). risibile mihi visus es *inconstans.* 你之無恒令吾發噱.
inconstantĕr. adv. (*inconstans*), *-tius, -tissime.*
【同】leviter.
【解】輕浮易動，輕進易退，善變.
【例】*inconstanter* jactari. 隨時變遷. *inconstantius* agere. Fronto. 舉止更無常.
inconstantĭ-a. *ae.* f. (*inconstans*)
【同】levitas, mutabilitas, mobilitas, varietas X. Constantia.
【形】maxima, tanta.
【解】無恒心，意志薄弱，反復無常，輕浮易動.
【例】non puto meam *inconstantiam* reprehendendam; (non puto mihi famam *inconstantiae* pertimescendam). 我不想人責怪我之無恒. tantam in te *inconstantiam* non expectabam. 我不期待你如此無恒. nemo doctus unquam mutationem consilii *inconstantiam* dixit. 智者不稱改換主意爲無恒心.
inconsultē. inconsulto. adv. (*inconsultus*) *-tius.*
【同】inconsiderate, impudenter ac imprudenter, temere dicere aliquid aut facere.
【解】不審量，不謹慎，因循疏忽，苟且塞責.
1. inconsult-us. *a, um.* adj. *-tior, -tissimus.*
【同】inconsideratus, temerarius.
【解】❶ 輕浮，疏忽，冒昧，無顧慮. ❷ 未諮詢者，未商討者.
【例】❶ *inconsultus* servare modum. Sil. 冒昧無度. ❷ motus *inconsulti.* Gell. 貿然衝動.
2. inconsult-ūs. *ūs.* m. (abl. *u*)
【解】未商討，不諮議，不詢問.
【例】*inconsultu* meo. Plaut. 未曾與吾商議.
inconsumpt-us. *a, um.* part. v. (*in consumo*)
【解】不消滅者，(fig.) 永久者.
inconsūtĭl-is. *e.* adj.
【解】無縫者.
incontāmĭnāt-us. *a, um.* adj. *-tissimus.*
【解】未染污垢，無玷污者，整潔完好者.
【例】ne quid *incontaminati* sit. 勿使尚餘完整者.
incontent-us. *a, um.* adj.
【同】remissus. X. Contentus.
【解】不緊急，不迫切，寬鬆者.
【例】fides omnes aeque *incontentae.* 琴弦同樣鬆弛.
incontĭn-ens. *entis.* adj.
【同】libidinosus.
【解】無節制，放縱荒淫者.
【例】*incontinens* sui. Sen. 不節制自己者.
incontĭnenter. adv. (*incontinens*)
【同】intemperanter, dissolute, libidinose.
【解】無操守，無節制，過度.
【例】*incontinenter* vivere. 生活荒淫無度.
incontĭnentĭ-a. *ae.* f. (*incontinens*)
【同】intemperantia. X. Continentia.
【解】放肆，淫亂，不規則，失貞操.
inconvenĭ-ens. *entis.* adj. X. Conveniens.
【解】不適合，不相宜，不吻合，不相同.
【例】nihil *inconveniens* egit. 所行無不相宜. haec nostra facta sunt nec subita nec *inconvenientia.* 我們所行各事，并無冒昧及不相宜之處.
incŏ-quo. *quĭs, xi, ctum, quĕre.* v. tr.
【解】❶ 煎，燒，煮. ❷ 浸入，鍍，塗.
【例】❶ *incoqui* alicui rei, (vel) aliqua re. 煮於…用某物… *incoqui* sole. Plin. 日晒. radices vino *incoquere.* 以酒煎根. ❷

incoquere stannum(rei). Cels. 鍍錫.

incorpŏrāl-is. *e.* adj.
【解】無形體，抽象者.

incorpŏrē-us. *a, um.* adj.
【同】quod corpore caret.
【解】無形體者.

incorpŏrāti-o. *ōnis.* f.
【解】組合(參加團體),化身(取人性).

incorrect-us. *a, um.* adj.
【解】未修改者.

incorruptē. adv. (*incorruptus*), *-tius.*
【同】caste.
【解】清潔，完整，未損壞.

incorrupt-us. *a, um.* adj. *-tissimus.*
【同】integer, purus, inviolatus, sanus, sincerus, castus, naturalis, non fucatus, religiosus. X. Vitiosus, corruptus, fucatus.
【解】❶ 未損壞，未改變，清潔，純粹，完整. ❷ 不能損壞，常存者.
【例】❶ vestis *incorrupta.* 整潔的衣服. custos *incorruptissimus.* Hor. 極清廉的看守者. latinitas *incorrupta.* 純粹的拉丁文. testis *incorruptus.* 不受賄賂的證人. ❷ *incorruptam* fidem. Stat. 忠信不渝.

incrassāt-us. *a, um.* adj.
【解】粗，濃者.

incrēb-resco. *rescĭs, rŭi, rescĕre.* v. intr.
increb-esco. *escis, ŭi, escere.* v. intr.
【同】percrebesco, pervagor.
【解】增長，長大，擴展，流傳.
【例】hoc *increbuit.* Cic. 謠傳此. consuetudo *increbuit.* Cic. 通俗化. fama *increbescit.* 名譽日增.

incrēdĭbĭl-is. *e.* adj. *-lior.*
【同】inauditus, monstro, (vel) portento similis, singularis, humanam fidem excedens, ultra fidem. X. Credibilis.
【狀】prorsus.
【解】不可信，從未聞者，不可想像，(幻想虛構者).
【例】*incredibilis* audacia. 不可信的大膽. *incredibile* dictu est. Nep. 不可置信之傳說.

incrēdĭbĭlĭt-as. *ātis.* f.
【解】不可信.

incrēdĭbĭlĭter. adv. *-lius.*
【同】immortaliter. X. Credibiliter.
【解】難以置信，出人意外.
【例】*incredibiliter* gavisus sum. 我非常愉快.

incrēdĭt-us. *a, um.* adj.
【解】人不相信者.

incrēdŭlĭt-as. *ātis.* f.
【解】不輕信，難信.

incrēdŭl-us. *a, um.* adj.
【解】不輕信者，難信者.

incrĕmāt-us. *a, um.* adj.
【解】焚燬，焚化者.

incrēment-um. *i.* n. (*incresco*)
【同】accessio.
【解】擴充，長大，增益，生息，後裔.
【例】*incrementum* afferre alicui rei. Cic. 擴充某事. *incrementa* fluminis. Capel. 河水高漲. maximis *incrementis* augetur hostium potentia. 敵人勢力異常擴展.

incrĕpĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *increpo*)
【解】❶ intr. 震響，呼喊，勤勉，鼓勵，(cum dat.) ❷ tr. 譴責，詬辱.
【例】❶ (*increpitare*) alicui. Virg. 鼓勵人.

incrĕpĭt-us. *a, um.* part. v. *increpo.*
【解】受譴責者.

incrĕp-o. *ās, ŭi, (āvi), ĭtum, (ātum), āre.* v. intr. vel tr.
【同】redarguo, accuso.
【解】I. intr. ❶ 出響聲，轢聲，炸裂聲，拍擊聲. ❷ 鳴聲，震響聲.
II. tr. ❶ 衝突聲，相撞聲. ❷ 號聲，叱咤聲，譴責，詐詈.
【例】I. ❶ discus *increpuit.* Cic. 盤出響聲. sonitus tuba *increpuit.* Virg. 號聲. ❷ simul atque *increpuit* suspicio tumultus. Cic. 暴動之疑慮既已傳開.
II. ❶ (*increpare*) lyram. Ov. 彈古瑟. cum Jupiter *increpuit* nubes. Ov. 由必得神既使雷聲轟轟. ❷ (*increpare*) aliquem. Liv. 詐詈人. (*increpare*) aliquem. Liv. 譴責人. (*increpare*) perfidiam alicujus. Cic. 責人失信. haec in regem *increpans.* Liv. 咒罵君王. *increpare* quod.. Liv. 譴責人，因.... saevitiae populum *increpuit.* Suet. 譴責民人之殘酷.

incre-sco. *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. intr.
【解】❶ 增加，長大. (cum dat.) ❷ 生長，(茁生)，擴充.
【例】❶ *increscit* cutis. Cels. 皮復生. *increscit* Euphrates. Plin. 歐弗拉江水漸高漲. ❷ *increscentia* cornua. Plin. 漸生角. *increscens* audacia. Liv. 膽漸大. quae sententia *increscit.* Ulp. 此意見漸佔優勢.

1. incrēt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *cretus*)
【解】未篩淨者.

2. incrēt-us. *a, um.* part. v. (*in* priv. *cerno*)
【解】未分開者，混合者.

incrŭentāt-us. *a, um.* adj.
【解】未流血者(血不染刃).

incrŭent-us. *a, um.* adj.
【解】未流血，未受傷者。
【例】*incruento* exercitu. Sall. 兵不血刃。haud *incruenta* certamina. Vell. 血戰。victoriam *incruentam* referre. 兵不血刃，而獲勝利。

incrust-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】crustam duco, crusta obduco, applico crustam.
【解】塗抹，粉刷，鍍。
【例】*incrustatus* calix. Poet. 已鍍之杯。

incŭbātī-o. *ōnis.* f.
【解】孵卵，孵化，侵佔。

incŭbit-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (freq. v. *incubo*)
【解】伏，臥於。

1. incŭbit-us. *a, um.* part. v. *incubo.*
【解】孵化者。

2. incŭbit-ŭs. *ūs.* m.
【解】臥，孵卵。

incŭb-o. *ās, ŭi, ĭtum,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. intr. vel tr.
【同】(transl.) inhio.
【解】❶偃臥，伏於，墜於.... ❷(in partic.) 臥犧牲皮上候神啓示。❸孵卵。❹(fig.)監視，把持。❺堅持，(咬定)不放。❻毗鄰。
【例】❶ponto nox *incubat* atra. Virg. 黑雲覆海上。humero *incubat* hasta. Ov. 肩荷槍。(*incubat*) super tomentum. Sen. 臥於蓆上。❷(*incubat*) auspicii causa. Fest. 偃臥觀兆。(*incubat*) Jovi. Serv. 臥於出必得神殿。❸ova *incubita.* Plin. 孵卵。*incubare* ova. Varr. 孵卵。❹(*incubare*) pecuniae. Cic. 把守銀錢。defesso *incubat* auro. Virg. 保守採掘之金。❺(*incubat*) Italiae. Flor. 確保義大利。*incubuere* maria. Plin. 海潮高漲。❻jugum *incubans* mari. Plin. 山海銜接。

inculcāt-us. *a, um.* adj.
【解】强入，牢記者。

inculc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*in calco*)
【同】ingero, infercio.
【解】❶踐踏。❷引入，放入，加入。❸透入，插入，(cum dat.)(fig.)再三叮嚀，淳淳勸導，牢記於心。
【例】❶opus *inculcatum.* Cic. 附加工程。non quidlibet aegris *inculcare.* Cels. 不强迫病人用任何物。quibusdam *inculcare.* Sen. 强迫人接受。❷(cum dativ.)(*inculcat*) aliquid oculis, animis. Cic. 使透入目中，心中。*inculcare* se auribus. Cic. 傾耳靜聽。id quod traditur, vel etiam *inculcatur.* Cic. 使聲入心通。*inculcatum* est Metello... (cum prop. infin.) 再三叮嚀美得洛....

inculte. adv. (*incultus*), *-tius.*
【同】inornate. X. Concinne, nitide.
【解】粗糲，不文雅貌。
【例】horride, *inculte* dicere. 出言粗魯。

1. incult-us. *a, um.* adj. (*in colo*). *-tius.*
【同】horridus, incomptus, squalidus, inornatus. X. Cultus.
【解】❶未開墾者，荒蕪者，未梳理，崎嶇者。❷粗疏，魯莽，粗暴，未受教育，未受陶成者。
【例】❶inhabitabilis terrae regio *inculta.* 荒蕪無人跡之地。*incultae* comae. Ov. 蓬頭散髮。❷*inculta* et silvestris vita. 蠻野生活。*incultus* equus. 未馴服之馬。

2. incult-ŭs. *ūs.* m.
【解】粗野(未受教育者)，疏忽。

incu-mbo. *mbĭs, bŭi, bĭtum, mbĕre.* v. intr.
【同】innitor; operam do, applico animum ad rem; curam, studium confero; studia, curas in re figo, loco, consumo; animum adjicio, adjungo ad aliquid; operam navor; operam in re consumo; mente et animo totus in rem insisto.
【狀】acrius, eo maxime, gravius.
【解】❶臥，伏。❷倚靠，臨。❸壓，擊，撞。❹(fig.)專務，勤敏。
【例】❶(*incumbere*) toro. Virg. 臥於床上。(*incumbere*) olivae. Virg. 伏於橄欖枝上。(*incumbere*) sarcinis. Liv. 倒於行李上。(*incumbere*) remis. Virg. 搖槳。❷(*incumbere*) ad aliquem. Ov. 倚靠人。(*incumbere*) alicui. Quint. 倚靠人。silex *incumbebat* ad amnem. Virg. 巖石臨河上。(*incumbit*) in gladium. Cic. 伏劍(自殺)。(*incumbit*) gladio. Her. 伏劍(自殺)。❸(*incumbit*) in hostem. Liv. 對敵施壓力。tempestas *incubuit* silvis. Virg. 森林受風雨打擊。❹(*incumbit*) in aliquam rem, ad aliquam rem, alicui rei. Tac. 專務某事。(*incumbit*) alicui. Cic. 專向某人。in salutem reipublicae *incumbere.* 專心爲國。

incūnābŭl-a. *ōrum.* n.
【同】cunabula, cunae; rudimenta.
【解】襁褓，搖籃，出生地，兒童時代，開始。
【例】ab *incunabulis.* Liv. 從搖籃時代(自開始)。

incūrāt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *cura*)
【解】不照管者，疎忽者。

incūri-a. *ae.* f. (*in cura*)
【同】negligentia.
【形】tanta.
【解】不經心，疏忽，草率。

【例】*incuria* virtutis. Cato. 怠於修德. *incuria* Dei. Tert. 忘記天主.

incūrĭōsē. adv. (*incuriosus*), *-sius.*
【解】忽略，輕忽.

incūrĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】❶不經心，不顧慮. ❷ 輕忽，怠慢.
【例】*incuriosus* rei. Plin. 作事漫不經心. *incuriosus* in re. Suet. 作事漫不經心.

incur-ro. *rĭs, ri,* (*cŭcurri*), *sum, rĕre.* v. intr. quandoq. tr.
【同】incido.
【狀】necessario.
【解】❶ 趨赴，投向. ❷ 衝入，攻擊. ❸ 出現，遇到，遭逢.
【例】❶ (*incurrere*) in columnas. Cic. 撞於柱上. (*incurrere*) levi armaturae. Liv. 迎戰輕武器. (*incurrere*) in aliquem. Cic. 逢到某人. ❷ (*incurrere*) in agrum Gallorum. Liv. 侵入高盧境. (*incurrere*) in oculos. Cic. 觸目. (*incurrere*) oculis. Sen. 觸目. ❸ *incurrunt* tempora. Cic. 遇到此時代. *incurrunt* in odia hominum. Cic. 遭到衆人怨恨. *incurrunt* in varias reprehensiones. Cic. 受人各種批評. navigatio *incurrit* in ipsos etesias. Cic. 航行時正遇夏季炎風. ingratos memoria *incurrit.* Sen. 迫負恩者回憶往事.

incursĭ-o. *ōnis.* f. (*incurro*)
【同】excursio, incursus.
【形】sempiterna.
【解】❶ 衝撞，攻擊. ❷ 侵襲，攻入，入寇，侵犯.
【例】❶ *incursio* armorum. 兵器相撞. in hostes *incursionem* facere. 進攻敵人. hostium *incursionem* sustinere. 抵抗敵人進攻. ❷ in fines Romanorum *incursionem* facere. Liv. 侵犯羅瑪國境.

incursĭt-o. *ās, āre.* v. intr. freq. v. *incurso.* (*in* et accus.)
【解】❶ 投向，攻擊. ❷ 衝突，衝撞.
【例】*incursitare* in multos, (in aliquem). Sen. 與多人(與一人)衝突.

incurs-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】incurro, excurro, infesto, invado.
【解】I. intr. ❶ 迎擊，衝擊. ❷ 衝撞，衝突. ❸ (fig.) 觸目，呈現.
II. tr. 侵犯，攻打.
【例】I. ❶ (*incursare*) in hostem. Liv. 迎敵. *incursabit* in te dolor meus. (fig.) Cic. 我之悲痛使你傷心. ❷ (*incursare*) rupibus. Ov. 衝撞巖石. ❸ quae oculis *incursant.* Quint. 觸目者. (*incursare*) auribus. Quint. 震耳.
II. agmen *incursatum* ab equitibus. Liv. 軍旅被騎兵截擊. (*incursare*) agros. Liv. 侵犯田園.

1. incurs-us. *a, um.* part. v. *incurro.*
【解】遭遇，承當者.

2. incurs-ŭs. *ūs.* m.
【同】incursio.
【解】衝撞，攻擊，侵犯，遭遇.
【例】(*incursus*) sanguinis. Luc. 血流. (*incursus*) solis. Col. 日晒.

incurvātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】彎曲.
【例】*incurvatio* cordis. Aug. (fig.) (心硬) 頑固.

incurvāt-us. *a, um.* part. v. *incurvo.*
【解】彎曲者.

incurvesc-o. incurvisc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】彎曲，垂下.
【例】rami solent *incurvescere.* 樹枝常垂.

incurv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*incurvus*)
【解】❶ 彎曲，折疊. ❷ 挫折，打擊.
【例】bacillus de industria *incurvatus.* 使彎曲之棍杖.

incurv-us. *a, um.* adj.
【同】incurvatus.
【解】彎曲者，成圓形者.
【例】*incurvus* humeris, (vel) *incurvus.* (absol.) Plin. 駝背(弓背)者.

inc-ūs. *ūdis.* f. (*incudo*)
【解】鐵砧，碪，墩.
【例】eamdem *incudem* noctu diuque tundere. (prov.) (日夜打鐵砧). uno opere eamdem *incudem* tundere. (prov.) Cic. 常打一鐵砧，喻恒心作事. juvenes in ipsa studiorum *incude* positi. Tac. 青年正在受陶成時期.

incūsātĭ-o. *ōnis.* f. (*incuso*)
【解】譴責，貶責，控告.

incūsāt-us. *a, um.* part. v. *incuso.*
【解】被譴責，控告者.

incūs-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*in causa*)
【同】accuso, reprehendo, crimini do aliquid, aliquem in crimen voco; crimen in aliquem confero, conjicio; crimine accenso; crimen alicui infero.
【解】控告，貶責，譴責，悲怨.
【例】(*incusare*) aliquem vehementer. Caes. 重責人. (*incusare*) injurias Romanorum. Liv. 深怨羅瑪人之不公平. (*incusare*) aliquem superbiae. Tac. 責人傲慢.

1. incuss-us. *a, um.* part. v. *incutio.*
【解】衝撞，攻打者.

【例】*incusso* pollice limini. Plin. 足趾觸門閾. grando *incussa* tectis. Sen. 冰雹落屋頂. *incussa* voluntas. Vell. 心靈受靈感.

2. incuss-ŭs. *ūs.* m. (abl. *u*)
【解】觸撞，打擊.

incustōdit-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *custodio*)
【解】❶不看守，不防範者. ❷不防備，冒昧者.
【例】❶ *incustodita* nox. Sil. 不防衛之夜. *incustoditus* amor. Tac. 暴露眞情之愛.

incūs-us. *a, um.* part. v. *incudo.*
【解】切磋，琢磨，磨光者.
【例】lapis *incusus.* Virg. 琢磨之石. *incusa* dona. Pers. 雕金之禮品. (拒絕者).

incŭ-tio. *tĭs, ssi, ssum, tĕre.* v. tr. (*in quatio*)
【同】diligo, injicio.
【解】❶衝撞，打擊. ❷投向. ❸(fig.)遣發，默牖，靈感，激起，惹起.
【例】❶ (*incutere*) scipionem in caput. Liv. 以棍擊頭. ❷ (*incutere*) hastas, tela, saxa. Tac. 擲槍，箭，石. (*incutere*) grandinem. Curt. 下冰雹. (*incutere*) colaphum. Juv. 拳擊. ❸ (*incutere*) alicui terrore. Cic. 使人恐怖. (*incutere*) animo religionem. Liv. 使心中敬畏. (*incutere*) alicui nuntium. Liv. 驟然報此消息.

indāgāti-o. *ōnis.* f. (*indago 1*)
【同】investigatio, inquisitio.
【解】追尋，考究，探訪.

indāgāt-or. *ōris.* m. (*indago 1*)
【解】❶追尋踪跡者，尋求者. ❷偵察，探訪，追究，檢驗者.
【例】naturae *indagator.* Solin. 觀察自然者.

indāgātr-ix. *īcis.* f. (*indagator*)
【解】(女)尋求，探訪者.
【例】philosophia virtutis *indagatrix,* expultrix vitiorum. 哲學尋求道德，改正惡習.

indāgāt-us. *a, um.* part. v. *indago.*
【解】追踪，查究者.

1. indāg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
indag-or. *aris, ari.* v. dep. tr.
【同】vestigo, investigo, inquiro.
【狀】acutissime.
【解】❶追踪，尋求. ❷追究，查詢，探訪.
【例】❶ hostem *indagare,* (e tuto hostem speculari). 偵查敵情. ❷ philosophia veritatem *indagat,* (verum perscrutatur). 哲學尋求眞理.

2. in-dāg-o. *ĭnis.* f.
【同】❶ investigatio, inquisitio.
【解】❶ 圍攻，獵取，網羅野獸(網). ❷ 追究，調查.
【例】❶ saltum *indagine* cingere. 繞林張網. ❷ *indagines.* Plin. 調查.

indĕ. adv. (*is*)
【同】illinc.
【解】❶ 從此(自此，由此)，(指地方) 由此地. ❷ (指時間)自此以後.
【例】❶ hinc *inde, inde.. inde.* 由此，這一面，那一面. *inde* has litteras dedi. 由此地我已寄信. ❷ jam *inde.* Liv. 已自此時. *inde* ab ortu imperii. Cic. 自帝國開始. *inde* est quod. Liv. 因此....

indēbĭtē. (**indebito**). adv.
【解】不應當.

indēbĭt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *debeo*)
【解】非應當者.

indĕc-ens. *entis.* adj, *-tior, -tissimus.*
【解】不相宜，不適當，非禮，醜形怪狀.

indĕcentĕr. adv, *-tius, -issime.*
【解】不相宜狀，不文雅，醜陋貌.
【例】*indecenter* obstrepunt. 無禮喧嘩吵鬧.

indĕcentĭ-a. *ae.* f.
【解】不適宜，醜惡.

indĕc-et. *ēre.* v. impers. intr. (tr.) vide **decet.**
【解】不相宜，不相稱.
【例】juvenes ea non *indecent.* Plin. 彼種事對青年，並無不相宜，(相宜).

indēclīnābĭl-is. *e.* adj.
【解】淸正穩定，不變，不移.

indēclīnāt-us. *a, um.* adj.
【解】穩定不搖者.

indĕcŏr. indĕcŏr-is. *e.* adj.
【解】無光彩，失禮，可恥者.

indĕcōrē. adv. (*indecorus*), *-rius.*
【同】praeter decorum.
【解】不相宜，失禮，無恥貌.

indĕcŏr-is. *e.* adj. vide **indecor.**
【解】不光彩，失禮者.

indĕcōr-us. *a, um.* adj.
【同】turpis, inhonestus, pravus, quod non decet.
【解】不相宜，不適合，非禮，不雅觀，醜陋，無恥者.
【例】*indecorum* de rebus parvis amplissime dicere. 鋪張小事，實不相宜. *indecorum* est. (cum infin.) Cic. 不相宜....

indēfătĭgābĭl-is. *e.* adj.
【解】不知疲倦者.

indēfătĭgāt-us. *a, um.* adj.
【解】不疲倦者.

indēfectīv-us. *a, um.* adj.
【解】取之不盡，用之不竭者.

indēfens-us. *a, um.* adj.

【解】不防禦，不防設者.
【例】*indefensi* peribitis? 你們將不抵禦，而自取滅亡嗎？
indēfess-us. *a, um.* adj.
【解】不疲倦者.
indēfīci-ens. *entis.* adj. (*in* priv. *deficio*)
【解】不缺乏者.
indēfīnītē. adv.
【解】無限際狀.
indēfīnīt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *definio*)
【解】無限際，不確定(模糊)，不指定的.
indēflet-us. *a, um.* adj.
【解】不痛哭者.
indēflēx-us. *a, um.* adj.
【解】不紆迴，不彎曲，不衰老者.
【例】*indeflexo* cursu. Apul. 一直跑去.
indēject-us. *a, um.* adj.
【解】不倒者.
indēlēbīl-is. *e.* adj.
【解】不能消除，不能泯滅者.
indēlībāt-us. *a, um.* adj.
【解】完整，無虧損者.
indemnāt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *damnatus*)
【同】non damnatus, judicio elapsus. X. Condemnatus.
【解】未判罪，未判刑者.
【例】*indemnatum,* innocentem civem occidere. 殺戮無辜且未判罪之公民.
indemn-is. *e.* adj. (*in damnum*)
【解】安全未受損失者.
indemnĭtas. *ātis.* f.
【解】安全無虧損，賠償損失.
indēnuntiāt-us. *a, um.* adj.
【解】未聲明，未報告，未宣佈者.
indēpend-ens. *entis.* adj.
【解】不隸屬他人者.
indēplōrāt-us. *a, um.* adj.
【解】痛悼者.
indēprāvāt-us. *a, um.* adj.
【解】未變壞者.
indēprehens-us. indeprens-us. *a, um.* adj.
【解】不能攫取，不能捉摸，不能揭明者.
indept-us. *a, um.* part. v. *indipiscor.*
【解】取得，獲得者.
indēsert-us. *a, um.* adj.
【解】未遺棄者.
indēs-ēs. *ĭdis.* adj.
【解】殷勤，黽勉者.
indēsĭnenter. adv.
【解】不輟，不斷，無間斷.
indestrict-us. *a, um.* adj.
【解】未受傷損者.
【附】**indeterminismus.** 非定命論，自由意志論.
indetons-us. *a, um.* adj.
【解】(不剃髮者)保留長髮者.
indēvītāt-us. *a, um.* adj.
【解】不避者.
ind-ex. *ĭcis.* m. f. (*indico*)
【同】qui aliquid indicat.
【形】neque obscurus, neque incertus, falsus, verus.
【解】❶ (論人)指示，通知，洩漏者，告發者. ❷ (論事物)食指，徵驗，標記，目錄，索引，指數.
【例】❶ musa *index* malorum. Ov. 詩仙預言凶禍者. ❷ *index* digitus. Hor. 食指. *index.* Cic. 食指. vox *index* stultitiae. Cic. 聲音表示其愚蠢. per *indicem* rem exponere. Ascan. 簡要陳述事之梗概.
【附】*index* librorum prohibitorum. 禁書目錄.
Indĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：今之印度.
【例】**Indi.** *ōrum.* m. plur. 印度人.
indĭcātĭ-o. *ōnis.* f. **indĭcātūr-a.** *ae.* f.
【解】標記，標價格.
indĭcāt-us. *a, um.* part. v. *indico 1.*
【解】指示，標明，洩露者.
indīc-ens. *entis.* adj.
【解】❶ (*in* priv. *dico*)不言者. ❷ (part. v. *indico 2*). 聲揚公佈者.
【例】❶ *indicente* me. Ter. 我未發言.
indĭcīn-a. *ae.* f.
【解】控告，報告，(告發之賞格).
indĭcĭ-um. *i.* n. (*index*)
【同】signum, argumentum, documentum, vestigium, nota, species, insigne.
【解】❶ 指示報告，控告，告發，供證. ❷ (in gener.)指明，徵驗，標記.
【例】❶ *indicium* facere. Plaut. 供證. *indiciis* expositis. Cic. 報告陳明後. ❷ *indicia* veneni. Cic. 毒質形跡. alicui rei *indicio* esse. Cic. 徵驗某事. *indicium* alicujus rei. Cic. 事之徵驗. *indicium* dare, edere. Lucr. 爲某事作證. *indicia* sceleris ostendere. 指明行凶的證據.
1. **indĭc-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*index*)
【同】indicium facio, do, affero, ostendo, defero; indicio sum, ostendo, monstro, coarguo, innuo, signa patefacio, loquor.
【狀】aperte, aliquando, aliter.
【解】❶ 指明，報告，洩露. ❷ 標價. ❸ 提及，登載.
【例】❶ vultus *indicat* mores. 面容揭露人

之品行. puer omnia dominae *indicavit.* 僮僕將一切報知主母. (*indicare*) rem (vel) aliquem. 洩露某事某人. (*indicare*) de aliqua re. 洩露某事某人. (*indicare*) lacrimis dolorem. Nep. 流淚表示其痛苦.

2. indī-co. *cīs, xi, ctum, cĕre.* v. tr. (*in dico*)
【同】denuntio, promulgo.
【狀】omnino.
【解】❶通告，佈告，公佈，通知，報告. ❷命令，指定，强令，强迫，課稅.
【例】❶ bellum voluptatibus *indicere.* 克治淫佚. —(bellum alicui.. Cic.)與人宣戰. (*indicere*) concilium. Caes. 定期開會. exercitu *indicto* ad portam Esquilinam in posterum diem. Liv. 招集軍隊翌日集合在厄斯貴門前. ❷ *indicere* mulctam. Plin. 令罰金.

indictī-o. *ōnis.* f.
【解】苛稅，重斂，加稅，增捐.

1. indict-us. *a, um.* part. v. *indico 2.*
【解】報告，指定，宣佈者.
【例】*indictae* feriae. Isid. 指定的慶辰. *indicta* mors. Tac. (逼死)處死.

2. indict-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *dictus*)
【同】non indicatus.
【解】❶未言者. ❷未辯護，(未經訴訟程序者).
【例】❶ non *indictus* abibis. Virg. 你不能潛逃. ❷ *indicta* causa damnare. Cic. 未經訴訟程序即判刑.

indĭcŭl-us. *i.* m.
【解】書目錄，(書纓，書總，書卡).

Indĭc-us. *a, um.* adj.
【解】印度者.
【例】*Indicum* mare. Ov. 印度洋. *Indicae* pecudes. Mart. (印度)象. *Indici* dentes. Mart. 象牙.

indĭdem. adv. (*inde idem*)
【同】inde, ex eodem loco.
【解】從一處.
【例】*inde*, ex eadem re. 由同樣原因.

indiffĕr-ens. *entis.* adj.
【解】平衡，中立，不偏不依，無可無不可，無差別.
【例】plane *indifferens* sum, (neutram in partem moveor, inclino). 我完全中立.
【附】**indifferens** actus moralis. 中性行爲，(不善不惡).
【附】**indifferentismus.** 模稜主義.

indiffĕrenter. adv. (*indifferens*)
【解】無差別，不偏不依，不分彼此.
【例】*indifferenter* vivere. Scrib. 生不擇食.

indiffĕrentĭ-a. *ae.* f.
【解】平衡，中立，不偏不依，無可無不可，無差別，中立性.
【附】**indifferentiae** punctum. 心理零點.

indĭgĕn-a. *ae.* m. f.
【解】土著，土人，本地人.
【例】majores eorum non *indigenae,* sed advenae fuerunt. 他們的先人并非土著，乃來自異鄉者. *indigena* bos. Col. 本地牛. *indigena* vinum. Plin. 土產酒.

indĭg-ens. *entis.* part. v. *indĭgeo. -tissimus.*
【解】缺乏，匱乏，貧乏，需要者.
【例】multa cura *indigens.* Gell. 需要多操心.

indigentĭ-a. *ae.* f.
【同】egestas.
【解】缺乏，需要，貧乏，誅求.
【例】*indigentia* et libido inexplebilis. 誅求及不能饜足的慾望.

indĭg-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】egeo, indigus sum. X. Habeo, abundo.
【狀】separatim.
【解】❶缺乏，(cum abl.). ❷需要，(cum genit. vel abl.).
【例】❶ *indigentes.* Cic. 缺乏者. ❷ illa *indiget* laboris. Cic. 那事需要努力, consolatione mea *indiget.* 需要我之安慰. (*indigere*) aliis, (vel) alterius. Cic. 需要他人.

indĭg-es. *ĕtis.* m.
【解】本地神仙，(土地)

indīgestē. adv.
【解】紛亂無秩序.

indīgest-us. *a, um.* adj.
【解】紊亂，不消化者.

Indĭgĕt-es. *um.* m. pl.
【解】❶土地神仙. ❷nom. propr. 西班亞地民族名.

indignābund-us. *a, um.* adj. (*indignor*)
【同】indignans, obiratus.
【解】怒忿塡胸，怒氣冲冲者.

indign-ans. *antis.* adj. (part. v. *indignor*). *-tissimus.*
【解】忿怒，怒氣冲冲者.
【例】*indignantissimus* servitutis. Col. 最不甘(厭惡)服役者. *indignantes* venti. Virg. 狂風.

indignanter. adv. (*indignans*)
【解】忿忿不平.

indignātī-o. *ōnis.* f. (*indignor*)
【同】stomachus, ira.
【形】mala.
【解】忿怒，憤懣.
【例】in aliquem *indignationem* conci-

pere, (concitare). 忿恨某人. publicae *indignationes.* Liv. 公憤. ex ea re *indignationem* concipere. 此事令人不平.

indignātiuncŭl-a. *ae*.f. (dimin. *indignatio*)
【解】微怒，略恚.

indignāt-us. *a, um.* part .v. *indignor.*
【解】忿怒者.

indignē. adv. *-ius, -issime.*
【同】miserabiliter, inique, moleste.
【解】不適宜，非禮，卑劣，恥辱，不堪，不忍.
【例】*indignissime* necari. 極恥辱的喪生. *indigne* ferre, (vel) pati. Nep. 難以承當忍受.

indignĭt-ās. *ātis.* f. (*indignus*)
【同】turpitudo, atrocitas.
【形】summa.
【解】❶ 卑劣不堪，非禮，非分. ❷ 侮慢，醜行，恥辱，忿懣.
【例】❶ non satis severe pro *indignitate* rei decretum est. 對此卑劣行爲，所頒處分不足嚴厲. ❷ nequeo verbis consequi *indignitatem* rei. 我不能追述其醜行. *indignitas* nostra. Cic. 我們不堪承當的待遇.

indign-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr. (*indignus*)
【同】graviter fero, stomachor, mihi indignum videtur, pro indignissimo habeo.
【解】惱怒，憤懣，難堪. (cum accus. vel cum infin. vel cum *quod*...)
【例】venti *indignantes.* Virg. 狂風怒吼. *indignatum* aequor. Virg. 怒海狂瀾. quae *indignantur* adversarii. Cic. 對方所惱怒者. eum periisse sane *indignor.* 他已死去，我心怨憤.

indign-us. *a, um.* adj. *-ius, -issimus.*
【同】turpis, iniquus, non dignus, alienus. X. Dignus.
【狀】valde.
【解】❶ 不堪當，不相稱者，(無資格). ❷ 不應得，(無功勳)，不承當，不忍受者. ❸ 不相宜，不適當者.
【例】❶ (cum abl.) omni honore *indignissimus.* Cic. 各等榮銜均極不相稱. (cum *qui*) *indigni* erant qui impetrarent. Cic. 伊等不堪求得. *indignum* relatu. Liv. 不堪記述者. ❷ *indignae* injuriae. Liv. 不堪之恥辱. ❸ vox populi Romani majestate *indigna.* Caes. 不適合羅瑪國民尊嚴的言語. *indignum* facinus. Cic. 反動行爲. *indignus* avorum. Virg. 不肖子孫. haec *indignae* genere nostro. Ter. 敗壞我們民族名譽者. *indigna* exempla. Ter. 無恥的外表. *indignum* in modum. Ter. 不適當的態度.
【附】**indignus** sacram. ento 不堪領聖事者.

indĭg-us. *a, um.* adj. (cum ablat. vel genit.)
【解】缺乏，需要者.
【例】*indigus* opis. Tac. 需要援助者.

indīlĭg-ens. *entis.* adj. *-tior.*
【解】疏忽，怠惰.
【例】homo nimium *indiligens.* 過於疏忽之人.

indīlĭgenter. adv. (*indiligens*), *-tius.*
【同】negligenter.
【解】疏忽怠惰貌.
【例】rem non *indiligenter* exposui. 我竟肯陳述其事.

indīlĭgentĭ-a. *ae.* f.
【同】negligentia. X. Diligentia.
【解】疏懶，怠惰，(漫不經心).

ind-ĭpiscor. *ipiscĕris, eptus sum, ipisci.* v. tr. (*indu apiscor*)
【解】❶ 取得，攫取，感觸，感覺. ❷ 開始，(開戰).
【例】❶ *indipisci* divitias, dolorem. Plaut. 發財，受苦. *indipisci* animo. Gell. 牢記於心.

indīrect-us. *a, um.* adj.
【解】間接，紆迴，彎曲者.
【附】**indirectum** voluntarium. 間接有意行爲.

indīrept-us. *a, um.* adj.
【解】未劫掠者.

indisciplīnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】無紀律.

indiscrētē. (**indiscretim**). adv. (*indiscretus*)
【解】混雜，雜沓狀.

indiscrēt-us. *a, um.* adj.
【解】密結，不能區分，不能分辨，不審愼者.
【例】*indiscreta* nomina. Cels. 混用名詞.

indīsertē. adv. (*indisertus*)
【同】inornate.
【解】無文采，無辯才.

indīsert-us. *a, um.* adj.
【同】inornatus, parum eloquens, infans. X. Disertus.
【解】不善談，無口才者.

indispŏsitē. adv. (*indispositus*)
【解】不規則，混亂，不適意，不愉快.

indispŏsĭt-us. *a, um.* adj.
【解】雜亂無章者，不適意者.

indissŏlūbĭl-is. *e.* adj.
【同】qui dissolvi non potest. X. Dissolubilis.
【解】不能分解(不能溶化)，不能拆散者，不

能毀壞者，不能消滅者.
【附】**indissolubilitas** matrimonii. 婚姻的永久性.
indissŏlūt-us. *a, um.* adj.
【同】non dissolutus.
【解】未分解，未拆散者.
indistinctē. adv. (*indistinctus*)
【解】未分明，含糊，概括.
indistinct-us. *a, um.* adj.
【解】混雜，糢糊，無區別者.
【例】*indistinctus* orator. Quint. 不清晰的演說家.
indistrict-us. vide **indestrictus.**
indit-us. *a, um.* part. v. *indo.*
【解】置於上者.
【例】*inditi* pontes. Tac. 架橋於其上. *inditi* custodes. Tac. 佈防. *inditum* nomen. Cic. 起名.
indīvidŭ-um. *i.* n.
【解】原子，原點，單位，個體.
【例】species ex *individuis* innumerabilibus existens.
【附】**individualis.** 個體的，單獨的. *individualis* idea. 個體觀念，單獨觀念. *individualis* moralitas. 個人道德性. *individualis* psychologia. 個人心理學，個性心理學. *individualis* hedonismus. 個人快樂主義. **individualisticus** idealismus. 個體唯心論.
individu-us. *a, um.* adj.
【同】simplex. X. Dividuus.
【解】❶不能分解者. ❷不能分離，分開者.
【例】❶*individua* corpora; (atomi). 不能分解的物體，(原子?). ❷quod dirimi distrahique non potest. (*individuum*). 不能分開，分離者. *individua* comes corporis umbra. 影不離身(形).
indīvīs-us. *a, um.* part. v. (*in divido*)
【解】未分解，未分析者.
【例】qui ungulas *indivisas* habent. Varr. 寄蹄動物. pro *indiviso*. Cato. 共有，(平分).
ind-o. *ĭs, ĭdi, ĭtum, ĕre.* v. tr.
【同】impono.
【解】❶置於上，附於. ❷安置，安排，賦與，加入，制定.
【例】❶*indere* cicatrices in scapulas. Plaut. 傷肩膀. *indere* fenestras. Plaut. 置窗. *indere* verba. Gell. 加入數語. ❷ *indere* pavorem alicui. Tac. 使人恐怖. *indere* nomen alicui, alicui rei. Liv. 給人，給物起名號. *indere* nomen ab (vel) ex aliqua re. Sall. 由某事物得名.
indŏcĭl-is. *e.* adj.
【同】tardus, hebes! crassi, stolidi, plumbe ingenii.
【解】❶不能聆教者. ❷倔强，梗頑者. ❸愚昧，冥頑者. ❹不能教誨者.
【例】❶*indocilis* usus disciplina. Cic. 經驗的教導，是不講學設教的. *indocilis* caeli. Plin. 不識時機. ❷*indocilis* pacis. Sil. 不接受和平. *indocilis* quieti. Sil. 不休息. *indocilis* pauperiem pati. Hor. 不忍受貧苦. *indociles* (arbores) nasci alibi. Plin. 不能生長異地者(樹木).
indoctē. adv. (*indoctus*), *-tius.*
【同】imperite.
【解】無知識貌.
【例】dicam ego *indoctius.* Gell. 我更質樸的說明.
indoct-us. *a, um.* adj. *-tior, -tissimus.*
【同】rudis, ineruditus, imperitus. X. Doctus, expers eruditionis.
【狀】plane.
【解】❶無學識者(不學無術，不諳世故). ❷毫無藝術及科學之作品.
【例】❶est habitus *indoctior.* Cic. 視爲更粗魯之人. *indocti.* Cic. 無知識之人. *indoctus* pilae. Hor. 不會打球. ❷ *indocta* consuetudo. Cic. 自然(不學習)的習慣. canere *indoctum.* Hor. 歌唱毫無藝術性之音調.
indŏlentĭ-a. *ae.* f. (*indoleo*)
【同】vacuitas doloris.
【形】major, maxima.
【解】無痛苦，無感覺，無感情.
indŏl-es. *is.* f.
【同】indicium animi, specimen futurae virtutis, spes summae virtutis.
【形】bona, egregia, magna, mirifica, praeclara, summa.
【解】❶性質，氣質，稟性(脾氣)，嗜好，天資，天才. ❷物性，品質.
【例】❶bona *indole* praeditus. Cic. 天資(天分)好. praeclarae *indolis* puer. 天資卓越之兒童. egregiae *indolis* puer. 天資卓越之兒童. ad virtutem *indoles.* Cic. 稟性善良. virtutis *indoles.* Cic. 稟性善良.
indol-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. (**indol-eo.** *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.) (*indoleo*)
【同】doleo.
【解】❶痛苦，感覺痛苦. ❷憂傷(cuminfin.).
【例】❶tactu is locus *indolescit.* Cels. 此處因觸摩而疼痛. ❷*indoluisse* nostris malis. Ov. 因我們的災禍而傷痛. res *indolescenda* amicis. Sid. 爲朋友當悲痛之事.

indŏmābĭl-is. *e.* adj.
【解】不可馴服，不能駕馭者.

indŏmĭt-us. *a, um.* adj. (*in domare*)
【同】qui imperium recusat, effrenatus, intractatus, novus, ferocitate exsultans, insociabilis. X. Domitus.
【解】不馴良，不服從者，不能克服者.
【例】equus *indomitus.* Cornif. 不馴良之馬. *indomita* mors. Hor. 殘忍之死. *indomitum* argentum. Arn. 未鍛鍊之銀. *indomitus* census. Juv. 鉅富，(無量數的財產).

indorm-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. intr.
【解】睡於.
【例】*indormire* in aliquo colendo. Cic. 不重視聯絡某人. negotio, causae *indormire*, (rem segniter tractare). 作事輕忽.

indōtāt-us. *a, um.* adj.
【同】sine dote, sine ornatu. X. Dotatus.
【解】❶ 無妝奩者. ❷ 無裝飾者，(未行葬禮者).

indŭbĭtābĭl-is. *e.* adj.
【解】確定無疑者.

indŭbĭtātē. indŭbĭtāto. adv.
【解】無可惑疑貌.

indŭbĭtāt-us. *a, um.* adj. (*in dubito*). *-tior.*
【解】決無可疑者，千眞萬確者.

indŭbĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (cum dativ.)
【解】疑惑，疑貳.

indŭbĭ-us. *a, um.* adj.
【解】毫不惑疑者.

indŭcĭ-ae. (**indutĭ-ae**). *ārum.* f. plur.
【同】belli ad tempus cessatio.
【解】停戰，休戰，(暫息干戈).
【例】hostis *inducias* iniit, (fecit, pepigit, pactus est); *induciae* datae hosti sunt. 敵人(暫時)停戰.

indū-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【同】adigo, impello, adduco, introduco.
【狀】diligenter, paulisper animum, porro, recte, subtiliter.
【解】❶ 引入，引向. ❷ 引進，引領. ❸ 佈置，(在上). ❹ 遮蔽，包裹. ❺ 展開，塗抹. ❻ 登記，列入. ❼ (fig.) 引起，決定.
【例】❶ (*inducere*) exercitum in Macedoniam. Liv. 率軍隊入瑪瑟道尼. (*inducere*) oves in rura. Varr. 領羊群往田野. (*inducere*) mare urbi. Suet. 引海水入城. (*inducere*) morem. Cic. ❷ 創慣例. (*inducere*) turmas. Virg. 率領騎兵前進. (*inducere*) par gladiatorum. Cic. 使一對舞劍者決鬥. ❸ (*inducere*) super lateres coria. Caes. 鋪皮銅版上. (*inducere*) pontem saxis. Curt. 架橋巖石間. (*inducere*) colorem. Plin. 塗色. ❹ (*inducere*) scuta pellicibus. Caes. 以皮包籐牌. ❺ (*inducere*) solum. 平地. (*inducere*) senatusconsultum. Cic. 廢除國會議決案. ❻ (*inducere*) in rationem. 列入賬目中. (*inducere*) in rationibus. Cic. 列入賬目中. ❼ *inducere* discordiam in civitatem. Cic. 離間城民. *inducere* aliquem in errorem. Cic. 引人入岐途. *inducere* animum, (in animum). Cic. 決定. *inducere* in spem aliquem. Cic. 振作人之希望. in misericordiam *induci.* 動人慈心. Tiresiam deplorantem caecitatem suam (*inducere*). Cic. 表演蒂萊茜痛哭失明.

inductĭ-o. *ōnis.* f. (*induco*)
【同】derivatio.
【形】ficta.
【解】❶ 引領，引入，引進. ❷ (fig.) 決定，指定，歸納法.
【例】❶ *inductiones* aquarum. Cic. 引水澆灌. *inductio* animi. Cic. 勸服. erroris *inductio* Cic. 引入歧途. ❷ personarum facta *inductio.* 擬人法，(寓言法 prosopopea). firma animi *inductio* tantum valet. 心志如此堅強. *inductio* ad peccatum. 引人犯罪.
【附】**inductiuva** fallacia. 歸納的僞論.

1. induct-us. *a, um.* part. v. *induco.*
【解】被引入，引進者，展開，舖貼，說服，指定者.
【例】*inducta* ad criminandum (oratio). Cic. 專爲指控的演詞. *inducta* cornibus aurum. Ov. 鑲金之角.

2. inductŭs. *ūs.* m.
【解】唆使，勸勉.
【例】alieno *inductu* feci. 我行此乃因他人唆使.

indulg-ens. *entis.* part. v. *indulgeo.* *-tior, -tissimus.*
【解】(cum dativo vel cum *in* et accus.) 寬宏，寬厚，仁惠，慇懃，和氣，縱容，姑息.
【例】minime *indulgens* in captivos. Liv. 對待俘虜毫無仁惠. *indulgens* sibi. Hor. 縱容自己.

indulgenter. adv. *-tius, -tissime.*
【同】leniter, molliter, familiariter, (nimis indulgenter).
【解】懦弱，寬容.
【例】ne nimis *indulgenter*, sed potius cum gravitate aliqua loquar. 不可過度寬容，更好談話莊嚴.

indulgentĭ-a. *ae.* f. (*indulgens*)
【同】obsequium, patientia, lenitas, (praeser-

tim in filios).
【形】maxima, naturalis, nimia, patria, similis.
【解】寬厚，溫柔，體恤，體諒，和藹，仁惠，大赦(宗).
【例】(*indulgentia*) in aliquem. Caes. 寬以待人. (*indulgentia*) filiarum. Cic. 憐愛女兒. (*indulgentia*) corporis. Cic. 放縱形骸. (*indulgentia*) nimia in aliquem. Cic. 過於姑息人. *indulgentiam* alicujus (experiri). Plin. 體驗人之奢華. *indulgentiae*. (plur.) Iscr. 恩惠. caeli *indulgentia*. Virg. 天氣溫和.
【附】**indulgentia** plenaria. 全大赦. *indulgentia* partialis. 限大赦.

indul-gĕo. *gēs, si, tum, gēre.* v. intr. vel tr.
【同】obsequor, facilis sum in aliqua re.
【解】**I.** intr. ❶寬厚，溫良，仁愛，慈惠，體恤，寬柔. ❷專心致力.
II. tr. ❶優待，愛惜. ❷恩賜，寬赦.
【例】**I.** ❶ (*indulgere*) sibi. Cic. 寬待自己. (*indulgere*) peccatis. Cic. 容忍過錯. (*indulgere*) legioni. Caes. 寬待師團. (*indulgere*) servo. Sen. 縱容奴隸. (*indulgere*) gaudio. Plin. 狂喜. ❷ (*indulgere*) labori. Virg. 操勞. (*indulgere*) somno. Tac. 睡眠無度. (*indulgere*) novis amicitiis. Cic. 締結新友誼. (*indulgere*) valetudini. Cic. 注意康健. (*indulgere*) theatris. Ov. 喜觀劇.
II. ❶ (*indulgere*) aliquem. 優待人. (*indulgere*) iram. Lucil. 忿怒無節. ❷ (*indulgere*) alicui sanguinem suum. Liv. 爲人犧牲己血. (*indulgere*)errata. Caes. 寬宥罪過. (*indulgere*)culpas. Fort. 寬宥罪過.

indult-um. *i.* n. (vide **indultus** 2)
【解】允准，特恩.

1. indult-us. *a, um.* part. v. *indulgeo.*

2. indult-ŭs. *ūs.* m. abl. in *u.*
【解】允准，特恩.

indūment-um. *i.* n.
【同】vestimentum.
【解】衣服，包，封.
【例】*indumentum* oris. Bass. 假面具.

indŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr.
【同】vestio, induco. X. Exuo.
【解】❶穿衣，著衣. ❷覆蓋，遮蔽，(掩飾). ❸礙於，投於. ❹ (fig.) 加於，賦與.
【例】❶ (*induere*)alicui tunicam. Cic. 與人穿內衣. (*induere*)sibi torquem. Cic. 自帶頸環. (*induere*)anulum, galeam. Caes. 帶指環，戴頭盔. socii, quibus *indutus* erat. (pass.) Cic. 所穿之鞋. exuvias *indutus* (reflex.) Achillis. Virg. 自著亞其立之遺物. ❷ pomis se arbor *induit.* Virg. 樹上結果纍纍. (*induere*) homines in vultus ferarum. Virg. 使人戴野獸面具. ❸ (*induere*)se aliqua re. 礙於某事，(爲某事所累). (*induere*)in aliquam rem. 礙於某事，(爲某事所累). se acutissimis vallis *induebant.* Caes. 他們自投尖錐上. (*induere*) sese mucrone. Virg. 自刎. (*induere*)se in laqueos. Cic. 自投羅網. ❹ (*induere*)se cognomine. Cic. 自取綽號. (*induere*) personam judicis. Cic. 盡法官之職. (*induere*)munia ducis. Tac. 握領袖之權.

indūrāt-us. *a, um.* part. v. *induo. -tior.*
【解】漸硬，固執於惡.

indūr-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】漸硬，(fig.)漸成習慣.
【例】*induruerat* pro Vitellio. Tac. 堅持爲韋代洛. *induruit* artus. Luc. 身體(肢體)恢復康健.

indūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】使堅硬，凝固，殭硬.
【例】(*indurare*) vultum. Tac. 板起面孔. (*indurare*)frontem. Sen. 腆不爲恥. timor *induratus.* Liv. 恐懼轉爲倔强. *indurata* glacies. 結冰.

1. Ind-us. *a, um.* adj.
【解】印度者.

2. Ind-us. *i.* m. nom. propr. fluv.
【解】河名：在印度.

indūsĭ-um. *i.* n. (*induo*)
【解】(女)襯衫.

industrĭ-a. *ae.* f. (*industrius*)
【同】solertia, diligentia, sedulitas, labor.
【形】aliena, antelucana, aperta, forensis, illustris, incredibilis, major, multa, par, probabilis, singularis, summa, tanta.
【解】慇懃，黽勉，敏捷，恒心，智謀，技巧，伎倆，銳意.
【例】tanta *industria* est. Cic. 如此慇懃. summis *industriis.* Plaut. 非常努力. nostra *industria.* 因吾人之努力. *industria* itineris. Suet. 行路迅速. *industria* verborum. Gell. 花言巧語. de *industria.* Ter. 因有計劃. ex *industria.* Liv. 故意. ob *industriam.* Plaut. 藉計策. *industria.* Plin. 因智謀.
【附】**industrialis** fructus. 人工孳息.

industrie. industriose. adv. *-sius, -sissime.*
【同】diligenter, artificiose.
【解】慇懃，努力，技巧.

industrĭ-us. *a, um.* adj. *-rior.*
【同】ingeniosus, laboriosus, solers, vigi-

lans; in rebus gerendis acer, diligentissimus, experientissimus.
【解】敏捷，努力，熱心者.

indūtī-ae. indūcī-ae. *ārum.* f. plur.
【解】停戰，休戰.
【例】*indutias* facere. Cic. 休戰. per *indutias.* Liv. 休戰期間. in *indutiis* esse. Liv. 在休戰期內.

1. indūt-us. *a, um.* (adj). part. v. *induo.*
【解】穿戴，遮蓋.
【例】*induti* specie humana. Cic. 假托人形.

2. indūt-ŭs. *ūs.* m. (ord. in dat. vel abl.)
【解】衣著，穿戴.
【例】*indutui* gerere. Tac. 穿戴. *indutui* habere. Apul. 穿戴.

inēbrī-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】酣醉，(fig.)飽飫.
【例】**inebriat-us.** Plin. 已醉. *inebriatae* radices. Plin. 淹沒之根. *inebriare* aurem. Juv. 聒耳.

inĕdī-a. *ae.* f. (*in edo*)
【同】fames, esuries.
【解】戒食，節食，齋戒，飢餓.
【例】e vita per *inediam* discedere; (*inedia* necari, consumi); (-vitam finire). Plin. 餓死. *inediam* sustinere. Cels. 節食.

inēdĭt-us. *a, um.* adj. (*in edo*)
【解】未刊行問世者.

ineffābĭl-is. *e.* adj.
【解】不可言，不能以言語形容者.
【例】**ineffabile.** (subst.) vocis. Adam. 發音困難.

ineffĭc-ax. *ācis.* adj. *-cior, -cissimus.*
【解】無效果，無作用者.
【例】*inefficax* verborum vox. Sen. 語音不清楚.

inēlābōrāt-us. *a, um.* adj. (ut *illaboratus*)
【解】不勞苦者.

inēlĕg-ans. *antis.* adj.
【同】impolitus, inconcinnus.
【解】不文雅，粗俗者.

inēlĕganter. adv. (*inelegans*)
【同】impolite, inconcinne. X. Eleganter.
【解】不嫻雅，(不絢爛)不纖緻.

inēluctābĭl-is. *e.* adj.
【解】不能克勝，不可避免者.

inēmendābĭl-is. *e.* adj.
【解】不能改正，不能矯正者.

inēmŏr-ior. *ĕris, tuus sum, i.* v. dep. intr.
【解】死於.

inempt-us. inemt-us. *a, um.* adj. (*in emo*)
【解】未購買，未出代價者.

inēnarrābĭl-is. *e.* adj.
【解】說不出，不可以言狀，難以言語形容者.

inēnōdābĭl-is. *e.* adj. (*in enodo*)
【同】inexplicabilis.
【解】不能解釋者.

in-ĕo. *īs, ĭi,* (*īvi* raro), *ĭtum, īre.* v. intr. vel tr.
【同】adeo, ingredior. X. Exeo.
【解】I. intr. ❶ 進入，前往. ❷ 開始.
II. tr. ❶ 起始. ❷ 决定，上任. ❸ 興辦，承辦，包辦.
【例】I. ❶ (*inire*) in urbem. Liv. 進城. (*inire*) domum. Cic. 進宅. alter ad alterum *ineunt.* Gell. 互相拜會. (*inire*) pericula. Cic. 冒險. ❷ *ineunte* vere. Cic. 春季開始. ab *ineunte* aetate. Cic. 自孩提時代.
II. ❶ (*inire*) viam. Cic. 啓程. (*inire*) convivia. 赴筵. (*inire*) gratiam ab aliquo. 受寵. ❷ (*inire*) magistratum. Cic. 赴任. (*inire*) consulatum. Cic. 就執政官(總統)職. bellum cum rege *initum* est. Liv. 與國王開戰. (*inire*) societatem cum aliquo. 與人結交. (*inire*) connubium. 結婚. ❸ (*inire*) consilium facinoris. Cic. 決定行凶. (*inire*) rationem dierum. Cat. 計算日期. *inita* subductaque ratione. Cic. 愼重計算，(熟思). (*inire*) suffragium. Liv. 投票. (*inire*) somnum. Virg. 入睡鄉. (*inire*) alicujus munera. Virg. 盡某人職務.

inepte. adv. (*ineptus*), *-tius, -tissime.*
【同】insulse. X. Bene, apte.
【解】不適合，拙劣.
【例】*inepte* dicere. 話不投機.

ineptī-ae. *ārum.* f. (*ineptus*)
【同】nugae.
【形】aniles, innumerabiles.
【解】嬉戲，糊言亂語，妄行，痴呆.
【例】summa *ineptia* de quacumque re, quocumque in loco, argutissime disputare. 不論在何處，不拘論何事，糊言亂語，喋喋不休. quis *ineptias* hominis toleret? 何人能容忍其無理吵鬧？

inept-ĭo. *īs,* (*ŭi,* Prisc.), *īre.* v. intr.
【解】糊言亂語，(囈語).
【例】non desinis *ineptire.* 你不斷妄言.

inept-us. *a, um.* adj. (*in aptus*), *-tior, -tissimus.*
【同】stolidus, inconcinnus, insulsus; qui aut tempus quid postulet non videt; 不識時務. aut plura loquitur, ut se ostendat; 妄自誇大. aut eorum, quibuscum est, vel dignitatis vel commodi rationem non habet. 與人交際不顧人之身份. aut denique in aliquo genere, vel inconcinnus vel

multus est. 在某種事上拙笨過分.
【解】不得其所，不適宜，不相稱，拙笨，愚魯.
【例】longum iter et via *inepta*. Cic. 路遠且不適宜. quem tu hominem hoc *ineptiorem* vidisti? 你曾見比此人更愚笨之人否？oratio *inepta*. 討厭之演詞.

inĕquĭtābĭl-is. *e.* adj.
【解】不可乘馬者.

inĕquĭt-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr.
【解】乘馬，欺凌，倨傲.

ĭnerm-is. *e.* et **ĭnerm-us.** *a, um.* adj. (*in arma*)
【同】X. Armatus.
【解】❶ 無武器，空手. ❷ (fig.)不設防，輭弱者，孤獨者.
【例】❶ *inermes*, (armis exutos) duces persecuti non sunt. 不窘迫繳械之軍官. ❷ ex agro *inermi*. Liv. 由不設防之地. *inermis* senectus. Tac. (孤獨)鰥寡老人.

inerr-ans. *antis.* adj. (*in errans*)
【解】不移動者，(恒星).

inerrantĭ-a. *ae.* f.
【解】不舛錯.

inerr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (cum dativ.)
【解】漫遊，飄泊.
【例】*inerrat* oculis memoria. (fig.)Plin. J. 回憶，(呈現目前).

in-ers. *ertis.* adj. (*in ars*)
【同】ignavus, piger, desidiosus, somniculosus, vecors, languidus. X. Operosus, semper agens aliquid, et moliens.
【解】❶ 無才無能，(一無所長). ❷ 無勇氣，意志薄弱，無進取心，閒懶，怯懦. ❸ (poet.)使人怠慢.
【例】❶ lingua factiosi, *inertes* opera. Plaut. 徒尚空談，一無所爲. *iners* arbor. Ov. 不結果實之樹. ❷ *inertissimum* otium. Cic. 極空閒無事. glebae *inertes*. Virg. 磽瘠之地. *iners* senectus. Cic. 年老龍鍾. *iners* aetas. Tib. 老年. *iners* tempus. Ov. 閒時. (*inertes*) oculi. Virg. 目力微弱. (*inertes*) aquae. Sen. 死水. (*iners*) sal. 薄鹽. ❸ *iners* frigus. Ov. 嚴寒(凍殭).

ĭnertĭ-a. *ae.* f. (*iners*)
【同】ignavia, desidia, segnities, negligentia, pigritia, fuga laboris.
【形】singularis, turpis.
【解】❶無知識，無才能，惰性. ❷因循，疏懶.
【例】❶ condemnare aliquem *inertiae*. 責人無能. ❷ (*inertia*) laboris. Cic. 厭惡勞動工作. (*inertia*) operis. Liv.

inērŭdītē. adv. (*ineruditus*)
【解】無學問，無知識.

inērŭdīt-us. *a, um.* adj. (*in erudio*). *-tissimus.*
【同】indoctus, rudis. X. Eruditus.
【解】無學問，無知識，無經驗者，未受教育者，粗魯者.
【例】*ineruditae* voluptates. Quint. 粗俗之娛樂.

inesc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*in esca*)
【同】illecebris quibusdam animos invito, irretio, traho, decipio.
【解】誘以鈎餌，誘惑.

inesse. infin. v. *insum.*

ineund-us. *a, um.* adj. verbal. (*ineo*)

ineuntis. genit. part. *iniens.* (*ineo*)

inēvītābĭl-is. *e.* adj.
【解】不能避免者.
【例】**inevitabilia.** (plur. n.) Sen. 不能避免之事.

inexcit-us. *a, um.* adj.
【解】平靜未受煽動者.

inexcūsābĭl-is. *e.* adj. *-lior.*
【解】不能辭咎. 不能原諒者.

inexercitat-us. *a, um.* adj.
【同】rudis, tiro, qui usum non habet.
【解】初習，未操練，無經驗，不諳練者.
【例】miles promptus nec *inexercitatus*. 驍勇精練之兵士.

inexhaust-us. *a, um.* adj.
【解】汲不盡(不能涸)，取之不盡用之不竭，不懦弱.
【例】aviditas *inexhausta*. 貪心無饜.

inexōrābĭl-is. *e.* adj.
【同】implacabilis, inexpugnabilis, inexplebilis. X. Exorabilis, placabilis.
【解】❶ (論人)求之不應，不肯聽從，不肯寬宥者. ❷(論事物)嚴酷，執拗者.
【例】❶ *inexorabilis* in.. Cic. 不肯恕人(不允所求). *inexorabilis* adversus.. Gell. 不肯恕人(不允所求). *inexorabilis* (dat.) alicui. Tac. 不肯恕人(不允所求).

inexperrect-us. *a, um.* adj.
【解】未醒，未覺悟者.

inexpert-us. *a, um.* adj. (*in experior*)
【解】❶ 無閱歷，無經驗者，(初學，新手). ❷ 未嘗試，未體驗者.
【例】❶ (cum dativ. vel *ad* et accus. Liv.) *inexpertus* civili bello. Tac. 未經內戰者. *inexpertus* ad contumeliam. Liv. 未嘗受侮辱者. ❷ *inexpertum* carmen. Stat. 未印行之詩歌.

inexpĭābĭl-is. *e.* adj.

【同】quod expiari purgarique non potest.
【解】不能補救，不能賠償者，(fig.)難以和解者(兇狠者).
【例】scelus, bellum *inexpiabile.* 不能補償之罪惡，戰爭.

inexpĭāt-us. *a, um.* adj.
【解】未補贖，未賠償者.
【例】*inexpiatum* dedecus. Aug. 不能賠補之(不能忘記)侮辱.

inexplanāt-us. *a, um.* adj.
【解】未解釋，未分解明辨者.
【例】*inexplanata* lingua. Plin. 不明瞭之語言.

inexplēbĭl-is. *e.* adj.
【同】insatiabilis, insaturabilis.
【解】不能滿足，不能饜足者，(fig.)勤勞不倦者.
【例】*inexplebilis* potu. Plin. 不能止渴者. *inexplebilis* virtus. Liv. 百折不撓之勇毅. *inexplebilis* cupiditas. 貪心無饜.

inexplēt-us. *a, um.* adj. (*in expleo*)
【解】未饜足者，未滿足者.
【例】*inexpletae* curae. V. Fl. 恒久掛慮. *inexpletum* lacrimans. Virg. 淚流不止，(如湧泉).

inexplĭcăbĭl-is. *e.* adj.
【同】inenodabilis, difficilis.
【解】❶解不開者. ❷不能解釋者.
【例】❶*inexplicabilis* via. Liv. 不能通行之路.

inexplĭcĭt-us. *a, um.* adj.
【解】晦暗不明者.

inexplōrātē. adv.
【解】偶然，無心.

inexplōrātō. adv.
【解】未先探問者，未嘗試者.

inexplōrāt-us. *a, um.* adj.
【解】未探悉，未嘗試者.

inexpugnābĭl-is. *e.* adj.
【同】tutus, munitus, invictus.
【解】❶不能侵佔，不能攻取者. ❷不能克勝，不能奪取者.
【例】❶*inexpugnabile* gramen. Ov. 不能拔出之草. ❷prope *inepugnabilis* terra. Plin. 幾乎不能開掘之地. *inexpugnabile* amori pectus. Ov. 無情心腸.

inexputābĭl-is. *e.* adj.
【解】不能計算者.

inexpectāt-us. *a, um.* adj.
【同】insperatus, repentinus.
【解】不期待者，意外者.
【例】*inexpectata.* Sen. 意外事.

inexstinct-us. *a, um.* adj. (*in exstinctus*)
【解】❶不滅者. ❷不止息者，不饜足者.

inexsŭpĕrābĭlis. *e.* adj. *-bilior.*
【解】不超越，不可攀登者，不能克勝者.
【例】Alpes insuperabiles (*inexsuperabiles.*) 難以攀登之亞爾伯山.

inextrĭcābĭl-is. *e.* (*in extrico*)
【解】❶不能清理，不能拔出者. ❷ (fig.)不能醫治者.

infabrē. adv. (*in* priv. *fabre*)
【解】不精巧，不玲瓏，粗陋.

infăbrĭcāt-us. *a, um.* adj.
【解】非精工藻飾者，未經琢磨者，粗陋無文者，(fig.)粗疏者.

infăcētē. adv. (*infacetus*) vel **inficēte.** (*inficetus*)
【解】不文雅，不伶俐.

infăcēt-us. *a, um.* adj. (**inficētus**)
【同】inurbanus, inconcinnus..
【解】粗率，魯莽.
【例】mendacium *infacetum.* 粗陋之謊言.

infăcundĭ-a. *ae.* f.
【解】口訥，不善談，出言粗俗.

infācund-us. *a, um.* adj. *-dior.*
【解】無口才者，不擅長辭令者.
【例】non *facundus.* Liv. 不善談者.

infallĭbĭl-is. *e.* adj.
【解】不能錯誤者.

infallĭbĭlĭt-as. *ātis.* f.
【解】不能錯誤，不可錯誤性.

infāmāt-us. *a, um.* adj. (part. v. *infamo*)
【解】受誹謗，被斥責者.

infāmĭ-a. *ae.* f. (*infamis*)
【同】dedecus, nota, macula, probrum, labes, ignominia, nota turbitudinis.
【形】communis, gravis, falsa, insignis, magna, sempiterna, summa, tanta, vera, vetus.
【解】聲名狼藉，恥辱，玷污，忝辱，敗壞名節，惡名，壞名譽.
【例】❶*infamiam* alicui creare, conferre; *infamia* aliquem aspergere; notam *infamiae* alicui inurere. 敗壞人之名譽. ❷*infamiam* purgare, effugere, levare, sarcire. 洗白自己，恢復名譽. ❸*infamiam* habere; laborare, flagrare *infamia*; *infamiam* subire. 損失名譽.

infām-is. *e.* adj. (*in* priv. *fama*)
【同】turpis; omnium scelerum libidinumque maculis notissimus; sceleribus notatus; omni dedecore coopertus, tristi nota insignis; oppressus dedecore et infamia; infamia flagrans.
【解】名譽掃地，聲名狼藉，丟醜遺污.

【例】*infamis* vita. Cic. 無恥的生活. *infamis* in aliquem. Quint. 敗壞人者. *infamem* annum facere. Liv. 遺臭當年.

infām-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*infamis*)
【同】noto; ignominiam, notam, maculam inuro.
【解】損害，(壞)人名譽，誹謗，詆毀，譴責，控告.
【例】apud aliquem *infamare* aliquem temeritatis. Sen. 在人前誹謗人冒昧. non leve crimen est alios *infamare*, (infamiam inferre). 壞人名譽原係重罪. *infamatus* est graviter, (infamiam magnam habuit). 名譽受重大損失. illi magis, quam tu, *infamabuntur*. 他們比你更受人誹議.

infand-us. *a, um.* adj. (*in fari*). *-dissimus.*
【同】nefandus, exsecrandus.
【解】不足掛齒，可恥，可惡，醜惡，可驚駭恐怖者.
【例】*infandum.* 醜陋之事. *infandum* bellum. Virg. 不義戰爭. *infanda* pati. Luc. 受殘酷待遇.

inf-ans. *antis.* (*in* priv. *fari*). *-tior, -tissimus.*
【同】vagiens puer, indisertus. X. Eloquens.
【解】❶ 不能言語，不會講話者，無口才者. ❷ (subst. m. et f.) 嬰兒. ❸ 屬兒童者，簡易者，(孩氣者).
【例】❶ *infans* pudor. Hor. 羞不能言. nihil illo accusatore *infantius.* 無比原告更不會講話者. ❷ *infantium* incunabula. 嬰兒襁褓. non *infantibus* pepercerunt. 嬰兒亦不能免. *infans* filius. Cic. 嬰兒. *infantes* catuli. Plin. 小狗. ❸ *infantissimum* existimari. Cic. 以爲最幼稚之演說家.
【附】**infantium** psychologia. 兒童心理.

infantĭ-a. *ae.* f. (*infans*)
【同】jejunitas orationis, orationis inopia. X. Eloquentia.
【形】incredibilis, naturalis.
【解】❶ 不善談，無口才. ❷ 嬰兒時代，髫齡.
【例】❶ *infantia* linguae. Lucr. 不能言. *infantia* ejus et inscitia causam perdidit. 因其拙口笨題，愚昧無知而敗訴. ❷ in *infantia.* Quint. 在嬰兒時代. cervi ab *infantia* educati. Plin. 自幼馴服之鹿. *infantia* seminis. Col. 幼苗之嬌嫩.

infantĭcīdĭ-um. *i.* n.
【解】殘殺嬰兒.

infantŭl-a. *ae.* f.
【解】女嬰兒.

infantŭl-us. *i.* m.
【解】男嬰兒.

infarcĭo. vide **infercio.**

infătīgābĭl-is. *e.* adj.
【解】不知疲倦者.

infătŭāt-us. *a, um.* adj.
【解】乏味，腐化，瘋狂者.

infătu-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*in fatuus*)
【同】fatuum, stultum reddo.
【狀】magis.
【解】使瘋狂.

infaust-us. *a, um.* adj.
【解】不幸，不吉祥，兇禍，厌兆者，(咎徵).

infectĭ-o. *ōnis.* f.
【解】❶ (*infectus*) 染色. ❷ (*in* priv.) 未成功.

infect-or. *ōris.* m. (*inficio*)
【解】染工.
【例】*infector* (adj.) succus. Plin. 液體染料.

1. infect-us. *a, um.* part. v. (*inficio*)
【解】浸染，潤飾，染色. *infectus* sole. Plin. 因日晒皮膚變棕色.
【例】*infecta* bella dolis. Luc. 兵不厭詐. *infectum* eluitur scelus. Virg. 洗滌罪汚.

2. infect-us. *a, um.* (*in* priv. *factus*)
【解】❶ 未製成，未鍊成，未成形者. ❷ 未實現，未成功，未完成者. ❸ 不能者.
【例】❶ *infectum* argentum. Liv. 生銀，(未鍊成之銀). *infectum* aurum. Virg. 生金，(未鍊成之金). ❷ aliquid pro *infecto* habere. Cic. 視如未實現之事. *infecta* re, (irrita re) abire. 事未成功而離去. ❸ *infecta* victoria. Caes. 勝負未(決)定.

3. infect-ŭs. *ūs.* m.
【解】浸染.

infēcundē. adv.
【解】枯窘狀，不肥沃狀.

infēcundĭt-as. *ātis.* f. (*infecundus*)
【同】sterilitas.
【解】不肥沃，不繁殖，磽瘠.

infēcund-us. *a, um.* adj. *-dior.*
【同】sterilis.
【解】不結實，不繁殖，不肥沃，不富饒者.

infēlīcĭt-as. *ātis.* f. (*infelix*)
【同】adversa (vel) incommoda, fortuna; res sinistrae, calamitas.
【解】❶ 禍患，災殃，凶禍，不吉利. ❷ 不繁殖.
【例】❶ *infelicitatem* omnem in dolore ponunt. 他們以爲一切災殃在乎痛苦. sit hoc *infelicitatis* tuae. 此爲你的凶禍.

infēlīcĭter. adv. *-cius, -cissime.*
【解】不幸，不順利，偶遭不虞事故.

infēl-ix. *īcis.* adj. *-cior, -cissime.*

【同】miser, calamitosus; dejectus ad calamitatem; dura et crudeli fortuna usus, infortunatus, funestus, inauspicatus.
【解】❶不生息，不結實者，不毛之地. ❷不幸，(無福)不吉祥，不順利，凶禍災殃. ❸惹禍，招災，(不祥之兆).
【例】❶ *infelix* arbor. Cato. 不結實之樹. *infelix* frugibus tellus. Virg. 不毛之地. *infelix* opera. Quint. 徒勞. ❷ *infelix* amicus. 不幸之友. pro homine *infelicissimo.* 爲最不幸之人. ❸ si quis reipublicae *infelix* est, is felix esse non potest. 禍國之人，絕不能享受福樂. *infelix* victus, Virg. 飲食致禍. *infelix* arbor. Cic. 刑架. *infelix* vates. Virg. 預言凶禍之人.

infensē. adv. (*infensus*), *-sius.*
【解】仇視，敵視.
【例】nemo mihi *infensius* est adversatus. 無人更仇視反對我.

infens-o. *ās, āre.* v. tr. vel intr. (*infensus*)
【解】❶(absol.)反對，作對. ❷破壞，刼掠.

infens-us. *a, um.* adj. (*infendo*)
【同】inimicus.
【狀】vehementer.
【解】❶(人)激怒，怨恨，仇視，敵愾者. ❷(物)牴牾，齟齬，損害者.
【例】❶ *infenso* animo venire. Cic. 來時懷恨. *infensus* ira. Liv. 怒火塡胸. ❷ *infensa* valetudo. Tac. 身體不康健. *infensius* servitium. Tac. 更暴虐之奴隸制度.

infer. imperat. v. *infero.*

infer-cio. *cis, si, tum, cire.* v. tr. (*in farcio*)
【同】infarcio, inculco.
【解】❶放入，裝入. ❷塡塞.
【例】❶ ne *inferciens* verba, quasi rimas expleat. 勿加添詞句，如塡塞彌縫者. ❷ (*infercire*) aliquid aliqua re. 以物塡塞....

infĕr-i. *ōrum.* m. plur. (*inferus*)
【同】inferorum carcer, impiorum a morte sedes; locus poenarum et cruciatuum aeternorum, ubi impii seclusi a concilio caelestium in perpetuis miseriis versabuntur; dii, manes.
【解】地獄，地下，幽獄，—惡神惡鬼.
【例】❶ ad *inferos* detrusus est. 下地獄. ad cruciatus nullo aevo finiendos. 受永刑. ad sempiternos ignes deturbatus est. 投入永火. ad *inferos* migravit, descendit. 落於地獄. ❷ ad *inferas* (adj.) poenas luit scelerum. 服罪惡永刑. poenas dat apud *inferos.* 在地獄受刑. supplicia luit in omne aevum duratura. 受永罰. ❸ ab *inferis* revocare, excitare. 救出幽獄.

infĕrī-ae. *ārum.* f.
【同】justa, feralia, mortuorum sacra.
【解】獻給亡人之祭禮.
【例】*inferias* alicui dare, afferre, facere... Tac. 祭奠亡人.

infĕrī-or. *ius.* adj. compar. ex *inferus.* X. Superior.
【解】❶更低下. ❷更弱小，更微薄. ❸更次一等，更降一級.
【例】❶ ex *inferiore* loco dicere. Cic. 由低處講話. (*inferior*) aetate. 更年幼者. (*inferior*) vultu. Stst. 低首. ❷ (*inferior*) numero navium. Caes. 更小的艦隊. belli laude non *inferior* quam pater. Cic. 戰績不在其父之下. *inferior* quam aliquis. Cic. 次於某人. *inferior* aliquo. Prop. 次於某人. *inferior* alicui. Sall. 次於某人. ❸ omnia *inferiora* virtute ducere. Cic. 置一切於德行(英勇)之下. *inferior.* Cic. 在下者. *inferiores.* Cic. 屬下.

1. infĕrĭus. adv. (compar. *infra*)
【解】愈下，以後.
【例】virtutem *inferius* adducere. Sen. 降低德行之價值.

2. infĕrī-us. adj. neutr. compar. ex. *inferus* (gen. *ōris*)

3. infĕrī-us. *a, um.* adj. (*infero*)
【解】祭禮者.
【例】*inferium* vinum. Cato. 祭新酒.

infern-a. *ōrum.* n. plur. (*infernus*)
【解】地獄(下體).
【例】purgare per *inferna.* Plin. 排泄.

infern-i. *ōrum.* m. plur. (*infernus*)
【解】地獄，幽冥之區.

infern-us. *a, um.* adj.
【解】下邊者，低下者，地獄者.
【例】*infernum* mare. Luc. = (**mare Tyrrhenum**). *infernae* arae. Sil. 獄神祭壇.

infĕro. *infers, intŭli, illātum, inferre.* v. tr.
【同】inveho, importo, induco, intrudo. X. Effero.
【狀】mature, posterius, ultro.
【解】❶擲於上，擲向，置於.... ❷强佔，攜進. ❸進行，進攻. ❹前行，爭赴. ❺ (fig.) a) 加禍於，創禍. b) 舉出，發表，示人. c) 致使，使動，煽動.
【例】❶ (*inferre*) in ignem aliquid. Caes. 置物於火中. (*inferre*) in equum aliquid. Caes. 置物於馬上. (*inferre*) aggeri ignem. Caes. 置火於平屋頂上. ne naves terrae *inferrentur.* Liv. 勿使船靠岸. ❷ (*inferre*) manus alicui, in aliquem; vim alicui. 對人施壓力，用武力. (*inferre*) signa in hostem.

Caes. (攜旅) 進攻敵人. (*inferre*) signa patriae. Cic. 攻擊本國. (*inferre*) bellum alicui. Cic. 與人宣戰. (*inferre*) bellum contra patriam. Cic. 叛國. ❸ (*inferre*) pedem. Cic. 啓程. (*inferre*) (milites) pedem, (vel) gradum. Liv. 前進(攻敵). ❹ *inferri* (vel) se *inferre*. 前行至. ❺ a) (*inferre*) eversionem, vastitatem tectis. Cic. 傾覆，刼掠住宅. b) causa *illata*. Caes. 所舉理由. c) (*inferre*) alicui terrorem, spem. Caes. 使人恐怖，長人希望. (*inferre*) alicui periculum. Caes. 使人履險.

infers-us. infert-us. *a, um.* part. v. *infercio.*
【解】堵塞，填閉者.

infĕr-us. *a, um.* adj. *inferior, infimus.*
【同】infernus. X. Superus.
【解】在下邊，在地下.
【例】dii *inferi.* 地下神鬼. mare *inferum.* Cic. 下海(mer Tyrrhérienne).

infervē-făcio. *-facĭs, -fēci, factum, -facĕre.* v. tr.
【解】燒熱，煎炙，沸騰.
【例】quum *infervefiunt.* Scrib. 旣已燒熱. *infervefactus.* Col. 燒熱者.

infer-vĕo. *vēs, bŭi, vēre.* v. intr.
【解】沸騰，滾熱.

infer-vesco. *vescĭs, bŭi, vescĕre,* v. intr.
【解】漸熱，炎熱.
【例】solem *infervescere* fronti. Sil. 烈日當空，(晒其頭).

infestāt-us. *a, um.* part. v. *infesto.*
【解】受侵犯者.

infestē. adv. (*infestus*), *-tius, -tissime.*
【同】inimice, hostiliter, hostilem in modum.
【解】敵視，視如寇讎.

infest-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v.tr. (*infestus*)
【解】侵犯，搶奪，刼掠，(fig.) 窘辱，磨難，敗壞.

infest-us. *a, um.* adj.
【同】infensus, inimicus, adversus, molestus. X. Propitius.
【狀】maxime.
【解】❶ 仇讎，敵愾，敵對，牴觸者. ❷ 損害者，險地者，(未設防者).
【例】❶ *infestus* alicui. Plin. 反對人. *infestus* alicui rei. Cic. 反對某事. urbes huic imperio *infestissimae.* Cic. 最反對帝國之城市. *infestis* pilis. Caes. 擲去之鏢槍. *infestis* signis. Caes. 戰事開展. ❷ via excursionibus barbarorum *infesta.* Cic. 蠻族侵犯之路. *infestior* ager a nobilitate quam a Volscis. Liv. 田地由貴族方面，比由瓦而西斯人，更遭受危害.

infībŭl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】用鈕扣住.
【例】*infabulatus.* Fest. (大衣)扣住者.

inficētē. adv. vide **infacete.**
【解】粗魯，不文雅.

infĭcētĭ-ae. *ārum.* f. pl. vide **infacetiae.**
【解】粗野，不文雅.

infĭcēt-us. *a, um.* adj. vide **infacetus.**
【解】不伶俐，不文雅者.
【例】non *inficetum* dictum. Suet. 機警語.

infĭcĭāl-is. vide **infitialis.**

infĭcĭātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】negatio, depulsio.
【解】否認，辨駁.
【例】crimina plerumque *inficiatione* defendimus. 人慣常藉否認，辯護自己被控案.

infĭcĭāt-or. *ōris.* m.
【解】否認者，推辭者，騙子.

infĭcĭāt-us. *a, um.* adj.
【解】否定者.

infĭcĭ-ens. *entis.* part. v. *inficio.*
【解】浸染者.

in-fĭcĭo. *-fĭcĭs, -fēci, -factum, -fĭcĕre.* v. tr. (*in facio*)
【同】imbuo.
【狀】plane.
【解】❶ 浸漬，沾染. ❷ 透入，薰陶，敗壞.
【例】❶ (*inficere*) rem aliqua re. 以物塗物. (*inficere*) locum sanguine. Tac. 以血塗地. se Britanni vitro *inficiunt.* Caes. 不列顛人以彩紋身. ❷ (*inficere*) (fig.) desidia animum. Cic. 怠惰敗人心志. vitiis *infici.* Cic. 浸染惡習.

infĭcĭ-or. infĭtĭ-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】nego. X. Confiteor.
【狀】vere.
【解】否認，推辭.
【例】cum posset *inficiari* crimen, confessus est. 雖然能否認被控之罪，但他坦白承認了.

infĭdēl-is. *e.* adj. *-lior, -lissimus.*
【同】infidus. X. Bonus, fidelis.
【解】不忠實，反覆無常，無信仰者，教外人.
【例】non do cuiquam *infideli* fidem. 我總不信任不忠實之人. *infidelis* (rectius dicitur:) religionum nostrarum mysteriis non initiatus. 教外人，更好說未接受宗教信條者.

infĭdēlĭt-as. *ātis.* f. (*infidelis*)
【同】perfidia.

【解】不忠實，無信用，無信仰，(缺乏信德).
【例】suspectus eris de *infidelitate*, (venies in suspicionem *infidelitatis*). 對你的忠實發生疑問. quantae *infidelitates* in amicitiis! Cic. 友誼之間如何喪失信用！

infidēliter. adv. *-lissime.*
【同】perfidiose.
【解】不穩妥，不忠誠.

infīd-us. *a, um.* adj.
【同】infidelis. X. Fidus.
【解】不穩妥，(易變)不忠實，失信用者.
【例】nihil enim stabile, quod *infidum* est. 不忠實者必不穩定.

infī-go. *gĭs, xi, xum, gĕre.* v. tr.
【同】impingo. X. Evello.
【狀】fidenter.
【解】❶ 插入，嵌入，刺入，釘住. ❷(pass.) 銘刻，雕鏤. (cum *in* et accus. Cic. (vel) cum dativ. Virg.)
【例】❶ haec cura semper mihi erit, animoque meo *infixa.* 此事使我掛慮不忘. ❷ *infixus* animo haeret dolor. 心中不斷悲傷. *infixum* in patriae caritate animum gerit. 心中不斷戀念本國.

infĭm-us. *a, um.* adj. (superl. *inferus*)
【同】X. Summus.
【解】❶ 最低，最末者. ❷ (fig.) 最卑下，最微賤者.
【例】❶ ab *infimo.* Caes. 自末端. *infimus* collis. Caes. 山之最低處. ❷ *infimo* loco natus. Cic. 出身微賤. *infimis* precibus. Liv. 極謙卑之祈禱. in *infimo* fortunae gradu. 出身貧賤. *infima* conditio servorum. 奴隸中最賤的身分.

infi-ndo. *ndĭs, di, ssum, ndĕre.* v. tr.
【解】劈開，破裂，掘，耕.
【例】*infindere* sulcos. Virg. 犁耕溝瀆.

infīnĭt-ās. *ātis.* f. (*in finis*)
【同】immensitas, infinitio, innumerabilitas.
【解】無限量，無窮盡，無量數.
【例】*infinitas* locorum. 無限空際. *infinitatem* omnem mente peragrare. 心中想念無限空際.

infīnītē. adv. (*infinitus*)
【同】sine modo et fine.
【解】無窮無盡，無限無量，混統，含蓄.
【例】divitias *infinite* concupiscit. 貪財無饜. materia *infinite* dividi et secari potest. 物質可無限量的分析.

infīnīti-o. *ōnis.* f. vide **infinitas.**
【解】無限量.

infīnitīv-us. *a, um.* adj.
【解】混統辭態，(動詞混言狀).

infīnīt-us. *a, um.* adj.
【同】immensus, innumerabilis, inexhaustus, indeterminatus, cujus nulla est ora, nulla extremitas. X. Definitus.
【解】無邊涯，無窮盡，無量數. ❷ 不確定，不指定.
【例】*infinitum* odium. Cic. 懷恨無垠. *infinitum* pretium. Dig. 無價(過度昂貴). *infinita* potestas. 權威無限. ❷ *infinitae* rei quaestio. Cic. 混統事物問題.

infīo. (inusit. indic. vide *infit*)
【附】**infirmaria.** (nurse). 護士.

infirmatī-o. *ōnis.* f. (*infirmo*)
【同】debilitatio, confutatio, refutatio.
【形】conjecturalis, comparativa.
【解】減力，致弱，駁斥.
【例】*infirmatio* rerum judicatarum. 駁斥判詞.

infirmāt-us. *a, um.* adj. (part. v. *infirmo*)
【解】削弱，怯懦.

infirmē. adv. (*infirmus*)
【同】parum.
【解】薄弱，怯懦狀.
【例】videbam *infirme* animatos. 我看精神萎靡者.

infirmĭt-as. *ātis.* f. (*infirmus*)
【同】imbecillitas, debilitas.
【解】❶ 身體孱弱. ❷ 羸尫. ❸ (fig.) 魯鈍，懦弱.
【例】❶ *infirmitas* corporis. Plin. 身體孱弱. *infirmitas* oculorum. Plin. 目力薄弱. ❷ *infirmitas* valetudinis. Cic. 不康健. ❸ *infirmitas* animi. 意志薄弱. *infirmitas* ingenii. Cic. 天資魯鈍. *infirmitas* aedificiorum. Dig. 建築不堅固.

infirm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*infirmus*)
【同】infirmum facio, debilito, frango. X. Confirmo.
【解】❶ 削弱，致弱. ❷ 毀滅，損壞，廢弛.
【例】objecta *infirmare,* (diruere). 毀壞事物. (*infirmare*) pacta, legem. 廢除條約，法律.

infirm-us. *a, um.* adj.
【同】imbecillis, debilis, enervatus, fractus, carens viribus. X. Firmus.
【狀】omnino.
【解】❶ (身體)體弱多病，羸尫，病人. ❷(事物)不堅强，不安善，精神萎靡，意志薄弱.
【例】❶ corpore est admodum *infirmo.* 身體非常輭弱. *infirmissimae* arbores. Plin. 最嬌嫩的樹木. causa *infirmissima.* Cic. 理由極脆弱. ❷ animo est adhuc

infirmo, (nondum consilio ac ratione firmato).意志尚不堅强，(其主張并無堅强理由). *infirmus* animus. Caes. 心地狹小.

infit. v. defect. v. inusit. *infio.*
【解】開始，開端.

infitiāl-is. *e.* adj.
【解】否認者.

infitiās. (indecl.)ire *infitias.* (ordinarie cum negat.)
【解】拒絕，推辭，否認.
【例】❶ (cum accus.)*infitias* omnia. Pl. 否認一切. ❷ (cum infin. vel subj.) non eo *infitias* quin...Front. 你不否認不....

infitiāti-o. *ōnis.* f.
【解】否認，反言.

infitiāt-or. *ōris.* m.
【解】不認賬.

infiti-or. *āris, ātus sum, āri,* v. dep. tr. vel intr. (*in* priv.*fateor*)
【解】❶ 不承認. ❷ 不認賬，不踐前言.
【例】❶ *infitiari* de re. Varr. 否認某事. *infitiari* rem. Ov. 否認某事. ❷ non est *infitiandum* praestitisse. Nep. 不否認給與.

infix-us. *a, um.* part. v. *infigo.*
【解】插入，釘住，銘刻.

inflammāti-o. *ōnis.* f. (*inflammo*)
【同】ardor.
【解】❶ 燃燒，炎症. ❷ 激起，興奮.
【例】*inflammatio* animorum. Cic. 精神振奮.

inflammāt-us. *a, um.* part. v. *inflammo.*
【解】燃燒者，熱望，貪求.
【例】*inflammatus* ad gloriam. Cic. 貪求榮譽者.

inflamm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】incendo, ignem infero, faces admoveo, incito, impello. X. Restinguo, extinguo,
【狀】necessario.
【解】❶燃火，縱火，焚燒. ❷(fig.)激起，引起，(怒火).
【例】❶ templa *inflammare.* 焚燒廟宇. (*inflammare*)thedas ignibus. Cic. 燃火炬. ❷ *inflammare* animos, (motus animorum). 煽動人心. *inflammatur* in dicendo. 言詞動人.

inflātē. adv. (inusit). *inflatus, -tius.*
【解】誇口，鋪張.

inflāti-o. *ōnis.* f. (*inflo*)
【同】tumor.
【形】magna.
【解】膨脹，臃腫.
【例】fabae magnam *inflationem* habent. 豆類膨脹力很大. *inflatio* stomachi. Cels. 腹脹. *inflatio* pecuniae. 金融膨脹.

1. inflāt-us. *a, um.* part. v. *inflo.*
【同】tumidus.
【狀】vehementius, gravius.
【解】❶ 膨脹. ❷ (fig.) 鋪張 (自尊自大)，激怒.
【例】❶ vestis *inflatior.* Tert. 更寬博之衣服. serpens *infalto* collo. 蛇頸腫脹. ❷ (fig.)superbus *inflatus*, (elatus). 驕傲人自尊自大. laetitia *inflatus* et insolens. 狂歡.

2. inflāt-ŭs. *ūs.* m.
【同】afflatus.
【形】divinus, primus.
【解】吹噓，吹脹.
【例】primo *inflatu* tibicinis. Cc. 一闋笛聲. *inflatu* divino. 神靈感.

infle-cto. *ctis, xi, xum, ctĕre.* v. tr.
【狀】leviter, oblique.
【解】❶ 彎向，曲折，屈撓，挽回，紆迴，(使入歧途). ❷ (fig.)聲音婉轉，(抑揚，頓挫).
【例】❶ sinus in urbem *inflectitur.* Cic. 港灣轉向城. quum ferrum se *inflexisset.* Caes. 鐵旣彎曲. (*inflectere*)oculcs. Cic. 廻目. ❷ (*inflectere*)vocem ad miserabilem sonum. Cic. 轉音成哀調. vox *inflexa.* Cic. 悲哀音調. suum nomen ex Graeco nomine *inflexerat.* Cic. 由希臘名 (Dêmarate) 轉爲己名(Tarquin). (*inflectere*) sensum. Virg. 動情.

inflēt-us. *a, um.* adj (*in* priv.*fleo*)
【解】不悲泣者.

inflexibĭl-is. *e.* adj.
【解】强硬不可挽回者.

inflexĭ-o. *ōnis.* (*inflecto*)
【同】flexio.
【形】fortis ac virilis.
【解】折疊，彎曲.
【例】*inflexio* laterum. 折腰.

1. inflex-us. *a, um.* part. v. *inflecto.*
【解】彎曲，屈折.
【例】montes *inflexi.* Plin. 山脈廻環. capillus leniter *inflexus.* Suet. 略鬈之髮. *inflexus* sonus. Cic. 抑揚之聲調.

2. inflex-ŭs. *ūs.* m.
【解】廻轉，彎曲(路)，聲調之抑揚.

inflict-us. *a, um.* part. v. *infligo.*
【解】重擊，衝撞，遭遇者.
【例】*inflictos* casus contemnite. Prud. 你們應輕視所遭的挫折. damnum *inflictum.* Cod. 所遭損失.

infli-go. *gis, xi, ctum, gere.* v. tr.
【同】infero.

【解】❶ 衝撞，打擊. ❷ 加給，科罰.
【例】❶ (*infligere*) alicui securim. Cic. 用斧砍人. (*infligere*) caput parietibus. Lact. 以頭碰壁. ❷ (*infligere*) alicui turpitudinem, (dedecus). Cic. 詬辱人. mortiferam plagam reipublicae *infligere*. 使國家遭受致命傷.

inflixi. praet. indic. v. *infligo.*

infl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】efferor, intumesco.
【解】❶ 吹嘘. ❷ 發音，出聲. ❸ 充滿，打氣. ❹ (fig.) **a**) 靈感，啓示. **b**) 增加.
【例】❶ (*inflare*) tibias. Cic. 吹笛. (*inflare*) calamos. Virg. 吹管. simul tibicen *inflavit*. Cic. 樂工一吹笛，(立即...). ex re tantilla *inflaris*? (fig.) 因此小事你便自滿嗎? ❷ *inflare*) sonum. Cic. 發聲，(吹樂器). ❸ (*inflare*) utrem. Hor. 使皮囊膨脹. (*inflare*) buccas. 滿鰓. *inflatur* carbasus Austro. Virg. 南風吹船帆. amnis *inflatus* aquis. Liv. 河水高漲. ❹ **a**) poeta quasi divino quodam spiritu *inflatur*. 詩人如受神之靈感. **b**) (*inflare*) spem alicujus. Liv. 增加某人希望. insolentia *inflari*. 傲慢自大.

inflor-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.
inflōr-eo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】覆以花，開花.

inflŭ-o. *is, xi, xum, ĕre.* v. intr.
【同】illabor. X. Effluo.
【解】❶ 流入，通於. ❷ 侵入，攻入. ❸ 潛入，漸入. ❹ 蜂擁而入.
【例】❶ *influere* in pontum. Cic. 流入黑海. *influentes* capilli. Cels. 垂髮. ❷ *influentes* in Italiam Gallorum copiae. Cic. 高盧人軍隊侵入義大利. ❸ (*influere*) in animos. Cic. 漸入心中. (*influit*) dolor menti. Albin. 痛入心懷. ❹ *influentia* negotia. Plin. 諸事蝟集.
【附】**influxus.** *us.* m. 感化，感力，激力.

infŏ-dĭo. *dis, (ō)di, ssum, dĕre.* v. tr.
【解】❶ 挖掘. ❷ 埋葬.
【例】❷ (*infodere*) aliquid in terram. Caes. 掩藏某物在地下. (*infodere*) aliquid terrae. (poetic.) Virg. 掩藏某物在地下.

infoecund-us. *a, um.* adj. vide **infecundus.**
【解】不生產者，不繁殖，不結實者.

informātĭ-o. *ōnis.* f. (*informo*)
【同】notio.
【形】antecepta, insita in animo.
【解】塑雕，捏造，報告，查訪，圖案，草稿，概念，心思.
【例】diabolicae *informationis* (homo). Ennod. 魔鬼製造之人. (*informatio*) verbi. Cic. 字義，(字源). (*informatio*) totius sententiae. Cic. 整個意義. habemus in animo insitam *informationem* quamdam. Dei. 人在心中，彷彿有一種生來的，神的觀念.

informātīv-us. *a, um.* adj.
【解】告知，報告者.

informāt-us. *a, um.* part. v. *informo.*
【解】造成，生就，生成者.
【例】animus bene a natura *informatus.* Cic. 人人心靈天性完善.

inform-is. *e.* adj. (*in forma*)
【解】❶ 未成形者，未鍊成者. ❷ 畸形，不合格式者.
【例】❷ sors mea *informis* est. Tac. 我之畸形處境. *informes* hiemes. Hor. 凜冱嚴寒. *informes* exitus. Tac. 凶死，(可怕之死).
【附】**informis** contractus. 缺少要式的契約.

inform-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】adumbro, formo, instituo.
【解】❶ 創作，構成，形成. ❷ (fig.) **a**) (精神方面) 表現，形成. **b**) 處置，整理，組織，薰陶，陶成. **c**) 設想，假設.
【例】❶ caput *informatur.* Verr. (嬰兒)頭已形成. (*informare*) clypeum. Virg. 製造銅牌. (*informare*) funem. Col. 結繩. (*informare*) Martem. Plin. J. 製造瑪爾代神像. ❷ **a**) *informare* summum oratorem. Cic. 描寫大演說家. **b**) juventutem artibus *informare.* 教導青年藝術. **c**) (*informare*) deos conjectura. Cic. 假設之神.

infŏr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】鑽，穿透.

infortūnāt-us. *a, um.* adj. *-tior, -tissimus.*
【同】calamitosus, aerumnosus.
【解】不幸，薄命，無福，不祥者.

infortūni-um. *i.* n. (*in fortuna*)
【同】calamitas, aerumna, adversi casus.
【解】不幸，不吉祥，惡運，懲戒，刑罰.
【例】invidia in hoc *infortunium* me conjecit, (in eum casum me demisit.) 我因人嫉視而遭此不幸. duo *infortunia* mihi accidere. 我遇到兩件不幸事.

infoss-us. *a, um.* part. v. *infodio.*
【解】挖掘，透入者.
【例】vulnera *infossa* cerebro. Stat. 腦受重傷.

infrā. adv. (sync. pro *infera*) et praep.
【同】sub. X. Supra.
【解】I. adv. ❶ 在下，在下邊，在下層. ❷ (fig.) 在下列.

II. praep. ❶ 在...以下. cum acc. ❷ (fig.) 在以後.

【例】 I. ❶ naves paulo *infra* delatae sunt. Caes. 船身更低沉. *infra* nihil est. Cic. 以下毫無所有. *infra* quam.. 更低處. *infra* scripsi. Cic. 以下我寫了. ❷ aliquem, ut multum *infra*, despectare. Tac. 非常輕視某人.

II. ❶ *infra* oppidum. Cic. 低於城. non tam *infra* novena (ova). Plin. 不在九個(卵)以下. ❷ *infra* Lycurgum. Cic. 在李苦而古以後. magnitudine *infra* elephantos. Caes. 比象更小. omnia *infra* se esse judicare. Cic. 看一切都不如自己. *infra* officium alicujus. Quint. 不相稱某人,(在職務以下).

infractĭ-o. *ōnis.* f. (*infringo*)

【解】 破碎,(fig.) 衰弱,頹唐.

【例】 *infractio* animi. Cic. 灰心(精神頹唐).

1. infract-us. *a, um.* adj. (part. v. *infringo*). *-tior.*

【同】 fractus, dimissus.

【解】 ❶ 破碎,剖開,折斷. ❷ (fig.) 灰心,損壞,息止.

【例】 ❶ nuces digitis *infractae*. Col. 用手指剖開之胡桃. *infracta* ossa. Plin. 骨折. *infractus* remus. Cic. 如折斷之槳,(在水中). ❷ esse *infracto* animo. Cic. 灰心,(敗興). *infracta* fides. Tac. 失信. *infracta* fama. Virg. 名譽敗壞. *infractus* calor. Cels. 熱度減退. *infracta* vox. Gell. 語言中止. *infracta* loquela. Lucr. 語言中止. *infracta* ira. Ov. 息怒.

2. infract-us. *a, um.* (*in* priv. *fractus*; *frango*)

【解】 不折不斷者,一堅持不屈者.

infrăgĭl-is. *e.* adj.

【解】 不可破碎者,堅久不能動搖者.

infra script-us. *a, um.* part. v. *infra scribo.*

infraeno. vide **infreno.**

infrĕm-o. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. intr.

【解】 顫慄,震恐,怒吼.

1. infrēnāt-us. *a, um.* part. v. *infreno.*

【解】 有轡頭,馬勒者,受厭制,控制者.

2. infrēnāt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *freno*)

【解】 無轡頭,無嚼環者.

【例】 *infrenata* lingua. Can. 不謹守口舌.

infrend-ens. *entis.* part. v. *infrendeo.*

【解】 切齒狂怒者.

infrend-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.*

infre-ndo. *ndĭs, ssum, ndĕre.* v. intr.

【解】 切齒,狂怒.

infrēn-is. *e.* adj.

infrēn-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *frenum*)

【解】 脫韁,不羈,無拘束者.

【例】 *infrenis* lingua. Gell. 不慎言.

infrēn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】 equis frenum impono.

【解】 ❶ 上轡頭,籠頭,嚼環. ❷ (fig.) 約束,抑制,壓伏,駕馭.

【例】 *infrenare* currus. Virg. 駕車.

infrēn-us. *a, um.* adj. vide **infrenis.**

【解】 約束....

infrĕqu-ens. *entis.* adj. *-tior, -tissimus.*

【同】 parum frequens.

【解】 ❶ 少數,無分. ❷ 人煙稀少,居民寥寥. ❸ 不屢往,不殷勤. ❹ 罕用,罕見.

【例】 ❶ copiae *infrequentiores.* Caes. 更少數之軍隊. senatus *infrequens.* Cic. 不足法定人數之國會. ❷ *infrequentissima* (n. pl.) urbis. Liv. 城中人煙最稀少之地. altera pars (urbis) *infrequens* aedificiis erat. Liv. 城中別一區住宅稀少. ❸ deorum cultor *infrequens.* Hor. 敬神不殷懇者. ❹ in praediis sum *infrequens.* 我罕到別墅去.

infrĕquentĭ-a. *ae.* f. (*frequens*)

【同】 paucitas, solitudo.

【解】 稀少,罕有,凋零,荒涼.

【例】 per *infrequentiam.* Liv. 因國會未足法定人數.

infrĭc-o. *ās, ŭi, (avi), ctum, (ātum), āre.* v. tr. (*in frango*)

【解】 磨擦,塗抹,搓,打掃.

【例】 *infrictus.* M.Emp. 受磨擦. *infricatus.* Col. 受磨擦.

infrict-us. *a, um.* part. v. *infrico.*

【解】 搓,磨擦.

infrī-gesco. *escĭs, xi, gescĕre.* v. intr.

【解】 漸冷,寒顫.

infr-ingo. *ingĭs, ēgi, actum, ingĕre.* v. tr. (*in frango*)

【同】 frango, concido, debilito.

【解】 ❶ 破壞,撞碎. ❷ (fig.) 打倒,粉碎,灰心.

【例】 ❶ *infractis* hastis. Liv. 折槍. (*infringere*) digitos citharae. Stat. 彈琴. (*infringere*) lilia. Ov. 擷玉簪花. ❷ (*infringere*) conatus adversariorum. Caes. 粉碎對方之陰謀. (*infringere*) gloriam alicujus. Cic. 破壞人之名譽. (*infringere*) colaphos. Ter. 摑人. (*infringere*) spem. 絕望. (*infringere*) aliquem. Cic. 使人灰心. (*infringere*) animos hostium. Liv. 使敵人喪膽. *infracto* animo esse. Cic. 灰心.

infr-ons. *ondis.* adj. (*in* priv. *frons*)

【解】 無枝葉者.

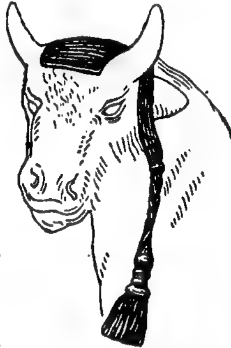
infructŭōs-us. *a, um.* adj.

【解】不結實，不繁殖者，(fig.) 無效力，無益者。

infūcāt-us. *a, um.* adj. (*in fuco*)
【同】fucatus, coloratus.
【解】塗脂粉，化粧，文飾者。

infŭg-ĭo. *ĭs, i, ĭtum, ĕre.* v. intr.
【同】confugio.
【解】逃竄，逃往。
【例】ne *infugeret* in.. 防其逃往....

infŭl-a. *ae.* f.
【同】mitra, diadema.
【解】❶帶條，彩帶，彩結. ❷祭祀時，司祭或犧牲頭上所飾之白羊毛帶. ❸ (fig.) 神聖飾品，崇敬對象，(王冠，冕，旒).
【例】❶ sacerdotes cum *infulis*. 司祭及其頭巾. ❷ *infulae* imperii Romani. Cic. 羅瑪帝國神聖疆域. *infulae* imperiales. Cod. 帝王冕旒.

INFULA

infŭlāt-us. *a, um.* adj. (*infula*)
【解】飾彩帶者(犧牲...)，戴皇冠者.

inful-cĭo. *cĭs, si, tum, cīre.* v. tr.
【解】❶挿入，穿入，刺入. ❷ (fig.) 引入，加入.
【例】(*infulcire*) aliquid alicui. 挿物於人身上. (*infulcire*) aliquid alicui rei. 加物於物上.

infūmāt-us. *a, um.* adj.
【解】燻乾.
【例】carnes *infumatae*. 燻肉.

infundĭbŭl-um. *i.* n.
【解】漏斗.

infu-ndo. *ndĭs, di, sum, ndĕre.* v. tr.
【同】fundo, instillo. X. Effundo.
【解】❶傾注，流，斟於....❷溢出，漏....❸浸透，浸染，灌溉，濕潤. ❹飄，浮出，冲出.
【例】❶ (*infundere*) aliquid in vas. Cic. 注物於器皿中. portus usque in sinus oppidi *infusi*. Cic. 港口與市中心毗連. (*infundere*) vinum faucibus. Col. 灌酒獸口中. (*infundere*) mare in salinas. Plin. 引海水入鹽場. ❷ (*infundere*) alicui venenum. Cic. 倒給人毒藥. (*infundere*) animas terrae. Ov. 生物繁殖於地. ❸ (*infundere*) vitia in civitatem, (civitati). Cic. 傳佈惡習於國中. ❹ gemmas mare litoribus *infundit*. Curt. 海浪冲珠寶於岸上. (*infundere*) ingentem vim sagittarum (ratibus). 射出大量飛箭，集於箭靶. (*infundere*) aquam per caput. Cels. 澆水頭上. ❺ (*infundere*) olivas aceto. Col. 澆醋於橄欖上.

infuscāt-us. *a, um.* part. *infusco.*
【解】染棕色，染污，敗壞者.
【例】*infuscata* vox. Sen. 含糊之聲.

infusc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】inficio.
【解】染棕色，(燻黑)染污，腐化.
【例】(*infuscare*) (vinum) merum. Plaut. 酒中攙水. quos aliqua barbaries domestica *infuscat*. 習染本族蠻野之風.

infusc-us. *a, um.* adj.
【解】棕色，淡黑色.

infūsĭ-o. *ōnis.* f. (*infundo*)
【解】傾注，灌溉，注射.
【例】*infusio* caelestis. Pall. 落雨.

infūs-us. *a, um.* adj. part. v. *infundo.*
【解】流注，灌溉者.
【例】acetum *infusum*. Plin. 以醋盥洗. sol *infusus*. 日光浴. humeris *infusa* capillos. Ov. 長髮垂肩. *infusus* vino. Macr. 旣醉以酒.
【附】**infusae** virtutes. (天主賦的)超性之德.

ingĕmesco. vide **ingemisco.**

ingĕmĭnāt-us. *a, um.* part. v. *ingemino.*
【解】重複者.

ingĕmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】gemino.
【解】❶tr. 重複，反復，復習，復誦. ❷ intr. 加倍，增加.
【例】*ingeminant* plausu. Virg. 再三鼓掌.

ingĕm-isco. *iscĭs, ŭi, ĭtum, iscĕre.* v. intr. vel tr.
【同】gemo.
【解】❶ intr. 嘆惜，慨嘆，悲傷. ❷ tr. 憐惜，傷歎，悲哀.
【例】❶ (*ingemiscere*) in aliqua re. Cic. 對某事嘆惜. (*ingemiscere*) alicui rei. Cic. 對某事嘆惜. pueri Spartani non *ingemiscunt* verberum dolore laniati. 斯巴而大兒童被鞭笞而不嗟嘆. ❷ (*ingemiscere*) aliquid. 傷嘆某事. *ingemiscendus.* (pass.) Amm. 可悲哀者.

ingĕm-o. *ĭs, ŭi,* (*ĭtum*), *ĕre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 嘆惜，悲泣，傷痛. ❷ tr. 痛惜，悲哀.
【例】❶ (*ingemere*) in aliqua re. 對某事嘆惜. (*ingemere*) alicui. rei. 對某事嘆惜.

ingĕnĕrāt-us. *a, um.* part. v. *ingenero.*
【解】生成，生就，生性者.

ingĕnĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】ingigno.
【解】❶生成，生就. ❷造成，創造，產生.
【例】❶ *ingenerantur* hominibus mores. Cic. 人生來性格不同. *ingenerata* familiae frugalitas. Cic. 本家生性淡泊. ❷ natura amorem in filios parentibus *ingenerat.* 父母疼愛子女，出自天性.

ingĕniāt-us. *a, um.* adj. (*ingenium*)
【解】稟賦，稟性，生性，天性.
【例】(*ingeniatus*)ad aliquid. Apul. 生性宜於某事.

ingĕniōsē. adv.(*ingeniosus*),*-sius,-sissime.*
【同】solerter, acute, subtiliter.
【解】智慧，精巧貌.

ingĕniōs-us. *a, um.* adj. (*ingenium*), *-sior, -sissimus.*
【同】multum habens ingenii, acutus, solers; eximio, acerrimo ingenio. X. Hebes, tardus.
【解】❶天資聰穎，智慧，聰敏者. ❷稟性，(天性). (物性)適宜者.
【例】❶ vir *ingeniosus*, (acer investigator rerum). 智慧靈巧之人. ❷ *ingeniosus* ad segetes ager. Ov. 宜於種植的田地.

1. ingĕnĭt-us. *a, um.* adj.(*in* priv. *gigno*)
【解】非受造(生)者.

2. ingĕnĭt-us. *a, um.* part. v. *ingigno.*
【解】天生(先天)，生性，稟賦者.

ingĕnĭ-um. *i.* n. (*in geno, gigno*)
【同】vir ingenii, ingenii acies, acumen, perspicuitas mentis, solertia, ingenii celeritas, indoles.
【形】acre, acutum, bonum, excellens, exiguum, eximium, fidum, hebes, humanum, illustre, inverecundum, bene magnum, mediocre, mirum, multiplex, optimum, praeclare praestans, singulare, summum, tardum.
【解】❶天性，生性，本能. ❷稟賦，稟性，資質，脾氣. ❸悟性(理智)，天才，才識. ❹英才，卓越，才能，聰穎.
【例】❶ arvorum *ingenia.* Virg. 田地成色. *ingenia* gerbarum. Tert. 植物特性. ❷ suum quisque noscat *ingenium.* Cic. 每人須認識各人之稟性. *ingenio* suo vivere. Liv. 每人生活遂其所宜. ❸ vis non *ingenii* solum sed etiam animi. Cic. 不但悟性之能力，而且感覺之功能. divitis *ingenii* est. (cum infin.) 天才之傑作. ❹ *ingenium* ad fingendum. Cic. 發明之才能. *ingeniis* magnis praediti homines. Cic. 天資卓越之人. *ingenium* sentio in te esse summum. 我發現你有極大才能. hoc *ingenium* meum superat. 此事超過我的才能. totum *ingenium* ad causam cognoscendam impendere. 利用其全副才能爲考究原因. praestanti *ingenio* esse. 才識過人.

ing-ens. *entis.* adj. *-tior, -tissimus.*
【同】immanis, grandis, immensus.
【解】❶高大，廣大，奇大者. ❷(fig.)重大，尊大，强大者. ❸自大者.
【例】❶ *ingens* pecunia. Cic. 一項大款. *ingens* clamor. Liv. 大聲. *ingens* corpore. Tac. 身體魁梧. *ingens* campus. Cic. 廣袤的平原. ❷ *ingentia* negotia. Tac. 重大事業. *ingens* opibus. Tac. 鉅富. *ingens* vir. Sen. 英雄. *ingens* eloquio. Stat. 大演說家. ❸ *ingens* genus. Virg. 强大民族. fama *ingens, ingentior* armis. Virg. 名聲大，權威更大. ❹ *ingentia* verba. Ov. 大言. *ingentia* promissa. Tac. 空許.

ingĕnŭe. adv. (*ingenuus*)
【同】candide, libere, sincere.
【解】自由，自主，誠樸，無僞.
【例】*ingenue* educatus. Cic. 曾受高等教育. cupere me laudari *ingenue.* 望人誠心頌揚我.

ingĕnŭĭt-ās. *ātis.* f. (*ingenuus*)
【同】liberalitas, honestas, probitas.
【解】出身自由公民之家，(非奴隸出身)，出身清白，正義感，高尚情感，忠誠.
【例】prae se ferre (praestare) *ingenuitatem.* 表現忠誠. *ingenuitatem* suam praestare. 現其高尚情感.

ingĕnŭ-us. *a, um.* adj.
【同】liberalis, liber, honestus.
【狀】imprimis, maxime.
【解】❶(土產，土著) 天然生就者，道地者. ❷生於自由清白之家，高尚者. ❸適合公民，或體面人身分者.
【例】❶ *ingenuus* tophus. Juv. 道地眞性. *ingenui* fontes. Lucr. 清泉. ❷ est hominis *ingenui* velle. Cic. 有身分之人必立志. est animi *ingenui.* (infin.) Cic. 心志高尚者. *ingenua* studia. Cic. 高等研究. *ingenuae* artes. 高等藝術. *ingenuae* disciplinae. 高等學術. *ingenuus* amor. Hor. 正義之愛. *ingenui* vultus puer. Juv. 容貌天眞之幼童.

ingĕ-ro. *rĭs, ssi, stum, rĕre.* v. tr.
【同】infero, intrudo.
【解】❶攜至，投向，應用於，吞下. ❷(fig.) a) 攻擊. b) 加於. c) 堆積.
【例】❶ (*ingerere*)saxa in subeuntes. Liv. 投石反擊攻城者. (*ingerere*) ligna foco. Tib. 爐上添柴. (*ingerere*) ignem, verbera;

-tormenta. (Curt.) 用火刑，杖笞. aqua *ingesta.* Plin. 嚥下之水. se *ingerere, ingeri.* 投身，(置身). (*ingerere*) osculum alicui. Suet. 擁抱. ❷ **a**) (*ingerere*) convicia alicui. Hor. 責罵人. **b**) (*ingerere*) alicui nomen. Tac. 與人起名. (*ingerere*) se oculis. Sen. 表彰自己. (*ingerere*) praeterita. Cic. 引陳(話舊).

1. ingest-us. *a, um.* part. v. *ingero.*
【解】置於，放於，裝入，供給，攜入.

2. ingest-ūs. *ūs.* m.
【解】給與.

ing-igno. *ignīs, ĕnŭi, ĕnĭtum, ignĕre.* v. tr. (ordinarie adhib. perf. et supin.)
【同】ingenero.
【解】生成，賦與，(牢記，叮囑).
【例】veri inveniendi cupiditatem nobis natura *ingenuit.* Cic. 人生來懷有尋求眞理的欲望. *ingenita* naturae virtus. 賦於人生的德能.

inglŏmĕr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】堆積，集合.

inglōrĭōs-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *gloriosus*)
【解】不光彩，不榮耀者.

inglōrĭ-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *gloria*)
【同】inhonoratus. X. Honoratus.
【解】不榮顯，不知名，隱遁者.
【例】vita (inhonorata, ignobilis), *ingloria.* 隱居生活，(不榮顯生活).

inglŭvĭ-ēs. *ēi.* f.
【同】voracitas.
【解】❶鳥之嗉囊. ❷饕餮.
【例】fenoris *ingluvies.* Petr. 貪利無饜.

ingrand-esco. *escīs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】長大，生長.

ingrātē. adv. (*ingratus*)
【同】animo ingrato, illiberaliter.
【解】❶不愉快，不甘心，懊喪，憤怨. ❷忘恩負義.
【例】❶ non *ingrate.* Plin. 甘心. ❷ *ingrate* nostra facilitate abutuntur. 負恩而妄用我們的友善.

ingrātĭ-a. *ae.* f. (*ingratus*) (*ingratiis* cum genitivo, loco adverbii).
【解】不愉快，不甘心，痛心疾首.
【例】alicujus *ingratiis.* Pl. 某人不甘心. tuis *ingratiis* (te invito, ac repugnante) abibo. 雖拂爾意，我將離去.

ingrātĭs. adv.
【同】invito, cum mala gratia. X. Cum bona gratia.
【解】不得已，無奈何，縱然.
【例】extorquendum est invito et *ingratis,* quod debet. 應行之事，雖不甘心，而强迫之.

ingrāt-us. *a, um.* adj. *-tissimus.*
【同】immemor beneficii, gratiae. X. Gratus.
【狀】crudeliter, impie.
【解】❶不愉快，不樂意. ❷不知恩，(忘恩負義). ❸不滿意，(不甘心接受). ❹不心足，(貪心無饜).
【例】❶ oratio non *ingrata* Gallis. Caes. 使高盧人愉快之演詞. non *ingrati* saporis caseus. Col. 味道可口之乳酪. ❷ *ingratus* animus. Cic. 負恩. *ingratus* in aliquem. Cic. 對人不知恩. nihil *ingratius.* Cic. 最負恩者. (poetice cum genit.) *ingratus* salutis. Virg. 忘救命之恩. *ingratus* ager. Mart. 不毛之地. *ingratae* amicitiae. Ov. 無益之友誼. ❸ *ingratum* ad vulgus judicium. Liv. 不受百姓歡迎之判決.

ingrăvāt-us. *a, um.* part. v. *ingravo.*
【解】加重，煩擾.
【例】*ingravatus* morbo. Spart. 病苦纏擾. *ingravatae* aures. Plin. (耳聰失靈) 倔强.

ingravesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【同】glisco, cresco, gravior fio.
【狀】vehementius.
【解】❶加重. ❷ (fig.) 加增，激怒，討擾.
【例】❷ *ingravescit* in dies malum. 罪惡日深(病劇). annona *ingravescit.* 飢荒日甚. corpora defatigatione *ingravescunt.* 身體困憊漸難支持.

ingrăv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶加重，過重，(負擔). ❷難爲，激怒.

ingrĕ-dior. *dĕris, ssus sum, di.* v. dep. intr. vel tr. (*in gradior*)
【同】intro, introeo, me infero, ineo, pedem infero, pedem pono, adeo, accedo.
【狀】audacius, aequaliter, paulo secius, pedetentim, penitus, similiter, tarde, timide.
【解】I. intr. ❶進入，前往. ❷ (fig.) 開始，進行. ❸慢行，(蹣跚)，前進威儀.
II. tr. ❶入內，走入. ❷上任，就職.
【例】❶ I. (*ingredi*) in templum, in navem, in fundum. Cic. 進入神殿，上船，入別墅. (*ingredi*) in castris. Virg. 入營壘. ❷ (*ingredi*) in disputationem. (poet.) Cic. 進行辯論. (*ingredi*) ad dicendum. Cic. 開始發言. (*ingredi*) longinquam profectionem. Suet. 將行遠路. ❸ (*ingredi*) manibus. Cic. 匍匐. (*ingredi*) vestigiis alicujus. Cic. 步人後塵.
II. ❶ (*ingredi*) domum. Cic. 入屋. (*ingredi*) pontem. Cic. 登橋. (*ingredi*) viam. Cic. 登程. (*ingredi*) iter pedibus.

Cic. 步行. (*ingredi*) mare. Cic. 渡海. (*ingredi*) vestigia alicujus. Liv. 追隨人之芳踪. (*ingredi*) pericula. Cic. 冒險. ❷ (*ingredi*) disputationem. Cic. 開始辯論. (*ingredi*) orationem. Cic. 開始演講. (*ingredi*) magistratum. Sall. 上任.

ingressĭ-o. *ōnis.* f. (*ingredior*)
【同】 introitus, aggressio, incessus.
【形】 obscura, antiqua, moderata.
【解】 進入，步法，入題.
【例】 interdum orationis *ingressio* moderatior. 有時演講開端更溫雅平淡.

1. ingress-us. *a, um.* part. v. *ingredior.*
【解】 進入，開始.
【例】 *ingressus* nonum annum. Vell. 開始第九年. *ingresso* vere. Luc. 春季開始.

2. ingress-ŭs. *ūs.* m.
【同】 incessus.
【解】 ❶ 進入. ❷ 開始. ❸ 步履，步法，步行.
【例】 orationis *ingressum* non vidi. 我未見到演詞的開端.

ingrŭ-o. *ĭs, i, ĕre.* v. intr.
【同】 impendeo.
【解】 衝入，衝突.
【例】 (cum dativ. vel *in* et accus.) *ingruens* periculum. Liv. 危難臨頭. gentibus *ingruunt* morbi. Plin. 民族作痛苦犧牲. si bellum *ingrueret.* Plin. 假使開戰. *ingruente* aestate. Col. 夏季開始.

ingu-ĕn. *ĭnis.* f. (*in geno*)
【解】 髀胯，腰胯.

ingurgĭtāt-us. *a, um.* part. v. *ingurgito.*
【解】 沉溺者.

ingurgĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*in gurges*)
【同】 infero, immitto.
【解】 沉溺，沉湎，墮落.
【例】 se in multa flagitia *ingurgitare.* Cic. 沉溺在多種罪惡中. se rursus *ingurgitant.* Cic. 他們又開始狂飲.

ingustābĭl-is. *e.* adj. (*in* priv. *gusto*)
【解】 不能飲，不能食者. 不能嘗者.

ingustāt-us. *a, um.* part. v. *ingusto.* (*in* priv. *gusto*)
【解】 未飲食者.

inhabĭl-is. *e.* adj.
【同】 ineptus.
【解】 ❶ 難管理，不便利者. ❷ 不適宜，不合格者.
【例】 ❶ *inhabile* iter. Ulp. 難行之路. ❷ *inhabilis* studiis. Sen. 不適於讀書. *inbabilis ad* parendum. Tac. 不適於服從者.
【附】 **inhabilitans** lex. 否認行為能力的法律.

inhăbĭlĭt-as. *ātis.* f.
【解】 不合格，不配.

inhăbĭtābĭl-is. *e.* adj. (*in* priv. *habito*)
【同】 vastus, incultus, desertus. X. Habitabilis.
【解】 不可居住者.

inhăbĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】 habito.
【解】 居住於.,..

inhae-rĕo. *rēs, si, sum, rēre.* v. intr.
【同】 haereo, insideo.
【狀】 penitus.
【解】 ❶ 連結，貼附，依附，相連. ❷ (fig.) 依戀，歸服，贊同.
【例】 ❶ *inhaerere* prioribus vestigiis. Col. 步武先踪. lingua *inhaeret.* Cic. 結舌. *inhaerere* laqueos. Apul. 陷入羅阱. ❷ *inhaeret* hoc in mentibus omnium. 牢記衆人心中.

inhaeresc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (cum abl. et *in*)
【解】 黏着，挨着.
【例】 animi corporibus *inhaerentes.* 心靈依附形體. *inhaeret* visceribus dolor. 痛入肺腑. *inhaeret* id in mentibus omnium. 衆人心中掛慮此事.

1. inhālāt-us. *a, um.* part. v. *inhalo.*
【解】 吹息.

2. inhālāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】 吹噓.

inhāl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】 exhalo, afflo.
【解】 吹噓，吹息，噴出，出味.
【例】 teterrimam nobis popinam *inhalabat.* 發出極臭惡之肴味.

inhĭb-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr. (*in habeo*)
【同】 cohibeo, coerceo.
【解】 ❶ 阻止，逮捕. ❷ (航行語) 反搖櫓，(倒退，倒行). ❸ 應用，科罰，加刑.
【例】 ❶ (*inhibere*) aliquem. 拘留人. (*inhibere*) impetum. Liv. 阻止進攻. verecundia *inhibetur* credere. Quint. 因害羞而不肯信. *inhibere* fugam. Ov. 止步. *inhibenda* est mori. Liv. 阻止死亡. (*inhibere*) equos. Ov. 駁馬. ❷ (*inhibere*) retro navem. Liv. 駕船倒行. ❸ (*inhibere*) supplicium alicui. Cic. 加刑於人. (*inhibere*) imperium in deditos. Liv. 極權統制降服民族.

inhĭbĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*inhibeo*)
【解】 停止，倒駛.
【附】 制止作用，阻止，禁止.

inhĭbĭt-us. *a, um.* part. v. *inhibeo.*
【解】 停止，退行.

【例】 *inhibita* retro. Liv. 舟退行.

inhĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【解】 ❶ intr. (cum dat. vel ablat. et *in*). 張口，驚駭. ❷ tr. 貪婪.
【例】 uberibus puer *inhians.* 嬰兒期待食乳.

inhŏnestē. adv. (*inhonestus*), *-tius.*
【同】 spurie.
【解】 非禮，卑陋，無恥貌.

inhŏnest-o. *ās, āre.* v. tr. (*in honestus*)
【解】 汚辱.

inhŏnest-us. *a, um.* adj. *-tior. -tissimus.*
【同】 turpis. X. Honestus.
【解】 ❶ 卑視，輕視，撤職，貶責者. ❷ 無恥非禮者. ❸ 醜陋，可惡者.
【例】 patrem senio confectum deserere *inhonestum* est. 遺棄年老之父，實乃忤逆不孝.

inhŏnōrāt-us. *a, um.* adj.
【同】 inglorius. X. Honoratus.
【解】 ❶ 無功名，無官職，無榮譽者. ❷ 未受報酬，無人尊敬者.

inhŏnōrĭfĭc-us. *a, um.* adj.
【解】 不冠冕，不體面者.

inhŏnōr-us. *a, um.* adj.
【解】 不受人尊敬者.

inhorr-ĕo. *ēs,* (*ŭi*), *ēre.* v. intr. vel tr.
【解】 ❶ 豎起，竪立，倒豎. ❷ 顫慄，觳觫. ❸ 驚駭，悚惶.
【例】 ❶ campis messis *inhorruit.* Virg. 挺直麥穗佈滿田野. ❷ quum primum aliquis *inhorruit.* Cel. 人既顫慄恐慌. ❸ *inhorruit* unda tenebris. Virg. -mare Petr. 黑夜海浪翻滾.

inhorr-esco. *escĭs, ŭi, ĕre.* v. intr. vel tr.
【解】 ❶ 起伏不平. ❷ 聳立，豎起，倒竪. ❸ 驚惶，顫慄，觳觫.
【例】 ❶ *inhorruit* unda. Virg. 駭浪. ❷ gallinae *inhorrescunt* et se excutiunt. Plin. 母鷄羽毛竪起，并振動全身. mihi pili *inhorruerunt.* Petr. 我毛髮竦立. ❸ *inhorrescit* vacuis. Tac. 恐怖空虛. atra nube *inhorrescit* polus. Sen. 黑雲蔽天.

inhospitāl-is. *e.* adj.
【同】 desertus, incultus, asper.
【解】 冷遇，蔑視旅客者.

inhospĭtālĭt-as. *ātis.* f.
【形】 domestica, molesta, imprudens, crudelis, moderata.
【解】 薄待賓客.
【例】 *inhospitalitas* est opinio vehemens, fugiendum esse hospitem. 薄待賓客是不接待旅客的一種固執成見.

inhospĭt-us. *a, um.* adj.
【解】 不留客者.

inhūmānē. adv. (*inhumanus*), *-nius.*
【同】 inhumaniter.
【解】 粗野，嚴酷，殘暴不仁.

inhūmānĭt-as. *ātis.* f. (*inhumanus*)
【同】 immanitas, crudelitas.
【解】 ❶ 苛虐，蠻野，殘忍. ❷ 粗野，不諳人情世故，生性執拗，不易遷就.
【例】 mansuetudinem in *inhumanitatem* convertere. 變溫柔爲殘忍.

inhūmānĭtēr. adv.
【同】. inhumane.
【解】 粗野無禮.

inhūmān-us. *a, um.* adj. *-nior, -nissimus.*
【同】 crudelis, communi hominum sensu carens, asper, ferus, durus, difficilis, agrestis; morum insuavium, vitae communis ignarus; humanitatis expers, immemor, inops; inurbanus.
【解】 ❶ 殘忍，蠻野，不合人道者. ❷ 稟性乖僻，執拗者. ❸ 粗野，蠻橫無禮，不諳人情世故者.
【例】 homo ferus et *inhumanus.* (humanitatem exuit; difficilis aditus). 蠻野粗暴之人. populi plane *inhumani;* (gentes humanitatis immemores). 未開化民族. in hoc animo nihil *inhumanum,* nihil agreste est. 心中毫無粗野卑陋之氣.

inhŭmāt-us. *a, um.* adj. (*in humo*)
【同】 insepultus.
【解】 未埋葬者.
【例】 Diogenes se *inhumatum* projici jussit. 狄約日遺囑暴露遺棄自己之屍體.

inhŭm-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】 種植，埋葬.

inĭbi. adv. (*sine motu*)
【同】 ibidem.
【解】 ❶ (de loco 論地方) 在彼處，在該地，在同一地. ❷ (de tempore 論時間) 即刻，在此時.
【例】 *inibi* est aliquid.. Cic. 即刻便.... .

inĭc-io. *ĭs, ĕre.* v. tr. vide **injicio.**
【解】 投入，擲向.

in-ĭens. *ēuntis.* part. v. *ineo.*
【解】 進入，開始.

in-ĭgo. *ĭgĭs, ēgi, actum, igĕre.* v. tr. (*in ago*)
【解】 ❶ 使往，導往. ❷ (fig). 驅往，激起.

inĭmīcē. adv. *-cius, -cissime.*
【同】 infeste, inimico animo. X. Amice.
【解】 仇恨，敵視，不相容.
【例】 *inimicissime* agere, (contendere cum aliquo). 對某人視如仇敵. *inimice* insectari aliquem. 窘迫人如仇敵.

inīmīcīti-a. *ae.* f. (*inimicus*)
【同】simultas, alienatio, disjunctio.
【形】aperta, summa.
【解】❶嫌怨，仇恨，敵對. ❷(ordinarie in plur.) 結仇，結怨，記仇，懷恨.
【例】❶ *inimicitias* subire, suscipere. Cic. 結仇. *inimicitias* cum aliquo habere, gerere. Cic. -exercere. Sall. 與人記仇結怨. *inimicitias* ponere. Cic. 和好. ❷ a) *inimicitias* subire, contrahere, appetere, concipere. 結仇. *inimicitiae* gerendae, exercendae. 結仇. b) *inimicitias* ponere, deponere, condonare, ab *inimicitiis* discedere. 釋怨.
【附】**inimicitiae** odium. 仇恨.

inīmīc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v.tr. (*inimicus*)
【解】結仇，構怨.

inīmīc-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *amicus*), *-cior, -cissimus.*
【同】hostis, infestus, infensus, adversarius, alienatus, non aequus, iniquus, invidus, obtrectator.
【形】acer, acerbus, communis, gravis, incolumis, magnus, odiosus, potentissimus, valens, verecundus, voluntarius.
【狀】aperte, acrius, crudeliter, graviter, valde, usque eo.
【解】❶仇讎，對頭. ❷(poetic.) (交戰) 敵人. ❸(事物) 相反者，不幸者，有害者. ❹(subst.) m. f.
【例】❶ *inimicus* est perpetuus. 永不能解之仇. *inimicissimum* se mihi reddidit. 與我結了深仇. animum ostendit mihi crudeliter *inimicum*. 對吾表示其痛恨之心. aspicere te non potest, adeo *inimico* in te est animo. 他心中如此怨恨你，(至於)不能注視你.
【附】**inimicorum** dilectio. 愛仇.

inīmītābīl-is. *e.* adj.
【解】不可效法者.

intellīg-ens. *entis.* adj.
【解】無才智者.

inīquē. adv. (*iniquus*), *-quius, -quissime.*
【同】injuste.
【解】不合理，不公正.
【例】*iniquissime* expulsus. 被放逐極不公平. *iniquissime* comparatum est. 得之極不義.

inīquīt-as. *ātis.* f. (*in* priv. *aequus*)
【同】injuria. X. Aequitas.
【形】tanta.
【解】❶不平坦. ❷不順利，困難. ❸不公正，不公平.
【例】*iniquitas* loci. Caes. 地勢崎嶇. *iniquitas* ponderis. Apul. 重量不足. *iniquitas* operis. Col. 勞苦過度. ❷ *iniquitates* locorum. Liv. 地勢不利. *iniquitas* temporis, (temporum). Curt. 天時不利. ❸ *iniquitas* praetoris. Cic. 裁判官之不公正. *iniquitates* potestatum. Plin. 當權者之不公平.

inīqu-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *aequus*) *-quior, -quissimus.*
【同】injustus, injurius, inimicus, non habens aequitatem.
【狀】obscurius, valde. X. Aequus.
【解】❶凹凸，崎嶇不平者. ❷不便利，不順利者. ❸過度，不調和，不安，不堪者. ❹不公平，不公義，不公正者. ❺反對，齟齬.
【例】❶ locus *iniquus.* Caes. 地勢不平. *iniqua* spatia. Virg. 狹隘之地. *iniquum* pretium. Dig. 物價不平. *iniquum* pondus. Virg. 重量過度. ❷ *iniqua* ad transitum loca. Siv. 不便通行之地. *iniquo* tempore. Liv. 不利時期. ❸ *iniquo* animo ferre aliquid. Cic. 心中不堪承當某事. *iniquissimo* animo. Cic. 心中大抱不平. *iniqui* sermones. Cic. 不公平的言論. ❹ *iniquum* pondus. Virg. 過量，(不平衡). sol *iniquus.* Virg. 烈日. ❷ *iniqua* conditio. Cic. 不公平條約. *iniquum* est. (cum infin.) 不義.... ❺ homines omnibus *iniqui.* Cic. 爲衆人公敵之人. animo *iniquissimo* aliquem intueri. Cic. 最敵視某人. *iniqui* mei. Cic. 我之對方. omnes *iniquissimi* mei. Cic. 我之最大敵人.

inītiāl-is. *e.* adj.
【解】原始，最初者.

inītiāment-a. *ōrum.* n. pl. (*initio*)
【解】開始教神秘學典禮，(宗).

inītiātī-o. *ōnis.* f. (*initio*)
【解】開始，(始傳神秘學) (入學會典禮)，(fig.) 開始教授，得與聞教理，入聖式.
【附】*initiatio* sexualis. 性的教育.

inītī-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*initium*) (saepe usurp. passiva vox).
【同】inauguror, consecror, devoveor, sacris imbuor.
【解】❶開始教授神秘教義. ❷(fig.) 開始教授，開始.
【例】❶ *initiari* sacris; sacra *initiata* (et devota). 開始教授神秘教義.

inītī-um. *i.* n. (*inire*)
【同】principium, fundamentum, elementum.
【形】accommodatum naturae, falsum.

【解】❶ 開端，原始. ❷ (praes. in plur.) 原質，來源，緣起，出身，預兆.
【例】❶ *initio* orationis. Caes. 演講開端. *initium* capere ab.. Caes. 自一開始. *initio*. Cic. 在開始. ❷ indagatio *initiorum* Cic. 探本求源. haec erunt *initia* doctrinae nostrae, (incunabula). 此乃我們教義入門. adhuc inter *initia* haeremus operum. 我們尚在工程開始. ab *initio* mundi, (ab orbe condito). 自創世時代. belli *initium* satis fortunatum est, (fuit). 戰爭開始堪稱順利.

1. inĭtus. *a, um.* part. v. *ineo.*
【解】進入開始.
【例】velut *inita* (arbor). Col. 如接木.

2. ĭnĭt-ŭs. *ūs.* m.
【解】開始，交合.

injectĭ-o. *ōnis.* f.
【解】投向，擲於.
【例】manus *injectio* in aliquem, in aliquid. Quint. 拘捕管押人物.

inject-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】拋，投，擲，射.

1. inject-us. *a, um.* part. v. *injicio.*
【解】投擲，垂者.
【例】*injecti* humeris capilli. Ov. 長髮垂肩. *injectus* raptim tunicam. Apul. 擲去內衫.

2. inject-ŭs. *ūs.* m. (ordinar. in ablat.)
【解】投，射，發.
【例】in quae corpora animi *injectus* fit. Lucr. 靈明投入原質中.

inj-ĭcio. *ĭcis, ēci, ectum, icĕre.* v. tr. (*in jacio*)
【同】objicio, immitto.
【解】❶ a) 拋，投，擲，射. b) 振作，激起. c) 引起，提起，論及. ❷ 置於，加於，用於....
【例】❶ a) (*injicere*) ignem castris. Liv. 縱火營中. (*injicere*) se in medios hostes. Cic. 投身敵人中. b) (*injicere*) mentem alicui, ut audeat.. Cic. 增其勇氣. (*injicere*) tumultum civitati. Cic. 城中惹起擾動. c) (*injicere*) alicui nomen alicujus. Cic. 與人提起某人之名. ❷ (*injicere*) plagam alicui rei. Cic. 損害某事物. (*injicere*) alicui catenas. Cic. 拘捕人. (*injicere*) alicui pallium. Cic. 擲氅衣與某人. (*injicere*) manum alicui. Cic. 買(佔據) 奴隸. (*injicere*) in tua jura manus. Ov. 追還(追究) 你的權利. (*injicere*) cogitationem. Cic. 喚起思想.

injūcundē. adv. (inusit.) *-dius.*
【解】不愉快，無興趣.

injūcundĭt-ās. *ātis.* f.
【同】asperitas.
【解】拂意，厭惡，不快，乏興趣.

injūcund-us. *a, um.* adj.
【同】insuavis, acerbus.
【解】不愉快，無興趣，不友善，(粗聲厲色).
【例】labor mihi minime *injucundus.* 使我愉快的工作.

injūdicāt-us. *a, um.* adj.
【解】未審詢，未判定者.

1. injunct-us. *a, um.* part. v. *injungo.*
【解】連結....

2. injunct-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *jungo*)
【解】未連合者，(未結婚者).

injun-go. *gis, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】impono, affero, importo.
【解】❶ 應用於，使相連. ❷ 聯合，連結(連接). ❸ 加給，强令.
【例】❶ (*injungere*) tignos in asseres. Liv. 使椽與板相連接. (*injungere*) muro. Liv. 使附於壁上. ❷ moenibus prope *injunctum* vallum. Liv. 築營壘幾乎與墻壁相連接. tecta *injuncta* muro. Liv. 房屋與城墻毗連. ❸ (*injungere*) servitutem alicui. Caes. 强人為奴隸. (*injungere*) aliquid damni reipublicae. 貽害國家.

injūrāt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *juro*)
【同】qui non juravit, sine jurejurando.
【解】未矢誓者.
【例】tibi vel *injurato* credendum. 即不矢誓亦當信任你. lingua juravi, mentem *injuratam* gero. 口中發誓，而我心中未矢誓.

injūrĭ-a. *ae.* f. (*injurius*)
【同】iniquitas. X. Jus, beneficium.
【解】❶ 不義，(悖理，違理). ❷ 侵犯權利，損害，損失，欺凌，傷害.
【例】❶ *injuriam* facere, accipere. Cic. 履行不義，受不義損失. suas *injurias* persequi. Caes. 報復不義行為. imperatoris *injurias* defendere. Caes. 保衛統帥不受損害. *injuriae* alicujus in aliquem. Caes. 某人對某人之不義行為. per *injuriam*. Cic. 藉不義....*injuria*. 藉不義.... ❷ nulla *injuria* est, quae in volentem fit. Ulp. 既同意則其權利不受損害. *injuriam* alicui inferre, imponere. Cic. 損害人權利. *injuriam* ulcisci. Caes. 報復損失. sub *injuria* pluviarum esse. Col. 暴露風雨下. *injuria* consulis. Liv. 總統之殘忍.
【註】phras. ❶ *injuriam* alicui facere, inferre, imponere; (*injuria* aliquem afficere). 凌辱人(侵犯人之權利). ❷ gravem

a te passus sum, (accepi) *injuriam*. 我曾受你之大辱. ❸ *injuriam* persequar, ulciscar. 報復所受之辱. ❹ adversus *injuriam* se defendit, (propulsavit). 保衛己之權利 (抵制受辱). ❺ *injuriam* aequo animo pertulit. 平心忍辱.

injūrĭōsē. adv. (*injuriosus*), *-sius*, *-sissime*.
【同】per contumeliam, contumeliose.
【解】窘辱，損害，不義.
【例】*injuriose* de aliquo suspicari. 無理猜忌人.

injūrĭōs-us. *a*, *um*. adj. (*injuria*)
【同】injurius.
【解】不義，不利，損害.
【例】*injuriosa* vita. 多行不義之生活.

injūrĭ-us. *a*, *um*. adj.
【同】iniquus.
【解】非義，悖理者.

1. injuss-us. *a*, *um*. adj. (*in* priv. *jussus*)
【解】未受命，自動，(fig.) 甘心情願者.

2. injuss-ŭs. *ūs*. m. (adhib. tant. ablat.)
【同】sine jussu, auctoritate, concessu. X. Jussus.
【解】未受上司之命.
【例】*injussu* populi hoc fecisti. 未受民衆之意旨，(命令)你曾行此事.

injustē. adv. (*injustus*), *-tissime*.
【同】inique, injuriose, contra fas.
【解】不公正，背理.
【例】*injuste* in aliquem, (quemquam) impetum facere. 無理攻擊人. *injuste* vendere. Hor. 誇張過分.

injustĭtĭ-a. *ae*. f. (*injustus*)
【同】iniquitas.
【形】capitalior, moderata. X. Justitia.
【解】非義，不公，過度，殘酷.
【例】in *injustitia* esse. Cic. 非義者.

injust-us. *a*, *um*. adj. *-tior*, *-tissimus*.
【同】iniquus, injurius, injuriosus, immeritus, non debitus. X. Justus.
【狀】dupliciter.
【解】❶ 非義，背理，不公者. ❷ 過度，越分，殘酷.
【例】❶ maleficus atque *injustus*. Cic. 凶惡不義之人. *injusta* arma. Liv. 不義之戰. ❷ *injustum* onus. Cic. 勞瘁過度. *injustae* vires. St. 用力不當. *injusta* noverca. Virg. 乖戾之繼母.

innābil-is. *e*. adj.
【解】不可航行者.

inna-scor. *scĕris*, *tus sum*, *sci*. v. dep. intr.
【同】ingignor.
【解】❶ (cum *in* et abl. vel dat.) 生於. ❷ (cum dativ. vel ablat. et *in*) 天性，生就，先天，天生.
【例】❶ quibus recta ratio *innascitur*. 生有正義感之人. ❷ omnibus *innatum* est esse deos. Cic. 一總人具有先驗的有神感念.

innăt-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. intr.
【解】❶ (cum dativ. accus. poetic.) 游泳於，(浮泛). ❷ (cum *in* et accus.) 游泳入. ❸ (fig.) 飄搖，飄浮無定.
【例】❶ *innatans*. Quint. 飄浮. ❷ pisciculi in concham *innatant*. 小魚浮於螺殼中.

1. innāt-us. *a*, *um*. part. v. *innascor*.
【同】insitus, ingenitus, ingeneratus. X. Assumptus, adventitius.
【解】生於，天然，先天，生得的，固有的，天賦的，天生的.
【例】*innata* est probitas, (vel potius insita). 人之生也直.

2. innāt-us. *a*, *um*. adj. (*in* priv. *natus*)
【解】未生者，(未受造者).

innāvĭgābĭl-is. *e*. adj.
【解】不可航行，(不能行舟者).

inne-cto. *ctis*, *xŭi*, *xum*, *ctĕre*. v. tr.
【同】necto.
【解】❶ 編織，連繫，打結. ❷ 組合，連結.
【例】❶ (fig.) (*innectere*) comas. Virg. 結髮. (*innectere*) brachia collo. Stat. 抱其頸項. *innecti* (pass.) cervicibus. Tac. 緊持其頸. *innecti* tempora sertis. Ov. (兩鬢)頭戴花冠. ❷ *innectere* mentem. Sen. 籠絡人心. *innectere* moras. Stat. 遲延.

innex-us. *a*, *um*. part. v. *innecto*.
【解】繫於，連結者，(fig.) 附和者.
【例】*innexus* conscientiae alicujus. Tac. (同黨)朋比為奸.

innī-tor. *tĕris*, *xus sum*, (quandoque *innisus sum*), *ti*. v. dep. intr. (cum dat. vel abl.)
【同】inclinor, reclinor.
【解】倚靠，依賴，依恃，(受人扶持).
【例】in te uno respublica *innititur*, (tuum est fulcire labefactatam rempublicam) 你一人為國家之砥柱. respublica in tuis humeris *innititur*. 你一人為國家之砥柱. fortuna hostium uni viro *innititur*. 敵人之命運繫於一人.

innīx-us. *a*, *um*. part. v. *innitor*.
【解】倚靠.
【例】*innixus* alicui. Tac. 依賴人. *innixus* in aliquem. Plin. 依賴人.

inn-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. intr. vel tr.
【同】innato.
【解】❶ intr. 游泳，浮游，泅泳. ❷ tr. 渡過，浮過.

innŏc-ens. *entis.* adj. *-tior, -tissimus.*
【同】qui nihil nocet, qui nulli injuriam facit, integer, culpa vacans, ad quem ne suspicio quidem criminis perveniat; ab omni culpae suspicione remotissimus, nullius probri compertus, crimine innoxius.
【解】❶無損害者，(事物). ❷無可譴責，無缺失者. ❸無罪，無辜，無過者.
【例】❶ *innocentior* cibus. Plin. 更易消化之食物. ❷ factorum *innocens* sum. Tac. 我所行無可譴責之處. vita *innocentissimus.* Vell. 生平毫無可指責之處. ❸ *innocens* sanguis. Tac. 無罪之血. *innocens* sum in ea causa. 在此事上我是無辜的. *innocentem* accusas. 你控告無罪之人. multi *innocentes* condemnantur. 處罰許多無罪之人. *innocentium* occisio. 殺害無辜.

innŏcentĕr. adv. *-tius, -tissime.*
【解】❶無害. ❷無辜，(無可指責)，正經，公正.
【例】vita *innocenter* acta. 一生無瑕.

innŏcentĭ-a. *ae.* f.
【同】integritas vitae et morum.
【形】par, singularis, vetus, summa.
【解】❶無損害. ❷無瑕，無辜，清廉，純全.
【例】❶ *innocentia* est talis affectio animi, quae noceat nemini. 無辜就是人之心意總不肯損害人. ❷ vir summa *innocentia.* 極清廉之人.

innŏcŭē. adv. (*innocuus*)
【同】innocenter.
【解】不損害人，清廉公正.

innŏcŭ-us. *a, um.* adj.
【同】innocens.
【解】❶不損害人，不爲人患者. ❷不受傷損，無恙者.
【例】causas agere *innocuas.* Ov. 辦理(辯護)無辜案件.

innōt-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】漸爲人知，漸著名.
【例】(*innotescere*) aliqua re. 因某事著名.

innŏv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】renovo, novum facio.
【解】更新，重新，復興.
【例】*innovata* corpora. Minuc. 復活(更新)之身. *innovata* villa. Inscr. 重修的別墅. se in suam intemperantiam *innovare.* Cic. 重犯不貞操行爲.

innoxĭē. adv.
【解】不損害.

innoxĭ-us. *a, um.* adj.
【同】innocens.
【解】❶不損害人者. ❷無辜，無可譴責，無可控告者. ❸不受損害，完好無恙者.
【例】❶ *innoxia* vulnera. Plin. 無危險之傷. *innoxia* medicamina. Plin. 無害的藥品. *innoxium* fore iter. Tac. 望前途順利. ❷ non *innoxia* verba. Virg. 有害的言論. ❸ paupertas *innoxia.* Tac. 貧而清廉.

innŭb-a. *ae.* f.
【解】不嫁者.

innūbĭl-us. *a, um,* adj. **innūb-is.** *e.* adj.
【解】天氣清朗，萬里無雲.

innū-bo. *bĭs, psi, ptum, bĕre.* v. intr.
【解】出嫁，結婚.

innŭmĕrābĭl-is. *e.* adj.
【同】innumerus, infinitus numero, quod omnem excedit numerum.
【解】不可數計者.
【例】infinita vis *innumerabilium* atomorum. 原子之多不可數計.

innŭmĕrābĭlĭt-as. *ātis.* f.
【解】無數，無限量.
【例】*innumerabilitas* atomorum. 無量數之原子.

innŭmĕrābĭlĭter. adv.
【解】無量數，無限量.

innŭmĕrāl-is. *e.* adj. **innŭmĕr-us.** *a, um.* adj. (*in* priv. *numerus*)
【解】無數，不勝枚舉.

innŭmĕr-us. *a, um.* adj. (*in numerus*)
【解】無數，不勝枚舉者.

innŭ-o. *ĭs, i,* (*ŭ*)*tum, ĕre.* v. intr.
【同】nutu aliquid significo, nutu capitis loquor.
【解】以手勢示意，通信號，指點.
【例】huic aditum modo patefacio et *innuo.* 方才與此人指示出路，(路線).

innupt-a. *ae.* f. (*in* priv. *nupta, nubo*)
innupt-us. *a, um.* adj.
【解】未嫁者，處女.
【例】*innupta* Minerva. Virg. 有貞操之米內女神. *innuptae* nuptiae. Poet. 私通.

innūtr-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.
【解】養活，養育，滋養，教養，(於…).

1. innūtrīt-us. *a, um.* part. v. *innutrio.*
【解】被養育，受教養者.

2. innūtrīt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *nutrio*)
【解】未受教養者.

In-ō. *ūs.* acc. *Ino.* f. nom. prop. mulier.
【解】女人名：Cadmus et Harmonie之女，Thèbes 王 Athamas 之妻.

inŏbēdĭ-ens. inŏboedĭ-ens. *entis.* adj. (*in* priv. *obedio*)
【解】不服從，不聽命令者.

inŏbēdĭenti-a. inŏboedienti-a. *ae.* f.
【解】逆命，抗命，違命，不服從，不遜.
inŏbēd-ĭo. inŏboed-ĭo. *ĭs, īre.* v. intr. (inobaudio)
【解】不服從，不聽號令.
inoblīt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *oblitus*)
【解】不忘者.
inobrŭt-us. *a, um.* adj.
【解】未被吞沒，未蕩盡者.
inobscūr-o. *ās. āre.* v. tr.
【同】infusco. X. Declaro, illustro.
【解】使昏黑，致暗.
inobsĕqu-ens. *entis.* adj.
【解】不服從，不馴，倔強者.
inobservābĭl-is. *e.* adj.
【解】不能遵守，不可觀察(窺見)者.
inobservantĭ-a. *ae.* f.
【解】不注意(未觀察)，不遵守.
inobservāt-ūs. *a, um.* adj. (*in* priv. *observo*)
【解】不留心，疏忽.
inoccĭdŭ-us. *a, um.* adj.
【解】不沒落者.
【例】*inoccidui* visus. (fig.) Stat. 不瞑目者.
inocc-o. *ās. āre.* v. tr.
【解】鋤地，耙地.
inŏcŭlātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】接木，接嫩芽.
inŏcŭlāt-or. *ōris.* m.
【解】接木者.
inŏcŭl-o. *ās, āvi, ātum. āre.* v. tr.
【解】接樹，銘刻(於心).
inōdōr-us. *a, um.* adj.
【解】無氣味，無嗅覺者.
inoffens-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *offendo*)
【解】❶未衝撞，未觸碰者，一未遇困難，未受擾攘者. ❷無阻碍者，無障礙者.
【例】❶pedem *inoffensum* referre. 平安回來. *inoffensa* valetudo. (fig.) Gell. 身體康健無恙. ❷*inoffensa* vita. Ov. 一生順利. *inoffensa* oratio. Sen. 流暢文字. cursu honorum *inoffenso.* Tac. 官運亨通.
inoffĭcĭōs-us. *a, um.* adj.
【同】inhumanus, illiberalis.
【解】❶不尊敬者. ❷不親切，(相反義務者).
【例】❶*inofficiosus* Dei. Tert. 不敬天主者. ❷*inofficiosum* testamentum. Cic. 廢嫡遺囑.
inol-esco. *escĭs, ēvi, ĭtum, escĕre.* v. intr. vel tr.
【解】❶tr. 茁生，長大，生長，生根. ❷intr. 使長於一種植於....
【例】❷duritiem lapidum mersis *inolescere* ramis. Sil. 沉水枝幹化爲硬石.
inŏlĭt-us. *a, um.* part. v. *inolesco.*
【解】生根於....
inōmĭnāt-us. *a, um.* adj.
【解】不吉祥，凶禍者.
inŏpāc-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】蔭覆，遮蔽.
inŏpert-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *operio*)
【解】揭開，未遮蔽，未掩飾者.
inŏpĭ-a. *ae.* f. (*inops*)
【同】egestas, indigentia. X. Copia.
【形】magna, summa, tanta.
【解】❶缺乏，虧缺. ❷(absol.)無援助，匱乏，窮乏，需要.
【例】❶*inopia* alicujus rei. Cic. 缺乏某物. *inopia* summa omnium rerum. Caes. 一無所有. *inopia* consilii, officii. Cic. 不知隨何方，(無任何主張). *inopia* aerarii. Liv. 國庫空虛. ❷*inopiam* sublevare, (mederi). 援助貧乏. aliquem in *inopiam* redigere. 使人一貧如洗. *inopiam* ferre, tolerare. 忍受貧窮.
inŏpīn-ans. *antis.* adj.
【解】無意，意外，不虞.
【例】multos in agris *inopinantes* deprehendit. 在田野間捉到許多偶然遇到之人.
inŏpīnanter. inopīnātē. inŏpīnato. adv.
【解】意外，驟然，詎料，突然.
【例】*inopinate,* praeter spem accidit. 意外遭遇.
inŏpīnāt-us. *a, um.* adj.
【同】nec opinatus, improvisus.
【解】❶意外，不虞者. ❷倏忽，突然者.
【例】ex *inopinato.* Cic. 未預料. ❷omnia repentina et *inopinata.* 一切突然意外之事.
inŏpīn-us. *a, um.* adj.
【解】出人意外者.
inopportūn-us. *a, um.* adj.
【同】alienus, incommodus. X. Opportunus.
【解】不合時宜，不適意者.
【例】sedes eo in loco non inopportuna sermoni nostro. 宜於發言之座位.
in-ops. *ŏpis.* adj.
【同】pauper, nudus, impotens. X. Abundans.
【解】❶貧窮，(無財力)者. ❷缺乏，需要者. ❸輭弱(無能力)者.
【例】❶*inopes* relicti a duce. Cic. 他們一無所有，被將帥遺棄. *inops* aerarium. Cic. 國庫空虛. ❷*inops* aquarum iter. Plin. 缺水之路. *inops* alicujus rei, (vel) aliqua re. 需要某事物. *inops* auxilii humani. Liv. 無人援助. *inops* amicorum, (ab amicis). 無朋友. *inops* somni. Ov. 未得安眠. *inops*

mentis. Ov. 精神失常. *inops* animi. Virg. 精神失常. *inops* rationis. Sen. 精神失常. *inops* pacis terra. Ov. 不平安之地. ❸ *inopis* animi est. Hor. 精神萎靡之人.

inoptāt-us. *a, um.* adj.
【解】未願望者.

inōrāt-us. *a, um.* adj.
【解】未陳明者.
【例】re *inorata.* Cic. 未說明之事.

inordĭnāt-us. *a, um.* adj. *-tissimus.*
inordĭnāt-um. *i.* n.
【同】perturbatus, confusus. X. Ordinatus.
【解】未整頓，未排列者，一混亂，雜亂，紊亂者.
【例】ex *inordinato* in ordinem reducere. 恢復秩序.
【附】**inorganicus.** 無機物.

inŏr-ĭor. *ĕris, īri.* v. dep. intr.
【解】生，有.

inornāte. adv. *-tius.*
【同】inculte, ineleganter.
【解】無修飾，無文彩狀.

inornāt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *orno*)
【同】inconditus, incomptus, agrestis, rudis, horridus, sine nitore et palaestra. X. Ornatus.
【解】❶無裝飾，無潤飾者. ❷不受頌揚，淸淺平順者.
【例】❶ *inornatae* comae. Ov. 未梳理之髮. ❷ oratio *inornata.* 平淡文字.

inōtĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】震動，動敏者.

inprīmis. imprimis. adv.
【同】cumprimis.
【解】首先，另外.
【例】argumentum *inprimis* firmum. 特殊堅確之論證.

inquăm. *inquĭs, inquit...* v. defectiv. (post unum vel plura vocab.)
【同】dico, ut dixi, ut institui dicere.
【解】我說，曰，謂，云.
【例】hoc, *inquam,* dico. 吾曾云，我說. communi sensu caret, *inquimus.* Hor. 我們說：他缺乏正義感. video, *inquam.* Cic. 我說：我看見.

1. inquiēs. *ētis.* (raro). adj.
【解】不安靜，搖動.
【例】hominum genus *inquies* et indomitum. 搔動不安之民族.

2. inqui-ēs. *ētis.* f.
【同】inquietus.
【解】震盪，騷擾，不安，不靜.

inquiētātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】動盪，不寧.

inquiētāt-us. *a, um.* part. v. *inquieto.*
【解】擾亂，不安者.

inquiēt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*inquietus*)
【同】turbo.
【解】動搖，騷擾，使人不安.

inquiēt-us. *a, um.* adj. *-tior, -tissimus.*
【同】turbulentus.
【解】搖動，煽動，紛亂，騷擾，喧噪者.
【例】homo est *inquieto* plane ingenio. (ad vim promptus, ad seditonem paratus, turbulenter facit omnia). 彼爲性燥之人，(輕舉妄動，喜武，易叛). curae hominem *inquietum* reddunt. 操心焦慮使人不寧.

inquĭlin-us. *i.* m. (*a, um.* adj.)
【同】qui in aedibus alienis habitat, praesertim conductis.
【解】❶租戶，房客. ❷同租房客.
【例】❶ non *inquilini* solum sed et mures ex aedibus migrarunt. 不但房客，而且鼠類亦移出房舍. ❷ non discipulos.. sed *inquilinos* voco. Sen. 我不稱門徒，而呼爲(校中)顧客.

inquĭnāment-um. *i.* n.
【解】污穢，(fig.)罪惡.

inquĭnātē. adv. (*inquinatus*)
【同】barbare, incompte, prave.
【解】不純粹，不清潔.
【例】*inquinate* loqui. Cic. 語音不正確.

inquĭnāt-us. *a, um.* part. v. *inquino. -tior, -tissimus.*
【解】濡染，蒙穢，卑污者，(醜陋).
【例】*inquinatus* versus. Cic. 卑劣之詩.

inquĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】contamino, foedo.
【解】❶污穢，玷辱. ❷敗壞，腐化.
【例】❶ *inquinare* venenis. Ov. 置毒(水中). ❷ vitiis se *inquinat.* 浸染惡習. famam alicujus criminibus *inquinare.* 敗壞人之名譽. voluptatibus *inquinari.* 放縱私慾.

inqu-ĭo. inqu-am. *is, it.* v. defect.
【解】云，曰，說，謂.

inquī-ro. *rĭs, sīvi,* (*sĭi*), *sītum, rĕre.* v. tr. (*in quaero*)
【同】perquiro, indago.
【解】❶尋求，察訪，深究. ❷審問，鞠詢，調查，偵察，搜索.
【例】❶ *inquirere* sedes (regionis). Just. 尋求地勢，(方向). *inquisitum* ire. Cic. 察訪. ❷ *inquirere* de re capitali. Curt. 審問命案. *inquirere* in aliquem. Cic. 偵察某人. *inquirere* de aliqua re. Curt. 詢問某事. *inquirere* in se nimium. Cic. 過度查問自

已。*inquirere* in mores civium. 調查國民作風。

inquīsītē. adv. (*inquisitus*), *-tius.*
【解】仔細，精審，留意。

inquīsīti-o. *ōnis.* f. (*inquiro*)
【同】disquisitio, investigatio veri.
【形】praenuntia, propria..
【解】❶細察深究。❷搜索，查究，鞫詢。
【例】❶ *inquisitioni* esse. Plaut. 被查究。ad *inquisitionem* militum. Curt. 爲招募新兵。❷ *inquisitionem* in aliquem postulare. Plin. 要查辦某人。
【附】**inquisitio** in veritatem fidei. 探詢信仰眞理。

inquīsītīv-us. *a, um.* adj.
【解】查究，考慮者。

inquīsīt-or. *ōris.* m. (*inquiro*)
【同】quaesitor.
【解】❶尋求，考慮，搜求，(獵物)。❷追究，查辦，檢查，查究。
【例】rerum *inquisitorem* sapientem esse decet. 查究案件者須用智慧。

1. inquīsīt-us. *a, um.* part. v. *inquiro.*
【解】受詢問，被搜索者。

2. inquīsīt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *quaero*)
【解】不尋找，不查問者。

insaept-us. *a, um.* part. v. (*insaepio.* inusit.)
【解】❶受圍護包圍者。❷無保障者。

insălūb-er. *ris, re.* adj. *-brior, -berrimus.*
insălūbr-is. *e.* adj.
【解】有礙衛生，傷身者，不利康健者。
【例】*insalubre* est. Plin. 有礙衛生者。

insălūtāt-us. *a, um.* adj.
【解】無人致敬，無人拜訪者。

insānābīl-is. *e.* adj. *-lior.*
【同】desperatus; quod curationem, medicinam non admittit.
【解】不能醫治(治療)，不能改良(改善)。
【例】morbus, plaga *insanabilis.* 不治之症(傷)。

insānē. adv. (*insanus*), *-nius, -nissime.*
【同】vehementer, cum impetu.
【解】瘋狂，愚痴貌，過度。

insānī-a. *ae.* f.
【同】furor.
【形】non mediocris, molesta, naturalis, ridicula, tolerabilis, utilis.
【解】❶非禮，精神錯亂。❷狂妄，瘋癲，癡呆。
【例】❶ concupiscere aliquid ad *insaniam.* Cic. 貪戀(某事物)致於精神錯亂。vi doloris in *insaniam* incidit. 因痛苦而致瘋狂。lis ammissa eum ad *insaniam* adegit. 因敗訴而精神錯亂。❷ (*insania*) libidinum. Cic. 慾狂。*insania*, dementia deflagrare. 患瘋癲症。

insān-io. *īs, īvi,* (vel) *ii, ītum, īre.* v. intr. (*insanus*)
【同】desipio, furo, mentem amitto, mente captus sum, sanus non sum, deliro.
【狀】apertissime.
【解】❶發狂，癲痴。❷(fig.)失掉理知作用，失正義感，妄行狂言，狂戀。
【例】❶ mederi *insanientibus.* Plin. 醫治瘋狂者。*insanire* solent. Plin. (牛)慣發狂。malis *insaniens.* Curt. 因逆境而精神失常者。ex amore (*insaniens*). Plaut. 因戀而發狂。*insanitur* a patre. Sen. 父發狂言。❷ (*insanire*) in libertinas. Hor. 對釋婢發狂。(*insanire*) statuas emendo. Hor. 買像狂。(*insanire*) errorem similem. Hor. 染同樣狂病。

insānīt-ās. *ātis.* f. (*insanus*)
【解】瘋狂，精神失常。

insān-us. *a, um.* adj. *insanior, -nissimus.*
【同】non sanus, amens, furens, fanaticus, vesanus, alienus a mente, a seipso discedens; remotae mentis; mentis impos.
【解】❶瘋癲，神經錯亂。❷狂妄，理智不正常。❸致狂者。❹失態，怪異，妄言，妄行。❺發囈語，讖語。
【例】❶ *insani* incipientes furere. Cic. 狂症發作。❷ *insanior* cupiditas. Cic. 狂想(妄貪)。*insanus* amor. Virg. 狂戀。*insana* canicula. Pers. 溽暑。❸ *insana* aqua. Ov. 致狂之水。*insani* fluctus. Virg. 狂瀾。❹ flagitiis *insanus.* 慾狂。❺ *insana* vates. Virg. 囈語巫者。

insătĭābil-is. *e.* adj. (*in satio*). *-lior.*
【同】insaturabilis.
【解】❶貪不飽，心不厭者，不知足者。❷不能使人滿足厭倦者。
【例】❶ *insatiabilis* gloriae. Sen. 總無厭足之虛榮心。❷ *insatiabilis* cupiditas. 貪心無厭者。

insătĭābĭlĭter. adv. (*insatiabilis*)
【解】不厭足貌。

insătĭāt-us. *a, um.* adj.
【解】不滿足者。

insătĭĕt-as. *ātis.* f.
【解】貪心無厭。

insătūrābĭl-is. *e.* adj. (*in saturo*)
【同】insatiabilis.
【解】不知飽飫者。
【例】*insaturabile* abdomen. 不飽之腹。

insătūrābĭlĭter. adv.

【同】sine satietate.
【解】無厭，不知足貌.
inscalp-o. vide **insculpo.**
inscen-do. *dis, di, sum, dĕre.* v. intr. vel tr. (*in scando*)
【解】❶ intr. (cum *in* et accus.) 陞(至)，登(於). ❷tr.乘.
【例】❶ *inscendo* in arborem. 升至樹上. ❷ *inscendo* quadrigas. Pl. 乘駟馬. *inscendo* equum. Suet. 乘馬.
inscens-us. *a, um.* part. v. *inscendo.*
【解】所乘者.
insci-ens. *entis.* adj.
【同】imprudens. X. Sciens.
【解】不知，愚昧者.
【例】*insciente* me. Cic. 我不知. *insciens* feci. Ter. 我不故意而行此事.
inscienter. adv. (*insciens*), *-tissime.*
【同】imprudenter.
【解】蒙昧，無知識.
inscienti-a. *ae.* f. (*insciens*)
【同】inscitia, ignorantia. X. Scientia.
【形】multa.
【解】無知識，拙笨.
【例】*inscientia* alicujus rei. Caes. 不知某事. in maximis mihi *inscientiae* tenebris lumen praetulisti. 你開啓了我的極大蒙昧.
inscite. adv. (*inscitus*), *-tissime.*
【同】imperite.
【解】不巧，拙劣，粗魯.
【例】*inscite* nugari. 孟浪戲言.
insciti-a. *ae.* f. (*inscitus*)
【同】inscientia, imprudentia, stultitia.
【形】miserabilis, summa.
【解】❶ 拙笨，不諳練. ❷ 蒙昧，無知識，愚蒙.
【例】❶ *inscientia* temporis. Cic. 不識時務. ineuntis aetatis *inscitia.* 少年無知. ❷ magna est in illo *inscitia.* 他非常愚蒙.
inscit-us. *a, um.* adj. *-tior.*
【同】inelegans, male compositus, et absurdus.
【解】無知識，無才學者.
【例】quid *inscitius* est quam..? (prop. infin.) Cic. 還有更狂誕的事嗎? non *inscitus* jocus. Suet. 諷刺語.
insci-us. *a, um.* adj.
【同】insciens, rudis, imperitus, imprudens.
【解】無知識，無學識者.
【例】tu me *inscio,* hoc ausus es? 不通知我，你敢行此事嗎? non sum *inscius,* magnam esse historiae utilitatem. 我非不知歷史之益. *inscii* quid gereretur. Caes. 不知當時做何事. *inscio* domino facta restitutio. 暗取主人財物，以償還債權.
inscrī-bo. *bĭs, psi, ptum, bĕre.* v. tr.
【同】incido, imprimo, mando litteris, in codicem refero.
【解】❶ 書於，登錄. ❷ 指定，歸附. ❸ 題名，題辭，銘刻，標記.
【例】❶ vestris monumentis suum nomen *inscripsit.* Cic. 書己名於你們的紀念物上. (*inscribere*) nomen in actis. Tib. 錄名冊上. ❷ (*inscribere*) sibi nomen philosophi. Cic. 自命爲哲士. (*inscribere*) vitiis suis sapientiam. Sen. 稱錯誤爲智慧. ❸ (*inscribere*) statuas; (statua *inscribitur*). Cic. 題辭於像上. liber qui *inscribitur* Laelius. Cic. 書名來利. versa pulvis *inscribitur* hasta. Virg. 以長矛劃痕跡於土上. (*inscribere*) orationem in animo. Cic. 銘刻演詞於心中.
inscripti-o. *ōnis.* f. (*inscribo*)
【同】titulus.
【形】plenior, praeclara, falsa.
【解】書寫，登記，題名，款識，書名，烙印，碑銘.
【例】sine ulla nominis mei *inscriptione.* Inscr. (紀念物上) 未題吾名. decernere alicui statuam cum *inscriptione* praeclara. 決議爲某人立像並刻褒揚題辭.
1. inscript-us. *a, um.* part. v. *inscribo.*
【解】書於上者，題辭，銘刻者.
【例】flores *inscripti* nomina regum. Virg. 花上書王名.
2. inscript-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *scriptus*)
【解】未書者，未登記者，未載於法律者.
insculp-o. *ĭs, si, tum, ĕre* v. tr.
【同】incido, imprimo, inscribo.
【解】(accus. cum *in* et ablat. vel dativ.) 鐫於，銘刻於.
【例】res animo *inscriptas* habere. 將諸事銘刻於心. omnibus insita est et *insculpta* deorum notitia. 一總人生來有銘刻於心的神的觀念.
insculpt-us. *a, um.* part. v. *insculpo.*
【解】銘刻者.
insĕcābĭl-is. *e.* adj.
【解】不可剖析，不能分解者.
【例】*insecabilia* corpora. Quint. 不可分解之物體.
insĕc-o. *ās, ŭi, tum. āre.* v. tr.
【同】incido, seco.
【解】截斷，剖解，剜割.
【例】dentibus *insecare.* Cornif. 用牙撕開.
insect-a. *ōrum.* n. plur.

【解】昆虫.
insectanter. adv. (*insector*)
【解】酸澀,痛責.
insectātī-o. *ōnis.* f. (*insector*)
【解】❶ 追逐,迫害,磨難. ❷ 攻擊,鬻忤,貶斥,譴責.
【例】❷ abstinere aliorum *insectatione.* 阻止迫害人. ❷ *insectatio* alicujus, (vel) alicujus rei. 攻擊人或事物.
insectāt-or. *ōris.* m. (*insector*)
【同】persecutor, vexator.
【解】窘難人,迫害人者,批評譴責人者.
insectāt-us. *a, um.* part. v. *insector.*
【解】攻擊,迫害者—受攻擊者.
insectī-o. *ōnis.* f.
【解】插入,揷曲.
insect-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】consector, insequor; peto, agito, exagito.
【狀】inimice, insolenter, petulantissime, vehementer.
【解】❶ 追逐,窘迫,折磨. ❷ 迫切,窘迫,貶斥,駁斥.
【例】❶ assiduis terram *insectari* rastris. Virg. 勤於耕耙田地. ❷ aliquem contumeliis, maledictis *insectari.* 凌辱人,惡言誹謗.
insectūr-a. *ae.* f.
【解】刀傷,割.
1. insect-us. *a, um.* part. v. *inseco.*
【解】割斷,解剖.
【例】*insecta* corpora. Gell. 解剖身體. *insecti* dentes. 修(磨)牙.
2. insect-us. *a,um.* adj. (*in* priv. *sectus*)
【解】未割斷者.
insecūt-us. insequut-us. *a, um.* part. v. *insequor.*
【解】窘迫,尾追.
insemin-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】播種於,散佈於....
insēdi. perf. indic. v. *insideo* et *insido.*
insĕn-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr. (cum dativ.)
【解】漸老,衰老,加重,增煩難.
【例】*insenescere* iisdem negotiis. Tac. 老於其職. *insenescens* luna. Cic. (fig.) Cic. 月之下弦.
insensāt-us. *a, um.* adj.
【解】無知覺者.
insensĭbĭl-is. *e.* adj.
【解】無感覺者,不能感覺者.
insēpărābĭl-is. *e.* adj. *-lior.*
【解】不能分離,不能分析者.
insept-us. *a, um.* vide **insaeptus.**
【解】藩籬圍護者.
1. insĕpult-us. *a,um.* adj. (*in* priv. *sepultus*)
【同】inhumatus. X. Sepultus.
【解】未埋葬者.
【例】miseri et *insepulti* acervi civium. 悽慘未葬之國民屍堆.
2. insĕpult-us. *a. um.* adj.
【解】已葬者.
insĕ-quor. *quĕris, cūtus,* (vel) *quutus sum, qui.* v. tr.
【同】insector, sequor, persequor, subsequor, excipio.
【狀】acriter, longius, undique, necessario.
【解】❶ 追隨. ❷ 繼續不斷. ❸ 追逐,窘迫,磨難.
【例】❶ proximo huic *insequitur* Salius. Virg. 撒利緊隨其後. improborum facta suspicio *insequitur.* Cic. 對惡人所行各事,人已懷疑. nocte *insequenti.* Hirt. 後夜. *insequi* hostem. Tiv. 尾追敵人. ❷ convellere.. *insequor.* Virg. 我繼續拔出. (*insequi*) laudes alicujus. Tiv. 不斷頌揚某人. ❸ (*insequi*)aliquem gladio. Cic. 持劍追逐某人. cedentes *insecuti.* Caes. 追逐逃亡者. (*insequi*)aliquem contumelia. Cic. 凌辱人.
1. insĕr-o. *ĭs, ŭi, tum, ĕre.* v. tr.
【同】impono, immitto.
【解】❶ 插入,加入,嵌入,裝皮毛. ❷ 引入,搶入.
【例】❶ (*inserere*)collum in laqueum. Cic. 投環(自盡). (*inserere*) gemmas soleis. Curt. 嵌寶石於鞋上. falces *insertae* affixaeque longuriis. Caes. 釘鐮刀(鈎)於篙上. *inserere* in os cibum infantibus. Cic. 餵嬰兒. ❷ *inserere* jocos historiae. Ov. 置揷曲於正史中. *inserere* minimis rebus deos. Liv. 使諸神干預細事.
2. ins-ĕro. *erĭs, ēvi, ĭtum, erĕre.* v. tr.
【解】❶ 播種,栽植. ❷ 接木,接樹. ❸(fig.) 加入.
【例】❶ (*inserere*)frumentum. Col. 種小麥. vitis quam *insiturus* es. Col. 你將培植之葡萄. ❷ si in pirum *inseveris.* Varr. 若接梨樹. *inserere* vitem. Col. 接葡萄樹. ❸ in Calatinos *insitus.* Cic. 加入加拉弟人團體. jus quaedam innata vis *inseruit.* Cic. 賦有先天的權利觀念. haec *inseri* ab arte non possunt. Cic. 藝術不能建造此優長. notio *insita* in animis nostris. Cic. 天然的知識. quum animis corpora *insevisset.* Cic. 使肉身與靈魂結合.
inserp-o. *ĭs, si, tum, ĕre.* v. intr.

【解】爬行，潛入，蜿蜒.
insertāt-us. *a, um.* part. v. *inserto.*
【解】插入，穿入者.
insert-o. *ās, āre.* v. tr. (*insero*)
【解】(cum accus. et dativ.) 穿入，插入，引入.
insert-us. *a, um.* part. v. *insero 1.*
【解】插入，嵌入.
【例】*insertae* margaritae. Plin. 串珠(珍珠)頸環. *insertae* lineae. Ulp. 串珠(珍珠)頸環. (turris)nubibus *inserta* caput. Sen. 塔頂插入雲霄. *inserti* civium numero. Suet. 列入公民之數.
inserv-īo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. intr. vel tr.
【同】servio, operam do, (vel) navo.
【狀】fideliter, studiose.
【解】❶ 隸屬，服務，奉承. (cum dat.)❷ 爲陪臣.
【例】❶ (*inservire*)suis commodis. Cic. 專務私利. (*inservire*) honoribus. Cic. 專求功名. a quo plurimum sperant, huic plurimum *inserviunt.* 由此可希望獲得最大利益之人，便極力奉承之. ❷ *inservientium* regum ditissimus. Tac. 所屬藩王中最富者. (tr.) *inservire* aliquem. Frog. 待遇人如奴隸. illud *inserviendum* est consilium. Plaut. 須贊助此計劃.
inserv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】謹守，保重.
insess-us. *a, um.* part. v. *insideo,* (vel) *insido.*
【解】寄留，居住，駐紮(之處).
【例】*insessum* avibus. Tac. 飛鳥構窠之處.
insībīl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】嘯，吹，哨，(出尖銳之聲).
ins-īdĕo. *īdēs, ēdi, essum, idēre.* v. intr. vel tr. (*in sedeo*)
【同】haereo, inhaereo.
【狀】penitus.
【解】I. intr. ❶ 坐於，乘. ❷ 安插，安頓於.... II. tr. ❶ 佔據，佔領. ❷ 居住，逗留.
【例】I. ❶ (*insidere*)immani belluae. Cic. 乘一怪獸. equo *insidens.* Liv. (equus insidetur. Gell.) 乘馬. ❷ (fig.) *insidens* capulo manus. Tac. 以手按劍. *insidebat* in ejus mente species eloquentiae. Cic. 心中想念理想的口才. in tribus figuris *insidere* debet. Cic. 須集力於此三種文藝. II. ❶ *insidere* locum. Liv. 佔據一地. viae hostium praesidiis *insidentur.* Liv. 公路被敵軍佔據(防守). morbus quum penitus *insidet.* Cels. 病旣入膏肓. ❷ patriae cineres *insedisse.* Virg. 傾頹的本國. dolor pedibus *insidebat.* Plin. 脚痛.
insīdī-ae. *ārum.* f. plur. (*insideo*)
【同】fraus.
【形】abstrusae, clariores luce, crudeles, domesticae, fictae, manifestae, nefariae, occultae, tantae atque tam absconditae, urbanae.
【解】埋伏，陷阱，暗箭，伏兵，詭計，陰謀，奸計.
【例】in *insidiis* collacare. Caes. 暗置伏兵. *insidias* facere alicui. Cic. 爲人設陷阱. *insidias* ponere, parare, tendere, collocare, comparare, struere, componere. Cic. 陰謀，(設埋伏...). per *insidias* interfici. Cic. 爲人謀殺. *insidiis* interfici. Cic. 爲人謀殺，(暗算).
【註】phras. ❶ *insidias* illi struxit, (molitus, machinatus est). 設計陷害他. ❷ ejus *insidias* vix effugit. 難以逃避其陰謀. ❸ in *insidiis* insidere, subsidere. 設埋伏防守. ❹ in *insidiis* ponere, locare, milites. 設伏兵. ❺ ex *insidiis* consurgere. 伏兵四起. ❻ *insidias* cavere, (antevenire). 預防詭計.
insīdĭāt-or. *ōris.* m. (*insidior*)
【解】設計害人，暗算人者.
【例】*insidiator* bonorum. 謀害善人者. nullus *insidiator* viae. Cic. 道路穩安，(無防害交通者).
insīdĭāt-us. *a, um.* part. v. *insidior.*
【解】設計暗算者.
insīdī-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*insidiae*)
【同】insidias facere, ponere, tendere; periculum intendere, insidias adhibere, moliri, comparare, instruere, machinari, collocare, opponere; vim vel arma intendere.
【解】❶設陷阱，設埋伏，陰謀暗算. ❷ 伏兵窺侯者.
【例】❶ in legatis *insidiandis.* Cic. 在暗算代表. quibus plurimum fidebam, ii mihi *insidiati* sunt. 我最親信之人，設計陷害我. ❷ ii me insidiis petiverunt, obsederunt, oppresserunt, prodiderunt. 這些人設埋伏攻擊我，圍攻我，迫害我，暗算我. (*insidiari*) huic tempori. Liv. 乘此時機.
insīdīōse. adv. (*insidiosus*), *-sissime.*
【同】fraudulenter, ex insidiis.
【解】巧詐，佯僞，背信.
【例】*insidiosissime* tractare aliquem. 極巧詐的陷害人. *insidiose* redire in gratiam.

侔偶和好.

insidiōs-us. *a, um.* adj. (*insidiae*)
【同】fraudulentus, dolosus, perfidiosus, simulator, fallax.
【解】❶ 設計陷害人者，背信渝盟者. ❷ 巧詐，陰險，奸慝，狡猾者.
【例】❶ apertis inimicis resistere, *insidiosis* amicis non credere. 抵制顯明的敵人，不信任陰險的朋友.

ins-īdo. *īdis, ēdi, essum, idĕre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ 坐於，安居，止棲. **a)** intr. **b)** tr. ❷ 逗留，位於，置於. **a)** intr. **b)** tr. **c)** (fig.) 久居，歸附，生於.
【例】❶ **a)** apes floribus *insidunt.* Virg. 蜜蜂棲於花上. **b)** (*insidere*) locum. Stat. 逗留某地. ❷ **a)** (*insidere*) silvis. Virg. 居林中. **b)** (*insidere*) vias. Liv. 扼守要衝. saltus ab hoste *insessus.* Liv. 隘要被敵人佔據. ❸ (fig.) (*insidere*) in memoria. Cic. 牢記於心. (*insidere*) memoriae. Quint. 牢記於心. *insidunt* ossibus catenae. Quint. 鎖鍊刺骨.

insignĕ. *is.* n. (*insignis*)
【同】signum, indicium, nota, monumentum ornamentum.
【形】clarissimum, obscurum, oppressum, regium, singulare.
【解】❶ 標幟，信號，制服. ❷ (另外) 官徽，番號. ❸ (fig.) 特徵，異點— 勳章，徽章—榮銜爵秩之特飾.
【例】❶ *insigne* nocturnum trium luminum. Liv. 夜間三燈信號. *insigne* veri. Cic. 眞理標記. *insignia* lugentium. Tac. 喪服. ❷ *insigne* auguratus. Cic. 占卜之兆. *insignia* regia. Cic. 國王儀仗. toga pacis *insigne* et otii. 長袍爲和平安閒之象徵. ❸ *insignia* virtutis. Cic. 英武(德行)之特點.

insign-īo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. tr. (*insignis*)
【同】signis noto, distinguo.
【解】❶ 表示，標識，昭著，旌表，(pass.) 區別，特徵. ❷ 指示，顯著.
【例】❶ (*insigniri*) nullis calamitatibus. Suet. 此時無特殊之災難. sedes paternas *insignibat* acu. Claud. 以刺繡品裝飾父親之宮殿. *insignitae* notae veritatis. 眞理之顯明標記.

insign-is. *e.* adj. (*in signum*), *-gnior, -gnissimus.*
【同】manifestus, clarus, apertus; nobilis, nobilitatus, conspiciendus, egregius, praestans, notatus.
【解】非常者，(有特別標識者)，著名，出等，奇異，(善意或惡意). 卓越，偉大.
【例】vir genere *insignis.* Cic. 出身貴顯之人. virtus *insignis.* Cic. 非常的英勇(德行). studium *insigne* erga aliquem. Cic. 對人格外忠誠. *insignis* impudentia. Cic. 特別無廉恥. *insignis* pietate. Virg. 以孝著名. *insigne* vitium. Cic. 顯著的惡習. *insigne* indicium mei in te amoris habes. 你有我對你愛情之特別標記.

insignītē. adv. (*insignitus*), *-tius.*
【同】insigniter, aperte.
【解】非凡，出衆，卓絕.
【例】homo *insignite* improbus. 窮凶極惡之人. *insignite* loqui. Gell. 健談.

insignĭtĕr. adv. (*insignis*), *-gnius.*
【同】insignite.
【解】特殊，出奇.
【例】*insigniter* impudens. 廉恥喪盡者. *insigniter* aliquem diligere. 特別鍾愛某人.

insignīt-us. *a, um.* part. v. *insignio. -tior.*
【解】特出者，顯明卓著，傑出者，優越者.
【例】nomen *insignitius.* Liv. 更著名者. deformitate *insignitus.* Petr. 異常醜陋者.

insĭl-īo. *īs, ŭi,* (*insultum*), *īre.* v. intr. vel tr. (*in salio*) (cum *in* et acc., cum acc. vel dat. poet.)
【解】跳上，跳於.
【例】*insilire* in equum. Liv. 跳上馬背. *insilire* tergo. Ovid. 躍於背上. maximum in cruciatum *insilire.* Plin. 遭極大厄運.

insĭmŭl. adv.
【解】同時.

insimŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*insimulo*)
【同】accusatio.
【解】誣告，控告.

insĭmŭlāt-or. *ōris.* m.
【解】原告，誣告者.

insĭmŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】accuso, criminor, arguo.
【狀】communiter, falso.
【解】誣告，控告.
【例】(*insimulare*) se peccati. Cic. 自訟己罪. (*insimulare*) aliquem aliquid fecisse. Cic. 告人曾行某事. *insimulatus.* Cic. 被告者.

insincēr-us. *a, um.* adj.
【解】腐化，敗壞，贋品，不實(不足成色)者.

insĭnuātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】漸入，徐徐插入，委婉開端，含蓄陳述.
【例】*insinuatio* benevolum facit auditorem. 委婉陳辭，博得聽衆同情.

insinuāt-us. *a, um.* part. v. *insinuo.*

【解】引進，漸入者.
【例】*insinuatis* manibus. Apul. 袖手旁觀. *insinuatus* Neroni per... Suet. 藉...而漸成奈洛之友.

insinŭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】influo, irrepo.
【狀】familiariter, penitus.
【解】I. tr. ❶引入，漸進，委婉陳述. ❷(fig.) a) 夤緣，(邀人寵幸). b) 誘惑.
II. intr. 潛入，徐徐爬入.
【例】I. ❶ a) (*insinuare*) se inter equitum turmas. Caes. 漸入騎兵隊中. ❷ (*insinuare*) aliquem animo alicujus. Plin. 藉嫵媚以邀人之寵幸. *insinuatus* Neroni. Suet. 奔走夤緣護得奈洛寵幸. b) se *insinuare* in familiaritatem alicujus. Cic. 漸獲得某人友誼. (*insinuatus*) plebi. Liv. 漸博得民衆同情. II. in forum *insinuare*. Cic. 潛入市區. *insinuat* pavor. Virg. 漸起懼心.

insĭpĭd-us. *a, um.* adj. *-dior.*
【解】淡然無味，無興趣者.

insĭpi-ens. *entis.* adj. (*in* priv. *sapiens*) *-entior, -tissimus.*
【同】stultus, excors, vecors, sine corde et palato.
【解】不合理智者，痴呆者.
【例】animus *insipiens.* 癡心. nihil *insipiente* fortunato intolerabilius. 狂人得勢實極難堪.

insĭpientĕr. adv. (*insipiens*)
【同】stulte.
【解】愚蠢，癡呆者.

insĭpienti-a. *ae.* f. (*insipiens*)
【同】stultitia.
【解】痴呆，愚蠢.
【例】nullum *insipientia* majus malum. 無比愚蠢更爲不幸者.

ins-isto. *istĭs, tĭti, istĕre.* v. intr. vel tr.
【同】consisto.
【狀】importune.
【解】I. intr. ❶ 坐於，棲止，站立. ❷追逐，尾追，窮追. ❸ 委身，附於. ❹ 停止.
II. tr. ❶ 踐踏，履行，追踪. ❷ 致力，專心.
【例】I. ❶ (*insistere*) firmiter. Caes. 站穩. (*insistere*) jacentibus. Caes. 踐踏倒地者. (*insistere*) in jugo. Caes. 立於軛上. (*insistere*) in sinistrum pedem. Quint. 左足獨立. ❷ (*insistere*) hostibus. Liv. 追逐敵人. ❸ (*insistere*) in bellum. Caes. 委身戰事. (*insistere*) ad spolia legenda. Liv. 致力收集勝利品. (*insistere*) perdomandae Campaniae. Tac. 努力制服剛巴尼省. ❹ (*insistere*) alicui rei. 致力某事.
II. ❶ (*insistere*) limen. Virg. 履閾. (*insistere*) vestigia. Lucr. 步後塵. (*insistere*) iter. Liv. 沿路. (*insistere*) rationem pugnae. Caes. 依戰略. ❷ (*insistere*) munus. Cic. 努力盡職. Appium *institit* sequi. Liv. 盡力追逐亞比勿.

insĭtĭci-us. *a, um.* adj. (*insitus*)
【解】❶ 插入，加入. ❷ 接木，混合植物動物種類，(fig.) 外方者.
【例】*insiticius* somnus. Varr. 午睡.

insĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*insero 2*)
【同】consitio.
【解】接木，接樹.

insĭtīv-us. *a, um.* adj.
【同】insitus, non nativus.
【解】❶ 接樹者，由接樹生者. ❷ 私生子，外來者，假者.
【例】liberi *insitivi.* Phaed. 私生子. *insitivus* Gracchus. Cic. 假柯來. *insitivus* heres. Sen. 繼子，義子. *insitivum* lactis alimentum. Gell. 外購(雇用乳母)之乳汁.

insĭt-or. *ōris.* m.
【解】接樹者.

insĭt-um. *i.* n.
【解】接樹.

1. insĭt-us. *a, um.* part. v. *insero 2.*
【同】innatus, ingenitus, naturalis, ingeneratus, inhaerens, inustus. X. Assumptus, adventitius.
【解】❶ 已接之樹，引入者. ❷ 出於天性者，銘刻於心者，繼承者.
【例】❶ quod in animo ponitur, *insitum* est. 置於心者，深刻於心者. ❷ in Laeliorum gentem *insitus.* 爲來利族之繼承人.

2. insĭt-ŭs. *ūs.* m.
【解】接樹.

insŏcĭābĭl-is. *e.* adj.
【解】不合群，不團結，不相容，不相合者.
【例】homo omnibus *insociabilis.* 與大衆不合群之人.

insōlābĭlĭter. adv.
【解】無安慰者.

insōlātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】晒，暴於日光下.

insŏl-ens. *entis.* adj.
【同】superbus, elatus, insolitus, imperitus.
【解】❶ 不習慣，罕見者. ❷ 過度，過甚者. ❸ 倨傲，厚顏，虛浮者.
【例】❶ (*insolens*) belli. Caes. 不慣作戰. (*insolens*) in dicendo. Cic. 不慣講話. (*insolens*) verbum. Cic. 罕見名詞. (*insolens*) regio. Pall. 人煙稀少之地. harum rerum plane *insolens.* 對此種事完

全外行. ❷ (*insolens*) alacritas. Cic. 興奮過甚. ne in re nota multus et *insolens* sim. Cic. 在已認識的事上，爲避免過於冗長討厭. ❸ secundis rebus *insolentiores*. Hirt. 因事情順利而更自豪. *insolentissimi* homines. Cael. 極傲慢之人. *insolens* fortuna. Plin. 幸運易逝. *insolens* in pecunia. 浪費.

insŏlentĕr. adv. (*insolens*), *-tior*, *-tissime*.
【同】immoderate, arroganter, superbe.
【解】例外，罕見，過度，一驕橫. 傲慢.
【例】se sumptuosius et *insolentius* tractare. Cic. 對己過於奢靡浪費. se efferre, gloriari *insolenter*. 自誇自豪，非常傲慢.

insŏlentĭ-a. *ae.* f. (*insolens*)
【同】intoleratia.
【形】singularis.
【解】❶ 不習慣，缺乏經驗. ❷ 新奇，矯飾. ❸ 奢華，驕橫，(自命不凡).
【例】❶ (*insolentia*) alicujus rei. 不慣其事. ❷ (*insolentia*) loci. Cic. 新地. timidus *insolentia* itineris. Sall. 怯於行新路. ❸ esse tanta *insolentia* ut.. Cic. 如此傲慢至於.... superba *insolentia* spernere. Just. 傲氣凌人.

insŏlesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】日漸驕縱，傲慢.

insŏlĭd-us. *a, um.* adj.
【解】不堅固.

insŏlĭt-us. *a, um.* adj.
【同】insolens, insuetus, novus, inusitatus, minime tritus, inexpertus.
【解】❶ 不習慣，不熟習，(cum *ad* et acc. vel genit. autinf in.) ❷ 新奇，罕見，(不習用)者.
【例】❶ *insolitus* ad dolorem. Caes. 不慣吃苦. *insolitus* rerum bellicarum. Sall. 不諳軍事. ❷ *insolita* adulescentibus gloria. Cic. 爲青年罕見之榮譽. verbum *insolitum*. Cic. 新名詞. *insolitum* est ut.. Plin. 罕見的.... lucem *insolitam* aspicere. 注視異光. *insolita* gloria mihi advenit. 我獲得特殊的榮譽.

nsōl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*in sol*)
【解】日晒.

insŏlūbĭl-is. *e.* adj.
【解】❶ 不能溶解，不能解釋者. ❷ (fig.) 不能清償，不可懷疑者.

insŏlūbĭliter. adv.
【解】不能解開，不能解釋.

insomnĭ-a. *ae.* f. (*insomnis*)
【解】不寐，不能眠.

insomn-is. *e.* adj. (*in* priv. *somnus*)
【解】不寐者，醒寤者.
【例】*insomnem* noctem ducere. Virg. 夜不成眠.

insomnĭ-um. *i.* n. (*in* priv. *somnus*)
【同】somnium.
【解】❶ 夢. ❷ 不寐.
【例】haec metuo, ne *insomnia* sint. 我怕這一切都是夢.

insŏn-o. *ās, ŭi,* (*ĭtum*), *āre.* tr. vel intr.
【解】❶ intr. 發聲，震響. ❷ tr. 使發聲.
【例】❶ *insonuit* flagello. Luc. 鞭策聲. *insonuere* tubae. Luc. 吹號聲. ❷ *insonuere* verbera. Virg. 杖笞聲.

ins-ons. *ŏntis.* adj. subst. m.
【解】❶ 無罪，無過者，未犯法者. ❷ 無損害者.
【例】❶ (*insons*) culpae cladis. Liv. 不負戰敗之咎. (*insons*) regni crimine. Liv. 未有犯上叛國之罪. (*insons*) fraterni sanguinis. Ov. 未犯弒兄殺弟之罪.

insŏn-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *sonus*)
【解】不震響，不發聲者.

insōpīt-us. *a, um.* adj.
【解】未瞌睡者.

inspectĭ-o. *ōnis.* f. (*inspicio*)
【解】觀察，眺望，視察，查閱，檢驗.
【例】consules *inspectionem* (habent). 執政官(總統)檢閱. prima *inspectione*. Col. 初視之.

inspect-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*inspicio*)
【解】觀察，查閱，檢驗.
【例】*inspectante* praetore. Cic. 在裁判官觀察時. me *inspectante*. Cic. 在我查閱時.

inspect-or. *ōris.* m. (*inspicio*)
【解】視察員，查閱，監察員.

1. inspect-us. *a, um.* part. v. *inspicio.*
【解】被觀察，查閱，檢驗者.

2. inspect-ūs. *ūs.* m.
【解】檢閱，查驗，觀察.

inspērābĭl-is. *e.* adj. (*in* priv. *sperabilis*)
【解】不可希望者.

insper-ans. *āntis.* adj. (nomin. inusit.)
【解】失望，絕望，不期待.
【例】*insperanti* mihi accidit, ut.. Cic. 我遇到意外之事. *insperanti* tibi venit. Tib. 你不期待時他來了. salutem *insperantibus* reddidisti. 已絕望者你還其生命.

inspērāto. adv.
【解】意外，不期待.

insperāt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *spero*) *-tissimus.*
【解】不期待，意外者.
【例】*insperatum* gaudium. 喜出望外. occasio *insperata*. 未預期之時機.

insper-go. *gĭs, si, sum, gĕre.* v. tr.

【同】aspergo, respergo.
【解】❶ (cum acc. et dat. vel abl.) 散佈，傳播. ❷ 撒，加於.
【例】❶ (*inspergere*) aliquid alicui rei. Col. 散佈某物於某物上. (*inspergere*) aliquem lingua. 傳揚某人. ❷ (*inspergere*) aliquid aliqua re. Cat. 以某物撒於某物上. molam ac vinum extis *inspergere*. 撒酒鹽於祭肉麵上.

1. **inspers-us.** *a, um.* part. v. *inspergo.*
【解】散佈，播種.

2. **inspers-ŭs.** *ūs.* m. (abl. *ū*) (sicut *inspersio*)
【解】洒酒，播種.

insp-ĭcĭo. *icĭs, exi, ectum, icĕre.* v. tr.
【同】aspicio, conspicio, inspecto.
【解】❶ 觀察，觀望. ❷ 注視，審視. ❸ 檢驗，查閱，視察. ❹ (fig.)，詳核，審查.
【例】❶ quum ova *inspexerat.* Varr. 旣審視卵. (*inspicere*) libros. Plaut. 閱讀書籍. ❷ (*inspicere*) leges. Cic. 參考法律. quid discat puer, *inspiciam* saepissime. 我再三審視，兒童學習何事. (*inspicere*) candelabrum. Cic. 注視燭臺. ❸ (*inspicere*) fundum. Cic. 視察田園. ❹ (*inspicere*) aliquem a puero. Cic. 調查某人自兒童時代之生活.

inspīc-o. *ās, āre.* v. tr (*in spica*)
【解】削尖.

inspīrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】氣息，吹噓：文興，靈感，默牖，默啓(煙上披里純).

inspīrāt-us. *a, um.* part. v. *inspiro.*
【解】吹噓，靈感，默牖.
【例】*inspirata* buxa. Stat. 吹笛.

inspīr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 吹向. (cum dat.) ❷ tr. **a)** 吹入，吹進. **b)** 啓示，默牖. **c)** 通傳，傳給.
【例】❶ leniter *inspirans.* Flor. 輕輕吹噓. (*inspirare*) per calamum. Cels. 用草管吹. granaria *inspirantur.* Col. 倉廩空氣流通. ❷ **a)** (*inspirare*) foramen. Plin. 吹向空穴中. **b)** (*inspirare*) venenum morsibus. Virg. 毒噬. **c)** (*inspirare*) occultum ignem alicui. Virg. 與人燃起神秘之火. *inspirare* mentem. Virg. 靈感. (*inspirare*) amorem. Stat. 引起愛火.

inspŏlĭāt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *spolio*)
【解】未被刼掠者(人)，未被奪去者(物).

inspŭ-o. *ĭs, i, (ū)tum, ĕre.* v. intr. vel tr. (cum *in* et acc.)
【解】唾於，吐向.

inspurc-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】染污.

inspūt-o. *ās, āre.* v. tr. (freq. v. *inspuo*)
【解】屢唾於....

instăbĭl-ĭs. *e.* adj.
【同】mutabilis.
【解】❶ 立不穩定，無固定位置住址者. ❷ 不永久，無恆，變動無常者.
【例】❶ erat *instabilis* tellus. Ov. 地不固定. locus ad gradum *instabilis.* Tac. 步行不穩固之地. ❷ *instabilis* gradus. Curt. 步行不穩妥. *instabile* vestigium. Plin. 步行不穩妥. *instabilis* arbor. Liv. 不根深蒂固之樹. *instabiles* naves. Ov. 航船顚盪. *instabilis* fortuna. Pacuv. 命運不定. *instabile* regnum. Sen. 王位不穩定.

instăbĭlĭt-as. *ātis.* f.
【解】變動不定.

inst-ans. *āntis.* part. v. *insto.*
【同】praesens tempus, punctum temporis, vestigium temporis.
【解】❶ 現在，現時的，目前者. ❷ 緊急，迫切者.
【例】❶ tempus *instans.* Quint. 現時. ❷ *instantes* oculi. Ov. 注目. *instantissima* petitio. Aug. 最迫切的要求. *instantior* gestus. Quint. 更奮激的姿勢.

inst-ans. *antis.* n.
【解】霎時，片刻，一剎那間.

instanter. adv. *-tius, -tissime.*
【解】迫切，誠懇.

instantĭ-a. *ae.* f. (*instans*)
【解】❶ 臨近，逼近，現在. ❷ 黽勉，急切，激烈.

instăr. n. indecl. (adv.)
【解】❶ 等値，同量. ❷ (adv.) 相似，類同，一如.
【例】❶ (navis) urbis (gen.) *instar* habere videbatur. Cic. 船彷彿城市有.... Plato mihi unus *instar* est centum milium. Cic. 柏拉道一人爲我等於十萬(聽衆). ❷ navem, triremis *instar*, tibi datam dico. Cic. 我曾說人贈你一隻等於三層槳戰艦. *instar* supplicis ad pedes ei accidit. 如祈憐者伏於足前. patruus illi *instar* parentis fuit. 叔父待之如生父.
【附】(ad) **instar** manualium Missarum. 類似隨手彌撒.

instātūr-us. *a, um.* part. futur. v. *insto.*

instaurātĭ-o. *ōnis.* f. (*instauro*)
【同】renovatio.
【解】革新，復始，重建，改造.

instaurātīv-us. *a, um.* adj.
【解】復始，革新，重建者.
【例】*instaurativi* ludi. Cic. 週而復始之遊藝.

instaur-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】renovo, redintegro, itero.
【解】❶革新，復始，重整，重建. ❷建造，豎立，構造.
【例】❶ *instaurare* animum collapsum. 恢復精神. ut animum *instauravit,* (refecit, redintegravit). 勇氣復振. bellum *instaurare*.Luc. 戰事復起. proelia *instaurare.* Luc. 戰事復起. ❷ societatem *instaurare* Suet. 復盟. *instaurare* monumentum. Plin. 建造紀念物. *instaurare* opera. Eum. 重修工程. *instaurare* domum. Hier. 重建房舍.

inst-erno. *ernĭs, rāvi, rātum, ernĕre.* v. tr.
【解】❶鋪於(cum dat.). ❷覆蓋，再遮蓋. ❸展開(poetic.).
【例】❶ terra *insterni* avita. Stat. 在本鄉休息. ❷ (*insternere*) aliquid aliqua re. 用物遮蓋某物. *instrati* equi. Liv. 披鞍之馬. ❸ *instrata* cubilia fronde. Lucr. 鋪葉爲床.

instīgātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】permotio, impulsio.
【解】催促，唆使.

instīgāt-or. *ōris.* m.
【解】策動，慫恿.
【例】*instigator* accusationis. 唆使提控者.

instigātr-ix. *īcis.* f.
【解】(女性)催促者.

instīgāt-us. *a, um.* part. v. *instigo.*

instīg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】sollicito, impello, incito, stimulo; stimulos animis subdo; stimulis concito; calcaria addo, admoveo; incendo; tanquam quibusdam verborum taedis ac facibus inflammo.
【解】鼓勵，策動，唆使.
【例】te *instigante.* Cic. 因你的鼓勵. *instigare* vires. Stat. 增加力量.

instillātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】點滴，灑下.

instill-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】涓滴細流，浸潤，(cum dativ.)—(fig.) 委婉勸導，叮囑.
【例】*instillatus.* Ov. 灑下.

instĭmŭlāt-or. *ōris.* m. (*instimulo*)
【解】鼓勵，煽動，唆使者.

instĭmŭl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】激勵，振作.
【附】**instinctiva** moralitas. 本能道德.

instinct-or. *ōris.* m. (*instinguo*)
【解】煽動，激起者.

1. instinct-us. *a, um.* part. v. *instinguo.*
【同】instigatus, plenus adhortantium vocibus.
【解】激起，興奮者.
【例】homo ira *instinctus.* 被激怒之人. (*instinctus*) divino spiritu. Quint. 受上靈感者.

2. instinct-ūs. *ūs.* m.
【同】instigatio, afflatus, impulsus.
【解】❶衝動，刺激，感應，策勵. ❷本能，良能，天然衝動，天性，性發.
【例】❶ *instinctu* divino, (divino afflatu, mentis incitatione), (Deus eum in eam mentem impulit). 神(天主)之默感.
【附】**instinctus** aestheticus. 藝術本能，藝術衝動.

instin-quo. *guĭs, xi, ctum, guĕre.* v, tr.
【解】催促，唆使.

instīp-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】使接近，收縮，置於.

instīpŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (vide **stipulor**)
【解】約訂，約許.
【例】(pecunia sit *stipulata.* (sens.passiv.) Cic. 約訂銀錢.

instĭt-a. *ae.* f.
【解】長袍裝飾(邊緣)，長袍，(fig.) 貴婦，一帶緣.

instĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*insisto*)
【解】停止，拘留，休息.

instĭt-ŏr. *ōris.* m. (*insto*)
【同】negotiator.
【解】售貨者，零售者，販賣者.
【例】*institorum* et opificum multitudo. 大批工人及販賣者.

instĭtōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】商業者，販賣者.
【例】*institoria* actio. Dig. 商法，(通商法制).

instĭtŭ-o. *ĭs, i, (ū)tum, ĕre.* v. tr. (*in statuo*)
【同】decerno, constituo, incipio, erudio.
【狀】occulte, sapienter, male, bene, liberaliter, non ita, optime, parum.
【解】❶站立，安置，佈置，整理，修造. ❷(fig.)籌備，開始. ❸建立，創設，立定. ❹組織，規定，分配，陶成.
【例】❶ (*instituere*) remiges ex provincia. Caes. 由省中徵集搖槳者. (*instituere*) duplicem aciem. Caes. (使戰上)排成双陣. (*instituere*) vineas. Cic. 建設葡萄園. (*instituere*) sibi amicos. Cic. 多交朋友(爲己多樹友誼). (*instituere*) naves. Caes. 備船. (*instituere*) convivium. Suet. 預備筵席. (*instituere*) pontem. Caes. 修造橋樑. ❷ (*instituere*) historiam. Cic. 修史記. perge ut *instituisti.* Cic. 照以前規定繼續進行. ❸

(*instituere*) diem festum. Liv. 立定慶辰. ut *instituerat.* Caes. 如已定慣例. quos habere secum *instituerat.* Caes. 選定他們偕同自己. (*instituere*) heredem. 立承嗣人. ❹ (*instituere*) civitates. Cic. 組織城市. (*instituere*) adulescentes. Cic. 陶成青年. (*instituere*) aliquem ad dicendum. Cic. 訓練人口才.

institūti-o. *ōnis.* f. (*instituo*)
【同】institutum disciplina, educatio.
【形】antiqua, firma, praeclara, puerilis.
【解】❶ 組織，整理. ❷ 訓誨，陶成，教育. ❸ 系統，方法，學術.
【例】❶ *institutionem* suam conservare. Cic. 保守其慣例，(風尚). ❷ eadem *institutione* formatur. 受同樣教育. ❸ *institutio* guberbandae reipublicae. 治國政綱，(方策).
【附】**institutio** sacramentorum. 聖事的建立.

institūt-or. *ōris.* m.
【解】創辦人，經理人，教師.

institūt-um. *i.* n. (*instituo*)
【同】instituta ratio, mos, consuetudo.
【形】nefandum atque inauditum, novum, nefarium, patrium, vetus.
【解】❶ 行爲標準，作風，慣例，(著作綱領，宗旨). ❷ 政綱，風化，(宗教團體)，制度，法制，典章，定規，憲法，憲章，組織.
【例】❶ *instituto* Caesaris. Caes. 凱撒之作風. *instituto* suo copias eduxit. Caes. 照慣例領兵. ex *instituto.* Liv. 照慣例. ❷ *instituta.* Liv. 法制. idem *institutum* servare. 遵守同樣制度. ad *institutum* aliquem abducere, (reverti). 復舊制.

institūt-us. *a, um.* part. v. *instituo.* (passiv.)
【解】豎立，建立，立定者.
【例】*instituta* arbor. Suet. 植樹.

inst-o. *ās, iti, ātum,* (*stātūrus*), *āre.* v. intr. vel tr.
【同】urgeo, pertinaciter tendo.
【狀】cupidius, plane, remissius, vehementius.
【解】**I.** intr. ❶ 居上臨下. ❷ 窘迫，勒逼. ❸ 催促，要求. ❹ 臨近，將臨.
II. tr. ❶ 在上. ❷ 尾追，壓迫. ❸ 加緊. ❹ 迫近，臨頭. ❺ 堅持，追索.
【例】**I.** ❶ (*instare*) vestigiis. Liv. 步後塵. (*instare*) jugis. Virg. 站於高處(項背). ❷ (*instare*) hosti. Liv. 窮迫敵人. (*instare*) alicui. (fig.) Cic 勒索人. ❸ (*instare*) operi. Virg. 催促工程. ❹ bellum *instat.* Cic. 戰事將臨. (*instat*) factum mihi triste. Hor. 厄運(災禍)臨頭.
II. ❶ (*instare*) rectam viam. Pl. 步上正路. ❷ (*instare*) hostes. Nep. 尾追敵人. ❸ (*instare*) cursum. Virg. 速造車輛. ❹ (*instare*) aliquem. Pl. 恫嚇人. ❺ (*instat*) illud factum (esse). Ter. 堅持事已成功.

1. instrāt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *sterno*)
【解】無披，無絥.

instrāt-us. *a, um.* part. v. *insterno.*
【解】遮蓋者.
【例】*instratus* equus. Liv. 覆背氈(鞍布)之馬.

instrēnŭē. adv. (*in* priv. *strenue*)
【解】(不欣勤)懈怠，疎忽.

instrēnŭ-us. *a, um.* adj.
【同】indiligens ad res gerendas, minime promptus.
【解】懈怠，疎忽，輭弱，無勇氣.
【例】est hoc signum animi prudentis et non *instrenui.* 此乃智慧而非膽怯者之標記.

instrĕp-o. *ĭs, ŭi, ĭtum, ĕre.* v. intr.
【解】震響，疾呼，切齒聲.
【例】*instrepere* dentibus. Claud. 切齒聲. si quid terroris *instrepat.* 若發出恐怖之聲.

instrict-us. *a, um.* part. pass. v. *instringo.*
【解】被細綁，收緊，束縛者.

instrīd-ens. *entis.* adj.
【解】吹拂於，(吹警笛).

instri-ngo. *ngĭs, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr.
【解】繫縛，縛於，窘難.

instructē. adv. (inusit.) *-tius.*
【解】潤飾，準備.

instructi-o. *ōnis.* f. (*instruo*)
【同】apparatio, dispositio.
【解】❶ 整理，安置. ❷ 配合. ❸ 建設. ❹ 教誨，教練，訓導，指令.
【例】*instructio* militum, -rei (militaris), bellicae. 軍訓，軍課.

instruct-or. *ōris.* m. (*instruo*)
【解】備辦，清理，教練員.
【例】*instructores* convivii. 備辦筵席者. *instructores* legionum. 訓練軍隊(師團)者.

1. instruct-us. *a, um.* part. pass. *instruo.* *-tissimus.*
【解】❶ (人)供給，供應者. ❷ (物) 準備，陳設者.
【例】❶ *instructior* ab aliqua re. Cic. 對某事更充分供給. *instructior* aliqua re. Cic. 供給某物. *instructior* in aliqua re. Cic. 精通某事. *instructus* mandatis. Liv. 接受指令者. *instructus* ferro. Virg. 攜武器者. (lyra) *instructa* gemmis. Ov. 飾寶石者.

❷domicilia *instructa* rebus omnibus. Cic. 陳設齊全(各種物品)之房舍.

2. instruct-ūs. *ŭs.* m. (abl. *u*)
【同】apparatus.
【解】設備，行李，(輜重)行裝，需要品.
【例】eodem *instructu* ornatique comitatus. 携帶同樣行李服裝.

instrūment-um. *i.* n. (*instruo*)
【同】supellex, apparatus, subsidium ad aliquid agendum.
【形】forense, litigiosum, acre, fractum ex vulgi opinione, exiguum sane atque modicum, magnum, praeclarum, vulgare.
【解】❶傢俱，器皿，工具，動產. ❷ (fig.) 輜重，財源，裝飾品，衣飾，契約，文件.
【例】❶servus ab *instrumentis.* Inscr. 管傢具之奴隸. (*instrumentum*) belli. 武器. (*instrumentum*) militare. Caes. 輜重. (*instrumentum*) coquinatorium. Ulp. 廚房用具. ❷ (*instrumentum*) oratoris. Cic. 演說家文具. (*instrumentum*) ad discendum. 學習工具. (*instrumentum*) imperii. Suet. 帝國檔案.
【附】**instrumentalismus**. 器具(器械)主義.

instrŭ-o. *ĭs, xi, ctum, ĕre.* v. tr.
【同】paro, apparo, molior, orno, adorno, comparo, armo, instituo, ordino, compono.
【狀】diligenter, magnifice, scite, augustius, bene, mediocriter, separatim.
【解】❶加入，參加. ❷建設，營造. ❸排列，佈置. ❹準備，備用具，教授，教練. ❺排列陣容.
【例】❶ (*instruere*) tigna. Caes. 插木(墻中). ❷ (*instruere*) muros. Nep. 修墻. (*instruere*) aggerem. Tac. 築隄. (*instruere*) tuguria. Curt. 建廬舍. ❸ (*instruere*) mensas. Virg. 排列桌子. (*instruere*) insidias. Liv. 佈置伏兵. (*instruere*) fraudem. Liv. 設埋伏. ❹ (*instruere*) aliquem aliqua re. Cic. 供給人某物. (*instruere*) domum suam. Cic. 裝備自己居室. (*instruere*) testes. Cic. 準備證人. (*instruere*) se ad aliquid. Cic. 準備辦某事. (*instruere*) socios armis. Virg. 武裝盟軍. (*instruere*) aliquem scientia. Quint. 教授某人學問. (*instruere*) aciem. Caes. 列陣. acie *instructa,* acie triplici *instructa.* 列陣，列三行陣.

insuāv-is. *e.* adj. *-vior, -vissimus.*
【同】injucundus, insulsus. X. Suavis.
【解】不甘飴，無興趣，不愉快者.
【例】*insuavis* sine litteris vita. 不通音訊，則人生不感覺愉快.

insuāvĭt-as. *ātis.* f.
【解】不甘甜，酸苦，憂愁，痛苦.

insucc-o. insuc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】浸入，沉沒(水中).

insūd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】出汗，勤勞.

insuēfact-us. *a, um.* part. v. *insuefacio.*
【同】assuefactus.
【解】習慣.

insuērat. insuērit. sync. pro *insueverat, insueverit.*

insue-sco. *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. intr. vel tr.
【同】assuesco.
【解】❶ intr. 習慣，熟習. ❷ tr. 使習慣，習練.
【例】❷ (cum acc. et dat. -cum *ad* et accus. -cum infin.) (*insuescere*) aliquem ab aliqua re. 使人習於某事. sic *insuesci* (pass.) debent ut... 應如此習慣....

1. insuēt-us. *a, um* adj. (*in* priv. *suesco*)
【同】insolens, imperitus. X. Assuetus.
【解】❶ (cum genit. -cum dat. -cum *ad* et accus. -cum infin.) 不習慣於.... ❷非常者，奇異者，未習練之事.
【例】❶ (*insuetus*) alicujus rei. Cic. 不習慣某事. (*insuetus*) belli, (armorum). Liv. 習於作戰. (*insuetus*) ad aliquid. Liv. 習作某事. (*insuetus*) vinci. Liv. 不慣打敗仗. ❷ *insueta.* (accus. ut adv.) 非常形勢.

2. insuēt-us. *a, um.* part. v. pass. *insuesco.*
【解】習慣者.

insuffĭcĭ-ens. *entis.* adj. (*in* priv. *sufficio*)
【解】不足，不敷，無能.

insuffĭcĭentĭ-a. *ae.* f.
【解】不充足，不勝任，不支，軟弱無力.

insuffl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【解】吹氣，噴向.
【例】*insufflare* os plenum vino. Veg. 噴出滿口酒.

insŭl-a. *ae.* f.
【同】terra ubique aquis cincta.
【形】extrema, inculta, magna, media, parva et referta divitiis, plena et ornata, tota, venalis; insulae fructuosissimae, multae.
【解】❶島嶼. ❷孤立之房舍，一排房屋，一簇人家，(平常爲租用者).
【例】❶ in beatorum *insulis.* 在幸福者之島上. ❷ *insularum* domini. Suet. 一排房舍原主.

insŭlān-us. *a, um.* adj. (*insula*)
【解】居島嶼者.

insulsē. adv. (*insulsus*), *-sius, -sissime.*
【解】痴呆，愚蠢.
【例】non *insulse.* Mart. 有智能. *insulse*

loqui. 痴人說夢.

insulsĭt-ās. *ātis.* f. (*insulsus*)
【同】 stultitia, ineptiae.
【解】 痴呆，愚魯.
【例】 quis ejus *insulsitatem* ferat? 誰能容忍其愚魯？

insuls-us. *a, um.* adj. *-sior, -sissimus.*
【同】 ineptus, frigidus absurdus.
【解】 ❶ 淡泊無味. ❷ (fig.) 痴呆，不諳世故，愚魯無知.
【例】 ❶ adolescens non *insulsus.* 精明少年.

insultātĭ-o. *ōnis.* f. (*insulto*)
【解】 ❶ 躍上. ❷ 欺凌，攻擊，侮辱.

insult-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】 irrideo, illudo, irruo.
【狀】 vehementius.
【解】 ❶ 躍上，跳向，脚踢， (cum acc. vel dat.) ❷ (fig.) 蠻橫，傲慢，欺凌，譏笑，(cum dat. vel *in* cum acc.)
【例】 ❶ *insultare* fores calcibus. Ter. 用脚踢門. *insultare* aquis. Tac. 游泳向前. ❷ *insultans* in omnes. Cic. 攻擊一總人. *insultare* bonos. Sall. 攻擊善人. *insultare* casibus. Ov. 幸災. *insultare* alicui in calamitate. Cic. 譏人得禍.

in-sum. *ĕs, fŭi, esse.* v. intr.
【同】 sum, insideo.
【解】 ❶ (cum dativ.) 在內，在上. ❷ (cum *in* et ablat. -cum dativ.) 容納在，居住在，屬於....
【例】 ❶ in hac vita nihil *inest,* nisi miseria. 人之一生無他但是苦患. in qua *inest* timor. Cic. 含有怕情. *inerat* conscientia. (cum infin.) 有意識. ❷ jamque *inerat* populo. V-Fl. 已在民間. in eo non *inest* dedecus. 在彼並無損壞榮譽之事.

insūm-o. *ĭs, psi, ptum. ĕre.* v. tr.
【解】 使用，應用，費用，消費.
【例】 (*insumere*) aliquid in aliquem. Cic. 爲某人費用. (*insumere*) aliquid in aliquam rem. Cic. 爲某事費用. (*insumere*) dies paucos reficiendae classi. Tac. 爲修理艦隊費用數日. quid laboris in eam rem *insumpserit.* Cic. 爲此事耗費多少精力.

insumpt-us. *a, um.* adj. (part. v. *insumo*)
【解】 耗費，費用.

insŭ-o. *ĭs, i, (ū)tum, ĕre.* v. tr.
【同】 includo.
【解】 ❶ 縫於，縫在內. ❷ 縫上，縫邊緣.
【例】 ❶ (*insuere*) aliquem in culleum. Cic. 將某人縫在袋內. (*insuere*) aliquem in culleo. Sen. 將某人縫在袋內. ❷ *insutum* vestibus aurum. Ov. 衣邊鑲金. plumbo *insuto.* Virg. 鑲鉛版.

insŭper. adv. et praep.
【同】 praeterea.
【解】 I. adv. ❶ 上面，上部，在上，自上. ❷ 而且，尙，還，另.
II. praep. ❶ (cum accus.) 上面，在上面. ❷ (cum ablat.) 以外，其他.
【例】 I. aliquid *insuper* habere. Gell. 視之如贅疣(輕視之). meis amoribus *insuper* habitis. Apul. 蔑視我之愛情.
II. *insuper* his... Virg. 此外尙....

insŭpĕrābĭl-is. *e.* adj.
【解】 ❶ 不可攀登，不能越過者. ❷ 不能制勝，不能克服，不能避免，不能治療者.
【例】 ❶ *insuperabilis* Alpium transitus. 不能越過亞而白山. ❷ nihil *insuperabile* ab igne. C. Sev. 火能尅制一切.

insur-go. *gĭs, rexi, rectum, gĕre.* v. intr.
【解】 ❶ 起身，起立，站立，(塵土)飛揚，(山峯)屹立. ❷ (fig.) 興起，長大，增强，反對，相反，(cum dat.).
【例】 ❶ *insurgere* remis. Virg. 靠槳立起. *insurgere* in auctorem nefarii consilii. 抵制出陰謀者. *insurgere* fesso (hosti). V. Fl. 攻擊已疲乏之敵人. tenebrae *insurgunt* campis. Virg. 廣場上塵土飛揚. jugum quod *insurgimus.* Apul. 我們攀登之山峯. ❷ *insurgere* altius. 增高.

insŭsurr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 in aurem loquor.
【狀】 familiariter, simulate.
【解】 唧噥，低聲細語，耳邊微語.
【例】 (*insusurrare*) alicui. 低聲通知某人. (*insusurrare*) ad aurem, in aures. Cic. 附耳細語. *insusurrabo,* si quod verbum memoriae non cucurrerit. 若有忘記之處，我將提醒. Favonius ipse *insusurrat* navigandi nobis tempus esse. Cic. 彼西風低聲告知吾人，啓碇之時已至.

1. insūt-us. *a, um.* part. v. *insuo.*
【解】 縫繡.

2. insūt-ŭs. *ŭs.* m. (abl. *u*)
【解】 縫級.

intāb-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】 extabesco.
【解】 ❶ 融化，溶解. ❶ 憔悴，衰弱.
【例】 ❶ diuturno morbo *intabescere.* 久病衰弱.

intactĭl-is. *e.* adj.
【解】 不可捉摸者.

intact-us. *a, um.* adj.
【同】 integer, inviolatus.

【解】❶ 完好，貞潔，(未動，未嘗試者). ❷ (fig.)無損，無玷，(名譽未曾受損失者).
【例】❶ *intacta* nix. Liv. 未踐踏之雪. *intacta* cervix. Virg. 尚未負軛者. ❷ infamia *intactus*. Liv. 名譽未受損失者. *intacti* fugerunt. Liv. 平安逸去. *intactus* superstitione. Curt. 未染邪說者. *intacta* fides. Stat. 未失信用者.

1. **intaminăt-us.** *a, um.* adj. (*in* priv.)
【同】incontaminatus, intactus, integer.
【解】未受玷污者.

2. **intaminăt-us.** *a, um.* adj. (*intamino*)
【解】玷污者.

1. **intect-us.** *a, um.* part. v. *intego.*
【解】遮蓋者.

2. **intect-us.** *a, um.* adj. (*in* priv. *tectus*)
【解】未遮蓋，未著衣者，赤裸裸的，誠樸坦白者.

intĕgell-us. *a, um.* adj. (dimin. *integer*)
【解】幾乎完全，未受大損失者.

intĕg-ĕr. *ra, rum.* adj. (*in* priv. *tango*)
【同】incorruptus, inviolatus, intactus, castus; solidus, plenus, incolumis. X. Contaminatus, vitiosus.
【狀】diutissime, plane.
【解】❶ 未受傷損侵害損害者，囫圇，完整，康健無恙者. ❷ 完好(未變更)，正當適宜，公正廉潔，貞操無玷者.
【例】❶ *integri* et recentes. Caes. 新建的完整軍隊，(營兵). *integra* valetudo. Cic. 康健. *integer* aevi. Virg. 壯年. *integer* omnibus rebus. Cic. 諸事毫無損失. *integer* a cladibus belli. Liv. 未遭戰禍者. in *integrum* restituere aliquem, aliquid. Cic. 完全恢復(人，物)之原始形狀. de *integro*. Cic. 重新完全.... ab *integro*. Cic. (又)重新完全.... ex *integro*. Quint. (又)重新完全.... ❷ re *integra*. Cic. 毫未決定. *integrum* est mihi. 我毫不受環境支配. in *integro* mihi res est. Cic. 我毫不受環境支配. *integrum* non est alicui. Cic. (cum infin. vel subj.) 人不完全自由. nemo *integrior*. Cic. 無人更完善者. *integerrima* vita. Cic. 一生公正清廉.
【註】phras. ❶ quo nemo *integrior*; (*integerrimae* vitae). 無人比他更公正無私者. dum valetudo, dum existimatio est *integra*. 身名兩全. ❷ causam alicui *integram* reservare. 任其自由行事. ❸ simihi libera essent omnia ac *integra*. 若許我一切便易行事. ❹ *integra* res est. 毫無損失. ❺ de *integro* homini gratulare. 再致賀某人. ❻ in *integrum* restituere. 重新整理.

intĕ-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】遮蓋，掩護.
【例】(*integere*)coriis turres. Caes. 以皮覆塔.

intĕgrasc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】復興，重新.

integrăt-us. *a, um.* part. pass. v. *integro.*
【解】重新者.

intĕgrē. adv. (*integer*), *-gerrime.*
【解】❶ 完好，純粹，正確. ❷ 無可譴責，清廉，公正.
【例】❶ vita *integerrime* acta. 一生完善，(清廉公正). ❷ in amicorum periculis *integre* versari. 在朋友遭難時頗顯義氣.

intĕgrĭt-ās. *ătis.* f. (*integer*)
【同】innocentia.
【形】cautior, et diligentior, gratissima, incorrupta, singularis, spectata, summa, tanta.
【解】❶ 囫圇，完好，完整. ❷ 精神飽滿，身體康健，正直公正，清廉純潔，正確清順.
【例】❶ *integritas* corporis, valetudinis. 身體康健. ❷ singularis *integritas*. 異常公正. *integritas* incorrupta Latini sermonis. 純粹正確之拉丁文.
【附】**integritas** confessionis. 告明的完全.

intĕgr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】reficio, recreo.
【解】❶ 復元，復興，重修. ❷ 革新，復始. ❸ 休息，休養，恢復.
【例】❶ *integrare* lacrimas. Liv. 重新流淚. ❷ animus defessus audiendo, risu *integratur*. 精神疲憊，因聽人講話而喜笑，便能恢復精力.

intĕgŭment-um. *i.* n. (*intego*)
【同】involucrum.
【解】❶ 蓋，被，包，封. ❷ 氅衣，首帕，假面具.
【例】❷ frontis *integumento* uti ad occultanda vitia. 藉假面具掩飾其過惡. aliquando evolutus es *integumentis* dissimulationis tuae. 終究有時你之假面具被揭穿.

intellectĭ-o. *ōnis.* f. (*intelligo*)
【解】領悟，覺悟，貫通一修辭語法，(部分代全體).
【附】**intellectualis** intuitio. 智力直觀. **intellectualismus**主知說.

1. **intellect-us.** *a, um.* part. passiv. v. *intelligo.*
【解】已領悟貫通者.

2. **intellect-ūs.** *ūs.* m.

【解】❶覺悟，瞭解，會悟，貫通. ❷意義，解說. ❸智力，理智，理性，知性，悟司，(明悟)，悟性，智慧.
【例】❶ facere alicui *intellectum* sui. Sen. 使人認識自己，(自薦). *intellectus* in cortice (est). Plin. 膚淺知識，(但識外貌). ❷ diversi *intellectus.* Quint. 不同的意義. *intellectu* carere. Quint. 不能瞭解(之事). ❸ *intellectu* praeditus. 有靈明者.

intellĕg-ens. intellĭg-ens. *entis.* part. v. *intelligo.*
【解】有知識者，明確者，通曉，通達，識別，賞鑑，聰穎，明哲者.
【例】*intelligens* judicium. 明確的判斷. existimatur cujusvis generis *intelligens.* 視爲百事通.

intellĕgenter. intellĭgenter. adv. (*intelligo*)
【解】明哲，聰慧，洞悉，辨別.
【例】*intelligenter* auditur. 聲入心通.

intellĕgentĭ-a. *ae.* f. (*intelligens*)
【同】prudentia, scientia, notio, cognitio.
【形】communis, magna, mediocris, popularis, praestans, propria, vulgaris.
【解】❶明辨，領悟，(absol.)瞭解，識別，洞悉. ❷ **a)** 悟性，智能，理智，智力. **b)** 概念，觀念.
【例】❶ in nostram *intelligentiam* cadit. 我們所領悟者. popularis *intelligentia.* 民衆意識. ❷ **a)** *intelligentia* praestare. 智慧卓絕. **b)** *intelligentiae* rerum. Cic. 事物概念. *intelligentia* pecuniae quaerendae. Cic. 精通生財之道，(善積財). *intelligentia.* 理觀，睿智，智能.

intellĕgĭbĭl-is. intellĭgĭbĭl-is. *e.* adj. (*intelligo*). *-lior.*
【解】可領悟，可瞭解者，可想的，可知的.

intellĕ-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr. (*inter lego*) (**intell-ĭgo.** *ĭgĭs, exi, ectum, igĕre.* v. tr.)
【同】cognosco, sentio, capio, teneo, percipio; cogitatione comprehendo, complector; animadverto, intelligentiam rei habeo; accipio, disco, animo percipio; intelligentia et ratione comprehendo.
【狀】acriter, diligenter, haud sane, male, melius; non fere, non tam optime, penitus, plane, praeclare, prorsus, quam primum, recte.
【解】❶明辨，區別，辨別，識別，意識. ❷瞭解，領悟，覺悟，明瞭，洞悉，領念，悟解，認識，通曉. ❸感覺，估計，鑑定.
【例】❶ ubi eum castris se tenere *intellexit.* Caes. 既發覺他守營不出. praestigias a veritate *intelligere.* Lact. 分辨識語之眞僞. insidias sibi fieri *intellexit.* Nep. 意識到人陷害自己. ❷ (*intellegere*) linguas. Cic. 通曉方言. (*intellegere*) plusquam ceteros. Cic. 比他人瞭解更清楚. non multum in istis rebus *intelligo.* Cic. 對此問題我不甚精通. omnia se *intelligere* arbitratur. 自以爲通曉一切. *intelligere* frigus. Cic. 感覺寒冷. ❸ ea quam pulchra essent *intelligebat.* Cic. 他想像他們如何美麗. (*intelligere*) multum in aliqua re. 精通某問題. *intelligens, intelligentes.* Cic. 識者.

intellĭgo. vide **intellego.**

intĕmĕrand-us. *a, um.* adj.
【解】不可褻瀆者，(冒犯)，神聖不可侵犯者.

intĕmĕrāt-us. *a, um.* adj. (*in temero*)
【解】未腐化，未褻瀆者，純潔無玷者.
【例】(saxa) *intemerata* gradu. Sil. 從未踐踏之巖石.

intempĕr-ans. *antis.* adj. *-tior, -tissimus.*
【同】immoderatus, libidinosus, impurus, cupidus, in libidinem effusus. X. Temperans.
【狀】valde.
【解】無節制，無限度，淫蕩，肆無忌憚，(放僻邪侈).
【例】*intemperans* in rei alicujus cupiditate. 過度貪戀某事物. *intemperans* adolescentia. 風流少年. *intemperans* ad vescendum. 飲食無節. *intemperans* lingua. Apul. 出言不愼.

intempĕranter. adv. *-tius, -tissime.*
【同】intemperate, insolenter, immoderate.
【解】無節制，無限度，放肆.

intempĕrantĭ-a. *ae.* f.
【同】intemperies, incontinentia, insolentia. X. Temperantia.
【形】immoderata, impudentior, impura, inimica, tanta, turpior.
【解】氣候不調和，過度，失節，放恣.
【例】(*intemperantia*) libidinum. Cic. 放縱慾情. (*intemperantia*) risus. Plin. 狂笑. (*intemperantia*) omnium perturbationum mater. 放肆無節制乃一切擾亂之源(母).

intempĕrāte. adv. *-tius.*
【同】intemperanter.
【解】過度，越分.

intempĕrāt-us. *a, um.* adj. *-tior, -tissimus.*
【同】intemperans, immoderatus.
【解】放肆無度，無節制，氣候不調和.
【例】*intemperatissimae* perpotationes. 暢

飲無度.

intempĕrī-ae. *ārum.* f. plur.

【解】氣候不調，縱慾無度，過激行動.

【例】quae te *intemperiae* agitant? 如何縱慾無度，使你不得安寧？

intempĕrī-ēs. *ēi.* f.

【同】immoderatio, procacitas.

【解】❶ 天氣失和，暴風迅雨，氣候惡劣，過度失調. ❷ (fig.) 縱慾任性，性情怪僻，不馴順，無紀律.

【例】❶ (*intemperies*) caeli. Liv. 酒寒季節. (*intemperies*) aquarum. Liv. 霪雨. ex verna *intemperie.* Liv. 因春季氣候惡劣. ❷ *intemperiem* hominis ferre non possum. 我不能忍受此人之怪僻.

intempestīvē. adv.

【同】praepostere.

【解】不適當，不相宜，不投機，不利時機，不虞之事故.

【例】*intempestive* accedentes. Cic. 討擾人.

intempestīvĭt-ās. *ātis.* f.

【解】不合時機.

intempestīvĭtĕr. adv. vide **intempestive.**

intempestīv-us. *a, um.* adj. *-vior.*

【同】praeposterus, perversus.

【解】不得其時，不合時勢，(移動) 不得其所.

【例】*intempestivum* convivium. 不合時之宴會. *intempestiva* loquacitas, epistola. 不適宜之言語，信札.

intempest-us. *a, um.* adj.

【同】concubius.

【解】❶ 季候不利，不適宜. ❷ 不順利，有礙衛生.

【例】*intempesta* nox. Cic. 恐怖的深夜.

inten-do. *dĭs, di, tum,* (vel) *sum, dĕre.* v. tr. vel intr.

【同】porrigo, extendo, intendo. X. Remitto.

【狀】longius, malitiose, quam maxime.

【解】I. 對方向：❶ 指向，擲向，投向. ❷ (fig.) 歸向，駛向. ❸ (absol.) a) 前向，轉向. b) 瞄準向，專向.

II. 指伸張：❶ 力張. ❷ 加强，增强，(擴張). ❸ 伸張，伸直，(彈簧，彈條). 心向，志❹向，意向. ❺ 主張，要求.

【例】I. ❶ (*intendere*) telum in jugulum alicujus. Plin. 向人咽喉擲鏢. (*intendere*) sagittam. Virg. 瞄準射箭. ❷ quaecumque se *intenderat.* Liv. 不拘歸向何方. oculis mentibusque ad pugnam *intentis.* Caes. 心目轉向交戰處. *intentus* pugnae animus. Liv. 全心注意於戰事. (*intendere*) justitiae. Lact. 專務正義. in ea re nostrorum *intentis* animis. Caes. 吾人注意此事. (*intendere*) animam ad aliquid. Liv. 使人注意此事. (*intendere*) alicui litem. Cic. 有意與人起訴. (*intendere*) alicui probra. Tac. 凌辱人. ❸ a) (*intendere*) aliquo. Cic. 向某方面. b) (*intendere*) eodem. Cic. 向同一目的. (*intendere*) animum ad, (in)... -animo, oculos. 注意，注視....

II. ❶ (*intendere*) arcum. Cic. 張弓. ❷ (*intendetur*) socordia. Tac. 增加怠❸性. corpus *intenditur.* Cic. 物體伸張. ❹ *intendere* animo aliquid. 注意某事. ❺ *intendit* se oportere facere. Cic. 主張自己應行此事.

intensē. adv. *-sius, -sissime.*

【同】ardenter, vehementer, acriter, magno studio, magna cupiditate.

【解】熱切，熱烈，奮勉.

【例】illud longe *intensius* concupiscimus quod... 我們更熱烈的貪求....

intens-us. *a, um.* adj.

【解】强烈，緊張者.

intentātī-o. *ōnis.* f.

【解】接近，觸犯.

intentāt-or. *ōris.* m.

【解】不誘惑，不煽動，不誘引者.

1. intentāt-us. *a, um.* part. v. *intento.*

【解】臨近，供獻.

2. intentāt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *tentatus*)

【解】未嘗試，未試辦，未煽動者.

【例】*intentata* jugo. Sen. 未負軛者，(小牡牛).

intentē. adv. (*intentus*), *-tentius, -tissime.*

【解】致力，努力，專心.

intentī-o. *ōnis.* f. (*intendo*)

【同】contentio, consilium, finis, scopus, animus.

【解】❶ 緊張，伸張，致力. ❷ 勤敏，專心. ❸ 追求目標，志願，志向，目的，意思，意向，宗旨. ❹ 强度，强力，增加，擴張.

【例】❶ *intentio* nervorum. Col. 神經緊張. sine *intentione.* Cels. 不努力. ❷ *intentio* animi. Cic. 專心致力. *intentio* cogitationum. Cic. 勞心焦思，(沉思). *intentio* operis. Quint. 努力. ❸ *intentio* defuncti. Plin. 亡人遺志. ❹ summi doloris *intentio.* Sen. 痛苦劇烈.

【附】**intentio** actualis. 現實的意向. *intentio* virtualis. 潛力的意向. *intentio* habitualis 寄留的意向. *intentio* interpretativa. 假設的意向.

intent-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (v. freq. v. *intendo*)

【同】minor.
【解】引向，專向，使攻，(fig.)恫嚇.
【例】(*intentare*)sicam alicui. Cic. 携匕首直刺某人. (*intentare*) manus in aliquem. Liv. 伸手向某人. terror omnibus *intentabatur.* Tac. 衆人呈現恐怖狀態. (*intentare*) arma Latinis. Liv. 向拉丁人挑戰. periculum capitis *intentare* alicui. 恫嚇人性命之險.

1. intent-us. *a, um.* part. v. *intendo.*
【同】attentus.
【解】激烈，强力，緊張，注意，勤敏，努力，認眞.
【例】*intentae* vires. V. Fl. 致力. *intentis* oculis. Cic. 注目. *intenta* oratio. Cic. 激烈演詞. (*intentus*) ad rem, in rem, alicui rei. Liv. 爲某事勤勞. *intenti* omnes ad spectaculum. 衆人注目戲劇. *intentissima* conquisitio. Liv. 詳細招集. *intentissima* cura. Liv. 審愼管理.

2. intent-ŭs. *ūs.* m.
【同】porrectio, projectio.
【解】展開，呈現，緊張.

intĕp-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】漸熱，和煖.

intĕp-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】漸溫，漸冷，平息.
【例】*intepescere* frigore. Col. 冷度漸低.

inter. praep. cum accus.
【解】❶在其中，在中間，在跟前. ❷(時間)當時，某時期內. ❸各種關係. a) 環境. b) 種類. c) 參攷，訴訟，選擧. d) 差別. e) 交際.
【例】❶ *inter* Sequanos et Helvetios. Caes. 在塞瓜奧及厄而未人之間. ista *inter* Graecos dicuntur. 在希臘人中有此傳說. *inter* urbem et Tiberim. Liv. 在城市及帝伯利江之間. mos *inter* veteros receptus. Tac. 古人習俗. ❷ *inter* tot annos. Cic. 在數年中. *inter* decem annos. Cic. 十年間. *inter* triennium. 在三年中. *inter* cenam. Cic. 晚餐時. *inter* vapulandum. Gell. 鞭打時. ❸a) *inter* has turbas. Cic. 在民衆騷動時. b) *inter* suos nobilis. Cic. 在親友中顯著者. c) *inter* Marcellos et Claudios patricios judicare. Cic. 在瑪瑟路及可洛弟議員中判斷. judicium *inter* sicarios. Cic. 追究刺客. d) *inter* optime valere et gravissime aegrotare nihil interest. Cic. 身體極康健與身體患重病無甚差別. e) colloquimur *inter* nos. Cic. 我們彼此交談. colent *inter* se ac diligent. Cic. 互相尊敬友愛. *inter* nos. 在我們中間.
【附】**interactio.** 互起作用，相互發動.
interactionismus 相制說.

intĕrāment-a. *ōrum.* n. pl. (*inter*)
【解】船具，(桅，舵...).

Intĕramn-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在Ombrie,今之Terni,在Latium. Liris 岸.

interānĕ-um. *i.* n. -**nĕ-a.** *ōrum.* n. pl.
【解】腸，臟腑.

intĕrāresc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】漸乾枯.

interbīb-o. *ĭs ĕre.* v. tr.
【解】飲盡.

intercălār-is. *e.* adj.
【解】加閏，閏年，閏月，閏日.
【例】*intercalaris* annus. Plin. 閏年(二月加一日). *intercalaris* versus. Serv. (vers qu' on répète en refrain). 複句詩.

intercălārī-us. *a, um.* adj. v. *intercalaris.*
【解】閏者.
【例】mensis *intercalarius.* 閏月.

intercălātī-o. *ōnis.* f.
【解】加閏，(添於其間).

intercălāt-us. *a, um.* part. v. *intercalo.*

intercăl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】interpono, adjungo, prorogo.
【解】❶置閏，挿入，間入. ❷遲延.
【例】❶ *intercalatur.* Cic. 置閏. *intercalatum* est. Liv. 置閏. dies *intercalantes* Macr. 閏日.

intercăpēd-o. *ĭnis.* f. (*intercapio*)
【同】intervallum, intermissio.
【解】時間距離，(間隔)間斷，中止，停止，(暫時停演休息).
【例】non paenitet me, *intercapedinem* scribendi studendique fecisse. 讀書寫字有時間斷，我不反悔.

intercē-do. *dĭs, ssi, ssum, dĕre.* v. intr.
【同】intervenio.
【解】❶往來其間. ❷從中反對，阻遏，禁止，間斷. ❸轉求作保. ❹中間有，在其中. ❺猝至.
【例】❶ *intercedente* luna. 月居中間. nullum *intercedebat* tempus quin...Caes. 其間無時不.... ❷ (*intercedere*) rogationi. Cic. -alicui. Cic. 反對法案，反對某人. ❸ cum vestra auctoritas *intercessisset*, ut... Cic. 你們的權威既從中擁護.... ❹ palus *intercedebat.* Caes. 中間隔一湖. mihi inimicitiae cum illo *intercedunt.* Cic. 在我與彼之間素有宿怨. ❺ magni casus *intercedunt.* Caes. 驟然發生巨變.

interceptĭ-o. *ōnis.* f. (*intercipio*)
【解】剽竊，竊取.
【例】*interceptio* poculi. 竊杯.

intercept-or. *ōris.* m. (*intercipio*)
【解】偸竊者，攔阻者.
【例】praedae *interceptor.* 竊取勝利品者.
intercept-us. *a, um.* part. v. *intercipio.*
【解】竊取，襲取者，夭折.
intercessī-o. *ōnis.* f. (*intercedo*)
【形】pestifera.
【解】❶干涉，干預，(出庭). ❷從中阻撓，作梗. ❸調停，保證，轉達，代求.
【例】❶*intercessio* stultitiam intercessoris arguebat. 爲人求情證明求情者之愚蠢.
intercess-ŏr. *ōris.* m. (*intercedo*)
【形】gravissimus, iniquissimus.
【解】❶干預，反抗者. ❷介紹，調停者，保證，轉達者.
【例】❶nullo *intercessore*, legem perculi. 推翻法案無人反對. ❷*intercessorem* parare. 準備保證人.
intercess-ūs. *ŭs.* m.
【解】代議，代請.
1. interc-ĭdo. *ĭdĭs, ĭdi, ĭdĕre.* v. intr. (*inter cado*)
【同】cado.
【解】❶墜於. ❷(fig.)a)中遇，偶遇. b)消滅，敗亡.
【例】❶via quae vetustate *interciderat.* 久已失修之路. ❷*intercidunt* verba. Inscr. Quint. 已不常用之語，(失原意語). pereant amici, dum una *intercidunt* inimici. 只要仇敵同時喪亡，朋友死去亦無關緊要.
2. intercī-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr. (*inter caedo*)
【同】interscindo.
【解】截斷，劈開.
【例】*interciso* monte. Cic. 山裂開. meae aedes *intercisae.* 我之房舍破裂.
intercĭn-o. *ĭs, ĕre.* v. tr. (*inter cano*)
【解】中間歌唱.
interc-ĭpio. *ĭpĭs, ēpi, eptum, ipĕre.* v. tr. (*inter capio*)
【同】in itinere capio, aufero.
【解】❶橫奪，中途奪取，攔阻. ❷提取，襲取，騙取. ❸提前取去，夭折. ❹割斷，置柵.
【例】❶haec *intercipit.* Ter. 中途奪去. *intercipi* (passiv.) in fuga. Hirt. 逃走時被擒. *intercipi* medios sermones. Quint. 截斷演詞. ❷*intercipere* hostes. Tac. 侵襲敵人. *intercipere* aliquid alicui. Ov. -ab aliquo. Liv. 掠奪人物. *intercipere* opportuna loca. Liv. 奪取地利. ❸morbis *intercipi.* Col. 病終. *interceptus* veneno. Tac. 毒死. *interceptus.* 死去. ❹medio itinere *intercepto.* Liv. 止於中途.
intercīsē. adv. (*intercisus*)
【解】斷章，(插入句).
【例】*intercise* dicere. 插入語.
intercīsī-o. *ōnis.* f.
【解】割斷，截斷.
intercīs-us. *a, um.* part. (passiv.) v. *intercīdo 2.*
【解】被割斷者.
【例】*intercisae* venae. Tac. 割斷的血管. *intercisa* oratio. Boet. 斷章.
interclū-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr. (*inter claudo*)
【同】prohibeo, nego.
【解】❶截斷，(路). ❷a)斷人之路. b)絕人之糧. c)隔絕.
【例】❶aditus ad aliquem omnes *intercludere.* 阻止會見某人. (*intercludere*) fugam. Caes. 切斷逃亡之路. (*intercludere*) iter. Cic. 閉塞路徑. (*intercludere*) aliquem. Caes. 包圍某人. ❷a) (*intercludere*) alicui iter. Cic. 斷人之路. b) (*intercludere*) frumento aliquem. Caes. 絕人之糧. omni *interclusus* itinere. Caes. 封鎖各路線. c) legiones a praesidio atque impedimentis *interclusae.* Caes. (師團)軍隊與守軍及輜重被隔絕.
interclūsi-o. *ōnis.* f. (*intercludo*)
【同】impedimentum, occupatio.
【解】壅塞，關閉.
【例】animae *interclusio*, atque spiritus angustiae. 窒息，扼殺.
interclūs-us. *a, um.* part. pass. v. *intercludo.*
【解】關閉，塞閉.
【例】*interclusa* anima. Liv. 窒息.
intercŏlumnī-um. *i.* n. (*inter columna*)
【同】columnarum intervallum.
【解】兩柱之間，行柱距離.
intercur-ro. *rĭs, ri, sum, rĕre.* v. intr.
【同】intercedo, intervenio.
【解】❶間雜馳驅. ❷介於其間. ❸隔時馳驅. ❹混入，猝至.
【例】pugnantibus *intercurrere* civitatis principes. 交戰時，城中貴顯猝至.
intercurs-o. *ās, āvi, āre.* v. intr. (*intercurro*)
【解】❶馳驅其中. (fig.)❷在中間，間斷.
1. intercurs-us. *a, um.* v. *intercurro.*
【解】距離馳驅者....
2. intercurs-ūs. *ūs.* m. (abl. *u*)
【同】interventus, intercessio.
【解】橫過，干預，調停，隨時出現，時作時息.
【例】consulum *intercursu* rixa sedata

est. 因執政官(總統)調停口角遂止.

interc-ŭs. *ŭtis.* adj. (*inter cutis*)
【解】皮裏者，內部，隱密者.
【例】aqua *intercus* (est morbus, quem Graeci hydropem vocant).水蠱.

interdī-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. intr. vel tr.
【同】prohibeo, veto, decretum impono.
【解】I. intr. ❶ 裁判官之佈告，判決書，(制裁，拘留狀). ❷ 禁令.
II. tr. ❶ 禁人用，戒用. ❷ 被禁....
【例】I. ❶ cum de vi *interdicitur.* Cic. 禁用武力. *interdico* tibi jus... Paul. 我否決你之權利. ❷ (*interdicere*) alicui aliqua re. 禁人用某物. (*interdicere*) alicui aqua et igni. Caes. 禁人用水火，(放逐令). alicui aqua et igni *interdicitur.* Cic. 禁人用水火，(放逐令). (*interdicere*) alicui de medicis. Cato. 禁止召醫生. *interdicitur* mihi patria. Sen. 我被驅逐出國. *interdicitur* vini potus. Sen. 禁止飲酒. *interdicitur* ut, ne... (subj.) 禁止....
II. ❶ res *interdicitur* alicui. Cic. 禁用.... ❷ aliquis *interdicitur* aliqua re. Gell. 禁止某人用....

interdictĭ-o. *ōnis.* f. (*interdico*)
【同】interdictum.
【解】禁令，禁止，戒用，不准...
【例】*interdictio* aquae et ignis. Cic. 禁用水火，(徒刑).
【附】**interdictio** 封禁，(禁行聖事之某地)(宗).

interdict-um. *i.* n. (*interdico*)
【同】praetoris edictum, vitandi formula.
【形】tyrannicum, quotidianum.
【解】❶ 禁止，戒用. ❷ 禁令：裁判官對財產之禁令，聖教禁行聖務，封禁聖堂.
【例】tota urbs sub *interdicto* est. 封禁全城. tota urbs divinis *interdicta* est. 不准全城施行聖務. omnes cives sacrorum aditu arcentur, prohibentur. 不准全城施行聖務. civitas *interdicto* affecta, mulctata est. 不准全城施行聖務. ecclesia sacris *interdicta* est. 封禁聖堂. sacrorum usu cives excluduntur. 不准民衆領聖事.
【附】❶ **interdicta** respuere... 拒遵封禁令. ❷ Pontificium *interdictum.* (lingua eccles.)宗座禁令. *interdictum.* 禁罰.

interdict-us. *a, um.* part. v. pass. *interdico.*
【解】被封禁，被封鎖者.
【例】*interdicta* mihi Italia. Ov. 禁止我入義大利.

interdĭū. adv.
【解】白天，日間.
【例】*interdiu* noctuque. 夜以繼日.

interduct-ŭs. *ūs.* m. (abl *u*)
【同】distractio, nota.
【解】標點，句讀，頓節.
【例】oratio non spiritu pronuntiantis, nec *interductu* librarii, sed numero coacta debet insistere. 詞句不可因讀者之氣息，或抄錄人之標點，而係因其氣調音節，止其所當止.

interdum. adv.
【同】est cum, nonnunquam.
【解】有時，隨時，不時.
【例】geminatio verborum *interdum* vim habet, alias leporem. 重複語句，有時加重語氣，且顯示其文雅.

intĕrĕā. adv.
【同】interim, tantisper, mediis diebus, hoc interim spatio, inter haec. X. Postea.
【解】彼時，當此時.
【例】haec dum Romae geruntur, Quintius *interea* de agro detruditur. Cic. 當在羅瑪發生此等事件時，昆得之財產被掠奪. *interea* dum...Cic. 當時. *interea* quoad...Caes. 至其時.

intĕrempt-or. *ōris.* m. (*interimo*)
【解】兇手.

intĕrempt-us. interemt-us. *a, um.* part. v. *interimo.*
【解】被消滅，已斷氣者.

intĕr-ĕo. *īs, ĭi, ĭtum, īre.* v. intr.
【同】morior, pereo.
【狀】funditus.
【解】滅亡，消滅，死去.
【例】*interit* ignis. Cic. 火熄滅. aestas *interitura.* Hor. 夏季將終. non ex insidiis *interire.* Cic. 非因中埋伏而喪生. multi peste *interiere.* 許多人因瘟疫死去. omnia *interitura* videntur. 看來一切都要消逝.

intĕrĕquĭt-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 在中間乘馬. ❷ tr. 乘馬漫遊.
【例】dux *interequitans* suos alloquebatur. 將軍在中間乘馬，向兵士訓話.

intĕrerr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】漫遊，環遊.

interesse.
【解】興味.

interest. impers. v. *intersum.*
【同】refert.
【解】有關係，相干，有分別.
【例】❶ a) hoc tua minimum *interest.* 這與你毫無關係. hoc tua nullam in partem *interest.* 此事與你毫不相干. hoc mea multum *interest,* (refert). 此事與我有大關

係. b)tuarum rerum multum *interest.* 頗有關於你的事. omnium permagni *interest.* 與一總人有大關係. ❷ inter doctum et rudem multum *interest.* 智者愚者有大分別.

interfāri. *ātur, ātus sum.* v. tr.
【解】❶ 間斷，(中止)言語. ❷ 插言.
【例】❶ tum Appius *interfatur.* 亞比於是插言....

interfātī-o. *ōnis.* f. (*interfari*)
【解】間斷，(中止)其詞.

interfāt-us. *a, um.* part. v. *interfari.*
【解】插言者....

interfectī-o. *ōnis.* f. (*interficio*)
【解】殺害，屠殺.
【例】*interfectio* magna. Virg. 大屠殺.

interfect-ŏr. *ōris* m. (*interficio*)
【同】percussor.
【解】殺害人者，兇手.
【例】hostes et *interfectores* reipublicae. 仇害國家者.

interfectr-ix. *īcis.* f. (*interfector*)
【解】女兇手.

interfect-us. *a, um.* part. v. *interficio.*
【解】被殺害者.
【例】*interfectus* sua manu. Sall. 自殺者.

inter-fĭcio. *ficĭs, fēci, fectum, ficĕre.* v. tr. (*inter facio*)
【同】neco, eneco, occido, ferro vitam eripio, morte mulcto, interimo, mortem affero.
【狀】impune, nefarie, apertissime, publice.
【解】❶ 殄滅，殲滅. ❷ 殺戮，屠殺.
【例】❶ herbas *interfici.* Cic. 剪除草芥. ❷ multi sane *interfecti* sunt, (occisione deleti). 許多人被殺害. ipse se *interfecit,* (sua sibi manu vitam exhausit). 自殺. per insidias eum *interfecisti.* 你曾以陰謀陷害了他.

interflŭ-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 流於其間. ❷ tr. 分流，經行.
【例】haec insulae *interfluuntur.* Apul. 水分流諸島間.

interflŭ-us. *a, um.* adj.
【解】流於中間者.

interflŭ-um. *i.* n.
【解】海峽.

interf-or. (inusit.) (*āris, ātus sum, āri*). v. dep. tr.
【解】插語.

interfulg-ens. *entis.* part. v. *inter fulgeo.*
【解】光耀於其間.

interfu-ndo. *ndĭs, di, sum, ndĕre.* v. tr.
【解】流注於，灌入，流注於其間，介於其間.

interfūs-us. *a, um.* part. v. *interfundo.*
【解】流注於，散佈於....
【例】maculis *interfusa* genas. Virg. 面頰滿佈斑點.

interfŭtūr-us. *a, um.* part. futur. v. *intersum.*
【解】將在中間.

intĕrĭcio. vide **interjicio.**
【解】置其間.

interii. perf. v. *intereo.*
【解】死亡，殲滅.

intĕrim. adv.
【同】interea, tantisper, inter haec.
【解】當時，在此時間，臨時，目下，當此時機.
【例】*interim* dum... 正當. *interim* mihi videris velle... Cic. 當時我看你願意.... *interim* navibus, *interim* vehiculis uti. Plin. J. 時而乘船，時而乘車.

intĕr-ĭmo. *ĭmĭs, ēmi, emptum,* (vel) *emtum, imĕre.* v. tr.
【同】interficio, interim affero.
【解】除去，殲滅，廢除，取消，殺害，致死.
【例】*interimere* vitam suam. Plaut. 結果自己性命. *interimere* se. Cic. 自殺. a furioso homine *interemptus* est. 被狂人殺害.

intĕri-ŏr. *ŭs, ōris.* adj. compar. (ex positiv. inusit. *interus* vel *inter*). X. Exterior.
【解】❶ (更在內) 在內中，在深處，在隱密處者. ❷ (fig.) 避免者，脫險者.
【例】❶ *interiores* templi parietes. Cic. 殿內墻壁. *interior* domus. Virg. 房屋內部. *interior* aedium pars. 房屋內部. *interior* ictibus. Liv. 射程內. *interiores.* 內部者，(被包圍者). *interior* cursus. Cic. 環行內圈路. *interiores* nationes. 地中海沿岸之國家. *interiore* parte. Ter. 更深密處. nihil mente *interius.* 無比心靈更深密者. ❷ (*interior*) periculo. Liv. 避險者. *interiores* litteras scrutari. Cic. 查閱秘密文件. *interior* perceptio. 內的知覺. *interior* sensatio. 內的感覺. *interior* sensus. 內感.

intĕrĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*intereo*)
【解】毀壞，殺害.

intĕrĭt-ŭs. *ūs.* m. (*intereo*)
【同】occasus, obitus.
【形】acerbus, crudelis, immaturus, justus, optatissimus, perceler, repentinus, similis, universus, voluntarius.
【解】❶ (事物) 消滅，敗壞. ❷ (人) 死亡，殺害.
【例】❶ natura omnium *interitus* conficit.

物性皆有終. nihil non aliquando ad *interitus* redigetur. 無物不將歸於消滅.

intĕrĭus. ❶ n. compar. *interior.* ❷ adv. compar. *intra.*

interjăc-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】臥(居)於其間.
【例】campus *interjacens* Tiberi ac moenibus Romanis. Liv. 在帝白利江及羅瑪城間之平原. haec inter eam (insulam) et Rhodum *interjacet.* Plin. 此在該海島及洛度島之間.

interjăcio. vide **interjĭcĭo.**

interjectĭ-o. *ōnis.* f. (*interjicio*)
【同】interpositio.
【解】插入，加入，插句，(括弧內，附帶者). 嘆詞.
【例】*interjectio* verborum, Cornif. 加入的詞句.

1. interject-us. *a, um.* part. v. *interjicio.*
【解】處於，(居於，置中)間者.
【例】*interjecti* ordines. Cic. 中等階級. *interjecta* (n. pl.) inter... Liv. 中間者(地). *interjectis* paucis diebus. Liv. 經過數日之後.

2. interject-ŭs. *ūs.* m.
【同】interjectio.
【解】居於中間者，時間距離者.
【例】luna terrae interpositu *interjectuque* deficit. 地位於日月之中間，則有月蝕.

interj-ĭcĭo. *ĭcis, ēci, ectum, icĕre.* v. tr. (*inter jacio*)
【同】interpono.
【解】置於中間，插入，加入.
【例】brevi spatio *interjecto.* Caes. 經過短促時間. oculis *interjectus.* Cic. (cum dativ.) 處於双目中間. nasus quasi murus oculis *interjicitur.* 鼻如墻壁位於双目中間. alii aliis *interjecti.* 參加者愈增多.

interjunct-us. *a, um.* part. pass. v. *interjungo.*
【解】連結，聯合者.

interjun-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】❶ 連結，聯合. ❷ 少憩(休息).

interlā-bor. *bĕris, psus sum, bi.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 滑下，隕，流於中間. ❷ tr. 流過中間.
【例】*inter* enim labentur aquae. Virg. 水流過中間.

interlĕ-go. *gĭs, lectum, gĕre.* v. tr.
【解】擷取，時而拾取.

interlĭg-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】縛於中間.

interl-ĭno. *ĭnĭs, ēvi, ĭtum, inĕre.* v. tr.
【解】❶ 塗抹於. ❷ 塗改，刪去.
【例】caementa *interlita* luto. Liv. 石灰和泥土.

interlĭt-us. *a, um.* part. v. *interlino.*
【解】塗抹，塗去.

interlŏcūtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】參入語句，一詢問，呼喚，一豫審(法).

interlŏcūtōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】豫審者.

interlŏ-quor. *quĕris, cūtus sum, qui.* v. dep. intr. vel tr.
【解】❶intr. 間斷(打斷)人之談話. ❷tr. 插言.
【例】siccine mihi *interloqueris*? 你如此打斷我之言語嗎？

interlūcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】修樹，芟剪.

interlū-cēo. *cēs, xi, cēre.* v. intr.
【同】eluceo, emineo.
【解】❶ 光照. ❷(impers.) 斷斷續續的微光. ❸ (fig.) 顯著在.
【例】❶ nocte *interluxit.* Liv. 黑夜顯出斷斷續續的微光. ❷ inter dignitatis gradus hoc *interlucet.* 在各等爵位中有此分別.

interlūc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】砍伐繁枝，刪除冗贅.

interlūnĭ-um. *i.* n.
【解】月晦，新月(天文).

interlŭ-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】❶ 時而洗滌. ❷ 流注灌溉.

intermĕdĭ-us. *a, um.* adj.
【同】medius, interjectus, intermissus.
【解】插入，加入者.
【例】planities urbem inter et flumen *intermedia*.. 在城與河之間有一平原.

intermenstrŭ-us. *a, um.* adj.
【解】兩月中間.
【例】luna *intermenstrua.* Plin. 新月(月晦).

intermĕ-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】流於中間，流過.

intermĭc-o. *ās, ŭi, āre.* v. tr. vel intr.
【解】斜照，隨時光照.

1. intermināt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *termino*)
【同】infinitus, immensus, aeternus. X. Terminatus.
【解】無界限，無限量.

2. intermināt-us. *a, um.* part. v. *interminor.*
【解】恫嚇，禁止.

intermĭn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (**intermĭn-o.** *ās, āvi, ātum, āre*)
【同】minor.
【解】❶ (cum dat. vel infin.) 恐嚇. ❷(cum

subj.)禁止.
【例】❶ (*interminari*) alicui vitam. Plin. 恫嚇其生命之安全. ❷ cibus *interminatus*. Ov. (in sensu passiv.) 禁用之食物.

intermi-scēo. *scēs, scŭi, xtum, scēre.* v. tr.
【解】混和，攙雜.
【例】(*intermiscere*) aliquid, alicui rei. 將二物混和.

intermissĭ-o. *ōnis.* f. (*intermitto*)
【同】intervallum, intercapedo, relaxatio.
【解】間斷，暫停，中止，休息.
【例】sine ulla *intermissione*. Cic. 從無間斷. sine *intermissione*. Hier. 從無間斷. sine ulla *intermissione* temporis dies noctesque litteris vaco. 夜以繼日不斷讀書. *intermissio* forensis operae. 暫不開庭，(審案).

1. intermiss-us. *a, um.* part. v. *intermitto*.
【解】間斷，暫停.
【例】brevi tempore *intermisso*. Caes. 間斷片刻. nullo puncto temporis *intermisso*. Cic. 片刻不停. verba ab usu quotidiani sermonis *intermissa*. Cic. 平日不習用之語.

2. intermiss-ŭs. *ūs.* m. (abl. *u*)
【解】間斷，暫停.

intermi-tto. *ttis, si, ssum, ttĕre.* v. tr.
【同】interdum conquiesco, intermissionem facio. X. Retineo.
【狀】jam diu.
【解】I. tr. ❶ 置於中間，使中間距離. ❷ 暫停，止息，片刻. ❸ 間斷，暫斷. ❹ 使物互相距離.
II. intr. 容納距離.
【例】I. ❶ mille passuum *intermisso* spatio. Caes. 中間相隔一千步. dies *intermissus*. Cic. 相隔一日. *intermissa* custodis loca. Liv. 守望臺中間之地. ❷ (*intermittere*) noctem, diem. Caes. 經過一日一夜. nullum *intermisi* diem quin... darem. Cic. 從無一日而不給.... paucis diebus *intermissis*. 中間相隔數日. ❸ (*intermittere*) iter, proelium. Caes. 暫時停止前進，停戰. ❹ trabes paribus *intermissae* spatiis. Caes. 樑之中間距離相等.
II. subeuntes *intermittere*. Caes. 攀登中止. qua flumen *intermittit*. Caes. 河流停經該地.

intermixt-us. *a, um.* part. v. *intermisceo*.
【解】混合者.

intermŏr-ĭor. *ĕris, tuus sum, i.* v. dep. intr.
【同】pereo, morior.
【解】在某時間內，某時期內死去.

intermortŭ-us. *a, um.* part. v. *intermorior*.
【解】臨死垂危，入昏迷狀態. 死於此時間內者.
【例】gemmae *intermortuae*. Plin. 失光澤之寶石.

intermundĭ-a. *ōrum.* n. pl. (*inter mundus*)
【同】spatium inter mundos Epicuri interjectum.
【解】世界間之距離，(空際).
【例】tanquam modo ex Epicuri *intermundiis* descendisset. 如方降自厄皮古之空際者.

intermūrāl-is. *e.* adj.
【解】牆間者.

intern-a. *ōrum.* n. pl.
【解】內臟腑.

interna-scor. *scĕris, tus sum, sci.* v. dep. intr.
【解】生於其間.
【例】*internatus*. Liv. 生於其間者.

internātĭōnāl-is. *e.* adj. (*inter nationes*)
【解】國際者，萬國者.

internĕcĭ-o. (**internicĭ-o**). *ōnis.* f. (*interneco*)
【同】exitium, interitus, extinctio.
【形】magna.
【解】殺戮，屠殺，殲滅.
【例】*internecionem* facere. 屠殺. *internecione* cives liberare. 救國人免被殺戮.

internĕcīv-us. (**internicīv-us**). *a, um.* adj.
【解】大屠殺者，致死者.
【例】*internecivum* bellum. Liv. 決以死戰. *internecivum* testamentum. Fest. 致死之遺書.

internĕc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】殺害，毀滅.
【例】hostibus *internacatis*. 殲滅敵人後.

interne-cto. *ctis,* (*xui, ctum*), *ctĕre.* v. tr.
【解】編，組，合.

internīdĭfĭc-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】構巢.

internĭt-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.
【解】隨時隨地光耀，橫射....

internōdĭ-um. *i.* n. (*inter nodus*)
【解】關節，骨節，木節.
【例】longa *internodia*. Calp. 長腿.

interno-sco. *scis, vi, tum, xcĕre.* v. tr.
【同】secerno, discerno.
【狀】difficulter, perdificiliter.
【解】區別，分辨，認明.
【例】verum a falso, dignumque an indignum sit, *internoscere*. 辨別眞假及適當與否.

internuntĭ-a. *ae.* f. (*internuntius*)
【解】女通信員，媒介.

internuntĭ-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】藉通信，彼此協商.

internuntĭ-us. *i.* m.
【同】interpres.
【形】assiduus.
【解】兩方使者，代言人，中人，議和使者，談判人，宗座公使.
【例】assiduis cum illo *internuntiis* egi. 我不斷藉使者與彼接洽. carnifice *internuntio.* Cic. 經刑役調處.

intern-us. *a, um.* adj. (*inter*)
【解】❶ 在內者，內部，家中，國中者. ❷ pl. n. subst. a) 內部. b) 內務.
【例】*interna* certamina. Tac. 內戰. *interna.* (n. pl.) 內部，內務，內臟.
【附】**internus.** *i.* m. 住宿生.

int-ĕro. *erĭs, rīvi, rītum, erĕre.* v. tr.
【解】研末，浸漬.
【例】*intritus.* 浸漬者. tu *intrivisti*, tibi exedendum est. (prov.) 酒已釀成，宜暢飲. panis *intritus* in aquam. Varr. 浸入水中之麵包. panis *intritus* in lacte. Varr. 浸入奶漿中之麵包.

intĕrordĭnāt-us. *a, um.* part. v. (*inter ordino*)
【解】已佈置排列者.

intĕrordĭnĭ-um. *i.* n.
【解】花園中小徑，林中小徑.

interpăt-eo. *ēs, ēre.* v. intr.
【解】中間裂開，展開.

interpellātĭ-o. *ōnis.* f. (*interpello*)
【同】interventus.
【解】間斷人言，中間質問，阻礙.
【例】*interpellatione* mei familiaris interrupta est mea epistola. 因我之家人打斷，而我之書信中止.

interpellāt-ŏr. *ōris.* m. (*interpello*)
【同】interventor.
【形】minus molestus.
【解】❶ 間斷，(打斷) 人言者，插嘴. ❷ 討人厭，惹人憎慊，使人憤懣，打擾人.
【例】in litteris sine *interpellatoribus* molestis versor. 無人打擾我專修文學.

interpellāt-us. *a, um.* part. pass. v. *interpello.*
【解】被間斷，受擾亂者.

interpell-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】interrumpo, impedimento sum.
【狀】odiose, paulum.
【解】❶ 間斷人言. ❷ 中斷而言他事. ❸ 打擾人作事. ❹ 言談中質問人.
【例】❶ (*interpellare*) aliquem. 間斷人(談話). (*interpellare*) orationem alicujus. Caes. 打斷人演講. nihil te *interpellabo.* Cic. 我絕不間斷你談話. ❷ (*interpellare*) in testimonio alicujus aliquid. Cic. 打斷人作證，而揷言他事. ❸ (*interpellare*) in suo jure aliquem. Caes. 阻碍人應用其權利. res *interpellata* bello. Cic. 事因戰事中止. (*interpellare*) triumphum. Vell. 阻人凱旋. ❹ *interpellanti* ministro. Suet. 管家促其踐前言. (*interpellare*) mulierem. Dig. 煽惑婦女.

interpolātĭ-o. *onis.* f.
【解】删改原文，僞書，(增添字句).

interpŏl-is. *e.* adj.
【解】重新，修補者.
【例】est ejus natura *interpolis.* Plin. (木本植物)自然便於修治. *interpoles* vetulae. Plaut. 老來少之老婦.

interpŏl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】renovo.
【解】❶ 復新，重作，修理. ❷ 竄改，偽造，(改變原文).
【例】❶ illic homo me *interpolabit.* Plaut. 在此，人將使吾變形. (*interpolare*) togam. 重做長袍. (*interpolare*) aedes. 修理宮殿. ❷ *interpolando* ne littera appareat. 塗改使字跡模糊.

interpō-no. *nĭs, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr.
【同】interjicio, in medio colloco.
【狀】facete.
【解】❶ 安置於中間，插入，加入. ❷ 使間斷，隔時. ❸ 參加，干預. ❹ 調處. a) 介紹，作中人. b) 阻礙，反對.
【例】❶ *interponere* orationes. Cic. 插入演詞. huic (equitatui) *interponit* auxilia. Hirt. 騎兵中加入援軍. ❷ nox *interposita.* Cic. 相隔一夜. ❸ (*interponere*) opera pro aliquo. Cic. 參加某人工作，(援助某人). nulla belli suspicione *interposita.* Caes. 並無發生戰事之疑慮. (*interponere*) fidem alicui. Caes. 許與某人. (*interponere*) fidem in rem. Caes. 許人某事. (*interponere*) aliquem convivio. Suet. 邀人參加宴會. a) (*interponere*) aliquem in rem. Cic. 介紹人爲某事. b) (*interponere*) aliquem audaciae alicujus. Cic. 使人抵制某人之大膽妄爲.

interpŏsĭtĭ-o. *onis.* f. (*interpono*)
【形】difficilior.
【解】置於中間，加入，插入，介紹，揷句.
【例】*interpositio* columnarum. Vitr. 立柱之間. cum personarum certarum *interpositione.* 由於某些人之加入.

1. interpŏsĭt-us. *a, um.* part. passiv. v.

interpono
【解】置於中間者.
【例】*interposito* spatio (temporis). Cic. 相隔一時期. *interposito* illo discrimine, quod..中間有此分別即....

2. interpŏsĭt-ŭs. *ūs.* m. (abl. *u*)
【同】interjectio.
【解】居間，隔離.
【例】*interpositus* terrae. 中間之地.

interpŏsŭi. perf. v. *interpono.*

interpr-ĕs. *ĕtis.* m. f.
【同】explanator, internuntius, conjector.
【形】praeclarus, religiosus, vaferrimus; interpretes exercitatissimi, fallaces, indiserti, molles, prudentissimi, publici, veteres.
【解】❶ 中人，介紹人，調解人，議和人. ❷ 解釋人，繙譯人，通事，代言人.
【例】❶ *interpres* pacis. Liv. 講和人. ❷ *interpres* prodigiorum. Cic. 解釋奇跡者. *interpres* caeli. Cic. 天文家. *interpres* legum. Juv. 法學家. per *interpretem* agere, loqui. 藉通事辦事講話.

interprĕtātĭ-o. *ōnis.* f. (*interpretor*)
【同】notatio, etymologia.
【形】satis acuta, nimis callida, indigna, malitiosa, mendax, non molesta.
【解】❶ 註解，解釋. ❷ 迻譯. ❸ 區別，解決.
【例】❶ *interpretatio* juris. 解釋法律. somnia *interpretatione* explicare. 解夢. (*interpretatio*) nominis. Plin. 釋名.
【附】**interpretativa** intentio. 假設的意向.

interprĕtāt-or. *ōris.* m.
【解】解釋，註釋者.

interprĕtāt-us. *a, um.* part. v. *interpretor.*

interprĕt-ŏr. *āris, ātus sum, āri.* v.dep. tr. (*interpres*)
【同】interpretationem facio, expono, interpretatione explico, rem obscuram declaro.
【解】❶ 解釋. ❷ 翻譯. ❸ 忖度，理解. ❹ 推測，判斷. ❺ 考究，分辨，解決.
【例】❶ (*interpretari*) alicui jus. Cic. 與人解釋法律. (*interpretari*) Graecos Platonis libros. 講解布拉道之希臘文書籍. ❷ (*interpretari*) Graecos; Latinis litteris mandare, Latine reddere. 用拉丁文翻譯(希臘文). ❸ (*interpretari*) male benedicta. Cic. 惡意曲解善良之教誨. (*interpretari*) in mitiorem partem aliquid. Cic. 善意解釋某事. ❹ (*interpretari*) sententiam alicujus. Cic. 推測某人之意見. ❺ neque recte, an perperam, *interpretor*. Liv. 理之曲直我不決斷.

interpr-ĭmo. *ĭmĭs, essi, imĕre.* v. tr. (*inter premo*)
【解】壓，擠.

intepunctĭ-o. *ōnis.* f.
【同】interpunctum, interductus.
【解】標點，(圈點).

interpunct-um. *i.* n. (*interpunctus*)
【同】interpunctio, distinctio.
【解】句讀，休息.
【例】*interpuncta* verborum. 句讀.

interpunct-us. *a, um.* part. v. *interpungo.*
【同】distinctus.
【解】分點句讀者.
【例】*interpuncta* alias et distincta intervalla orationis delectant. 句讀標點分析清楚，令人喜讀.

interpun-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】點句讀，加標點符號.
【例】narratio *interpuncta* sermonibus. Cic. 對話式之記述.

interpurg-o. interpŭt-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】刪除，修削.

interquiĕ-sco. *escĭs, vi, tum, scĕre.* v. intr.
【同】requiesco.
【狀】paulum.
【解】隨時休息，暫時停止.
【例】*interquiesce*. Cato. 休息片刻，(課間休息).

interrā-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr.
【解】磨刮，銘刻，剪削，刪除.
【例】*interradere* vasa. Plin. 雕刻器皿.

interrāsĭl-is. *e.* adj.
【解】截開，鏤雕，鋸齒形.
【例】corona *interrasilis*. Virg. 鏤刻之花冠.

interrās-us. *a, um.* part. v. *interrado.*
【解】分段剝削，雕刻者.

interregn-um. *i.* n.
【同】tempus quo rege vacat regnum, dum novus creetur.
【解】御座空懸(王位虛承)，民國間選期(前總統卸任，新總統未就職之時期).
【例】res ad *interregnum* spectat. 關於王位虛承之事.

interr-ex. *ēgis.* m.
【同】qui demortui regis locum tenet.
【解】❶ 兩朝間之攝政王(前王死後，新王尚未登極之期間). ❷ 民國選舉總統期間之掌大權者.
【例】❶*interregem* creare, eligere. 選立攝政王.

interrĭt-us. *a, um.* adj.
【解】不懼，不屈，大膽者.

【例】 *interritus* leti. Ov. (cum genit.) 不畏死者.

interrŏgātĭ-o. *ōnis* f. (*interrogo*)
【形】 interrogationes captiosae, fallaces, faciles, aptae, paucissimae, stultissimae.
【解】 質問，詢問，質疑，問難，考問，問題.
【例】 sententia per *interrogationem.* 詢問句.

interrŏgātīv-us. *a, um.* adj.
【解】 表示疑問者，詢問者.

interrŏgāt-us. *a, um.* part. v. *interrogo.*
【解】 受質問者.
【例】 *interrogatus* sententiam. Vell. 請陳述意見. respondere ad *interrogata.* Cic. 答復問題.

interrŏg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 quaero, percuntor, rogo, requiro, sciscitor, rogito.
【解】 ❶ 質問，疑問. a) 問人. b) 問事. c)問人並問事. ❷ 鞫詢，查詢，拷問.
【例】 ❶ a) (*interrogare*) aliquem (de aliqua re). Cic. 質問人(某事). (*interrogare*) testem. Cic. 詢問證人. *interrogando.* 追問. b) (*interrogare*) aliquid. 詢問某事. (*interrogare*) sententias. Suet. (在國會)詢問意見. nihil plus *interrogo.* Juv. 我不多問. c) (*interrogare*) aliquem aliquam rem. Cic. 問人某事. *interrogari* ab aliquo de aliqua re. 向某人追問某事. ❷ legibus ambitus *interrogati.* Sall. 爲(陰謀)賄選問題，而對簿公堂.

interru-mpo. *mpĭs, pi, ptum, mpĕre.* v. tr.
【同】 interpello, dirimo.
【解】 ❶ 粉碎，破壞. ❷ 間斷，中斷.
【例】 ❶ (*interrumpere*) pontem. Caes. 斷橋. amicitiam *interruptam* instaurare. 恢復友誼. ❷ (*interrumpere*) orationem. Caes. 間斷演講. radios *inter* quasi *rumpere* (tmèse) solis. Lucr. 彷彿遮斷日光.

interruptē. adv.
【同】 intercise, incisim. X. Continenter.
【解】 間斷，不相連貫.

interruptĭ-o. *ōnis.* f.
【解】 中止，隔斷，中斷.

interrupt-us. *a, um.* part. v. *interrumpo.*
【解】 中斷，中止者.
【例】 *interruptae* venae. Tac. 割斷血管.

intersaep-ĭo. (intersep-io). *īs, si, tum, īre.* v. tr.
【解】 關閉，封鎖，閉塞，置柵，阻止.
【例】 (legio) *intersaepta* arbustis. Tac. 荊棘阻礙軍隊(師團)前進. (*intersepire*) vallo urbem ab arce. Liv. 城與堡壘之間築壁障.

intersci-ndo. *ndĭs, di, ssum, ndĕre.* v. tr.
【解】 ❶ 截斷，剖開. ❷ 分解，分開，間斷.
【例】 ❶pontem a tergo *interscindi* jussit. 令將自己背後之橋拆毀.

interscrī-bo. *bĭs, psi, ptum, bĕre.* v. tr.
【解】 書於兩行之間.
【例】 in litteris tuis aliquid *interscripsi.* 在你的信件中我添寫了某事.

intersectĭ-o. *ōnis.* f.
【解】 齒形裝飾，(建築)簷牙.

intersēp-ĭo. *īs, si, tum, īre.* v. tr. v. *intersaepio.*
【解】 分隔，阻隔，範圍.

1. inters-ĕro. *ĕrĭs, ēvi, ĭtum, erĕre.* v. tr.
【解】 播種，栽培於中間.

2. intersĕr-o. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. tr.
【解】 混合，參入，加入.
【例】 (*interserere*) se. Hier. 加入. (*interserere*) causam. Nep. 託故，藉口.

inters-isto. *istĭs, tĭti, istĕre.* v. intr. (passiv. impers.)
【解】 中止，停止.

1. intersĭt-us. *a, um.* part. v. *intersero 1.*
【解】 撒種於其中.

2. intersĭt-us. *a, um.*
【解】 置於其中.

interspīrātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】 respiratio.
【解】 喘息，呼吸.
【例】 aequalibus *interspirationibus* uti. 呼吸平勻.

interspīr-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】 氣喘，欬歔.

interstinct-us. *a, um.* part. v. *interstinguo.*
【解】 完全消滅.

interstin-guo. *quĭs, (xi), ctum, guĕre.* v. tr.
【解】 殲滅，消滅，一散佈，配合.

interstĭtĭ-a. *ae.* f.
【解】 (列聖品案)應隔之時間.

interstĭtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】 間隔，停止，暫停工.

interstĭtĭ-um. *i.* n.
【解】 間隔，停止，暫停工—間隙，罅隙.

interst-o. *ĭti,* vel *ās, ĕti, āre..* v. intr.
【解】 分立，分處，分置.

interstrāt-us. *a, um.* (*inter sterno*)
【解】 展開在其中.

inter-sum. *ĕs, fŭi, esse.* v. intr.
【同】 adsum. X. Absum.
【解】 ❶在其中，在中間，距離. ❷ (fig.)互相隔離，差別，互異. ❸ 在面前，參與，參加. ❹ (impers.)有關係，利害所關. ❺ (impers.) (cum genit.) (cum infin. vel cum futur.

infinit.) (cum adv.-cum pronom.)
【例】❶ Tiberis inter eos *intererat*. Cic. 帝白利河經過其間. *interest* via perangusta. Liv. 相隔不遠有一狹路. ❷ inter hominem et beluam hoc maxime *interest*, quod... Cic. 人獸之間，有此大分別，即....❸(*interesse*) alicui rei. 參與某事. (*interesse*) crudelitati. Cic. 參加暴行. (*interesse*) foederi feriendo. Cic. 參加盟約. (*interesse*) in convivio. Cic. 參加宴會. ❹ *interest*. **a)** alicujus. 有關於人. -alicujus rei. 關係某事. -mea, tua, sua, nostra, vestra. 有關於我，你，他，我們，你們. -ad laudem civitatis. Cic. 關係國家榮譽. **b)** multum *interest* rei familiaris tuae, te quam primum venire. Cic. 你立即來此，爲你的家務有大關係. *interest* omnium recte facere. Cic. 行善關係一總人. ❺ **a)** (*interest*) multum. Cic. 很(最，極，頗)有關係. -maxime. Cic. 很(最，極，頗)有關係. -permagni. Cic. 很(最，極，頗)有關係. -vehementer. Cic. 很(最，極，頗)有關係. **b)** *interest* hoc, illud... Cic. 此事有關係.

intertex-o. *ĭs, ŭi, tum, ĕre.* v. tr.
【解】編織，組合.
【例】*intertextus*. Ov. 織成.

intertrīg-o. *ĭnis.* f.
【解】去皮，剝皮，傷皮.

intertrīment-um. *i.* n. (*inter tero*)
【同】detrimentum.
【解】用舊，敝，虧累，損失，損壞.

interturbātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】從中擾亂.

interturb-o. *ās, āre.* v. tr.
【同】valde turbo.
【解】從中擾亂，不安寧.

intervall-um. *i.* n. (*inter vallus*)
【同】spatium, discrimen.
【形】infinitum, longum, majus, minimum, perlongum, latum, tantum; intervalla aequalia, certa, distincta, interpuncta, dupla, et tripla, imparia, modica, reliqua, sesquialtera.
【解】❶ (litter.)＝兩樁距離，一 地方距離，隔離. ❷ 時間距離，(暫時休息). ❸(fig.)區別，音程.
【例】❶ pari *intervallo*. Caes. 距離相等. locorum *intervallo* longo distincti sumus. 我們相隔遙遠. ❷ sine *intervallo*. Cic. 不停，(不休息). *intervallo* dicere. Cic. 時言時止. longo *intervallo* te non vidi. 好久未見你. ❸ *intervalla* sonorum. Cic. 音程.

interv-ello. *ellĭs, (elli), ulsi, ulsum, ellĕre.* v. tr.
【解】從中抽取，拔出，(使疎朗，使稀薄，删除繁蕪).

intervĕn-īo. *īs, (ēn)i, tum, īre.* v. intr.
【同】de improviso venio, incurro; intercedo, intersum.
【解】❶ 猝至，忽來，(正當...來). ❷ 在其中，在中間. ❸ 橫斷而來，隔離，中止. ❹ 加入，參加，干預.
【例】❶ (*intervenire*) querelis alicujus. Cic. 正當怨恨時猝然而至. (*intervenire*) orationi. Liv. 正演講時忽然來到. ❷ flumine *interveniente*. Plin. 中間有一條河. ❸ **a)** nox *intervenit* proelio. 天黑停戰. **b)** bellum coeptis *intervenit*. Liv. 因戰事，開始之工程中止. ❹ (*intervenire*) alicui discenti. Cic. 干預人求學. res alicui *intervenit*. Ter. 人猝遇某事. senatu non *interveniente*. Suet. 國會不干預，(偏袒任何方面).

intervent-ŏr. *ōris.* m.
【解】不速之客，(觀客).

intervent-ūs. *ūs.* m. (*intervenio*)
【同】inopinatus adventus.
【解】突至，偶遇，加入，干預.
【例】noctis *interventu*. Caes. 黑夜突至. nullo malorum *interventu*. Cic. 毫無不善處. *interventu* ejus et interpellatione jurgium discussum est. 因他猝然而至，並從中調停，爭訟遂息.

interversĭ-o. *ōnis.* f.
【解】停止，顚倒，混亂.

1. intervers-or. *ōris.* m.
【解】貪污者(非法征收聚斂者).

2. intervers-or. *āris, āri.* v. dep. intr.
【解】倒行逆施.

intervers-us. *a, um.* part. passiv. v. *interverto*.
【解】貪私利(轉爲己利).
【例】*interversa* pecunia. A. Vict. 苛斂財物(貪贓).

interver-to. (**intervor-to**). *tĭs, ti, sum, tĕre.* v. tr.
【同】praeripio, intercipio.
【解】❶ 轉移，變壞. ❷ 紆回，轉變，佔據，竊取. ❸ 搶奪，刼掠.
【例】❶ (*intervertere*) aquae ductum. Dig. 改水道. *interverti*. (passiv.) Sen. 敗壞. ingenia *interversa* sunt. Sen. 心情變壞. ❷ pecunias *intervertere* alicui, atque ad se transferre. Cic. 竊人之財，轉爲己有. ❸ (*intervertere*) aliquem aliqua re. Gell.

奪去人物. fundi possessione dominum *intervertere*. Gell. 覇佔人之產權.

intervīs-o. *is, i, um, ĕre.* v. tr.
【同】inviso.
【狀】crebro.
【解】不時往見，拜訪，答聘，回拜.

intervŏl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】飛於中間.
【例】*intervolare* auras. Stat. 飛翔空中. *intervolare* oculis. (fig.) V. Fl. 不時浮動目前.

intervŏm-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】不時嘔吐，噴出.

intervuls-us. *a, um.* part. passiv. v. *intervello.*
【解】從中抽出....
【例】*intervulsa* series. Solin. 繼續不斷.

intestābĭl-is. *e.* adj. (*-testor*) (*-lior*)
【解】可咒罵，可厭惡，可憎恨，不名譽，喪廉恥者.
【例】homo sceleratus et *intestabilis*. 惡貫滿盈，廉恥喪盡之人.

intestāt-us. *a, um.* adj.
【解】未立遺書者.
【例】*intestato*, (nullo facto testamento) mortuus est. 未立遺書死去.

intestīn-um. *i.* n. **intestīn-a.** *ōrum.* n. pl.
【形】medium.
【解】腸，臟腑.
【例】graviter ex *intestinis* laborabam. 我患嚴重腸症. tum adstringentibus se *intestinis*, tum relaxantibus. 腸時脹時縮.

intestīn-us. *a, um.* adj. (*intus*)
【同】domesticus, interior. X. Extraneus.
【解】內部者，家中者.
【例】bellum *intestinum*. Cic. 內戰. *intestinum* malum. 內部(家中)災禍.

intex-o. *ĭs, ŭi, tum, ĕre.* v. tr.
【同】contexo, interpono, implico.
【狀】prudenter.
【解】❶ 編結，組合，混合. ❷ (fig.) 加入，參加. ❸(由某物)織成，混合成，刺繡. ❹ 編成，織成之工業品.
【例】❶ viminibus *intextis*. Caes. 用樹枝編成. (*intexere*) litteras vestibus. Plin. 繡字於衣上. (*intexere*) laeta tristibus. Cic. 時而喜，時而憂. ❷ (*intexere*) aliquid in causa. Cic. 將某事列入控案中. (*intexere*) parva magnis. Cic. 將小事大事混合一齊. ❸ (*intexere*) purpuram (vesti). Ulp. 縫絳色袍. vestis coloribus variis *intexta*. ❹彩衣. tribus *intextum* tauris opus. Virg. 三股皮條結成之物品.

1. intext-us. *a, um.* part. passiv. v. *intexto.*
【解】織成，編成.
【例】*intextum* vitibus antrum. Claud. 洞口葡萄枝編成華蓋. *intextum* vestibus aurum. Ov. 金縷衣.

2. intext-ŭs. *ūs.* m. (ablat. *u*)
【解】綴成，集合.

intĭb-um. (**intŭb-um. intyb-um**). *i.* n.
【解】野生菜類.

intĭmē. adv. (*intimus*), *-mius.*
【同】enixe, ex animo.
【解】親密，懇摯，(至交，知己).
【例】*intime* aliquem commendare. 誠懇的推薦某人.
【附】**intimismus**. 親切主義.

intĭm-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】携至，引入，通知，宣佈.
【例】*intimare* argentum tabulae. Tert. 釘銀釘於鑲壁雕板上. *intimare* imaginem sibi. Ter. 銘刻影像於心中.

intĭm-us. *a, um.* (superl.; compar. *interior*)
【同】reconditus, arcanus, familiaris.
【解】最深處，親密者.
【例】in eo sacrario *intimo*. Cic. 在聖所深處. *intima* Macedonia. Cic. 瑪瑟道中部. ex *intima* philosophia haurire. Cic. (fig.) 由哲學之內蘊汲取. *intimus* alicui. Cic. 某人之心腹. mei *intimi*. Cic. 我之知己. *intimi* sensus animi. 心中秘密感覺.

1. intinct-us. *a, um.* part. v. *intingo.*
【解】潤濕，浸染者.
【例】*intinctus* in aqua. Vitr. 浸入水中者.

2. intinct-ŭs. *ūs.* m.
【解】湯汁，調味質料.

intin-go. (**intin-guo**). *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】madefacio, humecto.
【解】❶ 浸染，霑濕. ❷ 調味.
【例】qui *intingit* manum in catino. Hier. 浸手(染指)盤中者.

intŏlĕrābĭl-is. *e.* adj. *-lior.*
【同】non ferendus, intolerandus. X. Tolerabilis.
【狀】admodum.
【解】不堪忍受，不能容忍，難當，難堪者.
【例】*intolerabilis* est ejus arrogantia. 彼之傲慢令人難堪. dolor *intolerabilis*. 痛苦難堪. *intolerabilis* sumptus. Plaut. 力不能支之消費. *intolerabilia* tributa. Cic. 苛稅.

intŏlĕrābĭlĭter. adv.
【解】不堪當，不能耐.

intŏlĕrand-us. *a, um.* adj.

【同】 intolerabilis.
【解】 不堪忍受者.
【例】 *intoleranda* licentia. 不能容忍之放肆.

intŏlĕr-ans. *antis.* adj.
【同】 impatiens, impotens.
【解】 不堪容忍，不能承受者.
【例】 corpora laboris *intolerantissima.* 最不耐勞之(身)人. *intolerantissimus* laboris. Liv. 最不耐勞之(身)人. secundarum rerum *intolerantior.* Liv. 不能承受順利之事.

intŏlĕranter. adv. *-tius, -tissime.*
【同】 insolenter.
【解】 不能承當，過度.
【例】 *intoleranter* dolere. 痛不能當. *intoleranter* se jactare. 自誇過度.

intŏlĕranti-a. *ae.* f.
【同】 insolentia.
【解】 倨傲，暴虐，難當，不能容忍，不能承受.
【例】 *intolerantia* foetoris. Hier. 臭味難當. *intolerantia* regis. 王之不能容人.

intŏnāt-us. *a, um.* part. v. *intono.*
【解】 暴裂，震響.

intond-ĕo. *ēs, ēre.* v. tr.
【解】 剪，剃(薙)，削.

intŏn-o. *ās, ŭi, (āvi), ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】 tono, sono.
【解】 I. intr. ❶雷鳴. ❷發聲，回響.
II. tr. ❶ 發出，喧囂，喧嘩，霹靂之聲. ❷ 叱咤，怒吼(牛鳴)，破碎，澎湃之聲.
【例】 I. *intonuere* poli. Virg. 天空雷鳴. *intonat* ingenti latratu. Plin. 犬狂吠聲. vox ejus *intonuit.* 伊大聲疾呼.
II. *intonare* signum. P. Nol. 號聲震響.

intons-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *tondeo*). X. Tonsus.
【解】 ❶不剪，不薙者，繁茂者. ❷ (fig.) 粗野者.
【例】 ❶ *intonsi* capilli. Hor. (coma *intonsa*). 長髮. *intonsi* montes. Virg. 林木蓊翳之山. ❷ *intonsus* Cato. Hor. 嚴厲之買道.

intor-quĕo. *quēs, si, tum, quēre.* v. tr.
【同】 immitto, jacio, jaculor.
【解】 ❶ 彎曲(向在)，揉曲，扭轉，絞捲. ❷ 捲起. ❸ 舉，擲，投，射(向).
【例】 ❶ (*intorquere*) capillos. Isid. 鬈髮. (*intorquere*) oculos. Virg. 轉目向. *intorqueri.* Plin. 彎身(屈身). se *intorquere.* 彎身(屈身). ❷ rudentes *intorti.* Catul. 捲(紮，纏)繩. ❸ navis vertice retro *intorta.* Liv. 船震盪後退. calumniam *intorquere* in aliquem. 誹謗人.

intort-us. *a, um.* part. passiv. v. *intorqueo.*
【解】 彎曲，扭轉者.
【例】 navis (repente) *intorta.* Liv. 船猝然轉棹. *intorto* carmine occinere. Apul. 低聲歌唱. *intorti* mores. Pers. 品行不正.

intrā. adv. et praep.
【同】 inter, in interiore parte.
【解】 I. (adv.) 在內，在中間，在內部.
II. (praep.) (cum accus.) ❶ 在(某)內，在(某)中. ❷ 在時期內. ❸ (fig.) 在此邊，在此處.
【例】 I. *intra* forisque. Petr. 在(屋)內，在(屋)外. vasa *intra* picta. Cal. 內塗(石腦油)器皿. pars quae *intra.* . Cels. (進入)內之一部分.
II. ❶ *intra* parietes meos. Cic. 在我屋內. *intra* muros. 在院內. ❷ *intra* annum vicesimum. Caes. 在第二十年內，(前). *intra* paucos dies. Liv. 在數日內. *intra* decem annos gesta. 在十年內所行. ❸ *intra* modum. Cic. 在範圍內. *intra* legem. 在法律之範圍內. *intra* verba. Curt. 言之而已. quasi dicere *intra* se. Quint. 如自言自語.

intrābĭl-is. *e.* adj. (*intro*)
【解】 可進去，可入內者.

intractābĭl-is. *e.* adj. *-bilior.*
【解】 難以接近者，不可馴服(管理)者，不能居住，不能療治者.

intractāt-us. *a, um.* adj.
【解】 不馴順，未嘗駕馭，未嘗試者.
【例】 equus *intractatus.* 未馴服之馬. *intractatus* decor. Grat. 自然美.

intrăh-o. *ĭs, xi, ctum, ĕre.* v. tr.
【解】 拉進，(强迫).

intransmĕābĭl-is. *e.* adj.
【解】 不能經過，不能穿過者.

intrāt-us. *a, um.* part. v. *intro.*
【解】 進入者.

intrĕm-isco. *iscĭs, ŭi, iscĕre.* v. intr.
【解】 觳觫，顫抖.

intrĕm-o. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. intr.
【同】 tremo.
【解】 懍慄，悚惶，顫慄.

intrĕpĭdē. adv. (*intrepidus*)
【同】 sine pavore, audacter, posito metu.
【解】 膽大，勇敢.

intrĕpĭd-us. *a, um.* adj.
【同】 impavidus, timore solutus.
【解】 ❶ 勇毅，不屈不撓. ❷ 不知畏懼.

intrĭbŭ-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】 捐輸，捐稅.

intrĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*tricae*)
【解】 箝制，纏繞，牽連，討擾.
【例】 *intricatus.* Plaut. 窮蹙，(困頓).

intricare peculium. Ulp. 約訂儲金.

1. intrinsĕcus. adv.
【同】intrinsece.
【解】在內部，在內裹.

2. intrisĕc-us. *a, um.* adj.
【解】內裹者，在內者.
【例】*intrinseca* et extrinseca probabilitas. 內在及外在的概然性，(可靠理由).

intrīt-a. *ae.* f.
【解】舂臼，膠泥，(碎粉)麵漿，湯.
【例】*intrita* ex aqua calida. *intrita* (absolut.) Caes. 混合湯，(水麪，酪蛋).

intrīt-um. *i.* n.
【解】湯，粥.

1. intrīt-us. *a, um.* part. v. *intero.*
【解】研末，搗碎，浸漬者.
【例】hordeum *intritum* in aqua. Varr. 浸入水中之大麥. *intritus* cibus. Phaed. 湯，(粥).

2. intrīt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *tritus*)
【解】❶ 未碎者，未搗碎者. ❷ (fig.) 新鮮者.
【例】cohortes *intritae* ab labore. Caes. 未疲憊之支隊.

1. intrō. adv. (*inter*)
【解】在內，往內，入內.
【例】sequere *intro* me. Plaut. 隨吾入內.

2. intr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】introeo, ineo, subeo, ingredior, accedo. X. Exeo.
【狀】penitus.
【解】進入，深入，入內. ❶ intr. cum *in* et acc. ❷ tr. cum accus.
【例】❶ *intrare* in portus. Ov. 入港內. *intrare* in familiaritatem. Cic. 結友誼. ❷ *intrare* domum. 入室. *intrare* limen. 踰閾. *intrare* animos. (fig.) 透入心中.

intrōdū-co. *cis, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【同】induco, adduco, fingo.
【解】❶ (cum *in* vel *ad* et accus.) 導入，輸入，使入. ❷ (fig.) 傳入，開始，領導.
【例】❶ (*introducere*) aliquem in possessionem. Dig. 使人佔有. (*introducere*) consuetudinem in urbem. 灌輸風化於城中. ❷ (*introducere*) initium. 開始. (*introducere*) aliquem loquentem. 領導人講話. (*introducere*) deliberationem. Cic. 開始商議.

intrōductī-o. *ōnis.* f. (*introduco*)
【解】輸入，引導，緒言，弁言，引言，導言.
【附】*introductio* philosophiae. 哲學概論，哲學緒論，(哲學入門).

intrōduct-us. *a, um.* part. v. *introduco.*
【解】引入，輸入者.

intrŏ-ĕo. *īs, īvi, (ĭi), ĭtum, īre.* v. intr. et tr.
【同】intro. X. Exeo.
【狀】honeste.
【解】進入，入內. ❶ intr. cum *in* vel *ad* et acc. ❷ tr. cum acc.
【例】❶ (*introire*) ad aliquem. 到人面前. (*introire*) in urbem. 入城. (*introire*) in vitam. (fig.) 入世. ❷ (*introire*) curiam, urbem. Suet. 進國會，入城. jus *introeundae* curiae. Fronto. 入(參加)國會的權利.

intrō-fĕro. *fers, tŭli, lātum, ferre.* v. tr.
【解】携進，携入.
【例】lectica *introferri* solitus est in urbem. 習慣乘肩輿入城.

intrōgrĕ-dior. *dĕris, ssus sum, di.* v. dep. int.
【解】進入，入內.

intrōgress-us. *a, um.* part. v. *introgredior.*
【解】進入者，入內者.

intrŏ-iens. *euntis.* part. v. *introeo.*
【解】入內.

intrŏit-ŭs. *ūs.* m. (*introeo*)
【同】aditus.
【形】apertus, clandestinus, desertus, nocturnus, primus.
【解】❶ 進入，入內. 口：❷(海口，河口，關口，入口‥)，徑路，通路.
【例】❶ *introitum* facere in.. 進入.... ❷ ad omnes *introitus.* 在各路上. *introitu* amnis. Plin. 河口. *introitus* defensionis. 防衛開始. pro *introitu* sacerdotii. Suet. 如司祭就職.

intrōlāt-us. *a, um.* part. v. *introfero.*
【解】携進者....

intrōmiss-us. *a, um.* part. v. *intromitto.*
【解】被遣入者....

intrōmi-tto. *ttis, si, ssum, ttĕre.* v. tr. X. Emitto.
【解】遣入，使進，容納，許可.
【例】limen patefactum est, ut *intromissus* me in lecto trucidaret. 門已洞開，使人進內，刺殺我於床上.

introrsum. (introrsus). adv. (*intro versus*)
【解】❶ 向內. ❷ 在內.
【例】*introrsus* turpis. Hor. 內心敗壞(澈底不良). nihil *introrsus* roboris esse. Liv. 心內毫無勇氣.

intrō-rumpo. *umpĭs, ūpi, uptum, umpĕre.* v. intr.
【解】闖入，突入，强進.

intrōspect-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】內顧，內省.
【附】**introspectiva** methodus. 內省法.

intrōsp-ĭcĭo. *ĭcĭs, exi, ectum, icĕre.* v. tr. et intr.
【同】 inspicio.
【狀】 penitus.
【解】 ❶ tr. 內觀，內顧. ❷ intr. (cum *in* et accus.) 洞鑒，查核.
【例】 ❶ *introspicite* omnes reipublicae partes. 應內觀國家各黨派. ❷ *introspicere* in mentem suam. Cic. 意識自己.

intrōvŏc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 acerso, advoco. X. Evoco.
【解】 喚入，召進.

intrūd-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】 力推，推入，施壓力.
【例】 se *intrudebat*. Cic. 他盡力勉强.

intŭbācē-us. *a, um.* adj.
【解】 苦苣者.

intŭb-us. (**intyb-us**). *i.* m.
intŭb-i. *ōrum*, m. pl. **intŭb-a.** *ōrum.* n. pl.
【解】 苦苣菁菜.

intŭ-ĕor. *ēris, ĭtus sum, ēri.* v. tr. (quandoq. intr.)
【同】 video, contueor, contemplor, aspicio.
【狀】 acriter, bene, paulister, studiose.
【解】 ❶ 注視，審視. a) (cum accus.) b) (cum *in* et acc.) c) (accus. loci) ❷ (fig.) a) (cum accus. vel *in* et accus.) 細思. b) (cum accus.) 驚視.
【例】 I immotis oculis me *intuetur*. Ter. 他目不轉睛的注視我. a) terram *intuens*. Ter. 注視地面. caelum *intuens*. 仰觀天象. b) (*intueri*) in aliquem. Cic. 注視某人. II. ❷ (*intueri*) Crassum tota mente. Cic. 全心審視克拉蘇, mentis acies seipsum *intuens*. Cic. 反省自己.
【附】 **intuitio.** 直觀，直覺.
intuitionismus. 直覺說，直觀主義.

intŭĭt-ŭs. *ŭs.* m.
【解】 目視，顧盼，垂青.

intŭm-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. (inchoat. v. *intumo*)
【同】 inflor, in tumorem convertor.
【解】 ❶ 膨脹，腫起，自滿自大. ❷ (fig.) a) 長大，增長. b) 忿怒. c) 倨傲.
【例】 ❶ loco paululum *intumescente*. Col. 高崗隆起. supra humanum modum *intumescere*. Sen. 傲慢出人意外. ❷ *intumuere* irae. Stat. 怒火塡胸.

intŭmŭlāt-us. *a, um.* part. v. (*in* priv. *tumulo*)
【解】 未殮葬者.

intŭ-or. *ĕris, ī.* v. dep. tr. vide **intueor.**
【解】 注視.

inturbāt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *turbo*)
【解】 不混濁，不擾亂，無貪慾，(平靖，靜止).

inturbĭd-us. *a, um.* adj.
【解】 不亂，平靜，無貪情.

intŭs. adv. X. Foris.
【解】 在內，在裏面.
【例】 *intus* in animis, *intus* in corpore. Cic. 在心中，在形體內. *intus* domum. Plaut. 在室內. (poetice cum ablat. vel absolut.) membris *intus*. Lucr. 在肢體內. templo *intus*. Lucr. 在神殿內. relictus *intus*. Virg. 留於家中. *intus* te novi. Pers. 我深知你.

intūt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *tutus*) *-tior.*
【同】 impunitus.
【解】 ❶ 不安穩，不保險，有危險. ❷ 不妥當.
【例】 *intutum* est. (cum infin.) Plin. 有危險.

intyb-us. intyb-um. *i.* m. n. vide **intubus.**
【解】 苦苣菁菜.

ĭnŭl-a. *ae.* f.
【解】 水楊樹.

ĭnult-us. *a, um.* part. v. (*in* priv. *ultus*)
【同】 impunitus.
【解】 ❶ 不報復，不報仇. ❷ (fig.) 不受罰，不受損失.
【例】 *inultum* pati. 忍受不報復.

inumbrāt-us. *a, um.* part. v. *inumbro.*
【解】 遮蔭.

ĭnumbr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】 ❶ 遮蔭，置蔭影下. ❷ 使黑暗，(曖昧)，使缺損，(蝕).
【例】 ❶ *inumbrante* vespera. Tac. 黃昏.

ĭnunc-o. *ās, āvi, ātum, āre,* v. tr. (*in uncus*)
【解】 ❶ 鈎住. ❷ 以爪擦取.
【例】 ❶ *inuncatus*. Col. 被鈎住. ❷ *inuncare* unguibus. Apul. 用爪攫取.

ĭnunctĭ-o. *ōnis.* f. (*inungo*)
【解】 擦抹，傅油.
【例】 *inunctione* succi. Col. 抹眼藥，(以藥膏抹眼上).

ĭnunct-us. *a, um.* part. v. *inungo.*
【解】 傅油者，抹藥膏者.

ĭnundātĭ-o. *ōnis.* f. (*inundo*)
【解】 氾濫，漲溢，淹沒.

ĭnund-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 alluo, obruo; effert aqua se alveo.
【解】 ❶ 淹沒，沉溺，浸漬. ❷ (absol.) a) 漲，溢. b) 溢出，湧出. (cum abl.)
【例】 ❶ *inundare* terram. Cic. 淹沒田地. aqua *inundat* late omnia. 水淹沒一切. *inundata* sanguine. Curt. 鮮血橫流. ❷ (fig) *inundatus* hac invidia. Petr. 心懷疑忌.

ĭnun-go. (**inunguo**). *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】抹擦，塗膏，傅油，浸染.
【例】(*inungere*) oculos. Varr. 抹眼藥.

ĭnurbānē. adv.
【同】insulse, inconcinne.
【解】無禮，不雅緻，不文雅，粗魯.

ĭnurbān-us. *a, um.* adj.
【同】insulsus, infacetus, inhumanus, inops humanitatis, ineptus, odiosus, putidus. X. Urbanus.
【解】粗魯無禮，不精緻，卑陋，不文雅.

ĭnur-gĕo. *gēs, gēre.* v. tr.
【解】衝撞，催迫.

inūrin-o. *ās, āvi, āre.* v. intr.
【解】沉沒.

ĭnū-ro. *ris, ssi, stum, rĕre.* v. tr.
【同】infligo, imprimo.
【解】❶燎，烙印號，一銘刻，注定，加於，玷辱. ❷a) 烤製. b) 毀壞.
【例】❶ (*inurere*) notas. Virg. 烙印. alicui nota turpitudinis *inuritur.* Cic. (fig.) 柔辱人. alicui famam superbiae *inurere.* Cic. 稱人傲慢. ❷ (*inurere*) aliquid calamistris. Cic. 以鉗修治某物. (*inurere*) acerbissimum dolorem. Cic. 加人極劇烈之痛苦. odium *inustum* penitus hominum mentibus. 恨入骨髓，(深恨).

ĭnūsĭtātē. adv. *-tius, -tissime.*
【同】insolenter.
【解】罕用，反乎常例.

ĭnūsĭtāt-us. *a, um.* part. v. (*in* priv. *utor*) *-tior, -tissimus.*
【同】insolens, inauditus, praeter consuetudinem, novus. X. Usitatus.
【解】不習用，不常見，一新奇，反常.
【例】in rebus *inusitatis.* 在新奇事上. *inusitata* sunt, (prisca, et vetusta). 已不習用.

1. ĭnust-us. *a, um.* part. v. *inuro.*
【解】燒，烙印.
【例】*inustum* odium. Cic. 深恨.

2. inust-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *uro*)
【解】未燒者.

ĭnūtĭl-is. *e.* adj. *-lior, -lissimus.*
【同】ad nullam rem utilis, ad nullam partem utilis, qui nulli usui est. X. Utilis.
【狀】summe.
【解】❶無益，無用，空虛者. ❷有害，致損害者.
【例】❶ *inutile* est. (cum infin.) 無益... *inutilis* ad pugnam. Caes. (尚不能携帶武器者) 不能(無益)作戰者. ❷ *inutilis* civis. Cic. 危害(國民)份子. *inutiles* aquae. Sen. 有害衛生之水.

ĭnūtĭlĭt-as. *ātis.* f.
【同】damnum.
【解】❶無用，無裨益. ❷有害(事物).

ĭnūtĭlĭter. adv.
【同】frustra.
【解】徒然，無用，有害.
【例】bibitur *inutilius* aqua. Varr. 飲鹽水無用，(不止渴).

ĭnvā-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. intr. vel tr.
【同】adorior, impetum facio, involo, irruo, irrumpo, peto, vim facio, incurro in aliquem, incurso, invehor.
【解】I. intr. ❶侵入. ❷衝鋒，投向.
II. tr. ❶侵掠，侵襲. ❷攻打，圍攻. ❸(poet.) 開始. ❹佔據.
【例】I. ❶ (*invadere*) in urbem. Cic. 侵入城內. ❷ (*invadere*) in aliquem cum ferro. Cic. 携武器攻打人. (*invadere*) in collum alicujus. Cic. 向人頸項撲去. (*invadere*) in philosophiam. Cic. (fig.) 攻讀哲學.
II. ❶ (*invadere*) urbem. Liv. 侵掠城市. velut tabes animos *invaserat.* Sall. 如傳染病攻入人心. ❷ (*invadere*) agmen hostium. Hirt. 侵襲敵人軍旅. ❸ (*invadere*) pugnam. Virg. 開仗. (*invadere*) mortem. Virg. 決鬪. ❹ (*invadere*) consulatum. Suet. 侵佔執政官職權.

invălentĭ-a. *ae.* f.
【解】柔懦，荏弱.

inval-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】novas vires sumo, corroboror, confirmor, firmior fio.
【解】療養，加强，增力，堅强.
【例】tantum opibus *invaluit.* Cic. 權威如此日盛. luxuria *invaluerat.* Suet. 奢靡之風盛行. *invaluit* adeo ejus audacia... 如此膽大妄爲.

invălētūdĭnārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】多病者.

invălētūd-o. *ĭnis.* f.
【同】valetudo infirma.
【解】不康健，微恙，(採薪之憂).
【例】*invaletudine* tua valde commoveor. 因你之不健康，我心頗不寧.

invălĭd-us. *a, um.* adj. *-dior, -dissimus.*
【同】infirmus.
【解】病弱無力.
【例】*invalidi* milites. 羸弱之兵士.
【附】*invalidus* actus. 無效的行爲.

invās-us. *a, um.* part. passiv. v. *invado.*

invectĭcĭ-us. *a, um.* adj. (*inveho*)

【解】入口者，舶來者，外國產者，一不坦白者.

invectī-o. *ōnis*. f. (*inveho*). X. Exportatio.

【解】輸入，入口.

【例】rerum, quibus abundamus, exportatio, quibus egemus, *invectio*. 輸出富裕者，輸入需要者.

1. invect-us. *a*, *um*. part. passiv. v. *inveho*.

【解】輸入者，搬運者.

2. invectŭs. *ūs*. m. (abl. *ū*)

【解】入口，載運.

invĕ-ho. *hĭs*, *xi*, *ctum*, *hĕre*. v. tr.

【同】importo.

【狀】acerbius, aperte, asperius, contumeliosius, copiose, graviter, liberius, paratius, petulanter, rhetorice, vehementius,

【解】❶ 載運，搬運，輸入，輸送. ❷ (fig.) 引領，牽引. ❸ a) (passiv.) 運到，運來者. b) 移動，乘載. c) (passiv. reflex.) 叱責.

【例】❶ (*invehere*) in aerarium pecuniam. Cic. 輸送銀錢入庫. (*invehere*) legiones oceano. Tac. (dativ.) 海上輸送軍隊. ❷ quae tibi casus *invexerat*. Cic. 你偶然遭遇之事. ❸ a) in portum *invehi*. Cic. 進入港口. urbem triumphans *invehitur*. Liv. 凱旋(乘車)入城. ordines *invehi*. Cur. 深入敵陣. b) se *invehere*. Liv. 移住. c) cur tam vehementer *invehor*? Cic. 如何我動怒如此猛烈. multum *invehi* in aliquem. Nep. 大加叱責人.

invendībĭl-is. *e*. adj.

【解】不可賣者，不出售者.

invĕn-ĭo. *īs*, (*vēn*)*i*, *tum*, *īre*. v. tr.

【同】reperio, deprehendo, pervestigo, nanciscor, excogito.

【狀】acute, plane, sapientius, subdole, versute.

【解】❶ 找到，遇到. ❷ (fig.) 尋得，獲得. ❸ 發明，創造. ❹ 發覺，發現，查知.

【例】❶ (*invenire*) naves paratas. Caes. 找到已備妥之船. ❷ (*invenire*) aliqua re nomen. Cic. 因某事而獲得名號. (*invenire*) magnam pecuniam. Pl. 發大財. ❸ multa a majoribus nostris *inventa* sunt. Cic. 許多事由前輩發明. ❹ *inveniebat* ex captivis. (cum infinit.) 由俘虜得知....adulescentes *inventi* sunt mortui. Cic. 發覺眾青年已經死去.

inventārĭ-um. *i*. n.

【解】雜物清單，物額，置產簿，器物登記簿.

【註】**inventarii** (sub beneficio) heres. 限定繼承人.

inventĭ-o. *ōnis*. f. (*invenio*)

【解】尋得，發明，發現，創造能力.

【例】illa quae investigat occulta, *inventio* et excogitatio dicitur. 偵隱探密，謂之發明，尋繹.

inventĭuncŭl-a. *ae*. f. (*inventio*)

【解】小發明.

invent-ŏr. *ōris*. m. (*invenio*)

【同】auctor.

【解】尋獲者，發明者，創造者.

【例】*inventor* verborum. 創造名詞者.

inventr-ix. *īcis*. f. (*inventor*)

【解】(女性)發明創造者.

【例】doctrinarum *inventrices* (Athenae). Cic. (雅典) 發明學術者. *inventrix* legum philosophia. 哲學為發明規律者.

invent-um. *i*. n. (*inventus*)

【形】probabile, necessarium.

【解】創造，發明.

【例】tot scientiae, tot *inventa*. 如此許許多多之學術，如此許許多多之發明.

1. invent-us. *a*, *um*. part. passiv. v. *invenio*.

【解】尋獲者，發明者.

【例】*invento* est opus. Plaut. 需要尋獲.

2. invent-us. *us*. m. (abl. *u*)

【解】發明，尋得.

invĕnustē. adv.

【解】不佳，不優雅，不韻致.

invĕnust-us. *a*, *um*. adj.

【解】不美麗，不雅觀，無旨趣.

【例】quod proponit, explicat expedite non *invenustus* auctor. 不無旨趣的作家，清白的解說所標出的題材.

invĕrēcundē. adv. *-dius*.

【解】厚顏無廉恥貌.

invĕrēcundĭ-a. *ae*. f.

【解】不敬，無廉恥，失操守.

invĕrēcund-us. *a*, *um*. adj.

【同】impudens, non verecundus. X. Verecundus.

【解】無廉恥者，厚顏者.

【例】*inverecundum* animi ingenium possidet. 心不知恥.

inverg-o. *ĭs*, *ĕre*. v. tr. (cum *in* et accus. vel cum accus. et dat.)

【解】傾覆(於)，傾注(於).

inversĭ-o. *ōnis*. f. (*inverto*)

【解】顛倒，反言，倒文，戾換法，倒逆，位置轉換.

【例】*inversio* verborum. 倒句法.

invers-us. *a*, *um*. part. v. *inverto*.

【解】轉向，反轉.

【例】*inversa* manus. Plin. 反手. *inversa* charta. Mart. 紙之反面. *inversi* mores. Hor. 品行敗壞，(倒行逆施).

inver-to. *tĭs, ti, sum, tĕre.* v. tr.
【同】immuto, perverto, verto.
【解】❶翻轉，傾覆. ❷轉置，(易位)顚倒.
【例】❶ *invertere* solum. Virg. 翻(耕)地. *invertere* mare. Hor. 翻浪. ❷ *invertere* virtutes ipsas. Hor. 敗壞德行. *invetere* se cito. Cic. 迅速改變.
invespĕrascit. *ĕre.* v. impers.
【解】垂暮，黃昏.
investīgātī-o. *ōnis.* f. (*investigo*)
【同】inquisitio, indagatio, conquisitio veri.
【形】facilior, propria.
【解】探求，研究，調査，尋繹.
investīgāt-or. *ōris.* m. (*investigo*)
【形】acer et diligens.
【解】尋求，追究，檢驗，探求者.
【例】Varro diligentissimus *investigator* antiquitatis. 瓦洛最勤敏之考古家.
investig-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v, tr.
【同】exquiro, indago, scrutor, perscrutor, perquiro, persequor. vestigiis odoror.
【狀】diligentius.
【解】❶追踪，尋跡. ❷研究，探求，根究，參考.
【例】*investigare* conjurationem. 偵査奸黨陰謀.
invest-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.
【解】衣著，文飾，裝飾.
invetĕrā-sco. *scĭs, vi, scĕre.* v. intr. (inchoat. *invetero*)
【同】consenesco.
【解】❶漸老成練達，漸根深蒂固. ❷固定，鞏固，習慣成自然. ❸漸衰老.
【例】❶ ulcus *inveterascit.* Lucr. 毒瘤已久. ❷ *inveteravit.* Cic. 漸習慣. *inveteravit,* ut.. 已成習慣.... ❸ nihil *inveterascere...* eorum, in quibus beata vita consistit. 幸福生活之所在，絕不容凋謝衰老.
invĕtĕrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】久病，沉痾.
【例】in corporibus *inveteratio* aegre pellitur. 沉痾難以醫治.
invĕtĕrāt-us. *a, um.* part.passiv.v. *invetero.*
【解】陳舊古老者.
invĕtĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】consuesco.
【解】❶致老，使老. ❷漸老，增壽，根深，堅强，鞏固.
【例】❶ macula haec *inveteravit...* 汚點已久. *inveterata* amicitia. 世交，(老友). opinio *inveteravit.* Cic. 久存成見.
invĭcem. adv. (*in vicis*)
【同】mutuo, vicissim.
【解】❶輪流，交替. ❷互相，彼此. ❸輪班，依次交換.
【例】❶totos dies eramus *invicem.* 整日我們輪流. ❷ *invicem* diligere. Plin. 互相親愛. manibus *invicem* apprehensis. Quint. 彼此握手. ❸ *invicem* rusticas (res) scribe. Plin. 你一方面給我報告田園中情況. ad *invicem.* Virg. 彼此. in *invicem.* Prop. 輪次. pro *invicem.* Hier. 互相.
invict-us. *a, um.* part. v. (*in* priv. *vinco*). *-tior,* (raro) *-tissimus.*
【同】qui vinci non potest, inexpugnabilis, insuperabilis. X. Devictus.
【解】不能克勝者，不能摧敗，不能超越者，總不敗退者.
【例】*invictus* a labore. Cic. 不辭勞苦者. *invictus* ab hostibus. Sall. 敵不能勝者. *invictus* armis. Cic. 武器不能克服者. *invictus* hiemis. Sil. 不畏嚴寒者. *invictus* contra ictus. Plin. 武器不能穿透者. *invictus* ad vulnera. Ov. 不能致傷者. *invictus* ignibus. Plin. 不畏火者. *invictus* in aquis Plin. 不沉沒者.
invĭd-ens. *entis.* part. v. *invideo.*
【解】嫉視，怨望者.
invidentĭ-a. *ae.* f. (*invideo*)
【同】X. Misericordia.
【解】妒心，怨望，猜忌.
【例】*invidentia* est aegritudo suscepta propter alterius res secundas, quae nihil nocent invidenti. 嫉妒便是見他人享受福利，雖無害於自己，而氣忿不平.
invĭ-dĕo. *dēs, (ī)di, sum, dēre.* v. intr. et tr.
【同】alienis bonis maereo. X. Faveo.
【狀】aperte, maxime, obscure, occulte, paululum, vehementer, valde, sane.
【解】❶ intr. **a**) 喜人得禍. **b**) (praesert.) 嫉人得福，疑忌，妒恨，嫉妒. ❷ tr. 覬覦，怨望.
【例】❶ **a**) novi multorum animos in me malevolentia, invidia, suffusos (*invidisse*). 我曉得許多人嫉視我. **b**) (*invidere*) alicui, alicui rei. 嫉妒某人某事. (*invidere*) alicui in aliqua re. 在某事上嫉妒人. (*invidere*) quod.. 嫉妒因.... (*invidere*) honori alicujus. Cic. 嫉妒人之榮譽. ❷ (*invidere*) alicui aliquam rem. 嫉妒人某事. *invidetur.* Cic. 受人嫉視.
invĭdĭ-a. *ae.* f. (*invidus*)
【同】malevolentia, offensio.
【形】aliena, communis, detestanda, falsa, imbecilla, iniquissima, inveterata, justissima, magna, par, popularis, recens, sena-

toria, singularis, summa, tribunitia, vehemens.
【解】❶疑忌，仇視，嫉視，猜忌. ❷嫉妬.
【例】❶ habet nomen *invidiam*. Cic. 名號使人厭惡. aestuare *invidia*. 悶悶不樂. alicui *invidiam* conflare. Cic. (concitare, commovere, parare). 惹人仇恨. *invidiae* esse alicui. Cic. (*invidiam* incurri). 使人嫉視. ❷ esse in *invidia* apud aliquem. Cic. 爲人仇視. modestia *invidiam* lenit. 端和減輕人之疾視.

invīdiŏla. *ae.* f.
【解】小嫉妬.
【例】nescio, quid inter eos *invidiolae* exortum est. 不知如何，他們中間發生一些嫌怨.

invīdiōsē. adv. (*invidiosus*)
【同】odiose.
【解】嫉視仇恨之心.
【例】*invidiose* aliquem criminari. 因嫉視而責難人.

invīdiōs-us. *a, um.* adj. (*invidia*), *-sior, -sissimus.*
【同】odiosus, invisus, invidiam habens.
【解】❶嫉妬者，猜忌者，怨恨者，(cum dat.) ❷惹人嫉妬者. ❸使人仇視者，激怒者，可憎者.
【例】❶ erit hoc tibi *invidiosum*. 此事使你嫉妬. *invidiosus* multis. 受衆人嫉視. ❷ *invidiosa* est ea dignitas. 此尊榮招人嫉妬. ❷ *invidiosus* est multis, (in multorum invidiam incidit). 使衆人憎惡.

invĭd-us. *a, um.* adj. (*invideo*)
【同】obtrectator, niger, malevolus, lividus, iniquus, maledicus, inimicus, alienis bonis maerens.
【解】❶嫉妬，仇視者. ❷(poet. 論事物) 拂意違忤者.
【例】mei *invidi*. Cic. 嫉妬我者. multi sunt tibi *invidi*, (multi sunt tuae laudis inimici). 許多嫉視你的人. nunquam desunt *invidi*. 不斷有嫉妬者.

invĭgĭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】cum cura et sollicitudine vigilo.
【解】❶看守，監視，守望. ❷專務.
【例】❶ (*invigilare*) malis. Ov. 痛苦不能安眠. ❷ scito me quieti publicae *invigilare*, (me in speculis esse). 當知我專務使國家太平.

inviŏlābĭl-is. *e.* adj.
【解】不可侵犯，不能傷害者.

inviŏlātē. adv.
【同】integre, incorrupte.
【解】不能侵犯，堅固，忠貞.

inviŏlāt-us. *a, um.* adj.
【同】integer, incorruptus. X. Violatus.
【解】❶不受欺凌，(受尊敬). ❷不受損失.
【例】❶ *inviolata* stabit vestra amicitia. 你們的堅久友誼. ❷ *inviolata* mero mens. Sil. 飲酒不及亂.

inviscĕrāt-us. *a, um.* part. v. *inviscero.*
【解】銘刻於心者.

invīsĭbĭl-is. *e.* adj.
【解】不可見者.

invīsĭtāt-us. *a, um.* part. v. (*in* priv. *visito*)
【解】未見者，無人往謁，無人顧問者，稀少異常者.

invīs-o. *ĭs, i, um, ĕre.* v. tr.
【同】viso, visito.
【解】往見，謁見，訪問，參觀，視察.
【例】saepius dominam nostram *invisas* rogo. 請你屢次謁見我等之主母.

1. **invīs-us.** *a, um.* part. pass. v. *invideo. -sior, -sissimus.*
【同】odiosus, quem aequo animo videre, ferre, intueri non possumus, qui in odio est apud aliquem.
【解】❶可恨，可惡者，(拂意事). ❷(raro) 恨人者，仇視人者.
【例】❶ *invisus* alicui. Cic. 見惡於人. quo quis callidior, eo *invisior* est. 人愈詭詐，愈使人憎惡. *invisus* ad aliquem. Liv. 在人前是可恨者.

2. **invīs-us.** *a, um.* part. (*in* priv. *visus*). *-sior, -sissimus.*
【解】未目覩者，(隱秘者).
【例】*invisus* morbus. Cato. 不識之症.

invītābĭl-is. *e.* adj.
【解】吸引人者，饒風趣者.

invītāment-um. *i.* n. (*invito*)
【同】invitatio, incitamentum.
【形】multum.
【解】招請，餌，誘惑.
【例】multa habet *invitamenta* urbis et fori. 頗有城鄉之情趣. *invitamentum* afferre. 携來鈎餌.

invītātĭ-o. *ōnis.* f. (*invito*)
【形】crebra, liberalis.
【解】招請，邀會，激勁，煽動.
【例】*invitationes* hominum. 招請人. largiores vini *invitationes*. Gell. 請酒(酒會，侑酒)過多.

invītātōri-um. *i.* n.
【解】開端，日課經之首段.

1. **invītāt-us.** *a, um.* part. v. *invito.*
【解】被邀請者，受款待者.

【例】*invitatus* hospitaliter. Liv. 受人賓禮款待.

2. invītāt-ūs. *ūs.* m.

【同】invitatio.

【解】邀請，請求.

【例】*invitatu* tuo hoc egi. 因你的請求我行此事.

invītē. (**invīto**). adv. (*invitus*), *-tius*, *-tissime.*

【同】repugnanter, invito.

【解】不甘心，(不得已)勉强，無奈.

invīt-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. tr.

【同】voco, allicio. X. Deterreo, dehortor.

【狀】aliquoties, benigne, honorificentissime, libenter, magnopere, passim, publice, studiose, valde, vulgo.

【解】❶ 邀請，邀宴，請客，(cum inf.).❷約會，(邀賞，勸告).

【例】❶ (*invitare*)aliquem in legationem. Cic. 請人接受使命. (*invitare*) ad aliquid. Cic. 爲某事請求人. (*invitare*)ad prandium, (cenam, in hortos, in posterum diem). Cic. 請用午饍，(晚餐，往園中，爲後天). (*invitare*) hospitio. Cic. 款待人. (*invitare*) aliquem lecto ac domo. Cic. 在家中接待人. (*invitare*)eum per litteras, ut.. 函請. ❷ (*invitare*) praemiis. Cic. -ad agendum aliquid. 懸賞請人做某事.

invīt-us. *a,um.* adj. (*in* priv.) *-tior*, *-tissimus.*

【同】non libenter, rogatus recusans, tergiversatus, contra voluntatem, repugnans, coactus, perinvitus.

【解】❶ 不甘心情願，被逼迫，受威脅者. ❷ (poet.) 無心，非有意，不自由者.

【例】❶ eum *invitissimus* dimisi. Cic. 我不得已任彼離去. viatores *invitos* consistere cogunt. Caes. 强迫路人止步. *invitus* eum adii. 我不甘心去見他. me, te,.. *invito.* 我你不同意. *invita* Minerva. Cic. 米乃瓦不得已. ❷ *invita* arma capere. Stat. 迫不得已，武裝起來.

invĭ-us. *a*, *um.* adj. (*in* priv. *via*)

【解】無路，不通行，不得靠岸，不能接近.

【例】*invii* saltus. 不能通行之樹林. *invia* (n. pl.)未開闢之地.

invŏcāti-o. *ōnis.* f. (*invoco*)

【解】呼求，呼號.

1. invŏcāt-us. *a*, *um.* part. v. *invoco.*

【解】被呼號者.

2. invŏcāt-ŭs. *a*, *um.* adj. (*in* priv.)

【解】未呼求，未請求者.

3. invŏcāt-ŭs. *ūs.* m. (abl. *u*)

【解】未呼求.

【例】*invocatu* meo. Fronto. 我未呼求.

invŏc-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. tr.

【同】imploro.

【解】❶ 呼籲，呼求. ❷ 呼喚，點名.

【例】❶ (*invocare*)deos testes. Liv. 呼神作證. ❷ (*invocare*)sociorum subsidium. 呼求盟友援助.

invŏlāt-ŭs. *ūs.* m. (abl. *u*), *involo.*

【同】volatus avium.

【解】飛向.

invŏlĭt-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. intr.

【解】飛翔，飄颺.

【例】qui superis spiritus *involitas.* P. Nol. 你，你之神靈居天上.

invŏl-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. intr. vel tr.

【同】invado.

【解】❶ 飛在，飛向. ❷ 攻擊，擒，佔據.

【例】❶ (*involare*)ad aliquem. Hirt. 奔向某人. ❷ (*involare*) castra. Tac. 襲擊營壘. (*involare*) in aliena. 侵佔他人財物.

invŏlŭcr-is. *e.* adj. (*in* priv.)

【例】不能飛者.

invŏlūcr-um. *i.* n. (*involvo*)

【同】integumentum.

【形】involucra multa.

【解】(包裹)封皮，蓋，鞘，帷，帳幔，掩飾.

【例】corporis *involucra.* Prud. 形體之衣罩. per quaedam *involucra* perspicere. Cic. 隔帳幔透視. simulationum *involucra.* Cic. 假面具，(僞飾).

invŏluntārie. adv.

【解】不故意，出於無心，不得已.

【附】*involuntaria* attentio. 不隨意的注意.

invŏlūt-us. *a*, *um.* part. pass. v. *involvo.*

【解】包裹，掩起，固封.

【例】res *involutas* explicare. Cic. (解開包裹) 解釋晦暗之事. res omnium *involutissima.* Sin. 最晦暗之問題.

invol-vo. *vis*, *vi*, *ūtum*, *vĕre.* v. tr.

【同】circumplico. X. Evolvo.

【解】❶ 輾下，(滾下). ❷ 轉動，旋轉在....❸ 包裹，捲起.

【例】❶ mons silvas *involvens* secum. Virg. 山石連林木滾下. cupas devolvunt; *involutae* labuntur. Caes. 轉動木桶，自高處滾下. ❷ (*involvere*)Ossae Olympum. Virg. 使奧林浦轉向奧撒. (*involvere*) se farina. 滾於麵中. ❸ sinistras sagis *involvunt.* Caes. 他們以長袍裹左手. *involutum* candelabrum. Cic. 包裹的燭臺. litteris me *involvo.* (fig.) Cic. 埋身(書中)苦讀.

invulg-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. tr.

【解】廣播，宣傳．
【例】*invulgatum* verbum. Gell. 平凡語(俚語，俗語)．

invulnĕrābĭl-is. *e.* adj. (*in* priv. *vulnero*)
【解】不能受傷損者．

invulnĕrāt-us. *a, um.* part. v. (*in* priv. *vulnero*)
【同】integer, inviolatus. X. Vulneratus.
【解】未受傷損者．

1. iō. interj.
【解】a) 歡呼之聲：凱旋時群衆歡呼之聲：嘻哉，樂哉．b) 驚奇之聲：奇哉，怪哉．c) 嘆惜之聲：嗚呼，噫嘻．

2. Iō. *iūs.* f. nom. propr. mulier.
【解】人名：Inachus 之女，爲避免 Junon 之嫉妬，Jupiter 使之變爲牝牛．

ĭōn. *ĭi.* n.
【解】紫羅蘭，(紫花，紫寶石)．

iōt-a. n. indeclin.
【解】希臘字母名．

ips-ĕ. *a, um.* adj. determ. (vel) pron. determin.
【同】X. Alter.
【解】❶自己，本人 ❷ 適當，正確．❸ 自動，甘願．❹ 獨自一人．
【例】❶ ei praesidio.. praefecit; *ipse*.. Caes. 委任駐軍隊長，而自己.... ❷ eo *ipso* die casu Messanam venit. Cic. 適値此日，偶至買撒城．❸ valvae se *ipsae* aperuerunt. Cic. 門自動啓開．❹ quod est *ipsum* miserabile. Cic. 確實自己是一件不幸事．

ipsĕmet.
【解】他自己．
【例】*ipsimet*. Cic. 他們自己．

ipsissĭm-us. *a, um.* adj.
【解】即此本身．

īr-a. *ae.* f.
【同】iracundia, indignatio, stomachus, excandescentia.
【形】acerbior, inveterata, naturalis, recens.
【解】❶ 忿怒，忿恨，憤懣，怨恨．❷ 忿怒原因，怒情．
【例】❶ (*ira*) in aliquem. 向人發怒. adversus aliquem. 怨恨某人．❷ *ira* fugae. Liv. 因逃走而發怒．
【註】❶ atrox calumnia ad *iram* me concitavit, (ad *iram* me adduxit). 兇狠的誹謗激怒我．❷ gravem *iram* concepi, (*ira* animum cepit). 怒火塡胸．❸ *iram* suam in aliquem effundere, (vertere). 向人發洩自己的怒氣．❹ *ira* jam deficit, remittit, decedit, deflagrat. 已經息怒．❺ *iram* deposuit, remisit, repressit. 奮怒(心已平靜)．❻ *iram* sedavit, lenivit. 怒氣已消．

īrācundē. adv. (*iracundus*), *-dius.*
【同】per iram, cum iracundia, cum stomacho. X. Leniter, quiete.
【解】忿怒，發怒．
【例】vehementer ago, non *iracunde*. 我作事剛烈，而不忿怒．

īrācundĭ-a. *ae.* f. (*iracundus*)
【同】ira, acerbitas quaedam naturae, et rabies. X. Lenitas..
【形】bellatrix, effervescens, gladiatoria, gravior, injusta, justa, vehemens, utilis.
【解】❶ 易怒，偏於忿怒．❷ 怒火，發怒．
【例】❷ aliquem ad *iracundiam* adducere. 惹人發怒．*iracundia* effervescere, efferri, inflammari. 發怒．*iracundiae* obsequi, parere...不節制忿怒．*iracundiae* resistere, 尅制忿怒．*iracundiam* continere, omittere. 息怒．

īrācund-us. *a, um.* adj. (*irascor*). *-dior, -dissimus.*
【同】qui facile et cito irascitur, proclivis in iram, irritabilis.
【解】易怒，暴燥，盛怒，狂怒．
【例】natura *iracundus* est, (ingenio praeceps in iram est). 生性易怒者．natura non adeo *iracundus* sum, (non adeo pronus, propensus ad iram). 我是天性不易怒者．*iracundus* factus. 變成易怒者．

īra-scor. *scĕris, tus sum, sci.* v. dep. intr. (*ira*)
【同】ira incendor, iratus fio, succenseo; animo incitor; excandesco, effervesco.
【狀】admodum, facile, furenter, justius, occulte, omnino, temere.
【解】發怒，動怒，憤懣，怨恨．
【例】❶ non facile *irascor* amicis, (non temere excandesco). 對朋友我不輕易發怒．❷ *irascor* etiamnum, (iracundias recentes habeo). 我尙發怒．❸ en ut *irascitur* homo, (ut ira implacabilis implicat animum). 請看人如是發怒，(心中忿忿不平)．

īrātē. adv. (*iratus*), *iratius.*
【解】面帶怒容，悻悻然．

īrāt-us. *a, um.* part. v. *irascor. iratior. -tissimus.*
【同】incensus ira, iracundia percitus, incitatus, inflammatus; in aliquem infestus, infestus; qui animo alieno et averso est ab aliquo. X. Propitius.
【狀】dissimulanter, merito.
【解】發怒，大抱不平，恚恨．
【例】(*iratus*) alicui. Cic. 向人發怒．(*iratus*)

de aliqua re. Cic. 為某事發怒. illud *iratus* dixit, (ira incensus, animo *irato*). 怒聲說. *iratum* dicimus exisse de potestate. 我們說怒不自主.

irc-us. *i.* m. vide **hircus.**
【解】公山羊.

īrĕ. infin. v. *eo.*

1. īr-is. *is.* vel *ĭdis.* f.
【解】虹，鳶蘭花，寶石.

2. īr-is. *is.* acc. *irim.* m.
【解】刺蝟.

irīt-is. *ĭdis.* f. vide **iris 2.**
【解】寶石....

īrōnī-a. *ae.* f.
【同】inversio, dissimulatio, dissimulantia.
【解】反言，諷刺，嘲笑，譏誚.
【例】usus est dissimulatione, quam *ironiam* Graeci vocant. 他用反言法，希臘人稱之為諷刺語.

irp-ex. (**hirp-ex**). *ĭcis.* f.
【解】鐵耙.

irrădĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*in radius*)
【解】射光.
【例】*irradiatus.* Capel. 受光照者.

irrătĭōnāl-is. *e.* adj. (*in* priv. *rationalis*)
【解】缺乏理性者(愚蠢之物)，不合情理者.
【例】usus *irrationalis.* Quint. 習而不察.
【附】**irrationalis** idealismus. 非理的唯心論.

irrau-cĕo. (**irrau-cio**). *cēs, si, cēre.* v. intr.
irraucesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【同】raucus fio.
【解】喉音嘶啞.

irrēgulār-is. *e.* adj.
【解】不合法者.

irrēgulārĭt-as. *ātis.* f.
【解】不合法，不合格，虧格 (缺少領神品的資格).

irrĕlĭgāt-us. *a, um.* adj.
【解】未束縛，不繫纜者.

irrĕlĭgĭōsē. adv. *-sius.*
【解】不敬神狀.

irrĕlĭgĭōs-us. *a, um.* adj. *-sior, -sissimus.*
【解】不敬神，褻聖者，(不信仰宗教者).
【例】*irreligiosum* est.. (cum infin.) Liv. 褻瀆神明....

irrĕmĕābĭl-is. *e.* adj. (*in* priv. *remeabilis*)
【解】不能反回者.

irrĕmĕdĭābĭl-is. *e.* adj. (*in* priv. *remediabilis*)
【解】不可救藥，不可治療，不能補救者.

irrĕpărābĭl-is. *e.* adj. (*in* priv. *reparabilis*).
【解】不能補綴，不可補救者.
【例】tempus *irreparabile.* 光陰一去不復回.

irrĕpert-us. *a, um.* adj.
【解】未獲得者.

irrēp-o. inrēp-o. *ĭs, si, tum, ĕre.* v. intr. (quandoq. tr.)
【同】adrepo, obrepo, influo, illabor.
【解】❶ intr. **a)** 爬行，蜿蜒，匍匐，向. **b)** (fig.) 漸入，潛入，蔓延，誘取. ❷ tr. 徐徐插入.
【例】❶ **a)** *irrepere* arbori. Plin. 爬樹. *irrepere* ad aliquem. Suet. 匍匐向人. *irrepere* cubiculum. Apul. 滑入室內. **b)** *irrepit* lues, in....Plin. 瘟疫流行至. in familiaritatem *irrepere.* 漸向人熟識. credulitas in optimi cujusque mentem facile *irrepit.* 最好之人易於輕信.

irrĕprĕhensĭbĭl-is. *e.* adj.
【解】無可譴責.

irrĕprĕhens-us. *a, um.* part. v. (*in* priv. *reprehendo*)
【解】無所譴責者.

irrept-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】爬，攀登，潛入.
【例】*irreptare* humeris, Stat. 暗登於肩上.

irrĕquĭēt-us. *a, um.* adj. (*in* priv. *requietus*)
【解】不安寧，不止息者.
【例】*irrequieta* bella. Ov. 戰事不停.

irrĕsŏlūt-us. *a, um.* adj.
【解】不鬆弛，不懈怠，未解決者.

irrēt-ĭo. (**inrēt-ĭo**). *īs, īvi,* (*ii*), *ītum, īre.* v. tr.
【同】implico, illaqueo, impedio laqueis.
【解】網羅，羈絆，緊束，纏繞，勾引.
【例】disputationum laqueis aliquem *irretire.* 藉詭辯之術淆惑人. adolescentulos illecebris corruptelarum *irretire.* 以敗壞人之勾餌誘惑青年.

irrētīt-us. *a, um.* part. passiv. v. *irretio.*
【解】受勾引者.

irrĕtort-us. *a, um.* part. v. (*in* priv. *torqueo*)
【同】rectus.
【解】不轉移，固定者.
【例】oculo *irretorto* aliquem spectare. 正目視人.

irrĕvĕr-ens. *entis.* adj. (*in* priv. *reverens*)
【解】不敬者，慢待者，失禮.
【例】*irreverens* est. (cum infin.) Tert. 失禮....

irrĕvĕrenter. adv. (*in* priv. *reverens*)
【解】失禮，不敬貌.

irrĕvĕrentĭ-a. *ae.* f. (*irreverens*)
【解】失敬，怠慢，放肆.

irrĕvŏcābĭl-is. *e.* adj. (*in* priv. *revoco*) *-lior.*
【解】❶不能挽回，不能反復者. ❷不能喚起回憶者.
【例】aetas *irrevocabilis.* 歲月不能挽回.

irrĕvŏcāt-us. *a, um.* part. v. (*in* priv. *revoco*)
【解】未召回，未復始者.

irrī-dĕo. inrī-dĕo. *dēs, si, sum, dēre.* v. intr. vel tr.
【同】derideo, rideo.
【狀】facete, turpiter, maxime.
【解】❶ intr. 譏笑，(以爲笑柄). ❷ tr. 譏諷，譏誚，嘲弄.
【例】❶ *irridere* in aliquem, (aliquem). Cic. 譏笑人. ejus levitati *irrident,* (illudent) omnes. 衆人笑其輕浮. ❷ *irridere* insontes. 譏誚無辜之人. *irridere* aliquem, aliquid. 嘲笑某人，某事.

irrīdĭcŭlē. adv. (*in ridicule*)
【解】無趣，不悅人.
【例】non *irridicule.* Caes. 悅人.

irrĭgātĭ-o. *ōnis.* f. (*irrigo*)
【解】澆灌.
【例】agrorum *irrigationes.* 澆灌田地.

irrĭgāt-us. *a, um.* part. passiv. v. *irrigo.*
【解】受灌溉者.
【例】*irrigatus* plagis. Plaut. 受鞭笞洗禮.

irrĭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】rigo.
【解】❶ 引水至. ❷ 灌溉，澆灌. ❸ (fig.) 浸潤.
【例】❶ Venus Ascanio placidam per membra quietem *irrigat.* Virg. 未奴使亞斯加各肢體安然休息. ❷ Aegyptum Nilus *irrigat.* 尼路河灌溉埃及田地. ❸ fessos sopor *irrigat* artus. Virg. 疲憊之肢體獲得休息.

irrĭgŭ-us. (inrigŭ-us). *a, um.* adj. (*irrigo*)
【同】quod facile *irrigari* potest.
【解】❶供給水者，受灌溉，浸潤者. ❷灌溉，澆灌者.
【例】❶ hortus *irriguus.* 灌溉之田園. *irriguum* mero (corpus). Hor. 醉酒者. ❷ aquarum *irrigua.* Plin. 灌溉之水.

irrīsĭ-o. (inrisĭ-o). *ōnis.* f.
【同】ludibrium.
【解】嘲笑，譏諷，侮辱.
【例】per *irrisionem.* Prisc. 帶嘲笑狀. cum *irrisione* omnium. 大衆伴以嘲笑之聲.

irrīs-or. (inrĭs-or). *ōris.* m.
【解】譏笑人，嘲笑人者.
【例】*irrisores* orationis. 嘲笑演詞者.

1. **irrīs-us. inrīs-us.** *a, um.* part. passiv. v. *irrideo*
【解】受譏笑者.

2. **irrīs-ŭs. (inrīs-us).** *ūs.* m.
【解】嘲笑，嗤，噓聲.
【例】*irrisui* esse. Caes. 爲人嘲笑.

irrītābĭl-is. (inrītābĭl-is). *e.* adj. (*irrito*)
【同】iracundus, qui facile irritatur, et accenditur.
【解】易怒，善感之人.
【附】**irritabilĭtas.** *ātis.* f. 刺激性，感應性.

irrītām-en. *ĭnis.* n.
irrītāment-um. *i.* n. (*irrito*)
【解】激怒，刺激，感觸.
【例】certaminum *irritamentum.* 挑戰. *irritamenta* irarum. Plin. 激怒.
【附】**irritans** lex. 否認法規. **irritatio** voti. 撤銷聖愿.

irrītātĭ-o. (inritatĭ-o). *ōnis.* f.
【解】刺激，感觸，激怒.
【例】animorum *irritatio.* 刺激心靈.

irrītāt-or. *ōris.* m.
irrītātr-ix. *īcis.* f. (*irrito*)
【解】激動，刺激者.

irrītāt-us. *a, um.* part. passiv. v. *irrito.* *-tior.*
【解】受刺激，被激怒者.
【例】*irritata* canis. Plaut. 激怒之犬.

irrīt-o. (inrīt-o). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶激起，鼓勵，惹動. ❷激怒，挑撥.
【例】❶ *irritare* animos. Hor. 鼓勵衆心. *irritare* ad discendum. Quint. 鼓勵學習. ❷ *irritare* ad iram. Ov. 激怒. *irritare* suspiciones. Tac. 起人疑竇.

irrĭt-us. (inrĭt-us). *a, um.* adj. (*in ratus*)
【同】vanus, inanis. X. Ratus.
【解】❶未批准，未決定，未確定，廢弛者. ❷無用，無效，徒勞者. ❸ a) (cum genit.) 未成功，無成績，不幸，不吉利者. b) (absol.) 未成就者. ❹ (subst. n. *irritum*). 妄費，無用.
【例】❶ aliquid *irritum* facere. Cic. 廢除某事. acta mea *irrita* declaravit senatus. 國會宣佈我之法令無效. testamentum *irritum* facere. Cic. 宣佈遺書無效. ❷ *irrito* incepto. Liv. 開始未成功. *irritus* fuit omnis labor. 一切徒勞無功. *irrita* promissa cadunt. Liv. 未踐諾言. ❸ a) (*irritus*) legationis. Tac. 出使無功. b) domum *irritu* redit. Sen. 無功而回(家). ❹ spes ad *irritum* redacta, (*irrita* fuit). 虛望. ad *irritum* cadere. Liv. 失效. in *irritum.* Tac. 毫無成績.

irrŏgātĭ-o. (**inrŏgātĭ-o**). *ōnis.* f.
【解】科罰，處罰(罰金).
【例】*irrogatio* mulctae. 罰金.
irrŏgāt-us. *a, um.* part. passiv. v. *irrogo.*
【解】受處罰者.
irrŏg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】legem fero, constituo.
【解】❶ 提議，建議，反對某人. ❷ 强令，强迫，懲罰，加於.
【例】❶ (*irrogare*) legem alicui. Cic. 提出法案反對某人. ❷ (*irrogare*) poenas aequas peccatis. Hor. 使受相當處分. (*irrogare*) sibi mortem. Tac. 自殺.
irrōrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】灌溉.
irrōr-o. (**inrōr-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v tr. vel intr.
【解】❶ tr. a) 露濕，降露於...b.) 潤濕，洒於. c) 撒到. ❷ intr. 降露，下雨.
【例】❶ a) *irroratus.* Col. 露濕者. b) (*irrorare*) crinem aquis. Ov. 以水潤髮. c) (*irrorare*) liquores capiti. Ov. 撒香液於髮上. (*irrorare*) patinae piper. Pers. 撒胡椒於盤中. ❷ lacrimae *irrorant* foliis. Ov. 淚滴落葉上.
irrŭb-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】發紅.
【例】mihi vultibus ignis *irrubuit.* Stat. 刑場之火光映吾面上.
irrūg-o. *ās, ātum, āre.* v. intr.
【解】浮起，皺紋，(於...).
irru-mpo. (**inru-mpo**). *mpĭs, pi, ptum, mpĕre.* v. tr. vel tr.
【同】irruo, invado. X. Erumpo.
【狀】aequabiliter, temere, cursim; derepente, effrenatius, extrinsecus, improviso.
【解】❶ a) intr. 侵入，突入，趨赴. b) tr. 强逼，强制，强佔，襲取. c) absol. 突進，衝鋒. ❷ (fig.) a) (intr.) 侵佔(財產). (cum *in*) b) (tr.) 透入(人心).
【例】❶ a) (*irrumpere*) in castra. Caes. 闖入營寨. (*irrumpere*) in aciem. Cic. 攻入陣中. (*irrumpere*) intra tecta. Sen. 突入屋內. (*irrumpere*) templo. (cum dativ.) Sil. 衝入神殿. b) (*irrumpere*) oppidum. Caes. 强佔堡壘. (*irrumpere*) portam. Sall. 破門而入. c) (*irrumpere*) se. 投入. ❷ a) (*irrumpere*) in alicujus patrimonium. Cic. 侵佔人之財產. b) (*irrumpere*) mentem. St. 透入人心.
irrŭ-o. (**inrŭ-o**). *ĭs, ĕre.* v. intr.
【同】impetum in aliquem facio; invado, in aliquem me permitto, irrumpo.
【解】❶ 衝入，投入，奔赴. ❷ (fig.) 侵入，衝突，衝撞.
【例】❶ (*irruere*) in mediam aciem. Cic. 衝入陣心. (*irruere*) in aliquem. Cic. 向人撲去. (*irruere*) in aedes. Ter. 驟入房內. (*irruere*) flammis. Plaut. (dat.) 投入火中. ❷ (*irruere*) in alienas possessiones. 侵佔他人財產. (*irruere*) in odium. Cic. 惹人憎恨.
irruptĭ-o. (**inruptĭ-o**). *is.* f. (*irrumpo*)
【同】incursio. X. Erumpo.
【解】攻擊，侵佔.
【例】*irruptionem* facere. 進攻，衝鋒.
irrupt-us. (**inrupt-us**). *a, um.* part. v. pass. *irrumpo.*
【解】被衝破，被强佔者.
1. ĭs. *ĕă, ĭd.* adj. (vel) pronom. demonstr.
【同】ille, talis.
【解】❶ a) (pronom.) 彼，其，他，(此人). b) (adj.) 此，斯，這個. ❷ 增强語意，限制語意. ❸ (correlat.) (cum rel.) ❹ (correl.) (cum *ut qui*) ❺ a) cum genit. b) ut accus. adverbiale. c) *in eo...* d) *id est...*
【例】❶ a) venit puer, *is* mihi reddidit. Cic. 僮僕來迎接我，他交付我.... b) *is* dies erat. Caes. 此日即.... ❷ et *is*, et *is* quidem, *is*que... 還有此人，而且此人.... cum una legione *eaque* vacillante. Cic. 但同一師兵力，而且係躊躇不定者. ❸ *eos* laudo *idque* merito. Cic. 我褒獎他們，這也是應當的. *is* qui.. 這人.... *is* homo qui.. 此人. ❹ non *is* vir est ut (vel) qui... 沒有這樣人，至於.... ❺ a) quoniam *id* nobis, hominibus *id* aetatis oneris imponitur. Cic. 因與我們，如此年歲之人，加給這等責任. b) *id* gaudeo. 我喜歡這個. c) in *eo* est ut.. Liv. in *eo* res est ut.. Liv. 事已至此地步，至於....omnis oratio versatur in *eo* ut... Cic. 整個演講輾轉於此點，即.... d) *id* est... 就是....
2. is. 2a pers. indic. v. *eo.*
Is-is. *is* (vel) *ĭdis,* (vel) *ĭdos.* f. nom. propr. (mulier.) deae.
【解】埃及女神名.
ischĭ-as. *ădis.* f.
【解】臀骨痛.
Isŏcrăt-ēs. *is.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：雅典之修辭學家.
Isŏcrătē-us. adj.
【解】*Isocrates* 者.
Isrāēl. indecl. **Isrā-ēl.** *ēlis.* m. nom. propr. popul.
【解】❶ 聖祖雅各伯之別名. ❷ 民族名，雅各伯之後裔.
isse. issem. pro *ivisse, ivissem.* v. *eo.*

istāc. adv.
【解】經此地.

ist-ĕ. *a, ŭd; ius, i, um, o.* adj. (vel) pronom. demonstr.
【解】此，其，該，這，— 屬第二位或有關於第二者. — 屬對方者，(訴訟時). — 屬敵對者，(輕視者).
【例】multae *istarum* arborum. Cic. (你所見之樹中) 許多株. *istud* faciam. Nep. 我將行此事(所要求之事). *isti*. Cic. 此等(這類)人. *iste* centurio. Cic. 這類百總. *ista* quae laudo. Sen. 我所稱揚者(諷刺語). non erit *ista* amicitia. Cic. 這非(眞)友誼. homines id aetatis. Cic. 這時代的人. *istum* quem tu mavis esse.

Ist-ĕr. (Hist-ĕr). *ri.* m. nom. propr. fluvii.
【解】河名：即 Danube inférieur.

isthmĭăc-us. isthmĭc-us. isthmĭ-us. *a, um.* adj. (*isthmĭa*)
【解】遊戲.

isthm-us. (isthm-ŏs) *i.* m.
【解】海峽，另外 Corinthe 海峽.

1. istĭc. *aec, oc.* (vel) *istuc.*
【解】與 iste 相同.

2. istic. adv.
【解】在此，在爾之處.

istim. adv. ut **istinc.**

istinc. adv.
【解】自此地，自爾處.
【例】qui *istinc* veniunt. Cic. 由爾之處來者.

istīusmodi. adv.
【解】如此，這樣.
【例】delectantur disputationibus *istius-modi*. 對此類辯論他們頗感興趣.

istō. adv.
【解】由此向往爾處.

istuc. (vel) **(isthuc).** adv.
【解】(往)向你處.

ită. adv.
【同】sic, ita enimvero, praeclare, certe, sicut dicis, dici aliter non potest, vero quidem, admodum, ut maxime, profecto.
【解】❶ 如此，如是，若是. a) 指以上所言者. b) 指以下所言者. ❷ 比較. a) 同ut對用. b) 對立之意. ❸ 在此情況，環境，條件之下. ❹ 指以下條件.
【例】❶ a) quae cum *ita* sint. Cic. 事既如此. *ita*. 如此. *ita* plane. 完全如此. *ita* prorsus. 絕對確實如此. prorsus *ita*. 絕對確實如此. b) *ita* censeo. (cum..) Cic. 我如此估計. *ita* constitui, fortiter esse agendum. Cic. (cum infin.) 我主持應毅然行事. ❷ a) (urbs) *est* ita, ut dicitur. Cic. (城市)如人所言，確實如此. *ita*..quomodo. Cic. 如是情形. *ita* quemadmodum. Cic. 如是情形. *ita* quasi... Cic. 如是，如同. *ita* tanquam.. Cic. 如是，如同. b) ut (quomodo, quemadmodum)... *ita*. 如是，這樣. ut quisque, *ita*... 如每人，同樣. ❸ *ita* fit, ut...Cic. 事實如此至於.... ❹ a) (cum infin.) sed *ita*, ut ea res aut prosit, aut certe ne obsit reipublicae. Cic. 然而如此，使此事或有益或至少無害於民國. b) (cum consecut.) consulibus *ita* missis, ut.. Cic. 如此遣派執政官至於....

Ităl-i. *ōrum.* m. pl. nom. propr. homin.
【解】民族名：義大利人.

Itălĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：(國名)在義大利半島.

Itălĭc-us. *a, um.* adj.
【解】係義大利者.
【例】*Italicum* bellum. Cic. 義大利戰爭. *Italicae* mensae. Cic. 盛筵 (照義大利南部 Sybarites 城式).

1. Ităl-us. *a, um.* adj.
【解】義大利者.

2. Ităl-us. *i.* m. nom. propr. popul. et homin.
【解】人名：❶ 義大利古王名，初起義國名者. ❷ 義大利人.

ităquĕ. adv. conj.
【同】idcirco, quamobobrem.
【解】❶ adv. 如是，於是，如此. ❷ conj. 因此，所以，故此.
【例】*itaque* ex me quaerunt. 因此他們詢問我. absolutus *itaque* est. Plin. 故此他被開釋了. *itaque* ergo. Ter. 故所以.

itĕm. adv.
【例】similiter, etiam, quoque, non minus.
【解】同樣，相同，亦然.
【例】❶ solis defectiones *itemque* lunae. 日蝕，月蝕亦然. ❷ fecisti *item*, uti praedones solent. 你所行者，如同海盜慣行之事. ❸ tu meas epistolas concerpito, ego *item* tuas. 你撕破我之信件罷，我亦同樣撕破你的信件.

ĭt-er. *ĭnĕris.* n. (*eo*)
【形】alienum, devium, difficillimum, gloriosum, ineptum, longum, medium, necessarium, nefarium, simplex, solemne, tritum, tutum, verum.
【解】❶ 行路，旅行，行舍. ❷ 道路，路程，軌道，街道.
【例】❶ committere se *itineri*. Cic. 登程. *iter* facere, habere. Caes. 行路. in *itinere*. Caes. 在途中. ex *itinere* aliquid mittere.

Cic. 途中寄送某物. novem dierum *iter*. Caes. 九日路程. magnis, minoribus *itineribus*. Caes. 急行，稍緩行. ❷ *itineribus* deviis. Cic. 紆廻之路. pedestris *itinera*. Caes. 陸行之路. *iter* per Alpei patefieri volebat. Caes. 欲開一路穿過亞而白山.

【附】**iter** aereum et maritimum. 航空，航海.

【註】❶ *iter* aliquo suscipere. 行路往某處. ❷ *iter* prosequi. 繼續行路. ❸ *iter* suum suspendere. 半途中止. ❹ *iter* molestum habui. 行過難行之路. ❺Romam *iter* mih faciendum est. 我應往羅瑪.

【附】**iterabilia** et non *iterabilia* sacramenta. 能重領及不能重領的聖事.

ĭtĕrātĭ-o. *ōnis*. f. (*itero*)

【同】geminatio, repetitio, redintegratio.

【解】重複，重述，再論.

【例】*iteratio* orationis. Col. 重作演詞.

【附】*iteratio* sacramenti. 重領聖事.

ĭtĕrāt-us. *a, um*. part. passiv. v. *itero*.

【解】復始，重新，再作者.

【例】*iterata* muricibus lana. Hor. 重染紫紅色.

ĭtĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr.

【同】gemino, repeto, duplico.

【解】❶ 復始，復新，復行，重作. ❷ 再耕. ❸ 重言，重述，復習.

【例】❶ *iterare* aequor. Hor. 再渡重洋. *iterare* vitam. Plin. 復生. ❷ *iterare* agrum. Cic. 重耕田地. *iterare* vitem. Col. 重栽葡萄. ❸ *iterare* verbum. 重言.

ĭtĕrŭm. adv.

【同】rursum.

【解】再，又，更，重新.

【例】consul *iterum*. Cic. 重任(總統)執政官. semel atque *iterum*. Caes. 再一再二. dicta *iterum* dicenda fuere. 當重述前言. *iterum* atque *iterum*. Hor. 再三再四....

Ithăc-ē. *ēs*. f. nom. propr. insul.

【解】島名，在 Mare Jonium海中. Ulysse之家鄉.

ĭtĭdem. adv. (*ita*)

【同】similiter, pariter, item.

【解】同樣，相同，類似，雷同.

【例】vinctus *itidem* a Saturno filius. 兒子同樣被撒都綑綁.

itĭnĕrārĭ-um. *i*. n.

【解】路線，路程表，旅行日記.

ĭtĭ-o. *ōnis*. f. (*eo*)

【同】iter, itus, incessus.

【解】往，行.

【例】crebrae *itiones*. Ter. 屢往. illi domum *itio* concessa est. 准許他回家.

Iti-us port-us. m. nom. propr. portus.

【解】海港名，今日之Boulogne-sur-Mer.

it-o. *ās, āre*. v. intr.

【同】frequenter eo.

【解】屢往.

【例】ad cenas *itare*. 屢赴晚宴.

itūr-us. *a, um*. part. futur. v. *eo*.

【例】將往者.

it-ŭs. *ūs*. m.

【同】itio.

【解】啓程，動身，往.

【例】noster *itus*, incessus. 我們啓程進行.

J

j. f.n. J. 爲諧音字，從前i. 母音字，(voyelle)同 i. 諧音字，(consonne) 原來不分，如今 J. 字，即從前的 i. 諧音字.

jăc-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】prostratus sum, procumbo. X. Vigeo, floreo.
【狀】in perpetuum, longe, obscure, saepe et diu, stratum ad pedes, singillatim, tamdiu, turpiter, valde.
【解】I. ❶ 偃臥. ❷ 置於地. ❸ 在低處. ❹ 垂下，拖長.
II. ❶ 無爲，靜止，沮喪. ❷ 卑陋. ❸ 閒暇，安閒.
【例】I. ❶ *jacere* humi, in limine. Cic. 臥於地上，階上. *jacere* ad pedes. Cic. 倒臥足前. *jacere* in tumulo. Inscr. 安臥墓中. ❷ poma strata *jacent* sub.. Virg. 蘋果散於...下. ❸ domus *jacens.* Cic. 低下房屋. *jacentia* urbis loca. Tac. 城中低下之地. ❹ crines per colla *jacebant.* Ov. 長髮散垂項間. *jacens* vestis. Ov. 拖長衣.
II. ❶ *jacent* pecuniae. Plin. 不生息之錢財. *jacenti* aure esse. Gell. 不注意聽. *jacent* pretia. Cic. 價格. *jacere* in luctu. Cic. 悲傷. totus *jacet.* Cic. 灰心. hic omnia *jacent.* Cic. 一切不興隆. ❷ *jacens* oratio. Gell. 文詞卑陋. *jacent* studia. Cic. 不重視讀書. in pace *jacere.* Cic. 安閒無事.

jácio. *jăcĭs, jēci, jactum, jacĕre.* v. tr.
【同】immitto, objicio, conjicio.
【解】❶ 抛，扔，撒，投，擲. ❷ (fig.)散佈. ❸ 建築，營造. ❹ 發出，射出(味)，說出.
【例】❶ (*jacere*) ancoras. Caes. 拋錨. (*jacere*) flores. Virg. 撒花. (*jacere* lapides, telum. Cic. 投石，擲鏢鎗. ❷ (*jacere*) contumeliam in aliquem. Cic. 侮辱人. ❸ (*jacere*) aggerem. Caes. 築隄. (*jacere*) vallum. Liv. 築營寨. (*jacere*) fundamentum pacis. C. 建立和平基礎. ❹ (*jacere*) odorem. Lucr. 發出香味. (*jacere*) ore querelas. Cic. 口出怨言.

jactābund-us. *a, um.* adj. (*jacto*)
【解】漂搖者，(fig.)浮誇者.

jact-ans. *antis.* part. v. *jacto.* *-tior, -tissimus.*
【解】搖撼，動盪者，大言不慚，浮誇者.
【例】*jactans* via. Liv. 崎嶇之路. sui *jactans.* Quint. 好自誇者.

jactanter. adv. (*jactans*), *-tius.*
【解】誇張自詡貌.
【例】minae *jactanter* sonantes. Amm. 大言恫嚇. *jactantius* maerere. Tac. 誇大其痛苦.

jactantĭ-a. *ae.* f. (*jacto*)
【解】矜誇，自誇，自豪.
【例】non *jactantia* sui abstinere. Tac. 不免自誇.

jactātĭ-o. *ōnis.* f. (*jacto*)
【同】favor, aura popularis, ostentatio, concitatio,
【形】magna, inanis, modica, multa.
【解】❶ 搖撼，振動，震盪. ❷ 矜張，自誇，自滿，自大，喜出風頭.
【例】❶ *jactationem* pati(navem). Liv. 忍受顛簸. *jactatione* maris fessus. 苦於暈船. (*jactatio*) corporis. Cic. 搖頭擺尾. (*jactatio*) popularis. Cic. 民衆叫囂. ❷ *jactatio* verborum. Cic. 虛言浮誇.

jactāt-or. *ōris.* m. (*jacto*)
【解】囂張，誇伐，自詡者.

1. jactāt-us. *a, um.* part. v. *jacto.*
【解】被拋投，搖撼，顛盪者.
【例】plurimis *jactatus* injuriis. Cic. 承受各種(很多) 凌辱. senatusconsultum varie *jactatum.* Tac. 對國會之決議，態度不同.

2. jactāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】搖動，振盪.
【例】*jactatus* pennarum. Ov. 鼓動双翅.

jactĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】屢次揚言.

jact-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. freq. v. *jacio.*
【同】magnifice loquor, glorior, verbis me magnum facio, me ostento, de me praedico.
【狀】dupliciter se, gravissime, constanter, insolentius, intolerantius, magnificentis-

sime, turpide, valde, vehementius; jactari facetius, immoderate, petulantius, inique.
【解】❶ (屢次) 拋擲. a) 投，擲出，拋棄. b) (fig.) 發出，發言，恫嚇. ❷ 左右搖擺. A. (propr.) 搖動双臂. B. (figur.) a) 矜張，自詡. b) 爭論，抗爭. c) 聲張. d) 蔑視.
【例】❶ a) radices palmarum *jactabant*. Cic. 屢投棕樹根. (*jactare*) arma. Liv. 拋棄武器. (*jactare*) suas pecunias. Dig. 浪費錢財. (*jactare*) florem. Ov. 撒花. (*jactare*) rete. Dig. 撒網. b) (*jactare*) minas. Cic. 出言恫嚇. (*jactare*) probra in aliquem. Liv. 肆口侮辱人. ❷ A. (*jactare*) brachium. Caes. 搖臂. (*jactare*) bidentes. Virg. 運用鍬. *jactari* tempestate. Cic. 受風波顛盪. *jactabatur* nummus. Cic. 幣值不定. B. a) *jactari* (vel) *jactare* se in aliqua re. Cic. 在某事感到不寧. convicio *jactari*. Cic. 受人惡言責罵. (*jactari*) morbis. Lucr. 害病. b) *jactata* res erat in contione. Cic. 開會時爭論某事. *jactare* pectore curas. Virg. 心中掛慮某事. c) Romam vos expugnaturos *jactabatis*. Liv. 當時你們聲稱要攻羅瑪. (*jactare*) se magnificentissime. Cic. 頗矜張自誇.
【註】phras. ❶ se de aliqua re *jactare*. 論某事自誇. ❷ oculos, caput *jactare*. 搖頭轉目. ❸ terrores *jactare*. 出言恫嚇. ❹ tempestate populi *jactari*. 因民衆暴動而感不安. ❺ mari navis *jactatur*. 航船顛簸.

jactūr-a. *ae.* f. (*jacio*)
【同】damnum.
【形】immanis, magna, mediocris, minima, tanta, tolerabilis, turpis.
【解】❶ 拋擲，遺棄，(船貨). ❷ 損失，虧損.
【例】❶ in mari *jacturam* facere. Cic. 拋棄海中. ❷ *jacturas* pati. Col. 蒙受損失. rei familiaris *jactura*. Caes. 家務損失. non magna *jactura* suorum id affecerunt. Caes. 實行其計劃，而使自己人未受重大損失.

1. **jact-us.** *a, um.* part. v. *jacio.*
【解】被擲出，拋出者.

2. **jact-ŭs.** *ūs.* m.
【同】conjectus.
【解】擲，發.
【例】fulminum *jactus*. 雷擊. *jactus* tesserarum. Liv. 擲骰子.

jăcŭlābĭl-is. *e.* adj. (*jaculor*)
【解】可拋出者.

jăcŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*jaculor*)
【解】拋射.
【例】*jaculatio* equestris. Plin. 騎馬投鏢.

jăcŭlāt-ŏr. *ōris.* m. (*jaculor*)
【同】qui jaculum emittit, telum mittit.
【解】擲，投，射者，擲鏢鎗者.
【例】Jupiter *jaculator* fulminis. Arn. 由必得雷神使擊者.

jăcŭlātōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】投者，射者.
【例】oratio *jaculatoria*. 射經，(短句經文).

jăcŭlātr-ix. *īcis* f. (*jaculator*)
【解】(Diana) 女善射者，女獵者 (=Diana).

jăcŭlāt-ūs. *a, um.* part v. *jaculor.*
【解】擲，投者.
【例】se *jaculatus* in.. Flor. 投向.

jăcŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*jaculum*)
【同】torqueo, conjicio, jacio..
【解】拋，投，擲，射出，射中，擊.
【例】*jaculari* in aliquem. (出言)中傷人. *jaculari* ad metam, (jaculo petere). 投向目標.

jăcŭl-um. *i.* n. (*jacio*)
【同】telum.
【解】鏢鎗(飛箭)，魚網類.
【例】murum *jaculo* trajicere. 投鏢穿牆.

jăcŭl-us. *a, um.* adj.
【解】拋擲者.
【例】*jaculum* rete. Plaut. 拋網.

jăm. adv.
【解】即刻，即將，已將，已經. I. (論時間) ❶ 即刻. ❷ 方才，(已過片刻). ❸ 即將，現將. ❹ 今已，曾經. ❺ 已經，久已. ❻ 終究. II. (推理) ❶ 結論. ❷ 轉結，承接，連接.
【例】I. ❶ remove.. *jam* intelliges. Cic. 除去…則立刻你便明瞭…. *jamjam*. Cic. 現已. ❷ quae *jam* posui. Cic. 方才我已陳明. ❸ *jam* te premet nox. Hor. (你)已近黃昏. ❹ septingentos *jam* annos vivunt. Cic. 伊等已活七百歲. *jam* diu, *jam* dudum, *jam* pridem. 已久，已日久年深，已多年. *jam* non, non *jam*, ne.. 今已不，現已不，已不…. *jam* nemo. 已無人. non *jam*.. sed. 已不…然而…. ❺ senescente *jam* Graecia. Cic. 希臘已漸衰老. ❻ *jam* desine. Ter. 你已當停止. aliquando *jam*. Cic. 終已有時. *jam* nunc, *jam* tum. 現時已經，彼時已經. *jam* a pueritia. Cic. 自童年已經.
II. ❶ *jam* neminem antepones Catoni. Cic. 你已不看重任何人在賈道以上. ❷ *jam* vero.. 然而已經….

jamdīū. adv. (*jam diu*)
【同】jampridem, jamdudum, aliquot jam per annos, multarum dierum intervallo.
【解】已久，天長日久.
【例】res *jam* diu gestae. 久已完成之事.

jamdūdum. (**jam dudum**). adv.
【解】已久（已歷多年），久已.（poet.）不遲延，即刻.

jamprīdem. (**jam pridem**). adv.
【同】jamdiu.
【解】久已，（長久）已歷多時.
【例】*jam* sum *pridem* tuus. 我久已屬於你.

Janĭcŭl-um. *i.* n. nom. propr. montis.
【解】小山名：羅瑪城中七丘陵之一.

jānĭt-ŏr. *ōris.* m. (*janua*)
【同】januae custos, seu praefectus.
【解】守門者，司閽，門監，傳達.
【例】*janitor*(custos) carceris. Cic. 司獄，獄吏. *janitor*(custos) orci. Virg. (Cerbère). 守地獄之三頭犬.

jānĭtr-ix. *īcis.* f. (*janitor*)
【解】守門女，守門婢，女傳達.
【例】*janitrix* Caesarum laurus. Plin. 凱撒門前桂樹.
【附】**Jansenismus.** *i.* m. 冉森主義.

jānŭ-a. *ae.* f.
【同】ostium, aditus.
【形】consularis, effracta et evulsa.
【解】門戶，門路，關鍵，入口，進口，道路.
【例】*janua* caeli. Isid. 天門. *januam* claudere, (occludere, obserare). 關門,（鎖門）. *janua* animi. Cic. 心靈門戶. omnis passio leti *janua* est. Arn. 情慾爲喪亡之門（路）.

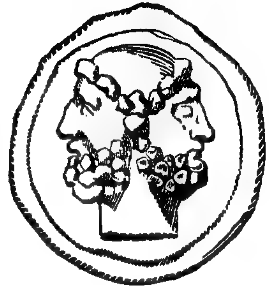

JANUA

【附】❶（*januas*）, fores firmare pessulis. 上門閂. ❷ *januam* effringere;（fores moliri, impetum facere in *januam*）. 破門，攻門. ❸ ad *januam* multi exspectant;（assistunt ad fores）. 多人守候在門前.

Jānŭārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】一月，（正月）者.
【例】Kalendae *Januariae.* Cic. 一月一號. *Januarius* mensis. (vel absolute) *Januarius.* 一月，（正月）.

Jān-us. *i.* m.
【解】❶ nom. propr. 神名：門神，双面神，監視出入經過之人，〔神殿在市區，戰時啓殿門，和平時關殿門〕. ❷ *Janus*神殿. ❸ 遊廊，拱形長廊：市區貿易場，錢莊兌換處.

JANUS

【例】❶ *Janus* Geminus. Varr. 双面門神. ❷ venturi *Jani* Aus. 將來之年月. ❸ *Janus* summus, medius. Hor. 廊口，廊中部，（錢莊）.

jĕc-ŭr. *ŏris.* (vel) *ĭnŏris.* n.
jŏc-ŭr. *ĭnŏris,* (vel) *ĭnĕris.* n.
【同】hepar.
【形】nitidum, plenum, horridum, exile, optimum.
【解】肝，情感，（情慾）中樞.
【例】pulmones, *jecur.* 肺肝. *jecur* continere. Sen. 節制痛苦. *jecur* omne ratione coercere. Prud. 以理智克制情感. *jecur* ardet ira. Juv. 怒火中燒.

jĕcuscŭl-um. (**jŏcŭscul-um**). *i.* n. (dimin. *jecur*)
【解】小肝.

jējūnē. adv. (*jejunus*), *-nius.*
【同】tenuiter, exiliter.
【解】憔悴，瘦弱，無發展貌.
【例】*jejune* dicere. 言語枯窘.

jējūnĭt-as. *ātis.* f. (*jejunus*)
【同】tenuitas. X. Ubertas, copia.
【解】❶ 枵腹，飢餓. ❷ 焦燥，枯窘，瘦弱，缺乏.
【例】❷ cavenda oratori *jejunitas*... 演說家須避免枯窘. verborum *jejunitatem* quam ubertatem nimiam malo. 與其多言，毋寧少說.

jējūnĭ-um. *i.* n. (*jejunus*)
【同】inedia; indicta, stata, a certa ciborum usu abstinentia.
【解】大齋，戒口，斷食，（宗），瘦弱（獸），薄田.
【例】*jejunium* solvere. Ov. 開齋. *jejunia* aquae. Luc. 口渴.
【附】❶ *jejunium* quadragesimale; *jejunium* quadragenum dierum; *jejunium* quadragenarum. 四旬齋期. ❷ *jejunium* servare; parcius et frugalius vivere; vescendi voluptatem reprimere, coercere;

inedia voluntaria se macerare; adhibere inediam. 守齋，戒食. ❸ *jejunium* eucharisticum. 聖體齋.

jējūn-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】守齋，戒食，斷食，節食.

jējūn-us. *a, um.* adj.
【同】qui nihil edit, aridus, siccus, tenuis.
【解】❶ 飢餓，枵腹，節食，斷食. ❷ 乾燥，磽瘠，枯窘，缺乏，(cum abl..)
【例】❶ biduo *jejunus* sum, (biduo nihil cibi cepi). 兩日不食. *jejuna* plebicula. Cic. 飢民. *jejuna* saliva. Plin. 飢者垂涎. *jejunus* sonus. Prop. 飢獸吼聲. ❷ *jejuna* calumnia. Cic. 無理爭訟.

jentācŭl-um. (**jantācŭl-um**). *i.* n.
【同】cibus qui ante prandium sumitur.
【解】早餐，朝食，朝饗，早點，早餐食品.

jent-o. (**jant-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】用早餐.

Jēsuīt-a. *ae.* m.
【解】耶穌會士(宗).

jŏc-a. *ōrum.* n. pl. vide **jocus.**
【解】詼諧，戲言.

jŏcābund-us. *a, um.* adj. (*jocor*)
【解】戲弄，嬉戲，戲謔，滑稽者.

jŏcātī-o. *ōnis.* f. (*jocor*)
【同】jocus, urbanitas, cavillatio.
【解】詼諧，戲言，嘻戲.

jŏc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. et tr. (*jocus*)
【同】cavillor, ludo; joco aliquid dico, (vel) facio.
【狀】familiarius, humanissime, libere.
【解】❶ intr. 詼諧，戲謔. ❷ tr. 戲言，笑談.
【例】❶ *jocatur* interdum; (ludit interdum, multa ridicula dicit); familiariter cum ipso *jocatur.* 有時(同他)開玩笑. ❷haec *jocatus* sum. Cic. 我戲言此事. in faciem multa *jocatus.* Hor. 面上表演各種戲謔姿式.

jŏcōse. adv. (*jocosus*), *-sius.*
【同】facete, urbane.
【解】嬉笑鬥趣貌，戲謔玩笑貌.
【例】hominem lusi *jocose* satis. (惡作劇)我戲謔人已足矣. *jocose* an serio hec dixisti.? 你認眞說話，或開玩笑？

jŏcōs-us. *a, um.* adj. (*jocus*)
【同】facetus, urbanus. X. Serius.
【解】愉快，悅人者，喜詼諧，戲謔，開玩笑者.
【例】res *jocosae.* Cic. 娛樂事. *jocosum* furtum. Hor. 戲弄的盜竊. *jocosus* Nilus. Ov. 快樂的尼路河，(使埃及度快樂生活).

jŏcŭlār-is. *e.* adj.
【同】ridiculus, ludicrus.
【解】悅人，可笑者，(n. pl.) 笑話，詼諧，嘲笑，譏誚.
【例】o licentiam *jocularem*! 吁可笑的放肆.

jŏcŭlārĭter. adv. (*jocularis*)
【解】嬉笑，詼諧貌.

jŏcŭlāri-us. *a, um.* adj. vide **jocularis**
【解】嬉笑悅人者.

jŏcŭlāt-or. *ōris.* m. (*joculor*)
【同】nugator, narrator facetus, ad jocandum aptus.
【解】好嘲笑，詼諧可笑者，喜玩弄者.

jŏcŭlātōrĭ-us. *a, um.* adj.
【同】jocosus, festivus.
【解】說笑話，供人娛樂者.
【例】*joculatoria* disputatio. 悅人的巧辯.

jŏcŭl-or. *āris, ātus, sum, āri.* v. tr. (*joculus*)
【解】笑話，戲謔.
【例】quaedam *joculantes.* Liv. 述說有興趣的故事.

jŏcŭl-us. *i.* m. (dimin. *jocus*)
【解】笑話，趣語.
【例】*joculo.* Plaut. 開玩笑.

jŏc-us. *i.* m. (pl. **joci.** *ōrum.* m. (vel) **joca.** *ōrum.* n.)
【同】ludus, risus, facetiae, lepor, sales, hilaritas, festivitas, cavillatio.
【形】comis, dignus, familiaris, ingenuus, oratorius, scurrilis, suavis.
【解】❶ 詼諧，趣語，戲言. ❷ 娛樂，遊戲，遊藝，消遣.
【例】❶ *joca* seria. Cic. 認眞的戲言. extra *jocum*; remoto *joco.* Cic. 非開玩笑. per *jocum.* Cic. 取笑. *joco* seriove. Liv. 戲弄或認眞. *joci.* Hor. 遊藝.
【附】❶ex *joco* fecit, (per ludum, per risum) 開玩笑. ❷ sine *joco,* (extra *jocum,* aufer nugas). 認眞. ❸ *jocum* ex re facere, (in *jocum* vertere, trahere). 玩弄某事. ❹ nemo ad *jocos* faciendos illo est aptior. 他比任何人更善開玩笑. ❺ fugiendi obscaeni verborum *joci.* 當避免猥褻之戲謔.

Jordān-es. (**Jordān-is**). *is.* m. nom. propr. fluv.
【解】河名，在巴來斯定(Palestina).

jot-a. indecl.
【解】希臘字母，(形容極微小者).

Jovis. genit. vide **Jupiter.**

jŭb-a. *ae.* f.
【同】crines equorum aut leonum collo fluentes.
【解】鬉，鬃，鬣(馬，獅). 鷄冠，兜盔之羽飾，羽毛冠飾，垂髮，彗星尾，(樹梢).

【例】 equus *jubam* quatiens. 馬搖鬃.

jŭb-ar. *ăris.* n.

【解】 曉明星(金星), (poet.) 星光, 光明, (fig.) 燦爛, 輝煌, 光耀, 尊嚴.

【例】 *jubare* exorto. Virg. 旭日東昇.

jŭbāt-us. *a, um.* adj. (*juba*)

【解】 頸有鬃者, 有冠者, (鷄, 蛇).

【例】 *jubata* stella. Varr. 彗星.

jŭ-bĕo. *bĕs, ssi, ssum, bēre.* v. intr. et tr.

【同】 impero, mando, praecipio, edico, in mandatis do. X. Veto.

【狀】 liberaliter, publice, valde, aperte.

【解】 I. 欲望, 請求, 約訂.

II. ❶ 志願: a) 命令, 號令 cum prop. infin. b) cum inf. indet. c) cum *ut* et subj. ❷ 開藥方, (實效規定). ❸ 立定規律. a) 國會或民衆大會決議. b) cum prop. inf. c) cum accus.

【例】 I. sperare nos amici *jubent.* Cic. 朋友請我們不要失望. Dionysium *jube* salvere. Cic. 請問候第約尼.

II. ❶ a) eos suum adventum exspectare *jusserat.* Caes. 令他們等待自己. pontem *jubet* rescindi. Caes. 命拆橋. consules *jubentur* scribere exercitum. Liv. 執政官(總統)領命招集兵馬. his progredi *jussis.* Caes. 軍隊奉命前進. b) *jubetur* (cum infin.) 領命.... c) hoc praecepto *jubemur* ut.. Sen. 命令我們. ❷ *jussus* est vinum sumere. Cic. 醫生命飲酒. ❸ a) senatus decrevit, populusque *jussit,* ut.. Cic. 國會決議民衆命令. velitis *jubeatis,* ut.. Cic. 請命令.... b) *jubeto* habere bonum animum. Plaut. 勸其振作精神. c) (*jubere*) aliquem regem. Liv. 立爲王. (*jubere*) alicui provinciam Numidiam. Sall. 委任爲 Numid. 總督.

jūbĭlae-um. *i.* n.

【解】 猶太五十年節, 一聖年大赦.

jūbĭlae-us. *a, um.* adj. (voc. Haebr.)

【解】 ❶ 猶太五十年慶期者. ❷ 聖年者.

【例】 annus *jubilaeus.* Hier. 聖年(大赦).

jūbĭlātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】 歡呼, 喝彩.

jūbĭlātŭs. ❶ *ūs.* m.

【解】 歡呼, ❷ *i.* m. (在教會服務多年, 教宗頒賜特典之司鐸).

jūbĭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.

【解】 歡呼, 喝彩.

jūbĭlōs-us. *a, um.* adj.

【解】 喜慶者.

jūbĭl-um. *i.* n. (a. *ōrum.* n. pl.)

【解】 歡呼聲.

jūcundē. adv. *-dius, -dissime.*

【同】 suaviter, dulciter.

【解】 欣悅, 有興趣, 有福利.

【例】 *jucunde* olere. Plin. 馨香. *jucunde* vivere. Cic. 幸福生活.

jucundĭt-as. *ātis.* f. (*jucundus*)

【同】 festivitas, lepor, hilaritas, fructus suavissimae jucunditatis. X. Molestia.

【形】 major, multa, summa, tanta.

【解】 欣悅, 愉快, 興趣, 快樂.

【例】 *jucunditas* vocis. Quint. 悅耳之音. epistola plena *jucunditatis.* Cic. 充滿愉快的書信. se dare *jucunditati.* 專求舒適. *jucunditatem* percipere. 感覺舒泰.

jūcund-or. *āris, āri.* v. intr.

jūcund-o. *ās, āre.* v. tr.

【解】 歡欣, 消遣.

jūcund-us. *a, um.* adj. (*juvo*). *-dior, -dissimus.*

【同】 amoenus, dulcis, suavis, gratus.

【狀】 magnopere, maxime, summe, vehementer.

【解】 洽意, 愜心, 愉快悅人, 有興趣.

【例】 *jucundi* agri. Cic. (美景)悅目之田園. *jucundus* odor. Plin. 甘飴美味. *jucundo* convivio. Just. 愉快的宴會. res *jucundae.* Hor. 事情順利. *jucundus* mihi reditus tuus. 你回來使我滿意. te praesente convivium *jucundius* erit. 因你在場, 宴會將更覺愉快.

Jūdae-a. *ae.* f. nom. propr. loci. (Palestine).

【解】 地名: 今之以色列等地.

Judae-us. *a, um.* adj. *i.* m.

【解】 (人).

Judaĭc-us. Judaeĭc-us. *a, um.* adj.

Judaism-us. *i.* m.

【解】 (教派).

jūdaiz-o. *ās, āre.* v. tr.

【解】 (猶太化).

jūd-ex. *ĭcis.* m. (*jus dicere*)

【同】 arbiter, disceptator, animadversor, recuperator, cognitor, existimator, aestimator, censor, quaesitor.

【形】 acer, aequus, attentus, benevolus, bonus, cupidus, durus, fortis, gratissimus, satis idoneus, immanis, iniquus, integer, misericors, nequam, sapiens, severus.

【解】 判官, 法官, 主審官, 裁判員, 評判員, 監定人, (仲裁, 中人).

【例】 *judicem* dare. Cic. 委派獻員. apud *judices.* Cic. (在判官前)出庭, 聽審. me *judice.* Hor. 照我意見(判決). *judicem* sortiri, legere, accipere, sumere sibi. 選定法官. *judicem* alicui decernere, dare, constituere, ponere. 爲人選派法官.

jūdĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】 disceptatio, quaestio.
【形】 comparativa, dubia, simplex. .
【解】 ❶ 審究，鞫訊，審理，開庭. ❷ 判決，臆度.

jūdĭcāt-um. *i.* n. (*judicatus*)
【同】 res judicata.
【形】 difficilius, majus, solitarium, rarius.
【解】 宣判，判決，判案，斷案，判詞，(判決書).
【例】 *judicatum* negare. Cic. 不服判案. *judicatum* solvere. Cic. 照判詞償債. *judicatum* rescindere, irritum facere. 廢除(宣告無效)判詞. *judicatum* facere. 判決. *judicato* stare. 堅持判案.

1. jūdĭcāt-us. *a, um.* part. passiv. v. *judico.*
【解】 判決者，斷案者，受懲者.
【例】 re *judicata* stare. Cic. 執行判案.

2. jūdĭcāt-ūs. *ūs.* m.
【解】 法官(判官)職權.

jūdĭcĭāl-is. *e.* adj. (*judicium*)
【同】 forensis, pertinens ad judicium.
【解】 屬訴訟，法庭，司法者.
【例】 *judiciali* jure. 訴訟法. *judiciali* consuetudine. 訴訟慣例. *judiciale* dicendi genus. 訴訟語類.
【附】 **judicialis** denuntiatio. 控告.

jūdĭcĭārĭ-us. *a, um.* adj. (*judicium*)
【同】 judicialis.
【解】 屬法庭，審案，訴訟者.
【例】 controversia *judiciaria.* 法庭爭辯.

jūdĭcĭ-um. *i.* n. (*judex*)
【同】 judicum deliberatio legitima, cognitio, controversia causarum, sententia, opinio, existimatio.
【形】 acerbum, acre, aequum, certum, civile, commune, corruptum, damnatorium, divinum, gratum, grave, honestum, incertum, iniquum, insolitum, invidiosum, liberum, singulare, stabile, sociale, usitatum.
【解】 I. (術語) ❶ (訴訟程序)開庭，審詢. ❷ (判決)判詞，斷案，審判.
II. (普通語) ❶ 判斷，意見，判決，斷定. ❷ 審斷力，論斷力.
【例】 I. ❶ *judicium* ambitus. Cic. 賄選案，(競選舞弊案). *judicium* privatum. Cic. 私人訴訟. *judicium* publicum. Cic. 公衆訴訟. in *judicium* venire. Cic. 出庭，(過堂). *judicia* populi. Cic. 民衆公斷. *judiciis* indignus. Cic. 無斷案資格. *judicium* habere. Nep. 審理案件.
【附】 **judicium** contentiosum criminale. 民事訴訟，刑事訴訟.
II. ❶ *judicium* populare. Cic. 輿論，(公見). meo quidem *judicio.* Cic. 依我之意見. *judicium* facere de aliquo. Cic. 論斷人. ❷ *judicium* firmum, intelligens. Cic. 穩健豁達之審斷力. *judicio.* Cic. 審量，(反省). sine *judicio.* Cic. 不反省.
【註】 ❶ *judicium* vocare, (arcessere, adducere). 傳人出庭. ❷ in *judicium* venire. (*judicio* conflictari, certare). 出庭，(過堂). ❸ *judiciis* iniquis vexari, (conflictari). (受)寃案，屈斷. ❹ *judicio* iniquo opprimi, (circumveniri). 被誣斷. ❺ *judicium* corrumpere, (contaminare). 賄賂判官. ❻ in *judicio* absolvi. 當堂開釋. ❼ *judicia* non exercentur, (silent). 停止審訊. ❽ *judicia* exercebat. 主審. ❾ *judicio* optimo utitur, praestat, excellit. 善斷.
【附】 **judicium** universale. 最後審判，(公審判). *judicii* extremi dies. 最後審判日. extremus saeculorum dies, dies formidolosus, quo universi mortales in *Judicium* vocabuntur, totius vitae rationem redditur; dies, quo ad Christi severum *Judicium* omnes sistemur; dies novissimus, quo omnium seculorum mortui reviviscent; dies extremus quo animae vita defunctae rursus corpora induent; dies extremus, quo Deus in celeberrimo superum inferumque conventu sententiam feret.

jūdĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*jus dico, judex*)
【同】 judicium facio, cognosco, discepto; litem decerno, statuo, constituo, sententiam dico, fero, judico, dijudico,
【狀】 aperte, acrius, acutius, bene, corrupte, diligenter, dissolute, explorate, fortiter, gratis, honeste, incorrupte, libere, longe, male, optime, perperam, publice, recte, ridicule, severe, temere.
【解】 I. (術語) ❶ 聽訟，審理，鞫詢，査究. ❷ 宣判，判決，斷案，公斷. ❸ (官員)向民衆陳明刑事案，請求民衆執行. ❹ 判刑，處罰.
II. (普通語) ❶ 決定，決議. ❷ 判斷，批判，定斷.
【例】 ❶ *judicare* me secundum legem. Hier. 依法審判我. ❷ *judicare* inter Marcellos et Claudios de aliqua re. Cic. 處理馬瑟洛人及克洛丟人間之某問題. *judicare* rem. 判斷某事. *judicare* aliquem hostem. Caes. 宣佈某人爲仇敵. ❸ *judicare* alicui capitis, pecuniae. Liv. 促判某人死刑，處罰金. *judicare* alicui perduellionis. Liv. 宣

佈某人叛國罪. ❹ *judicatus* pecuniae. Liv. 處罰金.

II. ❶ mihi *judicatum* est deponere.. Cic. 我決定放棄. ❷ (*judicare*) de aliquo, de aliqua re, aliquid. Cic. 評判某人，評判(估價，鑑定)某事. (*judicare*) aliquid, oculorum sensu. Cic. 憑目力定斷某事. de meo sensu *judico*. Cic. 依我之感覺判斷. (*judicare*) mortem malum. Cic. 視死亡爲凶禍.

【附】❶ vestrum est de hac controversia *judicare*. 你們可評議這次的爭端. ❷ ex aequitate causae *judicandum* est. 判斷須公允. ❸ rem totam tibi *judicandam* relinquo. 此事我憑你處理.

jŭgāl-is. *e.* adj. (*jugum*)
【解】負軛者.
【例】jumenta *jugalia*. Curt. 駕車之馬. gemini *jugales*. Virg. 二馬駕車. *jugales* anni quindecim. Mart. 結婚已十五年.

jŭgātĭ-o. *ōnis.* f. (*jugo*)
【解】繫葡萄枝，(耕地面積).
【例】pro portione *jugationis*. Theod. 照耕犁面積數目作比例.

jŭgāt-us. *a, um.* part. pass. v. *jugo.*
【同】junctus.
【解】已綑紮(之葡萄枝)，(fig.) 連結，同出一源之字.
【例】omnes virtutes inter se *jugatae* sunt. 諸德彼此相連. virtutes inter se *jugatae*. 互相連繫之德行.

jūgĕr-um. *i.* n. (-**a**. *um*. n. pl.) **jug-er.** *eris.* n.
【同】agri modus, quantum uno boum jugo diu exarari potest.
【解】28800平方尺即240尺長120尺寬 (environ 25 ares每一are10平方米尺).
【例】ut aratores *jugera* sationum suarum profiterentur. 使耕農公認其種植之田地.

jūg-is. *e.* adj.
【同】perennis.
【解】常流者，(活泉)永久不竭者.
【例】ex puteis *jugibus*. Cic. 由常流不竭之井. *jugis* thesaurus. Plaut. 用不盡之寶庫. *jugis* concordia. Gell. 永久協和.

jūgĭtĕr. adv.
【同】semper, continenter.
【解】永久不竭貌.

jūgl-ans (**nux**). (vel absolute) **jugl-ans.** *andis.* f. (*Jovis glans*)
【同】nux arbor et fructus.
【解】核桃，核桃樹.
【例】*juglans* arbor. Macr. 核桃樹.

jūg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】連結，連繫，集合，連結.
【例】*jugare* vineam. Col. 繫葡萄枝.

jūgōs-us. *a, um.* adj.
【解】崗巒起伏，嶒岈嶙峋.

jŭgŭl-a. *ae.* f. **jŭgŭl-ae.** *ārum.* f. pl.
【解】三參星，(觜宿).

jŭgŭlātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】扼吭，屠殺.

jŭgŭlāt-us. *a, um.* part. pass. v. *jugulo.*
【解】被扼殺者，(fig.)傾覆，敗壞者.

jŭgŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】jugulum ferio, neco.
【解】刎頸，斷喉，戳斃，刺殺，(fig.) 摧折，打擊，羞辱.
【例】se, suam causam, suo gladio, suo argumento *jugulare*. 以佩劍自刎，說理自相矛盾.

jŭgŭl-um. *i.* n. **jŭgŭl-us.** *i.* m. (*jugulo*)
【同】pars colli anterior.
【解】咽喉，頸項，(肩膊骨).
【例】dare, ostentare collum, (*jugulum*) hosti. 授頸與敵. *jugulum* alicujus petere. 圖刺人咽喉. a *jugulo* civitatis crudelitatem hostis avertere. 使城市(國人)避免敵人之屠戮.

jŭg-um. *i.* n. (*jug- jungo*)
【形】crudelissimum servitutis, commune, grave, nefarium, servile.
【解】❶ 軛. ❷ 駕車，駢馬，一付. ❸ (fig.) 奴隸，俘虜，船甲板，山脊(頂)，婚姻連繫.
【例】❶ tauris *juga* solvere. Virg. 解牡牛軛. boum cervices natae ad *jugum*. 牛頸生來爲負軛. ❷ *juga* boum tria milia. Plin. 三千耕犁. multis *jugis* arare. 用許多犁耕田. ❸ *jugo* pari niti. Plin. 共同努力. *jugum* exuere. Tac. 脫卸責任. *jugum* accipere non possunt. Just. 不能屈服. hostes sub *jugum* imponere. 壓制敵人.

Jŭgurth-a. *ae.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：Numidie之王，爲Marius戰敗.

Jugurthīn-us. *a, um.* adj.
【解】*Jugurt.* 者.

jūg-us. *a, um.* adj.
【解】連結，連合者.

Jūlĭ-a. *ae.* f. nom. propr. mulier.
【解】人名：許多女人名，著名者有 Auguste 之女.

Jūlĭān-us. *a, um.* adj.
【解】*Jul.* 者.

Jūlĭān-i. *ōrum.* m. pl.
【解】*Jul.* 之黨徒或兵士.

1. Jūlĭ-us. *a, um.* adj.
【解】❶ *Julius* 族者. ❷ 七月者.
【例】❶ *Julia* domus. Ov. Jul. 家族. *Julius.*

Suet. *Jul.* 海港. *Julia* unda. Virg. *Jul.* 港口之水. ❷ *Julius* mensis. (et absol.) *Julius.* m. Sen. 陽曆七月.

2. Jūlĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom., tribus.
【解】人名，羅瑪家族名，著名者有. (cujus filius Caesar). 凱撒，羅瑪獨裁統帥. (cujus filius Caesar Octavius). 羅瑪總王，(大帝).

jūment-um. *i.* n. (*jungo*)
【解】馱載牲畜，(如騾，馬，驢).
【例】*jumenta* dorso onera portantia. 背能馱載的牲畜.

juncēt-um. *i.* n.
【解】蒲草地.

juncĕ-us. *a, um.* adj. (*juncus*)
juncīn-us. *a, um.* adj.
【解】蒲者(燈心草者).

juncōs-us. *a, um.* adj. (*juncus*)
【解】多蒲草者.

junctim. adv. (*junctus*)
【解】毗連，繼續，聯合.
【例】*junctim* locari. Gell. 比鄰，(居室毗連).

junctĭ-o. *ōnis.* f. (*jungo*)
【同】conjunctio.
【解】連結，聯合.
【例】partes *junctione* aliqua tenentur. 各部分互相連結.

junctūr-a. *ae.* f. (*jungo*)
【解】連接，結合，關節，骨節(骱)，綴合，嵌接.
【例】digitos ligat *junctura.* Ov. 各指有膜相連. *junctura* generis. Ov. 血親，(血統).

junct-us. *a, um.* part. pass. v. *jungo.*
【解】連駕，連合，集合.
【例】fenestrae *junctae.* Hor. 窗戶緊閉. *juncto* ponte. Tac. 有橋相連.

jun-go. *gis, xi, ctum, gĕre.* v. tr. (rad. *jug*)
【同】conjungo, coagmento. X. Disjungo.
【解】❶ 連接，結合，細縛，連繫，集合. ❷ a) 駕車，連拖. b) 合傷口. c) (pass.) 接連，相連. d) 繼續. e) (mil.) 集合軍隊. ❸ (fig.) a) 連絡. b) 修好，聯合.
【例】❶ *jungere* rates ac lintres. Caes. 將小船木筏，連合一起. *jungere* dexteras. Virg. 握手. *jungere* dextram dextrae. 握手. *jungere* fluvium ponte. Liv. 河上修橋. *juncto* ponte. Liv. 橋已竣工. (*jungere*) ligna inter se. Caes. 將一排木樁連起來. (*jungere*) ostia. Juv. 關門. ❷ a) *jungere* tauros. Virg. 双(牡)牛駕車. reda equis *juncta.* Cic. 駟馬車. b) ulceris orae *junguntur.* 合瘡口. c) *jungentur* grypes equis. Virg. 幻想怪物(獅身鷹頭)配牝馬. d) (*jungere*) diei noctem pervigilem. Just. 夜以繼日不得安眠. (*jungere*) laborem. Plin. 不斷勞作. e) se *jungere.* Liv. 互相連結. (*jungere*) in seriem arma. Luc. 令軍隊列陣. ❸ a) -decus omne virtutis cum summa eloquentiae laude. Cic. 有勇毅之榮譽，且有口才之大名. sapientia *juncta* eloquentiae. Cic. 有智慧，且有口才. b) (*jungere*) pacem, foedus, amicitiam cum aliquo. Liv. 與人妥協，訂盟約，締結友誼. *juncta* societas Hannibali. Liv. 與亞尼巴聯盟. *jungi* alicui foedere. Liv. 與人結盟約.

jūnĭ-or. junĭ-us. *junioris.* adj. compar. (*juvenis*)
【同】adolescentior, aetate posterior, aliquot annis minor.
【解】更年幼者.

jūniper-us. *i.* f.
【解】檜，(植).

1. Jūnĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪家族名，著名者有 M. et D. *Junius* Brutus.

2. Jūnĭ-us. *a, um.* adj.
【解】*Jun.* 六月者.
【例】*Junius* mensis. Cic. 六月. *Junius* (absol.) Cic. 六月.

jūn-ix. *ĭcis.* f. (*juvenix*)
【解】小乳牛.

Jūn-o. *ōnis.* f. nom. propr. deae.
【解】神名：Jupiter之妻.
【例】*Juno* regina. Cic. *Jun.* 神之后. *Juno* Inferna. Virg. -Averna. Ov. 地獄之 *Juno* (Proserpine).

JUNO

Jūnōnĭ-us. *a, um.* adj.
【解】*Jun.* 者.

Juppĭt-ĕr. Jūpĭt-ĕr. *Jovis.* m.
【解】❶ nom. propr. dii. 神名：Saturne 之子，衆神及萬民之王，白日之神. ❷ *Juppiter* Stygius: Pluton. (Virg.) ❸【解】蒼天，天氣，木星.
【例】sub *Jove.* Ov. 露天之下.

JUPITER

Jūr-a. *ae.* f. nom. propr. montis. 山名：在高盧 (Gaule).

jūrāment-um. *i.* n.
【解】發誓，誓.

jūrāt-us. *a, um.* part. passiv. v. *juro.*

【解】❶起誓對象. ❷發誓之人. ❸忠實信用.
【例】❶ *juratum* Jovi foedus. Sil. 呼由必得神所訂盟約. ❷ *juratus* dicat. Hor. 矢誓聲明. ❸ *juratissimi* auctores. Plin. 最忠實之著作家.
【附】**Jurati.** 陪審員.

jūrĕ. adv. (ablat. *jus*)
【同】recte, non injuria, merito, superis hominibus approbantibus; jure optimo; haud secus ac par est; jure meritoque. X. Immerito.
【解】應當，理應，名正言順，理合.
【例】*jure* optimo ridemus. 我們理應喜樂. *jure* optimo occidi potest. 按理能殺他. *jure* an injuria; recte an perperam. 應當，或不應當，合理，或背理.

jūrĕconsult-us. vide **jurisconsult-us.**

jurgĭōs-us. *a, um.* adj. (*jurgium*)
【解】好口角者，易喧噪者.

jurgĭ-um. *i.* n. (*jurgo*)
【同】contentio, rixa.
【解】口角，爭論，爭訟，喧鬧.
【例】exsistet ex ea ingens *jurgium.* 因此發生激烈爭論. *jurgio* contendo. 辯論爭競. *jurgiis* et litibus abstinere se. 避免口角爭訟.

jurg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*jus ago*)
【同】jurgio contendo, rixor.
【解】❶ intr. 爭訟，爭辯，口角. ❷ tr. 苛責.
【例】❶ (*jurgare*) inter se. Cic. 彼此爭論. (*jurgare*) cum aliquo. 彼此爭論. vicini inter se *jurgant*, non litigent. 鄰人互相爭論而非爭訟. ❷ (*jurgare*) aliquem. Hor. 苛責人. liberius *jurgans.* Suet. 詬辱人.

jurg-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】爭訟，齟齬.

jūrĭdĭcĭāl-is. *e.* adj.
【解】係名分，係法權者.

jūrĭdĭc-us. *a, um.* adj. (*jus dico*)
【解】屬司法，屬裁判權者.
【例】*juridici* conventus. Plin. 法庭. *juridici* dies. Cod. 開庭日.
【附】**juridica** culpa. 違法，犯法，不合法.

jūrisconsult-us. *i.* m.
【同】jureconsultus, interpres legum, juris peritus, legum peritus.
【解】法學家，律師，訟師.
【例】*jurisconsultus* praestans erat, (vir juris scientissimus); (in disciplina juris auctoritate illustri fuit). 著名之法學家.

jūrisdictĭ-o. *ōnis.* f.
【同】facultas et potestas, juris dicendi.
【解】❶ 裁判權，司法權. ❷ 轄區，機關，權限，職權.
【例】❶ *jurisdictionem* intermittere. Cic. 暫停止裁判. *jurisdictionem* absolvere. Sulpic. 裁判權限期已滿. haec causa, *jurisque* dictio. Liv. 此案情，及此案之判決權.
【附】**jurisdictio.** 統治權，治權. *jurisdictio* ordinaria. 正職權. -delegata. 委託權. -subdelegata. 轉委權.

jūrispĕrīt-us. *i.* m. **jūrisprūd-ens.** *entis.* m.
【解】法學家，律師.

jūrisprūdentĭ-a. *ae.* f.
【解】法學，判例.

jūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*jus*)
【同】jurejurando me devincio, juratus testor, adjuro, jusjurandum do.
【解】I. intr. ❶ 矢誓，立誓，起誓. ❷ 立誓證明.
II. tr. ❶ 矢誓肯定. ❷ 呼神立誓.
【例】I. ❶ (*jurare*) per aliquem, per aliquid. (藉) 呼某人某物立誓. (*jurare*) in verba alicujus. Liv. 依人言立誓. ❷ (*jurare*) verissimum jusjurandum. Cic. 至真確的誓言.
II. ❶ quod *juratum* est. 已立誓者. ❷ (*jurare*) Stygiae paludis numen. Virg. 呼Styg. 湖之神矢誓.
【註】I. *juravi* rem esse meam. 我立誓此物屬我. (Deum obtestatus sum; Deum testem feci).
II. *juravit* se in fide mansurum. 立誓守信用. (*jurejurando* se suamque fidem obstrinxit, (testem Deum advocavit).
III. *jurandi* formulae. 誓詞，(舉例). ita me Deus amet! ita mihi propitius sit Deus! ita mihi benefaciat, foveat, adsit Deus! ita me Deus adjuvet! ita me Deus respiciat, juvet! ita mihi optata contingant omnia!
contra. ita male mihi faciat Deus! 咒詞. ita perdat me Deus! sentiam Deum iratum; male mihi sit...

jūr-or. *āris, ātus sum, ari.* v. depon. intr. (tant. usurp. perf. et part.)
【解】立誓.
【例】*jurati* dicunt... Cic. 立誓說....

1. jūs. *jūris.* n.
【同】aequum, aequitas, justitia. X. Injuria.
【形】accusatorium, aequum, bellicum, callidum, civile, consulare, firmum, hereditarium, imperatorium, iniquum, patrium, pontificale, praetorium, regium, tribunitium.
【解】❶ 正義，公道. ❷ 慣例，理法，法律，

法典，法制. ❸施行法，應用法，(執行，裁判). ❹人權，物權，名分，權利. ❺a) 普通法. 戰爭公法. b) 權位，職權.
【例】❶ *juris* initium a natura ductum est. Cic. 正義之開端出自本性. omnes viri boni *jus* ipsum amant. 善人喜好正義. ❷ (*jus*) publicum. Cic. 公法. (*jus*) testamentorum. Cic. 遺囑法. nova *jura* condere. Liv. 立新法. ❸ summum *jus*, summa injuria. Cic. 極端的享受(自己的權利)，便是極端的侵害(他人的)權利 (享受權利的極端，便是侵害權利)的極端. de *jure* alicui respondere. Cic. 答復人論法律問題. *jus* dicere. (依法) 裁判. Volcatius, qui Romae *jus* dicit. Cic. 在羅瑪執行裁判權的佛而加. in *jus* ad Metellum vocare. Cic. 召人出庭在邁得祿前. in *jus* rapere, trahere. Hor. 勒人(引人)出庭. ❹ *jus* connubii, honorum. 婚姻法，(覬覦)功名法. *jus* civitatis. 公民權. *jus* cum plebe agendi. Cic. 招集平民權. suo *jure*, optimo *jure*. Cic. 應用個人權利一全權. *jure*. Cic. 理當. *jus* est, alicui *jus* est. (cum infin.) Cic. 人有權利.... ❺ a) *jura* belli conservare. Cic. 遵守戰爭公法. *jure* victoriae. Cic. 戰勝權利. *jus* patrium. Liv. 父親權利. b) in *jus* dicionemque recipere. Liv. 收人在治權統制之下.
【附】*jus* in re, (dominium)物權)已得權力. *jus* ad rem. 將得權力. *jus* canonicum. 聖教法典. *jus* divinum. 神律. *jus* civile. 國法.

2. jūs. *jūris.* n.
【解】羹湯，肉汁.
【例】multa *jura* confundere. Plaut. 混合湯. piscem in *jus* vocare. 置魚湯中.

juscŭl-um. *i.* n.
【解】羹湯，肉汁.

jusjūrand-um. *jurisjurandi.* n.
【同】sacramenti fides, sacramenti religio, jurisjurandi religio, fides.
【解】宣誓，誓言.
【例】*jusjurandum* conservare. Cic. 踐誓. *jurejurando* obstringere. Cic. 宣誓約訂. *jusjurandum* a militibus exegit. 要求兵士宣誓. ad *jusjurandum* adigere. 勒逼發誓. *jusjurandum* dare. 發誓. *jusjurandum* negligere, violare. 背誓，犯誓.

juss-um. *i.* n. (*jubeo*)
【同】X. Vetitum.
【形】ratum atque firmum.
【解】命令，號令，指令.
【例】*jussa* deorum. Cic. 諸神意旨. *jussis* obtemperare. Cic. 服從命令. *jussa* nostra comprobat populus. 民衆贊成我們的命令.

1. juss-us. *a, um.* part. v. *jubeo.*
【解】接受命令者.
【例】*jussae* recedunt. V. Fl. 奉令撤退.

2. juss-ŭs. *ūs.* m. (abl. *u*)
【同】imperium.
【解】命令.
【例】meo *jussu.* 吾命. *jussu* senatus, populi. Cic. 國會命令，民衆意旨.

just-a. *ōrum.* n. pl. (*justus* subst.)
【解】❶ 應盡之職，當行之事，(薪俸). ❷ 慣例，禮儀，(另外，喪禮，祭奠).
【例】❶ servis *justa* praebere. Cic. 分給工人應得報酬. ❷ omnia *justa* perficere. Liv. 完成各種禮儀. (*justa*) militaria. Liv. 軍人的需要. (*justa*) facere alicui. Sall. 給人行殯葬禮.

justē. adv. (*justus*), *-tius, -tissime.*
【同】jure, recte, legitime.
【解】理應，合法，秉公，允當.
【例】*juste* imperare. 政令適宜.

justĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】辯解，辯明，剖白，稱義，(聲明無罪). 一復義(宗)(加人恩義).

justĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*justus facio*)
【解】辯解，赦免，開釋，公平待遇，復義，(宗).

justĭtĭ-a. *ae.* f. (*justus*)
【同】aequitas, jus, fas, justum.
【形】germana, jucunda, magna, necessaria, optabilis, summa, vera, utilis.
【解】❶ 正義，公道，公正，公平，公義，正直，平衡，合法. ❷ 正義感，義氣，存心公正，(仁惠).
【例】❶ *justitia* erga deos. Cic. 對神之義務. *justitia* suum cuique tribuit. 正義使各歸本主. *justitia* virtutes omnes complectitur, (continet, comprehendit). 公義包括諸德. *justitia* commutativa. 交換(平均)正義. *justitia* socialis. 社會正義. *justitia* legalis. 法律正義.

justĭtĭ-um. *i.* n. (*jus statio*)
【同】jurisdictionis intermissio.
【解】封印，法庭停止審案.
【例】*justitium* edicere. Cic. 封印，(停審). *justitium* indicere. Liv. 封印，(停審). *justitium* remittere. Liv. 復開庭.

just-um. *i.* n.
【解】正義，適宜，(相宜之度量).
【例】plus *justo.* Plaut. 過度. ulterius *justo.* Ov. 過度. praeter *justum.* Lucr. 過度. gravius *justo* dolere. Ov. 憂傷過度.

just-us. *a, um.* adj. (*jus*)

【同】aequus, verus, meritus, debitus, legitimus. X. Iniquus.
【狀】vere.
【解】❶守法者. ❷合法者，合正義. ❸根據相當理由. ❹公平，合理. ❺正常，合規矩，合標準. ❻適宜，相宜.
【例】❶*justus* vir. Cic. 奉公守法之人. *justissimus* unus. 奉公守法之人. ❷*justa* bella. Cic. 義戰. *justissima* causa. Caes. 極合法之訴訟. *justum*. (absolute). 正義之事. *justus* heres. Just. 合法繼承人. *justa* uxor. 正妻. ❸*justa* excusatio. Cic. 有根據之辯解. *justus* timor. Hirt. 有理由之怕情. ❹*justus*:qui in ferenda sententia aequitatem adhibet. 正義人即斷事公正者. *justum*:quod cum aequitate conjunctum. 正義事即適合公道者. ❺*justus* exercitus. Liv. 正規軍. *justa* acies. Liv. 合標準的陣法. *justo* proelio. Liv. 適合戰略的戰陣. *justa* victoria imperator appellatus. Cic. 循例戰勝凱旋而稱爲統帥. *justum* iter. Caes. 標準路程，(每日行20至25公里之距離). ❻*justa* muri altitudo. Caes. 城墻相當高. plus *justo*. Hor. 過度.
【附】**justus** et injustus metus. 合理及不合理的威脅.

jūt-us. *a, um.* part. v. *juvo.*
【解】受輔助者.

jŭvām-en. *inis.* n.
【解】援助，襄助.

juvat. v. impers. verb. *juvo.*
【解】輔助，悅人....

jŭvĕnāli-a. *um.* n. pl. (*juvenalis*)
【解】慶祝青年節日.

1. jŭvĕnāl-is. (**juvenīl-is**). *e.* adj.
【解】青年者，韶華，適合青年者.
【例】*juvenalis* dies. Suet. 青年節. *juvenales* ludi. Suet. 青年遊藝節日.

2. Jŭvĕnāl-is. *is.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪諷刺詩人.

jŭvĕnālĭter. (**juvenilĭter**). adv.
【解】青年貌.

jŭvenc-a. *ae.* f. **jŭvencŭl-a.** *ae.* f. (*juvencus*)
【解】小牝牛.

1. jŭvenc-us. *a, um.* adj.
【解】幼小者(論禽獸).
【例】*juvenca* gallina. Plin. 雛鷄.

2. juvenc-us. *i.* m.
【解】牡牛犢，青年.
【例】te suis metunt *juvencis*. Hor. 她們爲其幼子之故而畏懼你.

jŭvĕn-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr. (*juvenis*)
【解】❶長大，强壯(漸臻壯年時代). ❷恢復少年精力，復興(人或動物).

jŭvĕnīl-is. *e.* adj. (*juvenis*)
【解】少壯者，青年者，精神活潑者，强健伶俐者.
【例】suis semper *juvenilior* annis. Ov. 年歲增長而精力愈矍鑠. velut robur *juvenile* accepit vinea. Col. 葡萄繁茂一片春色.

jŭvĕnīlĭtĕr. adv. (*juvenilis*)
【同】more juvenum.
【解】如少壯者.
【例】*juveniliter* exsultare. 歡欣踴躍如少年.

1. jŭvĕn-is. *is, e.* adj. (*junior, juvenior*)
【解】年幼者，年少者.
【例】*juvenes* anni. Ov. 少年歲月. *junior* anno. Hor. 年少一歲. *juniores* patrum. Liv. 元老中年較幼者.

2. jŭvĕn-is. *is.* m. f.
【同】adolescens.
【形】mobilis.
【解】男女青年，幼女，〔服兵役之年17-45 an.〕〔有選舉權之公民〕.
【例】trahere lectum *juvenem*. Sil. 選拔少年精英. ferocitas *juvenum*. 少年之勇猛. *juniores*. 更年幼者.

jŭvent-a. *ae.* f. (*juvenis*)
【解】❶青春妙齡，韶華. ❷女神名.

Jŭvent-ās. *ātis.* f. (*juvenis*)
【解】❶青年，幼年，童年. ❷(nom. propr.) 女神名.

jŭvent-ūs. *ūtis.* f. (*juvenis*)
【同】aetas florens, medium juventae robur, aetas injuriae opportuna; flos aetatis.
【形】delicata, formosa, libidinosa.
【解】❶青年時代. ❷青年，(collect.)後生.
【例】adhuc intra *juventutis* annos tua versatur aetas. 你的年歲尚在青年時代. *juventutem* nondum egressus es. 你尚在青年時代. omnem sobolem *juventutis* ad arma vocat. 徵募一總青年入伍.

jŭ-vo. *vās, vi,* (*ū*)*tum, vāre.* v. tr.
【同】adjuvo, operam fero.
【解】❶援助，救助，輔助，輔佑，贊助，助佑. ❷悅人，擁護，眷顧.
【例】❶*juvare* aliquem, in aliqua re. Cic. 在某事上輔助人. *juvare* hostes frumento. Caes. 資敵(供給敵人小麥). audentes fortuna *juvat*. Virg. 幸運輔助大膽人. dis *juvantibus*. Cic. 賴諸神助佑. deis bene *juvantibus*. Cic. 賴諸神眷顧. lex Cornelia proscriptum *juvari* vetat. Cic. 高而乃律

禁止援助科以死刑之人. quid *juvat*...?(cum infin).有何裨益? pauperes libenter *juvat*, (eis manum porrigit).甘心救助貧窮人.alter alterum *juvat*. 互相輔助. (alter alteri operam commodat). 互相補助. philosophia eloquentiam *juvat*. 哲學輔助口才. ❷ (*juvare*) aliquem. 使人喜悅. me *juvat* (impers. cum infin.) 我喜歡.... *juvat*. (subaud. subject.) 自喜自幸. *juvat* evasisse tot urbes. Virg. 自幸逃出如此多城市.

juxtā. adv. praep. (*jungo*)

【同】 prope, propter.

【解】 I. adv. ❶ 互相接近，比鄰，並列. ❷ 附近，臨近. ❸ 相等，同樣.

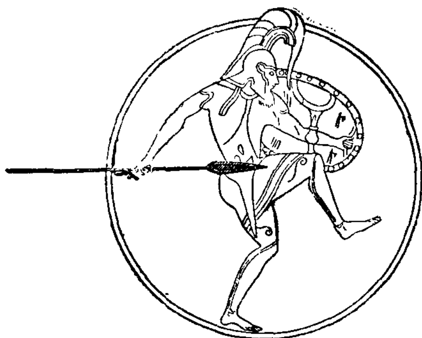
II. praep. cum accus. ❶ 在近處，在旁邊，在側. ❷ 以後繼續. ❸ 相近，近乎. ❹ 依照，按.

【例】 I. ❶ *juxta* viam. 路旁. *juxta* fuit laurus. Virg. 在鄰近有一株桂樹. avus et qui *juxta* erant. Suet. 祖父及其近人. ❷ legio quae *juxta* constiterat. Caes. 附近駐紮之師團. ❸ aestatem et hiemem *juxta* pati. Sall. 嚴寒溽暑同樣忍受. (cum accus.) *juxta* atque... 同樣.... *juxta* ac si... 如同... juvat me *juxta* ac si meus frater esset. 悅我者，即他嚴如我之兄弟. (cum dativ.) res parva ac *juxta* magnis difficilis. Liv. 小事幾乎如大事之難. (*juxta* et *cum*)-*juxta* eum curo cum mea. Pl. 我照顧她幾等於我.

II. ❶ *juxta* murum. Caes. 靠墻. ❷ *juxta* deos. Tac. 在神以後. *juxta* inediam. Cels 節食之後. ❸ (fig.) velocitas *juxta* formidinem est. Tac. 急躁近乎怯懦. *juxta* seditionem ventum. Tac. 幾乎叛變. *juxta* finem vitae. Tac. 已近生命末刻. ❹ *juxta* praeceptum. Just. 照命令.

juxtim. adv.

【解】 臨近，相同.

JACULUM

K

k. f. n. 拉丁字母.

❶ 昔者k. 等於希臘之χ音. c. 等於希臘之γ音. ❷ 自創造g字後：c 字取得x音，而k 字但用於簡寫及少數詞句中. ❸ 昔者k屢次代c用.

【簡】 K. : Kaeso. (Caeso); K. (vel) Kal. : Kalendae (Calendae).

kălendarĭum. *i*. n.

【解】 曆書(瞻禮單).

-dioecesanum. 教區曆書. -proprium. 本會(院)曆書.

kălend-āe. vide **calendae.**

kapp-a. *ae*. f.

【解】 袈裟，(祭衣).

Karthāg-o. vide **Carthago.**

kīn-a .*ae*. f.

【解】 金雞納霜，(截瘧丹).

kyrie=Domine

【解】 (希臘語) 上主!

L

l. f. n.
❶拉丁字母.❷【簡】L=Lucius, Libertus, etc
L. =50.
L. D. D. D=loco dato decreto decurionum.
lăb-ans. *antis.* part. v. *labo.*
【解】不穩，衰弱.
lăbăr-um. *i.* n.
【解】總王旗號，(Constantinus 總王繪十字形及基督名首字於旗上).
lăbasc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*labo*) (vel)
lăbasc-or. *ĕris. i.* v. dep. intr.
【解】躊躇，蹣跚，搖動，屈服.
lābēcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *labes*)
【解】烙印，小疵，微玷，微瑕.
lăbĕ-făcio. *făcĭs, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (*labo facio*)
【同】labefacto, corrumpo, perfringo, dissolvo, conquasso, concutio, solvo, enervo, frango, debilito, infirmo. X. Sustento, restituo.
【解】搖盪，動搖，傾覆，敗壞，(使墮落).
【例】virum fortem nulla unquam vis, nullae minae. . *labefecerunt.* 英勇之人威武不能屈. is pugnis mihi dentes *labefecit.* 此人用拳打落我的牙齒. *labefacere* loco. Laber. 失其品位. *labefacere* contagione. Col. 傳染病症.
lăbĕfactātĭ-o. *onis.* f. (*labefacto*)
【解】動搖，震盪.
lăbĕfactāt-us. *a, um.* part. v. *labefacto.*
【解】被搖動，被破壞者.
lăbĕfact-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【狀】mediocriter.
【解】❶使躊躇不定，使滑倒，跌仆—使消弱，損壞，倒閉，敗壞.❷(fig.)震動，傾覆，崩潰，破壞.
【例】❶improbus rempublicam, societatem *labefactavit.* 敗類敗壞了國家，社會. non me *labefactabis.* 你不能動搖我(之心志). ne crede, te fidem meam pecunia *labefactare* posse. 你不要相信藉賄賂能敗壞我之忠信. ❷ (*labefactare*) alicujus dignitatem. Cic. 傾覆(敗壞)人之職位.
lăbĕfact-us. *a, um.* part. v. *labefio.*
【解】動搖，崩潰，瓦解，傾頹.
【例】*labefacta* nix. Sen. 溶化的雪. *labefacta* saxa. Samm. 粉碎之岩石. *labefacti* ignes . Lucr. 已熄之火.
lăbĕ-fīo. *fīs, factus sum, fiĕri.* pass. v. *labefacio.*
【解】動搖，傾頹.
1. lăbell-um. *i.* n. dimin. *labrum.*
【解】❶嬰兒之唇，嬌柔之唇. ❷奠酒之杯.
2. lābell-um. *i.* n. dimin. *labrum.*
【解】小缸，小盆.
lāb-ens. *entis.* part. v. *labor.*
【解】墜下，跌下，崩圮者.
lăbĕ-o. *ōnis.*
【解】有厚脣者，下脣厚大者.
Lăbĕrĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. (tribus).
【解】人名：羅瑪家族名，著名者有 D. *Laberius* 爲著名滑稽優伶並著作家.
lāb-ēs. *is.* f. (*labor 1*)
【同】ruina, pernicies; macula, dedecus, ignominia, infamia, vitium, naevus.
【形】domestica, nefaria et perniciosa.
【解】❶ 圯塌，隕落. ❷ (fig.) 顛覆，傾頹，破壞，損壞，災害. ❸ 玷污，瑕疵.
【例】❶ multis locis *labes* agrorum facta. 多處田地陷落. ❷ innocentiae *labes* et ruina. Cic. 失其純潔，敗壞名節. *labes* atque pernicies provinciae. Cic. 一省之瘟疫及致命之損害. hunc hominem reipublicae *labem* fore praevideo. 我預知此人爲國家災害. ❸ *labem* alicui aspergere, inferre. Cic. 敗壞人之名譽.
lāpĭd-us. *a, um.* adj.
【解】滑下，滑脫者.
Lăbĭēn-us. *i.* m. non. propr. hom.
【解】人名：凱撒之代理軍官.
lăbĭ-um. *i.* n. (saepius) **lăbĭ-a.** *ōrum.* n. pl.
【同】labellum.
【解】脣，嘴脣.
【例】ductare aliquem *labiis.* Plaut. 隨意驅使人.
lăb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.

【同】ruo, repente concido, vacillo, nuto, in casum vergo; casum, ruinam minor; cado, corruo, ruinae proximus sum.
【解】❶ 動搖，將傾頹，衰敗，坍頹. ❷ 受迫脅，被搖動，躊躇，猶豫.
【例】❶ signum *labat.* 態像將傾倒. refice aedes *labentes.* 修理將坍頹之房舍. ❷ omnes reipublicae partes *labentes* confirmare. Cic. 扶持將傾頹之國家各部分. (*labentes*) naves. Ov. 船身震盪. *labet* meum consilium. Cic. 我之主張不堅決. *labamus.* Cic. 我們猶豫不定. socii *labent.* Liv. 盟軍心志猶豫.

lā-bŏr. *bĕris, psus sum, bi.* v. dep. intr.
【同】prolabor, cado, ruo; dilabor, deficio; erro, fallor, decipior.
【狀】continenter, longius, proclivius, turpissime, tuto.
【解】❶ 滑下，跌倒，顛仆. ❷ 任意(任便)流過，將傾，易倒，錯誤失足.
【例】❶ anguis *lapsus.* Virg. 蛇身蜿蜒. folia *lapsa* cadunt. Virg. 葉落. *lapsus* temone. Virg. 由舵柄(轅木)墮下. *lapsus* in rivo. Cii. 墮於小溪中. e manibus custodientibus *lapsus.* Curt. 逃脫看守者之手. *lapsus* in somnum. Petr. 入睡. ❷ ad opinionem *labi.* Cic. 隨意，(任意). *labuntur* anni. Hor. 歲月易逝. *labente* disciplina. Liv. 紀綱廢弛. (*labi*) in vitium. Hor. 陷入罪惡，(惡習). *labentem* rempublicam fulcire. Cic. 扶持將傾覆之國家. (*labi*) in aliqua re. Cic. 對某事錯誤. (*labi*) hac spe. Caes. 對此失望.

2. lăb-ŏr. (**lab-os**). *ōris.* m.
【同】opera, opus, sudor, vigiliae, assiduitas, contentio animi, studium, industria.
【形】alienus a nostra aetate, et dignitate, assiduus et quotidianus, certus, clarus, et nobilitatus, gravior, vitae tolerabilis; domesticus, incredibilis, extremus, facilis, jucundus, forensis, summus, puerilis, durus, honestus, militaris, minime necessarius, pristinus; labores nocturni, officiosi, quotidiani.
【解】❶ 辛苦，疲勞，勞力. ❷ 勤敏，勞動，勞作，辛勤，勞役. ❸ 工作，努力，勞作. ❹ 工程，(勞動之結果，影響). 作業. ❺ 困難處境，惡劣情況，(災禍). ❻ 不舒服，病苦，痛苦，憂傷.
【例】❶ res est magni *laboris.* Cic. 須多勞力之事. frustra laboravi. 白費力. multo *labore* meo. Cic. 我非常疲倦. magnos habeo *labores.* 我很辛苦. nullo *labore* aliquid facere. Cic. 毫不費力而成功. *labor* corporis. Cic. 勞力. ex *labore* se reficere. Caes. 疲勞後休息. *labores* Herculis. Cic. 厄而古之勞作，(奇大工程). *labores* ferre, tolerare. Plin. 承當，擔任工作. ❷ summi *laboris* (sunt jumenta). Caes. 能承當艱鉅工作的馱載牲畜. ❸ *labor* forensis. Cic. 法庭工作. *labor* imperatorius. Cic. 統帥的努力. ❹ multorum mensium *labor.* Caes. 數月工程. ❺ in *labore* meo... Cic. 在我遭難時. in tantum *laborem* detrusus es. Cic. 你陷入如此困難地步. apium *labor.* Col. 蜜蜂之病. *labor* nervorum. Vitr. 神經疲乏. (poet.) *labores* lunae, solis. Virg. 月蝕，日蝕.
【註】**labor** servilis. 役工.

lăbōrāt-us. *a, um.* part. passiv. v. *laboro.* *-tior.*
【例】*laborata* Herculi. Plin. 厄而古之工程，(奇大工程).

lăbōrĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*labor fero*)
【解】能吃苦耐勞者.

lăbŏrĭōsē. adv. (*laboriosus*), *-sius, -sissime.*
【同】diligenter.
【解】勤勞，殷勤，勞瘁.

lābōrĭōs-us. *a, um.* adj.
【同】industrius, sedulus, sollicitus, assiduus, operosus, studiosus, molestus, difficilis.
【解】❶ 需要費心努力之事，煩難之事，困難之事. ❷ 勤敏耐勞者，勞心勞力者，受苦遭難者.
【例】❶ *laboriosa* res est. 係勞苦工作. exercitatio corporis *laboriosa.* Cic. 勞力的强身操練. ❷ *laboriosus* homo est. 他是耐勞之人.

lăbōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (*labor 2*)
【同】elaboro, contendo, laborem suscipio, opus facio, labore me exerceo, laboribus me fatigo, operam do.
【狀】aeque, graviter, magnopere, mediocriter, non ita valde, praecipue, vehementer.
【解】I. intr. 勞作，勞苦，耐勞. ❶ 掛慮，焦慮，(心中不安). ❷ 憂慮，悲傷，煩難，憂患. II. tr. ❶ 作成，製成. ❷ 修治.
【例】I. ❶ aratores sibi *laborant.* Cic. 耕者自食其力. (*laborare*) pro aliquo. Cic. 爲人勞作. (*laborare*) in aliqua re. Cic. 在某事上工作. nunquam deerit quod *labores,* (non deerit, in quo operam quotidianam edas; -in quo omne vitae tuae curriculum conficias). 你常有(不缺)工作. (*laborare*) ut... (cum subj.) 工作爲.... (*laborare*) ne...

(cum subj.) 工作勿.... improbe *laborat.* (infinitum laborem suscipit).過度勞作. ❷ (*laborare*) de aliqua re. Cic. 爲某事焦慮. (*laborare*) de aliquo. 爲某人某事焦慮. (*laborare*) in aliqua re. Cic. 在某事上. (*laborare*) pro salute alicujus. 爲人健康.. ❸ (*laborare*) a re frumentaria. Caes. 爲食糧作難. *laborantibus* nostris.. submittit. Caes. 援助我們困難之人. ad munitiones *laboratur.* (impers.) 在防禦處遭遇困難. (*laborare*) morbo aliquo. Cic. 患病. (*laborare*) aliqua injuria. 受凌辱. (*laborare*) ex renibus. Cic. 腰痛. (*laborare*) ex aere alieno. Caes. 爲債務所累. (*laborare*) ex desiderio alicujus. 渴望某人. ejus artus *laborabant.* Cic. 患(骨節)風痛病. luna *laborat.* Ov. 月蝕.
II. ❶ arte *laboratae* vestes. Virg. 細工精製之地毯.

1. lăbr-um. *i.* n. (**lăbr-a.** *ōrum.* n. pl.) (*laboro*)
【同】 labium. labellum.
【解】 ❶ 脣，口脣. ❷ 邊沿.
【例】 ❶ summis primoribus *labris* gustavit philosophiam, (leviter attingit). (淺嘗) 畧知哲學. versatur mihi in primoribus *labris.* 做吾之口頭禪，(存於脣邊). ❷ extrema *labra,* (ora) fontis. 井沿.

2. lābr-um. *i.* n. (*lavo*)
【同】 vasis genus ad lavandum aptum.
【解】 大盆，大缸，浴盆，(瓷質，石質，或金屬質者).
【例】 *labrum* si in balneis non est, fac ut sit. 倘浴盆不在沐浴室內，你當置之.

lābrusc-a. *ae.* f.
【解】 野葡萄.
【例】 *labrusca* vitis. Col. 野葡萄樹. *labrusca* uva. Col. 野葡萄.

lăbyrinthē-us. lăbyrinthĭc-us. *a, um.* adj.
【解】 迷人者，彎曲廻環者，紛亂，混亂，難解者.

lăbyrinth-us. lăbyrint-os. *i.* m.
【解】 ❶ 易入難出之複室，(難尋出路之)迷室. ❷ 埃及或克來(Crète)之迷室，(Dédale所建).

lāc. *lactis.* n.
【形】 laetum, dulce, pingue, primum.
【解】 乳，奶，(乳狀液體).
【例】 *lac* subducere agno. Virg. 羔羊斷乳. *lac* concretum. Virg. 乾酪，(奶餅).

lacc-a. *ae.* f.
【解】 漆.

Lăcĕdaem-ōn. *ŏnis.* ❶ f. nom. propr urbis.
【解】 城名，abl.: *Lacedaemone.* locativ.: *Lacedaemoni.* ❷ m. pl. nom. propr. hom.

Lăcĕdaemŏnĭ-us. *a, um.* adj.
【解】 *Laced.* 者.

lăc-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】 ❶ 斷肢，傷殘，磔剮，撕破者. ❷ 破碎者.
【例】 ❶ artus *laceri.* 傷殘的肢體. *lacerae* unguibus venae. Sen. 以爪撕破之血管. ❷ *lacerae* puppes. Ov. 破碎之船.

lăcĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*lacero*)
【同】 laniatio.
【解】 撕破，裂碎.
【例】 muliebres *lacerationes* genarum. 如婦女之抓破顋頰. tui corporis *laceratio* mihi dolori fuit. 爾身傷殘使吾悲傷.

lăcĕrāt-us. *a, um.* part. v. *lacero.*
【解】 破碎者.
【例】 *lacerata* navis. Ov. 破碎之船. *lacerat* crines. Curt. 披頭散髮.

lăcern-a. *ae.* f.
【同】 vestis virilis ac fere militum.
【解】 男人外套衣，斗篷，雨衣.

LACERNA

lăcernāt-us. *a, um.* adj.
【解】 著外套者(雨衣).

lăcĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 concerpo, conscindo, descindo, dilacero, dilanio, carpo, dirumpo.
【解】 ❶ 撕破，裂碎，磔，剮，凌遲. ❷ 讒言，誹謗. ❸ 磨難，剝削，破壞(國家)，浪費祖產.
【例】 ❶ *lacerare* vestem. Ov. 撕破衣服. morsibus canum *lacerari.* Phaed. 被犬撕破. virgis tergum *lacerare.* 鞭笞其背. ❷ (*lacerare*) famam. Liv. 敗壞名譽. verborum contumeliis.. *laceravit* illum. 惡言誹謗人. ❸ (*lacerare*) patriam. Cic. 破壞國家(統一). (*lacerare*) bona. Sall. 浪費資財. (*lacerare*) diem. Plaut. 浪費光陰.

lăcert-a. *ae.* f.
【解】 壁虎，蜥蜴，(四脚蛇).

lăcertōs-us. *a, um.* adj. (*lacertus 1*)
【同】 robustus, nervosus.
【解】 筋肉强健者，身壯力强者.
【例】 *lacertosi* centuriones. 强健之百總.

1. lacert-us. *i.* m. (**lacerti.** m. pl.)
【同】 vires, nervi, robur, torus.
【形】 obesior, carnosus.
【解】 筋(肌肉)，臂膊，臂力，精力，膂力.

【例】*lacertis* colla innectere. Ov. (抱其頸)擁抱. *lacertis* colla dare. Stat. (抱其頸)擁抱.

2. lăcert-us. *i.* m.
【解】壁虎.

lacessit-us. *a, um.* part. v. *lacesso.*
【解】受打擊，受擾攘者.
【例】*lacessitum* mare. Luc. 被槳打擊之海水.

lăcess-o. *ĭs, ĭvi,* (vel) *ii, ĭtum, ĕre.* v. tr.
【同】provoco, irrito, tento. X. Respondeo.
【狀】ultro, mediocriter.
【解】❶ 窘迫，激起，挑撥，激怒. ❷ 策勵，挑動.
【例】❶ (*lacessere*) hostes proelio. Caes. 列陣攻敵. -(bello) Liv. (*lacessere*) ferro aliquem. Cic. 以劍擊人. (*lacessere*) caput alicujus. Cat. 謀害人命. ❷ (*lacessere*) ad scribendum. Cic. 邀請人寫. (*lacessere*) sermones. Cic. 引起高談雄辯. (*lacessere*) bella. Virg. 挑戰. (*lacessere*) ad pugna. Liv. 挑戰.

Lăchĕs-is. *is.* f. nom. propr. mul.
【解】人名:地獄三女鬼之一(1 des 3 Parques).

1. lăcĭnĭ-a. *ae.* f.
【解】衣邊緣，端末，梢，頭，塊，片，段.
【例】aliquid obtinere *lacinia.* Cic. 執其末端. ager in *laciniis.* Frontin. 分段之地. grex in *lacinias* distribuitur. Col. 分開羊群. *lacinia* togae retenta. Suet. 執其袍之邊緣.

lăcĭnĭātim. adv.
【解】片，塊，零星，碎屑.
【例】*laciniatim* dispersus. Apul. 零亂，浪費.

lăcĭnĭōs-us. *a, um.* adj. (*lacinia*)
【解】摺疊，有綳紋者，一分段，(分塊者)，一剪裁，使成鋸齒者.
【例】*laciniosissimo* sermone. Hier. (呶呶)饒舌分辯.

Lăcōnĭ-a. Lăcōnĭc-a. *ae.* f.
Lăcōnĭc-ē. *es.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：在Péloponnèse 半島南部，(希臘南端).

Lăcōnĭc-us. ❶*a, um.* adj. ❷**Lăcōnĭc-um.** *i.* n.
【解】❶ Lac. 者. ❷ 煖室.
【例】*Laconicae* canes. Plin. 獵犬.

lăcrĭm-a. lacrŭm-a. *ae.* f.
【同】fletus.
【形】diuturnae, gratae, invidiosae, multae et assiduae, plures, plurimae, populares, pueriles, quotidianae.
【解】❶ 淚. ❷ 點滴，樹汁，膠滴.
【例】❶ effundere, profundere *lacrimas* Cic. 流淚. dare *lacrimas.* Virg. 淚流. mittere *lacrimas.* Sen. 淚流. *lacrimis* indulgere. Virg. 眼淚痛流. *lacrimas* effundi. Tac. 眼淚橫流. ❷ *lacrimae* olentes. Prud. 香液點滴.
【註】ad *lacrimas* me movit. 我動心流淚. eccur tot *lacrimas* fundis? 爲何你淚流如雨? viri est comprimere *lacrimas.* 剛毅之人節制流淚. prae *lacrimis* scribere non possum. 我因流淚不能寫. *lacrimis* nihil citius arescit. 無比淚乾的更快的.

lăcrĭmābĭl-is. *e.* adj. (*lacrima*), *-lior.*
【解】可泣，可痛者，令人涕泣者.
【例】gemitus *lacrimabilis.* Virg. 可悲哀的嘆息. *lacrimabile* bellum. 悽慘的戰爭.

lăcrĭmābund-us. *a, um.* adj. (*lacrimo*)
【解】流淚(不止)，痛哭.
【例】at ille *lacrimabundus...* 然而他流淚如雨.

lăcrĭmātĭ-o. *ōnis.* f. (*lacrimo*)
【解】痛哭，流淚.

lăcrĭmāt-us. *a, um.* part. passiv. v. *lacrimo.*
【解】痛哭，流淚者.

lăcrĭm-o. (**lacrŭm-o**). *as, āvi, ātum, āre.* v. intr.

lăcrĭm-or. *āris, ātus sum, āri.* v. depon. intr.
【同】illacrimor, ploro, fleo, lugeo.
【解】流淚，哭泣，痛悼，點滴，涓滴.
【例】❶ oculis *lacrimantibus* intueri. Cic. 眼淚汪汪的注視. num id *lacrimat*? Ter. 難道他流淚嗎? coepit *lacrimari,* (manare oculis lacrimae). 開始哭泣. ❷ non cessat *lacrimari*; (modum lugendi nullum facit). 痛哭不止. ❸ ad hoc spectaculum omnes *lacrimabantur*; (omnium in ore erant lacrimae). 衆人觸景生情，淚流滿面.

lăcrĭmōsē. adv. (*lacrimosus*), *-sius.*
【解】流淚涕泣狀.

lăcrĭmōs-us. *a, um.* adj. (*lacrima*)
【解】❶ 流淚涕泣者. ❷ 動心流淚者. ❸ 流，漏.
【例】*lacrimosus* risus. Stat. 啼笑.

lăcrĭmŭl-a. *ae.* f. (dimin. *lacrima*)
【解】淚滴，淚零.

lăcrŭm-a. *ae.* f. (arch. pro *lacrima*)
【解】流淚....

lăcrym-a. *ae.* f. vide **lacrima.**
【解】眼淚.

lăcrym-o. *ās... āre.* vide **lacrimo.**
【解】流淚.

lact-ans. *antis.* part. v. *lacto 1.*
【解】乳滴，(哺乳)乳養.

【例】 ubera *lactantia*. Ov. 乳頭. **lactantia.** n. pl. 乳製(食品).

lactārī-us. *a, um.* adj. **lactārī-us.** *i.* m.
【解】 管理乳酪者.
lactārī-a. *ōrum.* n. pl.
【解】 乳製食品，乳酪者.
【例】 opus *lactarium*; (vel absol.) *lactaria.* (n. pl.) 乳製食品. *lactaria* herba. Plin. 大戟科植物.

lactātī-o. *ōnis.* f.
【解】 哺乳.

lact-ens. *entis.* part. v. *lacteo.*
【同】 lac sugens.
【解】 食乳者.
【例】 *lactentes* porci. Col. 食乳小猪. *lactens.* 食乳嬰兒. (m. f.) *lactentes* anni. Prud. 嬰兒時代.

lact-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr. (*lac*)
【解】 ❶ 哺乳. ❷ 含乳汁，白如乳色.

lactĕŏl-us. *a, um.* adj.
【解】 似乳者，乳白色者.
【例】 *lacteolum* viscus. Aus. 白色液.

lact-es. *ĭum.* f. pl.
【解】 小腸，腹.
【例】 venio laxis *lactibus.* Plaut. 我枵(空)腹而來. alligans canem fugitivam agninis *lactibus.* Plaut. 用(羊腸)細絲繩繫逃犬. *lactis* agnina. Titin. 羊腸.

lactesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*lacteo*)
【同】 in lac convertor, lacte impleor.
【解】 ❶ 變成乳汁. ❷ 變成含乳白汁之植物.
【例】 ❶ omnis fere cibus *lactescere* incipit. 幾乎一切食物變成含乳汁者. ut infantiae nostrae *lactesceret* sapientia tua. Aug. (fig.) 以你的智慧培養我們的兒童時代.

lactĕ-us. *a, um.* adj. (*lac*)
【解】 ❶ 含乳白汁，多乳汁者. ❷ 乳白色者.
【例】 ❶ *lacteus* humor. Virg. 乳液. ❷ *lactea* via. Ov. 天河. *lacteus* orbis. Cic. 天河. *lacteus* circulus. Cic. 天河. Livii *lactea* ubertas. Quint. 李味之筆盛詞沛.
【附】 **lacticinia** et ova in jejunio. 大齋日不禁食蛋類及浸乳汁之食物.

lactĭcĭnĭ-um. *i.* n.
【解】 浸乳汁之食物.

lactĭcŏl-ŏr. *ōris.* adj.
【解】 乳色者.

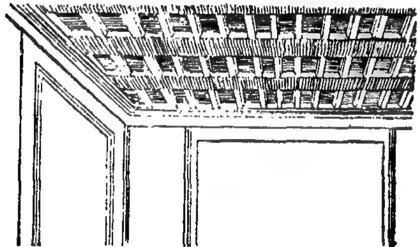
lact-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】 lac praebeo, mammam submissam praebeo. X. Lacte depello.
【解】 ❶ 乳養，喂乳，—(per transl.) 嫵媚，誘惑，欺騙. ❷ 哺乳，喫乳，含乳汁.
【例】 ❶ *lactare* fetum. 乳養嬰兒. (per blanditias circumduco, decipio). *lactasti* me. 你誘惑我. ❷ *lactans* meta. 乾酪. (*lactare*) aliquem redeundi spe. Hier. 以返回希望安撫人.

lactūc-a. *ae.* f.
【解】 萵苣(生菜).
【例】 similem habent labra *lactucam.* Hier. (prov.) 二物配合適宜. *lactuca* marina. Cels. 大戟科植物.

lactūcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *lactuca*)
【解】 小萵苣.

lăcūn-a. *ae.* f.
【同】 fossa, vacuitas, hiatus.
【形】 caeca.
【解】 ❶ 溝，濠，洞穴，孔窟. ❷ 孔隙，裂縫. ❸ 缺口，空虛，缺乏.
【例】 ❶ salsae *lacunae.* Lucr. 海底. ❷ vide ut illam rei familiaris *lacunam* expleas, (damnum sarcias). 你應彌補祖產之漏洞. ❸ *lacuna* famae. Gell. 名譽損失.

lăcūn-ăr. *āris.* n. **lacunarī-um.** *i.* n. (*lacuna*)
【同】 laqueare.

LACUNAR

【解】 天花板，雕板屋頂.
【例】 gladius a *lacunari* equina seta pendens. 以馬鬃繫劍，由屋頂垂下. spectare *lacunar.* (prov.) 注視飛蠅.

lăcūn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】 作平頂，作穹窿式屋頂.
【例】 *lacunatus.* Plin. 拱形者.

lăcūnōs-us. *a, um.* adj.
【解】 凹陷，多水潭者.

lăc-ŭs. *ūs.* m.
【解】 ❶ 積水器，缸，桶. ❷ 湖澤，池沼. ❸ 蓄水池，泉源. ❹ 倉廩.
【例】 ❷ *lacus* fontis. Ov. 泉邊積水處. ❸ a *lacu* redire. Hor. 自泉邊回來.

lăcuscŭl-us. *i.* m. (dimin. *lacus*)
【解】 小水潭，小矮屋，(格子相隔之室).

lae-do. *dis, si, sum, dĕre.* v. tr.
【同】 offendo, violo, injuriam facio, mali aliquid infero.

【狀】aperte, contumeliose, gravissime, impudenter, injuste.
【解】❶觸撞，損害，毀壞. ❷凌辱，觸犯，獲罪，(abs.)錯誤.
【例】❶*laedere* naves ad saxa. Lucr. 船觸礁. eo lapsu se *laesit*. 跌傷. *laedere* aliquem vulnere. Ov. 傷人. *laedere* ferrum. Virg. 折鐵. te strepitus *laedit*. Hor. 震響擾攘你. ❷verba illa me graviter *laeserunt*, (graviter me violaverunt). 那種言語重重觸犯我. ejus maledicta parum *laedunt* honorem tuum, (nomini tuo non officient), (aestimationis jacturam non afferunt). 彼之惡言不能多損害你的榮譽. (*laedere*) fidem. Cic. 失信. te ipse *laesisti*, (in tuum ipse mucronem incurristi). 你自害己身.

Laelĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. (tribus).
【解】人名：羅瑪家族名，著名者有. ❶C. *Laelius* Scipio Afr. 之友. ❷*Laelius* Sapiens 爲 Scip. Afr. 之友.

laen-a. *ae.* f.
【同】amiculum.
【解】冬季大氅，外套.

laesĭ-o. *ōnis.* f.
【解】傷害，損害.
【例】sine ulla animi *laesione*. Inscr. 心情未變. *laesio* juris. 損害權利.

laes-us. *a, um.* part. passiv. v. *laedo.*
【解】受損害，受傷損者.
【例】parvo cor vulnere *laesum*. Ov. 心受微傷. *laesum* foedus. Virg. 破壞條約. *laesum* jus. Ulp. 損害權利.

laetābĭl-ĭs. *e.* adj. (*laetor*)
【同】laetitia dignus.
【解】悅人，愉快，幸福者.
【例】ut ea res *laetabilis* tibi sit et gloriosa opto. 我希望此事使你滿意且使你榮幸.

laetābund-us. *a, um.* adj. (*laetor*)
【解】欣喜，有喜色者.

laetām-en. *ĭnis.* n.
【解】家畜飼料，壅田肥料.

laetand-us. *a, um.* adj. (*laetor*)
【解】使人愉快者.

laet-ans. *antis.* part. v. *laetor.*
【解】欣喜快樂者.

laetātĭ-o. *ōnis.* f. (*laetor*)
【解】快心樂意，娛樂歡欣.

laetāt-us. *a, um.* part. v. *laetor.*
【解】歡忻，喜悅.

laetē. adv. (*laetus*), *-tius, -tissime.*
【同】jucunde, hilariter.
【解】❶歡天喜地，(喜樂). ❷眉飛色舞，(欣然). ❸富饒，豐富.
【例】❶*laetissime* gaudere. Gell. 狂喜. ❸*laetius* fruticare. Plin. 新芽叢生.

laetĭfĭc-ans. *antis.* part. v. *laetifico.*
【解】悅人，快心.

laetĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*laetus facio*)
【同】laetitiam affero, laetitia afficio, hilaro, exhilaro, oblecto, recreo.
【解】❶使人悅樂，悅人. ❷加增產量，培壅，糞田.
【例】❶*laetificabo* eos. Hier. 我將使他們滿意. solis accessus *laetificat* terram. 旭日東昇大地騰歡. ❷*laetificata* seges (fonte superno). Sedul. 豐收. solum *laetificare* stercoris vice. Plin. 上肥料，增產量.

laetĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*laetus facio*)
【解】悅人者，肥沃者.
【例】*laetifica* referre. Sen. 報喜信.

laetĭtĭ-a. *ae.* f. (*laetus*)
【同】voluptas, hilaritas, gaudium.
【形】ingens, insolens, insolita.
【解】❶愉快，欣喜，踴躍. ❷富饒，雅麗，(輕鬆愉快).
【例】❶(facere, afferre, objicere, conjicere), dare alicui *laetitiam*. Cic. 使人愉快. id mihi maximae *laetitiae* fuit. Cic. 此事使吾非常愉快. *laetitiam* inde percepi magnam, (non mediocrem). 我因此感到非常愉快. hominis adventus *laetitiam* omnem ademit, (detraxit, labefactavit). 此人一來頓感不快. ❷*laetitia* trunci. Col. 樹幹生機.

laet-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*laetus*)
【同】exsulto, triumpho, laetitia efferor, omnibus laetitiis incedo.
【狀】magnopere, mirabiliter, valde, vehementer.
【解】喜歡，愉快，歡樂，欣喜.
【例】(*laetari*) aliqua re. 因(對，論)某事感覺愉快. (*laetari*) in aliqua re. 在(對，論)某事感覺愉快. (*laetari*) de aliqua re. 論(對，論)某事感覺愉快. (*laetari*) ex aliqua re. 由(對，論)某事感覺愉快. (*laetari*) rei. Virg. 對某事(對，論)某事感覺愉快. (*laetari*) illud quod... 因(對，論)某事感覺愉快. tuis rebus valde *laetor*. 因你之事我心甚喜. de tua fortuna *laetor*. 論你之幸運我感到愉快. in tuis progressibus mihi *laetandum* est. 因你之進步我應當喜樂. (cum infin.) quae perfecta esse *laetor*. Cic. 事已結束我心愉快. nimbum transisse *laetor*. Cic.

風波已過，我心愉快. (cum *quod* et indic.) *laetor* quod vales. 因你康健，我心快慰.

laet-us. *a, um.* adj.
【同】alacer, hilaris, jucundus.
【解】〔開花，開心，心花怒放之意〕. ❶ (心中)喜樂，(面帶)喜色，(喜氣洋洋). ❷ 悅人者，使人愉快者，愜意者. ❸ 慶幸，吉祥，幸福者，順適者. ❹ 賞心悅目者. ❺ 肥沃，富饒者. ❻ (文詞)快活生動，絢爛綺麗.
【例】❶ *laetus* sum laudari me abs te. Naev. 蒙你褒獎，我心喜悅. *laetus* vultus. Cic. 面帶喜色. dies *laetissimi*. Cic. 最喜樂之日. *laetus* eum audivit. Liv. 樂意聽他. ❷ quid potest esse *laetius*?. 何事更能悅人? ❸ *laetum* augurium. Tac. 吉兆. ❹ *laetae* segetes. Cic. 快心的收穫. colles frontibus *laeti*. Cunt. 山林蒼翠悅目. ❺ tellus justo *laetior*. Virg. 田地肥沃出人意外. *laeta* armenta. Virg. 畜群茁壯. lucus *laetissimus* umbrae. Virg. 蓊翳濃蔭之森林. loci *laetiores*. Tac. 理路更精彩悅人.

laev-a. *ae.* f. vide **laev-us.**
【解】左手，左邊.

laevē. adv. (*laevus*)
【解】拙劣，(不巧，不得法).

laevīgātī-o. levigatī-o. *ōnis.* f.
【解】使平滑光澤，(鉋，刨，磋).

laevīg-o. levīg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】使平滑光澤，(磨光，鉋平).
【例】parietes tectorio *laevigantur*. 墻壁塗細膩塗料. *laevigare* cutem. Plin. 製皮.

laev-is. lēvis. *e.* adj.
【解】平，光滑，文彩者.

laevīt-as. lēvīt-as. *ātis.* f.
【解】光澤，平滑.

laev-o. lēv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】刮，磨，平.

laev-ŏr. lēv-or. *ōris.* m.
【解】光潔.

laevum. adv.
【解】左邊，左面.

laev-us. *a, um.* adj.
【同】sinister.
【解】❶ 左面，左邊. ❷ (fig.) **a)** 拙劣，愚笨，(不知熟思遠慮). **b)** 不吉，不幸，(凶).
【例】❶ *laeva* manus, auris. 左手，左耳. *laeva* (subaud. *manus*). Virg. 左手. *laeva* (subaud. *pars*). Cic. 左方. *laeva*. adv. Liv. 左邊. ad *laevam*. Cic. 向左方. a *laeva*. Cic. 由左方. ❷ **a)** *laevus* homo (=ineptus). 拙笨之人. **b)** tempore *laevo*. Hor. 不順利之時機. *laevi* dii. Arn. 惡神，(左道之神).

lăgăn-um. *i.* n.
【解】油煎餅，(餅乾).

lăgēn-a. lăgoen-a. lăgōn-a. *ae.* f.
【解】瓶，罇，甕，壺，罐.

lăguncŭl-a. *ae.* f. (dimin. *lagena*)
【解】小瓶.

lāicāl-is. *e.* adj.
【解】世俗者，在俗度生活者.
【附】*laicalis* status. 俗人身份.

lāĭcism-us. *i.* m.
【解】歸俗，還俗主義.

lāĭc-us. *a, um.* adj.
【解】俗人，凡人，常人者.

lall-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】吟哦以催眠，(引兒童入睡).

lām-a. *ae.* f.
【解】泥濘之地，泥漿.

lamb-o. *is, (i, ĭtum* raro), *ĕre.* v. tr.
【解】❶ 舐，舔，餂. ❷ 浸潤，洗涮，(河水). ❸ 延及，(火).
【例】❶ bos lingua se *lambit*. 牛自舔. mel *lambere*. 舔蜜. sanguinem propinquorum *lambere*. Plin. J. (fig.) 飲近人之血. ❷ quorum imagines *lambunt* hederae. 像上飾長春籐.

lāmell-a. *ae.* f. (*lamina*)
【解】五金薄片.
【例】laucae *lamellae* argenti. Sen. 數片小銀箔.

lāment-a. *ōrum.* n. pl.
【解】號泣，悲嘆，悲哀.

lāmentābĭl-is. *e.* adj.
【解】❶ 痛哭悲慘者. ❷ 可哀痛者.
【例】funera *lamentabilia*. Cic. 許多陪哭之殯儀.

lāmentātī-o. *ōnis.* f. (*lamentor*)
【同】querimonia, questus, lessus, plangor, gemitus, querela.
【形】maerens, lugubris.
【解】哀號，悲嘆，號泣，傷嘆.
【例】*lamentatione* forum complevere. 滿城市悲哀號泣. *lamentationes* fieri solitae. 慣常有號泣之聲.

lāmentāt-us. *a, um.* part. v. *lamentor*.
【解】悲傷號泣者，出怨聲者，哀痛者.

lāment-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr. et tr.
【同】deploro, lamentationem facio.
【狀】flebiliter, modice, temere.
【解】❶ intr. 哭泣，悲哀，嘆息，傷痛. ❷ tr. 痛惜，悲嘆，悲慟.
【例】❶ misere *lamentatus* est. 傷痛憂鬱無聊. ❷ ad *lamentandam* calamitatem. Cic. 為悲傷不幸遭遇. *lamentari* vitam. Cic. 悲其身世. *lamentari* caecitatem. 傷嘆失明.

lāment-um. *i.* n.
【同】lamentatio.
【解】悲嘆，哀號.
【例】in *lamentis*.. jacuisti. 你怨不自禁. *lamentis* te dedis. 你痛哭不止.

lămĭ-a. *ae.* f.
【解】吸(吮)血鬼，(恫嚇兒童語).

lāmĭn-a. lammĭn-a. lamn-a. *ae.* f.
【解】❶薄片(箔)，小塊，碎屑. ❷刑具.
【例】❶ titulus *laminae* aureae inscriptus. 鐫標題於金版上. *lamina* plumbi. Plin. 鉛版. doliorum *laminae*. Plin. 桶版.

lamp-ās. *ădis.* f.
【同】lucerna, lychnus.
【解】❶火炬，火把. ❷燈，燭，盞. ❸光輝，光彩，日，月，(fig.) ❹(婚姻)，花燭(fig.)日，夜.
【例】❶ qui prior es, cur me in cursu *lampada* poscis? (競賽時)你在前，爲何賽跑時你向我索火炬？ ❷ templum multis *lampadibus* illustratum. 殿中燈光輝煌. ❸ caeli *lampades* stellae. 星宿乃天上光輝. ❹ prima *lampas*. Stat. 第一花燭夜(結婚). nona *lampade*. Lucr. 第九日. decima sub *lampade*. V. Fl. 第十夜.
【附】**lampas** coram SS. 聖體燈.

lān-a. *ae.* f.
【形】candidior, alba, tenera.
【解】❶羊毛. ❷羊毛品. ❸羊毛流蘇，薄雲如絲.
【例】❶ *lanam* carpere. (取)剪羊毛. *lanam* ducere. Ov. 紡羊毛. *lanam* trahere. Lucr. (抽)羊毛. *lanae* dedita. Liv. 紡羊毛. *lanae* manus admovere. 紡羊毛. *lana* colorem ducit. 染羊毛. *lana* anserina. Ulp. 鵝絨.

lānār-is. *e.* adj.
【解】有絨毛者.
【例】pecus *lanare*. Varr. 羊群.

lānārĭ-us. *a, um* .adj. (*lana*)
【解】係羊毛者.
【例】*lanarius* carminator; (pectinarius). Inscr. 梳理羊毛者. *lanaria* herba. Plin. 去羊毛油泥之草.

lānāt-a. *ae.* f.
【解】母羊.

lānāt-us. *a, um.* adj. (*lana*)
【解】披羊毛，有絨毛者.
【例】*lanatae* oves. Col. 多毛之羊. *lanata* animalium. Plin. 披羊毛動物.

lancĕ-a. *ae* .f.
【解】長槍，戈，矛.

lancĕŏl-a. *ae.* f.
【解】小槍.

lancināt-us. *a, um.* part. v. *lancino.*
【解】破碎者....

lancĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*lacer*)
【解】裂碎，分裂，殺害.
【例】sinus oram *lancinant*. Plin. 海岸分裂成若干港灣. *lancinare* bona. Cat. 浪費錢財

lānĕ-us. *a, um.* adj. (*lana*)
【解】羊毛者，羊毛製成者.
【例】pallium *laneum* injecit. 披羊毛大氅，(外套).

languĕ-făcĭo. *facĭs, fēci, factum, facĕre* v.' tr.
【同】languorem affero. X. Incito.
【解】使疲乏瘦弱.
【例】incitare languentes, *languefacere* excitatos. 策勵疲乏之者，消弱振奮者.

langu-ens. *entis.* part. v. *langueo.*
【解】疲弱者.
【例】*languens* stomachus. Cael. 胃弱. *languens* vox. Cic. 柔聲. *languens* aevum. Phaed. 老年.

langu-ĕo. *ēs,* (*i*), *ēre.* v. intr.
【同】flacesco, languidus fio, torpeo, torpesco.
【狀】plane.
【解】❶疲倦，羸弱，灰心，凋謝(褪色)，昏暗. ❷(fig.)懈怠，疏忽，冷淡，衰弱，消亡.
【例】❶ *languet* juventus nostra; (indormit restricta studiorum ardore). 青年萎靡不振. *languet* lunae jubar. Prop. 月光暗淡. ❷ otio, corpore *languet*. 因空閒而身體衰弱. ne patere industriam *languere* tuam. 勿使你的殷勤漸漸懈怠. (*languet*) mihi gratia. Sall. 我漸失人信任.

langu-esco. *escĭs, i, escĕre.* v. intr. (*langueo*)
【解】❶漸疲倦衰弱，凋謝，晦暗. ❷漸疏忽冷淡，消弱.
【例】❶ vites *languescunt*. Plin. 葡萄樹凋落. *languescit* flos. Virg. 花漸凋謝. *languescit* fluctus. Ov. 海浪漸平靜. ❷ otio, senectute, corpore *languescit*. 因空閒衰老身體漸漸消弱.

languĭdē. adv. (*languidus*), *-dius.*
【同】cunctanter, negligenter.
【解】懦弱，萎靡，疏忽，冷淡.
【例】*languide* dulcis. Plin. 略甜些，(甜而無味).

languĭdŭl-us. *a, um.* adj. (*languidus*)
【解】已凋謝，枯萎，疲倦，衰弱者.

languĭd-us. *a, um.* adj. (*langueo*)
【同】languens, tardus, debilitatus, mollis, enervatus, remissus, solutus, frigidus. X. Operosus, strenuus.

【解】❶ 疲倦，困憊，衰弱者. ❷ 懦弱，疏懶，懈怠，疏慵者.
【例】❶ *languidioribus* nostris. Caes. 我方之人精神萎靡. *languida* arbor. Pall. 樹木不旺. *languidum* flumen. Hor. 河流緩慢. ❷ *languida* studia. 攻讀疏慵.

langu-ŏr. *ōris.* m. (*langueo*)
【同】torpor, desidia.
【形】gravis, segnis, lentus.
【解】❶ 疲倦，衰弱，頹唐. ❷ 枯萎症. ❸ 怠惰，懦弱，冷淡.
【例】❶ mentes in *languorem* vertere. Tac. 使精神衰弱. ❷ *languori* se dare, permittere, dedere. 漸漸怠慢疏忽.

langūrĭ-um. *i.* n.
【解】黃琥珀.

lănĭārĭ-um. *i.* n.
【解】肉舖，屠戶.

lănĭātĭ-o. *ōnis.* f. (*lanio*)
【同】laniatus.
【解】裂碎，宰割.

1. lănĭāt-us. *a, um.* part. v. *lanio.*
【解】被割裂者.

2. lănĭāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】臠割，宰割，裂碎.
【例】*laniatui* esse animalibus. V. Max. 爲野獸裂噬. ferarum *laniatibus* objectus. V. Max. 擲與野獸裂碎.

lānĭcĭ-um. *i.* n. vide **lanitium.**
【解】羊毛品.

lănĭēn-a. *ae.* f. (*lanius*)
【解】肉舖，屠戶.

lānĭfĭcĭ-um. *i.* n. (*lanificus*)
【解】製羊毛工作.

lānĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*lana facio*)
【解】製羊毛貨品者.
【例】*lanifica* ars. Claud. 羊毛工藝.

lānĭg-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*lana gero*)
【解】❶ 披羊毛者. ❷ (subst.) **lanig-er.** *i.* m. 羊.
【例】❶ arbores *lanigerae.* Plin. 羊棉樹.

lānĭgĕr-a. *ae.* f.
【解】母羊.

1. lănĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】dilanio, lacero.
【解】臠割，裂碎，撕爛.
【例】*laniare* crinem manibus. Ov. 以手分髮. *laniare* cor. Sen. 粉碎人心. *laniare* mundum. Ov. 颱風掠奪大地.

2. lānĭ-o. *ōnis.* m.
【解】屠戶.

lănist-a. *ae.* m.
【同】gladiatorum magister. Col.
【解】舞劍教師，(教練員).
【例】*lanista* avium. Col. 教，鬪鳥者.

lānĭtĭ-um. *i.* n. (*lana*)
【解】羊毛品，羊毛.
【例】*lanitium* silvarum. Plin. (林中羊毛) 棉花.

lănĭ-us. *i.* m.
【同】carnarius.
【解】屠戶.
【例】pendere ad *lanium.* Phaed. 在肉店被絞死.

lānōs-us. *a, um.* adj.
【解】多絨毛者.
【例】*lanosum* barbilium. Apul. 多鬚者.

lānūgĭnōs-us. *a, um.* adj. *-sior.*
【解】有絨毛者，織蜘蛛網，織繭者.

lānūg-o. *ĭnis.* f. (*lana*)
【同】prima pilorum eruptio; (ita dicta a lanae similitudine, qualis in adolescentium genis, et pomis quibusdam).
【形】prima.
【解】❶ 羊毛，細絨，纖毛，羊棉. ❷ 初生之鬚，(髯).
【例】❶ primae *lanuginis* anni. Prop. 青年時代.

lānŭl-a. *ae.* f.
【解】小團羊毛.

lanx. *lancis.* f.
【同】patena, statera, libra.
【解】❶ 盤碟. ❷ 戥盤. ❸ 天平.
【例】❶ virtutis amplitudo *lanci* imposita. 以戥衡量德行之大小. aequa *lance.* Plin. 同樣價值.

lăpăth-um. *i.* n. **lăpăth-us.** *i.* f.
【解】牛舌草.

lăpĭcīd-a. *ae.* m. (*lapis caedo*)
【解】石匠(石工)，刻石匠.

lăpĭcīdĭn-ae. *ārum.* f. pl. (*lapis caedo*)
【同】latomia.
【解】石礦.

lăpĭdārĭ-us. *a, um.* adj. (*lapis*)
【解】屬石類者，石質者.
【例】opifices *lapidarii.* Inscr. 石匠. *lapidariae* litterae. Petr. 刻石文字.

lăpĭdat. *āvit, āre.* v. impers.
【解】由天上落石.
【例】imbri *lapidavit.* Liv. 落石如雨. de caelo *lapidatum* est. Liv. 由天上落石.

lăpĭdātĭ-o. *ōnis.* f. (*lapido*)
【同】lapidum jactus.
【解】投石，抛石.
【例】fit magna *lapidatio.* Cic. 投石如雨. *lapidationes* facere. Cic. 抛石.

lăpĭdāt-or. *ōris.* m. (*lapido*)
【同】percussor.
【解】拋石者.
lăpĭdāt-us. *a, um.* part. v. *lapido.*
【解】被石擊者.
lăpĭdesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】(變石質)化石.
lăpĭdĕ-us. *a, um.* adj. (*lapis*)
【解】❶石質者，屬石者. ❷(fig.)冥頑如石者. ❸石田，(多石者).
【例】❶*lapideus* imber. Cic. 石雨，(落石如雨). murus *lapideus.* 石墻. ❷cor *lapideum.* 鐵石心腸.
lăpĭdĭcīnārĭ-us. lapicidinarius. *i.* m.
【解】開石礦者.
lăpĭd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*lapis*)
【同】lapidibus obruo, cooperio, operio.
【解】❶tr. 拋石，投石擊人. ❷impers. 落石如雨.
lăpĭdōs-us. *a, um.* adj. (*lapis*)
【解】❶多石礫者. ❷堅硬如石者.
【例】❶terra, (ager) *lapidosa.* 石田. ❷*lapidosus* panis. Hor. 硬如石之餅.
lăpill-us. *i.* m. (dimin. *lapis*)
【解】❶小石，砂礫. ❷寶石.
【例】❶diem signare melioribus *lapillis.* Mart. diem numerare meliore *lapillo.* Pers. 以白石標明吉日.
lăp-is. *ĭdis.* m.
【解】❶石頭. ❷冥頑象徵，吉凶標識. ❸路碑，(指路石碣). ❹叫賣奴隸之石臺. ❺(田產)界碑. ❻墓碑 .❼寶石. ❽大理石.
【例】❶*lapide* percussus. Cic. 被石擊中. *lapis* durus. Plin. 硬石. ❷*lapidem* ferre altera manu, altera panem ostendere. Plin. 一手指石塊，一手指麵包. *lapide* candidiore diem notare. Catul. 以更光澤之白石記吉日. ❸ad quartum *lapidem* a Roma. Varr. 離羅瑪城第四(千步)路碑. ad quartum, ad octavum. (subaud. *lapidem*). 在四千步，八千步路碑處. ❹de *lapide* emptus. Cic. 買自鬻奴臺. ❺*lapis* ultimus. Prop. 墓碑. ❻*lapis* onychinus. Hier. 白瑪瑙. ❼*lapis* Parius. Virg. 巴洛白石. *lapidem* verberare. Plaut. (prov.) 妄費光陰. *lapidem* omnem movere. Plin. 努力.
lapp-a. *ae.* f.
【解】牛蒡子，(鼠粘草)(植).
lapsăn-a. *ae.* f.
【解】野芥菜.
【例】*lapsana* vivere. Plin. (prov.) 度日吝嗇.
lapsĭ-o. *ōnis.* f. (*labor*)
【解】(fig.)傾覆，墮落，潰敗.
laps-o. *ās, āre.* v. intr. (*labor 1*)
【解】滑倒，失足，顛仆，蹣跚.
【例】verba *lapsantia.* Gell. 饒舌，(嗷嗷多言).
1. laps-us. *a, um.* part. v. *labor 1.*
【解】滑倒，傾覆，流落.
【例】(*lapsus*) ex. Ov. (*lapsus*) de. Virg. (absol.) *lapsa* truncis mella. Hor. 蜜質由樹幹流出. *lapsus* in somnum. Tac. 入睡. *lapsus* spe. Caes. 失望. *lapsus* memoria. Suet. 忘記. *lapsa* fides. Ov. 失信. (carinae) *lapsae* per Tiberim. Mart. 流過梯伯利河.
【附】*lapsus* moderamen, (*inis.* n.) 降落傘，救生傘. umbella adapertilis, umbella salvifica, (umbella, de caelo labentium tutamen, tutamentum, tutaculum). 自開傘，救生傘. *lapsus* moderamine uti. 用降落傘. cum velivoli penna ex improviso diffracta esset, *lapsus* moderamine usus, lento de caelo volatu terram attigi. 因飛機翅膀偶然被折毀，我乘降落傘，由天空慢慢落地. adapertili umbella de caelo descendere. 用降落傘從天空降下. milites lento ex caelo volatu labentes, (*lapsi*). 用降落傘兵士慢慢降下.
2. laps-us. *ūs.* m.
【同】prolapsio, lapsio, casus.
【形】certus, multiplex, praeceps, vetustus; multi, populares, varii.
【解】❶滑，流，爬，飛翔，跑.... ❷滑倒，失足，顛仆. ❸(fig.)錯誤，遺失.
【例】❶volucrium *lapsus.* Cic. 鳥飛翔. vitis *lapsu...* Cic. 葡萄枝蔓延. *lapsus* fluminis. 河流. ❷sustinere se a *lapsu.* Liv. 避免跌倒. *lapsus* terrae. Liv. 地陷落. ❸*lapsus* ancipites rerum. Claud. 事物迅速變遷. celeri *lapsu* fluere. Prosp. 急速逸去.
laquĕārĭ-a. *um.* n. pl.
【解】裝璜鏤雕之天花板，壁飾.
1. lăquĕāt-us. *a, um.* part. v. *laqueo 1.*
【解】裝璜天花板之屋頂.
【例】tecta *laqueata.* Cic. 裝璜天花板之屋頂.
2. lăquĕāt-us. *a, um.* part. v. *laqueo 2.*
【解】束縛，羈絆者.
1. lăquĕ-o. *ās, āre.* v. tr. (*lacus*)
【解】置天花板，裝飾.
2. lăquĕ-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】繫縛，絞殺.
【例】(*laqueare*) se. Lact. 自縊. (*laqueare*) cassem. Grat. 織網.
lăquĕ-us. *i.* m.
【同】vinculum, restis, funis; dolus et res quaecumque, qua irretiri aut capi pos-

sumus.

【解】❶ 繫繩，套結，絆馬索. ❷ 網羅，擧. ❸ (fig.)陷阱，陰謀，縲絏.

【例】❶ collum in *laqueum* inserere. Cic. 自縊. *laqueo* vitam finivit. 自縊而死. infamiam *laqueo* finire. 受辱自縊. ad *laqueum* compellere. 逼人自盡. ❷ *laqueus* verbi. Cic. 誘人語. *laqueis* verborum irretire, tenere, constringere. 用言語誘惑人. *laqueos* declinare, vitare. 躲避陷阱.

Lār. *lăris.* m. **Lăr-es.** *um*, (vel) *ium.* pl.

【同】penates, focus, aedes.

【解】❶ a) 護家神，祖先神靈〔依神話：Lares係神仙 Lara及Mercure之二子〕,*Lar* familiaris. 家神〔每月依定日，並在特殊情況下，家主獻祭致家神〕保佑家以外之事務. b) -compitales, viales, permarini. Suet. 十字街神，路神，海神. ❷ (fig.)家庭，住址，宅院. relinquere, redire ad *larem* suum. 離家，回家.

lard-um. *i.* n. (*laridum*)

【解】猪油，脂肪.

Lārentālĭ-a. *ium.* n. pl.

【解】敬酒神 Acca *Larentia* 之節日.

Lăr-es. vide **Lar.**

Lārentĭ-a. **Laurentĭ-a.** *ae.* f. nom. propr. hom.

【解】人名：Romulus 之養母.

largē. adv. (*largus*), *-gius, -gissime.*

【同】largiter, liberaliter, copiose, magnifice, effuse.

【解】豐富，寬裕，寬大，高尙貌.

【例】*large* parare convivium. 大張筵席. *largius* aequo. Hor. 過度. *large* donare. Cic. 厚賜.

LARES

largĭlŏqu-us. *a, um.* adj.

【解】多言，饒舌.

largĭ-or. *īris, ītus sum, īri.* v. dep. tr. (*largus*)

【同】dono, gratificor, largitionem facio.

【狀】apertissime, inconsulto, liberalissime.

【解】施與，厚施，施惠，頒賜.

【例】*largiri* agros emeritis. Tac. 分田地給退伍軍人. *largiri* civitatem, libertatem. Cic. 恩賜公民權，自由. (absol.) ex alieno *largiri*. Cic. (慷人之慨). de alieno *largiri*. Liv. 賜給他人之物. (*largiri*) patriae suum sanguinem. Cic. 爲國牲犧己血.

largĭt-ās. *ātis.* f. (*largus*)

【同】liberalitas.

【解】慷慨好施.

【例】*largitas* nimia. Ter. 浪費. *largitas* muneris. Cic. 華美禮品. terra fruges maxima *largitate* fundit. 田地豐收.

largĭtĕr. adv.

【解】豐盛，富饒，富裕，繁多.

【例】*largiter* posse. Caes. 能力綽綽有餘. *largiter* distare. Lucr. 距離甚遠.

largītĭ-o. *ōnis.* f. (*largior*)

【同】effusio, corruptela.

【形】agraria, frumentaria, maxima, modica, necessaria, perniciosa, popularis, regia, salutaris, singularis.

【解】仁惠，慷慨好施，浪費妄用.

【例】*largitio* in milites. Hirt. 待兵士大方. liberalitatem a *largitione* sejungere. Cic. 分別寬宏大量，與慷慨好施. *largitione* quemdam corrumpere, emere. 賄賂，賄買某人. *largitio* civitatis. Cic. 恩賜公民權.

largit-or. *ōris.* m. (*largior*)

【同】corruptor.

【形】factiosus, prodigus.

【解】❶ 博施濟衆者. ❷ 賄賂，賄買者.

【例】sacri *largitor* laticis (Bacchus). Sil. 賜給神酒者.

largit-us. *a, um.* part. v. *largior.*

【解】❶ 給人者. ❷ 受贈者.

larg-us. *a, um.* adj. *-gior, -gissimus.*

【同】liberalis.

【解】❶ 豐盛，富饒，浩繁者. ❷ 慷慨好施，浪費者.

【例】❶ *largus* sanguis, fletus, imber. Virg. 血流如注. 淚流如雨，傾盆大雨. *larga* messis. Ov. 豐收. *larga* dicendi copia. 健談. ❷ *largus* animae. Stat. 精神過度. *larga* compensatio. 豐富的賠償.

lārĭd-um. **lard-um.** *i.* n.

【解】脂肪，猪油.

Lārĭs-a. Lārĭss-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.

【解】城名：在 Thessalie, 爲Achille之故鄉.

lars. *lartis.* m. (verb. Etruscum)

【解】軍官.

larv-a. *ae.* f. (*lar*)

【解】醜形怪狀.

【例】num hunc hominem *larvae*, furiae

agitant. ? 此人爲幻影鬼怪所苦. *larvam* deponere. 脫去假面具.

larvāt-us. *a, um.* part. v. *larvo.*
【同】a larvis exterritus, furiosus, personatus
【解】被蠱惑，精神錯亂，虛飾，(戴假面具).

lascīvē. adv. *-vius.*
【解】嬉戲，玩弄，輕佻，柔弱無節制.

lascīvĭ-a. *ae.* f. (*lascivus*)
【同】petulantia, procacitas.
【解】❶ 好滑稽，快活，娛樂. ❷ 無節制，放肆，淫佚，放蕩，猥褻.
【例】❶ *lascivia* puerilis. Sen. 兒戲. *lascivia* naturae. Plin. 天性輕浮. ❷ *lascivia* maledicendi. Quint. 信口謾罵(辞詈). *lascivia* theatralis. Tac. 風情(色情)戲.

lascīvībund-us. *a, um.* adj.
【解】快活，輕佻者.

lascīv-ĭo. *īs, ĭi, ītum, īre.* v. intr. (*lascivus*)
【解】詼諧，嬉戲，放肆，淫佚，猥褻.
【例】*lascivire* alicui. Stat. 調戲人. *lascivire* otio plebem. Liv. 民衆因安閒漸習於淫佚.

lascīv-us. *a, um.* adj. *-vior, -vissimus.*
【同】petulans, procax.
【解】❶ 快活，奢華，輕率. ❷ 輕佻，放蕩，猥褻，淫蕩者.
【例】❶ *lasciva* acus. Mart. 奢華之頭簪. ❷ *lascivia* verba. 詼諧語. Epicratem suspicor *lascivum* fuisse. Cic. 我懷疑厄皮克拉爲一淫蕩之人.

lăs-ĕr. *ĕris.* n.
【解】香樹脂，(阿魏香？)大茴香類.

lassāt-us. *a, um.* part. v. *lasso.*
【解】疲勞，厭倦，困憊者.
【例】*lassatae* vires. Man. 力竭. *lassata* astra. Man. 星宿隕落.

lassesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】疲乏，枯萎.

lassĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*lassus*)
【同】defatigatio.
【解】疲倦，困憊，力竭.
【例】a *lassitudine* acquiescere. Nep. 休息，休養. *lassitudinem* auferre. Plin. 休息，休養. *lassitudinem* sedare. Nep. 休息，休養.

lass-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*lassus*)
【解】疲勞，困倦.
【例】*lassatus* ventus. Luc. 風平. *lassatum* mare. Quc. 浪靜.

lass-us. *a, um.* adj.
【同】labore tum animi, tum corporis fatigatus.
【解】❶ 疲憊，困乏. ❷ (論事物) 消弱無力.
【例】❶ *lassus* itinere. Pall. 行路困乏. *lassus* de via. Plaut. 行路困乏. *lassus* lacrimis. Lucr. 淚乾力乏. *lassae* aures. Hor. 厭聞其事. ❷ *lassa* res. Plaut. 逆境. *lassae* res. Ov. 逆境.

lātē. adv. (*latus*)
【同】laxe.
【解】遼遠，寬濶，廣袤，範圍甚廣，寬大.
【例】quam *latissime.* Caes. 面積最廣. equites *late* ire jubet. 令馬隊橫列前進. longe *lateque*, Caes. 長寬，(廣泛). (fig.) hoc genus *late* patet. Cic. 此類包括甚廣. se *latius* fundet orator. Cic. 演說家說話更自由. vagabitur nomen tuum longe *lateque.* 爾名聞遐邇. fuse *lateque* dicere. 講話範圍甚廣.

lătĕbr-a. *ae.* f. (*lateo*)
【同】recessus, locus in quo latere quis possit.
【形】malefica, parva, tanta.
【解】❶ 潛伏處，隱匿處，藏身處. ❷ (fig.) 掩飾，推辭，託故.
【例】❶ in *latebris* agere. Just. 潛行. *latebrae* animae. Virg. 生命中樞. tantae in animis *latebrae.* Cic. 心靈如此神秘. ❷ quaere *latebram* tuo perjurio. 設法掩飾虛誓.

lătĕbrōsē. adv.
【解】隱匿，不露形跡.

lătĕbrōs-us. *a, um.* adj. (*latebra*)
【解】隱匿，藏避.
【例】via *latebrosa.* 幽暗之路. nox *latebrosa.* Luc. 黑夜. *latebrosissima* quaestio. Aug. 極晦暗的問題.

lăt-ens. *entis.* part. v. *lateo.*
【同】obscurus, involutus.
【解】藏匿，秘密，奧秘，幽邃.
【例】in *latenti* retinere. Dig. 保守秘密.

lătenter. adv.
【同】clam, occulte,
【解】暗中，私下，闇然，秘密.

lăt-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】delitesco, clam sum.
【狀】abdite, occulte, utiliter.
【解】❶ 藏匿，隱居，燕居. ❷ cum acc. 隱跡，埋名，避人耳目. ❸ (cum dat.) 避藏爲... (impers.) "*latet*" 隱匿不見. (abs.) 遮蔽，隱瞞.
【例】❶ *latere* abdite, occulte. Cic. 隱藏. *latere* clam. Ov. 隱藏. ❷ id qua ratione consecutus sit, *latet.* Nep. 如何獲得，確實不知. nihil illum *latet.* Ov. 絲毫不能隱瞞

他. ❸ *latere* oculis. Varr. 目不能見. ❹ *latuit* homo improbus. 惡人隱匿. scelera *latere* diu non possunt. 罪惡不久勢必敗露.

lăt-ĕr. *ĕris.* m.
【解】磚.
【例】*laterem* crudum lavare. Ter. (prov.) (洗圭磚)白費心.

lătĕrāl-is. *e.* adj.
【解】旁邊，兩旁者.
【例】*lateralis* dolor. Lucil. 肋膜(肺)炎.

lătĕrārĭ-a. *ae.* f.
【解】燒磚窰，製磚廠.

1. lătĕrārĭ-us. *a, um.* adj. (*later*)
【解】磚製者，磚形者.

2. lătĕrārĭ-us. *i.* m.
【解】製磚者.

lătercŭl-us. lătĕrĭcŭl-us. *i.* m. (*later*)
【解】❶ 小磚. ❷ 餅類.

lătĕrĕ. ablat. de *later*; de *latus* 3.

lătērĕ. infin. v. *lateo.*

lătĕrĭcĭ-us. lătĕrĭtĭ-us. *a, um.* adj.
【解】磚者，磚製者.

lătĕrĭcĭ-um. *i.* n.
【解】製磚工程，製磚廠.

lătĕr-is. genit. *later,* (vel)*latus.*

lātern-a. lantern-a. *ae.* f.
【解】灯籠，提灯.

lāternārĭ-us. *i.* m.
【解】提灯者，奴隸，下賤人.

lăternĭ-o. *ōnis.* m. f.
【解】賊.

1. lătesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*lateo*)
【解】隱藏.

2. latesc-o. *is, ĕre.* v. intr. (*latus*)
【解】寬大.

lăt-et. *ŭit, ēre.* v. impers. (*lateo*)
【解】隱藏不見.

lăt-ex. *ĭcis.* m.
【解】流質，液體，酒，水.
【例】*laticum* cupido. Luc. 口渴思飲. *latices.* Virg. 酒. (*latices*) Palladii. Ov. 油. *latices* nivei. Prud. 乳漿.

1. Lătĭāl-is. *e.* adj. (*latium*)
【解】拉丁者.
【例】*Latialis* sermo. Plin. 拉丁語.

2. Lătĭāl-is Juppiter. m (**Latiaris J. Latiarĭus J.**)
【解】拉丁人每年民衆之慶展.

lătĭbŭl-o. *ās, āre.* v. intr.
latibŭl-or. *āris. āri.* v. dep. intr.
【解】隱藏，潛匿.

lătĭbŭl-um. *i.* n. (*lateo*)
【解】隱遁，潛身，巢穴.
【例】*latibula* quaerere. 尋隱身處. *latibulis* se tegere. 隱身.

TICLAVIUS

lātĭclāvĭ-us. ❶ *a, um.* adj. ❷ *i.* m. subst.
【解】❶ 飾有絳色濶帶者. ❷ 羅瑪元老達官著絳色濶邊制服者.
【例】*laticlavia* dignitas. Caes. 著絳色濶邊制服立爵位.

lātĭclāv-us. *i.* m.
【解】大臣禮服，(絳色濶邊).

lātĭfŏlĭ-us. *a, um.* adj.
【解】有濶葉者.

lātĭfundĭ-um. *i.* n.
【解】廣袤田產，大地主莊田.

Lătīn-ae. *ārum.* f. (subaud. *feriae*)
【解】拉丁節日(安息日，休假日).

Lătīnē. adv. (*latinus*)
【解】❶ 操拉丁語. ❷ 純粹漂亮拉丁語.
【例】❶*Latine* scire. Cic. 精通拉丁語. *Latine* nescire. Cic. 不精通拉丁語. *Latine* reddere. Cic. 翻成拉丁文. ❷ *Latine* loqui. Cic. 善操拉丁語. non pessime *Latine* loqui. 說拉丁語頗流利.

lătīnĭt-ās. *ātis.* f.
【同】sermonis latini puritas.
【解】拉丁文，(法)，正確尤當之拉丁文，(理)拉丁文法.
【例】*latinitas* est quae sermonem purum conservat, et ab omni vitio remotum. 道地拉丁文，即保存純粹正確之拉丁語法，而毫無錯誤. *latinitate* utitur optima, (caste, pure, incorrupta integritate). 用極漂亮的拉丁語法. inest in ejus sermone nativa, (et omnibus numeris) absoluta *latinitas.* 他的本鄉話，是純正的拉丁語.

Lătīn-us. *a, um.* adj. (*latinum*)
【解】❶ 係拉丁人者，拉丁語者. ❷**Lătīn-i.** *ōrum.* m. pl. 拉丁人.
【例】❶*Latinus* ager. Plin. 拉丁轄區的田地. feriae *Latinae.* Cic. 拉丁節日. *Latina* lingua. Cic. 拉丁語. in *Latinum* convertere. Cic. 翻成拉丁文. *Latina.* Cic. 拉丁文作品.
【附】*Latinae* linguae usus in Missa. (拉丁教會司鐸)，舉行彌撒聖祭用拉丁文. *Latinae* linguae in recit. Off. Div. 誦日課經用拉丁文.

lātĭ-o. *ōnis.* f. (*latum* v. *fero*)
【解】立定法律，援助.
【例】exspecto legis *lationem.* 等待頒佈法令. *latio* suffragii. Liv. 投票. expensi

latio. Gell. 支付，(預支).

lătĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*lateo*)
【解】隱藏，隱遁，不出庭，不到案.
【例】non *latitabis* diutius. 你不能再隱匿. *latitantes* res. Caes. 隱密事. (*latitare*) aliquem. Dig. 隱瞞人.
【附】**latitudinarii.** *ōrum.* m. 寬裕主義者.

latĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*latus 2*)
【同】X. Angustia.
【解】❶ 寬，廣濶. ❷ 幅員，面積，緯度.
【例】❶ omnes *latitudines* Thraciae. Amm. 特拉西之廣濶平原. ❷ tuarum *latitudinem* possessionum tueri non poteris. 你不能保存你原有田產之面積. (fig.) verborum *latitudo*. Cic. 語言之輕重.

Lătĭ-um. *i.* n. nom. propr. loci.
【解】地名：在義大利.
【例】jus *Latii*. Gal. 拉丁公民權，(盟友權利). *Latium*. (absol.) Tac. 拉丁公民權，(盟友權利). *Latium* dare; (vel) *Latio* donare. Plin. 讓與拉丁公民權.

Lătĭ-us. *a, um.* adj.
【解】拉丁地者，=羅瑪者.
【例】*Latia* lingua. Ov. 拉丁語. *Latia* gens. Ov. 拉丁族. *Latium* jus. 拉丁公民權.

lātŏmĭ-ae. lautŭmi-ae. *ārum.* f. pl.
【解】石礦，監牢.

lāt-ŏr. *ōris.* m. (*latum* ex *fero*)
【解】立法者，背負，肩負者.
【例】quis talis *latorem* legis perferret? 誰堪忍受立此法者. *latorem* suffragii reperire. Cic. 尋得投票擁護法案者. *lator* rogationis. Liv. 提法案者.

lātr-ans. *antis.* part. v. *latrare.*
【解】吠.
【例】(poetice *latrans*=*canis*). (吠)犬.

lātrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】犬吠.

lātrāt-or. *ōris.* m. (*latro*)
【解】吠者(犬)，狂呼，喧嘩，叫囂者.

1. lātrāt-us. *a, um.* part. v. *latro.*
【解】吠者.
【例】*latratus* pelago. Stat. 被怒吼之海浪衝擊.

2. lātrāt-ūs. *ūs.* m.
【解】吠聲.
【例】*latratus* edere. Ov. 吠.

lātrī-a. *ae.* f.
【解】欽崇敬禮，(敬惟一天主之禮).
【例】cultus *latriae*. 欽敬之禮. *latriae* cultus soli Deo debitus. 惟一天主敬禮.

lātrīn-a. *ae.* f. (*lavo*)
【解】❶ 浴室. ❷ 厠所.

1. lātr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr.
【解】❶ intr. 吠，呼喊，叱咤，喧嘩，吼聲，叫囂. ❷ tr. 吠 (於後).
【例】❶ *latrant*, non loquuntur. Cic. 喧囂. *latrans* stomachus. Hor. 腹鳴. animus in pectore *latrat.* Ecc. 心懷不平. ❷ hanc negant *latrari* a canibus. Plin. 否認犬向他吠.

2. lătr-o. *ōnis.* m.
【同】grassator, praedo, excursor, sicarius.
【形】funestus, demens, paratissimus ad omnia, expeditus, perditus, abjectusque, fortis, impurus, maleficus, sceleratus, deterrimus, impune latrocinans; latrones armati, conscelerati, furentes, nefarii, perditissimi.
【解】❶ 募勇，衛兵. ❷ 竊賊，强盜，匪人. ❸ 棋子.
【例】❶ *latronem* agit. 爲盜. (per latrocinia et rapinas vitam tolerat); (latrociniis se alit); (praedan agit). 度土匪生活. *latro* omnium gentium. Cart. 國際强盜，(搶掠各地).

lātrōcĭnātĭ-o. *ōnis.* f. (*latrocinor*)
【解】刼掠.

lătrōcĭnāt-us. *a, um.* part. v. *latrocinor.*
【解】從軍作戰者，强盜.

lătrōcĭnĭ-um. *i.* n. (*latrocinor*)
【同】excursio.
【形】apertum, castrense, civile, domesticum, forense, intolerabile, intestinum, nefarium, nocturnum, sceleratissimum, ac deterrimum.
【解】❶ 盜竊，刼掠. ❷ 强盜行爲，職業. ❸ 賊黨，盜夥. ❹ 遊戲名.
【例】❶ *latrocinium* maris. Just. 海盜. tueri fines a *latrociniis.* 防强盜侵入境. *latrocinio* opprimere innocentem. 搶掠欺壓良民. per *latrocinium* hunc hominem despoliasti. 刼掠此人.

lătrōcĭn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【同】praedor, excurro, grassor.
【解】❶ 從軍. ❷ 搶奪，刼掠.
【例】duo milia *latrocinari* dicuntur. 傳說二千人被刼掠.

lătruncŭlārĭa tăbŭla. *ae.* f.
【解】遊戲名，(捉曹操…).

lătruncŭl-us. *i.* m. (dimin. *latro*)
【解】❶ 募勇，(兵卒). ❷ 盜賊，强盜. ❸ 棋子.

1. lāt-us. *a, um.* part. v. *fero.*
【解】立定，携帶者.
【例】lex *lata.* Cic. 立定的法律. conditiones

latae. Caes. 提出的條件. poena *lata*. Hor. 處罰. *lato* ad populum ut... Liv. 向民衆提議.

2. lăt-us. *a, um.* adj.

【同】amplius, laxus. X. Angustus.

【解】❶寬闊的. ❷廣闊，幅員，面積，一强大，豐富，重大的.

【例】❶palus non *latior* pedibus quinquaginta. Caes. 寬不過五十尺水深. fossae quindecim pedes *latae*. Caes. 壕寬十五尺. *lati* ab humeris. Suet. 寬肩者. *lati* viri. Col. 寬肩者. ❷*lata* gloria. Plin. 聲譽遠播. *lata* culpa. Dig. 重罪. *latus* hostis. Sil. 强敵. *lata* fuga. Dig. 被驅逐，(徒刑).

【附】**latae** sententiae poena. 自科刑罰.

3. lăt-ŭs. *ĕris.* n.

【同】pars dextra(vel) sinistra corporis(vel) regionis.

【形】bonum, valens.

【解】I. 論生物：❶肋脇，腰肋. ❷(praesert. in pl.) 肺. ❸(metaph. de adhaes.) 環立，侍立左右.

II. 論地方：兩邊，(陣)兩翼，三角之一邊.

【例】I. ❶ad *latus* alicujus sedere. Cic. 坐於人側. a *latere* alicujus nunquam discedere. Cic. 不離人左右. *latus* offendere. Cic. 傷肋. *latus* praebere adulatoribus. Sen. 授柄與妮者. alicui *latus* tegere. Hor. 從旁保衛人，侍衛. alicui *latus* claudere. Juv. 從旁保衛人，侍衛. alicui *latus* cingere. Liv. 從旁保衛人，侍衛. ❷*latera*. 肺. ❸a *latere* tyranni. Liv. 暴王左右，(侍衛). ex uno *latere* constat contractus. Ulp. 單方條約(一方面受條約約束).

II. *latus* unum castrorum. Caes. 營壘側面. provincia altero *latere* mari alluitur. 省一方面臨海. a *lateribus*. Cic. 由側面. ab utroque *latere*. Caes. 由(軍隊)兩側面. equites ad *latera* disponere. Caes. 分佈騎兵在兩翼，(陣角).

laudābĭl-is. *e.* adj. (*laudo*). *-lior.*

【同】laudandus, probabilis, praedicabilis, praedicandus, laude dignus.

【解】可嘉獎，可稱頌，可褒揚者，有聲望，可尊敬者.

【例】honestum etsi a nullo laudatur, *laudabile* est natura et praedicabile. 正義即不受人頌揚，然無天然是可稱讚，可宣揚者.

laudābĭlĭter. adv. (*laudabilis*), *-lius.*

【同】recte, laudate, honeste, cum laude.

【解】可讚賞貌，體面，有榮譽.

laudand-us. *a, um.* adj. (sicut *laudabilis*)

【解】應稱讚者，(n. pl. subst. 嘉言懿行).

【例】*laudandus* laborum. Sil. 因勞作應受稱揚.

laudātĭ-o. *ōnis.* f. (*laudo*)

【同】praeconium, commendatio. X. Vituperatio.

【形】gravis et honesta.

【解】讚揚，稱頌，褒獎，贊.

【例】*laudationes* mortuorum. Cic. 誄詞(頌揚亡人). *laudatio* alicui data. 稱讚某人.

laudatīv-us. *a, um.* adj.

【解】稱讚，頌揚者.

【例】*laudativa* verba. Prisc. 頌辭.

laudāt-or. *ōris.* m.

【同】praeco virtutis, testis innocentiae.

【解】稱讚，頌揚，褒獎者.

【例】te mihi *laudatorem* mearum rerum cupio. 我希望你嘉許我之諸事. habes in me *laudatorem* rerum tuarum. 我稱讚你之各事.

laudātr-ix. *īcis.* f. (*laudator*)

【解】女頌揚者.

【例】vitiorum *laudatrix* fama popularis. 輿論竟贊同惡行.

laudāt-us. *a, um.* part. passiv. v. *laudo.*

【解】受稱揚，受讚頌，有聲望，著名者.

【例】*laudatissimum* te omnes sciunt. 人皆知你是最有聲望之人. homo omnium consensione *laudatus*. 衆人異口同聲頌揚你. cunctis *laudatus*. Tac. 大衆稱讚你.

laud-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】commendo, celebro, laudem tribuo, impertio; maxima laude orno, nomen orno; verbis amplissimis, maximis laudibus orno; laudibus effero, afficio; laudem alicujus celebro; in caelum laudibus tollo, fero, nobilito; gloria et praedicatione effero; in aliquem laudes confero; aliquid verbis probo.

【狀】aperte, commode, copiose, egregie, honorifice, merito, mirifice, nimis, valde, nominatim, plane, publice, vehementer, vere, unice.

【解】❶稱譽，頌揚，稱讚，嘉許，褒獎. ❷誇張，誇耀. ❸哀辭，誄詞.

【例】❶vir dignus est qui ab omnibus *laudetur*, (qui omnium vocibus scriptisque decoretur). 堪受衆人頌揚之人. ❷*laudare* amplissime. Cato. 極口稱讚. *laudare* magnifice. Cic. 大加稱揚. *laudare* effuse. Petr. 稱頌不置.

【註】*laudatur* in eo mira erga omnes caritas. 因其博愛頗受人尊敬. (praecipua

laude fertur, magnis in laudibus est, in caelum fertur). 頗受人稱揚. hunc pro dignitate *laudare* nemo satis potest. 此人因其權位令人稱頌不止.

laurĕ-a. *ae.* f. (*laureus*)
【同】corona laurea, laureola.
【解】❶月桂，桂樹，梓楠，(木). ❷ (fig.) 義勇榮冠，凱旋.
【例】❶ quem currum, quam *lauream* cum laudatione conferam? 我將以何等凱旋車，何等月桂榮冠，與你的榮譽相比較呢？

laurĕāt-us. *a, um.* adj. (*laurea*)
【解】飾桂花冠者.
【例】*laureatae* litterae. Liv. *laureata.* (absol.) Tac.飾桂花之信札(凱旋將軍之信札).

laurĕŏl-a. *ae.* f. (*laurea*)
【解】桂樹，(楠)葉，桂花冠，(fig.)小凱旋，小順利.
【例】*laureolam* in mustaceo quaerere. Cic. (prov.) 求巧取利，(尋桂葉於飾桂花之糕點內).

Laurēt-um. (vel) **Lorēt-um.** *i.* n. nom. propr. loc. (mont. Aventin.)
【解】亞文山之月桂樹園.

laurĕ-us. *a, um.* adj. (*laurus*)
【解】桂樹者.

lauricŏm-us. *a, um.* adj. (*laurus coma*)
【解】(山)有桂樹蔭影者.

laurĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*laurus fero*)
【解】產桂樹，(梓楠)者，飾桂葉者.

laurĭg-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*laurus gero*)
【解】携桂技，飾桂花者.

laurīn-us. *a, um.* adj.
【解】桂(梓楠)者.

laur-us. *i.* f.
【解】月桂樹，(梅楠)一桂冠一凱旋.
【例】Sarmatica *laurus.* Mart. 戰勝撒而瑪人之凱旋.

laūs. *laudis.* f.
【同】praeconium, commendatio, gloria, splendor, decus.
【形】summa, publica, admirabilis, amplior, bellica, communis, immortalis, egregia, exigua, forensis, gratissima, honesta, satis idonea, inanis, digna, non mediocris, modica, perennis, oratoria, popularis, praecipua, praeclara, sempiterna, singularis, solida.
【解】❶稱譽，頌揚，褒奬. ❷榮耀，名望，尊敬. ❸功勳，偉業.
【例】❶ summam *laudem* tribuere. Cic. 大加稱揚. aliquem *laudibus* ferre. Cic. 稱讚人. aliquem summis *laudibus* ad caelum efferre. Cic. (舉揚)稱揚人至天上. ❷ maximam *laudem* sibi parare. Cic. 獲得極大聲望. cum *laude.* Cic. 冠冕，(可稱揚). magnam eloquentiae *laudem* consequi. Cic. 掙得口才的榮譽. ❸ brevitas *laus* est. Cic. 簡略堪受稱揚. virtutis *laus* in actione consistit. Cic. 德行之成績在乎實行.
【註】❶ *laudem* quaerere, petere; in *laudem* totis animis incumbere. 貪求榮譽. ❷ *laudi* inhiare; *laudes* venari. 貪戀美名. ❸ *laudem* sibi parare, adscribere, nancisci, consequi. 尋獲榮譽. ❹ in *laude* esse; *laudibus* florere. 受人稱揚. ❺ *laudem* alteri tribuere. 頌揚人. ❻ *laudem* alterius sibi vindicare. 將人之榮譽歸於自己. ❼ de *laude* detrahere; *laudem* alterius obterere, imminuere, obscurare. 損害人之名譽.

lautē. adv. (*lautus*), *-tius, -tissime.*
【解】精細，雅緻，富麗，豪華，豐富，優美，巧妙.
【例】*laute* vivere. Nep. 豪華生活. *lautissime* ludere aliquem. Poet. 戲弄某人非常巧妙.

lautĭ-a. *ōrum.* n. pl. (*lautus*)
【同】munera, quae legatis exteris per quaestores praebebantur a Romanis.
【解】羅瑪贈與外國使節之物品，(古羅瑪國會供給外國駐羅瑪使節日常用品).

lautĭtĭ-a. *ae.* f. (vel) **lautĭtĭ-ae.** *ārum.* f. pl. (*lautus*)
【同】munditia, elegantia.
【形】nova.
【解】(生活)豪華，排場，奢靡.
【例】*lautitiarum* apparatus. Petr. 盛宴之奢華.

lautŭmĭ-ae. latomĭ-ae. *arum.* f.
【解】石礦.

laut-us. *a, um.* part. v. *lavo.*
【同】elegans, splendidus, dives, mollis, delicatus.
【解】❶潔白，光彩，華美，富麗. ❷卓絕，優越.
【例】❶ *lautae* manus. Hor. 潔白之手. suo *lautus* sanguine. 浴己之血. *lauta* supellex. Cic. 豪華的傢具. *lautus* victus. 奢靡的生活. villa *lautius* aedificata. 建築過於奢華之別墅. ❷ homines *lauti.* Cic. 卓絕之人. (beneficentia) *lautior.* Cic. 更慷慨之人. *lautus* homo et urbanus. 富有文雅之人.

lăvācr-um. *i.* n. (*lavo*)
【解】沐浴，浴室.
【例】quotidiana *lavacra.* Aug. 每日沐浴.

lăvātĭ-o. *ōnis.* f. (*lavo*)

【同】 balneum,
【解】 ❶ 洗滌，刷洗. ❷ 沐浴. ❸ 浴室，澡堂.
【例】 ❶ *lavatio* divina. Cypr. 聖洗. ❷ *lavatio* calida. Cels. 溫水浴. ❸ cura ut *lavatio* parata sit. 使浴室備妥.

lăvātrīn-a. *ae.* f.
【解】 浴室.

lăvăt-us. *a, um.* part. v. *lavo.* vide **lautus.**

1. lăvo. *lavās, lăvātum, lăvāre.* v. tr. vel intr.
【同】 abluo; perfundor vivo flumine.
【解】 ❶ tr. a) 洗滌，浣，洗刷. b) 浸濡，灌溉. ❷ intr. 沐浴.
【例】 ❶ *lavare* vestimenta. Pronto. 洗衣服. aquae sacra (acc.) *lavaturae.* Ov. 洗滌祭器之水. ❷pisces *lavant.* Plaut. 魚浴水中. *lavabo* lectum meum. Hier. (fig.) 吾淚濕睡床.

2. lăvo. *lăvis, lăvi, laūtum,* (vel) *lōtum, lavāre.* v. tr. (part. *lautus,* (vel) *lotus*)
【解】 ❶ 洗滌，洗刷，洗濯. ❷ 浸，濡，濕. ❸ 灌溉，滋潤.
【例】 ❶ sacra *lavit* aquis. Ov. 洗滌祭器. (fig.) vino mala *lavare.* Hor. 飲酒消愁. venias precibus *lautum* peccatum tuum. Ter. 你應來洗滌你的罪過.

laxāment-um. *i.* n. (*laxo*)
【同】 dilatio.
(transl.) remissio, relaxatio.
【解】 ❶ 伸展，擴張. ❷ 溫和，和暢，延緩，消遣.
【例】 ❶ *laxamentum* habere. Vitr. 廣濶. *laxamentum* sibi parare. Sen. 爲己開一路徑. ❷ a curis paulum *laxamenti* nactus sum. 百忙中我稍得休息.

laxātī-o. *ōnis.* f.
【解】 緩和，休息.

laxātīv-us. *a, um.* adj.
【解】 緩和者，潤滑者，輕鬆者.

laxāt-us. *a, um.* part. passiv. v. *laxo.* *-tior.*
【解】 伸張，展延，緩和者.
【例】 *laxatum* genu. Stat. 屈膝. *laxata* pugna. Liv. 休戰. *laxatus* somno. Plin. 睡醒.

laxē. adv. (*laxus*), *laxius.*
【解】 ❶ 廣大，寬綽. ❷ 寬濶，寬廣.
【例】 *laxe* habitare. Cic. 住宅廣濶. *laxe* distare. Plin. 距離遙遠. *laxius* dilatari. Plin. 更延長.
【附】 **laxismus.** *i.* m. 寬縱主義.

laxĭt-as. *ātis.* f. (*laxus*)
【同】 amplitudo. dilatatio.
【解】 ❶ 寬濶，寬廣，綿長，輕快. ❷ 寬裕，舒泰.
【例】 ❶ *laxitas* aeris. Pall. 空氣輕快. in aedibus adhibenda cura *laxitatis.* 在房舍宜注意寬敞.

lax-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*laxus*)
【同】 dilato, solvo, remitto.
【解】 ❶ 展開，擴張，展延，增廣，使薄，間隔. ❷ 解弛，鬆開. ❸ (fig.) a) 放縱，緩和，休息. b) 減低，輕減.
【例】 ❶ (*laxare*) manipulos. Caes. 鬆開束綑. (*laxare*) forum. Cic. 擴充市區. (*laxare*) se in latitudinem. Plin. 加寬. (*laxare*) tempus fugae. Sen. 展延脫逃日期. ❷ (*laxare*) habenas. Curt. 鬆開轡頭. (*laxare*) arcum. Phaed. 鬆開弓弦. (*laxare*) vincula epistolae. Nep. 拆開信封. (*laxare*) claustra. Virg. 開門. dolor vocem *laxavit.* Just. 因悲痛而哀號. compages operis *laxavere.* (intr.) Curt. 隄防破裂. (*laxare*) artus. Virg. 肢體休息. ❸ a) *laxatus* curis. Cic. 不復掛慮. b) (*laxare*) annonam. Liv. 減低麥價. annona haud multum *laxaverat.* (intr.) Liv. 麥價少微減低. pugna *laxata.* Liv. 休戰. *laxatae* custodiae. Liv. 防範漸鬆弛.

lax-us. *a, um.* adj.
【同】 amplus. X. Angustus, adductus.
【解】 ❶ 寬濶，寬廣，綿長. ❷ 放寬，鬆弛.
【例】 ❶ *laxum* spatium. Sen. 空隙寬廣. *laxa* toga. Tib. 長衣寬博. tempus *laxius.* Plin. 更長的時間. dies satis *laxa.* Cic. 日期足夠延長. ❷ *laxissimae* habenae. Cic. 極鬆的轡頭. *laxius* imperium. Sall. 紀律更鬆弛. *laxus* arcus. Virg. 弓弦鬆弛. *laxa* janua. Ov. 門開放.
【附】 **laxa** conscientia. 粗糙良心.

Lazărist-a. *ae.* m.
【解】 遣使會士.

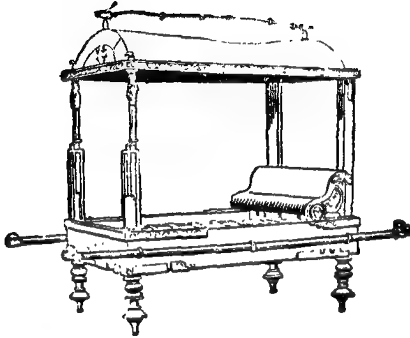
lĕ-a. *ae.* f. (*leo*)
【解】 牝獅，母獅.

lĕaen-a. *ae.* f.
【解】 母獅.

lĕb-ēs. *ētis.* m.
【解】 銅盆，盥手盆，鍋.

lecte. adv. *-tius, -tissime.*
【解】 選擇，精選貌.
【例】 *lectissime* dicere. Cic. 出語不俗；(精選語句).

lectīc-a. *ae.* f. (*lectus 2*)
【同】 lecticula, hexaphoron, octophoron.
【形】 aperta, operta.

LECTICA

【解】轎，舁床，肩輿.
【例】comparare homines ad *lecticam.* Cat. 準備轎夫.

lectīcāri-us. *i.* m.
【同】qui lecticam fert.
【解】轎夫.

lectīcŭl-a. *ae.* f. (*lectica*)
【解】小轎，舁床，(擔架).
【例】*lecticula* in curiam illatus, delatus est. 乘小轎入院，乘小轎而去.

lectī-o. *ōnis.* f. (*lego 2*)
【同】legendi actus, electio.
【解】❶聚集，收穫，收斂，(擷拾). ❷誦讀，閱覽. ❸選擇，徵募，造名册.
【例】❶*lectio* lapidum. Col. 拾去田中石塊. ❷*lectio* librorum. Cic. 閱書. *lectio* docet. Macr. 開卷有益. ❸*lectio* senatus. Liv. 選造議員名册，(選舉議員). *lectio* judicum. 選任法官. *lectio* libri obsceni. 閱讀淫書. *lectio* libri prohibiti. 閱讀禁書.

lectionāri-um. *i.* n.
【解】書架.

lectisterni-um. *i.* n. (*lectus sterno*)
【解】設神席位饗神.

lectit-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*lego*)
【解】❶聚集，收穫，採取. ❷屢誦，複習，熟讀.
【例】*lectitati* libri. Tac. 熟讀之書.

lectiuncŭl-a. *ae.* f. (*lectio*)
【解】略誦，瀏覽.

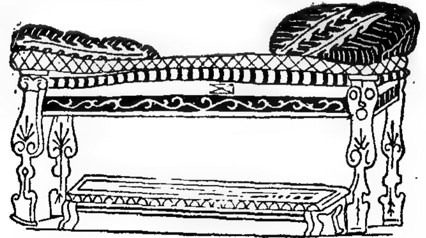
lect-o. *as, are.* v. freq. *lego.*
【解】屢誦，披閱.

lect-or. *ōris.* m. (*lego*)
【同】recitator.
【解】默誦或朗誦.
【附】神品：小品第二級.
【附】**lectorāt-ŭs.** *ūs.* m. 神品第二級(誦讀者).

lectŭl-us. *i.* m.
【解】小床，寢榻，殯床.
【例】*lectulo* se tenere. Fronto. 臥床不起.

1. lect-us. *a, um.* part. v. *lego 2.*
【解】選擇，選拔，精選，精英者.
【例】*lectissimi* viri. Cic. 精選之人. *lectior* femina. Cic. 更著名之女人. adolescens *lectissimus.* 最英俊之少年.

2. lect-us. *i.* m.
【同】lectulus, cubile, torus, stratum, grabatus.
【形】ligneus, ceratus, genialis, cubicularis.

LECTUS 2

【解】床榻，(坐床，臥床，殯床).
【例】❶in *lecto* collocare; *lecto* se commendare. 臥床. *lecto* surgere. Prop. 起床. *lecto* descendere. Tib. 起床(下床). *lecto* desilire. Hor. 起床(躍下床). ❷in *lecto* est; in *lecto* pellibus constrato jacet. 在(臥)床上. dolor eum in *lecto* affixit. 病臥床上. ❸*lectum* sternere, ornare, componere. 舖床.

lēgāl-is. *e.* adj. (*lex*)
【解】有關法律者，照律例者.
【例】*legalis* justitia. 法律正義. *legalis* cognatio. 法親. *legalis* pretium. 法定價格. *legalis* fenus. 合法利率.
【附】**legalĭt-as.** *ātis.* f. 合法.

legāt-a. *ae.* f. (*legatus*)
【解】女代表(女委員)，女公使.

1. lēgātāri-us. *a, um.* adj. (*legatus*)
【解】加給受遺贈者，立遺書者附加條件，受遺贈者.

2. lēgātāri-us. *i.* m.
【解】受遺贈人.
【例】*legataria* mulier. Ulp. 受遺贈之女人.

lēgātī-o. *ōnis.* f. (*lego*)
【形】libera, votiva, voti praetextu suscepta.
【解】❶派遣代表，委任特使，(事). ❷代表，大使，公使，特使，(人). ❸代表，大使，公使，(職位).
【例】❶*legationem* renuntiare. 宣佈代表

名. ❷ referre acta *legationis.* 代表...述職, ❸ *legationem* accipere, suscipere, gerere. habere, obire, perficere. 接受, 盡, 完成代表職. *legationem* administrare. Nep. 行使代表職權. *legationem* peragere. Liv. 盡代表職務. *legationem* gerere. Quint. 盡代表職務. *legatione* fungi. Tac. 盡代表職務. in *legatione* esse. 任代表職.

lēgāt-or. *ōris.* m. (*lego 1*)
【解】遺贈者.

lēgātōrī-us. *a, um.* adj. (*legatus*)
【解】屬代表, 代權者.
【例】*legatoria* provincia. Cic. 代權治理省.

lēgāt-um. *i.* n. (*lego 1*)
【解】遺贈, 遺物.
【例】*legata* dare. Suet. 授與遺贈物. *legata* capere. Suet. 接受遺贈物. *legata* percipere. Petr. 接受遺贈物. *legata* habent. Petr. 據有遺贈物. *legata* exsolvere. Tac. 償遺債. *legatum.* 遺贈.

1. lēgāt-us. *a, um.* part. v. *lego 1.*
【解】被遣派, 受委任者.

2. lēgāt-us. *i.* m.
【同】orator, nuntius pacis et belli.
【形】consularis, dignus imperatoribus, clarissimis exercitibus, ornatissimis provinciis, improbissimus, quaestorius, regius, temperatissimus.
【解】❶ 代表, 委員, 大使. ❷ 專使, 特使, (另外副將, 巡撫), (總王時之總督‥).
【例】❶ *legatos* adhibuit. 利用代表. ❷ *legatos* mittere. Liv. 派遣專使.

lĕg-ens. *entis.* ❶ part. v. *lego.* ❷ subst. m. sicut *lector.*
【解】誦讀者, 閱讀者.
【附】**legenda.** *ae.* f. 古談, 稗史, 小說.

lēgĭf-ĕr. ❶ *ĕra, ĕrum.* adj. (*lex fero*)
【解】立法者.
❶ subst. m. 立法人.

lĕgĭ-o. *ōnis.* f. (*lego 2*)
【形】acris, pugnax, avida, caelestis, digna imperatore, hiberna, luculentissima, veterana, universa, aliena, firma, fortis; legiones frequentes, idoneae, invictae, honestae, paratissimae ad liberandam patriam.
【解】❶ 師, 團, (旅). ❷ (poet.) 軍旅.
【註】❶ a legendo milite dicta. 由選兵得名. ❷ a tempore Marii, *legio* continet 6000 militum circiter. 從瑪利約時代羅瑪一師約六千人. a) *legio* dividitur in 10 cohortes; cohors dividitur in 3 manipulos; manipulus dividitur in 2 centurias. 一師分十營, 一營分三連, 一連分二排, 一排約一百人. b) *legio* =10 cohortes; una cohors continet 60 manipulos: unus manipulus continet 10 milites: adduntur 600 equites, 66 centuriones. (=6600) 一師分十營, 每營六十連, 每連十人, 另加六百騎兵, 六六百總共約六千六百人. c) nomina *legionum*: 每師以號作標幟, 或以建軍者姓名爲師之名號, 或以神名.
【例】❶ *legiones* scribere, conscribere, conficere. 招募, 組織師團. ❷ complere *legiones*; suupplementa *legionibus* scribere; *legiones* implere. 補充師團. ❸ *legionibus* praeesse; *legiones* accipere, habere. 統制軍旅.

lĕgĭōnārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】師部 (營中) 者, 軍士, 部隊者.
【例】*legionarii* milites. Caes. (部隊)戰士. miles ad *legionem* pertinens. (部隊)戰士.

LEGIONARIUS

lēgislātīv-us. *a, um.* adj.
【解】屬立法者.

lēgislāt-or. legumlāt-or. *ōris.* m.
【同】lator legis, scriptor, auctor, conditor, qui legem dat, leges fert; jura statuit, praescribit.
【解】立法者, (提憲法草案者). *legislator* in Ecclesia. 在教會有立法權者.

lēgĭtĭm-a. *ōrum.* n. pl. (*legitimus*)
【解】法定格式, 法定程序, 正當.
【例】custodite *legitima* mea. Hier. 你們應遵守我的法制.

lēgĭtĭmātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】追認合法, (正名, 正身份) (如私生子女, 妾媵...) *legitimatio* prolis. 取得婚生子女的身分.

lēgĭtĭmē. adv. (*legitimus*)
【同】juste, jure, more majorum.
【解】合法式, 正當, 照法律, 適當.
【例】*legitime* actum. 毫不合法.

lĕgĭtĭmĭt-as. *ātis.* f.
【解】合法, 適當.

lĕgĭtĭm-us. *a, um.* adj. (*lex*)
【同】justus, verus, aequus, secundum legem.
【解】❶ 法律規定者, 依法, 合法者. ❷ 照規定者, 循規蹈矩者.
【例】❶ *legitima* potestas. 合法權位. dies habendis comitiis *legitimus.* 法定民選日期. *legitima* aetas ad... Liv. 爲...法定年齡. *legitima* mensura. Frontin. 規定標準. *legitima.* 應繼份. *legitimi* filii. 婚生子女.

legitimum matrimonium. (法律)合法婚姻.

lĕgiuncŭl-a. *ae.* f. (*legio*)
【解】小軍旅，小部隊，殘餘部隊.

1. lēg-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*lex*)
【同】legatum mitto.
【解】❶差遣，派遣. ❷委任，委派. ❸遺贈，遺囑.
【例】❶ (*legare*) aliquem ad aliquem. Cic. 遣人至某人處. Siculi Andronem ad senatum *legarunt.* 西古利人，遣昂洛厄到國會. ❷ (*legare*) aliquem alicui. Cic. 爲某人委任代表. ❸ (*legare*) aliquid alicui. Cic. 遺贈某物與人. usumfructum omnium bonorum uxori *legavit.* 留全部財產享用權與妻子.

2. lĕ-go. *gis, gi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】recito, volvo, voluto, evolvo, verso.
【狀】attente, diligenter, libentius, nihil, studiose, curiose atque contente, cursim, suavissime et peritissime, clare et intente, de plano.
【解】I. ❶聚集，收穫. ❷捲起，纏起. ❸竊取，偷盜. ❹巡閱，渡過. ❺選擇，招募.
II. 念，誦讀，閱讀.
【例】I. ❶ (*legere*) oleam. Cat. 收穫橄欖果. ❷ (*legere*) fila. Virg. 纏線. (*legere*) vela. Virg. 捲起船帆. ❸ (*legere*) sacra, sacrum. (=sacrilegus). 竊取聖物(褻瀆罪). ❹ (*legere*) pontum, aequora. Virg. 渡海. (*legere*) navibus oram Italiae. Liv. 沿義大利海岸航行. ❺ (*legere*) decem legatos ex senatu, Liv. 由國會選派十委員. (*legere*) senatum. Cic. 選錄議員. (*legere*) cives in patres. Liv. 選公民當議員(元老).
II. (*legere*) libros, poetas Graecos. Cic. 讀書，詩，希臘作家. (*legere*) apud Clitomachum A. Albium jocantem dixisse... Cic. 我在可利瑪書上，我讀過，亞而比曾戲言...
【附】**legent-es.** *ium.* m. pl. 讀者.

lĕgŭlēĭ-us. *a, um.* adj. *i.* m. (*lex*)
【同】formularum cantor, praeco actionum. formularum duntaxat forensium et albi gnarus.
【形】lautus et acutus.
【解】健訟者，(熟習訟事，拘泥程式者).

lĕgūm-ĕn. *ĭnis.* n.
(quod eligitur e terra ut pisa, fabae, ciceres, lentes, phaseol, milium, panicum, sesama, lupinum, linum. ...)
【解】菜蔬，(菽豆，豆莢，球莖類).

lĕgūmĭnārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】菜蔬者.
i. m. (subst.)
【解】販賣菜蔬者.

lĕgūmĭnōs-us. *a, um.* adj.
【解】多蔬菜者.

lĕgūmlāt-or. *ōris.* m. vide **legislator.**
【解】立法者.

lĕm-ae. *ārum.* f.
【解】眼眵，眼矇.

lemb-us. *i.* m.
【同】navicula brevis et velox.
【解】小艇，遊艇，快艇.

lemm-a. *ătis.* n.
【同】assumptum.
【解】題材，題目，(書題，詩題，章目)，補助定理，補題.

Lemnĭcŏl-a. *ae.* m. (*lemmos colo*) nom. propr. hom.
【解】人名：Lemmos 之居民，(Vulcain).

lemniscāt-us. *a, um.* adj. (*lemniscus*)
【解】飾彩帶者，(彩條，纓綺).

lemnisc-us. *i.* m.
【解】彩帶，紮花冠，棕冠帶，凱旋冠. 祈神冠.

lĕmŭr-es. *um.* m. pl.
【解】亡人之魂，怪像.

lĕmūrĭ-a. *um.* (et) *ōrum.* n.
【解】超度亡人節.

LEMNISCATA CORONA

lēn-a. *ae.* f.
【同】(transl.) conciliatrix.
【解】介紹人，經紀人一誘惑者，(娼妓).
【例】veluti *lena* natura. 自然界之柔媚.

Lĕnae-us. *i.* m. nom. propr. dii. (Bacchus)
【解】神名：酒神 Bacchus 之別名.
Lenae-us. *a .um.* adj.
【解】Bacchus 者.

lēnĕ. adv.
【解】緩和，溫柔貌.

lēnīm-en. *ĭnis.* n. (*lenis*)
【解】輕快，撫慰，柔媚.

lēnīment-um. *i.* n. (*lenis*)
【解】輕減，安神劑，(fig.) 緩和，溫柔，綏撫.

lēn-ĭo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. tr. (*lenis*)
【同】placo, mitigo, flecto, sedo. X. Inflammo.
【解】輕減，平息，緩和，舒泰，怡悅.
【例】❶ furor populi apposita oratione *lenitur*, (placatur, sedatur, componitur). 民衆因附加之演講而怒遂息. ❷ iratum princi-

pem *lenivit.* 平息君長之怒. ❸ *lenita* tandem est hominis ira. 終究人之怒遂息. ❶ temporis diuturnitas dolorem *lenit.* 因時間悠久而痛苦輕減.

lĕn-is. *e.* adj. *-nior, -nissimus.*
【同】facilis, mitis, indulgens, clemens, placidus, mansuetus, comis, humanus, minime austerus. X. Asper, severus, durus.
【解】❶ 平滑，柔軟者. ❷ 平和，溫柔，舒泰者. ❸ 平易者(任意行事).
【例】❶ judicare *lene*, asperum. Cic. 分辨平滑崎嶇之處. *lenius* fastigium. Caes. 較平滑之丘陵. ❷ vinum *lenius.* Ter. 更淡之酒. *lenis* sonus. Plin. 柔和的音調. color *lenior.* Plin. 較輕淡之色. *lenissimus* ventus. Caes. 清風徐來. *lenissimum* se ostendere. Caes. 表示非常溫柔. *leni* animo est. 心性溫和. *lenis* in hostem. Cic. 對敵寬柔. ❸ *lenis* sermo. Cic. 平易言詞.

lĕnĭt-as. *ātis.* f. (*lenis*)
【同】lenitudo.
【形】aequabilis, grata, nova, perpetua, soluta.
【解】溫良，敦厚，懦弱.
【例】*lenitas* vocis. Cic. 聲調溫柔. remissa *lenitate* uti. Gell. 過於懦弱. *lenitas* legum. Cic. 政令寬和.

lĕnĭter. adv. *-nius, -nissime.*
【同】molliter, suaviter, molli manu, molli brachio. X. Aspere.
【解】輕微，溫柔，緩和.
【例】*leniter* amarus. Plin. 酸苦些. collis *leniter* acclivis. Caes. 稍微傾斜之山坡. *leniter* arridere alicui. (哂)向人微笑. *leniter* procedere, minime festinanter. 徐徐前進，絕不忙迫.

lēnĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*lenis*)
【同】clementia, suavitas.
【形】nimia.
【解】緩和，圓活，溫柔.
【例】*lenitudo* orationis. 語言溫柔.

lēnīt-us. *a, um.* part. v. *lenio.*
【解】輕減痛苦，緩和，寧靜者.
【例】*lenito* fervore. Varr. 熱度減退.

lēn-o. *ōnis.* m.
【同】minister libidinis, minister improbissimae cupiditatis.
【形】impudentissimus, improbissimus, perjurissimus, turpissimus, impurissimus.
【解】販賣婢女者，媒介，誘惑人，勾引人，娼妓.
【例】solvendi *leno* pudoris (ornatus). Prud. 誘人行不名譽事者.

lēnōcĭnĭ-um. *i.* n. (*leno*)
【同】delinimentum, allectamentum.
【形】domesticum.
【解】(fig.)情趣，嫵媚，矯飾，妖冶，蠱惑.
【例】*lenocinio* se sustentat. 藉不端營業維持生活. *lenocinium* facit. 行不端勾當. cupiditatum *lenociniis* se dediderunt. 恣情縱慾.

lēnōcĭn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*leno*)
【同】blandior, allicio.
【解】(cum dativ.)嬌媚，阿諛，蠱惑，奉承，貪緣.
【例】tibi *lenocinabitur.* 他奉承你. *lenocinantia* verba. Symm. 綺麗詞句. puerorum formae *lenocinari.* Quint. 並增兒童之美.

1. lens. *lendis.* m.
【解】蝨卵，蟣.

2. lens. *lentis.* f.
【解】扁豆，(植).

lentāt-us. *a, um.* part. v. *lento.*
【解】遲延，緩和，輭(和)化.

lentē . adv. (*lentus*), *-tius, - tissime.*
【同】remisse.
【解】❶ 遲延，遲緩. ❷ 冷靜，平淡，審愼.
【例】❶ *lentius* subsequi. Caes. 遲於追隨. *lente* desinere. 漸漸止息. ❷ *lente* aliquid ferre. 冷靜承當.

lentesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*lentus*)
【解】漸膠黏，漸輭，(fig.)遲緩，柔弱.

lentĭcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *lens 2*)
【解】扁豆，紅痣.

lentīg-o. *ĭnis.* f. (*lens*)
【解】扁豆，紅痣，紅斑.
【例】plenus *lentigine* (stellio). Plin. 滿佈紅斑.

lentiscĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】盛產乳香者，(多種芸香樹者).

lentisc-um. *i.* n. **lentisc-us.** *i.* f.
【解】乳香樹，(芸香樹)乳香木，乳香油.
【例】tonsis *lentiscis.* Mart. 乳香牙杖.

lentĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*lentus*)
【同】tarditas,
【形】semper viridis.
【解】柔軟，輭弱，(fig.)遲延，緩慢，冷靜，平淡，寡情.
【例】quod nos lenitatem dicimus, illi vitioso *lentitudinis* vocabulo appellant. 我們稱爲溫柔，彼等名爲怠惰，視長處爲短處. omnino non irasci est non solum gravitatis, sed nonnunquam etiam *lentitudinis.* 總不發怒不但歸於愼重，而且有時屬於冷靜.

lent-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*lentus*)

【解】曲折，彎曲，折叠，(fig.) 使延緩.
【例】*lentare* arcum. Stat. 張弓. *lentare* ramum. Virg. 搖槳.

lent-or. *ōris.* m.
【解】柔軟，可曲折，膠黏.

1. lentŭl-us. *a, um.* adj. dimin. *lentus.*
【解】略柔輭，可曲折者.

2. Lentŭl-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪家族名．Cornelia 族之一支派．著名者有 P. Cornelius *Lentulus* Sura. Catilina 之同黨. *Lentulus* Spinther 執政官曾贊助召回 Cicero.

lent-us. *a, um.* adj.
【同】tardus, frigidus, remissus, lentulus, flexibilis.
【解】❶ 强韌，膠黏. ❷ 柔軟，可曲折. ❸ 可持久延長. ❹ 遲緩，怠惰. ❺ 拖債，怠慢. ❻ 平靜，冷靜，淡泊.
【例】❶ gluten pice *lentius.* Virg. 比松脂更有力之膠質. ❷ *lenti* rami. Virg. 柔條. *lentum* flagellum. Phaed. 有韌性之鞭. verbera *lenta* pati. Virg. 被皮鞭笞責. ❸ tranquillitas *lentissima.* Sen. 耐久的平靜. *lentus* passus. Ov. 緩步. pondera *lenta.* Prop. 重量. ❹ *lentus* amnis. Plin. 緩流之河. ❺ infitiatores *lenti.* Cic. 拖欠債戶. *lentum* negotium. Cic. 拖延事情. ❻ *lentus* in dicendo. Cic. 出言冷靜. *lentior* color. Plin. 較淡之色.

lēnuncŭl-us. *i.* m.
【解】小艇，扁舟.

1. lĕ-o. *ōnis.* m.
【形】magnus.
【解】獅，星名.
【例】in pace *leones,* in proelia cervi. Tert. 平安時如獅，戰鬬時如鹿. fraus quasi vulpeculae, vis *leonis* videtur. 詭詐如狐狸，勇猛如獅子.

2. Lĕ-o. *ōnis.* m. nom. propr. hom. 人名：(v. g. *Leo* Magnus Papa. 良,大教宗-- *Leo,* imperator orientis imperii). 良,東方總王.

Lĕōnĭd-ās. *ae.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：Sparte之王，亡於Thermopyles.

lĕōnīn-us. *a, um.* adj. (*leo*)
【解】屬獅者.

lĕŏpard-us. *i.* m.
【解】豹.

lĕpĭdē. adv. (*lepidus*), *-dius, -dissime.*
【同】venuste, eleganter, festive.
【解】優雅，韻緻，雅緻，興趣，雅趣，纖細，靈敏狀.
【例】*lepide* intellexisti. Plaut. 你清晰明瞭. *lepide* tibi est. Plaut. 你感覺滿意. *lepide* mihi omnia eveniunt. Plaut. 我一切皆很如意.

1. lĕpĭd-us. *a, um.* adj. (*lepis*), *-dior, -dissimus.*
【同】venustus, festivus, elegans.
【解】愉快，愜意，有趣，溫雅，優美，適意，雅緻，纖細.
【例】nihil illo *lepidius;* nemo est urbanitate, lepore, suavitate conditior. 沒有比此人更使人愉快的. *lepidus* nuntius. Plaut. 喜訊. *lepidus* dies. Plaut. 吉日. *lepida* fama. Plaut. 好名譽.

2. Lĕpĭd-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪Gens Aemilia族之支派. 著名者有與 Octavius et Antonius 三人分治之 *Lepidus.*

lĕp-or. lĕp-os. *ōris.* m.
【同】festivitas, jucunditas, venustas, hilaritas, humanitas, urbanitas.
【形】admirabilis, eximius, inusitatus, magnus, multus, oratorius, vetus.
【解】愉快，風雅，美艷，溫柔.
【例】fons *leporum.* Lucr. 福樂幸福之源. omnis vitae *lepos.* Plin. 畢生幸福.

lĕpŏrārĭ-us. ❶ *a, um.* adj. (*lepus*) 屬於兎者. ❷ *i.* m. 管兎者.

leporarĭ-um. *i.* n.
【解】兎園.

lĕpŏrīn-us. *a, um.* adj. (*lepus*)
【解】兎者.

1. lepōris. genit. *lepor.*

2. lepŏris. genit. *lepus.*

lĕpōs. lĕp-or. *ōris.* m.
【解】❶ 愉快，標緻，柔媚. ❷ 情趣，諧謔，快活.
【例】❶ *lepore* dicendi. Cic. 出言之柔媚. ❷ *lepos* facetiarum. Cic. 詼諧之雅趣.

lĕpr-a. *ae.* f.
【解】癩病.
【例】*leprae* vestium. Vulg. 傳染癩病之衣服.

lĕprōs-us. *a, um.* adj.
【解】染癩病者.

lĕp-ŭs. *ŏris.* m.
【解】兎.
【例】*lepus* tute es, et *lepores* quaeris. (prov.) 汝爲兎而尋兎，(騎着馬找馬).

lĕpuscŭl-us. *i.* m. (dimin. *lepus*)
【解】小兎.

less-ŭs. *i,* (vel) *us.* m. (adhib. tant. accus. sing.)
【同】lugubris cantus.
【解】哀哭，悲嘆，(在殯葬時).
【例】ne *lessum* funeris ergo habeto. 不應

弔哭.

lētāl-is. lēthāl-is. *e.* adj. (*letum*)
【同】mortifer.
【解】致死，害命者.
【例】vulnus *letale.* 致命之傷.

lētāt-us. *a, um.* part. v. *leto.*
【解】殺死者.

Lēthae-us. *a, um.* adj. (ex *Lethe*)
【解】(屬地獄者)，令人睡眠，令人忘記者.
【例】*Lethaeus* tyrannus. Col. 地獄之暴君.

lēthargĭ-a. *ae.* f.
【解】昏睡病，(失去知覺，不省人事).

lēthargĭc-us. *a, um.* adj.
【解】昏睡，不省者.
【例】somnus *lethargicus.* Plin. 昏睡症.
lēthargĭc-us. *i.* m.
【解】患昏睡症者.

lĕtharg-us. *i.* m.
【同】veternus, torpor.
【解】昏睡，不醒.
【例】gravi *lethargo* oppressus. 患嚴重之昏睡症.

Lĕth-ē. *ēs.* f. nom. propr. fluvii.
【解】河名：地獄之河名，河水令人忘記一切.

lētĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*letum fero*)
【解】致死，害命者.

lēt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*letum*)
【解】殺害.

lēt-um. *i.* n.
【同】mors.
【解】死亡，喪亡，敗亡.
【例】vide, quam turpi *leto* pereamus? 請看我們受如何恥辱之死？ *letum* ferre alicui. Virg. 殺害人. *leto* aliquem dare. Phaed. 殺害人. *letum* sibi consciscere. Lucr. 自殺. *letum* sibi manu parare. Virg. 自殺. *leto* dati. Cic. 已亡之人.

leuc-a. *ae.* f. **leug-a.** *ae.* f.
【解】古法國里：海里：計 5555 咪尺. 陸里：計 4444 咪尺.

leucăcanth-a. *ae.* f.
leucacănth-os. leucăcanth-us. *i.* f.
【解】白茨，山楂樹.

leucasp-is. *ĭdis.* f.
【解】携白楯者，(白籐牌者).

lĕvām-en. *ĭnis.* n. (*levo 2*)
【解】輕減，撫慰，補救.
【例】si quid esset *levamen,* esset in te uno. 倘能補救但靠你一人.

lĕvāment-um. *i.* n. (*levo 2*)
【同】allevamentum, levamen, allevatio, levatio, fomentum.
【解】輕減，撫慰，輔助.
【例】esse *levamento* alicui. 撫慰人. praestare *levamentum*,. Plin. 輔助人.

lĕvātĭ-o. *ōnis.* f. (*levo 2*)
【同】levamentum, levamen.
【形】magna, summa.
【解】輕減，撫慰.
【例】id majorem, quam exspectas, tibi *levationem* afferet. 此事使你意外快慰. reperies aegritudini *levationem* maximam. 病中你得到莫大安慰.

1. lĕvāt-us. *a, um.* part. v. *levo 2.*
【解】被擧起，輕減，撫慰者.
【例】*levati* pennis. Ov. 展翅高飛.

2. lĕvāt-us. *a, um.* part. v. *levo 1.*
【解】平滑，光澤.

lĕvĭcŭl-us. *a, um.* adj. (*levis 2*)
【解】瑣細，輕薄，無價值.
【例】*leviculus* sane Demosthenes. Cic. 輕浮哉戴茂德.

lĕvĭdens-is. *e.* adj. (*levis 2 densis*)
【解】薄稀(織品)，(fig.)輕微者.
【例】*levidense* munusculum. Cic. 薄禮.

lĕvĭfĭd-us. *a, um.* adj. (*levis fides*)
【解】失信，欺人者.

lĕvĭgātĭ-o. *ōnis.* f. vide **laevigatio.**
【解】磨光，鉋平.

lĕvĭgāt-us. *a, um.* part. v. *levigo.*
【解】平滑光澤者.

lĕvĭg-o. laevĭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*levis*)
【解】❶ 使平滑，平坦，光澤. ❷ 粉碎.
【例】❶ *levigare* cutem. Plin. 熟皮. *levigare* alvum. Gell. 腹瀉.

lĕvĭ-pēs. *pĕdis.* adj.
【解】疾足者，善馳驅者.

lĕv-ir. *ĭri.* m. (beau-frère)
【解】夫之兄弟，妻之兄弟.

1. lēv-is. laev-is. *e.* adj. (*-ior, -issimus*)
【同】quod tactu asperum non est, lubricus, glaber.
【解】平坦，平滑者.
【例】*levia* pocula. Virg. 光澤之杯. *levis* juventas. Hor. 無鬚青年. *laevis* senex. Ov. 禿頭老翁.

2. lĕv-is. *e.* adj.
【同】minime gravis, ponderosus; vanus, inanis, futilis, parvi momenti.
【解】I. (propr.) ❶ (重量)輕. (行走) 迅速，爽快. ❷ (雷同意義)，鬆土，一易消化食物一輕撫摩.
II. (fig.) ❶ 不重要，無大關係. ❷ 輕便溫和. ❸ (moral.) 不堅固，無恒見.

【例】 I. *leve* pondus. Plin. 分量輕. *levis* armaturae pedites. Caes. 輕裝步卒. *levis* armatura. Cic. 輕快部隊. ❷ ad motus *levior*. Nep. 動作較輕便. *levis* equus. Virg. 快馬. *levis* dolor. Cic. 微痛. ❸ terra *levis*. Virg. 鬆土. *levis* cibus. Cels. 易消化食物. *levis* tactus. Sen. 輕摩.
II. ❶ *leve* proelium. Caes. 小戰陣. *leviore* de causa. Caes. 為更不重要原因. ei pecunia *levissima* est. Cic. 他極輕視財物. *levia* quaedam. Cic. 輕微細事. ❷ *levior* reprehensio. Cic. 略加譴責. his mihi rebus *levis* est senectus. Cic. 因此老年為我並不煩重. *leves* amicitia. Cic. 不堅固的友誼. *levia* peccata ex toto genere suo. 常是輕微的小罪.

lĕvīt-a. levīt-es. *ae.* m.
【解】 古教聖殿中副祭，司事.

1. lĕvīt-ās. laevīt-as. *ātis.* f.
【解】 平滑，光澤.
【例】 *laevitas* intestinorum. Caes. 痢疾.

2. lēvīt-as. *ātis.* f. (*levis*)
【同】 inconstantia, mobilitas, vanitas, futilitas.
【形】 aliena, nimia, perpetua, popularis, propria, sublimis, summa, comica.
【解】 ❶ 輕快，敏捷，迅速. ❷ 輕薄，輕浮，無恒，浮躁.
【例】 ❶ in ipso actu est modus et mollitatis et *levitatis.* 在表演動作時，有靈便輕快之姿勢. ❷ *levitatibus* deditus. 舉動輕浮. quid *levitate* et inconstantia turpius? 甚麼比輕浮及無恒更可恥呢？

lĕvĭtĕr. adv. (*levis*), *-vius, -vissime.*
【同】 tenuiter, leniter, molliter, levi manu et brachio. X. Graviter.
【解】 ❶ 輕快便捷貌. ❷ 輕微，微弱，平庸.
【例】 ❶ *leviter* armati. Curt. 輕便武裝. *leviter* cognovisse. Cic. 略知. *leviter* aegrotare. 患微恙. *leviter* ferre. Cic. 易於忍受. *leviter* eruditus. Cic. 受平庸教育. ut *levissime* dicam, (obiter). 為簡便言之. *levissime* ago. Fronto. 我很康健. circumstantia. *leviter* mala. 微小的惡情況.

1. lēv-o. laev-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】 刮平，磨平，使平滑光澤.
【例】 *laevare* aspera. Hor. 筆削(文).

2. lĕv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 allevo, relevo, sublevo, minuo, lenio, levationem facio, vel affero, laborem detraho, levationi sum. X. Affligo, aggravo.
【狀】 magnopere, mitius, multum, valde, sensim, paulatim.
【解】 ❶ 減少. ❷ 解除，援助. ❸ 鼓勵，使興奮. ❹ 消弱，毀滅. ❺ 舉起，高舉.
【例】 ❶ (*levare*) annonam. Cic. 減低麥價. ❷ (*levare*) luctum alicujus. Cic. 減人痛苦. (*levare*) onere aliquem. 減輕負擔. (*levare*) se aere alieno. Cic. 償債. (*levare*) opinione aliquem. Cic. 解除其成見，(誤會). (*levare*) aliquem metu. Liv. 安人心靈. ❸ me *levant* tuae litterae. Cic. 你的書信使我興奮. ❹ inconstantia *levatur* auctoritas. Cic. 因失信(無恒)而喪失權威. ❺ aqua *levata* vento. Liv. 狂風怒浪. se *levare.* Ov. 立起.

lex. *lēgis.* f. (*lego*)
【同】 juris et aequi regula; quae vel est privata, et continetur pactis, conditionibus, jure; vel est publica, qua respublica constituitur, rogatione, senatusconsulto, privilegio, decreto, judicis sententia.
【形】 acerbissima, acerrima, commodata alicui, aequa, agraria, alimentaria, apta, bona, mala, civilis, consularis, divina, frumentaria, grata populo, gravis, improba, justa, nefaria, popularis, recens, scripta, sempiterna, varia, utilis; amabiles, antiquae, necessariae, militares, praeclarae, sacratae, salutares, tyrannicae, usitatae.
【解】 ❶ 法案：法律草案，議決案，(由官長請求國民大會議決者). ❷ 憲法，法律，規例：國民大會表決批准者. ❸ 約章，條約.
【例】 ❶ *legem* ferre, rogare. 提法案，要求通過法案. *legem* promulgare. 公佈法律. (*legem*) sciscere, jubere. 要求(民衆)批准通過法案. (*legem*) antiquare, respuere. (民衆)廢除拒絕法法案. (*legem*) suadere, dissuadere. 說服，非議.... ❷ *lex* ambitus, de pecuniis repetundis. Gell. 論賄賂，(貪祿位)，貪污之法律. per *legem* non licet. 照法律不許. his *legibus* uti. Caes. 引用此舊例. vetus est *lex* amicitiae, ut.. (fig.) Cic. 友誼的舊例.... ❸ pacem iis *legibus* constituerunt, ut... Nep. 双方照此條件訂立和約. *lex* vitae. Cic. 人生條件.
【註】 ❶ *legem* dare, perferre, sancire, rogare, sciscere, condere, facere, scribere, edere... 立法，提法案，批准，通過，公佈.... ❷ *legem* accipere; *lege* se abstringere; *legi* se subjicere; *legibus* se devincire. 接受法律，遵守，約束.... ❸ *lex* est de ea re; *lege* tenemur; *lege* cautum est... 法定，命令，禁令.... ❹ *legem* servare; *legi* cedere, obtemperare; *legem* observare, sequi. 守法，遵令.... ❺ *legem* violare;

fraudem *legi* facere:contra *legem* facere; *legem* perfringere, perrumpere, conculcare. 違法，犯法，破壞法律. ❻ *legem* abrogare;*legem* infirmare, irritam facere, dissolvere, antiquare, tollere, rescindere. 廢弛，解除，聲明無效. ❼dispensare in *lege.* (vulg.);gratiam *legis* facere;*lege* aliquem solvere. 豁免，寬宥，寬免.
【附】*lex* causalitatis. 因果律. *lex* continuitatis. 繼續律. *lex* contradictionis. 矛盾律. *lex* exclusi medii. 斥中律. *lex* relativitatis. 相對律，關係律. *lex* uniformitatis. 齊一律. *lex* cogitationis. 思考律.

lexĭc-on. *i. n.*
【解】字集.

lībām-en. *ĭnis.* n. (*libo*)
【解】祭神奠酒.
【例】*libamina* uberis. Claud. 乳漿.

lībāment-um. *i.* n. (ordin. in plur.) (*libo*)
【解】❶奠酒祭神，❷祭品. (fig.) 先嘗，先取.
【例】❶ *libamenta* dare. Just. 奠酒，灌酒. *libamenta* ferre. Stat. 奠酒，灌酒. ❷ *libamentum* praedae. Cic. 獻勝利品之首批物，(獻祭品).

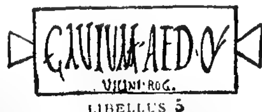
lībāti-o. *ōnis.* f. (*libo*)
【同】libamentum, sacrificiorum libamentum.
【解】酹，奠酒，灌酒祭神.
【例】*libationes* epulaeque ludorum. 戲劇之奠酒，盛筵.

lībāt-us. *a, um.* part. pass. v. *libo.*
【解】奠酒者.
【例】*libato.* Virg. (abl.abs.) 已奠酒.*libatae* vires. Liv. 力量消弱.

lībell-a. *ae.* f. (*libra*)
【同】as, norma, perpendiculum.
【解】❶ a) 小銀幣. b) 少數銀錢. ❷ 標準，(水準器)，水準.
【例】❶ quis illi vel *libellam* unam dedisset? 誰給過他一文錢？. ad *libellam* sibi debere. Cic. 當完全賠償自己(一文不缺)(至最後一文). ❷ ad *libellam* collocare. Vitr. -respondere. Plin. 立水準，合水準.

lībelli-o. *ōnis.* m. (*libellus*)
【解】(古時書吏)文案，舊書商.

lībell-us. *i.* m. (dimin. *liber*)
【同】commentarius, codex, parvus liber, commentariolus, codicillus, chirographum.

LIBELLUS 5

【形】parvus, exilis, non magnus, pusilli contemptique, rhetorici.
【解】❶ 小冊子(頁數少，或題材不重要者)，小作品(記事簿，作業簿). ❷ 筆記，札記，日記，手本，奏章. ❸ 請願書. ❹ 考試程序單，戲單，劇目. ❺ 廣告，揭帖.
【例】❶ *libellus* famosus. Suet. 謗書，小冊. in *libellum* memoriae causa referre. ❷作筆記以免遺忘. ❸ *libellum* tradere supplicem. ❹呈請願書. gladiatorum *libelli.* 賽劍節目單. ❺ *libellos* proponere. Cic. 揭示佈告.

lĭb-ens. lŭb-ens. *entis.* part. v. *libet.*
【同】lubens.
【解】甘心情願，適意，愜心.
【例】*libens* agnovit. Cic. 甘心承認. *libente* te. Cic. (*libente* animo). 你頗滿意. *libentissimis* Graecis. Cic. 希臘人非常滿意.

lĭbentĕr. lŭbenter. adv. (*libens*), *-tius, -tissime.*
【同】libenti animo, studiose, non repugnanter, non gravate, non modo non recusans, sed ultro etiam, et sponte offerens, non repugnans;sine excusatione, summo studio, summa voluntate. X. Invitus.
【解】欣然如意，甘心情願.
【例】*libenter* cenare. Cato. 用晚餐津津有味. *libenter* accipere. Sen. 甘心接受. *libenter* tibi gratificabor. 我甘心使你滿意. reducem te *libenter* videbo. 我歡喜見你回來.

lĭbentĭ-a. *ae.* f. (*libens*)
【解】欣喜，如意，自得.

1. lib-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj.
【同】non impeditus, expeditus, solutus, nulla re implicatus, nullius dominationi parens, ingenuus;qui sui juris est;qui in sua potestate est; suo jure libertateque utitur; jus suum retinet, nemini mancipatus, additus; vacuus, purus, integer. X. Servus, impeditus, implicatus.
【解】❶(社會身份)，自由，自主，獨立者. ❷ (in gen.) 無職守，空閒者. ❸ (fig.) a) 脫免，無掛累者. b) 無障碍，無羈絆者.
【例】❶qui est matre *libera,* liber est. Cic. 母係自由人，生子亦爲自由人. *liberior* vita. Ov. 更自由之生活. in *libera* patria. Liv. 在自由祖國. ❷ *liberae* aedes. Liv. 空房. ❸ a) (*liber*) a delictis. Cic. 無可指責，(無咎). (*liber*) cura. Cic. 無掛慮. b) *liber* equus. Virg. 自由馳騁之馬. *libera* uti lingua. Plaut. 言論自由.

2. Lib-ĕr. *ĕri.* m. nom. propr. dii.
【解】拉丁古神名：後與Bacchus相混合，(fig.

=酒).

3. lĭb-ĕr. *ri.* m.

【同】opus, volumen, commentarius, monumentum, lucubratio, codex, libellus.

【形】auguralis, extremus, gravissimus, improbus, magnus, notior, optimus, refertus sententiis, suavissimus.

【解】**I.** (樹木薄皮)，古人用以寫字之樹皮. **II.** ❶活葉書，作品，著作. ❷praes. in plur. **a**)一書所分之卷冊. **b**)占卜書，讖語. **c**)彙編，文集，叢書，雜錄. ❸各種書籍，經典，書札，文牘，政令.

【例】**II.** ❶ Demetrii *liber* de concordia. Cic. 戴美麗論互相親善之書. *librum* de aliqua re scribere. Cic. 著書論某問題. *libros* pervolutare, evolvere, volvere, legere. 披閱書卷. *librum* edere. Cic. (emittere). 印行書籍. multos *libros* scripsit, composuit, contexuit, emisit, edidit, foras dedit, in lucem emisit. 編輯許多書籍. ❷ **a**) tres *libri* perfecti sunt de natura deorum. Cic. 著作了三卷神性論. **b**) ad *libros* ire. Cic. 去參閱讖語. *libros* adire. Liv. 去參閱讖語. **c**) (*liber*) litterarum. Cic. 書信集.

【註】❶ *librum* evolvere, percurrere, pervolutare. 披閱書籍. ❷ *librum* scribere, facere, absolvere, perpolire. 著書. ❸ *liber* in lucem prodiit. 出版書. ❹ *liber* vetustate corruptus; *liber* blattas passus et tineas; -a tineis corrosus. 舊書，蠹食之書. et fugientibus litteris male deformatus. 殘缺之書.

lībĕrālĭa. *ium.* n. pl. n. (*liber 2*)

【解】酒神 Bacchus 節日.

lībĕrāl-is. *e.* adj. (*liber 1*)

【同】largus, magnificus beneficus prolixus. X. Avarus, parcus, sordidus.

【解】❶ 屬自由人者，(係公民者). ❷ 適合自由人身份者. **a**) (身體方面)雍容高貴，適宜悅人者. **b**) (品格方面)高尚卓越，一仁惠寬宏，慷慨者. **c**) (論事物)屬文藝，美術者.

【例】❶ spes *liberalioris* fortunae. Liv. 希望更高的身份. *liberalia* nomina. Varr. 自由人姓名. *liberale* ingenium. Ter. 天才卓越. *liberales* artes. Cic. (文藝)美術. ❷ **a**) *liberalis* facies. Ter. 美容. **b**) *liberalia* verba. Sall. 懇摯之言. *liberalis* (erga), in aliquem. Cic. 待人大方. pecuniae *liberalis*. Sall. 慷慨好施. **c**) *liberalissima* studia. Cic. 最高尚的修養.

【附】**liberalismus.** 自由主義.

lībĕrālit-ās. *ātis.* f. (*liberalis*)

【同】benignitas, beneficentia, largitas, benefica voluntas, voluntas bene merendi de aliquo. X. Avaritia.

【形】cautior, dissolutior, moderata, divina, praestans, commemoranda.

【解】❶ 寬厚，溫良，仁惠. ❷ 寬洪大量，慷慨，豪爽. ❸ 施物，禮品，贈品.

【例】❶ *liberalitate* uti. 仁厚行事. *liberalitate* alios sibi devincire. 藉仁惠籠絡人. ❷ *liberalitatem* exercere. 慷慨好施. *liberalitates.* Suet. 慷慨.

lībĕrālĭtĕr. adv. (*liberalis*), *-lius, -lissime.*

【同】large, magnifice, benigne, ingenue.

【解】❶(自由公民作風)，文雅親切貌. ❷ 高尚適當貌. ❸ 慷慨大量貌，寬宏大度貌.

【例】❶ *liberaliter* respondere. Caes. 懇摯答復. *liberalissime* - - Cic. 極懇摯答復. ❷ *liberaliter* vivere. Cic. 舒適生活. *liberaliter* educatus. Cic. 受高等教育. ❸ *liberaliter* dedit. 厚賜.

lībĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*libero*)

【同】absolutio.

【解】❶解放，拯救. ❷清償，還債. ❸免除，脫免.

【例】❶*liberationem* culpae impetravi. 我求得罪赦. ❷ *liberationem* debitori legare. Nep. 遺囑豁免負債者. ❸ *liberatio* omnis molestiae. 免除一切煩難.

【附】**liberativa** praescriptio. 消滅時效.

lībĕrāt-ŏr. *ōris.* m. (*libero*)

【同】vindex libertatis.

【解】救濟，救助者，解放，救援者.

【例】patriae *liberatores.* 拯救本國者.

lībĕrāt-us. *a, um.* part. pass. v. *libero.*

【解】蒙救援，拯救者，赦免償債者.

【例】*liberatus* e servitute. Plin. 脫奴籍. *liberatus* culpa. Cic. 蒙罪赦者.

lībĕrē. adv. (*liber*)

【同】solute.

【解】❶ 自由：無阻礙，直爽，無所懼. ❷ 自由：自主，任意，遂意.

【例】❶ *libere* locutus sum. 我直言不諱. (sine cunctatione dixi quod senseram). ❷ licenter peccat et *libere.* 放縱任意犯罪. constanter se gerit et *libere.* 堅忍自由.

lībĕr-ī. *ōrum,* (et) *um.* m. pl.

【同】filii, proles, soboles, nati.

【形】suavissimi, carissimi.

【解】兒女，子孫，後裔.

【例】*liberos* gignere, suscipere, procreare; *liberis* augeri. 生育子女. jus trium *liberorum.* Dig. (給父親)三子的權利. jus *liberorum.* Dig. (給母親)子女之權利.

lībĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*liber 1*)

【同】 vindico, libertatem do, in libertatem vindico, restituo; in integrum restituo; expedio, solvo, laxo, relaxo, levo.
【解】 ❶解放，開釋，恢復自由，拯救. ❷解除，脫去. ❸寬免，(債務)，豁免，(稅). ❹解脫，不受約束. ❺赦罪.
【例】 ❶ *liberare* servos. Caes. 解放奴隸. *liberare* civitates. Liv. 恢復各城公民權. ❷ *liberare* aliquem aliqua re, (ab aliqua re, ex aliqua re). 使人脫去(離去)某事物. *liberare* vagina ensem. Ov. 拔劍出鞘. *liberare* aliquem ab errore. Cic. 改正人之錯誤. *liberare* metu. Ter. 免人疑懼. *liberare* fidem. Cic. 踐言，守信. *liberare* se aere alieno. Cic. 償債. ❸ *liberare* promissa. Cic. 解除盟約. *liberare* obsidionem. Liv. 解圍. ❹ *liberare* aliquem culpae, (culpa). Liv. Cic. 赦人罪過. voti *liberari*. Liv. 還願.

lībĕrt-a. *ae.* f. (*libertus*)
【解】 被解放之婢.

lībert-ās. *ātis.* f. (*liber 1*)
【同】 immunitas, licentia. X. Servitus.
【形】 carissima, dulcissima, non infesta, acerbitate suppliciorum jucundior, licita, praeclara, sancta, summa, otiosa, tranquilla, equestris.
【解】 (lib. civil.)自由，自主，(自由公民). ❷ (lib. polit.)自立，獨立. ❸ (in gener.)生活言論自由.
【例】 ❶ servo *libertatem* dare. Cic. 解放奴隸. ❷ civibus suis *libertatem* eripere. Cic. 褫奪國人自由. Brutus conditor Romanae *libertatis*. Liv. 布魯道恢復羅瑪自由者. *libertatem* Graeciae defendere. Cic. 保衛希臘之獨立. in *libertate* permanere. Caes. 保守獨立. ❸ vivendi *libertas*. Cic. -vitae 生活自由.
【註】 ❶ in *libertatem* se vindicarunt, (asseruere). 恢復自由. ❷ *libertatem* habere, accipere, recipere, tenere. 保存自由. ❸ *libertatem* adimere, praecidere, occludere. 褫奪自由. ❹ *libertatem* amittere; se *libertate* abdicare. 失去自由，放棄自由. ❺ *libertatem* recuperare, vindicare. 恢復自由. ❻ *libertate* immoderata Romana res concidit. 因過度自由放縱，羅瑪國事日非.
【附】 *libertas* conscientiae. 良心自由. *lib.* cultus. 信教自由. *lib.* educationis. 教育自由. *lib.* fidei. 信仰自由. *lib.* religiosa. 宗教自由. *lib.* loquendi. 言論自由.

2. Lībert-ās. *ātis.* f. nom. propr. deae.
【解】 自由神名.

lībertīn-a. *ae.* f. (*libertinus*)
【解】 釋放婢女.

1. lībertīn-us. *a, um.* adj. (*libertus*)
【解】 屬奴隸者.
【例】 *libertinus* homo. 釋奴.

2. lībertīn-us. *i.* m.
【解】 恢復自由的奴隸.

lībert-us. *i.* m. (*liberatus*)
【同】 justa servitute manumissus, manu assertus; ad pileum vocatus.
【形】 gratiosus, paternus, probatissimus, nequam, improbus.
【解】 恢復自由的奴隸.
【例】 *libertus* alicujus. Cic. 某人之釋奴.

lĭb-et. lŭb-et. *ŭit,* (vel) *ĭtum est, ĕre.* v. impers. intr.
【同】 placet, delectat, non displicet, juvat.
【解】 ❶impers. (absol.): 悅人，滿意，如願，稱心. ❷ impers. (cum pronom. sing. n. ut subj.) intr. 此，彼....
【例】 ❶ adde si *libet*. Cic. 倘如意再加上. mihi, tibi, alicui licitum est. (cum infin.) 使我，你，某人喜歡. si ita *libet*. 倘如此稱心. pro *libitu*. 遂意. ❷ id quod mihi maxime *libet*. Cic. 使吾很滿意之事. quae cuique *libuissent*. Suet. 隨每人所好.

lĭbīdĭn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr.
【解】 放縱，荒淫無度.

lĭbīdĭnōsē. lŭbīdĭnōsē. adv. (*libidinosus*), *-sius.*
【同】 intemperanter, luxuriose,
【解】 任意妄爲，放縱淫佚，妄行.
【例】 cave ne quid *libidinose* dicas aut cogites. 小心勿妄想，勿妄言.

lĭbīdĭnōs-us. *a, um.* adj. (*libido*), *-sior, -sissimus.*
【同】 intemperans, muliebrosus, lascivus, impudicus, procax, salax, voluptarius. X. Temperans, castus.
【解】 任意妄爲，肆無忌憚，循私縱慾，荒淫，放縱，奢靡.
【例】 homo *libidinosissimus*. Cic. 極荒淫無度之人. *libidinosissimae* liberationes. Cic. 妄自償還.

lĭbīd-o. lŭbīd-o. *ĭnis.* f. (*libet*)
【同】 furor, impetus non rectus, effrenata cupiditas.
【形】 effusa, nefaria, non mediocris, profana, indomita.
【解】 ❶ 貪情，慾望，嗜好. ❷ 循私縱慾，求歡尋樂.
【例】 ❶ *libido* ulciscendi. Cic. 復仇慾望. turpe est *libidinem* suam sequi; (*libidini* parere, indulgere). 放縱私慾乃可恥之事. casti

etiam animi *libidine* tentari possunt. 純潔心靈亦能受肉慾誘惑. *libidinem* comprimere nascentem. 抑制肉情初萌. ❷ ad *libidinem*. Cic. 循私. quaestoris *libidinem* coercere. 約束司庫(財政廳長)之貪慾. *libidines*. 貪情. pro *libidine* agit omnia, (pro libitu, ad arbitrium), 任意妄爲.

Lĭbĭtīn-a. *ae.* f.
【解】❶ 司喪葬女神. ❷ 殯葬儀仗.
【例】lectus *Libitinae*. Ascon. 殯牀(棺柩).

Lĭbĭtīnàrĭ-us. *a, um.* adj. (*libitina*)
【解】包攬殯葬儀仗者.

lĭbĭt-um. *i.* n. (vide **libita**)
【解】嗜好，如意.

lĭbĭt-us. *a, um.* part. v. *libet*.
subst. n. pl. **libita**.
【解】隨意，偏情妄動.
【例】facere *libita* sibi. Tert. 任意妄行.

lĭb-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】delibo, degusto, carpo, decerpo.
【狀】publice.
【解】❶ 除去(一部份)，分出. ❷ 淺嘗(飲食)，少許. ❸ 輕摩. ❹ 灌注，灌酒祭神. ❺ 祭祀.
【例】❶ a natura deorum *libatos* animos habemus. Cic. 我們的靈性由神體化分. *libatis* viribus. Liv. 損失力量. terra *libatur*. Lucr. 地分化原質. *libare* oscula. Virg. 接吻. ❷ (*libare*) cibos digitis. 染指，(淺嘗). (*libare*) amnem. Virg. 飲河水. ❸ (*libare*) summam arenam. Ov. 輕蹈沙場. (*libare*) lacrimas alicui. Ov. 洒淚人身上. ❹ (*libare*) alicui. Virg. 奠酒祭某神. *libato*. (abl. absol). 既灌酒. ❺ (*libare*) diis adipes. Liv. 饗神.

lībr-a. *ae.* f.
【同】statera, trutina, lanx.
【形】anceps.
【解】❶ 羅瑪斤，衡量，(12 onces). ❷ 液體量. ❸ 秤戥，水準，天秤.
【例】in altera *librae* lance ponere. 置於天秤之一端. *libra* aequitatis. Caes. 正義標準.

LIBRA 3

lībrāl-is. *e.* adj. (*libra*)
【解】重一斤者.

lībrām-ĕn. *ĭnis.* n.
【解】舉起(秤貨)，(fig.) 考驗.

lībrāment-um. *i.* n. (*libro*)
【解】❶ 重量，秤錘，(砣). ❷ 舉起，立水準，使均平.
【例】❶ *libramenta* plumbi. 鉛之重量.

1. lĭbrārĭ-a. *ae.* f. (*liber 3*)
【同】taberna libraria, bibliotheca.
【解】書店，書肆.

2. lībrārĭ-a. *ae.* f. (*libra*)
【解】女督工.

lĭbrārĭŏl-us. *i.* m. (*librarius*)
【解】抄書，販書者.

lĭbrārĭ-um. *i.* n.
【解】書橱，書夾，(護書)紙匣.

1. lībrārĭ-us. *a, um.* adj. (*libra*)
【解】一斤重量者.

2. lĭbrārĭ-us. *a, um.* adj. (*liber 3*)
【解】係書籍者.
【例】*libraria* taberna. Cic. 書攤，書店. atramentum *librarium*. Plin. 墨.

3. lĭbrārĭ-us. *i.* m. (*liber*)
【形】librarii plurimi, accurati.
【同】scriba qui exscribit, describit libros.
【解】書工，抄書者，書記，書業商.
【例】legem illam per plures (scribas) *librarios* scribi feci. 我使衆多書記謄寫法律. *librarii* depositorum. Dig. 棧房(儲蓄室)書記.

lībrātĭ-o. *ōnis.* f. (*libro*)
【解】平準，衡量，測量(高低)地平線，水平線.
【例】aequa *libratio*. Hier. 平衡，(相等).

lībrāt-or. *ōris.* m. (*libro*)
【解】❶ 測量地勢者. ❷ 用弩砲者.

lībrāt-us. *a, um.* part. v. *libro*.
【解】平衡，相等者.
【例】ita *librati* turbines, ut.. Plin. 旋轉如此均平. *libratior* ictus. Liv. 更瞄準擊中.

lībrīl-is. *e.* adj. (*libra*)
【解】一斤者.
【例】fundae *libriles*. Caes. 拋一斤重石彈之石套.

lībrīt-or. *ōris.* m. (vide **librator**)

lībr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*libra*)
【同】pondero, statera examino.
【解】❶ 衡量，權衡. ❷ 測量，平準. ❸ 搖動，拋投.
【例】❶ *librare* orbem paribus horis. Col. 日夜時間平衡. ❷ *libratur* aqua. Vitr. 水準平衡. ❸ glans *librata*. Liv. (石套)拋出彈丸. per inania nubila sese *librare*. Virg. 騰身空(雲)中. -in aere cursus. Virg. 騰身空(雲)中. vela *librantur* ab aura. Ov. 風吹帆飄搖.

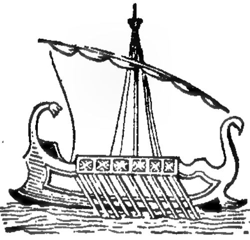
līb-um. *i.* n.
【解】糕餅，祭禮.

lĭburn-a. **lĭburnĭc-a.** *ae.* f.
【解】輕舟，快艇.

lĭburn-us. *a, um.* adj.
【解】挑夫，肩荷者.

Lĭby-a. *ae.* f. **Liby-e.** *ēs.* f. nom. propr. loci.

【解】地名：在斐洲北部.

1. lĭc-ens. *entis.* adj. (*licet*). *-tior.*
【解】任意，膽大妄爲，放肆無忌.
【例】*licentior* epistula. Plin. 冒昧之推薦書. *licens* imperium. Ov. 不拘禮儀之邦.

2. lĭc-ens. *entis.* part. v. *liceor.*
【解】拍賣者.

lĭcentĕr. adv. (*licens*), *-tius.*
【同】immoderate.
【解】冒昧，放肆.
【例】*licentius* vivere. Cic. 生活過度放肆.

lĭcentĭ-a. *ae.* f. (*licet*)
【同】libertas immoderata, impunitas, intemperantia, protervitas, improbitas, venia.
【形】infinita, intoleranda.
【解】❶ 允准，許可，權限. ❷ 放縱無度，自由，放肆.
【例】❶*licentia* ludendi. Cic. 許可遊藝. *licentiam* dare, permittere, largire, concedere, 准許. *licentiam* habere, nancisci, adipisci. 有獲得准許. *licentiam* alicui petere. 爲人求許可. ❷*licentia* militum. Nep. 兵士無紀律. *licentia* gladiatorum. Cic. 劍客恣意殘殺. *licentiam* morum compescere, tollere, praecidere, comprimere, (populum a *licentia* arcere). 約束民衆的放肆.
【附】**licentia** (secundum legem). 許可. dispensatio (contra legem). 免除，豁免.

lĭcentiāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】准許碩士位.

lĭcentĭōse. adv.
【解】過度，無節制.

lĭcentĭōs-us. *a, um.* adj. (*licentia*), *-sior, -sissimus.*
【解】自由，放肆，損規越矩.
【例】quod *licentiosum* est. Quint. 犯文規者，(文).

lĭc-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. intr.
【同】aestimor.
【解】出售，估價，値.
【例】quanti *licet* de hortis? Cic. 此花園售價若干？ de hortu quanti *licuisse*? 此花園評價若干？ illo *licente*. Caes. 他拍賣出售.

lĭc-ĕor. *ēris, ĭtus sum, ēri.* v. tr. (*liceo*)
【同】licitationem facere, pretium deferre.
【解】❶ (absol.) (購者)，出價(估價，評價). ❷ (cum accus.) (賣者)，出售，拍賣，(値價，售價).
【例】❶ illo *licente* contra *liceri* audet nemo. Caes. 伊出價購買無人再敢出價. *liceri* contra aliquem. 出價競購. ❷ hortos *liceri*. Cic. 競購花園. digito *liceri*. Cic. 擧指拍賣.

1. lĭc-ĕt. *ŭit,* (vel) *ĭtum est, ēre,* v. impers. intr.
【同】jus est, integrum est, jus habeo, fas est, datur haec venia, legibus conceditur, copia est.
【解】許可，准許，可能，有權利.
【例】❶ (intr. cum pronom. n. ut subject.) non idem *licet* mihi, quod iis, qui.. 我不與彼等…，有同樣權利…. hoc tibi per leges non *licet.* 照法律不許可你…. per me *licet.* Cic. 我不反對. per aetatem *licet.* Ter. 照年歲可以. ❷ (impers. cum infin.) stultitiam accusare, quamvis copiose *licet.* Cic. 雖可任意控告愚癡. intelligi (passiv.) jam *licet.* Cic. 即此可以明瞭. *licet* nemini contra patriam ducere exercitum. Cic. 無人可擧兵叛國. *licuit* esse otioso Themistocli. Cic. 戴米斯德可以休息.

2. lĭcĕt. conj. cum subj.
【同】quanquam, quamvis, etsi, quantumvis.
【解】雖然，縱使，即便.
【例】qantumvis *licet* excellas. Cic. 無論你如何出等. *licet* ingrata. Prop. 雖然忘恩負義.

lĭch-en. *ēnis.* m.
【解】皮膚病，(苔癬)，地衣類(蘚苔).

Lĭcĭnĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. (trib.)
【解】人名：羅瑪家族名，著名者有：C. *Licinius* Crassus. (orator); M. *Licinius* Crassus (Triumvir).

lĭcĭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】auctio.
【解】拍賣.
【例】*licitationem* facere. 拍賣. ad *licitationem* rem deducere. Ulp. 拍賣.

lĭcĭtāt-or. *ōris.* m.
【同】qui rei sub hasta positae pretium auget.
【解】拍賣人.

lĭcĭtē. lĭcĭto. adv.
【解】許可，可能，合法，有權利.

lĭcĭt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】拍賣時購買者出價，(增價競買).

lĭcĭt-us. *a, um.* part. v. *licet.*
【解】許可者，合法者.
【例】**licita.** (n. pl.) Tac. 可行者. id jure *licitum.* Tac. 此合法者.

lĭcĭ-um. *i.* n.
【解】❶ 緯紗，紗線. ❷ 繩，帶，條.

lict-ŏr. *ōris.* m.

LICTOR

【同】 apparitor, lictores duodecim virgas fascesque praeferebant consuli.
【解】 前驅，衛兵，皂隸，刀斧手，儀仗隊.
【例】 primus *lictor*. Cic. 第一(爲首的)衛兵. proximus-- Liv. 最近(官長者)衛兵.

lictōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】 屬衛兵者，屬皂隸者.

lĭ-ēn. *ēnis.* **liēn-is.** *is.* m.
【同】 splen.
【解】 脾.

liēnōs-us. *a, um.* adj. (*lien*)
【解】 患脾病者.

lĭgām-en. *ĭnis.* n.
lĭgāment-um. *i.* n. (*ligo*)
【解】 連結，約束，繆紱，細紮，帶索，綳帶，tr.夫婦婚姻關係，情誼.

Lĭgārĭ-us. ❶ *i.* m. nom. propr. hom. 人名：Q. *Ligarius* (proconsul Africae). 西塞祿曾在凱撒前爲其辯護. ❷ *a, um.* adj. 屬*Ligarius*者.【例】 *Ligariana* (oratio). Cic. 西塞祿爲*Ligar*之演詞.

ligātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】 束縛，細紮.

lĭgātūr-a. *ae.* f.
【解】 連結，細縛，綳帶，(一串錢).

lĭgāt-us. *a, um.* part. v. *ligo.*
【解】 受束縛，維繫者.
【例】 ore *ligato.* Stat. 緘口.

1. lĭgnārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】 係樹木者，木質者，屬木工者.
【例】 *lignarius* faber. Pall. 木工. *lignarius* artifex. Vulg. 木匠.

2. lignārĭ-us. *i.* m.
【解】 木工，木匠，梓人.

lignātĭ-o. *ōnis.* f. (*lignor*)
【同】 lignorum sectio, deportatio.
【解】 伐木，採樵.
【例】 *lignationis* causa Caesaris milites egressi sunt castris 凱撒之兵士出營採樵.

lignāt-or. *ōris.* m. (*lignor*)
【解】 砍伐樹木者.
【例】 oppressis subito *lignatoribus.* 伐木者驟然受壓制.

lignĕŏl-us. *a, um.* adj. (dimin. *ligneus*)
【解】 木製者.
【例】 *ligneolae* hominum figurae. Apul. 木偶，傀儡.

lignĕ-us. *a, um.* adj. (*lignum*)
【同】 quod est ex ligno.
【解】 木質者，木製者，木形者.
【例】 *lignea* materia. Cic. 木質. *lignea* custodia. Plaut. 馬桎.

lign-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*lignum*)
【同】 caedendae materiae causa silvas peto; ad ferenda ligna eo; lignationis causa exeo; ligna colligo; ligna, materiam caedo.
【解】 伐木，採樵.
【例】 pars cohortum *lignatum* missa est. 望遣一部分營兵去採薪.

lignōs-us. *a, um.* adj. (*lignum*), *-sior.*
【解】 木質者，似木者.

lign-um. *i.* n.
【同】 materia, lignea materia.
【形】 infelicissima, humida, viridis.
【解】 木材，木柴，木板，木料，木幹，(poet.) 樹木.
【例】 struem (magnam), ingentem *lignorum* faciunt. 積木柴大堆. in silvam *ligna* ferre. Hor. (prov.) 運木入林，(無用).

1. lĭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 vincio, constringo. X. Dissolvo.
【解】 連繫，綁縛，細綁，纏繞，圍繞，集合，聯合.
【例】 (*ligare*) vulnera. Ov. 紮傷口. (*ligare*) nodos. Sen. 結繩. (*ligare*) argumenta. Quint. 論證結構.

2. lĭg-o. *ōnis.* m.
【解】 鍬，鋤.
【例】 (*ligo*) = instrumentum rusticum ad culturam hortorum, agrorum, vinearum. 鍬鋤爲治田園之用具.

LIGO 2

lĭgŭl-a. (quandoq. **lingŭla**). *ae.* f. (dimin. *lingua*)
【解】 ❶ 小舌，一段田地. ❷杓匙，一杓之容量.

LIGULA 2

lĭgūrĭ-o. lĭgūrrĭ-o. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. tr. (*lingo*)
【同】 helluor.
【解】 舔嘗，啲，貪.
【例】 lucra *ligurire.* Cic. 貪微利. non *liguriunt* pecuniam, sed devorant. 不貪微利，而吞巨款.

lĭgurītĭ-o. lĭgurrītĭ-o. *ōnis.* f.
【同】 helluatio.
【解】 貪饕.

lĭgurīt-or. ligurrī-tor. *ōris.* m.

【解】貪饕者.

ligustr-um. *i.* n.

【解】冬青樹類，(水蠟樹).

【例】dare *ligustra* colono. Mart. 贈禮薄.

līli-um. *i.* n.

【解】玉蘋花，(玉簪)百合花，([拒馬]軍).

Lilybae-um. *i.* n. nom. propr. loci.

【解】地名：在Siciliv西部之地角—此地城名.

līm-a. *ae.* f.

【解】銼，剉刀—銼工，刪改，修改，.

【例】*lima*(opus)persequi. Plin. 筆削作品. *lima* mordacius uti. Ov. 認眞修改.

līmāt-us. *a, um.* part. v. *limo.*

【同】perpolitus, elimatus, limatulus.

【解】剉磨，筆削，刪改.

【例】gladius *limatus.* Hier. 磨光之劍. *limatius* ingenium. Plin. 受過教育者. *limatum* dicendi genus. Cic. 經過筆削之辭句. -judicium. 老鍊之判斷. vir multa urbanitate *limatus.* 善交際之人.

līm-ax. *ācis.* m. f.

【解】蚰蜒，(蛞蝓)蝸牛，田螺.

limbŏlāri-us. limbŏrāri-us. *a, um.* adj. *i.* m.

【解】飾花邊，飾流蘇者.

limb-us. *i.* m.

【同】pars vestis extrema, vestis ora.

【解】衣服鑲邊，鑲邊，流蘇，黃道(帶).

【例】*limbus* duodecim signorum. Varr. 十二宮之黃道帶.

līm-en. *ĭnis.* n.

【同】introitus, janua, ostium.

【形】sanctissimum.

【解】戶閑(閾)，門戶，甬路，界限，端緒.

【例】*limine* aliquem, (aditu, vestibulo) prohibere. 禁人入內. pedem *limine,* extra *limen* efferre. 離門，出門. pro *limine* adstare. 站立門前. ad *limina* servus. 守門僕，(門監). in primo *limine* vitae. Sen. 人生初期.

līm-es. *ĭtis.* m.

【同】finis, terminus.

【解】❶捷徑，田徑，邊界，界限，圍界，限度. ❷ (in gen.)通衢，街道，濠溝.

【例】❶*limes* agro positus. 田界. *limites* provinciae constituere; (definire regionis *limites*). 立省界. ❷*limites* sibi figere; (fines sibi praescribere). 爲己立定界限. ❸ *limites* transgredi; (modum transire). 越界.

līmĭtāti-o. *ōnis.* f.

【解】分界，限制，規定.

līmĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*limes*)

【解】❶分疆立界，劃界. ❷限定，指定.

【例】*limitatus* ager. Fest. 劃分的田地.

līmĭtrŏph-us. *a, um.* adj.

【解】交界，邊境，毗連者.

【例】*limitrophi* fundi. Cod. Theod. 駐兵屯田.

līm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】elimo, polio, expolio.

【解】❶剉，刨，磨礪，摩擦. ❷ (fig.) a) 刪改，筆削，潤色. b) 減少，減縮.

【例】❶ *limare* gemmas. Plin. 琢磨寶石. *limant* cornua. Plin. 琢磨牴角. ❷ *limantur* a me politius. Cic. 經吾更潤色筆削. veritatem *limare* in disputando. 經辯論而眞理益彰. *limare* rubiginem pectoris. Prud. 開啓心之茅塞.

līmōs-us. *a, um.* adj. (*limus 2*)

【同】limo plenus, caenosus.

【解】多污泥，滿泥濘者.

【例】*limosa* radix. Plin. 泥根. in *limosis* Plin. 在泥濘之地.

limpĭd-us. *a, um.* adj. (*lympha*), *-dior, -dissimus.*

【解】淸潔，碧淸，晶瑩，淸朗，澄淸者.

【例】aqua *limpida.* 淸水.

līmŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *limus*)

【解】斜，歪.

【例】*limulis*(oculis). 側目，(怒目相視).

1. līm-us. *a, um.* adj.

【同】transversus, obliquus.

【解】傾斜，歪，側者.

【例】*limi* oculi. Plin. (*limis* oculis intueri). 側目(睨視).

2. līm-us. *i.* m.

【同】lutum.

【解】汚濘，污泥，膠泥，渣滓，沈澱物.

3. līm-us. *i.* m.

【解】裙凮，(下襬紅邊，獻犧牲司祭所服).

līnāment-um. *i.* n. (*linum*)

【解】麻木，布條，緊壓布.

1. linct-us. *a, um.* part. v. *lingo.*

【解】舔，吮，咧.

2. linct-ŭs. *ūs.* m.

【解】吮.

līnĕ-a. līnĭ-a. *ae.* f. (*linum*)

【同】filum quo fabri materiarii utuntur ad signandam materiam.

【形】recta.

【解】❶蔴線，小繩. ❷釣線. ❸彈墨線. ❹劃線. ❺a)競賽場之白線. b)競賽場界線.

【例】❶ pertusis (margaritis) in *linea* uti. Ulp. 用串珠. ❷*lineam* mittere. Plaut. 放線(網). ❸ ad *lineam.* Cic. 照直線 . rectis *lineis.* Cic. 垂直線. *lineam* ducere(cinere). Plin. 引(劃)線. ❹transire *lineas.* Cic. 越界.

admoveri *lineas* sentio. Sen. 我感覺已近終期。
【附】**linea** recta. 直系. *linea* collateralis. 旁系.

līnĕāl-is. *e.* adj. (*linea*)
【解】劃線者，線條者，排行列者.

līnĕāment-um. līnīāment-um. *i.* n. (*linea*)
【同】linea, figura, ductus linearum.
【形】extremum, pulchrum.
【解】劃線，筆劃，輪廓，雛形，面容.
【例】conformatio *lineamentorum*, (compositio membrorum). 全身曲線. oris *lineamenta.* 面容.

līnĕār-is. *e.* adj. (*linea*)
【解】線條者，初稿者.
【例】*linearis* pictura. Plin. 畫稿. *linearis* ratio. Quint. 幾何(形學).

līnĕāt-us. *a, um.* part. v. *lineo.*
【解】劃線者.

līnĕ-o. lini-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*linea*)
【解】劃線，排列成行，整列.
【例】*lineare* radios. Vitr. 繪光線.

līnĕŏl-a. *ae.* f.
【解】細線.

līnĕ-us. *a, um.* adj. (*linum*)
【解】胡麻者.
【例】*linea* terga. Virg. 有套之銅牌.

lin-go. *gis,* (*xi, ctum*), *gĕre.* v. tr.
【解】舔，吮，嘲.
【例】mel mihi *lingere* videbar. 看我似舔蜜.

Lingŏn-es. *um.* m. pl.nom. propr. hom. (trib.)
【解】人名：民族名，在 Gallia Celtic.

lingu-a. *ae.* f. (a *lingendo*)
【同】sermo.
【形】haesitans, titubans, volubilis; celer, impigra, exercitata.
【解】❶ 口舌. ❷語言. ❸ 國語，方言，土語. ❹ 語法，說法. ❺ (fig.)地隅，海隅.
【例】❶ *linguam* exsertare, (exserere). Quadr. 伸舌，(譏人). *lingua* haesitantem esse. Cic. 訥於言. -titubante loqui. Ov. 期期訥訥. *linguam* tenere. Ov. -continere. Cic. 緘默，(結舌). *linguae* volucrum. Virg. 鳥鳴，(缺舌). ❷ *lingua* melior. Virg. 更有口才. *linguam* moderari. Sall. 慎言. vitare *linguas.* Cic. 避誹謗. ❸ utraque *lingua.* Hor. 兩種語言. -Latina, Graeca. Cic. 拉丁，希臘語. ❹ interpretatio *linguae* secretioris. Quint. 解釋更晦暗之語. ❺ *lingua* terrae. Amm. 地角.

linguārī-um. *i.* n.
【解】失言(誹謗)之罰金.

linguāt-us. *a, um.* adj.
【解】利口，健談，饒舌者.

lĭngŭl-a. (**ligŭl-a**). *ae.* f.
【解】杓匙.

lingŭlāc-a. *ae.* m.
【解】多言者，一蕨薇(草)，扁魚.

līnīāment-um. līnĕāmentum. *i.* n.
【解】筆劃，面容.

līnĭg-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*linum gero*)
【解】著麻衣者.

lĭnĭm-ĕn. *ĭnis.* n. **linĭment-um.** *i.* n.
【解】塗料，泥封.

lĭn-io. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.
【解】抹，擦.
【例】*liniri* caede. Prop. 染血，(血刃).

lĭnīt-us. *a, um.* part. v. *linio.*
【解】擦抹者.

lĭno. *linĭs, līvi,* (vel)*lēvi, lĭtum, linĕre.* v. tr.
【解】塗抹，擦，傅油.
【例】*linere* succis sagittas. Sen. 備毒箭. *linere* luto. Vitr. 抹泥. *linere* auro. Ov. 鍍金.

li-nquo. *nquĭs, qui, ,nquĕre.* v. tr.
【解】❶ 不顧，不理. ❷ 遺棄，離棄.
【例】❶ *linquere* limina fuga. Prop. 逃出戶外. *linquere* vacuos cultoribus agros. Luc. 刼掠田園一空. ❷ *linquere* animam. Virg. 去世. *linquere* vitam. Sil. 死去. *linquere* spem. (失望)，絕望. *linquere* lacrimas. Sen. 止淚.

lintĕām-en. *ĭnis.* n.
【解】布，細麻布.

1. lintĕārī-us. *a, um.* adj.
【解】布疋者.

2. lintĕārī-us. *i.* m.
【解】織布，販布者.

lintĕāt-us. *a, um.* adj.
【同】linteo indutus.
【解】著(麻)布衣者.
【例】*linteatus* senex. Ter. 埃及Isis神之司祭.

lintĕ-o. *ōnis.* m.
【解】織布者.

lintĕŏl-um. *i.* n. (*linteum*)
【解】一幅布. 巾.
【例】*linteola* concerpta. Plin. 舊布，(碎布).

LINTER

lint-er. lunt-er. *ris.* f. m.
【同】navicula ex arbore cavata.

【解】小舟，小快艇(榨葡萄槽).
lintĕ-um. *i.* n.
【形】purum, tenuissimum.
【解】麻布，帆布，織品，布匹，帳幔，首帕，手巾.
【例】pingi in *linteo.* Plin. 繪於布上. *linteis* indutus. 著麻布衣.
lintĕ-us. *a, um.* adj.
【解】布，麻布者.
【例】*linteum* textum. Symm. 布. libri *lintei.* Liv. 書於布者. vestis *lintea.* (麻)布衣.
lintrĭcŭl-us. *i.* m. (dimin. *linter*)
【解】小艇.
lintr-is. *is.* f. m.
【解】小艇.
lin-um. *i.* n.
【解】❶胡麻. ❷麻線，網，麻布衣，船帆，索繩.
【例】❶*lini* semen frictum. Cels. 胡麻粉. *linum* tam factum quam infectum. Ulp. 浸漬及未浸漬之胡麻. ❷ *linum* incidere. Cels. 開信，(開線封). *lina* plagarum. Ov. 網. *lini* magister. Juv. 漁夫.
lipp-ĭo. *ĭs, ĭvi, ĭtum, ĭre.* v. intr.
【解】有眼眵者，(眼汁凝糊).
【例】cum leviter *lippirem,* has litteras dedi. 寄信時我略害眵疾.
lippĭtūd-o. *ĭnis.* f.
【形】diuturna, molesta, odiosa, perodiosa.
【解】目眵，目矇，目炎.
【例】*lippitudo* arida. 乾目炎. parvula *lippitudine* adductus sum, ut dictarem hanc epistolam. 因患輕目炎症，致使我口授此信.
lipp-us. *a, um.* adj.
【解】双目凝眵者.
lĭquābĭl-is. *e.* adj.
【解】可鎔化者.
lĭquām-en. *ĭnis.* n. **liquament-um.** *i.* n. (*liquo*)
【解】流質，液體，汁湯.
【例】adipis *liquamen.* Col. 脂肪液體. *liquamen* pirorum. Pall. 梨膏，(漿).
lĭquātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】鎔化，陶鎔，鑄.
lĭquāt-us. *a, um.* part. v. *liquo.*
【解】溶解，瀝清，澄清者.
lĭquĕ-făcĭo. *facĭs, fēci, factum, facĕre.* v.tr. (*liqueo facio*)
【同】mollio.
【解】❶鎔化，(化成液體). ❷(fig,)輭化，使柔輭.
【例】cave ne voluptates *liquefaciant* animum. 勿使安樂敗壞心志.
lĭquĕfact-us. *a, um.* part. v. *liquefio.*
【解】溶解，化開者.
【例】*liquefacta* glacies. Cic. 冰解. *liquefacta* saxa. Virg. 火山噴石. cibi prope *liquefacti.* Quint. 已消化之食物.
lĭquĕ-fīo. *fīs, factus sum, fiĕri.* v. passiv. v. *liquefacio.*
【同】liquesco, fluo.
【解】鎔解，化流質.
【例】glacies *liquefacta.* Cic. 冰解.
lĭqu-ens. **līqu-ens.** *entis.* part. v. *liqueo* et *liquor.*
【解】流動者.
【例】campi *liquentes.* Virg. 海. res *liquentes.* Varr. 液體.
lĭ-quĕo. *quēs, cŭi,* (vel) *qui, quēre.* v. intr.
【解】❶流動. ❷澄清，清朗. ❸(impers.)明顯.
【例】❶res *liquentes.* Varr. 液體. ❷ut *liqueant* omnia. Pl. 爲使一切明朗化. ❸non *liquet* mihi an debeam. Plin. 我不明瞭是否有義分. non *liquet.* 不顯明.
lĭ-quesco. *quescĭs, cŭi,* (vel) *qui, quescĕre.* v. intr. (*liqueo*)
【解】❶鎔解，溶化. ❷輭化，消耗，敗壞，腐爛.
【例】*liquescere* voluptate. 因逸樂而精神委靡.
lĭquet. *liquēre.* v. impers.
【同】constat.
【解】明顯，彰明，顯著.
【例】dicebant judices, non *liquere.* 法官聲明(證件不足)事不明顯.
1. līqui. perf. indic. v. *linquo.*
2. līqui. perf. indic. v. *liqueo.*
lĭquĭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】淸償日.
lĭquĭdo. **liquĭde.** adv. (*liquidus*)
【同】certo, manifesto.
【解】澄清，明爽，明朗，明確.
【例】confirmare hoc possum *liquido.* 顯然我能確證此事.
lĭquĭd-um. *i.* n.
【解】流質，明朗，顯豁.
lĭquĭd-us. *a, um.* adj.
【同】X. Siccus, aridus.
【解】❶流動，流暢者. ❷澄清，晶瑩，透明，淸朗者. ❸明朗，淸爽，淸正者. ❹明瞭，明確者.
【例】❶*liquidae* undae. Virg. 流浪. *liquidi* odores. Hor. 香液. *liquidum* iter. Virg. 航路. *liquidum* sermonis genus. Cic. 流暢之

辭句. *liquidum* plumbum. Hor. 鎔化的鉛質. ❷ *liquida* aqua. Cato. 清水. non gemmarum ulla est *liquidior*. Plin. 寶石中無更晶瑩者. *liquidus* aer. Virg. 天朗氣清. *liquida* vox. 聲音嘹亮. *liquidissima* caeli tempestas. Lucr. 天氣非常淸朗. ❸ tam *liquidus* est. Plaut. 如此淸正之人. animo *liquido* est. Plaut. 心中明朗. *liquida* voluptas. Cic. 淸平之樂. *liquida* oratio. Cic. 淸淅演詞. ❹ *liquida* fides. Ov. 坦白忠誠. parum *liquida* fides. Vell. 不確實可靠.

lĭqu-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】liquefacio, liquidum facio.
【解】❶ 鎔化. ❷ 濾淸，澄淸.
【例】❶ *liquare* alvum. Cels. 瀉肚. ❷ *liquatur* aqua. Frontin. 濾水. *liquare* calcem. 瀝石灰.

1. lĭqu-or. *ĕris, i.* v. dep. intr.
【解】流動，鎔化，(fig.) 消散.
【例】oculis *liquentibus* imbrem. Stat. 眼淚汪汪.

2. lĭqu-or. *ōris.* m. (*liqueo*)
【同】humor. X. Concretio.
【形】vivens, inamoenus, jucundus, purus.
【解】流動性，流質，液體.
【例】*liquor* oleaceus. Plin. 油. *liquor* albus ovi. Col. 蛋白. *liquor* mellis. Lucr. 蜜汁. *liquores* amnium. 河水.

līr-a. *ae.* f.
【解】田隴，犁溝，(犁槽).

līr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*lira*)
【解】❶ 犁田成隴，剷削. ❷ 糊言亂語.

līs. *lĭtis.* f.
【同】controversia, concertatio, causa, disceptatio.
【形】intestata, insolita, nova, privata, tota, lites privatae, reliquae.
【解】❶ 爭辯，口角，吵鬧. ❷ 法庭爭論，(對質，聲辯)，過堂，訴訟，訟獄，(官司). ❸ 案件，追索對象，罰金....
【例】❶ contrahit *lites*. Pl. 爭論. aetatem in *litibus* conterere. Cic. 一生好與人爭論. ❷ a) *litem* intendit, homo improbus, (-*litem* mihi infert). 壞人起訴，(控告我). b) *litem* perdet, (amittet). 將敗訴. causa cadet. 輸官司. c) *lites* semper novas excitare, (movere rixas). 挑詞架訟. d) in *litem* se immittere, (in causam descendere. demittere). 干預訴訟. e) *litem* componere, (transigere, tollere, dirimere). 調解，(和解). ❸ *lites* severe aestimatae. Cic. 處罰重金. in aliquem *litem* capitalem inferre. Cic. 控人死罪.

lītām-en. *ĭnis.* n.
【解】祭祀，獻祭.

Lĭtān-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】森林名：在Gallia Cisalpina.

lĭtānī-ae. *ārum.* f. pl.
【同】supplicationes, quibus sanctorum suffragationes exposcimus.
【解】禱文，串珠式祝文.
【例】*litanias* facere. Cod. Just. 舉行祝禱.

lĭtātĭ-o. *ōnis.* f. (*lito*)
【解】馨饗之祭，(息神怒，悅神者).
【例】usque ad *litationem* sacrificari. Liv. 祭犧牲至馨饗，(內臟吉利).

lĭtāt-us. *a, um.* part. passiv. v. *lito.*
【解】馨饗之祭，(吉祥之祭).
【例】*litato.* (abl. absol.) Liv. (auspicato) 旣獻馨饗之祭.

lĭthargyr-us. *i.* m.
【解】鉛氧(醋化鉛)，密陀僧.
【附】**lĭthōgrăphī-a.** *ae.* f.
【解】石印.

lĭtĭc-en. *ĭnis.* m. (*lituus cano*)
【解】吹號筒者，(號角).

LITICEN

lĭtĭgātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】爭論，爭訟.

lĭtĭgāt-or. *ōris.* m.
【解】爭辯，爭訟者.
【例】rusticus illiteratusque *litigator*. 粗野無文之爭訟者.

lĭtĭgiōs-us. *a, um.* adj.
【同】litium cupidus.
【解】健訟者，喜爭訟者，好爭辯者.
【例】*litigiosus* homo. 好爭辯之人. *litigiosum* praedium. 聚訟別墅.

lĭtĭgĭ-um. *i.* n.
【同】lis.
【解】爭論，訴訟.
【例】numquid ego *litigii* inter vos contrahere cupio? 難道我願望在你們中間引起爭訟嗎？

lĭtĭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*lis ago*) (*litigatur.* v. impers.)
【解】爭辯，爭訟，計較.
【例】*litigare* cum aliquo. 與人爭辯. *litigare* pro me contra Quintium. Cic. 爲我而與昆得爭辯.

lĭtis. genit. *lis.*

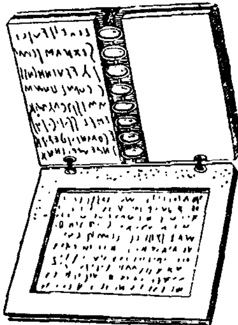
lĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】sacrificio Deum placo.

【解】 I. intr. ❶ 吉祥之祭（獲吉兆之祭）. ❷ (fig.) 賠償，贖罪. ❸ 顯示吉兆.
II. tr. ❶ 獻歆享之祭. ❷ 獻祭息神怒.
【例】 I. ❶ ab collega *litatum* est. Liv. 由同僚獻祭獲吉兆. *litatur* alicui deo. Cic. 獻福祭與某人. ❷ (fig.) *litare* publico gaudio. Plin. 衆喜完成贖罪之祭. ❸ victima *litavit*. Suet. 犧牲呈顯吉兆.
II. ❶ sacra *litare*. 獻福祭. sacris *litatis*. (abl. abs.) Virg. 既獻福祭. *litare* diis sanguinem humanum. Flor. 傾人血祭神. ❷ (*litare*) sacris deos. Serv. 既獻息神怒之祭. (*litare*) numen hostiis. Amm. 獻祭息神怒.

lītŏrāl-is. littorāl-is. *e.* adj. (*litus*)
【解】 海濱，岸崖者.

lītŏrĕ-us. *a, um.* adj. (*litus*)
【解】 海岸者.

littĕr-a. *ae.* f.
【同】 nota, scriptura, elementa litterarum.
【形】 brevis, longa, forensis, insuavissima, prima, salutaris, vastior, tristior.
【解】 字，字形，(字母)，書法，(筆跡).
【例】 una et viginti sunt formae *litterarum*. 二十一字母. epistola vacillantibus *litteris* exarata. 顫抖形書法之書信. nomen grandibus *litteris* in marmore incisum. 用大字刻名於大理石上. salutaris (vel) tristis *littera*. A. C=. A為吉字（愉快字）. C 爲凶字，(憂鬱字). A=. absolvo. 開釋. C=. condemno. 處罰. Graecis *litteris* uti. Caes. 用希臘字.

II ƎЯΑƎTTIJ

littĕr-ae. *ārum.* f. pl.
【同】 ❶ eruditio, doctrina, bonae artes, et ingenuae. ❷ memoria, monumenta. ❸ epistola.
【形】 non vulgares, reconditae, interiores, exquisitae, disertae.
【解】 I. (pl. *littera*) 文字.
II. ❶ 信件，書札. ❷ 公牘，公文，簿籍，冊籍，記錄，案件，檔案. ❸ 作品，文件，文藝. ❹ 文學，知識.
【例】 II. ❶ binae *litterae*. Cic. 兩封信件. dare alicui *litteras* ad aliquem. 託某人給某人帶信去. *litteras* reddere. Cic. 交信給收信人. *litteras* remittere. Cic. 復書，(答信). ❷ *litterae* publicae. Cic. 公文. ❸ abest historia *litteris* nostris. Cic. 我們的文藝缺乏歷史. ❹ *litteras* nescire. Cic. 無文學知識. erant in eo plurimae *litterae*. Cic. 他學識淹貫.
【註】 ❶ *litteris* humanioribus me impendam. 我研究文學. ❷ *litteras* mittis amoris plenas. 你寄來愛情洋溢之書信. a) *litterae*= bonae artes. 文藝.... 文學.... totum se ille ad *litteras* abdit, (se *litteris* involvit). 全心專務文學. b) *litterae*=monumenta. 史冊.... 傳記. mandare *litteris* ac memoriae posterorum cogitationes suas. 撰述其思想學說，傳於後世. ❸ *litterae*=epistola. 書信. a) *litteras* scribere. 寫信. b) *litteras* mittere. 寄信. c) *litteras* perferre. 帶信. d) *litteras* accipere. 收信. e) *litteras* intermittere. 停止寫信. f) *litteras* exspectare. 候信. g) *litteras* intercipere. 刼奪(攔阻)信件. h) *litteris* rescribere. 復書. i) *litteras* aperire. 開信. j) *litteras* claudere. 封信. k) (postscriptum *litterarum*). 附書，書後. in extrema parte epistolae, in extremis *litterarum*, adjungere aliquid. 又再啓者.... l) *litterae* testimoniales. 證明書. *litterae* dimissoriae. 領神品許可證.

littĕrāl-is. *e.* adj.
【解】 係文字者，書札者，書籍者，文藝者.
【例】 *litteralis* lectio. C. Aur. 讀文字，閱讀.

littĕrārĭ-us. *a, um.* adj. (*littera*)
【解】 屬於讀書文字者.
【例】 *litterarius* ludus. Quint. 學校，(教學). *litterarium* ludum exercere. Tac. 執教. *litterarius* magister. Vop. 教師.

littĕrātē. adv. (*litteratus*), *-tius.*
【同】 scite, docte, eleganter.
【解】 ❶ 字跡清楚易讀. ❷ 照字義，逐字逐句(解釋). ❸ 文人風格，文人作風.
【例】 *litteratius* ceteris loquitur. 談話較他人更顯文人作風.

littĕrāt-or. *ōris,* m.
【解】 文人，文通，教習文規者，教師.
【例】 linguae latinae *litterator*. Gell. 拉丁文教師.

littĕrātūr-a. *ae.* f.
【解】 ❶ 書法(筆跡)，文學初步. ❷ 文規，文法，語言學，學識.
【例】 prima *litteratura*. Sen. 文規初階. erat in Caesare ingenium *litteraturae*. 凱撒有文學天才.

littĕrāt-us. *a, um.* adj. *-tior, -tissimus.*
【同】 liberaliter eruditus, doctus et sciens,

omnibus artibus liberalium studiorum eruditus, excultus, litteris instructus; in omni bonarum litterarum artiumque genere versatus; doctrina atque optimarum artium studiis perpolitus; ornatus iis artibus, quibus ingenia ad doctrinam excoluntur.
【解】❶印字跡者，加標記者. ❷精通文字者，儒士. subst. m. 批判文字詩詞者.
【例】❶ auro *litteratae*. Apul. 刻有金字者. ❷ *litteratum* otium. Cic. 讀文消遣.

littĕrŭl-a. *ae.* f. (dimin. *littera*)
【解】❶小字. ❷短簡，短信札，粗知文字，淺學常識.
【例】❶ hoc *litterularum*. Cic. 此種書札.

littŏrāl-is. litŏrāl-is. *e.* adj.
【解】海濱，涯岸者.
【例】*littorales* dii. Cato. 海濱之神.

littŏrĕ-us. litŏrĕ-us. *a, um.* adj.
【解】在水濱者，屢行海岸者.
【例】arbores *littoreae*. 濱水之樹.

littŏrōs-us. litŏrōsus. *a, um.* adj.
【解】近岸者.
【例】*littorosum* mare. Plin. 近岸海水.

littūr-a. litūr-a. *ae.* f. (*lino*)
【同】linea inducta ad aliquid delendum.
【形】flagitiosa.
【解】❶塗料. ❷塗抹，删改，墨污.
【例】❷litterae omnes sunt in *litura*. Cic. 一切字皆已塗改. menda *lituris* corriguntur. 錯誤劃線繕改.

litt-us. līt-us. *ŏris.* n.
【同】ora, ripa.
【形】delicatissimum, desertum.
【解】海濱，海口，海岸，口岸.
【例】*litus* intrare. Ov. 入海口. delectat me *litorum* amoenitas. 海濱景色怡人，實快吾心.

lītūrgĭ-a. *ae.* f.
【解】禮節，禮儀.

lītūrgĭc-us. *a, um.* adj.
【解】禮儀者.
【例】*liturgicum* librum edendi licentia. 印行聖教禮儀書之許可.

lītūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】塗抹，刮去，删改.

1. līt-ŭs. litt-us. *ŏris.* n.
【解】海濱，海(河)岸，海邊，斜陂，碼頭.

2. lĭt-us. *a, um.* adj. part. v. (*lino*)
【解】傅，抹者....

lĭtŭ-us. *i.* m. (gen. pl. *lituum*)
【同】bacillum leniter curvum a litando dictum.
【形】auguralis, insignis, clarissimus.
【解】❶卜杖. ❷號筒，(fig.) 吹號人，發動人.
【例】❶ *lituum* profectionis esse. Caes. 開拔(啓行)號.

LITUUS 1

līv-ens. *entis.* part. v. *liveo.*
【解】青灰，淡黑，鉛色.
【例】*livens* venenum. Sil. 青色毒液. *livens* aqua. Capel. 污(泥濘)水.

līv-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.
【解】❶發藍青色，青腫，淡黑色，青灰色. ❷(fig.) 嫉妬，(cum dativ.)
【例】❶ digiti *livescunt.* 手指青腫. *livere* alicui. Mart. 嫉妬人. *livere* invicem. Fronto. 互相嫉妬.

līvesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*liveo*)
【解】漸發青，發黑，青腫，一嫉妬.

Līvĭ-a. *ae.* f. nom. propr. mulier.
【解】人名:著名者有*Livia* Drusilla: Augustus. 之妻. *Livia*, Livilla: Drusus. 之妻.

Līviān-us. *a, um.* adj.
【解】Livia.者.

līvĭd-us. *a, um.* adj. (*liveo*) *-dior, -dissimus.*
【同】invidus, malevolus.
【解】藍色，青紫，微黑色，青腫，一嫉妬.
【例】*livida* lingua. Ov. 毒害人之口舌.

Līvĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪家族姓名，著名者有. *Livius* Salinator. 主人. *Livius* Andronicus. 前者之奴隸爲歌劇作家. Titus *Livius. Livius*, Livianus. adj. 史家.

līv-ŏr. *ōris.* m. (*liveo*)
【解】藍青，青紫，青腫，(fig.) 嫉妬，狠毒，惡心.
【例】*livorem* ducere. Col. 變青紫色. *livores.* Suet. 紫色傷斑點.

lix-a. *ae.* f.
【解】軍中奴役，軍中商販.
【例】subsequi jussit. . *lixas*. . . 命軍中奴役追隨.

lixīvĭ-a. *ae.* f.
【解】鹼水，(灰羅水?).

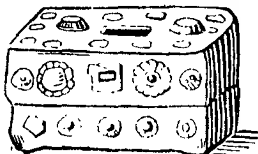
lixīvĭ-um. *i.* n.
【解】鹼水，(灰羅水?).

lixīvĭ-us. *a, um.* adj.
【解】鹼水，(灰羅水)者.

lŏb-a. *ae.* f.
【解】黍，粟蒿.

lŏcārĭ-um. *i.* n.
【解】住公寓費(房錢).

lŏcārĭ-us. *i.* m.
【解】(戲院)租座位者.
lŏcātĭ-o. *ōnis.* f. (*loco*)
【形】scelerata, falsa, inanis.
【解】❶佈置，分配，包攬. ❷租，賃.
【例】❶ *locatio* verborum. Quint. 措詞. porticus, quae ex *locatione* reficiebatur. 廊廡由包工修理. ❷ postularunt, ut induceretur *locatio.* 請出賃.
lŏcāt-or. *ōris.* m.
【解】出租人，包攬人.
【例】*locator* funeris. Plin. 包攬喪儀人. *locator* scaenicorum. Inscr. 劇院主任.
lŏcātōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】雇租，賃者，(承租...).
lŏcāt-us. *a, um.* part. v. *loco.*
lŏcāti. *ōrum.* m. pl. 雇用者.
【解】處理，安排，租賃，雇....
【例】*locatae* colle Pithecusae. Ov. 皮代古建於丘陵上. beneficia male *locata.* Enn. 濫施恩澤.
lŏcell-us. *i.* m.
【解】(珍珠)匣囊(小保險箱).
lŏcĭt-o. *ās, āre.* v. tr. (freq. v. *loco*)
【解】出租，出賃.
lŏc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】repono, colloco.
【狀】publice.
【解】❶安置，安放，定當. ❷措置，處理，分派.
【例】❶(*locare*) castra ad Cybistra. Cic. 在西比斯附近紮營. (*locare*) se medium. Virg. 置身其中. (*locare*) aliquem in amplissimo gradu dignitatis. 置某人於極榮顯之地位. eo loco *locati* sumus ut.. Cic. 我們處此環境至於.... apud gratos beneficia *locata.* Liv. 施恩澤與知恩之人. (*locare*) urbis fundamenta. Virg. 奠城基. ❶ *locatum.* (subst.)租賃. *locare* tollendam basim. Cic. 包移像座工程. simulacrum tollendum *locatur.* Cic. 包出移像工作.
【附】**locomotĭ-o.** *ōnis.* f. 移動.
lŏcŭlāment-um. *i.* n. (*loculus*)
【解】匣(蜂房，牙床).
lŏcŭlāt-us. lŏcŭlōs-us. *a, um.* adj.
【解】居格隔之小室者，居小屋矮舍者.
lŏcŭl-us. *i.* m. (dimin. *locus*) (ordinarie in plur.)
【解】匣，櫃，棺槨，格隔之小室.

LOCULUS

【例】nummum in *loculos* demittere. Hor. 放錢於櫃中.
lŏcŭpl-ēs. *ētis.* adj. (*locus pleo*). *-tior, -tissimus.*
【同】dives, copiosus, abundans. X. Egenus.
【形】maxime, parum, quidem, certe, sane.
【解】❶大地主，殷實豪富者. ❷富有，幸運者. ❸(fig.)可信託，可保證者.
【例】❶ *locuples* domus. 殷實之家. ❷ *locuples* mancipiis. Hor. 多奴隸者. *locuples* in pecuniis. Cic. 多財者. *locuples* pecuniae. Apul. 多財者. *locuples* de ornatu. Plaut. 盛裝，華飾. annus *locuples* frugibus. Hor. 豐年. *locupletior* provincia. Liv. 更富(出賦稅多)之省. ❸ cognitorem *locupletem* dare. Cic. 委託信實保證人. *locuples* auctor (Thucydides). Cic. 可信託之權威者.
lŏcŭplētāt-us. *a, um.* part. v. *locupleto.*
lŏcŭplēt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*locuples*)
【同】dito, divitiis augeo, orno, fortunis augeo, cumulo, fortunis amplifico.
【解】致富，增加，擴充，潤飾.
【例】*locupletare* aliquem fortunis. Cic. 增人福利. *locupletare* viris, pecunia. Nep. 援助人力物力. *locupletare* villam picturis. 以名畫裝飾別墅.
lŏc-us. *i.* m. (pl. **loci.** m. (vel) **loca.** n.)
【同】status, conditio, pretium, aestimatio, occasio, tempus, genus, gratia.
【形】frigidus, amoenus, remotus ab arbitris, opportunus, commodus, saluber.
【解】❶地方，地址，居處，場所. ❷(fig.)機會，託故，推辭. ❸出身，分位，身份，職分. 彡身，處竟，㬌竟. ❹觀點，題材，問題. ❺段落，節段，(文). ❻時機.
【例】❶ in *locum* inferiorem concidere. Caes. 由上落下. *loca* aperta. Caes. 明現之地. *loca* sunt, temperatiora. Caes. 氣候更溫和之地方. de, (ex) superiore *loco.* 由高處(由講壇，上位...)(上司...). ex aequo *loco.* 由平等者(私人在會場上...). ex inferiore *loco.* 由低處，(在法庭對上司講話...). ex *loco* dejici. Cic. 由某地位被貶貴. *locum* dare alicui. Cic. 讓位與人. in *locum* anulum invertere. Cic. 置指環於原處. *loca* communia. Cic. 公共場所. ❷ (fig.) *locum* suspicioni dare, (aperire). Cic. 啓人疑竇. furandi *locus* qui potest esse? 有何能盜竊之機會? maledicto nihil *loci* est. Cic. 總不可出言咒罵人. nec vero hic *locus* est.. loquamur. Cic. 即此處我們亦不能發言. ❸

summus *locus* civitatis. Cic. 城中最高地位. parentis *loco* esse. Cic. 代父親職權. aliquem hostis *loco* habere. Caes. 以某人爲仇敵. voluptatem nullo *loco* numerare. Cic. 藐視安樂. *loco* dicere. Cic. 依次發言. priore, posteriore *loco*. Cic. 首先，以後辯護. decimo *loco*. Cic. 名列第十. epistolae non *loco* redditae. Cic. 交信非其時機. obscuro *loco*. 出身微賤. *loco* nobili natus. Cic. 貴族出身. infimo, summo *loco*. Cic. 出身最微賤，最貴顯. sequestri *loco*. Cic. 生於騎士之家. ❹ res eodem est *loci*. Cic. 事之情形毫無變更. eodem *loco* locati sumus, ut.. Cic. 我們處在同樣情形之下以致.... saepe in eum *locum* ventum est, ut.. Caes. 屢次進行至此地步，至於.... ❺ *locum* praetermittere, breviter tangere. Cic. 姑無論此約略說明此點. magnus *locus*. Cic. 最重要之一章. *locorum* multitudo. Cic. 題材之廣泛. *loci* communes. 普通理證來源. ❻ verti istum ipsum *locum*. Cic. 我特擇此段. hoc *loco*. Cic. 此段. ❼ ad id *locorum*. Sall. 至此時. postea *loci*. Sall. 以後，(自此時).
【附】**locale**, (*loci*) sacrilegium. 褻瀆聖地.
【註】**I.** *locus*: (ubi). 地方. ❶ *locus* sacer, (vetusta religione inclitus). 聖地. ❷ *locus* solitarius, (abditus, remotus). 隱密處. ❸ *locus* amoenus, (uberrimo agro, mitissimo caelo). 和暖之地. ❹ *locus* munitus, (natura et opere munitus). 防區. ❺ *locus* horridus, (asper et incultus). 荒僻之地. ❻ *locus* spatiosus, (in immensam planitiem explicatus). 寬闊之地.
II. *locus*: status, conditio. 身份地位情況. in eum *locum* res rediit; quo *loco* res tuae sunt. 事情進行至此地步....
III. *locus*: pretium, gratia. 價值，地位. summum tenet, (primum) apud Caesarem *locum*. 在凱撒前彼居首位.
IV. *locus*: dignitas. 官位. ascendit in summum civitatis *locum*, (-tenet, obtinet). 已登城中最高職位.
V. *locus*: occasio, tempus. 機會，時機. nihil *loci* est (dubitandi), dubitationi. 毫無可懷疑之處.
VI. *locus*: genus. 家族. homo honesto *loco*, (nobili) natus. 生於名門.
VII. *loci*: rhetorici; domicilia argumentorum. 論證府庫.
VIII. *locus*: auctoritas. 權位. Platonis hunc *locum* integrum reliqui. 我保全了布拉道的權威.
【註】ablativ. adverb. ❶ *loco* parentis te colo; (parentis mihi numero es). 我尊敬你如父親. ❷ tuo *loco* negotium agam. (tuis vicibus fungar). 我替你作事. ❸ *loco* parentis filius successit in consulatum; (in *locum* parentis filius substiturus est). 子繼續父親爲(總統)執政官.

1. lōcust-a. *ae.* f.
【解】蝗虫.

2. Lōcust-a. *ae.* f. nom. propr. mul.
【解】人名：Nero 之同黨，毒殺人者.

lŏcūtĭ-o. lŏquutī-o. *ōnis.* f. (*loquor*)
【同】sermo.
【形】emendata, latina.
【解】發言，談話，說法，句法，口音.
【例】*locutio* emendata. Cic. 正確的說法. *locutio* quotidiana. 日常用語.

lŏcūt-or. *ōris.* m.
【解】發言人.

lŏcūt-us. lŏquūt-us. *a, um.* part. v. *loquor.*
【解】發言者，談話者.

lōd-ix. *icis.* f.
【解】被褥.

lōgărithm-us. *i.* m.
【解】對數.

lŏgĭc-a. *ae,* f. **lŏgĭc-e.** *ēs.* f.
【解】論理學(名理學)，理則，邏輯論，思維論.

lŏgĭc-us. *a, um.* adj.
【解】論理學者，(推理者).
【附】*logicus* idealismus. 論理的唯心論. *logica* necessitas. 論理的必然性.

lŏgist-a. *ae.* m.
【解】收稅者，(稅司).

lŏgistĭc-a. *ae.* f. (*logistica ars*)
【解】算術，算法.

lŏg-ŏs. lŏg-us. *i.* m.
【解】辭，言論，小曲，小說，推理，理智，(邏各斯).

lŏlĭācĕ-us. *a, um.* adj.
【解】稗草者.

lŏlĭārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】係莨稗者.

lōlĭg-o. lollĭg-o. *inis.* f.
【解】黑魚名.

lŏlĭ-um. *i.* n. (herbae genus segetibus inimicum).
【解】稗莠.

lollĭg-o. lolĭg-o. *inis.* f.
【解】黑魚名.
【例】hic succus *lolliginis*. Hor. 黑魚毒液，(罵人語).

lōment-um. *i.* n. (*lotum*)
【解】肥皂，(蠶豆粉，及米粉合成者).

Londīnī-um. *i.* n. nom. propr. urbis.
【解】城名：在Bretagne. 今之Londres.

longaevĭt-as. *ātis.* f.
【解】高壽，長命.

longaev-us. *a, um.* adj.
【解】年邁，年老，高壽，古稀者.
longaev-a. *ae.* f. (subst.)
【解】老婦.

longānĭm-is. *e.* adj. (*longus animus*)
【解】含忍，恒心.

longănĭmĭt-ās. *ātis.* f.
【解】容忍，耐勞，恒毅.

longē. adv.
【同】procul. X Prope.
【解】❶長遠，縱度. ❷久遠. ❸大，多.
【例】❶(locus)*longe* lateque. Cic. 長寬，(縱橫). *longe* abesse. Cic. 距離遠. *longe* procedere. Cic. 遠行. quam *longe* videmus? Cic. 視線輪廓，(看多遠). tria milia passuum *longe* a castris considere. Caes. 駐紮距營壘三千步處. non *longius* milia passuum octo abesse. Caes. 距離不過八千步. *longe* a nobis, a domo abest. 距離我們離家頗遠. ❷(fig.)(temp.)labi *longius.* Cic. 去題較遠. *longius* anno, triduo. Caes. 年餘，三日餘. paullo *longius.* Caes. 稍久. tempus muneris dandi *longe* abest. 施惠之期尙遠. ❸(cum adj. adv. verb.) *longe* dissentire, excellere. 意見極不一致，超越頗多. *longe* omnes superas, a vitio abes. 你遠超衆人之上，遠離惡習. *longe* eloquentissimus. 極有口才之人. *longe* omnium princeps. Cic. 遠超衆人以上. *longe* melior. Virg. 遠過衆人.

longinquē. adv. (*longinquus*), *-quius.*
【解】在遠處，距離甚遠.
【例】*longinquius* errare. Prosp. 錯誤更甚.

longinquĭt-ās. *ātis.* f. (*longinquus*)
【同】diuturnitas; locorum intervallum, distantia. X. Propinquitas.
【解】❶長度，寬廣，距離. ❷悠久，延長，長期.
【例】❶nihil audio de te ob locorum *longinquitatem.* 因距離甚遠，我毫未聞你的消息. ❷*longinquitas* aetatis. Ter. 高壽. dolor corporis *longinquitate* productus vehementius torquet. 病苦愈久愈劇.

longinqŭum. adv.
【解】長久，久遠.

longinqu-us. *a, um.* adj. (*longus*)
【同】longe remotus; longus, diuturnus. X. Propinquus.
【解】❶長，遼遠，遙遠. ❷距離，隔離. ❸遠方，外方者. ❹悠久，長久者.
【例】❶*longinqua* linea. Plin. 長線. ❷loci *longinquiores.* Caes. 距離較遠之地. *longinquae* nationes. Caes. 距離很遠之邦國. ex *longinquo.* Plin. 從遠處. **longinqua** (n. pl.) imperii. Tac. 帝國邊陲之地. *longinqua* commemorare. 論及遠方之事. ❸homo *longinquus.* Cic. 遠方之人. *longinqui,* propinqui. Cic. 遠近之人. ❹*longinqui* dolores. Cic. 長久的痛苦. *longinqua* consuetudo. Caes. 來往已久. *longinquiore* tempore. Nep. 歷時更久. in *longinquum* tempus differre. Cic. 長期拖延. *longinqua* monumenta. Plin. 古時紀念物.

longĭp-es. *ĕdis.* adj.
【解】長脛者.

longĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*longus*)
【同】diuturnitas, longinquitas, proceritas.
【解】❶長度，經度. ❷長久，延長，長期.
【例】❶*longitudo* itineris me retardavit-我因路遠以致延期. in *longitudinem* diffindere. Cic. 延長. *longitudinem* adulescere. Plin. 增高. ❷in *longitudinem* consulere. 計劃將來. *longitudo* orationis. 演詞冗長.

longĭuscŭl-us. *a, um.* adj. (*longior*)
【解】長些，較長些.
【例】alterni versus *longiusculi.* Cic. distichus versus). 二行詩.

longŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *longus*)
【解】稍長，更長，(較長).

longum. ut adv. (vel)ut subst. (*longus*)
【解】長久，多時.

longŭrĭ-o. *ōnis.* m.
【解】長人.

longŭrĭ-us. *i.* m. (*longus*)
【解】長篙.

long-us. *a, um.* adj.
【同】procerus, longinquus, diuturnus, temporis longinguitate productus. X. Brevis.
【解】❶長度，長期. ❷長遠，長久，延長者.
【例】❶*longissima* epistula. Cic. 最冗長之書信. uno die *longiorem* facere mensem. Cic. 使月加長一日. mensis quadraginta quinque dies *longius.* Cic. 月延長四十五日. ❷(fig.) *longum* est commemorare. Cic. 長篇敍述. ne *longum* sit. Cic. 毋使過長. nec mihi *longius* quidquam est quam videre... Cic. 我念想較久者便是目覩.

lŏquācĭt-ās. *ātis.* f. (*loquax*)
【形】insolita, perennis et profluens,

quotidiana, rudis et indiserta.
【解】多言，煩言，冗贅，饒舌，喧嘩，聒噪.
【例】facit non *loquacitas* mea, sed benevolentia epistolas longiores. 非吾之呶呶多言，而實因情懇意摯遂而寫此長信.

lŏquācitĕr. adv. (*lcquax*), *-cius.*
【解】呶呶爭辯，(喋喋不休)，絮絮叨叨.
【例】homo *laquaciter* litigiosus. 人呶呶爭辯.

lŏqu-ax. *ācis.* adj. (*loquor*). *-cior*, *-cissimus.*
【同】multus in loquendo, garrulus.
【解】多言，饒舌，空談，聒噪.
【例】malo indisertam prudentiam, quam stultitiam *loquacem.* 與其愚而饒舌，不如智而寡言. fama *loquax.* Ov. 口碑載道.

lŏquēl-a. loquell-a. *ae.* f. (*loquor*)
【解】語言，聲調，口音，方言.
【例】*loquelam* meam non cognoscitis.? Hier. 你們不明瞭我的言語.

lŏqu-ens. *entis.* part. v. *loquor.*
【解】pinos *loquentes.* Virg. 松枝蕭蕭簌簌.

loquentĭ-a. *ae.* f.
【解】詞令，健談.

lŏquĭt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr. (v. freq. v. *lcquor*)
【解】多言，饒舌.

lŏ-quor. *quĕris, cūtus sum,* (vel) *quūtus sum, qui.* v. dep. intr. vel tr.
【同】sermonem habeo, commemoro, dico, aio, verbum facio, vocem mitto, sermonem confero; mihi oratio est cum aliquo.
【狀】abundanter, accuratius, caute, amicissime, ample, aspere, asseveranter, belle, commode, confuse, copiose, dilucide, graviter, honorifice, humane, imprudenter, eleganter, libere, magnifice, obscure, ornate, placide, populariter, pulchr, splendide, sincere, suaviter, verecundee usitate, vulgo.
【解】講話，言談，論說，講述.
【例】I. intr.: bene, recte, male *loqui.* Cic. 講話語音純正，不正確. inquinate, diligenter, Latine *loqui.* Cic. 說話不正確，審慎，操拉丁語. de aliquo, cum aliquo *loqui.* Cic. 論某人同某人講話. res *loquitur* ipsa. Cic. 事情不言自明.
II. tr. ❶ *loqui* repugnantia. Cic. 出言矛盾. *loquuntur.* 衆人傳說. *loquebantur* Antonium mansurum esse Casilini. Cic. 當時人傳說(風聞)安度留居加西利. ❷ (*loqui*) Curios, Luscinos. Cic. 不斷講說古利，魯西....
【註】❶ de te frequenter *loquemur,* (sermocinabimur). 吾人將不斷講論你. ❷ (lingua non suppetebat animo), vix *loqui* poterat prae stupore. 因驚懼不能講話. ❸ nihil frequentius *locutus* est. 講此事最多. ❹ (ut temere effutiit multa); ut insolenter *locutus* est. 出言傲慢. ❺ (da te in sermonem); *loquere* cum illis. 你應同他們講話. ❻ omnes de tuis laudibus *loquentur.* 衆人同聲稱讚你. ❼ tandem post longum silentium *loqui* coepit. 經過長久沉默之後，開始講話. ❽ frustra *loquimur* de hac re. 空談此事.

lŏr-a. *ae.* f.
【解】釀酒，(薄酒).

lōrāment-um. *i.* n. (*lorum*)
【解】皮條，皮帶.

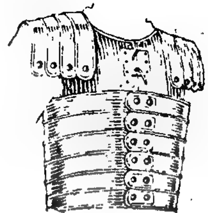
lōrārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】鞭笞，鞭打者.

LORARIUS

Lōrēt-um. vide **Laurētum.**

lōrĕ-us. *a, um.* adj. (*lorum*)
【解】皮條者.
【例】vestra faciam latera *lorea.* Plaut. 我剝汝背上之皮.

lōrīc-a. *ae.* f. (*lorum*)
【同】ferreum pectoris adversus tela munimentum.
【形】firmissima, ferrea, insignis, aenea.
【解】❶ 鎧甲. ❷ 柵欄，籬笆，墻垣. ❸ 粉刷.
【例】❶ cum *lorica* descendit in campum. 披甲入戰場. *lorica* conserta hamis. Virg. 鎖子甲，(戰袍).

LORICA 1

lōrīcārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】披甲者.

lōrīcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】舖地板.

lōrīcāt-us. *a, um.* part. v. *lorico.*
【解】披甲.
【例】*loricatus* eques. Liv. 披甲騎士. *loricato* squamosus pectore. Aus. 胸繫魚鱗甲.

lōrīc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】披甲，重鎧，裝甲，塗抹，刷新.
【例】*loricatus.* Liv. 披甲. pluribus se coriis *loricare.* Plin. 塗抹多次.

lōrīcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *lorica*)
【解】小堡壘，(衛障).
lōrĭp-es. *ĕdis.* adj. (*lorum pes*)
【解】腿彎曲，蹩脚，遲慢.
【例】*loripes* versus. Ennod. 蹩脚詩. distortis pedibus, in modum *loripedis.* 兩脚左轉右彎如蹩脚者.
lōr-um. *i.* n.
【解】皮帶，皮條，韁繩，皮鞭.
【例】*loris* aliquem caedere. 鞭笞某人.
lotī-o. *ōnis.* f. **lōtī-um.** *i.* n.
【解】洗滌，沐浴，溲溺，便溺.
【例】si *lotium* difficilius transibit. Cato. 倘便溺不便. *lotio* sacrorum linteaminum. 洗聖布.
1. lōt-ŏs. lōt-us. *i.* f.
【解】❶ 樹名(棗樹類). ❷ 白蓮，荷花. ❸ 金花果. ❹ 棕櫚果.
2. lōt-us. *a, um.* part. v. *lavo.*
【解】洗滌者.
lŭb-ens. lib-ens. *entis.* adj. (*libet*)
【解】如意，甘心情願.
【例】non me *libente* hoc facies. 我不滿意你行此事.
lŭbenter. adv. vide **libenter.**
【解】甘願，如意.
lŭbet. libet. v. impers. vide **libet.**
【解】稱心如意.
lŭbid-o. *ĭnis.* f. vide **libido.**
【解】妄想，嗜好，情慾.
lūbrĭc-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】磨光，潤滑.
lūbrĭc-um. *i.* n. (*lubricus*)
【解】滑地，險地，(fig.)危機，(失足危險)，(暗礁).
【例】*lubrico* itinerum. Tac. 路滑. in *lubrico* versari. Cic. 冒險. *lubricum* aetatis. Plin. (青年)年歲之危機.
lūbrĭc-us. *a, um.* adj.
【同】praeceps. periculosus, in proclive labens. X. Stabilis, planus.
【解】❶滑溜之地. ❷易滑，易動者. ❸(fig.)不定，危險，欺騙，躊躇，龍鍾，易誤.
【例】❶ *lubrica* via. Cic. 路滑. solum *lubricum.* 滑溜地面. *lubrica* glacies. Liv. 滑冰. ❷ *lubrici* oculi. Cic. 目眩，(眼球轉動). *lubricus* amnis. Hor. 河流湍激. ❸ aetas puerilis maxime *lubrica*(incerta) est. 兒童時代爲危險時期. *lubrica* adulescentiae via. Cic. 青年之路不定. *lubrica* defensio. Cic. 防衛不易. *lubricus* annus. Ov. 易逝的歲月. *lubricus* astu. Ov. 陰謀潛逃者. *lubricus* in disputando. Plin. 詭辯者.

Lūca bos. *Lucae bovis.* m. f. (bovis *Lucaniae*)
【解】象：羅瑪人稱象之別名.
Lūcānĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：義大利南部省名.
Lūcān-us. *a, um.* adj.
【解】Lucan. 者.
Lūcān-i. *ōrum.* m.
【解】Lucan. 之居民.
lūcănĭc-a. *ae.* f. (*Lucania*)
【解】臘腸，香腸.
Lūcān-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：Nero 時代之拉丁詩人.
lūc-ar. *āris.* n.
【解】神林賦稅，演員薪金.
lūcell-um. *i.* n. (dimin. *lucrum*)
【同】lucrum exiguum.
【解】薄息，微利，(蠅頭小利).
lūc-ens. *entis.* part. v. *luceo.* *-tior.*
【解】光耀彪炳者.
【例】*lucentes* papulae. Mart. 火瘤.
lū-cĕo. *cēs, xi, cēre.* v. intr.
【同】splendeo.
【狀】fere, jam nihilominus.
【解】❶光耀，閃爍. ❷ (fig.) 彪炳，顯明昭著.
【例】❶ luce *lucere* aliena. Cic. 迴光返照. nondum *lucebat.* Cic. 天猶未明. ❷ *lucent* oculi. 目光烱烱. virtus *lucet.* Cic. 聖德彪炳. lux perpetua *luceat* eis. 永光照耀伊等.
lūcern-a. *ae.* f. (*luceo*)
【同】lumen, lychnus.
【解】燈.
【例】in sole *lucernam* adhibere. Cic. (prov.) 日光下點燈(無用). ante *lucernas.* Juv. 點燈(黑夜)以前.

LUCERNA

lūcesc-o. lūcisc-o. *is, luxi, ĕre.* v. intr. (*luceo*)
【同】dilucescit, lucere incipit.
【解】❶始明，漸明. ❷ (impers.)天漸亮，黎明.
【例】❷ *lucescit* hoc jam. Plaut. 天已漸明亮. *lucescit.* Cic. 黎明.
lūci. adv. (abl. antiq.)
【解】白天.
lūcĭdē. adv. (*lucidus*), *-dius, -dissime.*
【解】光耀，顯著，清朗，敏悟.
【例】*lucide,*(dilucide) et breviter definire. 明顯而簡要的界說.
lūcĭd-um. adv. (*lucidus*)

【解】彪炳，卓著，灼然，(炯炯).

lūcid-us. *a, um.* adj. (*lux*), *-dior, -dissimus.*
【解】❶ 燦爛，輝煌. ❷ (fig.) 明顯，顯著，昭然.
【例】❷ *lucida* saxa. Stat. 光澤之大理石. *lucidus* amnis. Ov. 晶瑩河水.

1. lūcĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*lux fero*)
【同】stella veneris.
【解】含光，射光者，照耀者，(提燈者).

2. Lūcĭf-er. *ĕri.* m. nom. propr. ❶ stellae. 金星，曉明星. ❷ principis diabolorum. 本名魔鬼首領.

Lūcĭfĕr-a. *ae.* f. nom. propr. Dianae.
【解】Diana 之別名.

lūcĭfŭg-a. *ae.* m. vide **lucifugus.**
【解】畏避光者.

lūcĭfŭg-us. *a, um.* adj. (*lux fugio*)
【解】畏避光者.
【例】*lucifuga* avis. Isid. 夜鶯.

lūcisc-o. vide **lucesco.**

lūci-us. *i.* m.
【解】黑魚，(竹籤魚).

lŭcrātīv-us. *a, um.* adj. (*lucror*)
【解】有利，有裨益，(時會可乘).
【例】ex causa *lucrativa.* Dig. 餽贈名義.

lŭcrāt-us. *a, um.* part. v. *lucror.*
【解】獲利受益者.

lucri-făcio. *facĭs, fēci, factum, facĕre.* v. tr.
【同】lucror.
【解】獲利，生息，賺利贏得.
【例】*lucrifacere* pallium. Petr. 獲得氅衣. facere argenti aliquantum *lucri.* Plaut. 賺得些銀錢. *lucrifacere* nomen. Varr. 留名.

lucrĭfic-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】獲利，佔便宜.

lŭcri-fīo. *fīs, factus sum, fiĕri.* v. passiv. v. *lucrifacio.*
【解】賺錢，贏利.

Lŭcrīn-us lac-us (vel) **Lŭcrīn-us.** m. nom. propr. loci.
【解】湖名：在 Campania, Puteolus 附近.
Lucrīn-us. *a, um.* adj. **Lucrinens-is.** *e.* adj.

lŭcr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr. (*lucrum*)
【同】lucrifacio, lucrum facio, quaestum facio, compendium facio.
【狀】impune. X. Perdo.
【解】獲得，贏得，賺得，(利息)，漁利，獲裨益.
【例】in forum se multi conferunt. =ut plurimum *lucrentur.* =ut lucri plurimum faciant. =ut quaestus faciant maximos. = lucri spe et cupiditate. 衆人往市場爲獲得鉅利. si mundum universum *lucretur*.... 若獲得普世....

lŭcrōs-us. *a, um.* adj. (*lucrum*), *-sior, -sissimus.*
【解】獲利，有益，便宜.

lucr-um. *i.* n.
【同】quaestus, compendium, feneratio.
【形】immensum et infinitum, invitum, non magnum, praeclarum, praesens.
【解】利息，利潤，裨益，便易，便利.
【例】in *lucris* ponere. Pl. 視以爲利. *lucrum* facere. Pl. 獲利. *lucra* facere. Cic. 獲利. *lucri* facere aliquid. Pl. 獲得某物. homo uni *lucro* intentus. 專心營利之人. omnia ad quaestum et nundinationem traducit. 使一切事爲收益取利. plerique quaestu ducuntur et *lucro*; (*lucro* vivere). 大多數人受利益驅使. ex ea re nihil *lucri* habeo, (nihil ad me redit). 由此我毫無所得.

luct-a. *ae.* f.
【解】比武，比賽，角鬪，搏鬪，爭鬪.

luctām-en. *inis.* n. (*luctor*)
【解】競爭，比武，奮鬪.

luct-ans. *antis.* part. v. *luctor.*
【解】競爭者，比武者，決鬪者.
【例】*luctantes* viri. Prop. 比武之人. *luctantia* colla. Ov. 倔强(强項)者.

luctātĭ-o. *ōnis.* f. (*luctor*)
【同】concertatio.
【形】incerta, magna.
【解】競爭，格鬪，奮鬪.
【例】sine adversario nulla est *luctatio.* 無對方，不能相爭.

luctāt-ŏr. *ōris.* m. (*luctor*)
【解】競爭者，格鬪者.

luctāt-us. *a, um.* part. v. *luctor.*
【解】爭鬪，格鬪者.
【例】quarum esset partium, diu *luctatus.* Vell. (fig.) 久已躊躇，不知隨何黨派.

luctāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】鬪爭，競賽.

luctĭfic-us. *a, um.* adj. (*luctus facio*)
【解】令人痛心悲傷，貽禍.
【例】clades *luctificae.* 慘敗.

luctĭsŏn-us. *a, um.* adj.
【解】悲哀之音.

luct-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【同】concerto, contendo.
【狀】amplius.
【解】爭鬪，決鬪，格鬪，競爭.
【例】*luctari* cum aliquo. 與人爭鬪. *luctari* morti. Sil. 與死亡決鬪. *luctari* remis. Ov. 奮力搖槳.

luctŭōsē. adv. (*luctuosus*), *-sius.*

【解】悲慘可憐.

luctŭōs-us. *a, um.* adj. (*luctus*), *-sior, -sissimus.*
【同】funestus, luctu plenus, quod habet luctum.
【解】❶傷痛，悲哀，悽慘，不幸(事). ❷不幸遭遇，丁憂(守喪).
【例】❶dies populo *luctuosus.* 民衆哀痛之日. ❷fuit hoc *luctuosum* suis. Cic. 爲自己之人此乃大不幸事.

luct-ŭs. *ūs.* m. (*lugeo*)
【同】maestitia, maeror, squalor, sordes, lacrimae, fletus.
【形】acerbissimus, continuatus, domesticus, gravissimus, imprudens, magnus, publicus, summus, tantus.
【解】❶痛苦，憂傷，悲哀，痛悼，涕泣. ❷喪服，喪禮，災害，凶禍.
【例】❶*luctum* alicui importare. Phaed. 令人悲傷. *luctu* manare. V. Fl. 痛淚交流. civitas universa in *luctu* erat, (*luctu* conficiebantur). 全城痛悼，悲傷. incidere in maximos *luctus.* 沈痛英名. ❷*luctum* minuere. Fest. 縮短喪期.

lūcŭbrāti-o. *ōnis.* f. (*lucubro*)
【同】vigiliae nocturnae, commentatio.
【解】燈下操作.
【例】ad *lucubrationem.* Col. 至深夜操作.

lūcŭbrātōri-us. *a, um.* adj.
【解】夜作者.

lūcŭbrāt-us. *a, um.* part. passiv. v. *lucubro.*
【解】作夜工者，深夜作成者.

lūcŭbr-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】elaboro, elucubro.
【解】❶intr. (tr.)燈下操作，夜作. ❷tr. 夜間作成.
【例】❶accipe opusculum his contractioribus noctibus *lucubratum.* 請收納我在較短之夜，所完成之小作品. ❷*lucubrare* viam. Apul. 夜間行路. *lucubrare* farinam. Apul. 夜間磨小粉.

lūcŭlente. adv. (*luculentus*)
【同】copiose, splendide.
【解】輝煌，壯麗，卓絕.
【例】*luculente* scribere, dicere. 講話，寫作，清淅文雅.

lūcŭlentĕr. lūcŭlentē. adv. (*luculentus*)
【同】luculente, egregie.
【解】華麗，燦爛，卓越，傑出貌.

lūcŭlent-us. *a, um.* adj. (*lux*)
【同】elegans, praestans, insignis, grandis.
【解】❶光明，輝煌，昭彰. ❷(fig.)卓絕，優雅，富麗堂皇，嚴重，(傷)，有權威(證人).
【例】❶*luculentus* caminus. Cic 灶火熊熊. *luculentum* vestibulum. Plin. 燦爛輝煌之外廳. ❷*luculentus* scriptor. Cic. 文雅之著作家. *luculenta* oratio. Solin. 演詞堂皇. *luculentus* dies. Plaut. 清朗之日. *luculentum* patrimonium. Cic. 豐富之祖產. *luculenta* plaga. Cic. 傷勢嚴重. *luculenti* auctores. Cic. 有權威之作家.

Lūcull-us. *i.* m. nom. propr. homin. (trib.)
【解】人名：Lucinia 族多人之名，如 L. Lucinius *Lucullus.* 因得勝 Mithridate. 並其財富著名.

lūcŭl-us. *i.* m. (dimin. *lucus*)
【解】小樹林，荆棘.

Lŭcŭm-o. (sync. **Lucmo** (vel) **Lucmon**). *ōnis.* m. nom. propr. homin.
【解】人名: Romulus之盟友，—又爲Tarquinius 來羅瑪以前之名.

lūc-us. *i.* m.
【同】nemus sacrum.
【形】sanctus.
【解】仙林，—(poet.)樹林.

lūcust-a. locust-a. *ae.* f.
【解】蝗虫.

lūdĭbrĭōsē. adv.
【解】嘲笑，侮辱狀.

lūdĭbrĭōs-us. *a, um.* adj. (n. pl. subst.)
【解】侮辱，傲慢者.

lūdĭbri-um. *i.* n. (*ludus*)
【同】irrisio.
【解】❶戲弄，嘲笑，侮慢，凌辱. ❷笑柄，玩物.
【例】❶*ludibrio* habere aliquem. Pl. 戲弄人. per *ludibrium.* Liv. 嘲笑狀. *ludibrium* aurium. Liv. 耳聞錯誤. corporum *ludibria.* Curt. 凌辱人身. *ludibrio* aliis esse nolo. 我不願爲他人嘲笑. *ludibrio* haberi nolo. 我不願爲他人嘲笑. ❷*ludibrio* ventis. Virg. 風吹. *ludibrio* me adhuc habuisti. Plaut. 你還嘲笑我. reddere aliquem *ludibrium* omnium. Just. 使衆人嘲笑某人.

lūdĭbund-us. *a, um.* adj. (*ludo*)
【同】alacer, per jocum et ludum.
【解】滑稽，戲弄，玩弄，輕易.
【例】oculi *ludibundi.* Gell. 活潑眼睛. *ludibundus* dixerat. Prud. 戲弄之言. omnia *ludibundus* perficies. 你輕易完成一切.

lūdĭc-er. lūdĭcr-us. *cra, crum.* adj.
【解】娛樂，消遣.
【例】sermo *ludicrus.* 笑話. armorum exercitatio *ludicra.* 玩弄武器.

lūdĭcre. adv.
【解】戲弄，詼諧.

lūdĭcr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】 諧諧，玩弄，遊戲.
lūdĭcr-um. *i.* n.
【解】 公共娛樂，遊藝，遊戲.
lūdĭcr-us. *a, um.* adj. vide **ludicer.**
【同】 jacularis.
【解】 玩弄，消遣者.
【例】 sermo *ludicrus.* 笑話.
lūdĭ-făcio. *făcĭs, fēci, factum, făcĕre.* v. tr.
【解】 戲弄，玩弄.
lūdĭfĭcāti-o. *ōnis.* f.
【解】 戲弄，嘲笑，欺罔.
【例】 *lūdĭfĭcātio* in usum venit. 習用戲弄方式.
lūdĭfĭcāt-or. *ōris.* m.
【解】 愚弄人，欺騙人者.
lūdĭfĭcāt-us. *a, um.* part. v. *ludifico.*
【解】 受欺騙.
lūdĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 illudo, decipio.
【解】 戲弄，譏笑，欺罔.
【例】 pulchre *ludificor.* Plaut. 我被巧詐.
lūdĭfĭc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*ludus facio*).
【解】 戲弄，嘲笑，譏諷，欺罔.
【例】 (*ludificari*) aliquem. Pl. 戲弄人. (*ludificari*) aliquam rem. Cic. 玩弄物. (*ludificari*) nugas. Plaut. 閒言浪語.
lūdĭmăgist-er. *ri.* m.
【解】 館師，業師.
lūdĭ-o. *ōnis.* m. **lūdĭ-us.** *i.* m.
【解】 倡優(伶人)，舞蹈者，演啞劇者.
lūdĭ-us. *i.* m. (*ludus*) vide **ludio.**
【同】 histrio.
【解】 優伶，舞蹈者.
lū-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. intr. vel tr.
【同】 ludo utor, animi causa exerceor.
【狀】 jocose, satis, familiariter, lautissime, lepide, studiose, multum ac diu.
【解】 I. intr. ❶ 遊戲，遊玩，遊藝. ❷ 娛樂，玩弄，消遣，詼諧.
II. tr. ❶ 戲弄. ❷ 戲作，扮演. ❸ 欺騙.
【例】 I. ❶ *ludere* pila. Cic. 玩球. *ludere* in pecuniam. Plaut. 賭博. *ludere* alea. Cic. -aleam. Suet. 玩骰子. *ludere* in lacu. Ov. 遊於湖上. ❷ *ludere* versibus. Virg. 作詩自娛. *ludere* in numerum. Virg. 習音節自娛. II. ❶ *ludere* otium. Mart. 乘暇自娛. *ludere* operam (in re). Plaut. 妄費光陰. *ludere* periculum. Mart. 冒險. ❷ *ludere* carmina pastorum. Virg. 演唱牧童歌曲. *ludere* bonum civem. 扮演良民. ❸ *ludere* aliquem. Cic. 向人開玩笑. *ludens* id dixeram. 戲言耳. (*ludere*) aliquem dolis. Ter. 欺騙人.
lūd-us. *i.* m.
【同】 munus, spectaculum ludiorum; schola; jocus.
【形】 campestris, compitalitius, gladiatorius, jucundus, novus, talarius; aediles, amplissimi, antiquissimi, apparatissimi, magnificentissimi, solemnes, castissimi, grati, publici, scaenici, sumptuosi.
【解】 ❶ 遊戲，消遣，娛樂，賭博. ❷ a) 兒戲瑣事. b) 笑話，詼諧，(打諢). ❷ 學校，學塾.
【例】 ❶ *ludos* facere Apolloni. Cic. 爲敬亞波羅神演戲. trinos *ludos* facere. Cic. 三次演戲. festi dies *ludorum.* Cic. 遊藝節日. *ludis* circensibus. Cic. 競賽遊藝會. *ludis* Olympiae. Cic. 阿林匹遊藝會. sibi *ludos* facere. 消遣. *ludus* militaris. Liv. 閱兵. spectatum *ludos* ire. 去觀劇. *ludus*, pecunia exposita, vetitus clericis. 禁止神職人員賭博. ❷ a) *ludus* est perdiscere. Cic. 學習是易事. b) amoto *ludo.* Hor. 非同兒戲. per *ludum.* Cic. 戲言式. *ludus* aetatis. Liv. 青年娛樂. *ludos* facere alicui, (vel) aliquem. Plaut. 戲弄人. *ludos* praebere, alicui reddere. Ter. 以某爲戲弄對象. litterarius *ludus*, litterarum *ludus.* Pl. 文藝，文學. ❸ *ludum* aperire. Cic. 開學. *ludus* fidicinius. Plaut. 音樂學校. *ludi* magister. 館師. *ludus* gladiatorius. Suet. 習劍學校.
【註】 ❶ *ludos* publicos apparare, curare, edere, committere. 準備...公共娛樂...公演.... *ludos* publicos instaurare, intermittere, spectare. 復興中止.... ❷ datur aliquis *ludus* illi aetati. 青年...娛樂.... exercitatione *ludoque* campestri uti. 野戰演習. ❸ per jocum et *ludum* aliquem evertere. 捉弄人. ❹ ex eo *ludo* ac pueritiae disciplina, multi clari viri profecti sunt. 許多名人由兒童學習開始.
lŭ-ēs. *is.* f.
【同】 pestis, (per transl.) morum contagio.
【形】 impura.
【解】 ❶液體，流質. ❷瘟疫，傳染病，(fig.) 公共災害，風俗敗壞.
【例】 ❶ *lues* caeli. Lucr. 瘟疫，(毒瘴). *lues* carceris. Sen. 監獄的臭惡. ❷ *lues* morum. Plin. 品行的敗壞.
Lugdūn-um. *i.* n. nom. propr. urbis.
【解】城名:在高盧(地).今之Lyon.**-ensis.** *e.* adj.
lūg-ens. *entis.* part. v. *lugeo.*
【解】 痛哭涕泣者.
【例】 *lugentes* campi. Virg. 涕泣之地(地獄).
lū-gĕo. *gēs, xi, ctum, gēre.* v. intr. vel tr.

【同】in luctu sum, squaleo, maereo.
【解】❶ intr. 悲哀，悲嘆，哭泣，居喪，守制. ❷ tr. 痛惜，傷嘆，痛悼，惋惜.
【例】❶ ad rogum filius *lugetur*. Cato. 在兒子焚屍場前哭泣. ❷ *lugere* mortem filii, fortunam reipublicae. 痛哭兒子的死，國家的命運.

lūgŭbrĕ. adv.
【解】悲哀，悽慘狀.

lūgŭbri-a. *um.* n. pl. (*lugubris*)
【解】喪事，喪服.

lūgŭbr-is. *e.* adj. (*lugeo*)
【同】funebris.
【解】❶ 居喪，不祥，貽禍者. ❷ 悲哀，憂愁者.
【例】❶ *lugubris* vestis. Ter. 喪服. *lugubris* ornatus. Cic. 喪服. *lugubris* domus. Liv. 丁憂之家. fratris mei lacrimae sordesque *lugubres*. 兄弟之喪服痛淚. ❷ *lugubre* officium. Sen. 可悲傷之職務. cane *lugubre*. Hier. 唱輓歌，(蒿里，薤露).

lumbāg-o. *ĭnis.* f. (*lumbus*)
【解】腰痛，(輭弱).

lumbār-e. *is.* n. (*lumbus*)
【解】腰帶，短袴，腰裙.

lumbrĭc-us. *i.* m.
【解】地虫(地蛆)，地龍.

lumbŭl-i. *ōrum.* m. pl.
【解】獸腰(腎)，脊肉.

lumb-us. *i.* m. **lumb-i.** *ōrum.* m. pl.
【解】腰，脊，腎.
【例】*lumborum* solutorum esse. Per. 折腰.

lūmect-um. *i.* n.
【解】荆棘叢.

lūm-ĕn. *ĭnis.* n. (*lux luceo*)
【同】lux. X. Tenebrae.
【形】aeternum, clarum, dilucidum, breve, illustre, suave, divinum, magnum, mediocre, perpetuum, rutilum, summum, supremum, tenue, vernum, fervidum.
【解】I. ❶ 光明，日光. ❷ 燈光，火炬. ❸ 天明，(白天)，(生命之光). ❹ 目光，(眼目). ❺ 屋之透明處，(視線). ❻ 圖畫(陰)陽. ❼ 透光之孔洞(窗).
II. ❶ (fig.) 明顯，昭著，光輝. ❷(火炬)美飾. ❸ 光榮，美譽. ❹ 文詞之美.
【例】I. ❶ *lumen* solis, lucernae. Cic. 日光. tabulas in bono *lumine* collocare. Cic. 置圖畫於光明之處. ❷ *lumini* oleum instillare. Cic. 燈中添油. ❸ *lumine* quarto. Virg. 第四日. *lumine* adempto. Lucr. 斷其生命之光). ❹ *luminibus* amissis. Cic. 眼目失明. *lumine* torvo. Virg. 側目，(怒目). ❺ alicujus *luminibus* obstruere. Cic. 遮蔽人之視線. ❼ duo *lumina*. Cic. 兩孔洞.
II. ❶ *lumen* adferre. Cic. 開啓. ❷ *lumina* civitatis. Cic. 本國之榮光. ❸ honestatis quasi *lumen* aliquod aspicere. Cic. 視如正義之光芒. ❹ dicendi *lumina*. Cic. 綺文麗句. urbs *lumen* gentium. Cic. 此城為人類之大觀. *lumina* requisita in Missa, et expositione SS. SS. 彌撒及明供聖體時當燃之蠟燭. *lux* electrica in altari. 祭臺上之電燈.

lūmĭnār-e. *is.* n. **lūmĭnār-ĭa.** *ĭum.* n. pl.
【同】lumen.
【解】星辰，燈燭.
【例】*luminaria* caeli. Arn. 星光.

lūmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】光照，照耀.

lūmĭnōs-us. *a, um.* adj. (*lumen*)
【解】明亮，輝煌，燦爛者.
【例】partes maxime *luminosae*. 最明亮部份.

lūn-a. *ae.* f. (*luceo*)
【形】major, nova.
【解】❶ 月，太陰，一月. ❷ 月牙，金鈎.
【例】❶ plena *luna*. Cic. 月圓. ❷ *luna* nova. Cic. 新月. *luna* nascens. 上弦(上皖) ❸ *luna* decrescens, senescens. 下弦(下皖). ❹ *luna* crescens, (se reficiens), adolescens. 上弦. *luna* secunda, quarta... 月之初二初四.... *lunae* dies.. Inscr. 月之第幾日...一星期一.... ❺ *luna* laborat. Cic. 月蝕. *lunae* defectus, defectio. Cic. 月蝕.

lūnār-is. *e.* adj.
【解】屬於月者，月形者.
【例】*lunaris* et infimus cursus. 月循環軌道最近者.

lūnātĭc-us. *a, um.* adj.
【解】瘋症，(隨月盈虧).
【例】*lunaticus* oculus. Virg. 計時目眩症.

lūnāt-us. *a, um.* part. v. *luno.*
【解】月牙形者，(鈎形).
【例】ferramentum *lunatum*. Col. 月牙刀，(鐮刀). *lunata* cauda. Sen. 捲尾.

lūn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*luna*)
【解】作月牙形，作彎弓形.

lūnāt-us. *a, um.* adj.
【解】月牙形者.

lunt-ĕr. vide **linter.**

lūnŭl-a. *ae.* f. (dimin. *luna*)
【解】月牙，金鈎.

lŭ-o. *ĭs, i,* (*ĭturus*), *ĕre.* v. tr.
【同】persolvo poenas, poenas do; expio, abstergo.
【解】❶ 償還，補償. ❷ 受懲，受罰. ❸ 滌

除，補贖.
【例】❶ (*luere*)aes alienum. Curt. 淸償債務. (*luere*) pignus. Dig. 償保證金. ❷ (*luere*) peccata sua. Liv. 受罪罰. (*luere*)sanguine. Virg. 流血贖罪. (*luere*)capite. Liv. 以死抵罪. parentum scelera filiorum poenis *lui*. Cic. 父母之罪，兒女代贖. *luere* poenas. Cic. 受罰. *luere* supplicia crucibus. Just. 受苦架刑. ❸ *luere* sanguine maculas vitiorum. Cic. 流血滌罪.

lŭp-a. *ae.* f. (*lupus*)
【解】牝狼，(母狼).

lŭpān-ar. *āris.* n.
【解】娼寮，妓院.

lŭpāt-a. *ōrum.* n. pl. **lŭpāt-i.** *ōrum.* m. pl.
【解】馬嚼鐵，馬勒，轡.
【例】*lupata* frena. 馬勒.

lŭp-i. *ōrum.* m. pl.
【解】馬嚼鐵，vide **lupa.**

lŭpīn-um. *i.* n.
lŭpīn-us. *i.* m.
【解】綠豆，(野荳).

1. lŭpīn-us. *a, um.* adj.
【解】屬狼者.
【例】folliculus *lupinus.* 小狼皮袋.

2. lŭpīn-us. *i.* m.
【解】野荳，一戲中假銀錢.
【例】quid distent aera *lupinis*?Hor. 眞假銀錢如何分辨.

lŭp-us. *i.* m.
【解】狼，一魚類一蒺藜，馬勒，一猿牙，鐵鈎，小鐵錨.
【例】*lupo* ovem committere. Ter. 託狼看守羊群. *lupum* auribus tenere. Ter. 執狼耳，(進退兩難). *lupus* in fabula. (prov.)(童話之狼)聞風話雨.

lūr-a. *ae.* f.
【解】皮袋.

lurc-o. *ōnis.* m.
【解】饕餮之徒.
【例】*lurco* tribunus plebis. 貪食之民長.

lūrĭd-us. *a, um.* adj.
【同】supra modum pallidus.
【解】❶ 灰白色，(土色)靑灰色，(鉛色). ❷ 致發土色者.
【例】❶ *luridi* dentes. Hor. 黃牙. ❷ corpus *luridis* maculis deforme. 有土色斑點之醜陋身體.

lūr-or. *ōris.* m.
【解】淡黃色.

luscĭnĭ-a. *ae.* f.
【解】畫眉，(黃鶯).

luscĭnĭŏl-a. *ae.* f.
【解】小畫眉.

luscĭnĭ-us. *i.* m. (*luscinia*)
【解】畫眉.

luscĭn-us. (**luscus**). *a, um.* adj.
【同】uno captus oculo, cocles.
【解】獨目者，眇一目者.

luscĭtiōs-us. *a, um.* adj.
【解】明於夜視者，近視者.

lusc-us. *a, um.* adj. vide **luscinus.**

lūsĭ-o. *ōnis.* f. (*ludo*)
【形】laboriosae, multae.
【解】遊戲，消遣.
【例】pueri *lusionibus* laboriosis delectantur. 兒童喜愛勞力運動，(遊戲). in ludum discendi non *lusionis.* Cic. 我來讀書，非爲遊戲.

Lūsĭtānĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：古羅瑪 Hispania 三省之一，今之 Portugal.
Lusitān-i. *orum.* m. pl. **Lusitān-us.** *a, um.* adj.

lūsĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】屢玩，屢次戲弄.

lūs-or. *ōris,* m.
【同】qui ludit, (aut) decipit.
【解】❶ 好賭博者. ❷ (fig.)滑稽詼諧之著作家.
【例】*lusorem* suum deludere. 戲弄騙己者.

lūsōrĭ-us. *a, um.* adj. (*lusor*)
【解】❶ 玩弄，遊戲者. ❷ 供玩賞者，消遣者. ❸ 詼諧者，諷刺者，虛僞者.
【例】❶ *lusoriae* minae. Plaut. 虛嚇. ❷ *lusoriae* naves. Amm. 游艇. ❸ *lusorium* imperium. Plaut. 僞權.

lustrāl-is. *e.* adj. (*lustrum 2*)
【解】❶ 用以洗滌，(滌罪者). ❷ 屬於五年期者，古羅瑪之五年潔淨祭.
【例】❶ *lustrale* sacrificium. Liv. 滌罪之祭 (=太牢之祭：祭牛羊豕). ❷ *lustrale* aurum Inscr. ❸ *lustralis* collatio. Theod. 五年滌罪祭時工人所納之稅.

lustrām-en. *ĭnis.* n.
【解】洗滌之物.

lustrātĭ-o. *ōnis.* f. (*lustro*)
【同】peragratio.
【解】❶ 行滌罪取潔之祭. ❷ 巡行，巡閱，巡邏，游弋.
【例】❷ *lustratio* solis. Cic. 日之循環 itinerum *lustratio* municipiorum. 巡閱屬邑.

lustrāt-us. *a, um.* part. passiv. v. *lustro.*

lustrĭc-us. *a, um.* adj.
【解】洗滌者.

【例】 *lustricus* dies. Fest. 浴嬰兒日.
lustr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*lustrum 2*)
【解】 I. ❶ (propr.) 洗滌，行取潔祭，(爲軍旅，爲屬邑).
II. (fig.) ❶ 環行，週遊. ❷ 查閱，檢閱，(軍隊啓程前，行贖罪祭). ❸ 巡閱，巡視. ❹ 光照，照耀.
【例】 I. (*lustrare*) coloniam, exercitum. Cic. 檢閱殖民地軍隊.
II. ❶ (*lustrare*) aliquem choreis. Virg. 在人前循環跳舞. ❸ (*lustrare*) Aegyptum. Cic. 巡視(週遊)埃及. (*lustrare*) oculis, animo. Cic. -(totam terram). 觀察念想普世. (*lustrare*) lumine. Lucr. 照耀事物.
1. lustr-um. *i.* n. (ordin. in plur.)
【解】 ❶ 有泥濘之處. ❷ 巢穴，洞窟，淵藪. ❸ 陋室，淫蕩之地.
2. lustr-um. *i.* n. (*luo*)
【同】 quinquennale spatium, Olympias.
【形】 infelix, superius.
【解】 ❶ 羅瑪督察官每五年舉行之滌罪祭. ❷ 滌罪禮，贖罪祭. ❸ 五年期，(羅瑪督察官租出國有產業，五年爲期).
【例】 ❶ *lustrum* condere. Cic. 五年結束祭. sub *lustrum* censeri. Cic. 檢閱之末祭. ❷ *lustra* Apollini sacrificare. Liv. 獻滌罪與亞波神. ❸ *lustrum* agere. Liv. (perficere). 完成五年檢閱.
1. lūs-us. *a, um.* part. passiv. v. *ludo.*
【解】 被戲弄，諷刺，欺騙者.
【例】 hoc juveni mihi *lusum* carmen. Ov. 此詼諧詩我少年時已逸失.
2. lūs-ŭs. *ūs.* m.
【解】 ❶ 遊戲消遣. ❷ (fig.) 詼諧，趣語.
【例】 ❶ *lusus* exercere. Liv. 遊戲. ❷ dare de se *lusus* alicui. Quint. 與人開玩笑.
lŭtāment-um. *i.* n.
【解】 場地，硬地.
lŭtārĭ-us. *a, um.* **lutens-is.** *e.* adj.
【解】 陷泥濘者，拖泥帶水者.
lŭtāt-us. *a, um.* part. pass. v. *luto.*
【解】 染泥污塗泥者.
lūtĕŏl-us. lūtĕ-us. *a, um.* adj.
【解】 淡黃色.
lŭtesc-o. *is, ĕre.* v. intr.
【解】 塗污，滿泥濘者.
Lūtētĭ-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】 城名.
【例】 *Lutetia* Parisiorum. Caes. 巴麗.
lūtĕ-um. *i.* n.
【解】 黃金色，蛋黃色.
【例】 color in *luteum* inclinatus. Plin. 淡黃色.

1. lŭtĕ-us. *a, um.* adj. (*lutum*)
【同】 nullius pretii, (aut) ponderis, levis, ineptus, homulus, ex luto et argilla factus.
【解】 泥製者，染泥者，污穢者，卑賤者.
【例】 *luteum* aedificium. Plin. 土屋. homo *luteus.* 無價值之人.
2. lūtĕ-us. *a, um.* adj. (*lutum*)
【解】 黃土色，紅黃，(早霞色).
【例】 *lutea* pellis. Pers. 膚作土黃色.
lŭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*lutum*)
【解】 塗泥，污穢.
lŭtōs-us. *a, um.* adj. (*lutum*)
【解】 污濁，染泥，塗泥者.
lutr-a. lytr-a. *ae.* f.
【解】 水獺.
lŭtŭlent-us. *a, um.* adj. (*lutum*)
【同】 -lutulentior, impurus, luto caenoque oblitus, luto plenus.
【解】 泥漿，塗泥，拖泥帶水，污穢者.
【例】 *lutulenta* sus. Hor. (in caeno volutatur). 污穢彘(猪)，(混泥濘中). *lutulenta* vitia. 不潔毛病. humus *lutulenta.* 濁水.
1. lŭt-um. *i.* n.
【同】 terra humore soluta et putris.
【解】 泥土，泥漿，泥濘，污穢處，污涸物，膠泥，(舞劍者塗身之泥土).
【例】 *luto* aspersus. Hor. 滿身泥濘. medio *luto* esse, in *luto* haerere. Plaut. (prov.) 陷泥濘中. omnia pro *luto* habere. Petr. 視一切如糞土.
2. lūt-um. *i.* n.
【解】 玉簪(植)，黃色.
【例】 *luto* corpora tangere, (tingere). Tib. 身呈黃色.
lux. *lūcis.* f.
【同】 lumen. X. Tenebrae.
【形】 aliena, clara, communis, dulcis, forensis, illustris, larga, tenuis, varia, verissima.
【解】 ❶ 光輝，日光，燈光，寶石光彩. ❷ 白晝，白天，日間. ❸ 現世生命. ❹ 目光，(視覺官能). ❺ 大衆前. ❻ 救濟，援助. ❼ 精英光華.
【例】 ❶ *lux* solis. 日光. *lux* lychnorum. 燈光. ❷ cum prima *luce.* Cic. prima *luce.* Caes. 清晨. *luce, luci.* Cic. 白天. ❸ in *lucem* edi. Cic. 生於世. *lucem* relinquere. Cic. 遺棄光明. ❹ damnum *lucis* ademptae. Ov. 目失明. ❺ in *luce* atque in oculis civium. Cic. 在民衆目前. *lux* forensis. Cic. 市場前. ❻ *lucem* adferre reipublicae. Cic. 援助(增光)民國. civibus *lucem* ingenii porrigere. Cic. 藉其天才指導國人. ❼ haec

urbs, *lux* orbis terrarum. 此城乃照世之光.
【註】❶ in *lucem* proferre. 顯露. ❷auctoris sententiae *lucem* desiderant. 著者意見不清楚. ❸ *lucem* reipublicae afferre. 光照(援助)民國. ❹ *luce* palam in foro saltare. 白天在市場當衆跳舞. ❺ *lucis* usuram alicui eripere. 奪人生命.

luxāt-us. *a, um.* part. pass. v. *luxo.*
【解】骨脫骱，脫臼.
【例】articuli *luxati.* 骨脫節.

lux-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】脫骱，脫臼，分離.

luxŭrĭ-a. *ae.* f. **luxŭrĭ-ēs.** *ēi.* f.
【同】luxus, libido.
【形】agrestis, nova et inaudita, privata, profusa, singularis, vitiosa.
【解】❶ 繁冗，富裕，過度. ❷ 豪華，奢靡，驕侈，妄用職權，一淫佚，放縱生活，邪淫.
【例】❶ *luxuria* foliorum. Virg. 枝葉繁茂. herbarum *luxuries.* 草木昌茂. ❷ res ad *luxuriam* pertinentes. Caes. 奢靡物品. per *luxuriam* sua bona profundere, (consumere). 浪費資財. *luxuriae* se dedere. 度淫蕩生活. *luxuria* senectuti turpissima. 老年淫佚放蕩，最爲可恥.

luxŭrĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*luxuria*)
【同】lascivio, abundo.
【解】❶ a) (草木)，昌盛，繁茂，蓊鬱. b) (動物)，繁殖，肥壯. c) (事物)，豐富，繁多. ❷ (fig.) 娛樂，淫佚，放蕩.
【例】❶ *luxuriare* in frondem. Plin. 枝葉繁茂. *luxuriat* corpus in immodicum modum. Gell. 身體過於肥胖. *luxurientis* ingenii fertilitas. Plin. 富於著作之天才. *luxuriare* aqua. Ov. 湧泉. ❷ deposito periculorum metu, *luxuriant* animi. 因無憂無懼而精神愉快. mersus secundis rebus *luxuriaverat* animus. 因諸事順利，而沈湎逸樂.

luxŭrĭ-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】繁盛，淫佚過度.
【例】ubi sanguine multo *luxuriata* fames. Stat. 飲血充飢.

luxŭrĭōsē. adv. (*luxuriosus*), *-sius, -sissime.*
【解】無節，過度，淫佚放蕩.

luxŭrĭōs-us. *a, um.* adj. *-sior, -sissimus.*
【同】intemperans.
【解】❶ 繁茂，昌盛，奢靡，豪華. ❷ (fig.) 過度，無節，淫佚放蕩.
【例】❶ *luxuriosa* vitis. Col. 繁茂之葡萄樹. *luxuriosa* frumenta. Cic. 叢生之小麥. ❷ *luxuriosa* laetitia. Liv. 喜樂過度. *luxuriosa* convivia. Just. 豐美筵席. vestitus *luxuriosus.* Varr. 衣飾豪華.

1. lux-ŭs. *a, um.* adj. (*luxatus*)
【解】脫節，脫臼.

2. lux-ŭs. *ūs.* m.
【同】intemperantia profusioque in victu et cultu corporis, cultus opulentia.
【解】❶ 過度，無節，放蕩. ❷ 豪華，奢靡，排場.
【例】❷ *luxu* fluentem et liberalius sibi indulgentem repente calamitas oppressit. 度日奢靡且過度放蕩者，突遭災禍打擊.

Lycāŏnĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：在小亞細亞.

lycē-um (melius: **lycī-um**) . *i.* n.
【解】❶ 古時在雅典城外，Ilissos 河畔著名之學校名，Aristoteles 曾講學於此. ❷ 公立學校，書舘.

lychnĭc-us. *i.* m.
【解】花燭臺，花燈臺，大掛燈.

lychn-is. *ĭcis.* f. (et) adj.
【解】提燈者，花燈，寶石類.

lychnūch-us. *i.* m.
【同】quod lucernam sustinet.
【解】燈臺.
【例】ad *lichnicum* ligneum scripsi. 我書於小木燈臺下.

lychn-us. *i.* m.
【同】lucerna.
【解】燈.
【例】pendentes *lychni.* Lucr. 掛燈. lux *lychni.* 燈光.

Lycĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：在古羅瑪之小亞細亞.

Lycĭ-i. *ōrum.* m. pl. **Lycĭ-us.** *a, um.* adj.

Lycurgē-us. *a, um.* adj.
【解】❶ *Lycurgus*(立法者)者. ❷(fig.)嚴厲倔強者.

Lycurg-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：❶ Thessalie 之王名. ❷ Sparte 之立法者名.

lymph-a. *ae.* f.
【解】水.
【例】*lympha* intercus. Samm. 水蠱. *lymphis* aut vulcano dicare. Fronto. 投於水或火中.

lymphātĭc-us. *a, um.*
【同】furiosus.
【解】出囈語者(夢話)，痴迷，狂妄者.
【例】*lymphatica* somnia facere. Plin. 出囈語. *lymphaticus* pavor. 突然恐怖.

lymphāt-us. *a, um.* part. v. *lympho.*
【同】furens, insanus.
【解】出囈語，痴迷者.

【例】velut *lymphati* munimentis se continebant. 如狂人之被禁錮.

lymph-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】致狂，使出狂言.

【例】*lymphantes* animi. Plin. 精神失常.

lyncē-us. *a, um.* adj.

【同】perspicax.

【解】能透視洞悉者，有先見之明者.

【例】quis est tam *lynceus,* qui in tantis tenebris nihil offendat? 誰能如此洞視一切，於在暗冥中不衝撞任何物.

lynx. *lyncis.* m. f.

【解】明目(灼見)之獸名.

lyr-a. *ae.* f.

【同】fides.

【解】古弦琴，詩歌.

【例】*lyram* percutere, increpare. Ov. *lyrae* fila movere, tractare. Ov. 彈琴.

lyrĭc-us. *a, um.* adj.

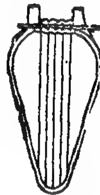
【解】琴者，可歌者.

lyrĭc-a. *ōrum.* n. pl. 詩歌.

liyrĭc-i. *ōrum.* m. pl. 詩人.

lyrist-ēs. *ae.* m.

【解】彈琴者.

LYRA

M

m. n. f.
【解】❶拉丁第十二字母.
❷【簡】M. =Marcus. (praenom.)
M. =Manius. (praenom.)
M. =magister, monumentum, municipium.
M. =mille. 1000.
macc-us. *i.* m.
【解】❶喜劇中之滑稽角色，(丑角).❷(fig.)不諳世故，癡呆，愚魯者.
Măcĕd-o. Măcĕdōn. *ŏnis.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：瑪瑟道人.
Măcĕdŏn-es. *um.* m. pl
Măcĕdŏnĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：在希臘北部.
Măcĕdŏnĭc-us. *a, um.* adj. *i.* m. (Caecilius Metellus)之別名，曾征服瑪瑟道尼.
Măcĕdŏniens-is. *e.* adj.
Macedonĭ-us, *a, um.* adj.
măcellārĭ-us. ❶*a. um.* adj. ❷*i.* m.
【解】❶肉肆者. ❷屠夫，肉商，食品商.
【例】*macellaria* taberna. V. Max. 肉肆.
macell-um. *i.* n.
【同】locus in quo venduntur, quae in urbem vescendi causa afferuntur.
【解】❶市肆，肉肆，菜市. ❷糧市.
1. macell-us. *a, um.* adj.
【解】瘦瘠者.
2. macell-us. *i.* m. vide **macellum.**
măc-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr. (*macer*)
【解】瘠瘦.
măc-er. *cra, crum.* adj. *macrior, macerrimus.*
【同】X. Pinguis.
【解】瘠瘦者.
【例】valde *macer,* (macie deformatus). 極瘦. solum exile et *macrum.* 磽瘠之田，(薄田). *macer* taurus. Virg. 瘦牛. *macer* libellus. Mart. 枯窘的小冊. *maceriora* loca. Col. 較乾燥，(磽瘠)之地.
mācerātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】浸泡，腐化.
mācĕrāt-us. *a, um.* part. v. pass. *macero.*
【解】漚柔，輭化者，疲憊，瘦弱者.
【例】*maceratus* siti. Curt. 因渴頻死.
mācĕrĭ-a. *ae.* f.
【同】murus in agro aut vinea.
【解】園墻，(石墻)原始爲土墻.
mācĕrĭ-ēs. *ēi.* f. vide **maceria.**
mācĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】attenuo, contero.
【解】❶浸潤，漚漬，輭化. ❷ a) 困憊，衰弱. b) 磨難，使憔悴.
【例】❶ *macerare* linum. Plin. 浸漬苧麻. *macerare* grana in oleo. Plin. 浸子粒於油中. *macerare* corpus lacte. Plin. 乳浴. *macerare* aliquid fumo. Plin. 烟燻物. ❷ a) multos hic morbus *macerat.* Plaut. 此病症消弱多人. nos fame *macerans.* Liv. 使吾人飢餒. b) *macerare* desiderio. Liv. 愁思. *macerare* se. Plaut. 憔悴. *macerare* exspectationem. Sen. 久候疲憊.
măcesc-o. *is, ĕre.* v. intr. (*maceo*)
【解】消瘦，羸弱，瘠瘦之田.
măchaer-a. *ae.* f. **măchaerĭ-um.** *i.* n.
【解】腰刀，短刀，庖刀.
măchaerŏphŏr-us. *i.* m.
【解】佩腰刀兵士.
Măchā-ōn. *ŏnis.* m. nom. propr. homim.
【解】人名： Esculape 之子，圍 Troie 時希臘之醫生.
māchĭn-a. *ae.* f.
【同】machinatio.
【解】❶(in spec.)機器，藝術品. ❷機械，器具，什物. ❸(in gen.)賣奴隸露臺. ❹(fig.)策略，計謀.
【例】❶ *machina* mundi. Luc. 宇宙機構. arietaria *machina.* Vitr. 攻城器(羊頭式). ❹ *machinas* omnes adhibere. Cic. 用各種方法. comparare, (adhibere) *machinam.* 陰謀暗算.
machĭnāl-is. *e.* adj.
【解】屬機械者.
【例】*machinalis* scientia. Plin. 機械學. saxa *machinali* pondere. Am. 粗重岩石.
māchĭnāment-um. *i.* n. (*machinor*)

【同】machina.
【解】機械，器具，(手術工具，攻城武器).
【例】varia quatiendis muris *machinamenta*. 破壞城墻之各種工具.
māchĭnārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】屬機械者，(機械化者).
【例】*machinaria* mola. Apul. 馬拉磨. *machinarius* asinus. Ulp. 拉磨驢. *machinarius* commentor. Solin. 製機械者. *machinarius*. Paul. 機械師.
māchĭnātĭ-o. *ōnis.* f. (*machinor*)
【同】artificium.
【解】❶ 機械藝術，機械化. ❷ 機器. ❸ (fig.) 陰謀，伎巧，伎倆.
【例】judex velut *machinatione* quadam in partes rei est flectendus. 婉似可設計誘引法官袒護被告人.
【附】**machinatĭ-o.** *onis.* f. **machinamentum.** *i.* n.
【解】機械，引擎.
【例】aeria navis duobus, quattuor *machinamentis, machinationibus* instructa. 兩引擎，四引擎飛艇，(飛機).
māchĭnāt-ŏr. *ōris.* m. (*machino*)
【同】architectus, fabricator.
【解】❶ 製造機器者，機械師，工程師. ❷ (fig.)陰謀者，唆使者，策動者.
māchĭnātr-ix. *īcis.* f.
【解】(女性)陰謀者.
māchĭnāt-us. *a, um.* part. v. *machinor.*
【解】策動者，唆使者，一被策動，被唆使者.
māchĭn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*machina*)
【同】(transl.)struo, molior, excogito.
【狀】jamdiu, scelestissime.
【解】❶ 配合，創造，策劃. ❷ (fig.) 陰謀，暗算.
【例】❶ *machinari* versum, cantum. Cic. 作詩，作歌. *machinatur* dolum; (fraudem molitur). 籌劃陰謀. ❷ sibi ipsi pestem, aliis necem *machinari*. 陰謀毒害自己，殺害他人.
māchĭnōs-us. *a, um.* adj. (*machina*)
【解】構成者，計劃者.
măcĭ-es. *ēi.* f.
【同】corporis siccitas, gracilitas, tenuitas.
【形】grandis.
【解】❶ 瘤瘦，瘠瘦. ❷ 貧困，乾枯，磽瘠.
【例】❶ *macies* aquarum. Solin. 缺水. ❷ equi *macie* corrupti. 羸瘦之馬. homo *macie* torridus. 枯瘦之人. corpus *macie* extabuit, (consenuit). 瘦弱之身.
măcĭlent-us. *a, um.* adj. *-tior.*
【同】macer, macie extenuatus.
【解】瘦弱，貧瘠.
【例】*macilentum* solum. Pall. 貧瘠之地.
măcr-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr. (*macer*)
【解】消瘦，衰弱，枯萎.
【例】alterius rebus optimis invidus *macrescit.* Hor. 因嫉妬他人之福利，而面容憔悴.
măcrĭt-ās. *ātis.* f.
【解】細(砂)，輕(土).
macrĭtūd-o. *ĭnis.* f. (ut *macies*)
【解】瘦弱，憔悴.
măcrŏcoll-um. *i.* n.
【同】charta, membranula.
【解】(巨型紙，大開紙)，寬大箋紙.
【附】**macrocosm-os.** *i.* m. 大世界，大宇宙.
mactatĭ-o. *ōnis.* f.
【解】殺牲祭神，血祭.
mactāt-or. *ōris.* m.
【解】屠戮者，殺人者.
mactāt-us. *a, um.* part. v. *macto.*
【解】❶ 敬獻者. ❷ 血祭者. ❸ 屠殺者.
macte. (**macti**).adv. (*mactus*) (vox hortantis).
【解】喝采聲，善哉，勗哉，勉旃，勉乎哉.
【例】*macte* virtute et hac pietate in patrem patriamque! 忠勇孝親愛國勉之哉. *macti* virtute milites estote, *macte* animo. 忠心英勇，精神健旺，戰士勉乎哉.
mact-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*mactus*)
【同】neco, interficio.
【解】❶ 尊敬，懲罰. ❷ 殺牲祭神. ❸ (per extens.)殺害，宰殺，消滅，毀壞.
【例】❶ *mactare* aliquem honoribus. Cic. 加官晉爵. *mactare* aliquem summo supplicio, morte. Cic. 處人死刑，處以極刑. ❷ *mactare* Cereri bidentes. Virg. 殺羊祭 Cérès 神. ❸ *mactare* aliquem crudelissima morte. Cic. 慘殺人. *mactare* apros. Mart. 殺野猪. *mactare* jus civitatis. Cic. 褫奪公民權. *mactare* virum damno. Plaut. 貽禍其夫. aeternis suppliciis *mactabuntur* improbi. 罪人將受永罰.
mact-us. *a, um.* adj. (ordin. in singul. quandoq. in plur.: exclam.)
【解】受光榮，尊敬，崇奉，喝采，善哉，勉哉，(或呵斥).
【例】*mactus* fercto sis. Cato. 請接受祭品. *macte* virtute esto. Liv. 勉乎哉. aliquem *macte* esse jubere. Curt. 祝人英勇. *macte* virtute. 勉旃. *macte*. Cic. 勉哉.
măcŭl-a. *ae.* f.
【同】labes, probrum, dedecus, vitium. X. Splendor.
【解】❶ 污點，斑點，標點. ❷ 網眼. ❸ 恥

辱，玷污，瑕疵.
【例】❶ *maculae* marmoris. Plin. 大理石斑點. ❷ *maculas* facere in veste. Plin. 使衣服染污點. *maculas* auferre, abluere, tollere. Plin. 除去污點. a) *maculam* alicui inurere, aspergere, (labem inferre). 玷辱人. b) *maculam* delere, abluere, abolere, (sarcire infamiam). (除去，脫免)，洗去人之恥辱. c) *maculam* contrahere, concipere. 受玷污.

măcŭlāti-o. *ōnis.* f.
【解】玷污，瑕疵.

măcŭlāt-us. *a, um.* part. v. *maculo.*
【解】有斑點，玷污，染污，(fig.) 污辱，褻瀆，受恥辱.

măcŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】macula afficio, contamino, commaculo, inquino, polluo, foedo, labem infero, maculis aspergo.
【解】❶ 加點，標點. ❷ 染污，玷污，(fig.) 詬辱，凌辱.
【例】❷ omni dedecore *maculare* splendorem alicujus. 藉種種詬辱玷污人之榮譽. *maculantia* verba. Gell. (粗野) 穢褻語.

măcŭlōs-us. *a, um.* adj.
【同】maculis aspersus, respersus.
【解】❶ 多斑點，有污點者. ❷ 染污，玷污，(fig.) 恥辱者.
【例】❶coloris *maculosi*, (nigri). Cic. 黑色 (馬). *maculosum* marmor. Plin. 斑紋大理石. ❷ *maculosa* vestis. 染污的衣服.

mădĕ-făcio. *făcis, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (*madeo facio*) (passiv. *made-fīo, fis, factus sum, fiĕri*)
【同】perfundor, respergo, imbuti sanguine gladii, vel madefacti.
【解】❶ 潤濕，滋潤，浸漬，澆灌，煎，泡. ❷(事物) 霑塗....
【例】❶ *madefacere* lanam aceto. Plin. 將羊毛浸醋中. *madefacere* caput rosa. Cels. 頭 (擦) 玫瑰露水. ❷ vaticinatus est *madefactum iri* Graeciam sanguine. 預言希臘將遭流血之災.

mădĕfact-us. *a, um.* part. v. *madefacio.*
【解】浸潤，浸漬，沾染.

mădĕfēci. perf. v. *madefacio.*

mădĕ-fīo. *fis, factus sum, fiĕri.* v. passiv. v. *madefacio.*
【解】滋潤，霑濡.

măd-ens. *entis.* part. v. *madeo.*
【解】❶ 霑濕，濡潤，浸染，浸漬. ❷ 醉，沈湎. ❸ 充滿，(cum abl.).
【例】❷ *madens* oculis. Stat. 眼淚汪汪. *madentes* campi. Tac. 潮潤田野. nix sole *madens.* Ov. 雪溶日光下.

măd-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】madefio.
【解】❶ 潤濕，浸漬. ❷ 沈湎，醉酒. ❸ 煮軟，煎燒. ❹ 流注，溢出.
【例】❶ (*madere*) unguento, sanguine. Plin. 傳香液，染血. *madet* vindemia nimbis. Mart. 收穫葡萄苦霪雨. ❷ *madere* vino. Plaut. 醉酒. ❸ *madere* igni exiguo. Virg. 微火慢煮. ❹ *madent* pocula. Tib. 滿杯. *madere* deliciis. Prop. 飽食美味嘉肴.

madesc-o. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. intr. (*madeo*)
【解】漸浸透，煮軟，漸醉.
【例】*madescere* paulum. Cels. 稍微發汗.

mădĭde. adv.
【解】霑濕，滲透，醉.
【例】*madide* madere. Plaut. 酩酊大醉.

mădĭd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】潤濕，醉酒.
【例】mero multo *madidari.* Art. 痛飲醇醪.

mădĭd-us. *a, um.* adj. (*madeo*)
【同】perfusus.
【解】❶ 潤濕，滋潤，傳香液. ❷ 醉，酗酒. ❸ 滲透，深入.
【例】❶ *madidae* genae. Ov. 淚流滿面. ❷ *madidus* vino. Plaut. 醉酒. ❸ *madidae* fossae. Ov. 壕水已滿. *madidi* jocis libelli. Mart. 解頤小詩.

măd-or. *ōris.* m.
【解】潮濕，濕氣.

mădŭi. perf. v. *madeo, madesco.*

Maeand-er. Maeandr-us. Meandr-os. *i.* m.
【解】❶ 紆廻之河，灣曲小溪. ❷ (fig.) 曲折，紆廻.
【例】dialecticae *Maeandri.* Gell. 紆廻之理論.

Maedĭc-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：Mèdes 之地名 Thrace.
Maedĭc-us. *a, um.* adj.

Maelĭ-us. *i.* m. nom. propr. homin. (trib.)
【解】人名：羅瑪家族姓名．著名者有Spurius *Maelius* 騎士，因被控覬覦王位而被殺.

maen-a. *ae.* f.
【解】小海魚類.

maen-ăs. *ădis.* f.
【解】酒神，女巫.

maenĭăn-um. *i.* n.
【解】小陽臺.

maer-ens. (**moer-ens**). *entis.* part. v. *maereo.* *-tissimus.*
【解】悲傷，憂愁者.

maer-eo. *ēs, ēre.* v. intr. vel tr.

【同】doleo, lugeo, in maestitia sum, in maerore jaceo, voce et querelis dolorem indico, significo.
【解】❶(intr.)憂愁，悲傷. ❷(tr.)悲嘆，痛惜，怨恨，傷嘆.
【例】❶(*maerere*)suo incommodo. Cic. 因己遭不幸而憂傷. (*maerere*) de morte filii. 因子死而悲傷. ❷(*maerere*)mortem alicujus. Cic. 痛惜某人之死. talia *maerens*. Ov. 出此怨言.

maer-or. *ōris.* m. (*maereo*)
【同】maestitia, tristitia, luctus, squalor, aegritudo.
【形】assiduus, communis, dignus, domesticus, incredibilis, infinitus, luctuosus, magnus, novus, quotidianus, summus.
【解】憂苦，悲傷，嘆惜.
【例】in *maerore* esse, jacere. Cic. 憂心忡忡. *maerorem* suscipere. 感覺憂傷. *maerorem* deponere, minuere. 停止，減少悲哀. a *maerore* recreari. 苦中稍慰.

maestĭtĭ-a. *ae.* f. (*maestus*)
【同】maeror, tristitia. X. Hilaritas.
【形】praesens, tanta.
【解】憂鬱，悲痛，頹唐.
【例】*maestitia* orationis. Cic. 文之哀痛. os in *maestititam* flectere. Tac. 面帶憂容. *maestitia* frigorum. Col. 冬季的慘苦.

maest-us. *a, um.* adj. (*maereo*)
【同】tristis, maerens, sordidatus, incultus, horridus, squalidus, capillatus. X. Hilaris.
【解】❶灰心，敗興，頹唐. ❷憂鬱，戚然. ❸凶禍，不祥，喪痛.
【例】❶*maestum* senem in spem erexi. 振作灰心老人的希望. ❷vultu *maesto*. Cornif. 不豫之色. *maesta* fuga. Cic. 悲痛流亡，(遣配). *maesta* tuba. Prop. 哀號. ❸*maestum* tectum. Ov. 凶宅. *maesta* vestis. Prop. 喪服.

măg-a. *ae.* f. (*magus*)
【解】女巫.

măgālĭ-a. *um.* n. pl.
【解】茅舍，篷帳.

măgĭ-a. *ae.* f.
【解】巫術，仙法，妖術，魔術，邪法，幻術. *magia* nigra. 黑魔術，*magia* alba. 白魔術，(專為治病者).

măgĭce. adv.
【解】妖術，魔術，邪法式.

măgĭc-us. *a, um.* adj.
【解】巫術，妖法者.
【例】carmen *magicum*. 巫術詩歌. *magicae* linguae. Luc. 咒語，妖言.

măgīrisci-um. *i.* n.
【解】灶下僕.

măgĭs. adv.
【同】plus, plusque. X. Minus.
【解】❶較比，更甚. ❷(特用法). a)實甚，更甚. b)(poet.)如此更.... c)更...比.... ❸更好.
【例】❶*magis*... quam. 比...更... annos natus *magis* quadraginta. 四十餘歲. alius alio *magis*. Cic. 一個比一個更甚. alii aliis *magis*. Liv. 別的比別人更甚. *magis* solito. Liv. 比尋常更.... semper *magis magis* que suspicor. 越久越懷疑. ❷a) multo *magis*. 實甚於...nihilo *magis*.不更.... eo, hoc, tanto *magis*. 因此更....atque eo *magis*, si... Cic. 而且更因此，若是.... eoque *magis* quod... Cic.更因為.... b)tam *magis*..quam *magis*... Virg. 越多...越.... c) disertus *magis* quam sapiens. Cic. 他口才過於智慧. ❸tum *magis* id diceres si... Cic. 你更好說若是....

măgist-ĕr. *ra, rum.* adj.
【解】教師者.

magist-er. *ri.* m.
【同】praeceptor, doctor, auctor. X. Discipulus.
【形】bonus et eruditus, familiaris, gratissimus, imbecillis, magnus et sapiens, molestus, novus, praestantissimus, senior, ineptus, rhetoricus.
【解】❶師傅，導師，執教，監督. ❷教師，(訓誨者)，學究，蒙師，技師.
【例】❶*magister* equitum. Varr. 騎士都尉. *magister* navis. Liv. 船長. *magister* morum. Cic. 訓導，(司徒). *magister* operum. Col. 督工. *magister* ludi. 塾師. ❷pueri apud *magistros* exercentur. Cic. 兒童在教處受訓練. *magister* dicendi. Cic. 演講導師. *magister* artium. Cic. 美術教師. *magistrum* habere. 奉為師. aliquo *magistro* uti. 由某教導. sub *magistro* (litteras discere). 在教師督導下. *magistri* locum tenent parentum. 教師代替父母.

măgistĕrĭ-um. *i.* n. (*magister*)
【同】magistri munus, officium, cura, dignitas.
【形】novum, nequissimum.
【解】❶主管，監督，訓導. ❷師傅，教師，導師之職務.
【例】❶*magisterium* pedestre. A. Vict. 步兵統領. *magisterium* sacerdotii. Suet. 司祭長. *magisteria* municipalia. Suet. 市區指導員. *magisterium* morum. 訓導，(猷人，司徒). *magisterium* exercent. 執教.

măgistr-a. *ae.* f. (*magister*)

【解】女主人，女導師，師姆.
【例】lex quasi *magistra* officiorum. Cic. 法律如職務之教師. historia *magistra* vitae. Cic. 歷史爲人生導師.

măgistrāt-ŭs. *ūs.* m.
【同】dignitas, honor, potestas, procuratio muneris publici;qui potestatem gerit. X. Privatus.
【形】aequus, annuus, levissimus et divulgatus, summus; provincialis; egregii, improbi, et rapaces, inepti, maximi, minores.
【解】❶ 官職，任務，職守. ❷ 官員，公務員.
【例】❶ *magistratum* creare, ordinare, constituere. 定官制. *magistratum* alicui mandare, dare, committere. 委任(委派)官職. *magistratum* deponere. 卸任. *magistratu* abire. 離職. ❷ *magistratum* gerere, (imperium tenere). 做官爲宦.

magnāli-a. *um.* n. pl.
【解】鴻功偉業.

magnănĭmĭt-ās. *ātis.* f. (*magnanimus*)
【同】magnitudo animi, animi celsitas, amplitudo, praestantia, altitudo, magnus animus, et excelsus.
【解】心胸寬大，天性豪邁，心志高尙.
【例】novi *magnanimitatem* tuam, (excellentiam, subtilitatem amplitudinem animi, praestantiam consilii). 我認識你心志之高尙.

magnănĭm-us. *a, um.* adj. (*magnus animus*)
【同】magni animi vir et excellens.
【解】心志高尙，氣量寬宏者.
【例】vir fortis et *magnanimus.* 英勇寬宏之人.

magnări-us. *i.* m.
【解】鉅商大賈.

magnāt-es. *um.* m. pl.
【解】縉紳仕宦，貴顯首要人物.

magn-ēs. *ētis.* m. (*magnes lapis*)
【同】lapis ferrum ad se alliciens.
【解】磁石，吸鐵石.

magnētĭc-us. *a, um.* adj.
【解】含磁性者.

magni. (subaud. *pretii*)
【解】價值昂貴，重要，尊重.
【例】*magni* interesse ad decus. Cic. 有關榮譽. mihi famam *magni* esse. Ant. ad Cic. 我很重視聲望.

magnĭdĭc-us. *a, um.* adj. (*magnus dico*)
【解】好大言者.

magnĭ-făcio. (magni facio). *facĭs, fēci, factum, facĕre.* v. tr.
【同】magni aestimo.
【解】重視，看重.
【例】tui libri passim *magnifiunt,* (apud omnes in pretio et honore sunt). 你的書漸受人重視.

magnĭfĭcē. adv. *-ficentius, -ficentissime.*
【同】splendide, magnificenter.
【解】高貴，隆重，冠冕，堂皇，豪華.
【例】*magnifice* convivium ornare. 準備盛筵. *magnifice* habitare. 居室豪華. *magnifice* loqui. 高談濶論.

magnĭfĭcenter. adv. vide **magnifice.**

magnĭfĭcentĭ-a. *ae.* f. (*magnificus*)
【同】splendor.
【形】laudanda, publica.
【解】❶ 意志高尙，心胸寬大. ❷ (論事物)豪華，冠冕堂皇，(論文)綺麗，高雅. ❸ 天資卓絕.
【例】❶ in omnibus rebus *magnificentia* adhibe. 在一切事上應寬宏大量. ❷ *magnificentia* epularum. 宴飲奢華.

magnĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*magnificus*)
【解】❶ 重視，珍視. ❷ 誇張，頌揚.
【例】te unum ex omnibus *magnificare* volui. 衆人中我但願頌揚你.

magnĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*magnus facio*) *ficentior, -ficen tissimus.*
【同】lautus, splendidus, amplus, gloriosus, summo splendore praeditus.
【解】I. (論人). ❶ 奢靡，豪華. ❷ 威風，排場. ❸ 高尙，慷慨，大量.
II. (論事物). ❶ 華美，燦爛，輝煌. ❷ 文詞高深綺麗. ❸ 莊嚴隆重，偉大.
【例】I. ❶ elegans, non *magnificus.* Nep. 雅緻而不奢華. *magnificus* ornatus. 衣飾華麗. ❷ vir factis *magnificus.* Liv. 功業彪炳之人物. facio me *magnificum* virum. Pl. 表示我爲一堂皇男子. ❸ animus excelsus et *magnificus.* Cic. 心志高尙遠大.
II. ❶ *magnificentissima* aedilitas. Cic. 一任成績斐然之市政官. ❷ *magnifica* verba. Ter. 誇大的詞句. ❸ *magnificae* res gestae. Liv. 鴻功偉業. *magnifica* civitas. Sall. 强大的城市.

magnĭlŏquentĭ-a. *ae.* f.
【解】❶ 富麗，堂皇，(文詞). ❷ 鋪張，誇大，(文字).
【例】❶ Homeri *magniloquentia.* 郝美祿高雅之詩詞.

magnĭlŏqu-us. *a, um.* adj. (*magnus loquor*)
【解】鋪張誇大者，虛張聲勢者.

magnĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*magnus*)
【同】amplitudo, granditas, moles.

【形】admirabilis, singularis, immensa, excellens, eximia, incredibilis, interminabilis, insignis, inusitata, mirabilis, summa, tanta, vera.
【解】❶ 高厚，廣大，弘深. ❷ 大量，繁多. ❸ 强大，猛烈. ❹ 恒久，延長. ❺ 重要，嚴重. ❻ 高尚，卓絕.
【例】❶ *magnitudo* mundi. Cic. 宇宙之廣大. *magnitudo* fluminis. Caes. 河寬大. *magnitudo* ingens corporis. Caes. 身體之龐大. *magnitudo* aquae. Caes. 水高深. ❷ *magnitudo* pecuniae, fructuum. Cic. 財富糧豐. ❸ *magnitudo* frigorum. Cic. 嚴冬. ❹dierum ac noctium *magnitudines*. Plin. 天長夜久. ❺*magnitudo* beneficii. Cic. 恩深澤厚. *magnitudo* causarum. Cic. 案件之重大. ❻ *magnitudo* animi. Cic. 心胸寬大.

magno. adv. (subaud. *pretio*)
【同】magno pretio. X. Parvo.
【解】價高，昂貴，值多.
【例】agros illos *magno* emit. 高價買田.

magnŏpĕre. (**magno opere**). adv.
【同】majorem in modum, vehementer, nimio opere, maxime, etiam atque etiam, singulariter, insigniter, praecipue, eximie, imprimis, non mediocriter, non ut solet, sicut nihil supra.
【解】❶ 懇切，熱烈. ❷ 多，大，甚.
【例】❶ *magno* hic te *opere* rogat. 此人懇求你. a te *magnopere* quaeso. Cic. 我哀求你. *magnopere* tibi auctor sum. 我殷勤勸你. ❷ nihil *magnopere* metuo. Cic. 我並不甚恐懼. *opere magno* edicite. Att. 須慎重報告.

magn-us. *a, um.* adj. *major, maximus.*
【同】amplus, grandis, non mediocris, non parvus, longe lateque patens, immanis, vastus.
【狀】aeque, plane, mirifice, sane, valde.
【解】❶ (論面積體積) 高大寬廣. ❷ (論量)衆多. ❸ (論力) 强大猛烈. ❹ (fig.) (論年歲) 年紀大. ❺ 重大. ❻ (心胸)寬大，大量.
【例】❶ oppidum *maximum*. Caes. 最大城市. *magnae* aquae fuerunt. Liv. 洪水氾濫. *magni* montes. Cat. 高山. ❷ *maximum* pondus auri. Cic. 大量黃金. *magnus* numerus frumenti. Cic. 大批小麥. *magna* multitudo peditatus. 大隊步兵. *magna* pars. 大部份. *magno* (abl.) (pretio) emere. 高價購買. *magni* (genit.) aestimare. Pl. 看重. ❸ *magna* voce. Cic. 大聲. ❹ *magno* natu. Nep. 年高者. *magnus* natu. Liv. 年高者. natu *major*. Cic. 年長者. *magnae* virtutis homo. Caes. 大勇之人. ❺ vir *magnus*. Cic. 大人. bellum *magnum*. Cic. 大戰. *magna* dii curant, parva negligunt. Cic. 諸神經管大事，輕忽小事. *magnum* est scire. Cic. 曉得有大關係. *magnum* fuit mittere. Cic. 遣發不易. ❻ *magno* animo esse. 心胸寬大. *magna* verba. Vir. 鋪張語.

2. Magn-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：Pompeius 之別名.

1. măg-us. *a, um.* adj.
【解】巫術，妖術者.

2. măg-us. *i.* m.
【同】magicae artis peritus.
【解】❶ (Cersae)波斯之博士，司祭. ❷ 古希臘羅瑪之術士，巫覡，魔術家.
【例】❶ *magi* genus sapientium habebantur in Persis. 在波斯以瑪日爲一種智者. ❷ in Persis *magi* augurantur et divinant. 在波斯瑪日占卜並揭示讖語.

Măharb-ăl. Măherb-ăl. *ălis.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：在 Cannes戰爭時，Carthage 之騎兵統領.

māi-us. *a, um.* adj.
【解】五月者.

māi-us. *i.* m.
【解】陽曆五月.
【例】mensis *maius*. 五月.

mājest-ās. *ātis.* f. (*major, magnus*)
【同】summa amplitudo, dignitas, gravitas.
【解】❶ 尊嚴，威風，權能 (神威，國君之尊威，皇帝陛下). ❷(fig.)尊威，權貴，權威，榮華.
【例】❶ crimen *majestatis*. Cic. 大逆，叛國. lex *majestatis*. Cic. 大逆法. asserere sibi divinam *majestatem*. Suet. 享敬神之禮. *majestas* senatus. Liv. 國會之尊嚴. *majestas* consulis. Cic. (執政) 總統之權威. *majestas* populi Romani. 羅瑪公民之威望. ❷ *majestas* in oratione. Cic. 演詞之莊嚴. *majestas* loci. Liv. 地方尊嚴.

1. māj-ŏr. *us, ōris.* (*mag-ior*) (comp. *magnus*)
【解】較大，更大，寬大.
【例】annos natus *major* quadraginta. Cic. 四十餘歲. *majore* natu. Cic. 年長者. *majores*. 先輩，前輩. more *majorum*. 先人遺風. in *majus* celebrare. Sall. 過於矜張. *majoris* aestimare, facere, habere, (loco: *pluris*). 更看重.

2. Māj-ŏr. *ōris.* m. cognom. ❶Scipionis Africani. ❷Catonis *Majoris*.

mājōr-es. *um.* m. pl.
【同】patres, avi. X. Posteri.

【形】nostri, obscuri.
【解】祖先，前輩，長老.
【例】*majores* nostri optimi. 我們的祖先，品行極優良.

mājuscul-us. *a, um.* adj. (dimin. *major*)
【解】稍大，略長.
【例】folia sunt *majuscula* quam hederae. Plin. 葉比長春藤之葉略大.

māl-a. *ae.* f. (ordin. pl. **malae.** *ārum.* f.)
【同】genae, maxilla.
【解】❶上頷. ❷頰，顋.
【例】os *malarum.* Cels. 上頰骨.

mălăch-ē. mŏlŏch-ē. *ēs.* f.
【解】錦葵類，(植).

mălăcĭ-a. *ae.* f.
【同】maris tranquillitas.
【解】海面風平浪靜一遲鈍，羸瘦，虛弱.
【例】*malacia* stomachi. Plin. 厭食. tanta repente *malacia* extitit... 驟然海面如此平靜.

mălāciss-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】馴服，籠絡，柔順.

mălăc-us. *a, um.* adj.
【解】溫良，柔和者.

mălagm-a. *ătis.* n.
【解】膏藥.

mălax-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】使柔軟.

mălĕ. adv. (*malus*)
【同】flagitiose, prave, nequiter, turpiter, improbe, incommode, duriter, aspere, perperam, perverse.
【解】❶不善，惡劣，相反規則，不適宜，不義，凶惡. ❷不幸，貽禍，窮困，可憐. ❸强暴，凶橫.
【例】❶ *male* olere. Cic. 惡臭. pejus existimare. Cic. 誤斷，(惡意誤解). *male* accipere aliquem verbis. Cic. 粗聲厲色接待人. *male*, pessime Latine. Cic. 操極不正確之拉丁語. *male* reprehendunt. Cic. 惡意責難. *male* sustinere arma. Liv. 不善操武器. *male* pinguis harena. Virg. 磽瘠之田. *male* sanus. Cic. 狂犬. ❷ *male* est alicui. Cic. 某人遭不幸. ❸ *male* odisse aliquem. Caes. 深惡某人.
【註】❶ *male* res nostrae habent, (claudicant res nostrae). 我們事不順利. ❷ *male* ageres, (*male* nobis consuleres). 你所行不善，(不利於我們). ❸ *male* illos habuit, (incommode accidit). 伊使他們心神不安. ❹ *male* me tractavit, (graviter in me consuluit). 他曾虐待我. ❺ *male* vertit ea res, (res in malum vertit). 事情進行不順利. ❻ *male* precandi fomulae: (in perniciem vertat), (abi in malam rem). 咒語.

mălĕdĭc-ax. *ācis.* adj.
【解】誹謗，咒罵語.

mălĕdĭcē. adv.
【解】誹謗，詬辱.
【例】de absentibus *maledice* loqui. 誹謗不在座之人.

mălĕdīc-ens. *entis.* part. v. *maledico.* -*dicentior*, -*dicentissimus.*
【解】咒罵人者.
【例】*maledicentissimus* liber. Gell. 極妨害人名譽之作品.

mălĕdīcentĭ-a. *ae.* f. (*maledico*)
【解】咒罵，誹謗，詬辱.

mălĕdī-co. *cis, xi, ctum, cĕre.* v. intr.
【同】maledictis figo, carpo, rodo, vellico; petulanti lingua consector, maledictis onero, vexo, lacero; maledictis aliquem prosequor, configo, proscindo, concido.
【狀】contumeliose, petulanter, turpissime.
【解】咒罵，詆譭，誹謗.
【例】(*maledicere*) alicui. Cic. 咒罵人. (*maledicere*) aliquem. Pet. 咒罵人.

mălĕdictĭ-o. *ōnis.* f.
【同】maledictum.
【解】誹謗，詬辱，詆譭，詛咒.

mălĕdict-um. *i.* n. (*male dico*)
【同c】onvitium, probrum, contumelia.
【形】pervulgatum, commune.
【解】詬辱，詆毀，詛咒.
【例】*maledicta* in aliquem dicere, (conjicere, conferre). 出言詬辱人. *maledictis* se mutuo impetunt, (certatur *maledictis* inter eos). 相罵. *maledictis* aliquem devorare, appetere, obruere, opprimere. 詬辱人.

mălĕdĭc-us. *a, um.* adj. (*maledico*) (compar. superl. ex *maledicens*, -*dicentior*, -*dicentissimus*)
【同】obtrectator, mordax, petulans.
【解】詆譭人者.
【例】convitiator *maledicus.* 詆譭，侮辱人者.

mălĕ-făcĭo. (**male facio**). *făcis, fēci, factum, făcĕre.* v. intr.
【同】male mereor de aliquo. X. Benefacio.
【解】貽禍，損害人.
【例】nulli *malefeci*, (nulli unquam aut dicto protervo, aut facto nocui). (以言以行)，我從未損害人. quid *male feci* unquam? quod facinus in me admisi? quid factum improbe aut nefarie? 我曾犯何罪？

mălĕfact-um. *i.* n.
【同】X. Benefactum.
【解】惡行，罪孽.
【例】benefacta male locata, *malefacta* arbitror. 善事處理不善，我便想是不善.
mălĕfēcund-us. (male fēcundus).*a, um.* adj.
【解】不繁殖者.
mălĕfĭce. adv.
【同】malitiose, nefarie.
【解】凶頑，存心不良.
mălĕfĭcentĭ-a. *ae.* f.
【解】惡心，貽害於人.
mălĕfĭcĭ-um. *i.* n. (*maleficus*)
【同】malefactum, damnum.
【形】cogitatum, manifestum, praesens, recens, tam atrox, singulare, vehemens, voluntarium, vulgare.
【解】❶惡行，罪孽. ❷欺騙，詭詐. ❸悖理，貽害.
【例】❶ *maleficium* committere, admittere, suscipere, facere; contaminare se *maleficio.* 行惡事. ❷ vix *maleficium* deprehenditur. 難以燭破其陰謀. pro *maleficio* beneficium reddere. Ter. 以德報怨. ❸ sine *maleficio.* Caes. 無損於人.
1. **mălĕfĭc-us.** *a, um.* adj. (*male facio*)
【同】reus.
【解】❶作奸犯科，違法作惡，爲非作歹者. ❷貽禍於人者.
【例】❶ homines *malefici.* Cic. 敗類，(歹徒). bestia *malefica* piscibus. Plin. 害魚之獸. homo natura *maleficus.* 生性惡劣之人.
2. **mălĕfĭc-us.** *i.* m.
【解】犯法者，爲非作歹者.
3. **mălĕfĭc-um.** *i.* n.
【解】詐術，誘惑.
mălĕfīdus. *a, um.* adj.
【解】不妥善，不可依恃之人.
mălĕfirm-us. *a. um.* adj.
【解】不堅固，不健康者.
mălĕfort-is. *e.* adj.
【解】無勇，輭弱者.
mălĕgrāt-us. *a, um.* adj.
【解】不知恩，忘恩負義者.
mălĕlŏ-quor. *quĕris, cūtus sum, qui.* v. dep. intr.
【解】誹謗人，訕譭人.
mălĕŏl-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.
【解】惡臭.
mălĕsān-us. *a, um.* adj.
【解】瘋狂.
mălĕsōbrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】酣醉者.
mălĕsuād-us. *a, um.* adj. (*suadeo*)
【解】誘惑，陰謀不軌者.
mălĕvŏl-ens. (malivŏl-ens). *entis,* adj. *-tissimus.*
【解】存心不良，心懷惡意者.
mălĕvŏlentĭ-a. (malivolentĭ-a). *ae.* f.
【同】livor, voluptas ex malo alterius sin emolumento suo.
【形】abscondita, non infuscata, non assueta, non efficax, non erudita artificio simulationis.
【解】惡意，嫉妬，懷恨.
【例】animus *malevolentia* suffusus. 心懷惡意.
mălĕvŏl-us. (malivŏl-us). *a, um.* adj. *-entissimus.*
【同】malevolentia suffusus, infuscatus. X. Benevolus.
【狀】turpiter.
【解】心懷歹意，嫉妬，仇恨.
mălĕvŏl-us. *i.* m.
【解】心懷歹意，嫉妬，仇恨者.
【例】*malevolus* alicui, (vel) in aliquem. Cic. 對人心懷惡意. homo *malevolus,* cujus voluntas in me offensa est. 心懷不良之人，對吾不滿意.
mālĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*malum fero*)
【解】結蘋果者.
mălĭfĭc-us. *a, um.* adj. vide **maleficuss.**
【解】作惡，貽禍者.
mălĭgnē.
【同】perverse.
【解】❶惡心嫉視，懸意中傷. ❷ 卑吝，卑劣，卑鄙.
【例】❶ *maligne* detrectare. Ov. 忌視，誹謗. non mihi fuit tam *maligne.* ut ... Cat. 我的事進行並不如此之壞，至於.... ❷ *maligne* plorare aliquem. Petr. 略表哀痛. *maligne* virens. 淡綠.
mălĭgnĭt-as. *ātis.* f. (*malignus*)
【同】perversum et depravatum ingenium. ingens parcimonia, dandi difficultas.
【解】❶惡心歹意，陰毒險惡，嫉視. ❷吝嗇，卑鄙，卑劣.
mălĭgn-or. *āris, āri.* v. dep. tr. (et **maligno**)
【解】惡意中傷，陰狠險惡.
【例】*malignare* venena. Amm. (蛇)射毒害人. *malignare* consilium super populum. Hier. 陰險謀害民衆.
mălĭgn-us. *a, um.* adj. (*malus*), *malignior, -gnissimus.*
【同】invidus, difficilis, avarus, parcus.

【解】❶ 奸惡陰險，失信，嫉妬者．❷ 吝嗇，卑吝，卑劣，(磽瘠)者．
【例】❶ *malignus* sermo. Suet. 惡意中傷之語．*maligna* suspicio. Phaed. 疑忌．*malignae* leges. Ov. 虐政．❷ colles *maligni*. 無生物的丘陵．*maligni* victus. Sil. 簡陋的生活．aditus *maligni*. Virg. 狹路．

mălim. subj. v. *malo.*

mălĭn-us. *a, um.* adj.
【解】蘋果樹者．

mălĭtĭ-a. *ae.* f. (*malus*)
【同】fraus, calliditas, nequitia, (malitia; versuta et fallax nocendi ratio).
【形】summa, vetus, usitata.
【解】❶ 劣性，惡意，陰險，狠毒．❷ 狡猾，詐僞，奸詐．
【例】❶ *malitiae* viae. Pall. 道路崎嶇．tot imperatorum *malitia.* Tac. 多數總王之暴虐．❷ mala *malitia.* Plaut. 騙局．

mălĭtĭōsē. adv. (*malitiosus*), *-sius.*
【同】callide, subdole, versute, vafre, dolose, nequiter.
【解】不公正，不忠實，狡猾，欺騙．

mălĭtĭōs-us. *a, um.* adj. (*malitia*)
【同】versutus, callidus, astutus, fallax, tectus, obscurus, veterator, dolosus, vafer.
【解】狡猾，詐僞，欺騙，奸詐．
【例】*malitiosa* juris interpretatio. 法律巧詐的解釋．num *malitiosum* te negas? 難道你否認你的巧詐嗎？ *malitiosus* discessus conjugis. 惡意遺棄．

mălĭvŏl-ens. mălĭvŏl-us. vide **malevolus.**

malle. mallem. praes. infin. -imperf. subj. v. *malo.*

malleăt-or. *ōris.* m.
【解】用鎚工作者．
【例】*malleator* balucis. Mart. 開礦者．

mallĕŏl-us. *i.* m. (dimin. *malleus*)
【同】surculus utrinque capillatus, praesertim vitis; manipulus sparteus pice confectus.
【解】❶ 小鎚．❷ 接樹之小枝．❸ 火柴，引火物，(火箭)．
【例】❶ *malleoli* plantae. 接樹新枝．❷ *malleolus* ad urbem incendendam. 焚城火箭．

mallĕ-us. *i.* m.
【解】鎚，錘，木椎．

mālo. *māvis, mālŭi, malle.* v. tr. (*magis volo*)
【同】magis volo.
【狀】omnino, plane.
【解】寧願，更欲，寧可，尤喜．
【例】(*malle*) armis incruentas conditiones. Tac. 更喜不流血的條件，比用武力 (解決)．(*malle*) incerta pro certis. Sall. 寧願未決定者，比已決定者．multo *malo.* Cic. 我更願．nihil *malle* quam pacem. Cic. 和平外無更願望者．*malo* solitudinem quam fori frequentiam. 我更喜深山比喜鬧市．(*malle*) servire quam pugnare. Cic. 寧願爲奴隸，不欲戰爭．(cum infin.) principem se esse *mavult* quam videri. Cic. 寧願實居第一，不願徒有虛名．(cum subj.) *malo* non roges. Cic. 我更願你不詢問．(potius) se ab omnibus desertos potius quam abs te defensos esse *malunt.* Cic. 他們寧願被一總人遺棄，不願受你的保護．illi omnia *malo* quam mihi. Cic. 我寧願他比我更得到一切．

mālŏbathr-um. *i.* n.
【解】香液樹．

mālh-a. *ae.* f.
【解】石腦油，油灰．

mālh-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】塗抹．

mālŏgrānāt-um. *i.* n. (**-a.** *ae.* f.)
【解】石榴，石榴樹．

1. măl-um. adv. (*malus*) (ut interj. indignantis) (praesertim post pron. interrog.)
【解】噫，哀哉，悲哉！(驚嘆詞)．
【例】quae, *malum,* ista audacia! 噫膽大到何地步！quae, *malum,* ista dementia! 哀哉何等狂妄！

2. măl-um. *i.* n.
【同】damnum, incommodum, pestis, detrimentum.
【解】❶ (肉身) 疾病，痛苦．❷ 災難，禍患，災殃，惡，不善．❸ 刻薄，冷酷，苛虐，嚴厲．
【例】❶ corporis *mala.* Cic. 肉身病苦．nihil *mali* accidit ei. Cic. 他毫未受害．bona, *mala.* 好，歹．majus *malum.* Cic. 更大痛苦．*malum* crescit, ingravescit; in dies *malum* subire, sustinere, cavere, depellere, sanare... 痛苦日增，漸重....❷ clementia illi *malo* fuit. Cic. 彼因寬仁而蒙禍．*malum* ingens minatur nobis. 我們大禍臨頭．quis *malum* hoc a nobis avertet? 誰使我們脫離災殃？ *malum* dare, afferre. Cic. 致禍．❸ *malo* adductus. Cic. 因受虐待．*malum* habere. Cic. 遭受虐待．

3. māl-um. *i.* n.
【同】pomum.
【解】蘋果，鮮果．
【例】ab ovo usque ad *malum.* (自鷄蛋至蘋果) 用餐自始至終．*malum* punicum. Ov. 石榴．

1. măl-us. *a, um.* adj. (comp. *pejor.* superl. *pessimus*)
【同】improbus, perditus, perversus, facinorosus, incommodus, molestus.
【解】❶惡，不善. ❷不吉利，凶禍，有害. ❸狡詐，兇惡，奸邪. ❹病弱.
【例】❶ *malus* poeta. Cic. 不善的詩人. *pessimi* cives. Cic. 最壞的國民. *malo* genere natus. Cic. 出身可憐，(貧賤). *mala* consuetudo. Hor. 惡習. ❷ *mala* pugna. Cic. 敗仗. *malus* ager. Vir. 薄田. *malus* sutor. Phaed. 拙鞋匠. *malus* odor. 臭味. ❸ delituit *mala*. Pl. 她曾騙取. *mala* lingua. Virg. 言而無信. ❹cum aeger *pejor* fiat. Cels. 病人既日漸沉重. *mala* aetas. Plaut. 老年. *malae* fidei possessor. 惡意占有人.
2. māl-us. *i.* f.
【解】蘋果樹，石榴樹.
【例】*malus* granata. Isid. 石榴樹. *malus*: arbor pommifera. 蘋果樹.
3. māl-us. *i.* m.
【同】celsi, alti.
【解】檣(船桅杆)，旗杆，樑木.
【例】*malum* erigere, scandere, incidere. 立，升，斬檣.
malv-a. *ae.* f.
【解】錦葵.
malvācē-us. *a, um.* adj.
【解】錦葵者.
Māmertīn-us. *a, um.* adj. (Messine)
Māmertīn-i. *ōrum.* m. pl. nom. propr. popul.
mămill-a. *ae.* f. (dimin. *mammae*)
【解】乳房，胸部.
mămillār-e. *is.* n.
【解】乳罩，肚兒.
mamm-a. *ae.* f.
【同】uber.
【解】乳房，(胸部).
【例】*mammam* dare puero, (praebere). Plaut. 乳養嬰兒. *mammam* sugere, (premere). Varr. (吮)飲乳.
mammāt-us. *a, um.* adj.
【解】形如乳房者.
mammōn-a. (**mammōn-as**). *ae.* f.
【解】錢財，財貨.
mānābil- is. *e,* adj.
【解】易流過者.
manc-eps. *ĭpis.* m. (*manus capio*) (rad. *manu capiens,* dum publicum aliquid emit).
【同】qui conducit aut emit publicum aliquid.
【解】❶買主，顧客(競買者)，佃戶. ❷包攬工程者，擔保者.
【例】❶ praevalens *manceps.* Plin. 競買佔取者(壟斷者). *mancipes* a civitatibus pecunias pro frumento exegere. 征收者(公賣者)向各城市索取麥價.
mancĭpāti-o. (**mancupati-o**). *ōnis.* f.
【解】官賣(公賣，拍賣).
1. mancĭpāt-us. *a, um.* part. v. *mancipo.*
【解】被賣為奴隸.
2. mancipat-ŭs. *ūs.* m.
【解】拍賣.
【例】venire in *mancipatum.* Plin. 拍賣.
mancĭpi-um. (**mancŭpi-um**). *i.* n. (*manu capio*)
【同】res mancipi; servus.
【形】aliena, honestissima, pauca, plurima, pretiosissima, sordidata, frequentia.
【解】❶公買，競買. ❷所有權，貿易，交易. ❸所有物，奴隸.
【例】❶ *mancipio* dare, accipere. Cic. 擔保買賣. ❷ sui *mancipii* esse. Brut. 所有權. esse in *mancipio* alicujus. 為某人所有. ❸res *mancipii,* (*mancipi*). Cic. (servus). 所有物，(奴隸).
mancĭp-o. (**mancŭp-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*manus capio*)
【同】subjicio, in alicujus potestatem trado.
【解】❶讓與，賣與，(絕賣). ❷遺棄.
【例】❶ in *mancipanda* proprietate. Gaius. 在出讓所有物時. *mancipare* in manum carnificis. Apul. 交與刑役. ❷ mero corpus *mancipare.* Apul. 醉酒.
mancŭp-o. *ās, āre.* v. tr. vide **mancipo.**
manc-us. *a, um.* adj.
【同】cui ad summam aliquid deest, imperfectus, curtus, mutilus.
【解】❶肢體殘缺，殘廢者. ❷不全，有缺點者.
【例】cognitio sine actione *manca* est. 知而不行，不得謂完善.
1. mandārīn-us. *a, um.* adj.
【解】地方官者.
2. mandārīn-us. *i.* m.
【解】地方官，(縣官...).
mandātāri-us. *i.* m.
【解】受託人，承命人，受囑人.
mandāt-or. *ōris.* m.
【解】委託者，出命者，囑託者.
mandāt-um. *i.* n. (*mando*) (praesert. in plur.)
【同】res mandata, imperium, voluntas, jussum.
【解】委任，囑託，命令.
【例】*mandatum* dedit centurioni, ut

milites plecteret. 命百總懲罰兵士. *mandata* fecit, egit, curavit, confecit, executus est. 執行命令. *mandatis* satisfecit. 完成任命. *mandatum* accipere, recipere. 受命. *mandatum* alicujus perferre, deferre. 傳某人之命. *mandatum* exponere ad aliquem. 傳命與某人.

1. mandāt-us. *a, um.* part. passiv. v. *mando 1.*
【解】受命，受委任，受囑託者.
【例】rem *mandatam* gerere. Cic. 盡其職責.

2. mandāt-ŭs. *ūs.* m. (abl. in *u*)
【解】委任，囑託.

1. mand-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】jubeo, impero, impono, praescribo, mandatum do, praecipio.
【狀】accuratissime, litteris, diligenter, nominatim, penitus, plane, privatim, probe, publice.
【解】❶ 委託，託付，囑託. ❷ 委任，任命，托賴，托囑.
【例】❶ (*mandare*) aliquid alicui. 委託某事與某人. (*mandare*) alicui ut, ne.. 囑託人爲…勿…. (*mandare*) huic Belgas adeat. Caes. 委託此人至貝而加人處. ❷ (*mandare*) alicui magistratus. Cic. 任命某人官職. (tradere, consignare) (*mandare*) aliquid litteris, scriptis. Cic. 致書曉諭某事....

2. man-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr.
【同】dentibus conficio.
【解】❶ 咀嚼. ❷ 吞食，嚙食.
【例】dentibus *manditur*, extenuatur, mollitur cibus. 用牙齒嚼食物.

mandr-a. *ae.* f.
【解】牧畜群，馬廐，棋盤.

mandūcāti-o. *ōnis.* f.
【解】食，吃.

mandūc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*mando 2*)
【解】食，嚼，吃.
【例】*manducare* carnem. 食肉.

1. mānĕ. adv.
【同】diluculo, prima luce, antelucano tempore, matutino tempore, cum luceret, cum nondum luceret; ad primam auroram; sub noctis extremum; ante ortum solis; sole oriente; albente caelo; sub diei ortum; ubi dies capit; lucis principio; circa lucis ortum; aperiente se die: albescente caelo: primo mane; illucescente die; vergente ad lucem nocte; simul ac dies illuxerit.
【解】❶ (subst. indeclin.) 晨刻，朝. ❷ adv. 淸晨，早晨.
【例】❶ multo *mane*. Cic. 天猶未明. *mane* novum. Virg. 晨刻. ❷ hodie *mane*. Cic. 今天早晨. cras *mane*. Cic. 明天早晨.

2. măne. imperat. v. *maneo*.

măn-ĕo. *ēs, si, sum, ēre.* v. intr. vel tr.
【同】remaneo, commoror, resto, sto, haereo. X. Abeo, discedo.
【狀】constanter, diutius, firmius, in perpetuum, perpetuo, propemodum, recte, bene.
【解】I. intr. ❶ 居留，居住. ❷ 停留，止步. ❸ 久留，繼留，久待.
II. tr. ❶ 等候，俟候. ❷ 保留，存留.
【例】I. ❶ *manendum* est (domi). Caes. 應居留在家. *manere* in patria. Cic. 居於本國. non *manebit* extra domum patris. Liv. 不離父家. ❷ eo die *mansit* Venafri. Cic. 那日停留在委納夫. ❸ (*manere*) in sententia. Cic. -in voluntate. Cic. 保持己見，意志. (*manere*) in promissis. Virg. 守信用. munitiones integrae *manebunt*. Caes. 防地未動. *manent* ingenia senibus. Cic. 年老鑁鑠. hoc *maneat*. Cic. 堅持此原理.
II. ❶ (*manere*) hostium adventum. Liv. 等候敵人到來. ❷ te triste *manebit* supplicium. Virg. 你將受酷刑. indigna quae *manent* victos. Liv. 戰敗者將受虐待.
【註】❶ domi libenter *maneo*. 我甘居家中. ❷ *manebo* apud te. 我將停留在你身邊. ❸ *manet* in eadem sententia. 堅持己見. ❹ *mansit* idem color. 不褪色. ❺ *manet* incolume patrimonium mihi. 我之祖產未動.

Mān-es. *ium.* m.
【同】animae vita defunctorum.
【解】❶ 陰魂，死鬼. ❷ 鬼域，地獄.
【例】❶ dii *Manes*. 鬼神. diis *Manibus*. Inscr. 鬼神.

mang-o. *ōnis.* m.
【解】販賣奴隸者，販馬者.

mangōnĭc-us. *a, um.* adj.
【解】販賣奴隸者，販馬者，(貿易者).
【例】*mangonici* quaestus. Suet. 販馬的營業.

mangōnĭ-um. *i.* n.
【解】販馬業，裝璜貨物.

mangōnĭz-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】裝璜.

mānĭ-a. *ae.* f.
【解】瘋癲，躁病，癲狂.

mănĭc-a. *ae.* f. (praesert. in plur. **manic-ae**). (*manus*)
【解】❶ 長袖. ❷ 手套. ❸ 桎梏，手銬.

MANICA

【例】solet accipere *manicas*. 慣用手套.
mănĭcāt-us. *a, um.* adj. (*manica*)
【解】有長袖者.
【例】pelles *manicatae*.
Cal. 袖管.
mānĭc-o. *ās, āre.* v. intr. (*mane*)
【解】清晨早到.
mănĭcŭl- a. *ae.* f. (dimin. *manus*)
【解】小手，(犂柄).
mănĭfestārĭ-us. (**mănŭfestārĭ-us**). *a, um.* adj.
【解】顯明，證明者.
mănĭfestāt-us. *a, um.* part. v. *manifesto.*
mănĭfestē. adv. (*manifestus*), *-tius, -tissime.*
【解】顯然易見，衆目昭彰.
1. mănĭfestō. adv.
【同】manifeste, palam, aperte, perspicue, clare, non obscure.
【解】明顯，昭著，彰明.
【例】aliquid *manifesto* deprehensum. 某事已經揭露.
2. mănĭfest-o, *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*manifestus*)
【解】顯露，明示，發現，發明，揭露.
mănĭfest-us. *a, um.* adj. *-tior, -tissimus.*
【同】clarus, perspicuus, non obscurus, apertus, testatus, contestatus: de quo constat, de quo liquet; quod luce clarius, quod patet, quod notum est omnibus.
【解】❶ 彰明，昭著者. ❷ 顯露，證明者.
【例】❶ res *manifesta* est. 事實昭然. rem pro *manifesto* habere. Liv. 以為事已證實. ❷ (*manifestus*) sceleris. Sall. 罪已證明者. (*manifestus*) offensionis. Tac. 顯示心中的感惱. (*manifestus*) mendacii. Plaut. 揭露謊言.
mănĭpŭlār- is. *e.* adj.
mănĭpŭlārĭ-us. *a, um.* adj.
【同】qui de manipulo seu parva manu militum est.
【解】❶ a) (adj.) 屬小支隊者. b) (subst. m.) 支隊小卒，(普通兵). ❷ 普通小卒者.
【例】❶ *manipularis* miles. Ov. 支隊小卒. *manipularis.* Tac. 小卒. ❷ *manipularis* imperator. Plin. 由小卒高陞至統帥.
mănĭpŭlātim. adv.
【同】per manipulos.
【解】一握，一把，一束，一紮 — 一小群，一小隊.
【例】acies *manipulatim* structa. 排成小隊陣容.
mănĭpŭl-us. *i.* m.
【同】fasciculus, quem metentes manu comprehendunt, pars cohortis.
【解】❶ 一把，一束，一綑，一紮，(花，草). ❷ 一小隊，一群，一夥.
【例】❶ vincire *manipulos.* Col. 綑成一束. ❷ armatos *manipulos* ad signa convocat. 招集武裝士同集旗下.
Mānĭ-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：羅瑪人之別名，簡寫M.
Manliān-us. *a, um.* adj.
【解】❶ *Manlius* 者. ❷ (*Manlius*式) 嚴厲，殘酷，專制者.
【例】*Manliana* imperia Liv. 嚴厲軍令.
Manlĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪家族名，著名者有 M. *Manlius* Capitolinus. -M. *Manlius* Torquatus.
1. mann-a. *ae.* f.
【解】少須，一粒.
【例】*manna* turis. Plin. 乳香粒.
2. manna. subst. indecl. (Haebraic.)
【解】天降之一種食糧.
mannŭl-us. *i.* m. (dimin. *mannus*)
【解】小馬，(長毛短身者).
mann-us. *i.* m.
【解】小馬.
mān-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】fluo, redundo; fundor, disseminor, dispergor, latius dissipor, serpo, percrebresco.
【狀】late, communiter, longe.
【解】I. intr. 流出，傾流. ❶ 流注. ❷ 流傳，週流. ❸ a) 流行，流散，流佈. b) 流出，流下.
II. tr. 使流出，滙瀉.
【例】I. ❶ ex toto corpore, (vel) toto corpore sudor *manat.* Lucr. 全身流汗. simulacrum multo sudore *manavit.* Cic. 塑像汗水淋漓. fons *manat.* Ov. 湧泉. ❷ aer quae per maria *manat.* Cic. 空氣週流海上. ❸ a) malum *manavit* per Italiam. Cic. 惡毒流行義大利. b) peccata ex vitiis *manant.* Cic. 由惡習生出罪惡.
II. lacrimas marmora *manant.* Cic. 石潤(大理石流淚).
mansĭ-o. *ōnis.* f. (*maneo*)
【同】X. Decessio.
【形】cautior.
【解】❶ 居住，停留. ❷ 住處，旅館.
【例】*mansio* in vita. Cic. 人生的逆旅.
mansĭōnārĭ-us. ❶ *a, um.* adj. ❷ *i.* m.
【解】❶ 過路者. ❷ (subst. m.) 門監，守門者.
mansĭt-o. *ās, āre.* v. intr. (freq. v. *maneo*)
【解】久居，常住.
mansuē-făcio. *făcĭs, factum, făcĕre.* v. tr.

【同】mansuetum reddere.
【解】馴養，馴服，訓導，教化，調理.
【例】plebs *mansuefacta.* 教化之民衆. *mansuefactorum* animalium occupatio. 先佔人馴養之禽獸，(如在他人設置之養魚池，或關閉的園林中漁獵).
mansuēfact-us. *a, um.* part. v. *mansuefīo.*
【解】已馴服，已教化者.
mansuēfio. *fīs, factus sum, fiĕri.* v. passiv. v. *mansuefacio.*
【解】馴服，馴熟者.
【例】*mansuefactus.* 已馴熟者.
mansue-sco. *scīs, vi, tum, scĕre.* v. tr. vel intr.
【解】❶ tr. 馴服，教導. ❷ intr. 馴熟，柔順.
【例】non solis *mansuescunt* radii. Petr. 太陽熱度尚未減殺.
mansuētē. adv.
【解】溫良，柔順，溫和，寬柔貌.
【例】*mansuete* facere aliquid. 做事寬柔.
mansuētūd-o. *ĭnis.* f.
【同】lenitas, facilitas. X. Atrocitas.
【形】incredibilis.
【解】❶ 馴良，馴服，(家畜). ❷ 溫良，寬柔，和順.
【例】*mansuetudo* tua. Eutr. 你之溫良，(帝王之尊號).
mansuēt-us. *a, um.* adj. *-tior, -tissimus.*
【同】mitis, lenis, facilis, homo mitis ingenii. X. Ferus, immanis, atrox.
【解】❶ 馴服者(家畜). ❷ 和順，寬仁，善良.
【例】❶ *mansueta* stabula. Grat. 家畜. equus *mansuetus,* (ad mansuetudinem domatus). 馴良之馬. ❷ *mansuetiores* sunt barbari. 漸開化之蠻族. (a ferocitate ad cultum hunanum deductus).
mansūr-us. *a, um.* adj. (part. futur. v. *maneo* et *mando 2*)
【解】將久居者.
mans-us. *a, um.* part. passiv. v. *mando 2* et *maneo*)
【解】嚼，久居者.
mantēl-ĕ. (mantīl-ĕ). *is.* n. **mantīlĭ-um.** *i.* n.
【解】手絹，揩手布，飯巾，(飯單).
mantell-um. (mantēl-um). *i.* n.
【解】桌巾，面帕.
mantĭc-a. *ae.* f.
【同】pera viatoria.
【解】背囊，褡褳，手提包，(囊).
【例】non videmus, *manticae* quid in tergo est. Cat. 我們不見背囊，(不見己過).
mantĭcŭl-or. *āris, āri.* v. dep. tr. vel intr.
mantĭcŭl-o. *ās, āre.* v. intr. vel intr.
【解】探囊，拐騙.
【例】*manticulari* utrem. Apul. 探(摸)皮囊.
mantīl-e. vide **mantele, mantelium.**
Mantĭnē-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在Arcadie:因 Epaminondas 之死及得勝著名.
Mantŭ-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在義大利 Po 附近，爲 Virgilius 之家鄉.
Mantuān-us. *a, um.* adj.
Mantuān-us. *i.* m. *Mant.* 人 (=Virgilius).
mănŭ-a. *ae.* f.
【解】一握，一把.
mănŭāl-e. *is.* n.
【解】袖珍，手冊，課本.
mănŭāl-is. *e.* adj. (*manus*)
【解】手上者，手執者，手握者.
【例】*manuale* saxum. Tac. 手擲石. *manualis* aqua. Tert. 淨手之水.
【附】**manuales** Missae. 隨手彌撒，(隨手獻儀彌撒).
mănŭāt-us. *a, um.* adj.
【解】有手者，細者，束者，扒手.
mănŭballist-a. *ae.* f.
【解】弩，彈弓，機關槍.
mănŭbĭ-ae. *ārum.* f. pl. (*manus*)
【同】praeda, spolia ex hostibus capta.
【形】imperatoriae, tantae.
【解】勝利品，刼掠物，利益.
【例】*manubias* Marti consecrare. 獻勝利品與Mart. 神，(獻俘，獻馘). *manubiis* rostra ornare. 以勝利品修飾演講臺.
mănŭbĭāl-is. *e.* adj.
【解】勝利品者.
mănŭbĭārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】助擄掠者，獲利潤者.
mănŭbrĭ-um. mănŭbrĭŏl-um. *i.* n. (*manus*)
【同】capulus.
【形】aureum.
【解】杷，柄，柯，瓶耳.
【例】eximere aliçui ex manu *manubrium.* Plaut. (prov.) 由手中奪人犁柄，(刈人脚下草).
mănŭfact-us. (manu factus). *a, um.* adj.
【解】手工，手製，手創者.
【例】*manufacta* convallis. Plin. 人工造成之谷. oratio *manufacta.* Ten. 生湊詞句. *manufacta* mors. Ov. (尋死)，自殺.
mănŭlĕ-a. *ae.* f. vide **manuleus.**
【解】衣袖.
mănŭlĕārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】製長袖衣者.
mănŭlĕāt-us. *a, um.* adj.

【解】有長臥者，穿長袖衣者

mănūmissĭ-o. *ōnis.* f. (*manumitto*)

【解】開釋，(解放)奴隸.

mănūmiss-us. *a, um.* part. v. passiv. *manumitto.*

【解】被解放之奴隸.

mănūmi-tto. *ttis, si, ssum, ttĕre.* v. tr. (*manu mitto*)

【同】libertatem do.

【解】解放(開釋)(恢復自由).

【例】*manu* vero cur *miserit*? 爲何釋放？

MANUMISSIO

mănūprĕtĭ-um. (**mănus preti-um. mănĭpreti-um**). *i.* n.

【解】手工費，工價，工作酬報，薪金.

măn-us. *ūs.* f.

【同】dextra.

【形】adversa, antiqua, apta, arguta, confracta, contaminata et cruenta, facinorosissima, firma, hostilis, impia, importuna, sancta, sinistra, tremebunda, victrix.

【解】❶ (propr.) 手，(動手，伸手，交手，隨手，在手下). ❷(fig.) **a)** 實行，(執行). **b)** 權能. **c)** 武力. **d)** 手藝，(手工). **e)** 手筆，(筆跡). **f)** 支隊，(軍隊).

【例】❶ urbs *manu* munitissima. Cic. 城防工事極鞏固. *manum* injicere alicui. Cic. (動手)拘拿人. dare *manus.* Pl. (伸手)投降，(繳械). in *manus* sumere aliquid. Cic. (伸手)取物. in *manibus* nostris hostes videntur. Caes. 看敵人已落吾人之手. in *manibus* habere aliquid. Cic. 隨手應用某事物. haec non sunt in nostra *manu.* Cic. 此事不在吾人手中，(不作主). habere opus in *manibus.* Cic. 立即動工(興工). est in *manibus* oratio. Cic. 演詞在手中. proelium in *manibus* facere. Sall. 交手(肉搏). ad *manum* habere, esse. Quint. 隨心應手. per *manus.* Caes. 手遞. *manibus* aequis. Tac. (aequa *manu*). Sall. 平衡之手. ❷ **a)** (action) *manu* et consilio promptus. Liv. (force) 智勇双全(能思能行). **b)** *manum* conserere, conferre. 交手. *manum* committere Teucris. Virg. 與特可利交戰. **c)** (violance)(voie de fait) res venit ad *manus.* Cic. 暴行，(違法). venire ad *manum.* Liv. 横行. *manum* adferre (alicui). Cic. 暴力欺人. **d)** (main de l'artiste) *manus* extrema non accessit operibus ejus. Cic. 工程未竣功. **e)** (écriture du scribe) Alexidis *manum* amabam. Cic. 我喜愛亞來其之手筆. **f)** (troupe) facta *manu.* Cic. 招募隊伍. magna *manus.* Caes. 大隊人馬. *manus* fugitivorum. Cic. 一群逃奴. **g)** (poigné) *manus* alicui remittere. Suet. (玩骰子時)還骰. *manu* scriptum. 稿件.

【註】❶ (sens. propr.) sumere aliquid in *manus,* (in *manu* tenere). 拿在手中. ❷ (potestas) est hoc in *manu* tua. 掌握在你手中. ❸ (in promptu est), res est in *manu.* 可立刻下手. ❹ (vis) *manum* afferre alicui, abstinere, continere. 下手拘捕，停止下手. ❺ (copiae) militarem *manum* cogere. 聚集兵力.

mănūtergĭ-um. *i.* n. (*manus tergo*)

【解】揩手布.

măpāl-e. *is.* n. **măpālĭ-a.** *um.* n. pl.

【同】casa agrestis.

【解】茅屋，草舍，陋室.

mapp-a. *ae.* f.

【解】❶ 桌布. ❷ 競技場所投之標幟.

【例】mittere *mappam.* Suet. 投競賽信號.

mappŭl-a. *ae.* f.

【解】手巾.

Mărăth-ōn. *ōnis.* f. nom. propr. loci.

【解】地名：Attique之市鎮及平原，Miltiade 曾在此戰勝 Perses 人.

Marathonĭ-us. *a, um.* adj.

mărăthr-um. *i.* n.

【解】茴香，(蒔蘿).

Marcell-us. *i.* m. nom. propr. hom. (famil.)

【解】人名：Claudia 族之支派，著名者有. ❶ M. Claudius *Marcellus* 征服Syracuse者. ❷ *Marcellus,* Auguste 之甥.

marc-ens. *entis.* part. v. *marceo.*

【解】褪色，凋謝，枯萎者，(fig.) 羸弱，憔悴者.

【例】*marcentes* uvae. Mart. 乾葡萄. *marcentia* colla. Stat. 頭昏. *marcens* stomachus. Suet. 胃虛弱. *marcens* pocula. Stat. 麻醉人之杯(酒).

marc-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.

【同】torpesco, putresco.

【解】❶ 褪色，凋零，枯萎，(年老力衰). ❷ 羸弱，麻木，加重.

【例】❶ corpus *marcet* annis. Lucr. 身體年老力衰. ❷ luxuria vinoque *marcere.* 因醉酒荒淫而身體衰弱. desidia et otio *marcere.* 因疏懶空閒而身體消弱.

marcesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.

【解】❶ 褪色，焉謝，凋零，枯萎. ❷ 衰敗，羸弱，醉酒.

【例】❶ *marcescens* color. Plin. 褪色. ❷

marcescentes senis vires. Plin. 年老力衰. *marcescere* vino. Ov. 酣醉.

marcĭd-us. *a, um.* adj. (*marceo*)
【解】❶ 褪色，凋謝，腐爛. ❷ 衰敗，痿痺，醉倒.
【例】❶ *marcida* lilia. Ov. 凋謝之百合花. asseres *marcidi* fiunt. Vitr. 板已朽壞. ❷ oculi *marcidi.* Apul. 眼目昏花. *marcida* vina. Stat. 陳酒.

Marcĭ-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：羅瑪家族名，著名者有 Ancus *Marcius* 王.

marc-ŏr. *ōris,* m. (*marceo*)
【解】❶ 凋謝，朽爛，腐化. ❷ 怠惰，疏忽，孱弱，頹唐.
【例】*marcor* panni. Plin. 廢布.

Marc-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：羅瑪人名，abbrev. =M.

măr-e. *is.* n.
【同】aequor, altum, pontus, pelagus, salum.
【形】portuosum, scopulosum, infestum, inflatum, murmurans, purpureum, refertum, praeclarum, tempestivum, tranquillum, tutum, vastissimum, universum.
【解】❶ 海洋. ❷ 海水，鹽水，碧色. ❸ (fig.) 雲海.
【例】❶ *mare* Oceanus. Caes. 大洋. nostrum *mare.* Caes. 地中海. *mare* ingredi. Cic. 航海. *mare* caelo miscere. 天翻地覆. terra *marique.* Cic. 水陸. ❷ *mare* turbatum, (exaestuabat *mare*). 海浪滔天. ❸ *mare* aeris. Lucr. 雲海. *maria* et montes polliceri. Sall. (許人過大之事) (誇口).

marg-a. *ae.* f.
【解】膠泥，黏土.

margărīn-a. *ae.* f.
【解】羊脂等所製之油.

margărīt-a. *ae.* f. **margarit-um.** *i.* n.
【同】unio.
【解】珍珠.
【例】nego ullam *margaritam* fuisse, quin abstulerit. 我否認尚有珍珠他未携去.

margărītārĭ-us. ❶ *a, um.* adj. ❷ *i.* m.
【解】❶ 珍寶者. ❷ 販賣珍珠商.
【例】porticus *margaritaria.* P. Vict. 售珍珠市，(廊廡).

margărītĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】產珍珠者.

margĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*margo*)
【解】鑲邊，築岸.
【例】*marginatae* tabulae. Plin. 木框. saga limbis *marginata* purpureis. Sid. 鑲緋紅邊之上衣.

marg-o. *ĭnis.* f. m.
【解】邊，涯岸，書邊，疆界.
【例】*margo* ulceris. Plin. 傷口. *margo* comae. Stat. 額上. *margo* putei. Phaed. 井欄，井榦.

Mărī-a. *ae.* f. nom. propr. mul.
【解】人名：天主母之名.
【註】Virgo Mater, caelitum Regina; mundi Domina; generis humani decus ac praesidium; aeterni Regis Mater; templum augustissimum divinitatis: mortalium immortaliumque Regina.

marĭān-us. *a, um.* adj.
【解】❶ *Marius* 者. ❷ *Maria* 者.

mărīn-us. *a, um.* adj.
【同】maritimus.
【解】海洋者.
【例】aestus *marini.* 海潮.

mărīt-a. *ae.* f.
【解】(已結婚者)，婦，妻.

mărītāl-is. *e.* adj.
【解】夫婦者，婚姻者.

mărītāt-us. *a, um.* part. pass. v. *marito.*
【解】已結婚者.

mărĭtĭm-us. *a, um.* adj.
【解】海上者，海濱者.
【例】in *maritimis* sum. 我在海濱. *maritima* dimicatio. Hist. 海戰. *maritimi* homines. Cic. 居海濱者. *maritimum* iter. 航海.

mărīt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*maritus*)
【解】❶ 嫁，許配. ❷ 結合，組合，纏繞.

mărĭtŭm-us. *a, um.* adj. vide **mărĭtĭmus.**

1. mărīt-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 婚姻者，夫婦者. ❷ 結合者，連結者. (vitis arbor).
【例】*marita* lex. Hor. 婚姻法.

2. mărīt-us. *i.* m.
【同】vir.
【形】carior.
【解】丈夫，匹配，(良人)，求婚，訂婚者.
【例】*maritus* optimae mulieris. 賢婦之夫. optimo viro nupta est. 嫁與賢夫.

Mărĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪家族名，著名者有C. *Marius* Arpinus. 曾戰勝 Jugurtha et Cimbres. 為 Sylla 之對敵.

Mărĭ-us. *a, um.* adj.

marm-ŏr. *ŏris.* n.
【解】❶ 大理石，雲石，花崗石. ❷ 花石粉. ❸ 大理石像，石碑. ❹ 平靜海面.
【例】❶ simulacrum, signum e *marmore.* 大理石像，一紀念物. ❷ *marmora* pelagi.

Cat. 平靜海面.

1. marmŏrārĭ-us. *a, um.* adj. (*marmor*)
【解】花石者，大理石者.
【例】*marmorarium* opus. Inscr. 大理石工程.

2. marmŏrārĭ-us. *i.* m.
【解】雕琢花石者.
【例】*marmorarius.* Sen. 花石工，匠. *marmorarius* faber. 雕琢花，石工人.

marmŏrĕ-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 花石者. ❷ 光澤堅硬如大理石者.
【例】❶ *marmorea* ars. Vitr. 雕刻石像藝術. columnae *marmoreae.* 大理石柱.

marmŏrōs-us. *a, um.* adj.
【解】花石質者，似花石者.

marr-a. *ae.* f.
【解】鋤，農具.

Mars. (arch. **Mavors**). *Martis.* nom. propr. dii.
【解】神名：❶ (nom. propr. dii). 神名，(武神)：羅瑪始祖 Romulus 之父，以己名稱羅瑪原始之首月，即今之三月. ❷ (fig.) **a**) 爭鬪，交戰. **b**) 戰爭命運結果. ❸ 金星.
【例】❶*Martis* dies. Inscr. 金曜日，(星期二，瞻禮三). ❷ **a**)*Martem* accendere cantu. Virg. 吹上陣號. *Mars* apertus. Ov. 平原交戰. suo, (nostro, vestro) *Marte.* Cic. 靠己力 (靠我們的，你們的力量). **b**) aequo *Marte.* Tac. 勝負未分. verso *Marte.* Tac. 戰運轉移. ancipiti *Marte.* Liv. 勝負未定. ❸*Mars.* (stella). Cic. 金星.

marsūpĭ-um. (**marsuppĭ-um**). *i.* n.
【解】錢囊.

Martĭ-us. *a, um.* adj.
【解】❶ Mars (神)者. ❷ 戰士，勇士. ❸ Mars 星者. ❹ 陽曆三月者.
【例】❶*Martia* legio. Cic. *Mars* 師團. *Martia* proles. Ov. *Mars*之後裔 (=Romulus, Remus). ❷*Martia* vulnera. Virg. 戰傷. *Martius* aeris canor. Virg. 戰號聲. ❸ *Martius* mensis. Ov. 陽曆三月. Idus *Martiae.* 三月十五日. Kalendae *Martiae.* 三月一日，(朔日).

mart-yr. *yris.* m. f.
【解】殉教者，爲義致命者.
【例】❶ (*martyr*): purpuratus suo sanguine fidei testis. 流血爲信道作證. invictu. Christi athleta. ❷ (sancti *martyres*): qui pro Christi confessione strenue dimicarunt, et summa alacritate vario leti genere animas liquerunt. 爲信仰基督英勇作戰甘心捨生. qui per vulnera et mortes Regi suo Christo praeclarum testimonium dederunt.

martyrĭ-um. *i.* n.
【解】殉教，爲義致命，(血證).

martyrŏlŏgĭ-um. *i.* n.
【解】羅瑪殉教(致命)錄，(冊).

mās. *măris.* m.
【解】陽，男，雄，牡，雄壯，剛勇.
【例】*mares* Curii. Hor. Cur. 男兒. *mare* animi. Hor. 雄心. deos *mares* et feminas esse dicitis. 你們說神分男女.

mascŭlēt-um. *i.* n.
【解】葡萄林.

mascŭlīn-us. *a, um.* adj.
【解】陽類，男性者，男子風，有志氣者(剛勇者).

mascŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *mas*)
【同】virilis, fortis.
【解】❶ 男性，陽類. ❷ 雄心，大志者.
【例】❶ *mascula* arbor. Plin. 雄株樹. *mascula* tura. Virg. 雄香. prolem *masculum* habuit. 已有男孩. virilem sexum reliquit. 遺留男孩.

Măsiniss-a. *ae.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：Numidie 之王.

mass-a. *ae.* f.
【解】堆，塊，墩，團.
【例】*massa* auri, ferri. 金塊，鐵塊. *massa* farinae. 粉團. *massa* salis. Plin. 鹽堆.

Massăgĕt-ae. *ārum.* m. pl. nom. propr. hom. (tribus).
【解】人名：古蠻族名.

Massĭc-us. *i.* m. nom. propr. montis.
【解】山名：因產酒著名.
massicum vinum. (vel) **massicum.** *i.* n.
【解】*Mass.* 酒. **massicus umor.** (id).

Massīlĭ-a. *ae.* f. nom. prop. urbis.
【解】城名：Narbonnaise 之名城，今之 Marseille.
Massiliens-is. *e.* adj. **Massiliens-es.** *ium.* m. pl.
【附】**mass-on.** *ōnis.* m.
【解】馬松秘密黨人.
【例】*massonibus* foventes libri damnati. 擁護馬松黨之禁書.
【附】**massonĭc-us.** *a, um.* adj.
【解】秘密黨者.

massŭl-a. *ae.* f. (dimin. *massa*)
【解】小塊.

mastĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】吞嚼.

mastĭch-e. mastĭc-e. *ēs.* f.
【解】乳香，樹膠，(香茴膠).

mastĭcĭ-a. *ae.* m.
【解】應受鞭笞者.

mastrūc-a. mastrūg-a. *ae.* f

【解】皮袋.

matăr-a. *ae.* f. vide **materis.**

【解】鏢鎗.

mătell-a. *ae.* f.

【解】瓶，罐，壺，(便壺).

mătellĭ-o. *ōnis.* m.

【解】夜器.

matĕŏl-a. *ae.* f.

【解】鎚柄，鋤杷，尖錐.

māt-ĕr. *ris.* f.

【同】parens, genitrix.

【形】caeca, conscelerata, egregia, gravida, praeclara, infesta, magna, libera, misera lamentansque, et abjecta, plena pietatis. victrix, optima.

【解】❶母親. ❷本城，祖國，首都. ❸母愛，母情. ❹原始，根原，來源.

【例】❶pietas in *matrem.* Cic. 孝親. Vesta *mater.* Virg. 瓦斯大女神. *mater* magna. Cic. 大女神. ❷*mater* (expulsa conjuge) redit. Sen. 被休棄之母親復回. ❸*mater* omnium bonarum artium sapientia est. Cic. 智慧爲諸美善之原. terra *mater.* Liv. 地爲衆生之母，(原).

mātercŭl-a. *ae.* f. (dimin. *mater*)

【解】(小)母.

mater-familias. *matris-familiae.* f. (*mater familias*)

【解】家主母，家主婦.

mātĕrĭ-a. *ae.* f. **mātĕrĭ-ēs.** *ĕi.* f.

【同】res ex qua fit aliquid; apparatus, argumentum.

【解】❶質料，(物體)物質. ❷材料，(工作). ❸木料，(建築). ❹(fig.) a) 題材，課題. b) 食料. c) 原因，根源. d) 問題.

【例】❶*materia* rerum. Cic. 事物的原質. de apparatione *materiae.* Vitr. 準備資料. ❷*materiam* comportare milites jubet. 命軍士運輸材料. ❸*materia* caesa. Caes. 砍伐木料. ❹a) (*materia*)ad jocandum. Cic. 消遣品，(娛樂品). b) *materiam* subtrahere furori alicujus. Cic. 除去某人瘋狂原因. c) opes libidini *materiam* dant. 財富爲慾情之媒介，(機緣). d) *materiam* misi tibi, Fronto. 我給你送去文題.

【附】**materia** sacramentorum. 聖事的質素. *materia* prima. 第一物質(質料)，始質. *materia* secunda. 第二物質，(質料).

mātĕrĭāl-is. *e.* adj.

【解】有形者，物質構成者.

【附】*materiale* peccatum. 實質的罪. *materialis* causa. 質因，質料，(物質)原因，素因.

mātĕrĭālism-us. *i.* m.

【解】唯物主義，唯物論，(尊崇形骸主義).

mātĕrĭālist-a. *ae.* f.

【解】唯物派，實利主義.

mātĕrĭārĭ-us. *a, um.* adj.

【解】屬建築木材者.

【例】fabricatio *materiaria.* Plin. 木工. *materiarius* faber. Plaut. 木匠.

mātĕrĭātĭ-o. *ōnis.* f. **mātĕrĭatūr-a.** *ae.* f.

【解】木工，木作.

mātĕrĭāt-us. *a, um.* part. v. pass. *materio.*

【同】quod ex materia constat.

【解】建築，構造者.

【例】domus male *materiata.* 建築不善之房屋.

mātĕrĭ-ēs. *ĕi.* f. vide **materia.**

【解】材料，文題，緣由.

mātĕrĭ-o. *ās, ātum, āre.* v. tr. (*materia*)

【解】構木，架屋.

【例】male *materiatus.* Cic. 營造惡劣.

mātĕrĭ-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*materia*)

【同】lignor.

【解】砍伐(備辦木材).

【例】*materiari* necesse est. 需要備辦木材.

mātĕr-is. mătār-is. *is.* **mătār-a.** *ae* f.

【解】鏢鎗類.

1. **mātern-us.** *a, um.* adj. (*mater*)

【解】慈母者，母族者.

【例】nomen *maternum* amantius. 母親之名更可愛.

2. **Mātern-us.** *i.* m. nom. propr. hom.

【解】人名：著名者有Curiatius *Maternus.* 演說家.

mātertĕr-a. *ae.* f. (*mater*)

【同】matris soror.

【解】姨母.

【例】*matertera* magna. Gaius. 姨祖母.

măthēmătĭc-a. *ae.* f. **măthēmătĭc-ē.** *ēs.* f.

【解】算學，占星術.

1. **măthēmătĭc-us.** *a, um.* adj.

【解】算學者.

【附】*mathematicus* realismus. 數學的實在論.

2. **mathematĭc-us.** *i.* m.

【形】magnus, sapiens.

【解】算學家，占星術家.

【例】❶*mathematicae* artes, scientiae. 算術，算學. ❷*mathematici* magna in obscuritate rerum, et recondita arte, et subtili versantur. 算學家精通事物隱晦，奧秘，微妙之術.

mathēs-is. mathēsĕ-ōs. *is.* (acc.) *in,* (vel)

im. f.
【解】學習，學識，占星術，天算，算學.

mātrīcīd-a. *ae.* m. f. (*mater caedo*)
【同】qui matrem occidit, parricida.
【形】certissimus, crudelissimus, impius.
【解】弑母者.

mātrīcīdi-um. *i.* n. (*mātrīcīda*)
【解】弑母大逆.
【例】*matricidii* accusatur. 被控弑母.

mātrīcŭl-a. *ae.* f. (*matrix*)
【解】簿記，名册，登記簿.

mātrīmōnĭāl-is. *e.* adj.
【解】婚姻者.

mātrīmōnī-um. *i.* n.
【同】conjugium, connubium.
【形】dotale, stabile et certum.
【解】❶ 婚姻(婚配)，(嫁娶)結婚，婚禮. ❷ (pl. n.)結婚之婦.
【例】❶ in *matrimonium* ire. Pl. 結婚(女). in *matrimonium* aliquam ducere. Cic. 娶婦. habere aliquam in *matrimonio.* Cic. 娶妻. in *matrimonium*, (in *matrimonio* aliquam collocare. Cic. Caes. 許配，(嫁女). tenere *matrimonium* alicujus.
【註】❶ *matrimonium* inire, (contrahere); (nuptias facere; nuptiis jungi). 結婚(女). ❷ in *matrimonio* habere conjugem, *matrimonii* foedere junctam; vivere cum aliqua in *matrimonio.* 娶妻. ❸ ad secundum *matrimonium* transire. 再婚. ad alteras nuptias procedere. 再婚. conjugio secundo se devincire. 再婚. ❹ copulare *matrimonium*! 證婚，祝福婚配. nuptias solemni precatione conjungere.
【附】*matrimonium* validum, (verum). 有效的婚姻. *matr.* invalidum. 無效的婚姻. *matr.* putativum. 誤認婚姻. *matr.* praesumptum. 推定婚姻. *matr.* attentatum. 非法婚姻. *matr.* legitimum. 合法婚姻. *matr.* publicum. 公開婚姻. *matr.* occultum, (conscientiae). 良心婚姻. *matr.* canonicum. 教會婚姻. *matr.* civile, (legale). 法律婚姻. *matr.* ratum et consummatum. 已遂之教會婚姻. *martimonii* impedimenta. 婚姻限制. —juris divini. 性律制定者. —juris ecclesiastici. 教律制定者. —absolutum. 絕對限制. —relativum. 相對限制. —perpetuum. 永久限制. -temporale. 暫時限制. -publicum. 公開限制. —occultum. 隱密限制. —impediens. 禁婚限制. —voti. 普通聖願. —mixtae religionis. 宗教不同. —affinitatis (in sec. gradu lin. collater.) 姻親. —cognationis spiritualis. 神親. —dirimens. 否認限制. —aetatis. 法定年齡. —impotentiae. 不能人道. —ligaminis. 婚姻限制. —disparitatis cultus. 信仰不同. —ordinis. 高級神品. —professionis religiosae. 特級聖愿. —raptus. 略誘，脅持. —criminis. 姦殺. —cognationis. 血親. —disensatio. 限制的免除. *matrimonii* forma. 結婚方式(儀式).

mātrīm-us. *a, um.* **mātrīm-is.** *e.* adj.
【解】母親尚健在者.
【例】puer *matrimus.* 母親尚在的兒童.

matrīna. *ae.* f.
【解】代母.

mātr-ix. *icis.* f.
【解】乳母，母畜，樹幹.

1. Mātrōn-a. *ae.* f. nom. propr. flum.
【解】河名：在 Gallia.

2. Mātrōn-a. *ae.* f. (*mater*)
【同】mater familias, mulier, uxor, "Materna Juno"
【形】opulentae, optimates.
【解】❶ 太太，夫人，貴婦，主婦，家主母. ❷ Juno 女神之尊稱.
【例】❶ *matronarum* dignitas. 家主婦之地位. ❷ *matrona* Juno. Hor. Juno 女神.

MATRONA

mātrōnāl-is. *e.* adj. (*matrona*)
【解】太太，家主母，貴婦者.
【例】*matronalis* gravitas. 家主母的尊嚴.

mātrōnāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】家主婦之儀表.

mātrŭēl-is. *is.* m.
【解】表兄弟.

matt-a. *ae.* f.
【解】席.

mattĕ-a. matty-a. *ae.* f.
【解】嘉肴美味.

matŭl-a. *ae.* f.
【解】壺瓶，(便壺).

mātūrātē. adv.
【解】迅速.

mātūrātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】festinatio, properatio.
【解】迅速，匆忙，倥傯.

mātūrē. adv. *maturius, maturissime,* (vel) **maturrime.**
【同】cito, celeriter, sine mora, tempestive.
【解】❶ 及時，按時. ❷ 迅速，及早. ❸ 先期，提早.
【例】❶ *mature* facto opus est. Sall. 應及

時行事. postero die satis *mature*. Cels. 後天即刻. ❷ eo, quo intendit, *mature* perveniet. 迅速達到目的. ❸ *maturius* proficisci. Hier. 更提早起程.

mātūr-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr. (*maturus*)
【同】perficior, absolvor.
【解】❶ 漸熟，成熟. ❷ 長足，長成.
【例】❶ fruges *maturescunt*. 莊稼成熟. arborum fructus *maturescunt*, (jam itescunt, prope maturitatem sunt). 樹果漸漸成熟. ❷ si virtutes ejus *maturuissent*. Plin. 假使他的德行業已成就.

mātūrĭt-ās. *ātis.* f. (*maturus*)
【同】tempestivitas, tempus maturum.
【形】prima dicendi, tanta.
【解】❶ 成熟，長成. ❷ (fig.) 老成，諳練，適宜，隨時.
【例】❶ *maturitas* temporum. Liv. 時機成熟. ❷ virtutis *maturitas*. 德行成熟，(結果). quamdam *maturitatem* est assecuta. 口才諳練成熟. rei *maturitas* nondum venit. 時機尚未成熟.

mātūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】maturitatem affero; accelero, propero.
【解】I. tr. ❶ 成熟，使成熟. ❷ 成熟，成全，加速度，催促.
II. intr. (fig.) 急忙，倥傯.
【例】I. ❶ uva *maturata*. Cic. 成熟的葡萄. ❷ (*maturare*) alicui mortem. Cic. 催其速死. (*maturare*) venire. Cic. 促其速來. exercitum traducere *maturavit*. Caes. 急忙率兵渡河.
II. *maturato* opus est. Liv. 應當迅速.

mātūr-us. *a, um.* adj.
【同】coctus, tempestivus, mitis. X. Praecox, immaturus.
【解】❶ 成熟者. ❷ (fig.) 成就，成全，長成，合時宜，終天年. ❸ 迅速，及時，及早. ❹ 完滿，老成，練達，高壽.
【例】❶ poma *matura*. Cic. 已熟的蘋果. aetas *matura*. 成年. ❷ *maturi* soles. Virg. 烈日. progenies *matura* militiae. Liv. 服兵役年歲. tempus *maturum* mortis. Cic. 壽考，(死當其時). scribendi tempus *maturius*. Cic. 書寫更適宜之時. ❸ *maturae* hiemes. Caes. 早臨之冬季. *matura* victoria. Liv. 迅速的得勝. ❹ *maturus* aevi. Virg. 高壽者. animi *maturus*. Virg. 心已諳練世故者.

mātūtīne. matutīno. adv.
【解】早晨，清晨.

mātūtīn-um. *i.* n. (*matutinus*)
【解】早晨，清晨.
【例】eodem *matutino*. Quint. 同一清晨. serere *matutinis*. Plin. 早晨播種.

mātūtīn-us. *a, um.* adj.
【同】X. Vespertinus.
【解】清晨者，早晨者，朝.
【例】*matutina* tempora lectione consumo. 我早晨閱讀. *matutini* radii. Ov. 晨光.

Maurētānī-a. *ae,* f. nom. propr. loci.
【解】地名：在斐洲西部.

Maur-i. *ōrum.* m. propr. hom. (popul.)

Maur-us. *a, um.* adj.

māvis. 2a pers. sing. indic. praes. v. *malo*.

māv-ors. *ortis.* m. (arch. poet.); mors. (死亡).
【解】(fig.) 戰爭.

Māvortī-us. *a, um.* adj.
【解】❶ *Mars* 者. ❷ 好戰，尚武，軍事者.
【例】❶ *Mavortia* moenia. 羅瑪城. ❷ *Mavortia* tellus. Virg. (=Trace)

maxill-a. *ae.* f.
【同】mala.
【解】牙牀，頰.

maxillār-is. *e.* adj. (*maxilla*)
【解】牙牀者.
【例】*maxillares* dentes. Cels. 臼齒.
【附】**maxima.** 格言，格律，準則.

maxĭmē. maxŭmē. adv.
【同】summe, potissimum, magnopere.
【解】I. 極，很，甚，最. ❶ 論事物. ❷ 用法(說法). a) 其中最. b) 不能更大.... c) 如彼極大.... d) 如彼，如此.
II. 特殊，特別，格外. ❶ 一另外，最要，尤特. ❷ 一格外. ❸ 一主要，重要.
【例】I. ❶ res *maxime* necessaria. Cic. 最需要之事物. ❷ a) unus *maxime*, unus omnium *maxime*. 一人最...，一總人中最.... vel *maxime*. Cic. 而且極...，或者極.... b) quam *maxime*. 最可能. quam *maxime* possum, (potest). 盡吾所能. c) tam, quam qui *maxime*. Cic. 非但...而且...最.... d) ut quisque *maxime*.. ita *maxime*. Cic. 越...越... (如何極...，這樣極...).
II. ❶ poetae, *maximeque* Homerus. Cic. 詩人另外Homère *maxime*. Cic. 格外. cum tum *maxime*. Cic. 一方面：另一方面，更(格外). ❷ cum *maxime*, nunc cum *maxime*. Cic. 既很... 另外現今. ❸ hoc *maxime* modo. Liv. 另外(最重要)這種態度. in hunc *maxime* modum. Liv. 主要的照以下方式....

maxĭmŏpĕre. adv. (superl. *magnopere*)
【同】summopere, maxime, postremum.
【解】重大，非同小可.
【例】a te *maximopere* peto. 我格外懇求你.

1. maxĭm-us. (maxŭm-us).*a,um*.adj.(superl. *magnus*)
【同】amplissimus, summus, singularis, ingens, incredibilis, divinus, immortalis.
【解】最大，極大，很大.
【例】*maximum* habet luxum. 他非常奢華. nihil addi ad tantas opum effusiones posse videtur. 浪費無可復加.

2. Maxĭm-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：羅瑪人別名・著名者有Q. Fabius *Maximus* (Cunctator); *Maximi.* (plur.) Cic. 似 Fabius 者.

maz-a. *ae.* f.
【解】乳麥片，(餅類).

mazŏnŏm-us. *i.* m.
【解】大盆，盤.

mĕābĭl-is. *e.* adj.
【解】能浸透，可通行者.

mĕāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】❶經過，通行，走過. ❷門路，門徑.
【例】solis cursus et *meatus.* 太陽之循環運行.

mēcast-or. (et)me Castor. (subaud. *juvet*)
【解】(*Castor*神助我) 矢誓之詞.

1. mēchănĭc-us. *a, um.* adj.
【解】機械者.
【例】*mechanica* ars. Firm.機械術. *mechanicus* materialismus. 機械唯物論.

2. mĕchănĭc-us. *i.* m.
【解】機械師.
【附】**mechanismus.** 機械論，機制論.

mecum. (*cum me*)
【解】同我，與吾偕.
【例】*mecum* sum. 我獨居. *mecum* vivo. 我之私人生活.

mĕdēl-a. *ae.* f. (*medeor*)
【解】藥劑，醫藥.

mĕd-ens. *entis.* part. v. *medeor.* subst. m.
【解】❶醫治者. ❷醫士.
【例】esse in usu *medentium.* Tac. 醫士用品.

mĕd-ĕor. *ēris, ēri.* v. dep. intr. vel tr.
【同】sano, curationem adhibeo; medicinam affero, adhibeo: remedium affero, adhibeo.
【狀】facile.
【解】❶ intr. 療養，救藥. ❷ tr. 醫治，療愈.
【例】❶ (*mederi*) alicui. Cic. 爲人醫病. (*mederi*) vulneribus. Plin. 醫傷. temporis longitudo malis *medetur.* 日久天長輕減痛苦. vis doloris temporis mora languescit. 日久痛苦消減. (*mederi*) oculis. 治眼疾. (*mederi*) aegris. 醫治病人❷. *medendis* corporibus. Liv. 醫治身體.

Mĕd-ī. *ōrum.* m.pl.nom.propr.hom.(tribus).
【解】人名：民族名.
Med-us. *i.* m. nom. propr. hom. singul.
【解】*Med.* 人.

Mēdĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：在亞洲.

mĕdĭān-us. *a, um.* adj.
【解】居中者.

mĕdĭastīn-us. *i.* m. (*medius*)
【同】mancipium vilissimum.
【解】最卑微之奴隸.

mĕdĭāt-or. *ōris.* m.
【解】中人，調解人，介紹人，中保.
【例】*Mediator* Dei et hominum. Tert. 天主及人間之中保.
mediata illatio. 間接推理.

mĕdĭātr-ix. *īcis.* f.
【解】女中保，女援助者.

1. mēdĭc-a. *ae.* f.
【解】零陵草類，柴苜蓿.

2. mĕdĭc-a. *ae.* f.
【解】女醫士，女看護.

mĕdĭcābĭl-is. *e.* adj. (*medicor*)
【解】❷可醫治，可救藥者. ❷可療愈，可醫治人者.

mĕdĭcām-en. *ĭnis.* n. (*medicor*)
【同】medicamentum.
【形】violentum.
【解】❶藥劑，藥方. ❷藥品，藥料，(配藥成份)，染料，脂粉，化裝品，飼料.
【例】❶ facies *medicaminibus* interstincta. Tac. 面塗膏藥.

mĕdĭcāmentārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】屬藥品者.
【例】*medicamentaria* ars. Plin. 製藥法.
medicamentarĭ-a. *ae.* f. 製藥鋪.
medicamentarĭ-us. *i.* m. 製藥者.

mĕdĭcāmentōs-us. *a, um.* adj.
【解】含藥性者.

mĕdĭcāment-um. *i.* n. (*medicor*)
【同】medicamen, medicina, remedium.
【形】multa, salutaria, violenta.
【解】❶藥劑，藥品，膏藥. ❷藥水，湯藥，膏藥，靈水. ❸解毒藥.
【例】❶ *medicamentis* delibutus. 擦藥. *medicamentis* malum abigere. 用藥治病. *medicamentum* dare ad aquam intercutem. 注射藥. ❷ *medicamenta* coquere. Liv. 煎(備毒)藥. *medicamento* sagittas tingere. Plin. 備毒箭.

mĕdĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】用藥醫治.

mĕdĭcāt-us. *a, um.* part. v. *medico* (et)

medicor.
【同】medicatissimus.
【解】含藥性者，靈驗藥方.
【例】aquae *medicatae*. Plin. 藥水. lac bubulum *medicatius*. Plin. 牛乳醫治更有效力. mortui arte *medicati*. Mel. 傅香料之屍體. *medicatus* somnus. Ov. 因藥入睡.

mĕdĭcīn-a. *ae.* f. (*medicinus*)
【同】medicamentum, remedium, ars medicandi.
【形】consularis, animi grata, et multis probata, pluribus suspecta et invisa, imbecillior, major, perpetua, tarda, tempestiva.
【解】❶醫學，醫術，醫業，(手術). ❷藥品，藥水，止痛藥.
【例】❶ars *medicina*: medendi.醫術. *medicinam* excolere, exercere, facere, factitare. 習醫，行醫. clarus *medicina*. Plin. 名醫. ❷ facere, afferre *medicinam* alicui. 與人藥品. accipere, sumere, adhibere *medicinam*. 用藥.
【附】**medicina** non frangit jejunium eucharisticum. 病人用藥品不犯聖體齋.

mĕdĭcīnāl-is. *e.* adj. (*medicina*)
【解】含藥性者，醫學者，醫術者.
【例】*medicinalis* labor. Inscr. 醫術.

mĕdĭcīn-us. *a, um.* adj.
【解】醫士者.
【例】ars *medicina*. Varr. 醫術.

mĕdĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*medicus*)
【解】❶醫治，診治. ❷調劑，❸配藥. (praesert. part. **medicatus**. *a,um.*)配藥.
【例】❶*medicare* membris tremulis. Samm. 醫治肢體顫抖(抖擻)症. *medicare* furores. Nemes. 治瘋症. ❷*medicare* aquam thymo. Col. 置胃形花於水中. *medicare* semina. Virg. 浸種水中. lana *medicata* fuco. Hier. 染羊毛.

mĕdĭc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr. (*medicus*) (cum dat. vel accus.)
【同】medeor.
【解】醫治，療愈.
【例】*medicari* alicui rei, (vel) aliquid. Virg. 治病. *medicari* venenum. Plin. 消毒. *medicari* sibi. 醫己. *medicari* metum. Plaut. 控制怕情.

1. mĕdĭc-us. *a, um.* adj. (*medeor*)
【解】瘳愈，醫治者.
【例】ars *medica*. Ov. 醫術，(醫學). *medicas* adhibere manus ad vulnera. Virg. 施行手術醫傷.

2. mĕdĭc-us. *i.* m.
【同】medicinae peritus, medicinae cognitione clarus; medicinam professus.
【形】callidus, diligens, optimus, studiosior, suavis.
【解】醫師，大夫.
【例】*medicus* pecorum. Varr. 獸醫. *medicum* adhibere, (*medico* uti) 延醫診治. *medici* ex quibusdam signis crescentes morbos intelligunt. 由幾種憑據，醫師診斷病勢加劇.

3. Mĕdĭc-us. *a, um.* adj.
【解】Medie, Perse. 所產的.
【例】*Medica* mala. Plin. 檸檬果. *Medica* arbor. Isid. 檸檬樹.

mĕdĭē. adv.
【解】中等.
【例】ortus *medie* humilis. Vict. 出身平凡.

mĕdĭĕt-ās. *ātis.* f.
【同】media pars, medium.
【解】一半，(profundi) 當中，(inter extrema).
【例】sequi *medietatem*. Paul Jct. 隨當中意見(中立).

mĕdimn-um. *i.* n. **mĕdimn-us.** *i.* m.
【解】希臘量名，約合羅瑪，6 modii.
【例】quod jura sunt sata, totidem *medimna* decumae debentur. 種田若干畝，即當納若干畝什一之稅.

mĕdĭŏcr-is. *e.* adj. (*medius*)
【同】nonnullus, modicus.
【解】❶中等(論質量大小)，普通，平凡. ❷懦弱，脆弱，平庸.
【例】❶*mediocris* vir. Just. 中等階級人. ingenio est *mediocris*. 天資平庸(平凡). *mediocris* est in dicendo. 講話平凡. non *mediocrem* diligentiam adhibere. Caes. 非常勤敏. ❷*mediocris* animi est. Caes. 心地狹小之人.

mĕdĭŏcrĭt-ās. *ātis.* f. *mediocris*)
【同】modus, nec parum, nec nimium.
【形】inhabilis.
【解】❶中等，平均，正中. ❷劣品，平庸，不重要.
【例】❶virtutes omnes *mediocritate* quadam esse moderatas constat. 中庸之謂德. *mediocritatem* tenere. Cic. 執中，(中立). *mediocritates* probare. Cic. 贊成中庸，(無過不及). *mediocritas* dicendi, (vel) in dicendo. Cic. 出言有節. ❷*mediocritas* ingenii. Cic. 天資(平庸)薄弱. *mediocritas* humana. Minuc. 人之懦弱.

mĕdĭŏcrĭter. adv. (*mediocris*)

【同】modice.
【解】中庸，平衡，平靜，有節，平淡，微弱.
【例】(cum *haud*, *non*) haud mediocre (*mediocriter*).不平常.injurias *mediocriter* ferre.平心忍受凌辱. *mediocriter* a natura instructus.天資平庸. *mediocriter* vestita. Ter.衣飾簡樸.

mĕdĭtābund-us. *a, um.* adj. (*meditor*)
【解】沉思，深思，熟思，考慮.

mĕdĭtament-um. *i.* n. (*meditor*)
【解】練習，操練，準備.

mĕdĭtātē. adv. (*meditatus*)
【解】有意，故意，(有意識，有意志).
【例】*meditate* aliquid tenere. Plaut.澈底認識某事.

mĕdĭtātĭ-o. *ōnis.* f., (*meditor*)
【同】commentatio, exercitatio.
【形】multa, quotidiana, pia.
【解】❶默禱，沉思，深思，靜思，冥想，熟思，(默想)，思念，思考，計劃，考慮，懷念，念想. ❷準備，操練，演習.
【例】❶*meditatio* mali. Cic.懷念不喜事件. multi naturae vitium *meditatione* atque exercitatione sustulerunt. 很多人藉深思及操練之功改正了生來的缺點. ❷*meditatio* mortis. Sen. 念想死，(備死). in *meditatione* obeundi muneris. Cic. 在思念盡職時死去).

1. **mĕdĭtāt-us.** *a, um.* part. v. *meditor.*
【解】沉思，回想，準備，操練.
【例】in Siciliam *meditatus* venire cupiebat. Cic. 他希望來 Sicilia 島時，携有決策.

2. **mĕdĭtāt-ŭs.** *ūs.* m.

Mĕdĭterrānĕ-um. mare. n.
【解】地中海.

mĕdĭterrānĕ-us. *a, um.* adj. (*media terra*)
【解】地中心者，內地者.
【例】*mediterraneum* commercium. Plin. (海內)內地貿易. *mediterraneum* mare. 地中海.

mĕdĭt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr. (freq. v. *medeor*)
【同】attente cogito, commentor, contemplor.
【狀】maxime, multo, ante.
【解】❶想念，沉思，靜思，冥想，默想. ❷計劃，經營，策略，尋思，考慮. ❸操練，演習，探討.
【例】❶(*meditari*) semper forum, subsellia, curiam. Cic. 時常想念市場，法庭，議院. (*meditari*) de aliqua re. Cic. 回想某事. mecum *meditabar* quid dicerem. Cic. 我心中思慮，將言何事. semper caelestia *meditatur.* 常想念天上之事. in perpetua rerum *meditatione* versatur. 時常念想這些事. ❷(*meditari*) fugam. Cic. 計劃逃走. (*meditari*) proficisci. Nep. 想(準備)起身. multos annos regnare *meditans.* Cic. 策劃多年爲王，(專權). ❸(*meditari*) causam alicujus. Cic. 準備辯護某人之案件. nihil fecit non diu ante *meditatum.* 必歷久考慮而後實行. *meditatum* scelus. 陰謀之惡.

mĕdĭtull-um. *i.* n.
【解】空隙，中間.

mĕdĭ-um. *i.* n. (*medius*)
【解】❶中心，中間. ❷(fig.) a) 公共者，大衆者. b)衆目昭彰者.
【註】方法.
【例】❶*medium* diei. Liv. 日中(中午). ❷ a) in *medio* omnibus palma est posita. Ter. 中間置一總人(可得)之棕櫚枝. consulere in *medium.* Liv. 爲大衆計劃. b) rem in *medio* ponere. Cic. 將此事陳列人前. in *medium* proferre. Cic. 置大衆前. rem in *medio* relinquere. Cic. 使衆表決此事. in *medium* vocare. Cic. 聽憑公斷. aliquid in *medio* pellere, tollere. Cic. 當衆取消某事. de *medio* removere. Cic. 從中取消. hominem de *medio* tollere. Cic. 由中間除去某人. adhibendum *medium* ad servandam legem. 當應用方法遵守法律. *medium.* 中庸.

mĕdĭ-us. *a, um.* adj.
【同】interjectus, inter duos, dimidiatus, intermedius.
【解】❶居在中間，中心者. ❷組成中樞中心者. ❸(論時間)日中… ❹(fig.) a) 執中，(在兩端之中). b) 中立，(在兩意見之中). c) 處於互相反對者之中. d) 中人. e) (中斷) 橫斷者.
【例】❶*media* pars. Cic. 中部. quae regio totius Galliae *media* habetur. Caes. 該地居全高盧之中部. *medius* digitus. Quint. 中指. *medium* ingenium. Tac. 中等天才. ❷(oppon. *extremus*, *imus*) in *media* insula. Cic. 在島中心. *medio* in foro. Cic. 在市區中心. *medium* arripere aliquem. Ter. 持身之中部(腰). *medius* cibus. Varr. 食物之一半. ❸*medius* dies. Cic. 日中(中午). *media* aetas. Cic. 中午，壯年. ❹a) *medium* quiddam inter dolorem et voluptatem. Cic. 在痛苦與娛樂之中. *medium* officium. 公共任務. b) *medium* quiddam sequi. Cic. 隨中庸之道. *media* oratio. Liv. 有節制之演詞. *medium* se gerere. Liv. 中立. responsum *medium.* Liv. 双關意義之答案. *media* vocabula. Gell. 混統語. c) pacis eras

mediusque belli. Hor. 你在和平戰爭之間. **d**) paci *medium* se offert. Virg. 自薦爲調解人. **e**) ne *medius* occurrere possit. Virg. 勿使他阻礙我之計劃.
【附】**medius** terminus. 中名詞，媒介名詞.

mĕdĭus Fīdĭus. (*me dius Fidius.* (subaud.) *juvet*)
【解】(loco adverb.) 求 *Fidius* 神助佑我：(矢誓之詞)的確我保證....

mĕdull-a. *ae.* f. (*medius*)
【同】(transl.) intimus animus.
【解】❶骨髓，掛心，果肉. ❷ (fig.) 心臟，肺腑，精髓.
【例】❶ venis et *medullis* insidet malum. 病入膏肓. ❷ in *medullis* mihi et visceribus haeret. 銘刻於我之肺腑. ea mihi sunt inclusa *medullis.* Cic. 銘刻於我之肺腑.

mĕdullār-is. *e.* adj.
【解】透入骨髓者.

mĕgistān-es. *um.* m.
【解】朝臣，仕宦，公侯爵士.

mehercŭlē. mehercle, me hercule, me hercles. (subaud: *juvet*) interj.
【解】的確，確保，確證，(矢誓，宣誓詞).
【例】gaudeo *mehercule.* Cic. 我確實滿意.

mĕl. *mellis.* n.
【解】❶ 蜂蜜. ❷ (fig.) 甘飴，緩和.
【例】❶ villa abundat *melle.* 盛產蜂蜜之別墅. *mella* in medio flumine quaerere. Ov. (prov.) 河中尋蜜. (avoir le bec dans l'eau). ❷ sermo *melle* dulcior. 甘言蜜語.

Mĕlamp-ūs. *ŏdis.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：Argos. 著名之醫士及占卜者.

mĕlanchŏlĭ-a. *ae.* f.
【同】atra bilis.
【解】憂鬱，膽液質.
【例】quem nos furorem, Graeci *melancholiam* vocant, (quasi solum atra bile mens moveatur). 羅瑪人稱瘋狂，希臘人名精神鬱悶，(因黑胆汁).

mĕlanchŏlĭc-us. *a, um.* adj.
【同】natura tristi et recondita; ingenita affectus tristitia; indole, ingenio subtristi.
【解】多憂鬱者，胆汁者(病症)，多慮者.
【例】Aristoteles ait omnes ingeniosos *melancholiores* esse. 亞立斯道嘗言智者多慮.

mĕlandry-um. *i.* n.
【解】鹹鮪片，稗莠，(禾菌黑莓穗).

mĕlanthĭ-um. *i.* n.
【解】草稗.

Mĕl-ēs. *ētis.* m. nom. propr. flum.
【解】河名：在Jonia傳說 Homerus 生於河岸.

Melētē-us. melētīn-us. *a, um.* adj.

mĕlĭc-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 合音律，和聲協韻者，可歌者，抒情者. ❷ (subst. m.) 抒情詩人. (**melĭc-a.** f.) 短詩歌.

mĕlĭlōt-os. *i.* f.
【解】金花菜，薰草，零陵香.

mēlīn-a. *ae.* f.
【解】皮囊，袋.

mēlīn-um. *i.* n.
【解】❶ 木瓜花香液，黃色袍. ❷ Melos 島製造之脂粉.

mēlīn-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 木瓜花者. ❷ 木瓜花色者(黃色).
【例】❶ *melinum* oleum. Plin. 木瓜花油. ❷ *melinum* genus. 黃色者.

mĕlĭ-or. *us, ōris.* adj. compar. *bonus.*
【同】potior, commodior, praestabilior. X. Deterior.
【解】更好者，尤善，愈嘉者，更勝於....
【例】quaerere *melius.* Cic. (過認眞)苛求. *melius* est. (cum infin.)更好....*melius* fuit, fuerat... Cic. 更可嘉者.... di *meliora* (subaud. *dent, velint*). 望諸神保佑，(降福). res *meliori* in loco est. 事已處更好地步. incipit res *melius* ire quam putaram. 事已較前好轉，出乎我之意外.

mĕlĭōrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】改良，改善，修改.
【附】**meliorismus.** 改善論，改善觀.

mĕlĭōr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】改善，改良.
【例】*meliorari.* Ennod. 改良.

mēl-is. *is.* f.
【解】土豬，豬貛.

mĕlisphyll-um. mĕlissŏphyll-on. *i.* n.
【解】脣形香草，紫蘇.

mĕlĭtīt-ēs. *ae.* m.
【解】蜜酒.

mĕlĭus. ❶ compar. n. adj. *bonus.* ❷ adv. compar. *bene.*
【同】commodius, satius, potius, praestabilius.
【解】更好，較好，更善.
【例】*melius* habet civitas, (ejus opera). (賴彼) 國家改善. *melius* jam res civitatis ire incipit. 國事開始改善(進步). *melius* emptus. Cic. 買得更便易. ad *melius* vivendum. 爲改善生活.

mĕlĭuscŭlē. adj.
【同】aliquando melius.
【解】好些，略好，略强健些.
【例】quum *meliuscule* tibi esset.. Cic. 等

你身體略好些.

mĕliuscŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *melior*)
【解】略好些，較好些，更强健些.

mellāri-um. *i.* n.
【解】蜂窠，(蜂房)飼蜂場.

mellāri-us. ❶ *a, um.* adj. (*mel*)
【解】蜜製者，爲蜜用者.
❷ subst. *i.* m.
【解】養蜜蜂者.
【例】*mellaria* cella. 蜜蜂窠.

mellāti-o. *ōnis.* f. (*mel*)
【解】採蜜，割蜜.

mellĕ-us. *a, um.* adj. (*mel*)
【解】蜜者，甘甜者.

mellĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】釀蜜，生(產)蜜者.

mellifĭcĭ-um. *i.* n.
【解】釀蜜，製造蜜.

mellĭfic-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】釀蜜，造蜜.

mellĭfic-us. *a, um.* adj.
【解】關於釀蜜，造蜜者.

mellĭflŭ-us. *a, um.* adj
【解】流蜜者，溫良甘甜如蜜者.
【例】doctor *meliifluus.* (S.Bernardus).甘飴如蜜的聖師.

mellĭt-us. *a, um.* adj. (*mel*), *-tissimus.*
【同】suavis, jucundus.
【解】蜜製，蜜調者，一甘飴溫良如蜜者.
【例】*mellitus* puer. 和悅兒童.

mēl-o. *ōnis.* m.
【解】瓜，甜瓜.

mĕlōdĭ-a. *ae.* f.
【解】鏗鏘悅耳，音調協韻，和聲.

mĕlōdĭn-a. *ōrum.* f. pl.
【解】聲和音雅，音調和協.

mĕl-ŏs. (nom. et accus.)n. (pl. *mele*)
【同】cantus.
【解】歌聲，詩歌.
【例】dulce *melos.* 聲和音雅.

Melpŏmĕn-ē. *ēs.* f. nom. propr. deae.
【解】女神名，歌劇詩歌之仙女名.

membrān-a. *ae.* f.
【形】tenuissima, perlucida.
【解】❶膜，薄皮，蛇蛻. ❷包皮，果皮，蛋皮. ❸羊皮紙.
【例】❶ *membrana* cerebri. Cels. 腦膜. natura oculos *membranis* tenuissimis sepsit. 眼球有天然細膜包裹.

membrānācĕ-us. *a, um.* adj.
【解】薄皮者，細膜者，羊皮紙者.
【例】*membranacei* pugillares. Inscr. 寫於羊皮紙上之字.

membrānŭl-a. *ae,* f. (dimin. *membrana*)
【解】薄皮，羊皮牋.

membrātim. adv. (*membrum*)
解】❶各肢體，逐一肢體. ❷逐段，逐節，逐一.
【例】❶ *membratim* caesus. Plin. 肢解，(肉臠). ❷ dicere *membratim.* Cic. 分開說. generatim *membratimque.* Plin. 綜合說，分開說.

membrātūr-a. *ae.* f.
【解】肢體之構造，(形色體格).

membr-um. *i.* n.
【同】artus, (pars corporis-transl.) aliarum quoque rerum.
【形】proximum, turbidum, turgidum, tumidum; membra commutabilia, humana, imbecilla, minutiora, reliqua, tenuissima.
【解】❶肢體，(動物). ❷(fig.)部份，分支，(物體)，片段，節段，(文字).
【例】❶ *membra* componere. Virg. 體態，(身體姿式). *membrum* abscidi mortuo. Isid. 斷屍體之肢體. *membra* metu debilia sunt. Ter. 因恐懼而肢體觳觫. ❷ *membra* (domus). Cic. 房間. *membra* ratis. Ov. 船之各部份. *membra* vineae. Pall. 葡萄園林. *membra* urbis. Amm. 城區. *membra* convictus. Ov. 社員，會員.

mēmĕt. vide **egomet.**

mēmĭn-i. *isti, isse.* v. def. intr.
【同】memoria teneo, repeto, commemini, recordor, reminiscor. X. Obliviscor.
【狀】diligentissime, grate, jucunde, melius, omnino, probe, recte, suaviter.
【解】❶憶念，紀念，思念. ❷憶起，想起. ❸論及，提及.
【例】❶ si non moneas, nosmet *meminimus.* Pl.即使你不告知，我們自己已念及此. semper tui *meminero,* (in memoria mea penitus insedisti). 我常想念你. ❷ *meminisse* aliquem, aliquid; *meminisse* alicujus, alicujus rei. Cic. 記憶某人某事. *meminisse* eorum quae dixeras. 記憶你所言者. *memini* mandata tua. 憶起你之命令. *meministi* quanta hominum esset admiratio. Cic. 你想起人如何驚奇. (*meminisse*) te mihi narrare. Cic. 想起你曾給我述說. ❸ *meministi* de exsulibus. Cic. 你曾論及被放逐之人.

mĕm-ŏr. *ŏris.* adj.
【同】qui non obliviscitur.
【解】❶(論人)，記憶，懷念，紀念. ❷(論事物)永誌不忘. ❸記憶力强者. ❹(poet.)使人回憶想起者.

【例】❶ (*memor*)alicujus, alicujus rei. 記憶某人某事. (*memor*)quae essent dicta. Cic. 記得以前會言何事. (*memor*)Luculum periisse. Plin. 想起魯古已亡. (*memor*) beneficii. Cic. 不忘恩. (*memor*) generis. Sall. 不辱本族(祖先). ❷ *memor* Junonis ira. Virg. 尤奧不斷恚恨. *memorem* in bene meritos animum praestare. 心中不忘立功者.

mĕmŏrābĭl-is. *e.* adj. (*memoro*). *-lior.*
【同】memorandus, memoria dignus, commemorabilis, dignus memoratu, ad memoriam insignis.
【狀】maxime.
【解】❶ 可敘述，可講論者，似眞者. ❷ 堪(應當)稱述者，可紀念者，著名者，榮耀者.
【例】❶ res a te gesta *memorabilis.* 你所行之事實可稱述. ❷ *memorabile* facinus. facinus cujus *memoriam* nulla dies obscurabit. 永不能忘之偉業.

mĕmŏrand-um. *i.* n.
【解】備忘錄.

mĕmŏrand-us. *a, um.* adj.
【解】❶ (adj. verb. *memoro*) 可紀念者. ❷ (adj.)不可忘記者，著名者，榮耀者.

1. mĕmŏrāt-us. *a, um.* part. v. *memoro.* *-tissimus.*
【解】記憶，稱述者，著名，顯赫者.

2. mĕmŏrāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】記憶，稱述.

mĕmŏrĭ-a. *ae.* f.
【同】facultas animae rerum perceptarum custos; recordatio, monumentum.
【形】acris, aeterna, altior, bona, clara, diuturna, excellens, fidelis, hebes, immortalis, infinita, non ingrata, insignis, mira, jucunda, publica, singularis, suavis, superior, viva, ingratissima, ultima pueritiae.
【解】❶ 記憶力. ❷ 記憶，想念，回憶，記性. ❸ 紀念(時期，時代). ❹ 記載，敘述，史記.
【例】❶ *memoria* tenere aliquid. Cic. 心中牢記其事. ❷ alicujus rei *memoriam* deponere. Caes. 不復記憶某事. ex *memoria* exponere. Cic. 記述某事. *memoriae* proditum est... (cum infin.) 傳說. ❸ patrum nostrorum *memoria.* Caes. 吾人祖先時代. paulo supra hanc *memoriam.* Caes. 已往之最近時代. hominum *memoria.* Caes. 有史以來. post hominum *memoriam.* Cic. 有史以來. ❹ de Magonis interitu duplex *memoria* prodita est. Nep. 論馬高之死有兩種傳述. variat *memoria* actae rei. Liv. 論此事跡途述不同. *memoriae.* (plur.)Gell. 歷史遺蹟.
【註】❶ ab hominum *memoria,* (post hominum *memoriam*), nemo illi similis erat. 自生民以來實無其儔. ❷ *memoriam* sibi immortalem comparavit. 萬古流芳. ❸ *memoriam* tanti viri litteris consignavit. 作文記念此偉人. ❹ est adhuc in *memoria* factum hominis improbum. 人尙未忘記此人之惡行. ❺ juvat interdum tempora superiora in *memoriam* revocare. 紀念往時有益於人. ❻ in *memoriam* saepe venit aetatis primae petulantia. 屢次回憶初年(青年時)之輕浮. ❼ *memoria* es bona, (fideli). 你之記憶頗强. ❽ *memoria* est imbecilla. 記性劣弱.

mĕmŏrĭāl-e. *is.* n.
【解】備忘錄，紀念物.

mĕmŏrĭāl-is. ❶ *e.* adj. ❷ *is.* m. subst.
【解】史官，史家.
【例】*memorialis* libellus. Suet. 筆記，劄記. *memorialis* (absol.) Paul. 筆記，劄記. *memorialia* scripta. Arn. 史記.

mĕmŏrĭter. adv. (*memor*)
【同】e memoria sine scripto.
【例】❶ *memoriter* didicit, (memoriae mandavit). 背習. ❷ *memoriter* dicere. 背誦. e memoria recitare, proferre. exponere, reddere, pronuntiare. 背誦.

mĕmŏr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*memor*)
【同】commemoro, narro, refero.
【狀】nimis obscure.
【解】記憶，稱述，論及，提及，傳說.
【例】*memorare*(acc.)rem. 記憶某事. oppidi conditor Hercules *memorabatur.* Sall. 傳說厄而古會建築此城. obscure de natura *memoravit.* 他不清楚的講論物性.

mend-a. *ae.* f.
【解】痣，斑點，言語文字之錯誤.

mendācĭlŏqu-us. *a, um.* adj. (*medax loquor*). *-quior.*
【解】謊言者，誑人者.

mendācĭter. adv. *-cissime.*
【解】虛言，謊言.

mendācĭ-um. *i.* n. (*mendax*)
【同】falsitas, orationis vanitas.
【形】magnum atque impudens, modestum et non infacetum, crassum, perniciosum, officiosum, jocosum, turpissimum, infestum, splendidum.
【解】❶ 謊言，欺詐，虛僞，謬誤，(眩惑)迷誤. ❷ 荒唐，謊誕之言.
【例】❶ *mendacio* fallere. 謊言欺人.

mendacium dicere alicui de re. 論事欺人. sermonem *mendaciis* aspergere. 眞假混雜. ❷ *mendacia* vatum. Ov. 詩人虛言，虛構. (*mendacium*) vitri. Plin. 假冒(仿造)玻璃. (*mendacium*) gemmae. Plin. 假冒石. *mendacium* damnosum. 損謊. *mendacium* officiosum. 益謊. -jocosum. 笑謊.

mendācĭuncŭl-ŭm. *i.* n. (dimin. *mendacium*)
【解】小(輕微)流言.

mend-ax. *ācis.* adj. (*mendum*), *-cior, -cissimus.* (subst. m.)
【同】vanus, fraudulentus. X. Verax.
【解】❶(論人)虛言，謊言者，騙人者. ❷(論事)虛僞，假造者，贋品.
【例】❶ (*mendax*) alicui. Ov. 對人撒謊. (*mendax*) in aliquem. Hor. 向人撒謊. (*mendax*) adversus aliquem. Plaut. 向人撒謊. (*mendax*) in aliqua re. 在某事上撒謊. (*mendax*) alicujus rei. Plaut. 對某事上撒謊. homo *mendax*, (qui mera fundit mendacia). 撒謊人. *mendaci* homini ne verum quidem dicenti credere solemus. 慣撒謊之人，即使說實話，人亦不肯相信. ❷ *mendaces* pennae. Ov. 假翅.

mendīcābŭl-um. *i.* n.
【解】行乞，乞丐.

mendīcātī-o. *ōnis.* f. (*mendico*)
【解】乞食，行乞，募化.

mendīcāt-us. *a, um.* part. v. *mendico.*
【解】行乞者.

mendīcē. adv. (*mendicus*), *-cius.*
【解】吝嗇，貧賤貌.

mendīcit-as. *ātis.* f. (*mendicus*)
【同】paupertas, inopia.
【形】aviditati conjuncta, summa.
【解】乞食，乞丐生涯，貧乏，極貧.
【例】ad *mendicitatem* redigi. 落到極貧地步. in summa *medicitate* esse, (vivere). 處極貧境界. *mendicitatem* perpeti. 忍受貧苦. e *mendicitate* emergere. 脫離貧苦.

mendīc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr.
mendīc-or. *āris, āri.* v. dep. tr. et intr. (*mendicus*)
【同】vitae alimenta ostiatim quaero; stipem peto, colligo; precario victum conquiro, corrogo.
【解】❶ intr. 乞食，募化. ❷ tr. 乞討.
【例】❶ **mendicantes.** *ium.* m. (subst.) 乞丐. ❷ *mendicatus* panis. Juv. 討來食物.

mendīcŭl-a. *ae.* f.
【解】敝衣，鶉衣百結.

mendīc-us. *a, um.* adj. *-cissimus. i.* m. subst.
【同】pauper, qui pedem in suo ponere non potest; cui res ad manticam rediit, qui manum, ad stipem porrigit; qui in summa mendicitate est, vivit.
【形】beatus, sapiens.
【解】乞食，討飯者，極貧戶，(貧無立錐之地).
【例】*mendicus* habitus. Apul. 乞丐的服裝. si paupertas malum est, nemo *mendicus* beatus. 若貧窮是災禍，則沒有乞丐是有福的. genus *mendicum.* 可憐之輩.

mendōse. adv. (*mendosus*), *-sissime.*
【解】缺失不全，差謬，錯誤.
【例】libri *mendose* scripti. 多錯誤之寫作.

mendōs-us. *a, um.* adj. (*mendum*), *-sior.*
【同】vitiosus.
【解】❶ 多缺點，多瑕疵，不正確. ❷ 殘缺不全，多謬誤，錯誤，差字. ❸ 犯錯誤者.
【例】❶ *mendosum* tinnire. Pers. 發聲不正確. ❷ historia *mendosa* (in qua pars aliqua deest.) 歷史殘本. *mendosae* symmetriae. Vitr. 兩方不相稱. *mendosa* facies. Ov. 面醜.

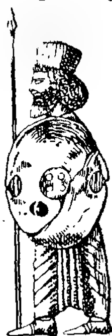
mend-um. *i.* n.
【同】vitium, erratum libri.
【形】magnum.
【解】缺點，瑕疵，錯誤.
【例】*menda* tollere. 去污點. *mendum* litura corrigere. 塗改錯誤.

mens. *mentis.* f.
【同】ratio, princeps animi pars, intelligentia.
【形】acrior, humilis, conscelerata, constans, effrenata, praeceps, firma, humana, impia, imbecilla, incredibilis, intenta, liberalis, provida, sagax, praestans, tranquilla, demens, improvida, nefaria, singularis, tarda.
【解】❶ 悟司，理智，智力，理性，(明悟). ❷ (in gen.) 精神，思想，意識，覺悟. ❸ (in partic.) 心靈態度，意向. ❹ (poet.) 膽量，勇毅，意志.
【例】❶ a) totus et *mente* et animo in bellum insistit. Caes. 智力心思全集中在戰爭上. *mentes* animosque perturbare. Caes. 擾亂理智心志. b) *mentis* suae esse. Cic. 理智清醒. *mentis* compotem esse. Cic. 理智清醒. c) captus *mente.* Cic. 智力不健全. *mentem* amittere. Cic. 失去理智作用. ❷ in *mente*, (vel) *mente* aliquid agitare. Cic. 心中考慮某事. tibi in *mentem* non venit jubere. Cic. 你未曾命令. venit in *mentem* non esse vitandum illum nobis conventum. Cic. 我們曾想，不應廻避這次集會.

mihi venit in *mentem* alicujus rei. 我憶及某事. ❸ eadem *mente* esse. Nep. 精神態度未變. ea *mente* ut... Cic. 有此意向即.... ❹ hac *mente* esse, ut... Cic. 有此意志.... *mentes* alicui dare. Liv. --addere. Hor. 助興，鼓勵. *mentes* demittunt. Virg. 掃興使灰心.

【註】❶ *mente* motus. 瘋癲. de *mente* dejectus, a *mente* desertus, *mente* captus. 精神錯亂. ❷ Deus tibi hanc *mentem* indidit, dedit, injecit. 天主提醒你. ❸ ab hoc consilio *mentem* nemo avertet. 無人改換(我的)主意. nemo me ab hac *mente* deducet, avocabit. 無人改換(我的)主意. *mente* tota, (omni animi impetu) in rem incombere). 全心努力作事. Deus mihi *mentem* injicit. 天主開啓我. hominem ab hac *mente* deducit. 使人放棄這種想法. venit mihi in *mentem* illius temporis. 我回憶彼時.

mens-a. *ae.* f.

【形】argentea, extructa, hospitalis, maxima, publica, sancta, extrema, solemnis.

【解】❶ (食桌)筵席，(fig.) 饍食. ❷ 賬桌，銀行，(銀櫃). ❸ 神殿供桌，香案. ❹ 屠案.

【例】❶ prior, secunda *mensa*. (首桌，第二桌)，饍食，茶點. super *mensam*. Curt. 用飯時. apud *mensam*. Plaut. 用飯時. *mensam* auferre, tollere. Cic. 撤席. *mensae* accumbere, accubare. 坐席，(臥食). ❷ *mensae* scriptura. Donat. 錢莊，(賬桌). *mensa* publica. Cic. 國庫. ❸ *mensae* delphicae. (豪華)桌案.

mensārĭ-us. ❶ *a, um.* adj. (*mensa*). ❷ *i.* m.

【同】argentarius, trapezita, qui argentariam facit.

【解】❶ 錢莊者. ❷ 銀行，兌換，當....

【例】quinque viri(vel)triumviri *mensarii*. Liv. (國營)銀行五人，三人...組....

mensĭ-o. *ōnis.* f. (*metior*)

【同】dimensio.

【解】估定，權衡，度量.

mens-is. *is.* m. (genit. pl. *ium.* vel *um*)

【解】月.

【例】paucos *menses* regnavit. Cic. 他為王僅數月. lunae cursus, quia mensa spatia conficiunt, *menses* nominantur. 月之循環歷一月期限，故稱一月.

mens-ŏr. *ōris.* m. (*metior*)

【解】測量者，工程師，建築家.

【例】*mensor* frumentarius. Platut. 衡量小麥者.

menstrŭ-a. *ae.* f.

【解】月經.

menstrŭāl-is. *e.* adj.

【解】每月者.

menstrŭ-us. *a, um.* adj. (*mensis*)

【同】quod unum mensem durat, et singulis mensibus fit.

【解】❶ 每月者. ❷ 歷一月者. ❸ (subst. n.) 一月餘糧.

【例】❶ *menstrua* usura. Cic. 月利. ❷ *menstrua* cibaria. 一月食糧. *menstruum* spatium. 一月限期.

mensŭl-a. *ae.* f. (dimin. *mensa*)

【解】小桌几.

mensŭlārĭ-us. *i.* m.

【解】開銀行(錢莊)者，兌換者.

mensūr-a. *ae.* f. (*metior*)

【同】modus.

【形】cumulatior, evidens, major.

【解】❶ 測量，權衡，度量. ❷ 標準，尺度，界限，容量，幅員.

【例】❶ *mensuram* alicujus rei facere. Ov. 測量某物. *mensuram* alicujus rei inire. Col. 測量某物. *mensuram* alicujus rei agere. Plin. 測量某物. ❷ *mensura* itineris nosse. Caes. 認識路程之距離. majore *mensura* reddere. Cic. 本利歸還. quidquid sub aurium *mensuram* cadit. Cic. 凡耳所聞者. cumulatiore *mensura* uti. 度量更寬宏.

mensūrābĭl-is. *e.* adj.

【解】可測量者.

mensurātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】測定，測算，計量.

【例】*mensuratio* intelligentiae. 智力測定.

1. mens-us. *a, um.* part. v. *metior.*

【解】❶ 測量，權度者. ❷ (pass.) 已衡量者，(=度量，容量).

【例】❷ bene *mensum*. Sen. 量足度裕.

2. mens-ŭs. *ūs.* m. (ablat. *u*)

【解】度量，權度.

ment-a. **menth-a.** *ae.* f.

【解】薄荷，(藿香).

mentāl-is. *e.* adj.

【解】屬悟司者.

【附】*mentalis* restrictio. 語意保留. restrictio pure *mentalis.* 狹意的(聽者無法推測語之眞義). late *mentalis.* 廣義的(聽者可以推測語之眞義). *mentalis* surditas. 心聾.

mentĭ-ens. *entis.* part. v. *mentior.*

mentī-o. *ōnis.* f. (*memini*)
【同】sermo, commemoratio.
【形】fatua, honorifica, indigna.
【解】❶提及，論及，喚起，引證. ❷提議，建議，動議.
【例】❶*mentio* civitatis. Cic. 憶及公民名義. alicujus *mentionem* facere. Cic. 論及某人. *mentio* de illa re nulla fuit. 未提及該事. *mentio* illata est. 提起. *mentio* intermissa. 暫勿論. ❷alicujus rei *mentionem* movere. Liv. 提議某案. *mentio* illata a tribunis, ut . Liv. 由民政官建議.

ment-ior. *īris, ītus sum, īri.* v. dep. intr. vel tr. (*mens*)
【同】ementior, mendacium dico, orationis vanitatem adhibeo, temporis causa fingo, vera falsis involvo, rumoribus affingo, mendacia struo, mendacii religione me obstringo.
【解】I. intr. ❶隱瞞，蒙蔽，諱言眞理. ❷(fig.)蒙混，欺詐，(容貌虛僞). ❸食言，失信.
II. tr. ❶謊言，訛言，虛言. ❷欺騙，誤妄. ❸假裝，僞造. ❹仿效，假借.
【例】I.❶(*mentiri*) in, (de)re aliqua. Cic. 對某事隱瞞實情. (*mentiri*) alicui. Plin. 欺騙人. (*mentiri*) apud aliquem. Gell. 在人前撒謊. (*mentiri*)ad aliquem. 在人前撒謊. *mentiris*, quidquid loqueris. 凡你所言，盡屬虛妄. ❷frons, oculi, vultus saepe *mentiuntur*. Cic. 面貌屢次欺人. ❸*mentietur* honestius. Cic. 更好不踐其諾言. *mentiri* colono. Sil. 使佃戶失望. *mentiri* aliquid. Liv. 食言.
II.❶(*mentiri*)rem. 謊言，(揑造). ❷spem *mentita* (est) seges. Hor. 收穫無望. ❸(*mentiri*)auspicium. Liv. 妄談休咎(吉凶). (*mentiri*) dolores capitis. Ov. 假裝頭痛. (*mentiri*)originem regiam stirpis. Vell. 喬裝皇族. ❹nec varios discet mentiri lana colores. Virg. 羊毛不再染色. *mentiri* juvenem. Mart. 面貌如青年. *mentiri* varios colores. Virg. 染各色.

mentīt-us. *a, um.* part. v. *mentior.*
【解】謊言，失言，假裝者.
【例】populum *mentita* biformem. Luc. 漫談(人馬)怪物. *mentitus* fratrem. Sil. 不能分辨弟兄.

ment-um. *i.* n. (pars subjecta ori).
【形】paulo attritius.
【解】頷.
【例】*mentum* et manum. Fest. 自手至頷(有路). incana *menta.* Virg. (prov.)(人)白鬚.

mē-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】往，過，行走，巡行.
【例】quā sidera lege *meant.* Ov. 星體運行依何規律. *meat* in venas calor. Sen. 熱度散佈脈絡中.

mĕphītĭc-us. *a, um.* adj.
【解】臭惡(炭酸)者.

mĕphīt-is. (**mefīt-īs**). *is.* f.
【解】臭氣，惡臭，(炭酸).

mĕrăc-us. *a, um.* adj. (*merus*), *-cior, -cissimus.*
【同】merus.
【解】純粹，未混和者.
【例】vinum *meracius* sumere. 飲醇醪. *meracissimus* fons. Sid. 淸泉. *meraca* libertas. Cic. 無節制之自由.

mercābĭl-is. *e.* adj.
【解】可購買者.

mercātī-o. *ōnis.* f.
【解】交易，貿易.

mercāt-ŏr. *ōris.* m. (*mercor*)
【同】negotiator, qui mercaturam facit.
【形】callidus, peritus.
【解】商人，貿易者，(買賣人)商賈.
【例】*mercator* vinarius. Inscr. 酒商.

mercātōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】商賈者.

mercātūr-a. *ae.* f. (*mercor*)
【同】negotiatio, nundinatio.
【形】aequa, certa, iniqua, magna, pauca publica, fucosa, fallax.
【解】商業，貿易，交易.
【例】*mercaturas* facere. Cic. 經商. *mercaturae* operam dare. 貿易.

1. mercāt-us. *a, um.* part. v. *mercor.*
【解】購買者，交易者.

2. mercāt-ŭs. *ūs.* m.
【同】nundinae, emptorium.
【形】domesticus, tantus, turpissimus.
【解】交易，貿易，商業，生意，一市場，公共市場，定期市場.
【例】*mercatum* instituere, edicere. 出售，叫賣.

mercēdŭl-a. *ae.* f. (dimin. *merces*)
【解】微息，薄利.

mercēnārĭ-us. (**mercennārĭ-us**). ❶*a, um.* adj. ❷*i.* m. subst.
【同】conductus cum mercede, operarius, qui manuum mercede inopiam tolerat. X. Gratuitus.
【解】僱工，(作工受値者)，工人，傭人.
【例】liberalitas *mercennaria.* Cic. 施恩圖

報. *mercennarius* testis. Cic. 賄買的證人.

merc-ēs. *ēdis.* f. (*mereo*)

【同】pensio, praemium, pretium, fructus.

【形】aequa, iniqua, magna, parva, pauca, publica.

【解】❶工資，酬報. ❷薪俸，軍餉. ❸利息，收穫.

【例】❶*mercedem* missionis accipere. Cic. 受假期酬報. *mercedem* tuam accipies. 你將受報酬. *merces* operae. Cic. 工價. *merces* manuum. Plin. 手工價. sceleris *merces*. Lucr. 惡報. ❷magnam *mercedem* petit. 要求大工資. *mercede* docere. Cic. 授課領薪. *mercede* accepta. Cic. 領受薪金. *mercede* militare. Curt. 募兵. ❸(*merces*) praediorum. Cic. 田園收穫.

【註】❶nihil agit sine *mercede*. 作工必求酬. *mercedem* laborum constituere, promittere, proponere; *mercedem* exigere, solvere, tribuere. 定工價，約訂，要求，分付，分給，工價. ❷magnam *mercedem* petit. 要求厚報. *mercedem* accipere, recipere. 受報酬. ❸*mercedem* tuam accipies. 你將受報酬.

mercīmōnī-um. *i.* n.

【同】merx.

【解】貨物，購物，市場.

merc-or. *āris, ātus sum, ari.* v. dep. tr.

merc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr. (*merx*)

【同】nundinor, emo.

【解】❶購物，(fig. 取物付代價). ❷交易，貿易.

【例】❶(*mercari*) aliquid ab, (vel) de aliquo. Cic. 由某人購物. (*mercari*) magno pretio. Cic. 高價購買. ❷(*mercari*) aliquid vita. Cic. 以生命換取.

Mercŭrĭāl-is. *e.* adj.

【解】*Mercurius* 者.

Mercŭrī-us. *i.*

m. nom. propr. dei.

【解】神名：諸神之通訊員，講演詩歌之神，商業之神，N. B. Hermes =*Mercur.* 之神像.

【例】*Mercurii* dies. Inscr. 星期三.

MERCURIUS

mĕrē. adv.

【解】純粹，(純一不雜).

【例】*mere* id ferreum est. Plin. 純粹由鐵製成.

mĕrend-a. *ae.* f.

【解】茶點，小食.

mĕrendāri-us. *i.* m.

【解】乞食者.

mer-ens. *entis.* part. v. *mereo* et *mereor.*

【解】❶應得，堪當，理應. ❷服務立功者.

【例】❶increpare *merentes.* Sall. 責罰應受處分者. ❷bene *merens* alicui. Pl. 有功於人.

mĕr-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr.

mĕr-ĕor. *ēris, ĭtus sum, ēri.* v. dep. tr. et intr.

【同】commereo, promereor.

【狀】bene, melius, male.

【解】I. tr. ❶獲得，贏得，堪當. ❷應得，掙得，理應. ❸(term. milit.) 立軍功，邀得，取得(軍餉，犒賞). ❹(poetic.)，負咎，獲罪，負責.

II. intr. 有功於人，獲罪於人....

【例】I. ❶*merere* praemia, odium. Caes. 贏得酬報，獲得怨恨. laudem *mereri.* Caes. 堪受褒揚. *mereri* ut. Plin. 堪當.... non *mereor* tantum.. 我不堪如此. ❷*merere* non amplius duodecim aeris. Cic. 已不能掙得十二元. quid *mereas,* (vel) *merearis* ut.. Cic. 你要求何等報酬. diurna opera decem nummos *meretur.* 日間工作掙得十元. ❸*mereri,* (*merere*) stipendia; (*merere.* absol.) 領軍餉(參軍). *merere* equo. Cic. 充當騎兵. *merere* pedibus. 充當步兵. ❹ob *meritam* noxiam. Pl. 因自負其咎.

II. (intr.) *mereri* de aliquo. 因有功或開罪於人. quid de te male *merui*? 我有何對你不起之事？de republica bene *meritos* aut *merentes* colere. Cic. 景仰有功於國之人.

mĕrĕtrīcĭ-us. *a, um.* adj.

【解】娼妓者.

【例】*meretricia* vita. 娼妓(神女)生涯.

mĕrĕtrīcŭl-a. *ae.* f.

【解】下流娼妓.

mĕrĕtr-ix. *īcis.* f. (*mereo*)

【同】scortum, prostibulum, quae corpore quaestum facit; mulier prostituti pudoris, promortui pudoris.

【形】publica.

【解】娼妓，(神女).

【例】*meretrices* conversae sunt, e caeno libidinis extractae, ad vitae honestatem sunt traductae. 改過之娼妓.

merg-ae. *ārum.* f. pl.

【解】权.

merg-ēs. *ĭtis.* f.

【解】一紮，一束，一捆.

merg-o. *gĭs, si, sum, gĕre.* v. tr.

【同】demergo,submergo,haurio.X. Emergo

【解】❶沉溺，沉入，浸入. ❷吞沒，沉澱，喪身敗志.

【例】❶*mergere* in aquam,(aqua);in mari *mersus* est. Cic. 沉沒水中，海中. *mersis* in terram capitibus. Liv. 將頭埋沒地中. voraginibus sub*mersus* periit, haustus est fructibus. 沒頂(淹死)喪生. ❷(fig.) *mergi*, (vel)se *mergere* in voluptates. Liv. 沈湎逸樂中. *mersus* secundis rebus. Liv. 因順利而敗志.

merg-us. mergŭl-us. *i.* m. (*mergo*)

【解】水鷗，鸕鷀.

mĕrīdiān-us. *a, um.* adj. (*meridies*)

【同】tempus meridianum.

【解】❶中午，日中. ❷南方，經線，子午線.

【例】*meridianum* tempus. Cic. 午刻. *meridianus* sol. Liv. 日中. *meridianus* somnus. Plin. 午睡. ❸ *meridianus* circulus. Sen. 子午線.

mĕrīdiāti-o. *ōnis.* f. (*meridio*)

【同】somnus meridianus.

【解】經線，子午線，一午睡，晝寢.

【例】valetudinis causa, lucubrationes detraxi, et *meridiationes* addidi. 爲保持健康，我減少夜作，增加午睡.

mĕrīdī-ēs. *ēi.* f. (*medius dies*)

【同】tempus meridianum, diei tempus fervidissimum.

【解】❶正午，中午. ❷南方.

【例】❶*meridies* erat. 中午. medium fere diei erat. 大約正午. ante *meridiem.* 午前，上午. post *meridiem*, (de *meridie*). 午後，下午. ambulatio antemeridiana. 午前郊遊. sessio pomeridiana. 午後休息. *meridies* aetatis. Varr. 中年. ❷australis mundi regio. 南方. sol ad *meridiem* devexus. 日中.

mĕrīdĭ-o .*ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
meridĭ-or. *āris, āri.* v. dep. intr.

【解】午睡，晝寢，假寐.

1. **mĕrĭto.** adv. *-tissime.*

【同】jure, optimo jure, non injuria, perinde ac (meruit) debuit; haud secus quam par erat; haud injuria, pro eo ac merebatur. X. Immerito.

【解】應當，宜乎，當然，理應，有理.

【例】jure *merito*que. 應當理分.

2. **mĕrĭt-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *mereo*)

【解】掙得，獲得，(工資，報酬).

【例】*meritare* stipendia. Cato. 獲得軍餉，(從軍，參軍).

mĕrĭtōrĭ-us. *a, um.* adj. (*mereo*)

【解】獲利息，得工資者，一可出租，出賃者.

【例】*meritoria* taberna. 旅館，客棧. *meritorium* vehiculum. Suet. 出租車. *meritoria* salutatio. Sen. 圖利的問候. *meritorium* artificium. Sen. 習藝糊口.

mĕrĭt-um. *i.* n. (*mereo*)

【同】promeritum, beneficium.

【形】amplissimum, egregium, immortale, innumerabile, magnum, praecipuum, perpetuum, singulare, summum, praestantissimum.

【解】❶利息，工資，報應. ❷服務，勞役，(幫忙). ❸應負責行爲，(應受賞罰). a)罪咎. b)功勳，功績，功德.

【例】❶nihil suave *meritum* est. Ter. 毫無興味的利益. *meritum* reportare. Apul. 受懲. ❷ *meritum* fuit delictorum. Tert. 罪惡的報應. alicujus in rem publicam *merita.* Cic. 某人爲國立功. *merita* dare et recipere. Cic. 爲人効勞受人報酬. tot tua exstant in me *merita.* 你待我如是恩德. ❸a) nullo meo *merito.* Cic. 我不負其咎. b) *merito* tuo feci. Cic. 我爲你行了當行之事. hoc meo *merito* peto. 我理當要求此事. *meritum.* 善功功勞. - naturale. 本性善功. - de congruo. 公平善功. supernaturale. 超性善功. - de condigno. 正義善功.

mĕrĭt-us. *a, um.* part. v. *mereo* et *mereor.*

【同】justus, debilis.

【狀】omnino, populariter, recte.

【解】❶(ex *mereor*). 効勞者，應受賞罰者. ❷(ex *mereo*). 應當，理應，適當者.

【例】❶ *meritus* torquetur ab.. Ov. 堪當受刑者. bene *meritus* de republica. Caes. 有功於國者. ❷ iracundia *merita.* Cic. 應受怨恨. fama *meritissima.* Plin. 名實相符.

mĕrŏbĭb-us. *a, um.* adj. (*merum bibo*)

【解】嗜酒者.

mĕr-ops. *ŏpis.* f.

【解】白頰鳥.

mersāt-us. *a, um.* part. v. *merso.*

【解】屢浸沉者.

mers-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *mergo*)

【解】屢次浸沉.

【例】*mersare* leto. Lucr. 處死.

mers-us. *a, um.* part. v. *mergo.*

【解】沉溺，陷落.
【例】*mersa* nare. (獵犬)鼻嗅的. *mersa* lumina. Quint. 目下垂.
mĕrŭl-a. *ae.* f.
【解】烏鶇，(舌鳥).
【例】*merula* fusca. 烏黑鶇.
mĕr-um. *i.* n. (*merus*)
【解】醇醪.
mĕr-us. *a, um.* adj.
【同】purus, liquidus.
【解】❶ 純粹，純潔，澄清，(未混和). ❷ a) 惟一，但. b) 確實，(不混雜).
【例】❶ *merus* gustus. Col. 原味. *mero* meridie. Petr. 正午. ❷ a) *merum* bellum loqui. Cic. 只談戰事. amicas habet *meras* nugas. Cic. 但有輕浮女友. pede *mero*. Juv. 赤足. b) *mera* libertas. Hor. 眞正自由.
merx. mers. *mercis.* f. (genit. pl. *mercium*)
【同】res venalis.
【解】❶ 貨物，商品. ❷ (fig.)人物.
【例】❶ *merces* adventiciae. Cic. 外貨(舶來品). proba *merx* facile emptorem reperit. 眞(美)貨易售. ❷ (aetas) *merx* mala est. Pl. (壞人)年歲是賤貨. *mercis* adulteratae venditio. 賣變質之貨物.
Mĕsŏpŏtāmĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：在亞洲，Tigre 及 Euphrate 江之間.
mespĭl-um. *i.* n.
【解】(fruct.)枸杞果.
mespĭl-us. *i.* f.
【解】(arbor.)枸杞樹，枇杷.
【例】*mespilus* aconia. 楂樹.
Messān-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在Sicile.
Messī-as. *ae.* m.
【解】默西亞，救世者.
messĭ-o. *ōnis.* f.
【解】收穫.
mess-is. *is.* f. (*meto*)
【解】收穫，收成，收穫之時.
【例】*messem* facere. 收穫. *messis* eo anno nulla fuit; *messis* in herba est. Ov. (荐年)，荒年，(無收成). *messibus.* Plin. 收穫之時.
mess-ŏr. *ōris.* m. (*meto*)
【解】收穫人.
【例】*messores* imitari videris. 你似效法收穫人.
messōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】收穫者.
【例】*messoria* falx. Arn. 鐮刀.
mess-us. *a, um.* part. v. *meto 2.*
met. particula. (post pronom. pers.)
【解】自己.
【例】ego*met*, nos*met*, tute*met*, me*met*. 我自己，我們自己，你自己...,
met-a. *ae.* f.
【同】conus, terminus.
【解】❶ 稜錐體，圓錐體. ❷ 競賽場界限. ❸ a) 目標，目的，終向. b) 盡頭，末端，終點，界限.
【例】❶ extruere fenum in *metas.* Col. 束芻秣成錐形. ❷ (fig.) haesit fama ad *metas.* Cic. 名譽受阻礙. ❸ a) *meta* solis. Liv. 一年開始. properare ad *metam.* Ov. 急於達到目的. tenere *metam.* Virg. 達到目的. b) *meta* viarum. Virg. 道路終點. *metae* mortis. Virg. 一生結局.
Mĕtăb-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：Volsques 之首領，Camille之父.
metallarius. *ii.* m.
【解】礦工.
1. mĕtallĭc-us. *a, um.* adj.
【解】金屬，(五金者).
2. mĕtallĭc-us. *i.* m.
【解】金工，礦工.
mĕtall-um. *i.* n.
【形】perfectum.
【解】金屬，礦物.
【例】instituere *metalla.* Liv. 開礦. damnare in *metallum.* Plin. (勞改)罰開礦. damnare ad *metalla.* Suet. (勞改)罰開礦. libertas potior *metallis.* Hor. 自由高於金錢.
mĕtămorphōs-is. *is.* f.
【解】變態，變相，(變化).
metaphysĭc-a. *ae.* f.
【解】形而上學，純正哲學.
metaphŏr-a. *ae.* f.
【解】比喻，(象徵，借意).
mĕtăphŏrĭcē. adv.
【解】比喻式，(託言，借意，象徵).
mētātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】測量，劃界.
mētāt-ŏr. *ōris.* m. (*metor*)
【解】測量，劃界，定界者.
【例】castrorum *metator*. 測量營壘者.
mētāt-us. *a, um.* part. v. *metor.*
【解】測量，劃分，指定.
【例】*metatus* agellus. Hor. 劃分之田地.
Mĕtaur-us. *i.* m. nom. propr. fluv.
【解】河名：在Ombrie d'Italie.
Metaur-us. *a, um.* adj.
mĕtempsychōs-is. *is.* f.
【解】托生，(輪廻)轉生，流轉.
mĕthŏdice. *ēs.* f.

【解】方法，語法.
【附】**methodologĭa.** 方法論.
mĕthŏd-us. *i.* f.
【狀】via, ars, ratio.
【解】方法，規則，秩序.
【附】*methodus* variationum. 共變法，(伴差法). — differentiae. 差異法. — expressionis. 表出法. *met.* impressionis. 印象法. — residuorum. 剩餘法. — concordantiae et differentiae. 契合差異法.
mētīcŭlōs-us. *a. um.* adj.
【解】疑懼，畏葸，細心，駭人.
mē-tior. *tīris, nsus sum, tīri.* v. dep. tr.
【同】dimetior, permetior, definio, norma seu regula describo; pondero.
【解】❶ 衡量，測量，攤派，分配. ❷ (poet.) 巡行. ❸ (fig.) 估計，評價，忖度.
【例】*metiri* frumentum militibus. Caes. 配給兵士食糧. *metiri* agrum. Cic. 測量田地. *metiri* annum. Ov. 分劃年月. ❸ *metiri* aliqua re. Cic. (*ex, ad*). 照，依某事估定. *metiebatur* hominem ex se, (animum hominis ex suo spectabat). 以己之心度人之心. sua omnia voluptate *metiri*. 諸事但求娛樂.
【註】bene **mensum**. Sen. (passiv.) 足量.
1. mēt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】測量，揆度.
2. mē-to. *ĭs,* (raro *ssui*), *ssum, tĕre.* v. intr. et tr.
【同】demeto, frumentum succido, deseco segetem, messum facio.
【解】❶ intr. 收穫. ❷ tr. 收割，剪刈，採摘.
【例】❶ ut sementem feceris, ita *metes*. Cic. 種豆得豆，(種瓜得瓜). tibi *metis*. Pl. 你顧個人之事. sibi quisque ruri *metit*. Plaut. (prov.) 每人只顧自己. ❷ serito beneficium, ut *metere* possis fructum. 廣施恩澤，圖人厚報.
mēt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】❶ 測量，度量，(歷行，巡行). ❷ 劃界，分界.
【例】❶*metari* castra. Sall. 紮營. *metari* tabernacula. Plin. 立帳篷. ❷ *metari* agros. Liv. 劃分田地.
mĕtrēt-a. *ae.* f.
【解】(猶太)盛油酒容量器.
mĕtrĭc-us. *a, um.* adj.
【解】有音節者，合詩律者.
mētrŏpŏl-is. *is.* f.
【解】都城，省城.
mētrŏpŏlīt-a. *ae.* f.
【解】首都總主教.
mĕtr-um. *i.* n.
【解】音節，詩律，一公尺，(適當)一量.
mĕtuend-us. *a, um.* adj. (part. pass. v. *metuo*)
【解】可畏懼者.
【例】belli *metuenda* virago. Ov. 可畏的女英雄(女戰士).
mĕtŭ-ens. *entis.* part. v. *metuo.* -*tior.*
【解】畏懼者.
【例】*metuens* deorum. Liv. 敬畏神者. *metuens* legum. Cic. 畏懼法律者.
mētŭl-a. *ae.* f. (dimin. *meta*)
【解】小圓錐體，小尖塔.
mĕtŭ-o. *ĭs, i.* (*ū*)*tum, ĕre.* v. tr. et intr.
【同】timeo, vereor, in metu sum, metum habeo. X. Spero.
【狀】diligenter, magnopere, plane, valde.
【解】❶ tr. 畏懼，恐懼，疑慮. ❷ intr. 憂懼，恐慌.
【例】❶ (*metuere*) aliquem, aliquid. 畏懼某人某事. (*metuere*) aliquid ab aliquo. Cic. -ex aliquo Sall. 由某人方面畏懼某事. (*metuere*) aliquid alicui. Liv. 爲某人憂慮. (cum infin. -cum *ne, ut* et subjunct. *ne, non*). *metuere* ne intus sit. Ter. 我怕他在裏面. *metuere* ut possim recipere. Plaut. 怕不能接到. *metuere* quid agam. Ter. 怕我將作何事. non *metuo* quin. Plaut. 我不怕不... ❷ (*metuere*) de aliqua re. Cic. 對某事害怕. (*metuere*) de vita. 爲生命.... ab Hannibale *metuens*. Liv. 由亞尼巴方面怕. (*metuere*) pueris. Pl. 爲兒童憂慮.
1. mĕt-ŭs. *ūs.* m.
【同】timor, formido, suspicio, pavor, exanimatio.
【形】amplior, communis, diurnus ac nocturnus, falsus ac inanis, instinctus furore, magnus, non mediocris, novus, permanens, quotidianus, summus, temerarius.
【解】❶ 恐懼，畏懼，憂慮，疑懼不安，威脅. ❷ 敬畏，恐佈.
【例】❶ esse in *metu*. Cic. (*metum* habere). Cael. -capere. Liv. 驚惶不安. *metus* poenae a Romanis. Liv. 恐怕受羅瑪之懲罰. *metus* mortis. Cic. 怕死. *metus* a praetore Romano. Liv. 畏懼羅瑪巡撫. magnum mihi ea res *metum* incussit, injecit, objecit. 該事使我恐懼不安. ingens me incesserat *metus*. 我很恐懼. sermo tuus mihi *metum* omnem sustulit. 你的言論使吾不復恐懼. *metum* omnem posui. 我已心安. ❷ *metus* peccati, , inferni. 怕犯罪，怕地獄. *metus* 畏懼. —gravis. 重大的畏懼. -levis. 輕微的畏

懼. — absolute(gravis). 絕對的重大畏懼. — relative (gravis). 相對的重大畏懼. — ab intrinseco. 內因畏懼,(自然畏懼). — ab extrinseco. 外因畏懼,(人造畏懼). — justus. 合理的畏懼. — injustus. 背理的畏懼.

2. mĕt-ŭs. *ūs.* m.
【解】畏懼(擬作有人格者)(神).

mĕ-us. *a, um.* adj. possessiv. (*me*)
【解】我的,屬於吾者,關係吾者.
【例】❶ nomen *meum* absentis. Cic. 吾不在場者之名. ❷ *meum* est. (cum infin.) loqui. 我應發言. ❸ nisi plane esse vellem *meus*. Cic. 假使我願完全保存本人之身分人格. ❹ *meus* est. 屬於我者. ❺ Nero *meus*. 吾之乃洛. ❻ *mea*. (subst.) *meum*(bonum). 吾之財物. omnia mea *mecum* porto Cic. 我携帶我一切所有. **mei.** *meorum.* (m. pl.) 吾之親友.

mi. voc. sing. *meus.*

mic-a. *ae.* f.
【解】❶ 零星,碎屑,食物碎屑. ❷ 小食堂.
【例】❶ *mica* salis. Cato. 鹽粒. *mica* auri. Lucr. 金屑. *mica* panis. Petr. 餅屑.

mic-ans. *antis.* part. v. *mico.*
【解】光輝,閃鑠.

mic-o. *ās, ŭi, āre.* v. intr.
【同】vibro.
【解】❶ 搖動,顫動,跳躍. ❷(poet.)光輝,閃鑠.
【例】❶ a) arteriae,(venae)*micant.* Cic. 動脈跳動. b)linguis *micat* ore trisulcis. Virg. 蛇口擺動三叉舌. *micare* digitis. (absol. micare). (ludo, digitis jactis). 猜拳. ❷ *micat* sidus. Hor. 星光閃鑠. *micant* gladii. Liv. 劍光閃閃. crebris *micat* ignibus aether. Virg. 空中火光閃閃.

microcosm-os. microcosm-us. *i.* m.
【解】小世界.

microscopi-um. *i.* n.
【解】顯微鏡.

migrātĭ-o. *ōnis.* f. (migro)
【同】loci mutatio, discessus.
【形】multae in alienum solum.
【解】遷徙,移居,遷居.
【例】mors est quasi *migratio* commutatioque vitae. 人死如生命之遷居移動.

mĭgrāt-or. *ōris.* m.
【解】遷徙者.

mĭgrāt-us. *a, um.* part. passiv. v. *migro.*
【解】遷居者.

migr-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 遷徙,移居,離去他往. ❷tr. 搬運,携帶,遷移.
【例】❶ ex urbe rus habitatum. Ter. 離城居鄉. (*migrare*)in caelum. Cic. 移居天上. (*migrare*)ex vita, de vita. 去世. (*migrare*) ad aliud matrimonium. Dig. 再婚. ❷ quae *migratu* essent difficilia. Liv. 不易搬運者. num regna *migrantur* ut.. Sil. 莫非王國遷移.... qui jus *migrat,* injustus est. 損規越矩便是不守正義.

mihi. dat. pronom. demonstr. *ego.*

mil-ĕs. *ĭtis.* m.
【同】bellator.
【形】ignavus, timidus, inexercitatus, veteranus, non legionarius, auxiliarius, fortissimus, gloriosus, horridus; milites acres, boni, crudelissimi, paratissimi, fame et egestate perditi, veteres.
【解】兵丁,士卒,士兵,戰士,—(sing. collect.) 軍隊,步隊,—(fig.) 伴侶,象棋士卒.
【例】(*milites*) conscribere, conducere. 招兵,募兵. *miles* erat Phaebes. Ov. 她爲 Diana 之伴侶.

MILES

【註】❶ *milites* conducere, scribere, conquirere, legere. 招募兵士. ❷*milites* fieri, nomina dare, edere, profiteri in militiam, (inter *milites*). 當兵,入伍. ❸ *milites* dimittere, *milites* sacramento solvere, exauctorare. 遣散軍隊. ❹ *milites* praeclari, disciplina militari eruditi. 精兵. ❺ *miles* egregius, magnum in re militari usum habet. 善戰之兵士.
【附】*miles*: tribunus *militum.* 營長,師長. trib. militaris. 武官...(營長...). trib. cohortis. 營長. praefectus, praepositus, dux. 司令,統領. praefectus, (praepositus) ballistariorum. 砲兵司令. praefectus classis praesidiariae. 駐防艦隊長. praef. equitum loricatorum. 騎士都尉. equestri ordine insignitus, exornatus. 騎士. *miles* a publica tutela vel a publica securitate. 保安隊警察. stipator. 保鏢. spiculator. 衛兵. custos. 守衛. satelles. 差役. excubiae. 巡防. stator. 守望. custodes corporum, protectores lateris. 衛隊. apparitores. 親兵. excubias agere, vigilias agere, esse in statione. 防守,巡防. tutela. 保安. praesidium. 警衛. custodia. 防守.

mīlĭtār-es. *ĭum.* m. pl. **mīlĭtār-is.** *e.* adj. (*miles*)

【同】 bellicus, castrensis.
【解】 屬戰士，軍事，武備，戰事者.
【例】 res *militaris*. Caes. 戰略. tribunus *militaris*. Cic. 督長. *militare* opus. Suet. 軍用工事. *militaris* aetas. Sall. 服兵役年齡. *militaris* via. Cic. 軍用公路. *militare* servitium. 兵役.
【附】 **militarismus**. 武斷主義，武力主義，軍國主義.

mīlĭtārĭter. adv.
【同】 more militari.
【解】 行軍貌，武士貌，(糾糾武夫).
【例】 oratio *militariter* gravis. 軍事重要演詞.

mīlĭtĭ-a. *ae.* f. (*miles*)
【同】 res militaris, bellum.
【形】 communis, plena sollicitudinis, prima, vetus.
【解】 ❶ 從軍，行軍，軍務. ❷ 戰爭，作戰. ❸ 軍隊.
【例】 ❶ rei *militari* se dare. 從軍，(服兵役). *militiae* disciplina. Cic. 作戰訓練，(軍法). *militiam* detractare, subterfugere. 逃避兵役. *militiae* magister. Liv. 軍師. ❷ domi *militiaeque*. Cic. 平安時，作戰時. ❸ equestres *militiae*. Suet. 騎兵作戰. *militia* voluntaria. 志願從軍.

mīlĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】 mereo sub signis alicujus; stipendia facio, mereo.
【解】 從軍，參軍，當兵，作戰.
【例】 in Catonis exercitu juvenis *militarat*. 青年曾在賈道旗下當兵. *militare* stipendia prima. Apul. 初次從軍.

mĭlĭ-um. *i.* n.
【解】 黍，粟米.

millĕ. ❶ adj. indecl. ❷ subst. singul. indecl. plur. *milli-a*, (et) *mili-a*, *milli-um*.
【解】 一千.
【例】 ❶ *mille*: *mille* passus. 一千步. *mille* passum. Caes. 一千步. ❷ *milia*: a) (appos.) talenta Attica duodecim *milia*. Liv. 一萬二千Attic. 銀錠. b) (cum genit.) duo *milia* sestertium. 兩千銀幣. c) (*mille* passus). quadringenta *milia*. Cic. 四十萬步.

millenĭum. *i.* n.
【解】 千年國說.

millēn-us. *a, um.* adj. (ordinar.) **millĕn-i.** (*ae, a*; . *ōrum, ārum, ōrum*)
【解】 千數者，每千者.

millĕsĭm-us. *a, um.* adj. (*mille*)
【解】 第一千.
【例】 *millesima* pars. 第一千份. *millesimum*. adv. 第一千次.

millĭārĭ-um. *i.* n. (*milliarius*) (**millĭār-e.** *is.* n.)
【同】 mille passus, millium.
【解】 界石(小石柱)，里程碑，千步石碣.
【例】 a tertio *milliario*. 自第三(千步)石碣(路程碑).

MILLIARIUM

millĭārĭ-us. *a, um.* adj. (*mille*)
【解】 含千數者.

millĭēs. (**milles. miliens**).
【解】 千次，(多次).
【例】 mori *millies* praestat, quam haec pati. 寧死千次，不受此辱. plus *millies*. Ter. 千餘次.

1. Mīl-o. Mil-on. *ōnis.* m. nom. propr. hom.
【解】 人名：(de Crotone). 著名拳術家.

2. Mīl-o. *ōnis.* m. nom. propr. hom.
【解】 人名：T. Annius *Milon* 刺殺 Clodius 者，Cicero 曾爲之出庭辯護.
Miloniān-us. *a, um.* adj.
Miloniān-a. *ae.* f. Cic. 爲*mil.* 之演詞.

Miltĭăd-ēs. *is.* (et) *i.* m. nom. propr. hom.
【解】 人名：雅典之將官.

Mīlvīn-us mīlŭīn-us. *a, um.* adj.
【解】 鳶者，貪食者.
【例】 pullus *milvinus*. 鳶雛.

mīlv-us. mīlŭ-us. milvĭ-us. *i.* m.
【同】 avis rapax, et gallinis infesta.
【解】 鳶，鷙鳥，老鵰.
【例】 amare quantum *milvi* volant. Petr. 有廣袤田地(鳶翱翔之地).

mīm-a. *ae.* f.
【同】 comis.
【解】 滑稽優伶，女演員.
【例】 omnia *mimae* condonavit. 一切贈與優伶.

mīmĭc-a. *ae.* f.
【解】 面相.

mīmĭcē. adv.
【解】 若俳優然.

mīmĭc-us. *a, um.* adj.
【解】 優伶者，戲劇者，扮演者，假裝者.
【例】 *mimicus* jocus. Cic. (scurrilis). 謔浪之語. haec non debent esse *mimica*. Quint. 不應呈顯戲劇色彩.

mīm-us. *i.* m.
【同】 qui dicta factaque aliorum gestu quodam cum lascivia et obscaenitate imitatur.

MIMUS

【形】communes, ethologi.
【解】❶優伶，演啞劇者. ❷（滑稽劇），喜劇，笑談，（輕佻行爲）.
【例】❷ alter *mimos* commentatur, tragoedias agit alter. 一人表演喜劇，一人扮演悲劇.

mĭn-a. *ae.* f.
【解】❶希臘量名. ❷一錢幣名（銀或金）（=100 drachmes-1. franc...）.
【例】aquae sextarium *mina* emere. 用錢買（斤半）水.

MINA

【附】**mina.**（*ae.* f.）**cunicŭlus.**（*i.* m）**suffossī-o.**（*ōnis.* f.）**specus**（*us.* m.）地雷. *cuniculos* agere;altius fodere *specus.* 佈雷. incendiaria vel ignivoma *suffossio.* 埋地雷. foramen ignivomum; *cuniculum* pyro pulvere repletum succendere. 燃地雷. incendiarii globi vel ignivomi. 炸彈. incendiarii globi natantes, vagantes. 魚雷. *cuniculos* agere ad aerarium; moenia *cuniculis* subruere. 在倉庫旁，城墻下埋地雷. *cuniculo* suffodere moenia, subruere murum ab imo. 以地雷使城墻坍塌.

mĭnācĭtĕr. adv.（*minax*）, *minacius.*
【同】minis, aspere.
【解】恫喝，恐嚇貌.

mĭn-ae. *ārum.* f. pl.
【同】minatio, comminatio, terror verborum. X. Blanditiae.
【解】恫嚇，威脅.
【例】（*minae*）mortis, exsilii. Cic. 以死及放逐恫嚇.（*minae*）alicujus. Cic. 某人之迫脅. *minae* alicui. Cic. 恫嚇某人. *minae* quae jactantur, parum me tangunt. 虛張聲勢難動吾心. alicujus *minis* commoveri. 因人恫嚇，心志動搖. *minis* insectari aliquem. 迫脅人. *minae* hibernae. Tib. 嚴冬逼人.

minanter. adv.
【解】恫嚇貌.

mĭnātĭ-o. *ōnis.* f.（*minor*）
【同】comminatio.
【解】恐嚇，恫嚇，威脅.

mĭn-ax. *ācis.* adj.（*minor*），*-cior*, *-cissimus.*
【同】horrificus.
【解】恫嚇，威脅.
【例】*minaces* litterae. 恫嚇的信件. homo *minax.* 威脅之人. *minax* scopulus. Virg. 岌乎礁石. fluvii *minaces.* Virg. 危險的河流.

Minci-us. *i.* m. nom. propr. fluv.
【解】河名：今之Mincio.

Mĭnerv-a. *ae.* f. nom. propr. deae.
【解】女神名，由必得之女，即希臘之 Pallas.
【例】invita *Minerva.* Cic.（雖非M女神之本意）雖非吾性之所好. pingui *Minerva.* Cic. 心思拙笨. crassa *Minerva.* Hor. 心思拙笨. omnis *Minervae* homo. Petr. 全才之人.

MINERVA

minerv-āl. *ālis.* n.
【解】束脩，脩金.

min-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. intr.
【解】溲溺.
【例】urina *mingitur.* Cels. 溲溺，（小便）.

Mĭnĭān-us. *a, um.* adj
【解】硃砂色者.
【例】Jupiter *Minianus.* 在 Capitolium 供奉之硃砂色 Jupiter 神像.

mĭnĭārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】硃砂者.

mĭnĭātŭl-us. *a, um.* adj.（dimin. *miniatus*）
【解】稍微紅者.

mĭnĭāt-us. *a, um.* adj.
【同】ruber miniatulus.
【解】塗硃砂色者，（銀硃色者）.

mĭnĭme. adv.（superl. *parum*）
【同】minimum, minime omnium, nequaquam, nullo pacto, nullis conditionibus, nulla ex parte.
【解】❶（比較意）最少，極少，很少，甚少. ❷（絕對意）絕無，萬不，總不.
【例】❶ *minime* multi remiges. Cic. 極少數搖槳者. *minime* saepe. Caes. 很少次. ❷ homo *minime* malus. Cic. 此人絕不壞. *minime* gentium. Ter. 各民族中絕無.

1. mĭnĭmum. adv.
【同】perparum.
【解】極少，至少，毫無....
【例】*minimum* quidem. Cic. 絕無. non *minimum.* Nep. 不很少，（多）. *minimum* res meas curas,（in minimis res meas ponis）. 你很少注意我的事. praemia apud me *minimum* valent. 我漠視一切報酬.

2. mĭnĭm-um. *i.* n.
【解】極少，最少，纖微.
【例】quam *minimum* temporis. Cic. 最短時期. *minimum* itineris. Liv. 極短路程. *minimo* contentus. Turpil. 不多求.

mĭnĭm-us. *a, um.* adj.（superl. *parus*）
【同】tenuissimus, tantulus.

【解】最小者，極小者，最幼者，最微弱者.
【例】*minimus* natu omnium, (ex omnibus). 最幼者. *minimus* digitus. Plin. 小指. *minima* de malis. Cic. (prov.) 諸惡中較小者. emere *minimo* (pretio). Plaut. 最廉價購買.

mĭnĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】塗硃紅色.
miniāt-us. *a, um.* adj. 染硃紅 qui 色者.

1. mĭnist-er. *ri.* m.
【同】administer, administrator, a latere est.
【形】impurissimus, publicus.
【解】奴隸，家僕，司祭，輔佐，副官，臣僚，宰相，代辦，代理.
【例】*minister* Falerni(vini).Hor. 斟 Fal. 酒者. *ministrum* se praebere ad aliquid. 獻身作事. *ministri* regni. Just. 王國大臣. *ministri* regis. Sall. 國王之大臣. manus, multarum artium *ministrae.* 手爲多數藝術之工具.
【註】**minister** sacramentorum. 聖事的施行人.

2. mĭnist-er. *ra, rum.* adj.
【解】服務者，輔佐者.
【例】grex *minister.* Sil. 一群奴隸.

mĭnistĕrĭ-um. *i.* n. (*minister*)
【解】❶ 奴僕職務，職位，官職. ❷(concr.) 隨身僕役，服務機構.
【例】❶ carens omni servorum *ministerio.* Just. 無奴僕服侍. manebo in *ministerio* domini. Hier. 我繼續侍候主人. *ministerium* consilii sui offerre. Just. 爲人劃策. ❷ *ministerium* aulicum. Lampr. 朝廷侍臣.

ministr-a. *ae.* f. (*minister*)
【解】❶ 婢女，女僕，(奉神之女). ❷ (fig.) 襄助者，工具.
【例】❶ ancillae, quae *ministrae* dicebantur. Plin. J. 信女自稱爲神之執事. ❷ artes *ministrae* oratoris. Cic. 文藝知識輔助演講. (-diaconissae). —domus tua *ministra* esse non debuit. Cic. 汝家不應爲作惡之工具.

mĭnistrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】服役，侍奉，侍候.

mĭnistrāt-or. *ōris.* m. (*ministro*)
【同】minister.
【解】僕役，助手，助理.
【例】Mercurius *ministrator.* Inscr. Merc. 爲諸神之助理，(傳信者). *ministratorem* exhibere auriganti. Suet. (fig.)爲馬車嚮導.

mĭnistrātr-ix. *īcis.* f.
【同】ministra.
【解】婢女，女僕，女管家，女助理.

mĭnistrāt-us. *a, um.* part. v. *ministro.*
【解】受服事，受供給者.

mĭnistr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*minister*)
【同】servio.
【狀】diligenter, commodius.
【解】❶ 服務，供職，侍候. ❷ (in part.) 侍饍，侑酒. ❸(in gen.)供給，供應，(經管，料理).
【例】❶ quo tibi commodius *ministretur.* Cic. 爲更便利侍候你. *ministrare* aliquem. Col. 服事人. *ministrare* alicui. Cic. 服事人. ❷ *ministrare* bibere. Cic. 侑酒. *ministrare* cibos. Tac. 侍饍. *ministrare* cenam. Hor. 侍晚餐. ❸ (*minitrare*)aliquid alicui. Cic. 供給人某物. (*ministrare*) sumptibus. Varr. 供應消費. (*ministrare*) victum alicui. Varr. 供給人飲食.

mĭnĭtābund-us. *a, um.* adj.
【同】minax, minitans.
【解】恫嚇，威脅者.

mĭnĭt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (freq. v. *minor*)
【同】minor.
【狀】atrociter.
【解】屢次威脅，恫嚇，逼迫，恐嚇.
【例】(*minitari*)alicui rem, (vel)re. Cic. 以事威嚇某人. (*minitari*)alicui. Cic. 恫嚇人. (*minitari*)alicui mortem. Cic. 以死威脅人. (*minitari*) bellum. Quint. 戰事威脅. excisurum urbes *minitans.* Virg. 恫嚇將焚毀城市. horribilia nobis omnia ferro igneque *minitatur.* 頻頻恫嚇，將燒殺一切.

mĭnĭ-um. *i.* n.
【解】硃砂，銀硃.

mĭnĭ-us. *a, um.* adj.
【解】硃紅色者.

mĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】驅逐，推趕.
【例】*minare* plaustrum. Hier. 推車.

1. mĭn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr.
【同】minitor, terreo; vim, periculum intendo; judicium denuntio. X. Promitto benigne.
【狀】acerrime, crudeliter, gravius, mediocriter, vehementer, quotidie.
【解】恐嚇，恫嚇，威逼，迫脅. ❷ (poet.)威言恐嚇，唱高調，(大言不慚).
【例】❶ (*minari*) alicui. Cic. 恐嚇人. (*minari*) aliquam rem. Cic. 以事恫嚇. (*minari*)aliqua re. Sall. 藉端恐嚇. (*minari*)

crucem alicui. Cic. 以刑架恐嚇. *minari* atrociter coepit;(minas jacere, jactare). 始大言恐嚇. universis se.. eversurum esse *minabatur*. Cic. 聲言自己將破壞一切. ❷ ornus *minatur*. Virg. 榛樹將傾. multa et praclara *minari*. Hor. 聲言能建奇功偉業.

2. mĭn-or. -us. *ōris.* compar. *parvus.*
【解】更小，較小，小於，次於，更幼，(poet. 後代，子孫).
【例】aliquot annis *minor* natu. Cic. 年紀較小幾歲. filia *minor* regis. Caes. 王之次女. *minor* triginta annis natus. Cic. 較小三十歲. *minores*. Cic. 後代子孫. *minoris* (pretii) vendere. Cic. 更廉價出售. *minoris* aestimare, ducere. Nep. 更輕視. non *minus* (inest) auctoritatis, quam...Cic. 權威不更小.
【註】**minores** ordines. 小品. *minor* terminus. 小名辭，小概念，(小前提).

3. Mĭn-ŏr. *ōris.* adj.
【解】形容辭，爲分辨同名之人物.
【例】Africanus *Minor*. (Scipio Aemilianus). 小亞斐利加. Armenia *Minor*. 小亞而美尼亞.

mĭnŏrist-a. *ae.* m.
【解】五品以下之四小品.

Mīnōtaur-us. *i.* m. nom. propr. monst.
【解】牛頭人身之怪物：Pasiphaé 之子，爲 Thésée 所殺.

mĭnŭ-o. *ĭs, i, ūtum, ĕre.* v. tr. (*minus*)
【同】diminuo, detraho, derogo, delibo, exhaurio, extenuo, levo, elevo, debilito, frango.
【解】❶ 削減，縮小，(propr. poet.) 破碎，分成碎屑零片. ❷ (fig.) a) 收縮，減少. b) 削弱，損失. c) 削除. ❸ (absol.) 退縮.
【例】❶(*minuere*) ligna, ramalia. Ov. 破碎乾枝枯木. ❷ a) (*minuere*) sumptus. Cic. 削減經費. *minuitur* memoria. Cic. 記憶力削弱. b) (*minuere*) gloriam alicujus. 損害人.之榮譽. (*minuere*) majestatem populi. Cic. 有損國民之尊嚴. c) (*minuere*) opinionem. Cic. 駁斥意見. (*minuere*) controversias. Caes. 取削爭論. ❸ *minuente* aestu. Caes. 潮水已退.
【註】❶ homo improbus gloriam meam opesque *minuit*. 惡人敗壞我之財產榮譽. ❷ *minuere* dignitatem meam satagit. 陰謀敗壞我之榮譽. ❸ res tua in dies *minuitur*. 你之財力日減. ❹ oratio tua mirifice mihi dolorem *minuit*. 你之言論莫可名言的輕減了我之痛苦. ❺ res meas et merita quantum potest *minuit*. 他盡力破壞我之財產名譽.

1. mĭnŭs. n. substantive sumptum. (vide **minor** 2)

2. mĭnŭs. compar. *parum.*
【解】❶ 漸小，漸少. ❷更少，更小，愈小....
【例】❶ *minus minus* que. Ter. 漸小，漸少. *minus* atque *minus*. Virg. 漸小，漸少. ❷ *minus* quam. 較小. non *minus* quam. Cic. 比…不少. *minus* dimidium. Cic. 小一半. (cum abl.) nemo illo *minus* fuit emax. Nep. 無人比他買得更少. ❸ (abl. quantit.) dimidio *minus*. Varr. 較小一半. eo *minus*. Cic. 愈少. multo *minus*, paulo *minus*. 少得多，少些. ❹ *minus* diligenter. 用功不足. ❺ nonnunquam ea quae praedicta sunt, *minus* eveniunt. Cic. 有時預報者未完全實現. si *minus*.. 若不然. sin *minus*. 相反若不如此.

mĭnuscŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *minor*)
【解】稍微小些.

mĭnūt-a. *ae.* f.
【解一分 鐘.

mĭnūt-al. *ālis.* n.
【解】瑣屑之事.
【例】*minutalia*. Tert. 昆虫.

mĭnūtātim. adv. (*minutus*)
【同】gradatim, tenuiter, parce, exiliter, jejune.
【解】❶ 零星，碎屑. ❷ (fig.) 細微，漸次，(rhet.) 循序.
【例】❶ *minutatim* cribrare. Plin. 過細節. *minutatim* interrogare. Cic. 仔細詢問.

mĭnūtē. adv. (*minutus*), *-tius, -tissime.*
【同】exiliter, jejune, auguste, tenuiter.
【解】碎屑，細微，菲薄，狹小.
【例】grandia *minute* dicere. 用薄弱詞句，而談重大事件. *minutissime* contundere, (commolere). Cato. 研成細末. *minutissime* scriptus. Sen. 蠅頭小字.

mĭnūtĭ-a. *ae.* f. **mĭnūtĭ-ēs.** *ēi.* f.
【解】細末，碎粉.
【例】ad *minutiam* redigi. Sen. 研成細末.

mĭnūtim. adv. vide **minutatim.**

mĭnūtĭ-o. *ōnis.* f. (*minuo*)
【解】減少，減消，減縮.
【例】*minutio* sanguinis. Virg. 放血. *minutio* capitis. 喪失公民權.

mĭnūtŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *minutus*)
【解】極小，瑣屑，無價值，不要緊.

mĭnūt-us. *a, um.* part. v. *minuo*. *-tior, -tissimus.*
【同】angustus, parvus. X. Grandis.
【狀】sane.
【解】瑣屑，細小，薄弱.
【例】litterae *minutae*. Cic. 蠅頭小字.

minuti pisciculi. Ter. 小魚. *minuti* imperatores. Cic. 平凡之統率，(智力薄弱). *minutior* cura. Quint. 疑慮過度. genus orationis *minutum*, exile, aridum, fractum. 文氣虛弱枯窘.

mīrābĭl-is. *e.* adj. (*miror*), *-lior*, *-lissimus*.
【同】admirabilis, mirus, mirificus, mirandus.
【解】可嘆賞，可驚奇，奇異，卓絕者.
【例】*mirabilis* cupiditas pugnandi. Nep. 異常嗜好戰爭. *mirabilem* in modum. Cic. 可驚奇狀. *mirabile* est quam.... quomodo.. (cum subj.) 可驚者，如何....*mirabile* dictu. Virg. 駭人的傳聞.

mīrābĭlĭter. adv. (*mirabilis*), *-lius*.
【同】admirabiliter, mirandum in modum, mirifice.
【解】奇異，駭人聽聞，超出尋常.
【例】omnes *mirabiliter* de te loquuntur et sentiunt. 一總人驚奇的論斷你. *mirabiliter* cupere, laetari, excruciare. Cic. 熱望，狂喜，酷刑.

mīrābund-us. *a*, *um*. adj. (*miror*)
【解】驚駭，奇異.
【例】(cum interrog. indir. et subj.) *mirabundi* unde...Liv. 驚奇自問. (cum accus.) *mirabundi* bestiam... Apul. 奇異野獸.

mīrācŭl-um. *i.* n. (*miror*)
【同】prodigium, portentum.
【解】奇蹟，異事，靈蹟，卓絕之事，(妖異).
【例】(*miraculum*) magnitudinis. Liv. (野猪)碩大無朋. (*miraculum*) victoriae. Liv. 出奇的得勝. *miraculo* est. (cum infin.) Liv. 可奇異者....
【註】❶ *miracula* patrat, (res supra naturae vim efficit, edit). 行奇蹟. ❷ vir *miraculis* clarus; vir per quem divina virtus admiranda multa patravit. 多行奇蹟之名人.

mīrand-us. *a*, *um*. part. (adj. verbal.) v. *miror*.
【同】mirabilis, admirabilis, quod multum habet admirabilitatis.
【解】可驚駭，奇異者.
【例】*mirandum* in modum. Cic. 駭人形狀. *miranda* res visa est omnibus. 令衆人驚訝之事. opus *mirandum* in altitudinem extructum. 高度驚人之工程.

mīrātĭ-o. *ōnis.* f. (*miror*)
【同】admiratio.
【解】奇異，驚訝，驚駭.
【例】causarum ignoratio in re nova *mirationem* facit. 異象出現，不知其由，令人驚奇.

mīrāt-ŏr. *ōris.* m. (*miror*)
【解】驚奇者，歎賞者.

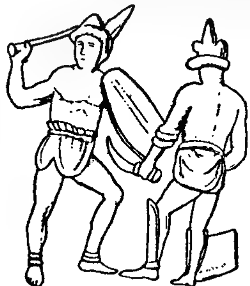
mīrāt-us. *a*, *um*. part. v. *miror*.
【解】嘆賞稱奇者.

mīrĕ. adv. (*mirus*)
【同】mirabiliter.
【解】驚駭，奇異，奇特，異常.
【例】omnes tibi *mire* favent. 衆人異常擁護你.

mīrĭfĭce. adv.
【同】mire, admirabiliter.
【解】奇異，妙甚，難以形容，莫可名言.
【例】*mirifice* me delectat hoc. 此事甚愜吾心.

mīrĭfĭc-us. *a*, *um*. adj. (*mirus facio*). *-issimus*.
【同】mirus, admirandus, admirabilis.
【解】使人嘆賞驚奇者，令人奇異驚駭者.
【例】*mirificam* cepi voluptatem. 我感覺非常快活.

mirmill-o. *ōnis.* m.
【同】gladiator.
【解】舞劍，賽劍者，(搏鬥者).

MIRMILLONES

mīr-or. *āris*, *ātus sum*, *rāri*. v. tr.
【同】admiror, demiror, obstupesco; mirum, mirandum, mirabile mihi videtur.
【狀】admodum, magnopere, vehementer, maxime.
【解】❶ 驚駭，奇異，詑異. ❷ 嘆賞，鑒賞，欣賞，驚奇.
【例】❶ *mirari* inconstantiam alicujus. Cic. 驚異某人之無恒. *mirari* de ea re. 對某事表示驚異. *mirari*: (prop. infin.) (*quod* et subj.) (interr. indirect.) *cur*, *qui*, *qua ratione*: *miror* quid causae sit.. 奇異究爲何原因. ❷ (*mirari*) rem, aliquem. Cic. 奇異某人，某事. (*mirari*) tabulas pictas. Sall. 欣賞圖畫.

mīr-us. *a*, *um*. adj.
【同】mirabilis, mirificus.
【解】奇異，非常，卓絕，令人驚奇嘆賞，不可思議.
【例】*mirum* in modum. Caes. 奇形異狀. *mira* sunt quae narras. 你所述者令人驚奇. *multa* mira facere. Cic. 做(創辦)許多奇事. *mirum* me desiderium tenet. 我異常想望.

mirum mihi videtur quomodo... (cum subj.) Cic.我感覺驚奇如何....*mirum* est ut... Plin. 令人奇異的即.... quid *mirum*..si..? 有何驚奇之處，若.... non *mirum* si...並不驚奇若.... *mirum* ni.... (nisi). 確實令人驚奇若...不.... non est *mirum* ut; (non est dubium). 人不驚奇....*mirum* quam; *mirum* quantum. (adv)奇哉，異哉....

miscellānĕ-us. *a, um.* adj.
【解】混和者，混雜者

miscellānĕ-a. *ōrum.* n. pl.
【解】粗食便餐，雜記，叢鈔.

miscell-us. *a, um.* adj. (*misceo*)
【解】混雜，攙合.
【例】*miscelli* ludi. Suet. 雜劇. *miscellum* genus columbarum. Varr. 混合種的鴿子.

mi-scĕo. *scēs, scŭi, xtum,* (vel) *stum, scēre.* v. tr.
【同】permisceo, turbo, confundo, perturbo.
【解】❶ 混合，攙雜，調和，分配. ❷ 參入，混入. ❸ (poet.)交手，交戰. ❹ 擾亂，騷動，混亂. ❺ (cum acc. effect.) a) 釀成，配合. b) 糾集，叢生，(紛至沓來)，(交集).
【例】❶ (*miscere*) fletum cruori. Ov. 血淚混和. (*miscere*) animum alicujus cum suo. Cic. 使人與己同心合意. *mixta* modestia gravitas. Cic. 端莊穩重. ❷ (cum dativ.) se *miscere*.. 與一混和. desertores sibi *miscere*. Tac. 與逃散者混和一起. *miscere* se negotiis, (se ingerere, inserere). 自己干涉某些事. ❸ (poet.) *miscere* manus, proelia. Prop. 交手，交戰. *miscere* vulnera. Virg. 互毆傷. ❹ (*miscere*) rempublicam malis contionibus. Cic. 藉惡意之喧囂而搔擾國家. *miscebuntur* omnia (et) turbabuntur. 擾亂一切. ❺ a) (*miscere*) mulsum alicui. Cic. 爲人釀蜜酒. (*miscere*) venenum. 配合毒藥. (fig.) ex dissimilibus rebus *misceri*. Cic. 配合不同之物. b) nova quaedam *misceri* mala videbam. 我明見在搔動中醞釀新的禍端. seditiones *miscere*. Tac. 醞釀叛變.

mĭsell-us. *a, um.* adj. (dimin. *miser*)
【同】miser.
【解】貧苦可憐，微賤，菲薄.

Misēn-us. *i.* m.
【解】❶ Enée 侍從之號筒. ❷ (*Misenum* promontorium.) 地角名，在Campanie.

mĭs-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. *-erior, -errimus.*
【同】calamitosus, aerumnosus, infelix, afflictus, prostratus, jacens. X. Beatus.
【解】❶ 不幸，可憐，苦惱，窮困，薄命，遭難，受窘難. ❷ 可惜，可悲痛，悽慘.
【例】❶ heu me *miserum*. Cic. 吁不幸的我. *miserrimum* habere aliquem. Cic. 藉端磨難人. *miser* sum; in magna calamitate versor, premor, conflictor). 我之處境可憐，遭遇困難. mea est *miserrima* conditio. 我之處境. ❷ *miserum* est .(cum infin.) 可惜. *miserum*! Virg. 禍哉！o *miseram* atque indignam praeturam tuam! 吁悲慘不勝任之裁判官. nihil tam miserabile, quam a beato *miser*. 無比先享福後遭禍更可憐者.

mĭsĕrābĭl-e. n. (subst. sumpt.)
vide **miserabiliter.**

mĭsĕrābĭl-is. *e.* adj. (*miseror*)
【同】miserandus.
【狀】mire.
【解】可憐，可惜，動人憐憫.
【例】*miserabilis* est; gravissimo fortunae vulnere percussus; afflictus, eversus, debilitatus; fractus malis. 可憐遭大難. casus fortunae *miserabilis*. 厄運可憐.

mĭsĕrābĭlĭter. adv. (*miserabilis*), *-lius.*
【同】miserandum in modum.
【解】可憐，動人憐憫，引人同情.
【例】*miserabiliter* emori. Cic. 悲慘死去. *miserabiliter* scriptae litterae. Cic. 動人憐憫之信.

mĭsĕrand-us. *a, um.* part. fut. v. (*miseror*)
【同】miserabilis.
【解】堪憐(人)，可惜(事).
【例】oratio tua omnibus *miseranda* est visa. 你的演講動人憐憫.

mĭsĕranter. adv. (*miseror*)
【解】悲慘，動人憐憫.

mĭsĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*miseror*)
【同】commiseratio, misericordia.
【形】multa, flebilis.
【解】❶ 憐惜，慈悲，同情哀憐. ❷ 動人心，感動人.
【例】❶ *miserationem* commovere. Quint. 動人憐憫. *miseratio* nascitur. 生憐憫之心. ad *miserationem* promovere judices. 動法官憐憫之心. ❷ *miserationibus* uti. 用動人說法.

mĭsĕrāt-us. *a, um.* part. v. *miseror.*
【解】憐憫者.

mĭsĕrē. ❶ adv. (*miser*), *-rius.* ❷ 3a. pers. pl. praet. v. *mitto*.. (*misēre* = *miserunt*).
【解】不幸，悲慘狀，憤懣，憂痛.
【例】❶ an pace turpiter, an bello *misere* vivendum esset, nondum sciebamus. 和而受辱，或戰而受苦，我們尚不明瞭.

mĭsĕr-ĕor. *ēris, ĭtus* (vel) *tus sum, ēri.* v dep. intr. (cum genit.)

【同】me miseret, misereor, misercordia me tenet alicujus; misericordia commoveor.
【解】憐憫，憐恤，矜憐.
【例】*misereor* egentium, (egentium misericordia me cepit). 我憐恤貧乏之人. supplicum *miserere*. 矜憐哀懇之人. me *miseritum* est. Ter. 我憐惜. cave te illorum *misereatur*. Cic. 你們勿傷嘆他們.

mĭsĕresc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (cum genit.)
【解】(漸始)憐憫，憐恤.
【例】me *miserescit* tui. Ter. 我可憐你.

mĭsĕrĕt. (me, ..) (me **miseretur**) (*miseruit, miserere*). v. impers. (cum genit.)
【解】憐憫.
【例】eorum me *miseret*, (me *miseretur*). 我憐憫他們. *miseret* me tui. 我憐恤你.

mĭsĕrĭ-a. *ae.* f. (*miser*)
【同】calamitas, aerumna. X. Felicitas.
【形】diuturna, insignis, perennis, praesens, sempiterna, summo dedecore conjuncta, voluntaria, afflicta, aliena, communis, maxima, tanta.
【解】❶不幸，逆境，窮困，窘迫，困難，苦痛，苦惱，災禍. ❷罣慮，掛念，憂慮，忐忑.
【例】❶ in *miseria* esse. Cic. 遭遇不幸. *miseriae* plebis crescebant. Liv. 民衆之困難日增. in summis *miseriis* versatur respublica. 國家處於極危難之環境中. in discrimen extremum venimus. 我們面臨絕境. in tantis *miseriis* quae potest esse consolatio reliqua? 如此苦惱尚有何安慰? e *miseriis* eripere, a *miseria* vindicare. 脫離苦患. ❷ in *miserias* incidere. Cic. 心感憂慮. in *miseriis* versari. Cic. 憂慮不安.

mĭsĕrĭcordĭ-a. *ae.* f. (*misericors*)
【同】miseratio, clementia.
【形】aliena, grata et jucunda, magna, maxima, mira, pristina, similis, singularis.
【解】惻隱，慈悲，仁慈.
【例】*misericordia* capi. Cic. 動憐憫心. magnam *misericordiam* habere. Cic. 實堪受心憐恤. *misericordia* puerorum. Cic. 憐憫兒童. *misericordia* vulgi. Caes. 哀憐民衆. est *misericodia* dignus. 堪受人憐. dignus est cui *misericordia* impertiatur, tribuatur, adhibeatur; *misericordiam* tuam implorat, exposcit, requirit, captat. 哀求你可憐. *misericordiam* allicere, vocare, revocare, adducere. 令人憐恤. *misericordia* capi, teneri, moveri, commoveri. 動慈心. *misericordiam* tribuere, impertiri, adhibere. 施仁惠.

mĭsĕrĭcors. *ordis.* adj. (*misereo cor*). *-dior, -dissimus.*
【同】clemens, propensus ad misericordiam, cujus animus alieno incommodo facile commovetur. X. Severus, crudelis.
【解】慈悲，惻隱之心，富哀憐之情者，慈善(事業).
【例】*misericordem* se praebere. 顯示慈悲. *misericors* in aliquem. Cic. 待人慈悲.

mĭsĕrĭt-us. misert-us. *a, um.* part. v. *misereor.*
【解】憐恤人者.

mĭsĕr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr. (*miser*)
【同】commiseror.
【解】悲歎，歎惜，憐憫，憐恤.
【例】(*miserari*) fortunam alicujus. Cic. 傷歎某人之遭遇. (*miserari*) aliquem, aliquid. Pl. 悲嘆某人某事.

Miss-a. *ae.* f.
【同】Sacrificium divinum, res divina, res sacra.
【形】sacrosancta, celebrata pro defunctis.
【解】彌撒聖祭.
【例】❶*Mĭssam* facere. 舉行聖祭. Sacrificare; Sacrificium, Sacrum, rem divinam, facere, peragere, conficere. ❷*Missam* solemnem celebrare. 獻大禮彌撒. apparatissima pompa rem divinam facere; augustiori ritu, pompa, cerimonia Sacris operari; divinam Hostiam offerre. ❸ ad *Missam* ministrare. 輔祭. sacerdoti Sacris operanti ministrare, inservire. ❹*Missam* audire. (聽彌撒)參與彌撒. interesse divinis Sacris; Sacrificio adesse; *Missae* auditio. ❺ parare se ad Sacrum *Missae* Sacrificium. 準備行聖祭. se ornatu sacrificantis induere. ❻*Missam* pro defunctis legere; 爲亡人獻祭. Sacrum piaculare facere; funebre Sacrum facere. ❼ intra *Missam*; 獻祭時. inter Sacrificandum; sub Sacrificio divino. ❽ post *Missam.* 獻彌撒後. re divina peracta; perpetratis Sacrificiis.

missāl-e. *is.* n.
【解】彌撒經本.

missĭcĭ-us. missītĭ-us. *a, um.* adj. (*missus*)
【解】服兵役期滿者.

missĭl-e. *is.* n. (praesert. in plural.)
【解】(一切可拋投之武器)，鏢鎗，飛刀，矢箭.
【例(fig.)*missilia* fortunae. Sen. 幸運.
【附】**missilia.** (*um.* n. pl.) ignifera, bellica, ignivoma, incendiaria. 火彈，子彈，射彈. igniferis *missilibus* verberare, percutere, confringere, diruere. 以火彈射擊. ignifera,

incendiaria conicere, jactare. 射擊.... miles ballistarius, manuballistarius, pyrobolarius, mydrobolarius. 砲手，槍手，擲炸彈者.

missīl-is. *e.* adj. (*mitto*)
【解】可拋投，可擲者.
【例】*missile* telum. Liv. 鏢鎗.

missi-o. *ōnis.* f. (*mitto*)
【解】❶ 遣發，差遣，寄送. ❷ 釋放，開釋，服兵役期滿，劇終. ❸ 傳道，傳教區.
【例】❶ *missio* sanguinis. Suet. 放血. de litterarum rariore *missione* frustra accusor. 白譴責我寄信太少. ❷ munus (gladiatorum) sine *missione*. Liv. 劍客決鬥到死. *missione* militem donare. 准退伍. ❸ sacra *missio.* (vulg.) (遣發) 傳道使命. expeditio sacra. 遠方傳道.

missiōnāri-us. *i.* m.
【解】傳教士.

missit-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *mitto*)
【解】屢次遣發，屢次寄送.

miss-or. *ōris.* m.
【解】拋擲者，投射者.

1. miss-us. *a, um.* part. v. *mitto.*
【解】被推動，駕駛，拋擲，遣發者.
【例】*misso* aulaeo. Phaed. (舞臺垂幕)，(今名) 揭幕. *missos* facere honores. Cic. 放棄榮位. *missam* iram facere. Ter. 息怒. *misso* certamine. Virg. 停戰後.

2. miss-ŭs. *ūs.* m.
【同】missio.
【解】❶ 遣發，派遣，寄送，(in abl.) ❷ 擲，拋，投.
【例】❶ Balbus ad me venit, *missu* Caesaris. Balbus由凱撒差遣至吾處. ❷ *missus* telorum, lapidum. 射箭，拋石.

misti-o. mixti-o. *ōnis.* f.
【解】配合，參雜.

mitĕ. adv. *-tius, -tissime.*
【解】溫柔，和善，安和.
【例】*mitius* ferre aliquid. Ov. 更安然承當某事. *mite* perire. Ov. 安逝.

mitell-a. *ae.* f. (dimin. *mitra*)
【解】帶條，綳帶.

mitesc-o. mitisc-o. *is, ĕre.* v. intr. (*mitis*)
【同】mitior fio.
【解】❶ 馴良，馴熟，馴服，軟化，柔順. ❷ 溫和(天氣)，馴服，(動物)，溫良，(人).
【例】❶ uvae a sole *mitescunt.* 因日晒葡萄漸漸成熟. *mitescunt* ferae. Liv. 野獸馴服. ❷ *mitescere* precibus. Claud. 因祈求而回心轉意.

Mithrīdāt-ēs. *is.* m. num. propr. hom.
【解】人名：Pont 之王名.

Mithridatic-us. *a, um.* adj.

mitificāt-us. *a, um.* part. v. *mitifico.*
【解】馴服，馴良，屈服者.

mitific-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*mitis facio*)
【解】使柔輭，輭化，馴良，制服，感化.

mitific-us. *a, um.* adj. (*mitis facio*)
【解】溫良，和平，安和.

mitigāti-o. *ōnis.* f. (*mitigo*)
【同】delinitio, excusatio.
【解】馴服，鎮靜，緩和.
【例】si nimium acrimonia habueris, multis *mitigationibus* lenietur. 倘你性情暴烈，藉克治之功，可漸趨緩和.

mitigātōri-us. *a, um.* adj.
【解】輕減痛苦者，慰藉安撫者.

mitigāt-us. *a, um.* part. v. *mitigo.*
【解】馴服，柔順者.

mitig-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*mitis ago*)
【同】mitiorem facio, lenio, placo, sedo, flecto.
【狀】facile.
【解】❶ 使成熟，使柔輭，煮熟，使鬆輭. ❷ 馴服，感化，平息，控制.
【例】(*mitigare*) cibum. Cic. 煮熟食物. (*mitigare*) agros. Cic. 使田地鬆輭. (*mitigare*) fruges maturitate. Cic. 莊稼成熟. (*mitigare*) vina. Plin. 去酒辛辣味. ❷ (*mitigare*) animal. Sen. 馴服牲畜. (*mitigare*) invidiam. Cic. 平息妬恨. (*mitigare*) labores. Cic. 減輕勞苦. (*mitigare*) febrim abstinentia. Quint. 節食治瘧疾.

mit-is. *e.* adj. *-tissimus.*
【同】moderatus, placatus, lenis, mansuetus, X. Asper, durus, ferus, immanis.
【解】❶ 成熟，嬌嫩，甘飴，柔順，平和，安靜者. ❷ 馴良，溫良，和悅，藹然，可親.
【例】❶ (*mitis*) fluvius. Virg. 和緩的河流. (*mitis*) flamma. Stat. 溫煖之火. ❷ dolorem *mitiorem* facere. Cic. 輕減痛苦. doctrina *mitis.* Cic. 寬大學說.

mitisc-o. mitesc-o. *is, ĕre.* vide **mitesco.**

mitr-a. *ae.* f.
【同】redimiculum, muliebre capitis ornamentum in coronae modum.
【解】古波斯裹冠，主教高帽，東方頭巾式.

MITRA

mītrāt-us. *a, um.* adj.
【解】戴高冠者.

mi-tto. *ttis, si, ssum, ttěre.* v. tr.
【同】ablego. X. Accipio.
【解】I. ❶ 遣發，派遣，寄送. ❷ 奉送，奉獻. ❸ (poet.) 出產，❹ 發出，生出. ❺ 擲出，抛，投. ❻ 放血.
II. ❶ 顯出，表示. ❷ 遣散. ❸ 辭別，離別，放棄，解放，遣散.
【例】❶ (*mittere*) aliquem, aliquid ad aliquem. 差人寄物與人. (*mittere*) epistulam, litteras ad aliquem, (vel) alicui. Cic. 寄信與人. (*mittere*) equitatum auxilio alicui. Caes. 派騎兵援助人. (*mittere*) aliquem ad mortem, (morti). Plaut. 置人死地. (*mittere*) aliquem ut, qui... (subj.) 遣人爲.... (*mittere*) commeatus petendi causa. 爲尋軍需品. (*mittere*) rogatum auxilium. 遣人求援助. *mittere* rogatum vasa. Cic. 遣人要求用具. *mittere* te in hostem. 遣你迎敵. *misi* Curio ut daret. Cic. 我遣人告知古洛，使他給.... *mitto* tibi, ad te litteras. 我寄信給你. ❷ nunc librum ad te de senectute *misimus*. Cic. 我今寄給你論老年的作品. ❸ India *mittit* ebur. Virg. 印度出產象牙. ❹ (*mittere*) fumum, vaporem. Lucr. 發出雲烟水蒸氣. (*mittere*) vocem pro aliquo. Cic. 爲某人發言. ❺ (*mittere*) pila. Caes. 射箭，(擲鏢鎗). ❻ sanguinem *mittere* alicui. Caes. 爲人放血. II. ❶ timoris signa *mittere*. Caes. 顯示恐懼形像. imprudentia teli *missi*. Cic. 冒失放箭. timorem *mittere*. (fig.) Virg. 不必再怕. *mitto* haec omnia. Cic. 我置此不顧. ❷ senatu *misso*. Cic. 閉國會. ❸ *missum* facere aliquem. 辭別人. *mittere* feminam. Plaut. 休妻. poterone *missum* facere eum, cui potestatem imperiumque permisi? Cic. 我旣委任權位與他，我能不准他參與其事嗎？ *missos* faciant honores. Cic. 他們應辭職.

mitūl-us. **mityl-us.** *i.* m.
【解】甲亮類，蛤蚧.

Mitylēn-ē. *ēs.* f. **Mitylēn-ae.** *ārum.* f. pl. nom. propr. urbis. 城名：Lesbos 之首都.
Mitynae-us. *a, um.* **Mitynens-is.** *e.* **Mitynae-i.** *orum.* m. pl.

mixtī-o. *ōnis.* f.
【解】混合，配合.

mixtūr-a. *ae.* f.
【解】參雜，混合，配製，混合物.

mixt-us. *a, um.* part. v. *misceo.*
【同】confusus, concretus.
【解】參雜，混合，連結.
【例】*mixtus* rubor candore. Cic. 紅白配合. *mixta* dolori voluptas. 娛樂之中含痛苦. mores vigore ac lenitate *mixtissimi*. Vell. 剛柔并施之品誼. *mixta* religio. 宗教不同.

mnēmŏnĭc-a. **mnemotechnĭca.** *ōrum.* n. pl.
【解】巧記法，速記法，強記術.

Mnēmŏnĭd-es. *um.* f. nom. propr. deae.
【解】神仙名.

Mnēmŏsyn-e. *ēs.* f. non. propr. deae.
【解】女神名：記憶女神，仙女(Muses)之母.

mŏbĭl-is. *e.* adj. (sync. pro *movibilis*)
【同】volaticus, volubilis, instabilis, inconstans, fluxus, quod modo huc, modo illuc transfertur. X. Constans, stabilis.
【解】❶ 可移動，可遷移者. ❷ (fig.) a) 柔順，可曲折，可屈服者. b) 敏捷，輕快，銳敏. c) 易轉變，輕浮者.
【例】❶ *mobilis* turris. Cic. 可移動的樁. bona *mobilia*. Nep. 動產. pedibus *mobilis*. Plaut. 捷足者. *mobiles* rivi. Hor. 激流. ❷ a) populus *mobilior* ad. Liv. 更易轉動之民族. b) *mobile* agmen. Curt. 移動的軍旅. ingenium *mobile*. (fig.) Sen. 天資穎敏. c) Galli sunt in consiliis capiendis *mobiles*. Caes. 古高盧人輕浮易動. res *mobiles*; supplex, instrumentum domesticum, quae moveri possunt. 動產.

mŏbĭlĭt-as. *ātis.* f. (*mobilis*)
【同】inconstantia. X. Constantia.
【形】celerrima.
【解】❶ 輕快，迅速，易動. ❷ 輕浮，無恒，(fig.) 活潑，敏捷.
【例】❶ *mobilitas* linguae. Cic. 舌爲綿輭的器官. *mobilitas* equitum. Caes. 騎兵的輕快. *mobilitas* fulminis. Lucr. 閃電迅速. ❷ *mobilitas* animi. Quint. 心思敏捷. quid *mobilitate*, (levitate) turpius? 何事比無恒更可恥？

mŏbĭlĭter. adv. (*mobilis*)
【解】易動，輕快，敏捷，活潑.
【例】animus *mobiliter* agitatus. 心靈時常動盪不寧. *mobiliter* palpitare. Cic. 心臟跳動不停.

mŏbĭlĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】加速度，使輕快.

moderabĭl-is. *e.* adj.
【解】可約束，可治理者.

mŏdĕrām-en. *ĭnis.* n. (*moderor*)
【解】❶ 管制，治理之工具. ❷ 管束，指導，行政機關，政府.
【例】❶ *moderamen* navis. Ov. 船舵. ❷ *moderamen* equorum. Ov. 馭馬. *moderamen* rerum. Ov. 行政機關.

【附】**moderamen** inculpatae tutelae. 許可自衛的限度.

mŏdĕrāment-um. *i.* n.

【解】制度，法規，法則.

【例】*moderamenta* vocum. Gell. 詞之音調.

mŏdĕrantĕr. adv.

【解】有節度，守規則.

【例】*moderanter* habere habenas. Lucr. 攬轡徐行.

mŏdĕrātē. adv.(*moderatus*), *-tius*, *-tissime*.

【同】modeste, modice, temperate, temperanter, parce, restricte, abstinenter.

【解】中規，中矩，平和，守節度，(有條不紊).

【例】dictum *moderate*. Cic. 賢慧之言. *moderate* ferre. Cic. 安然承受. *moderatius* cedere. Caes. 更安然退去. dignitate *moderate* usus est. 善執行其職權.

mŏdĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*moderor*)

【同】modestia, modus, temperantia, temperatio, gravitas. X. Superbia, libido, incitatio.

【形】certa, continens, facilis, singularis, summa.

【解】❶約束，節制，調整. ❷治理，行政.

【例】❶*moderatio* animi. Cic. 心中平靜. *moderatio* populi effrenati. Cic. 約束民衆過激行動. *moderatio* rei familiaris. Cic. 家務之節制. ❷*moderatio* mundi. Cic. 亭毒世界.

mŏdĕrāt-or. *ōris.* m. (*moderor*)

【同】rector, gubernator.

【解】管理，節度，規定，調整.

【例】*moderator* juventae. Mart. 青年導師. *moderator* reipublicae. Cic. 民國領袖. *moderator* consiliorum meorum. 我智謀導師.

mŏdĕrātr-ix. *īcis.* f. (*moderator*)

【解】(女)管制，約束者.

【例】*moderatrix* commotionum. Cic. 節制心中之衝動. divina providentia *moderatrix* mundi. 天主照顧亭毒世界.

mŏdĕrāt-us. *a, um.* part. v. *modero*. *-tior*, *-tissimus*.

【同】temperatus, aequabilis. X. Asper, durus.

【解】受約束，守規則者，有節制，有法度者.

【例】vir *moderatus*, (summa aequitate, temperantia, et bonitate naturae). 賢慧(有節)之人. nihil in eo nisi *moderatum*.. 他一切中規中矩. convivium *moderatum*. 節約的筵席.

【附】**modernism-us.** *i.* m. 唯新主義.

mŏdĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.(*modus*). ut *moderor*.

【解】約束，規定.

mŏdĕr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. vel in tr. (*modus*)

【同】modum adhibeo, rego, tempero, guberno, moderationem adhibeo, metior.

【狀】diligenter, vehementer, magnopere.

【解】I. tr. ❶節制，約束，管理，規定，指導. ❷强令，調理，節度.

II. intr. ❶調整，分配，抑制. ❷指導，處理.

【例】I. ❶(*moderari*)equum frenis. Lucr. 用轡頭(韁繩)駕駛馬. (*moderari*) pretia. Suet. 平物價(減價). (*moderari*) linguam. Sall. 節制口舌. (*moderari*) victoriam. Cic. 善用其勝利. ❷(*moderari*) gaudium. Tac. 節制喜樂.

II. ❶(*moderari*) linguae. Pl. 慎言. (*moderari*)alicui. Cic. 監視人. (*moderari*) sibi. 節制自己. ❷(*moderari*) irae. Lucr. 抑制忿怒. (*moderari*)vino. Plaut. 節制飲酒.

mŏdestē. adv. (*modestus*), *-tius*.

【同】moderate.

【解】有節制，謹慎，端方，簡樸.

【例】*modeste* se gessit. 他態度謹愼. *modeste* vivere. Varr. 生活有規律，(簡樸). *modeste* parere. Cic. 謙虛服從.

mŏdestĭ-a. *ae.* f. (*modestus*)

【同】modus, moderatio, pudor.

【形】singularis, summa, virginalis.

【解】❶節制，端方，循規蹈矩. ❷謹慎，謙虛，馴良. ❸雍容高貴. ❹(事物)溫柔，緩和.

【例】❶*modestia* est in animo continens moderatio cupiditatum... 節制便是在心中抑制貪情. *modestiam* a milite desiderare. Caes. 要兵士服從. ❸*modestia* primae culpae. Stat. 初次犯過感到羞恥. ❹*modestia* hiemis. Tac. 冬季的溫煖. *modestia* aquarum. Plin. 水流平靜.

mŏdest-us. *a, um.* adj.(*modus*), *-tior*, *-tissimus*.

【同】pudens, minime ambitiosus, commodus.

【解】有節度，平靜，溫柔，謹愼，端莊，莊重，端方，清廉公正，淡泊，安分守己.

【例】❶stagna *modesta*. Stat. 平靜的湖澤. vir *modestus*, (modestiam prae se fert).端方謹愼之人. *modestissimis* est moribus, (summo pudore ac temperantia, modestiae speciem prae se fert). 品行極端方之人. ❷homo animo *modesto*; minime ambitiosus, e cupiditate remotissimus; frugi vir. 廉潔

公正，安分守己之人.

mŏdĭcē. adv. (*modicus*)
【同】moderate, mediocriter, modeste.
【解】有節制，適宜，安分守己，雍容安詳，從容，端雅貌.
【例】*modice* uti aliqua re. 慎用某物. *modice* se recipere. Liv. 安然退出. *modice* locuples. Liv. 小康，(富裕). *modice* eum laudabo. 我不過分稱揚他.

mŏdĭc-um. *i.* n.
【解】少數，屑微.
【例】*modicum* olivi. Mart. 小量香油. *modico* contentus. Jiv. 不多貪. *modicum* minus. Capel. 更少些.

mŏdĭc-us. *a, um.* adj. (*modus*)
【同】mediocris, paucus.
【狀】valde.
【解】合度，適宜，適中，一平凡，微小，少許.
【例】*modicus* gradus. Plaud. 平凡速度. *modicae* potiones. Cic. 飲酒有節. *modici* equites. Tac. 普通騎士. *modica* severitas. Cic. 不過嚴. *modicum* tempus. Quint. 短促時間. pecunia *modica.* 少數銀錢. esca *modica.* 淡泊飲食.

mŏdĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*modifico*)
【解】整理，佈置，調度.
【例】*modificatio* versuum. Sen. 調整詩詞音韻.

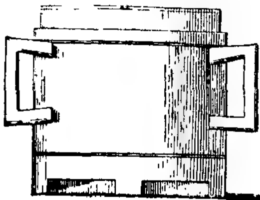
mŏdĭfĭcāt-or. *ōris.* m.
【解】調度，整理者.

mŏdĭfĭcāt-us. *a, um.* part. v. pass. *modifico.*
【同】ad certum modum traductus.
【解】調度，整理，配合者.
【例】*modificata* lusciniae querela. Sid. 黃鶯有音節之悲鳴. verba ab oratore *modificata.* 字義由演講者轉變.

mŏdĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*modus facio*)
【解】調度，整理，節制.

mŏdĭfĭc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】配合，整理，調度.

mŏdĭŏl-us .*i.* m. (dimin. *modius*)
【解】汲水器，吊桶，水斗，輪中心.

MODIUS

mŏdĭ-us. modĭ-um. *i.* m. n. (genit. pl. *iō-rum,* (vel) *ium*)
【同】sexta pars medimni.
【形】multi, pleni.
【解】量名，斗類，(另外，為量麥)，(=16 sextarii. 81. 75).
【例】)*modio* pleno. Cic. 大量. *modio* nummos metiri. (prov.) Petr. 以斗量金錢. (鉅富).

mŏdŏ. adv.
【同】paulo ante, memoria nostra, nunc, solum.
【解】I. 只如此，(論程度，標準，規模). ❶ 但，只. ❷ 只須，只要，(cum infin.). ❸ 若但...(cum infin.). 不但...而且....
II. 論時. ❶ 即刻，立即. ❷ 最近，新近. ❸ 不久之後. ❹ 時而.
【例】I. ❶ delectationem *modo* habere. Cic. (研究文學)但使人心曠神怡. ❷ *modo* ut.. (vel) *modo*.. *modo* ne.. 只要，只須不.... *modo* uno tempore tot viri clari interiere... 只須片刻多數名人死亡. qui haec mediocriter *modo* considerarit. 只須些微留意些. ❸ non *modo*, sed, (verum) etiam. 不但...而且.... non *modo* non, sed etiam..; non *modo* non, sed ne...quidem. 不但不，而且連...也不. II. ❶ domum *modo* ibo. Ter. 即刻入屋. a studiis ante solatium, *modo* salutem petimus. 先以讀書以自娛，今則求學以養生. ❷ *modo* hoc malum rempublicam invasit. Cic. 國家方遭此大難.

mŏdŭlām-en. *inis.* n. **mŏdŭlāment-um.** *i.* n.
【解】諧韻，和音，(聲和音雅).
【例】*modulamen* carminis. P. Nol. 悅耳之詩歌.

mŏdŭlātē. adv. (*modulatus*)
【同】concinne, numerose, composite.
【解】音節和諧，鏗鏘悅耳.
【例】fidibus *modulate* canere. 琴聲鏗鏘. *modulatius* incedere. Amm. 更依節拍進行.

mŏdŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*modulor*)
【解】❶ 配合，調音，叶韻. ❷ 節拍，音節，和聲，悅耳.
【例】❶ *modulatio* operis. Vitr. 建築式樣配合. *modulatio* incedendi. Gell. 進行節奏. varietatem facimus *modulationis.* Vitr. 演奏各種音調.

mŏdŭlāt-or. *ōris.* m. (*modulor*)
【解】❶ 拍，音節者(節拍)，指揮音樂者. ❷ 音樂家，樂工.

1. mŏdŭlāt-us. *a, um.* part. v. *modulor.* -*tior,* -*tissimus.*
【解】音調和諧，鏗鏘悅耳.
【例】*modulata* carmina. Suet. 賡歌. oratio *modulatior.* Gell. 聲調更和諧之演辭. cantus *modulatissimus.* Flor. 極悅耳之

詩歌.

2. mŏdŭlāt-ŭs. *ūs.* m.

【解】 音調，讚歌.

mŏdŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*modus*)

【同】 metior, moderor.

【解】 ❶ 度量，調理，拍板. ❷ 調音，協韻，和聲. ❸ 調理歌曲詩韻，彈琴伴奏.

【例】 ❶ (*modulari*) orationem. Cic. 潤色演詞(音調). ❷ (*modulari*) vocem. 調和聲律. ❸ (*modulari*) lyram. Tib. 彈琴伴奏.

mŏdŭl-us. *i.* m. (dimin. *modus*)

【同】 parvus modus.

【解】 ❶ 調度，節度. ❷ 曲調，音韻.

【例】 ❶ metiri se suo *modulo.* (prov.) Hor. 量詠. (se mesurer a son aune), metiri se suo *modulo* ac pede. (prov.) Hor. 著衣依己之高低，穿鞋照足之大小.

mŏd-us. *i.* m.

【同】 mensura.

【形】 amabilissimus, antiquus, aptus, austerus, bonus, certissimus, florentior, gravis, humanus, naturalis, simplex, varius, hostilis, incredibilis, mirandus, miserandus, servilis; tardiores, flebiles, pressi, multi.

【解】 ❶ 標準，尺度，量衡，規模. ❷ 幅員，廣袤，容量. ❸ 音韻，音節，節拍. ❹ 制度，界限. ❺ 態度，形式.

【例】 ❶ *modum* facere alicui. Liv. 爲人立規律. *modum* facere pacis et belli. Liv. 立和戰之規律標準. ❷ *modus* agri. Cic. 田地面積. *modus* altitudinis. Col. 高度. ❸ ad tibicinis *modos* saltare. Liv. 隨笛聲之音節跳舞. flebilibus *modis* aliquid concinere. Cic. 以悲哀音調伴奏歌詠. ❹ alicui rei *modum* facere, constituere, statuere. Cic. 爲某事立定標準. *modum* transire. Cic. 越過範圍，(界限). *modus* omnibus in rebus servandus est. 在一切事上，須保持節度. cave *modum* excedas. 不可過度. ❺ tres *modi* rerum publicarum. Cic. 國家三種政體. oratoris *modo.* Caes. 代言人(代表)風度. in servilem *modum.* Caes. 奴隸態度. omni *modo.* Caes. 不論如何. nullo *modo.* Cic. 總不. quo *modo* ad honores est contendum. Caes. 如何獵取功名. ad hunc *modum.* Caes. 照此樣式. cujusque *modi.* 各式各樣. perge quo coepisti *modo.* 繼續做去吧. ejus*modi*, hujus*modi*, illius*modi*, istius*modi*... 如彼，如此....

moech-a. *ae.* f.

【解】 淫婦，妓女.

moech-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr

【解】 姦淫，淫亂.

moech-us. *i.* m.

【同】 adulter.

【解】 姦淫，放蕩，荒唐.

moenĭ-a. *um.* n. pl. (*munio*)

【同】 muri urbis.

【形】 extrema.

【解】 城牆，圍牆，堡壘，碉堡，宅院，宮殿.

【例】 urbes *moenibus* sepire, circumdare, vallare. 圍城築牆. *moenia* quatere. 攻打城垣. *moenia* caeli. Ov. 穹窿. *moenia* theatri. Lucr. 劇場，(戲院).

moe-rĕo. vide **maereo.**

moer-or. *ōris.* m. vide **maeror**

moeste. adv. vide **maeste.**

moestitĭ-a. *ae.* f. vide **maestitia.**

moest-us. *a, um.* adj. vide **maestus.**

Mohammedanismus. *i.* m.

【解】 回教.

mŏl-a. *ae.* f.

【同】 far tostum et sale respersum, libatio. Lapis quo frumentum frangitur.

MOLA

【解】 ❶ 磨石. ❷ 石磨，(poet. in plur.) ❸ 鹽炒麵，(撒犧牲頭上).

【例】 ❶ *molae.* Vitr. 二磨石. ❷ *mola* aquaria. 水磨. puniri *mola.* P.Nol. 受懲推磨. *molae* oleariae. Varr. 橄欖磨. ❸ *mola* salsa. Pl. Mart. 鹽炒麵. extis *molam* simul et vinum inspergunt. 撒酒及鹽炒麵於祭肉上.

mŏlār-is. ❶ *e.* adj. (*mola*). adj. ❷ *is.* m. subst.

【解】 ❶ 磨房者. ❷ 磨石，大石.

【例】 ❶ *molaris* lapis. Quint. 磨石. *molaris* dens. Vulg. 臼齒.

mŏlārĭ-us. *a, um.* adj.

【解】 推磨者.

mŏlendārĭ-us. *a, um.* adj.

【解】 磨者，磨石者，石碇者.

mŏl-ēs. *is.* f.

【形】 tanta, major, insana, mirifica.

【解】 ❶ 塊堆，(重物). ❷ 堤岸，壩，碼頭. ❸ 攻城具，戰具. ❹ (fig.) a) 重任，負擔. b) 困難，艱辛，劬勞. c) 煩難，危險. d) 波濤，洶湧.

【例】❶ *moles* opere magnifico. Cic. 艱鉅工作. ❷ *moles* oppositae fluctibus. Cic. 防隄. *mole* lapidum a mari disjunctus. Cic. 藉石堤與海隔離. ❸ tota *moles* belli. Tac. 戰具. majore *mole* bellum parare. Liv. 更積極備戰. ❹ a) *molem* invidiae sustinere. Liv. 任怨. in tanta curarum *mole*. Tac. 如此苦心焦思. tanta corporis *moles*. Liv. 如此碩大身軀. vasta *mole*. Virg. 巨人. b) tantae *molis* erat Romanam condere gentem! Virg. 建樹羅瑪民族乃如此難巨工作. c) major domi exorta *moles*. Liv. 內部發生更大的危難. sine ulla *mole*. Liv. 並無困難.

mŏlestē. adv. (*molestus*), *-tius*, *-tissime*.

【同】graviter.

【解】❶ 悲傷，憂患，困難，窘迫，折磨. ❷ 使人討厭，敗興，搔擾，使人不愉快，不愜意.

【例】❶ *moleste* ferre (cum infin.) 難堪，不堪忍受. (aegre sustinere, haud satis aequo animo ferre); *molestissime* fero quod.. Cic. 我非常憂慮. *molestius* ferre. Cic. 更悲傷的承當. *moleste* uti temporibus. Quint. 不善利用時機. ❷ *moles* sedulus. 操之過急，令人討厭.

mŏlesti-a. *ae*. f. (*molestus*)

【同】cura, sollicitudo, angor, aegritudo, negotium.

【形】consequens, honestissima, incredibilis, ingens, judicialis, minor, magna, propria, vetus.

【解】困難，悲傷，憂慮，一討厭，煩擾，困難，不便利，搔擾，(囉唆).

【例】*molestiam* exhibere alicui. Cic. 討人厭. *molestiam* ex re trahere. Cic. 因事感傷. nolo te *molestia* afficere. 我不肯討擾你. ❶ *molestiam* tibi afferre, exhibere. 擾擾你. ❷ magnam *molestiam* capio, ex perfidia amicorum. 因朋友失信吾甚憂傷. ❸ epistola tua omnem mihi ademit *molestiam*. 你的書信抑止我的憂傷. ❹ *molestia* ista me tandem liberavi. 終究我去掉此種憂慮.

mŏlest-o. *ās*, *āre*. v. tr.

【解】煩擾，磨難，討厭.

mŏlest-us. *a*, *um*. adj. (*moles*), *-tior*, *-tissimus*.

【同】gravis, intempestivus, odiosus, laboriosus, negotiosus.

【狀】omnino, valde, magnopere, sane, diuturne.

【解】❶ 困難，煩難，憎嫌，憤懣，(不堪). ❷ 討厭，搔擾，不愜意.

【例】❶ *molestus* alicui. Cic. 惹人厭. est in hoc genere *molestum* quod.. Cic. 在此類事上令人憤懣者.... *molestum* mihi illud est, (mordet, pungit me). 彼事使吾難堪. ❷ *molestissimus* exactor sermonis. Suet. 過於修詞飾句確實令人討厭. non ero tibi *molestus* litterarum crebritate. 並不因屢次寄信給你我使你討厭. non ero *molestus* pluribus querelis. 我不再多出怨言囉唆你.

mōlīm-en. *ĭnis*. n. (*molior*)

【同】molitio.

【解】發奮，努力，一重大，嚴重.

【例】*molimen* sceleris. Ov. 惡謀. magna rerum *molimina*. Ov. 事之最大努力. res ipso *molimine* gravis. 事態嚴重.

mōlīment-um. *i*. n. (*molior*)

【解】奮勉，努力.

【例】minore *molimento*. Liv. 更少努力.

mol-ior. *īris*, *ītus sum*, *īri*. v. dep.tr. (*moles*)

【同】ago, struo, conor, machinor, paro, comparo.

【狀】aliquando, amplius, maxime, nefarie, occulte, obscure, palam.

【解】❶ 推動，移動，搖動，衝破. ❷ 建築，營造，堆積. ❸ (fig.) 實現，力行. ❹ 企圖，(承辦)，準備，陰謀，暗算. ❺ 引起，惹動. ❻ (absol.) 勞動，操作.

【例】❶ (*moliri*) montes sua sede. Liv. 移山. (*moliri*) ancoras. Liv. 起錨，(起碇). (*moliri*) terram. Virg. 大地動搖. (*moliri*) portas. Liv. 撬門. ❷ (*moliri*) muros, classem, arcem. Virg. 修城墻，建艦隊，築堡壘. (*moliri*) nives. Vet. 積雪. (*moliri*) locum. Virg. 防衛某地. ❸ nulla opera *moliri*. Cic. 空閒無事. ❹ *moliri* alicui calamitatem. Cic. 謀害人. *molimur* dicere. Cic. 我[illegible]想說. ❺ *molienda* sunt amor, odium. Cic. 感發愛情仇恨. *moliri* morbos. Virg. 致病. ❻ in *moliendo* signo. Cic. 動工破壞紀念像. ceterae naves uno in loco *moliebantur*. Cic. 其他船隻在一處操演. naves dum *moliuntur* a terra. Liv. 當艦隊駕駛離岸時.

mōlītĭ-o. *ōnis*. f. (*molior*)

【同】machinatio, fabricatio.

【形】nova, tanta.

【解】❶ 動搖，移動，除去. ❷ 準備，實行，營造，企圖，陰謀.

【例】❶ (*molitio*) valli. Liv. 除去障壁. quae *molitio*! (mundi). 何等動力. ❷ *molitio* agrorum. Col. 治理田園.

mōlit-or. *ōris*. m. (*molior*)

【同】machinator, fabricator, architectus.
【解】營造者，創造者.
【例】mundi *molitor* Deus. Cic. 造世之天主.

mōlītr-ix. *īcis.* f. (*molitor*)
【解】企圖，陰謀者.

1. mŏlĭt-us. *a, um.* part. v. *molo.*
【解】磨碎者.
【例】*molita* cibaria. Caes. 麵粉. *molitum* hordeum. Plin. 大麥麵粉.

2. mōlīt-us. *a, um.* part. v. *molior.*
【解】製造，陰謀者.

molle. adv.
【解】柔輭，柔和貌.
【例】*molle* succincta. Prud. 長袍寬鬆的束起....

mollesc-o. *ĭs. ĕre.* intr.
【解】漸輭，(輭化)，柔順，馴良.

mollĭcŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *mollis*)
【解】柔輭，嬌嫩，柔媚，好逸樂.

mollīment-um. *i.* n. (*mollio*)
【解】溫和，撫慰.

moll-io. *īs, īvi,* (vel) *ii, ītum, īre.* v. tr. (*mollis*)
【同】mitigo, mulceo. X. Durum facio.
【解】❶ 使柔輭，變輭，輭化. ❷ (fig.) 減輕，緩和，馴良，化導，抑止.
【例】❶ *molliti* artus oleo. Liv. 傅油的肢體柔輭. agri *molliti.* Cic. 鬆輭的田地. (*molliri*) lanam. 紡製羊毛. ❷ (*mollire*) clivum. Caes. 使陡直者成斜陂. (*mollire*) Hannibalem exsultantem. Cic. 挫亞尼巴之銳氣. lacrimae meorum me *molliunt.* Cic. 親友流淚使吾心輭. poetae *molliunt* animos. 詩人輭化人之心志. (*mollire*) iras. Liv. 抑止忿怒.

mollĭ-pēs. *pĕdis.* adj (*mollis pes*)
【解】有輭脚者.

moll-is. *e.* adj.
【同】tener, tractabilis, flexibilis, effeminatus. X. Durus.
【狀】nimis.
【解】❶ a) 柔弱，易屈. b) 綿輭，嬌嫩. c) (斜陂) 傾斜而不峻峭. d) 甘飴，平和而不酸澀酷烈. e) 柔韌而僵硬挺拔. ❷(fig.) 溫良，嬌柔，柔媚，和順，懦弱，(如婦女).
【例】❶ a) (*mollis*) juncus. Virg. 柔弱之蒲. *mollia* crura. Virg. 輭弱的腿. b) *mollissima* cera. Cic. 極柔輭的蠟. c) *molle* litus. Caes. 傾斜的海岸. *mollis* clivus. Virg. 斜陂. d) *mollissima* vina. Virg. 極甘飴之酒. e) signa *molliora.* Cic. 柔韌的態像. ❷ *mollissima* corda. Juv.. 最多情善感之心. *mollis* aetas. Ov. 童年. *mollem* et jucundam senectutem efficere. Cic. 使老年溫良和悅. *mollis* educatio. Cic. 姑息教育. mens *mollis.* Caes. 心志懦弱. *molle* carmen. Cic. 情感詩歌. in dolore *molliores.* Cic. 苦中更顯其懦弱.

mollĭtĕr. adv. (*mollis*), *-lius, -lissime.*
【同】cum luxu. X. Duriter.
【解】❶ 柔輭，綿輭，柔和. ❷ (fig.) 委婉，溫良，(不酷烈)堅忍，(不反抗)懦弱，(無志氣,).
【例】❶ excudere *mollius* aera. Virg. 乘更輭時製造的銅器. ❷ *molliter* ferre. Cic. 安然忍受. *mollius.* Liv. 過於懦弱. *molliter* vivere. 安樂的生活. quod ferendum est *molliter* sapienti. 此乃賢者當安然忍受者. *molliter* incedere. Ov. 安然進行. *molliter* habere populum. Tac. 寬柔對待百姓.

mollĭtĭ-a. *ae.* f. **mollĭtĭ-es.** *ēi.* f.
【同】mollitudo, teneritas. X. Duritia.
【解】❶ 柔弱，綿輭，嬌嫩. ❷ (fig.) 溫柔和順，多情善感，稟性懦弱，嬌貴生活.
【例】❶ (*mollitia*) lapidis. Plin. 輭石，(輭滑). ❷ *mollities* animi. 心之多情. civitatis mores lapsi ad *mollitiem.* 國人品行流於文弱.

mollĭtūd-o. *īnis.* f.
【形】spongiae similis.
【解】❶ 聲音婉轉，物體之綿輭. ❷ 柔順，易交，圓活.
【例】❶ *mollitudo* corporis, vocis. 身體柔輭，聲音婉轉. *mollitudine* manuum. Pacuv. 手之輕輕撫摩. ❷ *mollitudo* humanitatis. Cic. 動容溫雅.

mollīt-us. *a, um.* part. v. *mollio.*
【解】柔輭，溫柔者.

mollūg-o. *īnis.* f.
【解】蘩蕗(蘩蔞)(鵝鳥菜).

1. mŏl-o. *ĭs, ŭi, ĭtum, ĕre.* v. tr.
【解】❶ (absolute) 磨，推磨，磨轉動. ❷ (cum accus.) 磨碎.
【例】*molo* hordeum. Plin. 磨大麥.

1. Mŏloss-us. *a, um.* adj.
【解】Molosses 地者.
【例】*molossi* canes. Hor. 獒狗，(大狗).

2. moloss-us. *i.* m. (genit. pl. *molossum*)
【解】獒狗.

mōl-y. *yos.* n.
【解】蒜類，(醫瘋癲，破毒者).

mōmentānĕ-us. *a, um.* adj.
【解】暫時，臨時者.

mōmentōs-us. *a, um.* adj.
【解】迅速，敏捷者.

mōment-um. *i.* n. (pro *movimentum*, *movere*)
【同】punctum temporis, pondus, vis.
【形】magnum, parvum, par, perleve.
【解】❶推動，轉動. ❷感應，影響，關係，重要. ❸變動：空際，(距離，輪廓，範圍). ❹變動：時間，片刻，須臾.
【例】❶arbores levi *momento* impulsae. Liv. 樹枝微動. perleve *momentum* fortunae. Cic. (fig.)幸運的輕微轉動. *momenta* venarum. Apul. 脈胳跳動. res est magni *momenti*. 極重要之事. ❷ad rem *momentum* habere. Cic. 對某事有關係. nihil habere *momenti*. Cic. 毫無關係. res nullius *momenti* putatur. Cic. 想此事毫無關係. magnum afferre *momentum* alicui ad salutem. Caes. 爲保全某人生命有大關係. magnae rei *momentum* facere. Liv. 引起很大變動. levi *momento* aestimare aliquid. Caes. 不重視某事. ❸parvo *momento* antecedere. Caes. 前進不多. ❹*momento* temporis. Liv. 須臾，片刻. *momento*. (absol.) 須臾，片刻. horae *momento*. Hor. 一小時間. *momento* evanuit, (ad punctum temporis). 瞬息(眨眼)不見.

mŏnăchī-um. *i.* n.
【解】隱修院.

mŏnăch-us. *i.* m.
【解】隱修士，苦修士，獨修士，(苦行士).
【例】*monachus* factus est: 棄俗成隱修士. vitae hujus commodis et voluptatibus nuntium remisit; omnia vitae hujus blandimenta abjecit, deseruit, despexit; in sacram ac religiosam se familiam dicavit. 進修會. sacrae familiae instituta professus est; ad religiosorum ordinem animum appulit; christianae militiae sub vexillo ac nomine Sancti N. nomen dedit; in ordinem, sacram familiam S. N. adscitus, adscriptus, cooptatus est; religiosae familiae se addixit, sacramento se obligavit, auctoratus est; in coenobium se contulit, religionis causa; ad Christi vexilla confugit, convolavit; inter sacri ordinis homines nomen professus est; in familiam Deo dicatam aggregatus est.

monarch-a. *ae.* m.
【解】獨裁，專制，專權的君王，皇帝.

mŏnarchĭ-a. *ae.* f.
【解】君主專制政體.
【附】**monarchismus.** 主宰說，專制說.
monarchista. 主宰論者，專制論者.

mŏn-as. *ădis.* f.
【解】單元，單位，純一.

mŏnastērĭ-um. *i.* n.
【解】隱修院.

mŏnastĭc-us. *a.* *um* adj.
【解】隱修者.

mŏnēdŭl-a. *ae.* f.
【解】小鳥名.
【例】(avis *monedulae* cupida, et sic dicta quod aurum furetur). (貪財盜金之鳥).

mŏn-ĕo. *ēs,* *ŭi,* *ĭtum,* *ēre.* v. tr.
【同】admoneo, suadeo, hortor, praecipio, praedico, auctor sum, fio.
【狀】acrius, accuratissime, amice, diligenter, identidem, magnopere, prudenter, recte, sapienter, sero, temere, varie.
【解】❶提醒，提示，提起警覺. ❷勸告，規勸，勸諭. ❸啓示，默牖，預示，教導.
【例】❶(*monere*) aliquem de aliqua re. Cic. 提醒人憶起某事. idipsum quod me *mones*. Cic. 你特別囑付我的事. (*monere*) aliquem alicujus rei. Tac. 告訴人注意某事. res ipsa *monebat* tempus esse. Cic. 事實告訴我們時機已至. officii te commonere. 提醒你的職責. ❷ratio ipsa *monet* amicitias comparare. Cic. 理智警告人審慎辨別友誼. *monuit* me amicus de visendo patruo. 朋友勸告我去拜見叔父. *moneo* (ut) abstineant manus. 我勸告他勿用武力. ❸velut divinitus mente *monita*. Liv. 如同神已啓示智力. dii de discordiis *monent*. 神預示將有紛爭. *monendi* munus in confessario. 解罪司鐸教導的職責.

mŏnēr-is. *is.* f.
【解】單層槳船.

mŏnēt-a. *ae.* f.
【解】❶造幣廠. ❷貨幣(銀幣，銅幣). ❸貨幣，標識，模型.
【例】(fig.)quaedam ex nostra *moneta* proferre. Sen. 照吾等原樣作事. *monetae* falsae usus. 使用僞券.

mŏnētāl-is. *e.* adj.
【同】qui monetam cudit.
【解】係貨幣者.
【例】triumviri *monetales*. Pomp. 統制貨幣之三人組.

mŏnētārĭ-us. ❶*a,* *um.* adj.
【解】係貨幣者，鑄錢幣者.
❷*i.* m. (subst.)
【解】鑄錢人.

mŏnĭāl-is. *is.* f.
【解】修女.
【例】virgo Deo consecrata, sacra, dicata. 獻主之貞女. quae virginitatis sponsione Deo sese obligavit, virginitatem suam in

perpetuum Deo consecravit, sacras inter virgines virginitatem suam uni Deo consecratam religiosos inter parietes conclusit. 入修會之貞女.

mŏnīl-e. *is.* n.

【解】頸鐶(另外婦女者).

【例】*monile* ex auro et gemmis. 鑲寶石之金頸鐶.

MONILE

mŏnĭment-um. mŏnŭment-um. *i.* n.

【同】memoria, litterae, commentarii, moles, opus publicum, tropaeum.

【形】aeternum, amplissimum, celerrimum, clarum, gloriosum, gratum, illustrissimum, immortale, marmoreum, perenne; praeclara, publica, pulcherrima, religosa, sempiterna, vetera.

【解】紀念物，紀念碑.

【例】❶ cupio res meas *monumentis* litterarum commendari, mandari. 我希望書吾之事業於史冊. *monimentis* proditum testatumque reperimus. 我們曾見史冊作證. publicis *monimentis* rerum gestarum celebrare. 立公共紀念物以慶功. ❷ sepulcrorum *monumenta* et elogia. 墓碑及墓誌銘. aditus *monumentorum* suorum carminibus exornare. 刻詩歌紀功.

【附】**monismus.** *i.* n. 一元論，單元論，一元世界觀. *monismus* conscientiae. 意識一元論.

mŏnĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*moneo*)

【同】admonitio, monitum.

【解】告知，(知照)，通告，勸告，規勸，指令，訓令，囑託，教導.

【例】*monitio* acerbitate, objurgatio contumelia vacare debet. 勸告不應怒叱，詰責不應訕譏. *monitionis* regulae. 教道的規則，(解罪司鐸).

mŏnĭt-ŏr. *ōris.* m. (*moneo*)

【同】admonitor.

【形】fatuus.

【解】喚起，提醒，指示，提詞者，一搜集人名之奴隸，一勸告，規諫，諫諍，訓誨者.

【例】*monitor* utilium. Amm. 獻有益計策者.

mŏnĭtōrĭ-us. *a, um.* adj.

【解】警醒，警告者.

mŏnĭt-um. *i.* n. (*moneo*)

【同】praeceptum monitio.

【解】勸告，警告，知照，通告，策略，意見，訓言，預言.

【例】*monitis* tuis parui, (auscultavi), (ducendum me praebui). 我隨從你的指教. meae aures tuis *monitis* semper patuere. 我常聽從你的勸告. tuis *monitis* utor. 用你的計策.

1. **mŏnĭt-us.** *a, um.* part. v. *moneo.*

【解】受勸告，受訓誨者.

【例】hoc te *monitum* volueram. Ter. 我原來欲告知你此事. *moniti* meliora. Virg. 更好的啓示.

2. **mŏnĭt-ŭs.** *ūs.* m.

【同】monitio.

【解】規勸，訓戒，囑託，啓示，預言.

【例】divino *monitu.* 神的啓示.

mŏnŏcĕr-os. *ōtis.* m.

【解】犀牛，(獨角獸).

mŏnŏgămĭ-a. *ae.* f.

【解】一夫一妻制.

mŏnŏgramm-us. *a, um.* adj. (vel-**os.** *on*)

【解】曲線畫，草稿，輪廓畫.

【例】(fig.) *monogrammi* dei. Cic. 神之陰影(輪廓).

monolith-us. *a, um.* adj.

【解】一塊石造成者.

mŏnŏmăchĭ-a. *ae.* f.

【解】單打，(二人比武).

【附】**monophysītae.** 一性論者. **monophysitismus.** 一性論. **monotheismus.** 一神教. **monothelismus.** 單意說.

mŏnŏpŏdĭ-um. *i.* n.

【解】獨脚圓桌.

mŏnŏpōlĭ-um. *i.* n.

【解】專賣，專利，壟斷，(獨行主義).

mŏnŏsyllăb-us. *a, um.* adj.

【解】單音，獨音者.

【例】*monosyllaba* dictio. Prisc. 獨音字.

mons. *montis.* m.

【同】alpes.

【形】communis, altus, sacer, apricus; altissimi, impendentes, silvestres, vestiti.

【解】山，山嶺，巖石，大堆.

【例】❶ regio tota undique *montes* habet, (perpetuis *montibus* continetur). 山地(山嶺環繞). infimae radices *montis.* 山麓. ❷ *mons* altus. 高山. *mons* editi in altitudinem ingentem cacuminis. 高山峻嶺. ❸ *mons* in acutum cacumen desinens. 山頂高峯. ❹ *mons* rupibus horridus. 巖石嶙峋之山.

【註】*mons* calvariae: *mons* morientis in cruce Salvatoris nostri memoriae consecratus. 耶穌受難之山. *mons* obitu acerbissima

Christi morte ad memoriam insignis.
monstrābĭl-is .*e*. adj. (*monstro*)
【解】著名，卓絕，出等者.
monstrantĭ-a. *ae*. f.
【解】聖體發光.
monstrātĭ-o. *ōnis*. f.
【解】指示，指點，(指路).
monstrāt-or. *ōris*. m. (*monstro*)
【解】指示者，指導者，教誨者，宣傳者.
1. **monstrāt-us.** *a, um*. part. v. *monstro*.
【解】顯示者，分辨者.
2. **monstrāt-ŭs.** *ūs*. m.
【解】指示.
monstrĭf-er. *ĕra, ĕrum*. adj.
monstrĭfĭc-us. *a, um*. adj.
【解】奇異，奇怪者，(產怪物者).
【例】artes *monstrificae*. V.Fl. 魔術.
monstr-o. *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr.
【同】demonstro, commonstro, ostendo, doceo, patefacio, digitum ad rem, in aliquem intendo.
【狀】benigne, comiter, non gravate.
【解】❶ 指示，指明. ❷ (fig.) 示知，明示，指教，指令.
【例】❶ viam erranti comiter *monstrare*. 藹然指路與迷途之人. ❷ *monstrabis*, quae non intelligo. 你指示我不明瞭之事.
monstrōsē. (**monstruōse**). adj.
【解】奇異，奇怪，古怪.
【例】nihil tam *monstruose* cogitari potest, quod non possumus somniare. 沒有我們夢想不到的事.
monstrōs-us. **monstrŭōsus.** *a, um*. adj.
【同】portentosus.
【解】奇怪，奇異，古怪者.
【例】vita scriptisque *monstrosus*. 生平及其著作，非常奇異.
monstr-um. *i*. n.
【同】portentum, ostentum, prodigium.
【解】❶ 異象，怪狀，(神之警告，奇異妖怪之事，出乎物性常律者). ❷ 怪物，妖祟，妖異，災禍.
【例】❶ *monstrum* horrendum, informe. Virg. 可怖的醜形怪物. *monstrum* hominis. 醜惡之人. publice *montra* commissa sunt. Quint. 公然行此滔天大惡. *monstra* dicere. Lucr. 講述怪事. ❷ *monstrum* immanissimum. Cic. 殘酷怪物.
monstrŭōsē. adv. vide **monstrose.**
【解】奇異，古怪.
monstrŭōs-us. *a, um*. adj. vide **monstrosus.** -*sissimus*.
【解】奇異古怪者.

montān-us. *a, um*. adj. (*mons*)
【解】屬山嶺者，居山中者，多山者.
【例】homines *montani*. Caes. 山地居民. Ligures *montani*. *Lig*. 山地之人. *montana*. (n. pl.) 山地.
montĭcŏl-a. *ae*. m. f. (*mons colo*)
【解】山民.
montĭf-er. *ĕra, ĕrum*. adj.
【解】負山者，壓於山下者.
montĭvăg-us. *a, um*. adj. (*mons vagus*)
【解】遊山者.
montŭōs-us. **montōs-us.** *a, um*. adj.
【同】X. Planus.
【解】多山之地，崎嶇，嵯然不平.
【例】*montosa* regio. 山區. praealtis *montibus* intersecta, distincta. 山嶺隔離之地.
mŏnŭment-um. **mŏnĭment-um.** *i*. n.
【解】❶ 使人紀念人物，永久不忘之標記. ❷ 紀念物：旌表，石坊，牌樓，石碑，墓碑，塚. ❸ 銘刻，志書，史記.
【例】❶ *monumentum* et pignus amoris. Virg. 愛情之標幟證據. ❷ *monumenta* clementiae. Cic. 寬仁之紀念. *monumenta* neglecti numinis. Liv. 褻瀆神之效果. *monumentum* sepulcri. Neg. 坟墓. ❸ *monumenta* rerum gestarum. Cic. 史蹟.
1. **mŏr-a.** *ae*. f.
【同】cunctatio, dilatio, prolatio, procrastinatio, tergiversatio, retardatio, tarditas. X. Celeritas.
【形】justa, longa, minima, multa, parva, utilior.
【解】❶ 遲延，濡滯，展延，緩期. ❷ 遲緩，障礙.
【例】❶ supplicii aliquam parvam *moram* adferre. Cic. 略緩刑. nulla interposita *mora*. Caes. 絕不遲延. sine *mora*. Cic. 絕不遲延. *mora*, dum proficiscantur legati. Cic. 等候代表起程. nullam *moram* interponere quin... 絕不遲延.... ❷ restituendae Romanis Capuae *mora* est. Liv. 他爲交還加布與羅瑪人之障礙. clipei *mora*. Virg. 銅牌障礙.
【註】❶ *moram* non faciam. 我不遲延. neminem *morabor*, (remorabor). 我不遲延. ❷ res *moram* non patitur. 事不宜遲. ❸ *moram* res postulat. 事宜緩辦. ❹ ego ipse non ero in *mora*. 我絕不遲延. *mora* in me nulla erit. 我絕不遲延.
2. **mŏr-a.** *ae*. f.
【解】Lacédémoniens之軍隊組織.
1. **mōrāl-is.** *e*. adj.

【解】屬於操行品格者，倫理道德風化者.
【例】pars philosophiae *moralis*. Sen. 倫理哲學之一部份. *moralis* theologia. 倫理神學. *morale* argumentum. 倫理的論證. *moralis* sensus. 倫理(道德官能). *moralis* idea. 道念，道德觀念.

2. mōrāl-is. *is.* f.
【解】倫理學，(修身，立身，行世之學).
【附】**moralismus.** 主德說.

mōrālĭt-as. *ātis.* f.
【解】行格，(品格，品行)，道義，(善惡). 道德性，善惡，品度.
【例】*moralitas* absoluta. 絕對的道德.

mōrālĭter. adv.
【解】行格，行誼，(適合人之性格氣概者)，一大約，普通.

mŏr-ans. *antis.* part. v. *moror.*
【解】遲延，緩慢者.

mŏrātim. adv.
【解】遲緩，濡滯.

mŏrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】停留，遲延.

mŏrāt-or. *ōris.* m.
【解】❶遲緩者，阻礙者. ❷落後之兵士. ❸卑劣，下等律師.
【例】❶ *morator* publici commodi. Liv. 阻礙公益者.

1. mŏrāt-us. *a, um.* part. v. *moror.*
【解】遲延，怠緩者.
【例】haud multa *moratus*. Virg. 等候未久. oculi tellure *morati*. Ov. 双目下垂(注視地). ira *morata*. Ov. 舊怨.

2. mōrāt-ŭs. *a, um.* adj. (*mores*)
【同】moribus praeditus, perpolitus, constitutus, institutus.
【狀】bene, morabiliter.
【解】❶具有操行品格者. ❷適合個人之品格稟性者.
【例】❶ bene *morata* et bene constituta civitas. Cic. 化良俗美紀律嚴明之國家. ❷ *moratum* poema. Cic. 眞性流露的詩詞. *morata* recte fabula. Hor. 善於表現脚色個性的歌劇.

morbĭd-us. *a, um.* adj. (*morbus*)
【同】morbosus.
【解】❶害病者，體弱多病者. ❷有礙.
【例】❷ *morbidum* corpus. 多病之身. aer fit *morbidus*. Lucr. 毒瘴，(傳毒菌空氣).

morbōs-us. *a, um.* adj. (*morbus*), *-sior.*
【同】morbis obnoxius.
【解】患病者，多病者.
【例】majores iracundos *morbosos* nominarunt. 前人稱，忿怒之人爲病夫.

morb-us. *i.* m.
【同】invaletudo, malum corporis, aegrotatio.
【形】difficillimus, gravis, perniciosus, diuturnus, ingravescens, miser, mortifer, novus, perpetuus, relevatus, senescens, vetus; insanabiles, odiosi, voluntarii.
【解】疾病，微恙，不舒適，心靈憂鬱.
【例】❶ in *morbum* cadere. Cic. (in *morbum* incidit, cecidit, delapsus est; *morbo* oppressus, correctus). 患病. in *morbo* esse. 害病. ❷ ex *morbo* decumbo; *morbo* urgeor, impedior, implicor, teneor, efficior, opprimor. 病倒(在床). ❸ *morbus* augetur, crescit; ad *morbi* vehementiam nova in dies fit accessio. 病劇，(加重). ❹ *morbus* decrescit; laxatur vis *morbi*, senescit vis *morbi*. 病勢減輕. ❺ ex *morbo* nondum plene convalere, levari *morbo* me sentio; nondum ex illa virium debilitate recreari. 我感覺病減輕，而尙未痊愈. ❻ ex *morbo* convalui. 病愈. *morbum* medicamentis depuli, removi; e *morbo* evasi. 服藥病愈. ❼ *morbi* latius serpunt. 瘟疫蔓延. vulgantur contactu in homines *morbi*. 脳摩傳病. ❽ vi *morbi* consumptus est, *morbo* extinctus est. 病死.
【附】**morbus** venereus. 花柳病.

mordācĭt-as. *ātis.* f.
【解】咬，嚙，螫刺，辛辣之味，諷刺言語.

mordācĭter. adv.
【解】銼，削，刨，筆削，修正，利齒，諷刺.
【例】lima *mordacius* uti. Ov. 更筆削其作品.

mord-ax. *ācis.* adj. (*mordeo*). *-cior, -cissimus.*
【同】aculeatus, dentatus.
【解】❶慣於嚙嚙者，咬者，尖銳，鋒利，刺螫者. ❷ (fig.) 諷刺，譏誚者.
【例】❶ *mordax* canis. Plaut. 慣咬之犬. *mordaces* sollicitudines. Hor. 憂心的掛慮. ❷ invidia *mordax*. Phaed. 利口的妬根. homo *mordax*. 出言傷人者.

mo-rdĕo. *rdēs, mordi, rsum, rdēre.* v. tr.
【同】morsu, dente peto, appeto; pertingo, carpo.
【解】❷齩，嚙，噬. ❷食，嘗. ❸掛，吊. ❹誹謗，貶責，折磨，使人愁慮.
【例】❶ *morsi* a rabioso cane. Plin. 爲瘋犬所嚙. ❷ (*mordere*) pabula dente. Ov. 嘗野菜. (*mordere*) ostrea. Juv. 食牡蠣. ❸ fibula *mordet* vestem. Ov. 以鈎掛衣.

rura, quae Liris quieta *mordet* aqua. Hor. 李利緩流灌田園. frigora *mordent*. Hor. 冷風刺骨. ❹ *morderi* conscientia. Cic. 良心不安. valde me *momorderunt* epistolae tuae de Attico nostro. 你之論亞第高之信件使吾非常焦慮.

mordĭc-ŭs. adv. (*mordeo*)
【解】齩，嚙，(fig.)固執，剛愎，頑固.
【例】*mordicus* arripere. Plaut. 銜起. perspicuitatem *mordicus* tenere. Cic. 努力常常清晰.

mōre. abl. *mos.*

mōres. pl. *mos.*

mŏrēt-um. *i.* n.
【解】葱，菜，乾酪，酒，混合之味.

mŏribund-us. *a, um.* adj. (*morior*)
【同】in exigua spe, trahens animam, moriens.
【解】頻死，臨終將死者.
【例】*moribunda* anima. Ov. 將逝世者. *moribundum* vidistis illum. 你們已見他頻臨生死關頭.

mōrīgĕr-o. *ās. āre.*

mōrīgĕr-or. *āris, atus sum, āri.* v. intr.
【同】(morem gero), obsequor, satisfacio, obsecundo.
【解】俯順，遷就，讓步，阿諛，取悅於人.
【例】voluptati aurium *morigerari* debet oratio. Cic. 演詞當求悅耳. (*morigerari*) servituti. Plaut. 獻身爲奴.

mōrīgĕr-us. *a, um.* adj. (*mos gero*)
【解】和順，慇懃，服從，受教.

mōrī-o. *ōnis.* m.
【解】瘋癲，滑稽，戲弄者.

mŏr-ior. *ĕris, tuus sum, i.* v. dep. intr.
【同】emorior, occido, intereo, decedo, animam ago, mortem obeo, mortem appeto, de vita decedo, recedo, migro, demigro, excedo, vitam cum morte commuto, vitam amitto; extremum vitae spiritum edo; vitam desero; ago supremum vitae diem; morte occumbo; diem obeo; naturae concedo; e corpore excedo, emigro; finem vitae facio; animam effero; vita fungor; supremum diem expleo; rebus humanis eripior; ad Deum excedo; spiritum reddo; istis corporis custodiis liberor; anima me relinquit; letum appeto.
【解】❶ (論人)死亡，去世，逝世，卒. ❷ (論草木)凋謝，消滅，夭折.
【例】❶ (*mori*) fame. Cic. 餓死. (*mori*) a latronibus. Cic. 被匪殺死. (*mori*) in aliqua re. Cic. 消滅於.... *morior* si...Cic. 假設...我寧死.... ❷ *moriturus*...將死者.
【註】❶ ex morbo *mortuus* est; morbo absumptus est; vis morbi hominem consumpsit... 病死. ❷ ex vulnere *mortuus* est; prolapsus in vulnus, moribundus cecidit; vitam in vulnere posuit. 傷重逝世. ❸ *mortuus* est senex; ad modum naturae cessit, satisfecit; diem suum non immatura morte obiit. 壽終. ❹ pie sancteque *mortuus* est; in caelum migravit; ad Deum excessit; de vitae statione discessit. 善終. ❺ repente *mortuus* est; subita morte correptus est; morte repentina oppressus ereptus est. 猝死. ❻ si *mori* fors ante contingeret; si quid me fieret; si me fatum praeriperet; si mors ante obreperet. 假使我早死. ❼ libenter pro patria *morior*; *morior*, vitam profundam; vitam reddam. 我甘心爲國犧牲. ❽ cupio *mori*; cupio e vinculis corporis elabi, evolare; cupio ad vitae metas pertingere, ex hoc carcere emitti. 希望早死升天. ❾ omnibus *moriendum* est; mors omnibus impendet; mortem nemo effugiet. 人皆有死.

mŏritūr-us. *a, um.* part. futur. v. *morior.* (*mora*)
【解】將死，應死.

1. mŏr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr. et tr.
【同】cunctor, in mora sum; maneo, commoror.
【狀】diutius, parum, valde.
【解】I. intr. ❶ 遲緩，遷延. ❷ 停留，居住. II. tr. ❶ 阻礙，攔阻. ❷ 不阻擋，任其自便. ❸ 不管，不堅持，不重視.
【例】I. ❶ ne multis *morer*. Cic. 勿使我遲延過久. ❷ (*morari*) in provincia. Cic. 留在外省. (*morari*) Brundisii. Cic. 留於布隆.... *morati*. Liv. (part. subst.) (兵士)駐紮. in Italia *morari*, dum litterae veniant. Cic. 在義大利候信. nescio quamdiu Venetiis *moratus* sim. 不知在委尼斯我停留幾時. II. ❶ (*morari*) alicui manum. Caes. 攔阻某人之手. non hos paludes, non silvae *morantur*. Caes. 湖澤森林不阻止他們(前進). alia ex aliis me *morantur*, (moram injiciunt). 事務冗繁我不能離身. ❷ (*morari*) aliquem nihil. 毫不阻止某人. non *morari*. 毫不阻止某人. non *morabor* te quin conscendas. 我不阻止你起行. ❸ (*morari*) aliquid nihil. 不堅持(不重視)某事. non *morari*. 不堅持(不重視)某事.

2. mōr-or. *āris, āri.* v. intr.

【解】發狂.

mōrōsē. adv. (*morosus*),*-sius,-sissime.*
【同】fastidiose, importune.
【解】憂愁，乖僻，精審，細微.

mōrōsĭt-ās. *ātis.* f. (*morosus*)
【同】difficultas. X. Comitas, humanitas.
【形】inutilis, odiosa.
【解】憂鬱，乖僻，(偃蹇)，古怪.
【例】ne in *morositatem* inutilem et odiosam incidamus. 吾人勿妄自憂(鬱悲)傷.

mōrōs-us. *a, um.* adj. (*mors*)
【同】difficilis, inhumanus, importunus. X. Facilis, comis.
【解】不愉快，討厭，怪僻，苛求，(不易往來).
【例】canities *morosa.* Hor. 老年多憂慮. senes anxii sunt, *morosi...* 老年多慮苛求. morosus *morbus.* Ov. 難治之症.
【附】**morphologĭa. morphologĭcus.** *a, um.* adj. 形態的. 形態學.

mors. *mortis.* f.
【同】interitus, occasus, letum, exitus, discessus, supremus alicujus dies, excessus e vita, dissolutio naturae.
【形】acerba, atrocior, beata, bellica, bona, certa, crudelis, miserabilis, dubia, fatalis, foeda, gloriosa, fortunata, matura, honesta, indigna, immatura, misera, perniciosa, repentina, subita, turpis, voluntaria.
【解】❶死亡，(壽終，猝死，暴死)，死刑. ❷死屍. ❸(fig.)兇手，刺客.
【例】❶*mortem* obire. Cic. 死亡. appropinquante *morte.* Cic. 臨死. repentina *morte* perire. Cic. 猝死. *mortem* appetere. Cic. 尋死. *mortem* alicui afferre, offerre, (*morte* aliquem afficere, minitare). 以死恫嚇. *mors* illata per scelus. Cic. 因罪致死. *mors* voluntaria. Cic. 甘心死，(自殺...). *morte* multare. Cic. 處死刑. *morte* afficere. Cic. 處死. *mortem* sibi consciscere, (accelerare). 自殺. *morti* addicere. Cic. 定死罪. (fig.) *mors* memoriae. Plin. 失掉記憶力. ❸*mors* sociorum.. lictor Sextius. Cic. 盟友之死，塞斯道爲兇手.

morsĭc-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】屢咬，咀嚼.
【例】*morsicantes* oculi. Apul. 瞬，(半開半閉之目).

morsiuncŭl-a. *ae.* f. (dimin. *morsus*)
【解】輕咬.

mors-um. *i.* n.
【解】咬下之物.

1. mors-ŭs. *a, um.* part. v. *mordeo.*
【解】被咬者，受噬者.

2. mors-ŭs. *ūs.* m.
【形】acer, immanis, viperinus, ulceratus.
【解】❶齧齩，(poet.) 鈎掛之物. (如錨鈎). ❷(fig.)銹之侵蝕，苦痛刺傷，諷刺詆毀.
【例】❶primo dignoscere *morsu.* Juv. 一咬便能分辨. discludere *morsus* roboris. Virg. 鬆綁. ❷*morsus* rubiginis. Luc. 銹侵蝕. *morsus* doloris. Liv. 痛苦悲傷.

mortāl-is. *e.* adj. (*mors*)
【同】morti obnoxius, dissolubilis. X. Immortalis.
【解】❶有死期者，不免死者，可滅亡者. ❷人間者，現世之人者.
【例】❶pro *mortali* conditione vitae immortalitatem estis consecuti. 代替現世之處境，獲得永久之生命. *mortales* inimicitiae. Cic. 暫時之仇恨. ❷**mortalia.** n. pl. 人事. **mortales.** m. pl. 現世人.
【附】**mortale** peccatum; (vulg.) 大罪. crimen mortiferum, letiferum, capitale; 死罪，大罪. letalis noxa, letalis noxae piaculum; 死罪，大罪. pestifera animi macula. 死罪，大罪.

mortālĭt-as. *ātis.* f. (*mortalis*)
【同】mortalis vitae conditio; naturae communis fragilitas.
【解】有死，(定命，宿命)，必死之分位.
【例】omne quod ortum est, *mortalitas* consequitur. 有生者必有死. explere *mortalitatem.* Tac. 人死亡乃遵守定律.

mortārĭŏl-um. *i.* n.
【解】小臼，(舂搗之具).

mortārĭ-um. *i.* n.
【解】臼(舂搗器皿)，槽，櫪，溝.

MORTARIUM

mortĭcĭn-us. *a, um.* adj.
【解】倒斃，死亡者.
【例】*morticina* caro. Sen. 死肉(身). *morticini* clavi. Plin. 足胼，胝.

mortĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* **mortifĕr-us.** *a, um.* adj. (*mors fero*)
【同】pestifer, perniciosus, letalis, mortem afferens. X. Salutaris.
【解】致死者，致命者，害命者.
【例】morbus, vulnus *mortiferum.* 不治之症，致命傷. *mortiferum* poculum. Cic. 酖毒. *mortiferum* peccatum. Hier. 大死，死罪.

mortĭfĕrē. adv. (*mortifer*)
【解】致死，傷人命.

mortĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】corporis afflictatio, asperitas vitae voluntaria.
【解】苦行，克慾(克己苦身)一腐化，致死.

mortĭfĭc-o. *ās,*(*āvi, ātum*), *āre.* v. tr.
【同】corpori aegre facio, acriter mihi impero;arcte et contente me habeo;noxias frango cupiditates; duriter ac inclementer me tracto;genium defraudo.
【解】苦行，(克苦)，制服，致死.

mortŭāl-is. *e.* adj.
【解】喪禮者，居喪者.
【例】*mortualia* (n. pl.) (subaud. *carmina*). Plaut. 輓歌(蒿里，薤露). *mortualia* vestimenta. Naev. 喪服(孝服).

mortŭ-us. *a, um.* adj. (part. v. *morior*)
【同】morte deletus, consummatus; fato perfunctus; sensu ac vita carens.
【狀】brevi, intestato, omnino, proxime, repentino, acerbe.
【解】死亡者，已故者，去世者.
【例】*mortua* corpora. Virg. 屍體. *mortuo* Alexandro. Nep. 亞立山死後. *mortuo* verba facere. 對死者講話. (fig.)leges *mortuae.* Cic. 失效之法令. *mortuum* mare. 死海.
【附】**mortuorum** sacramenta. 罪人的聖事.

mŏrŭl-a. *ae.* f. (dimin. *mora*)
【解】稍遲，稍緩.

mōrŭl-us. *a, um.* adj.
【解】黑色，棕色者.

mōr-um. *i.* n.
【解】桑椹.

mōr-us. *a, um.* adj.
【解】癡　人，狂人者.

mōr-us. *i.* f.
【解】桑樹.

mōs. *mōris.* m.
【同】consuetudo, institutum, ritus, disciplina, usus, modus.
【形】antiquus, austerus, civilis, communis, perversus, usitatus, verus, novus, domesticus, rhetoricus; boni, honesti, corrupti, dispares, faciles, feri, grati, immanes, improbi, barbari, religiosi, mali, perditi, rustici, suaves, severi, temperati.
【解】❶ 意志，願望，私意. ❷ 風俗，(風氣，習俗，習慣，常例，俗尚). ❸ 生活方式，作風，風格，風度. ❹ (met.)氣候(水土)，規律，法式，規模，慣例.
【例】❶ *morem* alicui gerere. Cic. 聽從某人. ❷ *mos* est hominum ut.. Cic. *moris* est., in *more* est., consuetudo fert., *more* compraratum, *more* confirmatum, *moris* est Graecorum, ut... 人之習俗，希臘之風俗. *mos* traditur a patribus, ut.. Liv. 先人遺俗. hic *mos* erat adversari. Cic. 當時習俗反對.... *more* majorum. 照先人慣例. *more* asiatico. Cic. 照亞洲風俗. nostro *more.* Cic. 我們的習俗. *more* belli. Cic. 戰例. ❸ praefectus *moribus.* Cic. 司徒，(風化監督). ❸ antiqui *mores.* Cic. 先人作風. *mores* institutaque majorum. Cic. 先人遺風慣例. ❹ *mos* caeli. Virg. 天氣. pacis imponere *morem.* Virg. 强令接受和平條件.

mōr-es. *um.* m. pl.
【解】品行，作風，風格，品格.
【例】❶ est optimis *moribus* adolescens, (*moribus* gratissimis, humanissimis). 品端行粹之青年. ❷ *moribus* est malis,(pravis, protervis, immanibus, corruptis, perditis). 品行敗壞之青年. ❸ ad *mores* suos cito rediit,(ad ingenium suum..). 復蹈前轍. ❹ *mores* deficiunt, (desident *mores,* labuntur, ire coeperunt praecipites...). 品行墮落，(漸習於惡).

mōtăcill-a. *ae.* f.
【解】鶺鴒鳥，(搖尾鳥，冰點雀).

mōtāl-is. *e.* adj.
【解】動的.

mōtātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】屢動.

mōtāt-us. *a, um.* part. v. *moto.*
【解】屢動者.

mōtĭ-o. *ōnis.* f. (*moveo*)
【同】motus, commotio.
【形】continuata, perennnis, transversa, dispar, suavis.
【解】轉動，搖動，推動，移動，動盪，活動，感動，騷動，運動.
【例】orbium caelestium *motio.* 天體轉動. *motiones* animi, (affectus). 心中感動. *motione* populi facta. Junior. 民衆騷動.

mōtĭt-o. *ās, āre.* v. tr. (freq. v. *moto*)
【解】屢動.

mōtĭuncŭl-a. *ae.* f. (*motio*)
【解】略動，微動.

mōtīv-us. *a, um.* adj.
【解】屢動，可動者.

mōtīv-um. *i.* n. (subst.) (vulg.)
【解】動因，動機.
【附】**motivismus.** 動機論.

mōt-o. *ās, āre.* v. tr. (freq. v. *moveo*)
【解】屢動，震盪.

mōt-ŏr. *ōris.* m.

【解】搖動者，轉動者，推動者，使動者.
【附】**motor** typus. 運動型.

1. mōt-us. *a, um.* part. v. *moveo.*
【解】受震動，被轉動，經變動者.
【例】*motis* castris, in... Liv. (Annibal). 轉移營地於.... *motus* senatu. Liv. 被逐出國會. *motus* Oriens. Tac. 東方騷動.

2. mōt-ŭs. *ūs.* m.
【同】motio, agitatio, impulsus. X. Status.
【形】acerrimus, alienus, asper, celer, certus, necessarius, constans, deformis, divinus, dulcis, externus, igneus, inanis, incertus, incredibilis, jucundus, magnificus, minimus, naturalis, novus, oratorius, venustus, voluntarius; accommodati, aversi, dissimiles, dispares, aequabiles, magni, turbulenti, volucres.
【解】❶ (in gener.) 行動，搖動，轉動，(身體動轉姿勢). ❷ (fig.) a) 心中衝動，(情感)，(動心). b) 民衆騷動，變動，煽動.
【例】❶ terrae *motus.* Cic. 地震. *motus* corporis. Cic. 身體活動，(姿勢). dare *motus.* Liv. 跳舞. ❷ a) *motus* animi, (perturbationes). Cic. 心中擾亂. *motus* irarum. Luc. 動怒. b) *motus* servorum. Cic. 奴隸暴動. *motus* afferre reipublicae. Cic. 擾亂國家. *motus* pravi. 情慾. *motus* carnales. 性慾衝動.
【註】❶ Deus *motum* dedit caelo. 天主使天轉動. ❷ magnos animorum *motus* efficere. 使大動於心. *motus* animi rationi obtemperantes. 心情順從理智. ❸ in magno *motu* res est. 事情大轉變.

mŏv-ens. *entis.* part. v. *moveo.*
【解】移動，轉動.
【例】res *moventes.* Liv. 動產. voluptas *movens.* Cic. 情感衝動. quaedam quasi *moventia.* Cic. 似能活動之事物.

mŏ-vĕo. *vēs, vi, tum, vēre.* v. tr. et intr.
【同】cieo, agito, impello, pello, verso, ago; efficio, excito; allicio, pellicio, induco.
【狀】conjuncte, leviter, longius, magnopere, necessario, permultum, vehementer, constanter, dulciter, immoderate, jucunde, tardius, vehementer, velociter.
【解】I. (proprie) ❶ 行動，搖動，震動，轉動. ❷ 驅逐，開除，拋棄. ❸ (intr. raro) 震盪.
II. (fig.) ❶ 催促，惹動，激動. ❷ 感動，感應，使受影響. ❸ 引起，惹起. ❹ 使動搖. ❺ 受震盪. ❻ 心中震動不寧. ❼ 使動，顯示.
【例】I. ❶ vis *movendi.* Cic. 動力. membra *movere.* Tib. 跳舞. *moveri.* (absol.) Hor. 舞蹈. *moveri* Cyclopa. Hor. Cic. 西可老舞. *moveri* signum loco. Cic. 拔下旗幟. loco *motus* est. Cic. 變動位置. *movere* castra. (ex loco). 遷營. Canusio *moverat.* (absol.) Cic. 由加奴西拔營. ❷ (*movere*) aliquem tribu, de senatu. Cic. 開除族譜，開除國會. (*movere*) ex agro. Cic. 驅逐出境. ❸ terra *movit.* Liv. 大地震盪.
II. ❶ *movere* aliquem, ut.. Cic. 催人做.... *movere* aliquem de sententia. Cic. 促人改變主張. ❷ honestum nos *movet.* Cic. 正義動人. pulchritudo *movet* oculos. Cic. 美麗悅目. *moverat* plebem oratio consulis. Liv. 執政官 (總統) 演詞感動民衆. ❸ (*movere*) alicui fletum. Cic. 使人動心流淚. (*movere*) risum. Cic. 引人笑. (*movere*) admirationes, clamores, plausus. Cic. 使人驚奇吶喊. 引人鼓掌. (*movere*) aliquid. Liv. 鼓動(發動)某事. pugna se *moverat.* Curt. 開戰. ❹ (*movere*) sententiam alicujus. Cic. 使人改變意見. vis aestus omnium corpora *movit.* Liv. 暑氣逼人，(患病). ❺ *moveri.* 受震動. ❻ multa *movens* animo. Virg. 心中千思萬慮. nefas animo *movere.* Hor. 陰謀不軌. ❼ (*movere*) numen. Liv. 顯示權能.
【註】❶ *movit* oratione hominum animos (flexit, incendit, ..). 演詞動人. ❷ *motus* sum ejus precibus, (invitatus, inductus). 我因其哀懇而動心. ursere illi, ut nos loco *moverent.* 他們逼我們移去. *movere* aliquem sententia. 使人改變意見. ❸ tot annorum possessiones *movere*, (mutare). 讓渡多年之所有權. ❹ ne te Roma *moveris*, (discedas). 你勿離羅瑪. ❺ multa me *movent* in discessu, (sollicitant). 許多理由勸吾離去. ❻ illa me causa *movet*, (hortatur). 使吾感動之理由. ❼ suspicionem *movere.* 引人猜疑.

mox. adv.
【同】quam mox, ocius, statim.
【解】❶ (指將來) 未幾，即將，不久，即刻. ❷ (指過去) 以後，繼續，其次.
【例】❶ *mox* revertor. Ter. 我不久便回來. *mox* ut.. Flor. 不久.... *mox* quam. Plaut. 即刻.... ❷ *mox* paulo. 不久之後. paulo *mox.* Plaut. 不久之後. paucis *mox* horis. Plin. 幾小時之後.
【附】**mōzēt-a.** *ae.* f.
【解】主教小袈袙.

mūcesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】腐壞，霉.

mūcĭd-us. *a, um.* adj.
【解】腐壞者，霉者.

Mūcĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：家族姓名．著名者有 C. *Mucius* Scaelvola. 曾闖進Porsena 王之營帳，而謀刺殺他．
mūc-or. *ōris.* m.
【解】霉，壞酒沫．
mūcōs-us. *a, um.* adj.
【解】黏液，多液汁者．
mūcr-o. *ōnis.* m.
【形】cruentus, tribunitius.
【解】❶銳尖．❷刀劍．❸鋒鏑，鋒刄．
【例】❶(fig.)*mucro* ingenii. Quint. 天資穎悟．❷*mucro* defensionis. 自衛武器．*mucrones* in jugulis fixos dejecimus. 去其刺頸之利刄，(解其危難)．
mūcrōnāt-us. *a, um.* adj.
【解】尖銳者．
mūc-us. *i.* m.
【解】鼻涕．
mūg-il. mūg-ĭlis. *ĭlis.* m.
【解】黃尾鯽魚，鯔魚，(鯪魚)．
mūgin-or. *āris, āri.* v. dep. intr.
【同】cunctor, moror, dissimulo.
【解】遲疑，躊躇，因循，遲緩，(耽擱時間)．
mūg-ĭo. *īs, īvi,* (vel) *ii, ītum, īre.* v. intr. vel tr.
【同】boo.
【解】1. intr. 牛鳴，怒吼，(fig.)怒號，澎湃．❷tr. 狂呼．
【例】❶*mugientium* greges. Hor. 反芻類之畜群．*mugit* tonitru. Lact. 雷鳴．
mūgit-ŭs. *ūs.* m. (*mugio*)
【解】吼聲，怒號．(fig.)響聲，呼聲．
【例】*mugitus* ciere, edere. 大聲疾呼．*mugitus* implere viciniam. 聲震四野．
mūl-a. *ae.* f.
【解】牝(田)騾．
mūlār-is. *e.* adj
【解】騾者．
【例】*mularis* herba, (ut exedum). Plin. 騾草．
mulcāt-us. *a, um.* part. v. *mulco.*
【解】受打擊，受虐待者．
【例】male *mulcatus.* Plaut. 被打者．*mulcatum* corpus. Tac. 受傷之身．
mul-cĕo. *cēs, si, sum, cēre.* v. tr.
【同】permulceo, lenio.
【解】輕摩，撫循，柔媚，溫存，平息．
【例】*mulcere* barbam manu. Ov. 捋鬚．carmina *mulcent* mentes. 詩悅人心．cantu cervi *mulcentur.* 歌聲馴服鹿性．(*mulcere*) alicujus suspiria. Claud. 慰其憂苦．
mulcētr-a. *ae.* f.
【解】向日葵．
Mulcib-er. *ĕri,* (*ĕris*). m.
【解】火山名，(fig.)火．
mulc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】打擊，扑打，虐待，苛待，損害，腐蝕，(論事物)．
【例】male *mulcare.* Liv. 損害．agrum male *mulcari.* Cato. 荒蕪田地．
mulct-a. (**mult-a**). *ae.* f.
【同】poena.
【解】罰金，(罰鍰)罰款，懲罰．
【例】*mulctam* alicui dicere, irrogare, ab aliquo petere. 處罰，(科以刑罰)．*mulctam* remittere, condonare, *mulcta* gratiam facere. 免罰，(寬赦)．*mulcta* legis. Cic. 法定刑罰．
mulctātĭ-o. multātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】direptio.
【解】罰金．
【例】*mulctatio* bonorum. 罰金．
mulctātīcĭ-us. multaticĭ-us. *a, um.* adj.
【解】罰款所得者．
【例】*mulctatitia* pecunia. 罰金．
mulctāt-us. (melius) **multat-us.** *a, um.* part. v. *mulcto.*
【解】受罰金處分者，財產充公者，被沒收者．
mulct-o. mult-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】mulcta afficio, punio, mulctam irrogo.
【狀】crudelissime, male.
【解】罰金，充公，褫奪職權．
【例】(cum accus. et ablat.) (*mulctare*) pecunia. Nep. 罰金．(*mulctare*) exsilio, morte. Cic. 徒刑，死罪．(*mulctare*) Antiochum Asia. Cic. 奪去昂底奧古所轄之亞細亞．*mulctatus* virgibus. 受杖笞．*mulctare* aliquem votis. Naev. 罰人還願．
mulctr-a. *ae.* f. (*mulgeo*)
【解】擠乳器．
mulctrāl-e. *is.* n. (**mulctr-um.** *i.* n.)
【解】奶桶．
1. mulct-us. *a, um.* part. v. *mulgeo.*
【解】受擠乳者．
2. mulct-ŭs. *ūs.* m.
【解】擠乳．
mul-gĕo. *gēs, si, ctum,* (vel) *sum, ēre.* v. tr.
【同】lac ex mammis exprimo.
【解】擠乳．
【例】*mulgere* oves. 擠羊乳．*mulgere* hircos. (impossib.) (prov.) 擠公羊奶，(不能之事)．
mŭlĭēbr-is. *e.* adj. (*mulier*)

【同】femineus, mollis, effeminatus.
【解】婦女者，嬌弱，婀娜者.
【例】*muliebris* injuria. Liv. 汚辱婦女. *muliebre* bellum. Cic. 爲婦女作戰. *muliebris* sententia. (fig.) Cic. 懦夫的意見. *muliebris* luctus. Hor. 褊小的怨言.

mŭlĭĕbrĭter. adv. (*mulier*)
【同】effeminate.
【解】婦女態，婀娜嬌弱態.
【例】lamentis se et lacrimis *muliebriter* dedere. 如婦女號啕涕泣. ne quid *muliebriter* faciamus. 吾人不可作婦女態.

mŭlĭ-ĕr. *ĕris.* f.
【同】femina.
【形】aegra, aerumnosa, avara, audax, nobilis, beata: locuples, crudelis, importuna, dives, felix, furiosa, gravida, ignota, immoderata, ingeniosa, insana, misera, nefaria, proterva, seditiosa, temeraria, timida; beatissimae, formosae.
【解】婦女，女性，已嫁婦女.
【例】*mulier* importuna. 討厭(囉唆人)的婦女. *mulier* abundat audacia, (virilis animi). 敢作敢爲的婦女. *mulier* praestans, speciosissima, lectissima. 出類拔萃的婦女.

mŭlĭĕrārĭ-us. *a, um.* adj. (*mulier*)
【解】婦女者.
【例】manus *mulieraria.* 娘子軍.

mŭlĭercŭl-a. *ae.* f. (dimin. *mulier*)
【形】impura, deterrima, publica.
【解】嬌柔懦弱婦女，一微賤婦女，(小婦人).
【例】ita quidem pueris et *mulierculis* grata sunt. 此乃婦女兒童喜悅者.

mūlīn-us. *a, um.* adj. (*mulus*)
【解】騾者，(愚呆者).

mūlĭ-o. *ōnis.* f. (*mulus*)
【同】qui mulos agit, agaso.
【解】騾夫，牧騾者，出賃騾者.
【例】*mulionem* agere. 充當騾夫.

mūlĭōnĭ-us. mūlĭōnĭc-us. *a, um.* adj. (*mulio*)
【解】騾夫者.
【例】penula *mulionia.* 騾衣.

mull-us. *i.* m.
【解】紅尾，微紅魚，(紫魚).
【例】*mulli* barbati in piscinis sunt. 魚池中有鬚之紅魚.

mulsĕ-us. *a, um.* adj.
【解】含蜜質者，甘飴如蜜者.

muls-um. *i.* n. (subaud. *vinum*)
【同】potio e mello vinoque confecta.
【解】蜜酒.
【例】calicem *mulsi* ei impingamus, ut plorare desinat. 强其飲蜜酒，以止其痛哭.

1. muls-us. *a, um.* part. v. *mulceo.*
【解】含蜜質，甜如蜜者.
【例】aqua *mulsa.* Plin. 蜜水.

2. muls-ŭs. *a, um.* part. v. *mulgeo.*
【解】擠奶.

multa. vide **mulcta.**

multātĭ-o. vide **mulctatio.**

mult-i. *ae, a.* adj. vide **multus.**

multĭcăv-us. *a, um.* adj.
【解】多空隙者.

multĭcŏl-or. *ōris.* adj.
【解】彩色者，雜色者.

multĭfārĭam. multifarĭe. adv.
【同】multis locis.
【解】多處.
【例】aurum *multifariam* defossum. 多處開金鑛，(採金).

multĭfārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】式樣多者.

multĭ-fer. *fĕra, fĕrum.* adj. (*multus fero*)
【解】出產豐富者.

multĭfĭd-us. *a, um.* adj. (*multus findo*)
【解】剖解，劈開者，分爲數分者.
【例】*multifida* pinus. Sen. 松樹枝火炬. *multifida* quercus. Stat. 橡樹枝火炬. *multifidas* linguas vibrans. V. Fl. 射(吐)出三叉舌.

multĭform-is. *e.* adj. (*multus forma*)
【同】varius, diversus.
【解】形色樣式不同者，時常變動者.
【例】qualitates *multiformes.* 各種優長.

multĭformĭter. adv.
【解】各種樣式者.

multĭfŏr-us. *a, um.* adj.
【解】多洞穴空隙者.

multĭgĕn-ĕr. *ĕris.* **multĭgĕnĕr-is.** *e.* adj.

multĭgĕn-us. *a, um.* adj.
【解】各種各類者.

multĭjŭg-is. *e.* adj.
multĭjŭg-us. *a, um.* adj.
【同】multus et varius, multiplex.
【解】駕多馬者，衆多，複雜者.
【例】*multijugas* epistolas simul accepi. 同時我收到不少信件. ire curru *multijugis* equis. Liv. 乘駕多馬之車.

multĭlŏqu-us. *a, um.* adj.
【解】多言者.

multĭmŏdis. adv. (*multis modis*)
【解】多種樣式.
【例】*multimodis* circumventus. 受各種包圍.

multĭmŏd-us. *a, um.* adj.
【解】多種者，複雜者.

multĭpĕd-a. *ae.* f.
【解】蜈蚣，毛虫.
multĭ-pes. *pĕdis.* adf.
【解】(百)多足者.
multĭpl-ex. *ĭcis.* adj. (*multus plico*)
【同】multus, varius, copiosus.
【解】❶ 多摺襇，襞積，(摺疊縐紋)，曲折，蜿蜒者. ❷ 複雜，衆多，豐富者. ❸ 混合，湊成者. ❹ (fig.) a) 被圍繞，包圍者. b) 易改變，波動，無恒者.
【例】❶ *multiplex* domus. Ov. 迷室，(曲折廻環之室). ❷ (*multiplex*) corona. Cic. 層層包圍. (*multiplex*) praeda. Liv. 豐富的勝利品. (*multiplex*) in virtutibus. Vell. 據有各種聖德. ❸ (*multiplex*) lorica. Virg. 鎖子甲，(魚鱗甲). (fig.) *multiplices* sermones. Cic. 各種談話. ❹ a) (*multiplex*) ratio disputandi. Cic. 反正(各面)辯論式. (*multiplex*) ingenium, (natura). Cic. 稟性無恒.
mltĭplĭcābĭl-is. *e.* adj.
【同】multiplex.
【解】重疊，可倍增者.
multĭplĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*multiplico*)
【解】加多，增多，增長，乘法，倍數.
【附】**multiplicatio** peccati. 罪的數目.
multĭplĭcāt-us. *a, um.* part. v. *multiplico.*
【解】加多，增多，增長者，擴充，擴大，擴張者.
【例】domus *multiplicata.* Cic. 擴大的房屋.
multĭplĭcĭter. adv. (*multiplex*), *-cius.*
【解】景色不同，式樣各異.
【附】**multiplicĭtas.** 殊多性. *multiplicitas* in unitate. 殊多性中見統一性.
multĭplĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*multiplex*)
【同】augeo.
【解】加多，加增，增廣，擴充.
【例】crescite et *multiplicamini.* 你們增長繁衍吧. *multiplicatis* auxiliis. 加增援助.
multĭpŏt-ens. *entis.* adj.
【解】多能，大能者.
multĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*multus*)
【同】frequentia, celebritas, turba, coetus, caterva, populus, vulgus, corona, manus, chorus, colluvies.
【形】armata, concitata, congregata, domestica, agens, imperita, incredibilis. indocta, infima, infinita, innumerabilis, magna, miranda, splendidior, urbana, universa.
【解】人衆，群衆，民衆，衆人，庶民，百姓，平民，凡人.
【例】*multitudo,* (vel) numerus *multitudinis.* Varr. 大多數人. hominum *multitudinem* congregare, cogere. 聚集民衆. *multitudo* beneficiorum. 廣施恩澤.
multĭvăg-us. *a, um.* adj.
【解】遊蕩，漫遊，漂流.
1. multō. adv. (ablat. *multus*)
【同】longe, multis, (vel) omnibus partibus, non paulo, haud paulo, impendio, longo intervallo.
【解】多，愈，大多數，(cum comparat.)
【例】*multo* pauciores oratores. Cic. 更少演說家. *multo* doctior. 更博學者. *multo* magis. Cic. 多得很. *multo* antecesserunt ceteros. Nep. 遠超他人. ante, (vel) *multo* ante. Cic. 好久以前. bellum *multo* maximum. Liv. 最大之戰爭. *multo* optimum est. Quint. 好得多.
2. multo. *ās, āre.* vide **mulcto.**
multŏtiēs. (et) **multŏtiens.** adv.
【解】多次，屢次.
1. multum. *i.* n. (*multus* subst.)
【解】多，大量，大批.
【例】infundere *multum* cruoris. Luc. 流注大量血. *multum* diei processerat. Sall. 天已不早. ad *multum* diei, in *multum* diei. Liv. 整天一大半工夫. studio *multum* operae dabam. Cic. 我很用功讀書. *multum* temporis. Cic. 好久時間.
2. multum. adv.
【同】valde, sane, non parum, sane quam, nescio quid. X. Parum.
【解】多，很，甚.
【例】*multum* esse Athenis. Cic. 屢次住在雅典. *multum* esse cum aliquo. Cic. 屢與某人同居共處. *multum* mecum loquuntur. Cic. 屢與吾談話. *multum* robustior. Juv. 力量大得多. *multum* conferre ad... 爲某事有大關係.
mult-us. *a, um.* adj.
【同】multiplex, frequens, non pauci.
【狀】ita ut, non ita, non parum, quam minime, nimis fortasse, valde, minus.
【解】I. ❶ (in plur.) 衆多. ❷ (substant. sumpt.) (vide **multum 1**)
II. a) (poet.) (in sing.) 多. b) 豐富. c) 長久，(temp.) d) 多言. e) 積極，奮激迫切.
【例】I. ❶ *multi* et graves dolores. Cic. 許多劇烈痛苦. *multi* affluere, (frequentes aderant). 群衆擁擠. *multae* liberae civitates. Cic. 許多自由城市. *multi* (hom.). 許多人. numerari in *multis.* Cic. 混入群衆之中. *multa* et varia erant consilia. 意見紛歧. ❷ nimis, (nimium) *multa.* (subst.) 過多之事.

II. **a**) (poet.) *multa* victima. Virg. 大批犧牲. avis *multa*. Ov. 許多鳥. **b**) *multus* sanguis. Liv. 大量血. *multa* pars Europae. Liv. 歐洲大部份. *multo* labore. Cic. 因不少的勞苦. **c**) *multo* die. Caes. 天已不早. ad *multam* noctem. Caes. 直至深夜. *multa* pax. (poet.) 堅久的和平. **d**) est *multus* in loquendo. Cic. 冗長的談話, (讚詞). tum vero *multus* instare. Sall. 再三催促.

mūl-us. *i.* m.
【解】騾.
【例】mutuum *muli* scabunt. Varr. 二騾互相啃癢. mutua *muli*. Pompon. (prov.) 兩人互相稱讚.

Mund-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名:在班地.

mundān-us. *a, um.* adj. (*mundus 2*) *i.* m. (subst.)
【同】mundi civis et incola.
【解】❶ 地上者, 世俗者, 世界者, 普世者, 宇宙者. ❷ (fig.) 虛幻者, 貪戀世俗者.
【例】❶ *mundanus* annus. Macr. 恒星年. ❷ res *mundanae*. (vulg.); res caducae, periturae, profanae, inanes. 現世虛幻世務. homo *mundanus*. (vulg.); rerum fluxarum blandimentis implicatus; humanae vitae deliciis ac commodis impense deditus. 貪戀世福世樂之人.

mundātī-o. *ōnis.* f.
【解】洗滌, 滌淨, 滌除.

mundāt-us. *a, um.* part. v. *mundo.* -*tior.*
【解】洗滌, 滌淨者.

mundē. adv. -*dissime.*
【解】整潔, 精巧貌.

mundĭfĭc-o. *as, āre.* v. tr. (*mundus facio*)
【解】洗滌, 拂拭.

mundĭter. adv.
【解】清潔, 適宜.

mundĭtĭ-a. *ae.* f. **mundĭtĭ-es.** *ēi.* f. (*mundus*)
【同】elegantia, lautitia.
【形】non odiosa.
【解】(事務): 整潔, 切實, 精練, 纖巧. (衣服) 都麗, 絢爛. (文詞) 流暢, 嫻雅.
【例】adhibenda est *munditia*, non odiosa, nec exquisita nimis. 宜保持清潔, 但不可過於誅求. *munditias* facere. Cato. 清除宅院. *munditias* volo fieri. Plaut. 我願洒掃各處.

mund-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】洗滌, 清除, 洒掃.

mundŭl-us. *a, um.* adj.
【解】過求都麗, 清雅, 精緻.

1. **mund-us.** *a, um.* adj. -*dior*, -*dissimus.*
【同】elegans, lautus. X. Sordidus.
【解】(論事物) 整潔. (論人) 清潔文雅.
【例】vir *mundus* et elegans. 衣冠整潔, 舉止文雅之人. *mundus* a sanguine. Hier. (我) 未受血之染污.

2. **mund-us.** *i.* m.
【同】orbis terrarum, rerum universitas; pulcherrimum naturae regnum: civitas communis mortalium atque immortalium.
【形】beatus, pulcher, ornatus aspectu, communis; omnium doctrinarum eruditus; globosus, immensus, parum mundus, perfectus, mortalis, sempiternus, universus, stabilis.
【解】❶ (in gen.) 世界, 宇宙, 普世. ❷ (in specie) **a**) 蒼天, 天空, 蒼穹. **b**) 人世, 人類, 世俗, 紅塵. **c**) 大地, 地球.
【例】❶ sic agitur in *mundo*; (vulg.) sic est vita hominum, sic vivitur, ita fert hominum consuetudo. 人之生活, 常情如此. ❷ **a**) quamdiu *mundus* stetit; post natos homines, post hominum memoriam. 世界自有人以來. **b**) quamdiu *mundus* stabit; dum genus humanum erit. 幾時有人類, 世界便存在. **c**) quidquid in *mundo* est; quidquid in se continet orbis terrarum. 凡存在世界上者, 凡世界包含之物. **d**) egregie se accommodare novit *mundo*; vitae rationem ad communem vivendi *modum* belle exigit. 他生活能適合一切環境.
【註】*mundi* consideratio. 世界觀. *mundi* anima. 世界精靈(靈魂).

3. **mund-us.** *i.* m.
【解】(婦人) 梳裝用具, 裝飾品.
【例】*mundus* muliebris. Liv. 婦女裝飾品.

1. **mūnĕrārĭ-us.** *a, um.* adj. (*munus*)
【解】餽贈禮品.

2. **mūnĕrārĭ-us.** *i.* m. **mūnĕrāt-or.** *ōris.* m.
【解】餽贈者.

mūnĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶ 餽贈. ❷ 酬報.
【例】❶ (*munerare*) aliquid alicui. Pl. 贈物與人. (*munerare*) beneficium bene merenti. Plaut. 給立功者酬報. ❷ (*munerare*) aliquem aliqua re. Pl. 施人恩澤.

mūnĕr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*munus*)
【同】largior.
【狀】opipare.
【解】❶ 餽贈. ❷ 恩賜. ❸ 酬報.
【例】❶ opipare me *muneratus* est. 豐厚的餽贈與我. ❷ (*munerari*) aliquid alicui. Cic. 賜物與人. ❸ (*munerari*) aliquem

aliqua re. Cic. 以物酬報人.

mun-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.

【解】拭鼻涕.

mūnĭ-a. *ōrum.* n. pl.

【同】munera, onera.

【解】職務，職責，任務，官職.

【例】obire *munera*. 盡職務. suis cervicibus publica *munera* sustinere. 自己擔任公共職務.

mūnĭc-eps. *ĭpis.* m. (*munia capio*)

【同】civis, popularis, qui e municipio est.

【形】honestissimus est, ornatissimus.

【解】自由城市，(自治市區)之公民，—同邑，同鄉，同國之人.

【例】*municipes* sunt cives Romani suo jure et legibus suis utentes, muneris tantum cum populo Romano honorarii participes, a quo munere capessendo appellari videntur. 自治邑公民，即保持其本地之法律慣例，而與羅瑪公民分任榮職者. amavit Glyceram, *municipem* suam. Plin. 愛其同鄉女可利瑟.

mūnĭcĭpāl-is. *e.* adj. (*municipium*)

【同】ex municipio.

【解】自治邑民者.

【例】homines *municipales*. 自治邑民.

mūnĭcĭpĭ-um. *i.* n. (*municeps*)

【同】conventus, colonia.

【形】antiquissimum et fidelissimum, frequentissimum, gratum, grave, firmum, honestum, illustre, integerrimum, rusticanum; vetera.

【解】自治邑，(自治城市).

【例】scis cujus *municipii* sim. 你知道我屬於何自治邑.

mūnĭfĭcē. adv. (*munificus*)

【同】liberaliter, large, prolixe.

【解】慨然，寬大，高尚.

【例】*munifice* dare aliquid. 慨然贈與某物.

mūnĭfĭcentĭ-a. *ae.* f. (*munificus*)

【解】慷慨大量，寬宏好施.

mūnĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*munus facio*). *-centior, -centissimus.*

【同】liberalis, largus.

【解】慷慨大量者.

【例】*munificae* opes. Ov. 慷慨援助.

mūnīm-en. *ĭnis.* n. (*munio*)

【解】防禦工事，保障，栅欄，堡壘，城垣.

【例】*munimen* horti. Pal. 花園圍墻.

【附】**munimen.** *inis.* n. **munimentum.** *i.* n. adversus fulmina *munimen*, (*munimentum*). 防雷器.

mūnīment-um. *i.* n. (*munio*)

【解】保障，堡壘，城防，壕塹，(防禦工事).

【例】*munimentum* regni. Curt. 國家保障. nec vi nec *munimento* capi poterat. Liv. 武力圍困俱不能攻破城市. illa quoque fossa haud parum urbis *munimentum*. Liv. 彼壕塹亦爲城垣不容忽視的保障.

mūn-ĭo. (arch. **moen-io**). *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. tr.

【同】firmo, confirmo, obvallo, saepio, paro, adorno.

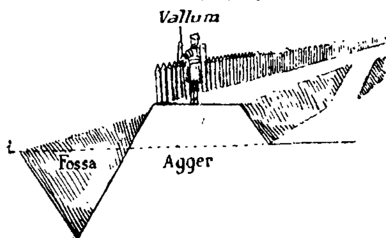
【狀】praeclare.

【解】❶ 作土工，堆積. ❷ 建築，營造. ❸ 築防禦工事. ❹ (fig.) a) 保障，保衛. b) 抵禦. c) 準備.

【例】❶ quod idoneum ad *muniendum* putarent, congererent. Nep. *munire* ripam, (alvum). 他們聚集估計爲防禦應用的材料. ❷ castra *munire*. Caes. 築營壘. *munitis* castris. Caes. 營壘既已築成. viam *munire*. Cic. 築路. itinera *munire*. Nep. 建築公路. (*munire*) arcem bonorum. 保衛善人堡壘. ❸ (*munire*) locum. Caes. 築防禦工事. (*munire*) castra altiore vallo. Caes. 繞營壘樹立更高之栅欄. locum *muniunt* undique parietes. Sall. 在地週圍建築圍墻. ❹ a) turris *munita* ab omni ictu hostium. Caes. 碉堡防禦敵人各種攻打. benevolentia multorum se *munire*. 藉人之善意保障自己. b) se *munire* ad aliquid. Cic. 防備某事. c) (*munire*) sibi viam ad rem. Cic. 準備作事方法. (*munire*) viam. 開路.

mūnītĭ-o. *ōnis.* f. (*munio*)

【解】❶ 土木工程，防禦工程，(堡壘，營壘，壕塹，城垣). ❷ 開闢修築道路.

MUNITIO 1

【例】❶ *munitio* oppidi. Suet. 防城工事. *munitionibus* saepire urbem. 圍城築工事. operis *munitione*.. submotus hostis. 藉防禦工事，敵人被擊退. ❷ (*munitio*) viarum. Cic. 修路.

mūnīt-o. *ās, āre.* v. tr. (freq. v. *munio*)

【解】開路.

mūnīt-or. *ōris.* m. (*munio*)

【解】築防禦工事者.
【例】*munitores.* Liv. 工兵.

mūnīt-us. *a, um.* part. v. *munio.* *-tior, -tissimus.*
【同】saeptus, vallatus, armatus, stipatus.
【解】保衛，防守，護守者.
【例】*munitissima* castra. Caes. 極堅强之營壘. locus natura *munitus.* 天險. oppidum positu *munitum.* 佔地利之城. locus arte *munitus.* 設防之地. *munitum* manu oppidum. 武力自圍之城. sapientia *munitum* pectus gerere. (fig.) 明哲保身之人.

mūn-ŭs. *ĕris.* n.
【同】donum, beneficium, largitio, officium, provincia.
【形】amplum, gratum, dignum, expletum, divinum, exiguum, extraordinarium, magnificum; perfectum, praeclarum, pristinum, senatorium.
【解】❶ 職務，職責，官職，職權. ❷ 責任，義務. ❸ 工作成績. ❹ 服務. ❺ 贈品，恩惠. ❻ 公共娛樂，(遊藝，競賽，比武).
【例】❶ interpretum *munere* fungi. Cic. 盡翻譯職務. functus est omni civium *munere.* Cic. 曾盡公民各種職務. principum *munus* est resistere. Cic. 頭等公民的職責便是堅持.... justitiae primum *munus* est, ut.. Cic. 正義之第一任務即....❷ *munere* vacare. Liv. 卸任. *munera* militiae. Liv. 軍人之責任. ❸ effector tanti operis et *muneris.* 建此偉大事業成績者. ❹ suprema *munera.* Virg. 最後義務. ❺ *munera* mittere alicui. Cic. 與人送禮. *muneris* mittere aliquid alicui. Cic. 餽贈禮品與人. dare *muneri* aliquid alicui. Nep. 贈人物品. ❻ manifestum *munus* dare, (vel) praebere. Cic. 供給輝煌的娛樂. *munus* Scipionis. Cic. 西皮約恩賜的娛樂. gladiatorum *munera.* Cic. 舞劍比賽.
【註】❶ *muneribus* corrumpi se sinit. 貪污. *muneribus* facile delenitur. 貪污. ❷ *munus* alicui imponere. 委人職務. *muneri* aliquem praeficere, praeponere. 委人職務. ❸ *munus* aliquid gerere, (sustinere, obire, exequi). 盡職(執行任務). ❹ *munus* mihi obtigit, (mihi mandatum est). 委任我. ❺ *munere* hoc orbatus est. 被革職，(撤職). *munus* illi ereptum est. 被革職，(撤職). ❻ *muneri* suo satisfecit. 滿全(善盡)其職. *munere* egregie perfunctus est. 盡職，出色. ❼ hoc tui *muneris* est. 屬於你的任務. hae partes tuae sunt. 屬於你的任務.

mūnuscŭl-um. *i.* n. (dimin. *munus*)
【同】donum exiguum, tenue munus.
【形】tenue.
【解】薄禮，菲儀.
【例】*munuscula* non ingrata misit. 餽贈悅人的小禮物.

mūraen-a. (**murēn-a**). *ae.* f.
【解】鰻魚(鯛魚，鱔魚).

mūrāl-is. *e.* adj. (*murus*)
【解】墻垣者.
【例】*murales* falces. Caes. 墻鐮刀，(爲折，毀，爲刈...). *muralis* corona. Liv. 酬報破城兵士之榮冠.

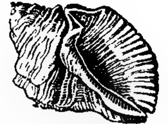
MURALIS CORONA

mūrāli-um. *i.* n.
【解】霧水葛，爬山葫.

mūrāt-us. *a, um.* adj. (*murus*)
【解】有圍墻者.

Mūrēn-a. *ae.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：著名者有 L. Licinius *Murena.* Cicero 曾爲之辯護.

mūr-ex. *ĭcis.* m.
【解】刺螺，紅螺，櫻紅色，紫紅色，絳色—錐形巖石，錐形捕狼機.

MUREX

mūri-a. *ae.* f.
【同】aqua multo sale condita.
【解】鹽水，(滷).
【例】caro *muria* condita. 鹹肉. piscis *muriae* incoctus. 鹹燻魚.

mūrīn-us. *a, um.* adj. (*mus*)
【解】鼠者.
【例】*murinus* color. Col. 灰鼠色. *murina* auricula. Scrib. 琉璃草.

mūris. ❶ genit. *mus.* ❷ dat. ablat. pl. *murus.*

murm-ŭr. *ŭris.* n.
【同】fremitus, mugitus, strepitus.
【解】❶ 微聲，低聲，轆轆之聲，喃喃之聲. ❷ 海浪聲，雷鳴，號角聲.
【例】❶ *murmur* dare. 微聲. *murmur* aurium. Plin. 轟轟震耳. *murmur* famae (fig.) 謠言. ❷ *murmur* maris. Cic. 海浪聲. *murmur* ventorum. 風聲. *murmur* cornuum. 號角聲.

murmŭrāti-o. *ōnis.* f.

【解】鳥啼聲，(fig.)唧噥嗟嘆之聲，怨聲.

murmŭrill-um. *i.* n. (dimin. *murmur*)
【解】低聲細語.

murmŭr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*murmur*)
【解】❶(論人)唧唧噥噥，低聲細語，喃喃怨聲. ❷發出怒吼聲，轟轟嗚嗚之聲.
【例】❶ secum ipse *murmurat.* Plin. 喃喃自語. ❷ fremitus *murmurantis* maris. Cic. 海嘯聲，(怒濤澎湃). mihi intestina *murmurant.* Plaut. 我飢腸轆轆.

murrh-a. murr-a. *ae.* f.
【解】❶螢石，(砩石)(爲冶金熔劑)(透明光澤). ❷螢石器皿.

murrhĕ-us. murrĕ-us. *a, um.* adj.
【解】❶螢石製成者. ❷金栗色者.

murrhĭn-us. murrĭn-us. *a, um.* adj.
【解】螢石者.

mūr-us. *i.* m.
【同】moenia, paries.
【形】firmissimus.
【解】城墻，圍墻，垣墉，墻壁—防隄，壩. (fig.)保障，屏藩，庇蔭.
【例】❶ *muri* pars tormentis labefactata est, (prostrata, diruta). (*murorum* hiatus, labes, ruina).一部份城墻被石砲攻破，打倒. ❷*muros* tormentis ferire, quatere, labefactare. 以石砲攻城破城. ❸ *murorum* hiatus reparare, (objectis saxis reficere, ruinam instaurare). 用石塊修補城墻. ❹ hostes ex *murorum* ruina depellere. 城破拒敵. (ex ipsis moenium ruinis hostem submovere). 城破拒敵.

mūs. *mūris.* m.
【解】鼠，小鼠，鼴鼠.
【例】*mus* Ponticus. Plin. 黃鼠狼. *mus* silvestris. Amm. 貂. libros *mures* corroserunt. 鼠咬書箱. clypei a *muribus* derosi. 籐牌被鼠嚙噬.

mūs-a. *ae.* f. **mūs-ae.** *ārum.* f. pl.
【形】agrestiores, mansuetiores, proximae, pulchellae, superiores.
【解】❶仙女(九女仙)，詩神. ❷(fig.)詩歌，學識，文學，學科，才學.
【例】❷ a)(fig.)quis tam aversus e *musis*? 誰如此不喜愛學問？nulla *musa.* Varr. 無才學. b) crassiore *musa.* Quint. 粗俗語. *musa* pedestris. Hor. 俚詞. *musae* agrestiores. Cic. 粗陋學識. *musae* mansuetiores. Cic. 富有雅趣之學識.

musc-a. *ae.* f.
【解】蠅.
【例】puer, abige *muscas*, (depelle *muscas*). 僮僕驅逐蒼蠅.

muscārĭ-un. *i.* n.
【解】蠅拂.

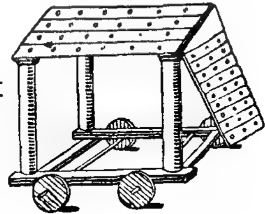
muscārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】蠅者.
【例】*muscarius* araneus. Plin. 食蠅蜘蛛.

muscĭpŭl-a. *ae.* f. **muscĭpŭl-um.** *i.* n. (*mus*)
【解】捕鼠機.

muscōs-us. *a, um.* adj. (*muscus*)
【解】蘚苔叢生，覆蘚苔者.
【附】**muscularis** sensatio. 筋肉感覺.

muscŭlōs-us. *a, um.* adj.
【解】多筋者，强健者.

muscŭl-us. *i.* m. (dimin. *mus*)
【解】❶小鼠. ❷蚪. ❸筋. ❹攻城機械.

MUSCULUS 4

musc-um. *i.* n.
【解】麝香.

musc-us. *i.* m.
【解】青苔.
【例】saxum saepius volutum non obducitur *musco.*(prov.)旋轉之石，不生蘚苔.

mūsē-um. *i.* n.
【解】❶九仙宮(文昌閣)，藝苑，博物院，陳列所，圖書館，學會，學院. ❷鑲嵌細工.

mūsē-us. *a, um.* adj.
【解】九仙女者，和聲叶韻者.

1. **mūsĭc-a.** *ae.* f. **mūsĭc-ē.** *ēs.* f.
【同】cantus, symphonia.
【解】音樂，樂理，樂譜.
【例】❶ *musicam* scire. Cic. 知音. *musica* valde delector. 我酷好音樂. *musicae* studio teneor, capior. 我喜歡研究音樂. ❷ ille textum fecit, ego *musicam.* 他擬詞，我作曲. materiam subjecit, ego modulate illam descripsi. 伊授意，我作曲. ❸ interea *musica* instrumentalis fuit. 曾開演奏會. interea tibiis fidiisque modulate canebatur. 樂器合奏.

2. **mūsĭc-a.** *ōrum.* n. pl.
【解】音樂.

mūsĭcārĭ-us. *i.* m.
【解】樂工，製樂器者.

mūsĭc-ē. *ēs.* f. vide **musica.**

mūsĭcē. adv.
【解】音樂，和諧.

1. **mūsĭc-us.** *a, um.* adj.
【解】❶關於音樂者. ❷關於詩詞者.
【例】❶ ars *musica.* Plin. 音樂藝術. *musici*

pedes. Plin. 音樂節拍. ❷ *musicus* ludus. Gell. 音樂學科，音樂演奏. studium *musicum*. 研究音樂.

2. mūsĭc-us. *i.* m.
【同】musicis eruditus, symphonicus, qui voce, fididus etc..canit; musici, qui erant quondam iidem poetae.
【例】*musici* in theatris pravis. 在不良舞臺的樂師.

mussĭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】微聲，細聲.

mussĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr. (freq. *musso*)
【解】❶ intr. 緘默不言. ❷ tr. 低聲，自言自語，呢喃怨聲.

muss-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】❶ intr. 低聲細語，呢喃自語，吞聲飲泣，(poet.)蜂羣嗡聲，疑懼，猶豫. ❷ tr. 緘默不言.
【例】❶ dicere *mussant*. Virg. 不敢言.

mustācē-um. *i.* n. **mustācē-us.** *i.* m.
【解】甜酒煮桂花用以送客.
【例】laureolam in *mustaceo* quaerere. (prov.)想在細微小事上，大出風頭.

mustēl-a. mustell-a. *ae.* f.
【解】黃鼬，黃鼠狼.

mustēlīn-us. *a, um.* adj.
【解】鼬鼠者.
【例】senex colore *mustelino*. Ter. 面黃老人.

mustell-a. mustēl-a. *ae.* f.
【解】黃鼬，黃鼠狼.

mustĕ-us. *a, um.* adj. (*mustum*)
【解】甘飴如酒液，(未發酵者).
【例】*mustea* mala. Varr. 味甘之蘋果.

must-um. *i.* n. (*mustus*)
【形】novum, dulce.
【解】酒釀，(未發酵之酒液，未釀的葡萄汁).
must-a. *ōrum.* n. pl.
【解】葡萄收穫期，秋季.
【例】*mustum* olei. Pl. 新油. oratio quasi de *musto*. Cic. 文詞如由壓榨機流出.

must-us. *a, um.* adj.
【解】新鮮者.
【例】*musta* agna. Cato. 羔羊.

mūtabĭl-is. *e.* adj. (*muto*). *-lior, -lissimus.*
【同】quod habet mutationem.
【解】可(易)變更者，改換無定者.
【例】omne corpus *mutabile*. 一切物體變換無定. *mutabile* vulgus. 易變動之平民.

mūtābĭlit-as. *ātis.* f. (*mutabilis*)
【解】易變更，無恒，無定.
【例】*mutabilitas* mentis. 心志猶移不定.

mūtātĭ-o. *ōnis.* f. (*muto*)
【同】permutatio, motus, conversio, inclinatio.
【形】crebra, magna, manifesta, misera, imbecillis, minuta, varia.
【解】❶ 變化，變更，變動，調動，轉動. ❷ 交換，貿易.
【例】❶ *mutationem* alicujus rei facere. 變更某事. *mutatio* rerum. Cic. 國事變動. *mutatio* vestis. Ter. 更衣. *mutatio* locorum. 遷居. *mutatio* consilii. 改換主張. *mutatio* coloris, morum... 換色，改變品行. *mutationem* facere, subire. 變更. ❷ *mutatio* officiorum. Cic. 職務更動. *mutatio* temporum. 季候之轉變.

mūtāt-or. *ōris.* m.
【解】改換者，交易者，貿易者.
【例】*mutator* equorum. V. Fl. 跳馬者. *mutator* mercium. Arn. 貿易者. *mutator* domorum. Stat. 遊牧無定處者.

mūtāt-us. *a, um.* part. v. *muto.*
【解】變換者.
【例】ille nihil vultum *mutatus*. Stat. 他面不改色. *mutatus* faciem. Virg. 改換面貌. *mutatus* voluntate. Cic. 改變主張.

mūtesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】瘖瘂，緘默不言.

mŭtĭlātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】斷肢，損傷，殘害，(fig.)改換，縮短詞句.
【例】*mutilatio* sui voluntaria. 故意殘傷自己身體.

mŭtĭlāt-us. *a, um.* part. v. *mutilo.*
【解】斷肢傷殘者.

mŭtĭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*mutilus*)
【同】diminuo.
【解】斷肢，(傷殘)，損害，割，截斷，裁，刪，削，改，縮減.
【例】membrorum parte *mutilati*. 被殘害肢體. *mutilatum* exercitum in Galliam duxit. 率殘軍入高盧(地). *mutilata* verba. Plin. 改削詞句. (*mutilare*) patrimonium. Cod. 耗費遺產. (*mutilare*) jura. Cod. 損害權利.

mŭtĭl-us. *a, um.* adj.
【同】diminutus, mutilatus. X. Integer.
【解】殘廢，殘缺者，改削，刪改者.
【例】*mutilus* homo. Cod. 殘廢之人. *mutila* spica. Varr. 無芒麥穗. *mutila* littera. Gell. 改削的文字. *mutilum* caput. Nem. 禿頭. *mutilus* bos. Varr. 無角之牛.

Mŭtĭn-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】城名，(de la Gaulle Transpadane).

今日之Modène.
Mutinens-is. *e.* adj.
【解】*Mut.*者.
mūt-ĭo. mutt-ĭo. *īs, īre.* v. intr.
【解】語音不清，低聲細語，喃喃自語.
mutitī-o. muttitī-o. *ōnis.* f.
【解】微聲細語，(訾議怨聲).
例】quid est tibi *mutitio*? Plaut. 你唧噥何事？
mūt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. et intr.
【同】mutationem facio, permuto, inverto, converto, immuto, commuto, vario.
【狀】turpissime, leviter, paulatim, repente, valde.
【解】**I.** tr. ❶變動，變遷，變更，改變. ❷交換，交易，更換，更動.
II. intr. 變化，演變，變質，變相，變態.
【例】**I.** ❶ (*mutare*) sententiam. Cic. 改換意見. (*mutare*) consilium. Cic. 改換意見. (*mutare*) mentem alicujus. Cic. 改換他人思想. *mutari* colore. Quint. 變色. facies locorum cum ventis simul *mutatur*. Sall. 地方景象隨風改變. *mutari* in pejus. Quint. 愈變愈壞. *mutatis* animis ad misericordiam. Liv. 心情轉向慈悲. quantum *mutatus* ab illo Hectore. ! Virg. 如有與厄可道不相同. ❷ (*mutare*) calceos et vestimenta. Cic. 更衣換鞋. vestem *mutare*. Cic. 易喪服. (*mutare*) rem cum aliqua re. Cic. 交換貨物. (*mutare*) rem cum aliquo. Ter. 與人交易. (*mutare*) rem pro aliqua re. Sall. 以物易物. (*mutare*) victoriae possessionem incerta pace. Liv. 以確定之勝利換不定之和平. *mutandi* copia. Sall. 貿易權. (*mutare*) merces. Virg. 貿易. (*mutare*) res inter se. Sall. 貿易.
II. mores *mutaverunt*. Liv. 移風易俗. in superbiam *mutans*. Tac. 變成驕橫之人.
【註】❶ locum *mutavit*, non ingenium. 易地不易性(天性不移). mores antiquos non correxit... 不改前行. ❷ fortuna *mutata* est. 命運已改. *mutata* jam verterat. 命運已改. ❸ *mutare* consilium. 改變主張. decedere de sententia. 改變主張. ❹ *mutare* ferociam. 改其蠻野之性. de asperitate multum lenire, atque submittere. 改其蠻野之性. ❺ tempus concedere ad *mutandam* sententiam. 容忍其改變主張. tempus dare, (concedere) ad receptum pertinacis *sententiae*. 容忍其改變主張.
mūtŭātī-o. *ōnis.* f. (*mutuor*)
【解】借貸.
【例】multos minutis *mutuationibus* defraudavit. 借零星借貸欺騙多人.
mūtŭāt-us. *a, um.* part. vide **mutuo.**
【解】貸款者，借款者.
mūtŭē. adv. v. *mutuo.*
【解】彼此，互相.
mūtŭĭt-o. *ās, āre.* v. tr.
mūtŭĭt-or. *āris, āri.* v. freq. v. *mutuo* et *mutuor.*
【解】借貸.
mūtŭl-us. *i.* m.
【解】(樑)斗拱，(柱頭，斗拱).
mūtum. adv.
【解】覆耳欲聾狀.
mūtŭō. adv. (*mutuus*)
【同】mutue.
【解】彼此，互相.
【例】fac me *mutuo* diligas. 務必使你我互相友愛.
mūtŭ-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. **tr.** (*mutuum*)
【同】mutuam sumo pecuniam; utendum aliquid accipio.
【狀】aliunde.
【解】借貸，假借，借用，取自，自給.
【例】*mutuari* ab aliquo. Cic. 借自某人. a viris virtus est nomen *mutuata*. Cic. virtus. 名詞來自 vir. 之名. *mutuari* regem a limitibus. Just. 其王得自鄰邦. *mutuari* commercium pecuniae de piratica. Just. 其經費由刼掠得來. *mutuari* spiritum. Apul. 借助呼吸.
mūt-us. *a, um.* adj.
【同】elinguis, tacitus. X. Loquens, eloquens.
【解】❶瘖瘂，不能言者. ❷緘默不言者. ❸靜寂無聲者.
【例】❶ *mutae* pecudes. Cic. 瘖瘂的野獸. *muti* pisces. Hor. 不能言之魚. *muta* quaedam loquentia inducere. Cic. 引無知之物發言. ❷ *mutum* forum. Cic. 靜寂的街市. tempus *mutum* a litteris. Cic. 不通音訊之時. ❸ ars in excogitandis argumentis *muta* nimirum est. Cic. 此學術在尋理方面言之過少. *mutum* aevum. Sil. 隱密生活日期.
mūtŭ-um. *i.* n.
【解】❶借貸. ❷彼此，互相.
【例】❶ *mutuo* petere. Just. 乞貸. *mutuum* cum fenore. 有利貸. pecuniam sumere *mutuum*. 借款. *mutuum* sine foenore. 無利貸. ❷ per *mutuum*. Virg. 互相. *mutuum* facere. Plaut. 報復.
mūtŭ-us. *a, um.* adj. (*muto*)
【同】par, aequaliter, respondens.
【解】❶借貸者. ❷彼此，互相者.

【例】❶ pecuniam *mutuam*, frumentum *mutuum* dare, sumere. 借錢，借糧，借貸. *mutuam* accusationem intendere. Tac. 互相控告. ❷ *mutua* officia. Cic. 彼此服務. beneficentia *mutua* esse debet. 應互惠. in *mutua* benevolentia amici conquiescunt. 友誼止於互惠.

myŏpăr-o. *ōnis.* m. (accus. pl. *myoparonas*)
【形】perennes, inopes, relicti, egregius, pulcherrimus.
【解】海盜船，快艇.

my-ops. *ōpis.* m.
【解】近視眼.

myŏsōt-a. *ae.* f. **myŏsōt-is.** *ĭdis.* f.
【解】琉璃草，(小藍點花).

myrĭ-ās. *ădis.* f.
【解】無數，(萬).

myrīc-a. *ae.* f. **myrīc-ē.** *ēs.* f.
【解】西河柳，杭屬，(石草).

myrŏpōl-a. *ae.* f.
【解】製香料者.

myrŏpōlĭ-um. *i.* n.
【解】香料商店.

myrrh-a. **(murr-a).** *ae.* f.
【解】香料，(歿藥)樹，香料.

myrrhāt-us. *a, um.* adj.
【解】浸歿藥者.

myrrhĕ-us. *a, um.* adj.
【解】棕褐色，歿藥色.

myrrhyn-us. *a, um.* adj.
【解】歿藥者.
【例】*myrrhyna* potio. Plin. 歿藥酒.

myrtēt-um. **(murtēt-um).** *i.* n.
【解】產棵樹之地，棵柳樹.

myrtĕ-us. **(murtĕ-us).** *a, um.* adj.
【解】棵柳者.
【例】*myrteum* oleum. Plin. 棵油.

myrtīt-ēs. *ae.* m.
【解】浸漬棵珠果之酒.

myrt-um. **(murt-um).** *i.* n.
【解】棵珠果.

myrt-ŭs. **(murt-us).** *i.* (et) *ūs.* f.
【解】棵柳，三春柳.

myr-us. *i.* m.
【解】鰻魚.

mystăgōg-us. *i.* m.
【同】rex sacrorum.
【解】引入奧秘之室者.

myst-es. **(mysta).** *ae.* m.
【解】初受奧義者(知神之奧秘者). 司祭.

mystērĭ-um. *i.* n. (saepius) **mysterĭa.** *ōrum.* n. pl.
【同】sacra res occulta.
【形】augustum, tantum.
【解】秘密祭神禮，奧跡，奧理之神秘.
【例】hoc tacitum tanquam *mysterium* teneas. 保持緘默如神秘奧跡. *mysteria* aperire, enuntiare nefas. 洩露神秘(天機)，乃褻瀆神明.
【附】**mysterium** fidei. 信德奧秘. **mysticismus.** 神秘主義.

mystĭc-us. *a, um.* adj.
【解】屬秘密，奧蘊者.
【例】*mystica* theoria. 神話說.

mythĭc-us. *a, um.* adj.
【解】神怪，虛謬者.

mythŏlŏgĭ-a. *ae.* f.
【解】神話，神仙傳.

myth-us. *i.* m.
【解】傳奇，稗史，荒誕之言，神話.

N

n. f. n.
❶ 第十三拉丁字母.
❷【簡】N. =Numerius. (人名).
nacc-a. (**nact-a. natt-a**). *ae.* m.
【解】漂布工人.
nact-us. *a, um.* part. v. *nanciscor.*
【解】偶遇，獲得，接到.
【例】signum *nactus* a Papio. Sisen. 由巴比接到信號.
nae. (**ne**). adv.
【同】profecto, valde.
【解】確實，的確，果然.
【例】*nae* illi vehementer errant. 他們的確犯重大錯誤.
naenĭ-a. (**nenĭ-a**). *ae.* f.
【解】輓歌，悼詩，哀辭，悲歌，婦孺瑣話細事.
【例】*naeniae* nomine Graeci lugubres cantus appellant. 希臘人稱悲歌(悼詞)爲 *naenia. neniam* de bonis alicui dicere. Pl. 頌揚亡者之悼詞.
Naevĭān-us. *a, um.* adj.
【解】Naevius 詩人者.
Naevĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪古詩歌家.
naev-us. *i.* m.
【同】corporis macula.
【解】痣，身上斑點，瑕疵.
【例】farina decocta in aceto *naevos* tollit. 醋炒麵可除斑痣.
nam. partic. et conj.
【同】enim, namque, etenim, siquidem, quippe, nimirum, videlicet, sane.
【解】I. (partic.) ❶ 確實，的確. ❷ 然而，尙且，至論. ❸ 實因，其實，乃係.
II. (conj.) (explic. confirm.) ❶ 果然，固然. ❷ 蓋，大約. ❸ 若然，然則，實際.
III. (conj. causat.) 因爲，理由，原因是....
【例】I. ❶ *nam* hic nunc licet dicere, nos sumus. Pl. 的確此時此地我們可以講，因但有我們兩人. ❷ *nam* de Sagra Graecorum etiam est vulgare proverbium. Cic. 然而論撒各拉河，希臘人有普通俚語(事實非空言). ❸ *nam* L. quidem Crassus.. non aliunde mutuatus est, sed sibi ipse peperit laudem. Cic. 其實克拉粗乃係自己掙得榮譽，而非藉助他方者.
II. ❶ *nam* sententias imitari perfacile est. Cic. 果然彷效人語法確實便易. ❷ *nam* omnis civitas Helvetia in quattuor pagos divisa est. Caes. 蓋瑞士全國分爲四區. ❸ *nam* is (Hortensius) post consulatum...Cic. 實際奧而頓在做(總統)執政官後.
III. *nam* versus aeque prima et media et extrema pars attenditur. Cic. 因爲作詩開端，中部，及結尾處，皆應注意.
nȧmque. conj. (*nam que*)
【同】siquidem.
【解】實因，其實乃係，果然因爲....
na-nciscor. *nciscĕris, ctus sum, ncisci.* v. tr.
【同】invenio, adipiscor, consequor, assequor, mihi obvenit, offertur mihi.
【解】偶遇，偶得，獲得，尋得，偶染，(病).
【例】*nancisci* belluas venando. Cic. 獵取野獸. *nancisci* spem. Cic. 獲得希望. *nancisci* nomen poetae. Hor. 獲得詩人之名. *nancisci* morbum. Nep. 染病.
nans. *nantis.* part. v. *no.*
【解】泅泳者.
nān-us. *i.* m.
【解】矮人.
naphth-a. *ae.* f. (verb. Aegypt.)
【解】石蠟油，(火油).
nāp-us. *i.* m.
【解】蘿蔔.
Narb-o. *ōnis.* m. (vel) **Narbo Marcius.** nom. propr. urbis.
【解】城名：在高盧.
Narbonensis. *e.* adj. (Gallia *Narbonensis*)
【解】高盧四區之一者.
1. **narciss-us.** *i.* m.
【解】水仙花.
2. **Narciss-us.** *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：❶ Narcisse 之子，變爲水仙. ❷ Claude 之釋奴及嬖臣.
nārcotĭc-us. *i.* m.

【解】麻醉藥.

nard-um. *i.* n. **nard-us.** *i.* f.
【解】甘松，甘松香.
【例】*nardum* rusticum. Plin. 野甘松香.

nār-is. *is.* f. (praesert.) **nār-es.** *ium.* f. pl.
【同】foramen nasi geminum.
【解】鼻孔，鼻嗅.
【例】*nares* semper patent. 鼻孔常開. fasciculum ad *nares* admovere. 鼻嗅花束. corrugare *nares*. Quint. 蹙鼻. *narem* contrahere. Tert. 嗤之以鼻. *naribus* uti. Hor. 嗤之以鼻. (homo) emunctae *naris*. Hor. 嗅官靈敏者. *nares* acutae. Hor. 靈敏.

narrātī-o. *ōnis.* f. (*narro*)
【同】rerum gestarum expositio.
【形】aperta, ficta, brevis, probabilis, dilucida, jucunda, longa, obscura, perspicua, suavis, verisimilis; brevis, incredibilis, indoctae, molestae.
【解】叙述，講述，紀事，傳記.
【例】*narrationes* non historico modo, sed prope quotidiano sermone exponere, explicare. 不依史書體例而以通俗方言講述故事.

narrātiuncŭl-a. *ae.* f. (dimin. *narratio*)
【解】略述，短篇叙述，小說，小故事.

narrāt-ŏr. *ōris.* m. (*narro*)
【解】敍述者，講述者，史家，小說家.
【例】*narrator* facetus. 滑稽講述者，(史家). *narratores* magnitudinis tuae. Prop. 稱述你之偉大者.

narrāt-um. *i.* n.
【解】傳述，傳說.

1. narrāt-us. *a, um.* part. v. *narro.*
【解】講述，敍述者.
【例】praeter *narrata*. Hor. 講述之外. *narratum* illud nemus. Plin. 傳說之林木.

2. narrāt-us. *ūs.* m.
【解】講述，記述，傳述.

narr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*gnarus*)
【同】rem gestam narratione expono, demonstro, dico.
【狀】bene, breviter, dilucide, diligenter, enodate, graviter, jucunde, male, memoriter, probabiliter, venuste, interrupte, ornate, palam, pervarie.
【解】❶ 敍述，陳明，條陳，傳述. ❷ 講述，稱述.
【例】❶ (*narrare*) alicui aliquid. Cic. 述事與人. (*narrare*) alicui de aliqua re. Cic. 與人敍述某事. mihi *narravit* te esse... Cic. 人給我述說你.... rem omnem ex ordine *narrabo*. 我將依次敍述一切. *narrant* (vel) *narratur*. (impersonale). 人傳說. *narratur*; traditum memoriae est. 傳說. res dupliciter *narratur*. 有兩種傳說. duplex inde fama est. 有兩種傳說. ❷ quam tu mihi navem *narras*? Pl. 你給我說的那隻船? quem tu mihi Staseam *narras*? Cic. 你所說的是那一個斯大戰嗎?

narthēcī-um. *i.* n.
【同】myrothecium.
【解】藥箱，香液瓶，(盒).
【例】medicamenta illa tanquam de *narthecio* promebat. 取出藥品，如自藥箱中.

narth-ex. *ēcis.* f.
【解】大茴香.

na-scor. *scĕris, tus sum, sci.* v. dep. intr. (*gnascor, gnatus*)
【同】orior, in vitam venio, introeo, ingredior; ortum habeo, in lucem edor, suscipior, primam lucem aspicio, vitae lumen adeo, in lucem prodeo. X Morior.
【狀】de integro, improviso, similiter.
【解】❶ 生，誕生. ❷ (fig.) 開始，起源，出於.
【例】❶ amplissima familia *nati*. Caes. 最高貴族出身. Paulo *natus*. Cic. 保羅之子. ex serva *natus*. Cic. 婢女之子. post homines *natos*. Cic. 自生人以來. ❷ *nascitur* ibi plumbum album. 該地產錫. ab eo flumine collis *nascebatur*. Caes. 河岸山嶺聳峙. is videtur mihi ex se *natus*. Tac. 依吾看來由其工作產生. profectio *nata* ab timore defectionis. Caes. 因怕失敗而離去. disceptatio est *nata*. Liv. 發生爭論.

nāsitern-a. *ae.* f.
【解】噴壺類.

nass-a. nax-a. *ae.* f.
【同】vas vimineum ad capiendos pisces.
【解】捉魚籠，魚簍，險隘，陷阱.
【例】ex hac *nassa* exire cupio. 我希望脫離此陷阱.

nasturtī-um. nasturcī-um. *i.* n.
【解】水芹菜.

1. nās-us. *i.* m.
【解】❶ 鼻，嗅官. ❷ (fig.) 敏感，慧黠，狡猾，譏笑.
【例】❶ non quia *nasus* illis non erat. Hor. 他們並非無嗅味官能. habere *nasum*. Mart. 知味. *nasum* tentare ursi. Mart. 試熊之怒. ❷ suspendere omnia *naso*. Hor. 譏笑一切.

2. Nās-us. (Nas-os). *i.* f. nom. propr. viae.
【解】路名：在 Syracuse 城.

nāsūtē. adv. (*nasutus*)
【解】嘲笑，巧黠.

nāsūt-us. *a, um.* adj. (*nasus*), *-tior, -tissimus.*
【解】❶ 巨鼻者. ❷ 嗅覺靈敏者，智慧者，善譏刺嘲笑者，輕藐者.
【例】*nasuta* manus. Cassiod. 象鼻.

nāt-a. (**gnat-a**). *ae.* f. (dativ. et abl. pl. *natabus*)
【解】女兒.

nătābŭl-um. *i.* n.
【解】泅泳者.

nātāl-es. *ium.* m. (*natalis*)
【解】誕生，出身(人)，產生，長成，(物).
【例】❶ *natalium* periti. Sen. 依生辰占吉凶者. ❷ (adamanti) in auro *natales*. Plin. 金鋼石生於金鑛.

nātālĭci-a. (**nataliti-a**). *ae.* f. (subaud. *cena*) (*natalicius*)
【解】生辰筵.
【例】*natalitia* dare, celebrare. 慶壽筵. *natalitia* in hortis dedi. 園中壽筵.

nātālĭci-us. (**nataliti-us**). *a, um.* adj.
【解】誕辰者.
【例】*natalicium* munus. V. Max. 生辰禮物. *natalicia* sidera. Cic. 生辰星象.

1. **nātāl-is.** *e.* adj. (*natus*)
【解】誕生者.
【例】*natalis* humus. 本土，本鄉. *natale* solum. Ov. 本土，本鄉. *natalis* dies. 生日. *natale* astrum. Hor. 生辰星象.

2. **nātāl-is.** *is.* m. (subaud. *dies*)
【解】生日，誕辰.
【例】sex mihi *natales* ierant. Ov. 我已六歲. agere diem *natalem*. 慶生日. scripsi haec *natali* meo. 我書於我之生辰.

3. **nātāl-is.** *is.* f.
【解】生辰之神.
【例】*natalis* Juno. Tib. 由奧生辰之神.

nătātĭ-o. *ōnis.* f. (*nato*)
【解】泅泳.

nătāt-or. *ōris.* m. (*nato*)
【解】泅泳者.

nătātōrĭ-a. *ae.* f.
【解】泅泳池.

1. **nătāt-us.** *a, um.* part. v. *nato.*
【解】泅泳過者.

2. **nătāt-ūs.** *ūs.* m.
【解】泅泳.
【例】fluvios *natatu* scindere. Claud. 泅泳渡河.

năt-es. *ium.* f. pl.
【解】臀部尻，(尾骶骨).

nāti-o. *ōnis.* f. (*natus*)
【同】gens.
【形】eruditissima, magna, officiosissima, religiosa; acerrimae, bellicosae, deditae scientiis, exterae, inimicissimae, miserae, sociae.
【解】(論動物)產生，種類. ❷ (論人) 種族，國家，國籍，部落，(ironice) 等級，黨派，種類.
【例】❶ *nationes* mellis. Plin. 蜂蜜種類. *nationes* (equorum) Varr. 馬之種類. cera *natione* Pontica. Plin. 彭狄之蠟. ❷ Caesar *natione* Romanus. 凱撒羅瑪籍人. erudita Graecorum *natio*. 希臘文化之邦. *natio* optimatium. Cic. 上流社會，(公正之人). *nationes*. Tert. 列邦.

nat-is. *is.* f. vide **nates.**
【解】臀....

nātīvit-as. *ātis.* f.
【解】誕生.
【例】*nativitas* Domini; 救主誕生，(聖誕節). ortus natalis Christi Servatoris nostri; augustissimus et omnium, qui post homines natos illuxerunt orbi, fautissimus dies, quo rerum universarum Opifex, Deus, humanis indutus artubus, ex Matre Virgine natus est.

nātīv-us. *a, um.* adj. (*natus*)
【解】誕生者，始生者，生成者，生就者，天然者，(非由人製成者).
【例】malum *nativum*. 生來之病. verba *nativa*. 原話，(原文). *nativae* oves. Plin. 天然羊毛，(未染色者).
【附】**nativismus**. 生得說，天賦論.

năt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. poet. tr.
【同】trano.
【解】❶ 泅泳，浮過，渡過. ❷ (fig.) 漂浮，漂蕩，猶豫不定. ❸ 充盈，洋溢，氾濫.
【例】❶ (*natare*) in oceano. Cic. 浮於海. (*natare*) freta. Virg. 渡海峽. piscibus unda *natatur*. Ov. 魚游泳於海浪中. trans flumen *natavit*; *natando* trajecit; sub aqua *natavit* ad urbem. 泅泳渡河至城邊. ❷ crura *natantia*. Nem. 不穩固之腿. animus *natat*. Sen. 心志猶豫. ❸ Tiberinus campo *natat*. Ov. 第伯利河水氾濫. *natat* umbra profundo. Stat. 影射水中. *natabant* pavimenta vino. Cic. 酒濺地板上.

nătr-ix. *icis.* f.
【解】水蛇.

narrābĭl-is. *e.* adj.
【解】可稱述，可敍述者.

nātū. abl. ex *natus, us.*
【同】aetate.
【解】論誕生，論年歲.
【例】grandis *natu*. Gir. 老年. homo magno

natu. Nep. 高壽之人. *natu* major, minor. 年長者，年幼者. *natu* maximus, minimus. 年紀最大，最小者.

nātūr-a. *ae*. f. (*nascor*)
【同】communis hominum parens, Deus ipse; provida, solersque mater rerum omnium, vis ingenita, causa intima in rebus universis; mundi moles; conditio, status.
【形】admirabilis, apta, beata, mortalis, blanda, commutabilis, conservatrix, depravata, deterrima, eximia, immanis, importuna, imbecilla, inanima, intelligens, praestans, perfecta, praepotens, propria, provida, singularis, solers, varia, vitiosa; dissimiles, multae.
【解】❶生成生就之事. ❷事物之天然構造，形勢，本性，性體，性格. ❸(praesert. de hom.)天性，稟性，性情，自然之優長，缺點. ❹天然秩序. ❺宇宙，一總萬物，一切現象.
【例】❶tuus *natura* filius. Cic. 你親生子. ❷*natura* montis. Caes. 山嶺形勢. *natura* loci. 地勢. ❸homo varia multiplicique *natura*. Cic. 人之性情不同. *natura* victus. Cic. 迫於不得已. ❹*naturae* satisfacere. Cic. 壽終. *naturae* concedere. Sall. 壽命而終. lex *naturae*. Cic. 物性定律. ❺rerum *natura*, (vel) *natura*. 物類，(萬物). cognitio *naturae*. Cic. 研究物性. quattuor *naturae*. Cic. 四原質. **naturalis**, (*naturae*) nitor. Cic. 天然的光澤.
【註】❶*natura* parum in te benigna fuit. 才短祚薄. *naturam* expertus es parum liberalem. 才短祚薄. ❷nescio quod novum induat nunc ingenium, (quamdam *naturam* sibi assumat). 不知他現今性情如何. ❸*naturam* nactus bonam, eximiam, illustrem. 天性優良. ❹*natura* tetrica est; asperitate *naturae*. 性好憂鬱，生性怪僻. ❺victoria *natura* insolens. 因勝利而驕橫. ❻*natura* duce errari non potest. 善隨理性，不致錯誤. corporis *natura* in aegroto cognoscenda est. 身體(形態)性格病時可以明見. ❽haec vitia a *natura* habet. 先天缺點. ❾ea erat *natura* temporum. 時勢如此.

nātūrāl-is. *e*. adj. (*natura*)
【同】nativus, innatus, insitus, a natura profectus, ortus; secundum naturam, naturae congruens, quod a natura est, quod homini naturaliter insitum est. X. Fucatus, artificiosus.
【狀】maxime.
【解】天性，自然，天然者，生就者，適合本性者，屬於性理者.
【例】*naturalis* pater. Cic. 親生父. *naturalis* filius. Suet. 親生子. historiae *naturalis* libri. 博物學書籍. *naturalis* mors. Plin. 壽終. *naturalis* nitor. Cic. 天然的光澤. quaestiones *naturales*. Cic. 物理(物性)問題.
【附】**naturalis** realismus. 自然實在論. —religio. 自然宗教. —scientia. 自然科學. —selectio. 自然(天然)淘汰. —theologia. 自然神學. —lex. 性律，自然律，本性律. —astrologia, 自然占星學. —pulchritudo. 自然美. —historia. 博物學，(自然歷史) —magia. 自然魔術. —necessitas. 必然性，自然性. **naturalismus.** 自然主義. **naturismus.** 自然崇拜.

nātūrāliter. adv. (*naturalis*)
【同】a natura, secundum naturam, ipsius naturae habitu.
【解】天性，天然，自然貌.
【例】quod homini *naturaliter* insitum est, ei uti decet. 利用人之性能.

1. nāt-us. *a, um* (adj.) part. v. *nascor*. (*gnatus*)
【同】ortus, editus, procreatus, progenitus, prognatus, in lucem editus.
【狀】fortuito, necessarie, optime, ex improviso.
【解】❶生就，生成者. ❷天主命運註定者. ❸年紀，年歲.
【例】❶ita *natus* est ut.. (subj.) Cic. 生就如此，以致. summo loco, amplo loco, patricio sanguine *natus*. 出身貴顯. obscuro loco *natus*. 出身微賤. ❷(*natus*) bello latrociniisque. Caes. 生性好戰，喜刼掠. Scipio ad excidium Carthaginis *natus*. 天生西比奧，爲殲滅加而大高城. *natus* servituti. Cic. 生爲奴隸. ❸annos *natus* unum et viginti. 已二十一歲.

2. nāt-us. *i*. m. (*gnatus*)
【同】filius. X. Parens, procreator.
【解】子女，後裔.
【例】natūraliter a procreatoribus *nati* diliguntur. 父母愛子女出於天性.

3. nāt-ŭs. *ūs*. m. vide **natu**.
【解】年歲.

nauarch-us. *i*. m.
【解】船主，舵工.

nauci. nauc-us. *i*. m. **nauc-um.** *i*. n.
【同】juglandis putamen, res nihili.
【解】小事，核殼.
【例】homo non *nauci*. Enn. 毫無價值之人. non *nauci* facere. Plaut. 輕視，(視之不值一文). non *nauco* ducere. Naev. 輕視，(視之不值一文).

nauclēr-us. *i*. m.
【解】船主，船長.

nauc-us. *i.* m.
【解】核桃壳，細事.

naufrăgĭ-um. *i.* n. (sync. *navifragium*)
【同】jactura, quae fit nave fracta.
【形】maxima, extrema.
【解】❶覆舟，沉船. ❷遭難，失敗，蕩產，覆舟漂流物.
【例】❶(*naufragium*) facere. Cic. 覆舟. (*naufragium*) passus est, *naufragio* interiit, periit. 覆舟身亡. (navis procellis diu quassata, postremo demersa est; navis jactata ventis, tempestatibus vexata, postremo fluctibus cessit; *naufragium* reficere, colligere. 補救覆舟. *naufragio* projici, expelli. 因覆舟而被衝流.... ❷*naufragium* patrimonii. Cic. 蕩盡祖產. *naufragium* pudoris. Firm. 喪失貞節. in *naufragio* reipublicae, fortunarum, patrimonii... 在喪失本國，資財，祖產....

naufrăg-us. a) *a, um.* adj. (*navi fragus, frango*) b) *i.* m.
【同】naufragio ejectus, mari haustus, qui naufragium facit.
【形】natans, sapiens.
【解】a) 沉溺，覆沒者，失事者. b) 遭覆舟者.
【例】corpora *naufraga*. 沉溺之身. reliquiae partium *naufragarum*. Flor. 戰敗者之遺物. *naufragorum* projectio in mare. 在翻船的危險中，(不許) 把人投入海中以救其餘之人.

naul-um. *i.* n.
【解】船費，航費.

naumăchĭ-a. *ae.* f.
【解】海軍演戰(遊戲)，海戰遊戲場.

NAUMACHIA

naumăchĭārĭ-us. *i.* m.
【解】演海戰遊戲者.

nausĕ-a. (nausĭ-a). *ae.* f.
【同】stomachi fastidium.
【解】暈船，嘔吐，欲嘔.
【例】*nausea* maris. Olin. 暈船. navigare sine *nausea*. 航行而不暈船. ne *nauseae* molestiam susciperes aeger. 病者勿患嘔吐.

nauseābund-us. *a, um.* adj. (*nauseo*)
【解】暈船者，嘔吐者.

nauseāt-or. *ōris.* m.
【解】暈船者.

nausĕ-o. (quandoq. **nausĭ-o**), *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr. (*nausea*)
【同】stomachi fastidio laboro, adhorreo.
【解】❶暈船，欲嘔. ❷(fig.) 討厭，使人憎嫌.
【例】❶*nauseo* pisces; nauseam movent, afferunt, generant pisces. 我討厭魚.

nausĕŏl-a. *ae.* f. (dimin. *nausea*)
【解】稍微欲嘔.

nausĕōs-us. *a, um.* adj.
【解】使人嘔吐者.

naut-a. *ae.* m.
【同】naviculator, navicularius, remex.

NAUTÆ

【形】inviti, timidi.
【解】船員，舟子，梢人，舵工，航海者.
【例】*nautarum* alii malos scandunt, alii sentinam exhauriunt... Cic. (水手)船員有的爬桅杆，有的擦淨船艙.

nautĕ-a. *ae.* f.
【解】草名：硝皮用，船艙底水.

nautĭc-us. *a, um.* adj.
【解】船員(水手)者，航海者.
【例】*nauticus* clamor. Virg. 船員呼聲. *nautica* castra. Nep. 海軍(艦隊)營. *nauticarum* rerum scientia. 航業學識.

nāvāl-e. *is.* n. **nāvālĭ-a.** *um.* n. pl.

(*navalis*)
【同】armamentarium, locus, in quo naves et opera navalia fiunt et servantur.
【解】船塢，造船廠，修船器材存放處.

nāvāl-is. *e.* adj. (*navis*)
【解】舟，船舶，艇者.
【例】pugna *navalis*. (bellum). Cic. 海戰. *navalis* faber. Inscr. 造船工人. *navales* pedes. Plaut. 搖槳者.

nāvarch-us. (**nāvarc-us**). *i.* m.
【同】gubernator, et magister navis, navicularius.
【解】船主，舵師.

nāvāt-us. *a, um.* part. v. *navo.*
【解】力行者，勤奮者.
【例】*navata* opera. Liv. 服務工作.

nāvē. (**gnave**). adv. (*naviter*)
【解】用心，慇勤.

nāvĭcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *navis*)
【同】parva navis, lembus, navigiolum.
【解】小船，快艇.

nāvĭcŭlārĭ-a. *ae.* f. (*navicularius*)
【同】ars nautica.
【解】(私人武裝)船，航業，航海貿易.
【例】*navicularium* facere. 經營航業.

nāvĭcŭlārĭ-us. *i.* m. **navicŭlāt-or.** *ōris.* m.
【同】naviculator, navarchus, navis gubernator.
【解】船主，船長，舵師，(私人武裝航船主).

nāvĭfrăg-us. *a, um.* adj. (*navis frango*)
【解】破壞船者，使沉船者，興風作浪者.

nāvĭgābĭl-is. *e.* adj. (*navigo*)
【解】可通船，可航行者.
【例】flumen *navigabile*. 可通航之河. mare *navigabile*. 可航行之海.

nāvĭgātĭ-o. *ōnis.* f. (*navigo*)
【同】navigationis cursus, cursus navalis.
【形】bona, hiberna, odiosa, longa, hiemalis, portuosa, perdifficilis, vehementior.
【解】航行，航海.
【例】tandem e diutina *navigatione* in portum veni. 航行已久，終究我來至港口. locus *navigationis* patiens. Just. 可通航之地.

nāvĭgāt-or. *ōris.* m. (*navigo*)
【解】航海者，經營航業者.

nāvĭgāt-us. *a, um.* part. v. *navigo.*
【解】可航行者.

nāvĭg-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*navis gero*)
【解】駕駛船者.
【例】*navigera* similitudo. Plin. 似運載之舟.

nāvĭgĭŏl-um. *i.* n. (dimin. *navigium*)
【解】小舟.

nāvĭgĭ-um. *i.* n. (*navigo*)
【同】navis.
【解】舟艦，艨艟.
【例】proficisci probo *navigio*, bono gubernatore. 起航時，航船美而舵工良.

nāvĭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr.
【同】navi, in navi vehor, navem ago.
【狀】bellissime, bene, caute, commode, considerate, diligenter, expeditius, explorate, feliciter, incommode, periculose, prospere, quam cautissime, tarde, tuto.
【解】❶ intr. 航行，乘船，划船. ❷ tr. (passiv.)渡過，航於….
【例】❶ (*navigare*) e portu. Quint. 啓碇，(出港口). interest utrum merces *navigent*. Ulp. 分明是否航運貨物. ❷ istic *navigatur*. Cic. 由此開船. (*navigare*) terram. Cic. (Xersés). 陸地行舟. (*navigare*) aequor. Virg. 航行海上. lacus classibus *navigati*. Tac. 船舶往來之湖.
【註】❶ tempus est *navigandi*. 航行時期. ❷ vix *navigavimus* ex portu. 我們方出港口. vix navim solvimus. 我們方開船. ❸ in Graeciam *navigat*. 航行至希臘. ❹ ex Austria in Hungariam *navigavit*. 自奧大利乘船往匈牙利. ❺ cum prope Africae littora *navigarem*. 我舟經斐洲海岸時. ❻ Genuam *navigavi*, (navibus accessi). 我航行至惹內.

nāv-is. *is.* f.
【同】navigium.
【形】bona, magna, idonea, ornata, longa, oneraria, onusta, plena, parva, referta, tuta ac fidelis.
【解】船，舟，艦，艇.
【例】(*navem*) subducere. Caes. 駛船靠岸. (*navem*) deducere. Caes. 駕船出海. (*navem*) solvere. 開船. (*navem*) appellare ad. Cic. 靠岸. (*navem*) applicare terrae. Liv. 靠岸. (*navis*) longa, oneraria. Caes. 戰艦，運輸艦. (*navem*) aedificare, comparare, fabricare. 造船. (*navem*) conscendere. 上船. in *navem* ascendere, se collocare. 登舟. *navem* e portu educere. 引船出口. e *navi* egredi, desilire, se projicere. 下船. *navem* frangere. 撞船. *navis* tormentis depressa interiit. 船被砲擊沉. *navis* ad vadum illisa est. 船觸礁. *navem* reficere laceratam. 修補破船. *navem* firmare, anchoris infrenare. 下錨. *naves* in anchoris exspectant, commorantur. 停船.
【附】**navigium** vectorium. 運輸艦. *navigia* speculatoria. 偵察艇. *navis*

oneraria. 貨船. — mercatoria. 商船. — actuaria. 快艇. — praedatoria. (vel) piratica. 盜船. —bellica. 戰艦. —praetoria. 旗艦. — piscatoria. 漁船. — frumentaria. 運糧船.

naves loricatae(vel)cataphractae. 裝甲船. *naves* vaporata aqua actae. 汽船.

linter. (*tris.* f. m.) quae proprio machinamento acta mergi potest. 潛水艇. *linter,* — quae mersa navigat, —subaquea —submergibilis -mersabilis —submaritima潛水艇.

subaquaneus. (*a*, *um*. adj.) subnatans liburna; -subnatans linter; navigium *subaquaneum*. 潛水艇. innumerae lintres, quae occultae sub undis navigant, onerarias naves ex insidiis adgrediuntur, atque ignivomis interjectis machinamentis eas vulnerant, submergunt. 無數潛艇驟然進攻運輸艦，並放射魚雷，將之擊沉.

navarchus. (*i*. m.) **navarcha.** (*ae*. m.) 艦長. dux praefectusque classis. 艦隊司令. vexillum vel insigne navis praetoriae proponere vel ducere. 豎起或撤下旗艦軍旗.

nāvĭt-a. *ae*. m. vide **nauta.**
【解】舟子(水手)，舵工.

nāvĭt-ās. (**gnavĭt-as**). *ātis*. f. (*navis*)
【同】industria, opera. X. Ignavia.
【解】殷勤，興奮，勤勞.
【例】*navitas* tua in rempublicam est admirationi. 你之爲國勤勞令人驚奇.

nāvĭtĕr. (**gnaviter**). adv. (*navus*)
【同】strenue.
【解】勤敏，勤奮，勤勞.
【例】*naviter* pugnare. 奮勇作戰.

nāv-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr. (*navus*)
【解】勤奮，殷勤，力行.
【例】(*navare*)operam alicui. Cic. 與人獻殷勤. (*navare*)alicui studium. Cic. 表示對人之殷勤. (*navare*)in aliquem benevolentiam. Cic. 表示對人之善意. (*navare*)operam, opus alicui. Cic. 爲人服務.

nāv-us. (**gnāvus**). *a*, *um*. adj.
【同】strenuus, impiger, industrius. X. Ignavus.
【解】勤敏，熱誠.
【例】*navus* abire timor. Sil. 驚惶急去.

1. nē. (non:*nae*). adv. (*affirmatio*)
【解】的確，必然，固然.
【例】ego*ne*? tu*ne*? Plaut. 我嗎？你嗎？*ne* ego, *ne* tu, *ne* ille, *ne* ista... Cic. 的確我，你，他...此人....

2. ne.
【解】不，否定.
a) in negatione:*ne* vis; non vis. Plin. 你不願欲. *ne* vult: non vult. Pl. 他不願欲. **b**) in compositis: *ne*que, *ne*fas, *ne*scio, *ne*queo, *ni*hil, *ne*mo... 在湊合語中如也不....

3. ne. adv. et conj. negat.
I. adv. ❶ *ne*... quidem. 連...也不. *ne* in oppidis quidem. Cic. 連在城市也不....*ne* cum in Sicilia quidem fuit(bellum). Cic. 連在西細利有戰事時也不.... *ne* vos quidem. Cic. 連你們也不....non praetereundum est, *ne* id quidem. Cic. 不當疏忽，連此事也不當.... ❷ (in prop. indep.) **a**) 毋，禁止.... (cum imper.) impius *ne* audeto. Cic. 肆無忌憚之人，切勿大膽妄爲. (cum subj.) *ne* requiras. Cic. 切勿尋求.... hoc *ne* feceris. Cic. 勿行此事. **b**) 勸告. *ne* agamus. Cic. 切望吾人勿行. **c**) 假設，讓步. *ne* sint in senectute vires. Cic. 即使老年力衰. **d**) *ne* istuc Jupiter sirit. Liv. 願由必得神勿許你，(想念...).
II. conj. (cum subj.) ❶ 同以下動詞：**a**) metuo, timeo, vereor.. *ne*.. 懼怕....**b**) impedio, prohibeo, interdico, caveo, *ne*... 阻止防備.... **c**) rogo, impero, volo, moneo, *ne*...請求願望.... ❷ (目的)，避免.... omitto, *ne* quis queratur. Cic. 我不提此事爲避免人.... *ne* multa, *ne* multis.. (ellips. *dicere*, *loqui*). 不必多言.... ❸ 條件...ita *ne*. 如此勿.... tribus cubitis, *ne* altiorem. 高勿過三尺.

4. ne. conj. interrog. 詢問連接語.
I. interrog. simplex. 單問. ❶ directa. 直接問. meministi*ne*?.. Cic. 你記得嗎？tu*ne* id veritus es? Cic. 你怕此事嗎？(prop. infin. exclam.) Siculos *ne* milites eo cibo esse usos..? Cic. 西細利兵士用此食糧嗎？ ❷ interrog. indirect. 間接問. Publius iturus*ne* sit in Africam, scire poteris. 你可知道普利是否將往斐洲去.
II. interrog. duplex. 複問式. ❶direct. tu*ne*... an ego..? 你或我...？ ❷ indir. **a**) an.. *ne*.. si.. possum*ne* propius accedere, an.. scribas. 你須書明我能更臨近羅瑪嗎？ **b**) est distinctio, utrum illud*ne* videatur.. an. Cic. 也要分辨兩端中是否該事現出.... **c**) an*ne*. nec*ne*. in incerto fuit, vicissent victi*ne* essent. 不確定他們是勝是敗. **d**) *ne* repet. (raro): neque interesse, ipsos*ne* interficiant impedimentis*ne* exuant. Caes. 殺戮他們抑或奪取行李無大分別.

Nĕāpŏl-is. *is*. f. nom. propr. urbis.
【解】城名：在義大利之 Campanie. 今之 Naples. 街名在 Syracuse.

Neapolitān-us. *a*, *um*. adj. - **i.** *orum*. m.

nĕbŭl-a. *ae.* f.
【解】雲霧，水蒸氣，(poet.) 烟雲塵埃.
【例】quasi per *nebulam* aliquid videre. 覩之如隔雲幕. pinguis *nebula.* Pers. 濃烟. *nebulae* tristitiae. Boet. 愁雲慘霧.

nĕbŭl-o. *ōnis.* m.
【同】nugator, nequam, qui mendaciis et dolis nebulas offendit et tenebras.
【形】certior, magnus.
【解】無賴，狡童，(輕狂人)，蕩子，匪類，棍徒.
【例】*nebulo* homo. 無恥之徒.

nĕbŭlōs-us. *a, um.* adj. (*nebula*)
【同】caliginosus.
【解】雲霧籠罩，晦暗不明者.
【例】*nebulosum* erat caelum. 濃雲遮天蔽日.

nĕc. nĕque. conj. *et non.*
【同】non, neque.
【解】❶ 聯合兩名詞或兩句法. ❷ (poet.) nec *non=et.* ❸ 含有衡量双方或双層之義. **a)** *nec-nec. neque-neque.* **b)** *non. nec nec.* **c)** *nec. neque... et..*
【例】❶ non eros *nec* dominos appellabant eos. Cic. 不稱彼等爲師，亦不稱之爲主. ❷ *nec* non etiam. Varr. 而且不.... ❸ **b)** non possum *nec* cogitare *nec* scribere. Cic. 我不能想，亦不能寫. nemo unquam *neque* poeta, *neque* orator fuit. Cic. 有時無人，無演說家，亦無詩人. nihil *nec* subterfugere ...*nec* obscurare. Cic. 毫不騙取，毫不掩飾.

nĕcāt-us. *a, um.* part. v. *neco.*
【解】被殺害.

necdum. (et) **nequĕdum.** adj.
【同】nondum.
【解】猶未，尙未，還未.

necessarĭ-a. *ae.* f. (*necessarius*)
【解】親族，盟友.

nĕcessārĭē. (melius) **nĕcessārĭō.** adv.
【同】ex necessitate, necessitate, necessariis de causis.
【解】不得已，必要，必然.
【例】*necessario* copias parat. Sall. 必須訓練軍隊.

1. nĕcessārĭ-us. *a, um.* adj. (*necesse*)
【同】opus, fatalis. X. Voluntarius.
【狀】aeque, maxime, eo magis, vehementissime, summe.
【解】❶ 必要，必然，不得不然，不能避免，不能抵禦. ❷ 緊要，急需，急迫. ❸ 不得豁免，應當. **a)** 生存必須條件. **b)** 生活必需品. ❹ 有親屬友誼關係者.

necessarĭ-a. *ōrum.* n. pl.
【例】❶ *necessaria* mors. Cic. 不能避免的死. *necessaria* conclusio. Cic 必然之結論. ❷ tam *necessario* tempore. Caes. 如此緊急之時. ❸ res *necessaria.* Caes. 急需之物. res magis *necessariae.* Cic. 更需要之事. omnia quae sunt ad vivendum *necessaria.* Cic. 生活必需品. senatori *necessarium* est nosse rempublicam. 國會議員須認識國家(組織). *necessaria* sua ponere. 犧牲生存條件. ❹ alicui maxime *necessarius.* Bell. 某人至親.
【附】**necessaria** sacramenta. 緊要的聖事.

2. nĕcessārĭ-us. *i.* m.
【同】conjunctus, intimus, familiaris, necessitudine conjunctus, aliquem necessitudine attingens, inferior.
【形】cari, honesti, paterni; communis, conjunctus, inferior.
【解】至親，好友.
【例】*necessarii* ac consanguinei. Caes. 友好及親族. inter *necessarios* mihi conjunctissimus. 友好中最知心的朋友. *necessarius* et propinquus meus. 我之朋友近人.

necesse. (adj. n. indecl.) (ex adj. *necessis*, inusit.) (semper cum *esse* vel *habere*)
【同】necessum, necessarium, opus.
【狀】plane, quodammodo, valde.
【解】❶ 必要，急需，不能避免，不能抵抗. ❷ 應當，有嚴分，有義務.
【例】❶ quod *necesse* fuit. Cic. 不能避免者. (cum infin.) *necesse* fuit esse aliquid extremum. Cic. 必須有界限. (cum infin. et dat.) homini *necesse* est mori. Cic. 人皆有死. ❷ *necesse* habeo scribere. Cic. 我應當寫. nihil *necesse* est mihi de me ipso dicere. Cic. 我無須論我自己. (cum subj.) istum condemnetis *necesse* est. Cic. 你們須處罰此人.

nĕcessĭt-ās. *ātis.* f. (*necesse*)
【同】necessitudo, fatum, vis.
【形】crudelis, fatalis, honesta, magna, nimia, nova, probabilis, summa, tanta.
【解】❶ 必要，必然，命運，必然性. ❷ 强迫，需要. ❸ 理當. ❹ 事之嚴分，壓力.
【例】❶ fatalis *necessitas.* Cic. 自然命運. *necessitati* parere. Cic. 順其自然. ❷ *necessitati* subvenire. Cic. 援助其需要. vitae *necessitates.* Cic. 生活的急需. ❸ exeundi *necessitas.* Cic. 必須出去. ❹ nulla *necessitas* gaudendi est. Plin. 無喜樂之嚴分.
【附】**necessitas** medii. 方法的緊要. *neces-*

sitas praecepti. 嚴重義務者.

nĕcessĭtūd-o. *ĭnis.* f.
【同】familiaritas, amicitia, intima consuetudo, conjunctio, necessitas.
【形】absoluta, certissima, communis, conjuncta, fraterna, justa, magna, privata, summa, tanta, magna; absolutae.
【解】❶ (raro) 急需，必要，必然. ❷ 親屬，友誼，主僕關係. ❸ (concrete pl.) 親族，家庭.
【例】❶ *necessitudo* est, cui vi nulla obsisti potest. 必然之事即不能阻止之事. in *necessitudinem* causam conferre. 使成爲必要之事. ❷ *necessitudinem* conjungere cum aliquo, (habere, conservare). 與人結友誼. cum aliquo, alicui magna *necessitudo* est, intervenit. Cic. 兩人乃知己朋友. ❸ *necessitudines.* 親族.

necess-um. n. (**necess-us.** *a, um.* adj. arch.)
【解】必須，必要，不能避免者.
【例】*necessum* est. 必要者. *necessus* est. 必要者.

nĕcis. genit. *nex.*

necnĕ. adv. interrog. (ut terminus in interrog. duplici).
【同】an non.
【解】是否，抑或.
【例】recte *necne*? Hor. 是否正直？sunt haec tua verba, *necne*? 此是否你所言者. sit missum, *necne*, nescio. 我不知是否已被遣發.

necnōn. nec nōn. nequĕ nōn. conj.
【解】(非非)：是.

nĕc-o. *ās, āvi,* (*ŭi*), *ātum,* (naro *nectum*), *āre.* v. tr.
【同】necem affero, occido, interficio.
【狀】manifesto, recte, acerbe, crudelissime.
【解】殺害，致死.
【例】verberibus aliquem *necare.* 杖斃某人. venena quae *necant.* Plin. 殺人的毒藥.

nĕcŏpīn-ans. nec opīna-ns. *antis.* adj.
【解】不虞，未料到，未想到者.
【例】*nec*(tibi)*opinanti* mors adstitit. Lucr. 你不料想時，死期來臨.

nĕcŏpīnātō. adv. (*necopinatus*)
【解】不意，猝然.

nĕcŏpīnāt-us. *a, um.* adj. (*nec opinor*)
【解】不虞，未料到，未想到，意外，不備，猝然.
【例】hostium adventu *necopinato.* Cic. 敵人猝至. ex *necopinato,* (*nec opinato*) Liv. 不備時. **necopinata.** n. pl. 意外事.

nĕcŏpīn-us. *a, um.* adj. (*nec opinor*)
【解】❶ 意外者，未料者. ❷ 不虞者，未備者.

nĕcromantī-a. *ae.* f.
【解】問亡人，叫魂，扶乩術，與亡人往來.

nect-ăr. *ăris.* n.
【同】deorum immortalium potus.
【解】神仙飲料，瓊漿玉液，甘美飲料.
【例】*nectar* peccati. Hier. 罪惡勾餌.

nectărĭ-us. *a, um.* adj.

ne-cto. *ctis, xŭi,* (*xi*), *xum, ctĕre.* v. tr.
【同】connecto, colligo.
【解】❶ 綁縛，羈絆，打結，連絡，籠絡. ❷ (passiv.) 被鎖押，拘留，禁錮. ❸ (pass. fig.) **a**) 互相連絡. **b**) 集合一起.
【例】❶ (*nectere*) alicui laqueum. Hor. 繫繩於頸上. (*nectere*) coronas, flores. Hor. 結花圈，花串. ❷ (*nectere*) choros. Sen. 開歌舞會. (*nectere*) foedera. V. Fl. 結約. ❸**a**) ex alio, alia *nectuntur.* Cic. 互相連結. **b**) omnes virtutes inter se *nexae* sunt. Cic. 一總德行互相連結(支持).

nēcŭbi. adv. (*ne cubi; ne alicubi*)
【解】爲避免…毋使任何方面….
【例】ut *necubi* consistat. Varr. 勿使他停留任何處. *necubi* Romani copias transducerent. Caes. 勿使羅瑪軍隊渡過….

nēcundĕ. adv. (*nec unde*)
【解】勿從某一處….
【例】*necunde* impetus in frumentatores fieret. Liv. 爲防備採糧者從任何處受人攻擊.

nēdum. conj. cum subj.
【同】non modo, ne dicam, ut ne addam.
【解】不但不，而且…. 更不…. 尙且不….
【例】non potuerunt, *nedum*…. possimus. Cic. 他們既不能，我們更不能…. mortalia facta peribunt, *nedum* stet…Hor. 人事將要消失，更不能固定. optimis temporibus non potuere, *nedum* istis miseris. 極順利之時旣不能，値此多難之時更不能….

nĕfand-um. *i.* n. (*nefandus*)
【解】大逆，大惡.

nĕfand-us. *a, um.* adj. (*ne fari*). *-dissimus.*
【同】nefarius, detestabilis.
【解】大逆不道者，窮凶極惡者，醜陋可惡者.

nĕfārĭē. adv. (*nefarius*)
【同】turpiter, scelerate.
【解】大逆不道，窮凶極惡，可厭惡狀.
【例】*nefarie* egit. 犯大逆不道罪.

nĕfārĭ-um. *i.* n. (*nefarius*)
【解】大惡，大不諱.

nĕfārĭ-us. *a, um.* adj. (*nefas*)
【同】sceleratus, consceleratus, scelestus, impius.
【狀】maxime.
【解】褻瀆神明，無法無天者，大逆不道者.

【例】scelus *nefarium* facere. 犯大逆不道罪.

něfas. n. indecl. (*ne* =*non fas*)

【同】scelus detestandum, non fas. X. Licet.

【解】作奸犯科，逆天背理，破壞綱常罪孽.

【例】*nefas* habent eum nominare. Cic. 他們以爲萬不宜稱呼其名. *nefas* est dictu, miseram fuisse talem senectutem. Cic. 稱此等老年可憐，實大悖正理. quibus *nefas* est deserere patronos. Caes. 背棄主人爲他們原是大惡. per omne fas et *nefas*. Liv. 用一切合理，或背理的方法.

něfast-um. *i.* n.

【解】不合理，凶禍.

něfast-us. *a, um.* adj. (*non fastus*)

【同】nefarius, impius, infelix.

【解】理所不容，凶禍，忌諱者.

【例】dies *nefasti*. Liv. 凶日. terra *nefasta* victoriae. Liv. 人不能獲勝之地.

něganti-a. *ae.* f.

【解】否定，否定句.

něgāti-o. *ōnis.* f. (*nego*)

【同】infitiatio.

【解】否定，否認，不允.

【例】*negatio*, (infitiatio) facti. 否認某事.

【附】*negatio* fidei. 背棄信仰，(背教).

něgāt-us. *a, um.* part. v. *nego.*

【解】被拒絕，否認者.

něgātīvē. adv.

【解】否定、否決，消極.

něgātīv-us. *a, um.* adj.

【解】消極者，否定者.

【附】**negativae** legis impletio. 消極法律的遵守. *negativus* conceptus. 消極概念. *negativa* demonstratio. 消極論證. *negativa* sensatio. 消極感覺. *negativus* terminus. 否定名辭. **negativismus.** 消極論. **negapositivus** conceptus. 半消極觀念.

něgit-o. *as, āre.* (v. freq. *nego*)

【解】屢次否定.

neglecti-o. *ōnis.* f. (*negligo*)

【同】neglectus. X. Curatio.

【解】疏忽，怠慢.

1. neglect-us. *a, um.* part. v. *negligo.* **-tissimus.**

【解】輕忽，蔑視.

【例】*neglecta* coma. Ov. 蓬頭，(髮不梳理). non *neglectus* deis. Luc. 中意於神.

2. neglect-ŭs. *ūs.* m.

【同】neglectio.

【解】輕忽，小看.

【例】rem *neglectui* habere. Hier. 輕忽某事.

neglig-ens. *entis.* part. v. *negligo.* *-tior, -tissimus.*

【同】socors, indormiens, dissolutus. X. Sedulus, diligens.

【解】忽略，粗忽，疏忽，漠不關心，懈怠.

【例】*negligens* in amicis eligendis, in rebus suis. 忽於擇友，漫不經心己之事務. *negligens* in patrem. Inst. 不關心父親. amicorum *negligentior*. Cic. 過於慢待朋友. (*negligens*) circa deos. Suet. 輕忽(神明，宗教). auctor non *negligens*. Quint. 認真之著作家.

neglĭgentĕr. adv. *-tius, -tissime.*

【同】indiligenter, oscitanter, pro cetero socordia.

【解】忽略，怠慢，疏懶，潦草，漫不經心.

【例】*negligenter* audire. Mart. 不專心聽. *negligentissime* amicos habere. Sen. 極藐視朋友.

neglĭgentĭ-a. *ae.* f.

【同】indiligentia, pigritia, socordia, inertia, incuria, X. Diligentia.

【形】agrestis et inhumana, ingrata, mira, summa, turpis.

【解】粗疏，簡慢，怠忽，疏懶，潦草，漫不經心.

【例】accusare aliquem de litterarum *negligentia*. Cic. 責怪人寫信太少. *negligentia* corrumpit animum. 疏懶敗壞人之心志. *negligentiae* se dedere. 習於簡慢. *negligentia* languere, (obtorpescere). 因怠慢而灰心.

negl-ĭgo. negl-ĕgo. *ĭgĭs, exi, ectum, igĕre.* v. tr. (*nec lego*)

【同】mitto, non curo, curare omitto, leviter fero, dissimulandum puto, contemno. X. Curo.

【狀】omnino, maxime, necesse, plane, crudeliter.

【解】❶不理，不管，藐視，遺棄. ❷疏忽，怠慢，輕忽，不經心.

【例】❶*negligere* rem familiarem. Nep. 不理家務，(耗費). *negligere* mandatum. Cic. 輕視長命，(目無法紀). *negligere* dolorem. Cic. 輕視痛苦. ❷sic cultus *negligit* siccitates. Pall. 如此修治田園不慮亢旱.

【註】❶litteras olim diligenter cultas, nunc plane *negligit*. 昔日研究之文學今則置之不顧. ❷*negligit* officium suum. 疏忽自己之職務. ❸haec omnia sunt ab iis *neglecta*. 他們輕視此一切. ❹*negligant*, per me licet, isti commoda publica. 我認定此類人不顧公益. ❺adeone *negligis* sinistram famam? 你如此不顧敗壞的榮譽嗎？

nĕg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr.

【同】inficior, abnuo, denego, recuso. X.

Affirmo, fateor, promitto.
【狀】ad extremum, belle, jucunde, liquido, omnino, molestius, palam, plane, praecise, prorsus, recte, verius, usquam.
【解】I. intr. ❶ 否定. ❷ 辭謝，不允.
II. tr. ❶ 不認可，不贊成，以爲不. ❷ 否認. ❸ 推辭，反對.
【例】I. ❶ Diogenes ait, Antipater *negat*. Cic. 狄奧日曰唯，昂的巴日否. ❷ (*negare*) alicui. Cic. 不應某人.
II. ❶ *negant* versari in re publica esse sapientis. Cic. 他們主張賢人不應從事政務. vis facta *negabitur*. Cic. 人將否認曾使用武力. *negandum* est. Cic. 應否認. ❷ (*negare*) facinus. Cic. 否認其罪. (*negare*) se a te quidquam accepisse. 否認自己曾受你的餽贈. ❸ (*negare*) aliquid alicui. Caes. 推辭某人某事. ei *negare* non potuit quin.. arcesserit. Nep. 不能拒絕他而不召他來. *negat* tibi omnes delicias. 拒絕你一切愉快之事. *negat* opem. 拒絕援助.

nĕgōtiāl-is. *e.* adj.
【解】事之….
【例】constitutio (vel) controversia *negotialis*. Cic. 公務方案，(或)爭辯舉例. *negotiales* epistulae. J. Vict. 公函.

nĕgōti-ans. *antis.* part. v. *negotior*, (vel) subst. m.
【解】商人(貿易)，銀行家，(經濟人，事務員).

nĕgōtiāti-o. *ōnis.* f. (*negotior*)
【同】mercatura.
【形】vetus.
【解】貿易，商業，企業.

nĕgōtiāt-or. *ōris.* m. (*negotior*)
【同】mercator.
【形】germanus, obscurus, improbus.
【解】商人，銀行家.

nĕgōtiātōri-us. *a, um.* adj.
【解】屬商務者.

nĕgōtiŏl-um. *i.* n. (dimin. *negotium*)
【解】小事，鎖事.
【例】erit aliquid *negotioli*. 小事一端.

nĕgōti-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*negotium*)
【同】negotium gero, mercaturam facio, exerceo.
【解】經商，行賈，貿易，做生意.
【例】*negotiari* aliquo genere mercaturae. Caes. 經營某種商業. *negotiari* anima nostra. Plin. (trafiquer de la vie des hommes). 爲利不顧人命.

nĕgōtiōs-us. *a, um.* adj. (*negotium*), *-sior*, *-sissimus*.
【同】plenus negotiorum.
【解】事務紛紜，倥傯.
【例】*negotiosa* cogitatione. Cels. 愼防雜念. dies *negotiosi*. Tac. 工作之日.

nĕgōti-um. *i.* n. (*nec otium*)
【同】res, munus, cura, labor, provincia, molestia.
【形】audax, certum, jucundum, dignum, impudens, ineptum, fortunatum, odiosum, salubre, honestum, suspiciosum, turbulentum, notum, molestum, a dignitate alienum, plenum periculorum, expeditum, forense.
【解】❶ 工作，勞碌，操勞. ❷ 煩難，刺手之事. ❸ 國務，公事. ❹ 私事，一種工作. ❺ (in spec.) **a)** 訴訟事. **b)** 商業.
【例】❶ nihil habere *negotii*. Cic. 毫無工作. multa me circumstant *negotia*. 我有許多工作. ❷ quid *negotii* est.. convincere? 說服有何困難? *negotium* exhibere alicui. Cic. 煩勞某人. non minore *negotio*. Cic. 不少困難. an tibi *negotium* facesso, exhibeo.? 我打擾你嗎? nullo *negotio* rem efficiam. 我將不勞而成. ❸ in *negotio* sine periculo, vel in otio cum dignitate esse. Cic. 居官時無危險，卸任後有榮譽. ❹ *negotium* administrare, tractare, agere, obire, sustinere. 管理事務，(公務). *negotium* suscipere. Cic. 接受任務. *negotium* mandare alicui; *negotio* aliquem praeficere, proponere. 託人經營事務. *negotium* datur quaestoribus, ut.. Cic. 委託司庫(稅司)管理 *negotium* expedire, transigere, cum aliquo. 同人完成某工作. *negotium* conficere. Caes. (mener à bien une entreprise). 完成某事. ❺ **a)** forensia *negotia*. Cic. 法庭事. praeclare suum *negotium* gerere. Cic. 善理私人之事. **b)** *negotium* gerere. Cic. 經商. *negotiorum* gestio. 無因管理(未受委任，並無義務，惟按人意).

nēm-o. *ĭnis.* m. (*nehemo*: *ne homo*)
【同】nullus, nemo omnium, quis omnium. X. Aliquis.
【狀】omnino.
【解】無一人，沒有人.
【例】❶ *nemo* non. Cic. 無人不(一總人). non *nemo*. Cic. 有人. *nemo*, nec Deus, nec homo. Cic. 無一個，無神，無人. *nemo* est qui possit.. Cic. 無人能. *nemo* reperitur, qui dicat.. Cic. 無人說. *nemo* est quin. Cic. 無人不…. vestrum, nostrum *nemo* est quin.. Cic. 你們中，我們中，無人不…. *nemo* omnium mortalium. Cic. (有死物)世人中，無有人…. te amo ut *neminem*. 我愛你在一總人

之上.
II. adj. *nemo* homo, (nullus). 無人. *nemo* opifex. Cic. 無工人....

nĕmŏrāl-is. *e.* adj.
【解】林木者.

Nĕmŏrens-is. *e.* adj.
【解】森林者.
【例】*Nemorensis* Diana. (Diana d' Aricie) 亞立西村之狄亞納神.

nĕmŏrĭcultr-ix. *īcis.* f.
【解】居林間者.

nĕmŏrōs-us. *a, um.* adj. (*nemus*)
【解】林木蓊翳之地，枝葉繁茂者.
【例】insula *nemorosa.* 林木叢生之島.

nempĕ. adv. (*nam pe*)
【同】scilicet, videlicet, nimirum, quippe, certe.
【解】果然是，的確是，即是，盖....
【例】*nempe* dixi. Hor. 果然我說. *nempe* pater saevus. Ov. (果然)無疑殘忍的父親.... *nempe* hinc me abire vis? Plaut. 盖你願意我離去?

nĕm-us. *ŏris.* n.
【解】叢林(牧場樹林)，敬神森林，(神林).
【例】*nemora* peragrare. 遊歷森林. *nemus* sacrum. 聖林(神林).

nēnĭ-a. naenĭ-a. *ae.* f.
【解】輓歌，悼亡歌，衆和，婦孺歌謠，瑣屑細事.

nĕo. *nēs, nēvi, nētum, nēre.* v. tr.
【同】fila duco, deduco, torqueo, pensum carpo, manus lanae admoveo, lanam in fila attenuo.
【解】紡織，組合，連結.
【例】radices inter se *nentur.* Plaut. 根相連. hos *neverat* annos Antropos. Stat. 亞特洛一連數年.
【附】**neocriticismus.** 新批判說(新批判主義). **neohumanismus.** 新人文主義. **neokantismus.** 新康德派. **neoplatonismus.** 新柏拉圖派. **neothomismus.** 新多瑪斯學派.

nĕŏmēnĭ-a. *ae.* f.
【解】朔日.

nĕŏphyt-a. *ae.* f.
【解】新女信徒.

nĕŏphyt-us. *i.* m.
【解】新男信徒.

nĕŏpresbyt-er. *eri.* m.
【解】新司鐸.

nĕŏsăcerd-ōs. *ōtis.* m.
【解】新司鐸.

nĕp-a. nep-as. *ae.* m.
【解】蠍，蠆，星宿名.

1. nĕp-ōs. *ōtis.* m.
【同】qui ex filio, (vel) filia natus; prodigus.
【解】❶孫，甥，侄，後裔，子孫. ❷蕩子.
【例】❶*nepos* ex filio. Gell. 孫. *nepos* ex filia. Cic. 甥，(外孫). *nepos* sororis. Tac. 甥，(外孫). *nepotes.* Cato. 子孫. ❷est in patrimonio *nepos.* 蕩子.

2. Nĕp-ōs. *ōtis.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：羅瑪家族名，著名者有 Cornelius *Nepos.* 拉丁史家.

nĕpōtāt-ūs. *ūs.* m.
【解】浪費，奢靡.

nepōtīn-us. *a, um.* adj.
【解】浪費，濫用，奢侈無度.

nĕpōtism-us. *i.* m.
【解】嬖幸寵眷，甥，侄.

nĕpōt-or. *āris, āri.* v. dep. intr.
【解】揮霍無度，遊蕩靡費.

nĕpōtŭl-us. *i.* m. (dimin. *nepos*)
nĕptŭl-a. *ae.* f.
【解】小孫子，小孫女.

nept-ĭs. *is.* f.
【解】孫女.

Neptūnĭ-us. *a, um.* adj.
【解】*Nept.* 者.
【例】*Neptunia* arva. Virg. 海洋. *Neptunia* loca. Plaut. 海洋.

Neptūn-us. *i.* m.
【同】maris deus. nom. propr. dii. 神名：海神 Saturnus 之子. (fig.) 海洋，水.

NEPTUNUS

1. nēquā. ne qua. f. *ne quis.*

2. nē quā. conj.
【解】怕由某方，防某方式.

nēquăm. indecl. adj. -*nequior,* -*nequissimus.*
【同】homo nihili, improbus, impius. X. Frugi.
【解】❶adj. 敗類，匪人，無賴，惡人，(無用無價值之人). ❷subst. m. 罪惡損失.
【例】❶ab hominibus *nequam* inductus. Cic. 被惡人誘惑. cohors *nequissima.* Cic. 最劣之(隊伍)支隊. *nequissimus* omnium. 最壞之人. *nequissimus* panis. Hier. 最劣之餅. *nequam* bestia. Plaut. 惡獸. ❷alicui

nequam dare. Pl. 向人惡作劇. *nequam* facere.Plaut. 度淫亂生活.

nēquando. conj. (*ne aliquando*)
【解】怕(勿)有時.

nēquāquam. adv.
【同】nullo pacto, nulla ex parte, minime, haudquaquam, neutiquam; minime gentium, minime vero.
【解】決不，萬不，總不.
【例】illud *nequaquam* praeterire possum, quod..我決不能不提此事，即是....

nĕquĕ. conj. vide **nec.**
【解】也不，亦未....
【例】*neque* tunc peccavi, *neque* modo.彼時我未犯錯誤，方才我亦未犯錯誤.

nequĕdum. conj. vide **necdum. non dum.**
【解】不但不...而且....

nĕqu-ĕo. *īs, īvi*, (vel) *ĭi, ĭtum, īre*.v.intr.(*ne =non queo*) (cum infin.subj.)
【同】non queo, non possum, non habeo, quemadmodum et integrum mihi non est.
【解】不能，不可能.
【例】illud praeterire *nequeo*. 我不能忽略此. *nequeo* quin lacrimem.Ter. 我不能不流淚. quae sanare *nequeunt*.Cic. (藥)不能治療者.

nĕque ŏpīnans. vide **necopinans.**
【解】未料到.

nequicquam. nequidquam. nequiquam. adv.
【同】frustra.
【解】徒然.
【例】ea res mihi *nequidquam* angorem attulit. 此事毫不使我憂慮.

nēquīquam. vide **nequicquam.**

nequior. compar. (adj.) *nequam*.

nequ-is. ne qu-is. *a, od.* adj. (*ne quis*)
【解】勿有，怕有.
【例】*ne quod* periculum incideret.Nep. 怕遭危險.

nēquĭtĕr. adv.(*nequam*), *nequius, nequissime*
【解】不善.
【例】ille *nequiter* agit.他行爲不好. bellum susceptum *nequius*.Liv. 接受更不義之戰爭. nihil facere *nequiter*.Cic.所行無不善.

nēquĭtĭ-a. *ae.* f. (*nequam*)
【同】flagitium, malitia, inertia. X. Frugalitas.
【形】insignis, singularis, summa.
【解】❶ 贋品，劣貨，器物品質不良. ❷ 人之品行不善. a) 柔懦，疏懶，怠惰. b) 淫蕩，放肆無節.
【例】❶ officina *nequitiae*.商品惡劣之商店. ❷ b) homo singulari, (summa) *nequitia* praeditus. 品行非常放蕩無恥之人.

nēquĭtĭ-ēs. *ēi*.f.vide **nequitia.**

nequo. ne quo. conj. (*ne aliquo*)
【解】勿往某處.
【例】ad cenam *nequo* eat.Cato. 毋赴晚餐.

Nērēĭ-us. *a, um.* adj.
【解】海中者.

Nerv-a. *ae.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：Cocceii 及 Silii家族之別名，著名者有，M.Cocceius *Nerva*.羅瑪總王.

nervĭ-a. *ōrum.* n. pl.
【解】筋.

nervĭ-ae. *ārum.* f. pl.
【解】絃樂器.

nervōsē. adv. (*nervosus*), *-sius.*
【同】enixe, fortiter, valde, firmiter.
【解】堅强，勁健，剛毅，(筆法)穩健，生動.
【例】*nervose* disserere.辯證穩健(有力).

nervōs-us. *a, um.* adj. (*nervus*), *-sior.*
【同】fortis, robustus.X. Dissolutus.
【解】❶ 多筋，屬神經者，神經過敏者，多纖微者. ❷ 勁健(筆法)，靈活生動.
【例】quis Aristotele *nervosior*.? 誰比亞立斯道理論更勁健者？

nervŭl-us. *i*.m.vide **nervus.** (dimin *nervus*)
【解】細筋，(pl.)强健氣力.

nerv-us. *i.* m.
【同】vis, vires, robur.
【形】forenses, honesti.
【解】❶ 筋，韌帶，神經. ❷ 腸絃，弓絃，弓，皮條. ❸ 綑綁，束縛，桎梏，牢獄. ❹ (fig.)精力，能力.
【例】❶ *nervi* in omne corpus ducuntur.神經佈於全身. *nervus* aeger. Tac. 風痛病. *nervorum* tremor.Cels.神經顫動. ❷ *nervi* fidium ita sonant, ut a digitis sunt pulsi. 指彈絃發音. ❸ in *nervum* mitti.Hier.入獄. ire in *nervum*.Ter.行入獄之路. ❹ adhibere *nervos* omnes in aliqua re. 盡力作事. incidere *nervos* virtutis reipublicae.消耗國家精力. *nervi* conjurationis. Liv. 叛黨(主力)魁首.

nescĭ-ens. *entis.* part. v. *nescio.*
【解】不知，不認識.
【例】*nesciens* sui.Apul. 不認識自己.

nesc-ĭo. *īs, īvi*, (vel) *ĭi, ĭtum, īre.* v. tr. (*ne =non scio*)
【同】ignoro, sum ignarus, inscius sum et rudis, id scientiam meam fugit, id latet a me, ignoro.
【解】❶ 不知悉，不了解. ❷ 不認識，不精通，不會，不慣. ❸ a)不知 (ante subj.). b) 不知如何(adv.) . c) 不知，(compl.subst.).

【例】❶ *nescire* aliquid. Cic. 不知某事. *nescire* de aliquo. Plaut. 論某人不知如何. *nescire* certum. Cic. 不知一定. *nescire* sua vulnera. 不覺己傷. *nescire* in tua villa esse. Cic. (infin.) 不知在你别墅中. *nesciente* me, factum est. (ablat. absol.) 我毫不知道發生此事. ❷ (*nescire*) litteras, artes, linguam. Cic. 不識字，不懂美術，不會講話. (*nescire*) litteras. Sen. 不會寫字. irasci *nescit*. Cic. 不會發怒. hiemem non *nescire*. (poetic.) Virg. 預知(嚴冬)風波. (*nescire*) pericula sua. Luc. 不想自己的危險. ❸ a) *nescio* an nemo. Cic. 我不知是否無人. *nescio* an nullus. Cic. 我不知是否無人. b) *nescio* quomodo. 我不知如何. *nescio* quo pacto. 我不知如何. c) *nescio* quis. (pronom. subst.) 不知何人. *nescio* quid. (pronom. subst.) 不知何事. *nescio* qui. (adj.) 不知何如人. *nescio* quod. (adj.) 不知如何. illud *nescio* quid praeclarum. Cic. 不知有何妙處. causam *nescio* quam defendebat. Cic. 他出庭辯護，我不知何案.

nescit-us. *a*, *um*. part. v. *nescio*.
【解】不知不識者.

nescĭus. *a*, *um*. adj.
【同】inscius.
【解】❶ 不知，未料到. ❷ (poet.) 不能，不會. ❸ (passiv.) 不曉得者.
【例】❶ *nescius* sortis futurae. Virg. 不知將來命運如何. *nescius* de facie. Ov. 不知面容之美. (infin.) non sum *nescius* ista dici. Cic. 我明知述說此事. (inter. indirect.) (*nescius*) quid usus (sit) aratri. Ov. 不會耕田. ❷ *nescius* cedere. Hor. 不會讓步. *nescia* humanis precibus mansuescere corda. Virg. 不因人請求，而心輭化. ❸ neque *nescium* habere. Tac. 當時他不是不知.

Nest-ŏr. *ŏris*. m. nom. propr. homin.
【解】人名：Pylos之王，圍攻 Troie 時，希臘英雄之一，喻長壽者.
【例】vivere *Nestora* totum. Juv. 長壽如厄斯道.

neu. (**neve**). conj.
【解】或者勿.

neut-er. *ra*, *rum*. adj. (*ne uter*)
【同】indifferens, nullarum partium, neutrius partis; qui medium quemdam cursum tenet, qui ancipitem se et medium gerit.
【解】二者皆不，非此非彼.
【例】*neutrum* eorum contra alterum juvare. Caes. 不偏袒二者之中任何一方. *neutri* (nom. plur.) alteros primo cernebant. Liv. 兩支軍隊起初彼此不能分辨.

neutĭquam. adv.
【同】nequaquam.
【解】決不，萬不.

neutrāl-is. *e*. adj.
【解】二者皆不(不陰不陽)，無類，中立者.
【例】*neutralia* verba. Prisc. (nec activ. nec passiv.) (非自動，非被動之動詞形式).

neutro. adv. (*neuter*)
【同】in neutram partem.
【解】不傾向(不偏袒)二者之中任何一方.
【例】tempus teritur, *neutro* inclinata spe. 時間度過，兩方希望相等.

neutrŭbi. adv.
【解】不在此，不在彼.

nēve. (par apocope) **neu**. conj. (*ne vel*)
【解】亦不，並不，或不，或勿.
【例】cavendum est ne.. *neve*.. Cic. 當小心…勿…亦勿…. cohortari uti.. *neve*. Caes. 勸勉爲…並不…. te rogo ne defatigere, *neve* diffidas. Brut. 我請你勿畏縮，亦勿灰心.

nex. *nĕcis*. f.
【同】mors violenta.
【解】暴死(死於非命)，殺害，(戮斃)，處死，執刑.
【例】vitae *necis*que potestatem habere. Cic. (in aliquem. Caes.) 對某人有生殺之權. afferre *necem* alicui. Cic. 處死人. aliquem *neci* dedere, demittere, mittere. Virg. 處死人. *necem* sibi consciscere. Cic. 自殺. in *necem* patroni, legatariorum. Nep. (fig.) 損害主人及受遺贈者.

nexil-is. *e*. adj. (*necto*)
【解】可縈結，可編織者.

nex-o. *ās*, *āre*. v. tr. (freq. v. *necto*)
【解】連結，纏縛.
【例】*nexari*. Lucr. 連結.

nex-um. *i*. n. **nex-ūs.** *ūs*. m. (*necto*)
【同】obligatio quaedam civilis.
【解】❶ 賣契，貿易契約. ❷ 債務，債券，爲債主服務，鬻身爲奴.
【例】❶ qui se *nexu* obligavit. Cic. 立賣契. ❷ omnia *nexa* civium liberata sunt. Cic. 廢除一切奴隸券. *nexu* obligari alicui. 賣身爲奴. *nexum* inire, se et corpore et bonis devincire creditori. 己身及一切所有歸於債主. *nexu* solutus post dissolutum aes alienum. 清償債務，恢復自由.

1. nex-us. *a*, *um*. part. v. *necto*.
【解】連繫，聯合，縈結，束縛.
【例】pedibus per mutua *nexis*. Virg. (蜜蜂)足相併合. funes *nexae* purpura. Suet. 紅綾繩. virtutes inter se *nexae* sunt. Cic. (fig.) 德行彼此有連帶關係. res pignori

nexa. Dig. 約定之事.

2. nex-ŭs. *ūs*. m. (*necto*)
【同】obligatio quaedam civilis.
【解】❶束縛，連繫，連結. ❷拘留，約束，綑結，縲絏. ❸(t. legis).契約，債券.
【例】❶(*nexus*)naturalium causarum. Tac. 物性因果律. ❷(*nexus*) brachiorum. Suet. 双臂緊抱. (*nexus*) legis. Tac. 法律的約束. ❸obligare se *nexu*. Cic. 立契約. *nexum* facere. Leg. 立契約. *nexus* virtutum. 德行間的連繫.

1. nī. particul. negationis. (*ne-i*)
【解】❶不. ❷勿.
【例】❶*ni*=non..quid ego *ni* fleam?如何我不痛哭？❷*ni*=ne..(cum subj. vel imperat.) *ni* laudato. Varr.勿頌揚. *ni* referas. Pl. 勿算數.

2. nī. conj. (*si non*)
【同】(nisi)
【解】若不，假設不....
【例】dicerem *ni* vererer. Cic. 假設我不怕，我便說.... =(*nisi*) *ni* vir bonus esset. Cic. 若他不是爲公正人. moriar, *ni* puto. Cic.若我不信(不估定)，我便死去.

nict-ans. *antis*. part. v. *nictor*.
【解】轉動，閃動，轉瞬.

nictātĭ-o. *ōnis*. f.
【解】動目，轉瞬.

nict-o. *ās*, *āre*. v. intr.
【解】轉瞬，眨眼.

nict-or. *āris*, *āri*. v. dep. intr.
【解】眨眼，轉瞬，(fig.)動轉，出姿勢，(指手畫脚).

nict-ŭs. *ūs*. m.
【解】使眼色，以目示意.

nīdāment-a. *ōrum*. n. pl.
【解】構巢材料.

nīdĭfĭcĭ-um. *i*. n.
【解】構巢.

nīdĭfĭc-o. *ās*, *āre*. v. intr. (*nidus facio*)
【解】營窠，構巢.

nīd-ŏr. *ōris*. m.
【同】odor rerum praesertim assarum.
【解】煮，燻燒，炙物之氣味，(油膩氣味).
【例】*nidor* culinae. Juv. 厨房氣味. *nidor* e culina. Plaut.厨房氣味.*nidor* ganearum. 酒館氣味.

nīdŭl-or. *āris*, *āri*. v. dep. intr.
【解】營巢，(孵卵).

nīdŭl-us. *i*. m. (*nidus*)
【解】小巢.

nīd-us. *i*. m.
【解】鳥巢.
【例】majores pennas *nido* extendere. Hor. prov. 高攀(過分). aves *nidos* fingunt, construunt, mollissime substernunt; *nidos* ponunt, texunt. 鳥構巢，舖巢.

nĭgell-us. *a*, *um*. adj. (dimin. *niger*)
【解】微黑，棕色.
【例】*nigella* vina. Pall. 棕色酒.

nĭg-ĕr. *ra*, *rum*, adj. *-grior*, *-gerrimus*.
【同】ater, atratus, fuscus. X. Albus.
【解】❶黑色，暗色. ❷(poet.)憂鬱，暗淡，曖昧. ❸(fig.)凶喪，悲哀，不忠，不吉利.
【例】❶caelum pice *nigrius*. Ov. 天色較瀝青更黑. hederae *nigrae*. Virg. 棕色長春籐. *nigri* oculi. Hor. 黑眼睛. ❷*nigerrimus* Auster. 極晦暗之奧斯德. ❸sol *niger*. Hor. 凶日. *nigra* hora. Tib. 死時. *nigra* domus. Stat. 喪家.

nigr-ans. *antis*. part. v. *nigro*.
【解】使黑.
【例】*nigrantem* aegida concutere. Virg. 震撼如雲之銅牌.

nĭgrēd-o. *ĭnis*. f.
【解】黑色.
【例】*nigredo* peccatorum. Arn. 罪污.

nĭgr-esco. *escĭs*, *ŭi*, *escĕre*. v. intr.
【解】漸變成黑色.
【例】quum baccae *nigruerint*. Cic. 珠果既已漸變成黑色.

nĭgrĭc-o. *ās*, *āre*. v. intr.
【解】呈微黑色.

nĭgrĭtĭ-a. *ae*. f. **nĭgrĭtĭ-ēs.** *ēi*. f. **nĭgrĭtūdo.** *ĭnis*. f.
【解】黑，黑色.

nĭgr-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. intr. vel tr.
【解】發黑，使成黑色.

nĭgr-or. *ōris*. m.
【解】黑色.
【例】noctis excaecat *nigror*. 黑夜目不能見.

nĭgr-um. *i*. n.
【解】黑色.

nĭhĭl. (et) **nil.** jndecl. n. (*ne hilum*) 無草屑 (subst. et adv.).
【同】nihilum, nequidquam, nihil quidquam, nulla pars, ne pilus quidem.
【解】I. subst. ❶無(無所有)，毫無，絕無. ❷特殊筆致，(說法). ❸零，虛無.
II. adv. 絕不，萬不.
【例】I. ❶ **a)** *nihil* est melius. Cic. 無更佳者. *nihil* periculi, sceleris, litterarum. Cic. 毫無危險，無罪惡，無信札. *nihil* novi, integri. Cic. 不新奇，不完整之事. **b)** *nihil* egregium. Cic. 無非常之事. *nihil* aliud. Cic. 無他事. *nihil* penitus reliquit. 毫無所

遺留. ❷ a) (nec..nec..)與nec. 並用，以加强其力量.... *nihil* nec obsignatum, nec occlusum. Cic. 毫無，也無封鎖，也無隱匿之事. *nihil* potest fieri nec commodius nec melius. 絕不，也不能更方便，也不能更美好. b)*nihil* triste, nec,(et *nihil*)superbum. Liv. 毫無憂傷，亦無苛求之事. c) *nihil* est cur, quamobrem, quod.. 並無理由，因此....d) *nihil* ad te,nihil ad me (subaud.*attinet*). (此事)對你對我毫無關係. e) *nihil* non. Cic. 無不(並無例外者). non *nihil*. Cic. 不無(其事).*nihil* nisi. f) *nihil* aliud nisi..除此之外並無.... *nihil* aliud quam.. 以外並無.... g) si *nihil* aliud. Liv. 若無其他(更好者...). ❸ ille alter *nihil* ita est,ut...Cic. 其他一人(第二人)如此無用(無價值於...).

II. beneficio isto legis *nihil* utitur. Cic. 不享受法律之權益. *nihil* ea re commovetur. Caes. 毫不因此事而感動. *nihil* jam Caesaris imperium exspectabant. Caes. 不復等待凱撒頒發命令. *nihil* ex *nihilo*. 虛無不能生有. ex *nihilo nihil* fit. 虛無不能生有.

【附】**nihilismus.** 虛無論. **nihilistae.** 虛無派.

nĭhildum. adv.

【同】nihil adhuc, non adhuc, nondum quidquam.

【解】尚無，猶未.

nĭhĭlēit-as. *ātis.* f.

【解】虛無.

nĭhĭli. genit. *nihilum.*

nĭhĭlōmĭnus. nihilo minus. adv.

【同】nihilo secius.

【解】尚且，仍舊，照樣，(雖然...然而).

【註】correlativum: *cum si, etsi, quamvis, quanquam...*

nĭhĭl-um. *i.* n. (*ne hilum*)

【解】無，虛無，無一物.

【例】❶ ex *nihilo* oriri, in *nihilum* occidere. Cic. 出自虛無，歸於虛無. pro *nihilo* putare, dicere. Cic. 視之如無，(思之，言之). *nihilum* superest de...Pers. 已毫無所有. ❷ phras. a) homo *nihili.* Varr. 毫無價值之人. *nihili* (pretii) facere, putare. Cic. (-habere,pendere).毫不重視. b) de *nihilo.* 毫無理由，(無根據). c)*nihilo.*(cum comparat.) *nihilo* beatior. Cic. 無更有福者. non *nihilo* (pretium)aestimare. Cic. 不全輕視.

nil. sync. pro *nihil.*

Nīlĭăc-us. *a, um.* adj.

【解】*Nilus*河者.

【例】*Niliaca* fera. Mart. 鱷魚.

1. Nīl-us. *i.* m. nom. propr. fluv.

【解】河名，在埃及.

2. nīl-us. *i.* m.

【解】溝渠，水道.

nimbōs-us. *a, um.* adj. (*nimbus*)

【解】多風雨季節，(雨季).

nimb-us. *i.* m.

【同】imber, pluvia.

【解】狂風暴雨，驟雨濃雲，雲煙，(矢石如雨)，(fig.)災禍.

【例】*nimbi* ligati. Petr. 冰雹. *nimbus* glandis. Col. 冰雹. *nimbos* efflare. Plin. (鯨魚)噴水，撥水.

nĭmĭe. nĭmĭo. adv. (*nimius*)

【解】過甚，過度，太過.

【例】*nimio* plus te diligo. Lucr. 我過度愛你. *nimio* satius est. Plaut. 佳甚. *nimie* mavolo. Plaut. 我更喜愛.

nĭmĭŏpĕre. (**nimio opere**) adv.

【同】maximopere.

【解】過甚，太過.

【例】*nimiopere* aedificia me delectant. 我太喜愛建築物.

nĭmir-um. adv. (*ni mirum*)

【同】nempe, scilicet, videlicet.

【解】的確，必然，即是，便是.

【例】si res in contentionem venit, *nimirum..* Cic. 倘事情可以選擇，那便.... hoc *nimirum* est illud..這確是.

nĭmĭs. adv.

【同】immoderate, extra modum, praeter modum, ultra quam satis est, ultra justum, plus aequo, nimiopere, nimio plus. X. Parum.

【解】過甚，太過，過度.

【例】*nimis* multa. Cic. 過多. ne quid *nimis.* Ter. 勿過於.... *nimis* in dicendo longus. 講話太長. potentia *nimis* magna. 權柄太大，(太阿倒持).

1. nĭmĭ-um. *i.* n. (*nimius*)

【解】過甚，過多，過度(太多，太大).

【例】inter *nimium* et parum esse. Cic. 中庸，(過無不及). *nimium* lucri. Cic. 過於求利. magis offendit *nimium* quam parum. 過比不及更不利，(更防害人).

2. nĭmĭ-um. adv. (*nimius*)

【解】❶ 太過，太甚. ❷ 極端，過度，過甚. ❸ eloc. adverb.

【例】❶ *nimium* diu. Cic. 過久. *nimium* mirari. Cic. 驚奇過甚. ❷ o fortunatos *nimium* agricolas! Virg. 過於有福之鄉人！ *nimium* vellem. Tert. 倘我過於貪望. ❸ *nimium* quantum valent. Cic. 具有非常効力.

nĭmĭ-us. *a, um.* adj. (*nimis*)

【同】 immoderatus, immodicus, intemperans, plus aequo, nimio plus, nimis magnus. X. Modicus.
【解】過度，過分，太過，太甚.
【例】*nimiae* amicitiae. Cic. 過於親暱. *nimius* rebus secundis. Tac. 因順利而越分. *nimia* pertinacia. Caes. 過於執拗. *nimius* sol. Ov. 日光過强. *nimius* animi. Liv. 驕縱. *nimius* sermonis. Tac. 饒舌.

nin-git. (**nin-gŭit**). *xit, gere.* v. impers.
【解】下雪.
【例】toto *ningit* aethere. 普遍降雪.

ning-or. *ōris.* m.
【解】大雪.

ninguĭd-us. (**ningĭd-us**). *a, um.* adj.
【解】埋沒雪中者，飛雪紛紛者.

ningŭit. *ĕre.* v. impers. vide **ningit.**
【解】下雪.

nĭsĭ. conj.
【同】ni, si non, nisi si, quod nisi, praeter, praeterquam.
【解】**I.** ❶ 若非，若不. ❷ 除非，至少.
II. ❶ correlat. cum neg. *non nisi*, *nihil nisi.* ❷ correl. cum interrog. ❸ spec. elocut.
【例】**I.** ❶ *nisi* ego insanio. Cic. 若我不喪心病狂. peream, *nisi* admiror. Aug. 若我不驚奇，則寧死. ❷ id, *nisi* Quintus.. mavult, suscipiam. Cic. 除非昆杜更願欲，我將承受. **II.** ❶ nemo.. *nisi* qui.. Cic. 除此人外，無人. negant quemquam esse virum bonum, *nisi* sapientem. Cic. 他們主張，賢慧之人方是好人. nihil aliud *nisi*. Cic. 無他，除非…. ❷ quid est pietas *nisi*..? Cic. 何爲孝愛，若非…. unde...*nisi* ab..? Cic. 從何處...若非…. ❸ **a)** *nisi* quod..: omnia sunt communia *nisi* quod.. Cic. 除去…皆爲公有…. **b)** *nisi* si... Cic. 除非若是…. **c)** *nisi* ut.. Suet. 除非爲…. ❹ *nisi* forte.. nisi vero.. *nisi* forte quisquam... Tac. 除非偶然….

1. nīs-us. nix-us. *a, um.* part. v. *nitor.*
【解】依靠，奮勉.
【例】*nixa* oscula. Ov. 熱吻，(狂吻). *nixus* baculo. Ov. 倚杖. *nixus* in hastam. Virg. 倚槍. *nixus* in genibus. Plaut. (Vitr.) 跽，(跪). *nixus* genibus, *nixus* genu. Ov. *nixus* in hoc uno nomine. Lucr. 但依恃此名.

2. nīs-ŭs. *ūs.* m.
【同】conatus, gressus.
【解】❶ 倚靠，依賴，(站立，行動). ❷ 奮勉，努力.
【例】❶ **a)** *nisu* eodem. Virg. 保持同樣姿勢. **b)** sedato *nisu.* Pac. 慢行. uti *nisus* per saxa facilius foret. 爲便於攀登巖石上. ❷ vide **nixus.**

3. Nīs-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：(Troyen), Euryale 之友.

nītēdŭl-a. *ae.* f.
【同】muris genus agreste.
【解】小鼠，小田鼠類.

1. nĭtēl-a. *ae.* f.
【解】光輝燦爛.

2. nītēl-a. nitell-a. *ae.* f.
【解】灰色田鼠.

nītēlīn-us. nītēllīn-us. *a, um.* adj
【解】灰鼠色.

1. nĭt-ens. *entis.* part. v. *niteo.*
【解】光澤，明亮，肥腯，潤澤，光華，榮耀.
【例】ore *nitens.* Cat. 面容豐潤. *nitens* gloria. Liv. 炫耀門庭. *nitentia* culta. Virg. 耕治之田.

2. nīt-ens. *entis.* part. v. *nitor.*
【解】倚靠，努力.

nĭt-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】splendeo, nitesco, floreo. X. Squaleo, obsolesco.
【狀】valde.
【解】光澤，鮮明，豐潤，漂亮，豐美，繁榮，(田園)富饒，光耀，輝煌.
【例】*nitere* unguentis. Cic. 頭髮油潤光澤. vere *nitent* terrae. Ov. 春季地上百卉爭榮. unde sic *nites*? Phaed. 爲何你面容如此豐潤？arbores *nitent.* Plin. 林木繁茂. quam *niteat* oratio! Cic. 演詞如何漂亮！ vectigal in pace *nitet.* Cic. 平安時稅收豐厚.

nĭt-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. (inchoat. v. *niteo*)
【同】niteo.
【解】始光亮，漸光澤，漸肥腯，强健，漂亮，漸豐潤富饒.
【例】caelum *nitescit.* 天漸明朗.

nĭtĭdē. adv.
【解】光澤，豐富.

nĭtĭd-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】使光澤.

nĭtĭd-us. *a, um.* adj.
【同】nitens, cultus. X. Incultus, horridus, agrestis. *-dissimus.*
【解】光潔，漂亮，肥沃，豐潤，富饒，肥腯，强健.
【例】*nitidum* ebur. Ov. 光澤的象牙. caput *nitidum.* Virg. 光澤的頭面. *nitidissimus* auro. Ov. 金飾輝煌. *nitidus* dies. Ov. 光天化日. *nitidus* fons. V. Fl. 泉水澄淸. jumenta *nitida.* Nep. 乘馬肥腯. *nitidae* villae. Hor. 漂亮的別墅. *nitidior* vita. Plin. 更富有興趣

的生活.

1. **nī-tor.** *tĕris, sus,* (vel) *xus sum, ti.* v. dep. intr.
【同】enitor, comitor, adnitor.
【解】I. ❶ 倚靠，依賴❷. 爬陞.
II. 伸直，挺直，努力，振奮，(爲某事，對某事，向某事).
【例】❶ a) (*niti*) hastili. 倚槍柄. (*niti*) nave. Cat. 登舟. (*niti*) in hastam. (poet.) Virg. 靠長槍. b) (fig.) (*niti*) alicujus consilio. Cic. 依賴某人之策略. is cujus in vita *nitebatur* salus civitatis. Cic. 當時國運依恃之柱石. ❷ a) *nituntur* gradibus. Virg. 努力拾級而陞. *nituntur* ad sidera. 騰空. *nituntur* in rupes. Luc. 爬上石巖. *nituntur* in interiora. Plin. 入內. *nituntur* ad gloriam. Cic. 求榮譽. b) deorsum *niti*. Lucr. 屈身向下.
II. (fig.) a) pro libertate summa ope *niti*. Sall. 爲自由作極大努力. (*niti*) ad sollicitandas civitates. Caes. 努力爭取城市. (cum infin. vel cum *ut* et subj.) *nitens* clamare. Gell. 用力呼喊. *nitens* ut sensus suos abderet. Tac. 百方掩藏自己的心思. b) (*niti*) ad immortalitatem. Cic. 爲得長生而奮鬪.

2. **nĭt-ŏr.** *ōris.* m. (*niteo*)
【同】cultus, munditia. X. Squalor.
【形】naturalis, non fucatus, nimius, parilis.
【解】❶ 光輝，光彩，光澤. ❷ 漂亮，標緻. ❸ 光榮，體面.
【例】❶ *nitor* exoriens aurorae. Lucr. 曙光. *nitor* argenti et auri. Ov. 金銀輝煌. *nitor* gemmae. Corn. 寶石的光彩. *nitor* naturalis, non fucatus. Cic. 天然色澤，並非假造. externus *nitor*. Prop. 化裝面色. ❷ intuens *nitorem* corporis. 審視身體之標緻. ❸ ejus *nitor* urbis Italiam illustrat. 彼城之榮耀光照義大利.

nītrōs-us. *a, um.* adj.
【解】含硝石質者，含硝石味者.

nitr-um. *i.* n.
【解】硝石，硝酸鹽.

nĭvāl-is. *e.* adj. (*nix*)
【同】nive plenus.
【解】雪者，積雪者，(fig.)寒冷，白如雪者.
【例】*nivalis* dies. Liv. 下雪(寒冷)之日. tumuli *nivales*. 積雪之丘陵.

nĭvāt-us. *a, um.* adj. (*nix*)
【解】浸冰雪之水，(冰水).

nĭvĕ-us. *a, um.* adj.
【解】雪者，積雪者，潔白如雪者.
【例】candor *niveus*. 潔白如雪者. *nivei* aggeres. Virg. 雪堆. *nivea* aqua. Mart. 雪水.

nĭvōs-us. *a, um.* adj. (*nix*)
【解】多雪，積雪者.
【例】*nivosa* grando. 混雪之冰雹.

nix. *nĭvis.* f.
【解】雪，(fig.)白髮.
【例】densam procella *nivem* effuderat. 暴風吹來，天降大雪. omnia erant plena *nivibus*. 雪蓋一切. *nives* omnia oppleverant. 雪蓋一切. *nives* capitis. Hor. 頭上白髮. *nix* vento cumulata ingredientes fatigabat. 狂風飛雪行路艱難.

nix-or. *āris, āri.* v. intr. (v. freq. v. *nitor*)
【解】倚靠，(fig.)坐落於，止息於，一努力，振奮.

1. **nix-us.** *a, um.* part. v. *nitor.* (*nisus*)
【解】倚靠.
【例】*nixus* baculo. Ov. 扶杖. *nixa* oscula. Prop. 熱吻. *nixa* genibus, (genu). Vitr. 跪，(跽).

2. **nix-ŭs.** *ūs.* m. (*nisus*)
【同】nisus.
【解】❶ (raro loco *nisus*). 倚靠，挺起. ❷ 奮勉，努力.
【例】❶ magno *nixu* aggredi aliquem. 挺起，向人搏鬪. ❷ fetum acerbo *nixu* edere. 難產.

no. *nās, nāvi, nātum, nāre.* v. intr.
【同】nato.
(**nānt-es.** *ium.* m. f. 水鳥).
【解】游泳，(泅水)，飛翔，(另外蜜蜂).
【例】ars *nandi.* Ov. 泅水術. natura bestias *nantes* aquarum incolas esse voluit. 水族天然常居水中.

nōbĭl-is. *e.* adj.
【同】clarus, insignis; honesto, summo loco natus; non ignobili loco natus; clarissimo patre, amplissima familia; amplissimi et nobilissimi generis; non obscurus, genere insignis; generosa stirpe profectus; vir veteris prosapiae, multarum imaginum; clarus genere, inclitus nobilitate, nobilitate florens, praecellens; regali sanguine creatus, regio semine ortus. X. Obscurus, ignobilis.
【解】❶ (sens. primit.) 易知者，明知者. ❷ (sens. usitat.) 馳名，著名者. ❸ sens. ordinar. 貴顯，貴族者.
【例】❶ *nobilissimae* inimicitiae. Liv. 共知之仇恨. *nobile* gaudium. Tac. 喜氣洋溢. ❷ aedes *nobilissimae.* Cic. 最著名之宮殿. nihil erat ea pictura *nobilius.* Cic. 無比此

圖畫更著名者. *nobilis* in philosophia. Cic. 以哲學著名. *nobilissimus* latronum dux. Vell. 最著名之匪首. ❸ *nobiles* nostri. Plin. 我們的貴族. a) *nobilis* est; antiquitate generis et gloria majorum floret. 貴顯者; 貴族世家出身. b) materna stirpe non es *nobilis*. 母系非貴族. c) *nobilis* (novus), homo novus, nullis imaginibus decorus. 新貴族. d) *nobilibus* adscriptus est; in *nobilium* ordinem adscriptus. 列入貴族.

nōbĭlĭt-as. *ātis.* f.
【同】claritas, antiquitas, dignitas generis, vetustas familiae, splendor, claritudo generis. X. Ignobilitas.
【形】excellens, clarissima, gloriosa, integra, notior, praeclara, praestans, insignis, princeps, illustris, antiqua, ingenua.
【解】❶ 共知，馳名，著名. ❷ 貴顯，貴族. ❸ 卓絕，超群，高貴.
【例】❶ athletarum *nobilitates.* Vitr. 著名之拳術家. ❷ *nobilitate* florere, praecellere. 貴顯. *nobilitates* externae. Tac. 外邦貴族. ❸ ad illustrandam *nobilitatem.* 爲顯其過人之才.

nōbĭlĭter. adv.
【解】馳名高貴狀.

nōbĭlĭtāt-us. *a, um.* part. v. *nobilito.*
【解】揚名，貴顯者.

nōbĭlĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*nobilis*)
【同】illustro, orno, celebro.
【解】揚名，顯揚.
【例】poetae post mortem *nobilitari* volunt. 詩人希望留名後世. *nobilitata* virtus. 勇毅著名.

nobiscum. (*nobis cum*)
【解】與吾等相偕.

nŏc-ens. *entis.* part. v. *noceo.* *-tior, -tissimus.*
【同】noxius.
【解】損害，危害，凶禍，負咎，獲罪.
【例】herbae *nocentes.* Hor. 毒草. *nocentissimi* homines. Cic. 罪貫滿盈之人. regis nece *nocens.* Sen. 犯弒王之罪.

nocenter. adv.
【解】損害，傷人，貽禍.

nŏc-ēo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. intr.
【同】officio, obsto, fraudi sum, detrimentum affero, incommodo afficio, calamitatem importo, mali aliquid inveho.
【狀】inepte, leviter, mediocriter, minimum.
【解】損害，傷害，貽禍.
【例】(*nocere*) alicui. Cic. 害人. (*nocere*) aliquid, quidpiam, nihil. 不利某事，無損失. (passiv. impers.) mihi nihil ab istis *noceri* potest. Cic. 此類人絕不能損害我. ut hostis *noceretur.* Caes. 爲傷害敵人. rostro *noceri* non posse cognoverunt. Caes. 他們已公認鐵爪不能致害. (*noceri*) frugibus. Virg. 收穫受損失.

nŏcĭtūr-us. *a, um.* part. futur. v. *noceo.*
【解】將損害者.

nŏcīv-us. *a, um.* adj (*noceo*)
【解】不利，損害，危害者.

noctambŭl-us. *a, um.* adj.
【解】夜行者.

nocte. **noctū.** adv. (ablat. *nox*)
【同】nocturno tempore, in tenebris.
【解】夜間，深夜.
【例】de *noctu.* Macr. 夜間. die *noctuque.* Sall. 夜以繼日.

noctĭlūc-a. *ae.* f.
【解】光照夜間者，(月).

noctĭvăg-us. *a, um.* adj. (*nox vagus*)
【解】夜行，夜遊者.

noctū. adv. vide **nocte.**

noctŭ-a. *ae.* f. (*nox*)
【解】貓頭鷹，鴟鴞，(梟).
【例】*noctuam* Athenas mittere. Prov. 無用，(如灌水於河).

noctŭābund-us. *a, um.* adj. (*nox*)
【同】de multa nocte ambulans.
【解】夜行，夜遊者.

noctŭin-us. *a, um.* adj.
【解】鴟鴞者.

nocturn-um. *i.* n.
【解】夜課經之一段(宗).

nocturn-us. *a, um.* adj. (*noctu*)
【解】夜間者，成於夜間者，夜間(暗中)工作者.
【例】*nocturni* diurnique labores. 日夜工作. fur *nocturnus.* 夜賊. ignes *nocturni.* 灯.

nŏcŭ-us. *a, um.* adj.
【解】有害者，貽禍者.

nōdāt-us. *a, um.* part. v. *nodo.*
【解】打結者，多節者.

nōd-o. *ās, ātum, āre.* v. tr. (*nodus*)
【解】打結，(挽紇縺)繫縛，連結，(多節).

nōdōse. adv. *-sius.*
【解】多枝節，晦暗.

nōdōs-us. *a, um.* adj. (*nodus*)
【同】quod multos habet nodos.
【解】❶ 多結，多枝節，骨節病，(風痛). ❷ (fig.) 狡猾，巧黠者.
【例】❶ (*nodosa*) ossa. Luc. 脊骨. *nodosa* ligare brachia. Stat. 緊抱. *nodosi* ictus. V. Max. 節鞭笞責.

nōd-us. *i.* m.
【同】colligatio, vinculum.
【形】difficilis, magnus.
【解】❶ 癥結，紇縫，(poet.) 腰帶，髮髻，骨節，脊骨，木節，捲曲，蜿蜒. ❷(fig.) a) 連結，連繫. b) 阻碍，(戲劇之情節).
【例】❶ in *nodum* complecti. Virg. 緊抱. solvere, explicare *nodum.* 解結. ❷ a) amplissimus *nodus* amicitiae. Cic. 至交，(密切友誼). b) dum hic *nodus* expediatur. Cic. 直至疑難解除.

nol-ens. *entis.* part. v. *nolo.*
【解】不願，抵制.
【例】*nolens* gradus. Sen. 行走不穩.

nōlo. *non vis, nōlŭi, nolle.* v. trans. (*ne volo*)
【同】non volo, non libet, negligo.
【狀】minime, omnino, plane, prorsus, valde.
【解】❶ 不欲，不肯. ❷ 不擁護，不接受.
【例】❶ non *nolle.* Cic. 切願，甘心. me *nolente.* Quint. 我雖不肯. velim *nolim,* vellem *nollem.* 我願欲，不願欲. (cum subj. vel infin.) *noli, nolite* existimare. Cic. 你，你們勿想. *nolo* in hoc negotio ultra progredi. 我不願再管此事. *nolo* me videat. Ter. 我不願他見我. *noli* putare. 你勿相信. ❷ pactiones tam inhonestas *nolo.* 我不願接受如此不公正之契約.

Nŏmăd-es. *um.* m. pl. nom. propr. pop. Numidie.
【解】民族名：Numidie 之民族.

nōm-ĕn. *ĭnis.* n.
【同】vocabulum, appellatio; causa, titulus, debitum, fama, existimatio.
【形】alienum, ambiguum, amplissimum, carum, clarum, commune, divulgatum, dulce, durius, gratissimum, grave, honestum, illustre, inauditum, populare, regium, splendidum, vulgare, usitatum.
【解】❶ 名稱，名號. ❷ 姓名，(家族名). ❸ 名銜，職銜. ❹ 名辭. ❺ 民族名. ❻ 名譽，聲望. ❼ (abl.): a) 緣由. b) 託故. c) 代人，替人. ❽ 虛名. ❾ 名義：a) 提控. b) 賬目，契約.
【例】❶ alicui rei *nomen* imponere, ponere, dare. Cic. -indere. Liv. 給某事物起名，(命名). *nomina* nova rebus novis ponenda. 新事應起新名. appellare aliquem *nomine.* Cic. 稱人名. *nomen* capere ex re, ab re. Caes. 由某事而得名. eunuchus *nomine* Pothinus. Caes. 名包弟諾之宦官. ei morbo *nomen* est avaritia. Cic. 此病症稱客嗇，(慳客). *nomen* Arcturo est mihi. Pl. 我名亞而各杜. poetae *nomen.* Cic. 詩人名. *nomen* dare, edere, profiteri, (*nomina...*) 報名，(登記當兵). dare *nomen* in conjurationem. Tac. 參加叛變. ad *nomen* respondere. Liv. 唱名應諾. ❷ (*nomen* gentilicium inter praenomen et cognomen)-cui parentes Ascanium dixere *nomen.* Liv. 父母為他命名亞斯加尼. ❸ aliquem *nomine* imperatoris appellare. Caes. 群呼之為總王(統帥). ❹ in hoc *nomine.* Cic. 論此名詞，(因此名號). ❺ *nomen* Romanum. 羅瑪名號(民族權威). *nomen* Latinum. 拉丁名號(民族). ❻ imperii nostri *nomen.* Cic. 我們帝國之威名(聲望). ❼ a) meo *nomine.* Cic. 我之名義. amicitiae nostrae *nomine.* Cic. 為吾人友誼之故. b) servorum delectus habebatur *nomine* collegiorum. Cic. 將奴隸選編成軍隊，託言組織團體. c) Antonio, tuo *nomine,* gratias egi. Cic. 我代你道謝安多尼. ❽ *nomen* duarum legionum habere. Cic. 有兩師之名. ❾ a) deferre *nomen* alicujus de parricidio. Cic. 控告人弒親之罪. b) *nomen, nomina* solvere, persolvere, dissolvere, expedire. Cic. 償還債務.
【附】**nominalismus.** 唯名論，名目論. **nominalis** definitio. 唯名定義.

nōmenclātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】appellatio, nominatio.
【解】定名，起名，呼名，(唱名).

nōmenclāt-or. (**nōmencŭlāt-or**). *ōris.* m. *nomen calo*)
【同】servus monitor, qui civium nomina tenebat seu noverat.
【解】為主人題名，(呼人名) 之奴隸，(另外在選舉時).

nōmenclātūr-a. *ae.* f.
【解】題名，釋名，(術語詞典) 語錄，目錄，命名法，稱名法.

nōmencŭlāt-or. *ōris.* m. vide **nomenclātor.**

nōmĭnātim. adv. (*nomino*)
【同】X. Generatim.
【解】稱名，唱名，點名，指名.
【例】*nominatim* appellare. 點名.

nōmĭnātĭ-o. *ōnis.* f. (*nomino*)
【解】❶ 名稱，稱呼，點名，題名. ❷ 委任，簡任.
【例】facere *nominationem* alicujus. 召呼某人. ❷ (*nominatio*) in locum alicujus. Liv. 繼任，代任. *nominatione* consulum. Tac. 任命執政官(總統).

nōmĭnātiv-us. *i.* m. (*casus*)
【解】名格，(文).

1. nōmĭnāt-us. *a, um.* part. v. *nomino.* *-tior, -tissimus.*

【解】著名，馳名者.
2. nōmĭnāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】名稱，名目.
nōmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*nomen*)
【同】appello, nuncupo, voco, nomen pono, impono; nomine appello, compello, verbo noto.
【狀】acerrime, bene, brevi, imperite, praeclare, vere.
【解】❶起名，稱呼. ❷呼喚，唱名，提起. ❸題名，任命. ❹控告，提控.
【例】❶amor ex quo amicitia est *nominata.* Cic. 友誼之名由於友愛. filium suum Ascanium *nominari* voluit. 彼願己子稱亞斯加米. ❷vix tria *nominantur* paria amicorum. Cic. 僅提及三對朋友之名. *nominari* volunt. Cic. 欲彰其名. Brutum honoris causa *nomino.* 我尊稱普魯之名. ❸(*nominare*) aliquem augurem. Cic. 提(某人)名爲占卜者. ❹capita conjurationis, priusquam *nominarentur* apud dictatorem. 叛黨首領在被控於總裁之先.
nŏmism-a. nŭmism-a. *ătis.* n.
【解】銀塊(錠)，錢幣，(聖)牌勳章.
【例】de *nomismatis.* Varr. 錢幣論.
nōn. adv. (arch. *noenum*)
【同】haud, neutiquam, haudquaquam, minus. X. Etiam.
【解】不，否，無.
【例】❶在否定句，動詞前. hoc verum esse *non* potest. 此絕不能是確實的. ❷特殊用法：a) 否定某事. *non* curia vires meas desiderat. Cic. (國會)議院並不傷痛我之原力喪失. homo *non* probatissimus. Cic. 萬不可贊許之人. id fieri *non* potest. 這萬不可能. b)否定全句. *non* enim mea gratia familiaritatibus continetur. Cic. 我之信用絕不限於親信之人. quid est cur *non* orator... eloquentissime dicat? 有何事阻碍演說家滔滔雄辯？c) *non* ita; *non* tam... 不如是，不如此... *non* tam..quam. Cic. 不比.... *non* modo, *non* solum, *non* tantum. 不但，不只，不獨.... *non* quod, *non* quo. (cum subj.). 不因，非因.... *non* voluntaria attentio. 無意的注意. *non* ego. 非我.
nōna. *ae.* f.
【解】❶(subaud. *hora*) 九點鐘，(日課經之一段). ❷(subaud. *pars*) 第九分，(九分之一).
nōn-ae. *ārum.* f. pl. (*nonus*)
【解】三，五，七，十月之七號，其他各月之五號.
【例】*nonae* Februariae, Decembres. 二月，十二月之五號. pridie *nonas* Martii,. 三月六號.
nōnāgēnārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】九十者，九十歲者.
nōnāgēn-i. *ae, a.* adj. pl.
【解】每九十.
nōnāgēsĭm-us. *a, um.* adj.
【解】第九十者.
nōnāgies. (vel) **nōnāgiens.** adv.
【解】九十次.
nōnāginta. adj. indecl.
【解】九十.
nōnān-us. *a, um.* adj.
【解】屬第九師者.
nōnāni. m. pl.
【解】第九師士兵.
nondum. adv.
【同】necdum, neque dum, neque etiam dum, nihildum, etiam nunc non, non adhuc.
【解】猶未，尙未，未曾.
【例】*nondum* scit rem pater. 父親猶未知其事.
nongenti. *ae, a.* adj.
【解】九百.
nongentēsĭm-us. *a, um.* adj.
【解】第九百.
nongentĭes. adv.
【解】九百次.
noningentēsĭm-us. *a, um.* adj. vide **nongentesĭmus.**
【解】第九百.
noningenti. *ae, a.* adj vide **nongenti.**
【解】九百.
noningenties. vide **nongenties.**
【解】九百次.
nonnĕ. adv. (respons. affirm.)
【同】annon.
【解】是否，豈不，豈非，是歟，非歟.
【例】❶interrog. direct.: *nonne* ita est? 是否如此？❷interrog. indirect.: quaero te *nonne*.. putes.. Cic. 我問你，豈不想....
nonnĭhil. adv.
【同】aliquantum.
【解】些須，少數，稍微....
【例】*nonnihil* commoveor. 我稍微動心.
nonnull-us. (vel) **non null-us.** *a, um.* adj.
nonnull-i. *ae, a.* adj. pl.
【解】(不無人)有人.
【例】*nonnullus* honor. 有些榮譽. *nonnulli* dicunt. 有些人說. *nonnulla* pars militum. Caes. 一倍份兵士.
nonnunquam. (vel) **non nunquam.** adv.
【同】aliquando, interdum.

【解】有時.

nonnusquam. adv.

【解】有地方，在數處.

nōn-us. *a, um.* adj. (sync. *novenus*)

【解】第九.

【例】*nona*(subaud. *hora*). Hor. 九時(今之午後三點).

nōnusdĕcimus. *nona decima...* adj.

【解】第十九.

nōram. nōrim. (pro *noveram, noverim*) (ex *nosco*)

【解】曾認識.

norm-a. *ae.* f.

【同】lex, regula, praescriptum.

【形】acerrima, certa, naturalis.

【解】矩(曲尺，魯班尺)，一規範，規格，標準，準繩，典型，法式，法則.

【例】ad *normam* alicujus sapiens. Cic. 依某典型式之智慧者. natura est *norma* legis. 性律(天然律)便是立法的標準. judicare *norma* rationis. 依理智之法則判斷.

【附】**norma** moralitatis. 善惡的標準. — aesthetica. 審美標準. — honestatis. 品行格式. —moralis. 道德規範. —negativa. 消極規範. —positiva. 積極規範. —relativa. 相對規範. **normativa** scientia. 規範學.

normāl-is. *e.* adj.

【解】合規矩，適合標準者，循規蹈矩者.

【例】*normalis* angulus. Quint. 直角. *normalis* virgula. Man. 矩.

【附】schola **normalis**. 師範學校.

normāt-us. *a, um.* adj.

【解】平正，平直，(依規矩).

nōs. genit. *nostri, nostrum.* dativ. *nobis.* pron. person.

【解】我等，吾儕，吾人，我們.

【例】miserere *nostri*. Cic. 憐憫我等. uterque *nostrum*. Cic. 吾二人. patria omnium *nostrum*. Cic. 我們衆人的祖國. cura *nostri*. Virg. 對吾人之關心.

noscit-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *nosco*)

【解】偵察，窺探，查驗，認明.

no-sco. *scis, vi, tum, scĕre.* v. tr. (arch. *gnosco*)

【同】cognosco; cognitum, notum, perspectum habeo; notitiam rei habeo, perspicio, comprehendo.

【狀】bene, funditus, omnino, paululum, modo, plane, penitus, probe, pulchre, recte, satis.

【解】❶學知，習知. ❷察知，詢知. ❸認識，聞悉. ❹承認，追認.

【例】❶*nosce* te, *nosce* animum tuum. Cic. 應學習認識自己，認識你的心靈. bene *nosse* aliquem. Cic. 深知某人. (*noscere*) linguam. Cic. 通曉語言. ❷pleraque, quae olim a praetoribus *noscebantur*. Tac. 許多昔者屬於裁判官之職者. ❸acciti ad res suas *noscendas*. Liv. 召來認明屬於自己之事. ❶ ne istam causam nemo *noscat*. Cic. 怕無人洞悉此案.

nosmĕt. pronom.

【解】我們自己.

nŏsŏcŏmī-um. *i.* n.

【解】醫院.

nost-ĕr. *ra, rum.* adj.

【解】❶我等者，吾儕者，(屬於吾人者). ❷同人，鄉親，近人，親族，親友.

【例】❶*nostra* consilia. Cic. 我們的計劃. mare *nostrum*. Plin. 我們的海，(地中海). **nostra.** (n. pl.) 吾人之財物. ❷*noster* Ennius. Cic. 吾鄉之艾內詩人. *noster* hic Magnus (Pompeius). Cic. 我等現代偉人，(彭伯). **nostri.** (m. pl.) 我們本國人.

nostin. (sync. *novistine*)

nostr-ās. *ātis.* adj.

【同】noster, nostrae gentis, consuetudinis, artis, sectae.

【解】同鄉同國之人，同人.

【例】verba *nostratia*. Cic. 方言，地方習用語.

nostrāt-es. *ium.* m.

【解】本國人.

nostr-i. genit. *nos.* plur. *noster.*

nostrum. genit. *nos.* accus. *noster.* et genit *nos.*

nŏt-a. *ae.* f.

【同】signum, insigne, vestigium, infamia, dedecus, ignominia.

【形】certa, falsa, justa, insignis, turpis, quasi naturalis, sempiterna; inscriptae, optimae, tenues, obscurae, verisimiles, verissimae.

【解】❶記號，標識. ❷書法：a)書札，信件. b)約訂書法，密碼. c)速記法，音符，標點. ❸身上斑點，痣，烙印. ❹錢幣標識. ❺(酒)甕，罐標識. ❻標記，註釋，附註，備考. ❼批評，恥辱，分數.

【例】❶*notae* argumentorum. Cic. 證據. *notae* et vestigia flagitiorum. Cic. 醜行之標記及遺跡. ❷litterarum *notae*. Cic. 信札. *notae* librariorum. Cic. 標點. ❸*nota* domesticae turpitudinis. Cic. 家庭之醜行. ❺*nota* Falerni. Hor. 法肋酒. mel secundae notae. Col. 次等蜜. ❻*notam* apponere ad

malum versum. Cic. 標出劣詩. ❼ censoriae severitatis *nota* inuri. Cic. 受按察司之嚴厲批評.

nŏtābĭl-is. *e.* adj. (*noto*). *-bilior.*
【同】insignis, conspicuus, conspiciendus.
【解】著名者，顯著，卓絕出衆者，可辨認者.
【例】nobilissimarum civitatum fundamenta vix *notabilia*. Sen. 最著名城市之遺跡，幾乎不能辨認.

nŏtābĭlĭter. adv. (*notabilis*), *-lius.*
【解】特殊，顯然易見者，昭然.

nŏtārĭ-us. ❶ *a, um.* adj. (*nota*) 屬字母者，(筆跡者). ❷ *i.* m. (subst.) 速記生，書記，秘書.

nŏtātĭ-o. *ōnis.* f. (*noto*)
【同】etymologia, interpretatio nominis, observatio.
【解】標出，檢擧，記過，譴責，選法官，觀察，偵察.
【例】*notatio* naturae peperit artem. 觀察自然，產生藝術. *notatio* tabularum. Cic. 登錄報告書. *notatio* censoria. (按察司)記過.

nŏtāt-us. *a, um.* part. v. *noto.* *-tior, -tissimus.*
【解】標明，標識，書記者.
【例】ungue *notata* genas. Ov. (女)自己抓傷己面.

nōt-esco. *escis, ŭi, esc erĕ,* v. intr.
【解】漸被人賞識，漸漸著名.
【例】quae ubi *notuere*...Tac. 一聞知此類事.

nŏth-us. *a, um.* adj.
【解】不合法的，私生子，虛僞，剽竊者，僞造者.
【例】*nothus* Sarpedonis. Virg. 塞而貝之私生子. *nothum* lumen. Lucr. (月)借(日)光. *nothae* lectiones. 僞造之文.

nōtĭ-o. *ōnis.* f.
【同】cognitio, intelligentia, notitia, significatio.
【形】certa, complicata, naturalis atque insita; communes, informatae, consignatae.
【解】❶ 認識，識別. ❷ 調查，偵知，查究，審詢，搜索. ❸ 智力，意念，概念，意義，界說.
【例】❶ quid tibi hanc *notio* est? Plaut. 你如何認識此人？ sine populi Romani *notione*. Cic. 未經羅瑪人民認可. ❷ *notiones* animadversionesque censorum. Cic. 按察司之檢擧及申斥. ❸ fugere intelligentiae nostrae vim et *notionem*. Cic. 超越其智力及知識. forma et *notio* viri boni. Cic. 公正人之典型及意念.

nōtĭtĭ-a. *ae.* f. (*notus*)
【同】notio, cognitio, prudentia.
【形】dura, nova.
【解】❶ 知識，共知. ❷ 認識，學識.
【例】❶ propter *notitiam* sunt intromissi. Nep. 因認識他，引之入內. tanta *notitia* te invasit. Sen. 人如此認識你. ❷ *notitia* antiquitatis. Cic. 認識古代. in *notitiam* populi pervenire. Liv. 至到認識民族. aliquam *notitiam* habere Dei. Cic. 有神之概念.

nōtĭtĭ-ēs. *ēi.* f.
【解】名譽聲望，知識意念.

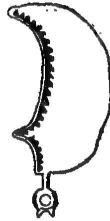
nŏt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*nota*)
【同】observo, animadverto.
【狀】aperte, insigniter, maxime, scienter, turpiter, sero, separatim.
【解】❶ 標識，標明，指示，表示. ❷ 書寫，記錄，速記. ❸ 記過，糾擧，譴責. ❹ 著姓，標名. ❺ 指定，指明.
【例】❶ (*notare*) tabellam sanguine. Cic. 以血書於牌上(死刑). (*notare*) greges. Calp. 標明牲畜群. rubor ora *notavit*. Ov. 面赤. ❷ *notat* et delet. Ov. 記錄，勾削. *notat* aliquid verbis latinis. Cic. 用拉丁語標明. ❸ *notat* improbitatem alicujus. Cic. 揭示某人惡行. senatus rem *notavit*. Cic. 國會譴責此事. ❹ (*notare*) res nominibus novis. Cic. 以新名詞標明事物. ❺ (*notare*) motus errantium stellarum. Cic. 指明彗星之動向. (*notare*) veris initium a Favonio. Cic. 和風明示春季開始.

nōt-ōr. *ōris.* m.
【解】知人者，保證人.

notorĭ-us. *a, um.* adj.
【解】顯著者.

1. nōt-us. *a, um.* part. v. *nosco.*
【同】cognitus, pervulgatus, exploratus, manifestus, testatus, quod omnibus patet, quod tenetur, omnium sermone celebratus. X. Ignotus.
【狀】maturius, penitus, sane.
【解】認識，熟識，證明，顯明者.
【例】res *nota* omnibus. Cic. 人所共知者. *notior, notissimus* alicui. Cic. 某人更認識，最認識者. aliquid *notum* alicui facere. Cic. 使人認識某事. nihil nisi *notum* afferam. 我但提出明顯之事. res est *nota*, (clara). Hor. 事已顯明昭著. *notus* animi paterni. Hir. 明知慈父心腸. *notus* regionis. Hirt. 熟識地理者. *noti.* (m. pl.) 相識者(親友).

2. nŏt-us. (not-ŏs). *i.* m.
【解】南風，(poet.)風.
nŏvācŭl-a. *ae.* f.
【同】culter tonsorius.
【解】(薙)剃刀，小刀.
【例】*novacula* nudare caput. Mart.剃頭. *novacula* praeparare alopecias. Plin. 剃頭防髮落. versari in acie *novaculae*. 遭險.

NOVACULA

nŏvāl-e. *is.* n. (*novus*)
【解】新開拓，新開闢之地，休耕轉耕之地，耕種田地.
nŏvāl-is. *e.* adj. *i.* f. (subaud. *terra*)
【解】暫時停種田地.
nŏvāti-o. *ōnis.* f.
【解】復新，革新.
nŏvāt-or. *ōris.* m.
【解】革新者，更新者.
1. nŏvāt-us. *a, um.* adj. part. v. *novo.*
【解】新改造，革新者.
【例】*novatus* ager.Cic.新耕種之田地.
2. Nŏvāt-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：M.Annaeus *Novatus,* Seneca之兄弟.
3. nŏvāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】改變，更改.
nŏvē. novissĭme. adv. (*novus*)
【解】❶革新，新式. 最近，近來. ❷究竟，最末.
【例】❶*nove* dicta verba. Gell. 新語法. *nove* aliquid dicere. Cornif. 說新奇語句. ❷*novissime* fiunt pessimi. 末後成了最壞的.
nŏvell-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】培植葡萄秧，革新.
novell-us. *a, um.* adj. (dimin. *novus*)
【同】X.Vetulus.
【解】新穉，幼稚.
【例】*novella* vitis.Cic. 葡萄嫩枝. *novella* turba.Tib.一群兒童.
nŏvem. indecl.
【解】九.
【例】usque ad *novem*.Cic. 至九個.
nŏvemb-ĕr. *ris.* adj. **novembr-is.** *is.* adj.
【解】羅瑪九月，今之十一月.
nŏvēn-a. *ae.* f.
【解】九月敬禮，(宗).
nŏvendiāl-is. *e.* adj. (*novem dies*)
【例】*novendialis* cena.Tac. 第九日之喪筵. *novendiales* feriae.Cic.九日假期.
nŏvensĭl-is. *e.* adj.
【解】新者，近者.
nŏvēn-us. *a, um.* adj. (ordin.) **nŏvēn-i.** *ae, a.* adj.
【解】合九數者.
【例】virgines ter *novenae*.Liv. 每群九名童女，共三群(共二十七人). *novena* lampas. Stat.九支火炬. *noveni* dies.Plin. 九日.
nŏverc-a. *ae.* f.
【解】繼母，後母.
【例】apud *novercam* queri. Plaut.(prov.) 在繼母前出怨言，(無用).
nŏvercāl-is. *e.* adj. (*noverca*)
【解】繼母者，敵對者，惡意者.
nōvi. perf. v. *nosco.*
nŏvĭci-us. nŏvĭti-us. *a, um.* adj. (*novus*). *i.* m.
【同】novus.
【解】新者，最近者，新奴隸，(praesert. pl.)初學者，學徒者，不諳練者，(生手).
【例】*novicius,* tiro religiosus. 修會新初學者. in tirocinium nuper cooptatus.
【附】**novitiorum** magister. 初學神師,
nŏviēs. nŏviens. adv.
【解】九次.
nŏvissĭme. adv. vide **nove.**
【解】最新，最末.
novissĭm-us. *a, um.* adj. vide **novus.**
【解】最後，末後者.
nŏvĭt-ās. *ātis.* f. (*novus*)
【同】novae rei ratio, conditio. X. Vetustas.
【解】❶新奇，新異. ❷異事，意外事. ❸新貴.
【例】❶*novitas* anni. Ov. 新年，(年初). *novitas* regni. Virg. 新建王國. *novitates* amicitiae.Cic. 新友誼. ❷*novitas* sceleris. Sall.驚人大惡. *novitas* pugnae.Caes. 新式戰爭. ❸homo *novus.* 新貴人. magnam cupiditatem hominibus injecit *novitas*.因新奇而極貪慕. *novitate* ad causas inquirendas excitamur. 吾人因奇異，追究其原因.
nŏv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】innovo.
【解】❶革新，更始，復興. ❷創作，發明. ❸變更，改革.
【例】❶ager *novatus*. Cic. 新耕治之田. animus risu *novatur*.Cic. (fig.) 因笑而開心. ❷(*novare*) tela.Virg.製造箭. (*novare*) tecta.Virg.造房屋. ❸(*novare*)res.Liv. 革新. multa *novare* volebant.志在多革新.
nŏv-us. *a, um.* adj. -*novissimus, a, um.* superl.
【同】recens, inauditus, inusitatus, per se cognitus, a se ortus, monstri similis, peregrinus, inopinatus, praeter consuetudinem. X. Vetus.
【狀】plane, omnino.

【解】❶新者，幼稚者. ❷不諳練，不熟悉者. ❸新異，奇特者. ❹其次，第二者. ❺(superl.)最後，最末者.
【例】❶*novi* milites. Sall. 新兵. res *novae*. 革新，政變. *novus* homo. 新貴族. *novum*, aliquid *novi*. 新聞. *novum* ver. Ov. 新春. *nova* luce. Luc. 清晨. ❷equus intractatus et *novus*. Cic. 未馴練之馬. ❸*novum* crimen. Cic. 新控案，(新罪案). *nova* carmina. Virg. 新歌曲. ❹*novus* Camillus. Liv. 加彌祿第二. ❺*novissimum* agmen. Caes. 殿軍. qui *novissimus* venit. Caes. 最後來者. *novissima* exempla. Tac. 最後刑罰. *novissima* exspectare. Tac. 等候最劣之結局.
【附】**nova** lex divino- positiva. 福音新律. **novum**-organum. (Bacon) 新機關(歸納論理之科學方法).

nox. noctis. f.
【同】tenebrae.
【形】acerbissima, caeca, prope extrema, hiberna, obscura, atra, serena, fausta, funesta, luctuosa, intempesta, longa, media, multa; noctes contractiores.
【解】❶黑夜. ❷(fig.)睡眠，睡夢，長眠(死亡)，失明，黑暗. ❸曖昧，憂鬱情況，(時期)，紊亂.
【例】❶die et *nocte*. Cic. 日夜. media *nocte*. Cic. 半夜. dies *noctesque*. Cic. 夜以繼日. ❷oculis *noctem* accipere. Virg. 夜間閉目. *noctem* retractare. Sil. 夢景. ❸bellorum in *nocte*. Luc. 戰爭混亂之時. doleo me in hanc reipublicae *noctem* incidisse. 値此國家混亂時期，我心悲傷.
【註】❶multa *nocte*, (media *nocte*) ad me venit. 深夜來至吾處. sermo in serum *noctis* extractus. 談至深夜. ❷ipsa terrae umbra soli officiens *noctem* efficit. 地影遮日成黑夜. *nocte* ingruente. 黑夜開始. *nocte* appetente. 黑夜開始. *nocte* prima. 黑夜開始. ❸studere in seram *noctem*. 讀書至深夜. bonam *noctis* partem in litterarum studiis ponere. 夜間大半時間讀書. ❹*nox* me obruit, (oppressit) profiscentem. 行路至夜間. ❺tota *nocte* profectus est. 整夜行路. nullam *noctis* partem iter intermissit. 整夜行路.

nox-a. *ae.* f.
【同】culpa, noxia.
【形】minima.
【解】❶損害，損傷，連累. ❷錯誤，過惡，罪過，(逆理，悖理). ❸懲辦，刑罰.
【例】❶*noxae* esse alicui. Sall. 損害人. sine ullius *noxa* urbis. Liv. 不損害任何城市. (*noxam*) concipere. Col. 染病. (*noxam*) dedere. Ulp. 補償損失. ❷in *noxa* esse. Ter. 有過失. *noxam* merere. Liv. 犯錯誤. ❸aliquem exsolvere *noxa*. Liv. 免罰. alicui *noxae* dedi. 交人懲辦. dedere *noxae* Liv. 懲罰. ad *noxam*. Plaut. 懲罰.

noxĭ-a. *ae.* f. (*noxius*)
【同】noxa, culpa, crimen.
【解】❶損害，連累，斷累. ❷惡行，錯誤，罪過.
【例】❶*noxiae* esse (alicui). Liv. 損害人. ❷in *noxia* esse. Plaut. 獲罪. *noxiae* poena par esto. Cic. 依罪受罰.

noxĭōs-us. *a, um.* adj. (*noxia*), *-sissimus.*
【解】❶有害者，貽禍者. ❷有罪者，犯法者.

noxĭ-us. *a, um.* adj. (*noxia*), *-sissimus.*
【同】malus, perniciosus.
【解】❶有害者，貽禍者. ❷有罪者，犯法者.
【例】❶*noxius* civis. Cic. 危害的國民. afflatus *noxii*. Plin. 呼吸毒氣. ❷(*noxius*) cognitionis. Tac. 謀叛者. **noxii.** *ōrum.* m. pl. 有罪者.

nubēcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *nubes*)
【解】片雲，薄雲，雲翳，幽暗之點，容色憂鬱.
【例】frontis tuae *nubeculam* pertimesco. 我怕你愁眉不展. *nubeculae* oculorum. Plin. 目中雲翳.

nūb-ēs. *is.* f.
【同】concretus in aere vapor.
【形】opacae, atrae, acres, densae, caelestes. caeruleae.
【解】雲霧，風雲，塵埃飛揚，雲翳，蔽障，幽冥，憂鬱.
【例】caelum *nubibus* obducitur, (obscuratur). 濃雲蔽天. obductae caelo *nubes* solem condunt, lucem eripiunt. 濃雲蔽天. in reipublicae *nubibus* et procellis. 在國家黑暗變亂時代. sub *nube*. Virg. 雲(下)中. fraudibus objicere *nubem*. Hor. 掩飾其陰謀.

nūbĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*nubes fero*)
【解】興雲者，多風雨者.

nūbĭgĕn-a. *ae.* m. f. (*nubes geno*)
【解】雲生者.

nūbĭl-is. *e.* adj. (*nubo*)
【同】apta viro, matura viro.
【解】達婚嫁年齡者，及笄者.
【例】*nubilis* filia. 及笄之女. annis *nubilibus*. Ov. 可結婚年齡.

nūbĭl-o. *ās, āre.* v. intr. (*nubilum*)
【解】陰霾，陰曀，(蔽雲).
【例】si *nubilare* coeperit. Varr. 若興雲蔽

天. si *nubilabitur*. Cato. 若興雲蔽天.

nūbĭl-um. *i.* n. (*nubilus*)
【解】陰天，陰雲.
【例】vitare *nubila*. Quint. 避陰霾，(時期)

nūbĭl-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 陰雲，雲霧，晦冥，幽暗者. ❷(fig.) 心中憂鬱，擾亂，悲哀不幸時期.
【例】❷ *nubilus irā*. Mart. 面帶怒容. *nubila* tempora. Ov. 不幸時代.

nū-bo. *bĭs, psi, ptum, bĕre.* v. tr.
【同】locor, collocor in matrimonium.
【解】遮蓋，(propr. feminis). 嫁娶.
【例】(*nubere*) alicui, (cum viro conjungi). 嫁人. filia nupsit viro *nobili*. 嫁給貴族. collocata est in matrimonium, juncta est matrimonio, viro nobili. 嫁給貴族. *nubere* in amplam familiam. 嫁給貴族. dare filiam *nuptam* alicui. Nep. 嫁女與人. *nubendi* votum, non *nubendi* votum. 許願結婚，許願不結婚.

nŭcēt-um. *i.* n.
【解】胡桃園

nŭcĕ-us. *a, um.* adj. (*nux*)
【解】胡桃木者.

nŭcĭfrangĭbŭl-um. *i.* n. (*nux frango*)
【解】破碎核桃之具.

nŭclĕ-us. *i.* m. (*nux*)
【解】❶ 果仁，果肉. ❷ 果核，(果殼內部硬處)
【例】qui *nucleum* e nuce esse vult, nucem frangit. Plaut. 欲食果肉，須破碎核殼.

nūdātĭ-o. *ōnis.* f. (*nudo*)
【解】赤身露體.

nūdāt-us. *a, um.* part. v. *nudo.*
【解】脫衣，裸體，顯露者.
【例】*nudato* capite. Virg. 科頭. telum *nudatum* vagina. Nep. 未着套之槍. *nudati* montes. V. Fl. 枯山(禿山).

nūdĭt-as. *ātis.* f.
【解】裸體，無裝飾.
【例】*nuditas* in arte. 裸體雕畫藝術.

nūdius. adv. (*nunc dius*) (*novus dies*)
【解】斯日之前.
【例】*nudius* tertius, (nunc est dies tertius). 前三天. *nudius* tertius decimus. Cic. 已十三日.

nūd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】spolio. X. Vestio, lego.
【解】❶ 脫衣，脫去，剝去，除去，褫衣. ❷ 掠奪，掠去. ❸ 褫奪，奪去，脫離. ❹ 顯示，揭露.
【例】❶ (*nudare*) gladium. Liv. 拔劍出鞘. (*nudare*) murum defensoribus. Caes. 撤去防守圍墻者. ❷ (*nudare*) fanum ornamentis. Cic. 掠去神殿之裝飾. ❸ (poetic.) **nudatus.** *a um.* 被褫奪. (*nudare*) aliquem praesidio. Cic. 除去人之保障. ❹ non *nudare* quid vellent. Liv. 不揭露他們願望甚麽.

nūd-us. *a, um.* adj.
【同】nudatus, spoliatus, vacuus. X. Vestitus.
【解】❶ 赤身裸體，(跣，光足). ❷ 顯露，暴露，脫離. ❸ 掠奪，撤除，掃除. ❹ 樸素無華. ❺ 純淨.
【例】❶ vinctus *nudus*. Cic. 赤身入獄. pedibus *nudis*. Sall. 跣足. (*nudus*) vertex. Virg. 科頭(光頭). ❷ *nudus* ensis. Virg. 劍露. *nuda* subsellia. Cic. 椅空. ❸ urbs *nuda* praesidio. Cic. 不設防之城. *nudus* ab amicis. 孤立無友. loca *nuda* gignentium. Sall. 不毛之地，(無生物). *nudum* nemus. Sen. 落葉之樹. ❹ *nudi* capilli. Ov. 不修飾之髮. *nudi* Caesaris commentarii. Cic. 凱撒朴質的戰事紀錄. ❺ *nudum* pactum. Dig. 簡單契約.

nūg-ae. *ārum.* f. pl.
【同】ineptiae. X. Res graves, seriae.
【形】merae, tantae.
【解】瑣屑細事，無用之事，廢話，無意識之言論，一輕浮，輕率，輕躁之人，無定見之人，輕薄滑稽之人.
【例】aufer *nugas*. Plaut. 勿開玩笑. omitte *nugas*. 停止開玩笑. *nugas* agere. Plaut. 嬉戲. in comitatu *nugarum* nihil. Cic. 隨行者不行無意謂之事.

nūgāment-a. *ōrum.* n. pl.
【解】貧困，無價值之物.

nūgāt-or. *ōris.* m. (*nugor*)
【同】nugax.
【解】說無意識之言語，(戲謔浪語，一輕浮無知識之人，欺詐虛僞之人).

nūgatōrie. adv.
【同】inaniter, inepte
【解】輕率，浮汎，無價值狀.

nūgātōrĭ-us. *a, um.* adj. (*nugator*)
【同】ineptus, levis, futilis.
【解】輕浮，虛幻，兒戲，無價值者.
【例】*nugatoria* argumentatio. 不切實之論證. *nugatoriae* artes. Plaut. 騙術.

nūg-ax. *ācis.* adj.
【同】nugator.
【解】輕浮，狂妄，愚呆.

nūg-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*nugae*)
【同】jocor, ludo, nugas ago, nugas garrio, nugas dico, ad ineptias abeo, aures ineptiis obtundo.

【狀】 inscite, omnino.
【解】 說浮言，戲言，虛言.
【例】 non inscite *nungatur*. 有趣打諢.

nullātěnus. adv.
【解】 絕不，定不.

nullĭbi. adv.
【解】 無處.

nullĭt-as. *atis.* f.
【解】 毫無.

null-us. *a, um.* adj. (*ne ullus*)
【同】 non ullus, nemo, nec quisquam unus, ne ullus quidem, nemo unus, nemo quisquam. X. Omnis, aliquis.
【狀】 omnino.
【解】 無有，絕無，一不在(已亡)一失敗，絕望，無值.
【例】 elephanto bestiarum *nulla* prudentior. Cic. 野獸中無比象更機警者. *nullo* pacto. Cic. 無法. *nullo* certo ordine. Caes. 無一定程序. argumentum hoc *nullum*. 此論證毫無價值. *nullus* dubito, (non). 我不惑疑. de mortuis loquor, qui *nulli* sunt. Cic. 我論已不存在之亡人. *nullus* sum. Pl. 我已失敗，(絕望).

nullusdūm. *nulladum, nullumdum.* adj
【解】 尚無一人，還無一人.

num. adv. interrogativ. (respons. negativ.)
【同】 an, ecquid, numquid, utrum.
【解】 難道，豈是.
【例】 ❶ (inter. direct.) (aequiv. negat.) *num* tot ducum naufragium sustulit artem gubernandi? Cic. 難道因如此多之舵師遇沉船之災，航海術便消滅嗎? *num* quis, qui, quae.. 難道某人.... *num* quando. Cic. 難道有時.... ❷ (inter. indirect.) quaero *num*.. Cic. 我尋求，難道.... vide te, *num*.. Cic. 請你們看，難道.... quaestio est, *num*... 難道.... rogare, *num* ...詢問豈是....

Nŭm-a. *ae.* f. nom. propr. homin.
【解】 人名: *Numa* Pompilius. 羅瑪第二君王.

Nŭmantĭ-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.
【解】 城名：在 Tarraconnaise. (Hispania).
Numantīn-us. *a, um.* adj.
【解】 *Num.* 者.

nūm-ěn. *ĭnis.* n.
【同】 divina vis, potestas, providentia.
【形】 divinum, grave, sanctum, ingens, laetum, magnum, summum, vetustum.
【解】 ❶ 點頭，或搖首示意. ❷ 天意，神旨，神能，神性，神明.
【例】 ❶ Deus cujus *numini* parent omnia. Cic. 一切皆服從神之旨意. nihil sine deorum *numine*. Nep. 無神之旨意，一事無成. ❷ *numina* Palladis. Virg. 巴拉神. *numina* Dianae. 狄亞納神. *numen* senatus, auctoritas, potestas. 國會之尊嚴.

nŭmĕrābĭl-is. *e.* adj. (*numero*)
【解】 可數算者.

nŭmĕrārĭ-us. *i.* m.
【解】 數學家，會計員.

nŭmĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*numero*)
【解】 數算，統計.
【例】 aeris *numeratio* exigitur. Col. 要求還賬(償債). ab ipso fiet *numeratio*. Sen. 由某人出款償還.

nŭmĕrāt-um. *i.* n. (*numeratus*)
【解】 現錢，現款.
【例】 placet conditio, sed *numerato* malim, quam aestimatione. 對條件滿意，然而我更喜歡現款，而不兌換.

nŭmĕrāt-us. *a, um.* part. v. *numero.*
【解】 計算，數算，統計.
【例】 *numerata* pecunia. Cic. 現款.

nŭmĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*numerus*)
【同】 dinumero, annumero, numerum ineo, numerando percenseo, numero commetior.
【狀】 recte, adstricte, numerosius.
【解】 ❶ 計算，數算. ❷ 償還，清償. ❸ 據有. ❹ 列入數中，以爲.
【例】 ❶ (*numerare*) victorias, triumphos. Cic. 計算勝利，凱旋次數. (*numerare*) pecus. Virg. 統計牲畜. (*numerare*) quibus bonis male evaserit. Cic. 計算好人而未得享福者. ❷ (*numerare*) stipendium militibus. Cic. 分發軍餉給兵士. pecunia *numerata*. Cic. 交現款. ❸ multos *numerabis* amicos. Ov. 將有不少朋友. ❹ in mediocribus oratoribus *numerari*. Cic. 列入平凡演講家之中. inter viros optimos *numerari*. Cic. 列入優等國民之中. (*numerare*) singulas stellas deos. Cic. 視各星宿如神明. is alter Timarchides *numerabatur*. Cic. 人視此人如帝馬其第二. *numerare* aliquid in beneficii loco. Cic. 以此爲恩惠. *numerare* in beneficii parte. Cic. 以此爲恩惠.

nŭmĕrōsē. adv. (*numerosus*), *-sius, -sissime.*
【解】 ❶ 繁多. ❷ 協和，叶韻.
【例】 ❷ fundere orationem *numerose*. 演詞聲調和協. *numerose* cadit sententia. 演詞聲調和協.

nŭmĕrōs-us. *a, um.* adj. (*numerus*), *-sior, -sissimus.*
【同】 aptus numeris, copiosus.
【解】 ❶ 衆多，繁多者. ❷ 和協者.
【例】 ❶ *numerosus* hortus. Col. 繁茂之園. *numerosa* subsellia. Plin. 濟濟一堂.

exercitus *numerosus*. 盛大軍旅. ❹ oratio *numerosa*. 聲調和叶之演詞.

nŭmĕr-us. *i.* m.

【同】multitudo, vis summa, copia.

【形】perfectus, adstrictus, solutus, aptus, certus, exiguus, impar, frequens, ingens, innumerabilis, longior, musicus, oratorius, poeticus, novus, vitiosus.

【解】❶ 數目. ❷ 衆多，繁多. ❸ 算數，號碼. ❹ 行列，品位，等級. ❺ (poet.) 秩序，行列.

【例】❶ *numerus* inibatur. Cic. 估計數目. *numerum* inire. Sen. 估計數目. equites quindecim milia *numero*. Caes. 騎兵一萬五千. in hostium *numero*, (vel) hostium *numero* habere, ducere. Caes. 列入仇敵數中. hostium *numero* esse. Cic. 九敵之一. ex illo *numero*. 其中之一. ex illorum *numero*. Cic. 其中之一. is est eo *numero*, qui habiti sunt. Cic. 他是人視爲爲者之一. naves suum *numerum* habent. Cic. 艦隊有自己的充分數目. obsides ad *numerum* mittere. Caes. 照指定數目遣發爲質者. ❷ magnus *numerus* equitatus. Caes. (徵集)大批騎兵. magnus *numerus* frumenti. Cic. 大批食糧，(小麥). ex quo *numero* incipiam? Cic. 由那等人開始? nondum distributi in *numeros*. Plin. 尙未分支隊. ❸ *numeri*. 算數. ❹ in aliquo *numero* esse. Cic. 略充數. aliquem *numerum* obtinebat. Cic. 得到某數，(補數). *numero*, (vel) in *numero*. 以某資格，以某地位. obsidum *numero* missi. Caes. 被遣如爲質者. ❺ in *numerum* digerere. Virg. 列隊. *numerus* in cantu, in soluta oratione. 歌曲之音節，散文之音韻，(聲調).

Nŭmĭd-ae. *ārum.* m. pl. propr. pop. (trib.)

【解】民族名：在斐洲，以騎兵著名.

NUMIDÆ

Nŭmĭdĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.

【解】地名：在斐洲.

Numidĭc-us. ❶ *a, um.* adj. ❷ *i.* m. Q. Caecilius Metellus 之別名，(因戰勝 Jugurtha. 而得此名).

Numĭt-or. *ōris.* m. nom. propr. hom.

【解】人名：Albe 之王.

nummārĭ-us. *a, um.* adj. (*nummus*)

【同】quod ad nummos attinet.

【解】屬錢幣者，(屬經濟者).

【例】difficultas *nummaria*. Cic. 經濟恐慌，(困難). difficultas rei *nummariae*. Cic. 經濟恐慌，(困難). rem *nummariam* bene constituere. 組織經濟機構.

【附】*nummaria* alicujus mensae chartula, vel schedula. 銀行支票，滙票. *nummarium* alicujus mensae mandatum; *nummaria* publicae mensae chartula, vel schedula. 國家銀行支票，滙票.

nummāt-us. *a, um.* adj. (*nummus*), *-tior.*

【解】富於財.

【例】homo bene *nummatus*. 富有之人.

nummŭlārĭ-us. *a, um.* adj. *i.* m.

【解】開錢莊者，銀行家，(銀號)，兌換銀錢者.

nummŭl-us. *i.* m. (dimin. *nummus*)

【解】小銀幣，小金錢，薄產.

【例】aliquid *nummulorum*. Cic. 有些銀幣. curare *nummulos* suos. Cic. 爲薄產而操心.

numm-us. (quandoq. **num-us**). *i.* m.

【同】pecunia.

【解】❶ 銀錢. ❷ 古羅瑪銀幣. ❸ 小數目銀幣.

【例】❶ in multis esse *nummis*. Cic. 富於財者. merces et *nummi*. Hor. 本利. ❷ *nummus* sestertius. Cic. 羅瑪古銀幣. quinque milia *nummum*. Cic. 五千銀幣. ❸ ad *nummum*. Cic. (*nummus* sestertius). 幾乎一文錢.

nūmnam. (et) (**numne**). ut **num.**

【解】那能，焉能.

numquam. nunquam. adv.

【同】nullo tempore, nulla aetate, non post hominum memoriam, non ex omnium saeculorum memoria; post natos homines, ex omni memoria nihil unquam.

【解】❶ 無時. ❷ 決不，總不.

【例】❶ *nunquam* non. (無時不) 時常. non *nunquam*. 有時. *nunquam* pertinacius dimicatum. 從未有如此倔强之抵抗. ❷ *nunquam* antea. 以前總不.

numquī. adv.

【解】豈不在某情況下….

numquid. adv.

【解】難道某事.

【例】scire velim *numquid* necesse sit. Cic. 我欲知道是否…. *numquid* duas habetis patrias? 你們豈有兩個祖國嗎？

numquidnam. adv.

【解】莫非確實，莫非在某事上確實.

numquid. numquis. vide **nunquid..**

numus. vide **nummus.**

nunc.

【同】hoc tempore, in praesentia, hodie, per haec tempora. X. Tunc.

【解】❶(論時候)現今，現在. ❷(針對，假定)實際，確實.

【例】❶ *nunc*..quondam. 現在，已往. erat tunc..*nunc*. Cic. 現今，昔者. *nunc* demum. Cic. 最後(終究)，現在….*nunc* denique. Cic. 現今，終究. *nunc* homines. Plaut. 現今衆人. ❷ *nunc*, *nunc* autem, *nunc* vero. 然而實際上(現今). bona mutantur in pejus; *nunc*... Quint. 好事變爲壞事，然而實際上….

nunccine. adv.

【解】現今豈是.

nuncŭbi. adv. (*num alicubi*)

【解】豈是在某處.

nuncŭpātĭ-o. *ōnis.* f. (*nuncupo*)

【解】❶稱呼，名稱. ❷宣誓，奉獻.

【例】❷ *nuncupatio* votorum. Liv. 宣誓.

nuncupāt-ōr. *ōris.* m. (*nuncupo*)

【解】稱名，指名者.

nuncŭpāt-us. *a, um.* part. v. *nuncupo.*

【解】呼喚，稱呼者.

【例】*nuncupata* pecunia. Fest. 保證金. *nuncupatus* heres. Dig. 親口指定之承嗣人. *nuncupatum* testamentum. Plin. J. 口授遺囑.

nuncŭp-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*nomen capio*)

【同】appello, nomino.

【狀】plenius.

【解】❶稱呼，呼喚. ❷宣讀，宣佈，表示.

【例】❶quis meum nomen *nuncupat*? Enn. 誰呼吾名？*nuncupare* aliquid nomine. Cic. 呼某物之名. ❷ (*nuncupare*) aliquam reginam. Just. 册封某女爲后. (*nuncupare*) vota. Liv. 宣誓，(效忠). (*nuncupare*) heredem. Ulp. 口授立承嗣人. (*nuncupare*) adoptionem. Tac. 立繼承人.

nundĭn-ae. *ārum.* f. pl. (*novem dies*)

【同】mercatus.

【形】domesticae, flagitiosissimae.

【解】❶羅馬九日市肆. ❷市場，交易，商行，集會.

【例】in hujus aedibus totius reipublicae *nundinae.* 全國市場在此人宅院內.

nundĭnāl-is. *e.* adj.

nundĭnārĭ-us. *a, um.* adj.

【解】市廛，市場者.

【例】*nundinarium* forum. Plin. 市場.

nundĭnātĭ-o. *ōnis.* f. (*nundinor*)

【形】plena, referta, nova.

【解】市場，交易，行情.

nundĭnāt-or. *ōris.* m.

【解】市肆人，商人.

nundĭnāt-us. *a, um.* part. v. *nundinor.*

【解】交易，貿易.

nundĭn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr. (*nundinae*)

【同】mercor, emo, cauponor.

【解】❶交易，貿易，經商，集群. ❷(fig.)買賣，營利.

【例】❶senatorum ordinem pretio *nundinari.* 出賣議員職位.

nundĭn-um. *i.* n. (*nundinus*)

【解】定期集市.

【例】inter *nundinum.* Lucil. 市期間.

nundĭn-us. *a, um.* adj. (*novem dies*)

【解】每九日者.

nunquam. adv. vide **numquam.**

【解】絕不，終不，未嘗，無時.

nunquando. adv. vide **numquando.**

【解】何曾，豈有時.

nunquid. adv. vide **numquid.**

【解】豈是，難道.

nunqu-is. vide **numquis.**

【解】豈有人，何曾有人.

nunquo. adv. vide **numquo.**

【解】豈經某處.

nuntĭ-a. nuncĭ-a. *ae.* f.

【解】報告，陳述往事.

【例】historia *nuntia* vetustatis. Cic. 歷史陳述往事.

nuntĭātĭ-o. nuncĭātĭ-o. *ōnis.* f. (*nuntio*)

【解】報告，傳信(傳消息)，報告占卜語.

【例】nos *nuntiationem* habemus. Cic. 我們的職務即預告休咎. *nuntiatio* novi operis. Ulp. 抗議(損害權利)之(新)工程.

nuntiāt-or. nunciātor. *ōris.* m.

【解】報信者.

nuntĭ-o. nuncĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】affero, ab aliquo alicui nuntium perfero.

【狀】pertumultuose, quam primum, vere, longe, non dubie, obscure.

【解】❶報告，通知. ❷傳命，宣示，示知.

【例】❶ (*nuntiare*) alicui rem. Cic. 報告某事與人. (*nuntiare*) de aliqua re. Cic. 告知人某事. (passiv. impers. cum prop. infin.) *nuntiatum* erat Romam.. 當時傳說羅瑪.... (passiv. personal.) aquatores premi *nuntiantur*. Caes. 傳說供水徭役被圍攻. ❷ (cum *ut* vel *ne* et subj.) *nuntiatum* est Simonidi, ut prodiret. Cic. 告知西毛尼出來. (cum subj.) *nuntiavit* Pisoni.. veniret. Tac. 傳令皮早前來.

1. nuntĭ-us. *a, um.* adj.
【解】報告，傳信者.
【例】audire rumore *nuntio.* Cic. 謠聞. animi *nuntia* verba. Ov. 言乃心之聲.

2. nuntĭ-us. *i.* m.
【同】tabellarius, cursor, internuntius, rumor.
【形】acerbus, certior, domesticus, verus, falsus, gravis, jucundus, malus, optatissimus, volucer; adversi, fallaces, boni, quotidiani, tristes, varii.
【解】❶ 傳信，報告者. ❷ 新聞，消息. ❸ 報告，通知，諭令，(休書).
【例】❷ *nuntios* mittere. Caes. 遣發報信者. per *nuntium* aliquem certiorem facere. Cic. 遣通信員告知某人. ❷ acerbum *nuntium* alicui perferre. Cic. 將此憂痛之消息通知某人. *nuntium* apporto tibi laetum. 我給你報喜信. ❷ *nuntium* uxori mittere. Cic. 休妻. *nuntium* remittere. Ulp. 離婚.

nūpĕr. nuperrime. adv.
【同】paucis ante diebus; paucis abhinc annis; novissime.
【解】不久，最近，近來.
【例】*nuper*, quid dico *nuper*, imo vero modo. 我說最近更好說方才.

nupt-a. *ae.* f. pl (*nubo*).
【解】婦人(已結婚者).

nuptĭ-ae. *ārum.* f. pl.
【同】matrimonium, nuptiarum dies.
【形】diuturnae, innuptae, legitimae, maritimae, multae, nefariae, terrenae.
【解】婚姻，婚禮，婚筵.
【例】*nuptias* apparare, ordinare, conficere, facere, parare. 准備婚筵. *nuptias* conjungere; *nuptiis* jungi. 結婚. *nuptias* conciliare. 行結婚禮. *nuptias* disturbare. 離婚. *nuptias* fugere, effugere. 逃婚. *nuptiae* non diuturnae. 短期婚姻. *nuptiae* secundae. 再婚. *nuptiae* mixtae. 宗教不同的婚姻.

NUPTA

nuptĭāl-is. *e.* adj. (*nuptiae*)
【解】婚禮者，婚姻者，夫婦者.
【例】faces *nuptiales.* 婚炬. dona *nuptialia.* 結婚禮品.

nuptŭrĭ-o. *īs, īre.* v. intr.
【解】將結婚.
【例】*nupturientes.* 未婚夫妻.

1. nupt-us. *a, um.* part. v. *nubo.*
【解】結婚者，出嫁者.
【例】novus *nuptus.* Plaut. 新婚者. *nupta* senatori. Juv. 嫁與(國會)議員者. *nupta* verba. Plaut. 婚者(女)之言.

2. nupt-ŭs. *ūs.* m.
【解】婚姻，婚禮，婚曲.
【例】*nuptui* tradere. Hier. 許配.

nŭr-ŭs. *ūs.* f.
【同】filii uxor.
【解】兒媳，幼婦.

nusquam. adv. (*ne usquam*)
【同】nullo in loco. X. Usquam.
【解】無處，絕無.
【例】*nusquam* gentium. Cic. 世上無一處. *nusquam* esse. Hor. 去世. *nusquam* non. Plin. 各處.

nūtābĭl-is. *e.* adj. **nūtābund-us.** *a, um.* adj.
【解】動盪，顚簸，不穩固，猶豫者.

nūtām-en. *ĭnis.* n.
【解】動搖，擺動，顚簸.

nūtātĭ-o. *ōnis.* f. (*nuto*)
【解】搖擺，動搖.

nūt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (v. freq. v. inusitat. *nuo*)
【同】vacillo.
【解】❶ 點頭，搖頭示意. ❷ 搖動，搖盪，搖擺.
【例】❷ statua *nutabat.* 態像不穩. (*nutabat*) respublica. Suet. 國勢危殆. Galliae *nutantes.* Tac. 高盧(地)尙未平定.

nūtrĭcāt-ŭs. *ūs.* m. (*nutrico*)
【解】養育，撫養.

nūtrĭcĭ-um. nūtrĭtĭ-um. *i.* n.
【解】撫養，鞠養.
【例】*nutricia* ducere ab.. Arn. 受撫養.

nūtrĭcĭ-us. nūtrĭtĭ-us. *a, um.* adj. (*nutrix*)
【解】撫養，鞠養.
【例】❷ *nutricius* pater. Hier. 鞠養之父. *nutriciae* curae. Arn. 劬勞.

nūtrĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】撫育，乳養.

【例】ea sole *nutricantur*. Varr. 日光使草木生長.

nūtrīc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】nutrio.
【解】養育，撫養.
【例】omnia mundus *nutricatur*. Cic. 世界包羅萬象. eum paupertas *nutricata* est. Apul. 生於貧寒.

nūtrīcŭl-a. *ae.* f. (*nutrix*)
【解】乳母，撫養者.
【例】*nutricula* seditiosorum. 叛黨之媬母.

nūtrīm-en. *inis.* n. **nūtrīment-um.** *i.* n. (*nutrio*)
【同】cibus, alimentum.
【解】食物，營養料.
【例】*nutrimentorum* ejus locus. Suet. 生養之地. reddere *nutrimenta* patri. Fl. 養父之老.

nūtr-īo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum īre.* v. tr.
【同】alo, educo.
【解】❶滋生. ❷照料. ❸(fig.)飼養，蓄養.
【例】❶*nutrit* humus fruges. Curt. 田地生養百穀. ❷*nutrire* corpus. Liv. 養身. ❸(*nutrire*) simultates. Tac. 蓄恨. (*nutrire*) pacem. Tac. 維持和平.

nūtr-ĭor. *īris, ītus sum, īri.* v. dep. tr. vide **nutrio.**

nūtrītĭ-us. *i.* m. (vel) *a, um.* adj. vide **nutrĭcius.**
【解】撫育，鞠養者.

nūtrīt-or. *ōris.* m.
【解】撫養者，培養者.
【例】nemoris *nutritor*. Claud. 培養樹林者.

1. nūtrīt-us. *a, um.* adj. (part. v. *nutrio*)
【解】受撫養者.

2. nūtrīt-ŭs. *ūs.* m.
【解】食物，養料.

nūtr-ix. *īcis.* f.
【同】alumna.
【解】乳母，撫養者.
【例】mater *nutrix*. Inscr. 乳母. gallina *nutrix*. Col. 母鷄，(孵卵鷄).

nūt-ŭs. *ūs.* m.
【同】vis, nisus, gravior significatio, voluntas.
【形】regius.
【解】❶點頭，示意，頤指. ❷物之動向，傾向. ❸(fig.)指揮，命令.
【例】❶ad *nutum* paret. 供人驅使. *nutus* digiti. Tert. (指動)指示. ❷gravia suo *nutu* deorsum feruntur. 重物自動降落. ❸*nutus* legum. Cic. 律令. ejus *nutu* omnia reguntur, fiunt. 一切事物受其指揮. *nutibus* facta confessio. 用手勢等姿態(拊胸...)(代替言語)告明罪過.

nux. *nŭcis.* f.
【解】有壳之果，胡桃，杏仁，核桃樹，杏樹.
【例】castoneae *nuces*. Virg. 栗子. *nux* Graeca. Macr. 杏仁. *nucem* frangere. 破碎果核.

nyctĭcŏr-ax. *ăcis.* m.
【解】夜鳥(貓頭鷹).

nymph-a. *ae.* f. **nymph-ē.** *ēs.* f.
【解】仙女，森林，海洋，泉源之神仙，蛹虫.
【例】*nymphae* Libethrides. Virg. 仙女. esse in *nympha*. Plin. 蛹虫.

O

1. o.
❶ 羅瑪第十四字母.
❷【簡】O. (vel Ω) ωμεγα. A. (αλφα) Ω. (ωμεγα) principium et finis. 始終.
O. = omnis, optimus. ossa, etc.

2. o. interj.
【解】吁噫，嗚呼，呼喚，呼求；表示願望，驚駭，喜怒，哀樂....
【例】(cum vocativ.) *o* mi Furni. Cic. 吁吾之福而尼！ *o* fortunate adulescens. Cic. 吁幸福少年！ *o* conservandus civis. Cic. 吁當保衛之公民. (cum accusat.) *o* istius nequitiam singularem! 吁此人出色之卑劣乖張！

ŏb. praep. cum accus.
【同】propter, ante.
【解】❶ 在前. (raro). ❷ 因爲. (緣由). ❸ 交換，代替.
【例】❶ *ob* oculos versari. Cic. 輾轉目前. *ob* oculos habere aliquid. Plaut. 置於目前. *ob* Romam legiones ducere. Enn. 陳兵羅瑪. ❷ *ob* eam rem, *ob* eam causam. 爲此緣故. *ob* amicitiam servatam. Cic. 爲保持友誼. *ob* hoc, *ob* illud, *ob* eam rem. Cic. 爲此，爲彼，爲此事. ❸ pecuniam *ob* rem judicandam accipere. Cic. 爲判案接受賄賂. *ob* asinos ferre argentum. Plaut. 帶款償驢價.

1. ŏbaerāt-us. *a, um.* adj. (*ob aes*). *-tior.*
【同】aere alieno obligatus, obstrictus, demersus, debitor.
【解】負債，欠債者.
【例】*obaerati* debitores. 無力清償的債務人.

2. ŏbaerāt-us. *i.* m.
【解】負債人.

ŏbambulātī-o. *ōnis.* f.
【同】inambulatio.
【解】徘徊，漫遊.

ŏbambŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】❶ 漫遊，散步，環行. (cum dat.) ❷ 來回逡巡，徘徊，飄泊.
【例】❶ *obambulare* in herbis. Ov. 散步草原上. ❷ *obambulare* gregibus. Virg. 巡視畜群.

ŏbarm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】配備武器，武裝起來.

ŏbăr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】環耕.

ŏbaurāt-us. *a, um.* part. v. *obauro.*
【解】鍍金者.

obbrūt-esco. *escīs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】驚呆，嚇呆，失知覺.

obcaecātī-o occaecātī-o. *ōnis.* f.
【解】瞽目，失明.

obcaec-o. occaec-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】致盲，失明.

obdĭt-us. *a, um.* part. v. *obdo.*
【解】置於前，關閉，封鎖.

obd-o. *ĭs, ĭdi, ĭtum, ĕre.* v. tr. (*ob do*)
【解】置於前，閉塞，封鎖.
【例】*obdere* pessulum ostio. Ter. 插門閂. *obdere* ceras auribus. Sen. 蜜蠟灌耳.

obdorm-ĭo. *īs, īvi,* (vel *ĭi*), *ītum, īre.* v. intr.
【同】dormio, obdormisco, somno consopior, sopore opprimor.
【解】安眠，酣睡.
【例】*obdormīre* in morte. Arn. 安然溘逝. *obdormīre* crapulam. (v. tr.) Plaut. 醉後酣睡.

obdormi-sco. *scīs, vi, scĕre.* v. intr.
【解】入睡，瞌睡.

obdū-co. *cīs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【同】obnubo, obtego, obstruo, oppono. X. Delego.
【解】❶ 引向，引至. ❷ 引於前，引於上. ❸ 遮盖，包裹. ❹ 吸收，吞飲.
【例】❶ (*obducere*) exercitum ad oppidum. Plaut. 引兵至城下. (*obducere*) obsidionem. Enn. 圍攻. ❷ (*obducere*) fossam. Caes. 前面挖壕. (*obducere*) castra vallo. Flor. 環營立柵. (fig.) (*obducere*) tenebras clarissimis rebus. Cic. 使極顯明之事反晦暗不明. *obducta* nocte. Nep. 天色昏黑. ❸ trunci *obducuntur* cortice. Cic. 樹皮包樹

幹. (*obducere*) rubiginem ferro. Plin. 鐵生銹. (poetic.) frons *obducta*. Hor. 面容憔悴. ❹ (*obducere*) venenum. Cic. 飲毒藥.

obductĭ-o. *ōnis.* f. (*obduco*)
【解】遮蓋，掩飾.
【例】*obductio* capitis absit a cive Romano. 羅瑪人(受刑時)不遮頭.

obduct-us. *a, um.* part. v. *obduco.*
【解】遮蔽，掩蓋.
【例】*obductae* nubes tuenti. Virg. 雲遮目. *obducta* vela. Plin. J. 遮以帳幔. humus, *obducta* glacie. Tac. 地面結冰.

obdūrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】堅硬，心硬.

obdūr-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】caelum obduco.
【解】漸硬，變硬，漸不知覺.
【例】*obduruerat* civitatis patientia. Cic. 羅瑪之容忍已漸不知覺. usu et consuetudine *obduruit.* 漸習而不(察覺).

obdūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr.
【同】constanter, aequo animo, perfero, tolero, fero.
【狀】vehementer.
【解】變硬，支持，堅忍.
【例】quare *obduretur* (hoc triduum). Cic. 希望支持三天.

obēdi-ens. *entis.* vide **oboediens.**

obēdĭentĭ-a. *ae.* f. vide **oboedientia.**

ŏbēdio. vide **oboedio.**

ŏbĕlisc-us. *i.* m.
【解】(埃及)下方上尖形之石碑.

ŏb-ĕo. *īs, īvi,* (saepius *ii*), *ĭtum, īre.* v. intr. vel tr.
【同】perago, lustro, tracto.
【狀】audacius, diligenter, flagitiose.
【解】I. intr. ❶ 前往，迎迓，抵禦. ❷ 降落. ❸ 離去，死亡.
II. tr. ❶ 接近，接觸，遇到. ❷ 遊歷，往謁. ❸ 赴任，盡職. ❹ (spec. elocut.) ❺ (poet.) 環繞，鑲嵌.
【例】I. ❶ *obire* ad omnes hostium conatus. Liv. 抵禦敵人各種進攻. ❷ in *obeuntis* solis partibus. Cic. 在西方(日落處). *obeunt* noctesque diesque. Stat. 白天黑夜度過. ❸ (*obiit*) voluntaria morte. Suet. 自殺.
II. ❶ (*obire*) pugnas. Virg. 挺身而鬪. (*obire*) pericula ac labores. Liv. 冒險，任勞. ❷ (*obire*) regiones pedibus. Cic. 步行遊歷各地. ❸ (*obire*) negotium. Cic. 盡職. munus summum *obire.* Cic. 盡己職務. (*obire*) diem Cic. 遵守約定日期. ❹ (*obire*) diem suum. Sulp. 去世(死亡). (*obire*) diem supremum. Nep. 逝世(死亡). morte *obita.* Cic. 死後. ❺ chlamydem limbus *obibat* aureus. Ov. 金邊鑲戎衣.

ŏbĕquĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (cum dativ.)
【解】乘馬巡行，環遊.
【例】castris, (vel castra) *obequitare.* 乘馬巡視軍營.

ŏberr-o. *ās, āvi, ātum. āre* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 漫遊，環遊. ❷ tr. 巡行，通過.
【例】❶ *oberrare* tentoriis. Tac. 徘徊營帳中. *oberrare* in domibus. Plin. 漫遊家園中. ❷ hanc imaginem mentibus *oberrare.* Plin. J. 心中不斷記憶某形象.

ŏbēsĭt-ās. *ātis.* f. (*obesus*)
【解】過於肥胖.

ŏbēs-us. *a, um.* adj. (*ob edo*). *-sissimus.*
【解】肥胖，肥腯，臃腫.
【例】fauces *obesae.* Virg. 咽喉 腫脹. homo naris *obesae.* Hor. 嗅官不靈之人.

ŏbĕund-us. *a, um.* adj. verbal. (*obeo*)
【解】應前往巡行者.

obeuntis. genit. part. *obiens.*

ŏb-ex. *ĭcis.* (vel *jicis,* antiq. nomen *objex*) m. (quandoq. f.)
【解】門欄，門閂，柵欄，障碍.
【例】ferrati portarum *obices.* Tac. 具有鐵柵欄之門. maris claudit nos *objice* pontus. Virg. 海中逆流阻吾等前進. =*obex* gratiae. 聖寵的障碍.

obfirm-o. vide **offirmo.**

obfirmāt-us. vide **offirmatus.**

obfutur-us. *a, um.* part. futur. v. *obsum.*

ŏbhaer-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr. (cum dat.)
【解】羈絆，牽連，附貼.
【例】*obhaerere* in medio flumine. Lucr. 停止中流. navis *obhaerens* vado. Suet. 船擱淺於沙灘. sua pecunia *obhaesit* illis. Sen. 貪戀財富.

ŏbhae-resco. *rescĭs, si, sum, rescĕre.* v. intr. (cum dativ.)
【解】牽連，依戀.

ŏbĭcĭo. vide **objicio.**

ŏbiens. *euntis.* part. v. *obeo.*

ŏbīr-ascor. *ascĕris, ātus sum, āsci.* v. intr. (cum dativ.)
【解】發怒，忿恨.

ŏbīrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】忿怒，怨恨，仇恨.

ŏbīrāt-us. *a, um.* part. v. *obirascor.* v. intr. (cum dativ.)
【解】忿恨者.

ŏbitĕr. adv. (*ob iter,* vide **obviam**)

【同】leviter, tenuiter, mediocriter. X. Perfecte.
【解】❶行路時，順便，乘機. ❷輕淺貌：略過(不注意).
【例】❶ haec tantum *obiter* tractavi; leviter haec tantum egi. 我順便辦理，(附帶辦理)某事. ❷ scientiam *obiter* didicit; litteras primoribus duntaxat labris gustavit. 他略識文字，(學識淺陋).

ŏbĭtūr-us. *a, um.* part. futur. v. *obeo.*

1. ŏbĭt-us. *a, um.* part. v. *obeo.*
【解】遇到，降落，死亡.
【例】morte *obita.* Cic. 去世死去.

2. ŏbĭt-ŭs. *ūs.* m.
【同】occasus, mors.
【解】❶會晤，來到，往謁. ❷隕落，死亡，毀滅.
【例】❶ *obitus* = aditus. 晉謁. siderum *obitus.* 星宿隕落. *obitus* consulum. 總統之死.

objăc-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. (cum. dat.)
【解】在前，在旁，附近.
【例】cumulus sarcinarum *objacet.* 行李堆在近處.

objectāti-o. *ōnis.* f.
【同】exprobratio, objectamen, objectamentum.
【解】譴責，控告.

objectāt-us. *a, um.* part. v. *objecto.*
【解】受譴責，非難者.

objecti-o. *ōnis.* f.
【解】陳列，設難.

object-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *objicio*)
【同】objicio.
【解】❶置於前，抵制，反對. ❷履難，冒險，居間，調處，非難，責讓，譴責.
【例】❶ *objectare* moras. Ov. 遲延. ❷ *objectare* probrum, falsum crimen alicui. 詬辱誣妄人.

object-um. *i.* n.
【解】對象，器物，客觀，客體，歸向，物準，正鵠.
【附】**objectum** morale. 善惡行爲對象. *obj.* mor. extrinsecum. 外在道德，性的對象，(天主命令或禁止，方有善惡之別). *obj.* mor. intrinsecum. 內在道德性的對象 (本質是善是惡故天主命令或禁止). *obj.* mor. absolutum. 絕對的 (在任何情況下，永遠是善或是惡). *obj.* mor. conditionale. 相對的，(有條件的，條件變更，善惡亦變更).
【附】**objectivismus.** 客觀論，客觀主義.

1. object-us. *a, um.* part. v. *objicio.*
【同】oppositus.
【解】置前，置上，對抗，抵制.
【例】*objectare* fores. Liv. 閉門不納. *objectus* fortunae. Cic. 委諸命運. *objectus* invidiae. Plin. 任怨. *objectus* ad omnes casus. Cic. 不拘遇何遭遇.

2. object-ŭs. *ūs.* m.
【解】置前，阻碍.
【例】*objectu* lateris aliquem defendere. 置磚保衛某人. quo repentino *objectu* viso. Nep. 驟覩此星象.

obj-ĭcio. (**obi-icio**). *ĭcis, ēci, ectum, icĕre.* v. tr.
【同】oppono, objecto, exprobro; crimini do, jacio, conjicio; culpam impingo.
【狀】falso, vere, varie.
【解】❶擲前，當前，親冒. ❷置前防衛. ❸陳列，委棄，付諸. ❹透入. ❺譴責，非難，阻礙，駁斥. ❻建議，提議.
【例】❶ (*objicere*) cibum canibus. Plin. 擲食物飼犬. (*objicere*) se hostium telis. Cic. 親冒敵人矢石. *objiciuntur* saepe formae. Cic. 屢次如覩異景. (*objicere*) aliquem morti. Cic. 置人於死地. ❷ (*objicere*) carros pro vallo. Caes. 列車如柵欄 (堵墙). ❸ (fig.) (*objicere*) hominibus feris legatum. Caes. 委棄使者任野人處置. *objici* rei, ad rem. Cic. 付諸某事. se *objicere* in dimicationes. Cic. 獻身作戰. ❹ (*objicere*) alicui furorem. Cic. 使人精神錯亂. (*objicere*) terrorem alicui. Liv. 使人驚懼. ❺ (*objicere*) alicui ignobilitatem. Cic. 詬辱人出身微賤. *objicit* mihi me ad Bajas fuisse. Cic. 他譴責我曾在巴亞城. non tibi *objicio*, quod spoliasti. Cic. 我不詰責你曾掠取.... ❻ (*objicere*) unum ex judicibus selectis. Hor. 自被選法官中提出一人.

objurgāti-o. *ōnis.* f. (*objurgo*)
【同】castigatio.
【形】longior, lenis, necessaria, plena, mediocris, utilis.
【解】譴責，貶責，駁斥，懲戒.
【例】*objurgatio* ne multum acerbitatis habeat. 譴責而不苛虐. *objurgatio* contumelia vacare debet. 貶責而不應詬辱.

objurgātor. *ōris.* m. (*objurgo*)
【同】severus admonitor.
【形】benevolus.
【解】譴責者，非難者，駁斥者.
【例】non est gerendus *objurgator*, qui, quod in altero vitium reprehendit, in eo ipse deprehenditur. 令人難忍者，即自己有過，而責人之過.

objurgātōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】責讓，貶責者.

objurg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】castigo, asperius appello, admoneo.
【狀】vehementer, mediocriter.
【解】❶ 責難，譴責，苛責，貶責. ❷ 懲戒，責罰，懲創.
【例】❶ (*objurgare*) aliquem. 譴責人. (*objurgare*) alicui. 譴責人. (*objurgare*) aliquem rem, (vel) in re, (vel) de re. Cic. 責人某事. (*objurgare*) rem. Cic. 貶責某事. (*objurgare*) verecundiam meam. Cic. 責吾之愼重. (*objurgare*) aliquem quod... (subj.) 責人因.... (*objurgare*) aliquem peccatis. Plaut. 戒人作惡. ❷ *objurgandus.* Sen.

oblangu-esco. *escĭs, i, escĕre.* v. intr.
【解】羸弱，衰弱，消弱.
【例】litterulae meae tui desiderio *oblanguerunt.* 因想念你，我信之字跡亦顯微弱.
【附】**oblationes** fidelium. 教友的捐獻.

oblātr-o. *ās, āre.* v. intr. et tr. (cum dativ. vel cum accus.)
【解】犬吠，狂怒.
【例】*oblatrare* alicui. 怒恨人.

oblāt-us. *a, um.* part. v. *offero.*
【解】奉獻，供給，贈與者.
【例】*oblatum* incendium. Suet. 縱火. *oblatum* furtum. Gaius. 竊取之物.

oblectām-en. *ĭmĭnis.* n.

oblectāment-um. *i.* n. (*oblecto*)
【同】oblectatio, delectatio.
【形】longius.
【解】消遣，娛樂，遊戲.
【例】*oblectamenta* senectutis. 老年之娛樂.

oblectātĭ-o. *ōnis.* f. (*oblecto*)
【同】oblectamentum.
【形】honesta, libera, ingenua.
【解】消遣，閒散，遊戲，娛樂.
【例】interdum *oblectatio* quaeritur. 時而尋求娛樂. *oblectationem* habere. Cic. 感覺興趣. *oblectatio* locorum. Apul. 風景宜人.

oblectāt-or. *ōris.* m.
【解】悅人者.

oblectātōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】悅人者.

oblect-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】delecto.
【狀】commode.
【解】消遣，解悶，悅人，怡情.
【例】(*oblectare*) se aliqua re Cic. 假物消愁. in libris, (in usu libri), in hortulis, se *oblectare.* 讀書治園以自娛. se *oblectare.* Cic. 取樂.

oblēn-ĭo. *īs, īre.* v. tr.
【解】輕減，平息.

oblēvi. perf. v. *oblino.*

oblī-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr. (*ob laedo*)
【解】壓榨，壓碎.
【例】(*oblidere*) collum. Cic. 扼人項. (*oblidere*) animam. Arn. 窒息(扼人咽喉).

oblĭgātĭ-o. *ōnis.* f. (*obligo*)
【同】auctoramentum.
【形】gravis et difficilis.
【解】說話之阻碍，煩難，一連累，株連，一約訂，一義務，責任，債務，債券，職務，義務，職責.
【例】*obligationis* vinculum suscipere. Papin. 許給人，約訂. *obligationem* de se dare. 許給人，約訂. *obligatio* mea; est mei officii; meae sunt partes. 我的義務:即我之職責，我之任務. *obligationem* scriptam habeo; fiduciam teneo. 我有債券，有信託. *obligatio.* 義務. *obl.* positiva. 積極法規. *obl.* negativa. 消極法規. *obl.* moralis. 道德律(直接約束良心). *obl.* mere poenalis. 純刑罰(間接約束良心).

oblĭgāt-us. *a, um.* part. v. *obligo.*
【同】obstrictus, devinctus.
【解】連繫，牽連者，(fig.) 約訂者，有義務者，負責者.
【例】*obligatus* corio. Cornif. 繫於皮袋內. *obligatis* oculis.. Sen. 遮其目. magnopere tibi *obligatus* sum, tibi debeo. 對你，我有應盡義務.

oblĭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】obstringo, in perpetuum obligo, devincio, adstringo, religo, alligo.
【狀】in perpetuum, nusquam, valde.
【解】❶ 束縛，紮束，連繫. ❷ (fig.) a) 約束，許下，約訂. b) 抵押. c) 强迫負債.
【例】❶ (*obligare*) vulnus. Cic. 紮傷. (*obligare*) crus fractum. Plaut. 細起折斷之腿. ❷ a) (*obligare*) se nexu. Cic. 約訂. (*obligare*) aliquem sibi liberalitate. Cic. 以慷慨好施籠絡人. *obligatus* alicui. Cic. 對人有應盡之責. *obligari* foedere. Liv. 約訂. (*obligare*) fidem suam. Cic. 許下. b) fortunas suas *obligaverunt.* Cic. 抵押自己財產. c) se *obligare* scelere, (vel) *obligari* fraude. 自負其咎.
【註】❶magnopere me tibi *obligabis.* 你對我非常慷慨. ❷ *obligo* me; (fidem meam do). 我約訂. ❸ *obligatur* ex promisso. 當履行諾言. tenetur promisso. 當履行諾言.

oblĭgūr-ĭo. (**obligurr-ĭo**). *īs, īre.* v. intr.

【同】ligurio, devoro.
【解】浪費，吞食.
【例】fortunas suas *obligurire*; (patrimonia profundere). 蕩盡自己財產.

oblīmāt-us. *a, um.* part. v. *oblimo.*
【同】limo pinguis.
【解】覆泥土者.
【例】Nilus *oblimatos* agros relinquit. 尼羅河留淤泥於田中.

oblīm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ob limus*)
【解】掩以泥土，填塞.
【例】*oblimare* mentes. Claud. (泥土) 令茅塞子之心.

oblīn-io. *īs, ū, ītum, īre.* v. tr.
【解】塗污，閉塞.

obl-ĭno. *ĭni, ūi,* vel *ēvi, ĭtum, inĕre.* v. tr.
【解】❶ 塗抹. ❷ (in spec.) a) 填塞. b) 塗改. ❸ (fig.) a) 浸染. b) 染污.
【例】❶ *oblitus* cruore et luto. Cic. 沾染泥土血污. ❷ villa *oblita* tabulis pictis. Varr. 別墅(墻壁)飾圖畫. ❸ (*oblinere*) se externis moribus. Cic. 染外方習俗. *oblitus* parricidio. Cic. 犯弑親罪. vita libidine *oblita.* 縱慾生活.

oblīquē. adv. (*obliquus*)
【同】X. Recte.
【解】傾斜，邪僻，彎曲不直貌.
【例】*oblique* ferri. 傾斜.

oblīquĭt-ās. *ātis.* f. (*obliquus*)
【解】傾斜.

oblīqu-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*obliquus*)
【解】斜置，邪行，(橫走)曲折，彎曲.
【例】(*obliquare*) crinem. Tac. 向後挽髮. (*obliquare*) equos. Ov. 撥馬而回. (*obliquare*) oculos. Ov. 側目.

oblīqu-us. (**oblīc-us**). *a, um.* adj.
【同】transversus.
【解】❶ 傾斜，傾側，橫過，邪僻. ❷ 曲折，彎曲.
【例】❶ *obliquo* itinere. Caes. 斜路，(繞道). *obliquo* monte. Liv. 山陂. *obliquo* motu uti. Cic. 由側面推動. ex *obliquo.* Plin. 由側面推動. per *obliquum.* Hor. 傾斜. in *obliquum.* Plin. 傾斜. motu corporis *obliquo.* 身傾斜. ❷ *obliquae* orationes. Suet. 委婉之言論.

oblīs-us. *a, um.* part. v. *oblido.*
【解】窒息，(勒死，絞死)，壓榨.
【例】*oblisis* faucibus, corpora objecta. Tac. 絞死，棄屍.

oblīt-esco. *escĭs, ŭi, escĕre* v. intr. (*ob latesco*)
【解】隱匿.

oblittĕrāti-o. *ōnis.* f.
【解】刮去，勾去，遺失.
【例】*oblitteratio* praeteritorum. Amm. 忘記已往.

oblittĕr-o. oblitĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ob littera*)
【解】刮去，拭去，刪去，滅跡、遺忘，廢除.
【例】si *oblitterentur* conjugia. Tac. 若拆散婚姻. beneficii memoriam *obliterare.* 忘恩.

1. **oblĭt-us.** *a, um.* part. v. *oblino.*
【解】抹油，塗料，鍍.
【例】*oblitus* unguentis, caeno. Cic. 擦香料，塗泥. *oblitus* cibis stomachus. Plin. J. 胃已充滿食物. *oblitam* reddere orationem. Cornif. 過於冗贅之文詞.

2. **oblīt-us.** *a, um.* part. v. *obliviscor.* (in sens. activ. et passiv.)
【解】忘記，遺忘.
【例】*oblitus* fontem hunc esse. Lucr. 忘記在此有泉源. *oblitus* consuetudinis. Cic. (忘記)放棄習慣.

oblīvi-o. *ōnis.* f. (*obliviscor*)
【同】memoriae lapsus.
【形】exigua, perpetua, sempiterna, voluntaria.
【解】忘記，遺忘.
【例】ab *oblivione* vindicare. Cic. 防備忘記. in *oblivionem* negotii venire. Cic. 致忘記某事. *oblivionem* capere matris. Plin. J. 不復認母. peccata *oblivione* omissa. 遺忘未告之罪.
【註】❶ jam *oblivioni* data est. 已忘記. ❷ tot summorum virorum nomina in *oblivione* sunt. 多少大人物已經被人忘記. ❸ laetiores in dies nuntii *oblivionem* tandem inducunt tot malorum. 喜訊使人漸漸忘記已往之患難.

oblīviōs-us. *a, um.* adj. (*oblivio*), *-sissimus.*
【同】immemor. X. Memoria.
【解】❶ 易忘，善忘. ❷ 致忘，使忘.

obli-viscor. *viscĕris, tus sum, visci.* v. dep. (cum genit. et cum accus. pron. deter.)
【同】mihi excidit, ex animo meo excidit, effluit, oblivionem capit, ex memoria depono; alicujus rei memoriam depono, oblivione perpetua deleo; aliquid e memoria delabitur; rei memoria ex animo discedit.
【解】❶ 忘記，遺忘. ❷ 遺棄，不忠.
【例】❶ (*oblivisci*) alicujus, alicujus rei. Cic. 忘記某人某事. (*oblivisci*) mei. Ter. 我不自量. nunquam tui *obliviscar.* 我將常記憶你. (*oblivisci*) injurias. Cic. 忘記不公

平待遇. (*oblivisci*) injuriarum. Nep. 忘記不公平待遇. *obliviscere* tantum tuarum calamitatum. 但不再念想你之不幸. (*oblivisci*) tollere pharetram. Ov. (infin.) 忘記携箭囊. *obliviscebatur*, quid paulo antea posuisset. Cic. 當時忘記不久之前曾寫何事. ❷ *oblitus* instituti mei. Cic. 不忠於我之規定, (度日規律).

oblīvĭ-um. *i.* n. (*oblivio*) (ordinarie in plur.)
【解】忘記, 不想念.
【例】*oblivia* ducere. Hor. 忘記. *oblivia* potare. Virg. 忘記. *oblivia* agere alicujus rei. Ov. 不提念某事.

oblŏc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】租賃.
【例】*oblocare* opera, ad.. 賃爲....

oblŏcūt-or. *ōris.* m.
【解】中斷, 間斷人言者, (搶說, 忤人).

oblŏcūt-us. *a, um.* part. v. *obloquor.*

oblongŭl-us. *a, um.* dimin. *oblongus.*
【解】稍長, 足長.

oblong-us. *a, um.* adj. *-gior.*
【解】延長, 長方形.

oblŏ-quor. *quĕris, cūtus sum, qui.* v. dep. intr.
【同】obstrepo.
【解】❶ 間斷(打斷)人談話, (插嘴). (cum dat.) ❷ (absol.) 抗議, 答辯, 言語牴牾. ❸ 合奏, 伴奏.
【例】❶ totus ei senatus *oblocutus* est. (obstrepebat universus senatus, carpebatque sententiam). 國會全體抗議 (間斷其詞). ❷ *obloquebatur* non meruisse. Gell. 刑中抗議用刑不當. ❸ *obloquitur* numeris septem discrimina vocum. Virg. 以七絃琴伴奏.

obluctāt-us. *a, um.* part. v. *obluctor.*
【解】抗戰, 抵禦者.

obluct-or. *āris, ātus sum, āri* v. intr. (cum dativ.)
【同】obnitor, repugno.
【解】抗戰, 抵禦.
【例】hosti *obluctari*. 禦敵. (fig.) *obluctari* difficultatibus, oblivioni. Curt. 克難(苦鬪), 備忘.

obmōlī-or. *īris, ītus sum, īri.* v. tr.
【解】建築, 營造, (在前, 在對面), 閉塞.
【例】(*obmoliri*) saxa. (對面), 堆積巖石. omnes ad *obmoliendа*, quae ruinis strata erant, concurrunt. Liv. 衆人同築傾頹之墻.

obmurmŭrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】喃喃怨聲, 訾訾誹議聲.

obmurmŭr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (cum dativ.)
【解】唧嘰細語, 怨恨訾議.

obmūt-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】conticesco.
【狀】plane.
【解】瘖瘂, 失聲, 緘默, 無言.
【例】prae stupore *obmutuit*. 驚呆, (呆若木雞). (nunquam) nulla unquam vetustas de te *obmutescet*. 後世總不忘記你. homo loquacissimus repente *obmutuit*. 曉曉多言者, 驟然緘默.

obmūtŭi. perf. indic. v. *obmutesco.*

obnāt-us. *a, um.* part. v. inusit. *obnascor.* (cum dativ.)
【解】生於側, 環生.

obnīs-us. *a, um.* vide **obnixus.**

obnī-tor. *tĕris, sus,* (vel), *xus sum, ti.* v. intr. (cum dativ.)
【同】obsisto, occurro; adversum rem, contra rem tendo.
【解】❶ 依據, 壓下. (cum dat.). ❷ 奮抵, 抗拒, 抵禦.
【例】❶ *obnixo* genu scuto. Nep. 膝依銅牌上. ❷arboris *obnixus* trunco. Virg. 抵禦樹幹. (*obnixus*) muneribus. Tac. 拒受禮品.

obnixē. adv.
【例】*obnixe* rogare. Sen. 懇求. *obnixe* fugere (aliquid). 堅執避免.

obnix-us. (**obnīs-us**) *a, um.* part. v. *obnitor.*
【解】堅決不搖, 依附, 努力抵禦.
【例】*obnixus* trunco. Virg. 抵制樹幹.

obnoxĭē. adv. (*obnoxius*)
【解】謙卑, 怯懦貌.
【例】nihil *obnoxie*. Plaut. 毫不畏懼.

obnoxĭōse. adv.
【解】畏葸貌.
【例】nihil *obnoxiose*. Plaut. 毫不畏懼.

obnoxĭ-us. *a, um.* adj.
【同】subjectus.
【解】❶ 負責, 宜清償者. ❷ 負咎, 連累, 牽連者 .❸ 附屬, 依附者. ❹ 冒, 蹈, 履險者.
【例】❶ (*obnoxius*) alicui. 對人負責. (*obnoxius*) pecuniae creditae. Liv. 宜償債. (*obnoxia*) turpi facto mens. Prosp. 心靈不潔. ❷ animus neque delicto neque lubidini *obnoxius*. Sall. 心靈不受罪惡慾情之掛累者. ❸ (in genere) (*obnoxius*) alicui, alicui rei. Virg. 屬於某人某事者. (*obnoxius*) alicui. 任人自便. *obnoxiis* inimicis. Sall. 仇敵隨你處置. *obnoxia* pax. Liv. 微賤之降服. ❹ (*obnoxius*) irae. Sen. 易怒. corpora *obnoxia*. Plin. 易病之身. flos *obnoxius*. Plin. 嬌嫩之花. *obnoxium* est. (cum infinit.)

有危險性者.

obnūbĭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】雲蔽,(濃雲蔽天).
【例】(*obnubilare*) animum. Apul. 昏迷. (*obnubilare*) haec vitium. Amm. 罪惡掩蔽其優長. (*obnubilare*)serenitatem vultus. Gell. 面容憔悴.

obnū-bo. *bĭs, psi, ptum, bĕre.* v. tr.
【同】obtego.
【解】遮蓋,掩蔽,包裹.

obnuntĭātĭ-o. (**obnunciatĭ-o**). *ōnis.* f.
【同】auguris significatio de periculo imminente.
【解】報凶兆.
【例】*obnuntiatio* consuli. Cic. 給(總統)執政官報凶信. dirarum *obnuntiatio* neglecta. 輕視詛咒.

obnuntĭ-o. (**obnuncĭ-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】nuntio, praenuntio.
【解】宣示不祥之兆,違忤,阻碍.
【例】*obnuntiare* comitiis. Cic. 阻碍民衆集會. *obnuntiare* consuli. Cic. 損害(總統)執政官權利.

obnupt-us. *a, um.* part. v. *obnubo.*
【解】遮蓋,嫁娶者.

ŏboedĭ-ens. (**obedĭ-ens**). *entis.* part. v. *oboedio. -tior, -tissimus.*
【解】服從,順命,屬於權下.
【例】*oboediens* rationi. Cic. 順從理智. *oboediens* ad nova consilia. Liv. 接受新策略. omnia *oboedientia* sunto. Sall. 諸事順爾意.

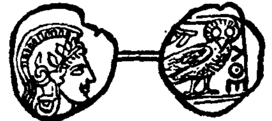
ŏboedĭenter. adv. *-tius, -tissime.*
【解】甘心服從,柔順貌.
【例】*oboedienter* adversus aliquem facere. Liv. 順人要求. id *oboedienter* est curatum. 甘心經管此事.

ŏboedĭentĭ-a. (**obedientĭ-a**). *ae.* f. (*oboediens*)
【同】obtemperatio.
【解】服從,順命.
【例】objicere *oboedientiam.* Cic. 背命,(革命). imperiorum *oboedientia.* Plin. 服從命令.

ŏboed-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre,* v. intr. (*ob audio*)
【同】pareo, audio, obtempero, obsecundo, assentio, dicto pareo, imperium non recuso, monita sequor, dicto audiens, mandata facio; alienae voluntati morem gero, cum aliena voluntatem meam conjungo.
【解】❶ 聽從,聽命. ❷ 順從,順命,俯首,遵守.
【例】❶ (*oboedire*) alicui. 順從某人. *oboediendum* Deo, (intenti ad Deum oboediendum simus). 應聽從天主. ❷ (*oboedire*) magistratibus. Cic. 服從長官. (*oboedire*) alicui ad verbum. Cic. (言聽計從)完全聽信某人. negat se *oboediturum* senatui. 不肯服從國會.

ŏbŏl-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. tr. et intr.
【解】發氣味,吐氣.
【例】*olere* allium. Plaut. 感覺蒜味.

ŏbŏl-us. *i.* m.
【解】古希臘錢名.

OBOLUS

ŏbŏr-ĭŏr. *ĕris, tus sum, īri.* v. dep. intr.
【同】exorior.
【解】發起,發生,出現.
【例】verba temere *oborientia.* Apul. 偶出之言. *oboritur* eis caecitas. Plin. 他們眼目失明.

obort-us. *a, um.* part. v. *oborior.*
【解】發生,發起者.
【例】*obortus* rubus. Gell. 灌木叢生. *oborti* radii. Lucr. 發出光芒. *oborta* sitis. Suet. 始覺口渴.

obrēp-o. *ĭs, si, tum, ĕre.* v. intr.
【同】irrepo.
【狀】extrinsecus.
【解】蠕行,匍匐,蔓延,漸進,滑走.
【例】(*obrepere*) alicui. Plin. 潛至人身邊. (*obrepere*) ad honorem. Cic. 漸得榮位. (*obrepere*) in animos. Cic. 漸入心中. pueritiae adolescentia *obrepit.* Cic. 由童年漸至青年. sensim tibi *obrepit* senectus. 不覺老年漸至.

obreptĭ-o. *ōnis.* f.
【解】襲取,攫取,驀然而至.
【附】**obreptitia** dispensatio ab impedimento. 僞造理由免除限制. 掩飾確實理由的免除限制.

obrept-us. *a, um.* part. v. *obrepio, obrepo.*
【解】被襲取者.

ŏbrĭg-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】漸硬,凍殭. (fig.) 耐勞,操勞.
【例】nive et pruina *obriguere.* 因霜雪而漸冷.

obrōd-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】蛀,四週嚙噬.

obrŏgātĭ-o. *ōnis.* f. (*obrogo*)
【解】立新律廢前律.

obrŏg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】aliam legem rogo, qua prior ab alio lata infirmetur.

【解】(提議)立新法，廢除舊法.
【例】antiquae(lex)*obrogat* nova. Liv. 新法廢除舊法. huic legi *obrogari* fas non est. Cic. 立新法廢除此法，乃大逆不道之事. *obrogare* legibus, (vel) de legibus. Flor. 反對，廢弛法律.

obrōs-us. *a, um.* part. v. *obrodo.*
【解】被咬，被囓噬者.

obrŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr.
【同】operio, sepelio. X. Eruo.
【解】❶ 遮蓋，掩蔽. ❷ 裝載，擔任，加重載. **a)** 埋沒，窒息. **b)** 抑制，壓迫.
【例】❶ (*obruere*) se arena. Cic. 如沙土掩蓋. (*obruere*) ova. Cic. 埋卵地下. (*obruere*) thesaurum. Cic. 隱匿寶藏. (*obruere*) aegros veste. Plin. 用衣服遮蓋病人. ❷ *obrutus* vino. Cic. 醉酒. (fig.) **a)** (*obruere*) aliquem oblivione. Cic. 不復記憶某人. **b)** aere alieno *obrui*. Cic. 債務壓身. magnitudine negotii tanquam fluctu *obruor*. 任大責重，如當洪流.

obruss-a. *ae.* f.
【解】試金，鍊，(fig.) 試練，試金石.
【例】aurum ad *obrussam*. Suet. 純金，(精鍊之金). exigere ad *obrussam*. Sen. 嚴格考試.

obrŭt-us. *a, um.* part. v. *obruo.*
【解】掩埋，藏匿.
【例】*obrutus* terra. Plin. 爲土掩埋. *obrutus* nivibus. Liv. 埋於雪中. *obrutus* cinere ignis. Luc. 藏火灰下. *obrutae* leges. Sen. 廢除的法律.

obsaep-ĭo. (**obsēp-ĭo**). *ĭs, si, tum, īre.* v.
【解】閉塞，封鎖，關閉，圍以籬笆，置柵欄.
【例】*obsaepire* iter ad magistratum. Liv. 閉塞青雲路，(陞官之路). *obsaepire* viam adipiscendi (consulatum). 閉塞應選(總統)執政官之路.

obsaept-us. *a, um.* part. v. *obsaepio.*
【解】封鎖，維護，斷絕.
【例】*obsaepta* viarum. Sil. 斷路.

obscēnē. adv. (*obscenus*), *-nius, nissime.*
【同】turpiter.
【解】不相宜，猥褻，喪廉恥.

obscēnĭt-ās. *ātis.* f. (*obscenus*)
【同】turpitudo.
【解】失禮，無禮，猥褻，淫蕩.

obscēn-us. *a, um.* adj. *-nior, -nissimus.*
【同】turpis.
【解】❶ 不祥，不幸，凶禍. ❷ 不相宜，無廉恥，猥褻，淫蕩. ❸ 不潔，醜陋.
【例】❶ *obscena* dicta. Att. 不祥之言. *obscenae* aves. Gell. 不祥之鳥. ❷ *obscena* dicta. Ov. 猥褻言語. ❸ genus jocandi *obscenum*. 詼諧不潔之言. *obsceni* libri. 淫書.

obscūrātĭ-o. *ōnis.* f. (*obscurus*)
【同】obscuritas.
【形】tanta, magna.
【解】幽暗，模糊，曖昧.
【例】*obscuratio* solis. Quint. 日蝕. *obscuratio* mentis. 曖昧.

obscūrē. adv. *-rius, -rissime.* Cic.
【同】per nebulam, per caliginem. X. Aperte.
【解】闇然不明，隱密，秘密，私下.
【例】non *obscure*. Cic. 昭然，顯然. non *obscure* agam. Cic. 我將公然行事.

obscūrĭt-as. *ātis.* f. (*obscurus*)
【同】obscuratio, tenebrae, caligo, aenigma, X. Lux.
【形】diuturna, maxima, involuta.
【解】晦暗不明，(fig.)神秘，難解，昏花，出身微賤.
【例】*obscuritas* tenebrarum. Tac. 晦暗. *obscuritas* oculorum, (vel) visus. Plin. 双目失明. oratio quae *obscuritatem* affert. 難解之演詞.

obscūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*obscurus*)
【同】lucem eripio, rebus tenebras obduco, obcaeco, inobscuro, caliginem offendo, tenebris involvo, tenebris circumfundo.
【狀】negligenter, sensim, plene.
【解】❶ 遮蔽(日光)，掩藏，蒙蔽. ❷(fig.) **a)** 矯飾，掩蔽，(用假面具). **b)** 用晦暗含蓄語，諱言. **c)** 語音不淸. **d)** (pass.)墮入迷途，隱沒.
【例】❶ *obscurare* aedes vicini. Nep. 使鄰舍黑暗無光. caelum *obscuratur*. 天色昏黑. lumen lucernae *obscuratur*. 燈光不明. ❷ **a)** (*obscurare*) pectus. Plaut. 昏亂其心志. **b)** (*obscurare*) periculi magnitudinem. Cic. 不明說其重大危險. *obscurata* et evanescens memoria. 記憶力薄弱消失.

obscūr-um. *i.* n. (*obscurus*)
【解】黑暗.

obscūr-us. *a, um.* adj.
【同】habens obscuritatem, tenebricosus, spissus, caecus, tortuosus, involutus, latens, opertus. X. Apertus, illustris.
【解】❶ 幽冥，晦暗不明，蒙蔽的，曖昧的. ❷ (fig.) **a)** 難明瞭者. **b)** 不定者. **c)** 不認識者. **d)** 隱密者.
【例】❶ *obscurus* lucus. Virg. 幽邃之森林. jam *obscura* luce. Liv. 天已黃昏. ❷**a)** res *obscurissimas* videre. Cic. 通達極難解之問

題. liber nimis *obscurus*. 過於難解之書. orator *obscurus*. 不易明瞭之演講家. **b**) *obscura* spes. Cic. 希望不定. **c**) Caesaris erat nomen *obscurius*. Caes. 凱撒之名不甚明顯. *obscuro* loco natus. Cic. 出身微賤. homo *obscurus*. 不知名之人. **d**) *obscurum* odium. Cic. 隱恨.

obsĕcrātĭ-o. *ōnis*. f. (*obsecro*)
【同】preces, deprecatio, obtestatio.
【形】gravis, humilis, superba.
【解】懇求，哀求，(另外公禱息神怒).
【例】*obsecratione* uti. 用哀禱. *obsecrationem* repudiare. 拒絕請求.

obsĕcrāt-us. *a*, *um*. part. v. *obsecro*.
【解】受哀求...者.

obsĕcr-o. (**opsĕcr-o**).*ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr.
【同】rogo, oro, obtestor.
【狀】amantissime, magnopere, vere.
【解】❶請求，懇祈，哀求 ❷ 插入(附加)請求式.
【例】❶ (*obsecrare*) aliquem. Cic. 請求某人. (*obsecrare*) ab aliquo. Plaut. 請求某人. (*obsecrare*) precibus. Plin. 虔祈. (*obsecrare*) ut animadvertatis. Sall. 請注意. ❷ *obsecro* te per fratris mortui cinerem, per nomen propinquitatis. 求你因亡兄之名，因血親之名.

obsĕcund-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. intr. (cum dat.)
【解】附和，同意，順從，聽從，擁護， 遵從.
【例】*obsecundare* voluntatibus. Cic. 隨從意願. *obsecundare* jussis. Amm. 遵從命令.

obsĕcūt-us (**obsĕquut-us**). *a*, *um*. part. v. *obsequor*.
【解】承意，服從.

obsēp-ĭo. vide **obsaepio**.

obsept-us. vide **obsaeptus**.

obsĕquēl-a. *ae*. f.
【解】謙讓，恭順，和氣.

obsĕqu-ens. *entis*. part. v. *obsequor*. *-tior*, *-tissimus*.
【解】順從，(屈從人意)，服從，恭順.
【例】*obsequens* voluptati. Ter. 順從慾情. curae *obsequens*. 慇懃操勞，(耕種).

obsĕquenter. adv. (*obsequens*), *-tissime*.
【解】恭順和悅貌.

obsĕquentĭ-a. *ae*. f. (*obsequens*)
【解】和氣，善承人意.

obsĕqui-ae. *ārum*. f. pl.
【解】喪禮，殯儀.

obsequĭōs-us. *a*, *um*. adj.
【同】qui facile obsequitur.
【解】謙讓，恭順，和悅.

obsĕquĭum. *i*. n. (*obsequor*)
【同】indulgentia, officium.
【形】molestum.
【解】❶ 柔順，服從，謙恭，和悅. ❷ 柔媚，卑事. ❸ 聽從.
【例】❶ *obsequium* erga aliquem. Liv. 和悅待人. *obsequium* in aliquem. Cic. 和悅待人. *obsequium* corporis. Cic. 嬌養己身. ❷ pronus in *obsequium*. Hor. 善媚. ❸ exuere *obsequium*. Tac. 革命. *obsequium* capitis. Stat. 低首.

obsĕ-quor. *quĕris*, *cūtus*, (vel) *quutus sum*, *qui*. v. intr. cum dativ.
【同】morem gero, morigeror, gratificor, indulgeo. X. Repugno.
【解】❶ 善承人意，降心服從， 謙讓屈服，任意自便. ❷ (fig.) 屈就，附和.
【例】❶ (*obsequi*) alicui. Cic. 順從人意. (*obsequi*) voluntati alicujus. 善體人意. (*obsequi*) tempestati. Cic. 任風波打擊. (*obsequi*) flumini. Quint. 順流而下. (*obsequi*) fortunae. Caes. 隨命運. de ea re tibi *obsequor*. 對此事我隨你意見. (*obsequi*) imperio. Juv. 服從命令. homini improbo per omnia *obsequitur*. 諸事受惡人唆使. ❷ aes malleis *obsequitur*. Plin. 銅受錘擊. caput manibus *obsequitur*. Quint. 頭隨手指揮.

1. **obsĕr-o.** *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr.
【同】sera imposita occludo.
【解】上閂，關鎖，閉塞.
【例】*obserare* palatum. Cat. 閉口無言. aedes *obseratae*. 封鎖之宮殿.

2. **obs-ĕro.** *ĕrĭs*, *ēvi*, *ĭtum*, *erĕre*. v. tr.
【同】sero, consero.
【解】❶ 播種，種植. ❷ (part. *obsitus* cum ablat.) 滿佈，充滿.
【例】❶ terra frugibus *obserebatur*. 田中播百穀. ❷ loca virgultis *obsita*. 充滿荊棘之地.

observābĭl-is. *e*. adj.
【解】可遵守，可觀察者.

observ-ans. *antis*. part. v. *observo*.
【同】studiosus, cupidus.
【解】恪遵，觀察者，尊敬.
【例】*observantissimus* mei homo. Cic. 最尊敬我之人. *observantissimus* omnium officiorum. Plin. 最勤敏盡職之人.

observanter. adv. (*observans*), *-tius*, *-tissime*.
【解】勤敏，謹慎.

observantĭ-a. *ae*. f. (*observans*)
【同】veneratio, cultus, reverentia.
【形】diligens, perpetua, praesens, summa.

【解】❶注意，觀察. ❷恪守，慓遵，尊敬，順命.
【例】❶ vana *observantia.* 邪法，邪妄之事. ❷ *observantia* est per quam aetate aut dignitate antecedentes colimus et veneramur.尊敬便是敬長,敬老. mea tibi *observantia* nunquam defuit. 我敬你之心從不減退.
【註】**observantia** vana. 斷信行爲.

observātē. adv.
【解】細心，留神.
【例】*observate* animadvertere. Gell. 審愼觀察.

observātĭ-o. *ōnis.* f. (*observo*)
【同】animadversio.
【形】diuturna, constans, longinqua, summa supina.
【解】❶觀察. ❷細心，注意，審愼.
【例】❶ (*observantia*) diuturna peperit artem. 因長期觀察而產生藝術. ❷ (*observantia*) prudentium. Cic. 智者作事審愼.

observāt-or. *ōris.* m. (*observo*)
【解】觀察者，恪守禮規者.

1. observāt-us. *a, um.* part. v. *observo.*
【解】受觀察，恪守，尊崇者.

2. observāt-ŭs. *ūs.* m. (abl. *u*)
【解】觀察，恪守，尊敬.

observĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *observo*)
【解】細察，審視.

observ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】animadverto, noto; speculor, aucupor, ex insidiis capto, in specula sum; legibus obtempero, pareo; colo, veneror, amo.
【狀】aeque, assidue, diligentius, peramanter, perofficiose, valde, stricte, vehementer.
【解】❶觀察，審視. ❷注意，留神. ❸恪守，尊崇.
【例】❶ ubique *observat* me. 各處偵察我. (*observare*) motus stellarum. 觀察星宿之運行. ❷ *observa* hominis consilia. 注意人之謀略. ❸ (*observare*) leges. Cic. 遵守法律. (*observare*) praeceptum. Caes. 遵守令. (*observare*) et colere aliquem, ut alterum parentem. 尊敬人如再生之父.

obs-ĕs. *ĭdis.* f. m.
【形】praecipuus, incolumes, multi.
【解】爲質，抵押，保證者.
【例】*obsides* victis imperare; (dare, mittere accipere *obsides*). 命戰敗者給爲質者.

obsessĭ-o. *ōnis.* f.
【同】obsidio.
【解】圍困，環攻，封鎖.
【例】*obsessio* fori. 圍攻市區.

obsess-or. *ōris.* m. (*obsideo*)
【解】圍攻，覇佔者.
【例】*obsessores* viarum. Fest. 公路打刼者.

obsess-us. *a, um.* part. v. *obsideo.*
【解】受圍攻，受環攻者.
【例】*obsessus* tribunatus. Cic. 不自由之法官. *obsessum* frigore pectus. Ov. 心中顫慄. *obsessae* fauces. Virg. 咽喉臃腫.

obsībĭl-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】呼嘯.

obs-ĭdĕo. *ĭdēs, ēdi, essum, idēre.* v. intr. et tr.
【同】circumsideo, obsessum teneo, fossa et vallo septum teneo; oppugno.
【狀】omnino.
【解】I. intr. 坐於，居住.
II. tr. ❶佔據，覇佔. ❷圍困，圍攻.
【例】I. (*obsidere*) domi. 居家.
II. ❶ *obsident* stagna ranae. Plin. 青蛙佔池塘. dictatura quae *obsederat.* Cic. 侵佔，(壟斷)之總裁. ❷ Romani Numantiam *obsedere.* 羅瑪人圍攻奴瑪城. armis senatum *obsidere.* 圍困國會. *obsessa* urbs et vehementer oppugnata. 被圍之城，被激烈的圍攻. (*obsidere*) alicujus animum. Just. 佔據某人心靈.

obsĭdĭ-o. *ōnis.* f. (*obsideo*)
【同】obsessio.
【解】❶圍攻，圍困，封鎖. ❷拘留，俘虜. ❸ (fig.) 急難，危急.
【例】❶ urbem *obsidione* liberavit. 解城之圍. ab *obsidione* vindicavit. 解城之圍. *obsidione* exemit, eripuit. 解城之圍. *obsidio* sustinenda erit. 繼續圍攻. *obsidionem* continuare. 繼續圍攻. hostes urbem *obsidione* prementes expulit, submovit, fugavit. 驅逐圍城之敵. ❷ in *obsidione* esse, tenere. 被圍困.

obsĭdĭōnāl-is. *e.* adj. (*obsidio*)
【解】圍攻者.
【例】*obsidionalis* corona. Liv. 破城之榮冕.

1. obsĭdĭ-um. *i.* n.
【解】圍攻，(fig.) 陰謀埋伏.

2. obsĭdĭ-um. *i.* n. (*obses*)
【解】爲質.

ob-sīdo. *sīdĭs, sēdi, sessum, sidĕre.* v. tr.
【解】圍攻，侵佔，佔據.

obsignātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】盖章，簽押，封存.

obsĭgnāt-or. *ōris.* m. (*obsigno*)
【解】盖章，署名者，副署.
【例】litterarum *obsignatores* et testes. 文件之署名者及證人.

obsignāt-us. *a, um.* part. v. *obsigno.*
【解】署名者.
【例】*obsignatis* tabulis mecum agis. Cic. (prov.)你以吾署名字據反駁我.

obsign-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】signo, consigno, signum appono, signum imprimo.
【解】❶ 盖章，署名，封存. ❷ (fig.) 印行，封存.
【例】❶ (*obsignare*) epistulam. Cic. 信件盖章. (*obsignare*) testamentum simul cum aliquo. Cic. 遺書上與某人署名. judicum signis testamentum *obsignatum* est. 經法官盖章之遺書. ❷ aliquid *obsignatum* habere. Lucr. 銘刻某事於心.

obs-isto. *istĭs, tĭti, istĕre.* v. intr.
【同】resisto, repugno, occurro, conatum refuto, prohibeo, conatibus obviam eo; conatum comprimo, frango; a conatu repello.
【狀】audacter, malitiose, perniciose, vehementer.
【解】❶ 在前站立，竚立. ❷ 阻礙，對立，抵抗.
【例】❶ *obstitit* intranti turba. Juv. 群衆阻碍進內者. ❷ *obsistere* consiliis alicujus. Cic. 阻止某人之計劃. *obsistere* dolori. Cic. 阻止痛苦. *obsistit* oceanus in se inquiri. Tac. 大洋阻人考察(其奧藴). *obsistit* ne, quominus... (cum subj.)...勿....

obsĭt-us. *a, um.* part. v. *obsero.*
【解】種植，遮盖.
【例】*obsitus* pannis. Ter. 衣服襤褸. *obsitus* squalore et sordibus. Cic. 破衣襤裝.

obsolĕ-făcĭo. *facĭs, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (*obsoleo facio*)
【解】廢止，(使失其效力).

obsolefact-us. *a, um.* part. v. *obsolefĭo.*
【解】vox *obsolefacta* est. Tert. 聲音微弱消失.

obsŏlĕ-fīo. *fĭs, factus sum, fiĕri.* v. pass. v. *obsolefacio.*
【解】衰弱，自謙自卑.

obsŏl-ĕo. *ēs, ēvi, ētum, ēre.* v. intr.
【解】廢止，失效.
【例】enituit in bello, *obsolevit* in pace. Plin. 戰爭時光芒萬丈，平安時蓄光隱輝.

obsŏle-sco. *escĭs, (ē)vi, scĕre.* v. intr.
【同】inveterasco, tenebris vetustatis opprimor. X. Splendeo.
【解】漸失效，廢止，(fig.) 忘記，衰弱.
【例】vetustate, (propter vetustatem) jam *obsoleverat.* 歷久廢止.

obsŏlētē. adv. (*obsoletus*)
【解】舊樣，古式.
【例】*obsoletius* vestitus. Cic. 衣服敝舊.

obsŏlēt-us. *a, um.* part. v. *obsolesco. -tior, -tissimus.*
【同】antiquus, inusitatus, insolens, sordidus.
【解】❶ 破舊，陳腐. ❷ 通用，普通，尋常.
【例】❶ *obsoleta* vestis. Liv. 便服. *obsoletum* tectum. Hor. 破舊房屋. ❷ abjecta, *obsoleta.* 卑微，尋常.

obsōnāt-or. (opsonātor). *ōris.* m. (*obsono*)
【解】準備，供給需用品者，(買辦，厨司).

obsōnāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】饍食，食品.

obsōnĭ-um. (opsonĭ-um). *i.* n.
【同】quidquid cibi ad panem vinumque adjicitur.
【解】食品，餚饌，肉類.
【例】sal ad *obsonium* utilior. Plin. 食鹽爲調味更有益處.

obsōn-o. (opsōno). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

obsōn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】obsonium comparo.
【解】準備食物，供應需用品，烹調肴味.
【例】*obsonare* famem. Cic. (ambulando appetentiam cibi excitare). (散步) 引起食慾.

obsor-bĕo. *bēs, bŭi, ptum, bēre.* v. tr.
【解】吞咽，耗費，蕩盡.

obstācŭl-um. *i.* n. (*obsto*)
【同】impedimentum.
【解】障礙，阻碍，妨礙，罣碍.
【例】opposita *obstacula* perrumpere. 斷開障碍物.

obstātūr-us. *a, um.* part. futur. v. *obsto.*
【解】將阻碍者.

obst-erno. *ernĭs, rāvi, ernĕre.* v. tr.
【解】傾覆，鋪於前.

obstĕtr-ix. *īcis.* f. (*obsto*)
【同】quae opem fert parienti.
【形】fida, peritissima, felix.
【解】產科醫生，穩婆，助產婆.

obstĭnātē. adv. (*obstinatus*), *-tius, -tissime.*
【解】堅持，倔强.
【例】*obstinate* negavit omnia. 堅決否認一切.

obstĭnātĭ-o. *ōnis.* f. (*obstino*)
【解】恒心，剛毅，堅決，執拗.
【例】*obstinatio* sententiae. Cic. 堅持己見. *obstinatio* fidei. Tac. 堅貞，忠實.

obstĭnāt-us. *a, um.* part. v. *obstino. -tior, -tissimus.*

【同】pertinax, pugnax, durus.
【解】恒毅，堅決，剛愎，倔强.
【例】*obstinatissima* virtus. Sen. 堅强不屈. nimis *obstinatus*. 過度固執. *obstinatus* mori. Liv. 堅持到死. voluntas *obstinata*. 意志堅決.

obstĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】執意，堅定，固執.
【例】(*obstinare*) aliquid. 定欲某事. *obstinaverant* animis vincere aut mori. Liv. 心中決定，或戰勝，或死去.

obstipesco. vide **obstupesco.**

obstĭp-us. *a, um.* adj.
【解】傾斜，欹側.
【例】capite *obstipo*. Hor. 低首. cervice *obstipa*. Suet. 彎頸. *obstipum* caput. Cic. 頭傾斜.

ob-sto. *stās, stĭti, (stātum), stātūrus, stāre.* v. intr.
【同】obsisto, officio, impedio.
【狀】vehementer.
【解】❶站在前. ❷阻礙，堵截，斷絕.
【例】❶ si rex *obstabit* obviam. Pl. 若國王迎面而來. ❷ *obstare* a postibus. Stat. 站立門前. ❷ exercitus duo *obstant*. Sall. 兩軍防守，(阻止). *obstantia*. Tac. 阻礙. (cum dat.) sceleri *obstat*. Sall. 阻止作惡. bonis communibus *obstat*. Virg. 阻礙公益. (cum *ad* vel *in*) (cum *quominus, quin, ne*, et subj.) quid *obstat* quominus sit beatus. Cic. 何事阻人享福.

obstrāgŭl-um. *i.* n.
【解】鞋帶.

obstrĕpid-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】喧噪.

obstrĕp-o. *ĭs, ŭi, ĭtum, ĕre.* v. intr. et tr.
【同】obloquor.
【解】I. intr. ❶在前震響，喧嗔，阻擾. ❷鼓噪，喧鬧，(反對某人). ❸ (fig.) 迎面擾亂，騷擾.
II. tr. (passiv.) 受擾亂.
【例】I. ❶ si intrante clamor et plausus *obstrepuerint*. Sen. 若當你進來時，衆人鼓掌歡呼. *obstrepante* pluvia. Liv. 雨聲澎湃. ❷ (*obstrepare*) alicui. Cic. 向某人喧鬧. decemviro *obstrepitur*. Liv. 十人小組被喧嘩之聲阻擾. (*obstrepare*) studiis alicujus. Plin. 阻擾人讀書. ❸ conscientia *obstrepante*, dormire non possunt. Curt. 良心不安不能安眠.
II. *obstrepi* tubarum sono. Cic. 被號聲驚擾. si non *obstreperetur* aquis. Ov. 若此地不受水聲驚擾.

obstrict-us. *a, um.* part. v. *obstringo.*
【解】維繫，羈絆，酖酒，知恩.
【例】*obstrictior* debitor. 知恩之負債人. *obstrictus* voluptatibus. Cic. 酖於晏安.

obstrĭgill-o. *ās, āre.* v. intr. (cum dativ.)
【解】阻礙.
【例】(*obstrigillare*) alicui. 阻擾人.

obstri-ngo. *ngĭs, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr.
【同】devincio, obligo. X. Solvo.
【狀】in perpetuum.
【解】❶束縛，羈絆. 鎖押，維繫. ❷連累，負責. ❸保證，約訂.
【例】❶ (*obstringere*) laqueo collum. Pl. 以繩繫頸. *obstringere*) religione civitatem. 藉敬神禮約束人. ❷ aliquem officiis *obstringere*. Cic. 職物纏身. maximis beneficiorum vinculis *obstrictus*. 頗受恩情之約束. (*obstringere*) aliquem aere alieno; (aere alieno *obstrictus*). Brut. 使人負債. parricidio se *obstringere*. Cic. 負弑父之罪. ❸ (*obstringere*) fidem suam alicui. Plin. 與人約訂.

obstructĭ-o. *ōnis.* f. (*obstruo*)
【同】interclusio.
【形】diuturna.
【解】矯飾，(掩飾)假裝.
【例】*obstructionibus* ventris obnoxius. 便泌症. haec *obstructio* nec diuturna nec obducta. 這種矯飾既不持久，又不愼密.

obstruct-us. *a, um.* part. v. *obstruo.*
【解】建築於前.
【例】*obstructa* saxa. Ov. (河) 隄防堵塞. *obstructa* difficultatibus (cognitio). Cic. 因難關重重而灰心.

obstrūd-o. vide **obtrudo.**

obstrŭ-o. *ĭs, xi, ctum, ĕre.* v. tr.
【同】obsero, obsepio, occludo, oppilo.
【解】❶建築於前. ❷封鎖，塡塞.
【例】(*obstruere*) validum pro diruto novum murum. Liv. 築堅固新墻代拆毀之舊墻. (*obstruere*) portas. Caes. 堵塞門戶. (*obstruere*) vias. Just. 斷路. (*obstruere*) aures. Sen. 塞耳不聞. (*obstruere*) lumina. Inscr. 堵窗. (*obstruere*) omnes aditus hostibus. 斷敵人之各路.

obstrūs-us. *a, um.* part. v. *obstrudo.*
【解】關閉，隱匿.

obstŭpĕ-făcio. *facĭs, fēci, factum, facĕre.* v. tr.
【同】stupefacio.
【解】(fig.) 驚駭，恐怖，驚呆，錯亂，茫然若失.
【例】❶ res inopinata *obstupefecit* omnes.

事出意外，令人驚駭. (nulli non admirationem movit). ❷ malorum assuetudo sensus *obstupefacit*. 習遭不幸，已不感覺驚駭. (sentiendi vim aufert; stuporem inducit, affert, injicit). (感覺麻木).

obstŭpĕfact-us. *a, um.* part. v. *obstupefacio.*
【解】驚駭，茫然.
【例】*obstupefactus* ac perterritus mea diligentia. 因我之慇懃而驚懼.

obstŭpĕ-fīo. *fīs, factus sum, fiĕri.* v. pass. v. *obstupefacio.*
【解】❶ 驚呆，茫然若失. ❷ 驚怖.

obstŭp-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】stupeo, stupesco.
【解】❶ (麻木) 漸失知覺，呆若木雞. ❷ 驚呆，驚恐，驚慌無措.
【例】❶ apes *obstupescunt* potantes. Ter. 蜜蜂飲酒醉迷. ❷ animus timore *obstupuit*. Ter. 心中驚惶. *obstupescent* posteri rerum gestarum magnitudinem. 後世之人將驚奇已完成事業之偉大.

obstŭpĭd-us. *a, um.* adj.
【解】驚惶，驚懼.

ob-sum. (vel **offui**). *ĕs, fŭi, esse.* v. intr. (cum dativ.)
【同】officio, noceo. X. Prosum.
【解】妨碍，損害，虧損. (cum dat.)
【例】*obest* sibi ipse, (suae ipse saluti deest). 損害自己. non modo non *oberat*, sed plurimum proderat. 不但無害，而且極有益.

obsŭ-o. *ĭs, i, (ū)tum, ĕre.* v. tr.
【解】對縫，(周縫)，綴，閉塞.

obsurd-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】sensum audiendi amitto.
【解】漸聾.
【例】aures *obsurdescunt*. 耳漸聾.

obsūt-us. *a, um.* part. v. *obsuo.*
【解】針穿透者，已縫綴者，(閉塞者).

obtect-us. *a, um.* part. v. *obtego.*
【解】遮盖者.
【例】*obtectus* senium. Sil. (以盔)遮白髮.

obtĕ-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】contego, obduco. X. Detego.
【解】遮盖，遮蔽，(fig.) 隱瞞，隱匿.
【例】vitia multis postea virtutibus *obtecta*. 後藉德行掩飾其已往惡習. (*obtegere*) aliquid vestimentis. Phaed. 藏某物於衣下.

obtempĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*obtempero*)
【解】順命，服從.
【例】(*obtemperatio*) legibus. Cic. 服從法律.

obtempĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (cum dativ.)
【同】oboedio, pareo, obsequor.
【狀】diligenter, multum.
【解】遵循，服從.
【例】(*obtemperare*) alicui. Cic. 服從某人. (*obtemperare*) imperio populi Romani. Caes. 屬羅瑪人統制. (*obtemperare*) cupiditati alicujus. 隨某人之慾望.

obten-do. *dĭs, di, tum, dĕre.* v. tr. et intr. (cum acc. vel dativ.)
【同】obduco, praetendo.
【解】❶ 鋪於前，遮於前，抵制. ❷ (fig.) 隱匿，託故推辭.
【例】❶ (*obtendere*) sudarium ante faciem. Suet. 以汗巾遮面. ❷ *obtendi* quasi velis. Cic. 如遮帳幔. (*obtendere*) imbecillitati sanitatis appellationem. Quint. 假稱懦弱為强健.

obtĕnĕbresc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】漸黑暗.

obtĕnĕbro. *ās, āre.* tr.
【解】使晦暗.

1. **obtent-us.** *a, um.* part. v. *obtendo* et *obtineo.*
【解】鋪張於前.
【例】*obtenta* nox. Virg. 天已昏黑. *obtentus* comam. Sen. 蓄長髮.

2. **obtent-ŭs.** *ūs.* m. (*obtendo*)
【解】❶ 鋪張，遮掩. ❷ 託故推辭.
【例】❶ *obtentu* frondis inumbrare. Virg. 青影展開. ❷ sub *obtentu* liberationis. Just. 託解放名義. *obtentum* habere. Tac. 託故.

ob-tĕro. *tĕrĭs, trīvi, trītum, terĕre.* v. tr.
【同】contundo, contero.
【狀】aperte.
【解】踏碎，壓棉，研末，踐踏，輕賤，毀滅.
【例】majorum laudes *obterere*. 敗壞祖先之名譽. (*obterere*) verbis. Liv. 出傷人語. (*obterere*) calumniam. Cic. 駁斥誹謗言語.

obtestātĭ-o. *ōnis.* f. (*obtestor*)
【同】imploratio, obsecratio, deprecatio.
【解】呼神聖作證，呼神聖立誓，禱神，哀禱.

obtestāt-us. *a, um.* part. v. *obtestor.*
【解】呼神作證者.

obtest-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】testor, appello, imploro.
【解】❶ 呼神作證. ❷ 懇祈，禱告神. ❸ 宣誓，公證，宣言.
【例】❶ (*obtestari*) deos. Tac. 呼神. necessitudinem nostram *obtestans*. Brut. 呼籲我們的友誼. ❷ per omnes deos te *obtestor*, ut.. Cic. 因諸神之名我求為....

obtex-o. *ĭs, ŭi, tum, ĕre.* v. tr.
【解】織於前，於上. (fig.) 遮盖，包裹.

obtĭc-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
obtĭc-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. (praesert. in perf.)
【同】 onticeo.
【解】緘默不言.
【例】nugas *obticuisse* meas. Mart. 停止我之詼諧.
obt-ĭnĕo. *ĭnēs, ĭnŭi, entum, ĭnēre.* v. tr. et intr.
【同】impetro, consequor, adipiscor; teneo, vinco.
【狀】diutius, in perpetuum.
【解】❶ 堅持. ❷ 據爲己有，佔據. ❸ 保持，保存. ❹ 固執己見，堅持一說，保守諾言. ❺ 堅持到底，成功，告成. (absol.) ❻ (intr.) 延長，陸續.
【例】❶ *obtinere* aures, (amabo). Pl. 側耳(傾聽). ❷ *obtinere* regnum, principatum. Caes. 佔據王位，首位，(大權). *obtinui* quae volebam. 我獲得吾所欲者. *obtinere* honoris gradum. 獲得榮位. ❸ *obtinere* pristinam dignitatem. Cic. 保持原有地位. ad vocem *obtinendam*. Cic. 爲保持聲音. (*obtinere*) causam. Cic. 勝訴. (*obtinere*) veterem consuetudinem. 保存舊習. ❹ contrarias sententias *obtinere*. Cic. 獲得相反的意見. ❺ nec *obtinuit*. Suet. 未能成功. (cum *ne, ut, quin...*) ❻ ea fama *obtinuit*. Liv. 這意見獲勝.
obti-ngo. *ngĭs, ĭgi, ngĕre.* v. tr. et intr. (*ob tango*)
【同】obvenio.
【解】❶ 遭遇，遇到. ❷ 命運，命中，拈鬮，分配.
【例】❶ si quid *obtigerit*, aequo animo moriar. Cic. 倘遭遇不幸，我平心死去. ❷ quod cuique *obtigit*, id quisque teneat. Cic. 每人應隨其命運. nulli sapere casu *obtigit*. Sen. 智慧非偶然事.
obtorp-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】torpeo, obstupesco.
【解】漸麻木，不能行動.
【例】*obtorpui*. Cic. 我已失感覺. manum *obtorpuisse*. 手已麻木. *obtorpuit* pavore. Liv. 他已驚呆. subactus miseriis *obtorpui*. Cic. 習於受苦，而失去敏感.
obtor-quĕo. *quēs, si, tum, quēre.* v. tr.
【解】用力旋轉，緊束.
【例】collo *obtorto*. Cic. 扼其項. *obtorta* gula. Cic. 扼其咽喉. collum *obtorquere*. A. Vict. 扼其頸.
obtort-us. *a, um.* part. v. *obtorqueo*.
【解】彎曲，旋轉，緊束.
【例】*obtorta* gula. Cic. (內衣) 緊圍其頸項. cardinibus *obtortis*. Petr. 急轉門樞.
obtrectātĭ-o. *ōnis.* f. (*obtrecto*)
【同】calumnia, reprehensio, vituperatio.
【形】domestica, occulta, communis.
【解】誹謗，訕譏，詆訾，嫉妬.
【例】*obtrectatio* laudis. Caes. 損人聲譽. *obtrectatio* invidiae solet lacerare plerosque. 嫉妬的詆毀，慣常損害多人.
obtrectāt-or. *ōris.* m.
【同】calumniator, maledicus, invidus, iniquus.
【解】詆毀，誹謗，訾議者，忌恨者.
【例】*obtrectator* laudum. 毀人名譽者.
obtrectāt-ŭs. *ūs.* m. v. *obtrectatio*.
【解】訕毀，誹謗.
obtrect-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. et intr. (*ob tracto*)
【同】maledico, vitupero, calumnior, dente maledico carpo.
【解】誹謗，訾議，貶責，損人名譽，嫉妬.
【例】(cum dativ.) (*obtrectare*) alicui, alicui rei. Cic. 訾議某人某事. (cum accus.) (*obtrectare*) laudes alicujus. Liv. 損人名譽. *obtrectans* angitur alieno bono. 嫉妬者因他人福利而心憔悴.
obtrītĭ-o. *ōnis.* f.
【解】粉碎，(fig.)懺悔.
1. obtrīt-us. *a, um.* part. v. *obtero*.
【解】搗碎，挫折，輕視.
2. obtrīt-ŭs. *ūs.* m.
【解】踏碎，舂碎.
obtrū-do. (**obstrū-do**). *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr.
【解】推動，强逼，(fig.)閉塞.
【例】*obtrudere* os. Plud. 閉口. nemini *obtrudi* potest. Ter. 不能强人接受. Antonium dominum nobis *obtrusit*. 强逼我們奉安多如主人.
obtruncātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】修削，剪伐.
obtrunc-o. (**optrunc-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】砍伐，斬斷，殺戮，絞殺.
【例】hominem *obtruncari*, (caput abscindi) jussit. 令斬首. puerorum *obtruncat* membra. 磔戮兒童肢體.
obtrūs-us. *a, um.* part. v. *obtrudo*.
obtŭ-ĕor. *ēris, ēri.* v. tr.
【解】對面觀看，注視.
obt-undo. (**opt-undo**). *undĭs, ŭdi, ūsum, (unsum), undĕre.* v. tr.
【同】retundo, perstringo, onero. X. Acuo,

exacuo.
【解】❶ 打擊，推搗，毆打. ❷ 弄鈍，消磨，(raro). ❸ (fig.) 消弱，(使煩惱錯亂).
【例】❶ (*obtundere*)os alicui. Pl. (搗)擊人面. (*obtundere*) pectora. Firm. 拊胸. ❷ (*obtundere*) aciem oculorum, auditum. Plin. 致視聽魯鈍. (*obtundere*) vocem. Cic. 音瘂. (*obtundere*) aures. Cic. 聾. (*obtundere*) aliquem longis epistulis. Cic. 冗長信件使人生厭. non *obtundam* diutius. Cic. 我不願更久討厭. (*obtundere*) aegritudinem. Cic. 解憂.

obtūrāment-um. *i.* n.
【解】窒塞，塞子.
【例】*obturamenta* stagni. Plin. 池塘水閘. *obturamenta* cadorum. Plin. 缸(罎)蓋.

obturb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】擾亂，炫惑，潰散，瓦解，使勞頓生厭.
【例】*obturbare* solitudinem alicujus. 打擾人之靜寂.

obturgesc-o. *is,* (*obtursi*), *ĕre.* v. intr.
【解】臃腫，漸腫.

obtūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】關閉，塡塞.
【例】*obturare* aures legentibus. Hor. 塞耳不聞讀書聲.

obtūse. adv. (inusit.)
【解】*obtusius* videre. Solin. 視官不明.

obtūs-us. (**obtuns-us**). *a,um*.part. v.*obtundo.*
【解】❶ 遲鈍. ❷ 愚昧，魯笨，呆板.
【例】❶ animi acies *obtusior*. Cic. 智力更遲鈍. *optusa* pectora. Virg. 心靈不敏捷. *optusae* aures. Cels. 聽官遲鈍. ❷ *optuso* ingenio esse. Gell. 天資魯鈍.

obtūt-ūs. *ūs.* m. (*obtueor*)
【同】aspectus, conjectus oculorum.
【解】注視，瞻望.
【例】*obtutus* oculorum. Cic. 瞻望. figere *obtutum* oculorum aliquo. 注視某物.

obumbrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】蔭影，暗冥，遮掩，保障.

ŏbumbr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】蔭庇，蔭影，遮蔽，保障.
【例】*obumbrare* sensus. Quint. 感覺. arbor vestibulum *obumbrat.* 樹蔭遮外廳.

obunc-us. *a, um.* adj.
【解】鈎曲，彎曲.

obundātĭ-o. *ōnis,* f.
【解】氾濫，淹沒.

obust-us. *a, um.* part. v. *oburo.*
【解】焚燒，焚燼.
【例】torre armatus *obusto.* Virg. 持火棍. sudes *obusti.* Virg. 火燻木樁.

obvāg-ĭo. *īs, īre.* v. intr.
【解】啼哭.

obvall-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】circumvallo, munio, firmo.
【解】建寨，築壘.
【例】*obvallatus.* Cic. 建寨防守.

obvēl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】覆盖帳幔，遮盖.

obvĕn-ĭo. *īs,* (*vēn*)*i, tum, īre.* v. intr.
【同】obtingo.
【解】❶ 前來，來訪，晉謁. ❷ 轉移，(fig. augur.) 遇到阻碍.
【例】❶ *obvenire* pugnae. Liv. 助戰. hereditas ei opulenta *obvenit.* 獲得豐富財產. occasio quae *obvenit.* Plaut. 遇到的時機.

obversāt-us. *a, um.* part. v. *obversor.*
【解】出現目前，現出.

obversĭo. *onis.* f.
【解】換質.

obvers-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【同】versor, occurro.
【解】站立目前，顯出，顯於目前.
【例】*obversari* vestibulo carceris. Liv. 站立監獄外廳前. *obversari* inter coetus. Tac. 混入群衆中. *obversari* ante oculos. Cic. 呈現目前.

obvers-us. *a, um.* part. v. *obverto.*
【解】轉向.
【例】*obversus* soli. Col. 轉向太陽. *obversus* orientem. Apul. 轉向東方. *obversis* militum studiis. Tac. 兵士表示擁護.

obver-to. *tis, tī, sum, tĕre.* v. tr.
【解】❶ (cum dativ. vel *ad, in* et accus.) 推向. (passiv.) 轉向.
【例】❶ os alicui, navem aliquo *obvertere.* 轉面向人，駛船向.... (*obvertere*)ad undas. Ov. 轉向海浪. (*obvertere*)in hostem. Liv. 轉向敵人.

obvĭam. adv. (*ob viam*)
【解】❶ 途中，旅次相遇. ❷ (fig.) 往迎，抵禦，醫治.
【例】❶ *obviam* alicui fieri. Cic. 迎接某人. *obviam* alicui ire, procedere, prodire, mittere. Cic. 往迎，遣人歡迎. ❷ *obviam* esse alicui. Pl. 往謁某人. cupititati hominum *obviam* ire. Cic. 克治人之偏情. *obviam* infecunditati terrarum. Tac. 治理磽瘠田地.

obvĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (cum dativ.)
【解】迎迓，前往，阻止，救治.

obvĭ-us. *a, um.* adj. (*ob via*)

【同】occurens.
【解】❶(途中)相遇，前往. ❷(fig.)臨近，顯示，迎迓.
【例】❶ *obvium* alicui fieri. Liv. 與人相遇. se gravissimis tempestatibus *obvium* ferre. Cic. 遭遇極强烈之暴風雨. montes *obvii* itineri. Nep. *obvius, obvii*. 逢到之人. classis hostibus in *obvio* est. 艦隊遇敵. verba usu *obvia*. Gell. 習用語. *obvia* comitas. Tac. 藹然可親. rupes *obvia* ventorum furiis. Virg. 狂風暴雨下之巖石.

obvŏlūtōrī-um. *i.* n.
【解】外封.

obvŏlūt-us. *a, um.* part. v. *obvolvo.*
【解】包裹，封存.
【例】*obvolutus* corio. Cornif. 被裹於皮袋中. *obvoluti* crines. Apul. 束髮.

obvol-vo. *vĭs, vi, ūtum, vĕre.* v. tr.
【同】tego, obduco.
【解】包裹，覆盖，掩飾.

occ-a. *ae.* f.
【解】鋤耙.

occaec-o.(obcaec-o). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】excaeco, obscuro.
【解】❶ 使目失明. ❷ 使晦暗不明.
【例】❶ *occaecatus* pulvere effuso hostis. Liv. 敵人因塵土飛揚目不能見. ❷ *occaecatus* cupiditate. Cic. 被慾情炫惑.

occallāt-us. (obcallāt-us). *a, um.* adj.
【解】衰老，萎靡，麻木失知覺.

occall-esco. obcall-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】percallesco, obduresco.
【狀】prorsus, non dubitanter, plane.
【解】漸硬，胼胝，麻木，失知覺.
【例】jam prorsus ad omnem dolorem *occallui*. 我已毫不感覺痛苦. sic mores *occalluere*. Col. 如此品行更壞.

occăn-o. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. intr. (*ob cano*)
【解】吹號筒.

occāsī-o. *ōnis.* f. (*occasum* ex *occĭdo*)
【同】locus, tempus, opportunitas, facultas, causa, ansa, campus, tempus oblatum.
【形】tanta, ampla, amissa, bona, mirifica, oblata; quantae, praeclarae.
【解】機會，時機，時會，便利.
【例】*occasionem* amittere. Cic. 失掉機會. *occasionem* praetermittere, dimittere. Cic. 放棄(不重視)機會. brevis consulendi est *occasio*. Caes. 決策，時機短促. dare *occasionem*, ut.. 供給機會. *occasio* peccati. 犯罪機會. *occasio* remota 遠機會. *occasio* proxima. 近機會.
【註】❶ *occasionem* egregiam habes rem bene (agendi), gerendi. 你有作事非常順便的機會. ❷ *occasionem* ne negligas. 你不要坐失良機. ❸ utere *occasione* oblata. 利用時機. ❹ nullam *occasionem* omittam tibi gratificandi. 不失掉使你愉快的機會. ❺ si *occasio* erit. 若有機會. ❻ tua bona *occasione*. (vulg.) 乘你順便之時. (quod commodo tuo fiat.) ❼ ex *occasione* rei, e re nata. 乘順便機會.
【附】**occasionalismus.** *i.* m. 偶因論，遭際論，機緣論.

occāsūr-us. *a, um.* part. futur. v. *occĭdo.*
【解】跌落.

1. occās-us. *a, um.* part. v. *occĭdo.*
【解】日落.

2. occās-ŭs. *ūs.* m.
【同】obitus, interitus.
【解】❶ 隕落，墮落，(星宿). ❷(fig.) 墜下，傾頹，降落，死亡.
【例】❶ *occasus* solis. Caes. 日落. sol ab ortu ad *occasum* commeans. 自日升至日落. ❷ *occasus* odii. Quint. 停止仇恨.

occātĭ-o. *ōnis.* f. (*occo*)
【解】耙田，鋤土，(鬆土).

occāt-ŏr. *ōris.* m. (*occo*)
【解】耙田者.

occātōrĭ-us. *a, um.* adj. (*occator*)
【解】關於耙田者.

occent-ŭs. *ūs.* m.
【解】鼠吱聲，(不祥之兆).

occept-us. *a, um.* part. v. *occipio.*

occĭd-ens. ❶ *entis.* part. v. *occĭdo.* ❷ *entis.* m. subst.
【同】occasus. X. Oriens.
【解】西方.
【例】in orientis aut *occidentis* solis partibus. 在日昇(東方)，日落(西方)兩處.

occĭdentāl-is. *e.* adj. (*occidens*)
【解】西方者(日落處者).

occīdĭ-o. *ōnis.* f. (*occido*)
【解】殺戮，屠殺.
【例】*occidione* occidere. Cic. Liv. 殲滅，磔. *occidione* caedere. Just. 殲滅，磔. *occidione* occumbere. Tac. 被屠殺.

1. occ-ĭdo. *ĭdĭs, ĭdi, āsum, idĕre.* v. intr. (*ob cado*)
【解】❶ 跌倒，顛仆，傾頹. ❷ 斃命，失敗. ❸ 殞命，墮落.
【例】❶ arbores *occidebant*. Liv. 樹倒. ❷ multi *occiderunt*. Cic. 多人喪命. funditus (plane) *occidimus*. Virg. 我們完全失敗. ❸ solem *occidentem* videre. Cic. 觀日落.

occidente sole. Cic. 日落時. ante solem *occasum*. Pl. 日落以前. (*occidit*) lumen (oculorum) Lucr. 目失明. vita *occidens*. Cic. 暮年.

2. occī-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr. (*ob caedo*)
【同】interficio, interimo, caedo, neco, macto, jugulo, trucido, perimo, vitam eripio, de medio tollo, luce communi privo, necem, mortem affero, morte mulcto, afficio; vitam adimo, vita expello, vitam violo, exhaurio.
【狀】vulgo, nefario, palam.
【解】❶ 擊斃，殺害，致死，殛. ❷ a) 致敗. b) 煩擾.
【例】*occidere* aliquem. Ter. 毆斃某人. *occidere* veneno. Suet. 毒死人. *occidere* se. Cic. (mortem sibi conscivit). 自殺. multi *occisi* sunt, (morte deleti). 多人斃命. *occidendum* se praebuit. 甘心致命 (就死). ❷ *occisa* est res. Plaut. 事情失敗.

occĭdŭ-us. *a, um.* adj. (*occido 1*)
【解】墮落者，西方者，(fig.) 衰老，將終者.
【例】sol *occiduus*. Ov. 落日. sole *occiduo*. Gell. 落日. *occiduae* aquae. Ov. 西洋. *occidua* hora. Calp. 晚間.

occill-o. *ās, āre.* v. tr. (dimin. v. *occo*)
【解】鋤，耙，(fig.) 殺害.

occĭn-o. *ĭs, i,* (vel) *ŭi, ĕre.* v. intr.
【解】鳥啼 (凶兆)，諷詠，謳歌.
【例】si avis *occinuerit*. 若鳥鳴示凶兆.

occ-ĭpĭo. *ĭpĭs, ēpi, eptum, ipĕre.* v. tr. (*ob capio*)
【同】incipio.
【解】❶ tr. 興趣，興辦. ❷ intr. 開始.
【例】❶ (*occipere*) magistratum. Liv. 就職，上任. (*occipere*) regnare. Liv. 即王位，(登極). ❷ dolores *occipiunt*. Ter. 痛苦開始. fabula *occepta* est agi. Ter. 演戲開始，(開幕). *occipiebat* hiems. Tac. 冬季開始.

occĭpĭtĭ-um. *i.* n. **occĭp-ut.** *ĭtis.* n.
【解】項，枕骨，腦後.
【例】post *occipitium* relinquere. Varr. 置諸腦後.

occīsĭ-o. *ōnis.* f. (*occido 2*)
【同】caedes, occidio.
【解】殺戮，屠殺.
【例】*occisio* facta est. 業已屠殺.

occīs-or. *ōris.* m. (*occido 2*)
【例】殺人者，兇手.

occīs-us. *a, um.* part. v. *occido 2.*
【解】被殺者.

occlāmĭt-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】頻呼，喧噪.

occlū-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr. (*ob claudo*)
【同】claudo.
【解】關鎖，封閉，閉塞.
【例】*occludere* fontem. Atta. 塞閉水源. *occludere* linguam alicui. Plaut. 緘人之口. libido *occlusa* est. Ter. 慾火已熄.

occlūs-us. *a, um.* part. v. *occludo.* *-sior, -sissimus.*
【解】關閉者.

occ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】crate occulto, et deprimo jacta in agrum semina.
【解】耙田，破碎土塊.
【例】*occare* segetes. Hor. 耙麥田. *occare* triticum. Plin. 耙麥田. *occare* agrum semina. 耙埋種. *occare* vites. Pall. 耙葡萄園.

occŭb-o. *ās, ŭi, ĭtum, āre.* v. intr. (*ob cubo*)
【解】❶ 倒臥 (於旁)，就寢. ❷ 偃臥，死亡.
【例】❶ (*occubare*) alicui. 臥於人側. ❷ consul morte *occubans*. Liv. (總統) 執政官陣亡.

occŭbŭi. perf. indic. v. *occumbo.*

occŭcurri. perf. indic. v. *occurro.*

occulc-o. (**obculc-o**). *ās, āre.* v. tr. (*ob calco*)
【解】踐踏.
【例】*occulcatus*. Varr. 被踐踏者.

occŭl-o. *ĭs, ŭi, tum, ĕre.* v. tr.
【同】occulto, abscondo.
【解】藏匿，隱瞞，矯飾.
【例】parietum se umbris *occulere*. 隱藏於墻之蔭影下.

occultātĭ-o. *ōnis.* f. (*occulto*)
【解】隱匿，掩藏.
【例】aliae ferae se *occultatione* tuentur. 其他野獸藉隱身自衛.

occultāt-or. *ōris.* m. (*occulto*)
【同】receptor.
【解】隱匿者.
【例】*occultator* latronum locus. 盜藪，(盜窟).

occultē. adv. (*occultus*), *-tius, -tissime.*
【同】abdite, tecte, ex occulto, ex insidiis; per ambages, circuitione. X. Aperte.
【解】隱密，潛然.
【例】ea (res) nunc *occulte* oppugnatur. 此事現今暗中受攻擊.

occult-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *occulo*) (cum accus. et ablat. vel *in* et ablat.)
【同】tego, obtego, contego, celo, recondo,

supprimo, involvo, tenebris obscuro, ab oculis removeo, dissimulo.
【解】藏匿，隱瞞，隱諱.
【例】(*occultare*)sententiam, animi sensus. 隱瞞意見，心情. (*occultare*) se in insulis. Caes.隱匿島上. (*occultare*) aliquid gremio. Petr. 隱藏某事於胸中.

occult-us. *a, um.* part. v. *occulo.-tior, -tissimus.*
【同】latens, abditus, absconditus, reconditus, involutus, abstrusus, tectus, obscurus, tacitus, clandestinus, furtivus. X. Apertus, manifestus.
【狀】consulto, mirabiliter.
【解】❶隱藏者，掩飾者. ❷(fig.) 秘密奧蘊者. ❸(de person.) 矯飾者. ❹(subst. n.) 隱匿(地，事)者. ❺(ut adv.) 在隱處者.
【例】❶ in *occultis* locis. Pl. 在隱密處. *occultum* malum. 隱惡. ❷ *occultiores* insidiae. Cic. 陰謀. res *occultissimas* aperire. Cic. 發露秘密. *occultus* venit. Sall. 潛入. ❸ *occultus* odii. Tac. 隱恨者. *occulti* laetabuntur. Tac. 他們暗中自喜. ❹ in *occultis* et reconditis templi. Caes. 在神殿隱暗處. *occulta*. Cic. 秘密. *occulta* saltuum scrutari. Tac. 偵查森林隱密處. ❺ in *occulto*. Cic. 在隱密處. per *occultum*. Tac. 暗中.
【附】**occulta** compensatio. 暗銷.
【附】**occultismus**. 玄秘主義，秘密教.

occu-mbo. *mbĭs, bŭi, bĭtum, mbĕre.* v. intr. et tr.
【同】obeo, oppeto, fato cado, vitam pono, acquiesco, naturae concedo, vita excedo; e vita discedo.
【狀】honeste.
【解】❶跌倒，倒至. ❷顚仆，死亡.
【例】(*occumbere*) mortem voluntariam. Cic.自殺. pro patria mortem non dubitavit *occumbere*. 毫不猶豫爲本國赴死. ❷ (*occumbere*) morte. Liv. 暴死. (*occumbere*. morti. Enn. 死亡. (*occumbere*)ferro. Ov) 伏誅.

occŭpātĭ-o. *ōnis.* f. (*occupo*)
【同】impedimentum, negotium.
【形】assidua, magna, summa, tanta, recondita, vetus, exquisita, molesta
【解】❶據有，佔據，强佔，侵佔. ❷勤勞，工作，劬勞.
【例】❶ ante *occupatio*. Cic. 預防設難(文). ❷ in maximis *occupationibus*. Cic. 在最艱鉅工作. *occupationes* reipublicae. Caes. 國家公務. *occupationes* quaedam morabantur iter meum. 工作展延我起程日期. *occupationibus* imperii impediri, implicari, distineri. 因帝國公務纏身.
【附】**occupatio.** 先佔.

occŭpāt-us. *a, um.* part. v. *occupo.-tior, -tissimus.*
【同】detentus, districtus, impeditus, implicatus.
【狀】aeque, honeste.
【解】被佔據，被侵佔，被壟斷者，倥偬，事務繁冗者.
【例】*occupatus* lectus. Mart. 已佔之床位. *occupatus* sum, (multis gravibusque occupationibus implicatus). 我很忙，我事務繁冗. *occupatus* non sum, (vacuus a labore sum). 我空閒無事. habere animum *occupatum* in opere, (animus *occupatus*). 因事罣心.

occŭp-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ob capio*)
【同】obsideo, praesidiis interclusum teneo, praesidiis devincio; teneo, usurpo, possideo.
【解】❶首先佔據，獲得，壟斷. ❷據有，佔據，侵佔，(工作，勤勞，不空閒).
【例】❶ quem (locum) quisque *occuparit*. Cic. (在戲院)每人首先佔據的座位. verba *occupare*. Cic. 首先用詞句, omnes alias curas una *occupavit*. Liv. 經營(此)一事在其他諸事之先. (*occupare*) Italiam. Cic. 侵佔義大利. volo ut *occupes* adire. Plin. 我願你先謁見. *occupat* bellum facere. Liv. 急於發動戰爭. ❷ (*occupare*) regnum. Cic. 侵佔王國. tantus timor exercitum *occupavit*, ut.. Caes, 軍心如此驚惶致於.... *occupatus*. (cum *in* et abl.) *occupari* cura. Liv. 操心. *occupari* in ornatis. Liv. 好修飾. in patria delenda *occupati*. Cic. 專心傾覆本國. nostris omnibus *occupatis*. Caes. 吾人各事其事. hostibus opere *occupatis*. Liv. 敵人急於工事.

occurrentĭ-a. *ae.* f.
【解】兩慶辰(兩瞻禮)同日相遇.

occur-ro. *rĭs, ri,* (quandoq. *occucurri*) *sum, rĕre.* v, intr. (*ob curro*)
【同】obviam eo, obviam fio; obsisto, repugno, resisto.
【狀】abundantius, angustius.
【解】I. 趨前. ❶前往，往迎，前來相遇. ❷會晤，謁見，出席. (de pers.)❸遇到，出現. (de rebus) ❹(fig.) 心中呈現，思念. ❺在面前，可能.
II. 敵對. ❶往攻，抵禦. ❷(fig.) 反對，駁斥.
【例】I. ❶ (*occurrere*) alicui venienti.

Caes. 往迎某人. quibuscumque signis *occurrerat*, se aggregabat. Caes. - 遇軍旗便整隊集合. ❷ (*occurrere*) ad concilium, concilio. Liv. 出席會議. ❸ silex *occurrebat*. Liv. 遇到火石，(不能斲削之岩石). ❶(fig.) mihi *occurrebas* dignus eo munere. Cic. 我想你堪受此禮品. *occurrebat* ei mancam praeturam futuram suam. Cic. 他以爲將不能執行巡按任務. duo exercitus deleti *occurrebant*. Liv. 我想被殲滅之兩軍隊. ❺ (*occurrere*) bello. Caes. 應付戰事. (*occurrere*) satietati aurium. Cic. 不致使耳生厭-
II. ❶ (*occurrere*) Fabianis legionibus. Caes. 抵禦法比亞之各師團. ❷ *occurritur* nobis a doctis. Cic. 達人與吾人設難. malevolentiae hominum *occurrere*. 反抗人之惡意.

occursātī-o. *ōnis.* f. (*occurso*)
【同】 studium salutandi, et prensandi eos, a quibus honorum suffragia exspectantur.
【形】 facilis.
【解】 迎合，奉承，(趨勢，附炎)，(和藹，親切).
【例】 vestrae *occursationes*. 你們的和氣迎人.

occurs-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (freq. v. *occurro*)
【解】 屢次往來，迎迓，逢迎，往謁. 一 攻擊，抵抗，阻碍，(fig.) 防備，(cum dat.) 憶起，想念.
【例】 *occursare* numinibus. Plin. J. 屢往神殿，(廟堂). *occursantes* inter se radices. Plin. 根相連結. *occursare* aliquem. (raro). Plaut. 憶起某人.

occursūr-us. *a, um.* part. v. *occurro.*

occurs-ūs. *ūs.* m. (*occurro*)
【解】 迎迓，相遇，會晤. (出場).
【例】 vacuis hominum *occursu* viis. Liv. 路上無行人. rota stipitis *occursu* fracta. Ov. 遇横木而輪折. *occursus* jugi. Plin. 山嶺横臥.

Ocĕān-us. *i.* m. mare magnum.
【同】 mare magnum.
【解】 ❶ 人名：Téthys 之夫，海洋之神. ❷ 海洋，大西洋.
【例】 ❷ mare *Oceanus*. Caes. 大西洋. terra circumfusa illo mari, quod *oceanum* appellatis. 地之週圍有你們所稱之大西洋環繞.

ocellāt-a. *ōrum.* n. pl.
【解】 小石子，(玩物).

ocell-us. *i.* m. (dimin. *oculus*)
【同】 parvus oculus.
【解】 ❶ 小目，(悅人之目). ❷ (transl.) 似目之珠，(心愛之物).
【例】 ❷ *ocelle* mi. 我之小寶寶.

ōcĭ-or. *us.* (genit.) *ōris.* adj. compar. sine positiv.; superl. *ocissimus.*
【解】 迅速，快. (cum infin.)

ōcius. adv. compar. *-ocissime.* superl.
【同】 citius X. Tardius.
【解】 更迅速，更早.
【例】 serius *ocius*. Hor. 遲早.

ŏcrĕ-a. *ae.* f.
【解】 鞾，兵靴，蔽膝，裹腿.
【例】 sinistrum crus *ocrea* tectum. 左腿裹蔽膝.

OCREÆ

ŏcrĕāt-us. *a, um.* adj. (*ocrea*)
【解】 穿兵靴者.

octāv-a. *ae.* f.
【解】 慶辰後之八日慶節.

octāv-a. *ārum.* f. pl.
【解】 八分之一稅.

octāvān-i. *ōrum.* m. pl.
【解】 第八師團兵士.

Octāvĭ-a. *ae.* f. nom. propr. mulier.
【解】 人名：Augustus 總王之姊妹.

Octāvĭ-us. *i.* m. nom. propr, hom.
【解】 人名： 羅瑪多數名人之名：著名者如總王 *Octavius* 後稱 Augustus.
Octavĭ-us. *a, um.* adj.
Octāvĭān-us. *i.* m. *Augustus* 之別名.

octāv-um. adv. (*octavus*)
【解】 ❶ 第八次. ❷ 大八倍. (subst. n.)

octāv-us. *a, um.* adj.
【例】 octava (subaud. *hora*) 第八時 (今之午後兩點鐘).

octāvusdĕcĭm-us. *a, um.* adj.
【解】 第十八.

octiēs. octiens. adv.
【解】 八次.

octingentēsĭm-us. *a, um.* adj.
【解】 第八百.

octingenti. *ae, a.* adj.
【解】 八百.

octĭp-ēs. *ĕdis.* adj. (*octo pes*)
【解】 八足者.

octo. indecl. adj.
【解】 八個.

octōb-ĕr. *ris.* abl. *ri.*

【解】(第八月)今之十月.
【例】kalendae *Octobres*. Cic. 十月朔日(一號). mensis *October*. 十月. *October*. Col. 十月.

octōdĕcim. indecl. (*octo decem*)
【解】(duo de viginti). 十八.

octōgēnārĭ-us. *a*, *um*. adj (*octo geni*)
【解】八十歲者.

octōgēn-i. *ae*. *a*. adj. distrib.
【解】每八十次.

octōgēsĭm-us. *a*, *um*. adj.
【解】第八十.

octōgiēs. octogĭens. adv.
【解】八十次.

octoginta. indecl.
【解】八十.

octōn-i. *ae*, *a*. adj. (distrib.)
【解】❶ 每八個. ❷ 八個.

octōphŏr-ŏn. octăphŏr-ŏn. *i*, n.
【同】lectica, quae ab octo servis gestatur.
【解】八抬轎.

octōphŏr-ŏs. octăphor-os. *on*. adj.
【解】被八人抬者.

octŭāgĭes. octogĭes. adv.
【解】八十次.

octŭāginta. octoginta. indecl. adj.
【解】八十.

octŭplĭcāt-us. *a*, *um*. adj. (*octuplus*)
【解】大八倍者.

octŭpl-um. *i*. n.
【解】八倍.
【例】damnare aliquem *octupli*. Cic. 罰人出八倍款.

octŭpl-us. *a*, *um*. adj.
【解】大八倍者.

ŏcŭlārĭ-us. *a*, *um*. adj.
【解】屬於目者.
i. m. (subst.)
【例】*ocularius* medicus. Caes. 眼科醫生.

ŏcŭlāt-us. *a*, *um*. adj. *-tissimus*.
【解】有目者，目明者，慧眼，顯而易見者.
【例】*oculatus* male. Suet. 患眼疾者. *oculatus* testis. Plaut. 目覩證人. *oculata* die vendere. Plaut. 現款出售.

ŏcŭlĕ-us. *a*, *um*. adj.
【解】目光銳敏者.

ŏcŭl-us. *i*. m.
【同】lumen, acies qua cernimus.
【形】abstinentes, perspicaces, acuti, aperti, caeci, perversi, curiosi, venusti, in cernendo subtiles, lucidi, ignei.
【解】❶ (propr.) 眼目. ❷ (fig.) a) 眷顧，寵愛. b) 珍寶，(瞳孔，眸子)，(枝節，花蕊...). c) 斑點，(豹孔，雀斑)，駢眼.
【例】❶ altero *oculo* capitur. 目眇，(一目失明，獨眼). esse in *oculis* civium. Cic. 在民衆監視下. sub *oculis* omnium. Caes. 在衆人眼前. ante *oculos* esse, positum esse. Cic. 在，置於目前. (*oculos*) effodere, elidere. 挖(抉)眼. (*oculos*) in aliquem conjicere. 注視人. (*oculos*) attollere. 舉目. (*oculos*) dejicere. 垂目. (*oculos*) in se avertere. 令人注目自己. scelus ante *oculos* ponere, statuere. 顯示罪惡. *oculos* ad aliquid adjicere. 理會某物. ❷ a) in *oculis* aliquem ferre. Cic. 鍾愛某人. in *oculis* esse alicujus, (vel) alicui. Cic. 受人寵眷. b) duos illos *oculos* orae maritimae effodere. (=Corinthe, Carthage). Cic. 毀壞海港兩顆珍珠. *oculi* macularum. Plin. 污點，斑點. c) *oculus* mundi. Ov. 太陽.

ōd-a. *ae*. f. **ōdē.** *es*. f.
【解】詩歌，吟詠.

ŏdĕram. imper. v. *odi*.

ōdē-um. (**ōdī-um**). *i*. n.
【同】locus musicis cantibus destinatus.
【解】小型戲臺，音樂廳.

ō-di. *disti*, *dīvi*, *dīsse*. v. tr.
【同】odio habeo, odium rei habeo, odio in aliquem feror, animum habeo alienum.
【狀】acerbe, aperte, clam, impendio, magis, libenter, male, palam, pejus, penitus.
【例】怨恨，憎惡，不喜，畏懼.
【例】hunc *oderam*. Cic. 我恨死人. di me omnes *oderunt*. Ter. 諸神厭棄我. ruta *odit* hiemem. Plin. 芸香(植)不喜冬季.

ŏdĭōsē. adv. (*odiosus*), *-sissime*.
【解】煩惱，憎惡，討厭狀.
【例】*odiose* facis. Plaut. 你使人討厭.

ŏdĭōs-us. *a*, *um*. adj. (*odium*), *-sior*, *-sissimus*.
【同】molestus, odio dignus, invisus, invidiosus.
【解】可恨，可惡，憎嫌，討厭，煩惱.
【例】*odiosus* es. Plaut. 你使人討厭. *odiosa* est consuetudo tua; (acerbus, asper, durus es). 與你往來使人煩惱. omnis arrogantia *odiosa*. 一切驕橫僭越皆係可惡者. *odiosum* est. (cum infin.) 可惡者....

ŏdĭ-um. *i*. n. (*odi*)
【同】invidia, offensa, offensio.
【形】acerbum, apertum, capitale, inveteratum, civile, grave, hostile, immane, incredibile, infestum, injustum, insigne, penitus insitum, intimum, leve, nefarium, populare, pristinum, privatum, publicum

universum.
【解】惱惡，懷恨，厭煩，憎慊.
【例】❶ arrogantia tibi *odium* parit. 自尊自大使人憎慊你. ❷ ille ubique *odium* in te excitat. 彼在各處哎使人惱恨你. (*odiosum* reddere satagit), (*in, erga, adversus*). ❸ magnum *odium* incurri. 他人頗怨恨我. (magnam subii, sustineo invidiam). ❹ *odia* hominum sensim restrinxi. 我漸止息衆人怒恨之心. ❺ *odium* grave in me concepit. 他深深懷恨我. ❻ omnes boni te *odio* habent. 凡公正人皆怨恨你. ❼ *odium* remittere, sorbere, deponere. 息怨. ❽ *odium* renovare, incendere, (augere, inflammare). 重修舊怨. ❾ *odium* effundere. 洩恨. *odium* Dei 恨天主. *odium* sui. 恨自己. *odium* inimici. 恨仇人.

ŏd-ŏr. *ōris.* m.
【同】afflata suavitas odoratu percepta.
【形】suavis, jucundus, teterrimus, nonnullus.
【解】氣味，香味，臭味.—香料，香液. (ord. in pl.)—(fig.) 氣味，色彩.
【例】oris *odor*. Plin. 呼吸臭味. suavitates *odorum* afflantur a floribus. 花吐芬芳. *odores*. 香料. *odorem* non ferre. 不能聞其味. *odor* urbanitatis. Cic. 嫺雅芬芳. est nonnullus *odor* dictaturae. Cic. 帶獨裁氣味，(色彩).

ŏdōrām-en. *ĭnis.* n. **ŏdōrāment-um.** *i.* n.
【解】香料，香液，馥芳.

ŏdōrārĭ-us. ❶ *a, um.* adj. ❷ *i.* m.
【解】❶ 屬香味，香料者. ❷ 製造及販賣香料者.
【例】*odorarius* magister. 製香料師.

ŏdōrātĭ-o. *ōnis.* f. (*odoror*)
【解】嗅覺，聞.

1. **ŏdōrāt-us.** *a, um.* part. v. *odoro.* *-tior, -tissimus.*
【解】薰香，芬芳，香馥.
【例】*odorata* cedrus. Virg. 香柏. *odoratus* capillos. Hor. 香髮. *odoratae* arae. Claud. 佈香祭壇.

2. **ŏdōrāt-us.** *a, um.* part. v. *odoror.*
【解】嗅味，嗅知者.

3. **ŏdōrāt-ŭs.** *ūs.* m.
【同】odoratio.
【解】嗅司(官能). —嗅覺，嗅聞，味，呼吸.

ŏdōrĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*odor fero*)
【解】含香，生香，佈香，散香氣，發香味者.
【例】*odorifera* Arabia. Plin. 產香料之亞拉伯. *odorifera* gens. Ov. 波斯人.

ŏdōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】散香味，吐臭氣，嗅覺.

ŏdōr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*odor*)
【同】olfacio; (transl.) quaero, investigo.
【狀】coram, diligentius, festive, sagacius.
【解】❶ 嗅，覺，聞. ❷ (fig.) 尋覓，追求，貪望，嗅知，偵察.
【例】❶ canes venatici *odorantur* omnia et pervestigant. 獵犬鼻嗅，并追尋(探尋)一切. *odorari* sagacius. Plin. 嗅覺更靈敏. ❷ *odorari* decemviratum. Cic. 追求十人團員職. *odorari* philosophiam. Tac. 玩味哲學.

ŏdōr-us. *a, um.* adj. (*odor*), *-rior, -rissimus.*
【解】❶ 有氣味芬芳者. ❷ 嗅覺慧敏者.

Odyssē-a. *ae.* f. nom. propr. ❶ Homerus 之詩名. ❷ (拉丁) Livius Andronicus. 拉丁詩名.

oecŏnŏmĭ-a. *ae.* f.
【解】處置，整理，佈置，調處，體制，組織，機構，經濟，儉約.

oecŏnŏmĭc-us. ❶ *a, um.* adj.
【解】有法則，有程序，儉約，經濟者.
❷ *i.* m. (subst.)
【解】Xenophon. 之作品.
【例】liber qui *oeconomicus* inscribitur, de tuenda re familiari. 治家之經濟學.

oecŏnŏm-us. *i.* m.
【同】administrator, (curator) rei familiaris; qui rei familiari praeest, qui rei familiaris curam gerit, qui rem familiarem, domesticam administrat.
【解】管家，庶務，司庫，收支員.

oecūmĕnĭc-us. *a, um.* adj.
【解】普世，全世者，大公者.
【例】Concilium *Oecumenicum.* 大公會議.

oec-us. **oec-os.** *i.* m.
【解】大廳，客廳(會客室)，宴會廳，會女賓室.

Oedĭp-ūs. *i,* (vel) *ŏdis.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：Laius 及 Jocaste 之子. Etéocle. 及 Polynice 並 Antigone 之父.

oenŏphŏr-um. *i.* n.
【同】vas vinarium.
【解】酒器，(壺，甕，盆…).

oenŏpōli-um. *i.* n.
【解】酒店.

oesthētĭc-us. *a, um.* adj.
【解】審美者.

oestr-um. *i.* n. **oestr-us.** *i.* m. (*asilus*)
【解】蛩虻(牛蠅)，有螫毒蜂， (fig.) 詩興靈感.

Oesyp-um. *i.* n.
【解】羊毛之油膩.
Oet-a. *ae.* f. (**Oet-e** *es.* f.) nom. propr. montis. 山名:在Thessalie 及 Doride 之間. (Hercule 自焚處).
Oetoe-us. *a. um.* adj.
Oetoe-us. *i.* m.
ŏfell-a. *ae.* f. (dimin. *offa*)
【解】小肉片,(肉糰).
off-a. *ae.* f.
【同】cibi genus forma et figura orbiculata
【解】麵團,肉團,糕餅.
【例】*offae* panis. Col. 餅餽. *offae* adipis. Pall. 脂油塊.
offātim. adv.
【解】細塊,薄塊狀.
offect-us. *a, um.* part. v. *officio.*
【解】遮掩,阻礙.
【例】*offectum* lumen. Lucr. 遮光,(蝕).
offendĭcŭl-um. *i.* n. (*offendo*)
【解】顚躓石,(跌足石),障礙物,阻碍.
offen-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr. et intr. (*ob* inusit. *fendo*)
【同】offensionem affero, injuriam facio, offensioni sum; incurro in rem, laedo.
【狀】graviter, vehementer, paululum. tantulum.
【解】I. intr. ❶ 衝撞,衝突,(cum dat.) 觸礁,(absol.)顚躓. ❷ (fig.) 遇障碍,遭不幸,—錯誤,獲罪. —不利,拂意,不悅,不滿意.
II. tr. ❶ 冲撞,觸碰. ❷ 遇到,獲得. ❸ 損害,傷損. ❹ (fig.)觸忤,惹人不悅.
【例】I. ❶ *offendere* solido. Hor. 觸硬物. *offendere* in cornua. Solin. 受牴. *offendere* in aquis. Ov. 觸暗礁. *offendere* in tenebris. Cic. 黑暗中顚躓. *offendere* ad fortunam. Phaed. 順命運. ❷ naves *offendunt.* Caes. 撞船. multi viri fortes saepe *offenderunt.* Cic. 許多強人屢次戰敗. ipsi *offenderunt,* alios reprehendunt. Cic. 自己有過而譴責他人. (*offendere*) apud aliquem. Cic. 不得人寵幸. (*offendere*) apud plebem. Cic. 使平民不悅. (*offendere*) in aliquo. 不喜某人. *offenditur.*. Cic. 不滿意.
II. ❶ (*offendere*) aliquem genu. Pl. 以膝觸人. ❷ nondum perfectum templum *offenderant.* Cic. 見大殿尙未竣功. ❸ (*offendere*) nares. Lucr. 觸鼻. ❹ (*offendere*) existimationem alicujus. Cic. 傷人榮譽. (*offendere*) aliquem in aliqua re. Cic. (aliqua re). Cic. 在某事上得罪人. (因某事獲罪).
offens-a. *ae.* f. (*offendo*)
【形】magna.
【解】❶ 冲撞,衝突,觸碰. ❷ (fig.) 不舒適,不順利,失寵,獲罪.
【例】❶ nulla dentium *offensa.* Plin. 咀嚼無碍. sine offensione, (*offensa*) corporis. Petr. 身體舒適. ❷ magna in *offensa* sum apud Pompeium. Cic. 在彭伯前我大失寵. subitae *offensae.* Tac. 驟然表示不滿意. *offensas* vindicare suas. Ov. 受辱報復. *offensam* subire. Cael. 失寵. *offensam* contrahere. Suet. 獲罪.
offensātĭ-o. *ōnis.* f. (*offenso*)
【解】觸撞,碰,躓跌,錯誤.
【例】*offensatio* memoriae. Sen. 記憶錯誤.
offensāt-or. *ōris.* m. (*offenso*)
【解】跨空(步),錯誤.
offensĭ-o. *ōnis.* f. (*offendo*)
【同】incommodum, detrimentum, damnum molestia, calamitas, odium, simultas, dissidium, inimicitia.
【形】acerba, non dissimilis, gravis, magna, odiosa, periculosa, popularis, privata, vitiosa, contraria.
【解】❶ 觸撞. ❷ (fig.) a) 不舒適,微恙. b) 失敗,不利. c) 拂意,不悅,不滿意,受刺激. d) 獲罪,觸忤,惹人不悅.
【例】❶ nihil *offensionis* habere. Cic. 毫無障碍. ❷ a) graves solent esse *offensiones* e gravibus morbis, si qua culpa commissa est. 重病後若偶不愼舊病復發慣常嚴重. b) *offensiones* belli. Cic. 戰敗(不利). c) sine *offensione* accipere aliquid. Cic. 接受規諫而不怨恨. d) aliquid *offensionis* habere. Cic. 有拂意事. aliquid *offensionis* vitare. Cic. 避免獲罪. propter *offensionem* judiciorum. Cic. 曲於在法院之失敗,(觸忤),(不利). in *offensionem* Atheniensium cadere. Cic. 因雅典人之不信任.
offensĭuncŭl-a. *ae.* f. (dimin. *offensio*)
【同】offensa.
【解】懊喪,齟齬,反對,獲罪.
【附】**offensivum** bellum. 攻擊戰.
offens-o. *ās, āre.* tr. et intr. (freq. v. *offendo*)
【解】❶ tr. 衝撞,觸碰,衝突. ❷ intr. 猶豫,口吃.
【例】❶ *offensare* caput. Liv. 撞頭,(擊首).
1. **offens-us.** *a, um.* part. v. *offendo.*
【解】被得罪,激怒,拂意,敵視.
【例】animus in aliquem *offensior.* Cic. 更不滿意某人. *offensum* esse alicui. Cic. 討

人厭. *offensa* quies. Mart. 不得安息. *offensus* alicui. Sall. 刺激人，(惹人厭).

2. offens-ūs. *us.* m.

【解】衝突，相撞，相遇.

【例】in *offensu* esse. Lucr. 囉唆人(討厭).

offĕro. *offers, obtŭli, oblātum, offerre.* v. tr. (*ob fero*)

【同】polliceor, profiteor, defero. X. Recuso

【解】❶ 携於前，出示，顯示. ❷ 阻碍，反對. ❸ 呈獻，陳例. ❹ 供應，供給.

【例】❶ *oblata* facultate. Caes. 顯示可能. auxilium ejus *oblatum* est. Cic. 携來援助. tempore *oblato.* Cic. 時機可乘. (*offerre*) alicui spem, metum, gaudium... 使人希望，畏懼，喜樂. ❷ exercitus se ingredientibus fines consulibus *obtulerat.* Liv. 軍隊迎戰侵入境內之(總統)執政官. sceleri Antonii me *obtuli.* 我抵抗安多之惡行. ❸ (*offerre*) telis corpus suum. Cic. 身冒矢石. (*offerre*) se ad mortem, (vel) morti. Cic. 冒死的危險. (*offerre*)se in discrimen pro salute patriae. 爲救國自己冒險. periculis caput suum *offerre.* 冒性命危險. ❹ (*offerre*) beneficium alicui. Caes. 爲人服務. (*offerre*) mortem patri. Cic. 置父親於死地.

offertōri-um. *i.* n.

【解】(獻祭之地)彌撒時奉獻麵酒禮.

offĭcĭāl-is. ❶ *e.* adj. ❷ *is.* m.

【解】❶ 屬義務者，係公務者. ❷ 公務員.

offĭcīn-a. *ae.* f. (*opificina*)

【同】locus operis et quaestus quotidiani.

【解】工場，製造廠，商店，店舖. (fig.) 實驗室，學校.

【例】(*officina*) dicendi. Cic. 修辭訓練所. (*officina*) eloquentiae. Cic. 訓練口才學校. *officinae* aerariorum, tingentium. Plin. 鎔鑄廠，染房. *officinas* armorum exercere. Tac. 製造武器.

offĭcīnāt-or. *ōris.* m.

【解】工人，匠人.

off-ĭcĭo. *ĭcis, ēci, ectum, icĕre.* v. tr. vel intr. (*ob facio*)

【同】noceo, obsum, obsto, obsisto.

【解】I. intr. ❶ 置身於前，攔阻(cum dat.). ❷ (fig.) 阻碍，煩擾.
II. tr. 抑制，妨害.

【例】I. ❶ (*officere*) soli. Cic. 遮日. (*officere*) alicui apricanti. Cic. 阻人曝日光下. ipsi sibi *officiebant.* Sall. 裹足不前. (*officere*) itineri hostium. Sall. 切斷敵人之路. ❷ (*officere*) consiliis alicujus. Sall. 阻止人之計劃. nomini *officiunt.* 損害名譽.
II. *officiuntur.* Lucr. 受阻止. *offecto* lumine. Lucr. 遮蔽光線. (*officere*) proprio colori novum. Petr. 原色上加新色.

offĭcĭōsē. adv. (*officiosus*), *-sius, -sissime.*

【同】amanter, amice.

【解】殷勤，和藹，懇摯，(善周旋).

offĭcĭōs-us. *a, um.* adj. (*officium*), *-sior, -sissimus.*

【同】plenus officii, in quo inest liberalis gratificandi voluntas, humanissimus, in officio diligens, qui cupit omnium inservire studiis.

【狀】summe.

【解】善周旋，殷勤，親善，懇摯者，和藹者.

offĭcĭ-um. *i.* n.

【同】humanitas, studium, benevolentiae significatio, munus, partes, muneris officium.

【形】antiquum, civile, commune, consulare, debitum, diuturnum, domesticum, egregium, gratum, humanum, integrum, liberale, necessarium, maximum, mediocre, novum, obscurum, perpetuum, publicum, quaestorium, quotidianum, sanctum, simplex, singulare, summum,

【解】❶ 職務，任務，職責，職任，官職. ❷ 殷勤，懇摯，服務. ❸ 義務，責任，(本分).

【例】❶ consulum, senatus, imperatoris *officium.* Cic. 執政官(總統),國會,統帥的任務. primum oratoris *officium* est dicere ad persuadendum. Cic. 演說家首先的任務，便是講話爲說服. munus, honor, *officium,* magistratus. 官長的職位，榮銜，任務. *officium* nullum neglexi. 我總不輕視任何職務. ❷ suprema *officia.* Tac. 最後的服務，(殯葬). in aliquem magna *officia* conferre. Cic. 對人表示非常親切. *officio* togae virilis interfui. Plin. 參加著長袍禮. (公民禮服)(加冠禮). *officia* humanitatis. 周旋禮儀. *officium officio* reddidi. 以德報德. ❸ *officio* fungi. Cic. 盡職務. omnia *officia* persequi. Cic. 善盡一切職務. *officia* amicitiae. Cic. (-amoris)友誼的責任. in *officio* esse, manere; aliquem in *officio* tenere. 忠於職守，留任. ad *officium* redire. Nep. 復職.

【註】*officia* sua deferentis formulae. 盡心爲他人服務之說法. nihil non agam tua causa. 爲汝之故我將毫不推辭. tua causa subibo omnia. 爲汝之故我將承當一切. nullum onus aut *officium* recuso. 不辭艱辛. ubique mea tibi *officia* praesto erunt. 在各處我將給你幫忙. mea *officia,* (studia)

nunquam desiderabis. 我之慇懃常使你滿意. polliceor meum studium in omni genere *officii.* 我許在各事上爲你效勞. dabo operam, ut intelligas me neminem esse *officiorum* studiosiorem. 我努力使你曉得無人比我更忠於職守.

offirmāt-us. *a, um.* part. v. *offirmo. -tior,*
【解】堅固，確定，固執，恒心者.
【例】*offirmatior* voluntas. Cic. 更堅決的意志.

offirm-o. obfirm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【解】堅固，確定，堅決，固執.
【例】*offirmare* fores. Apul. 緊閉門戶. *offirmare* animum suum. Plaut. 固執己見. *offirmare* viam. Ter. 堅持主張.

offr-ingo. (obfr-ingo). *ingis, ēgi, actum, ingere.* v. tr.
【解】翻耙，翻耕.

offūcĭ-a. *ae.* f. (*ob fucus*)
【解】脂粉，粉飾.

offūcĭ-ae. *ārum.* f. pl.
【解】欺騙.

offūdi. perf. v. *offundo.*

offŭl-a. *ae.* f. (dimin. *offa*)
【解】小片，小塊，小團，(肉片餅).

offul-cĭo. *cīs, tum, cīre.* v. tr. (*ob fulcio*)
【解】閉塞.

offul-gĕo. *gēs, si, gēre.* v. intr. (*ob fulgeo*)
【解】照耀於前，炫耀人目.

offult-us. *a, um.* part. v. *offulcio.*

offu-ndo. *ndĭs, di, sum, ndĕre.* v. tr. (*ob fundo*)
【同】objicio, offero,
【解】❶ 倒於前，散佈，傳播. ❷ 遮蓋，掩蔽.
【例】❶ caliginem oculis *offundere.* Liv. 雲霧蔽目. incompositis pavorem *offundere.* Liv. 使亂軍恐惶. ❷ *offundi* luce solis. Cic. 日光眩目.

offusc-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】遮掩，使發暗，使憔悴.

offūs-us. *a, um.* part. v. *offundo.*
【解】散佈，流散，遮蓋，掩蔽.
【例】*offusa* oculis religio. Liv. 宗教(壁飾)惹人注目. *offuso* terrore aquilae. (dat.) 使鷹驚恐怖. oculi tenebris *offusi.* V. Max. 濃雲蔽目.

oggann-ĭo. (obgann-ĭo). *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.
【解】煩言，反覆重言，嘮叨不休，叫罵，鼓譟聒耳.

oggannīt-us. *a, um.* part. v. *oggannio.*
【解】嘮叨，聒絮不休，

og-gĕro. (ob-gĕro) *gĕrĭs, gessi, gestum, gerĕre.* v. tr.
【解】置前，供應，獻與.
【例】*oggerere* osculum alicui. Plaut. 狂吻某人.

oh. ohe. oho. interj.
【解】吁，噫嘻，嗚呼，(表示驚訝，叱責，感嘆).

oĭ. interj.
【解】哀哉，悲哉，(表示痛苦).

olĕ-a. *ae.* f.
【形】sempiterna.
【解】橄欖樹，(阿里瓦樹)，橄欖果.
【例】nil intra est *oleam.* Hor. (prov.) (橄欖果無核)，否認明顯眞理.

ŏlĕācĕ-us. *a, um.* adj.
【解】橄欖者，油質者.

ŏlĕagĭnĕ-us. (ŏlĕāgĭn-us). *a, um.* adj.
【解】橄欖者，橄欖色者.

ŏlĕār-is. *e.* adj. (*oleum*)
【解】油潤者.

ŏlĕārĭ-us. ❶ *a, um.* adj. (*oleum*) ❷ *i.* m. (subst.)
【解】❶ 屬油者. ❷ 製油，販油者.
【例】cella *olearia.* Cic. 貯藏油室. *olearia* mola. Isid. 榨油機. *olearius* mercator. Scaevola. 販油商.

Olĕăr-ŏs. Oleăr-us. Oliăr-os. *i.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：在 Egée 海之海島; Cyclades 群島之一.

ŏlĕast-er. *ri.* m.
【解】野橄欖樹.

ŏlĕāt-us. *a, um.* adj. (*oleum*)
【解】油製者.

ŏlĕĭt-as. *ātis.* f. (*olea*)
【解】採橄欖果.

ŏl-ens. *entis.* part. v. *oleo.*
【解】香馥，芬芳，發臭味.
【例】*olens* saccus. Juv. 香囊. ora *olentia.* Virg. 喘息.

1. Olĕn-us. (Olĕn-os). *i.* f. nom. propr. loci. 城名：在 Achaie ， Amalthée 母羊飼養 Jupiter 於該處.
Olenĭ-us. *a, um.* adj.

2. Olĕn-us. (Olĕn-os). *i.* m. nom. propr. hom. 人名： Jupiter之子，變爲石.

ŏl-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. vel tr.
【同】redoleo; odorem spiro, spargo, fundo, afflo.
【狀】bene, male.
【解】I. intr. 含香，飄香，芬芳.
II. tr. ❶ 發味，吐氣. ❷ 報知，指示.

【例】I. sulfure *olere.* Ov. 硫磺氣味. bene *olere.* Cic. 芬芳四射.
II. ❶ (*olere*) crocum. Cic. 鬱金草香味. ❷ verba alumnum Urbis *oleant.* Quint. 言語含有羅瑪乳兒之聲調.

ŏlĕōs-us. *a, um.* adj.
【解】油潤，油質者.

olĕr-a. pl. *olus.*
【解】菜蔬.

ŏlĕrācĕ-us. *a, um.* adj.
【解】菜蔬者.

ŏlēt-um. *i.* n. (*olea*)
【解】橄欖樹秧.

ŏlĕ-um. *i.* n.
【解】橄欖油，油類，角力者擦身之油.
【例】*oleum* camino addere. Hor. 火上加油. ignis gliscit *oleo.* 火加油，則更熾. decus *olei.* Catul. 競賽場之榮耀. *oleum* et operam perdere. Pl. 虛擲光陰，(妄費心血). *oleum* confirmationis. 堅振聖油.

ol-făcĭo. *făcĭs, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (sync. *ole-facio*)
【同】odoror, odorem percipio.
【解】嗅覺，感覺，察知，發現.
【例】(*olfacere*) nummum. Cic. 發覺銀錢. (*olfacere*) sagacissime. Plin. 嗅覺甚靈敏.

olfact-o. *ās,āvi,ātum,āre.* v.freq. v.*olfacio.*
【解】嗅聞，感覺.
【例】*olfactare* caelum. Plin. 呼吸空氣.

olfactōrĭ-um. *i.* n.
【解】香匣，香囊.
【附】*olfactoria* sensatio. 嗅覺.

1 **olfact-us.** *a, um.* part. v. *olfacio.*
【解】嗅聞者.

2. **olfact-ŭs.** *ūs.* m.
【解】嗅聞，嗅司(官能).

ŏlĭd-us. *a, um.* adj. (*oleo*)
【解】發臭氣，惡臭，狐臭，腐爛者.
【例】bene *olidus.* Col. 薰香 (佈香).

ŏligarchĭ-a. *ae.* f.
【解】多人執政制度.

olim. adv.
【同】quondam, patrum memoria, aliquando, jamdudum. X. Nunc.
【解】❶ 往昔，曩者，先前. ❷ 將有時. ❸ 久矣，平日，天長日久.
【例】❶ sic *olim* loquebantur. 昔者人曾言. *olim* ille ardor. V. Fl. 昔日之興奮. ❷ utinam *olim.* Cic. 希望將有一日. ❸ *olim* nescio quid sit otium. Plin. 久矣我不知何為空閒.

ŏlĭt-ŏr. (**holĭt-or**). *ōris.* m. (*olus*)
【解】老圃，園丁，販賣菜蔬者.
【例】*olitorem* pro horto conducere. 雇老圃修治菜園.

ŏlĭtōrĭ-us. (**hŏlĭtōrĭ-us**). *a, um.* adj.
【解】屬菜園，菜蔬者.
【例】forum *olitorium.* Liv. 菜市. *olitorius* hortus. Ulp. 菜園.

ŏlīv-a. *ae.* f.
【同】olea.
【解】❶ 橄欖樹，橄欖樹枝，橄欖果. ❷nom. propr. urbis. 城名： Mauritanie Césarienne 之城.

ŏlīvārĭ-us. *a, um.* adj
【解】橄欖.
【例】*olivariae* molae. Dig. 橄欖榨壓器.

ŏlīvēt-um. *i.* n. (*oliva*)
【同】collis olivis consitus.
【解】橄欖樹園.

ŏlīvĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*oliva fero*)
【解】盛產橄欖者.

ŏlīvĭt-as. *ātis.* f.
【解】橄欖收穫期，收穫橄欖.

ŏlīv-um. *i.* n. (*oliva*)
【解】橄欖油，角力者擦身油.
【例】*olivum* odoratum. Prop. 花露水，(香水).

oll-a. *ae.* f.
【同】denariorum implere ollam.
【解】鍋，釜，甑，甌，罐，壺.
【例】*olla* male fervet. Petr. 鍋者食惡劣.

ollārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】鍋，釜，甑者.
【例】fusor *ollarius.* Inscr. 鑄鍋者.

olle. arch. *ille*: dativ. *olli.*

olli. *ollis.* de **olle** (vel) **ollus. ollul-a.** *ae.* f.
【解】小鍋.

oll-us. *a, um.* (arch.) pro *ille.*

ŏl-ŏr. *ōris.* m.
【解】天鵝，鴻鵠.

ŏlōrīn-us. *a, um.* adj.
【解】天鵝者.

ŏl-ŭs. hol-us. *ĕris.* n.
【同】herba sativa, quae est in usu cibario.
【解】菜蔬.
【例】prandere *olus.* Hor. 午餐用菜. *olera* fastidire. 厭惡菜蔬.

ŏluscŭl-um. (**hŏluscŭl-um**). *i.* n. (dimin. *olus*)
【同】olus minutum.
【解】小菜.

1. **Olympĭ-a.** *ae.* f. nom. propr. loci. 地名：Elide. 在為開競賽遊戲之地.
Olympĭ-us. *a, um.* adj.

Oympĭ-a. *ōrum.* n. pl. 奧林匹遊戲.
Olympĭac-us, *a, um.* adj.
1. **ŏlympĭ-ās.** *ădis.* f.
【解】(希臘之)四年期限，(兩競賽距離期).
—poet. =Lustrum. 羅瑪之五年期限(祭).
2. **Olympĭ-as.** *ădis.* f. nom. propr. hom. 大亞立山之母.
Olympiŏdōr-us. *i.* m.
【解】吹笛者，Epaminondas 之師.
olympĭŏnīc-ēs. *ae.* m.
【解】競賽獲勝者.
Olympĭ-um. *i.* n.
【解】Jupiter 之神殿，在Olympie.
Olympĭ-us. *a, um.* adj. (vide **Olympia**)
1. **Olymp-us.** *i.* m. nom. propr. montis. 山名：在 Thessalie. 及 Macédoine 之間，為神仙居地. (fig.) 天堂.
2. **Olymp-us.** *i.* m. nom. propr. homin. 人名：著名之吹笛者，Marsyas 之徒.
ŏmās-um. *i.* n.
【解】牛腸.
【例】tentus *omaso.* Hor. 牛腸膨脹.
Omber. vide **Umber.**
Ombrĭ-a. vide **Umbria.**
om-en. *ĭnis.* n.
【同】dictum aut factum casu exceptum, quo rei cujuspiam eventus portendi posse videatur.
【形】clarum, detestabile, faustum, triste, malum.
【解】❶預兆，(吉兆，凶兆). ❷祝禱，冀願. ❸婚姻.
【例】❶ *omen* accipio. Cic. 接受預兆. *omen* placet. Liv. 贊成預兆. *omen* facere. Ov. 占卜. malis *ominibus* exire(Roma). Cic. 出羅瑪時，呈現各種凶兆. detestabile *omen.* Cic. 凶兆，(不祥之兆). ❷prosequi aliquem *ominibus* bonis. Cic. 祝某人諸事順利. faustis *ominibus* aliquid prosequi. Cic. 祝某事諸般順利. eo *omine* ut.. Ter. 懷此志願至於.... ❸ prima *omina.* Virg. 第一次結婚.
ŏment-um. *i.* n.
【解】腸膜.
ōmĭnāt-or. *ōris.* m.
【同】qui capit omina.
【解】卜者，測預兆者.
ōminăt-us. *a, um.* part. v. *ominor.*
【解】顯預兆者，預卜者.
ōmĭn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*omen*)
【同】auguror.
【解】占卜，預示，推測，問卜，測兆.
【例】melius *ominare.* Cic. 希望將來更福利. male *ominata* verba. Hor. 凶兆.
ōmĭnōse. adv.
【解】預示不祥，(朕兆).
【例】*ominose* retentus. Ps. Quint. 不幸被拘留.
ōmĭnōs-us. *a. um.* adj.
【解】凶兆者，(不吉祥者).
omiss-us. *a, um.* part. v. *omitto.*
【解】遺棄，遺失，停止者.
【例】*omissis* omnibus rebus. Caes. 停止一切. *omissa* vectigalia. Suet. 豁免賦稅. *omissior* ab re. Ter. 過於不顧(事實)己利. *omissa* cura. Sall. 疏忽.
omi-tto. *ttis, si, ssum, ttĕre.* v. tr. (*ob mitto*
【同】mitto, missum facio, praetermitto, relinquo, praetereo.
【狀】omnino plane.
【解】❶ 遺失，遺棄，捨棄，放鬆，放開，脫離. ❷ (fig.) a) 放縱，放任. 停止，(置之腦後，置之不理). b) 不論，不題，不言.
【例】❶ armis *omissis.* Liv. 放棄武器. hostem non *omittere.* Liv. 不放鬆敵人. ❷ a) *omittere* tristitiam tuam. Ter. 停止你之憂傷. *omittere* tuam iracundiam. Ter. 停止你之忿恚. teneo quam optabam occasionem neque *omittam.* Cic. 我把持絕不放棄我所希望的機會. *omittamus* lugere. Cic. 我們停止悲哀. non *omittere* quominus.. Tac. 不缺(不遺誤).... b) ut *omittam* cetera. Cic. 姑置其他弗論.
omnĭfārĭam. adv.
【解】到處，各方面，各樣，完全.
omnif-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*omnis fero*)
【解】產生各種類者.
omnĭgĕn-us. *a, um.* adj. (*omnis genus*)
【解】名類，各式者.
omnĭmŏdŏ. adv.
【解】各式，各樣.
omnĭmŏd-us. *a, um.* adj.
【解】各式，各類.
omnīnō. adv. (*omnis*)
【同】plane, prorsus, funditus, usquequaque.
【解】❶ 完全，絕然，(絕對). ❷ 總之，綜合. ❸整個，但，惟.
【例】❶ aut *omnino* aut magna ex parte. Cic. 或完全或至少大多數. *omnino* nemo. Cic. 絕對無人. *omnino* non.. 絕然不. malum id vix *omnino* tolletur. 人僅能完全袪除此災禍. res est *omnino* necessaria. 絕對需要之事. ❷ poetae nostri *omninoque* Latinae litterae. Cic. 我們的詩人總之拉丁文學. ❸ erant *omnino* itinera duo. Caes.

僅有兩條路.

omnĭpăr-ens. *entis.* adj. (*omnis pario*)
【解】產生各類者.

omnĭpŏt-ens. *entis.* adj. (*omnis potens*)
【解】全能(萬能)，無所不能.
【例】*omnipotens* regina. V. Fl. (Junon). 萬能之后，(由奧女神). **omnipotens.** (m.subst.) (Jupiter). 萬能者，(由必得神).

omn-is. *e.* adj.
【同】cunctus, universus, quisque, quivis, quis non, summi, infimi, ad unum omnes, totus. X. Nullus.
【狀】omnino.
【解】I. ❶ (數目) 全，各，每. ❷ 一總，一切，全數，全體.
II. ❶ (綜合) 共併合. ❷ (種類) 各種，各類.
【例】I. ❶ *omnis* regio. Cic. 各地(各國). *omnes* cives. Cic. (一總)每一公民. alia *omnia.* Sall. 其他一切. ❷ *omnes.* 一總(人). *omnia.* 一切 (事). *omnia* facere. Cic. 實行一切，(事). ei *omnia* inimica sunt. Cic. 爲他一切皆不順利.
II. ❶ Gallia *omnis.* Caes. 全(整個)高盧地. ❷ *omnis* amoenitas. Liv. 各種娛樂，(快心事). *omnibus* precibus. Caes. 盡力(用各種方式)懇請.

omnisci-ens. *entis.* adj.
【解】全知，(洞悉一切).

omnĭvăg-us. *a, um.* adj. (*omnis vagor*)
【解】飄泊，閒遊，放蕩者.
【例】Diana *omnivaga* dicitur. 人稱狄亞納女神各處漫遊.

Omphăl-ē. *es.* f. nom. propr. (hom.) mulier. 人名：Lydie 之皇后，曾買 Hercule 爲奴隸，人屢繪 Hercule 在她足前紡織之像.

ŏnăg-ĕr. (**onagr-us.** *i.* m.). *ri.* m.
【同】asinus silvester.
【解】❶ 野驢. ❷ 拋石機，(戰具).

ŏnănism-us. *i.* m.
【解】節育.

ŏnĕra. n. pl. *onus.*

ŏnĕrārĭ-a. *ae.* f. (subaud. *navis*)
【解】運輸船，貨船.

ŏnĕrārĭ-us. *a, um.* adj. (*onus*)
【解】載運者，運輸者.
【例】*oneraria* jumenta. Liv. 運輸的家畜.

ŏnĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*onus*)
【解】❶ a) 裝載，馱運，擔任，重壓，苛虐. b) 蓋，堆，積，充盈. c) 加重，增加. ❷ (poet.) 裝置.
【例】❶ a) *onerare* judicem argumentis. Cic. 靠證據說服(屈服)法官. *onerare* aliquem catenis. Hor. 使人入縲絏. b) *onerare* aliquem laudibus. Liv. 頌揚人. *onerare* aliquem voluptatibus. Plaut. 使人沉湎逸樂中. c) *onerare* aliquem malis. Virg. 磨難人. *onerare* provinciam tributis. Suet. 加重某省賦稅. *onerare* aliquid invidia. Liv. 使人嫉憎某事. ❷ (*onerare*) vina cadis. Virg. 裝酒入桶.

ŏnĕrōs-us. *a, um.* adj. (*onus*), *-sior.*
【同】gravis, ponderosus.
【解】重壓，重滯，笨重，難堪，煩重.
【例】*onerosus* stomacho. Plin. 胃難消化之食物.

Onēsĭcrĭt-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：史學家，曾著大亞立山之歷史.

onisc-us. *i.* m.
【解】蚵蚾虫.
【附】**ontogenĭa.** 個體發生學.

ontolŏgĭ-a. *ae.* f.
【解】本體學，實體學.
【附】**ontologicum** argumentum. 本體論的論證. **ontologismus.** 本體論主義，實體論主義.

on-us. *ĕris.* n.
【形】commune, grave, leve, magnum, tantum.
【解】❶ 責任，負擔，載重. ❷ 斤量，重量. ❸ (fig.) a) 煩難事. b) (pl.) 賦稅，職責. c) 費用，消費.
【例】❶ jumentis *onera* deponere. Caes. 卸下牲畜馱子. *onera* ferre. Cic. 負重任. ❷ tanti *oneris* turris. Caes. 如此重量之樓. ❸ a) opprimi *onere* officii. Cic. 負任艱鉅. ne ipse *oneri* esset. Liv. 爲使他避免使人負擔. b) *onera.* 賦稅. *onera* patria. Suet. 父之責任. c) *onera* explicare. Suet. 陳述經濟困難.

ŏnust-us. *a, um.* adj. (*onus*)
【解】❶ 載重，負責. ❷ (fig.) 滿載，多載.
【例】❶ naves *onustae* frumento Cic. 載小麥的船. *onustus* fustibus. Plaut. 被鞭笞. asellus auro *onustus.* 馱黃金的小驢. ❷ *onusti* cibo. Cic. 飽食. ager praeda *onustus.* Sall. 充滿勝利品的田地.

ŏnychĭn-us. *a, um.* adj.
【解】瑪瑙者.
【例】*onychinus* lapis. Hier. 瑪瑙石. *onychina.* (n. plur.) 瑪瑙器.

ŏn-yx. *ychis.* m.
【解】瑪瑙石.

ŏpācĭt-as. *ātis.* f. (*opacus*)
【解】樹蔭，蔭影.

ŏpāc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*opacus*)
【同】obscuro.

【解】蔭蔽，(蔭庇)遮蔭.
【例】*opacat* lanugo genas. Pacuv. 頰上初生髯. *opacat* tempora pinus. Sil. 松枝遮兩鬢.

ŏpāc-us. *a, um.* adj. *-cior, -cissimus.*
【同】obscurus, umbrosus. X. Apricus.
【解】蔭影下者，蔭蔽，樹叢，茂林下，幽暗，蔭密者.
【例】*opacum* frigus. Virg. 蔭凉. in *opaco.* Plin. 在蔭影下. *opaca* ilex. Virg. 蔭翳的橡樹. *opaca* nubes. 濃雲. *opaca* locorum. Virg. 幽暗之處. *opaca* loca. 幽暗之處.

ŏpăl-us. *i.* m.
【解】蛋白石，(貓眼石).

ŏpell-a. *ae.* f. (dimin. *opera*)
【解】小工作，小工程.

ŏpĕr-a. *ae.* f. (*opus*)
【同】studium, labor, cura, industria.
【形】egregia, forensis, fortis, fidelis, gratior, insignis, non mediocris, melior, militaris, opportuna, publica, singularis, summa, tenuis; gratissimae, mercenariae, pulcherrimae, urbanae.
【解】**I.** ❶ 工作，勞作，操作，勤勞. ❷ 服務，服役，職務. ❸ (concr.) 一日工作，勞工，職工，工藝，傭工.
II. ❶ 經心，辛苦，專務. ❷ 特別用法. ❸ 可能者，自便的工作.
【例】**I.** ❶ sine hominum *opera.* Cic. 無人工作. multam *operam* amicis praebere. Cic. 多援助朋友. *opera* alicujus uti. Caes. 賴人援助. *operae* cotidianae. Cic. 每日工作. ❷ *opera* benigne fit alicui. Cic. 甘心助人. *operae* et officia. Cic. 每日工作. *operam* malam alicui dare. Plaut. 損害人. ❸ **operae,** *arum.* f. pl. 職工. puerilis una *opera.* Col. 兒童之一日工作. *operae* theatrales. Tac. 戲場之鼓掌喝彩者(啦啦隊).
II. ❶ *operam* dare virtuti. Cic. 勤於修德. *operam* dare Moloni. Cic. 勤讀毛洛作品. *operam* perdere. Cic. 徒勞. (cum *ut* vel *ne* et subj.) ❷ mea, tua *opera*... 因我之勞力，賴你的費心. dedita, (data) *opera.* Cic. 計劃，圖謀. ❸ a) *operae* est illi. Liv. 他可能. *operae*, (*opera*) est mihi. Plaut. 我可能. b) non *operae* est. (cum infin.) Liv. 不必，不需要....

ŏpĕrārĭ-a. *ae.* f.
【解】女工.

ŏpĕrārĭ-us. ❶ *a. um.* adj. (*opera*) ❷ *i.* m. (subst.)
【同】operae, bajulus.
【解】❶ 工作者，工人者. ❷ 職工，工人，傭人.
【例】❶ *operarius* homo. 職工. *operarium* pecus. Col. 工作的家畜. *operarium* vinum. Plin. 工人酒. ❷ *operarii*, qui in tabernis sunt, amantissimi sunt otii. 酒肆工人極愛空閑. *operarii* officia et jura. 工人的義務及權利.

ŏpĕr-ans. *antis.* part. v. *operor.* *-tior.* *-tissimus.*
【解】勞心費力，慇懃工作者.

ŏpĕrātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】opera.
【解】工作，工程，祭獻，行善，手術，(解).
【例】cum malitiae *operatione.* Hier. 作惡. *operatio* chirurgica. 手術(治療).

ŏpĕrāt-or. *ōris.* m.
【解】工人(藝術家)，藝人，造物者.

ŏpĕrāt-us. *a, um.* part. v. *operor.* *-tior.*
【解】操勞，工作，勞作.
【例】in cute curanda *operatus.* Hor. 多照顧自己. *operatus* sacris. Liv. 行祭獻者.

ŏpercŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】遮盖，掩盖.

opercŭl-um. *i.* n.
【解】盖.
【例】invenit patella *operculum.* Hier. 盆盖相對，(適合的伴侶). accessit huic patellae dignum *operculum.* Hier. (prov. 盆盖相對，(適合的伴侶).

ŏpĕrīment-um. *i.* n. (*operio*)
【同】integumentum, operculum
【解】衾被，目罩，遮盖，包裹.
【例】corpus *operimento* matris obducitur. Cic. 葬身地下.

ŏpĕr-ĭo. *īs, ŭi, tum, īre.* v. tr.
【同】tego, obvolvo.
【解】❶ 遮盖，穿戴. ❷ 關閉. ❸ (fig.) 遮蔽，掩飾，隱藏.
【例】❶ esse capite *operto.* Cic. 戴帽，(遮頭). *operire* reliquias pugnae. Tac. 掩埋戰爭遺骸. ❷ *operire* oculos alicui. Plin. 閉人目(最後服務). *operire* ostium. 閉門. ❸ *operire* luctum. Plin. 掩飾其悲哀. contumeliis *opertus.* Cic. 飽受凌辱.

ŏpĕr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr. (*opus*)
【同】in opere faciendo laboro.
【解】工作，勞作，操勞，劬勞，經營，專務，祭獻.
【例】(*operari*) reipublicae. Liv. 爲國効勞. *operatus* in aliqua re. Hor. 經營某事. *operari* rei divinae, *operari* sacris. (vel) *operari.* 獻祭，(敬神).
【註】medicina *operatur.* (vulg.) 藥性發作.

(in venas se diffundit medicamentum).

ŏpĕrōsē. adv. (*operosus*)
【同】laboriose, multa cura et opera.
【解】艱苦，艱辛，(費力)吱吱嘎嘎.
【例】ne fiat *operose.* 無需費力.

ŏpĕrōsĭt-as. *ātis.* f. (*operosus*)
【解】勞碌，勞瘁，勞心焦思.

ŏpĕrōs-us. *a, um.* adj. (*opera*),*-sissimus.*
【同】laboriosus, actuosus. X. Iners, languidus.
【解】❶ 勤敏，辛勤，慇懃，勞瘁. ❷ 艱辛，艱鉅.
【例】❶ *operosa* senectus. Cic. 勤敏的老年. ❷ res est *operosa*; opus *operosum.* curam ac diligentiam non mediocrem postulat. 艱鉅的工作. artes *operosae.* Cic. 機械技藝. *operosius* sepulcrum. Cic. 工程較浩大的墳墓.

ŏperistĭtĭ-um. *i.* n.
【解】罷工.

ŏpertanē-us. *a, um.* adj.
【解】潛行者，暗算者.
【例】*opertanei* dei. Capel. 土地神(地下神).

ŏpertē. adv. (*opertus*)
【解】用隱語.

ŏpertōrĭ-um. *i.* n.
【解】衾被，幃幕，墳墓.

ŏpert-um. *i.* n. (*opertus*)
【解】隱密事，神秘，奧秘事.
【例】telluris *operta.* Virg. 地下奧秘. Apollinis *operta.* Cic. 亞波羅神之奧秘讖語.

opert-us. *a, um.* part. v. *operio.*
【解】遮盖，關閉，隱密.
【例】*opertis* oculis donare. Sen. 盲目施捨. esse *operto* capite. Cic. 蒙頭(戴帽). *opertum* litterarum. Gell. 文件的秘密.

ŏp-es. *um.* f. pl. (vide **ops**).
【同】divitiae, facultates, copiae; potentia.
【形】alienae, exiguae, incredibiles, magnae, mediocres, praestantes, pristinae, regiae, tenuae, utiles.
【解】能力，財力，財源，權勢.
【例】hic omnes *opes* sunt. Liv. 財力俱在此. fortuna exercuit *opes.* Liv. 命運施其威力. magna nituntur *opum* vi. Virg. 恃其財力雄厚. *opes* deorum. Liv. 神力.

ōphthalmĭ-a. *ae.* f.
【解】目疾(目炎).

ŏpĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum,* adj. (*ops fero*)
【解】援助者，有益衛生者.

ŏpĭf-ĕx. *ĭcis.* m. f. (*opus facio*)
【同】artifex.
【解】❶ 創作，製造，著作者，肇造者. ❷ 工人，職工，工匠，藝人.
【例】❶ *opifex* mundi Deus. Cic. 創造世界之天主. ❷ omne *opificum* instrumentum. 職工之一切器具. apes magis *opifices.* Plin. (野)蜜蜂爲更好之職工.

ŏpĭfĭcĭ-um. *i.* n.
【解】工程，工作，(蜜蜂).

ōpĭlĭ-o. (**upilĭ-o**). *ōnis.* m.
【解】牧羊人，牧童.

ŏpīmē. adv.
【解】肥沃，豐富，富饒.

ŏpīmĭt-as. *ātis.* f.
【解】肥腯，富饒.

Opīmĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名:羅瑪家族名.著名者有L.*Opimius.*

ŏpīmo. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*opimus*)
【解】豢養，養肥，致富，積，使富饒.
【例】*opimare* mensam. Tac. 桌陳餚饌.

ŏpīm-us. *a, um.* adj.
【同】pinguis, amplus. X. Tenuis, strigosus, sterilis.
【解】❶ 肥沃，富饒，豐富. ❷ 肥胖，茁壯. ❸ 豐盛，豪富，壯麗，絢爛.
【例】❶ *opima* regio. Cic. 富饒之地. *opimum* territorium. Symm. 肥沃的田野. ❷ *opima* praeda. Cic. 豐富的勝利品. *opima* stabula. V. Fl. 廐有茁壯之牲畜. *opimum* ditionis genus. Cic. 寬泛的言論. *opimus* triumphus. Hor. 榮耀的凱旋.

ŏpīnābĭl-ĭs. *e.* adj.
【同】quod in opinione positum est.
【解】可推測者.
【例】artes, quae conjectura continentur, et sunt *opinabiles.* 臆度範圍內並可推測的學識.

ŏpīnātĭ-o. *onis.* f.
【同】opinio.
【解】猜測，臆度.

ŏpīnāt-or. *ōris,* m.
【解】忖度，無確定意見者.
【例】magnus *opinator,* non sapiens. 大忖度家，但非智慧者.

ŏpīnāt-us. *a, um.* part. v. *opinor. -tissimus.*
【解】猜測，主張，假設，光輝榮耀者，體面的.
【例】*opinatum* certamen. Amm. (體面)榮耀的搏鬭.

2. **ŏpīnāt-ŭs.** *ūs.* m.
【解】意想，猜測.

ŏpīnĭ-o. *ōnis.* f.
【同】sententia, sensus, existimatio, conjectura,

【形】adversaria, bona, censoria, communis, conciliatrix amicitiae, effrenata, errans, falsa, gravis, stabilis, honesta, improba, incorrupta, jucunda, obscura, periculosa, popularis, publica, vera, vulgaris, vitiosa, depravata, laudabilis.
【解】❶ 意見，主張，臆度，忖度，推測，成見，俗見. ❷ a) 聲望，名譽. b) 評議，輿論.
【例】❶ celerius omni *opinione*. Caes. 速度出人意外. contra omnium *opinionem*. Caes. 相反大衆意見. *opinio* deorum. Cic. 神的意念. ut *opinio* mea fert. Cic. 依我的意見. esse in aliqua *opinione*. Cic. 有某意見. alicujus *opinionis* esse. Liv. 有某意見. (cum prop. infin.) habere *opinionem*. Cic. 有意見. alicujus *opinio* est. Cic. 某人意見.... magna nobis *opinio* fuit. Cic. 我們極相信. una est omnium *opinio*. 衆人意見一致. plerique sunt in ea *opinione*. 大多數人有此意見. ❷ a) ea civitas maximam habet *opinionem* virtutis. Caes. 彼城素有英勇之聲望. b) *opinionem* habere de aliquo. Cic. 對某人有意見 (頗有評議).

ŏpīnĭōs-us. *a*, *um*. adj.
【同】magnus opinator.
【解】多疑，可疑.
【例】homo omnium *opiniosissimus*. 最多疑之人.

ŏpīn-or. *āris*, *ātus sum*, *āri*. v. tr.
【同】opinionem habeo, in opinione sum, opinio mea est; puto, existimo; animus in eam partem inclinat.
【狀】falso, temere.
【解】忖度，推測，臆度，主張，相信.
【例】male *opinari* de aliquo. Suet. 忖度人不好. homines multa in vita falso *opinantur*. 人生平有許多錯誤意見.

ŏpĭpărē. adv. (*opiparus*)
【同】laute, apparate, splendide.
【解】豐盛，奢靡，豪華，壯麗貌.

ŏpĭpăr-us. *a*, *um*. adj. (*ops paro*)
ŏpĭpăr-is. *e*. adj.
【同】magnarum opum.
【解】繁華，富裕，奢華.

ŏpĭtŭlātĭ-o. *ōnis*. f.
【解】輔助，援助.

ŏpĭtŭl-or. *āris*, *ātus sum*, *āri*. v. intr. dep. (cum dativ.) (*ops tuli*)
【同】opem fero; subvenio.
【解】輔助，援助，救助.
【例】laborantibus amicis *opitulari*, (praesto esse, opem ferre). 援助需要的朋友. (*opitulari*) patriae ruenti, (occidenti). 救助危急的國家.

opĭ-um. (**opĭon**). *i*. n.
【解】鴉片烟，罌粟花膏，大烟.

ŏpŏbalsăm-um. *i*. n.
【解】香液樹膏.

ŏport-et. *ŭit*, *ēre*. v. impers.
【同】convenit, decet, necesse est.
【狀】omnino, contra, jampridem.
【解】應當，理應，須，宜.
【例】(cum subj. sol.) ad me redeat *oportet*. Cic. 應當回到吾處. (cum prop. infin.) venditorum dicere vitia *oportet*. Cic. 出售者應當說明售貨的缺點. hoc fieri *oportet*. Cic, 應完成此事. (cum infinit. sine subj. determ.) e malis eligere minima *oportet*. Cic. 不幸事中應選其最小者. contra, ac *oportet*, egisti. (你所行者與應行者正相反) 倒行逆施.

ōportūn-us. *a*, *um*. adj. vide **opportunus.**
【解】適當，合宜....

oppand-o. *ĭs*, *ĕre*. v. tr. (*ob pando*)
【解】掛在前.

oppēd-o. *ĭs*, *ĕre*. v. intr. (*ob pedo*) (cum dativ.)
【解】侮辱.

oppĕr-ior. *īris*, *tus sum*, *īri*. v. dep. tr. et intr.
【同】exspecto.
【解】等候，期待.
(cum subj. et *dum* vel *ut*)

oppĕrīt-us. **oppert-us.** *a*, *um*. part. v. *opperior*.

oppĕtīt-us. *a*, *um*. part. v. *oppeto*.
【解】忍耐，容忍.

oppĕt-o. *ĭs*, *ĭvi*, (vel) *ĭi*, *ĭtum*, *ĕre*. v. tr. (*ob peto*)
【同】morior, occumbo, obeo,
【狀】millies.
【解】尋求，罹，冒死.
【例】(*oppetere*) mortem. Cic. 赴死. (*oppetere*). (sine *morte*). Virg. 赴死.

oppĭc-o. *ās*, *āre*. v. tr. (*ob pico*)
【解】抹瀝青.

oppĭdān-us. ❶ *a*, *um*. adj. (*oppidum*) ❷ *i*. m. (subst.)
【解】❶ 城市者，(非羅瑪城)，自治邑者. ❷ 自治城人.
【例】❶ *oppidanum* dicendi genus. Cic. 外省語調. ❷ *oppidani*. Sall. 自治城市公民.

oppĭdātim. adv.
【解】各城，每城 (在各城，自一城至一城).

oppĭdō. adv.

【同】sane, valde.
【解】多(强)，極，甚.
【例】*oppido* pauci. Cic. 很少. homo *oppido* ridiculus. 非常可笑之人. *oppido* opportune. Ter. 最合時宜. illico *oppido*. Plaut. 立即.

oppĭdŭlum. *i.* n. (dimin. *oppidum*)
【解】小城.

oppĭd-um. *i.* n.
【同】municipium, urbs modica.
【形】antiquum, celebre, clarum, frequens, nobile, ornatum, lautissimum, locuples, honestum, munitum, vetus, tenue, vacuum a bello, florentissimum, prostratum ac dirutum.
【解】❶ 防衛之城市，(建堡築壘之城市). ❷ 首都，首邑.
【例】❶ constituere *oppidum* 建築城堡. ❷ *oppidum* Martis (Roma). 羅瑪城.

oppĭgnĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ob pignero*)
【同】do pignori, relinquere pignori, pignori oppono.
【解】抵押，質當，約訂.
【例】*oppignerare* se. Sen. 約訂.

oppīgn-or. *āris, āri.* v. dep. tr.
【解】當作憑據.

oppīl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ob pilo*)
【同】obstruo, claudo.
【解】閉塞.
【例】*oppilatus*. Cic. 閉塞者.

oppl-ĕo. *ēs, ēvi, ētum, ēre.* v. tr. (*ob pleo*)
【同】impleo.
【解】充滿，充塞，充盈.
【例】nives omnia *oppleverant*. Liv. 雪已遮蓋一切. (*opplere*) loca vocibus. Lucr. 響聲四應. (fig.) mentes *opplere* tenebris. Cic. 神志昏迷.

opplēt-us. *a, um.* part. v. *oppleo*.
【解】充滿者.
【例】*oppleta* tritici granaria. Plaut. 倉廩充滿小麥. *oppletae* viae. Plin. 路上行人如織.

opplōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】ploro.
【解】哭泣，討厭.
【例】non desines *opplorare* auribus meis. 你不斷哭涕吵擾我.

oppō-no. *nĭs, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr. (*ob pono*)
【同】objicio, contra statuo.
【狀】false, formidolose.
【解】I. 置前，(fig.) 陳列，陳明，干冒. II. (fig.) 對立，抵抗，抵制. a) 反對，反抗. b) 阻止，辯駁，推辭. c) 比較.
【例】I. (*opponere*) manum ante oculos, (vel) oculis. Ovid. 以手掩目. ad periculum *opponi*. Cic. 冒險. (*opponere*)se periculis. Cic. 挺身冒險. morti se *opponere*. Virg. 冒性命之危. (*opponere*) auriculam. Hor. 作證. (*opponere*) anulum. Plaut. 抵押指環. (*opponere*) auctoritatem suam. Cic. 藉己權威從中阻撓.
II. huic equitatui suos equites *opposuit*. Caes. 以己之騎兵抵抗此騎兵. praesidium ad adventum alicujus *oppositum* Cic. 置駐兵防守某人潛入. (fig.) a) alicui se *opponere*. Cic. 抵制某人. b) quod *opponitur*. Cic. 設難. c) (*opponere*) aliquid alicui rei. 以某事對某事，(比).

opportūnē. adv. *-nissime.*
【同】in loco; in tempore, non incommode, loco, tempore. X. Alieno loco, tempore.
【解】適當，湊巧，合宜，確切.

opportūnĭt-as. (**ōportūnĭt-as**). *ātis.* f.
【形】idonea, major, melior, maxima, plurima.
【解】❶ 適當，合宜，湊巧. ❷ 便利，有益.
【例】❶ *opportunitates* loci. Caes. 地利. *opportunitates* temporum. 天時. *opportunitates* corrumpere. Sall. 坐失時機. maxima *opportunitate* venistis. Plaut. 你們來的十分湊巧. ❷ fluminum *opportunitates*. 河運便利. viae *opportunitates*. Plin. J. 行路便利.

opportūn-us. (**oportun-us**). *a, um.* adj.
【同】commodus. X Importunus.
【狀】maxime.
【解】❶ 適當，合宜，順適，合時機. ❷ 便利，有益.
【例】❶ locus *opportunus*, ad rem. Cic. 作事適宜之地. nihil *opportunius*. Cic. 無更適宜者. ad haec magis *opportunus* nemo est. Tert. 為這些事無更適宜之人選. ❷ classes *opportunissimae*. Cic. 最有益之艦隊.

oppŏsĭtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】對立，反對，反映.
【例】*oppositio* negationis. 否定的反對. *oppositio*. 對當. 反對.

1. **oppŏsĭt-us.** *a, um.* part. v. *oppono*.
【同】diversus, adversus, contrarius.
【解】對面，相反，抵制者. (cum dat.)
【例】*oppositus*, adversus solis ictus. Tuber. 抵制日曬. in *opposito*, adversa urbis parte. 在城之對面. propugnaculum

hostibus *oppositum*. 抵制敵人之堡壘.

2. oppŏsĭt-us. *ās.* m.
【解】對面，抵制，抵抗.
【例】*oppositus* nostrorum corporum tibi pollicemur. 我們許給你以身作堡壘.

oppressĭ-o. *ōnis.* f. (*opprimo*)
【同】obsessio, oppugnatio.
【形】tetra, detestabilis.
【解】窒息，阻止，破壞，迫害，抑制，壓迫，虐待，冤屈.
【例】(*oppressio*) legum. Cic. 破壞法律. (*oppressio*) libertatis. 抑制自由. per *oppressionem*. Ter. 藉武力.

oppress-or. *ōris.*
【解】壓制，磨難，弭平.
【例】*oppressor* conjurationis. 弭平叛亂者.

oppress-us. *a, um.* part. v. *opprimo.*
【解】受壓制，(fig.) 受抑制，削平者.
【例】*oppressus* catenis. Sen. 身繫縲紲者. *oppressus* somno. Caes. 深入睡鄉者. *oppressus* contumeliis. Cic. 受窘辱者. *oppressus* senatus. Cic. 國會受壓制. *oppressa* mulier. 受污的女子. *oppressa* conjuratio. Suet, 削平叛亂.

oppr-ĭmo. *ĭmĭs, essi, essum, imĕre,* v. tr. (*ob premo*)
【同】obruo, pondere affligo, subigo, servitute oppressum teneo.
【狀】maxime, misere, improviso, studiosius, funditus, indignissime, plane, jampridem.
【解】❶ 壓棒，窒息. ❷ (fig.) 隱蔽，掩飾，抑制. ❸ 屈服，壓制. ❹ 侵襲，攫取.
【例】❶ *oppressus* terra. Cic. 為土掩埋. litterae *oppressae*. Cic. (字) 語音不清. (*opprimere*) leonem. v. Fl. 扼斃猛獅. classis *oppressa*. Cic. 被擊沉之艦隊. hostes imparatos *opprimere*. 攻敵人之不備. sopitos lux *oppressit*. 天明猶酣睡. ❷ *opprimere* iram. Sall. 抑制忿怒. *opprimere* potentiam alicujus. Cic. 抑制人之權勢. ❸ onera *opprimunt*. Cic. 負重任. *opprimi* aere alieno. Cic. 擔負債務. dolore *opprimi*. 迫於痛苦. ❹ nox eum *oppressit*. Cic. 黑夜驟至.

opprŏbrātĭ-o. *ōnis.* f. (*opprobro*)
【解】譴責，怒斥.

opprŏbri-um. *i.* n. (*ob probrum*)
【同】dedecus, ignominia.
【解】恥辱，詬辱，辞詈.
【解】*opprobrio* est alicui. Cic. 為人恥辱. *opprobria* falsa. Hor. 誹謗.

opprŏbr-o. (**obprŏbr-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】譴責，詬辱.
【例】*opprobrare* aliquid alicui. 譴責某事.

oppugnātĭ-o. *ōnis.* f. (*oppugno*)
【同】X. Defensio.
【形】publica.
【解】圍攻，攻擊.
【例】*oppugnationem* inferre, sustinere. 進攻，防守(抵禦).

oppugnāt-or. *ōris.* m. (*oppugno*)
【同】qui fert arma contra. X. Defensor.
【解】攻城，圍攻城者.
【例】patriae *oppugnator*. 攻擊本國者. meae salutis *oppugnator* non fuit. Cic. 他並未聲明反對我.

oppugn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】impugno, arma contra fero, oppugnationem infero.
【解】❶ 攻城，圍城. ❷ (fig.) 控告，攻擊. ❸ 拳擊.
【例】❶ urbem *oppugnavit*. 已攻城. (admovit urbi exercitum). 進兵攻城. ❷ clandestinis insidiis caput alicujus *oppugnare*. 暗中謀害人.

oppŭl-ens. *entis.* adj. vide **opulens.**
【解】豐富的.

oppŭt-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】削，刪，剪.

ops. *ŏpĭs.* f. **ŏpes.** *opum.* pl. (sing. genit. accus. abl. in usu).
【同】auxilium.
【解】I. sing. ❶ 能力，勢力，威力，勇力，氣力. ❷ (raro)兵力，武力. ❸ (praesert.) 援助，救助.
II. plur. ❶ 財力，物力. ❷ 效力，生產力.
【例】I. ❶ summa *ope* niti. Sall. 恃其極大勇力. non *opis* est nostrae. (cum infin.) Virg. 非吾人所能. ❷ hinc *ope* barbarica Antonius. Virg. 一方面，安多同亞洲兵力. ❸ ab aliquo *opem* petere. Cic. 求人援助. *opis* indigere. 需要援助. sine tua *ope*. Cic. 無你的援助. *opem* petere, implorare. 請求援助. *opem* ferre alicui. Cic. 援助人.
II. ❶ omnibus *opibus* repugnare alicui rei. Cic. 傾其財力抵制某事. ❷ *opes*. Cic. 效力.

optābĭl-is. *e.* adj. *-bilior.*
【同】optandus, expetendus.
【解】可期望，可願望者.
【例】quae vulgo *optabilia* videntur. 平常看來可期望者.

optābĭlĭter. adv.
【同】optato.
【解】可期望，可願望者.

optand-us. *a, um.* part. v. *opto.*
【解】可願望者.

optāti-o. *ōnis.* f. (*opto*)
【同】optatum; optio.
【解】期望，願望.
【例】cum ei tres *optationes* dedisset, optavit interitum. 既提出三種願望，任其自擇，他便寧願死去.

optātō. adv. (*optatus*)
【同】optabiliter.
【解】如意，如願.
【例】*optato* adveneris. Ter. 你來的湊巧.

optāt-um. *i.* n. (*optatus*)
【同】desiderium, votum.
【解】期望，冀願，願望.
【例】impetrare *optatum.* Cic. 獲得所願. praeter *optatum* meum (accidit). 事出我意外. fortuna *optatis* respondit. 順利如意. est mihi in *optatis* proficisci. 我期望啓程.

optāt-us. *a, um.* part. v. *opto.* *-tissimus.*
【解】適意，願望者.
【例】nihil mihi fuit *optatius* quam ut... Cic. 我心中最期望者即.... mihi *optatum* est. (cum infin.) Cic. 我期望....

optic-ē. *ēs.* f.
【解】光學.

optim-ās. *ātis.* m. (praesert. in plur.)
optimāt-es. *ium.* (vel) *um.* m. pl. (*optimus*)
【同】vir primarius, princeps, nobilis, homo optimarum partium, unus ex viris summis et principibus civitatis.
【形】gravissimi, nocentes.
【解】縉紳，權貴，貴族，巨室，顯宦.
【例】contra voluntatem omnium *optimatum.* 反對一總權貴的意見. *optimates* matronae. Enn. 貴婦，(命婦).

optimē. (**optūme**). adv. (superl. *bene*)
【同】praeclare.
【解】極好，最佳，最美，絕妙，出色.
【例】*optime* omnium. Cic. 最好不過. *optime* meritus. Caes. 最相宜者. *optime* mederi. Plin. 醫治非常有效.

optim-us. (**optūm-us**). *a, um.* adj. (superl. *bonus*)
【同】lectissimus, praestantissimus.
【解】最好，至善，最佳，極美，妙極，(最慈善好施恩者)，(Jupiter 之美名).
【例】❶ *optimus* quisque. Cic. 凡極持正義之人. *optima* signa. Cic. 最美的態像. (*optimus* in schola. vulg.) unus inter omnes eminet. 最優秀之學生. o furum *optime*! Cat. 最巧妙之賊. *optima* lex. Fest. 授人特權之法令. ❷ *optimum* factu est, (*optimum* est; cum infinit.) 最好之事即....
【附】**optimismus.** 樂天主義，樂觀主義.

1. opti-o. *ōnis.* f.
【同】potestas eligendi, electio.
【形】misera.
【解】選擇，隨意，任意.
【例】eligendi *optionem* dare, (deferre, facere) alicui. Cic. 任人選擇. *optionem* Carthaginiensium faciunt. Sall. 准加爾大人隨意選擇. tua sit *optio.* 你可任意行事.

2. opti-o. *ōnis.* m.
【解】副官，幫辦.
【例】*optio* in centuria. Inscr. 副百總，副官.

optinĕo. vide **obtineo.**

optīv-us. *a, um.* adj. (*opto*)
【解】被選擇者.
【例】*optivus* tutor. Cajus. 選擇之監護人.

opt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】cupio, desidero, exopto, expeto, vota facio; specto, eligo.
【狀】valde, false, unice, maxime, suavissime.
【解】❶ 揀選，選擇. ❷ 冀願，期望，祝禱.
【例】❶ utrumvis *opta.* Pl. 兩人中任意選舉一人. externos *optate* duces. Virg. 選外方人當領袖. ❷ rem a diis immortalibus *optare.* Cic. 求永生之神恩賜. tibi bonum successum (*optare*). 祝你前途順利. *optare* ut.. (prop. infin.) 期望.

optūmē. (*optumus*) vide **optime.**

optundo. vide **obtundo.**

ŏpŭl-ens. *entis.* adj. vide **opulentus.**

ŏpŭlenter. (**opulente**). adv. *-tius.*
【解】豐富，富，富饒，闊綽，豪華.

ŏpŭlenti-a. *ae.* f. (*opulens*)
【同】opes. X. Inopia.
【解】富饒，豐富，豪富，(權勢).
【例】*opulentiam* parasti ex sanguine civium. 剝削百姓而致富，飲人血而自肥.

ŏpŭlent-o. *ās, āre.* v. tr. (*opulens*)
【解】致富，盛設.

ŏpŭlent-us. *a, um.* adj. (*ops*)
【同】dives. X. Inops.
【解】❶ (人)富裕，(財源豐富)，權貴，(名高望重). ❷ (物)，豐盛，奢.
【例】❶ *opulenti.* Cic. 富人. *opulentior* agro virisque. Sall. 更田廣人稠. *opulentus* pecuniae. Tac. 富於財. ❷ *opulenta.* Curt. 財富. *opulentissima* civitas. 最殷富之城.

1. ŏp-us. *ĕris.* n.
【同】opera, artificium.

【形】antiquum, artificiosum, declamatorium, egregium, inchoatum, grave, ingens, magnificum, arduum, difficile, mirabile, operosum, oratorium, elegans, elaboratum, supervacuum, vitiosum; florentissima, grata, rustica.
【解】工作，著作，勞作，田作，一手工，工程，工藝品，藝術品.
【例】pecudum *opere* effici. Cic. 牲畜勞作的功效. magnum *opus.* 大工程. *opus* faciam. Ter. 我將田中工作. nondum *opere* castrorum perfecto. Caes. 營中工程尚未完竣. Corinthia *opera.* Cic. 高林之銅器藝術品. *opere* fusorio. Hier. 鎔鑄. vas praeclaro *opere,* (summo artificio). 精裝藝術品. magno *opere.* Cic. 最大努力.
【附】ex **opere** operato. 由聖事本能(本效力). ex *opere* operantis. 由領受者之準備，(善惡...). **opus** servile. 役工.

2. ŏpus. n. indecl.
【同】necesse est, convenit.
【狀】multum, plane, valde, vehementer.
【解】❶ 需要，緊要. ❷ 須，應.
【例】❶ mihi frumentum non *opus* est. Cic. 我不需要小麥. omnia mihi pollicitus est, quae mihi *opus* forent. 凡我所需要者，他曾許與我. (impers.) *opus* est. (cum abl.) mihi *opus* est aliqua re. 我需要某事物. *opus* est aliquo convento. Cic. 我需要會晤某人. ❷ *opus* est facto. Caes. 須實行. *opus* est properato. Cic. (promptu). 須迅速. *opus* habere. 須有. (cum infinit. vel subj. et *ut*)

opuscŭl-um. *i.* n. (dimin. *opus*)
【同】lucubratum, parvum, minutum.
【解】小工作，小作品，小著作，小册子.
【例】minutorum *opusculorum* fabricator. 小作品的作家. *opusculum* his contractioribus noctibus lucubratum. 在較短夜間之作品.

1. ōr-a. *ae.* f. (*os*)
【同】regio, pars terrarum, extremitas.
【形】altissima, australis, extrema, latior maritima.
【解】❶ 邊界，邊緣，口岸，一地方，疆域，國土. ❷ (pl. poet.) 週圍，輪廓.
【例】❶ *ora* vestimentorum. Fest. 衣邊. *ora* extrema silvae. Liv. 林邊. *ora* maritima. 海岸. ❷ luminis *orae.* 光圈. *orae* belli. Virg. 戰事輪廓.

2. or-a. *ae.* f.
【解】繫船之纜.

3. ōr-a. n. pl. *os 1.*

ōrācŭl-um. (poetic. **oracl-um**). *i.* n.
【同】Dei responsio, vaticinium.
【形】celebre, gratum, proprium, verax, verum.
【解】(神之答詞)，讖語，發預言處，名人格言，法言.
【例】*oracula,* funduntur, dantur, eduntur. 發讖語. *oraculum* petere a Dodona. Cic. 向狄納求讖語. (*oracula* consulere. Ov.) 請求讖語. *oraculum.* 神語，神諭，讖語.

ōrāl-is. *e.* adj.
【解】口舌者.
【例】examen *orale.* 口試.

ōrāri-um. *i.* n.
【解】汗巾，(面巾).

ōrāri-us. *a, um.* adj.
【解】邊岸者，海濱.
【例】*oraria* navis. Plin. J. 沿岸之船.

ōrāti-o. *ōnis.* f. (*oro*)
【同】sermo, concio.
【解】❶ 談話，言語，語調，文詞. ❷ 言論，(順序談話)，說明，陳詞. ❸ a) 演詞. b) 口才，祝文，一祈禱.
【例】❶ ferae rationis et *orationis* expertes. 野獸不能推論不會講話. re et *oratione.* Cic. 言論與事實. ❷ continens *oratio.* Cic. 條理陳明. non opus est longa *oratione.* 不需要冗長的演詞. longiorem tua *orationem* non exspectat. 不期待比你的更長的演詞. ❸ a) *orationem* scribere, habere. 寫出，發表演詞. b) genus *orationis.* Cic. 文詞種類. *oratio,* (vulgate) =precatio. 祝文. *oratio* mentalis: tacita, mente concepta precatio. 心中默禱.
【附】*oratio* mentalis. 心禱. *oratio* privata. 私禱. *oratio* oralis. 口禱. *oratio* publica. 公禱.

ōrātiuncŭl-a. *ae.* f.. (dimin. *oratio*)
【同】oratio.
【形】aureola.
【解】簡短的演詞.

ōrāt-or. *ōris.* m. (*oro*)
【同】legatus.
【形】accommodatus ad probandum. praestans, simplex, gravis, acutus, ornatus, copiosus, vehemens, perfacetus, clarus, deterrimus, magnificus, excitatus, aptus ad erudiendum, subtilis, disertus, vulgaris, grandiloquus.
【解】❶ 演說家，雄辯家. ❷ 代言人，(使者，代表)，代求，轉求者.
【例】*orator* imprimis elegans. 另外文雅的演說家. cui summam copiam, facultatemque dicendi natura largita est. 健談善辯. qui

de omnibus potest varie copioseque dicere. 談論各種文題滔滔雄辯.
ōrātōrĭ-a. *ae.* f. (subaud. *ars*)
【解】雄辯術，修辭，演講法.
【註】經堂.
ōrātōrie. adv. (*oratorius*)
【同】ornate, copiose, splendide.
【解】演講式，雄辯式.
ōrātōrĭ-um. *i.* n.
【解】禱告室，小聖堂.
ōrātōrĭ-us. *a, um.* adj (*orator*)
【解】演講者，辯論者.
【例】*oratoria* ars. 演講術.
ōrātr-ix. *īcis.* f. (*orator*)
【解】祝禱，代禱者，(女).
【例】*oratrix* pacis. Cic. 講和人，(調處人).
1. ōrātus. *a, um.* part. v. *oro.*
【解】受祝禱者，接受禱告者.
【例】**orata.** n. pl. 祈求之事.
2. ōrāt-ŭs. *us.* m. (ablat. sing. et plur. usurp.)
【解】祈求.
【例】*oratu* tuo scripsi. Cic. 因你的請求我寫了. illorum *oratu.* Plaut. 因彼等之請求. mutui *oratus* vicissitudo. Sid. 彼此請求.
orb-a. *ae.* f. (*orbus*)
【解】孤女.
orbātĭ-o. *ōnis.* f. (*orbo*)
【解】缺乏，困難.
orbāt-ŏr. *ōris.* m. (*orbo*)
【解】使人失其子女者.
orbāt-us. *a, um.* part. v. *orbo.*
【解】失落，喪失者.
【例】patria *orbata* multis claris viris. Cic. 喪失許多名人之祖國. *orbatus* fratre. Sen. 喪失兄弟. *orbatus* luminibus. Suet. 双目失明.
orbĭcŭlātim. adv.
【解】圓形，環形，(如圈形).
orbĭcŭlāt-us. *a, um.* adj. (*orbiculus*)
【解】圓形，(成圓形)環形.
【例】mala *orbiculata.* Plin. 圓蘋果.
orbĭcŭl-us. *i.* m. (dimin. *orbis*)
【解】小輪，圓形器，滑車.
orb-is. *is.* m.
【同】circulus, ambitus, mundus,
【形】caelestis, immobilis, et constans, immutatus, perpetuus proximus, summus, superus; dispares.
【解】I. 環形週圈. ❶ 圓陣形，(陣勢). ❷ (fig.) 一切世事思想，言論之轉變.
II. 圓形面積. ❶ 輪盤形，球形，(地球). ❷ 圓楯，眼輪，命運之旋轉.
【例】I. ❶ *orbem* facere. Caes. 作圓週形. in *orbem* consistere. Caes. 構成圓週式. in *orbem* pugnare. Liv. 列成圓陣. ❷ a) sperabam sic *orbem* reipublicae esse conversum. Cic. 當時我希望國事如此轉變. b) in hunc *orbem*... incidere. Cic. 入(我們的理論)輪廓中. c) *orbis* doctrinae. Quint. 學說的範圍. *orbis* verborum. Cic. 語調.
II. ❶ *orbis* terrae, (vel) terrarum *orbis.* Cic. 地球. flammeus *orbis.* (日月)星球. *orbis* caeli. Lucr. 天體. *orbis* lacteus. Cic. 天河. ❷ *orbis* luminis. Ov. 眼目. oculorum *orbes.* Virg. 眼目. perfecto temporis *orbe.* Virg. 時期既滿.
orbĭt-a. *ae.* f. (*orbis*)
【同】rotae currentis vestigium.
【解】車轍，痕跡，印象，(標幟)，旋轉軌道，生涯.
【例】praedari ex *orbitis* thensarum. Cic. 行竊於聖車路上. septima lunae *orbita.* Prop. 陰曆七月.
orbĭt-as. *ātis.* f. (*orbus*)
【形】maxima, misera.
【解】❶ 喪失子女，鰥寡. ❷ (in gen.) 喪失，遺失，缺乏.
【例】❶ filiorum *orbitati* egregium tutorem, instituit. 爲孤子立卓越之監護人. ❷ *orbitas* virorum talium. Cic. 喪失如此偉人.
orb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*orbus*)
【同】privo, spolio, nudo.
【解】❶ 使人喪失子女. ❷ 使人失去，缺乏.
【例】❶ omni spe, auxilio *orbata* respublica. 國家絕望，缺乏援助. haec philosophia nos *orbat* sensibus. 這種哲學使吾人失去正義感.
orb-us. *a, um.* adj.
【同】privatus, desertus.
【解】❶ 喪失父母之子女. ❷ 遺失，缺乏者.
【例】❶ *orbus* senex. Cic. 老而無子. filii *orbi.* Cic. (*orbi*)孤子. ❷ *orbus* omnibus rebus. 缺乏一切. *orbus* opum. Plaut. 缺乏財源. *orbus* luminis. Ov. 失明.
orc-a. *ae.* f.
【解】❶ 鯨類. ❷ 瓶，壺，甕，盆.
orch-ăs. *ădis.* f.
【解】橄欖類.
orchestr-a. *ae.* f.
【同】locus in theatro (vel) scaena senatoribus destinatus.
【解】❶ 劇場，戲院，演台. ❷ 劇場中爲國會保留的座位.

Orc-us. *i.* m.
【同】dis pater, Pluto.
【形】niger, formidabilis.
【解】地獄之神，死亡.
【例】*Orco* demittere. Virg. 投入地獄. *Orco* mittere. Hir. 投入地獄. *Orcum* morari. Hor. 展延死期.

ordě-um. vide **hordeum.**

ordīnārī-um. *i* n.
【解】日課經中慣常詠誦的部份.

ordīnārī-us. *a, um.* adj.
【解】❶排列成行者. ❷循常規，照慣例者.
【例】❷ *ordinarius* consul. Liv. (non suffectus). 循常規的(總統)執政官. consilia *ordinaria.* Liv. 尋常策略.
【附】**ordinaria** jurisdictio ad conf. 聽告解的正職權. **ordinarius** loci. 地方正權人，(主教…).

ordīnātē. adv. (*ordinatus*)
【同】ordine, ex ordine, composite, distincte,
【解】守秩序，循常規，慣例.
【例】ille passim, ego *ordinate.* 伊間或拉雜…，我慣常循例….

ordīnātim. (**ordināte**). adv. *-tius, -tissime.*
【解】循序，秩然有序，依班次輪流.

ordīnātī-o. *ōnis.* f. (*ordino*)
【解】排列，佈置，調整，政令，綱紀，行政，晉陞神品.
【例】*ordinatio* vitae. Vit. 生活的調整. quid *ordinatione* civibus.? Plin. 何者比城市之組織更顯示執政者之才能？

ordīnāt-or. *ōris.* m. (*ordino*)
【解】
【例】*ordinator* rerum. Apul. 亭毒萬物者. (天主). *ordinator* litis. Sen. 調處案件者.

ordīnāt-us. *a. um.* part. v. *ordino. -tior, -tissimus.* Apul.
【解】排成行列者，調整，佈置，整理者.
【例】*ordinati* magistratus. Liv. 繼任官職. valetudinaria bene *ordinata.* Col. 佈置整齊之療養室.

ordīn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ordo*)
【同】compono, constituo, in ordinem adduco, (vel) redigo, digero, ratione dispono.
【解】❶排列(行列，位置). ❷佈置，安排，分派，調理，組織.
【例】❶ *ordinare* milites. Liv. 整隊. copiae *ordinatae.* Nep. 整肅的軍容. (*ordinare*) vineas paribus intervallis. Col. 整理距離相等的葡萄園. (*ordinare*) bibliothecas. Suet. 整理圖書館. ❷ (*ordinare*) statum civitatum. Plin. 治理各城市. (*ordinare*) magistratus. Suet. 委任官長. (*ordinare*) res suas. Sen. 處理私事.

or-dīor. *dīris, sus sum, dīri.* v. dep. tr.
【同】suscipio. X. Finio.
【解】❶編織，組織. ❷開始，啓口.
【例】❶ telas *orditur* araneus. Plin. 蜘蛛織羅網. retia *ordiri.* Arn. 織網. ❷ (*ordiri*) orationem. Cic. 開始作演詞. ab initio est *ordiendus* Themixtocles. Nep. 讀戴米斯道之歷史應自首章起. a principio *ordiamur.* Cic. 我們應由首部開始. unde *ordiri* possumus ? 我們可自何處開始 ? (*ordiri*) a facillimis. 應自極簡易者開始.

ord-o. *inis.* m.
【同】ratio, dispositio, collocatio, classis hominum, natio; (ordo est compositio rerum aptis et accomodatis locis).
【形】accommodatus admirabilis, alienus, amplus, magnus, pergratus, singularis; florentes, directi.
【解】I. ❶秩序，行列，層次. ❷ (t. milit.) a) 行伍，隊伍. b) 百人隊. c) 百總階級. II. ❶等級，社會地位. ❷繼承，追隨，循序. ❸佈置，安排，分派.
【例】I. *ordines* (arborum) directi in quincuncem. Cic. 五點形(邊四中一)行列. *ordines* caespitum. Caes. 排列土塊，(坯). alius insuper *ordo* additur. 增添一層. terno consurgunt *ordine* rami. Virg. 三層槳. in quatuordecim *ordinibus* sedere. 騎士坐位共十四排. ❷ a) *ordines* conturbare. Sall. 混亂行列. *ordines* restituere. Sall. 重整行列. b) primi *ordines.* Caes. 第一級(第一隊)之百總. ❸ *ordo* senatorius. Cic. 國會議員等級. amplissimus *ordo.* Cic. 最高等級，(國會). equester *ordo.* Cic. 騎士階級.
II. ❶ *ordo* aetatum. Cic. 時代相沿. *ordine.* Cic. (ex *ordine*, in *ordine*, per *ordinem*). 照例，照規，照法律. ❷ extra *ordinem.* 例外.
【註】❶ *ordinem* adducere, redigere, tenere, servare. 建立，恢復，維持…秩序. *ordinem* immutare, perturbare. ❷ *ordo* (=hominum classis)senatorius. 國會議員階級. omnium *ordinum* consensus. 各等人皆同意.
【附】**ordo**= kalendarium. 曆書，(瞻禮單). *ordo* caritatis. 愛德的次序. *ordo* religiosus. 修會. **ordo.** 神品.

Orēăd-ěs. *um.* f. (**Oreas**). nom. propr.
【解】神名，(山神仙).

Orest-ēs. *ae.* m. nom. propr homin.
【解】人名：Agamemnon 及 Clytemnestre 之子. 爲報父仇曾弒其母 Pylade 之友. Eschyle, Sophocle, Euripide 曾作歌劇，敍述其悲劇.

1. orgănic-us. *a, um.* adj.
【解】屬器具，樂器者. 有機的，組織的.
【例】*organica* administratio telarum. Vitr. 織工(投梭杼之工作). *organicum* melos. Cato. 奏樂音節. organica sensatio. 有機感覺.

2. orgānic-us. *i.* m. (*organum*)
【解】玩樂器者，音樂家.
【附】**organismus.** 有機體，有機物.

orgăn-um. *i.* n.
【解】❶ 器具，機械. (fig.) 樂器，(風琴).
【例】*organum* oris. Prud. 舌,聲音. *organum* linguae, faucis. Fort. 舌,聲音. toto *organo* instructa vox. Quint. 氣壯聲宏.

orgĭ-a. *ōrum.* pl. n.
【解】狂飲，酒神之秘密.

ōrichalc-um. *i.* n.
【解】黃銅.

ōrĭcill-a. ōricŭl-a. vide **auricilla. auricula.**

ōrĭ-ens. ❶ *entis.* part. v. *orior.* ❷ *entis.* m. (subst.)
【同】ortus. X. Occasus.
【解】旭日(日昇)，東方，東隅.
【例】*oriens* hibernus, aestivus. Plin. 煖冬，盛夏. terras ab *Oriente* ad Occidentem colunt. 自東徂西耕種(居住)地上.

ŏrĭentāl-is. *e.* adj.
【解】東方者.
【例】ab *orientali* parte. Pall. 由東方.
【附】**orientales.** m. pl. 東方民族. **orientalis** ritus. 東方禮儀. **orientatio.** 指南力，指定，定位.

ōrĭficĭ-um. *i.* n. (*os facio*)
【解】洞穴，(竅)，門口.

ŏrĭgĭnāl-is. *e.* adj. (*origo*)
【解】原始者，(自始存立者)，土著.
【例】*originale* peccatum. Fort. 原罪,(宿罪).
【附】**originarii** modi acquirendi domin. 取得物權的原始方式.

ŏrīgĭnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】字句原義，(字義).

ŏrĭg-o. *ĭnis.* f. (*orior*)
【同】principium, initium, causa, ortus, stirps, semen, fons, caput, auctor.
【解】❶ 根原，來歷，出身. ❷ 祖先，始祖，家族，起源. ❸ (fig.) 原始，本原，原因.
【例】❶ *originem* ab aliquo ducere. Hier. 爲某人後裔. *originem* habere. Plin. 爲某人後裔. ❷ *origo* gentis. Tac. 民族始祖. ❸ fabulae quae ab Aesopo *originem* acceperunt. Quint. 厄早包創作之小說. *origo* omnium malorum. 衆惡之源. *originem* rei quaerere, (persequi). 考究事物之原因.

ŏr-ĭor. *ĕris, tus sum, īri.* v. intr.
【同】nascor, exorior, proficiscor, mano. X. Occido.
【解】❶ 起發. **a)** 起身，起床. **b)** 發芽. ❷ (fig.) 生長，開始. **a)** 發出，發生. **b)** 開始，開端. **c)** 引起.
【例】❶ **a)** consul *oriens.* Liv. 執政官(總統)起立. *orta* luce. Caes. 天已明. sol *oriens.* Cic. 旭日. **b)** a gemma *oriens* uva. Cic. 開始發芽之葡萄. ❷ **a)** clamor, tempestas *oritur.* Caes. 發出呼聲，發生暴風雨. Rhenus *oritur* ex Lepontiis. Caes. 萊茵河發源於來朋. **b)** a Catone *ortus.* Cic. 賈道後裔. philosophia a Socrate *orta.* Cic 哲學自掃可拉開始. aliquis a se *ortus.* Cic. 新貴. **c)** obscuris majoribus *orti.* Cic. 出身微賤. ab his sermo *oritur.* Cic. 談話由伊等(開始)引起. Belgae ab extremis Galliae finibus *oriuntur.* Caes. 比利時族由高盧(地)邊境勃興.

ŏrĭtūr-us. *a, um.* part. v. *orior.*

ŏrĭund-us. *a, um.* adj. (*orior*)
【同】ortus, ortum habens, originem habens, trahens, ducens, deducens, auctorem generis ciens.
【解】出身，家世. (cum *ab* vel *ex* et abl. aut ablat. sol.)
【例】ab ingenuis *oriundus.* 出身自由之家(良家出身). ab Syracusis *oriundus.* 原籍西拉古城. ex Etruscis *oriundus.* Liv. 原籍厄都. -ex liberis parentibus.. Col. 祖先爲自由人.

ornāment-um. *i.* n. (*orno*)
【同】decus, insigne, honor, dignitas, lumen.
【解】❶ 器用，行李，需用品. ❷ 衣飾，裝飾品，服裝，服飾(祭服)—詞藻綺麗之文字—儀仗. ❸ 榮銜，勳章.
【例】❶ copiae, *ornamenta,* praesidia. Cic. 財富，軍needs，駐軍. ❷ *ornamenta* fanorum. Cic. 神殿裝飾. (domus est) *ornamento* urbi. Cic. 建築物爲城市之裝飾品. vir *ornamentum* reipublicae. Cic. 名人乃國家之光榮. *ornamenta* oratoria. Cic. 演詞的美妙. *ornamenta* consularia. Tac. 執政(總統)的儀仗. ❸ *ornamenta* et beneficia populi Romani. Cic. 羅瑪公民之褒獎，及寵眷.

ornātē. adv. (*ornatus*), *-tius, -tissime.*
【同】eleganter, polite, splendide, composite,

non inordinate, nom inculte.
【解】潤飾，雅緻，文雅，文彩.
【例】*ornate* loqui. Cic. 出言文雅. *ornatissime* defendere causam. Cic. 出庭辯護，出語堂皇.

ornāti-o. *ōnis.* f.
【解】裝飾，文飾.

ornāt-or. *ōris.* m.
【解】裝飾者，隨身侍僕.

ornātr-ix. *īcis.* f.
【解】侍女，女僕.

1. **ornāt-us.** *a, um.* part. v. *orno.*
【解】❶供應用具，需用品者. ❷裝飾，文采，雅緻者. ❸用文飾詞藻者. ❹優越，卓絕，尊重者.
【例】❶ naves omni genere armorum *ornatissimae.* Caes. 配備各種武器之艦隊. ❷ agro bene culto nihil specie *ornatius.* Cic. 無比善耕種之良田更美觀者. ❸ *ornatissima* senatus de me judicia. Cic. 國會對我極榮耀之評語. locus ad dicendum *ornatissimus.* Cic. 爲發言極榮顯之地. ❹ vir *ornatus.* Cic. 著名之人. *ornatissimus* eques Romanus. Cic. 極卓越之羅瑪騎士.

2. **ornāt-ŭs.** *ūs.* m. (*orno*)
【同】ornamentum; lux verborum, flos.
【形】lugubris, aptus, elegans, insignis, orationis, magnificus, militaris, mirabilis, muliebris, oratorius, perpetuus.
【解】❶用具，需用品，服裝，異裝. ❷衣飾，裝飾，排場.
【例】❶ gallinae in *ornatibus* publicis solent poni. Varr. 公共慶禮宴上，慣常備鷄肉. ❷ statua *ornatu* militari. 戎裝態像. *ornatus* regalis. 王者服飾. *ornatus* mulierum. 女子服裝.

ornĕ-us. *a, um.* adj. (*ornus*)
【解】梣樹者.

orn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】exorno, illustro, decoro, honesto, ornatum affero, ornamenta congero, ornamentis afficio, ornamento sum; paro, adorno, instruo.
【狀】magnifice, mirabilius, splendide, justissime, merito, copiose, leviter, probe, amplissime.
【解】❶供應，配備，裝備，安置. ❷裝飾，修飾，文飾，榮顯.
【例】❶ (*ornare*) classem. Cic. 武裝艦隊. (*ornare*) convivium. Cic. 備辦盛筵. (*ornare*) nuptias. Plaut. 備辦婚筵. ❷ (*ornare*) capillos. Ov. 理髮. (*ornare*) domum. Cic. 裝飾房屋. (*ornare*) deos deorum spoliis. Cic. 褫奪神之飾品，以修飾神像. (*ornare*) aliquem laudibus. Cic. 頌揚人. (*ornare*) seditiones ipsas. Cic. 掩飾叛亂.

orn-us. *i.* f.
【解】梣樹，榛樹.

ōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*os oris*)
【同】rogo, obsecro, obtestor.
【狀】etiam atque etiam, melius, plane, vehementer.
【解】❶發言，談話. ❷演講，辯護. ❸祈求，固請，懇求.
【例】❶ bonum aequumque *oras.* Pl. 你所言者美善公允. talibus *orare* dictis. Virg. 如此說. ❷(*orare*) causam. Cic. 出庭辯護案件. (*orare*) pro aliquo. Liv. 爲人辯護. ❸ (*orare*) aliquem. Cic. 祈求某人. (*orare*) illud aliquem. Cic. 請求人某事. (*orare*) rem. 請求某事. (*orare*) Deum; (vulg.) preces fundere; precari; votibus supplicibus fatigare Deum. 懇求天主. precibus colere, venerari. 祈禱敬禮天主. per preces suppliciter consulere. 虔祈天上. ad Deum confugere. 投奔主前. a Deo petere. 祈求天主. (*orare* devote); junctas manus ad Deum transferre; Deum precibus placare. 虔祈天上. (cum *ut* vel *ne* et subj.) (sol. subj.) te *oro* des operam. Cic. 請你注意.

orphănŏtrŏphī-um. *i.* (-**ēum,** *ei*). n.
【解】孤兒院，育嬰堂.

orphănŏtrŏph-us. *i.* m.
【解】撫育孤兒者.

1. **orphăn-ūs.** *a, um.* adj.
【解】喪失子女者.

2. **orphăn-us.** *i.* m.
【解】孤兒.

Orphe-ūs. *i,* (vel) *os.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：Calliope仙女之子. Eurydice 之夫，以彈古琴著名. 爲 Bacchantes 磔殺.

ors-a. *ōrum.* n. pl. (*ordior*)
【解】承辦，包攬. (poetic.) 講話，演講.
【例】*orsa* tanti operis. Liv. 承辦如此大工程. *orsa* Menandri. Stat. Men. 之詩.

1. **ors-us.** *a, um.* part. v. *ordior.*
【解】開始，興辦者，始發言者.
【例】majorem (regina) *orsa* furorem. Virg. 皇后更加忿恚.

2. **ors-ŭs.** *ūs.* m.
【解】興辦，承辦，開始.

orthŏdoxī-a. *ae.* f.
【解】正道，正派，正義，正統，正宗主義，正教.

orthŏdox-us. *a, um.* adj.

【解】正道者.
orthŏgrăphī-a. *ae.* f.
【解】正書，書法，正寫.
1. ort-us. *a, um.* part. v. *orior.*
【解】出生，誕生，出身.
【例】*ortus* equestri loco. Cic. 生於騎上之家. *orta* luce. Caes. 清晨. *orto* sole. Hor. 日出.
2. ort-ŭs. *ūs.* m. (*orior*)
【同】exortus, oriens. X. Occasus.
【形】gravior, verior, moderatus, et constans, praeclarus; clari, nitidi.
【解】❶出生，出身. ❷日出，開始.
【例】❶ Cato *ortu* Tusculanus. 買道生於Tusc. ❷ multae sectae a Socrate *ortum* habent. 許多學派始自掃可拉.
ort-yx. *ygis.* f.
【解】鵪鶉(鳥)，車前子(植).
ŏr-yx. *ygis.* m.
【解】羚羊，(獐屬，黃羊).
ŏryz-a. *ae.* f.
【解】稻米.
1. ōs. *ōris.* n.
【形】alacre et promptum, aptissimum, ardens, coruscum, durissimum, ferreum, ferum, foetidum, importunissimum, impurissimum, incolume, infame, infestum, pulcherrimum, supinum, pristinum.
【解】I. ❶口，嘴. ❷口舌，語言，聲音. ❸入口，空隙.
II. ❶面容，面孔，容貌. ❷像貌，態度.
【例】I. ❶ esse in *ore* omnium; in *ore* vulgi. Cic. 在衆人口中. omnibus in *ore.* Cic. 爲人談話資料. in *ore*(semper) habere aliquid, aliquem. 常言某人，某事. uno *ore.* Cic. 異口同聲. ❷ pervenire in *ora* vulgi. Cat. 家喻戶曉. ire per *ora.* Sil. 有口皆碑. ❸ in Ponti *ore.* Cic. 在黑海口. in *ore* portus. Cic. 在港口.
II. ❶ in *ore* omnium versari. Cic. 在衆人面前. alicui ante *os* esse. Cic. 在人面前. *os* ducere. Cic. 作面色，矯飾. ❶(fig.) *os* hominis cognoscite. Cic. 應認識人之無恥.
【註】❶ cibum alicui in *os* ingerere. 塡物入口. ❷ ejus *os* mihi ante oculos versari solet. 我不斷憶起其容貌. ❸ id tibi frequens in *ore* est. 你屢次講論他. ❹ in *ore* portus. 在港口. ❺ nostis *os* hominis et audaciam. 你們認識其人之無恥，及肆無忌憚.
2. ŏs. *ossis.* n. (genit. pl. *ossium*)
【解】❶骨骸，骨髓. ❷(poet.) 物之內部，(精髓).
【例】❶ *ossa* alicujus legere. Sen. 收殮其骨骸，(骨灰). ❷ exarsit juveni dolor *ossibus* ingens. Virg. 青年憂憤塡胸.
oscēd-o. *ĭnis.* f.
【解】打呵欠.
oscĕn. *ĭnis.* m. (*obs cano*)
【同】avis ore, vel cantu auspicium faciens.
【解】鳥兆.
【例】aves et alites et *oscines.* 鳥及鳥兆.
oscillātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】搖盪，打鞦韆，細戲.
oscill-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr.
【解】搖擺，打鞦韆.
1. oscill-um. *i.* n. (*os 1*)
【解】爲敬 Saturne 及 Bacchus 神，懸於樹上之小像.
2. oscill-um. *i.* n. (*os* vel *obs cilleo* vel *cillo*). 鞦韆架.
【解】搖擺，打鞦韆.
oscĭt-ans. *antis.* part. v. *oscito.*
【同】negligens, ignorans, segnis.
【解】(屢次打呵欠者) 疏懶，怠惰，(不注意，不經心).
oscĭtanter. adv. (*oscitans*)
【同】negligenter, indiligenter.
【解】懈怠，疏忽貌.
【例】tam *oscitanter.* 如此疏忽.
oscĭtātĭ-o. *ōnis.* f. (*oscito*)
【解】開口，(如牡蠣) 打呵欠，一疏忽，懈怠.
oscĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】❶開口，打呵欠. ❷空閒. ❸展開，開放，(花，葉).
oscĭt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr.
【同】dormito, otior.
【解】打呵欠，空閒無事.
【例】in tanta calamitate *oscitaris* adhuc? 當此大難，你尙疏忽懶慢嗎.
oscŭlabund-us. *a, um.* adj.
【解】接吻，口親者.
【例】(*osculabundus*) manus nostras. Apul. 吻吾人之手.
oscŭlātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】接吻，口親.
oscŭlāt-us. *a, um.* part. v. *osculor.*
【解】接吻，口親者.
oscŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr. (*osculum*)
oscŭl-o. *ās, āre.* v. tr.
【同】suavium do, dissuavior, osculum do, osculum fero.
【解】接吻，愛惜，撫循.
【例】terram *osculatus* est, (osculo terram contigit). 吻地. filium *osculatus* dimisit. 吻其子而離去.
oscŭl-um. *i.* n. (dimin. *os*)

【解】❶小口. ❷接吻.
【例】❷ *osculo* aliquem excipere. Plin. J. 與人接吻.

ōs-or. (**oss-or**). *ōris.* m.
【解】怨恨痛惡者.

1. **ossa..** pl. *os 2.*

2. **Oss-a.** *ae.* f. nom propr. montis.
【解】山名：在 Thessalie 為 Centaures 之居處.

ossĕ-us. *a, um.* adj. (*os 2*)
【解】骨質者，骨製者，堅硬如骨者.

ossĭcŭl-um. *i.* n. (dimin. *os 2*)
【解】小骨骼，(小骨頭).

ossĭfrăg-a. *ae.* f.

ossĭfrăg-us. *i.* m.
【解】鶚，(海鷹).

ossĭlāg-o. *inis.* f.
【解】趼，胼胝，硬瘡.

ossis. genit. *os 2.*

ossŭārĭ-um. *i.* n.

ossŭārĭ-a (**olla**). 【解】骨灰瓶.

osten-do. *dis, di, sum,* (vel) *tum, dĕre.* v. tr. (*obs tendo*)
【同】denuntio, indico, planum facio, declaro, propono, doceo.
【狀】aperte, contra, insidiose, neque opinato, optime, palam, probabiliter, quam brevissime, ultro, vulgo.
【解】展開，張於前. ❶呈現，陳列，顯示，暴露. ❷置於前. a) 透露. b) 對峙. c) 指明，證明.
【例】❶ (*ostendere*) Aquiloni glebas. Virg. 置土塊於北風下. (*ostendere*) os suum populo Romano. Cic. 在羅瑪公民前露面. post tergum hostium legionem *ostendere.* Caes. 敵後出示軍團. (*ostendere*) se alicui. Ter. 顯示人前. (*ostendere*) se candidatum. Suet. 表示競選. ❷ a) (*ostendere*) spem, metum. Cic. 顯示希望，畏懼. b) quaedam mihi praeclara ejus defensio *ostenditur.* Cic. 為保護他顯示了反對我奇特的方法. c) palma.. extitisse *ostendebatur.* 指示曾有巴爾瑪. quid fieri velit *ostendit.* Caes. 指明其意旨.

ostensōrĭ-um. *i.* n.
【解】顯供聖體座，(聖體發光).

ostens-us. *a, um.* part. v. *ostendo.*
【解】顯示，指明者.

ostentātĭ-o. *ōnis.* f. (*ostendo*)
【同】venditio, jactatio, simulatio, vanitas.
【形】gloriosa, inanis, insolens, magnifica, popularis, puerilis.
【解】❶昭示，示威，閱兵，陳列. ❷ (fig.) 誇張，炫耀，耀武揚威.
【例】❷ ingenii *ostentatio.* 顯示其才能. inanis *ostentatio.* 虛偽的矜張. ad *ostentationem* doloris. Petr. 為矯飾痛苦.

ostentāt-or. *ōris.* m. (*ostendo*)
【同】gloriosus.
【形】pecuniosus.
【解】❶自詡，自伐，矜張. ❷招搖，炫耀，出風頭，引人注意.
【例】❶ omnium quae diceret *ostentator.* Tac. 誇大其詞.

ostent-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ostendo*)
【同】vendito.
【狀】aperte.
【解】❶屢次. 顯示，呈示. ❷昭示，炫耀，誇張，暴露. ❸陳列，演戰，閱兵.
【例】❶(*ostentare*) passum capillum. Caes. 顯示其散髮. (*ostentare*) panem. Plaut. 呈示麵餅. ❷(*ostentare*) caedem, servitutem. Cic. 暴露殘殺，奴役. (*ostentare*) ingenium. 誇張其才能. ❸ (*ostentare*) prudentiam. Cic. 明示其智慧. (*ostentare*) bellum. Cic. (prae se ferre, exponere). 以戰爭恫嚇.

ostentum. *i.* n. (*ostento*)
【同】portentum.
【形】grave, triste.
【解】奇異，怪事，妖孽.
【例】*ostenta* facere. Caes. 行奇事.

1. **ostent-us.** *a, um.* part. v. *ostendo.*
【解】顯示，暴露.
【例】*ostentus* soli. Cato. 暴於日光下.

2. **ostent-ŭs.** *ūs.* m.
【解】顯示，陳列目前，誇張，證明.
【例】*ostentui* esse scelerum alicujus. Sall. 證明某人之罪行. egone Jugurthae *ostentui* essem? 難道我應證明猶古大之罪惡嗎?

Ostĭ-a. *ae.* f. (vel) **Ostĭ-a.** *ōrum.* n. pl. nom. propr. urbis.
【解】城名：為第白利河之港口.
Ostiens-is. *e.* adj.

ostĭār-ĭa. *ae.* f. (*ancilla*). 守門婢女，(女傭).
【解】守門婢，(女傭)女司閽.

ostĭārĭāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】一品神職.

ostĭārĭ-um. *i.* n.
【同】tributum in singula domorum ostia imperatum.
【解】戶(門)稅.
【例】frumentum, *ostiaria,* arma, vecturae imperabantur. 命令每家攤派食糧，戶稅，武裝，船，工具.

ostĭārĭ-us. *i.* m. (*ostium*)
【解】守門者，司閽. 神品第一級.

ostĭātim. adv. (*ostium*)
【解】沿門，挨戶.
【例】*ostiatim* panem quaerere. 沿門乞食. *ostiatim* agere crimen. 沿門搶刼.

ostĭŏl-um. *i.* n. (*ostium*)
【解】小門.

ostĭ-um. *i.* n. (*os 1*)
【同】janua.
【解】門戶，河口，海峽.
【例】fluminis *ostium*. 河口. *ostium* oceani. Cic. 海口. aperire *ostium* muribus. Varr. 給鼠開洞穴.

ostrăcism-us. *i.* m.
【解】因疑忌權勢而遣配流徙者.

ostrě-a. *ae*, f. **ostrě-um.** *i.* n.
【解】蠣蠔.
【例】*ostrearum* vivaria. Plin. 養蠔池.

ostrěārĭ-um. *i.* n.
【解】產蠣之地.

ostrěārĭ-us. *a*, *um.* adj.
【解】蠣者.

ostrěāt-us. *a. um.* adj.
【解】硬如蠣殼者.

ostrĭf-er. *ĕra*, *ĕrum.* adj. (*ostreum fero*)
【解】盛產蠣者.

ostrīn-us. *a*, *um.* adj.
【解】緋紅者.

ostr-um. *i.* n.
【解】紅蠣色，紫紅布.
【例】stratum *ostrium*. Virg. 紫紅色衾褥.

ōsūr-us. *a*, *um.* part. fut v. *odi.*
【解】應恨者.

ōs-us sum. ant. part. v. *odi.*
【解】恨者.

Oth-o. *ōnis.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：羅瑪人之綽號別名.
Othoniān-us. *a*, *um.* adj.
Othoniān-i. *orum.* m. pl.

ōtĭ-or. *āris*, *ātus sum*, *āri.* v. dep. intr. (*otium*)
【同】nihil ago, cesso, vaco, otio abutor. X. Negotior.
【解】閒暇無事，休息，安逸.
【例】non *otiabor*, (non committam, ut otio diffluam). 我不要空閒. tempus est *otio* tradere, (*otio* demittere animos). 現今安閒無事.

ōtĭōse. adv. (*otiosus*)
【同】per otium, vacuo animo et soluto.
【解】閒暇，安閒，舒適.

ōtĭōs-us. *a*, *um.* adj. (*otium*)
【同】cessans, nihil agens, vacuus; laxatus curis; qui cura vacat et negotio; qui animo vacuo est ac soluto; vacuus ab opere, in otio desidet. X. Operosus, semper aliquid agens.
【狀】nimium, nunquam.
【解】❶ 安閒無事. ❷ 無官職，無公務者，無職守者. ❸ 中立，不偏袒一方面者. ❹ 安適，平靜. ❺ 鬆懈緩慢. ❻ (無用，剩餘) 輕閒，輕鬆.
【例】❶ quoniam sumus *otiosi*. Cic. 因我們有時間. alicui *otiosum* est. (cum infin.) Tac. 人有時間.... ❷ *otiosa* senectus. Cic. 無職守的老年. ❸ spatium ab hoste *otiosum*. Caes. 敵人未騷擾時. ❺ est *otiosus* circa excessus. Tac. 題外餘論. ❻ *otiosissimae* cccupationes. Plin. 極輕閒之事. otium meum nunquam *otiosum*. 無公事時，我亦不閒暇.

ōt-ĭs. *ĭdis.* f.
【解】鴇.

ōtĭ-um. *i.* n. (X. Negotium)
【同】tempus, spatium, laxamentum, cessatio libera atque otiosa, remissio, vacatio a labore, quies, tranquillitas vitae.
【形】domesticum, forense, honestum, jucundum, litteratum, luxuriosum, moderatum, urbanum.
【解】❶ 閒暇，休息，退休. ❷ 空閒無事. ❸ 讀書消遣. ❹ 安逸，清平. ❺ 無事時.
【例】❶ *otium* cum dignitate. Cic. 榮耀的退休. ❷ languescere in *otio*. Cic. 因遊手好閒而羸弱. ❸ *otium* litteratum. Cic. 讀書消遣. ❹ ab extremis armis *otium* fuit. Liv. 無敵人擾亂. ❺ per *otium*. Liv. 安閒時.

ŏv-ans. *antis.* part. v. *ovo.*
【同】prope triumphans.
【解】小凱旋.
【例】*ovantes* urbem introibant (ingrediebantur). 當時奏凱進城.

ŏvārĭŏtŏmĭ-a. *ae.* f.
【解】剖割卵巢術.

ŏvārĭ-um. *i.* n.
【解】卵巢(解)，子房，(植).

ŏvātĭ-o. *ōnis.* f. (*ovo*)
【解】小凱旋，勝利遊行行列.

1. **ŏvāt-us.** *a*, *um.* adj. (*ovum*)
【解】卵形，橢圓形.

2. **ŏvāt-us.** *a*, *um.* part. v. *ovo.*
【解】小奏凱.

3. **ŏvāt-ŭs.** *ūs.* m.
【解】凱旋之聲，(喝彩).

ŏvĭārĭ-a. *ae.* f.
【解】羊，羊群.

ŏvĭārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】羊者.

Ovĭdĭ-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名: P. *Ovidius* Naso, de Sulmone. 拉丁詩人.

ŏvīl-e. *is.* n. (*ovilis*)
【解】羊圈，羊棧，國民大會投票處.

ŏvīl-is. *e.* adj. **ovill-us.** **ovīn-us.** *a, um.* adj.
【解】羊者.

ōvĭpăr-us. *a, um.* adj. (*ovum pario*)
【解】卵生者.

ŏv-is. *is.* f.
【同】pecus.
【解】羊，綿羊，(羊毛)，(樸實之人).
【例】*ovem* lupo committere. (prov.) 託羊與狼.

ōv-o. *ās, ātum, āre.* v. intr.
【解】小凱旋，奏凱聲，歡欣.
【例】*ovantes* currus. Prop. 凱旋車. *ovantes* gutture corvi. Virg. 烏鴉高叫以鳴得意. ut *ovans* in urbem ingrederetur. Liv. 爲凱旋進城.

ōv-um. *i.* n.
【形】recens, durum, molle, geminum.
【解】卵，蛋.
【例】*ova* parere. 產卵. *ovis*, (vel) *ova* incubare. 孵卵. ab *ovo* usque ad mala. Hor. 自始(卵)至終(蘋果). *ova* et lacticiniaa 蛋及浸乳汁的食物.

ōxăl-is. *idis.* f.
【解】羊蹄草，(酸膜草).

ORATOR

P

p. f. n.
I .拉丁第十五字母
II. 【簡】 P. =Publius.
P. = pater, parte, pedes, pia, pondo, populus, posuerunt, publicus, etc.
P. VIIII. = pedum novem.
P. C. = Patres conscripti.
P. M. = Pontifex Maximus.
P. R. = Populus Romanus.
P. S. = pecunia sua.

pabulār-is. *e.* adj. (*pabulum*)
【解】屬芻秣草料者
【例】omnia haec *pabularia*. Plin. 一切芻秣.

pābŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*pabulor*)
【解】❶ 牧畜，飼養，芻牧. ❷ 草料，刈草.
【例】❶ hostes *pabulatione* prohibere. 阻止敵人芻牧.

pābŭlāt-or. *ōris.* m. (*pabulor*)
【解】❶ 牧畜，芻牧者，飼養者. ❷ 採芻秣者.
【例】❷ missi *pabulatores.* 被差遣採芻秣者.

pābŭlātōrĭ-us. *a, um.* adj. (*pabulor*)
【解】芻秣者，牧畜者.

pābŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【同】pabulum quaero.
【解】採芻秣，刈草，牧畜.
【例】*pabulandi* causa.芻牧之故. *pabulatum* missa cohors. 遣支隊採草芻.

pabŭl-um. *i.* n. (*pasco*)
【同】pastio.
【形】naturale, pingue.
【解】❶ 芻秣，飼料. ❷ 食物，食糧.
【例】❶ (*pabulum*) secare. Caes. 刈草. (*pabulum*) supportare. Caes. 運輸草料. magna est hoc anno *pabuli* copia. 今年草芻豐美. *pabulo* consumpto. Caes, 芻秣用盡. (fig.) cosideratio naturae *pabulum* animi. 觀察自然是精神食糧. ❷ assuetae cadaverum *pabulo* volucres. Flor. 慣食屍體之猛禽.

pācāl-is. *e.* adj. (*pax*)
【解】平靜安和者，關於和平者.

pācāte. adv. *-tius, -tissime.*
【解】平和，安靜.

pācāt-or. *ōris. m.* (*paco*)
【同】qui pacem facit.
【解】調解者，講和人，鎮撫者.

pācāt-us. *a, um.* part. v. *paco.* *-tior, -tissimus.*
【同】quietus, tranquillus.
【解】和平，安靜，溫良，緩和者.
【例】in provincia *pacatissima.* Cic. 在極太平之省. oratio *pacatior.* Cic. 較緩和之演詞. *pacato* excipe vultu. Ov. 怡然接受. *pacati* aeris status. Luc. 氣候平和.

pācĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*pax fero*)
【解】致(報)平安者，平靜者.

pācĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*pacifico*)
【解】平定，鎮撫，媾和，和解.
【例】ne te in hanc *pacificationem* interposueris. 你不應調解此事.

pācĭfĭcāt-or. *ōris.* m. (*pacifico*)
【同】qui pacem facit.
【解】和解，調解人，講和者.
【例】habitus *pacificator.* Quint. 和平裝.

pācĭfĭcātōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】媾和，制訂和約者.
【例】legatio *pacificatoria.* 議和使節.

pācĭfĭcāt-us. *a, um.* part v. *pacifico.*
【解】調解，和解，議和者.

pācĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*pax facio*)
【解】議和，和解，媾和，平息，綏靖.
【例】Jugurtha *pacificante.* Sall. 當由古大議和時. *pacificatum* venerunt. Liv. 伊等來議和.

pācĭfĭc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. passiv. vel dep. intr.
【解】議和.
【例】*pacificari* cum altero. Just. 與敵議和.

pācĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*pax facio*)
【同】quietus.
【解】樹立和平，喜好和平，和睦，溫柔，安撫者.
【例】**pacifica.** n. plur. 和平犧牲. *pacifica* persona. Cic. 和平使者. rex *pacificus.*

和平之王.

păc-iscor. *iscĕris, tus sum, isci.* v. dep. intr. et tr.
【同】pango, depaciscor, pactum vel pactionem facio, pactionem cum aliquo conflo, facio, foedus cum aliquo ferio.
【狀】inique.
【解】❶intr. 結約，訂立條約，契約，和約章程. ❷tr. 約定，立定. ❸(poet.) 許人抵押. 抵償，(志願許人).
【例】❶intr. (*pacisci*)cum aliquo. Cic. 與人訂約. (*pacisci*) magna mercede, ut. Liv. 因出大代價，而獲協議致.... ❷tr. (*pacisci*) provinciam sibi. Cic. 約定自己管理某省. (*pacisci*) vitam ab aliquo. Sall. 約訂甘願犧牲性命. (*pacisci*) praemium cum aliquo Cic. 約訂酬報. ❸(poet.)(*pacisci*) vitam pro laude. Virg. 約訂爲榮譽而犧牲.

păc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*pax*)
【同】in tranquillum redigo, sedo, pacatim reddo.
【解】平定，鎮撫，彈壓，征服.
【例】nondum penitus *pacati* erant hi populi; (seditiones nondum compressae ac cohibitae). 該民族尚未完全被征服.

pact-a. *ae.* f. (ex *pactus 1* subst. sumpt.)
【解】(女)訂婚者，(約定者).

pactĭcĭ-us. pactĭtĭ-us. *a. um.* adj.
【解】約訂者.

pactĭl-is. *e.* adj.
【解】編織者.
【例】*pactilis* corona. Plin. 編成的花冠.

pactĭ-o. *ōnis.* f. (*paciscor*)
【同】pactum, conventum, conditio, foedus.
【形】nefariae, bellicae, hostiles, iniquae, publicae, privatae.
【解】❶和約，盟約，協約，協定，和解. ❷公賣，競賣，包稅，賦稅. ❸同意，决議. (惡意的).
【例】❶*pactio* provinciae. Sall. 約定省歸屬於.... per *pactionem*. Liv. 約訂. ad *pactionem* venire, adire, accedere. 來，去，往訂約. *pactionem* conflare cum aliquo (facere, conficere). 與人訂約. a *pactione* recedere. 背約，(渝盟). ❷*pactionem* conficere cum civitatibus. Cic, 與諸城約訂征稅權.

pact-or. *ōris.* m.
【解】和解者，調解人，談判者，介紹人.
【例】societatis *pactores*. 團體之和解人.

pact-um. *i.* n. (*paciscor*)
【同】pactio, conventum, conventio, decisio, conditio.
【解】盟約，和約，協約，條約，和解，合同o約訂形式，(方式).
【例】quae e *pacto* tibi debeo, fideliter praestabo. 依合同我應給你者，我將守信供應. *pacto* stare, in *pacto* manere. 踐約. quo *pacto*. 如何. alio *pacto*. 別種方式. nullo *pacto*. Cic. 無法. isto *pacto*. 如此.

1. **pact-us.** *a, um.* ❶part. v. *paciscor.* ❷in sensu passivo.
【解】約訂，議定者，確定，决算者.
【例】❶(*pactus*) frater filiam. Liv. 其兄將娶某人之女. ❷*pactum* pretium. Cic. 約訂價格. filia *pacta* alicui. Cic. 許配與人之女. *pacto* (abl.) inter se, ut... Liv. 彼此約定.... dimitti eum *pactus*. Plin. 約許遣發他. *pactus* dies. Cic日. 約定之日.

2. **pact-us.** *a, um.* part. v. *pango.*
【解】揷，豎.

paedăgōgĭ-a. *ae.* f.
【解】教育學.
【例】*paedagogia* experimentalis. 實驗教育學. *paed.* practica. 實踐教育學. *paed.* socialis. 社會教育學. *paed.* theoretica. 理論教育學. **paedagogica** pathologia. 教育病理學.

paedăgōgī-um. *i.* n.
【解】❶訓練高等奴隸班處. ❷教導兒童班.

paedăgōg-us. *i.* m.
【同】pueri custos.
【解】陪伴兒童入學之奴隸，一端傅，蒙師，館師，導師，嚮導.
【例】est ejus *paedagogus*. 他的導師. ejus moribus regendis aut formandis praefectus est. 指導陶成品行者. pueritiam ejus format. 教導兒童者. *paedagogi* agrigulturae. 治田導師.

paedĭd-us. *a, um.* adj. *-dissimus.*
【解】污穢，醜惡，討厭者.

paed-ŏr. *ōris.* m.
【解】穢惡，醜陋，泥垢，惡臭，(粗俗).

paenĕ. (vel) **pēnĕ.** adv. (置於確定詞之前或以後).
【解】幾乎，大抵，大約，差不多.
【例】*paene* decidi, ni adesses. Plin. 倘你不在場我幾將跌倒. *paenissime* me perdidit. Plaut. 他幾乎敗壞了我.

paeninsŭl-a. pēninsŭl-a. *ae.* f. (*paene insula*)
【解】半島.

paenĭtend-us. poenĭtend-us. *a, um.* part. fut. (ex v. *paenitet*)
【解】愧悔，後悔，失意，可惜.

【例】sub haud *paenitendo* magistro. Liv. 在使人滿意之教師指導下.

paenĭt-ens. poenĭtens. *entis.* part. v. *paenitet.*

paenĭtentĭ-a. poenitentĭ-a. *ae.* f. (*paenitet*)
【同】dolor ob admissa peccata.
【解】懊喪，失意，追悔，後悔，懺悔
【例】*paenitentiam* rei agere. Petr. 爲某事而懊喪. mutatus in *paenitentiam.* Tac. 曾經失意.
【註】❶ *paenitentiam* agit. 懺悔. (seria illum erratorum *paenitentia* subit). ❷ *paenitentiam* facit de peccatis suis. 痛悔前非. praeteritae vitae labem piaculo aliquo diluit. ❸ *paenitentiam* in confessione peregi. 告罪時我已懺悔(補贖). poenas in sacro tribunali mihi irrogatas dependi; poenas a conscientiae arbitro statutas persolvi.

paenĭt-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. vel tr.
【解】愧悔，煩惱，痛惜，失意，懊喪，(不悅，不滿意).
【例】❶ intr.: ei *paenitendum* puto, quod.. 我相信他應愧悔.... nunc *paenitebunt.* Pacuv. 他們屆時將煩惱.... ❷ tr. (adj. verb.) haud *paenitendus* magister. Liv. 使人滿意的教師. *paeniteor.* Hier. 我懊喪.

paenĭt-et. poenĭt-et. *ŭit, ēre.* v. impers.
【解】悔恨，懊喪，痛惜.
【例】*paenitet* aliquem alicujus rei. 某人對某事不滿意. num senectutis suae eum *paeniteret?* Cic. 他難道因高壽而煩惱嗎？memet mei *paenitet.* Cic. 我對自己不滿意. nisi forte sic loqui *paenitet.* Cic. 若非對此說法不滿意. eum se... fuisse *paenitet.* Cic. 悔恨自己已經.... *paenitet* in posterum diem dilatum certamen. Liv. 戰事延至後日，他頗懊喪. quoad te quantum proficias, non *paenitebit.* Cic. 對你進步如何，相當滿意.

paenĭtūr-us. *a, um.* part. futur. v. *paeniteo.*

paenŭl-a. pēnŭl-a. *ae.* f.
【解】連風帽之氅衣(旅行時用).

paenŭlāt-us. *a, um.* adj. (*paenula*)
【解】穿旅行氅衣者.
【例】*paenulati* isti. Sen. 此輩穿氅衣者.

paenultĭm-us. penultĭm-us. *a, um.* adj.
【解】最末第二位.

pae-on. *ōnis.* m.
【解】一長三短詩之韻脚.

Paeōnĭ-a. *ae.* f. ❶ nom. propr. loci. 地名. ❷ 芍藥，牡丹.

Paeōnĭ-us. *a, um.* adj.
【解】❶ (Péonie) Macédoine 神者. ❷ 醫藥者，有益健康者.

paetŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *paetus*)
【解】斜視者，曖昧不明者.

paet-us. *a, um.* adj.
【解】眇目者.
【附】**paganismus.** 外教，外道，異教.

pāgānĭt-as. *ātis.* f.
【解】敬偶像教派.

pāgān-us. ❶ *a, um.* adj. (*pagus*) ❷ *i.* m.
【解】❶ 村民，鄉民，莊戶，農民，田舍翁，(粗野人，鄙陋人)，村氓，野老. ❷ 平民百姓，(非官非兵). ❸ 信奉多神教者，敬偶像者，(教外人).
【例】❶ in hac urbe nulli *pagani,* multi montani. 在此城市沒有種田人，山地人却不少. ❷ *paganus*= priscae superstitionis sectator, falsorum numinum cultor. (教外人)信奉舊日異端，敬禮邪神偶像者.

pāgātim. adv. (*pagus*)
【解】每村，沿村.

pāgell-a. *ae.* f. (dimin. *pagina*)
【解】小紙張，小頁.

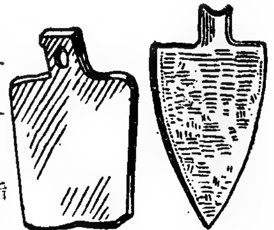
pāgĭn-a. *ae.* f.
【形】extrema, postrema, prior.
【解】❶〔埃及紙〕(papyrus) 之片段，書之一頁. ❷ 書寫之篇章，著作品.
【例】❶ in extrema *pagina.* 在末頁. ❷ *pagina* tua me perturbavit, magnae molestiae fuit. 你的作品擾亂了我. utramque *paginam* facere. Plin. (prov.) 天有陰晴.

pāgĭnŭl-a. *ae.* f. (dimin. *pagina*)
【解】小頁，小張.

pagment-um. *i.* n.
【解】集合，嵌接，綴合.

pāg-us. *i.* m. (*pango*)
【同】villa.
【解】❶ 鄉鎮，村落. ❷ 鄉區，部落.
【例】❶ in *pagis* factiones sunt. 在鄉村有些黨派. *pago* deditus. Prud. 教外人.

pāl-a. *ae.* f.
【同】anuli pars latior, cui gemma inseritur, aut signum insculpitur.
【解】❶ 鏟，鍤，鍫. ❷ 指環(戒指)嵌寶石處.

PALÆ

【例】❷ quum *palam* ejus anuli ad palmam converterat. 使指環寶石轉向掌心.

Pālaestīn-a. *ae.* f. **Palaestīn-e.** *ēs.* f.

nom. propr. loci- 地名，在 Syrie地中海邊.
Pălaestīn-us. *a, um.* adj.
【解】 *Pal.* 者.
pălaestr-a. *ae.* f.
【同】gymnasium.
【解】❶ 角力競賽，體操場，武藝競賽場. ❷ (fig.) 學校，文藝館，書院.
【例】❶ *palaestrae* dare operam. 習武藝，(體操). discere *palaestra.* Cic. 習武藝，(體操). ❷ sine nitore sine *palaestra.* 不雅緻，不精練.
pălaestrĭc-a. *ae.* f.
【解】體操，角鬪.
pălaestrĭcē. adv.
【同】palaestriarum more.
【解】競賽，角鬪式.
pălaestrĭc-us. *a, um.* adj. (*palaestra*)
【解】屬比武競賽者，喜好武藝者.
【例】❶ *palaestrici* motus. Cic. 角力運動. ephebus *palaestricus.*Prud.習武青年(幼童). ❶ *palaestricus* doctor, (vel) magister. Quint. 武藝教練員.
pălaestrīt-a. *ae.* f.
【解】武藝教練，精通(武藝者)，武術者，習練武藝者.
pălăm. adv.
【同】manifeste, aperte, in conspectu omnium; oculis omnium; in ore atque oculis omnium; sub oculis; inspectantibus omnibus; luce et palam. X. Clam, ex occulto et insidiis.
【解】❶ 顯然，在衆人前，衆目昭彰，彰明較著，開誠佈公. ❶在前，當面(praep.cum abl.).
【例】*palam* est res. 事已昭然. hac re *palam* facta. Nep. 事情洩露. hujus de morte ut *palam* factum est. Nep. 他的死訊既已傳開. nondum *palam* factum erat occidisse rempublicam. Cic. 國家陷落消息尚未公佈. *palam* facere alicui.. (cum interr. indirect.) 明告某人.... *palam* facere.. (cum propos.infinit.)宣示,宣傳... nondum *palam* factum est scelus. 罪惡尚未洩露. ❷ me *palam.* Ov. 在吾面前. te *palam.* Hor. 在你面前. *palam* omnibus. Cror. 在衆人面前.
pălang-ae. vide **phalangae.**
pāl-ans. *antis.* part. v. *palor.*
【解】潰散....
pālātim. adv.
【解】渙散樣.
Pălātīn-us. *a, um.* (**mons**). adj.
【解】❶*Palatin.* 山者，(羅瑪城之小山). ❷ 王宮者.
【例】❶*Palatini* colles. Ov. Pal. 山. ❷*Palatina* officia. A. Vict. 王宮職務. **Palatini.** (m. plur.) Cod. 朝臣.
pālātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】打樁.
pălātĭ-um. *i.* n.
【解】❶ (a) *Pal.* 山. (b) *Pal.* 王宮 (自Aug. 開始). ❷ 宮殿，府第.
【例】descendit de *palatio.* 自王宮降下. ❷ *palatia* caeli. Ov. 天宮 (神宮) (天). caeleste *palatium.* Apul. 天宮(神宮) (天).
pălāt-um. *i.* n. **pălāt-us.** *i.* m.
【同】pars oris interior, in qua sensus est gustatus.
【形】extremum, infimum, varium.
【解】顎，味官，識味.
【例】*palatum* subtile. Hor. 識味. *palatum* eruditum. Col. 善辨味者. *palatum* ei non sapit. Cic. 不識味. non sequitur, ut cui cor sapit, ei non sapiat *palatum.* 慧心者未嘗不識味.
1. pālāt-us. *a, um.* part. v. *palo.*
【解】搭架支撐.
2. pālāt-us. *a, um.* part. v. *palor.*
【解】潰散，漫遊.
3. pālăt-us. *i.* m. vide **palatum.**
pălĕ-a. *ae.* f.
pălĕ-ae. *ārum.* f. pl.
【解】禾莖，五穀之梗，稿，禾稈.
【例】*paleae* jactantur inanes. Virg. 空虛草芥空中亂舞. ex leguminibus *paleae.* Col. 菜莖. *palea* aeris. Plin. 銅片，(銼屑).
pălĕ-ăr. *āris.* n. (ordinarie: **palĕār-ĭa.** *ium.* n. pl.)
【解】牛頭上之皺皮.
pălĕārĭ-a. *um.* n. pl.
【解】草場，貯草棚.
pălestr-a. *ae.* f. vide **palaestra.**
palīlĭ-a. parīli-a. *um,* (vel) *orum.* n. pl.
【解】敬 Palès. 女神之節日.
pălimpsest-us. (**-os**). *i.* m. f.
【解】刮去舊字，重寫新字. (二次謄寫) 之羊皮紙.
【例】laudo, quod in *palimpsesto* scripseris.. 我贊成你二次謄寫在羊皮紙上.
pălĭnōdĭ-a. *ae.* f.
【同】retractatio.
【解】更正，勘誤，校正.
【例】*palinodiam* cecinit. Macr. 更正唱歌. orationem suam retexuit. 校正演詞.
Pălinūr-us. *i.* m. nom. propr. ❶ hom. 人名 Enée 之水手. (領航船者)，葬於 Lucanie (Italia) 之一地角，因名為 *Palinurus.* 角.

❷ 地角名 *Palinure*).
pălĭūr-us. *i.* f.
【解】茨草類.(薔薇類).
pall-a. *ae.* f.
【同】vestis muliebris genus.
【解】❶ 女袍，(長衣). ❷悲劇演員長衣，樂師長袍，彩飾，幃幕.
pallăcān-a. *ae.* f.
【解】葱類.
Pallădī-um. *i.* n.
【同】signum Palladis.
【解】Troie 城之保障. *Pallad.* 之神像.
Pallădī-us. *a, um.* adj.
【解】❶ Pallas 神者. ❷博學，智者.
【例】❶*Palladii* latices. Ov. 油. *Palladia* arbor. Sil. 橄欖樹. *Palladiae* arces. Ov. 雅典. ❷*Palladia* Tolosa. Mart. Toulouse 為*Pallas.* (神)仙女之居地.
Pallantē-um. *i.* n. nom. propr. urbis. 城名：❶在 Arcadie, 為 Evandre 之祖先 Pallas 所建. ❷在 Palatin 山，為 Evandre 所建，乃將來羅瑪城之基地.
Pallantē-us. *a, um.* adj. *Pallant.* 城者.
Pallantĭ-us. *a, um.* adj.
【解】Pallas 之後裔.
【例】*Pallantius* heros. Pall. 英雄＝Pallas 之孫即 Evandre.
Pall-ăs. *ădis,* (et) *ădos.* f.
【解】❶ 即 Minerve 女神，(文藝女神). ❷ Pallas 神像. ❸ 橄欖樹果油.
【例】❸*Palladis* arbor. Ov. 橄欖樹.
pall-ens. *entis.* part. v. *palleo.*
【解】❶ 灰白色，(驚惶失色；另外在地獄之人). ❷ 面黃肌瘦，憔悴枯槁者. ❸ (poet.) 使變土黃者，(病).
【例】❶ *pallens* terrore. Ov. 驚惶失色. ❷*pallentia* brachia. Ov. 臂變成青灰色. *pallentes* ruminat herbas. Virg. 反嚼枯草. *pallentes* morbi. Virg. 黃病.
pall-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. int. et tr.
【同】expallesco, exalbesco.
【解】I. intr.❶發黃，變黃. ❷ 面黃肌瘦，憔悴枯槁. ❸ 驚惶失色. ❹ 褪色，發暗失光澤，枯槁. ❺ 變成土黃色，發青灰色.
II. tr. (poet.) 畏怕，怯懼.
【例】I. ❶ (*pallere*) timore. Ov. 驚懼色黃. (色變). ❷ pueris pater *pallet.* Hor. 父為兒童憔悴. ❸ (*pallere*) ad omnia fulgura. Juv. ❹ 畏閃電而色變. ❹*pallet* dies. Luc. 天昏暗. ❺ saxum *palluit* auro. Ov. 巖石呈現黃金色. II. multos *pallere* colores. Prop. 變許多色，(屢次變色).
pall-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】面黃，驚惶，顫慄.
【例】*pallescit* flamma. V. Fl. 火漸暗淡. *pallescunt* frondes. Ov. 葉漸枯槁. nulla *pallescere* culpa. Hor. 作惡不知恥.
pallāt-us. *a, um.* adj. (*pallium*).
【解】穿大衣，(外套).
【例】Graecus judex modo *pallatus,* modo togatus. 希臘法官，時而披大衣，時而著長袍.
pallĭdŭl-us. *a, um.* adj. (*pallium*) (dimin. *pallidus*)
【解】淡白，微黃.
pallĭd-us. *a, um.* adj. (*palleo*)
【解】土色，灰白色，(面黃失色)，青白色，暗淡，憔悴，失光澤，褪色.
【例】*pallido* cortice arbor. 樹皮發黴，(發霉). stellae *pallidissimae.* Plin. 最灰白色的星球.
pallĭŏlāt-us. *a, um.* adj. (*pallium*)
【解】戴風帽者.
【例】tunicae *palliolatae.* Mart. 連風帽之內衫.
pallĭŏl-um. *i.* n.
【形】sordidum.
【解】❶ 小外套，無袖外套，(女衣). ❷風帽.
【例】saepe est sub *palliolo* sordido magna sapientia. 襤褸衣下，屢藏大智.
pallĭ-um. *i.* n. (*palla*)
【同】amiculum vestibus injici solitum, quod Graecorum proprium fuit, ut toga Romanorum.
【形】aptum ad omne tempus, laneum, purpureum.
【解】❶外套. (Graec.) 大衣. ❷ 長袍. (寬博外衣). ❸ 幃幕，毯氈，總主教禮帔.
【例】*pallium* in collum conjicere. 肩上披外衣. onerare humerum *pallio.* 肩上披外衣. *pallium* alicui detrahere. 褫人外衣. *pallio* tegere. 穿外套. *pallium* colligere. 撩起外衣. *pallia* noctis. Fort. 睡衣. *pallium* Archiepiscopi. 總主教禮帔. ❷ cum *pallio* purpureo. 著緋紅袍.
1. **pall-ŏr.** *ōris.* m.
【解】蒼白，土色，面黃，驚怖面色，發黴(霉).
2. **pall-ŏr.** *ōris.* m.
【解】驚懼之神名.
【例】terrorem *pallor* sequitur. 因驚惶而面色發黃. magno cum *pallore* aliquid dicere. 說時驚惶失色. *pallorem* traho, contraho; in *pallorem* verti; *pallore* infici. 頓起驚懼之心. primus aurorae *pallor.* Stat. 晷光，曉明.
palm-a. *ae.* f.

【同】manus pars interior; victoria, principatus.
【解】❶手掌，掌心，手，棕櫚樹. ❷ a)棕果. (椰子，海棗子). b)棕樹枝，(可薰酒，可作掃箒). c) 凱旋標識. ❸新芽，新枝.
【例】❶ manus *palmam* ferire. Plin. 傷手掌. cavis undam *palmis* sustulit. Virg. 用手掌取水. *palma* plana aliquem contundere. Juv. 摑人，(用手掌擊人). ❷*palmarum* silvae. Plin. 棕樹林. arbor *palmae*. Suet. 棕樹. a) mixta est carica *palmis*. Ov. 無花果與海棗子 (椰子) 混和. b) *palmam* dare, accipere. Cic. 給，接棕樹枝. c) *palmam* ferre. Cic. 得勝. plurimarum *palmarum* gladiator. Cic. 多次獲勝之劍客. *palma* sacerdotii. Fort. 司祭之榮光. eloquentiae *palmam* alicui dare, deferre. 贈給人口才的榮冠.

1. **palmār-is.** *e.* adj. (*palma*)
【解】❶棕櫚樹者. ❷ 掙得棕枝，(獲勝).
【例】❶ *palmares* ludi. Inscr. 競賽遊戲. ❷illa *palmaria*. Cic. 可奇異的勝利.

2. **palmār-is.** *e.* adj.
【解】一手之長度.

palmārī-um. *i.* n.
【解】棕樹林，種棕樹地，戰勝之榮獎， 律師勝訴之報酬.

palmārī-us. *a, um.* adj.
【解】棕櫚樹者，獲榮獎者，傑作者.
【例】id quod *palmarium* puto... 我以為獲獎作品....

palmāt-us. *a, um.* adj. (*palma*)
【解】形如手掌者，飾棕枝者. (Jupiter Capitolin 之特徵，亦為凱旋之標識).
【例】*palmati* cervi. Capitol. 斑鹿，(梅花鹿). *palmata* toga. Mart. 飾棕枝葉形之長袍. *palmata* tunica. Liv. 飾棕枝葉形之內衫. *palmata* vestis. Suet. 飾棕枝葉形之衣服.

palm-ēs. *ĭtis.* m. (*palma*)
【解】❶葡萄枝. ❷ 樹枝.

palmēt-um. *i.* n. (*palma*)
【解】植棕樹處.

1. **palmĕ-us.** *a, um.* adj. (*palma*)
【解】棕樹形，棕木質者.

2. **palmĕ-us.** *a, um.* adj. (*palmus*)
【解】一掌長者.

palmĭf-er. palmĭg-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*palma fero, gero*)
【解】產棕樹者.

palmĭpĕdāl-is. *e.* adj. (*palmus pedalis*)
【解】一手掌長者.

1. **palmĭp-ēs.** *ĕdis.* adj. (*palma*)
【解】蹼足者，(如鵝掌...).

2. **palmĭp-ēs.** *ĕdis.* adj. (*palmus*)
【解】一足或一掌高者.

1. **palm-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*palma*)
【解】蓋手印.

2. **palm-o.** *ās, āre.* v. tr. (*palmes*)
【解】支撐葡萄架.

palmōs-us. *a, um.* adj. (*palma*)
【解】盛產棕樹者，(欆).

palmŭl-a. *ae.* f. (dimin. *palma*)
【解】❶ 手掌，手，一槳，(槳頭). ❷ 棕果，(海棗子，椰子).

palmŭlār-is. *e.* adj.
【解】手掌者.
【例】frictu *palmulari*. Capel. 搓手.

palm-us. *i.* m. (*palma*) (mensurae genus).
【解】❶ 手掌. ❷ 一手掌長，(約等於4 pouce. ¼ pied).
【例】❷ decoquere ad *palmum*. Col. 煮到減少至 ¼.

1. **pāl-o.** *ās, āre.* v. tr.
【解】支撐葡萄架.

2. **pāl-o.** *ās, āre.* v. ut *palor*.
【解】潰散....

pāl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr.
【同】vagor, dispergor.
【解】潰散，逃竄，漫遊，飄流.
【例】per agros *palantur*. Liv. 潰散田野間. *palantes* oves. Plaut. 迷路之羊. *palans* amnis. Plin. J. 河水氾濫.

palpāment-um. *i.* n. (*palpo*)
【解】撫循，阿諛.

palpātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】撫摩.

palpāt-or. *ōris.* m.
【解】諂媚，阿諛者.

1. **palpāt-us.** *a, um.* part. v. *palpo.*
【解】撫摩者.

2. **palpat-ŭs.** *ūs.* m.
【解】撫摩.

palpĕbr-a. *ae.* f. (ordinarie plur.)

palpebr-ae. *ārum.* f. pl. (*palpo*)
【同】tegumenta oculorum mollissima.
【形】resectae.
【解】眼皮，(睫毛).

palpĭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】心跳，心悸，肉跳，瞬.
【例】*palpitatio* cordis. Plin. 心之跳動. *palpitatio* oculorum. 目眨，(瞬).

palpĭtāt-ŭs. *ūs.* m. (abl. *ū*)
【解】脈息，跳動.

palpĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.

【同】tremore concutior.
【解】跳動，震盪，顫慄.
【例】grabatulus *palpitando* saltat. Apul. 小床震盪不寧. *palpitans* animus. Petr. 心驚肉跳.

1. palp-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr.
【同】adulor, blandior, assentor.
【狀】plane.
【解】按摩，撫循，諂媚.
【例】*palpare* equo. Diom. 撫摩馬. *palpare* lupos. Man. 撫摩狼. aliquem munere *palpare*. Juv. 賄賂人.

2. palp-o. *ōnis.* m.
【解】嫵媚者，貪饞，取悅於人者.

palp-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr (cum dativ.)
【解】撫弄，奉承，阿諛.

palp-um. *i.* n.
【同】blanditiae.
【解】撫循，阿諛.
【例】aliquem *palpo* percutere. 諂媚人.

PALUDAMENTUM

pălūdāment-um. *i.* n.
【同】insigne et ornamentum militare, praecipue imperatorum.
【解】戎裝，武裝，甲胄.
【例】*paludamento* mutare togam, (Sall.) praetextam. (Apul.) 易長袍著戎裝.

pălūdāt-us. *a, um.* adj.
【同】paludamento armatus.
【解】身披戰袍，(披堅執銳)，全副戎裝.
【例】*paludati.* 武裝，(戰士). *paludata* aula. Claud. 武裝侍衛.

pălūdōs-us. *a, um.* adj. (*palus*)
【解】湖澤者，卑濕，窪下.
【例】*paludosus* Nilus. Stat. 氾濫的尼路河.

palumb-a. *ae.* f. vide **palumbes.**

pălumb-ēs. *is.* f. **pălumb-us.** *i.* m.
【解】野鴿.
【例】*palumbem* alicui ad aeram adducere. Plaut. (prov.) 使人陷入他人羅網中.

pălumbīn-us. *a, um.* adj.
【解】野鴿者.

1. pāl-us. *i.* m.
【同】lignum in terra infixum, depactum.
【解】樁，橛，桿，柱.
【例】ad *palum* adligare. Cic. 綁於樁上. ad *palum* exerceri. Veg. Sen. 試擊樁柱. (fig.) 習於奮鬥.

2. păl-ūs. *ūdis.* f, (gen. pl. *paludum*)
【解】池沼，湖澤，淵藪，葦塘，
【例】*paludes* siccare. 涸湖澤. e *paludibus* emersit. 浮出水澤.

pălust-ĕr. **pălustr-is.** *e.* adj. (*palus*)
【解】❶卑濕，池塘，湖澤者. ❷居住在湖澤者.
【例】❶ locus *palustris.* 卑濕之地. ❷ lucem *palustrem* transire. Pers. 沉溺罪惡泥濘中.

pampĭnācē-us. *a, um.* adj. (*pampinus*)
【解】葡萄蔓，(藤)者.

pampĭnāri-us. *a, um.* adj. (*pampinus*)
【解】產葡萄者.

pampĭnāti-o. *ōnis.* f. (*pampino*)
【解】修剪葡萄樹，(刪削繁枝).

pampĭnāt-or. *ōris.* m. (*pampino*)
【解】剪削葡萄枝者.

pampĭnāt-us. *a, um.* part. v. *pampino.*
【解】剪削者，覆葡萄枝者.

pampĭnĕ-us. *a, um.* adj. (*pampinus*)
【解】葡萄枝者.

pampĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*pampinus*)
【解】刪剪，(剪去)葡萄枝. (in genere) 刪除冗贅，剪裁，修治，(使之疎朗).

pampĭnōs-us. *a, um.* adj. (*pampinus*)
【解】葡萄枝葉繁茂者.

PAN

pampĭn-us. *i.* m.
【同】folium vitis.
【解】葡萄嫩芽，捲鬚，細蔓.
【例】*pampinos* detergere. Plin. 刪剪繁枝. uva vestita *pampinis* nimios solis defendit ardores. 葡萄(串)藏於繁茂之枝葉下，以避太陽之酷熱.

Pān. *Pān-ŏs.* accus. **Pana.** m. plur. *Panes.* accus. =*Panas.* 希臘神名，司牧畜事，曾發明七孔笛，(其像為羊蹄人身，人首羊角).

pănăcē-a. *ae.* f.
【解】稗史所傳醫百病草.

panārĭcĭ-um. *i.* n.
【解】指甲病，(疽瘡).

pānārĭ-um. *i.* n. (*panis*)
【解】饅頭籃.

panchrest-us. *a, um.* adj.
【解】萬應，無不可用.
【例】*panchrestum* medicamentum. Plin. 百病全治之藥.

pancrătĭast-ēs. (-a). *ae.* m.

【解】耍拳人，競技者.

pancrāti-ŏn. (**-um**). *i.* n.

【解】比武鬥拳，(拳擊).

pandāti-o. *ōnis.* f.

【解】木板曲折.

pandāt-us. *a, um.* part. v. *pando 1.*

【解】木曲折者 .

pandect-es. pandect-a. *ae.* m.

【解】羅瑪判决律例彙編，(全集).

pandaemoni-um. *i.* n.

【解】鬼集會所.

pandĭcŭl-or. *āris, āri.* v. dep. intr.

【解】伸腰，打舒展.

1. pand-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*pandus*)

【解】彎曲，曲折，屈身，屈服.

2. pa-ndo. *ndĭs, ndi, nsum, ssum, ndĕre.* v. tr.

【同】aperio.

【狀】longe se, late se.

【解】❶ 伸張，展開. ❷開闢，劈開. ❸ (fig.) (a) 開啓. (b) 揭示，揭露，顯示. ❹ 攤開，攤晒，晾乾.

【例】❶ velis *passis.* Cic. 張帆. *passis* manibus. Caes. 伸手. *passis* palmis. Caes. 開掌. *passus* capillus. Caes. 披髮，散髮 . *pandere* pennas. Virg. 展翅. ❷*pandere* moenia urbis. Virg城墻開空洞. *pandere* januam. Plaut. 開門. *pandere* rupem ferro. Liv. 以鐵器劈開巖石. universa *panditur* planities. Liv. 開闢廣場. ❸ (fig.) *pandere* viam ad dominationem. Liv. 開專權之路. *pandere* viam fugae. Liv 開逃避之路. (*pandere*) uvam in sole. Col. 將葡萄曝於日光下. uva *passa.* Pl. 葡萄乾. lac *passum.* Ov. 乾乳酪.

pandūr-a. *ae.* f.

【解】三絃琴，小琵琶.

pand-us. *a, um.* adj.

【解】彎曲，曲折，折叠.

【例】*panda* cornua. Ov. 彎角. *pandus* asellus. Ov. 垂首之驢. *pandus* homo. Quint. 傴僂駝背之人.

1. pănēgyrĭc-us. *a, um.* adj.

【解】讚頌，辯護者.

2. pănēgyrĭc-us. *i.* m. (subaud. *sermo*)

【同】laudatio vel oratio et concio in conventu habita.

【解】❶ panegyr. d'Isocrate. ❷ 頌詞.

pănēgyrist-a. *ae.* m.

【解】讀頌詞者.

pănēgyr-is. *is.* f.

【解】solemnis et publicus conventus seu celebritas.

【解】民衆集會.

【例】erat illo ipso die nundinarum *panegyris.* 該日爲(九日)市場集會日.

pango. *pangĭs, panxi, pĕpĭgi, panctum, pactum, pangĕre.* v. tr.

【同】figo, defigo; compono, condo, scribo

【解】I. 插入，樹立，插秧. II. (fig.)固定. 决定，確定，❶ 著作，寫成. ❷立定，指定. ❸ 約訂，許配.

【例】I. (*pangere*) clavum. 釘釘. (*pangere*) ramulum. Suet. 插秧. (*pangere*) II. ❶ carmina. Lucr. 作詞曲. (*pangere*) poemata. Hor. 作詩歌. aliqua *pangendi* facultas. Tac. 著作天才. ❷ (*pangere*) terminos. Cic. 立定界限. (*pangere*) fines. Cic. 立定邊界. (*pangere*) pacem. 立和約. (建立和平). (*pangere*) indutias Liv. 休戰. (*pangere*) foedera. Virg. (*ut, ne* cum subj.) 立約. haec mihi se *pepigit.* Ov. 她曾許配與我.

pānĭc-um. *i.* n.

【解】野稗，粟稜.

pānĭf-ex. *ĭcis.* m.

【解】製饅頭麵包者，饅頭司務.

pānĭfĭcĭ-um. *i.* n. (*panis facio*)

【解】製麵包，饅首，糕餅.

pān-is. *is.* m.

【解】饅首，麵包，麵餅.

【例】*panis* cibarius. Cic. 粗麵包. *panis* plebeus. Sen. 粗麵包. *panis* niveus. Juv. 白麵包. *panis* candidus. Quint. 白麵包. *panis* vitae. (fig.) 生命之糧. *panis* triticeus. 小麥麵餅.

pannĭcŭl-us. *i.* m. (dimin. *panis*)

【解】小布塊，碎布，

pannōs-us. *a, um.* adj. (*pannus*)

【同】pannis obsitus, male vestitus, sordidatus.

【解】敝衣襤褸，鶉衣百結.

【例】*pannosa* faex aceti. Pers. 壞醋糟渣滓.

pannūcĕ-us. pannūcĭ-us. *a, um.* adj.

【解】補綴者，皺皺者，(敝衣襤裳).

【例】*pannucea.* Petr. 披敝衣. *pannucea* mala. Plin. 皺紋蘋果.

pannŭl-us. *i.* m.

【解】碎布，爛布塊，襤褸.

pann-us. *i.* m.

【解】❶ 布塊，布條. ❷ 敝衣襤褸，襁褓. ❸ 頭巾，包頭布.

【例】❶ *panni* aceto madentes. Col. 浸醋之布條. purpureus *pannus.* Hor. 緋紅布條. ❷ *pannis* obsitus. Ter. 衣敝衣.

【附】**panpneumatismus.** 泛靈論，萬有精靈論. **panpsychismus.** 泛心論，泛識論. **pantheismus.** 泛神論，萬有神主義. **panthelismus.** 泛意論，萬有意志論.

pans-us. *a, um.* part. v. *pando.*
【解】伸張，開啓.
【例】*pansa* janua. Fest. 門開.

Panthĕ-ŏn. Panthē-um. *i.* n.
【解】❶羅瑪由必得神廟. ❷萬神廟，(多神像廟).

panthēr-a. *ae.* f.
【同】bestia maculosa.
【解】豹.

panthērīn-us. *a, um.* adj. (*panthera*)
【解】豹者，如豹有斑點者.

pantic-es. *um.* m. pl.
【解】臟腑，肚腹.

pantŏmīm-a. *ae.* f.
【解】女演員.

pantŏmīmic-us. *a, um.* adj. (*pantomimus*)
【解】表演啞劇者，(藉姿勢代言語).

pantŏmīm-us. *i.* m.
【解】表演啞劇者.

pān-us. *i.* m.
【解】紗線，紅腫，粟穗.

pāp-a. (vel) **papp-a.** *ae.* m.

pāp-as. (vel) **papp-as.** *ātis.* m.
【解】父親，教宗.

pāpāl-is. *e.* adj.
【解】教宗者. *papalis* benedictio. 教宗祝福.

păpae. interj.
【解】吁，奇哉，異哉.

păpāv-er. *ĕris.* n.
【解】罌粟花.

păpāvĕrē-us. *a, um.* adj. (*papaver*)
【解】罌粟花者，孔雀者.

pāpĭli-o. *ōnis.* m.
【解】❶蝴蝶. ❷亭閣，帳幔.

păpill-a. *ae.* f. (*papula*)
【解】乳部，乳房，乳頭，胸懷.
【例】*papilla* uberis Col. 奶頭.

pāp-o. papp-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】兒童嚼食.
【例】*pappare* minutum poscis. Pers. 你要求用碎食物.

papp-us. *i.* m.
【解】❶老人. ❷茨草類，菊科類.

păpŭl-a. *ae.* f.
【解】紅疹，瘡瘤，水泡.

păpyrācē-us. *a, um.* adj.
【解】製紙樹者，(蘆葦者).

păpyrĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】盛產製紙樹者.

păpyrīn-us. *a, um.* adj.
【解】製紙樹者.

păpyr-um. *i.* n. **păpyr-us.** *i.* f.
【解】❶埃及製紙蘆葦，(亦可製繩，布). ❷紙張，書頁. ❸手抄，手寫本，書籍.

pār. *păris.* adj.
【同】parilis, aequalis, similis; socius alicujus rei. X. Dispar, impar.
【狀】plane, omnino, nequaquam, prope; pares absolute, aeque inter se, perfecte.
【解】 I adj. ❶相同，相等，同樣，同等. (論面積，容量，價值).... (cum dativ. vel genit. vel *cum* et ablat. vel *inter* et accus.). ❷匹配，類次，相對. ❸相媲美，勢均力敵. ❹適當，相應. **II.** subs. m. f.) (**a**)伴侶. (**b**) 競賽，對敵. ❷(n.) (**a**)一對，一双. (**b**)等值之事. (**c**)駢文，(文詞對偶).
【例】**I.** ❶ *pari* intervallo. Caes. 距離相等. *pari* certamine. Caes. 勢均力敵之鬪爭. *par* alicui. 與人相等. *par* alicujus. 與人相等. *parem* cum ceteris fortunae condicionem subire. Cic. 與人遇到同樣遭遇. *pares* inter se. Cic. (cum *ac, atque*)彼此相等. *par* ac si.. 一如. ❷ *pares* cum *paribus* congregantur. Cic. 同類集合. ❸ *par* alicui consilio. Cic. 智謀與人相等. ❹ *par* est. 相宜. ut *par* fuit. Cic. 恰如所需. **II.** (**a**) docuit jungi cum *pare* quemque sua. Ov. 教人配合伴侶. (**b**) gladiatorum dare centum populo *paria.* Hor. 給民衆一百對舞劍客. ❷(**a**) tria *paria* amicorum. Cic. 三對友伴. gladiatorum *par.* Cic. 舞劍對手. (**b**) *par pari* respondet. Pl. 彼此相等. *paria paribus* respondimus. Cic. 報以等值物品，(一報還一報). *par* pro *pari* referre. Ter. 報復. ludere *par,* impar. Hor. 相對(成雙)或不相對(不成雙)之遊戲. ex *pari.* Sen. 公平競賽. (**c**) (rhet.) *paria.* 駢文. .

părābĭl-is. *e.* adj. (*paro*)
【同】facilis inventu, et paratu.
【解】易於準備供應者，價值不昂者.
【例】*parabilis* victus. 生活水準不高. *parabilis* cultus. Curt. 樸素衣飾. res non magno *parabiles.* Sen. 價值不昂之物品.

părăbŏl-a. *ae.* f. **părăbŏl-ē.** *ēs.* f.
【解】喻言，(寓言)比喻.

Părăclēt-us. Părăclīt-us. *i.* m.
【解】安慰者，(聖神)恩保，師保.

părădigm-a. *ătis.* n.
【解】模範，比喻，(式樣，格式).

părădīs-us. *i.* m.
【解】園囿，樂園，(地堂，天堂)，(極樂世界).

【例】*paradisus* terrestris, caelestis. 地堂，天堂.

părădox-i. *ōrum.* m. pl.
【解】滑稽優伶，競技獲勝者.

părădox-ŏn. *i.* n. **părădox-a.** *ōrum.* n. pl.
【同】paradoxa Graeci, nos admirabilia dicamus, et contra opinionem.
【解】❶ 拂人意之事(不近人情之事)，異聞，怪事. ❷ (rhet.)懸筆，中正句法. **paradoxa.** *ōrum.* pl. (Ciceronis operae titulus).
【附】**paradoxia** sexualis. 性能乖僻.

părăgrăph-us. *i.* f.
【解】章節，(篇中分段).

Părălīpŏmĕn-a. *ōn.* n. pl. (古經篇名)申命篇(補遺篇).

parallax-is. *is.* f.
【解】星之變位.

parallēlepipĕd-um. *i.* n.
【解】平行六面體.

parallēlism-us. *i.* m.
【解】平排併列，相對，相稱，平行說，並行論.

parallēlogramm-um. *i.* n.
【解】平行四邊形.

părallēl-ŏs. părallēl-us. *a, um.* adj.
【解】平行，併行線.
【附】**paralogismus** 謬論，悖論，妄論.

părălys-is. *is.* f.
【同】resolutio nervorum.
【解】瘋癱，癱瘓.

părălytĭc-us. *i.* m.
【解】患瘋癱病者.
【附】**paramenta.** 祭服.

părăphērn-a. *ōrum.* n. pl.
【解】嫁資.
【附】**paraphernalĭa** bona clericorum. 傳教收入.

părăphrăs-is. *is.* f.
【解】註釋，講解.

părăplect-i. *ōrum.* m. pl.
【解】患癱瘓症者.

părăplēgĭ-a. *ae.* f.
【解】瘋癱病.

părārĭ-us. *a, um.* adj. *i.* m. (*paro*)
【解】中人，經紀人，買辦.

părăscēv-ē. *es.* f.
【解】安息日前日 (準備日，望日)，一聖瞻禮六日.
【例】*parasceve*; dies quo se pro nobis Christus in cruce victimam obtulit. 救主基督在刑架上，爲吾人犧牲自己之日. dies redempti orbis memoria sacer. 紀念救贖普世之日. dies consecrata, dicata, sacrata Christo morienti. 紀念基督聖死之日.

părăsīt-a. *ae.* f. (*parasitus*)
【解】遊食女客，遊食客，寄食人.
【例】*parasita* avis. Plin. 遊食(寄食)鳥.

părăsītātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】食客之阿諛.

părăsītĭc-us. *a, um.* adj.
【解】遊食，寄食者.

părăsīt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】遊食，寄食.

părăsīt-us. *i.* m. mensarum assecla.
【解】❶ (in sens. melior.) 同食者，同席者. 被請客. ❷ (in sens. pejorat.) 寄食，遊食者，食客.
【例】❶ *parasiti* Jovis. Aug. 由必得之同席者.

părast-ās. *ădis.* f.
【解】方形柱.

părăstātĭc-a. *ae.* f.
【解】方形柱者.

părātē. adv. (*paratus*), *-tius*, *-tissime.*
【解】有準備，有備無患，謹慎.
【例】*paratius* venisses. Cic. 假設你來時演詞更有準備. *paratissime* respondere. Plin. J. 答應時非常謹慎.

părātĭ-o. *ōnis.* f. (*paro*)
【解】準備，整理，試得，願望.
【例】regni *paratio*, (praeparatio). Sall. 貪望專權.

părătrăgoed-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】朗誦，舖張，雄辯，(高談濶論).

1. **părāt-us.** *a, um.* part. v. *paro.*
【同】promptus, expeditus, instructus, qui praesto est. X. Imparatus.
【狀】bene ad fortitudinem, jam pridem ad caedem, omnino est armatus contra fortunam praeclare.
【解】❶ 準備，整理，配備者. ❷ 備妥，妥善應付者. ❸ 善備，便利，精審者.
【例】❶ habent *paratum* quod.. dicant. 他們已準備發言.... *paratus* omnibus naturae praesidiis. Cic. 具有各種天然特長. ❷ *paratiores* ad omnia pericula subeunda. Caes. 更準備冒各種危險. *paratus* est decertare. Caes. 準備應戰，(武力解決). *paratus* animo ad dimicandum. Caes. 決意作戰. nemo *paratior*, (expeditior). 無人比我更便於.... ❸ *paratus* peditatu, equitatu. Cic. 步兵騎兵皆已配備妥當. in jure *paratissimus.* Cic. 最諳於法律者. *paratus* ad permovendos animos. Cic. 善動人心. *paratus* contra fortunam. Cic. 以抵制命運. *paratus* in aliquid. Virg. 抵制某事.

2. **părāt-ŭs.** *ūs.* m.

【解】準備，裝備，配備，佈置，排場，衣飾.
【例】funebris *paratus*. Tac. 殯儀排場.

parcē. adv. (*parcus*), *-cius*, *-cissime*.
【同】restricte, sobrie, parum, continenter.
【解】❶節儉，節約，節省. ❷節制，謹慎，節度，罕見，稀罕.
【例】❶ *parce* vivere. Lucr. 節儉度日. quam *parcissime*. Col. 極節約. *parce* praestringere (corpus). Sil. 微傷. ❷ haud *parce* miratus. Sil. 過度驚奇.

parc-ens. *entis.* part. v. *parco.*

parcīmōnĭ-a. părsĭmōnĭ-a. *ae.* f.
【同】frugalitas, moderatio, mediocritas sumptuum.
【形】rustica atque inculta, summa, apta.
【解】節儉，節約，節食，齋戒，簡約.
【例】sera *parsimonia* in fundo est. Sen. (prov.) 無辦法時已非節約，(酒告罄非節飲). parcimonia res familiaris conservatur et augetur. 節儉可以保存并增加家產.
【附】**parcimonialia** bona clericorum. 神職人員節省餘資.

parcĭprōm-us. *i.* m.
【解】吝嗇，鄙卑之人.

parcĭt-as. *ātis.* f. (*parcus*)
【解】❶節儉. ❷節制.
【例】❶ cibi *parcitas*. 節食. ❷ *parcitas* animadversionum. 節刑. *parcitas* verborum. Ennod. 慎言.

parco. *parcis*, *peperci*, (raro *parsi*), *parsum*, *parcere*. v. intr. (quandoq. tr.) (*parcus*)
【同】ignosco, remitto, condono, veniam do, impunitatem do, impunitum scelus fero; tempero. X. Perdo, spolio.
【狀】gratis alicui, omnino, non parum valetudini.
【解】❶節約，節儉. (a)節用. (b)省錢，節省. ❷保存，保留，不損害. ❸節制，節度. ❹戒用，戒食.
【例】❶ (a) (*parcere*) impensae. Liv. 節用. (b) (*parcere*) pecuniam. Pl. 省錢. ❷ (*parcere*) aedificiis Cic. 保存房產. (*parcere*) valetudini. Cic. 無損健康. (*parcere*) filio. Plaut. 救護兒子. ❸ (*parcere*) sibi. Ter. 節制自己. (*parcere*) operae. Cic. 用功有度. nihil pretio *parsit*. Plaut. 不惜代價. non *parcetur* labori. Cic. 不辭勞苦. (*parcere*) voci. Virg. 緘默寡言. (*parcere*). (cum infin.) ❹ (*parcere*) contumeliis dicendis. Liv. 戒出誹謗言語. ut a caedibus *parceretur*. Liv. 爲戒人屠殺.

parc-us. *a*, *um*. adj.
【同】parco contentus, frugalis, attentus ad rem. X. Prodigus, luxuriosus.
【解】❶節約，吝嗇. ❷(rhet.)簡約. ❸(poet.)貧困，弱小.
【例】❶colonus *parcissimus*. Cic. 最節儉之佃戶. (*parcus*) pecuniae suae. Tac. 節省. (節用). nimium *parcus* in largienda civitate. Cic. 過於消減自由城市之權益. (*parcus*) donandi. Hor. 吝嗇. (*parcus*) in cibum. Inst. 節食. (*parcus*) in laudibus. Plin. 不喜頌揚. ❷Crassus erat eloquentium *parcissimus*. Cic. 克拉粗講話是最簡陋的. ❸ *parcus* sal. Virg. (*parco* sale contingere. Virg.) 微光，稍微鹽. *parcum* lumen. Avien. 許些微光. *parcus* somnus. Plin. J. 小睡. lintea *parca* vento dare. Ov. 略解船帆. *parcior* ira. Ov. 更少發怒，(過於寬仁).

pardăl-is. *is.* f.
【解】牡豹.

pardăl-us. *i.* m.
【解】牡豹.

pard-us. *i.* m.
【解】牡豹.

părē-ās. *ae.* m.
【解】蛇類.

părēlī-ŏn. (**părhēlī-ŏn**). *i.* n. 幻日，暉，(雲映日光.

1. păr-ens. *entis.* m. f. (genit. pl. *um*). (*pario*)
【同】pater aut mater, procreatores.
【形】bonus et liberalis, communis omnium, grandis natu, justus, optime meritus, optimus, mitissimus; parentes cari, humiles, miseri.
【解】❶父母，双親. ❷祖先. ❸(fig). 創始人，發明人. ❹親族，近人.
【例】❶ *parens* tuus. Cic. 你的父親. *parens* Idaea deum. Virg. 伊代神母. *parentes*. Cic. 父母. *parens* uterque. Inscr. 双親. ❷ *parentes* carissimos habere debemus. 我們當敬愛父母. ❸ *parens* urbis. Liv. 建羅馬城者. *parens* philosophiae Socrates. Cic. 掃可拉發明哲學. ❹*parentes*. Curt. 親族. *parentum* officio et jura. 父母的義務及權力.

2. pār-ens. *entis.* part. v. *pareo.* m. (subst.) *-tium*, *-tior*.
【解】服從，順命.
【例】*parens* freno, gulae. Hor. 服從馬勒者一貪口腹之樂者.

părentālĭ-a. *um*, (et) *orum*. n. pl. (*parens*)

【同】justa et convivia funebria.
【解】羅瑪亡人節，(週年祭祖日).
părentāl-is. *e.* adj. (*parens*)
【解】❶父母親族者. ❷追念祖先者.
【例】*parentales* dies. Ov. 祭祖先之節日.
părenthĕs-is. *is.* f.
【解】揷句，夾句，(括弧)，題外言論，揷字(夾字).
părentĭcīd-a. *ae.* m. f. (*parens caedo*)
【解】弒父母者.
părent-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*parens*)
【同】justa solvo, facio, perago, funus facio.
【解】殯葬祭祖，平息鬼怒，報仇.
【例】*parentemus* Cethego. Cic. 我們敬禮塞太之遺體. mortuis interdiu *parentatur.* Sen. 白天葬亡人. irae *parentare.* (cum dat.) Curt. 息怒. noxio sanguine *parentabo* injuriae meae. Petr. 以罪犯之血洗吾所受之辱.
par-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. intr.
【同】obedio, obtempero, dicto audiens sum, morem gero. X. Impero.
【狀】diligentissime, moleste, occultissime, proxime.
【解】I. ❶顯示，明見. ❷(impers.)昭然，明顯. ❸遵令，輔佐，隸屬. II. ❶服從. 順命. ❷讓與，(信任). ❸服屬，屈服.
【例】I. ❶caeli cui sidera *parent.* Virg. 天上顯出星宿. ad portum quoties *paruit.* Mart. 幾次在港口出現. ❷*paret.* Cic. 明顯，昭然. ❸magistratibus *parere.* Gell. 輔佐官吏，(副官)，ad libellos *parere.* Spart. 祕書. II. ❶ (*parere*) consilio, legibus. Cic. 服從法令，順人意. populo patiente atque *parente.* Cic. 民衆服從順命. (*parere*) in omnia. Sen. 完全服從. (*parere*) ad omnia. Vell. 完全服從. *paretur.* Liv. 順命. legato a centurionibus *parebatur.* Tac. 百總服從委員 (代表). *parere* coactus. 不得已而服從. ❷ (*parere*) necessitati. Cic. 應付需要. (*parere*) tempori. Cic. 迎合時勢. ❸nulla fuit civitas, quin Caesari *pareret.* Caes. 無城市不服從凱撒. (*parere*) dolori. 爲苦痛屈服. (*parere*) suae cupiditati. 順從嗜好.
părĭ-ens. *entis.* part. v. *pario.*
【解】生產者.
părĭ-ēs. *ĕtis.* m.
【同】murus, maceria.
【解】牆垣，牆壁，圍牆，柵欄，藩籬，(寨).
【例】interiores templi *parietes.* Cic. 殿內牆壁. intra *parietes.* Cic. 在牆垣內. *parietem* perfodere, disturbare. 穿牆，拆牆. *parietem* ducere, dealbare. 築牆，粉牆. *paries* quum proximus ardet. Hor. 鄰屋焚燒. ego ero *paries.* Plaut. 我(爲牆壁)在二人中間.
părĭĕtāl-is. *e.* **părĭĕtārĭ-us.** *a, um.* adj.
【解】牆壁者.
【例】*parietalis* herba. 牆上草. *parietaria* herba. 牆上草. Apul. **parietĭna.** Amm. 牆上草. structor *parietarius.* Firm. 砌牆工人.
părĭĕtārĭ-a. *ae.* f.
【解】繁縷草.
părĭĕtĭn-ae. *ārum.* f. (*paries*)
【同】parietum rudera, reliquiae.
【解】頹垣斷壁，廢墟，瓦礫.
părilĭ-a. vide **palilia.**
părĭl-is. *e.* adj. (*par*)
【同】par, similis.
【解】相同，相等.
【例】*parilis* aetas, vox, honor. 同歲，同聲，同榮.
părĭlĭt-ās. *ātis.* f. (*parilis*)
【例】相同，相等，相類.
părĭo. *parĭs, pĕpĕri, partum, părĕre.* v. tr.
【同】partum edo, partum enitor, partum facio, partu levor; (transl.) gigno, profero, procreo.
【狀】aliquando.
【解】❶分娩，生產，收生. ❷生產，製造. ❸使生，生出. ❹供給自己，獲得.
【例】❶(*parere*) ovum. Cic. 產卵. (*parere*) puellas. Ov. 生女兒. ❷quae terra *parit.* Cic. 地所產生者. ut ficus *pariant.* Varr. 爲使無花果樹結果實. ❸ (*parere*) dolorem, voluptatem. Cic. 發生痛苦，快樂. (*parere*) sibi laudem. Cic. 自己獲得榮譽. praeda improbe *parta.* Cic. 不義之勝利品. bene *parta.* n. pl. Cic. 正路獲得者. (*parere*) fastidium. Plin. 使人生厭. (*parere*) suspicionem. Nep. 使人生疑. (*parere*) magnos errores. Plin. 引入歧途. (*parere*) fiduciam. Sall. 使人依恃. ❹ (*parere*) sibi letum manu. Virg. 自殺. (*parere*) sibi divitias. Ter. 致富. (*parere*) sibi amicos. Sall. 交友.
Părīsĭ-i. *ōrum.* m. pl. nom. propr. hom. 人名：Celitique 之民族，首都 Lutèce.
părĭt-as. *ātis.* f.
【解】平等，相等.
părĭtĕr. adv. (*par*)
【同】similiter, aequaliter, aeque simul,

vicissim.
【解】❶同等，平等，一同類，相同，類似. ❷同時.
【例】❶*pariter* ac. 同樣，相同. *pariter* atque. 同樣，相同. *pariter* et. Quint. *pariter* ut. Pl. *pariter* ac si. Sall. *pariter* inter se amare. 互相親愛. ❷cum luna *pariter*. Cic. 與月亮同時.

1. **pārĭtūr-us.** *a,um.* part. futur. v. *pario.*
【解】將生產者.

2. **pārĭtūr-us.** *a, um.* part. futur. v. *pareo.* 要順從者.

1. **parm-a.** *ae.* f.
【同】breve scutum peditum.
【解】小盾，小銅牌.

2. **Parm-a.** *ae.* f. nom. propr. urbis. 城名，在古高盧地 (Gaule Transpadane). 以所產羊毛著名. **Parmens-is.** *e.* adj. **Parmens-es.** *ium.* adj.

parmāt-us. *a,um.* adj.
【解】携小盾者.

PARMATUS

Parmĕnĭ-o. (on). *ōnis.* m. nom. propr. homin. 人名：大亞立山之將軍.

parmŭl-a. *ae.* f. (dimin. *purma*)
【解】小盾，小銅牌.

parmŭlārĭ-us. *i.* m. (*parmula*)
【解】携小盾之劍客.

1. **păr-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】comparo, apparo, orno, adorno, instruo, instituo, molior, viam munio.
【狀】repente, sensim omnia, turpissime eloquentiam, utrobique hospitium acerrime bellum, diligenter, melius, publice, convivia.
【解】❶準備，整理，佈置，備辦. ❷經營，自給，獲得.
【例】(*parare*) bellum. Caes. 備戰. (*parare*) regnum. Sall. 覬覦王位. (*parare*) alicui insidias. Just. 陰謀害人. (*parare*) ad discendum. Cic. 準備學習. (cum infin. vel *ut*, *ne* et subj.) (*parare*) perficere. Caes. 準備完成. non *paro* me ut rideant. Ter. 我不貽人笑柄. (*parare*) ad iter. Liv 準備起身登程. (*parare*) se in exitium. Sen. 準備殲滅敵人. ❷(*parare*) alicui aliquid. 供給人某物. (*parare*) divitias. Ov. 致富. (*parare*) a finitimis equos. Caes. 自鄰邦準備馬. servi aere *parati*. Sall. 買的奴隸.

2. **păr-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*par*)
【解】❶併立，平列. ❷適應，配合，安置.
【例】❶(*parare*) se cum collega. Cic. 與同僚安置分配.

3. **păr-o.** *ōnis.* m.
【解】小型戰艦，小艇.

părŏchĭ-a. *ae.* f. (rectius **paroechĭ-a**).
【解】本堂區.

părŏch-us. *i.* m.
【同】publicus minister curatorque, qui peregrinis publico nomine necessaria procurat.
【形】publicus.
【註】parochus (curé): curio sacer.
【解】公務員，旅行司務，庶務，家主司務，本堂司鐸. *parochi* obligatio administrandi Sacramenta. 本堂司鐸施行聖事的義務.

păroechĭ-a. *ae.* f. vide **parochi-a.**

păroenectĭc-us. *a, um.* adj.
【解】規勸者.

pārops-is. *ĭdis.* f.
【解】長(菜)盤.

parrĭcīd-a. **parĭcīd-a.** *ae.* m. f. (*pater caedo*)
【同】parentis interfector.
【形】certissimus patriae, importunus, impius, impurissimus, teterrimus, audacissimus.
【解】弒父母者，殘害本國父老者，叛國，忤逆，賣國者.
【例】majores nostri *parricidas* insui voluerunt in culeum vivos atque in flumen dejici. 照先人慣例，活縫弒親者於皮囊內，投於海中.

parrĭcīdāl-is. **parrĭcīdĭāl-is.** *e.* adj.
【解】弒親者，叛國者.
【例】*parricidale* bellum. Flor. 內戰.

parrĭcīdĭ-um. *i.* n.
【形】foedissimum, fraternum, manifestum, nefarium, familiare.
【解】❶弒父母. ❷弒親，或弒親族. ❸叛國. ❹屠戮國人. ❺三月十五日，刺殺凱撒之日.
【例】❶*parricidium* fraternum. Cic. 弒兄. *parricidium* filii. Cic. 殺子. ❸nefario se patriae *parricidio* obstrinxit. 犯叛國罪. *parricidium* patriae. Cic. 叛國.

pars. *partis.* f.
【同】portio, membrum, species, forma; factio, secta.

【形】absoluta et assumptiva, negotialis, alicujus vitae adversa, aequalis aut altero major, dimidia, diversa et dissimilis, exigua, extrema, gravior, honestior, inferior, interior, interna, intima urbis; laudabilis orationis, optima, vitae tenuissima; partes certae, generales constitutionis, honestiores corporis, praecipuae, primae, posteriores, ultimae, utiles.
【解】I. ❶ 部分，份子，段落. ❷ 特殊語法. II. ❶ 股份，幾個部份. ❷ 種類部分. ❸ 方面，(容量面積). ❹ 對方. ❺ 黨派. ❻ 角色.
【例】I. ❶ in *partem* aliquem vocare. Cic. 召人分配份子. ex laude alicujus *partem* habere. Cic. 分享人之榮譽. duae *partes* frumenti. Cic. 小麥之三分之二. tres *partes*. Caes. 四分之三. tertia *pars*. Caes. 三分之一. quarta *pars*. Caes. 四分之一. magna *pars*, major *pars*, minor *pars*. 大部分，更大部分，更小部分. *pars* inferior fluminis. Caes. 河之下流. illa *pars* urbis. Cic. 城之該區. in omnibus vitae *partibus*. Cic. 一生之各時期. ❷ a) *pars*.. ducere; *pars*.. Liv. 一部份人想，...別人.... b) *parte*.. *parte*. Plin. 一部份，一部分.... magna *parte*; maxima *parte*. Liv. 大部份，絕大部份.... c) pro *parte*.. contulerunt. Cic. 均攤，(攤份子). pro mea, tua, sua *parte*. Cic. 爲吾一方面，爲你...，爲自己....d) ex *parte* magna. Cic. 大多數. magna ex *parte*. Cic. 大多數. ne minima quidem ex *parte*.. Cic. ❸最小部份也，不.... omnibus *partibus* Cic. 各方面. e) maximam *partem*... vivunt. Caes. 大部份時期生活.... f) in aliquam *partem*. 對此方面. nullam in *partem* disputo. Cic. 對任何方面我不爭論. in utramque *partem* disputare. Cic. 辯論反正兩方面. saepe etiam in eam *partem* ferebatur oratione ut.. disputaret.. Cic. 屢次談話時，傾向某方面，至於爭辯.... in bonam *partem* aliquid accipere. Cic. 論事從好方面着想. in omnes *partes*. Cic. 對各方面. g) per *partes*. Plin. 分論.
II. ❶ dare *partes* (amicis). Cic. 關照朋友. ❷ *partes*. 種類. ❸ una in *parte* confertis turmis. Caes. 騎兵隊集中於一點. orientis *partes*. Cic. 東方. qua ex *parte*? Cic. 從那方面？ ex altera *parte*. 從別一方面. ex altera *parte*.. ex altera autem. Cic. 從這一方面，從那一方面. ❹ in altera *parte* esse. Cic. 站在別一方面. advocati *partis* adversae. Quint. 對方律師. ❺ civis binarum *partium*. Cic. 双方公民. ❻ primas *partes* agere. Ter. 表演頭等角色. actor secundarum, tertiarum *partium*. 二等三等角色. *partes* accusatoris. Cic. 控告(方面)人. transactis meis *partibus*. Cic. 已完成我之(角色)職務.
【註】❶ Pompei *partes* contra Caesarem secutus. 隨彭白黨派反對凱撒. ❷ nulli *partium* est addictus. 不偏向一方. ❸ ab orientis *partibus* advenit. 來自東方. ❹ alicui imponere *partes*. 委人職務. ❺ Caesaris *partes* deserere. 脫離凱撒黨派. magnam *partem* tuis rebus occupor. 我大部分爲你工作. ❼ tertias *partes* alicui dare. 給人三等角色. ❽ in utramque, in optimam *partem*. 向双方，向最好方面.

parsĭmōnĭ-a. parcĭmōnĭ-a. *ae.* f. (*parco*)
【同】frugalitas, moderatio, mediocritas sumptuum.
【形】rustica atque inculta, summa, apta.
【解】節儉，節約，(積蓄).
【例】*parsimonia* rem tueri. 因節約保存事物.

partĭāl-is. *e.* adj.
【解】部份者，偏袒者，偏情者.

partĭārĭo. adv.
【解】平分一半.

partĭārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】一半者，有分者，分享者.
【例】*partiarius* legatarius. Gai. 受一部份遺物者.

partĭc-eps. *ĭpis.* adj. (*pars capio*) (cum genit.) subst. m.
【同】consors, socius, non expers. X. Expers, carens.
【狀】maxime.
【解】有分，參與，分享.
【例】esse alicui *participem* alicujus rei. Curt. 與人分享某事物. *particeps* praedae. Caes. 分勝利品. *participem* fieri de obsonio. Plaut. 參加宴會. (*particeps*) marito in ruris operibus. Quint. 與其夫參加田間工作. (*particeps*) ejusdem laudis. Cic. 分享同樣榮譽. (*particeps*) omnes facere suae voluptatis. Cic. 使人共享其喜樂. (*particeps*) victoriae. Suet. 同得勝之盟友.

partĭcĭpātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】分佔，參與，共享.

parĭcĭpāt-us. *a, um.* part. v. *participo.*
【解】分佔，參加，共享，干與.

partĭcĭpĭ-um. *i.* n.
【解】兼字，通名，分詞，(文).

partĭcĭp-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

(*particeps*)
【同】impertior, communico, participem facio; particeps fio, partem capio, fructum capio, aliquid decerpo.
【解】(activ.) 分享，分與. (passiv.) 參言，共享，分承，分擔，共同.
【例】(*participare*) aliquem aliqua re, (vel) alicujus rei. Pl. 使人參與某事，(分與人). (*participare*) voluptates. Gall. 同享娛樂. (*participare*) aliquem sui consilii. Plaut. 使人參與己之機密. neque nos *participant* ubi sint. Plaut. 連我們也不使知道他們現在何處. (*participare*) rem cum aliquo. Liv. 與人共分. sensu *participari*. Lucr. (牙齒)感覺. *participato* cum eo regno. Just. 與人割據王國. 分贜者.
【附】**participans.** 分贜者.

partĭcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *pars*)
【同】articulus, appendicula.
【形】parva urbis; breviores, longiores, imminutae, impares, aequales, minimae, similes inter se, tenuissimae.
【解】小部分，零星，碎屑，小塊，片斷，纖微，助詞.
【例】*particula* arenae. Hor. 砂粒. *particulam* litterarum legere. Brut. 讀書札片段. haec *particula* tantum est scelerum tuorum. 這不過是你諸般罪惡的一小部分.
【附】**particularis** lex. 平行法. **particulare** judicium. 特稱判斷.

partĭcŭlātim. adv. (*particula*)
【同】articulatim, membratim, singillatim.
【解】零星，碎屑，細微，片斷.
【例】excarnificare aliquem *particulatim*. Sen. 凌遲處死，(磔身萬段). *particulatim* narratur. 細述.

partim. adv. (olim accus. *pars* ut adv.)
【同】ex parte quadam.
【解】❶ 一部份，(有的…，若干…，幾分…). ❷ 一其他…，大約…，有些.
【例】❶ eorum *partim*... *partim*... voluerunt. Cic. 其中一部份(有的)願欲，一部份(有的)…. *partim* copiarum mittit... *partim*... Liv. 遣發一部份軍隊…，一部份….ex quibus *partim* tecum sentiebant, *partim* adversabantur. 其中有的同情你，有的反對你. amici *partim*... *partim*.. Cic. 朋友有的…有的….*partim* quod..一半因爲，一半因爲. ❷ *partim* e nobis timidi sunt. Cic. 我們中有些人膽怯. *partim* hominum, venerunt. Gell. 一部份人來了.

1. part-ĭo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. tr. (*pars*)
【解】分析，分有，分攤，分擔.
【例】*partitis* copiis cum C. Fabio et M. Crasso. 與C. Fab. 及 M. Crasso. 分領軍隊. *partitis* temporibus. Caes. 分時(任職)服務.

2. partĭ-o. *ōnis.* f. (*partus*)
【解】分娩，產生，生卵.

part-ĭor. *īris, ītus sum, īri.* v. dep. tr.
【同】divido, partionem facio, communico,
【狀】aequaliter, noviter, commode, paulo secus.
【解】❶ 分析，分開. ❷ 均攤，分有，分享.
【例】❶ actio *partienda* est in gestum atque vocem. Cic. 表演分姿勢與聲調. ❷ (*partiri*) aliquid cum aliquo. Caes. 與人平分某事物. id opus *partiuntur* inter se. Caes. 攤派工作. bona sua cum sociis *partiri*. 與夥伴平分己之財物.

partītē. adv.
【同】distribute, distincte, ordinate.
【解】分析，分門別類.

partītĭ-o. *ōnis.* f. (*partio*)
【同】divisio.
【形】aequabilis, commodior, generalis, iniqua, utilis, utilior, et aptior ad bene beateque vivendum.
【解】分析，分開，分有，均攤，分門別類，分明，區別，分釋.
【例】*partitio* bonorum. 分財產. mihi pecunia e *partitione* debetur. 我應分得之財產. facere *partitionem* artium. 藝術類別.

partīt-or. *ōris.* m.
【解】分給，分施者.
【例】te *partitorem* ad partiendas merces missum putato. 你應想你被遣發是爲分散貨品.

partītūd-o. *ĭnis.* f.
【解】分娩.

partīt-us. *a, um.* part. v. *partio* et *partior.*
【解】分有，分享者.
【例】anima *partita* per artus. Lucr. 靈性(魂)分佈於各肢體中.

partŭr-ĭo. *īs, īvi,* (decad.) *ĭi, īre.* v. intr. vel tr.
【同】e dolore partus laboro, enitor.
【狀】jamdiu.
【解】❶ intr. 分娩，臨盆，生產，憂痛，勞苦. ❷ tr. 懷孕，孵卵.
【例】❶ canis *parturiens.* Phaed. 生產之犬. *parturit* omnis arbor. Virg. 各種樹木生芽. *parturit* gramine solum. Col. 徧地生草. ❷ respublica periculum *parturit.* Cic. 國內危機四伏. *parturit* ira minas. Ov. 怒叱恫喝.

1. part-us. *a, um.* part. v. *pario.*
【解】生產，(fig.)獲得.
【例】*parta* (ovis). 生產的羊. male *parta.* Naev. 不義之財.

2. part-ŭs. *ūs.* m.
【解】❶生產. ❷懷胎，幼雛，幼子，萌芽，結果.
【例】❶*partu* dare. Lucr. 生產. instat *partus.* 將生產. ❷*partum* ferre, gerere, trahere. 懷孕. *partum* abire medicamentis. 用藥墮胎. *partus* equae. Col. 馬駒. *partus* acceleratio. 催產.

părum. adv. (*parvus*)
【同】perparum, minimum, parce, maligne, modice leviter, restricte.
【解】❶過少，不足. ❷不多，少微.
【例】❶leporis *parum.* Cic. 不雅觀. magis offendit nimium quam *parum.* Cic. 過比不及更損害人(與其過也寧不及). *parum* multi. Cic. 不夠多. res non *parum* clara. Cic. 充分顯明之事. non *parum* saepe. Cic. 屢次. *parum* habere. (cum infin.) 不足. ❷nihil aut certe *parum* intererat. Plin. 絕無，或定然少有差別. *parum* abfuit quin. (cum subj.) 幾乎(差點)不.

părumper. adv. (*parum per*)
【同】paulisper, tantisper, aliquantum, ad breve tempus, ad punctum temporis, ad exigui brevitatem temporis, paulum, tantulum, perpaulum.
【解】片刻，須臾，頃刻之間.
【例】opperire me *parumper.* Ter. 等候我片刻. abduco *parumper* animum a molestiis. 暫時勿念想煩難.

parumcŭl-us. *i.* m. (dimin. *paro*)
【解】小艇.

parvi. ut adv. (genit. *parvum,* subaudit. *pretii*)
【解】小，低，輕.
【例】*parvi* aestimare. Plaut. 輕視，(藐視)，(低估). *parvi* ducere. Cic. 輕視，(藐視)，(低估). *parvi* facere. Sall. 輕視，(藐視)，(低估). *parvi* pendere. Sall. 輕視，(藐視)，(低估). *parvi* refert. Cic. 無大關係.

parvĭpendentĭ-a. *ae.* f. **parvĭpensĭ-o.** *ōnis.* f.
【解】輕視，卑視.

parvipend-o. *is, ĕre.* v. tr.
【解】輕看，藐視.

parvĭt-ās. *ātis.* f. (*parvus*)
【解】渺小，細微，微弱.
【例】*parvĭtas* vinculorum. Cic. 細小鎖鏈. *parvitates* rerum. Gell. 物體的渺小.

parvo. ablat. *parvum.* (cum comparat.)
【解】少，略，不多時，微賤.
【例】*parvo* plures. Liv. 略多些. non *parvo* emere. Ov. 貴買. stare *parvo.* Ov. 不值錢.

parvŭlum. adv. (*parvulus*)
【解】甚少，極少.

parvŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *parvus*)
【同】pusillus, perparvulus.
【解】微小，幼小，卑微者.
【例】a *parvulo.* Ter. 從兒童時代. ab *parvulis.* Caes. a *parvulis.* 從兒童時代. *parvulae* nostrae. Fronto. 我們的女孩. *parvula* corpora. Lucr. 原子，(微物). *parvulis* proeliis contendere. Caes. 利用小接觸爭戰.

parv-um. *i.* n. (*parus*) (nominat. inusitat. genit. in usu est).
【例】❶*parvum* sanguinis. Luc. (nom. vel accus.) 小量血. ❷*parvi* facere, aestimare, ducere. (genit.) 輕視，卑視. *parvi* esse. Cic. 無價值. *parvi* refert. Cic. 無大關係. ❸*parvo* contentus. Cic. 不分貪. consequi aliquid *parvo.* 得之頗易. *parvo* vendere. Cic. 廉價出售.

parv-us. *a, um.* adj.
【同】pusillus, exiguus, modicus; brevis, angustus, tenuis, minutus, modica magnitudine. X. Magnus.
【狀】admodum.
【解】❶微小，渺小，細小，(體積). ❷短促，(時候). ❸稀少，(數量). ❹賤低，(價值). ❺幼小，(年紀). ❻卑賤，微弱，無關係，(身份...).
【例】❶videre quam *parva* sit terra. Cic. 看地如何渺小. *parva* ales. Virg. 小飛禽. *parva* navicula. Cic. 小艇. ❷*parva* mora. Cic. 片刻. *parva* filia. Ov. 幼女. *parva* vita. Luc. 短促生命. ❸*parvae* copiae. Cic. 少數軍隊. *parvus* numerus navium. Nep. 少數戰艦. *parva* aqua. Ov. 少許水. *parva* pecunia. Cic. 小資本. *parvus* numerus. 少數. ❹pretio *parvo* vendere. Cic. 廉價出售. *parvi* esse animi. Cic. 心地狹小，(慳吝). ❺Romulus *parvus* atque lactans. Cic. 幼稚而食乳之羅木態像. *parva* respublica. Sall. 弱小國家. *parvi.* (m. pl. subst.) 兒童. aetate *parvi.* Sen. 兒童. ❻*parvus* carmina fingo. Hor. 卑微的我而作詩歌. non *parvi* testes. Ov. 重要證人.

pascāl-is. *e.* adj. (*pasco*)

【解】畜牧，牧放者.
pascĕŏl-us. *i.* m.
【解】小皮囊.
Pasch-a. *ae.* f. *ătis.* n. (Haebraic.)
【解】❶古教慶辰：逾越節，食巴斯掛羔羊. (Agnus paschal.). 食無酵餅. (Panis azymus) ❷新教慶辰：救主復活日. (Domin. Resurrect. D. N.)
【例】❶*Paschae* dies. Tert. 巴斯掛日. *Pascharum* dies. 巴斯掛節日. ❷ dies, qui post devictam mortem, gloriosissimus illuxit; dies, quo memoria redeuntis in vitam Christi Servatoris nostri recolitur ac celebratur; princeps anni dies, quo Victor ab inferis Christus ad vitam immortalem, rediit. 教主死後復活，榮耀凱旋日.
Paschāl-is. Pascŭāl-is *e.* adj.
【解】巴斯掛慶日者.
【例】*Paschale* praeceptum. 四規聖體.
pa-sco. *scĭs, vi, stum, scĕre.* v. tr.
【狀】bene, satis.
【解】❶牧放，引至牧場，飼養，餧養. ❷ (poet.) 供給芻秣，飼料，草料. ❸養育，維持，供應. ❹(fig.) a)使發展長大. b)娛樂悅人. ❺(poet.)食草芻牧.
【例】❶(*pasci*) bestias. Cic. 飼養家畜. (*pasci*) aves, boves. Virg. 牧羊，牧牛. bene, male *pascere.* Cic. 善餧養，不善餧養. ❷collium asperrima *pascunt.* Virg. 牧放於山之崎嶇陂上. ❸(*pascere*) olusculis aliquem. Cic. 以便餐款待人. (*pascere*) servos. Juv. 饍養奴隸. ❹a) *pascere* barbam. Hor. 留鬚. *pascere* crinem. Virg. 蓄髮. *pascere* spes inanes. Virg. 妄想，(虛望). qui vestros campos *pascit.* Liv. 使你們田園生長的(神). b) (*pascere*) oculos aliqua re. Cic. 美景悅目. scelere *pascuntur.* Cic. 沉湎於惡. ❺(*pascere*) saltibus in vacuis. Virg. 牧於孤林.
pas-cor. *cĕris, tus sum, ci.* v. dep. tr.
【解】❶畜牧，飼養，豢養. ❷食，嚼，(另外論供占卜之鳥).
【例】❶*pascuntur* armenta, equi. Virg. 畜牧牛馬. ❷*pasci* frondibus. Virg. 食葉. si pulli non *pascerentur.* Liv. 若(占卜之)鷄不食. *pascere* nostro dolore. (fig.) Ov. 因吾人之痛苦而自娛.
pascŭōs-us. *a, um.* adj.
【解】屬牧場者.
pascŭ-um. *i.* n. **pascŭ-a.** *ōrum.* n. pl.
【形】laeta, herbosa.
【解】牧場，草場.
【例】ne mittatur in *pascuum.* Col. 勿放(鵝群)入牧場. exire in *pascua.* Plin. 出而進入牧場. *pascuis* pecudum destinata (silva). Dig. 牧林.
pascŭ-us. *a, um.* adj. (*pasco*)
【解】宜於牧畜者.
【例】*pascuus* ager. Plaut. 牧場.
pass-ĕr. *ĕris.* m.
【解】❶麻雀，(嬌愛之義). ❷比目魚，(鰈).
【例】❶ex *passeribus* augurari. 用麻雀占卜.
passercŭl-us. *i.* m. (dimin. *passer*)
【解】小麻雀.
passibĭl-is. *e.* adj.
【解】可受苦者.
passĭbĭlĭt-as. *ātis.* f.
【解】能受痛苦.
passim. adv. (*pando*)
【同】undique, ubique, disperse, sine ordine.
【解】各方展開，輕率，偶遇，到處，混合不分.
【例】aves huc illuc *passim* vagantes, (volitantes). 此處彼處飛來飛去的鳥. *passim* carpere. Cic. 隨處摘取.
passĭ-o. *ōnis.* f. (*patior*)
【解】感覺，情感，情慾，被動，苦痛，病苦，苦難.
【例】corporis *passiones.* Isid. 身體之痛苦. animi *passiones.* Sen. 情感.
【註】**Passio** Domini N. J. C. 救主蒙難. historia Servatoris nostra causa cruciatus ac mortem passi. 救主為吾人受苦受死之歷史. acerbissimos Christi cruciatus mortemque pro genere humano obitam, grata recordatione recolere. 默想耶穌苦難. de Christi acerbis cruciatibus et excessu. 論耶穌苦難聖死. de funestissimo Servatoris nostri caede ad populum verba facere. 對民衆講述救主之慘死.
【附】**passio** (=concupiscentia). 情慾. — antecedens. 先天情慾. — consequens. 後天情慾. *passionis* aestu mala patrata. 因情慾衝動而作之惡.
Passĭōnist-a. *ae.* m.
【解】救主苦難會員.
passīv-us. *a, um.* adj. (*patior*)
【解】可受痛苦者，受動者，被動者.
【例】*passivum* scandalum. 受惡表. *passiva* attentio. 被動的注意.
【附】**passivismus.**受動主義. **passivitas.**被動.
pass-um. *i.* n.
【解】乾葡萄製成之酒.
1. pass-us. *a, um.* part. v. *patior.*
【解】受苦忍痛者，忍受者，經過者.
【例】novem saecula *passus.* Ov. 經過九世紀. lac *passum.* Ov. 奶漿.

2. pass-us. *a, um.* part. v. *pando.*
【解】伸張，展開，散開.
【例】capillus *passus.* Ter. 散髮，(披髮). *passi* crines. Cic. 散髮(披髮). *passis* velis. Cic. (張帆)速行. *passa* verba. Apul. 散文. *passi* senes. Lucil. 萎靡老人.

3. pass-ūs. *ūs.* m. (*pando*)
【同】gradus, gressus.
【形】pauculi.
【解】❶ 步(足跡，步法). ❷ 計路長標準. *passus* (itineris) = duplex *passus* (ordinarius); (gradus) = 5 pedes Romani (= metre 1,479).
【例】perpauculis *passibus.* Cic. 若干步. conjunctis *passibus* ire. Ov. 併行. ❷ mille *passus* = 1,479 metr. 一千步=1479 公尺. urbs aberat mille *passus.* 城距離千步.

pastill-um. *i.* n.
【解】小餅，糕餅.

pastill-us. *i.* m. (*panis*)
【解】(藥)片，餅，丸藥，薰香.

pastĭnāc-a. *ae.* f.
【解】防風，(植)(蘿菔類).

pastĭnātĭ-o. *ōnis.* f. (*pastino*)
【解】以鍬掘地，(鋤田，翻地).

pastĭnāt-or. *ōris.* m.
【解】掘地，鋤田者.

pastĭnāt-us. *a, um.* part. v. *pastino.*
pastĭnāt-um. *i.* n.
【解】已鋤之地.

pastĭn-o. *as, āvi, ātum, are.* v. tr. (*pastinum*)
【解】鋤地，翻地.

pastĭn-um. *i.* n.
【解】鍬，鋤.

pastĭ-o. *ōnis.* f. (*pasco*)
【同】pastus, pabulum.
【解】❶ 飼養，餧養，豢芻. ❷ 牧放，牧畜.
【例】❷ regio fertilior est magnitudine *pastionis.* 大牧場更豐美之地方.

past-ŏr. *ōris.* m. (*pasco*)
【同】pecoris magister; ut bubulcus, subulcus, opilio.
【解】牧童，牧畜者(牧羊牧牛...)，(fig.) 司牧，爲人牧者.
【例】*pastor* populorum. Quint. 民衆的司牧.

pastōrāl-is. *e.* adj. (*pastor*)
【同】pastoritius.
【解】牧童者，司牧者，牧場者.
【例】*pastoralis* manus. Vell. 一群牧童. *pastorale* baculum. Sil. 牧杖. *pastoralis* Apollo. Calp. 牧神亞波羅.

pastōrĭci-us. pastōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】牧者.

1. past-us. *a, um.* part. v. *pasco,* (vel) *pascor.*
【解】❶ 牧畜，芻養. ❷ 食草.
【例】❶ *pastus* fletu maeror. Sil. 我傷痛悲哀. *pastus* imbribus fluvius. Stat. 因霪雨而河水高漲. ❷ mala gramina *pastus.* Virg. 食毒草.

2. past-ūs. *ūs.* m. (*pasco*)
【同】pastio, locus pascuus, cibus.
【形】aptus, ferus, immoderatus, praesens; diversi, novi oratorum; tetri, abundantes, veteres oratorum.
【解】❶ 芻秣，草料，粮草. ❷ 食物，食粮.
【例】❶ *pastum* natura large animantibus comparavit. 爲動物有大量的天然芻秣. ❷ animantia inquirunt *pastum.* 動物尋找食物. suavissimus animorum *pastus.* 精神最愉快的食糧.
【附】**pasta** (*ae.* f.) **tubulata.** farina aqua subacta ac *tubulata.* 通心麵，(粉). *tubulata* pasta suco condita, lycopersici liquamine condita. 調味通心麵.
【附】**pătăc-a.** *ae.* f. 銀元.

Pătăvīnĭt-ās. *atis.* f.
【解】*Patavini.* 語法.

Pătăvīn-us. *a, um.* adj.
【解】*Pat.* 者.

Pătăvīni. *ōrum.* m. pl.

Pătăvĭ-um. *i.* n. nom. propr. urbis. 城名: 在義大利，爲 Titus Livius 之本鄉，今日之 Padoue.

pătĕ-făcio. *făcis, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (*pateo facio*)
【同】in lucem profero, divulgo, aperio.
【解】❶ 開，開啓，啓發. ❷ (fig.) 發現，洩露.
【例】❶ (*patefacere*) iter in urbem. Liv. 開通城之路. (*patefacere*) aures assentatoribus. Cic. 聽信阿諛者. *patefieri.* Caes. 現出. ❷ (*patefacere*) odium in aliquem. Cic. 表示怨恨某人.

pătĕfactĭ-o. *ōnis.* f. (*patefacio*)
【同】evolutio et explicatio rerum opertarum.
【解】洩露，明示，秘密.

pătĕfact-us. *a, um.* part. v. *patefacio.*
【解】顯明，顯露者.

pătĕ-fīo. *fīs, factus sum, fiĕri.* passiv. v, *patefacio.*
【解】揭露，顯示.

patell-a. *ae.* f. (*patera*)

【同】vas fictile, sacrificiis faciendis aptum.
【形】argentea, grandis.
【解】小盆，盤碟，(行祭時用).

pătĕn-a. *ae.* f.
【解】盤，碟.
【例】*patena* consecranda. 應祝聖之聖盤.

pat-ens. *entis.* part. v. *pateo.*
【解】暴露，明顯，彰明，顯著者.
【例】loca *patentiora.* Caes. 更明顯之處. dolium quam *patentissimi* oris. Col. 敞口之桶.

pătentĕr. adv. *patentius.*
【同】aperte. X. Abscondite.
【解】昭然，彰明較著.

păt-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】apertus sum; constat. X. Clausus sum.
【解】❶敞開，公開. ❷開闢，通過. ❸任意佈置. ❹顯露，暴露. ❺顯著，彰明. ❻展開，(延長).
【例】❶valvae *patent.* Cic. 門開. ❷semitae non *patent.* Caes. 路未開闢. ❸omnia Ciceronis *patere* Trebiano. Cic. 凡西塞祿所有，特來比儂可自由分配. ❹*patens* vulneri equus. Liv. 馬任人刺傷. ❺*patemus* Deo. Sen. 天上洞悉我們一切. *patet* aeternum id esse. Cic. 顯然此永久不滅. ❻fines Helvetiorum in longitudinem milia passuum ducenta et quadraginta *patebant.* Caes. 瑞士之疆域長二十四萬步.

păt-ĕr. *ris.* m.
【同】parens, genitor, procreator, generator, sator, educator, altor.
【形】aerumnosus, altitonans(Deus), amans, beatior quam blandus, clementissimus, doctus, dulcis, durus, vehemensque, facilis, et liberalis, felix, ferox et arrogans, infestus, grandis natu, honestus, humanissimus; crudelis, importunus, avarus, amans suorum, dissipatus, parcus ac tenax, severus, fidelis.
【解】❶a)父，長，家主，家長. b)(家族)始祖，首長. ❷a)長老，祖先(先人). b)元老，(國會元老). c)元老族(元老後裔). ❸a).神. Jupiter. 由必得神…. b)尊神語. c)神. ❹開創人，創始人，發明人. ❺老年人. ❻黨魁.
【例】❶*pater* familias. 家主父. *patre* natus est sapiente. 生自賢慧之父. quantus in ore *pater*! Claud. 如何面似其父. *pater* oderit quem procrearat. 父親恨其所生之子. ❷a) *patrum* nostrorum aetate. Cic. 我們的先祖時代. *patres* majoresque nostri. Cic. 我們的祖先. b) *patres* conscripti. 衆國會元老. *pater* patriae. 國父. ❸*pater* Jupiter. 由必得神，(父). *pater* Aeneas. Virg. 厄內亞尊神. *pater* senatus. Tac. 國會元老. ❹*pater* Stoicorum. Cic. 苦行哲學派始祖. ❺vehemens *pater* et durus. 激烈嚴厲的父親. ❻*pater* patratus. (chef des féciaux.) 黨魁.

pătĕr-a. *ae.* f.

(*pateo*)
aurea, gravis, molesta.
【同】poculi genus latum ac patens.
【解】大杯(巨觥)，(闊口的杯)，(爲祭祀用). 巵，爵.
【例】excipere sanguinem *patera.* 以爵盛血.

păterfămĭlĭ-ās. (vel) **paterfamiliae.** (**pater familias**). (genit.) **patrisfamili-as** (vel) **patrisfamiliae.** (plur.) **patresfamili-as** (vel) **patresfamiliarum.**
【解】家主.
【例】attentus et non indiligens *pater-familias.* 謹慎勤敏的家主.

păternĭt-as. *ātis.* f.
【解】父親權位，父親心情.

pătern-us. *a, um.* adj.
【同】patrius.
【解】❶屬父權位者，懷父心情者. ❷(poet.) 祖先者，祖國者.
【例】❶praedia *paterna.* Cic. 父親的別墅. *paterna* gloria. Cic. 父之榮譽. *paternum* regnum. Cic. 父之王國. (*paternum*) genus. Cic. 父族.

pat-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. (*pateo*).
【同】pateo.
【解】展開，伸張，(fig.)顯示，揭露，暴露.
【例】*patescens* boletus. Plin. 菌類始開放.

pătēt-ae. *ārum.* f. pl. **pătēt-i.** *ōrum.* m.
【解】乾海棗，(蜜棗).

păthētĭcē. adv.
【解】剴切動人貌.

păthētĭc-us. *a, um.* adj.
【同】genus dicendi quo pertubantur animi et commoventur.
【解】激動人者，動情者，感動者.

pătĭbĭl-is. *e.* adj. (*patior*)
【解】多情善感，可容忍，可通融，可原諒者，被動者 (phil.).
【例】omne animal *patibilem* habet naturam. 凡動物皆有感覺性能. dolor non *patibilis* me invasit. 我感到不能忍受之痛苦.

pătĭbŭlāt-us. *a, um.* adj.
【解】懸刑架者.

pătĭbŭl-um. *i.* n. (*pateo*)
【同】crux.
【解】❶刑架，絞架，十字架，(管奴隸架). ❷撐葡萄架.
【例】❶ *patibulum* crucis. Cass. (十字)刑架. *patibulo* affigi. 釘於刑架.

pătĭ-ens. *entis.* part. v. *patior.* *-tior, -tissimus.* (cum genit. vel accus.)
【解】❶耐勞，容忍者. ❷(fig.)堪當，可容受，可承受者.
【例】amnis navium *patiens.* Liv. 船可航行之河. *patiens* laboris. Sall. 吃苦耐勞者. *patiens* operum. Virg. 吃苦耐勞者. *patiens* algoris. Sall. 耐寒者. contemptus *patientior.* Ov. 更忍受慢待者. ❷ *patiens* in labore. Ul. 堅忍者. *patiens* ad mala. Sab. 抵禦困難者. *patientissimus* exercitus. Caes. 承當一切之軍隊. *patiens* est ad modum. 極堅忍者.

pătĭenter. adv. (*patiens, -tius, -tissime*)
【同】placide, sedate, moderate, tranquille, aequo animo, leniter ac leviter, non repugnanter, toleranter, fortiter, constanter.
【解】堅忍，含忍，容忍，耐勞.
【例】*patienter* dolorem ferre. 忍受痛苦.

pătĭentĭ-a. *ae.* f. (*patiens*)
【同】tolerantia.
【形】mira ac singularis, praeclara famis ac frigoris.
【解】❶承受，承當. (actio). ❷堅忍，耐勞，容忍. (potentia). ❸ a) 耐性. (aptitudo). b) 屈服，(奴役).
【例】❶ tua *patientia* famis, frigoris. Cic. 你忍饑耐寒. *patientia* animi et corporis. Cic. 精神及身體之訓練. ❷ quousque tandem abutere *patientia* nostra? Cic. 你妄用我們的容忍，終究到何地步？ ❸ tentare alicujus *patientiam.* 試探某人之耐性.

pătĭn-a. *ae.* f.
【同】lanx, qua dapes in mensam inferuntur.
【解】碟，盤，碗，(烹魚器，鍋).
【例】animus in *patina* est. 饕餮徒.

pătĭnārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】深盤，貪饕.
【例】piscis *patinarius.* Plaut. 燉魚

pā-tĭor. *tĕris, ssus sum, ti.* v. dep. tr.
【同】fero, perfero, suffero, tolero, perpatior, sustineo, subeo, haurio, capio, permitto, sino, quiesco.
【狀】aegre, demisse, difficillime, diutius, graviter, iniquo animo, indigne, moleste, toleranter dolorem.
【解】❶忍苦，耐勞，忍受，擔承. ❷堅忍，安忍，恒毅. ❸遭受，遭遇，(犧牲). ❹(poet.) 耐久，堅持，經歷. ❺容忍，容許.
【例】❶ (*pati*) belli injurias. Cic. 忍受戰禍. (*pati*) servitutem. Cic. 供人役使. (*pati*) injuriam. Caes. 忍受凌辱. (*pati*) supplicium. Caes. 受刑. (*pati*) jacturam. Col. 受損失. aegre *pati* aliquid. Liv. 不甘心忍受某事. ❷ extremam *pati* fortunam. Caes. 安忍其末運. ❸ (*pati*) cladem. Suet. 遭慘敗. (*pati*) infamiam. Sen. 遭受恥辱. (*pati*) foeda ab aliquo. Liv. 遭受虐待. ❹ novem saecula *passa* cornix. Ov. 已歷九世紀之小鳥. ❺ oratorem *patiuntur* eumdem esse philosophum. Cic. 認可一位演說家，同時爲一哲學家. quoad natura *patietur.* Cic. 按着天然力量.

patrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】完成，實行，執行，成功.
【例】*patratio* pacis. Vell. 和約成功.

patrāt-or. *ōris.* m.
【解】執行，完成者.
【例】scelerum *patrator.* Ennod. 罪犯.

patrāt-us. *a, um.* part. v. *patro.*
【解】執行，完成者.
【例】*patrata* victoria. Tac. 得勝. *patrata* bella. Claud. 戰事結束.

pătrĭ-a. *ae.* f.
【同】sedes naturales, naturale solum; terra parens; patriae solum, patrium solum.
【形】afflicta, cara, multo carior, communis, germana, ingrata,
【解】(父母之邦). 祖國，本國，故鄉，出生地，原籍，一第二家鄉，(poet.) 物產原地.
【例】*patriam* relinquis, deseres? 你離棄祖國嗎？ germana *patria.* 眞正的家鄉. *patria* adoptiva, secunda. 第二故鄉. *patriae* amor. 愛國.

pătrĭarch-a. *ae.* m. **pătrĭarch-ēs.** *ae.* m.
【解】古聖祖，宗主教.
【例】*patriarchae* haereticorum. Tert. 異端教祖.

patrīce. adv.
【解】元老式，貴族式.
pătrĭcĭāt-ŭs. *ūs.* m. (*patricius*)
【解】羅瑪元老權位，貴族權位（職銜），羅瑪縉紳.
patrĭcīd-a. *ae.* m.
【同】parricida.
【解】弑父者.
pătrĭcĭ-i. pătrĭtĭ-i. *ōrum.* m. pl. (*patricius*)
【同】ex patrum ordine.
【解】古羅瑪貴族，，縉紳，閥閱之家.
【例】exire ex *patriciis.* Cic. 貴族繼承平民.
patrĭe. adv.
【同】paterno jure, amore.
【解】若慈父然.
【例】non amice corripere, sed *patrie* monere. 非如朋友責難，而如慈父規勸.
【附】**patrimonialia** bona. 私有財產.
pătrĭmōni-um. *i.* n. (*pater*)
【同】hereditas.
【形】satis amplum, lautum, copiosum, luculentum, magnum, ornatissimum.
【解】祖產，家業，(父遺產).
【例】publicum *patrimonium* relinquere. 遺棄祖產. *patrimonium* devorare, consumere. 吞沒，蕩盡祖產. *patrimonium* effundere, dissipare. 浪費，耗費祖產. *patrimonio* aliquem dejicere, spoliare, expellere. 掠奪人之祖產.
pătrĭm-us. *a, um.* adj. subst. m.
【同】cujus pater adhuc in vivis est.
【解】其父尚在者.
【例】*patrimus* puer. Cic. 父親尚健在的幼童.
patriss-o. patriz-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】執行父之職權.
patristĭc-us. *a, um.* adj.
【解】教父者.
pătrĭ-us. patrĭt-us. *a, um.* adj.
【同】paternus.
【解】❶ 屬於父者(父之權位者). ❷ 祖傳者.
【例】*patria* potestas. Cic. 父之權位. ❷ mos *patrius.* Cic. 祖先遺風. *patrius* sermo. Cic. 本國語. carmen *patrium.* Curt. 國歌，(國樂).
patr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】committo, perficio.
【解】執行，實行，完成，結束，了結.
【例】*patrare* jusjurandum. Liv. 宣誓. *patrare* promissa. Cic. 履行諾言. *patrare* bellum. Sall. (*bello* patrato). 結束戰事. *patrare* facinus. Sall. 作惡. *patrata* victoria. Tac. 獲勝.
pătrōcĭnāt-us. *a, um.* part. v. *patrocinor.*
【解】被庇佑援助者，受保護者.
pătrōcĭni-um. *i.* n.
【同】defensio, advocatio.
【形】nec opinatum, repentinum.
【解】❶ 庇蔭，保護，保障，(古羅瑪貴族對奴隸之權力資格). ❷ 法庭上律師之辯護，(fig.) 援助，支援，托故推辭.
【例】❶ deserti alicujus *patrocinium* suscipere, arripere. 保護被遺棄之人. *patrocinium* repudiare, recusare. 拒絕保護. ❷ *patrocinium* criminis. 護短飾非. *patrocinia* vitiis quaerere. Plin. 爲罪惡辯護. *patrocinium* Siciliense. Cic. 西細利之保障.
pătrōcĭn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*patronus*)
【同】protego, tueor.
【解】(cum dativ.) 保護，庇佑，援助.
【例】(fig.) *patrocinari* sibi. Plin. 聲明自己無罪. indignus cui exceptio *patrocinetur.* Ulp. 不堪受破格的優待.
【附】**patrologĭa.** 教父學.
pătrōn-a. *ae.* f. (*patronus*)
【解】恩保，主保.
【例】ut vocem mihi commodes *patronam.* Mart. 望你作吾恩保爲我辯護.
patrōnāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】保護，庇蔭，袒護，監護.
【例】jus *patronatus.* Dig. 保護的權利.
pătrōn-us. *i.* m. (*pater*)
【同】defensor, custos, tutor, propugnator, in cujus fide et clientela aliquis est X. Cliens.
【形】dignus consulatu; minime diligens in causis cognoscendis exponendisque; maxime incautus, asper, maledicus, perillustris, nec rudis in jure civili, patroni amplissimi, acerrimi, ingeniosi.
【解】❶ 主保，監護人，保障. ❷ 辯護人，(律師)，(狀師). ❸ 釋奴之舊主人.
【例】❶ *patronus* consularis. 監護(總統)執政官. *patronus* parieti. Plaut. 靠壁，(保障). ❷ *patronus* justitiae. Cic. 護法律師. causarum *patronus* optimus, (cui conferri nemo potest). Cic. 最好律師，(無人可比). aliquem suae causae *patronum* adoptare, adscribere, adhibere. 聘人當律師.
pătrŭēl-is. *is.* m. f. (*patruus*)
【同】fratrum duorum filii.
【解】堂兄弟，堂姊妹，(叔伯兄弟).

【例】cognatione *patruelis*, amore germanus. 誼屬堂兄弟，親愛如手足.

1. pătrŭ-us. ❶ *i.* m. (*pater*). ❷ *a, um.* adj.
【同】mei patris frater.
【形】amplissimus, clarissimus, pertristis.
【解】❶ 伯父，叔父，(苛責，叱責人者). ❷ 伯父者，叔父者.
【例】❶ *patruus* magnus, major, maximus. Dig. 伯祖父，曾伯祖父，高伯祖父.

2. pătrŭ-us. *a, um.* adj.
【解】伯父，叔父者.
【例】*patrue* mi *patruissime*. Plaut. 我最好之叔父....

pătŭl-us. *a, um.* adj. (*pateo*)
【同】patens.
【解】❶ 張開，(開口)裂開. ❷ 展開，繁衍.
【例】❶ *patula* pinna. Cic. 張開的甲殼. (fig.) *patulae* aures. Hor. 側耳(開耳)細聽. ❷ *patulis* ramis diffusa platanus. 白楊枝葉扶疏. *patulus* bos. Plaut. 長角之牛.

pauc-a. *ōrum.* n. pl. *pauciora.*
【解】罕見，少數.
【例】cetera quam *paucissimis* absolvam. Sall. 簡言之以概其餘.

pauc-i. *ōrum.* m. pl. *-ciores, -cissimi.*
【解】少數者.
【例】nimis *pauci* Cic. 過於少.

paucĭt-ās. *ātis.* f. (*paucus*)
【同】exigua quantitas, parvus numerus, inopia.
【形】mira, summa, magna.
【解】少數，罕見.
【例】oratorum (praestantiorum) *paucitas*. Cic. 卓越的演說家，(罕見的).

paucŭl-i. *ae, a.* adj. (dimin. *pauci*)
【解】最少數，極罕見.
【例】loquitor *paucula*. Ter. 你沉默寡言. post *pauculum* tempus. Apul. 片刻(須臾)之後.

pauc-us. *a, um.* adj. (raro singul.)
【同】rarus, modicus, exiguus; perpauci, minus multi. X. Multus.
【狀】admodum, oppido, valde, quam.
【解】稀少，寡，未幾.
【例】❶ (sing.) foramine *pauco*. Hor. 少數，空隙. ❷ (plur.) *pauciores*. Sall. 更少數. quam *paucissimis* verbis. Cic. 用極簡約之語. *paucos* viros egregios nunc numerat respublica. 現今國家有少數卓越人才. *paucis* absolvo. 用數語結束. ad *pauca* redigo. 簡言之. in *pauca* confero. 約言之.

paulātim. paullātim. adv.
【同】sensim, leniter, pedetentim, gradatim.
【解】漸次，連續，順序，逐步，(不知不覺).
【例】*paulatim* aquae addito. Cato. 你漸漸加水.

Paulīn-us. ❶ *i.* m. nom. propr. hom. ❷ *a, um.* adj.
【解】人名.
【例】*Paulinum* privilegium. 保祿特權.

paulisper. paullisper. adv.
【同】aliquantum, paulum, ad breve tempus, ad punctum temporis. X. In perpetuum.
【解】片刻，須臾，即刻.
【例】*paulisper* mane. Ter. (稍待)等候片刻. exspecta *paulisper*. (稍待)等候片刻. abesse a domo *paulisper*. 離家片刻.

paulō. paullō. adv. (ablat.)
【同】haud multo.
【解】少，稍微，略微，些須.
【例】*paulo* audacior. Ov. 過於膽大些. liberius *paulo*. Cic. 略自由些. haud *paulo* melior. Cic. 好得多. (cum *ante, post*). *paulo* post. 略後. *paulo* ante cedere. (excellere, praestare). Caes. 略前，(高).

paulŭlum. paullŭlum. adv. (subst.)
【同】paulum.
【解】❶ (subst.) 稍微，些須. ❷ (adv.) 略微.
【例】❶ nihil fere aut admodum *paululum*. 幾乎毫無或極少. ❷ sol *paululum* a meridie deflexus. 日昃. *paululum* ante. Gell. 不久以前.

paulŭl-us. paullŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *paulus*)
【解】極少，很少.
【例】*pauluIi* homines. Liv. 很少之人. *pauluIi* equi. Liv. 極少騎兵. *paulula* via. Liv. 極短之路. *paululum* sal. Pall. 些微鹽.

paulum. paullum. subst. adv.
【解】subst. 少，無多. ❷ adv. 無幾，幾乎.
【例】❶ *paulum* aquae. 些微水. ❷ *paulum* requiescere. Cic. 略休息. post *paulum*. Caes. 片刻以後. *paulum* supra. Caes. 略高些.

1. paul-us. paull-us. *a, um.* adj.
【解】小，少，微薄，薄弱，菲薄.
【例】*paulo* sumptu. Ter. 經費微薄. *paulum* aliquid addere. Cic. 略加一些.

2. Paul-us. Paull-us. *i.* m. nom. propr. hom. 羅瑪人之別名，(另外 Gens Aemilia族). 著名者有 *Paulus* Aemilius, 死於 Cannes 之戰，其子則戰勝 Persée.

paup-ĕr. *ĕris.* m. f. n. (*pau*= *paucus*: *per*= *pario* = qui producit pauca).

【同】inops, egens, egenus, parvis copiis ac facultatibus praeditus, cui parva est res familiaris, qui in paupertate est.
【解】磽瘠，薄田，貧窮，貧窶，貧寒，貧困，貧乏，微賤，卑微.
【例】custos *pauperis* agri. Tib. 看守薄田. (poetic. cum genit.) *pauper* aquae. Hor. 缺水. ex *pauperrimo* dives factus. Cic. 由極貧寒而成爲富有者. *pauper* domus. Virg. 卑陋房屋. *pauper* eloquentia. Quint. 簡陋的演詞.

paupercŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *pauper*)
【同】pauper tenuis
【解】貧窮，貧乏，窘困者.

paupĕrĭ-es. *ēi.* f. (*pauper*)
【同】paupertas.
【解】窮苦，貧乏.

paupĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*pauper*)
【解】致貧，使人匱乏，窘迫人.
【例】*pauperare* aliquem aliqua re. 奪人財物.

paupert-ās. *ātis.* f. (*pauper*)
【同】tenuitas, angustia rei familiaris, inopia, penuria, egestas, mendicitas, domestica difficultas.
【形】humana, tolerabilis.
【解】❶ 貧窮，貧苦，枯窘，(較比 inopia, egestas. 輕些). ❷ 匱乏，貧乏，需要，虧缺.
【例】❶ nihil aliud est *paupertas* quam parvi possessio. Sen. 貧窮非他，即是所有無多. non est *paupertas* habere nihil. Mart. 貧窮非一無所有. ❷ vir honus ad summam *paupertatem* est redactus. 君子受窮. —(ut ei ad victum necessaria deessent). 至於缺少生活急需. *paupertatis* votum. 絕財愿，貧窮願，神貧願.

paus-a. *ae.* f.
【解】暫停，休息.
【例】(*pausam*) dare rei. Lucr. 暫停某事. (*pausam*) dare loquendi. Lucil. 暫停談話.

pausārĭ-us. *i.* m.
【解】搖槳首領.

paus-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】暫停止，休息.

pauxillātim. adv.
【解】漸漸.

pauxillisper. adv.
【解】傾刻之間，須臾.

pauxillo. adv.
【解】極少，些微，略略.
【例】*pauxillo* prius. Afran. 略以前.

pauxillŭl-us. *a, um.* adj.
【解】極少者，最罕見者.
【例】*pauxillula* fames. Plaut. 頗不感覺食慾. *pauxillulae* admonitiones. Gell. 略微勸告.

pauxillum. adv.
【解】很少，略微.

pauxill-us. *a, um.* adj.
【解】很少，極微小者.
【例】*pauxillum* peccatum. Turpil. 小過.

pāv-a. *ae.* f.
【解】雌(母)孔雀.

păvĕfăc-ĭo. *ĭs, tum, ĕre.* v. tr.
【解】驚人，使人恐怖.

păvĕfact-us. *a, um.* part. v. *pafefacio.*
【解】受驚，恐怖者.

păvend-us. *a, um.* part. v. *paveo.*
【解】可怕者，可驚怖者.

păv-ens. *entis.* part. v. *paveo.*

păv-ĕo. *ēs, i,* (raro) *ēre.* v. intr. et tr.
【同】timeo.
【解】❶ 驚惶，驚愕，驚駭. ❷ 恐怖，畏葸，畏縮，疑慮.
【例】❶ admiratione *paventibus* cunctis. Liv. 衆人驚異. ❷ (*pavere*) aliquem. 畏懼某人. (*pavere*) tristiorem casum. Tac. 畏懼更悽慘之遭遇. (*pavere*) laedere. Ov. 怕損害人. (*ne, ut* cum subj.) id *paves*, ne ducas illam. Ter. 怕娶她.

păvesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. et tr. (*paveo*).
【解】❶ intr. 驚駭，恐怖. ❷ tr. 恐懼，疑慮.
【例】❶ (*pavescere*) omni strepitu. Sall. 聞聲輒驚懼. (*pavescere*) ad ejusmodi tactum. Cor. 驚怖如此撫摩.

păvīcŭl-a. *ae.* f.
【解】杵，槌.

păvĭde. adv. (*pavidus*)
【同】timide.
【解】竦懼，恐惶，顫慄.

păvĭd-um. adv.
【解】恐懼，震驚.

păvĭd-us. *a, um.* adj. (*paveo*). *-dior, -dissimus.*
【解】❶ 驚惶，恐怖，畏葸者. ❷ 驚抖，顫慄者. ❸ 驚呆，沮喪，寒心者.
【例】❶ castris se *pavidus* tenebat. Liv. 驚惶不敢出營壘. offensionum non *pavidus*. Tac. 不怕招人怨恨. *pavidus* clamor. Liv. 驚喊. ❷ *pavidum* murmur. Luc. 怨聲不絕. ❸ lucus *pavidus*. Stat. 森嚴的神林.

păvīmentāt-us. *a, um.* adj. (*pavimentum*)
【解】鋪平者，鋪石者.

păvīment-o. *ās, āre.* v. tr. (*pavimentum*)
【解】修平，鋪平.

păvīment-um. *i.* n. (*pavio*)
【同】solum arte factum, stratum aliqua materia.
【形】marmoreum.
【解】鋪平，砌成之廣場，地板，石板，方磚地.
【例】facere *pavimentum*. 鋪地，鋪地板.

păv-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.
【同】ferio, tundo,
【解】打平，平準，一敲，啄，舂，杵.
【例】pulli terram *paviunt*. 群雞啄地.

păvĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 驚駭，悚惕. ❷ tr. 畏懼.
【例】❷ prosequitur *pavitans*. Virg. 顫慄追隨.

păvĭt-us. *a, um.* part. v. *pavio.*
【解】修平，鋪平者.

pāv-o. *ōnis.* m. f.
【解】孔雀.
【例】*pavo* femina. Gell. 雌孔雀. cauda *pavoni* a natura ad ornatum additur. 天加給孔雀尾巴，爲裝飾牠.

pāvōnācĕ-us. *a, um.* adj. (*pavo*)
【解】似孔雀尾者.

pāvonīn-us. *a, um.* adj.
【解】孔雀者.

1. păv-ŏr. *ōris.* m. (*paveo*)
【解】❶ 忐忑，情緒紊亂，驚駭，顫慄，恍惚. ❷ 恐懼，驚怖.
【例】❶ laeto *pavore* proditus. Sil. 驚喜若狂. *pavor* me cepit. 我感覺恐怖. *pavorem* injicere, Liv. 使人驚懼. *pavorem* afferre. Plin. 恫嚇人.

2. Păv-ŏr. *ōris.* m.
【解】恐懼之神：Tullus Hostilius 所封者.

1. pax. *pācis.* f. (*paciscor, pango*)
【同】concordia, otium, tranquillitas, compositio. X. Bellum.
【形】certa, civilis, communis, diutina, explorata, externa, fraterna, nondum satis firma, honesta, iniqua, injusta, optatissima, perpetua, placidissima, sempiterna, stabilis, summa, vera, utilis.
【解】❶ 平安，太平，和平，(對戰爭而言). 和好. ❷ (fig.) 心平氣和，和悅親善，(神之) 寵眷，眷顧.
【例】❶ in *pace*, in bello. Cic. 戰爭，和平時代. *pace* belloque; *pace* ac bello. Liv. 戰爭，和平時代. *pax* cum aliquo. Cic. 與人和好. de Pyrrhi *pace* agebatur. Cic. 當時與皮祿王議和. *pacem* facere. Cic. 修好. *pacem* conficere. Cic. (-componere. Liv. -jungere cum aliquo. Liv.) 與人講和，締結友誼. ❷ (fig.) ab dis immortalibus *pacem* petere. Cic. 求永生之神眷顧. *pace* tua dicam, (dixerim). Cic. 倘你許可，(原諒)，我說話.
【註】❶ *pacem* petere, orare, exposcere, tentare; de *pace* agere. 求和，議和. ❷ *pacem* facere, conficere, jungere cum aliquo. 與人講和，媾和. ❸ *pacis* conditiones non sunt acceptae. 不接受和平條件. ❹ *pacem* conciliare inter dissidentes fratres; (in gratiam reducere, ad *pacem* revocare). 調解不睦之兄弟，(復歸於好). ❺ in *pacem*, (concordiam) cum altero venire, (redire cum aliquo in gratiam). 與人修好，(和解). ❻ id *pace* mea facere potes, (integra gratia mea potes). 我任可你做此事. ❼ cum externis nobis *pax* fuit, (ab externis armis otium fuit). 吾人敦睦邦交.
【附】**pax** procincta=*pax* armata ac veluti in procinctu. 武裝和平. nimium bellandi studium; nimium rei militaris studium; rei militaris augendae contentio.

2. Pax. *pacis.* f. nom. propr. deae. 神名：和平女神.

paxill-us. *i.* m. (*pango*)
【解】木樁，支柱.
【例】novam haeresim novo *paxillo* induxisse. Varr. 倡(分)立異說.

peccāmĭnōs-us. *a, um.* adj.
【解】獲罪者.

pecc-ans. *antis.* part. v. *pecco.*
【解】犯錯誤，有罪過者.
【例】est *paccantius* vinum dare. C. Aur. 供給酒是更大的錯誤.

peccātĭ-o. *ōnis.* f. (*pecco*)
【解】犯罪行爲，錯誤.

peccāt-or. *ōris.* m.
【解】罪人，犯罪，造孽者.
【例】mors *peccatorum* pessima. 罪人之死是最凶禍的. *peccator* publicus. 公開的罪人. *peccator* occultus. 隱密的罪人.

peccātr-ix. *īcis.* f.
【解】犯罪婦女，(女罪犯).

peccāt-um. *i.* n. (*pecco*)
【同】delictum, crimen, culpa, noxa, noxia, maleficium, animi labes; erratum, error. X. Recte factum.
【形】commune, levius, majus, manifestum, non mediocre, par.
【解】罪過，愆尤，過咎，錯誤，過失.
【例】❶ *peccatum* mortale committere. 犯大罪(死罪，重罪). letali noxa sese obstringere. 犯大罪(死罪，重罪). maximo se scelere

adstringere. 犯大罪(死罪，重罪). nefarium scelus suscipere. ❷ venialia *peccata* justi etiam, persaepe committunt. 犯小罪，屢次義人也不能避免. minora piacula, leviores laxas ne justi quidem penitus effugiunt. 犯小罪，屢次義人也不能避免. errata leviora crebra magis sunt, nec justis infrequentia. 犯小罪，屢次義人也不能避免. ❸ *peccatum* originale. 原罪. nativa animorum labes. 原罪. insitum naturae crimen. 原罪. haereditarium hominis malum. 原罪. ❹ nullum *peccatum* est, quod non commiserit. 他無罪不犯. in omni scelerum flagitiorumque genere volutatus est. 他無罪不犯. ❺ hoc *peccatum* non admisi. 我未曾犯此罪. abest a me hoc maleficium longissime. 我未曾犯此罪. hac culpa vaco. 我未曾犯此罪. ❾ hoc *peccatum* in me sumo. 我負其咎. hanc culpam ego praestabo. 我負其咎. hanc ego noxiam, in me transmoveo. 我負其咎.

【附】**peccatum** originale. 原罪. *pecc.* personale. 本罪. *pecc.* grave, mortale. 大罪，重罪. *pecc.* leve, veniale. 小罪，易赦之罪. *pecc.* positivum. 積極的罪. *pecc.* negativum. 消極的罪. *pecc.* internum. 內心的罪. *pecc.* externum. 外部的罪.

pecc-o. *ās, āvi, ātum, āre* v. tr. vel intr.

【同】delinquo, aliquid committo, admitto; scelere me adstringo, obstringo, devincio; rem nefariam committo; scelera facio; culpam suscipio, contraho, committo; vitium, scelus concipio. X. Recte facio.

【狀】consulto, impune, vehementius.

【解】**I.** intr. ❶ 犯罪，犯錯誤. ❷ 獲罪，負咎. **II.** tr. (cum pronom. neut. gener.) (同代名詞無類者併用).

【例】**I.** ❶ si quid in te (accus.) *peccavi*. Cic. 倘我有對你不起之處. *peccare* in aliquo. Cic. 得罪某人. *peccare* erga aliquem. Pl. 得罪某人. ❷ *peccare* in gestu. Cic. 用姿勢錯誤. ne equus *peccet*. Hor. 怕馬蹞(跨空). vina *peccatura*. Pall. 酒味要敗壞.

II. (*peccare*) multa alia. Cic. 犯其他許多錯誤. multa *peccantur*. Cic. 犯其他許多錯誤. ❶ quid *peccavi*? Cic. 我曾犯何罪？quid ego concepi scelus? 我曾犯何罪？quid nefas contraxi? 我曾犯何罪？❷ si quid *peccabis*; (si quam in culpam incideris). 若你要犯錯誤. turpe est *peccare*. 犯罪可恥.

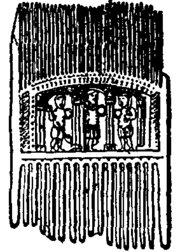
pĕcŏra. pl. ex *pecus*.

pĕcŏrōs-us. *a, um.* adj.

【解】盛產牲畜者.

pect-en. *ĭnis.* m. (*pecto*)

【解】❶ 櫛，木梳，篦. ❷ 機杼. ❸ (鐵刷)羊毛梳. ❹ 耙. ❺ 彈琴，小棒，(簽). ❻ (解船纜者) 撥齒. ❼ 如木梳形者，(櫛比...).

PECTEN

【例】❶ inter *pectinem* speculumque occupati. Sen. 專心梳妝，(在奩鏡之間). ❷ *pecten* Niliacum. Mart. 埃及織造品. ❹ *pecten* manualis. Plin. 耙. ❺ canere alterno *pectine*. Ov. 對唱，(悲歌). ❼ digiti inter se *pectine* juncti. Ov. 排指如櫛. *pecten* dentium. Prud. 一排牙.

pectĭnātim. adv.

【解】櫛比，交錯.

【例】digitis *pectinatim* inter se implexis. Plin. 各指交插.

pectĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】梳理，耙田.

【例】*pectinare* segetem. Plin. 刈麥.

pectīt-us. *a, um.* part. v. *pecto.*

【解】梳理，耙.

【例】*pectita* tellus. Col. 耙田.

pe-cto. *ctis, xi,* (vel) *xŭi, xum, ctītum, ctĕre.* v. tr.

【解】❶ 梳理. ❷ 梳羊毛. ❸ 耙田.

【例】❶ *pexo* capillo nitidus. 梳髮光潔. ❷ (*pectere*) lanam. Plin. 梳理羊毛. ❸ (*pectere*) terram. Col. 耙田.

pectŏrāl-e. *is.* n. (*pectoralis*)

【解】護心甲，護心鏡.

pectŏrāl-is. *e.* adj. (*pectus*)

【解】胸部者.

【例】*pectoralis* tunica. Isid. 短襯衫，(無袖背心). crux *pectoralis*. 胸佩十字.

pectŏrōs-us. *a, um.* adj. (*pectus*), *-sior,*

【解】胸襟寬大者.

pectuncŭl-us. *i.* m. (dimin. *pecten*)

【解】螺螄.

pect-ŭs. *ŏris.* n.

【同】anterior pars corporis a gula usque ad ventrem; animus, nervi, vires, apertum.

【形】jucundum, latum, scabrum, sordidum. avidum, clarum, validum.

【解】❶ 胸襟，胸懷. ❷ (fig.) **a)** 心志，剛勇. **b)** 心靈，悟司.

【例】❶ *pectus* homini tantum latum. Plin. 惟吾人之胸，寬而平. ensibus *pectus* dare. Sen. 露胸任人刺傷. ❷ **a)** toto *pectore* amare,

Cic. 全心愛慕. mollities *pectoris*. Ov. 心志薄弱. *pectus* est, quod disertos facit. 有胸懷方能善辭令. *pectus* firmum. Virg. 心志勇毅. **b**) toto *pectore* cogitare. Cic. 全心思索.

pectuscŭl-um. *i.* n. (dimin. *pectus*)
【解】胸部狹小.

pĕcu. n. indeclin. (plur. **pecu-a.** *um.* dat. et abl. *—bus*)
【解】家畜，畜群.

1. pĕcŭārĭ-a. *ae.* f. (*pecuarius*)
【解】❶家畜，畜群. ❷飼養家畜，(豢弱).
【例】*pecuariam* facere. Suet. 牧養畜群.

2. pĕcŭārĭ-a. *ōrum.* n. pl.
【同】pecorum greges et armenta.
【解】牲畜.
【例】*pecuaria* feminarum (eleph.) Plin. 牝(母)象群. cui praesidio *pecuaria* nostra credemus? 我們託誰保管我們的畜群？

1. pĕcŭārĭ-us. *a, um.* adj.
【同】quod ad pecora pertinet.
【解】屬牲畜者(畜群者).
【例】*pecuaria* res ampla. 大畜群.

2. pĕcŭārĭ-us. *i.* m.
【同】magister pecoris.
【解】牧放，飼養畜群者.
【例】aratores, *pecuarii*. 耕田者，牧畜者.

pĕcŭīn-us. *a, um.* adj.
【解】牲畜者.

pĕcūlāt-ŏr. *ōris.* m. (*peculor*)
【同】depeculator, aerarii violator, fur pecuniae publicae.
【解】侵吞公款，橫征暴斂者.

pĕcūlāt-ŭs. *ūs.* m. (*peculor*)
【同】crimen ejus, quo pecuniam publicam avertit; pecuniae publicae furtum.
【形】certissimus.
【解】侵吞公款，聚斂，舞弊，瀆職，貪污.
【例】*peculatus* (crimine) accusari, damnari. 被控，被懲貪污.

pĕcūlĭār-is. *e.* adj. (*peculium*)
【同】singularis, praecipuus.
【解】個人者，私人者，特有，固有者，特殊，新奇者.
【例】*peculiarem* aliquam (ovem) habere. Plaut. 有私(個人)人之羊. *peculiaris* causa. Dig. 關於個人儲蓄之訴訟. *peculiare* edictum. Cic. 特殊法令.

pĕcūlĭārĭtĕr. adv. (*peculiaris*), *-rius.*
【解】特別，特殊，專有.

pĕcūlĭāt-us. *a, um.* adj.
【同】nummatus, pecuniosus,
【狀】plane, bene.
【解】有私人儲蓄，富有者.
【例】bene *peculiatus.* 頗有積蓄者.

pĕcūlĭŏl-um. *i.* n. (dimin. *peculium*)
【解】稍有私蓄.

pĕcūlĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】多私蓄者.

pĕcūlĭ-um. *i.* n. (*pecus*)
【同】lucrum proprium, praesertim servorum.
【解】私人儲蓄，積蓄(另外奴隸因犒賞或節儉所得者)，子女私人儲蓄，零星積蓄.
【例】cupiditate *peculii* nullam servitutem recusant. 因貪私蓄，不辭任何賤役. castrense *peculium.* Dig. 軍人私蓄.

pĕcūl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. et intr. (*peculium*)
【解】貪污，虧公款.
【例】*peculari* reipublicae. Cher. 竊取(國庫)公款. *peculari* rempublicam. Flor. 竊取(國庫)公款.

pĕcūnĭ-a. *ae.* f. (*pecu*) (apud antiquos in pecudibus sitae erant divitiae).
【同】nummi, argentum, opes, divitiae, fortunae, copiae.
【形】abundans, adventitia, amplissima, effectrix, multarum voluptatum, grandis, hereditaria, honesta, inanis, innumerabilis, tenuis, modica, publica, privata; alienae, publicae, residuae.
【解】❶(古時人以牲畜為財產) (in gen.) 財產，產業. ❷(praesert.) (可數計者)銀錢，財資.
【例】1. ❶*pecuniam* facere. Cic. 積財. ❷*pecunia* numerata. Cic. 現銀，(現款). *pecunia* praesens. 現銀，(現款). magnam *pecuniam* secum portare. Nep. 身携巨款. *pecunia* publica. 公款，(國庫). *pecuniae* publicae condemnatus. Cic. 被懲貪污罪，(盜竊公款).
❶multum *pecuniae* sibi corrogat, ex commercio facit. 發大財經商致富. ❷multum *pecuniae* affluit; abundat *pecunia.* 鉅富，(殷富). ❸omnes artes novit *pecuniam* cumulandi. 善積財. vias omnes emungendi argento homines probe tenet. 善積財. ❹*pecuniae* publicae valde parum est. 國庫匱乏. ❺qui suas *pecunias* dissipat, (per luxum effudit). 浪費(蕩盡)自己財產. ❾ex censu solvit *pecuniam*, ex capitali nihildum accepit. 只食其利，不傷其本. de lucro, de sorte dat; nihil detrahit de vivo; de capite nihil detrahit.

pĕcūnĭārĭ-us. *a, um.* adj. (*pecunia*)

【解】屬錢財者.
【例】inopia rei *pecuniariae*. 經濟困難(拮据).

pĕcūnĭōs-us. *a*, *um*. adj. (*pecunia*), *-sior*.
【同】bene nummatus, pecuniatus, qui multum habet in arca, qui in numerato multum habet.
【解】富有，多財者.
【例】vir copiis rei familiaris locuples et *pecuniosus*. 殷富之家.

1. pĕc-ŭs. *ŏris*. n.
【同】armentum.
【形】apta hominibus ad vescendum, pecora aliena, magis crebra, immemorabilia, multa, reliqua, pecudes expertes rationis.
【解】❶ (in genere) 畜群，家畜. ❷ (in spec.) 小的家畜，(綿羊...). ❸ (fig.) 人群.
【例】❶ *pecus* bubulum, ovillum. Varr. 牛群，羊群. ❷ balatus *pecorum*. Virg. 羊群叫聲. Proteus *pecus* egit. Hor. 普洛太驅赶羊群. (*pecus*) minus, majus. Varr. 較小較大的家畜. *pecus* tolletis profundo. Inscr. 由深溝拉出家畜. ❸ o imitatores, servum *pecus*. Hor. 吁(追隨)效法者.

2. pĕc-ŭs. *ŭdis*. f.
【解】❶ 牲畜，家畜，(馱載的牲畜). ❷ 小家畜，(羊...). ❸ (in gener.) 畜牲，(fig.) 愚呆之人.
【例】❶ *pecudes* ferae. Varr. 未馴服之牲畜. ❷ balantum *pecudes*. Lucr. 綿羊. *pecudem* nigram. Virg. 黑綿羊. *pecudes* terrestres. Plaut. 陸地牲畜. ❸ anates *pecudes*. Varr. 鴨. haec impurissima *pecus*➡(homo). 此最無廉恥之人.

pĕdāl-is. *e*. adj. (*pes*)
【同】pedis unius mensuram habens.
【解】(長，寬)一尺者.
【例】*pedali* altitudine. Plin. 一尺高. sol *pedalis* videtur. 日輪，望之徑約一尺.

pĕdām-en. *nis*. n. **pedament-um.** *i*. n. (*pedo*)
【解】支柱，撐架.

pĕdārĭ-us. *a*, *um*. adj. (subaud. *senator*) (*pes*)
【同】qui sententiam in senatu ipsi non dicunt, sed in aliorun sententiam pedibus eunt.
【解】在國會步行隨人，附和他人意見無票決權者，次等下等議員，而未曾爲高級官吏者.
【例】*pedarii* senatores. (**pedarii**. absol.) in aliorum sententiam (pedibus ire). 尾隨他人，(附合他人意見). *pedaria* sententia. Laber. (無票決權)附和意見.

pĕdātĭ-o. *ōnis*. f.
【解】支撐(葡萄架).

1. pĕdāt-us. *a*, *um*. adj. (*pes*)
【解】有足者，支撐者.
【例】male *pedatus*. Suet. 跛者.

2. pĕdāt-us. *a*, *um*. part. v. *pedo*.
【解】支撐者.

3. pĕdāt-ŭs. *ūs*. m. (abl. in *ū*)
【解】臨近攻擊.

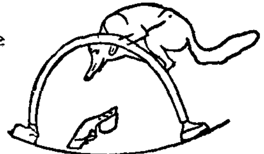
1. pĕd-ēs. *um*. pl. *pes*.

2. pĕd-ĕs. *ĭtis*. m. (*pes*)
【解】❶ 步行者. ❷ 步兵. ❸ 平民，(對騎士). ❹ 陸軍，(對海軍).
【例】❶ etiamsi *pedes* incedat. Liv. 即便步行. ❷ *peditum* expeditiones Vell. 步兵出征. *peditum* turmae. 步兵隊伍. *peditem* agere; *pedibus* stipendia facere; pedestria stipendia facere; *pedibus* merere. 充當步兵.

pĕdest-ĕr. **pĕdest-ris.** *ris*, *re*. adj.
【解】❶ 步行者. ❷ 步兵，步隊. ❸ 陸軍. ❹ 散文.
【例】❶ abnuit ire *pedester*. Mart. 他不肯步行. ❷ equestres et *pedestres* copiae. Cic. 騎兵步兵. *pedestre* certamen factum est. 步兵交戰. ❸ *pedestres* navalesque pugnae. Cic. 陸戰，海戰. *pedestria* itinera. Caes. 陸路，(陸運). ❹ prosa oratio quam *pedestrem* Graeci vocant. Quint. 希臘人稱散文爲步行文. tragicus plerumque dolet sermone *pedestri*. Hor. 悲劇演員，習用散文嗟嘆.

pĕdĕtentim. **pĕdĕtemptim.** adv. *-tius*.
【同】sensim, gradatim, sensim sine sensu, lento gradu.
【解】安步，緩步，穩步，(蹣跚)，徐徐漸進.
【例】*pedetentim* mutatio facienda. 逐步改變.

pĕdĭc-a. *ae*. f.
【解】脚鐐，足絆，網罟，陷阱.

PEDICA

pēdĭcŭlār-is. *e*. **pēdĭcŭlarĭ-us.** *a*, *um*. adj.
【解】多蝨者.
【例】*pedicularis* morbus. Plin. 蚤蝨所致之皮膚病.

pedĭcŭlōs-us. *a*, *um*. adj. (*pediculis*)
【解】多蝨蟣者.

1. pĕdĭcŭl-us. *i*. m.
【解】細足，(花果)蒂，梗.

2. pēdĭcŭl-us. *i.* m. (*pedis*)
【解】蝨.
【例】necare *pediculos*. Cels. 捫殺蝨蟣.

pĕdĭsĕqu-a. pedissĕqu-a. *ae.* f. (*pes sequor*)
【同】famula, ancilla.
【解】侍女，(隨身侍婢).
【例】divitiae virtutis *pedisequae*. 財富爲功德之伴侶. *pedisequa* ultio. Ennod. 報應爲罪惡之後果.

pedisĕqu-us. *i.* m.
【同】famulus.
【解】僕從，常隨，執役.
【例】*pedisequus* tibi sum. Plaut. 我陪伴你(追隨你).

pĕdĭtāt-us. ❶ *a, um.* adj. ❷ *i.* m.
【解】❶ 步兵者，陸軍者. ❷ 步兵.

pĕd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】支撐.

pĕd-um. *i.* n. (*pes*)
【解】牧童棍杖.

Pēgăsēĭ-us. Pēgăsē-us. *a, um.* adj. (*Pegasus*)
【解】飛馬者，(龍馬者).

Pēgăs-is. *ĭdis.* adv. (vel) subst. f.
【解】飛馬.

Pēgăs-us. Pēgăs-ŏs. *i.* m.
【解】飛馬(由 Méduse 之血而生)(以足挖出 Hippocrène 泉). (fig.) 捷報.

pegm-a. *ătis.* n.
【同】machinae ligneae.
【解】木架，舞台，舞台裝飾，書架.

pējĕrāt-us. *a, um.* part. v. *pejero.*
【解】背誓者，因背誓而受辱者.

pējĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】fidem et jurisjurandi religionem violo, negligo, relinquo, fidem jurejurando datam fallo, mendacii religione me obstringo.
【解】僞誓，虛誓，背誓.
【例】qui *perjerat*, ei credi postea non potest. 背誓者以後失信用，(不宜信服他). bellum *pejerans*. Stat. 背誓之戰.

pēj-or. -us. *ōris.* adj. compar. *malus.*
【同】deterior.
【解】更不好，更劣，更壞.
【例】turpitudo *pejor* est quam dolor. 恥辱更甚於痛苦. in *pejorem* partem rapere. Ter. 向壞處着想. in *pejus* ruere. Virg. 愈變愈壞.

pējus. adv. compar. *male.*
【解】更不好，更壞，更甚.
【例】mihi *pejus* erat. Ov. 我之痛苦增劇. *pejus* odisse. Cic. 更深恨.

pĕlăgĭ-a. *ae.* f.
【解】櫻紅色.

pĕlăgĭc-us. *a, um.* adj.
【解】海中者.

pĕlăgĭ-um. *i.* n.
【解】櫻紅，緋紅色.

pĕlăgĭ-us. *a, um.* adj.
【解】深海，大洋者.
【例】venire cursu *pelagio*. Phaed. 航海而來.

pĕlăg-us. *i.* n.
【同】mare.
【解】深海，大洋，氾濫，洪水.
【例】remis *pelagus* petere. Hisp. 搖槳往外海. *pelagi* mare. Sedul. 海洋.

Pĕlasg-us. *a, um.* adj.
【解】希臘者.

pĕlĕcān-us. pĕlĭcān-us. *i.* m.
【解】塘鵝.

pellācĭ-a. *ae.* f. (*pellax*)
【解】欺騙，詭計，不忠，負人，陷阱.

Pellae-us. *a, um.* adj.
【解】Pella 者= Macedonius.
【例】*Pellaeus* juvenis-Ov. 亞立山王.

pell-ax. *ācis.* adj. (*pellicio*)
【解】詭詐，狡猾，詐僞者.

pellecebra. vide **perlecebra.**

pellectĭ-o. perlectĭ-o. *ōnis.* f. (*perlego*)
【解】全讀.

pellect-us. *a, um.* part. v. *pellicio.*
【解】受煽惑，欺騙者.

pellego. vide **perlego.**

pell-ex. pael-ex. pel-ex. *ĭcis.* f.
【解】❶ 妾，側室. ❷姘婦. ❸ 娼妓，孌倖者.

pellĭcāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】私通者，姦淫者.

pellicē-us. pellicĭ-us. *a, um.* adj.
【解】皮的皮貨.

pell-ĭcĭo. perlĭcĭo. *ĭcis, exi, ectum, icĕre.* v. tr. (*per lacio*)
【同】allicio, induco, invito, capio, delinio,
【解】❶ 欺騙，騙取，(用鈎餌). ❷ 誘惑，煽動，狡賴. ❸ (in gener.) 吸引.
【例】❶ *pellicere* in fraudem. Lucr. 設計欺騙人. ❷ mulierem *pellexit* ad se. Cic. 誘拐婦女. alienam segetem *perlicere*. Leg.XIITab.巧取他人之收穫. ❸ adolescentis animum *pellexit* omnibus irritamentis. 用各種誘人方法，吸引青年人心靈.

pellĭcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *pellis*)
【解】薄皮，膜.
【例】*pelliculam* veterem retinere. Pers.

(fig.)不改過. stravit *pelliculis* lectulos. Cic. 鋪薄皮於床上. *pelliculam* curare. Hor. (prendre grand soin de sa petite personne). 自私(只顧自己方便).

pellĭcŭl-o. *ās, āre.* v. tr. (*pellis*)
【解】用皮遮蓋.

pell-is. *is.* f.
【形】caprina.
【解】❶皮膚. ❷皮革，硝皮，鞣皮. ❸帳篷. (fig.) **a**) 包皮，外皮. **b**) 分位.
【例】❶*pellis* caprina. Cic. 羊皮. caninam *pellem* rodere. (prov.) (咬(細嚼)狗皮) 妄費工夫. ❷pes in *pelle* natat. Ov. 脚靜皮鞋內. ❸sub *pellibus*. Cic. 在皮帳篷下. ❶in propria *pelle* quiescere. Hor. 知足安分.

pellīt-us. *a, um.* adj. (*pellis*)
【解】遮以皮革，衣裘(毛衣).
【例】*pelliti* testes. Cic. 下賤證人.

pello. *pellĭs, pĕpŭli, pulsum, pellĕre.* v. tr.
【同】depello, arceo, fugo, moveo, submoveo.
【狀】acriter, vehementer, privatim.
【解】❶推動，衝動. ❷(fig.) **a**) 震動，激動，感動. **b**) 搖撼，動搖，(拋擲). ❸衝撞，觸. ❹驅逐，拒絕.
【例】❶*pellere* nervos (fidium). 彈琴. maris unda cum est *pulsa* remis. Cic. 搖槳擊海浪. ❷**a**) eum nullius forma *pepulerat* captivae. Liv. (女)俘虜之美貌不足動其心. animus hominem *pepulit*. Plaut. 心情衝動人. **b**) longi sermonis initium *pepulisti*. Cic. 你開高談闊論之端. ❸(*pellere*) fores. 推門. (*pellere*) terram pede. Lucr. 以足蹴地. *pulsae* referunt ad sidera valles. Virg. 山谷回聲徹雲霄. ❹(*pellere*) foro. Cic. 自市區驅逐. (*pellere*) e foro. Cic. 自市區驅逐. primo (ab) concursu *pelluntur*. Caes. 方一交戰即被擊退. *pellere* maestitiam ex animis. Cic. 消除愁思.

pellū-cĕo. perlū-cĕo. *cēs, xi, cēre.* v. intr.
【同】eluceo.
【解】❶透明. ❷(fig.) 顯示，透露.
【例】❶*perlucens* aether. Cic. 透明之精氣. *perlucens* oratio. Cic. 曉暢之文詞. ❷honestum quasi *perlucet* ex eis virtutibus. Cic. 由德行彷彿透露其正義.

pellūcĭdĭt-as. *ātis.* f.
【解】透明.

pellūcĭd-us. perlūcĭd-us. *a, um,* adj.
【解】❶透明者. ❷透射，射光者.
【例】❶fons *perlucidus*. Ov. 晶瑩，水泉. *perlucidior* vitro. Hor. 透明超過水晶.

pellŭvĭ-a. *ae.* f. **pellŭvĭ-um.** *i.* n. (*pelluo*)
【解】濯足盆.

pĕlōr-is. *idis.* f.
【解】貝殼類，(蠣房屬).

pelt-a. *ae.* f.
【解】月牙形之銅牌，初以皮製成. Thraces 及 Amazones 人曾使用之.

peltast-a. *ae.* m.
【解】執月形盾之兵士.

peltāt-us. *a, um.* adj. (*pelta*)
【解】帶月形盾者.
【例】*peltatae* puellae. Ov. 帶月形盾之女戰士.

PETASUS

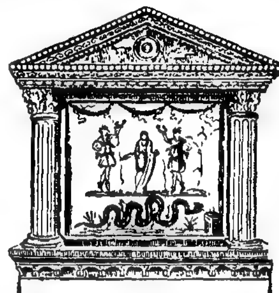
pelvĭcŭl-a. *ae.* f
【解】小盆.

pelv-is. *is.* f.
【解】盆，(金屬)鍋，鑼.

pēmĭnōs-us. paemĭnōs-us. *a, um.* adj.
【解】龜裂，有隙縫者.

pĕnārĭ-us. *a, um.* adj. (*penus*)
【解】收藏，儲蓄食物者，(涼橱...).
【例】cella *penaria*. Cic. 食物供應室.

pĕnāt-es. *ium,* (*um*). m. pl. (*penus*)
【同】dii patrii, lares, foci.
【形】patrii familiaresque, penetrales, incurvi.
【解】❶家神，社神(土地神)，國神，(慣同 dii 或 di 並用). ❷住宅，家室，房舍.
【例】❶patrii *penates* familiaresque. Cic. 國神及家神. ❷a *penatibus* diis praeceps ejectus. Cic. 被逐出家園. *penates* conducti. Mart. 租屋.

PENATES

pĕnātĭg-er. *ĕra ĕrum.* adj.
【同】攜家神像者.

pend-ens. *entis.* part. v. *pendeo.* (raro *pendo*)

pendĕo. *pendēs, pĕpendi, pensum, pendēre.* v. intr.
【同】suspensus sum, haereo.
【狀】aliunde, diutius, vehementer, valde.

【解】I. proprie 懸掛. ❶懸於，垂下. ❷陳列. ❸懸於空中. ❹柔輭無力. ❺重量，(有重量).
II. fig. ❶繫於，(繫於口，不住口). ❷屬於，繫於. ❸間斷，暫停. ❹猶豫不定.
【例】I. ❶ (cum *ab*, *ex*, *in*, *de*, *supra*. abl. tantum). (*pendere*) ab humero (sagittas). Cic. 箭囊由肩上垂下. fructus *pendens*. Dig. 鮮果垂下. (*pendere*) de caelo. Ov. 由天上一. (*pendere*) in cervice. Hor. 懸在頸上. (*pendere*) in cruce. 懸在刑架上. supra vatem, multa *pependit* avis. Mart. 詩人頭上群鳥飛翔. ❸ nubila *pendent*. Virg. 空中浮雲. ❹ *pendentes* genae. Juv. 双頰下垂. ❺ cyatus *pendet* drachmas decem. Cy. 重十 Dr.
II. ❶ (*pendere*) narrantis ab ore. Virg. 繫於述者之口. attentus et *pendens*. Plin. 注意且不離口. ❷ incolumitas tuorum, qui ex te *pendent*. Cic. 屬於你之人的健全. salus spe exigua *pendet*. Cic. 安全希望極微. in tabulis judicum fama nostra non *pendet*. Cic. 我們的名譽不繫於法官之判決. ❹ *pendet* belli fortuna. Ov. 戰事勝負不定. *pendet* de aliquo. 爲某人掛慮. *pendemus* animis. Cic. 我們心中忐忑不寧.

pendo. *pendĭs*, *pĕpendi*, *pensum*, *pendĕre*. v. tr. et intr.
【同】aestimo, solvo.
【解】I. tr. ❶權，稱，衡量. ❷ (fig.) 估價，鑒定，揆度. ❸償還欠債.... ❹ (fig.) 報應，酬報. a) 受罰，受刑. b) 贖罪，補過.
II. intr. 重量，衡量.
【例】I. ❶ lana *pensa*. Titin. 已過戥之羊毛. ❷ (*pendere*) res non verba. Cic. 當揆度事實而非言語. (*pendere*) aliquid ex aliqua re, aliqua re. Cic. 依某物標準估計某物. (*pendere*) aliquid, aliquem parvi. 輕視某物某人. ❸ (*pendere*) ingentem pecuniam alicui. Cic. 清償鉅款與某人. (*pendere*) vectigal populo Romano. Caes. 給羅瑪人納稅. (*pendere*) alicui mercedem. Luc. 報酬某人. ❹ (fig.) a) -alicui poenas temeritatis. Cic. 受冒昧之罰. -alicui supplicium. Liv. 受刑. b) -alicui culpam. 補過.
II. *penderit* = *pependerit* 重，(衡量).

pendŭl-us. *a*, *um*. adj.
【同】pensilis.
【解】垂下，懸掛，傾斜，陡陂，猶豫不定.
【例】*pendula* rupes. Claud. 傾斜之巖石. *pendula* loca. Col. 斜陂.

pene. adv. vide **paene.**
【同】prope, nihil propius est factum quam ut... (parum aberat quin).
【解】幾乎.
【例】in hoc oratori poeta *paene* par. 在此事上詩人幾乎等於演說家.

pĕnĕtrābĭl-is. *e*. adj. (*penetro*)
【同】quod facile penetrat.
【解】❶可通透，可透入者. ❷透入，通透者.
【例】❶ nulli *penetrabili* ferro pectus. Stat. 武器不能刺透之胸. ❷ *penetrabile* boreae frigus. 刺骨的(北)寒風.

pĕnĕtrāl-e. *is*. n. **pĕnĕtrālĭ-a.** *um*. n. pl. (*penetralis*, *penitus*)
【解】❶秘室，(深)內房，神殿. ❷ (fig.) 深處，奧秘，秘密.
【例】❶ ex liquidis *penetralibus*. Sil. 由低濕之深處. ❷ (fig.) animi *penetralibus* imis. 心靈深密處.

pĕnĕtrāl-is. *e*. adj. (*penetro*)
【同】loca interiora domus vel templi.
【解】置於隱密深藏處者.
【例】*penetralia* tecta. Virg. 地下室. *penetrales* dii. Sen. 家神，(奧神).

pĕnĕtrāt-us. *a*, *um*. part. v. *penetro*.
【解】深入，刺透，浸透者.
【例】iter Lucullo *penetratum*. Tac. 魯古計劃開闢之路.

pĕnĕtr-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. intr. et tr.
【同】pervado, pertingo, permano, serpo.
【解】I. tr. 進入，深入，穿入，透過，通透，通徹.
II. intr. 入內，透入.
【例】I. (*penetrare*) aures. Lucr. 入耳. (*penetrare*) Illyricos sinus. Virg. 深入伊利灣. (fig.) id Tiberii animum altius *penetravit*. Tac. 此事更通透第伯利之心靈.
II. (*penetrare*) in caelum. Cic. 通徹雲霄. (*penetrare*) in animos. Cic. 透入心中. (*penetrare*) sub terras. Cic. 插入地中. (*penetrare*) ad eorum urbes. Cic. 進至他們城邊. (*penetrare*) ad remotissimas gentes (gloriam). 聲譽遠播至最遠方的民族. eone pirata *penetravit*, quo...? Cic. 海盜已竄至該處....

pēnĭcill-um. *i*. n. **pēnĭcill-us.** *i*. m.
【解】❶毛筆. ❷海絨.
【例】❶ pingam coloribus tuis, *penicillo* meo. Cic. 我將用你的色料，我的毛筆畫.

pēnĭcŭl-us. *i*. m. (dimin. *penis*)
【解】(尾尖)刷子，筆.

pēninsŭl-a. *ae*. f. vide **paeninsula.**

pēn-is. *is*. m. (*pendeo*)
【解】獸尾.

1. pĕnĭtus. adv. (*penus*)
【同】prorsus, omnino, plane, ex omni parte, perfecte, usquequaque, funditus, ab imis unguibus usque ad verticem summum.
【解】❶深，澈底，到底. ❷完全，整個.
【例】❶aurum *penitus* abditum. 深藏之黃金. ea *penitus* animis vestris mandate. (深刻)牢記在你們心中. bene *penitus* sese dare in familiaritatem alicujus. Cic. 與人深交. *penitus* ex intima philosophia haurire juris disciplinam. Cic. 由精審之哲學深得法學之學識. *penitus* intelligere. Cic. 澈底明瞭. ❷religionem *penitus* tollere. Cic. 澈底(完全)毀滅宗教. me tibi totum *penitus* commendo. 將我完全託付給你.

2. pĕnĭt-us. *a, um.* adj. *-tior, -tissimus.*
【解】在深處，在內部者.
【例】ex *penitus* faucibus. Plaut. 由咽喉深處. *penitior* pars domus. Apul. 宅之較深處. *penitissimo* pectore. Plaut. 由胸中最深處.

pėnn-a. (pinn-a). *ae.* f.
【同】pinna.
【形】levissima; geminae, tremebundae.
【解】❶鳥翎，粗羽毛. ❷翼翅. ❸箭. ❹鋼筆.
【例】❶tuarum *pennarum* nitor. Phaed. 你羽毛之豐美. ❷*pennas* alicui incidere. Cic. 斷其羽翼. aves pullos *pennis* fovent. 鳥以羽翼護其幼雛.

pennāt-us. *a, um.* adj. (*penna*)
【解】有羽毛者，有芒刺者，有鬚者，飾羽毛者.
【例】*pennato* gradu. Poet. 飛. *pennatum* ferrum. 箭.

pennĭg-er. pinnĭg-er. *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】羽毛豐滿者.

pennŭl-a. pinnŭl-a. *ae.* f.
【解】細羽毛，小翼，小鰭，(魚翅).

pensāt-us. *a, um.* part. v. *penso.*
【解】權度，購買，賠償.
【例】caput auro *pensatum.* Flor. 用金錢所購之頭.

pensĭcŭl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】衡量，忖度.

pensĭl-is. *e.* adj. (*pendeo*)
【同】pendulus.
【解】❶懸掛，垂下. ❷穹窿式建築.
【例】❶*pensilis* uva. Hor. 葡萄乾，(掛晒). *pensilis* hortus. Plin. 屋頂花園. ❷*pensilis* urbs. Plin. 穹窿式建築之城.

pensĭ-o. *ōnis.* f. (*pendo*)
【同】merces, vectigal.
【形】exigua.
【解】權度，定期付款，租稅，償納，納稅，付租金.
【例】prima *pensio.* Cic. 初次付款. pecunia tribus *pensionibus* solvenda. 分三次償還之款. *pensio* exsoluta est ante diem. 本日交清之賦稅. *pensionem* debere, exigere. 欠款，催款.

pensĭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】(獻與偶像之物)報酬，賠償.

pensĭtāt-or. *ōris.* m.
【解】衡量者，校閱，審定者.

pensĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (intens. v. *penso*)
【同】pendo.
【解】❶權衡，審量. ❷完納，償還.
【例】❶*pensitare* verborum virtutem. Gell. 審量文詞之功能. *pensitare* de aliqua re. Gell. 思考其事. ❷*pensitare* vectigalia. Cic. 納稅.

pensĭuncŭl-a. *ae.* f. (dimin. *pensio*)
【解】小費，零用.

pens-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶權度，衡量. ❷估價，鑒定. ❸平衡，賠償，償還. ❹兌換.
【例】❶eadem trutina *pensari.* Hor. 用同樣秤權度. ❷(*pensare*) ex factis amicos. Liv. 依事實論斷朋友. ❸exigua turis impensa tanta beneficia *pensare.* Curt. 以輕微香料酬報如是大恩. (*pensare*) numeri damnum. Claud. 賠償損失. (*pensare*) vitam auro. Sil. 用金買命. (*pensare*) victoriam damno militis. Vell. 以兵士流血代價獲得勝利. (*pensare*) sitim. Calp. 止渴. (*pensare*) vicem alicujus rei. Plin. 代替某事物. ❹(*pensare*) laetitiam maerore. Plin. 易苦爲樂. (*pensare*) beneficium beneficio. Sen. 以德報德. (*pensare*) receptum dolorem. V. Max. 以怨報怨.

pens-um. *i.* n. (*pensus*)
【解】❶奴隸每日當紡績之羊毛數量. ❷(fig.) 課程，作業，工作，義務，職責.
【例】❶*pensum* facere, conficere. Plaut (紡績羊毛)作工. *pensa* capere. Virg. (紡績羊毛)作工. *pensa* trahere, ducere. Claud. (紡績羊毛)作工. ❷*pensum* exigere, conficere, absolvere. 要求，完成工作. *pensi* nihil habere, nihil curare. 藐視輕看某事.

pensūra. *ae.* f.
【解】稱量，權衡.

pens-us. *a, um.* part. v. *pendo.*
【解】有重量，有價值，珍貴者.
【例】utra sit condicio *pensior.* Plaut. 二者那一分位更可重視. nihil *pensi* habere. 毫不重視. nihil *pensi* habeo, (vel) mihi nihil *pensi* est. (cum interrog. indirect.) 我毫不重視. iis nihil neque dicere *pensi* est, neque facere. Liv. 所言所行他們毫不重視. *pensi* non habere, (ducere). 不重視其價值.

pentăchord-um. *i.* n.
【解】五絃琴.

pentăchord-us. *a, um.* adj.
【解】五絃琴者.

pentămĕt-er. *ra, rum.* adj.
【解】五韻之詩.

Pentēcost-ē. *ēs.* f.
【解】五旬期，聖神降臨日.
【例】dies *Pentecostes.* 五旬上日 (聖神降臨日). dies Divini Spiritus adventu ad memoriam celebris ac festa. 五旬上日 (聖神降臨日). dies Divini Spiritus in terras delapsi memoria venerabilis. 五旬上日 (聖神降臨日). dies quam Divini Spiritus, ignitarum linguarum specie delapsi, adventus augustam totoque orbe celeberrimam reddidit.

pēnŭl-a. paenŭla. *ae.* f.
【同】pallium pro itinere.
【解】旅行大衣.
【例】*penula* indutus, amictus. 穿大衣.

penultĭm-us. paenultĭm-us. *a, um.* adj.
【解】末尾第二.

pĕnum. vide **penus.**

pēnūrĭ-a. *ae.* f.
【同】X. Copia.
【解】貧困，(缺乏生活必需品).
【例】❶ (ordinarie cum genit.) (*penuria*) edendi. Virg. 缺可食者. (*penuria*) cibi. 缺食物. (*penuria*) aquarum. Sall. 缺水. (*penuria*) imperatorum. 缺乏統帥. (*penuria*) consilii. Plin. 缺少智謀. ❷ (absolut. raro) in *penuria.* Plin. 荒歉時(貧困時).

pĕn-ŭs. *i,* (vel) *ūs.* m. f. *ŏris.* n.
pĕn-um. *i.* n.
【解】食物，食糧.
【例】est enim omne, quo vescuntur homines, *penus.* 凡人所食者即是食糧.

pĕp-o. *ŏnis.* m.
【解】瓜.

peptĭc-us. *a, um.* adj.
【解】消食者.

pĕpŭli. perf. indic. v. *pello.*

pĕr. praep. cum accus.
【解】❶ (論地方) 經過，過其上，過於前，過其側，遞傳，依次. ❷ (論時候)，經過一時期，繼續，相沿. ❸ 含方法之義. ❹ 含態度方式之義. ❺ 含時機之義. ❻ 呼神宣誓時用語.
【例】❶ *per* temonem percurrere. Caes. 行過橫木(轅)上. *per* corpora transire. Caes. 行過屍體行. *per* ora vestra incedunt. Sall. 經過你們面前. invitati *per* domos. Liv. 沿門聘請者. *per* manus. Caes. 挨手相傳. quasi *per* caliginem ea videbam. 我見之如隔雲霧. ❷ ludi *per* decem dies facti sunt. Cic. 一連十天開了遊藝會. *per* triennium. Cic. 經過三年. *per* hospitium. Cic. 款待時期. *per* singulos dies. Suet. 經每日. *per* hiemem iter facere. 冬季行路. ❸ vulgo occidebantur? *per* quos et a quibus? Cic. 到處被屠殺，經誰，由誰殺害？ *per* se. Cic. 自己想辦法. *per* vim et metum. Cic. 被强迫，受恫嚇. *per* aliquem, *per* aliquid licet, non licet. Cic. 經人許可，事實許可不許可. *per* aetatem non potuisti. Cic. 你的年歲不許可. *per* scelus, vim, simulationem, fraudem...藉惡行，暴力，色裝，陰謀.... hoc neque *per* leges neque *per* naturam fas est... 此事法律及本性皆不許可.... ❹ *per* ludum et negligentiam. Cic. 因玩弄又漫不經心. *per* ridiculum. Cic. 開玩笑. *per* causam. Caes. 藉端. *per* simulationem amicitiae prodere aliquem. 假友誼出賣某人. ❺ *per* imprudentiam vestram. Cic. 因你們的冒昧. depulsus *per* invidiam tribunatu. Cic. 因嫉恨而被驅除法官之職. si *per* valetudinem potes, naviga. 倘你的健康許可，應航行. ❻ *per* deos. Cic. 因諸神之名. *per* fortunas vestras, *per* liberos vestros. Cic. 因你的財富，及你子女之名.

pĕr se.
【同】ex se, suo nomine, suis viribus, sua sponte, sua natura, a natura, propter se, suo marte.
【解】獨立，獨行，不藉外援.
【例】amicitia *per se* et propter se est expetenda. 友誼當藉自己，並爲自己而尋求.

pēr-a. *ae.* f.
【解】背囊，褡褳.

pĕrabsurd-us. *a, um.* adj.
【解】謬誤，悖理，不通，不經常者(拙笨).
【例】(avec tmèse) *per* enim *absurdum* est. Paul. Jct. 謬誤者.

pērāc-er. *ris, re.* adj.
【解】極酸者，(fig.) 極銳敏，刺激性極强，極活潑.

【例】 *peracre* judicium. Cic. 極銳敏的判斷.
pĕrăcerb-us. *a, um.* adj.
【解】 極酸者，甚不愜意者.
pĕrăc-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】 漸酸，(fig.)嗔怒.
pĕractī-o. *ōnis.* f. (*perago*)
【同】 finis, extremum.
【解】 成功，完成，告竣，結束，收場.
【例】 senectus *peractio* aetatis est, tanquam fabulae. 老年爲人生結局，如戲劇之收場.
pĕract-us. *a, um.* part. v. *perago.*
【解】 經行，完成，成功，結束.
【例】 vita sine labe *peracta.* Ov. 一生(榮譽)無瑕. votum *peractum.* Juv. 滿所冀願. vires *peractae.* Stat. 力已用盡.
pĕrăcūte. adv.
【解】 甚尖銳，(fig.) 銳敏，聰慧.
pĕrăcūt-us. *a, um.* adj.
【解】 極尖銳(聲音)，甚精細，穎敏，聰慧.
pĕrădŭlensc-ens. *entis.* m.
peradŭlecentŭl-us. *i.* m.
【解】 甚幼，幼童.
pĕraedĭfĭcāt-us. *a, um.* adj.
【解】 造成竣功者.
pĕraequē. adv.
【解】 公平，均平，同樣.
pĕraequ-o. *ās, āvi, ātum, āre,* v. tr.
【解】 使平，塡平，一可比，相等.
pĕrăgĭtāt-us. *a, um.* part. v. *peragito.*
【解】 被搖動，拒絕者.
pĕrăgĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】 ❶ 搖盪. ❷ 催促，逼迫，窘困，擾亂.
pĕr-ăgo. *ăgĭs, ēgi, actum, agĕre.* v. tr.
【同】 perficio, perpetro.
【解】 ❶ 排過，穿透，橫穿. ❷ 窘迫，窮追. ❸ 完成，竣功，結束. ❹ 催促，追究到底，(訴訟事). ❺ 經行，陳述.
【例】 ❶ (*peragere*) latus ense. Ov. 以劍刺透肋旁. ❷ (*peragere*) humum. Sen. 耕(鬆)地. ❸ (*peragere*) inceptum. Virg. 完成開始者. (*peragere*) aetatem, vitam. Ov. 終其天年. (*peragere*) concilium. Caes. 集會. (*peragere*) consulatum. Cic. (總統)執政任滿. ❹ (*peragere*) reum. Liv. 催促(被告)訴狀. ❺ (*pagere*) duodena signa. Ov. 經行(度邊)黃道十二宮. (*peragere*) res pace belloque gestas. 講述其戰史及政治史. *peragit* membra dolor. Stat. 各肢體感覺疼痛.
pĕrăgrātĭ-o. *ōnis.* f. (*peragro*)
【同】 percursatio.
【例】 經過，漫遊.
【例】 *peragratio* itinerum. 遊行各路.
pĕrăgrāt-us. *a, um.* part. v. *peragro.*
【解】 遊行，漫遊者.
pĕrăgr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. et intr.
【同】 pedibus abeo, lustro, concurso.
【解】 ❶ tr. 經行，漫遊，巡視，遊歷. ❷ intr. 透徹，尋繹.
【例】 ❶ *peragrare* victoria omnes gentes. Cic. 戰勝各民族. eloquentia omnes *peragravit* insulas. Cic. 口才傳遍各島. (*peragrare*) animo immensum. Lucr. 心中念想無量. (*peragrare*) animo, (mente) infinitas regiones. 思維各地. (*peragrare*) orbem terrarum. 環遊全球. ❷ (fig.) (*peragrare*) per animos. Cic. 透徹人心.
pĕrăm-ans. *antis.* adj. (*peramo*)
【解】 依戀，鍾愛.
【例】 homo nostri (genit.) *peramans.* 鍾愛我等之人.
pĕrămanter. adv.
【解】 眷戀，鍾愛，多情，慈愛.
【例】 *peramanter* concedere. 惠然肯賜.
pĕrambŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】 經過，遊歷，巡行.
【例】 *perambulatus.* Sid. 涉水過河. rura *perambulare.* 郊遊.
pĕramoen-us. *a, um.* adj
【解】 風景宜人適意，愜心.
pĕrampl-us. *a, um.* adj.
【解】 廣袤，寬廣，廣大.
pĕrangustē. adv.
【解】 緊促，狹隘，簡略.
pĕrangust-us. *a, um.* adj.
【解】 湫隘，狹小，窄狹.
pĕrantīqu-us. *a, um.* adj.
【解】 上古者.
pĕrappŏsĭt-us. *a, um.* adj.
【解】 甚合宜者.
pĕrărāt-us. *a, um.* part. v. *peraro.*
【解】 耕地，墾田者.
pĕrardŭ-us. *a, um.* adj.
【解】 極艱辛者.
pĕrār-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】 全枯，漸乾.
pĕrargūt-us. *a, um.* adj.
【解】 (fig.) 尖銳，銳敏，機智者.
pĕrārĭd-us. *a, um.* adj.
【解】 極乾枯荒穢者.
pĕrarm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】 全副武裝，穿甲戴盔.
【例】 *perarmatus* exercitus. Curt. 配備完善之軍隊.
pĕrăr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】 ❶ 耕種，墾田. ❷ 摹描，書寫.

【例】❶ *perarare* pontum. Sen. 分水破浪. ❷ *perarare* pectine. Sid. 梳理.

pĕrattentē. adv.
【解】聚精會神.

pĕrattent-us. *a, um.* adj.
【解】專心致志，凝神集思.

pĕrbacch-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. et tr.
【同】bacchor.
【解】飲酒狂歡，酗酒無厭，縱欲流連.

pĕrbeāt-us. *a, um.* adj.
【解】極有福者.

perbellē. adj.
【解】絕妙，甚佳.

pĕrbĕne. adv.
【解】甚善，極美.

pĕrbĕnĕvŏ-us. *a, um.* adj. (cum dativ.).
【解】好意，恩情，情意，殷勤.

pērbĕnignē. adv.
【解】極慈惠，藹然可親.

pĕrbĭb-o. *is, i, ĕre.* v. tr.
【解】罄飲，沉湎，浸潤，滲透.
【例】mihi medullam lassitudo *perbibit.* Plaut. 我疲乏. haec quum persuasi mihi et *perbibi.* Sen. 我心悅誠服，並默會透徹.

perbland-us. *a, um.* adj.
【解】和顏悅色，溫良可愛者.

perbŏn-us. *a, um.* adj.
【解】甚佳，甚善者.

perbrĕvi. adv.
【解】很短，即刻，立即.
【例】*perbrevi* postea. 即刻，(不久之後).

pĕrbrĕv-is. *e.* adj.
【解】短促，簡短，簡略，簡捷者.
【註】(tmèse)*per* mihi *brevis* fore videris. Cic. 我以為你很簡略.

perbrĕvĭter. adv.
【解】甚短促，很簡捷，簡略.

perc-a. *ae.* f.
【解】白鱸(鱸魚).

pērcălĕ-făcio. *facis, fēci, factum, facĕre.* v. tr.(passiv. *pĕrcălĕfio*)
【解】燕之甚熱，使熱.

pĕrcăl-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】酷熱，極熱，漸習.

percall-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr. et tr.
【同】obduresco.
【解】❶ 漸硬，富經驗，(經驗成熟). ❷ 熟習，洞悉.
【例】❶ jam usu obduruerat et *percalluerat* civitatis incredibilis patientia. 國民因習於堅忍，漸致感覺不靈. si usum rerum *percallueris,* nihil te effugiet. 既經驗成熟，則無不瞭解.

percār-us. *a, um.* adj. (fig.)
【解】價值昂貴者，極親善者.

percaut-us. *a, um.* adj.
【解】謹慎，細心者.

percĕlĕbrāt-us. *a, um.* part. v. *percelebro.*
【解】衆口稱揚者.

percĕlĕbr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】maxime divulgo.
【解】嘆賞不置，衆口稱揚，人人稱羨者.
【例】*percelebrari.* Cic. 衆口稱揚. res sermonibus *percelebrata.* Cic. 遠近傳揚之事.

percĕl-er. *ĕris, ĕre.* adj.
【解】甚速，極快.

percĕlĕrĭter. adv.
【例】迅速狀.

perc-ello. *ellis, ŭli, ulsum, ellĕre.* v. tr.
【解】❶ 顚倒，傾覆，推翻，打倒，撲於地. ❷ 打擊，衝撞，搖動，擾亂.
【例】❶ *perculeris* jam tu me. Ter. 你已推倒我. *percellere* plaustrum. Cat. 翻車. hostes primo impetu *perculerunt.* Liv. 初次進攻，他們擊退了敵人. ❷ (*percellere*) alicui genu femur. Liv. 以膝衝人之腿. quum unam capram pestis *perculerit.* Col. 一隻山羊既染瘟疫. vox *perculit* urbem. V. Fl. 聲震全城. timor *perculerat* animos. V. Fl. 人心恐慌. is pavor *perculit* decemviros, ut.. Liv. 十人團如此驚惶.

percens-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. tr.
【同】recenseo, percurro.
【解】統計，檢驗，查閱，查究.
【例】*percensere* numerum legionum. Tac. 檢閱(整編)各師團. quum *percensuisset* Thessaliam. Liv. 即已統計太撒利. quis tua merita memorando *percenseat*? 誰紀念統計你的功績？

perceptĭ-o. *ōnis.* f. (*percipio*)
【同】collectio, comprehensio.
【形】firma animi ad aliquid, inchoata.
【解】拾取，收穫，感覺，覺悟，意念，知識，洞悉.
【例】fructuum *perceptio.* 摘取果實. *perceptiones* animi. Cic. 心中感覺(覺悟).
【附】**perceptio** externa. 外部感覺. *perceptio* interna. 內部感覺. *perceptio* sensus. 感官知覺.

percept-us. *a, um.* part. v. *percipio.*
【解】拾取，收穫者，感覺者.
【例】*perceptae* voluptates. Cic. 感覺娛樂. philosophorum ita *percepta* habuerat praecepta. Nep. 如此洞悉哲學家之法則.

percī-do. *dīs, di, sum, dĕre.* v. tr. (*per caedo*)
【解】穿透，粉碎.
percĭ-ĕo. *ēs, tum, ēre.* v. tr.
perc-ĭo. *īs, īvi,*(vel) *ĭi, īre.* v. tr.
【解】搖動，震盪，高呼.
【同】*perciere* aures. Lucr. 打動耳鼓.
perc-ĭpĭo. *ĭpĭs, ēpi, eptum, ipĕre.* v. tr. (*per capio*)
【同】capio.
【狀】bene, celeriter, diligenter, expedite, extrinsecus, plane, recte, summatim, tarde, penitus, assidue, necessario.
【解】❶收拾，收穫，採納，領受. ❷感覺(感腦)，經驗，聽取. ❸領會，洞悉，覺悟，通徹.
【例】❶ (*percipere*) fructus. Cic. 摘取果實. (*percipere*) officii praemia. Caes. 領受酬報，(薪金). ❷ (*percipere*) aliquid auribus, oculis, aliquo sensu. Cic. 視，聽，感覺某事. (*percipere*) dolores. Cic. 感覺痛苦. *percipite* quae dicam. Cic. 你們應聽吾所言. *percepta* Treverorum fuga. Caes. 聞知特來味人逃走. ❸ (*percipere*) philosophiam. 貫通哲學. omnium civium nomina *perceperat.* Cic. 熟悉一總公民之名.
percĭt-us. *a, um.* part. v. *percieo.*
【同】concitatus, incitatus.
【解】搖動，震盪，猛烈，奮激者.
【例】animo irato ac *percito* aliquid facere. 作事時心中奮激. *percitus* ira. Plaut. 狂怒.
percīvīl-is. *e.* adj.
【解】慈祥，溫良者.
percoct-us. *a, um.* part. v. *percoquo.*
【解】煮熟，燒熱者.
【例】*percoctus* calor. Lucr. 炙熱.
percogn-osco. *oscīs, ōvi, ĭtum, oscĕre.* v. tr.
【解】洞悉，明瞭.
percōlāt-us. *a, um.* part. v. *percolo.*
【解】濾淨，澄清，消化者.
1. percōl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】濾淨，澄清，浸透，潔淨，消化.
【例】humor per terras *percolatur.* Lucr. 水浸地中. cibos et potiones *percolare.* Sen. 消化食水.
2. per-cŏlo. *cŏlīs, cŏlŭi, cultum, colĕre.* v. tr.
【解】❶完成，告竣，結束. ❷尊敬，重視. ❸裝飾.
percōm-is. *e.* adj.
【解】溫厚，和藹，(論人).
percommŏdē. adv.
【同】valde commode, opportune.
【解】適當，湊巧，便利.
【例】*percommode* factum est. 順利完成.
percommŏd-us. *a, um.* adj.
【解】甚得機宜，非常便利者.
percontātĭ-o. *ōnis.* f. (*percontor*)
【同】inerrogatio.
【形】finitima alicui, servilis.
【解】詢問，審問，查究.
【例】aliquid non *percontatione* quaesitum, sed dolore expressum. 非經詢問，而由哀痛表示者.
percontāt-us. *a, um.* part. v. *percontor.*
【解】被詢問者.
percontāt-or. percunctāt-or. *ōris.* m.
【解】詢問查究人者.
percont-or. percunct-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*percontus*)
【同】quaero, sciscitor.
【解】❶設問題. ❷向人問事.
【例】❶ *percontari* a peritis. 向智者詢問. *percontari* doctos. Hor. 詢問智者. ❷ *percontari* aliquem de aliqua re. Cic. 詢問人某問題. *percontari* aliquid. Cic. 詢問人某事. *percontari* aliquem aliquid. Plin. 詢問人某事. ille me de republica *percunctatus* est. 他問我民國現狀. (*percontari*) ex aliquo. (interrog. indirect.) Cic. 向人詢問.
percōpĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】極豐富者.
percŏ-quo. *quīs, xi, ctum, quĕre.* v. tr.
【解】煮熟，煎沸，使成熟.
【例】*percoctus.* Lucr. 煮熟者.
percrēb-resco, -b-esco. *rescīs, ŭi, rescĕre.* v. intr.
【同】increbesco, divulgor; in ore et sermone omnium esse incipio.
【狀】omnino.
【解】傳遍，廣傳，傳播，傳聞.
【例】fama *percrebuit* expugnari deos patrios. Cic. 聞傳諸神被退逼. opinio *percrebuit.* 輿論愈傳愈廣.
percrĕp-o. *ās, ŭi, ĭtum, āre.* v. intr. (cum ablat.)
【解】響應.
percrūcĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】用酷刑，窘迫.
percrūd-us. *a, um.* adj.
【解】未成熟者，極生者.
percūd-o. *īs, i, ĕre.* v. tr.
【解】破碎，敲穿.
perculs-us. *a, um.* part. v. *percello.*
【解】搖動，驚動，擾亂者.
【例】*perculsus* subita interrogatione. 因猝然詢問而驚駭. avaritiae criminibus olim

perculsus. Tac. 昔者因貪汚而受懲.
percunctātī-o. vide **percontatio.**
percunctāt-or. vide **percontator.**
percunct-or. vide **percontor.**
percult-us. *a, um.* part. v. *percolo.*
【解】完成，受尊重者.
percŭpid-us. *a, um.* adj.
【解】愛戀，貪慕者. (cum genit.)
percŭp-ĭo. *is, ĕre.* v. tr.
【同】valde cupio.
【解】深願，急欲.
percūrāt-us. *a, um.* part. v. *percuro.*
【解】痊愈者.
percūrĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】精勤，細心者.
percūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】治療，使痊愈.
percu-rro. *rrĭs, rri, (curri), rsum, rrĕre.* v. intr. et tr.
【同】percenseo, obeo, strictim attingo, breviter decurro,
【狀】brevi, valde, breviter.
【解】I. intr. ❶ 穿透，經歷，傳遍，流傳. ❷ 急往.
II. tr. 遊歷，巡視，歷述，瀏覽，涉獵.
【例】I. ❶ per omnes civitates *percurrit* oratio mea. Cic. 我之演詞流傳各城. —per temonem. Caes. 行於轅木上，(舵柄上). (*percurrere*) ad aliquem. 奔至某人前. ❷ (*percurrere*) ad forum. Ter. 馳赴市場. II. (*percurrere*) agrum Picenum. Caes. 遊歷比色地. (*percurrere*) honores. Suet. 歷任各官職. quae breviter a te *percursa* sunt. Cic. 你簡略陳述之事. omnium pectora metu *percurrente.* Curt. 人心恐慌.
percursātī-o. *ōnis.* f. (*percurso*)
【同】peragratio.
【形】praeclara.
【解】遊歷，巡行.
percursī-o. *ōnis.* f. (*percurro*)
【解】遊歷，(fig.) 瀏覽，涉獵.
【例】propter animi multarum rerum brevi tempore *percursionem.* 因片刻之間，心中思維許多事體.
percurs-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. et intr.
【解】❶ intr. 馳驅，東奔西馳. ❷ tr. 巡行，流覽.
【例】❶ latronum modo *percursant* finibus nostris. 一如强盜流竄在我們的邊疆.
percurs-us. *a, um.* part. v. *percurro.*
【解】遊歷，巡行者.
percussī-o. *ōnis.* f. (*percutio*)
【解】打擊，節拍.
【例】digitorum *percussione.* Cic. 摺指出聲. aptae numerorum *percussiones.* 節拍.
percuss-ŏr. *ōris.* m. (*percutio*)
【同】interfector.
【解】❶ 打擊者. ❷ 擊斃者，兇手.
【例】❷ *percussorem* immittere in aliquem. 遣人擊斃某人. *percussor* clericorum. 毆打神職人員者.
percussūr-a. *ae.* f.
【解】被擊傷處.
1. **percuss-us.** *a, um.* part. v. *percutio.*
【解】被打擊，受傷者.
【例】*percussus* solibus arcus. Lucr. 日光反映霓虹. *percussus* vulnere. Prop. 受傷. fossa *percussa.* Plin. 挖壕. auriculae voce *percussae.* Prop. 耳聞聲音.
2. **percuss-ūs.** *ūs.* m.
【解】打擊，衝撞.
【例】*percussus* venarum. Plin. 脈之跳動.
percŭsti pro *percussisti.*
percŭ-tio. *tĭs, ssi, ssum, tĕre.* v. tr.
【同】ferio, caedo.
【解】I. 打入，刺透.
II. 打擊. ❶ 射擊. ❷ 擊斃. ❸ 刺，敲，彈，訂(盟約). ❹ (fig.) 衝動，感動. 一嘲笑，欺騙.
【例】I. pectus *percussum.* Liv. 胸被刺透. vena *percutitur.* Sen. 刺破血管. *percutienda* est janua. 敲門.
II. ❶ *percussus* lapide. Cic. 被(拋)石擊中. *percussus* de caelo. Cic. 被雷擊(霹). (*percutere*) pede terram. Cic. 以足擊地. ❷ (*percutere*) aliquem securi. Cic. 以斧(擊)劈人. fulmine *percussus.* Cic. 被雷霹死. ❸ a) (*percutere*) nummum. Suet. 鑄錢. (*percutere*) oculos, aures. Sen. 惱目，刺耳. b) (*percutere*) foedus. Inst. 訂盟約. ❹ me dolor *percussit.* Cic. 我感覺痛苦. (*percutere*) animum. Lucr. 動心. (*percutere*) aliquem. Pl. 欺騙人.
pĕrdĕcōr-us. *a, um.* adj.
【解】很美麗，極漂亮.
perdīcis. genit. *perdix.*
【解】竹雞，鷓鴣.
perdīcī-um. *i.* n.
【解】苧蔴類 .(霧水葛).
perdĭdĭci. perf. indic. v. *perdisco.*
perdiffĭcĭl-is. *e.* adj. (superl. *perdifficillimus*)
【解】甚難，極不易.
perdifficĭlĭtĕr. adv. (*perdifficilis*)
【解】極難.
perdign-us. *a, um.* adj.

【解】最相宜者.

perdīlĭg-ens. *entis.* adj.

【解】甚勤敏.

perdīlĭgenter. adv.

【解】極謹慎，準確.

per-disco. *discĭs, dĭdĭci, discĕre.* v. tr.

【狀】diligenter, necessario res controversas, omnino, nunquam.

【解】澈底學習(研究)，熟悉，通達，洞悉.

【例】hic locus totus est *perdiscendus.* 此一段落應澈底研究.

perdĭsertē. adv.

【解】善詞令，頗有口才.

perdĭtē. adv. (*perditus*)

【同】flagitiose, nequiter.

【解】品行敗壞狀，瘋狂，放縱無恥.

【例】*perdite* se gerere. 行爲(放蕩)荒唐無恥.

perdĭtĭ-o. *ōnis.* f.

【解】失落，敗壞，死亡，妄費.

perdĭt-or. *ōris.* m. (*perdo*)

【解】毁滅，危害，災殃，瘟疫.

【例】*perditor* et vexator reipublicae. 毁滅及迫害民國者.

perdĭt-us. *a, um.* part. v. *perdo.*

【同】profligatus.

【解】腐化，變壞，(fig.)品行敗壞者，敗類，絕望者.

【例】(*perditus*) lacrimis ac maerore. Cic. 沉於痛哭悲哀之中. (*perditus*) fame. Cic. 餓斃. (*perditus*) aere alieno. Cic. 因負債絕望. res *perditae.* Cic. 事已絕望. *perditus* aeger. Ov. 病入膏肓. vita *perditissima.* Cic. 品行極劣. nihil *perditius.* Cic. 無有更壞者. *perditus* adulescens. Cic. 放蕩的少年.

perdiŭ. adv.

【同】valde diu.

【解】甚久. 好久.

【例】*perdiu* nihil eram auditurus. 當時好久，我毫無所聞.

perdī-us. *a, um.* adj. (*per dies*)

【解】一日之間者.

【例】*perdia* et pernox non desinis. Apul. 你日夜不停.

perdiŭturn-us. *a, um.* adj.

【解】甚久，好久者.

perdīv-ēs. *ĭtis.* adj.

【解】甚富，大亨，鉅富，豪富者.

perd-ix. *ĭcis.* adj.

【解】鷓鴣，竹雞.

perd-o. *ĭs, ĭdi, ĭtum, ĕre.* v. tr.

【同】amitto, deperdo, jacturam rei facio, damnum facio, detrimentum facio, vel accipio, damni aliquid contraho. X. Lucror, sustineo, recipio, recupero.

【例】❶ 毁壞，傾覆，殄滅.一妄用，耗費，糟折. 一遺害，損失. ❷ 喪失，失敗. (passiv. tantum *perditus* in usu; aliter ejus loco usurpatur *pereo*)

【例】❶ Jupiter fruges *perdidit.* Cic. 由必得神毁壞了收成. (*perdere*) tempus, operam. Cic. 蹉跎歲月妄費工夫. (*perdere*) omnes cives suos. Cic. 遺害自己的國民. medici illum *perdiderunt.* Petr. 醫生害了他的性命. (*perdere*) animam suam. Hier. 失落自己靈魂. ❷ (*perdere*) liberos. Cic. 喪失子女. (*perdere*) memoriam. Cic. 失記憶力. (*perdere*) adulescentem. Ter. 敗壞青年. (*perdere*) imperii mores. Plin. J. 敗壞帝國風化. (*perdere*) litem, libertatem. Ov. 敗訴，失去自由.

perdŏc-ēo. *ēs, ŭi, tum, ēre.* v. tr.

【解】諄誨，明訓.

perdoctē. adv.

【解】博學，熟習.

perdoct-us. *a, um.* (adj.) part. v. *perdoceo.*

【解】博學，多識，學識淹貫，諳練世故者.

perdŏl-ēo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. (perf. in usu).

【解】劇痛，大傷心.

【例】*perdoluerunt.* (cum infin.) Caes. 彼等傷心….

perdŏl-esco. *escĭs, ŭi, ĕre.* v. (perf. in usu).

【解】漸感覺劇痛.

perdŏl-o. *ās, ātum, āre.* v. tr.

【解】削，砍，刨平.

perdŏmĭt-us. *a, um.* part. v. *perdomo.*

【解】克服，馴服，粉碎者.

perdŏm-o. *ās, ŭi, ĭtum, āre.* v. tr.

【解】屈服，克勝，馴服，降服.

perdormisc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.

【解】漸酣睡.

perdū-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.

【解】❶ 領到，(某處，某點)，引至目的地. ❷ (fig.) 引伸，延長. ❸ 塗抹，包裹.

【例】❶ (*perducere*) aliquem ad Caesarem. Caes. 領某人到凱撒面前. (*perducere*) legionem ad Allobroges. Caes. 率領師團至亞洛皮洛. (*perducere*) murum ab... ad... Caes. 修墻自一至.... (*perducere*) aliquem ad suam sententiam. 引人隨自己意見. ❷ res disputatione ad mediam noctem *perducitur.* Caes. 辯論某題延長至深. (*perducere*) aliquem in amplissimos honores. Cic. 提拔某人至最高官位. (*perducere*) aliquid ad exitum. Cic. 完成某事.

(*perducere*) eo rem, ut... Nep. 使此事至此地步，至於.... (*perducere*) lineam. Vitr. 引長一線. ❸ (*perducere*) odore corpus. Virg. 使香氣繞身.

perductĭ-o. *ōnis.* f.
【解】水道，(溝渠).

perduct-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】勾引，牽引.

perduct-or. *ōris.* m.
【同】qui vel invitum ducit.
【解】引導，嚮導.

perduct-us. *a, um.* part. v. *perduco.*
【解】受引導者.
【例】*perductis* pluribus aquis. Aug. 既疏通許多水溝.

perdŭellĭ-o. *ōnis.* f.
【同】crimen imminutae majestatis.
【解】叛國，背君叛國，大逆不道.
【例】aliquem *perduellionis*, (vel) alicui *perduellionem* judicare. Liv. 控人(斷人)叛國.

perdŭell-is. *is.* m.
【同】hostis patriae, qui majestatem minuit.
【解】敵對，寃仇，叛逆，背國.
【例】*perduellis* animi. Ennod. 仇恨心.

perdūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】usque ad finem duro.
【解】延長，歷久，堅持，堅久.
【例】non posse se *perdurare* Pamphilo absente. Ter. 邦非不在，不能持久.

perdūr-us. *a, um.* adj.
【解】甚硬，(fig.) 極嚴厲者.

pĕrĕ-do. *dĭs, ēdi, ēsum, dere.* v. tr.
【解】吞沒(侵吞)，嚙噬.
【例】si pars oculi *peresa* est. Lucr. 若眼目局部損壞. lacrimae genas *peredunt.* 淚流双頰.

pĕrĕgre. adv. (*per ager*)
【同】in peregrinatione, foris.
【解】遊歷異地，(不諳該地風俗情況)，在遠方，往遠方，從遠方.
【例】*peregre* proficisci, exire. Hor. 旅行. *peregre* habitare. Liv. 身居異鄉. *peregre* rediens. Ter. 遊歷而歸.

pĕrĕgrīnābund-us. *a, um.* adj.
【解】遊歷，(遊客)旅行者.

pĕrĕgrīnātĭ-o. *ōnis.* f. (*peregrinor*)
【解】遠行，旅行，客遊.
【例】omne tempus in *peregrinatione* consumpsit. 時常旅行.
【附】**peregrinatio.** 巡禮，朝聖.

pĕrĕgrīnāt-or. *ōris.* m. (*peregrinor*)
【同】peregrinabundus.
【解】長途旅行者，遨遊者.

pĕrĕgrīnāt-us. *a, um.* part. v. *peregrinor.*
【解】出門旅行者.

pĕrgerīnĭt-as. *ātis.* f. (*pereginus*)
【解】旅況，旅居，旅次居外省.
【例】infusa in urbem morum linguae vestium verborum *peregrinitas.* 外方之風俗語言，服裝流傳至城中.

pĕrĕgrīn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep intr. (*pereginus*)
【同】peregrinus sum, peregre ago.
【狀】delicate, inepte, late, longe.
【解】❶ 遠行，遨遊，客遊. ❷ 客居，旅次，(身處異鄉).
【例】❶ libenter *peregrinatur.* 喜旅行. Lauretum *peregrinatus* est. 旅行老萊，(朝聖室). *peregrinantur* aures? Cic. (心不在焉)聽而不聞. ❷ quae Romae *peregrinari* videntur. Cic. 羅瑪視爲異鄉者，(例外者).

pĕrĕgrīn-us. *a, um.* adj. (*peregre*)
【同】advena, hospes, externus, alienus. X. Civis, incola.
【解】❶ 行旅，遊客者. ❷ 異鄉，異地者，外籍，客籍者. ❸ 外行，門外漢.
【例】❶ *peregrinus* homo. Pl. (*peregrinus.* Cic.) 旅客. *peregrinae* arbores. Plin. 外方產的樹. ❷ provincia, (vel) jurisdictio *peregrina.* Liv. 外省裁判權. ❸ tiro *peregrinus.* 生手，門外漢，外行. verba ista *peregrinum* aliquid obeunt, redolent, sonant. 這種話帶些異地語調.

pĕrēlĕg-ans. *antis.* adj.
【解】美味，興趣，風雅者.

pĕrēlĕganter. adv.
【解】極有興趣狀.

pĕrēlŏqu-ens. *entis.* adj
【解】健談，善詞令者.

pĕrēmi. perf. ind. v. *peremo.*

pĕremptĭ-o. pĕremtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】消滅，殲滅.

pĕremptōrĭ-us. *a, um.* adj
【解】危急致死者，消案決定者(法).

pĕrempt-us. (**peremt-us**). *a, um.* part. v. *perimo.*
【解】毀壞，殲滅，殺害者.
【例】navis *perempta.* Plaut. 沉沒之船.

pĕrendĭe. adv. (*peremptus dies*)
【同】perendino die.
【解】後日.

pĕrendĭn-us. *a, um.* adj. (*perendie*)
【解】後日者.
【例】*perendino* die. Caes. 後日. in *perendinum.* (n.) Plaut. 後兩日內.

pĕrenn-is. *e.* adj. (*per annus*)
【同】perpetuus, continuus, jugis, continuatus.
【解】❶歷一年者. ❷繼續長在，經久，恒久，耐久者.
【例】❶ *perennes* aves. 常年久住之鳥. ❷ *perennis* fons. Caes. 不竭泉源. *perennes* stellarum cursus. Cic. 星宿運行不息. monumentum aere *perennius.* Hor. 比銅鐵更耐久之紀念物. *perennis* inimicus. Cic. 永久不解之仇. *perennis* loquacitas. Cic. 嘮叨不休.

pĕrennĭt-as. *ātis.* f. (*perennis*)
【同】perpetuitas.
【解】繼續，延長，恒久.
【例】fontium *perennitates.* 泉源常流不息.

pĕrenn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】歷一年，延長，耐久，經年，恒久.
【例】arte *perennat* amor. Ov. 因藝術而愛情延長.

pĕr-ĕo. *īs, ĭi,*(raro *īvi*)*,ĭtum, īre.* v. intr.
【同】intereo.
【狀】certe, crudelissime, foede, funditus, necessario, plane, praeclare, prorsus, tacite occulteque, turpiter.
【解】❶毀壞，殲滅. ❷喪亡，斃命. ❸絕望.
【例】❶ *perire* de patria sua. Plaut. 遠離本國. aedes *perierunt.* Pl. 房倒屋塌. opera *periit.* Cic. 徒勞. (*pereunt*) nives. Ov. 雪溶化. totum exercitum *periturum.* Nep. 全軍將覆沒. ❷ (*perire*) naufragio. Cic. 沉沒. (*perire*) fame. Cic. 餓斃. (*perire*) a morbo. Nep. 病故. (*perire*) amore. Virg. 爲愛情犧牲. ❸ *peream* si.. nisi.. si.. si ne.. 若…除非…我將絕望…. *perii*! 我已絕望.
【註】❶ *perimus* omnes. 吾人皆有死. ❷ *pereant* necesse est omnia, nisi succurras. 倘你不援助，一切全要覆没. ❸ res mortales omnes cito *pereunt.* (現世) 有死的事物不久消滅. ❹ *pereant* opes, dum virtus salva sit. 寧失財富以保全德行. ❺ rei gerendae opportunitas *periit.* 坐失成事的時機.

pĕrĕquĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr.
【解】❶ intr. **a**) 馳往，馳騁，馳驅. **b**) 乘馬而過. ❷ tr. **a**) 穿過. **b**) 渡過.
【例】❶ *perequitare* per agmen hostium. Caes. 乘馬，馳過敵行軍行列. ❷*perequitare* aciem. Liv. 乘馬穿過敵陣. *perequitare* maria. Plin. 渡海.

pĕrerrāt-us. *a, um.* part. v. *pererro.*
【解】漫遊，迷路.

pĕrerr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】遊經，繞道，離正路，漫遊，巡行.
【例】omnem locum *pererrat.* 漫遊各地. volucres *pererrant* diem. Sen. 鳥群飛翔空中. (*pererrant*) reges. Sen. 依次拜見諸王.

pĕrērŭdīt-us. *a, um.* adj.
【解】多聞廣見，博學多識.

pĕrēs-us. *a, um.* part. v. *peredo.*
【解】被嚙噬，腐蝕者.

pĕrexcels-us. *a, um.* adj.
【解】卓越，高出，超等.

pĕrexĭgŭē. adv.
【解】狹小，甚小，(吝嗇貌).

pĕrēxĭgŭ-us. *a, um.* adj.
【解】狹小，甚小，限制者.
【例】*perexiguum* loci spatium. Caes. 地方湫隘.

pĕrēxīl-is. *e.* adj.
【解】細長，輕薄，瘦小.

pĕrexpĕdīt-us. *a, um.* adj.
【解】脫羈絆，無拘束，無煩難，甚便利.

perfăcētē. adv. (*perfacetus*)
【解】滑稽，有趣.
【例】*perfacete* dicta. Cic. 諷刺趣語.

perfăcĭlĕ. adv.
【解】甚易，極便利.

perfăcĭl-is. *e.* adj.
【解】甚易，極有興趣.

perfămĭlĭār-is. *e.* adj (*alicui*)
【解】知己，至交，(親密友誼).

perfectē. adv. *-tius, -tissime.*
【同】absolute, plane, cumulate, ex toto.
【解】完整，完全.
【例】oratio *perfecte* erudita. 廣證博引之演詞. *perfecte* agere. 所行盡善盡美.

perfectĭ-o. *ōnis.* f. (*perficio*)
【同】absolutio. X. Inchoatio, adumbratio, susceptio.
【解】成功，成就，完成，完善，(盡善盡美). 至善，完美，成全，圓滿.
【例】tantum abest a *perfectione* ut... 距完善地步相差如是之遠致於…. *perfectio* optimi est difficilis in omnibus rebus.. 在一切事上完美無缺是不容易的.
【附】**perfectionismus.** 完美說.

perfect-ŏr. *ōris.* m. (*perficio*)
【解】成功者，成就者.
【例】stilus *perfector* dicendi. 文章，語法更完善者.

1.perfect-us. *a, um.* adj. (part. v. *perficio*) *-tior, -tissimus.*
【同】absolutus, plenus, completus, expolitus, maturus, expletus omnibus partibus, cui nihil deest, cui nihil addi

possit, omnibus numeris expletus.
【解】成就，完成，完美，十全，圓滿，無缺者.
【例】*perfecta* maturitas. Plin. 完全成熟. candelabrum opere mirabili *perfectum*. Cic. 精工巧製之燭台. valvae *perfectiores*. Cic. 更精緻之門扉. vir est *perfectae* virtutis, (cujus vita omnibus virtutibus expleta). 品行完善之人. *perfectus* orator. 成功之演說家. *perfectus* litteris Graecis. Cic. 精通希臘文. *perfectus* in geometria. Cic. 精通幾何學. quod *perfectissimum* judico. Cic. 我認為最完善者. *perfectum* voluntarium. 完全故意，(全部有意行為).

perfect-ŭs. *ūs.* m.
【解】告竣，成功.

perfĕr-ens. *entis.* part. v. *perfero.*
【解】忍受，承當，堅忍者.
【例】*perferens* injuriarum. (genit.) Cic. 忍受欺凌者.

pre-fĕro. *fers, tŭli, lātum, ferre.* v. tr.
【同】perpetior, tolero.
【狀】diligentius, attentius, placidissime omnia.
【解】❶ 携帶，携至，負擔. ❷ 努力，盡分. ❸ 忍耐，忍受，堅持.
【例】❶ (*perferre*) ad aliquem alicujus mandata. Cic. 携某人之命至某人處. litteris multorum *perfertur* ad me. (cum infin.) Cic. 多人寄信給我述說.... cotidie litterae *perferuntur.* Cic. 每日來信. ❷ (*perferre*) rogationem, legem. Cic. 通過提案，立法案. ❸ (*perferre*) famem, sitim. Cic. 忍飢受渴. (*perferre*) dolores. Cic. 忍痛.

per-ficĭo. *fĭcĭs, fēci, fectum, ficĕre.* v. tr. (*per facio*)
【同】absolvo, conficio, transigo, efficio, perago, extrema persequor absolutionem alicujus rei perficio, perpolio, munus susceptum expleo. X. Attingo, inchoo.
【狀】callide, nihil, perspicue, omnino, commodius rem, plane.
【解】❶ 成就，完成，竣功. ❷ 巧製，精工製造. ❸ 奉行，執行，獲得. (cum ut ne etsubj.)
【例】❶ opere *perfecto*. Caes. 工作完成. conata *perficere*. Caes. 完成勞作. (*perficere* scelus). 爲非作歹. librum nondum *perfeci*. 著作尚未完成. nondum *perfeci* quae cogitaveram. 我之計劃尚未成功. ❷ (hydriae) eadem arte *perfectae*. 同樣精製之水瓶. ❸ illud non *perficies* quominus tua causa velim. Cic. 你不能阻我關心你之利益.

perfĭdē. adv. (*perfidus*)
【解】背義，失信，負人.

perfĭdēl-is. *e.* adj.
【解】忠實，敦厚，篤實.

perfĭdĭ-a. *a.* f. (*perfidus*)
【同】similis, tanta, summa.
【解】失信，背義，狡猾，刁賴.
【例】illius *perfidia* deceptus. 因人不忠實而被欺. illud *perfidiae* assignandum est. 那應當歸咎於彼之不忠實.

perfĭdĭōsē. adv. (*perfidiosus*)
【同】fallaciter.
【解】失信用，欺騙，詭詐.

perfĭdĭōs-us. *a, um.* adj. (*perfidia*), *-sissimus.*
【同】perfidus, insidiosus, fallax, improbus.
【狀】aeque et nefarius.
【解】失信，背義，不忠實，負人.
【例】*perfidiosum* est. (cum infinit.) Cic. 背義者.

perfĭdum. adv. (neutr. gener. *perfidus*)
【解】狡猾，負義，黠.

perfĭd-us. *a,um.* adj. (*per fides*). *-dissimus.*
【同】perfidiosus, qui fidem et officium prodit.
【解】(論人)．失信，食言，背義負人者. (fig. 論事)．虛僞.
【例】*perfidus* pacti. Sil. 背盟失信. *perfida* via. Prop. 背信之路. aliud agentes, aliud simulantes *perfidi* sunt. 言行不符而色莊者，便是無信用之人.

perflābĭl-ĭs. *e.* adj.
【解】通氣，空氣流通者.
【例】locus vento *perflabilis.* 通風之處.

perflāgĭtĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】侮辱，損壞名譽，喪失廉恥者.

1. **perflāt-us.** *a, um.* adj. (part. v. *perflo*)
【解】空氣流通者.

2. **perflāt-ŭs.** *ūs.* m.
【解】風吹，凉爽.
【例】*perflatum* aestivum habere. Caes. 乘夏季之風. *perflatum* habere. Cels. 通空氣.

perfl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr.
【同】venti terras perflant.
【解】a) 鼓氣，生風，(颳風吹). b) 吹至. ❷ a) 吹動，横吹. b) 吹開，吹起.
【例】❷ superiora magis *perflantur.* Sen. 高處更招風. venti nubila *perflant.* Lucr 風吹雲散. *perflari.* Cic. 空氣流通.

perflŭ-o. *ĭs, xi, xum, ĕre.* v. intr. (et *per*

vel *in* cum accus.)
【解】橫流，流過，流至，灌溉，滋潤，洩露.
【例】in mare *perfluens.* Plin. 流入海洋. *perfluere* sudore. Capel. 汗流如(注)雨. hac illac *perfluit.* 各處有漏孔.

perfŏ-dĭo. *dīs,* (*ō*)*di, ssum, dĕre.* v. tr.
【同】perfero, perfundo, perfringo.
【狀】impune.
【解】穿透，穿過，刺傷，鑽，掘.
【例】parietes *perfodere.* 穿窬. *perfodere* dentes. Petr. 浚滌(拭刷)牙齒.

perfŏrāt-us. *a, um.* part. v. *perforo.*
【解】穿透者.

perfŏr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】perfodio, patefacio.
【解】穿透，鑽孔，挖洞，掘開.
【例】murum *perforare.* 挖墻. navem *perforare.* 鑽船. navem duobus locis *perforare.* Cels. 兩處刺傷.

perfoss-or. *ōris.* m.
【解】挖墻，打洞者，鑽穴，掘隧道者.

perfoss-us. *a, um.* part. v. *perforo.*
【解】被穿透，刺傷，掘開者.

perfract-us. *a, um.* part. v. *perfrango.*
【解】分割，破碎，折斷者.
【例】ossa *perfracta.* Plin. 折斷之骨骼. *perfractum* saxum. Cic. 破碎之石.

perfrĕqu-ens. *entis.* adj.
【解】稠密，頻繁，屢次往來.

perfrĭcāt-us. perfrict-us. *a, um.* part. v. *perfrico.*
【解】擦摩，塗抹.

perfrĭc-o. *ās, āvi, ātum,* (vel) *tum, āre.* v. tr.
【解】摩擦，塗抹，搔.
【例】(*perfricare*) caput. Cic. 搔頭，(表示煩惱). (fig.) (*perfricare*) os. 搔面(表示腆顏不知恥). (*perfricare*) frontem. Mart. 搔面，(表示腆顏不知恥). (*perfricare*) faciem. Plin. 搔面，(表示腆顏不知恥). *perfrictae* frontis homo. 無廉恥之人. *perfricare* dentes. Ov. 刷牙.

1. **perfrictĭ-o.** *ōnis.* f. (*perfrico*)
【解】輕傷，(擦破)皮膚.

2. **perfrictĭ-o.** *ōnis.* f. (*perfrigeo*)
【解】凜冽，寒慄.

perfrict-us. *a, um.* part. v. *perfrico.* vide **perfricatus.**
【解】被摩擦者.
【例】*perfricata,* (*perfricta*) frons. Petr. 無恥者.

perfrīge-făcĭo. *facīs, făcĕre.* v. tr.
【解】使寒冷，令寒心，使股慄.

perfrī-gĕo. *gēs, xi, ctum, gēre.* v. intr.
【解】寒慄，嚴寒.
【例】qui *perfrixit.* Cels. 寒慄者.

perfri-gesco. *gescīs, xi, gescĕre.* v. intr.
【解】漸寒，受寒，納凉.

perfrīgĭd-us. *a, um.* adj.
【解】嚴寒，凜冽.

perfr-ingo. *ingīs, ēgi, actum, ingĕre.* v. tr. (*per frango*)
【同】)infringo, effringo, labefacto.
【解】❶ 破壞，粉碎，斷開，傾覆，打倒. ❷ 除去障碍，開闢，透入.
【例】❶ *perfringere* domos. Tac. 破壞房屋. *perfringere* nucem. Plin. 粉碎核殼. *perfringere* decreta senatus. Cic. 撕破國會命令. ❷ *perfringere* munitiones. Caes. 拆去壁壘. ❷ *perfringere* animos. Cic. 透入心中. adversa *perfringere.* Sen. 除去阻碍.

perfrī-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】搗碎，舂碎.

perfrŭ-or. *ĕris, ctus sum, i.* v. dep. intr. (cum ablat.)
【同】fruor, utor, potior.
【狀】mirifice.
【解】享受，樂受.
【例】otio, laetitia, sapientiae laude *perfrui,* (pasci, delectari). 享受安閒，安樂，賢慧之名. amaenitate summa *perfructus* est. Cic. 享受不可言傳之溫煖. ad *perfruendas* voluptates. Cic. 爲享受幸福·(快樂).

perfruct-us. *a, um.* part. v. *perfruor.*

perfŭg-a. *ae.* m. (*perfugio*)
【同】transfuga.
【解】逃兵，投降，出亡者.

perfŭg-ĭo. *īs,* (*ūg*)*i, ĕre.* v. intr.
【同】transfugio ad hostes, confugio.
【解】❶ 逃往，逃向. ❷ 逃竄，投降. ❸ 投奔，皈依.
【例】(*perfugere*) ad aliquem. Liv. 逃至某人處. (*perfugere*) Corinthum. Nep. 逃至哥林多城. ❷ (*perfugere*) a Pompeio ad Caesarem. Caes. 離棄彭伯，投向凱撒. (*perfugere*) ad aliquem. 附和某人. ❸ (*perfugere*) in fidem Aetolorum. Liv. 皈依厄刀洛人.

perfŭgĭ-um. *i.* n. (*perfugio*)
【同】portus, praesidium, arx, asylum, receptus.
【形】commune, desperatissimum, honestum, paratum, postremum, tutum.
【解】避身處，安身處，隱匿處，避難所，

庇蔭.
【例】alicui *perfugium* praebere. 救人急難. hoc nobis *perfugium* superest. 我們尙餘此安身處. improbis omnia *perfugia* obstruere.斷絕惡人避身之處. omni *perfugio* malos excludere. 斷絕惡人避身之處.

perfuncti-o. *ōnis.* f. (*perfungor*)
【解】供職，盡分，執行(職務)，履行(任務).
【例】honorum *perfunctio.* 任官職.

perfunctōrie. adv.
【解】徒循故事，苟且塞責，敷衍，潦草，草率，怠忽.
【例】non *perfunctorie* verberare. Petr. (認眞)痛打.

perfunct-us. *a, um.* part. v. *perfungor.*
【解】執行，履行，盡職，盡忠.
【例】muneribus *perfunctus.* Cic. 任官職者. *perfunctus* fato. Gell. (運終)死亡. *perfunctus* epulis. Ov. 用大餐. *perfunctus* cena. Apul. 用晚餐. *perfunctus* a febri. Varr. 瘧疾已愈. *perfunctus* timorem. Apul. 除去怕情. *perfunctum* periculum. (passiv.) Cic. 所遭危險.

perfu-ndo. *ndĭs, di, sum, ndĕre.* v. tr.
【同】respergo.
【解】❶ 流注，灌溉，浸濕，滋潤. ❷ 傾注於. ❸ (fig.) a) 浸染. b) 沐浴.
【例】❶ cruore Romano *perfusus.* Liv. 傾流羅瑪之血. pulvere *perfusus.* Virg. 滿佈塵埃. sole *perfundi.* Plin. 浸浴日光中. ❷ (*perfundere*) aliquid in vas. Col. 傾注物於器皿中. ❸ (*perfundere*) aliquem voluptatibus. Cic. 使人喜氣洋溢. laetitia *perfundi.* Cic. 喜氣洋溢.

perfun-gor. *gĕris, ctus sum, gi.* v. intr.
【同】exantlo, fungor, utor, defungor.
【解】❶ 供職，盡分. ❷ 經過，完竣. (partic. praet.) ❸ (sens. passiv.) 經歷.
【例】❶ (*perfungi*) munere. Cic. 盡職. (*perfungi*) rebus amplissimis. Cic. 完成最高任務. ❷ pericula, quibus *perfuncti* sumus. Cic. 吾人經過之危險. vita *perfunctus.* Lucr. 結束一生(死亡). laboribus, bello, magistratu, muneribus, periculis *perfungi.* 完成勞作，戰事，任務，職責，危難. ❸ memoria *perfuncti* periculi. Cic. 記憶經歷之危險.

perfŭr-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】狂怒.

perfūsĭ-o. *ōnis.* f. (*perfundo*)
【解】浸潤，洗滌，灌溉.

perfūsōri-us. *a, um.* adj. (*perfundo*)
【解】略滋潤，虛浮，空泛，(外表，表面).

perfūs-us. *a, um.* adj. (*perfundo*)
【解】灌溉，浸潤.
【例】*perfusus* liquidis odoribus. Hor. 香液流露. *perfusus* gaudio. Liv. 喜氣洋溢.

pergaud-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.
【解】喜樂，快心，適意，舒靜.

per-go. *gĭs, rexi, rectum, gĕre.* v. intr. et tr. (*per rego*)
【同】eo, iter facio, tendo, peto, contendo, sequor, continuo, consisto, cursum teneo.
【狀】cursim, longius, porro, protinus, recte.
【解】❶ 引導至目的地，追求至終. ❷ (cum infin.)繼續奮勉. ❸ (absolute) 前進，前往.
【例】❶ (*pergere*) iter. Sall. 成行. *perge* quod superest viae. 繼續餘路. ❷ si... ire *perrexisset.* Cic. 倘繼續前進. ❸ ad castra *pergunt.* Caes. 徑往軍營. *perrexit* illi obviam. 前往迎迓. *perge* ut instituisti. Cic. 進行如你興辦者. *perge* ad reliqua. 繼續其餘.

pergrăcil-is. *e.* adj.
【解】細，薄，瘦.

pergraec-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【同】epulis et potationibus inservio.
【解】放縱宴飲，及時行樂.

pergrand-is. *e.* adj
【解】甚大，極堪重視.
【例】*pergrandis* natu. Liv. 年高之人.

pergrāt-us. *a, um.* adj.
【解】甚愜心，甚適意.
【解】*pergratum* mihi feceris, si... disputaris. Cic. 你使我非常滿意，倘你辯論…, (avec tmèse) *per* mihi, inquam, *gratum* feceris. Cic.

pergrăv-is. *e.* adj.
【解】極重，重大，嚴重，重要，有權威者，煩難者.
【例】testes *pergraves.* Cic. 有權威之證人.

pergrăvĭter. adv.
【解】極嚴重，極重要.

pergŭl-a. *ae.* f. (*pergo*)
【解】陽台，露台，凉台，迴廊，(房前凸出部)，廊廡，廈，茅屋，小店.

pĕrhĭb-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr. (*per habeo*)
【同】dico, ajo, fero.
【解】❶ 呈獻，供應，供給，歸於. ❷ 講述，敘述.
【例】❶ vulgo: *perhibere* exemplum. Plin. 樹立模範. (*perhibere*) alicui rei palmam. Plin. 更重視某事. (*perhibere*) testimonium. Varr. 作證. ❷ ut Graii

perhibent. Virg. 按希臘人述說. *perhibetur* (Romulus) tantum ceteris praestitisse, ut.. Cic. 人傳說羅慕祿如此超出他人，至於....

pĕrhĭĕm-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】過冬.

pĕrhŏnōrĭfīce. adv.
【解】禮遇極隆，極尊重.

pĕrhŏnōrĭfĭc-us. *a, um.* adj. (in aliquem)
【解】極尊重敬禮者.

pĕrhorr-eo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】毛髮聳起，悚懼.

pĕrhorr-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr. et tr.
【同】exhorresco, pertimesco.
【狀】valde.
【解】❶ intr. 全身顫慄，驚駭，❷ tr. 厭惡，恐懼.
【解】❶ nemo est qui non recordatione ipsa *perhorrescat.* 回憶其事，無人不毛髮竦然. ❷ aliquid *perhorrescere.* Cic. 厭惡某事.

pĕrhorr-eo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】毛髮聳起，悚懼.

pĕrhorrĭd-us. *a, um.* adj.
【解】醜惡，難堪，可怕.

pĕrhūmānĭter. adv.
【解】懇摯，親切，慇懃.

pĕrhūmān-us. *a, um.* adj.
【解】敦厚，寬仁，溫良，和藹.

Pĕrĭand-er. *ri.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：Corinthe之王，希臘七智者之一.

Pĕrĭcl-ēs. *is.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：雅典著名之演說家及軍事家.

pĕrīclĭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】experientia.
【解】試驗，嘗試，經驗.
【例】multarum herbarum utilitates longingui temporis usu ac *periclitatione* percepimus. 經過常期經驗，我們方認識了許多藥草的功用.

pĕrīclĭtāt-us. *a, um.* part. v. *periclitor.*
【解】試驗，冒險.
【例】*periclitatus* perdere. Plin. 冒損失之險.

pĕrīclĭt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. et tr. (*periculum*)
【同】in discrimine, in periculo sum, periculum adeo, in dicrimine versor; periculum facio, experior, tento.
【解】I. intr. ❶ 試驗，嘗試. ❷ 冒險，臨危. II. tr. ❶ 經驗，經歷. ❷ 遭險，歷艱.
【例】I. ❶ (*periclitari*) omnia. Cic. 試驗一切(方法). ❷ *periclitanti* succurrere. Petr. *periclitaris* graviter. 救助履險者，你遭大危險. (*periclitari*) perdere aliquid, rumpi. Plin. 冒失掉，破壞某物之危險. (*periclitari*) veneno. Just. 遭毒死之險. (*periclitari*) causa. Quint. 冒敗訴之險. (*periclitari*) capite. Mart. 被控死罪. res tuae non minus quam meae *periclitantur.* 你我之事同樣遭危險.
II. (*periclitari*) belli fortunam. Cic. 嘗試戰爭命運. (*periclitari*) tormenta. Sisen. 試驗作戰機械. *periclitatis* moribus. Cic. 既試其品誼. ❷ non est salus *periclitanda* reipublicae. Cic. 不應使國家冒險.

pĕrīcl-um. *i.* n. vide **periculum.**

pĕrīcŏp-a. *ae.* f. **pĕrīcŏp-ē.** *es.* f.
【解】句法所含之義.

pĕrīcŭlōsē. adv. (*periculosus*), *-sius, -sissime.*
【同】cum periculo.
【解】危殆，危險.
【例】*periculose* dico. Cic. 我顫慄而言. *periculose* aegrotare, navigare. 患危險病症，冒險航行.

pĕrīcŭlōs-us. *a, um.* adj. (*periculum*), *-sissime.*
【同】lubricus, anceps, non procul a periculo, formidolosus.
【解】危殆，危險，凶險可怕.
【例】in nosmetipsos *periculosi.* Cic. 為我們自己危險. mare *periculosum.* Cic. 危險的海洋. (*periculosum*) alicui. Caes. 為某人危險. *periculosissimus* locus. Cic. 極險之地.

pĕrīcŭl-um. *i.* n.
【同】discrimen, dimicatio, experimentum
【形】alienum, certum, commune, domesticum, extremum, perspicuum, publicum; vitae gravissima, quotidiana, improvisa, repentina.
【解】❶ 試驗，考驗. ❷ 危險，危殆，垂危. ❸ 訴訟，危難. ❹ 刑事案記錄.
【例】❶ alicujus rei *periculum* facere. Cic. 試辦某事. ❷ (*periculum*) alicui injicere, facessere, inferre, comparare, conflare. Cic. 使某人遭險. meo *periculo.* Cic. 我遭危險. sui capitis *periculo* vindicant. Caes. 他冒生命危險而追還. (*periculum*) mortis, servitutis. Cic. 生命危險，為奴隸危險. (*periculum*) vitae, saluti afferre. Plin. 致有性命危險. (*periculum*) est ne.. Cic. 有危險，怕.... (*periculum*) facere pecuniae. Tac. 託欵，寄錢. rem, *periculi* sui, facere. Dig. 負某事之責.

【註】❶ in summum *periculum* me conjecit. 使吾遭極大危險. in capitis *periculum* me vocavit, adduxit, creavit, induxit... 使吾遭極大危險. ❷ in summo *periculo* res nostrae sunt. 吾人之事已臨極大險境. ❸ undique *pericula* impendent nobis. 各方面險關重重. ❹ quid times objicere *periculo*? 爲何你怕遭危險？❺ non est sapientis ducis copias temere *periculo* exponere. 智慧之將領絕不冒然置軍隊於險境. ❻ nondum es extra *periculum*. 你尚未脫險. ❼ in *periculis* est intrepidus. 不怕冒險. *periculum* peccati. 犯罪的危險.

pĕrīdōnĕ-us. *a, um.* adj.
【同】valde commodus, opportunus.
【解】最適合於，巧於...，善於....
【例】locus castris *peridoneus.* 適於紮營之地.

pĕrillustr-is. *e.* adj.
【解】❶ 昭然，顯著，暴露. ❷ 著名，彪炳，卓著.

pĕrimbēcill-us. *a, um.* adj.
【解】極懦弱，虛弱，柔弱.

pĕrĭmētr-ŏs. *i.* f.
【解】周圍，圓周.

pĕr-ĭmo. *ĭmĭs, ēmi, emptum,* (*emtum*), *imĕre.* v. tr. (*per emo*)
【同】interimo, deleo.
【解】❶ 毀壞，殄滅，掃除. ❷ 致死，殺害.
【例】❶ *perimere* simulacra. Cic. 毀壞態像. *perimere* consilium alicujus. Cic. 破壞人之計劃. *perimere* alicujus reditum, Cic. 阻人返回. *perimere* curas. Plin. 脫去掛慮. ❷ hunc *perimet* mea dextera. Ov. 我之劍殺之以祭神. (*perimere*) herbas. Col. 刈草.

pĕrincert-us. *a, um.* adj.
【解】極不確定，最可疑者.

pĕrincommodē. adv.
【解】最不利，甚不便利，甚不幸運.

pĕrincommŏd-us. *a, um.* adj.
【解】極不便利.

pĕrinconsĕqu-ens. *entis.* adj.
【解】矛盾，不通之論.
【例】(avec tmèse) *per* autem *inconsequens.* Gell. 最矛盾者.

pĕrindĕ. adv. (*per inde*)
【同】similiter, juxta, eo loco.
【解】❶ 相等，相對，同樣，照樣，依然. ❷ 一如，相同.
【例】❶ corpore ingenti *perinde* armatus. Sall. 身體魁梧，並佩稱身的武器. *perinde* non gratus fuit adventus. Suet. 他之來臨，同樣使人不快. *perinde* est, ut putas. 一如你所想者. ❷ *perinde* ut.. Cic. 同樣.... *perinde* ac.. (atque).. Cic. 同樣.... *perinde* ac si... Cic. 亦如.... *perinde* quasi.. Cic. 亦如...*perinde* ac...; *perinde* ac si... 亦如... *perinde* ac si vicerint... 如已經得勝. haud *perinde.* Tac. 不足....

pĕrindignē. adv.
【解】不堪，不忍，憤甚.
【例】tulit *perindigne.* Suet. 忿忿不平.

pĕrindulg-ens. *entis.* adj.
【解】太寬，太柔懦.

pĕrinfām-is. *e.* adj
【解】名譽掃地，敗壞名譽，受人非難.
【例】locus latrociniis *perinfamis.* Cic. 以刼掠著名之地.

pĕrinfirm-us. *a, um.* adj.
【解】甚懦弱，甚柔弱者.

pĕringĕniōs-us. *a, um.* adj.
【解】天資聰慧，天才好，天分好.

pĕringrāt-us. *a, um.* adj.
【解】忘恩負義，極不知恩者.

pĕrĭnīqu-us. *a, um.* adj.
【解】最不公不義，不公平者.
【例】*periniquo* pati animo. Cic. 心中大抱不平.

pĕrinsign-is. *e.* adj.
【解】令人注目，最著名，極卓越者.

pĕrintĕg-ĕr. *ra, rum.* adj.
【解】品誼清正，完整無損.

pĕrinvălĭd-us. *a, um.* adj.
【解】極柔弱者，(無效者).

pĕrinvīs-us. *a, um.* adj.
【解】可惡可恨者.

pĕrinvīt-us. *a, um.* adj.
【解】不甘心樂意者.

pĕrĭŏdĭc-um. *i.* n.
【解】雜誌，定期刊物.

pĕrĭŏdĭc-us. *a, um.* adj.
【解】往返循環者，有定期定時者.
【例】*periodicum* folium. 定期報(新聞紙).

pĕrĭŏd-us. (**period-os**). *i.* f.
【同】ambitus, circuitus.
【解】循環，句讀章句，節期，時期，時代，節段，層次.
【例】circuitus orationis, quam Graeci *periodum,* nos ambitum.. circumscriptionem dicimus. 文詞之循環，希臘人稱爲文之節段，我們稱之爲文界，文週.

Pĕrĭpătētĭc-i. *ōrum.* m. pl.
【同】lycaei studiosus.
【解】散步哲士 (Aristote 之門徒，亞立斯多學派)，逍遙學派.

peripatetĭc-us. *a, um.* adj.
【解】亞立斯多學派者.
pĕrĭpĕtasm-a. *ătis.* n.
【解】地毯，彩布.
pĕrĭphrăs-is. *is.* f.
【解】假借辭.
pĕrĭpl-ūs. *i.* m.
【解】沿海航行者(循環者).
pĕripsēm-a. *ătis.* n.
【解】垃圾，塵埃，金屬屑粒.
pĕrīrāt-us. *a,um.*adj. (cum dativ. *alicui..*)
【解】大怒，盛怒.
pĕrisse. pro *periisse.* perf. infin. v. *pereo.*
pĕristrōm-a. *ătis.* n.
【解】被褥，床幃，(飾物).
pĕristylī-um. peristyl-um. *i.* n.
【同】locus columnis undique clausus et ornatus.
【形】amplissimus.
【解】周圍有立柱環繞之地，立柱環繞之迴廊.
pĕritē. adv. (*peritus*), *-tius, -tissime.*
【同】scienter, callide.
【解】精巧，巧妙，藝術化，深識.
pĕritĭ-a. *ae.* f. (*peritus*)
【解】精通，精巧，幹練，諳練.
【例】legum *peritia.* Tac. 精通法律. *peritia* futurorum. Suet. 預知後事.
pĕrit-us. *a, um.* adj.
【同】sciens, gnarus, exercitatus, intelligens, in aliqua re artifex. X. Imperitus.
【狀】bene juris, antiquitatis, litterarum, scriptorum veterum, sane, valde, litterate.
【解】精明幹練，多聞廣見，學識豐富者，精巧幹練者，精通者.
【例】antiquitatis nostrae *peritus.* Cic. 精通我們古史者. juris *peritissimus.* Cic. 最精通法律者. rei militaris *peritus,* (belli gerendi *peritus*). 精通兵法者. jure *peritior.* Cic. 更精通法律者. *peritus* usu. Cic. 富有經驗者. *peritus* regionum. Liv. 熟習地形者. *peritus* multarum rerum. Cic. 博學之人. *peritus* cantare. Virg. 善歌咏者.
pĕrjūcundē. adv.
【解】富有興趣，賞心悅目者.
pĕrjūcund-us. *a, um.* adj.
【解】饒有興趣，快心樂意者.
【例】(tmèse) *perque jucunda.* 富有興趣者.
pĕrjūrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】妄誓，(發虛誓).
pĕrjūrī-um. *i.* n.
【同】perfidia.
【形】illustre atque insigne, manifestum, nimium.
【解】虛誓，僞誓，背誓.
【例】*perjurii* poena divina exitium, humana dedecus. 背誓之人，神殛之，人辱之. in *perjurio* fides negligitur. 發虛誓蔑視信用. *perjurium.* 發虛誓.
pĕrjūr-o. *ās, āre.* v. intr. vide **pejero.**
【解】發(矢)虛誓，欺騙.
pĕrjūr-us. *a, um.* adj. (*per jus*)
【同】qui fidem et jusjurandum violat, negligit; perfidus, qui Sacramenti religionem negligit.
【解】發(矢)虛誓，背誓，欺人，不忠信者.
【例】quid interest inter *perjurum* et mendacem? 背誓者與誑人者有何差別？
pĕrlā-bor. *bĕris, psus sum, bi.* v. dep. intr. et tr.
【解】❶ intr. 滑入，滑至. ❷ tr. 滑過，滑於上.
【例】❶ *perlapsus* est ad nos Hercules. 厄而古奔至我們跟前. ❷ *perlabi* rotis summas undas. Virg. 乘車滑過水面.
perlaet-us. *a, um.* adj.
【解】欣喜，喜氣洋溢，樂洋洋.
perlaps-us. *a, um.* part. v. *perlabor.*
【解】滑至，滑過.
perlātē. adv.
【解】甚遠，甚廣.
perlăt-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】深藏，潛匿.
perlāt-us. *a, um.* part. v. *perfero.*
【解】携至者，(fig.)頒行者(法).
perlĕcēbr-a. pellĕcēbr-a. *ae.* f.
【解】勾餌，誘惑物，勾引，誘惑.
pĕrlectĭ-o. (**pellectĭ-o**). *ōnis.* f.
【解】閱讀，全誦.
perlect-us. (**pellect-us**). *a, um.* part. v. *perlego.*
【解】已讀過者.
perlĕ-go. (**pellĕ-go**). *gis, ēgi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】❶閱讀，過目，瀏覽. ❷全誦，讀完.
【例】❶ (*perlegere*) animis oculisque. Stat. 口誦心維. ❷ *perlegi* tuum librum. 我已讀完你的書.
perlĕpĭdē. adv.
【解】富興趣快活.
perlĕv-is. *e.* adj.
【解】輕微，薄弱者.
perlĕvĭter. adv.
【解】輕微，輕鬆，薄弱.
perlĭb-ens. perlŭb-ens. *entis.* adj.
【解】甘心情願.

【例】me *perlibente.* Cic. 我很滿意.

perlībenter. (**perlŭbenter**). adv.

【解】甚甘心，甚愜意.

perliberāl-is. *e.* adj.

【解】慷慨大量者，恢闊大度者，心胸寬大者，寬仁寬宏者.

perlībĕrālĭter. adv.

【解】慷慨大量，寬宏貌.

perlĭb-et. (**perlŭb-et**). *ŭit, ēre.* v. intr. (cum infin.)

【解】洽意，適意，甘願.

perlībrātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】立水準.

perlībr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】用水準測量，均平.

【例】planities *perlibrata.* 平原.

perlĭcĭo. vide **pellicio.**

perlĭnĭ-o. *īs, īre.* v. tr.

perlĭ-no. *nīs, tum, nĕre.* v. tr.

【解】塗抹，擦抹.

perlĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.

【解】獻神歆享(悅神)之祭，獲吉兆.

【例】primis hostiis *perlitatum* est. Liv. 神已歆饗首獻之犧牲.

perlittĕrāt-us. *a, um.* adj.

【解】博學鴻儒，精通文學之人.

perlĭt-us. *a, um.* part. v. *perlino.*

【解】摩潤者，修飾者.

perlongē. adv.

【解】甚遙遠.

pĕrlonginqu-us. *a, um.* adj.

【解】甚長，甚遠，甚久者.

perlong-us. *a, um.* adj.

【解】甚長，甚久，久遠者.

perlŭbens. vide **perlubet.**

perlĭbens. vide **perlibet.**

perlū-cĕo. (**pellū-ceo**). *cēs, xi, cēre.* v. intr.

【同】eluceo.

【解】透光，透明.

perlūcĭd-us. (**pellucĭd-us**). *a, um.* adj.

【同】pellucidus, illustris.

【狀】maxime.

【解】透明者.

【例】membranae oculorum *perlucidae.* 眼膜透明.

perluctŭōs-us. *a, um.* adj.

【解】極憂痛，悲傷者.

perlŭ-o. (**pellŭ-o**). *īs, i, tum, ĕre.* v. tr.

【解】濕透，浸潤，灌漑，洗滌.

【例】*perluere* aures. Plin. 洗耳，(注入).

perlustrāt-us. *a, um.* part. v. *perlustro.*

【解】巡閱者.

perlustr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】diligenter et attente lustro.

【解】週遊，巡閱，巡察，(fig.) 瀏覽，查閱，窺探.

【例】oculis animo *perlustrare* omnia. 心目觀察一切.

perlūt-us. *a, um.* part. v. *perluo.*

【解】浸濕者.

【例】sudore *perlutus.* Apul. 被汗水浸濕者.

permăc-er. *ra, rum.* adj.

【解】甚瘦者.

permādĕ-făcio. *făcīs, fēci, facĕre.* v. tr.

【解】浸潤，浸濕.

permăd-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. (saepe in perf.)

【解】浸潤，濕透，洋溢.

【例】(*permadere*) deliciis. Sen. 喜氣洋溢.

permăd-esco. *escis, ŭi, escere.* v intr.

【解】浸潤，浸漬.

【例】deliciis *permaduimus.* Sen. 我們喜氣洋溢.

permagni. adv. (ex genit. *magnus*; subaud. *pretii*)

【解】甚，多，大.

【例】(tmèse) *per* enim *magni* aestimo, quod *permagni* interest. Cic. 我極重視最有關係之事.

permagnō. adv. (subaud. *pretio*). (*per magnus*)

【解】極昂貴，價値甚高.

【例】(*permagno*) aestimare, vendere. 估價甚高，高價出售.

permagn-us. *a, um.* adj.

【解】極大，極重要.

【例】*permagnum* est. (cum infin.) Cic. 最重要者. *permagna* hereditas. Cic. 大遺產.

permălĕ. adv.

【解】極劣，最壞.

permānasc-o. *is, ĕre.* v. intr. (*permano*)

【解】漸流傳至，(rumor).

permăn-ens. *entis.* part. v. *permaneo.* -*tior.*

【解】久留者.

permăn-ĕo. *ēs, si, sum, ēre.* v. intr.

【同】consto, maneo.

【狀】constanter, parum in causa.

【解】❶久留，常在. ❷堅持到底，恒心至終，堅忍.

【例】❶ sola(virtus) *permanet* tenoris sui. Sen. 但德行常保存其眞正性. ❷(*permanere*) in voluntate. Cic. 恒心. (*permanere*) officio. Caes. 堅守職務. (*permanere*) in amicitia alicujus. Hirt. 與人忠實友誼. saecula *permanere.* 常期存在.

permănesco. vide **permanasco.**
permān-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】mano, pervenio, penetro, permeo.
【狀】latentius in venam, usque eo in animum.
【解】❶ (cum *in* et ablat. (vel) cum *per* et accus.)流通，流過，徐徐插入. ❷ (cum *ad, in* et accus.) 流至，流入，流傳.
【例】❷ *permanarunt* hi sermones ad aures nostras. 此種言論傳至我們耳中. dicta tua ad permovendas mentes non *permanant.* 你的言論不足動人心. venenum potum *permanat* in venas. 毒計流入血脈中. amor usque in pectus *permanavit.* Plaut. 愛情透入人心. *permanasse* mihi videtur in hanc civitatem. Cic. 我看來學說已散佈此城中.
permansĭ-o. *ōnis.* f. (*permaneo*)
【形】perpetua, stabilis.
【解】久居，延留，(fig.) 恒心，堅持.
【例】in una sententia perpetua *permansio.* Cic. 堅持一說.
permātūr-esco. *escīs, ŭi, escĕre.* v. intr. (perf. in usu).
【解】漸成熟.
permātūr-us. *a, um.* adj.
【解】成熟者.
perměāt-us. *a, um.* part. v. *permeo.*
【解】通過.
perměďiŏcr-is. *e.* adj.
【解】極平常，平庸者.
permens-us. *a, um.* part. v. *permentior.*
【解】(pass.)衡量. (fig.)遊遍，通過.
【例】*permensis* honoribus. Apul. 歷任顯職.
permĕ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr.
【同】permano, penetro.
【解】❶ 流至，透入，滲透，深入. ❷ 歷盡.
【例】❶ naviter *permeare.* Col. 前進不停. iter quo in Galliam *permeatur.* A. Vict. 往高盧之路. sagittae in hostes *permeabant.* Plin. 箭中敵人. quod *permeet* hasta. Sil. 槍刺透者. intelligentia per omnia *permeat.* 智力透徹一切.
Permess-us. *i.* m. nom. propr. fluv.
【解】河名：在 Béotie. 出自 Hélicon. 其水源奉獻與神仙 (Muses).
permē-tior. *tīris, nsus sum, tīri.* v. dep. tr.
【同】dimetior.
【解】量盡，遊遍.
【例】solis magnitudinem *permensus* est. 測量太陽之大.
permĭnūt-us. *a, um.* adj.
【解】瑣屑，細微，(無價值).
permīr-us. *a, um.* adj.
【解】驚愕，驚奇.
【例】(tmèse) *per* mihi *mirum* visum est. Cic. 我非常驚奇.
permi-sceo. *scēs, scŭi, xtum,* (vel) *stum, scēre.* v. tr.
【同】commisceo, confundo aliud alio, in unum confundo.
【解】❶ (*cum* et ablativ.) (vel dativ.) 混和，混雜. ❷ 混亂，混雜，擾亂.
【例】❶ (*permiscere*) cum materia. Cic. 與質物混和. (*permiscere*) alicui totum ensem. Sil. 全刀插入身內. clamor *permixtus* ploratibus. Liv. 且哭且喊. ❷ mista oratio. 混亂的演詞. omnia *permisceri.* Caes. 完全焚毀.
permissĭ-o. *ōnis.* f. (*permitto*)
【同】permissus, concessus.
【形】grata.
【解】❶ 無條件降服. ❷ 准許，允准，許可.
【例】❷ mea *permissio* tibi grata sit. 我的許可使你愉快. *permissio* effectus mali. 許可產生惡果.
permiss-um. *i.* n. vide **permissio.**
【解】允准.
1. **permiss-us.** *a, um.* part. v. *permitto.*
【解】開出，發動. 一委棄，放任. 一許可，允准.
【例】*permissae* voluptates. Curt. 合法之娛樂. *permissi* vivere ut vellent. A. Vict. 生活隨心適意.
2. **permiss-ūs.** *ūs.* m. (abl. *ū*)
【解】允許，任可.
permistē. (**permixte**). adv.
【同】confuse. X. Separatim.
【解】混雜，混亂.
permistĭ-o. *ōnis.* f.
【同】admistio, confusio.
【形】superior.
【解】混雜，混亂.
permīt-is. *e.* adj.
【解】極甘飴，極溫良者.
permi-tto. *ttīs, si, ssum, ttĕre.* v. tr.
【同】concedo, sino, patior, potestatem facio, (vel) concedo, do. X. Veto.
【狀】in posterum potestatem.
【解】❶ 擲至，投向. ❷ a) 使往，發往. b) 任可往，充往. ❸ 放棄，委任. ❹ 允許，允可，允准.
【例】❶ (*permittere*) longius tela. Hirt. 向更遠處射去，(箭). ❷ a) se *permittere* in aliquem. Hirt. (縱馬)奔向某人. b)

(*permittere*) habenas equo. Tib. 縱轡馳驅. ❸(*permittere*) alicui imperium. Cic. 委任某人管理. (*permittere*) se suaque omnia in potestatem alicujus,(vel)potestati alicujus. Caes. 委託自己及一切所有於某人權下. (*permittere*) inimicitias patribus conscriptis. Cic. 對國會元老盡釋前怨. ❹ quid tibi *permittatur*, cognosti. Cic. 你明知允准你做何事. (*permittere*) alicui aliquid facere. Cic. 你明知允准你做何事. Gallias exercitibus diripiendas *permittere*. Suet. 准軍隊刼掠高盧. alicui *permittere*, ut.. Curt. 許可人.... *permisso*, ut.. Curt. 許可....

permixtē. (permiste). permixtim. adv. (*permixtus*)
【解】混雜，紊亂，紛紜.

permixtĭ-o. permistĭ-o. *ōnis.* f.
【解】混雜，混和，混亂.

permixt-us. permist-us. *a, um.* part. v. *permisceo.*
【解】混雜，紊亂.
【例】*permixtus* eques. Liv. 混戰之騎士. *permixta* (gens) connubio. Plin. 通婚的民族. *permixtus* dolore. Apul. 痛苦擾亂之時.

permŏdest-us. *a, um.* adj.
【解】極和平，有節制，端方者.

permŏdĭce. adv. (*permodicus*)
【解】甚少，甚輕，(纖微).

permŏdĭc-us. *a, um.* adj.
【解】甚微小，甚狹小，(可輕賤者).

permŏleste. adv.
【解】不快心，不適意，厭惡，討厭.

permŏlest-us. *a, um.* adj.
【解】擔負過重，難堪，厭煩，討厭者.

permoll-is. *e.* adj.
【解】極柔輭，柔和者.

permōtĭ-o. *ōnis.* f.
【同】motus, perturbatio.
【形】divina intima.
【解】❶ 激動，動情，心亂. ❷ 感覺，情感.
【例】❶ mentis incitatione et *permotione* divina. Cic. 受神之靈感及感動(而發預言). ❷ animi *permotio*, (*permotiones*). Cic. 心中情感(情緒).

permōt-us. *a, um.* part. v. *permoveo.*
【解】受衝動，被感動.
【例】*permotus* dominandi studio. Sall. 因貪圖統制權. *permotus* misericordia. Petr. 動憐憫心. *permotus* ad misericordiam. Tac. 動憐憫心.

permŏ-vĕo. *vēs,* (*ō*)*vi,* (*ō*)*tum, vēre.* v. tr.
【同】commoveo, perturbo, perpello.
【狀】quam maxime mentes, vehementer.
【解】❶ 搖動，震盪，顚簸. ❷ (fig.) 感動，衝動，激動，感觸，感覺.
【例】❶ fluctibus *permotus*. 受海浪顚簸. ❷ (*permovere*) aliquem pollicitationibus. Caes. 藉各種諾言煽動人. *permoveri* labore. Caes. 感覺疲憊. dolore, metu *permotus*. Cic. 無痛苦畏懼所感動. me humanitas tua *permovit*. 汝之寬仁感動吾心. aliquem calamitates *permovent*. 天災流行，人心惶惶.

permul-cĕo. *cēs,si,sum,*(vel)*ctum,cēre.* v.tr.
【同】mulceo, delinio, mitigo.
【解】❶ 輕摩，撫循，撫弄. ❷ (fig.) 嫵媚，阿諛，安撫.
【例】❶ *permulcere* flatu. Cic. 輕風媚人. ❷ *permulcere* aures. Cic. 悅耳. *permulcere* aliquem. Cic. 悅人. *permulcere* animos. Caes. 安撫衆心. animum voluptate *permulcere*. 逸樂誘人.

permuls-us. *a, um.* part. v. *permulceo.*
【解】柔媚，撫循者.
【例】*permulsa* odoribus domus. 香氣繚繞之室.

permultō. adv. (*permultus*)
【解】尤甚，殊甚.
【例】*permulto* clariora. Cic. 明亮殊甚.

permult-um. ❶ adv. (n. *permultus*).甚多，甚强. ❷ subst. n. 大量，大批.

permult-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 殊甚，大量. ❷ 衆多，大批.
【例】❶ *permultum*. Cic. 大量. ❷ *permulti*. Cic. 衆人. *permulta*. Cic. 大批物質，(事物).

permund-us. *a, um.* adj.
【解】極清潔者.

permūn-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.
【同】munio.
【解】完成防禦工事(堡壘)，築堅强堡壘.
【例】castra *permunita*. Liv. 營寨深溝高壘.

permūtātĭ-o. *ōnis.* f. (*permuto*)
【同】mutatio.
【形】magna, publica, quadrantaria.
【解】❶ 變動，變更，(變形，變質). ❷ 兌換，交易.
【例】❶ virtus nec temporum nec tempestatum *permutatione* permutatur. 德行不因時勢變遷而變更.

permūtāt-us. *a, um.* part. v. *permuto.*
【解】變更，改變者.

permūt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】muto.

【解】❶ 完全改變，倒置，變更. ❷ 兌換，貿易，交換.
【例】❶ *permutare* arborem in contrarium. Plin. 倒置樹. *permutata* ratione. Plin. 易方針. (*permutare*)reipublicae statum. Cic.政變(國家騷動).❷ (*permutare*)aliquid aliqua re. Hor. 交換物品. (*permutare*) captivos. Liv. 交換俘虜. nomina inter vos *permutastis*. Plaut. 你們互相易名. (*permutare*) locum cum.. Plin. 與一更換位置.

pern-a. *ae.* f.
【形】fumosa.
【解】燻腿，火腿.
【例】*perna* aprina. Apic. 燻野猪腿.

pernĕcessārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 甚緊要. ❷ 至交，密友.

pernecesse. (indeclin.)
pernecesse est. impers.
【解】極重要，不得已，需要者.
【例】quum *pernecesse* est. Cic. 旣十分重要.

pernĕg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】prorsus nego.
【解】❶ 堅決否認. ❷ 固辭，拒絕.
❶ *pernegatur.* Cic. 堅決否認. ❷(*pernegare*) rem alicui. Sen. 拒絕某事與人.

per-nĕo. *nēs, nēvi, nētum, nēre.* v. tr.
【解】紡績，紡完.
【例】nondum *pernetam* (vitam) rumpere. Sid. 司命女神(Parques)未停止織(生命線).

pernĭcābĭl-is. **—cĭāl-is.** *e.* adj. (*pernicies*)
【解】危害，不幸，凶禍，傷生者.
【例】*perniciales* morbi. Lic. 病重垂危.

pernĭcĭ-es. *ēi.* f. (*per nex*)
【同】exitium, labes, pestis, calamitas. X. Salus.
【形】aperta, communis, conjuncta cum magna calamitate reipublicae, interna, major.
【解】❶ 毀壞，傾覆，喪失. ❷ 災殃，禍患.
【例】❶ incumbere ad *perniciem* alicujus. Cic. 專圖謀害人. *perniciem* reipublicae moliri. Cic. 陰謀傾覆國家. in apertam *perniciem* incurrere. Cic. 冒死亡危險. ❷ *pernicies* provinciae Siciliae. Cic. 西細利省之災害. *perniciem* afferre. Plin. 致死. communi *pernicie* oppressus est. 爲公災所累.

pernĭcĭōsē. adv. *-sius, -sissime.*
【同】pestifere.
【解】危害，凶禍，不幸.
【例】quam turpiter, quam *perniciose*! 如何無恥，如何危害他人！

pernĭcĭōs-us. *a, um.* adj. *-osior, -osissimus.*
【同】exitiosus, pestifer, noxius.
【解】危害，致禍，不幸.
【例】*perniciosus* patriae civis, (perniciei est civibus). 危害本國的人. consilium *perniciosum* reipublicae. 危害國家之陰謀.

pernĭcĭt-as. *ātis.* f. (*pernix*)
【同】magna celeritas, velocitas.
【解】輕快，便利，敏捷，柔順，迅速.
【例】*pernicitas* pedum. Liv. 捷足. *pernicitas* me deserit. Plaut. 我已不便捷.

pernĭcĭter. adv. (*pernix*), *-cius.*
【解】輕快迅速貌.

pernĭg-er. *gra, grum.* adj.
【解】甚黑，烏黑.

pernĭmĭum. adv.
【解】過甚，太甚.
【例】(tmèse) *per* parce *nimium.* Ter. 略過甚.

pernĭmĭ-us. *a, um.* adj.
【解】太多，太大，太甚.

pernĭ-o. *ōnis.* m.
【解】凍瘡.

pern-ix. *īcis.* adj.
【解】迅速，敏捷，(捷足，疾馳)輕快，活潑，黽勉.
【例】*pernix* pedibus. Pl. 捷足者. temporis *pernicissimi* celeritas. Sen. 光陰迅速，(光陰似箭).

pernōbĭl-is. *e.* adj.
【解】著名，顯貴.

pernoct-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】noctem ago, traduco.
【解】過夜.
【例】*pernoctant* venatores in nive. 獵人在雪中過夜. *pernoctant* in foro. Cic. 露宿街頭. amaeniora studia *pernoctant* nobiscum. 有興趣的夜讀伴同我.

perno-sco. *scis, vi, tum, scĕre.* v. tr.
【解】洞悉，通達，通曉，深究.
【例】motus animorum sunt penitus orator *pernoscendi*. 演說家應洞悉人心之情感.

pernōt-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】著名，聲聞遐邇，人所共知.

pernōt-us. *a, um.* part. v. *pernosco.*
【解】著名者，衆目昭彰者.

per-nox. *noctis.* adj. (tantum nomin. et ablativ. in usu).
【同】noctem totam vigilans.
【解】整夜者，通夜者.
【例】*pernox* luna est. 整夜月光明朗. *pernox* et perdia. Apul. 夜以繼日.

pernŭmĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】統計，全算，(整個計算).
【例】*pernumeratum* est. Plaut. 已完全計算.
pēr-o. *ōnis.* f.
【解】靴(雨靴)，皮裹腿.
pĕrobscūr-us. *a, um.* adj.
【解】甚晦暗者.
pĕrōdi. *disse.* v. tr. vide **perosus.**
【解】深惡痛恨.
pĕrŏdĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】最可惡，最討厭者.
pĕroffĭcĭōsē. adv.
【解】慇懃尊敬貌.
pĕrōl-ĕo. *ēs, ēvi,* (*ŭi*), *ēre.* v. intr.
【解】發味，發臭味.
pĕrŏle-sco. *scĭs, vi, scĕre.* v. intr.
【解】長成.
pĕroportūne. adv.
【解】合時宜，方便，適宜.
pĕropportūn-us. *a, um.* adj.
【解】頗合時機，甚便利，適當者.
pĕroptāto. adv.
【解】甚滿意，極適意.
pĕrŏpus est. indecl.
【解】必須，需要.
perōrātĭ-o. *ōnis.* f. (*peroro*)
【解】❶訴訟之最後辯護詞. ❷演詞之結論，結尾語.
pĕrōrāt-us. *a,um.* part. v. *peroro.*
【解】結束言論，結束訟詞者.
【例】his a Servio *peroratis.* Macr. 塞而味旣結束此言論.
pĕrornāt-us. *a, um.* adj.
【解】裝飾富麗者.
pĕrorn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】華飾，(富麗堂皇).
pĕrōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】perorationem habeo; concludo.
【狀】brevi, vehementius, graviter, ornate.
【解】❶叙述始末，最後辯護詞. ❷a)叙述完竣. b)結束演詞. c)結束辯護詞.
【例】❶breviter *peroratum* esse potuit. (cum infin.) Liv. 原可以簡略叙述. ❷a) (*perorare*) totum crimen. Cic. 陳明控詞. b) causa sero (*perorata*), finita. Cic. 演詞結束太遲. c) *perorare* causam. 結束辯護案件.
pĕrōs-us. *a, um.* adj. (*perodi*)
【解】深惡，痛恨，憎惡，厭惡.
【例】plebs consulum nomen *perosa.* 民衆痛惡總統(執政官)之名.
perpāc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】宣撫，平息.
perparce. adv.
【解】甚吝嗇貌.
perparvŭl-us. *a, um.* adj.
【解】極渺小，極幼小.
perparv-us. *a, um.* adj
【解】甚小，很小.
perpa-sco. *scĭs, scĕre.* v. intr.
【解】畜牧，芻牧.
perpasc-or. *ĕris, i.* v. dep. intr.
【解】衆食，飼養.
perpast-us. *a, um.* part. v. *perpascor.*
【解】茁壯，肥壯，飽食者.
perpauc-i. *ae, a.* adj.
【解】❶adj. 極少數者. **perpauci.** m. pl. 極少數人. ❷subst. **perpauca.** n. pl. 很少事物.
perpaulŭlum. perpaulum, perpaullum.
【解】❶subst. 些須，稍微，很少. ❷adv. 無幾，極罕.
perpaup-ĕr. *ĕris.* adj.
【解】極貧乏者.
perpauxillum. adv.
【解】些微，少許.
perpăvĕ-făcio. *făcĭs, facĕre.* v. tr.
【解】甚驚懼，甚驚駭.
perp-ello. *ellĭs, ŭli, ulsum, ellĕre.* v. tr.
【同】impello, permoveo.
【解】❶搖動，推動. ❷慫恿，逼迫.
【例】❷(*perpellere*) aliquem, ut, ne... Sall. 逼迫人.... (*perpellere*) ad rem. Liv. 推行某事.
perpendĭcŭlār-is. *e.* adj.
perpendĭcŭlārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】垂直者，竪直者.
perpendĭcŭl-um. *i.* n.
【解】垂線，繩墨，水準.
【例】ad *perpendiculum.* Cic. 照垂線. non egeremus *perpendiculis.* 我們不需要繩墨.
perpen-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr.
【同】expendo, dirigo, cogito, examino.
【狀】diligentissime.
【解】仔細權度，估計，鑒定，審量，裁斷.
【例】*perpende,* quaeso, quam vana sint ista... 你要審量這些事如何虛僞. si ad honestatem *perpendas,* pravissima sunt. 若依正義審斷，這些事原係罪惡.
perpensātio. *-ōnis.* f.
【解】細閱，審察.
perpens-us. *a, um.* part. *perpendo.*
【解】權度，審量者.
perpĕrăm. adv.
【同】male, prave, perverse, praepostere, nequiter, vitio.
【解】邪妄(斜倒)，不善，放蕩，虛僞.

【例】*perperam* suadere aliquid. Plaut. 引人作惡. *perperam* agere. 妄行.

perp-es. *ĕtis.* adj.

【解】不停，繼續，永久.

【例】nocte *perpeti* ludere. Capitol. 整夜玩(骰子).

perpessĭci-us. perpessĭtĭ-us. *a, um.* adj (*perpessus*)

【解】忍苦耐勞者，歷盡艱辛者.

perpessĭ-o. *ōnis.* f. (*perpetior*)

【同】perpessus.

【形】considerata laborum, facilior, indigna homine libero, voluntaria, diuturna.

【解】忍受，堅忍，恆毅.

【例】dolorum, laborum *perpessio.* 忍受苦痛，勞苦. dolor difficilis *perpessu.* 難忍受之痛苦.

perpess-us. *a, um.* part. v. *perpetior.*

【解】忍受，堅忍.

【例】multa *perpessi.* Ov. 多歷艱辛.

perpĕtim. adv.

【解】永久不斷.

perpĕ-tĭor. *tĕris, ssus sum, ti.* v. dep. tr. (*per patior*)

【同】suffero, patior, fero, tolero.

【解】❶忍受到底，堅忍不屈. ❷容忍，容納.

【例】dolorem fortiter *perpeti.* 毅然忍受痛苦. *perpetiar* memorare. Ov. 容忍記述. (*perpeti*) me interfici. Ter. 我甘心受死.

perpĕtrātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】奉行，執行，舉行，作爲.

perpĕtrāt-us. *a, um.* part. v. *perpetro.*

【解】執行，履行，確定.

【例】*perpetrata* pax. Liv. 建立之和平.

perpĕtr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*per patro*)

【同】patro, perficio.

【解】完成，竣功，執行，奉行，實行.

【例】*perpetrare* omne opus. Plaut. 完成一切工作. *perpetrare* promissa. Tac. 履行諾言. *perpetrare* caedem. 屠殺. bello *perpetrato,* (pugna..). 旣作戰.

perpĕtŭāl-is. *e.* adj.

【解】共同者，普遍者.

perpĕtŭārĭ-us. *a, um.* adj.

【解】工作不停者.

perpĕtŭāt-us. *a, um.* part. v. *perpetuo.*

【解】垂永久者.

perpĕtŭĭt-as. *ātis.* f. (*perpetuus*)

【同】perennitas, continuatio, diuturnitas.

【解】繼續不停，永久無間.

【例】*perpetuitas* temporis. Cic. 恆久不斷. amicitia ad *perpetuitatem* fidelis. 永久忠實之友誼. *perpetuitas* sermonis, orationis. 繼續演講.

1. perpĕtŭo. adv.

【同】in perpetuum.

【解】恒久繼續不斷.

2. perpĕtŭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. et intr.

【同】continuo. X. Mitigo.

【解】繼續不斷，永垂後世.

【例】*perpetuare* dona. Plaut. 餽送不斷. dii *perpetuant.* Lampr. 願諸神賜你常壽. magistratuum potestas *perpetuanda* videtur. 看來官任限期應當延長.

perpĕtŭ-us. *a, um.* adj. (*perpes*)

【同】perennis, constans, aeternus, sempiternus, universus, continens.

【解】❶繼續不停，連接不斷. ❷悠久，永久.

【例】❶*perpetuae* paludes. Caes. 湖澤相連. trabes *perpetuae* in longitudinem. Caes. 長樑. in *perpetuum.* Cic. 永垂不朽. fossam *perpetuam* ducere. Col. 挖長壕. ❷quaestio *perpetua.* Cic. 永久(不能解決)問題.

perplăc-ēo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.

【解】甚愜心適意.

【例】ea lex mihi *perplacet.* 此法律甚愜吾心.

perplexābĭl-is. *e.* adj.

【解】晦暗，曖昧，混亂，錯亂者.

perplexē. perplexim. adv.

【解】紆廻，錯綜，紊亂，晦暗，曖昧，佶屈.

【例】*perplexius* errare. Prud. 錯謬更甚. *perplexe* respondere. 答復錯亂.

perplex-or. *āris. āri.* v. dep. tr.

【解】纏繞，牽累.

perplex-us. *a, um.* adj. (*per, plecto 1*)

【同】intricatus, implicatus, tortuosus.

【解】❶錯雜，糾紛，組合，紆廻. ❷(fig.) 錯綜，混亂，紊亂，晦暗，曖昧.

【例】❶responsum *perplexum.* 紆廻的答復. ❷sermones *perplexi.* 錯綜討論. *perplexa* conscientia. 困惑的良心.

perplŭ-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.

【解】❶intr. (橫雨)雨過. ❷tr. 灌溉，浸潤.

【例】❶qua aqua *perpluit.* Vitr. 雨過之處. *perfluit.* (impers.) Cat. 雨過. cenaculum *perpluit.* Quint. 雨過餐廳. ❷(fig.) amor tempestatem in pectus meum *perpluit.* 在我胸中愛情興風作浪.

perpŏl-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.

【同】expolio.

【解】❶琢磨，筆削，潤飾文辭，糾正風化. ❷成就，了結，完竣，(終結，限制).

【例】❶extremum *perpoliendi* operis

laborem abhibere. 完成最後潤飾之功. ❷ opus imperfectum *perpolire.* 完成尚未竣功之工程.

perpŏlītī-o. *ōnis.* f.
【同】expolitio.
【解】潤色，成就.

perpŏlīt-us. *a,um.* part. v. *perpolio.*
【解】光澤，潤飾者，純美，完全，文雅，(受文化教育者).

perpŏpŭlāt-us. *a, um.* part. v. *perpopulor.*
【解】被擄掠者，搶掠者.

perpŏpŭl-or. *āris,ātus sum,āri.* v. dep. tr.
【解】擄掠，蹂躪，破壞，夷滅.
【例】*perpopulato* agro. Liv. 已蹂躪之田園.

perport-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】運轉，轉移.

perport-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】運轉，轉移.

perpōtātī-o. *ōnis.* f.
【形】intemperantissima.
【解】暢飲，狂飲.
【例】intemperantissimae *perpotationes.* 狂飲無度.

perpōt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【狀】similiter.
【解】❶ 飲盡，乾杯. ❷ 狂飲，酣飲無度.
【例】❷ totos dies *perpotare.* 終日狂飲.

perpr-ĭmo. *ĭmĭs, essi, essum, imĕre.* v.tr. (*per premo*)
【解】不斷壓制.

perprŏpinqu-us. *a, um.* adj.
【解】近親者.

perprūrisc-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】感覺發癢.

perpugn-ax. *ācis.* adj. (vel) subst. m.
【解】執意爭辯，(尋隙).

perpuls-us. *a, um.* part. v. *perpello.*
【解】被强迫者.

perpurgāt-us. *a, um.* part. v. *perpurgo.*
【解】洗淨，洗滌者.
【例】*perpurgatae* aures. Plaut. 洗耳傾聽. locus *perpurgatus* a...Cic. 由...詳述之點.

perpurg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶ 滌淨，洗白. ❷ (fig.) 詳解，說明，清理賬目.
【例】❶ nunc illud crimen mihi *perpurgandum* est. 我應洗白被控案.

perpŭsillum. adv.
【解】甚少.

perpŭsill-us. *a, um.* adj
【解】甚小，微小者.

perquăm. adv. (saepe cum adj. vel adv.)
【同】valde.
【解】甚，極.
【例】illud *perquam* puerile, ridiculum, ineptum. 彼實係極幼稚，極可笑，極不適宜之事.

perquī-ro. *rĭs, sīvi, sītum, rĕre.* v. tr.
【同】exquiro, inquiro.
【解】訪問，追究，誅求，查訪，搜索，調查，刺探.
【例】res occultas exquirere ab aliquo. 向人訪問隱密之事.

perquīsīte. adv. *-tius.*
【同】exquisite, diligenter.
【解】精審，正確，精詳.

perquīsītī-o. *ōnis.* f.
【解】審詢，查究.

perquīsīt-or. *ōris.* m.
【解】調查，查訪，探員.
【例】malevoli actionum *perquisitores.* 惡意刺探人行爲者.

perquīsīt-us. *a, um.* part. v. *perquiro.*
【解】查究訪問者.

perrārō. adv.
【解】罕見，甚稀.

perrār-us. *a, um.* adj.
【解】罕見，稀少，鮮有.
【例】omne *perrarum* carum. 少爲貴.

perrĕcondĭt-us. *a, um.* adj.
【解】極隱密，神秘者.

perrectūr-us. *a, um.* part. fut. v. *pergo.*
【解】前往，繼續者.

perrect-us. *a, um.* part. v. *pergo.*
【解】繼續者.

perrēp-o. *ĭs, si, tum, ĕre.* v. intr. et tr.
【解】爬上，蛇行，蜒蜿.

perrept-o. *ās,āvi,ātum,āre.* v. intr. et tr.
【解】蔓延，潛入，漫遊.

perrīdĭcŭlē. adv.
【解】極詼諧可笑.

perrīdĭcŭl-us. *a, um.* adj.
【解】極詼諧可笑者.

perrō-do. *dĭs, si, dĕre.* v. tr.
【解】全嚙噬.

perrŏg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】遍詢，票決.
【例】sententias *perrogare.* Liv. 要求全體票決. legem *perrogare.* V. Max. 要求通過法案.

perru-mpo. *mpĭs, pi, ptum, mpĕre.* v. intr. et tr.
【同】disrumpo, perfringo, vi aperio, perseco.
【解】❶ 粉碎，折斷. ❷ 强過，穿透，鑽孔.
【例】❶ *perrumpere* rates. Caes. 粉碎船舶.

perrumpere costam. Cels. 折斷肋骨. ipsas Alpes *perrumpit* Hannibal. 亞尼巴穿過亞而伯山. ❷ (*perrumpere*) paludem. Caes. 强過湖澤. nulla munitione *perrupta*. Caes. 寨壘未破壞. Romanus miles hostium aciem *perrupit*. 羅瑪戰士衝破敵陣.

perrupt-us. *a, um.* part. v. *perrumpo.*
【解】破碎，折斷者.
【例】*perruptus* hostis. Tac. 被粉碎的敵軍.

Pers-a. *ae.* m. nom. propr. hom. (一個) 波斯人. **Persae.** *ārum.* m. pl. nom. propr. popul. 波斯民族.

persaepe. adv.
【解】屢次.
【例】de hoc genere *persaepe* senatus consulta fiunt. 對此類事,國會屢次頒發諭令.

persalsē. adv.
【解】富興趣.

persals-us. *a, um.* adj.
【解】饒有意味，諷刺奇巧者.

persălutātī-o. *ōnis.* f.
【同】salutatio.
【解】問候大衆.

persălūt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】saluto.
【解】問候衆人.

persān-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】痊愈，病愈.
【例】*persanata* ulcera. Sen. 毒瘡已愈.

persān-us. *a, um.* adj.
【解】健康，無疾病者.

persăpĭ-ens. *entis.* adj.
【解】最智慧者.

persăpĭenter. adv.
【解】甚智慧然.

perscienter. adv.
【解】智巧貌.

persci-ndo. *ndĭs, di, ssum, ndĕre.* v. tr.
【解】撕破，粉碎，劈開.
【例】omnia *perscindente* vento. 颶風破壞一切.

persciss-us. *a, um.* part. v. *perscindo.*
【解】撕破者.

perscīt-us. *a, um.* adj.
【解】甚佳.
【例】(tmèse) *per* ecastor *scitus.* Ter. (吁賈斯道神)甚佳. *per* mihi *scitum* videtur. Cic. 我看着的確精美.

perscrī-bo. *bĭs, psi, ptum, bĕre.* v. tr.
【同】scribo, in tabulas refero.
【狀】accurate omnia, aperte, caute, diligentissime, enucleate, nominatim, copiose, separatim, divinitus; litterate, scite.
【解】❶ 盡書，全寫（不用簡寫），詳述，記述. ❷ 謄寫，登錄. ❸ 記賬，登記，註册.
【例】❶ rem gestam *perscribit.* Caes. 實錄. (*perscribere*) omnia judicum verba. Cic. 記錄法官之一切言語. (*perscribere*) de meis rebus. Cic. (ad Laelium). 報告我的事. ❷ (*perscribere*) in tabulas senatus consultum. Cic. 登錄國會諭令於册上. ❸ (*perscribere*) rationes. Cic. 記賬. (*perscribere*) falsum nomen. Cic. 造僞賬，(造花賬).

perscriptī-o. *ōnis.* f. (*perscribo*)
【解】❶ (praesertim in plur.) 記錄，簿記，賬簿，日記簿. ❷ 口供，(公證記錄)，原稿，議定書.
【例】❷ suarum *perscriptionum* adversaria proferre. 支出草稿. controversia de tabulis et *perscriptionibus.* 審察條約原文并記錄.

perscript-or. *ōris.* m.
【解】訴寫者，記錄者.
【例】*perscriptor* fenerationis. 記錄利潤(利券)者.

perscript-us. *a, um.* part. v. *perscribo.*
【解】盡書，全寫者.
【例】verbo non *perscripto.* Gell. 未盡書其言語.

perscrūtātī-o. *ōnis.* f.
【解】調查，訪問，查究.

perscrutāt-or. *ōris.* m.
【解】搜查，查訪，調查者.

perscrūtāt-us. *a, um.* part. v. *perscrutor.*
【解】受稽查，搜尋者.

perscrūt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】exquiro, inquiro, indago, exploro.
【狀】penitus.
【解】❶ 搜尋，稽查，檢查. ❷ 推究，探究，測量.
【例】❶ *perscrutari* omnia. Cic. 檢查一切.

persĕc-o. *ās, ŭi, tum, āre.* v. tr.
【解】割斷，解剖，删除，剖去，分析.
【例】naturas rerum *persecare.* 剖解，分析物性.

persĕcūtī-o. *ōnis.* f.
【同】extraordinaria juris actio.
【解】追究，搜索，公訴，欺凌，窘難，(教難).
【例】*persecutio* in jure civili. 依法追究. *persecutio*: vexatio; (vexator) et hostis nominis Christiani. 基督(公教)教難.

persĕcūt-or. *ōris.* m.
【解】追究者，原告，窘迫人者.

persĕcūt-us. (**persĕquūt-us**). *a, um.* part. v. *persequor.*

【解】被追逐，逼迫，磨難者.
persĕ-dĕo. *dēs,* (*ē*)*di,* *dēre.* v. intr.
【解】止棲，安坐，停留.
【例】*persedit* in saxo. Front. 棲於巖石上. *persedit* equo. Liv. 乘馬. *persedit* apud philosophum. Sen. 受教於哲士學館中.
persegn-is. *e.* adj.
【解】疎懶，懈怠者.
persĕn-ex. *is.* adj.
【解】老邁，龍鍾者.
persen-tĭo. *tīs,* *si,* *sum,* *tīre.* v. tr.
【解】感覺，感念，覺悟，辨別.
persentisc-o. *ĭs,* *ĕre.* v. tr.
【解】覺悟，漸感覺.
【例】nisi essem lapis, haec *persentiscere* debui. 倘我非頑石，我當漸漸覺悟.
persĕqu-ens. *entis.* part. v. *persequor.*
【解】追逐，窘迫.
【例】inimicitiarum *persequentissimus.* Cornif. 急於窘迫讎敵.
persĕ-quor. *quĕris,cūtus,* vel *quūtus sum,* *qui.* v. dep. tr.
【同】sequor, insequor, insector: colo, imitor, prosequor, exsequor.
【狀】acriter, commodissime res aliquas, crudelissime, cupidissime, temere, deinceps reliqua, diligenter mandata, publice bello, studiosissime, vehementissime injurias.
【解】❶緊隨，隨從，倣效. ❷a) 追逐，追赶，逼迫，窘迫，追究，報仇. b) 控訴，追還 …，追求.… ❸追究，尋求. ❹追及，(fig.)a) 達成，完成，奉行. b)(收入銀櫃)，收領. ❺瀏覽，涉獵，陳明，講述.
【例】❶(*persequi*)aliquem ipsius vestigiis. Cic.(追踪)步人後.(*persequi*) mores patris. 效法父親. ❷(*persequi*) fugientes. Caes. 追逐逃亡者.(*persequi*) bello civitatem. Caes. 對某城決以死戰. a)(*persequi*) mortem alicujus. Caes. 為報復某人之死. (*persequi*) inimicitias suas, injurias... 報仇雪恥. b)(*persequi*) jus suum. Cic. 追究其權利.(*persequi*) bona sua lite et judicio. 起訴，追還其財產. ❸(*persequi*) laudem cupidissime. Cic. 極貪求榮譽. ❹(*persequi*) diligenter tua mandata. 勤敏奉你的命令. ❺(*persequi*) philosophiam Latinis litteris. Cic. 用拉丁語講習哲學. (*persequi*) ceteros. Cic. 引證其他. rem totam publicis jam litteris est *persecutus.* 公然筆述整個事件.
1. **persĕr-o.** *ĭs,* *ŭi,* *ĕre.* v,tr.
【解】橫過，插入.
2. **pērs-ĕro.** *ĕrĭs,* *ēvi,* *ĕre.* v. tr.
【解】播種.
persĕvēr-ans. *antis.* part. v. *persevero.* *-tior, -tissimus.*
【解】堅持，恒心，堅忍，延長者.
【例】*perseverantior* caedendis hostibus. Liv. 過於憤激的殲滅敵人. valetudo *perseverans.* Plin. 歷久不健全.
persĕvēranter. adv. *-tius,* *-tissime.*
【同】constanter.
【解】恒毅，堅忍，奮激.
persĕvērantĭ-a. *ae.* f.
【同】assiduitas, constantia.
【形】grata alicui, jucunda, nimia, stabilis et perpetua,
【解】恒心，堅持，堅忍.
【例】retinenda est vobis *perseverantia.* 你們須保持恒心.
persĕvēr-o. *ās,* *āvi,* *ātum,* *āre.* v. intr. et tr. (*per severus*)
【同】persto, persisto, permaneo, obfirmo animum in aliqua re.
【狀】fortissime, stulte et diu in parum cognito.
【解】I. intr. ❶堅强，堅忍，恒心. ❷繼續，持久.
II. tr. ❶連續，延長. ❷堅持不斷.
【例】I. ❶(*perseverare*) in sententia. Cic. 固執己見.(*perseverare*) in errore. Cic. 執拗錯誤.(*perseverare*) in vitiis. Cic. 固執於惡.(passiv. imperson.) non est ab isto *perseveratum.* Cic. 彼無恒心. ❷una navis *perseveravit.* Caes. 唯一船繼續航行.
II. ❶inedia *perseverata* est. Just. 飢饉不止.(*perseverare*) iras suas. Firm. 繼續仇恨. ❷Orestem se esse *perseverabat.* Caes. 繼續肯定己為奧賴斯代.
persĕvēr-us. *a,* *um.* adj.
【解】嚴厲，冷酷.
Persĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
【解】地名：古羅瑪轄省，在亞細亞，今之波斯.
【解】波斯者 **Persĭc-us.** *a,* *um.* adj. *Persicus* sinus. Plin. 波斯灣.
persĭc-um. *i.* n.
【解】桃子.
persĭc-us. *i.* m.
【解】桃樹.
persĭc-a. *ōrum.* n. pl.
1. **Persĭce.** adv.
【解】波斯狀.
2. **Persĭce porticus.** f.
【解】Sparte 之廊廡，藏有 *Perses* 之遺物.
persĭd-ĕo. *ēs,* *ēre.* v. intr. (*persedeo*)

【解】安坐，停留.

pers-īdo. *īdis, ēdi, essum, īdĕre.* v. intr.

【解】坐，棲止，停留，居住.

persign-o. *ās, āre.* v. tr.

【解】登記，註冊，黥首，文身.

persĭmĭl-is. *e.* adj. (cum genit. vel dativ.)

【解】酷似，畢肖.

persimpl-ex. *ĭcis.* adj.

【解】甚節約，儉樸.

Pers-is. *ĭdis,* (et) *ĭdos.* non. propr. loci.

【解】地名：(=*Perse*). 今之波斯.

per-sisto. *sistĭs, stĭti, sistĕre.* v. intr. (vide **persto**)

【同】persto, persevero, in eodem vestigio haereo.

【解】堅持到底，延長.

【例】in eo *perstitisti.* 在某事上堅持到底.

persŏlīd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】使堅硬，凍結.

persŏlūt-us. *a, um.* part. v. *persolvo.*

【解】償清，付訖者.

persol-vo. *vĭs, vi, ūtum, vĕre.* v. tr.

【同】solvo.

【狀】cumulate.

【解】❶清償，付訖，解釋. ❷(fig.)還債，抵償，償還. ❸解題，答題.

【例】❶(*persolvere*) stipendium militibus. Cic. 給兵上分發軍餉. (*persolvere*) aes alienum. Sall. 還債. (*persolvere*) pecuniam. Tac. 還賬. (*persolvere*) laborum praemia. Cic. 償工資(報酬). ❷(*persolvere*) gratiam diis. Cic. 致謝神靈. (*persolvere*) officium. Cic. 盡職務. (*persolvere*) poenas alicui. Caes. 受刑，賠補人所受之辱. *persolvi* primae epistolae. Cic. 答復第一信. ❸si mihi hoc (problema) *persolveris.* Cic. 若你爲我答應此問題.

persōn-a. *ae.* f.

【同】partes, munus, officium; larva.

PERSONÆ 1

【形】aliena, apta, certa, communis; gravis, magnifica, praestans, idonea, levis, luculenta, pacifica, vehemens; personae antiquae, difficillimae, dissimillimae, fictae, heroicae, propriae.

【解】❶假面具. ❷舞台角色，地位，性格. ❸人格，身份，地位. ❹個性，特性.

【例】❶ex *persona* ardent oculi histrionis. Cic. 優伶目光炯炯透出假面具. ❷*persona* de mimo. Cic. 滑稽優伶角色. *personam* tenere, tueri, sustinere, capere, gerere. Cic. 扮演角色. gravitatis severitatisque *personam* sustinere. Cic. 扮莊嚴角色. ❸*personae* et eorum qui dicunt, et eorum qui audiunt. Cic. 發言人及聽衆之人格，(身份). vides quae sit *persona* dicentis. Cic. 你察看演講者之人格. ❹*persona* quae proprie singulis est tributa. Cic.

【附】**persona** physica. 自然人. *pers.* moralis. 法人. *pers.* collectiva. 集合身位. *pers.* legalis. 法人. *pers.* naturalis. 自然有形人.

【附】**personalismus.** 人格主義. **personalĭtas.** 人格性. **personificatĭo.** 人格化，擬人.

persōnāl-is. *e.* adj.

【解】人格，身份者.

【附】**personalis** obligatio. 屬人的義務. *personalis* aequatio. 人差律.

persōnālĭter. adv.

【解】親自，本身.

【例】*personaliter.* Salv. 親自(說話).

1. **persōnāt-us.** *a, um.* adj. (part. v. *persono*)

【解】帶假面具者(色裝矯裝者)，有名無實者.

【例】*personati.* Fest. 演員. *personatus* pater. Hor. 父親脚色. *personatus* cur ambulem? 爲何我帶假面具.

2. **persōnāt-ŭs.** *ūs.* m.

【解】有名無實，(尸位，盧銜).

persŏn-o. *ās, ŭi, ĭtum, āre.* v. intr. et tr.

【狀】acerbissime.

【解】I. intr. ❶響應，回聲，返響. ❷震響，鳴聲.

II. tr. ❶聲震，聲徹. ❷呼喊.

【例】I. ❶domus cantu *personabat.* Cic. 屋中返應歌聲. domus *personuit* canibus. Hor. 宅中犬吠. ❷ululatus *personabant* tota urbe. Liv. 號泣之聲聞於全城. cithara Iopas *personat.* Virg. 人聞若巴琵琶聲. mons *personatur.* Solin. 山嶺返應歌舞聲. II. ❶(*personare*) regiam gemitu. Curt. 皇宮充盈悲嘆聲. ❷rerum quas isti in angulis *personant.* Cic. (哲學家)在各(學校)角落所發之聲.

persŏn-us. *a, um.* adj.

【解】震聲，響聲.

perspecte. adv.

【解】明見，通徹(明其所以然)，昭然.

perspect-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*perspicio*)
【解】❶考驗. ❷觀察，審視.

perspect-us. *a, um.* part. v. *perspicio.*
【同】cognitus, exploratus, pertractatus, certus.
【解】❶考驗，觀察，探討者. ❷明識，經驗，通徹，測驗者.
【例】❶quorum vita *perspecta* est in magnis rebus. 彼等之生活已經過重大考驗. ❷*perspectum* est alicui. (prop. infin.) Cic. 人已明見.... tua erga me mihi *perspectissima* benevolentia. Cic. 我深知你對我之慈惠. homo *perspectae* virtutis. 已經考驗過實德之人.

perspĕcŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】審視，偵察，探討.

persperg-o. *ĭs, ĕre.* v. tr. (*per spargo*)
【同】respergo, aspergo.
【解】❶灌溉，澆灌，遍洒. ❷散佈(香料)，調味.
【例】❷*perspersus*,(prospersus) flore. Apul. 滿佈花香者.

perspĭcācĭt-as. *ātis.* f.
【同】acumen, solertia.
【解】聰明，伶俐，透徹，穎悟，睿智，辨別.
【例】qua es *perspicacitate*, facile haec intelliges. 以你之聰明，便易明瞭此事.

perspĭc-āx. *ācis.* adj. (*perspicio*). *-cissimus.*
【同】solers, acutus, ingeniosus.
【解】聰明睿智，穎悟，敏捷.
【例】homo natura *perspicax.* 人生來穎悟. ad has res quam sit *perspicax.* Ter. 他如何明瞭此類事？

perspĭcĭentĭ-a. *ae.* f. (*perspicio*)
【同】consideratio, contemplatio, cognitio, intelligentia.
【解】明識，明瞭，明察.
【例】quod honestum est, in *perspicientia* versatur. 正義之事明瞭易見.

persp-ĭcio. *ĭcis, exi, ectum, icĕre.* v. tr. (*per specio*)
【同】animadverto, animo comprehendo, mente consequor, cogitatione complector.
【狀】acutissime, altius, dilucide; etiam atque etiam, optime, plane, penitus, praeclare, solertissime, facile.
【解】❶明視，透視，洞悉. ❷審視，明察，鑿核. ❸灼視，透徹，識別.
【例】❶munimenta, quo ne *perspici* quidem posset. Caes. 目不能透視之障壁. ❷(*perspicere*) urbis situm. Caes. 觀察城之形式. (*perspicere*) mores hominum penitus. Cic. 深入考察人民風化. (*perspicere*) rerum naturam. 識別物性. ❸(*perspicere*) alicujus virtutem. Cic. 明瞭人之勇毅. *perspectus* est a me.. cogitare. Cic. 我明瞭，...思想....

perspĭcŭe. adv.
【同】manifeste, aperte, dilucide.
【解】明確，顯明.
【例】res *perspicue* falsa. 此事顯然虛僞.

perspĭcŭĭt-as. *ātis.* f. *perspicuus*)
【同】evidentia.
【解】❶透明，晶瑩，淸晰，明顯. ❷顯明，明確.

perspĭcŭ-us. *a, um.* adj. (*perspicio*)
【同】clarus, evidens, apertus, manifestus, minime dubius.
【解】透明，明朗.
【例】sal maxime *perspicuus.* Plin. 透明之鹽粒. nives *perspicuae.* Stat. 水晶體. doctrina non satis *perspicua.* 理論不夠明晰.

perspīr-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】橫吹，透入，出氣，透氣.
【例】ventus *perspirans.* Plin. 寒風刺骨.

perst-erno. *ernĭs, rāvi, rātum, ernĕre.* v. tr.
【解】全鋪.
【例】quum fuerit hoc ita *perstratum.* Vitr. 鋪地既竣工.

perstĭmŭl-o. *as, are.* v. tr.
【解】策勵，催促，激怒.

perst-o. *ās, ĭti, ātum, āre.* v. intr.
【同】persisto, persevero.
【解】❶佇立，固守，(堅定不移). ❷久留，長存，尙在，(繼續存在). ❸持久，堅持到底. ❹停留居住.
【例】❶armati diem totum *perstabant.* Liv. 武裝者終日堅守崗位. ❷laurea quae toto *perstitit* anno. Ovid. 終年常存之桂樹. ❸(*perstare*) in sententia, in pravitate. Cic. 堅持己見，固執於惡. si *perstaretur* in bello. Tac. 假使倔强作戰. mens eadem *perstat* mihi. Virg. 我保持己見. *perstitit* Narcissus. Tac. 納而西倔强. ❹*perstitit* aspernari. Tac. 繼續輕蔑.

perstrĕp-o. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. intr.
【解】震響，喧嘩.
【例】*perstrepi* januae nostrae. Apul. 在我們門前喧嘩.

perstrĭct-us. *a, um.* part. v. *perstringo.*
【解】緊縮，惱忤，感動.

perstri-ngo. *ngĭs, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr.

【同】vincio, percurro, leviter tango, strictim attingo, breviter strictimque dico, delibo, non longius persequor.
【狀】breviter, celeriter, leviter, impune.
【解】I.❶收緊，縮狹. ❷緊束，擁擠.
II.❶耕地. ❷(fig.) a) 輕觸，刺激，觸忤. b) 簡約記述.
【例】I.❶ (*perstringere*) vitem. Cat. 綑葡萄枝. rigore *perstrictus*. Virg. 因畏寒而緊縮. ❷ (fig.)horror spectantes *perstringit*. Liv. 觀衆因驚懼而呆若木雞. voluptas rationi inimica, mentis oculos *perstringit*. 背理之逸樂昏人心目.
II.❶ (*perstringere*) solum aratro. Cic. 用犁耕地. ❷a) (*perstringere*) asperioribus facetiis. Cic. 藉詼諧刺激人. b) (*perstringere*) atrocitatem criminis. Cic. 略述控案之刻薄.

perstŭdĭōse. adv.
【解】黽勉，勤奮.

perstŭdĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】勤敏，專心致志.

persuā-dĕo. *dēs, si, sum, dēre.* v. tr.
【同】fidem facio, probo, ad credendum duco.
【狀】penitus, prorsus, plane, temere quidquam.
【解】I. (hortari)勸服，說服，決定人之意志，引導人.
II. (convincere) 確定，使人確信，(使人口服心服).
【例】I. a) (absol.) (*persuadere*) alicui. Caes. 勸服人. (*persudere*) aliquem. Petr. (raro). 勸服人. *persuasi*. B.-Afr. 被說服者. *persuadentia* verba. Ov. 說服人之言語. b) (*ut, ne* et subj.) c) *persuasum* erat (passiv.)Cluvio,ut.. Cic. 勸服克路味.... d) (cum subj. sol.)huic *persuadet*...petat. Sall. 勸人請求. e) (cum infin.)*persuasum* est alicui. (passiv. imperson.) (infin.) Cic. 勸人....
II.❶ (absolut.)❷ cum accus. pron. neutr. *ea*.... Cic. 勸....某事. cum dativ. *alicui*. 勸人. part. passiv. n. *persuasum* est mihi. Cic. 使我確信...*persuasum* habe. Plin. 你當相信.... ❸ (cum *de*) de tua fide nisi *persuasum* esset nobis. Brut. 倘吾人不確信你之忠誠. ❹ (cum prop. infin.) Critoni nostro non *persuasi* me hinc avolaturum. Cic 我未曾使克里刀深信我將速離此地. illud ita mihi *persuadeo*. Cic. 我如此確信該事. (passiv. impers.) mihi nunquam *persuaderi* potuit. Cic. 他總未能使我相信....

persuāsĭbĭl-is. *e.* adj.
【解】可勸服者.

persuāsĭbĭlĭter. adv.
【解】勸服，說服式.

persuāsĭ-o. *ōnis.* f. (*persuadeo*)
【同】persuasus.
【解】❶勸服. ❷心悅誠服，確信不疑.
【例】❶ dicere apposite ad *persuadendum*. 出言適宜,足以說服人. ❷ *persuasio* est. (prop, infinit.)人確信. arrogans de se *persuasio*. Quint. 自豪，(自負).

persuāsōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】說服者.

persuās-us. *a, um.* part. v. *persuadeo*.
【解】被說服者，確信者.
【例】habere *persuasissimum*. Col. 深信.... quod mihi *persuasissimum*. Cic. 我確信....

persubtīl-is. *e.* adj.
【解】精敏，慧黠.

persult-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr. (*per salto*)
【解】❶intr. 跳躍，跳舞，(fig.)娛樂，遊逛. ❷tr. 躍過，跳入，蹂躪，侵掠，踐踏.
【例】❷ memores quoties hostis ipsorum agrum *persultasset*. 記憶敵人幾次蹂躪其田地. *persultare* Italiam. Tac. 侵掠義大利.

pertae-det. *sum est, dēre.* v. impers. (ordinar. in perfect.) (subj. logic. in acc. compl. in genit.)
【解】厭煩，乏味，困倦.
【例】me sermonis *pertaesum* est. Pl. 我厭惡(與他)談話. illum *pertaesum* est levitatis Graecorum. 他厭惡希臘人之輕浮.

pertaes-us. *a, um.* part. v. *pertaedet*.
【解】厭煩者，困倦者.
【例】*pertaesus* alicujus rei. Tac. 討厭某事. *pertaesus* aliquid. Suet. 討厭某事.

pertĕ-go. *gis, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】遮蓋，掩蔽.

perten-do. *dis, di, dĕre.* v. tr. et intr.
【同】contendo.
【解】❶tr. 成就，終結. ❷intr. (前進)努力完成.
【例】❶ ut coeperam, hoc *pertendere*. Ter. 如吾開始，你應終結. (*pertendere*) gressum. Juv. 前進不止. ❷ *pertendens* animo. Prop. 恒心努力.

pertentāt-us. *a, um.* adj.
【解】測驗，試作者.

pertent-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】tento, exploro, attento.

【解】試驗，考驗，試探，測驗.
【例】*pertentare* altitudinem. Fest. 測量深度. perspice rem et *pertenta*. Cic. 洞察測驗某事.

pertĕnŭ-is. *e.* adj.
【解】甚細(紗)，(fig.)甚小，甚弱，極輕.

pertĕrĕbr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】exterebro, perfero.
【解】穿過，鑽透，刺戳.

perter-gĕo. *gēs, si, sum, gēre.* v. tr.
perter-go. *gĭs, si, sum, gĕre.* v. tr.
【解】揩淨，輕拂.
【例】*perterget,* (*pertergit*) pupillas. Lucr. 光線透過瞳人.

per-tĕro. *tĕrĭs, trīvi, trītum, terĕre.* v.tr.
【解】粉碎，研末，舂.

perterrē-făcĭo. *facĭs, facturus, facĕre.* v. tr. (ut *perterreo*)
【解】震驚.

perterr-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr.
【同】terreo, conterreo, exterreo, perterrefacio, exanimo, metum affero, obstupefacio.
【狀】vehementius, subito.
【解】驚嚇，悚惶，恐怖.
【例】*perterritus.* Cic. 驚惶. vultu alicujus *perterreri.* 因人之怒容而恐怖.

perterrĭt-us. *a, um.* part. v. *perterreo.*
【解】恐怖，驚惶.

pertex-o. *ĭs, ŭi, tum, ĕre.* v. tr.
【同】perficio.
【狀】graviter, valde graviter.
【解】織成，完成，結束.
【例】*pertexe* quod exorsus es. Cic. 你應結束你開始言者. *pertexere* dictis. Lucr. 盡言. hunc locum *pertexuit.* Cic. 他發揮此點.

pertext-us. *a, um.* part. v. *pertexo.*
【解】織成者.

pertĭc-a. *ae.* f.
【解】鈎竿，長棍，萌孽，新芽，測量尺，(竿)
【例】una *pertica.* Plin. (prov.) 一致，(一色). *perticis* decutere. Plin. 以長竿擊落(果實).

pertĭcāl-is. *e.* adj.
【解】可作棍杖者.

pertĭm-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. et tr.
【同】perhorresco.
【狀】graviter, magnopere, non mediocriter, vehementius invidiam, incredibiliter.
【解】❶ tr. 甚畏懼，恐怖.❷ intr. 驚惶，顫慄.
【例】❶ (*pertimescere*) famam inconstantiae. Cic. 怕蒙無恆之名. ❷ *pertimescere* de honore et fama. 無榮譽而心忐忑.

pertĭnācĭ-a. *ae.* f. (*pertinax*)
【同】pervicacia, obstinatio.
【形】nefaria, perseverantiae finitima.
【解】固執，倔强，執拗，梗頑，頑固，冥頑.
【例】*pertinacia* desistere. Caes. 不復固執己見. nec *pertinacia* nec cum iracundia disputari recte potest. 人若倔强忿激則辯理不能公正. libertas non in *pertinacia* sed moderatione sita est. 自由不在執拗而在節制.

pertĭnācĭter. adv. *-cius, -cissime.*
【同】cum pertinacia, parva animi contentione.
【解】固執，頑固，堅持，剛愎，强韌.
【例】*pertinaciter* illi infensus est. 宿怨(不能解之仇恨).

pertĭn-ax. *ācis.* adj. (*per tenax*)
【同】obstinatus, obfirmatus, pervicax.
【狀】valde.
【解】❶ 堅持，堅執. ❷ 持久，支持. ❸ 固執，頑固，剛愎.
【例】❶ *pertinax* pater. Pl. 執拗的父親. ❷ *pertinax* certamen. Liv. 持久之戰. *pertinax* ludere. (poet.) Hor. 專事遊樂. *pertinax* justitiae. Apul. 好義. *pertinax* spiritus. Plin. 長息. ❸ *pertinax* adversus temerarios impetus. 堅抵冒昧者.

pertĭn-ens. *entis.* part. v. *pertineo.*
【解】延至，通至，關於，屬於.
【例】*pertinens* in immensum collis. Sall. 面積無邊之山嶺. verba *pertinentia* ad.. Gell. 關於…之言語.

pertĭn-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. (ordin. impers.) (*per teneo*)
【同】permano, permeo, penetro; attinct, spectat, attingit, partes meae sunt.
【狀】magnopere ad dicendum, omnino nihil ad se, nunc certe, publice ad civitatem, valde ad rem.
【解】❶ 伸展(發展至)，綿延至，擴張至，通至. ❷ 歸於，屬於…. ❸ 致力於…準向…. ❹ (impers.) 有關於，干涉.
【例】❶ cx eo oppido pons ad Helvetios *pertinet.* Caes. 由該城有橋通瑞士邊界. (fig.) bonitas etiam ad multitudinem *pertinet.* Cic. 恩德及於大衆. caritas patriae per omnes ordines *pertinebat.* Liv. 愛國乃各界(人士)公衆之事. ❷ regnum ad se *pertinere* arbitrabantur. Cic. 他們相信王國歸於自己. ad eum culpa *pertinet.* Cic. 過錯歸於他們. res ad aliquem proprie

pertinens. Liv. 關於某人本身之事. ❸ illud quo *pertineat* videte. Cic. 你們當看此事歸於何方. ad faciendam fidem *pertinent*. Cic. 原爲取信之事. ❹ ad me maxime *pertinet*, neminem esse meorum... Cic. 我之近人中無一人，爲我有大關係. hoc ad me non *pertinet*. 此事與我無關.

pertĭnet. *ŭit, ēre.* v. impers. (*pertineo*)
【同】attinet, spectat.
【解】展至，屬於，關於....
【例】hoc ad me non *pertinet*, (nihil istud ad me *pertinet*). 此事與我毫不相干. quod ex aedibus ejus in tuas *pertinet*. Ulp. 他的房屋接近你住宅之處. ad quos *pertineat* facinus. Liv. 誰負此罪咎. illa res ad meum officium *pertinet*. Cic. 此事屬於我之職務. nihil *pertinet* ad familiam. Tac. 與本家無親屬關係.

pert-ingo. *ingĭs, ingĕre.* v. tr. (*per tango*)
【解】及至，終得.
【例】*pertingere* in caelum. Arn. 頂天立地. *pertingere* ad desiderata. Arn. 滿所冀願.

pertractātĭ-o. pertrectātĭ-o. *ōnis.* f. (*per tracto*)
【同】usus, evolutio.
【形】multa rerum publicarum.
【解】觸摸，辦理，勤讀，專務.
【例】multarum rerum *pertractatione* multa discimus. 經多見廣. diligens poetarum *pertractatio*. 勤讀詩人作品.

pertractāt-us. pertrectāt-us .*a, um.* part. v. *pertracto.*
【解】觸摸，研求.

pertract-o. pertrect-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】tacto, verso, pervolvo.
【狀】diligenter narrationem, mollius, penitus.
【解】撫摩，探尋，(fig.)觀察，含沖，凝思，專心研究.
【例】orator sensus mentesque hominum *pertractare* debet. 演說家應觀察衆人(聽衆)之情感及心理. *pertractare* ea quae rem continent. 注意有關本題之事.

pertract-us. *a, um.* part. v. *pertraho.*
【解】引至.

pertră-ho. *hĭs, xi, ctum, hĕre.* tr.
【解】❶ 拖至，曳至，(牽至). ❷ 拖向，引向.
【例】❶ (*pertrahere*) aliquem in castra. Liv. 拖人至營中. (*pertrahere*) retem ad ripam. Liv. 曳網至岸. ❷ (*pertrahere*) aliquem in jus. V. Max. 起訴(引人至法庭).

pertrans-ĕo. *īs, īvi,* vel *ĭi, ĭtum, īre.* v. intr. et tr.
【解】❶ intr. 經往，過去. ❷ tr. 越過.
【例】*pertransivit*. 將經過.

pertanslūcĭd-us. *a, um.* adj.
【解】透光者.

pertrect-o. vide **pertracto.**

pertrist-is. *e.* adj.
【解】不吉利，甚嚴厲者.

pertrīt-us. *a, um.* part. v. *pertero.*
【解】粉碎，踏碎，(fig.)(屢經討論)通用，敝舊者.

pertŭli. perf. v. *perfero.*

pertumultŭōsē. adv.
【解】紊亂，紛紜，亂紛紛.

pertu-ndo. *ndĭs, di, sum, ndĕre.* v. tr.
【解】刺透，穿過，鑽透，打通.
【例】*pertundere* crumenam. Plaut. 割開錢囊.

perturbātē. adv.
【同】confuse.
【解】紛亂，混亂，雜亂無章.

perturbātĭ-o. *ōnis.* f. (*perturbo*)
【同】motus animi turbidus, affectio animi, confusio, fluctuatio animorum. X. Serenitas, consilium. judicium.
【形】brevis animi, diuturna, foeda, gravis aegritudinis, magna animi, vehementior, vitiosa; perturbationes caelestes, et maritimae et terrenae, naturales, rationis expertes, pestiferae, vitiosae.
【解】❶ 騷動，擾亂，紛紜，混亂. ❷ 紊亂之情緒，心亂如麻.
【例】❶ magna totius exercitus *perturbatio*. Caes. 全軍騷動. *perturbatio* rerum. Cic. 諸事紊亂. *perturbatio* valetudinis. Cic. 身體違和. ❷ *perturbatio* animi, animorum. 情感衝動. *perturbationes* animi compescendae. 當制止心中情慾(紊亂). *perturbationes*, turbidi animorum motus, aversi a ratione. 心靈紊亂便是中心悖犯理智衝動.

perturbāt-or. *ōris.* m. **perturbatr-ix.** *īcis.* f.
【解】男性，女性搗亂者，攪擾者.

perturbāt-us. *a, um.* part. v. *perturbo.*
【解】❶ 騷擾，混亂，紊亂，紛紜者. ❷ 凌亂，傾覆，散亂者.
【例】❶ *perturbatissimum* genus tempestatis. Sen. 極混淆之暴風雨. visa *perturbatiora*. Cic. 目光紛亂. ❷ *perturbatiore* animo. Cic. 心中更擾亂.

perturb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】turbo, perturbationem affero, concito, misceo.
【解】❶擾亂，紛亂，傾覆，散亂. ❷騷動，攪擾.
【例】❶(*perturbare*) contiones. Cic. 擾亂會場. (*perturbare*) aciem. Sall. 破壞陣容. ❷animos *perturbat* timor. Caes. 心中恐慌擾亂. civitas seditionibus *perturbata.* 因叛亂而城(國)中紛亂如麻.

perturp-is. *e.* adj.
【解】極醜陋，難堪，甚可羞愧.

pertūs-us. *a, um.* part. v. *pertundo.*
【解】被穿透，有空隙者.
【例】in *pertusum* vas. Lucr. 注於無底之桶. in *pertusum* ingerimus dicta dolium. Plaut. 由此耳入由彼耳出(聽不留心).

pērŭl-a. *ae.* f. (dim. *pera*)
【解】小背囊，小褡褳.

pĕruncti-o. *ōnis.* f.
【解】塗抹，揩拭，擦抹.

perunct-us. *a, um.* partic. v. *perungo.*
【解】玷污，濡染.
【例】(fig.)*perunctus* aeris puritate. Caes. 呼吸清潔空氣.

pĕrun-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】ungo.
【解】塗抹，揩擦，玷污.
【例】corpora oleo *perunxerunt.* 偏陳，抹油. *perungere* vulnera. Plin. 付油於傷口.

pĕrurbān-us. *a, um.* adj.
【解】富有興趣，機警，慧黠.
【例】hi *perurbani.* Cic. (beaux esprits). 此輩頗機警.

pĕrur-gĕo. *gēs, si, gēre.* v. tr.
【解】逼迫，催促，窘辱，追逐.

pĕrū-ro. *rĭs, ssi, stum, rĕre.* v. tr.
【解】❶焚燬，炙熱，燻炙. ❷(fig.)(慾火)燃燒.
【例】❶zona *perusta.* Luc. 熱帶，(赤道). *perusta* tempora. Luc. 兩鬢角發熱. *perusta* vulnera. Col. 傷口發炎，(刺激). ❷gloria *perustus.* Cic. 榮譽燻心.

Pĕrŭsĭ-a. *ae.* f. nom. propr. urbis. 城名：在Etrurie. 位於 Trasimène 湖及Tibre江間. **Perusīn-us.** *a, um.* adj. **Perusĭ-um.** *i.* n.

pĕrust-us. *a, um.* part. v. *peruro.*
【解】焚燬，燃燒，炙熱者.
【例】*perustus* sole. Prop. 日晒. *perustum* funibus latus. Hor. 因鞭笞肋旁破裂，(發炎).

pĕrūtĭl-is. *e.* adj.
【解】甚有裨益，極便利者.

pervā-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. intr. et tr.
【同】pervenio, permano.
【解】I. intr. 經行，通達，進至.
II. tr. 侵入，深入，環行.
【例】I. intr. (*pervadere*) per iniqua loca. Liv. 經過崎嶇之地. (*pervadere*) usque ad vallum. Liv. 進至營寨. (*pervadere*) in nares. Cic. 鑽入鼻孔. (*pervadere*) in manus. Fronto. 落入手中.
II. tr, (*pervadere*) Thessaliam. Liv. 侵佔大撒利. venenum cunctos artus *pervasit.* Tac. 毒液漸滲透各肢體.

pervăgāt-us. *a, um.* part. v. *pervagor.* -*tior.*
【同】divulgatus, pervulgatus, vulgaris.
【解】流傳，普通，平常，普遍，概括者.
【例】*pervagatior* argumentorum pars. Cic. 更廣泛的論證部份. in re *pervagata.* 在普通事上. res *pervagata.* 平凡之事.

pervăg-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. et tr.
【同】erro.
【狀】similiter, longe et late.
【解】I. intr. (東奔西走)流行，傳播，普通，通俗.
II. tr. ❶遊歷，巡行. ❷侵襲，進入.
【例】I. *pervagantes* in agris ardores. Vitr. 暑氣遍田間.
II. cujus memoria orbem terrarum *pervagatur.* Plin. 彼之聲望傳遍各地. tremores animos *pervagantur.* 人心恐慌.

pervăg-us. *a, um.* adj.
【解】飄蕩，漫遊.

pervărie. adv.
【解】式樣繁多，(五花八門).

pervast-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】刼掠一空.
【例】*pervastati* agri. Liv. 被刼掠之莊田. conferendis pecuniis *pervastata* (Italia). Tac. 義大利因苛稅而民窮財困.

pervās-us. *a, um.* part. v. *pervado.*
【解】被刼掠者.

pervect-us. *a, um.* part. v. *perveho.*
【解】載運，運輸者.
【例】*pervectus* littora classe. Sil. 運輸至口岸.

pervĕ-ho. *hĭs, xi, ctum, hĕre.* v. tr.
【同】perduco, eveho.
【解】運輸，載至，裝載，轉運，(船，車，馬).
【例】*pervehi* in portum. Cic. 運入港口. eo *pervhere* commeatus. Liv. 運軍需(輜重)至該處. (fig.) ad exitus *pervehitur* optatos. Cic. 得到預期的效果.

perv-ello. *ellis, elli,* (vel *ulsi, ulsum*), *ellĕre.* v. tr.
【同】 vello, vellico.
【解】 ❶ 拔，摘，捻，捏. ❷ 拖曳，(fig.) 窘辱，刺激，搖撼，虐待，磨難.
【例】 ❶ (*pervellere*) aurem. Phaed. (面命)耳提. (*pervellere*) pilos. Ascon. 拔毛. ❷ si te dolor aliquis *pervellerit.* Cic. 若痛苦磨難你.

pervĕn-ĭo. *īs,* (*ēn*)*i, tum, īre.* v. intr.
【同】 devenio; pertineo, mano, permano, perducor, accedo.
【狀】 commodius ad exitum, gradatim, mature, occulte ad, ocius ad suum, proclivius ad laudem, tardius ad fructum laborum, volubiliter ad extremum.
【解】 ❶ 至，到，抵，(某地，某點). ❷ 至，到，抵，(某地步). ❸ 復歸於某人.
【例】 ❶ (*pervenire*) in locum. Cic. 至某地. (*pervenire*) ad portam. Cic. 至一門戶. (*pervenire*) ad oculos hominum. Cic. 到人面前. (*pervenire*) ad aures alicujus. Cic. 傳至某人耳中. (*pervenire*) ad finem laborum. 至勞動結局. ❷ (*pervenire*) ad summam desperationem. Caes. 至到失望地步. ad manus *pervenitur.* Cic. 到手中. ut hereditas ad filiam *perveniret.* Cic. 使遺產歸其女兒. ❸ magna pars laudis ad aliquem *pervenit.* Caes. 大部份榮譽歸某人.

pervēn-or. *āris, āri.* v. dep. tr.
【解】 巡遊，畋獵.
【例】 totam urbem *pervenari.* Plaut. 巡行全城.

perversē. adv. (arch. *pervorse*). *-sius, -sissime.*
【同】 praepostere, perperam.
【解】 邪僻不正，乖戾，不善.
【例】 *perverse* videre. Plaut. 斜視. *perverse* consulere. Sall. 決議不善.

perversĭ-o. *ōnis.* f.
【解】 顛倒，錯亂.
【例】 perversio sexualis. 性能乖僻.

perversĭt-as. *ātis.* f. (*perversus*)
【同】 pravitas, improbitas.
【形】 incredibils hominum, magna, summa opinionum.
【解】 ❶ 狂妄，邪僻，乖戾. ❷ 顛倒，錯亂.
【例】 ❶ *perversitas* morum. Suet. 倒行逆施. *perversitas* opinionum. Cic. 意見錯謬.

pervers-us. (**pervors-us**). *a, um.* adj. (part. v. *perverto*)
【同】 pravus, improbus, praeposterus.
【解】 ❶ 顛倒，錯亂，傾覆. ❷ (fig.) 狂妄，悖謬，逆時，乖戾，邪僻，敗壞，錯謬.
【例】 ❶ *perversissimi* oculi. Cic. 邪視. *perversa* toga. Petr. 反(倒)穿長衣. ❷ (fig.) *perverso* more. Cic. 品行敗壞. ludi *perversi.* 醜惡之戲劇.

perver-to. (**pervorto**). *tis, ti, sum, tĕre.* v. tr.
【同】 inverto, subverto.
【解】 ❶ 顛倒，傾覆，破壞. ❷ (fig.) 壞人心術，敗壞綱常.
【例】 ❶ (*pervertere*) arbusta, tecta. Cic. 傾覆樹木房屋. (*pervertere*) alicujus leges. Cic. 敗壞人之章程. (*pervertere*) sacra. Cic. 褻瀆(聖事)祭禮. ❷ (fig.) quos ipse *perverterat.* Cic. 他先前所敗壞之人. (*pervertere*) omnia jura. Cic. 破壞一切紀律.

pervespĕri. adv. X. Nuper vesperi.
【解】 深夜.

pervestīgātĭ-o. *ōnis.* f. (*pervestigo*)
【同】 inquisitio.
【形】 diligentissima.
【解】 考察(勘察)，深究，察訪.

pervestīg-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 invenio, reperio.
【解】 追踪，(fig.) 追究，搜索，偵查，查訪.

pervĕt-us. *ĕris.* adj.
pervĕtust-us. *a, um.* adj.
【解】 古老，陳舊.
【例】 *pervetus* epistola. Cic. 老信. *pervetus* oppidum. Cic. 古城.

pervĭam. adv.
【解】 經過，通過，(順便，輕淺).
【例】 *perviam* facere. Plaut. 使通行.

pervĭcācĭ-a. *ae.* f. (*pervicax*)
【同】 pertinacia.
【解】 ❶ 固執，倔强，頑固. ❷ 奮激，堅決，恒毅.
【例】 perdurandi *pervicacia* Plin. 天長日久.

pervĭcācĭter. adv. (*pervicax*), *pervicacius*
【解】 堅持，固執，剛愎.

pervĭc-ax. *ācis.* adj.
【同】 durus, contentiosus, nulli cedens, contumax.
【解】 ❶ 固執，倔强，執拗者. ❷ 恒心，堅持，堅忍者.
【例】 ❶ *pervicax* abnuis. Sen. 你執意反對. *pervicacissimi* hostes. Flor. 最梗頑之敵人. *pervicax* irae. Tac. 仇恨到底. ❷ *pervicax* recti. Tac. 忠直.

pervict-us. *a, um.* part. v. *pervinco.*
【解】 戰敗，潰敗者.

pervī-dĕo. *dēs,* (*ī*)*di,* *dēre.* v. tr.
【同】video.
【狀】penitus.
【解】❶ 盡觀，視察. ❷ 洞悉，辨明.
【例】❷ *pervideri* animi infirmitatem. Cic. 洞悉心靈之懦弱.

pervĭg-ĕo. *ēs,* *ŭi,* *ēre.* v. intr.
【解】昌盛，興旺，暢茂.

pervĭg-il. *ĭlis.* adj.
【解】終夜不寐，長醒悟.
【例】nox *pervigil.* Just. 終夜不成眠.

pervĭgĭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*pervigilo*)
【同】vigilia.
【形】nocturna.
【解】守夜(不眠)，清醒，不寐.

pervĭgĭlĭ-um. *i.* n. (*pervigil*)
【解】長醒，守夜.

pervĭgĭl-o. *ās,* *āvi,* *ātum,* *āre.* v. intr.
【同】pernocto.
【解】終夜不寐，長醒.
【例】(*pervigilare*) tres noctes. Pl. 三夜不寐. nox *pervigilata* in mero. Ov. 終夜狂飲.

pervīl-is. *e.* adj.
【解】價廉，低價，不值錢.

pervi-nco. *ncĭs, ci, ctum, ncĕre.* v. tr. et intr.
【同】vinco.
【解】❶ (absol.) 全勝，大勝. ❷ 超越，成就某事. ❸ 勸服，決定.
【例】❶ *pervincit.* Cat. 大勝. ❷ hos nullus potuit *pervincere* terror, ne... Boet. 懼情不能阻止這等人. ❸ *pervincere* ut.. 終究獲得....

pervĭrĭd-is. *e.* adj.
【解】深綠色者.

pervĭ-um. *i.* n.
【解】路口，通衢，過道.

pervĭ-us. *a,* *um.* adj. (*per via*)
【同】apertus.
【解】可通行，通路，交通便利者，公路者.
【例】transitiones *perviae.* 通衢. equo loca *pervia.* Ov. 馬可通行之地. cor mihi nunc *pervium* est. Plin. 我之心靈貫通.

pervī-vo. *vis,* *xi,* *ctum,* *vĕre.* v. intr.
【解】長生，(繼續生活).

pervŏlĭt-o. *ās,* *āvi,* *ātum,* *āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. (*per* et acc.) 飛行，飛過. ❷ tr. 飛經，馳過，(巡邏).
【例】❶ *pervolitare* per.. Lucr. (聲音)透徹.

1. pervŏl-o. *ās,* *āvi,* *ātum,* *āre.* v. intr. vel tr.
【狀】velocius.
【解】❶ 飛過，飛至. ❷ 疾行經...(飛巡).
【例】❶ animus *pervolabit* in hanc sedem. Cic. 人靈將飛至此地. ❷ *pervolare* aerium iter. Ov. 飛過空中.

2. per-vŏlo. *vis,* *volŭi,* *velle.* v. tr.
【解】切望，甚願.
【例】(tmèse) *per* videre *velim.* Cic. 切願目視. tu mihi *pervelim* scribas. Cic. 我甚願你給我通信.

pervolūt-o. *ās,* *āre.* v. tr.
【同】pertracto, evolvo, voluto.
【解】勤讀，翻閱.

pervŏlūt-us. *a,* *um.* part. v. *pervolvo.*
【解】滾轉者.

pervol-vo. *vĭs,* *vi,* *ūtum,* *vĕre.* v. tr.
【同】verso.
【解】旋轉，滾，翻閱，勤讀.
【例】ut in locis *pervolvatur* animus. Cic. 為聚精會神研究此事.

pervulgātē. adv.
【解】照常例，普通式.

pervulgāt-us. *a,* *um.* part. v. *pervulgo.* *-tior, -tissimus.*
【同】jactatus, pervagatus, vulgaris.
【解】流傳，傳播者.

pervulg-o. (arch. **pervolgo**).*ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】divulgo.
【解】傳播，宣傳，流傳，散佈.
【例】res in vulgus *pervulgata.* Cic. 流傳民間之事. librum *pervulgare,* edere. 印行書. *pervulgare* se. Cic. 自我宣傳.

pervuls-ŭs. *a,* *um.* part. v. *pervello.*
【解】拔摘....

pēs. *pĕdis.* m.
【形】dexter, sinister, extremus; pedes contaminati, durissimi, minuti, rudes, posteriores.
【解】I. ❶ 人及禽獸之足，蹄，爪. ❷ 特殊語法. II. ❶特別意義. 尺＝ou O"296＝4 palmes ＝16 pouces (digitus). 詩之韻脚. ❷蓬寮. ❸果蒂.
【例】I. ❶ calcei apti ad *pedem.* Cic. 適足之鞋. *pedibus.* Cic. 步行. *pedibus* merere, stipendia facere. Liv. 當步兵. ❷ *pedem* ferre. Virg. 行(來，去). *pedem* inferre, efferre. Cic. 出入. *pedem* referre. Liv. 後退. *pedem* conferre. Liv. 與人爭鬪. ad *pedes* alicujus, (vel) alicui accidere, procidere, jacere, se abjicere, se projicere, se prosternere. 俯伏，匍匐在人足前. sub *pedibus* esse, jacere. 在人脚下，被人踐踏.

pede aequo congredi. Virg. 穩打. (t. milit.) *pedem* conferre. 武力解決. ad *pedes* desilire. Caes. 跳至(馬)足前. ad *pedes* pugna venerat. Liv. 步兵決鬪. *pedibus* ire in sententiam alicujus. Liv. 隨人意見. II. ❶ *pedes* musici. Plin. 音之節奏. *pedem* non discedere, non egredi. Cic. 不遠離咫尺. ❷ *pedibus* claudere verba. Hor. 添寫韻脚. ❸ *pedibus* aequibus. Cic. 支開帳篷(杜脚距離相等). *pede* aequo. Ov. 支開帳篷(杜脚距離相等). ❹ *pes* milvi vel milvinus. Col. 鷹爪草.

pessĭmē. (pessumē). adv. superl. ex *male*.
【解】極壞，甚惡，最劣.
【例】*pessime* mihi erat, ne.. Petr. 爲我極不幸，怕....*pessime* metui ne... Plaut. 我最怕....

pessĭm-us. *a, um.* adj. (arch. *pessumus*), superl. *malus*.
【解】極惡，甚劣，最可惡，最殘酷者.
【例】*pessimus* omnium poeta. Cat. 最劣之詩人. *pessimum* esse. Cels. 病篤. in *pessimis*. Cic. 在最惡劣之環境下.
【附】**pessimismus.** 厭世派，悲觀主義.

Pessĭn-ūs. *untis.* f. nom. propr. urbis. 城名：在 Galatie 以 Cybèle 之神殿著名.
Pessinuntĭ-us. *a, um.* adj.

pessŭl-us. *i.* m.
【解】門閂，插關.
【例】foribus obdere *pessulum*. 封鎖門.

pessum. adv.
【解】❶ 深處，底下. ❷ 敗亡，失敗.
【例】❶ *pessum* ire. Tac. 往深處. *pessum* abire. Plaut. 沉下. *pessum* subsidere. Lucr. 潛深處. *pessum* mergere. Prud. 沉沒. ❷ a) *pessum* ire. Plaut. 失敗. b) *pessum* premere, (*pessum* dare). 敗亡.

pessumdăt-us. *a, um.* part. v. *pessumdo*.
【解】傾覆.

pessum-do. pessun-do. pessum do. *dās, dĕdi, dātum, dāre.* v. tr.
【同】protero, conculco.
【解】(fig.)傾覆，毀壞，敗壞，滅亡，沉溺.
【例】sin animus ad voluptates *pessumdatus* est. 然而倘使心靈沉湎於逸樂.

pestĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*pestis fero*)
【同】perniciosus. X. Salutaris.
【解】不吉祥，凶禍者，含瘟毒，有傳染性者.
【例】res *pestiferae*. (**pestifera.** n. pl.) 不吉利之事. *pestiferae* aquae. V. Fl. 傳染毒水.

pestĭfĕrē. adv.
【同】perniciose.
【解】凶禍，災害.

pestĭl-ens. *entis.* adj. (*pestis*), *-tior, -tissimus.* Cic.
【同】pestifer. X. Salubris.
【解】❶ 含瘟毒，具傳染性者，有礙衛生者. ❷ 不吉利，貽禍者.
【例】❶ *pestilentissimus* annus. Cic. 瘟疫盛行之年. locus *pestilens*. 有礙衛生之地. ❷ *pestilentior*. Cic. 更有凶禍者.
pestĭlentĭ-a. *ae.* f. (*pestilens*). X. Salubritas.
【解】❶ 瘟疫，霍亂，傳染病，瘴氣. ❷ 不合衛生，有損康健.
【例】❶ *pestilentia* gravissime saeviebat. 瘟疫方熾. flagrabat *pestilentia* urbs tota. 全城瘟疫盛行. *pestilentiae* contagia prohiberer. Plin. 阻止瘟疫傳染. abiit de loco *pestilentia*, sed me non attigit. 瘟疫已止，我未染病.

pestĭlĭt-as. *ātis.* f.
【解】瘟疫.

pest-is. *is.* f.
【同】pernicies.
【形】calamitosa, capitalis, communis, detestabilis, funesta reipublicae, immanis importuna, miserrima, perniciosa, tetra, horribilis et funesta; pestes anxiae, nefariae, publicae sociorum.
【解】❶ 瘟疫，傳染病，流行症，(鼠疫，霍亂). ❷ (fig.)災害，殄滅，禍患，毀滅.
【例】❶ tali *peste* teneri. Virg. 患瘟症. ❷ alii alia *peste* consumpti sunt. Liv. 患瘟疫者先後死去. gravis *pestis* fuit. Tac. 曾有更劇烈之地震. a reipublicae *peste* aliquem depellere. Cic. 阻止人危害國家.

pĕtasāt-us. *a, um.* adj. (*petasus*)
【解】戴寬邊帽者.

pĕtăs-o. *ōnis.* m.
【解】火腿，燻腿.

pĕtăs-us. *i.* m.
【同】latus pileus, capitis tegmen.
【解】圓頂寬邊之帽，(Mercure 之頭巾式). (鄉人旅客習用之).

pĕtess-o. pĕtiss-o. *ĭs, ĕre.* v. tr. (*peto*)
【解】懇求，屢求，(求之頻煩).
【例】*petessere* pugnam. Lucr. 挑戰. *petessere* aliena. P. Nol. 貪婪 (貪他人財物).

pĕtīlĭ-um. *i.* n.
【解】野玫瑰花.

pĕtīl-us. *a, um.* adj.
【解】細瘦者.

pĕtītĭ-o. *ōnis.* f. (*peto*)
【同】rogatio, rogatus, preces.

【形】aliena, angusta, apta, extraordinaria, integra, plena pompae, illustris, splendida, popularis.
【解】❶攻擊，圍攻，刺擊. ❷請求，請願. ❸競選，營求. ❹索還訴狀.
【例】❶*petitiones* corpore effugere. Cic. 側身巧避刺擊. (concussio, ictus, conjectio teli). ❷*petitioni* se dare. Cic. 專求榮祿. ❸*petitionem* consulatus adornare. 準備競選總統(執政官). *petitionem* alicujus oppugnare. 反對某人競選. ❹nemo cujus *petitio* sit... 無人有索還權利. *petitio* principii. 竊取論點之謬誤.

pĕtīt-ŏr. *ōris.* m. (*peto*)
【同】actor, ambiens.
【形】bonus.
【解】競選人，申請人，申訴人，具呈人.
【例】personam *petitoris* suscipere, accusatoris deponere. 接受民訴具呈人之職位，離棄刑事控訴人之職務.

pĕtīt-um. *i.* n.
【解】要求之事.

pĕtītūr-ĭo. *īs, īre.* v. intr. (*peto*)
【解】貪求，營求某職務，競選.

1. pĕtīt-us. *a, um.* part. v. *peto.*
【解】被攻，爭求，請求者.

2. pĕtīt-ūs. *ūs.* m.
【解】攻擊，請求.

pĕt-o. *ĭs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, ĕre.* v. tr.
【同】posco, postulo, contendo, exposco, flagito, imploro.
【狀】aeque, amantissime, aperte exercitum, assidue, diligenter, audacter, blandius, etiam atque etiam, jam pridem, magnopere, ordinatim honores, perspicue pacem, maxime consilium, summopere sapientiam, vehementer.
【解】I. 求達到. ❶尋求，求至，求往. ❷攻擊，圍攻.
II. 求，獲. ❶追求. ❷營求，謀得. ❸請求. ❹要求. ❺索取，引出.
【例】I. ❶(*petere*) loca calidiora. Cic. 尋求更溫煖之地. (*petere*) naves. Nep. 赶船. iter terra *petere.* Cic. 陸行. (*petere*) fugam. 逃走. ❷(*petere*) caput. Cic. 攻擊頭部. (*petere*) aliquem spiculo. Liv. 用槍刺人. (*petere*) aliquem epistula. Cic. 寫信攻擊人. (*petere*) genas (alicui). Ov. 傷人面.
II. ❶(*petere*) fuga salutem. Caes. 逃命. (*petere*) victoriam ex aliquo. Liv. 謀得勝某人. (*petere*) mortem. Virg. 尋死. ❷(*petere*) gloriam. Sall. 求尊榮. (*petere*) conjugium. Ov. 求婚. (*petere*) pacem. Cic. 求和. ❸(*petere*) opem ab aliquo. Cic. 求人援助. (*petere*) ab aliquo aliquid alicui. Cic. 爲某人，向某人，請求某事. (*petere*) ab aliquo, (quandoq.) ex aliquo, ut..ne.. (cum subj.)向某人，求使，求勿.... abs te *peto* aures ut.. Cic. 請你注意. ❹(*petere*) poenas ab aliquo. Cic. 懲罰某人. ❺(*petere*) a litteris oblivionem. Cic. 讀書以求遺忘.... prooemium alte *petitum.* 由遠處引來之導言. latere *petitus* imo spiritus. Hor. 由胸深處呼吸.

pĕtōrĭt-um. pĕtōrrĭt-um. *i.* n. (nom. Gallic.)
【解】四輪車.

pĕtr-a. *ae.* f.
【同】rupes.
【解】巖石，岩石，磐石.

Petrēi-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：爲 Antonius 總統之代理，後又爲 Pompeius 之代理，在西班牙，爲凱撒戰敗而自殺.
【附】**pĕtrōlĕ-um.** *i.* n. oleum incendiarium; liquidum bitumen; oleum vivum; oleum bituminosum. 石油，火油，煤油，(洋油). lampas vel lucerna *petroleo* alita, incendiario oleo alita. 煤油灯. *petrolei*, bituminosi olei abundans. 盛產火油者. fontes, (puteus) *petrolei*, bituminosi olei. 石油井.

Pĕtrōnĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪家族名：著名者有 *Petronius* Arbiter：拉丁詩人， Nero 之寵臣，因有與 Pison 謀叛之嫌疑，破血管自殺.

pĕtrōs-us. *a, um.* adj. (*petra*)
【解】多石者，磽确.

pĕtŭl-ans. *antis.* adj. (*peto*)
【同】protervus, audax.
【狀】effuse.
【解】輕率，倉猝，放蕩，無恥，易譟易怒，橫行覇道.
【例】*petulans* et furiosum dicendi genus. 叱咤狂妄之言. jocus *petulans.* 孟浪之語. *petulans* pictura. Plin. 不端雅的圖畫.

pĕtŭlanter. adv. (*petulans*), *-tius, -tissime.*
【同】licenter.
【解】無禮，無恥，難堪，强橫.
【例】*petulanter* in aliquem invehi. 無禮謾罵人.

pĕtŭlantĭ-a. *ae.* f. (*petulans*)
【同】procacitas, protervitas. X. Modestia, pudor.
【形】aperta, tolerabilis, inimicissima.

【解】喜衝撞，强橫無禮，無恥，輕佻，倉猝，奮激.
【例】in *petulantiam* incidere. 漸至放蕩無恥. *petulantia* ramorum. Plin. 枝葉繁蕪. *petulantia* morbi. Gell. 急症發作.

pĕtulc-us. *a, um.* adj. (*peto*)
【同】lascivus.
【解】以角觝鬪，互相角逐，(fig.) 激怒，奮激，强橫.

pex-us. *a, um.* part. v. *pecto.*
【解】新(衣)，梳理，精緻者.

phaenŏmĕn-a. *ōrum.* n. pl.
【解】天象，現象，奇異之像.

phăl-ae. *ārum.* f. pl.
【解】木塔.

phălang-ae. *ārum.* f. pl.
【解】滾木(爲移動船者).

phalangīt-ēs. phalangīt-a. *ae.* m.
【解】古希臘執戟兵士，(列方陣之兵士).

phalangĭ-um. *i.* n.
【解】毒蜘蛛.

phăl-anx. *angis.* f.
【同】agmen militiae Macedonicum.
【解】❶ 希臘方陣，(寬 50人，長 16人). ❷ 軍隊，隊伍，戰陣.

phălārĭc-a. falarĭca. *ae.* f.
【解】矢，火箭.

Phălăr-is. *ĭdis.* m. (acc. *-idem* vel- *idim*) nom. propr. hom.
【解】人名：Agrigente 之暴君，以殘暴著名.

phălĕr-ae. *ārum.* f. pl.
【同】equorum ornamenta.
【形】nobiles.
【解】光彩之金屬片，用以作甲胄裝飾品，或馬之飾品，或製成髮環.
【例】*phalerae* pelagiae. Syr. 珍珠髮環.

phălĕrāt-us. *a, um.* adj. (*phalerae*)
【同】phaleris ornatus.
【解】佩髮環者，(人或馬).
【例】(fig.) *phalerata* dicta. Ter. 辭藻(綺麗文字).

phantăsĭ-a. *ae.* f.
【解】想司，想像：浮影，幻像.
【例】*phantasia*, non homo. Petr. 幻想之人，(朝三暮四). (ex impulsione extrinsecus oblata, quam *phantasiam* vocamus).

phantasm-a. *ătis.* n.
【解】想像，幻像，空想，浮影，夢景，幽靈，妖怪，怪像.

phărĕtr-a. *ae.* f.
【解】箭筒，箭囊.
【例】*pharetram* exuere humero. Ov. 由肩上摘下箭囊.

phărĕtrāt-us. *a, um.* adj.
【解】佩箭囊者.
【例】*pharetrata* Persis. Virg. 佩箭之波斯人. *pharetrata* puella, (Virgo) (Diana). 狄納女神. *pharetratus* puer. Ov. (Cupidon, l'Amour). 愛神.

pharmăcŏpōl-a. *ae.* m.
【同】unguentarius.
【形】circumforaneus.
【解】藥劑師，藥商，(沿門賣藥者).

pharmăc-um. *i.* n.
【解】藥品，毒藥.

phăs-ĕ. *ĕs.* f.
【解】經過.

phăsēl-us. (-los). *i.* m. et f.
【解】小艇，快艇，划子.

phăsĕŏl-us. *i.* m. (vide **faseolus**)
【解】豆.

phasiān-a. *ae.* f. **phasiān-us.** *i.* m.
【解】雉，野雞.

phăs-is. *is.* f.
【解】顯像，變遷.

phas-is. *ĭdis.* adj.
【解】*phas.* 者.
【例】*phasides* volucres. Mart. 野雞.

phasiān-us. *a, um.* adj.
【例】*phasianae* aves. Plin. 雉.

phasm-a. *ătis.* n.
【解】怪像，幻境.

phĭăl-a. *ae.* f.
【解】水杯.

Phĭlēm-o. Philēm-ōn. *ōnis.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：❶ Baucis 之夫. ❷ 希臘歌劇家. ❸ Auguste 時代之史家.

1. Phĭlipp-i. *ōrum.* m. pl.
【解】鑄有 Philippe 王像之金幣名.

2. Phĭlipp-i. *ōrum.* m. pl. nom. propr. urbis. 城名：在 Macédoine.
Philippē-us. *a, um.* adj.
Phil. 者.
【例】*Philippei* campi. Vell. *Phil.* 平原.

Phĭlipp-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：Macédoine 之許多王名，著名者爲大亞立山之父.
Philippĭc-us. *a, um.* adj.
【例】*Philippicae* orationes. Cic. Demosthène 攻擊 *Philippe* 王之演詞.

phĭlŏlŏgĭ-a. *ae.* f.
【同】studium vel amor sermonis.
【解】❶ 語言嗜好，語言研究. ❷ 語言學.

phĭlŏlŏg-us. ❶ *a, um.* adj.
【解】語言學者.

❷ *i.* m. subst.
【解】精通，(研究)語言學者.
【例】homines nobiles, sed nullo modo *philologi.* 貴顯之人，而不精通語言.

phĭlŏsŏphĭ-a. *ae.* f.
【同】studium vel amor sapientiae.
【形】antiquissima nobilissimaque ars vitae, cultura animi, frugifera et fructuosa, praepotens et gloriosa, vera et antiqua.
【解】愛智哲學：格物窮理之學，性理之學，(pl.)哲學學派學說.
【例】velim *philosophiae* studeas. 我希望你，研究哲學. ad *philosophiam* animum adjungas. 我希望你，研究哲學. *philosophiae* studium tuum applices. 我希望你，研究哲學. *philosophia,* utilissima ad res humanas scientia. 哲學極有益於人事. *philosophia* artium procreatrix... 哲學創造藝術.
【註】**philosophia** moralis. 倫理哲學. — historiae. 歷史哲學. — vitae. 人生哲學. — naturalis. 自然哲學. —religionis. 宗教哲學.

phĭlŏsŏphĭc-us. *a, um.* adj.
【解】哲學，理學者.

phĭlŏsŏph-or. *āris, ātus sum, āri.* v.dep. intr. (*philosophus*)
【同】philosophiam colo.
【狀】ad extremum omnino.
【解】研究哲學，窮理，考究理學.
【例】admirabili quodam ad *philosophandum* studio concitatus. 非常喜好研究哲學.

1. phĭlŏsŏph-us. *i.* m.
【同】naturae interpres, philosophiae sectator, sapientiae studium professus.
【形】eruditissimus, nobilissimus et clarissimus, politissimus et acutissimus omnium, praestantissimus; antiqui auctores rerum, minime contemnendi, non ineptii, veteres.
【解】哲學士，理學家.
【例】*philosophus* is est qui omnium rerum divinarum et humanarum causam naturamque noscit, omnem bene vivend rationem tenet ac persequitur. 哲士洞悉一切天理人事之原因及性理，保持並深究，道義生活之法則.

phĭlŏsŏph-us. *a, um.* adj.
【解】屬於哲學者.

philtr-a. *ōrum.* n. pl.
【解】迷魂湯.

phĭlyr-a. (vel) **phĭlŭr-a.** *ae.* f.
【解】樹皮紙.
【例】*philyra* calculatoria. Inscr. 算盤.

phlĕbĭc-us. *a, um.* adj.
【解】係血脈者.

phoc-a. *ae.* m. **phōc-e.** *ēs.* f.
【解】海牛.

Phoenīcĕ-us. *a, um.* adj.
【解】櫻紅，鮮紅，紫紅.

phoen-ix. *īcis.* m.
【解】❶神話中之鳳凰. ❷椰樹.
【附】**phonographium.** *i.* n. **phonographum.** *i.* n. **phonographus.** *i.* m. -machinatio vocibus iterandis. -machina impressas voces referens. 留聲機. orbis *phonographicus*; orbis sonis asservandis, iterandisque. 留聲片，(唱片). tuba *phonographii* vel *grammophonii.* 留聲機喇叭.
【附】**phonologia** 音韻論.
【附】**phonometrum.** *i.* n. soni, (vocis) intentionis index. 測音表.
【附】**photographia.** *ae.* f. 攝影，照相.
【附】**photographus.** *i.* m. **photographicus.** *a. um.* adj. 攝影;照像. imago luce impressa vel expressa; imago obiectu lucis expressa; imago *photographica.* 照片. imagines ope lucis imprimere; luce (imprimere) pingere, vel simulacrum luce graphice exprimere, *photographice* pingere. 攝影. ars imagines ope lucis pingendi, imprimendi; ars *photographica*, photopingere. 攝影術. artifex imaginibus luce imprimendis, vel pingendis, *photopictor.* 攝影師. machina imaginibus luce imprimendis. 攝影機. taberna vel officina imaginibus luce imprimendis; taberna *photographica*: (Studio). 照像館. imaginem luce impressam medicata aqua detegere; imaginibus luce impressis opportunum dare colorem. 冲洗像. vitrum vel bractea imaginibus luce reddendis vel referendis vel imprimendis vitrum *photographicum.* 攝影片. lamina vel bractea luce impressa, imprimenda; imago negativa. 底片. ars coloribus pingendi lucis ope; ars variis pingendi coloribus lucis ope. 天然色(彩色)攝影術. imago variis effecta vel picta coloribus lucis ope. 彩色照片. imaginem lucis ope variis effingere coloribus. 彩色攝影.
【附】**photolithographia.** *ae.* f. 石印照片.
【附】**phototelegraphia.** *ae.* f. 望遠(遠距離)寫眞.
【附】**phototypica** imago; *photographica*

imago typis impressa, vel imago luce typisque impressa. 影印照片. imagines luce typisque imprimere, exprimere, reddere, referre, edere. 影印照片.

phrās-is. *is.* f.
【解】語句.

phrĕnēs-is. *is.* f.
【解】熱狂，癲狂，(癡人說夢).

phrĕnētĭc-us. *a, um.* adj.
【解】癲狂者. **phrenologia.** 骨相學.

phrygĭān-us. *a, um.* adj.
【解】錦繡者，(金絲繡者).

phrygĭ-o. *ōnis.* m.
【解】以金絲刺繡之人(一技人).

Phrygĭ-us. *a, um.* adj.
【解】*Phrygie* 者，(Troie 者).
【例】*Phrygia* mater. Virg. *Phrygiae* vestes. Virg. 金縷衣.

phthisĭc-us. *a, um.* adj.
【解】患肺病者.

phthĭs-is. *is.* f.
【解】癆症.

phylăc-a. *ae.* f.
【解】監牢.

phylacist-a. *ae.* m.
【解】司獄.

phylactērĭ-um. *i.* n.
【解】護符，(驅魔物)(猶太人用者).

1. physĭc-a. *ae.* f.
【同】explicatio naturae, investigatio naturae.
【解】物理學，理化學，形性學.

2. physĭc-a. *ōrum.* n. pl. **physĭc-e.** *ēs.* f.
【解】自然，天性，物質，體格，像貌，有形物.

physĭce. adv.
【同】acute, physicorum more.
【解】物理，學式，物質，形體式.

1. physĭc-us. *a, um.* adj.
【解】天然者，物性者，形體者.

2. physĭc-us. *i.* m.
【同】speculator venatorque naturae, qui se ad investigationem naturae totum contulit.
【形】politior, obscurus.
【解】博物學家，(自然主義，寫實者).

physĭognōm-ōn. *ōnis.* m. (**physiognomĭa**).
【解】相面者，相人術.

physĭŏlŏgĭ-a. *ae.* f.
【同】naturae ratio.
【形】tota.
【解】形性學，博物學，物理學.
【附】**physiologica** selectio. 生理淘汰. *physiologica* unitas. 物理單位.

phyteum-a. *ătis.* m.
【解】吊鐘形花類.

pĭābĭl-is. *e.* adj. (*pio*)
【解】可贖罪，可懺悔者.

pĭācŭlār-is. *e.* adj. (*piaculum*)
【同】quod ad expiandum peccatum pertinet.
【解】贖罪者，補辱者，懺悔者.
【例】sacrificia *piacularia.* 贖罪之祭.

pĭācŭl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】補贖，獻祭以息神怒.

pĭācŭl-um. *i.* n. (*pio*)
【解】❶ 滌罪之祭，贖罪，贖罪之刑，報復. ❷ 當贖之罪，(如褻瀆，忤逆，大孽...).
【例】❶ porco *piaculo* facere; porco facere in *piaculum,* (vel) *piaculi* causa. Cato. 獻犧牲以贖罪. ❷ quantum *piaculi* committitur. Liv. 曾犯何等當贖之罪. sine *piaculo.* Plin. 無罪.

pĭām-en. *ĭnis,* n. **pĭāment-um.** *i.* n. **pĭātĭ-o.** *ōnis.* f.
【解】贖罪之祭，獻贖罪犧牲.

pĭāt-us. *a, um.* part. v. *pio.*
【解】因贖罪之祭而寬怒.

pīc-a. *ae.* f.
【解】喜鵲.

pĭcārĭ-a. *ae.* f. (*pix*)
【解】煉瀝青之所.

pĭcāt-us. *a, um.* ❶ part. v. *pico.* ❷ (*pix*) adj.
【解】有松脂，(石腦油，地瀝青).
【例】❶ *picatum* vinum. Col. (用瀝青)發酵之酒. ❷ *picatum* vinum. Col. 有松香味之酒.

pĭcĕ-a. *ae.* f.
【解】松類(假柏樹)，(双子葉類).

Pīcēn-um. *i.* n. nom. propr. loci. 地名：在義大利 Adriatique 海濱.
Pīcēn-us. *a, um.* adj.
【例】*Picenus* ager. Cic. Pec. 田地.

Pic-ens. *entis.* adj.
【例】*Picens* ager. Pic. 田地.

Pic-entes. *ium.* m. pl. *Pic.* 人.

pĭcĕ-us. *a, um.* adj. (*pix*)
【解】瀝青者，黑色，幽暗.
【例】*piceae* oves. V. Fl. 黑色羊.

pĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*pix*)
【解】塗瀝青(松香)，瀝青封閉.

1. pict-or. *ōris.* m. (*pingo*)
【形】summus, malus.
【解】畫工，丹青手.
【例】Protogenes perfectus *pictor.* 普洛刀(希臘)完善的畫師.

2. Pict-or. *ōris.* m. nom. propr. homin. 羅瑪人之綽號，(Fabius 家之綽號).

pictūr-a. *ae.* f. (*pingo*)

【同】tabula.

【形】antiquissima, non egregia, vetustate evanescens, nobilis, placidissima, textilis, vetus, picturae egregiae, novae, veteres.

【解】❶ 繪畫. ❷ 圖畫，畫工圖像. ❸ 畫像，描寫，寫眞.

【例】❷ textiles *picturae.* Lucr. 刺繡品. in *picturis* alios horrida, inculta, abdita, alios nitida, laeta, collustrata, delectant. 圖畫中，有人喜愛恐怖，粗疏，隱晦者，有人愛好光澤，美艷，鮮明者.

pictūrāt-us. *a, um.* adj.

【解】配合，(點綴)刺繡，(五彩絢爛者)，嵌鑲，(五光十色)，燦爛悅目者.

【例】*picturatum* opus metallis. Claud. 嵌鑲細工.

pict-us. *a, um.* part. v. *pingo.*

【解】繪畫，刺繡者，綺麗絢爛者.

【例】*pictus* acu chlamydem. Virg. 刺繡(戎服)氅衣. *picta* toga. Lamp. 綉袍. nihil *pictius.* Cic. (文詞)無更燦爛者. *picti* metus. Prop. 駭人圖畫.

1. pīc-us. *i.* m.

【解】啄木鳥.

2. Pīc-us. *i.* m. nom. propr. homin. 人名：Latium 之王名，Saturne 之子，變爲啄木鳥.

piē. adv. (*pius*), *-issime.*

【同】religiose, sancte. X. Scelerate.

【解】恭敬，虔誠，慈惠，仁愛一忠誠，懇摯，(天眞流露).

【例】memoriam mei *pie* servato. 誠心紀念我.

1. piĕt-as. *ātis.* f. (*pius*)

【形】clara et in omnibus grata; commemorabilis, divina, eximia, immunis, incredibilis, insignis, jucunda, nimia, singularis, summa.

【解】虔敬，虔誠(對神)，孝敬，孝道(對父母)，忠誠(對國家)，友愛慈惠，(對他人).

【例】*pietas* est justitia erga Deum et parentes. 孝敬乃對神及父母之義務. *pietas,* per quam sanguine conjunctis diligens tribuitur cultus. 孝親即敬禮血親. *pietatem* praestare alteri. 慈惠待人. *pietas* fundamentum omnium virtutum. 孝爲百行之首.

2. Piĕt-as. *ātis.* f. nom. propr. deae.

【解】神名：仁愛之女神.

【附】**pietismus** 虔敬派，信念派.

pĭ-ger. *gra, grum.* adj.

【同】segnis ad aliquid agendum.

【解】❶ 怠惰，疏懶，懶惰，緩慢，疏慵，延緩者. ❷ (fig.) 平靜，荒蕪者.

【例】❶ gens *pigerrima* ad militaria opera. Liv. 極怠於軍事之民族. (*piger*) in labore militari. Cic. 延誤軍工. (*piger*) militiae. Hor. 怠於軍務. (*pigra*) vita. Ov. 閒散生活. ❷ mare *pigrum.* Tac. 海面平靜. *piger* campus. Hor. 不毛之地. *pigrum* bellum. Ov. 長期戰爭. *pigra* frigora. Tib. (凍僵)使人麻木之嚴寒.

pig-et. *ŭit,* (vel) *ĭtum est, ēre.* v. impers.

【同】taedet, paenitet.

【解】不悅服，不滿意，憤懣，拂意，怏喪，厭煩，憂傷，難於.

【例】(cum genit. rei et accus. pers.) me *piget* stultitiae meae. Cic. 我憂傷我之愚蠢. (cum infin.) fateri *pigebat.* Liv. 難於承認. (absol.) ad *pigendum* induci. Cic. 惹吾憤懣.

pigmentārĭ-us. *i.* m.

【解】賣顏料，香料者，配製香料者.

pigment-um. *i.* n. (ordin.) **pigmenta.** *ōrum.* n. pl. (*pingo*)

【同】fucus, color, ornatus.

【解】❶ 圖畫色料，釉色. ❷ 脂粉. ❸ (fig.) 文彩，虛飾，假光澤.

【例】❸ (fig.) sententiae sine fuco et *pigmento* puerili. 誠樸的(不虛不假)意見.

pignĕrātĭ-o. (**pignoratĭ-o**). *ōnis.* f.

【解】典當，抵押.

pignĕrāt-or. pignorāt-or. *ōris.* m.

【解】典入財物，收抵押品者.

pignĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*pignus*)

【解】抵押，典當.

【例】laenam *pignorat.* 當其氅衣.

pignĕr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr. (*pignus*)

【同】pignus aufero, fiduciam accipio.

【解】取質，(保證金).

【例】Mars ipse ex acie fortissimum quemque *pignari* solet. Cic. 馬而斯神在戰陣上慣常取最忠永之人.

pignŏrātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】立契約，質，(當).

pign-ŭs. *ŏris.* n. (arch. *-ĕris*)

【同】fiducia, hypotheca; obses.

【形】magna et multa.

【解】❶ 抵押，典當. ❷ a) 質贄. b) 賭物. c) (poet.) 恩愛之信物，(＝父母，子女，朋友). 心愛之對象. ❸ (fig.) 保證.

【例】❶ *pignori* (rem) accipere, (dare,

ponere),Tac. 授受，(給，置)抵押品. *pignora* capere. Liv. 取抵押品. *pignora* auferre. Cic. 拿去抵押品. ❷ b) *pignore* certare cum aliquo. 同人打賭. *pignus* ponere. Ov. 同人打賭. ❸ illud *pignus* libertatis. Cic. (Brutus)自由之行使人，(＝Brutus). *pignora* bina. Ov. 二子爲質.

pĭgrē. adv. (*piger*), *pigrius*.
【解】怠惰，疏忽，忽畧.

pĭgresc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】遲緩，漸懶.

pĭgrĭtĭ-a. *ae.* f. (**pigritĭ-es.** *ēi.* f.) *piger*.
【同】ignavia, inertia, negligentia.
【解】懶惰，懈怠，疏懶.
【例】*pigritia* metus est consequentis laboris. 懶惰即畏避隨時的勞作. *pigritiae* se dedere; *pigritia* tabescere. 疏懶成性，怠惰.

pĭgr-or. *āris, āri.* v. dep. intr. (*piger*)
【同】gravo.
【解】怠慢，延緩.
【例】scribere ne *pigreris*. 勿忽畧寫信，(給我).

pĭgŭĭt. perf. v. *piget*.

1. pĭl-a. *ae.* f.
【解】臼，槽.

2. pīl-a. *ae.* f.
【解】樁，柱.
【例】*pila* pontis. Liv. 橋樁.

3. pĭl-a. *ae.* f.
【解】❶ 毬，彈丸. ❷ 球體，圓形物.
【例】❶ studium *pilae*. Cic. 酷好球戲. *pilam* expulsare. Mart. 彈球. *pilam* reddere. Man. 還球. ❷ terrae *pila*. Varr. 地球.

PILA

pīlān-us. *i.* m. (*pilum*)
【解】飄槍(鏢)手.

pĭlār-ĭs. *e.* adj.
【解】係球戲者，(踢，蹴，拋球者).

pĭlārĭ-us. *i.* m.
【解】玩戲法者，(幻術家，魔術家). (扒手，小偷).

1. pĭlāt-us. *a, um.* part. v. *pilo 1*.
【解】有毛者.

2. pīlāt-us. *a, um.* part. v. *pilo 2*.
【解】剽竊者.

3. pīlāt-us. *a, um.* adj. (*pila*)
【解】稠密，排緊者，堅定者.
【例】sententia *pilata*. Host. 堅決的主張.

4. pīlāt-us. *a, um.* adj. (*pilum*)
【解】携鏢鎗者.

5. Pīlāt-us. *i.* m. nom. propr. homin.
【解】人名：羅瑪駐如德亞總督，曾判救主死刑.

pīlĕāt-us. pillĕāt-us. *a, um.* part. v. *pileo*.
【解】戴便帽者.
【例】*pileata* plebs. Suet. 戴便帽之平民.

pīlent-um. *i.* n.
【解】羅瑪婦女之車.

pīlĕ-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】戴小絨帽，(釋奴).

pīlĕŏl-us. pillĕŏl-us. *i.* m. (dimin. *pileus*)
【解】小帽.

pīlĕ-us, pillĕ-us. *i.* m.
pīlĕ-um. pillĕ-um. *i.* n.
【同】tegmen capitis.
【解】❶ 絨帽，氈帽，(釋奴及平民之便帽). ❷ 釋奴之標記.
【例】❷ servi ad *pileum* (seu) ad libertatem vocati. 釋奴.

PILEUS 1

1. pĭl-o. *ās, āre.* v. intr. et tr. (*pilus*)
【解】❶ 拔毛. ❷ 拔毛.

2. pīl-o. *ās, āre.* v. tr. (*pila*)
【解】憑依.

3. pīl-o. *as, āre.* v. tr.
【解】刼奪.

pĭlōs-us. *a, um.* adj. (*pilus*), *pilosior*.
【解】拔毛(生毛)拔毛者.

pĭlŭl-a. *ae.* f. (dimin. *pila 2*)
【解】丸，粒，彈丸.

1. pīl-um. *i.* n.
【解】臼齒，臼杵(大鎚).

2. pīl-um. *i.* n.
【解】飄槍(鏢).
【例】muralia *pila*. Caes. 攻城飄槍.

1. pĭl-us. *i.* m.
【解】毛髮，(fig.)絲毫.
【例】vallo *pilorum* munitae palpebrae. 睫毛如柵欄保衛眼皮. e Cappadocia ne *pilum* quidem. Cic. 自加巴乃毫無消息.

2. pīl-us. *i.* n.
【解】飄槍中隊.
【例】primum *pilum* ducere. Caes. 率領第一飄槍中隊. primos *pilos* adimere (centurionibus). Suet. 革(步兵)中隊長職. tulerit quum praemia, (subaud. *primi*) *pili*. Mart. 既獲(步兵)中隊長職.

pīn-a. *ae.* f.
【解】海貝類.

pĭnăcŏthēc-a. *ae.* f.
【解】藝術館，(陳列室)，博物院.

pĭn-ax. *ăcis.* m.
【解】(教授)板.

pincern-a. *ae.* m.

【解】司酒官，(酒監).

pīnĕ-a. *ae.* f.

【解】松子.

pīnēt-um. *i.* n. (*pinus*)

【解】松林.

pīnĕ-us. *a, um.* adj. (*pinus*)

【解】松樹者.

【例】*pinea* nux. Plin. 松子. *pineus* ardor. Virg. 燃松枝之火炬.

pi-ngo. *ngis, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr.

【同】pictura exprimo.

【狀】bene, egregie, praeclare, pulcherrime.

【解】❶繪畫，摹描. ❷刺繡. ❸塗抹. ❹彩飾. ❺加色，釉繪.

【例】❶(*pingere*) aliquem. Cic. 繪畫某人肖像. (*pingere*) speciem alicujus. Cic.—容貌. (*pingere*) simulacrum alicujus. Cic. —形像. pugna erat equestris in tabulis *picta.* Cic. 騎兵交戰圖. ❷*picti* reges. Mart. 刺繡之君王肖像. ❸(*picta*) palloribus omnia. Lucr. 滿塗灰白色. ❹bibliothecam mihi *pinxerunt* constructione et sillabis. Cic. 他們給我裝備了書列及書目. ❺*picta* verba. 以繪畫渲染的字句.

pingu-e. *is.* n. **pinguĭa.** n. pl. (*pinguis*)

【解】脂肪，肥肉.

pinguēd-o. *ĭnis.* f.

【解】脂肪，(油膩)肥肉.

pinguĕ-făcĭo. *facĭs, fēci, factum, facĕre.* v, tr.

【解】豢養，養壯，使肥胖.

【例】*pinguefactus.* Tert. 茁壯.

pinquesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*pinguis*)

【解】漸肥胖，强壯.

【例】sanguine *pinguescere* campos. Virg. 肝血塗地田園肥.

pingu-is. *e.* adj.

【同】opimus, crassus, rudis

【解】❶茁壯，(供養豐富). ❷富脂肪者. ❸膏腴，富饒者. ❹稠密，濃厚. a) 粗重，粗笨. b) 安適有益衛生者.

【例】❶*pinguissimus* haedulus. Juv. 极肥腯之山羊. ❷*pingue* olivum. Ov. 脂油. ❸sanguine *pinguior* campus. Hor. 田地飲血而益肥沃. ❹caelum *pingue.* Cic. 天氣重濁. ❺a) *pingue* ingenium. Ov. 天資魯笨. *pingue* munus. Hor. 粗俗禮品. b) secessus *pinguis.* Plin. 舒適靜養.

pinguĭter. adv. (*pinguis*), *-guius.*

【解】(地)肥沃，富饒.

【例】*pinguius* sonare. Isid. 聲音更圓潤.

pinguĭtūd-o. *ĭnis.* f.

【解】肥胖，膏腴，脂肪.

pīnĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*pinus fero*)

【同】piniger.

【解】盛產松樹者.

pīnĭg-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*pinus gero*)

【解】多松樹者.

1. pinn-a. *ae.* f.

【同】penna.

【形】patula.

【解】❶鳥翎，鳥翅，魚翅，poet. 箭，水車輪齒. ❷雉堞，(垛口).

2. pinn-a. *ae.* f.

【解】海貝類.

pinnācul-um. *i.* n.

【解】屋頂，屋脊，絕頂.

pinnāt-us. pennāt-us. *a, um.* adj. (*pinna*)

【同】pennatus, penniger.

【解】有羽毛，有翅者.

pinnĭg-er. (**pennĭg-er**). *ĕra, ĕrum.* adj.

【解】羽毛豐滿者，有翅者.

pinnŭl-a. *ae.* f. (*pinna*) (vide **pennŭla**)

【解】細羽，小翅.

pinŏphyl-ax. *ăcis.* m. **pinŏtēr-ēs.** *ae.* m.

【解】小蟹，(住海貝中).

pinsātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】打樁，堆積.

pinsāt-us. *a, um.* part. v. *pinso 1.*

【解】搗碎，研末者.

pinsĭt-us. *a, um.* part. v. *pinso 2.*

【解】搗碎者.

1. pins-o. (**pīs-o**). *ās, ātus, āre.* v. tr.

【解】舂，研末，搗碎.

2. pins-o. (**pīs-o**). *ĭs, ŭi* (et) *i, um,* (et) *ĭtum, ĕre.* v. tr.

【解】打擊，搗碎.

pins-us. *a, um.* part. v. *pinso 2.*

【解】打碎，研末者.

pīn-us. *ūs.* (et) *i.* f.

【解】❶松樹，松枝. ❷(fig.) 火炬，船.

【例】❷*pinus* flagrans. Virg. 燃燒之火炬. nautica *pinus,* (vel) *pinus.* Virg. 船.

pĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*pius*)

【同】expio.

【解】❶獻祭贖罪，平息神怒. ❷敬禮. ❸滌除，補償，報復，懲罰.

【例】❶*piare* sacra. Prop. 行贖罪祭. *piare* iram. Prop. 息怒. ❷(*piare*) pietatem. Plaut. 盡孝. ❸(*piare*) fulmen. Ov. 祓除譴祟.

pĭp-er. *ĕris.* n.

【解】胡椒.

pĭpĕrāt-um. *i.* n.

【解】酸辣醬油.

pĭpĕrāt-us. *a, um.* adj.

【解】胡椒烹調者，(fig.) 譏諷，刺激者.
pīpĭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr
【解】雛雞啾啾之聲，潺湲聲.
1. pīp-ĭo. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】呱呱啼聲.
2. pīp-ĭo *.īs, īre.* v. intr.
【解】鷄鴿鳴聲，雀噪.
1. pīp-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】母鷄呼雛聲，(咯咯).
2. pīp-o. *ōnis.* m.
【解】小鶉鴿.
pīpŭl-um. *i.* n. **pīpŭl-us.** *i.* m.
【解】譟聲，嘈雜.
Piraee-ūs. *i,* (vel) *os.* (acc. *eum,* vel *ea*) (forma graeca). 地名：通雅典之港口(在Attica). **Pirae-us.** *i.* m. (forma lat.). **Piraee-us.** *a, um.* adj.
pīrāt-a. *ae.* m.
【同】praedo; latrociniis maritimis infamis; qui piraticam facit, praedas maritimas agit, maritimis excursionibus litora populatur, piraticam exercet; gens navigiorum spoliis quaestuosa.
【形】barbarus, consceleratus, nefarius.
【解】海盜.
【例】*pirata* communis hostis omnium. 海盜乃衆人之公敵.
pīrātĭc-a. *ae.* f.
【解】海盜之刼掠(行爲)，(刼掠度日).
【例】*piraticam* facere. 打刼，(生活).
pīrātĭc-us. *a, um.* adj.
【解】海盜者，海盜船者.
【例】*piraticum* bellum. Cic. 海盜戰爭. *piratica* laurea. Luc. 蕩平海盜之凱旋(榮冠).
pĭr-um. *i.* n.
【解】梨(果實).
【例】tam crebri ad terram accidebant quam *pira.* Plaut. (prov.) 如梨紛紛落地.
pĭr-us. *i.* f.
【解】梨樹.
pīsātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】打，擣.
piscārĭ-a. *ae.* f.
【解】魚市.
1. piscārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】魚者，魚市者.
【例】*piscarium* forum. Plaut. 魚肆，魚市，魚場. **piscarĭa.** *ae.* f. 魚市.
2. piscārĭ-us. *i.* m.
【解】魚商.
piscātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】捕魚，釣魚，(漁業).
【例】*piscatio* in die festo an licita sit. 職業性大規模的捕魚，在罷工日當被禁止.
piscāt-or. *ōris.* m. (*piscis*)
【解】❶ 漁夫，(捕魚人). ❷ 魚商.
【例】*piscatores* ad se convocat. 招集漁夫到自己面前.
piscātōrĭ-us. *a, um.* adj. (*piscator*)
【解】漁者.
【例】*piscatorii* lacus. Ulp. 產魚之湖.
piscātr-ix. *īcis.* f.
【解】漁婦.
piscāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】捕魚，漁業.
【例】hic *piscatus* mihi lepide evenit. 此次捕魚爲吾頗有興趣.
piscĭcŭl-us. *i.* m. (dimin. *piscis*)
【解】小魚.
piscīn-a. *ae.* f. (*piscis*)
【解】❶ 魚池. ❷ 沐浴器，游(泅)泳池，蓄水池，水潭，池沼，飲牲畜塲.
【例】❷ *piscina* publica. 公共浴池. *piscinae* ligneae. Plin. (木)浴盆.
piscīnārĭ-us. ❶ *i.* m. ❷ *a, um.* adj.
【同】qui piscinis delectatur.
【解】擁有魚池者，對魚池感興趣者.
pisc-is. *is.* m.
【形】squammosi.
【解】魚類.
【例】*piscis* femina. Ov. (陰)雌魚. *pisces* hamo capiuntnr. 釣魚.
pisc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*piscis*)
【同】piscatu me oblecto.
【解】捕魚.
【例】*piscari* in aere. Plaut. (prov.) 空中撈魚，(緣木求魚).
piscōs-us. *a, um.* adj. (*piscis*)
piscŭlent-us. *a, um.* adj.
【解】多魚，產魚者.
pīs-o. *ĭs, i, ĕre.* v. tr.
【解】舂.
pissīn-us. *a, um.* adj.
【解】瀝青者.
pistăcĭ-um. *i.* n.
【解】松子，花生.
pistĭc-us. *a, um.* adj.
【解】純粹者.
pistill-um. *i.* n. **pistill-us.** *i.* m.
【解】(臼)槌，杵.
pist-ŏr. *ōris.* m. (*pinso*)
【同】qui panes conficit.
【解】❶ 椿臼者，(磨穀者). ❷ 做饅頭，製糕餅者. Jupiter 之綽號，因啓示被圍之羅瑪人，

向高盧人擲饅頭，而得勝之.
pistōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】製糕餅者.
【例】*pistorium* opus. Plin. 製糕餅業. ars *pistoria.* Hier. 製糕餅術.
pistrill-a. *ae.* f. (dimin. *pistrina*)
【解】饅頭(糕餅)小舖.
pistrīn-a. *ae.* f.
【解】製饅頭，糕餅店.
pistrīnāl-is. *e.* adj.
【解】饅頭舖者.
pistrīnārĭ-us. *i.* m.
【解】營磨房業者.
pistrīnens-is. *e.* adj.
【解】磨礱者，轉磨者.
pistrīn-um. *i.* n. (*pinso*)
【同】locus ubi frumentum tunditur mola versatili.
【解】磨坊，饅頭舖.
【例】*pistrinum* exercere. Suet. 製饅頭. aliquem in *pistrinum* contrudere, compingere, dedere, tradere. 使人推磨.
1. pistrīn-us. *a, um.* adj.
【解】饅頭舖者.
【例】*pistrinum* opus. Gloss. 製饅頭業.
2. pistrīn-us. *a, um.* adj. (*pistris*)
【解】鯨魚者.
【例】*Pistrinum* sidus. Col. 鯨星.
pistr-is. prist-is. *is.* f.
【解】鯨魚(大魚).
1. pistr-ix. *īcis.* f.
【解】製饅頭女.
2. pistr-ix. *īcis.* f.
【解】鯨魚星名.
pistūr-a. *ae.* f. (*pinso 2*)
【解】舂，研，磨，碓.
pist-us. *a, um.* part. v. *pinso 2.*
【解】被打擊者.
pīs-um. *i.* n.
【解】豆.
pittăcĭ-um. *i.* n.
【解】器物之款識，標記，收據，收條.
【附】**pittacium.** (*i.* n.) cursuale vel vehicularium. 郵票(運票). epistulam *pittacio* vehiculario munire. 貼郵票. signum, sigillum cursale, vehicularium. 郵票. res tabellaria. 郵件. publici tabellarii; -publici cursores. 郵差. epistularum diribitorium. 郵局. publici cursus capsula. 郵箱. epistulam obsignare. 封信.
Pittăc-us. (**Pittăc-ŏs**). *i.* m. nom. propr. homin. 人名：(de Mitylène) 希臘七哲之一

pītŭīt-a. *ae.* f.
【解】❶ 液體，鼻涕，痰. ❷ 膿液. ❸ 鳥舌病. ❹ 樹膠，黏液.
【例】*pituita* nasi. Cat. 鼻涕. *pituitas* capitis purgare. Plin. 治頭感冒. ❷ (*pituitam*) ejicere. Cato. 去膿.
pītŭītōs-us. *a, um.* adj. (*pituita*). X. Exsiccatus, aridus.
【解】多痰，多鼻涕者.
1. pĭ-us. *a, um.* adj. (*piissimus*)
【同】qui pietatem colit, religiosus.
【解】❶ a) 善盡對神，對父母，對祖國之義務者. 對神：虔誠恭敬. b) 對父母祖國：孝順，忠貞，清正. ❷ 正義，善良.
【例】❶ a) *pii.* 善良之人. far *pium.* Hor. 神聖大麥. *pium* est immolare. Cic. 祭犧牲乃虔敬之禮. non satis *pius*; major pietas desideratur. 虔誠不足，希望更虔誠. *pia* mens. Prosp. 誠心，熱心. b) *pius* in parentes. Cic. 對父母孝敬. ❷ *piissimus* (non apud Cic. sed Senec. Tac...) 極善良者. *piae* manus. Virg. 兩袖清風. *pium* bellum. Liv. 善戰. *piae* causae. 教會的慈善事業.
2. Pĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：羅瑪人之綽號，另外羅瑪總王 Antonius *Pius.*
pix. *pĭcis.* f.
【形】liquida.
【解】松香，瀝青.
【例】*pix* tuo capiti illuceat. Plaut. 頭塗松香，燃火炬.
plācābĭl-is. *e.* adj. (*placo*). *-lior.*
【同】exorabilis.
【解】❶ 可平息者，霽怒者，(poet.) 溫柔，慈悲者. ❷ 可息人怒者.
【例】❶ *placabilem* se praebere. 表示己怒可息. *placabilis* inimicis. Cornif. 可釋仇怨. ❷ *placabilis* hostia. Lact. 可息神怒之犧牲.
plācābĭlĭt-as. *ātis.* f. (*placabilis*)
【同】clementia, lenitas, mansuetudo.
【解】仁恕，慈悲，寬仁.
【例】nihil magno viro dignius *placabilitate.* 無比寬仁更適宜大人.
plācābĭlĭter. adv.
【解】易息怒狀.
plācām-en. *ĭnis.* n. **plācāment-um.** *i.* n. (*placo*)
【解】息怒之方.
plācātē. adv. (*placatus*), *-tius.*
【同】sedate, placide, patienter, humaniter, remisse.

【解】心平氣和，(一團和氣)。
【例】omnia *placate* feramus. 吾人平心忍受一切。
plācātĭ-o. *ōnis*, f.
【同】pax, tranquillitas.
【形】tanta deorum.
【解】平息，平靜。
【例】perturbatio animorum *placatione* abluatur. 怒氣旣息衆心平靜. *placatione* deorum pestis avertenda est. 應息神怒，以止瘟疫。
plācāt-us. *a, um.* part. v. *placo.*
【同】pacatus, tranquillus, quietus. X. Iratus, turbulentus.
【解】❶ 息怒，霽威. ❷ 平靜，溫和，適意.
【例】❶ homo in aliquem *placatus.* 對人釋怨. exercitus duci *placatior.* Liv. 軍隊對統帥態度更溫良. ❷ *placatissima* quies. Cic. 極安心休息.
plăc-ens. *entis.* part. v. *placeo.*
【解】愜心，適意，嘉納，洽意.
plăcent-a. *ae.* f.
【解】糕餅，餅乾.
Plăcentĭ-a. *ae.* f. nom. propr. urbis. 城名：在義大利 Po 河濱，今日之 Plaisance.
Placentīn-us. *a, um.* adj.
Placentīn-i. *orum.* pl.
plăc-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. intr.
【同】non displiceo, satisfacio, arrideo; jucundum videtur, probatur, cordi est. X. Displiceo.
【狀】admodum, constanter, egregie, perpetue, plane, prorsus, recte valde, vehementer.
【解】❶ 愜心，適意，悅人，如意. ❷ 嘉納，贊成，滿意.
【例】❶ sibi *placere.* Cic. 自滿自足. ❷ *placet* alicui rem facere, rem fieri, ut res fiat. 樂意行某事，發生某事. *placitum* est mihi, ut.. Cn. Pomp. 我喜歡.... senatui *placere*, ut..(cum subj. vel infin.)國會贊成...
plăc-et. *ŭit*, (vel) *ĭtum est, ēre.* v. impers.
【同】scitum est.
【解】愜意，合意.
【例】non *placet* Stoicis. 堅忍哲學派不喜.... *placitum* est ut Pompeius mittatur. 衆人樂意遣發彭伯....
plăcĭde. adv. (*placidus*)
【同】leniter, pacate.
【解】溫良和平，安靜，安心.
【例】*placide* dolorem ferre. 安心忍受痛苦.
plăcĭdĭt-as. *ātis.* f. (*placidus*)
【解】溫良，和藹，慈善.
plăcĭd-us. *a, um.* adj. (*placeo*)
【同】pacatus, tranquillus.
【解】平靜，和順，溫厚，良善，甘飴.
【例】*placidissima* pax. Cic. 太平. arbores *placidiores.* Plin. 修治之樹. *placida* ovis. Ov. 馴良的綿羊. *placidissima* mella. Fort. 極甘飴之蜜. *placidum* collum. Sil. 天朗氣清. *placidus* dies. Plin. J. 光天化日.
plăcĭt-um. *i.* n. (*placitus*)
【解】願望，同意，嘉許、贊成.
【例】**placita.** n. pl. 訓誡，原則，格言.
plăcĭtūr-us. *a, um.* part. fut. v. *placeo.*
【解】快心樂意者.
plăcĭt-us. *a, um.* part. v. *placeo*
【解】愜心，適意，隨心洽意.
【例】*placita* bona. Ov. 衆所垂涎之財產. veluti ex *placito* consensu. Just. 宛如全體贊成.
plāc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】lenio, mitigo, placitum efficio, reconcilio, expio, procuro. X. Ulciscor.
【狀】aliquando.
【解】使溫良，緩和，平穩，鎮靜.
【例】(*placare*) aliquem alicui. Cic. 請人關照某人. *placavi* hominem facile; (animum hominis permulcere). 我容易平息人怒. Deum, (divinum Numen), sceleribus violatum, precibus *placare.* 因罪主怒，祈主霽威. odia improborum, iras judicum *placare.* 息法官之怒，止惡人之恨.
1. plāg-a. *ae.* f.
【同】vulnus.
【解】打擊，傷害，災禍，損害.
【例】(*plaga*) mortifera. Cic. 致命傷. alicui, (vel) alicui rei *plagam* imponere. Cic. (injicere. Cic. -infligere. Cic.)打擊某人某物. *plagam* accipere. 受害.
2. plăg-a. *ae.* f. (saepius in plur.)
【解】地段，地方.
【例】caeli *plagas* scrutari. 觀察天象. quattuor *plagae.* Virg. 四方，四地帶.
3. plăg-a. *ae.* f. (praesert. in plur.)
【解】網罟，陷阱.
【例】si ex his *plagis* te explicueris, in illas *plagas* incides. 你若脫離此陷阱，將陷入其他陷阱. tendere, texere *plagas.* 佈置陷阱。conjicere aliquem in suas *plagas.* 使人墮落其陷阱.
plăgĭārĭ-us. *i.* m.
【同】qui liberum hominem (aut etiam) servum nesciente domino vendit, emit, avertit.

【解】拐買奴隸者（逋逃至），剽窃，（抄襲）人文字者.

plāgōs-us. *a*, *um*. adj. (*plaga*)
【解】❶ 喜擊人者，蠻橫者. ❷ 受打擊，有傷痕者.

plăgŭl-a. *ae*. f. (*plaga*)
【解】衾被，床帳，轎簾，氈毯，紙張.

Plancĭ-us. *i*. m. nom. propr. hom.人名：羅瑪家族名：著名者有 Cn. *Plancius*.西.Cic.曾爲之辯護.

planct-ŭs. *ūs*. m. (*plango*)
【解】痛擊，狠擊，捫胸，號泣，哀號.
【例】verberabam *planctibus* pectus. Petr. 我拊傷胸部.

plānē. adv. (*planus*)
【同】clare, aperte, perspicue; omnino, prorsus.
【解】❶ 顯明，切實，誠然. ❷ 完全.
【例】❶ perfecte *planeque* eruditus. 學識淹貫. ❷ res *plane* cognitae.完全明瞭之事.

1. plănēt-a. (plănēt-es). *ae*. m.
【解】行星.

2. plănēt-a. *ae*. f.
【解】祭披.

plan-go. *gĭs*, *xi*, *ctum*, *gĕre*. v. tr.
【同】tundo, percutio; ploro, defleo.
【解】❶ 打擊. ❷ 拊胸，捶胸. ❸ 痛苦，憂傷，悲痛.
【例】❶ fluctus *plangentes* saxa. Lucr. 水浪擊岩石. (*plangere*) pectora. Ov. 拊胸. ❷ (*plangere*) aliquem. Tac. 痛哭某人. (*plangere*) aliquid. Stat. 傷痛某事. *plangitur*. Stat. 失望. ❸ *planxere* Dryades. Ov. 特立亞人悲嘆哀傷.

plang-ŏr. *ōris*. m. (*plango*)
【同】ejuratus, ploratus.
【解】哀號，悲痛，號泣，嗟嘆.
【例】*plangore* et lamentatione opplevere forum. 街市充滿痛哭號泣之聲.

planguncŭl-a. *ae*. f.
【解】洋囝囝，(蠟人)，木偶，傀儡.

plānĭt-as. *ātis*. f.
【解】切實，明瞭.

plānĭtĭ-a. *ae*. f. **plānĭtĭ-es.** *ēi*. f. (*planus*)
【同】campus, aequor.
【解】平面，平原，平地.
【例】*planities* ampla. 大平原. in summo est aequata *planities*. 在最高處有平原.

plant-a. *ae*. f.
【同】surculus, stirps.
【解】❶ 嫩芽，秧苗，接樹. ❷ 草木，植物. ❸ 脚根，踵.
【例】❶ = res quae gignitur e terra. Cic. 植物. ❸ *planta* assequi. Sil. 接踵相隨. exsurgere in *plantas*. Sen. 站起.

plantāg-o. *ĭnis*. f.
【解】車前子草.

plantār-ĭa. *ĭum*. n. pl. (*planta*)
【解】❶ 嫩芽，新枝，秧苗.
【例】❷ laetus *plantaribus* horti. Juv. 園中產物使人心喜.

plantātĭ-o. *ōnis*. f.
【解】種，植，栽.

plantāt-or. *ōris*. m.
【解】種植物者.

plant-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr.
【解】栽，種，植.

1. plān-us. *a*, *um*. adj.
【同】aequus, aequabilis. X. Montosus, praeceps.
【解】❶ 平面，平坦，平均一致者. ❷ a) (fig.) 不粗糙，不崎嶇，便利者. b) 清平，明瞭，切實者.
【例】❶ carinae *planiores*. Caes. 較平之船底. *planissimus* locus. Cic. 極平坦之地. *planae* manus. Sen. 掌面(心). in *planum* deducere. Sall. 降至平原. (fig.) in *plano*. Sen. 平日生活. (fig.) a) *plana* via. Cic. 平易之路. b) narrationes *planae* Cic. 明晰的敍述. *planum* facere. (cum infin.) 使明瞭易解.

2. plān-us. *i*. m.
【解】遊蕩者，沿門叫賣，幻術騙人者.

plasm-a. *ătis*. n.
【解】泥土捏成者.

plasm-o. *ās*, *āre*. v. tr.
【解】(用泥土)捏成.

plast-ēs. *ae*. m.
【解】塑模型者，雕工，陶工.

plastĭc-a. *ae*. f. **plastĭc-ē.** *ēs*. f.
【解】塑工，陶工藝術.

Platae-ae. *ārum*. f. pl. nom. propr. urbis. 城名：在 Béotie, Pausanias 曾於此戰勝波斯人. **Plataeens-es.** *ium*. m. pl.

plătălĕ-a. *ae*. f.
【解】鷺類.

plătănĭn-us. *a*, *um*. adj.
【解】白楊者.

plătăn-ōn. *ōnis*. m.
【解】白楊樹林.

plătăn-us. *i*. f.
【解】白楊樹，洋梧桐.

1. plătĕ-a. *ae*. f.
【形】ampla, frequens.
【解】大街，市場，市肆.

【例】 in hac *platea* habitat. 住於此街道.

2. plătē-a. *ae.* f. vide **platalea.**

【解】 鷺類.

Plăt-o. *ōnis.* m. nom. propr. hom. 人名：著名之希臘哲學家，Socrates 之徒.

Platonĭc-us. *a, um.* adj.

Platonĭc-i. *orum.* m. pl.

plau-do. (**plo-do**). *dĭs, si, sum, dĕre.* v. intr. et tr.

【同】 approbo, assentior, plausum alicui do, (vel) tribuo.

【狀】 valde, effuse.

【解】 **I.** intr. ❶ 拍，擊，敲. ❷ 拍手，鼓掌，贊成，喝彩.

II. tr. ❶ 拊，捶(胸). ❷ 鼓(翅).

【例】 **I.** ❶ (*plaudere*) pedibus choreas. (accus. qualific.) Virg. 以足踏地，(指揮樂隊). ❷ vos *plaudite.* Hor. 爾等(觀衆)鼓掌. (*plaudere*) alicui rei. 擁護贊成某人，某事. (*plaudere*) in aliquem. Minuc. 嘲笑人，喝倒彩.

II. ❶ (*plaudere*) pectora manu. Ov. 拊胸.

plausĭbĭl-is. *e.* adj. (*plaudo*)

【解】 可嘉許，可贊成，可稱揚.

plaus-ŏr. *ōris.* m. (*plaudo*)

【解】 鼓掌，喝彩，贊成者.

plaustell-um. (**plostell-um**). *i.* n. dimin. *plaustrum.*

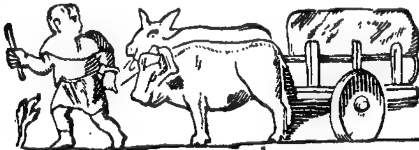
【解】 小車.

plaustrārĭ-us. (**plostrārĭ-us**). *i.* m.

【解】 車夫.

plaustr-um. (**plostr-um**). *i.* n.

【同】 currus.

PLAUSTRUM

【解】 載運車，二輪貨車，四輪貨車.

【例】 *plaustrum* perculi. Plaut. (翻)覆車.

1. plaus-us. *a, um.* part. v. *plaudo.*

【解】 拍打，鼓動.

【例】 *plausis* aliis. Ov. 鼓其双翅.

2. plaus-ŭs. *ūs.* m.

【同】 applausus, admurmuratio; vox, clamor, index laetitiae; judicium, testimonium, studium populi aut spectatorum. X. Plangor.

【形】 aequabilis, facetus, incredibilis, infinitus, magnus multiplex, perpetuus, popularis, similis.

【解】 ❶ 互擊，拍打之聲，(舞蹈，鼓翅). ❷ 鼓掌，喝彩.

【例】 ❶ (*plausus*) laterum. Plin. 鼓翅. ❷ cum *plausu* dixit. 他講話時人鼓掌. magno *plausu* accepta est ejus oratio. 衆人鼓掌歡迎其演詞. *plausum* quaerere, captare. Cic. 尋求貪慕人之喝彩. *plausum* alicui dare, tribuere, impertire. 給人鼓掌，(喝彩). emoritur, refrigescit pristinus illi *plausus.* 對他已不如前之稱賞，(喝彩).

Plaut-us. *i.* m. nom. propri. hom. 人名，(T. Maccius 拉丁歌劇詩人). **Plautīn-us.** *a, um.* adj. Cl. 者.

plēbēcŭl-a. *ae,* f. (dimin. *plebs*)

【同】 plebs, vulgus.

【解】 平民，小民，賤民.

plēbēĭ-us. **plebē-jus.** *a, um.* adj. *i.* m. X. Patritius.

【形】 importunus.

【解】 平民，庸民，賤民，卑鄙者，微賤者，(fig.)普通者.

【例】 *plebeii* maxime ex pestilentia sunt mortui. 另外平民因瘟疫而死. per ignota capita evagata vis morbi est. 在平民間瘟疫盛行. *plebeio* sermone uti. Cic. 用普通言語.

plēb-es. **pleb-s.** *is.* f.

【解】 庶民，庸民.

plēbĭcŏl-a. *ae.* m. (*plebs colo*)

【同】 qui plebem colit, qui plebi servit.

【解】 縱容，姑息平民者，阿諛趨奉平民者.

plēb-is. genit. *plebes,* et *plebs.*

plēbisci-tum. *i.* n. **plēbiscīt-ŭs.** *ūs.* m. (abl. in *ū*)

【同】 populi scitum, tribunitia rogatio.

【解】 民意，平民決議案.

【例】 *plebiscito* vetare fieri aliquid. 民意禁行某事.

plebs. **plēbēs.** *plebis.* f.

【同】 plebes, vulgus, turba, infima multitudo, infima faex populi, misera plebecula. X. Optimates.

【形】 aliena, infima, optima atque modestissima, orba tribunis, suspensa et incerta, urbana et perdita.

【解】 ❶ (羅瑪)平民，庶民，(對貴族而言). ❷ (raro) 庸民，賤民，(社會下層階級，微賤卑鄙之人).

【例】 ❶ *plebis* magistratatus. Liv. 平民官吏. ❷ *plebs* suspensa et incerta. 百姓猶豫，(躊躇).

plectĭl-is. *e.* adj.

【解】 編織者，(纓紮者)，(fig.)籠絡，誘惑者.

1. plect-o. *ĭs, ĕre.* tr. (passiv. classic.)
【同】punio, in aliquem animadverto, poenas peto.
【解】責罰，懲罰，扑撻，加刑.
【例】(*plectere*) aliquem capite. Cod. Just. 斬首處死. capitis poena *plecti*. Dig. 斬首處死. tergo *plecti*. Hor. (背)被鞭笞. (*plecti*) negligentia. Cic. (fig.) 懲罰怠慢. (*plecti*) insimulationis falsae. Apul. 妄證受罰. in suo vitio *plecti*. Cic. 因惡習受罰. culpa *plectitur*. Cic. 因罪受罰.

2. ple-cto. *ctĭs, xi,* et *xŭi,* (*xum*), *ctĕre.* v. tr.
【解】彎曲，曲折，捲曲，編織，辮.

plectr-um. *i.* n.
【同】instrumentum, quo citharaedi chordas lyrae feriunt.
【解】(撥)彈琴之象牙小棒，(per extens.) 古琴，(fig.) 詩歌.

plēnārĭe. adv.
【解】完全，完備.

plēnārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】完全，全備的.
【例】*plenaria* indulgentia et partialis. 全大赦及限大赦.

plēnē. adv. (*plenus*), *-nius, -nissime.*
【同】plane, perfecte, cumulate.
【解】完備，完全，完滿，充分.
【例】*plene* infundere. Plin. 注滿. *plenius* aequo laudare. Hor. 過於誇獎. *plenius* ostendere. Plin. J. 更充分說明.

plēnĭlūnĭ-um. *i.* n. (*plena luna*)
【解】月圓.

plēnĭt-as. *ātis.* f.
【解】鼓腹，圓滿，肥大.

plēnĭtūd-o. *ĭnis.* f.
【解】粗大，豐滿，(fig.)完整，充盈.
【例】mare et *plenitudo* ejus. Hier. 海洋及海中一切. *plenitudo* militiae. Quint. 全隊. *plenitudo* temporis. Fort. 時期已滿.

plēn-us. *a, um.* adj.
【同】refertus, confertus, completus, repletus, oppletus, cumulatus, redundans, affluens, frequens, frequentatus. X. Jejunus, exilis.
【解】❶充滿，完滿，完全，完整，充實者. ❷充足，滿足，飽滿，粗壯，肥大，豐富，豐盛，富饒，滿載.
【例】❶(cum genit. vel ablat.) oppidum *plenissimum* signorum. Cic. 充滿紀念物(態像)之城. *plena* luna. Virg. 月圓. aedem *plenam* reliquit. Cic. (sine compl.) 遺棄完整之神殿. dolium vini *plenum*. 滿酒之桶. *plenissimis* velis Cic. 拉滿帆. *plena* manu. Cic. 滿手. *pleniore* ore laudare. Cic. 更滿口稱揚. *plenum* ornamentis dicendi genus. 富麗語法. ratio belli gerendi *plena* fidei et pietatis. 充滿信仰虔誠之戰略. ❷ annus *plenus*. Cic. 整年. *plenus* decessit. Cic. 滿載而去. pecunia tam *plena*. Cic. 鉅富. litterae *pleniores*. Cic. 更圓滿之文字.

plĕŏnasm-us. (-os). *i.* m.
【解】繁文.

plērăque. adj. n. pl. *plerique.*

plēr-ĭque. *aeque, aque.* adj. pl.
【同】major pars, plerique omnes.
【解】大多數，大概，大抵.
【例】*pleraeque* naves. Caes. 大多數航船. *pleraque* finium. Just. 大部份轄地. *pleraque* juventus. Sall. 多數青年. per *plerumque* Europae. Liv. 歐洲大部份.

plērumque. ❶ adv. (*plerusque*) ❷ subst. n.
【同】magna, (vel) majore ex parte, majore parte, maximam, vel magnam partem, persaepe, fere, ex majore parte. X. Nonnunquam, raro.
【解】慣常，屢次，平常.
【例】fortuita sunt, quae *plerumque* non semper eveniunt. 屢有而不常有之事.

plēr-usque. *aque, umque.* adj.
【解】❶大概，大多數. (raro in singul.) ❷ plur. cum subst. genit. vel ablat.
【例】I. (adj.) juventus *pleraque*. Sall. 大多數青年. (subst.) *plerumque* noctis. Sall. 一夜大半時間.
II. a) *plerique* Belgae. Caes. 多數比利時人. b) *plerique* Poenorum. Cic. 多數伯尼人，(加爾大高人). c) *plerique* e Graecis. Plin. 希臘人中多半. *plerique* fugimus laborem. Cic. 吾人大概皆避免勞苦. *pleraque* illa Solonis sunt. 大抵皆關於撒落之事.

pleurĭt-is. *ĭdis.* f.
【解】肋膜炎.

plexi. et **plexui.** perf. ind. v. *plecto 2.*

plex-us. *a, um.* part. v. *plecto.*
【解】編織，辮結，纏紮.

plex-ŭs. *ūs.* m.
【解】組合.

plĭc-a. *ae.* f.
【解】摺叠，縐紋.

plĭcātĭl-is. *e.* adj.
【解】不折叠，不彎曲者.

plĭcātūr-a. *ae.* f.
【解】摺，彎曲.

plĭcāt-us. *a, um.* part. v. *plico.*

【解】曲折，摺叠者.

plic-o. *ās,* (*āvi, ŭi*), *ātum,*(*ĭtum*), *āre.* v.

【解】摺叠，編組.

Plīnĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：❶C.*Plinius* Secundus Major.an. 79 Vesuve 火山爆裂時身死. ❷C. *Plinius* Caecilius Secundus Junior 前者之侄，其遺著有書札，及 Trajanus 之頌詞.

plinth-is. *ĭdis.* f.

【解】墻脚，柱基.

plōd-o. vide **plaudo.**

plōrābĭl-is. *e.* adj.

【解】可痛哭涕泣者.

1. plōrāt-us. *a, um.* part. v. *ploro.*

【解】痛哭號泣者.

2. plōrāt-ūs. *ūs.* m.

【同】planctus, ejuratus.

【形】virginalis, turpissimus.

【解】❶號泣，悲嘆. ❷樹流液汁.

【例】❶*ploratum* edere. 發出號泣之聲.

plōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr.

【同】ploratum edo.

【解】❶intr. 悲嘆，哀號，怨喚. ❷tr. 痛哭，傷嘆，痛惜.

【例】❶lacrimabundum est, no *plorandum.* Sen. 可流淚哀傷，不可慟哭號泣. ❷(*plorare*) raptum juvenem. Hor.. 痛哭死亡之青年.

plostell-um. plostr-um. vide **plaustellum. plaustr-um.**

plŭ-it. *it, ĕre.* v. impers.

【同】imber effluit, funditur.

【狀】sane.

【解】落雨，下雨.

【例】vehementer *pluit.* 驟雨，(暴雨，陣雨). procellae largum imbrem excussere. 天降暴雨. imber torrentis modo effusus est maximus. 天降暴雨，傾盆大雨. sanguinem *pluere.* 落血雨. sanguine *pluit.* Cic. 落血雨.

plum-a. *ae.* f.

【形】rutila, versicolor.

【解】❶羽毛，絨毛，纖毛，羽翎. ❷(fig.) 初生之髭鬚.

【例】❶*plumae* versicolores. Cic. 彩色羽毛. *pluma* aut folio facilius moveri. Cic. 輕於落葉之鴻毛. *pluma* haud interest. 無纖毫分別.

plūmārĭ-us. *a, um.* adj.

【解】刺繡術，綉工者.

【例】*plumaria* ars. Hier. 刺繡術. *plumarium* opus. Hier. 綉工.

plūmātĭl-is. *e.* adj.

【解】刺綉者.

plūmāt-us. *a, um.* part. v. *plumo.*

【同】pinnatus.

【解】披羽毛者.

plumbāg-o. *ĭnis,* f. (*plumbum*)

【解】黑鉛，鉛礦.

plumbārĭ-us. *a, um.* adj.

【解】鉛者.

【例】*plumbarium* metallum. 鉛質. *plumbarius* artifex. Vitr. 鉛匠.

plumbātūr-a. *ae.* f.

【解】銲.

plumbāt-us. *a, um.* part. v. *plumbo.* (*plumbum*)

【解】鑲鉛，鉛製者.

plumbĕ-um. *i.* n.

【解】鉛器.

plumbĕ-us. *a, um.* adj. (*plumbus*)

【解】❶鉛質者，鉛製者. ❷(fig.) 魯鈍，愚笨者.

【例】❶illum *plumbeo* gladio jugulavit. (fig.) 以薄弱論證駁倒他. ❷homo in physico plane *plumbeus.* (fig.) 對博物學完全外行之人.

plumb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*plumbum*)

【解】銲.

plumbōs-us. *a, um.* adj. *-sissimus.* Plin.

【解】混合鉛質者.

plumb-um. *i.* n. (metalli genus).

【解】❶鉛. ❷鉛彈，鉛管.

【例】❶servus a *plumbo.* Inscr. 看守水管之奴隸. *plumbum* album. Caes. 錫. ❷in manu illius *plumbum* aurum fiebat. Petr. 在他手中黑鉛變成黃金.

plūmesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.

【解】始(漸)生羽毛.

plūmĕ-us. *a, um.* adj. (*pluma*)

【同】plumis refertus.

【解】collocemus in culcita *plumea.* 我們臥於毛褥上.

plūmĭg-er. *ĕra, ĕrum,* adj.

【解】長羽毛，裝羽毛者.

【例】*plumigera* series. Prud. 羽毛類.

plūm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr.

【解】披羽毛，生羽毛.

【例】in avem se *plumare.* Apul. 化爲鳥類.

plūmōs-us. *a, um.* adj.

【解】披羽毛者.

plŭ-o. *ĭs, i, ĕre.* v. intr. vide **pluit.**

【解】落雨.

plūrāl-is. *e.* adj.

【解】多數，衆多者.

【例】*pluralem* facitis deitatem. Quint.你們加增神的數目.
【附】**pluralismus.** 多元論，多數主義.

plūrālĭt-as. *ātis.* f.
【解】多數性，殊多性.

plūrālĭter. adv.
【解】衆多.

plūr-es. *a.* adj. (plur. *plus*)
【解】❶(comparat.) 更多，較多，愈多. ❷足多，過多，太多. ❸衆多，多數.
【例】❶eos *plures* esse intelligo quam putarem. Cic. 我明瞭他們比以先我所估計者更多. oratores duo aut *plures*. Cic. 兩位或更多的演說家. quid ego *plura* dicam? Cic. 我更多云何？quid *plura*? Cic. 何必多言？ne *plura*. Cic. 勿多言. desine *plura* (subaud. *dicere*). 不必多說. ❷*pluribus* verbis rogat. Cic. 多言哀求. et quidem *pluribus* locis. Cic.而且確在許多點. *plures* consulatus. 執政官(總統)過多. ❸sicut com*plures*. 如衆多者. *pluribus* praesentibus. 在衆人前.

plūrĭes. (vel) **pluriens.** adv.
【解】多次.

plūrĭfārĭam. adv.
【解】在多處，許多式樣.
【例】*plurifariam* nominatus. Solin. 有許多名稱.

plūrĭmum. *i.* n.
【同】multum. X. Minimum.
【解】❶subst. 極多，大量，(大批)，高價.❷adv.重大，衆多，甚大.
【例】❶*plurimum* sententiarum habere. Cic.意見衆多.*plurimum* studii consumere. in.. Nep. 專心致志於....*plurimi* esse. Cic. 有大價值. *plurimi* facere. Nep. 極重視. quam *plurimo* vendere. Cic. 最高價出售. ❷quam *plurimum* scribere. Cic. 盡量多寫. *plurimum* valere, interesse. Cic. 有大價值，有大關係. *plurimum* posse. Cic. 有大權勢.

plūrĭm-us. *a, um.* adj. (superl. *plus* et *multus*; raro in singul.)
【解】極多，最多，甚多，極大.
【例】❶*plurimo* sudore. Cic. 以最大努力. alicui *plurimam* salutem dicere. Cic. 切切致候某人. *plurimus* oleaster. (poet.) Virg. 繁茂之野橄欖樹. ❷(plur.) *plurimae* voluptates. Cic.種種娛樂. *plurimis* verbis dicere. Cic. 繁言.

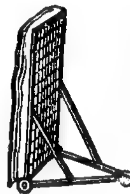
plūs. *plūris.* n. (compar. ex *multus*)
【同】I.ut subst. ❶愈多愈重，更甚. ❷(poet.) 更貴，更大，價值更高.
II.ut adv.更，愈，甚.
【例】I.❶*plus* debere alicui. Cic. 對某人尤當....(cum genit.) *plus* amoris in rem publicam. Cic.更愛本國. *plus* mali quam boni adferre. Cic. 與其有益更有害於人. *plus* uno verum esse non potest. Cic. 眞理不能有多種.
❷(genit. pretii) *pluris* esse. Cic. 更貴. *pluris* emere. Cic. 貴買. *pluris* vendere. Cic. 貴賣. *pluris* facere. Cic. 更看重. *pluris* habere.Cic.更看重.*pluris* aestimare. Cic. 更看重. *pluris* ducere. Cic. 估價更高. *pluris* putare. Cic. 估價更高.
II.(ut adv.) *plus* valere. Cic. 更有價值. *plus* prodesse. 更有益. *plus* nocere. Cic. 更有害. *plus* aequo. 過甚. nolo tibi *pluribus* molestus esse. 我不願更麻煩你. *plus* quam semel. Cic. 不但一次. *plus* etiam faciam quam exspectes. 我將行者比你所期望者更多. *plus* quam decem dies abesse. Cic. 離去十餘日. (sine *quam*).*plus* dimidiati mensis cibaria. Cic. 半月餘之食糧. adferre non *plus* mille quingentos aeris. Cic. 帶來不過一千五百銅幣.

pluscŭl-ŭm. ❶*i.* n. (subst.) ❷adv.
【解】略多，多些.
【例】❶*plusculum* negotii. Cic. 多辛苦些.

pluscŭl-us. *a, um.* adj. (*plus*)
【解】多些，稍過些，略大些.
【例】*plusculum* sal. Col.鹽多些. *pluscula* supellex. Ter. 傢具多些.

plusquam, (vel) **plus quam.**
【同】supra quam, ultra quam, amplius.
【解】比...更多，更甚，過於.
【例】*plusquam* satis est. Cic. 過甚.

plŭtĕ-us. *i.* m. **plŭtĕ-um.** *i.* n.
【解】❶(t. militar.) a)護壁(有輪推動). b)屏障，堡壘，欄杆. ❷床欄，椅背.

PLUTEUS 2

plŭvĭ-a. *ae.* f.
【同】imber, celestes aquae.
【解】雨，雨水.
【例】❶*pluvia* erat maxima. 豪雨. repente ingentibus procellis effusus est imber. 驟然閃電交加，傾盆大雨. ingenti frigore caeli procella effusa est. 暴風迅雨，閃電交加. ❷assiduae erant *pluviae*. 霪雨. imbres continui campis omnibus inundantes, iter prope intercluserunt.霪雨連綿，淹沒田地，截斷道路.

plŭvĭāl-e. *is.* n.

【解】袈袙，氅衣.

plūviāl-is. *e.* adj. (*pluvia*)
【解】雨者，雨季者，致雨者.
【例】venti *pluviales.* 致雨之風.

plŭviōs-us. *a, um.* adj.
【解】多雨者.

plŭvĭ-us. *a, um.* adj. (*pluo*)
【解】雨者，多雨者.
【例】aquae *pluviae.* Cic. 雨水. *pluvius* arcus. Hor. 虹.

pneum-a. *ătis.* n.
【解】吸噓，氣息，(聖神).

pneumătĭc-us. *a, um.* adj.
【解】氣體者，風力者，(抽氣機者).
【例】*pneumaticae* res. Vitr. 氣體. *pneumatica* organa. Plin. 抽氣機.
【附】**pneumatologĭa.** 精靈學，靈魂論.

pocillāt-or. *ōris.* m.
【解】司酒，酒房司務.

pōcill-um. *i.* n. (dimin. *poculum*)
【解】小杯.

pōcŭlent-us. *a, um.* adj.
【同】quod in potum sumi potest.
【解】飲料，可飲者.

pōcŭl-um. *i.* n. (*poto*)
【同】scyphus.
【形】exhaustum, mortiferum, aureum, frequens, immane, magnum, minutum; non pauca.
【解】杯，爵，(飲料).
【例】*poculum* mortis exhaurire. Cic. 飲毒液，(致死之杯). in *poculis.* Cic. 執杯，(痛飲時). prae *poculis.* Flor. 因酣飲之故. *poculorum* magnitudine bibendoque cunctos Graeci superant. 巨觥暢飲，希臘人勝人一籌.

pŏdăg-er. *ra, rum.* adj.
【解】患脚腫，患足痛風者.

pŏdăgr-a. *ae.* f.
【同】dolor artuum, dolores pedum.
【解】足痛風，骨節痛.
【例】*podagra* laborat. 患足痛風. *podagrae* doloribus ardet maximis. 骨節非常疼痛. ex *pedibus* laborat. 脚痛.

pŏdăgrĭc-us. *a, um.* adj.
pŏdăgrōs-us. *a, um.* adj. (vide **podager**)
【解】患足痛風者.

pŏdĭ-um. *i.* n.
【解】陽台，劇場迴廊，(雅座).

Poecĭl-ē. *ēs.* f.
【解】雅典之畫廊，(迴廊).

pŏēm-a. *ătis.* n.
【形】electum, recens,
【解】❶ 詩詞，詩章. ❷ 詩文 (對散文而言)，歌劇本.
【例】❶ (*poema*) componere. Cic. 作詩詞. (*poema*) condere. Cic. 作詩詞. (*poema*) facere. Cic. 作詩詞.

pŏēmătĭ-um. *i.* n.
【解】小詩，短詩.

poenāl-is. *e.* adj.
poenārĭ-us. *a, um.* adj. (*poena*)
【解】刑事，刑罰者.
【例】*poenalissima* haec. Silv. 極劇烈之痛苦.
poenāl-es. *ium.* m.
【解】受罰者.
【例】*poenalis* lex 刑法.

poenalĭter. adv.
【解】懲罰式.

poen-a. *ae.* f.
【同】supplicium, animadversio, mulcta; damnum, incommodum. X. Praemium, beneficium, commodum.
【形】acerbissima, communis, crudelis, digna sceleris alicujus, divina, humana, gravis, injusta, justa, legitima, maxima; dispares, justae et graves, debitae.
【解】❶ (贖兇手代價)，罰金，賠款，刑罰，懲罰，體罰. ❷ 痛苦，患難，憂患.
【例】❶ *poenam* constituere. Caes. 判刑. alicujus *poenas* persequi. Cic. 報復某人. innocentium *poenae.* Cic. 對無辜者之賠償. pro civibus *poenas* capere. Sall. 為公民報復. do *poenas* temeritatis meae. Cic. 受我冒昧之罰. *poenas* dare alicui. Cic. 為賠償人而受罰. *poenas* pendere, dependere, luere, solvere. Cic. 受罰，判刑. *poenas* falsarum litterarum. Cic. 偽造公文之罰. *poenam* capitis constituere. 判(死刑)斬首. aliquem *poena* mulctare. Cic. 處罰人. ❷ pariendi *poenae.* Plin. 生產之苦. distulit *poenam* eam. Plin. 止息病痛.
【註】❶ Deus graves *poenas* de perjuris sumet. 天主嚴懲發虛誓者. ❷ perjuri graves *poenas* subibunt. 發虛誓者受嚴罰. ❸ in transfugas gravis *poena* constituta est. 對逃亡者制定嚴罰. ❹ non eris liber a *poena.* 你不能避免懲罰.
【附】**poena** ecclesiastica. 教會刑罰. — medicinalis. 醫治罰(懲戒罰). — vindicativa. 報復罰，(懲治罰). — determinata, vel indeterminata. 限定罰，不限定罰. — latae vel ferendae sententiae. 自科的，待科的刑罰. — a jure, ab homine. 法定，人定的刑罰.

Poen-i. *ōrum.* m. pl. nom. propr. hom.

民族名：(=Carthaginois)；t. sing.=Annibal；collct. =Carthaginois.

Poen-us. *a, um.* adj. *Carth.* 者.

Poenĭc-us. (vel) **Punĭc-us.** *a, um.* adj. fides *Punica.* Sall. 失信，(背盟).

poenĭtend-us. *a, um.* adj. (*poenitet*)

【解】應懊悔者.

poenĭt-ens. *entis.* adj.

【解】懊悔，懺悔，悔過者，告解人.

【例】optimus est portus *poenitenti* mutatio consilii. 痛改前非，便是悔罪者之穩岸.

poenĭtentĭ-a. paenitentĭa. *ae.* f.

【同】dolor ob admissa peccata.

【解】懺悔，悔過，(痛悔)，補贖，告解聖事，克苦，苦功.

【例】❶ *poenitentiam* agit. 痛悔罪過，(做補贖). serio de admissis a se criminibus dolet. 眞心痛悔已罪. ex flagitiorum suorum recordatione dolore afficitur gravissimo. 因回憶己罪，頗覺痛心. ❷ *poenitentiam* facit de peccatis suis. 補贖己罪. praeteritae vitae labem piaculo aliquo diluit. 藉補贖消除一生罪愆. ❸ *poenitentiam* in confessione peregi. 我已完成告罪時所加的補贖. poenas in sacro tribunali mihi irrogatas dependi. 我已完成告罪時所加的補贖. preces poenae nomine, loco, causa indictas, (vel) mulcta piaculi nomine indictas, persolvi. 我已念完補贖經.

poenĭtentiārĭ-a. *ae.* f.

【解】內場(良心裁判)赦免聖部.

poenĭtentiārĭ-us. *i.* m.

【解】(內場聖院主任)專赦司鐸.

poenĭt-et. paenĭtet. *ŭit, ēre.* v. impers.

【同】taedet, piget me, dolore afficior.

【狀】vehementer intemperantiae, vitae valde.

【解】懊喪，愧悔，煩惱，痛悔，憂傷.

【例】sapientis est proprium, nihil, quod *poenitere* possit, facere. 智者行事不貽後悔. non me consilii mei *poenitet.* 我不反悔我之主張.

pŏēs-is. *is.* f. (accus. *in*)

【同】poetica; poema.

【形】amatoria, tanta.

【解】詩品，詩文，詩詞.

【例】Anacreontis tota *poesis.* Cic. 亞納可來之全部詩品.

pŏēt-a. *ae.* m.

【同】poeticae peritus; auctor, conditor carminum; fabularum conditor.

【形】adstrictior versu orator, bonus, clarissimus, disertissimus, gravis et ingeniosus, obscurus, rudis, sapiens, suavis, tragicus; poetae veterrimi, comici, liberiores in re aliqua.

【解】詩人，詩家.

【例】*poetam* ajunt neminem bonum esse posse, sine inflammatione animorum et sine quodam afflatu velut furoris. 人云；不受感感，不動熱情，不能爲好詩人.

pŏētĭc-a. *ae.* f. **pŏētĭc-e.** *es.* f.

【同】ars et ratio faciendorum carminum.

【解】作詩，作詩法.

【例】praeclara *poetica.* 著名之作詩法.

poetĭce. adv. (*poeticus*)

【同】poetarum more vel modo.

【解】若詩者，若詩人者.

【例】haec *poetice* finguntur. Isid. 這些詩人的(幻想)虛構.

poētĭc-us. *a, um.* adj.

【解】詩體，詩詞者.

【例】verbum *poeticum.* 詩辭.

【註】**poetica** imaginatio. 詩人，藝術的想像.

poētrĭ-a. *ae.* f.

【解】女詩人.

pōgōnĭ-as. *ae.* m.

【解】彗星.

polent-a. *ae.* f.

【解】(羅瑪)大麥粉糊(粥)(玉米粟米粉粥).

【例】flos *polentae.* Plin. 精製麥粉粥.

pŏlentārĭ-us. *a, um.* adj.

【解】大麥粉者.

pŏl-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.

【解】❶ 使均平，使平滑，壓平，切磋，琢磨. ❷ 鎚，鉋.

【例】❶ *polire,* laevigare gemmas. 磨寶石. *polire* orationem. 潤飾文辭. *polire* cutem. Firm. 熟皮. *polire* lanam. Plin. 洗刷羊毛.

pŏlītarch-a. *ae.* m.

【解】官員名.

pŏlītē. adv. (*politus*), *-tius, -tissime.*

【同】ornate, eleganter, splendide.

【解】整齊，文雅，光澤，光華.

【例】*politius* limare. Cic. 更潤飾工作.

pŏlītī-a. *ae.* f.

【解】Plato 之理想民國，(國政，國家組織).

pŏlĭtĭc-us. *a, um.* adj.

【解】國政者，政治者.

【例】libri *politici.* 論國政之著作.

pŏlītī-o. *ōnis.* f.

【解】琢磨，修削，均平，修治，潤飾.

【例】recipere in se *politionem.* Vitr. 受琢磨，(潤飾).

pŏlīt-or. *ōris.* m.

【解】琢磨者，修治者.
【例】*politor* agri. Cat. 治田者.
pŏlītūr-a. *ae.* f. (*polio*)
【解】琢磨，刨平，修治.
pŏlīt-us. *a, um.* part. v. *polio.*
【解】均平，光澤者，(fig.) 整齊，文雅，精緻者.
【例】cubiculum *politissimum.* Plin. 極精緻之寢室. *politior* humanitas. Cic. 精練之文化(教育). *politissima* arte Cic. 極精美之藝術.
poll-ĕn. *ĭnis.* n. **poll-is.** *ĭnis.* f.
【解】❶ 精製麵粉. ❷ 細粉，細末.
【例】-*pollinem* polentae. Cato. 大麥細粉.
poll-ens. *entis.* part. v. *pollio.*
【解】有能力，有權威者.
【例】*pollens* opibus. Lucr. 豪富，(大亨). *pollens* cuncta. Sen. 萬能者.
pollenti-a. *ae.* f.
【解】能力，卓越.
poll-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.
【同】possum, valeo.
【解】❶ (人) 有能力，有權勢. ❷ (事物) a) 功效. b) 價值.
【例】❶ inferendo bello *pollebat.* Tac. 有能力(作戰)進攻. *pollere* forma. Prop. 貌美. *pollere* scientia et virtute. 德學兼優. ❷ plurimum *pollet* oratio. Cic. 演詞有極大效力. ejus judicium et voluntas plurimum apud eum *pollet.* 他的意志及判斷力頗强.
poll-ex. *ĭcis.* m.
【解】大拇指.
【例】*pollice* verso. Juv. 大拇指向下，(拒絕開恩，不寬宥舞劍者). infesto *pollice.* Quint. 大拇指向下，(拒絕開恩，不寬宥舞劍者). digitus *pollex*=digitus. 一拇指，(長，寬).
pollĭc-ĕor. *ēris, ĭtus sum, ēri.* v. dep. tr. (*por liceor*)
【同】promitto, profiteor, defero, offero.
【狀】cumulatissime omnia, benigne, celeriter, gratis, liberaliter, prolixe, studiose, ultro.
【解】建議，(陳述意見)，呈獻，預許，約訂.
【例】(*polliceri*) alicui praesidium suum. Cic. 許下援助人. *pollicentur* obsides dare. Caes. 他們約訂交付爲質者. *pollicens* se... traditurum. Cic. 許要交付自己. *polliceor* tibi pro certo. 向你保證. stabo promissis; promisso fides exsistet. 守約，(實行諾言) 踐盟.
pollĭcitāti-o. *ōnis.* f.
【同】promissio.
【形】finitae.
【解】預許，應承，諾言，約訂，建議，提議.
pollĭcit-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr. et intr. (*polliceor*)
【解】屢許，多許.
【例】sollicitando et *pollicitando* eorum animos lactas. 藉諾言誘惑安撫彼等之心.
pollĭcit-us. *a, um.* part. v. *polliceor.* (in sensu transitiv. vel passiv.)
【解】預許者，約訂者.
pollĭcit-um. *i.* n. (*pollicitus*)
【解】預許，約訂之事.
pollĭnāri-us. *a, um.* adj.
【解】精製麵粉者.
【例】gradus succretus cribro *pollinario.* Plaut. 碎步緩行.
pollinct-or. *ōris.* m.
【同】unctor cadaverum, funerum curator.
【解】司殯儀，殮葬者.
pollin-go. *gis, xi, ctum, gere.* v. tr.
【解】傅香液，殮葬.
poll-is. vide **pollen.**
pollū-cĕo. *cēs, xi, ctum, cēre.* v. tr. vel intr.
【解】祭獻，獻祭.
polluct-um. *i.* n.
【解】盛饌，饗神宴，分與民衆之燔肉.
polluct-us. *a, um.* art. v. *polluceo.*
【解】饗.
【例】(fig.) *polluctus* virgis. Plaut. 饗以木棍.
pŏllŭ-o. *ĭs, i,* (*ū*)*tum, ĕre.* v. tr. (*por luo*)
【同】macula afficio, inquino, contamino, maculo, foedo, violo, perverto, conturbo.
【解】❶ 汚穢，染汚. ❷ (fig.) 玷辱，褻瀆，汚衊.
【例】❶ *polluere* auro formam. Tib. 爲金錢而犧牲美容. *polluere* aures. Tac. 染汚其耳. ❷ *polluere* famam. Phaed. 玷辱名譽. *polluere* jura. Cic. 干犯法律.
pollūti-o. *onis.* f.
【解】忝辱，玷汚.
【例】*pollutio* voluntaria. 手淫.
pollūt-us. *a, um.* part. v. *polluo.*
【解】玷汚，忝辱.
【例】*pollutus* animus. Sen. 染罪之心靈. *pollutus* amor. Virg. (amour trahi). 負愛. *pollutae* feminae. Liv. 賤婦.
polluxi. perf. v. *polluceo.*
pŏl-us. *i.* m.
【同】vertex.
【解】❶ 磁極，兩極. ❷ 天空.
pŏlyandrī-a. *ae.* f.
【解】一妻多夫制.

pŏlyandrī-on. *i.* n.
【解】坟地，塋地.
pŏlygămī-a. *ae.* f.
【解】一夫多妻制(娶妻妾)，多婚.
pŏlygăm-us. *i.* m.
【解】多妻者.
pŏlymĭt-us. *a, um.* adj.
【解】絢爛織品，(彩色織工).
pŏlyp-us. *i.* m.
【解】❶海蝨，珊瑚類，(fig.)貪婪人. ❷(鼻痔)鼻疽.
polytheismus. *i.* m.
【解】多神教.
pōmārĭ-um. *i.* n. (*pomum*)
【同】hortus arboribus consitus.
【解】❶菓園. ❷菓店，菓物貯藏所.
pōmārĭ-us. ❶ *a, um.* adj.
【解】菓樹園者，樹秧園者.
❷ *i.* m. subst.
【解】販菓商.
【例】*pomaria* loca. Varr. 菓樹園.
pōmĕrĭdĭān-us. *a, um.* adj.
【同】postmeridianus.
【解】午後者.
【例】*pomeridianum* tempus. Cic. 午後. deambulatio *pomeridiana.* 午後散步.
pōmērĭ-um. *i.* n. vide **pomoeri-um.**
【解】圍園.
pōmēt-um. *i.* n.
【解】菓園.
pōmĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*pomum fero*)
【解】結果實者.
【例】*pomiferi* rami. Sen. 結果實之枝.
pōmoerĭ-um. pōmērĭ-um. *i.* n.
【解】毗連城墻之地，(羅瑪但准栽菓樹).
【例】jus proferendi *pomoerii.* Gell. (破敵城將軍)開拓近城田地之權利.
Pōmōn-a. *ae.* f.
【解】司菓品之女神.
pōmōs-us. *a, um.* adj.
【解】多果實者.
pomp-a. *ae.* f.

POMPA

【同】spectaculum apparatusque solemnis cum ostentatione et magnificentia quadam, qualis fieri solet in publicis supplicationibus et triumphis.
【狀】acerba, molesta, tota.
【解】❶羅瑪慶日，或殯葬日，隆重莊嚴之遊行，遊藝場內，攜各種神像之盛大遊行. ❷伴隨，護衛，侍從，僕從. ❸儀仗，排場，榮華，炫耀，(閱兵).
【例】❶ *pomparum* ferculis similes esse. Cic. 彷彿携像遊行之行列. ❷ (*pompa*) lictorum meorum. Cic. 我前驅衛兵. in dicendo *pompam* adhibere. 出言矜張. ❸ rhetorum *pompa.* Cic. 修辭家誇大之詞. detraxit muneri suo *pompam.* Sen. 免去自己職位之排場.
Pompēĭ-i. *ōrum.* m.pl. nom. propr. urbis. 城名：爲Italie, Campanie 省濱海之城，降生後 79 年爲Vesuve 火山埋沒.
Pompeiān-us. *a, um.* adj. *Pomp.* 城者.
Pompeiān-um. *i.* n. *Pomp.* 房舍(Cic.所有者).
Pompeiān-i. *orum.* m. pl. *Pomp.* 居民.
Pompēĭ-us. *i.* m. nom. propr. homin. 人名：著名者爲 Cn. *Pompeius* Magnus. 爲 César 之對敵，敗於 Pharsale. 被殺於 Egypte.
Pompeĭ-us. *a, um.* adj. *Pomp.* 者.
Pompeiān-us. *a, um.* adj. *Pomp.* 之黨派.
Pompeiān-i. *orum.* m. pl. *Pomp.* 之兵士.
Pompĭlĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. (tribus). 人名：著名者有 Numa (羅瑪第二王).
Pompĭlĭ-us. *a, um.* adj.
pōm-um. *i.* n.
【形】crudum, maturum, et coctum.
【解】❶有果核之果實，(無花果，棗，核桃). ❷菓樹.
【例】❶ *pomorum* jucundus non gustatus solum, sed odoratus etiam et aspectus. 果實中，不但適口，而且味香色美者. *poma* punica. Ov. 石榴. *poma* aurea. Sen. 金橘.
pōm-us. *i.* f.
【解】菓樹，果實.
pondĕrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】權度，衡量，秤物，重量.
pondĕrāt-us. *a, um.* part. v. *pondero.*
【解】已衡量，揆度，審量者.
【例】*ponderatiora* beneficia. Nep. 更有份量之恩惠.
pondĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*pondus*)
【同】pondo, appendo, expendo, examino, aestimo.
【解】權度，衡量，(fig.)測量，揆度，估計，

鑒定，審量，評判.
【例】*ponderare* aliquid ex aliqua re. Cic. 由一物而測量另一物. verborum delectum aurium judicio *ponderare*. Cic. 照耳音判斷詞句之選擇.

ponderōs-us. *a, um.* adj. (*pondus*), *-sior, -sissimus.*
【解】重滯，有重量者.
【例】*ponderosa* epistula. Cic. (有重量)長信. *pondererosa* vox. V. Max. 意味深長之語.

pondō. adv. (ablat. ex inusit. *pondus 1*)
【同】libra.
【解】❶ 重量. ❷ 斤量.
【例】❶ libra *pondo*. Liv. 一斤重量. ❷ auri quinque *pondo* auferre. Cic. 携去五斤金子. exercitus coronam auream dictatori libram *pondo* decrevit. 軍隊獻給總裁一斤重的金冠.

pond-ŭs. *ĕris.* n. (*pondo*)
【同】gravitas, momentum.
【形】dignum aestimatione, aestimabile, magnum auri, majus argenti, permagnum argenti.
【解】❶ 斤量，(戥重). ❷ 重量. ❸ 重力，)呆滯). ❹ 重體，(物體). ❺ 數量，堆. ❻ 權威. 影響，關係，擔負，效力.
【例】❶ *pondera* iniqua. Liv. 不準確的斤量. ❷ saxa magni *ponderis*. Caes. 很重的岩石. ❸ *pondera*. Ov. 重力. ❹ motus naturalis omnium *ponderum*. Cic. 一切重量物體之趨向. ❺ innumerabile *pondus* auri. Cic. 無量數之黃金. ❻ si mea auctoritas satis apud illos in hac re *ponderis* haberet. Cic. 對此事，倘若我的權威，在他們前，有充分之影響. non numero haec judicantur sed *pondere*. Cic. 此種物品，論量不論數. *pondera* curarum. Lucr. (老年)，操心的繁重. *pondera* peccati. Prosp. 罪惡的深重. fabula sine *pondere* et arte. Hor. 無價值無藝術之歌劇. tuae litterae maximi sunt apud me *ponderis*. Cic. 我很重視你的書信.

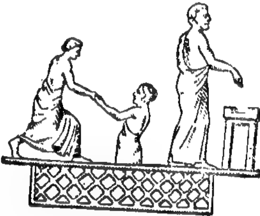
ponduscŭl-um. *i.* n. dimin. *pondus.*
【解】輕微斤量.

pōnĕ. adv. praep. (*post ne*)
【解】❶ adv. 向後，在後. ❷ praep. (cum acc.) 在後.
【例】❶ *pone* respicere. V. Max. 向後觀望. *pone* versus contra. Cato. 在營壘後. ❷ vinctae *pone* tergum manus. Tac. 綑手在背後，(倒綁).

pō-no. *nĭs, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr.
【同】praepono.
【解】I. ❶ (cum *in* et abl. vel acc.) ❷ (poet.)伸張，偃臥. ❸ 安置，寄放，寄存，供應. ❹ 佈置，安排. ❺ 擧起，揚起. ❻ 寄託(銀...)，放款. ❼ (fig.) a) 設問題. b) 遺棄.
II. 建立，創設. ❶ 建立. ❷ (fig.) a) 建，放，立於...上. b) 置於面前. c) 使係於.... d) 列入，(以為...). e) 致力於. f) 陳列於目前. g) 置前，提前.
【例】I. ❶ (*ponere*) in fundo pedem. Cic. 佔據(置足於)田產. genua *ponere*. Curt. 屈膝. (*ponere*) in flammam. Ov. 置於火中. ❷ terra *ponere*. Virg. 埋葬. ❸ (*ponere*) tabulas in aerario. Caes. 寄放表冊於檔案室中. (*ponere*) candelabrum in Capitolio. Cic. 寄放燭台於加必道山頂. (*ponere*) pocula. 置杯，(如賭物). (*ponere*) arma. Caes. 放棄武器，(交械). (*ponere*) eadem in omnibus. Plin. 供應同樣食品與衆人. ❹ ibi praesidium *ponit*. Caes. 安插駐兵，(佈防). (*ponere*) alicui custodem. Caes. 派人看守某人. (*ponere*) castra. Caes, 紮營. (*ponere*) ordine vites. Virg. 依行列栽葡萄. *positi* sine lege capilli. 蓬頭亂髮. ❺ tollere seu *ponere* freta. Hor. 掀起或平息海浪. ❻ (*ponere*) beneficium apud aliquem. Cic. 施惠與人. ❼ a) (*ponere*) quaestiunculam. Cic. 提出小(不重要)問題. b) (*ponere*) dolorem. Cic. 拋棄憂慮.
II. ❶ Roma in montibus *posita*. Cic. 羅瑪城建於山間. (*ponere*) templa. Virg. 建造神殿. ❷ a) (*ponere*) beate vivere in voluptate. Cic. 以為幸福生活在享受娛樂. b) (*ponere*) in conspectu aliquid. Cic. 置某事物於面前. (*ponere*) ante oculos. Cic. 置於目前. ex altera parte.. ex altera autem *ponere*. Cic. 由此方由彼方置於.... (*ponere*) rebus novis nova nomina. Cic. 給新事物起新名詞. c) (*ponere*) spem in aliquo. Cic. 依恃某人. *positum* esse in aliqua re. 係於某事物. d) (*ponere*) aliquid in fraude. Cic. 置某事於騙術(罪惡)中. (*ponere*) mortem in malis. Cic. 視死亡為不幸事. e) (*ponere*) curam in aliqua re. 掛慮某事. f) (*ponere*) alicujus rei exempla. Cic. 陳述某事之實例. (*ponere*) argumentum. Cic. 供題材. g) (*ponere*) aliquid. 以為首要. hoc *posito*. Cic. 既識此原理. quem facile Graeciae principem *ponimus*. Cic. 毫不遲疑我們以他為希臘之首要人物.
【註】❶ rem in medio conspectu *ponere*. 將事實置於目前. (*ponere*) alicui quaes-

tionem. 給人設問題. ❷ (deponere) arma.. inimicitias *ponere*. 解除武裝，解除仇恨. ❸ (adhibeo) (*ponere*) in aliqua re multum curae.. diligentiam. 爲某事操心勞力. ❹ (consumo) (*ponere*) multum temporis in aliquo negotio. 爲某事耗費不少時間. ❺ (figo, puto) (*ponere*) mortem in malis. 以死爲禍患. (*ponere*) aliquid in beneficii loco. 以某事爲恩惠. (*ponere*) in laude. 以某事可頌揚. ❻ (dependere a...) in te *positum* est. 由你，在你. *pone*,... 假定.

pons. *pontis.* m.

PONS 3

【形】angustus, aureus.

【解】❶ 橋樑，船甲板. ❷ 飛橋，(吊橋，翻橋). ❸ 選舉橋.

【例】❶ *pontem* in Arare facere. Caes. 架設橋樑在亞拉來(Arar)河上. flumen *ponte* jungere. Liv. 藉橋與河相連. imponere *pontem* flumini. Curt. 河上架橋. *pontem* interscindere. Cic. 斷橋. ❷ de *ponte* dejici. Fest. 失掉投票權(選舉權)，60歲.

【註】❶ insulam *ponte* facto conjunxit urbi. 建橋在城與島之間. ❷ fluvium *ponte* jungere. 建橋河上. -ripas committere. 建橋河上. *pontem* inducere. 建橋河上. flumen *ponte* consternere. 建橋河上. ❸ *pontem* interscindere, rescindere, dissolvere, rumpere.. 斷橋，(拆橋). *pontem* facere, efficere. 修橋. *pontem* reficere, instaurare. 修理橋. *pontem* demittere, dejicere. 落(吊)橋.

ponticŭl-us. *i.* m. (dimin. *pons*)

【解】小橋.

Ponticum mare. nom. propr. maris. vide **Pontus Euxinus.** 黑海.

pontif-ex. *ĭcis.* m.

PONTIFEX

【同】antistes Religionis, Sacrorum; qui sacris praeest, et publicis sacerdotiis.

【形】magnus, maximus, peritissimus; veteres, minores.

【解】大司祭，司牧，主教.

【例】collegium *pontificum*. Liv. 司祭團. *pontifex* maximus. Cic. 大司祭，(司祭團長). ❶ *Pontifex* Romanus. 羅瑪(主教)教宗. summus Dei in terris Vicarius. 羅瑪教宗，(天主在世代表), Christianae religionis summus Antistes. 羅瑪教宗，(基督教會最大主教). summus Ecclesiae Pastor. 羅瑪教宗，(最高司牧). ❷ *Pontificem* creare. (立)選教宗. summum augustissimumque Sacerdotium alicui conferre. 授教宗職位. ad Summi *Pontificatus* fastigium aliquem evehere. 陞任教宗. qui Dei vice in terris fungitur. 履行教宗職權. ❸ *Pontifex* nunc est Paulus. 當今教宗保祿第六世. Christianae reipublicae clavum tenet. 掌教會鎖鑰. gubernacula moderatur. 治理教會. Vicariam Christi in terris potestatem obtinet. 基督在世代表. *Pontificatum* gerit, Christianae reipublicae praeest, praesidet. 統治基督教會. Christianae reipublicae principatum tenet 居首位(教首). Christi vices personamque in terris gerit, sustinet. 基督在世代權. Metellus diu ei sacerdotio praefuit. (Met.) 美特祿久爲司祭長. *pontificis* partes, munia gerere, agere, sustinere. 盡司祭職.

pontĭfĭcāl-is. *e.* adj. (*pontifex*)

【解】大司祭，司牧，主教者.

【例】auctoritas, jus *pontificale*. 大司祭之權位，職權.

pontĭfĭcāt-ūs. *ūs.* m. (*pontifex*)

【解】大司祭(教首)，司牧，主教之職權.

【例】*Pontificatus* =(Summi Pontificis) dignitas). 教宗權位. Summi *Pontificatus* honores. 大司祭榮位.

pontĭfĭci-us. *a, um.* adj.

【同】pontificalis.

【解】大司祭，教首者.

【例】jus *pontificium*. 大司祭職權. *pontificii* libri. Cic. (vel solum) *pontificii*. Cic. 大司祭(禮儀)書.

Ponti-us. *i.* m. nom. propr. homin.

人名：*Pontius* Herennius 爲 Samnites人之將軍，曾迫使羅瑪軍隊在 Fourches Caudines 受軛下之辱.

pontĭvăg-us. *a, um.* adj.

【解】游於海者.

【例】*pontivagi.* (m. pl.) Anthol. 海魚.

pont-o. *ōnis.* m.

【解】渡船，寬船.

1. **pont-us.** *i.* m. (poet.)

【解】❶ 海洋. ❷ 洶湧波濤.

【例】❶ maris *pontus*. Virg. 高深海洋. *ponti* aequora, (vel) freta. Virg. 海洋.

2. **Pont-us.** *i.* m. nom. propr. 海名：

【解】❶*Pontus* Euxinus. (Niger). 黑海. ❷黑海附近之地. ❸小亞細亞之地名, Mithridate 之王國，後劃爲羅瑪行省.

pŏp-a. *ae.* m. f.
【解】m. 司祭之獻犧牲者，f. 酒店女主人. adj 善食者.
【例】*popa* venter. Pers. 便便大腹.

pŏpell-us. *i.* m. (dimin. *populus*)
【解】賤民，黎民，平民，百姓.

Pōpĭlĭ-us. (**Popillĭ-us**). *i.* m. nom. propr. hom. 人名：羅瑪家族名，著名者有 *Pop. lius* Lenas. 營長，曾殺害 Cicero.

pŏpīn-a. *ae.* f. vide **coquina.**
【同】ganea, culina.
【形】teterrima, tenebricosa.
【解】飯店，餐館，酒家，茶寮，酒肆.
【例】in *popinis*, (alea, vino) tempus aetatis omne consumere. 終年在茶寮酒肆，(飲酒賭博)蹉跎歲月.

pŏpīnārĭ-us. *i.* m.
【解】飯店老板.

pŏpīnāt-or. *ōris.* m. (*popinor*)
【解】酒徒，饕餮之徒.

pŏpīn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】貪食縱酒.

pŏpl-ēs. *ĭtis.* m.
【同】pars genu posterior.
【解】❶腿彎，膝彎. ❷膝.
【例】❶duplicato *poplito.* Virg. 屈膝. deposito *poplito.* Luc. 跪. ❷*poplitibus* se excipere. 下跪. vestis *poplite* fusa tenus. Claud. 衣垂至膝.

pŏpŭlābĭl-is. *e.* adj. (*populor*)
【解】可刧掠者.

pŏpŭlābund-us. *a, um.* adj. (*populor*)
【解】刧掠者，破壞者.
【例】*populabundi* more in fines excurrunt. 如刧掠者侵入邊界.

pŏpŭlār-ia. *ĭum.* n. pl. (*popularis*)
【解】劇場中座位.

pŏpŭlār-is. *e.* adj.
【同】vulgaris.
【狀】maxime, vere, fallaciter, facile, sapienter, vehementer.
【解】I. ❶民衆者，由民衆，爲民衆者. ❷民衆喜好，民衆同情者. ❸忠於民事，盡心爲民服務者.
II. ❶土著，本地居民，土產. ❷同鄉，同國籍者. ❸盟友，社員，伴侶.
【例】I. ❶*popularia* munera. Cic. 給民衆觀看之遊藝. verba *popularia.* 大衆語. ❷consul *popularis.* Cic. 得民心之(總統)執政官. nihil *popularius.* Liv. 無更利民便民者. ❸(consul *popularis*); *populares.* Cic. 附和民衆者.
II. ❶oliva *popularis.* Ov. 土產橄欖. ❷tuus *popularis.* Cic. 你的同鄉. ❸*populares* sceleris. Sall. 狼狽爲奸者. *populares* conjurationis. Sall. 叛黨.

pŏpŭlārĭt-as. *ātis.* f. (*popularis*)
【解】❶愛民之心，忠於民事，百姓悅服者. ❷同鄉情誼.

pŏpŭlārĭter. adv. (*popularis*)
【解】❶民衆化，普通化，普通語. ❷附和民衆，民衆悅服，民主式，(亂黨式).
【例】❶*populariter* vivere, loqui. 普通生活，普通言語.

pŏpŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*populor*)
【解】❶刧掠，侵奪. ❷擄掠物，刧奪物，戰利品. ❸敗壞，毀滅.
【例】❶*populationem* facere. 刧掠. hostem *populatione* prohibere. 防止敵人刧掠. ❷pleni *populationum.* Liv. 滿載鹵獲物品. ❸*populatio* morum. Plin. 敗壞風化.

pŏpŭlāt-or. *ōris.* m. (*populor*)
【解】刧掠者.
【例】aequoreus *populator.* Claud. 漁夫，(掠海者). luxus *populator* opum. Claud. 淫蕩敗家者.

1. pŏpŭlāt-us. *a, um.* part. v. (*populor*)
【解】刧掠者.
【例】❶(sens. trans.) omnia igni ferroque *populatus.* Flor. 燒殺一切. ❷(sens. passiv.) *populatus* hamus. Ov. 釣鈎失其餌.

2. pŏpŭlāt-ŭs. *ūs.* m. (abl. *ū*)
【解】刧掠.

pōpŭlēt-um. *i.* n. (*populus 2*)
【解】楊樹林.

pōpŭlĕ-us. *a, um.* adj. (*populus 2*)
【解】楊樹者.

pōpŭlĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】盛產楊樹者.

pŏpŭliscīt-um. (melius; **populi scitum**). *i.* n.
【解】民諭，民衆決議，(民衆佈告).

pōpulnĕ-us. populn-us. *a, um.* adj.
【解】白楊者.

pŏpŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*populus*)
【解】❶殺害百姓，驅逐居民. ❷刧掠，燒殺. ❸(fig.) 毀壞.
【例】❶*populare* Achivos. Prop. 處死多數希臘人(十之一). ❷*populata* provincia. Cic. 被刧掠之省.

pŏpŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr. (vel passiv.)
【同】vasto, vastitatem infero.

【解】刼掠，毁壞.
【例】arva ferro *populatus* et igni. Lucr. 焚掠田野. flamma *populante* capillos. Ov. 焚去頭髮. noctu agros *populabatur*. 夜間刼掠田地. hostis vastatus est omnia. 敵人焚掠一切.

1. pŏpŭl-us. *i.* m.
【同】multitudo civium, plebs, vulgus.
【形】amicissimus, appetens omnium bonorum, fidelis et illustris, foederatus, fortis, gratus, languens, effrenatus, levissimus, sollicitus, vanus, urbanus; populi boni firmique, florentes atque integri, potentes.
【解】❶居民，國民. ❷平民，百姓，民衆，公民(對元老而言)，賤民. ❸人群，人類，衆人.
【例】❶*populus* Romanus, Syracusanus. 羅瑪城人，西拉古城人. ❷S. P. Q. R. = **Senatus Populusque Romanus.** 羅瑪國會及民衆. ❸*populi* contemnere voces. Hor. 蔑視民衆意見. *populo* vacare. Cic. 無觀衆. *populus* scelerum, (criminum). Sid. 惡黨.

2. pōpŭl-us. *i.* m.
【解】白楊.
【例】*populus* multa. Plin. 白楊樹林.

porc-a. *ae.* f. (*porcus*)
【解】❶母猪(poet. 公猪). ❷犁溝凸出部.
【例】*porca* contracta. Cic. 應祭獻之猪.

porcārī-us. *a, um.* adj.
【解】母猪者，牧猪者.

porcellī-o. *ōnis.* m.
【解】猪虱.

porcell-us. *i.* m. (*porcus*)
【解】小猪，小野猪.

porcīn-a. *ae.* f. (subaudit. *caro*)
【解】猪肉.

porcīnārī-us. *i.* m.
【解】屠戶，販猪者.

porcīn-us. *a, um.* adj. (*porcus*)
【解】猪者.

porcŭrāt-or. *ōris.* m.
【解】牧猪者.

porcŭl-us. *i.* m. (dimin. *porcus*)
【解】小猪.
【例】*porculus* marinus. Plin. 海猪.

porc-us. *i.* m.
【同】sus.
【形】femina.
【解】❶猪，豕，彘. ❷海豚，野猪，(fig.) 縱慾之人.
【例】❶*porcus* femina. Cic. 彘. ❷*porcus* marinus. 海猪. *porcus*. Plin. 海猪.

pŏrōsĭt-as. *ātis.* f.
【解】多穴隙.

porphyr-a. *ae.* f.
【解】深紅色染料.

porphyrētĭc-us. *a, um.* adj.
【解】青斑深紅石者.

porphyrīt-ēs. *ae.* m.
【解】青雲斑紅石.

porrācē-us. *a, um.* adj.
【解】韮類.

porrectī-o. *ōnis.* f. (*porrigo*)
【形】facilis.
【解】延長，拖長，伸長，伸開.
【例】digitorum *porrectio* (vel) contractio. 伸開手指，屈指.

1. porrect-us. *a, um.* part. v. *porricio.*
【解】祭獻者.

2. porrect-us. *a, um.* part. v. *porrigo.*
【解】❶伸直，伸長，延長，拖長，展開者. ❷長音，(grammat.)
【例】❶*porrectior* acies.. Tac. 展開陣線. in *porrectum.* Plin. 伸開. *porrectior* frons. Plaut. 額上皺紋展開. *porrecta* coma. Plin. 平直頭髮.

porr-icio. *ĭcis, ectum, icĕre.* v. tr. (*por jacio*)
【解】祭獻.

1. porrīg-o. *īnis.* f.
【同】genus morbi inter pilos.
【解】癬疥(禿瘡)，皮膚病.
【例】impexa *porrigine* foedum caput. 因患癬疥頭髮蓬鬆，頭形醜陋.

2. porr-īgo. *ĭgis, exi, ectum, igĕre.* v. tr. (por=*pro* et *rego*)
【同】vendo, intendo, extendo, admoveo. X. Contraho.
【狀】aliquando.
【解】❶伸開，伸展，伸張. ❷延長，拖長，伸直. ❸(poet.) 偃臥，倒地. ❹呈獻.
【例】❶(*porrigere*) manus in caelum. Liv. 伸手向天. (*porrigere*) brachia caelo. Ov. 伸開双臂.... (fig.) (*porrigere*) manus ad aliquid, in aliquid. Nep. 伸手(佔據)某物. (*porrigere*) manus in mensam. 取食物. quo se tua *porrigat* ira? 你的忿怒到何地步. ❷(*porrigere*) aciem latius. Sall. 延長陣線. pars loci in planitiem *porrigebatur.* Tac. 該地一部份爲平地. urbs in longum *porrecta.* 城之面積延長. ❸(*porrigere*) hostem. Liv. 屈服(使偃臥於地)敵人. *porrectus.* (passiv.) 被屈服一. ❹(*porrigere*) dextram alicui. Cic. 向人伸左手，(援助). (*porrigere*) praesidium alicui. Cic. 庇護人.

porrīn-a. *ae.* f.
【解】韮菜地.
porro. adv.
【同】sed, igitur.
【解】❶(論地方)向前，向遠處. ❷(論時間)以後，將來. ❸(連帶關係). a) 繼續，相連. b)其餘，尚且.
【例】❶*porro* agere armentum. Liv. 驅羊群前進. ❷*porro* flebit. Grat. 將來痛哭，(不止). amare *porro*. Cic. 恒久之愛. ❸a) perge *porro*. Cic. 你要繼續下去. *porro* loquere. Plaut. 你要繼續講話. b) *porro* autem. Cic. 然而.... age *porro*. Cic. 果然做下去. vide *porro* cetera. 但請視其餘. restant plura, sed exigua *porro* et minima. 尚有許多事，然而細微不關緊要.
porr-um. *i.* n. **porr-us.** *i.* m. (plur. semper **porr-i.** *ōrum.* m.)
【解】韮菜.
port-a. *ae.* f.
【同】janua.
【形】triumphalis.
【解】❶門(城郭，營壘，殿堂房屋之門). ❷口，孔，穴，隙，峽隘，咽喉，關鍵，門路.
【例】❶omnibus *portis* eruptione facta. Caes. 由各門闖出. *portas* perfringere; *portis* vim afferre. 打破門欄. *porta* cataracta dejecta clausa est. 吊門垂下已封閉. ❷*portae* Caspiae. Plin. 裏海(加斯比)海峽. *porta* caeli tonat. Enn. 天空打雷.
port-ae. *ārum.* f. pl.
【解】(屢含有)峽隘，關鍵，咽喉之義.
portātĭl-is. *e.* adj.
【解】可携帶，可擔架者.
【例】*portatile* altare (=petra sacra). 聖石.
portātĭ-o. *ōnis.* f. (*porto*)
【解】携帶，載重，運輸.
portāt-us. *a, um.* part. v. *porto.*
【解】被携帶，載運者.
porten-do. *dĭs, di, tum, dĕre.* v. tr. (*por tendo*)
【同】praenuntio, praedico, praemonstro.
【解】預示，占卜，呈兆(臆度，推測)，披露.
【例】significationes rerum futurarum *portenduntur*. 預示未來之事. quae praedicunt *portenta* dicuntur. 預示將來之事，便是預言.
portentĭf-er. *ĕra, ĕrum,* adj.
portentĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*portentum fero*)
【解】異兆，奇異，朕兆.
portentōsē. adv.
【解】怪異，奇異狀.
portentōs-us. *a, um.* adj. (*portentum*), *-tissimus.*
【同】monstruosus, prodigiosus.
【解】奇異，奇怪，驚異者，(異常怪異).
portent-um. *i.* n. (*portendo*)
【同】monstrum, prodigium.
【形】certissimum, maximum, fatale.
【解】❶異兆，朕兆，凶兆. ❷異象，怪物. ❸(fig.) 怪事，異事.
【例】❷Clodius fatale *portentum* reipublicae. 可洛底國家之妖異，(怪物).
portent-us. *a, um.* part. v. *portendo.*
【解】預示，預言者.
portĭcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *porticus*)
【解】小廊廡，小遊廊.
portĭc-ŭs. *ūs.* f. (*porta*)
【同】ambulatio, xystus.
【形】excelsa, inferior, minus onerosa, et multo quidem facilior.
【解】❶廊廡，遊廊，迴廊，柱廊，庭廈. ❷隧道，壕壍，戰壕.
【例】❶*porticus* (pavimentata) in qua inambulavimus. 我們散步之迴廊. *porticu* aedes cingere. 房屋週圍有迴廊.
portĭ-o. *ōnis.* f.
【同】pars.
【解】❶部份，股份，份子. ❷各人分量. ❸比例，(適應).
【例】❶tertia *portio* aeris. Plin. 三分之一的銅. *portiones* pares. Cels. 部份相等. ❷pro rata *portione*. Plin. 照己(按己)之所能(能力). pro sua *portione*. Quint. 照己(按己)之所能(能力). pro virili parte. Tac. 照己之力量，(能力). ❸eadem *portio* servatur. Curt. 照同樣比例. *portione*. Plin. 比例. ad *portionem*. Plin. 按比例. ad suam quisque *portionem*. Plin. 按每人適合比例. pro *portione*. 照比例. pro *portione* alicujus rei. Cic. 按事物比量，(適合程度).
1. portĭt-ŏr. *ōris.* m. (*portus*)
【同】publicanus, exhibendis portoriis praefectus.
【解】關稅司，(海關收稅員).
【例】*portitorum* quaestus in omnium odium incurrit. 稅司征稅，惹人怨恨.
2. portĭt-ŏr. *ōris.* m. (*portus*)
【解】渡船主，地獄中之駕船者.
portĭuncul-a. *ae.* f. (dimin. *portio*)
【解】小部份.
port-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】fero, comporto, defero, deporto, conveho.
【狀】undique furta.

【解】❶ 携帶，運載，駝載，運輸，移轉. ❷ (fig.) 授與，保持，(pro *ferre*).
【例】❶ vehiculo *portari*. Nep. 乘車，(車運). *portare* secum frumentum. Caes. 携帶小麥. *portare* aliquid alicui. Nep. 送物與人. *portare* aliquid ad aliquem. Cic. 將物送到某人處. omnia mea mecum *porto*. 我携帶我一切所有. ❷ auxilium *portare*. Sall. 援助. (*portare*) spem secum. Liv. 希望. (*portare*) ad aliquem nuntium. Liv. 與人送信. mittere *portantia* verba salutem. Ov. 寄信問候人.

portōri-um. *i.* n. (*portus*, vel *porto*)
【同】vectigal quod in portu exigitur pro mercibus.
【形】certum.
【解】關稅，厘金，(出口，入口稅).
【例】*portorium* locare. Cic. 出租(公賣，競賣)收稅權. *portorium* circumvectionis. Cic. 運輸稅. *portorium* imponere. 要關稅. *portorium* dare. 納關稅. *portorium* locare. 租關稅.

portŭl-a. *ae.* f. (dimin. *porta*)
【解】小門.

portŭlāc-a. *ae.* f.
【解】蟲名.

portŭōs-us. *a, um.* adj. (*portus*), *-sior*, *-sissimus.*
【解】多港口，尋到港口者，(碼頭).
【例】mare minime *portuosum*. 無港口(不得靠岸)之海洋.

port-ŭs. *ūs.* m.
【同】locus in litore tutus appellendis navibus, portus claustra.
【形】celeberrimus, plenissimus navium, optimus, propior, tranquillus et tutus, clausus, ultimus; manufacti, munitissimi.
【解】(prim.) cf. porta, angiportus. 路口，通路. (usitat.) ❶ 海口，口岸，商埠，碼頭，港口. ❷ (poet.) 河口，(fig.) 穩岸，避難所.
【例】❶ e *portu* prodire, progredi. 離岸，出港口. *portu* solvere. Cic. 啓碇，(開船). *portum* contingere propter ventum non potuimus. 因風不能靠岸. *portum* restante vento tenere non potuimus. 因風不能靠岸. rejecti sumus a *portu* restante vento. 因風不能靠岸. in *portum* invehi, deferri, se recipere. 入港口. ❷ in *portu* esse, in tuto esse. 已抵穩岸. *portus* ac perfugium supplicii. 避難所.

pŏr-us. *i.* m.
【解】小溝，管隙，毛孔，白堊.

posco. *poscĭs, pŏposci, poscĕre.* v. tr.
【同】peto, flagito, requiro.
【解】❶ 請求，要求，催促，索討. ❷ 追還(法). ❸ (poet.) 呼求，懇求. ❹ 問詢，查究.
【例】❶ ut ejus dignitas *poscit*. Cic. 依地位(身份)所需要者. (*poscere*) parentes pretium pro sepultura liberum. Cic. 要求父母出埋葬子女之用費. (*poscere*) ab aliquo munus. Cic. 向某人要求工作. (*ut* subj.) militibus, ut imperator pugnae adesset, *poscentibus*. Tac. 兵卒要求統帥上陣. (infin.) contra occurrere *poscunt*. V. Fl. 他們要求迎戰. ❷ *poscere* aliquem. Cic. 要某人(出庭)(控告). ❸ tua nomina *posco*. Virg. 呼求你的援助. ❹ (*poscere*) quaestionem. Cic. 要求(辯論)題材.

pŏsĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*pono*)
【解】❶ 安置，栽植，接木. ❷ 地勢，形勢，位置，地位.
【例】❶ *positio* nominis pro nomine. Quit. 比喻. ❷ urbis *positio* pulcherrima. 城之形勢壯麗. *positio* caeli. Col. 天氣(天色). mentis *positio*. 心靈態度.

pŏsĭtīvē. adv.
【解】肯定，確實，堅決.

pŏsĭtīvist-a. *ae.* m.
【解】實驗派.

pŏsĭtīv-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 約定者，添置者，積極，確定者. ❷ (grammatice) **a)** (positivum nomen) 原立名詞，(體名). **b)** (positivus gradus) (adj. positiv.) 不比較之形容詞.
【例】*positiva* lex. 成文法 *positiva* religio. 成立之宗教. *positiva* scientia. 實證科學.
【附】**positivismus** 實證論，實理論，積極論，因定論.

pŏsĭt-or. *ōris.* m. (*pono*)
【解】創始人，(始創者).

pŏsĭtūr-a. *ae.* f. (*pono*)
【解】地勢，形勢，態度，位置，秩序.
【例】*positura* verborum. Gell. 語句之構造.

1. pŏsĭt-us. *a, um.* part. v. *pono.*
【解】安插，佈置，排列者.
【例】*posita* mensa. Ov. 列席. *posita* urbs. Virg. 建城. *positus* ante oculos. Cic. 陳列目前. post hominem *positum*. Arn. 人死後. *posito* genu. Ov. 屈膝. *positis* armis. Liv. 繳械.

2. pŏsĭt-ŭs. *ūs.* m.
【解】地勢，形勢，位置，地位，名次.

possessĭ-o. *ōnis.* f. (*possideo*)
【同】jus possidendi; bona, praedia, fundi.
【形】caduca, vacua, certa, stabilis, flagitiosa, perpetua, privata, propria,

vetus; possessiones diuturnae, innumerabiles, venales, urbanae, rusticae.
【解】佔有(屬地)，所有權，(pl.)財產，產業，不動產.
【例】dare *possessionem* secundum tabulas. 依法給人財產，(使人承受，接收財產). in *possessionem* ex edicto mittere. 依法給人財產，(使人承受，接收財產). in *possessionem* alienam irruere, (involare). 侵佔他人財產. *possessionem* occupare, habere, tenere. 佔有，據有財產. *possessione* aliquem pellere, deturbare, dimovere, dejicere. 奪人財產，(迫人放棄財產). *possessione* decedere, cedere. 讓與財產，(放棄…).

possessiuncŭl-a. *ae.* f. (dimin. *possessio*)
【解】小產業，薄產.

possessīv-us. *a, um.* adj. **possessīv-um.** *i.* n.
【解】標明所有權者，所有者，據有者.

possess-ŏr. *ōris.* m. (*possideo*)
【形】acerrimus, turpissimus.
【解】業主，佔有人，據有者，(辯護人).
【例】*possessores* suis aedibus pelluntur. 業主被迫離棄本宅. virtutum *possessores.* 有德者. *possessor* bonae fidei. 善意占有人. *possessor* malae fidei. 惡意占有人. *possessor* dubiae fidei. 疑意占有人.

possessōri-us. *a, um.* adj.
【解】關於所有權者.

possess-us. ❶ *a, um.* part. v. *possideo, possido.*
【解】據有者，佔有者.
【例】*possessa* numine sedes. Luc. 神之住處.
❷ *i.* m.
【解】業主，所有人.

possĭbĭl-is. *e.* adj.
【解】可能者，能有者.
【例】*possibile* est furti agi. Pjct. 可能被控盜竊罪.

possibilit-as. *ātis.* f.
【解】可能性，能力，權能.
【例】quisque pro *possibilitate.* Amm. 各人盡己所能. fandi *possibilitas.* Capel. 發言權，(能力).

poss-ĭdĕo. *idēs, ēdi, essum, idēre.* v. tr. (*sedeo*)
【同】teneo.
【狀】honestius, communiter, longe aliter, precario, proprie, vere, publice, recte.
【解】據有，佔有，所有，持有，保有.
【例】❶ *possidere* partem agri. Caes. 據有一部份田地. *possidere* propter usum fructum. Cic. 藉使用利益權名義，而佔有. *possidere* ab aliquo. Cic. 由某人手中接收，(佔領). forum armatis *possidet.* Cic. 藉武力佔據市區. ❷ (fig.) hic plus fidei quam artis *possidet* in se. Cic. 此人忠實勝於才幹. *possidet* dea hunc diem. Ov. 此日爲敬女神之日.

poss-ĭdo. *ĭdis, ēdi, essum, idĕre.* v. tr.
【解】❶ 佔有，佔領，接收，據有. ❷ 强取，褫奪，侵佔.
【例】❶ (*possidere*) bona alicujus. Cic. 據有某人之財產. ❷ (*possidere*) agros armis. Caes. 武力侵佔田地. ignis cuncta *possedit.* Just. 火焚毀一切. *possedit* cetera pontus. Ov. 其餘被海水淹沒.

po-ssum. *tēs, tŭi, sse.* v. int. vel tr. (*pot-sum.* vide **potis, pote**)
【同】licet, queo, valeo, polleo, potestas est, potestate valeo, facultatem habeo, potis sum; potestas datur, mihi liberum est, optio est.
【狀】amplius nihil, commodissime, facillime, multum auctoritate, nihil, parum usu, plane, nullo modo.
【解】❶ 可以，可能，(有資格，有才幹，有能力). ❷ 有權勢，有實效.
【例】❶ a) (cum infin.) non *possum* te non accusare. Cic. 我不能不控告你. non *possum* facere quin.. Cic. 我不能阻止不…. non *possum* quin. Cic. 我不能不…. b) fieri *potest* ut.. 可能遇到. c) (parenthesis) (插句). quantum, quoad *possum.* Cic. 盡己所能，(在可能範圍內). d) (cum superl.) ut diligentissime *potui.* Cic. 我已盡力所能…. quam *potui* maximis itineribus. Cic. 盡力赶路. ❷ (cum pronom.) hoc pueri *possunt.* Cic. 兒童能行此事. unus *potest* omnia. Cic. 一人有權執行一切. mari plurimum *posse.* Cic. 對海有極大權能.
【註】❶ si *possem,* libenter onus hoc subirem, (si liceret, si copia esset..). 假設可能，我要擔任此…. ❷ hoc tibi *possum* promittere, tantum polliceri habeo.. 我能許給你此…. ❸ non *potui* me ultra defendere. 我不能保護我. nihil erat, quo me tuerer.. 當時毫無保護我之能力. ❹ ego prodesse tuae causae non multum *possum*; (parum in me praesidii est ad causam tuam defendendam). 我不能多輔助你. ❺ loqui prae lacrimis non *potuit.* 他因流淚不能講話. (loquenti), dicenti lacrimae simul spiritum, simul vocem interclusere. 因流淚呼吸講話不時停止. ❻ defendam te, quantum *possum*; (vel) pro *posse* te defendam. 在可能範圍內我將保護你. defendam te pro virili parte, quoad feret

facultas. 我盡可能保護你.

post. adv. et praep.

【同】postea, posthac, post id tempus, sub, secundum. X. Ante, a fronte, initio, primo.

【解】I. adv. ❶(論地方)在後，後面，在後方. ❷(論時間)以後繼續.

II. praep. ❶(論地方)在—後面. ❷(論時間)在—以後.

【例】I. ❶ servi, qui *post* erant. Cic. 在後面之奴隸. ❷ in praesentia..sed *post*. Cic. 現在...但後來. multis *post* annis. Cic. 多年後. biennio *post*. Cic. 兩年後. paulo *post*. Cic. 略以後. *post* paulo. Caes. 略以後.

II. ❶ *post* urbem. Cic. 城後面. (fig.) *post* hunc. Caes. 他以後，(等次). ❷ *post* illud bellum. Cic. 戰後. *post* urbem conditam. Cic. 建(羅瑪)城後. *post* homines natos. Cic. 自生民以來. sexsennio *post* Veios captos. Cic. 佔據未約六年後. aliquot *post* menses. 數月後. *post* diem tertium.. quam dixerat. Cic. 發言後第三日.

postāl-is. *e.* adj

【解】郵政者.

postautumnālis. *e.* adj.

【解】秋季後者.

postcommunĭ-o. *ōnis.* f.

【解】(彌撒中)領聖體後經.

postĕā. adv.

【同】post, posthac, posterius, praeterea, deinceps, tum, inde, reliquo tempore.

【解】以後，其後，其次，(而且...).

【例】paucis *postea* mensibus. Cic. 數月之後. quid *postea*? Cic. 以後如何？non multo *postea*. Cic. 不久之後.

postĕāquam. conj.

【解】然後，厥後，後來.

【例】*postea* vero *quam*. Caes. 然而以後. *postea* autem *quam*.. (ego veni). Cic. 但以後(我來了).

postĕr-i. *ōrum.* m. pl.

【解】後裔，後代子孫.

【例】habebunt *posteri*. Phaed. 後代子孫將有.... horum *posteri* degenerarunt. 彼等之後裔不肖.

postĕri-or. -**us.** *ōris.* adj. compar. ex *posterus.* X. Superior.

【解】❶在後者. ❷其次者. ❸(fig.)以下者.

【例】❶ pedes priores, *posteriores.* Plin. 前足，後足. ❷(oppos. *prior*, *superior*). Thucydides paulo aetate *posterior*... Cic. (quam Themistocles). 杜西底略在戴米斯道以後. ❸(fig.) omnia libertate *posteriora* ducere. Cic. 他將看一切在自由之下. suam salutem utilitati reipublicae *posteriorem* ducere. 他置自己性命在國家利益下.

postĕrĭt-ās. *ātis.* f. (*posterus*)

【同】posteri.

【形】immemor, infinita.

【解】❶後世，將來. ❷後代，後裔，子孫.

【例】❶ gloria tua ad *posteritatem* perveniet. 你將留名後世. ❷ *posteritas* omnis de te loquetur. 後代世世傳頌爾名. optimus quisque *posteritati* maxime servit. 最好之人極有益於後世.

postĕrĭŭs. adv. compar.

【解】較後，其次，繼續.

【例】si *posterius* fuisset. Cic. 假設延長其壽命. *posterius* istuc dicis quam credo tibi. Plaut. 在你發言之先，我已信任你.

postĕr-us. *a, um.* adj. (sing. inusit.)

postĕr-i. *ōrum.* m. pl.

【同】consequens. X. Primus.

【解】後世者，將來者，繼續者.

【例】*postero* die mane. Cic. 翌日清晨. *postera* saecula. Cic. 後世. in *posterum*. Cic. 為將來. longe in *posterum* prospicere. 高瞻遠矚.

post-fĕro. *fers, ferre.* v. tr.

【解】置後，列後，輕視.

【例】(*postferre*) libertati opes. Liv. 視財富在自由以下. nec regnis *postferte* fidem. Sil. 你們寧不為王，不可失信.

postfŭtūr-us. *a, um.* part. futur. v. (*post*) *sum.*

【解】後來者，後世者.

postfutūr-i. *ōrum.* m. pl. 後裔.

postgĕnĭt-us. *a, um.* part. v. *post gigno.*

postgĕnĭt-i. *ōrum.* m. pl.

【解】以後生者，後裔.

posthăb-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr.

【同】postpono, negligo, posteriorem duco.

【解】列於後，輕視.

【例】omnibus rebus *posthabitis*, se philosophiae dat totum. 輕視一切，專心研究哲學. privatum dolorem *post* communem causam *habere.* 為公事而不顧個人痛苦.

posthāc. adv.

【同】deinde, deinceps. X. Antehac, hoc tempore.

【解】以後，後來，既而.

【例】nihil *posthac* mihi tecum erit. 以後你我完全脫離關係. non ego vos *posthac*

videbo. Virg. 以後我不再見你.
posthaec. (**post haec**). adv.
【同】 deinde.
【解】 此後，從此.
posthŭm-us. (**postŭm-us**). *a, um.* adj.
【同】 natus post humatum patrem.
【解】 遺腹子.
postīc-ā. *ae.* f.
【解】 後門.
【例】 *postica* recedere dicitur, qui furtim abit, aliis insciis se subducent. 暗中隱退，謂之由後門退去.
postīcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *postica*)
【解】 小後門.
postīcŭl-um. *i.* n. (dimin. *posticum*)
【解】 房後小屋.
postīc-um. *i.* n. (*posticus*)
【解】 後屋，後門.
postīc-us. *a, um.* adj. (*post*)
【解】 後面者.
【例】 *posticae* aedium partes. Liv. 房舍後面部份. *postica* pars. Varr. 北方. *postica* linea. Fest. 緯線(東西線). ostium *posticum.* 後門.
postīlēn-a. *ae.* f.
【解】 (馬)後鞦.
postīlĭ-o. *ōnis.* f. (*postulo*)
【解】 神追索忘記之祭禮，補償，贖罪.
post-is. *is.* m.
【同】 januae tabula, latus portae.
【例】 ❶ 門柱礎，門框. ❷ 門扉.
【例】 ❶ Herculis ad *postem.* Hor. 在厄而古神殿門柱前. *postem* tenere. Cic. (in consecratione templi). 手扶門框.
postlāt-us. *a, um.* part. v. *postfero.*
【解】 置於後者.
postlīmĭnĭ-um. *i.* n. (*post limen*)
【解】 ❶ 國家，還鄉，回祖國. ❷ (法律名詞) **a**) 復得. **b**) 復回.
【例】 ❶ *postliminio* redire. Prud. (由流亡地)回本鄉. *postliminio* reverti. Papin. (由流亡地)返本國. jus *postliminii.* Dig. 返回祖國權利. ❷ **a**) *postliminio* recipere aliquid. Paul. 復得某物. *postliminium* pacis. Rutil. 恢復和平. **b**) *postliminio* mortis. Apul. 復生.
postmĕrīdĭān-us. (**pomeridiān-us**). *a, um.* adj.
【解】 午後者，旁晚者.
【例】 *postmeridianum* tempus. Cic. 午後.
postmŏdō. postmodum. adv.
【解】 不久之後，未幾，最近.
【例】 *postmodo* gaudebis te irae moderatum fuisse. 不久你將喜樂曾節制忿怒.
postpō-no. *nĭs, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr.
【同】 posthabeo, post aliquid habeo, posterius duco.
【解】 置於後，列次等，不珍重，輕視.
【例】 omnia *postposui,* dum patri oboedirem. 我遵父命重於一切. omnibus rebus *postpositis.* Caes. 蔑視一切. (*postponere*) aliquid alicui rei. Hor. 看某事在某事之下.
postquăm. conj.
【同】 ubi, simul, simul ac, simul ut, simul atque.
【解】 以後，既已，業已.
【例】 *postquam* mihi proposui. 我既已決定. *postquam* non poterant. Caes. 當時他們既已不能. undecimo die *postquam* a te discesseram. Cic. 與你訣別後之第十一日.
postrēmō. adv. (*postremus*)
【同】 postremum, novissime, ad ultimum.
【解】 終究，究竟，末後，結局.
【例】 quaero igitur primum, deinde, *postremo.* 我先詢問，繼續，末後.
postrem-um. adv. (*postremus*)
【解】 末次，最後一次.
postrēm-us. *a, um.* adj. (superl. ex *posterus*)
【同】 ultimus, extremus, novissimus, qui agmen claudit vel cogit. X. Primus.
【解】 ❶ 最後，最末，(殿軍). ❷ (fig.) 最卑下，最微賤.
【例】 ❶ *postrema* acies. Sall. 最末一排. in *postremo* vitae. Gell. 生命的末刻. ad *postremum.* Sall. 至最後. ❷ homines *postremi.* Cic. 最微賤之人. servitus *postremum* malorum omnium. Cic. 當奴爲婢乃最大的禍患.
postrīdie. adv. (*postero die*)
【同】 postero die.
【解】 次日，翌日，後日.
【例】 *postridie* ejus diei. Caes. 是日之翌日. *postridie* quam discessi. Cic. 我離去之第二日.
postrīdŭo. adv. vide **postridie.**
postscaenī-um. (vel) **postscenī-um.** *i.* n.
【解】 (戲臺)後臺.
【例】 (fig.) vitae *postscaenia.* Lucr. 秘密行動，(生活之秘密).
postscrī-bo. *bis, psi, ptum, bĕre.* v. tr.
【解】 書後.
postŭlātīcī-us. postŭlātītī-us. *a, um.* adj. (*postulo*)
【解】 民衆所要求者.
postŭlātī-o. *ōnis.* f. (*postulo*)
【同】 postulatum.

【形】aequa et honesta, brevis, impudens, turpis, valentior opinione.
【解】❶請求，請願. ❷追還訴狀. ❸請准起訴，控訴，追究.
【例】❶concedere *postulationi* alicujus. Cic. 准如所請. ❷si vobis aequa et justa *postulatio* videtur. 倘你們以爲訴狀公平允當.

postŭlāt-ŏr. *ōris.* m. (*postulo*)
【解】請願人，控訴人，呈請人，索還人.

postŭlātōrĭ-us. postŭlārĭus. *a, um.* adj.
【解】要求贖罪祭者.
【例】*postularia* fulgura. Sen. 要贖罪祭雷霆.

postŭlāt-um. *i.* n. (*postulo*) (saepe in plur.)
【同】postulatio.
【形】commune, gravissimum, in aliquem, intolerabile, novum, ridiculum.
【解】要求，請願，奢望，呈請.
【例】*postulata* edere, ad aliquem deferre, accipere. 向人請求，呈請.

1. postŭlāt-us. *a, um.* part. v. *postulo.*
【解】被控，受鞠詢者.
【例】*postulatus* de ambitu. Cic. 被控貪圖榮位. *postulatus* crimine. Apul. 被控大逆不道. *postulatus* parricidii. Nep被控弒親之罪.

2.. postŭlāt-ŭs. *ūs.* m. (abl. *ū*)
【解】請願，控訴.
【例】matris *postulatu.* Liv . 因母之請求.

postŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*posco*)
【同】peto, posco, desidero, requiro. X. Recuso.
【形】acrius, amplius, arroganter, impudenter, nominatim, plane, praeclare, vehementer, nimirum.
【解】❶願望，請願，呈請，要求. ❷控訴，追索.
【例】❶ad senatum venire auxilium *postulatum.* Caes. 來至國會，請求援助. noctem sibi ad deliberandum *postulavit.* Cic. 請求考慮一夜. (*postulare*) quidvis ab amico. Cic. 不拘請求朋友何事. de aliqua re *postulare.* Caes. 爲某事請願. (*postulare*) ab aliquo de aliqua re. Cic. 爲某事向人請求. (dupl. accus.) haec (cum) praetorem *postulabas.* 當時你向裁判員請求此事. abs te *postulo* ut. Ter. 我請求你. qui *postulat* deus credi. Curt. 彼奢望信其爲神. *postulaverunt* me de foedere. 爲盟約請求我. ut fides tua *postulat.* Cic. 如你之信用所需要. ❷(*postulare*) aliquem de pecuniis repetundis. Cic. *postulare* cum aliquo. Plaut. repetundam. Suet. repetundis. Tac. 控告人貪污. quum necessitas *postulat.* Cic. 既不得已. patrem adire *postulatum.* Plaut. 前去向父親申訴. (*postulare*) de colloquio. Caes. 請求談判. (*postulare*) fidem publicam. Cic. (invoquer la foi publique). 徵求公信公證.

1. postŭm-us. *a, um.* adj. (*post*)
【解】最後者.

2. postŭm-us. *i.* m.
【解】遺腹子.

pōtābĭl-is. *e.* adj.
【解】可飲者.
【例】*potabilia* medicamenta. C. Aur. 湯藥，(可飲之藥料).

pōtātĭ-o. *ōnis.* f. (*poto*)
【同】perpotatio.
【形】modica.
【解】飲，啜，嗑.
【例】extrema *potatio.* Sen. 最後一杯. hesterna *potatione* oscitans. 昨日飲酒尙未清醒(打呵欠).

pōtāt-or. *ōris.* m.
【同】potor.
【解】酒翁，酒仙，酒徒，嗜酒者.
【例】*potator* est magnus. 常醉客，(嗜酒者). intemperantissimis *potationibus* deditus; obruere se vino; vino sepeliri solitus. 酗酒. facultates suas *potationibus* intemperantissimis lacerat. 醉酒敗家.

1. pōtāt-us. *a, um.* part. v. *poto.*
【解】飲，灌溉者.

2. pōtāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】飲.

pŏt-ens. *entis.* adj. (*poteo, potis.* vide **possum**)
【同】qui in magna potentia est, qui magnas vires, magnas opes habet; summa potestate praeditus, magnis copiis et opibus affluens; firmus opibus, armis opibusque praepotens.
【解】❶有權能，有勢力，有效力，(有能幹，有財富). ❷主宰，元首，(家長，君主). ❸可能，適應.
【例】❶duo *potentissimi* reges. Cic. 兩位極有權勢之君主. *potentes* (sunt). 强有力者. ampla et *potens* civitas. 强大之城. nihil esse *potentius* auro. Ov. 金錢萬能，(最有勢力). ❷*potens* mei. Curt. 我爲我一身之主. irae *potens.* Curt. 控制忿怒. alicujus rei aliquem *potentem* facere. Liv. 使人管制某事. (*potens*) voti. 滿所願望者. (*potens*) jussi. Ov. 執行命令. ❸

(*potens*) regni. Liv. 堪爲王.

potentāt-ūs. *ūs* m. (*potens*)
【解】政權，覇權，最高權位.
【例】*potentatus* contemnere. Lact. 輕視權位.

pŏtentĕr. adv. (*potens*), *-tius*, *-tissime*.
【解】有權勢，有能力，有效力.
【例】dicat, ad efficiendum quod intendit, *potenter*. Quint. 希望講話能發生預期之效果.

pŏtentĭ-a. *ae.* f. (*potens*)
【同】opes, vis, potestas, nervi, vires.
【形】aliena, gratiosa, intolerabilis, invidiosa, inutilis, levis, inops, magna, perniciosa, senatoria, singularis, summa, periculosissima.
【解】❶能力，勢力，效力. ❷權能，權威，權勢，信用，影響.
【例】❶*potentia* est ad sua conservanda et ad alterius obtinenda idonearum rerum facultas. 勢力便是有適當之能力，爲保衛自己所有并獲得他人者. supra humanam *potentiam*. Just. 超越人之能力. divina *potentia*. Ov. 神之權勢. ❷esse in magna *potentia*. Cis. 有大權勢. anni *potentiae* quinque. A. Vict. 爲王五年.
【附】**potentialītās.** 儲能，潛能，潛勢.

pŏtest-ās. *ātis.* f.
【同】facultas, copia, optio, ditio, imperium, magistratus, jus, jurisdictio, vis potestatis, munus.
【形】incredibilis, infinita, integra, justa, legitima, libera, magna, nimia, pestifera, privata, regia, summa, extraordinaria.
【解】❶(in genere) 能力，權能. a) 人之權能. b) 事之能力. c) 物之本能，功能. ❷官員之權能，職權，權力，權柄. ❸能力，官能，可能，機緣.
【例】❶a) (*potestas*) alicujus de aliquo. 某人對某人之權能. esse in *potestate* senatus. Cic. 屬於國會權下. tua *potestas* eratne? Cic. 當時你有權能阻止嗎？non est in nostra *potestate*, quin. Cic. 我們無力阻止.... *potestas* aquae. Col. 自由飲水. b) (*potestas*) alicujus rei. 支配事物權. vitae necisque *potestatem* in aliquem habere. Cic. 對人有生殺權. c) *potestates* herbarum. Virg. 草木之本能. ❷(*potestas*) sacrosancta (tribuni plebis). 民政長不可侵犯之職權. imperia, *potestates*. Cic. 兵權，政權. ❸mihi data est *potestas* augendae dignitatis tuae. Cic. 我可能增加你的尊嚴地位. mihi tabularum *potestas* facta est. 登記註冊屬吾權下. *potestatem* sui facere. Caes. 任人支配自己，(應戰). *potestas* est. (cum infin.) 可能....
【註】❶virtutis maxima est *potestas*; omnia sunt in *potestate* ac ditione virtutis. 德行具有極大功能. ❷hoc in tua *potestate* est; in tua voluntate id totum vertitur. 此事完全屬你權下. ❸Caesar habuit summam *potestatem*; infinita erat eius *potestas*. 凱撒有極大權勢. ❹*potestatem* alicujus restringere; habenas adhibere. (用銜轡)縮小其職權. ❺*potestatem* ampliare; ampliorem *potestatem* dare, concedere. 增加權能. ❻est sub *potestate* mea. 在我權下.
【附】**potestas.** legifera. 立法權. *pot.* dominativa. 管理權. *pot.* jurisdictionis. 正職權，教會管理權. *pot.* ordinis. 司鐸神品權.

pŏtestātīv-us. *a*, *um*. adj.
【解】屬職權，權位者.

pōtĭ-o. *ōnis.* f. (*poto*)
【同】potus.
【形】dulcicula, medica, contentissima.
【解】❶飲，喝. ❷飲料，湯藥.
【例】❶in media *potione*. Cic. 正飲時. ❷servus a *potione*. Inscr. 獻爵斟酒僕役.

1. pŏt-ĭor. *īris*, *ītus sum*, *īri*. v. dep. tr. vel intr. (*potis*)
【同】impetro, teneo, possideo, fruor. X. Careo.
【狀】abunde rebus.
【解】❶佔據，侵奪，取得. ❷據有，享受.
【例】❶a) tr. (ut adj. verbal.) spes *potiundi* oppidi, *potiundorum* castrorum. Caes. 希望佔據堡壘，營寨. (*potiri*) mortem per vim. Gell. 自殺. b) intr. (cum abl.) (*potiri*) imperio. Caes. 擅權，(覇權). (*potiri*) auro. Virg. 掠奪金錢. (*potiri*) victoria. Caes. 戰勝. ❷(cum genit.) *potiri* rerum, regni. 掌大權，(奪取王位).

2. pŏtĭ-or. *us.* (genit. *potiōris*). adj. comp. *potis*.
【同】antiquior, carior, melior, prior.
【解】❶更好，更美，更妙，更佳，優越，勝於. ❷更貴重，更有價值.
【例】❶mors civibus Romanis semper fuit servitute *potior*. Cic. 爲羅瑪公民死亡勝於爲人奴隸. aliquam rem *potiorem* habere, ducere. Caes. 以爲某事更好. ❷cives *potiores* quam peregrini. Cic. 公民對外邦人佔優先權. nihil mihi mea fama *potius*. 爲我榮譽勝於一切. nihil mihi *potius* fuit quam ut.. 我最貴重者即....

pŏt-is. *e.* adj (arch.) (ord. indecl.) (compar. *potior*, superl. *potissimus*)
【解】可能者.
【例】*potis* est=potest. (cum subject. n.) Lucr.. 可能者.... *potis* sunt,(*potes* sunt)=possunt. Enn....可能.... *potin* es?=potestne? Ter.. 可能否...? *pote* est=potest. 可能. quantum *pote* Cic. 盡可能. non *pote* minoris (vendere pretii). 不能更廉價出售. neque sanguis *potis* est consistere. Cic. qui *pote*? Pers. 血流不(能)止. qui *potis* est? Cat. 如何能，誰能...? *potis* sunt. Varr. 彼等能. si *potis* est ut... Ter. 若能....

pŏtissĭmum. potissĭmē. adv. (*potissimus*)
【同】maxime, quam maxime, praecipue.
【解】最好，最先，(尤其，特，另).
【例】quaerenti mihi, quid ad te *potissimum* scriberem? 我自問，最好我給你寫甚麼呢？

pŏtissĭm-us. *a, um.* adj. (superl. *potis*)
【解】最佳，最好，最美，為首者，最重要者.
【例】libertorum *potissimi*. Tac. 釋奴中為首者. *potissimus* nostrae domi. Plaut. 我家最寵幸者. tua cura *potissima*. Stat. 你最操心者.

pōtĭt-o. *ās, āre.* v. tr. (freq. v. *poto*)
【解】屢飲.

pŏtĭt-us. *a, um.* part. v. *potior.*
【解】已據有者.
【例】*potitus* mortis. Lucr. 死去. *potitus* caede. Stat. 被屠戮者. *potitus* servitute. Fest. 爲奴者.

pōtĭuncŭl-a. *ae.* f. dimin. *potio.*
【解】小酌(小飲)藥水.

pŏtius. adv. (*potior, potis*)
【同】citius, prius, magis.
【解】寧可，較好，更美，更好，更佳.
【例】**a)** (cum *quam*) *potius* quam. Cic. 更好. *potius* quam. (cum subj.)Cic. 更好. **b)** (simpl. compar.) Catoni moriendum *potius* quam tyranni vultus aspiciendus fuit. Cic. 買道以爲寧死不覩暴君之面. magnus homo vel *potius* maximus. 大人物或更好說最大之人物. **c)** (quandoq.) *poties* quam ut... (subj.) Lucr. 更好....

pōt-o. *ās, āvi, ātum,* (vel)*um, āre.* v. tr.
【同】bibo, perpoto.
【解】飲，酣飲，(fig.)浸潤.
【例】❶ *potare* lac. Virg. 飲乳漿. sanguine *poto.* Cic. 飲血. totos dies *potabatur.* Cic. 竟日酣飲. bibere, immo *potare.* Sen. 飲而且酣飲. *potasti* nos vino. Orn. 使吾人飲酒. ❷ *potantia* vellera fucum. Hor. 浸染紅色之羊毛.

pōt-ŏr. *ōris.* m.
【解】(poet.) 飲者.
【例】aquae *potores.* 飲水者.

pōtōrĭ-um. *i.* n. (*potorius*)
【解】杯，爵.

pōtōrĭ-us. *a, um.* adj. (*potor*)
【解】助飲者.
【例】*potoria* vasa. Plin. 飲酒器，(杯). *potorium* argentum. Dig. 銀杯.

pōtr-ix. *icis.* f. (*potor*)
【解】酣飲，嗜酒之女.

pōtŭlent-us. *a, um.* adj. (*potus*)
【解】可飲者.
potulent-um. *i.* n.
【解】飲料.
【例】exculenta et *potulenta.* Cic. 食物及飲料.

pōtūr-a. *ae.* f.
【解】飲.

1. pōt-us. *a, um.* part. v. *poto.*
【解】飲者.
【例】amygdalae ex aqua *potae.* Plin. 杏仁(胡桃)膏.

2. pōt-ūs. *ūs.* m.
【同】potio.
【形】immoderatus.
【解】❶ 飲. ❷ 飲料，湯藥.
【例】❶ *potu* uno haurire. Plin. 一飲而盡. in *potu.* Plin. 在暢飲時. immoderato *potu* obstupefactus animus. 過飲神昏. ❷ *potus* medicus. Nemes. 湯葯.
【附】**practicus.** *practica* philosophia. 實踐哲學. *pract.* theologia. 實踐神學. *pract.* ratio. 實踐理性，實踐理由. 實用的，實踐的，實際的.

prae. adv. et praep. cum ablat.
【同】propter
【解】I. adv. 在前，向前.
II. praep. cum abl. ❶ 在面前，面前. ❷ (比較)更，尤.... ❸ (sens. negat.) 因爲....
【例】I. ❶ *prae,* abi *prae.* 前行，前去. (in compos.) *prae* quam, *prae* ut...比較更.... II. ❶ *prae* se agere. Liv. 趕在前面. *prae* foribus stantes. Curt. 立在門前. *prae* se pugionem ferre. Cic. 舉刀向前. (fig.) *prae* se ferre. 顯示，顯揚. ❷ tu *prae* nobis beatus es. Cic. 你比較我們更有福. eos *prae* se paene agrestes putat. Cic. 看他們較比自己猶如野人. divitiae *prae* rectis contemnendae. Cic. 財富比正理(德行)更當輕賤. *prae* ceteris. Her. 在他人以前(上). *prae*

ceteris florere. Cic. ~更昌盛. ❸ nec loqui *prae* maerore potuit. Cic. 因憂傷不能講話. *prae* strepitu. Liv. 因響聲. -jaculorum multitudine. Cic. 因射箭之多.

praeăcŭ-o. *ĭs, (ū)tum, ĕre.* v. tr.
【解】磨尖，削尖.

praeăcūt-us. *a, um.* adj.
【解】尖銳者.
【例】*praeacuti* scopuli. Plin. 尖銳的暗礁.

praealt-us. *a, um.* adj. *-altior, -altissimus.*
【解】甚高，甚深.

praebend-a. *ae.* f.
【解】教上收入，入款，(國家償還供給者).

praebendārĭ-us. *i.* m.
【解】有以上收入之教士.

praeb-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr. (*praehibeo, prae habeo*)
【同】impertio, do, praesto, exhibeo.
【狀】libenter se credulum, minutatim, perexigue, publice victum, vicissim se auditorem praebere.
【解】❶ 供應，呈獻，陳列. ❷ (fig.) **a)** 顯示，指示. **b)** 獻給，供給. **c)** 使發生，構成，製造.
【例】❶ (*praebere*) os ad contumeliam. Liv. 當面受辱. (*praebere*) aures. Liv. aurem. Plin. 側耳. (*praebere*) se oculis. Suet. 呈現目前. ❷ **a)** (*praebere*) speciem pugnantium. Caes. 呈作戰狀態. (*praebere*) se severum. Cic. 表示其嚴厲. pari se virtute *praebuit.* Nep. 顯示同樣英勇. **b)** (*praebere*) alicui panem. Nep. 供給人饅頭. **c)** (*praebere*) opinionem timoris. Caes. 使人發生恐懼心理. (*praebere*) alicui metum. Liv. 使人畏懼.

praebĭb-o. *ĭs, i, ĕre.* v. tr.
【解】先飲，祝人健康.

praebĭtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】整備，供應，款待.
【例】ea die mea erat *praebitio.* Varr. 彼日係吾招待.

praebĭt-or. *ōris.* m. (*praebeo*)
【解】供應，備辦需用品者.

praebĭt-us. *a, um.* part v. *praebeo.*
【解】供應者.

praebĭt-a. *ōrum.* n. pl.
【解】供給之必需品.

praecălĭd-us. *a, um.* adj.
【解】炎熱，酷熱，滾熱，熾熱.

praecalv-us. *a, um.* adj.
【解】前面禿者，早禿，全禿者.

praecantātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】詛咒，作妖法.

praecant-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】蠱惑人，(藉魔術，邪法，巫術…).
【例】*praecantati* lapilli. Petr. 頑石受感應，(點頭).

praecān-us. *a, um.* adj.
【解】先期白髮者.

praecaut-us. *a, um.* part. v. *praecaveo.*
【解】愼防，擔保，保證者.
【解】*praecauto* est opus. Plaut. 應預防.

praecă-vĕo. *vēs, (ā)vi, ŭtum, vēre.* v. tr. vel intr.
【同】declino, vito.
【狀】diligentissime peccata, difficillime.
【解】❶ tr. 防禦，戒備. ❷ intr. 預防，愼防，設法避免.
【例】❶ res tota mihi *praecauta* est. Cic. 我已戒備，應付一切. ad *praecavenda* venena. Suet. 為預防中毒. (*praecavere*) injurias. Tac. 為防備侵略. ❷ (*praecavere*) ab insidiis. Liv. 預防中埋伏. (*praecavere*) alicui ab ira multitudinis. Liv. 使某人避免衆怒. *praecauto* opus est. Pl. 當預防.

praecēdentĭ-a. *ae.* f.
【解】〔歲差：晝夜平分點之變遷〕，先行，先走，(優先，優越).

praecē-do. *dĭs, ssi, ssum, dĕre.* v. tr. vel intr.
【同】praeeo, praecurro, praegredior, antecedo.
【解】❶ tr. 先行，前行，超越. ❷ intr. 前驅，開路.
【例】❶ (*praecedere*) aliquem auctoritate. 權位(威望)超越某人. agmen *praecedere.* 行於軍前. ❷ *praecesserat* de eo fama. Suet. 名譽作其先聲. vestrae fortunae meis *praecedunt* longe. Plaut. 你的財富遠超過我所有者.

praecĕl-ĕr. *ĕris, ĕre.* adj.
【解】極迅速，極爽快者.

praecĕlĕr-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr.
【解】迅速前進，趕快疾行.

praecell-ens. *entis.* part. v. *praecello.* *-entior, -entissimus.*
【同】excellens, praestans.
【解】卓越，超衆，傑出，出等，卓絕，奇特，著名.
【例】vir virtute, rebus omnibus *praecellentissimus.* 論聖德及一切事(各方面)都傑出的人物.

praecell-o. *ĭs, ĕre.* (**praecell-ĕo.** *ēs, ēre*). v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 卓越，傑出. ❷ tr. 超越，勝過.
【例】❶ (cum dativ.) (*praecellere*) genti.

Tac. 爲民族領袖. (*inter* et acc.) (*praecellere*) inter alios. Dig. 超出他人. ❷ (*praecellere*) aliquem. Tac. 勝過某人.

praecels-us. *a, um.* adj. -*sior.*
【解】高大，高尙，高雅，顯著者.
【例】*praecelsa* fortuna. Stat. 幸運隆者.

praecenti-o. *ōnis.* f. (*praecino*)
【同】cantus, qui aliquid praecedit.
【形】firma animi, similis, propria, diversa, tribunitia.
【解】試唱，演唱.

praecent-o. *ās, āre.* v. intr. (*prae canto*)
【解】誦咒語，防範凶禍咒語.

praecent-or. *ōris.* m.
【解】先唱，領唱者.

praec-eps. *ĭpĭtis.* adj. (*prae caput*)
【同】inconsideratus, periculosus.
【狀】jampridem ad poenam.
【解】I. (adj.) ❶ 頭向前，向下者. ❷ 急遽，匆忙迅速者. ❸ 傾向者. ❹ 斜陂，陡直. ❺ (fig.) a) 傾陷. b) 冒昧，妄行.
II. (subst.) 深淵，深谷，懸崖.
III. (adv.) 深底.
【例】I. ❶ aliquem *praecipitem* dejicere. Cic. 擲下某人，(頭向地). ❷ *praecipites* fugae se mandabant. Caes. 匆匆逃竄. (fig.) *praeceps* Anio. Hor. 性急的亞尼約. *praeceps* profectio. Cic. 迅速離去. *praeceps* nox. Ov. 短促之夜. ❸ *praeceps* in occasum sol erat. Liv. 日昃，(日落). *praecipiti* jam die. Liv. 日已暮. *praeceps* in avaritiam animus. Liv. 人心傾向貪吝. ❹ locus *praeceps*. Cic. 峻峭之地. in tam *praecipite* tempore. Ov. 在此恐慌時代. iter ad malum *praeceps*. 陷入罪惡之途. *praecipitia* saxa. Liv. 峭直巖石. ❺ *praecipitem* ferri amentia. Cic. 喪心病狂. a) *praecipitem* ferri amicum sinere. Cic. 任朋友陷落. b) homo *praeceps* et devius. Cic. 冒昧迷離之人.
II. (subst.) in *praeceps* dare, (agere). Liv. 推入深淵. turris stans in *praecipiti*. Virg. 懸崖樓閣.
III. (adv.) aliquem *praeceps* trahere. Tac. 引人墮落. *praeceps* eunt. Sen. 降落到底.

praecepti-o. *ōnis.* f.
【同】praeceptorum explicatio, doctrina.
【解】訓令，指令，命令，訓誨，勸告.
【例】propria ea est Stoicorum *praeceptio*. 那爲克慾學派之訓告，(箴言).

praeceptīv-us. *a, um.* adj.
【解】命令，訓誨者.
【例】*praeceptiva* norma moralitatis. 性律，神律的善惡標準.

praecept-or. *ōris.* m. (*praecipio*)
【同】doctor, magister.
【形】fortis.
【解】出令，教導，訓誨者.
【例】*praeceptorem* aliquem habere. 奉某人爲師. *praeceptore* uti aliquo. 奉某人爲師. *praeceptor* studiorum liberalium. Nep. 文藝教師. *praeceptor* dicendi. scribendi. 演講寫作導師.

praeceptr-ix. *īcis.* f. (*praeceptor*)
【解】女教師，導師.
【例】sapientia *praeceptrice*. Cic. 遵從智慧教導.

praecept-um. *i.* n. (*praecipio*)
【同】monita, admonitio, institutum, jussum, ratio, praeceptio.
【形】breve, commune, dissimile, necessarium, bonum, utile, vetus; praecepta contraria, stabilia, conjuncta naturae, mortifera, salutaria, salutifera, praeclara, propria, vetera.
【解】命令，規則，訓令，法令，訓告，教誨.
【例】*praecepta* de re militari alicui dare, tradere. 頒發關於軍事之訓令. *praeceptis* aliquem erudire. 教導人. hoc *praeceptum* diligenter servandum. 宜謹愼遵守此法令. his *praeceptis* te obtemperare oportet. 你當服從此數項命令. *praeceptum* differt a lege. 命令與法律不同，命令爲個人利益，本身是臨時的，法律爲公益而制定的永久措施.

praecept-us. *a, um.* part. v. *praecipio.*
【解】先取得，佔據者.
【例】*praecepta* gaudia. Ov. 先享受之樂. tempore *praecepto*. Liv. 優先時刻.

praecerp-o. *ĭs, si, tum, ĕre.* v. tr. (*prae carpo*)
【同】praecipio.
【解】❶ 先時收穫. ❷ 先採取，摘取. ❸ 先收，先得.
【例】❸ non *praecerpo* fructum officii tui. Cic. 我不爭取你職務(應得)之裨益.

praecerpt-us. *a, um.* part. v. *praecerpo.*
【解】先嘗，枯萎，敗壞者.

praecertātī-o. *ōnis.* f.
【解】競爭，爭辯.

praecīdanĕ-us. *a, um.* adj. (*prae caedo*)
【解】預祭犧牲.
【例】feriae *praecidaneae*. Gell. 預祭節期.

praecī-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr. (*prae caedo*)
【同】incido, seco, amputo, praecludo.
【狀】plane aliquid, plane sine ulla exceptione.

【解】❶割前面，剖解，斷開. ❷中斷，(海岸迤邐，蜿蜒). ❸截止，裁斷. ❹分開，斷開.
【例】❶*praecidere* ancoras. Cic. 割斷船锚，(矿). *praecidere* naves. Cic. 解纜. *praecidere* capillos. Peh. 剪髮. *praecidere* libertatem. Cic. 奪去自由. ❷*praecidere* omnes sinus maris. Sen. 海岸蜿蜒中止. *praecidere*. Cic. 縮短海岸. ❸*praecidere* alicui spem. Cic. 使人絕望. *praecidere* amicitiam. 絕交. ❹*praecidere* cotem novacula. Cic. 以剃刀剖石.

praecinct-us. *a, um.* part. v. *praecingo.*
【解】束繞，佩帶，穿戴.
【例】*praecinctus* recte. Hor. (奴隸)短衣整潔. *praecinctus* male. Suet. 長衣不整潔. (fig.) *praecinctus* altius. Petr. 撩衣，(便捷).

praecin-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】cingo.
【解】❶束佩帶. ❷圍繞.
【例】❶*praecincti* recte pueri. Hor. 僮僕束裝整潔. *praecingi* ense. Ov. 佩劍. *praecingere* gemmam auro. Plaut. 寶石鑲金. ❷*praecinctus* portu. Enn. 口岸環繞.

praec-ĭno. *ĭnĭs, (ĭnŭi), ĕcĭni, inĕre.* v. tr. vel intr. (*prae cano*)
【同】praedico, praenuntio, antecapio.
【解】❶intr. 先調聲，先彈奏，先演奏，領唱. ❷tr. 預言.
【例】❶*praecinente* cithara. Gell. 琵琶伴奏. ❷ea re magnum aliquid dii *praecinunt*, (praemonstrant). 藉該事神預示某事.

praec-ĭpĭo. *ĭpĭs, ēpi, eptum, ipĕre.* v. tr. (*prae capio*)
【同】praenosco, praesentio.
【狀】accuratius, amicissime, bene, commodissime, deinceps, leviter, pro auctoritate sua, male, recte, sapienter. communiter, praeclare multa, separatim.
【解】❶先取，佔據. ❷想像，預略. ❸命令，指教，教誨，勸告. ❹授課，課讀.
【例】❶longius spatium *praecipere* fuga. Liv. 遠遁. (*praecipere*) aliquantum temporis. Liv. 佔一段時間. (*praecipere*) iter. Liv. 先登程. (*praecipere*) pecuniam. Cic. 先收款. ❷(*praecipere*) animo victoriam. Caes. 設想得勝. (*praecipere*) consilia hostium. Cic. 預測敵人計劃. ❸justitia *praecipit* parcere omnibus. Cic. 正義勸告人寬宥一總人. (*praecipere*) sarcinas incendi. Curt. 命焚毀輜重. ❹(*praecipere*) de eloquentia. Cic. 教練口才. *praecipiens* quidem. Cic. 授課者.

praecĭpĭtāti-o. *ōnis.* f.
【解】跌仆，墮落.

praecĭpĭtāt-us. *a, um.* part. v. *praecipito.*
【解】墮落，顚仆者.
【例】*praecipitata* nox. Ov. 夜終. *praecipitata* aetas. Mat. 年老.

praecĭpĭti-um. *i.* n.
【解】斷崖峭壁，陡陂，懸崖.

praecĭpĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. intr. (*praeceps*)
【同】praecipitem ago, dejicio, exturbo, deturbo, (item) ruo, descendo. X. Sustineo, jaceo.
【解】I. tr. ❶擲，抛，投，(由高向下). ❷壓下，垂下. ❸降低，(降級). ❹催促，赶緊. II. intr. ❶墮落，顚仆. ❷告竣. ❸傾倒.
【例】I. ❶(*praecipitare*) se e Leucata. Cic. 由落加大海角躍入海中. (*praecipitare*) se in flumen. Caes. 躍身河中. *praecipitari*. 墮落. e ponte se in fluvium *praecipitavit*. 由橋上跳入河中. ❷(*praecipitare*) vitem. 壓葡萄枝. ❸*praecipitari* ex altissimo dignitatis gradu. Cic. 由顯職被貶，(降級). ❹(*praecipitare*) omnes moras. Virg. 毫不遲疑. (*praecipitare*) extremum diem. Luc. 速死. (*praecipitare*) ad solutionem. Nep. 迅速還債.
II. intr. ❶Nilus *praecipitat* ex altissimis montibus. Cic. 尼路河由高山瀉下. *praecipitantem* impellere inhumanum est. 下井投石，(推墮落者)匪人也. ❷nox caelo *praecipitat*. Virg. 夜將終. sol *praecipitatus*. Cic. 日暮. (*praecipitat*) hiems. 冬季將終. ❸*praecipitante* republica. Cic. 國勢衰落. (*praecipitare*) in insidias. Liv. 墮入埋伏.

praecĭpŭe. adv. (*praecipuus*)
【同】potissimum, maxime. X Communiter.
【解】特殊，格外，特地，專爲，首先.
【例】*praecipui* amici. Liv. 至交，(知已). omnium maxime atque *praecipue*. Gell. 一切事中首先，特殊.... Brutum *praecipue* observant. 另外觀察布路.

praecĭpŭ-us. *a, um.* adj. (*prae capio*)
【同】peculiaris, proprius. X. Communis.
【解】❶特殊，專用者，特別者. ❷優先者，超越，首要者.
【例】❶non *praecipuam*, sed parem cum ceteris. fortunae conditionem subire. Cic. 並非特殊，而與他人遭同樣境遇. jus *praecipuum*. Cic. 特典. ❷aliquem *praecipuo* honore habere. Caes. 特別尊敬某人. *praecipuus* philosophorum. Quint. 哲士

中傑出者. **praecipui**. (subst. m.) 優越者. *praecipuus* in aula est. 朝中顯要者. *praecipuus* erat inter Latinos. 拉丁人中傑出者. *praecipuum* est inter omnia. 諸事中首要者.

praecīse. adv. (*praecisus*)
【同】breviter. X. Plane, perfecte.
【解】❶ 簡略，簡約. ❷ 切實，剴切，明確.
【例】❷ negare *praecise*. Cic. 明確否定.

praecīsĭ-o. *ōnis*. f.
【解】❶ 割斷，截斷，剖開. ❷ 刀傷. ❸ 欲言欲止，隱約吞吐.
【例】❶ *praecisio* verbi. Isid. 語句頓挫.

praecīs-us. *a, um.* adj. part. v. *praecido.*
【解】切斷，縮短，截開，分割，簡約者.
【例】omnia *praecisa* montibus. Mel. 各處山峯嶙峋. *praeciso* itinere. Plin. 道途中斷.

praeclārē. adv. *-rius, -rissime.*
【同】recte, probe, optime.
【解】❶ 明晰，清白，確切. ❷ 卓越，出等，傑出，絕妙.
【例】❶ *praeclare* intelligo. 我完全明瞭. ❷ re *praeclarissime* gesta. Hirt. 事已圓滿成功. *praeclare* nobiscum actum iri. Cic. 與我們作事將有卓越成就. simulacrum *praeclare* factum e marmore. 雕工絕妙之大理石像.

praeclār-us. *a, um.* adj. *-rior, -rissimus.*
【同】eximius, egregius, commemorandus, rarus, praecipuus, insignis. X. Vulgaris.
【解】❶ 燦爛輝煌，顯赫光耀. ❷ 卓絕，顯著，傑出.
【例】❶ situ est *praeclaro* ad adspectum. Cic. (城市)風景絕佳. ❷ vir *praeclarissimus*. 最著名之人物. omnis aetatis, omnis memoriae *praeclarissimus*. 歷代不忘最著名之人物. *praeclarus* imperator. Cic. 著名的統帥. nihil *praeclarius*. Cic. 無更著名之事. res *praeclarissimae*. Cic. 最著名之事.

praeclū-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr.
【同】claudo, intercludo, praecido. X. Aperio.
【狀】in perpetuum sibi curiam, curiae aditus praeclusit.
【解】關閉，堵塞，封鎖，禁阻.
【例】(*praecludere*) omnes provincias civibus Romanis. Cic. 阻止羅馬公民往各行省. (*praecludere*) sibi curiam. Cic. 自己不肯往國會. vocis meae *praecluditur* usus. Ov. 我已瘖啞. spem veniae sua sibi pertinacia *praeclusit*. 因倔强而無得寬宥的希望.

praeclūs-us. *a, um.* part. v. *praecludo.*
【解】閉塞，關閉者.
【例】fauces *praeclusus* pulvere. Sil. 塵土阻人呼吸. *praeclusa* vox. Claud. 失聲.

praec-o. *ōnis.* m.
praedicator, buccinator, qui praeconium facit.
【形】humanus, publicus, verecundus.
【解】呼喊，叫賣者，宣佈命令，法令者，傳令者，揭示，宣讀，公佈者，宣講，頌揚人者.
【例】per *praeconem* vendere. Cic. 叫賣. *praeconis* voci bona alicujus subjicere, (per *praec.* vendere). 拍賣(公賣)某人財產.

PRÆCO

praecoct-us. *a, um.* part. v. *praecoquo.*
【解】先煮，煮熟者.

praecōgĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】預想，經營，籌劃者.
【例】*praecogitatum* facinus. Liv. 謀殺.

praecognĭt-us. *a, um.* part. v. *praecognosco.*
【解】預知，先識者.

praecogn-osco. *oscĭs, ōvi, ĭtum, oscĕre.* v. tr.
【同】praesentio.
【解】預知，先覺者.

prae-cŏlo. *cŏlĭs, colŭi, cultum, colĕre.* v. tr.
【解】預耕，培養者，逢迎，諂媚者.

praecompŏsĭt-us. *a, um.* part. v. *praecompono.*
【解】先整理者，(裝模作樣者).

praecōnĭ-um. *i.* n. (*praeco*)
【同】praeconis actio.
【形】acerbum, aeternum, suorum laborum, domesticum, miserum.
【解】❶ 傳令. ❷ (fig.) 宣佈，傳報，聲明，頌揚，稱譽.
【例】❶ *praeconium* facere, alicui deferre. 宣佈，給人傳報. ❷ *praeconium* mihi tributum. 與我的頌詞.

praeconĭ-us. *a, um.* adj. (*praeco*)
【解】叫賣者，宣佈者.

praeconsūm-o. *ĭs, (psi), ptum, mĕre.* v. tr.
【解】先耗盡，先用完者.

praecontrect-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】先撫動.
【例】*praecontrectare* videndo. Ov. 觸目，(目覩).

praecŏ-quo. *quĭs, xi, ctum, quĕre.* v. tr.

【解】先煮熟，使全成熟.

praecordī-a. *ōrum.* n. pl. (*prae cor*)
【同】pectus, intestina; animus.
【解】❶胸橫隔膜. ❷臟腑. ❸(poet.)心胸，(fig.)胸懷，心意，心情.
【例】❶Plato cupiditatem subter *praecordia* locavit. 布拉道以為貪情(機構)處於胸膜下. ❷anulus in *praecordiis* piscis inventus est.魚腹中尋到指環. ❸(*praecordia*) aperit. Hor. 洩露心跡. stultae *praecordia* mentis. Ov. 癡呆的心情.

praecorru-mpo. *mpĭs, pi, ptum, mpĕre.* v. tr.
【解】先期敗壞，先期誘惑.

praec-ox. *ŏcis.* adj. (*praecoquo*)
【同】praematurus.
【解】❶早熟，(樹果). ❷(fig.)早成，先時.
【例】❶*praecocia* loca. Plin. 早熟之地. ❷illud ingeniorum velut *praecox* genus. Quint. 彼先期成熟性格.

praecult-us. *a, um.* partic. v. *praecolo.*
【解】先設備，準備者，(綺麗文詞).

praecupĭd-us. *a, um.* adj.
【解】酷嗜，愛好者.

praecu-rro. *rrĭs, rri,* (et) *curri, rsum, rrĕre.* v. intr. vel tr.
【同】anteeo, supero, excello.
【解】❶intr.前驅，先行，疾行. ❷tr.超越，勝過.
【例】❶(*praecurrere*) alicui. Cic. 行某人前. ❷appetitus rationem *praecurrere* non debet. 貪欲不可先於理智. aliquem aetate *praecurrere*. 年歲長於某人.

praecursĭ-o. *ōnis.* f.
【同】antecessio, praegressio.
【解】❶先行，先到，先進，前驅. ❷(陣前)小衝突，小接觸.
【例】confitentes non fieri assensiones sine *praecursione* visorum. 他們明認不先視覺不能應諾.

praecurs-or. *ōris.* m.
【同】prodromus, emissarius, excursor.
【解】❶前驅，先鋒. ❷(fig.)偵探(細作)，偵察，間諜，通訊員.
【例】*praecursor* viarum Domini. Tert. 主之前驅.

praecursōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】先遣者，先行者.

1. **praecurs-us.** *a, um.* part. v. *praecurro.*
【解】先行者.
【例】rumore *praecurso.* Amm. 謠言先起.

2. **praecurs-ŭs.** *ūs.* m. (abl. *ū*)
【解】先進，先行.

praecŭ-tio. *tĭs, ssi, ssum, tĕre.* v. tr. (*prae quatio*)
【解】(先)搖動，煽動，激動，動盪.
【例】*praecussae* januae. Apul. 擊門.

praed-a. *ae.* f.
【同】rapina, spolium, manubiae.
【形】frumentaria, ingens, immanis, magna, optima, praeclara, praetoria, universa; praedae judiciales, novae.
【解】❶贓物，擄掠物，戰利品. ❷a)獵獲物，釣獲物. b)飼料. c)利益，生息.
【例】❶*praedam* facere. Caes. 獲戰利品. *praedas* agere, agitare. 獲戰利品. in *praedam* ducere. Luc. 刼掠. *praeda* ingenti potiti. 佔有勝利品. *praedam* captam inter se dividere. 分贓. militem a *praeda* cohibere. 禁止兵士擄掠. ❷c) magna sua *praeda.* Plin. 已獲鉅利.

praedābund-us. *a, um.* adj.
【解】搶掠者.

praedamn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】先判罪，先處罰.
【例】*praedamnata* spes. Liv. 先已絕望.

praedatī-o. *ōnis.* f. (*praedor*)
【解】擄掠，刼掠.

praedāt-or. *ōris.* m. (et adj.) (*praedor*)
【同】praedo, direptor.
【解】擄掠，刼奪，搶掠者，(海盜，强盜).
【例】exercitus *praedator* ex sociis. Sall. 擄掠盟友之軍隊.

praedātōrī-us. *a, um.* adj. (*praedator*)
【解】擄掠，刼奪者.
【例】navis *praedatoria.* 海盜船.

praedātr-ix. *īcis.* f.
【解】搶奪，盜竊者.

praedāt-us. *a, um.* part. v. *praedor.*
【解】❶刼掠者. ❷先給者.
【例】❶de *praedato.* Vop. 由贓物中. ❷*praedatus.* 先給者.

praedecess-or. *ōris.* m.
【解】前任者，先輩.

praedelass-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】平息(忿怒…).

praedell-a. *ae.* f.
【解】踏脚板.

praedemn-o. vide **praedamno.**

praedens-us. *a, um.* adj.
【解】甚繁密，甚稠密者.

praedes. pl. *praes.*

praedestinātī-o. *ōnis.* f.
【解】預簡，預定，定命.

praedestĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】預定，預簡.

praedĭāt-or. *ōris.* m. (*praedium*)

【同】juris praediatorii peritus.
【解】買公田者.
praediātōrī-us. *a, um.* adj.
【同】quod ad praedia, possessionesque pertinet.
【解】關於賣田產者.
【例】jus *praediatorium.* 拍賣田產權.
praedĭcābĭl-is. *e.* adj. (*praedico*)
【同】praedicandus.
【解】❶可宣傳，可公佈者. ❷堪稱揚褒獎者.
【例】❷ in misera vita nihil est *praedicabile* aut gloriandum. 在苦惱的生活中，無可頌揚誇張之處.
praedĭcātĭ-o. *ōnis,* f.
【同】celebratio, commemoratio, laudatio.
【形】acerba et luctuosa, grata, non grata, potius quam arrogans beneficiorum; veteres, furibundae.
【解】❶呼喚，公佈，傳令，宣傳. ❷誇獎，辯護.
【例】❶ beneficiorum *praedicatio* 宣揚恩惠. ❷ philosophorum est *praedicationem* fugere. 哲士避免矜張.
praedicāt-or. *ōris.* m.
【同】laudator, praeco, buccinator.
【解】呼喚，唱名者，稱揚宣道者.
【例】te *praedicatore.* 因你之宣傳.
praedĭcāt-us. *a, um.* part. v. *praedico 1.*
【解】受稱讚宣揚者.
【附】**praedicātum.** *i.* n. 賓辭，賓語.
1. praedĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v tr.
【同】celebro, commemoro, glorior, canto, decanto.
【狀】falso de aliquo, honorifice, gloriosius, graviter, ornate, optime.
【解】❶當衆呼號，宣傳，公佈，通報，聲明. ❷矜誇，頌揚，宣講.
【例】❶ injuriam *praedicat.* Caes. 呼冤枉. de aliquo sic *praedicare.* (prop. infinit.) Cic. 聲明某人. ❷ de suis virtutibus multa *praedicavit.* Caes. 多宣傳己之功德. Galli se ab Dite patre prognatos *praedicant.* Caes. 古高盧人自以爲底代之後裔而自豪. ille ex eo facto ubique *praedicabatur.* 因彼行此事各處受稱揚. (ejus facti memoria in omnium ore servata est). (有口皆碑盛稱其事).
2. praedī-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【同】antedico, cano, praecino, praenuntio, denuntio, praesignifico, praemonstro; oraculum edo, moneo, testificor.
【狀】multo ante, defectiones solis et lunae, non obscure, temere, divine.
【解】❶(依次)先言. ❷預言(propos. infin.). ❸預定. a)指定(日期)(infin.). b)指明，(*ut* et sub.).
【例】❶ haec mihi *praedicenda* fuerunt. Cic 我當先言此事. ❷ *praedicere* futura. 預言未來. *praedicere* solis defectionem. 預言日蝕. ❸ a) *praedicta* die Tac. 約訂之日. b) *praedicere* ut, (ne)...(subj.) Cic. 預令....
praedictĭ-o. *ōnis.* f.
【同】praedictum, divinatio, vaticinatio, praesensio, significatio.
【形】divina.
【解】❶預言. ❷預言之事.
【例】❶ *praedictiones* rerum futurarum. 預言將來之事. *praedictio* cujusque vitae. Cic. 預卜每人一生.
praedict-um. *i.* n. (*praedictus*)
【同】praedictio.
【形】divinum, natalitium.
【解】❶預定之事，約章，契約. ❷先言，預言，(預兆). ❸命令，規定.
【例】❷ aliqui astrologorum *praedicta* defendunt. 有人辯護星象家之預言. *praedicta* deorum. V. Fl. 朕兆，(神示).
praedict-us. *a, um.* part. v. *praedico 2.*
【解】預言，預定者.
【例】*praedicta* tenebant ostia. V. Fl. 保守所訂之密事.
praediŏl-um. *i.* n. (dimin. *praedium*)
【解】小租地，小莊田，小產業.
praedis. genit. *praes.*
praedi-sco. *scĭs, dĭci, scĕre.* v. tr.
【解】先習，先知.
【例】*praediscere* dicenda. 預習當言者.
【附】**praedispositio.** 質素，素因，素質，稟性.
praedisposĭt-us. *a, um.* adj.
【解】先備，整理者.
praedĭt-us. *a, um.* adj. (*prae do*) (cum abl.)
【同】ornatus, decoratus, instructus.
【狀】maxime virtute.
【解】備有，據有，具有者.
【例】miseria *praeditus.* Cic. 顯示其苦惱. (*praeditus*) parvo metu. Cic 稍有恐懼. (*praeditus*) animo et sensibus. Cic. 具有心靈及感覺. (*praeditus*) virtute. 有德者. (*praeditus*) scelere. 有罪者，(惡人). (*praeditus*) summa spe ingenii (adolescens). 有望之青年. (*praeditus*) summa audacia. 大膽(妄爲).
praedĭ-um. *i.* n. (*praesidium*)
【形】parvum, preclarum, propinquum;

praedia aliena, colenda, plurima, et pulcherrima, propria, fructuosa, rustica, urbana.
【解】莊田，田產，不動產.
【例】*praedia* colere. 修治田園. *praedia* rustica, urbana. Cic. 別墅，城中產業.

praedīv-es. *ĭtis.* adj.
【解】豪富，鉅富.

praedīvīnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】推測，預略.

praedīvīn-o. *ās, āvi, āre.* v. tr.
【解】先覺，先見，預言.

praedivīn-us. *a, um.* adj.
【解】先覺，預略，推測者.

praed-o. *ōnis.* m. (*praeda*)
【同】praedator, pirata, grassator.
【形】barbarus, immanis, frumentarius, improbissimus, maritimus, nefarius; domestici, multi.
【解】刼掠，搶奪者，海盜，强盜.
【例】totius urbis *praedo.* 刼掠全城者. maritimus *praedo.* Nep. 海盜.

praedŏc-ĕo. *ēs, ŭi, tum, ēre.* v. tr.
【解】預示，先教，先論.
【例】*praedoctus* esto. Plin. 你預先知道.

praedŏm-o. *ās, ŭi, āre.* v. tr.
【解】預先馴服，抑制.

praed-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr. (*praeda*)
【同】praedam facio, praedas ago, rapto vivo, diripio, vasto, investo regionem, regionem damnis afficio.
【狀】aperte palamque, improbe, improbissime.
【解】❶ intr. 搶奪，刼掠. ❷ tr. 奪取，盜竊.
【例】❶ (*praedari*) de bonis alicujus. Cic. 刼掠人之財產. (*praedari*) ex hereditate alicujus. Cic. 刼掠人之遺產. (*praedari*) in bonis alicujus. Cic. 刼掠人之財物. spes in omnibus rebus *praedandi.* 貪望刼掠一切. ❷ (*praedari*) socios. Tac. 搶掠盟友.

praedū-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【解】引於前，先導.
【例】(*praeducere*) lineas itineri. Plin. 先計劃行程.

praeduct-us. *a, um.* part. v. *praeduco.*

praedulc-is. *e.* adj.
【解】❶ 甚甘飴. ❷ 快心樂意.
【例】❶ **praedulcĭa.** *ĭum.* n. Pl. 甘飴. ❷ luxuries *praedulce* malum. Claud. 迷色是甘飴的罪惡.

praedūrāt-us. *a, um.* part. v. *praeduro.*
【解】堅硬的.

praedūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】使堅硬，使刻薄寡情.

praedūr-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 甚硬，(fig.) 强硬，堅强. ❷ 堅忍，殘忍，刻毒.
【例】❶ *praedura* aetas. Col. 壯年. *praedurus* viribus. Virg. 强有力者. ❷ *praedurus* labor. V. Fl. 勞苦.

praeēminĕ-o. **praeminĕ-o.** *ēs, ēre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 高出，凸出. ❷ tr. 超越.
【例】❷ *praeeminens* ceteros. Tac. 超越他人.

prae-ĕo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ĭtum, īre.* v. intr. et tr.
【同】anteeo.
【解】I. intr. ❶ 先行，先往 (cum dat.). ❷指引，導引.
II. tr. ❶前行，居先. ❷ 先誦. ❸ (fig.) 默書，訓示.
【例】I. ❶ ut consulibus lictores *praeirent.* Cic. 令執鐵棍侍衛爲(總統)執政官前驅. ❷ natura *praeeunte.* Cic. 由本性指導.
II. ❶ *praeire* aliquem. Tac. 行在某人前. ❷ *praeire* alicui verba. Liv. 給人先讀語句. *praeire* alicui precationis carmen. V. Max. 與人誦祝文. ❸ uti decemviri *praeerant* Liv. 如十大臣以先訓示者.

praeesse. infin. v. *praeeo.*

praeeu-ntis. genit. part - *praeiens.* v. *praeeo.*
【附】**praeexistentĭa.** *ae.* f. 先在，前生.

praefari. infin. v. *praefor.*

praefātĭ-o. *ōnis.* f. (*praefor*)
【同】exordium.
【解】❶ 首先講話，(開場白). ❷ a) 題前語，開端，引言. b) 弁言，緒言，序文.
【例】❶ sine *praefatione* clementiae. Suet. 不先講仁慈. ❷ cum honoris *praefatione.* Plin. 先請原諒. *praefatio* sacrorum. Liv. 禮儀的導言，序文，引言，弁言. *praefatio* Missae. 讚謝經.

praefāt-us. *a, um.* part. v. *praefor.*
【解】先言，緒言，頌揚者.
【例】*praefata* reverentia nominandus. Vop. 當先致敬稱呼其名. *praefato* opus est. Symm. 需要弁言.

praefectūr-a. *ae.* f.
【解】❶ 管理職權，監理. ❷ 知府，知縣，道尹，省長職權. ❸ a) 特別區 (義大利特別市區). b) 府，道，縣，(轄區).
【例】❶ *praefectura* villae. Varr. 田莊總管，(監督). *praefectura* morum. Suet. 都察官. *praefectura* equitum. Hirt. 騎兵監

督. *praefectura* urbis. Plin. 市長，(城市，監獄監督). ❸ dare, deferre *praefecturam* alicui. 授監督…職務.

1. praefect-us. *a, um.* part. v. *praeficio.*
【解】監督….
【例】ripae Rheni a Vitello *praefectus.* Tac. 萊茵河防監督.

2. praefect-us. *i.* m.
【同】praepositus alicui negotio; rei alicui praefectus.
【解】總管，監督，長官，司，尹，主任.
【例】*praefectus* moribus. Cic. 司徒，司牧，(教育長官). *praefectus* morum. Nep. 司徒，司牧，(教育長官). *praefectus* aerarii. 司庫，(經濟主任). *praefectus* aerario. Plin. 司庫，(經濟主任). *praefectus* classis. 艦隊長. *praefectus* equitum. Caes. 騎兵監督，(隊長). **Praefectus** Apostolicus. 監牧.

prae-fĕro. *fers, tŭli, lātum, ferre.* v. tr.
【同】antefero; prae me fero.
【狀】aperte sensus.
【解】❶ 持於前. ❷ (pass.) 前行，行於前. ❸ (fig.) a) 携於前. b) 呈獻，顯示. ❹ (fig.) a) 佔先，重視，(置於前). b) 提前.
【例】❶ dextra ardentem facem *praeferebat.* Cic. 右手執火炬在前. ❷ cohortes *praelatos* hostes ab tergo adortae sunt. Liv. 各支隊由敵之後方進攻前進之敵人. ❸ a) *praeferre* lumen menti alicujus. 開人心目. b) *praeferre* dolorem animi. Curt. 顯示心中之痛苦. ❹ a) *praeferre* aliquem alicui. Cic. 看重某人在某人以上. *praeferre* pecuniam amicitiae. Cic. 視金錢重於友誼. se *praeferre* alicui Caes. 視己超過某人. virtute belli omnibus gentibus *praeferri.* Caes. 驍勇作戰爲諸族冠. b) (*praeferre*) diem triumphi. Liv. 提前凱旋之日.
【註】**prae se ferre.**
【同】profiteor, confiteor, indico, vultu promptum habeo et lingua,
【解】顯示，宣揚，顯露.
【例】sapientiae speciem *prae se ferre.* 顯示智慧. probitatem quamdam *prae se ferre.* 頗顯示其義氣.

praefĕr-ox. *ōcis.* adj.
【解】極殘酷，蠻橫，兇狠.

praeferrāt-us. *a, um.* adj.
【同】ferro praefixus.
【解】包鐵，鑲鐵，兩端包鐵，鐵尖.

praefervĭd-us. *a, um.* adj.
【解】酷熱，炎熱.
【例】regio *praefervida.* Liv. 熱帶. *praefervida* ira. Liv. 狂怒.

praefestīn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 急不能耐，忙迫. ❷ tr. 催逼，窘迫.
【例】❷ *praefestinare* sinum. Tac 急渡海灣.

praefĭc-a. *ae.* f.
【解】喪事雇用之伴哭女.

prae-fĭcio. *fĭcis, fēci, fectum, ficĕre.* v. tr. (*prae facio*)
【同】praepono.
【狀】nominatim, rei maximae.
【解】置於前，置於首位，委任，授職.
【例】(*praeficere*) aliquem alicui rei. Cic. 使人主持某事. (*praeficere*) legionibus. Caes. 使人統領各營. aliquem regioni *praeficere.* 委任爲某地長官.

praefīd-ens. *entis.* adj.
【同】confido.
【解】多依恃者.
【例】homines secundis rebus elatos sibique *praefidentes* legum habenis comprimere. 藉法律制裁因事情順利而自豪自恃之人.

praefi-go. *gis, xi, xum, gĕre.* v. tr.
【解】❶ 插入，嵌入，穿入，結著，注定，豎立，栽植，堵塞，包裹. ❷ 嵌鑲前方，具備，裝備.
【例】❶ *praefigere* templis arma. Virg. 懸武器於殿中. lineas itineri *praefigere.* 指定路線. ❷ asseres cuspidibus *praefixi.* Caes. 裝備鎗鋒之末端.

praefigūr-o. *as, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】象徵，呈獻，預示，先兆.
【例】*praefiguratus.* Cypr. 象徵者.

praefīn-io. *īs, īvi,* (vel) *ii, ītum, īre.* v. tr.
【同】praestituo, praescribo.
【狀】restricte.
【解】預定，預先限制.
【例】*praefinire* diem alicui. 爲人預定日期. caetera ego non tam stricte tibi *praefinio.* 其餘我不嚴格爲你限定.

praefinīto. adv.
【解】限定時期.

praefinīt-us. *a, um.* part. v. *praefinio.*
【解】預定者，限定者.

praefiscĭnē. (vel) **praefiscĭnī.** adv. (*prae fascino*)
【解】(望神庇佑)，遠避不祥，請原諒，(勿見怪).
【例】homo *praefiscini* frugi. Petr. 正義之人，請原諒如此稱呼.

praefix-us. *a, um.* part. v. *praefigo.*
【解】插入(於前者).

【例】*praefixum* vexillum in...Suet. 插旗於.... *praefixa* ferro (jacula). Liv. 末端有鐵鎗頭.

praeflōrāt-us. *a, um.* part. v. *praefloro.*
【解】凋謝，褪色者.

praeflōr-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】先時(趕早)，開花.

praeflōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr
【解】先期凋謝，枯萎，褪色，失光澤，退縮.

praeflŭ-o. *ĭs, xi, xum, ĕre.* v. tr. vel intr.
【解】❶ intr. 流於前. ❷ tr. 流注，灌溉.

praeflŭ-us. *a, um.* adj.
【解】流於前者.

praefōc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*prae faux*).
【解】閉塞，扪口，塞咽喉，(窒息).
【例】(*praefocare*) animae viam. Ibis. 窒息.

praefŏ-dĭo. *dĭs, di, ssum, dĕre.* v. tr.
【解】掘於前，先掘.
【例】*praefodere* portas. Virg. 掘於門前.

prae-for. (inusit.) *fāris, fātus sum, fāri.* v. dep. tr. vel intr.
【解】❶ 先禱告，(t. relig.) ❷ 始言，引言，啟口. ❸ 先言，緒言，弁言.
【例】❶ pontifice maximo *praefante* carmen; quod bonum faustumque esset... 大司祭唱首誦禱歌；"願福祿禎祥". ❷ *praefati* sumus Cic. 我們始發言. ❸ (*praefari*) honorem, veniam. Apul. Cic. 請准(原諒)發言.

praeformat-us. *a, um.* part. v. *praeformo.*
【解】已準備者.

praeform-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】預備，準備，先備.
【例】(*praeformare*) litteras infantibus. Quint. 為兒童先書寫法帖.

praefoss-us. *a, um.* part. v. *praefodio.*
【解】先掘者.

praefractē. adv. (*praefractus*), *-tius.*
【同】pertinaciter, pugnacissime.
【解】固執倔強貌.

perfract-us. *a, um.* part. v. *perfringo.* *-tior.*
【同】pertinax, pugnax, ferreus.
【解】先破碎－修削刪改者(文)，－倔强，執拗剛愎者.

prefrīgĭd-us. *a, um.* adj.
【解】極冷，嚴寒.

prae-fringo. *fringĭs, frēgi, fractum, fringĕre.* v. tr. (*prae frango*)
【解】破碎梢末，鈍其鋒鏑.
【例】*praefringere* telo primam aciem. Just. 鈍箭(鎗)鋒.

praeful-cĭo. *cĭs, si, tum, cīre.* v. tr.
【同】praemunio, sustento.
【解】扶持，鞏固.
【例】*praefulcire* aliquem negotiis suis. Plaut. 委人管理家務. miseriis *praefulcior.* Plaut. 我遭遇各種不幸.

praeful-gĕo. *gēs, si, gēre.* v. intr.
【同】praeter modum fulgere.
【解】光輝卓著，(放異彩).

praefulgŭr-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr.
praefulgŭr-at. *āre.* v. impers.
【解】閃爍.

praefurnĭ-um. *i.* n.
【解】灶門.

praegĕlĭd-us. *a, um.* adj.
【解】甚冷，嚴寒者.
【例】*praegelida* frigora. Col. 嚴寒.

praegermĭn-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】早放青，發芽.

praegest-ĭo. *ĭs, īre.* v. intr.
【同】valde cupio, gestio.
【解】切願，(cum infin.)
【例】*praegestit* animus videre quamprimum. 心中切願及早晤面.

praegn-ans. *antis.* adj.
【同】gravida, ventrem fero; plena, gravidata sum.
【解】懷孕，將生育者.
【例】(*praegnans*) est quatuor menses. Varr. 懷胎已四月. (*praegnans*) ovis. Varr. 將生育之羊. (*praegnans*) arbor. Plin. 繁生之樹.

praegnantĭ-a. *ae.* f.
【解】懷孕.

praegnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】懷孕孳生.

praegrăcĭl-is. *e.* adj.
【解】細長，纖弱，清癯，消瘦者.

praegrand-is. *e.* adj.
【解】甚高大，碩大無朋，巨大，非常大，(老邁).
【例】*praegrandis* senex. Pers. (Aristophane). 卓越之老人.

praegrăv-is. *e.* adj.
【解】❶ 任大責重者. ❷ 繁重困難者.
【例】❷ *praegraves* delatores Tac. 不堪忍受告密人. alicui *praegraves.* Tac. 為人困難之事.

praegrăv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【解】❶ intr. 加重，過重，壓倒，壓碎. ❷ tr. 較重，佔先，優越.
【例】❶ exonerare *praegravante* turba.

Liv. 解决人口過剩問題. ❷ multitudine urbem *praegravante*. 城中人口過多. *praegravantes* aures. Col. 双耳下垂.

praegrĕ-dior. *dĕris, ssus sum, di.* v. dep. intr. vel tr. (*prae gradior*)
【同】praeeo, antecedo.
【解】❶ intr. 先行，前行，(cum dat.) ❷ tr. 超過，踰越.
【例】❶ *praegredi* gregi. 行於羊群之前. *praegredi* fama sui. Liv. 先聞名，(後見面). ❷ *praegredi* aliquem. Liv. 超過某人.

praegressĭ-o. *ōnis.* f.
【同】praecursio.
【解】先行，先進.
【例】ut nihil fieret sine *praegressione* causae. Cic. 無先因則毫無成就.

1. praegress-us. *a, um.* part. v. *praegredior.*
【解】先行，前進者.

2. praegress-ŭs. *ūs.* m.
【解】先行.

praegustāt-ŏr. *ōris.* m.
【同】qui cibos principis praegustat.
【解】先嘗食物者，(檢驗食物飲料) (享優先權者).

praegust-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】先嘗.
【例】*praegustare* cibos. 先嘗食物.

praehĭb-eo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr. (*prae habeo*)
【解】供應，授與，支配.
【例】(*praehibere*) vestem. Plaut. 供給衣服. (*praehibere*) strenuam reipublicae operam. Cato. 忠心爲國效勞. (*praehibere*) gratias. Apul. 酬謝.

prae-ĭens. *euntis.* part. v. *praeeo.*

praeinnŭ-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. tr.
【解】占卜，臆度.

praejăc-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. (cum dat.) 居(臥)在前面. ❷ tr. 安置在前面，横於前.
【例】❶ mare *praejacens* Asiae. Plin. 海洋與亞洲大陸毗連. ❷ qui (campus) castra *praejacet*. Tac. 平原横臥於營寨之前.

praejăc-ĭo. *ĭs, tum, ĕre.* v. tr.
【解】擲於前.
【例】*praejacta* probra. Cict. 當面詬辱.

praejūdĭcāt-um. *i.* n.
【解】預審，初審，成見.

praejūdĭcāt-us. *a, um.* part. v. *praejudico.*
【解】預審，初審者.
【例】opinio *praejudicata*. Cic. 成見. *praejudicatum* eventum belli habetis. Liv. 你們預決戰爭結果. vir *praejudicatissimus*. Sid. 有大希望之人.

praejūdĭcĭāl-is. *e.* adj.
【解】屬預審者，累及人者.

praejudĭcĭum. *i.* n.
【同】exemplum judicii facti in simili causa, judicii conceptum specimen.
【形】proximum, grave in aliquem ordinem.
【解】❶ 陳案，成見. ❷ 預審，先審，初審，(首先鞫詢). 推測，臆度. ❸ 損害，虧損.
【例】❶ duobus jugulatus *praejudiciis*. 兩次判絞刑在案. ❷ tantum *praejudicium* senatus. Liv. 國會如此袒護. ❸ veritati facere *praejudicium*. Nep. 損害眞理.

praejūdĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】praejudicium facio.
【狀】arroganter, semel atque iterum.
【解】預審，初審，判決.
【例】id arroganter non *praejudico*. 我不僭越臆度.

praejŭv-o. *ās,* (*āv*)*i, āre.* v. tr.
【解】先助.

praelā-bor. *bĕris, psus sum, bi.* v. dep. tr.
【解】❶ 滑過，速經，掠過. ❷ 滑進，競進.
【例】❷ ira mentes eruditas *praelabitur*. Petr. 忿怒潛入有修養者之心中.

praelamb-o. *ĭs, i, ĕre.* v. tr..
【解】先嘗，(灌溉).

praelaps-us. *a, um.* part. v. *praelabor.*
【解】滑過，流經.

praelarg-us. *a, um.* adj.
【解】甚豐富，寬廣者.
【例】(fig.) animae *praelargus*. Pers. 長呼吸.

praelātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】在先，(在上)，珍視，尊敬.

praelātūr-a. *ae.* f.
【解】教長，司牧職，(教長區).

1. praelāt-us. *a, um.* part. v. *praefero.*
【解】携於前，携去者，重視，選擇者.
【例】*praelati* praeter castra. Liv. 携至營外. *praelatus* equo. Tac. 乘馬而去. *praelatus* dies. Dig. 選擇之日. *praelatior* usus esse potest. C. Aur. 能有更重視之慣例.

2. praelāt-us. *a, um.* adj.
【解】寬闊者.

3. praelāt-us. *i.* m.
【解】教長，司牧，司教，主教.
【例】**Praelatus** nullius. 署理特別區之教長.

praelaut-us. *a, um.* adj.
【解】厚待，豪華者.

praelectĭ-o. *ōnis.* f. (*prae lego*)
【解】講義，教師教材，訓誨.
praelect-or. *ōris.* m. (*praelego*)
【解】講解者，講師，訓誨者.
praelect-us. *a, um.* part. v. *praelego 2.*
【解】選擇者.
1. praelēg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】遺付，(遺囑先取).
【例】obligatio *praelegata.* Pomp. 遺付義務. *praelegata* pars. Papin. 遺付部份.
2. praelĕ-go. *gĭs, (ēg)i, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】❶先擇，沿行，邊行. ❷講讀(邊讀邊解)，講解課題.
praelĭār-is. praelĭāt-or. vide **proeliaris. proeliator.**
praelīb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】先嘗，(fig.)瀏覽，敘述.
praelĭcenter. adv.
【解】任意，自由.
praelĭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶繫於前，縛於上. ❷細起，紮束，閉塞.
【例】❶ os obvolutum folliculo et *praeligatum.* 頭面紮於皮囊內. ❷ (fig.) *praeligatum* pectus. Pl. 心胸閉塞.
praelĭn-o. *nĭs, tum, nĕre.* v. tr.
【解】塗於前，先粉刷，傅粉.
【例】ne tectorio quidem *praelitas*(villas) esse. Gell. 別墅連粉刷也未成功.
praelĭor. praelĭum. vide **proelior. proelium.**
praelŏcūtĭ-o. *ōnis.*
【解】引言，緒言.
praelong-o. *ās, (āvi, ātum), āre.* v. tr.
【解】伸張，延長.
praelong-us. *a, um.* adj.
【解】甚長者.
【例】homo *praelongus.* Quint. 長人.
praelŏ-quor. *quĕris, cūtus sum, qui.* v. dep. intr. vel tr.
【解】❶先言，首言. ❷引言，導言.
praelū-cĕo. *cēs, xi, cēre.* v. intr. vel tr.
【同】lucem vel lumen praebeo.
【狀】in posterum.
【解】❶ intr. 照耀於前(持火炬在前)，增光，炫耀. ❷ tr. 使發光.
【例】❶ *praelucens* cantharus. P. Nol. 燦爛奪目之杯. *praelucere* Baiis. Hor. 美麗超過巴依. ❷ (*praelucere*) lumen. Aus. 使光耀. (*praelucere*) spem, (spe?). Cic. 使前途光明.
praelūcĭd-us. *a, um.* adj.
【解】甚光耀，燦爛輝煌.
praelūdĭ-um. *i,* n.
【同】praecentio.
【解】前導，排演，試奏，初調.
praelū-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. intr. vel tr.
【解】(cum dat.) 試唱，試奏，試演，(fig.) 開端，演戰.
【例】tragoediis faciendis *praeludere.* Gell. 試演悲劇. (*praeludere*) pugnam. Rutil. 演戰.
praēl-um. prēl-um. *i.* n.
【解】搾酒器，打油具，印書機.
【例】*praelo* premere. Col. 壓榨. *praelo* subjicere. Col. 壓榨.
praelūsĭ-o. *ōnis.* f.
【解】排演，試武藝.
praelustr-is. *e.* adj.
【解】極度光耀輝煌者.
【例】*praelustria* vita. Ov. 避免炫耀生活，(出風頭).
praemandāt-a. *ōrum.* n. pl. (*praemando*)
【解】拘票，逮捕狀.
1. praemand-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (cum *ut* et subj.)
【解】先保薦，預囑.
2. praemand-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】先嚼，細講.
【例】tibi *praemandere.* Gell. 向你細講.
praemātūrē. adv. *-rius.*
【解】先期，(先時)過早.
praemātūr-us. *a, um.* adj.
【同】praeproperus, immaturus, intempestivus.
【解】早熟，早成，早開，(fig.) 先期，過早.
【例】*praematurum* existimatur. (cum infin.) Plin. 人想過早.
praemĕdĭcāt-us. *a, um.* adj.
【解】防病(先治療)，防患.
【例】antidoto *praemedicatus.* Tert. 以解毒藥自衛.
praemĕdĭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】meditatio, praevisio.
【形】diuturna.
【解】先思，預謀.
praemĕdĭtāt-us. *a, um.* part. v. *praemeditor.*
【解】先思，預略.
praemĕdit-or. *āris, ātus, sum, āri.* v. dep. tr.
【同】meditor, cogito, domo, affero, paro, praeparo.
【狀】optime, jam.
【解】(cum infin. vel subj.)預思，經營，

籌劃，熟思.
【例】*praemeditari* quo animo accedam ad urbem... 預思我臨城時心境如何. *praemeditari* ex qua forma me fingere possim. 預思我能持何態度. sapientis est quidquid homini accidere possit, id *praemeditari* ferendum modice esse, si venerit. 智者預思，人不拘遇到任何不幸事件，應當漠然承受.

praemerc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】預購.

praemĕtŭ-o. *is, ĕre.* v. tr.
【解】憂慮，疑懼.
【例】(*praemetuere*) suis. Caes. 爲己之人憂心忡忡. *praemetuens* doli. Phaed. 疑慮人陷害.

praemĭc-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】炫耀，光輝，燦爛.
【例】nitor *praemicans.* Apul. 閃爍.

praemigr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】先去，遷徙.

praemĭn-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. vel tr.
【解】隆起，凸出，超越.
【例】*praeminere* Graecis. Sen. 超越希臘人. *praeminere* ceteros. Tac. 超出他人. *praeminere* cetera imperia. 超過他邦.

praemĭnist-ĕr. *ri.* m.
【解】臣僕.

praemĭnistr-a. *ae.* f.
【解】侍女，侶伴.

praemĭnistr-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 侍候，服役，(cum dativ.) ❷ tr. 籌備，供應.

praemĭ-or. *āris, āri.* v. dep. tr.
【解】營利，取利.

praemiss-us. *a, um.* part. v. *praemitto.*
【解】先遣，先發者.
【例】*praemissa* voce. Sen. 先聲明.
praemissa. n. pl. 貨樣，樣本.
【附】**praemissa** 前題.

praemi-tto. *ttĭs, si, ssum, ttĕre.* v. tr.
【解】先發，先遣，傳播，先報知.
【例】*praemittit* ad Boios, qui...hortentur. Caes. 先遣人勸告巴約人. cogitationes in longinqua *praemittimus.* Sen. 傳播思想至遠方.

praemĭ-um. *i.* n. (*prae amo*)
【同】merces, fructus, beneficium. X. poena, supplicium.
【形】amplissimum, eximium sceleris, satis magnum, mercenarium, meritum, novum, par, summum; praemia humana, moderata, infinita, permagna.
【解】❶ (先取得者)特典，恩寵，恩惠，便利. ❷ 報酬，薪俸，餽贈. ❸ 勝利品.
【例】❶ *praemia* vitae. Lucr. 生活之便利. *praemia.* Hor. 特典. recte agentibus magna *praemia* constituta sunt. 厚賜品誼優良者. ❷ *praemia* dare alicui pro aliqua re. Cic. 爲某事給報酬. *praemiis* adficere, donare aliquem. Cic. 酬報某人. bene merentibus *praemia* danda sunt, (capere praemia sui laboris). 應給報酬與有功者. ❸ *praemia* pugnae. Virg. 戰利品.

praemōlĭ-or. (*ī*)*ris, ri.* v. dep. tr.
【解】籌備，佈置.

praemoll-ĭo. *īs, ītum, īre.* v. tr.
【解】先使輭化.

praemoll-is. *e.* adj.
【解】甚柔輭，(fig.) 甚柔順，適意.

praemollīt-us. *a, um.* part. v. *praemollio.*
【解】❶ 輭化者. ❷ 柔順者.

praemŏn-ĕo. *ēs, ŭi, itum, ēre.* v. tr.
【解】❶ 預告，先報知，預先通知. ❷ 預言，預示.
【例】❶ (*praemonere*) aliquem, ut. Cic. 預告人.... *praemoneri* de re. Cic. 蒙預告知某事. *praemoneri* rem. Col. 蒙預告知某事. me magnopere, ut caverem, *praemonebat.* 他特囑我預防.

praemonĭt-um. *i.* n.
【解】預告，勸告.

1. **praemŏnĭt-us.** *a, um.* part. v. *praemoneo.*
【解】蒙預先告知，勸告.

2. **praemonĭt-ŭs.** *ūs.* m.
【解】訓誨，指導，勸告.

Praemonstrātens-is. *is.* m.
【解】隱修士之一種.(宗)

praemonstrāt-or. *ōris.* m.
【解】嚮導，引路者.

praemonstr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】praenuntio, monstro.
【解】先導，指導，教誨，預示.
【例】(*praemonstrare*) viam. Lucr. 指路.

praemor-dĕo. *dēs, di, sum, dēre.* v. tr.
【解】先嫩，咬其一端，删削.

praemŏr-ĭŏr. *ĕris, tuus sum, i.* v. dep. intr.
【解】先死，早死.
【例】ante tempus *morior.* 夭折.

praemors-us. *a, um.* part. v. *praemordeo.*

praemortŭ-us. *a, um.* part. v. *praemorior.*
【解】夭折者，(fig.) 困憊頹死者.
【例】*praemortuae* vires. Quint. 力竭. *praemortui* esse pudoris. Liv. 廉恥喪盡.

praemūn-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.

【同】 praefulcio, praeparo.
【解】 預防，建城築堡，設壘，(fig.) 防守，掩護.
【例】 *praemuniri* medicamentis. Suet. 用藥防毒. *praemunire* aliquid. (fig.) Cic. 預防(攻擊) (演說家). ante *praemunire.* Cic. 預防(攻擊) (演說家). *praemuniri.* (cum dat.) 置某物前.

praemūnītī-o. *ōnis.* f.
【同】 praeparatio.
【解】 防備，預防.
【例】 sine *praemunitione* in aliquem invehi. 無準備(無計劃)而怒斥人.

praemūnīt-us. *a, um.* part. v. *praemunio.*
【解】 防守，設防者.

praenăt-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr.
【解】 ❶ intr. (泅)游泳於前. ❷ tr. 流於前，沐浴，濯，灌溉.

praenāvĭgātī-o. *ōnis.* f.
【解】 航於前，沿岸航行.

praenāvĭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr.
【解】 ❶ 航於前. ❷ 沿岸航行.
【例】 *praenavigamus* vitam. Sen. 航行生命航線.

Praenest-ĕ. *is.* n. nom. propr. urbis. 城名：在 Latium.
Praenestīn-us. *a, um.* adj.

praenĭt-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】 (cum dat.) 光輝卓著，優於(美)，勝於某人，佔先.
【例】 *praenitere* alicui. Hor. 優於某人.

praenōm-en. *ĭnis.* n.
【形】 vetus.
【解】 前名，加名，字，號.
【例】 aliquis, cui *praenomen* sit Decio. 號戴西之人.

praenōmĭn-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】 起別名，題名.
【例】 *praenominatus.* 別名.

praeno-sco. *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. tr.
【解】 預知，先習，猜測.

praenōtī-o. *ōnis.* f.
【同】 prima notio, ante capta animo rei informatio.
【解】 預識，先天意念.
【例】 hanc habemus *praenotionem* deorum. 我們有神之先天意識.

praenŏt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】 ❶ 先記，標識. ❷ 預示，記出.
【例】 ❶ *praenotare* librum nomine alicujus. Hirt. 題著書人名.

praenūbĭl-us. *a, um.* adj.
【解】 幽暗，昏黑者.

praenuncĭo. praenuncius. vide **praenuntio. praenuntius.**

praenuntĭ-a. *ae.* f.
【解】 (女性)報告，預示者.

praenuntĭātīv-us. *a, um.* adj.
【解】 報告，通知者.

praenuntĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 praemonstro, praedico.
【解】 預告，預先通知.
【例】 *praenuntiare* de adventu. Nep. 預報將至. *praenuntians* horas. Plin. 預報時刻.

1. praenuntĭ-us. *a, um.* adj.
【解】 報告者，預示者.
【例】 quaedam sunt *praenuntia.* Sen. 有些預兆. stellae magnarum calamitatum *praenuntiae.* 星宿災禍之朕兆.

2. praenuntĭ-us. *i.* m.
【解】 先驅，先聲，通訊報告者.

1. praeoccĭd-o. *ĭs. ĕre.* v. intr.
【解】 (星宿)先落.

2. praeoccīd-o. *is, ĕre.* tr.
【解】 先斬，先砍

praeoccŭpātī-o. *ōnis,* f.
【解】 先佔(地...)，(fig.) 成見，私見，偏見，(咽喉病).

praeoccŭpāt-us. *a, um.* part. v. *praeoccupo.*
【解】 先取，先佔者.
【例】 *praeoccupato* itinere. Caes. 先行，(先登路).

praeoccŭp-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 occupo, anteoccupo, anteverto, anticipo.
【解】 (cum infin...) 佔先，佔據，先取，先佔，先行一侵奪，爭取，急於....
【例】 *praeoccupati* animi. Liv. 心已有成見. si aures ulceribus jam *praeoccupatae* fuerint. Col. 若耳已患毒瘡. *praeoccupasse* gratiam. Liv. 已獲寵幸. *praeoccupavit* ferre legem. 急於立法.

praeopt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】 寧欲，更願，更寵倖，更重視.
【例】 (*praeoptare*) exilio fortunam. Liv. 寧願此遭遇更甚於放逐. (*praeoptare*) illos quam vos. Liv. 重視他們在你們以上. (*praeoptare*) pugnare. Caes. 更喜戰爭. societas *praeoptanda.* Liv. 更應重視之聯盟.

praepan-do. *dis, di, sum, dĕre.* v. tr.
【解】 伸張，展開.
【例】 tuae *praepandere* lumina menti. Lucr. 開啓你之心目.

praepărātōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】 準備者，(預備者).

praepărātĭo. *ōnis.* f.

【同】praevisio, praemeditatio.
【形】diligens.
【解】預備，準備，籌備.
【例】in omnibus negotiis, priusquam aggrediare, adhibenda est *praeparatio* diligens. 在行任何事之前，當先用心準備. animi *praeparatio* multum prodest ad minuendum dolorem. 心靈的準備頗能輕減痛苦.

praepărāto. adv.
【解】有準備.

1. praepărāt-us. *a, um.* part. v. *praeparo.*
【解】已準備，整理，佈置者.
【例】omnia velut ex ante *praeparato* fiunt. Liv. 成功一切一如事先已經準備.

2. praepărāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】準備，整理，佈置.

praeparc-us. *a, um.* adj.
【解】甚節儉，吝嗇者.

praepăr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】praeparationem adhibeo, paro, comparo.
【狀】diligenter.
【解】整理，佈置，設備，準備.
【例】locum jam ante *praeparaverant.* Caes. 地方已先備妥. (*praeparare*) se ad proelium. Sall. 準備上陣. ex *praeparato*, (*praeparato*). Liv. 因已備妥. *praeparare* cibos hiemi. Plin. 備冬季之食物.

praepĕdīment-um. *i.* n.
【解】阻碍，障礙.

praepĕd-io. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. tr. (*prae pes*)
【同】impedio, irretio.
【解】阻碍，障礙，防碍，妨害.
【例】*praepediri* valetudine. Tac. 爲病所累. morbo *praepeditus.* 爲病所累.

praepĕdīt-us. *a, um.* part. v. *praepedio.*
【解】受阻.
【例】ad omnia *praepeditae* naves. Flor. 航船各方受阻.

praepend-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.
【解】懸掛在前.

1. praep-es. *ĕtis.* adj. (*prae peto*)
【同】celer, citus.
【解】❶疾飛，疾馳，捷足，迅速. ❷吉兆，吉祥.
【例】❶*praepes* ferrum. Enn. 羽箭. *praepetes* aves. Gell. 高飛之鳥. *praepetes* inferae. (t. aug.) 低飛之鳥.

2. praep-ĕs. *ĕtis.* f. m.
【解】❶f. m. 猛禽. ❷有羽翅者(鳥).
【例】❶*praepes* Jovis. 由比得之神鷹. ❷ *praepes* Medusaeus. 飛馬(由 Medusaeus 之血所生者).

praepīlāt-us. *a, um.* adj. (*prae pila*)
【解】鈍鋒者，(圓端者).
【例】velut *praepilatis* exerceri. Quint. 如以鈍劍操練.

praepingu-is. *e.* adj.
【解】肥胖者(動物)，肥沃者(田地).
【例】(fig.) vox *praepinguis.* Quint. 澀滯之聲音.

praepŏl-īo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, īre.* v. tr.
【解】先磨，多磨.

praepoll-ens. *entis.* part. v. *praepolleo.* *-tior.*
【解】極有權勢者.

praepoll-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】有權勢，佔優勢(較勝，勝於).
【例】numerus liberorum *praepollebat.* Tac. 自由人佔多數. *praepollere* pulchritudine. Apul. 美麗勝人.

praepondĕrāt-us. *a, um.* part. v. *praepondero.*
【解】加重，過重者.

praepondĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】ponderis plus habeo.
【解】❶intr. 較重，加重，超重. ❷tr. (重量)超過.
【例】❶ne mundus *praeponderet.* Sen. 勿使世界失其平衡. ❷ qui omnia metiuntur utilitate, neque eam honestate, *praeponderari* volunt. 一切只顧私利，不更重視正義之人.

praepō-no. *nĭs, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr.
【同】antepono, praefero, antefero, antiquor, potior mihi est.
【狀】recte, longe.
【解】❶置於前. ❷(置於首位)，使管理，監視. ❸(fig.) 重視，珍重.
【例】❶pauca *praeponam.* Cic. 我先說明幾點. (*praeponere*) aedibus vestibula. Cic. 宮室前修外廳. (*praeponere*) fronti olivam. Hor. 額上飾橄欖枝. ❷aliquem bello *praeponam.* Cic. 委任某人督戰，(勦匪). aliquem provinciae *praeponam.* Cic. 委任某人爲省總督. ❸(fig.) (*praeponere*) libertatem populi Romani unius amicitiae. Cic. 更重視羅瑪公民之自由，比一人之友誼. (*praeponere*) salutem reipublicae vitae suae. Cic. 寧爲國家，而犧牲自己性命.

praeport-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】携於前，披掛.
【例】frons *praeportat* iras. Cat. 面帶怒容.

praepŏsĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*praepono*)
【解】置於前，置首位，更重視，一前詞，介詞，(文).

1. praepŏsĭt-us. *a, um.* part. v. *praepono.*
【同】praefectus.
【形】turpissimus.
【解】職業，司事，管理，統制.
【例】*praeposita* parientibus. Ov. 職司分娩者. negotio, navibus *praepositus.* 司事，管理航船.

2. praepŏsĭt-us. *i.* m.
【解】監軍，統領(軍)，總管，執事，管家，總裁，監督.
【例】*praepositus* rerum Caesaris curae. Plin. j. 凱撒之執事，(管家). *praepositus* regiae domus. Boet. 皇宮總管，(監督). *praepositus* ab auro gemmato. Inscr. 寶庫司.

prae-possum. *pŏtēs, pŏtŭi, posse.* v. intr.
【解】有權勢，超越.
【例】quum Macedones *praepotuere.* Tac. 當馬瑟道人强勝之時.

praepostĕrē. adv. (*praeposterus*), *-rius.*
【同】perverse, perperam. X. Ordine.
【解】顚倒，錯亂，倒行逆施，造次，紊亂，拙劣.
【例】primas (litteras) redditas *praepostere.* Cic. 第一信件最後方到. laevus calceus *praepostere* indutus. Plin. J. 右脚穿左鞋.

1. praepostĕrō. adv. vide **praepostere.**

2. praepostĕro. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】擾亂秩序.

praepostĕr-us. *a, um.* adj.
【同】perversus.
【解】顚倒錯亂者，紊亂拙劣者.
【例】*praepostera* consilia. Cic. 智謀錯亂. *praeposterus* homo. Cic. 倒行逆施之人. *praeposterum* frigus. Sen. 過時之嚴寒.

praepŏt-ens. *entis.* adj. [**potent-es.** *ĭum.* m. pl. =富燕，强勝].
【同】valde potens.
【解】有權能，有勢力者.
【例】clarus vir ac *praepotens.* 貴顯有權勢之人. *praepotentium* virorum amicitiae infidae. 有權勢之人的不可依恃的友誼. *praepotens* mundi. Ennod. 稱雄世界者. *praepotens* opibus. Plin. 豪富.

praeprŏpĕrē. adv.
【同】praemature.
【解】急劇，倥偬，忙迫，倉猝.

praeprŏpĕr-us. *a, um.* adj.
【同】praematurus, nimis celer.
【解】迅速，便捷，倉猝，冒昧.
【例】*praepropera* festinatio. Cic. 異常迅速.

praepūtĭ-um. *i.* n.
【解】男生殖器外面.

praequam. prae quam. adv.
【解】比較，比於.
【例】nihil hoc quidem est, *praequam* alios sumptus facit. 比其他費用，此等於零.

praequest-us. *a, um.* part. v. *praequeror.*
【解】先怨者.

praerădĭ-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. vel tr.
【解】先射光，光耀輝煌，耀眼.

praerād-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】剃前.

praerăpĭd-us. *a, um.* adj.
【解】迅速，輕快，敏捷，急燥，奮激.
【例】*praerapida* celeritas. Sen. 極快.

praerancĭd-us. *a, um.* adj.
【解】刺激，討厭，腐朽，不合時宜.

praerept-us. *a, um.* part. v. *praeripio.*
【解】先取，先佔者.
【例】*praerepta* ultio. Tac. 急於復仇.

praerĭg-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. (*praerigesco*)
【解】凍僵，全冷.

praerĭgĭd-us. *a, um.* adj.
【解】堅硬，嚴酷，嚴肅.

praer-ĭpĭo. *ĭpĭs, ipŭi, eptum, ipĕre.* v. tr. (*prae rapio*)
【同】praecerpo, occupo, anteoccupo, praeoccupo.
【解】❶(當面拿去)强取，奪取，佔據. ❷ a) 先期奪取. b) 首先攫取.
【例】❶(*praeripere*) alicui laudem. Cic. 奪人榮譽. (*praeripere*) victoriam. 奪取勝利. ❷(*praeripere*) hostium consilia. Cic. 披露敵人陰謀.

praerō-do. *dĭs,* (*si*), *sum, dĕre.* v. tr.
【解】先咬，侵蝕端，(梢)，細嚼.

praerŏgātīv-a. *ae.* f.
【同】dictum vel factum liberaliter ab eo, qui nobis benefacturus est, ante praestitum beneficium; specimen et praejudicium benevolentiae.
【解】❶(praerogativus) 首先選舉者. ❷預選，保擧，保證，預卜，猜測，一特權，優先權，特典.
【例】fecunditatis *praerogativa.* Plin. 繁生之標記. *praerogativa* conscientiae. Caes. (王公)秘書之職責. suae voluntatis *praerogativam* dare. 表示其心願.

praerŏgātīv-us. *a, um.* adj.
【解】首先(投票)選擧者.
【例】*praerogativa* centuria, (quae prima,

fert suffragium). 首先投票選擧之分區.

praerŏg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】 primum rogare.

【解】 先請，一供應，交付.

【例】 (*praerogare*) sententias. Suet. 請投票，計算選票.

praerōs-us. *a, um.* part. v. *praerodo.*

【解】 先囓噬，侵蝕，一端(梢末).

praeru-mpo. *mpĭs, pi, ptum, mpĕre.* v. tr.

【解】 先破壞，裂碎，砍斷.

praeruptē. adv.

【解】 峻險，峭拔.

【例】 mons *praerupte* altus. Plin. 峻險之山峯.

praerupt-um. *i.* n. (praesert. plur.)

praerupt-a. *ōrum.* n. pl.

【解】 斷崖峭壁，峭拔嶙峋.

【例】 *praeruptum* loci. Sil. 峻險之地.

praerupt-us. *a, um.* part. v. *praerumpo.* *-tior, -tissimus.*

【解】 ❶ 懸崖絕壁，峻峭險阻者. ❷ (fig.) 奮激，猛烈者.

【例】 ❶ *praerupti* montes, *praerupta* saxa. 峻險之山，岩石. *praeruptae* fossae. Tac. 陡直的壕溝. ❷ *praerupta* audacia. Cic. 膽大妄爲.

praes. *praedis.* m.

【同】 sponsor, qui pro altero se obligat, in causa praesertim pecuniaria.

【形】 bonus.

【解】 保證，擔保，(爲質).

【例】 *praedem* esse pro aliquo, Cic. 爲人保證. *praedes* tuos vendere. Cic. 出賣你保證人之財產. *praedibus* et praediis cavere. Cic. 要保證人及抵押品. *praedem* dare, accipere. 給保證，受保證.

praesaepe. praesaepĭum. vide **praesepe. praesepium.**

praesāg-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr.

【同】 praesentio.

【解】 ❶ 先見，先覺，推測，占人. ❷ 預告，預報.

【例】 ❶ *praesagibat* mihi animus. (cum infin.) Plaut. 我心中先感覺.... dudum id futurum *praesagiebam.* 很久以前，我已預知將發生此事.

praesāgītĭ-o. *ōnis.* f.

【同】 divina.

【解】 先覺，預覺，預知，預測.

【例】 quum uterer *praesagitione* divina. Cic. 當我用先天靈感時.

praesāgĭ-um. *i.* n. (*praesagio*)

【解】 ❶ 先覺，預知，預告，預言.

praesāg-us. *a, um.* adj.

【解】 ❶ 預知，推測者. ❷ 預言，預卜者.

【例】 ❶ mens malorum, futuri *praesaga.* 惡人之心靈預覺將來之遭遇. *praesaga* ars. V. Fl. 推測術.

(praesancĭfĭcātōrĭ-us). *a, um.* adj.

【解】 先(前)祝聖者.

【例】 Missa *praesanctificatoria.* (耶穌受難日之彌撒禮儀).

praesān-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】 先治愈，先愈.

【例】 *praesanatus.* Plin. 已愈.

praescĭentĭ-a. *ae.* f.

【解】 預知，先知.

praesci-ndo. *ndĭs, di, ssum, ndĕre.* v. tr.

【解】 先割，分析.

praesc-ĭo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. tr.

【同】 ante scio.

【解】 預知.

【例】 nonne hoc *praescire* oportuit? 不應預知此事嗎？

praesci-sco. *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. Tr.

【解】 考究，推測，預知，先覺，先決.

praescītĭ-o. *ōnis.* f.

【解】 預知，先見，(行爲).

praescĭt-um. *i.* n.

【解】 先知，先見，(對象).

praescītus. *a, um.* part. v. *praescio.*

【解】 預知，先覺者.

praescĭ-us. *a, um.* adj.

【同】 praesagiente animo.

【解】 預知，先見者.

【例】 facere aliquem *praescium* (rei). Tac. 使人預知(某事). *praescius* venturi. Virg. 預知未來者.

praescrī-bo. *bĭs, psi, ptum, bĕre.* v. tr.

【同】 definio, praefinio, praestituo, voce praeeo.

【狀】 commode, diligenter, ante, nominatim alicui.

【解】 ❶ 書於上，標識，(書目，題名). ❷ 預告，預示. ❸ 託故推辭，保證. ❹ 以時效取得，或消滅喪失(法)，立法令，立規條.

【例】 ❶ (*praescribere*) in litteris nomen. Caes. 書名於箋首. (*praescribere*) nomen libro. Gell. 書額，(題名). *praescribente* titulo Nervam. Frontin. 題名厄而瓦. ❷ (*praescribere*) senatui quae bella sint gerenda. Cic. 指示國會應作之戰爭. (*praescribere*) formam futuri principatus. Tac. 預示(政府)行政方針. (*praescribere*) finem. Ter. 立定界線. ❸ (*praescribere*) aliquem. Tac. 託人保護. (*praescribere*)

alicui. Quint. 託故出規反對人. (*praescribere*) carmina alicui. Tib. 與人誦詩(默書). ❹ (*praescribere*) jura civibus. Cic. 爲國人立法律. quid faciam. (*ne*, *ut* cum subj.) Hor. 指示當作之事.

praescripti-o. *ōnis.* f. (*praescribo*)
【同】 praescriptum.
【解】 ❶ 題名，書額，弁言. ❷ 法令，規定，(時效佔有). ❸ 引證，藉口，巧言.
【例】 *praescriptio* naturae. 自然之常法. *praescriptio* vitae tenenda. 當保持之度日規律. *praescriptio.* 時效. -acquisitiva. 取得時效. -liberativa. 消滅時效.

praescript-um. *i.* n. (*praescriptus*)
【同】 praescriptio, formula, norma, regula, certa quaedam et definita lex.
【形】 commune, certum.
【解】 ❶ 法帖，模範，格式. ❷ 法令，規則，訓令.
【例】 ❷ intra *praescriptum.* Hor. 在法定之範圍內. ex communi *praescripto* civitatis rem administrare. 依照普通市律施政.

praescript-us. *a, um.* part. v. *praescribo.*
【解】 題名，規定者，(因時效佔有者).
【例】 auctoritates *praescriptae.* Cic. (諭令上)首書之官名. *praescripta* verba. Dig. 規定格式.

praesĕcāt-us. praesect-us. *a, um.* part. v. *praeseco.*
【解】 截端末者.

praesĕc-o. *ās, ŭi, ātum,* (vel) *tum, āre.* v. tr.
【解】 截端末，切斷梢末.

praesect-us. *a, um.* part. v. *praeseco.*

praesegm-en. *ĭnis.* n.
【解】 (截斷)碎屑，片斷.

praes-ens. *entis.* adj. (*praesum*)
【同】 testis, arbiter, instans. X. Absens.
【狀】 in posterum.
【解】 ❶ 親臨(躬親出場)，在面前. ❷ 現今，n. pl. a) 現狀. b) 現時. ❸ 即刻，目下. ❹ 直接，實際，實效. ❺ (心靈) 堅決，自恃.
【例】 ❶ laudare *praesentem.* Cic. 當面稱揚. *praesens* sermo. Cic. 面談. ❷ res *praesentes.* Cic. 現代之事. *praesens* tempus. Caes. 現時. in *praesenti.* Cic. 現今. in *praesens.* Liv. 爲現時. ad *praesens.* Tac. 爲現時. *praesenti* tempore. Ov. 現時. ❸ *praesens* poena. Cic. 立即懲罰. pecunia *praesens.* Cic. 現款. in *praesentissimis* quibusque periculis. Quint. 在最緊急的危難中. ❹ *praesens* auxilium. Cic. 實際援助. ❺ non plures tantum, sed *praesentioribus* animis. Liv. 不但事務繁多，而且堅心自恃.
【註】 ❶ ipse *praesens* fuit, (adfuit ipse, interfuit). 他親身出席. ❷ ea quae *praesentia* sunt, non curamus, (quae ante oculos, ante pedes, in manibus sunt). 在面前者我們不留意. ❸ me *praesente* haec facta sunt, (sub oculis meis). 此事發生在吾面前. ❹ *praesentem* videre cupio, (cum *praesente* agere cupio). 我希望當面辦理. ❺ prae dolore vix mihi *praesens* sum; (vix mihi *praesens* sum.) 因痛苦心靈失去平衡(幾乎不能自持). ❻ importuni homines ubique nobis *praesentes* sunt. 我們面前不斷有討厭之人.

praesensĭ-o. *ōnis.* f. (*praesentio*)
【同】 praesagitio.
【形】 artificiosa, divina non fortuita, innumerabilis.
【解】 ❶ 先天感覺. ❷ 預覺，推測.
【例】 ❷ *praesensiones* et praedictiones rerum futurarum. 預覺預言將來之事.

praesens-us. *a, um.* part. v. *praesentio.*
【解】 先覺先見者.

praesentānĕ-us. *a, um.* adj. (*praesens*)
【解】 現代者，瞬息間者，即刻者，急性者.
【例】 *praesentaneum* venenum. Suet. 急性毒品.

praesentārĭ-us. *a, um.* adj
【解】 現在者.
【例】 *praesentarium* argentum. Plaut. 現銀.

praesentatĭo. *ōnis.* f.
【解】 推薦，表現.

Praesentatĭo D. N. in templo. 獻耶穌於聖殿.

praesentĭ-a. *ae.* f. (*praesens*)
【同】 conspectus, aspectus.
【解】 ❶ 當面，面前，目前，跟前，在場. ❷ 效力，能力，心志自如.
【例】 ❶ alicujus *praesentiam* vitare. Cic. 避見某人之面. ❷ animi *praesentia.* Cic. 心靈鎮靜. in *praesentia.* 現今. ad *praesentiam.* Tac. 爲現實.
【附】 **praesentia** realis D. N. sub specie potus et vini. 耶穌實在麵形酒形內.

praesen-tĭo. *tīs, si, sum, tīre.* v. tr.
【同】 praesagio, praenosco, praecognosco.
【解】 預覺，先見，推測，疑慮.
【例】 *praesentio* rei eventum. 預測事之究竟. (praecipio animo, cogitatione rei exitum; furore divino incitatus animus futura *praesentit.* 受神之(靈感)感應預

知將來.

praesentisco. vide **persentisco.**

praesēp-ē. vide **praesaepe.**

praesēp-es. vide **praesaep-es.**

praesēp-is. vide **praesaep-is.**

praesēp-ĭo. praesaep-io. *īs, si, tum, īre.* v. tr.

【解】圍繞，閉塞，防範.

【例】maximis defixis trabibus aditus omnes *praesepit.* 樹立極大木樁，閉塞門路.

praesēpĭ-um. praesaepĭ-um. *i.* n.

【解】❶ 獸圈，馬廐，馬槽，馬棧. ❷ (fig.) 食槽，飼養處，(蜂窠).

【例】equi in *praesepibus.* Virg. 馬在馬廐中.

praesept-us. *a, um.* part. v. *praesepio.*

【解】阻隔，閉塞者.

praesertim. adv. (*prae sero 2*)

【同】cum primis, maxime, praecipue.

【解】另外，特別，尤其，(cum indic. vel subj.).

【例】fama falsa *praesertim.* Cic. 名譽另外虛假名譽. admiror et te *praesertim.* 我驚奇另外你. *praesertim* homines tantulae staturae. Caes. 另外身量如此矮小之人. *praesertim* quoniam. Cic. 另外既然….

praeserv-ĭo. *īs, īre.* v. intr.

【解】服役，事奉.

praes-es. *ĭdis.* m. f.

【同】custos, vindex, antistes.

【解】❶ 首領，主管者，主席，監督. ❷ 在前者，保護者，守衛者，防禦者.

【例】❶ *praeses* belli. Virg. 女戰神. *praeses* provinciae. Suet. 省長. ❷ *praeses* libertatis. Cic. 自由的保障. *praeses* rerum. Ov. 統制世物者. Deus veri *praeses.* Sen. 眞理之神.

praes-ĭdeo. *ĭdēs, ēdi, essum, idēre.* v. intr. vel tr. (*prae sedeo*)

【同】custos, praeses sum, praesum, in custodia urbis, provinciae; ad gubernacula sedeo.

【解】I. intr. ❶ 坐於前，坐向前. ❷ (fig.) 監視，保衛，督理，主持.

II. tr. ❶ 保護，(看守). ❷ 統治，指揮.

【例】I. ❶ dii huic loco, temploque *praesident.* 諸神坐鎮此地此殿. ❷ (*praesidere*) urbi. Cic. 坐鎮該城. (*praesidere*) libertati communi. Cic. 保衛公共自由. (*praesidere*) urbanis rebus Caes. 主管(羅瑪)城內事務. in agro Piceno *praesidebat.* Sall. 在皮色奧督戰. (*praesidere*) classi. Liv. 指揮艦隊. (*praesidere*) regno. Flor. 統治王國.

II. ❶ (*praesidere*) agros. Sall. 監護田地. ❷ (*praesidere*) exercitum, Tac. 監軍，(督軍).

praesĭdĭārĭ-us. *a, um.* adj. (*praesidium*)

【解】駐守，保衛者.

【例】*praesidiarii* milites. 駐兵.

praesĭdĭāt-ŭs. praesĭdāt-us. *ūs.* m. (*praeses*)

【解】監督，保障.

praesĭdĭ-um. *i.* n.

【同】statio; manus militum, auxilium, perfugium.

【形】bonum, certissimum, tutissimum, civile, commune, fortissimum, gravissimum, improvisum, imperatum et repentinum, necessarium et voluntarium, tenue, terrestre; praesidia aliena, firmissima, firma, publica, regia, urbana.

【解】❶ 駐防，守衛，鎮守. ❷ 衛兵，支隊. ❸ 戍兵，駐軍，駐兵站. ❹ 防守區，衛兵營. ❺ 戍守者，保衛者.

【例】❶ *praesidio* esse alicui. Cic. 保衛某人. duae legiones *praesidio* impedimentis erant. Caes. 兩營兵看守輜重. ❷ cum *praesidio* venire. Cic. 同衛兵前來. ❸ *praesidium* castris relinquere. Caes. 留兵守營. *praesidium* ponere. Caes. 佈防. *praesidium* collocare. Caes. 分配駐軍. haec firmis *praesidiis* tenebantur. Caes. 重兵駐守. ❹ in *praesidiis* esse. Cic. 在堡壘內. armati in *praesidiis* collocentur. 派武裝部隊駐守. ❺ (fig.) quaerere sibi *praesidia* periculis. 尋求避險方法. alicui laboranti *praesidium* afferre, ferre. 援助勞苦之人.

praesignĭfĭc-o. *ās, āre.* v. tr.

【同】praenuntio, cano, praecino, praemonstro, portendo.

【解】預示，啓示.

praesign-is. *e.* adj.

【解】卓異，傑出，非常者.

【例】*praesignis* facie. Ov. 容貌美麗非常.

praesign-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】先指定.

praesil-ĭo. *īs, īre.* v. intr. (*prae solio*)

【解】流於前，湧出，噴出.

praestābĭl-is. *e.* adj.

【解】高尙，優良，出等，非常，有益者.

【例】nihil amicitia *praestabilius.* Cic. 無比友誼更高尙者. *praestabilius* est... (cum prop. infin.) 更有益者….

praest-ans. *antis.* part. v. *praesto.* -*tior,* -*tissimus.*

【同】excellens, praestabilis, egregius, eximius, praeclarus.

【解】優良，卓著，超群出衆(論人，論物).
【例】*praestantissima* gloria. Cic. 非常榮耀. vita *praestantior*. Cic. 更優美之生活. omnibus *praestans* ingenio. Cic. 天資超衆. *praestans* animi. (cum genit.) 勇毅超衆. *praestanti* corpore. Virg. 身體魁梧. *praestanti* facie (nymphae). 容貌美麗.

praestanti-a. *ae.* f. (*praestans*)
【同】excellentia.
【形】caelestis et divina, excellens; singularis.
【解】超群出衆，卓越絕倫，(論人，論事).
【例】*praestantiam* aliquam doctrinae et virtutis consequi. 獲得學術德行的卓越成績.

praestat. v. impers. (*praesto*)
【同】melius est.
【解】卓越，傑出，更好.
【例】emori *praestat* quam servire. 與其爲奴，毋寧死.

praestāti-o. *ōnis.* f.
【解】❶交付，支付，繳納. ❷(fig.) 保證.
【例】❶libertatis *praestatio*. Nep. 恢復自由，(解放). ❷ad *praestationem* scribere. Sen. 書寫爲保證.

praestātūr-us. *a, um.* part. futur. v. *praesto*.

praestern-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】展開，散，鋪.
【例】campum tuis laudibus *praesterni*. Plin. 展開頌揚你的園地.

praest-ēs. *ĭtis.* m. f. (*praesto*)
【解】❶主席，領袖. ❷監護，守衛，主保.
【例】❶Jovi *praestiti*. Inscr. 獻與由必得. ❷*praestites* Lares. Ov. 守護的家神. boni consilii *praestes*. Macr. 啓發善念者.

praestĭgi-ae. *ārum.* f. pl.
【同】incantamenta.
【解】幻術，夢想 (眩惑，癡想)，戲法，魔術，詐術，詭計.
【例】verborum *praestigiae* 文詞的眩惑. *praestigiae* nubium. Apul. 浮雲之幻形怪狀.

praestĭgiāt-or. *ōris.* m. (*praestigiae*)
【解】騙取，巧詐者，(竊盜).

praestĭgiōs-us. *a, um.* adj. (*praestigiae*)
【解】幻術欺人，淆惑人心，巧詐，欺騙者.

praestīmōni-a. *ae.* f.
【解】求學基金.

praestin-guo. *guis, xī, ctum, guĕre.* v. tr. (*prae stinguo*) (vide **praestringo**).
【解】掩飾，遮蔽，一毀滅，挫折.

praestĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*prae stano*)
【解】購買.
【例】pisces in macello *praestinare*. 購魚於市.

praestĭt-es. *um.* m. pl. vide **praestes.**

praestĭt-or. *ōris.* m.
【解】供應(備辦)，供給者.

praestĭtŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr. (*prae statuo*)
【同】praefinio, praescribo, dico.
【解】預定，限定，約訂.
【例】tempus alicui *praestituo*. 我與人指定時間.

praestĭtūtus. *a, um.* (adj.) part. v. *praestituo*.
【解】限定，指定者.

1. **praestō.** adv. (fere semper cum *esse*)
【同】paratus, in promptu.
【解】❶在此，在手下，得心應手. ❷備妥，任人使用.
【例】❶ibi mihi *praesto* fuit L. Lucilius. Cic. (*praesto* adest. Ter.) 在該處，陸西不離我左右. ❷ *praesto* multis fuit. Cic. 供應多人. ad omnia adesse *praesto*. Cic. 供應一切. ad me opera studio rei, famae, saluti tuae *praesto* futurum. 爲汝之財產，名譽，生命，我將竭力輔助你.

2. **praest-o.** *ās, ĭti, ātum,* (et) *ĭtum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】excello, antecello, supero, praecurro.
【狀】longe multumque, longe inter aequales suos, longe lepore, humanitate multum, gloria ceteris hominibus, nimirum omnibus ingenio, fortuna, plurimum aequalibus virtute.
【解】I. intr. ❶在前，佔先，(fig.) 卓絕，著名，出等. ❷優勝. ❸(impers. cum infin.) 更好，更佳.
II. ❶tr. (raro). 勝過，超越. ❷應付，擔任，(冒犯)承當. ❸擔保，保證. ❹證明，指示. ❺執行，盡職. ❻供應，交付，籌備.
【例】I. ❶(*praestare*) suos inter aequales longe. Cic. 同人中傑出者. (*praestare*) in aliqua re. Cic. 擅長某事. (*praestare*) petulantia maxime. Sall. 因無恥著名. ❷(*praestare*) alicui aliqua re. 在某事上勝過人. ❸mori millies *praestiti* quam haec pati. Cic. 寧死千次不受此辱.
II. ❶(*praestare*) ceteros virtute. Liv. 剛勇過人. (*praestare*) ceteros. Liv. 勝過他人. ❷a) (*praestare*) alicui aliquem. 對某人向某人負責. b) (*praestare*) alicui aliquid. 對某事向某人負責. c) (*praestare*) periculum judicii. Cic. 冒訴訟之險. (*praestare*) culpam. Cic. 自負其咎. d) (cum prop. infin. vel *ne* et subj.) ❸(*praestare*)

socios salvos. Cic. 保證盟友之安全. (*praestare*) mare tutum. Cic. 保證海面平靜. (*praestare*) populum. Cic. 爲人民辯護. ❹ (*praestare*) virtutem, benevolentiam. Caes. 體驗其勇毅慈惠. (*praestare*) pietatem fratri. Cic. 向兄弟表示手足之情. (*praestare*) terga. Tac. 逃走. ❺ (*praestare*) amicitiae jus officiumque. 執行友誼之權利義務. (*praestare*) se alicui. Pomp. 爲人服務. (*praestare*) fidem alicui. Cic. 對人守信用. ❻ (*praestare*) alicui pecuniam. Suet. 供給人經費.

praestōl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr.
【同】exspecto.
【解】等候.
【例】(*praestolari*) alicui. Cic. 等候人. (*praestolari*) aliquem. Pl. 等候人.

praestrangŭl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】閉(塞)口，扼咽喉，窒息.

praestrict-us. *a, um.* part. v. *praestringo.*
【解】緊縮，輕觸.
【例】*praestrictus* gelu(humor). Plin. 結冰.

praestri-ngo. *ngĭs, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr.
【同】hebeto, fallo.
【解】❶ 緊束，縮緊，(於前). ❷ 輕觸，擦傷. ❸ 弄鈍.
【例】❶ umor *praestrictus* gelu. Plin. 水面結冰. ❷ cum lecticam ejus fulgur *praestinxisset.* Suet. 雷既擊傷其昇床. ❸ (*praestringere*) aciem animorum nostrorum. Cic. 挫吾人心靈精銳之氣.

praestruct-us. *a, um.* part. v. *praestruo.*
【解】先建築，先閉塞者.

praestrŭ-o. *ĭs, xi, ctum, ĕre.* v. tr.
【解】❶ 先置，先建，興建，準備. ❷ 建築於前.
【例】❶ *praestruere* sibi fidem. Liv. 蒙人依恃. ❷ *praestruere* artus ferro. Stat. 護肢體不受傷.

praesūd-o. *ās, (āvi, ātum), āre.* v. intr.
【解】潮濕，苦練.
【例】(*praesudare*) bellis. (dativ.) Stat. 演戰.

praes-ŭl. *ŭlis.* m.
【解】❶ 跳舞班長，舞蹈領袖. ❷ 首長，首領，主教.
【例】❷ *praesul* agri. Pall. 監管田地者. diva *praesul* silentii. Solin. 緘默女神.

praesuls-us. *a, um.* adj. (*prae salsus*)
【解】甚鹹.

praesultāt-or. *ōris.* m. (*praesulto*)
【解】(舞廳)舞蹈領袖.

praesult-o. *ās, (āvi, ātum), āre.* v. intr. (*prae salto*)
【解】(cum dativ.) 跳舞於前.
【例】ferox *praesultans* Gallus. 高盧人悍然躍出.

praesult-or. vide **praesultator.**

prae-sum. *ĕs, fŭi, esse.* v. intr.
【同】praesideo; praepositus, praefectus sum.
【狀】crudelissime consiliis, omnino reipublicae, aedificandae navi, provinciae praeesse.
【解】在前，出頭，監理，主持，管理，(cum dativ.)
【例】(*praeesse*) classi. Caes. 統領艦隊. (*praeesse*) exercitui. Caes. 統率軍隊. (*praeesse*) navi aedificandae. Cic. 督理造船. (*praeesse*) (absol.) in provincia. Cic. 爲行省總督. (*praeesse*) alicujus temeritati. Cic. 引人大膽妄爲. his rebus *praefuit.* Cic. 指導此類事.

praesūm-o. *ĭs, psi, ptum, ĕre.* v. tr.
【解】❶ 前取，先取，擅政，僭越. ❷ 預略，猜測，膽大妄爲.
【例】❶ spe *praesumite* bellum. Virg. 先期發動戰爭希望(勝利). (*praesumere*) tempora sementibus. Plin. 先期播種. (*praesumere*) cibis frigidam. Plin. 食前先飲冷水. (*praesumere*) alicujus officia. Plin. 擅取人之職務. ❷ (*praesumere*) fortunam utriusque. Tac. 預測兩人之命運. (*praesumere*) veniam. Pacat. 妄想得寬宥. vulgo *praesumitur.* 普通假設. (*praesumere*) de viribus suis. Prop. 妄恃己力.

praesumptĭ-o. *ōnis.* f. (*praesumo*)
【解】先得，擅取，成見，偏見，自負，自恃，預驗(文)，妄想，推定，預想，假定.
【例】contra *praesumptionem* suam. Just. 反其自恃之心. habuit *praesumptionem* imperii futuri... Spart. 預測將任之軍命，(高陞).

praesumpt-us. *a, um.* part. v. *praesumo.* *-tior.*
【解】先佔取者，先有者.
【例】*praesumpta* opinio. Quint. 成見，(妄斷). *praesumpta* spes. Sil. 奢望. *praesumpta* dispensatio. 推定的免除.

praesŭ-o. *ĭs, (i), (ū)tum, ĕre.* v. tr.
【解】縫於前，再遮蓋.

praesūt-us. *a, um.* part. v. *praesuo.*
【解】遮蓋，包裹.

praetect-us. *a, um.* part. v. *praetego.*
【解】掩飾，遮蓋.
【例】*praetectis* insidiis. Just. 掩飾陰謀.

praetĕ-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】掩蓋於前，(fig.)遮蔽.
【例】*praetegere* somnum. Plin. 遮掩睡眠.

praeten-do. *dĭs, di, tum, (sum), dĕre.* v. tr.
【同】praetexo.
【解】❶張開(於前)，向前展開. ❷伸展於面前. ❸(pass.) 展開，置於. ❹a) 托故推辭. b) 展視.
【例】❶(*praetendere*) saepem segeti. Virg. 置籓籬於禾田邊. (*praetendere*) vestem oculis. Ov. ❷(*praetendere*) ramum olivae. Virg. 舉起橄欖枝. ❸Baeticae *praetenditur* Lusitania. Plin. 葡地位於班地之前. ❹(*praetendere*) aliquid alicui rei. 托故推辭. ignorantia *praetendi* non potest. Quint. 不能推托不知.

praetĕn-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】極嬌嫩.

praetentāt-us. *a, um.* (adj.) part. v. *praetento.*
【解】搜尋，查驗，探討.

praetent-o. praetempt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】摸索，搜尋，窺探，試探，探險.
【例】*praetentare* iter. Tib. 探路. *praetentare* misericordiam. Quint. 嚮望仁惠. *praetentare* pericula. Luc. 冒險. *praetentare* alicujus fidem. Stat. 預試其忠實.

praetent-us. *a, um.* part. v. *praetendo.*
【解】伸張，伸展於前.
【例】*praetenta* retia. Plin. 撒網. gens nostris provinciis *praetenta.* Tac. 毗連吾人行省之民族.

praetĕnu-ĭs. *e.* adj.
【解】甚細微，微薄，狹小，薄弱.

praetēpesc-o. *ĕs, ŭi, ĕre.* v. intr.
【解】先熱，先溫煖.

praetĕr. praep. cum accus. (*prae*)
【同】supra, extra.
【解】❶過於前，循，沿. ❷出乎意外，相反. ❸以外，較，更.... ❹除外，例外. ❺不屬，不獨，非但.
【例】❶*praeter* castra Caesaris suas copias traduxit. Caes. 引領自己軍隊在凱撒營前經過. *praeter* ripam euntes. Liv. 沿河岸而行. *praeter* pedes. Plaut. 足前. *praeter* oculos. Cic. 目前. *praeter* ora suorum, Tac. 在近人面前. ❷*praeter* opinionem. Cic. 出乎意外. *praeter* spem. Cic. 事出望外. *praeter* consuetudinem. Nep. 例外. *praeter* illum, nemo ditior fuit. Just. 他以外無人更富有. ❸*praeter* ceteros aliquid alicui imponere. Cic. 加給某人比他人較重之責任. ❹omnibus sententiis *praeter* unam. 除一意見外全體贊成. (*praeter*) auctotoritatem habere. Caes. 權限外，有.... omne frumentum *praeter* quod. Caes. 一切小麥，除去.... ❺ut *praeter* se denos adducerent. Caes. 自已外，令每人領十名. *praeter* pecunias imperatas. Caes. 除攤派之銀錢外.

praetĕrăg-o. *ĭs, actum, ĕre.* v. tr. (*praeter ago*)
【解】驅過，使經外.
【例】deversoria *praeteragendus* equus. Hor. 策馬行經各驛站外.

praeterdū-co. *cĭs, (xi, ctum), cĕre.* v. tr.
【解】引過去，引經外.

praetĕrĕā. adv.
【同】tum etiam, insuper.
【解】此外，另外，格外，(又，還，再)，嗣後.
【例】primum...*praeterea.* Ter. 首先，(其次)此外.... *praeterea* addendum...此外還... (accedat etiam quod; adde ad hoc)... addebant *praeterea*... rempublicam salvam fore. 他們還說國家將不受損失.... neque ullum *praeterea* vidit. Virg. 從此未曾見過他.

praetĕr-ĕo. *īs, īvi, (vel) ĭi, ĭtum, īre.* v. intr. vel tr.
【同】omitto, missum facio, praetermitto, reticeo.
【狀】consulto multa, omnino neminem, tacite, temere, turpiter, pene auctoritatem.
【解】I. intr. ❶過去(向前，向側面)，順便，順經. ❷(fig.)流過，疾過.
II. tr. ❶往前，超過，循，沿. ❷(part. pass.) 流過，渡過. ❸(cum infin. interr. indir.) 遺忘. ❹缺失，遺棄. ❺疏忽不介意. ❻不算數，置之不理.
【例】I. ❶*praeteriens* judicat. Cic. 順便判斷. ❷*praeteriit* hora. Ov. 光陰易逝(如箭). *praeteriit* nox. Plaut. 前夜. *praeteriit* aetas. Virg. 韶華已過.
II. ❶(*praeterire*) hortos. 經過花園前. ripas flumina *praetereunt.* Hor. 河水沿岸流過. (*praeterire*) nobilitate. Varr. 出身貴顯. ❷*praeteritum* tempus. Cic. 過去之時光. **praeterĭta.** *ōrum.* n. pl. 過去，(已經). ❸me, (te) non *praeterit.* (cum infin.) 我(你)不忘記.... te non *praeterit* quam sit difficile. Cic. 你明瞭如何不便利.... ❹(*praeterire*) nullum genus crudelitatis. Cic. 不缺任何慘酷之刑. ut reliqua tua

scelera *praeteream*, (omissa faciam); illud *praeterire* non possum. 我不提起你的其他罪惡，但那一件我不能遺棄. ❺ *praeterire* non potui quin. Caes. 我不能疏忽，不…. ❻ Philippus et Cotta *praetereuntur*. Caes. 斐理及高達被人置之不理.

praetĕrĕquĭt-o. *ās, āre.* v. intr.
【同】equo pratervehor, equo praetervolo, equo praeterlatus sum.
【解】乘馬而過.

praetĕrĕund-us. *a, um.* part. v. *praetereo.*
【解】不應記憶，宜置之不理者.

praeter-fĕror. *ferĕris, latus sum, ferri.* v. passiv. *praeterfero.*
【解】被提携於外.
【例】latebras (accus.) *praelata* est. Liv. 踰過埋伏.

praeterflŭ-o. *ĭs, ĕre,* v. tr. vel intr.
【同】praeterlabor, elabor, praetergredior.
【解】❶ tr. 浸浴. ❷ intr. (fig.) 流過，逸去，遺忘.
【例】❷ eorum ego orationes sino *praeterfluere*. Cato. 我任可他們演講. nec praeteritam (voluptatem) *praeterfluere* sinit. 不遺忘已往之娛樂.

praetergrĕ-dĭor. *dĕris, ssus sum, di.* v. dep. tr. (*praeter gradior*)
【同】praeterlabor.
【解】超過，越過.
【例】castra *praetergredi*. Cic. 越過營壘.

praeterhac. adv. vide **praeter.**
【解】另外，厥後.

praetĕr-ĭens. *euntis.* part. v. *practer eo.* vide **praetereo.**

praetĕrĭtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】經過，遺棄不提，隱語，(文).

praetĕrĭt-us. *a, um.* part v. *praetereo.*
【同】transactus, anteactus.
【解】❶ 已過，已往. ❷ 遺忘，遺棄.
【例】❶ *praeteritum* tempus. Cic. 往時. in *praeteritum*. Pl. 爲已往之時. *praeteritis* decem diebus. Varr. 十月已過. ❷ *praeteritus* aedilitate. Cic. 未獲得市工部局長之職. *praeteriti* senatores. Fest. 未被唱名之國會議員. *praeteritorum* memoria, providentia futurorum. 追念已往，籌備將來.

praeterlā-bor. *bĕris, psus sum, bi.* v. dep. tr.
【同】praeterfluo, praetervolo.
【解】❶ 沿岸航行，流過，行經…. ❷ 遺去，遺忘.

praeterlamb-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】(河水)浸潤，灌溉.

praeterlaps-us. *a, um.* part. v. *praeterlabor.*
【解】流過，沿流.

praeterlāt-us. *a, um.* part. v. *praeterferor.*
【解】經過，携過.

praetermĕ-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 旁流，流於前. ❷ tr. 沿流，浸潤，灌溉.
【例】❶ *praeter*que *meantes.* (tmèse). 流過.

praetermissĭ-o. *ōnis.* f.
【解】❶ 遺忘，捨棄，屏棄. ❷ 忽略，疏忽.
【例】❶ nullius diei *praetermissione*. Aug. 無一日間斷. *praetermissio* aedilitatis. Cic. 競選市政官而失敗.

praetermiss-us. *a, um.* part. v. *praetermitto.*
【解】遺忘，疏忽.
【例】*praetermissa* animadversio. Gell. 免罰.

praetermi-tto. *ttĭs, si, ssum, ttĕre.* v. tr.
【同】praetereo, relinquo, omitto, negligo.
【狀】necessario, omnino.
【解】❶ 任可通過，(准許). ❷ 忽略，遺棄. ❸ 捨棄不提.
【例】❶ (*praetermittere*) neminem. Cic. 不准任何人通過. (*praetermittere*) nullum diem. Cic. 一日無間. (*praetermittere*) nullam occasionem. Hirt. 不失時機. ❷ (*praetermittere*) nullum officium. Cic. 不忽略其職務. nihil *praetermittere* quin, (vel) quominus. (subj.) Cic. 毫不忽視而不…. ❸ *praetermittendum* non putavi. 我不想當緘默. (*praetermittere*) scelus. Cic. 姑息罪惡. (*praetermittere*) poenam. Cic. 免罰.

praeternātūrāl-is. *e.* adj.
【解】性律破格者.

praeternāvĭg-o. *as, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 航行過去. ❷ tr. 航行超過.

prae-tĕro. *tĕrĭs, trīvi, trītum, terĕre.* v. tr. vel intr.
【解】粉碎(於前)，舂(於前).
【例】lima *praeterere.* Plaut. 銼.

praeterquam. adv.
【同】praeter, extra, extra quam.
【解】❶ 除此之外. ❷ 其他，並且，再者，尙且. ❸ 非獨，不但，而且，還，尤.
【例】❶ nullas iis *praeterquam* ad te et ad Brutum dedi litteras. Cic. 除致你及普魯之信件外，我未訂給他們任何信件. ❷ *praeter* quam quod. Ter. 除‥以外. asparagi urinam cient, *praeterquam*... Plin. 天門冬爲利尿劑，然而…. ❸ me in Cumano, *praeterquam* quod sine te, ceterum satis commode oblectabam. Cic. 我在加瑪別墅，除缺少你之外，一切可稱適意.

praeterrād-o. *is, ĕre.* v. tr.
【解】輕刮.

praetervecti-o. *ōnis.* f.
【同】vecto.
【解】乘車經過，車經，航經….

praetervect-us. *a,um.* part. v. *praetervehor.*
【解】(乘車)路經….
【例】*praetervectus* equo. Liv. 乘馬而過.

praetervĕh-ens. *entis.* part. v. *praetervehor.*
【解】(乘車，舟)路經….

praetervĕ-hor. *hĕris, ctus sum, hi.* v. tr. dep.
【解】❶ 乘舟，車…. a) 路經，沿岸經過. b) 超過，越過. ❷ (fig.) 略過，隱瞞不提.
【例】❶ *praetervehi* classe. Hirt. 乘船經過. Sirenes morabantur eos, qui *praetervehebantur.* 西來人攔阻乘船過客. ❷ non est *praetervecta* aures vestras oratio, sed animis totis insedit. 演詞不但輕觸你們的耳鼓，而且深刻你們心中.

praetervŏl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】praetereo, praeterfluo.
【解】❶ 飛過，速過，馳過. ❷ (fig.) 暗中過去，避過人之耳目.
【例】❶ *praetervolat* oratio. 演講迅速過去. ❷ id me fugit et *praetervolat.* 我未留意，且忘記此事.

praetex-o. *is, ŭi, tum, ĕre.* v. tr.
【同】praetendo.
【解】❶ 鑲邊，鑲嵌，編織. (fig.) 聚集. ❷ (fig.) 置於前. ❸ 裝飾，具備，供應. ❹ 托故推辭，掩飾.
【例】❶ tunicae purpura *praetextae.* Liv. 鑲緋紅邊之長袍. (fig.) litora *praetexunt* puppes. Virg. 船艙集海岸. ❷ (*praetexere*) voluminibus auctorum nomina. Plin. 書著作人姓名於卷首. *praetexta* quercu domus. Ov. 屋前植橡樹. ❸ lenioribus principiis natura *praetexuit*, quae… Cic. 大自然開始不知不覺準備事物…. ❹ (*praetexere*) cupiditatem triumphi. Cic. 掩飾其凱旋之貪慾.

praetext-a. *ae.* f. (*praetexo*)
【同】toga praetexta.
【解】❶ 鑲緋紅邊之白長袍，(貴族青年以至十六歲及顯宦之大禮制服). ❷ (subaudit. *fabula*). 羅瑪文藝水準較高之劇本，(演員衣白長袍).
【例】❶ pueri togam sumentes *praetextam* abjiciunt. 幼童取鑲邊白長袍棄置之.

PRÆTEXTA

praetextāt-us. *a, um.* adj. (*praetexta*)
【同】adolescens, qui nondum virilem togam sumpsit.
【形】grandis, magnus.
【解】穿鑲紅邊長袍者，(六歲以下之羅瑪貴族).
【例】*praetextatus* pupillus. 貴族幼童. *praetextata* aetas. Gell. 兒童時代. (fig.) *praetextata* verba. Suet. 孟浪(兒童)語. *praetextatus* sermo. Test. 孟浪(兒童)語. *praetextati* mores. Fest. 放蕩行爲.

praetext-um. *i.* n.
【解】❶ 榮飾. ❷ 推辭，藉口.
【例】illud pulcherrimum reipublicae *praetextum,* optimates. 貴族;國家之榮耀.

1. praetext-us. *a, um.* part. v. *praetexo.*
【解】鑲緋紅邊者.
【例】toga *praetexta.* Cic. 鑲紅邊長袍. tunica *praetexta.* Liv. 鑲紅邊長袍. velamen *praetextum.* Sil. 鑲紅邊長袍.

2. praetext-ūs. *ūs.* m.
【解】掩飾，推辭.
【例】levis verborum *praetextus.* Liv. 薄弱的辯解.
【附】**praetextus** confessionis以告解爲藉詞.

praetĭm-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. vel tr.
【解】先怕，驚懼.

praet-or. *ōris.* m. (*praeitor; praeeo*)
【同】qui cum imperio praetorio est.
【形】aequus et sapiens, cupidus bonae aestimationis, gravissimus, improbus, integerrimus, honestissimus, laboriosus ac diligens, inertissimus, palaestricus; amicissimi, justissimi, jurati.
【解】❶ 統領，首領，(先行). a) Capoue 之最高官職. b) 羅瑪初期將軍. c) 外邦之軍隊統領. d) August. 時代之司庫官 ❷ 自367年 *praet.* 爲羅瑪民事裁判專員，自242年 *praet.* 之職權分市民裁判權，旅客裁判權，至 Sylla. 時代 *praet.* 增至八人，拈鬮以定其轄區，*praet.* 可代執政官，主持國會，招集民衆，審理案件，*praet.* 審查案件，(quaestiones perpetuae) *praet.* 任職一年後即往外省任總督，(pro*praetor*, vel *praetor*).
【例】❷ a) *praetor* urbanus. Caes. 首都裁判員. *praetor* major. Fest. 首都裁判員. *praetores* jus dicunt. 裁判員審案. -exercent judicia. 裁判員斷案. causas cognoscunt. 批閱案件，(in gen.) *praetor* maximus. Liv. 總督，(省長).

praetōrĭ-a. *ae.* f. (**navis**).

【解】旗艦，(水師提督軍艦).

praetōrīān-us. *a, um.* adj. (*praetorium*)
【解】裁判官者，禁衛軍，御林軍者.

PRÆTORIANI

praetōrīān-i. *ōrum.* m. pl.
【解】御林軍.

praetōri- um. *i.* n.
【同】domus praetoria.
【形】certum.
【解】❶中軍帳，帥幕，(督轅，部堂). 軍務處，參謀部. ❷pl. 府第，王府. ❸總督(中堂)衙署. ❹御林軍. ❺別墅，娛樂室. ❻許多城名.

praetōri-us. *a, um.* adj. (*praetor*)
【解】❶裁判官者，都察院者，(大理院者). ❷總督，巡撫，按察使者. ❸主將者，統帥者.
【例】❶*praetorium* jus. Cic. 裁判權，(治法權). *praetoria* comitia. Liv. 選舉法官大會. **praetorius.** *i.* m. 曾任裁判官者. ❷*praetoria* provincia, (opponit. *senatoria*). 軍治省(軍區). ❸*praetoria* porta. Caes. 帥府門. *praetoria* cohors. Caes. 禁衛軍，(統帥衛兵). *praetoria* navis. 旗艦，(司令艨艟).

praetor-quĕo. *quēs, tus, quēre.* v. tr.
【解】先彎曲，先絞.

praetorrĭd-us. *a, um.* adj.
【解】酷熱，炙熱，燃燒.

praetrĕpĭd-us. **(pertrĕpĭdus)**.*a, um.* adj.
【解】很搖動，(不寧)者，極驚惶顫慄者.
【例】laetari *praetrepidum* cor. Pers. 驚喜.

praetrunc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】砍頭，剪梢.

praetŭmĭd-us. *a, um.* adj.
【解】腫脹，(驕橫).

praetūr-a. *ae.* f. (*praetor*)
【同】praetoris munus, dignitas.
【形】acerba, multis indigna, innocentissima diligentissimaque.
【解】裁判巡按之職權，任務.

praeumbr-ans. *antis.* adj.
【解】掩蔽，遮掩者.

praeū-ro. *rĭs, ssi, stum, rĕre.* v. tr. (praesertim usurp. partic. *praeustus*)
【解】燃燒於前.
【例】hastae sudes *praeustae.* 槍及竿之梢被焚燒. membra *praeusta* nive. Plin. 肢體凍僵.

praeust-us. *a, um.* part. v. *praeuro.*

praeŭt. (vel) **prae ut.**
【解】比較切近.
【例】*praeut* hujus rabies quae dabit. Ter. 如此人瘋狂將招致者.

praevăl-ens. *entis.* part. v. *praevaleo.*
【解】壯建(有氣力)，(fig.)有勢力，應重視者

praevăl-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】❶優勝，超越. ❷更有效力.
【例】❶*praevalere* apud aliquem. Tac. 在某人前頗有勢力. *praevalere* auctoritate. Suet. 更有權威. *praevalere* gratia. Suet. 更有信用. *praevaluit* ut... 獲寵，至於.... ❷*praevalere* ad, (vel) contra...爲...爲治...，有效....

praevălesc-o. *ĭs, ere.* v. intr.
【解】漸繁茂，有氣力.

praevălĭde. adv.
【解】堅強有力.

praevălĭd-us. *a, um.* adj.
【解】甚堅強有力者，壯健，矍鑠，雄壯牢固，繁昌者.
【例】*praevalidae* urbes. Liv. 最堅固之城堡. *praevalida* vitia. Tac. 不易改之惡習. *praevalida* nomina. Tac. 大名鼎鼎.

praevārĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*praevaricor*)
【解】瀆職，曠職，串詐，通敵.
【例】*praevaricationis* damnatus. Plin. 以瀆職被懲.

praevārĭcāt-or. *ōris.* m. (*praevaricor*)
【同】accusator pecunia corruptus, reus, corrumpens pecunia judicium.
【解】❶巧詐，舞弊，瀆職. ❷叛逆，背信，不忠.
【例】❶*praevaricatorem* sibi apposuisse videri. Cic. 發現與控告者共同舞弊. *praevaricator* Catilinae. Cic. 賈弟利之假冒控告人.

praevārĭcātr-ix. *īcis.* f.
【解】不規矩之女.

praevārĭc-or. *āris, atus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr.
【同】colludo.
【狀】turpissime.
【解】❶intr. 背離正道，入歧途，(fig.)巧詐，舞弊，(律師，法官). ❷tr. 逆命，背信.
【例】❶pecuniam accepit ut *praevaricaretur.* Cic. 受賄瀆職. *praevaricari* alicui. Diom. 出賣人之利益.

praevĕ-hor. *hĕris, ctus sum, hi.* v. dep.

intr. vel tr.
【解】❶ intr. (乘車，馬) 先動身前進. ❷ tr. 前經，超過.
【例】❶ *praevectus* equo. Virg. 乘馬前進. equites *praevecti* per. Liv. 騎士馳過. ❷ Germaniam *praevehi*. Tac.馳過日耳曼境界.

praevēl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】遮蓋於前.

praevēl-ox. *ōcis.* adj.
【解】極快，迅速.
【例】*praevelox* memoria. Quint. 記憶迅速.

praevĕn-ĭo. *īs, i, tum, īre.* v. intr. vel tr.
【同】praeverto, anteverto, praeripio.
【解】❶ intr. 先行，先到. ❷ tr. 佔先，超過，逢迎，預防.
【例】❶ hostis *praeventurus* erat. Liv. 當時敵人先到. ❷ *praevenire* ignominiam morte. V. Max. 寧死不受辱. nisi morte *praeventus* fuisset. 若非先死.

praeventōr-es. *um.* m. pl. (*praevenio*)
【解】先鋒，前站. (搜索，偵察隊).

praevent-us. *a, um.* part. v. *praevenio.*
【解】先行，先至，阻止.
【例】*praeventis* pauca dicenda sunt. Vell. (prov.) 善聽者不必多言.

praevern-at. *āre.* v. intr. impers.
【解】春季開始.

praeverr-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】先掃地.

praevers-us. *a, um.* part. v. *praeverto.*

praever-to. *tĭs, ti, sum, tĕre.* v. tr.
【同】anteverto, praevenio.
【解】❶使先過，(pass.) 置於前，寧願，寧可，更重視. ❷ 超過，先取，霸佔. ❸ 迎接，逢迎，預防.
【例】❶(*praevertere*) jurisjurandi religionem amori. Gell. 尊重誓約甚於愛情. pietatem omnibus rebus *praeverti* decet. 孝爲百行之首. ❷cursu pedum *praevertere* ventos. Virg. 步行超過風之速度. (*praevertere*) poculum. 先飲酒. ❸ huic rei *praevertendum* existimavit. Caes. 他想如此事當預防. *praevertunt* me fata. Ov. 命運勝我.

praever-tor. (**praevortor**), *tĕris, sus sum, ti.* v. dep. tr.
【解】❶ 使先過，超過. ❷ (自返) 先注意，先做.
【例】❶ (*praeverti*) ad Armenios. Tac. 先到亞而美人去. illuc *praevertamur*. Hor. 先提別事. (*praeverti*) in rem, (vel) rei. Plaut. 先專務某事. (*praeverti*) ad pugnandum. Gell. 速備戰事.

praevĭ-dĕo. *dēs, īdi, sum, dēre.* v. tr.
【同】praespicio; animo prospicio, cogitatione praecipio, praesentio, praecaveo.
【狀】multo ante, maxime.
【解】❶ 先見，先覺，預見. ❷ (fig.) 籌劃，深謀遠慮.
【例】❶ dum hoc *praevidebam*, (cogitatione prospexeram, praesenseram, praeceperam). 當時我已預見. ❷ qui semper animo excubat, multa *praevideat* necesse est. 深謀遠慮者，必須預料許多事.

praevĭd-us. *a, um.* adj.
【解】有先見之明，能預料者.

praevinct-us. *a, um.* adj. (*praevincio*)
【解】絞，緊束，被拘留者.

praevīsĭ-o. *ōnis.* f.
【解】先見，預料.

praevīs-us. *a, um.* (adj.) part. v. *praevideo.*
【解】預料，先見者.

praevĭtĭ-o. *ās, ātum, āre.* v. tr.
【解】先變壞，毒害.

praevĭtĭāt-us. *a, um.* adj.
【解】腐化，敗壞者.

praevĭ-us. *a, um.* adj. (*praevia*)
【解】先行，前進，指導者.
【例】*praevius* aurorae. Cic. 曉明之前驅，(曉明星). (stella *praevia*)

1. praevŏl-o. *ās, āvi, āre.* v. intr.
【解】前飛，趨前.
【例】grues in tergo *praevolantium* colla reponunt. 鶴飛時項背連接.

2. prae-vŏlo. *vis, velle.* v. intr.
【解】先欲.

pragmătic-us. *a, um.* adj. *i.* m.
【同】vir in agendis rebus versatus, expertus.
【解】❶ 屬於政治者. ❷ 精通，諳練法律者.
【例】❶ *pragmatici* homines. 政客. ❷ si quid *pragmaticum* habes, scribe. 若你有關於法律問題，請書寫.
【附】**pragmatismus.** 實用主義，實際主義.

pran-dĕo. *dēs, di, sum, dēre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 午膳. ❷ tr. 午膳時用.
【例】❶ Caninio consule, neminem ajunt *prandisse*. 人傳說加尼做總統(執政)時無人用午膳(半日總統). ❷ calidum prandisti *prandium*. Plaut. 午膳熱食.

prandĭ-um. *i.* n.
【解】jentaculum. 朝食. prandium. (早)午膳，(午時平常用魚，菜，果品). cena. 晚餐.
【例】aliquem ad *prandium* vocare, invitare. 請人用午餐. alicui ad *prandium* condicere. 邀人午餐. *prandium* parare, praebere, dare, apparare, anteponere. 準

備供給午膳. *prandio* aliquem accipere lauto et magnifico. 備盛筵延客.

pransĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 用午膳. ❷ tr. 午膳時用.
【例】*pransitatur.* Macr. 用午膳.

prans-ŏr. *ōris.* m.
【解】赴筵會者，被邀之客.
【例】prandium anteponere *pransoribus.* 設席延客.

pransōri-us. *a. um.* adj
【解】屬午膳者.

prans-us. *a, um.* part. v. *prandeo.*
【解】用午膳者.
【例】*pransus* non avide. Hor. 略用午膳. *pransus* et potus. Cic. 飲食既畢.

1. prăsĭn-us. *a, um.* adj.
【解】綠色，葱綠色者.
【例】*prasinum* vitrum. Sid. 綠瑪瑙.

2. prăsĭn-us. *i.* m.
【解】綠色服裝者.

prātens-is. *e.* adj. (*pratum*)
【解】草地者，生於草地者.

prātŭl-um. *i.* n. dimin. *pratum.*
【解】(小)青草地，綠草如茵之地.

prāt-um. *i.* n.
【解】草原，牧場.
【例】*prata* secare, caedere. Plin. 刈草，(割芻秣). *pratorum* viriditas. 草原綠色，(春色). *prata* herbis convestita. 草原綠草叢茸.

prāvē. adv. (*pravus*), *-vius, -vissime.*
【解】側斜，橫逆，彎曲，紆迴，(fig.)乖僻，邪妄，差謬.
【例】*prave* facundus. Tac. 誘惑人之健談者. *prave* judicare. Phaed. 曲解，(妄斷).

prāvĭt-as. *ātis.* f. (*pravus*)
【同】vitium, deformitas, perversitas.
【形】tanta, perinsignis.
【解】❶ 歪曲，醜陋，不規則，不法，(fig.)乖戾，邪僻，謬妄.
【例】*pravitas* mentis. Cic. 心術不正. *pravitas* animi. Cic. 心性乖戾. *pravitas* morum. Tac. 品行敗壞.

prāv-us. *a, um.* adj. *-vior, -vissimus.*
【同】perversus, distortus. X. Rectus.
【解】❶ 歪曲，斜側，邪僻，醜惡. ❷ (fig.)邪妄，乖戾，可惡，缺失，不規則.
【例】❶ membra *prava.* Cic. 畸形肢體. *pravus* nasus. Hor. 鼻形醜惡. ❷ *pravissima* consuetudinis regula. Cic. 極不規則之風俗慣例. *pravi* impulsores. Tac. 誘人作惡者. *pravus* fidei. Sil. 背信者.
【附】**praxis.** *is.* f. 實行，實踐，實用，實習.

praxĭtĕl-ēs. *is.* m. nom. propr. hom.
人名：希臘著名之雕刻家.

prĕc-āns. *antis.* part. v. *precor.*
【解】祈求，哀懇者.
【例】verba *precantia.* Ov. 哀懇之詞. *precans* dextra. Virg. 伸右手懇求.

prĕcārĭo. adv. (*precarius*)
【同】prece vel precibus.
【解】❶ 懇求，哀禱. ❷ (précairement). 臨時，暫時，無常.
【例】❷ *precario* possidere aliquid. 臨時據有某物. *precario* studere. Plin. 暫時研究. *precario* praeesse. Tac. 臨時監理.

precarĭ-us. *a, um.* adj. (*precor*)
【解】求得者，樂意頒賜者，一不定，不常，暫時，臨時者.
【例】non orare solum *precariam* opem, sed... Liv. 不但祈求特佑，而....*precaria* manu scribere. Fronto. 請人代寫. facere *precarium* quaestum. 營求不時之利.

prĕcātĭ-o. *ōnis.* f. (*precor*)
【形】externa, similis, solemnis, summa.
【解】祝禱，祈求(禱文)，咀咒.
【例】solemnis *precatio.* 公衆祈禱. *precationem* peragere. 舉行祝禱.

prĕcāt-or. *ōris.* m.
【解】祈求，代求者.
【例】ne tibi *precatorem* paraveris. 你不必託人代禱.

precāt-us. *a, um.* part. v. *precor.*
【解】祈求，祝禱者.

prĕc-es. *um.* f. pl. (sing. *prex* inusit.)
【同】precatio, obsecratio, obtestatio, rogatus, rogatio.
【形】diuturnae, faciles, fraternae, justae, longae, miserae ac luctuosae, quotidianae.
【解】祈求，懇求，虔祈，哀求，祈神，咀咒.
【例】omnibus *precibus* petere, ut...Caes. 千方懇求，爲.... sceleratae *preces* et nefaria vota. 惡劣之祈求，及背理的願望. *precibus* aliquid petere. 求賜某恩.... *preces* audire. 俯聽祈禱. *preces* superbe repudiare. 傲然拒絕所請.

prĕcĭ-ae. *ārum.* f. pl.
【解】早熟葡萄類.

prĕc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】precibus peto, preces adhibeo, peto, imploro, deprecor, supplico, quaeso; precibus veneror.
【狀】male alicui.
【解】❶ 祈求，懇求，哀懇. **a)** 求神人，爲某...(acc. et dat. vel *pro* et abl.) **b)**求神，人，某事....(dupl. acc.) **c)** 向神，人求....

(acc. et *a* cum abl.) **d)** 求…(*ut, ne*, vel *pro* et abl. et subj. infin.) **e)** (alsolute). ❷ 願望，咀咒.
【例】❶ **a)** (*precari*) aliquid alicui. Liv. 爲某人求… (*precari*) aliquid pro aliquo. Curt. 爲某人求…. **b)** aliquid *precari* deos. Cic. 求神賜某恩. **c)** (*precari*) aliquid ab aliquo. 向某人求某恩. **d)** non *precari* quominus. Cic. 不求，不…. **e)** verba *precantia*. Ov. 禱詞，祝文. dare aliquid alicui *precanti*. Liv. 允人所求. *precor*. (intercalé). 我求….(*precari*) alicui mortem, mala. Cic. 咒人死亡，得禍. ❷ (*precari*) reditum. Cic. 希望某人回來.
【註】❶ Deum *precemur*, ut reipublicae in hac perturbatione temporum sit propitius. 求主在此變亂時代憐憫國家. ❷ non frustra Deum *precatus* est. 不白求天主. ❸ iter tibi bene vertat, *precor*. 我祝你一路平安. ❹ Deus te diu incolumem conservet, *precor*. 求主保佑你恒久康健. ❺ male *precandi* formulae: quod tuo capiti male sit! (咀咒語) : dii tibi irati sint! dii te perdant! ❻ omnes tibi male *precantur*. 大衆全咀咒你.

prĕhen-do. (sync. **pren-do**). *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr.
【同】capio, prenso.
【解】❶ 執，攫，取. ❷ 襲取，發覺. ❸ 奪取，逮捕. ❹ 佔據，(地). ❺ 達到.
【例】❶ (*prehendere*) aliquem manu. Cic. 手執某人. (*prehendere*) alicujus manum. Cic. 握人之手. ❷ furto manifesto *prensus*. Gell. 盗竊時被人發覺. (*prehendere*) aliquem mendacii. Pl. 發現某人撒謊. ❸ (*prehendere*) aliquem pallio. Plaut. 扯人者衣. (*prehendere*) aliquem. Liv. 逮捕人. ❹ stirpes tellus *prehendit*. Cic. 根深入地. ❺ (*prehendere*) oras Italiae. Virg. 達到義大利海岸.

prĕhensĭ-o. (**prensĭo**). *ōnis.* f.
【解】執，擒，捉.
【例】*prensionem* habere. Varr. 有逮捕權.

prehens-o. prens-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*prehendo*)
【解】捉拿，攀登，堅持，强取，催促，誘惑，力謀，懇求.
【例】uncis manibus capita aspera montis (*prehensare*). Virg. 双手攀登消拔山峯. (*prehensare*) genua, pectora. Tac. 緊抱膝，胸. (*prehensare*) consilium. Liv. 隨一黨派.

prĕhens-us. prens-us. *a, um.* part. v. *prehendo.*
【解】被捕者.
【例】*prensus* manifesti furti. Plaut. 竊盗被捕. *prensus* manifesto furto. Gell. 竊盗被捕.

praēl-um. prael-um. *i.* n.
【解】壓榨器.

prĕ-mo. *mĭs, ssi, ssum, mĕre.* v. tr.
【同】urgeo.
【狀】mordicus caput, valde causam, vehementius, probe aliquem, leniter.
【解】I. 擠壓. ❶ 推擠，(fig.)壓迫. ❷ 觸摸，接觸. ❸ 遮蔽，(fig.) 壓制，抑制. ❹ 壓榨. ❺ 包圍，圍困，圍攻. ❻ 擔任，裝載，加給. II. (sens. divers.) ❶ 印入，插入，刻入. ❷ 降低，壓下，(fig.)傾覆，屈服，輕蔑. ❸ 穿，掘，挖. ❹ 壓，擠出. ❺ 關閉，封鎖，遏止. ❻ 拘留，逮捕，阻止.
【例】I. ❶ angusto exitu se ipsi *premebant*. Caes. 因出口狹隘互相擁擠. aere alieno *premi*. Caes. 爲債務所累. ❷ (*premere*) litus. Hor. 掠過海岸. (*premere*) humum. Ov. 身臥地上. ❸ (*premere*) fronde crinem. Virg. 以葉遮髮. (*premere*) ossa. Ov. 埋骨. (*premere*) iram. Tac. 抑制忿怒. ❹ (*premere*) caseum. Virg. 壓榨乳酪. ❺ (*premere*) obsidione hostem. Caes. 包圍敵人. cum a Samnitibus *premeretur* noster exercitus. Cic. 我們的軍隊既被撒尼人包圍. ad exeundum *premi*. Nep. 被逼出走. a Pompei procuratoribus *premi*. Cic. 爲彭伯之(黨人)特務包圍. argumentum *premere*. Cic. 追究論證. (*premere*) vocem. Virg. 熟思言語. ❻ gravi onere armorum *pressi*. Caes. 因重武器之壓迫. *pressae* carinae. Virg. 裝載之船.
II. ❶ leviter *presso* vestigio. Cic. 輕印足跡. ❷ (*premere*) currum. Ov. 降至地. mundus *premitur*. Virg. 天體墮下. (*premere*) paucos. Tac. 殺害數人. (*premere*) superiorem. Liv. 輕蔑(控制)長輩. (*premere*) dicione populos. Virg. 征服民衆. ❸ (*premere*) sulcum. Virg. 開犁溝. cavernae in altitudinem *pressae*. Curt. 開鑿之深洞. ❹ (*premere*) oleum. Hor. 榨油. ❺ (*premere*) oculos. Virg. 閉目. (fig.) (*premere*) fauces defensionis. Cic. 截止辯護. (*premere*) umbram falce. Virg. 縮影. ❻ (*premere*) sanguinem. Tac. 止血. (*premere*) vestigia. Virg. 止步. (*premere*) cursum ingenii alicujus. Cic. 阻礙人之天才發展. (*premere*) vocem. Virg. 停止講話.

prend-o. vide **prehendo.**
prensāti-o. *ōnis.* f. (*prenso*)
【同】ambitio.
【形】aliena, praepropera.
【解】貪榮位，競選.
prens-o. vide **prehenso.** *ās, āre.* v. tr.
【同】ambio.
【解】強取，誘取，陰謀.
【例】nullum in *prensando* studium praetermittit. 努力獵取功名.
prens-us. vide **prehensus.**
presbyt-er. *ĕri.* m.
【解】老年人，長老，司鐸，司祭.
presbytĕrāt-ūs. *ās.* m.
【解】司鐸權位，司鐸品位.
presbytĕri-um. *i.* n.
【解】司鐸職務，一住屋.
pressē. adv. (*pressus*),*pressius.*
【解】擁擠，縮緊，(fig.)語音清淅，文字簡略.
【例】*presse* loqui. Cic. 發語清淅簡約.
pressi-o. *ōnis.* f.
【解】壓力，重量.
press-o. *ās, āre.* v. tr. (freq. v. *premo*)
【解】排擠，壓榨，收縮.
【例】*pressare* ubera. Virg. 擠乳.
pressūr-a. *ae.* f.
【解】壓榨，擁擠，窘迫.
1. **press-us.** *a, um.* part. v. *premo.*
【解】❶壓制，收縮，窒息，逼迫，抑止者.
❷簡略，清白者.
【例】*presso* gradu. 緩步. *presso* pede. Liv. 緩步. *pressa* voce. Cic. 窒息之聲. *pressus* nasus. Isid. 扁鼻，(塌鼻). color *pressior.* Plin. 淡色. ❷*pressus* cultus. Quint. 簡樸衣飾.
2. **press-ūs.** *ūs.* m.
【同】compressio.
【解】壓榨，擁擠.
【例】oris *pressus.* Cic. 發音清淅.
prĕtiōsē. adv. (*pretiosus*)
【同】magno pretio, eleganter, artificiose, operose.
【解】富有，富麗貌.
【例】vasa magnifica, *pretiose* caelata. 華美且雕刻富麗之器皿.
prĕtiōs-us. *a, um.* adj. (*pretium*), *-sior, -sissimus.*
【同】magni pretii, multorum sumptum.
【解】❶珍貴，寶貝，有價值者. ❷昂貴者，罕見者.
【例】❶ res *pretiosae.* Cic. 珍品. equus *pretiosus.* Cic. 有價值之馬. *pretiosa* bibliotheca. 珍貴之圖. *pretiosa* vestis. 珍貴衣飾. ❷*pretiosi* odores. Clo. 昂貴之香料. *pretiosus* emptor. Hor. 奢華之購買者. ornatu *pretioso* indutus. 衣飾豪華.
prĕti-um. *i.* n.
【同】merces, praemium.
【形】certum, incertum, magnum, parvum, pactum, summum.
【解】❶物價. ❷價銀. ❸價值，(重視，貴重). ❹謝酬，賞報，工價.
【例】❶*pretium* constituere. Cic. 定價. *pretium* pasci. Cic. 約訂物價. duobus *pretiis* vendere. Cic. 二價出售. *pretii* magni, parvi esse. 大價，小價. ❷*pretio* aliquid mercari. Cic. 出錢購物. parvo *pretio* redimere. Caes. 小價贖回. ❸ operae *pretium* est. (cum infin.) 值得重視者…(貴重…). ❹ pro cujusque merito *pretia* poenasque exsolvere. Liv. *pretium.* 價值，物價. *pret.* legale. 法定價格. *pret.* conventionale. 實價(自由協議成交價). *pret.* vulgare. (市價通行價一般人估計價). *pret.* summum. 高價. *pret.* medium. 平價. *pret.* infimum. 低價.
prex. (nom. inusitat.) (genit. *precis.* f.)
【解】祈求.
【例】per *precem.* Pl. 依賴祈求. *prece.* Hor. 因祈求. cum magna *prece.* Cic. 哀懇.
Priăm-us. *i.* m. nom. propr. hom.
人名：Troie 之王.
Priamēi-us. *a, um.* adj. *Priam.* 者.
prīdem. adv.
【同】dudum.
【解】前會，以前，未幾，昔者，從前，久矣.
【例】non ita *pridem.* Cic. 不久之前. haud ita *pridem.* Hor. 不久之前. quam *pridem.* Cic. 會幾何時.
prīdiān-us. *a, um.* adj.
【解】前日，昨日者.
prīdie. adv.
【同】ante eum diem. X. Postridie.
【解】前日，昨日.
【例】*pridie* ejus diei. Caes. 此日之前一日. *pridie* eum diem. Cic. 此日之前一日. *pridie* calendas Septembris. 八月三十一號. *pridie* idus Maii. 五月六日. *pridie* nonas Martii. 三月六日. *pridie* quam has litteras dedi. 我寄此信之前日.
prīm-a. *ōrum.* n. pl.
【解】開端，開始，初步，物之根原.
prīmaev-us. *a, um.* adj. (*primus aevum*)
【解】初年，華年，留華.
【例】*primaevus* flos. Virg. 留華. flos juventae. Sil. 留華之年.

prīmān-i. *ōrum.* m. pl. (*primus*)
【解】第一列(行伍)兵士.
prīmāri-us. *a, um.* adj. (*primus*)
【同】principium aliquis. X, Posterior.
【解】第一行者，(頭等，上等階級)，首先，主要者，首要者.
【例】*primarius* civis Romanus. 羅瑪第一等公民. Romani nominis longe princeps. 羅瑪第一等公民. locus *primarius.* 首位. *primarius* parasitus. Plaut. 頭等食客. *primarius* color. 原色，本色. *primaria* qualitas. 原始性質.
prīm-ās. *ātis.* m. f.
【解】頭等，居首位，高位者，首席.
prīmāt-es. *um.* m. pl.
【解】首民，耆紳.
prīmāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】頭等，第一級，首席，首位，優先權位，優勝權.
prīmĭgĕnĭ-us. *a, um.* adj. (*primus geno*)
【解】最初，上古，原始，先天者，始祖，先祖者.
【例】*primigenius* sulcus. Fest. 城之原始輪廓. *primigenii* Phryges. Apul. 原始之斐若人.
prīmĭgĕn-us. *a, um.* adj.
【解】最初者，原始者.
prīmĭpīlār-is. *is.* m. (*primipilus*)
【解】❶ 羅瑪步兵第一中隊之百總，(百夫長). ❷ 曾爲步兵第一中隊之百總，(百夫長).
prīmĭpīl-us. *i.* m. (*primipilatus*)
【同】primae cohortis centurio.
【解】羅瑪步兵第一營 (cohors) 之第一連 (manipulus) 第一隊(centuria)之隊長(百總)，首席百總.
prīmĭtĭ-ae. *ārum.* f. pl. (*primus*)
【解】❶ 時鮮，新產物，(首批勝利品，首祭). ❷ 開端，原始.
【例】❶*primitias* Jovi seponere. Ov. 給由必得保留首批勝利品. *primitiae* metallorum. Tac. (未鍊)鑛物. ❷ miserae *primitiae.* Virg. 開始不幸. *primitiae* lacrimarum. Stat. 初落淚.
prīmĭtīv-us. *a, um.* adj.
【解】原始者，始生者.
【例】*primitivus* homo. 原人. *primitivus* realismus. 原始實在論.
prīmĭtus. adv.
【解】始初，原始，原先.
【例】*primitus* quum. Varr. 旣開始....
prīmo. adv. (*primus*)
【同】primum, initio, principio. X. Post.
【解】開始，起初，首先.
【例】*primo* abstinentia utendum. Cels. 首先當節食. *primo* de litteris. Cic. 先論文藝.
prīmōgĕnĭt-us. *a, um.* adj.
【解】首生，長子.
【例】*primogenita* sua. Aug. 長子本人的權利.
prīm-or. *ōris.* adj. **prīmōr-es.** *um.* m. pl.
【解】在前列者，頭等者，頭等大員，巨室.
prīmordi-um. *i.* n. (*primus ordio*) (ordinarie: **prīmordĭa.** *ōrum.* n. pl.)
【同】principium, causa praecurrens.
【形】majus, princeps.
【解】原由，緣起，始初，開端.
【例】a *primordio* urbis. Liv. 自建城開始. *primordia* dicendi. Quint. 講話的開端. *primordia* rerum. Cic. 萬物原始.
prīmōr-is. *e.* adj. (ordin. in plur.) (*primus*)
【同】summae, (vel) extremae quaeque res.
【解】❶ 首列，(fig.)居首位，貴族，大員，開始者. ❷ 首端，極端，末端，(尖梢).
【例】❶ *primores* feminae. Tac. 貴婦. dimicare inter *primores.* Curt. 最前線交戰. *primores* juvenum. Liv. 貴顯少年. ❷ digitis *primoribus.* Plaut. 指尖，(末端). *primoribus* labris gustare, attingere. Cic. 略沾脣，(淺嘗).
prīmŭlum. adv. (dimin. *primum*)
【解】起初，開始.
prīmŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *primus*)
【解】第一，開始者.
【例】*primulo* diluculo. Plaut. 曉明時.
prīmum. adv. (*primus*)
【同】primo, a primo.
【解】第一，首先. ❷ 初次，首次.
【例】❶ *primum* omnium. Cic. 諸事之先. *primum*... deinde... Cic. 先...以後.... *primum*... tum... Cic. 先...方... (即...). *primum*... iterum... Cic. 先...再...(又...). ut *primum.* Cic. 一...立即.... ubi *primum.* Cic. 一...立即.... cum *primum.* Cic. 一...立即.... quam *primum.* 一...立即... ❷ *primum* fit. 初次.
prīm-us. *a, um.* adj. (*pris* vide **pristinus**). (superl. corresp. comp. *prior,* ex *pris* inusit.)
【同】primarius, princeps. X. Postremus.
【狀】facile municipii, longe civitatis.
【解】I. 第一. ❶ (論人物，地方，時候，位次) 頭等，高級，上品者. ❷ 最有關係，最主要者.
II. 前，初. ❶ 前方，前面，前部份. ❷ 開始，起初.
【例】I. ❶ *primus* inter... Cic. 其中第一. *primus* ex.. Cic. 其中第一. is *primus*

vulnus obligavit. Cic. 首先纒傷. *primus* venisti. Cic. 你首先來到. in *primis*. Sall. 在首排. *primis* stare. Nep. 站在首排. *primi*. Caes. 最前者. *primo* quoque tempore. Cic. 即刻. ❷ *primus* civitatis. Cic. 城中首戶. *primus* homo. Cic. 首要人物. genere, nobilitate, opibus, sui municipii facile *primus*. 論貴顯，論財富，城中首屈一指. *primus* in suam familiam consulatum intulit. 本家第一做(總總)執政官者. *primus* ille sit qui reliquis senior est. 較其他年長者當是第一個. vir magnus in *primis*, cum *primis* locuples. 既是首富，便爲第一等大人物. *primae* partes. 第一等位置. *primae*. (absol.) 第一等角色. *primas* agere, tenere. Cic. 居首位. *primas* deferre. Cic. 讓與首位. *primas* dare. Cic. 賜給首位. *primas* concedere. Cic. 讓給首位.

II. ❶ *prima* ora. Virg. 口前部. in *prima* provincia. Cic. 入省時. ❷ *prima* luce, *prima* nocte. 清晨，黃昏. *primo* vere. Caes. 春季開始. ❸ *prima*. (n. pl.) 開始. a *primo*. Cic. 自始. in *primo*. Cic. 在開始. in *primum* succedere. Liv. 前線換防. *prima* causa. 初因，第一原因. *primum* principium. 第一原理.

princ-eps. *ĭpis*. adj. et subst. m. (*primus capio*)

【解】❶ 佔首位，居前列者，國家元首，第一，爲首者，首先. ❷ 首要，首長，魁首. ❸ 主席，統領，領袖. ❹ (sens. partic.) a) 議長. b) (自 August.) = 總王. c) plur. = titul. milit.) = 前線士兵.

【例】❶ qui *princeps* in agendo est. Cic. 首先追尋者. omnium nationum *princeps* Sicilia se.. applicuit. Cic. 諸邦國中西細利首先歸附. *princeps* hereditarius. 王位繼承人. ❷ *princeps* Graeciae. Cic. 希臘之顯貴. *princeps* legationis. Cic. 使節團長. ❸ Pericles princeps consilii publici fuit. Cic. 白利克會爲政治的領袖. *princeps* ad salutem. Cic. 命運指南. *princeps* ad omnia pericula. Cic. 避險指導. ❹ a) *princeps* senatus. 國會領袖，(主席). b) creatus est, S. R. Imperii *princeps*. 被立爲神聖帝國總王. in amplissimum S. R. Imperii *principum* ordinem cooptatus, adscriptus, relatus est. 被立爲神聖帝國總王. ad amplissimum Imperii *Principum* Ordinem aggregatus est. 被立爲神聖帝國總王. auctus est honore S. R. I. *Principum*. 被立爲神聖帝國總王. c) *principes*. (term. milit.) (戰陣)第一列士兵. rerum caput et orbis *princeps* Roma. 羅瑪爲諸事領袖，全世首都. *princeps* philosophiae. 哲學領袖. Cicero in eloquentia *princeps*, (*principem* locum tenet). 西塞祿爲演講領袖.

princĭpāl-is. *e*. adj. (*princeps*)

【同】princeps.

【解】❶ 原始者，先天者，自然者，天性者. ❷ 主要者，基本者，重要者，卓絕者. ❸ 屬王侯者. ❹ 屬統帥者.

【例】❶ *principales* causae. Cic. 原始根原，(主要原因). ❷ *principalis* quaestio. Quint. 主要問題. *principale* fuit.. Plin. 主要者. ❸ *principales* curae. Plin. 爲政治勞心焦思. fortuna *principalis*. Tac. 王侯命運. ❹ porta *principalis*. Liv. 中軍轅門. via *principalis*. Liv. 中軍帳路.

princĭpālĭt-as. *ātis*. f.

【解】首位.

princĭpālĭter. adv.

【解】若王侯然，相稱王侯尊嚴，原始，主要.

princĭpāt-ŭs. *ūs*. m.

【同】dominatus, primae.

【形】divinus, praestans, regius.

【解】❶ 首位，最高位，至上權位，王侯，統領，覇業. ❷ (帝國時代)總王權位. ❸ 原始，緣由.

【例】❶ nimia cupiditas *principatus*. Cic. 過分貪圖王侯權位. *principatum* eloquentiae alicui deferre, dare, tribuere. 讓演講頭把交椅與人. totius Galliae *principatum* tenere, (obtinere). Caes. 操高盧覇權. ❷ *principatum* concupiscere, appetere. 覬覦王位，(專政).

princĭpĭ-um. *i*. n. (*princeps*)

【同】initium, primordium, origo. X. Exitus, finis.

【形】immortale, naturale, ultimum, optimum, diligenter, exploratum, solidum et expressum, acutum sententiis.

【解】❶ 根原，本，初，原始，開端. ❷ 首先. ❸ 基本，原因，緣由，原理. ❹ (term. milit.) a) 先鋒，(先頭部隊). b) 中軍帳，(司令部).

【例】❶ *principio*. Cic. 原始(第一). a *principio*. Cic. 自始. nec *principium* nec finem habere. Cic. 無始無終. *principium* pontis. Tac. 橋頭. ❷ Faucia curia fuit *principium*. Liv. 佛郎區首先投票. eadem curia fuerat *principium*. Liv. 同一區開始. ❸ *principia* rerum. Cic. 物之元質. *principia* naturae. Cic. 天然物性. *principia* juris. Cic. 法理，(法之基本

原理)。❹ ero post *principia*. Ter. 我在第二列。

【附】**principium** duplicis effectus. 双果原則。*princ.* agendi. 動作原則(行爲充足理由)。*princ.* essendi. 存在原理(有充足之理由)。*princ.* cognoscendi. 認識原理。*princ.* disjunctionis. 選言原理。*princ.* oeconomiae. 經濟原理。*princ.* rationis efficientis. 充足理由原理。*princ.* individuationis. 個性原理，個體存在原理。

1. **prī-ŏr.** *us.* (gen. *ōris*). adj. =comp. superl. =*primus*.

【同】primus. X. Posterior.

【解】❶(二者中)前面者。❷(二者中)第一個，以前，以先者。❸(fig.)在上者，尊長，傑出者。

【例】❶ *prioribus* pedibus. Nep. 用前脚。❷ *priore* nocte. Cic. 前夜。*prior* occupavit. Caes. 先佔。*priore* anno. Caes. 前年。*prioribus* annis. 前幾年。**priores.** *um.* m. pl. 先輩。*prior* aliis magistratus. Gell. 較高之官職。❸ *prius* potiusque est. (cum infin.) Liv. 在先，更好者。

2. **pri-or.** *ōris.* m.

【解】(二者中)更年長，更年老者，(長老)。

【例】Dionysius *prior*. Nep. 老狄奥尼。*prior* Africanus. Plin. (Scipio Afric.) 亞菲利第一世。

priōrāt-ŭs. *ūs.* m.

【解】高位，尊位，上位，院長。

prĭōriss-a. *ae.* f.

【解】女院長。

priscē. adv. (*priscus*)

【同】antique, horride, aspere, prisco more.

【解】(古老式)嚴肅，嚴酷。

【例】*prisce* agere cum aliquo. 待人嚴厲。

1. **prisc-us.** *a, um.* adj.

【同】antiquus.

【解】❶上古，最古者，(事跡荒遠不能考究者)。(論人)上古之人。❷(論事物)故舊，陳腐，不合時宜者。

【例】❶ *prisci* viri, (vel) *prisci*. (absol.) 上古之人。❷ quae jam *prisca* videntur propter vetustatem. Cic. 因已過時，頗顯陳腐。*prisca* vocabula. Cic. 古語。

2. **Prisc-us.** *i.* m. nom. propr. hom. 人名：Tarquinius 之綽號。*Priscus* Tarquinius. Liv.

pristĭn-us. *a, um.* adj.

【同】vetus, antiquus, prior.

【解】❶昔日者(向日，舊時)，已往，原始，初期者。❷前日者，(不久之前)。❸古老，陳舊者。

【例】❶ in *pristinum* statum redire. 恢復原狀。ut *pristinam* tuam gloriam consequare. 爲獲得已往之榮譽。redire in *pristinas* vires. Virg. ❷ *pristinus* dies. Caes. 前日者。❸ *pristini* mores. Pl. 古老之作風。*pristina* aetas. Claud. 上古時代。

prist-is. *is.* f. (vide **pistris**)

【解】❶鯨類。❷輕艇。

prius. adv. (*prius*)

【同】ante.

【解】昔者，原先，較早。

【例】*prius* murum ascendere. Caes. 先攀登城墻。*prius*...deinde. Cic. 初次...繼而....respondere *priori* (epistulae) *prius*. Cic. 先答復以前之信。*prius*..quam. 較早。

prīusquam. (**prius quam**). conj.

【同】antequam.

【解】❶以先，較早，先期。❷更好。

【例】❶ *priusquam* respondeo. Cic. 我答應之前。*priusquam* loqui coepisti. 在你開口講話之前。❷ (*priusquam*) = *potius quam*. Cic. 更好....

privātim. adv. (*parivatus*)

【同】proprie, clam; seorsim a reliquis. X. Publice.

【解】❶特殊，特別，另外，格外，個人，私人，私下。❷私门，獨自。

【例】❶ *privatim*, publice. Cic. 個人或公衆。ad vos *privatim* confugit. Cic. 私人逃至你們處。de suis *privatim* rebus. Caes. 論私人之事。*privatim* de re agemus. 我們私下討論此事。❷ *privatim* se tenere. Liv. 個人獨居。

privāti-o. *ōnis.* f.

【解】消除，撤除，停止，缺乏。

【例】*privatio* doloris. 止痛。

1. **privāt-us.** *a, um.* part. v. *privo*.

【解】免除，褫奪，撤職，缺欠者。

2. **privat-us.** **a)** *a, um.* adj. (*privus*). **b)** *i.* m.

【同】domesticus, suus, proprius. X. Publicus, seu qui cum potestate et imperio est.

【形】furiosus, opulentus, potens, plurimus.

【解】**a)** 私人，個人，各自因有者。**b)** 凡人，平民，(白丁)細民，百姓。

【例】**a)** ex *privato*. Liv. 由私人。in *privato*. Liv. 因私人。*privatus* vir. 私人。*privatus* homo. 私人。vita *privata*. 私人(個人)生活。**b)** *privato* (viro) dare. Cic. 給平民。

【附】**privatum** oratorium. 私人經堂。**privata** virtus. 私德。**privativus** conceptus. 缺性概念。

privign-a. *ae.* f. (*privignus*)

【解】前夫前妻所生之女，隨母改適(嫁)之女.

prīvign-us. *i.* m. (*privus geno*)
【解】前夫或前妻所生之子，隨母改適(嫁)之子.

prīvīlēgiāri-us. *i.* m.
【解】蒙特恩特典者.

prīvīlēgiāt-us. *a, um.* adj.
【解】蒙特恩者.

prīvīlēgi-um. *i.* n. (*privus lex*)
【形】tyrannicum, injustum, nefarium.
【解】❶特法，(爲個人或私人而頒發者，反對某人者). ❷特權，特典，特恩，特寵，破格恩，優先權.
【例】❶*privilegiis* tyrannicis irrogatis. Cic. 頒佈不公平之法令，(爲反對某人).leges privatas hominibus irrogare. 爲反對人立特別法. in privatos leges ferre; (*privilegium.*). 立特法.*privilegia* ferre, irrogare. 立特典. ❷*privilegiatus*; (privilégié). Latine=exsolutus legum vinculis, solutus legum verecundia. 特典即免受法律制裁. *privilegia* creditorum. Dig. 免賦稅. *privilegium* ab oneribus publicis. 免役. (omnium onerum publicorum immunitas).
【附】**privilegium.** 特權. *priv.* personale. 屬人者. *priv.* reale. 屬物者. *priv.* contra legem. 反對法律者.*priv.* praeter legem. 在法律以外者. *priv.* commune. 賜給一部份者. *priv.* privatum. 賜給個人者. *priv.* favorabile. 只加給享受利益.*priv.* odiosum. 同時加給他人責任.

prīv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*privus*)
【同】orbo, spolio, exuo, excludo, exspolio, expertem facio. X. Augeo, orno.
【狀】indignissime, in perpetuum, crudelissime, paulo amplius.
【解】❶隔離，分離，除去，(cum abl.). ❷掠奪，褫奪，免除.
【例】❶*privari* injuria. Cic. 未損害權利. *privari* exsilio. Cic. 免除徒刑. ❷*privari* somno. Cic. 失眠. *privari* aliquem vita. Cic. 害人性命. bonis omnibus *privatus* est. 失去全部財產. tot amicis me *privari* vehementer doleo. 失去如此多朋友，我心悲傷. aliquem civitate, suo jure *privare.* 褫奪某人公權.

prīv-us. *a, um.* adj.
【解】❶個人，私人，特別，孤立，單獨. ❷每人.
【例】❶*privae* voces. Gell. 特別名詞. ❷ in dies *privos*. Gell. 一日復一日. bubus *privis* binisque tunicis donati. Liv. 每人接受一頭牛，兩件內衫.

1. prō. praep. cum ablat. (**prō** et **prōd** vide *re-* et *red*, *se-* et *sed-*).
【同】loco.
【解】❶在前面. ❷在上面，從上面. ❸爲，(爲人利益...). ❹代替，(以...資格). ❺如同，以爲. ❻爲報復. ❼依照 (比例). ❽爲顧全...起見，因依....
【例】❶*pro* aede Castoris. Cic. 在賈斯道神殿前. *pro* castris copias producere. Caes. 陳兵營寨前. ❷*pro* templis. Cic. 在神殿階上. *pro* tribunali. Cic. 在公堂上. *pro* contione. Sall. 在大會場前. ❸contra aliquem, *pro* aliquo. Cic. 反對某人，擁護某人. ❹*pro* vallo carros objicere. Caes. 排列輜重車，代替營寨. *pro* consule. Cic. 以(總統)執政官資格. *pro* quaestore. 以財政廳長資格. ❺*pro* occiso relictus. Cic. 以爲已死棄之. *pro* perfuga. Caes. 如投降者. aliquid *pro* certo ponere. Caes. 安置某事如確定者. ❻aliquid *pro* carmine dare. 爲詩詞給獎品. ❼*pro* hostium numero. Caes. 照敵人數目. *pro* viribus. Cic. 按照力量. *pro* mea, *pro* tua parte. Cic. 按我，按你所能. *pro* eo ac... 照彼(標準)如.... ❽*pro* tua prudentia. Cic. 依你的智慧. *pro* populo celebratio. 爲所屬民衆奉獻彌撒.

2. prō! (**proh.** minus bene). interj.
【解】吁，可惜，可嘆.
【例】❶(cum vocat.) *pro*! dii immortales! Cic. 吁！永生諸神. ❷(cum acc.) *pro*! deum hominumque fidem! Cic. 願神人助我. ❸(absol.) tantum, *pro*! degeneramus.. ut.. Liv. 可惜吾人之不肖.

prŏăvi-a. *ae.* f.
【解】曾祖母.

prŏăv-us. *i.* m.
【同】avi paterni, materni.
【形】privatus.
【解】曾祖，高祖，Pl. 祖先.

prŏbābĭl-is. *e.* (*probo*). *-lior, -lissimus.*
【同】verisimilis, credibilis. X. Incredibilis.
【狀】leviter, maxime, sane, omnino.
【解】❶蓋然，大約，似眞，近是，可信，可靠的. ❷可贊成，可嘉許，可重視者.
【例】❶ratio *probabilis.* Cic. 可信之理由. *probabilia* sequi. Cic. 信服可信之理由. *probabilem* rationem reddere. 使理由可信. ❷*probabilis* orator. Cic. 可嘉獎之演說家. *probabile* ingenium. Cic. 可重視之天資.
【附】**probabilis** opinio. 確實可靠的意見.

probabilis. 蓋然者，(近是者). **probabilismus.** 蓋然主義，(近是主義). **probabilitas.** 蓋然性，(近是性).

prŏbābĭlĭt-as. *ātis.* f. (*probabilis*)
【同】 verisimilitudo.
【形】 copiosa, magna.
【解】 蓋然，近是.
【例】 multa sunt, quae nos aliqua *probabilitate* fallunt. 許多事因似可信，而欺騙我們.

prŏbābĭlĭter. adv. (*probabilis*)
【同】 credibiliter.
【解】 ❶ 近是可信，蓋然. ❷ 可贊成，可重視.
【例】 ❶ dicere *probabiliter.* Cic. 講話如可信任者. ❷ gerere *probabiliter.* Vell. 盡職可嘉.

prŏband-us . *a, um.* adj.
【解】 可贊成，可嘉獎者.

prŏbātĭ-o. *ōnis.* f. (*probo*)
【同】 approbatio. X. Improbatio.
【形】 gratuita, grata.
【解】 ❶ 試驗，考驗，體驗. ❷ 贊成，同意. ❸ 證明，辯證.
【例】 ❶ oculorum *probatio.* Piln. 目視作證.

prŏbātĭv-us. *a, um.* adj.
【解】 可資證明，堪爲憑證者.

prŏbāt-ŏr. *ōris.* m. (*probo*)
【同】 approbator.
【解】 贊成，褒獎，擁護者.
【例】 nihil interest inter suasorem et *probatorem.* 勸服者贊助者并無分別.

prŏbāt-us. *a,um.* part. v. *probo.* *-tior, -tissimus.*
【同】 spectatus.
【解】 ❶ 試驗，贊成，看重，優越者. ❷ 愜意，優待，(歡迎者).
【例】 ❶ *probatum* aurum. Hier. 純金. (*probata* alicui amicitia. Luc.) 已考驗之友誼，(愜意者). operum *probatissimi* artifices. Col. 極精巧之工匠. ❷ *probata* gratulatio. Marcel. 適意之慶祝. *probatus* alicui. 使人愜意.

prŏbē. adv. (*probus*)
【同】 recte, praeclare.
【解】 佳美，美善，妙甚，合宜，穩妥.
【例】 *probe* judicare. Cic. 判斷穩妥. *probe* nosse. Cic. 知悉甚詳. de ea re *probe* curasti. 論此事管理甚善.

prŏbĭt-ās. *ātis.* f. (*probus*)
【同】 bonitas, integritas, virtus.
【解】 正義，忠直，義氣，正直，端方，品格完美.
【例】 *probitatem* qui habet, nihil praeterea ad felicitatem requirit. 正義之人知足安樂.

problēm-a. *ătis.* n.
【解】 問題(尚未確定解決之事)，疑問，難題.
【附】 **problematĭcus** idealismus. 疑問的，概念論.

prŏb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 approbo, assentior, confirmo, fidem facio, argumentis tueor.
【狀】 admodum, brevi, fastidiose, lente, maxime, mirifice, non perfacile, plane, prorsus, recte, vehementer, magis magisque, non sane, imprimis, multum.
【解】 ❶ 試驗，體驗，證實. ❷ 承認，稱許，接納，贊成. ❸ 引人接納，承認. ❹ 證明.
【例】 ❶ tus *probatur* candore. Plin. 乳香藉色白，而實驗(優劣). (fig.) vulgus amicitias utilitate *probat.* Ov. 常人以利益衡量友誼. (*probare*) ingenium alicujus. Plaut. 考驗人之天才. ❷ *probata* re. Caes. 接受要求. (*probare*) aliquem imperatorem. (dupl. accus.) Caes. 承認某人爲統帥. (*probare*) virtutem alicujus. Caes. 稱許某人之英勇. (*probare*). (cum infin.) 贊成.... ❸ (*probare*) aliquid alicui. 使人贊成某事. (*probare*) se alicui. Cic. 使人擁護自己. (*probare*) munera. Tac. 接受禮品. ❹ hoc difficile est *probatu.* Cic. 此事難以證明. aliquem pro aliquo *probare.* Cic. 爲某人而認可某人. (*probare*). (cum infin. 證明....

prŏbosc-is. *ĭdis.* f.
【解】 象鼻，獸嘴，(喇叭).

prŏbrōsē. adv. (*probrosus*)
【解】 恥辱，汚辱.

prŏbrōs-us. *a, um.* adj. (*probrum*), *-sior, -sissimus.*
【同】 ignominiosus.
【解】 ❶ 玷辱，侮辱，恥辱者. ❷ 損壞名譽，凌辱人.
【例】 ❶ *probrosum* factum. 恥辱的行爲. *probrosa* femina. Suet. 無廉恥婦人. vita *probrosus.* Tac. 品行不端. ❷ *probrosa* carmina. Tac. 壞人名譽之詩詞.

prŏbr-um. *i.* n. (*prober*)
【同】 dedecus, convitium, maledictum.
【形】 paternum, magnum, privatum.
【解】 ❶ 穢行，無恥行爲. ❷ 恥辱，不名譽，猥褻，鄙陋. ❸ 侮辱，詬辱.
【例】 ❶ *probrum* (alicujus). Fest. 人之無恥行爲. ❷ *probrum* alicui objicere. 告人猥褻. *probri* insimulare aliquem. 控告人不名譽事. *probro* sibi aliquid ducere. 視某

事爲己之辱. paupertas *probro* esse coepit. Sall. 始以貧窮爲辱. ❸ *probris* aliquem insectari. Flor. 詬辱人. *probris* aliquem increpare. Tac. 謾罵人.

prŏb-us. *a, um.* adj. *-bior, -bissimus.*
【同】bonus, bene institutus, spectatus. probatus, integer, frugi, religiosus, castus, purus, modestus. X. Improbus.
【解】❶足成色，品質優良，天資好，佳，美善. ❷ (fig. moral.) 正直，廉正，清廉，公正，正義，忠貞，品端行粹.
【例】❶ *probum* argentum. Cic. 足色白銀. *probum* navigium. Cic. 精緻之船. *probus* ager. Col. 良田. *probum* ingenium. Cic. 天資佳. ❷ ex improbo parente *probus* filius. Cic. 父惡子善. *proba* oratio. Cic. 善言正論. moribus *proba.* Plin. 品行端方之婦女.

Prŏc-a. *ae.* m. nom. propr. hom. 人名. (vide **Procas**)

prŏcācĭt-as. *ātis.* f. (*procax*)
【同】petulantia.
【解】冒昧，厚顏，粗暴，強橫.
【例】*procacitas* linguae. 大言不慚.

prŏcācĭter. adv. (*procax*), *-cius, -cissime.*
【解】蠻橫，毫無顧忌，橫逆.
【例】flagitatum stipendium *procacius.* 更蠻橫的要求軍餉.

Prŏc-ās. *ae.* m. nom. propr. hom. 人名：Albe 之王，Romulus 及 Remus 之外祖父.

prŏc-ax. *ācis.* adj. (*proco*). *-cior, -cissimus.*
【同】petulans, temerarius.
【解】冒昧，強暴，凶橫，猛烈，粗暴，無恥.
【例】*procax* Auster. Virg. 暴風. *procax* libertas. Phaed. 肆無忌憚. *procax* in lacessendo. Cic. 詬辱人.

prōcē-do. *dĭs, ssi, ssum, dĕre.* v. intr.
【同】progredior, prodeo, exeo, gradum infero; prŏficio, evenio.
【狀】bene, longius in dando et credendo; minus, diutius, contrarie, multum, parum, propere.
【解】❶向前行. ❷前進，繼續，發展. ❸進步. ❹進行順利.
【例】❶ (*procedere*) extra munitiones. Caes. 由堡壘走出. (*procedere*) e tabernaculo in solem. Cic. 出帳外到月光下. (*procedere*) castris. Virg. 出營壘. (*procedere*) ad forum. Plaut. 往市區. (*procedere*) obviam alicui. Cic. 往迎某人. (*procedere*) jam altera pagella. Cic. 已至第二頁. ❷ (fig.) dies *procedens.* Cic. 天已不早. stationes *procedunt.* Liv. 繼續駐防. alicui stipendia *procedunt.* Liv. 繼續服兵役. *procedere* honoribus. Cic. 官運亨通. *procedere* de ore. Hier. 出自口中. *procedere* a Patre. Hier. 由父發出. ❸ eo ira *processit* ut. . Liv. 如此忿怒以致.... ❹ ut omnia prospere *procedant.* Cic. 爲使一切順利進行. mea bene facta reipublicae *procedunt.* Sall. 我之工作爲國家利益.

prŏcell-a. *ae.* f.
【同】tempestas.
【形】terribilis.
【解】❶風波，風潮，暴風雨，颶風. ❷ (fig.) 叛亂，變動，騷動.
【例】creber *procellis* Africus. Virg. 斐洲多風波. ingentibus *procellis* fusus imber. Liv. 暴風雨. ❷ equestrem *procellam* excitare. Liv. 鼓吹騎士暴動. *procellam* temporis devitare. Cic. 避免現時暴動.

procellōs-us. *a, um.* adj. (*procella*)
【解】狂風，變亂者.
【例】venti *procellosi.* 狂風.

prōcēre. adv. *-rius.*
【解】伸長，延長.

prŏcēr-ēs. *um.* m. pl.
【同】principes.
【解】頭角崢嶸，卓絕，(fig.)
【例】*proceres* rerum. Sil. 縉紳仕宦，貴族大員. agnosco *procerem.* Juv. 我承認你爲貴族.

prōcērĭt-as. *ātis.* f. (*procerus*)
【同】longitudo. X. Brevitas.
【解】❶延長，長形. ❷身高，高出.
【例】❷ *proceritates* arborum admirantur. 驚奇樹木之高大. *proceritas* corporis. Plin. 身量高大.

prōcēr-us. *a, um.* adj.
【同】longus.
【解】長，高大.
【例】*procerum* collum. Cic. 長頸. *procerum* corpus. 身長. *procerissimae* arbores. Cic. 最高之白楊樹.

prōcessĭ-o. *ōnis.* f. (*procedo*)
【解】前行，前進，進行，巡行，歡迎行列，(迎神，巡行，遊街出巡，恩巡).
【例】*processio* SS. SS. 恭迎聖體，(聖體恩巡). *processio.* Sp. Sancti. 聖父聖子共發聖神.

1. prōcess-ŭs. *ūs.* m.
【同】progressus.
【形】longior, tardus.
【解】前進，前行，進行，過程，歷程，手續；作用.

【例】*processu* pelagi. Rutil. 海上航行. ternis dierum ac noctium *processibus.* Prud. 經過三晝夜.

2. prōcess-us. *a, um.* adj.
【解】前進，進行.
【例】in *processa* aetate. Scrib. 年歲已高.

prōcĭd-o. *ĭs, i, ĕre.* v. intr. (*pro cado*)
【同】pronus cado, procumbo.
【解】顛仆，傾跌，頽跽.
【例】*procidere* ad pedes alicujus. Hor. 伏人足前.

prōcĭdŭ-us. *a, um.* adj.
【解】顛仆者.
【例】lenire sedem *prociduam.* Plin. 醫大腸下墜症.

1. prōcinct-us. *a, um.* part. v. *procingo.*
【解】備妥，束裝.
【例】*procincta* classis. Gell. 已裝備之艦隊.

2. prōcinct-ŭs. *ūs.* m. (usurp. in accus. et abl.)
【同】sine ritu solemni, ut in castris.
【解】❶ 武裝軍人，(準備作戰). ❷ 備妥，(得心應手).
【例】❶ qui in *procinctu* versatur. Ulp. 在戰場地. testamentum in *procinctu.* Cic. 在戰場之遺書. ❷ in *procinctu* habere. Quint. 準備妥當. in *procinctu* carmina facta. Ov. 臨時寫.

prōclāmātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】呼喊，大聲疾呼，歡呼，要求.
【例】*proclamatio* ad libertatem. Gaius. 大聲要求自由.

prōclāmāt-or. *ōris.* m.
【同】praeco, cantor, rabula.
【解】呼號，吵鬧，嚎啕，饒舌者.

prōclām-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】vociferor.
【解】大聲疾呼，嚎啕，吵鬧，歡呼，抗議，要求，(cum infin.).
【例】(*proclamare*) ad, (vel) in libertatem. Dig. 索取自由.

prōclīn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】使(向前)彎曲，俯，(fig.)傾覆.
【例】*proclinatus.* Ov. 彎曲者. res *proclinata.* Caes. 將墮落之事.

prōclīvĕ. n. adv. sumpt. **prōclīvi.** adv. *-vius.*
【解】傾斜，降落，迅速.

prōclīv-is. *e.* adj. **prōclīv-us.** *a, um.* adj.
【同】propensus, facilis; pronus. X. Laboriosus.
【解】❶ 傾側，傾向，偏向者. ❷ (fig.) **a)** 預致，預伏，嗜好. **b)** 易於，便於.
【例】❶ *proclive* solum. Varr. 傾斜之地. *proclivus* impetus undarum. Lucr. 水流傾瀉. jam *proclivi* senectute. Apul. 年已衰老. ❷ **a)** natura ad morbum *proclivior.* Cic. 生來多病. **b)** res *proclivior* alicui. Cic. 爲人更便易之事. alicui est *proclive.* (ante infinit.) 爲某人頗易. adolescentia *proclivior* est ad libidinem. 青年更喜貪慾樂.

prōclīvĭt-ās. *ātis.* f. (*proclivis*)
【同】facilitas.
【解】傾側，斜陂，垂落，(fig.)傾向，嗜好，偏向，易於.
【例】*proclivitas* ad varia vitia. 偏向各種惡習.

prōclīvĭtĕr. adv. (*proclivis*) (raro in positivo) *-vius.*
【解】偏於，易於.
【例】*proclivius* ad.. 更偏向....

prōclīvĭ-um. *i.* n.
【解】斜陂.

prōclīv-us. *a, um.* adj. vide **proclivis.**

prŏc-o. *ās, āre.* v. tr.
prŏc-or. *āris, āri.* v. dep. tr.
【解】要求，請求.
【例】mea majestas *procat.* Andr. 我之尊嚴地位要求....

prōcoet-ōn. *ōnis.* m.
【解】前廳，外廳.

prōcons-ul. *ŭlis.* m. (*pro consul*) (in provinciam missus cum potestate consulari).
【解】古羅瑪督撫，總督，(任(總統)執政官後，出任外省總督(代執政官)總王時代之巡撫).
【例】*proconsule* in Ciliciam proficiscens. Cic. 以總督職銜往西利細亞. *proconsulibus* agere gratias. Tac. 致謝各總督.

prōconsŭlār-is. *e.* adj. (*proconsul*)
【解】總督者，巡撫者.
【例】*proconsularis* provincia. Inscr. 總督轄省. *proconsularis* vir. Inscr. 曾任總督者.

prōconsŭlāt-ŭs. *ūs.* m. (*proconsul*)
【解】督撫，(官職)總督.

prŏc-or. *āris, āri.* v. dep. tr. vide **proco.**

prōcrastĭnātĭ-o. *ōnis.* f. (*pro crastino*)
【形】odiosa.
【解】延期(緩期)，遷延，遲緩.
【例】in rebus gerendis, *procrastinatio* odiosa est. 做事遷延令人討厭.

prōcrastĭn-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. tr. (*pro crastinus*)
【同】differo, tardo, rem longius duco.
【解】延期，遲緩.

prōcrĕātĭ-o. *ōnis.* f. (*procreo*)
【同】proles, progenies.
【形】carissima.
【解】生殖，生產，傳生.

prōcrĕāt-ŏr. *ōris.* m. (*procreo*)
【同】genitor.
【解】造生者，造物主，始祖.
【例】ille *procreator* mundi Deus. 創造世界的天主. (*procreator*) generis. Claud. 始祖.

prōcrĕātr-ix. *īcis.* f.
【解】(fig.)母親.

prōcrĕ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】creo, pario, gigno, vitam trado, liberos suscipio.
【解】生產，生殖，生育，出產，造生，造成，(fig.) 發生，致令.
【例】liberos *procreare.* Nep. 生育子女. (*procreare*) alicui periculum. 使人遇險.

prōcre-sco. *scĭs, (vi), scĕre.* v. intr.
【解】生長，長大.

prōcŭbĭt-or. *ōris.* m.
【解】守望兵，值崗，步哨.

prōcŭb-o. *ās, (ŭi), āre.* v. intr.
【解】臥地，俯伏，(fig.) 展開.

prōcū-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr.
【同】exacuo.
【解】❶鎔鑄，製造. ❷(fig.) a) 產生. b) 潤飾，磨礪. c) 創作，發明.
【例】❶(*procudere*) enses. Hor. 製劍. ❷ (*procudere*) multos dolos. Plaut. 設詭計. (*procudere*) nomen. Hor. 創名詞.

prŏcul. adv.
【同】longe, longius.
【解】I. 離遠. ❶至遠處，(含動作意). ❷由遠處. ❸在遠處，(無動作意).
II. 聯用. ❶同 *a, ab*... ❷同 abl. ❸同 *haud*..
【例】I. ❶arbitris *procul* amotis. Sall. 避開證人. ❷*procul* tela conjicere. Caes. 由遠處射箭. ❸aliquid *procul* habere. Tac. 在遠處保留某事. *procul* abest. 隔離很遠.
II. ❶*procul* ab omni metu. 毫無所懼. ❷ haud *procul* Scytharum gente. Curt. 離西達族不遠. ❸haud *procul* est quin.. Liv. 差一點不(幾乎不). haud *procul* abest quin.. Cic. 差一點不(幾乎不).

prōculcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】踐踏，傾覆，(fig.)

prōculcāt-us. *a, um.* part. v. *proculco.*
【解】受踐踏，受侮辱者.
【例】(fig.)*proculcata* vulgo verba. Gell. 習用語. *proculcata* auris. Gell. 耳硬，(聵)

prōculc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*pro calco*)
【解】足蹴，踐踏，蹂躪.
【例】*proculcare* legumina. Cal. 踐踏菜蔬. *proculcare* pedibus letum. Juv. 冒死亡危險.

prōcu-mbo. *mbĭs, bŭi, bĭtum, mbĕre.* v. intr.
【解】❶欠身，垂身，(傾斜). ❷俯伏，跪，跪，叩首. ❸仆倒，倒地，倒臥. ❹(fig.)陷入，自卑，自牧.
【例】❶in terram toto *procumbere* vultu. Ov. 垂首下視. ulmus in aram *procumbebat.* Plin. 榆樹下垂至祭壇. planities *procumbit.* Curt. 傾斜之原野. ❷(*procumbere*) ante pedes. Petr. 跪人足前. (*procumbere*) ad pedes alicui. Caes. 跪人足前. (*procumbere*) ad genua. Liv. 跪跪(屈膝). (*procumbere*) genibus alicujus. Ov. 跪跪. (*procumbere*) terrae. Luc. 跪地. (*procumbere*) solo. Claud. 跪地. ❸ dextra alicujus *procumbere.* Virg. 被人擊倒. frumenta imbribus *procubuerant.* Caes. 因落雨，禾苗傾倒. ❹(*procumbere*) in voluptates. Sen. 沈湎逸樂中.

prōcūrātĭ-o. *ōnis.* f. (*procuro*)
【同】curatio, administratio, gubernatio.
【形】frumentaria, magna, quaestoria.
【解】❶行政，統制，管理，處理，職任，支配. ❷掛慮，憂慮，勞心焦思. ❸贖罪，贖罪禮，祛，禳，祓.
【例】❶cujus *procuratio* hujus templi est. Varr. 誰負責管理此神殿? ad negotii *procurationem* vocare. 召人經營某事業. *procurationem* alicui committere. 託人管理. aliquem a *procuratione* amovere. 免人職務. *procurationem* multarum rerum habere. 管理許多事. ❸ constituendae, faciendae nobis sunt *procurationes.* 我們須行贖罪禳災之禮.
【附】**procuratio** abortus. 墮胎. -directa vel indirecta. 直接或間接的.

prōcūrātĭuncŭl-a. *ae.* f.
【解】小職務，小差使.

prōcūrāt-or. *ōris.* m. (*procuro*)
【同】qui aliena negotia procurat; alieno praepositus negotio; alieni juris vicarius; qui res domesticas dispensat.
【形】aequus, diligens, familiaris, necessarius, voluntarius, villicus.
【解】❶代理人，代辦，代表，委員，總管，管家，司賬. ❷監督，總督，財政官，軍需官.
【例】❶cum villicos *procuratores* dedis-

sem.我旣委派管家.*procuratoris* negligentia factum est, ut… 因管家之疏忽以致…. ❷ *procurator* regni. Caes. 攝政者，監國.
【附】**procurator** in litibus. 訴訟代理人.

prōcūrātr-ix. *icis.* f. (*procurator*)
【解】女管家，師姆.

poōcūrāt-us. *a, um.* part. v. *procuro.*

prōcūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】curo, administro, guberno, gero.
【解】❶管理，擔任，(負責). ❷代理，代辦. ❸禳災，祛禍之祭.
【例】❶ (*procurare*) sacrificia publica. Caes. 擔任公祭. (*procurare*) sacra. Nep. 司敬神事. ❷ (*procurare*) alimentis dividendis. Capitol. 管理分配食糧. (*procurare*) negotia alicujus. Cic. 代人辦事. (*procurare*) pueros. Plaut. 代管兒童. ❸(*procurare*) monstra. Cic. 祛邪. vide ea prodigia *procurentur* et expientur. 設法祛除災異. *procuratum* est. Liv. 已行禳災禮.

prōcu-rro. *rrĭs, rri,*(et) *curri, rsum, rrĕre.* v. intr.
【同】excurro.
【解】❶馳前，趨前，前進. ❷凸起，突出.
【例】❶ (*procurrere*) infestis pilis. Caes. 持凶器趨前，(攻敵). ultra *procurras.* 更趕向前. (*procurrere*) in tumulum. Caes. 趨上高崗. ❷ saxis in *procurrentibus* haerere. Virg. 觸暗礁. utrinque ad pugnam *procursum* est. Liv. 双方交戰. *procurrere* in jus. Hor. 依法處理.

prōcursātĭ-o. *ōnis.* f. (*procurso*)
【解】小衝突，前哨戰.
【例】a quibus per *procursationem* commissa pugna. 雙方發生前哨戰.

prōcursāt-or. *ōris.* m.
【解】先鋒，前哨，斥堠.
【例】breve certamen cum *procursatoribus* fuit. 與先鋒發生小衝突.

prōcursĭ-o. *ōnis.* f.
【解】馳前，前進，(fig.) 題外議論，(正論外).

procurs-o. *ās, āre.* v. intr. (*procurro*)
【解】馳前，迎戰，進兵，小衝突.
【例】*procursantibus* a statione, qui lacesserent. 由防地進攻.

prōcurs-ŭs. *ūs.* m. (*procurro*)
【解】❶馳前，速進，猛攻. ❷凸出，前進. ❸ (fig.) 激怒，奮發.
【例】tumultuario proelio ac *procursu* magis militum quam ex praeparato certatum. 多由兵士作倉猝之遭遇戰，而非預先準備之交戰.

prōcurv-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】曲垂，向前彎.

prōcurv-us. *a, um.* adj.
【解】彎曲，傾斜，垂下.
【例】*procurva* litora. Virg. 彎曲的海岸.

prŏc-us. *i.* m. (*proco*)
【解】求婚者，(覬覦王位者).
【例】gerere *procum.* Claud. 求婚.

prōdact-us. *a, um.*(adj.)part. v. *prodigo.*
【解】浪費，奢靡者.

prōd-ĕo. *īs, ĭi, ĭtum, īre.* v. intr.
【同】exeo, in medium procedo.
【狀】obviam, necessario.
【解】❶前行，前進. ❷萌芽，生長. ❸凸出，聳起. ❹ (fig.) a) 進步. b) 發生，發現.
【例】❶ (*prodire*) in proelium. Caes. 前去作戰. (*prodire*) ad colloquium. Caes. 前去會談. (*prodire*) ad te, in conspectum. Claud. 前去會晤. (*prodire*) alicui obviam. Cic. 前去歡迎. (*prodire*) in scaenam. Nep. 前去出場，(登台). ❹ a) (*prodire*) sumptu extra modum. Cic. 浪費過度. b) eloquentia sero in lucem *prodit.* Cic. 顯露其口才已晚.

prōdī-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【解】定期，延期.
【例】diem *prodicere.* Liv. 定日期.

prōdictāt-or. *ōris.* m.
【解】代理總裁.

prōdict-us. *a, um.* part. v. *prodico.*
【解】預定者.
【例】*prodicta* dies. Cic. 預約之日.

prōd-ĭens. *euntis.* part. v. *prodeo.*

prōdĭg-o. adv. (*prodigus*)
【同】effuse.
【解】奢靡，浪費.

prōdĭgentĭ-a. *ae.* f. (*prodigo*)
【解】奢侈，浪費.

prōdĭgĭāl-is. *e.* adj. (*prodigium*)
【解】奇異非凡，令人驚異，鬼怪.
【例】*prodigialia* signa. Prud. 奇跡.

prōdĭgĭālĭter. adv.
【解】奇異，奇怪.

prōdĭgĭōsē. adv.
【解】奇異狀.

prōdĭgĭōs-us. *a, um.* adj. (*prodigium*), *-sior.*
【解】奇異者，奇怪者.
【例】*prodigiosum* dictu. Tac. 奇妙難言者. *prodigiosa* mendacia vatum. Ov. 詩人神話，(怪誕).

prōdĭgĭ-um. *i.* n.
【同】monstrum, portentum, ostentum.

【形】fatale, exitiosum, importunum, recens, religiosum.
【解】奇事，怪事，妖異，奇形，怪狀.
【例】Clodius fatale portentum *prodigiumque* reipublicae. 克洛底國家之怪物妖異. heu *prodigia* ventris. Plin. 噫!饕餮怪物.

prōd-ĭgo. *ĭgĭs, ēgi, actum, igĕre.* v. tr. (*pro ago*)
【同】consumo, effundo, ultra modum erogo.
【解】❶推進，驅前. ❷靡費，浪用.
【例】**prodigens.** m. A. Vict. 浪費者.

prōdĭg-us. *a, um.* adj. (*prodigo*)
【同】profusus, effusus, nimius; luxuriosus, dissolutus, perditus, luxu prodigatus.
【解】❶浪費，奢靡，虛擲，蕩產. ❷富饒，盛產.
【例】❶(*prodigus*) aeris. 靡費資財. (*prodigus*) rerum suarum. 浪費家貲. (*prodigus*) in cibos. Gell. 飲食浪費. patrimonium suum omne *prodigus* absumpsit. 蕩盡祖產. ❷*prodiga* tellus. Ov. 富饒之地. multae *prodigus* herbae. 豐美的牧場.

prōdĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*prodo*)
【形】grata, scelerata.
【解】❶洩漏，揭露，告發. ❷不忠，出賣，叛國，叛變.
【例】❶*proditio* futuri. Mamert. 預示將來. ❷*proditio* arcanorum. Plin. 洩漏秘密. amicitiarum *proditiones.* Cic. 不忠於友誼. patriae *proditiones.* Cic. 叛國. consulum *proditio.* Cic. (genit. subj.) (總統)執政官之不忠(叛國).

prōdĭt-or. *ōris.* m. (*prodo*)
【同】desertor, oppugnator patriae, qui proditionis consilia agitat.
【形】vetus, nefarius.
【解】❶洩漏，揭露，訐人陰私者. ❷失信，不忠，叛國，變亂.
【例】❶risus.. *proditor.* Hor. 笑聲揭露，(幼女隱身處). ❷(*proditor*) disciplinae militaris. Liv. 破壞軍紀. (*proditor*) imperii. 叛亂.

prōdĭt-us. *a, um.* part. v. *prodo.*
【解】顯出，揭露，被交付，被負責者.
【例】parva *proditus* patria. Att. 產生於窮鄉僻壤之嬰兒. clypei transfixo *proditus* aere. Sil. 銅牌被穿透而被擒.

prōd-o. *ĭs, ĭdi, ĭtum, ĕre.* v. tr.
【同】trado, mando, commendo, edo, scribo, aperio, manifesto, indicium facio; patriae exitium molior.
【狀】in posterum, nefarie, temere.
【解】I. 置於前. ❶產生，發生. a)顯示. b)傳佈. ❷揭示，顯露. ❸交付，負責.
II. 授與人. ❶傳生. ❷傳佈. ❸傳說.
【例】I. ❶ a)(*prodere*) perniciosum exemplum. Cic. 示人惡表. b)(*prodere*) (pronuntiare), flaminem. Cic. 指派僧侶. ❷(*prodere*) conscios. Cic. 揭露同黨. ❸(*prodere*) classem praedonibus. Cic. 交艦隊與海盜.
II. ❶ fore qui genus alto a sanguine Teucri *proderet.* Virg. 將有人傳衍特洛族之後裔. ❷qui sacra suis posteris *prodiderunt.* Cic. 傳祭禮與後人者. ❸ a) (*prodere*) aliquid memoriae. Cic. 記憶某事不忘. hoc memoriae *proditum* est. (prop. infin.)相傳... *prodere* posteris memoriam alicujus facti. 傳某事與後世. b) quae scriptores Graeciae *prodiderunt.* Cic. 希臘史家記載. ut Antias Valerius *prodit.* Liv. 如昂第瓦肋記述.

prōdŏc-ĕo. *ēs., ēre.* v. tr.
【解】宣講.

prŏdrŏm-us. *i.* m.
【同】praecursor.
【解】前驅，(暑斯前之東北)風.

prōdū-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【同】duco, in longius duco, profero; educo, extraho, in publicum, in conspectum do.
【狀】longius ab homine, vitam mirabiliter, doctrinam, ultra quam satis est, coram.
【解】I. 引領向前. ❶領出，引向前. ❷引到，引進. ❸呈現，陳列. ❹引導.
II. 引向前進. ❶牽引. ❷伸展，延長. a)增長(長度). b)拉長，(聲音). c)延長，(時間). d)展延，(時期). e)耗費光陰，(消遣). ❸生長，長大，引昇.
【例】I. ❶(*poducere*) pro castris copias. Caes. (領)陳兵營前. ❷(*producere*) in contionem. Cic. 引入會場. (*producere*) testes. 引出證人. (*producere*) aliquem. Cic. 邀人作證. (*producere*) aliquem in conspectum. 引人至面前. (*producere*) equites in scaenam. Sen. 引騎士出場. (*producere*) testes ad judicem. 引人出庭. (*producere*) in. (Cic.) contra. (Juv.) aliquem. 引反證. ❸nihil a Roscio pravum *produci* posse arbitrabantur. Cic. 他們以為由洛西紹不會發生不正之事. pater simillimum sibi filium *produxit.* 父親生育極肖似自己之子. ❹(*producere*) funera alicujus. Virg. 發

引. *producti* sumus, ut loqueremur. Hier. 引起我們發言.
II. ❶ cum ille fuga Volusenum *produxisset* longius. Hirt. 他旣攜佛路逃至更遠處. ❷ **a)** (*producere*) supercilium. Juv. 畫長眉. **b)** prima littera *producta.* Cic. 拉長第一字. **c)** (*producere*) convivium in multam noctem. Cic. 宴會延長至深夜. (*producere*) vitam, bellum. 延長壽命，戰爭. **d)** (*producere*) rem in hiemem. Caes. 拖延某事至冬季. (*producere*) aliquem aliqua re. 以某事使人消遣. ❸ (*producere*) aliquem pro ejus dignitate. Cic. 因功勳推薦某人. aliquem omni genere honoris *producere.* Liv. 以各種尊榮推崇某人.

prōductē. adv. (*productus*), *-tius.* X. Breviter.
【解】拖長(引長)聲音.

prōducti-o. *ōnis.* f. (*produco*). X. Brevitas.
【解】延長，拖長(聲音). 伸長，遷延，延期.
【例】*productio* verbi, temporis. 拖長讀音，遷延時日.

prōduct-us. *a, um.* part. v. *produco.*
【解】伸展，延長.
【例】*productiore* cornu sinistro. Tac. 左翼更延長. *producta* syllaba. Cic. 長音.

proeliār-is. (**praeliār-is**). *e.* adj.
【解】戰陣者.
【例】*proeliares* acies. Ennod. 戰陣. *proeliares* dies. Macr. 交戰日.

proeliăt-or. praeliăt-or. *ōris.* m. (*praelior*)
【解】戰士，(臨陣者).

proeli-o. *ās, āre.* v. intr. vide **proelior.**
【解】交戰.
【例】*proeliatum* est. (pass. impers.) 已交戰.

proeli-or. praeli-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr. (*proelium*)
【同】proelio dimico, pugno,
【形】certo; proelium facio, committo, cieo; acie certo; dimicationem facio, manus confero; ad certamen descendo, proelium ineo.
【狀】acriter, vehementer.
【解】戰爭，交戰，交鋒.

proeli-um. praeli-um. *i.* n.
【同】pugna, dimicatio, certamen.
【形】calamitosum, difficile, magnum, facile, fortissimum, maximum; proelia acerrima, multa, plurima, praeclara.
【解】戰爭，戰陣，交戰，交鋒.
【例】(*proelium*) committere cum aliquo. Cic. 同人交戰. *proelio* dimicare cum aliquo. Cic. 與人爭鬪. *proelium* in certum diem pronuntiare. 定期交戰. *proelio* hostem lacessere. 交戰打擊敵人. ad *proelium* elicere hostem. 挑戰. *proelium* sustinere. 抗戰. *proelium* intermittere. 停戰. *proelio* excedere. 撤退. elabi e *proelio.* 敗陣，(逃竄).

prŏfănāti-o. *ōnis.* f.
【解】褻瀆神明，侮辱宗教，(妄用，濫用).

prŏfănāt-or. *ōris.* m.
【例】褻瀆神明者.

prŏfănāt-us. *a, um.* part. v. *profano.*
【解】被褻瀆汚辱者.

prŏfăn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*profanus*)
【狀】violo, polleo, profano ritu tracto.
【解】❶ 濫用，妄用祝聖之物，(利用敬神之物，爲俗務用). ❷ 褻瀆，汚辱.
【例】*profanare* dies festos. 褻瀆敬神節目.

prŏfăn-us. *a, um.* adj. (*pro fanum*)
【同】nihil habens religionis. X. Consecratus sacer, religiosus.
【解】❶ 非祝聖者，(聖地以前以外之地 =*pro fanum*) 世俗者. ❷ 侮辱宗教神明者，(大逆不道).
【例】❶ *profanum* aliquid facere. Cic. 褻瀆(濫用聖物). locus *profanus.* 俗地，(非聖地). ❷ deserere aliquid in *profano.* Liv. 任人褻瀆某物. litterarum *profani.* Macr. 不識文藝者.

prŏfăt-um. *i.* n.
【解】格言，訓誡.

1. **prŏfāt-us.** *a, um.* part. v. *profor.*
【解】言語者.

2. **prŏfāt-ŭs.** *ūs.* m. (ablat. in *ū*)
【解】發言，言語.
【例】*profatu* vocis sonare. Sen. 出聲講話.

prŏfecti-o. *ōnis.* f.
【同】discessus. X. Reditus, reversio.
【形】misera, praeceps, inutilis, periculosa, subita.
【解】啓程，動身，登程.
【例】*profectionem* parare. Caes. 準備啓程. consilium *profectionis* meae accipe. 請容許我啓程.

prŏfectō. adv. (*pro facto*)
【同】certe quidem.
【解】必然，的確，確實無疑.
【例】*profecto* hercle! Plaut. 的確，(誠哉). *profecto* negare non potes. Cic. 顯然你不能否認. ita ut non audeam *profecto.* Plaut. 至於我絕不敢.

1. **prŏfectūr-us.** *a, um.* part. v. *proficiscor.*
【解】將啓程者.

2. **prŏfectūr-us.** *a, um.* part. f. v. *proficio.*

【解】進步者.

1. **prŏfect-us.** *a, um.* part. v. *proficiscor.*
【解】啓程者，開始者.
【例】*profectus* a caritate domesticorum. Cic. 由愛(家人)近人開始. omnes ab Aristotele *profecti.* Cic. 一切由亞利斯多德開始之學校.

2. **prōfect-ūs.** *ūs.* m. (*proficio*)
【解】進步，利益.
【例】puer magni *profectus.* Plin. J. 大有進步之兒童. agrorum *profectus.* Varr. 田地之生產利益.

prō-fĕro. *fers, tŭli, lātum, ferre.* v. tr.
【同】recenseo, dico, prodo, promo, adduco, commemoro.
【狀】absurde, foras, jam, dudum, latius diem, longius fines officiorum, immoderate.
【解】I. 携於前，呈獻，供給. ❶ 携出，取出. ❷ 顯示. a) 引證，(呼人作證). b) 揭露. c) 發現.
II. 携至遠處. ❶ 移向. ❷ 開展，伸張. ❸ 遷延，延緩.
【例】I. ❶ (*proferre*) arma ex oppido. Caes.由城堡取出武器. mihi litteras publicas *proferunt.* Cic. 他們呈獻給我公文表冊. (*proferre*) gradum. Plaut. 前進. ❷ a) (*proferre*) multos nominatim. Cic. 呼名喚多人，(作證). (*proferre*) frondes. V. Fl. 生葉. (*proferre*) se. Juv. 顯示自己. b) (*proferre*) rem in medium. Cic. (當衆)陳明某事. c) ars quae tum primum *proferebatur.* Cic. 初次發現之藝術.
II. ❶ (*proferre*) signa. Liv. 向前移動軍旗. (*proferre*) castra. Liv. 拔營前進. ❷ (*proferre*) munitiones. Caes. 擴張防線. (*proferre*) brachium. Quint. 伸臂. ❸ rebus *prolatis.* Cic. 事情緩辦.

prŏfessĭ-o. *ōnis.* f. (*profiteor*)
【同】certa confessio et denuntiatio apud praetorem eorum quae quis possideret.
【解】❶ 說明，表露，明言，表示. ❷ 聲明，聲稱，宣示，宣佈. ❸ 職業.
【例】❶ *professio* opinionis. Gell. 說明意見. *professio* pietatis. Tac. 表顯孝行. *professio* voluntatis. 明許. ❷ *professionibus* detegere. Liv. 因經濟現狀而顯示. (*professio*) jugerum. 登記田地. ❸ bene dicendi *professio.* Cic. 演講(遊說)職業. (*professio*) sapientiae. Plin. 教授哲學.
【註】*Professionem* in religione facere (vulg.)在修會發顯願. solemni ac perpetua votorum sponsione se obstringere, obligare; vota solemni ritu nuncupare; conceptis verbis, publicaque sponsione se Deo in perpetuum consecrare, dedicare; conceptis ex sacri sodalitii formula verbis sacramentum Deo dicere; sacramenti solemnis sponsione sacrae se familiae adstringere.
【註】**professio** fidei. 宣信.

prŏfess-ŏr. *ōris.* m. (*profiteor*)
【解】❶ 操某職業，專習，專門，特別研究某學.... ❷ 教師，教授，教習.
【例】❶ *professor* philosophiae. Cels. 哲學家，(專門研究哲學者). ❷ *professores.* Cod. 教師.

prŏfessōrī-us. *a, um.* adj. (*professor*)
【解】教師者，修辭學者.

prŏfess-us. *a, um.* part. v. *profiteor.*
【解】❶ activ. 承認，公認者. ❷ passiv. 已被公認，顯示者.
【例】❶ (*professus*) amicum. Hor. 認爲朋友. de semet *professus.* Suet. 自認自承. ❷ ex *professo.* Sen. 顯然. de *professo.* Apul. 顯然.
【註】**profess-us.** *i.* m. **profess-a.** *ae.* f. 在修會發顯願之修士修女.

prŏfest-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 非慶日(平日)，非休假日. ❷ 未得密訣(未受教誨)，褻瀆者.
【例】❶ dies *profesti.* 非休假日. ❷ *profestum* facere. Fest. 褻瀆.

prō-fĭcĭo. *fĭcĭs, fēci, factum, ficĕre.* v. intr. (*pro facio*)
【同】procedo, progressum facio; valeo, possum, prosum.
【狀】aliquantum, multum, necessario multum, permultum, plurimum lepore, facetiis.
【解】❶前進，前往. ❷ 進步，見效. ❸有利益.
【例】❶ tridui viam *profecisse.* Caes. 進行三日. ❷ plus multitudine telorum *proficiebant.* Caes. 因擲大批鏢槍而更見成效. nihil *profici* posse. Caes. 毫無效果. multum in philosophia *profecit.* 對哲學有大進步. ❸ herba *proficiente* nihil. Hor. 用草藥毫不見效. multum *proficiet,* illud demonstrare. Cic. 證明此事將有大益處.

prŏf-ĭciscor. *iciscĕris, ectus sum, icisci,* v. dep. intr. (inch. v. *proficio*)
【同】discedo, iter facio.
【狀】celeriter, clam, festinanter, longe a sedibus suis, mature, non ita multum post, privatim, publice, separatim, tandem alquando, tarde.

【解】❶ 啓程，動身，(行，往，出)。❷ (fig.) a) 由於，出於，來自。 b) 始於，起於。 c) 過，往。
【例】❶ (*proficisci*) ab urbe. Caes. 由某城啓程。(*proficisci*) ex castris. Caes. 自營中動身。(*proficisci*) subsidio alicui. Nep. 往援某人。(*proficisci*) Athenas. 往雅典。(*proficisci*) Roma in Asiam. 由羅瑪動身往亞細亞。(*proficisci*) in pugnam. Caes. 去作戰。 ❷ a) *proficiscuntur* a natura. Cic. 由於天性。 multa a me beneficia in illum *profecta* sunt. 他受我許多恩惠。 b) a philosophia *profectus*. Cic. 由哲學開始。 c) nunc *proficiscemur* ad reliqua. Cic. 現今我們論及其他。

prŏf-ĭtĕor. *itĕris, essus sum, itĕri.* v. dep. tr. (*pro fator*)
【同】 fateor, polliceor, praebeo.
【狀】 amplius, apertissime, palam, vere.
【解】❶ 明言，聲明，承認。 ❷ a) 自認爲，(cum *se* et attrib. vel prop. inf.). b) 職業 (cum acc.). c) 生出。 ❸ 供獻，提議，推薦。 ❹ 公認，公佈，提名。
【例】❶ ego de me ipse *profitebor*. Cic. 我聲明關於我自己之事。 ❷ a) grammaticum se *professus*. 自認爲文規教師。(cum prop. infin.) b) (cum accus.) (*profiteri*) philosophum. Cic. 專門哲學。(*profiteri*) scientiam alicujus rei. Cic. 專門研究某種學問。 c) indicium *profiteri*. Sall. 揭露。 ❸ (*profiteri*) operam ad aliquid. Cic. 願爲某事効勞。(*profiteri*) se ad aliquid adjutorem. Caes. 提議自己援助某事。(*profiteri*) se venturum. Caes. 許下自己要來。 ❹ (*profiteri*) jugera sationum suarum. Cic. 公佈種田畝數。 (*profiteri*) nomen. Liv. 提名，(爲候選人)。

1. prōflāt-us. *a, um.* part. v. *proflo.*
【解】 吹起，吹嘘，喘息。

2. prōflāt-ūs. *ās.* m.
【解】 吹嘘，風吹。

prōflict-us. *a, um.* part. v. *profligo 2.*
【解】 浪費者。

prōflīgāt-or. *ōris.* m.
【解】 破壞，浪費者。

prōflīgāt-us. *a, um.* part. v. *profligo 1.*
【同】 homo omnium profligatissimus ac perditissimus.
【解】❶ 挫折，傾覆。 a) 品行敗壞，腐敗，輕賤者。 b) 衰老者。
【例】❶ tu, omnium mortalium *profligatissime*. Cic. 你是人中最腐敗者。 maerore *profligatus*. Cic. 憂傷敗興者。 ❷ *profligatae* aetatis. Sen. 年已衰老。 *profligatum* bellum. 戰事將終。

1. prōflīg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*profligere*)
【同】 affligo, prosterno, depello, exturbo campo copias.
【解】❶ 打倒，傾覆，顚倒。 ❷ (fig.) 決定，結束。
【例】❶ (*profligare*) aciem hostium, classem hostium. Cic. 攻破敵陣，傾覆敵人艦隊。 (*profligare*) valetudinem suam. Gell. 損害自己健康。 ❷ (*profligare*) bellum. Liv. 決定勝負。 (*profligare*) proelia. Tac. 決戰。 *profligata* et paene ad exitum adducta quaestio. Cic. 問題解決幾乎結束。 *profligato* bello ac paene sublato. Cic. 戰事受挫，且近結束。

2. prōflī-go. *gĭs, ctus, gĕre.* v. tr.
【解】 打倒，傾覆。
【例】 *proflictae* res. Gell. 事已失敗。

prōfl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶ 吹嘘，吹出。 ❷ 鎔解金屬。
【例】❶ *proflare* somnum pectore. Virg. 打鼾睡。 *proflat* iras (elephans). 發怒。

prōflŭ-ens. *entis.* part. v. *profluo.*
【解】❶ 流動。 ❷ (fig.) 口若懸河。
【例】❶ *profluens* aqua. Cic. 流水。 *profluens*. (absol.) f. 水流。 ❷ *profluens* quodammodo celeritas. Cic. 演說流利，(口若懸河)。

prōflŭenter. adv. (*profluens*)
【同】 abundanter, copiose.
【解】 豐富。
【例】 *profluentius* exsequi. Gell. 更豐富的講論(某問題)。

prōflŭentĭ-a. *ae.* f. (*profluens*)
【同】 affluentia, abundantia, copia.
【形】 inanis.
【解】 流利，豐富。
【例】 *profluentia* inanis. 虛言誇張。

prōflŭ-o. *ĭs, xi, xum, ĕre.* v. intr.
【同】 mano, emano.
【解】 流於前，緩流，流出，溢出。
【例】 Mosa *profluit* ex monte Vosego. Caes. 毛匝發源於瓦則山。 *profluere* ad mare. Cic. 流入海。 *profluens* sudor. Just. 汗流如注。 *profluxi* ad hominum famam. Cic. 我獲得榮譽。 cujus ore melle dulcior *profluebat* oratio. 彼講話甜如密。

prōflŭ-us. *a, um.* adj.
【解】 溢出，流出。

prōflŭvĭ-um. *i.* n. (*profluo*)
【例】 流出，洋溢。

【例】*profluvium* narium. Plin. 鼻出血. *profluvium* alvi. Col. 瀉肚.

prō-for. (inusit.) *fāris, fātus sum, fāri.* v. tr.
【解】發言，預言.

prōfŏre. infin. futur. v. *prosum.*

prōfŭgĭ-o. *is, (fūg) i, tum, ĕre.* v. intr. vel tr.
【同】perfugio, transfugio.
【狀】clam, plane.
【解】❶ intr. 逃走，逃遁，脫逃. ❷ tr. 逃避，遺棄.
【例】❶ (*profugere*) domo. Cic. 逃出本家. (*profugere*) ex oppido. Caes. 逃出城. (*profugere*) ad Brutum. Cic. 逃至普魯杜處. (*profugere*) a domino. Cic. 脫離主人. (*profugere*) conspectum civium. Sen. 逃避國人. (*profugere*) dominum. Curt. 逃避主人.

prōfŭg-us. *a, um.* adj. (*profugio*)
【解】❶ 逃走，逃遁者. ❷ 流亡，飄流者. ❸ 被驅逐：a) 被趕走. b) 流亡遣配，充軍者.
【例】❶ *profugi* vagabantur. Sall. 逃走流亡. *profugus* e proelio. Tac. 棄陣逃兵. *profugus* vinculorum. Plin. 逃犯. ❷ (fig.) *profugus* pudor. Ov. 廉恥喪盡. *profugus* somnus. Col. 失眠. ❸ a) *profugi* discedunt. Sall. 逸去. b) patria *profugus.* Liv. 國外流亡.

prŏfundē. adv. *-dius.*
【解】深重.
【例】*profunde* peccare. Osee. 罪惡深重.

prŏfundĭt-as. *ātis.* f.
【解】深遠，高深(學問).

prŏfu-ndo. *dis, di, sum, ndĕre.* v. tr.
【同】effundo.
【狀】saepe et multum.
【解】❶ 流注，倒出，流出. ❷ (poet.) 舒展，放寬. ❸ 發出，放出，迸出. ❹ 傾注，灌溉，(fig.) 靡費，浪費. ❺ (fig.) a) 解馳，放鬆. b) 流散，散開.
【例】❶ (*profundere*) lacrimas oculis. Virg. 流淚如注. (*profundere*) sanguinem pro patria. Cic. 為國流血. ❷ somnus membra *profundit.* Lucr. 睡眠使肢體舒泰. ❸ (*profundere*) clamorem. Cic. 呼喊. multitudo sagittarum se *profudit.* Caes. 矢落如雨. ❹ (*profundere*) pecuniam, vitam pro patria. Cic. 為國家犧牲金錢，性命. patrimonia *profuderunt.* Cic. 蕩盡祖產. ❺ a) (*profundere*) omne odium impiorum in aliquem. Cic. 惡人怨恨集中某人. omnes *profudi* vires animi atque ingenii mei. Cic. 費盡我之心思精力. (*profundere*) se in questus. Liv. 信口怨嘆. b) (*profundere*) verba ventis. Lucr. 散佈流言.

profund-um. *i.* n. (*profundus*)
【解】❶ 深處. a) 深淵，海深處. b) 海洋. ❷ (fig.) 災禍之深淵，(地獄).
【例】❶ esse in *profundo.* Cic. 在水深處. in *profundo* aquae. Cic. 在水深處. in *profundo* maris. 在海洋深處. in *profundis.* Plin. 在海洋深處. silvarum *profunda.* Tac. 林深處. ❷ *profundum* cladium, ultimarum miseriarum. V. Max. 諸般災禍之深淵.

prŏfund-us. *a, um.* adj.
【同】altus.
【解】❶ 深. ❷ (poet.) 稠密，高深者. ❸ (fig.) 無底無邊者.
【例】❶ *profundissimus* gurges. Cic. 無底深淵. *profundi* manes. Virg. 地下鬼. *profundae* fossae. 深壕. *profunda* spelunca. 深洞. *profundae* scrobes. 深窖. ❷ a) Erebi nox *profunda.* Virg. 厄來之深夜. b) caelum *profundum.* Virg. 高天. ❸ *profunda* avaritia. Sall. 貪慾無饜，(如深壑).

prŏfūsē. adv. (*profusus*), *-sius, -sissime.*
【解】❶ 洋溢，流出，混亂. ❷ 浩繁，冗長，寬泛，浪費，(無節制). ❸ 靡費，濫用.
【例】❶ consul obstitit *profuse* tendentibus suis in castra. 統帥阻止混亂入營之兵士. ❷ *profusius* sumptui deditus. Sall. 喜浪費無節. ❸ *profusissime.* Suet. 極靡費.

prŏfūsĭ-o. *ōnis.* f. (*profundo*)
【解】❶ 傾流，流注. ❷ 濫用，靡費.
【例】❶ *profusio* sanguinis. Cels. 出血，(放血). ❷ sumptuum *profusiones.* Vitr. 靡費.

prōfūs-us. *a, um.* (adj.) part. v. (*profundo*). *-sissimus.*
【同】immoderatus, immodestus, prodigus, nimius.
【解】❶ 外溢，過度，縱慾無節. ❷ 奢靡，浪費.
【例】❶ *profusum* lumen. Lucr. 散光. cauda *profusior.* Pall. 尾過長，(大). *profusus* in vitia. Quint. 縱慾無度. hilaritas *profusa.* 喜氣洋溢. ❷ *profusae* epulae. Cic. 宴飲奢靡. *profusi* sumptus. 靡費.

prōfŭtūr-us. *a, um.* part. futur. v. *prosum.*

prōgemm-ans. *antis.* part. v. *pro gemmo.*
【解】萌芽，放青.

prōgĕn-er. *ĕri.* n.
【解】孫女婿.

prōgĕnĕrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】繁殖，產生.

prōgĕnĕr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】繁殖，生育.

prōgĕnĭ-es. *ēi.* f.
【同】proles, genus.
【形】optima, tanta.
【解】❶ 種族，宗族，(世系) 家世. ❷ 血統，苗裔，後代. ❸ 子女，(新枝，幼雛).
【例】❶ se *progeniem* deorum esse dicebant. Cic. 他們自稱爲諸神之後裔. *progenies* liberorum. Liv. 子孫. *progenies* mea est. Ov. 乃我的後裔. a *progenie* in *progenies.* Luc. 世世代代.

prōgĕnĭt-or. *ōris.* m. (*progigno*)
【解】祖父，祖先.

prōgĕnĭt-us. *a, um.* part. v. *progigno.*
【解】生育，產生者.

prōgĕrmĭn-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】萌芽，放青.

prōg-ĕro. *erĭs, essi, estum, erĕre.* v. tr.
【解】取出，持出，搬出，舉於前.

prō-gigno. *gignĭs, gĕnŭi, gĕnĭtum, gignĕre.* v. tr.
【同】procreo, gigno.
【解】生育，生產，創造.

prōgnāt-us. *a, um.* adj. (*pro gnascor*)
【同】natus.
【解】後嗣，苗裔，子孫.
【例】(*prognatus*) ex Cimbris. Caes. 陳皮利之後裔. (*prognatus*) ab Dite. Caes. 狄德之後裔.

prōgnāt-us. *i.* m.
【解】子孫.

prognostĭc-us. *a, um.* adj.
【解】預測，臆度，預卜，(朕兆，不祥).
【例】*prognostica* praevisio. Isid. 預測官能.

prognostĭc-um. prognostĭc-on. *i.* n.
【同】conjectura, signum rei, rei futurae divinatio.
【解】預兆，朕兆.

programm-a. *ătis.* n.
【解】文告，揭帖，佈告，告示，節目表，戲單.

prōgrĕ-dior. *dĕris, ssus sum, di.* v. dep. intr. (*pro gradior*)
【同】progressionem, vel progressum facio, procedo; serpo. X. Regredior.
【狀】impune, longius, sensim, pedetentim, nusquam, paululum.
【解】❶ 前往，前行，前進，行走. ❷ (fig.) 進步，向目的(終點)進行.
【例】❶ tridui viam *progressi.* Caes. 已行三日路程. (*progredi*) obviam alicui. Liv. 前去迎接. (*progredi*) foras. Plaut. 出外. ❷ exspectabant omnes quo tandem *progressurus* esset. Cic. 衆人期待，他將進行至何終點. paulum aetate *progressus.* Cic. 年歲稍長. *progredi* in virtute. 日進於德.

prōgressĭ-o. *ōnis.* f. (*progredior*)
【同】progressus.
【形】admirabilis.
【解】進步，發展，進益，增長，前進.
【例】*progressio* discendi. Cic. 學習進步. *progressio* ad virtutem. 德業日臻.

1. **prōgress-us.** *a, um.* part. v. *progredior.*
【解】前進，增長者.
【例】paulum aetate *progressus.* Cic. 年歲稍長.

2. **prōgress-ŭs.** *ūs.* m.
【同】progressio, processus.
【形】firmus, praeceps, constans.
【解】❶ 前進，前行，進步. ❷ (fig.) 增壽，求學進步.
【例】❶ primo *progressu.* Cic. 初步. ❷ *progressus* aetatis. Cic. 年歲增長. *progressus* temporis, (procedente tempore). 時光進展. *progressus* facere in studiis. Cic. 求學進步.

proh. (vel) **pro.** interj.
【解】嗚呼，噫，悲哉.
【例】*proh* scelus! 悲哉罪惡！

prŏhĭb-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* tr. (*pro habeo*)
【同】inhibeo, veto, impedio, interdico, excludo, obsto, non permitto.
【狀】acriter, diutius, omnino, non semel, sed saepius, maxime.
【解】❶ 隔離，遠離，排斥，拒絕，制止，阻擋，諫止，改向. ❷ 防衛，預防.
【例】❶ (*prohibere*) aliquem, aliquid ab aliqua re. Caes. 使某人，某物與某物隔離，(不得接近). (*prohibere*) aliquem aliqua re. Caes. 使某人某物與某物隔離，(不得接近). (*prohibere*) aliquem de aliqua re. Lucil. 使某人某物與某物隔離，(不得接近). (*prohibere*) parentes alicui. Pl. 阻止人接近父母. (*prohibere*) (cum infin.) aliquem exire. Cic. 阻止人出外. (*prohibere* cum infin. passiv.) pecuniam exigi lex *prohibet.* Cic. 法律禁止勒索銀錢. (cum accus.) munitiones Caesaris *prohibere.* Caes. 阻止凱撒建築營壘. ❷ (*prohibere*) rempublicam a periculo. Cic. 預防國家危險. (*prohibere*) tenuiores injuria. Cic. 預防弱小者受辱.
【附】**prohibita.** n. pl. 禁物.

prŏhĭbĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*prohibeo*)
【解】禁止，阻礙.

【例】*prohibitio* librorum. 禁書.

prohibitori-us. *a, um.* adj. (*prohibitor*)
【解】阻碍，禁止者.

prŏhĭbĭt-us. *a, um.* part. v. *prohibeo.*
【解】被禁止，拒絕者.
【例】*prohibitus* honoribus. Ulp. 禁止仕途，(上進). *prohibitus* cibo. Cic. 禁食.

prō-ĭcĭo. *ĭcĭs, icĕre.* vide **projicio.**
【解】抛，擲，投.

prŏindē. (**proin**). adv.
【同】itaque.
【解】❶(praesertim cum subj. vel impers.) 是以，因此. ❷ (*proinde ac, -atque, -ac si, -quasi*). 如同，一如.
【例】❶ *proinde* bono animo sis. 因此你可放心. *proinde,* ut res se habuerit. 因此照事實. hunc filii loco *proinde* habere. Plaut. 因此視彼如子. ❷ *proinde* ac merere. Plaut. 如應得者. *proinde* quasi isti aliter sentiant. 如此等人心思不同.

prōjectē. adv.
【解】卑陋，可恥.

prōjectĭcĭ-us. prōjectĭtĭ-us. *a, um.* adj.
【解】被遺棄，被擯斥者.

prōjectĭ-o. *ōnis.* f.
【解】抛擲，噴射，投射，射影.
【例】*projectiones* aquarum. Fest. 瀑布.

prōjectūr-a. *ae.* f.
【解】凸出，屋前突出部，射影.

1. **prōject-us.** *a,um.* (adj.) part. v. *projicio.*
【解】❶ 擲，抛於前，凸出，聳起. ❷ 投向，不自禁，無節制. ❸ 自卑，自賤. ❹ 頹唐，失望.
【例】❶ urbs *projecta* in altum. Cic. 突出海面之城. ventre *projectiore.* Suet. 便便大腹. *projecta* cupiditas. Cic. 貪心無厭. brachium *projectum.* 伸臂. ❷ homo ad audendum *projectus.* Cic. 膽大無忌. *projectissima* ad libidinem gens. Tac. 縱慾無節之民族. ❸ *projecta* patientia. Tac. 容忍過度. vultus *projectus.* Tac. 面容表現失望.

2. **prōject-ŭs.** *ūs.* m.
【解】展延，伸展，擴張.

prō-jĭcĭo. *jĭcĭs, jēci, jectum, jicĕre.* v. tr. (*pro jacio*)
【同】rejicio, expello.
【狀】foras.
【解】❶ 擲於前，抛投，擲於地. ❷ 投於外，驅逐，遣配，充流，放逐. ❸(fig.) a) 棄置，抛棄. b) 自棄，委棄. c) 展延.
【例】❶ *projicere* crates. Caes. 壕邊置籬笆. *projicere* glebas in ignem. Caes. 抛(滲脂)土塊於水中. *projicere* aquilam in vallum. Caes. 擲鷹(旂)於寨中. *projicere* se ad pedes alicujus. Caes. 跪人足前. *projicere* arma. Caes. 繳械. ❷ foras *projicere.* Cic. 擲(毒物)於外. ❸ a) (*projicere*) patriam virtutem. Caes. 放棄祖國(傳統)美德. (*projicere*) aliquem. Caes. 放棄某人. b) (*projicere*) se in fletus. Liv. 不自禁大哭一場. ultra quinquennium *projici.* Tac. 展期五年.

prōlā-bor. *bĕris, psus sum, bi.* v. dep. intr.
【同】delabor, corruo, ruo.
【狀】longius.
【解】❶ 向前滑倒. ❷ 滑下，墜下. ❸ (fig.) a) 自暴自棄，(任人牽引). b) 顛仆，自誤. c) 陷落，敗壞.
【例】❷ timore *prolabi.* 因恐懼而跌倒. (*prolabi*) ex equo. Liv. 由馬上墜下. ipsis adminiculis *prolapsis.* Liv. 既失其支柱，(援助). ❸ a) (*prolabi*) ad orationem. Cic. 受人勸導. (*prolabi*) in misericordiam. Liv. 傾向仁慈. b) ab aliqua cupiditate *prolapsum* verbum. Cic. 由情感發出之言. c) rem temeritate alicujus *prolapsam* restituere. Liv. 恢復(復興)因人之冒昧所敗壞之事.

prōlapsĭ-o. *ōnis.* f. (*prolabor*)
【同】lapsus, lapsio.
【解】❶ 滑倒，跌倒，失足，坍頹. ❷ (fig.) 錯誤，過失.
【例】❶ viam tam lubricam vix sine *prolapsione* conficies. 行此危難之路，你難免跌倒.

prōlaps-us. *a, um.* part. v. *prolabor.*
【解】滑倒，失足，跌倒，墜下，錯誤.
【例】ad id *prolapsae.* Tac. 墮落此地步之女.

prōlātāt-us. *a, um.* part. v. *prolato.*
【解】展延者.

prōlātĭ-o. *ōnis.* f. (*profero*)
【同】dilatio.
【解】❶ 提示，提出，引證，題詞. ❷擴張. ❸ 緩期，遷延.
【例】❶ exemplorum *prolatio* fidem facit. 舉出實例，令人憑信. ❷ *prolatio* finium. Liv. 開疆拓土. ❸ *prolatio* diei. Caes. 遲延一日. judicii *prolationem* impetravit. 獲得緩判.

prōlāt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*profero*)
【同】procrastino, differo, longius duco.
【解】❶ 伸張，開展，延長. ❷ 遷延，緩期.
【例】❶ *prolatare* vitam. Tac. 延長壽命.

❷ dies *prolatando.* Tac. 遷延時日. nihil *prolatandum* ratus. Liv. 以爲事不宜遲. illud malum sustentando et *prolatando* vix opprimi potest. 堅忍支持僅能抑制痛苦.

prōlāt-us. *a, um.* part. v. *profero.*
【解】提供，投呈(法)，顯示，展覽，遷延.
【例】*prolato* auro. Luc. 手持黃金. *prolato* aere. Enn. 以銅牌蔽身. *prolatae* res. Cic 延緩.

prōlectāt-us. *a, um.* part. v. *prolecto.*
【解】被誘引，蠱惑者.

prōlect-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*prolicio*)
【同】allecto, allicio.
【解】勾引，誘惑，煽動，招惹.
【例】aliquem ad nuptias *prolectare.* Apul. 引人結婚.

prōl-ēs. *is.* f.
【同】progenies, soboles.
【形】ferrea.
【解】種族，家族，苗裔，後代子孫，(fig.) 青年，(雛駒，新枝).
【例】Teucrorum *proles.* Juv. 德可洛人之後裔. *proles* Ausonia. Virg. 奧早尼之子孫. *prolis* educatio. 教養子女.

prōlētārĭ-us. *a, um.* adj. (*proles*)
【同】vilis, plebeius.
【解】(羅瑪)賤民，平民，無產階級.
【例】*proletarius* sermo. Plaut. 平民語言，(土語).

prōlib-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr.
【解】灌酒祭神.

prōl-icio. *icis, exi, icĕre.* v. tr. (*pro lacio*)
【解】勾引，煽惑，教唆.

prōlixē. adv. (*prolixus*)
【同】large, liberaliter, cumulate.
【解】廣大，富庶，冗長，延長.
【例】arbores *prolixae,* foliatae. Apul. 高大繁茂之樹. *prolixius* fluere, laudare, ridere. Gell. 湧泉，盛讚，大笑.

prōlixĭt-as. *ātis.* f.
【解】廣袤，延長，冗長.

prōlix-o. *as, are.* v. tr.
【解】加長，延長.

prōlix-us. *a, um.* adj. (*pro liqueo*), *-xior, -xissimus.*
【同】liberalis, benignus.
【解】傾向前. ❶ 加長，延長. ❷ 順適，流暢，流動，慷慨大量.
【例】❶ *prolixo* corpore erat. Suet. 身體高大. *prolixa* aetas. Callist. 年高. *prolixius* (verbum). Gell. 較寬泛語. ❷*prolixae* res. Cato. 諸事順適. natura *prolixa.* 天性慷慨.

prōlŏcūt-or. *ōris.* m.
【解】律師，訟師，(辯護士).

prōlŏcūt-us. *a, um.* part. v. *proloquor.*
【解】揚言者.

prōlŏg-us. *i.* m.
【同】praefatio, exordium.
【解】緒言，引言，序文，開場白.

prōlong-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. tr. (*prolongus*)
【解】加長，延長，遷延.

prōlŏ-quor. *quĕris, cūtus sum, qui.* v. dep. intr. vel tr.
【同】profiteor, loquor.
【解】❶ intr. 高聲講話，揚言. ❷ tr. 高聲講述.
【例】❷ id ego apud vos *proloquar.* Paul. 我在你們面前高聲講述. quid sentiatis *proloquimini.* Hirt. 你們高聲講述，你們所感覺的.

prōlŏquūt-us. prōlocūt-us. *a, um.* part. v. *proloquor.*

prōlū-do. *dis, si, sum, dĕre.* v. intr.
【同】speciem exhibeo.
【解】預先操演，試驗，演習，(試奏，開端).
【例】(*proludere*) ad pugnam. Virg. 演戰. jurgia *proludunt.* Juv. 開始謾罵. (*proludere*) irae. Sen. 激怒.

prōlŭ-o. *ĭs, i, ūtum, ĕre.* v. tr.
【解】❶ 浸潤，洗滌，灌漑. ❷ 冲去，漂去，(fig.) 掃除，濫用.
【例】❶ pleno se *proluit* auro. Virg. 以金杯飲酒. (vino se *proluit*). 飲酒. ❷*proluere* ventrem. Col. 瀉肚. tempestas nives *proluit.* 狂風掃積雪.

prōlūsĭ-o. *ōnis.* f.
【同】praeludium, prooemium.
【解】演戰，排演，先導，引言，開端.

prōlūt-us. *a, um.* part. v. *proluo.*
【解】淹沒，酣飲.

prōlŭvĭ-es. *ēi.* f. (*proluo*)
【同】eluvies, eluvio.
【形】mira.
【解】洋溢，氾濫，淹沒.
【例】*proluvies* alvi, (ventris). 下痢. *proluvies,*mira (magna vis aquae) Romae. 羅瑪洪水氾濫.

prōlŭvĭ-o. *ōnis.* f.
【解】氾濫，淹沒.

prōmăgist-er. *ri.* m.
【解】副教授.

prōmăgistĕrĭ-um. *i.* n.
【解】副教授職.

prōmercāl-is. *e.* adj.
【解】攤賣，出售者.

prōmĕr-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr. vel intr. **prōmĕr-ĕor.** *ēris, ĭtus sum, ēri.* v. dep. tr. vel intr.
【同】mereor.
【狀】optime.
【解】❶ tr. 獲得，贏得，掙得，堪得，應得. ❷ intr. 有功德 (應受賞)，有過錯，(應受罰，負於人).
【例】❶ quid mali sum *promeritus*? Pl. 我應受何罰? (*promereri*) deorum indulgentiam. Plin. 堪受諸神寬宥. ❷ *promerens* optime. Plaut. 頗有功. de aliquo *promereri.* Plaut. 有功於人. bene *promerere.* Cic. 有功.

prōmĕrĭt-um. *i.* n. (*promereo*)
【同】meritum, beneficium.
【形】universum, majus.
【解】❶ 功德，恩惠. ❷ 過錯，慢待，獲罪.
【例】❶ *promeritum* in aliquem. 有功於人. ❷ male *promerita.* Pl. 開罪於人.

prōmĕrĭt-us. *a, um.* part. v. *promereor.*
【解】有功，有過，(堪受賞，或受罰者).
【例】bene *promeritus.* Ov. 有功者. male **promerita.** n. pl. Plaut. 過錯.

Prŏmēthĕ-ūs. *i,* (vel) *os.* m. nom. propr. hom. 人名：Japet 之子，Epiméthée 之兄弟，Deucalion 之父，曾塑泥人，竊天火賦之，使成活人，因此被繫於 Caucase，有鷹啄其肝，爲Hercule 所救，(借意稱陶器工人).

Prŏmēthĭăd-ēs. *ae.* m. nom. propr. hom. 人名：Prométhée 之子 (=Deucalion).

prōmĭc-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ 出現，生出，生長. ❷ 發出.
【例】❷ (*promicare*) orationem. Naev. 發言.

prōmĭn-ens. *entis.* part. v. *promineo. -tior.*
【解】突起，凸出，卓越.
【例】*prominentes* oculi. Plin. 眼高. *prominens.* n. 凸出.

prōmĭnentĭ-a. *ae.* f.
【解】聳起，凸出.

prōmĭn-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】projicior, emineo.
【解】❶ 崛起，聳立，突出，凸出. ❷ (fig.) 延長，綿延，展延.
【例】❶ collis *prominens.* Liv. 山岡崛起. *prominens* in pontum. Ov. 突出海面. pectore nudo *promintes.* Caes. 袒胸出現墻垣上. dentes qui *prominent.* Plin. 露出之牙. ❷ in posteritatem *prominere.* Liv. 延至後世.

prōmiscuē. **prōmiscē.** adv. (*prōmiscuus*)
【同】sine discrimine.
【解】共同一致，平庸，混雜不分.
【例】omnes *promiscue* caesi, (nullo discrimine). 混殺一場. *promiscue* et communiter datum. 供給一切，不分彼此.

prōmiscu-us. **prŏmisc-us.** *a, um.* adj.
【同】mistus, confusus, incertus.
【解】❶ 混和一齊，(不分). ❷ 混雜一致，(莫辨).
【例】❶ conubia *promiscua.* Liv. 混和婚姻，(通婚不分階級). in *promiscuo* esse. Liv. 大家分派，不分彼此. in *promiscuo* spectare. Liv. 觀衆混雜一起. ❷ divina atque humana *promiscua* habere. Sall. 神與人事一律看待. *promiscua* ac vilia mercari. Tac. 購平常而無價值之物.

prōmissĭ-o. *ōnis.* f. (*promitto*)
【同】pollicitatio.
【形】perniciosa.
【解】預約，約訂，諾言.
【例】*promissione* auxilii aliquem solari. 預許援助以慰人. *promissio.* 許諾.

prōmiss-or. *ōris.* m. (*promitto*)
【解】預許人者，與人訂約者.

prōmissōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】預許，應許者.
【例】*promissorium* juramentum. 許諾誓.

prōmiss-um. *i.* n.
【同】fides, receptum.
【形】uberius, magis; promissa tetra, scelerata, diis hominibusque invisa; nec diuturna, nec salutaria, honesta, gloriosa, plena pietatis, certa, rasa, inutilia.
【解】預許，諾言，約訂之事.
【例】❶ volo, ut *promissa* serves. 我切願你履行諾言. ut stes *promissis.* 我切願你履行諾言. ut fidem exsolvas. 我切願你履行諾言. ❷ dabo operam ut *promissis* faciam satis. 我努力執行諾言. ut praestem fidem meam. 我努力執行諾言. ❸ turpe est *promissa* non servare. 失信乃可恥之事. ❸ fidem, *promissa* fallere. 失信乃可恥之事.

prōmiss-us. *a, um.* part. v. *promitto.*
【解】垂下，長大者.
【例】*promissus* venter. Col. 大腹. *promissus* crinibus. Plin. 長髮，(垂髮). *promissus* aries. Fest. 長毛牡羊.

promi-tto. *ttis, si, ssum, ttĕre.* v. tr.
【同】polliceor, spondeo, promissum facio, fidem meam obligo; profiteor, paciscor, defero, constituo.
【狀】affirmate, quasi Deo teste, bene,

honeste, honorifice, liberalissime, prolixe alicui, prompte.
【解】I. (propr.) (拋，擲) 任可前進，任物生長，垂下.
II. (fig.) 預許，約訂，保證.
【例】I. (*promittere*) longius tela. Hirt. 擲標槍更遠. (*promittere*) capillum, barbam. Liv. 任可髮鬚生長. (*promittere*) longius ramos. Col. 任樹枝生長枝.
II. (*promittere*) aliquid alicui. 許物與人. quod *promitto.* 我所許者. (*promittere*) omnia mihi. 許我一切. hoc tibi sancte *promittere* possum, nulla in re me tibi defuturum. 我可以名譽保證，無一事我不輔助你.

prōm-o. *is, psi, ptum,* (vel) *tum, ĕre.* v. tr. (*pro emo*)
【同】profero.
【解】❶ 抽出，拔出 (拉，引出)，取出. ❷ (fig.) 顯示，說出，陳明，宣佈.
【例】❶ (*promere*) alicui pecuniam ex aerario. Cic. 由銀庫中爲人取欵. vina *promere* dolio. Hor. 由桶中取酒. vites se *promunt.* Col. 葡萄生新芽. (*promere*) gemitus de pectore. Mart. 長嘆. ❷ (*promere*) quae acta sunt. Liv. 陳述一切經過. (*promere*) in medium quae sentiunt. Plin. 說明心意.

prōmŏn-ēo. vide **praemoneo.**

prōmontōri-um. *i.* n.
【同】mons in mare projectus, lingua in altum excurrens.
【解】地角，海中山.

prōmōram. prōmossem. =*promoveram, promovissem.*

prōmōt-or. *ōris.* m.
【解】推升，推動者，推行者，推進者，(增加，擴張者).

prōmōt-us. *a, um.* part. v. *promoveo.*
【解】推動，進行者.
【例】nox *promota.* Apul. 夜已深.

prōmŏ-vĕo. *vēs,* (*ō*) *vi,* (*ō*) *tum, vēre.* v. tr.
【同】proveho, perduco.
【解】❶ 推動，推進，推行. ❷ 開展，伸張. ❸ (fig.) 陞遷，加官.
【例】❶ (*promovere*) turrim, machinationes. Caes. 推動戰樓一機械. (*promovere*) castra. Caes. 拔營前進. ❷ (*promovere*) manum ad sinistram. Quint. 向左伸手. (*promovere*) imperium. 開拓帝國疆域. ❸ (*promovere*) ad praefecturam aerarii. Suet. 陞爲司庫. multos *promovit* ad honores. 推薦(提陞)多人爲官. ad summam dignitatem *promotus* est. 陞至最高爵位.

promptē. promtē. adv. (*promptus*), *-tius, -tissime.*
【同】alacri animo, sine cunctatione.
【解】迅速，便捷，適意，(毫不猶豫) 確切明瞭.
【例】*promptius* expediam. Juv. 更迅速說明.

prompt-o. *ās, āre.* v. tr. (freq. v. *promo*)
【解】廣施，揮霍.

promptŭārĭ-um. *i.* n.
【解】櫃橱，(庫，棧，店).

promptŭārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】積蓄，儲藏者.
【例】*promptuaria* cella. Plaut. 儲藏室.

1. prompt-us. *a, um.* part. v. *promo.*
【同】paratus, expeditus, alacer, hilaris, ardens, erectus, expositus, propositus, in promptu.
【狀】aeque.
【解】❶ 抽出，取出，(顯明易見，彰明昭著者). ❷ 簡便，適用者，隨心應手者. ❸ (de pers.) 備妥，決定，爽快，善於，易於，精於.
【例】❶ (*promptus*) vagina. Tac. 已自鞘中抽出. (*promptus*) ex aerario. 已由庫中取出. *promptum* in lingua habere. Sall. 易於說出的(意念). ❷ moenia haudquaquam *prompta* oppugnanti. Liv. 不易攀登之牆壁. *promptus* est. (cum infin.) 便於.... ❸ *promptior* lingua quam manu. Sall. 勤於言而怠於行. ad vim *promptus.* Cic. 强悍. (*promptus*) ad te juvandum. 準備助爾者. (*promptus*) in pavorem. Tac. 胆怯者. (*promptus*) seditioni. Tac. 易叛變者. (*promptus*) veniae dandae. Liv. 喜寬恕者.

2. prompt-ŭs. *ūs.* m. (tant. ablat. in usu).
【解】❶ 顯明易見. ❷ 便利，應手.
【例】❶ in *promptu* esse. 易見，(在眼前). haec sunt in *promptu.* Cic. 易感覺者，(顯明). ❷ in *promptu* esse alicui. Cic. 某隨時可用. *promptu* habeo. Cic. 我立刻....

prōmulgātĭ-o. *ōnis.* f. (*promulgo*)
【形】nefaria, fatidica.
【解】揭示，公佈.
【例】leges sine *promulgatione* tollere. Cic. 廢除法律，而不先徵民同意. *promulgatio* legis. 法律的公佈.

prōmulg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】edo, prodo, publice propono.
【狀】nominatim, publice, separatim.
【解】揭示，公佈，曉諭，(提出法案).
【例】rogationem, (legem) *promulgare.* 提出法案. (*promulgare*) legem. Cic. 公佈法律. *promulgatae* leges. Cic. 公佈法律.

prōmuls-is. *idis.* f. (*mulsum*)
【同】potio mulsi condita.
【解】入席，首樣肴味.
prōmunctūrī-um. *i.* n. (*promineo*)
【解】❶山崖，山峽. ❷地角，海岬.
prom-us. *i.* m. (*promo*)
【同】cellarius, qui cellae praeest.
【解】管家，司務，館主，買辦.
【例】*promus* librorum. Apul. 圖書館主任. in cellis *promis.* Tert. 在食橱，(冷藏室).
prōmūtū-us. *a, um.* adj.
【解】先期徵收，先取，先付，預支者.
prōnē. adv. (*pronus*)
【解】低首，俯首，(fig.)傾向，嗜好.
【例】*pronius* inclinati. Amm. 更傾向.
prŏnĕp-ōs. *ōtis.* m.
【解】曾孫，玄孫.
prōnept-is. *is.* f.
【解】曾孫女，玄孫女.
prōnĭt-as. *ātis.* f.
【解】傾向，陂陁.
prōnōm-en. *ĭnis.* n.
【解】代名，指名，(文).
prōnōmĭnāl-is. *e.* adj.
【解】代名，指名者.
prōnŭb-us. *a, um.* adj.
【解】主婚者，伴郎，伴娘.
【例】*pronuba* Juno. Virg. 監婚禮之由奧女神. *pronuba* natura. (fig.) Claud. 結合性.
prōnuntĭātĭ-o. **pronunciatĭ-o.** *ōnis.* f. (*pronuntio*)
【同】prolatio; propositio legis.
【形】dulcis, vera et falsa.
【解】❶明言，聲明，報告，傳案，拘詢，宣佈，判案，宣讀. ❷演講，表演.
【例】❶nondum *pronuntiatione* damnatus. 尙未判刑. ❷dulcis *pronuntiatio* orationis. 溫柔的演詞. omnis *pronuntiatio* aut vera aut falsa est. 一切言語或是眞的或是假的.
prōnuntĭāt-or. **pronunciāt-or.** *ōris.* m. (*pronuntio*)
【形】grandis, sincerus.
【解】講述者.
【例】sincerus *pronuntiator.* 忠實的講述者.
prōnuntĭāt-um. *i.* n.
【解】法言，定論.
prōnuntĭāt-us. **prōnuncĭāt-us.** *a, um.* part. v. *pronuntio.*
【解】朗誦，公佈，宣佈者.
【例】*pronuntiato* signo. Hirt. 發出號令.
prōnuntĭ-o. **prōnuncĭ-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】dico, edico; lingua nuncupo, litteras appello.
【狀】amplius, memoriter.
【解】I. ❶朗誦，宣讀. ❷說明，表示，傳報，告知.
II. ❶聲明，宣佈. ❷傳訊，判決，陳明. ❸公許，約定. ❹吟誦，表演. ❺讀音.
【例】I. ❶(*pronuntiare*) quae gesta sunt. Caes. 講述往事. (*pronuntiare*) quibus ex regionibus veniant. Caes. 述說他們由何處來. ❷(*pronuntiare*) victorum nomina. Cic. 公佈戰勝者姓名.
II. ❶(*pronuntiare*) aliquem praetorem. Liv. 宣佈某人爲裁判員. (*ut, ne,* cum subj.) ❷(*pronuntiare*) sententiam. Cic. 判決. ❸(*pronuntiare*) sententiam alicujus. Cic. 陳明某人意見. (*pronuntiare*) pecuniam. Cic. 約訂銀錢. (*pronuntiare*) militi praemia. Liv. 許給兵士酬報. ❹(*pronuntiare*) versus multos uno spiritu. Cic. 一氣吟誦許多詩句. ❺(*pronuntiare*) perperam. Pl. J. 讀音不正確，(清楚). (*pronuntiare*) corrupte. Gell. 讀音不正確，(清楚).
prōn-us. *a, um.* adj. (*pro*)
【同】flexus, inclinatus. X. Supinus.
【解】❶俯身，下垂. ❷傾斜，陂. ❸(星宿)隕落，(時間)垂暮. ❹(fig.) **a)** 偏向，傾向，嗜好，(*ad, in*). **b)** 寵眷，同情. (dat. vel *in* et accus.) **c)** 便利，容易.
【例】❶pecora, quae natura *prona* finxit. Sall. 牲畜生來(頭)向地. ilex paulum *prona.* Sall. 枸(橡)樹略傾斜. ❷*prona* via. Ov. 斜路. per *pronum* ire. Sen. 下陂. in *prono.* Liv. 在陂上. **prona**(n. pl.)montis. Curt. 山陂. *prona* sidera. Prop. 星已昃. ❸*pronus* annus. Hor. 秋季. ❹**a)** *pronus* ad poeticam. Suet. 對詩詞感覺興趣. **b)** *pronus* in aliquem. Tac. 寵幸某人. *pronus* alicui. Suet. 寵幸某人. **c)** iter *pronum* ad honores. Plin. 易登仕途. consilium *pronius* ad fidem. Liv. 更可憑信之決定.
prŏoemĭ-or. *āris, āri.* v. intr.
【解】開端.
prŏoemĭ-um. *i.* n.
【同】exordium, principium orationis.
【形】novum, mercenarium.
【解】❶開端. ❷序文，緒言，引言，導言，弁言.
【例】❷longum *prooemium.* 冗長的引言.
prŏpāgātĭ-o. *ōnis.* f. (*propago*)
【同】procreatio, amplificatio.
【解】❶葡萄枝蔓延，繁殖. ❷擴展，增長，

傳佈.
【例】❷ *propagatio* finium. Cic. 擴展領土(範圍). *propagatio* temporis, vitae. 延長時間,(壽命). *propagatio* miseriarum. 加增患難. **propagatio** fidei. 傳信工作.

prŏpăgăt-us. *a, um.* part. v. *propago.*
【解】增廣,綿延,傳播.
【例】fines *propagati.* Gell. 開拓之疆域.

1. prŏpāg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*pro pago, pango*)
【同】profero, produco, amplifico, dilato.
【解】❶ 繁殖,蔓延(壓葡萄枝),綿延. ❷ 增長,開拓,擴張. ❸ 增廣,延長.
【例】❶ *propagare* genus. Lucr. 種族繁衍. *propagare* ad sempiternam memoriam. Cic. 永垂不朽. ❷ *propagare* fines imperii. Cic. 開拓帝國疆域. gloria ejus latissime *propagata* est. 聲望遠播. ❸ (*propagare*) vitam. Cic. 延長生命.

2. prōpāg-o. *ĭnis.* f. (*propago*)
【同】vitis ad sobolem suppressa.
【解】❶ 葡萄壓條,新枝,新芽. ❷ 系統,族系,子嗣,(族譜).
【例】❶ deprimere vitem in *propagines.* Plin. 壓葡萄蔓. ne *propago* laedatur alterius radicibus. 勿使壓條受他根之累. ❷ clarorum virorum *propagines.* Nep. 名人族譜.

prōpălam. adv.
【同】palam, in aperto, in propatulo.
【解】彰明較著,衆目昭彰.
【例】*propalam* est. (cum infin.) 顯著者. *propalam* fieri. Plaut. 傳開.

prōpans-us. *a, um.* part. v. *propando.*
【解】伸張,展開.

prōpatrŭ-us. *i.* m.
【解】伯叔祖.

prōpătŭl-ō. (ordinarie: **in propatulo**=ablat. ex *propatulus*)
【解】露天下,光天化日下,當衆,衆目昭彰.
【例】in *propatulo* aedium. Liv. 在房舍之天井中. in *propatulo.* Tac. 光天化日下.

prōpătŭl-us. *a, um.* adj.
【同】apertus.
【解】顯明,衆所共見者.
【例】in *propatulo* loco. Cic. 在衆目昭彰下. in *propatulo* usu. Gell. 普通用,(一般用).

prōpĕ. adv. praep. (cum acc.) *prŏpius, proxime.*
【解】I. adv. ❶ (論地方) 近處,臨近,不遠. ❷ (論時間)幾乎,未幾,不久,最近.
II. praep. (cum accus.) 相近,接近,附近,傍邊,目前.
【例】I. ❶ *prope* a Sicilia. Cic. 西西利附近. *propius a* terra. Cic. 離他較近. ❷ annos *prope* nonaginta natus. Cic. 九十歲左右. *prope* factum est, ut... Liv. 幾乎.... *prope* singularis. Cic. 幾乎單獨一人.
II. *prope* oppidum. Caes. 在城附近. *prope* me. Cic. 在吾眼前. *prope* metum res fuerat. Liv. 先是幾乎驚惶. *prope* seditionem ventum est. Tac. 幾乎叛變. *prope* ad aliquem adire. Plaut. 近至人前.

prŏpĕdĭem. prope diem. adv.
【同】brevi.
【解】不日(數日內),不久,即將,最近.
【例】*propediem* te videbo. 不久我將見你.

prōp-ello. *ellĭs, ŭli, ulsum, ellĕre.* v. tr.
【同】impello, propulso.
【狀】paulum remis.
【解】❶ 推動,推進,催促. ❷ 擯斥,拒絕,驅逐.
【例】❶ (*propellere*) oves in pabulum. Varr. 引羊至牧場. (*propellere*) ad voluntariam mortem. Tac. 逼人自殺. ❷ (*propellere*) hostes. Caes. 拒敵. (*propellere*) a castris. Liv. 驅逐出營. (*propellere*) crates. Caes. 去障礙物. (*propellere*) hostis impetum. 抵制敵人攻擊. novem ramis *propellere.* 搖槳催船前進.

prŏpĕmŏdum. propĕmŏdo. adv.
【同】prope, fere.
【解】幾乎,差不多.
【例】acies nostra *propemodum* in fugam conversa est; (haud procul abfuit, quin terga verteret nostra acies). 吾人之陣線,幾乎(潰不成軍)敗陣.

prōpen-dĕo. *dēs, di, sum, dēre.* v. intr.
【同】inclino, incumbo, aliquo animum inclino.
【解】❶ 俯身,伏向前,懸掛. ❷ 垂下,低落,降下,(重量). ❸ (fig.) 傾向,偏向.
【例】omnes eo *prodendebant*; (sententiae omnium eo inclinabant). 大衆意見皆傾向此. summa voluntatis inclinatione ad nos *propendet.* 人心極傾向我們.

prōpendŭl-us. *a, um.* adj.
【解】垂於前者.
【例】*propenduli* crines. Apul. 頭髮散垂面上.

prōpensē. adv.
【同】ex animo, libenter, sponte, summa voluntate.
【解】傾心,甘心.
【例】*propensius* laudare. Apul. 更甘心頌揚.

prōpensĭ-o. *ōnis.* f. (*propensus*)
【同】inclinatio voluntatis, proclivitas.
【解】傾向,偏向.

【例】 summa in virtutem aut vitia *propensio.* 極傾向德行或毛病.

propensĭtas. *ātis.* f.
【解】 偏向，性向，習癖.

prōpens-us. *a, um.* part. v. *propendeo.*
【同】 proclivis.
【解】 衡量，權勢，優勝，有關，傾向，嗜好.
【例】 *propensior.* Plaut. 更重. *propensus* ad aliquid. Cic. 偏於…. *propensus* ad misericordiam. Cic. 傾向仁慈. *propensior* benignitas esse debebit in calamitosos. Cic. 仁惠尤當施於遭難之人.

prŏpĕr-ans. *antis.* qart. v. *propero. -tior.*
【解】 迅速，極速，忙迫.
【例】 *properantes* scripsimus. Cic. 我們立即寫了. lingua *properante* legere. Ov. 瀏覽.

prŏpĕranter. adv. *-tius, tissime.*
【解】 迅速，忙迫.

prŏpĕrantĭ-a. *ae.* f. = (*properans*)
【同】 properatio.
【解】 迅速，敏捷，忙迫.

prŏpĕrātĭ-o. *ōnis.* f. **properantia.**
【同】 festinatio.
【解】 迅速，倥傯.

prŏpĕrāto. adv. v. *propero.*
【解】 迅速，忙迫.
【例】 *proprato,* (propere) se recepit. 急往.

prŏpĕrāt-us. *a, um.* part. v. *propero.*
【解】 速成，急行.
【例】 *properato* opus est. Cic. 必須迅速.

prŏpĕrē. adv. (*properus*)
【解】 迅速，敏捷，忙迫.
【例】 huc *propere* propero currere. Plaut. 我飛奔至此. fac te *propere* celerem. Plaut. 你須急馳.

prŏpĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*properus*)
【同】 festino, accelero, celeritate utor, maturo.
【狀】 magnopere, necessario, protinus, vehementer.
【解】 ❶ tr. 速行，忙迫，催促，催迫. ❷ intr. 赶快，急速，黽勉.
【例】 ❶ porticus *properantur.* Plin. J. 赶修廻廊. *prorerare* pecuniam heredi. Hor. 火速收集銀錢與繼承人. *properato* opus est. Cic. 事不宜遲. ❷ (*properare*) in Italiam, Romam. Caes. 速往義大利，羅瑪. provenire *properat.* Caes. 迅速來到. (*properare*) ad gloriam. Caes. 急於功名. (*properare*) ut... *properandum* est domum. 應速回家. haec *properans* scripsi. 我匆匆書此. non potui melius scribere, quia *properandum* erat. 因急不能待，我潦草書此.

Prŏpertĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
【解】 人名：別名，綽號；著名者有拉丁悲劇詩人 (Propertius de l' Ombrie).

prŏpĕr-us. *a, um.* adj.
【解】 迅速，忙迫，慌張者.
【例】 (*properus*) clarescere. Tac. 急於出風頭. (*properus*) vindictae. (genit.) Tac. 急於復仇. oblatae occasionis *propera.* Tac. 速乘時機.

prōpex-us. *a, um.* adj.
【解】 梳於前，垂下，長.

prŏphēt-a. (**prŏphēt-ēs**). *ae.* m.
【解】 僧侶，先知(預言者).

prŏphētĭ-a. *ae.* f.
【解】 預言，(先知書).

prŏphētĭcē. adv.
【解】 先知貌.

prŏphētĭc-us. *a, um.* adj.
【解】 先知者，預言者.

prŏphētiss-a. *ae.* f.
【解】 女先知.

prŏphētiz-o. *ās, āre.* v. tr.

prŏphēt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】 預言，(因神感神示而發言).

prōpīnātĭ-o. *ōnis.* f. (*propino*)
【解】 勸酒，侑酒，豪飲，痛飲，狂飲.

prōpīn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】 trado, effero.
【解】 ❶ 先飲(祝壽...). ❷ 奉觴，侑酒，勸酒，贈獻.
【例】 ❶ tibi *propino.* Pl. 我先飲酒爲你祝壽. *propino* hoc pulchro Critiae. Cic. 我先飲酒爲漂亮的克里鷄祝壽. ❷ cadum tibi veteris vini *propino.* Pl. 我獻給你陳酒一桶. *propino* aquam. Plin. 供給水.

prŏpinque. adv.
【解】 近鄰，附近.

prŏpinquĭt-ās. *ātis.* f. (*propinquus*)
【同】 agnatio, conjunctio sanguinis, affinitatis necessitudo, vicinitas. X. Longinquitas.
【形】 maxima, pia.
【解】 相近，比鄰，血親，親族，親戚，戚屬.
【例】 cum illo maximis vinculis *propinquitatis* conjunctus. 同他係至親. municipium *propinquitate* finitimum. 鄰城.

prŏpinqu-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】 accedo propius, propinquior fio.
【解】 ❶ intr. 臨近，接近. ❷ tr. 靠近.
【例】 ❶ (*propinquo*) ripae. Virg. 接近河岸. domui ignis *propinquat.* Tac. 火已近屋. ❷ (cum accus.) (*propinquare*) amnem. Sall. 臨河. (*propinquare*) campos. Tac. 臨

近乎原. (*propinquare*) augurium. Virg. 急於占卜.

prŏpinqŭ-us. *a, um.* adj. (*prope*)
【同】vicinus, proximus, citimus, finitimus, cognatus, necessarius. X. Longinquus.
【解】❶臨近，鄰舍，將臨，相似. ❷親屬，親族，戚屬.
【例】❶exsilium *propinquius.* Ov. 較近之流亡地. in *propinquis* urbi montibus. Nep. 在城之附近山中. ex *propinquo.* Liv. 由近處. in *propinquo* esse. Liv. 在近處. domus *propinqua* foro. 近市場房屋. ❷*propinqua* mors. Cic. 死期將臨. *propinqui,* (natura proximi). 性相近. alicui genere *propinquius.* Sall. 種類相似. *propinquis* (subst.) abundas. 你多親屬. *propinquis* et affinibus flores, (multos habes conjunctione sanguinis devinctos..) 你多親屬. **propinquus, propinqua.** (subst.) Cic. 男親，女親.

prŏpĭ-or. us. *ōris.* (compar. positiv. *prope*)
【同】arctior, junctior, interior.
【解】❶愈近：更接近，更臨近. ❷更近：新近，更親密，更近親族，更相似者.
【例】❶*propior* patriae. Ov. 離祖國更近. *propior* montem. Sall. 離山更近. *propiora* fluminis. Tac. 更近河. *propior* ab igne. Sen. 離火更近. ❷*propior* epistula. Cic. 新近之書信. veniunt ad *propiora.* Cic. 至到更近之事蹟. *propior* alicui. Cic. 某之近戚. quod *propius* vero est. Liv. 更近乎眞理. id vitium *propius* virtutem erat. Sall. 此種毛病更似德行. *propior* est societas, (arctior conjunctio), eorum, qui ejusdem sunt civitatis. 同城之人團結更親密.

prŏpĭtĭātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】贖罪之祭，發慈悲.

prŏpĭtĭāt-us. *a, um.* part. v. *propitio.*
【解】息神怒者.

prŏpĭtĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*propitius*)
【同】propitium reddo, placo.
【解】使發慈悲，使垂顧，息怒，復和，獻贖罪祭.
【例】*propitiare* sollicitudinem animi. (fig.) Plin. 解除心中疑慮.

prŏpĭtĭ-us, *a, um.* adj.
【同】secundus, praesens. X. Infestus, iratus.
【解】慈悲(神)，憐憫，同情，垂顧，助佑者.
【例】*propitia* voluntas. Nep. 同情心. nisi te facio *propitium.* Plaut. 若不獲得你的同情.

prŏpĭus. adv. et praep.
【解】❶adv. 更近. ❷praep. 更接近.
【例】❶*propius* a terris. Cic. 距地更近. *propius* inspicere. Sen. 更近(更注意)而觀察. *propius* res adspice nostras. Virg. 更憐視吾人之事. *propius* periculo esse. Liv. 危險更近. nec quicquam *propius* est factum quam ut.. 無有更近者以致…. ❷*propius* urbem. Cic. 更臨近城. *propius* mare. Sall. 更臨近海. quo *propius* spem venerant. Liv. 他們更有希望.

propnīgē-um. (-on). *i.* n.
【解】浴室，沐浴.

prŏpōl-a. *ae.* m.
【同】qui mercatur a mercatoribus, quod statim vendat.
【解】(店員)販賣商人，轉賣者，零售商人.
【例】piscator *propola.* Inscr. 販魚商人. panis et vinum a *propola.* 饅頭及酒由小販處購買.

prŏpōl-is. *is.* f.
【解】樹脂類，(蜜蜂用以封閉蜂窠者).

prōpō-no. *nis, sŭi, situm, nĕre.* v. tr.
【同】pono, ante oculos mihi constituo.
【狀】breviter, paulo post, vehementer, aliquando, tandem, amantissime quid, fidissime quid.
【解】❶置於前，陳列，供獻，呈獻. ❷(fig.) a) 想像，思構，表現. b) 履(險)，冒(險)，體驗. c) 陳明，講述. d) 懸賞格，(約訂). e) 設(問題). f) 決定，立定，立志.
【例】❶(*proponere*) vexillum. Caes. 竪立(掛)軍旗. oppida Romanis *proposita* ad praedam tollendam. Caes. 將要劫掠之城獻給羅瑪人. (*proponere*) edictum. Hier. 公佈法令. ❷a) sibi *proponere* aliquem, aliquid. Cic. 思念某人，某事. (*proponere*) sibi aliquem ad imitandum. Cic. 奉某人爲模範. morte *proposita.* Cic. 尋繹死期. (*proponere*) animo aliquid. Liv. 考慮某事. b) telis fortunae vita *proposita.* Cic. 委生命與命運之鏢鎗. c) (*proponere*) rem gestam. Caes. 陳述往事. d) (*proponere*) praemium. Cic. 懸賞格. (*proponere*) remedia morbo. Nep. 開藥方. e) (*proponere*) ei quaestionem. Nep. 爲他設問題. f) sibi *proponere* ut.. Cic. 決定.... mihi est *propositum.* (cum infin.) (cum subj.) 我計劃.... *propositum* consilium. Cic. 主張. *proposita* sententia. Cic. 立意.

prōportĭ-o. *ōnis.* f.
【同】comparatio.
【解】相稱，比例，比較，相等.
【例】*proportione.* Varr. 分配相當. pro *portione.* Cat. 分配相當.

【附】 **proportionaliter.** (vulg.) Latin : pro rata parte. 依次分配，(相稱比例).

prōpŏsĭti-o. *ōnis.* f. (*propono*)

【形】 ampla, splendida, infirma, perspicua.

【解】 ❶ 陳列，表現，表示. ❷ 解題，題旨，命題，語句，(文)題材. ❸ 意向，意志.

【例】 hujus vitae *propositio*. Cic. 此生之透視觀念，(命題). (idée, perspective de la vie). *propositio* animi. Tryphon. 意志. *propositio* universalis. 普遍(概稱，全稱)命題.

prōpŏsĭt-um. *i.* n. (*propositus*)

【同】 mens, consilium, scopus, proposita ratio; susceptum consilium, institutum.

【解】 ❶ 圖案計劃. ❷ 目標，對象，題材，題目，心志，意向.

【例】 ❶ *propositum* adsequi. Cic. 完成計劃. *propositum* tenere. Caes. 堅持其計劃. *propositum* peragere. Nep. 實行其主義. *propositum* flectere. Juv. 改變其主張. ❷ a *proposito* egredi. Cic. 離題，(題外餘意). a *proposito* declinare, egredi, aberrare. 背棄題旨.

【附】 **proprositum.** 定改.

prōpŏsĭt-us. *a, um.* part. v. *propono.*

【同】 destinatus; expositus, abjectus.

【解】 置於目前，陳列，舉出，提出，提議，推薦，懸出，決定者.

【例】 mensae palam *propositae*. Cic. 當衆陳列之文案. exemplum *propositum* ad imitandum. Cic. 舉出可法之典型. magno *proposito* praemio. Caes. 懸出特大賞格. *propositum* consilium. Cic. 決定.

prōpraet-or. prō praetor. (pro praetore). *ōris.* m.

【同】 cum praetoris potestate missus.

【解】 副臬司，代理臬台，代理裁判官，署理巡撫.

【例】 quaestor *pro praetore*. 財政司兼理臬司

prŏprĭē. adv. (*prŏprius*)

【同】 privatim. X. Communiter publice.

【解】 ❶ 區別，部份，私有. ❷ 特有，原有，本人，個人，私人. ❸ 本名詞，本方式，原義.

【例】 ❶ promiscue, idest *proprie* tuum. Cic. 此係你私有者. ❷ *proprie* magis. Cic. 更適當之詞句. ❸ nihil magis *proprie* dicere possum. 我不能說出更適當之名詞.

prŏprĭĕtārĭ-us. *i.* m.

【解】 所有者(法)，原主，物主.

prŏprĭĕt-as. *ātis.* f. (*proprius*)

【同】 naturae vis, natura propria.

【解】 ❶ (固有，天然) 特質，特性，特色，❷ 所有權，私人產業.

【例】 ❶ *proprietas* mentis. Sisen. 理性本能. singularum rerum *proprietates* et naturae. 各物之特色，特性. ❷ multae frugum *proprietates*. Liv. 許多種本地農產物. *proprietatis* dominus. Ulp. 產業本主.

【附】 **propriĕtas.** 所有權.

prŏprĭ-um. *i.* n.

【解】 所有者，私人產業.

【例】 *proprium* amittere. Phaed. 破產，(喪失所有權). vivere de *proprio*. Mart. (自力更生) 自給自養.

prŏprĭ-us. *a, um.* adj.

【同】 singularis, peculiaris; germanus, legitimus.

【解】 ❶ 所有，固有者，私人，本人者. ❷ 特殊，特性，特色，特徵者. ❸ 本名，私名，適當名詞，原義者，專用者....

【例】 ❶ meis *propriis* periculis. Cic. 冒吾個人之危險. populi Romani est *propria* libertas. Cic. 自由乃羅瑪人民之固有者. laus ea tibi *propria* est. 榮譽屬於你個人. ❷ id non *proprium* senectutis vitium est. Cic. 此非老年特有之缺點. hoc *proprium* virtutis existimant finitimos abire. Caes. 他們以爲勇毅之特點即使鄰居民族離去. artis maxime *proprium* est creare. 藝術之最大特點即是創造，(發明). *proprium* manebit. 將留爲私人者. certa et *propria* rei nota. 物之固定及特殊之點.

【同】 **proprius** Parochus et Ordinarius. 本堂，本主教，教民何處有居所或住所，即隸屬於該地之主教及本堂. ❸ nomen *proprium* hominis vel rei. 人或事物之本名.

proptĕr. adv. vel praep.

【同】 ob, pro.

【解】 ❶ adv. 在旁邊，在附近. ❷ praep. (cum accus.) a) 在旁，在側，在近處，沿着. b) 因爲.

【例】 ❶ *propter* est spelunca. Cic. 旁邊有山洞. a) *propter* Platonis statuam. Cic. 在布拉道塑像傍邊. b) *propter* metum. Cic. 因恐懼之故. *propter* injuriam acceptam. 爲所受之辱. *propter* me. Cic. 爲吾之故. non *propter* quaestum. 不爲求利. unus *propter* alterum flebat. 彼此傷痛流淚.

proptĕrĕa. adv.

【同】 ideo, idcirco, ex eo, ea re.

【解】 因此，爲此：❶ 爲以上所言者. ❷ a) 互相對照反映. b) 原因句，目的句.

【例】 ❶ et *propterea*. Cic. 況因此. ❷ a) *propterea* quod, quia.. 因爲....ergo *propterea*. Ter. 所以.... b) *propterea*..ut.. 爲使.

prōpŭdĭōs-us. *a, um.* adj.

【解】 喪廉恥，不名譽，腆不知恥，厚顏.

【例】 ancilla *propudiosissima.* Sid. 不知廉恥之奴婢.

prōpŭdĭ-um. *i.* n. (*pro pudet*)
【同】 res pudenda.
【解】 不名譽，無恥行爲，猥褻行爲.
【例】 portentum et *propudium.* 妖怪無恥者.

prōpugnăcŭl-um. *i.* n.
【同】 locus munitus.
【解】 ❶ (防禦工事)壕塹，屏障，堡壘，寨柵. ❷ (防禦方法)保障. ❸ (fig.)保衛干城.
【例】 ❶ *propugnacula* navium. Hor. 裝備戰樓之船. ❷ *popugnaculo* ceteris esse. Cic. 爲他人保障. classis, *propugnaculum* povinciae. Cic. 艦隊省之保障. ❸ lex Aelia et Fufia *propugnacula* tranquillitatis. Cic. 厄利及弗非爲保衛和平之堅城.

prōpugnătĭ-o. *ōnis.* f.
【同】 defensio.
【形】 perpetua.
【解】 保衛，防守.
【例】 tua *propugnatio* salutis meae. Cic. 你之保護我的生命. *propugnationem* pro aliqua re suscipere. Cic. 接受防守某物之責.

prōpugnăt-ŏr. *ōris.* m. (*propugno*)
【同】 defensor.
【形】 acerrimus, communis libertatis, studiosissimus, levior, timidior.
【解】 防禦，保衛，防守，庇護者.
【例】 communis libertatis *propugnator* acerrimus. 極殷勤保衛人衆自由者.

prōpugnăt-us. *a, um.* part. v. *propugno.*

prōpugn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】 defendo, pugno. X. Oppugno.
【狀】 acerrime.
【解】 ❶ intr. **a**) 抗戰，防禦. **b**) 防守，保衛. ❷ tr. 護守，保護.
【例】 ❶ **a**) (*propugnare*) ex silvis. Caes. 由林中抗戰. (*propugnare*) ex turribus. Caes. 由樓上(抗禦)防守. **b**) (fig.)(*propugnare*) pro aliqua re. 爲防守某事而作戰. (vel) alicui rei. Hor. 爲防守某事而作戰. (*propugnare*) pro salute alicujus. 爲保衛人之生命而戰鬪. ❷ (*propugnare*) aliquam rem. Tac. 護守某物. patriam fortiter *propugnavit.* 曾英勇保護本國.

prōpulsātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】 depulsio.
【解】 拒絕，推開.

prōpulsāt-or. *ōris.* m.
【解】 排斥者，(fig.)防禦者，護守者.

prōpuls-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*propello*)
【同】 repello, arceo, depello, propello
【解】 推出，拒絕，擯斥，排除，(fig.)預防，脫免.
【例】 (*propulsare*) impetum inimicorum. 抗禦敵人之攻擊. (*propulsare*) injuriam a se. 禦侮. (*propulsare*) frigus, famem. Cic. 禦寒，防饑. (*propulsare*) periculum. Cic. 預防危險. (*propulsare*) ab aliquo injurias. Cic. 防人受辱.

1. **prōpuls-us.** *a, um.* part. v. *propello.*
【解】 推進，驅逐，衝撞者.
【例】 *propulsa* cruore flumina. Luc. 因流血而河水逆流.

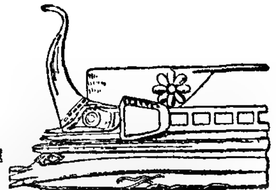
2. **prōpuls-ūs.** *ūs.* m. (abl. *ū*)
【解】 衝撞，彈力.

prōpylae-um. (**-on**). *i.* n. (**-a.** *-ōrum.* n. pl.)
【同】 vestibulum.
【形】 praeclarum.
【解】 在雅典 Acropole 之廊廡.

prōquaest-or. *ōris.* m. **pro quaestore.**
【同】 quaestoria potestate praeditus.
【解】 羅瑪副(代理)財政廳長，副司庫.

prōquăm. **pro quam.** conj.
【解】 按照.

prōr-a. *ae.* f.
【同】 anterior pars navis.
【解】 船首，船.

PRORA

【例】 terrae advertere *proram.* Virg. 轉船首向地面. mihi *prora* et puppis fuit, dimittendi tui. (fig. prov.) Cic. 我一心努力使你離去.

prōrēp-o. *is, si, tum, ĕre.* v. intr.
【同】 ultra repo.
【解】 爬行(匍匐)，攀登，(綿延，漸進).
【例】 *prorepere* ad conspectum alicujus. Plin. J. (病人)匍匐至某人前. ne in luxuriam *prorepant.* Col. 勿使葡萄根過度蔓延.

prōrept-us. *a, um.* part. v. *proripio.*
【解】 拖出，強取者.

prōrēt-a. *ae.* f.
【解】 船首之水手.

prōrĕ-us. *i.* m. vide **proreta.**
【解】 船首水手.

prōr-ĭpĭo. *ĭpis, ĭpŭi, eptum, ipĕre.* v. tr. (*pro rapio*)
【同】 repente me subduco.
【狀】 repente se, undique se.
【例】 抽出，拖出，強取，奪步，誘取.
【例】 se ex curia repente *proripuit.* Cic.

(e curia *proripuit*). 驟然由議會中疾步而出. *proripi* (per) vias. Tib. 被拖於路. *proripere* se custodibus. Tac. 逃出守衛之手.

prōrīt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*pro rito*) (vide **irrito**)
【解】激動，(觸怒)，策勵，惹起，牽引.
【例】*proritare* ad furias. 惹人發狂.

prōrŏgātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】prolatio.
【解】延長，綿延，延緩，遷延，延期.
【例】*prorogatio* diei. Cic. 延期一日. utar unius diei *prorogatione*. 我將延期一日.

prōrŏgātīv-us. *a, um.* adj.
【解】可延緩，可展期者.

prōrŏgāt-us. *a, um.* part. v. *prorogo.*
【解】遷延，擴張者.

prōrŏg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】produco, profero, extraho, propago, differo.
【解】延長，展延，留任，展期，耽擱.
【例】(*prorogare*) imperium alicui. Cic. 展延其權限. (*prorogare*) provinciam. Cic. 省長留任. (*prorogare*) vitae spatium. Tac. 延長壽命. (*prorogare*) famam alicujus. Plin. 宣揚人之聲望.

prorsum. (**prosum**.arch.) adv. (*pro vorsum*)

1. prorsus. (**prosus**.arch.)
【同】penitus, plane, omni ex parte, usquequaque, funditus, radicitus, sine ulla exceptione. X. Nulla ex parte.
【解】❶轉向前，直向前. ❷完全，絕對，確定，盡然. ❸總括(一言以蔽之).
【例】❶*prorsus* ibat res. Cic. 事情一往順利. *prorsus* petivisse Corinthum. Gell. 一直往高林多. ❷ita *prorsus* existimo. Cic. 這完全是我所主張的. verbum *prorsus* nullum. Cic. 絕無一言. *prorsus* nihil. Ter. 絕無. *prorsus* non est dubium. 毫無疑惑.

2. prors-us. *a, um.* adj. (*pro vorsus*)
【解】❶直向. ❷散文(對詩詞)，(probabiliter 'unde venit **prosus.** *a, um*;**prosa.** *ae.* f.).
【例】❶*prorso* tramite. Avien. 直線. ❷*prorsa* oratio. Quint. 散文. *prorsa* et vorsa facundia. Apul. 用散文，詩詞.

prōru-mpo. *umpis, pi, ptum, mpĕre.* v. tr. vel intr.
【同】erumpo.
【解】❶tr. 推出，衝擠，拋擲. ❷intr. 衝出，湧出.
【例】❶(Aetna)atram *prorumpit* ad aethera nubem. Virg. 厄特納火山噴出烏雲(灰)衝天. se *prorumpere*. Gell. (*prorumpi*). 衝出. ❷lacrimae *prorumpunt*. Plin. 淚水湧出. *prorumpit* cruor per vulnus ingens. Sen. 由傷口血流如注.

prōrŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. intr. vel tr.
【解】❶intr. a) 投向，落於，跌在. b) 坍頹，傾倒. ❷tr. 傾覆，陷落.
【例】❶(*proruere*) in hostem. Curt. 突襲敵人. (*proruere*) fossas. Tac. 填壕. ❷Albam a fundamentis *proruere*. Liv. 根本破壞亞爾巴城. pars vallum vellere, pars aggeres *proruere*, pars fossas explere. 一部份人拔去柵欄，一部份人蕩平土隄，一部份人填滿濠溝.

prōruptĭ-o. *ōnis.* f.
【解】闖出，衝出，衝擋.
【例】undarum *proruptio*. Capel. 洪水氾濫.

prōrupt-us. *a, um.* part. v. *prorumpo.*
【解】闖出，湧出.
【例】*proruptus* Vesevus. V. Flac. 外蘇未火山爆發. *prorupta* seditio. Ulp. 暴動.

prōrŭt-us. *a, um.* part. v. *proruo.*
【解】拋擲，傾覆者.
【例】*prorutus* cinis. Sen. 撒骨灰. *prorutae* arbores. Tac. 已拔之樹.

prōs-a. *ae.* f. vide **prosus.**
【解】散文.
【例】*prosarum* scriptores. Prisc. 散文作家.

prōsăĭc-us. *a, um.* adj.
【解】散文者.
【例】*prosaica* oratio. Isid. 散文.

prōsăpĭ-a. *ae.* f.
【同】genus, stirps.
【解】世家，世系，祖先，族譜，(世爵之家).

prōsăt-us. *a, um.* part. v. *prosero 2.*
【解】產生，世傳者.

proscēnĭ-um. proscaenĭ-um. *i.* n.
【同】locus ante scaenam.
【解】舞台前部，戲台前部.

prōsci-ndo. *ndĭs, (ĭ)di, ssum, ndĕre.* v. tr.
【解】❶撕破，避開，a) 耕地. b) 分水. ❷(fig.)誹謗.
【例】❶a) (*proscindere*) quercum. Luc. 劈開橡樹. (*proscindere*) terram. Lucr. 耕地. b) (*proscindere*) aequor. Cat. 分水. ❷te *proscindere* risu. Aus. 諷刺你.

prōscissĭ-o. *ōnis.* f.
【解】耕，犁.

prōsciss-um. *i.* n.
【解】已耕之地，犁溝.

prōsciss-us. *a, um.* part. v. *proscindo.*
【解】耕犁者，裂開者.
【例】magno *proscissus* vulnere. Stat. 受重傷.

prōscrī-bo. *bis, psi, ptum, bĕre.* v. tr.
【同】proscriptionem facio, publico.
【解】❶ 揭帖，告白，招帖，佈告. ❷ a) 廣告出售. b) 公佈，充公，沒收. c) 列名 (列黑人名冊，國家變亂時，强權者之非法列名科罰，如剝奪公權，科以死刑等...).
【例】❶ non *proscripta* die. Cic. 未公佈日期. alicujus nomine lex *proscripta*. 以某人名義公佈法律. ❷ a) ut ea quae *proscripserat*, venirent. Cic. 為出售沒收之物. b) possessiones *proscriptae*. Cic. 應沒收之產業. c) familia Catonis tota *proscripta* est. 賈道全家列入黑人名冊，(被放逐之科罰).

proscripti-o. *ōnis.* f. (*proscribo*)
【同】damnatio, publicatio.
【形】acerbissima, infortunata, mediocris, nova et multo eruditior, praeclara, irrita.
【解】非法公佈科罰名單，非法揭示殺戮放逐之名單.
【例】*proscriptio* bonorum. Cic. 非法的財產沒收. ferre, facere, instaurare *proscriptionem* de capite et bonis civium. 非法公佈要殺戮之人名單，及應沒收之財產.

proscript-or. *ōris.* m.
【解】非法公佈科罰人名單者.

proscriptŭr-io. *is, ire.* v. tr.
【解】切願公佈科罰人名單.

1. proscript-us. *a, um.* part. v. *proscribo.*
【同】publicatus, neci addictus, in exilium actus.
【解】被揭示非法沒收財產者，被非法列入被屠殺放逐之名單者.
【例】*proscriptorum* liberi. Plin. 子女被非法列入科罰之人名單中.

2. proscript-us. *i.* m.
【解】列入受處罰人名單.

prōsĕc-o. *ās, ŭi, tum, āre.* v. tr. (arch. -sico)
【解】❶ 斬斷，剪裁，宰割犧牲內臟. ❷ 削割，剖解，裂開，耕.

prōsect-a. *ōrum.* n. pl. (subaud. *exta*)
【解】犧牲割斷之腸.

1. prōsect-us. *a, um.* part. v. *proseco.*
【解】割斷，剖開者.

2. prōsect-ūs. *ūs.* m.
【解】截斷，剖割.

prōsĕcūt-us. *a, um.* part. v. *prosequor.*
【解】追隨，陪伴者.
【例】improbum factum dicto *prosecutus.* Col. 惡言伴惡行. (*prosecutus*) oratione Rhemos. Caes. 向來茂人講演. (*prosecutus*) laudibus aliquem. Hirt. 頌揚人.

prŏsĕlyt-us. *i.* m.
【解】❶ 新入猶太教者. ❷ 新參加宗教者. ❸ 新黨員.

prōsēmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】procreo.
【解】播種，產生，繁殖.
【例】multae familiae philosophorum a Socrate *proseminatae.* 許多哲學派來自掃可拉德.

prōsen-tio. *tis, (si), tire.* v. tr.
【解】預覺，先覺.

prōsĕ-quor. *quĕris, cūtus, (quutus) sum, qui.* v. dep. tr.
【同】sequor, insequor, subsequor, persequor.
【狀】longius.
【解】❶ 伴同，隨行. ❷ (敵意) 追逐，(無敵意) 繼續. ❸ (普通意) 護送，伴奏. ❹ 擁護，喝彩. ❺ 頌揚. ❻ 描寫.
【例】❶ *prosequi* Dianam. Cic. 陪伴狄納女神. me *prosecutus* est. Cic. 歡送我. se *prosequi.* Sen. 為己送葬. discedentem lacrimis *prosecutus.* 流淚惜別. ❷ (*prosequi*) hostem. Caes. 追逐敵人. ❸ ventus *prosequitur* euntes. Virg. 風伴路行人. laudes cantus ad tibicinem *prosequitur.* Cic. 笛聲伴奏歌頌之音. ❹ (*prosequi*) decedentem domum cum favore et laudibus. 擁護頌揚回家者. plausu aliquem *prosequi.* 鼓掌歡送某人. ❺ (*prosequi*) aliquem honorificis verbis. Cic. 稱讚某人. (*prosequi*) aliquem officiis. Cic. 爲人獻殷懃. mirabilis civium benevolentia *prosecuta* est. 國人對他表示非常好感. ❻ (*prosequi*) pascua versu. Virg. 描寫牧場詩詞.

1. prōsĕr-o. *is, ŭi, (tum?), ĕre.* v. tr.
【解】抽出，顯露.
【例】(*proserere*) linguam. Plaut. 吐舌.

2. prō-sĕro. *sĕris, sēvi, sătum, serĕre.* v. tr.
【解】種植，產生.

Prōserpĭn-a. *ae.* f. nom. propr. mulier.
人名：Cérès及 Jupiter 之女，Pluton 教養之.

prōserp-o. *is, (si, tum), ĕre.* v. intr.
【解】❶ 爬行，匍匐，蔓延. ❷ 漸萌芽. ❸ (fig.) 擴充，繁殖.
【例】❶ *proserpens* bestia. Plaut. 爬虫，(蛇). ❷ *proserpere* in lucem. Arn. (植物) 萌芽生長.

prōsĭl-ĭo. *is, ŭi, (ivi, ii), ire.* v. intr. (*pro salio*)
【解】❶ 躍進，奔向，投向. ❷ (fig.) a) 湧現. b) 生長，延長. c) 凸出，突出.
【例】❶ (*prosilire*) ex tabernaculo, ab sede. Liv. 出營帳中，從座上躍出. (*prosilire*) ad flumen. Suet. 奔向河邊. ❷ sanguis *prosilit.* Ov. 鮮血湧出. (*prosiliunt*)

lacrimae. Macr. 淚如湧泉. scintillam *prosiluisse*. Ov. 冒火星.

prōsŏc-er. *ĕri.* m.
【解】內祖父，岳祖父.

prōsōdī-a. *ae.* f.
【解】詩詞音律，(長短平仄).

prōsōpōpaeī-a. *ae.* f.
【解】寓言法，假託，擬人，以物比人，(修辭).

prospect-o. *as, avi, atum, are.* v. tr. (*prospicio*)
【同】prospicio, specto.
【解】❶ 高瞻遠眺，遙望. ❷ 瞭望：定方向，定方位. ❸ 熟視，偵察，覬覦，伺機.
【例】❶ (*prospectare*) ex tectis. Liv. 登高(頂)遠眺. (*prospectare*) proelium. Sall. 觀戰. ❷ fines septentrionem *prospectant*. Tac. 邊界向北方. vestigia *prospectantia*. Gell. 足跡向前. ❸ navis *prospectare* jam exsilium domini videbatur. Cic. 船彷彿預料到主人之流放. diem de die *prospectans* aliquod auxilium. Liv. 日復一日期待援助.

1. **prospect-us.** *a, um.* part. v. *prospicio.*
【解】遠觀，遙望，(fig.)先知，先覺者.

2. **prospect-ŭs.** *ūs.* m.
【同】locus editus et apertus ad prospiciendum; specula.
【形】praeclarus, pulcherrimus.
【解】❶ 遙瞻遠望，透視. ❷ 遠景，景色，形影，地勢. ❸ 遠觀視線，輪廓.
【例】❶ *prospectus* maris. Cic. 觀海. *prospectu* in agrum capto. 眺望田園. ❷ in *prospectu* esse. Caes. 在望. pulcherrimo *prospectu*. Cic. 極美麗之景色. ❸ alicujus rei *prospectum* habere. (fig.) Gell. 審視某事. omnis *prospectus*. Quint. 視線輪廓.

prospĕcŭl-or. *aris, atum, ari.* v. dep. intr. vel tr.
【同】speculor.
【解】❶ intr. 探視，審定，審視. ❷ tr. 窺伺，偵察，巡視.
【例】❶ *prospeculatum* mittere. Liv. 遣人察看. ❷ (*prospeculari*) e muris adventum imperatoris. Liv. 由墻窺伺統帥之來臨.

prosper. (melius: **prosper-us**)

prospĕrāt--us. *a, um.* part. v. *prospero.*
【解】順遂，順利者.

prospĕrē. adv. (*prosperus*), *-rius, -rrime.*
【同】feliciter.
【解】福利，順遂，如意.
【例】*prospere* evenire, procedere. Cic. 一往順利. aves quae *prosperius* evolant. Gell. 吉兆之鳥.

prosper-go. *gis, si, sum, gĕre.* v. tr.
【解】灌溉於前.

prospĕrĭt-as. *atis.* f. (*prosperus*)
【同】res secundae, felicitas, secundus fortunae status, prospera fortuna; vitae sine ulla offensione cursus prosperrimus. X. Adversae res, fortuna sinistra.
【解】順遂，福利，幸運.
【例】improborum *prosperitates.* Cic. 惡人之幸運. *prosperitas* valetudinis. Nep. 健康.

prospĕr-o. *as, avi, atum, are.* v. tr. (*prosperus*)
【解】使諸事順遂，使滿心如意.
【例】*prosperari.* Caes. 順利. *prosperari* amico. Pl. 使朋友如意.

prospĕr-or. *aris, ari.* v. dep. intr.
【解】順利，昌遂.
【例】non *prosperantibus* avibus. V. Max. 鳥兆不吉利.

prospĕr-us. (melius quam **prosper**). *a, um.* adj. (*pro spero*). *-rior, -rrimus.*
【同】secundus, felix, ad voluntatem fluens.
【解】❶ 稱心如意，吉祥，順利，福利者. ❷ 擁護，眷顧，輔助.
【例】❶ *prospera* adversaque fortuna. Cic 吉凶，(幸運與惡運). *prosperae* res. Cic. 吉利. *prosperius* fatum. Ov. 更順遂之命運. *prospera* valetudo. Suet. 康健. *prosperrimus* rerum eventus. Vell. 諸事(境遇)極順利. **prospera.** (n. pl.) 順利. *prospera* (loco adv.) omnia cedunt. 一切順遂. omnia quae *prospera* tibi evenere. Sall. 你一切順利. vitae sine ulla offensione cursus *prosperrimus.* 度生一往順利. ❷ noctiluca *prospera* frugum. Hor. 明月助田禾.

prospĭcĭ-ens. *entis.* part. v. *prospicio.*
【解】審視，愼思，遠慮，臆度.

prospĭcienter. adv.
【解】深謀遠慮，多識善慮.

prospĭcientĭ-a. *ae.* f. (*prospicio*)
【解】先見之明，預測，遠慮，(pl. =形勢，外形).

prosp-ĭcio. *ĭcis, exi, ectum, icĕre.* v. tr. vel intr. (*pro specio*)
【同】praevideo, praesentio; consulo, provideo.
【狀】aeque, alte, ante, in posterum, longe, multo, recte, multum.
【解】I. intr. ❶ 遙瞻遠慮，向前觀望. ❷ 窺探，偵察. ❸ (fig.)深謀遠慮.
II. tr. ❶ 高矚，瞭望，觀察. ❷ 聊以注目. ❸

熟視，審定方向. ❹ (fig.) a) 在目前. b) 先見，預知. c) 顧慮，準備.

【例】 I. ❶ homo longe in posterum *prospiciens*. Cic. 深謀遠慮之人. ex superioribus locis *prospicere* in urbem. Cae. 由高處眺望城內. ❷ *prospicit* toto die. Phaed. 終日眺看. ❸ *prospicite* patriae. Cic. 爲本國着想. (*prospicere*) saluti alicujus. Caes. 照顧人之生命. (*prospicere*) ut, ne, (cum subj.) 照顧人之生命. (*prospicere*) in annum. Varr. 備一年所需.

II. ❶ (*prospicere*) Italiam summa ab unda. Virg. 由浪之突起處瞭望義大利. (*prospicere*) ex speculis adventantem classem. Liv. 由高處觀察臨近之艦隊. ❷ (*prospicere*) viam. Sen. 臆度(亡見之)一生. ❸ domus *prospicit* agros. Hor. 房舍面對田野. ❹ a) senex aut *prospiciens* senectutem. Sen. 老年人或老年即在目前者. b) longe *prospicere* futuros casus reipublicae. Cic. 遠見國家將遭之災難. c) (*prospicere*) sibi habitationem. Petr. 準備一住處.

prospĭcŭe. adv.

【解】 先見，遠慮，預料.

prospĭcŭ-us. *a, um.* adj.

【解】 ❶ 豎起，(由遠處可望見) 高出者. ❷ 預見，先慮.

prost-as. *ădis.* f.

【解】 外廳，前廊.

prost-erno. *ernĭs, trāvi, rātum, ernĕre.* v. tr.

【同】 abjicio, affligo, ad casum do, perdo, obtero, perverto.

【解】 ❶ 臥於前，顛仆，傾倒，伏於地. ❷ 打倒，傾覆，折毀.

【例】 ❶ (*prosternere*) humi corpus. Cur. 身臥於地. se *prosternere*. Cic. 臥倒. ❷ jacet *prostratus*. Cic. 被打倒在地. hostem *prosternere*. 打倒敵人. gigantem *prosternere*. 打倒巨人. *prosternere* mores civitatis. Plin. 敗壞民衆風化.

prostĭbŭl-um. *i.* n. (*pro stabulum*)

【解】 妓院，娼寮.

prostĭtŭ-o. *ĭs, i, (ū) tum, ĕre* v.tr. (*prostatuo*)

【解】 置前，陳列，出售，賣身，賣淫.

【例】 *prostituere* pudicitiam suam. Suet. 賣淫. *prostituere* in libidinem populi. Sen. 賣淫. *prostituere* vocem foro. Ov. 當衆賣弄口才.

prostĭtūti-o. *ōnis.* f.

【解】 冒污，賣淫.

prost-o. *ās, ĭti, āre.* v. intr.

【解】 陳列出售，顯示人前，聳出，受污，被褻瀆.

【例】 cornua immodice *prostantia*. Ov. 犄角突出.

prostrasse. pro *prostravisse.*

prostrāt-us. *a, um.* part. v. *prosterno.*

【解】 打倒，傾覆，偃臥，毀壞，灰心.

【例】 *prostrati* pisces. Col. 扁魚.

prōsŭbĭg-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.

【解】 蹴向前，踢，跐.

prō-sum. *dēs, fŭi, desse.* v. intr. (cum dativ.)

【同】 proficio, utilitatem vel fructum affero; praesidio sum; juvo.

【狀】 admodum, multum facetiis, necessario, posterius, vehementer.

【解】 有裨益，有效用.

【例】 *prodesse* omnibus. Cic. 有益一總人. *prodesse* ad rem aliquam alicui. Sall. 爲某事有益於人. multum mihi *prodest*, (in rem meam). 爲吾有大益，(爲吾事). multum *prodest* contemnere. Cic. 輕視很有利益. quid mihi *prodest*? Ov. 爲我有何益處? nec sibi nec aliis *prodest*. 爲己爲人毫無利益.

1. **prōs-us.** *a, um.* adj. vide **prorsus.**

【解】 梳理者.

2. **pros-us.** *a, um.* adj.

【解】 散文.

prŏtectĭ-o. *ōnis.* f.

【解】 ❶ (ut *protectum*). 遮蓋. ❷ (fig.) 庇蔭，保佑.

prōtect-or. *ōris.* m. (*protego*)

【解】 衛兵，戍卒，侍衛一保護者，主保.

1. **prōtect-us.** *a, um.* part. v. *protego.*

【解】 掩蔽，保衛者.

【例】 *protectus* pectora barba. Ov. 鬚垂至胸.

2. **prōtect-ūs.** *ūs.* m.

【解】 屋頂，保障.

【例】 tignorum *protectus*. Scaevol. 房簷.

prōtect-um. *i.* n.

【解】 頂蓋.

【例】 *protecta* tuguriorum facere. Plin. 修茅屋頂.

prōtē-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.

【同】 tueor, defendo, tutor.

【解】 ❶ 遮蔽，掩護，修屋簷，建立廈. ❷ 保護，庇蔭.

【例】 ❶ *protegere* caput contra solem. Plin. 遮頭避日. tectum quod aedes *protexisset*. Cic. 屋頂. (*protegere*) aliquem scuto. Caes. 以銅牌掩蔽人. ❷ homo nequam a principe *protegitur*. 王公保護惡人.

prōtēl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】遠離，驅逐.
【例】patria *protelatum* esse. Turpil. 被逐出祖國.
prōtēl-um. *i.* n. (tant. usurp. in abl. sing.)
【解】拖曳.
【例】*protelo* ducere. Cato. 拖向前.
prōten-do. *dis, di, tum,* et *sum, dĕre.* v. tr.
【同】protego.
【解】伸張，展延，延長.
【例】(*protendere*) hastas. Virg. 以槍擲. (*protendere*) oculos, dextramque. Virg. 張目伸右手. comitia in alterum mensem *protendimus.* 民衆大會延期至下月.
prōtent-us. *a, um.* part. v. *protendo.*
【解】伸開，延長.
【例】*protentis* hastis. Tac. 挺槍.
prōtĕnus. adv. vide **protĭnus.**
【解】立即.
prōtermĭn-o. *ās,* (*āvi*)*, āre.* v. tr.
【解】退縮邊界.
prō-tĕro. *terĭs, trīvi, trītum, tĕrĕre.* v. tr.
【同】conculco.
【解】❶踐踏，研末，踏碎. ❷(fig.) a) 粉碎. b) 壓碎. c) 驅逐. d) 屢擊，重言.
【例】❶(*proterere*) agmina curru. Virg. 以戰車軋敵軍. (*proterere*) pedibus. Plaut. 踐踏. ❷a) (*proterere*) aciem hostium. Tac. 粉碎陣. b) (*proterere*) aliquem. Cic. 壓倒某人. c) ver *proterit* aestas. Hor. 夏季繼春季. d) *protritus.* 屢被屈服.
prōterr-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr.
【解】嚇退，驅走.
【例】*proterritus.* Plaut. 嚇退.
prŏtervē. adv. (*protervus*), *-vius, -vissime.*
【同】superbe, fidenter.
【解】厚顏無恥，放肆無忌.
【例】*proterve* loqui. 大言不慚.
prŏtervĭ-a. *ae.* f.
【解】輕率，放蕩，不知恥.
prŏtervĭt-ăs. *ātis.* f. (*protervus*)
【同】petulantia.
【解】倉猝，輕率，厚顏無恥，放蕩無忌.
prŏterv-us. *a, um.* adj. *-vior.*
【同】petulans, audax.
【解】❶(poet.)激烈，急劇，倉猝，狂暴，勇猛. ❷大膽妄爲，放肆無忌.
【例】❶rixae *protervae.* Hor. 激烈的口角. venti *protervi.* Hor. 狂風. ❷*protervus* furor. Sen. 慾狂. meretrix *protervior.* Just. 更無恥之娼婦.
prōtest-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【解】聲明，肯定，保證，抗議.
Prōte-ūs. *i,* (vel) *os.* m. nom. propr. dii. 神名：海神名，能預言，善變形. (fig.) 喩反覆無常之人.
prŏthēs-is. *is.* f. vide **prosthesis.**
【解】拼字法.
prōtĭnŭs. prōtĕnŭs. adv.
【同】statim.
【解】❶一直向前，一直在前，(fig.) 正直不屈. ❷一直不停，繼續不斷. ❸a) (論地方) 接連不斷. b) (論時間)即刻，不間斷.
【例】❶capellas *protinus* agere. Virg. 驅山羊一直向前. pergere *protinus.* Cic. 一直前進. ❷*protinus* ex eo loco ad flumen contendere. Caes. 從該地不停向河進行. a) *protinus* deinde. Tac. 以後接連不斷. b) *protinus* est. Quint. 立刻不間斷.
Prōtŏgĕn-es. *is.* m. nom. propr. hom. 人名：Rhodes 之著名希臘畫師.
prōtŏnŏtārĭ-us. *i.* m.
【解】總書記.
prōtŏpăr-ens. *entis.* m.
【解】原祖，始祖，初祖，鼻祖.
pro-tollo. *tollĭs, tollĕre.* v. t.
【解】携之前進，伸張，長用，展期，延緩.
prōtŏpraxĭ-a. *ae.* f.
【解】特殊債務，(當先償還之債).
prōtract-us. *a, um.* part. v. *protraho.*
【解】拖引於前.
【例】ad paupertatem *protractus.* Plaut. 已成貧窮人.
prōtră-ho. *hĭs, xi, ctum, hĕre.* v. tr.
【同】traho.
【解】❶抽出，引進，(拖，曳，牽). ❷(fig.) 洩露，揭示，表示. ❸展延，延期.
【例】❶*protrahi* in convivium. Cic. 引入席. *protractus* e tentorio. Tac. 由帳棚中拖出. ❷a) (*protrahere*) aliquid in lucem. Lucr. 揭露某事. b) facinus *protractum* per indicium. Liv. 揭示陰謀. aliquem auctorem facinoris *protrahere.* Liv. 宣佈罪犯. c) ad paupertatem *protractus.* 宣佈罪犯. d) *protrahere* mortem longa fame. Sen. 漸漸餓斃.
prōtrīt-us. *a, um.* part. v. *protero.*
【解】搗碎，踏碎，顚覆，打倒.
prōtrū-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr.
【同】propello, impello.
【解】❶推動，向前拋. ❷(fig.)延緩，展期.
【例】❶*protendi* foras. Phaed. 擲於外.
prōtūbĕr-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】凸出，隆起，(初結果實).
prōtŭmĭd-us. *a, um.* adj.
【解】膨脹，凸起，圓形者.
【例】*protumida* luna. Apul. 月圓.

prōturb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】repello.
【解】向前衝撞，衝散，驅逐，排斥.
【例】(*proturbare*) silvas. Ov. 破壞森林. hostem telis missilibusque *proturbare.* 射箭擲石驅散敵人. (*proturbare*) a solio. V. Fl. 由寶座推下.

prŏŭt. conj.
【同】ut, proinde ut.
【解】依照，按憑，如同，相似.
【例】*prout* cujusque mos est. Col. 照每人作風. *prout* res tulerit, agam. 我將相機行事，(看事作事). *prout* res postulabit, consilium capiam. 照事實需要決定主意.

prōvect-us. *a, um.* part. v. *proveho.*
【同】natu grandior.
【解】推動，拖拽，提陞，前行，進步，拖延，展延.
【例】longius quam voluissem, *provectus* sum. 進行較遠，出我意外. aetate *provectus.* Cic. 年高. *provecta* aetate. Cic. 年老. *provecta* nox erat. Tac. 夜已深.

prōvĕ-ho. *hĭs, xi, ctum, hĕre.* v. tr.
【同】produco, promoveo.
【狀】longius, paulo longius, multum, nec ita multum.
【解】❶ 運往，携去，拖拽，(乘船，乘馬...). ❷ (fig.) a) 推進，引進. b) 晉陞，超遷.
【例】❶ postquam paulum *provecta* classis est. Cic. 艦隊既已出口. *provehi* portu. Virg. 出港. *provehi* in portum. Cic. 入港. *provectus* equo. Liv. 乘馬前行. ❷ a) studio rusticarum rerum *provectus* sum. Cic. 觀鄉野風景我頗感興趣. b) (*provehere*) aliquem ad summos honores. Liv. 擢陞某人至最高榮位. res nostrae ad optatum exitum *provehuntur.* 我們的事進行順利. *provehor* amore. Cic. 我爲愛情所吸引.

prōvĕn-ĭo. *īs, (ēn)i, tum, īre.* v. intr.
【同】exorior, venio.
【解】❶ 前來，顯出. ❷ 發生，生長. ❸ (fig.) a) 出現，遇有. b) 進行，(順逆). c) 順遂.
【例】❶ *provenire* in scaenam. Plaut. 出場. si id palam *provenit.* Plaut. 若(陰謀)敗露. studia hilaritatis *proveniunt.* Plin. J. 高興讀書則易進步. ❷ qui *provenere.* Tac. 所生者. citissime *provenit* (arbor). Plin. 樹很快長大. sic *provenit* caseus. Col. 如此製成乾乳酪. ❸ a) alicui *provenit* ostentum. Suet. 人遇朕兆. ex studiis gaudium *provenit.* Plin. 讀書樂. b) nec quid *proventurum* sit provident. 不預知將來事之究竟. c) recte *provenisti.* Plaut. 你一切順利.

1. **provent-us.** *a, um.* part. v. *provenio.*
2. **prōvent-ŭs.** *us.* m. (*provenio*)
【解】❶ 發達，生長，出產，秋收，果實. ❷ 結果，出路，到達，成功.
【例】❶ (*proventus*) rosarum. Plin. 玫瑰之生長. uberi (*proventus*) vinearum. Suet. 葡萄之豐收. (*proventus*) olei. Plin. 油產. *proventu* onerat sulcos (annus). Virg. (一年)田產豐富. ficus trifero *proventu.* Plin. 無花果三次收成. ❷ largior *proventus.* Plin. (fig.) 後代更興旺. (*proventus*) poetarum. Plin. 衆多詩人. (*proventus*) pugnae. Caes. 戰事結果. secundi rerum *proventus.* Caes. 事之順利. in maximo *proventu* felicitatis nostrae. V. Max. 我們福利之極巔.

prōventūr-us. *a, um.* part. futur. v. *provenio.*

prōverbiāl-is. *e.* adj.
【解】俗語者，俚言者.

prōverbĭ-um. *i.* n. (*pro verbum*)
【同】adagium.
【形】contritum vetum vetustate sermone; verum et vetus, laudatum, vulgare, commune.
【解】俗語，諺語，成語，俚語.
【例】in *proverbii* consuetudinem venire. Cic. 成爲俚語. in *proverbium* venire. Liv. 成爲俚語. *proverbii* locum obtinere. Cic. 漸成俚語. pares, vetere *proverbio,* cum paribus congregantur. Cic. 古諺云：同類相求. vetus est *proverbium.* 古諺語. *proverbii* loco dici solet. Cic. 古語云... *proverbii* locum obtinet. 古語云.... in *proverbio* est. 古語云.... in *proverbium* abiit; (vulgo dici solet; vulgo dicitur). 流爲諺語. res est in communibus *proverbiis* versata. 流爲諺語.

prōvĭcārĭ-us. *i.* m.
【解】代理(主教).

prōvĭde. adv.
【解】有先見之明，深謀遠慮.

prōvĭd-ens. *entis.* part. v. *provideo.* -*tior,* -*tissimus.*
【解】先見，深謀遠慮，審愼明達.
【例】id est *providentius.* Cic. 此係更審愼者.

prōvĭdenter. adv. (*providens*), -*tius,* -*tissime.*
【解】明時勢，識先幾，多謀善籌.

prōvĭdentĭ-a. *ae.* f. (*provideo*)
【同】numen, divinum imperium, consilium, prudentia, cura, gubernatio, administratio; (providentia; est per quam futurum

videtur antequam eveniat.
【形】 diligens et solers, divina, victrix et moderatrix.
【解】❶先見，逆料，預知.❷顧慮，深謀遠慮，識時機，善籌劃. ❸上智亭毒，天主照顧，亭毒.
【例】❷ feriendi, declinandi *providentia.* Tac. 可預知攻守之策. providentia filiorum facere. Pomp. Jct. 爲兒女計.... ❸ divina *providentia* mundus gubernatur, (regitur, administratur). 天主照顧管治世界.

prōvĭ-dĕo. *dēs, īdi, īsum, dēre.* v. tr.
【同】 prospicio, consulo, medeor; praevideo, praesentio, praecaveo.
【狀】 ante, diligenter, divinitus, in posterum, magnopere, multum, publice, sapienter, bene, recte, nihil.
【解】❶瞻前，遙望. ❷先見，預知. ❸慎防，善籌，(綢繆). a)對食糧. b)普通事.
【例】❶ navis *provisa.* Suet. 目前之船. (*providere*) aliquem. Hor. 暫見之人. ❷ mala ante *provisa.* Cic. 預測之災禍. *providere* quid futurum sit. 預測將來之事. homo multum *providens.* Cic. 多慮之人. insidias inimicorum satis *provideo.* 我預防敵人埋伏. ❸ a) (*providere*) rem frumentariam. Caes. 籌備小麥(食糧). frumento exercitui *proviso.* Caes. 爲軍隊小麥已備妥. b) (*providere*) in posterum. Cic. 籌備將來. de frumento non satis est *provisum.* Caes. 未籌備足用的小麥. (*providere*) iram. 防備忿怒. (*providere*) saluti alicujus. Cic. 顧慮某人之安全. (*providere*) = incommodis mederi. 預防不便. (*providere*) (cum *ut* vel *ne* et subj.)

provĭd-us. *a, um.* adj. (*provideo*)
【同】 providens, cautus, multum in posterum providens, sagax, prospiciens.
【解】❶預知，逆料，測度. ❷智慧，顧慮，深謀遠慮. ❸籌劃，準備，供應.
【例】❶ (*providus*) rerum futurarum. Cic. 預知未來. ❷ parum *providum.* (cum infin.) Plin. 智慧不足. ❸ (*providus*) utilitatum. Cic. 顧慮利益. homo animal natura *providum.* 人乃生來善籌劃之動物.

prōvincĭ-a. *ae.* f.
【同】 regio bello occupata; munus, partes.
【形】 aliena, annua, antiquissima, fidelissima, proxima, fidelis et amica, fructuosissima, non tam gratiosa et illustris quam negotiosa et molesta, inops, locuples, misera, plena periculi, tribunitia, vectigalis; provinciae consulares, praetoriae. . .
【解】❶(in genere) 職任：職權，任務，權限，(服務範圍，服役). ❷(term. official.) a)職官，權限(政權範圍)，任命. b)羅瑪行省政權. c)行省，轄區.
【例】❶ illam sibi *provinciam* depoposcit ut me trucidaret. Cuc. 爲己要求任命爲殺害我. ultima dabitur *provincia.* 最後的任命. ❷ a) *provincias* dividere, decernere, sortiri. Liv. 劃分指定，(拈鬮)分任行省職權. alicui *provincia* bellum est. Liv. 委任某人督戰職務. *provincia* peregrina, urbana. 旅客省，城民省之權限. b) (*provincia*) annua. Cic. 一年任命. (*provincia*) praetoria. Cic. 外省臬台. c) in *provinciam* proficisci, de provincia decedere. Cic. 赴省，離省. Asia *provincia.* Cic. 亞細亞省. *provincia* Gallia. Cic. 高盧省.

2. **Prōvincĭ-a.** *ae.* f. nom. propr. loci. 地名：羅瑪省名＝Norbonnaise 之一部.

prōvincĭāl-is. *e.* adj. (*provincia*)
【解】❶外省者，屬外省者. ❷屬省政權者.
【例】❶ *provinciales* rapinae. Plin. 轄省的劫掠. *provincialia* matrimonia. Suet. 與外省人通婚. ❷ aditus ad me minime *provinciales.* Cic. 會見我絕不如同會晤省長. *provinciale* concilium. 省會議.

prōvincĭātim. adv. (*provincia*)
【解】各省.

prōvīsĭ-o. *ōnis.* f. (*provideo*)
【同】 remedium, cautio.
【解】❶先知，先覺. ❷供應，籌備，預防.
【例】❶ incommodorum *provisio.* 預知其不便. *provisio* animi. 先覺. *provisio* posteri temporis. Cic. 預知將來. ❷ una *provisio* (est) ut... Cic. (爲改過惡)預防乃唯一方法.

1. **prōvīso.** adv.
【解】事出有意，預料.

2. **prōvīs-o.** *is,* (*i, um*), *ĕre.* v. intr. vel tr.
【解】❶先看，(去看，來看). ❷查看.
【例】❶ (*provisere*) aliquem. 去看是否有人.

prōvīs-or. *ōris.* m. (*provideo*)
【解】❶預見，預測者. ❷籌備，預防者.

1. **prōvīs-us.** *a, um.* part. v. *provideo.*
【解】❶預料者. ❷顧慮，籌備者.
【例】❶ res *provisa.* Hor. 預料之事. ❷ frumento exercitui *proviso.* Caes. 既已爲軍隊籌備軍糧.

2. **prōvīs-ŭs.** *ūs.* m. (abl. *ū*)
【解】❶遠望. ❷預見. ❸籌備者.
【例】❸ (*provisus*) rei frumentariae. Tac. 籌備(供應)食糧.

prōvī-vo. *vīs, ĕre.* v. intr.
【解】延年益壽.

prōvŏcābŭl-um. *i.* n. *pro vocabulum.*
【解】代名，指名，(文).

prōvŏcātī-o. *ōnis.* f. (*provoco*)
【解】❶煽動，挑撥，惹起，挑戰. ❷上控，上控權利.
【例】❶ ex *provocatione* victor. Plin. 由挑戰而獲勝利. ❷ad populum *provocatio* esto. Cic. 上控於民衆大會. *provocationes* omnium rerum. Cic. 對各案件上控權利.

prōvŏcāt-or. *ōris.* m. (*provoco*)
【解】挑戰者，惹動人者.

prōvŏcāt-us. *a, um.* part. v. *provoco.*
【解】受挑撥，被煽動者.
【例】*provocatus* pedibus. Plaut. 挑動賽跑. *provocatus* beneficio. Cic. 先施恩澤. ad populum *provocato* judicio. V. Max. 上控於民衆大會.

prōvŏc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】lacesso, voco, tento. X. Respondeo.
【狀】vehementer.
【解】❶當衆叫喚，招呼. ❷挑撥，煽動，招惹. ❸引起，發生. ❹挑戰，爭辯. ❺上控.
【例】❶ (*provocare*) aliquem cantatum. Ter. 召人奏樂. (*provocare*) aliquem in aleam. Plaut. 召人賭博. ❷ (*provocare*) aliquem ad pugnam. Cic. (-ad certamen). 向人挑戰. a me *provocatus.* Cic. 受我煽動. ❸ (*provocare*) officia comitate. Tac. 因和悅而引起興奮. ❹ Graecos elegia *provocamus.* Quint. 藉悲歌激動希臘人. (*provocare*) aliquem virtute. Plin. 引人鬪勇. ❺ (*provocare*) ad populum. Cic. 上控於民衆. (*provocare*) ad Catonem. Cic. 訴諸賈道. ab omni judicio *provocari* licet. Cic. 對一切判案可以上訴.

prōvŏl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】❶飛去，逸去. ❷飛往，奔往.
【例】❶ in primum *provolant.* Liv. 奔向第一列.

prōvŏlūt-us. *a, um.* part. v. *provolvo.*
【解】伏身，叩首，輾轉向前，(fig.)灰心.
【例】*provolutus* ad pedes. Liv. 跪於足前. *provolutus* genibus. Tac. 屈膝，(跪). ante altare *provoluti.* 跪於祭壇前.

prōvol-vo. *vis, vi, ūtum, vĕre.* v. tr.
【解】❶輾轉，(推滾)向前，顛仆，傾覆. ❷跪跽，屈膝，叩首. ❸a)自卑，自謙. b)摧頹，失敗.
【例】❶ in freta *provolvi.* Ov. (滾)流入海(峽). *provolvitur* ursus ab antris. Ov. 熊自洞穴中跳出. ❷ *provolvere* se ad pedes. 跪於足前. *provolvi* ad genua. Liv. 跽人膝下. a)usque ad.. *provoluta.* Tac. 自卑至於.... ❸ b) fortunis *provolvi.* Tac. 破產.

prōvōm-o. *is, ĕre.* v. tr.
【解】嘔吐，噴出，擲於前.

prōvulgāt-us. *a, um.* part. v. *provulgo.*
【解】發表，洩露者.

prōvulg-o. prōvolg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】發表，公佈，傳播.

proxĕnēt-a. -ēs. *ae.* m.
【解】介紹人，經濟人，代辦，媒人.

proxīmē. proxŭmē. adv., praep. (superl. *prope*)
【同】nuperrime, postremo, paulo ante, nuper, admodum; in proximo.
【解】I. adv. ❶(論地方)最近處. ❷(論時間)新近，最近. ❸(論行列)以後直接. ❹(fig.)近乎，相似.
II. praep. ❶(論地方)距離最近. ❷(fig.)彷彿.
【例】I. ❶ (*proxime*) ab loco. Plin. 由最近處. (*proxime*) alter ab altero. Col. 彼此距離最近. ❷ quam *proxime.* Plin. J. 最近. quem *proxime* nominavi. Cic. 我點名之最後一個. ❸ (*proxime*) a nobilissimis viris. Vell. 貴族以後即.... ❹ a) *proxime* atque ille. Cic. 最近乎他. b)quam *proxime* ex Graeco transferre aliquid in Latinum. Quint. 由希臘文很正確的翻成拉丁文.
II. ❶ quam *proxime* hostem. Cic. 距敵人最近. alicujus virtuti *proxime* accedere. Cic. 盡可能追隨人德表. ❷ *proxime* morem Romanorum. Liv. 最相似羅瑪人之風俗.

proximĭt-as. *ātis.* f. (*proximus*)
【解】❶近鄰，接近，鄰舍. ❷(fig.)近戚，(相像).

1. **proxĭm-o.** *ās, (āvi, ātum), āre.* v. intr. (cum dat.)
【解】臨近，貼近，鄰居.
【例】*proximante* luce. Apul. 黎明.

2. **proxĭmo.** adv. vide **proxime.**

proxĭm-us. proxŭm-us. *a, um.* adj.
X. Maxime remotus.
【解】❶(論地方)最近，很近，鄰近. ❷a)(論時間). (以前)新近，近來. b)(將來)不久，即刻. ❸(論行列)位次，繼承.
【例】❶ *proxima* oppida. Caes. 最近城市. *proximus* alicui. 離某人最近者. *proximus* ab aliqua re. Cic. 距離某物最近者. de *proximo.* Plaut. 由最近處. *proximus* mare. (accus.) Caes. 距海不遠. *proximum* iter in Galliam. Caes. 至高盧最近之路. ❷ a) *proxima* nocte. Cic. 前一夜. qui *proximus* ante me fuerat. Cic. 我前任之(監察官).

b) triduo *proximo*. Liv. 最近三日內. ❸ alicui *proximus*. Cic. 某人最親信之人. *proxima* virtutibus vitia. Quint. 近乎德行之毛病. *proximum* est, ut doceam. 最先我要說明.
【註】**proximi**. *ōrum*. m. pl. 親族，至親，近人. *proximi* genere. Ter. 同族，至親. *proximi* propinquitate. Nep. 最親之人. *proximi* cognatione. Cic. 近戚. *proximi* amandi. 應愛的近人.

prūd-ens. *entis*. adj. (*providens*)
【同】prudentia praeditus, sapiens, multarum rerum peritus; magni usus, magni consilii.
【狀】satis superque.
【解】❶ 預知，先見，識先機，明究竟. ❷ 經多識廣. ❸ 聰明，睿智，明智，智慧，精明幹練，審愼周詳.
【例】❶ *prudens* de futuro. Sall. 有先見之明. *prudens* ad consilia. Cic. 足智多謀. vir *prudens*; qui considerate facit omnia. 明智人作一切事精審愼重. ❷ orator *prudens*. Cic. 智慧之演說家. *prudens* in jure civili. Cic. 精通國律. *prudens* rei militaris. Nep. 諳練兵法. *prudens* locorum. Liv. 熟習地勢. *prudens*. (cum prop. infin.) ❸ in disserendo *prudentissimi*. Cic. 最善辯者. consilium *prudens*. Cic. 智慧的意見.

prūdenter. adv. *-tius*, *-tissime*.
【同】sapienter, provise.
【解】明智，智慧，睿知，精審，精巧，深謀遠慮.
【例】*prudenter* agendum est. 作事當明智. consilio et ratione agendum. 當審情度理. magna circumspectione utendum est. 應多審量. multa *prudenter* praevisa. 許多事已預先審量.

prūdenti-a. *ae*. f. (*prudeus*)
【同】sapientia, consilium, ratio; intelligentia, mentis acumen, vis eximia mentis.
【形】civilis, communis, domestica, fidelis, eximia, non indiserta, praestans, vulgaris, singularis, tanta.
【解】❶ 預知，先見之明. ❷ 經多識廣，技巧，智巧，靈敏，機智，明智. ❸ 智慧，賢智，才幹，敏捷.
【例】❶ *prudentia* futurorum. Cic. 預知未來. ❷ *prudentia* juris publici. Cic. 精通國法. *prudentia* rerum. Virg. 諳練世故. *prudentia* physicorum. Cic. 精通物理. ❸ *prudentia* in constituendis civitatibus. Cic. 懷經綸治世之才. ingenium ac *prudentia*. Cic. 聰明睿智. *prudentia* in delectu bonorum et malorum cernitur. 人之智慧在辨別善惡上可以辨明.

prŭīn-a. *ae*. f.
【解】❶ 霜霰，薄霜. ❷ 雪，寒，冷，冬.
【例】❶ aqua nive *pruinaque* concrescit. 水在下霜雪時而凝結. ❷ fluctus stupentes *pruina*. Petr. 水因寒冷而結冰. obrigescere *pruina*. 嚴冬結冰.

prŭīnōs-us. *a*, *um*. adj. (*pruina*)
【解】佈霜者，結冰者.

prūn-a. *ae*. f.
【解】紅炭，木炭.
【例】lenta *pruna*. (petit feu). Plin. 慢性火(炭).

prūn-um. *i*. n.
【解】李子(果).

prūnĭcĭ-us. **prūnĭcĕ-us**. *a*, *um*. adj. (*prunum*)
【解】李木者.

prūn-us. *i*. f.
【解】李樹.

prūrīg-o. *ĭnis*. f.
【解】發癢，搔痒.

prūr-ĭo. *is*, *īre*. v. intr.
【解】發癢，心煩技癢，(渴望).
【例】totum os *prurire*. Scrib. 全面發癢. dentes *pruriunt*. Pl. (身癢)預感將受打擊. *pruriens* auribus. Gloss. 喜聞. animus mihi *prurit*. 心煩技癢，(欲逞所長).

prūrīt-ŭs. *ūs*. m.
【解】癢.

psall-o. *ĭs*, *i*, *ĕre*. v. intr. vel tr.
【同】fidibus cano, lyram pulso.
【解】彈豎琴，彈琴，(彈樂器)，彈唱，謳歌.
【例】*psallere* carmen. Prud. 詠詩歌. cantare et *psallere*. Suet. 彈唱.

psalm-a. *ătis*. n.
【解】歌曲，聖詠.

psalmist-a. *ae*. m.
【解】作聖詠者，(作歌曲者).

psalmōdĭ-a. *ae*. f.
【解】歌頌，聖詠.

psalmŏgrăph-us. *i*. m.
【解】著聖詠者.

psalm-us. *i*. m.
【解】歌曲，聖詠.

psaltērĭ-um. *i*. n.
【解】❶ 弦琴，豎琴. ❷ 諷刺詩. ❸ 聖詠書.

psalt-ēs. *ae*. m.
【解】彈琴者，謳歌者，樂師.

psaltrĭ-a. *ae*. f.
【解】彈琴女，歌女，女樂師.

pseudŏprŏphēt-a. *ae*. m.

【解】假先知.
psĭthī-a, psythī-a. *ae.* f.
【解】葡萄之一種，(適於製葡萄乾).
psĭthĭa vitis. f. 一葡萄.
psĭthĭum vinum. n. 一酒.
psittăc-us. *i.* m.
【解】鸚鵡，(鳥).
psōr-a. *ae.* f. **psōrae.** *-arum.* f. pl.
【解】疥瘡.
psōrĭc-us. *a, um.* adj. (bon pour la gale).
【解】易患疥瘡者.
【附】**psychologĭa.** 心理學，心靈學. **psychologismus.** 心理說，心理主義. **psychometrĭa.** 精神測定學. **psychologĭcus** materialismus. 心理唯物論. **psychophysĭca.** 精神物理學. **psychōsis.** 精神病態，心覺病.
psychomantī-um. *i.* n.
【解】呼神鬼出現之處，(喚魂).
Psyll-i. *ōrum.* m. pl. nom. propr. popul. 人名：Libye 之民族名，善製醫毒蛇嚙傷之藥.
ptīsăn-a. *ae.* f.
【解】藥湯(大麥湯).
ptīsănārĭ-um. *i.* n.
【解】(藥湯)煎大麥湯.
Ptŏlĕmae-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：❶Lagus 之子. 大亞立山之軍官，繼之爲埃及王. ❷前王之後裔.
pūb-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】幼年成人.
pūb-ens. *entis.* part. v. *pubeo.*
【解】幼年成人者，有纖毛之植物.
pūb-er. *ĕris.* adj. vide **pubes 2.**
【解】青年.
pūbert-as. *ātis.* f.
【同】pili, qui primi puberibus efflorescunt.
【解】❶成人之年，(可結婚之年齡). ❷成人之標記，(鬚髮...). (fig.)植物纖毛.
【例】❶incipientis uvae *pubertas.* Pl. 葡萄開始成熟. *pubertas* legalis. 法定生育年齡.
1. **pūb-ēs. pub-er.** *eris.* adj.
【同】adolescens.
【解】成年者，(滿可結婚之年齡者，至加冠及笄之年齡者).
【例】ad *puberem* aetatem. Liv. 至成年時期. *puberes.* Caes. 青年. *puberibus* foliis. Virg. 有纖毛之葉.
2. **pūb-ēs.** *is.* f.
【解】青年.
pūb-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. (*pubes*)
【同】adolesco.
【解】❶漸至成年，(加冠及笄之年). ❷滋長，長大，(草木...).
【例】❶cum primum *pubesceret* (Hercules), in solitudinem abiit. 既至成年，避入曠野. (poetic.) prata *pubescunt* flore. Ov. 草原上百花盛開.
pūb-is. *ĕris.* adj. vide **pubes.**
pūblĭcān-us. *i.* m. (*a, um.* adj.)
【同】qui vectigal exercet et exigit.
【形】paulo cupidior, fortissimus, maximus, novus, amantissimus, levis in exigendis vectigalibus, molestus.
【解】稅吏，稅司，承租人.
【例】ordo *publicanorum.* 稅司階級.
pūblĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*publico*)
【同】proscriptio bonorum.
【解】充公，沒收，拍賣，(抄家).
【附】**publicatio** bannorum. 結婚前提名.
pūblĭcāt-us. *a, um.* part. v. *publico.*
【解】充公，沒收者，公用，陳列，宣佈，刊行者.
pūblĭcē. adv. (*publicus*)
【解】❶以國家名義，爲國家利益(公益)，用公款. ❷當衆，公開，公然，大公無私.
【例】❶aliquem *publice* laudare. Cic. 當衆下令褒獎. nihil adjumenti neque *publice* neque privatim exspectare. Cic. 公家私人皆不期待援助. *publice* efferri. Nep. 國葬. ❷consulentibus de jure *publici* responsitare. Gell. 公開討論法律問題. *publice* recitare. Suet. 當衆宣讀.
pūblĭcĭtus. adv. vide **publice.**
Pūblĭcĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：羅瑪家族名. clivus *Publicius.* (羅瑪街名).
pūblĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*publicus*)
【同】proscribo, praeconi subjicio.
【解】❶歸國有，沒收，充公. ❷公佈：a) 爲公用，公共. b) 宣示. c) 刊行.
【例】❶(*publicare*) agrum, (bona). 沒收田地財產. ❷a) (*publicare*) Aventinum. Liv. 留亞文地山公用，(劃爲民宅區). (*publicare*) bibliothecas. Suet. 公共圖書館. (*publicare*) pudicitiam. Tac. 賣淫(公娼). b) (*publicare*) se. Suet. 印行.
Publĭcŏl-a. (Poplicŏl-a). *ae.* m. (amicus populi). nom. propr. homin. 人名：O. Valerius 之綽號：繼 Tarquin Collatin 與 Brutus 同爲羅瑪總統(執政官).
pūblĭc-um. *i.* n. (*publicus*)
【解】❶國有地，公地. ❷國庫，國家收入，(稅收...)，公共市場，公賣局. ❸公益，公物. ❹公共文庫，(檔案...). ❺民衆.
【例】❶*publicum* populi Romani fieri. Cic. 劃入羅瑪版圖. ❷in *publicum* redigere. 歸國有. in *publicum* redempti. Liv. 贖奴歸國有. *publico* convivari. Cic. 用公費招待.

publica conducere. Hor. 借公款. frumentum in *publicum* conferre. Caes. 聚糧於公共市場. ❸ in *publicum* consulere. Plin. saxo公益. ❺ aliquid in *publicum* referre. 公佈某事. carere *publico*. Cic. 不出現人前. per *publicum*. Liv. 當衆. in *publico* esse. Cic. 與人共處時. *publica* virtus. 公德.

1. pūblĭc-us. *a, um.* adj. (*populicus*)
【同】communis.
【解】❶ 屬民衆者，國有者，官有，公共者，公衆的. ❷ 公用，共有者. ❸ 衆人者. ❹ (poet.) 通用者，平常者.
【例】❶ tabulae *publicae*, (vel) *publicae* litterae. Cic. 官辦表冊，(公文檔案). ❷ loca *publica*. Cic. 公共場所. *publica* commoda. Cic. 公衆福利. ❸ verba *publica*. Cic. 普通話. *publicus* usus. Hor. 公用. *publica* opinio. Cic. 公見. *publica* honestas. 假姻親.

2. pūblĭc-us. *i.* m.
【解】公務員，委員，差役.

Pūblĭlĭ-us. *i.* m. nom. propr. Roman. 人名：羅瑪家族名：*Publilius* Syrus. 詩作家.

Publĭ-us. *i.* m. praenom. Roman. 羅瑪人前名，(P. =abbreviat.).

pŭdend-us. *a, um.* adj. (*pudet*)
【解】可恥，鄙卑，(不名譽)，下賤者.
【例】*pudenda* dictu. Quint. 難言(可恥)之事.

pŭd-ens. *entis.* part. v. *pudeo.* *-tior*, *-tissimus.*
【同】verecundus.
【解】有廉恥，端方，愼重者.
【例】*pudentes.* Caes. 有自尊心者. *pudens* exitus. Cic. 尊榮的結局. veniam peto *pudentem*. Cat. 請施小惠.

pŭdentĕr. adv. (*pudens*), *-tius*, *-tissime.*
【同】verecunde.
【解】知恥，愼重，端方，謹愼.
【例】*pudenter* vivere. 平生品端行粹. *pudenter* petere. 愼重呼求(某人).

pŭd-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. intr. vel tr.
【同】pudore afficior, erubesco.
【狀】sero et nequicquam.
【解】I. intr. 含羞，知恥，赧然.
II. ❶ trans. pers. arch. ❷ impers. (cum accus. person. quae pudorem sentit); (cum genit. obj. quod pudorem producit).
【例】I. ad *pudendum* induci. Cic. 引人知恥. II. ❶ non te haec *pudent*? Ter. 此類事不使你害羞嗎？ si te quicquam *pudet*. Pl. 若有事使你羞愧. ❷ aliquem *pudet* alicujus rei. 某人羞愧某事. eos infamiae suae non *pudet*. Cic. 他們並不恥其醜行. non *pudebat* magistratus ascendere. Cic. 官員不恥上陞. *pudebat* Macedones urbem deletam esse. Curt. 因城市被毀瑪琪道人感覺羞恥. *pudet* dictu. Tac. 害羞言及此事. *pudendum* est. (cum prop. infin.) 當羞愧.... *pudebat* eum plura proloqui. 他害羞更多言. reputantem ista *pudere* coepit. 回憶此類事始感覺羞愧. nullius rei *pudet*. 廉恥喪盡.

pŭdĭbund-us. *a, um.* adj. (*pudeo*)
【解】感覺羞恥，羞愧者，端肅者.
【例】*pudibundi* sales. Carm. 感覺羞恥之戲謔.

pŭdīcē. adv. (*pudicus*), *-cius.*
【解】貞操，知恥，端方.
【例】actum *pudice* aevum. Carm. 一生平無可指責.

pŭdīcĭtĭ-a. *ae.* f. (*pudicus*)
【同】pudor.
【形】aliena, summa.
【解】貞操，廉恥，清正，正義，無可指責.
【例】*pudicitiam* aggredi. Pet. 圖謀敗壞貞操. spectatae *pudicitiae*. Liv. 貞操無瑕. parcere *pudicitiae*. Liv. 保存貞操. spoliare, expugnare, eripere alienam *pudicitiam*. 敗壞他人貞操.

pŭdīc-us. *a, um.* adj. *-cior*, *-cissimus.*
【同】verecundus, castus; homo virginali verecundia, pudentissimus et optimus.
【解】貞操，貞節，貞淑，端方，正義.
【例】*pudica* domus. Ov. 端淑之家. *pudici* mores. Ov. 品端行粹. preces *pudicae*. Ov. 謙謹之禱詞. *pudica* oratio. Petr. 端肅之演詞.

pŭd-ŏr. *ōris.* m. (*pudeo*)
【同】verecundia, rubor, ingenuitas, integritas, modestia. X. Petulantia, protervitas.
【形】honestus, mirificus, moderator cupiditatis, periculosus, singularis, summus.
【解】❶ 知恥，愧赧，貞操，端淑，高雅，清廉，謹愼，膽怯. ❷ 正義感，道義. ❸ 榮譽，(自尊). ❹ 恥辱，玷污.
【例】❶ *pudorem* rubor consequitur. Cic. 由羞恥而赧然. ineuntis aetatis *pudor*. Cic. 童年之膽怯. (*pudor*) paupertatis. Hor. 羞愧貧賤. (*pudor*) detrectandi certaminis. Liv. 不敢應戰. (*pudor*) est referre. Ov. 不敢直言. non sine *pudore* dicere. Plin. 赧然而言. ❷ si quis est *pudor*. V. Max. 倘存正義感. ❸ aliquid *pudore* ferre. 因自尊而承當. ❹ *pudori* esse alicui. Liv. 乃人之恥辱.
【註】phras. : reputantem ista *pudor* facinoris angebat. 回想此諸事，之罪惡之情使

其心焦. *pudorem* omnem abjecisti, exuisti, abstersisti. 你已喪盡廉恥.

pŭell-a. *ae.* f. (*puellus*) (**puerŭl-a.** dimin. *puera*)

【同】virgo, muliebris sexus liberi.

【解】幼女，處女.

pŭellār-is. *e.* adj. (*puella*)

【解】童女者，嬌弱者.

【例】*puellaribus* annis. Tac. 童女時代.

pŭellārĭter. adv.

【解】如童女者，貞潔者.

puellŭl-a. *ae.* f. (dimin. *puella*)

【解】女孩，女童.

pŭell-us. *i.* m. (*puerulus*)

【解】男童，幼稚，赤子，小兒.

pŭ-ĕr. *ĕri.* m.

【同】puerulus, filius; infans; servus.

【形】acerbus; carus et jucundus; clarus et nobilis; egregius, fatuus et levis, non continens; formosus, humanissimus, insignis, modestissimus, praetextatus, pulcherrimus, sapiens; pueri delicati, ingenui, lepidi.

【解】❶ 嬰兒，兒童. ❷ 幼年人，由年人至 17 歲者. ❸ 子女. ❹ 僮僕，奴隸，扈從，(貴族伴侶).

【例】❶ regis Antiochi filii *pueri.* Cic. 昂底王之嬰兒，子女. a *puero.* Cic. 自兒童時代. a *pueris.* Cic. 自兒童時代. ex *pueris* excedere. Cic. 兒童時期已過. ❷ *puer* egregius. Cic. (decem et novem annos natus). 英俊少年. ❸ Latonae *puer.* Hor. 拉道乃之子. ❹ *pueri* regii. Liv. 王之童年扈從.

pŭĕrasc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*puer*)

【解】❶ 漸至兒童時期. ❷ (fig.) 返老還童.

pŭĕrīl-is. *e.* adj. (*puer*)

【解】❶ 兒童者，(簡單細事). ❷ 幼稚者，輕浮者.

【例】aetas *puerilis.* Cic. 兒童時期. delectatio *puerilis.* Cic. 兒童樂趣. *puerile* agmen. Virg. 兒童軍. ❷ (fig.) *puerili* consilio. Cic. 兒童戰術. *puerile* est. Ter. 兒戲.

pŭĕrīlĭt-ās. *ātis.* f. (*puerilis*)

【解】❶ 兒童時代，少年時. ❷ 兒戲，輕浮，稚子氣.

pŭĕrīlĭtĕr. adv. (*puerilis*)

【同】stulte.

【解】❶ 兒童式. ❷ 稚子氣，孩氣，輕浮.

pŭĕrĭtĭ-a. *ae.* f. (*puer*)

【同】primum tempus aetatis, aetas puerilis, prima aetatula, aetatis tirocinium, pueriles anni.

【形】extrema, iners, petulans.

【解】幼齡，兒童時，少年時. (至17歲). (fig.) 初年.

【例】a *pueritia* tua. Cic. 從你的兒童時代. educator *puritiae.* Tac. 兒童教師. originum *pueritiae*... (fig.) Front. 初作開始.

pŭerpĕr-a. *ae.* f. (*puer pario*)

【解】生子者，產婦.

【例】*puerpera* uxor. Sen. 產婦.

pŭerpĕrĭ-um. *i.* n. (*puerpera*)

【解】❶ 分娩，(產痛). ❷ 嬰兒.

【例】❷ duodecim *puerperia.* Plin. 十二子.

pŭĕrpĕr-us. *a, um.* adj. (*puerpera*)

【解】生子，分娩者.

【例】mulier *puerpera.* 產婦.

pŭĕrŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *puer*)

【同】pusio.

【解】嬰孩，小兒.

pŭg-ĭl. *ĭlis.* m. (*pugnus*)

【同】athleta.

【形】cupidus olympiorum, inexercitatus.

【解】鬪拳，拳擊，角力者，精拳術者.

【例】*pugiles* poscere. Hor. 要求鬪拳.

pŭgĭlătĭ-o. *ōnis.* f.

【同】pugilum, exercitatio.

【解】打拳，拳擊.

【例】*pugilatio,* luctatio. 拳賽.

pŭgĭlătōrĭ-us. *a, um.* adj.

【解】拳者，拳擊者.

pŭgĭlăt-ŭs. *ūs.* m. (*pugil*)

【解】打拳，拳術.

pŭgĭlĭce. adv.

【解】打拳式.

pŭgill-ar. *āris.* n. **pŭgillār-es.** *ĭum.* m. pl.

【解】書版，表冊.

pŭgillār-ĭa. *ĭum.* n. pl. (vide **pugillares**).

pŭgill-us. *i.* m. (dimin. *pugnus*)

【解】一握，一把之量，(拳，手).

pŭgĭl-or. (**pugillor**). *āris, āri.* v. dep. intr (*pugil*)

【解】習拳，(fig.) 蹴，踏，(馬).

pūgĭ-o. *ōnis.* f. (*pungo*)

【同】gladius brevis, sica.

【形】cruentus, plumbeus, praesens, stillans.

【解】尖刀，匕首，刺刀，(fig.) 帝權標幟，操生死權.

【例】plumbeus *pugio.* Cic. 鉛刀 (fig.) 無力的證據.

pūgĭuncŭl-us. *i.* m. (*pugio*)

【解】小刺刀.

pugn-a. *ae.* f. (*pugno, pugnus*) (veteres *pugnis* certabant).

PUGIO

【同】proelium, certamen.
【形】acerrima, calamitosa, equestris, gladiatoria, navalis; pugnae innumerabiles, maximae, praeclarissimae, pedestres.
【解】❶拳擊，格鬬，爭鬬，(單獨)比武. ❷戰爭，交戰，戰陣. ❸(fig.)爭論，爭訟.
【例】❶diuturnitate *pugnae* defessi, proelio excedebant. Caes. 因久戰生厭，離棄陣地. ❷*pugna* Cannensis. Cic. 加納之戰. mediam *pugnam* tueri. Liv. 據戰鬬中心，(指揮步兵). *pugnam* mutare. Curt. 倒戈. ❸aliquid *pugnae* edere. Pl. 惡作劇.
【註】❶*pugnam* inducere in certum diem, (certum *pugnae* diem constituere). 約訂比武日. ❷ad *pugnam* elicere hostem. 向敵挑戰. ❸*pugnam* tentare, experiri proelio belli fortunam. 決鬬，(武力解決). ❹*pugnam* capessere, ordiri, (manum conserere). 開仗，交手. ❺*pugnam* facere, (acie decernere). 作戰. ❻*pugnis* minoribus praeludere. 小接觸(前哨戰). ❼(*pugnam* decretoriam facere); in discrimen summae rerum pugnare; ad universae rei dimicationem venire. 決戰(決勝負戰). ❽*pugna* jam incepit. 戰爭已開始. haeret jam acies collato pede. 交戰，對敵. ❾*pugna* adhuc anceps est. 勝負猶未分. ❿*pugna* quae jam paulo erat lentior iterum ingravescebat. 戰事稍緩，又趨激烈.

pugnăcĭt-as. *ātis.* f. (*pugnax*)
【解】好戰，酣戰.
【例】*pugnacitas* argumentorum. Quint. 辯論激烈.

pugnăcĭter. adv. (*pugnax*), *-cius, -cissime.*
【同】pertinaciter.
【解】激烈，倔強，奮激.
【例】*pugnacius* dicere aliquid. Quint. 強烈爭辯某事. *pugnacissime* defendere sententiam. Cic. 極奮激的辯護其意見.

pugnăcŭl-um. *i.* n. vide **propugnaculum.**

pugn-ans. *antis.* part. v. *pugno.*
【解】作戰者，抵抗者.
【例】*pugnantia* loqui. Cic. 出言反對.

pugnāt-or. *ōris.* m. (*pugno*)
【形】maximus, consideratus, lentus.
【解】戰士，作戰者，決鬬者.
【例】*pugnator* gallus. Plin. 鬬雞.

pugnātōri-us. *a, um.* adj.
【解】屢戰鬬者.
【例】*pugnatoria* arma. Suet. 殺人武器. *pugnatorius* mucro. Sen. 利刃.

pugnātr-ix. *īcis.* f.
【解】女戰士.
【例】*pugnatrix* natio. Amm. 交戰國.

pugnāt-us. *a, um.* part. v. *pugno.*
【解】被攻，交戰者.
【例】proelium male *pugnatum.* Sall. 戰敗. bella terra *pugnata*, marique. Hor. 陸戰，海戰.

pugn-ax. *ācis.* adj. (*pugno*)
【同】bellicosus, pertinax.
【解】❶好戰，好勇，喜爭，尙武. ❷奮激，相爭，急切.
【例】❶gentes *pugnacissimae.* Curt. 最好戰之民族. oratio *pugnacior.* Cic. 挑戰的演詞. ❷*pugnax* in disputando. 辯論激烈. *pugnax* in vitiis. Cic. 拒諫飾非.

pugnĕ-us. *a, um.* adj.
【解】拳著.

pugn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*pugnus*)
【同】dimico, certo, depugno, congredior, contrarius sum.
【狀】acriter, apertissime, cominus in acie, contra; magnopere, mirabiliter, periculose, simulate, vehementer, vere.
【解】❶a)搏鬬，拳擊，(個人或團體)交戰，相爭. (*cum* et ablat.; *inter* et accus.) b) (cum accus. obj.) ❷(fig.) 矛盾. (poet. cum dat.) ❸奮力，奮鬬，努力.
【例】❶a) (*pugnare*) eminus, cominus. 由遠處由近處交戰. (*pugnare*) ex equo. Cic. 由馬上交戰. (ex equis) (*pugnare*) cum hoste, (contra, in hostem). 與敵交戰. (*pugnare*) adversus hostem. Nep. 攻敵. (*pugnare*) pro aliquo. Cic. 爲人作戰. (*pugnare*) pro aliqua re. Cic. 爲某事作戰. *pugnatur.* (impers.) 有戰事. b) 1) magnam pugnam *pugnare.* Lucil. 鏖兵. proelium *pugnare.* Sall. 交兵. 2) (passiv.) pugna, quae summa contentione *pugnata* (est). 激烈戰爭. ❷tecum *pugnas.* Cic, 你自相矛盾. ❸*pugnare* ut, ne, quominus.. (subj.) Cic. 努力爲....
【註】pacem accipere malui, quam *pugnare.* 與其交戰，寧願和平. illud *pugna* et enitere (cura); (magnopere *pugno*). 努力奮鬬.

pugn-us. *i.* m.
【解】❶拳，握拳. ❷一握，一把之量.
【例】❶*pugnum* facere. Cic. 握拳. *pugnis* caedere. Hor. 拳擊. *pugnis* contendere. 賽拳.

pulchell-us. (**pulcell-us**). *a, um.* adj. (dimin. *pulcher*)
【解】嬌媚，標緻，少艾，悅人.

1. pulch-er. *ra, rum.* adj.
【同】formosus, decorus, egregia facie, eximia specie, formae praestantia visendus.

【解】❶美容，美麗，標緻，嬌艷，華美，漂亮. ❷(fig.)榮耀，高尚，體面，冠冕. ❸美良，卓絕. ❹福利，順適. ❺正直，忠直，英武，驍勇，(風流少年).
【例】❶urbs *pulcherrima*. Cic. 極美麗之城市. quid potest esse adspectu *pulchrius*? Cic. 有何更美麗悅目者？ suum cuique *pulchrum* est. 每人自以爲美. ❷*pulchrum* est. (cum infin.)體面者. illis *pulcherrimum* fuit tradere. Cic. 爲他們最體面的是傳達.... *pulcherrimum* judicare. (cum infin.) 斷定最體面者. *pulcherrimae* artes. Petr. 最美術. *pulcherrima* consilia. Virg. 卓識. ❸ut *pulchrius*. Hor. 如(菜)更適口者. acetum *pulcherrimum*. 非常好的醋. ❹*pulcherrimus* exitus. Flor. 結果非常順利. *pulchra* dies. Hor. 光天華日. ❺*pulcher* Hercules. Virg. 驍勇之厄而古.

2. Pulch-er. *ri.* m. nom. propr. homin.
人名：綽號，(Claudia familia).

pulchrē. pulcre. adv. (*pulcher*)
【同】belle, decore.
【解】體面，佳美，美妙，洽人意.
【例】simulacrum *pulcherrime* factum. Cic. 最美麗(最使人滿意)之塑像. mihi *pulchre* est. Cic. 我非常健美.

pulchrĭtūd-o. pulcrĭtūd-o. *ĭnis.* f.
【同】forma, species oris, aut formae dignitas, forma et species liberalis; venustas.
【形】excellens, eximia, insatiabilis, recens atque integra.
【解】美麗，姿色，美艷，漂亮，美好，精緻，風雅，美觀，悅目.
【例】*pulchritudo* colorum. Cic. 顏色鮮麗. *pulchritudo* verborum. Quint. 綺麗文詞. *pulchritudo* corporis. 身體健美. *pulchritudo* virtutis. 德行之美好. *pulchritudo* artis. 藝術美.

pūlēi-um. (**pūlēj-um.**)(**pulegĭ-um**). *i.* n.
【解】薄荷類，(香草).

pūl-ex. *ĭcis.* m.
【解】蚤，虱，木虱之類.

pūlĭcōs-us. *a, um.* adj. (*pulex*)
【解】多(充滿)蚤虱者.

pullārĭ-us. ❶*a, um.* adj. (*pullus*)
【解】關係幼小禽獸者，(雛犢，駒).
❷*i.* m.
【解】飼養神鷄占卜者.
【例】oblata est religio, *pullariorum* admonitu. 因卜者之勸告而奉獻敬禮.

pullātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】孵卵.

pullāt-us. *a, um.* adj. (*pullus 2*)

pullāt-i. *ōrum.* m. pl.
【解】著喪服者，衣棕色衣者，羅瑪下級賤民.
【例】*pullata* turba. Quint. 賤民，(百姓).

pullĭtĭ-es. *ēi.* f. (*pullus 1*)
【解】同孵，同窠之鳥，蜂群.

pullulesc-o. pollulesc-o. *is, ĕre.* v. intr.
【解】萌芽，生長.

pullŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (*pullulus*)
【解】❶intr. 萌芽，滋生，繁殖，蔓延. ❷tr. 使繁衍.

pull-um. *i.* n. (*pullus 2*)
【解】幽暗，暗色.

1. pull-us. ❶*a, um.* adj.
【解】極幼小者.
❷*i.* m.
【形】columbinus, milvinus, saturi.
【解】a)幼子，雛駒. b)神鷄雛.

PULLI 2 B

【例】*pullus* anseris, aquilae. Plin. 小鵝，小鷹.

2. pull-us. *a, um.* adj.
【同】ater, atratus, niger.
【解】棕色，黑暗者.
【例】vestis *pulla*. 棕色衣. *pulla* toga. Cic. 黑長衫，(喪服). tunica *pulla*. Cic. 棕色(黑)短衫，(賤民之服).

pulmentārĭ-um. *i.* n.
【解】肉汁，調羹.
【例】caricae pro *pulmentario* sunt. Sen. 有無花果當菜肴.

pulment-um. (**pulpamentum**). *i.* n.
【同】obsonium.
【解】肉食，肉羹，厚味菜殽.
【例】mihi *pulmentum* (est) fames. Cic. 饑餓爲我便是調味劑.

pulm-o. *ōnis.* m.
【解】肺， pl. 肺葉.
【例】in *pulmonibus* adest similis spongiis mollitudo. 肺葉柔輭似海綿.

pulmōnārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】患肺病者.

pulmōnĕ-us. *a, um.* adj.
【解】肺者，柔軟者.

pulp-a. *ae.* f.
【解】❶肉臠，(fig.)人身. ❷菓肉.
【例】*pulpa* scelerata. Pers. 惡人. plebea *pulpa*. Aus. 庸民.

pulpāment-um. *i.* n. (*pulpa*)
【同】cibus lautior.

【解】❶ 肉饜. ❷ 肉殺，厚味殺.
【例】❷ ego apros occido, sed alter utitur *pulpamento.* Vop. 我殺野豬，他人食其肉.

pulpĭt-um. *i.* n.
【同】locus ante scaenam editior,suggestum.
【解】演講台，詠經台(經架)，踏板，舞台，戲台.

pulp-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】叫如鷹.

pulpōs-us. *a, um.* adj.
【解】肥腯，多肉者.

puls. *pultis.* f.
【解】粥，古羅瑪人所用之麵粉羹，貧人食糧，神雞之飼料.
【例】offa *pultis.* 麵團.

pulsābŭl-um. *i.* n.
【解】琴，弓.

pulsātĭ-o. *ōnis.* f. (*pulso*)
【同】verberatio.
【解】擊擣，敲，彈，鼓.

pulsāt-or. *ōris.* m.
【解】彈者，敲者.
【例】citharae *pulsator.* V. Fl. 彈琴者.

pulsāt-us. *a, um.* part. v. *pulso.*
【解】受衝擣，受排擠，被驅逐者.
【例】campus *pulsatus* equis. Ov. 被馬踐踏之田野.

puls-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*pello*)
【同】verbero, percutio.
【狀】vehementius, extrinsecus.
【解】❶ 擣倒，衝擣，壓迫，暴行，虐待. ❷ 推動，衝動，搖動. ❸ 打擊，敲彈.
【例】❶ *pulsare* aliquem. Cic. 虐待人. *pulsare* pericula. (fig.) Claud. 脫險. ❷ nervo *pulsante* sagittae. Virg. 箭已置弦上. corda pavor *pulsans.* Virg. 驚心(動魄). ❸ (*pulsare*) ostia. Hor. (-januam). 敲門. (*pulsare*) humum pede. Ov. 以足敲地. (*pulsare*) arietes muros. Virg. 用攻城機攻城. (*pulsare*) chordas digitis, pectine. Virg. 用手指，用撥棒彈琴. fluctus *pulsant* latera. Ov. 水浪擊船側面.

1. **puls-us.** *a, um.* part. v. *pello.*
【例】受打擊，受衝擣，敲彈，被屏棄.
【例】*pulsis* armis. Stat. 敲武器. *pulsae* aquae. Petr. 掀起水浪. nullo proelio *pulsus.* Caes. 從未敗陣. *pulsus* solio. Hor. 退位(被廢)之王.

2. **puls-ŭs.** *ūs.* m.
【同】motus, impulsus, agitatio.
【形】adventitius, alienus, externus, extremus.
【解】❶ 推動，搖動，打擊. ❷ 衝擣，衝擣，敲彈.
【例】❶ *pulsus* remorum. Cic. 搖槳. ❷ *pulsus* venarum. Tac. 血脈跳動. *pulsus* lyrae. Ov. 彈琴. *pulsus* imaginum. Cic. 印象.

pultārĭ-us. *i.* m. (*puls*)
【解】鍋，(煮粥用者，瓶，罐，盛葡萄器).

pultĭcŭl-a. *ae.* f. (*puls*)
【解】粥，麵粉羹，飼料.

pultis. genit. *puls.*

pulvĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*pulvero*)
【解】搗碎土塊，樹下培土.

pulvĕrĕ-us. *a, um.* adj. (*pulvis*)
【解】細粉，塵埃，灰塵，一積塵，滿灰塵者.
【例】*pulverea* farina. Ov. 細麵粉. *pulverea* nubes. Virg. 飛塵如雲.

pulvĕr-o. *ā, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【解】❶ tr. a) 撒塵埃，鋤，培土樹下. b) 搗碎，研末. ❷ intr. 積塵，染塵垢.
【例】❶ *pulverare* se. Plin. 輾轉塵垢中. ❷ *pulverare* hic nolo. Plaut. 我不願積灰塵於此處.

pulvĕrŭlent-us. *a, um.* adj. (*pulvis*)
【解】❶ 充滿塵埃者. ❷ (fig.) 蒙塵(疲勞)者.
【例】*praemia* pueverulenta. Ov. 疲勞之報酬.

pulvill-us. *i.* m.
【解】小坐褥，小墊子.

pulvīn-ar. (**polvīn-ar**). *āris.* n.
【同】lectus in templo religionis ergo positus et diis consecratus.
【形】sanctissimum.
【解】❶ 華美墊褥，神床褥墊. (在 lectisternium) (設席饗神節日). ❷ 劇場中帝王座位. (或 parade) 大遊行時) 置神像於華美墊褥上.
【例】❶ ad omnia *pulvinaria* supplicatio decreta est. Cic. 命在各神殿(神座前)禱告.

pulvīnār-is. *e.* adj.
【解】墊褥枕者.

pulvīnārĭ-um. *i.* n.
【解】❶ 墊褥，枕. ❷ 船塢.

pulvīnāt-us. *a, um.* adj. (*pulvinus*)
【解】裝棉，裝毛者，一脹大，豐滿者，一凸起成圓形者.
【例】*pulvinatum* capitulum. Vitr. 圓(枕)形柱頭.

pulvīn-us. *i.* m.
【解】❶ 枕，褥，墊. ❷ (fig.) 枕形物 (柱頭草木形狀)，畦壇.
【例】❶ *pulvinum* injicere. Suet. 以枕悶(窒)斃人.

pulv-is. *ĕris.* m. (quandoq. f.)
【同】trita aridaque terra.
【形】eruditus, multus.
【解】❶ 塵埃，灰砂，(數學家慣習算題之砂

地). ❷ (in specie) 比武的沙場. ❸ (metaph.) 公共場所，街衢道路之灰塵.
【例】❶ eruditum *pulverem* attingere. Cic. 已達到學者(數學家) 境界，(習算術之沙地). sulcos in *pulvere* ducere. Juv. 耕砂石田 (喻無用). ❷ *pulvis* Olympicus. Hor. 賽場之土. sine *pulvere*. (poet.) (palma). Hor. 坐享其成，(不競爭而得榮冠). altior sublatus *pulvis* hostis adventum indicabat. 塵土更飛揚，表示敵人已到. ❸ doctrinam ex umbraculis eruditorum in solem atque *pulverem* produxit. Cic. 由哲士之蔭影下顯示學識方日光下(學未成). educere orationem ex umbratili exercitatione in *pulverem*, in forum. 當衆演講.
【附】**pulvis** nitratus. 火藥.

pulviscŭl-us. *i.* m. (dimin. *pulvis*)
【解】微塵.
【例】converrere cum *pulvisculo*. Plaut. 一掃而盡.

pūm-ex. *ĭcis.* m.
【解】❶ 輕石，浮石，(多孔之火成岩). ❷ 粗鬆多孔之石，空隙浸蝕之石.
【例】❶ liber morsu *pumicis* politus. Mart. 用輕鬆石磨成之書. *pumice* levi perpolitum. 用輕鬆石磨成之書. aquam a *pumice* postulare. Plaut. (prov.) 由石取水，(不可能). exactus tenui *pumice* versus. Prop. 精工詩詞.

pūmĭcĕ-us. *a, um.* adj. (*pumex*)
【解】浮石者.

pūmĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】用浮石琢磨.

pūmĭcōs-us. *a, um.* adj. (*pumex*), *-sior*,
【解】多孔，輕鬆者.

pūmĭlĭ-o. *ōnis.* f. **pūmĭl-us.** *i.* m.
【解】矮人.

punctim. adv. (*pungo*)
【解】直刺，針砭，鋒刺.
【例】Hispani *punctim* magis quam caesim feriunt. (古)班人更喜戳而少砍.

punctĭ-o. *ōnis.* f. (*pungo*)
【解】刺，砭，戳.

punctiuncŭl-a. *ae.* f. (dimin. *punctio*)
【解】小刺激.

punct-um. *i.* n. (*pungo*)
【同】lineae extremum, quod magnitudinem nullam habet; momentum; rationum vel quaestionum capita; suffragia.
【解】❶ 針刺，烙印. ❷ 刺死. ❸ 點. ❹ 須臾，頃刻. ❺ 投票選舉.
【例】❶ junci *puncto*. Plin. 以灯心草的刺. *puncta*. Plin. 烙印. ❸ adamas, *punctum* lapidis. Man. 金剛石(幾乎不可見之)石屑. ❹ *puncto* temporis eodem. Cic. 同時. ad *punctum* temporis. Cic. 眨眼間. ❺ omne tulit *punctum*. Caes. 獲得全體票數.

punct-us. *a, um.* part. v. *puncto.*
【解】一點，一刻者.
【例】*puncto* tempore. Lucr. 頃刻(須臾).

pungo. *pungĭs, pupŭgi,* (*punxi*), *punctum, pungĕre.* v. tr.
【同】ango, molestiam affero, perstringo, mordeo, stimulo, stimulum admoveo; aculeum relinquo in animo.
【狀】perleviter.
【解】❶ 刺，螫，穿. ❷ (fig.) 迫害，磨難，騷擾，煩難，窘辱.
【例】❶ vulnus acu *punctum*. Cic. 刺傷. *punctum* corpus. Lucr. 被刺之身. ❷ *pungit* dolor. Cic. 痛苦磨難. epistula illa ita me *pugit* ut.. Cic. 來函使吾不安，至於.... scrupulus *pungit*. 疑慮不寧. ignominia *pungit*. 詬辱刺激人.

Pūnicān-us. *a, um.* adj. (Carthaginois).
【解】加而大日城者.
【例】*Punicani* lectuli. Cic. 普尼床，(木長凳).

Pūnice. adv.
【解】普尼式，(加而大日式).

pūnicĕ-us. *a, um.* adj.
【解】緋紅，朱紅，絳色，(紅紫).

pūnic-um. *i.* n.
【解】石榴.

Pūnic-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 具有加而大日之特色特性者. ❷ (poet.) 紅色者.
【例】❶ litterae *Punicae*. Cic. 加而大日文字. bello *Punico* secundo. Cic. 普尼第二戰爭時代. *Punica* fides. Sall. 喻不忠實. *Punica* ars. Liv. 喻戰略，(計策). *Punica* arbor. Col. 石榴樹. *Punicum* malum. Plin. 石榴(果).

pūn-ĭo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. tr. (*poena*)
【同】castigo, plecto, vindico, ulciscor, poena vel supplicio afficio; supplicio constringo; animadverto, poenam sumo; mulctam, poenam, supplicium irrogo; exemplum in aliquem edo.
【狀】crudelius, levius.
【解】❶ 科刑，責罰，懲罰. ❷ 復仇，報復.
【例】❶ (*punire*) aliquem. Cic. 懲罰人. (*punire*) facinus. Cic. 懲罪惡. (*punire*) sontes. Cic. 懲罪犯. *puniri* capite. Liv. 被判斬首. *punire* vitam suam manu.

Quint. 自戕. ❷ *punire* dolorem. Cic. 報復痛苦. Graeciae fana *punire*. Cic. 報復希臘神殿. 1) aequum est ut judices reos severe *puniant*. 法官理應嚴懲罪犯. 2) rei *puniantur*; scelerum poenas pendant. 罪犯應受懲罰. 3) nondum *puniti* sunt. 尙未受罰. *puniti*, ad supplicium dati sunt. 尙未受罰. 4) satis *punimur*; satis poenam, supplicium subimus. 我們受罰已足.

pūnĭ-or. *ris, tus sum, ri.* v. passiv. *punio.*
【解】受懲罰.

pūnītĭ-o. *ōnis.* f. (*punio*)
【解】懲罰.
【例】*punitio* corporalis. 體罰.

pūnīt-or. *ōris.* m. (*punio*)
【同】ultor, vindex, exactor supplicii.
【解】懲罰人者.

punīt-us. *a, um.* part. v. *punio.*
【解】受懲罰者.

punxi. perf. v. indic. *pungo.*

pūp-a. *ae.* f.
【解】小女，傀儡.

pūpill-a. *ae.* f. (dimin. *pupa*)
【解】❶ 童女，(未成年者). ❷ 瞳人，眸子.
【例】❷ feminae visu nocent, quae duplicem *pupillam* habent. 雙瞳之女不利於視.

pūpillār-is. *e.* adj. (*pupillus*)
【解】瞳子者，童子者.

pūpill-us. *i.* m. (*pupus*)
【同】impuber.
【形】infans.
【解】孤兒，男童，未成丁者.
【例】*pupillum* fraudare. 欺騙孤兒.

pupp-is. *is.* f.
【同】pars navis posterior. X. Prora.
【解】船尾，舳.
【例】gubernator sedens in *puppi*. 舵師坐在船尾上.

pŭpŭgi. perf. v. *pungo.*

pūpŭl-a. *ae.* f. (*pupa*)
【解】眸子，幼女，女孩.

pūpŭl-us. (**pupus**). *i.* m.
【解】男孩，童男.

pūrē. adv. (*purus*), *-rius, -rissime.*
【同】caste, simpliciter, candide.
【解】❶ 清潔，純粹無瑕. ❷ (fig.) a) 完善無指責. b) 純正無訛. c) 清晰，明瞭.
【例】❶ splendens Pario marmore *purius*. Hor. 光澤超過巴里約之大理石. *pure* lautis corporibus. Liv. 身體沐浴清潔. ❷ *pure* acta aetas. Cic. 平生無瑕. *purissime*. Gell. (語言)純粹.

purgām-en. *ĭnis.* n. (*purgo*)
【解】❶ 穢污不潔，廢物，(垃圾)，(fig.) 猥褻，喪廉恥. ❷ 取潔禮，贖罪.

purgāment-um. *i.* n.
【解】穢污，垃圾，渣滓.
【例】*purgamenta* oris. Sen. 唾污. *purgamentum* maris. Plin. 海泡沫.

purgātĭ-o. *ōnis.* f. (*purgo*)
【同】satisfactio, excusatio.
【解】❶ 掃除，洗滌，腹瀉，(浚渫). ❷(fig.) 辯解，昭雪，滌罪，贖罪.
【例】❶ *purgatio* morbi. Fort. 病愈. *purgationibus* consumptus. 腹瀉致死. ❷ *purgatio* est, cum factum conceditur, culpa remittitur. 辯解承認事實，而推辭其過錯.

purgātīv-us. *a, um.* adj. (*purgo*)
【解】瀉藥，瀉清者.

purgātōrĭ-um. *i.* n.
【解】煉獄.
【例】❶ locus expiandis post mortem peccatis destinatus. 煉獄爲死後贖罪之處. locus ubi contracta piacula per ignem expiatur a morte; piacularis animorum carcer. ❷ (liberare animas ex *purgatorio*); expiatas lustrali igne animas cruciatibus eximere. 救助受煉苦之靈魂. animos e piaculari carcere ereptas in libertatem asserere; ex piacularibus ignibus animas ad aeterna gaudia transferre.

purgāt-us. *a, um.* part. v. *purgo.*
【解】滌除，昭雪，煉淨者.
【例】*purgata* auris. Hor. 洗耳(靜聽).

purg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (primit. *purigo, purus*)
【同】expurgo, excuso.
【狀】diligenter, praecipue.
【解】❶ 掃除，拂拭，洗滌. ❷ (medic.) 打瀉，除去淤積. ❸(fig.)免除，脫免. ❹ a)辯解，洗白. b) 辯護，申訴. c) 表白. d)贖罪.
【例】❶ (*purgare*) oleam a foliis. Cat. 去橄欖果之葉. (*purgare*) proprias ungues. Hor. 修理指甲. ❷ *purgor* bilem. Hor. 淸潔膽汁. (*purgare*) alvum, (laxare, solvere, mollire). 腹瀉. ❸ (*purgare*) urbem. Cic. 淸理城市. (*purgare*) metum doloris. Quint. 去其畏懼痛苦之情. ❹ a) (*purgare*) aliquem de aliqua re. Cic. 論某事爲某人洗白. (*purgare*) se alicui. Cic. 在人前洗白自己. (*purgare*). (cum infin.) b) (cum acc. rei) (*purgare*) crimina. Cic. 申訴無罪. (*purgare*) facinus. Curt. 申訴無罪. suspicio haud sane *purgata* est. Liv. 尙未完全除去嫌疑. c) (*purgare*) innocentiam.

Liv. 證明無罪. (*purgare*) fidem. Caes. 表示信用. **d)** (*purgare*) malum facinus forti facinore. Liv. 藉英勇行爲贖其罪惡行爲.

pūrĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*purifico*)
【解】洗滌，贖罪.

pūrĭfĭcātōrĭ-um. *i.* n.
【解】拭聖爵布，(聖血布).

pūrĭfĭc-o. *ās, āre.* v. tr. (*purus facio*)
【解】❶洗滌，去垢，漂淸，淘汰. ❷滌罪.
【例】❶*purificati* pedes. Plin. 濯足.

pūrĭt-as. *ātis.* f. (*purus*)
【解】淸潔，純粹，澄淸，(fig.)淸潔無玷，(品行純粹，貞潔).
【例】(*puritas*) vivendi. Capitol. 生活純正無瑕. (*puritas*) sermonis. Hier. 文詞淸晰.

purpŭr-a. *ae.* f.
【形】demissa ad talos, plebeia ac pene fusca.
【解】❶緋紅染料蚌，紫貝. ❷深紅，紫紅色料，一絳色，紫紅色. ❸緋色衣飾，(古帝王顯宦之官服).
【例】❸sedens cum *purpura* et sceptro. Cic. (王)絳袍金杖，坐寶座上. septima *purpura.* Flor. 第七任總統(執政官). *purpura* fulget. 緋袍輝煌耀目. regali *purpura* ornatus. 著王者絳袍.

purpŭrārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】屬緋衣者.
【例】*purpuraria* officina. Plin. 染朱紅色之工廠. negotiator artis *purpurariae.* Inscr. 賣紫紅布商人.

purpŭrasc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【同】purpureum fieri.
【解】漸成紫紅色.

purpŭrāt-us. *a, um.* adj. (*purpuro*)
【同】conchyliatus, purpura ornatus.
【解】❶著緋衣絳袍者. ❷朝臣，高官顯宦，紅衣(樞機)主教.
【例】❷hunc *purpuratum* crederes. 恐你相信他爲朝臣.

Purpurat-us. *i.* m. 紅衣主教.

purpŭrĕ-us. *a, um.* adj. (*purpura*)
【解】❶朱紅，紫紅，緋紅色者，(fig.)彩色華麗. ❷衣紫紅色者.
【例】❶*purpurea* vestis. Lucr. 緋衣. *purpureus* lapis. Luc. 紅雲斑石. *purpurea* ficus. Plin. 紫色無花果. *purpurea* nix. Carm. 光澤之雪. ❷pallium *purpureum* 紅大氅. *purpureus* pennis. Virg. 盔飾紅翎，(纓).

purpŭrissāt-us. *a, um.* adj.
【解】塗脂粉者，(fig.)化粧者.
【例】*purpurissati* fasti. Sid. 奢華之執政官.

purpŭriss-um. *i.* n. **purpŭriss-us.** *i.* m.
【解】硃紅(花紅)染料.

purpŭr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】染紫紅色.
【例】*purpurare* auro. Col. 金紫輝煌.

pūrŭlentē. adv. (*purulentus*)
【解】出膿狀.

pūrŭlentĭ-a. *ae.* f.
【解】膿水.
【例】*purulentiae* civitatis. Tert. (fig.)民間廢物.

pūrŭlent-us. *a, um.* adj. (*pus*)
【解】有膿者.

pūr-us. *a, um.* adj.
【同】mundus, castus, inviolatus, integer, nitidus. X. Concretus, crassus.
【解】❶淸潔無瑕，淸白潔淨. ❷天朗氣淸. ❸純粹不雜. **a)** 純料. **b)** 平原，(無樹木，建築物). ❹純潔(心靈). **a)** 無辜. **b)** 純神.
【例】❶aqua *purior.* Hor. 淸水. *purissima* mella. Virg. 純蜜. forum *purum* caede. Cic. 完美市場，(未被屠戮者). ❷per *purum.* Vir. 穿過淸潔(空氣). ❸**a)** hasta *pura.* Virg. 無鐵鋒之槍. *pura* vestis. Virg. 白長袍. toga *pura.* 白長袍. *purum* argentum. Cic. 純銀，(無雕刻之銀幣). **b)** *purus* campus. Cic. 平原，(無林木...). ❹**a)** animus *purus.* Cic. 無辜心靈. sceleris *purus.* Hor. 無罪過者. vitio *purus.* Hor. 無毛病者. **b)** animus *purus* et integer. 脫離肉身之靈魂完整無損. oratio ita *pura,* ut nihil liquidius. Cic. 最淸晰明瞭之演詞，(文).
【附】**pura** sensatio. 純粹感覺. *pura* experientia. 純粹經驗. *pura* forma. 純粹形相. *purum* ego. 純我. fallacia *pura* logica. 純粹論理虛僞.

pūs. *pūris.* n.
【同】sanies.
【解】膿痰，污穢.

pŭsillănĭm-is. *e.* adj. (*pusillus animus*)
【解】懦弱，畏怯者，(膽怯).

pŭsillănĭmĭt-ās. *ātis.* f.
【解】膽怯，心怯，(小氣).

pŭsill-um. *i.* n. adv.
【解】些微，略.

pŭsill-us. *a, um.* adj. (dimin. *pusus*)
【同】parvus, brevis.
【狀】valde.
【解】(身體)短小，矮.
【例】*pusilli* homines. Juv. 矮人. *pusilla* vox. Quint. 微聲. *pusilla* epistula. 短箋. *pusillus* animus. Cic. 心地狹小. *pusillorum*

scandalum. 弱小者受的惡表.

pūsi-o. *ōnis* m. (*pusus*)
【解】男孩.

pustŭl-a. pūsŭl-a. *ae.* f. (*pus*)
【同】tuberulum in summo cutis nascens.
【解】疹，水腫，(疱泡).

pustŭlāt-us. pustulōs-us. *a, um.* adj.
【例】火煉，煉淨者，起泡，臃腫者.

pustŭlesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】出疹，出泡.

pustŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【解】出疹，起泡.

pustŭlōs-us. pūsŭlōs-us. *a, um.* adj.
【解】生疹，(多膿者).

pūs-us. *i.* m.
【解】男孩.

1. pŭt-ă. (ut adv.) imperat. v. *puto.*

2. Pŭt-ă. *ae.* f. nom. propr. mulier. 神名：森林女神.

pŭtām-en. *ĭnis.* n. (*puto*)
【同】nucis durior cortex.
【解】剝去之皮殼(如菓皮，卵皮，豆莢). (貝殼，鱗甲，牡蠣).

pŭtātĭ-o. *ōnis.* f. (*puto*)
【解】刪除 (芟刈)，砍伐，(樹枝). 一 估計，計算，臆度.
【例】*putatio* arborum. 剪修樹枝.

pŭtātīv-us. *a, um.* adj. (*puto*)
【解】幻想，虛構者，(名義的，估計的).
【附】**putativum** matrimonium. 誤認的婚姻.

pŭtāt-or. *ōris.* m. (*puto*)
【解】剪修樹木者.

pŭtāt-us. *a, um.* part. v. *puto.*
【解】剪修，芟刈，砍伐者.
【例】ratio *putata.* (fig.) Fest. 清理(檢查)賬目.

pŭtĕ-al. *ālis.* n. (*puteus*)
【解】❶ 井欄. ❷ 柵欄，(兌銀處).

pŭtĕāl-is. *e.* **pŭtĕān-us.** *a, um.* adj. (*puteus*)
【解】井者.

pŭtĕārĭ-us. *i.* m. (*puteus*)
【解】濬，掘，挖井人.

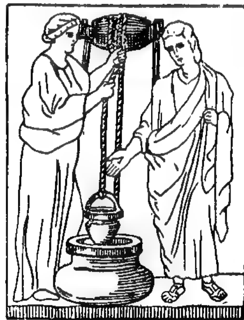
pūt-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. (*pus*)
【同】male oleo.
【解】腐化，臭爛，發臭氣.

Pŭtĕŏl-i. *ōrum.* m. nom. propr. urbis. 城名：在Campanie 省，濱海，臨近Naples城. 今日之Pouzzoles.
Puteolān-i. *ōrum.* m. pl. 一居民.
Puteolān-um. *i.* n. 一別墅.
Puteolān-us. *a, um.* adj.

pūt-ĕr. *ris.* **pūtr-is.** *e.* adj. (*pus*)
【解】❶腐化，敗壞，傾頹. ❷ 易粉碎者.
【例】❶ *putres* oculi. Hor. 衰弱之目. *putres* conscientiae. Sid. 良心敗壞. animam *putrem* expirare. Prop. 咽最後一口氣. ❷ *putre* solum. Virg. 鬆土.

pūtesc-o. putisc-o. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. intr.
【解】腐壞，臭爛.

pŭtĕ-us. *i.* m.
【解】❶ 坑，洞，壕，溝渠，鑛穴. ❷ 井，陷穽.
【例】❷ conjicere aliquid in *puteum.* Petr. (prov) 擲物於井. haurire aquam de *puteo.* 從井中汲水.

PUTEUS

pūtĭcŭl-i. *ōrum.* m. pl.
【解】(葬屍)公穴，(公壙，窀穸).

pūtĭdē. adv. *-dius.*
【同】fastidiose, moleste, inepte, odiose dicere.
【解】矯飾，(裝腔作勢).
【例】nolo exprimi litteras *putidius.* Cic. 我不喜歡裝腔作勢.

pūtĭdiuscŭl-us. *a, um.* adj. (*putidus*)
【解】討厭，不合時宜.

pūtĭd-us. *a, um.* adj. (*puteo*)
【同】odoris mali, male olens, insuavis, molestus gravis, fastidiosus.
【解】腐敗，朽爛，惡臭，討厭，難堪.
【例】aper *putidus.* Mart. 酸臭味的野猪. naves *putidae.* Cato. 臭惡之船.

pūt-or. *ōris.* m.
【解】臭惡，穢氣.

pŭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*putus*)
【同】reor, sentio, censeo, judico, existimo, aestimo, mihi persuadeo.
【狀】acute ad extremum, etiam atque etiam, plane ita, recte.
【解】❶ 掃除，刷洗，芟刈，砍伐(刪除繁枝，刪削冗贅). ❷ 數算，計算. ❸ a) 合算. b) 估計，鑒定. ❹ 臆度，揣摩.
【例】❶ (*putare*) dolia. Cato. 刷洗木桶. (*putare*) vitem. Virg. 剪修葡萄枝. (*putare*) olivetum. Cat. 刪削橄欖枝. ❷ (*putare*) rationem cum aliquo. Cat. 與人算賬. pro binis *putabantur.* Cat. 算雙份，(兩個). ❸ a) (*putare*) magni. Cic. 看重. (*putare*) pluris. Cic. 更重. (*putare*) aliquo in numero. Cic. 算數. b) (*putare*) aliquem pro mihilo. Cic. 藐視人. (*putare*)

civem. Cic. 視爲公民. ❹ citius quam *putavissent.* Cic. 速度出人意外. (cum infin.) noli *putare* me maluisse. Cic. 勿相信我更喜好.... facultatem mihi oblatam (esse) *putavi.* Cic. 我臆度我可能. te reperturum *putas*? Cic. 你想你將發現.... ut *puto.* 依我想. rem ipsam *putemus.* 我們辯論此事.

pūt-ŏr. *ōris.* m. (*puteo*)
【解】臭氣，惡臭.

pūtrēd-o. *ĭnis.* f.
【解】腐敗，朽爛.

pūtrē-făcio. *facĭs, fēci, factum, făcĕre.* v. tr. (*puter facio*)
【同】corrumpo, dissolvo.
【解】腐敗，朽爛，敗壞.

pŭtrē-fīo. *fīs, factus sum, fĭĕri.* v. *putre facio.*
【解】腐爛，朽壞.

pūtr-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】臭壞，烊，(鎔金).

pŭtresc-o. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. intr.
【解】腐壞，漸腐化，一軟化，鬆弛，粹碎.

pŭtrĭd-us. *a, um.* adj. (*puter*)
【同】rancidus.
【解】腐化，發霉，鬆軟，粉碎.
【例】in *putridis* locis. Plin. 在易發霉之地.

pŭtr-is. **puter.** *e.* adj.
【同】putridus, corruptus.
【解】腐化，發霉，鬆軟，粉碎.
【例】corpora cicatricibus *putria.* Curt. 受傷腐爛之身體. *putres* conscientiae. Sid. 敗壞的良心. *putris* campus. Col. 輕鬆的土地.

pŭtr-or. *ōris.* m.
【解】朽爛.

pŭtrŭi. perf. v. *putresco.*

pūtŭi. perf. v. *puteo,* et *putresco.*

pŭt-us. *a, um.* adj. (*purus putus*屢次連用).
【同】purus, sincerus.
【解】純粹，澄清，清潔者.
【例】pondus argenti puri *puti.* Gell. 純粹精銀重量. *putissimae* orationes. Cic. 純粹的演詞.

pyct-a. **pyct-es.** *ae.* m.
【解】習拳術者，比武者.

Pydn-a. *ae.* f. nom. propr. urbis. 城名：在 Macédoine 海濱.

Pygmae-i. *ōrum.* m. pl. *-us. a, um.* adj.
【解】矮人，(短人)，(小說中之小人國).
【例】*Pygmaea* gens. Plin. 矮人族.

Pylăd-ēs. *ae.* m. nom. propr. hom. 人名：Oreste 之知己友.
Pyladē-us. *a, um.* adj.
【例】*Pyladea* amicitia. Cic. 密切友誼.

1. Pyl-ae. *ārum.* f. pl. nom. propr. 人名：即 Thermopyles.

2. pyl-ae. *ārum.* f. pl.
【解】國土之門戶，要隘，咽喉，關鍵.

pyr-a. *ae.* f.
【解】焚屍場，(堆).

pyrăm-is. *ĭdis.* f.
【解】稜錐體，尖形塔，金字塔.

Pyrēn-ē. *ēs.* f. nom. propr. mulier. 人名：Bébryx 之女，Hercule 之愛人，其葬身地因名 Pyrénées

Pyrēnae-us. *a, um.* adj.
【例】a) *Pyrenaei* montes. Caes. 一山. *Pyrenaei* saltus. Caes. 一山峽.
b) *Pyranaeae* nives. Luc. 一山積雪.

pyroclastr-um. *i.* n.
【解】爆竹.

pyrōmantī-a. *ae.* f.
【解】以火占卜.

pyrōp-us. *i.* m.
【解】金銅混和，(參雜).

Pythăgŏr-ās. *ae.* m. nom. propr. hom. 人名：Samos之著名哲學家，久執教於Crotone.
Pythăgŏrē-us. *a, um.* adj. *Pytha.* 者.
Pythăgŏrē-i. *ōrum.* m. pl. 一門徒，學派.

Pyth-ōn. *ōnis.* m.
【解】❶ Apollon 用箭所殺之巨蟒. ❷ a) 默示人預言之鬼. b) 預言休咎者.
【例】mulier pythonem habens. Hier. 受鬼啓示之女.

pythōnĭc-us. *a, um.* adj.
【解】預言吉凶者.

pythōniss-a. *ae.* f.
【解】女巫，(預言休咎).

pytism-a. *ătis.* m.
【解】唾液，涎沫.

pytiss-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】唾棄.

pyxĭdĭcŭl-a. *ae.* f. (*pyxis*)
【解】小盒，(送聖體小盒).

pyx-is. *ĭdis.* f.
【解】小香盒(匣)，送聖體小盒.
【例】veneni *pyxidem* tradere. 交給毒藥盒. *pyxis* nautica. 指南針盒.

Q

❶ 羅瑪第十六字母.
❷【簡】Q. =Quintus.
S. P. Q. R. =Senatus Populusque Romanus.

quā. ❶ adv. ❷ (vel) relativ. ablativ. ex *quae.*
【同】partim; qua parte, (vel) qua ratione.
【解】❶ (pronom. relativ. vel adverb. relativ.) 經何處. ❷ (interrogativ. adverb.) a) direct. 如何，用何方法. b) indirect. 經何方，何處.
【例】❶ oppida *qua* ducebantur. Cic. 引領他們經過之諸城. eadem *qua* ceteri fugere. Cic. 與他人同道逃走. *qua* datur. Virg. 在可能範圍內. licet mihi vagari, *qua* volo. 我可任意所之. *qua* domini, *qua* servi. 連主人及奴隸. ❷ a) illuc *qua* veniam? Cic. 如何到我來之處? b) scire *qua* quandoque ituri sint. Cic. 明瞭經過何處何時去.

quācumque. quācunque. conj. et adv.
【解】❶ (relativ.) 凡經過之處，不拘經過何處. ❷ (indefinit.) 不論如何，不拘用何方法.
【例】❷ *quacumque* velis vagari. 不拘漫遊何處.

quādāmtĕnŭs. adv.
【解】至某點，至某地步.
【例】(tmèse) *quadam* prodire *tenus.* Hor. 進行至某點.

quădr-a. *ae.* f.
【解】❶ 平方(四方)，正方形. ❷ 柱方礎，方塊，四分之一.
【例】❶ in *quadram.* Quint. 方形. ❷ aliena vivere *quadra.* Juv. 食人之惜，(方餅).

quădrāgēnārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】含四十數者，四十歲者.
【例】*quadragenaria* fistula. Vitr. (週)四十寸之管.

quădrāgēn-i. *ae, a.* adj. distrib.
【解】每四十次.
【例】*quadragena* milia. 四萬.

quădrāgēsĭm-a. *ae.* f. (subaudit. *pars*)
【解】❶ 第四十(分). ❷ 四十之一(稅). ❸ 封齋期，(四旬齋期).
【例】*quadragesima*; quadraginta dierum solemne jejunium. 四旬齋期. quadraginta dies solemnis jejunii. 四旬齋期. feriae quadraginta dierum jejunio nobis statae et solemnes. 四旬齋期.

quădrāgēsĭm-us. *a, um.* adj.
【解】第四十.

quădrāgĭ-ens. qŭadrāgĭes. adv.
【解】四十次.

quădrāgintā. adj. indeclin.
【解】四十.
【附】**quadraginta** horarum preces. 四十小時公禱. *quadraginta* horarum compreca-tio; *quadraginta* horarum supplicatio ad sanctissimum Christi Corpus in ara propositum; preces publicae coram augustissimo Christi Corpore in horas *quadraginta* indictae, extractae.

quădrangŭlāt-us. -drangŭl-us. *a, um.* adj.
【解】方形，四角形.

quădr-ans. *antis.* m. (genit. pl. *quadrantum*) (*quadro*)
【同】quarta pars assis.
【解】❶ 四分之一. ❷ 貨幣名：= as. 幣四分之一= 3 unciae. ❸ 量名：=arpent. 四分之一 =livre. 四分之一. =sextarius. 四分之一. =pied. 四分之一.
【例】❶ creditoribus *quadrantem* solvere. Vell. 還債主百分之二十五. heres ex *quadrante.* Suet. 繼承遺產四分之一. *quadrans* diei, noctis. Plin. 一日，一夜四分之一. ❷ *quadrantem* nemo tibi credet. Mart. 連一毫錢也無人借給你.

quădrant-āl. *ālis.* n.
【解】❶ 立方體. ❷ 液體量. = *amphora.* (8 conges).
【例】crassitudine *quadrantali.* Plin. 厚一尺之四分之一(=四指=一掌，=0m.074).

quădrantāl-is. *e.* adj.
【解】盛 amphora 四分之一者.

quădrantārĭ-us. *a, um.* adj.
【同】qui quadrante nummi meret.
【解】❶ 四分之一者. ❷ as.幣四分之一的貨幣.

【例】❶ tabulae *quadrantariae*. Cic. 減縮債務四分之一的法律(版). ❷ *quadrantaria* permutatio. Cic. 兌換幣(as. ¼).

quădrāte. quădrātim. adv.
【解】方形，正方.

quădrātĭ-o. *ōnis.* f. (*quadro*)
【解】正方形.

quădrāt-um. *i.* n. (*quadratus*)
【解】❶ 四方形. ❷ 天體距離 90° 度，(求積法，象限法).

quădrātūr-a. *ae.* f.
【解】❶ 正方形. ❷ 90° 距離.

quădrāt-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 正方形. ❷ 身量相稱，適宜. ❸ 字句分解得當.
【例】❶ *quadrati* anguli. Plin. 正角形(90°) *quadrato* agmine. Sall. 方陣. ❷ *quadratus* canis. Col. 身狀適宜之犬. *quadrata* saxa. Vitr. 方石，(切好之石). ❸ *quadrata* compositio. Quint. 詞句圓活之文. *quadrata* structura. Diom. 措詞適當.

quădrĭangŭl-us. *a, um.* adj.
【解】四角形.

quădrīdŭān-us. quătrīduān-us. *a, um.* adj. (*quadriduum*)
【解】四日者.

quădrīdŭ-um. *i.* n. (*quattuor dies*)
【解】四日間.

quădrĭenn-is. *e.* adj.
【解】四歲者.

quădrĭennĭ-um. *i.* n. (*quattuor annus*)
【解】四年間.

quădrĭfārĭam. adv. (*quattuor*)
【解】四分.
【例】*quadrifariam* diviso exercitu. 分軍隊爲四分.

quădrĭfĭd-us. *a, um.* adj. (*quattuor findo*)
【解】劈爲四分.

quădrĭfŏr-is. *e.* adj. (*quattuor fores*)
【解】四開，四孔，四口者.
【例】*quadrifores* januae. Vitr. 四扇門.

quădrīg-a. *ae.* f. vide **quădrīg-ae.**

quădrīg-ae. *ārum.* f. pl. (*quadrijugae*)
【同】rheda quattuor equis tracta.
【形】poeticae, pomeridianae.
【解】❶ 駕駟馬，駕駟馬賽車. ❷ 駟馬車. ❸ (fig.) 在途上….
【例】❶ *quadrigas* agitare. 策駟馬. ❷ *quadrigarum* semina. Col. (駟)駿馬種類. ❷ *quadrigae* armatae, falcatae. Liv. 裝備鐮刀之駟馬車. ❸ navibus atque *quadrigis* petimus bene vivere. Hor. 人乘船駕車(海上陸地)尋求度日安樂.

1. **quădrīgārĭ-us.** *a, um.* adj. (*quadriga*)
【解】駟馬，二輪車者.
【例】*quadrigaria* familia. Inscr. 專司賽駟馬車之奴家.
❷ *i.* m.
【解】御駟馬者.
【例】qui *quadrigas* agitat. 策駟馬車夫.

2. **Quădrīgārĭ-us.** *i.* m. nom. propr. hom. 人名：＝Q. Claudius *Quadrigarius.*

quădrīgāt-us. ❶ *a, um.* adj. (*quadriga*)
【解】(鑄印上)有駟馬標幟者.
❷ *i.* m. (subaud. *nummus*)
【解】駟馬錢.

quădrĭgĕmĭn-us. *a, um.* adj. (*quattuor geminus*)
【解】四倍者.

quădrĭgēn-i. vide **quadringeni.**

quădrīgŭl-a. *ae.* f. **-ae.** *arum.* f. pl.
【解】小駟馬車.

quădrĭjŭg-es equi. m. pl.
【解】駟馬.

quădrĭjŭg-us. *a, um.* adj. (*quattuor jugum*)
【解】駕駟馬者.

quădrĭjŭg-i. *ōrum.* m. pl.
【解】駟馬.
【例】*quadrijugum* certamen. Stat. 駟馬車賽.

quădrĭlībr-is. *e.* adj. (*quattuor libra*)
【解】四打重者.

quădrĭmăn-us. quădrŭmăn-us. *i.* m. (*quattuor manus*)
【解】四手(獸類).

quădrīmāt-ŭs. *ūs.* m. (*quadrimus*)
【解】四歲者.

quădrĭmestr-is. *e.* adj. (*quattuor mensis*)
【解】四月之久者，滿四月者.

quădrīm-us. *a, um.* adj. (*quattuor*)
【同】quattuor annos habens.
【解】四歲者.

quădringēnārĭ-us. quădringentēnārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】有四百者.

quădringēn-i. quădrigēn-i. quădringentēn-i. *ae, a.* adj.
【解】每四百.

quădringentēsĭm-us. *a, um.* adj.
【解】第四百.

quădringent-i. *ae. a.* adj.
【解】四百.

quădringentĭēs. quădringentĭens. adv.
【解】四百次.

quădrīn-i. *ae. a.* adj. (*quattuor*)
【解】每四個.

quădrĭpartit-us. *a, um.* adj.
【解】分為四者.
quădrĭrēm-is. *is.* f. (*quattuor remus*)
【解】四層槳船.
quădrĭvi-um. *i.* n. (*quattuor via*)
【解】十字街，四岔路，四藝，(算術，幾何，音樂，天文).
quădr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*quattuor*)
【同】in quadrum redigo; convenio.
【狀】aperte.
【解】❶ tr. **a**) 切成方形，(切開...). **b**) 作正方形，使成正方形. ❷ intr. **a**) 相稱，相配合，均平，平衡. **b**) 適於，宜於. **c**) (impers.) 適宜，適合.
【例】❶ (*quadrare*) orationem. Cic. 完成演詞. ❷ **a**) calceus *quadrat* optime, (convenit). 鞋很適宜. **b**) (*quadrare*) in aliquem. Cic. 適於人. (*quadrare*) ad multa. Cic. 適合許多事. **c**) tibi ita *quadrat.* Cic. 與你相稱.
quădr-um. *i.* n. (*quattuor*)
【解】方形，相對，相稱.
【例】in *quadrum* redigere. Cic. 使相對稱.
quădrŭpĕd-ans. ❶ *antis.* adj. (*quattuor pes*)
【解】四足行走者，爬行者.
❷ *antis.* m. subst.
【解】馬.
quădrŭpĕd-us. *a, um.* adj. vide **quadrupes.**
【解】四足獸.
【例】*quadrupedo* gradu. Amm. 四足行者.
quădrŭp-ēs. *ĕdis.* adj.
【同】bestia.
【形】vasta; multae.
【解】❶ 四足行，馳騁者. ❷ 四足獸類者. ❸ (subst. m. f.) 四足獸.
【例】aliquem *quadrupedem* constringere. Ter. 細縛四足獸.
quădrŭplāt-ŏr. *ōris.* m. (*quadruplo*)
【解】四倍者，告發，(控告)人，而得被控人之四分之一財產者.
quădrŭpl-ex. ❶ *ĭcis.* adj. (*quattuor plico*)
【解】四倍者.
❷ *ĭcis.* n.
【解】四倍.
quădrŭplĭc-o. **quădrŭpl-o.** *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. tr.
【解】多四倍.
quădrŭpl-or. *āris, āri.* v. tr.
【解】告發，(控告)，為得被告者四分之一的財產.
quădrŭpl-um. *i.* n. (*quadruplus*)
【解】四倍.
【例】*quadrupli* condemnare. Cat. 罰償還四倍，(價值).
quădr-us. **quădrŭ-us.** *a, um.* adj.
【解】平方者.
【例】in *quadrum* dolare. Col. 切成正方. *quadrus* lapis. Hier. 斲磨之石.
quaerĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *quaero*)
【解】❶ 急尋，久尋，屢尋. ❷ 尋求，苦尋，(不易得). ❸ 詢問，要求.
【例】❶ (*quaeritare*) aliquem. Plin. 急尋某人. ❷ (*quaeritare*) ab aliquo. Pl. 向人要求，(某事). (*quaeritare*) lana victum. Ter. 製羊毛度日(生計艱難).
quae-ro. *rĭs, sīvi,* (vel) *sĭi, sītum, rĕre.* v. tr.
【同】scrutor, vestigo, indago, exquiro, requiro, aucupor. X. Respondeo.
【狀】aliunde, amplius, aperte, curiose de aliquo, diligenter, magnopere, multum diuque, privatim, recte, separatim, subtilius, quaeri commodius, communiter, generatim; secreto, vehementer, maxime.
【解】❶ 尋覓. ❷ 尋找(失者). 索求，(需要). ❸ 尋得，尋求，尋備. ❹ 追究，詢問. ❺ 尋知，探詢. ❻ 鞫訊，稽查.
【例】❶ teipsum *quaerebam.* 那時我(特)尋覓你. sua signa *quaerere.* Caes. (小隊)尋覓其軍旗. ❷ *quae* humidum locum quaerunt. Varr. 植物需要濕地. ❸ (*quaerere*) armis gloriam. Sall. 以武器尋求榮譽. (*quaerere*) invidiam in aliquem. Cic. 唆使妒恨某人. (*quaerere*) fugam. Cic. 圖謀逃跑. (*quaerere*) defensionem facinoris a naturae jure aliquo. Cic. 圖藉性律以辯護罪行. (*quaerere*) ex epistula crimen in aliquem. Cic. 設法由信件控告(陷害)人. ❹ (*quaerere*) rationem perficiendi. Caes. 再三設法執行. oratorem hoc loco *quaerimus.* 此處我們研究演說家. de aliqua re *quaerere.* Cic. 追究某問題. ❺ (*quaerere*) aliquid ex, ab, de aliquo. 向某人詢問某事. (*quaerere*) num. (subj.) 詢問，難道.... (*quaerere*) utrum, an. 詢問，是否.... si *quaeris,* si *quaerimus,* si *quaeritis,* (vel) si verum *quaeris.* 若你尋知... 若吾人... 若你們...若你尋知真理. ❻ (*quaerere*) rem. Cic. 查究某事. (*quaerere*) de servo in dominum. Cic. 對主人事鞫詢奴隸.
quaesītĭ-o. *ōnis.* f.
【解】稽查，鞫詢.
quaesīt-or. *ōris.* m. (*quaero*)
【同】judex, praetor, qui judicium exercet,

qui praeest quaestioni rerum capitalium, cognitor causarum capitalium.
【形】aequus, gravis, firmus.
【解】查訪者，鞫詢者，檢查官，主審官.
【例】hunc *quaesitorem* fugiebant. 人躲避此檢查官.

quaesīt-um. *i.* n. n. (*quaero*)
【解】❶ 詢問，問題. ❷ 獲得者，積蓄者.
quaesit-a. n. pl. 儲蓄.

quaesītĭ-o. *ōnis.* f. (*quaero*)
【解】稽查，刑訊，鞫詢.

1. **quaesīt-us.** *a, um.* part. v. *quaero.* *-tior,* (*-tissimus*)
【解】誅求，苛求，尋求，選求一精製者，(矯飾).
【例】*quaesita* mors. Tac. 尋死，(自殺). *quaesitissimae* poenae. Tac. 極刑. *quaesiti* honores. Tac. 殊榮. vitare *quaesita.* Cic. 避免苛求.

2. **quaesīt-ŭs.** *ūs.* m. (ablat. in usu).
【解】查究.

quaes-o. *ĭs, īvi,* (vel) *ĭi, ĕre.* v. tr. (*quaero*)
【同】obsecro, amabo te, rogo, peto.
【狀】magnopere, maximopere.
【解】❶ 尋求. ❷ 祈求. (ord. usus. pers. sing.).
【例】(*quaeso*) ut... (cum subj.) 求爲. (*quaeso*) ne...(cum subj.)求勿. (absolute, in parenth.) *quaeso, quaesumus.* (向父母求). ❷ deos, *quaeso,* ut.. Ter. 求諸神. id ut permittatis, *quaesumus.* Liv. 我們請求你們許可. *quaeso,* quid mihi faciendum (sit) ?quid consilii das? quid agendum suades? 我請問，我應行何事？你有何計策？你勸免應行何事？

quaestĭcŭl-us. *i.* m. (dimin. *quaestus*)
【解】小利，微利.

quaestĭ-o. *ōnis.* f. (*quaero*)
【同】controversia, dubitatio, disceptatio.
【形】absoluta, acerrima, communis, diffusa, ficta, integra, judicialis, legitima; nova, obscura, periculosa, perdifficilis, publica, necessaria, tota; quaestiones maximae, salutares, perpetuae, universae, modicae et paucae.
【解】❶ 誅求，苛求，追問. ❷ a) 詢問，考問. b) 問題. ❸ 審問，查究，查訪. ❹ 刑問，鞫詢.
【例】❶ (*quaestio*) captivorum. Caes. 追問俘虜. aliquid in *quaestionem* vocare... 追問某事. ❷*quaestio* est, oportueritne. . Cic 考問是否應當. maximae *quaestionis* est. Plin. 是重大問題. in *quaestione* est. Plin. 是在問題內. ❸ *quaestionem* instituere, constituere de aliqua re. Cic. 查究某事. *quaestiones* perpetuae. (常期查詢)按祭院. *quaestionem* exercere inter sicarios. Cic. 主審刺殺案. ❹ *quaestionem* habere ex aliquo. Liv. 鞫詢某人. *quaestionem* mortis paternae de servis habere. Cic. 拷問奴隸家主被殺案. *quaestionem* de injuria postulare. 請求查辦某寃案.
【附】**quaestio** de nomine. 名詞問題. in *quaestionem* vocare. 提出問題(提議). *quaestionem* enodare, dissolvere. 解決問題.

quaestĭōnārĭ-us. *i. m.*
【解】刑問人者，(刑役).
【例】*quaestionarii* methodus. 質問法.

quaestĭuncŭl-a. *ae.* f. (*quaestio*)
【解】小問題，(無關緊要者).

quaest-ŏr. *ōris.* m. (*quaero*)
【同】aerarii et pecuniae publicae praefectus.
【形】bonus, custos pecuniae, dignus, infirmus et inops, levis, sordidior, urbanus.
【解】❶ 羅瑪民國時代之財政官，(京都之司庫，各省之財政廳長，軍中之軍需官). ❷ 帝國時代，在國會之總王兩代表.
【例】❶ *quaestores* urbani. Varr. 京城司庫. *quaestores* militares. V. Max. 軍需官. ❷ *quaestores* principis (Augusti). Inscr. 國會中總王代表.

quaestōrĭ-um. *i.* n. (*quaestorius*)
【同】domus quaestoris.
【解】財政廳，財政公署人.

quaestōrĭ-us. ❶ *a, um.* adj.
【解】屬財政官者.
【例】*quaestoria* aetas. Cic. 財政官年歲(資格). (sec. Sylla 30 annos).
❷ *i.* m.
【解】古代之財政官，(=*quaestor*)

quaestŭōsē. adv. (tant. usurp. *quaestuosius. quaestuosissime*) (*quaestuosus*)
【解】有利.

quaestŭōs-us. *a, um.* adj. (*quaestus*)
【同】qui quaestum facit, et ex quo quaestus capitur.
【解】❶ 有利者. ❷ 求利尋利者，(貪多務得者). ❸ 獲利者.
【例】❶ *quaestuosissima* officina. Cic. 獲厚利之工廠. benignitas *quaestuosior.* Cic. 較有利益之寬仁. ❷ *quaestuosus* homo. Cic. 貪多務得之人. *quaestuosa* negotiatio. 營利

貿賣.

quaestūr-a. *ae.* f. (*quaestor*)
【同】quaestoris munus.
【形】funesta, grata et clara, hereditaria, nefaria.
【解】司庫，經理財政職務.

quaest-ŭs. *ūs.* m. (*quaero*)
【同】lucrum, compendium.
【形】domesticus, fecundus, uber, campestris, forensis, frumentarius, honestus, improbissimus, mediocris, maximus; illiberales et sordidi, immanes, immensi.
【解】獲利，利益，利息.
【例】uberes *quaestus* unius agri, unius anni. Cic. 一塊田地一年之生息. habere *quaestui* rem publicam. (trafiquer de la chose publique).Cic. 假公濟私. *quaestum* facere ex aliqua re. Cic. 因事取利. in *quaestu* esse. Quint. 營利. ubique *quaestum* suum spectat. 各處唯己利是視.

quaesŭmus. 1a. pers. plur. indic. praes. v. *quaeso.*

quālĭbĕt. quālŭbĕt. adv.
【解】不拘經何處.

quālĭfĭcātiv-us. *a, um.* adj.
【解】形容，(描寫)者.

quālĭficāt-or. *ōris.* m.
【解】(教理)裁判員.

quālĭficāt-us. *a, um.* adj.
【解】(教理)批判者.

quāl-is. *e.* adj.
【同】cujusmodi, qui, quod genus.
【解】❶ interrog. 何者，如何. ❷ relativ. (talis...*qualis*). 一如，如是.
【例】❶ *qualis* ista philosophia est?Cic. 此係那一種哲學？ cernite sim *qualis.* Ov. 辨明我如何. ❷ talem oratorem informabo, *qualis* fortasse nemo fuit. Cic. 我將假設一位恐怕從未有過的演說家.

quāl-iscumque. quāl-iscunque. qualecumque. relativ. indefin.
【同】qualis is cumque, cujusmodicumque, cujuscemodi, cujusquemodi.
【解】❶ (relativ.) 任憑如何. ❷ (indefin.) 不拘何人何物，凡....
【例】❶ homines benevoli, *qualescumque* sunt. Cic. 和善之人，不拘如何. ❷ sin *qualemcumque* locum sequimur. Cic. 然而我們不拘遇到何處.

quāl-islĭbĕt. qualēlĭbet. indefin.
【解】不拘如何.

quālĭt-as. *ātis.* f. (*qualis*)
【解】資質，品質，性質，屬性，特性，優長(才幹，品格...)，形色容貌，景象.
【例】*qualitas* caeli. Quint. 氣候.

quālĭtĕr. adv. (*qualis*)
【解】❶ interrog. 如何. ❷ relativ. 如同，若此,
【例】❷ *qualiter, qualiter.* Dig. 如此，如彼...

quālĭtercumque. adv.
【解】不拘如何.

quālŭbet. vide **qualibet.**

quāl-um. *i.* n. **quāl-us.** *i.* m.
【解】籃，籠，筐，簍.

quăm. adv. (conj.)
【解】I. interrog. exclam. 如何，何等，(至何地步，至何程度). II. correlat. ❶ tamquam. 對比，相對. cum superl. ante adj. vel adv. cum *sic.* ❷ cum compar.
【例】I. *quam* non multi! Cic. 何其少哉！ *quam* dives pecoris. Virg. 牲畜何其多. II. ❶ tam.. *quam*... 如此，如彼...(如同...). non tam.. *quam.* Cic. 不如此，(不如同). tam consimilis est *quam* potest. Pl. 盡可能相似. civitatem, *quam* minimam potuit, effecit. Cic. 建立最小城市. *quam* saepissime. Cic. 屢次(不時)，(往往，每每). *quam* primum. Cic. 愈早愈好. *quam* plurimis prodesse. Cic. 爲最多人之利益. pridie *quam.* Cic. 前一日. *quam* magni aestimare. Cic. 如何看重. tam gratum mihi id erit, *quam* quod gratissimum. Cic. 此事盡可能悅我心. tam sum amicus rei publicae, *quam* qui maxime. Cic. 我最樂意公務，(喜公益). contra faciunt *quam* pollicentur. 違犯諾言. ❷ magis *quam.* 更一比.... potius *quam.* 更好...比.... esse *quam* videri bonus malebat. 更願是好人，比看作好人. libentius *quam* verius. Cic. 更好說興奮，而非實在. major *quam* ut.. *quam* qui.. (subj.) 過大...比.

quamdĭu. quandĭu. adv.
【同】dum, quantum, quoad, quousque, usquedum, quem ad finem. ?
【解】❶ interrog. 已歷若干時，經幾何時. ❷ relat. 歷同樣時間.
【例】❶ *quamdiu* nos furor tuus eludet? 你的狂妄欺騙我們直至何時？ ❷ *quamdiu* potuit, tacuit. 盡可能他保持了緘默.

quamdūdum. (**quam dudum**). adv.
【解】何久，經若干時.

quamlĭbĕt. quamlŭbĕt. adv. et conj.
【解】❶ adv. 不論如何，(隨意，任意). ❷ conj. 不拘若何程度，一等級.
【例】*quamlibet* parum sit. Quint. 不拘如何輕微.

quammaxĭme. adv.

【解】最，極，很，(超前軼後).

quammult-i. *ae*, *a*. adj.

【解】極多，何其多.

quămŏbrĕm. quăm ŏb rĕm. adv. et conj.

【同】quare, quid ita, cur, quo.

【解】❶ interrog. 爲何，爲何原因. ❷ relat. 因此，是以. ❸ conj. 故此.

【例】❶ cum quaereret *quamobrem*...既問爲何.... ❷ multae sunt causae *quamobrem*.. 有許多原因...因此. ❸ *quamobrem* ita statuas velim. 故此我希望你決定.

quamplūr-es. *a*. adj.

【解】如何衆多，大多數.

quamplūrĭm-i. *ae*, *a*. adj. (pl.)

【解】極多，最多.

【例】*quamplurimum* bibit. Cato. 盡量飲. *quamplurimo* (pretio). Cic. 最高價.

quamprīdem. adv.

【解】前幾時，久矣.

quamprīmum. adv.

【同】primo quoque tempore, quam mox, nulla mora, quam maturrime e vestigio, sine cunctatione, abjecta omni mora.

【解】立即，立刻，(愈快愈好).

quamquăm. quanquăm. conj. (*quam quam*)

【同】tametsi, etsi, quamvis.

【解】❶ conj. (cum indic. vel subj.) 雖然，即便. ❷ conj. 然而，究竟，但是(此外，其餘，然而，尙且).

【例】❶ *quamquam* abest a culpa. Cic. 即便無過錯. *quamquam* par laus tribuatur.. Cic. 雖然獲得同樣褒獎. *quamquam* putem. Nep. 雖然我估計. omnia illa.. *quamquam* expetenda.... Cic. 諸事雖然，可重視.... ❷ *quamquam* o! Virg. 然而，(但是...).

quamvīs. adv. et conj.

【同】quantumvis, quanquam, licet, etsi, tametsi.

【解】I. adv. ❶ 雖然，(可任意)-然而.... ❷ 即便(讓步)一但是....

II. conj. (cum subj. vel cum indic.) 雖然.

【例】I. ❶ stultitiam accusare *quamvis* copiose licet. Cic. 人可隨意控告其狂妄,然而. ❷ aliqua ratione *quamvis* falsa, modo usitata. Cic. 雖有些不確實之理由，只是習用者....

II. ❶ senectus, *quamvis* non sit gravis. Cic. 老年雖不煩重. ❷ *quamvis* radice tenetur. Ov. 雖然根深蒂固.

quānăm. adv.

【解】經何處，如何，用何方法.

quandīu. vide **quamdiu.**

quando. adv. et conj.

【同】cum, ubi, quando.

【解】I. adv. ❶ interrog. 何時，幾時. ❷ indefin. (aliquando) (post *num*, *si*, *ne*). 有時.

II. conj. ❶ tempor. 當時. ❷ caus. 既然.

【例】I. ❶ nescio *quando*. Cic. 我不知何時. ❷ *quando* esurio. Plaut. 當我饑餓時.

II. ❶ tum, *quando* misimus. Cic. 維時，當我們遣發了. ❷ *quando* te video ita desiderare. 我既見你如此渴望....

quandōcumquĕ. (**-cunque**). adv.

【同】quocumque tempore.

【解】❶ conj. 幾時，每次. ❷ adv. 不拘何時，隨時....

quandōquĕ. adv. et conj.

【同】aliquando.

【解】I. adv. ❶ (=aliquando 有時) 有一日，有一次. ❷ 時而，往往.

II. conj. ❶ (tempor.) (=*quandocumque*) 不拘何時. ❷ (causal.)時機既至.

quandŏquīdem. conj.

【同】nam. quia.

【解】旣已，既然.

【例】*quandoquidem* potes, fac promissa. 你既可能，當履行諾言. *quandoquidem* tu istos oratores tantopere laudas. 你既如此稱讚此輩演說家.

quanquăm. quamquăm. conj.

【同】tametsi, etsi, quamvis.

【解】雖然，(即便).

【例】*quanquam* ea verba satis sunt impropria. 雖然此類名詞原係假借.

quantī. (subaudit. *pretii*). adv.

【解】値若干，價若干.

【例】*quanti* est sapere! Ter. 慧覺有何價値. *quanti* ejus interest. Ulp. 爲他有何關係.

quantill-us. *a*, *um*. adj. (dimin. *quantulus*)

【解】何等小，何等少.

【例】*quantillum* sitit ? 不略感覺渴嗎? *quantillo* opere persuadere. Plaut. 便易勸服.

quantĭt-ās. *ātis*. f. (*quantus*)

【解】分量(多寡)，幾何，價値，數量，多少，幾何.

【例】*quantitas* humoris. Plin. 水分. *quantitas* pretii. Apul. 價格.

quantō. adv. (ablat. ex *quantum*) (cum comparat.)

【解】❶ (interrog. exclamat.) 若何，若干，(愈，越...). ❷ (correlat. cum *tanto*) 同樣，相等.

【例】❶ *quanto* levior est acclamatio! Cic.

喝彩如何不熱烈！ *quanto* magis delectabunt... Cic. 如何更快心. ❷ *quanto* diutius considero, tanto mihi res videtur obscurior. Cic. 思之愈久，愈覺難解. tanto praestitit, *quanto* populus Romanus antecedebat... Nep. 羅馬愈優越，愈佔先.

quantŏpĕrĕ. (**quanto opere**). adv. X. Tantopere.
【解】❶ interrog. 何等樣，如何. ❷ correlat. 同樣，如同，相等.
【例】non tantopere desiderabam, *quantopere* nunc delector. 以前我之渴望，不如我今之喜樂.

quantŭlum. *i.* n. (*quantulus*)
【解】❶ interrog. 如何少. ❷ correlat. (tantum) 如此少.
【例】❶ *quantulum* est mihi memoriae. Gell. 依吾所記憶之少許.

quantŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *quantus*)
【解】❶ (interrog.) 如何少，如何小(些微)者. ❷ (relat. cum *tantulus*) 如此少，如同....
【例】❶ *quantuli* quique fuerint. Gell. 不論已往如何少，(小).

quantŭl-uscumquĕ. quantŭl-uscunquĕ. -acumque. -umcumque.
【解】❶ relat. 不論如何少. ❷ indef. (subst. n.) 任何少數.
【例】❶ (de hac mea, *quantulacumque* est, quaeritis). *quantulumcumque* dicebamus. Cic. 當時我們演講天才不拘如何小. *quantulumcumque* aquae. Col. 任何少許之水.

1. quant-ŭm. *i.* n. (ex *quantus*)
【解】❶ interrogat. 若干，多寡. ❷ relativ. (correlat. cum *tantum*). 同樣多少，(相等).
【例】❶ *quantum* terroris injecit! Cic. 使人如何驚懼. *quanti* (pretii). 價值若干. ❷ tribues his voluminibus temporis *quantum* poteris. 為此書卷你可任意消費多少時間. iis plus frumenti imperabatur quam *quantum* exararant. Cic. 向他們征收的小麥，較比他們收割的更多. plus aestimavit quam *quanti* erat annona. Cic. 評價比麥之實價更貴.

2. quantŭm. adv.
【同】quam, ut maxime, quatenus.
【解】❶ interrog. 幾分，如何，幾許，何等，量. ❷ correlat. cum *tantum*. 相等，如同.
【例】❶ immane *quantum*. 如何相反人道. miserum *quantum*. 如何可憐. ❷ *quantum* in te est. Cic. 盡爾所能. *quantum* potes. Cic. 盡爾所能. *quantum* opere processerant, tanto aberant ab aqua longius. Caes. 工程愈進行，距水愈遠. *quantum* a mari recessisset, minus obvium fore Romanum credens. Liv. 相信距海愈遠，愈少遇到羅馬人. id mirum *quantum* profuit. Liv. 驚奇如何已有利益. in *quantum*. 照此(標準).

quantumcumquĕ. vide **quantuscumque.**
【解】不論如何，不拘幾許.

quantumlĭbet. adv.
【解】任何大小.

quantumvis. adv. et conj.
【解】❶ adv. 不拘多少，不論如何. ❷ conj. 任何....

quant-us. *a, um.* adj. (*quam*)
【解】❶ interrogat. exclamat. 如何大，如何多. ❷ correl. cum *tantus*. 如此大，如同....
【例】❶ *quantum* facinus ad vos delatum sit, videtis. Cic. 你們曉得報告給你們何等醜行. *quanti* ex his fortes viri? Sen. 這些人中多少英雄. ❷ tanta est inter eos, *quanta* maxima potest esse, morum distantia. Cic. 他們之間，品行極不相同.

quant-uscumquĕ. *acumque, umcumque.* adj.
【解】❶ relat. 任何大小，(多少). ❷ indef. 不論如何大小(多少).
【例】❶ eorum bona *quantacumque* erant. Cic. 他們之財富任何多少. facultas quae *quantacumque* est in me. Cic. 我之天資任何薄弱. *quantumcumque*. adv. 任何多少. ❷ *quantaecumque*, de Romanis tamen, victoriae partae fama. Liv. 不論勝利大小，然而傳說係得勝羅瑪人.

quantuslĭbet. *alĭbet, umlĭbet.* adj.
【解】任何大小，隨意多大.

quant-usvis. *ăvis, umvis.*
【解】不拘如何大小，任意大小.
【例】*quantasvis* copias sustinere. Caes. 抵制任何強大軍隊.

quāproptĕr. conj. coord. vel interrog.
【同】quare, quam ob rem, quocirca.
【解】如此，是以.
【例】quid est *quapropter* minitamini? Pl. 為何你們恐嚇人？ *quapropter* vos oro judices. 為此衆法官我請求你們.

quāquāversus. adv.
【解】由各方，各處.

quārē. adv. et conj. (*qua re*)
【同】quam ob rem, quapropter, ex quo.
【解】I. adv. **a)** interr. 為何，何故. **b)** relat. **a)** 致此，藉此. **b)** 為此，因此.
II. conj. 故此，是以.
【例】I. ❶ *quare* victus sis, quaerere. Cic. 研究為何你打了敗仗. **a)** permulta sunt, quae dici possunt, *quare* intelligatur. Cic. (de nature a faire comprendre). 有許多事，可說

藉此使人明瞭. **b)** quid affers, *quare*... putemus ? Cic. 你有何使我們審量的理由？
II. *quare* id consilii cepisti? 你爲何如此決定？*quare* hoc negasti? 爲何你否認此項？

quart-a. *ae.* f. (subaud. *pars*)
【解】四分之一.

quartădĕcĭmān-i. (**quartădĕcŭmāni**). *ōrum.* m. pl.
【解】第十四師兵士.

quartān-a febr-is. (vel absolut.) **quartana.** *ae.* f.
【解】四日瘧.
【例】in *quartanam* conversa est vis morbi. 病式轉成四日瘧.

quartān-i. *ōrum.* m. pl.
【解】第四師兵士.

quartāri-us. *i.* m. (*quartus*)
【解】四分之一一量名＝sextarius 四分之一.

quartō. adv. (*quartus*)
【解】❶第四. ❷第四次.

1. **quart-um.** *i.* n. (*quartus*)
【解】四分之一.

2. **quartum.** adv.
【解】第四次.

quart-us. *a, um.* adj.
【解】第四.
【例】*quarta* pars copiarum. Caes. 軍隊四分之一. *quartus* ab Arcesila. Cic. 亞而瑟第四. *quartus*, (*a, um*) decimus. 第十四.

quăsĭ. conj. et adv.
【同】tanquam, quodammodo, perinde ac si.
【解】**I.** conj. 一如，宛如，不啻. **a)** (cum verb. in subj.) **b)** (ante part.) **c)** (＝ut indic. comparat.).
II. adv. **a)** 彷彿. **b)** 幾乎.
【例】**I. a)** (cum *sic, ita, perinde, proinde, itidem*..) negotium tuum, *quasi* rem meam procurem; tanquam mea res esset. 我管理你的事，如同我的事一樣. **b)** sic avide *quasi* cupiens. Cic. 貪慾如同渴望者. *quasi* desperatos eos relinquamus. 我們遺棄他們如已絕望者. **c)** (sicut *ut*) *quasi*.. sic.. Cic. 宛如.... ❷ *quasi* in extrema pagina. 幾乎在一頁末端.
【附】**quasi** domicilium. 居所.
quasi extrema necessitas. 近乎極端需要.
quasi parochi. 準本堂.

quăsill-um. *i.* n.
【解】提籃，(盛羊毛...).

quăsill-us. *i.* m.
【解】提籃. (in gen.)

quassābĭl-is. *e.* adj.
【解】可動搖者，可震動者.

quass-ans. *antis.* adj.
【解】搖動，震盪者.

quassātĭ-o. *ōnis.* f. (*quasso*)
【解】搖動，震盪，搖撼.

quassāt-us. *a, um.* part. v. *quatio.*
【解】被搖動.
【例】*quassata* ventis classis. Virg. 艦隊被風搖盪. *quassata* reficere. Liv. 修補缺口.

quass-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*quatio*)
【解】❶ tr. **a)** 振撼，搖動，顛簸. **b)** 重擊，傾頹，損害. **c)** (fig.) 消弱. ❷ intr. 震盪，顫抖.
【例】❶ **a)** (*quassare*) caput. Virg. 搖頭. (*quassare*) hastam. Virg. 搖槍. **b)** me tussis *quassavit.* Cat. 咳嗽使我疲憊. **c)** *quassata* respublica. Cic. 國家動搖. ❷ capitibus *quassantibus.* Pl. 首領動搖.

quass-us. *a, um.* part. v. *quatio.*
【解】搖動，破壞，擊碎，顫抖.
【例】muri qui *quassi* erant. Liv. 傾頹之土墻. turres situ *quassae.* Sen. 坍塌之樓. anima *quassa* malis. Sen. 因艱難而灰心.

quătĕ-făcĭo. *facĭs, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (*quatio facio*)
【同】concutio.
【解】搖動，削弱.

quātĕnŭs. quātŭnŭs. adv. et conj.
【同】quantum (finis, termini, mensurae ratione); quod attinet, ex ea parte, quo, qua in parte.
【解】❶ (至到，論到). 至何地步，何等級，何點. ❷ 依照何標準，何程度. ❸ 至何時，幾何時. ❹ (conj.) 既然，因爲.
【例】❶ in omnibus rebus videndum est *quatenus*...Cic. 在一切事上，應觀其終點. ❷ *quatenus* intelligit, putat.. Cic. 審斷照其了解程度. accipio excusationem ex ea parte, *quatenus*... 就此方面，我接受其道歉理由.

quătĕr. adv. (*quattuor*)
【解】四次.
【例】*quater* quinae. Plaut. (4×5) 二十. *quater* felix. Virg. 全福.

quăternārĭ-us. *a, um.* adj. (*quaterni*)
【解】含四者.

quătern-i. *ae, a.* adj. distrib. (*quattuor*)
【解】每四個.
【例】tribus lectis, cenare *quaternos.* Hor. (備)三床，每床四人用晚餐.

quă-tĭo. *tĭs,* (*ssi*), *ssum, tĕre.* v. tr.
【同】quatefacio.
【解】❶ **a)** 振撼，搖動. **b)** 打擊，傾頹. **c)**

衝撞，(驅逐，擲出). d) 舉起. ❷ (fig.) 搖動，感動，搔擾.
【例】❶ a) horror membra *quatit*. Virg. 因驚駭而發顫. b) (*quatere*) muros arietibus. 用攻城機攻城. c) (*quatere*) aliquem foras. Ter. 將人逐出. d) (*quatere*) securim. Virg. 舉斧. ❷ (*quatere*) oppida bello. Virg. 戰事擾亂各城.
quătrīdŭ-um. *i.* n. (*quattuor dies*)
【解】四日之久.
【例】*quatriduo* ante venit. 四日前已來.
quattŭŏr. (melius quam *quatuor*) adj. indecl.
【解】四個.
【例】*quattuor* anni tempora. 一年四季. quadripartitae temporum commutationes. 四季. quadripartita per annum jejunia per leges instituta. 四季齋.
quăttŭordĕcies. quătŭordĕcies. adv.
【解】十四次.
quăttŭordĕcim. quătŭordĕcim. adj. indecl.
【解】十四.
quăttŭorvĭrātus. quătŭorvĭrātŭs. *ūs.* m.
【解】四官職務.
quăttŭorvĭr-i. *ōrum.* m. pl.
【解】四人〔羅瑪管理公路之四官員一殖民地自由城之議員〕.
quĕ. conj. copul. (enclitique).
【同】ac, atque, et.
【解】及，連，亦....
【例】Senatus Populus*que* Romanus. 羅瑪國會及公民. terra mari*que*. 陸地及海上. jus vitae necis*que*. 生死權. longe late*que*. 長，寬. ferro igni*que*. 燒，殺. pacem, tranquillitatem, otium, concordiam*que* afferre. Cic. 帶來和平，安樂，安息及和協.
queis, quis (arch.) Sall. pro *quibus*.
quĕmadmŏdum. quem ad modum. adv.
【同】ut, ita ut, perinde ut, sicut.
【解】❶ interrog. 如何. ❷ relat. 如同.
【例】❶ exquire *quemadmodum* se nunc gerat. 詢問他之近況. semper providi *quemadmodum* salvi esse possemus. 我常計劃，如何使我們能得安全. ❷ *quemadmodum*. Tac. 同樣. *quemadmodum* spero. Cic. 如吾所望.
qu-ĕo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ĭtum, īre.* v. intr.
【同】possum.
【解】(praesert. negativ. cum infin.) 可能，克服.
【例】aegrotare viriliter non *queunt*. Cic. 病時不能毅然自恃. nec credere *quivi*. Virg. 我已不能相信. non *queo* ad te sine lacrimis scribere. 給你寫信我不能不流淚.

quercēt-um. *i,* n. (vide **querquetum**)
【解】橡樹林.
quercĕ-us. *a, um.* adj. (*quercus*)
【解】橡樹者.
querc-ŭs. *ūs.* f.
【同】arbor querna.
【解】❶ 橡樹，(杼木). ❷ 橡葉冠.
【例】❷civilis *quercus*. (vel absol. **quercus**. Virg.). 橡葉冠，(公民義勇冠).
quĕrēl-a. quĕrell-a. *ae.* f. (*queror*)
【同】querimonia, conquestio, lamentatio, questus.
【形】gravissima, iniquissima, invidiosa, misera, luctuosa; publicae, inauditae, multae, quotidianae.
【解】❶ 怨聲，悲哀，悲歎，悲歌. ❷ 訴苦，喊冤.
【例】❶ epistola plena querelarum. 充滿怨言的書信. sine *querela*. Insc. 不怨不尤. ❷ *querela* temporum. Cic. 嘆不得時.
quĕrĭbund-us. *a, um.* adj. (*queror*)
【同】lamentabilis.
【解】怨恨，悲哀者.
quĕrĭmōnĭ-a. *ae.* f. (*queror*)
【同】querela, lamentatio.
【形】communis, justa, ficta, libera, quotidiana.
【解】❶ 悲嘆，哀傷. ❷ 訴苦，怨尤.
【例】❷ *querimoniae* habebantur de.. Cic. 對某...(人)頗有怨言.
quĕrĭt-or. *āris, āri.* v. dep. intr. (*queror*)
【解】深怨，屢怨.
quernĕ-us. quern-us. *a, um.* adj.
【解】橡樹者.
quĕ-ror. *rĕris, stus sum, ri.* v. dep. tr. vel intr.
【同】conqueror, expostulo, deploro, querelam (vel) querimoniam habeo.
【解】❶ 怨嘆，怨尤，埋怨. ❷ 嘆息，哀嘆，悲哀. ❸ 訴苦，控訴.
【例】❶ (*queri*) suum fatum. Caes. 自怨命薄. (*queri*) de Milone per vim expulso. Cic. 怨嘆米洛被暴力放逐. (*queri*) de re. Cic. 對某事怨嘆. (*queri*) super re. Hor. 對某事怨嘆. (*queri*) apud aliquem. Plaut. 在某人前口出怨言. (*queri*) cum aliquo. Cic. 同某人抱怨. (*queri*). (cum infin.) amissos *queritur* fetus. Virg. 怨嘆失其子女. (*queri*) quod.. Nep. 怨恨.... ❷ dulce *queruntur* aves. Ov. 哀鳴，(鳥發出柔和之怨聲). ❸ *queri* de injuriis aliorum. 訴人欺侮.
querquēdŭl-a. *ae.* f.

【解】鴛鴦，(水鳥).

querquēt-um. *i.* n.

【解】橡樹林.

quĕrŭlōs-us. *a*, *um.* adj.

【解】好埋怨者.

quĕrŭlus. *a*, *um.* adj. (*queror*)

【解】❶ 出怨聲，哀聲，吵鬧者. ❷ 埋怨，哭訴，悲傷，惹人厭，乖僻者.

【例】❶ *querulae* cicadae. Virg. 聒耳之蟬聲. *querulae* chordae. Ov. 如怨之弦聲. *querulus* ros. Petr. Plin. 水聲潺潺.

questĭ-o. *ōnis.* f. (*queror*) (rhet.)

【解】怨聲動人.

【例】*questiones.* Cic. 感動人之怨聲.

1. **quest-us.** *a*, *um.* part. v. *queror.*

【解】怨嘆，埋怨.

2. **quest-ŭs.** *ūs.* m.

【同】querela, lamentatio.

【解】怨言，悲鳴，嘆聲.

【例】qui *questus*, qui maeror, inveniri in tanta calamitate potest? 遭此災難，要如何怨嘆，如何悲哀？

1. **quī.** *quae*, *quod.* adj. (vel) pron. relativ.

【解】**I.** relativ. 其他，之，所. *A*) concord. cum anteced. genere et numero. B) in casu convenienti cum verbo prop. relativae. (modi prop. relativ.) 動詞方式. ❶ (indicat.) (reale: nuntiat simpliciter factum). ❷ (subjunct. :nuntiat factum diversis modis) **a**) (causale) 既然，因爲. **b**) (concessiv.) 雖然. **c**) (finalis) 爲.... **d**) (consecutiv.) 至於. b. 適當的配合. (concordat cum anteced.) 與前詞配合方式. ❶ **a**) (anteced. subaud.) 暗示前詞. **b**) (concord. secund. sens.) 依含意配合. **c**) (repet. subst. anteced.) 重複前詞. **d**) (subaud. post comparativ.) 在比較名詞後. **e**) (generat. partitiv. et *quod*) 分舉名詞. ❷ (construct. particul.) 特殊配合方式. **a**) complem. comparativi. 用作比較屬詞. **b**) relativ. non (concordat); correspond. cum verbo prop. 不與本句動詞配合. **c**) (concord. genere cum attrib.) 回歸屬詞配合. **d**) (concord. numero secund. sens. 依含義配合. **e**) (relativ. antecedit). 承接詞置於前方. **f**) (ioco relat. usurp. demonstr.) ❸ (relat. in parenth.) 在插句內. ❹ (relat. initialis loco demonstr. et conj.) 承上詞，居首位替指示詞及連繫詞.

II. (interrogat. ut adj. vel subst.) 誰，何....

III. (indefin. ut subst. vel adj.) 有人....

【例】**I. A.** ❶ mihi librum attulisti, *quo* quotidie utor. 你給我帶來了我每日所用之書. ❷ **a**) (causal.) Antiochus *qui* animo puerili esset... Cic. 昂底約固有稚子氣 (adhibet. quandoque *quippe*, *utpote*, *ut*...) **b**) (concessiv. adversat.) egomet, *qui* sero Graecas litteras attigissem. Cic. 我雖然未能及早學習希臘文. **c**) (final.) illum ex omnibus delegistis, *quem* praeponeretis. Cic. 從一總人中，你們選他爲首領. **d**) (consec.) domus est, *quae* nulli mearum villarum cedat. Cic. 這田園不次於我之田莊 (別墅). (saepe correspond. cum *tam*, *ita*, *talis*, *ejusmodi*, *tantus*..) nemo est tam aversus a musis, *qui* non patiatur... Cic. 無人如此不同情穆西，至於不忍.... sunt *qui*.. 有人.... quis est *qui*...誰...dignus, indignus, idoneus, aptus.. *qui*... 相稱，適宜.... qua *qui*.. (post compar.) 較比.... majora deliquerant quam *quibus* ignosci posset. Liv. 已罪惡過重，不可寬宥. B) ❶ (cum anteced.) **a**) imitamur *quos* cuique visum est. Cic. 我們追隨自以爲好者. **b**) flumen Rhodanus, *qui*.. Caes. 汖茵河.... **c**) erant omnino itinera duo, *quibus* itineribus domo exire possent. Caes. 只有兩條路，可以出境. **d**) naves humiliores quam *quibus* uti consuevimus. Caes. 那些船比我們習用者較低. **e**) (aut cum genit. partitiv. et *quod*) navium *quod* ubique fuerat, in unum locum coegerant. Caes. 將各處所有之船，集合一處. ❷ **a**) simulacrum, *quo* non facile dixerim quicquam me vidisse pulchrius. Cic. 一樽態像，我不易說我見過比它更美麗的. **b**) non satis politus est iis artibus, *quas qui* tenent eruditi appellantur. Cic. 他不殼熟習一般美術家所操持的藝術. **c**) animal *quem* vocamus hominem. Cic. 我們所稱爲人的動物. (Clodius) illa furia, *qui*.... (concord. cum attrib.) 那地獄惡鬼. **d**) est eo numero (eorum) *qui* semper habiti sunt...Cic. 他係人常以爲一者之中的一個. vestra consilia accusantur, *qui*.. imposuistis. Sall. 人責怪你們給我出的計劃. servili tumultu, *quos*.. Caes. 奴隸騷動時. **e**) *quibus* excusationibus defendere solebas, earum habere in hoc homine nullam potes. Cic. 爲人辯護你慣常所用之理由，對此人不能援引. **f**) Pythagoras, *quem* Phliuntem ferunt venisse, eumque.. disseruisse. Cic. 人傳說畢大高拉會來至斐利五，並且辯論過. ❸ **a**) Heraclius, is *qui*.. habebat. Cic. 厄拉克他當時曾有.... **b**) *quod* saepe fiebat. Cic. 屢遇到之事. **c**) amici sunt firmi eligendi, *cujus* generis est magna penuria. Cic. 當選擇忠實之友，這類朋友確實稀少. **d**)

istud, (eo amore *qui..*) *qui* meus amor in te est, confecissem. Cic. 我將依我對你的愛情，處理此事. ❹ *qui*= is enim.. si autem..*cujus* rei cum causam quaererem.. Cic. 我既尋求此事之原因.

II. (interrog.) *quod*=subst. n.; reliq.subst. vel adj. 除 *quod* 當名詞外，餘可當附詞，或名詞. *qui.* 指示性格，或形狀. *quis.* 指示姓名. *qui* esset ignorabas. Cic. 當時你不認識他爲何如人.

III. (indefin.) (post *si*, *num*, *ne*).在以上連繫詞之後. (*quod* = adj. ceter. = subst. vel adj.) 但 *quod* 當附詞，餘可作名詞或附詞. ne *qui* magistratus.. crearetur. Cic. 爲阻止建設新官職.

2. quī. adv. (antiq. ablativ. ex *quis*)
【同】quomodo.
【解】❶ (interrog.) 如何，因何，何以. ❷ (relativ.) a) (indic.) 用以，藉以. b) (subj.)爲.
【例】❶ interrog. a) direct.:*qui* fit ut..? 如何成就...?*qui* potest? Cic. 如何可能...?b) indirect.:quaesierat *qui* tantam bestiam percussisset. Cic. 他先詢問，如何斃死巨獸. a) indic.:multa.. *qui* (ut *quibus*) conjecturam hanc facio. Ter. 有許多事可藉以推測. b) subj.:non armis opus est, *qui* sua tutentur. Lucr. 不需用武器爲保護自己的財產. in tanta paupertate decessit, ut, *qui* efferetur, vix reliquerit. Nep. 他死時如此貧乏，致未留有殯葬所需要者.

qŭia. conj.
【同】quod.
【解】因爲. ❶ ordinarie cum indic. 普通用直述動詞. ❷ saepe correlat. cum *eo*, *hoc*, *ideo*, *idcirco*, *ob id*, *propterea*, *ea re.* 屢次同以上各狀詞並用: 爲此，因此，藉此....
【例】nemo dolorem, *quia* dolor est, amat. 無人因痛苦而愛痛苦. hoc noveris *quia..* Pall. 認識，因爲. dicens *quia..* Petr. 說，因爲.... scire *quia..* Serv. 知道因爲....

quiănam. adv.
【解】何故.

quibuscum. pro *cum quibus.*

quicquam. vide **quidquam.**

quicquid. vide **quidquid.**

quicum. pro *cum quo.*

quicumquĕ. quicunquĕ. quaecumquĕ, quodcumquĕ. relat. et indef.
【同】quisquis, quivis, quisque.
【解】❶ relativ. 任何人. ❷ indef. 不拘誰，凡....
【例】❶hoc praeceptum cujuscumque est. Cic. 此命令不拘任何人者. ❷ *quamcumque* in partem. Cic. 不拘向何方面. locupletare aliquem *quacumque* ratione. Cic. 使人致富，不擇方法.

1. quid. pron. n. *quis.*
【解】❶ interrog. (ordinar. cum *si*, *nisi*, *ne*, *cum...*) 何者(何物，何事),如何，何如. ❷ indefin. 有些...某.
【例】❶ a) *quid* est civitas nisi...? Cic. 何爲城市，若非...? b) *quid*?何者(甚麼)? *quid* ergo? Caes. 所以如何? c) *quid* quod? Cic. 對此云何? d)*quid* est quod..?此事爲何...? ❷ cum *quid* evenerit. Cic. 幾時遇到此事.

2. quid. adv. (ex *quis* ut adv.)
【解】(interrog. direct. vel indirect.)爲何.
【例】*quid* illa commemoro? Cic. 爲何我記憶那些事? *quid* ita? Cic. 爲何如此? quaerere, *quid* historia delectet? Cic. 詢問爲何史記悅人? ❶ *quid* est cur? 這是爲何? eloquere, *quid* venisti? 當說明爲何你來此? ❷ *quid* offendi? 在何事上我曾得罪人? ❸ (subaud. verb.) *quid* multa? (plura)? 何必多言? *quid* quod sapientissimus quisque animo aequissimo moritur. 大賢人很安心去世，我將云何?

qu-idăm. *aedam*, *oddam.* adj. et *iddam.* subst.
【同】aliquis, ullus, quisquam, certus, nonnullus, unus.
【解】有人，某人，或者. a) adj. 當附詞用. b) subst. 用如名詞.
【例】a) (adj.)furor *quidam.* Cic. 一種瘋狂. quasi *quidam* Roscius. Cic. 如同有洛西之作風. b) (subst.) cum *quidam* testimonium dixisset. Cic. 旣有人作證. es *quiddam* nobis inter nos commune. Cic. 我們中間有些共同關係.

quiddam. vide **quidam.**

quiddit-as. *ātis.* f.
【解】體要，體質，要素，通性原理，本體，共通性，屬何性.

quidĕm. adv.
【同】etiam, profecto.
【解】(含肯定之義)定然，的確. ❶ 準備否定句. ❷ 引出限定，或否定句. ❸ ne quidem. 連...也不....
【例】❶ non tu *quidem* reliquisti, sed certe.. Cic. 固然你未遺棄，但至少.... ❷ id nos fortasse non perfecimus, conati *quidem* saepissime sumus. Cic. 恐怕我們未得成功，但我們屢次努力. et *quidem.* -et is *quidem.* -ac *quidem.* 也的確，而且還有此...確實亦....re *quidem* vera. Virg. 事固然眞

確. una in domo, et ea *quidem* angusta. Cic. 同在一室，而且狹小的. ❸ ne in *quidem*... 連...也不....

quidnam. pronom. n. *quisnam.*

quidni. quid ni. adv.

【解】何不，盍.

【例】*quidni* laudet? 何不頌揚？ *quidni* non? Sen. 何不？ *quid* ego *ni* teneam? (tmèse). Plaut. 我何不堅持？

quidquăm. vide **quisquam.**

quidquĕ. vide **quisque.**

quidquid. (vel) **quicquid.** n. ex *quisquis.*

【同】quidcumque, quod velis.

【解】任何，不拘何事，凡，所.

【例】*quicquid* animo cernimus, id.. 凡心中我們明辨者. accusatorum *quicquid* erat. Cic. 凡原告所有者. *quidquid* est. Cic. 不拘如何.

quīdum. adv.

【解】如何，何故.

quīdvis. n. pron. *quivis.*

quĭ-ēs. *ētis.* f.

【同】requies, tranquillitas, laxamentum, otium, vacatio, cessatio, remissio, finis, respiratio. X. Actio.

【形】diurna et nocturna, placidissima, sempiterna.

【解】❶ (in gener.) 休息，靜止. ❷ (in specie) a) 安穩，靜謐，恬靜，平和生活. b) 安和，平安. c) 靜默，靜止. d) 安眠，安息. e) 長眠，死亡.

【例】❶ (*quies*) senectutis. 老年休息. *quietem* capere. Caes. 休息. *quies* operum. 休業，(休假). ❷ a) utimur summa *quiete*. (summa tranquillitas data). 我們享受最大平安. b) nunquam sibi *quietem* dabat. 他總不休息. c) (*quies*) ventorum. Plin. 風息. d) ire ad *quietem*. Cic. 去安歇. *quieti* se tradere. Cic. 安息. e) dura *quies*. Virg. 慘死.

quie-sco. *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. intr. (*quies*)

【同】acquiesco, conquiesco. X. Laboro.

【狀】contra, ita.

【解】❶ 休息，休養. ❷ a) 安息，安眠. b) 退休，引退，隱居. c) 靜默，平息. d) 休戰. e) 不受騷擾.

【例】❶ tempus *quiescendi*. Cic. 休息時. ❷ a) ager *quievit*. Cic. 田地休息. *quiescere* somno. Curt. 安眠. b) post tot molestias *quiescas* licet. 經過煩難你可休息. c) (*quiescit*) flamma. Virg. 火已熄. d) *quiescere* pugnae. Quadrig. 休戰. e) *quiescere* a suppliciis. Liv. 不受刑罰.

quiētē. adv. (*quietus*), *-tius, -tissime.*

【同】tranquille.

【解】安然，靜止，寂寞.

【衍】**quietismus.** *i.* m.

【解】寂靜教，無爲主義.

quiēt-o. *ās, āre.* v. tr.

【解】使休息.

quiētūr-us. *a, um.* part. futur. v. *quiesco.*

quiēt-us. *a, um.* adj. *-tior, -tissimus.* (*quies*)

【同】tranquillus, compositus. X. Agitatus, fluctuans.

【解】❶ 休息，安歇. ❷ 平和，安靜. ❸ a) 安靜，(度私人生活，不問政治). b) 恬靜，(淡於功名). ❹ (subst. n.) 安和，治安.

【註】❶ *quieta* republica. Cic. 國家太平. ❷ homo *quietissimus.* Cic. 極平靜之人. *quieta* Gallia. Caes. 法地(高盧)既平. ❸ hiberna nihilo *quietiora* aestivis. Liv. 夏季駐兵最平靜. ❹ *quieta* movere. Sall. 擾亂治安. nihil *quieti*. Cic. 毫不平靜.

quĭ-lĭbĕt. *-aelĭbet, -odlĭbet.* (*-idlĭbet* subst.) adj. pron.

【同】quivis, unusquisque, unusquivis.

【解】任何，不拘誰，凡.

【例】unusquilibet ex iis. Liv. 他們中首先來者. *quidlibet* audere. Hov. 不畏一切.

quīn. adv. et conj. (*qui ne*)

【同】ut non, cum non, qui non, quin imo, atque etiam, quin praeterea.

【解】I. adv. ❶ 如何不，爲何不. ❷ 加強肯定. ❸ (*ut non*) a) (consec.) 至於不...而不.... b) (*non quin*) 非不....

II. conj. cum subj. a) 在含有不阻止，或是否阻止之語法後. b) 在含有不知，或惑疑之語法後.

【例】I. ❶ *quin* accipis.? Ter. 你爲何不接受？❷ non rogo, ut domum redeas; *quin* hinc ipse evolare cupio. Cic. 我不求你回羅瑪，而且(更好說)我渴望你迅速飛回羅瑪. *quin* etiam. 況且. ❸ a) nunquam tam male est Siculis, *quin* aliquid facete dicant. Cic. 西細利人總不拘此病態，致不能說出雋思警句. nemo est *quin*, nihil est *quin*, quis est *quin*. 無人不... 總不... 誰不.... b) non *quin*, (subj.) non *quin* ipse dissentiam, sed quod.. Cic. 非因我不持異議，但因....

II. a) facere non possum *quin*.. 我不能不.... b) non dubitare *quin*.. 不惑疑，不...non est dubium *quin*.. Cic. 毫無可疑，不.... non abest suspicio *quin*.. Quint. 人不免惑疑，不.

quīnăm. *quaenam, quodnam.* (*quodnam*

semper adj.) adj. et pron. interrogat.
【解】誰，何者.
quīnārĭ-us. ❶ *a, um.* adj.
【解】含五者，周圍五指(寸)者.
❷ subst. m. (subaud. *nummus*). 値五文錢者.
quinctĭl-is. vide **quintīlis.**
Quinctĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：羅瑪家族名：著名者有. L. *Quinctius* Cincinnatus. T. *Quinctius* Flaminius. 即戰勝 Macédoine 王 Philippe 者.
Quinctiān-us. *a, um.* adj.
Quinctĭ-us. *a, um.* adj.
quincunciāl-is. *e.* adj.
【解】五指(寸)者，排梅花式者.
quic-unx. *uncis.* m.
【解】5/12= 5兩= 5/12畝. = 5/12遺產. ❷ 依梅花式種樹行列.
【例】❷ directi in *quincunces* ordines. Cic. 依梅花式之行列.
quincŭpl-ex. *ĭcis.* adj. (*quinque plico*)
【解】疊成五折者.
【例】*quincuplex* cera. Mart. 五頁冊，(簿).
quindĕcĭēs. quindĕcĭens. adv.
【解】十五次.
quindĕcim. adj. indecl. (*quinque decem*)
【解】十五.
quindĕcĭmprīm-i. *ōrum.* m. pl.
【解】自治城之首十五區.
quindĕcinvĭrāl-is. *e.* adj.
【解】十五官員者.
quindĕcimvĭr-i. *um, ōrum.* pl.
【解】❶ 保管 sibyllins 書之十五官員. ❷ 十五人委員會，(團體). ❸ 管理 Cybèle 敬禮之司祭.
【例】❶ (tmèse) *quindecim* preces *virorum*. Hor. 十五人之要求.
quindēn-i. *ae, a.* adj. num. pl.
【解】每十五者.
quīnĕtĭam. adv. et conj.
【解】而且，況且.
quingēnārĭ-us. *a, um.* adi
【解】五百者.
quingēn-i. *ae, a.* adj. distrib.
【解】❶ 每五百. ❷ 五百.
quingentēsĭm-us. *a, um.* adj.
【解】第五百.
quingent-i. *ae, a.* adj. (*quinque centum*)
【解】五百，(無定數).
quingentĭes. quingentĭens. adv.
【解】五百次.
quīn-i. *ae, a.* adj. distrib.
【解】每五個.
【例】quater *quinae* minae. Pl. (4 × 5) 二十礦穴.
quīnī-dēni. *quinae-denae, quina-dena.* adj.
【解】每十五.
quīnīmo. quinimmo. vide **quin.**
【解】並且，況且.
quīnīvīcēn-i. *quinaevicenae, quinavicena.* adj.
【解】每二十五.
quinquāgēnārĭ-us. *a, um.* adj. (*quinquageni*)
【解】五十者.
quinquāgēn-i. *ae, a.* adj. distrib.
【解】每五十.
quinquāgēsĭes. quinquāgēsĭens. adv.
【解】五十次.
quinquāgēsĭm-us. *a, um.* adj. num.
【解】第五十.
quinquagesĭm-a. *ae.* f.
【解】五十之一稅.
quinquāgĭēs. quinquāgĭens. adv.
【解】五十次.
quinquāgintā. adj. indeclin.
【解】五十.
Quinquātr-us. *ŭum, ĭbus.* f. pl.
【解】❶ 大五日節(爲敬 Minerve神)自三月十五日之後開始. ❷ 小五日節，自六月十三日之後開始.
【例】❷ *Quinquatrus* minusculae. Varr. 小五日節. *Quinquatrus* minores. Ov. (六月十三日之後)之十五日節.
quinquĕ. adj. indecl.
【解】五.
quinquennāl-is. *e.* adj. (*quinquennis*)
【解】❶ 每五年者. ❷ 歷五年之久者.
【例】❶ **quinquennalia.** *ĭum.* n. pl. 五年一次之遊戲. ❷ *quinquennales* magistratus. Apul. 五年一任之官職.
quinquenn-is. *e.* adj. (*quinque annus*)
【解】五歲者，五年者.
【例】*quinquenne* vinum. Hor. 五年陳酒.
quinquennĭ-um. *i.* n. (*quinquennis*)
【解】五年之久，五年期，(淨祭，取潔禮).
quinquĕprīm-i. quinque primi. *ōrum.* m. pl.
【解】自治城之五位首要官員.
quinquĕpartīt-us. *a, um.* adj.
【解】分五份者.
quinquĕrēm-is. *is.* f.
【解】五層槳船.
【例】*quinqueremis* navis. Liv. 五層槳船.
quinquĕ-vir. *vĭri.* m. (praesertim) *quinque-vĭri, virōrum.* m. pl.
【解】❶ 羅瑪五官員(專管修城，決算，拍賣…). ❷ 帝國時代縮減消費委員.

quinquĕvīrāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】五官職權.
quinquiēs. quinquiens. adv.
【解】五次.
quinquĭplĭc-o. *ās, āre.* v. tr. (*quinque plico*)
【解】五乘，五倍.
quintádĕcĭmān-i. quintádĕcŭmān-i. *ōrum.* m. (*quintus decimus*)
【解】第十五之兵士.
quintāl-e. *is.* n.
【解】一百斤，(一擔).
quintān-a. *ae.* f. (*quintus*)
【解】羅瑪營內通路，中有小市場，(在中軍帳後).
quintān-i. *ōrum.* m. pl. (*quintus*)
【解】第五師兵士.
quintān-us. *a, um.* adj.
【解】(以五爲單位者，以五計算者).
【例】*quintanis* (vicibus). Plin. 每五次. *quintanae* nonae. Varr. 正，二，四月之五日.
quintārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】含五者.
1. **Quintĭlĭān-us.** *a, um.* adj.
【解】*Quintilius* 之 adj.
2. **Quintĭlĭān-us.** *i.* m. nom. propr. homin. 人名：著名之修辭學家，生於班地，講學於羅瑪.
Quintīl-is. Quinctīl-is. *is.* m.
【解】古羅瑪之五月，今之七月.
【例】nonae *Quintiles.* Liv. 七月七日.
quintō. adv. (*quintus*)
【解】第五次.
quint-um. adv. (*quintus*)
【解】第五次.
quintŭpl-ex. *ĭcis.* adj.
【解】大五倍者.
1. **quint-us.** *a, um.* adj. (*quinque*)
【解】第五.
2. **Quint-us.** *i.* m. nom. propr. hom. (praenomen). 人名:羅瑪人之前名abbrev. ≐*Q*.
quintusdecim-us. quintus decimus. *a, um.*
【解】第十五.
quippĕ. adv. conj. (*quid pe*)
【同】nam, etenim, nempe, nec mirum, utpote, videlicet.
【解】❶ 確實無疑，的確. ❷ 實際，事實如此， ❸ (cum subj.) 因爲，既是，果然. ❹ (cum relat.) 與承接詞並用.
【例】❶ *quippe*, quid enim facilius est. Cic. 的確有何更容易之事. *quippe* vetor fatis. Virg. 確實時運不許可我. ❷ *quippe* etenim. Lucr. 事實.... tibi vero aliud videtur, *quippe* viro erudito. 你的見解不同，你原是有學識之人. ❸ *quippe* quoniam. Plin. 果因. *quippe* quando. Pl. 果然幾時. *quippe* cum. (subj.) 果然幾時. ❹ *quippe* qui.. Cic. 果然彼既....
quippĭam. vide **quispĭam.**
quippĭni. adv. (*quippe ni*)
【解】何不，盍.
Quĭrīnālĭ-a. *um,* (vel) *ōrum.* n. pl.
【解】敬禮 Romulus (=Quirinus) 之節日.
Quĭrīnāl-is. *e.* adj.
【解】Romulus. 者.
【例】*Quirinalis* mons, (vel) collis. 羅瑪城之小山名.
1. **Quĭrīn-us.** *i.* m.
【解】人名：❶ nom. propr. Romuli. Romulus 之別名. ❷ cognom. Janus. Janus 之綽號. ❸ (poetic.) Augustus. (Ov.) Augustus 之別名.
2. **Quĭrīn-us.** *a, um.* adj.
【例】*Quirinus* collis. Ov. 羅瑪城內之小山.
1. **quĭr-is.** *is.* f.
【解】長槍，長矛.
2. **Quĭr-is.** *ītis.* m.
【解】羅瑪公民.
quĭrītātĭ-o. *ōnis.* f. (*quirito*)
【同】lamentatio.
【解】呼喚，悲哀，恐怖之聲.
quĭrītāt-ŭs. *ūs.* m. vide **quiritatio.**
【解】怨聲.
Quĭrīt-es. *ĭum,* (vel) *um.* m. pl. (*Cures*)
【同】populus Romanus.
【解】羅瑪公民，(個人，私人 = bourgeois) (=Cures= habitants de Cures = Salini) (misti cum Romanis).
【例】jus *Quiritium.* Plin. 民法，民權. *Quirites* Romani. Liv. 羅瑪公民.
quĭrīt-o. *ās, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
quĭrīt-or. *āris, āri.* v. dep. intr. vel tr. (*quirites*)
【同】fidem alicujus imploro.
【解】呼喚國民，救援，呼救.
【例】*quiritanti* respondit. 答應求援者.
quĭs. *quae, quid.* pronom. adj.
【解】❶ pronom. interrog. (direct. vel indirect.) **a)** subst. 誰，何人. **b)** adj. 那一個，何如人. ❷ pronom. indef. (cum *si*, *nisi*, *ne*, *quum*, *num*). 有人.
【例】❶ **a)** *quis* clarior in Graecia Themistocle?在希臘誰比戴米斯道更著名?*quis* sim, cognosces. Sall. 你將認識我是誰，(我之姓名...). **b)** *quis* senator..? 何等議員? ❷ dixerit *quis.* Cic. 恐怕有人說. (post *si*, *nisi*, *ne*, *cum*, *num*). ne *quis* vir clarus

videatur. Cic. 爲防止人出風頭. dominus vino, *quid* (relat.) volet, faciet. Cat. 主人隨意分配其酒.

quis. (vel) **queis.** pro = *quibus.*

qu-isnam. *aenam, odnam.* (*-idnam*=subst.)
【同】quis, ac quisnam.
【解】❶ pron. interrog. 誰，何者. ❷ indef. (post *num*) 有人否….
【例】❶ *quisnam* tuebitur? Cic. 誰將保護？miserunt consultum, *quidnam* facerent. 遣人問神應行何事. ❷ num *quisnam.* Cic. 難道有人….

qu-ispĭăm. **quĭppĭam.** *aepiam, odpiam.* (*-idpiam*; subst.) adj. vel pron.
【同】aliquis, quisquam.
【解】某，有人，有事.
【例】*quispiam* dicet. Cic. 某人說. *quaepiam* cohors. Caes. 某隊兵. aliud *quodpiam* membrum. Cic. 另一肢體. gravius *quippiam* dicere. Cic. 說更重要之事.

qu-isquam. *aequam, odquam.* (*quidquam* (vel) *quicquam.* subst.)
【同】aliquis, quispiam.
【解】某，有，(人，物).
【例】estne *quispiam*? 有人否? ne rumor quidem *quisquam.* Cic. 連一些謠言也聽不到. si *quisquam* est, qui.. 若有人. nec *quisquam,* nec *quidquam.* 無其人，無其事.

qu-isquĕ. *aeque, odque.* (*idque*; subst. adj. et pron.)
【同】unusquisque, quivis, quilibet.
【解】每，(每一人，每一事).
【例】viri in vestibulo suarum *quisque* aedium stabant. Curt. 每人佚立於自己府第之外廳中. ipse cum expeditis, acerrimo *quoque* viro, evadit. Liv. 他本人同輕快之部隊，訓練之英勇士兵逸去. res familaris sua *quemque* delectat. Cic. 每人愛好家中財產. pro se *quisque.* Cic. 每人爲己. in civitates *quemque* suas dimisit. Liv. 遣散每人回本城. tantum *quisque* laudat, quantum se posse sperat imitari. Cic. 每人如是稱讚其人，就如自己希望能效法者. quo *quisque* est solertior, hoc decet laboriosius. Cic. 教師愈精巧，教授愈堪出力. ut *quisque* est vir optimus, ita difficillime.. suspicatur. Cic. 極正義之人，亦極難猜忌人. optimum *quidque* rarissimum est. Cic. 極寶貴者亦極稀少. antiquissimum *quodque* tempus spectare. Caes. 觀察最古之各時代. quinto *quoque* anno. Cic. 每五年. primo *quoque* die. Cic. 在最近期間，(最近日).

quisquĭlĭ-ae. *arum.* f. pl.
【同】sordes.
【解】乾枝葉，糠，渣滓，廢材，劣品.

qu-isquis. adj. et subst. **quidquid** (vel) **quicquid.** subst.
【解】❶ relat. 凡. ❷ indefin. 任憑誰，不拘誰.
【例】❶ *quisquis* est ille. Cic. 他不拘是誰. *quoquo* animo facis. Cic. 你作事不拘心意如何. ❷ *quoquo* modo. Liv. 任何方式.

quivi. perf. v. *queo.*

qu-īvis. *aevis, odvis.* (*quidvis*=subst.) adj. et pron.
【同】quilibet, unusquisque.
【解】不拘誰，任何人.
【例】*quamvis* excipere fortunam. Cic. 不論遭遇如何. cujusvis hominis est errare. Cic. 人皆有過. *quidvis* perpeti. Cic. 承受一切. *quidvis* generis ejusdem. Cic. 任何同類者.

quō.
【用】I. adv. loci. (motus). ❶ interrog. direct. vel indirect. 在詢問句中. ❷ indefin. 在混統句中. ❸ relat. 在承接句中.
II. ablat. ex *qui..* ❶ in initio phrasis. 列於句首. ❷ adv. 當形狀詞. ❸ conj. 當連繫詞.
【解】往何處，因此，愈，越.
【例】I. ❶ interrog. a) *quo* confugient? Cic. 他們將逃往何處？(fig.) scire *quo* amentiae progressi sitis. Liv. 了解你們狂妄到何地步. b) *quo,* (ad quam rem) haec spectat oratio? Cic 此談話有何指歸？dixit *quo* vellet aurum. Cic. 說明爲何要求金錢. ❷ indefin.: si *quo* proficisceris. 若你往某處. ❸ relat. a) locus *quo* aditus non erat. Caes. 不可通之地. b) *quo*=ad quod, ad quos. 至到某人某物.
II. ❶ *quo.* et ea re, ea re autem. 藉此，因此，(另外以後有 compar.) *quo* factum est ut... Nep. 事已如此至於…. adv. a) correlativ. cum *eo, hoc..* (同 eo 相對，另外後有 compar.). plaga hoc gravior, *quo* est missa contentius. Cic. 擊力愈猛，受傷愈重. (*quo... eo, hoc*). id *quo* studiosius absconditur, eo magis eminet. Cic. 愈設法掩蔽，而愈顯露. b) (sicut final.) id eo scripsi, *quo* plus auctoritatis haberem. Cic. 我書此爲有更大勢力. c) (negat.) non eo dico, *quo* mihi veniat in dubium tua fides. Cic. 我出此言並非惑疑你的忠實. ❸ (conj.) a) (subjunct.) sens. final. cum compar. sequent. 爲…比…. b) non *quo* (subjunct.)

sed ut.. 非爲…然爲…. non *quo*..sed quia.. Cic. 非爲…然爲….

quŏad. adv. interrog. et relat.
【同】donec, usque dum, ut..
【解】❶ 至到，至於，(到何地步). ❷ 至到何時，(多久…).
【例】❶ videte, *quoad* fecerit iter.. Cic. 觀察進行至何地步. pervenit *quoad* progredi potuit hominis amentia. Cic. 至到人瘋狂能到的地步. *quoad* facere potui. Cic. 盡吾所能. ❷ a) tamdiu.. *quoad*.. Cic. 延長至…. *quoad* vixit. Cic. 一生. b) usque eo.. *quoad*.. Nep. 直至某時….

quŏădusque. conj.
【解】至到，直至.

quōcircā. conj. coordinat.
【同】unde, quare, quapropter, ex quo, quo, itaque, quamobrem.
【解】因此，所以，故此.
【例】(tmèse) *quo*, bene, *circa*.. 因此.

quōcum. =*cum quo*.

quōcumque. adv. relat. indefin. (conj.)
【同】quocumque veneris, quamcumque in partem te dederis.
【解】❶ adv. relat. 往任何處. ❷ indefin. 不拘向何方.
【例】❷ *quocumque* res cadant. Virg. 不拘遭遇如何.

1. **quŏd.** accus. n. pronom. relat. *qui*.. ut adv.
【解】❶ 關於某(人物)，爲某原因. ❷ 與conj.連用.
【例】❶ quid est *quod* me excivisti? Pl. 爲何你遂出我去？ *quod* ad me attinet. Cic. 至論我. nihil *quod* accusem senectutem. Cic. (consec.) 我無理由埋怨老年. quid est *quod*.. 此爲何…. *quod* ad Caesarem. Cael. 關於凱撒. ❷ *quod* si.. 假若…. *quod* nisi.. Cic. 除非. *quod* ni.. Sall. 除非…. *quod* cum ita sit. Cic. 既然… *quod* dici solet. Cic. 人慣說….

2. **quŏd.** conj.
【同】quia.
【解】❶ 因爲，蓋…❷ (指定語) 在此，由此. a) 在表情之動詞後. b) 在指好壞之動詞後. ❸ 引起別種句法. a) (prop. subj. complem. et attributiv.) 主句，屬句…. b) (apposit. explic.) 附句…. c) (prop. determ. circ.) 指定句…. d) (explic. relat.) 解釋句….
【例】❶ (saepe corresp. cum adv. *eo*, *ideo*, *idcirco*, *propterea*). 爲此，因此…. eo occisus est, *quod*.. Cic. 他被殺因爲…. (subjunct. in stil. indirect.) sanctos appellat poetas, *quod*.. videantur. Cic. 稱爲詩聖，因他以爲…. ❷ a) tibi gratias ago, *quod* me.. coegisti. Cic. 我感激你，因爲你曾勉勵我. laudat Africanum Panaetius, *quod* fuerit abstinens. Cic. 巴乃衛讚亞斐利之廉潔. b) bene, male facis *quod*.. 你做的好，不好，(就是)…. pergratum mihi fecisti *quod*.. 你曾使我滿意的就是…. ❸ a) optimum, *quod*.. sustulisti.. 非常好，因你取消了…. illud me movet, *quod* video. Cic. 感動我的，就是我看見…. non probo illud in primis, *quod*.. reliquerunt.. Cic. 我另外不贊成的，就是他們遺棄了…. hoc accidit *quod*.. Cic. 發生此事就是…. adde *quod*.. (adjicio, accedo, accido). 尚且…. quid *quod*?. 將何言…? b) (apposit. explic.) oblivisci recentium injuriarum, *quod*.. 忘記最近之不義行爲，就是…. c) in hoc omnis est error, *quod* existimant.. Cic. 一切錯誤皆由於此，就是…. ex hoc *quod*.. Cic. 由於… pro eo *quod*.. Cic. 因爲… d) *quod* vero admiratus es impudentiam.. Cic. 至於你驚異其無恥.

quōdammodo. (vel) **quodam modo.** adv.
【同】quasi.
【解】稍微，有些.

quolĭbet. adv. (cum motu).
【解】不拘往何處.

quōmĭnus. conj.
【解】❶ (在指阻止之動詞後) 切勿，禁止…. ❷ 不需要，不….
【例】❶ impedire, recusare, deterrere.. 阻止，推辭，勸阻，不…. *quominus*.. te infirmitas valetudinis tenuit *quominus* venires. Cic. 因身體病弱，而不能來. ❷ nihil desideramus *quominus* possidere videamur. Cic. 我們不需要任何證據，使人看我們有所有權.

quōmŏdŏ. adv. (conj.)
【同】quo pacto, qua ratione, quemadmodum, qua via, qui, quibus praesidiis et adjumentis.
【解】❶ (interrog.) 如何，何以…. ❷ (relat.) a) 如同，如此. b) (correlat. cum *sic*, *ita*..) 如此，一如彼….
【例】❶ *quomodo* exsultat in victoria? 因戰勝如何踴躍. aliquam rationem inire. *quomodo* sumant. Liv. 尋思如何取得…. ❷ a) *quomodo* nunc est. Cic. 一如現在. ita *quomodo*. Cic. 這樣如同. b) *quomodo*.. sic…ita.. Cic. 如一相同.

quōmŏdŏcumquĕ. quōmodocunque. adv.
【同】utut, utcumque, quo, quomodo, quocumque modo, quibus rebus possis,

quoquo pacto, quoquo animo.
【解】❶ relat. 若然，任何，任憑. ❷ indefin. 無論(不拘)如何.
【例】❷ *quomodocumque* res sese habent. 不拘事情如何. *quocumque* res evadat. 不拘事情如何.

quōnam. adv. (interrogat. direct. vel indirect. cum motu).
【解】往何處，至何時.
【例】*quonam* usque. ? Stat. 至到何時？

quondăm. adv. (*quom dam*)
【同】olim, alias, quodam tempore; fuit olim tempus cum..
【解】❶ 某時，某日，有時，有一日. ❷ 昔者，往日，曩昔. ❸ 將有時.
【例】❷ Cyrus *quondam* rex. Curt. 西祿昔日之王.

quŏnĭăm. conj. (*quom jam*)
【同】quia, pro eo, quod, quando.
【解】既然，因爲，蓋，因.
【例】moriendum fuit, *quoniam* homo erat. 既然是人，免不了死. non *quoniam* hoc sit necesse. Cic. 並非因需要此事.

1. quōquĕ. adv.
【解】(總不置於句首，平常在標明之字後). 亦，也，連，再，及，(亦然).
【例】Helvetii *quoque*. Caes. 連瑞士人. alii *quoque* etiam. Cic. 他人亦然.

2. quōquĕ. ablat. ex *quisque.*

3. quōquĕ. =*et quo.*

quōquō. adv. (cum motu).
【同】quocumque.
【解】任憑往何處，向何方.

quōquōmŏdō. adv.
【解】任何方式.

quōquōversum. quōquōversŭs. adv.
【解】向各方面.

quōquōmŏdō. quōquō mŏdō. adv.
【同】quomodocumque, quocumque modo, quacumque ratione, omni ratione.
【解】❶ relativ. 如此，同樣. ❷ indef. 任何方式，不拘怎樣.
【例】❷ *quoquo modo* sis meritus. 不拘立何功勞. *quoquomodo* investiges. 用任何方法追究.

quōquōversŭs. quōquōversum. adv.
【解】向各方，向四面八方.

quorsŭm. quoversus. adv. (*quo versum, versus*)
【同】quo, ad quid, quem in locum, quem in finem.
【解】❶ 向何處，何方面. ❷ (fig.) a) 有何目標，何意向，(目的), b) 有何結果，何究竟.
【例】❷ a) *quorsum* haec pertinent? (spectant). Cic. (此演詞)有何目的. b) vereor *quorsum* id casurum esset. Cic. 我憂慮此事之結果如何.

quŏt. pronom. indeclin. (adv.)
【解】❶ interrog. direct. vel indirect. 幾許，若干，幾何，凡幾.... ❷ relat. correlat. cum *tot.* 同樣多，相等.
【例】❶ *quot* et quanti poetae exstiterunt! 已有多少詩人，有何價值！ si bis bina *quot* essent, didicisset. Cic. 假若已學習 2 × 2 等若干. ❷ tot et tantas optare, *quot* et quantas di immortales ad Q. Pompeium detulerunt. Cic. 渴望得到諸神所賜與彭伯的同樣恩寵. *quot* homines, tot sententiae. 各人各見. *quot* capita, tot sensus. Cic. 各人各見.

quŏtannis. adv.
【同】singulis annis.
【解】每年，年年.
【例】*quotannis,* in singulos annos. Ulp. 每年，常年.

quotcumquĕ. pronom. rel. indeclin.
【解】不論若干，不拘多少.

quŏtēn-i. *ae, a.* adj. pl. interrog. distrib.
【解】(每部分)若干.
【例】nescio *quotenorum* jugerum. 我不知若干畝.

quŏtīdĭānō. adv.
【解】每日.

quŏtīdĭān-us. *a, um.* adj.
【同】vulgaris, communis.
【解】每日者，(fig.)普通者，平常者.
【例】victus *quotidianus.* 每日生活(費)，(日需). nisi *quotidianus* confeceris. Plaut. 倘不每日工作.

quŏtīdĭē. adv.
【同】singulis diebus, in dies, in singulos dies, nulla non die.
【解】每日，天天.
【例】quovis die; augescere *quotidie.* Ter. 日增. *quotidie* magis obdurescit. 逐日漸硬. *quotidie* vel potius in dies singulos litteras ad te mitto. 每天給你寄信.

quŏtĭens. quŏtĭēs. adv.
【解】❶ interrog. direct. vel indirect. 幾次. relativ. correlativ. cum (*totiens,*) *toties.* 每次.
【例】❶ *quoties* jam extorta est tibi sica de manibus? 已經幾次從你手中奪去匕首？ ❷ illud soleo mirari, non me toties accipere litteras, *quoties* a Quinto fratre afferuntur. 我慣常稀寄接你的信，不如收昆道第信件之多.

quŏtīescumquē quŏtīenscumquĕ. conj.
【同】quocumque tempore, quandocumque.
【解】每次.

quotquŏt. pronom. relativ. indeclin.
【解】❶ pron. relat. 不拘多少，全數，共統. ❷ indef. 每一.
【例】❶ *quotquot* eunt dies. Varr. 不拘若干日. *quotquot* annis. Gell. 每一年. *quotquot* mensibus. Varr. 每月.

quŏtŭpl-ex. *ĭcis.* adj. (*quotus plico*)
【解】幾種，幾項，幾樣.

quŏt-us. *a, um.* adj. (interrog. direct. vel indirect.)
【解】第幾，何數.
【例】*quota* hora est? 幾何時，(幾句鐘)? *quotus* esse velis, rescribe. Hor. 請答復你願同席者幾人.

quŏt-usquisquĕ. *aquaeque, umquodque.*
【解】幾何少，幾何小.
【例】*quotus* enim quisque philosophorum reperitur, qui..? Cic. 哲士中何其少...? *quotocuique* lorica est! 披甲者何其少！

quŏusque. adv. interrog. direct. vel indir.
【同】quamdiu, quem ad finem, quoad, quatenus.
【解】❶ 至何地步. ❷ 到何時.
【例】❷ *quousque* ita dicis? 你執此說至何時？*quousque* tandem abutere patientia nostra? Cic. 你妄用我們的容忍，終究到何時期？

quōvis. adv. (cum motu).
【解】經往何處？

quŭm. (vel) **cum.** conj.
【解】❶ 幾時. ❷ 當某時期. ❸ 每次當.... ❹ 由某時. ❺ 當時. ❻ 既已. ❼ 雖然.... ❽ 正當. ❾ (adv. opponit. *tum*). 連...及....
【例】❶ *quum* dico. Cic. 幾時我說. *quum* voluit. Nep. 幾時我願欲. ❷ tum *quum* Sicilia florebat. Cic. 當西細利富強時期. ❸ *quum* ver esse coeperit. Cic. 每當春季. *quum* hiems frigore saxa rumperet. Virg. 每當嚴冬巖石崩裂時. ❹ permulti anni jam erant, *quum*.. Liv. 既已多年. ❺ bene facis, *quum*.. (cum indic.) Cic. 當你...將所行，實可嘉許. ❻ *quum* tot sustineas negotia. Hor. 你既負許多重任. ❼ *quum* per valetudinem posses. Cic. 雖然你之健康許可.... ❽ *quum* neque colloquium ejus petivit. Nep. 正當他不要求會談. ❾ libri *quum* aliorum, tum Catonis. Cic. 連他人及賈道之書.

quummaxīme, (vel) **cummaxīme.** adv. conj.
【解】適當，適逢.
【例】*quum* maxime. Cic. 適値，儘可能. nunc *quum* maxime. Cic. 特別現在.

quumplurīmum. (vel) **cumplurīmum. quum plurīmum.**
【解】最多數，最多次，屢次.

R

r. f. n.
I. 羅瑪第十七字母.
II.【簡】R.=Romanus.
S. P. Q. R. =Senatus Populusque Romanus.
R. P. =Respublica.
R. G. =Res gerenda.
R. G. C. =Rei gerendae causa.

rabbī. m. indecl. (vox Hebr.)
【解】教師，師傅，博士.

răbĭdē. adv. (*rabidus*), *-dius.*
【同】rabiose, furiose, furenter.
【解】瘋癲，狂妄，壯猛然.
【例】omnia *rabide* appetens. 狂戀一切.

răbĭd-us. *a, um.* adj.
【同】furens, rabiosus.
【解】❶ 癲狂，狂暴，兇猛，劇烈.
【例】❶ aspectu *rabido.* 狂視. *rabidus* animi furor. Cat. 狂人囈語. ❷ *rabidum* certamen. Sil. 激烈戰爭. *rabida* fames. Virg. *rabida* sitis. Sen. 飢甚. *rabidi* mores. Ov. yielded狂之風.

răbĭ-ēs. *ēi,* (*em, e*). f.
【同】furor.
【形】inusitata.
【解】❶ 瘋癲，癡狂. ❷ (fig.) 狂妄，猖狂，兇猛，盛怒，劇烈.
【例】❶ velut injecta *rabie.* Liv. 如患狂症. *rabies* canis. Hor. 瘋犬. *rabies* civica. Hor. 騷動如狂. ❷ *rabies* ventorum. Ov. 狂風. fatalem *rabiem* accusat. Liv. 告其狂語. (*rabies*) ventris, (vel) edendi. Virg. 餓極.

răb-ĭo. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】發狂，兇暴，猛烈.
【例】quid *rabis*? Varr. 你為何發狂？

răbĭōsē. adv. (*rabiosus*)
【同】rabide, furiose. X. Leniter, quiete.
【解】狂然，憤怒，兇猛，狂怒.

răbĭōsŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *rabiosus*)
【解】略失常，略怒.

răbĭōs-us. *a, um.* adj. (*rabies*)
【同】rabidus.
【解】❶ 瘋癲者. ❷ (fig.) 兇悍，狂暴，憤怒者.
【例】❶ *rabiosus* canis. 瘋犬. ❷ *rabiosi* signi tempora. Hor. 海暑，(伏天).

1. răb-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. vide **rabio.**
【解】狂怒，狂妄.

2. răb-o. *ōnis.* m. vide **arrabo.**
【解】保證金.

răbŭl-a. *ae.* m. (*rabio*)
【同】causidicus, rabiosus et ineptus; qui nimia verbositate aures obtundit.
【形】probabilis.
【解】拙劣之演說家，吵鬧叫囂之訟師.
【例】*rabula* de foro. 在法庭之叫囂律師.

rāc-ā. (vel) **rach-a.** *ae.* m. (vox Hebr.)
【解】愚呆，白癡，傻子.

răcēmārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】葡萄粒簇者.

răcēmāt-us. *a, um.* adj. (*racemus*)
【解】有葡萄粒簇者.

răcēmĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*racemus fero*)
【解】結葡萄粒簇者.
【例】*racemiferae* uvae. Ov. 葡萄粒簇.

răcēm-o. *ās, āre.* v. tr.
răcēm-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*racemus*)
【解】檢剩餘葡萄，拾餘穗，收餘利.

răcēmōs-us. *a, um.* adj. *-sissimus.* (*racemus*)
【解】❶ 纍於葡萄簇者. ❷ 多葡萄粒者.

răcēm-us. *i.* m.
【解】❶ 一簇果實. ❷ 一簇葡萄粒.

rădĭ-ans. *āntis.* part. v. *radio.*
【解】閃光，射光者.

rădĭātĭ-o. *ōnis.* f. (*radio*)
【解】射光，閃爍.

radiāt-us. *a, um.* part. v. *radio.* (*radius*)
【解】❶ 輻輳形狀，(輪狀). ❷ 環射光形.
【例】❶ *radiatum* caput. Plin. 頭戴花冠. ❷ *radiata* corona. Plin. 光環(光圈).

rādīcāl-ē. *is.* n.
【解】字源，語根.

rādīcāl-is. *e.* adj.
【解】原根者，基本者，根究者.

rādīcālĭter. adv.
【解】根底，根本.

rādīcāt-us. *a, um.* part. v. *radico.*

【解】生根者.
rādīcesc-o. *is, ĕre.* v. intr. (*radix*)
【解】漸生根.
rādīcitŭs. adv. (*radix*)
【同】stirpitus, funditus, omnino.
【解】至根，連根，(fig.)澈底，盡，根除.
【例】*radicitus* evellere arborem. Suet. 拔樹連根. *radicitus* auferre ungues. Prop. 拔去指甲. *radicitus* excutere opinionem alicui. Cic. 根除某人某種意見.
rādic-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. **rādīc-or.** *āris, ātus sum, āri.* v. intr. (*radix*)
【解】生根.
【例】*radicari* in rectum. Plin. 生直根.
rādīcōs-us. *a, um.* adj. (*radix*)
【解】多根者.
rādīcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *radix*)
【解】❶小根，鬚根. ❷小蘿蔔.
rādĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr. **rădĭ-or.** *āris, āri.* v. dep. tr. vel intr.
【同】radios emitto, fulgeo.
【解】❶ tr. a) 輻輳. b) 光照，使發光. ❷ intr. 射光...閃爍.
【例】❶ *radiari* gemmis. Ov. 寶石燦爛. caput *radiatum.* Plin. 頭頂光環，(光圈). ❷ *radiabunt* tempora nati. Sil. 兒子頭頂(鬢)光圈.
rădĭŏl-us. *i.* m. (dimin. *radius*)
【解】微光，光線—橄欖果之一種.
rădĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】光耀，輝煌燦爛.
【例】sol *radiosus.* 日光燦爛.
rădĭ-us. *i.* m.
【解】I. ❶ 小棒，小杖，(小柱). ❷ 測量器，(丈量器). ❸ 輪輻條，半徑線. ❹ 織工梭杼. ❺ a) 鷄犬後爪. b) 魚鋒刺. ❻ 長橄欖. ❼ 前腕骨.
II. (fig.) ❶ 射光 ❷ 閃光. ❸ (花冠光圈) 光輝.
【例】*radii* solis. 日光.
【附】**radĭ-um.** *i.* n. **radiophonĭ-um.** *i.* n. **radiophonĭ-a.** *ae.* f. **radiophonĭcus.** *a, um.* adj. 無線電(播音). *radiophonicum,* (marconianum) inventum. 無線電發明. *radiophonica* ars. 無線電(播音)藝術. *radiophonicum* instrumentum; -scrinium *radiophonicum*; capsella *radiophonica*; 無線電(播音)機. scrinium, (scriniolum) undisonum; capsella undisona; docilis capsa modorum, vocale scriniolum. 無線收音機. statio *radiophonica.* 無線電廣播站. nuntius *radiophonicus.* 無線電訊. *radiophonicae* undae; radioelectricae undae; vocales undae; 無線電波. nuntium per etherias undas missum. 空中播送(通訊). **radiogramma.** *ătis.* n. **marconigramma.** *ătis.* n. 無線電報. scrinium undisonum electrica vi excitare. 開收音機. *radiophonica* vocis propagatio, diffusio. 播音，(播送). *radiophonica* sonorum transmissio. 轉播，(音). (radar) *radioelectricum* instrumentum exploratorium praemonens. 雷達探測器. *radiophonicum* instrumentum praemonens, praemonitorium. 預告雷達. *radioelectricum* aeronavium advenientium index. 雷達指示飛機來臨. subnatans navigium *radio* electrico instrumento praemonitum. 雷達報告之潛水艇. aeronavis per spissam ac tenebrosam nebulam perniciter navigans, *radio* electrico intrumento praemonita, obstantem montis verticem vitare potuit. 在密雲中危航之飛機藉雷達可免撞山峯.
rād-ix. *īcis.* f.
【同】stirps.
【形】altissima.
【解】❶ 根. ❷ (fig.) a) 山麓. b) 基礎. c) 根原，根本.
【例】❶ *radix* Syriaca, (vel) radise. Col. 蘿菔，(飲料). ❷ a) in *radicibus* Caucasi natus. Cic. 生於勾西山麓. *radicem* agere. Varr. (-mittere). 生根. b) virtus altissimis defixa *radicibus.* Cic. 德行靠(紮於)深固之根基上. *radix* omnium malorum. Hor. 諸惡之根原.
rā-do. *dis, si, sum, dĕre.* v. tr.
【解】❶ 剃，刮. ❷ 刨，剝削，(掃除，刷洗). 剥削，琢磨，搔. ❸ 輕觸，撫摩.
【例】❶ superciliis *rasis.* 剃眉毛. ❷ (*radere*) chordas. Fest. 觸(彈)弦. (*radere*) delicatas aures. Quint. 刺高雅之耳. (*radere*) mores. Pers. 改正敗俗. (*radere*) iter liquidum. Virg. 航行空中. ❸ ripas *radentia* flumina. Lucr. 河流中岸.
rādŭl-a. *ae.* f.
【解】剃(刮)刀.
raed-a. **rēd-a.** **rhēda.** *ae.* f.
【解】四輪車，旅行車，轎車.
raedārĭ-us. **redārĭ-us.** **rhedarĭus.** ❶ *a, um.* adj.
【解】四輪車者.
❷ *i.* m.
【解】四輪車夫.
raĭ-a. *ae.* f.
【解】扁魚類，鯆.

rall-um. *i.* n.
【解】刮器.
rāmāl-e. *is.* n. (*ramus*) (praesert. pl.)
【解】枯枝，(採穗)枝幹.
rāment-um. *i.* n. (*radmentum, rado*)
【解】斷片，碎屑，斷枝.
【例】*ramenta* ferri. Lucr. 鏇屑. *ramenta* ligni. Plin. 鉋花，(木片).
rāmĕ-us. *a, um.* adj. (*ramus*)
【解】乾枝者.
rām-ex. *ĭcis.* m. (*ramus*)
【解】❶ 枝. ❷ (pl.)胸腔，肺. ❸ 疝氣.
rāmĭcōs-us. *a, um.* adj.
【解】患疝氣者.
rāmōs-us. *a, um.* adj. (*ramus*), *-sior, -sissimus.*
【解】❶ 多枝者，蓊鬱繁茂者. ❷ (fig.) 多枝節者.
【例】❶ *ramosae* radices. Plin. 多根者. *ramosa* cervi cornua. Virg. 鹿角杈枒. ❷ *ramosa* compita. Pers. 叉路. *ramosa* hydra. Ov. 百頭蛇.
rāmŭlōs-us. *a, um.* adj. (*ramulus*)
【解】嫩枝叢生者.
rāmŭl-us. *i.* m. (dimin. *ramus*)
【解】嫩枝細條.
rām-us. *i.* m.
【解】❶ 樹枝，枝葉. ❷ (fig.) **a**) 鹿角. **b**) 山支脈，河支流.
【例】❶ arboris *ramos* amputare (defringere). 砍伐樹枝. ❷ (fig.) *ramos* amputare miseriarum. Cic. (刪除)消災.
rān-a. *ae.* f.
【解】❶ 蛙. ❷ 魚名，(大頭魚) (diable de mer).
rancĭdē. adv. (*rancidus*)
【解】無趣，討厭狀.
rancĭdŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *rancidus*)
【解】(霉爛)討人厭者.
rancĭd-us. *a, um.* adj. *-dior.*
【解】❶ 酸朽，腐敗，霉爛者. ❷ (fig.) 討厭者.
【例】❶ caro *rancida.* 腐肉. ❷ *rancidus* adspectus. Plin. 醜形怪狀.
ranc-or. *ōris.* m.
【解】腥臭，霉爛，酸臭，(fig.)怨恨.
rānŭl-a. *ae.* f. (dimin. *rana*)
【解】小蛙.
rānuncŭl-us. *i.* m. (*rana*)
【同】ranula.
【解】小蛙.
rāp-a. *ae.* f.
【解】蘿菔.
răpācĭt-ās. *ātis.* f. (*rapax*)
【同】rapiendi cupiditas.
【解】貪婪，好竊.
1. răp-ax. *ācis.* adj. (*rapio*)
【同】praedo.
【解】❶(一切引爲已有)，掠奪，攫取，刦掠，盜竊. ❷ 强取，覇佔，佔據.
【例】❶ *rapax* ignis. Ov. 火燬滅一切. *rapax* manus. Sen. 貪婪之手，(死). *rapaces* lupi. Hor. 攫取之狼. *rapaces* milites. Tac. 搶奪之兵士. ❷ *rapacia* virtutis ingenia. Sen. 銳於進德之性格.
2. Răp-ax. *ācis.* (adj.) nom. propr. 營兵之名 (*Rapax* legio), *Rapaces* milites.
răphănĭn-us. *a, um.* adj.
【解】(小蘿菔)十字科類，(治貧血症).
răphăn-us. *i.* m.
【解】小蘿蔔.
rāpĭcĭ-us. *a, um.* adj. (*rapum*)
【解】黃蘿菔者.
rāpĭcĭ-i. *ōrum.* m. pl.
【解】黃蘿菔葉.
răpĭde. adv. (*rapidus*), *-dius.*
【解】迅速，急速，(fig.)急取，强奪.
【例】*rapide* ferri. 迅速携去.
răpĭdĭt-as. *ātis.* f. (*rapidus*)
【解】激流，迅速，强力.
【例】*rapiditate* fluminis ad transeundum impediuntur. 因河水激流難以渡過.
răpĭd-us. *a, um.* adj. (*rapio*)
【同】velox.
【解】❶ (poet.) 牽引，持去，强取，攫奪. ❷ 急進，激烈，急劇，迅速.
【例】❶ *rapidus* aestus. 溽暑. ❷ *rapidissimum* flumen. Caes. 激流. *rapidum* venenum. Tac. 急性毒藥. *rapidus* in consiliis (fig.) Liv. 敏於決斷.
1. răpīn-a. *ae.* f. (*rapio*) (praesert. in plur.)
【同】furtum vi factum.
【解】强取，搶奪，偷竊，刼掠.
【例】*rapina* alimenti. Plin. 抽取(樹之)養液. spes *rapinarum.* 貪望，搶奪.
2. rāpīn-a. *ae.* f.
【解】紅蘿蔔，一田.
răp-ĭo. *ĭs, ŭi, tum, ĕre.* v. tr.
【同】abripio, aufero, eripio, praedor, furor; impello, ago.
【解】❶ 携去，拖去. ❷ 强取，佔據，掠奪，襲取. ❸ 急取，速拿.
【例】❶ *rapere* aliquem ad mortem. Cic. 置人於死地. *rapit* totam aciem in Teucros. Virg. 引全軍攻特克洛人. opinionibus vulgi *rapimur* in errorem. Cic. (fig.) 平民之意見引吾人誤入歧途. ❷ Sabinas virgines

rapi jussit. Cic. 令搶奪擻比人之童女. castra urbesque primo impetu *rapere*. Liv. 一攻而佔營壘及城市. ❸ arma *rapiat* juventus. Virg. 青年速取武器. surphura *rapiunt* flammas. Ov. 硫磺迅速着火. detrahere aliquid alteri, et sibi *rapere*. 剝奪人，掠爲已有. voluptas omnes ad se *rapit*, (impellit, agit, allicit). 娛樂牽引人，(催促，誘惑人).

rāpistr-um. *i.* n. (*rapum*)
【解】野生蘿蔔.

raptim. adv. (*raptus*, *rapio*)
【同】cursim, subsecivis operis.
【解】迅速，趕快，倉猝.
【例】*raptim* in hostem ducere milites. 急引兵攻敵. haec scripsi *raptim*. 草此(我倉猝書此).

raptāt-us. *a*, *um*. part. v. *rapto*.

raptĭ-o. *ōnis*. f.
【解】搶掠(婦女).

rapt-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr. (*rapio*)
【解】❶ 搶掠，攘奪，持，拖. ❷ 搶刼，焚掠.
【例】❶ *raptata* conjux, (ad tabulam Valeriam). 拖妻至公堂. *raptat* corda pavor. V. Fl. 衆心驚悼. *raptat* vexilla huc vel illuc. Tac. 持軍旗，這裏來那裏去. ❷ *raptare* inter se. Tac. 互相擄掠.

rapt-ŏr. *ōris*. m. (*rapio*)
【解】盜賊，刼掠者.
【例】*raptores* lupi. Virg. 好搶奪之狼.

rapt-um. *i*. n. (*rapio*) (ablat. in usu).
【解】盜竊，搶奪.
【例】*rapto* vivere. Liv. 靠刼掠度日. (vel) ex *rapto* vivere. Ov. 靠刼掠度日. *rapto* gaudere. Liv. 喜好刼掠.

1. **rapt-us.** *a*, *um*. part. v. *rapio*.
【解】搶掠，奪去者.
【例】*raptus* naribus odor. Plin. 馥香撲鼻. *rapta* igne corona. Plin. 花圈被焚. *raptus* per aera. Juv. 騰空.

2. **rapt-ŭs.** *ūs*. m.
【解】搶奪，虜掠，盜竊.
【例】*raptus* virginum. 虜掠童女. *raptus*. 略誘，(婚姻否認限制).

răpŭi. perf. v. *rapio*.

rāpŭl-um. *i*. n. (dimin. *rapum*)
【解】小蘿蔔.

rāp-um. *i*. n.
【解】蘿蔔.

rārē. adv. (*rarus*), *-rius*, *-rissime*.
【解】稀少，罕有，(不稠密).
【例】*rare* conseri. Col. 稀種.

rārē-făcĭo. *facis*, *fēci*, *factum*, *făcĕre*. v. tr. (*rarus facio*)
【解】使稀少.
【例】*rarefio*, *rarefactus*. Lucr. 已漸稀少.

rāresc-o. *is*, *ĕre*. v. intr. (*rarus*)
【解】漸少，漸稀，漸鬆.
【例】colles *rarescunt*. Tac. 丘陵互相隔離.

rārĭt-ās. *ātis*. f. (*rarus*)
【解】❶ 粗鬆，(粗疎)，多孔隙，多竅. ❷ 稀少，少有，特殊，(性格).
【例】❶ in pulmonibus inest *raritas* quaedam; *raritates*. Vitr. 肺葉鬆軟(多孔). ❷ lavandi *raritates*. Suet. 不勤沐浴. Alexandro equi magna *raritas* contigit. Plin. 亞立山遇到極罕見的(珍貴的)駿馬.

rārĭtūd-o. *ĭnis*. f. (*rarus*)
【解】鬆(多孔隙)，稀少，輕鬆.

rārō. adv. (*rarus*), *-rius*, *-rissime*.
【同】insolenter, rarenter, minime saepe, minus saepe. X. Frequenter
【解】稀少，罕見.
【例】acipenser *raro* admodum capitur. 很少捕獲鱸魚，(黃魚). *rare*, (*raro*) conseri. Col. 種植不稠.

rār-us. *a*, *um*. adj.
【同】paucus, singularis, quotus? X. Frequens, confertus.
【狀】maxime.
【解】❶ 稀鬆，(不稠，不緊). ❷ 隔離，稀植. ❸ 少數，寥寥. ❹ 少見，少有，罕見，鮮有. ❺ (poet.) 異常，卓絕，出等，珍貴.
【例】❶ retia *rara*. Virg. 寬鬆(孔大)之網. terra *rara*. Virg. 輕鬆之土. ❷ apparent *rari* nantes in gurgite vasto. Virg. 汪洋中此處彼處發現遭沉沒者. arbores *rarae*. Nep. 隔離之樹木. nunquam conferti sed *rari*. Caes. 總不大批集合，而但分成小組. *rarior* acies erat. Curt. 列陣不稠密. ❸ optimum quidque *rarissimum*. Cic. 凡最寶貴者，亦最罕見. ❹ *rarus* obtrectator. Tac. 少見之誹謗者. *rarus* egressu. Tac. 深居簡出. *rarum* est ut...(subj.) 罕見者.... *rarus* adibat. Ov. 少去拜訪. ❺ (poet.) *rara* avis. Hor. 珍貴之鳥，(孔雀). *rara* facie, sed *rarior* arte canendi. Ov. 面容秀雅絕倫而歌技更超出衆人.

rāsĭl-is. *e*. adj. (*rado*)
【解】❶ 可刮平，可鉋平者.
【例】❶ *rasile* torno (buxum). 易鏇之黃楊木. ❷ *rasilis* palmes. Plin. 剝皮之葡萄枝. *rasile* argentum. Vell. 平滑之銀幣.

rāsĭt-o. *ās*, *āvi*, *āre*. v. tr. (freq. v. *rado*)
【解】屢剃，剃削.

rastell-us. *i*. m. (dimin. *raster*)

【解】小鍬，小耙.

rāstr-a. *ōrum.* n. pl. (*rastrum* sing. rarum).

【解】耙.

rast-ĕr. *ri.* m. (ordinar. plur **rastri.** *ōrum.* m.) (*rado*)

RASTRI

【解】有兩齒，或更多齒之鍬耙.

rāsūr-a. *ae.* f. (*rado*)

【解】刮，削，剃，耙.

【例】*rasura* barbae. Hier. 剃鬚.

1. rās-us. *a, um.* part. v. *rado.*

【解】刮，削，刨，剃.

【例】(fig.) lima *rasa* recenti. Mart. 新筆削之詩.

2. rās-ŭs. *ūs.* m.

【解】刮，削.

rătĭhabĭtĭ-o. *ōnis.* f.

【解】批准.

rătĭ-o. *ōnis.* f. (*reor*)

【同】vis cogitandi, judicium, mens, consilium; argumentum; modus.

【解】**I. A.** ❶計算，統計. ❷(賬目)：**a)** 報賬，算賬. **b)** (sens. concret.) 賬簿，表册. **c)** 交賬. **B.** ❶交易事，營利. ❷算數，注意，重視. ❸計劃，經營，策略. ❹評價，估計. **a)** 性格，形態，(程式，格式，方式). **b)** 範圍，輪廓.

II. ❶理智，智力，判斷力，悟司，理性. ❷理則，法則，程式. ❸理由，解釋. ❹推解，論證，推理. ❺學理，學術，系統.

【例】**I. A.** ❶ *ratione* inita. Caes. 計算完畢. *rationem* ducere. Cic. 數算. vix *ratio* iniri potest.. (fig.) Caes. 不能數計. periculi sui *rationes.* Cic. 計其所冒之險. ad nostrorum annalium *rationem.* Cic. 對我們編年史之估計. ❷**a)** habebant *rationem* quotidie piratarum. Cic. 每日有(注意)海盜之統計. *rationem* reddere. Cic. 交賬. *rationem* referre. Cic. 算賬，(交賬). *rationes* societatis. Cic. 團體賬目. **b)** *ratio* carceris. Cic. 犯人册(囚人簿). **c)** (fig.) *rationem* reddere alicujus rei. Cic. -de aliqua re. Cic. 對某事負責. **B.** ❶ **a)** *rationem* habere cum aliquo. Cic. 與人交易. istos inter se non *ratio* conjunxit. Cic. 他們之間不互通交易. quae *ratio* tibi cum eo intercesserat? Cic. 你與彼曾有何交易? **b)** agricolae habent *rationem* cum terra. Cic. 農夫有事於田疇. ❷ *rationem* alicujus rei ducere. Cic. 注意某事. valetudinis habere *rationem.* Cic. 注意健康. sauciorum et aegrorum habita *ratione.* Caes. 重視受傷及患病者. ❸ novae bellandi *rationes.* Caes. 新戰略. ❹ **a)** iudicia, quorum *ratio* duplex est. Cic. 訴訟之兩種程式，(原告及被告). propter *rationem* Gallici belli. Cic. 因高盧戰爭之特殊形式. *rationem* pontis hanc instituit. Caes. 已制定之修橋計劃. eadem *ratione.* Cic. 同樣方式. eadem *ratione* qua pridie. Caes. 與昨日相同. omni *ratione.* Caes. 各種方法. **b)** *ratio* comitiorum. Cic. 國民大會範圍.

II. ❶ homo, quod *rationis* est particeps. Cic. 人具有靈性. recta *ratio,* absoluta *ratio.* Cic. 正直理性，絕對理性. ❷ nulla *ratio* est amittere. Cic. 逸去原不合理. ❸ facti bonam *rationem* adferre. Cic. 說明某事之充分理由. ❹ aliquid confirmare. *rationibus.* Cic. 確切證明某事. ❺ de *ratione* Latine loquendi scripsit. Cic. 曾寫過說純粹拉丁文之法則. *ratio* atque usus belli. Caes. 戰略及戰爭經驗.

【註】❶ mens, animus: *ratio* praesit, appetius obtemperet. 理智作主，節制貪慾. ❷ judicium, prudentia: *ratio* dux vitae, domina omnium. 智慧爲人生之導師，一切事之主宰. ❸ argumentum: veritatem *rationibus* exquiris. 推求眞理. ❹ modus, institutum: belli gerendi *ratio.* 戰略. vitae *rationes.* 度日規模. ❺ negotium: meas *rationes* semper tuae saluti posthabui. 我常以你的利益在吾諸事之先. ❻ commercium, societas: aliquem in suam *rationem* inducere. 與人交際，(往來). quibuscum mihi *ratio* fuit. 我與彼等曾互相往來. ❼ respectus, cura: habere, ducere *rationem* alicujus. 重視某人. habere, ducere *rationem* sui commodi. 注重私利. ❽ *ratio* administrationis et rei pecuniariae. 行政及經理財政. *rationem* suae vitae reddere. 檢討自己一生. *rationes* cum aliquo putare, inire, tractare, conficere. 與人算賬. *rationes* in tabulis transferre. 記賬. *rationem* in pecuniam inducere. 登記收入款項.

【附】**ratione** sui reservatum peccatum. 本身就保留於聖座之罪.

rătĭōcĭnātĭ-o. *ōnis.* f. (*ratiocinor*)

【形】diligens et considerata.

【解】推理，推想，推解，計算.

rătĭōcĭnātīv-us. *a, um.* adj.

【解】屬理論，論證者.
【例】*ratiocinativum* genus orationis. (三段)推理法之演詞.
rătĭōcĭnāt-or. *ōris.* m. (*ratiocinor*)
【同】rationum subducendarum peritus. (calculator).
【形】hilaris.
【解】計算，計劃，估計者.
rătĭōcĭnĭ-um. *i.* n.
【解】計算，推理，(三段推理法).
rătĭōcĭn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr.
【同】rationem ineo.
【狀】recte.
【解】❶計算，估計，斟酌. ❷(fig.) 推理，推解，考究.
【例】❶ de pecunia *ratiocinari.* Cic. 計算銀錢. ❷*ratiocinari* quid in similibus fieri soleat. 推論在同樣環境中，慣行之事.
rătĭōnābĭl-is. *e.* adj.
【解】合理，可推論，具理性者.
rătĭōnābilĭt-as. *ātis.* f.
【解】可推論，具理性.
rătĭōnābĭlĭter. adv.
【解】合理，循理.
rătĭōnāl-e. *is.* n.
【解】古教大司祭胸前所佩之方布，(補子).
rătĭōnāl-is. *e.* adj. (*ratio*)
【同】quod in ratione versatur.
【解】可計算，可理解，可論辯者，具理性者.合理的.
【例】litterae *rationales.* Inscr. 號碼，碼子. *rationalis* philosophia. Sen. 論理學.
【註】animal **rationale.** 理性動物.
rationalis psychologia. 合理心理學.
rationalis realismus. 唯理的實在論，純理論.
rătĭōnālism-us. *i.* m.
【解】唯理(純理)主義，合理主義.
rătĭōnālist-a. *ae.* m.
【解】唯理派，(不信超性界者).
【附】**rationalisticus** idealismus. 合理唯心論.
rătĭōnālĭt-as. *ātis.* f.
【解】理性，理解力.
rătĭōnālĭter. adv.
【解】合理，推理，辯論式.
rătĭōnārĭ-um. *i.* n.
【解】統計.
răt-is. *is.* f.
【同】genus navigii planum et trabibus tantum inter se nexis aptisque vinctum.
【解】❶木筏，木排，桴，飛橋. ❷(fig.) (poetic.) 船，舟，
【例】❶ scirpea *ratis.* Plaut. 學泅泳木筏. ❷ servavisti omnem *ratem.* Plaut. (prov.) 你保存了船筏(我們之事).
rătĭuncŭl-a. *ae.* f. (*ratis*)
【解】(零星賬目)薄弱論證，小巧辯法.
răto. adv.
【解】的確.
răt-us. *a, um.* part. v. *reor.*
【同】firmus, fixus.
【解】❶ (partic. v. *reor* in sens. transitiv.) 估定，思索，考慮者，(以爲確信者). ❷partic. in sens. passiv. **a**) 已計算籌劃者. **b**) 已規定，堅定者. **c**) 批准，永認生效者.
【例】❶ optimum factu *ratus.* Sall. 以爲最佳者. ❷**a**) pro *rata* parte. Cic. 准已定計劃. pro *rata* portione. Plin. 照相對比例. pro *rata.* Liv. 相稱，按照. **b**) tam *ratos* astrorum ordines videre. Cic. 觀察星宿固定之秩序，(軌道). **c**) *ratum* habere. Cic. leges *ratae.* Cic. 批准生效之法律. *ratae* preces. Ov. 允准之請求.
rancĭt-ās. *ātis.* f. (*rancus*)
【解】啞喉，啞嗓，嗄聲.
ranc-us. *a, um.* adj.
【同】qui vocem obtundit dicendo, clamando fessus.
【解】❶聲啞. ❷嗄聲，啞聲.
【例】❶ *raucus* sum factus. Plaut. 我患音啞. ❷ ipse rumor jam *raucus* est factus. 喧譁嘈雜之聲漸息. amnis *rauca* sonans. Virg. 溪水潺潺.
raud-us. (**rōd-us. rud-us**). *ĕris.* n.
【解】生粗陋之物，一另外生銅塊，五金塊.
【例】**rudera.** (pl.) 粗石，生銅塊，銅錢.
rauduscŭl-um. *i.* n.
【同】pecuniola.
【解】小銅塊，(金屬)(幣).
rāvĭd-us. *a, um.* adj. (*ravus*)
【解】微帶灰色.
rav-ĭo. *īs, īre.* v. intr.
【解】嗄聲.
rāv-is. *is.* f.
【解】嗄聲.
【例】ad *ravim* clamore poscere. 嗄聲懇求.
rāv-us. *a, um.* adj.
【解】灰色，微帶灰色.
rē. ut adverb. (abl. *res*)
【同】exitu.
【解】實際，事實.
【例】no tam verbo quam *re* praestare aliquid. 不但應許，而且實賜其某物.
rĕ-a. *ae.* f.
【解】被控之女，(女被告).

reactio. *ōnis.* f.
【解】反應，反動.
rĕaedĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】再建，重修.
rēāl-is. *e.* adj.
【解】實在的，實際者.
【附】**realis** obligatio. 屬物的義務.
realis definitio. 實質定義.
realis idealismus. 實在的唯心論.
realisatio. 現實，現實化.
realismus. 實在論，唯實論，現實主義.
realĭtas. 實在，實有，現實性.
rēālĭter. adv.
【解】事實貌.
rĕāpsĕ. adv. (*re eapse*).
【同】re ipsa.
【解】事實，實際，確實，果然.
【例】formae *reapse* nullae sunt, speciem tamen exhibent. 但具外形，而無事實.
rĕāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】控告，加罪，歸咎.
【例】dare (alicui) *reatum.* Mart. 歸咎於人.
rĕbaptĭz-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】重授洗，重領洗.
【例】rebaptizatio. 重洗.
rĕbellātĭ-o. *onis.* f. (*rebello*)
【解】叛變，叛亂，暴動，騷動，叛國.
rĕbellātr-ix. *īcis.* f.
【解】叛亂之女.
【例】provincia *rebellatrix.* 叛變之省.
rĕbellĭ-o. *ōnis.* f. (*rebellis*)
【同】seditio, tumultus.
【解】反抗，敵對，叛變，暴動，叛國.
【例】*rebellionem* facere. 叛亂.
rĕbell-is. *e.* adj. (*re bellum*)
rebell-es. *ĭum.* m. pl.
【解】(興兵)武力反抗者，叛變者.
rĕbellĭ-um. *i.* n.
【解】叛變.
rĕbell-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】復戰，再反抗，造反，叛變.
【例】plures diversis locis *rebellare* coeperunt. 叛黨在多處暴動.
rĕbŏ-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】轟轟洶湧澎湃之聲，(fig.) 震響，回聲.
【例】*reboare* poli. Sil. 天空轟轟之聲.
rĕbull-ĭo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, īre.* v. intr.
【解】沸騰，氾濫，漂流，冲出.
【例】spiritum *rebullire.* Apul. 斷氣.
rĕcalcĭtr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (cum dativ.)
【同】calcitro.
【解】踢，蹴，踏，(fig.)反對，反抗.
【例】*recalcitrans.* Arn. 梗頑.
rĕcalc-o. *ās,* (*ātum*), *āre.* v. tr.
【解】復踐踏.
rĕcăl-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.
【解】再燒，復甦.
【例】*recalet* furor. Stat. 狂症發作.
rĕcălē-făcĭō vide **recalfacio.**
rĕcal-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】concalesco, refervesco.
【解】復烘，復甦，恢復.
rĕcalfăcio. *facĭs, fēci, facĕre.* v. tr.
【解】再烘，復熱，恢復.
rĕcal-fīo. *fīs, factus sum, fiĕri.* v. passiv.
【解】復熱.
rĕcalvast-er. *ri.* m.
【解】略禿頂者.
rĕcalvātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】禿頂.
rĕcalv-us. *a, um.* adj.
【解】禿頂者.
rĕcand-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】❶ 漸變白. ❷ 復熾，復燃.
【例】*recanduit* ira. Ov. 怒火復熾.
rĕcăn-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】答唱，和唱，一破除邪術.
rĕcant-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】反應(回聲)，重言.
recantatus. ❶ 更正. ❷ 袪除.
【例】jacta in aliquem probra *recantare.* 更正詬詈人語.
rĕcăpĭtŭlātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】綜合，總之，(複習).
rĕcāsūr-us. *a, um.* part. v. *recĭdo.*
rĕcē-do. *dĭs, ssi, ssum, dĕre.* v. intr.
【同】discedo, abeo, defluo, decedo.
【狀】longius, ne tantulum quidem, necessario, paululum.
【解】❶ 退避，返回，退隱. ❷ (metaph.) 逝，過去，遠離. ❸ 退去，離去，隱居. ❹ 脫離，離別，分離.
【例】❶ (*recedere*) ex loco. Caes. 退出某地. (*recedere*) e Gallia. Cic. 由高盧退出. (*recedere*) de medio. Cic. 由人叢中退出. ❷ anni *recedentes.* Hor. 已逝歲月. pleraqua a mari *recedentia.* Curt. 大部份遠離海岸. ❸ apes a stabulis non *recedunt* longius. Virg. 蜜蜂不更遠離蜂窠. ❹ (*recedere*) ab officio. Cic. 脫離職務. (*recedere*) ab armis. Cic. 臨陣而退. (*recedere*) a vita. Cic. 逝世. (*recedere*) de fide. 失信.
recell-o. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 退却，退後. ❷ tr. 逐去.

1.**rĕc-ens.** *entis.* adj.
【同】novus. X. Antiquus, vetus.
【解】❶新鮮，新近，邇來，銜接者. ❷不疲憊，壯健，輕快.
【例】❶epistula *recentior.* Cic. 較近的信件. **recentia.** (n. pl.) 最近之事. *recenti* re. Cic. 立即. *recenti* negotio. Cic. 即刻. in *recenti.* Ulp. 即刻. (cum *ab* et ablat.) *recens* ab illorum aetate fuit. Cic. 他生於他們略後時期. (cum *e*, *ex* et ablat.) cum e provincia *recens* esset. Cic. 他旣最近離省. *recens* e schola. 方出學校者. (cum ablat.) **a**) miles *recens* victoria. Tac. 方得勝之戰士. **b**) (cum *in*) *recente* in dolore. Tac. 最近受苦者. res in *recente* memoria. 最近之事.. ut erat *recens* dolore et ira. 近來因痛苦及忿怒之壓迫. ❷*recentes* atque integri. Caes. 强健而安全之兵士. *recentis* animi alter consul. Liv. 別位統帥，精力充沛.

2.**rĕcens.** adv. (n. ut adv.)
【同】nuper.
【解】最近，不久.
【例】*recens* natus. 初生者. sole *recens* orto. Virg. 晨曦.

rĕcens-ĕo. *ēs, ŭi, um,* (vel) *ĭtum, ēre.* v. tr.
【同】percenseo, persequor, percurro.
【解】❶統計，檢驗，調查，檢閱，註冊. ❷(fig.)審訂，檢閱，調查，批判.
【例】❶qui *recensi*, (vel *recensiti*) non essent. Suet. 尙未登記註冊者.

rĕcensĭ-o. *ōnis.* f. (*recenseo*)
【同】census, recognitio.
【解】統計，登記，檢查，查驗貨物，調查戶口.

rĕcensĭt-us.recens-us *a, um.* part. v. *recenseo.*
【解】已調查，檢驗者.
【例】*recensitus.* Gloss. 已校閱者.

rĕcens-ŭs. *ūs.* m.
【解】查驗，校閱.

recenter. adv. *-tissime.*
【解】近來，新近.

rĕceptācŭl-um. *i.* n. (*recepto*)
【同】locus receptator, refugium.
【解】❶積蓄處，儲藏室，倉庫，棧房. ❷安身處，隱匿處，避難所.
【例】❶*receptaculum* cibi (est) alvus. Cic. 腹(胃)授食物. *receptaculum* Nili. Tac. 尼羅河之卸水庫. ❷esse alicui *receptaculum.* Caes. 爲人避身處. esse alicui *receptaculo.* Liv. 爲人避身處. *receptaculum* seditiosorum. 亂黨之淵藪.

rĕceptātĭ-o. *ōnis.* f. (*recepto*)
【解】休息.

rĕceptāt-or. *oris.* m.
【解】(容納)，窩贓者，隱匿逃犯者.

rĕceptĭ-o. *ōnis.* f.
【解】收納，接待.
【例】quid tibi *receptio* ad te est meum virum? Plaut. 你爲何容納我之丈夫？

recept-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*recipio*)
【解】❶收回，收復. ❷容納，隱藏，隱遁.
【例】*receptare* ab invasoribus. A-Vict. 復由侵佔者手中收復. ❶(fig.) *receptare* animam. Lucr. 復生. ❷se *receptare.* 隱匿. litus se *receptat.* Pers. 海岸沉下. *receptans.* 窩藏者.

recept-ŏr. *ōris.* m. (*recipio*)
【解】窩贓者，藏匿逃犯者.
【例】ille latronum *receptor* locus. 盜窟.

rĕceptr-ix. *īcis.* f. (*receptor*)
【解】(女)容納，藏匿者.
【例】Messana furtorum *receptrix.* 墨西納盜竊之淵藪.

rĕceptōrĭ-um. *i.* n.
【解】收容所，避難所.

rĕcept-um. *i.* n. (*recipio*)
【同】promissum.
【解】諾言，約訂，應許.
【例】ille induxit ut peteret (consulatum); promissum et *receptum* intervertit ad seque transtulit. 引人競選(總統)執政官，人旣允許並接受，又奪回轉爲己有.

1.**rĕcept-us.** *a, um.* part. v. *recipio.* *-tior, -tissimus.*
【解】復取，接受，習用者.
【例】terra *recepta.* Prop. (由怪物手中)收復之地. *recepti* in fidem. Hier. 託管者. *recepti* in usum. Quint. 習用者. *receptus* mos. Tac. 習俗. *receptum* est. (cum infin.) Plin. 相信.auctores *receptissimi.* Solin. 最受人(重視)(歡迎)之著作家.

2.**rĕcept-ŭs.** *ūs.* m.
【同】perfugium, avocatio ex pugna.
【解】❶(兵)退去，退避，撤退. ❷(fig.)退返，隱匿.
【例】❶*receptui* canere. Caes. 下令班師，(鳴金收兵). *receptui* a molestiis. Cic. 退避煩擾. ad aliquem *receptum* habere. Caes. 藏身在某人處. ❷(fig.) *receptum* ad paenitendum non habere. Liv. 不容反悔. dare tempus ad *receptum* sententiae. Liv. 容許改換意見.

rĕcessim. adv.
【解】退却.

rĕcessĭ-o. *ōnis.* f.
【解】離去，退去.

rĕcess-ŭs. *ūs.* m.
【同】digressus. X. Accessus.
【解】❶隱避，退去，離去. ❷隱匿處，幽深處. ❸(fig.)退縮，心中秘密，幽邃，奧秘處.
【例】❶ *recessum* primis ultimi non dabant. Caes. 殿後者不讓前排後退. fretorum *recessus*. Cic. 退潮. ❷quasi in *recessu* oris. Quint. 如在口之內部. ❸sancti *recessus* mentis. Pers. 良心深密處. vita hominum altos *recessus* habet. Plin. 人類之高深奧秘.

rĕcĭdīv-us. *a, um.* adj. (*recĭdo*)
【解】再來，重生，(重落) 重犯者，累犯者.
【例】*recidiva* (n. pl.)arborum. Isid. 樹木新芽. *recidiva* febris. Virg. 瘧疾按時發作. (poet.) *recidiva* Pergama. Virg. 新特洛亞(Troie). *recidivus.* 累犯.

1.rĕcĭ-do. (*rĕccĭdi*), (*recasum*), *dĭs, di, sum, dĕre.* v. intr. (*re cado*)
【同】convertor, cado, redundo, incido.
【解】❶再跌，重倒. ❷(fig.)再染病，再墮. ❸陷入，墮入.
【例】❶*recidunt* omnia in terras. Cic. 一切復歸於土. ❷(fig.)*recidere* in morbum. Liv. 舊病復發. *recidit* in aliquem suspicio. Cic. 復懷疑某人. *recidere* in eamdem fortunam. Cic. 復遭同樣災禍. ❸ omnia ex laetitia ad luctum *reciderunt.* Cic.一切轉喜爲憂. *recidere* ad nihil, (vel) nihilum. Cic. 毫無用處. *recidere* in cassum. Col. 一切無用.

2.rĕcī-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr. (*re caedo*)
【同】incido.
【解】砍去，削去，刪除，截斷.
【例】(*recidere*) barbam. Ov. 剃鬚. (*recidere*) caput. Luc. 斬首. (*recidere*) inanem loquacitatem. Quint. 刪除浮言. (*recidere*) ornamenta superflua. 除去無用裝飾.

rĕcinct-us. *a, um.* part. v. *recingo.*
【解】寬衣解帶，(再束).

rĕcin-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】❶解帶寬衣. ❷再束帶.
【例】❶ (*recingere*) zonam. Ov. 解帶. in veste *recincta.* Virg. 寬衣. *recingitur* ferrum. Stat. 解去佩刀. ❷*recingi.* Amm. 再武裝起來.

rĕc-ĭno. *inĭs, inĕre.* v. tr. vel intr.
【同】resono.
【解】❶ intr. 回聲，反響，應聲. ❷ tr. 和唱，屢唱.
【例】❶ parra *recinens.* Hor. 凶鳥屢鳴. ❷ deus cujus *recinet* jocosa nomen imago. Hor. 神歡笑之回聲，響應神名.

rĕc-ĭpĭo. *ĭpĭs, ēpi, eptum, ipĕre.* v. tr. (*re capio*)
【同】accipio, recupero.
【狀】brevi, difficillime, tardius.
【解】I. (*re*=en arrière) ❶退後，挽回，撤退，引去. ❷a) 再呼吸. b) (fig.) 恢復.
II. (*re*=en retour, de nouveau). 收回，復得.
III. (sens de la particule effacé) ❶接待，接受，承當. ❷接收，納降. ❸收入，收進. ❹容納，嘉許. ❺承當，包攬. ❻接受被告.
【例】I.❶ ensem *recepit.* Virg. 抽回刺刀. suos omnes incolumes *receperunt.* Caes. 率領自己兵士安然而回. se *recipere.* 返回. (t. milit.) (*recipere*) se in castra. Caes. signo *recipiendi* dato. Caes. 整隊入營，鳴金收兵. ❷a) spiritum *recipere.* Quint. 再呼吸. b) (fig.) ad frugem bonam se *recipere.* Cic. 恢復其正常原則.
II. dandis *recipiendisque* meritis. Cic. 爲人服務受人服侍. oppidum *recipere.* Cic. 收復城市. libertas *recepta.* Cic. 恢復自由. (fig.) a pavore animum (*recipere*). Liv. 恢復其受驚之心靈. mente *recepta.* Hor. 恢復正義感. se *recipere.* Cic. 正己，(改過). ex timore se (*recipere*). Caes. 不復恐懼. ❶ (*recipere*) aliquem in fidem, gratiam, amicitiam. 保證，善待，接交某人. ❷ (*recipere*) se domum, in castra. 歸家，回營. ❸ (*recipere*) se a timore, e metu. 停止恐懼. ❹ (*recipere*) aliquid alicui. 向人保證某事.
III.❶ (*recipere*) aliquem in familiaritatem. Cic. 與某人接爲知己. (*recipere*) in deditionem. Caes. 納降. (*recipere*) aliquem civitate, (vel) in civitatem. Cic. 授公民權. (*recipere*) suis finibus, (vel) intra fines suos. Caes. 准入境. ❷ (*recipere*) civitatem. Caes. 降服城市. ❸ (*reipere*) pecuniam ex novis vectigalibus. Cic. 由新賦稅籌款. ❹ (*recipere*) assentationem. Cic. 受人諂媚. timor misericordiam non *recipit.* Caes. 恐懼不容仁惠. non *recipere* ut.. (subj.) Sen. 不容許.... ❺ (*recipere*) alicui. (cum infin.) 許人. a) (*recipere*) aliquid ad se. Pl. 負責保證. in me *recipio.* Cic. 我保證. b) (*recipere*) aliquid pro aliquo. Cic. 爲人保證某事. (*recipere*) aliquid alicui de aliquo. Cic.

至論某許某物與人. ❻ (*recipere*) nomen. Cic. 接受報名，(受理). (contra: deferre nomen.) 起訴.

rĕcĭprŏcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】退回，轉回，來復，報復.
【例】*reciprocatio* aestus. Plin. 退潮. *reciprocatio* talionum. Gell. 報復(刑).

rĕcĭprŏcāt-us. *a, um.* part. v. *reciproco.*
【解】退回，輪流，互相.

reciprocitas. *ātis.* f.
【解】相互作用，相互性.

rĕcĭprŏc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*reciprocus*)
【解】❶ tr. 復引退，使往返，呼吸. ❷ intr. 搖擺，互相輪流，潮之漲落.
【例】❶ (*reciprocare*) animam. Liv. 呼吸. navem *reciprocari* non posse. Liv. 船不能後退. in motu *reciprocando.* Cic. 潮之漲落. quid Euripo in aestu *reciprocando* constantius? 有何比歐利保(海峽)潮之漲落更有規則.

rĕcĭprŏc-us. *a, um.* adj.
【解】輪流，往返，互相，漲退.
【例】*reciprocum* mare. Tac. 海潮漲退.

rĕcīsāment-um. *i.* n.
【解】削下之碎片.

rĕcīsĭ-o. *ōnis.* f. (*recido*)
【解】削割，截，切.

rĕcīs-us. *a, um.* part. v. *recido.*
【解】削去，切斷.
【例】columnae ultima *recisae* Africa. 由斐洲深處砍伐之柱. *recisius* tempus. Callist. 更短之時期.

rĕcĭtātĭ-o. *ōnis.* f. (*recito*)
【同】lectio.
【解】❶ 朗誦，背誦. ❷ 宣讀作品.
【例】litterarum *recitatio.* 朗誦函牘.

rĕcĭtāt-or. *ōris.* m. (*recito*)
【同】lector.
【解】❶ 宣讀訴訟證件者. ❷ 朗誦作品者.

rĕcĭtāt-us. *a, um.* part. v. *recito.*

rĕcĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】percenseo, pronuntio, e memoria reddo.
【狀】clarius, denuo, identidem, palam.
【解】❶ 朗誦(法令，書札，公文). 發表，揭示，引證. ❷ 宣讀，公佈. ❸ 當衆誦讀作品.
【例】❶ (*recitare*) ex codice. Cic. 揭示表冊. ❷ (*recitare*) testimonium. Cic. 宣讀證件. (*recitare*) foedera. Cic. 公佈條約. ❸ (*recitare*) scriptum. 朗誦作品.

rĕclāmātĭ-o. *ōnis.* f. (*reclamo*)
【形】praeclara, luculenta.
【解】歡呼，喝彩，一噓聲，譁然不贊成，不承認.

rĕclāmĭt-o. *ās, āre.* v. intr. (*reclamo*) (cum dat.)
【解】譁然反抗.

rĕclām-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】repugno, adversor, contradico.
【狀】fortissime, vehementer.
【解】高呼抗議，諫諍，索回.
【例】theatra tota, (omnes una voce) *reclamant.* Cic. 全場同聲抗議. *reclamante* populo Romano. Cic. 當羅瑪公民群起反對時. (*reclamare*) alicui. Cic. 反對某人. (*reclamare*) alicui rei. Cic. 反對某事. quae mihi *reclamari* videntur. Quint. 對吾所現示抗議者.

rĕclīnāt-us. *a, um.* part. v. *reclino.*
【解】凭，靠，偏，倚，臥.

rĕclīn-is. *e.* adj. (*reclino*)
【解】(向後)倚靠，凭倚，倒臥.
【例】(*reclinis*) stratis. V.-Fl. 臥於舖上. (*reclinis*) in gramine. Mart. 臥於草坪.

rĕclīn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】reflecto, inclino.
【解】倚靠，憑，偏，臥.
【例】huc se *reclinare.* Caes. 靠此. paulum *reclinatae.* Caes. 略傾斜. (fig.) in aliquem onus imperii *reclinare.* Sen. 委託職責於人. nullum a labore me *reclinat* otium. Hor. 我不得片刻安閒.

rĕclū-do. *dis, si, sum, dĕre.* v. tr. (*re claudo*)
【同】aperio.
【解】❶ 開啓，揭露. ❷ (raro) 關閉.
【例】❶ (*recludere*) portas. Virg. 開門. (*recludere*) ensem. Virg. 拔劍. (*recludere*) fontes. Virg. 濬井. (fig.) operta *recludere.* Hor. 洩露秘密. *recludere* in carcerem. Just. 關入牢中.

rĕclūsĭ-o. *ōnis.* f. (*recludo*)
【解】開啓，(幽禁).

rĕclūs-us. *a, um.* part. v. *recludo.*
【解】開啓，顯露.
【例】ense *recluso.* Virg. 拔劍.

rĕcoct-us. *a, um.* part. v. *recoquo.*
【解】再煎，重鍛鍊者.

rĕcōgĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】meditor, tota mente repeto, recipio me ad cogitationem reliquam alicujus rei; priorum admoneor; rei praeteritae cogitatio me subit.
【解】再思，回想，重念，反省，返心自問.
【例】(*recogitare*) de aliqua re. Cic. 回想

某事.

rĕcognĭtĭ-o. *ōnis.* f.

【同】recensio.

【解】❶ 查驗，檢閱，視察，再認，再識，作用，追認，批准，承認. ❷ 批准，承認，知恩.

【例】❷ ejus animus nunc in *recognitione* scelerum versatur. 心中認過. *recognitio* =referendae gratiae studium. 知恩便是勉力報恩.

recognĭt-us. *a, um.* part. v. *recognosco.*

【解】承認，批准者.

rĕcogn-osco. *oscĭs, ōvi, ĭtum, oscĕre.* v. tr.

【同】cognosco, considero, recenseo, recolo.

【狀】penitus, perlibenter.

【解】❶ (再認)承認，復憶. ❷ 校閱，查驗，批判.

【例】❶ nihil novi audietis, vetera solum *recognoscetur.* 你們將聽不到新聞，但回憶往事. reminiscendo *recognosco* aliquid. 回想，追憶某事.

rĕcollectĭ-o. *ōnis.* f.

【解】再集合，收斂，(收心，反省)，再取，恢復.

【例】*recollectio* menstrua. 月省.

rĕcollect-us. *a, um.* part. v. *recolligo.*

【解】再集合，再得，恢復.

rĕcoll-ĭgo. *ĭgĭs, ēgi, ectum, igĕre.* v. tr.

【同】colligo.

【解】❶ 聚集，收斂. ❷ 復得，再取，重收.

【例】❶ (*recolligere*) stolam. Plin. J. 揭衣. ❷ (*recolligere*) vires. Plin. 恢復精力. (*recolligere*) se. Ov. 聚精會神. (*recolligere*) animum, (recipere). 收心，(反省).

rĕ-cŏlo. *cōlĭs, colŭi, cultum, colĕre.* v. tr.

【同】recognosco, memoria repeto.

【解】❶ 再耕，復種，再採取. ❷ 再視察，查驗. ❸ (fig.) 重研究，溫習，復習，反省，回憶....

【例】❶ (*recolere*) metalla. Liv. 再開採鑛物. (*recolere*) imagines. Tac. 重立像. (*recolere*) ingenia. Plin. 鍛鍊精神(智力). ❸ (*recolere*) pristina studia. 溫習舊課. (*recolere*) artes. 復操舊藝.

rĕcompōn-o. *ĭs, ĕre.* tr.

【解】再置，重修.

rĕcompŏsĭt-us. *a, um.* part. v. *recompono.*

rĕconcĭlĭātĭ-o. *ōnis.* f. (*reconcilio*)

【同】reditus in gratiam.

【解】❶ 重建，復和，和解.

【例】❷ *reconciliatio* gratiae, (vel) concordiae. Cic. 復和，(重歸於好). *reconciliatio* inimicorum. 重歸和好.

rĕconcĭlĭāt-or. *ōris.* m.

【解】和解人，講和者.

rĕconcĭlĭāt-us. *a, um.* part. v. *reconcilio.*

【解】復和者.

【例】*reconciliati* pignus animi. Curt. 復和之保證. *reconciliata* pax. Nep. 重建和平.

rĕconcĭlĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】placo, in gratiam reduco; in veterem gratiam restituo, distractos in pristinam concordiam reduco; pacem concilio; gratiam inter aliquos compono; gratiae reconciliationem efficio.

【解】❶ 復元，恢復. ❷ 勸解，說和，和解.

【例】❶ existimationem judiciorum amissam *reconciliare.* Cic. 恢復各法庭失去之榮譽. (*reconciliare*) gratiam cum fratre. Liv. 與兄弟重歸於好. (*reconciliare*) pacem. Nep. 媾和. ❷ (*reconciliare*) militum animos imperatori. Liv. 使軍心重歸向統帥. (*reconciliare*) parum insulam oratione. Nep. 再說服巴祿島人. inimici in gratiam *reconciliantur.* 與仇人和解.

rĕconcinn-o. *ās, āre.* v. tr.

【同】reficio.

【解】修補，重整.

rĕcondĭt-us. *a, um.* part. v. *recondo.* *-tior.*

【同】occultus, abditus, abstrusus, retrusus. X. In promptu.

【解】❶ 深入，退避，隱匿，秘密者. ❷ 關閉，封鎖，不易接近. ❸ 心地狹小，不豁達，難測者.

【例】❶ locus *reconditus.* Cic. 隱密處. **recondita.** (n. pl.) Caes. 神仙隱密處. ❷ *recondita* verba. Aug. (艱澀)晦暗詞句. natura *recondita.* Cic. 性格難測. *reconditae* sententiae. Cic. 深邃難明之字句. ❸ homo natura *reconditus.* 不豁達之人. natura in specie oris *reconditos* mores effinxit. 面容自然可表達心中隱跡.

rĕcond-o. *ĭs, ĭdi, ĭtum, ĕre.* v. tr.

【同】condo, sepono, abdo, abscondo.

【狀】nimium, penitus.

【解】❶ 復置，置原處. ❷ 置於後，置於旁，封閉，隱退. ❸ 置於背後，隱藏，掩飾.

【例】❶ (*recondere*) gladium in vaginam. Cic. 收劍入鞘. ❷ (*recondere*) uvas in amphoras, in vasis. Col. 收藏葡萄於罐中，器皿中. (*recondere*) se in locum. Quint. 隱於某處. ❸ multi quos fama obscura *recondit.* Virg. 許多不知名之人. (*recondere*) ensem in pulmone. Virg. 以

刀刺其肺部. (*recondere*) gladium lateri. Ov. 以劍刺其肋旁.

rĕcŏ-quo. *quĭs, xi, ctum, quĕre.* v. tr.
【解】再煮，重煎，重染，再鍛鍊.
【例】lana *recocta.* Sen. 重染之羊毛. se *recoquere.* Quint. 再鍛鍊自已. (fig.) *recoquere* Peliam, (regem Thessaliae). Cic. (用魔術)返老還童.

rĕcordāti-o. *ōnis.* f. (*recordor*)
【同】memoria.
【形】acerba, apta, assidua, grata, jucunda, sana, secura, suavis.
【解】紀念，回憶.
【例】subiit *recordatio* quot dies.. 回憶若干日. repetere animo veteris memoriae *recordationem.* 心中回憶已往. acerba *recordatio.* Cic. 傷痛的回憶.

rĕcordāt-us. *a, um.* part. v. *recordor.*
【解】回憶.

rĕcord-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】記憶，回憶.

rĕcord-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*re cor*)
【同】reminiscor, memoria teneo.
【狀】diligentius, multum, vere.
【解】❶ 想念，回憶. ❷ (cum infin.) 想像.
【例】(*recordari*) rei, de re. Cic. -rem. 回憶某事. (*recordari*) rem, praeteriti temporis calamitatem. 回憶某事，已往災難. (*recordari*) principem. Plin. 回憶君主. (*recordari*) tua consilia, tuorum consiliorum, de tuis consiliis. 回憶你的計劃. (*recordari*) dictorum. 記憶你的言語.

rĕcorr-ĭgo. *ĭgĭs, exi, ectum, igĕre.* v. tr.
【解】改正，改善.

rĕcrastĭn-o. *ās, āre.* v. tr. (*procrastino*)
【解】延期，遲延.

rĕcrĕāti-o. *ōnis.* f.
【解】復允，消遣，休息，(散心，歇心).
【例】ab aegritudine *recreatio.* Plin. *recreationis* causa. 為消遣.

rĕcrĕāt-us. *a, um.* part. v. *recreo.*
【解】恢復精神，恢復康健，病愈.

rĕcrĕ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】reficio, relaxo, relevo; restituo, colligo.
【狀】necessario, ocius, paululum.
【解】❶ 重建，再造，復興. ❷ 休養，恢復，療養.
【例】❶ *recreari.* Col. 再生長. ❷ a gravi morbo *recreari.* Cic. 療愈重病. se ex magno timore *recreare.* Cic. 受驚靜養. libenter a magnis curis *recreo.* 我脫免焦慮，安心休息. pratorum ac nemorum aspectus mirifice me *recreat.* 觀望草原森林，使我賞心悅目. *recrea* te parumper. (jucundo otio sustenta te et *recrea*). 請你略略休息.

rĕcrĕp-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 回聲，回音. ❷ tr. 嚮應.
【例】❷ *recrepare* Cyllenia munera. Virg. 發音如美而古 (Mercure) 之琴.

rĕcre-sco. *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. intr.
【同】rursum cresco.
【解】再滋生，復萌.
【例】*recretus.* P. Nol. 復萌者.

rĕcrūd-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】復熾，復劇，復甦，復新，興奮.
【例】*recruduit* pugna. Liv. 戰事復熾. illa quae consanuisse videbantur, *recrudescunt.* 似漸痊愈，而病又加重.

rectā. adv. (*rectus*)
【同】recta via, directe. X. Oblique, per anfractus.
【解】直向，一直.
【例】*recta* e navi ad me venit. 下船一直來到我面前. mihi *recta* iter Romam est. 我一直到羅瑪.

rectē. adv. (*rectus*)
【同】bene, probe, praeclare, jure, more, rite, ordine, ratione. X. Perperam, oblique, vito, circuitione et anfractu.
【解】❶ 一直，直向. ❷ (fig.) a) 公平，正直，適當. b) 穩妥，妥善. c) 健康.
【例】❶ *recte* currentes. Plin. (一直)挺身奔跑. ❷ a) *recte* et vere respondisti. Cic. 你答復的直率正確. *recte* et jure facere. Cic. 作事照理合法. *recte* atque ordine facere. Cic. 行事正直順序. *recte* loqui. Quint. 直言不諱. b) *recte* committere aliquid alicui. Cic. 穩妥的託人管某事. c) *recte* esse, *recte* valere. Cic. 身體建康. apud matrem *recte* est. 母親無恙. *recte* sunt tibi res. Hor. 你諸事順遂. *recte,* mater. Ter. 一切都好，母親.

rectĭ-o. *ōnis.* f. (*rego*)
【同】gubernatio, administratio.
【解】治理政務.
【例】non privatae solum rei ratio, sed reipublicae *rectio.* 不但私人業務之經營，而且國家之政務.

rectĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*rectus*)
【解】平直，直向.
【例】*rectitudo* scribendi. Caes. 正書.

rect-or. *ōris.* m. (*rego*)
【同】gubernator, praeses.

【形】comior, justus, summus.
【解】管理，統治，監理，一長官，院長，校長，教師，監護人.
【例】navium *rectores*. Cic. 船長. *rector* elephanti. Liv. 馴象人. *rector* reipublicae. Liv. 國家總裁. *rector* publici consilii. 參謀長. *rector* collegii, (universitatis). 公學，(大學)院長，(校長).

rectr-ix. *icis.* f.
【解】家主婦，女監督，女校長，臨朝皇后.

rect-um. *i.* n. (*rectus*).X. Pravum.
【解】❶正直，一直，直路. ❷公平，正直，正義.
【例】❶in *rectum.* Ov. 一直. deorsum *rectum.* Lucr. 直下. ad *recta* tendere. Plin. J. 向正義. ❷*recta* sequens. Lucr. 順正義者. mens sibi conscia *recti.* Virg. 良心公正.

rect-us. *a, um.* adj.
【同】directus, bonus. X. Parvus, obliquus.
【解】❶一直，平直，豎直. ❷(fig.) a) 正直，合法度. b) 率直，(不矯飾，不浮華). c) 合理，適宜. d) 正義，公正，正經.
【例】❶via *rectissima.* Cic. 最直之路. *rectis* lineis. Caes. 垂直. *recta* saxa. Liv. 峭壁. ❷a) domus *recta.* Sen. 合法度的房舍. *recta* cena. Mart. 合規的晚餐. b) quae sunt *recta* et simplicia. Cic. 率直簡樸者. c) *rectum* est retinere. Cic. 保留適宜. d) *rectum* est proelium hoc fieri. Cic. 義戰.

rĕcŭbĭt-ŭs. *ūs.* m.
【解】席位，餐床，臥食.

rĕcŭb-o. *ās, ŭi, ĭtum, āre.* v. intr.
【同】recumbo, jaceo, quiesco.
【解】仰臥，倒臥，復臥.
【例】molliter et delicate *recubans.* 仰臥時溫柔舒適. *recubans* sub...Virg. 臥於一下.

rēcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *res*)
【解】微薄財物，微屑瑣事.

rĕcult-us. *a, um.* part. v. *recolo.*
【解】重修，重習.

rĕcu-mbo. *mbis, bŭi,* (*bĭtum*), *mbĕre.* v. intr. (*recumbo, cubo*)
【同】cubo.
【解】❶偃臥，仰臥. ❷坐席，(臥食). ❸(fig.) 陷落，坍頹.
【例】❶(*recumbere*) in herba. Cic. 臥於草上. ❷in humeros cervix collapsa *recumbit.* Virg. 頭頸倚肩上. ❸qui mihi proximus *recumbebat.* Plin. 臥食於我側.

rĕcŭpĕrātĭ-o. (**reciperati-o**). *ōnis.* f. (*recupero*)
【解】❶收回，復得，補償.
【例】praeclara libertatis *recuperatio.* 光明恢復自由.

rĕcŭpĕrāt-or. *ōris.* m. (*recupero*)
【同】judex in causis civilibus et privatis.
【形】improvidus.
【解】收回，復得，索還者. ❷判斷償還，賠償，納稅...之法官.
【例】❷*recuperatorem* dare alicui. 爲人委派上審官.

rĕcŭpĕrātōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】屬收復人者，判償還案件者.
【例】judicium *recuperatorium.* 判賠償的案件.

rĕcŭpĕrāt-us. *a, um.* part. v. *recupero.*
【解】復得，收回者.

ĕcŭpĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*recipio*)
【同】recipio, redimo, reparo.
【解】❶收復，復得，復佔. ❷返歸，恢復，引回.
【例】❶(*recuperare*) aliquid ex urbe hostium. Cic. 由敵城收回某物. (*recuperare*) aliquid ab aliquo. Cic. 由某處收回某物. erepta *recuperare.* 收復被奪去者. (*recuperare*) jus suum. Cic. 恢復自己權利. (*recuperare*) aestimationem perditam. 恢復損失之名譽. ❷se quiete *recuperare.* Varr. 休息.

rĕcūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】醫治.

rĕcur-ro. *ris, ri, sum, rĕre.* v. intr.
【同】redeo, revehor; perfugio, ad opem alicujus confugio.
【解】❶奔回，速回. ❷循環，來復. ❸(fig. 復提出，投奔到，往求援.
【例】❶(*recurrere*) ad me. Cic. 迅速回到我面前. (*recurrere*) in, (vel) ad fonteme Ov. 奔至水泉. ❷sol versis *recurret* equis. Ov. 太陽(如驛馬)循環. valetudines tempore certo *recurrentes.* Suet. 病症定時發作. ❸ad easdem deditionis conditiones *recurrunt.* Caes. 復提出同樣的降服條件. *recurrere* memoriae. Plin. 回憶.

rĕcursĭ-o. *ōnis.* f.
【解】廻轉，循環.

rĕcurs-o *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. intr.
【解】奔回，速退，屢返，復奔.
【例】*recursare* animo. Tac. 屢次回憶. *recursare* in animum. Enn. 屢次回憶. *recursare* alicui. Virg. 屢次回憶.

rĕcurs-ŭs. *ūs.* m. (*recurro*)
【解】奔回，速退，返回，投奔.
【例】ad bonam valetudinem *recursus.*

Cels. 恢復康健，(復元).

rĕcurv-o. *ās, ātum, āre.* v. tr.
【解】再彎曲，反折.
【例】radix *recurvatur.* Col. 虬根.
【例】*recurvatae* undae. Ov. 波紋.

rĕcurv-us. *a, um.* adj.
【解】彎曲者.
【例】*recurvus* unguis. Stat. 鷲木. cornua *recurva* in terga. Ov. 角向背彎曲.

rĕcūsābĭl-is. *e.* adj.
【解】可否認，可推辭者.

rĕcūsātĭ-o. *ōnis.* f. (*recuso*)
【形】justa.
【解】❶否認，拒絕，推辭. ❷抗議，反對.
【例】❶sine *recusatione.* Cic. 不推諉. ❷*recusatio* stomachi. Petr. 胃嘔.

rĕcūsāt-us. *a, um.* part. v. *recuso.*
【解】被推辭者.

rĕcūs-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*re causa*)
【同】abnuo, defugio, declino, aspernor, nolo, repudio, rejicio, aversor, tergiversor, abhorreo; me amoveo, amolior, deprecor, ejuro.
【狀】diu, honeste, vehementer, valde.
【解】拒絕，推辭，推諉，否認.
【例】**a)** populi Romani amicitiam *recusare.* Caes. 拒絕羅瑪人民之友誼. (*recusare*) periculum. Caes. 不肯冒險. **b)** (*de*) (*recusare*) de stipendio. Caes. 拒絕納稅. **c)** (*ne*) (subj.) 推辭.... **d)** non *recusare* quin. (vel) quominus (cum subj.) 不推辭... **e)** (cum infin.) quin, (vel) non *recusare*...不拒絕....

1. rĕcuss-us. *a, um.* adj. (part. v. *recutio*)
【解】受搖動，被打擊.
【例】(fig.) *recussus* somno. Apul. 突然驚醒.

2. recuss-ūs. *ūs.* m.
【解】返跳，跳躍.

rĕcŭ-tĭo. *tis, ssi, ssum, tĕre.* v. tr. (*re quatio*)
【解】返跳，搖動，擺脫.
【例】*recutere* jugum. Aug. 擺脫(軛)虐待，(欺壓). utero *recusso.* Virg. 震盪(木馬)之肋旁.

rĕcŭtĭt-us. *a, um.* adj. (*re cutis*)
【解】膿潰，剝皮.

rēd-a. rēdārĭus. vide **rheda. rhedarius.**

rĕdactĭ-o. *ōnis.* f.
【解】編輯，撰述.

rĕdact-or. *ōris.* m.
【解】主編者.

rĕdact-us. *a, um.* part. v. *redigo.*
【解】被引入，被逼迫者.
【例】ad irritum *redacta* victoria. Liv. 使勝利歸於無用. *redacti* in servirtutem. Caes. 被迫爲奴. *redacti* sub imperium populi Romani. Plin. 屬羅瑪人民權下.

rĕdambŭl-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】散步歸來.

rĕdăm-o. *ās, āre.* v. tr.
【同】amori, (vel) in amore respondeo.
【解】還愛，(報愛).

rĕdargŭ-o. *ĭs, i,* (*gū*)*tum, ĕre.* v. tr.
【同】coarguo, convinco. X. Probo.
【解】❶指明對方錯誤，駁斥. ❷反駁，反控.
【例】❶*redargue* me, si mentior. Cic. 若我撒謊請申斥我. *redarguere* contraria. Cic. 駁斥對方. ❷in hoc inconstantiam *redarguo* tuam. Cic. 就此點，我反駁你之前後不符.

reddĭtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】交待，投降.
【例】*redditio* rationis. Aug. 交賬.

1. reddĭt-us. *a, um.* part. v. *reddo.*
【解】交還者.

2. reddĭt-ūs. *ūs.* m. v. *reditus.*
【解】利息，利益.

redd-o. *ĭs, ĭdi, ĭtum, ĕre.* v. tr. (*red do*)
【同】restituo, refero, remunero, persolvo.
【狀】celeriter, commode, cumulate, diligenter, juste, opportune, studiose, tarde, vicissim, verbosius.
【解】❶交還，(託管，借貸之物). ❷交付，(約訂應許之物). ❸償還，賠償，(奪取佔據之物). ❹報答，(謝儀). ❺對仗答辯，(相對者). ❻翻譯. ❼回聲，應和. ❽答復，答應. ❾反應，(來復)，反贈：**a)** 反映. **b)** 彷效. **c)** 說出，應聲. **d)** 回音. **e)** (地)生產. ❿(dupl. acc.) 變形式態度. ⓫轉交，(與他人). ⓬答復要求. ⓭陳述，報告. ⓮發出，交出.
【例】❶(*reddere*) obsides Caes. 交還人質. (*reddere*) alicui libertatem. Plaut. 恢復(還)人之自由. ❷(*reddere*) alicui praemia debita. Virg. 付人工資. supplicatio *redditur.* Caes. 慶祝謝恩節. (*reddere*) salutem. Plaut. 答訪，(回拜). (*reddere*) poenas. Sall. 受懲. (*reddere*) suum cuique. Cic. 物歸原主. ❸(*reddere*) captivos. Caes. 交還俘虜. (*reddere*) aliquem patriae. Cic. 將人交還本國. ❹(*reddere*) gratiam alicui. Sall. 答謝某人. ❺paria paribus *redduntur.* Cic. 聯句，(對偶詞句). ❻ea quae legeram Graece, Latine *reddebam.* Cic.

用拉丁文翻譯我讀過之希臘文. ❼ (*reddere*) sonum. Hor. 回音. ❽ (*reddere*) responsa. Virg. 答應. (*reddere*) voces. Hor. 回聲. ❾ **a)** (gemmae) clara repercusso *reddebant* lumina Phoebo (Apollo). Ov. 寶石返光與斐包(Apollo). **b)** (*reddere*) odorem croci. Plin. 發出泊芙(鬱金草)之馥香. (*reddere*) formam. 彷效模型. (*reddere*) paternam elegantiam in loquendo. Quint. 談話效法其父之雅緻. **c)** verbis *reddere*. Cic. 說出. **d)** tibiae.. alium sonum *reddunt*. Quint. 笛發出不同之音. **e)** (*reddere*) centuplum. 生產(多)百倍. ❿ tutiorem vitam *reddere*. Cic. 使生活更安全. (*reddere*) aliquem hostem Romanis. Nep. 使人成羅瑪人之敵人. ⓫ (*reddere*) epistulam alicui. 轉交人書信. ⓬ (*reddere*) judicium. 審理控案. ⓭ (*reddere*) causas corruptae eloquentiae. Quint. 報告文詞墮落之原因. ⓮ **a)** animas *reddunt*. Virg. 斷氣,(逝世). **b)** ex alto loco vox *reddita* est. 由深處發出呼聲.

rĕdemptĭ-o. *ōnis.* f. (*redimo*)
【同】conductio.
【解】贖回,贖虜,競買,賄買,包攬,救贖,贖罪.
【例】*redemptio* est hujus judicii facta grandi pecunia. Cic. 出鉅資賄賂法官. *redemptionem* facere judicii. Cic. 賄賂法官.

rĕdempt-o. *ās, āre.* v. tr. (*redimo*)
【解】贖回.

rĕdempt-or. *ōris.* m.
【同】operis faciendi (vel) vectigalium conductor, qui et manceps a Cicerone dicitur.
【解】❶ 包攬公共工程,包辦供應品,包稅者. ❷ 包攬訴訟者. ❸ 贖虜者. ❹ 救贖世人者.
【例】❶ *redemptor*, qui columnam conduxit faciendam. 包建立柱工程者. *redemptor* tutelae Capitolii. Plin. 應諾供應加比道之需要品者. ❷ *redemptor* litis, causarum. 包攬訴訟者.
【註】**Redemptor** noster, J. C. 我們的救主基督.
【同】auctor parensque salutis nostrae, restitutor, salutis nostrae.
【附】**Redemptio** nostra.
【同】nostrae salutis restitutio, salus hominum Christi cruciatibus morteque parta.

redemptūr-a. *ae.* f. (*redimo*)
【解】競買,包攬公共工程,包稅.

rĕdempt-us. *a, um.* part. v. *redimo.*
【解】競買,包攬,贖回者.

rĕd-ĕo. *īs, ĭi,* (*īvi*), *ĭtum, īre.* v. intr.
【同】revenio, reverto, me recipio.
【伏】gradatim, insidiose, peregre, sero, verissime.
【解】**I.** ❶ 返回,轉回,回來,重來. ❷ (fig.) **a)** 復歸,恢復. **b)** 復降至. **c)** 復入. ❸ 出產,生息.
II. ❶ 轉至. ❷ 復至,復落到.
【例】**I.** ❶ (*redire*) ex provincia. Cic. 自外省回來. (*redire*) a Caesare. Cic. 由凱撒處回來. *reditum* est. (impers.) Nep. 返回. ❷ **a)** in pristinum statum *redierant*. Caes. 恢復原狀. (*redire*) in fidem populi Romani. Liv. 與羅瑪人恢復友誼. (*redire*) in memoriam mortuorum. Cic. 追憶亡人. (*redire*) ad sanitatem. Cic. 恢復理智. **b)** collis paulatim ad planitiem *redibit*. Caes. 山崗傾斜漸至平地. **c)** *redeo* ad propositum. Quint. 復歸本題. ❸ pecunia quae ex metallis *redibat*. Nep. 銀錢乃鑛穴中之生息.
II. ❶ pilis missis ad gladios *redierunt*. 既擲標槍,又用刀劍. res ad interregnum *rediit*. Liv. 事態演變至無君主時代. ❷ ad neminem unum summa imperii *rediit*. Caes. 大權不復落於一人之手.

rĕdĕuntis. genit. part. *rediens.* v. *redeo.*

rĕdhĭb-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr. (*red habeo*)
【同】reddo.
【解】交回,交還,(取回),償還.
【例】rem emptam, cujus vitium venditor non dixerit, vendenti *redhibere*. 交還買物與未指明劣品缺失之賣主.

rĕdhĭbĭt-us. *a, um.* part v. *redhibeo.*
【解】被交還者.

rĕdĭ-ens. *euntis.* part. v. *redeo.*
【解】返回者.

rĕd-īgo. *īgis, ēgi, actum, igĕre.* v. tr. (*red ago*)
【同】adduco, pertraho, cogo, conficio, colligo.
【解】**I.** ❶ 逼回,引回,撤回. ❷ 降服,縮小. ❸ 收入,抽出.
II. 易形,變態.
【例】**I.** ❶ (*redigere*) hostium equitum in castra. Liv. 迫敵人騎兵回營. ❷ ex hominum milibus sexaginta ad quingentos *redegi*. Caes. 由六萬人縮至五百人. ad internecionem *redigi*. Caes. 直至被殲滅. ❸ (*redigere*) pecuniam ex bonis alicujus. Cic. 由某人財產中抽取銀錢. in aerarium *redigi*. Cic. 收入國庫.
II. (*redigere*) aliquem, aliquid in suam

potestatem. Cic. 征服某人，征取某物. (*redigere*) aliquem in servitutem. 迫人爲奴. (*redigere*) Galliam sub populi Romani imperium. Caes. 征服高盧屬羅瑪權下.

rĕdĭmīcŭl-um. *i.* n. (*redimo*)
【解】頭巾，紮頭帶，大綬，頸環.

rĕdĭm-ĭo. *īs, ii, ītum, īre.* v. tr.
【同】orno, corono.
【解】紮，纏繞，飾，加冠.
【例】rosis, coronis *redimire* se. 頭戴花冠. *redimitus* coronis. Cic. 頭戴花冠.

rĕdĭmīt-us. *a, um.* part. v. *redimo.*
【解】戴，繞.
【例】*redimitus* hedera capillos. 頭纏長春籐. Naxos *redimita* ponto. Sen. 厄蠡四面環海.

rĕd-ĭmo. *ĭmis, ēmi, emptum,* (vel) *emtum, imĕre.* v. tr. (*red emo*)
【同】emo, recupero, conduco.
【狀】palam, publice, recte.
【解】❶ 贖回(已售出之物). ❷ a) 恢復，(自由，解放). b) 贖罪. ❸ 租，賃. ❹ 邀買，圖得.
【例】❶ re vilissima maximam *redimit.* 以最微賤之物，易最貴重之物. ❷ a) (*redimere*) se a Gallis auro. Liv. 用金錢由高盧人手中贖回. (*redimere*) metum virgarum pretio. 出代價脫去畏刑之心情. ego vitam omnium meo unius periculo *redemi.* 我一人冒險而救衆人之命. b) (*redimere*) culpam. Plaut. 贖罪. Christus nos sua morte *redemit.* 基督受死救贖吾人. debitae primi hominis culpae poenas suis cruciatibus, exsolvit. 基督受苦爲救贖元祖因罪當受之罰. ❹ (*redimere*) militum voluntates largitione. 多施恩惠邀買軍心.

rĕdintĕgrātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】renovatio, iteratio.
【解】復新，復始，革新.
【例】vehementer movet auditorem ejusdem verbi *redintegratio.* 重複同樣詞句，深感動聽衆之心. *redintegratio* amoris est... 恢復愛情.

rĕdintĕgr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】renovo, instauro.
【解】復始，重建，復新，修葺.
【例】*redintegratis* viribus. Caes. 恢復精力. ejus adventu *redintegrato* animo. Caes. 因伊之來臨，人心振奮.

rĕdĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*redeo*)
【解】返回.
【例】celeritas *reditionis.* 迅速返回.

rĕdĭtūr-us. *a. um.* part. futur. v. *redeo.*
【解】將返回者.

rĕdĭt-ŭs. *ūs.* m. (*redeo*)
【同】reditio, reversio.
【形】acerbus, celer, crudelis, difficilis, facilis, gloriosus, gratuitus, illustris, maturus.
【解】❶ 返回，重來，轉回. ❷ 收入，進款，利息.
【例】❶ (*reditus*) in caelum, Romam, domum, ad aliquem. Cic. 返回天上，回家，回到某人處. (*reditus*) in gratiam cum. Cic. 與人和解. (*reditus*) gratiae. 與人和解. *reditum* ferre ad, in. Cat. 回往，回至. excludi *reditu* in Asiam. Nep. 阻止回亞洲. valetudo *reditum* impedivit, (*reditu* prohibuit). 因不康健，未能返回. ❷ *reditus* = fructus annui. (revenu). 每年生息.

rĕdĭvī-a., **rĕdŭvī-a.** *ae.* f.
【解】指甲疽，瑣屑微物.
【例】qui, quum capiti Roscii mederi debeam, *rediviam* curem. Cic. 我既當照護洛西之生命，竟管此細事.

rĕdĭvīv-us. *a, um.* adj. (*red vivus*)
【同】renovatus, in vitam revocatus
【解】❶ 重生，復甦. ❷ a) 復新，復始. b) 復用.
【例】❶ *redivivum* me senem vocat. Sen. 稱我爲復生老人. *redivivus* Christus. Cath. 復活的基督. ❷ lapis *redivivus.* Cic. 重建之石.

rĕdŏl-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. vel tr.
【同】oleo.
【解】發氣味，吐芬芳或臭氣.
【例】❶ intr. :mella *redolent* thymo. Virg. 蜂蜜發出膏形花氣味. ❷ vinum *redolere.* Cic. 發出酒味.
【例】❶ (*redolere*) antiquitatem. Cic. 古老氣味.

rĕdŏmĭt-us. *a, um.* adj.
【解】重馴服.

rĕdōn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶ 再賜，復賜. ❷ 棄捨，遺棄.
【例】❶ (*redonare*) aliqua re aliquem. Hor. 再賜人某物. ❷ (*redonare*) aliquid alicui. 遺物與人. graves iras Marti *redonabo.* Hor. 爲馬而底遺棄忿怒.

rĕdord-ĭor. *īris, īri.* v. dep. tr.
【解】拆毀已編成者，(解羅繭).

rĕdorm-ĭo. *īs, īre.* v. intr.
【解】復睡.

rĕdū-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【同】restituo, redigo, reporto.
【解】❶ 引回. ❷ 引導，指導，提醒. ❸ (t. milit.) 調回.

【例】❶ (*reducere*) falces tormentis introrsus. Caes. 用機械抽取(圍困者之)鐮刀. (*reducere*) aliquem de, (vel) ab exsilio. Cic. 由遣配處召回某人. (*reducere*) ex errore in viam. Plaut. 復引入正路. (*reducere*) intra fossam (milites). Caes. 再引兵入壕. *reducere* regem. Cic. 復辟(復君位). (*reducere*) aliquem a morte. Virg. 救人性命. ❷ (t.milit.) (*reducere*) exercitum in castra. Caes. 調兵入營. ❸ (*reducere*) aliquem in gratiam cum aliquo. Cic. 引人和解. (*reducere*) in memoriam alicujus rei. Pin. 回憶某事. (*reducere*) habitum vestitumque (pristinum). Suet. 重整衣飾. (*reducere* legem. Tac. 重整紀律.

rĕductī-o. *ōnis.* f.
【解】引回，歸元，還元法.
【例】*reductio* regis. Cic. 復王位. *reductio* onerum Missarum. 彌撒責任的消減. *reductio* ad absurdum. 反證法，歸謬法.

rĕduct-or. *ōris.* m. (*reduco*)
【解】引回，重整者，復興者.
【例】plebis in urbem *reductor*. 引民衆回城者. litterarum senescentium *reductor*. 復興舊文學.

rĕduct-us. *a, um.* part. v. *reduco.*
【解】引回，退避，隱匿者.
【例】*reductus* de exsilio. Cic. 由遣配處被召回. *reductus* in gratiam. Cic. 和解者. utrumque *reductum*. Hor. 執中者，(兩端之中). alia *reductiora* fecerunt. Quint. (畫師)繪遠景.

rĕdulcĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】復生瘡，重傷.
【例】*redulceratus* dolor. Apul. 復痛.

rĕdunc-us. *a, um.* adj.
【解】向後彎曲.

rĕdund-ans. *antis.* part. v. *redundo.*
【解】氾濫，溢出，剩餘，豐足.
【例】cena *redundans*. Plin. 豐盛晚餐. *redundans* orator. Cic. 空泛之演說家.

rĕdundantĕr. adv.
【解】富餘，空泛，過度.
【例】*redundantius* bibere. Ambr. 縱飲過度.

rĕdundantī-a. *ae.* f. (*redundans*)
【同】profluentia.
【解】❶ 盈餘，過度. ❷ 贅語，複文.
【例】❶ aeris *redundantia*. Virg. 空氣澎漲，(風吹).

rĕdundatī-o. *ōnis.* f. (*redundo*)
【解】盈餘，過剩，膨脹.
【例】*redundatio* stomachi. Plin. 胃病(澎脹).

rĕdundāt-us. *a, um.* part. v. *redundo.*
【解】氾濫，溢出.

rĕdund-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*red unda*)
【同】supero, superfluo, effluo.
【狀】aliquantum.
【解】❶ 氾濫，溢出. ❷ (cum ablat.) 漲溢，流注，濺出. ❸ (fig.) (文詞)繁蕪，冗贅. **a)** 再集，累及. **b)** 過剩，過度. **c) d)** (cum abl.) 充盈，富於.
【例】❶ Nilus campis *redundat*. Lucr. 尼羅河水氾濫. *redundatus*; *redundans*. Ov. 溢出. ❷ (*redundans*) multo eloquentia. Claud. 健談. crux civis Romani sanguine *redundat*. Cic. 刑架上傾流羅瑪公民之血. ❸ **a)** litterae *redundant*. Quint. 冗贅的書牘. **b)** (*redundare*) in, (vel) ad aliquem. Cic. 再集於某人. **c)** ex meo tenui vectigali aliquid etiam *redundabit*. Cic. 我稅收菲薄，而尚有富餘. **d)** defensio *redundat* joco. Cic. 富於詼諧的辯論.

rĕdŭplĭcātīve. adv.
【解】表重複者：重複語，重複意.

rĕdŭplĭcāt-us. *a, um.* adj.
【解】加倍，(摺叠双頁).

rĕdūresc-o. *is, ĕre.* v. intr.
【解】復硬，漸硬.

rĕdŭvī-a. rĕdĭvī-a. *ae.* f.
【解】指甲疽，微小，瑣屑，細事，廢物，殘肴.

rĕd-ux. *ŭcis.* adj.
【同】ex exsilio vel periculo revocatus.
【解】❶ 歸來，返回來. ❷ (poet.) 引回，使回者.
【例】❶ facere aliquem *reducem*. Pl. 召回某人. navi *reduce*. Liv. 返回口岸.

rĕfectī-o. *ōnis.* f. (*reficio*)
【解】❶ 修理(建築物). ❷ (fig.) 補充，强化修養. ❸ 飲食.
【例】❷ non alia gratior oculorum *refectio*. Plin. 無更賞心悅目之事. aqua *refectionis*. Hier. 健身之水. *refectio* serotina in jejunio. 大齋日的晚點.

rĕfectĭuncŭl-a. *ae.* f.
【解】茶點，小食.

rĕfect-or. *ōris.* m. (*reficio*)
【解】重建(修整)紀念物者.

rĕfectōrĭ-um. *i.* n.
【解】饍堂，餐室.

1. **rĕfect-us.** *a, um.* part. v. *reficio.* -*tior.*
【解】修理，重建，補養，健身，復元.
【例】(*refectus*) cibo. Petr. 飲食健身.

(*refectus*) flamma. Ov. 舊灰重燃. (*refectus*) animus. Liv. 精神恢復.

2. rĕfect-ŭs. *ūs.* m.

【解】健身，養生，滋養.

rĕfell-o. *is, i, ĕre.* v. tr. (*re fallo*)

【同】redarguo, refuto. X. Confirmo.

【狀】palam, studiosissime.

【解】辯駁，駁倒，反駁，駁斥.

【例】moribus oratio *refellitur.* 言不符行. ejus argumenta facile *refellam.* 我便易反駁其言論. *refellere* et coarguere mendacium alicujus. 反駁並駁倒其謊言.

rĕfer-cĭo. *cis, si, tum, cīre.* v. tr. (*re fercio*)

【同】repleo.

【狀】peranguste.

【解】❶ 裝滿，填滿，塞滿，充盈. ❷ 積壘，堆叠，積蓄.

【例】❶ hominum vitam superstitione omni *referserunt.* Cic. 他們使人生充滿各種迷信. ❷ haec peranguste *refersit* in oratione. Cic. 將此緊促的堆砌在演詞中.

rĕfĕrendārĭ-us. *i.* m.

【解】古時之檢查司，現今教廷之司報告審查者.

rĕfĕrend-um. *i.* n.

【解】民衆認可.

rĕfĕr-ĭo. *is, īre.* v. tr.

【解】❶ 還擊，反擊. ❷ (poet.) 反射，反照.

rĕfĕro. *fers, tŭli, lātum, ferre.* v. tr.

【同】reveho, reporto, reduco.

【狀】aperte, callide, cumulatissime, identidem, magnopere, occulte, pariter, publice, recte, separatim, simpliciter, vere.

【解】I. (propr.) ❶ 携來，帶回，移交，償還. ❷ 復置原處. ❸ (t. milit.) 撤退，逃避. ❹ 持去，或拿來運去....

II. (fig.) ❶ 再歸原處. a) 交還，退還. b) 恢復，整理. ❷ 携歸. a) 回(聲). b) 報答(恩情). c) 反應，反對. ❸ 復回. a) 帶返起身處. b) 回復. ❹ 復始，復興. ❺ 轉移他處. a) 轉向他處. b) 歸於他處. ❻ 轉送，傳播. a) 講述. b) 報告. c) 批判. d) 登記. e) 列入. f) 繳納，交待. g) 依物爲標準.

【例】❶ Auster me Regium retulit. Cic. 南風吹吾返回來日城. pecuniam in templum *referri* jubet. Caes. 命將銀錢帶回神殿中. se *referre* Romam. Cic. 返回羅瑪. ❷ caput ejus *refertur* in castra. Caes. 將頭再帶回營中. ❸ pedem *referre.* Cic. 逃避. gradum *referre.* Liv. 逃跑. ❹ frumentum omne ad se *referri* jubet. Caes. 命將小麥全運至彼處.

II. ❶ a) (*referre*) ad equestrem ordinem judicia. Cic. 交還裁判權與騎士. ad philosophiam se *referre.* Cic. 再攻讀哲學. b) consuetudo longo intervallo repertita ac *relata.* Cic. 創始并風行已久之慣例. ❷ a) sonum *referre.* Cic. 回聲. b) (*referre*) alicui pro aliqua re gratiam. 爲某事致謝. ❸ a) (*referre*) in suam domum ignominiam. Cic. 汚辱家門. b) ejus orationem legati domum *referunt.* Caes. 衆代表將其演詞携至寓所. ❹ (*referre*) mysteria. Cic. 重演神秘故事. (*referre*) naturam, mores parentum. Lucr. 重表現父母之性格及品行. (poet.) mente, (vel) secum *referre*; (vel) *referre.* (solum.) 自己心中回憶. ❺ a) (*referre*) oculos ad aliquem. Cic. 轉視某人. b) (*referre*) culpam in alium. Curt. 歸咎於他人. ❻ a) sermones ad me *referebantur.* Cic. 人將言論傳報給我. b) ad senatum de aliqua re *referre.* Cic. 將某事報告國會. c) (*referre*) rem ad aliquem. Cic. 將事報知某人. d) (*referre*) aliquid in tabulas. Cic. 登記某事在版本中. in tabulas publicas *refertur.* Cic. (cum inf.) 登錄在國家檔案中. e) (*referre*) aliquem in reos. Cic. 列名被告人中. (*referre*) in labores Herculis aliquid. Cic. (排)列於厄而古之(巨大)工程中. *f*) (*referre*) ad aerium rationes. Cic. (rationes *referre*). Cic. 列入國庫賬目中. g) (*referre*) g) aliquid ad aliquid. 取某物作評價標準. (*referre*) omnia ad voluptatem. Cic. 以娛樂作一切之標準. (*referre*) aliquid ad amicitiam. Cic. 依友誼評判.

rē-fert. *tŭlit, ferre.* v. intr. impers.

【同】interest, ad rem pertinet.

【解】I. intr. 關係，重要，涉及，干預，相干. II. impers. 有關係.

【例】I. id mea minime *refert.* Ter. 此事與我毫無關係. *refert* magnopere id ipsum (cum prop. infin.) Cic. 此問題(本身)原有很大關係. quanti id *refert*? Vatin. 有多大關係？ illud parvi *refert* nos.. recuperare.. Cic 收復爲吾人無大關係. quod tua nihil *referebat.* Cic. 與你毫不相干者. quae ad rem *referunt.* Plaut. 凡有關事實者. (*referre*) ut...(cum subj.) 關於....

II. quid *refert* si..? 有何關係若.... nihil *refert.* Pl. 毫無關係. nihil *refert* dedecori. Tac. 與恥辱無關. nihil *refert* ad. (cum accus.) 無關.... *refert.* (cum interrog. indir. *refert.* (cum infin.)

rĕfert-us. *a, um.* part. v. *refercio.*
【同】 confertus, plenus.
【解】 充盈，充足，富裕.
【例】 (cum abl.) insula *referta* divitiis. Cic. 充滿財富之島. vita *referta* bonis. Cic. 充滿福樂的生活. (cum genit.) domus *referta* aleatorum. Cic. 群集賭博之室. (absol.) domus *referta.* 富裕之家. *refertius* erit aerarium. Cic. 國庫更充盈.

rĕferv-ens. *entis.* part. v. *referveo.*
【解】 炙熱，炎熱，熱烈.
【例】 *refervens* falsum crimen. Cic. (fig.) 猛烈的誹謗.

rĕfer-vĕo. *vēs, bŭi, vēre.* v. intr.
【解】 猛烈，沸，滾.
【例】 sanguis *refervet.* 血液沸騰.

rĕfer-vesco. *vescĭs, (bŭi,* vel *vi),vescĕre.* v. intr.
【解】 熾熱，滾沸.

rĕfībŭl-o. *ās,(āvi, ātum), āre.* v. tr.
【解】 脫鈎，解鈕，解放.

rĕ-fĭcĭo. *fĭcĭs, fēci, fectum,fĭcĕre.* v. tr. *(re facio)*
【同】 reconcinno, recreo, restituo.
【解】 ❶ 修理，改造，改編，改組，補養，休養. ❷ 重建，重選，復任. ❸ 抽取，撤退.
【例】 ❶ *reficere* muros. Caes. 修補墻垣. *reficere* urbem. Liv. 重修城市. *reficere* exercitus. Liv. 改編軍隊. *reficere* se ab imbecillitate. Plin. 補養虛弱. *reficere* vires cibo. Liv. 補養力量. *reficere* milites a laboribus. Hier. 任兵士修息. ❷ *reficere* arma, tela. Sall. 重造武器，(標槍). *reficere* consulem. Liv. 重選總統，(執政官). ❸ *reficere* pecuniam ex venditione. Papin. 售貨收利.

rĕfī-go. *gis, xi, xum, gĕre.* v. tr.
【同】 rescindo, infringo, revello.
【解】 ❶ 啓封，拔釘，拔除. ❷ (fig.) 廢除，取消.
【例】 ❶ (*refigere*) se. cruce Sen. 由刑架卸下. (*refigere*) dentes. Cels. 拔牙. ❷ (*refigere*) leges. Virg. 廢除法律. (*refigere*) jurgia. Hor. 調解糾紛.

rĕfing-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】 重作，再造，(加飾).
【例】 (*refingere*) se laetiorem. Apul. 更重現喜色.

rĕfix-us. *a, um.* part. v. *refigo.*
【解】 卸下，跌仆.
【例】 *refixum* corpus. Just. (由刑架)卸下之屍體.

1\. **rĕflāt-us.** *a, um.* part. v. *reflo.*
【解】 受逆風吹，海浪起伏.

2\. **rĕflāt-ŭs.** *ūs.* m.
【同】 contrarius, adversus, reflans ventus.
【解】 逆風，鯨噓.
【例】 naves *reflatu* Uticam actae. 船被逆風吹至五地加. fortunae *flatus* semper timendus. 常時恐懼命運逆轉.

rĕfle-cto. *ctĭs, xi, xum, ctĕre.* v. tr.
【同】 revoco, sedo.
【解】 ❶ 向後彎曲，再彎曲，向後轉，轉向. ❷ (fig.) 引回，挽回，轉回.
【例】 ❶ (*reflectere*) caudam. Plin. 捲尾. (*reflectere*) oculos. Ov. 轉盼，(轉面). (*reflectere*) pedem. Cat. 轉足. (*reflectere*) gressum. Sen. 退回. ❷ *reflectere* animum. Virg. 回心轉意. *reflectere* mentem ad... Mamert. 憶及馬買一.

rĕflexĭ-o. *ōnis.* f.
【解】 折回，返回，反射，反省，回念.
【例】 per *reflexionem.* Isid. 藉反省.

1\. **rĕflex-us.** *a, um.* part. v. *reflecto.*
【解】 彎曲，返回者，反射者.

2\. **rĕflex-ŭs.** *ūs.* m.
【解】 ❶ 海灣. ❷ 曲折，繞彎.
【例】 *reflexus* assentio. 反射的注意. *reflexus* actio. 反射的動作.

rĕfl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】 contra flo.
【解】 ❶ intr. 逆吹，反噓，逆風，(逆境，厄運). ❷ tr. 反吹，遣回.
【例】 ❶ ventis *reflantibus.* 逆風. cum fortuna *reflavit.* Cic. 因命途多舛.

rĕflor-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】 重開花，復興，興旺.

rĕflŭ-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【同】 retro fluo.
【解】 廻流，逆流，退潮.

rĕflŭ-us. *a, um.* adj. *(refluo)*
【解】 返流，廻流者.
【例】 *refluum* mare. Ov. 退潮.

rĕfŏcill-o. rĕfŏcĭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】 增强，恢復，醫治，健身.

rĕfŏ-dĭo. *dĭs, (ō)di, ssum, dĕre.* v. tr.
【解】 挖開，發掘，掘出.

rĕformātĭ-o. *ōnis.* f. *(reformo)*
【解】 ❶ 變形，變態. ❷ 革新，改良，改善.

rĕformāt-or. *ōris.* m. *(reformo)*
【解】 改革，革新者.

rĕformāt-us. *a, um.* part. v. *reformo.*
【解】 復原形，變態革新者.

rĕformĭdātĭ-o. *ōnis.* f. *(reformido)*
【同】 formido, metus.

【解】恐怖，怯懼，

rĕformīd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.

【同】refugio, horreo.

【解】畏懼，恐慌，驚怖.

【例】*formidare* comparari. Plin. 怕出現人前. dicere *reformidat.* Cic. 畏懼發言. dolorem imbelles *reformidant.* 怯懦者畏懼痛苦.

rĕform-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】❶ 復原，重作. ❷ 重建，重修. ❸ 革新，改善，改良，復興.

【例】❸ *reformare* religionem. 改良修會. ad disciplinam severiorem revocare. 復興更嚴肅的會規. instaurare disciplinam. 重整修規. veterem disciplinam, quae jacet, aetatis vitio perculsa atque prostrata, excitare; constituere leges, revocare instituta, abhorrentes a vitae sanctimonia; mores abususque comprimere ac abolere dissolutam, familiae sacrae disciplinam arctius adstringere, ac in veterem dignitatem vindicare; prolapsam disciplinam erigere; solutam disciplinam coercere; pravarum consuetudinum stirpes elidere, exscindere;a veteri sanctimonia declinantem, in semitam reducere.

rĕfoss-us. *a, um.* part. v. *refodio.*

【解】掘開，發掘，掘出者.

rĕfōt-us. *a, um.* part. v. *refoveo.*

【解】再溫煖，恢復精力者.

rĕfŏ-vĕo. *vēs, (ō)vi, (ō)tum, vēre.* v. tr.

【解】❶ 重溫. ❷ 鼓舞，振作，恢復，重整.

【例】❶ (*refovere*) ignes. Ov. 重燃愛火. ❷ (*refovere*) disiplinam castrorum. Plin. 重整軍紀.

rĕfractārĭŏl-us. *a, um.* adj. (dimin. *refractarius*)

【同】concertarius, contentiosus.

【解】略執拗，略倔強，好爭論者.

rĕfractārĭ-us. *a, um.* adj. (*refringo*)

【解】喧嗓，好口角者，執拗，頑固者，(尋事，健訟).

rĕfractĭ-o. *ōnis.* f.

【解】折光.

rĕfract-us. *a, um.* part. v. *refringo.*

【解】折毀，破碎者.

【例】in *refracto.* Plin. 在輕鬆之田中. *refractis* pudoris claustris. (fig.) Plin. 越逕廉恥範圍.

rĕfraen-o. vide **refreno.**

rĕfrāg-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.

【同】adversor.

【解】❶ 反對，抗爭，異議. ❷ 齟齬，不相容.

【例】❶ nolui homini amicissimo *refragari.* 我不願反對最知己者.

rĕfrēnātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】約束，節制，抑止.

rĕfrēn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】coerceo, reprimo, comprimo, cohibeo, circumscribo, retardo, restringo, contraho, sedo, debilito, edomo, frango, moderor, tempero, restringuo.

【解】❶ 勒馬，駕馭. ❷ 制止，馴服，彈壓.

【例】❷ *refrenare* libidinem. 節制情慾. *rfrenare* a reditu aliquem. Cic. 阻止人回來. *refrenare* adolescentes a gloria. Cic. 約束青年之虛榮心.

rĕfrĭcātūr-us. *a, um.* part. v. *refrico.*

rĕfrĭc-o. *ās, ŭi, ātum, āre.* v. tr.

【同】renovo, revoco, retracto.

【解】❶ 復擦，(傷)，刺激. ❷ (fig.) 喚起，復興，革新.

【例】❶ (*refricare*) vulnus, cicatricem. Cic. 刺激傷口. ❷ (*refricare*) memoriam, dolorem. Cic. 憶起，激起悲傷. crebro *refricat* lippitudo. 眼皮屢次磨擦.

rĕfrīgerātĭ-o. *ōnis.* f. (*refrigero*)

【解】乘凉，消暑，舒暢.

rĕfrīgerātōrĭ-us. *a, um.* adj.

【解】淸爽者.

refrīgerātr-ix. *īcis.* f.

【解】使淸爽者.

rĕfrīgĕrāt-us. *a, um.* part. v. *refrigero.*

【解】凉爽，淸凉者.

【例】*refrigerato* calore. Cic. 暑氣既消. *refrigeratae* aestates. Caes. 淸爽的夏季.

rĕfrīgĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. X. Calefacio.

【解】❶ 漸冷，納凉，消夏，避暑. ❷ 銼其銳氣，消弱其熱忱，敗其興奮.

【例】❶ *refrigerari.* Cic. 乘凉. **refrigerantia.** (n. pl.) 消暑物. umbris *refrigerari.* 蔭下乘凉.

rĕfrī-gesco. *gescĭs, xi, gescĕre.* v. intr.

【同】refrigeror, defervesco.

【狀】plane, sane quidem.

【解】❶ 變冷，漸凉. ❷ (fig.)灰心喪志，失意，遲延.

【例】❶ *refrigescere* agrum. Col. 田地漸冷. ❷ impetus animorum *refrixit.* 衆心之衝勁漸漸消沉. studia *refrixere.* 銳氣已銼.

rĕfr-ingo. *ingĭs, ēgi, actum, ingĕre.* v. tr. (*re frango*)

【解】❶ 衝破(門欄)，破碎. ❷ 撕破(衣服).

折光. ❷ (fig.)斷流，粉碎(强權).

【例】❶ (*refringere*) clausam Babylona. Stat. 打破巴比老之門戶. ❷ (*refringere*) vestes. Ov. 撕破衣服. *refringi*. Plin. 折光. ❸ (*refringere*) vim fluminis. Caes. 斷河流. (*refringere*) impotentem dominationem. Nep. 粉碎强權.

rĕfŭg-ĭo. *ĭs, (ū)gi, ĕre.* v. intr. vel tr.

【同】abhorreo, fugio, recedo, horreo, formido.

【狀】prorsus, longe.

【解】I. intr. ❶ 退避，逃遁，離去. ❷ 投奔，逃至. ❸ (fig.)厭惡，拂意.

II. tr. 躲避，辭却.

【例】I. ❶ *refugere* e castris. Caes. 自營中逃走. *refugere* ex oculis. Ov. 避人眼目. *refugit* a littore templum. Virg. 神殿距海岸較遠. ❷ (*refugere*) ad suos. Virg. 逃至本營. (*refugere*) in silvam. Caes. 逃入森林. (*refugere*) ad legatos. Cic. 投奔至代表處. (*refugere*) in arcem majorem. Liv. 逃至較大堡壘中. ❸ (*refugere*) a consuetudine. Cic. 不循慣例. (*refugit*) animus. Cic. 拂意.

II. (*refugere*) aliquem, aliquam rem. Cic. 躲避某人某事. (*refugere*) memoriam meam. Col. 我已忘記.

rĕfŭgĭ-um. *i.* n. (*refugio*)

【同】perfugium, portus, praesidium, arx.

【解】❶ 逃遁. ❷ 逃避處，隱匿處，蔽身處.

【例】❷ *refugium* senatus. 國會之保障. *refugium* peccatorum. 罪人之托.

rĕfŭg-us. ❶ *a, um.* adj. (*refugio*) 潰散，逃遁者，退避者，垂散者. ❷ *i.* m. (subst.) 逃兵，逃犯.

【例】❶ *refugi* fluctus Luc. 退潮. *refugi* a fronte capilli. Liv. 垂髫額上.

rĕful-gĕo. *gēs, si, gēre.* v. intr.

【同】reluceo.

【解】❶ 閃爍，輝煌，燦爛. ❷ (fig.) 光照，光耀.

【例】❶ *refulgens* armis. Liv. 武器閃爍. ❷ (fig.) ubi aestas *refulserit*. Pall. 夏季一開始. si spes *refulserit*. Pers. 若微露希望曙光.

rĕfu-ndo. *ndĭs, di, sum, ndĕre.* v. tr.

【同】rursum fundo.

【解】❶ 傾倒，復倒. ❷ 踐踏，驅除，拋棄. ❸ (fig.) 交還，補償，恢復. ❹ 傾流，溢出.

【例】❷ ponto *refuso*. Virg. 復蹈海洋. (*refundere*) culpam in aliquem. Spart. 歸罪於人. ❹ luna *refudit* glaciem. 明月溶化冰雪. ut intestina *refundantur*. Cels. 致腹瀉.

rĕfūs-us. *a, um.* part. v. *refundo.*

【解】傾倒，流注.

【例】*refusa* conjugis in gremium. Luc. 倒其夫懷中.

rĕfūtātĭ-o. *ōnis.* f. (*refuto*)

【同】confutatio.

【解】辯駁，駁斥.

rĕfūt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】aspernor, despicio, repello; refuto, X. Complector, confirmo.

【狀】fortius, liberalius, gravius.

【解】❶ 踐踏，蹂躪，拒絕. ❷ 辯駁.

【例】❶ (*refutare*) nationes bello. Cic. 作戰蹂躪各國. (*refutare*) extera. 拒絕舶來品(外來). (*refutare*) libidinem alicujus. 拒絕某人之貪慾. ❷ (*refutare*) erroris magistrum. 駁倒錯謬之師. nostra confirmare argumentis, aliena *refutare*. 以論證證明我們的，辯駁他人者.

rēgāl-es. *ĭum.* m. pl.

【解】王子，皇族親貴.

rēgāl-is. *e.* adj. *-lior, -lissimus.*

【同】regius.

【解】❶ 王者，(係王權王位者). ❷ 相稱王之尊嚴者，(御).

【例】❶ potestas, nomem, ornatus, purpura *regalis*. 王者權位，名號，服飾，絳袍. *regale* genus civitatis. Cic. 君主(專制)政體. *regalis* respublica. Cic. 君主(專制)政體. *regale* nomen. Cic. 王者名號. ❷ *regale* donum. Cic. 御賜.

rēgālĭter. adv. *-lius.*

【解】如王者然，君主獨裁貌.

rĕgĕlāt-us. *a, um.* part. v. *regelo.*

【解】溶解，納涼者.

rĕgĕl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】使溶解，使溫煖.

【例】*regelari*. Sen. 再煖.

rĕgĕm-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.

【解】答以唄嘆之聲.

rĕgĕnĕrātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】再生，(fig.) 神靈復生，更生，重生，革新.

rĕgĕnĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】使重生，使復甦.

【例】*regenerati*. Isid. 重生(領洗)者.

rĕgent-es. *ĭum.* m. pl.

【解】攝政，執政者.

rĕgermĭnātĭ-o. *ōnis.* f. (*regermino*)

【解】萌芽，繁生.

rĕgermĭn-o. *ās, āre.* v. intr.

【解】復萌，再生枝葉.

rĕgĕ-ro. *rīs, ssi, stum, rĕre.* v. tr.
【同】 oppono, objicio.
【解】 ❶ 携至後，持去，再拿，引還，遣回，還擊. ❷携至他處，登錄，謄寫.
【例】 ❶ donec *regessit* lapides. Plin. 直至掃除田中石塊. *regerere* humum. Col. 再除去土. (fig.) *regerere* convicia. 還(詬)辱人. lapis *regerendis* ignibus aptus. C. Sev. 打火石. (*regerere*) invidiam in aliquem. Quint. 使人失寵. ❷ (*regerere*) aliquid in commentarios. Quint. 謄寫某事於筆記簿上.
rĕgest-us. *a, um.* part. v. *regero.*
【解】 携回，復置.
【例】 habitus *regestus.* Tert. 衣服復垂下.
1. **rēgī-a.** *ae.* f.
【同】 domus, aula regia.
【形】 maxima.
【解】 ❶ 王宮，朝廷. ❷ 王帳. ❸ 王位，王朝，(王族). ❹ 京都. ❺ 王權，王國.
【例】 ❶ in *regia.* Cic. 在王宮. *regia* caeli. Virg. 天廷. (fig.) *regia* capitis. Apul. 腦.
2. **Rēgī-a.** *ae.* f. nom. propr. loci. 地名：Numa 王之王宮，在羅瑪 Via Sacra, Vesta 神殿旁，以後改爲大司祭 (Maximus Pontifex) 之府第.
rĕgĭbĭl-is. *e.* adj. (*rego*)
【解】 馴良者.
rēgĭē. adv. (*regius*)
【同】 more regio.
【解】 ❶ 帝王威儀，盛大排場. ❷ 君王之專制.
Rēgĭens-is. *e.* adj. *Regium.*
【解】 *Reg.* 城者.
Rēgiens-es. *ĭum.* m. pl.
【解】 *Reg.* 居民.
rēgĭfĭcē. adv.
【同】 apparatu regio.
【解】 君王排場.
rēgĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*rex facio*)
【解】 君王者，赫赫威嚴.
Rēgillens-is. *is.* m. nom. propr. hom. 人名：Postumius 之別名，伊曾戰勝 Latins 人於 Régille 湖畔.
Rēgill-um. *i.* n. nom. propr. urbis: Sabine 之城名，臨近 Cures.
Rēgill-us. Lacus Regillus. *i.* m. nom. propr. lacus. 湖名在 Latium.
rĕgĭm-ĕn. *ĭnis.* n. (*rego*)
【同】 rectio.
【解】 ❶ 管理，(poet.)舵. ❷(fig.)治理，指揮，統制，行政，政體，政府.
【例】 ❶ *regimen* equorum exercere. Tac. 駕馬車. ❷ *regimen* magistratus. 官制.
rĕgĭment-um. *i.* n. vide **regimen.**
【解】 管理，統制.
rēgīn-a. *ae.* f.
【同】 regni socia, domina.
【解】 ❶ 皇后，女王. ❷ 女神. ❸ 公主，后妃，王侯之女.
【例】 ❶ (fig.) *regina* pecunia. Hor. 財王，(財閥). omnium virtutum *regina* justitia. 義德爲諸德之后. ❷ de Junon. 由農女神. ❸ virgines *reginae.* Curt. 帝室之處女.
Rēgīn-us. *a, um.* adj. *Regium*
【解】 *Reg.* 者.
Rēgīn-i. *ōrum.* m. pl.
【解】 *Reg.* 居民.
rĕgĭ-o. *ōnis.* f. (*rego*)
【同】 provincia, ora, plaga, tractus, fines, termini, spatium.
【解】 ❶ (fig.) 方向. **a)** 直線，正路. **b)** 對方. ❷ 線. **a)** 界線，邊界. **b)** 天上分野. ❸ 地帶，地方.
【例】 ❶ recta *regione.* Caes. 順直線，(一直). recta fluminis Danubii *regione.* Cic. 沿達奴比河前行. de recta *regione* deflectere. (fig.) Cic. 離開正路. e *regione.* (loco adv.) 一直. **a)** e *regione* moveri. Cic. 一直前行. cadere e *regione* loci. Lucr. 一直墜下. **b)** e *regione* solis. Cic. 日之對方. e *regione* castrorum, (vel) castris castra poenere. 在敵營對面紮營. ❷ *regiones* ratae. Cic. (占卜者)在其所劃區域. ❸ **a)** *regio* aquilonia. Cic. 北方. **b)** in *regione* pestilenti. Cic. 在有碍衛生之地. **c)** in his *regionibus.* Ter. 在此附近之地. vitae spatium exiguis *regionibus* circumscriptum. 人生(有限)短促. officii *regionibus* se continere. 保守職責範圍.
rĕgĭōnātim. adv. (*regio*)
【解】 隨處，每一方，每一路.
1. **Rēgĭ-um.** *i.* n. nom. propr. urbis. 城名：在 Gall. Cispadana. 亦稱 *Regium* Lepidum. (Regienses).
2. **Rēgĭ-um.** *i.* n. nom. propr. urbis. 城名，在 Bruttium, (Reginus).
rēgĭus. *a, um.* adj. (*rex*)
【同】 regalis.
【解】 ❶ 王侯者. ❷ 專制獨裁者. ❸ 相稱王位者，華美壯麗者. ❹ 形容草木. ❺ (pl.) **a)** 王師(軍). **b)** 遊惰王侯.
【例】 ❶ *regia* potestas. Cic. 王權. *regium* munus. Cic. 王恩. ❷ *regia* dominatio. Cic. 君王獨裁. ❹ *regius* morbus. Hor. 黃

狗狗. *regius* ales. Ov. 鷹. ❺ **regii.** (m. pl.) Nep. 遊惰王侯.

regnāt-ŏr. *ōris.* m. (*regno*)
【解】 執政者，元首，君王.
【例】 ubi *regnator* fuit. Plaut. 爲王之處. *regnator* aquarum. Virg. (河)水神.

regnātr-ix. *icis.* f.
【解】 王后，女王.

regnāt-us. *a, um.* part. v. *regno.*

regnand-us. *a, um.* part. v. *regno.*

regn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】 impero, dominor.
【解】 **I.** intr. ❶ 爲王. ❷ 執政，專政，攝政. **II.** tr. (tantum in passiv.)
【例】 **I.** ❶ Servio Tullio *regnante*. Cic. 塞未約爲王時. (passiv. impers.) hic *regnabitur* gente sub Hectorea. Virg. 該處王權屬於厄克道族. ❷ *regnat* oratio. Cic. 演講(口才)佔極大勢力. ignis per ramos victor *regnat*. Virg. 火乘勢延燒樹枝.
II. terra *regnata* Lycurgo. Virg. 李古高王所轄之地. Gotones *regnantur*. Tac. 高道人當權(爲王)時.

regn-um. *i.* n.
【同】 principatus, dominatus.
【解】 ❶ 王權，王位. ❷ (in gener.) 專政，獨裁，專制. ❸ (in sens. pejorat.) 擅權，極權，暴政，霸權. ❹ 王國，國家，邦國.
【例】 ❶ *regnum* obtinere. Caes. 佔王位. ❷ alicui *regnum* civitatis deferre. Caes. 讓政權歸於某人. in *regno* voluptatis. Cic. 在慾情之淫威下. ❸ *regnum* appetere. Cic. 覬覦王位. in plebe Romana *regnum* exercere. Liv. 施暴政虐待羅瑪百姓. ❹ caelorum *regnum*. Prosp. 天國.

rĕ-go. *gis, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】 guberno, moderor.
【解】 ❶ 管制，駕馭，指導. ❷ **a)** (fig.) 治理，規定. **b)** (absol.) 掌權，統制，號令. **c)** 引導.
【例】 ❶ (*regere*) beluam. Cic. 駕馭馬. (*regere*) equum. Liv. 駕馭馬. fines *regere*. 劃界. ❷ **a)** (*regere*) bella. Caes. 指揮戰事. (*regere*) juvenem. Cic. 指引青年. (*regere*) rempublicam. Cic. 辦理公務. **b)** Tiberio *regente*. Tac. 第伯略專政時. **c)** (*regere*) animi motus. Cic. 節制心情.

rĕgrĕ-dĭor. *dĕris, ssus sum, di.* v. dep. intr. (*re gradior*)
【同】 pedem refero.
【解】 退步，返回，歸來.
【例】 non progredi *regredi* est. 不進則退. *regredi* quam progredi malo. 我更喜退不喜進.

rĕgressĭ-o. *ōnis.* f.
【解】 返回，歸回.
【例】 exponam vobis consilium profectionis et *regressionis* meae. 我給你們陳述，我前進及返回的計劃.
【附】**regressīvus.** *a, um.* adj.
【解】 後退的，逆行的.

1. rĕgress-us. *a, um.* part. v. *regredior.*
【解】 返回，歸來.

2. rĕgress-ŭs. *ūs.* m.
【解】 ❶ 退步，返回，逆行. ❷ (fig.) **a)** 返回方法. **b)** (ad aliquem) 投奔.
【例】 ❶ dare *regressum* alicui. Ov. 讓人歸來. ❷ neque habet fortuna *regressum*. Virg. 時運不復來. neque *regressus* ab ira relictus est. Liv. 一怒不可遏止. *regressum* dicto offerre. V. Max. 更正，(反前言). *regressus* aestus. V. Max. 退潮.

rēgŭl-a. *ae.* f.
【同】 norma, lex, exemplum, formula, praescriptio.
【形】 notissima, optima, pravissima.
【解】 ❶ 矩，曲尺，標準模型，(fig.) 規則，章程. ❷ 直棍，長桿，板條.
【例】 ❶ pravissima consuetudinis *regula*. Cic. 最不良之慣例. ad *regulam* aliquid dirigere. Cic. 照規則處理某事. lex est juris atque injuriae *regula*. Cic. 法律爲正義及不義之標準. *regulas* praescribere, ferre. 立定規則. *regulas* servare. 遵守規則. habere *regulam* qua vera et falsa judicentur. Cic. 有標準以分辨眞假. ad *regulam* aliquid dirigere. Cic. 使某事合法. a *regula* aberrare. 違犯規則.

rēgŭlār-is. *e.* adj. (*regula*)
【解】 ❶ 標準式者，合規律者，合教會法者. ❷ 長桿，長條者.
【例】 ❶ *regulare* aes. Plin. (cuivre en barre). 銅桿. clerici *regulares*. 修會神職班. *regularium* privilegia. 古典會員的特權.
【附】 **regularitas.** 合律性，規則性.

rēgŭlārĭter. adv. (*regularis*)
【解】 循規，照例，通常.
【附】 **regulativus.** 調整的.

1. rēgŭl-us. *i.* m. (dimin. *rex*)
【解】 ❶ 幼稚君王. ❷ 小國君主.

2. Regul-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名: 羅瑪人之綽號. ❶ M. Attilius *Regulus* 總統(執政)被 Carthago 人殺害. ❷ L. Livineius *Regulus* 爲凱撒代表. 在bello Africano.

rēgust-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】 iterum gusto, degusto.
【解】 再嘗，再三玩味，喜而重讀.
【例】 crebro *regusto* tuas litteras. 我再三玩味你的信札.

rĕgyr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】 轉回.

reipsā. (**re ipsā**). adv.
【解】 果然，實在.

rĕitĕrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】 重複，再三.

rējectānĕ-a. *ōrum.* n. pl.
【同】 rejecta.
【解】 廢物，棄材.

rējectĭ-o. *ōnis.* f. (*rejicio*)
【解】 ❶ 屏棄，拋棄，排斥. ❷ 否認，拒絕.
【例】 ❶ *rejectio* sanguinis. Plin. 嘔血. *rejectio* in alterum. Cic. 歸咎他人. ❷ *rejectio* judicum facta est. 已拒絕法官.

rēject-o. *ās, āvi, āre.* v. tr. (*rejicio*)
【解】 反響，反射，屏棄，拒絕.

rēject-us. *a, um.* part. v. *rejicio.*
【解】 置後，屏棄.
【例】 *rejectis* in tergum manibus (ambulare). (散步時)倒背手，(置手背後).

rēj-ĭcĭo. rēĭ-cĭo. *icĭs, ēci, ectum, icĕre.* v. tr. (*re jacio*)
【同】 aspernor, repudio.
【狀】 plane, feliciter.
【解】 ❶ 再棄. a) 擲還. b) 拋於後. c) 拒絕，屏棄. ❷ (fig.) a) 抵制，排斥. b) 不允，不容忍. c) 否認. ❸ (fig.) 交還職任. a) 移任，投他人. b) 展延日期.
【例】 ❶ a) (*rejicere*) tela in hostes. Caes. 還射(擲槍)敵人. b) (*rejicere*) paenulam. Cic. (ab, ex humeris). 置氅衣於背後. *rejicere* membra fatigata. Curt. 肢體疲倦不堪. (*rejicere*) se in grabatum. Petr. 臥於牀上. c) involucris *rejectis*. Cic. 拋棄首帕. (*rejicere*) hostes in urbem. Caes. 迫敵返城. ❷ (fig.) a) eorum ferrum et audaciam *rejeci*. Cic. 我曾抵制他們的武器及其大膽. b) (*rejicere*) petentem. Ov. 拒絕請求者. c) (*rejicere*) dona. Hor. 拒受禮物. ❸ a) (*rejicere*) rem ad aliquem. 移責於他人. b) (*rejicere*) aliud in tempus. Cic. 延期.

rĕlā-bor. *bĕris, psus sum, bi.* v. dep. intr.
【解】 ❶ 逆流，回流，再滑倒. ❷ (fig.) 重返，復回.
【例】 ❶ *relabuntur*, refluunt, revertuntur flumina unde fluxerunt. 河水迴流. protinus illa (Eurydice) *relapsa* est. Ov. 阿利底立刻滑脫其手.

rĕlangu-esco. *escĭs, i, escĕre.* v. intr. (saepe usurp. perf.)
【同】 oblangueo.
【解】 衰弱，羸尫，消弱，平靜.
【例】 moribunda *relanguit*. Ov. 臨死昏睡.

rĕlaps-us. *a, um.* part. v. *relabor.*
【解】 復倒，重失足.

rĕlātĭ-o. *ōnis.* f. (*refero*)
【形】 salutaris, diligens.
【解】 ❶ 重新支持. ❷ (fig.) 報告，講述，述職，供述，關係，相關.
【例】 ❷ (*relatio*) gratiae. Sen. 報恩. (*relatio*) criminis. Cic. 反控. (*relatio*) de aliqua re. 陳述某事. *relationi* consulum intercedere. Tac. 反對(總統)執政官之建議. ex certa *relatione*. 依確定之報告. *relatio* ad aliquid. Quint. 有關某事.

rĕlātīvē. adv.
【解】 相對，相關，關於.

rĕlātīv-us. *a, um.* adj.
【解】 有關，相干，(承前者).
【例】 *relativus* cultus. 間接的敬禮.
【附】 **relativismus.** 相對論，對待論.

rĕlāt-or. *ōris.* m. (*refero*)
【解】 ❶ 報告，述職，呈報者，記述，供述，供認者. ❷ 講述者.
【例】 *relator* auctionum. Inscr. 叫賣者(或登錄競賣者).

1. **rĕlāt-us.** *a, um.* part. v. *refero.*
【解】 置後攜回者. 述說謄寫者.
【例】 saliva post aurem digito *relata*. Plin. 指染唾液置耳後. arma *relata*. Ov. 復操武器. his responsis ad Caesarem *relatis*. Caes. 將答詞呈報凱撒後.

2. **rĕlāt-ŭs.** *ūs.* m.
【解】 ❶ (官方) 報告，提案，建議，提供. ❷ 講述，敍述.
【例】 ❶ abnuere ea de re *relatum*. Tac. 拒絕討論此事.

rĕlaxātĭ-o. *ōnis.* f. (*relaxo*)
【解】 舒展，輕鬆，寬心，快心，消遣，休息.
【例】 remissio, *relaxatio* animi. Cic. 修精養神.

rĕlaxāt-us. *a, um.* part. v. *relaxo.*
【解】 寬鬆，暢快，開心(眉開眼笑).
【例】 *relaxatus* paries. Vitr. 有裂隙之牆.

rĕlax-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 remitto, dissolvo, solvo.
【解】 ❶ 放鬆，解開，鬆弛，開豁. ❷ (fig.) a) 開展，舒泰. b) 開釋. c) 開心，休養，消遣. d) 輕減，(鬆快). e) 脫去羈絆.
【例】 ❶ *relaxare* arcum. Sen. 弓弦鬆弛. *relaxare* glebas. Varr. 擊破土塊.

relaxatur alvus. Cic. 瀉肚. ❷ a) (*relaxare*) tristem vultum. Sen. 解頤，(展其愁容). b) cum se animus corporis vinculis *relaxarit*. 心靈脫離形身之桎梏. c) se (*relaxare*) ex aliqua re. Cic. 休業. interdum animus *relaxatur*. Cic. 有時修養精神. d) *relaxari*. Cic. 消遣. (*relaxare*) alquid a contentionibus. 節制，不過於緊張. e) (*relaxare*) se ab aliqua re, (vel) aliqua re. 脫離某事之糾纏.

relax-us. *a, um.* adj. (*re axus*)
【解】寬鬆，放縱.

rĕlect-us. *a, um.* part. v. *relego 2*
【解】收回，復拾.
【例】filo *relecto.* Ov. 再纏線.

rĕlēgātĭ-o. *ōnis.* f. (*relego 1*)
【同】amandatio.
【形】jejuna, rusticana.
【解】❶ 徒刑，流徙，遣配. ❷ 遺贈.

rĕlēgāt-us. *a, um.* part. v. *relego 1.*
【解】被遣配者，流落遠地者.
【例】*relegati* a ceteris. Caes. 離去他人者(軍隊). *relegatus* in exsilium. Liv. 受徒刑者.

1. rĕlēg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】amando, exilio mulcto, expello, ejicio. X. Reduco.
【解】❶ 放逐，遣配，驅逐，擯斥. ❷ (fig.) a) 排斥，驅除，謫戍. b) 遣返，屛棄，歸於.
【例】❶ (*relegare*) filium ab hominibus. Cic. 放逐其子. (*relegare*) filium in praedia rustica. Cic. 禁錮其子於別墅中. dum bella *relegem.* Luc. 只要(羅瑪)不受戰禍. ❷ a) ambitione *relegata.* Hor. 屛棄我之(野心)，自我陶粹. b) (*relegare*) in aliquem. Quint. 遺贈某人.

2. rĕlĕ-go. *gis, ēgi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】❶ 摘拾，重收集，收回，重回. ❷ 復經. ❸ 重讀，復閱.
【例】❶ filo *relecto.* Ov. 再纏線團. ❷ crebro tuas litteras *relego.* 再三閱讀你的信件.

rĕlentesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】緩慢，枯萎，羸弱.

rĕlĕvām-en. *ĭnis.* n.
【解】減輕，舒展，撫慰.

rĕlĕvāt-us. *a, um.* part. v. *relevo.*
【解】輕減，撫慰者.

rĕlĕv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】levo, consolor, minuo, levationem affero.
【解】❶ 舉起，振作，鼓勵. ❷ 輕減，卸任. ❸ (fig.) 撫慰，使增强.
【例】❶ (fig.) *relevare* caput. Plin. 抬頭，(寬心). ❷ *relevari* catena. Ov. 減輕桎梏. ❸ a) *relevare* casum. Cic. 慰人苦患. b) *relevare* aliquem. Cic. 鼓勵人. metu *relevari.* Cic. 消解憂慮.

rĕlectĭ-o. *ōnis.* f.
【同】derelictio, desperatio, proditio.
【解】丟棄，捨棄，休憩，分析.
【例】(*relictio*) argenti vivi. Vitr. 分析水銀.

1. rĕlict-us. *a, um.* part. v. *relinquo.*
【解】遺留，遺棄，剩餘，放棄者.
【例】(*relictus*) testamento servus. Quint. 遺贈之奴隸. urbs *relicta* direptioni. Cic. 任人劫掠之城. ab omni honestate *relictus.* Cic. 毫無正義感. *relictis* rebus omnibus. Caes. (放棄)不顧一切.

2. rĕlict-ŭs. *ūs.* m. vide **relictio.**
【解】遺棄.
【例】*relictui* esse. Gell. 被遺棄.

rĕlĭcŭ-us. *a, um.* adj. vide **reliquus.**
【解】剩餘，遺留者.

rĕlĭgātĭ-o. *ōnis.* f. (*religo*)
【同】colligatio.
【解】再繫，(葡萄枝).

rĕlĭgāt-us. *a, um.* part. v. *religo.*
【解】再綑縛者.
【例】comam *religata* nodo. (她)結髮髻.

rĕlĭgĭ-o. *ōnis.* f.
【同】pietas, sanctitas, cultus divinus, res sacrae, caerimoniae sacrae, cultus divini Numinis.
【形】antiqua, communis, divina, externa, ficta, justa, pristina, privata, publica, pura, sancta, singularis, solemnis, utilis.
【解】❶ 謹愼，精審，良心疑慮，關懷. ❷ 宗教感，宗教意識. ❸ 敬畏，虔敬，畏葸. ❹ 宗教信仰. ❺ 宗教敬禮. ❻ 尊崇. ❼ 神聖誓願. ❽ 崇別之事物. ❾ 對宗教錯誤之意識，疑慮. ❿ 祝聖，奉獻，修會.
【例】❶ vir summa *religione.* Cic. 極精審之人. judicum *religiones.* Cic. 法官之疑慮. *religionem* adhibere. Cic. 表示謹愼. nec tamen habendum *religioni* nocentem aliquando defendere. Cic. 勿以保護罪犯，而心中疑慮. ❷ consules *religio* tenebat. Liv. 宗教意識約束(總統)執政官. ❸ *religio* deorum immortalium. Cic. 虔敬永生之神. ❹ superstitione tollenda *religio* non tollitur. Cic. 破除迷信，不取消宗教. ❺ natio dedita *religionibus.* Caes. 專心敬神之國. caerimonias *religionesque* publicas tueri. Cic. 遵守禮儀及公共敬禮. *religiones*

colere. Cic. 格遵禮規. ❻ jusjurandi *religio*. Cic. 誓願之神聖性. ❼ *religione* obligari. Cic. 受神聖誓願之約束. ❽ *religionem* domesticam requirebant. Cic. 他們索還敬禮之物(亞波羅神像). ❾ obstringere *religione* populum Romanum. Cic. 使羅瑪人犯褻瀆神明之罪. *religione* rem publicam exsolvere. Liv. 使國家脫免褻瀆神明之罪. ❿ domum *religione* omni liberare. Cic. 使房舍不受詛咒.
【附】❶ Deum summa *religione* colebat. 虔敬天主. ❷ (*religionem* ingressus est). 已進修會. Deo sese in *religiosam* servitutem dicavit; totum se Deo *religiosissima* mente consecravit. ❸ (susceptus est ad *religionem*). 已發願入會. in sacram familiam cooptatus est; ad sacri ordinis alumnos aggregatus, ádscriptus est.
【註】**religio** dualistica. 二元宗教. humanitatis. 人道教. **religionis** virtus. 敬德.

rēlĭgĭōsē. adv. (*religiosus*), *-sius*, *-sissime*.
【同】bona fide, sancte, candide.
【解】❶ 精審，謹慎，忠誠貌. ❷ 虔敬. ❸ 祝聖者.

rēlĭgĭōs-us. *a*, *um*. adj. (*religio*), *-sior*, *-sissimus*.
【同】summa religione praeditus, sanctus, sacris deditus, animus religione perfusus. X. Impius.
【解】❶ (in gen.) 精審，謹愼者. ❷ (in spec.) 虔敬，虔誠敬神者. ❸ 敬畏(謹守教規)者. ❹ 尊敬，祝聖者. 修會修士，修會成員.
【例】❶ auctor *religiosissimus*. Cic. 精審的(羅瑪)史家. aures *religiosae*. Cic. 高雅之耳. ❷ qui omnia quae ad cultum deorum pertinerent, diligenter retractarent, sunt dicti *religiosi* ex relegendo. Cic. 小心翼翼敬禮神明者，便稱爲虔敬之人. ❸ civitas *religiosa*. Liv. 敬畏神靈之城市. ❹ loca *religiosa*. Cic. 聖地，(不能供俗用者). *religiosissimum* fanus. Cic. 衆人極尊敬神殿. (dies Alliensis) *religiosus* etiam nunc. Cic. (Allia 交戰之日)至今尙視爲凶日. *religiosum* est. (cum infin.) Liv. 反敬神禮者即....
【附】❶ *religiosissimus* vir est. 敬神極虔誠之人. maxima cum *religione* vitam traducit; pietatem imprimis colit. ❷ qui se Deo dicat, addicit, dedit, totum tradit. 全獻與天主之人. qui se ad unum Deum confert; qui omnia quae ad cultum divinum pertinent, diligenter pertractat.
【註】**religiosus** idealismus. 宗教的唯心論.

rĕlĭg-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr.
【同】vincio, colligo.
【狀】extrinsecus.
【解】綑縛，繫於後面.
【例】ad cursum *religatus*. Cic. 繫於車後. naves ad terram *religare*. Caes. 繫船於岸.

rĕl-ĭno. *ĭnis*, *ēvi*, *ĭtum*, *inĕre*. v. tr.
【解】刮去塗料，啓封，剖開.
【例】(*relinere*) mella. Virg. 刮去(蜂窠)蜂蜜.

rĕli-nquo. *nquĭs*, *qui*, *ctum*, *nquĕre*. v. tr.
【同】linquo, reliquum, (vel) reliqui facio, missum facio, omitto, mitto.
【狀】admodum nihil, trepide, dissolute, feliciter, fortiter, in perpetuum, largiter, omnino, nihil scripti, omnino, nullam memoriam, plane, prorsus nihil, sapienter, studiose, turpiter, consulto.
【解】❶ 置於後，弗引同去，(離去時). ❷ 遺留，(去世時). ❸ 保留(其餘)，委託. ❹ 放任，(使處某情況). ❺ 遺棄，放棄不理. ❻ 拋棄，放置.
【例】❶ (*relinquere*) aliquem castris, praesidio. Caes. 留某人守營. (*relinquere*) puerum domi. Plaut. 留兒童於家中. ❷ (*relinquere*) filiam. Ter. 遺留一女. (*relinquere*) pecuniam. Quint. 遺贈銀錢. (*relinquere*) nullam memoriam. Cic. 未留任何紀念. ❸ *relinquebatur* una via. Caes. 但餘一路. *relinquitur* ut...(subj.) Cic. 尙餘.... partem sibi *relinquit*. Caes. 自己保留一份. (*relinquit*) nullum sibi spatium ad.... Caes. 自己無時間. ❹ (*relinquit*) vitam. Virg. 死去. (*relinquit*) eum vita. Lucr. 死去. (*relinquit*) vires. Plaut. 力乏. (*relinquit*) Morinos pacatos. Caes. 離去時毛利已平定. ❺ (*relinquit*) domum propinquosque. Caes. 遺棄家室近人. (*relinquit*) id argentum. Plaut. 放棄銀錢，(不索還). (*relinquere*) agrum. Var. 休耕之地. ❻ *relictae* possessiones. Cic. 拋棄所有(財產).

rĕlĭqui. perf. v. indic. *relinquo*.

rĕlĭqui-ae. *ārum*. f. pl. (*reliquus*)
【同】residua.
【形】angustae, egentes, illustres, immortuae, miserae, pristinae, seniles.
【解】❶ 剩餘物質，孑遺，僅存者，遺骸. ❷ (fig.) 遺產，幸運之餘.
【例】❶ (*reliquiae*) pugnae. Liv. 戰後餘生. (*reliquiae*) rerum. Cic. (剩)遺跡. (*reliquiae*) cibi. 殘羹賸飯(殘殺). (*reliquiae*)sanctorum. 諸聖遺骸. ❷ (*reliquiae*)

pristinae fortunae. Cic. 舊日餘資. (*reliquiae*) belli. Cic. 戰事餘燼. ut avi *reliquias* persequare. Cic. 繼承先人事業. *reliquiarum* cultus. 聖髑的敬禮.

rĕlĭquĭārĭ-um. *i.* n.
【解】聖髑盒.

rĕlĭqu-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr. (*reliquus*)
【解】未清償債務者，尾欠，(拖欠尾數).

rĕlĭqu-um. (**-quom. -cuom. -cum**). *i.* n. (*reliquus*)
【解】❶ 餘賸，剩餘. ❷ (praesert. pl.) 餘欠，尾欠(拖欠尾數).
【例】❶ breve vitae *reliquum*. Cic. 一生尙餘之短促時間. *relicum* noctis. Liv. 夜餘時間. *reliquum* est ut...(subj.) 其餘.... aliquid *reliqui* facere. Cic. 留一部份. nihil *reliqui* facere. Cic. 毫不保留. nihil ad celeritatem sibi *reliqui* fecerunt. Caes. 他們以極大速度. ❷ ratio *reliquorum* meorum. 我未償之餘欠.

rĕlĭqu-us. (**relicŭ-us**). *a, um.* adj. (*relinquo*)
【同】residuus, relictus, rejectus.
【解】❶ 剩餘，遺留，尙存. ❷ 其餘，其他事物之一部份.
【例】❶ aliquid (alicui) *reliquum* facere. Cic. 爲某人保留剩餘者. in *reliquum* tempus. Caes. 爲將來. in *reliquum*. Liv. 爲將來. ex *reliquo*. Cic. 至論其餘. pecuniam *reliquam* solvere. Cic. 清償餘欠. ❷ *relicuus* populus. Cic. 其餘民衆. *reliqua* Aegyptus. Cic. 埃及其餘部份. *reliqui* reges. Cic. 其他國王. *reliqui*. 他人. *reliqui* omnes. Cic. 其他一切. *reliqua*. Cic. 其餘.

rĕllĭgĭ-o. rĕlligiōs-us. =**religio. religiosus.**

relliquĭ-ae. relliqu-us. =**reliquiae, reliquus**

rĕlū-cĕo. *cēs, xi, cēre.* v. intr.
【同】refulgeo.
【解】回光返照，光輝照耀.
【例】Sigea igni freta lata *relucent*. Virg. 西日海返映火光. *reluxit* caeco dies. Tac. 瞽者復明.

rĕlū-cesco. *cescĭs, xi, cescĕre.* v. intr.
【解】重光，復明.

rĕluctāt-us. *a, um.* part. v. *reluctor.*
【解】拒敵，抗戰.

rĕluct-or. *āris, ātus sum, āre.* v. dep. intr.
【同】adversor.
【解】抵抗，抵制，抗拒，反抗.
【例】diu precibus *reluctatus*. Curt. 好久拒絕其請求. navigationi *reluctari*. Plin. J. 阻止航行. *reluctantibus* fatis. Petr. 命途多舛.

rĕlū-do. *dĭs, (si), dĕre.* v. intr.
【解】還擲，還擊，互相詼諧，鬬趣.

rĕmăcr-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】更，漸瘦.

rĕmălĕdĭc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】還罵，報辱，(報復).

rĕmand-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】反嚼，反芻，(fig. 回想).

rĕmăn-ĕo. *ēs, si, sum, ēre.* v. intr.
【同】maneo, resto, resideo.
【解】❶ 停止，止棲，居住，寓居，逗留. ❷ 停留，尙在，延長.
【例】❶ nemo apud me *remansit*. 無人留居在我處. ❷ pars sublicarum integra *remanebat*. Caes. 一部份樞樁毫未受損害. *remansit* in mente. Varr. 銘刻在心中. apud vos memoria *remanet*. Sall. 你們紀念不忘.

rĕmān-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】回流，返回.

rĕmansĭ-o. *ōnis.* f. (*remaneo*)
【解】寓居，逗留，居住.
【例】tuam *remansionem* non probo. 我不贊成你之逗留.

rĕmĕābĭl-is. *e.* adj.
【解】可返回，可挽回者.
【例】*remeabile* saxum, (de Sisyphe). Stat. 不斷復墜之岩石. *remeabile* e tumulo. Prud. 由墓中返回者.

rĕmĕdĭābĭl-is. *e.* adj. (*remedio*)
【解】可療愈，可醫治者.

rĕmĕdĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
rĕmĕdĭ-or. *āri.* v. dep. intr. cum dativ.
【解】醫治，療愈.

rĕmĕdĭt-or. *āris, āri.* v. dep. tr.
【解】再思，回想，(反心船).

rĕmĕdĭ-um. *i.* n. (*remedior*)
【同】medicina, medicamentum; cautio, provisio, fomentum.
【形】praeclarum, praesens, paesentissimum.
【解】❶ 藥劑，醫藥. ❷ 防護，補救方法.
【例】❶ *remedium* vulneris. Cic. 治傷藥劑. *remedium* contra morsus. Plin. 防嚙噬藥. *remedium* ad fauces. Suet. 治喉症之藥. ❷ quaerere, invenire *remedium* ad aliquam rem. Cic. 爲某事尋求獲得補救方法. (*remedium* alicui rei. Cic.) 救助某事方法. *remedium* scrupulositatis. 醫治心窄病的方法.

rĕmens-us. *a, um.* part. v. *remetior.*
【解】再測量，(度量音節)再臆度.

rĕmĕ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.

【同】redeo.
【解】返回，重來，(自原路歸).
【例】greges *remeabant* ad stabula. Liv. 羊群返回羊棧. (*remeare*) patrias, urbes. (poet.) Virg. 回本鄉本城. (*remeare*) ex urbe. 由城中回來. (*remeare*) domito ab hoste. Ov. 勝敵凱旋. *remeant* aestus. Plin. 暑氣重來.

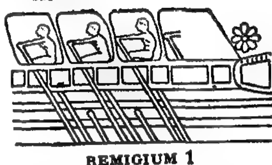
rĕmē-tĭor. *tīris, nsus sum, tīri.* v. dep. tr.
【解】❶ 重測量，再經，(再瀏覽，涉獵). ❷ 臆度，考慮.
【例】❶ (*remetiri*) astra. Virg. 復測量星宿. pelago *remenso.* Virg. 重渡汪洋. frumentum pecunia *remetiri.* Ps.-Quint. 重估定糧價.

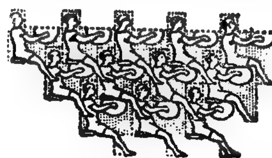
rēm-ex. *igis.* m. (*remus ago*)
【同】qui remos agit.
【形】vesanus.
【解】搖槳者.
【例】uno tot populi *remige* navigant. Sen. 如此衆多民衆同乘一舟. tabula *remige* vectus. Fort. 所乘木板.

Rēm-i.(Rhem-i). *ōrum.* m. pl. nom. propr. trib. 民族名. (Gaule Belgique) 首都爲今之 Reims.

rēmĭgāti-o. *ōnis.* f. (*remigo*)
【同】impulsus pulsusque remorum, remigium.
【解】搖槳，划舟.

rēmĭgĭ-um. *i.* n. (*remex*)
【同】remigatio; remigum multitudo.
【解】❶ 槳之層列. ❷ 搖槳划船，(術). ❸ 搖槳水手. ❹ (fig.) 鼓翅.
【例】❶ *remigio* veloque festinare. Pl. 搖槳張帆，向前疾進. ❷ aptae *remigio* aquae. Ov. 便利航行之海(水). ❹ *remigio* alarum. Virg. (鼓)展翅.

REMIGIUM 1

REMIGIUM 3

rēmĭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】remis navem propello, remis incito navigium, mare pertinacius remis verbero.
【狀】paululum.
【解】搖槳，振翼.

rĕmĭgr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】redeo, remeo.
【解】(cum *in* et accus.) 旋歸故里，返回，重歸.
【例】(*remigrare*) ad justitiam. Cic. 復歸正義. *remigrat* animus nunc demum mihi. Pl. 終究我之精神恢復.

rĕmĭnisc-or. *ĕris, i.* v. dep. intr. vel tr.
【同】subit animum memoria rei. X. Obliviscor.
【解】❶ intr. 回憶，追憶，懷念. (cum genit.) ❷ tr. a) 回想(某事)，記憶. (prop. ind.) b) 想念.
【例】❶ *reminisci*, (recordari) mortuorum. 追念之人. ❷ *reminisci* aliquid. Virg. 記憶某事. *reminisci* rei. Caes. 記憶某事. *reminisci* de re. Cic. 記憶某事. *reminisci* praeterita. 記憶已往.
【附】**reminiscentĭa.** *ae.* f. 追憶，回憶，回想.

rĕmi-scĕo. *scēs, scŭi, xtum,* vel *stum scēre.* v. tr.
【解】重混和，再參雜，併合，調和.
【例】naturae suae animus *remiscebitur.* Sen. 心靈復歸其原始.

rĕmissē. adv. (*remissus*), *-sius.*
【同】leniter, molliter, levi animo et remisso.
【解】疏懶，鬆弛，因循，柔和，平靜.
【例】*remisse*, (leniter) dicere, agere. 說話柔和，行事溫柔.

rĕmissĭbĭl-is. *e.* adj.
【解】可寬恕，可原諒者.

rĕmissĭ-o. *ōnis.* f. (*remitto*)
【同】languor, abjectio.
【形】humanissime, liberalissime.
【解】❶ 送還，遣回，放歸. ❷ 寬鬆，解弛，a) 低聲，細聲. b) (fig.) 輕減(痛苦)，寬心，(消遣). ❸ 寬恕，豁免.
【例】❶ nova ludorum *remissio.* Petr. 遊藝復始. ❷ a) (*remissio*) superciliorum Cic. 展眉. (*remissio*) vocis. Cic. 低聲. b) (*remissio*) morbi. Cic. 輕減病苦. (*remissio*) poenae. Cic. 寬慰憂苦. (*remissio*) animi. Cic. 寬心. ❸ (*remissio*) tributi in triennium. Tac. 豁免三年賦稅. (*remissio*) peccatorum. 赦罪(赦免罪惡).

rĕmiss-us. *a, um.* adj. (part. v. *remitto*). *-sior, -sissimus.*
【同】lenis, contractus, timidus. X. Acer, contentus.
【解】(in genere) 遣回，擲回，擴展，寬縱，低落，緩和，寬容. (in bono sensu) 寬仁，溫良，平和. (in sensu pejorat.) 疏忽，懦弱.

【例】*remissa* peccata. Cypr. 寬宥之罪. *remissa* cervix. V. Fl. 低首. *remissus* ager. Ov. 舊地. non *remissi* sumus. Cic. 我們不懈弛. *remissior* aestimatio. Cic. 估價更低.

rĕmi-tto. *ttis, si, ssum, ttĕre.* v. tr.
【同】retro mitto; relaxo, minuor.
【狀】antiquatum, dissolute, largiter, nequaquam.
【解】❶ 遣回. a) 送回, 遣返. b) 擲還, 拋回. c) 回聲. d) 交還, 償還, 放棄. ❷ 許可退去. a) 解弛, 鬆開, 縱容. b) 開心解悶, 消遣, 休息. c) 懈怠, 疏忽. d) 卸任, 辭職, 遺棄. e) 任可, 豁免, 寬宥. ❸ (intr.) 平靜, 溫和.
【例】❶ a) (*remittere*) aliquem domum. Caes. 遣人回家. (*remittere*) litteras alicui. Caes. 給人答信. b) (*remittere*) telum. Ov. 還擲標槍. c) vocem nemora alta *remittunt*. Virg. 森林回聲. d) vobis vestrum beneficium *remitto*. Caes. 我酬報你們的恩德. e) (*remittere*) opinionem animo. Cic. 放棄意見. ❷ a) (*remittere*) ramulum adductum. Cic. 鬆開所執樹枝. habenas adducere, *remittere*. Cic. 攬轡, 鬆轡. b) se *remittere*. Nep. 休息. *remitti*. Plin. 休養. ea spes *remisit* animos a certamine. Liv. 此種願望使其忘於競爭. c) summum illud suum studium *remisit*. Cic. 其極度之熱誠已經消弱. nec belli opera *remiserat*. Liv. 積極備戰. d) provinciam *remitto*. Cic. 我辭省長職. (*remittere*) aliquid iracundiae. Cic. 節制忿怒. (*remittere*) aliquid de serenitate. Cic. 節制嚴厲. (*remittere*) aliquid ex aliqua re. Cic. 節約. e) (*remittere*) mulctam. Cic. 免繳罰金. (*remittere*) stipendium. Caes. 豁免戰費. (*remittere*) alicui aliquid. 豁免人. alicui *remittere* atque concedere. 豁免許可某人. ❸ ventus *remittit*, adit. 風平息. dolores *remittunt*. Cic. 止息痛苦.
【註】❶ ventus *remittit*, cadit, concidit. 風息. ❷ ira jam *remittit*, languescit, defervescit, resedit. 息怒. ❸ industria *remittit*, languescit. 怠工. ❹ *remittere* culpam, condonare crimen. 寬宥過錯. ❺ a) nuntium *remittere*. 回信. b) *remittere*, (dimittere) opinionem ante conceptam. 放棄成見. c) poenam *remittere*, condonare. 豁免處罰. d) de pristina severitate, iracundiam *remittere*, minuere, detrahere. 節制已往嚴厲. e) arcum, animum *remittere*. 放鬆弓弦, 寬心. f) *remittere*, condonare culpam. 赦免罪過.

rĕmixt-us. *a, um.* part. v. *remisceo.*
【解】混和, 參雜.

rĕmōli-or. *ris, tus sum, ri.* v. dep. tr.
【解】力轉, 力推, 再興.
【例】*remoliri* arma. Sil. 再興干戈.

rĕmōlit-us. *a, um.* part. v. *remolior.*
【解】傾覆, 破壞者.

rĕmollesc-o. *is, ĕre.* v. intr.
【解】❶ 漸軟, 柔軟. ❷ (fig.) 軟化, 溫柔, 平息.
【例】❷ otio *remollescunt* homines. 因空閒而人漸萎弱.

rĕmoll-ĭo. *is, (ivi), ire.* v. tr.
【解】❶ 使軟. ❷ (fig.) 軟化, 萎弱, 溫柔, 屈服.

rĕmonstrantī-a. *ae.* f.
【解】聖體發光(座).

rĕmŏr-a. *ae.* f.
【同】retardatio.
【解】遲緩, 延期.
【例】multae res obstant, *remoramque* faciunt rei privatae et publicae. 許多事阻礙並使公事私事延期.

rĕmōram. pro *removeram.*

rĕmŏrām-en. *inis.* n. (*remoror*)
【解】遲延, 阻礙.

rĕmŏrāt-us. *a, um.* part. v. *remoror.*
【解】停止, 遲延.

rĕmor-dĕo. *dēs, di, sum, dēre.* v. tr.
【同】crucio, sollicito, urgo, pungo.
【解】輪流咬, 反齒, (fig.) 磨難, 刺激.
【例】peccata *remordent*. Lucr. 罪惡使人不寧. multae me curae *remordent*. 諸事紛擾我心.

rĕmŏr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr.
【同】retardo, retineo, distineo.
【解】❶ intr. 停留, 居住, 耽擱. ❷ tr. 阻礙, 抑止, 阻滯.
【例】❶ *remorandus* est gradus. Plaut. 應止步. ne quod vestrum *remorer* commodum. Ter. 爲不擱置你們之利益. ❷ quae ceteros *remorari* solent, me nihil retardarunt. 慣阻滯他人者, 並不使吾耽擱.

rĕmōtē. adv. (positiv. inusitat.) *-tius, -tissime.*
【解】遙遠, 遐處.
【例】stellae aliae propius aliae *remotius*. 星宿有的距離較近, 有的更遠.

rĕmōtī-o. *ōnis.* f. (*removeo*)
【解】遠離, 排斥.

【例】 *remotio* criminis. Cic. 辯解控案.

rĕmōt-us. *a, um.* part. v. *removeo.*

【同】 alienus, abhorrens.

【解】 ❶ 遙遠，隱避，隔離. ❷ 距離，遠離，(某事).

【例】 ❶ *remotus* ab oculis. Cic. 避人眼目. *remotius* antrum. Ov. 隱僻山洞. ❷(fig.) ab omni suspicione *remotissimus.* Cic. 絕無嫌疑. (*remotus*) ab omni cupiditate. 絕不貪求. *remota* cooperatio. 遠協助.

rĕmŏ-vĕo. *vēs,* (*ō*)*vi,* (*ō*)*tum, vēre.* v. tr.

【同】 amoveo, dimoveo, submoveo, abduco, aufero, ejicio; deduco, abstraho, avoco, averto, deterreo, deprecor.

【解】 遠離，排斥，屏棄，驅逐，革除，撤職，謝絕.

【例】 (*removere*) aliquid ex conspectu. Caes. 遠離某事. (*removere*) aliquid ab oculis. Cic. 避觀某事. (*removere*) aliquem quaestura. Suet. 撤人財政官職. (*removere*) ab omni negotio. Cic. 遠避一切事務. (*removere*) se ab amicitia alicujus. Cic. 與人絕交. minis *removeri.* Cic. 因畏懼而改志. *remoto* joco. Cic. 屏棄戲言.

rĕmūg-ĭo. *īs,* (*ii*), *īre.* v. int.

【同】 resono.

【解】 ❶ 應以吼聲. ❷ a) 回鳴，反責. b) 回音，返響.

rĕmul-cĕo. *cēs,* (*si, sum*), *cēre.* v. tr.

【解】 ❶ 撫綏，平靜. ❷ 再摺，曲折，引回.

rĕmulc-um. *i.* n. (nom. inusit.)

rĕmulc-us. *i.* m.

【解】 拉縴，拖曳(船)之纜繩.

【例】 *remulco* abstrahere. Caes. 用纜繩拉. *remulco* deducere. Caes. 用纜繩拖船. submersam navim *remulco* reducere. 用繩拖沉溺之船.

rĕmuls-us. *a, um.* part. v. *remulceo.*

【解】 撫綏.

【例】 *remulsae* aures. Apul. 俯首貼耳.

rĕmūnĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*remuneror*)

【同】 gratia, vicissitudo studiorum vel officiorum.

【形】 expedita.

【解】 酬報，犒賞，褒獎.

【例】 officiis tuis *remuneratio* nulla par erit. 你之慇懃無報酬.

rĕmūnĕrāt-or. *ōris.* m.

【解】 酬報者.

rĕmūnĕrāt-us. *a, um.* part. v. *remuneror.*

【解】 報酬者.

part. v. *remunero.*

【解】 受報酬者.

rĕmūnĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】 酬報.

rĕmūnĕr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.

【同】 retribuo, compenso, beneficium reddo; mutuam gratiam reddo, refero; parem gratiam repono; mercedem do.

【解】 還贈，報謝，酬勞，犒賞.

【例】 (*remunerari*) aliquem. Cic. 報答某人. (*remunerari*) aliquem simillimo munere. Cic. 報以極相似之禮物. *remuneror* merita in me tua. 我報謝你對我之恩情. quo te munere *remunerer,* nescio. 我不知用何禮物報謝你.

rĕmurmŭr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.

【解】 低聲細語，微響迴音，—潺潺水聲，喃喃怨聲.

【例】 *remurmurat* aurae. Stat. 風吹松枝響. *remurmurare* aliquid. Fronto. 微聲怨恨某事.

1. **rēm-us.** *i.* m.

【解】 槳，棹.

【例】 pulsus *remorum.* Caes. 搖槳. *remis* contendere. Caes. 搖槳進行. *remis* navem propellere. 搖槳推船. dare servos ad *remum.* 給奴隸搖槳.

2. **Rēm-us.** *i.* m. nom. propr. 族名：Rème (Gaule-Belgique).

3. **Rĕm-us.** *i.* m. nom. propr. hom. 人名：Romulus 之昆仲.

rēn. *rēnis.* m. (inusit.) vide **renes.**

【解】 腎腰.

rēnāl-is. *e.* adj.

【解】 屬腎者，屬腰者.

【例】 *renalis* passio. C. Aur. 腎痛病.

rĕnarr-o. *ās, āre.* v. tr.

【解】 重述，屢述.

rĕnascentĭ-a. *ae.* f.

【解】 文藝復興時代.

rĕna-scor. *scĕris, tus sum, sci.* v. dep. intr.

【同】 denuo nascor, exorior, renovor.

【解】 復生，復萌，繁殖，復始.

【例】 *renasci* a.. Cic. 復生自.... *renasci* ex.. Plin. 復生自.... *renasci* de.. Ov. 復生自.... *renatum* est bellum. 戰爭復起.

rĕnāt-us. *a, um.* part. v. *renascor.*

【解】 復生，復現，復始，重興.

【例】 *renati* dentes. Plin. 再長出之牙.

rĕnāvĭg-o. *ās, āre.* v. intr.

【解】 回渡，重渡.

rĕn-ĕo. *ēs, ēre.* v. tr.

【解】 再紡.

rēn-es. *um.* (quandoq. *ium*). m.

【解】 腎腰.

【例】*renum* arenae. Plin. 石淋症. quum laboraret ex *renibus*. Cic. 因患腎病.

rĕnīd-ēo. *ēs, ēre.* v. intr.
【同】resplendeo, laetor, gaudeo.
【解】❶ 輝煌，燦爛，彪炳，閃爍. ❷ 眉開眼笑，心花怒放.
【例】❶ auro *renidere.* Lucr. 金光閃爍. *renidere* floribus. Prud. 群花怒放. ❷ homo *renidens.* Liv. 眉開眼笑之人. *renidenti* vultu. V. Fl. 容色煥然. vultu *renidens.* Tac. 容色煥然. *renidet* adjecisse. Hor. 喜歡參加. eloquentia *renidens.* Quint. 輝煌的口才.

rĕnīdesc-o. *is. ĕre.* v. intr.
【解】始照，漸明，返照.

1. rĕnīs-us. rĕnix-us. *a. um.* part. v. *renitor.*
【解】反抗者.

2. rĕnīs-ŭs. renix-us. *ūs.* m.
【解】反抗，抵制.

rĕnitē-o. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.

renitesco. *is, ĕre.*
【解】重光.

rĕnītor. *tĕris, sus,* (vel) *xus sum, ti.* v. dep. intr
【同】contra, vel adversum nitor.
【解】抵制，反抗，反對，違逆.

rĕnix-us. vide **renisus.**

rĕn-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】浮水上，泳回，回抗.

rĕnōdāt-us. *a, um.* part. v. *renodo.*
【解】開結，再結，束於後.
【例】*renodata* pharetris. V. Fl. 解下箭筒.

rĕnōd-o. *ās, ātum, āre.* v. tr.
【解】解結，結髮髻.
【例】(poet.) *renodata* pharetris. 解下箭筒.

rĕnŏvām-en. *ĭnis.* n. (*renovo*)
【解】變形，變態，變化，更新.

rĕnŏvātĭ-o. *ōnis.* f. (*renovo*)
【同】redintegratio.
【解】革新，更始，重整，(盤利，增利，累積利).
【例】*renovatio* timoris magnam molestiam affert. 憶起畏懼之事，使人心中不寧. *renovatio* hostiarum in Eucharistia. 更換祝聖的麵餅.

rĕnŏvāt-us. *a, um.* part. v. *renovo.*
【解】革新，復興，重整，累積利.
【例】*renovatus* ager. Ov. 重耕之田地. *renovatum* fenus. Cic. 累進利.

rĕnŏvell-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】復修.
【例】*renovellare* vineam. Col. 復修葡萄園.

rĕnŏv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】redintegro, instauro, reficio, integro; refero, repraesento.
【解】❶ 重建，重修，累積(複利). ❷ (fig.) a) 革新，復興，復始，復現. b) 複習，重說，復憶. c) 復元，休息.
【例】❶ *renovare* templum. Cic. 重修神殿. fenore in singulos *renovato.* Cic. 複利(每年累進利息). ❷ a) (*renovare*) bellum, (proelium), cursum. Caes. 重啓戰端，重奔走. (*renovare*) memoriam rei. Cic. 復憶某事. b) (*renovare*) dolorem. (再)增加痛苦. (*renovare*) studia. Cic. 復習. (*renovare*) rem commemorando. Cic. 復憶某事. c) (*renovare*) corpora animosque. 恢復身力精力.

rĕnūd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】再袒露，再現示.
【例】brachia *renudata.* Apul. (再)袒臂.

rĕnŭi. perf. v. *renuo.*

rĕnŭmĕr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】計算，償還，還債.

rĕnuncŭl-i. *ōrum.* m. pl.
【解】腰.

rĕnuntĭātĭ-o. renunciatĭ-o. *ōnis.* f. (*renuntio*)
【同】nuntiatio.
【解】陳述，報告，宣告，宣佈，(公佈候選人名).
【例】suffragiorum *renuntiatio.* 公佈選票.
【附】**renuntiatio** privilegii. (受特權人)放棄特權. **renuntiatio** bonorum. 放棄財產權.

rĕnuntĭāt-us. *a, um.* part. v. *renuntio.*
【解】報告，披露，陳述，公佈者.

rĕnuntĭ-o. renuncĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】significo, nuntio, expono; nuntium remitto.
【狀】auspicio.
【解】I. ❶ 回報，報告，陳述. ❷ 呈報，供述. ❸ 宣告，公佈.
II. a) 罷免，辭退，撤職. b) 拒絕，放棄. c) 取消前言，拒絕接納，拒絕裁判.
【例】I. ❶ hoc alii mihi *renuntiant* Plaut. 他人將此事報告給我. mihi *renuntiatum* est de obitu. Sulp. 報知我死訊. ❷ (*renuntiare*) aliquid ad senatum. Cic. 向國會報告. (*renuntiare*) aliquid in concilium. Liv. 向大會報告某事. (*renuntiare*) aliquem consulem. Cic. 宣佈某人爲總統(執政官). quum esset praetor *renuntiatus.* Cic. 既宣佈彼爲裁判官. ❸ a praecone *renuntiari.* Varr. 傳令官宣佈.
II. a) (*renuntiare*) ad aliquem. Pl. 向人

婉謝. (*renuntiare*) alicui. Sen. 更正某… b) (*renuntiare*) alicui hospitium. Cic. 辭不接納. c) (*renuntiare*) civilibus officiis. Quint. 放棄裁判權.

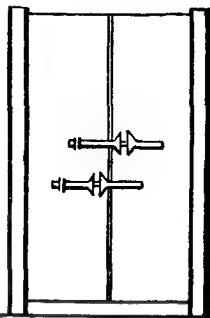
rĕnŭ-o. *is, i, ĕre.* v. intr. vel tr.
【同】aspernor, repudio, adversor.
【解】❶ intr. 搖首不允，不同意. ❷ tr. 拒絕，禁止.

rĕnūt-o. *ās, āre.* v. intr. (*renuo*)
【解】推辭，拒絕.

rĕnūt-ŭs. *ūs.* m. (*renuo*)
【解】拒絕不允.

rĕor. *rēris, rātus sum, rēri.* v. tr.
【同】puto, arbitror, censeo.
【解】臆度，估定，以爲，認定，相信.
【例】(cum infin.) *rentur* me Amphitruonem esse. Plaut. 他們以爲我是昂菲路. (cum dupl. acc.) alii rem incredibilem *rati*. Sall. 他們以爲此事不可信. (in parenth.) *reor.* Cic. ut potius *reor.* Virg. 如我所臆度者. ut *reor* a facie. Prop. 我以貌評人.

rĕpāgŭl-a. *ōrum.* n. pl. (*re pango*)
【同】vectes, quibus januae clauduntur.
【解】❶ 門閂，(兩扇門者). ❷ 柵欄，範圍.
【例】❷ omnia pudoris, juris *repagula* convellere, perfringere, effringere. 破壞一切廉恥禮儀之範圍.

REPAGULA 1

rĕpand-o. *is, ĕre.* v. tr.
【解】張開，開啓.

rĕpand-us. *a, um.* adj.
【解】凸出，隆起，凸，突出，凸起.
【例】*repandi* calceoli. Cic. 高而尖之鞋. rostri *repandus.* Lucil. (ut **repandirostrus**). 喙突出者，(凸起者).

rĕpang-o. *is, ĕre.* v. tr.
【解】埋於地，種植，插秧.

rĕpărābĭl-is. *e.* adj. (*reparo*)
【解】可復得，可修理者.

rĕpărātĭ-o. *ōnis.* f. (*reparo*)
【解】修整，重修，補救，補償.
【例】**reparatio** damni. 賠償損害，(損失).

rĕpărāt-or. *ōris.* m.
【解】重修，修整者.

rĕpărāt-us. *a, um.* part. v. *reparo.*
【解】復得，重修，修葺，彌補者.

rĕpăr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】recupero, iterum acquiro.
【解】❶ 修理，重整，改組，改編，恢復，(健康). ❷ 復得，換得.
【例】❶ (*reparare*) bellum. Liv. 重新作戰. (*reparare*) proelium. Just. 重新作戰. (*reparare*) exercitum. Liv. 改編軍隊. (*reparare*) pretium. Plin. 復值. (*reparare*) vires. Ov. 恢復精力. ❷ (*reparare*) amicum. Sen. 代替朋友. (*reparare*) membra labori. Ov. 健身以任勞.

rĕpastĭnātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】secunda occatio.
【解】重耕，復治田地.

rĕpastĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】墾田(用鍬，鋤)，翻地，開掘.
【例】*repastinatus.* Col. 開墾之田地.

rĕpe-cto. *ctĭs, xum, ctĕre.* v. tr.
【解】重梳，辮髮.

rĕp-ello. *ellĭs, ŭli,* et *pŭli, u'sum, ellĕre.* v. tr.
【同】pello, rejicio, submoveo, impetum retundo; reprimo, impello.
【解】抵抗，驅逐，排斥，拒絕，衝撞，壓迫，傾軋.
【例】ab hac spe *repulsi.* Caes. 絕望. (*repellere*) aliquem a consulatu. Cic. 拒絕某人任(總統)執政官. (*repellere*) dolorem a se. Cic. 除去痛苦. (*repellere*) hostes in silvas. Caes. 驅敵入林. (*repellere*) hostes moenibus. Cic. 驅敵墻外. (*repellere*) hostes foribus. Hor. 擯諸門外. (*repellere*) vim. Cic. 拒強權. (*repellere*) segnitiam. Tac. 避怠惰.

rĕpen-do. *dis, di, sum, dĕre.* v. tr.
【同】reddo, repono, vicem reddo.
【解】❶ 使平衡，對重，相抵. ❷ 抵償，交易. ❸ (fig.) 貿易，兌換，償還.
【例】❶ Ravenna ternos asparagos libris *rependit.* Plin. 拉文三枝天門冬共稱一斤. *rependere* cladem. Sil. 補償災禍. ❷ auro *rependendum* caput. Plin. 以等量之金易其頭. pondus argento *rependitur.* Plin. 以同量之銀易磁鐵. ❸ suum cuique decus *rependere.* Tac. 與每人相當之榮位. suum cuique decus posteritas *rependit.* Tac. 後人加給每人相宜之榮譽.

1. **rĕp-ens.** *entis.* adj
【解】❶ 猝然，急遽，不防. ❷ 最近，新近.
【例】de *repente.* (derepente). 猝然.

2. **rēp-ens.** *entis.* part. v. *repo.*
【解】蔓延.

rĕpens-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】酬報.
【例】merita meritis *repensare*. Sen. 以德報德.
rĕpens-us. *a, um.* part. v. *rependo.*
【解】贖回.
rĕpentĕ. adv. (*repens*)
【同】derepente, statim, subito, repentino, ex tempore, extemplo.
【解】忽然，突然，猝然，立即，驟然.
【例】*repente* emori. Plaut. 猝死. quae res tam *repente* mutavit? 何事如此驟然變化？ *repente* iracundia exarsi, (me ira incessit). 我忽然怒火填胸.
rĕpentīno. adv. vide **repente.**
【解】忽然.
rĕpentīn-us. *a, um.* adj. (*repens*)
【同】improvisus, insperatus, inexpectatus, repens, inopinatus.
【解】倏忽，猝然，意外.
【例】*repentinum* bonum. Ter. 意外福利. de *repentino*. Apul. 遽然.
rĕpercussĭ-o. *ōnis.* f. (*repercutio*)
【解】反光，迴音，反擊.
1. rĕpercuss-us. *a, um.* part. v. *repercutio.*
【解】衝撞反光.
【例】clypei aere *repercusso* (adspexisse). Ov. (遙望)在閃爍之銅牌上.
2. rĕpercuss-ŭs. *ūs.* m.
【解】反擊，抵抗，抵禦，反攻，反光.
【例】quidam colorum *repercussus*. Plin. (大理石)反映之色彩.
rĕpercŭ-tĭo. *tis, ssi, ssum, tĕre.* v. tr.
【解】❶ 還擊，壓榨，驅除. a)反攻. b)反駁，排斥. ❷ (in passiv.) a)受反應，被反擊. b)反映，反光.
【例】❶ dicto orationem *repercutere*. Plin. 反駁演詞. ❷ *repercussae* voces. Tac. 回擊. *repercussae* valles. Liv. 山鳴谷應.
rĕpĕr-ĭo. *īs, i,* (*reppĕri*), *tum, īre.* v. tr.
【同】invenio.
【狀】difficillime, nusquam, peregre, recte, usquam.
【解】❶ 復遇，遇到，發現. ❷ 尋獲，覓得. ❸ 發明，創作.
【例】❶ mortui sunt *reperti*. Cic. 他們被發現已死. ❷ lintribus inventis sibi salutem *reperunt*. Caes. 覓得小艇，遂得逃生. (aristolochia) quae nomen ab inventore *repperit*. Cic. 亞利斯底草名乃發現此草之人名. (duplex accus.) omnes inimicos mihi *repperi*. Pl. 我得知衆人皆反對我. ❸ nihil novi *reperiens*. Cic. 毫無新發明者.
rĕpert-ŏr. *ōris.* m. (*reperio*)
【解】發明者，創始人.
【例】*repertor* hominum. Virg. 創造人類者. *repertor* sectae. Apul. 黨魁.
rĕpertōrĭ-um. *i.* n.
【解】財產清單，財物登記簿.
rĕpert-um. *i.* n.
【解】新發明，新發現.
rĕpert-us. *a, um.* part. v. *reperio.*
【解】尋得者，發現者.
【例】*reperta* conjuratio. Tac. 叛黨陰謀已經敗露.
rĕpĕtītĭ-o. *ōnis.* f. (*repeto*)
【形】crebra.
【解】重複，重言，複習，複誦.
【例】rerum *repetitio*. Quint. 諸事之撮要(節略). ejusdem verbi crebra *repetitio*. 再三重複一語. *repetitio* sacramenti. 復行聖事.
rĕpĕtīt-ŏr. *ōris.* m.
【解】索還者，複習者.
rĕpĕtīt-us. *a, um.* part. v. *repeto.*
【解】復回，復始，重言，再三追究者.
【例】*repetitis* diebus. Caes. 再計算已過之日. *repetita* die. Paul. 塡寫(表演戲劇)日期. *repetita* pectora percutere. Ov. 再三拊胸.
rĕpĕt-o. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, ĕre.* v. tr.
【同】exigo, peto, reposco; resumo, retracto,
【狀】alte et a capite, amplius, inde usque, longe, recte.
【解】I. ❶ 再三尋求，再攻擊，追究. ❷ 努力獲得，再得，恢復.
II. (fig.) ❶ 引回，尋回. ❷ 復興，復始. ❸ 追述，溯自，導源於. ❹ a) 追憶，喚起. b) 復憶，憶起. c) 念想已往. ❺ 索還，要求.
【例】I. ❶ (*repetere*) fratres. Ov. 再去會晤兄弟. *repetit* auctorem scelus. Sen. 罪歸作惡之人. (*repetere*) mulam calcibus. Sen. 策騾. ❷ (*repetere*) urbem. Virg. 返城. (*repetere*) castra. Liv. 回營.
II. ❶ (*repetere*) impedimenta. Caes. 復取行李. ❷ (*repetere*) studia. Cic. 複習. consuetudo longo intervallo *repetita* ac relata. Cic. 久已通行的慣例. ❸ (*repetere*) populi originem. Cic. 追溯民族起源. (*repetere*) juris ortum a fonte. Cic. 敍述法律之緣起. fabulae ab ultima antiquitate *repetitae*. Cic. 溯源最古的神話. *repetunt* ab Erechtheo. Cic. 敍自厄來克代. ❹ a) (*repetere*) aliquid memoria. Cic. 回憶某事. (*repetere*) aliquid animo. Virg. 懷念某事. b) (*repetere*) memoriam alicujus rei. Cic. 復憶某事. c) praecepta *repetere*.

Cic. 溫習已往教課. ❺ (*repetere*) ereptas pecunias. Cic. 索還竊款. lex de pecuniis *repetundis*. Cic. 論貪汚(貪贓)法. pecuniarum *repetundarum* reus. Sall. 被控貪贓. (*repetere*) promissa. Cic. 索約訂之物. (*repetere*) civitatem in libertatem. Liv. 要求恢復城市自由. (*repetere*) ab aliquo poenas. 懲罰某人. (*repetere*) res. Varr. 要求賠償.

rĕpĕtund-ae pecuniae. f. pl.
【解】貪汚，私吞公款，假公濟私.

rĕpex-us. *a, um.* part. v. *repecto.*
【解】梳，整理.

rĕpl-ĕo. *ēs, ēvi, ētum, ēre.* v. tr.
【同】impleo, refercio.
【解】❶ 復滿. ❷ 補充. ❸ 充滿，充盈. ❹ passiv. cum ablat.
【例】❶ (*replere*) exhaustas domos. Cic. 復滿空屋. (*replere*) se cibo. Petr. 飽食. (*replere*) exercitum. Liv. 補充軍隊. ❸ (*replere*) montes gemitu. 悲嘆之聲震盪山嶽. *repleto* his rebus exercitu. Cic. 軍隊已滿獲此等軍需品. ❹ a) *repleti* amnes. Virg. 河中已積滿(屍體). b) eadem vi morbi *repleti*. Liv. 染同樣病.

rĕplēt-us. *a, um.* part. v. *repleo.*
【解】充滿，充實，飽飫者.
【例】*repleta* deo. Capit. 受神啓牖.

rĕplĭcāti-o. *ōnis.* f. (*replico*)
【同】conversio.
【解】反省，天地循環，(fig.)複習，反駁.
【例】ut *replicatione* quadam mundi motum regat. 照一種循環式，統制世界之運行.

rĕplĭcāt-us. *a, um.* part. v. *replico.*
【解】曲折，開卷，披閱.
【例】*replicato* Evhemero. Arn. 披閱已婓. *replicatus* numerus. Capel. 重分數.

rĕplĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】repeto.
【解】I.❶ 曲折，一再彎曲. ❷ 追回，反折. II. 展開. a) 開卷. b) (fig.) 瀏覽，涉獵.
【例】I.❶ (*replicare*) labra. Quint. 啓脣. (*replicare*) oculorum pilos. Plin. 竪眉睫. ❷ radii *replicantur*. Sen. 折光. *replicantur* corpora morbo. Samm. 因病身屈.
II. *replicare* annalium memoriam. Cic. 披閱編年史. haec mecum *replicabam*. Apul. 我反省.

repl-um. *i.* n.
【解】框.

rĕplumb-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. tr.
【解】化銲，融鉛.

rĕplŭ-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】沾，雨淋.

rēp-o. *ĭs, si, tum, ĕre.* v. intr.
【解】❶ 爬行，蜿蜒，蔓延. ❷ 漫行，踟躕，(躑躅)，蹣跚.
【例】❶ olus in terra *repens*. Plin. 蔓延植物. ❷ milia tria *repimus*. Hor. 漫行三千步. aqua *repit*. Col. 水緩流.

rĕpŏl-ĭo. *ĭs, īre.* v. tr.
【解】擦光.

rĕpō-no. *nĭs, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr.
【同】colloco.
【解】I. 還置. ❶ 復置，重放. ❷ 重建，復興. ❸ 交還，報復. ❹ 交易，代替.
II. 置後. ❶ 彎向後. ❷ 分置，置旁. ❸ 放下.
III. a) 置於上. b) 列入. 移置，置於他處.
【例】I. ❶ suo quemque loco lapidem *reponere*. Cic. 復置石於原處. ❷ (*reponere*) ruptos vetustate pontes. Tac. 重建因年久而折斷之橋樑. ❸ (*reponere*) injuriam. Sen. 以怨報怨. alicui idem *reponere*. Cic. 報復某人. ❹ meas epistulas delere ut *reponas* tuas. Cic. 刮去我之字跡，而以汝字代之.
II. ❶ crura *reponere*. Enn. 屈膝. cervice *reposita*. Luc. 彎頸. ❷ arma *reposita*. Caes. 擱置武器. ❸ (*reponere*) caestus. 放下搏鬪手甲.
III. ❶ (*reponere*) spem omnem in virtute. Caes. 恃其勇毅. ❷ (*reponere*) in deorum numero. (vel) numerum. 列入諸神班中.

rĕportāt-us. *a, um.* part. v. *reporto.*
【解】携回，隨身帶.

rĕport-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】refero, reduco, reveho; obtineo, consequor.
【解】❶ 携回，運回，引回，携歸. ❷ (poet.) 帶回消息，答復.
【例】❶ (*reportare*) pedem ab hoste. Virg. 敗回. (*reportare*) milites navibus in Siciliam. Caes. 船運兵至西細利. (*reportare*) exercitum a provincia. 由省率兵回來. (*reportare*) victoriam de hoste. 勝敵. (*reportare*) domum spem bonam. Hor. 懷善望歸家. (*reportare*) ab aliquo. 勝人. (*reportare*) de aliquo. Flor. 勝人. (*reportare*) triumphum. Plin. 凱旋. ❷ (cum infin.)

rĕposc-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【同】repeto.
【解】再求，索還，詰問.
【例】a) (cum acc. et abl.) (*reposcere*) aliquid ab aliquo. 向人要求某事. (*repo-*

scere) rationem ab aliquo. 要人交賬. (*reposcere*) poenas... Cat. 懲罰. (*reposcere*) ad poenas. Virg. 要求懲罰. b) (dupl. acc.) gratiam. Clin. T. 要求感恩. (*reposcere*) aliquem promissa. V. Fl. 請人踐其諾言(踐前言). (*reposcere*) ab aliquo rationem vitae. Cic. 要求交待生平賬目. rationem facti *reposcuntur*. Quint. 要其交待行實賬目. libelli pretium *reposceris*. Plin. 向你討書價.

rĕpŏsĭtōrĭ-um. *i.* n. (*repono*)
【解】碗，碟櫃，食物櫥，墳墓.

rĕposĭt-us. (poetice **repost-us**). *a, um.* part. v. *repono.*
【解】❶晚到，遠離，隱涼處，復位. ❷隱蔽保留之物.
【例】❶ (fig.) *repositus* in pristinum decorem (puer). Petr. 恢復其美貌. ❷ alta mente *repositum* (judicium). Virg. 深藏於心者，(意念). ex *reposito* fundere. Sen. 出其保留者.

rĕpost-or. *ōris.* m. (*repono*)
【解】重修，重建(神殿)者.

rĕpost-us. *a, um.* vide **repositus.**

rĕpraesentātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】solutio pecuniarum.
【解】❶呈現，表示，復現，表象，代表. ❷償還現款.
【例】❷ *repraesentatio* fidei commissi. Dig. 償還託管之物.
【附】**repraesentationismus.** 再現說，表象論.

rĕpraesentāt-or. *ōris.* m.
【解】代表，肖似者(倚真者).

rĕpraesentāt-us. *a, um.* part. v. *repraesento.*
【解】表現，現示者，代表者.
【例】ita veritate *repraesentata* pictum... Plin. 表現如此逼眞的圖畫，(現實的...). *repraesentata* pecunia. Nep. 付現款. judicia *repraesentata*. Quint. 成見.

rĕpraesent-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】praesentem pecuniam persolvo; praesentem alicui gratiam refero; personam gero; aliquid praesenti exhibeo, prasento.
【解】❶置於目前，表現，表示，表演，描寫，描繪. ❷使生效，立作，立用(藥品). ❸付現款.
【例】❶ (*repraesentare*) se. Col. 出現. *repraesentari*. Apul. 出現(出庭). *repraesentavit* ducem in theatro. 扮演將官脚色. (personam ducis gessit in theatro). 扮演將官脚色. (*repraesentare*) faciem (rei.) Col. 描寫(事物)形狀. (*repraesentare*) speciem. Plin. 描寫(事物)形狀. (*repraesentare*) virtutes alicujus. Apul. 彷效人之德表. ❷ (*repraesentare*) medicinam. Cic. 立即應用藥方. templum illud *repraesentat* memoriam consulatus mei. 該神殿爲吾任(總統)執政官之紀念. ❸ (*repraesentare*) pecuniam ab aliquo. Cic. 要人立付現款.

rĕprĕhen-do. rĕpren-do. *dīs, di, sum, dĕre.* v. tr.
【同】increpo, arguo, redarguo, accuso; verbis castigo, exagito, insector; objurgo, in crimen voco.
【狀】gravius, leviter, libere temeritatem, magnopere, merito, vehementer.
【解】❶攫取，捉拿，逮捕，拘留，(fig.) 拘回. ❷譴責，批判.
【例】❶ revocat virtus vel potius *reprehendit* manu. Cic. 德行喚醒人或更好說挽回人. *reprehendere* vestros cursus. Prop. 抑止你們的奮激. ❷ *reprehendere* aliquem aliquid. 譴責人某事. *reprehendere* aliquid in aliquo. Cic. 在某人身上責罰某事. *reprehendere* quod.. Cic. 譴責人....

rĕprĕhensĭbĭl-is. *e.* adj.
【解】可譴責，可斥責者.

rĕprĕhensĭ-o. *ōnis.* f.
【同】vituperatio.
【形】bella, difficilis et lubrica, familiaris, falsa, justa, minima.
【解】❶拾遺，(揀拾遺漏者). ❷指責，改正，諫諍，警戒，批判.
【例】❷ *reprehensionis*, aliquid habere. Cic. 有可指責處. in varias *reprehensiones* incurrere. Cic. 受各種批判. culpae *reprehensio*. 指責過錯. a *reprehensione* longe abesse. 絕無可譴責處.

rĕprĕhens-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】拘留，攔阻，警戒.

rĕprehens-or. *ōris.* m. (*reprehendo*)
【同】exagitator, accusator.
【解】批評者，貶責，糾正者.

rĕprĕhens-us. reprens-us. *a, um.* part. v. *reprehendo.*
【解】被拘留，受譴責者.
【例】*reprehensus* ex fuga. Curt. 逃亡被拘捕者.

rĕprend-o. reprens-us. vide **reprehendo. reprehensus.**

rĕpressē. adv. (positiv. inusit.)
【同】(compar.) repressius.
【解】更有節制，更端方者.

rĕpress-ŏr. *ōris.* m.
【解】抑止，遏止者.

rĕpress-us. *a, um.* part. v. *reprimo.*
【解】受拘束，被抑止者.
【例】*repressae* fauces. Claud. 被扼其咽喉.

rĕpr-ĭmo. *ĭmĭs, essi, essum, imĕre.* v. tr. (*re premo*)
【同】contineo, comprimo, coerceo.
【狀】aliquantulum, valde, paulisper.
【解】❶ 逼退，阻撓. ❷ 壓迫，抑止，控制.
【例】❶ retro pedem *reprimere.* Virg. 退步. *reprimere* dextram. Virg. 執其右臂. *reprimere* ignem. Tac. 控制火勢. *reprimere* cursum. Caes. 停步. influentes copias *repressit.* Cic. 再控制了擬進的軍隊. ❷ (*reprimere*) fugam. Caes. 制止逃竄. (*reprimere*) conatus alicujus. Cic. 抑止其努力.

rĕprŏbātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】怒叱，永遠之懲罰，(宗).

rĕprŏb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】怒叱，責罰，棄置，(攻訐，詆譭).

rĕprŏb-us. *a, um.* adj.
【解】歹者，不足色者，被懲罰者.
【例】*reproba* pecunia. Nep. 贋幣(不足色銀).
【附】**reproductiva.** 再生，再現，再生作用. *reproductiva* imaginatio. 再現的想像.

rĕprōmissĭ-o. *ōnis.* f.
【同】restipulatio. 【形】recens.
【解】互許，相約.

rĕprōmi-tto. *ttĭs, si, ssum, ttĕre.* v. tr.
【同】restipulor, stipulanti, promitto, spondeo.
【解】互許，相約，重約.
【例】in referenda gratia hoc vobis *repromitto.* 爲致謝，我重許與你們.

rĕprŏpĭtĭ-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】重發慈悲，重寬宥.

reptābund-us. *a, um.* adj.
【解】爬行，蜿蜒，匍匐，膝行.

reptātĭ-o. *ōnis.* f. (*repto*)
【解】腹行，匍匐.

reptāt-us. *a, um.* part. v. *repto.*
【解】爬於上者，泅泳於其上者.

reptĭl-is. *e.* adj.
【解】爬行，紆行者.

rept-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】匍匐，蔓延，緩行.

rĕpūbesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】返老還童，復壯.

rĕpŭdĭātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】rejectio.
【解】拋棄，捨棄，辭退，拒絕，休棄.

rĕpŭdĭāt-or. *ōris.* m.
【解】捨棄，休棄者.

rĕpŭdĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】nuntium remitto, rejicio.
【狀】certe, constanter, contumaciter, fortiter, funditus, ingrate, impie, sapienter, superbissime.
【解】❶ 拒絕，擯斥，捨棄，廢棄. ❷ (speciatim). 離婚，休棄，(廢除婚約).
【例】❶ preces, consilium alicujus, conditionem aequissimam *repudiare.* 拒絕人之請求，勸告，極公平之條件. (*repudiare*) legem. Cic. 拒絕(反對)法律，(法案). *repudiatus* repetor. Ter. 我被擯斥又被召回. *repudiatum* legatum. Dig. 不接受之遺贈. ❷ *repudiare* uxorem. 休妻.

rĕpŭdĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】可遺棄者.

rĕpŭdĭ-um. *i.* n.
【解】遺棄，拋棄，離婚，休棄.

rĕpŭĕrasc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【同】ad puerilem aetatem redeo.
【狀】incredibiliter.
【解】返老還童.
【例】utinam *repuerascerem.* 巴不得我再變爲兒童.

rĕpugn-ans. *antis.* part. v. *repugno.*
【解】拂意，厭惡.

rĕpugnanter. adv.
【同】invite.
【解】拂意，厭惡貌.

1. rĕpugnantĭ-a. *ae.* f. (*repugno*)
【同】pugna, contentio.
【解】防範，違和，嫉視，違逆，矛盾.
【例】tot rerum *repugnantiam* non vides? 你看不見諸事之矛盾嗎？

2. rĕpugnant-ĭa. *ĭum.* n. pl. (ex v. *repugno*)
【解】矛盾者.

rĕpugnatĭ-o. *ōnis.* f.
【解】抗逆，相背.

rĕpugn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】adversor, obsisto, reclamo.
【狀】acriter, apertissime, leniter, multum, plane, valde, vehementer.
【解】❶ 抵制，(反對)違逆. ❷ (cum dativ.) 抗爭，抗戰. ❸ 互相反對，矛盾.
【例】❶ *repugnantibus* Numidis. Sall. 雖然奴米底人盡力抵抗. si *repugnatum* foret. Liv. 若遇抵抗. in *repugnando.* Liv. 在防衛時. age quod lubet, nemo repugnat. 你任意行事，無人反對. ❷ (*repugnare*) naturae. Cic. 逆性. non *repugnare* quominus...

Cic. 不抗議…. ❸ (*repugnare*) alicui rei. Cic. 不防礙…不適合某事. haec inter se *repugnant*. Cic. 互相矛盾. **repugnantia.** n. pl. 互相矛盾之事. (*repugnare*) contra veritatem. Cic. 反對眞理. (*repugnare*) amori. Ov. 相反仁愛. (*repugnare*) fortunae. Cic. 抵制命運.

rĕpullesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】復萌.

rĕpullŭl-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】復萌，繁生.

rĕpuls-a. *ae.* f. (*repello*)
【同】offensio; repudiatio a magistratu.
【解】❶ 競選失敗(錯算，虛望), 落選. ❷ 拒絕，不納，失望.
【例】❶ *repulsam* ferre. Cic. (accipere). 落選. ❷ ira post *repulsam*. Sen. 絕望而忿怒.

rĕpuls-ans. *antis,* part. v. *repulso.*
【解】還擊，抵抗，拒絕者.

rĕpulsĭ-o. *ōnis.* f.
【解】拒絕，屏棄.

1. **rĕpuls-us.** *a, um.* part. v. *repello.*
【解】遭拒絕者.
【例】foribus *repulsus*. Ov. 被摽諸門外. *repulsus* veritatis viribus. Phaed. 因理屈而自愧.

2. **rĕpuls-ŭs.** *ūs.* m.
【解】反射，反響，反擊.
【例】scopulorum *repulsu*. 因暗礁之衝撞.

rĕpu-ngo. *ngĭs, ngĕre.* v. tr.
【同】vicissim pungo.
【狀】leviter.
【解】反螫，反刺.
【例】animos leviter *repungere*. Cic. 略刺激其心.

rĕpurgāt-us. *a, um.* part. v. *repurgo.*
【解】重洗，刪改者.

rĕpurg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶ 洗刷，清除. ❷ 刪削，修改.
【例】*repurgare* humum saxis. 除去田中石塊.

rĕpŭtātĭ-o. *ōnis.* f. (*reputo*)
【解】計算，思量，檢討，思考.
【例】veterum novorumque morum *reputatio*. Tac. 檢討現今及已往之品行.

rĕpŭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】cogito, expendo, animo agito, apud animum meum cogito.
【解】❶ 計算，數算. ❷ 檢討，思量，臆度，反省.
【例】❷ hoc etiam *reputo* in senectu miserrimum. 我又以此爲在老年時最悲哀者. multa secum *reputans* de.. Nep. 沉思良久. haec assidue mecum *reputo*. 我時常自己思量此類事.

rĕquĭērant. rĕquĭērunt. pro *requieverant. requieverunt.*

rĕquĭ-ēs. *ētis.* (acc. *em*, vel *ētem*). f.
【同】quies.
【解】❶ 休息 (停工)，安息. ❷ (poet. quies.) 安眠.
【例】❶ (*requies*) curarum. Cic. 精神休息. (*requies*) a labore. 停工. ❷ ad *requiem* animi et corporis. 身體及精神休息. parum *requietis* habeo. 我稍微休息.

rĕquĭe-sco. *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. intr.
【同】quiesco, conquiesco. acquiesco.
【狀】paulum, diu, satis.
【解】休憩，安閒，寧靜，安息.
【例】curam animi remittere, *requiescere* in alicujus sermone. Cic. 脫去掛慮，靜聽人講話. animus *requiescit* ex.. Sall. 休養精神. (*requiescere*) a muneribus reipublicae. Cic. 公務之暇.

rĕquĭēt-us. *a, um.* adj. (*requiesco*). *-tior.*
【解】休息者.
【例】terra *requietior*. Col. 田地更休息.

rĕquīrĭt-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】急尋，調查，搜索，尋覓.

rĕquī-ro. *rĭs, sīvi,* vel *sĭi, sītum, rĕre.* v. tr. (*re quaero*)
【同】quaero, postulo, flagito, deposco.
【狀】aeque, nihil, diligenter, magnopere, multum, recte, valde, vehementer, ultra.
【解】❶ 尋覓，誅求，詢問，追究，考察. ❷ 搜索，探訪，調查，索還，要求.
【例】❶ (*requirere*) libros. 尋覓書籍. (*requirere*) Archimedem illum. Cic. 尋找那位亞基美. recte *requiris*. Cic. 你明確詢問. rem a me saepe deliberatam *requiris*. Cic. 你詢問我屢次討論的問題. (*requirere*) ex aliquo aliquid. Cic. 向人詢問某事. ❷ oratio contractior quam aures populi *requirunt*. Cic. 語句太堆砌，而非民衆所要求者. oculi veterem consuetudinem fori *requirunt*. Cic. 眼目貪求市場舊觀. majorum nostrorum saepe *requiro* prudentiam. Cic. 我屢次貪望先人之精明. magnam res diligentiam *requirebat*. 當時事態需要人特別注意.

rĕquīsītĭ-o. *ōnis.* f. (*requiro*)
【解】尋覓，查究.

rĕquīsīt-us. *a, um.* adj.
【解】❶ (part. v. *requiro*). ❷ (**requīsīta.** n. pl.) **a)** 需要. **b)** 詢問.

【例】**a)** *requisita* naturae. Sall. 天然需要. **b)** ad *requisita* respondere. Quint. 答復問題.

rere. =*rēris.* *2a* pers. indic. v. *reor.*

rēs. *rēi.* f. **I.** (in genere) 事物：物品，物件，資料，題材，事務，事業，事件，變故.
II. (sens. special.) ❶ 行爲(動作)，事實，底蘊(內部)，實際. ❷ 產業. ❸ 裨益，利潤. ❹ 事務，關係. ❺ 爭訟，紛爭. ❻ 軍務. ❼ 原因，緣故. ❽ **a)** 政務. **b)** 國務.
【例】**I.** in secundissimis *rebus.* Cic. 在極順利之事上. est gloria solida quaedam *res.* Cic. 榮譽是永固之事. his *rebus* fiebat ut.. Caes. 因此遇到.... quarum *rerum*.. nihil. Caes. 毫無此類事. e *re* nota. Ter. 照已知之事，(現狀). pro *re* nota. Cic. 爲共知之事，(處此環境). pro tempore et pro *re*, (ex *re* et tempore). Caes. 照事實光景. omnium *rerum* desperatio. Cic. 完全失望. inopia *rerum* omnium. Cic. 毫無所有. in natura *rerum* omnium. Cic. 一切事務之性質.
II. ❶ non *re* sed nomine. Cic. 有名無實. *re* quidem vera. Cic. 然而事實如此. *re* vera. Cic. 的確. de *re* magis quam de verbis laborans. Cic. 更重實際，而輕外形. ❷ *rem* augere. Cic. 致富. ❸ quae in *rem* sunt. Liv. 有利益之事. in *rem* est. (cum infin.) Sall. 有益的... e *re* publica. Cic. 有關公務. ❹ *res* alicui est cum aliquo. Cic. 二人有連帶關係. mecum eis *res* erit. Cic. 他們將與我有事. ❺ nihil ad *rem.* 與事無關. quid ad *rem?* Cic. 與事何干？❻ *res* populi Romani. Liv. 羅瑪民族事蹟. ❼ ea *re.* Cic. 因此. ea *re* quod.. Cic. 事際.... ob eam *rem*.. 因此. quam ob *rem*.. 因此. qua *re*.. 因此. ❽ **a)** *res* publica. 公務. in media *re* publica versari. Cic. 度政治生涯. tria genera *rerum* publicarum. Cic. 政體分三種. **b)** *res* Romana. Virg. 羅瑪國勢，(國家). *res* novae. (pl.) 革命，(政變).
【附】❶ (negotium), *rem* alicui committere, (credere, suscipere). 託人某事，接受某事. ❷ (status *rerum*, conditio), *rerum* cursus, perturbatio, confusio. 事態環境，騷動，混亂. ❸ (causa=affaire) ita *res* se habet. 事實如此. eo loco *res* nostra est; in eum locum. 吾人之事的現狀. ❹ (bona, utilitas) *res* domestica, pecuniaria, frumentaria. 家產，財產，糧食. ❺ (imperium) *rerum* potiri. 操大權. ❻ (contentio) *res* mihi cum hujusmodi portento fuit. 我與此怪物爭訟. ❼ (occasio, opportunitas) colloquium pro *re* nata non incommodum. 爲現狀合時機的交談. ❽ (factum, realitas) *res* non verba ad purgandum attulit. 爲洗白他舉出事實而非言語. ut *res* ipsa demonstrat. 一如事實證明. ❾ (promiscue) *re*vera. 的確. nihil ad *rem.* 與事毫無關係. *re* non verbis.. 藉事實而非空言. *res* in se. 物自身，本體.

rĕsăcro. vide **resecro.**

rĕsaev-ĭo. *īs, īre.* v. intr.
【解】加劇，復虐待，重怒.

rĕsălūtātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】答聘，還禮，(答候)，回拜.

rĕsălūt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】答聘，回拜，答候，還禮.
【例】neminem *resalutavit.* 他未曾答候任何人.

rĕsān-esco. *escīs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】復醒，恢復知覺理智.

rĕsar-cĭo. *cīs, si, tum, cīre.* v. tr.
【同】restituo, reficio.
【解】❶ 修理，修補. ❷ 補償.
【例】❶ vestem, damna *resarcire.* 修理衣服，賠償損失.

rescindĭbĭl-is. *e.* adj.
【解】可拆散，可解除者.
【例】*rescindibilis* contractus. 可撤消的契約.

resci-ndo. *ndīs, di, sum, ndĕre.* v. tr.
【同】reseco, dissolvo, infirmo, labefacto.
【解】❶ 拆散，斬斷，截斷，解剖，撕破. ❷ (fig.) 破壞，解除，廢弛，革除，裁撤.
【例】❶ (*rescindere*) falcibus vallum. 用鐮刀斬斷柵欄. (*rescindere*) pontem. 斷橋. ❷ (fig.) (*rescindere*) acta alicujus, leges, pactiones, instituta majorum. 銷案，廢弛律例，條約，先人制度.

resc-ĭo. *īs, īvi,* vel *ĭi, īre.* v. tr.
【解】披露，偵知，偶知，驟知.
【例】dum id *rescitum* iri credit. Ter. 相信事將洩露.

resc-isco. *iscīs, iscĕre.* v. tr.
【同】intelligo, cognosco.
【解】漸識破，明瞭.

rescissĭ-o. *ōnis.* f.
【解】解除，廢弛，革除.

rescissōri-us. *a, um.* adj.
【解】廢除，革除者.

resciss-us. *a, um.* adj.
【解】撕開，破裂者.
【例】*rescissa* vulnera. Plin. 傷口重裂.

rescri-bo. *bīs, psi, ptum, bĕre.* v. tr.
【同】litteris respondeo.

【解】❶答復. a) 答信. b) 答辯. c) 復文，(批詞). ❷重寫，重編，重作. ❸登記，註冊.
【例】❶ a) (*rescribere*) alicujus litteris, (epistolae). Cic. 給人答信. (*rescribere*) ad litteras alicujus. Cic. 復書. (*rescribere*) antemeridianis litteris. 答復午前之信. (*rescribere*) vespertinis litteris. 答復午後之信. b) (*rescribere*) alicui, alicui rei. 答辯某人某事. ❸ *rescribere* ad equum. Caes. 編入騎兵隊.

rescript-um. *i.* n. (*rescribo*)
【解】回信，復文，批示，判詞.

rescript-us. *a, um.* part. v. *rescribo.*
【解】復書.
【例】epistula *rescripta* ad ea. Cic. 論某事之復書.

rěsěc-o. *ās, ŭi, tum, āre.* v. tr.
【同】excido, excindo, exseco.
【解】割去，切開，截斷，(fig.) 除除，取消.
【例】id ad vivum, (de vivo) non *reseco.* Cic. 生吞活剝的生解詞義. (*resecare*) collum. Sen. 斬首. (*resecare*) nimia. Cic. 去其過甚者.

rěsěcr-o. (**resăcr-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*re sacro*)
【解】❶開禁，收回詛咒. ❷再求.

rěsectĭ-o. *ōnis.* f. (*reseco*)
【解】割斷，刪削.

rěsect-us. *a, um.* part. v. *reseco.*
【解】割斷者.

rěsěcūt-us. *a, um.* part. v. *resequor.*
【解】再求者.

rěsēd-a. *ae.* f.
【解】香花類.

resēd-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】平息，醫治.

rěsegm-ěn. *ĭnis.* n. (*reseco*)
【解】片斷，碎屑.

rěsēmĭn-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】再種，(fig.) 復生.
【例】qui se *reseminet* ales. Ov. 自己繁殖之鳥.

rěsě-quor. *quěris, cūtus sum, qui.* v. dep. tr.
【解】立即答復.
【例】*resequi* aliquem. Ov. 立即答復某人.

rěsěrāt-us. *a, um.* part. v. *resero.*
【解】開鎖，披露.
【例】*reserata* dies. V. Fl. 出現之日.

1. rěsěr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶開鎖，開啓，(門或屋). ❷ (fig.) a) 使能接近. b) 揭幕，顯露. c) 開始.
【例】❶ (*reserare*) domos, (januam). Plin. 開屋(門). (*reserare*) ora. Plin. 門口. (*reserare*) Italiam exteris gentibus. Cic. 開放義大利. ❷ (*reserare*) rem familiarem. Cic. 解囊. (*reserare*) fastos. Plin. 慶辰開始.

2. rēsě-ro. *rīs, ēvi, rěre.* v. tr.
【解】再種，復植.

rěservātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】保留，存留，專用.
【附】**reservatio** peccatorum. 罪的保留. -ratione sui. 因自身而被保留者. -proter censuram. 因刑罰而被保留者. *reservatio* censurarum. 刑罰的保留.

rěservāt-us. *a, um.* part. v. *reservo.*
【解】收存，保留者，專用者.
【例】*reservatus* ad.. Cic. (留爲)專爲.

rěserv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】servo, conservo.
【狀】in posterum.
【解】❶儲存，保留，收藏. ❷保存，拯救.
【例】❶ (*reservare*) aliquid, aliquem ad aliquam rem. Caes. 保存某事，某人爲某事. (*reservare*) aliquid ad aliud tempus. Cic. 儲藏某物爲另一時. (*reservare*) aliquid alicui. Caes. 爲人保存某物. poenae *reservor.* Ov. 我專候刑. ❷ non te urbi, sed carceri *reservavi.* 我保存你非爲居城中，乃爲入牢獄. ad extremum *reservatus.* 保存至終.

rěs-ēs. *ĭdis.* adj. (*resideo*)
【同】otiosus; ab opere cessator, labore vacuus.
【解】剩餘，逗留，寓居，閒散，疏懶.
【例】*resides* animi. Virg. 恬靜之心. *resides* anni. Claud. 休息之年. *resides* fluctus. Claud. 風平浪靜. *reses* aqua. Varr. 靜(死)水.

rěsīdentĭ-a. *ae.* f. (*resīdo*)
【解】居室，寓所，(教士住所).

rěsīdentĭāl-is. *e.* adj.
【解】居室者，有住所者.

rěs-īděo. *idēs, ēdi, essum, idēre.* v. intr. (*re sedeo*)
【同】consisto, maneo, remaneo, moror, supersum.
【解】❶靜坐，停留，寓居，棲止. ❷ (fig.) 靜止，存在.
【例】❶ corvus alta arbore *residens.* Phaed. 烏鴉棲止於高樹上. tergo *residebat* aselli. Ov. 坐驢背上. ❷ *residere* in te ullam partem iracundiae. Cic. 你略存忿恨之心. venter *residet* esuriales ferias. 節食，守齋. (= perdurare, manere, supe-

resse) *residet* spes in virtute tua. 靠你之毅力. (=inesse, vigere) tota spes mea in te *residet*. 我之希望盡在你一人之身. (=haerere) cujus culpa in re *residet*. 彼實犯錯誤.

rěsīdis. genit. *reses.*

rěs-īdo. *īdis, ēdi, essum, iděre.* v. intr.
【解】❶ 靜坐，停留，止棲. ❷ 降低，衰落. a) 論山水火風. b) (fig.) 靜態.
【例】❶ (*residere*) in villa. Cic. 逗留別墅中. (*residere*) mediis aedibus. Virg. 居房舍內. ❷ a) Nilus *residit*. Plin. 尼羅河水降落. si montes *resedissent*. 若高山夷爲平原. b) cum irae animo *resedissent*. 心怒既息. cum bella pace *resedissent*. 既已停戰媾和.

rěsīdŭ-um. *i.* n. (*residuus*)
【解】剩餘，渣滓，零星，尾數.
【例】quid *residui*? Cic. 有何盈餘. *residuum* cibariorum vendere. Suet. 售剩餘食糧.

rěsīdŭ-us. *a, um.* adj. (*resideo*)
【同】reliquus.
【解】留在後者，剩餘者，尚存在者，餘欠款.
【例】*residua* classis. Hirt. 殘餘艦隊. bellum *residuum*. Suet. 戰爭餘燼. *residuae* pecuniae. Liv. 尚餘欠款. *residua* summa. Nep. 尚餘欠款. quod *residuum* fuerit. 餘數. *residui* nobilium. Tac. 貴顯遺族.

rěsignāt-us. *a, um.* part. v. *resigno.*
【解】顯露，啓封者.
【例】*resignatum* aes. Fest. 展還債(改記某人名下).

rěsign-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】aperio, salvo, relino. X. Obsigno.
【解】❶ 啓封，拆信，(fig.) 揭露，發現. ❷ (fig.) 除去保證，廢止，解除. ❸ 交還，辭職.
【例】❶ testamenta *resignare*. Hor. 拆閱遺書. ❷ *resignare* tabularum fidem. Cic. 除去表册之信用. *resignare* pacta. Sil. 背盟. ❸ *resignare* officium, (abdicare se munere). 辭職.
【狀】**resignatus**=animo paratus. 心服.

rěsĭl-īo. *īs, ŭi, (īvi, ĭi), sultum, īre.* v. intr. (*re salio*)
【同】refugio.
【解】❶ 向後跳，跳回，湧出. ❷ 退去，曲折，縮小. ❸ (fig.) 退避，屈服.
【例】❶ *resilientes* ad manipulos velites. Liv. 輕快步兵疾速轉回支隊. ❷ ut ab hoc (cliente) crimen, (accusationem, actionem), *resilire* videas. 致你可見控告此人無效. (*resilire*) ab aliqua re. 遠避某事.

rěsīm-us. *a. um.* adj.
【解】高聳，彎曲，(捲起).

rēsīn-a. *ae.* f.
【解】樹脂，樹膠.

rēsīnācě-us. *a, um.* adj.
【解】樹膠，樹脂者.

rēsīnāt-us. *a, um.* adj.
【解】與樹膠和者.

rēsīnōs-us. *a, um.* adj. *-sissimus.*
【解】混和樹脂者.
【例】*resinosus* odor. Plin. 樹脂(松香)味.

rěsĭp-ĭo. *ĭs, (ŭi, īvi, ĭi), ěre.* v. intr. (*re sapio*)
【解】有氣味.
【例】(*resipere*) picem. Varr. 有松香氣味. (fig.) homo minime *resipiens* patriam. Cic. 不復存本鄉風味之人. (*resipere*) stylum Plautinum. Gell. 有步老底之文筆.

rēsĭpiscentĭ-a. *ae.* f.
【解】懺悔.

rěsĭp-isco. *iscĭs, ŭi, (īvi, ĭi), iscěre.* v. intr.
【同】ad sanitatem, ad me redeo, me colligo, erroris me paenitet.
【解】覺悟，恢復神志，復原，回悔.
【例】tandem *resipuit*. 終究覺悟. ad meliorem frugem se recepit. 神志更清醒. ad sanitatem reversus est. 恢復健康. (*resipiscere*) a diaboli laqueis. Hier. 脫離魔鬼陷阱.

rěs-isto. *istĭs, tĭti, istěre.* v. intr.
【同】repugno, obsisto.
【狀】acriter, acutius, acerrime, aperte, fortiter, impudenter, necessario, studiosius, vehementer.
【解】❶ 停止，佇立. ❷ 對立，抵抗. a) (t. milit.) 抗拒，抗戰. b) (in gen.) 反對，(人，事).
【例】❶ *resiste*. Ter. 止步. ❷ a) (*resistere*) alicui. Caes. 抵制某人. eadem ratione ab nostris *resistitur*. (passiv. impers.) Caes. 同人同樣抵抗. b) (*resistere*) alicui, alicui rei. 反對某人某事. omnibus his sententiis *resistitur*. (passiv. impers.) Caes. 拒絕此一切意見. mens minime *resistens* ad calamitates perferendas. Caes. 意志薄弱無力承當逆境. (*resistere*) in hoc. 止於此. (*resistere*) hominis audaciae. 抵制人之大膽妄爲. (*resistere*) irruenti hosti. 抵抗敵人進攻. (*resistere*) libidini. 抵制偏情.

rěsŏlūtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】解釋，破除，辯解.

【例】*resolutio* sophismatis. Gell. 辯正謬論. *resolutio* ventris, stomachi. Cels. 痢疾. *resolutio* nervorum. Cels. 痲痺症. *resolutio* juris privilegii. 特權的消滅.

rĕsŏlūt-us. *a, um.* part. v. *resolvo. -tior.*
【解】❶ 柔軟，散亂，離異，鎔解，分解. ❷ 放縱，恣肆.
【例】❶ *resoluta* (femin.) capillos. Ov. 蓬頭散髮. *resoluta* cervix. Sen. 身首異處. ❷ in plenos *resolutus* somnos. Ov. 甜睡.

rĕsol-vo. *vis, vi, ūtum, vĕre.* v. tr.
【同】dissolvo, persolvo, numero.
【解】❶ 解釋，解放. ❷ a) 啓封，拆開. b) 分解，溶解，解散. c) 償還，還債. d) 舒展，放鬆. ❸ (fig.) a) 消散，消解，消遣. b) 辨明，區別，解釋. c) 脫羈絆，釋放. d) 解除桎梏，放縱.
【例】❶ (*resolvere*) equos. Ov. 解脫馬之羈絆. (*resolvere*) virginem catenis. Ov. 解開幼女桎梏. (*resolvere*) cinctas vestes. Ov. 寬衣. (*resolvere*) nodum. Cels. 解結. ❷ a) (*resolvere*) litteras. Liv. 拆開信件. (*resolvere*) venas. Tac. 剖開血管. b) (*resolvere*) aurum. Lucr. 鎔化金質. (*resolvere*) tenebras. Virg. 除去黑暗. (*resolvere*) nivem. Ov. 溶化雪. c) (*resolvere*) iram. Pall. 息怒. (*resolvere*) damnum. Cato. 賠償損失. d) (*resolvere*) membra. 使肢體柔輭. ❸ a) (*resolvere*) curas. Virg. 消愁解悶. b) (*resolvere*) dicta. Quint. 改正言語. c) (*resolvere*) quem vinxerit. Col. 解放被縛之人. d) (*resolvere*) disciplinam militarem. Tac. 放寬軍紀. (*resolvere*) onera commerciorum. Tac. 取消貿易負擔. (*resolvere*) stipulationem. Cic. 廢除條約.

rĕsŏnābil-is. *e.* adj. (*resono*)
【解】有回音，回聲者.

rĕsŏnantĭ-a. *ae.* f.
【解】回音，響聲.

rĕsŏn-o. *ās, ŭi,* (vel) *āvi, āre.* v. intr. vel tr.
【同】persona, percrepo.
【狀】urbanius.
【解】I. intr. ❶ 回音，響應. ❷ 發音，出聲，高呼.
II. tr. ❶ 使發回聲. ❷ 使發音.
【例】I. ❶ aedes plangoribus *resonant.* Virg. 房舍發出怨嘆聲. gloria virtuti *resonat* tanquam imago. Cic. 榮譽隨德行，如影隨形. ❷ in vocibus nostrorum oratorum retinnit quiddam et *resonat* urbanius. Cic. 我們的演說家發聲更有抑揚頓挫之音節.
II. ❶ formosam *resonare* doces Amaryllida silvas. Virg. 你教森林反應美麗亞瑪利之名. ❷ (*resonare*) lucos cantu. Virg. 使森林反應歌聲.

rĕsŏn-us. *a, um.* adj.
【解】應響，回聲者.

rĕsorb-ĕo. *ēs, ēre.* tr.
【解】❶ 復吞. ❷ (fig.) 復貪食.
【例】❷ mare in se *resorberi.* Plin. 海浪起伏(如吞如吐). saxa *resorbens* (pontus). Virg. 海浪吞岩石. (*resorbere*) lacrimas. Stat. 飲泣吞聲.

respect-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (*respicio*)
【同】respicio.
【解】❶ intr. a) 回顧. b) 期待. ❷ tr. 回視. (fig.) 凝視，注意.
【例】❶ a) *respectantes.* Cic. 回顧者. *respectans* ad tribunal. Liv. 回顧法院. b) *respectare* dum.. Lucr. 期待至…❷ dictatore arcem *respectante.* Liv. 總裁回視堡壘. funera *respectans.* Lucr. 觀望殯儀.

1. **respect-us.** *a, um.* part. v. *respicio.*
【解】回視者.

2. **respect-ŭs.** *ūs.* m.
【同】aspectus adversus.
【形】mirabilis.
【解】❶ 回顧，回視. ❷ 審視，觀察. ❸ 可觀望，(= 可信任，可依恃者). 關於，論到某方面….
【例】❶ sine *respectu.* Liv. 並不回顧. sine *respectu* effugit. 不顧而逃. ❷ sine *respectu* humanitatis. Liv. 不顧人道. *respectum* amicitiae habere. Liv. 觀望友誼. *respectu* alicujus rei. 關於某事方面. sine *respectu* majestatis. 並不注意其尊嚴. *repectum* ad senatum non habere. Cic. 不依恃國會.

resper-go. *gĭs, si, sum, gĕre.* v. tr. (*re spargo*)
【同】aspergo, profundo, conspergo.
【解】❶ 再噴射(液體)，再灑. ❷ 使紓回(根)，濺，灌溉.
【例】❶ cum praetoris oculos praedonum remi *respergerent.* 海盜搖槳水濺巡撫之目. (*respergere*) lumine terras. Lucr. 光射地上. (fig.) *repergi* probro. Tac. 受凌辱.

respersĭ-o. *ōnis.* f. (*respergo*)
【解】撒，洒.
【例】(*respersio*) pigmentorum. Cic. 撒粉(板上).

respers-us. *a, um.* part. v. *respergo.*

【解】浸潤，染污者.
【例】*respersus* fraterna caede. Cat. 身染兄所流之血. *respersus* aspide. Plin. 爲蝮蛇所嚙.

resp-icio. *icis, exi, ectum, icĕre.* v. intr. vel tr. (*re specio*)
【同】retro ad aliquem aspicio; os vultumque in aliquem converto; oculos ad aliquem refero, retorqueo; aspectum refero in aliquid; oculis redeuntem sequor.
【狀】jucundius, longe, retro, melius, morose.
【解】❶ intr. 回顧，廻目，(回首). **a)** 轉視線向，轉心向. **b)** 關於，屬於，(論事).
❷ tr. **a)** 轉向. **b)** (fig.) 重視，注視，審察.
【例】❶ (*respicere*) ad aliquem, ad aliquid. Pl. 回顧某人某事. praeteriti temporis memoriam cogitatione *respicere*. 回憶已往. **a)** *respicite* salutem reipublicae. 注意國家之生存. **b)** ad hunc summa imperii *respiciebat*. Caes. 最高指揮權屬於他. ❷ **a)** *respiciens* Caesarem. Caes. 轉向凱撒. **b)** dii nos *respiciunt*. Ter. 諸神照顧我們. (*respicere*) spem nullam ab Romanis. Liv. 由羅瑪方面勿思有何希望.

respīrām-en. *ĭnis.* n.
【解】氣管，呼吸管.

respīrāti-o. *ōnis.* f. (*respiro*)
【同】interspiratio, interpunctio.
【解】❶ 呼吸，休息. ❷ 發氣味，化汽.
【例】❶ alios *respirationes* delectant. 呼吸使人舒泰. sine *respiratione* animal intermoritur. 不呼吸，動物便漸死去. ❷ aer oritur ex *respiratione* aquarum. 水蒸發化成水汽.

respīrāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】呼吸.

respīr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】spiro, spiritum duco, anhelo; animum reddo, quae ducta est spiritu; recreor, quiesco.
【狀】libere, paulum.
【解】吹噓，吐出，發出. ❷ (absol.) **a)** 呼吸. **b)** 喘息. **c)** (fig.) 休息.
【例】❶ (*respirare*) animam. Cic. 嘸氣，斷氣. pulmones ductam animam *respirant* et reddunt. 肺呼吸. ❷ **a)** *respiratum* est. Liv. 喘息. **b)** non *respirasse* in hauriendo. Plin. 一氣飲下. *respirare* malignum aera. Stat. 發散毒氛. **c)** *respirare* a metu. Cic. 不復恐懼. oppugnatio ne punctum quidem temporis *respiravit*. 攻城無片刻休息.

resplend-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】refulgeo.
【解】發光，照耀，燦爛，輝煌.

respon-dĕo. *dēs, di, sum, dĕre.* v. intr. vel tr.
【同】responsum do, refero, reddo, rescribo. X. Interrogo.
【狀】absurde, acute, aequaliter, amice, audacter, benigne, commodissime, considerate, cumulate, dilucide, ferociter, graviter, honeste, humane, libenter, luculenter, perbenigne, probe, recte, vehementer, venustissime.
【解】❶ 答復，(口頭或書面). ❷ 法律諮議答案. ❸ 讖語，神言. ❹ 應召，應喚，(到案). ❺ 相稱，相宜，適合. ❻ 應聲，返光，相對，對面. ❼ 生產，償還.
【例】❶ (*respondere*) alicui, alicui rei. Cic. 答復某人某問題. (*respondere*) ad rem. Cic. 對某事答案. (*respondere*) adversus aliquem, aliquid. Liv. 反對某人，某事. (*respondere*) ad interrogata. Cic. 答復問題. ❷ jus *respondere*. Cic. 法律諮議答案. (*respondere*) de jure alicui. Cic. 與人法律諮議答案. ❸ ad interrogata *respondere*. 答復所問. ❹ (*respondere*) ad nomina. Liv. 應召. (*respondere*) per procurationem. Nep. 委代表出庭. ❺ (*respondere*) honoribus majorum. Cic. 與先人任同樣品級官職. ❻ saxa voci *respondent*. Cic. 岩石回音. res sibi *respondent*. Lucr. 事物之影像. *respondere* ad normam anguli. Vitr. 成直角. ❼ *respondere* par pari. Plaut. 報復. *respondere* nominibus. Sen. 償債. *respondere* invidiae. Ov. 抵制嫉視. *respondere* optatis. Cic. 滿所冀願. *respondere* ad spem. Liv. 達成願望. *respondere* ad vota. Pal. 心滿意足.

responsābĭlĭt-as. *ātis.* f.
【解】負責，責任.

responsĭ-o. *ōnis.* f.
【同】responsum.
【形】brevis, inimica.
【解】答復，稟復，回答.

responsĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v. *responso*)
【解】頻答復.
【例】(*responsitare*) de jure. Gell. 答復法律諮議案. (*responsitare*) jus. Cic. 答復法律諮議案.

respons-o. *ās, āvi, tum, āre.* v. intr. (*respondeo*)
【解】❶ 答應. ❷ (fig.) **a)** 償還，補償. **b)** 抵抗，反對.

【例】(*responsare*) cupiditatibus. Hor. ❷ 抵制貪慾.

respons-or. *ōris.* m.

【解】答復者，應和者.

responsōri-um. *i.* n.

【解】和經，應經.

【例】*responsorius* cantus. m. 唱應經.

respons-um. *i.* n.

【同】responsio.

【形】liberale, praeclarum, homine docto dignum.

【解】答復，(法律評議答案).

【例】*responsum* dare, reddere, edere. 答復. *responsum* ferre ab aliquo. 由某人答復.

respons-us. *a, um.* part. v. *respondeo.*

respūblic-a. *reipublicae.* f.

【同】res communis, publici consilii societas.

【形】perdita, afflicta, clara, coniunctissima, fortunata, grata, infirma, labens, misera, perturbata, quieta et prospera, tenuis, turbulenta, universa.

【解】公事，公益，國家，(共和政體).

【例】vobis *rei*que *publicae.* Scip. 你們及國家. *rempublicam* gerere. Cic. 管理國家. *rempublicam* administrare. Caes. 執政. *rempublicam* tractare. Sall. 管理政務.

【附】*rempublicam* condere, (constituere, aedificare, serere). 建國. ❷ ad *rempublicam* gerendam sero accessit, (se contulit). 晚年執政. ❸ *rempublicam* strenue administrat. 勤於治國. ❹ magna ars est *rempublicam* recte gerere. 善理國政乃重大藝術. ❺ poenam dabunt qui adversus *rempublicam* oppugnant, vexant. 叛國欺國者應受懲罰. ❻ *respublica* ruinae est proxima. 國家將亡. ❼ *rempublicam* conservare. 保國.

respŭ-o. *ĭs, i, ĕre.* v. tr.

【同】repudio, aspernor.

【狀】vehementer.

【解】❶ 嘔吐，唾棄，拋棄. ❷ (fig.) 拒絕，輕視.

【例】❶ (*respuere*) ferrum a se. Lucr. 拋棄鐵. ❷ (*respuere*) condicionem. Caes. 拒絕(提議)條件. ❷ (*respuere*) aliquem auribus. Cic. 拒聽某人談話.

restagnāti-o. *ōnis.* f.

【解】汜濫，漲溢.

restagn-o. *ās, āre.* v. intr.

【解】汜濫，溢出，淪沒，(被淹沒).

【例】ostium (amnis) late *restagnans.* Liv. 寬濶河口.

restaurāti-o. *ōnis.* f.

【解】重建，重修，重整，復興，革新.

restaurāt-or. *ōris.* m.

【例】重整，復興者.

restaur-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】重建，重修，重整，復興，革新.

【例】*restaurata* navis. Nep. 修理之船.

restiāri-us. *i.* m.

【解】製繩，售繩者.

restibĭl-is. *e.* adj. (*restio*)

【解】重耕，再種者.

【例】**restibilia.** n. pl. 可耕種之田地. *restibile* vinetum, (et) *restibilis* vinea. Col. 修治之葡萄園.

restĭcŭl-a. *ae.* f. (*restis*)

【解】細繩，絳繩，繩索.

restill-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】點點滴滴灌入，涓涓流入.

【例】mihi quidam quasi animulae *restillare.* Cic. 漸復吾生機.

restincti-o. *ōnis.* f. (*restinguo*)

【同】sedatio.

【解】止息，解渴，止渴.

restinct-us. *a, um.* part. v. *restinguo*

【解】止息，平靜者.

restin-guo. *guis, xi, ctum, guĕre.* v. tr.

【同】sedo, comprimo. X. Inflammo.

【解】❶ 撲滅. ❷ (fig.) a) 平息，抑止. b) 毀滅，廢弛.

【例】❶ (*restinguere*) aggerem. Caes. 撲滅防堤上之火. (*restinguere*) sitim. Cic. 止渴. ❷ a) (*restinguere*) cupiditates (eloquentia). Cic. 藉說服制止貪慾. b) (*restinguere*) venena. Plin. 消毒. (*restinguere*) veneficium. Plin. 破其蠱惑.

restĭ-o. *ōnis.* m. (*restis*)

【解】製繩者，售繩者.

【例】(fig.) sim *restio.* Plaut. 我要自縊.

restĭpŭlāti-o. *ōnis.* f.

【同】repromissio.

【解】互約，約訂.

restĭpŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.

【同】repromitto.

【狀】diligenter, porro.

rest-is. *ĭs.* f.

【同】funis.

【解】❶ 繩索. ❷ 葱蒜之根鬚.

【例】per manus *reste* data, virgines. Ter. 衆童女手執繩.

restĭt-o. *ās, āre.* v. intr. (*resto*)

【解】屢停止，抵抗.

restĭtŭ-o. *ĭs, i, ūtum, ĕre.* v. tr. (*re statuo*)

【同】instauro, corrigo, repraesento.

【狀】aeque, dissolute, honorifice, perni-

ciose, plane turpiter, in integrum.
【解】❶ 復置，再置原處. ❷ 復立，復原，復舊，復位，重整，重建，復興，恢復. ❸ 交還，賠償.
【例】❶ *restituere* statuam. Cic. 復置態像於原處. *restituere* aliquem in aedes suas. Cic. 使人返本宅. *restituere* aliquem in regnum. Inst. 復王位. *restituere* aliquem in possessionem. Cic. 恢復(所有)財產權. *restituere* aliquem in gratiam. Cic. 復和好. *restituere* aliquem in gaudia. Plaut. 重樂. ❷ *restituere* Capitolium. Cic. 重修加比道. *restituere* rem cunctando. Enn. 因延緩使事復興. *restituere* proelium. Caes. 復戰. *restituere* aliquid alicui. Cic. 將某事交還人. ❸ *restituere* condemnatum. 恢復被罰者權利.

restĭtūtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】❶ 重建，修整，復興，補償. ❷ 恢復，(公權…)，召回，(開釋)，償還，賠償，退還，補償.
【例】❶ *restitutio* domus. Suet. 重建房舍. ❷ *restitutio* libertatis. V. Max. 恢復自由. *restitutio* damnatorum. 恢復公權，(同赦…).

restĭtūt-or. *ōris.* m. (*restituo*)
【解】復修，復興，賠償，救助者.
【例】(*restitutor*) salutis. Cic. 救命者.

restĭtūt-us. *a, um.* part. v. *restituo.*
【解】重建，復興者，賠償者.
【例】post *restitutam* tribuniciam potestatem. Cic. 法官復職之後.

rest-o. *ās, ĭti, ātum, āre.* v. intr.
【同】maneo, remaneo, resideo.
【狀】omnino.
【解】❶ 停留. ❷ 抵抗，反對. ❸ 續在，尚存.
【例】❶ Romae *restiti* paulisper. 我在羅瑪稍作逗留. *restare* milites. Liv. 戰士好守崗位. ❷ laminibus *restantibus* adversus pila. Tac. 鎧甲抵禦標槍. ❸ *restat* ut.. Cic. 尚有. huic *restat* transire... Liv. 伊尚須度過. hoc solum nomen *restat.* Virg. 但留其名. quod reliquum *restat.* Plaut. 餘欵.

restrictē. adv. (*restrictus*), *-tius, -tissime.*
【同】anguste, stricte.
【解】節制，節儉，拘謹，精審，認眞，嚴緊，嚴肅.
【例】cur id tam *stricte* parceque faciat, ignoro. 爲何如此嚴肅，如此吝嗇，我實不知.

restrictĭ-o. *ōnis.* f.
【解】縮減，節制，節儉，限定，限制，限定推理.
【例】*restrictio* mentalis. 語意保留.
【附】restrictīva legis interpretatio. (法律)縮小解釋.

restrict-us. *a, um.* part. v. *restringo.* *-tior.*
【同】tenax, parcus, avarus.
【解】❶ 狹窄，緊縮，短促，收聚. ❷ 端肅，謹愼. ❸ 嚴緊，吝嗇. ❹ 嚴肅，嚴厲，認眞.
【例】❶ silici *restrictus* membra catena. Cato. 鎖於巖石上. ❷ ad largiendum *restrictior.* Cic. 爲施與過度吝嗇.

restri-ngo. *ngis, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr.
【解】I. ❶ 緊紮，鎖押. ❷ (fig.) a) 固結，(注定，依戀). b) 收縮. c) 縮緊，束緊.
II. 解釋，開放.
【例】I. ❶ *restrictis* ad tergum manibus. Plin. 倒綁手. ❷ a) (*restringere*) homines ad custodiam pecuniae. Plin. 逼人看守財帛. b) (*restringere*) animum maestitia. Tac. 憂腸百結. c) (*restringere*) liberalitatem, sumptus. Sen. 約束其好施，縮緊其消費.
II. *restrictis* labellis, ridere. Apul. 開口大笑. (*restringere*) dentes. Pl. 張牙.

rĕsūd-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】復出汗，蒸發汽.

rĕsult-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】❶ 回跳，反應. ❷ (fig.) 反踢，反就，拒逆.
【例】❶ pulsati colles clamore *resultant.* Virg. 山鳴谷應. ❷ ut nomina versibus *resultent.* Plin. 勿使名字加插詩句中.

rĕsūm-o. *ĭs, psi, ptum, ĕre.* v. tr.
【解】❶ 再取，收回，恢復. ❷ 復興，革新.
【例】❶ (*resumere*) librum in manus. Quint. 復取書在手. (*resumere*) vires. 恢復原力. ❷ (*resumere*) pugnam. Tac. 再興干戈. (*resumere*) hostilia. Tac. 重修舊怨.

rĕsumpt-us. *a, um.* part. v. *resumo.*
【解】再取，恢復者.

rĕsŭ-o. *ĭs, ūtum, ĕre.* v. tr.
【解】折縫，再縫.

rĕsŭpīnāt-us. *a, um.* part. v. *resupino.*
【解】仰臥，向後倒.
【例】dexter *resupinatus* est illis. Plin. (魚)身向右倒.

rĕsŭpīn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶ 仰臥，向後倒. ❷ (fig.) 向後傾倒，一昂首.
【例】❶ *resupinari.* Plin. 仰臥. ❷ se *respinare.* Sen. 自豪. quid tantopere te *resupinet?* Sen. 何事使你高傲如此？

rĕsŭpīn-us. *a, um.* adj.

【同】 supinus.
【解】 ❶ 仰臥，仰倒. ❷ (fig.) a) 傲慢，自大. b) 柔弱，軟化.
【例】 ❶ *resupinus.* Quint. 仰瞻. *resupino* vultu spectare. Mart. 仰面觀望.
rĕsur-go. *gĭs, rexi, rectum, gĕre.* v. intr.
【解】 復起，復興，恢復原力，(復活，復生).
【例】 cymba *resurget.* Ov. 小艇浮起. legiones *resurgere* in ultionem properant. Tac. 軍隊迅速挺起報復. *resurgent* res Romanae contra spem. 羅瑪國事復興，實出望外.
rĕsurrectĭ-o. *onis.* f.
【解】 復生，復活.
【註】 **Resurrectio** D. N. vide **Pascha.**
rĕsurrrectūr-us. *a, um.* part. v. *resurgo.*
rĕsuscĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】 重建，復興，喚醒，重燃，使再生，使復活.
rĕsūt-us. *a, um.* part. v. *resuo.*
【解】 再縫…折縫.
rĕtardātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】 mora, impedimentum.
【解】 延緩，遲延，躭擱.
rĕtardāt-us. *a, um.* part. v. *retardo.*
【解】 延緩者….
【例】 *retardatus* ab incepto. Suet. 改變計劃.
rĕtard-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 moror, moram affero, moram facio, impedimentum infero.
【解】 ❶ 展延，阻撓. ❷ 抑制，阻止，使癱瘓，擱淺，廢止.
【例】 ❶ stellarum motus *retardantur.* Cic. 星運遲緩. ❷ (*retardare*) aliquem a scribendo. Cic. 阻人寫信. (*retardare*) hostium impetus. 阻敵進攻. non *retardat* quominus. (subj.) Plin. 不阻止不…. non *retardat* senectus ad fruendum. Cic. 老年不阻止人享受.
rĕtax-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】 (輪流)重檢驗，(檢閱).
rēt-e. *ĭs.* n. (abl. *e*; genit. pl. *ĭum*)

RETE

【同】 plaga, laqueus.
【解】 網罟，羅網，(fig.)陷阱.
【例】 qui albo *rete* aliena oppugnant bona. Plaut. 巧計騙取他人財物.
rĕtect-us. *a, um.* part. v. *retego.*
【解】 顯露，揭示，洩露.
【例】 *retectus* ensis. Luc. 劍已出鞘.
rĕtĕ-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】 aperio, evolvo.
【解】 ❶ 揭露，洩露，暴露. ❷ 揭示，啓示.
【例】 ❶ (*retegere*) ossa. Luc. 暴露白骨. (*retegere*) diem. Ov. 白天開始. (*retegere*) radiis orbem. Virg. 光照普世.
rĕten-do. *dĭs, di, sum,* (vel) *tum, dĕre.* v. tr.
【解】 伸展，放鬆.
【例】 arcus *retensus.* Phaed. 鬆弦之弓.
rĕtens-us. *a, um.* part. v. *retendo.*
rĕtentāt-us. *a, um.* part. v. *retento 2.*
【解】 重試驗者.
rĕtentĭ-o. *ōnis.* f. (*retineo*)
【解】 強留，停止，延擱，把持，保存.
【例】 *retentio* pedum. Isid. 躑躅. assensionis *retentio.* 拒絕同意.
1. **rĕtent-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (v. freq. *retineo*)
【解】 (屢)停留，制止，約束. (fig.) 節制，拘束，囚禁.
【例】 (*retentatum*) caelum a terris. Lucr. 天地懸殊. (*retentare*) agmen. Liv. 緩於進軍. (*retentare*) iram. V. Fl. 制止忿怒.
2. **rĕtent-o.** (**retempt-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*re tento*)
【解】 重彈，復試，再提，復憶起.
【例】 spes vana me *retentat.* V. Fl. 尙懷虛望. *retentare* dimissa vota. 尙未恢心.
rĕtent-us. *a, um.* part. v. *retendo retineo.*
【解】 停止，停留.
【例】 lingua *retenta* metu. Ov. (瞠目)結舌. *retentae* manu arbusculae. Plin. J. 阻止小樹長大.
rĕterg-ĕo. *gēs, si, gēre.* v tr.
【解】 洗刷.
retex-o. *ĭs, ŭi, tum, ĕre.* v tr.
【同】 dissolvo.
【解】 I. ❶ 拆已織者，分散，分解. ❷ (fig.) 破壞.
II. 再織，重作，復始.
【例】 I. omnem calumniae textum *retexo.* Apul. 我駁倒誤告各條. *retexere* orbem. Ov. 月之下皖.
II. turpe *retexit* iter. 含羞而回.
rĕtext-us. *a, um.* part. v. *retexo.*

rētĭācŭlum. *i.* n. vide **reticulum.**
【解】灶內鐵篦.
rētĭārĭ-us. *i.* m. (*rete*)
【解】以網及三齒叉決鬪者.

RETIARIUS

【例】contra *retiarium* ferula. Mart. (prov.) (以木劍抵持網者),(以木劍自衛).
rĕtĭcentĭ-a. *ae.* f.
【同】taciturnitas.
【解】據爲己有,諱而不言,緘口,隱瞞.
rĕtĭc-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. tr. vel intr. (*re taceo*)
【同】taceo, conticeo, obmutesco, silentio utor, tacitum relinquo.
【狀】astute, prorsus, nullo modo.
【解】❶ tr. 隱瞞,隱諱. ❷ intr. 緘口,靜默.
【例】❶ **reticenda**. n. pl. 秘密. *reticenda* (multa). Ov. 許多當隱諱之事. ❷(*reticere*) de errore. Cic. 隱瞞錯誤.(*reticere*)alicui. Liv. 不答應人.
rētĭcŭlāt-us. *a, um.* adj. (*reticulum*)
【解】網形,交叉形.
【例】*reticulata* fenestra. Varr. 有鐵網之窗.
rētĭcŭl-um. *i.* n.
【解】❶ 密網,小網. ❷ 網兒,小袋. ❸ 髮網.
rētĭcŭl-us. *i.* m. vide **reticulum.**
rētĭnācŭl-um. *i.* n.
【解】轡繮,攬繩,維繫.

RETICULUM

rētĭn-ens. *entis.* part. v. *retineo. -tissimus.*
【解】保留,支持,維繫者.
【例】juris sui *retinens.* Cic. 保持自己權利.
rĕtĭnentĭ-a. *ae.* f. (*retineo*)
【解】記憶,追憶.

rĕt-ĭnĕo. *inēs, inŭi, entum, inēre.* v. tr. (*re teneo*)
【同】cursum inhibeo, teneo. X. Dimitto.
【狀】diligenter, diutius, in perpetuum, mediocriter, melius, vehementer, vix.
【解】❶ 拘留,保留,儲蓄. ❷ (fig.) 保存,維持,制止,持守,自禁.
【例】❶ tempestate *retentus.* Caes. 爲風波所阻. sinistra manu *retinebat* arcum. Cic. 左手執弓. (*retinere*) oppidum. Caes. 堅守城垣. *retine* hominem. 挽留人. ❷ libertas *retenta.* Cic. 保存自由. (*retinere*) rem, amicos. Cic. 保存祖產親朋. (*retinere*) aliquid memoria. Cic. 記憶某事. (*retinere*) memoriam alicujus rei. Caes. 不忘某事. (*retinere*) aliquem in officio. Cic. 保持某人職守. *retineri* non poterant quin conjicerent. Caes. 不能禁示不拋棄. (*retinere*) lacrimas. Ov. 止淚. (*retinere*) caritatem. 保持友愛. (*retinere*) disciplinam. 維持紀律. (*retinere*) commissa. Hor. 保守託付之秘密.
rĕtinn-ĭo. *īs, īre.* v. intr.
【解】反響,和鳴.
rētĭŏl-um. *i.* n. (dimin. *rete*)
【解】小網.
rēt-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】清理(濬)河床.
rĕton-dĕo. *dēs, di, sum, dēre.* v. tr.
【解】刈草,剃.
rĕtons-us. *a, um.* adj. (part. v. *retondeo*)
【解】刈草,剃,削著.
rĕtor-quĕo. *ques, si, tum, quēre.* v. tr.
【同】reflecto.
【解】❶ 轉回,向後轉. ❷ (fig.) 曲撓,反歸,轉變,反駁.
【例】❶ (*retorquere*) oculos. Cic. 轉目. manibus *retortis.* Hor. 反翦手. ❷ (*retorquere*) scelus in auctorem. Just. 歸咎犯人. (*retorquere*) mentem. Virg. 回心轉意. (*retorquere*) animum ad praeterita. Sen. 回憶往事. (*retorquere*) argumentum. Apul. 反駁. *retorqui* agmen ad dextram. Caes. 行軍轉向右方.
rĕtorresc-o. *īs, ĕre.* v. intr.
【解】烘,焙.
rĕtorrĭde. adv.
【解】萎縮,枯槁.
rĕtorrĭd-us. *a, um.* adj.
【解】晒焦,枯槁,乾涸,老邁,龍鍾,萎縮,(皺紋),狡猾.
rĕtort-us. *a, um.* part. v. *retorqueo.*
【解】向後轉,彎曲.

【例】*retorta* tergo brachia. Hor. 反綑雙臂. *retortus* amictus. Virg. 零衣. *retortus* ornatus. Claud. 頸環.

rĕtractātĭ-o. *ōnis.* f. (*retracto*)
【同】revocatio, recognitio.
【解】❶ 修改，修正. ❷ 抵抗，拒絕，遲疑.
【例】❶ *retractatio* alicujus. Sen. 記憶某人. sine *retractatione.* Cic. 不改正(其學說). ❷ sine ulla *retractatione.* 毫不反抗. sine ulla *retractatione* dicere. 出言毫不遲疑.

rĕtractāt-us. *a, um.* part. v. *retracto.* -*tior.*
【解】更正，復校閱，(fig.)再醫治.

rĕtract-o. (**retrect-o**). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*re trecto*) (freq. v. *retraho*)
【同】revoco.
【解】I. ❶ 復摸，修改，更正. ❷ (fig.) 再醫治，復應用，校閱，刪改，修整，復憶….
II. ❶ 收回，反復. ❷ 執拗，倔強.
【例】I. ❶ (*retractare*) arma. Virg. 復取武器. (*retractare*) agrum. Cels. 復耕種田地. augemus dolorem *retractando.* Cic. (fig.) 我們重新引起痛苦. ❷ (*retractare*) locum orationis. Cic. 修改演詞之一段. (*retractare*) librum. Sen. 復閱某書. (*retractare*) memoriam alicujus. Sen. 復憶某人.
II. ❶ (*retractare*) dicta. Virg. 更正前言. (*retractare*) largitionem. Sen. 重示其慷慨. ❷ nullo *retractante.* Liv. 無人抗爭.

rĕtract-us. *a, um.* part. v. *retraho.*
【解】抽回，退後，遠避，深藏者.
【例】a via *retractus.* Apul. 脫離正路者. (*retractus*) ex itinere, ex fuga. Sall. 行路時，跳走時被執者.

rĕtră-ho. *hĭs, xi, ctum, hĕre.* v. tr.
【同】abstraho; revoco.
【狀】non sane, facile proficiscentem.
【解】I. 拖回(拽，抽，拉，引，領). ❶ 使退回，領回. ❷ (fig.)使遠離，撤除，撤免.
II. 再拖. ❶ 再引回. ❷ 復現，恢復.
【例】I. ❶ *retrahere* manum. Cic. 縮手. *retrahere* pedem. Virg. 退步，退回. *retrahere* aliquem. Caes. 引回某人. ex fuga *retractus.* Sall. 追回逃亡者. (*retrahere*) se. Tac. 引退. (*retrahere*) a coepto. 中止. (*retrahere*) a scelere. 回頭改過. ❷ (*retrahere*) consules a re publica. Cic. 撤(總統職)執政官職. ex magnis detrimentis *retractus* est. Suet. 免受重大損失.
II. (*retrahere*) ad spem haud dubiam. Tac. 以夢兆為不疑之朕兆.

rĕtrect-o. vide **retracto**

rĕtrĭbŭ-o. *ĭs, i, ūtum, ĕre.* v. tr.
【同】rependo, refero.
【解】❶ 交換，交易，交還原主. ❷ 償還，賠償，酬報.
【例】❶ *retribuebant* mihi mala pro bonis. Hier. 他們對我以怨報德. ❷ *retribuet* vindictam in hostes eorum. Hier. 報復伊等之仇人. *retribue* quod debes. 你當還債.

rĕtrĭbūtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】酬報，工資，薪金.
【例】*retributio* meritorum. Caes. 酬勞.

rĕtrĭbūt-us. *a, um.* part. v. *retribuo.*

rĕtrĭment-um. *i.* n.
【解】渣滓，殘滓，沉澱，浮滓.

retrō. adv.
【同】a tergo, post tergum, ab tergo, post.
【解】❶ 向後，從後，在後，(含動作或無動作之義). ❷ (fig.) a) 回溯已往. b) 置於後.
【例】❶ ingredi *retro.* Cic. 後退. hostis *retro* cessit. 敵人退去. tam longe *retro* respicere non possum. 我不能回顧如此之遠. vade *retro.* 退去. ❷ a) quodcumque *retro* est. Hor. 凡已往者. stipendia *retro* debita. Lampr. 尾欠軍餉. b) *retro* ponere. Cic. 置於後. quasi *retro* et contra. Cic. 如向後，且向對面. *retro* vivere. Sen. 倒行逆施. *retro* dare, reddere. Marcell. 償還.

retrŏactīv-us. *a, um.* adj.
【解】回溯已往者.

rĕtrŏ-āgo. (**rĕtrō ăgo**). *ăgĭs, egi, actum, agĕre.* v. tr.
【解】❶ 驅退，擲後，抑止，制服. ❷ 使退，廢止.
【例】❶ (*retroagere*) iram. Sen. 壓制忿怒. ❷ (*retroagere*) honores. Plin. 抑止他人之光榮.

rĕtrŏcē-do. (**rĕtrō cēdo**). *dĭs, ssi, dĕre.* v. intr.
【解】返回，退後，倒退.

rĕtrŏcess-ŭs. *ūs.* m.
【解】退後，返回，退步.

rĕtrōdū-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【解】引回.

rĕtrŏ-ēo. (**rĕtrō eo**). *ĭs, īre.* v. intr.
【解】退回，後退.

rĕtrō-fĕro. *fers, ferre.* v. tr.
【解】携回.

rĕtrōfle-cto. (**rĕtrō flecto**). *ctĭs, xi, xum, ctĕre.* v. tr.
【解】向後彎曲.

rĕtrōgr-ădĭor. (**retro gradĭor**). *adĕris,*

essus sum, ădi. v. dep. intr.
【解】退步，後退.
rĕtrōgrăd-us. *a, um.* adj.
【解】退步者.
rĕtrōgress-ŭs. *ūs.* m.
【解】後退，退步.
rĕtrōlĕg-o. (**retro lego**). *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】沿岸返回，或再行.
rĕtrorsŭm. (et) **rĕtrorsŭs.** adv. (**retroversum**) (vel)**retrovorsum. resroversus.** (vel-(**retrovorsus**).
【解】❶ 向後，後退. ❷ (fig.)互相，顚倒.
【例】❶ *retrorsum* vela dare. Hor. 張帆回航. impellere *retrorsus.* Sil. 逆流，(使回). *retrorsum* se referre. Nep. 回憶往事. ❷ *retrorsum* vicissim ex aer oritur. 由精氣復轉爲空氣.
I. **rĕtrors-us.** *a,um.* adj. (*retroversus,* vel -*vorsus*)
【解】向後轉，向後退.
【例】iter *retrorsum* perregere. Apul. 返回.
2. **rĕtrorsŭs.** adv. vide **retrorsum.**
rĕtrospĭcĭ-ens. *entis.* part. v. *retrospicio.*
【解】回顧.
retrovenditĭ-o. *ōnis.* f.
【解】買回.
rĕtrōvers-us. *a, um.* adj. (part. v. *retroverto*)
【解】轉向後，傾倒者.
rĕtrōvert-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】從舊.
rĕtrū-do. *dĭs, sum, dĕre.* v. tr.
【解】推回，迫退.
【例】in metallum *retrudere.* Theod. 宣判勞工刑.
rĕtrūs-us. *a, um.* part. v. *retrudo.*
【解】被拋棄，棄捨，(fig.)幽閉，隱居者.
rĕtu-ndo. *ndĭs, di,* (-*ndi*), *sum,* (vel) *nsum, ndĕre.* v. tr.
【同】obtundo.
【狀】belle.
【解】❶ 挫折，弄鈍. ❷ (fig.) 壓倒.
【例】❶ (*retundere*) aculeos judicii. Plin. 挫折判斷之銳利. ❷ (fig.) (*retundere*) superbiam. Phaed. 挫其倨傲. (*retundere*) lingua. Liv. 迫人閉口.
rĕtūr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】❶ 塞閉. ❷ 開啓.
【例】*returare* aures. Varr. (噪聲)聒耳.
rĕtūs-us. (**retuns-us**). *a, um.* part. v. *retundo.*
【解】挫折，鈍，(智力)魯鈍.

rĕ-us. *i.* m. **rĕ-a.** *ae.* f.
【同】is qui causam dicit; qui lege aliqua tenetur; aliqua culpa erroris tenetur humani; qui arguitur; de cujus re disputatur; sons, nocens.
【形】afflictus, humilis, improbus, innocens, invidiosus, locuples, maestus, nocens, turpis.
【解】❶ (訴訟之一方面)，原告或被告. ❷ 被控者，坐罪者，犯人.
【例】❶ *reos* appello omnes, quorum de re disceptatur. Cic. 爭訟之人，我皆稱之爲reus. ❷ rei capitalis *reus.* Cic. 被控死罪. (*reus*) de vi. Cic. 被控用暴力. *reum* facere aliquem. Cic. 提控某人. *reum* fieri. Cic. 被控. aliquem capitalis *rei,* de furto *reum* facere, agere, peragere. 控告人死罪，被控犯盜竊罪. inter *reos* referre. 列入被控人中. *reis* opitulari. 輔助被控者. criminis se *reum* pro aliquo supponere. 代人應罪. *rei* jura et officia. 被告的權利及義務.
rĕvăl-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】療養，恢復康健.
【例】quum ex gravi morbo *revaluisset.* Gell. 重病既已痊癒.
rĕvĕho. *hĭs, xi, ctum, hĕre.* v. tr.
【解】❶ 裝載(車，船，馱)，運回. ❷ 帶回，携帶.
【例】❶ *revectus* in castra. Liv. 運回營中. ❷ ad superiorem aetatem *revecti* sumus. Cic. 我們回溯至較早時代.
rĕvēlātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】divinus admonitus.
【解】揭露，洩露機密，啓示，默牖，默啓.
【例】in *revelationem* venire. Boet. 已到顯明地步. ista per *revelationem* intellexit. 藉默示明瞭此類事. divino admonitu cognovit. 因天主告知…. caelesti admonitu cognovit. 因天主告知…. Deo aperiente cognovit. 因天主告知…. divinitus cognovit. 因天主告知. Deo patefaciente, cognovit. 因天主告知…. Deo manifestante cognovit. ejus rei notitiam e caelo hausit, accepit.
【註】**revelatio** impedimenti matrimonii. 揭發婚姻限制. *revelatio* defectuum aliorum. 揭發他人過惡.
rĕvēlāt-us. *a, um.* part. v. *revelo.*
【解】揭露，顯示者.
【例】*revelata* religio. 默示的宗教.
rĕv-ello. *ellĭs, elli,* (*ulsi*), *ulsum, ellĕre.* v. tr.
【解】❶ 拔出，拔除. ❷ 拆毁，毁壞.
【例】❶ *revellere* tela de corpore. Cic. 由

身上將箭拔出. ❷ *revellere* crucem. Cic. 除去刑架. *revellere* cutem. Col. 剝皮. *revellere* injurias. 除去羞辱. a me morte *revelli* sola poteras. Ov. 但死使我們分離.

rĕvēl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】揭露，暴露，啓示，默啓，默牖.

rĕvĕn-ĭo. *īs, i, tum, īre.* v. intr.
【同】redeo.
【解】轉回，回來.
【例】cum domum *revenero.* 將來我回家後.

rēvērā. rē vērā. adv.
【同】reipsa, reapse.
【解】實際，事實，的確，果然.
【例】cujus igitur crimen est? *revera* nullius. 是誰之過？的確無人有過.

rĕverbĕr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】再衝撞，再推拒，再鞭策，(重擊)還打.

rĕvĕrend-us. *a, um.* adj. verb. v. *revereor.*
【解】可尊敬，可崇拜者.

rĕvĕr-ens. *entis.* part. v. *revereor. -tior, -tissimus.*
【解】❶ 敬畏，尊敬，崇拜者. ❷ 可虔敬，可敬仰者.
【例】❶ *reverens* erga aliquem. Tac. 尊敬某人. *reverentissimus* mei. 最尊敬我者.

rĕvĕrenter. adv. *-tius, -tissime.*
【解】虔敬，尊敬貌.

rĕvĕrentĭ-a. *ae.* f.
【同】honor, observantia.
【解】❶ 畏葸，戒愼恐懼. ❷ 敬畏，恪恭，尊敬，懍然.
【例】❶ (*reverentia*) discendi. Col. 恐懼學習. (*reverentia*) poscendi. Prop. 畏懼請求. (*reverentia*) sacramenti rupta. Tac. 背誓. (*reverentia*) famae. Ov. 懼失榮譽. ❷ alicui *reverentiam* habere. 敬禮某人. praestare *reverentiam* parentibus liberi debent. 子女應尊敬父母. nullam erga majores *reverentiam* habet. 他不尊敬前輩.
【附】**reverentialis** metus. 敬畏.

rĕvĕr-ĕor. *ēris, ĭtus sum, ēri.* v. dep. tr.
【同】vereor, colo, observo, cultu quodam et honore dignor.
【解】❶ 敬畏，恐懼. ❷ 尊敬，崇奉.
【例】❶ non *revereri* quominus.. Ter. 不畏懼.... ❷ (*revereri*) fortunam alicujus. Curt 尊敬人之命運. quos maxime debuit, eos minime *reveritus* est. 不敬當敬之人.

rĕvĕrĭt-us. *a, um.* part. v. *revereor.*

rĕver-ro. *rĭs, (ri, sum), rĕre.* v. tr.
【解】再掃除，(fig.)揮霍.

rĕversĭ-o. *ōnis.* f. (*reverto*)
【同】reditus. X. Profectio.
【解】❶ 退回，返回. ❷ 重現，反覆.
【例】❶ *reversione* mea laetatus. Cic. 因我歸來而歡欣. Caesar *reversionem* facit. 凱撒引兵退去. ❷ *reversio* febrium. 瘧疾復發.

rĕvers-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】轉回.

rĕvers-us. *a, um.* part. v. *revertor.*

rĕver-to. *tĭs, ti, sum, tĕre.* v. intr. v. *revertor.*

rĕver-tor. *tĕris, sus sum, ti.* v. dep. intr.
【同】revenio, redeo, refero me, remigro.
【狀】acriter, crebro, retro.
【解】❶ 倒退，轉回，返回. ❷ a) 恢復，(康健，理智). b) 歸回(原主).
【例】❶ (*reverti*) ex itinere. Cic. 行路歸來. (*reverti*) a foro. Pl. 由市區回來. (*reverti*) victor a bello. Cic. 戰勝凱旋. ❷ a) (*reverti*) ad sanitatem. Caes. 恢復健康. (*reverti*) ad propositum. Cic. 復歸本題. nescit vox missa *reverti*. Hor. 一言出口駟馬難追. b) (*reverti*) ad superiorem consuetudinem. 恢復舊例.

rĕvict-us. *a, um.* part. passiv. v. *revinco.*

rĕvīlesc-o. *īs, ĕre.* v. intr.
【解】復失其價值.

revin-cĭo. *cis, xi, ctum, cīre.* v. tr.
【解】❶ 束縛，綑綁. ❷ 緊繫，禁錮.
【例】❶ *revinctis* post tergum manibus. 反綁其手. ❷ (*revinctum*) latus ense. Prod. 腰佩劍. *revincire* mentem amore. Catul. 心為愛情束縛.

revi-nco. *ncĭs, ci, ctum, ncĕre.* v. tr.
【同】convinco.
【解】❶ 復勝. ❷ 駁倒，駁斥.
【例】❶ victrices catervae.. *revictae.* Hor. 初勝之群衆，復被制服. vires ignis *revictae.* Lucr. 火力已被控制. ❷ nunquam in argumentis *revinci* se patietur. 他總不讓人駁倒.

rĕvinct-us. *a, um.* part. v. *revinco.*
【解】細綁，緊縛.
【例】zona de poste *revincta.* Ov. 腰帶懸門上. *revinctae* manus post terga. 雙手倒綁.

rĕvĭr-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. (*revireo*)
【同】fruticor, renovor, refloresco, revivisco.
【解】❶ 復青，復萌. ❷ a) 返老還童(復幼). b) 復壯，復振.
【例】reipublicae vires *revirescunt.* 國勢復振.

rĕvīsĭt-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】再訪，重謁見.

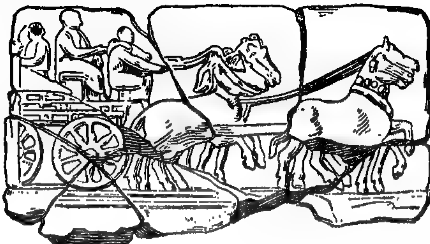
rĕvīs-or. *ōris.* m.
【解】校閱審查者.
rĕvīs-o. *ĭs, i, um, ĕre.* v. intr. vel tr.
【同】iterum viso, inviso.
【解】❶ intr. 再訪問，重見. ❷ tr. 再謁見，重閱.
【例】❶ (*revisere*) ad aliquem. Plaut. 再訪某人. ❷ cum poteris, nos *revises.* 幾時可能再來見我們. (*revisere*) proelia. Virg. 重返陣前.
rĕvī-visco. *viscĭs, xi, viscĕre.* v. intr.
【同】in vitam redeo, renascor; respiro, recreor ex metu, e fluctibus emergo.
【狀】necessario.
【解】復甦，復活.
【例】*reviviscunt* incendia. Flor. 火勢復熾. *reviviscens* amicitia. Petr. 恢復友誼.
rĕvŏcābĭlis. *e.* adj.
【解】可召回，可挽回者.
rĕvŏcām-en. *ĭnis.* n. (*revoco*)
【解】召回，勸阻.
rĕvŏcāti-o. *ōnis.* f. (*revoco*)
【形】contraria.
【解】❶ 喚回. ❷ 重用字句.
【例】❶ domum *revocationem* dare. Ulp. 准許還本鄉. receptui signum aut *revocationem* a bello nondum audivimus. 我們尚未聞收兵停戰之號令. ❷ *revocatio* verbi. Cic. 重用或更正字句. *revocatio.* 撤回，收回. *revocatio* jurisdictionis ad confessiones. 撤回解罪權.
rĕvŏcāt-or. *ōris.* m.
【解】召回者.
rĕvŏcāt-us. *a, um.* part. v. *revoco.*
【解】被召回者.
【例】*revocatus* a morte. Virg. 死中逃生. rursus *revocatus* in memoriam injuriae. Petr. 復憶起所受恥辱.
rĕvŏc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】removeo, avoco, abstraho. X. Voco.
【狀】acrius, arroganter, identidem.
【解】I. 召回，喚回. ❶ 歸來. ❷ (milit.) 退兵. ❸ (fig.) 引回，使就範. ❹ 重召登台. ❺ 使復生. ❻ a) 復興，領回. b) 收緊，自恃. c) 挽回，誘引. d) 警戒，引避. e) 收回，反覆.
II. 喚醒，重提，復招集.
III. 回召，回請.
IV. 使屬於，使屈服，使歸於.
【例】I. ❶ (*revocare*) aliquem ex itinere. Cic. 召人返回. (*revocare*) aliquem de exsilio. Liv. 召人還鄉. ❷ (*revocare*) ab opere milites. Caes. 由工程處召回士兵. ❸ (*revocare*) ea quae nimium profuderunt. Cic. 修整過度繁蕪之樹枝. ❹ primos tres versus *revocasse* dicitur Socrates. Cic. 人嘗說掃可拉德曾要人重讀 (trag. Oreste) 首三句詩. actor saepius *revocatus*. 屢次被召出場之演員. ❺ (*revocare*) ad vitam. 復活. ❻ a) (*revocare*) priscos mores. Liv. 復興舊俗. (*revocare*) vires. 恢復精力. b) me ipse *revoco.* Cic. 我提高警覺. c) (*revocare*) aliquem a consuetudine. Cic. 使人變更作風. d) (*revocare*) aliquem a scelere, ad humanitatem. Cat. 引人改其惡意，恢復人之正義感. e) (*revocare*) promissum. Sen. 反覆其諾言，(食言).
II. (*revocare*) rerum disceptationem ad Romanos. Liv. 向羅瑪民衆(會議)重提各項爭端.
III. (*revocare*) aliquid ad dubium. 使人惑疑某事. ad incertum *revocabuntur* possessiones omnium. 使人對衆人之財產權發生疑問.
IV. ❶ (*revocare*) omnia ad suam potentiam. Cic. 使一切入其掌握. ❷ (*revocare*) rem ad manus. Cic. 復用武力解決. ❸ *revocata* res ad populum est. Liv. 事復歸民斷.
rĕvŏl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】retro volo.
【解】飛回，疾回.
rĕvŏlūt-us. *a, um.* part. v. *revolvo.*
【解】反轉，捲攏.
【例】*revoluta* aequora. Virg. 退潮. *revoluta* dies. Virg. 來復日. *revolutus* ad vitia. Tac. 重蹈覆轍. *revolutus* rursus in veterem figuram. Virg. 恢復舊式.
rĕvol-vo. *vĭs, vi, ūtum, vĕre.* v. tr.
【同】rapio, reduco.
【狀】necessario.
【解】❶ 反轉，輾轉，循環. ❷ a) 開卷，披閱，展閱. b) 復閱，重讀. ❸ (fig.) a) 引回. b) (passiv. reflex.) 回憶，提及. c) 回述.
【例】❶ auster *revolvit* fluctus. Tac. 南風吹起巨浪. dies *revoluta.* Virg. 來復日. (*revolvere*) se. Cic. (蛇)蜷曲. ❷ tuas adversus te origines *revolvam.* Liv. 披閱反對你之原著. ❸ a) (*revolvere*) in eadem aliquem. Quint. 引人回至原題. b) *revolvor* identitem in Tusculanum. Cic. 時常想念我之本鄉杜思谷. c) *revolvere* secum. Ter. 自己回想. in animo *revolvente* iras. Tac. 你心中不斷忿恨.
rĕvŏm-o. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. tr.
【解】再嘔吐，拋棄，拒絕.

rĕvulsĭ-o. (revolsĭo). *ōnis.* f.
【解】拔除.

rĕvuls-us. *a, um.* part. v. *revello.*
【解】拔出，拔下者.
【例】*revulsum* ex osse ferrum. Ov. 由骨上拔出箭頭. *revulsum* a cervice caput. Virg. 由頸上擰下之頭. *revulsum* a patria sede. Luc. 被逐出本鄉者.

rex. *rēgis.* m.
【同】princeps, dominus.
【形】alienus, clarissimus, doctissimus, generosus, ignobilis, impius, imprudens, epulentus, potentissimus, praestans.
【解】❶ 王，專制君主，暴君. ❷(t. relig.) 古之主王祭者. ❸ (spec.) 波斯皇帝. ❹ 諸神之首= Jupiter. ❺ 首領，元首. ❻ (in gener.) 國君，王，后，王族.
【例】❶ rex Ancus *rex.* Cic. 昂古王. ❷ (term. relig.) *rex* sacrorum, sacrificorum, sacrificus. (vide **sacrificulus**). 主王祭者. ❹ (*rex*) Jupiter. 由必得諸神之首. (*rex*). aquarum. Ov. 水王，(海王). (-aequoreus); (*rex*) umbrarum. Ov. 黑暗之王. (*rex*) silentum. 幽冥之王. (*rex*) infernus. Virg. 地獄之王. ❺ (*rex*) mensae. Macr. 主席. sapiens est *rex* regum. Hor. 智者為王者師. *rex* causarum. Ascon. 律師(訴訟)首領. **reges.** Liv. 王及后.

rhēd-a. (**rēd-a. raed-a**). *ae.* f.
【同】essedum, vehiculum.

RHEDA

【解】四輪車，車輛.
【例】*rheda* vehor. 我乘車. in *rheda* sedere. 坐車.

1. rhēdārĭ-us. (**redarĭ-us. raedarĭ-us**). *a, um.* adj.
【解】車者.

2. rhedarĭ-us. *i.* m.
【解】御車，駕車者，車夫.
【例】*rhedarius* Milonis occisus est. 米洛之車夫被殺.

rhēn-o. rēn-o. *ōnis.* m.
【解】麑皮背心.

Rhēn-um flumen. n. **Rhēn-us.** *i.* m. nom. propr. flum.
【解】河名：萊茵河，在 Gallia 及 Germania 之間.

rhēt-ŏr. *ŏris.* m.
【同】orator, dicendi artifex, rhetoricae disciplinae doctor, qui dicendi praecepta tradit.
【形】antiquissimus, doctissimus, eloquens, magnus, nobilis.
【解】修辭學家，演說家，雄辯之士.
【例】artificium *rhetoris.* 修辭藝術.

rhētŏrĭc-a. *ae.* f. **rhētŏrĭc-ē.** *es.* f.
【同】ars rhetorica, rhetorum ars, disciplina dicendi; vis oratoria, oratoris facultas, ratio dicendi, copia dicendi.
【形】forensis, paulo hebetior, similis poemae.
【解】修辭學，雄辯術.
【例】*rhetoricam* palmae similem Zeno voluit. 才奧比雄辯術如奪錦標. ars *rhetorica.* 雄辯術.

rhētŏrĭcē. adv.
【同】rhetorum more, copiose, ornate splendide.
【解】雄辯式，修辭學方式.
【例】*rhetorice* mavis, an dialectice disputem? 你更喜我依雄辯式或辯證式?

rhētŏrĭc-us. *a, um.* adj.
【解】屬於修辭，雄辯術者.
【例】*rhetorici* doctores. Cic. 修辭學專家，(明師). artes *rhetoricae.* 雄辯術.

rhīnŏcĕr-ōs. *ōtis.* m.
【解】犀牛.
【例】(fig.) nasum *rhinocerotis* habere. Mart. 喜諷刺人者，(銳利).

Rhŏdăn-us. *i.* m. nom. propr. fluv.
河名：由高盧入海.

rhŏdŏdendr-ŏn. *i.* n.
【解】(laurier-rose). 蕊香，石南花.

rhonch-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】(打)鼾，睡.

rhonch-us. *i.* m.
【解】鼾睡.

rhytmĭc-us. *a, um* adj.
【解】有音節者，有韻律者.

rhythm-us. *i.* m.
【同】poetae lyrici, musici numerorum.
【解】音節，韻律，叶韻.
【例】secundum *rhythmum* componere. Sen. 作有音韻之文.

rĭcĭnĭ-um. *i.* n.
【解】首帕，(行喪禮時用).

rĭcĭn-us. *i.* m.
【解】❶扁蝨，(狗虱). ❷蓖麻，(唐胡麻).
rict-um. *i.* n. **rict-ŭs.** *ūs.* m. (*ringor*)
【同】os minax et hians.
【解】開口，解頤，莞然，哂之.
【例】sint modici *rictus.* Ov. 巧笑倩兮. deducere *rictum.* Juv. 笑.
rīdend-us. *a, um.* part. v. *rideo.*
【解】可笑者.
rī-dĕo. *dēs, si, sum, dēre.* v. intr.
【同】risum edo; derideo, irrideo.
【狀】familiariter, docte, vehementer, valde.
【解】I. intr. ❶笑，解頤. ❷微笑，莞然，哂之.
II. tr. ❶嗤笑，笑人. ❷嘲笑，譏誚，戲弄.
【例】I. ❶ (*ridere*) in aliqua re. Cic. 對某事愜意. satius est *ridere* quam derideri. Petr. 更好使人解頤，而不貽人笑柄. ❷ (*ridere*) alicui, ad aliquem. Cic. 垂青某人. tibi *rident* aequora. Lucr. 海景悅目. tempestas *ridebat.* Lucr. 氣候適人.
II. ❶ neque me *rideat.* Pl. 我不貽笑於人. ❷ (*ridere*) aliquem. Cic. 嘲笑人. (*ridere*) rem. Cic. 戲弄某事物.
rīdĭcŭlē. adv. (*ridiculus*)
【同】facete, perridicule, joco.
【解】可笑貌，戲弄，有趣.
【例】multa *ridicule* dicere. Cic. 多出有趣語. homo *ridicule* insanus. Cic. 可笑之狂人.
rīdĭcŭlōs-us. *a, um.* adj. *-sior, -sissimus.*
【解】詼諧，可笑者.
rīdĭcŭl-um. *i.* n. (*ridiculus*)
【同】jocus, facetiae, digna res quae omnino irrisione ludatur.
【形】civile, frequens, impatiens, subobscaenum.
【解】戲弄，戲言，諢語，趣事，滑稽，嘲笑，詼諧.
【例】per *ridiculum.* Cic. 戲言. *ridiculi* causa. Plaut. 爲開玩笑.
rīdĭcŭl-us. *a, um.* adj. (*rideo*)
【同】jocularis.
【形】petulans.
【解】❶ (in bono sensu). 可笑：詼諧，滑稽，有趣，解頤. ❷(in pejorativ. sensu). 可笑：謬誤，狂妄，癡語，戇狀.
【例】❶ facie magis quam facetiis *ridiculus.* Cic. 出語有趣，面容更可笑. ❷ *ridiculus* absorbere. Hor. 吞狀令人發噱. eujus insania quae *ridicula* est aliis. Cic. 戇狀更令人捧腹. *ridiculum* est.. (cum infin.) Cic. 可笑者....
rĭgātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】澆水，灌漑.
【例】supernae *rigationes.* Prosp. 天然雨水.
rĭgāt-ŏr. *ōris.* m.
【解】灌漑者.
rĭgāt-us. *a, um.* part. v. *rigo.*
【解】受澆灌者.
rĭg-ens. *entis.* part. v. *rigeo.* *-tissimus.*
【解】堅硬者.
rĭg-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】conglacio, congelo.
【解】堅硬，挺直，僵硬，漸硬，一峭拔，嶙峋，(fig.)梗頑，忍心.
【例】comae terrore *rigebant.* Ov. 因驚惶頭髮直豎. (*riget*) sanguis. Luc. 血液凝結. vestes auro *rigentes.* Virg. 金繡堅硬之衣服. summa (scopuli) *riget.* Ov. 懸崖峭拔. *rigens* caput. Quint. 昂首. *rigens* animus. Sen. 心硬.
rĭg-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. (*rigeo*)
【解】凝結，僵硬，凍結.
【例】aquae *rigescunt* in grandines. Plin. 水凝結成冰雹.
rĭgĭdē. adv. (*rigidus*), *-dius.*
【解】凝固，僵硬，(fig.)嚴肅，冷酷.
【例】*rigide* mittere. Sen.
rĭgĭdĭt-as. *ātis.* f.
【解】僵硬.
rĭgĭd-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】使堅硬，凝固.
rĭgĭd-us. *a, um.* adj. (*rigeo*). *-dissimus.*
【同】durus, severus, austerus, ferreus, praefractus, acerbe severus.
【解】❶挺直，僵硬，凍結者. ❷ (fig.) 強硬，嚴肅，冷酷，殘忍者.
【例】❶ *rigida* cervice. Liv. 倔強者. *rigidiora* signa. Cic. 過於挺拔之態像. aves *rigidis* cruribus. 腿挺直之鳥. ❷ stoliditas *rigidissima.* Arn. 極呆笨.
rĭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】respergo, irrigo, aquarum inductione terrae fecunditatem do.
【解】❶通流，治水. ❷浸潤，灌漑.
【例】❶ hinc motus per membra *rigantur.* Lucr. 從此流動各肢體. ❷ (*rigantur*) lacrimis ora alicujus. Virg. 淚流滿面.
rĭg-ŏr. *ōris.* m. (*rigeo*)
【解】❶僵硬，挺直，凍結，凜冽. ❷ (fig.) 強硬，堅強，嚴肅，嚴酷.
【例】❶ *rigor* ferri. Virg. 鐵之堅硬. recentissimi *rigoris* aqua. Col. 最新鮮的冰水. ❷ idem *rigor* animi. Tac. 同樣忍

心. *rigor* juris. Modest. 法律之嚴刻.
【附】**rigorismus** absolutus. 絕對的嚴格主義(從嚴主義).

rīgōrōs-us. *a, um.* adj.
【解】凜冽，嚴酷者.

rīgŭ-us. *a, um.* adj. (*rigo*)
【解】❶ 浸潤，灌溉者. ❷ 受澆灌，滋潤者.
【例】❶ bos plurimo lacte *rigua.* Solin. 出乳漿多之牛. ❷ porrum *rigua* odit. Plin. 韮不喜水. si non sine *riguo* transierint. Plin. 若季節多雨.

rīm-a. *ae.* f.
【同】hiatus.
【解】裂縫，隙，(皺)，(小溝渠).
【例】(paries) *rimas* agere. Cic. 牆裂縫. *rimas* ducere. Ov. 牆裂縫. *rimas* facere. Ov. 牆裂縫. (poet.) ignea *rima.* Virg. 射光.

rīmāt-us. *a, um.* part. v. *rimor.*
【解】細察，窺探者.

rīm-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*rima*)
【同】scrutor, inquiro.
【解】❶ 裂開，開墾，搜索. ❷ (fig.) 窺探，查究，測驗.
【例】❶ *rimari* humum pilis. Tac. 以槍探地. ❷ omnium secreta *rimans.* Tac. 窺探各人之秘密.

rīmōs-us. *a, um.* adj. (*rima*), *-sior.*
【解】有裂痕，龜裂者，破裂者.
【例】*rimosa* auris. Hor. 不審音之耳. *rimosa* memoria. Ennod. 易忘之記憶.

rīmŭl-a. *ae.* f. (dimin. *rima*)
【解】隙縫，裂痕.
【例】tenui veluti *rimula* intueri. Boet. 瞥見，(窺探).

ri-ngor. *ngĕris,* (*ctum*), *ngi.* v. intr.
【解】張牙露齒，狂怒.
【例】me non facias *ringentem.* Petr. 勿激怒我.

rīp-a. *ae.* f.
【同】litus, ora.
【形】aversa, contraria, viridis, opaca.
【解】河岸，海濱，岸涯，邊岸.
【例】fluvium extra *ripas* redundantem coercere. 防河水氾濫. in viridi et opaca *ripa* obambulare. 逛於綠草濃蔭之河崖上.

rīpŭl-a. *ae.* f. (dimin. *ripa*)
【解】低崖，小隄.

risc-us. *i.* m.
【解】皮袋，皮包，(提包，皮箱).

risi. perf. v. *rideo.*

rīsi-o. *ōnis.* f.
【解】笑，嘲笑.

rīs-ŏr. *ōris.* m. (*rideo*)
【解】笑者，滑稽者，(開玩笑)，嘲笑，訕笑者.

1. rīs-us. *a, um.* part. v. *rideo.*

2. rīs-ŭs. *ūs.* m.
【同】cachinnus.
【形】magnus, mediocris.
【解】❶ 笑，哂，莞然，嘲笑，譏誚. ❷ 笑柄.
【例】❶ movere *risum* alicui. Cic. 引人笑. *risum* excitare, (commovere). 惹人笑. miros *risus* edere. Cic. 容色怡然. *risum* comprimere, (tenere, continere) non potui. (poetic.) 我不能(制止)歡笑. ❷ Deus omnibus *risus* erat. 神爲諸神笑柄. esse *risui* alicui. 使人發噱.

rītē. adv. (antiq. ablat. *ritis=ritus*)
【同】recte, modo ac ordine.
【解】❶ 依禮(照宗教禮儀). ❷ a) 照規，(正式，合法). b) 妥善，適當，合理. c) 照慣例，照習俗.
【例】❶ matrimonium *rite* contractum. Tert. 合法(正式)締結之婚姻.

rītŭāl-ē. *is.* n.
【解】禮典，禮書.

rītŭāl-is. *e.* adj.
【解】禮儀者.
【例】*rituales* libri. 論禮儀書籍.

rīt-ŭs. *ūs.* m.
【同】mos, consuetudo rata et firma, praecipue sacra, institutum vetus.
【形】optimi, patrii.
【解】❶ 宗教禮儀，敬禮儀式. ❷ (in gen.) 習俗慣例.
【例】❶ *ritus* sacrorum. Virg. 宗教禮儀. *ritus* piandi. Ov. 贖罪禮. ❷ pecudum *ritu.* Cic. 蠢愚貌. latronum *ritu.* Cic. 强盜作風. *ritu* aleatorio vocari. Gell. 偶然被召. *ritus* servandus in sacramentis. 施行聖事，必須遵行聖教會制定的禮規.

rīvāl-is. *e.* adj. (*rivus*)
【解】❶ adj. 溝渠者，河岸者，海濱者. ❷ **rivalis.** *is.* subst. m. 對敵，匹敵，爭勝者.
【例】❷ sine *rivali* se amare. Cic. 互愛無疾視者.

rīvālit-as. *ātis.* f. (*rivalis*)
【同】aemulatio.
【解】爭勝(競爭)，羨慕，嫉妬，爭寵.

rīvŭl-us. *i.* m. (dimin. *rivus*)
【解】溝渠，小溪，水溝.

rīv-us. *i.* m.
【同】rivulus.
【解】❶ 水流，溝渠. ❷ 小溪，涇浜，小河.

【例】❶ propter aquae *rivum*. Lucr. 在溪水旁. ❷ e *rivo* flumina magna facis. Ov. 你使小河成大川,(鋪張).

rix-a. *ae.* f.

【同】turba, jurgium, verbosa et plena jurgii contentio.
【形】nova, magna.
【解】爭論,口角,爭辯,吵鬧,角鬪,戰爭,爭端.
【例】*rixam* ciere. Vall. 發生口角. *rixam* committere, concitare. Cal. 發生口角. *rixam* excitare. 引起爭端.

rixāt-ŏr. *ōris.* m. (*rixor*)

【解】好爭論口角者,健訟尋事者.

rix-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*rixa*)

【同】contendo, jugor.
【解】❶ 口角,吵鬧,爭辯. ❷ (fig.) 競爭,角鬪.
【例】❶ de amicula *rixantur*. 爲小女友而口角. ❷ (fig.) rami inter se *rixantes*. Plin. 樹枝杈枒.

rixōs-us. *a, um.* adj. (*rixa*)

【解】好口角,好勇鬪狠.

rōbīgĭnōs-us. adj. vide **rubiginosus.**

【解】生銹者.

1. rōbīg-o. rūbīg-o. *ĭnis.* f.

【解】❶ 銹. ❷ a) 石坊. b) 齒垢. ❸ 禾菌,黑穗. ❹ (fig.) a) 閒散,疏懶. b) 惡習.
【例】❶ *rubigo* auri nulla. Plin. 金不生銹. scabri *rubigine* dentes. Ov. 染垢之牙齒.

2. Rōbīg-o. *ĭnis.* f.

Rōbīg-us. *i.* m. nom. propr. dii. 神名:防禾菌之神.

rōbŏrāt-us. *a, um.* part. v. *roboro.* *-tior.*

【解】強化,增力者.

rōbŏrĕ-us. *a, um.* adj. (*robur*)

【解】橡樹者.

rōbŏr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*robur*)

【同】corroboro, confirmo.
【解】加強,增力,鞏固,固定,確保,堅定.
【例】ut auctoritate sua *roboraret*. 爲藉己權威堅其心志.

rōb-ŭr. *ŏris.* n.

【同】vis, firmitas, virtus, nervi, firmamentum, quercus, lignum durissimum.
【形】firmissimum, incredibile animi.
【解】❶ 橡樹,(poet. = 橄欖樹). ❷ 橡木,橡木器具. ❸ (fig.) a) 堅硬,堅固. b) 堅強有力. c) 事之中堅,核心.
【例】❶ antiquo *robore* quercus. Virg. 古老堅硬之橡樹. ❷ in *robore* accumbere. Cic. 坐橡木凳上. ❸ b) oratorium *robur*. Quint. 演詞之氣力. quod *roboris* in exercitu erat. Liv. 軍隊精力,(精兵). sine *robore* flamma. Ov. 柔弱之火. (*robur*) verborum. Quint. 言詞之效力. c) illa *robora* populi Romani. Cic. 羅瑪民族之精英. *robur* accusationis. Cic. 控告之主要點.

rōburnĕ-us. rōbustĕ-us. *a, um.* adj.

【解】橡樹者.

rōbust-us. *a, um.* adj.

【同】fortis, valens, nervosus, lacertosus, maximis corporis viribus.
【狀】bene.
【解】❶ 橡樹者. ❷ 堅硬,堅強,壯健,雄壯,勇毅者.
【例】❶ *robustus* cavus. Plaut. 監牢. lapides non *robusti* contra.. 不堅硬之石. *robusti* satellites. Cic. 強悍之差役. *robustissima* juventus. Suet. 精壯少年. fit *robustius* malum. Cic. 病漸沉重.
【附】**rŏchēt-um.** *i.* n.
【解】短白衣.

rō-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr.

【同】corrodo, arrodo, exedo.
【解】❶ 嚙噬,啄. ❷ 侵蝕. ❸ 粉碎,擊破,訾毀.
【例】❶ aratoris vestigia *rodere*. Plin. (鳥)啄於耕溝中. ❷ ferrum rubigine *roditur*. Ov. 鐵被銹侵蝕. ❸ (*rodere*) murmura secum. Pers. 喃喃自怨. dentem dente *rodere*. Mart. 空嚼,(妄費牙齒).

rŏgāl-is. *e.* adj. (*rogus*)

【解】焚屍場者.

rŏgātĭ-o. *ōnis.* f. (*rogo*)

【同】rogatus, obtestatio, preces.
【形】gratiosissima, justa, sceleratissima, tribunitia.
【解】❶ 請求,詢問. ❷ 提議,建議,(提案). ❷ 請願,訴狀,祈禱.
【例】❶ quadam(*rogatiuncula*) delectatur. 喜詢問小問題. ❷ *rogationem* ferre. Cic. 提法案. *rogationem* promulgare, perferre. 公佈提案. *rogationi* intercedere. 代請提案. *rogationem* abrogare. 取消提案,(議案). ❸ Curtium *rogatione* tua diligo. 因你的囑託,我喜愛古而七.

rŏgātĭuncŭl-a. *ae.* f. (dimin. *rogatio*)

【解】❶ 小問題. ❷ 提出不重要法案.

rŏgāt-ŏr. *ōris.* m. (*rogo*)

【同】qui rogat, petit, quaerit; qui cistas defert, colligendis per tribus suffragiis.

【形】 justus.
【解】 ❶ 提出新法案者，(請頒佈新律者). ❷ 收集民衆選票者.
【例】 ❶*rogator* legum. Lucil. 請頒佈新律者. ❷ *rogator* comitiorum. Cic. 民衆議會主席.

rŏgātōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】 詢問，請求者.

rŏgāt-um. *i.* n. (*rogatus*)
【解】 問題，提案，請願.

1. rŏgāt-us. *a, um.* adj. (part. v. *rogo*)
【解】 請求，詢問，提議者.
【例】 *rogatus* ut cantaret. Suet. 受請歌唱. testes *rogati*. Dig. 被傳之證人. *rogatae* leges. Plaut. 提出之法案.

2. rŏgāt-ŭs. *ās.* m. (abl. *u*)
【解】 詢問，請求，提議.

rŏgĭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】 提法案.

rŏgĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*rogo*)
【解】 懇請，詢問.
【例】 multa super Priamo *rogitans.* Virg. 對布利奧提出許多問題.

rŏg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】 oro, precor, quaeso, deprecor, obsecro, obtestor, interrogo, ex aliquo quaero.
【狀】 acrius, arroganter, auspicato, blande, breviter, diligenter, familiariter, etiam atque etiam, iterum et saepius, magnopere, modeste, penitus, prorsus tacite, vehementer.
【解】 I. 詢問，質問. ❶ 用法:a) (cum interr. indir.) b) (cum accus.) (aliquem) c) (cum pronom. n.) d) (cum accus. et pron. n.) ❷ 公然，正式詢問，提議，徵詢. a) 詢問意見. b) 詢問民衆，(法案). c) 提議民衆委任官吏. d) (t.milit.) 徵求兵士宣誓. e) rogare ut... f) rogare aliquem aliquid.
II. 尋求，請求，祈求. ❶ a) (accus. et ablat. pers.) b) (acc. et pron. n.) c) (accus. rei). ❷ 請人來訪問，——做某事.
【例】 I. ❶ a) *rogare* eum... Cic. 詢問他. *rogavit* essentne fusi hostes..Cic. 詢問是否敵人已經潰散. b) Stoicos *roga.* Cic. 詢問禁慾派. *rogatus* a Critone quemadmodum sepeliri vellet. Cic. 詢問克立底要如何埋葬他. c) hoc responde, quod *rogo.* Pl. 請答復我所質問者. d) *rogare* hoc unum te volo. Pl. 我願你但詢問此事. ❷ a) *rogare* aliquem sententiam. Cic. 詢問人意見. sententiam *rogari.* Cic. 請發表意見. b) *rogare* populum. Cic. 向民衆提法案. *rogare* legem. Cic. 提出法案. uti *rogas* omnes tribus jusserunt. 各家族贊成如你所請者. c) *rogare* magistratum populum (vel) plebem. Liv. 請民衆委任官員. ut consules *roget* praetor. Cic. 望巡撫請民衆選任(總統)執政官. comitia consulibus *rogandis* habere. Cic. 開民衆大會爲選任(總統)執政官. d) *rogare* milites sacramento. Caes. 請兵士宣誓.
II. ❶ a) (*rogare*) aliquid ab aliquo. Pl. 向人要求某事. b) hoc te *rogo.* 我向你請求此事. (poet.) (*rogare*) otium divos. Hor. 求神平安. c) mittit *rogatum* vasa. Cic. 遣人要求器皿. d) (*rogare*) aliquem de aliqua re. Cic. 爲某事向人請願. e) *rogare* ut, (vel) ne.. (subj.) (aut subj. solum.). 請爲.... f. *rogare* aliquem. 請求人爲.... *rogare* (vel) illud, hoc.. (aliquem). 請求人此事. *rogare* ut, ne.. Cic. ❷ *rogare* aliquem ad rem, (vel) in rem. Plin. 爲某事請求某人.

rŏg-us. *i.* m.
【形】 ardens, extinctus.
【解】 焚屍場(臺)(木柴堆)，火刑場.
【例】 in *rogum* imponere. 置於焚屍臺上. in *rogum* illatus. Cic. 携至焚屍場. (*rogum*) extruere. 築焚屍臺.

ROGUS

【附】 **rōmānīzātĭ-o.** *ōnis.* f.
【解】 羅瑪字拼音法.

Rōm-a. *ae.* f. nom. propr. urbis. 城名：在 Italia. 古羅瑪國首都，今之公教中心，教宗常居地.

Rōmān-us. *a, um.* adj.
【解】 羅瑪者.
【例】 *Romano* more. Cic. (oppon. Graeco, Punico). 羅瑪作風，(率直，認眞，堅決，勇毅...).

Rōmān-i. *ōrum.* m. pl. 羅瑪人. *Romanus.* Liv. 男人. *Romana.* Liv; 女人.
【附】 **romanticismus.** 浪漫主義，自由派. **romantici.** 傳奇家.

Romulē-us. *a, um.* adj.
【解】 *Romulus* 者.
【例】 mons *Romuleus.* (=Palatinus). Palat. 山.

Rōmŭlĭd-ae. *ārum.* m. pl.
【解】 *Romulus* 之後裔= *Romani.*

Rōmŭl-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：Mars 及Ilie或 Rhéa Sylvia 之子. Rémus之兄，建羅瑪城爲其國君王，死後列入諸神班中.
Romulĕ-us. *a, um.* adj.
Romŭl-us. *a, um.* adj.

rōr-ans. *antis.* part. v. *roro.*
【解】露水潤澤者.
【例】*rorans* humore. Sil. (天露滋潤) 新鮮者. *rorantes* responsiones. Macr. 潤澤的答復.

rōrārĭ-i. *ōrum.* m. pl.
【解】持輕武器者，輕快步兵.

rōrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】降露.

rōrāt-us. *a, um.* adj. part. v. *roro.*
【解】露水潤濕者.
【例】*roratas* aquas mittere. Ov. 洒水.

rōrĭd-us. *a, um.* adj. vide **roscid-us.**
【解】露水潤濕者.

rōr-o. *ās, āvi, ātum, āre,* v. intr. tr. (*ros*)
【解】I. intr. ❶ 降露. (impers.) ❷ (fig.) **a**) 被滲透，流注. **b**) 一滴一滴流下.
II. tr. ❶ 浸濕，潤澤. ❷ (fig.) **a**) 灌溉，浸潤. **b**) 使一滴一滴流下.
【例】I. ❶ *rorat.* (impers.) 降露. **a**) *rorabant* sanguine vepres. Virg. 荆棘(流)出鮮血. **b**) lacrimae *rorantes.* Lucr. 淚珠滴滴下.
II. ❶ *rorata* tellus. Ov. 甘露潤大地. ❷ **a**) *rorata* ora lacrimis. Lucr. 淚流滿面. oculi *rorantur* lacrimis. Ov. 眼淚汪汪. **b**) aquae *roratae.* Ov. 水珠滾滾. pocula *rorantia.* Cic. 杯酒滴滴下.

rōrŭlent-us. *a, um.* adj.
【解】沾露者.

rōrŭlent-um. *i.* n.
【解】露潤之地.

rōs. *roris.* m.
【解】❶ 露. ❷ (fig.) **a**) 液體點滴. **b**) 迷迭香，(香草名).
【例】❶ nocturnum *rorem* excipiunt. 承夜露潤澤. ❷ **a**) *rores* pluvii. Hor. 細雨霏霏. *ros* querulus. Petr. 潺潺水聲. **b**) *ros* marinus, (*ros*marinus). 迷迭香. *ros* maris. Ov. 迷迭香.

rŏs-a. *ae.* f.
【解】❶ 玫瑰. ❷ 玫瑰花樹.
【例】❶ flos *rosae.* Hor. cum *rosam* videret, tunc incipere ver autumabat. 玫瑰花放，春季開始. in *rosa.* (collect.) 在玫瑰花叢. sertis redimiri et *rosa.* 戴玫瑰花冠. per *rosam.* Inscr. 玫瑰花季. in aeterna vivere *rosa.* Mart. 享受永久安樂.

rŏsācĕ-us. *a, um.* adj. (*rosa*)
【解】玫瑰者，玫瑰製成者.
【例】*rosaceum* oleum. Plin. 玫瑰露，(油).

rŏsārĭ-us. *a, um.* adj. (*rosa*)
【解】玫瑰者.

rŏsārĭ-um. *i.* n. (*rosarius*)
【解】玫瑰園，(玫瑰經，玫瑰念珠). *rosarii* indulgentiae. 玫瑰念珠大赦.

roscĭd-us. *a, um.* adj. (*ros*)
【解】❶ 露者. ❷ 露濕者，雨露潤澤者. ❸ 浸潤滲透者.
【例】❶ *roscidus* humor. Plin. 露水. ❷ *roscida* luna. Virg. 降露之月. ❸ *roscida* rivis saxa. Virg. 溪水灌石田.

Roscĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom.
人名：家族名:Q. *Roscius.* 喜劇家西塞祿之友，並爲之演講. Sext. *Roscius* d' Amérie: 西塞祿曾爲之辯護. L. *Roscius.* 凱撒之代表.
Rosciān-us. *a, um.* adj.

rŏsēt-um. *i.* n. (*rosa*)
【解】玫瑰園，玫瑰樹.

rŏsĕ-us. *a, um.* adj. (*rosa*)
【解】❶ 玫瑰者，飾玫瑰者. ❷ 玫瑰色者.
【例】❶ *roseus* flos. Plin. 玫瑰花. ❷ *roseae* genae. Virg. 玫瑰色面頰. *rosea* aurora. Lucr. 晨曦. *rosea* juventa. Isid. 韶華歲月.

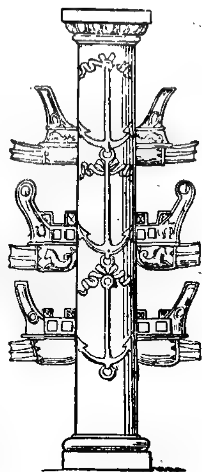
rōsĭ-o. *ōnis.* f.
【解】腹痛.

rosmărīn-us. *i.* m.
【解】迷迭香，(香草名).

rostell-um. *i.* n. (*rostrum*)
【解】小喙，嘴.

rostr-a. *ōrum.* n. pl. (*rostrum*)
【解】❶飾鐵爪之講臺. ❷羅瑪會場，(飾鐵爪之柱).
【例】❶ in *rostra* ascendere. Cic. 登講臺. de *rostris* descendere. Cic. 下演講臺. ❷ *rostra* movere. Luc. 感動會場聽衆.

rostrāt-us. *a, um.* adj. (*rostrum*)
【解】❶彎曲如鳥喙者. ❷ 飾鐵爪者.
【例】❷ navis *rostrata.* 裝備鐵尖頭之船. columna *rostrata.* Liv. 飾鐵爪之柱，(講臺). *rostrata* corona·

ROSTRATA COLUMNA

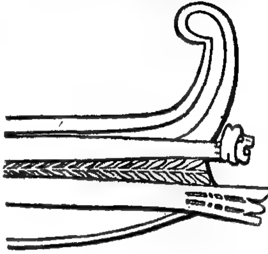
Virg. 飾鐵爪之冠.

rostr-um. *i.* n.

【同】os avium, aut aliorum animalium.

【解】❶鳥嘴(嘴), 獸尖嘴. ❷(fig.)如喙形之物. **a)** 船鐵尖頭. **b)**鏃頭, 犁鏤, 燈頭.

【例】❶ *rostrum* superius. 嘴之上部. avis procero *rostro.* 長喙鳥. sus *rostro* humi litteram impressit. 猪嘴劃字跡於地上. *rostrum* canis. 犬嘴. *rostrum* in camelis. 駱駝嘴. ❷ **a)** *rostrum* trifidum. Sil. 三鋒船頭.

ROSTRUM 2 a

rōs-us. *a, um.* part. v. *rodo.*

【解】被嚙噬者.

rŏt-a. *ae.* f.

【同】orbis.

【形】fervida.

【解】❶輪. ❷(in specie) **a)** 陶器工人之輪盤, (機械輪盤). **b)** 車盤, 刑具. **c)** 碾, 轆轤, 滾軸. ❸(fig.) **a)** 車輛. **b)** 日輪. ❹命運(轉輪).

【例】❶ orbes *rotarum.* Plin. (陶人)輪盤. ❷ in *rotam* escendere. Cic. 受輪盤刑. ❸ *rotae* vestigia. Ov. 車轍. si *rota* defuerit. Ov. 若無車. *rota* solis. Lucr. 日輪. *rota* luciferi. Tib. 曉明星. ❹ *rota* fortunae. Cic. 命運.

【附】**Rota.** *ae.* f. 教廷高等法院.

rŏtātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】旋轉, 滾, 繞行.

rŏtāt-or. *ōris.* m.

【解】轉動, 旋轉者.

【例】camerarum *rotator.* Caes. 造拱形者.

1. rŏtāt-us. *a, um.* part. v. *roto.*

【解】轉動, 旋轉者.

【例】*rotati* poli. Ov. 天體旋轉.

2. rŏtāt-ŭs. *ūs.* m.

【解】運轉, 輾轉.

rŏt-o. *ās, āvi, ātum, āre,* v. tr. vel intr. (*rota*)

【解】❶tr. 運轉, 轉動, 滾. ❷intr. 繞行, 旋轉, 轉動.

【例】❶ orbis sidericus aethereos *rotat* cursus. Man. 天體轉動, (循環). *rotare* se in vulnus. Luc. 輾轉血泊中. caput ense *rotare.* Luc. 刎頸. *rotato* sermone. 自圓其說. ❷ *rotantia* saxa. Virg. 巖石滾下.

rŏtŭl-a. *ae.* f.

【解】小輪.

rŏtundātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】作圓形.

【例】circulorum *rotundationis.* Virg. 循環波動.

rŏtundāt-us. *a, um.* part. v. *rotundo.*

【解】圓滿者, (fig.)完美雅緻者.

rŏtundē. adv. (*rotundus*), *-dissime.*

【同】concinne, explicate.

【解】圓滿, 完美, 精緻狀.

rŏtundĭt-as. *ātis.* f. (*rotundus*)

【解】圓形, 圓活, 勻調, 和諧.

rŏtund-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*rotundus*)

【同】rotundum facio.

【解】作圓形, 滿數.

【例】*rotundari.* Plin. 成圓形. orbem *rotundavit* (Deus) ad volubilitatem. (上主)創造圓形(宇宙)使能旋轉.

rŏtund-us. *a, um.* adj. (*rota*), *-dior, -dissimus.*

【同】globosus.

【解】❶圓形, 輪形. ❷(fig.) 圓滿, 勻調, 和諧, 圓活.

【例】❶ nihil *rotundius.* Cic. 無更圓者. toga *rotunda.* 圓袍, (周圍可身). stellarum *rotundus* ambitus. 星體週圈. forma urbis *rotunda.* 圓城. *rotunda* aedes. Fest. 環完殿. ❷ *rotunda* verborum constructio. 形美句法. ore *rotundo* loqui. Hor. 出語圓活流利.

rŭbĕ-făcĭo. *facis, fēci, factum, facĕre.* v. tr.

【解】染紅, 使發紅.

【例】*rubefactus.* Ov. 發紅, 面赤.

rŭbellĭ-o. *ōnis.* f. (*rubellus*)

【解】火魚.

rŭbell-us. *a, um.* adj. (dimin. *ruber*)

【解】略紅者.

【例】*rubella* vinea. Plin. 紅葽葡萄.

rŭb-ens. *entis.* part. v. *rubeo.* *-tior.*

【同】ruber.

【解】❶紅色. ❷面紅耳赤, (害羞).

【例】❶ ver *rubens.* Virg. 萬紫千紅之春. *rubens* sole zona. Virg. 赤道, (熱帶). ❷ ore non *rubenti* legere. Mart. 讀之不感羞恥.

rŭb-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. (*ruber*)

【同】erubesco, pudet.

【解】❶發紅, 變紅. ❷面赤, 赧顏.

【例】❶ bis murice lana *rubet.* Ov. 重染緋紅之羊毛. ❷ *rubeo,* mihi crede. 相信我, 我面色赧然.

1. **rŭb-er.** *ra, rum.* adj. *-brior, -berrimus.*
【同】rubens.
【解】紅色，(朱赤，丹，赭)，火紅.
【例】Oceani *rubrum* aequor. Virg. 海面赭然，(反映落日). mare *rubrum.* 紅海. *rubra* canicula. Fur. 溽暑，(炎熱伏天).

2. **Rŭb-er.** *ra, rum.* adj.
【解】(形容辭)紅色.
【例】❶ *Rubra* aequora. Prop. 紅海. mare *Rubrum.* Liv. 紅海. ❷ saxa *Rubra.* Cic. 赭石. *Ruber* fons. Plin. (source d' Ethiopie). 紅泉，(Ethiopie 之泉名).

rŭb-esco. *escis, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】❶ 發紅，變紅. ❷ 面赤，羞赧，忸怩.

rŭbēt-a. *ae.* f. (*rubus*)
【解】雨蛙.

rŭbēt-um. *i.* n. (*rubus*)
【解】荊棘叢生之地.

1. **rŭbĕ-us.** *a, um.* adj. (*rubus*)
【解】紅色，朱紅，赭色.

2. **rŭbĕ-us.** *a, um.* adj. (*rubus*)
【解】荊棘者.

rŭbī-a. *ae.* f.
【解】茜草，(丹參).

Rŭbĭc-o. Rŭbĭc-on. *ōnis* m. nom. propr. rivii. 小河名：在Ital. 及Gallia Cisalpina 之間，凱撒引兵渡此河，往義大利，發動內戰.

rŭbĭcund-us. *a, um.* adj. (*rubeo*). *-dior.*
【同】rubore plenus.
【解】紅色，赭色者.
【例】*rubicunda* Ceres. Virg. 收穫成熟，(金黃色).

rŭbĭd-us. rŏbĭd-us. *a, um.* adj. (*rubor*)
【解】紅棕色.
【例】*rubidus* panis. Plaut. 棕色麵包.

rūbīgĭnōs-us. *a, um.* adj. vide **robiginosus.**
【解】生銹者.

rūbīg-o. *ĭnis.* f. vide **robigo.**
【解】銹.

rŭb-ŏr. *ōris.* m.
【解】❶ 紅色. ❷ (fig.) a) 害羞，廉恥，貞操，端方. b) 羞恥，羞辱. c) 羞愧.
【例】❶ Tyrii *rubores.* Virg. 地利之紅色. in *ruborem* te totum dabo. Plaut. 使你全身發紅，(重打). alicui *rubores* elicere. Cornif. 使人面紅. ❷ a) pudorem *rubor* consequitur. 因害羞面發紅. b) *rubor* est alicui. Ov. (cum infin.) 人害羞. c) *ruborem* afferre alicui. 使人羞愧.

rŭbrĭc-a. *ae.* f.
【同】terra rubra.
【解】❶ 紅土. ❷ 紅鉛，朱砂，紅色顏料. a) 紅色標題. b) 法政書及禮儀書上之紅色規則.
【例】❷ proelia *rubrica* picta. Hor. 紅色所繪戰圖. transferre ad *rubricam.* Quint. 專心研究法規. *rubricae* Missae. 彌撒禮儀.

rŭbrīcōs-us. *a, um.* adj. (*rubrica*)
【解】多產紅顏料者，(艮硃，朱砂).

rŭb-us. *i.* m.
【解】荊棘，莓，(覆盆草).

ructām-en. *ĭnis.* n.
【解】打嗝.

ructātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】cruditatis exhalatio.
【解】打嗝.
【例】cruditatis signa sunt crebri *ructus.* 屢次打嗝是消化不良之標記.

ruct-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (*ructus*)
【同】cruditatem exhalo.
【解】打嗝，嘔，鋪張大言，自詡.
【例】*ructare; ructans.* Mart. (打嗝)，嘔吐. *ructans* semideum propinquitates. Sid. 自詡屬於半神仙之親族.

ruct-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr. vide **ructo.**

ruct-ŭs. *ūs.* m.
【解】打嗝，氣逆.

1. **rŭd-ens.** *entis.* part. v. *rudo.*
【解】吼，喧鬧.

2. **rŭd-ens.** *entis.* m. (genit. pl. *-ĭum*)
【同】anchorarius funis.
【解】船纜，繩索.
【例】*rudentis* explicatio. 解纜，(開船). *rudentes* solvere. 解纜，(開船). *rudentes* laxare. Virg. 解纜，(開船).

rūdĕrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】鋪地，砌磚，砌小塊.

rūdĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】用石塊，用磚砌路.

rŭdĭcŭl-a. *ae,* f. (*rudis 1*)
【解】小匙，(調藥箆).

rŭdĭment-um. *i.* n. (*rudis 1, erudio*)
【解】❶ 修業，學習，開始，試習. ※ 素質，元形，(器官基礎). ❷ 初步，入門.
【例】❶ *rudimenta* adulescentiae ponere. Liv. 青年開始. imbutus militiae *rudimentis.* 完成軍事初步訓練. ❷ prima rhetorices *rudimenta.* Quint. 修辭初階.
【附】**rudimentale** organum. 未成器官痕跡.

1. **rŭd-is.** *e.* adj. *-rudior.*
【同】imperitus, indoctus, ignarus, inscius, tiro; hebes, tardus, stupidus, bardus, agrestis, impolitus. X. Exercitatus.
【狀】omnino, plane.

【解】❶ 生，粗草，劣，(未修治，未斲削，未鍊治者)。❷ (fig.) 粗魯，鹵莽，拙笨，愚蠢，(未受教育，不諳世故)，愚魯者。
【例】❶ *rudia* saxa. Quint. 未斲削之石塊. *rude* aes. Plin. 生銅. *rudes* trunci. Stat. 粗糙樹幹. *rudia* signa. Ov. 粗製之態像. *rudis* vox. Quint. 艱澀之音. *rudis* terra. Varr. (未耕治之田地)荒地. *rudes* capilli. Sen. 蓬頭亂髮. *rudis* novacula. Petr. 新剃刀. ❷ (*rudis*) rei militaris. Cic. 不諳軍事. (*rudis*) omnino in nostris poetis. Cic. 不識我們之詩詞者. (*rudis*) ad pedestria bella. Liv. 不精通陸戰術者. (*rudis*) simplicitas. Ov. 天眞質朴. (*rudis*) uva. Mart. 生葡萄.

rŭdīt-ūs. *ūs.* m.
【解】驢鳴.

rŭd-o. **(rūdo)**. *is, ivi, itum, ĕre.* v. intr.
【同】asinorum vocem mittere.
【解】驢鳴，吼，呼號，喧鬧.
【例】prora *rudens.* Virg. 船頭發聲.

rŭd-or. *ōris.* m.
【解】響聲，呼喊.

rūd-us. *ĕris.* n.
【解】石灰粗粉，(碎屑)土屑，廢物，(垃圾)，砂礫，黏土，沃土.

rūfesc-o. *is, ĕre.* v. intr.
【解】變紅黃色.

Rūfīn-us. *i.* m. nom. propr. homin.
人名：駐守高盧之軍官，曾助 Vindex 叛變，爲 Vitellius 所殺.

rūfī-us. *i.* m. (vox Gallica)
【解】大山貓之俗稱.

rūf-o. *ās, āre.* v. tr. (*rufus*)

1. ruf-us. *a, um.* adj.
【解】染紅黃色者.

2. Rūf-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：羅瑪人之綽號. ❶ M. Minucius *Rufus.* ❶ M. Minucius *Rufus*，Fabius Maximus. 時之騎兵指揮官. ❷ M. Caelius *Rufus*: Cicero 曾爲之辯護. ❸ Q. Curtius *Rufus*：曾著 Alexanter M. 史.

rūg-a. *ae.* f.
【同】cutis a senectute contracta.
【解】皺紋，(皺痕)，(老年憂患，掛慮…之標記).
【例】in fronte contrahere *rugas.* Varr. 額上現皺紋. *rugas* cogere. Ov. 蹙額. (fig.) *rugae* vitae severae. Prop. 厲色. contracta in *rugam* veste. Boet. 衣服摺叠之紋.

rūgāt-us. *a, um.* part. v. *rugo.*
【解】*rugata* frons. Hier. 有皺紋之額.

rūg-ĭo. *is, ivi, ii, ire.* v. intr.
【解】吼聲.

rūgīt-ūs. *ūs.* m.
【解】吼聲.

rūg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. intr.
【解】起皺紋.
【例】*rugatus.* 有皺紋者.

rūgōs-us. *a, um.* adj. (*ruga*). *-sior.*
【解】有皺紋者，凸凹不平者，摺叠者.
【例】*rugosa* senecta. Tib. (poet.) 面起皺紋之老年. *rugosi* senes. 蒼顏老人. *rugosa* sanna. Pers. 譏笑人者.

rŭīn-a. *ae.* f. (*ruo*)
【同】casus, pernicies, pestis, exitium.
【形】magna, nimia, propria alterius legibus.
【解】❶ 墮落，(凋零)，滾下. ❷ 坍下，傾覆，頹廢，圮廢，崩潰. ❸ (fig.) 災禍，毀滅，慘敗，殞落. ❹ 頹墻斷壁.
【例】❶ *ruina* jumentorum sarcinarumque. Liv. 牲畜跌倒行囊墜下. *ruinam* dant. Virg. 互相傾軋. *ruinas* facere. Hor. 傾覆. caeli *ruina.* Virg. 傾盆大雨. ❷ incendium *ruina* restinguere. Sall. 覆屋滅火. ❸ (*ruina*) Cannensis. Liv. 加納之慘敗. fortunarum *ruinam* passus. 傾家敗產. (*ruinam* jacturam feci). 傾家敗產. respublica in *ruina* est. 國亡. *ruina* periit. 國亡. *ruina* nobis impendet. 頻危. ❹ per *ruinas* jacentis muri transcendere. Liv. 由墻之傾頹處通過.

rŭīnōs-us. *a, um.* adj.
【同】quo ruinam minatur, quod vitium facit, ruinas agit, labem ducit, casui, ruinae proximum, caducus.
【解】破壞，墮落，頹廢者，岌岌將傾者.
【例】aedes *ruinosae.* 坍塌之房舍.

rŭitūr-us. *a, um.* part. futur. v. *ruo.*
【解】將傾頹者.

rūm-a. *ae.* f. **rūm-is.** *is.* f. **rūm-en.** *inis.* n.
【解】反嚼類之胃.
【例】rumen. Pompon. 人胃. **ruma.** *rumis.* f. Varr. 獸乳頭.

rūm-ex. *icis.* m. f.
【解】❶ 双子葉科. (petite oseille). ❷ 鋒芒….

rūmĭfĭc-o. *ās, āre.* v. tr. (*rumor fero, facio*)
【解】宣傳，造謠.

rūmĭna ficus. f. (*rumen*)
【解】反芻無花果樹. (Romulus 及 Remus 曾乳養於此)(神話).

rūmĭnāl-is. *e.* adj. (*rumen*)
【解】反芻者.

【例】*ruminalis* ficus, (vel) arbor. 反芻無花果樹.

rūminātī-o. *ōnis.* f. (*rumino*)
【同】recordatio.
【形】quotidiana.
【解】❶ 反嚼. ❷ 回想，回思.
【例】*ruminatio* quotidiana. 每日之考慮.

rūmĭn-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr.
【解】反芻，回思.
【例】*ruminantis* more. Plin. 反芻式.

rūmĭn-or. *āris, āri.* v. intr. vel tr. vide **rumino.**

rūm-is. *is.* f. vide **ruma.**
【解】反芻胃.

rūm-ŏr. *ōris.* m.
【同】fama.
【形】bonus, falsus, firmus, inanis, jucundus, magnus, secundus, raucus, plenus timoris.
【解】❶ 聲望，傳聞，謠言，消息. ❷ 傳播新聞，道聽途說，輿論.
【例】❶ incerti *rumores.* Caes. 無根據之謠言. *rumor* est. (cum infin.) 謠傳. *rumor* est de aliquo, de aliqua re. 風聞某人某事. ❷ *rumor* multitudinis. Cic. 輿論. adverso *rumore* esse. Liv. 不孚衆望. secundo *rumore.* 洽合輿論.
【註】❶ *rumor* est quidem sed is incertus, (sine auctore). 不確實之謠言. ❷ magnus ubique erat *rumor* ea de re, (ea res in ore erat omnium). 大衆傳說. ❸ sunt qui quemvis *rumorem* temere credant, (rumoribus incertis serviant). 有人輕信任何謠言. ❹ *rumor* nunc augetur, nunc minuitur (nunc calet, nunc refrigescit). 謠言時增時減，(時盛時衰). ❺ *rumores* paulatim deficiunt, (refrigescit paulatim *rumor*). 謠言漸漸消散. *rumorum* sparsio. 散播謠言.

ru-mpo. *mpĭs, pi, ptum, mpĕre.* v. tr.
【同】dissolvo, discindo.
【解】❶ 破裂，破碎，折斷，劈開，分開，剖開. ❷ a) 自身破裂. b) 自己毀壞. ❸ 斷開，(行列，陣容). ❹ a) 通開. b) 挖開. ❺ 出聲，發音. ❻ (fig.) a) 毀壞，阻止. b) 隔斷，(中斷).
【例】❶ (*rumpere*) catenas. Ov. 折斷鎖鍊. (*rumpere*) vincula. Cic. 折斷桎梏. (*rumpere*) vestes. Ov. 撕破衣服. (*rumpere*) tauri colla securi. Ov. (*rumpere*) testamentum. Cic. 撕毀遺書. 以斧砍斷牛頭. (*rumpere*) foedera. Cic. 破壞條約. ❷ a) se *rumpere.* Hor. 自己破裂，(蛙). b) *rumpi.* Virg. 破裂. ❸ (*rumpere*) proelia (equo). 衝破敵陣. ❹ a) (*rumpere*) aditus, (vel) viam. Virg. 開路. b) se *rumpere.* Virg. (水)湧出. ❺ non exitio fratrum *rupta* voce. Tac 兄弟們之死亡，亦不能使其口出怨言. (*rumpere*) questus. Claud. 口出怨言. (*rumpere*) voces. Virg. 口出怨言. ❻ a) (*rumpere*) reditum alicui. Hor. 阻人回來. b) (*rumpere*) iter coeptum. Ov. 半途中止.

rūmuscŭl-us. *i.* m. (dimin. *rumor*)
【同】rumor levis.
【解】微响，瑣聞，不重要消息.
【例】imperitorum hominum *rumusculos* aucupari. 搜求無知百姓的傳聞.

runcātī-o. *ōnis.* f. (*runco*)
【解】耘田，刈草，刈下之草.

runcāt-or. *ōris.* m. (*runco*)
【解】刈草者.

runcĭn-a. *ae.* f.
【解】鉋(鉋削器具).

runcĭn-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】鉋平.

1. runc-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】刈草.

2. runc-o. *ōnis.* m.
【解】刈草具(鐮…).

rŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. intr. (part. futur. *ruĭtūrus*)
【同】cado, praeceps agor, (vel) feror, praecipito; ruinam edo.
【解】I. intr. ❶ a) 投向，奔向. b) 跌倒，顛仆，墮落，傾覆. ❷ (fig.) 破壞，陷沒.
II. tr. ❶ 擲下，顛覆. a) 擁倒，翻來覆去. b) (cum *ex* vel *ad*). 拋出，驅走. ❷ 使墮落，傾陷.
【例】I. ❶ a) (*ruere*) ad interitum voluntarium. Cic. 尋死. quo *ruis?* Virg. 你奔行何方? in fata *ruitur.* (impers.) 隨命運. (*ruere*) in hostem. Liv. 攻向敵人. (*ruere*) in proelium. Virg. 交戰. (*ruere*) in arma. Virg. 用武. b) (*ruere*) alto, a culmine Troja. Virg. 由高處墜下. *ruunt* de montibus amnes. Virg. 激流由山上瀉下. *ruit* imber. Virg. 落雨. *ruit* ad seditiones. Tac. 暴動. ❷ *ruebant* victores victique. Virg. 當時勝敗的喪亡.
II. ❶ a) (*ruere*) atram nubem ad caelum. Virg. 黑雲遮天. (*ruere*) cinerem. Virg. 灰塵飛揚. (*ruere*) intus harenam. Lucr. 擲沙土於其中. b) (*ruere*) mare a sedibus imis. Virg. (翻山)倒海. (*ruere*) aliquem ad terram. Lucr. 擲人於地. (*ruere*) rempublicam. Cic. 顛覆國家. ❷ (*ruere*)

naves. Lucr. 沉舟. se *ruere*. Apul. 自己墮落.

rūp-ēs. *is.* f. (*rumpo*)
【解】石壁，懸崖，嵯峨，嶙峋，礁嶼，峻巖.
【例】*rupes* cava. Virg. 山洞. altissimae *rupes*. 峭壁. ex magnis *rupibus* nactus planitiem. 穿過懸崖，及得平原.

rūpĭcāpr-a. *ae.* f. (*rupes capra*)
【解】羚羊.

rūpīn-a. *ae.* f.
【解】石田，絕壁.

ruptĭ-o. *ōnis.* f.
【解】損壞，破爛.

rupt-or. *ōris.* m. (*rumpo*)
【解】破壞，擾亂，犯法者.
【例】*ruptor* foederis. 破壞條約者.

ruptūr-a. *ae.* f. (*rumpo*)
【解】破壞，斷絕.

rupt-us. *a, um.* part. v. *rumpo.*
【解】斷絕，破壞者.
【例】*rupta* intestina. Plin. 斷腸(憂腸寸斷). (fig.) non exsilio fratrum *rupta* voce. Tac. 不因兄弟放逐而出怨聲.

rūrāl-is. *e.* adj. (*rus*)
【解】鄉間，田野，粗鄙者.

rūrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】農業.

rūri. adv. (gen. *rus*)
【解】在田野，在鄉間.

rūrĭcŏl-a. *ae.* m. et f. (*rus colo*)
【解】農夫，耕田人，鄉人.
【例】*ruricolae* boves. Ov. 耕牛. *ruricolae* dentes. Luc. 鍬.

rūrĭgĕn-a. *ae.* m. et f.
【解】鄉人.

rursŭm. rursŭs. adv.
【同】iterum, denuo, de integro.
【解】❶向後，返回. ❷(fig.) a) 報復，反覆，顚覆，互相，更迭. b) 重新，再，又.
【例】❶*rursus* reverti. Pl. 又返回. *rursus* ac prorsus. Varr. 進又退. ❷a) et *rursum*. Cic. 互相. hi *rursum* in vicem. Caes. 他們爲報復. b) *rursus* pugnare. (redintegrare proelium). 重新作戰. bellum, pax, *rursum*. Ter. 戰後又和平.

rūs. *rūris.* n.
【同】locus extra urbem, ubi agri sunt et villae; villa.
【形】amoenum, suburbanum.
【解】❶鄉間，田野，田畝，莊田. ❷(fig.) 粗野，鄙陋.
【例】❶paterna *rura* bobus exercet suis. Hor. 用己之耕牛耕種父之田園. *ruri* habitare. Cic. 住鄉間. (-esse) *rure* paterno. Hor. 在父之田園. *rure* redire. Cic. 來自田間. *rus* ire. 往田間. in sua *rura* venire. 來到自己田中. ❷*rus* merum hoc quidem est. Plaut. 此確實粗野.

ruscŭl-um. *i.* n.
【解】小庄田，小茅屋.

rusc-um. *i.* n. **rusc-us.** *i.* f.
【解】金雀花.

russāt-us. *a, um.* adj.
【解】衣紅色短衣者，(古競技場中四隊之一).
【例】*russatus.* Plin. 紅色隊員.

russĕ-us. *a, um.* adj.
【解】深紅色，(古競技場四隊之一).
【例】*russeus* equus. Pall. 栗色馬.

russ-us. *a, um.* adj.
【解】朱紅色.

rustĭcān-us. *a, um.* adj. (*rusticus*)
【同】rusticus.
【解】鄉間者(鄉民)，粗俗，鄙陋者.
【例】*rusticanus* homo. Cic. 粗魯人.

rustĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*rusticor*)
【形】communjs.
【解】居鄉，鄉間生活.
【例】labores pacis.. id est *rusticationis.* 安閒的工作，即是田園工作.

rustĭcē. adv. (*rusticus*)
【同】inurbane, duriter, importune. X. Urbane.
【解】鄉人貌，粗魯貌.
【例】*rustice* aliquid urgere. 粗魯狀的催促.

rustĭcĭt-ās. *ātis.* f. (*rusticu*)
【解】❶in bono sensu: 鄉務，誠樸，篤實. ❷in sens. pejorativ.: 鹵莽，鄙陋，拙劣，(土頭土腦).
【例】❶soni *rusticitas.* Quint. 土音.

rustĭc-or. *āris, āri.* v. dep. intr. (*rusticus*)
【同】ruri habito;ruri aetatem ago, autumni otium ruri fallo, exigo; rusticani recessus amoenitate fruor, utor.
【解】❶鄉居. ❷業農.
【例】litterae *rusticantur* nobiscum. 我們鄉居讀書.

rustĭcŭl-a. *ae.* f.
【解】鷓鴣類.

rustĭcŭl-us. *i.* m. (dimin. *rusticus*)
【解】鄉人，粗魯人.

1.**rustĭc-us.** *a, um.* adj. (*rus*)
【同】agrestis, ruisticanus; inurbanus, insuavium morum, difficilis. X. Urbanus.
【解】❶鄉間者. ❷(subst.) 鄉下人，鄙陋人. ❸使人憶鄉間者. a) (in bono sensu) 敦厚，誠樸者. b) (in sens. pejorat.) 粗野，拙

笨，愚蠢者.
【例】❶ res *rusticae*. Cic. 農業. vita *rustica*. Cic. 鄉間生活. ❷ agricola et *rusticus*. Cic. 農人及鄉人. ❸ a) *rusticis* vir moribus. 樸實之人. b) *rustica* vox. Cic. 粗暴語音.

2. **Rustĭc-us.** *i.* m. nom. propr. hom. 人名：L. Junius Arulenus *Rusticus*. 爲 Nero 殺害.

rust-um. *i.* n.
【解】荆棘.

1. **rūt-a.** *ae.* f.
【解】(herbae amarae genus). 芸香，(辛辣之草).
【例】ad cujus *rutam* puleio mihi tui sermonis utendum est. Cic. (prov.) 我當藉你言語之甘飴，調和彼言論之酸苦.

2. **rūt-a caesa.** n. pl. (*ruo, caedo*) (term. juris).
【同】omnis generis suppellex mobilis, lapides etiam ligna.
【解】原主所保留之田中收產，或保留不出售之物品. (*ruta* extracta. 拔出者. *caesa* secta). 割斷者.

rŭtābŭl-um. *i.* n. (*ruo*)
【解】長柄火箸.

rūtāt-us. *a, um.* adj. (*ruta*)
【解】芸香調和者.

rŭtell-um. *i.* n.
【解】刮刀.

rŭtĭl-ans. *antis.* part. v. *rutilo.*
【解】輝煌，燦爛者.

rŭtĭlāt-us. *a, um.* part. v. *rutilo.*
【解】赧色，金黃色，(髮).

rŭtĭlesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*rutilus*)
【解】發紅黃色(棕色).

rŭtĭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*rutilus*)
【同】splendeo.
【解】❶ tr. 使變紅黃色，(棕色). ❷ intr. 閃爍，輝煌燦爛.
【例】❷ *rutilantia* arma. 武器閃爍奪目.

rŭtĭl-us. *a, um.* adj
【解】火紅，金黃，(金光閃爍)，鮮紅.
【例】❷ fulgor *rutilus*. 紅光炫耀之星光.

rūtŭl-a. *ae.* f.
解】芸香.

rŭtŭl-um. *i.* n. (*ruro*)
【解】(掘土器具)鑪，鍬，鏟.

S

s. f. n.
❶ 羅瑪第十八字母.
❷【簡】S. =Sextus. (praen.)
Sp. =Spurius. (praen.)
S. C. =Senatus consultum.
S. P. =sua pecunia.
S. P. Q. P. =Senatus Populusque Romanus.
S. D. =salutem dicit.
Săb-a. *ae.* f.
Săb-ae. *ārum.* f. pl. nom. propr. urbis. 城名：(de l' Arabie Heureuse).
Săbae-us. *a, um.* adj.
【解】❶ *Sabae.* adj. ❷ 香料者，致藥者.
săbāī-a. *ae.* f. (mot Dalmate, Hebreu).
【解】啤酒類，(大麥水)，飲料.
săbăōth. indecl. (mot Hebreu).
【解】(caelestis exercitus). 天上軍旅.
sabbătārī-us. *a, um.* adj. (*sabbatum*)
【解】❶ 古教安息日者，(休假日者). ❷ subst. =Judaei.
sabbătīn-us. *a, um.* adj.
【解】古教每安息日者.
sabbătism-us. *i.* m.
【解】守古教安息日者.
sabbătiz-o. *ās, āre.* v. ntr.
【解】守古教安息日.
sabbăt-um. *i.* n. (ordin. **sabbăt-a** *ōrum.* n. pl.)
【解】古教安息日，(休假日)，今日之星期六，瞻禮七.
【例】altero die *sabbati.* Hier. 安息日之次日. una *sabbati.* Hier. 安息週之一日. secunda *sabbati.* Cassian. 安息週之第二日，tricesima *sabbata.* Hor. 第三十安息週.
Săbell-i. *ōrum.* m. pl. nom. propr. popul. (tribus). 民族名：Sabini 之鄰居.
Săbell-us. *a, um.* adj.
【解】❶*Sabell.* 者. ❷ (fig.)淡泊，質樸者.
1. Săbīn-a. *ae.* f. nom. propr. (Poppée) 人名：Poppée 之別名：
2. săbīna herba. (vel absol.) **săbīn-a.** *ae.* f.
【解】杜松類.
Săbīn-i. *ōrum.* m. pl. nom. propr. popul. (trib.)民族名，在義大利羅瑪東北部.
săbīn-um. *i.* n. (subaud. *vinum*)
【解】*Sabini*人居地之特產，(飲料=piquette).
1. Săbīn-us. *a, um.* adj. *Sabin* 人者.
2. Săbīn-us. *i.* m. nom. propr. homin. 人名：Q. Titurius *Sabinus.* 駐高盧凱撒之代理軍官.
Săb-is. *is.* m. nom. propr. fluv. 河名：(=la Sambre, Belgique).
săbŭlēt-um. *i.* n. (*sabulum*)
【解】沙地，沙漠.
săbŭl-o. *ōnis.* m.
【解】粗沙.
săbŭlōs-us. *a, um.* adj. (*sabulum*)
【解】多沙者.
【例】**sabulosa.** n. pl. 沙田.
săbŭl-um. **sabl-um.** *i.* n.
【解】沙.
săburr-a. *ae.* f. (*sabulum*)
【同】arena, qua naves onerantur.
【解】壓船艙之砂石.
săburrāl-is. *e.* adj.
【解】壓載之物者.
săburr-o. *ās, āre.* v. tr. (*saburra*)
【解】置壓艙物，(穩船物).
1. saccārī-us. *a, um.* adj. (*sacdus*)
【解】布袋者.
【例】*saccaria* navis. Quint. 裝載(麵)袋之船.
2. saccārī-us. *i.* m.
【解】肩袋者，(挑夫).
saccāt-us. *a, um.* part. v. *sacco.*
【解】過淋，濾清者.
【例】*saccatus* humor; (*saccatum*). 尿.
saccell-us. **saccul-us.** *i.* m. (dimin. *saccus*)
【解】小袋，荷包.
sacchăr-ŏn. **sacchăr-um.** *i.* n.
【解】蔗糖，糖.
saccĭpērĭ-o. *onis.* m. **saccĭpērĭ-um.** *i.* n.
【解】大袋，囊.
sacc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*saccus*)
【解】濾清，(過淋).
saccŭlārĭ-us. *i.* m.
【解】貪汚者(吞沒公款者)，剪綹，(小偷).

saccŭl-us. *i.* m. (dimin. *saccus*)
【解】小袋，褡褳，錢袋，濾淨袋.
sacc-us. *i.* m.
【解】❶袋，囊，濾淨袋，沙漏袋.❷粗毛衣，乞丐袋.
【例】❶vini vires *sacco* frangere. Plin. 濾酒. *saccus* nivarius. Mart. 羅篩，濾酒器. colum (nivarium). 羅篩，濾酒器. ❷ad *saccum* ire. Pl. 行乞.
săcell-um. *i.* n. (dimin. *sacrum*)
【同】aedicula, cella, templum.
【形】maximum, sanctissimum.
【解】小聖堂.
【例】*sacellum* publicum. 公共聖堂. *sacellum* semipublicum. (半公開式)，社團聖堂. *sacellum* privatum. 私人聖堂. *sacellum* domesticum, (semipublicum).團體半公用聖堂.
1. săc-er. *ra, rum.* adj. (*sancio*)
【同】religiosus, consecratus, habens religionem. X. Profanus.
【解】❶敬神者，神聖者，祝聖者. ❷尊嚴，可敬者. ❸奉獻某神者.
【例】❶*sacra* arma. Liv. 神聖軍旅. jus *sacrum.* Quint. 神聖律法. luces *sacrae.* Hor. 敬神節日. insula eorum deorum *sacra.* Cic. 敬獻諸神之島. laurus *sacra.* Hor. 獻於 Apollo 神之桂枝. ❷*sacer* et magnus vatum labor! 詩家尊嚴偉大之工作. ❸ut caput ejus Jovi *sacrum* esset. Liv. 獻其首與由必得神.
【例】homo *sacerrimus.* Pl. 最無廉恥之人. auri *sacra* fames. Virg. 可惡的金錢慾.
2. Săc-ĕr. *ra, rum.* adj.
【解】形容詞，與名詞連用：聖....
【例】mons *Sacer.* 聖山(在羅瑪附近).*Sacra* via. Cic. 聖(路)街，(羅瑪街名). *Sacer* clivus. Hor.聖(路)街，(羅瑪街名). *Sacrum* bellum. Just. 聖戰.
săcerd-ōs. *ōtis.* m. (*sacer*)
【同】minister publicus Dei, sanctissimo sacerdotio praeditus; qui rebus divinis, qui sacris praeest; qui sacrificia publica et privata procurat; sacerdotii religionibus venerandus; flamen, fani antistes, sacrificulus.
【形】castissimus, expulsus et exspoliatus sacerdotio, religiosus.
【解】司祭〔天主教之司鐸，神父〕〔僧侶，方丈，長老...〕.
【例】*sacerdotes* viri. Vell. 衆司祭. in collegio *sacerdotum* est. 名列司祭之班. in numerum *sacerdotum* accipere. 收入司鐸數內.
săcerdōtāl-is. *e.* adj.
【同】quod ad sacerdotem pertinet.
【解】司祭者，(司鐸者).
săcerdōti-um. *i.* n. (*sacerdos*)
【同】sacerdotis munus.
【形】amplissimum, populare, sanctissimum.
【解】司祭之品級，一職權，一職務.
【例】*sacerdotium* alicui mandare, dare, conferre, tribuere. 授司祭職權，(聖神父). *sacerdotium* amplissimum consequi, inire; ad *sacerdotium* eligi; in *sacerdotium* venire; *sacerdotio* inaugurari. 接受司祭職位..(晉陞司鐸，領神品).*sacerdotium* habere; *sacerdotio* praeditus esse. 爲司祭，有司祭職位者. expelli et expoliari *sacerdotio.* 褫奪司祭(司鐸)職權.
săcr-a. *ōrum.* n. pl. (*sacrum*)
【同】religiones, sacrificia, res divina.
【解】敬神，事務，禮儀，神事.
【例】*sacra* peragere; res divinas facere, -rite perpetrare; *sacra* obire, rite curare; *sacris* operari. 盡聖職：獻聖祭.... *sacris* Deum colere. 敬禮天主.
săcrāmental-e. *is.* n.
【解】恩物，恩儀，(準聖事),(小聖事).
【例】*sacramentalis* gratia. 聖事所賦的聖寵(聖事的效力).
【附】**sacramentalia**.小聖事，準聖事.
săcrāment-um. *i.* n. (*sacro*)
【同】solemne jusjurandum.
【形】justum, injustum.
【解】參軍宣誓，律師宣誓，普通宣誓，一秘密，機密，聖事，寵蹟.
【例】consulis *sacramento* rogare. Caes. 對(總統)執政官宣誓入伍. *saramento* adigere. Liv. 對(總統)執政官宣誓入伍. *sacramento* militari nomina sua offerre. Tac. 對(總統)執政官宣誓入伍. *sacramentum* exuere. Tac. 背誓. *sacramentum* deponere. Arn. 背誓. *sacramentum* apud aliquem dicere. Caes. 向人宣誓. *sacramentum* alicui dicere. Tac. 向人宣誓. justo *sacramento* contendere. Cic. 正式興訟. *sacramentum* justum judicare. Cic. 宣判追還合法之合法.*sacramento* dicere consulibus. Liv. 向(總統)宣誓. *sacramentum* injustum judicare. Cic. dictata jurant *sacramenta* diis. Sil. 朗誦獻神之誓言.
【附】**sacramenta** valida. 有效的聖事. *sacramenta* licita. 許可的聖事.
săcrāment-a. *ōrum.* n. pl.
【同】sacra mysteria.

【解】聖事，寵蹟，密蹟.
【例】*sacramenta*, sacra mysteria participare. 參與密蹟.

săcrārĭ-um. *i.* n. (*sacro*)
【同】locus ubi res sacrae reponuntur, aut asservantur.
【形】intimum, patrium, perantiquum.
【解】❶ 聖所，聖室，(儲藏聖物室) 聖庫. ❷ 神殿密室，聖堂.
【例】❶ *sanctuarium* facere, constituere. 建造聖所. ❷ servus a *sanctuario*. Inscr. 守聖庫僕役.

săcrāt-us. *a, um.* part. v. *sacro.* *-tior, -tissimus.*
【同】consecratus, dedicatus, dicatus, sacer, inauguratus, cum religione tum lege inviolatus.
【解】❶ 祝聖者，獻神者. ❷ 神聖尊嚴，可敬者.
【例】❶ *sacrata*, consecrata, dedicata. 奉獻神者. ❷ dies *sacratior*. Mart. 更神聖之日. numen gentibus *sacratissimum*. Plin. 各民族最敬奉之神. *sacratae* leges. 神聖法律. *sacratissimus*. 最尊貴(最神聖者).

săcrĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum,* adj.
【解】持聖物者.

săcrĭfĭcāl-is. *e.* adj.
【解】屬祭禮者.

săcrĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*sacrifico*)
【同】sacrificium.
【形】extrema.
【解】祭祀，行祭禮，祭獻.

săcrĭfĭcāt-or. *ōris.* m.
【解】祭獻者.

1. săcrĭfĭcāt-us. *a, um.* part. v. *sacrifico* vel *sacrificor.*
【解】獻祭者，祭品者.

2. săcrĭfĭcāt-ŭs. *ūs.* m. (*ui* dat. sing.)
【解】行祭禮.

săcrĭfĭcĭ-um. *i.* n. (*sacrifico*)
【同】sacrum, res divina, res sacra.
【解】祭祀，祭禮.
【例】(*sacrificium*) facere, procurare, (statuere, factitare). Cic. 獻祭. (*sacrificium*) violare, polluere. 褻瀆祭禮. ad *sacrificium* hostias praebere. 備牲獻祭.

săcrĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (*sacrificus*)
【同】sacris operor, sacra facio.
【解】❶ intr. 獻祭，獻犧牲. ❷ tr. 祭獻.
【例】❶ (*sacrificare*) deo alicui majoribus hostiis. Liv. 獻給神更大的犧牲. huic deo *sacrificatur*. Varr. 祭此神. ❷ (*sacrificare*) suem. Ov. 祭豕作犧牲.

SACRIFICIUM

săcrĭfĭcŭl-us. *i.* m.
【同】qui sacra facit.
【解】司祭，古代王獻祭者.
【例】rex *sacrificulus*. Varr. 王獻祭者.

săcrĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*sacrum facio*)
【解】獻祭者，祭祀者.
【例】*sacrifica* securis. Ov. 宰犧牲之斧.

săcrĭlĕgĭ-um. *i.* n. (*sacrilegus*)
【同】furtum rei sacrae.
【解】❶ 褻瀆聖物，(偷竊盜用聖物). ❷ 褻瀆聖事，(冒領，侮辱聖事).
【例】❶ *sacrilegio* se obstringere. 負褻聖罪. ❷ damnare aliquem *sacrilegii*. Nep. 罰人褻聖罪. *sacrilegium* personale. 褻瀆神聖. *sacrilegium* reale. 褻瀆聖事聖物.

săcrilĕg-us. *a, um.* adj. (*sacra lego*)
【同】impius, sacrorum omnium hostis ac praedo, nefarius.
【解】❶ 偷竊聖物者，輕褻聖事者. ❷ 褻瀆神明，侮辱宗教敬禮者.
【例】❶ *sacrilegus* erat, fana expilavit, simulacra sanctissima e delubris religiosissimis sustulit. 犯褻聖罪者，即洗刧神殿，從極尊嚴之廟宇中，竊取最神聖之態像. (*sacrilegus*) nuptiarum. Cod. 褻瀆婚姻者. ❷ (*sacrilegus*) religiones maximas violavit. 犯褻聖罪者，即輕視最大之敬神禮儀. religionum praedo. 侵犯神事者.
【附】**săcrist-a** *ae.* m. (**sacristān-us** *i.* m.)
【同】(Latine) aedituus, custos aedis sacrae.
【解】管聖物儲藏室，(管更衣所者).
【附】**săcristī-a.** *ae.* f.

【同】(Latine) vestiarium templi; sacrarium in quo reponitur sacer ornatus et instrumentum; locus supellectilis sacrae.
【解】儲藏聖物處，(更衣所)，聖庫，祭器室.

săcr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*sacer*)
【同】consecro, dedico, inauguro; religiosis caerimoniis augustius aliquid facio.
【解】❶奉獻與神明. ❷為神犧牲. ❸專用為某事. ❹祝聖. ❺(poet.) 使永垂不朽.
【例】❶ arae Jovi *sacratae*. Liv. 敬奉若未之祭壇. (*sacrare*) ludos. Tac. 演戲敬神. ❷(*sacrare*) alicujus caput Jovi. Liv. 為若未犧牲某人之頭顱. ❸ (*sacrare*) votum. Virg. 獻願為.... ❹ lex *sacrata*. 神聖法律.

săcrŏsanct-us. *a, um.* adj. (*sacer sanctus*)
【同】religione ac lege inviolatus.
【解】❶神聖不可侵犯. ❷尊嚴，可敬.
【例】❶ *sacrosancta* potestas. Liv. (民長)神聖不可侵犯之職權. *sacrosanctam* vacationem habere. 有不可侵犯之休假. ❷ ut *sacrosancti* videantur. 視為尊嚴者.

săcr-um. *i.* n. (**săcr-a.** *ōrum.* n. pl.) (*sacer*)
【同】sacrificium, res divina.
【解】❶聖物，獻儀，祭品. ❷敬禮，禮儀.
【例】❶ tactis *sacris*, Hannibal. Liv. 亞尼巴手按祭壇.... nec fas est accendi *sacrum*. Phaed. 不准在殿中燃火. ❷Graeco *sacro*. Cic. 依希臘禮儀. *sacrum* facere. Cic. 行祭禮. *sacra* diis facere. Liv. 祭神. *sacra* Cereris. 敬穀神禮儀，(奧秘). ad *sacra* vatum affero. Pers. 携至神仙殿中.

saecŭlār-is. (**secŭlār-is**). *e.* adj. (*saeculum*)
【解】每世紀者，百年者，一處世者，世俗者，(對出家者)，世修者(對修會者).
【例】*saeculares* ludi, (vel absolute) *saeculares*. Plin. 世紀遊藝. carmen *saeculare* Hor. 世紀歌曲. clerici sacerdotes *saeculares*. 世修神職人員司鐸，(對修會司鐸，規修神職人員，區籍司鐸對會籍司鐸).

saecŭlārĭzati-o. *onis.* f.
【解】還俗.

saecŭlărĭz-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】使還俗.

saecul-um. (**saecl-um.** **secul-um**). *i.* n.
【同】aetas multorum annorum spatium.
【解】❶苗裔，種類，界. ❷一世，一代，(人之一生，33 年 4 月？). ❸年歲，時代. ❹世紀(百年)，世世代代. ❺世俗.
【例】❶ muliebre *saeculum*. Lucr. 婦女界. ❷ fecunda culpae *saecula*. Hor. 多罪之時代. omnium *saeculorum* posteritas. 後世年代. ❸ *saeculorum* reliquorum judicium. Cic. 後世之評語. est hujus *saeculi* labes quaedam et macula virtuti invidere. 嫉視德行乃此世之汚點. *saecula* aurea. Virg. 黃金時代. *saeculum* aureum. Tac. 黃金時代. hujus *saeculi* insolentiam vituperabat. 他譴責此世之驕縱. ❹ multis *saeculis*. Cic. 世世代代. sempiternis *saeculorum* aetatibus. Cic. 永垂不朽. ex omnium *saeculorum* memoria. Cic. 自(人類)有生以來. ❺ contra sua *saecula* rectus. 抵制當時敗俗.
【註】(vie mondaine) (le siècle) 世俗. Latine: res fluxae, caducae, infimae. (unde: saecularis; (Latine) homo profanus. 俗人.

saepĕ. adv. *saepius, saepissime.*
【同】frequenter, crebro, identidem, saepenumero, frequens.
【解】屢次，頻，不時.
【例】*saepe*, (*saepe*numero, frequentissime) in foro est; in foro vero versatur. 屢次在市區. quam *saepissime* in foro est. 屢次在市區. *saepius* hoc mecum cogitavi. (semel atque iterum ac *saepius*). 我屢次回想，(考慮). *saepe* id mihi venit in mentem. 我屢次憶起.

saepĕnŭmĕro. (**saepe numero**). adv.
【同】saepe.
【解】多次.
【例】*saepius* numero. Gell. 更多次.

saep-es. vide **sēp-ēs.**

saepim-en. **saepīment-um**...vide **sepimen**; **sepimentum...**
【解】屏藩，藩籬.

saep-io. **sep-io.** *īs, si, tum, īre.* v. tr. (*saepes*)
【同】munio, vallo, saepta facio, saepti contineo.
【狀】sedulo, undique, religiose.
【解】❶圍以籬笆，修圍墻. ❷(fig.) a) 包圍. b) 保障，防範.
【例】❶ (*saepire*) urbem moenibus. Cic. 築城墻. (*saepire*) aditus fori. Cic. 堵塞街巷. ❷ (fig.) a) (*saepire*) aliquid memoria. Cic. 牢記某事於心. b) (*saepire*) oppidum castellis et operibus. 圍城築堡壘工事.

(**saepissim-us**). *a, um.* adj. (superlat. *saepe*)
【解】時常不斷，屢屢.

(**saepiuscule**). adv.
【解】每每，往往.

saept-um. **sept-um.** *i.* n. (*saepio*)
【同】munitio, saepimentum, saepes.
【解】籬笆，柵欄，圍墻.
saept-a. *ōrum.* n. pl.

【解】羅瑪國民選舉會場.
【例】*saepta* diruere, evellere. 破壞圍墻. *saeptis* belluas continemus. 拘野獸於欄內.
saept-us. sept-us. *a, um.* part. v. *saepio.*
【解】包圍，堵塞，防範者.
saet-a. set-a. *ae.* f.
【形】equina.
【解】獸(猪，馬)粗毛，鬃，鬣，髮，一松科針形葉.
【例】gladium e lacunari, *seta* equina aptum jussit demitti. 命以馬鬃繫劍，由屋頂垂下.
saetĭg-er. setĭg-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*saeta*)
【解】有粗毛者，(毛髮豎起者).
【例】*saetigera* vestis. P. Nol. 粗毛衣.
saetĭg-er. *ĕri.* m.
【解】野猪.
saetōs-us. sētōs-us. *a, um.* adj. (*saeta*)
【解】生粗毛，披粗毛者.
【例】verbera *saetosa.* Prop. 用粗皮條打.
saevē. adv. (*saevus*), *-vius, -vissime.*
【解】殘忍，刻薄，兇暴.
【例】*saevissime* candere. Col. (溽暑)酷熱.
saevĭdĭc-us. *a, um.* adj. (*saevus dico*)
【解】大言恫喝，(詈).
saev-ĭo. *ĭs, ĭi, ītum, īre.* v. intr.
【同】saevitiam in aliquem adhibeo, exerceo; crudelitatem in aliquem exerceo, adhibeo; in humiliores libidinose crudeliterque consulo; foede in captos exerceo victoriam.
【解】❶狂怒，怒吼，(禽獸). ❷忿怒，咆哮，(人)狂暴，苛虐，磨難.
【例】❶lupus *saevit.* Ov. 豺狼怒嗥. (*saevire*) in omnes aves. Ov. 虐待鳥類. ❷(*saevire*) in aliquem. Liv. 刻薄待人. (*saevire*) ventus. Lucr. 狂風怒吼. *saevire* ventis mare coepit. Sall. 狂風怒浪. *saevit* ira. 狂怒. *saeviens* venter. Apul. 飢腸轆轆. *saeviens* morbus. Gell. 病劇.
saevĭter. adv.
【解】嚴厲，殘忍，刻薄貌.
saevĭtĭ-a. *ae.* f. **saevĭtĭ-es.** *ēi.* f. (*saevus*)
【同】crudelitas. X. Clementia.
【解】狂怒，兇暴，殘忍，刻薄，苛虐.
【例】adhibere in famulos *saevitiam.* 待佣人刻薄.
saev-us. *a, um.* adj.
【同】crudelis, ferus.
【解】❶狂怒，兇殘，(禽獸). ❷憤怒，蠻橫，殘暴，刻薄，苛虐.
【例】❶*saevior* leaena. Virg. 母獅怒吼. ❷tyrannus *saevissimus.* Liv. 暴君. *saevum* mare. Sall. 海浪滔天. *saevi* dolores. Virg. 劇痛.
sāg-a. *ae.* f. (*sagus*)
【解】女巫.
【例】*saga* anus. 老巫婆.
săgācĭt-ās. *ātis.* f. (*sagax*)
【同】calliditas, solertia.
【形】incredibilis, tanta.
【解】銳敏，靈巧，伶俐，智慧，敏感.
【例】incredibili ad investigandum *sagacitate* praeditus. 異常敏於探討.
săgācĭter. adv. (*sagax*)
【同】callide.
【解】嗅官靈敏，靈巧，穎敏.
【例】illud *sagacissime* praesentit. 已很靈敏的預感此事. *sagacius* odorari. 嗅官更靈敏.
săgāt-us. *a, um,* adj. (*sagum*)
【解】戎裝，(穿戰袍).
【例】Galli *sagati.* 戎裝之高盧人.
săg-ax. *ācis.* adj. (*sagio*). *-cior, -cissimus.*
【同】callidus, acutus, prudens.
【解】❶聰明，銳敏. 嗅，聽.❷(fig.)敏感，伶俐，靈巧.
【例】❶*sagaces* canes, quod acute sentiant. 嗅覺靈敏之犬. ❷homo, animal *sagax.* 人為靈巧動物. mens *sagax.* 穎悟. ad suspicandum *sagacissimus.* 推測最銳敏者. utilium *sagax* rerum. Hor. 善謀有益之事.
săgēn-a. *ae.* f.
【解】網，(fig.)引誘，陷害.
săgĭn-a. *ae.* f.
【同】cibus, offa ad saginandum apta.
【解】❶豢養，肥滿，(另外飛禽). ❷肥腯，肥胖. ❸嘉餚美味，豐美食料，(另外競技劍客).
【例】❶*sagina* ventris. Just. 大腹便便. ❸plebem *sagina* sibi conciliat. 藉豐美食物邀買民心. gladiatoria *sagina.* Tac. 劍客之食品.
săgīnārĭ-um. *i.* n.
【解】飼養(鳥)處.
săgīnātĭ-o. *ōnis.* f. (*sagino*)
【解】豢養，養肥.
săgīnāt-us. *a, um.* part. v. *sagino.*
【解】肥胖，肥壯.
săgīn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*sagina*)
【解】飼養，育肥.
【例】sanguine *saginatus.* Cic. 吸國家之血自肥.
sāg-ĭo. *īs, īre.* v. intr.
【解】靈巧，銳敏，伶俐.
săgitt-a. *ae.* f.
【同】jaculum quod manu, balista jacitur.

【解】箭.
【例】*sagittas* emittere. 射箭. ingentem vim *sagittarum* infundere ratibus. 向木筏射出大批飛箭.

săgittārĭ-us. *i.* m.
【同】barbari sagittarii.
【解】射箭者.

SAGITTARIUS

sagittĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*sagittifero*)
【解】❶弓箭手. ❷盛箭者.
【例】❷ *sagittifera* pecus. Claud. 箭猪，(豪猪).

săgitt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*sagitta*)
【解】射箭.
【例】**sagittantes.** m. pl. Solon. 射箭者.

sagm-a. *ătis.* n. vel *ae.* f.
【解】鞍.

sagm-ĕn. *ĭnis.* n. (*sacer sancio*)
【解】聖草屑，(馬鞭草).

săgŭlāt-us. *a, um.* adj. (*sagulum*)
【解】穿戎衣者.

săgŭl-um. *i.* n.
【解】戎衣，(戰袍).

săg-um. *i.* n.
【同】vestis militaris index belli, ut toga pacis.
【解】古高盧人之戎衣(外氅)—古羅瑪之戰袍，(氅衣).
【例】(*sagum*), *saga* sumere. Cic. 參軍，(武裝起來). esse in *sagis.* Cic. 披甲冑作戰. ire ad *saga.* Cic. 披甲上陣. *saga* ponere. Liv. 解甲.

SAGUM

sāg-us. *a, um.* adj.
【解】觀預兆，預言者.

sāl. *sălis.* m. (n.)
【解】鹽粒.

săles. *ĭum.* m. pl.
【解】❶鹽，pl.鹽粒. ❷(metaph.)(poet.)海. ❸(fig. **a**)好諷刺，詼諧，一妙語，趣語. **b**)銳敏，美趣.
【例】❶ *salem* in aquam indere. Plaut. 浸鹽於水中. *sale* aliquid adspergere. Plin. 撒鹽於物上. adspergere *sales* (rei). Varr. 撒鹽於物上. panis cum *sale.* Hor. 麵包及鹽，(貧人食物). ❷ aequorei *sales.* Liv. 海水. ❸ **a**) nulla mica *salis* in...Cat. 毫無旨趣. argutiae facetissimi *salis.* Plin. 詼諧趣語. **b**) *salem* istum nolite consumere... Cic. 爾等勿盡諷刺興味，至於....

sălămandr-a. *ae.* f.
【解】鯢魚(濕地壁虎).

sălārĭ-um. *i.* n. (*sal*)
【解】❶鹽之配給，一購鹽之餉銀，一糧餉. ❷俸祿，薪俸，薪金，工資.
【例】*salarium* familiare. 贍家工資. *salarium* individuale, (personale). 個人工資，(工銀). *salarium* familiare. 家庭工資.

sălārĭ-us. *a, um.* adj. (*sal*)
【解】鹽者，(工資者).
【例】vectigal ex annona *salaria* statuerunt. 規定每年售鹽課稅.

săl-ax. *ācis.* adj. (*sal*), *-cior, -cissimus.*
【解】淫蕩者，放蕩者.
【例】herba *salax.* Ov. 十字科類.

sălĕbr-a. *ae.* f. **sălĕbr-ae.** *ārum.* f. pl. (*salio*)
【同】locorum offensiones, loca aspera et inaequalia.
【解】地勢巉巖，路途崎嶇,—文辭.佶屈聱牙，作事困難，—狼狽，跌跚，蹣跚.
【例】haeret in *salebra.* Cic. (演詞)艱澀. brevis tristitiae *salebra.* Val. Max. 稍感憂慮. ejus oratio sine *salebra,* ut sedatus amnis decurrit, fluit. 他文詞(無艱澀句)流暢穩妥，(如平穩水流). incidere in *salebram.* 陷於困難之境.

sălĕbrōs-us. *a, um.* adj. (*salebrae*)
【同】asper, multas salebras habens.
【解】崎嶇，艱澀者，艱險困難者.

săl-es. *ĭum.* m. pl.
【同】joci, faceiae, urbanitas.
【形】barbari, salsiores, veteres, urbani.
【解】詼諧，趣語，諷刺.
【例】urbani *sales* in dicendo plurimum valent. 詼諧善謔，談話頗有影響.

Sălĭār-is. *e.* adj. (*salii*)
【解】Saliens 司祭者，(fig.) Salia.式：豪華奢麗者.
【例】*saliares* cenae. Apul. 豐美筵席. *saliarem* in modum epulari. Cic. 備豪華盛宴.

sălĭāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】*Sal.* 僧侶(司祭)職.

sălict-um. salicēt-um. *i.* n. (*salix*)
【同】locus salibus consitus.

【解】植柳樹處，柳林，柳園，柳樹.
sălĭ-ens. *entis.* part. v. *salio.*
sălient-es. m. pl. (subaud. *fontes*)
【解】跳動，湧出者.
【例】*saliens* vena, pectus. Ov. 動脈，心跳動. *saliens* aqua. Plin. 湧泉.
sălĭfŏdīn-a. *ae.* f.
【解】鹽礦，鹽井.
sălignĕ-us. sălign-us. *a, um.* adj. (*salix*)
【解】柳樹者.
salillum. *i.* n. (*salinum*)
【解】鹽匣.
sălīn-ae. *ārum.* f. (*salinus*)
【同】locus ubi sal conficitur.
【解】鹽場，鹽礦.
sălīnārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】鹽者.
1. sălīnāt-or. *ōris.* m. (*salinae*)
【解】開鹽礦，治鹽田者.
2. Sălīnāt-or. *ōris.* m. nom. propr. hom. 人名：羅瑪人之綽號.
sălīn-um. *i.* n. (*sal*)
【同】salillum vas in quo sal reponitur.
【解】鹽缸.
1. săl-ĭo. sall-ĭo. *īs, ĭi, ītum, īre.* v. tr.
sāl-o. sall-o. *ĭs, ĕre.* v. tr. (*sal*)
【解】鹽醃.
2. săl-ĭo. *īs, ŭi,* (*ĭi*), *tum, īre.* v. intr.
【解】跳躍，跳舞，踴躍，—湧出，流流，—(心，脈)跳動.
【例】*salire* in puteum. Plaut. 跳入井中. cor tibi *salit.* Pers. 你心跳動. aqua *saliens.* Plin. 水湧出.
sălĭunc-a. *ae.* f.
【解】(valériane celtique). 擷草類.
Sălĭ-us. *a, um.* adj.
【解】*Saliens.* 僧者.
【例】**ae.** -*ārum.* f. pl. *Sal.* 筵.
sălīv-a. *ae.* f.
【同】sputum.
【解】唾液，口涎，蝸牛涎沫.
【例】*salivam* movere. Sen. 引人垂涎. *saliva* mercurialis. Pers. (利涎)利慾燻心.
sălīvārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】似口津者.
sălīv-o. *ās,* (*ātum*), *āre.* v. intr.
【解】垂涎，流唾液.
sălīvōs-us. *a, um.* adj.
【解】似唾液者，多流唾液者.
săl-ix. *ĭcis.* f.
【解】柳樹.
sallitūr-a. *ae.* f.
【解】鹽漬.
sallīt-us. *a, um.* part. v. *sallio.*
【解】鹹者.
Sallustiān-us. *a, um.* adj. *i.* m.
【解】Sallustius 者，敬仰 Sallustius 者.
Sallustĭ-us. *i.* m. nom. propr. homin. 人名：羅瑪史家.
salmŏcĭd-us. *a, um.* adj.
【解】鹹者.
salm-o. *ōnis.* m.
【解】鮭魚，(馬支魚？).
salp-a. *ae.* f.
【解】鰵魚類，(merluche).
salsāmentārĭ-us. *a, um.* adj. (*salsamentum*). *i.* m.
【同】qui salsamenta facit aut vendit.
【解】鹹者，製鹽漬者，售鹹貨物者.
salsāment-um. *i.* n. (*salsus*)
【同】quod sale conditum est in diuturnum usum et cibum.
【解】❶鹽漬物，鹹魚. ❷鹽水.
salsē. adv. (*salsus*)
【同】facete.
【解】巧妙，機警，諧謔.
salsēd-o. salsitūd-o. *ĭnis.* f.
salsĭt-as. *ātis.* f.
【解】鹹味，鹽.
salsūg-o. *ĭnis.* f.
【解】鹹水，海水，鹽味，鹽性.
salsūr-a. *ae.* f. (*salsus*)
【解】鹹，鹽，(fig.)憂慮，悲傷.
【例】quod in *salsura* fuit. Varr. 漬於鹽中者. meae animae *salsura* evenit. Plaut. 我心悲傷.
sals-us. *a, um.* adj. (*sal*)
【同】facetus.
【狀】omnino.
【解】❶鹹. ❷諷刺，滑稽，伶巧者.
【例】❶ *salsiores* cibi. Plin. 過鹹之食物. *salsissimus* sal. Plin. 鹹味極濃之鹽. vada *salsa.* Virg. 鹹水. ❷ *salsiores* sales. Cic. 更滑稽之趣語.
saltābund-us. *a, um.* adj. (*salto*)
【解】跳躍者.
saltātim. adv. (*saltus*)
【解】跳動貌.
saltātĭ-o. *ōnis.* f. (*salto*)
【解】跳躍，跳舞，舞蹈.
【例】intempestivi convivii, multarum deliciarum extrema comes est *saltatio.* 不時宴飲，各種娛樂之最後娛樂，便是跳舞.
saltāt-ŏr. *ōris.* m. (*salto*)
【形】calamistratus.
【解】跳舞者，表演啞劇啞舞者.

【例】histrioni actio, *saltatori* motus est certus datus. 優伶有表演姿勢，舞員則有確定之動作.

saltātōri-us. *a, um.* adj.
【解】跳舞者.
【例】*saltatorius* orbis. Cic. (團體)環舞.

saltātricŭl-a. *ae.* f. (dimin. *saltatrix*)
【解】小舞娘.

saltātr-ix. *īcis.* f. (*saltator*)
【解】舞女，女伶.

1. saltāt-us. *a, um.* part. v. *salto.*
【解】歌舞者.

2. saltāt-ŭs. *ūs.* m. (usurp. ablat. sing. et pl.)
【同】saltatio.
【解】跳舞.

saltĕm. adv.
【同】at saltem, at certe, tamen, minimum.
【解】(既不，既無…)至少，最少….
【例】eripe mihi hunc dolorem aut minue *saltem.* Cic. 你應解除此痛苦與我，至少減少…. si non.. at *saltem*... Cic. 若不…至少…. sperare *saltem* licebat. Cic. 當時至少可以希望. vix *saltem.* Quint. 至少僅能.

saltĭt-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】跳舞，(fig.)突轉文字.

salt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】moveo me ad numerum; motus do non indecoros; choros agito: tripudiis solemnique saltatu me exerceo; choreas duco.
【狀】palam.
【解】❶ intr. 跳舞，蹦躍. ❷ tr. 摹仿表演.
【例】❶ *saltare* discere. Cic. 學習跳舞. ❷ *saltare* tragoediam. Suet. 表演(跳演)悲劇. *saltare* carmina. Ov. 載歌載舞.

saltŭōs-us. *a, um.* adj. (*saltus 2*)
【同】saltibus plenus.
【解】(多樹)樹木叢生之地.
【例】in loca *saltuosa* recessit exercitus. 軍隊退入森林區.

1. salt-ŭs. *ūs.* m. (*salio*)
【解】跳躍，湧出.
【例】*saltum* dare. Ov. 跳躍. *saltus* dare de monte. Ov. 由山上躍下. *saltu* vincere valles. Claud. 霎時踰過山谷. per *saltum* ordinatio. 不循序漸進司鐸品位.

2. salt-ŭs. *ūs.* m.
【同】silva.
【解】❶ 森林，牧場. ❷ 山林險路，山峽，隘口.
【例】❶ silvestres *saltus.* Varr. 森林牧場. floriferis in *saltibus.* Lucr. 在百花盛開之牧場. ❷ *saltus* Pyrenaei. Caes. 卑來乃山峽. *saltus* Pyraeneus. Caes. 卑來乃山峽. uno *saltu* duos capros capere. Plaut. (prov.) 一舉兩得. *saltus* damni. Pl. 刺手之處境.

sălūb-er. sălūbr-is. *is, re.* adj. (*salus*), *-brior, -berrimus.*
【同】salutaris, utilis, sanitatem afferens, incorruptus. X. Pestilens.
【解】❶ 合衛生，有益健康，良好者. ❷ 康健，强壯者.
【例】❶ *saluberrimum* est. (cum infin.) 極有益衛生者…. sententia rei publicae *saluberrima.* Cic. 極有益於國之意見. *salubre* pretium. Mart. 廉價. ❷ *saluber* an pestilens sit annus. 康寧或瘟災之年.

sălūbrĭt-as. *ātis.* f. (*salubris*)
【同】affectio, sanitatem afferens. X. Pestilentia,
【解】❶ 衛生，保健法. ❷ 身體康健，文詞清順.
【例】❶ a vobis *salubritas* petitur. Cic. 向你們仿求衛生法. ❷ mea *salubritas.* Plaut. 我之生命，(健康). *salubritas* dictionis. Cic. 文辭清順.

sălūbrĭter. adv. (*salubris*), *-brius, -berrime.*
【解】❶ 無恙，康寧，適合衛生. ❷ 處優勢，有益環境.
【例】❶ ubi *salubrius* refrigeraberis. 在此納涼更合衛生.

săl-um. *i.* n.
【解】汪洋大海，怒濤狂瀾，(fig.) 苦世難境.
【例】in *salum* nave evectus. 駛船入汪洋大海. aerumnoso navigare *salo.* Cic. 航行於多風浪之海中. in hoc vitae *salo.* Boet. 處此人生之狂瀾中.

săl-us. *ūtis.* f.
【同】incolumitas, sanitas, requies, bonum. X. Exitium.
【形】afflicta, bona, cara, communis, desperata, dubia, prope, fatalis, improvisa, infestior, integra, perpetua, plurima, posterior, publica, universa.
【解】❶ (身體)强健，安康. ❷ (生命)保全，生存. ❸ 問候，請安，致敬.
【例】❶ *salutem* bibere. Fort. 飲酒祝康健. ❷ *saluti* esse alicui. Cic. 救助人. *salutem* ferre, afferre. Cic. 救人性命. *salutem* dare. Cic. 保全性命. una est *salus.* (cum infin.) 但有一條救命方法. agebatur ea in re *salus* reipublicae. 此事關係國家存亡. *saluti* consulere. 顧全生命. *salutem* reddere, restituere... 使人再生. ❸ alicui multam

salutem impertire. Cic. 多問候某人. alicui plurimam *salutem* dicere. Cic. 多問候某人. **salutatio**= 問候語. Tulliae meae *salutem* nuntiabis, mittes, imperties, adscribes; *salute* accepta redditaque. M. Cicero s. d. =*salutem* dicit C. Curioni; Cicero Paeto s. d.; Tullius Tironi s. d. (m.) p.; *salutem* dicit (multam), plurimam. Cic. **relinquo, valedico.** 辭別語. ego vero multam *salutem* et foro dicam, et curiae.

2. Sal-ūs. *ūtis.* f. nom. propr. -deae.
【解】神名.

sălūtār-is. *e.* adj. (*salus*)
【同】salubris.
【解】對養生有利益，有效力者，有福利者.
【例】oratio *salutaris.* Liv. 救人濟世之演詞. *salutaris* civis. Cic. 援助人之公民. *salutaris* herba. Isid. 傘形科香草. *salutare* remedium. 具驗之藥. *salutaris* ars. Hor. 益人之術. *salutaris* ad dentium dolores. Plin. 止牙痛有效者. *salutaris* contra anginas. 治咽喉症者. nihil est nobis *salutarius.* Cic. 爲吾人無比此更有益者. *salutaris* littera: A. =(Absolvo). 爲益人之字. *salutaris* digitus. (index). Suet. 食指.

sălūtārĭter. adv. (*salutaris*)
【同】salubriter, utiliter.
【解】合衛生，健身有利益.

sălūtātĭ-o. *ōnis.* f. (*saluto*)
【同】consalutatio, persalutatio.
【形】aptior, communis, grata, gratiosior.
【解】❶ 問候，請安，致敬. ❷ 拜訪，晉謁，覲見，朝見.

SALUTATIO

【例】*salutatio* inter exercitus facta; 軍旅互相問候. ❷ ubi *salutatio* amicorum defluxit, litteris me involvo. 拜訪朋友既畢，我專心讀書. *salutationibus* multum temporis consumitur. 拜訪問候耗費許多時間.

sălūtāt-or. *ōris.* m. (*saluto*)
【同】deductorum magis officium est, quam salutatorum.
【解】問候，拜訪者，食客，(傍人門戶者)，侍臣，佞人.

sălūtātōrĭ-us. *a, um.* adj. (*salutator*)
【解】問候拜訪者.
【例】*salutatorium* cubile. Plin. 會客室，(拜候). *salutatorius* casus. Prisc. 呼格.

sălūtātr-ix. *īcis.* f. et adj. (*salutator*)
【解】問候之女客.
【例】charta *salutatrix.* Mart. 名片，問候信.

sălūtāt-us. *a, um.* part. v. *saluto.*
【解】受問候者.

sălūtĭf-ĕr. sălūtĭg-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*salutifero, -gero*)
【解】救濟，有益，造福利者.
【例】*salutifer* orbi. Ov. 造福世界.

sălūt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】salutem dico, nuntio; consaluto, persaluto, salutationem facio, salute aliquem impertio.
【狀】benigne, liberius, maxime, negligenter, plane.
【解】❶ 問候，請安，致敬. ❷ 拜訪，謁見，覲見.
【例】❶ *salutare* aliquem Caesarem. Cic. 問候名凱撒者. *salutare* aliquem imperatorem. Tac. 拜見某統帥. Jovem precibus *salutare.* Mart. 頌揚約未神. ❷ *salutari.* Cic. 受問候. **salutantes.** (m. pl.) Virg. 拜訪者. (*saluta* eum meo nomine). 代吾問候. salutem illi meis verbis annuntia. 代吾問候. salute illum verbis meis imperti. 代吾問候. domus te nostra tota *salutat.* 我全家問候你.

salvātĭ-o. *ōnis.* f. (*salvo*)
【解】救援，保全，救濟，救世.
【例】*salvationis* exercitus. 救世軍. (Armée du Salut).

salvāt-ŏr. *ōris.* m.
【解】救援者，保全者.
【例】*Salvator* mundi J. C. 救世者.

1. salvē. salvēte. imper. v. *salveo.*
【解】安好，萬福，福安，(再見，再會).
【例】*salve* pariter valeque dicere. Hir. 問候，同時話別. *salvete.* Plaut. 諸位安好. *salve* scelerum caput. Plaut. 請看罪魁. *salvete* fures maritimi. (ironice). Plaut. 衆海盜諸般順利.

2. salve. adv. (*salvus*)
【解】順利，如意，穩妥，平安.
【例】satine *salve*? satin *salve.* Ter. Liv. sati' *salve*?) Diom. 該事順利嗎？ quam *salve* agit? Apul. 他現今如何？

salv-ĕo. *ēs, ēre.* v. defectiv. intr. (*salvus*)
【解】❶ 平安無恙. ❷ 問候語. a) imperat. b) indic.
【例】❷ a) *salve, salveto.* 祝你，祝你們安好. b) te *salvere* jubeo. 祝你康健. Dyionisium jube *salvere.* Cic. 代我問候底約尼. *salvebis* a meo Cicerone. Cic. 吾子西塞祿問候你. *salvere* universi Romulum

jubent. Liv. 全體拜候羅木祿神.
salvēto. salvetōte. imper. futur. v. *salveo.*
salvi-a. *ae.* f. (*salvus*)
【解】丹參，(番艾).
salvific-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】救濟，使康健.
salv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (latin. posterior. temp.)
【同】cedo in tutum, in tutum me demigro; salutem do, fero, affero; salutem reddo, salvum praesto, saluti sum.
【解】❶療愈. ❷救援. ❸保全.
【例】❶ *salvavit* se;e periculo elapsus est; ex crimine emersit. 獲愈脫險. ❷ *salvavi,* servavi patriam, (opera mea stat patria). ego salus patriae fui;sanavi patriae mala; graviter laboranti patriae opem tuli. 拯救本國. pauci *salvantur*; pauci salutem aeternam donantur, caelo potiuntur, salute aeterna donantur; beatae immortalitatis compotes fiunt. 少數得救. ❸ *salvavit* se;in tutum cessit, discrimen effugit. 他已得保全脫險.
salv-us. *a, um.* adj.
【同】incolumis, integer, conservatus.
【解】❶康健，平安無恙者. ❷安全，無損害，順適如意者.
【例】❶ *salvus* atque incolumis exercitus. Caes. 軍隊安全毫無損失. *salva* respublica. Cic. 國家安全. *salva* lege. Ci. 守法不逾. *salvus* auspiciis. Cic. 依卜兆行事. ❷ *salva* res est. Pl. 事無損失. *salvus* sum. Pl. 我安全無事.
Sămări-a. *ae.* f. nom. propr. loci. 地名：Palestine 之省名，又城名.
Samarit-ae. *ārum.* pl. *Sam.* 人.
Samaritān-us, *a, um.* adj. 者. *Sam.*
Samaritĭc-us, *a, um.* adj. 者. *Sam.*
sambūc-a. *ae.* f.
【解】竪琴，箏，戰具.
sambūcē-us. *a, um.* adj. (*sambucus*)
【解】蒴藋者，(香木之一種者).
sambūc-us. *i.* f.
【解】香木，蒴藋.
Sămi-us. *a, um.* adj. (*Samos*)
【解】*Samius* senex aut absol. **Samius.** *i.* m. (=Pythagoras).
【解】*Samos* 者.
Sami-a. *ōrum.* n. pl. *Sam.* 之陶器.
Sami-i. *ōrum.* m. pl. *Sam.* 居民.
sampsūch-us. *i.* f. **sampsūch-um.** *i.* n.
【解】野牛膝草，(香料).
sānābil-is. *e.* adj. (*sano*). *-lior.*
【同】quod ad sanitatem reduci potest.
【解】可救藥，可療癒者.
【例】morbus *sanabilis.* 可治療之病.
sānāti-o. *ōnis.* f. (*sano*)
【同】sanitas, salus.
【形】certa, propria.
【解】痊癒，醫好，療癒.
【例】eorum malorum in una virtute posita est *sanatio.* 惟一功能可以治療此種病症.
【註】**sanatio** in radice. 根本治療，根治.
sānāt-us. *a, um.* part. v. *sano.*
【解】痊癒，治好.
【例】*sanata* discordia. Liv. 復和.
san-cio. *cis, xi, ctum,* (*cītum*), *cīre.* v. tr. (*Sancus, sacer*)
【同】fero, discerno, constituo, scisco, confirmo.
【狀】diligenter, in posterum, penitus.
【解】使成神聖不可侵犯者. ❶建立，制定，批准. ❷禁止.
【例】❶ (*sancire*) legem. 立法. (*sancire*) aliquid legibus. Cic. 立法規定. habent legibus *sanctum...* (*ut.. ne..* cum subj.). Caes. 各城原有法令禁止.... lege *sancire* ut.. Cic. 法律規定... lex *sancit,* ne.. 法律規定.... fide *sanxerunt..* Liv. 宣誓約定，(立盟約). (*sancire*) aliquem augurem. Cic. 嘉納某人爲占卜者. ❷ (*sancire*) aliquam rem, aliqua re. Cic. 定罰禁止.... capite *sanxit,* ne.. 定死刑懲戒.... de servis acerbum supplicium *sanxit.* 論奴隸制定酷刑.
sancīt-us. *a, um.* part. v. *sancio.*
sanctē. adv. (*sanctus*), *-tius, -tissime.*
【同】auguste.
【解】❶尊嚴不可侵犯. ❷神聖，虔誠，縝密，尊崇.
【例】❶ *sanctissime* se gerere. Cic. 守正不阿. ❷ *sancte* jurare. Pl. 立神聖誓言. *sancte* colere. Cic. 虔誠敬奉. *sanctissime* observare. Cic. 恪遵. *sancte* habere captivas. Curt. 尊重女俘虜.
sanctĭfĭcāti-o. *ōnis.* f. (*sanctifico*)
【解】祝聖，聖化，成聖.
sanctĭfĭcāt-or. *ōris.* m.
【解】祝聖者，聖化者.
sanctĭfĭc-o. *ās,* (*ātum*), *āre.* v. tr. (*sanctificus*)
【解】祝聖，致聖，聖化.
sanctĭmōni-a. *ae.* f. (*sanctus*)
【同】sanctitas.
【形】summa.
【解】神聖之聖善，心靈清潔，聖化，正義，

聖善.
【例】*sanctimonia* vitae sacerdotalis. 司鐸生活的聖善.

sancti-o. *ōnis.* f. (*sancio*)
【解】制定，批准，一禁令，懲罰.
【例】*sanctiones* foederum. 定約，結盟.

sanctit-ās. *ātis.* f. (*sanctus*)
【同】sanctimonia, sanctitudo.
【形】patria, vetus.
【解】神聖不可侵犯，聖善，正義，正直，清潔無瑕，完善.
【例】deos placatos efficit *sanctitas.* 聖德息神怒. exemplum veteris *sanctitatis.* Cato. 古典聖德之模型. *sanctitas* ad Missas celebrandas et communionem. 爲作彌撒及領聖體應有的聖德，(準備)(聖寵).

sanctitūd-o. *inis.* f. (*sanctus*)
【解】神聖不可侵犯，聖德特質，聖善.
【例】sanctitas, *sanctitudo* sepulturae. 墳墓乃神聖不可侵犯之地.

sanct-or. *ōris.* m. (*sancio*)
【解】制定，建立者.
【例】*sanctor* legum. Tac. 立法者.

sanctuāri-um. *i.* n. (*sanctus*)
【解】聖所，聖殿，聖堂，王宮.

sanct-us. *a, um.* adj. (part. v. *sancio*)
【同】augustus, religiosus, castus, inviolatus; summa pietate, virtute, religione.
【解】❶ 不可侵犯者，(人). ❷ 尊嚴神聖者，(神，神殿)，可敬者：聖善，清潔無瑕，完善無可指責. ❸ 列入聖人冊者.
【例】❶ in aerario *sanctiore.* Cic. 在更神聖之檔案密室. *sanctum* habere aliquem. Caes. 以某人爲神聖不可侵犯者. *Sanctum* Officium. 神聖職務. *sanctum sanctorum.* Hier. 至聖所. ❷ homo *sanctissimus.* Cic. 最聖潔之人. *sancti* ignes. Virg. 聖火. vir plene *sanctus,* (summa in Deum pietate). 最虔誠之人. versus tanto *sanctiores* Apul. 如此更聖潔之詩. ❸ **sanct-i.** *ōrum.* m. pl. **a)** *sancti* caelo jam recepti. 已進天國者. -caelestium agminibus inserti. 天上聖人. -quos in caelum merita extulerunt. 天上聖人. quibus praemia sempiterna in caelo constituta sunt. **b)**...... *sanctos* colere. 恭敬聖人. praecipuo cultu et honore venerari; ad *sanctorum* opem, clientelam confugere; praecipua erga *sanctos* religione ferri. **Sancta** Sedes. 聖座，宗座. *Sanctis* debitus cultus. 敬神聖之禮.

sandāl-a. *ae.* f.
【解】白麥.

sandāli-um. *i.* n.
【解】拖鞋，(屐，舄).

sandăpĭl-a. *ae.* f.
【解】棺柩，櫬，(爲平民者).

sandăpĭlāri-us. *i.* m.
【解】掘塚，扛屍者.

sandărăc-a. **sandărăch-a.** *ae.* f.
【解】鷄冠石.

sand-ix. **sand-yx.** *icis.* m. f.
【解】人造紅色料.

sānē. adv. (*sanus*)
【同】oppido, sane quam, licet.
【解】❶ 正常，合理. ❷ 的確，實際. ❸ 絕對，完全.
【例】❶ *sane* sarteque audire. Fest. (term. augural.) 細聽. ❷ regalis *sane* sententia. Cic. 的確相稱國王地位的意見. non ita *sane* vetus. Cic. 實際年紀並不如此大. nihil *sane.* Hor. 確實毫無. non *sane* major. Varr. 的確不更大. laudent te jam *sane* Mamertini. Cic. 即便馬買確實稱揚你. haec sint falsa *sane*; invidiosa tamen non sunt. 這些事雖然不實，但不出於嫉妒. *sane,* abi *sane.* 實際你滾去罷. ❸ *sane* quam...(cum adj. verb.) 完全....

sānesc-o. *is, ĕre.* v. intr.
【解】漸痊癒.

sanguĭcŭl-us. *i.* m. (*sanguis*)
【解】(boudin du sang de chevreau).

sanguĭnāri-us. *a, um.* adj. (*sanguis*)
【同】sitiens sanguinem, crudelis.
【解】血者，嗜血(好殺)者.
【例】herba *sanguinaria.* Plin. 蓼科.

sanguĭnĕ-us. *a, um.* adj. (*sanguis*)
【解】染血，血污，一殘忍，好殺者.
【例】*sanguineum* temperamentum. 多血質.

sanguĭn-o. *ās,* (*āvi*), *āre.* v. intr. (*sanguis*)
【解】流血(鮮血淋漓)，染血，(fig.)殘忍.
【例】(fig.) *sanguinans* eloquentia. Tac. 含血腥味的(殘忍的)口才.

sanguĭnŏlent-us. *a, um.* adj.
【同】sanguine atratus, respersus, foedatus; sanguine lubricus, cruentus.
【解】❶ 帶血，染血者. ❷ 塗血，血污，血債，(fig.)殘忍者.
【例】❷ (fig.) littera *sanguinolenta.* Ov. (fig.) 詆毀人的文字. *sanguinolentae* centesimae. Sen. (剝削人)重利.

sangu-is. *inis.* m.
【同】vitalis in animante succus, cruor.
【形】civilis, communis, domesticus, incorruptus, multus, plurimus, quotidianus, paternus, verus.

【解】❶ 血液. ❷ (fig.) a) 血氣，氣力，生機，精力. b) 族系，血統，血親. c) (poet.) 流質，液體.
【例】❶ *sanguinem* (alicujus) haurire. Cic. 傾流人血. *sanguinem* mittere (de, ex, a, in), extrahere. Plin. 放血. *sanguinem* cohibere. Plin. -sistere Cels. 止血. -detrahere. Col. 抽血. in vultu color est sine *sanguine*. Ov. 面無血色. *sanguinis* profluvium e naribus, per inferna. Plin. 鼻出血. ❷ a) calidus *sanguis*. Hor. 血氣方剛. toto *sanguine* nixus. Stat. 用全副精神. b) *sanguine* conjuncti. Cic. 血親. paternus *sanguis*, maternus *sanguis*. Cic. 父系，母系. *sanguis* meus. Virg. 吾子.
【附】❶ *sanguinem* incisa vena mittere, detrahere. (刺血管)放血. *sanguinem* e brachio mittere. 由臂上放血. ❷ (cognatio) magnam vim habet maternus paternusque *sanguis*. 父系母系後裔甚盛. ❸ iniquo judicio *sanguinem* exsorbere. 判案不公，剝奪人財產.

sanguĭsūg-a. *ae.* f. (*sanguis sugo*)
【解】螞蝗，水蛭，(真蜞)(吸血蟲).

sănĭ-ēs. *ēi.* f.
【同】putridus corruptusque sanguis aut humor.
【解】❶ 腐血，膿血，毒液，(蛇)唾涎. ❷ 紅色料，各種染料.
【例】❷ *sanies* pretiosa. Man. 古人銲金之綠液. *sanies* piscium. Sen. 古人銲金之綠液. *sanies* auri. Plin. 金銲.

săniōs-us. *a, um.* adj. (*sanies*)
【解】滿膿血者.

sānĭt-ās. *ātis.* f. (*sanus*)
【同】salus, valetudo bona, integra, corporis bona habitudo, firma corporis constitutio, firma corporis affectio, corporis temperatio.
【解】❶ 健康，康泰，(身體). ❷ 正常，飽滿，(精神). ❸ (rhet.) 具正義感，純正，平妥，(文字).
【例】❶ *sanitati* restituere. Plin. 恢復健康. *sanitate* ossis. Cels. 接骨. ❷ dubiae *sanitatis* esse. Plin. 精神不正確. ad *sanitatem* reducere. Cic. (精神)恢復正常. ad *sanitatem* se convertere, redire. Cic. (精神)恢復正常. ad *sanitatem* reverti. Caes. 恢復正義感. suum quemque scelus de *sanitate* deturbat. 作惡使各人精神失常.

sann-a. *ae.* f.
【解】矯飾(裝腔作勢)，滑稽，諷刺.

sannĭ-o. *ōnis.* f. (*sanna*)
【解】滑稽，戲謔，(丑角).
【例】quid tam ridiculum quam *sannio*? (ore, vultu, imitandis moribus, voce, corpore denique ridetur ipso). 誰比丑角更可笑，面容，聲調，體態，仿效動作，總之全身使人發噱.

sān-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*sanus*)
【同】curo, medeor, sanum facio, ad sanitatem reduco, revoco; salutem do, reddo, restituo; morbum depello; morbo libero.
【同】celeriter.
【解】❶ 醫好，療癒. ❷ (fig.) 救濟，補救，挽救，補償.
【例】❶ ego te *sanavi*. 我曾治好你. ego te ad pristinam valetudinem revocavi. 我曾使你恢復康健. mea opera in pristinum valetudinis statum restitutus es. 我曾使你恢復康健. *sanatus* est. 痊癒. cessit morbus remediis. 醫好. recreatus a morbo. 痊癒. ❷ incommodum majoribus commodis *sanare*. Caes. 以較大利益補償其損失. rempublicam aegram *sanare*, (curare, confirmare). 救助多難之國家. horum voluntates nefarias *sanare*. 挽救此類人喪心病狂. *sanare* discordiam. Liv. 平亂.

sanquāl-is. *is.* f. (*Sancus*)
【解】鶚(敬獻 Sancus 之鳥).

sān-us. *a, um.* adj.
【同】firmus, valens, integris viribus; qui firmo est corpore; qui incorrupta est sanitate; salubris, salvus; sanae mentis, sani consilii. X. Aegrotus, insanus, furiosus.
【狀】bene, male, vix, satis.
【解】❶ 神形康泰，平安無恙，強健. ❷ (fig.) a) 精神正常健全，(具正義感，正確性). b) 辭正言該.
【例】❶ aliquem *sanum* facere. 使人痊癒. *sanum* te quamprimum videre cupio. 我希望見你早日恢復康健. *sanus* ex morbo. Cato. 病癒. vide ut *sanus* permaneas. (valetudini tuae diligenter consule). 你應注意保持康健. aer non *sanus*. Luc. 不利衛生之空氣. ❷ a) *saniores*. Cic. 更具有正義感. *sanissimus*. Cic. 最智慧者. male *sanus*. 精神失常. *sanos* avertere sensus. Virg. 精神錯亂. b) carmen *sani* coloris. Petr. 富有興趣之詩歌.

săp-a. *ae.* f.
【解】濃酒，酒精.
【例】musta ad *sapas* decoquere. Plin. 燒

酒成酒精.
【附】**sāpēc-a.** *ae.* f.
【解】銀錢.
săpĭd-us. *a, um.* adj. (*sapio*). *-dior, -dissimus.*
【解】有滋味，饒興趣者，賢慧者.
săpĭ-ens. *entis.* part. v. *sapio.*
【同】bene sanus, magni consilii, divina mente et consilio praeditus; alta quadam mente et sapientia praeditus; omnis divini humanique juris consultissimus. X. Stultus.
【狀】perfecte, plane, sero, valde.
【解】❶ (part. et adj.) 知味，聰明睿智，賢能明哲，有才識智慧，識時務，諳世故者. ❷ (adj. et subst.) 賢人君子，達人哲士.
【例】❶ *sapiens* rerum humanarum. Gell. 諳練人事. *sapiens* sententiis. Cic. 達觀者. *sapiens* excusatio. Cic. 合理之辯解. *sapientem* decet veram laudem in una virtute collocare. 賢人理應但以聖德爲榮譽. ❷ *sapientium* praecepta. Cic. 賢人之箴言. septem *sapientes* Graeciae. 希臘之七賢.
săpĭenter. adv. (*sapiens*), *-tius, -tissime.*
【同】scite, persapienter, considerate. X. Temere.
【解】明智，審慎貌，適宜，合理.
【例】ostendam *sapienter* a me factum. (optimis de causis, ratione duce, recte, considerate factum). 我證明所行適合時務. considerate quam sint provisa *sapienter.* 請審量如何諸事籌劃適宜.
săpĭentĭ-a. *ae.* f. (*sapiens*)
【同】prudentia, rerum cognitio, philosophia, lumen animi, ingenii, consilii. X. Temeritas.
【形】admirabilis ac singularis, comes naturae, et adjutrix hominis, custos et procuratrix hominis, excellens perfectaque, gloriosa incredibilis, jucunda, moderatrix omnium rerum. copiose loquens.
【解】❶ 精明，智慧，睿哲，上智. ❷ 賢明，練達，諳練. ❸ 知識，明達.
【例】❶ *sapientiae* aegritudo. Plin. 理智失常. ❷ *sapientia* ceterarum rerum. Cic. 通達(玩味)各種事理. ❸ *sapientia* constituendae civitatis. Cic. 政治(行政)知識. magnam *sapientiam* consequi. 獲得高深知識.
【附】**sapientia.** 上智(聖神七恩). Liber *Sapientiae.* 智慧書.
sāpīnĕ-us. sāpinĭ-us. sāppīnĕ-us. *a, um.* adj.
【解】松柏，杉木者.
sāpīn-us. sappīn-us. *i.* f.
【解】杉樹，松樹，松木.
săp-ĭo. *is, ii,* (*ui, ivi*), *ĕre.* intr. vel tr.
【同】intelligo, video, sapientia praeditus sum.
【狀】sero, plane.
【解】I. ❶ 有滋味. ❷ 出氣味.
II. ❶ 嘗味. ❷ (fig.) 玩味，通徹，洞悉.
【例】I. ❶ oleum male *sapit.* Cat. 油發臭味. mella herbam eam *sapiunt.* Plin. 蜂蜜含該草味. ❷ (*sapit*) crocum. Cic. 發出泊芙蘭味. (*sapit*) mare. Sen. 有海水滋味. II. ❶ non sequitur ut, cui cor *sapiat,* ei non *sapiat* palatus. Cic. 心中識趣並不相反口中辨味. recte meam rem *sapio.* Plaut. 我正確的洞悉我之利益. ❷ hi *sapiunt.* Caes. 他們會甄別. nihil *sapere.* Cic. 毫不諳世故. si *saperes,* haec caveres. 倘你感覺到，你可預防.
sāp-o. *ōnis.* m.
【解】肥皂，胰子.
săp-ŏr. *ōris.* m. (*sapio*)
【同】quod gustatu percipitur.
【解】❶ 味道，滋味，氣味，風味. ❷ 香味芬芳.
【例】❶ a) (*saporis*) primi mel. Pall. 上等蜜. (*sapor*) asper. Plin. 酸味. cibus boni *saporis.* 好滋味之食物. b) (fig.) homo sine *sapore.* Cic. 不識趣之人.
săpōrāt-us. *a, um.* part. v. *saporo.* *-tior.*
【解】調味，有滋味者.
【例】*saporati* cibi. Amm. 美味食品. melle *saporatum* verbum. Fort. 甘言蜜語.
sapphĭc-us. *a, um.* adj.
【解】詩品類.
sapphīrīn-us. *a, um.* adj.
【解】青寶石，藍寶石者，碧玉者.
sapphīr-us. *i.* f.
【解】藍寶石，碧玉.
sāpr-us. *a, um.* adj.
【解】腐爛者，霉者.
【例】*saprus* caseus. 强味之乾酪，(奶餅).
sarcasm-us. *i.* m.
【解】諷刺，嘲笑語.
sarcīm-en. *ĭnis.* n.
【解】彌縫，修補.
sarcĭn-a. *ae.* f.
【解】行李，行裝，包裹，包袱，肩荷.
sarcĭn-ae. *ārum.* f. pl.
【解】羅瑪兵士負荷，輜重，(fig.) 負擔，責任.
【例】(fig.) (*sarcina=onus*) alicui *sarcinam*

imponere. 加人負擔. *sarcinas* colligere. Sall. 收集輜重. sub *sarcinis*. Caes. 負重之兵士.

SARCINÆ

sarcĭnālĭa. (jumenta). (**sarcinalia jumenta**).
【解】載輜重，(馱行李)之牲畜.

sarcĭnāt-or. *ōris.* m.
【解】縫衣，修補者.

sarcĭnātr-ix. *īcis.* f.
【解】修補成衣之女.

sarcĭnāt-us. *a, um.* part. v. *sarcino.*
【解】負行李，負重任者.

sarcĭnŭl-a. *ae.* f. (*sarcina*)
【解】小行李，小行囊，小衣包.
【例】collige *sarcinulas*. Juv. 收拾小行裝.

sar-cio. *cīs, si, tum, cīre.* v. tr.
【同】reficio, compenso; cursu tarditatem, officiis cessationem corrigo.
【解】縫補，修補，修理，賠賞.
【例】damnum illatum, injuriam *sarcire*. 賠償損失汚辱. (*sarcire*) infamiam. Caes. 賠償名譽. (*sarcire*) detrimentum. Caes. 賠償損失.

1. **sarcŏphăg-us.** *a, um.* adj.
【解】消滅(毀壞)肉軀者.
【例】*sarcophagus* lapis. Plin. 石棺，石槨.

2. **sarcŏphăg-us.** *i.* m.
【解】墳墓，棺罩.

sarcŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*sarculo*)
【解】刈草，耘田.

sarcŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】刈草，鋤草.

sarcŭl-um. *i.* n. (*sarrio*)

sarcŭl-us. *i.* m.
【同】instrumentum, quo segetes sarciuntur, (id est) loliis repurgantur.
【解】芟草具，鍬.

sard-a. sardīn-a. *ae.* f.
【解】❶ 沙丁魚，鰮魚，(黃澤魚). ❷ 半透明之瑪瑙石.

Sardĭān-us. *a, um.* adj. (*Sardis*)
【解】*Sardis* 者.
【例】*Sardiana* balanus (vel) glans. 栗子.
Sardiāt-es. *um, ium.* m. pl. *Sardis* 之居民.

Sardĭnĭ-a. *ae.* f. nom. propr. insul. 島名：在地中海，(Mare Tyrrhenum).
Sardiniens-is. *e.* adj.

sardi-us lapis. *i.* m.
【解】瑪瑙.

sardŏnĭ-a herba. *ae.* f.
【解】毛莨.

sardŏn-yx. *ychis.* m. f.
【解】瑪瑙石.

săriss-a. sărīs-a. *ae.* f.
【解】長槍，長矛.

sarmentōs-us. sarmenticĭ-us. *a, um.* adj. (*sarmentum*)
【解】葡萄枝者.

sarment-um. *i.* n.
【解】葡萄枝，Pl. 一束一綑乾葡萄枝.
【例】*sarmentorum* amputatio. 刪剪葡萄枝. vitis putanda est, ne *sarmentis* solvescat. 應修治葡萄，勿使枝蔓叢生.

sarrāc-a. *ae.* f. **sarrāc-um.** *i.* n.
【解】車.

Sarrān-us. *a, um.* adj.
【解】❶ Phénicien, Tyrien 者. ❷ 柴紅色，絳紅色者.
【例】❶ *Sarranae* tibiae. Serv. Phén. 笛. ❷ *Sarrana* chlamys. Sid. 絳色戎衣(外氅).

sarr-ĭo. sar-ĭo. *īs, īvi, ŭi, ītum, īre.* v. tr.
【解】刈草，耘田.

sarrītĭ-o. *ōnis.* f. (*sarrio*)
【解】芟刈.

sarrīt-or. *ōris.* m. (*sarrio*)
【解】刈草，耘田者.

sarrĭtōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】芟刈，耘者.

sarritūr-a. *ae.* f.
【解】芟刈，耘，鋤.

sarrīt-us. *a, um.* part. v. *sarrio.*
【解】鋤草，耘田.

Sarsĭn-a. Sassĭn-a. *ae.* f. nom. propr. urbis. 城名：在. Ombrie, Plaute 之本鄉.
Sarsĭn-ās. *ātis.* m. f. n.
Sarsĭnātes. m. 一居民.

sartāg-o. *ĭnis,* f.
【解】煎炒，鍋，鑊.
【例】vitiorum *sartago*. Aug. 製惡之爐灶，(諸惡淵藪). *sartago* loquendi. Pers. 饒舌，(信口雌黃).

sartē. adv.
【解】妥善，適當.

1. **sart-ŏr.** *ōris.* m. (*sarcio*)
【解】修理者，(縫工).
【例】*sartor* arenarius. Inscr. 路政管理人.

2. **sartŏr.** *ōris.* m. (*sarrio*)
【解】耘田者.

1. **sartūr-a.** *ae.* f. (*sarcio*)
【解】彌補，修理.

2. **sartūr-a.** *ae.* f.

【解】刈草，鋤莠.

sart-us. *a, um.* part. v. *sarcio.*
【同】incolumis, salvus, integer.
【解】完整，安全，修理，保存者.
【例】*sarta* tunica. Juv. 修補之內衣. *sartus* tectus, (*sartus* et tectus). 完整. aedem *sartam* (Castoris) tectamque tradere. Cic. 交付保管之 Castor 神殿. **sarta** tecta. (n. pl.)完整. *sarta* tecta aedium sacrarum tueri. Cic. 保管神殿之安全. rempublicam *sartam* tectam servare. 保全國家. amicum ab omni detrimento *sartum* tectum praestare. 無損友誼.

sat. satis. adv. (cum genitiv. vel cum attrib.)
【解】足夠，足數，充分.
【例】*sat*, (*satis*) eloquentiae. 充分口才. *sat* poenae. (dat.) 爲患已足. *sat* habeo. Ter. 我心已足. *sat* est. (cum infin.)已足.... *sat* prata biberunt. Virg. 草地灌溉已足. *sat* diu. Cic. 夠長久. non *sat* scio. Poet. 我認識不夠. tantum quantum *sat* est. Cic. 不多不少.

săt-a. *ōrum.* n. (*satus, sero 3*)
【解】禾田，(田畝)收穫，莊稼.
【例】*sata* liberorum. Apul. 子嗣.

sătăgĭt-o. *ās, āre.* v. intr. (freq. v. *satago*)
【解】焦慮，勤謹，奮勉，努力.
【例】suarum rerum *satagitare*. (*satis agitare*). 爲己事焦慮.

sătăgĭ-us. *a, um.* adj. (*satago*)
【解】愁慮，關懷.

sătăg-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*satis ago*)
【同】elaboro, enitor, operam do, magno studio aliquid ago; industriam in re pono; animum in, (ad) rem adjicio; omnem operam, laborem confero; id unum laboro; ad hoc nervos omnes intendo.
【解】焦慮，黽勉，努力，經營.
【例】*satagens* de re. Gell. 爲某事憂慮. multum rerum suarum *satagit.* 爲己事操勞頗多.

sătăn. indecl. [vox Hebraica=仇敵].
【解】沙殫，(魔鬼之別名).

sătăn-ās. *ae.* m. vide **satan.**
【解】沙殫.

sătell-ēs. *ĭtis.* m. (f.)
【同】stipator, minister, apparitor, custos corporis, potestatis administer; assuetae corporis custodiae.
【形】diligentissimus.
【解】❶衛兵，侍從，侍衛.
【例】❶ *satellites* regii. Liv. 御前侍衛. ❷ pinnata Jovis *satelles.* Att. 約未之僕役，(神鷹). scelerum *satelles.* 狼狽爲奸者.

sătellĭtĭ-um. *i.* n.
【解】衛隊，侍衛.

săti-ās. *ātis.* f. (*satis*) (ordinar. in nomin).
【解】滿足，饜足.
【例】ad *satiatem.* Lucr. 飽享.

sătĭātē. adv. (*satio*)
【解】饜足，豐富.

sătĭāt-us. *a, um.* part. v. *satio.*
【解】果腹，滿足，醉飽，飽嘗，飽飫.
【例】*satiatus* somno. Liv. 睡足. *satiatus* prosperis adversisque. Tac. 飽經事變，(順逆).

sătĭ-ēs. *ēi.* f. vide **satietas.**
【解】飽飫，滿足.

sătĭĕt-as. *ātis.* f. (*satis*)
【同】fastidium. X. Cupiditas.
【解】❶充足，充量，足量. ❷飽飫，饜足，厭煩.
【例】❶ ad *satietatem.* Liv. 足量享受. ❷ *satietatem* afferre, parere, facere, dare. 生厭. *satietate* defatigatus, defessus. 飽饜. *satietas* rei me cepit, tenet. 使吾生厭. *satietati* occurrere, *satietatem* relevare. 預防厭煩. *satietatem* vitare, fugere. 厭煩. *satietatem* depellere, vincere, superare. 得勝除掉煩悶.

sătin. pro *satisne.* adv.
【解】豈夠嗎？.

1. sătĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*satis*)
【同】saturo, expleo, satietatem affero; saturitate afficio; famem expleo. X. Exhaurio.
【解】❶飽食，止渴，充足. ❷(fig.)滿足，厭惡煩惱.
【例】❶ ignes *satiantur* odoribus. Ov. 充滿香氣之火. frugali cena naturae desideria *satiare* et explere. 儉約晚餐即可充飢止渴. ❷ (*satiare*) aviditatem legendi. Cic. 滿足讀書慾望. legendo *satiari* non potuit. 勤讀不厭. *satiatus* aratro. Tib. 耕田疲倦. (*satiari*) caedis. Ov. 厭於殘殺. *satiari* delectatione non possum. 我欣賞不厭.

sătĭ-o. *ōnis.* f. (*sero 3*)
【同】satum.
【形】aequalis, perpetua.
【解】播種，栽種.
【例】jugera *sationum* suarum. 自種之田畝.

sătĭr-a. sătyr-a. *ae.* f.
【解】諷刺詩.

1. sătis. dat. et ablat. pl. *sata, orum.* n.

2. sătis. adv.
【同】sat; satis superque; sane.
【解】足夠，充分，足數，足量，及格，善.
【例】❶ *satis* superque. Cic. 足夠且富裕. (cum genit.) ea amicitia non *satis* habet firmitatis. Cic. 不能持久之友誼. (attrib.) *satis* est, si.. Cic. 已足，若能.... admoneri me *satis* est. Cic. 告知我足矣. *satis* est ut.. Cic. 已足以.... *satis* praesidii est, ut.. Ci . 有力足以.... *satis* habeo. (cum infin.) 我心滿意足.... *satis* habeo si.. Nep. 我心已足若.... haec subtilius, quam *satis* est, disputantur. 辯論過於高妙. *satis* accipio, *satis* do. 我受質，我保證足矣. ❷ a) *satis* constat. 已確定之事. *satis* ostendere. Cic. 足以指明. b) *satis* bonus. Cic. 夠好.

sătis acc-ĭpĭo. *-ĭpĭs, ēpi, eptum, ĭpĕre.* v. tr.
【解】受質，承受抵押品，收當物.
【例】(*satis accipere*) ab aliquo. Cic. 由某人接受抵押品. quae *satis accipienda* sunt. Cat. 足以擔保者.

sătis-ăgo. sătis ăgo. sat-ăgo. *ăgis, ēgi, ăgĕre.* v. tr.
【解】騷擾，煩勞，焦慮，操勞.
【例】nocte proxima *egi satis.* Plaut. 最後我頗感煩擾. *agitur* (impers.) *satis.* Cic. 焦慮不安.

sătisdătĭ-o. *ōnis.* f.
【同】vadimonium.
【解】保證，交質，抵押，典當.
【例】*satisdationem* remittere. Nep. 不需要保證.

sătisdătō. adv. (abl. n.)
【解】擔保，交質.
【例】hoc quod *satisdato* debeo. Cic. 我須擔保者.

sătisd-o. satis d-o. *ās, ĕdi, ātum, āre.* v. intr.
【解】保證，擔保，(保賠償).
【例】(*satisdare*) alicui. 爲人保證. (*satisdare*) damni infecti. Cic. 擔保損失. (*satisdare*) de legatis. Ulp. 保證遺贈. (*satisdare*) judicatae pecuniae. Val. Max. 保證(償還)罰金.

sătis-făcio. *făcĭs, fēci, factum, făcĕre.* v. intr.
【同】impleo, placeo, morem gero; quod debeo, solvo; expleo odium, vel cupiditatem; respondeo opinioni, exspectationi, judicio.
【解】❶ 執行，履行，盡職，實踐. (cum dativ.) ❷ 償債，(債權者)，(現付或保證). ❸ 賠禮，道歉，賠償.
【例】❶ (*satisfacere*) alicui honesta petenti. Cic. 滿全人合理要求. (*satisfacere*) officio. Cic. 盡職. vobis *satisfeci* me nihil reliqui fecisse. Nep. 我與你們充分保證我毫未輕忽. ❷ (*satisfacere*) alicui. Cic. (*satisfacere*) in pecunia. Cael. 償還某人，還債. (*satisfacere*) reipublicae. Cic. 賠償國家. (*satisfacere*) alicui referenda gratia. Cic. 報謝人. ❸ (*satisfaciendi*) (gratia), causa. Caes. 爲己辯護. (*satisfacere*) de injuriis. Caes. 賠償損失. (*satisfacere*) pro suis injuriis. Cic. 賠補已過. si *satis* his *factum* sit. Cic. 倘使人滿意. (*satisfacere*) ad amici voluntatem. Quint. 爲使朋友滿意.

sătisfactĭ-o. *ōnis.* f. (*satisfacio*)
【同】purgatio.
【解】❶ 道歉，賠禮，謝罪，辯護. ❷ 贖罪，補過，補贖，滿足，滿意.
【例】❶ alicujus *satisfactionem* accipere. Caes. 接受人之辯解. *satisfactionem* ex nulla conscientia de culpa proponere. Sall. 替己辯護而不認錯. ❷ *satisfactio* pro peccatis. 贖罪.

săti-sfīo. *fīs,* (*satisfactum est*) *fĭĕri.* v. pass. v. *satisfacio.* (passiv. impers. tantum in usu est).
【解】完成，受賠償....
【例】ut mihi *satisfieri* paterer a te. Cic. 爲使我接受你之道歉....

sătĭŭs. adv. (neut. *satior* compar. *satis*)
【同】praestat, melius est.
【解】更好，(與其...)寧願，不如....
【例】mori *satius* est quam turpiter vivere. 與其受辱，不如(寧願)速死.

sătīv-a. *ōrum.* n. pl. (*sero 3*)
【解】種植，(修治)之草木.

sătīv-us. *a, um.* adj. (*sero 3*)
【解】播種，種植者.
【例】*sativae* res. Varr. 地產. *sativum* tempus. Plin. 播種期.

săt-ŏr. *ōris.* m. (*sero 3*)
【同】seminator.
【解】種植，製造，造化者，著作人，技師.
【例】*sator* scelerum. Plaut. 作惡之媒介.

sătrăp-a. *ae.* n. vide **satrapes**

sătrăpē-a. *ae.* f. vide **satrapīa**
【解】一省(古波斯省).

sătrăp-ēs. *ae.* m. (genit. *satrapis.* Nep.)
【解】總督，巡撫，(古波斯之省長).

sătrăpīa. *ae.* f.
【解】一省，(古波斯省).

sătull-us. *a*, *um*. adj. (dimin. *satur*)
【解】充足，飽飫者.

săt-ur. *ŭra*, *ŭrum*. adj. (*satis*)
【同】plenus, satiatus. (cum genit.)
【解】❶ 飽飫. (cum genit.) ❷ (fig.) a) (論色)滿，濃，深者. b) 富饒，肥沃，膏腴.
【例】❶ *saturior* lactis. Col. 更飽飲乳漿. ❷ a) *satur* color. Plin. 濃色. b) *satura* jejune dicere. Cic. 論題寬而出言枯窘.

sătŭr-a. *ae*. f.
【解】❶ 雜餚菜碟，(肉絲，肉塊). ❷ 詩體. a) 混合詩體，諷刺戲曲. b) 混合文體：雜韻或同韻之諷刺文.
【例】❶ per *saturam*. 混雜. quasi per *saturam* sententiis esquisitis. Sall. 混統而混雜的尋求意見. legem per *saturam* ferre; *saturam* obrogare. Fest. 混統票決籠統的法律.

sătŭrāt-us. *a*, *um*. part. v. *saturo*.
【解】飽飫，充滿者.
【例】*saturatior* color. Plin. 更濃之色.

sătŭrēi-a. *ae*. f. **sătŭrēi-um.** *i*. n.
【解】玉簪.

sătŭrĭt-ās. *ātis*. f. (*satur*)
【同】satietas.
【解】飽飫，富足，濃厚.
【例】ad *saturitatem*. Plaut. 以至飽飫.

Saturnālĭ-a. *um*. (vel. *ōrum*). n. pl.
【解】敬 Saturnus 之慶期，自十二月十七日始，互相餽贈，尊卑皆享受絕對自由.

Saturnĭ-us. *a*, *um*. adj.
【解】Saturnus 者.
【例】*Saturnia* arva. Virg. =Latium. *Saturnia* tellus. Virg. =Italia. *Saturnia* Juno. Virg. (filia Saturni) = Juno. *Saturnia* Virgo. Ov. (filia Saturni). =Vesta. *Saturnia* stella. Cic. =Saturnus planeta. *Saturnia* regna. Virg. 黃金時代.

Saturnĭ-us. *i*. m. nom. propr. dii. 神名：Saturne. 之子=Jupiter, Pluton.

Saturn-us. *i*. m. nom. propr. dii. (filius Urani) 神名：Uranus 及 Vesta之子, Jupiter. Junon, Pluton, Neptune 之父、Latium 之王，爲時代季候之神.
i. m. 行星名. *Saturnus* planeta.

sătŭr-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr. (*satur*)
【同】expleo, satio.
【解】❶ 使飽飫，飽養，充盈，供給豐富. ❷ (fig.) 適願，愜意，滿其欲望.
【例】❶ (*saturare*) fimo pingui sola. Virg. 田中佈肥料. (*saturare*) stercore. Col. 田中佈肥料. (*saturare*) se sanguine. Cic. 飲血自肥. ❷ homines *saturati* honoribus. Cic. 滿心榮譽之人. (*saturare*) crudelitatem. 盡其殘忍之性.

1. săt-us. *a*, *um*. part. v. *sero* 3.
【解】播種，栽種，生產者.
【例】*sato* pavitur terra. Plin. 撒種後平地，(蓋種子). *satus* ad pacem. Prop. 生而爲和平.

2. săt-ŭs. *ūs*. m.
【同】satio.
【形】humanus, primus.
【解】❶ 種植，栽種. ❷ a) 生產，生養，苗裔，本系. b) pl. 種子.
【例】❷ a) parentum optimorum *satu* editus adolescens. 由最好家庭出身之青年. b) philosophia extrahit vitia et praeparat animum ad *satus* accipiendos. 哲學拔除惡習，準備心靈，接受聖德種子.

sătyr-a. vide **sătira. satŭra.**

Sătyrĭc-us. *a*, *um*. adj.
【解】怪形者(魑，魅，魍，魎).

Sătyrisc-us. *i*. m. (dimin. *satyrus*)
【解】小怪物.

Sătyr-us. *i*. m.
【解】❶ 鬼怪名：Bacchus 之伴侶，(有山羊耳，尾，蹄之怪物)，爲鄉野之神. 後與Faune相混，諷刺之戲曲. ❷ 猴類.

sauciātĭ-o. *ōnis*. f. (*saucio*)
【同】vulneratio.
【解】刺傷，傷口，損害.

sauciāt-us. *a*, *um*. part. v. *saucio*.
【解】受傷，受損害者.

sauci-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr. (*saucius*)
【同】vulnero, consaucio, vuleribus afficio.
【狀】graviter, leviter.
【解】❶ 傷害，裂碎，擊斃. ❷ (地)裂縫，裂口.
【例】❶ famam *sauciare*. Plaut. 損害名譽.

sauci-us. *a*, *um*. adj.
【同】vulneratus, vulneribus affectus, mortifero vulnere ictus.
【解】❶ 受傷者. ❷ (fig.) a) 被擊中，受損害，受虐待者. b) (精神方面)受打擊者. c)受損失，受侵害，(名譽).
【例】❶ multis vulneribus *saucius*. Just. 受傷多處. a quo tua *saucia* mater? Ov. 何人傷害了你的母親？. ❷ a) malus *saucius* Africo. Hor. 被西南風摧毀之桅杆. b) *saucius* maerore. Ter. 心中憂傷. gravi *saucia* cura. Virg. 心痛欲裂. c) famae *saucius*. Cic. 受誹謗. de repetundis *saucius*. Cic. 蒙貪污之名.

sāvĭāti-o. sāvĭor, sāvĭum... vide **suav...**

saxātĭl-is. *e.* adj. (*saxum*)
【解】處於巉巖之地，巖石者.
【例】pisces *saxatiles.* Col. 岩石間之魚.

saxētum. *i.* n. (*saxum*)
【同】locus saxis plenum.
【解】多石之處，崎嶇之地.

saxĕ-us. *a, um.* adj. (*saxum*)
【解】❶ 巖石者. ❷ 多石之地. ❸ (fig.) 堅硬如石，(無情)者.
【例】❶ *saxeus* scopulus. Ov. 暗礁. *saxea* umbra. Virg. 石影. ❷ Anien *saxeus.* Stat. 流於石峽間之 (Anio) 河.

saxĭfrăg-um. *i.* n. (*saxum frango*)
【解】虎耳草類，(生石間草).

saxōs-us. *a, um.* adj. (*saxum*)
【同】saxis impeditus.
【解】多石之地，(石磔田).
【例】in *saxosis.* Plin. 石田. *saxosum* sonans. Virg. 潺潺水聲.

saxŭl-um. *i.* n. (dimin. *saxum*)
【解】磔，小石.

sax-um. *i.* n.
【同】silex, lapis, rupes, cautes.
【形】saxa aspera, praerupta.
【解】❶ 巖石，(未斲者)，山巖. ❷ 巨石，磐石，石壁.
【例】❶(*saxum*) sacrum. (sur l'Aventin). (聖石)，羅瑪占卜石. (*saxa*) latentia. Virg. 暗礁. *saxis* rem agere, *saxa* conjicere. Ov. 擲石爭鬪. ❷ *saxum* silex. Vitr. Liv. 燧石. *saxorum* asperitates. 峭壁嶙峋.

scabell-um. scăbill-um. *i.* n. (*scamnum*)
【同】scamnum humile.
【解】❶ 脚凳. ❷ 樂器，(木版製成者).

scăb-ĕr. *ra, rum.* adj. (*scabo*). *-brior.*
【同】asper.
【解】❶ 巉，粗糙，艱澀，生硬者. ❷ 污穢，垢污，齷齪者. 患疥癬者.
【例】❷ pectus illuvie *scabrum.* 胸部泥垢污穢.

scăbĭ-es. *ēi.* f.
【解】❶ 凸凹不平，粗糙. ❷ 疥癬，樹木皮膚病.
【例】❷ *scabies* corpora invasit. 身患疥癬. et contagium mali etiam in alios vulgatum est. 傳染惡病於人.

scăbĭōs-us. *a, um.* adj. (*scabies*)
【解】粗糲，皺皺，癬疥，癩.

scăb-o. *is, i, ĕre.* v. tr.
【解】搔(抓)癢.
【例】muli mutuum *scabunt.* Varr. 騾互相啃癢.

scăbrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】生皺，疥癬，生銹者.

scăbrĭtĭ-a. *ae.* f. **scăbrĭtĭ-ēs.** *ēi.* f. (*scaber*)
【解】❶ 凸凹不平. ❷ 疥癬.
【例】❷ *scabrities* oculorum. Plin. 沙眼，眼皮瘡痂.

Scaea porta. *Scaeae portae.* (plur.) nom. propr. portae. Troie 之門名.

scaen-a. scēna. *ae.* f.
【同】cavea; fabula.
【形】argentea, magna, referta sceleribus.
【解】❶ 戲院，劇場，舞台. ❷ (poetic.)蔭影，草場. ❸ (fig.) a) 世界大梨園，(大舞台). b) 演講台. c) 戲曲情節，表演節目.
【例】❶ esse in *scaena.* Pl. 出場. *scaena* referta est his sceleribus. Cic. 劇場充滿此等罪惡. agitur res in *scaenis.* 表演史蹟於舞台上. ❷ a) tibi populo et *scaenae* serviendum est. Cic. 你在舞台上應當使民衆滿意. b) deducuntur in *scaenas* scholasticorum qui rhetores vocantur. Tac. 被引上稱爲修辭家之演員舞台上. c) turpissima *scaena.* Apul. 最刺傷人目之節目. cum minore *scaena.* Suet. 更小之場面. *scaena* re totius haec. Cael. 全部喜劇.

scaenārĭ-us. scēnārĭus. *i.* m.
【解】舞台者.
【例】pictor *scaenarius.* Inscr. 畫舞台佈景者.

scaenĭce. scenĭce. adv. (*scaenicus*)
【解】戲劇式.

scaenĭc-us. scēnĭcus. *a, um.* adj.
【解】❶ 屬戲劇者，舞台者. ❷ (fig.) 誇示奢華者，浮誇虛榮者.
【例】*scaenici* ludi. Liv. 戲劇. **scaenicus.** m. (subst.)(演員)優伶. ❷ rex *scaenicus.* Flor. 舞台君王，(浮誇君王).

scaev-a. *ae.* f.
【解】❶ 慣用左手者. ❷ 預兆，象徵，休咎.
【例】bona *scaeva.* Varr. 吉兆. mala *scaeva.* Fest. 凶兆.

scaevĭt-ās. *ātis.* f.
【解】❶ 拙劣，粗笨. ❷ 凶禍，不幸.

Scaevŏl-a. *ae.* m. nom. propr. homin. 人名： Gens Mucia 族之綽號，著名者有 Mucius *Scaevola.* 欲刺殺Porsēna王，誤中秘書，乃自焚己手以示懲，因名 *Scaevola* (拙笨者).

scaev-us. *a, um.* adj. *-vissimus.*
【解】❶左者，在左者. ❷ (fig.) 拙笨者(人)，有凶禍，不幸者，(事物).
【例】❷ *scaevus* iste Romulus. Sall. 僞造之羅木祿.

scāl-ae. *ārum.* f. pl. **scāl-a.** *ae.* f.
【解】❶梯階. ❷階級，階段，等級.
【例】❶sub *scalas* se conjecit. 避身樓梯下. ❷*scalis* habitare tribus. Mart. 居於三樓，(頂樓，陋室).
scālār-is. *e.* adj.
【解】梯者.
scalm-us. *i.* m.
【同】lignum quo nituntur rami.
【解】槳鉤，(軸)槳.
scalpell-um. *i.* n. (dimin. *scalprum*)
【同】chirurgi ferrum.
【解】解剖刀，小割刀，竹葉刀.
【例】*scalpellum* adhibere. 用剖解刀.
scalp-o. *ĭs, si, tum, ĕre.* v. tr.
【解】❶刮，削. ❷鐫，雕，鏤，銘，刋.
【例】❷nostri memorem sepulcro *scalpe* querellam. Hor. 為記憶我，鐫抱恨語於我墓上. ex saxo *scalptus.* 由大石雕成.
scalpr-um. *i.* n. (*scalpo*)
【同】instrumentum artificum.
【解】剖解用具，(剪，鐫，鑿刀)，鐮，割刀....
scalpt-or. *ōris.* m. (*scalpo*)
【同】sculptor.
【解】雕刻工人，石匠.
【例】(*scalptor*) marmorum. Plin. 大理石匠.
scalptūr-a. *ae.* f. (*scalpo*)
【解】雕刻，雕工，雕刻品.
scalpt-us. *a, um.* part. v. *scalpo.*
【解】雕刻，刮削者.
scalptūr-ĭo. scalpturr-ĭo. *īs, īre.* v. tr.
【解】刮，搔，搜.
scamb-us. *a, um.* adj.
【解】盤脚，(兩脚向內彎曲).
scammōnĕ-a. scammōnĭ-a. *ae.* f.
scammōnĕ-um. scammōnĭ-um. *i.* n.
【解】瀉藥.
scammōnĭt-ēs. *ae.* m.
【解】瀉藥者，(煎泡瀉藥者).
scamn-um. *i.* n.
【同】sedes, scabellum.
【解】❶脚凳. ❷長凳. ❸土台，(壇).
【例】*scamnum* regni. Enn. 寶座，(王位).
scandălĭz-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】立惡表，引人作惡.
scandăl-um. *i.* n.
【同】offensio, pravum exemplum; res mali, pessimi exempli.
【解】躓物，障礙物，跌脚石，一惡表，作惡機緣.
【例】petra *scandali.* Hier. 跌脚石. cave ne des *scandalum.* 勿立惡表. ne periculosam exempli imitationem filiis prodas; ne vita tua nequitiae exempla praebeat; ne quid offendas exempli pravitate.
【附】*scandalum* directum, (diabolicum). 直接的，惡意的，(引人犯罪)惡表. *scandalum* indirectum. 間接的，無惡意的(引人犯罪)惡表. *scandalum* pusillorum. 弱小者受的惡表. *scandalum* pharisaicum. 法利塞式的惡表.
scan-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr. vel intr.
【同】ascendo, conscendo.
【解】❶intr. 陞，登，上. ❷tr. 攀登，踰越.
【例】❶(*scandere*) in aggerem. Liv. 陞至隄上. (*scandere*) malos. Cic. 爬上桅杆. (*scandere*) muros. Liv. 攀登墻上. (*scandere*) Capitolium. Liv. 登加必刀山. (*scandere*) montem. 登山. meruit beatas *scandere* sedes. 堪登眞福寶座.
scandŭl-a. *ae.* f. (*scindula*) (praesert. pl. in usu).
【解】盖屋板.
scansĭl-is. *e.* adj. (*scando*)
【解】可上升，可攀登者，拾級而陞者.
【例】*scansilis* annorum lex. Plin. (健康變換時期)，厄年.
scansĭ-o. *ōnis.* f. (*scando*)
【解】上升，登高.
【例】*scansiones* sonorum. Vitr. 音階.
scāph-a. *ae.* f.
【同】linter, longis navibus subserviens; navicula.

SCAPHA

【解】小船，遊艇，(舢板).
【例】e navi in *scapham* se conjecit. 由大船跳上舢板.
scăphĭ-um. *i.* n.
【同】sciphus in scaphae modum formatus.
【解】盅，爵，(小艇式器皿).
scăpŭl-ae. *ārum.* f. pl.
【同】humerus.
【解】❶肩膀，(人或獸). ❷(fig.) (機器轉動)輪柄.
【例】❶*scapulas* perdidi. Ter. 任人擊吾肩膀. pro *scapulis.* Cato. 為肩所受打擊.
【附】**scăpŭlāre.** *is.* n.

【解】聖衣.

scăp-us. *i.* m.

【解】(草木)莖幹，柱身，燭台桿，秤桿，織機軸，卷軸.

【例】*scapus* scalarum. Vitr. 螺旋梯柱.

scărăbae-us. *i.* m.

【解】甲蟲類.

scărīfĭcātĭ-o. scărīfātĭ-o. *ōnis.* f. (*scarifico*)

【解】亂刺，(fig.)剝皮，淺耕.

scăr-us. *i.* m.

【解】海魚名.

scătēbr-a. *ae.* f.

【解】噴射，(poet.)噴泉，瀑布.

scăt-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.

scăt-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.

【同】scaturio.

【解】湧出，噴射，叢生，(輻輳)，一蕃殖，溢出，豐富.

【例】(cum abl. vel genit.)si vino *scateat.* Plaut. 若酒湧出. *scatens* belluis pontus. Hor. 海洋多怪物. ferarum *scatit* terra. Lucr. 地上野獸繁殖.

scătūrĭgĭnōs-us. *a, um.* adj.

【解】多水泉者.

scătūrīg-o. scaturrīg-o. *ĭnis.* f.

【解】泉源，噴泉，激流.

scătūr-ĭo. *īs, īvi, īre.* v. intr.

【同】emano, effluo, erumpo.

【解】湧出，漂流，奔騰，溢出.

【例】totus ut nunc est, hoc *scaturit.* Cael. 如現在各處揭示.

1. **scaur-us.** *a, um.* adj.

【解】蹩脚者.

2. **Scaur-us.** *i.* m. nom. propr. hom.

人名：Aemilia 及 Aurelia 族之綽號，著名者如 M. Aemilius *Scaurus* 曾被控貪污. Cic. 爲之辯護.

scĕlĕrātē. adv. *-tius, -tissime.*

【同】per summum scelus, nefario scelere.

【解】存心不良，兇頑貌.

【例】bellum *scelerate* susceptum, *sceleratissime* gestum. 興不義之師，而作極不義之戰.

scĕlĕrāt-us. *a, um.* part. v. *scelero.*

【同】consceleratus, scelestus, nefarius, improbus, scelere, contaminatus, omni scelere coopertus.

【解】❶染罪污者，穢惡不潔者. ❷大逆不道，橫暴兇頑者，放縱恣睢者. ❸凶禍不祥者.

【例】❶ *sceleratus* vicus. Liv. 罪污之街，(Servius 之女曾在此驅車軋父屍上). *sceleratum* limen. Virg. 罪惡之域(地獄). *sceleratus* morte. Ov. 殺人兇犯. ❷ *sceleratior.* Cic. 罪惡更深重者. homo *sceleratissimus.* Cic. 窮凶極惡之人. ❸ *scelerata* porta. (Carmentale) 凶門(三百陣亡之 Fabii 人所出之門).

scĕlĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*scelus*)

【解】作惡犯科，褻瀆，凌辱.

scĕlĕrōs-us. *a, um.* adj.

【解】作孽凶犯，凶禍.

scĕleste. adv. (*scelestus*), *-tius.*

【同】scelerate.

【解】悖理越分，大逆不道.

scĕlest-us. *a, um.* adj. *-tior, -tissimus.*

【同】sceleratus.

【解】兇惡無賴，傷天害理，窮凶極惡者，大逆不道，無法無天者，敗類，(論人或事).

【例】*scelestos* homines urbe pellere. (scelerum sentinam ex urbe ejicere, remittere, depellere). 將敗類逐出城外.

scĕlĕt-us. *i.* n.

【解】殭屍(木乃伊)(乾屍).

scĕl-us. *ĕris.* n.

【同】flagitium, facinus, fraus capitalis, atrocitas sceleris.

【形】acerbissimum, apertum, clandestinum, detestabile, domesticum, immane, impium, incredibile, inauditum, indignum, insigne, intestinum.

【解】❶重罪，窮兇極惡. ❷兇毒陰狠，惡謀詭計，陰險毒謀. ❸惡行，禍害. ❹無賴，敗類. (personif.)

【例】❶ (*scelus*) concipere, facere. Cic. (-edere, admittere). 作奸犯科. in aliquem *scelus* edere. Cic. 害人. (*scelus*) divinum, humanum. Liv. 傷天害理. *scelere* solutus, a *scelere* liberatus est. 脫離罪惡. ❷ *scelus* concipere. 毒計，惡謀. ❸ quod hoc est *scelus*? Plin. 如何不幸？❹ *scelerum* caput. Pl. 罪魁. *sceleris* complex. 朋比爲奸. *sceleris* societate conjunctus. 通奸合謀. *sceleris* (criminis conscius ac particeps).

scēn-a. *ae.* f. vide **scaena.**

scēnice. adv. vide **scaenice.**

【解】戲劇性，(舞台式).

scēnĭc-us. *a, um.* adj. vide **scaenicus.**

【解】屬戲劇者.

scepticism-us. *i.* m.

【解】懷疑學說，懷疑論.

sceptĭc-us. *i.* m.

【解】懷疑者，懷疑學派.

sceptrĭf-ĕr. sceptrĭg-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*sceptrum fero, gero*)

【解】執王權杖者.

scēptr-um. **scaeptr-um.** *i.* n.
【解】帝王權杖，(fig.)君權，王國，極權.
【例】rex cum *sceptro* et insignibus regiis. 君王及王權杖，並帝王儀仗. (fig.) *sceptra* paedagogorum. Mart. 塾師教鞭.

SCEPTRUM

schĕd-a. **schĭd-a.** *ae.* f.
【解】葉，頁，張，(帖，稿).
schēdĭ-a. *ae.* f. (navis).
【解】木筏.
schĭd-a. *ae.* f. vide **scheda.**
schĭdŭl-a. *ae.* f. (dimin. *schida*)
【解】頁，帖，卡片.
schēm-a. *ătis.* n.
【解】服裝款式，幾何圖案，圖形，定式，外形，修辭格式，(概要).
【例】verbòrum ornamenta et sententiarum lumina quae *schema* Graeci vocant. 文字之綺麗，詞意之精彩，希臘人稱之爲修辭格式.
【附】**schema** oppositionis. 對當圖式.
schĭdĭ-ae. *ārum.* f. pl.
【解】木屑，木片，鉋花.
schism-a. *ătis.* n.
【解】分裂，分離，(裂教)叛離，裂教.
schismătĭc-us. *a, um.* adj.
【解】分裂者，裂教者.
schist-us. *a, um.* adj.
【解】分開，分離者.
【例】*schistus* lapis. Plin. 葉紋石. *schistum* lac. Plin. 變味之奶.
schoen-us. *i.* m. **schoen-um.** *i.* n.
【解】❶燈心草，燈心草香. ❷波斯計路程里數.
schŏl-a. *ae.* f. f.
【同】ludus litterarius, gymnasium.
【解】❶課讀，教課，講堂，教材，講義. ❷教室，學舍. ❸畫廊，美術展覽場.
【例】❶dierum quinque *scholae.* Cic. 五日講習，(講演). *scholae* de aliqua re. Cic. 論某題之講演. alicui *scholam* aliquam explicare. Cic. 爲某人授課. ❷philosophorum *scholae.* Cic. 哲學院，(學校). *scholam* aperire. Suet. 開學. *scholae* publicae. 公立(國立)學校. *scholam* frequentare. 上課，(上學). ❸*scholae* bestiarum. Tert. 鬪獸場. *schola* acatholica. 非公教學校. *schola* privata. 私立學校.
schŏlār-is. *e.* adj.
【解】學校者，守衛者.
schŏlār-es. *ium.* m. pl.
【解】王宮守衛.
schŏlastĭc-a. *ōrum.* n. pl.
【解】表演，演講.
1. **scholastĭc-us.** *a, um.* adi.
【解】學校者.
2. **schŏlastĭc-us.** *i.* m.
【解】❶表演者，修辭學者. ❷學者，文人，儒士，士林學者，經院學者. ❸顧問，律師. ❹學生，上課求學者.
schŏlast-es. *ae.* m.
【解】註解者.
schŏlĭ-um. **scholĭon.** *i.* n.
【解】註釋，評註，附註.
scĭd-a. *ae.* f. (*scindo*) vide **schēda.**
【解】頁，張.
scĭdi. perf. indic. v. *scindo.*
scĭ-ens. *entis.* part. v. *scio.*
【解】❶明知，深識，洞悉. ❷精明伶巧，博學.
【例】❶offendit *sciens* aliquem. Cic. 故意得罪人. te *scientem* faciam quidquid egero. Ter. 我不拘做任何事，將通知你. ❷quis hoc homine *scientior* fuit? Cic. 誰比此人更有學識？ vir regendae reipublicae *scientissimus.* Cic. 最善治國者. flectere equum *sciens.* Hor. 善馭馬者.
scĭentĕr. adv. (*sciens*), *-tius, -tissime.*
【同】scite, intelligenter, apte.
【解】❶明知故意. ❷明知，伶巧.
【例】❶*scienter* et volenter peccare. 明知故犯. ❷*scienter* versari in aliqua re. 精通某事. iis, quae habes, *scienter* utere et modice. 善用並節用你所有者.
scĭentĭ-a. *ae.* f.
【同】doctrina, disciplina, rerum cognitio, intelligentia, prudentia. X. Inscitia, ignorantia.
【形】admirabilis et incredibilis, certissima, eximia, necessaria, perfecta, praestabilis, summa, tenuis, utilis.
【解】❶知識，學識，認識. ❷學問，學術，科學，才學.
【例】❶(*scientia*) malorum futurorum. Cic. 預知將來災禍. (*scientia*) alicujus. Cic. 認識人. omnes trahimur ad *scientiae* cupiditatem. 人全喜多知. ❷*scientia* atque usus nauticarum rerum. Caes. 航行之學識及經驗. *scientia* rei militaris. Cic. 精通兵法. *scientiae* in scholis cum virtute sunt conjungendae. 在學校中須德學兼麥. *scientiam* in geometricis non vulgarem habet. 對幾何學有卓越之學識. *scientias* alicui tradere. 傳授人學術.
scientia linguistica. 語言學.
scientia religionis. 宗教學.
【附】**scientifica** imaginatio. 科學的想像.

scilĭcĕt. adv. (*scire licet*)
【同】videlicet, nempe, nimirum, certo, profecto, nam, enim.
【解】❶(形成插句)果然，自然，定然，無疑. ❷(預示反對句)顯然易見，確實無疑，固然. ❸(答案)當然，明確，易解，蓋.... ❹(諷刺嘲笑)明顯. ❺(附註)即，就..
【例】❶ *scilicet* quod.. 果然. ❺ sub nomine alieno, nepotum *scilicet.* Suet. 以他人名義，即侄....tu ipse *scilicet.* 即你自己. tunc *scilicet* quum... Cic. 彼時即....
scill-a. *ae.* f.
【解】海葱類.
scillīn-us. *a, um.* adj.
【解】海葱者.
scillīt-ēs. *ae.* m. n.
【解】海葱調味者.
【例】*scillites* vinum. Col. 海葱釀成之酒. *scillites* acetum. Plin. 海葱釀成之醋.
scin. pro *scisne.* (*scio*)
sci-ndo. *ndĭs, di, ssum, ndĕre.* v. tr.
【同】conscindo, discindo, seco, reseco, amputo, caedo, findo, diffindo.
【解】❶裂開，劈開. ❷斷開，斬斷. ❸分析，分開. ❹(fig.)心痛欲碎，斷腸，間斷.
【例】❶(*scindere*) epistulam. Cic. 撕信. (*scindere*) vestem. Liv. 撕破衣服. (*scindere*) quercum cuneis. Virg. 以楔劈橡樹. (*scindere*) vallum. Caes. 拔去柵欄. (*scindere*) solum. Virg. 開墾旧地. (*scindere*) agmen. Tac. 切斷行伍. ❷(*scindere*) radices. Col. 斷根. ❸*scindi.* 分開. ❹(fig.) vox *scinditur.* Quint. 聲音中斷. aliquem curae *scindunt.* Lucr. 憂腸寸斷. *scindi* in contraria studia. Virg. 勢成水火(分庭抗禮). *scindi* in duas factiones. Tac. 分成兩黨. *scindi* dolorem. Cic. 傷痕裂開.
scindŭl-a. (**scandŭl-a**). *ae.* f.
【解】蓋屋板.
scīnĭf-ēs. scīnĭph-es. *um.* m. pl.
【解】蚊蟲類.
scintill-a. *ae.* f.
【同】ignicula.
【解】火星，閃爍點.
【例】parva saepe *scintilla* contempta magnum excitavit incendium. Curt. (prov.) 輕忽一星之火，致成燎原大火.
scintillātĭ-o. *ōnis.* f. (*scintillo*)
【解】閃爍，炫耀.
scintill-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*scintilla*)
【同】splendeo, emico.
【解】微光，閃爍.
【例】oculi *scintillant.* 目光炯炯. *scintillavit* ira genis. Stat. 怒形於色.
scintillŭl-a. *ae.* f.
【解】微光，點點火光.
【例】*scintillula* vitae. Tert. 一息尚存.
scĭo. *scīs, scīvi,* (et) *scĭi, scītum, scīre.* v. tr.
【同】cognosco, cognitum habeo, non ignoro, scientiam meam non fugit, me non latet, praeterit; perspectum mihi est, mihi conscius sum, mihi de aliqua re certum est, apertum, notum, non ignotum, patet; exploratum, perspectum habeo.
【狀】admodum, nihil, celeriter, lente, luculenter, mature, melius, plane, probe.
【解】❶認識，洞悉，明瞭，諳練. ❷有學問，有學識，精通，明見. ❸(absol.)通達.
【例】❶a)(cum accus.)omnem rem *scio.* 我洞悉一切. nihil adhuc *scio* de re. 我尚不知此事. b)(cum prop. infin.)*scio* multos mihi esse perinfensos. 我知悉許多人反對我. c)(cum interrog. indirect.) Sestium quanti faciam, ipse optime *scio.* Cic. 我明瞭我如何看重塞斯士. haud *scio* an, nescio an.. 我不知....ab aliquo *scire*, quid agatur. Cic. 由某人得知所行何事. d)(absol.) ut *scitis.* Cic. 一如你們所知者. ❷te *sciente,* te vidente. 你所明知，在你眼前. nihil adhuc *scio* de re. 論此事我尚不知. ❷a)(*scire*) litteras. Cic. 識字，(能讀，能寫). b) aliqua re uti *scire.* Cic. 會用某物. vincere *scis,* victoria uti nescis. Liv. 你會得勝，你不知利用得勝. ❸(*scire*) Graece. Cic. 精通希臘文. (*scire*) Latine. Cic. 精通拉丁文.
Scīpĭăd-ās. Scīpĭăd-ēs. *ae.* m. vide **Scipio 2.**
1. scīpĭ-o. *ōnis.* m.
【解】棍杖，(象牙棍，凱旋杖).
2. Scīpĭ-o. *ōnis.* m. nom. propr. hom.
人名：羅瑪人之前名：
著名者：P. Cornelius *Scipio* Africanus Major; P. Cornelius *Scipio* Aemilianus Africanus Minor; *Scipio* Asiaticus. (*Scip.* Major 之弟) *Scipio* Nasica. (alter *Scip.*) 之堂弟.
scirpĕ-a. sirpĕ-a. *ae.* f. (*scirpus*)
【解】籃，筐，籠.
scirpĕ-us. sirpĕ-us. *a, um.* adj. (*scirpus*)
【解】燈心草，蒲葦者.
1. scirpĭcŭl-us. sirpĭcŭl-us. *a, um.* adj.

【解】屬燈心草者.

2. scirpĭcŭl-us. sirpĭcŭl-us. *i.* m.

【解】筐，籃.

scirp-o. sirp-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*scirpus*)

【解】細綁，(用葦)，結辮，編.

scirp-us. sirp-us. *i.* m.

【解】燈心草，蒲葦.

sciscitāti-o. *ōnis.* f.

【解】訪問，查詢，查究.

sciscitāt-us. *a, um.* part. v. *sciscitor.*

【解】訪問，詢問者.

sciscĭt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.

【同】scitor, quaero, percontor.

【解】詢問，訪問，質問，詰詵，查究.

【例】**a)** (cum accus. et ablat. vel *ex* et abl.) (*sciscitari*) ex aliquo Epicuri sententiam. Cic. 向人詢問艾皮古之主張. **b)** (cum interr. indir.) (*sciscitari*) quid velim. Cic. 詢問我之心願. (*sciscitari*) ab aliquo cur.. Cic. 問人為何. **c)** (absol.) (*sciscitari*) de aliqua re. Cic. 查究某事. (*sciscitari*) aliquem. 課查某人.

sci-sco. *scīs, vi, tum, scĕre.* v. tr.

【同】sancio, edico, scitum facio.

【狀】nominatim.

【解】❶ 訪問，查訪. ❷ **a)** (民衆) 嘉納，確定，決斷. **b)** (個人) 洽意，票決.

【例】❷ **a)** quae *sciscit* plebes. Cic. 民衆決議案. (jubere=decisio plebis). *sciscerent* (*ne* et subj.) (prop. infin.) 決議令...勿.... **b)** (*sciscere*) legem. Cic. 票決法案. (*sciscere*) suffragia. Cic. 票決. *sciscant* concedere... Sil. 希望同意讓與.

scisse. pro *scivisse.*

scissĭ-o. *ōnis.* f. (*scindo*)

【解】截斷，分裂，撕破.

scissūr-a. *ae.* f. (*scindo*)

【解】裂痕，隙縫，破口，搔傷，分裂，決裂.

1. sciss-us. *a, um.* part. v. *scindo.*

【解】裂開，劈開，有孔隙，撕破者.

【例】rupes latere *scisso.* Sen. 尖形巖石. *scissa* reficit. Plin. (蜘蛛)修補破碎之網. (fig.) vocum genus *scissum.* Cic. 聲嘶，(沙啞之音).

2. sciss-ūs. *ūs.* m.

【解】劈開，裂開.

scitāment-a. *ōrum.* n. pl.

【解】茶食美味，文藻.

scitāti-o. *ōnis.* f. (*scitor*)

【解】查究，調查，察訪.

scitāt-or. *ōris.* m. (*scitor*)

【解】探究，檢驗，尋求者.

scitē. adv. (*scitus*)

【同】scienter, non inscite.

【解】洞悉，精通典雅興趣.

【例】statua *scite* et venuste facta. 鏤工精緻之像. *scite* aliquid dicere. 論事精審.

scit-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*scio*)

【同】sciscitor.

【解】詢問，訪問.

【例】(*scitari*) causam alicujus rei. Ov. 詢問某事之緣由. (*scitari*) ex, ab aliquo. Hor. 訪問某人. (*scitari*) oracula. Virg. 求籤，(問卜).

scitŭle. adv.

【解】精緻，雅麗，伶巧.

scitŭl-us. *a, um.* adj.

【解】清秀，雅緻，風流，一美少年，倖臣，嬖人.

scit-um. *i.* n. (*scisco*)

【同】lex, jussum.

【解】命令，諭令，佈告，章程，哲士原理.

【例】plebis *scitum.* Cic. 民衆決議. *scitum* plebis. Liv. 平民決議. Brutus *scitum* fecitne.. 布魯公佈法令，禁止....

1. scit-us. *a, um.* part. v. *scio.* *-tior, -tissimus.*

【解】通知，認識，明瞭者.

【例】*scitus* verborum. Ov. 精通語言. *scitus* accedere. Sil. 知道燃火.

2. scit-us. *a, um.* part. v. *scisco.*

【同】lepidus, elegans, festivus.

【解】❶ 精明練達，深謀遠慮，銳敏伶巧. ❷ 高明，機警.

【例】❶ *scito* sermone. 文辭雅練. oratio *scitissima.* Pl. 極富雅趣之語. *scitum* est. (cum inf.) 深知. ❷ vetus illud Catonis *scitum*... 賈道最機警之語.

scitū. ablat. *scitūs.* m. vide **scitum.**

sciūr-us. *i.* m.

【解】松鼠，栗鼠.

sclŏpēt-um. *i.* n.

【解】火槍.

scŏbīn-a. *ae.* f. (*scobis*)

【解】銼.

scŏb-is. scob-es. *is.* f. (*scobo*)

【解】銼屑，木屑，鉋花，鋸屑.

scŏl-a. schŏl-a. *ae.* f. vide **schola.**

scŏlŏp-ax. *ācis.* m.

【解】山鷄，(杜鵑類).

scŏlŏpendr-a. *ae.* f.

【解】蜈蚣.

scomb-er. *ri.* m.

【解】鯖魚.

scōp-ae. *ārum.* f. pl. (**scopa.** *ae.* f.)
【形】dissolutae.
【解】❶草屑，細枝. ❷掃箒.
【例】❷ *scopas* dissolvere. Cic. 破壞掃箒，(喻妄費光陰). *scopae* solutae. Cic. 破掃箒.

scōpŭl-a. *ae.* f. **scōpŭl-ae.** *ārum.* f. pl. (*scopae*)
【解】小掃箒.

scŏpŭlōs-us. *a, um.* adj. (*scopulus*)
【解】❶多石者. ❷多暗礁者，(fig.)困難棘手者.
【例】❶ per *scopulosa.* Plin. 經過巉巖之地. ❷ mare *scopulosum.* 多暗礁之海. intelligo quam *scopuloso* loco verser. 我明瞭我處境如何困難.

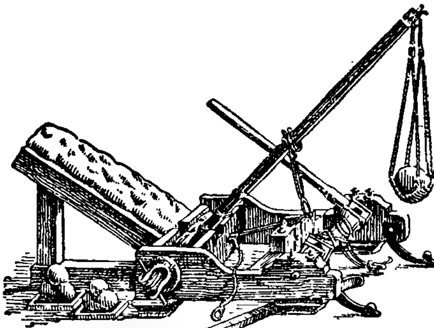
scŏpŭl-us. *i.* m.
【同】saxum.
【解】❶巖石，岩層，巉巖. ❷暗礁，磧，磯，(fig.)災害.
【例】❶ *scopulis* surdior. Hor. 冥頑過於巖石. *scopulos* in corde gestare. Ov. 鐵石心腸. ❷ ire ad *scopulum.* Lucr. 觸礁，毀滅. *scopulus* publicae securitatis. Flor. 國家治安之障礙.

scŏp-us. *i.* m.
【同】quo spectamus, finis, propositum.
【解】箭靶，鵠，箭垛，目的，目標.
【例】hic est *scopus* meus; (hoc spectavi; hic est finis). 此乃我之目標.

scŏrdăl-us. *i.* m.
【解】喜口角，好爭辯，好吵鬧者.

scōri-a. *ae.* f.
【解】鎔鑛時之浮渣.

scorpi-o. *ōnis.* m.

SCORPIO 4

【解】❶蝎，蠆，星宿名(十二宮之一). ❷灌木名. ❸戰具. ❹鐵蒺藜鞭.

scorpĭōnĭ-us. *a, um.* adj.
【解】蠍者.

scorpi-ŏs. scorpi-us. *i.* m.
【解】❶蝎，星宿名. ❷海魚名.

scortāt-or. *ōris.* m.
【解】放縱，荒唐淫逸之人.

scortĕ-a. *ae.* f.
【解】皮衣.

scortē-us. *a, um.* adj.
【解】皮者.

scort-or. *āris, āri.* v. dep. intr. (*scortum*)
【解】淫逸放蕩，嫖客.

scort-um. *i.* n.
【解】娼妓.

scrĕāt-or. *ōris.* m.
【解】嘔吐者.

scrĕāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】吐痰，唾涎.

scrĕ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* tr.
【解】嘔吐，(痰).

scrīb-a. *ae.* m.
【同】scriptor, librarius.
【形】aedilius.
【解】❶抄寫，(摹繪)，記錄者. ❷書記，(官書記：登記戶口，統計賦稅，塡寫表冊，記錄供詞…),文牘，會計，代書. ❸秘書，猶太人之經師.
【例】❷ *scriba,* qui rationes ad aerarium retulit. 國家之會計，統計員. *scriba,* qui in rationibus monumentisque publicis versatur. 精通國家文牘. ❸ *scriba* ab epistulis. Cic. 函牘代書. -cooperans ad defraudanda tributa. 書記，協助(僞造貨單)減少稅收.

scrī-bo. *bis, psi, ptum, bĕre.* v. tr.
【同】litteras pingo, formo; litterarum formas effingo; litteras conscribo, exaro, mitto; scriptis mando; publicis monumentis consigno, mando, prodo; chartis prodo; in annales fastos refero; memoriae hominum trado.
【解】❶摹繪，引線，加標點. ❷a)書寫，著作，編輯，纂修. b)繕修，訂正，起草官書. c)筆述，筆記，書後. d)描寫，敍述. e)(cum prop. infin.)記載，傳述. f)(absol.)撰，著書. ❸寫信，通知，論令. ❹a)登記，註冊. b)遺書，指定.
【例】❶ (*scribere*) lineam. Cic. 引線. (*scribere*) arva sanguineo gyro. Stat. 留環形血跡於地上. ❷a)(*scribere*) historiam. Cic. 寫歷史. b) *scribendo* adesse. Cic. 參加繕修國會法令. ad *scribendum* esse. Cic. 參加繕修國會法令. c) (*scribere*) orationem. 記述演詞. d) (*scribere*) versibus. Enn. 作詩記述. (*scribere*) res gestas

alicujus. Hor. 記述人之行蹟. **e)** *scriptum* est quaesivisse Socratem. Cic. 人記載搊可拉德曾詢問.... haec avis *scribitur* solere. Cic.人記述此鳥習慣....**f)** Tarentinis *scribere*. Cic. 爲達賴守尼撰述. ❸ *scripsi* ad te de Varronis erga me officio. Cic. 我曾給你記述瓦洛對我之慇懃. *scribit* Labieno.. veniat. Caes. 致書拉比厄奧命其速來. ad me *scripsit*, ut in Italiam quam primum venirem. Cic. 函告我速回義大利. *scribe* ad me saepius. 你要屢次給我寫信. ❹ **a)** *scribe* tui gregis hunc. 你要將此人編入你的軍隊. **b)** (*scribere*) aliquem heredem. Cic. 立某人承嗣. *scribere* in ephemeride prava. 給不良報紙投稿.

scrīni-um. *i.* n.
【解】小箱，小匣，小筒，書篋，公事包.
【例】*scrinium* gerere. Lampr. 主管檔案，(文庫).

scriptĭl-is. *e.* adj. (*scribo*)
【解】可書寫者.

scripti-o. *ōnis.* f. (*scribo*)
【同】stilus, scriptura.
【形】philosophia.
【解】❶書寫. ❷編纂，撰述. ❸著作，作品. ❹書法，文字.
【例】❷ nihil ad dicendum magis proficit, quam *scriptio.* 作文立論最能訓練人講話藝術.

scriptĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (v. freq. v. *scribo*). **script-o.** *ās, āre.* v. tr.
【解】❶ 屢次寫. ❷ 多著述.
【例】❶ (*scriptitare*) orationes multis. Cic. 爲不少演說家，屢寫演詞.

script-ŏr. *ōris.* m. (*scribo*)
【形】astutus, sane bonus, doctus, luculentus, peritus, politus, praestans, sanctus, subtilis, vetustissimus.
【解】❶秘書，書吏，書工，抄錄謄寫者. ❷著作家，編輯人.
【例】❶ *scriptor* librarius. Hor. 抄錄生. ❷ luculentus *scriptor.* 聞名之著作家. bonarum artium *scriptores.* Cic. 文藝著作家. (*scriptor*) legum. Cic. 制定法律者. (*scriptor*) rerum. Liv. 歷史家. *scriptoris* voluntas. Cic. 作家的意願.

script-um. *i.* n. (*scribo*)
【同】scriptura, monumentum, litterarum monimentum.
【形】absurdum, inutile, indignum, ambiguum, antiquum, necessarium, privatum.
【解】❶ (lineae) 劃線. ❷ (scripta in genere) 著作，著述，作品. ❸ (scripta in specie) **a)** 文字，原文，(法律). **b)** 草案，(法律).
【例】❶ duodecim *scripta.* 十二線，(遊戲). ❷ de aliqua re *scriptum* relinquere. Cic. 遺留論某事之作品. *scriptis* aliquid mandare, (illustrare). Cic. 記述某事. de *scripto.* Cic. (從)按筆據. de *scripto* dicere, recitare. 誦讀原文. sine *scripto.* Cic. 無書寫文件. ❸ **b)** *scripto* isto illius. Cic. 彼之此法律草案. *scripta* edendi licentia. 出版的許可. *scripto* facta confessio. 書面告明(罪).

scriptūr-a. *ae.* f. (*scribo*)
【同】scriptum.
【形】assidua, contraria, diligens, superior.
【解】❶書寫，繕寫，(筆跡). ❷撰述，著作，作文. ❸原文，筆法，(法律本文).
【例】❶ (*scriptura*) malarum. Petr. 繪畫面頰. mendum *scripturae* litura tollitur. 改正書法之錯誤. ❷ (*scriptura*) assidua, diligens. 恒久殷勤的寫作. genus *scripturae* liberum. 隨筆. *scriptura* persequi. Cic. 筆述.
【附】**Scriptura** sacra. 聖經. libri divini. 聖經. divinae litterae. 聖經. divinarum legum, divinorum scriptorum monimenta. 聖經.

1. script-us. *a, um.* part. v. *scribo.*
【解】書寫，著述者.
【例】in folio *scripta* querela. Ov. 書面怨詞. *scripta* titulo sepultura brevi. Ov. 簡約的墓誌銘.

2. script-ŭs. *ūs.* m.
【解】書記，書工，秘書職.
【例】*scriptum* facere. Cic. 當書記.

scrīpŭl-um. scrūpŭl-um. *i.* n. (vide **scrupulus**).
【解】❶ **a)** 羅瑪衡量名：once. 之1/24，(銖) as. 之1/288. **b)** 羅瑪jugerum. 之1/288. ❷ (fig.) 微量，少數，些許.
【例】in *scrupulis* partium congruere. Plin. 算數(微數)相等.

scrŏbĭcŭl-us. *i.* m. (dimin. *scrobis*)
【解】小溝，小坑.

scrŏb-is. *is.* m.
【解】坑，窖，溝壑，壕塹.
【例】*scrobem* facere, subigere, invertere. 挖，翻溝.

scrōf-a. *ae.* f.
【解】彘，母猪，牝豚.

scrōfĭn-us. *a, um.* adj. (*scrofa*)
【解】彘者.

scrōfĭpasc-us. *i.* m.

【解】牧猪者.
scrōfŭl-ae. *ārum.* f. pl.
【解】瘰癧.
scrūpĕd-a. *ae.* m. f.
【解】盤桓，步履艱難，(蹣跚，踟躕).
scrūpĕ-us. *a, um.* adj.
【解】多石，崎嶇，凸凹不平，粗糲，粗魯者.
scrupōs-us. *a, um.* adj. (*scrupus*)
【解】多石礫，粗糲者.
scrūpŭlār-is. scrīpŭlār-is. *e.* adj.
【解】甚輕，極微小者.
scrūpŭlōse. adv. (*scrupulosus*), *-sius*, *-sissime.*
【解】詳細，精審，細心，謹慎.
scrūpŭlōsĭt-as. *ātis.* f. (*scrupulosus*)
【解】精審，認眞，明確.
scrūpŭlōs-us. scruplōsus. *a, um.* adj. (*scrupulus*), *-sior, -sissimus.*
【同】asper, anxius, tristis, sollicitus, dubius, religione quadam obstrictus; aequo religiosior.
【解】❶多石，艱澀，粗糙，艱阻者. ❷細心，仔細，瑣碎，煩瑣，疑慮，心窄者.
【例】❷*scrupulosus*; qui assiduis ex recordatione vitae prioris *scrupulis* pungitur, nullamque aegro socioque animo quietem capit. 良心疑慮是因追憶已往生活時，受刺激不得安寧. tandem e *scrupulosis* his cautibus enavigavit oratio. 終因祈禱而脫免心中疑慮. *scrupulosa* conscientia. 疑懼不安的良心.
scrūpŭl-um. scrīpŭl-um. *i.* n. vide **scrupulus.**
scrūpŭl-us. *i.* m. (dimin. *scrupus*)
【同】exiguus lapillus calceo injectus.
【形】sollicitudo, dubitatio, suspicio, religio.
【解】❶小石，石礫，窒礙. ❷(fig.) 疑慮，疑懼，憂虞，畏葸，懷疑，罣慮，忐忑. ❸瑣碎，誅求.
【例】❷ex animo *scrupulum* evellere. Cic. 脫去心中掛累. *scrupulum* injicere alicui. Cic. 使人不安. **a)** injectus est populo *scrupulus.* 使民衆不安寧. ea res populo in religionem venit. 該事使民衆畏葸憂虞. **b)** facerem mihi *scrupulum.* 我心中疑慮. religio mihi est. 我畏葸. **c)** *scrupulum* habeo. 我心中疑慮. *scrupuli* aliquid in animo residet. 心中有些懷疑. **d)** *scrupulum* istum facile ex animo evellam. 我便易除去心中疑慮.
scrūp-us. *i.* m.
【解】❶錐形石. ❷(fig.) 憂慮，掛念，猶豫，不安.
scrūt-a. *ōrum.* n. pl.
【解】舊衣，破衣，敝衣，古董，廢物.
【例】vilia *scruta* vendere. 賣故衣.
scrūt-ans. *antis.* part. v. *scrutor.* *-tissimus.*
【解】推究，査究.
scrūtārĭ-a. *ae.* f. **scrūtārĭ-um.** *i.* n.
【解】估衣商店.
scrūtārĭ-us. *i.* m.
【解】古董，古玩，估衣商.
1. scrutatĭ-o. *ōnis.* f. (*scrutor*)
【解】賣估衣者.
2. scrutatĭ-o. *ōnis.* f. (*scrutor*)
【解】淸査，細考，深究.
scrūtāt-ŏr. *ōris.* m. (*scrutor*)
【解】査究，檢査，考核者.
scrūtāt-us. *a, um.* part. v. *scrutor.*
【解】檢査，追究者.
scrūtĭnĭ-um. *i.* n.
【解】追究，搜査，票選.
scrūt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】inquiro, excutio.
【狀】furacissime.
【解】搜査，檢驗，覘察，偵査. ❷考察，追究，考究.
【例】❶*scrutari* domos, naves. Cic. 檢査房屋，航船. *scrutari* aliquem. Poll. 搜査某人. ❷*scrutari* venas inter saxa. Plin. 在巖石中尋求鑛脈. *scrutari* gladio viscera. Ov. 以劍刺腹. (cum interr. indir.)
sculp-o. *ĭs, si, tum, ĕre.* v. tr. vide **scalpo.**
【解】雕刻，鑲嵌.
sculptĭl-is. *e.* adj. (*sculpo*)
【解】雕刻，鏤凄，剪裁者.
sculpt-ŏr. *ōris.* m.
【解】雕刻，鏤凄匠人，斲者.
sculptūr-a. *ae.* f. (*sculpo*)
【解】雕工，鏤刻.
sculpt-us. *a, um.* part. v. *sculpo.*
【解】雕刻者.
【例】e saxo *sculptus*, (scalptus). 石雕.
scurr-a. *ae.* m.
【解】❶自豪，自負心，一冶容少年，修容飾貌者. ❷優伶，滑稽家，(摹仿人者)食客.
【例】❷sannio, *scurra* facetus, omnibus modis risum captans. 滑稽家，以各種方式引人發噱.
scurrīl-is. *e.* adj. (*scurra*)
【同】obscaenus.
【解】滑稽，引人發噱者.
【例】dicacitas *scurrilis.* 笑談.
scurrīlĭt-as. *ātis.* f.
【解】戲弄，詭譎之事.

scurrīlĭter. adv.
【解】戲弄，滑稽狀.
scurr-or. *āris, āri.* v. dep. intr. (*scurra*)
【解】阿諛，趨奉，諂媚.
scŭt-a. *ae.* f.
【解】碟，盤.
scūtāl-e. *is.* n. (*scutum*)
【解】拋石套.
scūtārĭ-us. *a,um.* adj. *i.* n.
【解】❶ (adj.)楯，銅牌者. ❷ (subst. m. pl. **scutarii**). 皇帝禁衛軍.
scūtāt-us. *a, um.* adj. (*scutum*). *i.* m. pl. subst.
【解】❶ (adj.)携盾者. ❷ (subst.)m. pl. 執盾之戰士.
【例】❶ milites *scutati.* 執干(盾)之兵士.
scŭtell-a. *ae.* f.
【解】小杯(盞)，小盤，(盂鉢).
【例】demus *scutellam* dulciculae potionis. 我們獻醇醪之杯.
scūtĭc-a. *ae.* f.
【同】flagellum ex pelle.
【解】皮鞭.
【例】dignus *scutica.* 應受鞭笞.
scutr-a. *ae.* f.
【解】碟，鉢.
1. **scŭtŭl-a.** *ae.* f.
【解】❶ 碟，盤(菱形). ❷ 鋪地之斜方形石片. ❸ 接木斜片.
2. **scŭtŭl-a.** *ae.* f.
【解】木.
scŭtŭlāt-us. *a, um.* adj.
【解】斜方形，網花形者.
scūtŭl-um. *i.* n.

SCUTUM

【解】小盾.
【例】(fig.)*scutula* operta. Cels. 肩胛骨.
scūt-um. *i.* n.
【同】clypeus.
【解】盾，干，銅牌，(初爲長圓凸形，後改爲長方屋脊形).
【例】miles ignavus, abjecto *scuto,* fugit, quantum potest. 怯懦兵士棄盾而逃. gladiis ad *scuta* concrepare. Liv. 以劍擊盾. *scuto* vobis magis quam gladio opus est. Liv. 守比攻(干比劍)爲你們更需要. *scutum* imperii vocari. Flor. 稱爲國之干城，(保障).
scyph-us. *i.* m.
【同】poculum.
【解】杯，爵.
【例】inter *scyphos.* Cic. 宴飲間.
scytăl-a. *ae.* f. **scytăl-ē.** *ēs.* f.
【解】❶ 捲於圓棍上之羊皮文卷，(軸). ❷ 蛇類.
Schythĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
地名：北方古人不認識之地名.
scythĭc-a. *ae.* f. **scythĭc-ē.** *es.* f.
【解】甘草.
Scythĭc-us. *a, um.* adj.
【解】*Scyt.* 人或地者.
【例】*Scythica* Diana. Ov. Tauride 之狄亞納神.
Scyth-is. *ĭdis.* f.
【解】❶ *Scyt.*之女人. ❷ 碧玉，翡翠，玉.
Scytiss-a. *ae.* f.
【解】*Scyt.* 之婦女.
1. **sē.** accus. et ablat. *sui.* pron. person.
2. **sē.** (**sed**). praep. inusit.
【解】**a)** (cum abl.)＝無. **b)** (in composit.)
【例】**a)**＝無不 *se*curus. 無憂慮. *se*dulo. 不欺騙. **b)**＝分離. *se*pono. 分開. *se*ditio. 叛離. **c)**＝半. *semi*: *se*modius. 一半. **d)**＝六 *sex*: *se*mestris. 半年，半月.
sēbācē-us. *a, um.* adj.
【解】脂肪者.
i. m. (subst.)
【解】油燭.
sēbāl-is. *e.* adj.
【解】脂油者.
sēb-o. sēv-o. *ās, āre.* v. tr. (*sebum*)
【解】塗抹脂油.
sēbōs-us. *a, um.* adj. (*sebum*)
【解】含脂肪質者.
sēb-um. sēv-um. *i.* n.
【解】脂油.
sĕcāl-e. *is.* n. (*seco*)
【解】裸麥.
sĕcāment-a. *ōrum.* n. pl. (*seco*)

【解】木器，小木製品.

sēcē-do. *dis, ssi, ssum, dĕre.* v. intr.

【同】decedo, recedo, ex turba me evolvo.

【解】❶退去，離去. ❷退避，離開，離棄，(退休，引退). ❸分開，分離.

【例】❶*secedant* improbi. Cic. 惡人退去. ❷in absconditam partem *secedimus.* Sall. 我們退入(房屋)深密處. (*secedere*) in hortos. Ov. 退入園中. (*secedere*) in sacrum montem. Liv. (民衆)退入聖山. plebs a patribus *secessit.* Sall. 民衆離棄元老. ❸in te ipse *secede.* Sen. 你避衆獨居. (*secedere*) de coetu. Ov. 退出會場.

sēc-erno. *ernis, rēvi, rētum, ernĕre.* v. tr.

【同】separo, distinguo, disjungo.

【解】❶分開，離開. ❷a) 隔開，分出. (fig.) b) 分別，辨別. c) 摒除，放棄.

【例】❷*secernere* se a bonis. Cic. 離開善人. (*secernere*) aliquem populo. Hor. 由民中選出某人. ❷a) pulchritudo corporis *secerni* non potest a valetudine. Cic. 身體之美麗與健康不能分離. b) (*secernere*) blandum amicum a vero. Cic. 分辨阿諛朋友與眞正朋友. (*secernere*) justum iniquo. Hor. 分辨善人惡人.

sēcessĭ-o. *ōnis.* f. (*secedo*)

【同】discissio, abscissio, seditio.

【解】❶離去，離別，退避，引退. ❷分離，分裂，逃避，隱遁，離異，叛離.

【例】❷*secessionem* facere. 分裂. *secessionem* credebam, non bellum. 我相信是分裂，不是戰爭.

sēcess-ŭs. *ūs.* m. (*secedo*)

【例】❶分開，隔離. ❷引退，隱遁，退休，獨居，〔避靜，退省，退修，靜修，反省〕. ❸僻地，隱居地. ❹逃避，逃匿.

【例】❸ex *secessibus.* Suet. 從隱匿處. hi studiorum *secessus.* Quint. 隱居讀書.

sēcĭus, sētĭus, sēquĭus. adv.

【同】minus.

【解】❶更少，更小，更低. ❷不大好(劣).

【例】❶nihilo *setius.* Caes. 然而. nihilo tamen *setius.* Caes. 即便...然而. neque eo *setius.* Nep. 並不因此少.... ❷cum hoc ego *setius.* Pl. 爲此我未能順利進行. de aliquo *sequius* loqui. Sen. 言人不善.

sēclū-do. *dis, si, sum, dĕre.* v. tr. (*cludo, claudo*)

【解】❶分置(另置，別置)，分開. ❷隔離，斷開. ❸摒逐.

【例】❶aquula *seclusa.* Cic. 別置水溝. nemus *seclusum.* Virg. 孤木. ❷(*seclusum*) munitione flumem a monte. Caes. 使山河隔離. domus *seclusa* a strepitu populari. 遠離鬧市之房屋. ❸*secludere* vitam de corpore. Plaut. 自殺.

sēcl-um. sēcul-um. *i.* n. vide **saeculum.**

sēclūsōrĭ-um. *i.* n.

【解】大鳥籠.

sēclūs-us. *a, um.* part. v. *secludo.*

【解】分置，分開，隔離.

【例】communi luce *seclusus.* Cic. 禁錮於幽獄. in *secluso.* Varr. 獨居. *seclusa* sacra. Fest. 奧跡.

sĕc-o. *ās, ŭi, (tum), āre.* v. tr. (part. futur. *sĕcāturus*)

【同】exseco, reseco.

【解】❶斬斷，截斷，割斷. ❷剖解，宰割. ❸刪削，剝皮. ❹a) 橫穿，渡過. b) 分裂，劈開裂碎. ❺(fig.) a) 平分，瓜分，化分. b) 分析.

【例】❶(*secare*) pabulum. Caes. 割芻秣. dona *secto* elephanto. Virg. 象牙製禮品. ❷Marius cum *secaretur.* Cic. 當給馬利吾施行手術時. ❸hirsuti *secuerunt* corpora vepres. Virg. 豎起的荊棘刺傷了身體. *sectus* flagellis. Hor. 被鞭笞，(皮開肉綻). ❹a) *secare* viam. Virg. 開闢道路. *secare* medium agmen. Virg. 切(截)斷行軍. b) *sectus* orbis. Hor. 世界一部分. ❺spem *secare.* Virg. (追求)分析希望.

sēcordĭ-a. *ae.* f. vide **socordia.**

sēcrēt-a. *ae.* f.

【解】(彌撒中)默誦之經文.

sēcrētārĭ-a. *ae.* f.

【解】秘書處.

sēcrētārĭ-um. *i.* n.

【解】機密處，機秘會議室，內閣.

【例】terrae *secretaria.* Apul. 地藏.

sēcrētārĭ-us. *i.* m.

【解】秘書，幕僚，參贊.

sēcrētim. sēcrēte. adv. (*secretus*)

【解】暗密，私自.

sēcrētĭ-o. *ōnis.* f. (*secerno*)

【同】disjuctio.

【解】分析，分開，分離.

【例】*secretio* partium. quae junctione aliqua tenebantur. 分析湊合之物.

sēcrētō. adv. (*secretus*), *-tius.*

【同】clam, remotis arbitris.

【解】隱密，嚴密，獨自，私自.

【例】haec inter paucos *secreto* narrantur. 對少數人密述此事.

sēcrēt-um. *i.* n. (*secretus*)

【解】❶幽靜處，偏僻地，深密處. ❷機密，密事，隱語，秘密文件.

【例】❶ *secretiora* Germaniae. Tac. 日耳曼更偏僻之地. in *secreto*. Liv. 獨居. ❷ a *secretis*. Caes. 秘書，幕賓.
【附】**secretum** mere naturale. 自然秘密. *secretum* promissum. 承諾秘密. *secretum* commissum. 寄託秘密.

sēcrēt-us. *a, um.* part. v. *secerno.*
【同】separatus, sejunctus, seclusus, arcanus, a conspectu amotus, remotus.
【解】❶ 分開，另置，特殊，禁止. ❷ 隱避，單獨. ❸ 隱匿，機密，奧蘊，秘密. ❹ 罕有，希奇.
【例】❶ *secretus* cibo. Lucr. 禁食. stellarum sphaera ab aetherea conjunctione *secreta*. 星體在精氣界之外. ❸ *secreta* studia. Quint. 自修. ❸ libertus ex *secretioribus* ministeriis. Tac. 託付更機密事物之釋奴. nihil *secretum* alter ab altero habent. Liv. 彼此之間無隱密之事. *secretum* testamentum. 密封遺囑.

sect-a. *ae.* f. (*sequor*)
【同】familia, schola, disciplina; partes, factio, ratio vitae, haeresis.
【形】difficilis atque ardua.
【解】❶ 度日方式，行為方針，原則. ❷ 政黨. ❸ 學派，旁門左道.
【例】❶ *secta* vitae. Plin. 生活方式. ❷ *sectam* sequi. Cic. 隨從某黨派. ❸ horum *sectam* (atque institutionem) nos sequimur. 我們隨從他們的學派，及其學說. (philosophorum *secta*). 哲學家派別. Antonii *sectam* secutus est. 他隨從了安多尼黨派.

sectāt-ŏr. *ōris.* m. (*sector*)
【同】consectator, amator, aemulus.
【解】❶ 伴侶，從人，食客. ❷ 門徒，弟子，黨羽.
【例】❶ *sectatores*. 從人. *sectator* domi. Tac. 親友. ❷ *sectator* epularum. Sid. 食客.

sectāt-us. *a, um.* part. v. *sector.*
【解】追隨者.

sectil-is. *e.* adj. (*seco*)
【解】❶ 可斬斷，劈開，剖解者. ❷ 可分開，切斷者.
【例】*sectilia* pavimenta. Vitr. 石片砌成之地. *sectilis* luna. Isid. 月之一部份.

sectĭ-o. *ōnis.* f. (*seco*)
【同】auctio.
【解】❶ 割斷，剖開，截斷. ❷ 拍賣，競賣.
【例】❶ *sectio* in infinitum. Quint. 可分無數片斷. *sectionem* recipere. Isid. 可分性. praedae *sectio* venit. 拍賣贓物. ❷ *sectionem* ejus oppidi universam vendidit. Caes. 將該城之勝利品全部出賣. *sectio* juris. (*seco 2*). 追索權利. *sectio* aurea. 黃金率.

sectīv-us. *a, um.* adj. (*seco*) (vide **sectile**).
【解】可分者.

1. sect-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*sequor*)
【同】assector, comitor.
【解】❶ 追隨，尾隨，陪伴，屢訪，屢次拜會. ❷ 追逐，獵取.
【例】❶ eum pueri *sectantur*. Cic. 衆兒童尾隨他. ❷ quid vos hanc miseram praedam *sectamini*? Caes. 爲何你們追逐此不幸之獵物？ eminentes virtutes *sectari*. Tac. 追求崇高之優長，(德能).

2. sect-ŏr. *ōris.* m. (*seco*)
【同】qui proscriptorum bona in auctione emit.
【形】audacissimus.
【解】❶ 砍斷，斬斷. ❷ 購買沒收財產者.
【例】❶ *sector* collorum. Cic. 斬首者. ❷ Antonius *sector* Pompeii. 安多尼獲得彭伯之財產. *sector* favoris sui populus. Luct. 出賣選票之民衆.

sectūr-a. *ae.* f. (*seco*)
【解】❶ 宰割，截斷，剖解. ❷ 刀傷，傷痕. ❸ 石礦.
【例】❸ *secturae* aerariae, ferrariae, fodinae. 銅礦，鐵礦.

sect-us. *a, um.* part. v. *seco.*
【解】截斷，切斷，割斷者....
【例】*secta* recentia. Plin. 新割斷者. *sectus* orbis. Hor. 世界之一部分.

sēcŭbĭt-ŭs. *ūs.* m.
【解】獨臥.

sēcŭb-o. *ās, ŭi, ĭtum, āre.* v. intr.
【解】獨居，獨眠.
【例】in angulo *secubans*. Apul. 臥於一隅.

sĕcŭl-a. *ae.* f. (*seco*)
【解】鐮.

sēcŭlār-is. *e.* adj. vide **saecularis.**

sēcŭl-um. *i.* n. vide **saeculum.**

secum. pro *cum se*. (vide **cum**).

sĕcundān-i. *ōrum.* m. pl. (milites *secundani*)
【解】第二師兵士.

sĕcundārĭ-us. *a, um.* adj. (*secundus*)
【同】secundus, proximus.
【解】(第二)次等，副，附屬者.
【例】*secundarius* panis. Suet. 次等麵包. *secundaria* materia tigilli. 告解秘密的次要資料. *secundaria* qualitas. 第二物性(性質).

sĕcunde. adv.
【解】順利，吉利，幸致.

1. sĕcundo. adv. (*secundus*)
【同】iterum, deinde.
【解】第二，再者，第二次.

2. sĕcund-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】prosperum reddo.
【解】眷顧，寵倖，惠及，輔助，關照.
【例】*secundante* vento. Tac. 一往風順. dii incepta *secundent.* 望諸神助佑興辦之事.

sĕcundum. adv. et praep.
【同】post.
【解】I. adv. 以後，後面.
II. praep. cum ablat. ❶ 後面. ❷ 沿(岸). ❸ 以後. ❹ 在後. ❺ 依照，遵，按，順.
【例】I. ire *secundum.* Pl. 尾隨.
II. ❶ nos *secundum.* Pl. 我們後面. ❷ *secundum* mare. Cic. 沿海岸. ❸ *secundum* vindemiam. Cat. 收穫葡萄之後. ❹ *secundum* patrem, tu es pater proximus. Pl. 在父親之後，你對我恩情如父. ❺ *secundum* naturam fluminis. Caes. 順河流. *secundum* legem. Liv. 照法律. *secundum* praesentem judicare. Cic. 判決袒護出庭者.

1. sĕcund-us. *a, um.* adj. (*sequor*)
【同】alter.
【解】❶ 隨後者. ❷ 第二，其次者，以後者. ❸ 次等者，(事物). ❹ a) 向同一方向. b) 隨意，寵眷.
【例】❶ *secundo* lumine. Enn. 翌日(第二日). ❷ *secundae* (partes). 次等脚色. *secunda* mensa. Cic. 茶點(第二食品). ❸ nulli Campanorum *secundus.* Liv. 不亞於任何剛巴尼人. panis *secundus.* Hor. 次等麵包. ❹ a) *secundo* flumine. Caes. 順河流. *secundissimo* vento. Cic. 大順風. b) *secundo* populo. Cic. 順民心. in *secundissimis* rebus. Cic. 在事情極順利之時. alicui *secundiores* res concedere. Caes. 賜人更順利之事. **secunda.** (n. pl.) 福利.
【附】**secunda** intentio Missae. 彌撒第二意向.

2. Sĕcund-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：兩位 Pline 之別名.

sēcūrē. adv. (*securus*), *-rius.*
【解】❶ 平妥，平靜，(心安神樂). ❷ 安全.

sĕcūrĭcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *securis*)
【解】小斧.

sĕcūrĭf-ĕr. sĕcūrĭg-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*securis fero, gero*)
【解】執斧者.

sĕcūr-is. *is.* f.
【形】funesta, gravior.
【解】❶ 斧，鉞. ❷ (fig.) a) 斧傷，斧砍. b) 儀仗鉞.
【例】❶ *securi* ferire. Cic. 用斧砍.(斬首). eum *securi* percussisti. Cic. 你曾斬其首. ❷ a) graviorem reipublicae *securim* infligere. Cic. 為國家更嚴重的打擊. (graviter laedere). b) Gallia *securibus* subjecta. Caes. 高盧人屬羅瑪權下. sumere aut ponere *secures.* Hor. 就職，卸任.

sēcūrĭt-ās. *ātis.* f. (*securus*)
【同】requies curarum, tranquillitas, otium.
【形】blanda, maxima, mira, optata.
【解】❶ 安寧，平靜，(無憂慮). (in sens. pejor.) 疏懶，冷靜. ❷ 安全，平穩.
【例】❶ *securitatem* appello vacuitatem aegritudinis. 安寧便是無病苦. ❷ *securitas* itinerum. Plin. 一路平安. *securitatem* civibus praestare. 確保人民安全.

sēcūr-us. *a, um.* adj. (*se cura*)
【同】sine cura.
【解】❶ a) 無憂無懼，安靜，平和. b) 安謐，平安. ❷ 安全，平妥，安穩.
【例】❶ a) *securus* proficiscitur. Cic. 安然啓程. *securior* ab Samnitibus. Liv. 撒木尼方面更是平靜. miror, qui in tanto motu *securus* sis. 我驚奇，處此動盪時期而你心中安靜. (poet.) *securi* pelagi atque mei. Virg. 海面平靜我亦平安. b) *secura* quies. Lucr. 安眠. *securae* res ab Hannibale. Liv. 亞尼巴方面安謐如常. (poet.) *securi* latices. Virg. 水流平和. ❷ domus *secura.* Plin. 房舍安全.

1. sĕcŭs. adv.
【同】contra, aliter.
【解】❶ 別樣，不同，否則. ❷ (in specie) a) (sine negat.) 無否定詞. b) (cum negat.) 有否定詞. c) (poetic.) (詩詞). ❸ 不善，不應.
【例】❶ nemo dicet *secus.* Cic. 無人持異議. haud *secus.* Virg. 不兩樣. ❷ a) paulo *secus* atque. Cic. 稍異. b) non *secus* ac, (atque). 不異於.... non *secus,* (haud *secus*) quam.. Pl. 不兩樣，不異於.... (比).... c) non *secus* ac.. 不異於. ❸ *secus* existimare de aliquo. Cic. 不尊重某人. aliquid *secus* loqui de aliquo. Tac. 非議某人.

2. sĕcŭs. n. indecl. (*sexus*)

【解】性別.
【例】liberorum capitum virile *secus* ad decem milia. Liv. 男性自由人約一萬. virile et muliebre *secus.* Amm. 男性女性.

sĕcūt-ŏr. *ōris.* m. (*sequor*)
【解】追逐，追究，侍從.
【例】*secutor* tribuni. Inscr. 營長侍從，(陪審).

sĕcūt-us. *a, um.* part. v. *sequor.*
【解】追隨，隨從.
【例】orientem *secuti.* Flor. 向東方. suam *secuti* fidem. Curt. 忠於人者. *secuto* tempore. Amm. 以後.

sĕd. conj.
【解】然而，但，祗，(轉捩，轉承語). ❶ 在否定語後. ❷ 縮小範圍. ❸ 間斷語氣，轉捩意境.
【例】❶ non.. *sed.* 不...然而....**a**) non solum (non modo, non tantum), *sed,* (*sed* etiam). 不但...然而.... **b**) non modo non.. *sed,* (*sed* etiam.. *sed* ne.. quidem.) 不但不，而且還... **c**) non modo.. *sed* ne... quidem. 不但不，而且連..也不.... ❷ (quidem sane... *sed* ... 誠然..然而... ❸ *sed* nimis haec multa de me. Cic. 然而論我之言過多.. *sed* haec hactenus. 但言論至此. *sed* redeamus ad Hortensium. Cic. 然而我們復論奧而但....

sēdām-en. *ĭnis.* n.
【解】止息，輕減，(緩和，撫慰).

sēdātē. adv. (*sedo*). *-tius.*
【同】tranquille, leniter.
【解】平穩，寧謐，和平，安寧.
【例】*sedate* ferre aliquid. Cic. 安然承當某事. *sedate* labi. Cic. 航行安穩.

sēdāti-o. *ōnis.* f. (*sedo*)
【同】tranquillitas, placatio. X. Perturbatio.
【解】平定，平息，靜止，撫綏，緩和.
【例】*sedatio* perturbationum animi, dolorum. 平定心中擾亂及痛苦.

sēdāt-us. *a, um.* part. v. *sedo.* *-tior, -tissimus.*
【解】平靜，平和，安穩.
【例】*sedatiore* animo. Cic. 更心平氣和. *sedato* gradu. Liv. 安步，(前行).

sēdēcies. sēdĕciens. adv. (*sex decem*)
【解】十六次.

sēdĕcim. sexdĕcim. indecl. (adj.) (*sex decem*)
【解】十六個.

sēdēcŭl-a. *ae.* f. (*sedes*)
【解】小椅.

sĕdentāri-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 坐而造成者. ❷ 坐而工作者.
【例】❷ muta ac *sedentaria* assentiendi necessitas. Plin. 不得已而暗示(不言不起立)同意.

sĕ-dĕo. *dēs, di, ssum, dēre.* v. intr.
【同】assideo.
【解】❶ 坐. ❷ 即位，就職，開庭，列席. ❸ 居住，寓居，逗留，閒居. ❹ 安插，固定，停止，(論事物).
【例】❶ (*sedere*) in sella. Cic. 坐於椅上. (*sedere*) in equo. Cic. 騎馬. animalia *sedentur.* Virg. 乘馬. ❷ (*sedere*) ad gubernacula reipublicae. Cic. 執國政. *sedente* Claudio. Tac. 克洛底當主席. *sedendi* jus. Plin. 參加會議權. ❸ (*sedere*) Corcyrae. Cic. 居於高而西來. Romanus *sedendo* vincit. Varr. 羅瑪人(坐)不勞而得勝. nebula campo quam montibus densior *sederat.* 平原之霧比山上之霧更稠密. ❹ *sedens* humero toga. Quint. 置長袍於肩上. aliquid, quod in animo fidenter *sedeat.* Sen. 牢記於心者. si.. id pio *sedet* Aeneae. Virg. 若此爲仁惠厄乃之意旨.

sēd-ēs. *is.* f.
【同】sella, domicilium.
【形】alta, antiqua, celsa, domestica, certa, hospitalis, maxima, publica, stabilis.
【解】❶ 座位，椅，凳，寶座. ❷ 居處，住所，住址，寓居，逗留地，駐紮地. ❸ (論事物)位置，地勢，狀況，方向，地形，地盤.
【例】❶ *sedes* honoris. Cic. 榮位(象牙椅). ad laevam alicujus *sedem* habere. Liv. 坐於人左邊. *sedem* capere. 落坐. ❷ omni in *sede.* Cic. 在各住處. *sedibus* incertis vagari. Sell. 無定所. reverti in suas *sedes.* Caes. 回本鄉. pulvinos poposcit, et in iis *sedibus* sub platano consedit. 要求墊褥，並坐於白楊樹下. ❸ superbia in superciliis *sedem* habet. Plin. 揚眉吐氣，顯其傲慢. belli *sedes.* Liv. 戰場. Roma prope convulsa *sedibus* suis. Cic. 羅瑪幾乎根本破壞. virtus sola ponitur in summi boni *sede.* 惟聖德佔最高幸福(等級)位置.

sēdĭcŭl-um. *i.* n. (dimin. *sedes*)
【解】小椅，胡床.

sĕdīl-ĕ. *is.* n. (*sedeo*)
【解】坐椅，坐凳，劇場座位.
【例】gramineum *sedile.* Virg. 草坪如凳.

sĕdĭment-um. *i.* n.
【解】漸斜，漸低.

sēdĭti-o. *ōnis.* f.
【同】discordia, dissensio, secessio, vis, turba, motus populi vel militum tumultus.

【形】commota, concitata, nocturna, domestica, perniciosa.
【解】❶ 離異，分裂，失和. ❷ (politic. vel milit.)暴動，叛變，作亂. ❸ (fig.) 狂風怒浪，(寓言)身體違和.
【例】❶ in *seditionem* et discordiam verti omnia videbantur, (gliscere jam *seditio* videbatur). 一切勢將分離，破裂. ❷ paene *seditione* facta. Caes. 兵士幾將叛變. urbs repente ingenti *seditione* exarsit. 城中驟然暴動. *seditionem* composuit. 平亂. ❸ *seditio* maris. Stat. 海浪滔天. *seditio* intestina corporis. Liv. 身體的內亂.
【附】❶ *seditionem* molitus est, (sollicitavit ad *seditionem* animos). 煽動叛亂. ❷ videbatur inde *seditio* exstitura, (res ad ultimam *seditionem* eruptura videbatur). 勢將暴動. ❸ *seditio* erat in urbe, (urbs repente ingenti *seditione* exarsit). 城內叛變. ❹ omnia *seditionibus* plena sunt, (omnia *seditionibus* ardent). 各處暴動. ❺ *seditionem* composuit, (*seditionem* lenivit, sedavit, compressit, extinxit). 戡亂.

sēdĭtĭōsē. adv. *-sius, -sissime.*
【解】叛亂，騷動.
【例】*seditiosissime* dicere. 出言極度煽動叛變.

sēdĭtĭōs-us. *a, um.* adj. (*seditio*), *-sissimus.*
【同】turbulentus; turbae ac tumultus concitator, fax seditionum, factiosus.
【解】❶ 叛變，作亂，暴動者. ❷ 遭受擾亂者.
【例】❶ *seditiosa* oratio. Caes. 煽動叛亂之演詞. qui *seditiosa* coquunt consilia, (turbas movent, concitant). 挑撥暴動. ❷ *seditiosa* vita. Cic. 一生遭逢變亂.

sēd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*sedeo*)
【同】placo, mitigo, lenio, mollio; restinguo, sedationem affero. X. Incito.
【解】I. tr. ❶ 使坐，安置. ❷ 安定，平息，平靖.
II. intr. (*sedare*) 解除，絕滅，平靜.
【例】I. ❶ pulverem. Phaed. 拍塵土. ❷ (*sedare*) mare, flammam. Cic. 平息風浪，控制火焰. tempestas *sedatur.* 風波已息. (fig.) (*sedare*) lassitudinem. Nep. 休息. (*sedare*) discordias. Cic. 調解糾紛. (*sedare*) mentes. Cic. 安定人心. (*sedare*) dolores. Plin. 止痛. (*sedare*) sitim. Lucr. 止渴. *sedata* ira populi, (suppressa). 息衆怒. (*sedare*) bellum, (componere). 停戰.
II. *sedare*=*sedari.* 平靜.

sēdū-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【同】adduco, in aliam partem duco.
【解】❶ 引至旁側，引至僻靜處，引入歧途. ❷ a) 分離，分出. b) 分開，分析.
【例】❶ a te *seductus* est. Cic. 被你引入歧途. me *seduxit.* 曾誘惑我. te a peste *seduxit.* Cic. 使你未染瘟疫. cave ne *seducaris,* (ne corrumparis aliena pravitate). 毋受人誘惑. ❷ quiddam a corporibus *seductum.* Sen. 與身體有分別. mores anima *seduxit* artus Virg. 死使神形分離.

sēductĭ-o. *ōnis.* f. (*seduco*)
【解】引去，引離，勾引，誘惑.
【例】*seductio* testium. (誘惑)勾引證人.

sēduct-or. *ōris.* m.
【解】誘惑，欺騙人者.

sēductōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】哄騙人者.

sēduct-um. *i.* n. **sēduct-ŭs.** *ūs.* m.
【解】僻靜處，幽暗處.
【例】in *seducto.* Sen. 在暗處.

sēduct-us. *a, um.* part. v. *seduco.*
【解】❶ 與人隔離者. ❷ 在僻靜，幽暗處者.
【例】❶ paulum *seductior.* Pers. 略與人隔離者. ❷ in *seducto.* Sen. 在僻靜處.

sēdŭle. adv.
【解】勤敏，精審.

sēdŭlĭt-as. *ātis.* f. (*sedulus*)
【同】officium, diligentia.
【形】arguta, digna aliquo praemio, insidiosa, simulata, officiosa sedulitas.
【解】慇懃，黽勉，勤奮，恒心.
【例】*sedulitas* nimium arguta non placet. 神經過敏之慇懃，惹人討厭. Cornelii *sedulitatem* laudo, dignamque praemio censeo. 我稱讚高而乃之慇懃，並以爲堪受褒獎. officiosa *sedulitas.* 慇懃助人.

sēdŭlō. adv. (*sedulus*)
【同】diligenter.
【解】慇懇，誠意，勤敏，恒心.
【例】*sedulo* facere. Cic. 盡力而爲. *sedulo* diem extrahere. Liv. 故意遲延.

sēdŭl-us. *a, um.* adj. (*sedulo*)
【同】diligens, officiosus, frequens in re quapiam.
【解】勤敏，精審，勤奮，致力.
【例】spectator *sedulus.* Hor. 戲迷，(勤於觀劇者). *sedulam* operam dare. Apul. 勤於工作.

sĕd-um. *i.* n.
【解】草名，(joubarbe).

sĕg-ĕs. *ĕtis.* f.
【同】arva, ager.

【形】deterior, laeta, secunda.
【解】❶ 田地，(播種，或未播種者). ❷ a) 穀田，禾苗. b) 田中產物，收穫.
【例】❶ *segetes* quae interquievere. Plin. 輟耕之田. *seges* matura messi. 禾苗成熟之田. ❷ *seges* lini, avenae. Virg. 收穫苧麻，蕎麥. lata *seges*. 豐收.

Sĕgest-a. *ae.* f. nom. propr. urbis. 城名：在西細利.
Segestān-us. *a, um.* adj.
Segestān-um. *i.* n. *Seg.* 之地.
Segestān-i. *ōrum.* m. pl. *Seg.* 人.

sĕgestr-e. *ĭs.* n.
【解】草編屋頂，毛氈，包袱.

sĕgestrī-a. *ae.* f.
【解】皮貨，皮裘.

segm-en. *ĭnis.* n. (sync. *secamen*)
【解】零星，碎屑，隙縫.
【例】nulli secabile *segmen.* Aus. 不能分析之點.

segment-um. *i.* n. (*seco*)
【解】砍，削，剖開，(fig.) 帶，雜飾.
【例】aurea *segmenta.* V. Max. 衣服之金邊.

segnĕ. adv. (*segnis*)
【解】緩慢，柔弱狀.

segn-is. *e.* adj.
【同】piger, languens.
【解】疏忽，懈怠，懶惰，偷安，苟且塞責，閑散無爲，怠緩，寡情.
【例】*segniores* incitare. Caes. 鼓勵怠慢者. *segnis* in pericula. Tac. 臨危猶豫. *segnis* militia. Liv. 怠於服兵役. tam *segnis* mora. Liv. 再三遲延.

segnĭt-ās. *ātis.* f. vide **segnitia.**

segnĭtĕr. adv. (*segnis*)
【解】遲緩，懈怠，疎忽，因循苟且貌.
【例】nihilo *segnius.* Cic. 毫不循緩怠惰. *segniter* omnia agere. 作一切事因循苟且.

segnĭtĭ-a. *ae.* f. (*segnis*)
【同】inertia.
【形】incertissima.
【解】怠惰，疎忽，因循苟且.
【例】*segnitia* maris. Tac. 海面平靜. vir sine *segnitia* verecundus. 端方而不怯懦之人.

segnĭtĭ-ēs. *ēi.* f. vide **segnitia.**

sēgrĕgātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】分開，分別.

sēgrĕgāt-us. *a, um.* adj. (part. v. *segregare*)
【解】分開，分別，分出者.

sēgrĕg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】sejungo, separo. X. Congrego.
【解】分開，分別，分出，使隔離，使孤立.
【例】(*segregare*) aliquem ab aliquo. Pl. 離間兩人. (*segregare*) aliquem e senatu. Pl. 將某人逐出議會. (*segregare*) se a ceteris. Plin. 使己異於他人. (*segregare*) a numero civium. Cic. 褫奪公民權. (*segregare*) a vita fera. Cic. 放棄粗陋生活.

sēgr-ex. *ĕgis.* adj. (*se grex*)
【解】離群獨居，孤立，偏僻.

Sējān-us. *i,* m. nom. propr. homin. 人名：Tibère. 之嬖臣.
Sejanĭān-us. *a, um.* adj. *Sej.* 者.

sējŭgāt-us. *a, um.* adj. (part. v. *sejugo*)
【同】sejunctus.
【解】隔離，孤立者.

sējŭg-es. *um.* m. pl. (*sējŭgis* vel *sēxjŭgis*)
【解】六馬車.

sējŭg-o. *ās, ātum, āre.* v. tr.
【解】分開，隔離.
【例】*sejugatus* ab. Cic. 與一隔離.

sējunctim. adv. (*sejunctus*)
【解】分開.

sējunctĭ-o. *ōnis.* f. (*sejunctus*)
【解】分開，隔離.

sējunct-us. *a, um.* part. v. *sejungo.* *-tissimus.*
【解】離開，相隔離者.
【例】*sejuncta* (defensio) a voluntate legis. Cic. 不合法律精神. *sejunctum* a re proposita. Nep. 不合本題. corpore *sejunctus* dolor. Lucr. 身體已無痛苦.

sējun-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】segrego, separo, semoveo.
【狀】privatim.
【解】❶ 隔開，分開，離開. ❷ 分辨，分出，離棄.
【例】❶ *sejungere* se a libertate verborum. Cic. 不任意發言. ❷ *sejungere* libertatem ab ambitu. Cic. 分辨慷慨與貪高位不同.

sēlectĭ-o. *ōnis.* f. (*seligo*)
【同】electio, secretio.
【解】選拔，揀選，甄別，淘汰.
【例】nulla *selectione* uti. Cic. 無所選擇. *selectio* naturalis. 天然淘汰.

sēlect-us. *a, um.* part. v. *seligo.*
【例】*selecti* judices. Cic. 選擇之判官. *selecti* dii. Aug. 選擇之神，(十二神).

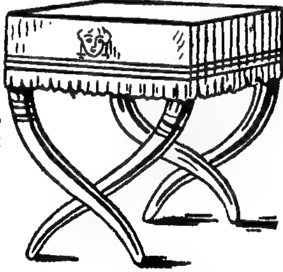
Sĕleuc-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：Alexandre 之將軍，後立國於Syrie, 建 Séleucides 王朝.

sēlībr-a. *ae.* f. (*semi libra*)
【解】半斤.

sēl-ĭgo. *igĭs, ēgi, ectum, igĕre.* v. tr.

(*se lego*)
【同】 deligo, rejicio.
【解】 挑選，甄別，分辨，分出.
【例】 *selectae* sententiae. Cic. 格言，(箴言). exempla *seligere*. 甄別典型.

sell-a. *ae.* f. (sync. de *sedla*, *sedeo*)
【同】 sedes.
【形】 aurea, curulis, proxima, vacua.
【解】 ❶ 坐椅. ❷ a) 工人小椅，(凳). b)講座，(講壇). c) 象牙椅. d) 橋椅. e) 車夫坐椅.
【例】 ❶ *sella* familiarica. Varr. 中空椅(廁所椅). *sella* pertusa. Cato. 空中椅(厠所椅). ❷ c) *sella* curulis. Ov. 象牙椅. d) *sella* gestatoria. Suet. 肩輿，(轎，抬椅).

SELLA CURULIS c

SELLA GESTATORIA d

sellārĭ-a. *ae.* f.
【解】 女子化裝室，(花廳).

sellār-is. *e.* adj.
【解】 轎者，鞍者.

sellārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】 淫佚放蕩者.

sellisternĭ-um. *i.* n. (*sella sterno*)
【解】 獻給坐椅女神之神桌.

sellŭl-a. *ae.* f. (*sella*)
【解】 小椅.
【例】 arcuata *sellula.* Amm. 小圈椅.

sellŭlārĭ-us. *a, um.* adj. (*sella*)
【解】 坐着工作者.
【例】 *sellularii* artifices. Apul. 坐着工作之職工.

sēmănĭm-is. *e.* adj. vide **semanimus.** **semianimus.**
【解】 半死半活者.

sĕmĕl. adv. (vide **simplex, singuli**).
【解】 ❶ 一次，但一次. ❷ 有一次，定有一次，總有一次. ❸ 首次，(第一次). ❹ (cum conj.) 既已首次....
【例】 ❶ plusquam *semel.* Cic. 不但一次. *semel* atque iterum. Cic. 再一再二. *semel* iterumque. Cic. 再一再二. *semel* aut iterum. Cic. 一次或兩次. ❷ Antonius *semel* induxit in animum omnia sibi licere. 安多尼曾一度想，可為所欲為.

Sĕmĕl-ē. *ēs.* f. (quandoque **Sĕmĕl-a.** *ae.* f.) nom. propr. mulier. 人名：Cadmus 之女. Bacchus 之母.
Semelē-us. *a, um.* adj. Bacchus 之別名.

sēm-ĕn. *ĭnis.* n. (*sero, sevi*)
【同】 materia serendi; transl.: principia, rudimenta.
【形】 perexiguum.
【解】 ❶ 種子. ❷ (poetic.) 原質，元素，原點. ❸ 嫩芽. ❹ 種族，血流，族系，後裔. ❺ (fig.) 原因，根原.
【例】 ❶ in *semen* exire, abire. Plin. 播種. *semina* mali Punici. Caes. 石榴子粒. *semen* spargere, jacere. 播種. ❷ quasi virtutum *semina.* Cic. 彷彿聖德之根苗. rerum naturae *semina.* C. Sev. 事物之元素. ludi habent *semina* nequitiae. Ov. 戲場為過惡之原. ❸ prodit, exit, grandescit *semen.* 種子生芽，滋生. ❹ *semina* trahebat a.. Sil. 為一之後裔. saeva leonum *semina.* Virg. 兇猛獅類. ❺ hujus belli *semen* tu fuisti. Cic. 你為此戰爭之原因.

sēmentātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】 播種.

sēment-is. *is.* f. (*semen*) (accus. *im* vel *em*)
【同】 satio.
【形】 tanta malorum.
【解】 ❶ 播種，撒種. ❷ 播種期. ❸ 種子，秧. ❹ 禾苗.
【例】 ❶ *sementes* facere. Caes. 播種. ut *sementem* feceris, ita metes. Cic. 種什麼，收什麼，(種瓜得瓜，種豆得豆). malorum *sementem* facere. Cic. 佈惡於衆. *semente* prohibita, messe amissa. 不准播種，不得收穫.

sēmentīv-us. *a, um.* adj. (*sementis*)
【解】 屬播種者.

1. **sēmestr-is.** *e.* adj. (*sex mensis*)
【同】 sex mensium.
【解】 六月者，半年者.
【例】 regnum *semestre.* Cic. 六月之王國. *semestres* aves. Plin. 季候鳥，(按時遷移).

2. **sēmestr-is.** *e.* adj. (*semi mensis*)
【解】 半月，十五日者.
【例】 *semestris* luna. Apul. 月圓.

sēmestrĭ-um. *i.* n. (*semi mensis*)
【解】 半月.

sēmēs-us. sēmess-us. *a, um.* adj. (*sem*

esus)
【解】半食，半嚙，半蛀食者.
【例】*semesa* obsonia. Suet. 殘菜.
sēmet. acc. et abl. (ex *suimet*)
【解】他自己.
sēmambust-us. sēmĭambust-us. *a, um.* adj.
【解】一半被焚者.
sēmi. (tantum usurp. in composit.)
【解】半.
【例】*semi*vivus. 半死半活者.
sēmĭănĭm-is. *e.* adj.
sēmĭănĭm-us. *a, um.* adj.
【同】exanimatus, semivivus, sopitus vulnere ac nihil sentiens, exsanguis.
【解】半死半活者.
sēmĭapert-us. *a, um.* adj.
【解】半開半關者.
sēmĭbarbăr-us. *a, um.* adj.
【解】半開化者.
sēmĭ-bos. *bŏvis.* m. f.
【解】半牛怪物.
sēmĭcăp-er. *ri.* m. (*Satyres*)
【解】半羊半人之怪物.
sēmĭcoct-us. *a, um.* adj.
【解】半煮熟者.
semiconscĭus. *a, um.* adj.
【解】半意識的.
sēmĭcrĕmāt-us. semicrĕm-us. *a, um.* adj.
【解】半焚者.
sēmĭcŭbĭtāl-is. *e.* adj.
【解】(半吋)半尺者.
sēmĭdĕpōn-ens. *entis.* adj.
【解】半脫態者.
sēmĭdĕ-us. *i.* m.
【解】半神.
【例】*semidei* saecula. 黃金時代.
sēmĭdoct-us. *a, um.* adj.
【解】(膚淺學者，半通人)一知半解者.
sēmĭerm-is. semerm-is. *e.* adj. (*semi arma*)
sēmĭerm-us. *a, um.* adj.
【解】半武裝者.
sēmĭfact-us. *a, um.* adj.
【解】半成功者(半途而廢者).
sēmĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*semi ferus*)
【解】半人半獸之怪物.
sēmĭform-is. *e.* adj.
【解】半成形者，(半成功者).
sēmĭgermān-us. *a, um.* adj.
【解】日耳曼之混血兒.
sēmĭgrāv-is. *e.* adj.
【解】中等量者.
sēmĭgr-o. *ās, āre.* v, intr.
【同】secedo.
【解】離別，離去，遷徙,(cum *ad* et ablat.).
sēmĭhŏm-o. *ĭnis.* m.
【解】半人半獸之怪物.
sēmĭhōr-a. *ae.* f.
【解】半點鐘.
sēmĭinān-is. *e.* adj.
【解】半空虛者.
sēmĭintĕg-ĕr. *ra, rum.* adj.
【解】半完整者.
sēmĭjūgr-um. *i.* n.
【解】半畝.
sēmĭlăc-er. *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】半撕破者.
sēmĭlib-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】半自由者.
sēmĭlībr-a. *ae.* f.
【解】半斤.
sēmĭlix-a. *ae.* f.
【解】半泥工.
sēmĭm-ās. *āris.* adj.
【解】陰陽人.
sēmĭmortu-us. *a, um.* adj.
【解】半死半活者.
sēmĭnāl-is. *e.* adj.
【解】可種植者.
sēmĭnārist-a. *ae.* m.
【解】修道生.
sēmĭnāristĭc-us. *a, um.* adj.
【解】修院者.
sēmĭnārĭ-um. *i.* n. (*seminarius*)
【同】semen.
【解】培植樹秧園，一緣由，根原一修道院.
【例】*seminarium* reipublicae. 國家發源地，(搖籃). *seminarium* rixarum. Hier. 紛爭之緣由. *seminarium* majus. 大修院. *seminarium* minus. 小修院. *seminarium* regionale. (區)總修院.
sēmĭnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】播種，栽培.
sēmĭnāt-ŏr. *ōris.* m. (*semino*)
【同】sator.
【解】播種者.
sēmĭnāt-us. *a, um.* part. v. *semino.*
【解】種植者.
sēmĭn-ex. *ĕcis.* adj.
【解】半死者.
【例】*semineces* artus. Ov. 尙跳動之肢體. *semineces* oculi. Albin. 垂死之目. *seminecem* vitam exhalare. Sil. 結束一息尙存之生命.
sēmĭnĭ-um. *i.* n.

【解】種子，族類.

sēmĭverbĭ-us. *a,um.* adj. (*semino verbum*)
【解】健談，饒舌者.

sēmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*semen*)
【同】sero.
【解】播種，栽種，生產.

sēmĭnūd-us. *a, um.* adj.
【解】半裸，衣不蔽體，(袒，裼，祼，裎).

sēmĭorb-is. *is.* m.
【解】半圓形.

sēmĭpĕdāl-is. *e.* adj.
sēmĭpĕdānĕ-us. *a, um.* adj.
【解】半尺者.

sēmĭperfect-us. *a, um.* adj.
【解】尚未竣工者.

sēmĭ-pēs. *pĕdis.* m.
【解】半尺.

sēmĭplēn-us. *a, um.* adj.
【解】(注)滿一半者.

sēmĭpŭtātus. *a, um.* adj.
【解】削去一半者.

sēmĭrĕduct-us. *a, um.* adj.
【解】半屈行者.

sēmĭrĕfect-us. *a, um.* adj.
【解】修理一半者.

sēmĭrōtund-us. *a, um.* adj.
【解】半圓者.

sēmĭrŭt-us. *a, um* adj.
【解】一半坍塌者.

sēm-is. *issis.* m. (vel) adj. (*semi as.* = as 之一半，視如單位).
【解】**I.** adj. 一半者.
II. subst. 一半.
【例】**I.** adj. panem *semissem* ponebat super torum. Petr. 放半個麵包在床上. **II.** subst. **a)** Africae *semissem* possidere. Plin. 據有斐洲之一半. **b)** non *semissis* homo. Vat. 不值半文之人. (demi-as; demi-arpent; demi-pied). 半文錢，半畝，半尺. **c)** usura *semissium.* Cat. 半月之利. *semisses* usurarum. Caes. 半月利. *semisses* usurae. Dig.

sēmĭsĕn-ex. *is.* m.
【解】半老者.

sēmĭsĕpult-us. *a, um.* part. v. *sepelio.*
【解】. 半掩埋者.

sēmĭsomn-is. *e.* adj.
sēmĭsomn-us. *a, um.* adj.
【解】半醒半睡者，假寐者.

sēmĭsŏn-ans. *antis.* part. v. *semisono.*
【解】半出聲.
【例】*semisonantes.* 半母音字.

sēmĭsōpīt-us. *a, um.* adj

sēmĭsōpōr-us. *a, um.* adj.
【解】瞌睡，倦眼，朦朧.

sēmĭsŭpīn-us. *a, um.* adj.
【解】半倒.

sēmiss-is. *is.* m. (*semis assis*)
【解】半文錢.
【例】usurae *semissium.* Col. usurae *semisses.* (adj.)Scaevol. 6％利. *semissis* (genit.) homo. Vat. 無價值之人. duos-pedes et *semissem.* Plin. 二尺半.

sēmĭt-a. *ae.* f.
【同】trames, via.
【解】徑，窄路，小道，側路，門徑.
【例】qui sibi *semitam* non sapiunt, alteri ostendunt viam. Enn. 自己不識途，而引人行路. de via in *semitam* degredi. Plaut. 棄康莊而入危途. *semita* vitae. Hor. 生命之路.

sēmĭtārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】徑，小路者.

sēmĭtect-us. *a, um.* adj.
【解】半蓋，半掩者.

sēmĭto. *ās, āre.* v. tr. (*semita*)
【解】分路.

sēmĭtrĕpĭd-us. *a, um.* adj.
【解】略心驚肉跳，膽顫心驚者.

sēmĭtrīt-us. *a, um.* part. v. *semitrito.*
【解】半粉碎者.

sēmĭuncĭ-a. sēmuncĭa. *ae.* f.
【解】半兩.

sēmiustŭlāt-us. semustulāt-us. *a, um.* adj. (*semiustulo*)
【解】半焚燒者.

semiust-us. sēmust-us. *a, um.* part. v. *semiuro.*
【解】半焚燒者.

sēmĭustŭl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】半焚.

sēmĭv-ĭr. *ĭri.* m. (subst. vel adj.)
【解】半人半獸之怪物，(fig.)柔弱怯懦之人.
【例】*semivir* comitatus. Virg. 柔弱之侍從.

sēmĭvīv-us. *a, um.* adj.
【解】半死半活者.

sēmŏdĭ-us. *a, um.* adj. (*semi modius*)
【解】半斗者.

sēmmōt-us. *a, um.* part. v. *semoveo.*
【解】分開，隔離，僻靜.
【例】*semotum* letum. Hor. 死期尚遠. *semota* dictio. Tac. 密談.

sēmŏ-vĕo. *vēs,(ō)vi,(ō)tum, vēre.* v. tr.
【同】secerno, removeo.
【狀】fortissime, omnino, subtiliter.
【解】隔開，分開，使離開，撤職.

【例】*semovere* ab aliquo, ab aliqua re. Cic. 遠離某人某事.

sempĕr. adv.

【同】omni tempore, in omni vita, dum genus hominum erit, in perpetuum, nunquam non, ab aeternitate; omne tempus aetatis; dies noctesque; omnibus horis. X. Nunquam, paulisper.

【解】時常，恒久不斷，永久不息.

【例】*semper* et ubique. Petr. 時時處處. quum ruri assiduus *semper* vixerit. Cic. 他既常在鄉間度日. *semper* non, (nunquam). Prop. 無時. *semper* annorum. Apul. 恒久. *semper* celebrabitur id factum. 萬古流芳. *semper* tui memor ero. 我永不忘記你.

sempĭternē. sēmpiternō. sempĭternum. adv.

【解】時常，永久，永遠.

sempitern-us. *a, um.* adj. (*semper*)

【同】aeternus.

【解】長久，永久，無窮期.

【例】verae amicitiae *sempiternae* sunt. 眞友誼永久不變. consilia nostra *sempiternum* spectare debent. 我們的計劃當向永遠着想.

sēmuncĭ-a. *ae.* f.

【解】❶半兩，(錢) as之1/24.❷(畝)arpent; 1/24 libre 1/24. ❸(in gen.) 1/24.

【例】ne qua mulier plus *semunciam* auri haberet. 禁止婦女有半兩以上之金飾品. venire *semuncia.* Ascon. 賤賣出售.

sēmuncĭāl-is. *e.* adj.

【解】半兩者.

semunciarĭ-us. *a, um.* adj.

【解】半兩者.

sēmust-us. vide **semiustus.**

sĕnācŭl-um. *i* n. (cf. *senatus*)

【解】國會(上議院).

sēnārĭŏl-i. *ōrum.* m. pl. (*senarius*)

【解】古抑揚詩格小詩.

sēnārĭ-us. *a, um.* adj. *i.* m.

【解】六韻脚之詩.

【例】*senarius* versus, (jambicus). 六韻脚之詩.

sĕnāt-or. *ōris.* m. (*senex*)

【同】pater conscriptus. (radix= *senex*, quia prudentia senes in senatum olim legebantur).

【解】羅瑪國會元老，(參議院議員).

【例】*senator,* qui consilio ac sapientia gubernat rempublicam. 元老藉其謀略及智慧治理國家.

sĕnātōrĭ-us. *a, um.* adj. (*senator*)

【解】元老院者，元老者，(參議員者).

【例】ordo, gradus *senatorius.* 元老(參議員)階級.

sĕnāt-ŭs. *ūs.* m. (*senex*)

【同】ordo amplissimus, summus, consilium publicum, amplissimum, collegium senatorium, custos, princeps, propugnator.

【解】❶元老院，參議院，上議院，國會. ❷國會開會，(會議).

【例】❶*senatu* movere. Liv. 開除議員籍. *senatum* legere. Liv. 列爲議員. *senatum* recitare. Liv. 唱議員名. in *senatu* sedere. Suet. 充當議員. ❷*senatum* habere. 開國會. *senatum* convocare, cogere. 召集議員，(召開國會). *senatum* dimittere, mittere. 散會. *senatum* dare, praebere legatis. 准代表入國會. in *senatum* legere, cooptare aliquem. 選拔某人爲議員.

senatus consult-um. *i.* n.

【同】decretum senatus; lex, auctoritas senatus.

【形】onorificentissimum, magnificentissimum.

【解】元老院(國會)議決案，決議書，(命令，佈告，法令).

【例】*senatusconsultum* factum fuit, exstat. 經國會議決. *senatusconsultum* facere. 照提案國會決議.

Sĕnĕc-a. *ae.* m. nom. propr. homin. 人名：Annaea 族名.

著名者有.❶*Seneca,* philosophus praeceptor Neronis. ❷前 Seneca. 之父，號修辭學家.

sĕnĕcĭ-o. *ōnis.* m.

【解】菠菜.

sĕnect-a. *ae.* f. (*senex*)

【解】老年，蛇蛻.

【例】senecta serpentium. Plin. 蛇蛻.

1. sĕnect-us. *ūtis.* f. (*senex*)

【同】prope acta jam aetas decursaque; ultimum tempus aetatis, ingravescens aetas, exacta, extrema; aetas jam praecipitata, et a diuturnis laboribus devexa ad otium; canities.

【解】老年，高壽，(fig.) 老成鍊達，蛇蛻.

【例】*senectute* confectus. Cic. 年老力衰. extrema *senectus.* Nep. 年至期頤，(耄耋). *senectus* est occasus vitae. 老年乃人生衰老時期. plena *senectutis* oratio. Cic. 老成之演詞.

2. sĕnect-us. *a, um.* adj.

【解】古老者.

【例】*senecta* aetas. Sall. 年高，(高壽).

sĕn-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.

【解】暮年，衰老，年高.

【例】 quanquam aetas *senet.* Pacuv. 雖已年老.

sĕn-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.

【同】 consenesco, senex fio.

【狀】 sensim.

【解】 ❶ 漸老，暮年，年老力衰，(論人物). ❷ (fig.) a) 蒼顏白髮. b) 漸墮落，漸低. c) 月虧，(下晥).

【例】 ❶ *senescit* aetas. Cic. 年老. (*senescit*) in salem caseus. Plin. 鹹乾酪. ❷ a) (*senescit*) inani studio. Quint. 妄費心機髮變爲白. amore *senescit* habendi. Hor. 貪心催人老. b) (*senescit*) fama. Liv. c) luna *senescens.* Cic. 月之下晥(下弦).

sĕn-ex. *ĭs.* m. f. (subst. vel adj.)

【同】 aetate confectus, senio confectus, exacta aetate, gravioris aetatis homo, per aetatem ad munia publica inhabilis; grandis natu, annis obsitus, aetate provectior, praecipiti senectute gravis; annis provectus.

【形】 debilis, desertus, pene agrestis, imbecillis, miser, orbus, optimus, stultus, credulus, obliviosus.

【狀】 admodum.

【解】 老年，老邁，高壽，年高，衰老者.

【例】 ❶ adj. (cum compar. *senior, senius*) quo erat nemo fere *senior* temporibus illis. Cic. 當時無人比賈道年歲更高者. nemo tam *senex.* Cic. 無人如此衰老. ❷ subst.; comici *senes.* Cic. 老人脚色. *seniores* patrum. Liv. 元老中更年長者. *seniores* a junioribus divisit. 分開(後備兵)年長(45歲以上)及年幼者. more *senum.* 長老作風.

sēn-i. *ae, a.* adj. (genit. *um*). (distrib. *sex*)

【解】 ❶ 每六個. ❷ (poet.) 六個.

【例】 ❶ pueri annorum *senum.* Cic. 六歲之兒童. *senis* horis. Liv. 每六點鐘. ❷ *seni* pedes. Hor. 六韻詩.

sĕnil-is. *e.* adj. (*senex*)

【解】 老年，年邁者.

【例】 specie puerili sed *senili* prudentia. 相貌如兒童，智慧如老人.

sĕnilitĕr. adv.

【解】 老年老成狀.

sēni-o. *ōnis.* m. (*seni*)

【解】 骰之六點.

sĕni-or. *ōris.* (adj. compar. et subst. m.)

【解】 更年長者.

sĕni-um. *i.* n. (*senex*)

【同】 senectus.

【解】 ❶ 高壽，老邁，古老，暮年，衰老，(fig.) 月之虧缺，下晥. ❷ (fig.) a) 不愉快，憂鬱，乖僻. b) 怨尤，悲傷.

【例】 ❶ dicitur *senio* et aegritudine confectus esse. Cic. 傳說他因年老憂傷而死. *senium* lunae. Plin. 月虧. vergentibus annis in *senium.* Luc. 暮年. ❷ civitas ista *senio* confecta. 此城悲傷至極. *senio* mihi sunt hae nuptiae. Turpil. 婚姻使吾討厭.

sens-a. *ōrum.* n. pl. (*sentio*)

【同】 sententia, sensus animi, consilium.

【解】 感覺，情感，感想，心意.

【例】 *sensa* mentis. Cic. 心中感想.

【附】 **sensatio.** 感覺，感觀.

sensatio positionis. 位置覺.

sens. achromatica. 明暗覺.

sens. aequilibrii. 均衡覺.

sens. lucis. 光覺.

sens. odoratus. 嗅覺.

sens. auditus. 聽覺.

sens. visus. 視覺.

sens. ponderis. 重覺，量覺.

sens. articulationis. 關節覺.

sens. consecutiva. 遺感，殘存覺.

sensĭbĭl-is. *e.* adj.

【解】 可感覺，可感覺者.

【例】 quae sunt *sensibilia.* Apul. 可感覺者. *sensibilis* auditui. Vitr. 可聽者.

sensibilĭt-ās. *ātis.* f.

【解】 感覺性，感受性.

sensĭcŭl-us. *i.* m. (dimin. *sensus*)

【解】 小感想.

sensĭl-is. *e.* adj.

【解】 可感覺者，物質者.

sensim. adv. (*sentio*)

【同】 pedetentim, leniter. X. Repente.

【解】 逐步，漸漸，不知不覺，循序漸進.

【例】 *sensim* queri. Gell. 略出怨言. *sensim* pavescere. Gell. 漸感覺恐懼. *sensim* ille dicebat. 他(徐徐)從容講述.

sensŭāl-is. *e.* adj.

【解】 屬於感覺者，物慾者.

【例】 *sensualis* vigor. Tert. 感覺官能. *sensualis* delectatio. 柔情.

【附】 **sensualismus.** 感覺論，性慾論，內感論.

sensŭālĭt-as. *ātis.* f. (*sensualis*)

【解】 感覺官能，耽於娛樂，肉慾娛樂.

1. **sens-us.** *a, um.* part. v. *sentio.* (vide **sensa** n. pl.)

【解】 感覺，感想者.

2. **sens-ŭs.** *ūs.* m. (*sentio*)

【同】 facultas corporea et exterior animi intelligentis, intima cogitatio; sententia, judicium.

【形】acerbissimus, carus, certus, communis, extremus, gravis, humanus, intimus, moderatus, nimius, rectus, vulgaris.
【解】❶ (in gener.)直覺，覺悟，意識，意味. ❷ 感覺，感經. ❸ 感覺官能，覺官. ❹ (sens. moral.) 情感，心情. ❺ (sens intell.) 心意，心思，意見，意義. ❻ 悟思，智力.
【例】❶ sensim sine *sensu* aetas senescit. Cic. 不知不覺年歲已老矣. carere omni *sensu* doloris. Cic. 不感覺痛苦. ❷ voluptatis *sensum* capere. Cic. 感覺愉快. ❸ *sensus* oculorum, aurium. Cic. 視官，聽官. *sensus* videndi, audiendi. Cic. 視官，聽官. res subjectae *sensibus*. Cic. 可感覺之事物. ❹ (*sensus*) humanitatis. Cic. 人道的情感. vestri *sensus* ignarus. Cic. 不認識你們的心情. vultus *sensus* animi indicant. Cic. 面容如鏡透露心情. ❺ quodam *sensu*. Cic. (自然)感想. unum *sensum* fuisse bonorum omnium. Cic. 一總好人之觀點相同. ❻ *sensus* communis. Sen. (le bon sens). 正義感，性能，良知，常識. *sensibus* destitutus et morti proximus, num absolvendus, baptizandus? 昏迷不醒臨終的病人，可以赦免，可以付洗嗎？ *sensus* organum. 感官. *sensus* perceptio. 感官知覺. *sensus* typus. 感覺型.

sententĭ-a. *ae.* f. (*sentio*)
【同】dictum et oratio brevis et praeclara; consilium, mens, opinio, voluntas.
【形】accommodata, acuta, antiquissima, certa, communis, dubia, firma, gravissima, illustris, perspicua, regalis, senatoria, utilis.
【解】❶ 意見，主張，思想，看法，觀點，願望，要求. ❷ (offic.) a) (在國會) 意見. b) (在民衆大會)投票. ❸ 字義，意義，意思. a) 意見. b) 字義，句義. c) 格言，箴言，言論.
【例】❶ in hac sum *sententia*, ut.. (subj.) Cic. 我的意見.... quot homines, tot *sententiae*. Cic. 各人各見. mea *sententia*.. Cic. 我的主張. de *sententia* alicujus facere aliquid. Cic. 為瀦人意而行某事. ❷ a) *sententiam* dicere, rogare. Cic. 發表意見，徵詢意見. factum est senatus consultum in meam *sententiam*. Cic. 依我的意見，國會公佈法令. in *sententiam* alicujus ire, (vel) pedibus ire. Liv. 隨從人之意見. b) de aliqua re *sententiam* ferre. Cic. 對某事投票. *sententiam* ferre, dicere. Cic. 發表意見，(投票). omnibus *sententiis* absolvi. Cic. 全體同意開釋. ❸ a) in eam *sententiam* cum multa dixisset. Cic. 對此意見既發表許多言論. b) verbum in eadem *sententia* ponitur. Cic. 用同義之字. testamentorum *sententiae* voluntatesque. Cic. 遺書之意義及意向. obscurae *sententiae*. Cic. 意思晦暗. c) selectae Epicuri *sententiae*. Cic. 厄比古之格言. testes mearum *sententiarum*. Hor. 我言論之證人. *sententia* judicis obligat in conscientia. 審判官(法官，推事)合理的判決約束良心.

sententiŏl-a. *ae.* f. (dimin. *sententiae*)
【解】簡約語句，機警語.

sententiōsē. adv. (*sententiosus*)
【同】graviter, scite.
【解】含豐富意義，具格言體裁之語句.

sententiōs-us. *a, um.* adj. (*sententia*)
【解】含意豐富，意味深長之語.
【例】duplex dictionis genus; unum *sententiosum*, acutum alterum. 兩種語法，一為勸世語，一為機警語.

sentĭcēt-um. *i.* n. (*sentis*)
【解】多荆棘之地.
【例】nihil sentio. Non enim es in *senticeto*. Pl. 我毫無感覺. 因為你不在荆棘之中.

sentĭment-um. *i.* n.
【解】感情，感覺，情操，情感.
【附】**sentimentalismus** 主情說.

sentīn-a. *ae.* f.
【同】fundus seu ima pars navis.
【形】magna et perniciosa.
【解】船底，糟粕，渣滓.
【例】*sentinam* exhaurire. 淘去船底水.

sentīn-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】戽船底水，(fig.)罄盡己力.

sen-tĭo. *tīs, si, sum, tīre.* v. tr. (intr.)
【同】sensum accipio, sensibus percipio, sensum alicujus rei capio; sensum ex maerore percipio, sensu gusto, gustum alicujus rei habeo, intelligo, audio; censeo, judico; agnosco. X. Sensu careo.
【狀】acerbissime, acute, amicissime, apertissime, constantissime, demisse, fortissime, humiliter, sapienter.
【解】I. ❶ 藉官能(感覺). a) (absol.)感覺能力，官能. b) (cum acc.) 一情緒，動情，體味. ❷ (感覺效力)：體驗，經驗，感到.
II. (藉智力覺悟). ❶ 意識，領悟，自覺. ❷ 思維，領會. ❸ 臆度，斷定.
【例】I. ❶ a) ómne animal *sentit*. Cic. 一切動物會感覺. (*sentire*) sonitum. 聽到響聲. b) (*sentire*) voluptatem, dolorem. Cic. 感覺愉快，痛苦. (*sentire*) suavitatem cibi. Cic. 一食物甘飴可口. mel dulce *sentitur*. Cic. 體味蜜之甘飴. ❷ (*sentire*)

aliarum civitatum damna, ac detrimenta. Cic. 感到其他城市之損失.
II. ❶ plus *sentire.* Caes. 更意識到. (*sentire*) de profectione hostium. Caes. 發覺敵人啓程. *sentio* quid velis. 我領會你所願者. ❷ *sensit* ut loquitur. Cic. 心口一致. recte *sentire.* Cic. 思想正確. dicam quod *sentio.* Cic. 我表達我之心意. ❸ difficillime de se quisque *sentit.* Cic. 人最不易認識自己. unum atque idem *sentiunt.* Cic. 衆人意見一致. de aliquo male *sentire.* Quint. 對某人印象不好. aliquem bonum civem (*sentire*). Cic. 斷定某人爲良民.

sent-is. *is.* m. (ordinar. in plur. **-es. -ĭum**)
【解】刺茨，荆棘，薔薇，(fig.) 小偷，扒手.
【例】*sentis* canis. Col. 野薔薇.

sentisc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】始感覺，漸覺悟.

sent-us. *a, um.* adj. (*sentis*)
【解】多荆棘者，醜惡者.
【例】loca *senta* situ. Virg. 滿蘚苔(黴)之地.

sĕorsum. (et) **seorsus.** adv. et praep. cum ablat. (*se versum; se versus*)
【同】separatim.
【解】分開，隔離.
【例】*seorsum* tractandum est hoc ab illo. Cornif. 此事與該事應分別討論. manum *seorsum* habere. Cato. 勿撫摩(此物). abs te *seorsum* sentio. Plaut. 我同你意見不同.

sēpărābĭl-is. *e.* adj. (*separo*)
【解】可分開，可隔離者.
【例】anima a corpore *separabilis.* 靈魂可與肉身分離.

sēpărātim. sēpărāte. adv. (*separatus*)
【同】seorsum, singillatim, praeter caeteros. X. Communiter.
【解】分開，隔離，單獨，特殊.
【例】*separatim* ab. 與某...分開. in aliqua re *separatim* elaborare. 專門研究某問題.

sēpărātĭ-o. *ōnis.* f. (*separo*)
【解】隔離，分離.

sēpărāt-us. *a, um.* part. v. *separo.*
【解】隔離，分開，獨居，孤立者.
【例】ante *separatis* temporibus. 在三段不同時期. *separatum* exordium. Cic. 不切題之開端.

sēpăr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*se paro*)
【同】sejungo, distinguo, secerno, sevoco, distraho, divello, distermino, discludo. X. Conjungo.
【狀】diligenter, paululum.
【解】隔離，分開.
【例】*separata* utilitate. Cic. 不相關之利益. *separandi* sunt, (segregandi sunt inter se). 他們應當分離. arx ab urbe modico amne *separata* est. 堡壘與城之間隔一小溪.

sĕp-ĕlĭo. *ĕlīs, elīvi,* (vel) *elĭi, ultum, elīre.* v. tr.
【同】humo, in sepulcro condo, corpus terrae reddo; humo injecta contego, tumulo contego, sepultura afficio ad sepulturam do, in sepulcrum infero; terrae, tumulo mando; supremo officio fungor, funus duco, justa persolvo; in rogum impono.
【解】❶ 埋葬，殯葬，瘞. ❷ (fig.) a) 消踪，滅跡. b) 沈湎於花天酒地之中.
【例】❶ non omnes *sepulti* sunt, (aliqui insepulti jacent; honore *sepulturae* caruerunt). 未得殯葬一總人. splendide *sepulti* sunt. 他們享受殯葬之哀榮. (amplo funere elatus est). ❷ a) (*sepelire*) dolorem. Cic. 除去傷痛. b) *sepultus* somno vinoque. 沈湎於宴飲酣睡之中.

1. sē-pēs. *pĕdis.* adj.
【解】六尺者.

2. sēp-es. saep-es. *is.* f.
【同】saeptum.
【解】圍墙，籬笆.
【例】loca silvestribus *sepibus* densa. 林木蓊翳之地.

sēpĭ-a. *ae.* f.
【解】章魚.

sēpĭm-en. *ĭnis.* n. **sēpīment-um.** *i.* n.
【同】vallum.
【解】屏障，藩籬.

sēp-ĭo. *īs, si, tum, īre.* v. tr. (melius *saepio*)
【同】munio, vallo, saepta facio, saeptis contineo.
【狀】sedulo, undique, religiose.
【解】修籬笆，圍墙，柵欄.
【例】*sepire* castra. Liv. 築營壘，(木寨). memoria *sepire.* Cic. 記憶.

seps. *sēpis.* m. f.
【解】防範.

sēp-is. genit. *sepis.*

sēpō-no. *nĭs, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr.
【同】segrego, separo, reservo.
【解】❶ 隔離，分出. ❷ 保留，收藏. ❸ 分開，分別. ❹ 屏除，驅逐，革，黜，撤.
【例】❶ pecuniam *seponere.* 分存款項. *seponi.* 與人隔離. ❷ (*seponere*) nullum sibi tempus ad eam rem. Cic. 爲行該事絕

不耽擱. ❸ (*seponere*) rem ab re. Cic. 分析事物. ❹ (*seponere*) a domo sua. Tac. 逐出屋外. (*seponere*) curas. Ov. 屏除憂慮.

sēpŏsĭt-us. *a, um.* part. v. *sepono.*
【解】分離，隔離，藏避，獨處者.
【例】mea *seposita* est gloria. Ov. 我之榮譽屬於我.

seps. *sēpis.* m. f. (accus. *sepa*)
【解】毒蛇類，蟲類.

septem. adj. indecl.
【解】七個.
【例】*septem* et triginta. Cic. 37. unus ex *septem.* Cic. 七中之一. sapientissimus in *septem.* Cic. 七人中最有賢智者. *septem* stellae. Sen. (septentriones). 七星，北方. *septem* artes liberales. 七術：Trivium. 三學：文法，修辭，論理. Quadrivium. 四藝：算術，幾何，音樂，天文.

Septemb-er. *ris.* m.
【解】陽曆九月，(羅瑪古曆七月).
【例】mense *Septembri.* Cic. 九月. kalendis *Septembribus.* Cic. 九月一日.

septemdĕcim. septendĕcim. adj. indecl.
【解】十七個.

septemflŭ-us. *a, um.* adj.
【解】七汊河口，(Nilus 尼羅河口).

septemgĕmĭn-us. *a, um.* adj.
【解】含七者，七倍者.

septempĕdāl-is. *e.* adj.
【解】七尺者.

septempl-ex. *ĭcis.* adj. (*septem plico*)
【解】裹七層者.
【例】*septemplex* clipeus. Virg. 裹七層之籐牌.

septem-vĭr. *vĭri.* m.
【解】羅瑪平分地權之七委員，(七人小組).
❶ **septemvĭr-i.** *ōrum.* m. pl.
❷ 管理饗神宴之七司祭. (vide **epulo**).
【例】*septemvir* epulonum. Plin. 七司祭之一

septemvĭrāl-is. *e.* adj.
【解】古七執政官者.
【例】*septemvirales.* Cic. 古七執政官者.

septemvĭrāt-ŭs. *ūs.* m. (*septemviri*)
【解】七執政官職.

septēnārĭ-us. *a, um.* adj. (*septem*)
【解】七數者，七數湊成者.

septendĕcim. adj. indecl. vide **septemdecim.**

septēn-i. *ae, a.* adj.
【解】每七個.
【例】(poetic.) = *septem*). 七個.

septenn-is. *e.* adj. (*septem annus*)
【解】七歲者.

septentrĭ-o. septemtrĭ-o. *ōnis.* m. (ordinar. **septentrĭōn-es,** *um.* m. pl.)
【解】❶ 小熊宿之七星. (tmèse: *septem* subjecta *trioni*). ❷ 北風，北方，北極.

septentrĭōnāl-is. *e.* adj.
【解】北方者.
【例】**septentrionalĭa.** n. pl. 北方地.

septĭform-is. *e.* adj.
【解】七種者，七樣者.

septiēs. septiens. adv. (*septem*)
【解】七次.

septĭmān-i. *ōrum.* m. pl. (*septimanus*)
【解】第七師兵士.

septĭmān-us. *a, um.* adj.
【解】屬七數者.
【例】nonae *septimanae.* Varr. 本月 nonae 爲初七者，(即三，五，七，十月).

Septĭmātr-ŭs. *ŭum.* f. pl.
【解】月之十五日(三五七十月),或十三日(其餘月)後之七日慶辰.

Septimontĭ-um. *i.* n. (*septem mons*)
【解】❶ 羅瑪城之七小山. ❷ 七小山之紀念日. (建山城日).

septĭmum. n. ut adj.
【解】第七次.

septĭm-us. septŭm-us. *a, um.* adj.
【解】第七.

septingēn-i. *ae. a.* adj.
【解】每七百.

septingentēsĭm-us. *a, um.* adj.
【解】第七百.

septingēni. *ae, a.* adj.
【解】七百.

septingentiēs. septingentiens. adv.
【解】七百次.

setĭ-o. *ōnis.* f.
【解】立寨，修圍墻.

septĭrēm-is. *e.* adj. (*septem remus*)
【解】七層槳之船.

septŭāgēnārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】七十歲者.

septuāgēn-i. *ae, a.* adj.
【解】每七十.

septuāgēsĭm-us. *a, um.* adj.
【解】第七十.

septŭāgiēs. septŭāgiens. adv.
【解】七十次.

septŭāginta. indecl.
【解】七十.

septŭenn-is. *e.* adj. (vide **septennis**).
【解】七歲者.

sept-um. *i.* n. (*saeptum*)
【同】munitio, sepimentum, saepes.

【解】籬笆，圍墻，柵欄.
【例】*septis* belluas continere. 禁錮野獸於欄內. *septa* diruere, revellere. 拆毁圍墻，(籬笆). omnes fori aditus ita *septi*, ut nisi *septis* revulsis, introiri in forum nullo modo posset. 堵塞市中街道，致於非拆除障礙物，不能進入市區.

sept-unx. *uncis.* m. (*septem uncia*)
【解】七兩重.

septupl-us. *a, um.* adj. *i.* n.
【解】七倍者.

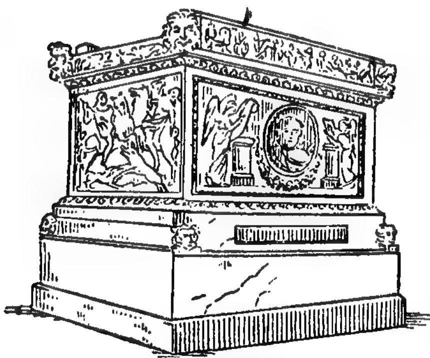
sept-us. *a, um.* part. v. *sepio.* (melius *saeptus*)
【解】包圍，防範，保護者.

sĕptuss-is. *is.* m. (*septem assis*)
【解】七錢.

sĕpulcrāl-is. *e.* adj. (*sepulcrum*)
【解】坟墓者.

sĕpulcrēt-um. *i.* n.
【解】墓地，塋地.

sĕpulchr-um. sepulcr-um. *i.* n.
【同】tumulus, bustum, monumentum.
【形】alienum, disertissimum, nobile, operosius, ornatum, patrium, summum.
【解】❶ 墳墓，塚，丘陵，焚屍場. ❷墓碑，墓誌銘. ❸ (poet.) 亡者.

SEPULCRUM 2

【例】❶ *sepulcrum* alicui decernere, con-stituere, ponere. 爲人修墳墓. aliquem in *sepulcro* condere; in *sepulcrum* inferre. 埋葬人. ❷ *sepulcra* legere. Cic. 讀墓誌銘.

sĕpult-or. *ōris.* m.
【解】埋葬工人.

sĕpultūr-a. *ae.* f. (*sepelio*)
【同】humatio, bustum, sepulturae honor.
【形】humilis, optima.
【解】殯葬，埋葬，坟墓.
【例】aliquem *sepultura* adficere. Cic. 埋葬人. corpus ad *sepulturam* dare. Cic. 殯葬屍體. humili *sepultura* cremare. 簡單焚屍. honore *sepulturae* carere. 不得安葬. *sepultura* ecclesiastica. 公教葬禮.

sĕpult-us. *a, um.* part.. v. *sepelio.*
【解】(propr.) 殯葬，安葬者. (fig.) 沉湎，(酒)，敗壞喪亡者.
【例】**sepulti.** m. pl. 亡人. somno vinoque *sepulti.* Virg. 沉湎睡眠宴飲之中. *sepultae* vires. Sen. 身力疲倦.

Sēquăn-a. flumen Sēquăna. *ae.* f. nom. propr. flum. 河名：在高盧.

Sēquăn-i. *ōrum.* m. pl. nom. propr. hom. (populi). 人名：民族名，(Bourgogne et Franche-Comté).

sĕqu-ax. *ācis.* adj. (*sequor*)
【解】❶ 易於陪伴追隨者. ❷ 馴順，柔弱，馴良者.
【例】❶ capreae *sequaces.* Virg. 應易隨葡萄枝，(食其葉). flammae *sequaces.* Virg. 火勢蔓延. hedera *sequax.* Pers. 蔓延之長春藤. *sequaces* curae. 久慮. oculo *sequaci* legere. Calp. 瀏覽. ❷ materia *sequacior.* Plin. 軟質.

sĕquēl-a. *ae.* f. (*sequor*)
【解】❶ 隨從，附和. ❷ 結論，結局.

sĕqu-ens. *entis.* part. v. *sequor.*
【解】侍從，陪伴追隨者.
【例】servi *sequentes,* (pedisequi). 侍從. *sequens* annona. Stat. (易於供給)豐富之食糧. *sequens* annus. Hirt. 來年. *sequente* nocte. Curt. 後一夜. **sequentĭa.** (n. pl.) Plin. 續述.

sĕquentĭ-a. *ae.* f.
【解】連續，繼續，續編，續述.

1. **sĕquest-er.** *ra, rum.* adj. *ris, re.* adj.
【解】❶ 中人，干與者. ❷ (**sequestrum.** (vel) **sequestre.** n.) 寄託物.
【例】❶ pace *sequestra.* Virg. 休戰. ❷ *sequestro* ponere, dare... Pl. 寄託，(物). in *sequestri* deponere. Ps. Asc. 寄託，(物).

2. **sĕquest-er.** *ri,* (vel) *ris.* m.
【同】apud quem pecunia corrumpendi judicii causa deponebatur.
【解】❶ 受託負責賄賂法官或選民者. ❷中人.
【例】❶ quo *sequestro* in illo judicio corrumpendo est usus! 用何人賄賂該訴訟案. apud *sequestrum* deponere. Plaut. 寄託物於人. ❷ inter patres ac plebem publicae gratiae *sequester.* Sen. 元老及平民間之媾和人.

sĕquestrāti-o. *ōnis.* f. (*sequestro*)

【解】寄託，分離.

sēquestrāt-or. *ōris.* m.

【解】阻止，禁止者.

sēquestr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】❶寄託，託管. ❷分開.

sĕquestro. adv.

【解】寄託狀.

sĕquī-or. *us.* vide **secus 1.** (comp. *secus*)

【解】更劣者，次等者，更弱者.

【例】sexus *sequior.* Apul. 更懦弱者.

sĕ-quor. *quĕris, cūtus,* (vel) *quūtus sum, qui.* v. tr.

【同】comitor, excipio, consequor, insequor, comes sum, prosequor; agmen claudo, cogo. X. Antecedo, praeeo.

【同】acerrime, belle, confestim, facile, necessario, studiose, temere, vitiose.

【解】❶隨從，追隨，陪伴，(a)人.(b)本性. ❷追逐，尾隨，迫近. ❸繼續，連接，結論. ❹隨和，附和. ❺落於.

【例】❶a) (*sequi*) aliquem. Caes. 隨從某人. (absolute) Helvetii *secuti.* Caes. 反而未人追隨. b) (*sequi*) naturam ducem. Cic. 隨本性指導. (*sequi*) consilium alicujus. Cic. 隨人指教. (*sequi*) praeclaram viam. 隨光明之路. ❷a) (*sequi*) hostes. Caes. 追逐敵人. finis *sequendi.* Caes. 停止追逐. b) *sequi* Formias. Cic. 向福而米去. c) *sequi* platani umbram. Cic. 尋求楓樹之影. *sequi* praemia recte factorum. Cic. 追求善行之酬報. ❸a) *secutum* est bellum Africanum. Cic. 以後繼續斐洲戰爭. *sequitur* hunc annum nobilis clade Romana Caudina pax. Liv. 這一年後，繼續因羅瑪慘敗著名之克洛底納和約. *sequitur* ut.. doceam. Cic. 以後我努力說明. b) *sequuntur* largitionem rapinae. Cic. 繼浪費而刼掠. c) *sequitur* nihil deos ignorare. Cic. 結論諸神無事不知. ❹herbae aridae factae celerius rumpuntur, quam *sequuntur.* Varr. 乾草更易折斷，不易彎曲. ❺ager urbesque captae Aetolos *sequuntur.* Liv. 陷落之田地，城市，由厄特洛人瓜分.

sĕquūt-or. vide **secutor.**

1. sĕr-a. *ae.* f.

【解】門閂，鎖.

2. sĕr-a. *ae.* f.

【解】黃昏.

3. ser-a. n. pl.

【解】遲延.

Sĕrāp-is. Sărāp-is. *is.* (vel) *īdis.* m. nom. propr. dii. 埃及神名：繼爲 Gréco-Romain 之神明.

sĕrēnāt-us. *a, um.* part. v. *sereno.*

【解】清朗者.

sĕrēnĭt-as. *ātis.* f. (*serenus*)

【同】serenum tempus, serena tempestas, caelum serenum.

【解】❶天朗氣清，天氣清朗. ❷(fig.) 平靜態度.

sĕrēn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*serenus*)

【解】❶致晴，撥雲見日，(雨霽). ❷(fig.) 消愁解悶，解頤，消遣.

【例】❶luce *serenanti.* Cic. 光天化日. *serenat.* Minuc. 天朗氣清. ❷*serenat* nubila animi. Plin. 撥開愁雲. (poetic.) *serenat* spem fronte. Virg. (*serenata* fronte). 眉飛色舞.

sĕrēn-um. *i.* n. (*serenus*)

【解】天氣清朗.

【例】*sereno.* Liv. 風和日暖之時.

sĕrēn-us. *a, um.* adj.

【同】sudum.

【解】❶清爽，明媚，天氣清朗. (fig.) 心平氣和，婉容愉色.

【例】❶repente *serenum* est factum. 驟然天朗氣清. ex turbido die *serena* et tranquilla lux rediit. 風霾既過，日月重光. ❷frons *serena* et tranquilla. 眉開眼笑，容色怡然.

sĕresc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr

【解】漸乾.

sērĭ-a. *ae.* f.

【解】瓶，壺，甕，罐.

sērĭcāt-us. *a, um.* adj. (*sericum*)

【解】著綢緞，衣錦繡者.

sērĭcē-us. *a, um.* adj.

【解】絲織者.

sērĭc-um. *i.* n.

【解】絲織品，綢緞，綃羅，錦綢.

【例】**serica** n. pl. 絲織品，(衣服...).

sērĭc-us. *a, um.* adj.

【解】絲織品.

sĕrĭ-ēs. *ēi.* f. (acc. *em* abl. *e*)

【同】complexus vel quaedam continuatio rerum, ordo.

【解】❶連續，陸續，次第，順序，倫次. ❷世系，血統.

【例】ordo *seriesque* causarum. 原因之序列次第. *series* rerum sententiarumque. Cic. 事實及思想之連貫一致. *series* vitae. Ov. 平生. *series* litium. Suet. 連續訴訟. sermonum aeterna *series.* Apul. 辯論不休. ❷*series* annorum. Hor. 世系，(年表).

sērĭō. adv.

【解】認眞，鄭重.
【例】*serio* rem agit. 作事認眞. (minime ludibundus hic versatur). 做事認眞. nescio fictene an *serio* laudet. 我不知是開玩笑，或認眞頌揚人.

sĕr-is. *ĭdis.* f.
【解】萵苣菜類，(生菜).

sērĭ-us. *a, um.* adj.
sērĭ-um. *i.*n. **sērĭ-a.** *ōrum.* n. pl. (praesert.)
【同】gravis, severus. X. Jocosus.
【解】鄭重，認眞，嚴格，篤實者.
【例】res est *seria* admodum, (gravis, multum habet ponderis). 事情非常嚴重. si de rebus *seriis* loquatur, severitatem adhibeat. 論嚴重之事，言語要鄭重.

serm-o. *ōnis.* m. (*sero 2*)
【同】locutio, mentio, oratio.
【形】suavis, liberior, longus, multus, urbanus, praeclarus, magnificus, vanus, obscurus, dubius, quotidianus, malevolus, puerilis.
【解】❶ 談話，會話，交談. ❷ 文學講演，對話，論辯. ❸ 常言俚語，習用語，普通話. ❹ 說法，語調. a) 文言. b) 方言.
【例】❶ *sermonem* cum aliquo conferre. Cic. (habere). 與人交談. esse in *sermone* omnium. Cic. 爲一般人談話資料. *sermo* vulgi. Cic. 鄉人語. alicui *sermo* est cum aliquo. Cic. 某人與某人談話. *sermones* hominum. Cic. 輿論. *sermones* lacessere, reprimere. Cic. 打斷談話. ❷ *sermonem* de amicitia habere cum aliquo. Cic. 與人講論友誼. omnem *sermonem* tribuimus Catoni. Cic. 藉賈道語調談話. ❸ *sermoni* propiora scribere. Hor. 用近乎普通語寫詩. **sermones.** (pl.) Hor. (epistulae, satirae). 郝拉七稱自已的書札及諷刺詩爲談話. ❹ a) *sermo* quotidianus. Cic. 習用語. *sermo* plebeius, quotidianus, vulgaris. Cic. 普通話，(常言俚語). illius aetatis *sermo*. Cic. 一代之語法. b) consuetudo *sermonis* nostri. Cic. 我們的說法. Latinus *sermo*. Cic. 拉丁語.
【註】*sermonem* incepit, intulit, injecit, induxit de tuis rebus. 開始談論你的事. diem *sermone* terere. Plaut. 談天. ❷ *sermo* multus est de te, (multam *sermonis* materiam praebes). 分談論你. ❸ varii *sermones* instituebantur, (in varios *sermones* delabebamus). 當時談論各種問題. ❹ *sermones* tacite auscultabat. 默然聽人談話. ❺ *sermo* in multam noctem extractus est. 談至深夜. ❻ *sermo* iste valde frequens est inter homines. 實爲街談巷議之資料. ❼ *sermo* iste aliquando desinet, (sedabitur, extinguetur). 謠言終止. *sermo* est tota Asia dissipatus. Cic. 言論傳遍全亞洲. *sermones* turpes. 淫蕩言語.

sermōcĭnātĭ-o. *ōnis.* f. (*sermocinor*)
【解】談話，交談，談論.

sermōcĭnĭ-um. *i.* n.
【解】談論.

sermōcĭn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (cum aliquo)
【同】sermonem habeo, loquor.
【狀】diligenter.
【解】會談，談論.
【例】cum eo sum *sermocinatus.* 我曾與他交談.

sermuncŭl-us. *i.* m. (dimin. *sermo*)
【解】喧嘩，紛爭，無稽之談，嘮嘮多言.

1. sērō. adv. *serius, serissime.*
【解】❶ 遲，晚. ❷ 過遲.
【例】❶ biduo *serius.* Cic. 晚兩日. *serius* ocius. Hor. 遲早，(早晚). ❷ *sero* admodum ad me venit. 來見吾太遲. *sero* est. Pomp. 太遲.

2. sĕr-o. *ĭs,* (*ŭi, tum*), *ĕre.* v. tr.
【解】❶ 編，織，辮，組合. ❷ (fig.) 連繫，連絡，結合.
【例】❶ (ordinar. in partic. *sertus, a um*) lorica *serta.* Nep. 鎖子甲，魚鱗甲. *serere* manus cum.. Sil. 與人交(手)戰. ❷ (*serere*) colloquia cum aliquo. Liv. 與人交談. bella cum bellis. Sall. 使兵連禍結.

3. sĕro. *sĕris, sēvi, sătum, serĕre.* v. tr.
【同】sementem facio, semen spargo, semino.
【解】❶ 播種，栽植. ❷ 散佈. ❸ 生產，(論事物). ❹ (fig.) 傳生，廣傳.
【例】❶ hae res et semine et plantis *seruntur.* Col. 種生根生之物類. *serere* arbores, quae alteri saeculo prosint. 前人種樹後人乘凉. ❷ *sere* beneficium ut metere possis fructum. 施恩爲收益. (*serere*) jugera aliquot. Cic. 種田數畝. ❸ *satus* Anchisa. Virg. 昂其撒之後裔. stirpe divina *satus.* Liv. 神之後(種類). ❹ (*serere*) mores. Cic. 培植品誼. (*serere*) discordias. Liv. 挑撥離間.

sērōtĭn-us. *a, um.* adj. (*serus*)
【解】❶ 遲緩，晚. ❷ 晚來遲到，晚生，晚熟.

serp-ens. *entis.* f. m. (*serpo*)
【解】蛇，(長蟲).
【例】tanquam *serpens* a latibulis se extulit. 如蛇由洞穴中出來.

serpentigĕn-a. *ae.* f. (*serpens geno*)
【解】蛇之種類.

serp-o. *is, si, ĕre.* v. intr.
【同】progredior.
【狀】longius, obscure, occulte, paulatim, sensim.
【解】❶ 爬行，匍匐，蠕行，蔓延. ❷ (fig.) 潛入.
【例】❶ *serpentia* ulcera. Plin. 流(散)毒之瘡. sistere omnia quaecumque *serpent.* Just. 制止傳染者. malum latius *serpit,* (manat, funditur). 惡勢蔓延. ❷ *serpit* per omnium vitas amicitia. Cic. 友誼徐徐貫轍一總人之生活中. *serpit* hic rumor. Cic. 謠言流行.

serpull-um. serpyll-um. serpill-um. *i.* n.
【解】藥草，(鷄鳴草).

serr-a. *ae.* f.
【解】❶ 鋸. ❷ (fig.) a) 鋸齒形之工事，(堞口). b) 鋸子魚.
【例】❶ ne stridorem quidem *serrae* audiunt. 他們連鋸之響聲亦聽不到. ducere *serram* cum aliquo. Varr. 與人(拉鋸)口角.

serrābĭl-is. *e.* adj. (*serra*)
【解】可鋸者.

serrāt-us. *a, um.* adj. (*serra*)
【解】似鋸齒形者.
【例】*serratus* morsus. Petr. 被牙齒傷. folia *serrato* ambitu. Plin. 鋸齒形葉. *serrati* nummi. Tac. 鋸齒形幣.

serr-o. *ās, āvi, āre.* v. tr.
【解】鋸.

serrŭl-a. *ae.* f. (dimin. *serra*)
【解】小鋸.

sert-a. *ae.* f. vide **sertum.**

Sertōrĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：羅瑪軍官 Marius 之同黨. Sylla 時，割據班地，抵抗羅瑪軍隊，後爲其副將 Perpenna 刺殺.

sert-um. *i.* n. (ordin. **serta.** *ōrum.* n. pl.) (*sero 2.*)
【同】corona.
【解】花繩，花串，花冠，花圈.
【例】*sertis* redimiti. 戴花冠.

SERTUM

sert-us. *a, um.* part. v. *sero 2.*
【解】結辮者.
【例】flos *sertus.* Apul. 花串.

1. sēr-um. *i.* n.
【解】凝乳下之水分，液漿.

2. sēr-um. *i.* n. (*serus*)
【解】遲延.
【例】*serum* erat diei. 天已晚.

sēr-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 延緩，遲延. ❷ 延長. ❸ 過晚，過遲.
【例】❶ *sera* gratulatio. Cic. 遲延的慶祝. spe omnium *serius* bellum. Liv. 戰事遲延出人意外. *serissima* omnium pirus. Plin. 結實最晚的梨樹. poena *sera* venit. Tip. 懲罰來遲. *seri* studiorum. Ov. 遲於學習. ❷ *sera* ulmus. Virg. 已長大之榆樹. ❸ *serum* auxilium venerant. Liv. 他們前來援助過遲.

serv-a. *ae.* f.
【解】婢女.

servăbĭl-is. *e.* adj. (*servo*)
【解】可保存，可拯救者.

serv-ans. *antis.* part. v. *servo.*
【解】保守，遵循.
【例】*servantissimus* aequi. Virg. 極保持公平者.

servātĭ-o. *ōnis.* f. (*servo*)
【解】恪遵，遵守，懔遵.

servāt-or. *ōris.* m. (*servo*)
【同】conservator. X. Perditor.
【解】❶ 保守，保全，護守者，保存者. ❷ 救援，拯救者.
【例】❶ urbis *servator.* 保全城市者. ❷ capitis mei *servator.* 救(保存)我之性命者.

servātr-ix. *īcis.* f. (*servator*)
【解】保護救援之女.

servāt-us. *a, um.* part. v. *servo.*
【解】被保存，保全者，被救援者.
【例】*servata* res est. Plaut. 被保全之事.

servīl-is. *e.* adj. (*servus*)
【同】famularis.
【解】奴隸者，卑微者，(勞力者...).
【例】*servili* tumultu. Caes. 奴隸暴動. bellum *servile.* Cic. 奴隸戰爭. *servilis* vestis. Cic. 奴隸服裝. *servilem* in modum cruciari. 受刑如奴隸.

servīliter. adv. (*servilis*)
【同】abjecte, timide.
【解】奴隸形態，卑賤.
【例】ne quid *serviliter* faciamus. 吾人勿行事卑劣.

serv-ĭo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. intr. (*servus*)
【同】deservio, servitutem servio, servitutem patior; pareo, obsequor, morem gero; praesto sum, operam do, consulo.
【解】❶ (人)爲奴，服役，侍奉，(供人驅使).

❷ (物)供用，効勞. ❸ (fig.) a) 屬人權下 (cum dat.) b) 爲人服務. (cum dat.)
【例】❶ *servire* alicui. Cic. 爲人當奴隸. *servire* apud aliquem. Cic. 爲人當奴隸. *servire* plebeio homini. 爲平民奴隸. *servitutem* servire. Cic. 爲人服役. *servitutem* servire alicui. Pl. 爲人服役. *servire* tempori. 適應時代. ❷ a) domus *serviet* domino non minori. Plin. 房屋將供現主之用而不讓與前主. b) praedia quae *serviebant*. Cic. 已成農奴之莊田. ❸ (fig.) a) *servire* cupuditatibus. Cic. 作情慾之奴隸. b) *servire* commodis alicujus. Cic. 爲求人方便. *servire* populo. Cic. 爲民衆服務.

servītĭ-um. *i.* n. (*servus*)
【同】servus, servitus.
【解】❶ 當奴隸，(fig.) 服役，當差應役，屬人權下. ❷ (sens. sing. et collectiv.) 奴隸.
【例】❶ abstrahere a *servitio* civitatem. 使城市免爲奴隸. ❷ *servitia*. Plaut. 奴隸. quasi *servitia* verarum apium. Plin. 如眞蜜蜂之奴隸. *servitium* militare. 兵役.

servĭt-ūs. *ūtis.* f. (*servus*)
【同】famulatus, servitium. X. Libertas.
【解】❶ 奴隸身分. ❷ 隸屬. ❸ (fig.) a) 服役，不自由. b) 功用，效力.
【例】❶ exuere *servitutem*. Liv. 脫去奴隸之軛. in *servitutem* abrepti sunt, (dediti, traditi; *servituti* addicti sunt). 隸奴籍，(迫爲奴). in *servitutem* venire. 淪爲奴隸. quis *servitute* nos liberabit? 誰拯救我們爲奴隸？

Servĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. (abbrev. *Serv.*) 人名：羅瑪Sulpicius et Galba之前名. 著名者有 *Servius* Tullius. 羅瑪第六王.

serv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】conservo, asservo, tueor, custodio, teneo, observo.
【狀】constanter, diligenter, diu, magnopere, optime, sancte.
【解】❶ 觀察，注意. ❷ (poet.) 居留，駐守. ❸ 保全，保存，保守. ❹ 防守，保護，救援. ❺ 保留.
【例】❶ (*servare*) aliquem. Pl. 注意某人. itinera nostra *servabat*. Caes. 觀察我們的行程. (*servare*) sidera. Virg. 觀察星宿, de caelo *servare*. Liv. 觀察天象. vigilias, custodias *servare*. Liv. 守望，守衛，(値崗). *servare* ne.. Liv. 阻止.... ❷ *servare* ripas. Virg. 不離海岸. *servare* atria. Hor. 居留家中. ❸ *servare* ordines. Caes. 守秩序，(行列). (*servare*) fidem. Caes. 守信用. (*servare*) promissa. 遵守諾言. (*servare*) retia. Virg. 保存網. ❹ (*servare*) aliquid ex flamma. Cic. 保存某物脫離火災. se *servare*. Caes. 自救. (*servare*) cives integros. Cic. 保全居民. (*servare*) epistulas. Cic. 保存信件. ❺ (*servare*) se temporibus aliis. Cic. 保存自己爲應付另一時代. (*servare*) aliquid alicui. Cic. 爲某人保留某物. (*servare*) in vetustatem. Col. 保留陳酒.

servŭl-a. *ae.* f. (dimin. *serva*)
【解】小婢.

servŭl-us. *i.* m. (dimin. *servus*)
【解】小奴.

1. serv-us. *a, um.* adj.
【解】奴隸，服役，隸屬者.
【例】*serva* capita. Liv. (=*servi*). 奴隸. *servum* pecus. Hor. 奴群. *servam* civitatem habere. Liv. 使城市屈服. *servum* vitii pectus. Ov. 心已成慾情之奴.

2. serv-us. *i.* m.
【同】famulus, puer, mancipium, qui libertatem perdidit, qui servi munere fungitur.
【解】奴隸，奴僕，僮僕，隸屬人者.
【例】(*servus*) cupiditatum. Cic. 貪慾之奴. (*servus*) a pedibus. 侍役，(聽差). (*servus*) publicus. Cic. 公奴. *servi* quorum conditio est infimi. 奴隸之最卑微身分.

sēsăm-a. *ae.* f. **sēsăm-um.** *i.* n.
【解】芝蔴.

sescent...vide **sexcent**...

sescuncĭ-a. *ae.* f. (*sesqui uncia*)
【解】一兩半.

sescŭpl-ex. sesquĭpl-ex. *ĭcis.* adj. (*sesqui plico*)
【解】含一及半數者.

sĕsĕli. sĕsĕl-is. *is.* f.
sesĕlĭ-um. *i.* n.
【解】繖形植物類.

sesqui. adv. (*semis*) (praesert. usurpat. in compos.)
【解】一個半.
【例】*sesqui*alter, *sesqui*modius, *sesqui*octavus, *sesqui*plex= *sescuplex*.

sesquĭalt-er. *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】一個半.
【例】*sesquialter* numerus. Vitr.

sesquĭhōr-a. *ae.* f.
【解】一點半鐘.

sesquĭjūgĕr-um. *i.* n.
【解】一畝半.

sesquilibr-a. *ae.* f.
【解】一斤半.

sesquimens-is. *is.* m.

【解】一月半.
sesquimodĭ-us. *i.* m.
【解】一斗半.
sesquiŏbŏl-us. *i.* m.
【解】(希臘錢)一文半.
sesquĭpĕdāl-ĭs. *e.* adj.
【解】一尺半，(fig. 過長).
sesquĭ-pes. *pĕdis.* m.
【解】一尺半.
sesquiplāg-a. *ae.* f. (mot forgé).
【解】一處傷又一半.
sesquĭpl-us. *a, um.* adj.
【解】多一倍半.
sessĭbŭl-um. *i.* n.
【解】椅(孔椅).
sessĭl-is. *e.* adj. (*sedeo*)
【解】可坐者.
sessĭ-o. *ōnis.* f.
【解】❶坐，(法庭，會場). ❷座位，(戲場). ❸休息，小憩.
【例】incessus, *sessio*, accubatio. 行，走，坐，臥.
sessĭt-o. *ās, āvi, āre.* v. intr. (freq. v. *sedeo*)
【解】屢坐，慣坐.
sessĭuncŭl-a. *ae.* f. (*sessio*)
【解】小坐，座談會(小俱樂部).
sess-ŏr. *ōris.* m. (*sedeo*)
【解】❶觀劇者. ❷乘馬者. ❸居住者.
sessōrĭ-um. *i.* n.
【解】座位，居處.
sess-ŭs. *ūs.* m.
【解】坐.
1. sestertĭ-us. *a, um.* adj. (*semis tertius*)
【解】❶兩個半(銀幣). ❷(fig.) 一絲，一毫，無價值.
【例】*sestertius* nummus; *sestertius* nummum. (genit. pl.) Cic. (羅馬)銀幣. *sestertio* nummo aestimare aliquid. Sen. 藐視某物.
2. sestertĭ-us. *i.* m.
【解】羅馬銀幣名，(=as 1/2 = denarius 1/4) abbrev. **II.** et **S.** (=*semis*). devenu HS.
【例】❶1-1000; forma *sestertius* in usu; quattuor, centum, mille *sestertii.* =4, 100, 1000，*sestertii.* ❷1000.. **a**) generatim *sestertium.* (genit. pl.) bina milia *sestertium*, (raro *sestertiorum*). = 2000. *sestert.* **b**) *sestertium* ut subst. neutr. = 1000 *sestert.* tria, septem, trecenta *sestertia.* ❸millions: 1000000 = **a**) decies, vicies, tricies centena milia *sestertium.* = 10，20，30 × 100000. **b**) supprimitur centena mila et *sestertium* in singulari = 100000 *sestert.*; ei *sestertium* milies relinquitur. Cic. (100 milliones = 1000 × 100000 = 100000000) syngrapha *sestertii* centies. Cic. (10 milliones = 100 × 100000 = 10000000). ❹HS XX = 20 *sestert.*; HS XX = 20,000. *sestert.*; HS XX = 2,000 000. *sestert.*
sēt-a. *ae.* f.
【形】equina.
【解】(猪，馬)鬃，粗毛，尾.
【例】gladium e lacunari, *seta* equina aptum, jussit demitti. 命以馬尾繫劍，懸於天花板上.
sētĭg-er. ❶*ĕra, ĕrum.* adj. ❷*ĕri.* m.
【解】❶有粗毛者. ❷野猪.
【例】*setigera* vestis. P. Nol. 粗毛衣.
sētim. n. indecl. (vocab. Haebr.)
【解】塞丁，(木名).
sētōs-us. *a, um.* adj.
【解】多粗毛者.
seu. conj.
【同】sive, aut.
【解】❶或者. ❷或此或彼，〔*seu-seu*; sive-*seu*; *seu*-sive; *seu*-aut.〕.
【例】❶*seu* patrem, sive avum videbo. Plaut. (Tac.)(Virg.)我望見父親或祖父. ❷*seu* imber aut vetustas. Virg. 或落雨或老朽.
sĕvērē. adv. (*severus*)
【同】austere, stoice, graviter, duriter, duris legibus, conditionibus.
【解】嚴厲，刻薄，苛酷，莊嚴.
【例】aetas *severissime* acta. 已往度日非常嚴厲.
sĕvērĭt-as. *ātis.* f. (*severus*)
【同】gravitas, duritas, tristitia. X. Comitas.
【形】acerba, censoria, magistra pudori et modestiae, incredibilis, patria, salutaris, singularis, vetus.
【解】嚴肅，莊嚴，莊重，簡肅，深刻，嚴明，刻薄，酷虐.
【例】*severitas* judiciorum. Cic. 嚴厲的批判. summa *severitas* cum summa humanitate. 寬猛相濟. lenitate condiatur *severitas*, et gravitati comitas aspergatur. 溫而厲，柔而剛.
sĕvēr-us. *a, um.* adj.
【同】gravis, austerus, asper, durus, vehemens, acerbus; tristis. X. Dissolutus, indulgens.
【狀】valde.
【解】❶端莊，嚴肅，莊嚴. ❷嚴酷，苛虐，耿直. ❸(fig.)(事物). **a**) 嚴緊，嚴明. **b**)

憂鬱.

【例】❶ *severa* frons. Plaut. 容色莊嚴. ❷ *severus* in filium. Cic. 對兒子嚴厲. ❸ a) judicia *severa*. Cic. 嚴厲的批判. b) triste et *severum* dicendi genus. Cic. 悲傷而憂鬱的語法. *severa* silentia noctis. Lucr. 深夜幽靜.

sēvŏcāt-us. *a, um.* part. v. *sevoco.*

【解】喚去，分開者.

sēvŏc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】separo, abduco, avoco.

【狀】haud mediocriter.

【解】❶ 喚去，揮去，使離去. ❷ (fig.) 分開，分出.

【例】❶ *sevocare* se a senatu. Plaut. 遠離國會. *sevocare* mentem a sensibus. Cic. 心不在焉. ❷ *sevocare* ab aliqua re. Cic. 不留戀某事物. *sevocare* ab aliquo. Cic. 不留戀人.

sēvōs-us. sevum. vide **sebosus...**

sēv-um. saevum. sebum. *i.* n.

【解】獸脂，樹脂.

1. sex. adj. indecl.

【解】六個.

【例】*sex*, septem. Hor. 六，七.

2. sex. sextus.

sexāgēnārĭ-us. *a, um.* adj. (*sexageni*)

【解】含六十者，六十歲者.

【例】*sexagenaria* fistula. Frontin. 週圍六十指之筒. major *sexagenario.* Eutr. 六十餘歲.

sexāgēn-i. *ae, a.* adj.

【解】每六十，含六十者.

【例】fistula *sexagenum* quinum. 週六十五指之管.

sexāgēsĭm-us. *a, um.* adj.

【解】第六十者.

【附】**sexagesima (dominica).** 六旬主日.

sexāgĭēs. sexāgĭens. adv.

【解】六十次.

【例】sestertium *sexagies.* 六兆銀幣.

sexāginta. adj. indecl.

【解】六十.

【例】minor *sexaginta* annis. 六十以下者.

sexangŭl-us. *a, um.* adj.

【解】六角形者.

sexēnārĭ-us. *a, um.* adj.

【解】含六百者.

sexcēn-i. sexcentēn-i. *ae, a.* adj. pl.

【解】每六百.

【例】*sexcenos* nummos constituere. 湊足六百銀幣.

sexcentēsĭm-us. *a, um.* adj.

【解】第六百.

sexcent-i. *ae, a.* adj. pl.

【解】六百，極多，無量數，大批.

【例】*sexcentas* epistolas uno tempore accepi. 同時我收到大批書信.

sexcentĭes. sexcentĭens. adv.

【解】六百次.

【例】HS. *sexcenties.* 六十兆銀幣.

sexdĕcim. sedĕcim. adj. indecl.

【解】十六.

sexenn-is. *e.* adj. (*sex annus*)

【解】六歲者.

【例】*sexenni* die. Caes. 延期六年.

sexennĭ-um. *i.* n. (*sexennis*)

【解】六年之久.

sexĭes. sexĭens. adv.

【解】六次.

sexprīm-i. *ōrum.* m. pl.

【解】羅瑪財政廳之首六名會計.

sext-a. *ae.* f.

【解】日課經之午時經.

sextădĕcĭmān-i. *ōrum.* m. pl.

【解】第十六師之兵士.

sextān-i. *ōrum.* m. pl.

【解】第六師兵士.

sext-ans. *antis.* m. (*sex*)

【解】❶ as 1/6. 六分之一. ❷ a) 某數之1/6 in *sextante* heres. Cic. 遺產1/6之繼承人. b) 一斤之1/6. c) 一畝之1/6. d) sextarius. (古量)之1/6. = 2 cyathes.

sextārĭ-us. *i.* m. (*sextus*)

【解】❶六分之一. conge (古量名3 litres)之2 1/6. ❷ modius 1/4.

sextīl-is. *is.* m.

【解】今之八月，古羅瑪之六月.

sextŭl-a. *ae.* f.

【解】once之1/6. as之1/22. jugeum 之 1/22. 全部之1/22.

sext-um. adv.

【解】第六次.

【例】Marius *sextum* consul. Mar. 曾六次任總統(執政官).

1. sext-us. *a, um.* adj.

【解】第六.

【例】*sextus* ab urbe lapis. 距城之第六(路程)碑.

2. Sext-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：abbr. *Sex.* 羅瑪人之前名，如 *Sex.* Roscius Amerinus; *Sex.* Pompeius.

sextus decĭmus. *a, um.* adj.

【解】第十六.

sextuss-is. *is.* m.

【解】六錢.

【附】**sexualis** perversitas. 性慾障礙.
sexualis selectio 兩性淘汰.
sexualis initiatio. 性的教育.

sex-ŭs. *ūs.* m.
【解】性別：男女，牝牡，雌雄，陰陽.
【例】virilis *sexus* ac muliebris. 男性，女性.

sī. conj. (primit. *sei*)
【同】ut, cum, etiamsi.
【解】若是，假使，設若，倘若，如果.
【例】❶ (conditionalis; cum indic. vel subj.) 倘若.. ❷ (restrictiva) 只要. ❸ (*si quidem*) 因旣.... ❹ (*si quis..*) 若有.. ❺ (explicativa) 若.... ❻ (*etiamsi*). 即使.... ❼ (hypoth. cum subjunct.) 若能.... ❽ (optativa) 若....
【例】❶ a) *si* suscipis causam, conficiam commentarios rerum omnium. Cic. 若你接受案件，我將各情節作一說明書. persequar *si* potero. Cic. 若可能，我將追逐. pergratum mihi feceris, *si* disputaris. Cic. 若你辯論，使我感覺愉快. b) *si* quis deus mihi largiatur, ut.. valde recusem. Cic. 若神賜吾(恩惠)，我將毅然拒絕. *si* ad supplicium ducerere, quid aliud clamitares? 若你當赴刑場，你尙作何呼籲？. *si* nihil litteris adjuvarentur, nunquam se ad earum studium contulissent. Cic. 若文學不能輔助他們，伊等絕不研究文學. c) *si* non.. attamen.. Cic. 若不然..但至少. *si* minus.. Cic. 若非然者.... d) ita.. *si* Cic. 在此條件之下..則.... e) ne sim salvus, *si* aliter scribo ac sentio. Cic. 我若不能暢所欲言，我寧願死去. ❷ (vide *modo, forte*). 只要. aut nemo, aut *si* quisquam, ille sapiens fuit. Cic. 或者從未有賢人，或者若有，那便是他. ❸ *si* quidem; *si* est ita necesse. Cic. 若不得不如此，(旣不能避免). ❹ *si* quis. 若有人. Alexandro roganti ut diceret, *si* quid opus esset. Cic. 亞立山曾要求他，倘需要時，令他發言. ❺ summa gloria constat ex tribus his, *si* diligit multitudo, *si.. si..* Cic. 最高榮譽具有三種條件，即若民衆愛戴…若…若.... ❻ etiam*si..* Cic. 雖然，即使.... ❼ equitatum ostentare coeperunt, *si* ab re frumentaria Romanos excludere possent. Caes. 他們開始誇示騎兵，是否能阻止羅瑪人運輸軍餉. exspecto, experior, conor, *si...* 我期望，努力，試驗，若能.... ❽ *si* nunc se ille ramus ostendat. Virg. 若青枝顯示我們目前.

sībil-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr. (*sibilus*)
【同】vagire, murmurare, mugire.
【解】❶ intr. 發尖聲，呼嘯，鳴警笛. ❷ tr. 譏誚.

1. sībil-us. *a, um.* adj.
【解】呼嘯者.

2. sībil-us. *i.* m. **sībi-la.** *ōrum.* n. pl.
【解】尖聲，呼嘯聲，叱咤，叫囂聲.
【例】*sibilum* metuis? 你畏懼呼嘯之聲？ nemo te *sibilis* consectabitur. 無人叱逐你.

Sībyll-a. *ae.* f.
【解】❶ 原義：女預言家. a) 古人所稱之著名女預言家. b) 讖語，(晦暗之詞句). 讖語專書：羅瑪自 Tarquin l'Ancien 之時，置讖語書於 Capitole 山，託僧人看守.初二人 duumviri. 以後十人 decemviri. 末後十五人 quindecemviri. ❷〔習用此語〕義指女巫.

sībyllīn-us. *a, um.* adj. (*sibylla*)
【解】巫術者，讖語者.
【例】in *sibyllinis* (subaud. *libris*). 在讖語書中.

sĭbĭmĕt. dat. *suimet.*
【解】他自己.

sīc. (arch. **sice**). adv.
【同】eadem ratione, ita, item, in hunc modum, hoc modo, perinde, similiter, aeque.
【解】如此，同樣，至此，然則，若然. ❶ (對前) 如上所言. ❷ (對後) 如後所言. ❸ (相對) 相關者.
【例】❶ *sic* omnibus hostium copiis fusis se in castra recipiunt. Caes. 敵兵如此潰散之後逃回營中. *sic* enim nunc loquimur. Cic. (en parenth.) (在括弧內) 現今吾人如此說. ❷ ingressus est *sic* loqui: Catonis hoc senis est. Cic. 開始如此說：此乃老賈道之意見. *sic* sentio, naturam afferre. Cic. 我以爲性使然. ❸ a) *sic..* ut.. Cic. 如此. ut.. *sic..* Cic. quemadmodum... *sic.* 同樣…一如. b) ut quisque (superl.) *sic..* (superl.) 愈.. 亦愈... c) *sic..* ut.. (subj.) 如此至於.... *sic* tamen ut.. Cic. 然而如此至於....

sīc-a. *ae,* f.
【同】gladius.
【解】尖刀，匕首.
(fig.) sicae. 行刺，暗殺.
【例】*sicam* vibrare, distringere. 拔出明晃晃的刺刀. *sicam* manibus furentis extorquere. 奪去狂人手中刺刀.

SICA

sīcāri-us. *i.* m. (*sica*)
【同】gladiator, persecutor, grassator.

【形】vetus, facinorosus, armatus.
【解】刺客，兇手.
【例】quaestio inter *sicarios.* Cic. 查究刺客案. inter *sicarios* defenderer. Cic. 爲刺客案辯護.

siccānĕ-a. *ōrum.* n. pl. (**siccan-ĕus.** *a, um.*)
【解】乾地.

siccānĕ-us.siccān-us. *a, um.* adj. (*siccus*)
【解】乾燥者.

siccātĭ-o. *ōnis.* f. (*sicco*)
【解】晒乾.

siccāt-us. *a, um.* part. v. *sico.*
【解】晒乾，焙乾.
【例】manu *siccata* capillos. Ov. 以手擦髮. *siccati* fontes. Ov. 枯泉.

siccē. adv.
【解】在乾地，乾燥，(fig.)簡絜.
【例】*sicce* dicere. 言詞簡潔.

siccesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*siccus*)
【解】漸乾.

sīccĭnĕ. sīcĭnĕ. sīcin. adv. (*sice ne*)
【解】是如此否？故如此嗎？

siccit-ās. *ātis.* f. (*siccus*)
【同】aquae (vel) pluviae penuria.
【解】乾燥，枯槁，亢旱. ❷ 體質枯瘦，淸癯. ❸ (rhetor.) 簡約，質樸文字.
【例】❶ *siccitates* paludum. Caes. 湖澤乾涸. magna fuit hoc anno *siccitas.* 全年亢旱. ❷ *siccitas* corporis sequitur continentiam in victu. 節制飲食，則身體消瘦. ❸ *siccitas* orationis. 簡約演詞.

sicc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*siccus*)
【同】exhaurio.
【解】❶ 晒乾，焙，烘乾. ❷ 汲盡，使乾枯，使乾涸.
【例】❶ (*siccare*) paludes. Cic. 致沼澤乾涸. ❷ (fig.) clades.. *siccavit* oculos. Sen. 因遭災難而眼淚流乾.

sicc-um. *i.* n. (*siccus*)
【解】乾地，涯岸.
【例】in *sicco.* Virg. 在岸上.

sicc-us. *a, um.* adj. *-siccior, -cissimus.*
【同】jejunus, sobrius, pressus. X. Vinolentus.
【解】❶ 乾燥，枯乾，亢旱，乾涸. ❷ 體質消瘦，淸癯，文詞簡約，質樸. ❸ (fig.) a) 乾硬變質者. b) 齋戒，節飲食者.
【例】❶ *sicci* dies. Hor. 天氣乾燥. terrae *sicciores* fiunt. 田地更乾燥. panis *siccus.* Sen. 餅乾. *siccis* oculis. Hor. 不動情，(不流淚). ❷ oratores *sicci.* 枯窘之演說家.

Sicibiosicĕr-a. *ae.* f. (vox Haebr.)
【解】醉人飲料.

Sĭcĭlĭ-a. *ae.* f. nom. propr. ins. 島名：在 Italia 之西南部.

sĭcĭlĭc-us. *i.* m.
【解】once 兩之1/4，libra. 斤之1/48，pouce. 梋之1/4，jugerum畝之1/48，heure時之1/48.

Sĭcĭliens-is. *e.* adj.
【解】*Sicil.* 者.

sĭcĭl-ĭo. *īs, īre.* v. tr. (*sicilis*) (**sicil-ix.** *icis*).
【解】用鐮刀，(武器)長矛.

sīcin. vide **sīcĭne.**
【解】是如此否.

sicinnĭ-um. *i.* n.
【解】戲劇，戲劇舞蹈.

sicl-us. *i.* m.
【解】猶太銀幣名.

sicŭbi. adv. *si alicubi.*
【同】si quo in loco.
【解】若在某處，若某方面，若有時.
【例】*sicubi* arctiora sunt. Tac. 若有更狹小處.

sīcŭl-a. *ae.* m. (*sica*)
【解】匕首，小尖刀.

Sīcŭl-i. *ōrum.* m. propr. hom. 人名：❶ 古時 Gall. Cisalp. 之民族名. ❷ Sicilia 之居民.

Sīcŭl-us. *i.* m. nom. propr. hom. 民族名：Sicilia 公民.

sīcundĕ. adv. (*si alicunde*)
【同】si aliunde, si quo in loco.
【解】[illegible]自某處，若自某方面.
【例】*sicunde* poteris, erues. 若自某方面可能，你將採取.

sīcŭt. sīcŭtī. adv.
【同】ut, aeque ut, ita ut, proinde ut, similiter atque, tanquam, velut.
【解】如同，一如，儼然，彷彿.
【例】❶ a) cum verbo: *sicut* ait Ennius. Cic. 如厄尼詩人所言. (correlat.) *sicut..* ita.. Cic. 一如…同樣. *sicut..* sic. 一如…同樣. b) sine verbo: amicitiarum *sicut* aliarum rerum satietates. Cic. 厭惡友誼，如同其他事物. ❷ in parenth.: quamvis intentus animus tuus sit... *sicut* est. 雖然你注意，就如實際如此. *sicut* feci. Cic. 如吾所爲. ❸ introduc. vocab. compar.: in capite *sicut* in arce. Cic. 在頭上，如在堡壘中. ❹ introduc. vocab. comparat.: prudentes *sicut* serpentes, simplices *sicut* columbae. Matt. X. 16. 智慧如蛇，樸實如鴿. ❺ *sicut* eram, erat. 如吾當時，如彼當時. ille, *sicut* nudatus erat. Curt. 當時他既赤身如此. *sicuti*; *sicuti* si.. (cum

subjunct.) 一如若....*sicuti*.. defenderent. Sall. 一如辯護然.

sīdĕrāl-is. *e.* adj.

【解】星宿者.

sīdĕrĕ-us. *a, um.* adj. (*sidus*)

【解】❶星辰，星光者，星羅棋布者. ❷屬太陽者. ❸(poet.)光輝燦爛者，神明者.

sīdĕr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*sidus*)

【解】遭星禍，天災者.

sīdo. *sidis, sēdi,* (vel) *sīdi, sessum, sīdĕre.* v. intr.

【同】subsido.

【解】❶坐，棲止. ❷停留，住，泊於，沉於. ❸陷落，坍塌，傾頹.

【例】❶*sessum* ire. Cic. 去坐. columbae super arbore *sidunt.* Virg. 鴿棲於樹上. ❷hasta inguine *sedit.* Virg. 槍插於髀胯上. ❸*sedente* paulatim metu. Tac. 驚惶漸止.

Sīdōn. *ōnis,* (et) *ŏnis.* f. nom. propr. urbis. 城名：在Phénicie. (per extens. = Tyr).

Sīdōnĭ-a. *ae.* f.

【解】*Sidon* 之地.

Sīdŏn-is. (*is.*) *ĭdis.* f. (**Sīdōn-is**)

【解】❶*Sidon* 或 *Tyr.* 者. ❷(Europa) 歐洲：La Tyrienne = Europe.

【例】*Sidonia* concha. Ov. Tyr. 之緋紅布.

Sīdōnĭ-us. Sīdŏnĭ-us. *a, um.* adj.

【解】de *Sidon,* de Tyr de Phénicie.

Sīdoni-i. *ōrum.* m. pl. *Sydon.* 居民.

【例】*Sidonium* ostrum. Hor. 緋紅布. *Sidonia* chlamys. Virg. 絳色氅衣.

sīd-us. *ĕris.* n.

【同】stella, astrum; sempiterni ignes qui ex nobilissima et purissima aetheris parte gignuntur.

【形】radians.

【解】❶恒星，景座，(集星)，星宿，星辰，(吉凶之星). ❷(fig.) a)高天，穹窿. b)pl. 黑夜. c)燦爛，輝煌，華美. d)季節.

【例】❶*sidera* innumerabilia caelo inhaerentia. 滿天星斗. forma caeli undique *sideribus* ornata. 滿天星斗. *sidera* natalicia. Cic. 生辰星. *sidus* Julium. Hor. Jul. 吉星. ❷a) feriam *sidera* vertice. Hor. 我頭頂天. b) *sideribus* dubiis. Juv. 晨星. c) (fig.) oculi *sidera* nostra. Prop. 目光烱烱. d) triste Minervae *sidus.* Virg. Min. 神引起了風波.

sīgillātim. singillātim. adv. vide **singillatim.**

sĭgillāt-us. *a, um.* part. v. *sigillo.*

【同】signis et emblematis ornatus.

【解】飾有小像，浮彫，鐫工者.

【例】simulacra *sigillata.* 雕像.

sĭgill-o. *ās, āvi, āre.* v. tr.

【解】打印，(印跡)，用鈐記封存.

sĭgill-um. *i.* n. (*signum*)

【同】parvum signum.

【解】小雕像，圖章，圖書，鈐(戳)記，玉璽踪跡.

SIGILLA 1

【例】patellam apposuit in qua *sigilla* sunt egregia. 置一雕工精緻之碟. in cera *sigilla* imprimere. 打印於蠟板上.

【附】**sigillum** confessionis. 告解秘密.

signācŭl-um. *i.* n.

【解】印號，圖章，形跡.

signāte. adv. (*signo*). *-tius.*

【解】具有特色，特徵，特性者，昭然表示者.

signāt-ŏr. *ōris.* m.

【解】蓋印證明者，(另外遺書)簽字者.

【例】falsi *signatores.* Sall. 僞造文件者.

signātōri-us. *a, um.* adj.

【解】用以蓋印者.

siignatorĭ-um. *i.* n.

【解】圖章.

signāt-us. *a, um.* part. v. *signo.*

【解】簽字，蓋章者，用印者.

【例】*signata* pecunia. Cic. 鑄造之貨幣. *signatus* sanguine. Ov. 印有血跡者.

1. **signĭf-er.** *ĕra, ĕrum.* adj. (*signum fero*)

【解】❶飾以雕像，鐫工者. ❷羅列星辰者.

2. **signĭf-er.** *ĕri.* m.

【同】qui signum aut vexillum praefert.

【解】執旂者，領袖，首領，導師(樂隊指揮).

【例】Torquatus, *signifer* juventutis. 道而瓜青年領袖. (zodiacus) *signifer* orbis. 黃道.

signĭf-ex. *ĭcis.* m.

【解】雕刻匠.

signific-ans. *antis.* part. v. *significo.* *-tior, -tissimus.*

【解】明白指示，解釋詳明者.

significanter. adv. (*significans*), *-tius, -tissime.*

【同】clare, aperte, acriter.

【解】彰明昭著，剴切詳明者.

sigñificantĭ-a. *ae.* f. (*significans*)

【解】意義，說明，指示.

sigñĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*significo*)

【同】vis, notio, potestas, virtus, sententia.
【形】aperta, certa, clara, digna, exigua, magna, minima.
【解】❶ 指示，表示，說明，標識. ❷ a) 首肯，贊成. b) 暗示，隱語. c) 字義，語義.
【例】❶ ex *significatione* Gallorum. Caes. 依高盧人表示之態度. *significatio* victoriae. Caes. 報告得勝. *significatio* virtutis. Cic. 顯示其剛勇. *significatio* morbi. 病兆… ❷ a) *significatio* voluntatis. 表示志願. b) *significatione* aliquem appellare. Cic. 暗示某人. c) *significatio* qua scriptor utitur. 著作家所用之字義.

sigñĭfĭcāt-us. *a, um.* part. v. *significo.*

【解】說明，指示，標明者.

sigñĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】judico, ostendo, declaro, demonstro, designo, noto, significationem tribuo, facio, conficio; signum do, mitto, aliquid argumenti habeo, sententiam sono.
【狀】apertius, aperte, ingenue, breviter, recte, plurimum, leviter, planius.
【解】❶ 指示，表明，說明. ❷ 報告，預示. ❸ 含義，字義.
【例】❶ (*significare*) deditionem. Caes. 表示降服. ex quo *significabat.* Cic. (prop. infin.) 藉此表明. victoriam de hoste litteris *significavi.* 寫信報告勝敵經過. ❷ *significare* regem. Nep. (服飾)顯示其為君王. crinita stella calamitates non *significat.* 彗星不預示災禍. ❸ hoc verbo *significari* res duas. Cic. 此字含有二義. quid haec vox *significat?* 此語有何意義？

sign-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*signum*)

【同】designo, consigno, imprimo.
【狀】publice.
【解】❶ 標明，加標記，款識，烙印，表示特徵，特色. ❷ 簽名蓋章，鑄造標識. ❸ 指明，分明. ❹ 分別，分辨.
【例】❶ a) vocis soni notis *signati.* Cic. 音韻由標記辨明. b) (*signare*) caeli regionem in cortice. Virg. 在樹皮上指定方位. (*signare*) nomina saxo. Ov. 銘刻其名於石上. ❷ a) *signatus* libellus. Cic. 蓋章之證券. *signare* tabellas. Ov. 、表冊蓋章. b) argentum *signatum.* Cic. 鑄造之貨幣. denarius *signatus* victoria. Plin. 有得勝標識之銀幣. ❸ (*signare*) verbis aliquid. Quint. 以言語表達其事. ❹ (*signare*) ora sono discordia. Virg. 藉口音分辨聲韻.

sign-um. *i.* n.

SIGNUM

【同】indicium, nota, argumentum, vestigium, monumentum, insigne.
【形】aeneum, marmoreum, eburneum, amplum, excelsum, certum, commune, grave, improvisum, pervetus.
【解】❶ 標記，印號. ❷ 信號. ❸ 號令，命令. ❹ 旗幟，軍旗. ❺ 預兆，占卜象徵. ❻ 徵驗，證據. ❼ 態像. ❽ 圖章，鈐記. ❾ 天象(十二宮)星座，集星.
【例】❶ pecori *signum* imprimere. Virg. 給牲畜烙印. *signa* timoris mittere. Caes. 發顯驚懼. puer iste magna ingenii *signa* dat. 此幼童頗顯聰明. ❷ *signum* tuba dare. Caes. 發出號令. proelii committendi *signum* dare. Caes. 下令交戰. *signum* recipiendi. Caes. 收兵令. *signa* movere. 移動信號. dato, edito, pronuntiato, accepto *signo.* 發出，說出，收到信號. ❸ *signum* petere. Lucr. 要求口令. ❹ *signa* subsequi. Caes. 追隨軍旗. ab *signis* discedere. Caes. 離開軍旗(潰散). ferre *signa.* Caes. 出發. inferre *signa.* Caes. 進攻. convertere *signa.* Caes. 轉動. constituere *signa.* Caes. 停止. ❻ hoc *signum* est. (cum prop. inf.) 此乃證據. ❼ *signum* aeneum, marmoreum, eburneum. Cic. 銅，大理石，象牙態像. deorum *signa* fabricare, conficere, ponere, palam collocare. 製造陳列神像. ❽ integris *signis.* Cic. 原封未動. nec *signum* epistolae tuae nec dies apposita est. 你的信件未蓋章，未標明日期. sub *signo* habere aliquid. Cic. 保守機密. ❾ in *signo* Leonis. Cic. 獅星. *signum* pluviale Capellae. Ov. 牝羊雨星. *signum* Leonis oritur, occidit, obiit. 獅星上升，降落. *signa* dilectionis inimicorum. 對仇人普通的禮貌不得拒絕，特別的友善表示不是應當的.

1. silān-us. *i.* m.

【解】水泉，水管，龍頭.
【例】silanus juxta cadens. Cels. 臨近水(河)龍頭之水聲.

2. Silān-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：Junia 家族多人之名.

sil-ens. *entis.* part. v. *sileo.*

【解】緘默，寂靜，肅靜.
【例】*silenti* nocte. Liv. 夜靜. *silenti* agmine. Liv. 寂然進軍. *silentes* leges. Luc. 紀律廢弛. arma *silentia*. Calp. 太平無戰事.
silentes. *um.* m. pl. (poet.)
【解】幽魂.

sĭlentĭ-um. *i.* n. (*sileo*)
【同】taciturnitas, reticentia.
【形】diuturnum, magnum, mirum, perpetuum, summum, tantum.
【解】❶ 緘口，靜默，靜寂，肅靜. ❷ (fig.) 休息，安逸，疏懶.
【例】❶ ceteris *silentium* fuit. Cic. 他人緘口不言. *silentium* facere. Liv. 令嚴守靜默. *silentio.* (abl.) 靜默. praeterire *silentio* aliquid. Cic. 諱言某事. *silentio* noctis. Lucr. 靜寂之夜. ❷ *silentio* vitam transire. Sall. 隱居度日. *silentium* legum ac fori. Cic. 公署停止辦公. facti memoriam a *silentio* vindicare. 憶及並言及某事.

sĭl-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. vel tr.
【同】taceo, reticeo, obmutesco, silentio praetereo, tacitum aliquid praetermitto, silentio utor, silentio aliquid tego, vel premo, aliquid celo summa fide, aliquid solerti consilio tego, silentio transeo, praeterveho.
【解】❶ intr. 緘默，默靜，肅靜，沉默，休止. ❷ tr. 不言，諱言.
【例】❶ de nobis *silent.* Cic. 未談及吾人. *silebitur* (pass. impers.) de furtis. Cic. 諱言竊盜. *silet* aequo. Virg. 水面平靜. *silent* late loca. Virg. 地方寂然無聲. (fig.) *silent* leges inter arma. Cic. 戰時不談法治. ❷ omnia *silere.* Cic. 諱言一切. neque te *sileo.* Hor. 我不能不提及你.
silenda. *ōrum.* n. pl. 秘密.

sĭl-er. *ĕris.* n.
【解】綿柳樹.

sĭlesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*sileo*)
【解】漸漸靜默，漸無聲息，靜息，貼服.

sĭl-ex. *ĭcis.* m. f.
【同】lapis durus, ex quo ignis excuti solet.
【解】❶ 火石，砂石，石子. ❷ (poet.) 岩石，巖石.
【例】❶ lapides *silices.* Liv. 火石. *silicem* tolerare. Fronto. 行石子路上. ❷ saxo *silice.* Liv. 火成岩. (fig.) natus (e) *silice.* Cic. 具有鐵石心腸.

sĭlĭcĕ-us. *a, um.* adj.
【解】火石者，石者.

sĭlĭgĭnĕ-us. *a, um.* abj. (*siligo*)
【解】上等小麥者.
【例】*siliginea* farina. Ca. 精製麥粉.

sĭlĭg-o. *ĭnis.* f.
【解】上等小麥，精製小麥粉.

sĭlĭqu-a. *ae.* f.
【解】❶ 長角(子殼)雙莢(豆莢)類. ❷ 決明科植物，菜類.

sĭlĭquastr-um. *i.* n.
【解】辣椒.

Sĭlĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：羅瑪家族名，著名者有 *Silius* Italicus. 曾寫第二普尼戰爭記錄.

sillyb-us. *i.* m.
【解】白朮，薊(植)，標記，記號，(書).

sĭl-o. *ōnis.* m.
【解】扁鼻者.

silphy-on. silphy-um. *i.* n. (**laserpici-um.** vel **laserpitĭ-um.**) (*laser*)
【解】阿魏香樹.

sĭlŭi. perf. v. indic. *sileo.*
【附】**sĭlūr-us.** *i.* m.
【解】鰻魚類.
【附】ignivomus vel ignifer *silurus.* 魚雷. missile tranatans vel tranans. 魚雷，(水雷). militare machinamentum, quod vi jactum, marisque undas tranans, naves frangit, diruit, submergit. 魚雷即射出漂浮海浪中破壞航船之炸彈.

sĭl-us. *a, um.* adj.
【同】naso bene exstante et repando. X. Simius.
【解】扁(塌)鼻者.

silv-a. sylv-a. *ae.* f.
【同】nemus, saltus.
【形】densa et aspera, infinita, magna, publica, vindicata.
【解】❶ 林苑，森林. ❷ 公園，小樹林. ❸ (pl.) 樹木，叢林，草木. ❹ (fig.) **a)** 豐富材料，收穫，(poet.) 箭林. **b)** 草稿，草案. **c)** 著作名.
【例】❶ in *silvam* ligna ferre. Hor. 移木於林(無用). ❷ inter *silvas.* Hor. 在叢林中. ❸ *silva* comata. Cat. 樹叢. ❹ *silvarum* rerum et sententiarum comparare. 蒐集豐富資料. *Silva* vel *Silvae.* (de Stace) 著作名.

silvātĭc-us. *a, um.* adj. (*silva*)
【解】充木材者，野者，(植物).

silvesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*silva*)
【同】in silvam crescere.
【解】蕪雜，叢生者，荒蕪者.
【例】vitis putanda est, ne *silvescat.* Arn. 葡萄樹宜刪剪，勿使叢生.

silvestr-is. (quand. **silvest-er**). *is, e.* adj.
【解】❶ 林木者，多森林者，pl. n. 樹木叢生者. ❷ 生於林中者，(粗野者). ❸ 野獸，野生植物.
【例】❶ loca *silvestria.* 森林區. ❷ *silvestris* belua. Cic. 森林之獸. vita inculta et *silvestris.* 粗野的生活. *silvestris* umbra. Ov. 林木蔭影. ❸ tauri *silvestres.* Plin. 野牛. arbor *silvestris.* Virg. 野生樹木.

silvĭcŏl-a. *ae.* m. f. (*silva colo*)
【解】居林間者.
【例】*silvicolae* viri. Ov. (Fauni). 林仙.

silvifrăg-us. *a, um.* adj.
【解】砍伐樹者.

silvĭg-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*silva gero*)
【解】叢樹茂林者.

silvōs-us. *a, um.* adj. (*silva*)
【解】樹木叢生者.

silvŭl-a. *ae.* f. (dimin. *silva*)
【解】小樹林，小林園.

sīmĭ-a. *ae.* f. (*simus*)
【同】simiolus, simius.
【解】猴，猿，猢猻.
【例】*simia* similis nobis est. 猴似人.

sĭmĭl-a. *ae.* f.
【解】上等麵粉，精製小麥粉.

sĭmĭl-e. *is.* n. (*similis*)
【解】類似，雷同，肖似，彷彿.
【例】*similia.* Cic. 雷同者. ut nihil sit hoc *simili similius.* Fronto. 致無更相似者.

sĭmĭl-is. *e.* adj.
【同】consimilis, parilis, aequalis, geminus, par, ejusmodi, instar, cui similitudo est cum aliquo, qui ad aliquid habet similitudinem, qui exprimit aliquem, similitudinem habent inter se. X. Dissimilis, dispar, diversus.
【解】相似，雷同，肖似，彷彿，近似，類似.
【例】❶ *simili* ratione. Caes. 情形相同. ❷ (constr. divers.) a) (cum genit.) alii vestri *similes.* Cic. 其他類似你們. quid est *simillimum* veri? Cic. 何者最相似眞者？ b) (cum dat.) (raro) *similis* alicui. Cic. 相似某人. quid *simile* habet epistula contioni? Cic. 書信如何相似會場演詞. alter alteri *simillimus* est. 彼此極相似. *similis simili* gaudet. 同類相求. c) (cum accus.) homines inter se *similes.* Cic. 人彼此相似. d) (*ac, atque*). 如同....

sĭmĭlĭter. adv. (*similis*), *-similius, -millime.*
【同】simili ratione, item, itidem, aeque, pariter, simili modo, sic..
【解】同樣，宛如，儼如，亦然.
【例】*similiter* ac (atque)... Varr. 宛如，一如.... *similiter* ac si.. Cic. 宛如，一如.... *similiter* et si.. Cic. 宛如，一如.... *similiter* ut si.. Cic. 宛如，一如.... *similiter* facit ut si roget. 他如此行事，不異祈求(我).

sĭmĭlĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*similis*)
【同】exemplar, forma, species, imago. X. Dissimilitudo.
【形】difficilis, insignis, maxima, levis, tanta.
【解】❶ 類似，相同，同樣，假象. ❷ 肖像，呈現，圖樣. ❸ 比擬，比較，接近.
【例】❶ est homini cum deo *silitudo.* Cic. 人與神有相似點. aliquid ad *similitudinem* panis efficere. Caes. 製造與餅相似之物. *similitudines.* Cic. 相同情形. ❷ fingere *similitudines.* Plin. 塑其肖像. aliquem, ex quo *similitudinem* faceret. 攝其影像之人. ❸ propter *similitudinem.* Cic. 因相似. *similitudinis* apparentia. 假象外觀.

sīmĭŏl-us. *i.* m. (dim. *simius*)
【解】小猴.

sīmĭ-us. *i.* m. (*simus*)
【同】simia.
【解】猿猴，猢猻.

sĭmōnĭ-a. *ae.* f.
【解】買賣聖事聖物，(宗)，※褻聖貿易.

sĭmōnĭăc-us. *a, um.* adj.
【解】買賣聖事聖物者，(宗).

simpl-ex. *ĭcis.* adj. (*sem;semel plex*)
【同】unius modi, apertus, sincerus. X. Multiformis, compositus, callidus.
【解】❶ 純一，單純，純粹者. ❷ 單獨，孤獨者. ❸ 天眞，天性自然者. ❹ (moral.) 樸實，質樸者，樸素者.
【例】❶ *simplex* animi natura. Cic. 靈性單純. *simplex* mortis genus. Liv. 獨一的死法. *simplex* mors. Tac. 單獨的死. ❷ *simplici* ordine. Liv. 單行. verba *simplicia.* Cic. 單字. ❸ sonus vocis *simplex.* Cic. 天然聲音. ❹ *simplicior, -cissimus.* 更，極純樸者. homo *simplex.* 誠樸之人. *simplex* conversio. 單純換位. *simplex* idea. 單純觀念.

simplĭcĭt-ās. *ātis.* f. (*simplex*)
【解】❶ 單純，質樸，簡易. ❷ 正直，誠樸，眞誠.

simplĭcĭter. adv. (*simplex*)
【同】aperte, candide, sincere; absolute, praecise. X. Dupliciter.
【解】❶ 單調，質樸，孤獨. ❷ 樸素，素淨，簡易. ❸ (moral.) 誠樸，眞誠，無僞.

simplicius, *-cissime*.
【例】❶ *simpliciter* vivere. 質樸生活. ❷ *simpliciter* dicam. 我簡約說明. ❸ id se facturum *simpliciter* negavit. 他一直否認將行此事. homo *simpliciter* doctissimus. 眞正博學之人.

simpl-us. *a*, *um*. adj.
【解】單獨，無雙.

simpl-um. *i*. n.
【解】純一單位.
【例】*simplum* aut duplum. 單獨或成雙者.

simpŭl-um. *i*. n.
【解】(祭神灌酒)之小杯.
【例】excitare fluctus in *simpulo*. Cic. (prov.) 杯中起風浪，(小題大作).

simpŭvĭ-um. *i*. n. vide **simpulum**.

sĭmŭl. adv. et conj.
【同】una, pariter, communiter, cum, in unum.
【解】I. adv. ❶ 同時，一齊. ❷ (constr.) simul cum. 與：同時. simul et.
II. praep. cum abl. (poet.) 在同時.
III. conj. 立即....
【例】I. ❶ una *simul*. Ter. 一齊. *simul* et. Sall. 一齊. ❷ a) *simul* cum aliquo, (aliqua re). 與某人同時....mecum *simul*.. Cic. 與吾一齊. res *simul* tecum didici. 你我曾一齊學習. b) *simul* et.. 同時... *simul* ac, atque.. Liv. 同時....c) *simul* et... et.. 同時.... d) et *simul*.. Cic. 同時....*simulque*. Cic. 同時. e) *simul* etiam. Cic. 同時.... *simul* et.. Cic. 同時.... f) *simul*.. *simul*.. Caes. 一方面，一方面....
II. *simul* his.. Hor. 在同時.
III. ❶ *simul* ac.. 既已.. 立即... *simul* atque.. Cic. 既已.. 立即....❷ *simul*. (solum) Cic. 立即....

simul ac. simul atque. conj. vide **simul.**
【例】*simul* ac potero, veniam. 幾時可能，我便立刻來.

sĭmŭlăcr-um. *i*. n. (*simulo*)
【同】imago, forma, effigies, species, exemplar, idolum.
【形】aeternum, mutum, religiosum, perantiquum, sanctissimum, summum.
【解】❶ 肖像，(態像，繪形，影像，摹彷，模型，(柳條包，人焚之祭神). ❷ (fig.) a) 幻想，妖怪，幽靈，鬼影. b) 現像，外形.
【例】❶ non animorum *simulacra*, sed corporum. Cic. 形身而非心靈之肖像. (*simulacrum*) oppidorum. Cic. 城市模型. (*simulacrum*) ex aere Dianae. Cic. 狄亞納之銅像. litterarum *simulacra*. Sen. 摹寫字跡. ❷ *simulacra* virtutis. Cic. 聖德之外形. belli *simulacra*. Lucr. 戰圖.

sĭmŭlām-en. *ĭnis*. n. (*simulo*)
【解】寫眞，繪形，摹彷.

sĭmŭlāment-um. *i*. n. (*simulo*)
【解】計策，巧計，戰略.

sĭmŭl-ans. *āntis*. part, v. *simulo*.
【解】彷效，裝扮，僞造.
【例】vocum *simulantior*. Ov. 發音更相似者.

sĭmŭlātē. adv. (*simulo*)
【解】佯僞，假裝.
【例】sive *simulate* sive ex animo loquaris. 或虛言套語，或語出至誠.

sĭmŭlāti-o. *ōnis*. f. (*simulo*)
【同】species simulationis, species quaedam assimulatae virtutis.
【形】aperta, bella, difficilis, diuturna, ficta, inveterata, periculosa, summa, verbosa, vitiosa.
【解】❶ 佯僞，假作，僞造，色裝. ❷ 假託，詐僞.
【例】❶ virum bonum *simulatio* non decet. 正人君子不宜虛僞. errant, qui *simulatione* stabilem gloriam quaerunt. 假虛僞而求永久之榮譽，實是錯誤. ❷ per *simulationem* amicitiae. Cic. 藉虛僞友誼. cum *simulatione* timoris. Caes. 假託畏懼. aequitatis *simulatione* fallere. 假善欺人.
【附】*simulatio* sacramenti. 假行聖事.

sĭmŭlāt-or. *ōris*. m. (*simulo*)
【同】adulator, assimulator.
【形】studiosus.
【解】❶ 做效，摹做，裝扮者. ❷ 僞造，虛僞，欺騙者.
【例】❷ homo in omni oratione *simulator*. 在一切言談時，常佯爲(不知者).

sĭmŭlāt-us. *a*, *um*. part. v. *simulo*.
【解】僞造，假裝者.
【例】*simulata* mente. Virg. 不誠心. *simulatus* confidentiam. Quint. 佯爲依恃.

sĭmŭl-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr. (*similis*)
【同】assimulo, specie simulationis ostento, fingo.
【狀】facile, perbelle, solertius.
【解】❶ 摹彷，描繪，做效，裝扮. ❷ 假裝，僞造，佯爲.
【例】❶ Minerva *simulata* Mentori. Cic. 米乃扮作門刀利. *simulare* Catonem. Hor. 彷效賈道. ❷ *simulare* aliquid. 僞造某物. *simulata* amicitia. Caes. 虛僞的友誼. *simulat* se proficisci. Cic. 僞裝啓程. *simulat*

se abire. Ov. 僞離去. sese probos *simulavere*. Sall. 僞裝好人. nihil in eo nisi *simulatum*. 他毫無誠心. *simula* quantumvis, me profecto non falles. 你可任意矯飾，但總不能瞞過我. *simulat* se aegrum. 假裝害病.

sĭmult-ās. *ātis.* f. (*simul*)
【同】inimicitia.
【形】vetus.
【解】❶ 競爭，爭論. ❷ 嫌怨，仇恨，寃仇，宿怨，交惡，齟齬.
【例】❶ in *simultate* esse cum aliquo. Nep. 與人爭論. de locis summis *simultatibus* contendebant. Caes. 急於互爭軍功. ❷ *simultatem* deponere. Cic. 釋怨. *simultates*, quas mecum habebat, deposuit. Cic. 他與我宿怨已釋. *simultates* exercere cum aliquo. Cic. 與人不睦.

sīm-us. *a, um.* adj.
【解】扁鼻者.

sin. conj.
【同】si, sinon.
【解】若不然，然而若，否則.
【例】educ tecum omnes *sin* minus quam plurimos. 你應同你領出一總人，否則至少大多數人. cras adero; *sin* utique postridie. 明天我將報到，否則後天. *sin* minus aliter. Cic. 否則至少別樣. *sin* autem. Cic. 否則....

sĭnāp-is. vel **sĕnāp-is.** *is.* f. (**sinapi.** n. indecl.)
【解】芥菜，芥子.

sinăpism-us. *i.* m.
【解】芥子泥，芥子膏藥.

sincērē. adv. (*sincerus*), *-rius*, *-rissime.*
【同】candide, vere, ingenue;sine fuco, sine fraude, sine assentatione, sine malo dolo, sincera fide, genuine, ex animo, nihil alicui indulgens.
【解】❶ 切實，不僞造，不虛僞，確切. ❷ 誠實，眞誠，爽直，篤厚，敦厚.
【例】❷ *sincere* tecum agam. 我誠心對待你.

sincērĭt-ās. *ātis.* f. (*sincerus*)
【解】❶ 純粹，清廉，忠貞，赤心，忠誠. ❷ 淸正，完美無缺.
【例】❷ vitae summa *sinceritas*. V. Max. 生平完美無缺.

sincērĭter. adv. vide **sincere.**
【解】忠厚篤實者.

sincēr-us. *a, um.* adj.
【同】purus, verus, integer, candidus, apertus.
【解】❶ 純粹，完整，篤實，敦厚，赤心忠誠者. ❷ (fig.) **a**) (rhet.) 忠實(文字). **b**) (判斷)忠正切實. **c**) (神言)正確.
【例】❶ *sincerus* populus. Tac. 血統純正之民族. pars *sincera* (corporis). Ov. 完整之部份. *sincerus* animus. 存心忠誠. ❷ **a**) rerum gestarum pronuntiator *sincerus*. Cic. 述事確切之歷史家. **b**) *sincerum* judicium. Cic. 切中要肯之判斷. **c**) in oraculis Delphicis aliquid non *sinceri* fuit. Cic. 代而斐之讖語有不正確之處.

sincĭp-ut. *ĭtis.* n. (*semi caput*)
【解】半頭.

sind-on. *ŏnis.* f.
【解】細麻布，細布，殮布.

1. sĭnĕ. praep. cum ablat.
【同】absque, citra, extra. X. Cum.
【解】無，莫，靡有.
【例】lectio *sine* ulla delectatione. Cic. 毫無興趣之閱讀. *sine* controversia. 毫無爭辯. *sine* ulla dubitatione res ita se habet. 事實如此毫無可疑. *sine* praesidio. 無援助. *sine* spe. 無希望.

2. sĭnĕ. imperat. v. *sino.*

sĭnens-is. *is, e.* adj.
【解】中國者.

singillātim. adv.
【同】singulatim. X. Generatim.
【解】逐一，個別，孤立，隔離.
【例】*singillatim* unamque rem attingere. 逐一接觸每一事物. ad pedes omnium *singillatim* accidit. 他到每人足前.

singŭlār-ēs. *ium.* m. pl. (*singularis*)
【解】精銳騎兵，衛兵.

singŭlār-is. *is, e.* adj. (*singuli*)
【同】maxime rarus, summus, inauditus, incredibilis, divinus, peculiaris, praecipuus. X. Vulgaris.
【狀】prope.
【解】❶ 獨一，單獨，孤立者，隔離者. ❷ 私人，一人者，獨自者. ❸ 奇特，出等，非常者.
【例】❶ *singularis* homo. Caes. 單獨一人. proelium *singulare*. Aus. 單獨交戰. ❷ imperium *singulare*. Cic. 君主專政. *singularis* numerus. Quint. 單數. ❸ Aristoteles in philosophia prope *singularis*. Cic. 亞立斯道幾乎盖世無雙之哲學家. *singulari* in te amore feror. 我非常愛你. audite *singularem* ejus cupiditatem. Cic. 你們請聽他奇特的貪慾. *singulare* judicium. 單稱判斷. *singulare* propositio. 單稱命題.
【附】**singularismus.** 單元論.

singŭlārĭt-as. *ātis.* f.
【解】特殊，特點，奇特.

singŭlārĭter. adv. (*singularis*)

【同】unice, simpliciter, singulari modo. X. Communiter.
【解】❶ 單獨，個別. ❷ 特殊，奇異.
【例】❷ hunc *singulariter* dilexi. 我特別喜愛了此人.

singŭlārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 獨自，單獨，個別者. ❷ 出等，特殊者.
【例】❶ unica natura ac *singularia.* Turpil. 單獨個別性格. catenae *singulariae.* Pl. 單鍊. ❷ *singularii* equites. Inscr. 出等的騎士.

singŭlātim. adv. vide **singillatim.**

singŭl-i. *ae, a.* adj. (*sem, semel, simplex*)
【同】quisque, unusquisque.
【解】❶ (distrib.) 逐一，各自，每一. ❷ 單獨，個別，獨自，隔離.
【例】❶ duodena jugera in *singulos* homines describere. Cic. 每人分給十二畝地. quibus *singulae* naves erant adtributae. Caes. 每人配給一隻船. in *singulos* annos. Caes. 爲每年. in *singula* diei tempora. Caes. 時時刻刻. crescit in dies *singulos* malum. 其惡日增. ❷ quos *singulos* contemnas, eos esse aliquid putare universos. Cic. 個別輕視者，集體則尊敬之. ne agam de *singulis.* Cic. 我不分別論每人.

singultāt-us. *a, um.* part. v. *singulto.*
【解】悲嘆，打噎.

singultim. adv. (*singultus*)
【解】因哽咽而間斷.

singult-ĭo. *īs, re.* v, intr. (*singultus.*)
【解】打噎，哽咽，傷嘆，(雌雞呼雛聲).

singult-o. *ās, āre.* v. intr. (*singultus*)
【解】❶ intr. a) 打噎，哽咽. b) 氣喘，欷歔. c) 悲鳴，嗟嘆. ❷ tr. 悲哀，傷嘆，傷痛難言.
【例】❶ *singultantia* verba. Stat. 一半哭一半說. ❷ *singultare* animam. Ov. 氣喘.

singult-ŭs. *ūs.* m.
【同】gemitus.
【解】❶ 噎，哽咽. ❷ 喘息，欷歔，悲嘆. ❸ 雌雞呼雛聲. ❹ (fig.) 水落鞳鞈之聲.
【例】❶ fletus cum *singultu.* 涕泣哽咽. ❷ extremi *singultus.* Stat. 最後之喘息. frigidulos *singultus* (ore) ciere. Cat. 末後喘息.

singŭl-us. *a, um.* adj.
【解】單獨，個別.
【例】*singulus* numerus. Gell. (vide **singuli**). 單數(每數).

sĭnĭce. adv.
【解】中國式，中國語法.

sĭnĭc-ūs. *a, um.* adj.
【解】中國者.

sĭnist-er. *ra, rum.* adj.
【解】❶ 左，在左邊者. ❷ (fig.) a) 拙笨，逆轉. b) 不吉利，不順適，有害，有禍者. ❸ (term. relig.) a) (apud Romanos) 吉兆. b) (apud Graec.) 凶兆.
【例】❶ *sinistri.* Liv. 左翼之兵. cornu *sinistrum.* 左陣角. (*sinistra*) manus. Nep. 左手. (*sinistra*) pars. Caes. 左方. ❷ a) natura prava et *sinistra.* Curt. 劣性乖戾. mores *sinistri.* Virg. 倒行逆施者. b) arboribus Notus *sinister.* Virg. 有害於林木之奧杜. *sinister* rumor. Tac. 噩耗凶信. ❸ a) avi *sinistrā.* Plaut. 鳥之吉兆. b) avibus *sinistris.* Ov. 鳥之凶兆. auspiciis *sinistris.* V. Max. 凶兆.

sinistĕrĭt-as. *ātis.* f. (*sinister*)
【解】拙笨.

sĭnistr-a. *ae.* f.
【同】laeva (manus).
【解】❶ 左手. ❷ 左邊.
【例】❶ *sinistra* (manus). (fig.) 盜竊者. duae *sinistrae* Pisonis. Catul. 皮早之兩盜竊助手. ❷ a *sinistra.* Cic. 由左邊. sub *sinistra.* Caes. 向左. dextra ac *sinistra.* Caes. 右邊，左邊.

sĭnistrē. adv. (*sinister*)
【同】in malam partem, in pejorem partem.
【解】凶，歹，不順遂，不幸.
【例】*sinistre* accidit. 遭遇不幸.

sĭnistrorsum. sĭnistrorsus. adv.
【解】向左邊，由左邊，在左邊.
【例】*sinistrorsus* se flectere. 轉向左方.

sĭ-no. *nīs, vi, tum, nĕre.* v. tr.
【同】permitto, patior, fero, locum do.
【解】❶ 置放，放棄. sens. primus praesert. in particip. *situs, a, um.* et *pono=posino*) ❷ 許可，准許，讓與，容忍，應許.
【例】a) (cum prop. infin.) praecipitem amicum ferri *sinit.* Cic. 朋友沉溺，置之不理. (passiv.) hic accusare eum non *situs* est. Cic. 不准控告. b) (cum subj.) *sine* sciam. Liv. 你任可我知道. c) (cum *ut*) *sivi* animum ut expleret suum. Ter. 我任可他如願以償. d) (cum acc.) *sinite* arma viris. Virg. 許可人帶武器. *sine* me. Ter. 不要打擾我. e) (absol.) *sinentibus* nobis. Plin. 我們贊成. non *sinam.* 我不容忍. a) *sine.* (Ter.) 許可. b) *sine* veniat. 讓他來. *sine* modo. Pl. 認可. c) *sine.* Pl. 不阻止. d) ne di *sirint.* 望神勿許可. ne di

siverint. Pl. 望神勿許可.

Sīnōp-is. *ĭdis.* f.

【解】*Sinop.* 之土，一紅粉上.

sĭnŭāt-us. *a, um.* part. v. *sinuo.*

sīn-um. *i.* n. **sīn-us.** *i.* m.

【解】大碗，罐，瓶.

sīnŭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*sinus*)

【解】曲折，彎曲，(拉弓).

【例】(*sinuare*) arcum. Ov. 挽弓. (*sinuare*) orbes. 成圓形. *sinuari* in arcus. Ov. 彎成弓形. muri introrsus *sinuati.* Tac. 凹角形墻. *sinuantur* flamine vestes. Ov. 風吹衣飄搖.

sĭnŭōsē. adv. (*sinuosus*), *-sius.*

【解】彎曲狀，紆廻，委曲，繞彎.

sĭnŭōs-us. *a, um.* adj. (*sinus*)

【解】彎曲，曲折，盤旋，紆廻，(fig.) 離正題，曲角，錯雜，糾紛.

【例】*sinuosus* arcus. Ov. 彎弓. *sinuoso* specu. Plin. 曲折之詞. *sinuosa* cura (navigatio). Rutil. 盤旋操演(航船).

sĭn-ūs. *ūs.* m.

【同】gremium, complexus, summa familiaritas; curvatum litus.

【解】❶ 彎曲，曲折，蜿蜒，摺叠，(皺紋). ❷ a) 凹處. b) 海灣，港灣. ❸ a) 長袍摺紋，兩肩中衣摺. b) 其他衣摺. c) (fig.) 胸懷.

【例】❶ *sinus* falcis. Col. 彎刀，鐮. conficere *sinus* e corpore flexos. Cic. 蛇身蜷曲. ❷ a) terra in ingentem *sinum* consedit. Liv. 地陷落如漏斗形. litoris *sinus.* 港灣. b) *sinus* montium. Curt. 山中盆地. ❸ a) aliquid ferre *sinu* laxo. Hor. 用長衣兜物. abditis pecuniis per occultos aut ambitiosos *sinus.* Tac. 藏匿或寄託銀錢於他處. b) velorum *sinus.* Prop. 帆摺. c) in *sinu* gaudere. Cic. 心中暗喜. in *sinu* urbis. Sall. 在城中心. aliquem in *sinu* gestare. 愛某人如心頭肉.

sĭpărĭ-um. *i.* n.

【同】velum quo scaena obtenditur; aulaeum.

【解】❶ 劇場，舞台，帳幔. ❷ 喜劇，(諷刺滑稽歌劇).

【例】❶ post *siparium.* Cic. 後台，(後場). ❷ multa *sipario* fortiora. Sen. 許多較滑稽劇更高的文字.

sĭpăr-um. siphăr-um. *i.* n. vide **supparum.**

【解】第三層小桅帆.

【例】*sipharis* et remis. Fronto. 用槳及小帆.

sĭph-o. *ōnis.* m.

【解】❶ 曲管，(吸水及噴水管). ❷ 水龍. ❸ 小水管.

sīphuncŭl-us. *i.* m.

【解】小水管.

sīquā. ❶ **si qua.** f. si quis, si qua... ❷ adj.

【解】若經某處，經某方.

sīquando. sī quando. vide **quando.**

【解】若有時.

sīquī. sī quī. si quis... adv.

【解】若用某方法，某方式.

sīquĭdem. sī quĭdem. conj.

【同】si tamen, quippe si...

【解】然而既已，若然，若誠然.

【例】fortunatum te, *si quidem* qui es permanseris. 你既逗留在此，誠爲至幸.

sīqu-is. *a, od, id.* adj.

【解】若有.

【例】*siquid.* (pronom.) 若有.

sīquo. si quo. adv. (cum motu). vide **quo** adv.

【解】若向某處，往某處.

sircĭtŭl-a. *ae.* f.

【解】酸(生)葡萄.

Sīr-ēn. *ēnis.* f. (ordinar.) **Sīrēn-es.** *um.* f. pl.

【解】❶ (ex traditione Odyssée) 鳥身女首之妖怪，居於Sicilie海峽，用淸脆之歌聲，誘惑渡海者而置之死地. ❷ (fig.) 善歌者.

SIREN

【例】❶ multa Homerus de *Sirenibus* et earumdem vocis suavitate confinxit. 郝梅祿詩人曾寫不少論西來鳥，及其淸脆之聲的神話.

Sīrēnae-us. *a, um.* adj.

【解】(*sir.* 者)女妖者.

sīrēn-a. *ae.* f.

【解】迷人妖精.

1. **Sīrĭ-us.** *i.* m.

【解】❶ 天狼星. ❷ 大暑，三伏.

2. **Sīrĭ-us.** *a, um.* adj.

【解】*Sirius* 者.

sirp-o. vide **scirpo.**

sirp-us. vide **scirpus.**

sīr-us. *i.* m. vide **syrus.**

【解】掃箒.

1. **sis.** 2a pers. subj. v. *sum.*

2. **sis.** pro *si vis.*

【解】若你願意，倘你如意.

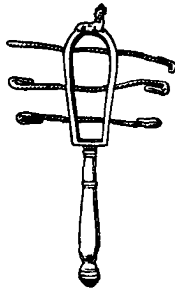
sīs-ĕr. *ĕris.* n.

【解】桔梗之一種，(根可食).

sisĕr-a. *ae.* f. *sisara.*
【解】灌木名.

sisto. *sistis, stĭti,* (*steti*), *statum, sistĕre.* v. tr. vel intr. (*sto*)
【同】exhibeo; cursum inhibeo, ante pedes destituo.
【解】I. tr. ❶ 使自持，堅持，安置，停放. ❷ 使投案，使出庭. ❸ 停止. ❹ 堅強，鞏固.
II. intr. ❶ 自持，支持. ❷ 出庭. ❸ 停止，止息. ❹ 屹然不動，抵抗. ❺ (pass. impers.) 久持.
【例】I. ❶ mostrum sacrata *sistimus* arce. Virg. 我們置木馬於神堡壘中. huc *siste* sororem. Virg. 使吾妹來此. *sistere*, statuere (templum). 建立(神殿). *sistere* equos. Virg. 勒馬. *sistere* aquam fluviis. Virg. 停止河流. ❷ se *sistere*, (vel) *sisti*. (pass.) (依期)出庭. vadimonium *sistere*. Cic. (依諾言)出庭. ❸ se *sistere*. Virg. 停止. (*sistere*) gradum. Virg. 止步. (*sistere*) se ab effuso cursu. Liv. 停止狂奔. (*sistere*) legiones. Liv. 阻止敵軍. (*sistere*) incendia. Plin. J. 救火. (*sistere*) lacrimas, querelas. Ov. 止淚，停止怨言. (*sistere*) rem Romanam. Virg. (facere ut stet). 鞏固羅瑪國.
II. ❶ *sistere* legionem in aggere jubet. Tac. 命師兵止棲於營壘中. ❷ *sistere* in judicio. 出庭. ❸ *sistunt* amnes. Virg. 河流停止. ❹ *sistunt* alicui. (impers.) 抵抗某人. ❺ non *sisti* potest. Pl. 不能久持.

sistr-um. *i.* n.
【解】古埃及樂器，(琵琶類).

SISTRUM

sĭsurn-a. sĭsŭr-a. *ae.* f.
【解】粗毛絨，毛皮.

sĭsymbrĭ-um. *i.* n.
【解】薄荷，藥草，(敬 Venus 神之神草).

sĭtarcĭ-a. *ae.* f.
【解】袋，背囊，褡褳.

sĭtell-a. *ae.* f. (*situl-a*)
【同】cista in qua colligebantur suffragia.
【解】投票匱，(瓶，罐).

sĭtĭc-en. *ĭnis.* m. (*situs cano*)
【解】喇叭，(殯時樂器).

sĭtĭcŭlōs-us. *a, um.* adj. (*sitis*)
【解】乾枯，枯槁，致渴者.

sĭtĭcenter. adv. (*sitiens*)
【同】avide.
【解】貪婪貌，熱烈貪望貌.

sĭt-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. intr. vel tr.
【同】sitis me urit, macerat, conficit; siti laboro, desiderium potionis accenditur; fauces siti arent, ardent.
【狀】ardentius, gravius.
【解】❶ intr. 渴，乾，旱. ❷ tr. a) 渴望. b) (fig.) 貪戀.
【例】❶ *sitiens.* Cic. 口渴. agri *sitiunt.* Cic. 田地乾燥. *sitientes* aestus. Calp. 炎熱的夏季. ❷ a) (*sitire*) Tagum. Mart. 渴望飲大鞏之水. b) (*sitire*) honores. Cic. 貪慕榮譽. *sitiens.* 貪者. *sitientes* aures. Cic. 喜聽者. *sitiens* virtutis tuae. Cic. 喜好你之英勇.

sĭt-ĭs. *ĭs.* f.
【形】diuturna.
【解】❶ 口喝，亢旱. ❷ 渴望，慾望.
【例】❶ ardentibus *siti* faucibus. 口渴，(喉焦). *sitim* depellere, explere. Cic. 止渴，解渴. *sitim* compescere, deponere. Ov. 止渴，解渴. *sitim* sedare. Plin. 止渴，解渴. *sitim* vincere. Sen. 止渴，解渴. *sitim* levare, eximere. 止渴，解渴. *sitim* afferre, gignere, facere. Plin. 致渴. ❷ (*sitis*) libertatis. Cic. 渴望自由. (*sitis*) cupiditatis. Cic. 貪慾. (*sitis*) imperii. Sen. 覬覦王位.

sĭtĭt-ŏr. *ōris.* m.
【解】口渴者.

sittăc-ē. *ēs.* f.
【解】鸚哥.

situatĭo. *onis.* f.
【解】情形，狀態，形勢.

sĭtŭl-a. *ae.* f.
【解】桶，筲，戽斗，投票匱.

sĭtŭl-us. *i.* m.
【解】小桶.

sĭtūr-us. *a, um.* part. futur. v. *sino.*

1. sĭt-us. *a, um.* part. v. *sino.*
【同】positus, locatus.
【解】❶ 安置，放. ❷ 處於，位於. ❸ 安葬，(臥於，葬於). ❹ 建造，豎立. ❺ (fig.) a) 屬於，係於，寄託於. b) 在乎.
【例】❶ in ore *sita* lingua est. Cic. 舌置於口內. gens in convallibus *sita.* 居於山谷之居族. ❷ locus in media insula *situs.* Cic. 處於島正中之地. ❸ hic est ille *situs.* Enn. 安息於此. (epitaph.) hic *situs* est. 某安息(葬)於此. hic *siti* sunt. 某等安息(葬)於此. ❺ a) aliquid *situm* est in aliquo. Cic. 某事屬於某人. quantum est *situm* in nobis. Cic. 在我們可能之範圍內. b) in officio colendo *sita* vitae est honestas omnis. Cic. 正義全在乎善盡職務. in hoc omnia *sita* sunt. 全係於此. in quo vitam

beatam *sitam* putas? 你以為幸福生活在乎甚麼？

2. sĭt-ŭs. *ūs.* m. (*sino*)

【同】positio, natura loci.

【解】❶ (人物，城市) 位置，形勢，體態，姿勢，狀貌，情況，境地，景象，方向. ❷ 平日恒久的形狀. **a)** 田地荒蕪輟耕. **b)** 黴，潰爛，生銹，變壞. **c)** 齷齪，不潔. **d)** 閒散，疏懶，龍鍾，無為.

【例】❶ *situs* oppidorum. Caes. 堡壘位置. castrorum *situs* cognoscere. Caes. 認識營壘形勢. urbs *situ* firma, (*situ* munita). 城勢牢固. urbs *situ* descriptione aedificiorum praeclara ad aspectum. 城勢建築雄壯美觀. ❷ **b)** arma *situ* squalent. Quint. 武器銹污. *situm* redolere. Plin. 感覺發黴. mens *situm* ducit. Qnint. 精神腐化. **c)** *situ* squalida. 齷齪.

sīvĕ. (vel) **seu.** conj. cond. disjunct.

【解】或者.

【例】❶ si.. *sive*.... Caes. 若... 或者. si.. vel.. *sive*.. 若：或者. postulo, *sive* aequum est, te oro. Ter. 我要求，或者應當說，我祈求你. ❷ *sive*.. *sive*.. **a)** (in quocumque membr. adest verb.) **b)** (verb. commune) *sive* iracundia *sive* dolore *sive* metu permotus. Cic. 或因忿怒，或因悲傷，或因畏懼而動心. *sive*..seu.. 或者...或者....seu.. *sive*. 或者...或者.... ❸ *sive* etiam.. Cic. 或又. ejectus, *sive* emissus. Cic. 被放逐，或被遣配. *sive* discessu, *sive* potius fuga. 或者離去，或者更好說逃走.

smăragd-us. *i.* m.

【解】碧玉，翡翠.

smegm-a. *ătis.* n.

【解】肥皂，鹼.

smil-ax. *ăcis.* f.

【解】❶ 水松，(植). ❷ 枸柞類，(植). ❸ 牽牛花.

Smynthē-ūs. *i.* (vel) *ŏs.* m. nom. propr. hom. 人名：Appollo. 之綽號.

Smyrn-a. Zmyrn-a. *ae.* f. nom. propr. urbis. 城名：自稱 Homerus 詩人生於此.

Smyrnae-us. *a, um.* adj. *Smyr.* 者.

Smyrnae-i. *ōrum.* m. pl. *Smyr.* 居民.

sŏbŏl-es. *is.* f. vide **suboles.**

【同】propagatio, proles.

【解】萌芽，子孫，後裔.

【例】propagare *soboles.* 子孫繁衍.

sŏbŏlesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.

【解】繁生，傳衍.

sōbriē. adv. (*sobrius*)

【解】淡泊，節制，謹慎.

【例】parce et *sobrie* vivere. 節約淡泊度日.

sōbrĭĕt-ās. *ātis.* f. (*sobrius*)

【解】飲酒有節，節省，節制，智慧.

sōbrīn-a. *ae.* f.

【解】堂姊妹，表姊妹.

sōbrīn-us. *i.* m.

【解】堂兄弟，表兄弟.

sōbrĭ-us. *a, um.* adj. (*se ebrius*)

【同】siccus, moderatus. X. Vinolentus, ebriosus.

【解】❶ 戒酒，節飲食. ❷ 淡泊，節制，節儉. ❸ 謹慎，沉著.

【例】❶ *sobria* pocula. Tib. 釀酒. *sobrii* convictus. Tac. 便餐. *sobria* uva. Plin. 味淡葡萄. *sobrius* in cibo et potu; (homo frugi et *sobrius*). 飲食淡泊之人. ❷ ab ebrietate alienus. 不喜醉飽. continenter *sobrieque*, (frugaliter) vivit. 節約度日. ❸ *sobrii* oratores. Cic. 出言謹慎之演說家.

soccāt-us. *a, um.* adj. (*soccus*)

【解】穿半截靴者，(劇鞋).

soccŭl-us. *i.* m. dimin. *soccus.*

【解】木屐.

socc-us. *i.* m.

【解】木屐,拖鞋,〔古希臘喜劇木屐,長拖鞋〕廣義稱喜劇，〔女人家中用者〕.

SOCCI

sŏc-ĕr. *ĕri.* m.

【解】岳父，丈人，阿翁.

【例】*socer* magnus. Fest. 夫之祖父，或妻之祖父.

sŏcĭ-a. *ae.* f.

【解】女伴侶.

sŏcĭābĭl-is. *e.* adj. (*socio*)

【解】可接交，可親近者，社交，交際者，可連絡，可往來者.

【例】*sociabilis* consortio inter. Liv. 互相親善.

【附】**sociabilĭtas.** *ātis.* f. 社交性，相合性.

sociale bellum.

【解】盟軍之戰 (羅瑪與義大利爭權利之盟友的戰爭).

【例】*socialia* bella. Liv. 羅瑪與義大利盟友之戰. *socialia* arma. Sulpitia. 羅瑪與義大利盟友之戰.

sŏcĭāl-is. *e.* adj. (*socius*)

【解】❶ 社交，交際者，可往來，可群居共處者. ❷ 聯盟，結約者. ❸ 婚姻，夫婦者.

【例】❶ *sociale* animal (homo). Sen. 社交動物. res *socialis.* Sen. 社交事件. jus *sociale.* 社會法. ❷ lex *socialis* Cic. 盟約

法(規). foedus *sociale.* Liv. 盟約. *socialis* exercitus. Liv. 盟軍.

sŏciālism-us. *i.* m.
【解】社會主義.

sŏciālist-a. *ae.* m.
【解】社會黨.

sŏciālĭt-as. *ātis.* f. (*socialis*)
【解】交際，社交，往來，親近.

sŏciālĭter. adv. (*socialis*)
【解】親睦，和藹，善交際貌.

sŏciāt-us. *a, um.* part. v. *socio.*
【解】聯合，團結者，連絡，結婚者.

sŏcĭĕt-as. *ātis.* f. (*socius*)
【同】consociatio, conjunctio, communio, communitas, consortio, commercium, comitatus, foedus, pactio.
【形】captiosa, civilis, communis, conjunctior, copiosa, difficillima, firma, grata, hereditaria, humana, infirma, jucundissima, nefaria, sancta.
【解】❶聚會結社，社會，團體，協會. ❷商會，商團，公司. ❸政黨，聯盟.
【例】❶ *societas* generis humani. Cic. 人類社會. *societatem* cum aliquo coire, dirimere. Cic. 結識某人. 與人絕交. nulla *societas* nobis cum tyrannis est. Cic. 我們與暴君不相往來. vir conjunctissimus mecum consiliorum omnium *societate.* Cic. 與我最情投意合之人. non est cum improbis jungenda *societas.* 不應結交歹人. ❷ fecit *societatem* earum rerum quae comparabantur in Gallia. Cic. 與彼共同經營高盧投機事業. magna fide *societatem* gerere. Cic. 忠心經營公共企業. ❸ cum Ptolemaeo *societas* erat facta. Caes. 與布刀來聯盟.
【註】aliquos ad *societatem* secum ineundam, faciendam, conflandam, coeundam, convocare, arcessere. 招集人與彼聯盟. ❷ *societatem* nostram nullus casus dirimet, labefactabit, abrumpet, (nos a *societate* disjungit). 任何遭遇不能破壞吾人之友誼.
【附】**societas** cormmercialis. 公司，商行.

sŏcĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*socius*)
【解】❶共有，分享. ❷團結，集合，連結，接交.
【例】❶ (*sociare*) suum regnum cum aliquo. Cic. 與人共理王國. *sociatus* labor. Ov. 大衆工作. ❷ coetus utilitatis communione *sociatus.* Cic. 爲謀公共福利，結成之團體. omne genus hominum *sociatum* inter se esse. Cic. 人類共爲一家. (*sociare*) se alicui vinclo jugali. Virg. 與人結婚.
【附】**sociologia.** 社會學.

sŏcĭ-us. *a, um.* adj.
【解】❶同事者，共有者，(同享，共理者)，結識，親近者. ❷同黨，同盟者.
【例】❶ *socium* cum aliquo nomen habere. Ov. 與人共(同)名. *socia* precum mater. Tac. 母子同禱. *sociae* manus. Ov. 助手. *socium* regnum. Stat. 同據王國. ❷ urbs *socia.* Liv. 同盟城市. regum *sociorum* auxilia. Cic. 同盟君王之援軍.

2. **sŏcĭ-us.** *i.* m.
【同】comes, sodalis; particeps, consors, gregalis.
【解】❶伴侶，夥伴，朋黨，同事. ❷夥友，同店員，同行，工友. ❸盟友，同盟，友聯.
【例】❶ *socius* regni. Cic. (同居王位)共理朝政者. *socius* culpae. Cic. 朋比爲奸者. *socius* alicui rei. Virg. 參加某工作. *socius* generis aut sanguinis. Ov. 血親. fidum te semper habui *socium.* 我常看待你如忠實夥伴. ❷ pro *socio* condemnari. Cic. 爲欺同事而被懲. *socii* nostri sunt. 我們的夥友. communitate, (communione rerum) nobiscum conjuncti sunt. 與我們結爲夥友. ❸ *socii* et Latini. Cic. 同盟及拉丁人. *socii* et nomen Latinum. Sall. 同盟及各名拉丁城者.

sōcordĭ-a. **sēcordĭ-a.** *ae.* f. (*socors*)
【同】desidia, stupiditas.
【解】❶ (defect. intelligentiae). 拙笨，愚昧. ❷ (defect. voluntatis) 怯懦，疏忽，怠惰.

sōcordĭter. adv. (inusit.) *socordius.*
【解】疎忽，懈怠狀.
【例】res *socordius* acta. 做事更疎忽.

sōc-ors. *ōrdis.* adj. (*se cor*) *-dior,-dissimus.*
【同】deses, stupidus.
【解】❶愚蒙，癡呆，拙笨. ❷委靡，疎忽，怠慢，畏縮，意志薄弱者.
【例】❶ *socors* futuri. Tac. 不慮將來者. ❷ nimia fortuna *socors.* Tac. 過於順利而偸閒苟安.

Sŏcrăt-ēs. *is.* m. nom. propr. homin.
人名：雅典之哲學家.
Socratĭc-us. *a, um.* adj. *Socr.* 者.
Socratĭc-i. *ōrum.* m. pl. *Socr.* 之弟子.

socr-ŭs. *ūs.* f.
【同】uxoris aut mariti mater.
【解】岳母(妻母, 丈母)，婆母，(夫之母, 姑).
【例】*socrus* magna. Fest. 夫之祖母，或妻之祖母.

sŏdālĭcĭ-um. **sŏdālĭtĭ-um.** *i.* n. (*sodalis*)
【同】sodalitas.
【解】❶友誼，交情，團聚. ❷聚餐. ❸政黨，社團，徒黨.

【例】❸ erat in aedibus *sodalitium* ea die futurum. 在宅中該日將聚會.

sŏdālĭcĭ-us. sŏdālĭtĭ-us. *a*, *um*. adj. (*sodalis*)

【解】會員，黨員，夥友，社員.

1. sŏdāl-is. *is*. adj. m. f.

【解】同伴，同事，同僚，同學，工友.

【例】Hebrus (nom. propr. juvenis) *sodalis* hiemis. Hor. 厄布魯，歲寒之友.

2. sŏdāl-is. *is*. m.

【同】socius.

【解】❶ 同伴，夥友，同僚，同事. ❷ 團員，會員，學友. ❸ 同黨(sens. pejor.).

【例】❶ alicui *sodalem* esse... Cic. 某人之同僚. ❷ *sodales* Augustales. Tac. Julia 族之族祭司祭.

sŏdālĭt-as. *ātis*. f. (*sodalis*)

【同】collegium, societas.

【形】vera, et plane pastoritia, honesta.

【解】❶ 友誼，交情，親善. ❷ 團體，社團，俱樂部. ❸ 聚會結社，聚樂部. ❹ 政黨，秘密會.

【例】❶ intima *sodalitas*. Tac. 知己密友. ❷ officia *sodalitatis* ab aliquo flagitare. 向人要求社團職務. *sodalitates* constituere. 組織社團. *sodalitas* B. M. V. 聖母會.

sŏdālĭtĭ-um. *i*, n. vide **sŏdālĭcium.**

sōdēs. =**si audes.** contract.

【解】libenter verba copulando jungebant veteres, ut **sodes** pro *si audes*. 若你滿意，倘如爾意，勞駕，煩勞，(開恩，原諒，關照).

sŏdŏmĭ-a. *ae*. f.

【解】雞姦，男色.

1. sōl. *sōlis*. m.

【同】moderator et dux temporum; dux et princeps et moderator luminum reliquorum; sidus quod astrorum tenet principatum.

【形】adversus, aestivus, calidus, clarus, geminatus, igneus, inusitatus, laetus, magnus, nitidus, summus, tantus.

【解】❶ 日，太陽. ❷ (fig.) a) 日光，白天，(光天華日)，公衆生活. b) 名人.

【例】❶ in *sole*, (sub *sole*) ambulare. Cic. 散步日光下. *sol* oriens, occidens. 旭日東昇，落日. ❷ a) *sole* novo. Virg. 早晨. *sole* primo. Juv. 早晨. b) *sol* alter, (Scipio Africanus) exstinctus est. Cic. 如烈日之 Scip Afric. 去世.

【註】❶ *sol* oritur; diem effert; terras collustrat; mundo diem reddit; orbem suo fulgore illustrat; 旭日東昇照耀. *solis* accessus et recessus. 日昇，日落. *sol* oriens, obiens. 日昇，日落. ❷ *sol* occidit. 日落. *sol* in occasum praecipitat; -pronus est; -in vesperum declinat. 日暮，黃昏. ❸ *sol* nubibus obscuratur; intentae caelo nubes lucem condunt. 層雲遮日.

2. Sōl. *Sōlis*. m. nom. propr. dii. 神名.

【例】*Solis* oppidum. Plin. = Heliopolis (in Aegypto). 埃及城名.

sōlācĭ-um. sōlātĭ-um. *i*. n. (*solor*)

【同】consolatio, fomentum.

【形】extremum, magnum, unicum.

【解】❶ 和緩，撫慰，安慰. ❷ 酬報，賠償.

【例】❶ alicui *solacia* dare. Cic. 撫慰人. hoc sibi *solacii* proponebant, quod.. Caes. 當時他們自以爲將有此安慰即....

sōlāg-o. *ĭnis*. f.

【解】向日葵.

sōlām-en. *ĭnis*. n. (*solor*)

【解】安慰，和緩，輕減.

sōlār-is. *e*. adj.

【解】太陽者，向日者.

【例】*solaris* herba. Cels. 向日葵.

sōlārĭ-um. *i*. n. (*sol*)

【解】❶ 日晷. ❷ 古滴漏. ❸ 陽台，屋頂，涼臺.

【例】❶ *solarium* descriptum, quo horae declarantur. 指時刻之日晷. ad *solarium* versari. Cic. 輾轉在(羅馬市區)日晷處.

sōlārĭ-us. *a*, *um*. adj.

【解】太陽者.

sōlātĭŏl-lum. *i*. n.

【解】略輕減(痛苦)，心稍慰.

sōlātĭōs-us. *a*, *um*. adj.

【解】安慰者.

sōlātĭ-um. sōlācĭ-um. *i*. n.

【同】consolatio, fomentum.

【形】extremum, magnum, unicum.

【解】❶ 心安，撫慰，快慰，慰藉，(輕減). ❷ 報復.

【例】❶ alterum *solatium* est, (affert, praebet, parit) amicorum fida conjunctio. 別的一種快心事，便是朋友的忠誠團結. *solatium* alicui dare. 安慰人. illo me *solatio* consolor. 我藉以自慰.

1. sōlāt-us. *a*, *um*. part. v. *solor*.

【解】撫慰人者.

2. sōlāt-us. *a*, *um*. adj. (*sol*)

【解】中暑者.

3. sōlāt-us. *a*, *um* part. v. *solo*.

【解】擄掠，洗劫.

soldūrĭ-i. *ōrum*. m. pl.

【解】忠實良友，(同甘共苦).

sold-us. sync. pro *sŏlĭdus*.

sŏlĕ-a. *ae.* f. (*solum*)
【同】crepidae.
【解】❶ 拖鞋，(麻鞋). ❷ 馬桎. ❸ 牲畜蹄鐵掌. ❹ 壓榨器. ❺ 鞋底魚.
【例】❶ *soleas* demere. Plaut. -deponere. Mart. 脫鞋，(進餐). *soleas* poscere. Hor. 索鞋(用膳已畢). ❸ *soleae* mularum argenteae. Suet. 騾掛銀掌.

SOLEA

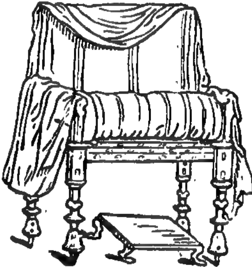
sŏlĕārĭ-us. *i.* m.
【解】製拖鞋者.
sŏlĕāt-us. *a, um.* adj.
【解】穿拖鞋者，(享安逸者).
【例】*soleatus* praetor cum pallio purpureo. (穿鞋披紫紅袍)，柔懦之巡撫.
sōlenn-is. *e.* adj. vide **sollemnis.**
sōlennĭt-as. *atis.* f. vide **sollemnitas.**
sōlennĭter. adv. vide **sollemniter.**
sŏl-ĕo. *ēs, ĭtus sum, ēre.* v. intr.
【同】consuevi, est meae consuetudinis; in more habeo, assuevi.
【解】習慣，慣常，素常.
【例】❶ (cum infin.) *solitus* est versus fundere ex tempore. Cic. 習慣臨時作詩. coli *soliti* sunt. Cic. 習慣受人尊敬. *solet* eum paenitere. Cic. 他慣常愧悔. ❷ cum audissem Antiochum ut *solebam.* Cic. 我既聽昂底約講話，一如平日. quod in tali re *solet.* Sall. 在此情況慣常如此.
sōlers. *ertis.* adj. vide **sollers.**
sōlertĭ-a. *ae.* f.
【解】精明，精巧，狡黠，伶俐.
1. sōli. genit. *solum.*
2. sōli. dat. ' *sol.*
【解】❶ 單獨. ❷ 孤立者.
sŏlĭdārĭt-as. *ātis.* f.
【解】固結.
solĭdātĭ-ŏ. *ōnis.* f. (*solido*)
【解】鞏固.
sŏlĭdāt-us. *a, um.* part. v. *solido.*
【解】堅強，鞏固者.
sŏlĭdē. adv. (*solidus*)
【同】integre.
【解】鞏固，堅實.
【例】aqua *solidius* concreta. Gell. 結冰更堅固.
sŏlĭdesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*solidus*)
【解】漸硬，堅韌.
【例】cartilago rupta non *solidescit.* Plin. 軟骨旣斷，不復堅韌.
sŏlĭdĭp-es. *ĕdis.* adj.
【解】奇蹄者.
sŏlĭdĭt-as. *ātis.* f. (*solidusŭ*)
【同】firmitas.
【形】terrena.
【解】❶ 堅厚，結實. ❷ 堅硬，牢固，堅強.
【例】❷ *soliditates.* Vitr. 堅硬之物. *soliditas* corporis. 體質堅韌.
sŏlĭd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*solidus*)
【同】roboro, firmo.
【解】鞏固，強化，加強，使堅硬，強健.
【例】*solidari.* Pall. 漸硬. *solidare* rationes. (fig.) Ascon. 清理賬目.
1. sŏlĭd-um. adv. (*solidus*)
【解】堅固，完整.
【例】in *solidum.* 個人擔負.
2. sŏlĭd-um. *i.* n. (*solidus*)
【解】❶ 堅硬物，固體. ❷ 整數，完整.
【例】❶ *solida.* Cic. 堅硬物. *solido* procedere. Liv. 行於堅固之地. per *solidum.* Tac. 基礎堅固. in *solido.* (fig.) Virg. 在穩固之地.
sŏlĭd-us. *a, um.* adj.
【同】habens soliditatem; verus, eminens.
【解】❶ 固定，結實，堅硬，鞏固，堅實，穩固. ❷ 完整，完全. ❸ (fig.) a) 切實. b) 堅定不移.
【例】❶ paries *solidus.* Cic. 堅墻. crateres auro *solidi.* Virg. 厚重金杯. ❷ *solidum* stipendium. Liv. 整個軍餉. *solida* ungula. Plin. 奇蹄. *solidum* pretium. Paul. 原價. usura *solida.* Cic. 整個利息. ❸ a) *solida* res... Cic. 實事. b) mens *solida.* Hor. 意志堅強.
sōlĭferrĕ-um. sōllĭferrĕ-um. *i.* n.
【解】鐵鎗.
sōlĭlŏquĭ-um. *i.* n.
【解】獨語，(自言自語).
sōlistĭm-um. sōllistŭmum tripŭdium. *i.* n. (*sollus*)
【解】吉兆，(聖鳥食時糧粒落地).
sōlistĭtĭ-um. *i.* n. vide **solstĭtium.**
solitān-ae. solitann-ae cochlĕ-ae. *ārum.* f. pl.
【解】(斐洲)蝸牛.
sōlĭtārĭ-us. *a, um.* adj. (*solus*)
【同】solus, solivagus, remotus ab oculis hominum. X. Conjunctus et sociatus cum altero.
【解】孤立，隔離，單獨，獨居，寂寥，荒凉.
【例】cena *solitaria.* Plin. 獨自用晚餐. *solitarius* homo. Cic. 獨居之人.
sōlĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*solus*)
【同】locus desertus, recessus, regio inculta

et deserta. X. Frequentia, celebritas.
【解】❶ 曠野，(寂靜無人之地)．❷ 單身獨居，(孤獨無依)．❸ 虛位，缺乏．
【例】❶ vastae *solitudines.* Cic. 廣袤曠野. vitam *solitudini* mandare; discedere in *solitudines.* 隱居獨處. ❷ *solitudini* aptior est quam civilis vitae consuetudini, (rectius in agro vitam agat, quam inter homines). 更適於獨居，比度城市社交生活. ❸ (*solitudo*) magistratuum. Liv. 無官職.

sŏlĭt-um. *i.* n. (*soleo*)
【解】素常，習見之事.
【例】praeter *solitum.* Hor. 例外，(破格). (異常). supra *solitum.* Sen. 例外，(破格). (異常). ultra *solitum.* Tac. 例外，(破格). (異常). plus *solito.* Liv. 例外，(破格). (異常). magis *solito.* Liv. 例外，(破格). (異常).

sōlĭt-us. *a, um.* part. v. *soleo.*
【解】習慣者，素常者，諳練者.
【例】*solitum* tibi. Virg. 你所習行者. *solito* bonis more. Ov. 君子作風.

sŏlĭ-um. *i.* n. (*solum*)
【同】sedes.
【形】foederatum, paternum.
【解】❶ (主人，家主座位)．座位，寶座，御座，一王權，王位，御極．❷ 缸，甕．❸ 棺.
【例】❶ *solium* eburneum. Claud. 象牙寶座. sedere in *solio,* ornatu regio. 著王服，登寶座. ❷ *solium* aquae calidae. Cels. 熱水浴缸.

SOLIUM 1

sōlĭvăg-us. *a, um.* adj. (*solus vagus*)
【同】solitarius.
【解】❶ 獨行．❷ 獨居，孤立.

sŏllemn-e. solemn-e. *is.* n. (*sollemnis*)
【解】❶莊嚴盛典，慶典，祭儀．❷慣例，習俗.
【例】❶ *solemnia.* n. pl. Liv. 慶典. *sollemne* clavi figendi. Liv. 釘釘儀式. ❷ *sollemne* servemus. Cic. 遵循慣例. *sollemnia* regni capessere. Tac. 衣王服.

sollemn-is. *e.* adj. *-nior, -nissimus.* (melius quam **solennis** vel **solemnis**) (*sollus annus*)
【同】quod cum quadam caerimonia est consecratum, celebre, festum.
【解】❶ (每年重行者)，莊嚴神聖者，冠冕堂皇者，富麗莊嚴者．❷ 習行，慣常，素日者.
【例】❶ *sollemnia* verba. Cic. 神聖諾言. *sollemnes* dies. 慶日．❷ *sollemne* est. (cum infin.) Suet. 照常例....

sollemnĭt-as. *ātis.* f. (*sollemnis*)
【解】慶典，慶日.

sollemnĭter. solemniter. adv. (*sollemnis*)
【解】隆重，莊嚴，堂皇，肅然，照例，遵禮.
【例】omnibus *sollemniter* peractis. 完成隆重大禮.

soll-ers. (melius quam **solers**) *.ertis.* adj. (*sollus ars*). *-ertior, -ertissimus.*
【同】ingeniosus, perspicax, sagax. X. Iners.
【解】❶ (人)靈巧，機警，伶俐．❷ (物) 精巧，玲瓏.
【例】❶ *sollers* acumen. Cic. 銳敏. *sollers* auditus. Plin. 知音. *sollers* lyrae. Hor. 善彈琴. *sollers* ornare. Ov. 善裝飾. ❷ *sollers* descriptio partium. Cic. 身體各部分配合靈巧精緻. fundus *sollertissimus.* Cat. 膏腴之地.

sollerter. adv. (melius quam **solerter**).
【解】靈巧，機警，精緻，玲瓏.
【例】*sollertissime* aliquid perspicere. 很銳敏的透徹某事.

sollertĭ-a. *ae.* f. (melius quam **solertia**).
【同】sagacitas, perspicax prudentia, animi motus incredibilis et celeritas ingenii.
【形】divina, pestifera, tanta.
【解】技巧，機智，靈巧，狡黠，敏捷，精明，精緻，巧裝.
【例】oblectatio *sollertiae.* Cic. 發明之愉快. agendi cogitandique *sollertia.* Cic. 作事想事敏捷. *sollertia* judicandi. Cic. 判事精明. ad *sollertiam* incitare, (elicere, evocare, mercede). 提高人之警覺. *sollertia* adhiberi. 發展智慧.

sollĭcĭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】激動，煽惑，教唆，(挑撥)，引誘.
【例】illa (Allobrogum) *sollicitatio.* 亞洛布洛人之煽動.
【附】**sollicittatio.** 引誘案(乘告解機會，誘人犯不潔罪).

sollĭcĭtāt-or. *ōris* m. (*sollicito*)
【解】誘惑人者.

sollĭcĭtāt-us. *a, um.* part. v. *sollicito.*
【解】被煽動，被唆使，被誘惑者.

sollĭcĭtē. adv. (*sollicitus*), *-tius, -tissime.*
【解】❶ 掛慮，憂慮．❷ 顧慮.

sollĭcĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*sollicitus*)
【同】afficio, ango, sollicitum habeo, appello de pecunia, flagito aliquem.

【狀】summe, valde, vehementer.
【解】❶搖撼，震盪. ❷搖動，擾亂. ❸激動，挑撥，煽動，催迫. ❹吸引，勾引，勸誘.
【例】❶ (*sollicitare*) tellurem. Virg. 大地震盪. (*sollicitare*) mundum. Lucr. 震動世界. ❷ multa me *sollicitant*. Cic. 許多事擾亂吾心. ea cura me *sollicitat*. 吾心憂慮. re *sollicitari*. Cic. 爲某事焦慮. (*sollicitare*) pacem. Liv. 擾亂和平. ❸ (cum *ad*, vel *ut*, *ne*; cum infin.) (*sollicitare*) pretio ad.. Cic. 賄賂爲....(*sollicitare*) civitates ut.. Caes. 勸各城市....❹(*sollicitare*) oculos. Sen. 引人注目. *sollicitor* putare. Ov. 人引我相信.

sollĭcĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*sollicitus*)
【同】angor, cura, metus, molestia, negotium. X. Securitas.
【形】assidua, incredibilis, ingens, sempiterna, summa.
【解】掛慮，懸念，焦燥.
【例】plenus *sollicitudinum* sum. 我滿心憂慮. *sollicitudo* cum cogitatione multa me circumstat. 我很焦慮. multa me sollicitum habent. 我爲許多事掛心. ea cura mihi magnam *sollicitudinem* affert, conficit; in *sollicitudinem* adducit. 我操心焦慮. *sollicitudinem* omittere. 不復掛慮.

sollĭcĭt-us. *a*, *um.* adj. (*sollus cieo*). *-tior*, *-tissimus.*
【同】anxius, suspensus, perturbatus, exercitus. X. Securus, solutus cura.
【解】❶搖撼，震盪. ❷罣念，焦慮. ❸ (animal) 恐怖，膽小，狐疑. ❹ (res) 不穩定，不安寧.
【例】❶ *sollicita* ratis. Ov. 船身顛簸. mare *sollicitum*. Virg. 海面不靜. ❷ *sollicitum* habere aliquem. Cic. 使人不安. (*sollicitus*) de aliqua re. Cic. 罣念某事. (*sollicitus*) pro aliquo. -de aliquo. Cic. 爲某人憂慮. (*sollicitus*) futuri. Sen. 罣念將來. (*sollicitus*) suspicione. Cic. 疑慮. ❸ *sollicitus* lepus. Ov. 恐怖之兔. canis *sollicitus* ad nocturnos strepitus. Liv. 犬留心夜間之響聲. ❹ *sollicita* est cupiditas consulatus. Cic. 因覬覦總統位而心中焦慮. *sollicita* expectatio. Cic. 久候掛慮.

soll-us. *a*, *um.* adj. (antiq. vocab. *totus*, *solus*)
【解】完整者.

sōl-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. tr. (*solus*)
【解】毀壞，擄掠.
【例】(*solare*) urbes populis. Stat. 擄掠城市人民. (*solare*) domos. Stat. 一房屋.

sŏloecism-us. *i.* m.
【解】文法錯誤.

sŏloec-us. *a*, *um.* adj.
【解】不合文法者.

sol-or. *āris*, *ātus sum*, *āri.* v. dep. tr.
【同】consolor, animum erigo, sustento, solatium adhibeo, do, praebeo, affero; lacrimas alicujus comprimo; timentes animos consolatione sano.
【解】❶增強，堅定，鼓舞，補償. ❷撫慰，安慰. ❸緩和，平靜.
【例】❷ *solantia* verba. Ov. 撫慰言語. *solabor* occasum Trojae. Virg. 因特洛陷落而自慰. ❸ (*solari*) famem. Virg. 止餓. (*solari*) laborem cantu. Virg. 藉歌聲而慰其勞苦. (*solari*) lacrimas. Ov. 止淚. (*solari*) lassitudinem. Isid. 使得休息.

solstĭtĭāl-is. *e.* adj. (*solstitium*)
【解】❶日至，夏至者. ❷夏季盛暑者，屬太陽者，每年者.
【例】❶ *solstitiale* tempus. Ov. 夏季. *solstitialis* morbus. Pl. 夏季瘧疾.

solstĭtĭ-um. *i.* n. (*sol status*)
【解】❶日至. ❷夏至，暑季.
【例】❶ *solstitium* brumale, (vel) hibernum. Col. 冬至. ❷ *solstitio*. Hor. 夏季.

sŏlūbĭl-is. *e.* adj. (*solvo*)
【解】可溶解，可化分者，可分解者.

1. sŏl-um. *i.* n.
【同】terra.
【形】carum, commune, exile, incultum.
【解】❶基底. ❷脚底. ❸地面，土地，平面，地方. ❹田地，疆域.
【例】❶ (*solum*) fossae. Caes. 壕底. (*solum*) stagni. Ov. 池底. caeleste *solum*. Ov. 天穹窿. cereale *solum*. Virg. 糕面. ❸ *sola* marmorea. Cic. 大地石鋪地. agri *solum*. Caes. 田地. *solum* incultum. 荒地. urbem ad *solum* diruere. 蕩平城垣. ❹ *solum* vertere. Cic. 易地，(遷居). Mamertinorum *solo*. Cic. 在 Messine 之地.

1. sōlum. solummodo. adv. (*solus*)
【同】tantummodo.
【解】❶但，只，惟. ❷(不)但..(而且，然而...).
【例】❷ non *solum*.. sed... -verum etiam.. 不但而且.... non *solum*... sed... 不但...然而.... non *solum*.. sed, ne.. quidem... Cic. 不但然而連...也不.... non oratione *solum*, sed et.. 不但藉說服，而且用(武力).

sōl-us. *a*, *um.* adj.

【同】solitarius, unicus, unus solus, solus per se, unus ex omnibus.
【解】❶單獨者. ❷孤立，隔離者. ❸獨居，僻處者.
【例】❶ *solus* ex toto collegio. Cic. 學校全體中但一人. non mihi *soli*.. sed etiam posteris. Cic. 不但爲我個人，而且爲後世之人. *sola soli* (narrabat). Ter. 偶語. ❷ prendere aliquem *solum*. Ter. 引人至僻處. ❸ in locis *solis*. Cic. 在曠野中. *sola* sub nocte per umbram. Virg. 靜夜經過黑影中.

sŏlūtē. adv. (*solutus*), *-tius.*
【同】expedite.
【解】❶舒泰如意，暢行無阻. ❷疏忽，懈怠.
【例】❶ facile *soluteque*. Cic. 暢行無阻. *solute* dicere. 隨意暢談. ❷ *solute* egit et oscitanter. 作事疏忽委靡.

sŏlūtĭl-is. *e.* adj. (*solutus*)
【解】可以解脫避免者.

sŏlūtĭ-o. *ōnis.* f. (*solvo*)
【同】repraesentatio pecuniae, dissolutio.
【形】necessaria.
【解】溶解，分化，分離，分散. ❷舒暢，爽快. ❸還債，賠償. ❹解釋，解答.
【例】❷ *solutio* linguae. Cic. 暢談. *solutio* ventris. Garg. 患痢疾. ❸ *solutio* rerum creditarum. 償債.

sŏlūt-us. *a, um.* part. v. *solvo.*
【同】liber, dissolutus, promptus. X. Alligatus.
【解】❶脫羈絆，無拘束者. ❷分解，斷開者. ❸ (fig.) a) 無阻礙，如意者. b) 便利，暢快者. c) 不受拘束者. d) 輕忽，懈怠者.
【例】❶ ancora *soluta*. Cic. 起錨. (*soluta*) navis. Hor. 開船. (*soluta*) epistula. Nep. 開信. ❷ *solutior* terra. Sen. 較鬆之土. aer *solutior*. Cic. 更輕爽之空氣. ❸ a) *soluti* a cupiditatibus. Cic. 不受貪慾牽引. *solutus* omni foenore. Hor. 不復掛慮利息. *soluta* praedia. Cic. 無地租之莊田. b) *solutissimus* in dicendo. Cic. 講話最流利者. *soluta* oratio. 散文. verba *soluta*. 無音韻之文詞. c) *soluta* praetura. Cic. 不拘禮法之巡撫. d) lenitas *solutior*. Cic. 過於寬柔. *solutior* cura. Liv. (過於輕忽)漫不經心.

sol-vo. *vĭs, vi, ūtum, vĕre.* v. tr. (*se luo*)
【同】persolvo, dissolvo, pendo, numero, pretium do, pecuniam do, satisfacio, reddo, confero, aere alieno exeo, vel me libero, explico, enodo.
【狀】omnino, recte, praeclare.
【解】❶解開，解結. ❷ (fig.) 解免，解脫，解離，解放，解除. ❸還債，賠償. ❹解散，解化，溶解. ❺ (fig.) 消弱，使痿痺，軟化，柔化. ❻ (fig.) 消散，紛碎. ❼ (fig.) 打破，消滅.
【例】❶ (*solvere*) nodum. Curt. 解結，(解開癥結). (*solvere*) vinculum epistulae. Curt. 啓封，開信. (*solvere*) epistulam. Cic. 開信. (*solvere*) ancoram. Cic. 起錨. (*solvere*) naves, -naves a terra. Caes. 開船. *solvere*. (absol.) (解纜)開船. Alexandria *solverunt*. Cic. 自亞立山城開船. naves a portu *solverunt*. Caes. 駛船出港口. ❷ scelere *solvi*. Cic. 解脫罪惡. aliquem cura *solvere*. Cic. 解除人之憂慮. legibus *solvi*. Cic. 免守法律. nec Rutulos *solvo*. Virg. 不寬免路土洛守此法律. ❸ (*solvere*) pecuniam debitam. Cic. 還債. (*solvere*) pecuniam, nummos. Cic. 還錢. (*solvere*) alicui. 還給人. *solvendo* non esse. Cic. 不能還. praemia *solvere*. Cic. 酬報. (*solvere*) justa. Cic. 殯葬. (*solvere*) suprema. Tac. 殯葬. (*solvere*) exsequias. 殯葬. (*solvere*) poenas. Sall. 受罰，(處死). ❹ (*solvere*) pontem. Curt. 斷橋. senectus quae *solvit* omnia. Liv. 老年破壞一切. (*solvere*) ordines. Liv. 擾亂秩序. (*solvere*) convivium. Curt. 撤席. ❺ Hannibalem hiberna *solverunt*. Sen. 冬季屯兵柔化了亞尼巴. corpora *solvit* somnus. Ov. 睡眠解人困乏. in somnos *solvi*. Virg. 入睡. ❻ (*solvere*) captiosa argumenta. Cic. 解答詭辯. (*solvere*) somnum. Luc. 解夢. ❼ (*solvere*) obsidionem. Liv. 解圍. (*solvere*) morem. Liv. 打破慣例. (*solvere*) leges. Curt. 廢除慣例. (*solvere*) disciplinam, militiam. Liv. 破壞紀律，軍法.

somnambŭl-us. *a, um.* adj.
【解】夢遊，(睡夢中行走).

somnĭāt-or. *ōris.* m.
【解】作夢者.

somnĭcŭlōse. adv.
【解】委靡，疏忽.
【例】*somniculose* aliquid facere. 作事疏忽.

somnĭcŭlōs-us. *a, um.* adj. (*somnus*)
【同】somni plenus.
【解】瞌睡，怠懶，疏忽者.
【例】ignava et *somniculosa* senectus. 龍鍾潦倒之老年.

somnĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*somnifero*)
【解】假寐，催眠，致睡，麻醉.
【例】*somnifera* vis papaveris. Plin. 罌粟花之麻醉性.

somnĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*somnus facio*)
【解】催眠，麻醉者.

somnĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.

somnĭ-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*somnium*)
【同】secundum quietem video, in quiete video, in somniis videre videor, in quiete mihi videtur; in somniis cerno.
【解】❶ intr. 做夢，幻想，囈語. ❷ tr. 夢見，妄想.
【例】❶ (*somniari*) de aliqua re. Cic. 夢想某事. *somniantes* philosophi. Cic. 幻想的哲士. (*somniare*) somnium. Pl. 做夢. ❷ (*somniare*) ovum. Cic. 夢卵. (*somniare*). (prop. infin.) 夢卵.

somnĭ-um. *i.* n. (*somnus*)
【同】nocturnum visum, insomnium, imago nocturna, somnii visum, species per somnium oblata.
【形】clarum, illustre, recens, verum.
【解】❶ 夢，(南柯一夢)，虛像，幻影. ❷ 妄想，空想.
【例】❶ in *somniis.* Tert. 在夢中. id mihi *somnium* objectum est; *somnio* stimulatus. 做夢，(夢見). animus in varia visa et *somnia* incidit. 夢想各種想像. *somnium* interpretari. 解夢. ❷ *somnia.* Ter. 虛影.

somnŏlent-us. somnilent-us. *a, um.* adj. (*somnus*)
【解】瞌睡.

somn-us. *i.* m.
【同】sopor, quies. X. Vigiliae.
【解】❶ 睡眠，夢. ❷ (fig.) a) 無為，閒散，懈怠. b) 黑夜. c) 死亡.
【例】❶ *somno* se dare. Cic. 入睡. ducere *somnos.* Virg. 延長睡眠. per *somnum.* Cic. (睡時) 夢中. in *somnis.* Cic. 在夢中. *somnum* capiam. 我睡覺. arctissimus me *somnus* complectitur. 我酣睡. animus per *somnum* curis vacuus. 睡時精神休息. ❷ (*somnus*) longus, frigidus, niger. Hor. 長眠(死亡)，冷睡，黑眠，(=死亡).

sŏnābĭl-is. *e.* adj. (*sono*)
【解】發音，響聲.

sŏn-ans. *antis.* part. v. *sono.*
【解】發聲，反響.
【例】verba *sonantiora.* Cic. 聲音明朗語. numerose *sonans.* Cic. 諧韻和聲者. mortale *sonans.* Virg. 人聲.

sŏnĭp-ēs. *ĕdis.* adj. vel subst. (*sonus pes*)
【解】蹄響者. subst. : 馬，軍馬.

sŏnĭt-ŭs. *ūs.* m. (*sono*)
【同】sonus, cantus.
【例】(*sonitus*) ramorum. Caes. 搖樂聲. *sonitum* dare. Virg. 發聲. *sonitum* reddere. Cic. 回聲. *sonitus* aquae. Tib. 潺潺水聲. verborum *sonitus* inanis. Cic. 空言叫囂.

sŏn-o. *ās, ŭi, ĭtum, āre.* v. intr. vel tr. (*sonus*)
【同】sonum refero, cano; sonum, sonitum reddo, efficio.
【狀】acute, graviter, male, numerose, optime.
【解】I. intr. ❶ 出聲，發音，震響. ❷ 反響，回音. ❸ 語音，口音.
II. tr. ❶ a) 鳴，吹，響，呼. b) (poet.) 誇耀，高唱，讀音. ❷ 朗誦，明示.
【例】I. ❶ (*sonare*) graviter, acute. Cic. 發出濁音尖音. tympana *sonuerunt.* Caes. 鼓聲鼕鼕. arma *sonant.* 武器響. ❷ omnia ploratibus *sonant.* Liv. 嘆聲不絕. ❸ Cotta *sonabat* contrarium Catulo. Cic. 高答與加都之間口音相反. non bene verba *sonant.* Tib. 語音不清.
II. ❶ a) ne vox hominem *sonat.* Virg. 非人之聲音. questus *sonantur.* Albinov. 怨聲不絕. b) *sonante* carmen lyra. Hor. 古琴演奏詞曲. ❷ quid *sonat* haec vox voluptatis? Cic. 逸樂之聲有何意義.

sŏn-ŏr. *ōris.* m. (*sono*)
【解】震響，回聲，號聲.
【例】*sonorem* dare. Virg. 鳴聲.

sŏnōrē. adv. (*sonorus*)
【解】震響，響聲.

sŏnōr-us. *a, um.* adj. (*sonor*)
【解】震響，喧嘩，朗聲.

sons. *sontis.* adj., subst. m.
【同】nocens.
【解】犯法，犯罪，有過錯之人.
【例】comprehendere *sontes.* 拘捕犯法者. fraterno sanguine *sontem.* Ov. 負殺弟之血債. *sontum* supplicia. Stat. 犯人之刑.

sontĭc-us. *a, um.* adj.
【解】重，危者.

sŏn-us. *i.* m.
【同】vox, vocis sonus, vocis cantus, strepitus.
【形】absurdus, acutus, agrestis, certus, discrepans, gravissimus, inanis, incredibilis, inflexus, miserabilis, rusticus, tristis.
【解】❶ 聲音，響聲，震響. ❷ 語調，口音，音韻. ❸ (fig.) 發音，音調.
【例】❶ *sonus* tubae. Caes. 號聲. acutissimus, gravissimus *sonus.* Cic. 尖音，濁

音. ❷ inanes *sonos* fundere. 說空話. *sonus* vocis. Cic. 聲調. ❸ varietas *sonorum*. 聲調之不同. *sonus* loquendi. Ov. 語音. *soni* linea. 音線，音階，音符.

sŏphism-a. *ătis.* n.
【同】fallaces conclusiunculae.
【解】巧辯，詭辯，(謠說論證).
【例】contorta et aculeata *sophismata*. 曲折而刺激之詭辯.

sŏphist-ēs. sophist-a. *ae*. m.
【解】詭辯家.

sŏphistĭc-us. *a, um.* adj.
【解】詭辯者，巧詐，欺騙者.

Sŏphŏcl-es. *is.* m. (et *i*). nom. propr. homin. 人名：希臘之悲劇詩歌家.
Sophoclē-us. *a, um.* adj. Soph. 者.

sŏph-us. *i.* m.
【解】賢人，哲士.

sōp-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr. (*sopor*)
【同】soporem induco.
【解】❶ 使假寐，瞌睡. ❷ (fig.) 平息，萎靡，怠惰.
【例】❶ *sopire* aliquem. Liv. 使人入睡. *sopistis* custodem. Ov. 使守護人入睡鄉. *sopiri*. Lucr. 死亡. ❷ venti *sopiuntur*. Plin. 風息. *sopita* virtus. Cic. 剛勇漸漸萎靡.

sōpīt-us. *a, um.* part. v. *sopio*.
【解】瞌睡，麻醉，昏迷，平息.
【例】*sopita* maxime quies. Liv. 鼾睡. *sopitae* ignibus arae. Virg. 祭壇之火已熄.

1. **sŏp-ŏr.** *ōris.* m.
【同】somnus.
【解】❶ 瞌睡，鼾睡，(長眠=死亡). ❷ (fig.) a) 麻痺，昏迷，昏昧. b) 催眠，麻醉劑.
【例】❶ *sopore* placans artus languidos. 因睡眠而休息疲憊之肢體. *soporem* excutere. Ov. 驚醒. *sopor* aeternus. Lucr. 長眠，(死亡). *sopor* perpetuus. Hor. 長眠，(死亡). ❷ noli nobis *soporem* exprobrare. 勿責怪我們昏迷.

2. **Sōp-ŏr.** *ōris.* m. nom. propr. dii.
【解】神名：睡神.

sŏpōrāt-us. *a, um.* part. v. *soporo*.
【解】❶ 瞌睡，昏瞶者. ❷ 致睡，催眠麻醉者.
【例】❷ dolor *soporatus*. Curt. 止息痛苦.

sŏpōrĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*sopor fero*)
【解】致睡，催眠者.
【例】*soporiferae* vices. Claud. 睡時.

sŏpōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (vel) intr. (*sopor*)
【解】❶ 瞌睡，漸睡. ❷ 止息，鎮定.
【例】❶ *soporantes* oculi. Fort. 眼目昏沉. ❷ *soporatus* dolor. Curt. 痛苦止息.

sŏpōr-us. *a, um.* adj. (*soporo*)
【解】引人入睡者.
【例】*soporus* amnis. Sil. (=le Léthé) (遺忘，致睡之河).

Sōract-ē. *is.* n. nom. propr. montis. 山名：(Falisques 之山名，專敬 Apollo之地).

sor-bĕo. *bēs, bŭi,* (*psi, ptum* raro), *bēre.* v. tr.
【解】❶ 啜，吸，飲，吞，浸蝕. ❷ 吞噬，蕩盡.
【例】❶ puppis *sorbet* mare. V. Fl. 船艙浸入海水. *sorbebat* rotas tellus. Stat. 輪陷泥濘中. cruor *sorbet* vestigia. Sil. 足踏血跡. ❷ *sorbere* odia alicujus. Cic. 飲恨.

sorbĭl-is. *is. e.* adj.
【解】可吞者.

sorbill-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】呷，啜，吸引.
【例】*sorbillantibus* saviis. Apul. 屢接吻.

sorbĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*sorbeo*)
【解】❶ 吸收，吞噬. ❷ 湯藥，煎藥，羹，漿，粥.

sorb-um. *i.* n.
【解】杜梨果，(棠球).

sorb-us. *i.* f.
【解】杜梨樹.

sord-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. (*sordes*)
【解】❶ 污穢不潔. ❷ (fig.) a) 粗陋，卑鄙，菲薄. b) 受人蔑視.
【例】❶ manus *sordet* sparsa sanguine. Att. 血污之手. ❷ a) *sordentia* verba. Gell. 粗陋之言. b) alicui *sordere*. 爲人受輕視. *sordent* tibi munera nostra. Virg. 你輕視我們的禮品.

1. **sord-es.** *is.* f. (raro sing.) vide infra 2.

2. **sord-es.** *ĭum.* f. pl.
【同】lutum, fex; avaritia; squalor.
【形】alienae, domesticae, ingentes, lugubres, miserrimae, summae, turpissimae.
【解】❶ 穢污，塵垢，糞土，骨髓. ❷ 衣服，齷齪，襤褸，喪服. ❸ 微賤，卑微. ❹ (fig.) 出身卑鄙，文思平庸. ❺ 貪鄙，吝嗇，卑劣，忝辱，恥辱.
【例】❶ sine *sordibus* ungues. Ov. 指甲清潔. *sordes* panis mordere canini. Juv. 食犬食之粗餅. ❷ fletum *sordesque* lugubres parum respicit. 不顧其憂傷及喪服. ❸ *sordes*; homines abjecti et vilissimi. 卑污敗類. ❹ *sordes* illae elui non possunt. 不能洗白之恥辱. ❺ *sordes* hominis odi. 惡其人之貪鄙.

sord-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.

(*sordeo*)
【解】染汚，荒蕪.

1. sordĭdāt-us. *a, um.* adj. (*sordidus*)
【同】insignis sordibus et facie reorum.
【解】❶ 衣服襤褸. ❷ 穿喪服，著犯人衣著.
【例】❶ *sorditati* servi. Cic. 破衣爛裳之奴隸. ❷ maestus ac *sordidatus.* Cic. 面容憂傷，身著喪服.

2. sordĭdāt-us. *a, um.* part. v. *sordido.*
【解】沾汚，汚穢.
【例】*sordidatissima* conscientia. Sid. 良心汚穢.

sordĭdē. adv. (*sordidus*), *-dius, -dissime.*
【同】avare.
【解】粗陋，卑賤，鄙吝，齷齪，腌臢.
【例】*sordide* loqui. Suet. 孟浪之語. *sordide* contionari. Cic. 演詞粗俗. *sordide* natus. Tac. 出身微賤.

sordĭdŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *sordidus*)
【解】稍微，齷齪，微賤者.

sordĭd-us. *a, um.* adj. (*sordes*)
【同】squalidus, turpis, avarus.
【解】❶ 汚穢，不潔，汚濁. ❷ (fig.) 微賤，可蔑視，鄙吝. ❸ 粗俗，粗陋，庸劣.
【例】❶ *sordidus* pulvere. Hor. 滿身塵垢. *sordidus* sanguine vultum. Stat. 血汚滿面. *sordidior* toga. Mart. 更破舊之長袍. ❷ *sordidus* homo. Cic. 出身微賤之人. villula *sordida.* Cic. 卑陋之小城市. *sordidiores* artes. Cic. 更粗劣之工藝. ❸ iste omnium *sordidissimus.* Cic. 最庸劣之人. *sordidi* quaestus. Cic. 鄙吝之微利.

sor-ex. *ĭcis.* m.
【解】小鼠.

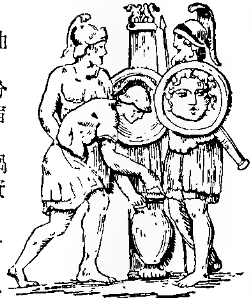
sōrĭcin-us. *a, um.* adj. (*sorex*)
【解】小鼠者.
【附】**sōrites.** 聯鎖法，積疊法.

sŏr-ŏr. *ōris.* f.
【解】姊妹：胞姊姊，堂姊妹，女友，修女，相同之事物.
【例】doctae *sorores.* Tib. 智慧姊妹，(九仙女Muses). novem *sorores.* Ov. 智慧姊妹. (九仙女Muses). *sorores* tres. Prop. 三姊妹(Parques). vipereae *sorores.* 蛇髮女(Furies).

sŏrōrĭcīd-a. *ae.* m. (*soror caedo*)
【解】殺害姊妹者.

sŏrōrĭ-us. *a, um.* adj. (*soror*)
【解】姊妹者.
【例】*sororia* oscula. Ov. 純潔之接吻.

sors. *sortis.* f. (*sero*)
【同】fortuna, casus, fatum.
【解】❶ 籤，鬮，骰. ❷ 拈鬮，抽籤. ❸ a) 讖語，卜辭，預兆. b) 分位，職務. ❹ 宿命，命運，命數，身分，遭遇，(禍福). ❺ 貸款，資本，(基本金).

SORS 2

【例】❶ *sors* ducitur. Cic. 拈鬮. *sorti* res committitur. 籤決. *sors* alicujus exit. Cic. -excidit. Liv. 拈得某人之名. *sortes* attenuatae, extenuatae. 籤牌減縮，(凶兆). ❷ ei *sorte* provincia Sicilia obvenit. Cic. *sorte* evenit. Liv. 拈得西細利省. extra *sortem.* Cic. 未拈鬮. ❸ a) dictae per carmina *sortes.* Hor. 讖語為詩歌. b) *sors* urbana, peregrina. Liv. 市民或旅客之巡撫職. provincia urbana, peregrina. 市民或旅客之巡撫職. ❹ ejus mali *sors* incidit Remis. Hirt. 累人逢惡運. secundam ingeni *sortem* tenere. Liv. 居次等神位. in nullam *sortem* bonorum. Liv. 無關於善.

sortĭcŭl-a. *ae.* f. (*sors*)
【解】投票報告書.

sortĭlĕg-us. *a, um.* adj. (*sors lego*)
【同】divinus, ariolus.
【解】占卜者，行妖術者，巫.

sortĭ-or. *ris, tus sum, ri.* v. dep. intr. (vel) tr. (*sors*)
【同】sortito capio, sortes conjicio, sortitionem facio; sorti committo, permitto; fortunae, arbitrio, judicio committo.
【解】❶ intr. 拈鬮，掣籤. ❷ tr. a) 占定，卜定. b) 拈得. c) 遭遇. d) 選擇. e) 攤派，分派.
【例】❶ (*sortiri*) de aliqua re. Tac. 為某事拈鬮. ❷ a) (*sortiri*) provincias. Cic. 拈得某省. b) (*sortiri*) uter dedicaret. Liv. 占定二人中何人奉獻. d) (*sortiri*) alium dominum. Plin. 選擇其他主人. (*sortiri*) paucos e multis ad poenam. 選擇應受懲罰之少數人.

sortis. genit. *sors.*

sortītĭ-o. *ōnis.* f.
【同】distributio, quae sortito seu ductis fit sortibus.
【形】aedilitia, contentiosa, praeclara, religiosa, vespertina.
【解】拈鬮，掣籤，占卜.

【例】*sortitione* in aliquos animadversum est. 抽選應受懲之人. *sortitio* magistratuum. 籤任官職.

sortitō. adv. (*sortitus*)
【解】用拈鬮式，占卜之後，命運，宿命.
【例】*sortito* mittebantur in provincias. 占卜之後，遣往各省.

1. sortīt-us. *a, um.* part. v. *sortior.*
【解】占鬮，拈定，拈得....
【例】*sortitus* exitum felicem. Suet. 幸得善終.

2. sortīt-ŭs. *ūs.* m.
【同】sortitio.
【解】抽籤，拈鬮，占定.
【例】si pluribus de rebus uno *sortitu* retulisti. 你若向民衆一次報告了許多事.

Sōsĭ-us. *i.* m. nom. propr. homin. 人名: **Sosii.** m. pl. 奧古斯督總王時之著名出版商及書販.

sosp-ĕs. *ĭtis.* adj.
【同】salvus.
【解】被救護，脫險者.
【例】*sospites* omnes Romam pervenere. 脫險者安抵羅瑪. navis *sospes* ab ignibus. Hor. 幸未焚毀之船.

sospĭt-a. *ae.* f. (*sospes*)
【解】庇佑，救護者. (Junon 之形容詞).

sospĭtāl-is. *e.* adj.
【解】可拯救保護者.

sospĭt-ās. *ātis.* f.
【解】拯救，保其安全.

sospĭtāt-or. *ōris.* m.

sospitātr-ix. *īcis.* f.
【解】救助人，保護人.

sospĭt-o. *ās, āre.* v. tr. (*sospes*)
【同】incolumen servo, praesto.
【解】保全，保護，救助.
【例】Deum precibus exposcunt ut propitius suam semper *sospitet* progeniem. 他們祈求天主，保存其後裔.

Sōt-ēr. *ēris.* m.
【同】servator, conservator.
【解】救濟，保護者. ❶ =cognomen (de Jupiter). 由比得神之別號. ❷ = cognomen (de Ptolémée). 埃及王布道來之綽號.
【附】**soteriologĭa.** 救贖論.

spad-ix. *īcis.* m.
【解】棕樹枝，一樂器名.
【例】*spadix* equus. Virg. 棕色馬.

spăd-o. *ōnis.* m.
【解】太監，閹.
【例】*spado* equus. Virg. 騸馬. *spado* gallus. Syr. 閹雞. *spadones* surculi. Col. 不結實之樹枝.

spar-go. *gis, si, sum, gĕre.* v. tr.
【同】fundo.
【解】撒，洒，揚. ❷ 播，分散. ❸ 散佈. ❹ (fig.) **a)** 分佈. **b)** 傳播.
【例】❶ (*spargere*) semen. Cic. 撒種. (*spargere*) flores. Virg. 撒花. (*spargere*) nummos populo. Cic. 抛錢給民衆. (*spargere*) arenam. Virg. 揚土. ❷ aper *spargit* canes. Ov. 野猪驅散狗群. se in fugam *spargere.* Liv. 四散奔逃. ❸ (*spargere*) humum foliis. Virg. 落葉滿地. *sparsis* pellibus albo. Virg. 有白點之花皮. *sparsis* saxa sanguine. Enn. 血濺岩石. ❹ **a)** (*spargere*) animos in corpora humana. Cic. 散佈精靈於人身. (*spargere*) nomen per urbes. Ov. 遍傳其名於各城市. **b)** (*spargere*) voces in vulgum. Virg. 流言散佈於民間.

sparsim. adv. (*sparsus*)
【解】此處，彼處.

sparsĭ-o. *ōnis.* f. (*spargo*)
【解】撒，散，洒，播，佈，攤.

spars-us. *a, um.* part. v. *spargo.*
【解】撒開，散佈，播，展者.
【例】*sparsa* aqua. Ov. 洒水. *sparsum* os. Ter. 張口. *sparsi* pulvere. Phaed. 積塵. pallium auro *sparsum.* Lampr. 金縷衣，(飾金氅衣).

Spart-a. *ae.* f. **Spart-ē.** *ēs.* f. nom. propr. urbis. 城名: Lacédémone.

Spartăc-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名: 曾支持劍客作戰，抵抗羅瑪.

Spartān-us. *a, um.* adj. *i.* m.
【解】斯巴而大人.

spartārĭ-us. *a, um.* adj. (*spartum*)
【解】成產禾本植物者，(蒲，葦...).

spartĕ-us. ❶ *a, um.* adj. (*spartum*) ❷ **spartĕ-a.** *ae.* f.
【解】❶ 以禾本植物製成者. ❷ 禾本植物地.

Spartiāt-ae. *ārum.* m. pl.
【解】*Sparte* 之居民.

SPARUS

spart-um. spart-ŏn. *i.* n.
【解】❶ 蒲葦. ❷ 蒲繩.

spăr-us. *i.* m.
【解】短槍，鋒芝.

spasm-a. *ătis.* n. **spasm-us.** *i.* m.
【解】痙攣，抽筋.

spastĭc-us. *a, um.* adj.
【解】患痙攣者.

spăth-a. *ae.* f.
【解】❶ 棍棒，(古織工用以擊毛織品者). ❷調藥篦. ❸ 棕樹針形葉. ❹ 棕樹類.

❺ 長劍，寬刀.
spăthārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】衛隊.
spāth-ē. *ēs.* f.
【解】棕樹嫩葉.
spătĭāt-or. *ōris.* m.
【解】徜徉，徘徊者.
spătĭāt-us. *a, um.* part. v. *spatior.*
【解】逍遙，舒展者.
spătĭ-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr. (*spatium*)
【同】ambulo, deambulo.
【解】❶ 往返，徘徊，逍遙，散步. ❷ 前進. ❸ 展開，流行.
【例】❸ *spatiantes* alae. Ov. 展翅. *spatiantia* brachia (vitis). 葡萄枝葉繁茂.
spătĭōsē. adv. (*spatiosus*)
【解】寬濶.
spătĭōs-us. *a, um.* adj. (*spatium*), *-sior, -sissimus.* Plin.
【解】廣袤，寬濶，廣大者.
【例】*spatiosi* artus. Claud. 肢體粗大.
spătĭ-um. *i.* n.
【同】loci intervallum, curriculum, cursus, regio.
【形】aequum, aeternum, annuum, extremum, immensum, liberum, longinquum, medium, menstruum, simile.
【解】❶ 場所，競賽場，鬪場. ❷ 幅員，面積，空際，距離，空間. ❸ 散步，逍遣，園地. ❹ 地方，疆域. ❺ 時間，隔離. ❻ 期限.
【例】❶ *spatia.* Virg. 賽場圜週. ❷ duum milium *spatio.* Caes. 二千步之距離. magno *spatio* confecto. Caes. 已漫遊遼闊之地. tanto *spatio,* (vel) ab tanto *spatio.* Caes. 距離如此遠. aequo *spatio.* Caes. 距離相等. magnum *spatium* abesse. Caes. 隔離甚遠. ❸ Academiae *spatia.* Cic. 校園. communia *spatia.* Cic. 公園. ❹ reliquum *spatium* mons continet. Caes. 山嶺盤據其餘地面. *spatium* non est agitandi. Nep. 無操演之地. *spatium* admirabile rhombi. Juv. 非常大之比目魚. ❺ *spatia* temporis. Caes. 時間. usque ad extremum *spatium.* Cic. 至到末刻. in brevi *spatio.* Ter. 片刻. ❻ dare alicui *spatium* ad scribendum. Cic. 留給人寫字的時間. *spatium* pila conjiciendi. Caes. 給人擲鏢槍時間.
【附】**spatii** perceptio. 空間覺.
spĕcĭāl-is. *e.* adj. *-lior.* subst. m.
【解】特別，特殊，專有，私自者.
spĕcĭālĭter. adv. (*specialis*)
【解】特殊，格外，專用貌.
【附】**spĕcĭālīzātĭ-o.** *ōnis.* f.
【解】明示，專門，特專.
spĕcĭārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】特別，格外.
spĕcĭārĭ-a. *ae.* f.
【解】雜貨店，香料店.
spĕcĭātim. adv. (*species*)
【同】nominatim.
【解】特別，格外，特專.
spĕcĭ-es. *ēi.* f.
【同】forma, figura, facies; imago.
【形】admirabilis, beata, blanda; clara, divina, eximia, falsa, forensis, formosa, honesta, liberalis, pura, sancta, singularis.
【解】❶ 景色. ❷ 面容，容貌. ❸ 外貌，形像，相貌. ❹ 美觀，壯麗，輝煌，光澤. ❺ 現像，幻影，觀念. ❻ 外形，外貌.
【例】❶ prima *specie.* Cic. 偶一見面. ❷ *speciem* boni viri prae se ferre. Cic. 容貌似君子. ❸ horum hominum *species* est honestissima. Cic. 此種人外貌正直清廉. ❹ triumpho praebere *speciem.* Liv. 增加凱旋之榮耀. *species* caeli. Cic. 天氣清朗. ❺ non tulit hanc *speciem.* 不堪覩此形狀. *species* tam gratiosi liberti. Cic. 覩如此受寵之釋奴. hanc (ideam) nos *speciem* possumus dicere. Cic. 我們可名此為內觀. ❻ *speciem* pugnantium praebere. Caes. 呈交戰式. ad *speciem.* Caes. 現形. in *speciem.* Caes. 形像. *specie,*. reapse. Cic. 相似，實際.... humana *species* Cic. 人形. praeclara classis in *speciem.* Cic. 彷彿軍容森嚴之艦隊. senatus *specie.* 託言保護國會. sub *specie* tutelae. Curt. 假託保護. ❼ *species* soli. Col. 土之質料. in his *speciebus* nominum. Pris. 此類名詞. ❽ multae *species* vestis, argenti. Scaevol. 許多服裝，銀器種類.
【附】*species* peccatorum infima accusanda. 當說明大罪的最詳類別. *species* consecratae frequenter renovandae. 祝聖的麵形當屢次更換.
【附】**specifica** distinctio peccatorum. 罪過的類別. **specifica** energia. 特殊勢力.
spĕcĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】區別，分類.
spĕcĭfĭcāt-us. *a, um.* adj.
【解】分門別類者.
spĕcill-um. *i.* n.
【解】❶ 探針，(測錘). ❷ 眼鏡.
spĕcĭm-en. *ĭnis.* n.
【同】indicium, significatio; exemplum.
【解】❶ 證據，徵驗，實例，貨樣. ❷ 模範，

標準，典型.
【例】❶ *specimen* ingenii. Cic. 天才之標識. in aliqua re *specimen* dare. Cic. 在某事上顯示其智慧靈巧. *specimen* virtutis dare. 立聖德之典型. ❷ prudentiae *specimen*. Cic. 智慧之模範. Cato *specimen* temperantiae. 賈道節制之模範.

spĕcĭōsē. adv. (*speciosus*). *-sius*, *-sissime.*
【解】❶ 冠冕堂皇，壯麗輝煌. ❷ 雅緻，優美，雅趣.
【例】*speciose* cum ornatu ingredi. 盛飾莊嚴入場.

spĕcĭōs-us. *a*, *um.* adj. (*species*)
【同】illustris, eximius.
【解】❶ 都麗，美觀，雅緻者. ❷ (fig.) 體面，排場，冠冕，堂皇.
【例】❶ *speciosus* forma. 美貌. ❷ *speciosum* ministerium. Liv. 體面職務. *speciosissimum* genus orationis. Quint. 成績最優美之文章. *speciosus* titulus Graeciae liberandae. Liv. 解放希臘冠冕的名義. reversionis has *speciosas* causas habeo. 我回來原有以下冠冕的理由.

spectābĭl-is. *e.* adj. (*specto*)
【同】aspectabilis.
【解】❶ 可觀，可見，在目前者. ❷ 引人注意，光彩悅目者.
【例】❶ corpus caeli *spectabile* effectum est. 天體有形可見. *spectabilis* undique campus. Ov. 四方可見之平原.

spectācŭl-um. *i.* n. (*specto*)
【同】res ad spectandum proposita, praesertim cum pompa et apparatu, ut sunt ludi et alia ejus generis.
【形】acerbum, egregium, jucundum, luctuosum; miserrimum, praeclarum.
【解】❶ 外觀，目觀，景色，景象，景緻. ❷ 戲劇，奇景. ❸ (pl.) 劇場，座位.
【例】❶ o *spectaculum* miserum! Cic. 吁慘不忍視之景象! alicui *spectaculum* praebere, (dare). Cic. 供人欣賞. nondum commisso *spectaculo.* Liv. 戲劇尚未開始. ❸ *spectacula.* 劇場座位. magnus ex iis *spectaculis* plausus est excitatus. 贏得座上觀衆熱烈掌聲. ex omnibus *spectaculis.* Cic. 由觀衆位次.
【附】**spectacula** publica. 公演戲劇，(電影，舞會).

Spectām-en. *ĭnis.* n. (*specto*)
【解】❶ 證據，象徵. ❷ 奇觀，例證，跡象.

spectand-us *a*, *um.* adj. part. f. verb. v. *specto.*

spectat. v. impers.
【同】pertinet.
【解】關係，屬於.
【例】hoc ad singulos *spectat.* 此事屬於個人. illud ad universos. 彼事關係大衆.

spectātē. adv. (usitat. in superlat.) *spectatissime.*
【解】奇景，大觀，異象.

spectāti-o. *ōnis.* f. (*specto*)
【同】inspectio.
【解】❶ 觀望，欣賞. ❷ (fig.) 觀察，試驗.
【例】❶ animus levatur *spectatione.* 欣賞消遣. ad *spectationes.* Vitr. 爲觀劇. ❷ *spectatio* pecuniae. Cic. 試金.

spectātīv-us. *a*, *um.* adj.
【解】屬觀瞻者.

spectāt-or. *ōris.* m. (*specto*)
【同】contemplator.
【形】diligens.
【解】❶ 觀望，觀察，欣賞者. ❷ 體驗者，證人. ❸ 觀劇.
【例】❶ *spectator* caeli siderumque. Liv. (rerum caelestium). 觀察天象及星宿者. ❷ *spectator* Leuctricae calamitatis. Cic. 目覩肋可特立之慘敗者. *spectator* pecuniae. Cic. 試金者. ❸ *spectatores* habebis plurimos. 你將有許多觀衆.
【附】**spectatores** mali spectaculi. 不良戲劇的觀衆.

spectātr-ix. *īcis.* f.
【解】觀察女，(fig.) 裁判者.

spectāt-us. *a*, *um.* part. v. *specto.*
【同】cognitus, probatus.
【解】❶ 觀察，體驗者. ❷ 估計，忖度者. ❸ 令人注意，引人注目者.
【例】❶ mihi *spectatum* est. (cum prop. infin.) 我體驗之事... vir *spectatae* integritatis. 已證實清廉公正之人. ❷ *spectatissimus* vir. Cic. 衆人極敬重之人. *spectatior* paeninsula. Plin. 更可觀之半島.

spectĭ-o. *ōnis.* f.
【解】觀察，觀望，(占卜).

spect-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. tr. vel intr.
【同】spectator sum, aestimo, cerno.
【形】procul, alte, directe, ad extremum, foras, plane.
【解】❶ 瞻望，觀察. ❷ 觀劇. ❸ 注意，矚目. ❹ 試驗. ❺ 瞄準. ❻ (事物)針對，歸於，屬於. ❼ (地方)對，向.
【例】❶ a) (tr.) (cum acc.) (*spectare*) siderum motus. Just. 觀察星宿運行. b) (intr.)(cum *ad*) ad me *specta.* Plaut. 瞻望我. *spectantibus* omnibus. Cic. 一總人面前. ❷ (intr. tr.) *spectare* Megalesia·

Cic. 觀 *Megal.* 劇. ❸ (*spectare*) rem non verba. Cic. 當注意事實，而非言語. (*spectare*) quanti homo sit. Cic. 注意人之價值. ❹ *spectatur* in ignibus aurum. Ov. 火煉試驗眞金. ❺ a) (tr.) (*spectare*) magna. Cic. 志高. (*spectare*) fugam. Cic. 專顧逃走. b) (intr.) (*spectare*) ad imperias laudes. Cic. 貪圖統帥之榮譽. (tr.) nostra consilia sempiternum *spectare* debent. Cic. 我們一切計劃應向永久着想. b) (intr.) mea consilia ad salutem sociorum *spectaverunt*. Cic. 我之計劃原爲保存盟友之安全. ad te unum omnis mea *spectat* oratio. Cic. 我之一切言論皆針對你一人. ❼ (tr. intr.) (pars) quae ad fretum *spectat*. Cic. 對於海峽方面. domus ad mare *spectans*. 對海面之房屋.

spectr-um. *i.* n.
【同】idolum, visum.
【解】想像，幻景，虛影.
【例】quae illi idola, nos *spectra* appellamus. 他們稱 (Idola) 偶像，我們名(*spectra*)想像.

1. spĕcŭl-a. *ae.* f.
【同】vigilum locus, vigiliae.
【解】❶ 觀察處，守望臺. ❷ a) 窺探，偵察. b) (poet.) 山嶺，高阜.
【例】❶ ignis ex *specula* sublatus. Cic. 取自守望臺之火. sedet turre in *speculis*. Stat. 她在樓上觀望. ❷ a) in *speculis* esse. Cic. 偵察.

2. spēcŭl-a. *ae.* f. (*spes*)
【解】希望之微光，些微希望.
【例】hac *specula* me sustentabam unice. 因略有此希望而我自恃.

spĕcŭlābund-us. *a, um.* adj. (*speculor*)
【解】守望，偵察者.

spĕcŭlārĭ-a. *um,* (vel) *ōrum.* n. pl. (*specularis*)
【解】玻璃片(石片)，玻璃窗.
【例】a *speculariis*. Inscr. 製玻璃窗者. (ut *specularius*)

spĕcŭlār-is. *e.* adj. (*speculum*)
【解】明鏡，透明者.
【例】*specularis* lapis. Plin. 石珙.
【附】**speculativa** aesthetica. 思辨美學. *speculativa* **phil**osophia. 思辨哲學.

spĕcŭlārĭ-us. *i.* m. (**spĕclarius.** sync.)
【解】製鏡者.

spĕcŭlātĭ-o. *onis.* f. (*speculor*)
【解】偵察，探訪，偵探，※思辨，思考.

spĕcŭlāt-or. *ōris.* m. (*speculor*)
【解】❶ 守望，偵察，間諜，斥堠，侍衛. ❷ 觀察，體察者.
【例】*speculator* naturae. 觀察自然者.

spĕcŭlātōrĭ-us. *a, um.* adj. (*speculator*)
【解】窺探，偵察，間諜者.
【例】*speculatoria* navigia. Caes. 偵察艇. *speculatoriae* (naves). Liv. 巡邏艇.

spĕcŭlātr-ix. *īcis.* f. (*speculator*)
【解】(女)觀望偵察者.

spĕcŭlāt-us. *a, um.* part. v. *speculor.*
【解】❶ (speculor) a) tr. 觀察，窺伺，刺探，偵察. b) intr. 守望，觀望，防範. ❷ (speculum) 裝備明鏡者.

spĕcŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. vel intr.
【同】in specula sum, excubo, observo.
【狀】prope.
【解】❶ tr. 窺伺，偵察，觀察. ❷ intr. 守望，觀望.
【例】❶ (*speculari*) occasionem. Vell. 窺伺良機. (*speculari*) consilia. Sall. 刺探策略. ❷ multorum oculi *speculantur* et aures. 十目所視，隔垣有耳.

spĕcŭl-um. *i.* n.
【解】❶ 鏡. ❷ (fig.) 摹彷，描寫，肖像.
【例】❶ aliquid tanquam in *speculo* intueri. Cic. 如在鏡中觀察某事物. lympharum in *speculo*. Phaed. 在如鏡的水面上. *speculum* consulere. 照鏡子. *speculum* in consilium adhibere. 照鏡子. semet in *speculo* contemplari, intueri, videre. 照鏡子. *speculo* uti. 照鏡子. ❷ comoedia est (imitatio vitae), *speculum* consuetudinis. 戲劇摹彷人生，描繪民風.

spĕc-ŭs. *ūs.* m.
【同】spelunca.
【解】❶ 洞穴，窟. ❷ 水溝. ❸ 地洞，凹處.
【例】❶ fodere *specus.* Vitr. 開鑛. in defossis *specubus.* Virg. 在地窟中.

spēlae-um. *i.* n.
【解】窠穴，洞窟.

spēlunc-a. *ae.* f.
【同】specus.
【解】巖洞，窟，窖.

spērābĭl-is. *e.* adj. (*spero*)
【解】可希望者.

spērāt-us. *a, um.* part. v. *spero.*
【解】希望者.
【例】*speratos* liberos interficere. Cic. 殺害將生的嬰兒.

spern-ax. *ācis.* adj. (*sperno*)
【解】藐視不理者.

sperno. *spernĭs, sprēvi, sprētum, spernĕre.* v. tr.
【同】respuo, pro nihilo puto, contemno,

dispicio, rejicio, repello, repudio, refuto.
【解】❶ 棄捨，離棄，(驅逐). ❷ 拒絕，不理，蔑視.
【例】❶ *sperne* voluptates. Hor. 當遠避(離棄)逸樂. ❷ *spernit* nos, (pro nihilo putat). 他輕視我們. abs te *spernor*. Ter. 我受你輕視. neque morum *spernendus*. Tac. 品格完美不可輕視.

spēr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】spem habeo, spes est, in spe sum, spe ducor, inducor in opem, exspecto, confido, ad spem erigor, mihi spes propsita est. X. Despero, timeo.
【狀】bene, insipienter, optime, plurimum, recte, saltem, temere.
【解】希望，期待，希圖，冀望，切望.
【例】❶ (absolute) bene *sperare* de republica. Cic. 對共和國，懷很大希望. bene de te *spero*. 我對你，有很大希望. bene ut *spero*. 如吾所望. ❷ (cum uno accus.) (*sperare*) victoriam. 希望得勝. (*sperare*) praemia ab aliquo. Cic. 期望某人酬報. (*sperare*) omnia ex victoria. Caes. 希望由得勝獲得一切. ut *sperare* nihil non possim. 致於我不能有所希望. ❸ (cum prop. infinit.) *sperant* se magnum ex iis fructum esse capturos. Cic. 希望由彼等獲得大利益. *spero* vcs ... esse visuros. 希望你們看見. *spero* fore ut.. 我希望將來. *spero* officia tibi mea grata fore. 希望我之慇懃使你滿意.

spes. *spēi.* f.
【同】boni exspectatio, fiducia; firmamentum, cupiditas. X. Timor.
【形】bona, certa, explorata, exigua, fallax, firma, incerta, nova, perennis.
【解】❶ (論福利)希望，願望，冀願，企望. ❷ 期待，(將來).
【例】❶ praeter *spem*. Cic. (喜出)望外. praeter *spem* omnium. Cic. 一衆人望外. ❷ (divers. usus) in aliqua re, in aliquo *spem* collocare. Cic. *spem* habere. Cic. 置其希望於某人某事. in *spem* alicujus rei venire. Caes. (vel) de aliqua re. Caes. 對某事有厚望焉. *spes* aliquem fefellit de aliqua re. Caes. 某人對某事已失望. ea *spe* dejectus. Caes. 絕望. ab hac *spe* repulsus. Caes. 對某事失望. hac *spe* lapsus. Caes. 失望. in *spem* maximam adducti, hunc annum... fore.. Cic. 切望來年. magnam habere *spem* Ariovistum finem facturum. Caes. 切望亞立約結束....magnam in *spem* veniebat fore uti. 切望將來.... ❸ (希望對象). (obj. spei) vestras *spes* uritis. Virg. 毀壞你們的希望，(艦隊). capella gemellos, *spem* gregis reliquit. Virg. 母羊遺下兩頭孿生羊，羊群之希望.
II. *spes* multo asperior. Sall. 更困難重重之將來. omnium *spe* celerius. Liv. 速度超過人之(想望)意外. ❶ litterae tuae mihi *spem* magnam faciunt. 你的信件給我帶來了大希望. ❷ *spem* novam concipio. 我抱有新希望. ❸ *spem* magnam habeo rem ex sententia cessuram. 我切望事情如意結束. ❹ haec una mihi *spes* superest. 我尚有一線希望. ❺ parva res erat quae hominem in *spem* tam insanam impulit. 使人如此妄想者，原係小事. ❻ sinister ille eventus *spes* omnium magnopere debilitat. 那件不幸遭遇使人大失所望. ❼ hominis importuni furor nobis *spem* omnem ademit. 乖戾人之瘋狂使我們絕望. ❽ *spem* omnem perdidimus. 我們已完全失望. ❾ *spes* nos fefellit. 我們已絕望. ❿ nulla *spes* superest. 已毫無希望.

2. Spēs. *Spēi.* f. nom. propr. deae.
神名：希望之神.

sphăc-ōs. *i.* m.
【解】丹參(植).

sphaer-a. *ae.* f.
【同】globus.
【解】❶ 圓體，球形. ❷ 渾天儀，地球儀. ❸ 行星圈，循環軌道.
【例】❸ habent suam *sphaeram* stellae. 各星宿有自己軌道.

sphaeristērĭ-um. *i.* n.
【解】球場.

sphaerŏmăchĭ-a. *ae.* f.
【解】(場)拋戲.

sphaerŭl-a. *ae.* f.
【解】小球，小渾天儀.

sphinx. *sphingis.* f.

SPHINX D'EGYPTE 4

SPHINX DE THÈBES *b*

【解】❶ 妖怪. **a**) (d'Egypte). 獅身人首. **b**) (de Thèbes) 獅身女人頭，双翼，出謎語. ❷ 猴類.

spīc-a. *ae.* f.
【形】uberes et crebrae.
【解】❶ 麥穗. ❷ 穀穗，莢殼.
【例】❶ seges *spicis* crebris et uberibus. 豐實之麥穗. in segetem *spicas* fundere. Ov. (prov.) 携麥穗至麥田，(無用). ❷ distendere *spicis* horrea. Tib. 積穀滿倉. *spica* testacea. Vitr. 三棱磚.

spīcāt-us. *a, um.* part. v. *spico.*
【解】有鋒芒，有穗者.
【例】*spicatae* faces. Grat. 分杈之火炬. *spicata* testacea. Vitr. 三稜磚砌成之陽台.

spīcĕ-us. *a, um.* adj. (*spica*)
【解】穗者.
【例】*spicea* messis. Virg. 麥收穫期. *spicea* corona. Tib. 麥穗編成之冠.

spīcĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*spica fero*)
【解】生穗者.

spīcĭlĕgĭ-um. *i.* n.
【同】collectio spicarum.
【解】拾遺穗.

spīcĭlĕg-us. *a, um.* adj.
【解】拾遺穗者.

spīc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*spica*)
【解】結穗.

spīcŭlāt-us. *a, um.* part. v. *spiculo.*
【解】有鋒芒者.

spīcŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*spiculum*)
【解】弄(磨)尖.

spīcŭl-um. *i.* n.
【同】telum, sagitta.
【解】❶ 蜂刺，蠆螫. ❷ 鋒鏑. ❸ 箭，鎗，鏢.
【例】❸ *spiculis* scrutatus est. 以鎗挑.

spīc-um. *i.* n.
【解】穗.

spīn-a. *ae.* f.
【形】valida.
【解】❶ 荆棘，芒刺，(fig.) 論辯之穎敏，尖銳，難解之謬誤. ❷ 螫刺，魚鯁刺，脊椎骨.
【例】❶ *spinas* evellere. 拔出棘刺. *spina* alba. Col. 山楂樹. *spina* nigra. Plin. 豆球花樹. disserendi *spinae.* Cic. 詭辯. ❷ bibitur propter *spinam.* Plin. 飲藥爲治脊骨病. *spinae* peccatorum. Prosp. 罪惡.

spīnāl-is. *e.* adj.
【解】棘茨者，脊骨者.
【例】*spinalis* medulla. Macr. 脊髓.

spīnēt-um. *i.* n. (tant. in plur.)
【解】荆棘叢.
【例】*spineta* malorum. Sedul. 罪惡之芒茨.

spīnĕ-us. *a, um.* adj.
【解】棘茨者.

spīnōs-us. *a, um.* adj. (*spina*), *-sior, -sissimus.*
【同】durus, asper.
【解】❶ 多棘茨者，荆棘叢生者. ❷ (fig.) **a**) 刺螫者. **b**) 尖銳者.
【例】❷ (tortuosum) *spinosum* et subtile disputandi genus. 銳敏難解之辯論法. *spinosa* oratio. 難解之演詞. *spinosi* peccatis. 多罪者.

spīn-us. *i.* et *us.* f.
【解】❶ 野李樹. ❷ 荆棘.
【例】e *spinu* alba. Varr. 山楂樹.

spīr-a. *ae.* f.
【解】❶ 螺旋形，蟠結，蜿蜒，環形. ❷ 螺旋形柱，螺形糕點.
【例】❶ anguis se in *spiram* colligit. 蟠龍.

spīrābĭl-is. *e.* adj. (*spiro*)
【同】flabilis, animalis.
【解】可呼吸者，氣質者.
【例】natura *spirabilis.* 可呼吸之物質，(空氣). lumen *spirabile.* Virg. 可呼吸之時日.

spīrācŭl-um. *i.* n. (*spiro*)
【解】通風眼，孔，洞，隙.

spīrām-en. *ĭnis.* n. (*spiro*)
【解】❶ 風洞，氣眼，鼻孔. ❷ 呼吸，喘息.
【例】❶ *spiramina* naris. Lucr. 鼻孔. ❷ *spiramina* fessi ignis reficere. Stat. 吹起將熄之火.

spīrāment-um. *i.* n. (*spiro*)
【解】❶ 管孔，風洞. ❷ **a**) 呼吸，吹噓. **b**)

喘息時間.
【例】❶ calor relaxat *spiramenta*. Virg. 熱則毛孔膨脹. ❷ *spiramentum* venti. Vitr. 風吹.

spīrāti-o. *ōnis.* f.
【解】呼吸.
【例】animalia *spiratione* aeris sustentantur. 動物藉呼吸以生存.

spīrītāl-is. *e.* adj.
【解】用以呼吸者，一氣質者，非物質者.
【例】*spiritalis* fistula. Lact. 氣管. *spiritalis* arteria. Arn. 氣管.

spīrītālit-as. *ātis.* f.
【解】神體.

spīrītāliter. adv.
【解】如神體然.
【附】**spiritismus.** 巫覡，通神術.

spīrĭtuāl-is. spīrĭtŭāliter. vide **spiritalis. spiritaliter.**

spīrĭt-ŭs. *ūs.* m. (*spiro*)
【同】vapor purissimus sanguinis, spiratio, vita; aer.
【形】angustior, caelestis, communis, contaminatus, divinus, extremus, infinitus, minimus, tranquillus, jucundus, vilis, vitalis.
【解】❶ 風吹，氣息. ❷ 空氣. ❸ 生命. ❹ a) (poet.) 欷歔. b) 發氣味. ❺ (metaph.) 吹噓，靈感. ❻ (fig.) a) 自滿，自足，傲慢. b) 情感，心性. c) 詩興，興奮. d) (poetic) 心靈，人格，神，精神，精靈，心靈，神體.
【例】❶ *spiritus* angustior. Cic. 喘息. uno *spiritu.* Cic. 一氣. ❷ *spiritum* haurire. 呼吸空氣. *spiritum* ducere. Cic. 喘氣. nullum otiosum *spiritum* ducere. Cic. 不得安息. *spiritum* intercludere. Liv. 呼吸間斷. *spiritus* hujus caeli est jucundus. 此種天氣令人愉快. ❸ *spiritum* alicui eripere, auferre. 奪人生命. *spiritus* funditur. 賦給人生命. ❹ *spiritus* foedi odoris. Cels. 臭氣. *spiritus* florum. Gell. 花香. *spiritus* unguenti suavis. Lucr. 香液味. ❺ quasi divino quodam *spiritu* inflari. Cic. 如獲神靈感. ❻ a) tantos sibi *spiritus* sumere.. Cic. 如此傲慢，(自恃). b) hostiles *spiritus* agere. Liv. 存敵對的情感. c) *spiritum* Phoebus mihi dedit. Hor. 非布使吾興奮. d) avidum domare *spiritum.* Hor. 控制貪情.
【附】**spiritualismus.** 精靈說，唯神論，唯心論，心靈論，非物質論. **spiritismus.** 通神招魂術，精靈崇拜. **spiritus** temporaneus. 時代精神.

Spiritus Sanctus.
【解】天主聖神.
【例】immensus ille ac sempiternus *Spiritus*, cujus afflatu atque numine omnia sustinentur et conservantur. 天主聖神保存一切. qui animis nostris caelestis gratiae rorem instillat. 聖神賦人聖寵. caelestium munerum largito: *Spiritus*. 聖神賦人聖寵. interioris vitae auctor ac parens, ut ita dicam, anima animae. 內修生活的根原. sanctitatis omnis fons et origo. 聖德之源.

spīr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】spiritum duco, animam duco, vivo, anhelitum duco.
【解】I. intr. ❶ 吹噓，颳. ❷ 搖動，沸騰. ❸ 呼吸，生活. ❹ (poet.) a) 詩興，靈感. b) 發味.
II. tr. ❶ (poet.) 噴出. ❷ (fig.) a) 吸引貪嗜. b) 顯示，表示.
【例】I. ❶ *spirantia* flabra. Lucr. 颳風. ❷ qua vada non *spirant.* Virg. 不在怒濤洶湧之處. videtur Laeli mens *spirare* in scriptis. Cic. 來利之精神猶如活躍於他的著作中. *spirantia* signa. Virg. 態像栩栩欲生. ❹ a) tragicum *spirare.* Hor. 悲劇情感. b) *spirabant* floribus arae. Stat. 祭壇佈花香.
II. ❶ equi *spirantes* naribus ignem. Lucr. 群馬鼻中噴火. (*spirare*) pinguia Poppaeana. Juv. 發出香料之味. aegre *spirat.* 呼吸不便. ❷ a) (*spirare*) bellum. Lucr. 好戰. (*spirare*) majora. Curt. 求更高尙者. b) (*spirare*) tribunatum. Liv. 表示民長之心情. (*spirare*) fratrem (in armis). Sil. (尙武)一如其兄.

spissāment-um. *i.* n.
【解】塞子，椹蓋.

spissāt-us. *a, um.* part. v. *spisso.*
【解】縮緊者，稠密者.

spissē. adv. (*spissus*)
【同】aegre, difficulter, vix.
【解】❶ 稠密，密接. ❷ 緩慢.
【例】❶ *spissius* serere. Col. 密植. *spissius* virens. Plin. 深綠色.

spissesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】凝結，密集.

spissĭt-as. *ātis.* f. (*spissus*)
【解】密度，重厚.

spissĭtūd-o. *inis.* f.
【解】凝結，群集，密雲.

spiss-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*spissus*)
【解】❶ 凝結，密集. ❷ 排擠，緊湊.

【例】*spissare* corpus. Cels. 收縮，(毛孔).

spiss-us. *a, um.* adj.

【解】❶ 稠密，細密，緊厚. ❷ (fig.) 緩慢，踟蹰.

【例】❶ *spissius* semen. Col. 種植更稠密. corona non tam *spissa* viris. Virg. 戰士稀少之環形陣. *spissae* (vestes). Sen. 粗厚之衣. *spissa* theatra. Hor. 觀衆擁擠之戲院. ❷ opus *spissum* et operosum. Cic. 緩慢而艱鉅之工作. pro *spisso* evenit. Plaut. 久候方來.

splēn. *splenis.* m.

【解】脾.

splend-ens. *entis.* part. v. *splendeo.* *-dentior.*

【解】輝煌，榮耀者.

splend-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.

【同】luceo, fulgeo, mico.

【解】❶ 閃爍，輝煌，燦爛. ❷ 榮耀，光華.

【例】❶ (*splendere*) claro colore. Lucr. 鮮明顏色. (*splendere*) auro. Cat. 金光閃爍. ❷ virtus *splendet* per sese semper. Cic. 德光恒久榮耀. aliena invidia *splendens.* Lucr. 顯赫而不孚衆望.

splend-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.

【解】❶ 漸光明. ❷ 聲名漸著，(嶄露頭角).

splendĭdē. adv. (*splendidus*)

【同】ample, magnifice.

【解】彪炳，昭著，昭然卓著.

【例】*splendidissime* natus. Sen. 出身極貴顯. *splendide* accipere aliquem. 隆重款待人. *splendide* et amplo funere efferre. 盛大殯儀.

splendĭd-us. *a, um.* adj.

【同】magnificus, elegans, ornatus.

【解】❶ 光華，晶瑩，鮮明，絢爛. ❷ a) 彰明，卓著，榮耀，貴顯. b) 著名，聲名洋溢.

【例】❶ *splendidissimus* candor. Cic. 光華皎潔. fons *splendidior* vitro. Hor. 晶瑩泉源. ❷ a) secundas res *splendidiores* facit amicitia. Cic. 因友誼而飛黃騰達. b) eques Romanus *splendidus.* Cic. 著名之羅瑪騎士. vir *splendidissimus.* 遐邇聞名之人. *splendido* genere natus. 出身貴顯.

splend-ŏr. *ōris.* m. (*splendeo*)

【同】nitor, claritas, dignitas.

【解】❶ 燦朗，光澤. ❷ (fig.) 光耀，卓著，貴顯門第.

【例】❶ redigere in *splendorem.* Plaut. 使光澤. sanguineus *splendor.* Claud. 鮮紅血色. ❷ *splendor* equester. Cic. 騎士榮耀. *splendor* animi et vitae. Cic. 心靈皎潔.

splendŭi. perf. indic. v. *splendesco.*

spŏlĭārĭ-um. *i.* n. (*spolium*)

【解】鬪劍者屍身剝衣處，盜賊巢穴.

spŏlĭātĭ-o. *ōnis.* f. (*spolio*)

【同】direptio, privatio.

【解】掠奪，搶刼.

【例】in tanta *spoliatione* omnium rerum. 在一切洗刼一空時.

spŏlĭāt-ŏr. *ōris.* m. (*spolio*)

【同】praedo, direptor.

【解】强盜，搶掠者.

spŏlĭātr-ix. *īcis.* f. (*spoliator*)

【解】(女)强盜.

spŏlĭāt-us. *a, um.* part. v. *spolio.*

【解】被掠奪，被剝削者.

【例】*spoliatus* capillis. Ov. 禿頭者. *spoliatus* lumine. Virg. 失明(瞽目)者. *spoliatus* dignitate. Cic. 被撤職者.

spŏlĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】exuo, nudo, despolio, privo, spolia detraho; eripio, detraho. X. Orno.

【解】❶ 剝去衣服. ❷ 掠奪，侵佔，搶刼，剽竊. ❸ 奪取，撤，革，黜.

【例】❶ (*spoliare*) veste. Nep. 剝衣. *spoliandus* est alis. Col. 斷其羽翼. ❷ (*spoliare*) aliquem aliqua re. Cic. 搶奪某人之物. (*spoliare*) fana. Cic. 刼掠神殿. (*spoliare*) aliquem conjuge. Ov. 强奪人妻. (*spoliare*) fama. 損人名譽. ❸ (*spoliare*) dignitatem. Cic. 奪人榮位.

spŏlĭ-um. *i.* n.

【同】exuviae, praeda.

【形】cruentum, novum, pulcherrimum.

【解】❶ 脫皮，遺蛻，剝皮，落毛. ❷ (ordin. in plur.) 贓物，獵獲物.

【例】❶ *spolium* pecudis. Ov. 羊毛. ❷ *spolia* classium. Cic. 艦隊之勝利品. *spolia* navalia. Suet. 艦隊之勝利品. cruenta alicui *spolia* detrahere. 奪取人血染物品. magna *spolia* ex hoste capere. 取得敵人大批勝利品. aliorum *spoliis* suas opes augere. 掠人致富. *spolia* belli. 戰利品.

spond-a. *ae.* f.

【解】床架，床.

spondĕo. *spondēs, spŏpondi, sponsum, spondēre.* v. tr.

【同】promitto, sponsionem facio, sponsionem interpono.

【狀】vehementer.

【解】❶ 明許，公然承諾，約訂，爲人作保. ❷ 榮譽保證，擔保.

【例】❶ a) (*spondere*) aliquid. Cic. 明許某事. (*spondere*) pro aliquo. Cic. 爲人作保. hic *sponsum* vocat. Hor. 此人邀(吾)作保.

b) (*spondent*) consules. Liv. 執政官(總統)正式約訂. (*spondere*) pacem. Liv. 立和約. (*spondere*) filiam alicui uxorem. Pl. (許女與人)爲女訂婚. ❷ (accus. vel prop. infin.) (*spondere*) praemia. Cic. 許人報酬. (*spondere*) honores. Cic. 許人爵位.

spongī-a. (**spongē-a**). *ae*. f.
【解】❶ 海綿. ❷ (fig.) **a)** 鬪劍者之護心軟甲. **b)** 天門冬根，薄荷根. **c)** 浮石.
【例】❶ *spongia* extergere sanguinem. 以海綿拭血.

spongīōs-us. (**spongeōsus**) *a*, *um*. adj.
【解】似海綿者，柔軟多孔者.

spons-a. *ae*. f. (*spondeo*)
【解】訂婚人(女)，定親人(女).

sponsāl-is. *e*. adj. (*sponsus*)
【解】訂婚者.

sponsālī-a. *um*, (vel) *ōrum*. n. pl.
【解】❶ 訂婚，定親，許聘，婚約. ❷ 訂婚禮，訂婚筵.
【例】*sponsalia* alicui praebere. 與人訂婚. *sponsalia* alicui facere. 訂婚. *sponsalia* alicui dissolvere. 解除婚約. *sponsalium* forma canonica. 公教法定的婚約形式.

sponsī-o. *ōnis*. f. (*spondeo*)
【同】sponsum, omnis stipulatio, et promissio.
【解】❶ 許諾，承諾，應許，約訂，保證，擔保，打賭，包攬. ❷ (jura)双邊協定，契約，抵押.
【例】❶ *sponsionem* facere uti.. Sall. 應許.... *sponsionem* facere cum aliquo, ni... Cic. 與人約訂勿.... *sponsione* provocare si.. Petr. 打賭若.... ❷ *sponsione* aliquem lacessere. 與人打賭.... *sponsionem* (*sponsione*) vincere. 賭贏.

spons-ŏr. *ōris*. m. (*spondeo*)
【解】保證人，擔保人.
【例】*sponsor* pro aliquo. 爲人保證. *sponsor* promissorum alicujus. Cic. 保證人之諾言. me *sponsorem* appellat. 邀吾作保. Pompeius idem mihi de voluntate Caesaris *sponsor* et de mea testis. 彭伯給我保證凱撒之意旨，並擔保我之意願.

spons-um. *i*. n. (*spondeo*)
【解】❶ 所許之事，諾言. ❷ 契約，約訂.
【例】❷ ex *sponso* agere. Cic. 依諾言起訴.

1. **spons-us.** *a*, *um*. part. v. *spondeo*.
【解】許，約訂.

2. **spons-us.** *i*. m.
【解】訂婚者(男).

3. **spons-ŭs.** *ūs*. m.
【解】預許，諾言.
【例】ex *sponsu* agere. Varr. 在法庭要人踐約.

spontānĕ-us. *a*, *um*. adj.
【解】自然，自動，自願者.

spontĕ. adv. (abl. ex *spons*, *spontis*. inusit.)
【同】ultro, suapte natura, suapte, vi sua, sua voluntate, suo indicio.
【解】❶ 照人意願. ❷ **a)** 自動，甘心情願. **b)** 自力. **c)** 自然.
【例】❶ *sponte* alicujus. 人之意願. de tua *sponte*. Cotta. 照爾意. a *sponte*. 如意. de *sponte* ejus. 如彼所願. sine *sponte* sua. Varr. 不滿意. *sponte* venit. 自動來. ❷ mea, tua, sua *sponte*. 我，你，他，自動.... **a)** *sponte* properant. Ov. 自動急焦. Italiam non *sponte* sequor. Virg. 我不甘心追隨義大利. **b)** nec sua *sponte*, sed eorum auxilio qui.. Cic. 非由己力，而賴他人援助. **c)** res sua *sponte* scelerata. Cic. 原來不善之事. lapis sua *sponte*. deorsum cadit. 石頭自然下墜.

Spŏrăd-es. *um*. f. nom. propr. insul. 島名：共包括十幾小島之群島，在 Egée 海. Cyclades 及 Crète 島之間.

sport-a. *ae*. f.
【同】fiscina, fiscella.
【解】❶ 籃，簍，筐，簏，筥. ❷ 可濾之物.

sportell-a. *ae*. f. (dimin. *sporta*)
【解】小筐，篅，篿，籯，一籃內冷食.

sportŭl-a. *ae*. f. (*sporta*)
【解】❶ 小筐，簾簸. ❷ 主人與食客分食物之食籃，(簍). ❸ 厚贈恩物，(深恩厚澤).

sprēt-ŏr. *ōris*. m. (*sperno*)
【解】輕慢，蔑視者.

sprēt-us. *a*, *um*. part. v. *sperno*.
【解】被輕視，受慢待者.
【例】non *spretus* inter auctores. 著作家中未可輕視者.

spūm-a. *ae*. f. (*spuo*)
【解】唾涎，泡沫.
【例】in ore *spumas* agere. Cic. 口含唾液. *spumis* os circumfluit. 垂涎.

spūm-ans. *antis*. part. v. *spumo*.
【解】起沫，浮泡者.
【例】musto *spumantes* uvae. Col. 在著作家中不受人輕視者.

spūmāt-us. *a*, *um*. part. v. *spumo*.
【解】滿浮沫者.

spūmesc-o. *ĭs*, *ĕre*. v. intr.
【解】漸起沫，浮泡.

spūmĕ-us. *a*, *um*. adj. (*spuma*)
【解】多起沫者.

spūmĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*spuma fero*)
【解】起沫者.

spūm-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (*spuma*)
【解】❶ intr. **a)** 起沫，浮泡. **b)** 憤怒，(沸騰). ❷ **tr. a)** 充滿泡沫. **b)** 吐涎沫.
【例】❶ **a)** *spumans* aper. Virg. 野猪口吐涎沫. pocula novo *spumantia* lacte. Virg. 杯中新奶起浮沫. ❷ **a)** *spumatus, a, um.* Cic. 滿浮沫者. **b)** *spumans* ex ore scelus. Hor. 由口中發洩其惡毒.

spūmōs-us. *a, um.* adj. (*spuma*)
【解】浮沫者.
【例】*spumosum* litus. 海岸充滿浮沫.

spŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. intr. vel tr.
【同】salivam emitto.
【解】❶ intr. 流唾液，流涎. ❷ tr. 唾棄，吐，噴.
【例】❶ *spuere* in sinum. Plin. 唾其胸，(以示詛呪).

spurcāt-us. *a, um.* part. v. *spurco.* *-tissimus.*
【解】汚穢，汚辱者.

spurcē. adv. (*spurcus*), *-cius, -cissime.*
【同】obscene, foede, turpiter, flagitiose.
【解】汚穢不潔.

spurcĭdĭc-us. spurcĭd-us. *a, um.* adj. (*spurcus dico*)
【解】腌臢.

spurcĭtĭ-a. spurcĭtĭ-ēs. *ae.* f. *ēi.* f.
【解】汚穢不潔，猥褻，放蕩.
【例】*spurcitiae* suum. Plin. 猪豚穢物.

spurc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】腐化，染汚，玷辱.

spurc-us. *a, um.* adj. *-cior, -cissimus.*
【同】lutulentus, impurus, obscaenus, turpis.
【解】汚穢不潔，醜惡，無廉恥，偽造，攙假，荒蕪.
【例】*spurcus* ager. Col. 荒蕪的田園. *spurcum* vinum. Fest. 攙假的酒. *spurcissima* tempestas. Cic. 極醜惡的時代. *spurcissimus* helluo. Cic. 最無廉恥的饕餮之徒.

spŭrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】私生，庶子，假託，偽造者.
【例】*spurii* versus. Aus. 偽造之詩.

spūtāt-or. *ōris.* m.
【解】嘔吐者.

spūt-o. *ās, āre.* v. tr. (*spuo*)
【解】嘔吐.
【例】qui *sputatur* morbus. Pl. 口吐涎沫之癲癇症.

spūt-um. *i.* n. (*spuo*)
【解】吐痰，口涎.

squāl-ēns. *entis.* part. v. *squaleo.*
【解】竦立者.
【例】*squalens* arista. Men. 有芒鬚之麥穗. *squalens* auro tunica. Virg. 金線刺繡之內衫.

squāl-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】sordeo, maereo, afflictor. X. Niteo.
【解】❶ 粗糙，硬直，毛髮竦起. ❷ 汚穢，醜陋. ❸ (fig.) 衣喪服，襤褸.
【例】❶ *squalentes* conchae. Virg. 粗糲之介殼. *squalentia* tela venenis. Ov. 毒箭. *squalere* musco. Ov. 滿水沫者. ❷ *squalens* barba. Virg. 亂鬚. *squalent* immissis ora capillis. Albi-Nov. 蓬頭散髮. ❸ *squalent* municipia. Cic. 遭災之自治邑.

squālĭdē. adv. *-dius.*
【解】粗糙，簡陋.
【例】*squalidius.* Cic. 文詞更簡陋.

squālĭdĭt-as. *ātis.* f.
【解】粗陋，暗淡，紊亂.

squālĭd-us. *a, um.* adj. (*squaleo*)
【同】horridus, incultus, sordidus.
【解】❶ 粗糙，竦起，有皺紋者. ❷ 汚穢，醜陋，暗淡者—衣喪服，襤褸者.
【例】❶ *squalidae* auro serpentes. Att. 金鱗蛇. oratio *squalidior.* 更粗陋之演詞. ❷ homo *squalidus*, (obsitus squalore). 汚穢不潔之人.

squāl-ŏr. *ōris.* m. (*squalor*)
【同】sordes, maeror.
【解】❶ 粗糲，崎嶇，凹凸不平. ❷ 汚穢，襤褸. ❸ (fig.) 喪服，不祥，悲哀，悽慘.
【例】❸ *squalore* obsitus reus. 被告衣喪服. in luctu et *squalore* jacere. 在痛苦悲哀之中. spectaculum tanti *squaloris.* 悲哀悽慘之景象.

squăl-us. *i.* m.
【解】鯊魚.

squām-a. *ae.* f.
【解】❶ 鱗，甲，殼. ❷ **a)** 鎧甲片. **b)** 眼翳. (內障眼). **c)** 薄膜，輕薄鐵葉.
【例】❶ (fig.) *squama* sermonis. Sid. 粗陋文詞. ❷ **a)** *squama* ferri. Plin. 鐵片. *squama* aeris. Cels. 銅片. *squama* in oculis. Plin. 眼翳.

squāmātim. adv.
【解】鱗殼形.

squāmāt-ūs. *a, um.* adj.
【解】金屬片製成者.

squāmĕ-us. *a, um.* adj. (*squama*)

【解】披甲壳者，有鱗甲者.
【例】*squameus* auro. Claud. 披金鎖子甲者.

squāmĭf-ĕr. squāmĭg-ĕr. *ĕra, ĕrum.* (*squama fero, gero*)
【解】披鱗甲者.

squāmĭgĕr-i. *um.* m. pl.
【解】魚.

squamma… vide **squama**….

squāmōs-us. *a, um.* adj. (*squama*) vide **squamĕus.**
【解】披甲壳，有鱗甲者.
【例】*squamosi* orbes. Ov. 蛇蜷曲形. *squamosum* pecus. Plaut. 魚類.

squāmŭl-a. *ae.* f. (*squama*)
【解】小鱗，甲，壳.

squill-a. *ae.* f.
【解】蟹類，蝦類.
【例】pinna cum *squilla* coit societatem comparandi cibi. 蚌與蟹結盟約同覔食物.

st. interj.
【解】靜默，肅靜，(禁止喧嘩).

stăbĭlĭment-um. *i.* n. (*stabilio*)
【解】支柱，支撐.
【例】ventris *stabilimenta.* Plaut. 助胃劑.

stăbĭl-ĭo. *īs, īvi, ītum, īre.* v. tr. (*stabilis*)
【同】firmo.
【解】❶使堅强鞏固. ❷(fig.)支持，支撐，支援.
【例】❶*stabilire* regnum. Plaut. 鞏固王位. ❷*stabilire* leges, libertatem. 支持法案，自由.

stăbĭl-is. *e.* adj. (*sto*)
【同】firmans, constans, immutabilis, multum firmitatis habens, fixus, fundatus, optime costitutus, certus, proprius, perpetuus, perennis, immortalis. X. Lubricus, incertus.
【解】❶屹然竪立，佇立，直立，鞏固者. ❷(fig.)堅決，堅定不移，穩定者.
【例】❶*stabilis* gradus. Tac. 健步. locus *stabilis.* Liv. 堅硬之地. per *stabilem* ratem. Liv. 以堅固之木筏. elephanti *stabiles* pondere ipso. Liv. 象以身重而穩固. domus *stabilis.* 房屋堅固. ❷*stabilem* se in amicitia praestare. Cic. 表示己爲忠實之友. *stabilis* sententia. Cic. 意志堅決.

stăbĭlĭt-as. *ātis.* f. (*stabilis*)
【同】firmitas, constantia.
【解】牢固，穩定，堅久.
【例】praesidia *stabilitatis.* 鞏固的保障. amicitiam… *stabilitate..* judicemus. 我們以爲，能持久方是眞友誼.

stăbĭlĭter. adv. (*stabilis*), *-lius.*
【解】堅强，穩固.

stăbĭlīt-or. *ōris.* m. (*stabilio*)
【解】支持，扶助者.

stăbĭlīt-us. *a, um.* part. v. *stabilio.*
【解】穩固，堅强者.

stăbŭlārĭ-um. *i.* n. (*stabulum*)
【解】馬廐，牛欄，(圈，棚).

stăbŭlārĭ-us. *a, um.* adj. (*stabulum*)
【解】❶圉人，馬夫. ❷旅舍，客寓主人.

stăbŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*stabulor*)
【解】留駐於馬廐，寓居，逗留，(人).

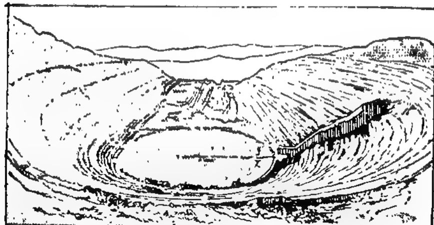
stăbŭlāt-us. *a, um.* part. v. *stabulor,* et *stabulo.*
【解】停留，駐紮.

stăbŭl-o. *ās, āre.* v. tr. vel intr. (*stabulum*)
【解】❶tr. 收容於馬廐內. ❷intr. 停留，駐於.

stăbŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v dep. intr. (*stabulo*)
【解】(論牲畜)住宿，居留於馬廐內.
【例】bos sicce *stabulatur.* Col. 牛欄應乾燥.

stăbŭl-um. *i.* n. (*sto*)
【解】❶馬廐：棚，圈，洞，窩，棧. ❷驛站，旅館，客寓，行臺.
【例】❶pastorum *stabulum.* 牧羊棧. (*stabulum*) avium cohortalium. Col. 雞房. ❷*stabulum* exercere. Plin. 開旅館. *stabulum* nequitiae. Plaut. 娼寮.

stact-a. *ae.* f. **stact-ē.** *ēs.* f.
【解】歿藥膠，歿藥.

STADIUM

stădĭ-um. *i.* n.
【同】curriculum, spatium 125 passuum, vel 625 pedum.
【解】❶古希臘長度名(里=125.pass. 625 pedes.或 mille 1/8). ❷競賽場，賽馬場，賽跑場.
【例】❶multa *stadia* confecit. 曾行許多里. is locus citra Romam est *stadia* triginta. 距羅瑪三十里. ❷*stadium* currere. Cic. 賽跑. in *stadium* artis rhetoricae prodere

non audet. 不敢參加文藝比賽. qui *stadium* ingreditur, eniti maxime debet ut vincat. 參加競賽者，應努力奪得錦標.

Stăgīr-a. *ōrum.* n. pl. nom. propr. loci. 地名：在 Macedoine,爲 Aristote 之本鄉. **Stagirites.** *ae.* m. *Arist.* 之別名.

stagn-ans. *antis.* part. v. *stagno.* *-tior.*
【解】蓄水者.

stagnāt-us. *a, um.* part. v. *stagno.*
【解】蓄水者.

1. stagn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. tr. (*stagnum*)
【解】❶ intr. 蓄水，停留，濡滯. ❷ 洋溢. ❸ tr. a) 使水停留. b) 浸潤.
【例】❶ *stagnantes* aquae. Plin. 停留之水. *stagnantes* ripae. Sil. 河水洋溢. terra *stagnat* caede. Sall. 流血成渠.

2. stagn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*stagnum 2*)
【解】❶ 銲. ❷ (fig.) 自衛，防詭計.
【例】❷ (*stagnare*) adversus insidias. Just. 防人暗算.

stagnōs-us. *a, um.* adj. (*stagnum*)
【解】氾濫，淹沒，**stagnosa**. (pl.) 湖澤.
【例】in *stagnosis*. Apul. 在卑濕之地.

1. stagn-um. *i.* n.
【解】積水池沼，池塘，澤潭.
【例】Phrixeae *stagna* sororis. Ov. 福利姊妹之水. *stagna* aquae calidae. Tac. 熱水浴池. lati *stagna* profundi. Sil. 深海大洋.

2. stagn-um. *i.* n. (=**stannum**).
【解】錫.

stām-en. *ĭnis.* n.
【解】❶ (織工)經線. ❷ 紡錘線，命運線. ❸ 蛛絲，網線，纖維，絃.
【例】❷ *stamine* fallere somnum. 紡織不能眠. fatorum *stamen.* Prop. 命運線. nimio de *stamine* queri. Juv. 埋怨壽命過長.

stāmĭnĕ-us. *a, um.* adj.
【解】線織者，有纖維者.

stannĕ-us. *a, um.* adj. (*stannum*)
【解】錫者.

stann-um. *i.* n.
【解】錫，(鐵).

stătārĭ-us. *a, um.* adj.
【同】firmus, stabilis; item qui in dicendo agendoque, gestu motuque utitur moderato.
【解】❶ 屹然不動，堅定不移，(守崗位).
❷ 穩重，安穩，莊重.
【例】❶ *statarius* miles. Liv. 堅守崗位之戰士. *stataria* pugna. Amm. 堅持之戰爭. ❷ (fig.) *statarius* orator. Cic. 莊重之演說家. *stataria* (comoedia). Ter. 呆板之喜劇. *statarius* labor. Sid. 固定的工作.

stătēr-a. *ae.* f.
【同】libra, trutina.
【解】秤，戥子，(fig.) 價值.
【例】non aurificis *statera* sed populari judicio rem examinare. 不以金秤而以民意審斷事實. *statera* auraria. Varr. 戥子. *statera* aurificis. Cic. 戥子.

stătĭcŭl-um. *i.* n. (*statua*)
【解】小態像.

stătim. adv. (*sto*)
【同】continuo, illico, mox, protinus, jam jamque, quamprimum, confestim, actutum, e vestigio, repente, sine mora, nulla interposita mora, abjecta omni cunctatione, primo quoque tempore, extemplo, haud cunctanter, propere; sine excusatione, nulla interposita dubitatione.
【解】立刻，立即，倏忽，毫不延緩，毫不猶豫.
【例】*statim* ut.. 即刻. ut *statim.* Cic. 即刻. *statim..* simul ac. Cic. 立即. *statim* post civilia bella. Suet. 內戰之後立即. mandata tua *statim* exsequar. 我立刻執行你的命令. litteras scripsi *statim* ut tuas legerem. 我寄信給你希望立即念你的回信. *statim* concidit. 立即昏倒. *statim* a prima luce. Col. 天一明立即.

stătĭ-o. *ōnis.* f. (*sto*)
【同】mansio ac locus, in quo naves aut milites tuto stare possint.
【解】❶ 固定之位置，住址，(fig.) 事態，形勢. ❷ 寓居客棧，旅館，驛站. ❸ 船塢，碼頭，港灣，(拋錨處). ❹ 兵站，駐兵，屯兵處. ❺ 守衛，駐防，鎮守之軍隊.
【例】❶ in *statione* manere. Lucr. 居留不動. *stationem* facere. Plin. 停止不動. *stationes* humoris. Pall. 瀦水處. ❷ Athenis *statio* mea nunc placet. Cic. 現今我喜歡寓居雅典城. *stationes.* Plin. 驛站. ❸ longe a terra abest navium *statio.* 船在距海岸遠處拋錨. ❹ in *statione* esse. Caes. 駐防. cohors in *statione.* Caes. 營兵駐防. in *stationem* succedere. Caes. 換防. de *statione* vitae decedere. (fig.) Cic. 去世.
【註】*stationes* dispositas habere. Caes. 常期駐軍留守. *stationes* Romanae insederant vias. Liv. 羅瑪駐軍防守道路. *stationes* disponere. 佈防. submissis manipulis aliquot *stationes* firmare. 暗遣支隊鞏固駐兵.

【附】**stationes** viae Crucis. 苦路十四處.
stātiōnāl-is. *e.* adj.
【解】恒星者.
stātiōnāri-us. *a, um.* adj. (*statio*)
【解】❶ (ut *stationalis*). 恒星者. ❷守衛，駐防者. ❸ (subst. m.) 戍衛長.
stātistic-a. *ae.* f.
【解】統計學，統計表冊.
【例】*statistica* methodus. 統計法.
Stāti-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：❶ Caecilius *Statius.* 拉丁滑稽歌劇家. ❷ Stace, Silves 之作者.
stătīv-a. *ōrum.* n. pl. (*sto*)
【同】statio.
【解】❶ 駐紮地，戍守地，營寨，行營. ❷ 驛站，旅館，客寓.
【例】❶ *stativa* miles noster habet optima. 我們的兵士有最好之營寨. militem in *stativis* habere. 有兵在駐紮地.
stătīv-us. *a, um.* adj. (*sto*)
【解】停留，駐紮，在兵站，旅次者.
【例】praesidium *stativum.* Cic. 駐軍. *stativa* castra. Cic. 駐軍營壘. haec mea custodia est. 此乃吾之防地. hoc praesidium *stativum.* 此爲戍守地.
1. **Stăt-ŏr.** *ōris.* m. (*sisto*)
【解】(cognomen Jovis). 由必得神之綽號，(阻止潰軍逃散之由必得神).
2. **stăt-ŏr.** *ōris.* m. (*sisto*)
【同】apparitor, nuntius, tabellarius.
【解】傳令奴隸，傳令兵，通訊員.
【例】litteras *stator* tuus mihi attulit. 你的通訊員給我帶信來.
stătŭ-a. *ae.* f. (*statuo*)
【同】signum, imago, simulacrum.
【形】equestris, pedestris, nuda, palmaris, aliena, publica, inaurata.
【解】態像，(雕刻或鑄造者).
【例】senatus ei *statuam* auream decrevit, posuit, statuit, fixit, locavit, collocavit, consecravit. 國會爲他立金像. *statuam* alicujus evertere, deturbare, dissipare. 打倒(破壞)人之態像.
【附】**statuae** denudatae. 裸體態像.
stătŭāri-a ars. (vel abs.) **stătŭāria.** *ae.* f.
【解】雕像之藝術.
stătŭāri-us. *i.* m. (*statua*)
【解】雕刻匠人.
stătūm-ĕn. *ĭnis.* n. (*statuo*)
【解】❶ 葡萄架. ❷ 船身，(龍骨). ❸ 基礎，根基，柱石. ❹ 基層.
stătūmin-o. *ās, āre.* v. tr. (*statumen*)
【解】支架，支撑，構造.

stătŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr. (*status*)
【同】constituo, decerno, sancio, delibero.
【狀】certe, exploratius, facilis, honestus, omnino, prorsus; recte, regie.
【解】❶ a) 建樹，安置，設立. b) 建築，豎立，建立. ❷ (fig.) 樹立，(典型，模範). ❸ 立定，指定，斷定. ❹ 以爲，臆度，立意. ❺ 決定，立定.
【例】❶ a) *statue* signum. Liv. 豎軍旗. crateres *statuere.* Virg. 置杯於桌上. (*statuere*) captivos in medio. 置俘虜於中間. b) (*statuere*) tabernacula, statuam. Caes. 安揷帳篷，立像. (*statuere*) tropaeum. Cic. 建凱旋坊. *statuor* tumulo. Tac. 建吾像於墓上. ❷ (*statuere*) exemplum in aliquo. Cic. 奉爲人之典型. (*statuere*) documentum. Liv. 立表. (*statuere*) aliquem arbitrum alicujus rei. Cic. 立人爲某事之評判員. ❸ a) (*statuere*) modum alicui rei, (vel) alicujus rei. Cic. 爲某事立定界限. (*statuere*) condicionem alicui. Cic. 爲人指定條件. (*statuere*) diem alicui, alicui rei. Sall. 爲某人某事限定日期. b) (*statuere*) (cum interr. indir.) utrum sint an.. Cic. 斷定是否…. ❹ a) (*statuere*) aliquem hostem. Cic. 以某人當仇敵. b) (cum prop. infin.) *statuerunt* se.. nunquam esse visuros. Cic. 他忖度永無復見之日. non *statuebas* tibi.. rationem esse reddendam. Cic. 當時你不想當交待賬目. *statuit* expectandam (esse) classem. Cic. 他以爲應等候艦隊. (*statuere*=censeo, puto, judico absolvendum esse). 我以爲應釋放. ❺ a) (cum infin.) *statuit* jus non dicere. Cic. 決定不開庭審詢. (cum *ut, ne,*. et subj.) *statuunt* ut.. mittantur. Caes. 決意遣發. *statuitur* ne sit Creta provincia. Cic. 決定克肋島不復爲行省. b) (*statuere*) aliquid gravius in aliquem. Cic. 宣佈對某人更不利之事. (*statuere*) aliquid de aliquo. Sall. 爲某人決定某項. (*statuere*) de aliquo. Caes. 爲某人決定某項. pro merito cujusque *statuitur.* Liv. 依某人之功績定斷.
stătūr-a. *ae.* f. (*sto*)
【同】corporis habitus, figura.
【解】身材，軀幹，身量，體格，(植物高度).
【例】*staturam* habet egregiam. 身體魁梧. corporis habitu praestat. 外表威風凜凜. corporis figura, *statura* apposita ad dignitatem. 本人像貌堂堂.
stătūr-us. *a, um.* part. f. v. *sto.*
1. **stăt-ŭs.** *a, um.* part. v. *sisto.*

【同】solemnis, statutus, certus.
【解】立定，指定.
【例】*stati* dies; *statae* et solemnes caerimoniae. 指定日期，立定隆重儀式.

2. stăt-ŭs. *ūs.* m. (*sto*)
【同】conditio, fortunae conditio, locus; casus, praesentis fortunae habitus, articulus rerum.
【形】amplissimus, bonus, certus, moderatus et concors, civitatis tranquillus, tolerabilis, pristinus, quietus et placatus, erectus et celsus, reipublicae deterior, perturbatus, mediocris, incertus fortunae.
【解】❶ 體態，姿勢，態度. ❷ 陣勢，位置. ❸ (fig.) a) 形勢，情況，地位，資格. b) 政體. c) 鞏固，穩定，安全狀況.
【例】❶ motus et *status* naturae congruentes. Cic. 動靜適合性情. ❷ *statum* alicujus conturbare. 傾覆敵人. *statu* hostes movere. Liv. 使敵人動搖. adversarios de *statu* omni dejicere. (fig.) Cic. 使敵人陷入絕境. ❸ (fig.) a) (*status*) vitae. 處世地位. amplus *status*. Cic. 高等身分. in antiquum *statum* Siciliam restituere. Cic. 使西細利島恢復原來情形. eo tum *statu* res erat, ut.. 高盧當時情形如此.... rerum *status*. 事態. *statum* caeli notare. Liv. 注意天象，(天氣). pessimus est rerum *status*. 情況極惡劣. b) (*status*) optimatum. Cic. 貴族執政制度. *status* civitatis pristinus restitutus est. 恢復城市原先政體，(制度). c) reipublicae *statum* labefactare. Cic. 破壞國家制度. *status* mentis pathologici. 精神病態. *status* gratiae. 靈魂有聖寵者. *status* particulares. 特殊身分. *status* clericalis. 神職人員身分. *status* religiosus. 修會成員身分.

stătūt-us. *a, um.* part. v. *statuo.*
【解】建立.
【例】*statutum* habere. Cic. 決定. ad *statutam* horam. Just. 依指定時間.

stĕg-a. *ae.* f.
【解】甲板，船面.

stēl-a. *ae.* f. (term. inusit.)
【解】墓前圓形短柱，墓碑.

stell-a. *ae.* f.
【同】sidus, astrum; flammae caelestes, lumen, lucidi stellarum globi.
【形】illustris, perlucida, micans, salutaris, praeclara, infima terraeque proxima, obscurior et caliginosa; parva; terris finitima.
【解】❶ 星宿，恒星. ❷ 星形飾物. ❸ 螢蟲，珊瑚蟲.
【例】❶ sidera et *stellae*. Cic. 星座，星球. *stellae* vagae. Luc. 行星. *stellae* errantes. Cic. 行星. *stella* comans. Ov. 彗星，行星. ❷ vestis distincta aureis *stellis*. Suet. 飾金星之衣服. ❸ *stella* marina. Plin. (海星)珊瑚.

stell-ans. *antis.* part. v. *stello.*
【解】星羅棋佈，列星閃爍者.
【例】frons *stellans*. Cic. 滿面星斗，(麻面). *stellantia* glauca lumina luce. V. Fl. 碧目炯炯.

stellāt-us. *a, um.* adj. (*stella*)
【解】❶ 繁星羅列，(滿天星斗). ❷ (fig.) 千眼者 (Argus). 閃爍炯炯.
【例】❶ *stellata* domus. Claud. 飾金星之房屋.

stellĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*stella fero*)
【解】列星繁佈者.
【例】*stelliferi* caeli cursus. 天上列星之運行.

stellĭg-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*stella gero*)
【解】繁星羅列者.

stellĭ-o. stelĭ-o. *ōnis.* m.
【解】壁虎，蜥蜴(蟾虵)，(fig.) 詐偽，欺騙者.

stell-o. *ās,* (*āvi*), *ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*stella*)
【解】列星，嵌星，星光閃爍.

stemm-a. *ătis.* n.
【解】花串，花繩，連綴祖先像片之花串，家譜，世系.
【例】longum *stemma* repetere a.. Mart. 陳述歷代世系自....

stĕnŏgrăphĭ-a. *ae.* f.
【解】速記術.

stercĭlīnum. *i.* n.
【解】糞堆，糞坑.

stercŏrārĭ-us. stercŏrĕ-us. *a, um.* adj. (*stercus*)
【解】屬於廢物(糞土)者.

stercŏrātĭ-o. *ōnis.* f. (*stercoro*)
【解】膏田，肥田.

sterŏrāt-us. *a, um.* adj. part. v. *stercoro.* *-tissimus.*
【解】施肥料，糞田者.
【例】*stercorata* colluvies. Cil. 糞污，垃圾. in *stercorato*. Plin. 在施肥料之田內.

stercŏr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*stercus*)
【同】fimum agri adhibeo; stercus agris ingero, arvo fimum reddo; fimum, stercus per agros spargo.

【解】沃田，佈糞，施肥料.
【例】*stercorata* colluvies. Col. 糞汚.
stercŏrōs-us. *a, um.* adj. (*stercus*), -*sissimus.*
【解】撒肥料者，滿泥濘，汚濁者.
stercŭlīn-um. *i.* n. (*stercus*)
【解】糞坑，糞堆，垃圾堆.
sterc-ŭs. *ŏris.* n.
【解】糞，屎，穢物，廢材，渣滓，垃圾，肥料.
【例】*stercore* saturare. Col. 飽施肥料. pulvis *stercoris.* Col. 糞土. ferri *stercus.* Scrib. 鐵屑，(煤屑).
stĕrĭlesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*sterilis*)
【解】漸荒廢.
stĕrĭl-is. *e.* adj. -*lior.*
【同】nihil ferens.
【解】❶ 磽瘠，不肥沃，不繁殖者，(致荒廢者). ❷ (fig.) 不毛之地，石田，不生產，(荒怠)，荒歉，無效.
【例】❶ *sterilia* ova. Plin. 白蛋. *sterilis* domus. Prop. 絕戶，(無後嗣). *sterile* plumbi lapides. Plin. 不含鉛鑛之石. ❷ *sterilis* ab aquis civitas. Apul. 缺水之城市. virtutum *sterile* saeculum. Tac. 薄德(缺德)時代. nummi *steriles.* Papin. 不生利之銀錢. *sterilis* hiems. Mart. 嚴冬，(無生物之冬季). februarius *sterilis* erit. Cic. 無生息之二月. *sterilis* pax. Tac. 無進益之和平.
stĕrĭlĭt-as. *ātis.* f. (*sterilis*)
【同】frugum inopia.
【解】❶ 不生產，不毛之地，無生息，不能生育. ❷ 缺乏，無能，虛空.
【例】❶ arborum densitas *sterilitatem* facit. Plin. 樹木繁茂致不結實. continuae *sterilitates.* Plin. J. (荐饑)，連年荒歉. *sterilitas* frugum. Vell. 荒年.
【附】**sterilisatio.** 制止生育.
stern-ax. *ăcis.* adj. (*sterno*)
【解】撲地，顛仆者，使傾斜者.
sterno. *sternĭs, strāvi, strātum, sternĕre.* v. tr.
【同】consterno, prosterno.
【解】I. 張開，伸展於地. ❶ 展開，散佈，傳播. ❷ 打倒，撲地，傾覆. ❸ 平復，使(水面)平靜.
II. 覆盖，撒於地. ❶ 覆盖床. ❷ 鋪排. ❸ 備鞍轡. ❹ (in gen.) 盖，撒鋪.
【例】I. ❶ (*sternere*) vellus in solo. Ov. 展皮於地上. *stratis* in herbis. Ov. 展於草床上. (*sternere*) crines. Stat. 散髮. fessi *sternunt* corpora. Liv. 身之倒於地上. humi *strati.* Cic. 展開地上. *stratus* ad pedes alicui. Cic. 跪伏人足前. ❷ *strati* ariete muris. Liv. 城墻被攻城機衝倒. (poetic.) (*sternere*) aliquem caede. Virg. 擊斃人. (*sternere*) leto. Virg. 擊斃人. (*sternere*) morte. Virg. 擊斃人. ❸ (*sternere*) aequora. Virg. 平息風浪. (*sternere*) undas. Man. 平息風浪.
II. ❶ pelliculis haedinis lectulos Punicanos (*sternere*). Cic. 以小羊皮盖低床上. lectum *sternere.* Cic. 整理床鋪(胡). ❷ *sternere* semita, saxo quadrato. Liv. 用方石鋪路. *sternere* emporium lapide. Liv. 市場鋪石. via *strata.* Liv. 鋪路. locum *sternendum* locare. Cic. 投標鋪地工程. ❹ (*sternere*) solum telis. Virg. 箭落滿地. terram caesi *stravere* juvenci. Virg. 牛斃倒地.
sternūment-um. *i.* n. (*sternuo*)
【解】❶ 噴嚏. ❷ 催噴嚏者.
【例】❶ *sternumentum* facere, (vel) movere Plin. 打噴嚏. *sternumentum* excitare. Cels. 使打噴嚏.
sternŭ-o. *ĭs, i, ĕre.* v. intr.
【解】打嚏噴.
sternūtāment-um. *i.* n.
【解】屢打噴嚏.
sternūt-o. *ās, āvi, (ātum), āre.* v. intr.
【解】屢打噴嚏！
sterquĭlīnĭ-um. *i.* n.
【解】糞堆，糞坑.
【例】heus tu leno, *sterquilinium* publicum! 嗳你開娼寮者，公共穢物.
stert-o. *ĭs, (ŭi), ĕre.* v. intr.
【同】arcte et graviter dormio.
【解】發鼻鼾聲，鼾睡.
stĭbădĭ-um. *i.* n.
【解】半圓形床，(環桌三面，半臥餐用).

STIBADIUM

stĭbi. *is.* n. vide **stibium.**
【解】銻，胭脂.
stĭbĭ-um. *i.* n. (antimoine)
【解】銻，胭脂，(畫眉者).
stigm-a. *ătis.* n.
【解】❶ 烙印，燒痕，刺字. ❷ 忝辱，(墨刑：

羅瑪烙印右肩)。
【例】❶ *stigmata* alicui imponere. Vitr. 與人烙印，(刺字)。*stigmata* alicui inscribere. Sen. 與人烙印，(刺字)。*stigmata* alicui scribere. Quint. 與人烙印，(刺字)。❷ (fig.) *stigmata* imponere. Suet. 忝辱人。

stigmăti-as. *ae.* m.
【同】servus compunctus notis Threiciis.
【解】烙印之奴。

still-a. *ae.* f. (*stiria*)
【同】gutta.
【解】點滴，些微。
【例】quum sine *stillis* arbor erit. Plin. 樹既無津液. pauculae temporum *stillae.* Aug. 片刻. sanguinis *stilla.* 血滴.

stillārĭ-um. *i.* n. (*stilla*)
【解】增加些許。

stillātim. adv.
【解】點點滴滴。

stillātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】點點滴滴，遲延。

stillātīv-us. *a, um.* **stillātīcĭ-us.** *a, um.* adj.
【解】滴滴者。

stillāt-us. *a, um.* part. v. *stillo.*
【解】滴滴漏下，瀝瀝濾下。

stillĭcĭdĭ-um. *i.* n. (*stilla cado*)
【解】❶ 點點滴滴漏下之水，瀝下之水. ❷ 雨水，溸霤水。
【例】❶ per *stillicidia* sanguinem dare. Sen. 血珠點點滴下。

still-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (*stilla*)
【解】❶ intr. ❶ 點點滴滴瀝下. ❷ 淋漓.
II. tr. 使點點滴滴漏下，濾下。
【例】I. ❶ *stillans* sanies per.. Sen. 濃血滴下. dulcedinis in cor *stillavit* gutta. Lucr. 甘飴悅人心. ❷ saxa guttis manantibus *stillant.* Cic. 巖石漏水滴滴下.
II. *stillatus.* 滴下，漏下者. *stillare* exiguum in aurem. Juv. 耳邊低聲細語.

stĭl-us. *i.* m.
【同】instrumentum, aut ratio modusque scriptionis.
【形】censorius, exercitatus, impurus, effector ac magister optimus dicendi.
【解】❶ 植物莖，草管，樁，尖錐. ❷ 刀筆，尖筆. ❸ (fig.) a) 刀筆工作，作文，文筆. b) 文法，筆致. c) 文藝作品.
【例】❶ *stili* caeci. B. Afr. 暗樁. ❷ *stilum* prendere. Cic. 提筆. orationes paene Attico *stilo* scriptae. Cic. 依希臘筆致所寫之演詞. ❸ a) *stilus* optimus et praestantissimus dicendi effector ac magister. Cic. 文筆爲修辭文藝最好最優越之指導及教師. b) *stilus* aptus personis. Prisc. 適合人之筆法. Graecus *stilus.* Hier. 希臘文風格.

stĭmŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*stimulo*)
【解】針刺，鞭策，激勵，刺激。

stĭmŭlāt-or. *ōris.* m.
【解】激勵，策動者。

stĭmŭlāt-us. *a, um.* part. v. *stimulo.*
【解】受刺激，被策動者。

stĭmŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*stimulus*)
【同】stimulum adhibere, (vel) admovere; pungo, excito, incito, curam affero.
【解】❶ 針刺. ❷ (fig.) a) 刺激，磨難. b) 策動，鼓勵。
【例】❶ juvencos *stimulavi* jactare ignes. Sil. 刺激公牛縱火. ❷ a) evellere scrupulum qui me dies noctesque *stimulat.* 拔除使吾日夜焦慮不安之芒刺. b) *stimulare* aliquem ut.. Cic. 激勵人…. *stimulari* ne.. Tac. 被勸阻勿…. *stimulante* fame. Ov. 迫於饑餓.

stĭmŭl-us. *i.* m.
【同】aculeus, incitamentum.
【解】❶ 針刺，鞭策. ❷ (fig.) a) 刺激，磨難，衝動. b) 鼓勵，策動. ❸ 捕狼機.
【例】❶ aliquem fodere *stimulo.* Pl. 刺激人. aliquem fodere *stimulis.* Cic. 刺激人. ❷ a) *stimulos* doloris contemnere. Cic. 輕視病苦之磨難. b) animum gloriae *stimulis* concitare. Cic. 藉榮譽鼓勵人心. *stimulos* admovere alicui. Cic. 策勵人.

stingu-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】熄滅。

stīpātĭ-o. *ōnis.* f. (*stipo*)
【同】comitatus.
【解】陪同，伴當，(儀仗)，群衆擁擠。
【例】ingens *stipatio* (subaud. *erat*). Apul. (戲場)人衆擁擠.

stīpāt-or. *ōris.* m. (*stipo*)
【同】apparitor, satelles.
【解】衛兵，伴當，隨員，差役。
【例】*stipatores* corporis. Cic. 保鏢，(衛兵)。

stīpāt-us. *a, um.* part. v. *stipo.*
【解】集結。
【例】densis acies *stipata* catervis. Luc. 戰士排成密陣. pontes colonibus *stipati.* Suet. 武裝莊戶排列橋上. *stipatum* tribunal. Plin. 武士圍繞法庭.

stīpendĭārĭ-us. *a, um.* adj. (*stipendium*)
【同】vectigalis.
【解】❶臣服，進貢，完粮，納稅者，(分擔捐款者). ❷領軍餉，領薪俸，雇用，佣人.
【例】❶**stipendiari-i.** *ōrum.* m. pl. 分擔課稅者. vectigal quod *stipendiarium* dicitur. Cic. 所謂按期應繳納之課稅. ❷ cohortes *stipendiariae.* Hirt. (領餉營兵)正規軍.

stīpendĭāt-us. *a, um.* part. v. *stipendior.*
【解】領軍餉者.

stīpendĭ-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*stipendium*)
【解】領軍餉，服兵役.

stīpendĭ-um. *i.* n. (*stips pendo*)
【同】tributum, vectigal; aes viritim in milites distribuendum.
【形】annuum, menstruum.
【解】I. ❶賦稅：完粮，納稅，任捐，進貢. ❷(poet.)賠償，罰金.
II. ❶軍餉，兵役. ❷(pl.)當兵，應役. ❸服兵役期限，戰役. ❹(fig.)義務，債務.
【例】I. ❶*stipendium* pendere. Caes. 納稅. *stipendium* capere. Caes. 收稅. *stipendium* imponere. Caes. 課稅. *stipendium* solvere, pendere, remittere. 納稅，免稅.
II. ❷*stipendio* afficere, remunerare militem. 分軍餉. *stipendium* numerare militibus. Cic. 分軍餉. *stipendium* persolvere. Cic. 分軍餉. bene meritos suo *stipendio* fraudare. 分給應得軍餉. pecunia in *stipendium* opus est. 需要餉銀. ❷ *stipendia* merere. Cic. 服兵役. *stipendium* facere. Sall. 當兵. *stipendium* emereri. Liv. 當兵. emeritis confectisque *stipendiis.* 兵役期滿. ❸octavo jam *stipendio.* Hirt. 服兵役第八年. tricena, quadragena *stipendia.* Tac. 服兵役三十，四十年. milites *stipendiis* confecti. Cic. 多年服務之兵士. ❹(fig.) vitae *stipendia.* Sen. 人生義務. *stipendium* Missae. 彌撒獻儀.

stīp-es. *ĭtis.* m.
【同】truncus.
【解】❶樹木枝幹，根株，(fig.)拙笨愚人，無能之人. ❷木椿，柱，棒，棍.
【例】❶*stipes* vastus. Sen. 粗棒. lares *stipite* factos. Tib. 木製神像. digno *stipite.* 相當之木. ❷teretes *stipes* ab summo praeacuti. 燒尖之木柵.
【附】**stipes** cognationis. 親源.

stīp-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】constipo, circumvallo.
【解】❶使緊密，緊結，堆積. ❷環繞，密集，伴同，侍從.
【例】asses *stipare.* Varr. 積錢. Graeci *stipati.* Cic. 擁擠的希臘人. ❷ Antonius senatum armatis *stipavit.* Cic. 安多尼派軍隊包圍國會. Catilina *stipatus* choro juventutis. Cic. 加底利納由青年歌舞隊伴同. *stipatus* gregibus amicorum. Cic. 衆朋友陪伴. magna *stipante* caterva. Virg. 群衆前呼後擁.

stips. *stĭpis.* f.
【同】pecunia quae, (vel) in aerarium reponitur, (vel) diis offertur, (vel) mendicis erogatur.
【解】❶小錢幣，(獻神濟貧). ❷(fig.)銀錢，利息.
【例】❶*stipem* Apolloni conferre. Liv. 給亞波羅神之獻儀. *stipem* cogere, (colligere). Cic. 募化，佈施. *stipem* tollere. Cic. 停止募化. *stipem* spargere. 施捨. ❷ hortum exigua *stipe* colere. Col. 修治生產薄弱之田園.

stĭpŭl-a. *ae.* f.
【解】穀莖，麥稭，草芥，笛管，篾.
【例】flamma de *stipula.* Ov. 燃草芥之火. *stipula* levior. 更輕微之草芥.

stĭpŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*stipulor*)
【同】promissio in jure.
【解】契約，約訂，承諾，借貸條件.
【例】*stipulationem* conficere, (vel) contrahere. Nep. 定契約，約訂. alicui acceptam *stipulationem* facere. Nep. 免除人之債務.

stĭpŭlātĭuncŭl-a. *ae.* f. (dimin. *stipulatio*)
【解】不重要之契約.

stĭpŭlāt-or. *ōris.* m. (*stipulor*)
【解】定契約者，約訂者.

stĭpŭlāt-us. *a, um.* part. v. *stipulor.* (in sensu passiv.)

stipul-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】postulo mihi aliquid promitti solemni formula restipulandi.
【解】❶口頭諾言，要求正式契約. ❷鄭重約訂，承諾.
【例】❶quod invicem de se *stipulati* sunt. Paul. 双方約訂. ab aliquo aliquid *stipulari.* Nep. 約訂某人給....pecunia *stipulata.* Cic. 約訂款項. si quis *stipulatus* est. (cum infin.) 人若約訂.

stīrĭ-a. *ae.* f.
【解】冰屑，凝結水滴.

stīrĭcĭdĭ-um. stillicidĭ-um. *i*. n.
【解】冰屑.
stirpesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*stirps*)
【解】萌芽.
stirpĭtŭs. adv. (*stirps*)
【同】radicitus.
【解】(fig.) 澈底.
【例】*stirpitus* aliquid extrahere. 根除某某.
stirps. *stirpis.* f.
【同】planta; genus, familia.
【解】❶根株，根本，枝幹. ❷(praesert. in pl.)草木，萌芽，蘖. ❸(fig.) a) 祖系，世系，支派，世家，後裔. b) 根本，根原.
【例】❶ palmarum *stirpibus* ali. Cic. 食棕樹根. vellere albos a *stirpe* capillos. Tib. 拔去白髮. ❷ in seminibus causa est *stirpium.* 種子含有支幹之生力. ❸ a) Herculis *stirpe* generatus. Cic. 出自厄而古族. ad tertiam *stirpem* descendere. Liv. 降至第三代. mentitus regiae *stirpis* originem. Vell. 僞稱皇族出身. ex antiquissima *stirpe* ortus. 出自年代久遠之族中. b) superstitionis *stirpes.* Cic. 迷信之根原. gens ab *stirpe* extincta est. Liv. 全族殲滅.
stĭti. perf. v. *sisto.*
stīv-a. *ae.* f.
【同】aratri manubrium.
【解】犁柄.
【例】a *stiva* ipsa homines mecum conloquebatur. 衆人不輟耕，而與吾交談.
sto. *stās, stĕti, stāturus, stāre.* v. intr
【同】consisto, sum, gradum sisto. X. Sedeo.
【狀】constantius, consulto, diutius, occulte, paulisper, plane, pulcherrime.
【解】I. 挺身站立. ❶ 直立不坐. ❷ 自持，(堅持，保持). a) 駐紮. b) 停泊. c) 挺立. d) (poet) 置. e) 値. ❸ 參加，歸附. ❹ 屬於，操於.
II. 堅定不移. ❶ 屹然峙立. ❷ 停止. ❸ 停留，寓居.
III. 固定，堅持不搖. ❶ 堅守(陣地). ❷ 保持，(不易). ❸ (fig.) 恒久不變，堅決，守約. ❹ 立志，決定.
【例】I. ❶ *stant* non sedent. Pl. 站立不坐. *stetit* soleatus in litore. Cic. 足署拖鞋立於岸上. statua, quae Delphis *stabat.* Cic. 豎立於代而非之態像. ❷ a) ex eo, quo *stabant*, loco recesserunt. Caes. (軍隊)退出駐紮之地. c) *steterunt* comae. Virg. 頭髮豎起. *stat* pulvere caelum. Virg. 滿天灰塵. *stat* nive Soracte. Hor. 掃可拉德立起雪堆. d) omnis in Ascanio *stat* cura parentis. Virg. 父親一切顧慮置於亞而加身上. e) multo sanguine ea Poenis victoria *stetit.* Liv. 此次得勝白尼人大量流血. ❸ (*stare*) cum aliquo. Cic. 擁護某人某事. (*stare*) pro aliquo, pro aliqua re. Liv. 站立某人，某人一邊. (*stare*) ab aliquo, ab aliqua re. Cic. 歸屬某人. (*stare*) ab aliquo contra aliquem. Cic. 參加某人陣線反對某人. ❹ per aliquem *stat* quominus.. 原係某人阻止..., per aliquem non *stat* quin.. (quominus).非屬於某人，某事....
II. ❶ moveri videntur ea quae *stat.* Cic. 視靜物如轉動者. diu pugna neutro inclinata *stetit.* Liv. 久戰不分勝負. ❷ (poet.)hasta *stetit* toro. Ov. 鏢槍止於床上.
III. ❶ ut praeter spem *stare* muros viderunt. Liv. 彼等見墻屹然峙立實出望外. ❷ *stat* Asia Luculli institutis servandis. Cic. 亞細亞仍保持路古利之制度. ❸ a) *stare* oportet in eo quod sit judicatum. Cic. 應堅持判決者. b) (*stare*) promissis, conventis. Cic. 履行諾言，契約. decreto non *stare.* Caes. 不守定章. si pacto non *staretur.* Liv. 若不守協定. (*stare*) alicujus judicio. Cic. 隨人意見. fama rerum *standum* est. Liv. 應遵定遺傳. ❹ a) Hannibali sententia *stetit* pergere.. Liv. 亞尼巴決定繼續. b) mihi *stat* desinere. Nep. 我決定停止. *stabo* judicio tuo, (sententia tua). 我將同意你.
Stōĭcē. adv.
【同】severe, Stoicorum more, austere.
【解】(斯多噶學派式). 冷靜，寡情，尅慾，苦行.
Stōĭcĭd-a. *ae.* m.
【解】尅慾寡情哲士派.
Stōĭc-us. *a, um.* adj.
【解】斯多噶學派者.
i. m.
【形】severus, acutissimus.
【解】斯多噶學派人.
a. *ōrum.* n. pl.
【解】斯多噶學說，(主張尅情寡慾，苦行堅忍).
stŏl-a. *ae.* f.
【解】❶ (vestis muliebris genus).羅瑪貴婦長袍，(亦有男人用者). ❷ (prêtres d'Isis). 衣西之司祭禮服. ❸ (fête de Minerve). 米乃節目吹笛者之服裝. ❹ (eccl.) 公敎司祭領帶.
stŏlāt-us. *a, um.* adj. (*stola*)
【解】衣長袍禮服者.

STOLA

【例】*stolata*. (Inscr. 貴婦. *stolatus* pudor. Mart. 貴婦貞節. *stolatus* (Ulixes). Suet. 伍里塞衣短裾. *stolatus* innocentia. P. Nol. 純潔者.

stŏlĭdē. adv. -*dius.*
【解】愚昧，癡呆，瘋癲.
【例】homo *stolide* ferox. 凶殘如狂之人.

stŏlĭdit-as. *ātis.* f. (*stolidus*)
【解】愚魯，痴呆，拙笨.

stŏlĭd-us. *a, um.* adj. -*dior*, -*dissimus.*
【同】stupidus, extremi ingenii homo.
【解】愚魯，粗笨，痴呆，狂妄.
【例】*stolidum* hominum genus. 愚鈍之流. *stolida* fiducia. Liv. 癡望.

stŏl-o. *ōnis.* m.
【解】萌蘗，新枝.

stŏmăchāt-us. *a, um.* part. v. *stomachor.*
【解】粗聲厲色.

stŏmăchĭc-us. *i.* m.
【解】患胃痛者.

stŏmăch-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*stomachus*)
【同】indignor, indigne fero, moleste fero, irascor.
【解】患膽汁者，憂憤，發怒，厭惡，不滿意.
【例】❶ *stomachari* cum aliquo. Cic. 與人不睦. tuis litteris *stomachatus* sum. Cic. 你的信激怒我. ❷ (*stomachari*) omnia, aliquid. Cic. 厭倦一切，某事.

stŏmăchōsē. adv. (*stomachosus*), -*sius.*
【同】iracunde.
【解】憤憤不平.

stŏmăchōs-us. *a, um.* adj. (*stomachus*)
【同】iracundus.
【解】憤激，忿怒，憂憤者.
【例】*stomachosiores* litterae. Cic. 更顯氣憤不平的書信.

stŏmăch-us. *i.* m.
【同】gula, gulae extremum, quo cibus labitur ut concoqnatur, bilis, ira.
【形】languens.
【解】❶ 食道. ❷ 胃. ❸ (fig.) a) 食慾，趣味，嗜好. b) 消化好，和悅. c) 憤懣，激奮，忿怒，不滿意.
【例】*stomacho* aptissima. Cels. 健胃. *stomacho* utilia vina. Plin. 有益於胃之酒. fastidiens *stomachus.* Sen. 胃嘔. *stomacho* fastidia movere. Hor. 惹胃嘔. lassum *stomachum* pervellere, (vel) sollicitare. Hor. 活胃，强化食慾. ❸ a) ludi non tui *stomachi.* Cic. 不適合你興趣之遊藝. b) bonus *stomachus.* Quint. 消化好. c) *stomachum* movere alicui. Cic. 激怒人. *stomachum* facere. Cic. 激怒人. alicui esse majori *stomacho.* Cic. 增人憤懣. epistola plena *stomachi.* Cic. 充滿憂憤之書信.

stŏrĕ-a. stŏrĭ-a. *ae.* f.
【解】席，蘆席，繩編物.

străb-o. *ōnis.* m.
【同】qui oculis est perversis.
【解】側目，斜視者.

strāg-es. *is.* f. (*sterno, stratus*)
【同】clades.
【形】horribilis, nocturna.
【解】❶ 堆積，(積滿，狼藉地上). ❷ 屠戮，刼掠，慘敗，坍塌.
【例】❶ (*strages*) armorum. Liv. 武器滿地. (*strages*) boum hominumque. Liv. 人及牛死亡枕藉. *stragem* facere. Liv. 屠戮刼掠. complere *strage* campos. Liv. 積屍遍野. (*stragem*) muri. Liv. 墻壁坍塌. ❷ *stragem* ciere. Virg. 引起慘殺. *strages* facere, edere. Cic. 招致屠殺.

strāgŭl-um. *i.* n. (*sterno*)
【形】textile, pictum.
【解】氈毯，褥，(壽)衣衾，殮布.
【例】(in) textili *stragulo* magnificis operibus picto. 精工刺繡之床鋪. *stragulis* albis. Suet. 潔白殮布. ovis *stragulum* pulvis est. Solin. 置卵於土上.

strāgŭl-us. *a, um.* adj. (*sterno*)
【解】展開之物，被褥.
【例】*stragula* vestis. Cic. 被褥. *stragulum* vestimentum. Nep. 衣衾.

strām-en. *ĭnis.* n. (*sterno*)
【解】鋪地上者，草鋪，廐中蒿草，舁床.

strāment-um. *i.* n. (*sterno*)
【解】❶ 草稭，草莖，蒿草. ❷ 草鋪，鞍布，(馬氈).
【例】❶ casae *stramentis* tectae. Caes. 覆草茅屋. ❷ somnus in *stramentis.* 睡於草鋪上.

strāmĭnĕ-us. *a, um.* adj. (*stramen*)
【解】覆草稭者，草製成者.
【例】*straminea* casa. Ov. 茅屋.

strangŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*strangulo*)
【解】勒斃，絞殺，縊，一縮小，收緊.

1. **strangŭlāt-us.** *a, um.* part. v. *strangulo.*
【解】被絞殺，扼殺者.

2. **strangŭlāt-ŭs.** *ūs.* m. vide **strangulatio.** 絞殺.

strangŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】faucibus premo, suffoco, ango, cervicem frango, obtorta gula jugulo.
【解】❶ 勒斃，絞殺，縊，扼項. ❷ 窒息，遏

止，抑制.
【例】❶ patrem *strangulavit.* 扼殺父親. ❷ (*strangulare*) vocem. Quint. 抑止聲音. (*strangulare*) sonitum. Plin. 抑止聲音. (*strangulare*) sata. Quint. 悶死禾苗. *strangulat* incensus dolor. Ov. 疚心而窒息.

strangūrĭ-a. *ae.* f.
【同】disuria.
【解】小便不通，氣淋.

strătēgēm-a. *ătis.* n.
【同】dolus militaris, inventum, (vel) consilium callidum imperatoris.
【解】戰略，韜略，軍機，(運籌帷幄). 詭計，埋伏.

strătēgĭ-a. *ae.* f.
【解】監軍，統帥，統制.

strătēg-us. *i.* m.
【解】元帥，主將.

strāt-ŏr. *ōris.* m. (*sterno*)
【解】馬廐監，獄吏.

strāt-um. *i.* n. **strāt-a.** *ōrum.* n. pl.
【同】peristroma.
【解】❶ 床單，(被褥). ❷ 床鋪，臥床. ❸ 馬鞍，馬氈. ❹ 鋪路.
【例】❷ lecti mollia *strata.* Lucr. 溫柔床鋪. exilire e *stratis.* Ov. 起床. *strata* pulcherrima. 極精緻的床鋪. *strata* viarum. Lucr. 鋪石之路.

strātūr-a. *ae.* f. (*sterno*)
【解】鋪地，鋪路.

1. **strāt-us.** *a, um.* part. v. *sterno.*
【解】展開，攤開，鋪陳.
【例】*strata* sub pedibus vestis. Suet. 足下鋪地氈. *stratae* herbae. Ov. 草鋪. *stratus* ad pedes. Cic. 俯伏足前. *stratus* equus. Liv. 備鞍之馬. *stratae* pontibus naves. Tac. 集船連成浮橋. via *strata* lapide. Ulp. 鋪石之路.

2. **strāt-ŭs.** *ūs.* m.
【解】❶ 展開：鋪，攤，撒佈. ❷ 鋪蓋，氈毯.

strēn-a. *ae.* f.
【解】❶ 推測，占卜，預兆. ❷ 獻儀，餽贈，(慶日吉日).

strēnŭē. adv. (*strenuus*)
【同】naviter, fortiter.
【解】慇懃，勇毅，積極，活潑.
【例】agit *strenue.* 慇懃工作. omnia *strenue* facere. 勇毅處理一切.

strēnŭĭt-ās. *ātis.* f. (*strenuus*)
【解】勤黽，敏捷，有興緻，恒毅.

strēnŭ-us. *a, um.* adj. -*magis strenuus, strenuior, -uissimus.*
【同】ad labores impiger, manu promptus; qui dignos nobilitate sua, dignos rebus gestis spiritus capit; cui digna vetere gloria et majorum monumentis fortitudo inest; qui in armis rebusque gerendis magnam virtutem praestat.
【解】❶ 勤敏，積極，活潑，興奮，恒毅，驍勇，(吃苦耐勞，精明强幹). ❷ 好動，喜鬧，喧噪.
【例】❶ si minus fortis, attamen *strenuus.* Cic. 若英勇不足，至少慇懃. perhibere reipublicae operam fortem atque *strenuam.* Cat. 爲國英勇恒毅. (*strenuae*) militiae. Tac. 驍勇. *strenua* facie. Pl. 態度堅決. corpus *strenuum.* Gell. 體格堅强.

strĕpĭt-o. *ās, āre.* v. intr. (*strepo*)
【解】喧鬧，震響.

strĕpĭt-ŭs. *ūs.* m.
【同】sonitus, stridor.
【形】forensis, ingens, reconditus.
【解】❶ 喧嘩，叫囂，鼓噪，吵鬧. ❷ 震響，潺潺聲，破碎聲，發轢聲，切齒聲.(軋軋聲).
【例】❶ ingens erat *strepitus.* 大聲喧囂. tumultuantium fremitus (*strepitus*) editus est. 暴動者之叫囂聲. ❷ (*strepitus*) fluminum. Cic. 水流潺潺. (*strepitus*) rotarum. Caes. 車轔轔. (*strepitus*) pecuniae. Quint. 銀錢聲. (*strepitus*) armorum. 武器聲.

strĕp-o. *ĭs, ŭi, ĭtum, ĕre.* v. intr.
【同】rixor, jurgor.
【解】❶ 喧囂：轟轟，叮叮噹噹，藹藹，喃喃，轔轔，軋軋. ❷ 響應，回音.
【例】❶ cum Achivi coepissent inter se *strepere.* Cic. 希臘人既喃喃私語. apes *strepunt.* Plin. 蜜蜂藹藹之聲. fluvii *strepunt.* Hor. 河水潺潺之聲. ❷ *strepit* murmure campus. Virg. 原野回聲. aures *strepunt* clamoribus. Liv. 喧囂聒耳之聲.

strĭ-a. *ae.* f.
【解】犁溝，線痕，柱之豎凹線.

strĭāt-us. *a, um.* part. v. *strio.*
【解】有雕線條形者，線槽.

strĭbĭlig-o. strĭblig-o. *ĭnis.* f.
【解】文法之錯誤.

strictē. adv. (*strictus, -tius, -tissime*)
【同】arcte, restricte. X. Laxe.
【解】狹隘，緊密，嚴格.
【例】*strictius* putare. Pall. 砍去繁枝. *stricte* observa, ne plus reddas quam acceperis. 嚴格遵守，如數交還.

strictim. adv. (*strictus*)
【同】compressius.

【解】緊密，約略，便捷，輕觸，略擦.
【例】*strictim*, (breviter) dicere. 約略說明. *strictim* aspicere. Cic. 略觀.

strictūr-a. *ae.* f.
【解】緊縮，壓榨，鎔鑄五金塊.

strict-us. *a, um.* part. v. *stringo. -tius, -tissime.*
【解】❶緊縮，壓榨，狹隘，嚴格者. ❷簡約，約略，簡短者.
【例】❶ *strictissima* janua. Ov. 極狹隘之門. *stricti* amnes. V. F. 結冰之河. *stricto* jure. Dig. 嚴格法律. *stricti* nervi. Lucr. 神經緊張. ❷ Demosthenes est *strictior.* Quint. 戴茂德更緊嚴簡約.

strīd-ĕo. *ēs, i, ēre.* v. intr.
strīd-o. *is, i, ĕre.* v. intr.
【解】發尖銳聲，咬牙切齒聲，喧囂嘈雜聲，叫囂呼嘯聲，聒耳之音.
【例】*stridere* dentibus. Cels. 咬牙切齒聲. *stridentes* alae. Virg. 鼓翅聲. *stridere* apes. Virg. 蜜蜂薨薨聲. candens ferrum *stridit.* Lucr. 熱鐵浸水(泚泚)聲. mare *stridit.* Virg. 波濤澎湃聲.

strīd-ŏr. *ōris.* m. (*strido*)
【同】strepitus.
【形】densus, horrifer.
【解】尖銳刺耳聲，(切齒聲)，呼嘯，(嘴吹)聲，蛇叫聲，拉鋸發轢聲.
【例】janua quae *stridorem* reddat. Ov. 轉門聲. *stridorem* dentibus facere. Plin. 切齒聲. (*stridor*) aeris. Sil. 吹號聲. tribuni plebis unus *stridor.* Cic. 只有民政長之喃喃怨聲.

strīdŭl-us. *a, um.* adj. (*strido*)
【解】尖聲，吹嘯，切齒聲，耳鳴.
【例】(*stridula*) plaustra. Ov. 吱吱之發轢聲. *stridula* examina. Claud. 蜜蜂薨薨聲.

1. strīg-a. *ae.* f. (*stringo*)
【解】犁溝，隴.

2. strīg-a. *ae.* f.
【解】女巫.

STRIGILIS 1

strīgil-is. *is.* rf.
【解】(balnei instrumentum). ❶沐浴後所用之刷子梳子.... ❷(爲耳之)注射器，抽氣管....

strigis. genit. *strix.*

strigment-um. *i.* n. (*stringo*)
【解】❶(rasura) 剃刨碎屑. ❷泥垢穢物.

strīg-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】❶小憩，休息.

strīgōs-us. *a, um.* adj. *-sior, -sissimus.*
【同】gracilis, tenuis, exhaustus.
【解】枯瘦，清癯，瘠瘦，羸弱.
【例】equi *strigosiores.* Liv. 更瘦弱之馬. capella *strigosissimi* corporis. Col. 極瘠瘦之山羊. oratio *strigosior.* 過於枯窘之演詞.

stri-ngo. *ngis, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr.
【解】❶緊束，緊縮，綑縛，約束，捏箝，觸忤. ❷割，拔，摘. ❸輕觸，掠過，擦傷. ❹抽提.
【例】❶ (*stringere*) vulnera. Claud. 紮傷. (*stringere*) rotam. Juv. 停輪. (*stringere*) aliquem ad.. Plaut. 縛人於.... (*stringere*) rem. Quint. 略陳某事. ❷ folia *stricta* ex arboribus. Caes. 落葉. frondes *stringere.* Virg. 摘葉. (*stringere*) arbores. Virg. 伐樹. (*stringere*) equos. Charis. 刷洗馬. ❸ (*stringere*) undas. Ov. 掠過水面. tela *stringentia* corpus. Virg. 箭微傷身體. (*stringere*) nomen meum. Ov. 損吾名譽. ❹ *strictus* ensis. 脫鞘之劍. (*stringere*) ferrum, gladium. Virg. 拔刀劍出鞘.

string-or. *ōris.* m.
【解】顫抖，觳觫.

strī-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*stria*)
【解】柱上雕刻豎紋，雕線.
striāt-us. *a, um.* adj.
【解】耕溝，雕線.

str-ix. *īgis.* f.
【解】(avis nocturna infausta). 貓頭鷹，(不祥鳥，吸血鬼).

strōm-a. *ătis.* n.
【解】床鋪，氈.

strŏpha. *ae.* f.
【解】❶古戲曲：輪流唱和詩章，(劇齣，折). ❷(pl.) 詭計，陰謀.
【例】elegantes *strophae.* Petr. 有興趣之啞劇.

Strŏphăd-es. *um.* f. nom. propr. insul. 島名，在 Ionienne 海. Harpies 之居處.

strŏphi-um. *i.* n.
【解】女圍巾，花冠.

strŏph-us. *i.* m.
【解】疝痛，絞腸痛.

structi-o. *ōnis.* f.
【解】構造，建築，組織，佈置.

struct-ŏr. *ōris.* m. (*strŭo*)
【同】minister ad mensam cibosque struendos.
【解】建築家，營造工程師，工匠，旅館主人，侍膳者，(招待)宴飲司務.
【例】*structor* parietarius. Inscr. (築墻)工匠. *structor* capillaturae. Fest. 理髮師.

structūr-a. *ae.* f. (*struo*)
【同】compositio, constitutio, coagmentatio.
【解】整理，佈置，建築，構造，(in convre) 建築工程.
【例】*structurae* antiquae genus. Liv. 古建築式. verborum quasi *structura*. Cic. 句讀之構造.

struct-us. *a*, *um*. part. v. *struo*.
【解】構造，佈置，排列者.
【例】sic *structo* litterarum ordine. Suet. 如此修辭造句. *structae* insidiae. Tac. 設埋伏. domos regias e latere *structas*. Vitr. 磚造的王宮.

strŭ-ēs. *is.* f. (*struo*)
【解】堆積，墩，綑束. ❷ 祭餅.
【例】*strues* verborum. Fronto. 集句.

strūm-a. *ae.* f. (*struo*)
【同】tumor colli.
【解】瘰癧，(惡瘡).
【例】qui exsecant pestem aliquam, tanquam *strumam* civitatis. 除去敗類，如割去國家之瘰癧.

strūmōs-us. *a*, *um*. adj. (*struma*)
【解】患瘰癧者.

strŭ-o. *ĭs*, *xi*, *ctum*, *ĕre*. v. tr.
【同】molior, construo.
【解】❶ 聚集，堆積. ❷ 整理，排列. ❸ 建築，構造. ❹ (fig.) 計劃，陰謀，策動.
【例】❶ (*struere*) lateres. Caes. 壘磚. (*struere*) montes ad sidera. Ov. 積山高至摩天. (*struere*) altaria donis. Virg. 陳祭品於祭壇上. (*struere*) opes. Petr. 積財. ❷ (*struere*) copias. Caes. 陳兵. ❸ (*struere*) fornacem. Cat. 築窰. (*struere*) pyras. Virg. 積柴堆. speluncae saxis *structae*. Cic. 石窟. *struere* orationem. Quint. 作演詞. ❹ *struere* insidias. Cic. 設埋伏. *struere* mortem alicui. Tac. 陰謀殺人.

strūthĭŏcămēlīn-us. *a*, *um*. adj.
【解】駝鳥者.

strūthĭŏcămēl-us. *i.* m. f.
【解】駝鳥.

Strym-o. (Sthrym-on). *ŏnis*, (*ŏnos*). m. nom. propr. fluv. 河名：在 Thrace. (per extens.) 稱 Thrace.
Strymŏn-is. *ĭdis*. f. *Strym*. vel *Thrace* 者.
Strymonĭ-us. *a*, *um*. adj. *Strym*. vel *Thrace*.

stŭd-ĕo. *ēs*, *ŭi*, *ēre*. v. intr. (cum dativ.)
【同】operam do, studium in aliqua re pono, colloco, faveo.
【狀】summe, vehementer, exquisitius litteris.
【解】❶專務，勤奮，專心，貪求. ❷ 關心，愛護，寵倖. ❸攻讀，學習，研究.
【例】❶ (*studere*) agriculturae. Caes. 務農. (*studere*) in ea re. Cato. 在某事用功. (*studere*) pecuniae, imperiis, opibus, gloriae. Cic. 貪求財富，權位，榮譽. scire *studeo*. Cic. 我渴望知道. gratum se videri *studet*. Cic. 伊切願表示知恩. *studeo* scire quid egeris. 我願欲知道你做何事. illum ulcisci non *studeo*. 我不願報復他. ❷ scauro *studet*. Cic. 他擁護斯高洛. neque *studere*, neque odisse. Sall. 不袒護，亦不憎恨. omnes ei *student*. 一總人皆親向他. ❸ a puero huic scientiae *studui*. 我自幼專習此學術. noctu *studeo* litteris. 我夜間習文學. assidue *studere*. 致力研究(文學).

stŭdĭōsē. adv. (*studiosus*), *-sius*, *-sissime*.
【同】cupide, summo studio, summa ope, omni ope ac opera, diligenter, naviter.
【解】專心，努力，勤敏，奮勉，熱誠，迫切.
【例】*studiosius* aliquem commendare. Cic. 更熱誠推薦某人. *studiose* negotium curare. 專心管理某事.

stŭdĭōs-us. *a*, *um*. adj. (*studium*)
【同】cupidus, amans, observans; cui res aliqua in studio est; qui alicujus rei studio tenetur, flagrat.
【解】❶ 勤敏，喜好，與奮者. ❷ 親向，附和，親切，迎和，傾向，慇懃，恭維. ❸ 勤讀，好學，用功.
【例】❶ a) (cum genit.) (*studiosus*) venandi aut pilae. Cic. 喜好遊獵打球. b) (cum *in* et ablat.) *studiosus* in me colendo. Cic. 慇懃恭維我. c) (absol.) homo *studiosus* ac diligens. Cic. 熱誠勤奮之人. ❷ cum ejus *studiosissimo* Pammene. Cic. 同極醉心崇拜他之巴買乃. **studiosi.** (subst.) 附和黨. habet certos sui *studiosos*. Cic. 他有傾向他之徒黨. ❸ *studiosa* disputatio. Quint. 博學(專門)之辯論. litterarum *studiosus*. 專門文學者.

stŭdĭ-um. *i.* n. (*studeo*)
【同】opera, labor, voluntas, animus, cupiditas; litterae.
【形】acre, ardens, desidiosum, eximium et singulare, flagrans, incredibile, insigne, mediocre, languidius, obscurum, par, populare, pristinum, rectum, stultum, totum.
【解】❶ 專心致志，勲奮，專務，盡心努力，黽勉. ❷ 熱誠，親向，景仰，恭維，附和. ❸

好學，勤讀，學習，研究.

【例】❶ a) (absol.) *studium* ponere in aliqua re. Cic. 致力於某事. b) (cum genit.) efferor *studio* patres vestros videndi. Cic. 我奢望得見你們的父親. alicujus *studio* incensus. Cic. 對某深表同情. *studium* erga aliquem. Cic. 爲人効勞. *studium* in aliquem. Cic. 爲人効勞. *studia*. Cic. 表示慇懃. accensis *studiis* pro Scipione et adversus Scipionem. Liv. 群情洶湧，或擁護，或反對西比約. ❸ *studium*, exercitatio. Cic. 攻讀，實習. bonarum artium *studia*. Cic. 研究美術. *studia* exercere, (vel) se dare *studiis*. Cic. 專心攻讀.

【附】❶ *studium* suum arti alicui impendere, tradere, dicare, addicere. 專心研究藝術. *studium* in aliqua arte collocare. 專心研究某項藝術. ❷ (voluntatem) *studium*, suum alteri impendere, (navare). 表示親向某人. ❸ *studia* (litterae, doctrinae) summam utlitatem habent,(ponunt). 他們以爲研究文藝學識爲人有極大利益. ❹ *studia* litterarum intermittenda paulisper sunt. (deponendum *studiorum* onus). 讀書須有時間斷，(休息). ❺ repetere intermissa paulum litterarum *studia*. 重溫習(文藝)舊課. ❻ *studiorum* ardorem nihil imminuet. 不減退讀書興致. ❼ a litterarum *studio* cessare; *studia* abjicere, amittere, deserere, deponere. 停止讀書. ❽ vix *studia* humaniora leviter percurrit, jam ad philosophiam transit. 略讀文學便開始讀哲學. ❾ *studium* honoris divini et salutis animaurum ingens habet. 頗具有榮主救人之神火. divini honoris *studio* mire incensus est, (tenetur, flagrat, ardet). 懷有榮主之熱誠.

stultē. adv. (*stultus*), *-tius*, *-tissime.*

【同】dementer, insipienter, incaute, non pro sano.

【解】糊塗，愚昧，狂妄，癡呆.

【例】homo *stulte* arrogans; nihil pro sano facit; sed *stulte* omnia. 蠻橫無知作事一場糊塗.

stultĭlŏquentĭ-a. *ae.* f.

stultĭlŏquĭ-um. *i.* n. (*stultus loquor*)

【解】糊言亂語，囈語.

stultĭlŏqu-us. *i.* m.

【解】妄言者.

stultitĭ-a. *ae.* f. (*stultus*)

【同】fatuitas, dementia, amentia.

【形】alta, incredibilis; misera, senilis, singularis, tanta, summa.

【解】瘋癲，(精神錯亂，言行狂妄)，愚蠢，癡呆，糊塗，拙笨，昏愚.

【例】*stultitia* obcaecatus. 昏愚. non omnis error *stultitia* est dicendus. 不是一切錯誤當稱爲糊塗. *stultitia* est insania, id est, inconstantia sanitate vacans. 糊塗便是失掉理智正常作用，(不會明辨理解).

stult-us. *a, um.* adj. *-tior, -tissimus.*

【同】fatuus, delirus, mente captus, male sanus, demens, amens, nullius consilii, stulta arrogantia.

【解】笨漢，白癡，痴人，狂人(喪心病狂者)，昏昧，愚蠢者.

【例】*stulta* arrogantia. Caes. 愚而好自用. *stultiorem* hominem non vidi. 我從未見更狂妄之人. hominem plane *stultum* redditis. 你們使此人精神完全錯亂. malo indisertam prudentiam quam *stultam* loquacitatem. 與其糊言亂語，吾寧智慧寡言.

stūp-a. stupp-a. *ae.* f.

【同】crassior pars lini.

【解】粗麻，(麻屑，捲絮).

stŭpĕ-făcĭo. *facis, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (*stupeo facio*)

【解】驚愕，眩暈，茫然自失，(頭腦錯亂，瞠目結舌，目瞪口呆).

stŭpĕfact-us. *a, um.* part. v. *stupefacio.*

【同】attonitus.

【解】驚訝，迷離，悵惘.

stŭpĕ-fīo. *fis, factus sum, fĭĕri.* v. passiv. *stupefacio.*

【解】驚惶無措，呆若木雞.

stŭpend-us. *a, um.* adj. (adj. verb. v. *stupeo*)

【解】驚訝，奇異.

stŭp-ens. *entis.* part. v. *stupeo.*

【解】驚愕.

【例】*stupentibus* similes. Curt. 如驚怖不省人事者.

stŭp-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr. vel tr.

【同】obstupesco, attonitus haereo, stupenti similis haereo, stupore et silentio defigor.

【解】❶ intr. 驚怖，驚懼，驚愕，(瞠目結舌，呆若木雞)，昏憒，眩暈. ❷ tr. (poet). 呆坐，奇異，驚視.

【例】❶ exspectatione *stupere*. Liv. 呆候. (*stupere*) novitate. Quint. 驚異新奇. (*stupere*) ad supervacua. Sen. 驚其過度. *stupuit* Ixionis orbis. Ov. 依奇之輪停止. *stupentia* membra. Curt. 肢體麻木. (*stupere*) gaudio. Quint. 樂不可言. ❷

nova *stupuere* silentia valles. Stat. 山谷驚異其非常靜默.

stŭpesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*stupeo*)
【解】奇異，驚愕.

stŭpĭdĭt-as. *ātis.* f. (*stupidus*)
【同】stupor, tarditas.
【解】癡呆，驚愕，蒙昧.

stŭpĭd-us. *a, um.* adj. (*stupeo*)
【同】stupens, tardus, stolidus.
【解】❶驚愕，恍惚，悵惘者. ❷愚笨，昏聵，矇昧，糊塗.
【例】❶omnes *stupore* stupidi obmutuerunt. 衆人驚惶失措，目瞠口呆. ❷nihil homine isthoc *stupidius.* 從未有如此人之愚魯者. (homo mente vacans tanquam truncus et stipes). 蠢如木石.

stŭp-ŏr. *ōris.* m. (*stupeo*)
【同】stupiditas, admiratio. X. Sensus.
【解】❶麻木，驚愕，(張惶失措). ❷愚鈍，愚昧，恍忽迷離.
【例】❶*stupor* omnes oppressit, (vocem omnibus interclusit). 衆驚惶失錯，(瞠目結舌). *stupor* in corpore. 身體麻木.

stupp-a. *ae.* f. vide **stupa.**
【解】粗麻.

stuppārĭ-us. stūpārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】麻者，捲紙者.

stuppĕ-us. stūpĕ-us. *a, um.* adj. (*stuppa*)
【解】麻者.

stŭprāt-ŏr. *ōris.* m.
【解】誘惑，强姦者.

stŭpr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】construpro, stuprum infero, pudicitiam eripio, stupro aliquem maculo, corpus virginis violo, res est alicui cum aliquo.
【解】忝辱，强姦.
【例】*stuprare* per vim. Cic. 强姦. *stuprata* per vim Lucretia. 路克被强姦.

stŭprōs-us. *a, um.* adj.
【解】誘惑，調戲者.

stŭpr-um. *i.* n.
【形】nefarium, infestum, turpe.
【解】忝辱，穢行，猥褻，侮辱，恥辱，喪廉恥.
【例】*stupro* violatae. Tac. 被强姦. vir *stupri* plenus. 喪盡廉恥者. *stuprum* inferre alicui. 玷污人. *stupro* maculare aliquem. 忝辱人.

sturn-us. *i.* m.
【解】椋鳥，(噪林鳥).

Stygĭ-us. *a, um.* adj.
【解】地獄者，(黃泉者).
【例】*Stygius* rex. Virg. 地獄之王(=Pluton), (=Jupiter). *Stygiae* sorores. Luc. (=Furies). 地獄之女鬼. *Stygiae* virgines. V. Fl. (Furies).

stylŏbăt-a. stylŏbăt-ēs. *ae.* m.
【解】柱脚石.

styl-us. *i.* m. vide **stilus.**

Stymphāl-is. *ĭdis.* f. *Stym.* 山者.
Stymphālĭdes aves. --(absol.) *Stym.* 山之鳥，(銅翅鳥).

Stymphāl-os. (**-us**). *i.* m.
Stymphāl-um. *i.* n. nom. propr. montis. 山名，又湖名：Arcadie 之山湖.

styptĭc-us. *a, um.* adj.
【解】有收縮性者.

styr-ax. *ăcis.* m. f.
【解】香液樹，香料.

Styx. *Stygis,* (et *Stygos*). nom. propr. ❶fontis. 泉名：在 Arcadie. ❷fluv. inferni. 地獄河名. ❸inferni. 地獄.

suādēl-a. *ae.* f. (*suadeo*)
【解】說服，健談，善辭令，口才女神.

suā-dĕo. *dēs, si, sum, dēre.* v. intr. vel tr.
【同】auctor sum, fio; suasor et auctor sum alicujus rei; moneo, hortor. X. Dissuadeo.
【狀】amice, fideliter, prudenter, sapienter.
【解】勸告，勸勉，勸戒，慫恿，儆戒，策勵，鼓勵，忠告.
【例】❶(intr.)amici bene *suadentes.* Cic. 忠告之友. (*suadere*) alicui. Cic. 勸告某人. autumno *suadente.* Lucr. 由於秋季之吸引. *suadere* noli. Ter. 勿勸說. *suadere* de pace. Quint. 勸人和好，(說和). *suadentibus* annis. Plin. 老年之勸告. si me *suadentem* audisset... 若聽我之勸告. ❷tr. a) (*suadere*) pacem. Cic. 說和. (*suadere*) legem. Cic. (勸人)擁護法案. (*suadere*) rogationem. Cic. 支持請願(法案). quod tibi *suadeo.* Pl. 我勸勉你者. b) alicui (*suadere*) elaborare. Cic. 勸人勞作. c) (*suadere*) alicui ut.. 鼓勵人.... (*suadere*) alicui ne.. Tac. 勸阻人. d) capias--*suadeo*; *suadeo*...Cic. 勸你取用....

suaptĕ. adv. vide **suuspte.**
【解】親自，親身，本人.

1. **sŭārĭ-us.** *a, um.* adj. (*sus*)
【解】猪者.
【例】*suarium* forum. Dig. 猪市.

2. **sŭārĭ-us.** *i.* m.
【解】牧猪，販猪者.

suāsi-o. *ōnis.* f. (*suadeo*)
【同】consilium, monitum, hortatio. X. Dissuasio.
【解】勸告，勸諭，勸勉，忠告.
【例】(*suasio*) legis. Cic. 勸人擁護法案.

suās-ŏr. *ōris.* m. (*suadeo*)
【同】consuasor, auctor, hortator. X. Dissuasor.
【解】勸告人者，主謀者，支持法案者.
【例】deditionis *suasor.* 勸降者. quid interest inter *suasorem* facti et probatorem? 主謀者與附和者有何分別？

suāsōrĭ-us. *a, um.* adj. (*suadeo*)
【解】勸說，規勸者.
suasorĭa. *ae.* f. (subaud. *oratio*)
【解】說服文體.

1. **suās-us.** *a, um.* part. v. *suadeo.*
【解】受勸告，被說服者.

2. **suās-ŭs.** *ūs.* m. (abl. inus.)
【解】勸告，鼓勵，規勸.

suāvĕ. adv. (*suavis*)
【解】溫柔，愜意愉快者.
【例】*suave* recubans. Apul. 臥於溫煖之床上.

suāvĕŏlentĭ-a. *ae.* f.
【解】芬芳，馥香.

suāvĭātĭ-o. sāvĭātĭ-o. *ōnis.* f. (*suavior*)
【解】嬌柔之接吻.

suāvĭāt-us. sāvĭāt-us. *a, um.* part. v. *suavior.*
【解】接吻者.

suāvĭlŏqu-ens. *entis.* adj. (*suavis loquor*)
【解】甘言蜜語者，娓婉溫柔語者.
【例】*suaviloquens* carmen. Lucr. 溫柔愉快之詩歌.

suāvĭlŏquentĭ-a. *ae.* f.
【解】甘言蜜語，溫柔娓婉之言，聲和音雅，清脆之音.

suāvĭ-ŏr. sāvĭ-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr.
【同】osculor, suavium do, figo.
【解】接吻.
【例】aliquem *suaviari* cupio. 我希望與某人接吻.

suāv-is. *e.* adj.
【同】dulcis, eruditus, jucundus.
【解】甘美，甘飴，甘甜，溫柔，愜意，娓婉者.
【例】mihi *suavissimum* est. (cum infin.) 最愜我意者. elixus quam assus, (soleo esse) *suavior.* Plaut. 煮的比烤的更適口(我慣常吃). *suavissima* epistula. Cic. 最愜意的書信.

suāvĭt-ās. *atis.* f.
【同】suavitudo, dulcitudo, jucunditas.
【解】❶甘飴，溫柔，適口. ❷溫良，愜意，愉快.
【例】❶ *suavitates.* Cic. 美味. *suavitas* odorum. 芬芳. *suavitas* vini. Plin. 酒之甘美. ❷ *suavitas* sermonis, humanitatis. 言語之溫良，寬人之愜意.

suāvĭter. adv. (*suavis*)
【解】溫柔，慈惠，快心.
【例】litterae *suavissime* scriptae. Cic. 最娓婉的書信.

suāvĭtūd-o. *inis.* f.
【同】suavitas.
【解】甘美，溫柔，嫵媚.

suāvĭ-um. sāvĭ-um. *i.* n.
【解】接吻，(親愛語).

sŭb. praep. cum abl. vel acc.
【同】subter, subtus.
【解】I. (abl.)❶論地方. a) 在下邊. b) 在跟前. c) 在以後. d) 在內中. ❷(論時間)，在某時刻. ❸(服從，屬於).
II. (acc.)❶(論地方). a) 在底下. b) 在跟前. ❷(論時間). a) 臨近. b) 直接. ❸服從.
III. (在湊成語中).
【例】I. ❶ a) *sub* terra habitare. Cic. 居於地下. *sub* pellibus hiemare. Caes. 在皮帳中過冬季. *sub* armis. Caes. 武器下. *sub* sarcinis. Caes. 同行李. *sub* onere. Caes. 同輜重. *sub* corona, *sub* hasta vendere. 拍賣. *sub* jugo mittere. Liv. 俯於軛下. b) *sub* monte, *sub* moenibus. Cic. 在山麓，在城墻下. c) *sub* ipso. Virg. 在他以後. ❷ *sub* bruma. Caes. 在冬至時. ❸ *sub* regno esse. Cic. 屬王國. *sub* rege. Cic. 在君王權下. *sub* alicujus ditione atque imperio. Caes. 在某人權下，屬某人.
II. ❶ a) *sub* jugum mittere. Caes. 令俯於軛下. *sub* orbem solis se subjicere. Cic. 在日光下. *sub* judicium alicujus cadere. Cic. 候人判斷. b) *sub* montem succedere. Caes. 前進至山麓下. ❷ a) *sub* noctem. Caes. 傍晚. *sub* vesperum. Caes. 黃昏時. *sub* lucem. Caes. 黎明時. b) *sub* eas (litteras) statim recitatae sunt tuae. Cic. 此信之後，立即讀你的信件. ❸ *sub* alicujus imperium ditionemque cadere. Cic. 屬於某人權下.
III. a) *sub*jaceo, *sub*jicio. 臥於下，屈於下. b) *sub*latus, *sub*levo. 由下舉直上.... c) *suc*cresco, *sub*inde, *sub*oles; *suc*curro, *sub*venio. 立即滋生，嗅到，奔至，來援.... d) *sub*ripio, *sub*repo. 暗中奪取.... e) *subi*-

ratus, *sub*lustris; *sub*accuso. 略怒，略照，輕告. (*subs*=*sus*, ante litt. *c*, *t*, *p*.) *sus*cipio, *sus*picio, *sus*pendo, *sus*tento. 接納，仰望，懸掛，扶持.

sŭbabsurdē. adv.
【解】狂妄，愚呆，戇狀.

sŭbabsurd-us. *a*, *um*. adj.
【解】怪誕不經，謬誤，悖理，不正常，滑稽，可笑.
【例】quaedam *subabsurda*. Cic. 有些怪誕不經.

sŭbăccūs-o. *ās*, *āre*. v. tr.
【解】輕微控告.

sŭbăcĭd-ūs. *a*, *um*. adj.
【解】略酸.

sŭbactĭ-o. *ōnis*. f.
【同】cultura, exercitatio.
【解】研磨，搗碎，(fig.)陶成，栽培.
【例】*subactio* est auditio, lectio... 聽講閱讀，皆係陶成(人之法).

sŭbact-us. *um*. part. v. *subigo*. *-tissimus*.
【解】駕軛，馴服，屈服，(fig.)陶冶，造就.
【解】*subacta* cervice ferre jugum. Hor. 屈服，(駕軛). *subactus* metu. Liv. 不勝恐慌.

sūbadrŏganter. **sŭbarrŏganter.** adv.
【解】有些傲慢，强橫.

sŭbaerāt-us. *a*, *um*. adj.
【解】鍍銅者.

sŭbagrest-is. *e*. adj.
【解】略粗野，鄙陋俚俗者.

sŭbālār-is. *e*. adj.
【解】翼下，腋下.
【例】*subalares* plumae. Lamp. 纖絨. *subalare* telum. Nep. 匕首.

sŭbalbĭd-us. **subalb-us.** *a*, *um*. adj.
【解】微白，蒼白者.

sŭbalpīn-us. *a*, *um*. adj.
【解】亞而白山下者.

sŭbămār-us. *a*, *um*. adj.
【解】略苦，(苛虐).
【例】**subamarum.** n. ut adv. 略苦狀.

sūbăquĭl-us. *a*, *um*. adj.
【解】棕色，(鷹色).

sūbărāt-or. *ōris*. m.
【解】掘地者，(掘棍).

sŭbarr-o. *as*, *āre*. v. tr.
【解】抵押，典當.

sŭbarrŏganter. **subadroganter.** adv.
【解】略傲慢，倨傲.

sŭbaud-io. *īs*, (*īvi*, *ītum*), *īre*. v. tr.
【解】略聽，含意.

subauscult-o. *ās*, *āre*. v. tr.
【解】竊聽，暗聽，探聽.

sŭbbĭb-o. *ĭs*, (*i*), *ĕre*. v. tr.
【解】略飲過度.

subbland-ĕor. *īris*, *īri*. v. intr.
【解】撫循，阿諛.

subcăv-us. *a*, *um*. adj.
【解】中凹者.
【例】loca *sucava* terrae. 地下室.

subcentŭrĭ-o. *ōnis*. m.
【解】副百總，(副百夫長，代理百夫長).

subcern-o. (**succern-o**). *cernĭs*, *crēvi*, *crētum*, *cernĕre*. v. tr.
【解】過篩，選拔，甄別.

subcĭnĕrĭcĭ-us. *a*, *um*. adj.
【解】燃灰燻者.

subcin-go. vide **sucingo.**
【解】半意識，下意識，潛意識.
【附】**subconscius.** 下意識的，潛在意識的.

subcre-sco. vide **succresco.**

subcrēt-us. *a*, *um*. part. v. *subcerno*.

subcrisp-us. *a*, *um*. adj.
【解】略縐，鬈.

subcu-mbo. vide **succumbo.**

subdēbĭl-is. *e*. adj.
【解】略弱，略跛者.

subdēbĭlĭtāt-us. *a*, *um*. adj.
【解】略虛弱，敗興者.

subdēfĭcĭ-ens. *entis*. part. n. *subdeficio*.
【解】衰弱者.

subdēfĭc-ĭo. *ĭs*, *ĕre*. v. intr.
【解】虛弱，衰弱者.

subdēlĕgātĭ-o. *ōnis*. f.
【解】轉委.
【例】*subdelegatio* jurisdictionis. 轉委治權.

subdĭăcŏn-us. *i*. m.
【解】五品，(輔祭).

subdĭăcŏnāt-us. *us*. m.
【解】五品神職.

subdiffĭcĭl-is. *e*. adj.
【解】略難者.

subdiffīd-o. *ĭs*, *ĕre*. v. intr.
【解】略失信心，懷疑.

subdĭtīv-us. **subdĭtĭcĭ-us.** **subdĭtĭtĭ-us.** *a*, *um*. adj. (*subdo*)
【同】fictus, subditus, subornatus.
【解】假定，替代，僞造者.
【例】litterae *subditiciae*. 僞造文件.

subdĭt-us. *a*, *um*. part. v. *subdo*.
【同】substitutus.
【解】服從，屬下，克服，替代者.
【例】*subdita* tectis face. Sen. 宮中起火. *subdito* rumore. Tac. 散佈謠言. **subditi.** 屬下. aquae *subditis* ignibus effervescunt.

燃火水下，則水漸沸騰. *subditus* in locum alterius infans. 代替其他兒童者.

subdĭu. adv.
【解】日間.

subdīvāl-is. *e.* adj.
【解】在露天下者.

subdīvĭ-do. *dĭs*, *dĕre.* v. tr.
【解】再分，重分，復分.

subdīvīsĭo. *ōnis.* f.
【解】小分類，屬分類.

subd-o. *ĭs*, *ĭdi*, *ĭtum*, *ĕre.* v. tr.
【同】substituo.
【解】❶ 置放，安置，安排. ❷ (fig.) 抑制，屈服，征服，克服. ❸ a) 另置，代替，改置. b) 僞造，假設，假定，假借，假冒.
【例】❶ (*subdere*) furcas vitibus. Plin. 以叉架葡萄. (*subdere*) calcaria equo. Liv. 以刺馬距刺馬. (*subdere*) pulvino pugionem. Suet. 藏匕首於枕下. ❷ ne feminae imperio *subderentur.* Tac. 爲免受制於女人. ❸ a) (*subdere*) aliquem in locum alicujus. Cic. 使人代替某人. b) majestatis crimina *subdebantur.* Tac. 誤控叛國罪. *subditus*, *a*, *um.* adj. (enfant supposé). (假子).

subdŏc-ĕo. *ēs*, *ēre.* v. tr.
【解】助教，代館，(副教授).

subdŏlē. adv. (*subdolus*)
【同】versute, callide.
【解】狡猾，狡黠.

subdŏl-us. *a*, *um.* adj.
【同】callidus, versutus, vafer.
【解】狡猾，詭詐，刁奸，詐僞，欺騙.
【例】*subdola* oratio. Caes. 詐僞之演詞.

subdŏm-o. *ās*, *āre.* v. tr.
【解】降服，抑制，彈壓，箝制.

subdŭbĭt-o. *ās*, *āre.* v. intr.
【解】略疑.

subduc. imperat. v. *subduco.*

subdū-co. *cĭs*, *xi*, *ctum*, *cĕre.* v. tr.
【同】subtraho, removeo.
【解】I. 拖，拽，拉. a) 提起，由下拉上. b) 拖上岸.
II. 抽引. a) 抽出. b) 引至. c) 竊取，暗取.
III. 計算，統計.
【例】I. a) (*subducere*) cataractam funibus. Liv. 用繩索拉水閘. (*subducere*) supercilia. Sen. 蹙眉. b) (*subducere*) naves in aridum. Caes. 拖船靠岸. navis *subducta* in terra. Pl. 靠岸之船.
II. a) lapidibus ex turri *subductis.* Caes. 由樓下抽出之石. (*subducere*) cibum athletae. Cic. 停止供給拳師食物. (*subducere*) ignem. Cato. 抽去火. b) (*subducere*) copias in proximum collem. Caes. 撤兵至最近之小丘陵上. cohortes e dextro cornu *subductae.* Liv. 由右翼撤退之支隊. (*subduci*) morti. Ov. 逃生. (*subduci*) periculo. 脫險. c) (*subducere*) clam se ab custodibus. Nep. 暗中逃離衛兵.
III. *subducere* rationem. Cic. 算賬. *subducamus* summam. Cic. 結算. voluptatum calculis *subductis.* Cic. 計算娛樂.

subductĭ-o. *ōnis.* f.
【同】subtractio.
【解】❶ 駕駛船入塢，靠近. ❷ 計算，籌劃.
【例】❶ (*subductio*) navium. Caes. 駛船靠岸.

subduct-us. *a*, *um.* part. v. *subduco.*
【解】拖出，抽取，脫，計算.
【例】naves ex praedonum bello *subductae.* Cic. 與海盜交戰脫逃之艦隊. parentum *subducta* oculis. Vell. 遠避父母監視. *subducto* vultu. Prop. (蹙額)厲色. habes *subductum.* Cic. 你有總計.

sŭbē-do. *dĭs*, *di*, (*ĕ*)*dĕre.* v. tr.
【解】蠶蝕於下.

sŭb-ĕo. *īs*, *ĭi*, (*īvi*), (*ĭtum*), *īre.* v. intr. vel tr.
【同】patior, fero, adeo.
【解】I. intr. ❶ 降至，(往下). ❷ 升至，(往上). ❸ 來替. ❹ (poet.) 潛入，滑進. ❺ (fig.) 憶起，設想.
II. tr. ❶ (降下)，負起. ❷ (上升)，攀登. ❸ 代替. ❹ 進入. ❺ (fig.) 擔負，荷起，負責.
【例】I. intr. ❶ cum luna *sub* orbem solis subisset. Liv. 月亮運行至日盤下. (*subire*) feretro. 肩負舁床. (fig.) verba sub acumen stili *subeunt.* Cic. 筆端詞句. ❷ ex inferiore loco *subeuntes* non intermittere. Caes. 由低處上升不停. testitudine facta *subeunt.* Caes. (作龜形)俯身楯下. (*subire*) in adversos montes. Liv. 爬上對面山上. (*subire*) muro. Virg. 身臨城墻下. ❸ dexterae (dativ.) sinistra *subiit.* Liv. 左翼代替右翼. una legio *subiit* alteri. 一營兵代替別師接防. ❺ *subiit* deserta Creusa. Virg. 憶起被棄之可樂沙. *subit.* (cum prop. infin.) 想起. quid sim *subit.* (interr. indirect.) Ov. 回想我是誰.
II. tr. ❶ (*subire*) tectum. Caes. 入室. (*subire*) terram. Curt. 月降至地之陰影下. (*subire*) dorso onus. 肩負重任. ❷ (*subire*) vallum. Liv. 升近營壘前. (fig.) ubi maxime montes Transumenus *subit.* Liv. 特拉辛湖臨近高山之麓. (*subire*)

collem. Hirt. 攀登小山. ❸ furcas *subiere* columnae. Ov. 支柱代替撐架. ❹ (*subire*) limina. Virg. 越過門欄. (*subire*) domos. Ov. 進入屋中. (fig.) paenitentia *subiit* regem. Curt. 王不勝愧悔. beneficiorum memoria *subit* animos patrum. Liv. 衆元老心中念想以前之効力服務. ❺ (*subire*) injuriam. Cic. 承受不公之待遇. *subeundae* sunt saepe pro republica tempestates. Cic. 爲公益屢次應冒風波之險.

sūb-ĕr. *ĕris.* n.
【解】 輭木樹，輭木塞.

sŭberr-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】 漫遊於下.

sūbĕrĕ-us. *a, um.* adj. (*suber*)
【解】 輭木者.

sŭbĕund-us. *a, um.* adj. verb. v. *subeo.*
【解】 下行，負起者.

sŭbĕuntis. genit. part. *subiens.* v. *subeo.*

sŭbfervē-făcio. *facis, facĕre.* v. tr.
【解】 漸滾熱.

subfi. subfo. vide **suffi, suffo.**

sŭbflo. vide **sufflo.**

sŭbhaer-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.
【解】 貼服.

sŭbhorrĭd-us. *a, um.* adj.
【解】 粗魯，(鬱怒)者.

sŭbhūmĭd-us. *a, um.* adj.
【解】 略濕者.

sŭbĭcĭo. vide **subjicio.**

sŭb-ĭens. *euntis.* part. v. *subeo.*
【解】 行下，擔負者....

sŭb-ĭgo. *ĭgĭs, ēgi, actum, igĕre.* v. tr. (*sub ago*)
【同】 in potestatem vel ditionem redigo, subjicio, subjungo.
【解】 ❶ 推進，推上，逆流. ❷ (fig.) 逼迫，强制. ❸ 征服，抑制，克服. ❹ 翻掘地.
【例】 ❶ (*subigere*) adverso flumine lembum. Virg. 逆水推舟. naves *subigi* ad castellum jussit. 命駛船至堡壘前. ❷ a) (*subigere*) ad ditionem. Liv. 逼歸順，逼降. (*subigere*) in deditionem. Liv. simili inopia *subacti*. Caes. 爲同樣饑饉所迫. (*subigere*) equos jugo. Sen. 馴服馬. b) (*subigere*) aliquem ut. 强迫人. (*subigere*) aliquem decernere. Sall. 催迫人決定. ❸ (*subigere*) sub jugum imperii (Graecos). Just. 征服希臘人. (*subigere*) pontum. V. Fl. (乘風)破浪. ❹ (*subigere*) panem. Plin. 製餅. *subacti* atque durati bellis. Liv. 久經戰事，心已冷靜. terram *subigere* fossione glebarum. 掘地.

sŭbimpŭd-ens. *entis.* adj.
【解】 略無廉恥者.

sŭbĭnān-is. *e.* adj.
【解】 略虛幻者.

sŭbindē. adv.
【同】 deinde, statim post.
【解】 ❶ 以後即刻，隨時. ❷ 時而，迭次.
【例】 uno alteroque *subinde* ictu. Liv. 再一再二不斷打.

sŭbinsuls-us. *a, um.* adj.
【解】 淡然無味.

sŭbintell-ĭgo. sŭbintellĕ-go. *ĭgĭs, exi, ectum, igĕre.* v. tr.
【解】 明悉含意，餘意.

sŭbintr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】 潛入，暗入.

sŭbinvĭ-dĕo. *dēs, dēre.* v. intr.
【解】 略含妬意.

sŭbinvīs-us. *a, um.* adj.
【解】 略嫉視者.

sŭbinvīt-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】 略請，策動.

sŭbīrasc-or. *ĕris, i.* v. dep. intr.
【解】 動怒，微恚，不豫.
【例】 (*subirasci*) quod. Cic. 動怒因.... (*subirasci*) alicui rei. Cic. 對某事不滿意.

sŭbīrāt-us. *a, um.* adj. *-tior.*
【解】 發怒，不快者.
【例】 (*subiratus*) tibi. Cic. 對你不滿意.

sŭbissem. sŭbisti. pro **sŭbiissem, sŭbiisti.**

sŭbĭtārĭ-us. *a, um.* adj. (*subitus*)
【解】 意外，倏忽，倉猝，突然者，(造次).
【例】 *subitarius* exercitus. Liv. 烏合之衆，(突然招集者). *subitaria* aedificia. Tac. 臨時房屋.

sŭbĭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】 倏忽一現.

sŭbĭtō. adv. (ablat. *subitus*)
【同】 repente, repentino, continuo, ecce tibi. X. Sumpto spatio.
【解】 突然，倏忽，傾刻，倉猝，意外.
【例】 (*subito*) dicere. Cic. 臨時講話. cum *subito*... Cic. 那時忽然.... tabellario *subito* litteras dedi. 我立即將信交給通訊員. *subito* praeter opinionem omnium. 突然出人意外.

sŭbĭt-us. *a, um.* adj. (part. v. *subeo*)
【同】 repentinus.
【解】 ❶ (意外) 不虞，不備，猝然，突然，俄頃. ❷ (**-um.** n. subst.) 偶然之意外事，倉猝的遭遇.
【例】 ❶ *subitae* dictiones. Cic. 偶出之言. *subitus* miles. Tac. 未訓練之兵. ❷ *subitum.* 意外事. *subitis* occurrere.

Quint. 防備萬一，(意外事). *subitis* terreri. Tac. 意外驚惶. per *subitum*. 忽然. ad *subitum*. Caes. 立即.

subjăc-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】❶ 臥於下，置於下. ❷ 屬權下，屬下.
【例】❶ *subjacentes* petrae. Curt. 下層巖石. (*subjacere*) alicui rei. Plin. 置於某物下. ❷ (impers.) palam *subjacet*. Quint. 昭然易見.

subjectē. adv. (*subjectus*) (inusit.)
【解】謙卑，服從，謙恭.
subjectissime.
【解】極謙恭貌.

subjectĭ-o. *ōnis.* f. (*subjicio*)
【同】rerum quasi gerantur, sub aspectum subjectio.
【解】❶ 置於下，置於前，(呈現目前). ❷ 假冒，偽造 (遺書). ❸ 隨後，附加，屈服，克服.
【例】❶ *subiectio* sub adspectum. Cic. 如在跟前. *subiectio* sub oculos. Gell. 如在目前.

subject-o. *ās, āre.* v. tr. (*subjicio*)
【解】❶ 置於下，臨近. ❷ 拋投，舉起.
【例】❷ (*subjectare*) alicui stimulos. Hor. 策勵人.

subject-or. *ōris.* m. (*subjicio*)
【同】qui falsa testamenta supponit.
【解】假冒，偽造者.
【例】(*subjector*) testamentorum. Cic. 偽造遺書者.

subject-um. *i.* n.
【解】題材，課題，學題，主體，主辭.
【附】**subjectum** legis naturae. 性律的主體(人). *subj.* legis humanae. 人立法的主體，(可用理智的人). *subj.* legis ecclesiasticae. 教會法的主體，(受洗而滿七歲之人). *subj.* contractus. 契約的主體，(有識別能力...). *subj.* sacramentorum. 聖事的領受人. valide. 能領聖事的. licite. 可能聖事者.

subject-us. *a, um.* part. v. *subjicio.*
【解】❶ 附近，毗連者. ❷ (**subjecta.** n. pl.) 低地，深處，山谷. ❸ 屈服，屬下者. ❹ 置下，陳列，易招者.
【例】❶ (*subjectus*) alicui rei. 臨近某物. (*subjectus*) sub eamdem tutelam. Lucr. 受同樣保護. ❷ *subjecta.* Tac. 低處. ❸ *subjecti.* 屬下. *subjecti* boves aratro. Ov. 耕牛. res quae *subjectae* sunt sensibus. (sub sensibus. Cic.) 官能可感覺之事物. ❹ *subjectior* invidiae. Hor. 易招嫉妒者.
【附】**subjectivus** idealismus. 主觀的唯心論.
subjectīvismus. 主觀說.

subj-ĭcio. subĭcĭo. *ĭcĭs, ēci, ectum, icĕre.* v. tr. (*sub jacio*)
【同】addo, subjungo, induco, adjungo, subigo.
【解】I. 拋擲，置於下. ❶ 置於下. ❷ (fig.) a) 屬於感覺者. —b) 覺悟者. ❸ 置於足下，引至近處. ❹ a) 征服，克服. b) 抑制，歸屬. c) 冒犯，招致.
II. —舉起. ❶ 向上拋. ❷ 生長.
III. —代替. ❶ 代用，假冒. ❷ 偽造. ❸ 煽動.
IV. —置於後. ❶ 附加. ❷ 使隨.
V. —服役，供給. ❶ 呈現，呈獻. ❷ 回憶. ❸ 提示.
【例】I. ❶ (*subjicere*) cervices suas securi. Cic. 引頸受(斧)刑. ❷ a) res quae *subjectae* sunt sensibus. Cic. 官能可感覺之事物. *subjectae* sub sensibus. Cic. 官能可感覺之事物. b) intelligere quae res huic voci *subjiciantur*. Cic. 瞭解字義. ❸ —paene castris Pompei legiones. Caes. 在彭伯營寨附近駐紮之師團. iniquis locis se *subjicere*. Caes. 置身險地. a) (*subjicere*) Galliam perpetuae servituti. Caes. 使高盧為永久屬地. securibus *subjecta*. Caes. 在羅瑪斧鉞下，(鐵蹄下). b) (*subjicere*) se imperio alicujus. Cic. 屬人權下. c) —(hiemi navigationem. Caes. 冬季航行. (*subjecere*) bona civium voci praeconis. Cic. 拍賣國民財產.
II. ❶ inter carros tragulas *subiciebant*. Caes. 由各車中間擲出鏢槍. corpora saltu *subiciunt* in equum. Liv. 身一躍上馬. *subiciunt* aliquem in equum. Liv. 扶人上馬. ❷ vere novo se *subjicit* alnus. Virg. 春季復始，榛樹萌芽.
III. ❶ pro verbo proprio *subjicitur* aliud. Cic. 以別字替本字. ❷ (*subjicere*) testamenta. Cic. 偽造遺書. ❸ *subjicitur* L. Metellus qui distrahat. Caes. 人煽動美代祿離異.
IV. ❶ *subjecerunt*.. (prop. infin.) 而且還.... ❷ *subjecerunt* longis litteris breves. Quint. 以短音繼續長音字.
V. ❶ *subjecerunt* libellum alicui. Cic. 呈請願書. ❷ si meministi id.. *subjice*.. Tac. 若你尚能回憶，請提示. ❸ *subjiciens* quid dicerem. Cic. 提醒我應說的話. *subjectum* est (cum infin). 提起....

subjŭgāl-is. *e.* adj.
【解】軛下者.
【例】*subjugalis* belua. Prud. 馱載的牲畜. *subjugale.* Virg. 軛下者.

subjŭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】駕馭，抑制，征服，管制.

【例】 poenae *subjugari.* Scaevol. 受懲罰.

subjunctīv-us. *a, um.* adj.

【解】(附加者)，傍依，附屬者，虛擬者，曲陳者.

【例】 *subjunctivus* modus. 虛擬，假設法，(附屬式). *subjunctivus.* (absol.) Diom. 虛擬，假設法，(附屬式). *subjunctivae* conjunctiones. Char. 曲陳，附屬，連結法.

subjun-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.

【同】 subjicio, adjungo.

【解】❶駕馭，馴服，抑制. ❷置於下，克服，統制. ❸代替，假冒，僞造，繼續，附加，增補.

【例】❶(*subjungere*) curru (dat.) tigres. Virg. 駕虎. (*subjungere*) urbes sub imperium alicujus. Cic. 征服城市. (*subjungere*)sibi res, non se rebus. Hor. 自己克服環境，而不爲環境克服. ❷(*subjungere*) omnes artes oratori. Cic. 使一切藝術學識屬於(口才). (*subjungere*) carmina percussis nervis. Ov. 彈琴伴詩歌. verbo idem verbum plus significans *subjungitur.* Quint. 用重疊語以增筆力.

sublā-bor. *bĕris,psus sum,bi.* v.dep. intr.

【解】❶潛行，傾頹，陷落. ❷滑入，蜿蜒.

【例】❶aedificia vetustate *sublapsa.* Plin. 舊屋傾頹. ❷lues *sublapsa* veneno. Virg. 因毒質而毒化.

sublaps-us. *a, um.* part. v. *sublabor.*

【解】潛入，滑下，衰弱.

【例】 *sublapsa* vetustas. Virg. 不覺已老矣.

sublātē. adv. (*sublatus*), *-tius.*

【同】 elate.

【解】❶居高臨下，榮華，排場. ❷倨傲.

【例】 Nilus *sublatius* fluens. Amm.尼路河水高漲.

sublātĭ-o. *ōnis.* f. (*tollo*)

【同】 elatio.

【解】❶舉起，(板眼)節奏，音節. ❷a)踴躍. b)敎道. c)取消，停止.

【例】❶*sublatio* animi sine ratione. 妄自尊大.

sublāt-us. *a, um.* part. v. *tollo..*

【解】❶提高，舉起者. ❷膨脹，誇張，傲慢者.

【例】❶voce *sublatissima.* Gell. 高呼. (*sublatus*) in crucem. Cic. 被釘於刑架上. (*sublatus*) ad aethera clamor. Virg. 聲徹雲霄. ❷eo proelio *sublatus.* Caes. 因勝利而趾高氣揚.

sublĕ-go. *gĭs,* (*ē*)*gi, ctum, gĕre.* tr.

【同】 furto aliquid surripio.

【解】❶採集，擷拾，收拾. ❷竊取，掠奪. 取代. 選補，揀擇.

【例】❷(*sublegere*) alicui carmina. Virg. 剽竊人之詩詞. liberi parentibus *sublecti.* Plaut. 掠奪父母之子女. ❸-in eorum locum *sublecti.* Varr. 被選代替伊等者. in demortuorum locum.. Liv. 被選繼亡者位的.

sublĕvātĭ-o. *ōnis.* f. (*sublevo*)

【解】輕減，撫慰，援助.

sublĕvāt-us. *a, um.* part. v. *sublevo.*

【解】被擧起，救助者.

【例】 *sublevatus* juba equi. Caes. 懸於馬尾.

sublĕv-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】 sustento.

【狀】 lenissime.

【解】❶掀起，豎起. ❷(fig.) a)輕減，消除. b)消弱，減輕. c)撫慰，援助.

【例】❶jubis equorum *sublevati.* Caes. 被拖於馬尾. *sublevare* mentum sinistra manu. 左手支頤. ❷a)(*sublevare*) calamitates. Caes. 輕減苦患. nodus qui *sublevat* ensem. Claud. 佩刀之(環)結. b)(*sublevare*) militum laborem. Caes. 減輕兵士之疲勞, c)(*sublevare*) oppidanos re frumentaria. Hirt. 用食糧救濟(被困之)民衆. (*sublevare*) testes. Plin. J. 輔助證人.

sublĭc-a. *ae.* f.

【同】 palus ligneus qui rectus in aquam defigitur ad pontis constructionem.

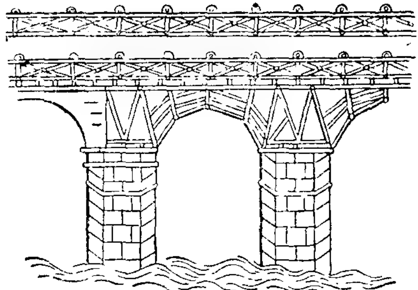
【解】木樁，支柱，一排樁柱.

【例】 *sublicae* directae. 直樁.

sublĭc-es. *um.* f. pl.

【解】一排木樁.

sublĭcĭ-us. *a, um.* adj.

SUBLICIUS PONS

【解】排樁而成者.

【例】 *sublicius* pons. 木橋. (Ancus Martius 在羅瑪所建之橋).

sublīd-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.

【解】搗碎，粉碎，糜爛.

sublīgācŭl-um. *i.* n. **sublĭg-ăr.** *āris.* n. (*subligo*)

【解】內褲，短袴，(短裙).

sublĭg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【解】❶束於下. ❷綑，繫.

【例】❶(*subligare*) vites. Cat. 綑葡萄枝. *subligata.* Mart. 曳起者. ❷(*subligare*) lateri ensem, clipeum sinistrae. Virg. 腰間繫刀，右邊帶銅牌.

1. sublīmē. adv. (*sublimis*), *-mius.*

【同】sublimiter.

【解】❶在空中，在上邊. ❷(fig.)高雅之文，高尚，卓越，崇高，微妙.

【例】❶*sublime* putescere. Cic. 空中腐化. sonus in *sublime* fertur. Cic. 聲音上升，(聲透雲霄). ❷*sublimius.* 更高尚.

2. sublīm-ĕ. *is.* n. (subst. e *sublimis*)

【解】飄渺，渺茫，高尙.

sublīm-is. *e.* adj.

【同】altus, excelsus. X. Humilis.

【解】❶懸於空中者. ❷高處，峻拔者. ❸(fig.)崇高，卓越者.

【例】❶*sublimem* aliquem rapere. Virg. -arripere. Pl. 抛(蛇)至空中，舉起. *sublimis* abiit. Liv. 飄然而去. ❷*sublimis* columna. Ov. 高柱. Atlas *sublimior..* omnibus montibus. Juv. 亞特拉山高出群山. in *sublime* fertur. Cic. 被舉至空中. ❸*sublimes* viri. Varr. 大人. genus *sublime* dicendi. Quint. 高談闊論. *sublimi* gradu procedere. Sen. 昂首前進.

sublīmĭt-ās. *ātis.* f. (*sublimis*)

【解】❶崇高巍峩. ❷(fig.)貴顯，尊高，高尙，高雅.

【例】❶*sublimitas* corporis. Quint. 身體魁梧. ❷*sublimitas* animi. Plin. 心志高尙. in pictura summa *sublimitas.* Plin. 丹青妙手.

sublīmĭter. adv. (*sublimis*), *-mius.*

【解】高處，挺拔，(fig.)高尙，高貴.

【例】(*sublimiter*) stare. Cat. 挺身直立.

subl-ĭno. *lĭnĭs, lēvi, lĭtum, linĕre.* v. tr.

【解】❶塗抹，黏貼於下面. ❷再遮蔽，再盖，粉刷，(fig.)諷刺.

【例】❶(*sublinere*) alicui rei. 附貼某物下面. ❷(*sublinere*) os alicui. Plaut. 諷刺人.

sublĭt-us. *a, um.* part. v. *sublino.*

【解】塗抹，粉刷，覆蓋者.

【例】tibi os est *sublitum.* Plaut. 你受諷刺.

sublĭvĭd-us. *a, um.* adj.

【解】略蒼白，灰白者.

sublūcān-us. *a, um.* adj.

【解】黎明，破曉者.

【例】*sublucanis* temporibus. Plin. 曉明(震旦)時.

sublū-cĕo. *cēs, xi, cēre.* v. intr.

【解】微明，弱光.

【例】*sublucent* crepuscula. Ov. 天微明.

sublŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr.

【解】❶洗滌下面. ❷濯足.

【例】❶ungulam jumento *subluere.* Fronto. 洗濯馱載牲畜之蹄.

sublustr-is. *e.* adj.

【解】略明，微光者.

【例】eloquentiae lumina quaedam *sublustria.* Gell. 口才略放異彩.

sublūt-us. *a, um.* part. v. *subluo.*

【解】洗滌下面.

sublŭvī-es. *ēi.* f. (*subluo*)

【解】❶泥濘. ❷足瘡.

submer-go. summer-go. *gĭs, si, sum, gĕre.* v. tr.

【同】mergo.

【解】❶沉溺，沉没，淹斃. ❷(fig.)消滅.

【例】❶*submersus* voraginibus. Cic. 沉没激湍之中.

submers-us. *a, um.* part. v. *submergo.*

【解】沉没，沉淪者.

【例】navis *submersa.* Caes. 沉没之船.

submĕrs-us. *a, um.* adj.

【解】略澄清之酒，(攙水者).

【例】vinum *submersum.* Plaut. 略澄清之酒.

submĭnistrāt-ŏr. *ōris.* m. (*subministro*)

【解】供應者，準備者.

submĭnistrāt-us. *a, um.* part. v. *subministro.*

【解】供應者，供需者.

submĭnistr-o. sumministr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.

【同】do, suggero.

【解】供給，供應，備辦，籌備.

【例】pecuniam, adjumenta alicui *subministrare.* 供給人銀錢援助.

submissē. summisse. adv. (*submitto*)

【同】demisse, remisse.

【解】低下，卑微. **a)** (rhet.) 簡樸平易之文. **b)** (態度)謙卑，端方.

【例】*submisse* cingi. Fort. 長袍飄飄飛揚. **a)** *submisse* dicere. Cic. 出言質樸，(低聲). *submissius* a primo. Cic. 開始出語謙恭. **b)** *submisse* se gerere. 態度安祥. *submissius* dolere. Claud. 更略感微痛.

submissim. summissim. adv.

【解】低聲，微聲，徐徐.

【例】*submissim* ridere. Gell. 哂之.

submissĭ-o. summissĭ-o. *ōnis.* f. (*submitto*)
【同】demissio, remissio.
【解】低聲講話，質朴文詞，謙卑自牧.
【例】*submissio* orationis. Cic. 平易之文.

submiss-us. summiss-us. *a, um.* part. v. *submitto.*
【同】demissus; humilis, abjectus; remissus. X. Elatus.
【解】❶ 降低，減低，低落. ❷ 低微(聲). ❸ 謙卑，自卑. ❹ 謙抑，退讓.
【例】❶ cervix in terram *submissa.* Col. 低首. *submissi* oculi. Plin. 垂目. stantibus primis, secundis *submissioribus.* Liv. 第一列屹然挺立，第二列稍微低落. ❷ voce *submissa.* Cic. 低聲. oratio *submissa.* Cic. 簡易文詞. ❸ neque *submissum,* neque se efferentem vivere oportet. 人生不可過度剛愎，亦不可過於示弱. ❹ calamitate *submissiores.* Hirt. 因戰敗而略顯謙和.

submi-tto. *ttĭs, si, sum, ttĕre.* v. tr.
【同】clam mitto; demitto. X. Extollo.
【狀】multum.
【解】I. 送下. ❶ 置於下，屈服. ❷ 任其降落. a) 降低，減低. b) 任其生長.
II. 送出，送上. ❶ 產生，興起. ❷ 任其長大. ❸ 擧起，興起.
III. 遣發代替. ❶ 調換. ❷ 援助.
IV. 遣使服役.
【例】I. ❶ (*submittere*) canterium vitibus. Col. 以木幹支撐葡萄枝. (*submittere*) periculo animum. (fig.) Brut. 畏難灰心. (*submittere*) imperium alicui. Liv. 屬人權下. se *submittens.* Liv. 甘心屈服. ❷ a) (*submittere*) alicui fasces. Cic. 降棨戟(斧)向人致敬. (*submittere*) se. -animos alicui. 降心屈服於人. (*submittere*) se ad pedes. Liv. 伏身足前. (*submittere*) genua. Plin. 屈膝. (*submittere*) imperium Camillo. Liv. 託軍權與加彌略. *submissa* fastigio planities. Liv. 平原漸傾斜. (*submittere*) se in amicitia. Cic. 交友謙恭. (*submittere*) furorem. Virg. 息怒. (*submittere*) pretia. Plin. 減價. b) (*submittere*) prata. Cato. 任草叢生. (*submittere*) in faenum. Col. 任草叢生.
II. ❶ tibi tellus *submittit* flores. Lucr. 足前生花. ❷ (*submittere*) vitulos. Virg. 飼養牛犢. ❸ falces aliae *submissae,* aliae in terram demissae. Curt. 鐵爪(鐮刀)有的向天，有的向地.
III. ❶ (*submittere*) alicui. Cic. 給人贊助. (*submittere*) aliquam rem. Dig. 易物. ❷ (*submittere*) laborantibus. Caes. 遣人援助危急者. (*submittere*) subsidia alicui. Caes. 與人救濟. (*submittere*) cohortes equitibus subsidio. Caes. 遣部隊助騎兵(作戰).
IV. (*submittere*) alicui. Cic. 向人屈服. ❷ (*submittere*) 一服屬於人.

submŏlestē. adv.
【解】略煩擾，討厭，拂意.

submŏlest-us. *a, um.* adj.
【解】略討厭，煩惱，困擾者.

submŏn-ĕo. summŏn-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. tr.
【解】暗告，告密.
【例】nullo *submonente.* Suet. 無人暗中唆使.

submōrōs-us. *a, um.* adj.
【解】急躁，怪僻，乖戾，憂鬱.

submōt-us. *a, um.* part. v. *submoveo.*
【解】被屏棄，被驅逐者.
【例】*submoto* populo. Liv. 警蹕，(清道，靜街). *submoto* incedere. Liv. 出警入蹕. *submotus* patria. 被放逐. *submotus.* (absol.) Ov. 流亡. *submoti* in insulam hostes. Tac. 被放逐於荒島之敵人. *submotus* pudor. Hor. 喪盡廉恥.

submŏ-vĕo. summo-vĕo. *vēs, vi, tum, vēre.* v. tr.
【解】❶ 屏棄，排斥，退却，驅逐，遣配，充軍. ❷ (fig.) 遠離，疏遠，迂回，使引退.
【例】❶ a) reliquos a porta paulum *submovit.* Caes. 使餘衆退出門外. (*submovere*) hostes ex muro. Caes. 驅逐敵人遠離城垣. (*submovere*) hostes ex agro. Liv. 驅逐敵人出境. b) *summoto* populo. Liv. 辭退民衆. c) cui *submovetur.* Sen. 廻避某人. *summoto.* (abl. abs.) (cum *summotum* esset). 既已廻避. ❷ (*submovere*) aliquem a republica. Quint. 使人引退. (*submovere*) aliquem a maleficio. Cic. 阻人行惡.

submūt-o. summūt-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】交換，兌換，貿易，交易.

subna-scor. *scĕris, tus sum, sci.* v. dep. intr.
【解】生於下面，再生，復萌.

subnāt-us. *a, um.* part. v. *subnascor.*
【解】再生者.

subne-cto. *ctĭs, xui, xum, ctĕre.* v. tr.
【同】annecto, subjicio.
【解】(*subnectere*) velum antemnis. Ov. 繫帆於帆架上. tereti (dativ.) crinem *subnectitur* auro. V. Fl. 金針釦鬈髮.

subnĕg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】略否認.

subnex-us. *a, um.* part. v. *subnecto.*
【解】繫於下.
【例】*subnexus* comam... Stat. 束頭巾.
subnĭg-ĕr. *ra, rum.* adj.
【解】略黑.
subnix-us. subnīs-us. *a, um.* adj. (*sub nitor*)
【解】❶ (cum ablat.) 倚靠，憑藉. ❷ (fig.) 依賴，依恃，依扶.
【例】❶ solio *subnixa.* Virg. 坐於寶座. *subnixae* jugis aedes. Claud. 建於山上之房屋. *subnixa* muro. Virg. 週有圍墻. ❷ ejus artis arrogantia *subnixi.* Cic. 自負其藝術.
subnŏtātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】署名，簽押，簽字.
subnŏt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶ 加註，註釋，簽名. ❷ 標明.
【例】❶ *subnotatus* codex. Caes. 詮註本. ❷ (*subnotare*) libellos. Plin. 簽署請願書. (*subnotare*) nomina. Suet. 錄名.
subnŭb-a. *ae.* f. (*sub nubo*)
【解】妾媵，側室，偏房，(姨太太).
subnūbĭl-us. *a, um.* adj.
【解】昏暗，陰霾，黃昏，蒙昧.
sŭbobscēn-us. sŭbobscaen-us. *a, um.* adj.
【解】略猥褻，放逸，輕浮，放蕩者.
sŭbobscūrē. adv.
【解】略暗昧，糢糊，晦暗.
subobscūr-us. *a, um.* adj.
【解】略晦暗，曖昧，朦朧，糢糊者.
sŭbŏdĭōs-us. *a, um.* adj.
【解】可厭惡，充分討厭者.
subŏdōr-or. *āris, āri.* v. dep. tr.
【解】預感，猜測.
sŭboffend-o. *ĭs, ĕre.* v. tr. (apud aliquem).
【解】略得罪，獲咎，慢待.
sŭbŏl-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.
【同】praesentisco.
【解】嗅聞，猜測.
【例】*subolet* mihi, (*subolet.* absol.) Plaut. 我(嗅)懷疑此事. *subolet* hoc vicinae meae. Tac. 我之(女)類居風聞此事.
sŭbŏl-es. *is.* f. (melius quam *soboles*)
【同】propagatio, proles.
【解】❶ 萌芽，嫩枝. ❷ 後裔，子嗣.
【例】❷ propagare *suboles.* 子孫繁衍.
sŭbŏlesc-o. sŏbŏlesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】孳生，傳類.
sŭbŏr-ĭor. *ĕris, tus sum, īri.* v. dep. intr.
【解】繁生，傳類.
sŭbornātĭ-o. *onis.* f.
【解】牽引，誘惑.
sŭbornāt-or. *ōris.* m. (*suborno*)
【解】誘惑，賄買者.
sŭborn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】substituo, instruo.
【解】❶ 配備，武裝，供應. ❷ 賄買，私通，(暗中勾結)，誘惑.
【例】❶ (*subornare*) aliquem pecunia. 供給人經費. a natura *subornatus.* Cic. 天資好. ❷ falsum *subornare* testem. Cic. 賄買假證人. (*subornare*) percussorem. Suet. 勾結刺客. (*subornare*) medicum indicem. Cic. 賄買醫士，(洩露人病). (*subornare*) aliquem ad rem. 爲某事賄賂人.
sŭbort-ŭs. *ūs.* m.
【解】(星宿)連續出現，定期出現.
subpraefectūr-a. *ae.* f.
【解】縣.
subrā-do. *dĭs, si, sum, dĕre.* v. tr.
【解】❶ 刮磨下面. ❷ 澆灌，浸潤下邊.
subrancĭd-us. *a, um.* adj.
【解】味敗，霉爛，酸臭.
subranc-us. *a, um.* adj.
【解】略音啞，嗄聲，重濁.
【例】vox *subranca.* 重濁之音.
subrect-us. *a, um.* part. v. *subrigo.* *-tior.*
【解】豎起，挺直.
【例】*subrecta* auris. Plin. 側耳(靜聽). *subrectum* vexillum. Sen. 豎(昇)旗. in *subrectum* scandere. Plin. 直昇.
subrĕfect-us. *a, um.* adj. (*sub reficio*)
【解】補助，復元.
subrēmĭg-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】❶ 在下搖槳. ❷ (fig.) 鼓勵，策動.
subrēp-o. surrēp-o. *ĭs, si, tum, ĕre.* v. intr.
【解】❶ 蜿蜒，紆廻，潛入，滑入，徐徐漸入. ❷ (fig.) 巧取，陰謀，暗算.
【例】❶ (*subrepere*) sub tabulas. Cic. 潛入板下. (*subrepere*) in aulam. Claud. 潛入宮廷. ❷ *subrepentibus* vitiis. Sen. 漸染惡習. alicui *subrepere.* Cic. 暗算某人. somnus in oculos *subrepit.* Ov. 睡眼朦朧. tacitus *subrepsit* fratribus horror. Stat. 兄弟暗中驚懼.
subreptīcĭ-us. subreptītĭ-us. *a, um.* adj. (*subrepo*)
【解】竊取，剽竊，擅用，隱蔽者.
【附】*subreptitia* dispensatio. (隱瞞確實理由未陳實情)獲得的免除.
subreptĭ-o. *ōnis.* f. (*subripio*)
【解】騙取，盜竊.
subreptītĭ-a. *ae.* f.
【解】揑造，僞造.

subreptītĭ-us. *a, um.* vide **subrepticius.**
subrept-us. *a, um.* part. v. *subripio.*
【解】巧取，騙取，盜竊者.
subrī-dĕo. *dēs, si, sum, dēre.* v. intr.
【同】aliquantum, furtim rideo.
【解】微笑，哂之，莞而.
subrīdĭcŭlē. adv.
【解】有興趣，可笑.
subr-ĭgo. surr-ĭgo. *ĭgĭs, exi, ectum, igĕre.* v. tr. (*sub rego*)
【解】樹立，豎直.
【例】(*subrigere*) plana. Sen. 築起平原. (*subrigere*) se. Pin. 立起.
subrĭgŭ-us. *a, um.* adj.
【解】略浸濕者.
subring-or. *ĕris, i.* v. intr.
【解】矯飾，(裝腔作勢)，自言自語.
subr-ĭpĭo. surr-ĭpĭo. *ĭpĭs, ipŭi, eptum, ipĕre.* v. tr.
【解】暗偷，盜竊，逃避.
【例】(*subripere*) ex sacro vasa. Cic. 由神殿盜取神器. (*subripere*) aliquid ab aliquo. Cic. 竊人財物. (*subripere*) alicui aliquid. Sen. 竊人財物. *subripuisti* te de foro. Plaut. 退避繁華市場. virtus nec eripi nec *subripi* potest. Cic. 聖德不能被人刼持，亦不能被竊取.
subrŏg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】另選，選代.
【例】(*subrogare*) in locum alicujus. Liv. 選代替人者. (*subrogare*) sibi aliquem collegam. Cic. 選任同僚. (*subrogare*) consules. Liv. 選繼任(總統)執政官.
subrostrān-i. *ōrum.* m. pl.
【解】場之新聞記者，(訪事員).
subrŏtāt-us. *a, um.* adj. (part.)
【解】下有輪盤者.
subrŏtund-us. *a, um.* adj.
【解】橢圓形者.
subrŭb-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.
【解】略呈紅色，赧然羞愧.
subrŭbĭcund-us. *a, um.* adj.
【解】淡紅，微紅者.
subrūm-us. *a, um.* adj.
【解】吮乳者，(未斷乳者).
subrŭ-o. surrŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. intr.
【同】subverto.
【解】❶ 破壞基礎，傾覆，顚倒. ❷ (fig.) 破壞，廢除.
【例】❶ (*subruere*) murum. Caes. 拆毀墻壁. (*subruere*) arbores a radicibus. Caes. 刨樹. ❷ (*subruere*) libertatem. Liv. 破壞自由. (*subruere*) militum animos. Tac. 搖動軍心. (*subruere*) tranquillitatem. Plin. J. 擾亂治安.
subrustĭcē. adv.
【解】(鄉野式)粗魯，朴實，粗鄙，疏陋.
subrustĭc-us. *a, um.* adj.
【解】鄉野者，粗俗者，鄙陋者.
【例】pudor quidam paene *subrusticus.* 羞怯如鄉人.
subrŭtil-us. *a, um.* adj.
【解】微紅，紅潤.
subrŭt-us. *a, um.* part. v. *subruo.*
【解】拆毀，破壞者，陷溺，沉溺者.
【例】*subruta* vestigia. Stat. 足陷泥濘中者.
subsannātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】嘲笑，譏笑，冷笑.
subscrī-bo. *bĭs, psi, ptum, bĕre.* v. tr.
【同】subsigno, accusationem alicujus comprobo, sententiam meam adscribo; consentio.
【解】❶ 署名，書款識，書於下. ❷ 提控，控告. ❸ 記過，(praetor)登錄，註冊. ❹ 簽名蓋章，(附和). ❺ 抄寫，添寫. ❻ 速寫.
【例】❶ statuis *subscripsit.* (cum infin.) 像下題辭. (*subscribere*) infra. Cic. 下書款識. ❷ (*subscribere*) in aliquem. 提控某人. (*subscribere*) judicium cum aliquo. Plin. J. 與人爭訟. ❸ numerus aratorum quotannis *subscribitur,* (describitur). 每年登記耕農數目. ❹ (*subscribere*) odiis accusatorum Hannibalis. Liv. 附和控告亞尼巴者之恨心. (*subscribere*) votis. Ov. 接受意見. alterius sententiae *subscribere.* 隨人意見. ❺ earum (litterarum) exemplum *subscripseras.* Cic. 你曾抄錄彼信件之樣本.
subscriptĭ-o. *ōnis.* f. (*subscribo*)
【同】adscriptio.
【形】censoria, venalis.
【解】❶ 題名，款識. ❷ 控告. ❸ 記過，譴責. ❹ 簽名，登記，訂閱，入黨.
【例】jugerum *subscriptio.* 登記地畝.
subscript-ŏr. *ōris.* m. (*subscribo*)
【同】adscriptor, causidicus.
【解】❶ 原告，控告人，提控人，(律師). ❷ 贊助人，訂閱者，黨羽.
【例】*subscriptores* ephemeridis pravae. 訂閱不良報紙者.
subscript-us. *a, um.* part. v. *subscribo.*
【解】署名者，起訴者.
subsēcīv-us. subsĭcīv-us. *a, um.* adj.
【同】ereptus ex summis occupationibus.
【解】❶ 剩餘，餘時，餘閒，浪費之時間. ❷ (fig.) 加工，特工.
【例】*subsecivas* horas mihi perire, frustra

elabi non patior. 我不忍浪費餘剩時間. *subsecivum* tempus. Cic. 餘時. *subsecivae* operae. Cic. 加工. *subseciva* temporum. Quint. 浪費之時間.

subsĕc-o. *ās, ŭi, tum, āre.* v. tr.
【解】砍於下，割斷下部分.

subsĕcūt-us. *a, um.* part. v. *subsequor.*

subsēdi. perf. v. *subsideo.*

subsellĭ-um. *i.* n. (*sub sella*)
【同】sedes judicum et senatus.
【解】❶ 矮(低)凳，(無靠背凳). ❷ 長凳. a) 劇場(戲院)長凳. b) 國會坐凳. c) 法庭坐凳，(法官，律師，書記，觀衆之坐凳)一法院，法庭.

SUBSELLIUM

【例】❶ (fig.) imi *subselli* vir. Plaut. 下賤人. ❷ c) versatus in utrisque *subsellis.* Cic. 坐法官凳又坐律師凳者. alienus a *subsellis.* 不喜當法官當律師者. optima fide versari in *subsellis.* 法庭任職，頗受人景仰.

subsen-tĭo. *tīs, si, tīre.* v. tr.
【解】猜疑，臆度.

subsĕ-quor. *quĕris, cūtus sum, qui.* v. dep. tr.
【同】sequor, insequor.
【解】❶ 侍從，尾隨. ❷ 伴同. ❸ 追隨，效法.
【例】❶ (*subsequi*) aliquem. Plin. 隨從人. (*subsequi*) signa. Caes. 隨軍旗(指揮). Caesar *subsequebatur* omnibus copiis. Caes. 凱撒與其軍隊尾隨於後. ❷ manus digitis *subsequens* verba. Cic. 以手勢伴同其言語. ❸ suo sermone *subsectus* est humanitatem litterarum tuarum. Cic. 他的(回信)言詞適合你去信之文雅.

1. **subsĕr-o.** *is, (ŭi), tum, ĕre.* v, tr.
【解】挿入，加入.

2. **subsĕ-ro.** *rīs, (ē)vi, rĕre.* v. tr.
【解】替栽，補栽.

subserv-ĭo. *īs, īre.* v. intr. (cum dativ.)
【解】服從，侍候.
【例】(*subservire*) orationi alicujus. Ter. 助人講話. (*subservire*) alicujus voluntatibus. 趨承人意.

subsicc-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】略晾乾，晒乾.

subsĭcīv-us. *a, um.* adj. (melius quam *subsĕcīvus*)
【解】❶ 剩餘者. ❷ 餘時，餘閒者，額外者.
【例】❶ *subsicivae* operae. Cic. 副業，額外工作. ❷ *subsiciva* tempora. Cic. 餘時. non est *subsiciva.* Sen. (哲學)不是消遣品.

subsīdentĭ-a. *ae.* f.
【解】渣滓，沉澱物，糟粕.

subs-īdĕo. subs-īdo. *ides, ēdi, essum, idēre.* v, intr. vel tr. (*sub sedeo*)
【解】❶ intr. 中止，暫停. ❷ tr. 巧取，籠絡，欺騙.
【例】❶ in Nilo navicula *subsedit.* Epit. Liv. 小艇在尼路河中擱淺. ❷ *subsident* senes. Amm. 欺騙老人.

subsīdĭāl-is. *e.* adj. vide **subsidiarius.**

subsīdĭārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】貯蓄，儲備，保留，補助，津貼者.
【例】miles, copiae, cohortes *subsidiariae.* 後備軍，(援軍).
subsīdĭārĭ-i. *ōrum.* m. pl.
【解】後備軍，(援軍).

subsĭdĭ-or. *āris, āri.* v. dep. intr. (*subsidium*)
【解】儲備，保留.

subsĭdĭ-um. *i.* n. (*subsido*)
【同】auxilium, perfugium.
【形】bellissimum, certum, firmum, miserum, opportunum.
【解】❶ 後備軍，後防線. ❷ 支援，救助. ❸ (fig.)救助方法，救助物資，援軍. ❹ 避難所，安身處.
【例】❶ *subsidium* (milites) mittere. Caes. 遣援軍. *subsidiis* firmare aciem. 增兵鞏固陣容. ❷ integros *subsidio* addudere. Caes. 引生力軍助戰. *subsidio* mittere, proficisci. Caes. 派遣援軍. ire *subsidio* (alicui). Liv. 去援助. ❸ *subsidia* ad omnes casus comparare. Caes. 準備應變. sibi aliquid *subsidio* comparare. Cic. 準備補助方法. ❹ in hortos Pomponi quasi fidissimum ad *subsidium* perfugerat. Tac. 避入彭伯之園囿爲最妥善之安身處.

subs-īdo. *idīs, ēdi, essum, idĕre.* v. intr. vel tr.
【同】consido.
【解】I. intr. ❶ 屈身，蹲，踞，一陷落，沉溺，降低. ❷ 停止，休息.
II. tr. ❶ 設埋伏. ❷ 巧取，欺騙.
【例】I. ❶ (elephanti) clunibus *subsidentes.* Liv. 象蹲. poplite *subsidens.* Virg. 踞，屈膝. ❷ *subsedi* in ipsa via. Cic. 止於中途. vitia *subsidunt.* Sen. 惡習停止. venti *subsidunt.* Ov. 風已平息.
II. (*subsidere*) leonem. Sil. 窺伺獅子.

subsignān-us. *a, um.* adj. (*sub signum*)
【解】羅瑪旗兵，(正規軍).

subsignātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】署名，簽字，盖章，(花押).

subsign-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶ 簽名，蓋印. ❷ 登記，登錄，(財產). ❸ 抵押，質當. ❹ (fig.) 保證，(負責).
【例】❶Ciceronis sententiam ipsius verbis *subsignemus.* Plin. 用西塞祿之原文，記述他的意見. ❷ *subsignare* tabulas. 註册. ❸ praedia *subsignata.* Cic. 典當之田莊. (*subsignare*) fidem. Plin. 許諾言. (*subsignare*) fidem pro.. Plin. J. 爲人保證.

subsĭl-ĭo. *ĭs, ĭi, ŭi, ilīre.* v. intr. (*sub salio*)
【解】❶ 跳高. ❷ 躍入.
【例】ignes *subsiliunt.* Lucr. 烈火飛騰.

subsistentĭ-a. *ae.* f.
【解】自立體.

sub-sisto. *sistĭs, stĭti, sistĕre.* v. intr. vel tr.
【解】I. intr. ❶ 止步，停止，停流，止淚，埋伏. ❷ 逗留，居住，寓居. ❸ 抵制，屹然竪立.
II. tr. 抵抗.
【例】I. ❶ (*subsistere*) in itinere. Caes. 止於中途. *subsistit* clamor. Ov. 停止吶喊. ❷ *subsistit* intra priorem paupertatem. Tac. 貧寒如初. *subsistit* intra bina cubita. Plin. 不過二尺. ❸ *subsistit* alicui. Liv. 反對人. *subsistit* tantis periculis. Claud. 冒險. *subsistit* sumptui. Brut. 反對浪費.
II. *subsistit* feras. Cic. 抵制野獸. *subsistit* hostes. 抵抗敵人.

subsĭt-us. *a, um.* adj.
【解】處於下面者.

subsōlān-us. ❶ *a, um.* adj. ❷ *i.* m.
【解】❶ 東風者，向東者. ❷ 東風.

subsortĭ-or. *ris, tus sum, ri.* v. dep. tr.
【解】重新拈鬮選定代審法官，重新指定.
【例】(*subsortiri*) judicem. Cic. 重新選派法官.

subsortītĭ-o. *ōnis.* f. (*subsortitior*)
【解】重新拈鬮，拈定法官之名.

substantĭ-a. *ae.* f. (*substo*)
【解】❶ 體質，(原質，元素)，存在，生存，實質，實體，自立體. ❷ 支柱，支撐. ❸ 食料，財富.
【例】❶ *substantia* ejus sub oculos venit. Quint. 他的本體出現目前. ❷ sine *substantia* facultatum. Tac. 無財力支持. ❸ honora dominum de tua *substantia.* Prov. 3，9. 用你的財富敬禮天主.

substantĭāl-is. *e.* adj.
【解】本質，實體，自立者.
【例】*substantialis* error in contractu. 契約內容的(對契約性質的)錯誤.
【附】**substantialismus.** 實體論. **substantialitas.** 實體性.

substantīv-um. *i.* n.
【解】名詞.

sub-sterno. *sternĭs, strāvi, strātum, sternĕre.* v. tr.
【同】consterno.
【解】❶ 展開，攤舖於下面. ❷ (fig.) 征服，制服，遺棄. ❸ 撒舖，塡塞.
【例】❶ (*substernere*) segetem ovibus. Cat. 舖草於羊圈. ❷ (*substernere*) aliquid alicui rei. 使某物屬於某物. (*substernere*) aliquid alicui. Suet. 遺物與人. Deus *substernebat* animo omne quod erat corporeum. 天主使一切物質屬於靈明之物. ❸ (*substernere*) solum paleis. Varr. 撒草於地上. (*substernere*) nidos mollissime. 備極溫柔之窠.

substĭtŭ-o. *ĭs, i, ūtum, ĕre.* v. tr.
【同】constituo, sufficio, subrogo.
【解】❶ 置於下，(fig.) 歸降，屬下. ❷ a) 更換，代替. b) 撤換，賠償.
【例】❶ *substituerat* animo speciem corporis amplam. Liv. 外表看來威儀堂皇. ❷ a) (*substituere*) aliquem in locum alicujus. Cic. 以某人代替某人. (*substituere*) aliquem alicui. Liv. 以某人代替某人. (*substituere*) aliquem pro aliquo. Cic. 以某人代替某人. b) pro te Verrem *substituisti* alterum civitati. Cic. 爲代替你，你給了國家第二個魏來.

substĭtūtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】代替，更換，代位繼承.

substĭtūt-us. *a, um.* part. v. *substituo.*
【解】代理，代辦，替身，助理者.

subst-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】站在下，反抗，逆流.
【例】metuo ne *substet* hospes. 我怕客人不允.

substrām-en. *ĭnis.* n. (*substerno*)
【解】舖陳之物，廐中藁.
【例】lubrica *substramina.* Sil. 滾木.
【附】**substratum.** 基體者.

1. **substrāt-us.** *a, um.* part. v. *substerno.*
【解】展於下，撒於下.

2. **substrāt-ŭs.** *ūs.* m.
【解】舖，攤於下.

substrict-us. *a, um* part. v. *substringo.*
【解】窄狹，縮緊，細瘦.
【例】ventre *substrictiore* (taurus). Col. (牛)腹部瘦弱.

substri-ngo. *ngis, nxi, ctum, ngĕre.* v. tr.
【解】❶束縛，緊繫於下. ❷約束，停止，收縮.
【例】❶ (*substringere*) crinem nodo. Tac. 結髮髻. (*substringere*) caput (equi) loro. Nep. 以皮條繫馬頭. (*subtringere*) aurem. Hor. 側耳. ❷ (*substringere*) effusa. Quint. 收集渙散者. (*substringere*) familiaritatem. Quint. 禁止(表示)友誼. (*substringere*) lacrimas. M. Emp. 止淚.

substructi-o. *ōnis.* f. (*substruo*)
【解】地基，基礎.

substruct-us. *a, um.* part. v. *substruo.*
【例】*substructum.* 地下基礎.

substrŭ-o. *is, xi, ctum, ĕre.* v. tr.
【解】❶造地下室，造地下根基. ❷建基礎.
【例】❶ (*substruere*) fundamentum. Plaut. 建地下基礎. ❷ Capitolium saxo quadrato *substructum* est. 加比道建於大方石上. glarea vias *substruere.* Liv. 用砂石(碎石)舖路.

subsultim. adv.
【解】踴躍，跳躍.

subsult-o. *ās, āvi, āre.* v. intr.
【解】❶踴躍，跳躍. ❷ (fig.) 雀躍，躍進.

sub-sum. *ĕs, fui, esse.* v. intr.
【解】❶在下面，在一以下，在深處. ❷在附近.
【例】❶ nihil *subest.* Cic. 下面毫無所有. subucula *subest* tunicae. Hor. 短衣以內有襯衫. in ea re nulla *subest* suspicio. (fig.) Cic. 對此事毫無可疑. ❷ *subest* Rhenus. Caes. 萊茵河附近. *subest* mari. Ov. 濱海. nox jam *suberat.* 天已黃昏. dies comitiorum *subest.* 開會之期已近. (*subest*) spes. Cic. 尚有希望. (*subest*) nulla culpa. 並無過錯. (*subest*) nulla causa. 毫無被控實據.

subtēm-ĕn. subtegm-ĕn. *ĭnis.* n. (*subtexo*)
【解】❶紡績之(緯線)織品. ❷ (fig.) 絲線，Parques 女鬼之紡線.

subten-do. *dĭs, di, tum, (sum), dĕre.* v. tr. et intr.
【解】❶ tr. 展(攤舖)於下. ❷ intr. 發展，張開.
【例】❷ linea *subtendens.* Frontin. 在下面之緯線.

subtĕnŭ-is. *e.* adj.
【解】略細者.

subter. adv. et praep. *-rius.*
【解】❶ adv. 下面. ❷ praep. (cum accus.; poetic. cum ablat.) 在下，在底下.
【例】❶ *rubterius.* Isid. 更下面. ❷ virtus omnia *subter* se habet... Cic. 德行高於一切. *subter* littore. Cat. 崖下(地下).

subterdū-co. *cĭs, xi, cĕre.* v. tr.
【解】竊取，暗逃.
【例】clam se *subterducere.* Plaut. 潛逃.

subterflŭ-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. vel tr.
【解】流於下.
【例】eos felicitas ingrata *subterfluit.* Eum. 尚未享足之福已經過去.

subterfŭg-ĭo. *ĭs, i, ĕre.* v. intr. vel tr.
【同】devito, declino.
【狀】honeste.
【解】❶ intr. 潛逃，遁去，(抱頭鼠竄). ❷ tr.
【例】❶ (*subterfugio*) alicui. Pl. 由人面前逸去. ❷ Ulysses amentiae simulatione militiam *subterfugere* voluit. 伍里塞裝瘋逃避兵役.

subterlā-bor. *bĕris, psus sum, bi.* v. dep. tr.
【解】流下，逃脫，漏網.

sub-tĕro. *tĕrĭs, trīvi, trītum, terĕre.* v. tr.
【解】磨消於下，搗碎，舂，耗費.

subterrānĕ-us. *a, um.* adj.
【同】quod est sub terra.
【解】地下，隧道者.
【例】**subterranĕum.** n. 隧道.

subtervăc-ans. *antis.* adj.
【解】下面空虛者.

subtĕrvolv-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】輾轉於下面.

subtex-o. *ĭs, ŭi, tum, ĕre.* v. tr.
【解】❶織於下. (fig.) **a)** 添補. **b)** 遮掩，覆蓋. ❷添織. (fig.) **a)** 應用. **b)** 插入，增添.
【例】❶ (*subtexere*) nubes; *subtexere* soli. 空雲遮日. caelum fumo *subtexitur.* 火烟瀰漫. ❷ **a)** (*subtexere*) lunam alutae. Juv. 鞋上加飾新月形. **b)** familiarum originem *subtexuit.* Nep. 述事加添族譜.

subtext-us. *a, um.* part. v. *subtexo.*
【解】遮蔽.
【例】nox *subtexta* polo. Luc. 深夜天昏黑.

subtīl-is. *e.* adj. (tela) *-lior, -lissimus.*
【同】acutus, tenuis.
【狀】egregie.
【解】❶細微，纖細，微薄，銳利者. ❷ (fig.) **a)** 精緻，細密，微妙，(感覺). **b)** 銳敏，睿智，聰頴，精審，靈巧，(智慧). **c)** 簡捷，高雅，素樸，(文詞).
【例】❶ *subtile* filum. Lucr. 細線. *subtilis* acies gladii. Sen. 利刃. *subtilis* farina. Plin. 細粉. *subtilis* arundo. Plin. 細長葦莖. ❷ **a)** *subtile* palatum. Hor. 善辨味之口. **b)** *subtilis* definitio. Cic. 精巧

的定義. *subtilis* lector. Plin. J. 知趣之讀者. *subtilis* sententia. 有意味之辭句. c) scriptor *subtilis* atque elegans. Cic. 簡捷高雅之著作家.

subtīlĭt-as. *ātis.* f. (*subtilis*)
【同】tenuitas, gracilitas.
【形】dignissima, a causa remotissima, vix imitabilis, non immutabilis, incerta, minuta.
【解】❶ 纖細，精緻，玲瓏. ❷ (fig.) a) 銳敏，精確. b) 言簡意該.
【例】❶ *subtilitas* vestis. Just. 細緻之衣服. *subtilitas* mulieris. Vitr. 女子體態輕盈. ❷ Aristoteles vir immensae *subtilitatis.* Plin. 亞立斯道聰明睿智不可限量. *subtilitas* sententiarum. Cic. 意思精巧.

subtīlĭter. adv. (*subtilis*)
【同】acute, tenuiter
【解】❶ 微妙，精微，乖巧，精緻，細密，情趣，雅緻. ❷ a) 銳敏精巧. b) 質朴簡當之文.
【例】❶ a) *subtiliter* dividere. Plin. 細分. *subtiliter* fodere. Pall. 細心掘. ❷ quam *subtilissime* persequi. Cic. 精審查核. aliquid *subtiliter* judicare. Cic. 判斷精確. exsequi *subtiliter* numerum. 詳報精確數目. b) *subtilius, subtilissime.* 更簡約極簡樸之文字.

subtĭm-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. tr.
【解】略恐怖.

subtractī-o. *ōnis.* f.
【解】脫身離去，減法.

subtract-us. *a, um.* part. v. *subtraho.*
【解】抽取，除去，(fig.) 諱言.
【例】*subtractus* fuga. Plin. 逃脫.

subtră-ho. *hīs, xi, ctum, hĕre.* v. tr.
【同】subduco.
【解】❶ 抽取，竊取. ❷ 挈去. ❸ 除去，減去.
【例】❶ (*subtrahere*) aggerem cuniculis. Caes. 由地下(用地雷)破壞營壘. pedibus tellus *subtracta.* Lucr. 足下地陷. ❷ (*subtrahere*) impedimenta. Hirt. 挈去行李. (*subtrahere*) milites ex acie. Liv. 由陣上暗中撤兵. ❸ (*subtrahere*) se ab omni parte reipublicae. Cic. 退隱(不參加政治). (*subtrahere*) se oneri. 瀆職.

subtrīt-us. *a, um.* part. v. *subtero.*
【解】搗碎，粉碎，配合者.
【例】lacertae sanguis *subtritus.* Plin. 壁虎(蜥蜴)之血藥膏.

subturpĭcŭl-us. *a, um.* adj.
【解】略可羞恥者.

subturp-is. *e.* adj.
【解】略醜陋，可羞恥.

subtus. adv. (praep. cum accus.)
【解】其下，在下.

subūcŭl-a. *ae.* f.
【解】襯衫，內衣，貼身衣.

sūbŭl-a. *ae.* f.
【解】(靴工之)錐.

sŭbulc-us. *i.* m. (*sus*)
【解】牧猪者.

Sŭbūr-a. Suburr-a. *ae.* f. nom. propr. loci.
羅瑪街名：喧嘩區.

Suburan-us. Suburrānus. *a, um.* adj.

sŭburbānĭt-ās. *ātis.* f.
【解】羅瑪城郊(四關)近邑地.

sŭburbān-um. *i.* n.
【同】praedium, (vel) fundus prope urbem, fundus suburbanus.
【解】城郊別墅.
【例】voluptatis causa in *suburbanis* aestatem agere. 為消遣在城郊別墅避暑.

sŭburbān-us. (suburbicarĭ-us) *.a, um.* adj.
【解】臨近城市者，城郊.
【例】rus *suburbanum.* Cic. 城郊莊田. *suburbana* peregrinatio. Tac. 郊遊. **suburbāni.** m. pl. (subst.) 城郊居民.

sŭburbĭ-um. *i.* n. (*sub urbs*)
【解】城郊，城郊地.
【例】in *suburbium* ire non sum ausus. 我不敢往城郊去.

sŭburg-ĕo. *ēs, ēre.* v. tr.
【解】迫近，催迫，强迫.

sŭb-ūro. *ūris,* (*ustum*), *urĕre.* v. tr.
【解】略焚.

sŭbus. dat. et abl. pl. *sus.*

subvectĭ-o. *ōnis.* f. (*subveho*)
【解】航運，裝運，載運.
【例】ne ab re frumentaria, duris *subvectionibus,* laboraret exercitus. 勿因運輸不便，而使軍隊絕糧.

subvect-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】載運.

1. **subvect-us.** *a, um.* part. v. *subveho.*
【解】運輸，載運者.
【例】*subvectus* ponto. Ov. 航運海上.

2. **subvect-ŭs.** *ūs.* m.
【解】運輸.

subvĕ-ho. *hĭs, xi, ctum, hĕre.* v. tr.
【解】運上，逆水行舟.
【例】adverso flumine *subvectus.* 逆水航行. ad templum *subvehi.* Virg. 乘車升至神殿.

subvĕn-ĭo. *īs,* (*ēn*)*i, tum, īre.* v. intr.
【同】succurro, subsidio venio.
【狀】studiose.

【解】❶猝至，突來，(出現). ❷來援，(助戰). ❸(fig.) a) 救助. b) 救濟.
【例】❶quod (frumentum) ni tam tempore *subvenisset*. Liv. 若食糧來不及時，(太遲). ❷(*subvenire*) alicui. 來助人(作戰). priusquam ex castris *subveniretur*. Sall. 救兵出營來援之前. ❸a) (*subvenire*) patriae. Cic. 救助本國. (*subvenire*) tempestati, necessitati. 止息風波，救濟急需.

subventūr-us. *a, um.* part. futur. v. *subvenio.*

subvĕr-ĕor. *ēris, ēri.* v. dep. intr.
【解】略恐怖.

subversĭ-o. *ōnis.* f.
【解】傾覆，坍塌，毀滅.

subvers-ŏr. *ōris.* m.
【解】傾覆毀壞者.

subvers-us. *a, um.* part. v. *subverto.*
【解】傾覆，破壞者.
【例】terrarum motu *subversa* (urbs). Plin 因地震而城覆滅.

subver-to. subvor-to. *tĭs, ti, sum, tĕre.* v. tr.
【解】❶顚倒，翻轉，傾覆. ❷(fig.) 淩亂，破壞，毀滅.
【例】❶*subversi* montes. Sall. 高山夷爲平原. (*subvertere*) pedem. Hor. 轉足. ❷(*subvertere*) testamentum. V. Max. 遺書作廢.

subvex-us. *a, um.* adj.
【解】傾斜者.

subvŏl-o. *ās, āre.* v. intr.
【同】evolo.
【解】起飛，飛翔.
【例】(*subvolare*) in caelestem locum. Cic. 飛向天庭.

subvolv-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】向上轉，高舉.

subvultŭrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】略灰色，(鷹色).

sucēdānĭ-us. succēdānĕ-us. *a, um.* adj.
【解】代替者，繼位者.

succē-do. *dĭs, ssi, ssum, dĕre.* v. intr. vel tr. (*sub cedo*)
【同】alterius locum occupo, in alterius locum sufficior; procedo, cado, evenio.
【解】I. 下降. ❶深入，進入，透入. ❷(fig.) 擔任，負責.
II. 上昇. ❶上進，登高. ❷(fig.) 晉陞.
III. 往身邊，到面前. ❶臨近. ❷(fig.) 親近.
IV. 代替，繼承. ❶繼任. ❷代表. V. 追隨，遭遇. ❶繼續，(時代). ❷結局，(究竟).
【例】I. ❶(*succedere*) tecto et umbrae. Virg. 避於簷下，避蔭影下. nubes *succedere* soli coepere. Lucr. 漸漸濃雲蔽日. ❷hoc negotium *succedit* sub manus. Ol. 此事順手如意. (*succedere*) oneri. Virg. 負責.
II. ❶(*succedere*) alto caelo. Virg. 升至高天. (*succedere*) in arduum. Liv. 爬上險峻之斜陂. (*succedere*) muros. Liv. 爬城，(攻城). *succedere.* (absol.) 爬城，(攻城). *succedentes.* Liv. 攻城者. *succedentes* sub aciem nostram. Caes. 進攻我們的陣線. ❷*succedentes* ad summum honorem. Lucr. 陞至最高榮位.
III. ❶*succedentes* ad urbem. Liv. 臨近城下. *succedentes* sub ipsum vallum. Liv. 進至營壘前. *succedentes* murum. Liv. 至城下. ❷ad alteram partem *succedunt* Ubii. Caes. 對面(近處)住有伍比人.
IV. ❶(*succedere*) in stationem. Caes. 重整駐軍. (*succedere*) in pugnam. Liv. 換防. (*succedere*) defatigatis. Caes. 代替疲倦軍隊. ❷a) (*succedere*) alicui. Caes. 繼續某人. tibi *successum* est. Cic. 有繼承你者. b) (*succedere*) in locum alicujus, alicujus rei. Cic. 代替某人，某事.
V. ❶horum aetati *successit* Isocrates. Cic. 依早可拉繼其時代. ❷a) res nulla *successerat.* Caes. 無事進行順利. b) (impers.) si quando minus *succedat.* Cic. 若偶然事不如意. si *successisset* coeptis. Liv. (dat.) 若興辦順利.

succen-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr. (*sub cando*) (vide **candeo, candidus**)
【同】inflammo, incendo.
【解】❶燃火，(放火，點火)，燃燒，燻炙. ❷(fig.)煽動，渴望.
【例】❶vicini domum *succendit,* (domui ignes admovit, exhibuit, intulit). 放火燒鄰舍. ❷rubor *succendit* ora alicui. 某面色赧然. *succensus* cupidine. Ov. 慾火煽動. *succensus* ira. 怒火中燒.

succens-ĕo. *ēs, ŭi, um, ēre.* v. intr.
【解】發怒，激怒.

succensĭ-o. *ōnis.* f. (*succendo*)
【解】火災，焚燒，熾熱.
【例】matutina *succensio.* Tert. 晨光.

succens-us. *a, um.* part. v. *succendo.*
【解】燃燒，焚燬.
【例】*succensus* ira. Sil. 怒火如焚. *succensus* amore. Ov. 熾愛.

succentīv-us. *a, um.* adj.
【解】伴奏，和唱.
【例】*succentiva* tibia. Varr. 伴奏之笛.

succent-ŏr. *ōris.* m. (*succino*)

【解】領唱，煽動，唆使者.

succentŭrĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】補充兵額，準備後備兵.

suc-cerno. *cernĭs, crēvi, crētum, cernĕre.* v. tr.
【解】篩篩，甄別.

successĭ-o. *ōnis.* f. (*succedo*)
【同】hereditas.
【解】❶ 繼承，承襲，繼位，代替，繼起，繼續. ❷ 遺產繼承權.
【例】❶ si poscitur in Antonii locum *successio.* 若要求安多尼之繼承者. in caesi locum *successio* poscitur. 要求繼承被殺者. ❷ jura *successionum.* Tac. 繼承權. *successione* imperii dignus. Suet. 堪承王位. morbi qui per *successiones* quasdam traduntur. Plin. 遺傳病. *successio* hereditaria. 繼承.
successive possessae rei restitutio. 連續占有物之賠償.
successivus tractus dispensationis. 免除効力延續完成者.

success-or. *ōris.* m. (*succedo*)
【同】qui sufficitur, subrogatur, submittitur, vicarius.
【狀】conjunctissimus, amicissimus, perblandus.
【解】❶ 繼承，繼任，繼位者. ❷ 承嗣者，嗣業.
【例】❶ *successorem* alicui dare. Suet. 指定繼承人. *successor* studii. Ov. 繼續研究(藝術)者. ❷ regnum traditur *successoribus* filiis. 世襲王國.

success-ŭs. *ūs.* m. (*succedo*)
【同】eventus, exitus, processus.
【解】❶ 進入，深入. ❷ 臨近，來到，進行. ❸ 繼續，延長，(時代). ❹ 順遂，如意.
【例】❷ *successus* equorum. Virg. 馬馳騁. ❸ continuo temporis *successu.* Just. 時代進展. ❹ *successus* rerum. Tac. 事情順利. *successus* prosperi. Liv. 順遂. res spero feliciter *succedet.* 希望事情順利. *successu* res quo volumus concludetur. 將來諸事如意. res non *successit* ut sperabam; praeter meam sententiam evenit. 事出意外，(不如意).

succīdānĕ-us. succēdānĕ-us. adj.
【解】代替者.
【例】*succidaneus* alicui periculi. Nep. 爲人冒險. *succidaneus* functionis. Cod. 繼任者. asinus pro homine *succidaneus.* Apul. 驢代人作犧牲.

succĭdĭ-a. *ae.* f. (*succido 2*)
【同】tergum suillum.
【解】鹹猪肉，儲蓄，貯存.
【例】*succidias* humanas facere. Cato. 祭人當犧牲.

1. succĭ-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. intr. (*sub cado*)
【解】坍塌，陷落，降服，屈從.
【例】*succidunt* mihi genua. Plaut. 我双膝跪下.

2. succ-īdo. *idĭs, īdi, īsum, īdĕre.* v. tr. (*sub caedo*)
【解】芟刈，割斷，收割.
【例】arboribus *succisis.* Caes. 砍伐樹木. segetes *succidere.* 收割莊稼. frumentis *succisis.* Caes. 收割小麥.

succĭd-us. *a, um.* adj. vide **sucidus.**
【解】潤濕者.

succĭdŭ-us. *a, um.* adj. (*succido*)
【解】傾斜，欹側，陷落，倒坍者.
【例】*succiduae* flammae. Stat. 將熄之火.

succinctē. adv. (*succinctus*)
【解】緊束，(帶)，輕捷，(fig.) 簡約，要略，確切.

succinct-us. *a, um.* part. v. *succingo.* *-tiores.*
【解】❶ 束帶，準備，武裝，(敏捷). ❷ 緊縮，團聚，(簡約，精確).
【例】❶ *succinctus* cingulo. Petr. 束帶. *succincta* vestem, (vel) alte. Ov. 揭衣. *succinctus* cursor. Mart. 捷足者. *succinctus* gladio. Cornif. 佩刀劍者. *succinctus* pugione. Anton. 佩刀劍者. *succinctus* scientia. Quint. 具有學識者. *succinctior* brevitas. Aug. 更簡要者.

succinĕ-us. *a, um.* adj.
【解】琥珀者.

succin-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr. (*sub cingo*)
【同】munio, circumdo.
【解】❶ 搴衣，(揭，撩衣)，束帶，扣結. ❷ 圍繞，周圍. ❸ (fig.) 護衛，防範.
【例】❶ *succinctus, a, um.* 揭衣者. vestem ritu *succincta* Dianae. Ov. 長衣揭起如狄亞乃. ❷ gladio *succinctus.* Her. 佩劍者. Carthago portubus *succincta.* 加爾大高港灣圍繞. ❸ (*succingere*) se canibus. Cic. 受走狗衛護. (*succingere*) se terrore. Plin. 飽受驚駭. scientia *succinctus.* Quint. 具有學識. *succingere* potestate. Mamert. 授權. *succinctus* armis legionibusque. Liv. 有武器師團保衛.

succingŭl-um. *i.* n.
【解】佩劍(腰)帶.

succĭn-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. vel tr.
【解】隨唱，伴奏，輪流唱，和唱，回音，應聲.
【例】quid istas *succinis* ambages? Pers.. 爲何出此謎語，(詭辯術).

succĭn-us. *a, um.* adj. **-um.** *i.* n.
【解】琥珀者，琥珀.

succīs-us. *a, um.* part. v. *succido 2.*

succlāmātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】應聲，喧嘩.

succlāmāt-us. *a, um.* part. v. *succlamo.*
【解】呼喊者.

succlām-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】acclamo.
【狀】frequenter.
【解】呼應，回聲.
【例】(*succlamare*) alicui. Liv. 呼應某人. *succlamatum* est. Brut. 應以喧嘩之聲.

succoll-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】肩負，背荷，馱.

succōs-us. *a, um.* adj.
【解】濕，多汁者.
【例】*succosa* lana. Samm. 多脂之羊毛.

succre-sco. subresc-o. *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. intr.
【同】succedo.
【解】❶ 叢生，滋生，(於於下). ❷ 重生，續生.
【例】❶ mores mali quasi herba irrigua *succrescunt* urberrime. Plaut. 劣行如灌溉之惡草，不斷滋生. non ille mediocris orator vestrae quasi *succrescit* aetati. Cic. 並不是同 Hortensius 一個平庸的演說家，同時滋生在你們的時代.

succrēt-us. *a, um.* vide **subcretus.**

succū-do. subcū-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr.
【解】打鐵.

succŭlent-us. subculent-us. *a, um.* adj.
【解】多汁，强健者.

succu-mbo. *mbĭs, bŭi, bĭtum, mbĕre.* v. intr. (*sub cumbo*)
【同】inferior sum, vincor, cado, cedo, frangor, debilitor.
【解】❶ 傾斜，傾頹，倒臥，斃亡. ❷ (fig.) **a)** 灰心，敗興. **b)** 退讓，任其自然.
【例】❶ *succumbere* mihi. Nep. 屈服於我. *succumbere* pugnae. Liv. 戰敗. *succumbere* oneri. Man. 不勝任. ❷ **a)** *succumbere* animo. Tusc. 灰心. **b)** *succumbere* crimini. (dat.) Cic. 服罪. *succumbere* fortunae, homini. Cic. 聽天任人(任其自然).

succur-ro. *rĭs, ri, sum, rĕre.* v. intr. (*sub curro*)
【同】subvenio, subsidio venio, opem fero; occurro, in mentem venit.
【狀】confestim.
【解】**I.** 馳下. ❶ 馳於後，落後，殿軍. ❷ **a)** 干冒，冒險. **b)** 憶起，念及.
II. 馳向. ❶ 馳援. ❷ (fig.) **a)** 救助. **b)** 答應，使人滿意. **c)** 補救.
【例】**I.** ❶ (in cursu) *succurrunt.* Luc. 馳於後. ❷ **a)** licet pericula impendeant omnia, *succurram,* ac subibo. Cic. 雖然面臨危險，而我勇往直前. **b)** non *succurrit* tibi quamdiu.... Curt. 你未想幾時.... illud mihi *succurrebat.* Cic. 我憶起. quidquid *succurrit* scribam. 我信筆直書.
II. ❶ (*succurrere*) alicui auxilio. Caes. 援助人. si celeriter *succurratur.* Sall. 若速去援助. ❷ **a)** (*succurrere*) alicui. Cic. 救助人. (*succurrere*) saluti fortunaeque communibus. Cic. 爲保全公衆生命之安全. **b)** ut eorum expectationi, qui audiunt *succurratur.* Cic. 爲應合聽衆之期望. **c)** (*succurrere*) infamiae communi. Cic. 補救大衆之(恥辱)灰心.

succursāl-is. *e.* adj.
【解】附屬堂口者.

succursālist-a. *ae.* f.
【解】附屬堂口.

succursūr-us. *a, um.* part. f. v. *succurro.*

succ-us. suc-us. *i.* m.
【解】汁，漿.

succussĭ-o. *ōnis.* f. (*succutio*)
【解】震盪，搖動.

1. success-us. *a, um.* part. v. *succutio.*
【解】受震動，搖撼者.

2. success-ūs. *ūs.* m.
【同】agitatio.
【解】震盪，衝動.

succŭ-tio. *tĭs, ssi, ssum, tĕre.* v. tr. (*sub quatio*)
【解】搖撼，震盪，(fig.)衝動，煽動.

sūcĭd-us. succĭd-us. *a, um.* adj. (*sucus*)
【解】濕，浸潤.
【例】*sucida* lana. Varr. 油污的羊毛，(新剪者).

sūcĭn-um. *i.* n. vide **succinum.**
【解】黃琥珀.

sūcĭn-us. succĭn-us. *a, um.* adj. (*succinum*)
【解】琥珀者.

sūcōs-us. *a, um.* adj. (*sucus*), *-sior.*
【解】多汁者.

1. suct-us. *a, um.* part. v. *sugo.*

【解】啜吸者.
2. **suct-ūs.** *ūs.* m.
【解】啜，吸，吮.
sŭcŭl-a. *ae.* f.
【解】小牝豬.
sūc-us. succ-us. *i.* m.
【同】humor purus.
【形】diuturnus, humifer, incorruptus, pristinus.
【解】❶ 液汁，樹液，漿湯，(津液，飲料). ❷ 滋味，趣味. ❸ (fig.) a) 力量，康健. b) 體質構造.
【例】❶ folia sine pondere *suci.* Ov. 枯葉. *sucus* e plaga manat. Plin. 從刺傷處流出香液. dulces ab arundine *succi.* Luc. 甘蔗甜汁. *sucus* veneni. Ov. 毒液. *sucus* olivi. Virg. 橄欖油. *sucus* rosae. Plin. 瑰瑰露. *sucus* candidus. Ov. 蛋白. ❷ *sucos* oblita priores (poma). Virg. 失其原味(原汁)蘋果. ova *suci* melioris. Hor. 含美味之蛋. ❸ a) *sucus* ac sanguis civitatis. Cic. 城市之精力及血液. ornatur oratio.. *suco* suo. Cic. 演詞具有特殊興趣.
sūdārĭŏl-um. *i.* n. (*sudarium*)
【解】小手絹，小汗巾.
sūdārĭ-um. *i.* n.
【解】手絹，汗巾.
sūdātĭ-o. *ōnis.* f. (*sudo*)
【解】❶出汗，發汗. ❷ 煖室，表汗劑.
sūdāt-or. *ōris.* m. (*sudo*)
【解】流汗，出汗者.
sūdātōrĭ-um. *i.* n. (*sudatorius*)
【解】煖室，(煖浴).
sūdātōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】表汗劑者.
sūdāt-us. *a, um.* part. v. *sudo.*
【解】汗浸濕者，滲透者.
【例】*sudatae* vomere messes. Claud. (工人)流汗之收穫. aestates inter bella *sudatae.* Pacat. 戰時之溽暑時期.
sŭd-is. *ĭs.* f.
【解】木樁，杙，木橛.
【例】*sudes* sub aqua infixae. 豎於水中之木樁. saxeae *sudes.* Apul. 錐形巖石.
sūd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】sudore mano, defluo, madeo, sudore perfundor, sudor ex omnibus artubus profunditur, sudorem emitto.
【解】I. intr. ❶ 出汗，發汗，(汗流浹背，汗水淋漓). ❷ (fig.) 努力苦幹，(不辭汗血之勞，不避艱辛).
II. tr. ❶ 流如汗滴. ❷ 勞力出汗去做.
【例】I. ❶ balsama ligno *sudantia.* Virg. 由樹上流香液. scuta sanguine *sudasse.* Liv. 銅牌上鮮血淋漓. ❷ (fig.) ad supervacua *sudatur.* Sen. 徒勞無功.
II. ❶ durae quercus *sudabunt* roscida mella. Virg. 硬橡樹流蜜如露珠. vestis *sudata.* (raro). Quint. 汗流浸衣. ❷ vides me *sudare* jamdudum laborantem. 你看我多年不辭艱辛.
sūd-ŏr. *ōris.* m.
【形】multus, plurimus.
【解】❶ 汗滴，出汗. ❷ (fig.) 辛勞，艱辛，煩難.
【例】❶ *sudor* a fronte fluens. Cic. (其額有泚)，汗流滿面. movere (*sudorem*). Plin. 使出汗. facere (*sudorem*). Plin. 使出汗. ciere (*sudorem*). Plin. 使出汗. signum multo *sudore* manavit. 態像浸濕如流汗. medicamentum multus *sudor* consecutus est. 服藥後出汗頗多. ❷ stilus ille tuus multi *sudoris* est. Cic. 你之作品乃汗血之價.
sūd-us. *a, um.* adj.
【同】caelum serenum.
【解】天氣乾燥，清朗.
【例】ventorum *suda* flamma. Lucil. 乾燥之風，(西風). *sudum* est. Plaut. 天朗氣淸.
sūd-um. *i.* n.
【解】天氣淸朗.
sudum. adv.
【解】淸朗，燦爛.
【例】*sudum* praenitens. Prud. 閃爍奪目.
sue-sco. *scĭs, vi, tum, scĕre.* v. intr. vel tr.
【同】assuesco, consuesco.
【解】❶ intr. 漸習慣. ❷ tr. 熟習，諳練，漸習.
【例】❷ (*suescere*) militiae. 諳於軍事. *suevi.* (cum infin.) Lucr. 慣於....
Suētōnĭ-us. *i.* m. nom. propr. famil. Rom. 羅瑪家族名，著名者有 *Suetonius* Paulinus, Othon. 之將軍. *Suetonius* Tranquillus. 拉丁史家.
suēt-um. *i.* n.
【解】習慣，慣熟.
suēt-us. *a, um.* part. v. *suesco.*
【解】❶ (cum dat.)習慣，熟習. ❷ 慣常，照常.
【例】❷ *sueta* apud paludes proelia. Tac. 慣常在湖澤邊作戰.
suffarcīn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】裝載，負擔.
【例】*suffarcinatus* auro. Hier. 携帶黃金者.

uffectĭ-o. *ōnis.* f. (*sufficio*)
【解】增添，代替.

suffect-us. *a*, *um.* part. v. *sufficio.*
【解】代替，更調，免換，(染色者).
【例】*suffectus* in alicujus locum. Juv. 代替人者. *suffectus* consul. 代理總統(執政官).

suffĕro. *suffers*, *sustŭli*, *sublātum*, *sufferre.* v. tr.
【同】fero, patior, perpetior.
【狀】in perpetuum, omnino, vicissim.
【解】I. 携帶於下，供給.
II. 擔負. ❶ 支持，擔任，負責. ❷ 忍受.
【例】I. neque mater potest *sufferre* lac. Varr. 為母者亦不能供給乳. *sufferre* tergum ob injuriam. Plaut. 調背受責.
II. ❶ vix *suffero* anhelitum. Plaut. 僅能呼吸. ❷ (*sufferre*) laborem, solem, sitim. Pl. 忍受勞苦，炎熱，口渴. (*sufferre*) poenas alicui, (per aliquem). Pl. 被某人責罰. (*sufferre*) poenas alicujus rei. Cic. 受某物損失. (*sufferre*) multam. Cic. 受罰. vix *suffero.* Ter. 僅能支持.

suffĭci-ens. *entis.* part. v. *sufficio.* *-tissimus.*
【解】足夠，充足者，(相等).

suffĭcienter. adv.
【解】足夠，充足.

suf-fĭcĭo. *ficĭs*, *fēci*, *fectum*, *ficĕre.* v. tr. vel intr. (*sub facio*)
【同】satis sum, satis habeo.
【解】I. tr. ❶ 置於下. a) 浸染. b) 供應. ❷ 置於後. a) 選舉繼任人. b) 代替，更調.
II. intr. 充足，充分，足夠.
【例】I. ❶ a) (*sufficere*) lanam medicamentis. Cic. 浸染羊毛. b) salices pastoribus umbram *sufficiunt.* Virg. 柳樹足供牧童乘凉. ❷ a) (*sufficere*) collegam. Cic. 選補新同僚. (*sufficere*) regem. Virg. 選舉新王. alicui *suffectus.* Liv. 選代某人者. *suffectus* consul. Liv. 代理總統(執政官). b) aliam ex alia generando *sufficere* prolem. Virg. 使世代相傳，綿延宗嗣.
II. a) scribae *sufficere* non potuerunt. Cic. (審判廳)書記不足擔任其工作. b) alimentis mons *sufficiebat.* Liv. 山嶺足以供給食物. nec *sufficit* umbo ictibus Virg. 銅牌不足以抵制攻擊. c) terra vix ad perennes *sufficit* amnes. Liv. 土地不足以暢通河流. nec iis *sufficiat*.. effingere. Quint. 不可但以能摹彷，便沾沾自喜.

suffī-go. *gis*, *xi*, *xum*, *gĕre.* v. tr.
【同】affigo.
【解】安挿，維繫，釘住.
【例】cruci *suffigi.* 被釘於刑架. *suffigere* in cruce. Hor. 釘於刑架. *suffigere* in crucem. Just. 釘於刑架. *suffigere* patibulo. Just. 釘於刑架.

suffīm-en. *ĭnis.* n. **suffiment-um.** *i.* n. (*suffio*)
【同】odores incensi.
【解】燻香，馨香.

suff-īo. **subf-īo.** *īs*, *īvi*, (vel) *ĭi*, *ītum*, *īre.* v. tr.
【解】❶ a) 燻香，焚香. b) 佈香於. ❷ (poet.) 炙熱，溫煖.
【例】❶ urna *suffita.* Ov. 焚香罐. *suffire* aromata. Fort. 焚香. ❷ terras *suffire.* Lucr. 使地溫煖.

suffītĭ-o. *ōnis.* f. (*suffio*)
【解】燻香，焚香.

suffīt-or. *ōris.* m. (*suffio*)
【解】焚香者.

1. **suffīt-us.** *a*, *um.* part. v. *suffio.*
【解】香烟繚繞者.
【例】signa fumo *suffita.* Arn. 焚香敬禮之像.

2. **suīt-ŭs.** *ŭs.* m.
【解】焚香，香味.

suffix-us. *a*, *um.* part. v. *suffigo.*
【解】維繫，釘住，懸掛.
【例】*suffixus* cruci. Cic. 釘於刑架. *suffixus* in cruce. Cat. 釘於刑架. caput *suffixum.* Tac. 以鎗挑頭.

sufflām-en. *ĭnis.* n. (*sufflo*)
【解】車檔，窒礙，停輪物.

sufflāmĭn-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. tr.
【解】止輪，停車，節制.

sufflātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】膨脹.

1. **sufflāt-us.** *a*, *um.* part. v. *sufflo.*
【解】膨脹，臃腫，(fig.) 自滿自大，怒憤塡胸.

2. **sufflāt-ŭs.** *ūs.* m.
【解】吹噓.

suffl-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre.* v. intr. (*sub flo*)
【同】inflo.
【解】I. intr. ❶ 喘息，鼓腮. ❷ (fig.) 自滿，自大.
II. tr. ❶ 鼓起，使膨脹. ❷ 吹噓，煽動.
【例】I. ❶ (*sufflare*) buccis. Mart. 口吹.
II. ❶ (*sufflare*) sibi buccas. Mart. 鼓腮. ❷ (*sufflare*) ignes. Plin. 吹火. (*sufflare*) se alicui. Plaut. 對人嗔怒. *sufflata* dicendi figura. 鋪張語.

suffōcātĭ-o. *ōnis.* f. (*suffoco*)
【解】窒息，扼斃.

suffōc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*fauces*)
【同】strangulo, fauces premo, opprimo, animam intercludo, comprimo; animam reciprocare non sino; fauces ita premo, ut anima interclusa expiret; animam elido; vocem intercludo; spiritu intercluso extinguo.
【解】扼頸，扼咽喉，勒斃.
【例】*suffocare* urbem fame. 使城人餓斃. *suffocare* vitem. Plin. 緊紮葡萄枝.

suffō-dĭo. subfo-dĭo. *dĭs,* (*ō*)*di, ssum, dĕre.* v. tr.
【解】❶ 挖掘，鑿通，鑽洞，穿過，刺透. ❷ 由下戳刺. ❸ 開掘.
【例】❶ (*suffodere*) muros. Tac. 穿墻. sacella *suffossa* sunt. Cic. 聖所之墻被穿透. ❷ *suffossis* equis. Caes. 戳馬腹.

suffossi-ŏ. subfossĭ-o. *ōnis.* f. (*suffodio*)
【解】挖掘，穿洞，開掘.

suffoss-us. *a, um.* part. v. *suffodio.*
【解】開掘，穿透者.
【例】*suffossus* equus. Virg. 被刺殺之馬.
【附】**suffrāganē-us.** *a, um.* adj.
【解】隸屬者.

suffrāgātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】voluntatum et animorum declaratio quae fit suffragiis.
【形】facilis pro salute alicujus, gratior et par, militaris, si minus potens, at probata tamen, justa, debita, urbana.
【解】投票，保舉，贊成，選票.
【例】(*suffragatio*) consulatus. Cic. 選舉(總統)執政官.

suffrāgāt-or. *ōris.* m. (*suffragor*)
【形】communis, proprius, fucosus, firmus.
【解】保舉，薦舉，(投贊成票)，黨羽.
【例】(*suffragator*) quaesturae. Sen. 擁護財政廳長.

suffrāgātōrĭ-us. *a, um.* adj. (*suffragor*)
【解】擁護候選者.
【例】brevis et *suffragatoria* amicitia. 選舉時之臨時友誼.

suffrāgĭ-um. *i.* n.
【同】punctum, tabella, vox, sententia.
【形】corruptum, vitiosum, gratuitum, liberum, occultum.
【解】❶ 投票，選票. ❷ 投票權，選舉權. ❸ 意見，評判，贊成，擁護.
【例】❶ (*suffragium*) ferre. Cic. 投票. (*suffragium*) inire. Liv. 前去投票. in (*suffragium*) mittere. Liv. 票決. *suffragiis* rem permittere. 票決. me universis *suffragiis*, una voce consulem populus declaravit. 民衆全體一致聲明我爲(總統)執政官. magnis *suffragiis* superari. Plin. J. 大多數票反對自己. cunctis,(vel) omnium *suffragiis*.. Cic. 全體一致投票. ❷ concordi *suffragio.* Plin. 投票一致.

1\. **suffrāg-o.** *ās, āvi, āre.* v. tr.
【解】投票贊成.

2\. **suffrāg-o.** *ĭnis.* f.
【解】❶ 獸腿. ❷ 葡萄枝.

suffrāg-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (forsan ex *frango* ut *fragor*; xox acclamationis).
【同】faveo, suffragium fero. X. Adversor, refragor.
【狀】maxime.
【解】❶ 選舉，推舉，荐舉. ❷ (cum dativ.) 擁護，附和，支持，贊成.
【例】❶ *suffragari* pro aliquo. 推舉某人. ❷ *suffragari* alicui legi. Cic. 擁護某人，支持某法案. *suffragari* laudi alicujus; -ad.. Cic. 贊助人之榮譽. fortuna *suffragante.* Cic. 天佑，(好運氣).
【附】**suffragari** alicui; favere alicui; juvare aliquem. 擁護人. sententiam ferre, dare. *suffragium* ferre; in *suffragium* ire. 投票. piaculari igni addictis gaudia superorum implorare; piis manibus precando *suffragari*; supplicatio admissis defunctorum expiandis; caelestia solacia piis manibus implorare; ad altare sacris operantes functis vita opem a Deo rite implorare. 救助煉靈.

suffrēnātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】鐵扣，鐵鈎.

suffrĭc-o. subfrĭc-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】輕擦.

suffr-ingo. subfringo. *ingĭs, ēgi, actum, ingĕre.* v. tr. (*sub frango*)
【解】破壞，折斷.

suffŭg-ĭo. *ĭs,* (*ūg*) *i, ĕre.* v. intr. vel tr.
【同】clam aufugio.
【解】❶ intr. 逸去，逃竄，潛逃. ❷ tr. 逃避，解脫.

suffŭgĭ-um. *i.* n. (*suffugio*)
【解】藏身處，避難所.
【例】(*suffugium*) hiemi. Tac. 避寒處. (*suffugium*) imbris. Plin. 避雨處. (fig.) (*suffugium*) malorum. Tac. 避難所.

sufful-cĭo. subful-cĭo. *cĭs, si, tum, cĭre.*

v. tr.
【解】支持，撐住.
【例】columnam mento *suffulcire* suo. Plaut. 支頤. *suffulcire* artus. (食物)支持全身.

suffult-us. *a, um.* part. v. *suffulcio.*
【解】支持，扶助.

suffūmĭg-o. *ās, āre.* v. tr.
【同】subtus fumum excito.
【解】烟燻.
【例】vulnus sulphure *suffumigare.* 以硫磺燻傷.

suffu-ndo. subfu-ndo. *ndĭs, di, sum, ndĕre.* v. tr.
【同】respergo, perfundo.
【解】❶ 撒，洒，散. ❷ 浸潤，灌溉，倒下. ❸ 散佈，傳播，(流行). ❹ 浸染，透入.
【例】❶ aqua *suffunditur.* Sen. 洒水. sanguis oculis *suffusus.* Plin. 目充血. ❷ *suffusi* cruore oculi. Plin. 充滿血液之目. nebulae *suffundunt* caelum sua caligine. Lucr. 雲霧瀰漫天空. ❸ (luna) si virgineum *suffuderit* ore ruborem. Virg. 若月色紅潤. ❹ animus malevolentia *suffusus.* Cic. 惡慾燻心.

suffūr-or. subfūr-or. *āris, āri.* v. dep. tr.
【解】偸竊.

suffūsĭ-o. subfūsĭ-o. *ōnis.* f. (*suffundo*)
【解】傾注，流溢，散佈，流傳.
【例】*suffusio* oculorum. Plin. 目炎症. *suffusio* fellis. Plin. 黃疸.

suffūs-us. *a, um.* part. v. *suffundo.*
【解】傾注，流散，沾染.
【例】*suffusa* bilis. Plin. 黃疸病. *suffusi* cruore oculi. Plin. 目充血. lacrimis oculos *suffusa.* Virg. 眼淚汪汪. candorem roseo *suffusa* rubore. Ov. 面白皙而紅潤.

suggĕ-ro. subgĕ-ro. *rĭs, ssi, stum, rĕre.* v. tr.
【同】suppedito, subjicio, commemoro.
【解】I. 携下. ❶ 置於下. ❷ 供給，(置於手下). ❸ (fig.) a) 供應，生產. b) 提醒，提示，提詞.
II. 使代替. ❶ 補充. ❷ 繼位.
【例】I. ❶ flamma *suggeritur* costis aeni. Virg. 置火於鍋之側面. ❷ (*suggerere*) tela alicui. Virg. 供給人箭. ❸ a) (si memoria defecerit) tu mihi *suggere.* 若不復記憶請你提醒我.
II. ❶ (*suggerere*) verba. Cic. 補充詞句. *suggeri.* Cic. 增添. ❷ *suggeri* Bruto Horatium. Liv. 依時代與拉齊繼續佈告道.

suggestĭo. *ōnis.* f.
【解】暗示，提供.

suggest-um. *i.* n. (*suggero*)
【同】pulpitum, rostra, locus concionum.
【解】❶ 高處，高台. ❷ 講壇，講座.
【例】❶ insulae excelsiore *suggestu.* Plin. 島上較高處. de tanto fortunarum *suggestu.* Apul. 積財如山. ❷ *suggestum* ascendere. 登壇. in communibus *suggestis.* 在普通講座.

SUGGESTUM 2

1. suggest-us. *a, um.* part. v. *suggero.*
【解】積壘，堆積.
【例】altis *suggesta* columnis theatra. Sil. 戲台建於高柱上.

2. suggest-ŭs. *ūs.* m. vide **suggestum.**

suggillātĭ-o. sūgillatĭ-o. *ōnis.* f. (*suggillo*)
【解】傷痕，(fig.)嘲笑，譏誚，侮辱.
【例】(*suggillatio*) alicujus. Liv. 反對某人. (*suggillatio*) alicujus rei. Plin. 反對某事.

1. suggillāt-us. sugillāt-us. *a, um.* part. v. *suggillo.*
【解】擊傷，恥辱.
【例】oculi *suggillati.* Plin. 傷目.

2. suggillāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】傷痕.

suggill-o. sūgill-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶ 擊傷. ❷ 玷辱，譏誚.
【例】**suggillata.** n. pl. 打擊. ❷ (*suggillare*) aliquem. Liv. 侮辱人.

suggrĕd-ior. *ĕris, ssus sum, di.* v. dep. intr. et tr.
【解】❶ intr. 潛進. ❷ tr. 進攻，攻擊.

sū-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】haurio.
【解】吸，吮，咂，啜，(哺乳).
【例】(*sugere*) cum lacte errorem. Cic. 人自幼難免錯誤.

sŭi. (genit.); (*sibi* dat.); (*se* accus. et ablat. sing. et plur.)
【解】❶ 自己，對上詞而言. ❷ 對屬詞而言. ❸ 互相關者.
【例】❶ principes *sui* conservandi causa profugerunt. Cic. 首要人物出奔逃命.

ferrum se inflexit. Caes. 鐵屈折. (subj. logic.) neque *sui* colligendi hostibus facultatem relinquunt. Caes. 不讓敵人集合. ❷ impetrat a senatu, ut dies *sibi* prorogaretur. Cic. 求得國會准其延期. a Caesare invitor, *sibi* ut sim legatus. Cic. 凱撒委任我充其代表. ❸ inter *se* diligunt. Cic. 互相友愛. *sui* ipsius amor. 自愛.

sŭicīdĭ-um. *i.* n.
【解】自殺，自盡，尋死.

sŭīl-ĕ. *is.* n. (*sus*)
【解】猪圈.

sŭill-a. *ae.* f.
【解】猪肉.

sŭill-us. *a, um.* adj. (*sus*)
【解】猪者.

sŭimĕt. *sibimet, semet.* pronom.
【解】親自.

sŭis. genit. sing. *sus*; dat. et abl. pl. *suus.*

sulcāt-or. *ōris.* m.
【解】耕田者.

sulcāt-us. *a, um.* part. v. *sulco.*
【解】耕者.

sulc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*sulcus*)
【同】sulcos facio, sulcum imprimo; terram in sulcos proscindo.
【解】❶ 耕田(犁溝)留痕跡. ❷ (fig.) a) 挖掘. b) 留痕跡.
【例】❶ *sulcare* iter cauda. Luc. 行時尾留跡於沙上. ❷ caeli dum *sulcat.* Sen. 飛行空中.

sulc-us. *i.* m.
【解】❶ 犁溝. ❷ (fig.) a) 耕田. b) 掘溝. c) 水面遺跡. d) 皺紋. e) 光線.
【例】❶ *sulcus* altius impressus. 更深之溝. *sulcis* mandare, (committere). 撒種. a) calami (genit.) *sulci.* Prud. 筆跡. ❷ c) infindunt *sulcos.* Virg. (乘風)破浪.

sulf-ŭr. sulph-ŭr. *ŭris.* n.
【解】硫磺.
【例】*sulphur* aetherium. Luc. 天火(霹靂). *sulphur* sacrum. Pers. 天火(霹靂).

sulfŭrāt-um. *i.* n. (*sulphuratus*)
【解】❶ 自來火(火柴). ❷ 硫磺礦.

sulfŭrāt-us. sulphŭrāt-us. *a, um.* adj.
【解】含硫磺質者.

sulfŭrĕ-us. sulphurĕ-us. *a, um.* adj.
【解】含硫磺質者，硫磺礦者.

Sull-a. (melius quam *Sylla*). *ae.* m. nom. propr. hom. 人名：著名者有L. Cornelius. 得勝 Mithridate 者：Marius 之對敵：為長期總裁.

Sullān-us. *a, um.* adj. **Sullān-i.** *ōrum.* pl. *Sulla.* 之黨羽.

sulph-ur. *ŭris.* vide **sulfur.**

sum. *ĕs, fŭi, esse.* verb. subst. et copul.
【同】(ad pretium relata) consto, valeo.
【解】是，係，有，在.
I. 自立動詞. ❶現今存在者.
【例】homines qui nunc *sunt.* Cic. 現代之人. omnium qui *sunt,* qui *fuerunt,* qui *futuri sunt.* Cic. 凡現今，已往，將來之人. flumen est Arar,有Arar河. *snut* qui. (indic.) 有人，(實際). (subj.) 有人，(可能). ❷ 在某地，某環境下. a) cum Athenis decem ipsos dies *fuissem.* Cic. 我既在雅典住過整十日. b) *esse* cum aliquo. Cic. 與人同居. *esse* apud aliquem. Cic. 在某人處. c) *esse* in aliquo, in aliqua re. 在某人某事. in lege *est* ut.. Cic. 法律上規定. multum *sunt* in venationibus. Caes. 獵獲不少. minimum *est* in aliquo. Cic. 某人無大關係. in ore *sunt* omnia. Cic. 面容可表現一切. *esse* in aere alieno. Cic. 欠人債務. - in servitute. Cic. 為人奴隸. - in odio. Cic. 為人怨恨. d) *esse* ab aliquo. , Cic. 隨某人方面，(黨羽). d) (sic ita) sic *est* vulgus. Cic. 常人如此. (cum adv.) bene, male *est.* 順利，不善. ita *est..* 如此. ut nunc quidem *est.* Cic. 至少現今正在. ❸ 實際，事實. a) *est,* ut dicis. Cic. 實如爾所言. *sunt* ita.. Cic. 正是如此. b) *esto.* 可以如是，(算了罷). verum *esto.* 眞可以如此. c) *est* ut... (subj.) 有時，如此，致於....d) (cum infin.) possibile *est.* 可能....e) in eo res *est,* ut.. 事情到此地步，以致....in eo *est,* ut.. 如此，以致.... ❹ (cum dativ.) 歸於,屬於,應用於. accusatori praemia *sunt.* Cic. 控告者有賞. ei morbo nomen *est* avaritia. Cic. 此病症名貪婪. nihil *est* mihi cum eo. Cic.
II. 連繫動詞. ❶ (cum uno attributo) et praeclara res *est* et *sumus* otiosi. Cic. 題材頗佳我們亦得暇. nos numerus *sumus.* Hor. 我們在大衆之數. aliquid *sum.* Cic. 我是個人物. (infin. subj. et attrib.) recte loqui putabat *esse* inusitate loqui. Cic. 他們相信，健談是出乎常例. (incis.) hoc *est,* id *est..* 這就是.... (subaud. *esse* cum *volo*) se Atticos volunt. Cic. 他們切望成雅典風之演說家. ❷ a) (genit. possessiv.) temeritas *est* florentis aetatis. Cic. 青年容易冒昧. Pompei totus *sum.* Cic. 我整個屬於彭伯. Aemilius, cujus tum fasces *erant.* Liv. 有鉞斧儀仗隊之厄米利. (cum infin.) sapientis *est* explicare. Cic. 智慧者

解釋. *est* tuum videre. Cic. 看要屬於你. (cum *ut*) moris non *est* Graecorum ut.. Cic. 希臘人無此慣例. b) (genit. qualit.) nullius animi, nullius consilii *fui*. Cic. 我無志氣，無謀略. res *est* magni laboris. Cic. 此非易事. c) (genit. pretii) ager pluris *est*. Cic. 由地價更昂貴. parvi *sunt* foris arma, nisi.. Cic. 武器外形不重，除非.... ❸ (cum abl. pretii qualit.) tenuissima valetudine *esse*. Caes. 身體非常衰弱. *esse* hebeti ingenio. Cic. 天資魯鈍. ❹ (cum dativ. vel *ad* et accus.) magno *est* documento homines scire.. quod. Cic. 重要例證便是通達....solvendo *esse*. Cic. 可以償還. oneri ferendo *esse*. Liv. 可以勝任. valvae ad ornandum templum erant maximae. Cic. 另外爲裝飾神殿之大門. ❺ (cum dupl. dativ.) civitas praedae tibi et quaestui *fuit*. Cic. 城市已成爲你之勝利品及獲利(市場).

sūme. imperat. v. *sumo*.

summ-a. *ae.* f.

【同】caput, ratio praecipua rei pecuniariae.

【形】carior, communis, fatalis, grandis, maxima, vera.

【解】❶ 最高峯，極高處. ❷ (fig.) a) 極點，最高度. b) 主要，重要部份. ❸ (計算) 總計，總額，總數. ❹ (fig.) 全體，全數，全部. ❺ (locut. adv.) 綜合，約略.

【例】❶ *summam* habet apud nos. Pl. 我們中他居首位. ❷ b) *summae* rerum. Cic. 事之主要者. rei *summam* dicere. Cic. 述事之概要. ❸ *summam* subducere. Cic. 總計. *summam* facere. Cic. 共計. pecuniae *summa*. Liv. 現款(總額). *summa*. (absol.) 現款(總額). (fig.) *summa* exercitus. Caes. 全軍. *summa* belli. Caes. 戰爭總指揮. *summa* imperii. Caes. (作戰)統帥. ❺ ad *summam*. 至多. in *summa*. Cic. 綜合.

【附】**summaria** confessionis iteratio. 混統的重複告明.

summārī-um. *i.* n.

【解】簡略，簡要，撮要，摘要，綱要，概要.

summ-ās. *ātis.* adj.

【解】顯貴，縉紳，仕宦，(上級人物).

【例】*svmmas* dea. Apul. 大能女神.

summātim. adv. (*summa*)

【同】ad summam; in summa; breviter; uno verbo; ne plura; ne pluribus; ne multa; ne multis; ne longius sim; ne longius sit; ne longum facias.

【解】❶ 表面，膚淺，輕微. ❷ 簡要，粗疏.

【例】❶ *summatim* breviterque describere. Cic. 輕描淡寫. ❷ *summatim* cognoscere. Cic. 略知梗概.

summāt-ŭs. *ūs.* m.

【解】最高權位，王權，王位.

summē. adv. (*summus*)

【同】maxime, summopere.

【解】極，甚，最，至，很.

【例】*summe* studere. (cum infin.) Cic. 盡心. *summe* elaborare, ut.. (cum subj.) 努力. *summe* bonus. Isid. 極好.

summiss...vide **submiss**...

【附】**summistae.** 集成派，總要學派.

summĭt-as. *ātis.* f.

【解】頂巔(最高峯) — 頭，梢，尖，一極端，(最高記錄).

summitto. vide **submitto.**

summo. adv. (*summus*)

【解】末後，究竟.

summŏnĕo. vide **submoneo.**

summŏpĕrĕ. adv. (ablat. *summum opus*)

【同】summe, maximopere, summa ope.

【解】最，至，盡心竭力.

summŏvĕo. vide **submoveo.**

summŭl-a. *ae.* f. (*summa*)

【解】小統計，小款項，小總數.

1. summ-um. *i.* n. (*summus*)

【解】❶ 山頂，極巔，最高峯，樹梢末，上面，表面. ❷ (fig.) 極點，極端，最高等級.

【例】❶ in *summo*. Virg. 在最高處. in *summa* aquarum pervenire. Plin. 浮於水面. in *summum* redire. Petr. 再浮水面. ❷ perfecta et ad *summum* perducta natura. Cic. 大自然完善達於極點.

2. summum. adv.

【解】❶ 至多，最多，至極. ❷ 末後，末次.

【例】❶ duo milia nummum aut *summum* tria. Cic. 二千銀幣至多三千. *summum* cras. Cic. 至晚明天.

summ-us. *a, um.* adj.

【同】amplissimus, perfectus, singularis, incredibilis, in quo summa sunt omnia. X. Infimus.

【解】❶ 最高，至上，極巔，極點，極端，表面. ❷ (fig.) a) 高音，大聲. b) 隆冬，盛夏. c) 最高權位，最上等，極主要者.

【例】❶ *summus* mons. Caes. 最高峯. aqua *summa*. Cic. 水面. *summa* urbs. Cic. 城之最高處. ad *summum*. Cic. 至多. ❷ a) *summa* voce. Cic. 高聲. b) hieme *summa*. Cic. 隆冬. vixit ad *summam* senectutem. Cic. 高壽(壽至期頤). venit

summus dies. Virg. 末日來臨. c) *summi* et infimi. Cic. 最高貴與最微賤之人. *summus* pontificum. Tac. 最大司祭. *summus* vir et imperator. Cic. 卓越的統帥. *summo* jure. Cic. 嚴格執行其權利. *summum* bonum. Cic. 極善. *summa* res publica. Cic. 國事概況. *summo* reipublicae tempore. Cic. 國難時期. *summum* bonum. 至善.

sūm-o. *ĭs, psi, ptum,* (vel *tum*), *ĕre.* v. tr. (*subs emo*)
【同】assumo, arrogo, attribuo, tribuo; capio, accipio.
【狀】aliquando, aliunde, crudelissime, nimium, quasi retro, communiter, gravissime, male.
【解】❶收取，攫取，征取. ❷ (fig.) 乘時，取保證，自負，用刑. ❸ 揀選，自，(選擇人，擇業).
【例】❶ (*sumere*) vas in manus. Cic. 手持器皿. (*sumere*) ex agris frumentum. Caes. 由田間收割小麥. (*sumere*) pecuniam mutuam. Cic. 借錢. *sumpta* virili toga. Cic. 已著成人長袍. (*sumere*) cibum. venenum. Nep. 飽食，服毒. (*sumere*) arma. Liv. 取武器. ❷ a) (*sumere*) spatium ad cogitandum. Cic. 乘時考慮. b) (*sumere*) ab omnibus civitatibus testimonia. Cic. 由各城市取保證. c) (*sumere*) frustra laborem. Caes. 妄費心機. d) (*sumere*) arrogantiam sibi. Caes. 專橫. (*sumere*) animum. Tac. 堅忍. e) (*sumere*) de aliquo supplicium. Caes. 懲罰人. (*sumere*) poenam ex scelerato, sanguine. Virg. 用肉刑懲罰罪犯. ❸ a) (*sumere*) Miltiadem sibi imperatorem. Nep. 選米而七亞爲統帥. *sumite* materiam vestris aequam viribus. Hor. 你們當取適宜課題. b) (*sumere*) operam. Cic. 擔任工作. *sumptis* inimicitiis. Cic. 結仇. (*sumere*) bellum. Sall. 作戰. c) (*sumere*) homines notos. Cic. 舉出相識之人(作模範). unum hoc *sumo*, quod mihi apertum tuum scelus dat. Cic. 我舉此一端，足以證明你之罪惡. ❹ (*sumere*) imperatorias sibi partes. Caes. 潛用統帥職權. mihi non *sumo* tantum ut.. Cic. 我不如此擅權，致於....*sumpsi* hoc mihi, ut ad te scriberem. Cic. 我負責給你寫. ❺ beatos esse deos *sumpsisti*. Cic. 你以神是有福的作大前題.

sumptĭ-făcĭo. (**sumpti făcio**) *.facĭs, fēci, facĕre.* v. tr.
【解】費用.

sumptĭ-o. *ōnis.* f.
【同】assumptio.
【解】❶ 收取，取用. ❷ 推論法之前題.

sumptŭārĭ-us. *a, um.* adj. (*sumptus*)
【解】屬於經費者.
【例】rationes *sumptuariae*. Ci. 開銷賬目.

sumptŭōsē. adv. (*sumptuosus*), *-sius.*
【解】費用浩大，奢靡，豪華.
【例】*sumptuosius* se jactans. (大言不慚)，浮誇.

sumptŭōs-us. *a, um.* adj. (*sumptus*), *-sior. -sissimus.*
【同】splendidus, magnificus, lautus.
【解】❶ 浩費，豪華，奢靡者. ❷ 浪費，耗費者.
【例】❶ ludi *sumptuosiores*. Cic. 過度奢華之遊藝. portus operis *sumptuosissimi*. 工程極浩大之港口.

1. **sumpt-us.** *a, um.* part. v. *sumo.*
【解】收取，取用，接收者.
【例】finis sponte *sumptus*. Tac. 甘心尋死. pecunia *sumpta* mutua. Sall. 貸款.

2. **sumpt-ŭs.** *ūs.* m.
【同】impensa, impendium.
【形】annuus, exiguus, infinitus, expers fructuum, legitimus, magnus, minimus, necessarius, publicus, certus, effusus, liberalis, quotidianus, tantus tamque profusus.
【解】消費，費用，經費，開銷，盤費，庫帑.
【例】suo *sumptu* equitatum alere. Caes. 自出騎兵經費. *sumptu* publico. Cic. 公費. in militem *sumptum* facere. Cic. 軍費.
【註】❶ *sumptum* alicui afferre, inferre, inducere, (*sumptui* alicui esse). 使人出經費. ❷ *sumptus* minuere. 消減經費. (*sumptu* alios levare). *sumptu* remittere, extenuare. ❸ magnos *sumptus* facere, impendere, insumere. 費用浩大. ❹ qui ita dives est, ut his *sumptibus* sufficiat? (sustinere *sumptum* possit)? 誰能支持偌大經費?

sunto. imperat. v. *sum.*

sŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr.
【解】縫綴，縫紉，連結.
【例】tegumenta corporum texta vel *suta*. 成或縫紉之(蔽體)衣服.

sŭŏvētaurīl-ĭa. **sŭŏvĭtaurīl-ĭa.** *ĭum.* n. pl. (=*sus, ovis, taurus*)
【解】太牢祭儀，(獻牛羊猪)=滌祛祭.

sŭpell-ex. **supēl-ex.** *ectĭlis.* f.

SUOVETAURILIA

【同】instrumentum domesticum, ornamentum.
【形】elegantior, lauta, multa, magnifica, optima et pulcherrima, oratoria, universa.
【解】❶傢具，用具，食具，什物. ❷器械，動產，輜重.
【例】❶ lauta *supellex.* 奢華傢具. campana *supellex.* Hor. 陶器. a *supellectile* domus. Inscr. 管理傢具. ❷ amicos parare, optimam vitae *supellectilem.* Cic. 締結友誼，便是準備人生最好產業. *supellex* sacra. 祭服，祭器.

sŭper. adv. et praep.
【同】supra.
【解】I. adv. ❶上方，在上，由上. ❷(fig.) a) 以外，彼以外. b) 此外. c) 其餘.
II. praep. A. (cum accus.) ❶往上，向上，在上. ❷(fig.) a) 正當，正值. b) 增加，以外還....c) 强，多，餘. d) 在上監視.
B. (cum ablat.) ❶在上. ❷(fig.) a) 對某問題. b) 除此之外.
【例】I. ❶ eo (=in hos capreolos) *super* tigna injiciunt. Caes. 在彼處(羊處)擱椽木. ❷ a) satis *superque* vixisse. Cic. 生活已足而且過久. b) *super* quam quod.. Liv. 此外. c) nihil erat *super.* Nep. 餘無所有. II. A ❶ *super* aspidem adsidere. Cic. 坐於蛇身上. *super* lateres coria inducuntur. Caes. 展皮於磚上. stricto *super* capita gladio. Liv. 晃劍於頭上. ❷ a) *super* cenam. Curt. 用晚餐時. b) *super* dotem. Liv. 妝奩外. c) *super* tres modios. Liv. 三斗多(强). d) *super* armamentarium positus. Curt. 管理軍械庫. B. ❶ *super* musculo lateres struuntur. Caes. 置磚石於戰具上. *super* cervice. Hor. 在頸上. ❷ (fig.) a) *super* aliqua re scribere. Cic. 論某問題之寫作. b) *super* his. Hor. 此外尙有....

sŭpĕrābil-is. *e.* adj. (*supero*)
【解】❶可超越. ❷可克勝，可制服者.
【例】❶ murus scalis facile *superabilis.* 登梯易過之墻.

sŭpĕradd-o. *is,* (*ĭdi*), *ĭtum, ĕre.* v. tr. (*super addo*)
【同】addo.
【解】增加，增添.
【例】(*superaddere*) aliquid alicui rei. 增添事之一部分. sit in busto laurus *superaddita.* Prop. 葬身桂蔭下. tumulo *superaddere* carmen. Virg. 鐫詩墓碑上.

sūpĕraddūc-o. *is, ĕre.* v. tr.
【解】另引，至.

sŭpĕrădult-a. *ae.* f. (*superadultus*)
【解】已足結婚年齡之女.

sŭpĕrădult-us. *a, um.* adj.
【解】已屆結婚年齡者.

sŭpĕradst-o. sŭpĕrast-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr.
【解】止於上，立於上.
【例】*superadstitit* artus. Man. 仆於屍上.

super-ans. *antis.* part. v. *supero.* *-tior, -tissimus.*
【解】卓越，傑出.
【例】*superans* animis. Virg. 雄心勃勃.

sŭpĕrāt-or. *ōris.* m. (*supero*)
【解】得勝者.

sŭpĕrāt-us. *a, um.* part. v. *supero.*
【解】被越過，被超過，被克服者.

sŭperbē. adv. (*superbus*), *-bius, -bissime.*
【同】arroganter, contumaciter.
【解】倨傲，傲慢，强橫.
【例】*superbe* aliquem appellare. 倨然喚人.

sŭperbĭ-a. *ae.* f. (*superbus*)
【同】arrogantia, elatio; tumor, inflatia animi, fastidium animi, insolentia, intolerantia.
【形】inaudita, singularis.
【解】❶驕傲，傲慢，自滿自大，專橫. ❷自尊，自豪，執拗.
【例】*superbiam* parere. Quint. 生傲慢之心. odi *superbiam* hominum. 我厭惡人之倨傲. *superbia* inflat. 驕傲使人自滿自大. secundae res *superbiam* afferunt. 事情順遂使人生傲慢之心. ❷ animis inflatos sublatosque; feroces aliorumque contemptores minime fero. 我絕不忍受凌人傲物之人. oculorum illam contumaciam, speciem intolerandam non fero. 傲氣凌人，我不堪忍受.

sŭperbĭb-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】飲於上，飲於後.

sŭperbĭlŏquentĭ-a. *ae.* f.
【同】superbus et arrogans sermo.
【解】大言不慚，傲慢之言.

sŭperb-ĭo. *īs, īre.* v. intr. (*superbus*)
【同】efferor, superbus sum.
【解】❶ 倨傲，自滿自大，矜誇. ❷ 炫耀，自豪，桀驁，(凌人傲物).
【例】❶ (*superbire*) avi nomine. Ov. 矜誇出身貴顯. (*superbire*) quod.. 驕傲因… *superbiens* honore. Phaed. 因榮位而自大. ❷ *superbiens* (efferri animo coepit). 開始趾高氣揚.

1. sŭperb-us. *a, um.* adj. (*super*)
【同】arrogans, insolens, imperiosus, elatus, inflatus, non ferendus; spe atque animis inflatus, asper, difficilis, gravis, qui fastidio et contumacia effertur.
【解】❶ 驕矜，驕貴，桀驁，自滿，自誇者. ❷ 豪華，顯赫，煊赫，榮耀者.
【例】❶ aliquem *superbiorem* facere. Cic. 使人更傲慢. opes te *superbum* reddunt, (divitiae te efferunt). 財富使人自滿自大. *superbissimus* rex. Cic. 極傲慢之王. non est virtus *superba*. Cic. 德行不自大. bellum *superbum*. Virg. 橫暴之戰爭. (cum abl. vel cum infin.) *superbiorem* se praebet in hac fortuna. 在此順利時更驕矜自恃. *superbum* est. (infin.) 自滿者. ❷ *superbae* olivae. Plin. 繁榮之橄欖樹. *superba* pira. Col. 繁茂之梨樹.

2. Sŭperb-us. *i.* m. nom. propr. (cognomen.) hom. 人名：羅馬最後君王之綽號. Tarquinius *Superbus*.

sŭpercĭlĭōs-us. *a, um.* adj. (*supercilium*)
【解】縐眉，蹙額(顰)，嚴肅，(自負，自恃).

supercĭlĭ-um. *i.* n.
【同】pars frontis ima, frontis nubecula, superbia.
【形】abrasum, rasum, sublatum, depressum.
【解】❶ 眼眉，(fig.) 高出聳峙處，頂巔，雞冠. ❷ 倨傲，驕橫，嚴肅.
【例】❶ *superciliorum* remissio aut contractio. Cic. 眉開眼笑，或蹙眉顰額. ❷ *supercilio* dignus. Juv. 堪自豪者. *supercilio* censoris examinare. V. Max. 嚴核，(依都察官之嚴肅態度).

sŭpĕrēmĭn-ĕo. *ēs, ēre.* v. tr. intr.
【解】❶ intr. 高峻，聳峙. ❷ tr. 超越，克勝.
【例】❶ herba *supereminens* extra aquam. Plin. 水面浮草. verba *supereminentia*. Prisc. 豪語.

sŭpĕrextend-o. *ĭs, ĕre.* v. tr. vel intr.
【解】展於上.

sŭpĕrĕr-fĕro. *fers, tŭli, lātum, ferre.* v. tr.
【解】❶ 携於上，置於上. ❷ 超出，突出，伸展.
【例】❷ pisces *superferuntur*. Plin. 魚浮水面.

sŭperfĭcĭ-ēs. *ēi.* f. (*super facies*)
【同】extrema et aperta pars corporum.
【解】❶ 上部分，上面，外面，表面. ❷ 但使用並收益之建築. ❸ 平面，面積，地面.
【例】❶ *superficies* aedis. Plin. 殿頂. ❷ qui in conducto solo *superficiem* imposuit. Paul. 在租地上建房屋. ❸ *superficiem* consules aestimabant. Cic. 執政官(總統)估計建築.

sŭper-fīo. *fīs, fĭĕri.* v. passiv. intr.
【解】剩餘.
【例】si *superfiat* locus. Plaut. 倘有餘地.

sŭperfix-us. *a, um.* part. v. *superfio.*
【解】挿於上，堆積，蓄積.

sŭperflŭ-ens. *entis.* part. v. *superfluo.*
【解】洋溢，富裕者.

sŭperflŭĭt-as. *ātis.* f.
【解】剩餘物質，消遣品.

sŭperflŭ-o. *ĭs, xi, xum, ĕre.* v. intr.
【同】redundo, affluo, effluo, abundo.
【解】溢出，(fig.) 富裕，(過剩).
【例】(*superfluere*) armis. Sil. 武器充足(富裕). superbus et *superfluens*. Catul. 倨傲而富裕.

sŭperflŭ-us. *a, um.* adj.
【同】supervacaneus, (vel) quod usum non habet, quod affluit rebus nostris, (aut) opibus.
【解】洋溢，剩餘者，過多者.
【例】bonorum *superfluum*. Papin. 剩餘財物. *superflua* eroganda. 分施富餘物資.

sŭperfu-ndo. *ndĭs, di, sum, ndĕre.* v. tr.
【解】❶ 傾注於上，洒，撒. ❷ (passiv.) 溢出，氾濫. ❸ (fig.) 伸展. ❹ 包圍，沉沒.
【例】❶ (*superfundere*) magnam vim telorum. Tac. 發矢如雨. ❷ Tiberis agris *superfusus*. 第伯利江氾濫淹沒田地. gens *superfusa* montibus. Plin. 散居山中之居民. ❸ (*superfundere*) se in Asiam. Liv. 伸展至亞細亞. ❹ *superfundens* se laetitia. Liv. 喜氣洋溢.

sŭperfūs-us. *a, um.* part. v. *superfundo.*
【解】傾流，洒，撒.

sŭperfŭtūr-us. *a, um.* part. v. *supersum.*

sŭpergest-us. *a, um.* part. v. *supergero.*
【解】積壘，堆起，閉塞者.

sŭpergrĕ-dĭor. *dĕris, ssus sum, di.* v. dep. tr. (*super gradior*)
【解】❶ 行於上，越過. ❷ 越出，踰越，克勝.

sŭpergress-us. *a, um.* part. v. *supergredior.* (passiv.)

【解】行於上者，(passiv.) 被克服者.
sŭperhŭmĕrāl-e. *is.* n.
【解】披肩.
sŭpĕr-i. *ōrum.* m. pl. (*superus*)
【同】caelites.
【解】神仙，(上界者).
sŭpĕrimmĭn-eo. *ēs, ēre.* v. intr.
【解】懸於上，臨下，將臨.
sŭpĕrimpō-no. *nĭs, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr.
【解】置於上，堆積，加添.
【例】stipendio etiam *superimposito.* 增加軍餉.
sŭpĕrimpōsĭt-us. *a, um.* part. v. *superimpono.*
1. **sŭpĕrincīd-o.** *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】落於上.
【例】ruina *superincidentium* virorum oppressus. 被落下之多人壓斃.
2. **sŭpĕrincīd-o.** *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】在上面割斷，切斷.
sŭpĕrincu-mbo. *mbĭs, (bŭi), mbĕre.* v. intr.
【解】臥於上.
sŭpĕrindū-co. *cĭs, xi, ctum, cĕre.* v. tr.
【解】覆於上，展於上面.
【例】tenebras *superinducere* mundo. Isid. 使成黑暗世界.
sŭpĕrinduct-us. *a, um.* part. v. *superinduco.*
【解】引於上，覆蓋者.
sŭpĕrindŭ-o. *ĭs, i, (ū)tum, ĕre.* v. tr.
【解】披上衣著，穿上.
sŭpĕrinfu-ndo. *ndĭs, di, sum, ndĕre.* v. tr.
【解】傾注於上.
sŭpĕringĕ-ro. *rĭs, stum, rĕre.* v. tr.
【解】堆積，置於上.
【例】ubi non unquam Titan *superingerit* ortus. Tib. 日不上升之地.
sŭpĕrin-jĭcĭo. *jicĭs, jēci, jectum, jicĕre.* v. tr.
【解】擲於其上，置其上.
sŭpĕrinst-erno. *ernĭs, rāvi, rātum, ernĕre.* v. tr.
【解】伸展覆蓋其上.
【例】*superinsterni* pelle. Virg. 著皮衣.
sŭpĕrinstrāt-us. *a, um.* part. v. *superinsterno.*
【解】覆蓋者.
sŭpĕrinstrāvi. perf. v. *superisterno.*
sŭpĕrĭ-or. **us,** *ōris.* adj. compar. *superus.*
【同】prior tempore.
【狀】longe.
【解】❶ (論地方)愈高，更上者. ❷ (論時候)愈前，以先，前半日，前半生，以前行爲. ❸ (論位置)前列. ❹ (論權位)更强，更大者，更高者，上級者，上司，(會長)，長上.
【例】❶ de loco *superiore* dicere. Cic. 從高地講話. de loco *superiore* agere. Cic. 由法庭講台辯護. *superiore* ex loco contionari. Cic. 由講台演講. tota domus *superior* vacat. Cic. 屋之上層全部無人居住. ❷ a) omnes *superiores* dies. (acc.) Caes. 前幾日內. *superioribus* diebus. 前數日. *superiora* proelia. Caes. 前幾次交戰. *superiores.* Cic. 先人，(前輩). Africanus *superior.* Cic. 大(長)亞斐利加. b) *superiore* vita. Cic. 前車上. c) (n. plur.) ejus ut *superiora* omittam. Cic. 他之以前事跡，我姑置勿論. ❸ *superiores* ordines. Caes. 上級(百總階級). loco, fortuna, fama, *superiores.* Cic. 論出身，論財富，論榮譽，皆勝人一籌. *superiores.* Cic. 上司，(長輩). ❹ equitatu *superiores.* Caes. 更優越之騎兵. causa *superior,* inferior. Cic. 更佔優勢之訴訟，較佔劣勢之訴訟.
sŭperĭ-or. *us.* adj.
【解】更前...(附加地名之後).
【例】*superior* Germania. Tac. 前(上)日耳曼.
【附】**sŭpĕrĭōriss-a.** *ae.* f.
【解】女會長.
sŭperjăc-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.
【解】臥於上，黏貼於上.
sŭper-jăcĭo. *jacĭs, jēci, jectum, jacĕre.* v. tr.
【解】❶ 擲(投，抛)於上. ❷ (fig.) 增加，多言. ❸ 濺出，掠過.
【例】❶ aequor *superjectum.* Hor. 潮，(海水溢出). (*superjacere*) se rogo. V. Max. (投身火中)，自焚. Phrygia Troadi *superjecta.* Plin. 福立日位於特洛亞之上. ❸ scopulos *superjacit* undam (pontus). Virg. 海浪濺石上.
sŭerjact-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】❶ 抛於上. ❷ 抛過，越過.
sŭperlāb-or. *ĕris, i.* v. dep. intr.
【解】滑於上，運行.
sŭperlātĭ-o. *ōnis.* f. (*superfero*)
【解】誇張，鋪張，大言.
【例】*superlatio* veritatis. 言過其實.
sŭperlātīv-us. *a, um.* adj.
【解】至上，至高，至極，特殊，非常.
【例】*superlativae* sententiae. Prisc. 至極之論.
sŭperlāt-us. *a, um.* part. v. *superfero.*
【解】高擧，加添，誇張者.
sŭperlīm-ĕn. *ĭnis.* n.
sŭperlīmĭnār-e. *is.* n.

【解】門楣，窗楣.
super-līno. *līnis, lēvi, lītum, linēre.* v. tr.
【解】塗抹，傅擦.
sŭperlĭt-us. *a, um.* part. v. *superlino.*
【解】塗抹者.
sŭpern-ās. *ātis.* m. f. n. (*supernus*)
【解】來自上方者.
sŭpernăt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】漂流.
sŭpernātūrāl-is. *e.* adj.
【解】超性者，性而上者.
【附】**supernaturalismus.** 超自然主義，超理論.
sŭpernātūrālĭter. adv.
【解】超性然.
sŭpernāt-us. *a, um.* adj.
【解】生於上者，猝然至者，(木瘤).
sŭpernē. adv. (*supernus*)
【解】在上，上面，向上.
sŭpern-us. *a, um.* adj. (*super*)
【解】處於上方，天上者，自上方者.
【例】ex *supernis.* Gell. 自上方，從上面者. de *supernis.* Vitr. 自上方，從上面者.
sŭpĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. et intr. (*super*)
【同】vinco, excello, praesto, superior sum, praepondero, superfluo, supersum.
【狀】facile, longe, multum, praesertim, perfacile.
【解】I. intr. ❶ 高出，卓越，傑出. ❷ (fig.) a) 優越，佔先. b) 豐富. c) 盈餘，剩餘.
II. tr. ❶ 渡過，越過. ❷ 渡海岬. ❸ 克勝，征服，制服.
【例】I. ❶ a) (*superare*) capite. 高出一頭. ❷ virtute nostri milites *superabant.* Caes. 我方兵士英勇過人. *superat* sententia Sabini. Caes. 撒比尼之意見佔優勝. b) pecunia *superabat.* Cic. 經濟充足. alicui divitiae *superant.* Sall. 某人財富殷實. c) si de quincunce remota est uncia, quid *superat*? Hor. 若五兩去一兩尚餘幾何？ nihil ex raptis commeatibus *superabat.* Liv. 刼掠之軍需已毫無存餘. aliquot horis die *superante.* Liv. 此日尚餘數小時.
II. ❶ (*superare*) summas ripas fluminis. Caes. 溢出河槽. Tauro monte *superato.* Liv. 越過刀洛山峯. ❷ Pachynum *superare.* Liv. 渡過巴其海峽. ❸ a) (*superare*) aliquem virtute. Cic. 驍勇過人. (*superare*) omnes in certis artibus. Nep. 在幾種藝術超過衆人. b) (*superare*) maximas nationes. Caes. 戰勝最强(大)之國. bello *superati.* Caes. 戰敗. terra marique *superati.* Cic. 水陸均戰敗. pericula *superare.* 脫險.
sŭperpellĭcē-um. *i.* n.
【解】短白衣.
sŭperpend-ens. *entis.* adj. (*super pendeo*)
【解】懸於上者，垂吊者.
sŭperpō-no. *nis, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr.
【解】❶ 加上，增添. ❷ 置於上，寧願，寧可，更重視.
【例】❷ (*superponere*) aliquid alicui rei. Quint. 重視某事在某事...之上.
sŭperpŏsĭt-us. *a, um.* part. v. *superpono.*
【解】加上，置於上者，積壘者.
sŭperquam. adv. (*super*)
【解】此外，除此之外.
sŭperscan-do. **superscen-do.** *dĭs, dĕre.* v. tr.
【解】陟，登，陞，越過，超越.
【例】murum *superscandere.* 踰墻.
sŭperscrī-bo. *bĭs, psi, ptum, bĕre.* v. tr.
【解】寫在上面，加重(苛稅)，贅....
sŭpersē-dĕo. *dēs, di, ssum, dēre.* v. tr. et intr.
【同】abstineo, tempero.
【狀】opportune.
【解】❶ 坐於上，棲於上，乘，騎. ❷ 監管，督理. ❸ (fig.) 避免，推却，戒免. a) (cum ablat. vel dat.) 停. b) (tr.) 推辭. c) (cum infin.) 停止.
【例】❶ (*supersedere*) elephanto. Suet. 坐於象背上. ❷ (*supersedere*) alicui. Cat. 監管某事. ❸ a) (*supersedere*) a proelio. Caes. 避免戰爭. (*supersedere*) labore itineris. Cic. 避免跋涉. (passiv. impers.) narratione *supersedendum* est. Cic. 停止講述. *supersederi* litibus aequum est. Liv. 理應停止爭訟. b) (*supersedere*) operam. Gell. 推辭輔助. haec causa non visa est *supersedenda.* Hier. 看來訴訟不應再展延. c) *supersedissem* loqui. Liv. (假使)我停止談話.
sŭpersess-us. *a, um.* part. v. *supersedeo.*
【解】坐於上者.
sŭpersīd-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】坐於上.
sŭpersist-o. *ĭs, ĕre.* v. tr. (cum acc.)
【解】停止於.
sŭperstagn-o. *ās, āvi, āre.* v. intr.
【解】溢出，蓄水成湖澤.
sŭpest-erno. *ernĭs, rāvi, rātum, ernĕre.* v. tr.
【解】展於上.
sŭperst-ēs. *ĭtis.* adj. (*super sto*)
【同】salvus, incolumis, qui mortuo superest, qui vita aliquem superat.
【解】❶ 在面前，作證. ❷ 繼存，健在，剩

餘，遺留.
【例】❶ utrisque *superstitibus*. Cic. 双方出庭. ❷ (*superstes*) alicui, (vel) alicujus. 繼續某人. utinam te non solum vitae, sed etiam dignitatis meae *superstitem* reliquissem. Cic. 希望你不但繼吾生存，而且襲吾爵位.

sŭperstĭtĭ-o. *ōnis.* f.
【同】nimia, vana et inanis religio.
【形】anilis, barbara, contaminata, muliebris, propinqua, tanta, maxima.
【解】❶ 迷信(異端)，荒誕，左道，邪道，(謬論，邪法). ❷ (fig.) 拘泥，細心遵守. ❸ 宗教疑慮對象. ❹ 宗教敬禮.
【例】❶ *superstitione* imbutus. Cic. 浸染迷信. *superstitione* infectus. Tac. 浸染迷信. *superstitione* ductus. Liv. 浸染迷信. anili *superstitione* imbui, obligari, conflictari. 受婦女迷信的薰陶. ❹ virtutis quadam *superstitione* teneri. Sen. 敬禮聖德(勇毅).

sŭperstĭtĭōse. adv. (*superstitiosus*)
【同】aniliter, sine ratione.
【解】迷信，拘泥，虛誕.

sŭperstĭtĭōs-us. *a, um.* adj. *-sior, -sissimus.*
【同】superstitione imbutus, deditus superstitionibus.
【解】❶ 迷信者，信異端邪道者，拘泥者. ❷ 信巫術荒誕之論者，信占卜讖語者.
【例】❶ *superstitiosa* sollicitudine omnia credunt. 因疑慮拘泥，迷信一切. *superstitiosae* rei confectio vel venditio. 製賣迷信物品.

sŭperstĭtis. genit. *superstes.*

sŭperst-o. *ās, ĕti, āre.* v. intr. vel tr.
【解】❶ intr. 在上面，立於其上. ❷ tr. 在其上.
【例】❶ cum columnis quibus (signa) *superstabant*. Liv. 在柱端有立像之柱. curribus *superstans* armatus hostis. 武裝敵人立於車上. ❷ (*superstare*) aliquem. Virg. 立於人上.

sŭperstrāt-us. *a, um.* part. v. *supersterno.*
【解】展於上.

sŭperstrŭ-o. *ĭs, xi, ctum, ĕre.* v. tr.
【解】建於上.

sŭper-sŭm. *es, fui, esse.* v. tr.
【同】resto, supero.
【狀】omnino, nihil.
【解】❶ 存留，剩餘. ❷ 尚生存，猶健在. ❸ 富裕，盈餘. ❹ (poet.) 充足. ❺ 過分，過剩.
【例】❶ non multum aestatis *supererat*. Caes. 夏季將終. quod satietati ejus *superfuit*. Cic. 足量之外尚餘. *superest* (cum infin.) (cum subj. et *ut*). 尚餘. ex eo proelio circiter milia hominum centum et triginta *superfuerunt*. Caes. 戰後生存者約有十萬三千人. (*superest*) patri. Liv. 父歿他尚存. ❸ adeo *supererant* animi ad sustinendam invidiam. Liv. 他尚心志剛强，為忍受人之嫉視. ❹ modo vita *supersit*. Virg. 只要我一息尚存. labori *superesse*. Virg. 力足任勞. ❺ nec *superfuit*. 無餘者.

supertĕ-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【解】盖其上.

sŭperurg-ens. *entis.* part. v. (*super urgeo*)
【解】壓迫.

sŭpĕr-us. *a, um.* adj. *-superior, supremus.*
【同】X. Inferus.
【解】❶ 在上面，在高處者，在空中，在天上者. ❷ (對地獄而言)在地上者.
【例】❶ *superum* limen. Plaut. 門楣. *superi* dii. Cic. 天上諸神. *superae* res. Cic. 天上之事. mare *superum*. Cic. 上海. (mer Adriatique). omnis odor ad *supera* fertur. Cic. 一切香氣上升. **supĕri.** *ōrum.* m. pl. 天上神仙. **supera.** *ōrum.* n. pl. 天上之事. ❷ *superi* homines. 地上人，(對地下而言).

sŭpervăcānĕ-us. *a, um.* adj. (*supervacuus*)
【同】supervacuus, usum non habens.
【解】❶ 剩餘，殘餘，過剩. ❷ 富餘，盈餘，無用.
【例】❶ *supervacaneum* opus. Cic. (業餘)消遣工作. ❷ nihil *supervacaneum*. Cic. 毫無盈餘. pro *supervacaneo* haberi. Liv. 以為無用(過度). vereor ne litteras meas *supervacaneas* existimes. 我怕你以為我寫無意謂之信.

sŭpervăc-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】過剩，盈餘.

sŭpervăcŭo. adv.
【解】富餘，盈餘，無用，徒然.

sŭpervăcŭ-us. *a, um.* adj.
【同】inanis, redundans, sine causa, sine usu, superfluus.
【解】剩餘，盈餘，無用，(不需要)，虛無者.
【例】*supervacua*. Quint. 贅疣. *supervacuum* est. (cum infin.) Sen. 無用者.... ex *supervacuo*. Liv. 無用者....in *supervacuum*. Sen. 無用者.... ex *supervacuo* cavere. Liv. 空有戒心.

sŭpervād-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】越過，渡過，超過，攀登，上達.
【例】*supervadentem* munimenta victorem fugarunt. 擊退登城之得勝者.

sŭper-vĕhor. *vehĕris, vectus sum, vĕhi.* v. passiv. (*super veho*)
【解】渡過，航行，裝運，乘坐.
【例】*supervectus.* Gell. 載過. *supervectus* montem. Catul. 踰過山嶺.

sŭpervĕn-io. *īs,(ēm)i,tum, īre.* v. tr. vel. intr.
【解】❶ tr.(intr.)來至上面. ❷ intr. tr.)猝至，(突來，偶來)，(出人意外). (absol.)b) intr.(cum dat.) c) (cum dat.).
【例】❶ a) tr. unda *supervenit* undam. Hor. 後浪逐前浪. b) intr. (cum dat.) lapso *supervenit.* Virg. 奔向撃倒之敵人. (intr.)a) *superveniunt* legati. Cur. 代表猝至. b) (cum dat.) timidis *supervenit* Aegle. Virg. 厄各突來救助膽怯之人. c) munientibus *supervenit* Marcellus. Liv. 彼等正築壘設防，瑪而瑟突然來襲.

sŭpervent-ŭs. *ūs.* m. (*supervenio*)
【解】突來，(忽至，偶至)，(意外).

sŭpervī-vo. *vĭs, xi, ctum, vĕre.* v. intr.
【解】尙存，餘望，繼存.
【例】(*supervivere*) alicui, alicui rei. Just. 尙存於某人某事之後.

sŭpervŏlĭt-o. *ās,āvi,āre.* v. tr. (cum acc.)
【解】飛翔，翺翔在上空.

sŭpervŏl-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】飛翔空中，(箭飛過).

sŭpervol-vo. *vĭs, vi, ūtum, vĕre.* v. tr.
【解】旋轉，捲於上.
【例】*supervolutus.* Col. 捲起者.

sŭpīnāt-us. *a, um.* part. v. *supino.*
【解】倒臥於上，翻轉.
【例】*supinatus* humi. Apul. 臥於地. *supinato* lumine. Claud. 轉目向天.

sŭpīnē. adv. (*supinus*)
【解】疏忽，不注意.

sŭpīnĭt-as. *ātis.* f.
【解】仰臥於地，向後倒.

sŭpīn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*supinus*)
【解】仰臥，向後倒，翻轉.
【例】*supinata* testudo. Sen. 龜背向地. (*supinare*) aliquem in terga. Stat. 使向後倒. manus *supinata.* Quint. 翻手.

sŭpīn-um. *i.* n.
【解】倒句(文).

sŭpīn-us. *a, um.* adj.
【同】X. Pronus.
【解】轉向上，傾向，轉向後，翻轉，仰臥. ❷ a) 轉向反面，逆流，後退. b) 傾斜，側陂. ❸ (fig.) a) 怠惰，疏忽，怠慢. b) 傲慢，矯飾.
【例】❶ *supina* ora. Cic. 面向後轉. *supinae* manus. Virg. 翻手. *supino* jactu. Liv. 向後投. ❷ a) *supinum* carmen. Mart. 倒讀回韻詩. b) *supinum* mare. Plin. 退潮. ❸ a) nunquam deliciae *supiniores.* Mart. 對娛樂從無如此冷淡. b) honore *supinus.* Pers. 因職務而自豪. *supina* ignorantia. 怠忽的不知.

sŭppact-us. *a, um.* part. v. *suppingo 2.*
【解】釘於下者.

suppaenĭtet. *ēre.* v. impers. (*sub paenitet*)
【解】略不滿意，懺悔.

supp-ār. *ăris.* adj. (*sub par*)
【同】fere par, (vel) aequalis.
【解】幾乎相同相等，彷彿.
【例】huic aetati *suppares.* Cic. 幾乎同時代者. *suppar* aevum. Aus. 同年(年歲不相上下).

suppărăsīt-or. subpărăsītor. *āris, āri.* v. dep. intr.
【解】諂媚，奉承.

suppăr-um. *i.* n. **suppăr-us.** *i.* m.
【解】❶ 船桅上之小帆. ❷ 女人首帕，(垂至肩上).
【例】❶ *suppara* velorum. Lucr. 小帆. ❷ tremunt *suppara.* Sen. 首帕飄揚.

suppĕdĭtātĭ-o. *ōnis.* f. (*suppedito*)
【同】affluentia, subministratio.
【解】豐足，殷富.
【例】*suppeditatio* bonorum. 殷富(之家).

suppĕdĭtāt-us. *a, um.* part. v. *suppedito.*
【解】供給富裕者.

suppĕdĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
【同】subministro.
【狀】aperte, copiose, large.
【解】I. intr.富有，富餘，足用，(應付有餘). II. tr.❶ 供應充足. ❷ (absol.) 供經費. ❸ (passiv.) 富有，儲蓄，準備充足.
【例】I. undique mihi *suppetitat,* quod dicam. Cic. 各方供應我，豐富的談話資料. parare quae *suppetitent* ad victum. Cic. 準備生活必需品.
II. ❶ (*suppeditare*) frumentum toti Italiae. Cic. 供給全義大利小麥. (*suppeditare*) sumptum. Cic. 供給經費. ❷(*suppeditare*) alicui sumptibus. Ter. 供給人費用. ❸ *suppeditari* aliqua re. Cic. 充分準備物品.

supperturb-o. (subperturb-o). *ās, āre.* v. tr.
【解】略騷擾.

suppĕtī-ae. *ārum.* f. pl.
【同】auxilium, subsidium, praesidium.

【解】救濟，輔助.
【例】*suppetitias* implorare. Arn. 求援. occurrere *suppetitias* legionibus; *suppetias* (mittere, venire, ire, proficisci). Hirt. 援助師團.

suppĕtī-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【解】救濟，輔助.
【例】*suppetiatum* convocare, (vel) ciere. 呼救，求助.

suppĕt-o. (**subpĕt-o**) *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, ĕre.* v. intr.
【同】suppedito, sum, supersum, adsum, praesto sum.
【解】❶ 應用，應付，(隨心應手). ❷ 足夠，充分.
【例】❶ ne pabuli quidem satis magna copia *suppetebat.* Caes. 即芻秣亦不充足. mihi crimina non *suppetunt.* Cic. 我未有充分的控案. ❷ cotidianis sumptibus copiae *suppetunt.* Cic. 充分供給每日開支. verba mihi non *suppetunt.* 無話可說. si vita *suppetit.* Cic. 若尚健在.

1. **supp-ingo.** *ingĭs, ēgi, actum, ingĕre.* v. tr. (*sub pingo*)
【解】❶ (釘)插於下面. ❷ 鑲嵌.
【例】❶ (*suppingere*) aliquid alicui rei. Pl. 將某物插在某物上. ❷ auro habere soccis *subpactum* solum. Pl. 鑲金鞋底上.

2. **suppin-go.** *gĭs, xi, gĕre.* v. tr. (*sub pingo*)
【解】略着色，略繪.

supplant-o. **subplant-o.** *ās, āvi, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】pede objecto, (vel) subjecto, ad casum impello.
【解】❶ 鈎脚使仆，(阻人成功). ❷ 打倒，傾覆，陷害.
【例】❶ (*supplantare*) gressus meos. Hier. 阻吾前進. ❷ id uvas *supplantat.* Plin. 敗壞葡萄收成. (*supplantare*) verba. Pers. 巧言.

supplau-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. tr. (vide **supplodo**)
【解】鼓掌贊成.

supplausī-o. *ōnis.* f. (vide **supplosio**)
【解】拍手，喝彩.

supplēment-um. **subplēment-um.** *i.* n.
【解】❶ 補助，津貼. ❷ 助力，增援，援兵.
【例】❶ in exercituum *supplementum.* Liv. 爲充實軍力. ad *supplementum.* Liv. 爲充實軍力. *supplementi* nomine. 爲充實軍力. ❷ *supplementum* mittere. Liv. 派遣援軍.

suppl-ĕo. *ēs, ēvi, ētum, ēre.* v. tr. (*sub pleo*)
【同】praesto, alienam fungor vicem, expleo.
【解】❶ 充實，補充. ❷ 塡補，增添.
【例】❶ *supplere* bibliothecam. Cic. 充實圖書館. *supplere* legionem. Cic. 充實軍力(師團). *supplere* remigio naves. Liv. 搖槳增船之速力. ❷ *supplere* exercitus damna. Tac. 補充軍隊損失. *supplere* vicem solis. Plin. 代替陽光. *supplet* Ecclesia jurisdictionem. 聖教會補給治權.

supplētī-o. *ōnis.* f.
【解】補充.

supplētōrī-us. *a, um.* adj.
【解】補充者.

supplēt-us. *a, um.* part. v. *suppleo.*
【解】補充，增補者.

suppl-ex. *ĭcis.* adj. (*sub plico*)
【同】abjectus, jacens, prostratus ad pedes.
【解】屈膝，跪地，跽，俯伏，哀懇，哀求.
【例】manus *supplices.* Cic. 伸手哀求. *supplicia* verba. Cic. 苦口哀懇. *supplex* judicibus non fuit. Cic. 不懇求法官. cum Alcibiades Socrati *supplex* esset, ut.. 亞而西比既懇求掃可拉代.... *supplex* vestrae misericordiae. Cic. 求開爾等慈懷. tendit ad vos manus *supplices.* 向爾等伸手求憐. senatum *supplex* adiit. 去請求國會. *supplicem* a genibus suis repellere. 拒絕自己膝前之哀禱者.

supplicāment-um. *i.* n. (*supplico*)

SUPPLICES

【解】公禱，謝恩.

supplicatī-o. *ōnis.* f. (*supplico*)
【同】honor diis habitus pro victoria; pompa solemnis inducta ad exposcendam superum precem.
【形】crebra, vehemens, praerogativa, justissima.
【解】呼籲，公禱，謝神.
【例】*supplicationes* per dies quinquaginta ad omnia pulvinaria constituere. Cic. 在

各神殿行五旬謝神禮. dierum viginti *supplicatio.* Caes. 二十天謝神禮. dies quindecim *supplicatio* decreta est. Caes. 行十五日謝恩禮. in quadriduum (*supplicatio*). Liv. 四日公禱.

supplĭcĭter. adv. (*supplex*)
【同】 demisse.
【解】 伏祈,哀懇,謙卑狀.
【例】 *suppliciter* rogare deos. 哀求神憲.

supplĭcĭ-um. subplĭcĭ-um. *i.* n. (*supplex*)
【同】 cruciatus, poena.
【形】 acerbissimum, insigne, leve, maturius, praesens, singulare, supremum, exquisitum.
【解】 ❶ (sens. arch.) 屈膝哀懇. **a)** 求神. **b)** 獻祭. **c)** 求人. ❷ (praesert.) 懲戒,刑罰,體罰.
【例】 ❶ boves, quos ad deorum servant *supplicia.* Var. 專爲祭神之牛. fatigati regis *suppliciis.* Var. 因王再三哀求感覺討厭. ❷ ad *supplicium* dari. Nep. 受刑. *supplicium* sumere de aliquo. Ter. 懲罰某人. *supplicio* affici. Caes. 受刑. (*supplicium*) ferre, perferre. 受刑.

supplic-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. et tr. (*supplex*)
【同】 suppliciter peto, supplex sum alicui, deprecor, ad pedes alicujus supplex me abjicio, manus alicui, vel ad aliquem tendo, supplicatum eo, suppliciis votisque Deum fatigo.
【狀】 diligentius, libentissime, submisse, publice.
【解】 ❶ 乞求,哀懇. ❷ 祈神,祈禱.
【例】 ❶ (*supplicare*) alicui. 祈求某人. (*supplicare*) aliquem. 祈求某人. (absol.) missitare *supplicantes* legatos. Sall. 不時遣代表求情. quot pro innocentis hujus salute vobis *supplicant.* 多少人爲此無罪人之性命哀求你們. ❷ per hostias diis *supplicare.* Sall. 獻犧牲祈神.

supplō-do. supplau-do. subplō-do. *dis, si, sum, dĕre.* v. tr.
【同】 pede terram percutio, plaudo.
【解】 跛足,蹴踢.
【例】 (*supplodere*) pedem. Cic. 脚踢.

supplōsĭ-o. supplausĭ-o. *ōnis.* f.
【形】 crebra.
【解】 擊地.
【例】 (*supplosio*) pedis. 以足蹴之.

suppō-no. *nĭs, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr.
【同】 subjungo, subjicio.
【解】 ❶置於下,放其下. ❷ (fig.) 以爲不如,視之在以下. ❸ **a)** 代替,更調. **b)** 假設,僞造.
【例】 ❶ (*supponere*) aliquid alicui rei. 置甲物在乙物以下. (*supponere*) tectis ignem. Ov. 燃火焚屋. (*supponere*) ova anatum gallinis. 使母雞孵鴨蛋. ❷ (*supponere*) Latio Samon. Ov. 視撒孟在拉七約以下. me tibi *supposui.* Pers. 我在你以下,(全屬於你). ❸ **a)** (*supponere*) aliquem alicui. Pl. 以甲代乙. (*supponere*) puerum. Ter. 調換兒童. in alterius locum *supponitur.* 代替他人. testamenta, vel testamenta falsa *supponere.* 僞造遺書.

support-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*sub porto*)
【解】 ❶ 肩負,搬運,携來,引至. ❷ 支持,擔任,承當.
【例】 ❶ frumentum navibus *supportare.* 用船運小麥. ❷ *supportare* invicem. 互相原諒(擔待).

suppŏsĭtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】 代替(更換),僞造,假使,假設,代用,假定.
【例】 pueri *suppositione* decepta mater. 更換兒童母親受騙.

suppŏsĭt-us. *a, um.* part. v. *suppono.*
【解】 置於下者.
【例】 *suppositus* jugo. Ov. 負軛. *suppositus* plagae soliferae. Sen. 處熱帶,(赤道下). *supposita* persona. Dig. 代替脚色,(客串).

suppressĭ-o. subpressĭ-o. *ōnis.* f. (*supprimo*)
【形】 judicialis.
【解】 ❶ 詐財,騙取,佔據. ❷ 扼項,壓迫.
【例】 *suppressio* nocturna. Plin. 惡夢.

suppress-us. *a, um.* part. v. *supprimo.*
【解】 ❶ 低落,降低(聲音). ❷ 塗抹,刪去,廢除.
【例】 ❶ (vox) *suppressior.* Cic. 更低聲. *suppressa* voce. Cic. 低聲細語. ❷ *suppressus* fons. Ov. 汲乾之泉. *suppressus* alvus. Cels. 便秘. *suppressum* mentum. Varr. 頷凹陷.

suppr-ĭmo. subpr-ĭmo. *ĭmĭs, essi, essum, ĭmĕre.* v. tr. (*sub premo*)
【同】 sedo, placo, occulto. X. Pervulgo.
【解】 ❶ 使陷落,沉沒. ❷ **a)** 阻止,遏止,革除,禁止. **b)** 抑制,止息. ❸ 扣留,侵吞,竊取(財物),隱瞞,一窒息,廢除.
【例】 ❶ *supprimere* navem. Liv. 沉船. ❷ **a)** classem *suppresserunt.* Nep. 迫艦隊停泊. (*supprimere*) hostem nostros

insequentem. Caes. 阻止追隨之敵人. **b)** (*supprimere*) aegritudinem. Cic. 抑制憂鬱之心. (*supprimere*) sanguinem. Celes. 止血. (*supprimere*) querelas. Ov. 止謗. (*supprimere*) iter. Caes. 止步. (*supprimere*) vocem. Ov. 緘默. (*supprimere*) iram. Ov. 息怒. ❸ (*supprimere*) pecuniam. 侵呑用欵. (*supprimere*) testamentum. Suet. 廢除遺書. (*supprimere*) senatusconsulta. Liv. 廢除國會法令. (*supprimere*) vectigalia. Flor. 私扣賦稅.

supprōm-us. subprōm-us. *i.* m.
【解】旅館副經理，副司膳，司務.

suppŭd-et. subpŭd-et. *ŭit, ēre.* v impers.
【解】略羞愧，赧然.

suppŭrāti-o. *ōnis.* f. (*suppuro*)
【解】化膿，出膿，毒液.

suppūrāt-us. *a, um.* part. v. *suppuro.*
【解】出膿者.
【例】*suppurata* tristia. Sen. 憂鬱害人.

suppūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (*sub pus*)
【解】❶ intr. 化膿，生膿. ❷ tr. 生毒瘡，毒瘤(癌).
【例】❶ *suppurantia.* (pl.) Plin. 毒瘡. ❷ **suppurāt-us.** *a, um.* adj.生毒瘡者. *suppurata* tristitia. Sen. 憂鬱毒害人.

suppŭtāti-o. *ōnis.* f.
【解】計算，統計，籌劃.

suppŭtāt-us. *a, um.* part. v. *supputo.*
【解】計算，統計，籌劃.

suppŭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr (*sub puto*)
【解】❶ 砍伐，删削，修治. ❷ 計算，統計，籌劃.

sūprā. adv. et praep. (*superus*)
【解】I. adv.❶ 上端，上面，上邊，高處. ❷ 以上，(文). ❸ 更多，愈，且.
II. praep. cum acc. ❶ 在上，以上. ❷ 在先. ❸ 過餘.
【例】I.❶ omnia haec quae *supra* e subter. Cic. 頭上，足下一切. ita accurate ut nihil possit *supra.* Cic. 用心無可復加. *superius* rapi. Sen. 引至更高處. ❷ut *supra* dixi. Cic. 如我以上所述. ❸ **a)** *supra* adjicere. Cic. 增價，(投票). amo tantus ut nihil *supra* possit. Cic. 無可復加之愛. **b)** *supa* quam. Cic. 更甚，更多.
II.❶ accumbere *supra* aliquem. Cic. 坐在某人以上. esse *supra* caput. Sall. 大難臨頭. *supra* Suessulam. Liv. 在蘇厄蘇以上. ❷ *supra* hanc memoriam. Caes. 在我們有史以前. ❸ *supra* quattuor milia hominum orabant, ut.. 四千餘人請求.... ❹ *supra* hominis fortunam. Cic. 人之命運以外. *supra* vires. Hor. 超出能力以上.

suprādictus. (melius **supra dictus**). *a, um.* adj.
【解】以上所言者.

suprāscand-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】超過，越過.

suprāscrī-bo. (**supra scrībo**) *bĭs, bĕre* v. tr.
【解】以上所書.
【例】*suprascriptus* heres. Ulp. 上所書之繼承人. *suprascriptus* fons. Vitr. 上所言之泉源.

sŭprēm-a. *ōrum.* n. pl. (*supremus*)
【解】❶ 末刻，終期. ❷ 最後哀榮，最後之義務，(葬禮). ❸ 最後志願(遺書).
【例】*suprema* ordinare. Papin. 最後之處理，(分配).

sŭprēmĭt-ās. *ātis.* f. (*supremus*)
【解】極端，盡頭，極巔，梢末，終點.

suprēmō. adv. (*supremus*)
【解】究竟，末後.

1. sŭprēm-um. adv. (*supremus*)
【解】❶ 末次. ❷ 末後，終究，最後.

2. sŭprēm-um. *i.* n. (superl.)
【解】末刻，決斷時期.
【例】ventum ad *supremum* est. Virg. 已至末刻，(決定之時).

sŭprēm-us. *a, um.* adj. (superl. ex *superus*)
【同】summus, ultimus, extremus.
【解】❶ (poetic.)至上，最高，極巔，梢末. ❷ (temp.) (論時間)末後，最後.❸(loc.)(論地位)至尊無上，至極.
【例】❶ *supremi* montes. Virg. 最高峯. ❷ *supremo* vitae die. Cic. 生命末日. *supremum* iter. Hor. 最後旅行. *supremus* honor. Virg. 最後哀榮. *suprema* judicia hominum. Quint. 最後決定，(志願). ❸ *supremum* supplicium. Cic. 極刑. Jupiter *supreme.* Pl. 至尊由必得神.

sūr-a. *ae.* f.
【同】cruris pars aversa, posterior.
【解】脛腓，腿肚.
【例】*suram* dare. Isid. 反踢.

surcŭl-o. *ās, āre.* v. tr. (*surculus*)
【解】剪(芟)新萌芽.

surcŭlōs-us. *a, um.* adj. (*surculus*)
【解】木質者，萌芽者.

surcŭl-us. *i.* m.
【同】planta.
【解】❶ 新枝，萌芽，嫩枝. ❷ 接樹，壓新枝.

❸ 芒刺，荆棘. ❹ 叢樹，(灌木).
【例】❶ da mihi ex ista arbore *surculos.* 給我此樹之嫩枝. mala punica demissis *surculis* suis. Varr. 垂枝石榴.

surdast-er. *ra, rum.* adj. (*surdus*)
【同】cui hebetiores sunt aures; qui aegre audit.
【解】耳聾，重聽者.

surdē. adv.
【解】耳聾.

Surdĭt-ās. *ātis.* f. (*surdus*)
【解】耳聾.
【例】in *surditate* quidnam est mali? 耳聾有何不幸？.

surd-us. *a, um.* adj. *-dissimus.*
【同】qui sensu aurium vel audiendi caret, auribus captus.
【解】❶ 耳聾. ❷ 不肯聽，感覺不靈，無情者. ❸ 聲音不洪亮，(啞啞)，不響亮. ❹ 置耳欲聾，不聽，不精彩，緘默無聲望.
【例】❶ *surdi* iidem et muti. Plin. 聾(瘖)啞. *surdis* auribus esse velim. Tib. 我寧願耳聾. ❷ *surdae* ad omnia solacia aes. Liv. 耳不感覺欣慰. lacrimis *surdus.* Mart. 不因流淚而動情. ❸ *surdum* theatrum. Varr. 劇場之聲不嘹亮. vox *surda.* Quint. 啞聲. ❹ res *surdae,* (vel) *surdae* rerum. Plin. 無靈之物. spirare *surdum.* Pers. 無味.

sur-go. *gĭs, rexi, rectum, gĕre.* v. intr. (*surrigo*; *sub rego*)
【同】de lecto exeo; me vel corpus e lecto corripio; somnum abrumpo; de sella exsilio.
【解】起立，立起. ❶ (人) 起床，起身. ❷ (物) 興起，生長. ❸ (fig.) 發生，發現，憶起.
【例】❶ (*surgere*) de sella. Cic. 離座. (*surgere*) e lectulo. Cic. 起床. (*surgere*) ab umbris ad lumina vitae. Virg. 從幽冥而獲生命之光. ❷ ignis *surgit* ab ara. Ov. 從祭壇上起火. mare *surgit.* Ov. 海浪滔天. *surgente* die. Virg. 天已明. *surgens* a puppi ventus. Virg. 風起自船尾. messes *surgent.* Virg. 麥已長起. ❸ (fig.) quae nunc animo sententia *surgit*? Virg. 心中起何意念？. pugna aspera *surgit.* Virg. 發生激烈戰事.

surrectūr-us. *a, um.* part. v. *surgo* (*surrectus* inusit.) part. v. *surrigo, subrigo.*

Surrent-um. *i.* n. nom. propr. urbis. 城名：在 Campanie 以產酒著名，即今日之 Sorrente.

Surrentīn-us. *a, um.* adj. *Sorrent.* 者.

surrīgo. vide **subrigo.**

surrĭpio. vide **subripio.**

surrŏgo. vide **subrogo.**

sursŭm. adv. (*sub versum*)
【同】X. Deorsum.
【解】❶ 向上，(陞，登)，(動). ❷ 在上，(不動).
【例】❶ *sursum* deorsum commeare. Cic. 上下循環. *sursum* versus. Cic. 向上升. *sursum* versum. Cato. 向上升. omnia *sursum* deorsum versare. Sen. (facere). 一切顛倒錯亂. ❶ *sursum* tendat animus. 心靈向天上. ❷ qui *sursum* colunt. Varr. 居於高處者. quae *sursum* sunt, sapere. 你們該喜好的，是上界的事.

sūs. *sŭis.* m. f.
【同】porcus.
【形】lutulentus.
【解】猪，豕.
【例】sicci terga *suis.* 猪肉乾. *sus* Minervam (docet). Cic. (prov.) 愚人教智者.

suscens-ĕo. succens-eo. *ēs, ŭi, um, ēre.* v. intr.
【解】焚燒，(fig.) 發怒.
【例】(*suscensere*) alicui. Cic. 對人發怒. (*suscensere*) alicui, quod.. Cic. 怒恨人，因....(*suscensere*) id, nihil, aliquid... 對此，對某事忿忿不平.

suscepti-o. *ōnis.* f. (*suscipio*)
【解】接受，承當，負責，擔任，承攬.
【例】(*susceptio*) laborum. Cic. 任勞. *susceptione* prima non perfectione judicare. Cic. 評人論事宜憑人作事之心志，而不依事之成敗.

suscept-um. *i.* n.
【解】承攬，包辦.

suscept-us. *a, um.* part. v. *suscipio.*
【解】蒙接納，受支持，保護者，一承攬，包辦，接受者.
【例】*suscepta* macula. Cic. 受辱. benevolentia, quam a me certo judico *susceptam,* conservabo. 由我內出選賜之仁慈我將保存它. bellum *susceptum* cum omnibus improbis. Cic. 接受對一切敗類之戰爭.

susc-ĭpĭo. *ĭpĭs, ēpi, eptum, ipĕre.* v. tr. (*subs capio*)
【同】sumo, capio, recipio.
【狀】acerrime, enixe, fortissime, frustra, gratis, palam, paulisper, proprie,

publice, turpissime.
【解】I. ❶ 持其下端，扶持，支撐，承攬. ❷ 舉起，接受. a) 接納子女. b) 生育. ❸(fig.) 繼承，採取，採用，收取，容納. ❹ 重複，再提.
II. ❶ 擔任，承當，負責. ❷ 忍受，罹，當，冒.
【例】I. ❶ (*suscipere*) dominam ruentem. Virg. 扶持蹣跚之主母. (*suscipere*) cruorem pateris. Virg. 以爵承血. (*suscipere*) ignem foliis. Virg. 以枯葉承接火星. (*suscipere*) labentem domum. Sen. 支撐將傾之屋. (*suscipere*) morbos. Lucr. 染病. (*suscipere*) aegritudinem. Cic. 染病. ❷ a) a parentibus *suscepti* educatique. Cic. 由父母接受并教養之子女. b) die natali meo quo utinam *susceptus* non essem. Cic. 我期望未生於世之誕辰. (*suscipere*) filiam ex uxore. Ter. 由妻生一女. ❸ a) (*suscipere*) judicis severitatem, accusatoris vim. Cic. 採取判官之嚴厲，原告之憤激. b) (*suscipere*) aliquem in populi Romani civitatem. Cic. 准入羅瑪籍. (*suscipere*) querimonias alicujus. Cic. 受理人之怨訴. c) (*suscipere*) preces, votum. Hier. 嘉納其祈禱，請願. (*suscipere*) mentem. 容納其意見. ❹ (*suscipere*) sermonem. Quint. 重述，續述.
II. ❶ causam, patrocinium, negotium (*suscipere*). 擔任訴訟，負責辯護，負責辦理. (*suscipere*) sumptus. 擔任經費. (*suscipere*) aes alienum amicorum. Cic. 償還朋友債務. (*suscipere*) gloriam Africani tuendam. Cic. 負責保護亞斐利加之榮譽. (*suscipere*) bellum. Cic. 接受戰爭. (*suscipere*) sibi auctoritatem. Cic. 擅權. (*suscipere*) in se scelus. 負咎. (*suscipere*) facinus. Cic. 負咎. ❷ (*suscipere*) inimicitias, invidiam, dolores. Cic. 受人嫉視仇恨，忍受痛苦. (*suscipere*) poenam. Cic. 受罰.

suscĭtāt-us. *a, um.* part. v. *suscito.*
【解】提醒，激動者.

suscĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*sub cito*)
【同】excito, incito, exsuscito.
【解】❶ 舉起，提起，高舉. ❷ 使豎立. a) 建立，建築. b) 起立. c) 提醒，激勵，鼓勵.
【例】❶ aura lintea *suscitat.* 風吹船帆. (*suscitare*) avem. 驚動鳥. ❷ a) (*suscitare*) delubra. Lucr. 建廟. b) (*suscitare*) aliquem a subsellis. Cic. 使人離座，(立起). (*suscitare*) aliquem a somno. Cic. 喚醒人. c) (*suscitare*) sopitos ignes. Virg. 吹起將熄之火. (*suscitare*) bellum civile. 發動內戰.

suspectī-o. *ōnis.* f.
【解】疑慮，驚奇.

suspect-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*suspicio*)
【解】❶ 仰望，瞻仰. ❷ 疑慮，懷疑.
【例】❷ alicui *suspectari.* Tac. 爲人所懷疑.

1. suspect-us. *a, um.* part. v. *suspicio.* *-tior.*
【同】suspicionem praebens, in quo subest suspicio alicujus.
【狀】falso, vehementer.
【解】可疑，嫌疑，猜疑，臆度，猜測.
【例】*suspectus* alicui. Cic. 爲人所懷疑者. *suspectus* super tali crimine. Sall. 某種嫌疑犯. *suspectus* in morte matris. 疑弑其母. *suspectus* aliqua re. Curt. 爲某事受嫌疑. *suspectus* de morbis. Pall. 疑其病. *suspectus* propter aliquid. Curt. 爲某事受嫌疑. *suspectus* rei. Liv. 某事受嫌疑. *suspectus* favisse. Tac. 受嫌疑擁護.... *suspectus* de haeresi. 異端嫌疑犯.

2. suspect-ūs. *ūs.* m. (*suspicio*)
【解】❶ 仰望，瞻仰. ❷ 景仰，驚訝.
【例】❷ nimius sui *suspectus.* Sen. 過於自私.

suspendī-um. *i.* n. (*suspendo*)
【解】自縊，(仰藥)，投環自盡.
【例】*suspendio* mori. Plaut. 自縊. *suspendio* interire. Hier. 自縊. *suspendio* perire. Fest. 自縊. *suspendio* vitam finire. Pet. 自縊.

suspen-do. *dīs, di, sum, dĕre.* v. tr. (*subs pendo*)
【同】cervices frango, in crucem ago; suspendio vitam finio, collum in laqueum insero, in laqueum induo, collum laqueo obstringo.
【解】❶ 懸掛，垂吊. ❷ 懸示，呈獻. ❸ 懸於空中，於高處. ❹ (fig.) a) 猶豫不定，躊躇，企望. b) 中止，停止.
【例】❶ (*suspendere*) aliquid ex alta pinu. Virg. 懸物於松枝上. (*suspendere*) malo ab alto. Virg. 懸於桅尖上. (*suspendere*) collo. Plin. 懸於頸上. (*suspendere*) e collo. Plin. 懸於頸上. (*suspendere*) aliquem arbori infelici. Cic. 懸人於刑架上. (*suspendere*) in oleastro. Cic. 懸於橄欖樹上. (*suspendere*) se de ficu. Cic. 自縊於無花果樹上. (*suspendere*) e ficu.

Quint. 懸於無花果樹上. ❷ (*suspendere*) arma capta patri Quirino. Virg. 獻鹵獲武器與居里奧. ❸ (*suspendere*) tignis contignationem. Caes. 繫板於樑上. muro *suspenso* furculis. Liv. 以叉支撐墻壁. pes summis digitis *suspenditur*. Quint. 脚立指尖上. *suspenso* gradu. Ter. 以脚尖行路. *suspenso* pede. Phaed. 以脚尖行路. tellurem *suspendere* tenui sulco. Virg. 淺耕鬆土. ❹ a) (*suspendere*) animos. Curt. 心旌搖搖. (*suspendere*) exspectationem. Curt. 久候不定. b) (*suspendere*) spiritum, fletum. Quint. 停止呼吸，止哭，(止淚).

suspensĭ-o. *ōnis.* f.

【解】❶ 懸，拱，穹窿式. ❷ 停止誦讀，(暫停，間斷). ❸ 吊睛，(擧目).

【例】❶ (fig.) animi *suspensio*. 心志猶豫.

【附】**suspensio** 停職. *susp.* ab officio simpliciter. 停止職位. *susp.* a jurisdictione. 停止治權. *susp.* a divinis. 停止神權. *süsp.* ab ordinibus. 停止神品. *susp.* a ministerio certo determinato. 停止指定職務.

suspensīv-us. *a, um.* adj.

【解】懸掛，停止者.

【例】*suspensivus* recursus. 懸案上訴.

suspensūr-a. *ae.* f.

【解】拱形，懸.

suspens-us. *a, um.* part. v. *suspendo.*

【同】pendens, anceps, dubius, incertus, sollicitus.

【狀】diutius, graviter, valde.

【解】❶ 翺翔，飄蕩. ❷ 懸掛，吊繫. ❸ 疑慮，猶豫不定.

【例】❶ *suspensis* alis. Liv. (鷹)翺翔空中. ❷ *suspensus* reste. Liv. 人繫繩上. *suspensa* insignia fanis. Tib. 懸掛裝飾品於廟中. *suspensus* ex trabe. 懸於樑上. ❸ *suspensis* animis. Cic. 心志不定. *suspensum* aliquem habere, tenere. Cic. 使人猶豫不定. quid ageretur *suspensi*. Hirt. 不知行何事.

suspĭcāt-us. *a, um.* part. v. *suspicor.*

【解】懷疑，猜疑.

suspĭc-ax. *ācis.* adj. (*suspicor*)

【解】猜疑，懷疑.

1. susp-ĭcio. *ĭcis, exi, ectum, icĕre.* v. intr. vel tr. (*subs specio*)

【同】aspicio. X. Despicio.

【解】I. intr.擧目向天，仰視，瞻望.

II. tr.a) 仰觀. b) 仰思. c) 景仰，驚奇.

【例】I. (*suspicere*) in caelum. Cic. 擧目向天. nec *suspicit*, nec circumspicit. Cic. 不仰視，不環視.

II. a) *suspicere* caelum. Cic. 仰視天象. *suspicere* astra. Cic. 仰視星宿. c) eloquentiam alicujus *suspicere*. 驚奇人之口才.

2. suspĭcĭ-o. *ōnis.* f. (melius quam *suspitio*)

【狀】conjectura, opinio, metus.

【形】abscondita, adversaria, atrocissima, caeca, falsa, ficta, indigna, maxima, pertenuis, repentina, ridicula, turpissima, vacua, odiosa.

【解】❶ 猜疑，狐疑，疑貳，懷疑. ❷ 忖度，臆度，疑慮.

【例】❶ omnis *suspicio* in servos commovebatur. Cic. 滿心猜疑奴隸. (*suspicio*) in aliquem convenit. Cic. -cadit. Cic. 懷疑某人. in *suspicionem* venire alicui. Cic. 惹人懷疑. in *suspicionem* avaritiae venire alicui. Cic. 疑某人貪婪. in *suspicionem* incidere regni appetendi. Cic. 人疑其覬覦王位. in *suspicionem* venerunt suis civibus expilasse. Cic. 國人疑其曾刼掠. neque abest *suspicio* quin.. Caes. 人不免疑惑…不…. ❷ nulla *suspicio* deorum. Cic. 毫不疑惑神之存在. *suspicionem* nullam habebam te.. transiturum. Cic. 我從未臆度你將度過. *suspicio* temeraria. 冒失的懷疑.

suspĭcĭōsē. adv. *-sius.*

【同】credibiliter, criminose.

【解】❶ 起嫌疑，發生惑疑.

suspĭcĭōs-us. *a, um.* adj. (*suspicio 2*) *-sissimus.*

【同】suspicionem praebens et suspiciens.

【解】❶ 好疑，多疑，猜忌. ❷ 可疑，招人猜疑.

【例】❶ (*suspiciosus*) in aliquem. Cic. 猜疑某人. ❷ *suspiciosissimum* negotium. Cic. 行政方面實可猜疑. *suspiciosissimum* tempus. Cic. 極危險之時.

suspĭc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr.

【同】suspicionem habeo, ex re aliqua suspicionem duco, traho; suspicione attingo, assequor.

【狀】difficillime, injuriose, levissime, plane, sceleste, temere, valde.

【解】❶ 惑疑，猜忌，(不信任). ❷ 揣度，臆度，意料.

【例】❶ (*suspicari*) res nefarias. Cic. 惑疑大逆不道行爲. (*suspicari*) nihil mali. Cic. 不疑其不善. (*suspicari*) nihil de

alicujus improbitate. Cic. *suspicari*. (cum prop. infin.) 毫不疑其品行不正. ❷ quorum te memorem esse *suspicor*. Ov. 我尙望你記憶他們. (*suspicari*) figuram divinam. Cic. 揣度神之形像. (*suspicare*) aliquid de aliquo, de aliqua re. Cic. 對某人某事發生惑疑.

suspīrātī-o. *ōnis.* f. (*suspiro*)
【解】嘆息，悲嘆.

1. suspīrāt-us. *a, um.* part. v. *suspiro.*
【解】渴望，覬覦.

2. suspīrāt-ūs. *ūs.* m.
【解】嘆息，欷歔.

suspīriōs-us. *a, um.* adj.
【解】氣喘，哮喘者.
【例】*suspiriosus* morbus. Vir. 哮喘病.

suspīrit-ūs. *us.* m. (*suspiro*)
【解】長嘘.

suspīri-um. *i.* n. (*suspiro*)
【同】gemitus, doloris indicium.
【解】❶ 長嘘，嘆息，悲嘆. ❷ 哮喘，氣喘.
【例】❶ lassa *suspiria.* Quint. 短嘆. ut *suspiria* nulla sentiantur. Mart. 致不感覺其呼吸. ❷ *suspiria* ducere ab imo pectore. Ov. 喟然太息. *suspirio* laborans. Col. 患哮喘病.

suspīr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (*subs spiro*)
【狀】familiariter, occulte.
【解】❶ intr. 長嘘，太息，氣喘，呻吟，咨嗟. ❷ tr. 噴吐，怨望，渴望.
【例】❶ *suspirare* ab imis pectoribus. Ov. 喟然長嘆. *suspirat* arator. Lucr. 耕者長嘆. *suspirare* in aliquo. Catul. 爲人嘆息. ❷ *suspirat* matrem. Juv. 渴望見母親. *suspirare* lucra. Prud. 貪利. *suspirare* ad aliquid. V. Fl. 想望某事. tellus atro exundante vapore *suspirans.* Sil. 地面濃烟瀰漫.

susquĕ dēquĕ. adv.
【解】從上而下, (fig.) 漠視，冷靜，(無可無不可).
【例】*susque deque* ferre, (vel) habere. Laber. 漠不關心(不重視). *susque deque* esse. Varr. 無可無不可.

1. sussurr-o. *ōnis.* f. vide **susurro.**
【解】低聲細語，誹謗.

2. sussurr-o. *ās, āre.* v. intr. et tr. vide **susurro 1.**

sustentācŭl-um. *i.* n. (*sustento*)
【解】支柱，支撑物，食品.

sustentātī-o. *ōnis.* f.
【同】dilatio.
【解】❶ 營養，養育，食物. ❷ 停止，遷延，(延期)緩期.

sustentāt-us. *a, um.* part. v. *sustento.*
【解】受支撑援助者，受保護者.

sustent-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (v. freq. v. *sustineo*)
【同】sustineo, fulcio, nitor.
【狀】maxime, privatim, vix, misere.
【解】❶ 支撑，扶持，支持，承當，擔任. ❷ (fig.) a) 保持，保存. b) 保養，養育. c) 抵制，忍受. d) 遷延，緩期.
【例】❶ (fig.) *sustentare* bellum, pugnam. Tac. 支持戰爭. ❷ a) *sustentare* rempublicam. Cic. 支持國家. *sustentare* amicos suos fide. Cic. 忠心支持朋友. b) *sustentari.* Tac. 養生. *sustentare* valetudinem. Cic. 保持康健. c) (*sustentare*) famem pecore adacto. Caes. 忍飢至引家畜來. (*sustentare*) egestatem. Cic. 忍受貧乏. aegre *sustentatum* est. Caes. 不易抵制. (*sustentare*) dolorem. Cic. 忍受痛苦. aegre is dies *sustentatur.* Caes. 難以度日. d) *sustentando* aut prolatando. Cat. 緩期遷延.

sust-ĭnĕo. *ĭnēs, inŭi, entum, inēre.* v. tr. (*subs teneo*)
【同】sustento, tueor, corruere non sino, fulcio, labentem excipio, contineo.
【狀】maxime, privatim, vix, misere, arrogantius, aegre, facile, plane non, praecipue.
【解】❶ 托起，支撑，扶持. ❷ 肩荷，擔負，擔任. ❸ 停止，抑制，遏止. ❹ (fig.) a) 保持，保重，保全，維護. b) 負責，扮演，照管. c) 忍受. d) 延緩.
【例】❶ aer volutus alitum *sustinet.* Cic. 空氣托鳥飛翔. manibus sublatis sacra quaedam reposita in capitibus *sustinebant.* Cic. 舉手扶持頭頂之祭物. ❷ (*sustinere*) umeris bovem vivum. Cic. 肩荷生牛. ❸ (*sustinere*) incitatos equos. Caes. 勒住馳騁之馬. (*sustinere*) impetum benevolentiae. Cic. 抑制其善心之衝動. ❹ a) (*sustinere*) decus civitatis. Cic. 保持本城之榮譽. b) (*sustinere*) tres personas. 扮演三脚色. (*sustinere*) impetum hostis. Caes. 抵制敵人進攻. (*sustinere*) ad noctem oppugnationem. Caes. 抗戰至深夜. c) (*sustinere*) alicujus imperia. Caes. 受人管制. (*sustinere*) labores. Cic. 任勞. (*sustinere*) poenam. Cic. 受罰. d) *sustinebant* se...non credidisse? Cic. 他們堅持不信嗎? e) (*sustinere*) rem in noc-

tem. Liv. 延至夜間再論此事. (*sustinere*) bellum consilio. Liv. 爲戰略而緩戰.

sustoll-o. *is, ĕre.* v. tr. (*subs tollo*)
【解】舉起，提起，高舉.
【例】aliquem in equum *sustollere.* 挾人上馬. (*sustollere*) onus. Sen. 肩負重任.

sŭsurrātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】susurrus.
【解】低語，細語，私語，(低聲細語，唧唧噥噥).
【例】de Caesare *susurrationes* veniunt. 人多低聲講論凱撒.

sŭsurrāt-or. *ōris.* m. (*susurro*)
【解】低聲細語者，傳播新聞者，道聽途說者.

sŭsurr-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr.
【同】furtim et submissa voce loquor.
【解】❶ intr. 喃喃怨言，(唧唧噥噥). ❷ tr. 低聲細語，私語(附耳之言)，微聲.
【例】❶ audio *susurrari.* Ter. 耳聞喃喃私語. ❷*susurratur.* (cum infin.) Ter. 私語....

1. sŭsurr-us. *a, um.* adj.
【解】低聲細語者.

2. sŭsurr-us. *i.* m.
【解】水潺潺聲，風颯颯聲，蜂嗡聲，— 喃喃怨聲，低聲細語.
【例】*susurro* et laude infimorum hominum delectari. 因平民之微聲頌揚，而感覺愉快.

sūt-a. *ōrum.* n. pl. (*sutus* ex *suo*)
【解】縫紉編織物.
【例】per aera *suta.* Virg. 穿過銅魚鱗甲.

sūtĭl-is. *e.* adj. (*suo*)
【解】縫，編，織成者.
【例】*sutilis* balteus. 織成佩刀帶. coronae *sutiles.* Ov. 編成之花冠.

sūt-ŏr. *ōris.* m. (*suo*)
【解】鞋匠，微賤之人(屌，芒鞋).
【例】ne supra crepidam *sutor.* (prov.) 各盡己職(安分守己). ne *sutor* supra crepidam. Plin. 各盡己職(安分守己).

sūtōrĭ-us. *a, um.* adj. *i.* m. (subst.)
【解】❶ 鞋匠者. ❷ 曾爲鞋匠者.
【例】*sutorium* atramentum. 鞋匠之黑色料.

sūtrīn-a. *ae.* f. (*sutrinus*)
【解】鞋舖. ❷ 做鞋手藝.

sūtrīn-um. *i.* n. (*sutrinus*)
【解】vide **sutrina.**

sūtrīn-us. *a, um.* adj. (*sutor*)
【解】鞋匠者.

sūtūr-a. *ae.* f. (*suo*)
【解】縫紉，縫傷口.

sūt-us. *a, um.* part. v. *suo.*
【解】縫紉者.

【例】carmina *suta* toga purpurea. Mart. 緋錦裝訂之詩册.

sŭ-us. *a, um.* adj. possessiv. reflexiv.
【解】I. (reflexiv.) 自己的，親自，本人者. II. (possessiv.) 私人，私自，個人，本人，所有者.
【例】I. ❶ sceleris *sui* socios Romae reliquit. Cic. 留自己的同黨(叛黨)在羅瑪. ❷ si Caesarem beneficii *sui* paeniteret. Cic. 若凱撒懊悔自己所施的恩惠. nihil erit domo *sua* dulcius. Cic. (爲他們)沒有比自己本家更愉快的. Gallis prae magnitudine corporum *suorum* brevitas nostra contemptui est. Caes. 高盧人因自己身體魁梧極輕視我們身體渺小. ❸ non quae privatim sibi eripuisti, flagitat. Cic. 他不要求歸還你以私人名義所奪取他的財物. quod pro se opus erat, ipse dicebat. Cic. 他發表爲自己辯護必要的言論.
II. ❶ desinant insidiari domi *suae* consuli. Cic. 希望停止圖謀在本家殺害(總統)執政官. hunc *sui* cives e civitate ejecerunt. Cic. 自己本城之人驅逐他離開本城. quid *suum*, quid alienum sit ignorare. Cic. 何者屬己，何者屬人，他分辨不清. ❷ a) habuisset *suos* consules. Cic. 假使他有如意之(總統)執政官. b) *suis* locis bellum ducere cogitabant. Caes. 想利用自己地勢，延長戰爭. ❸ quaesivit salvusne esset clipeus; cum salvum esse *sui* respondissent... Cic. 他詢問銅牌完好否，自己親信人既已答說完好如初. (**suum, sua** = *bona*) socios *sui* nihil deperdere vult. Caes. 他願同盟不受任何財物損失. se *sua*que defendunt. Caes. 保護自己及自己的財產.

sŭ-usmet. *ămet, ummet.* adj.
【解】自己，本人者.

sŭ-uspte. *apte, umpte.* adj.
【解】自己，本人者(本身者)，私人，個人所有者.
【例】*suapte* manu. Cic. 自己親手. *suomet* ipsi more. Sall. 照自己作風. *suopte* ingenio. Cic. 自動，(甘願).

Sybăr-is. *is.* f. nom. propr. urbis. 城名：在義大利南部 Tarente 灣; (後名 Thurium) 以奢華文弱著名.
Sybarīt-ae. *arum.* m. pl. *Syb.* 人.

sycŏmŏr-us. *i.* f.
【解】楓樹.

sycŏphant-a. *ae.* m.
【解】勿詐，虛僞，奸佞，諂媚者.

sycophanti-a. *ae.* f.
【解】奸詐，冒名.

sycŏphant-or. *āris, āri.* v. dep. intr.
【解】狡詐，拐騙.
Syll-a. *ae.* m. vide **Sulla.**
Syllān-us. *a, um.* adj.
syllăb-a. *ae.* f.
【解】字音.
syllăbātim. adv. (*syllaba*)
【解】逐字逐句.
syllăb-us. *i.* m.
【解】簡略，提要，目錄.
syllŏgism-us. *i.* m.
【解】三段推理法，(哲).
syllŏgistĭc-us. *a, um.* adj.
【解】三段推理法式者.
sylv-a. *ae.* f. vide **silva.**
symbŏl-a. *ae.* f. (pique-nique 攤份子)
【解】醵宴，野宴，(野餐).
【例】ut de *symbolis* essemus, (ederemus). Ter. 爲醵宴. *symbolarum* conlatores. Pl. 接受(參加野餐者).
symbŏlĭce. adv.
【解】象徵，寓意，譬喻式.
symbōl-um. *i.* n.
【解】標記，符號，象徵，證明書一宗徒信條(信經).
【例】*symbolum* apostolicum. 宗徒信經.
【附】**symbolica** 信條學. **symbolismus.** 象徵論，象徵主義.
symbŏl-us. *i.* m.
【解】承認(批准)證明書.
symmĕtrĭ-a. *ae.* f.
【解】等形，適合，相稱，對稱，均稱，相對，相符.
sympăthĭ-a. *ae.* f.
【同】convenientia, conjunctio naturae, cognitio naturae et quasi concentus atque consensus, continuatio conjunctioque naturae.
【解】同情，哀憐，意氣相投.
symphōnĭ-a. *ae.* f.
【同】concentus, cithara.
【解】合奏，合音，和聲，協合，合韶.
【例】ad *symphoniam* canere. Sen. 合唱，(伴奏). (ailquid) cum *symphonia* caneret. Cic. 歌唱聲和音雅.
symphōnĭăc-us. ❶ *a, um.* adj.
【同】citharhedus, fidicen.
【解】奏樂人，樂隊，合奏者.
❷ *i.* m. (subst.)
【解】樂師.
sympŏsĭ-ŏn. sympŏsĭ-um. *i.* n.
【解】宴會，一書名，Plato et Xénophon. 著.
synăgōg-a. *ae.* f.
【解】猶太人集會所，(猶太敎堂).
synax-is. *is.* f.
【解】宗敎，聚會，會社，聚餐，領聖體.
【附】**syncategorematicus.** 副用語. **syncretismus.** 混合說.
syncŏp-a. *ae.* f.
syncŏp-ē. *ēs.* f.
【解】減音字，簡筆字，昏暈.
syndĭc-us. *i.* m.
【解】一城之代表，委員.
synecdŏch-ē. *ēs.* f.
【解】(fig. rhet.) (ellipsis) 省言法.
【附】**synergismus.** 協力說，共力主義.
synĕdr-us. *i.* m.
【解】Macédoniens 之議員.
syngrāph-a. *ae.* f.
【同】chirographum, cautio.
【形】firmata sigillis, inanis.
【解】文契，許可證，債券，合同.
【例】(*syngrapha*) sestertii centies. Cic. 十兆銀幣之債券. cum inanibus *syngraphis.* Cic. 空頭支票. ex *syngrapha* credere. 憑債券借貸.
【附】**syngraphus.** *i.* m. **chirographum.** *i.* n. (ut liber sit transitus). 通行證. schedula, libellus terminalis, diploma aut litterae libri commeatus; publicae litterae liberi commeatus. 通行證. fides publica, vel publice data; fidem publicam postulare, accipere; impune venire, redire. 保證書.
1.synŏd-us. *i.* f.
【解】會議.
2.synŏd-us. *ontis.* m.
【解】海魚名.
synōnĭm-us. *a, um.* adj.
【解】雷同字(彷彿字)，意同字不同….
synops-is. *is.* f.
【解】統計表，清單，總目，撮要，約略，綱要.
syntax-is. *is.* f.
【解】文規，文法.
synthĕs-is. *is.* f.
【解】❶ 集合同類之物：綜合，集錄，統編. ❷ 調合，配合之藥品. ❸ 用膳時之衣服.
【附】**synthetica** philosophia. 綜合哲學. *syntheticum* judicium. 綜合判斷.
Syrācūs-ae. *ārum.* f. pl. nom. propr. urbis. 城名：在 Sicilia 島.
Syrĭ-a. *ae.* f.
【解】地名;在亞洲，地中海及厄弗拉德河(Euphrate) 之間.
Syrĭus. *a, um.* adj. *Syr.* 者.
Syrĭi. *ōrum.* m. pl. *Syr.* 人.

Syriăcus. *a, um.* adj. *Syr.* 者.
syring-a. *ae.* f.
【解】抽氣洞，注射器.
syr-inx. *ingis.* (acc. —*inga*).f.
【解】❶蘆葦，笛. ❷ **syring-es.** *um.* f. pl. 隧道，地洞.
syrm-a. *ătis.* n.
【解】曳尾長袍(悲劇演員用者)，(fig.)悲劇.
Syrt-is. *is.* f. ❶*es, ĭum.* f. pl.
【解】(nom. propr. loci) 兩淺水灣名：❶在斐洲北部. ❷在 Cyrène 及 Carthage 之間.
【例】*Syrtis* major. Plin. *Syrtes* majores. Plin. 今之 Sidre 灣東部. *Syrtis* minor. Plin. *Syrtes* minores. Plin. 在西部今之 Gabès 灣.
❷ (fig.)
【解】淺水暗礁.

Syrtĭc-us. *a, um.* adj.
【解】*Syr.* 者.
【例】*Syrticae* gentes. Sen. 與Syr.毗連之民族.
Syr-us. *a, um.* adj.
【解】❶ adj.*Syria* 者. ❷ m. subst. *Syria.* 人. ❸ (pl. fig.) 挑夫，擔夫.
systēm-a. *ătis.* n.
【解】集合，格式，系統，制度，學說，學制…體系，組織.
【附】**systemata** moralia ad formandam conscientiam. 關於良心的糾正所有的各種倫理學說. *systemata* theologica. 系統神學，組織神學. **systematologĭa.** 體系論.
syzygĭ-ae. *ārum.* f, pl.
【解】會合，集合，日月相對.

SYRINX

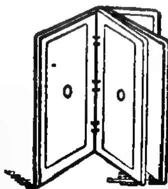
T

t. f. n.
❶ 羅瑪(拉丁)第十九字母.
❷【簡】T. =Titus.
Ti. =Tiberius.
T. P. =tribunicia potestate.
【附】**tabacum**. *i.* n. 菸葉. **vaporatus**, *a, um.* 吸煙者. **vaporo**, *are.* 吸煙. nicotiana herba; pulvis nicotianus; *tabacum* pulveratum. 菸草. 菸粉. nicotiana folia. 菸葉. *tabacum* tortile. 煙捲(紙煙). *tabaci* taberna. 煙店. *tabaci* venditor. 煙商. *tabacum* in pulverem contusum naribus trahere. 聞鼻煙. odorari, olfacere. 聞煙. pulverato *tabaco* immodice uti. 吸煙過度. nicotianum *tabaci* fumum sugere, haurire. 吸煙. nicotiana folia mandere. 吃煙. insana opii cupido. 鴉片煙癮. insana opii cupidine affectus, impulsus. 患鴉片煙癮. ob sumptum opium dementia, insania. 吸鴉片煙有癮. infumibulum, infundibulum, infurnibulum. 煙管. capsella fistulata; fistula *tabaci* capsella. 煙斗. fistulatam capsulam nicotianis foliis furcire, ex eademque sulphurico ramento incensa, odoratos haurire vapores. 裝煙斗，吸香煙.

tăbān-us. *i.* m.
【解】蜚虻，牛蠅，(野土蜂).

tābĕfact-us. *a, um.* part. v. *tabefacio.* (*tabe facio*)
【解】溶化，腐化，(fig) 軟化.

tăbell-a. *ae.* f. (dimin. *tabula*)
【同】litterae, codicilli.
【形】grata, vindex.
【解】❶小板. ❷賭博案.
❸a) 寫字牌，(書版，手版，水牌). b) (pl.) 簡書，書箋，(尺牘,書券). ❹票，牌，書：選舉票，意見書，報告書，說明書，成績表. a) 在民衆大會. b) 在法庭.... ❺小型圖畫. ❻ (在神殿中)謝恩牌，獻願牌，紀念牌.

TABELLA 3

【例】❶ *tabella* liminis. Cat. 門扇，扉. ❸ *tabella* aerea. Plin. 小銅版. ❸a) litteras *tabellae* insculpere. Quint. 鐫字於版上. b) laureatae *tabellae* Liv. (飾桂枝之)報捷書. (*tabellae*) falsae. Juv. 僞造遺書. (*tabellae*) dotis. Suet. 婚書. ❹ 選舉票. a) U. R. =uti rogas. 贊成. A. = antiquo. 反對. b) 判決書. A. absolvo. 開釋. C. =condemno. 處罰. N. L. =non liquet. 不宣判. ternas *tabellas* dare. Caes. 分給每位法官三份判決書. ❺ *tabella* picta. Cic. 圖畫版. *tabella.* Cic. 紀恩牌.... ❻ quot in eo fano *tabellae* pictae eorum qui votis vim tempestatum effugerunt? Cic. 神殿中有多少因獻願脫險而留之紀恩牌？
【附】**tabellae** precum. 經牌.

1. tăbellārĭ-us. *a, um.* adj. (*tabella*)
【解】❶ 屬於尺牘書簡者. ❷ 屬於選票者.
【例】❶ *tabellariae* naves. Sen. 郵船，(通訊船). ❷ sunt quattuor leges *tabellariae.* Cic. 有四條關於選票的法律 .

2. tăbellārĭ-us. *i.* m.
【同】nuntius, qui litteras fert.
【形】fidelis, ignotus, locuples, praeposterus.
【解】報信人，通訊員，驛傳，郵差，專差.
【例】*tabellarios* instituere, mittere, remittere, exspectare. 設置，遣發，遣回，等候通訊員. quoties *tabellarium* nactus ero, scribam ad te. 幾時有送信人，我便寫信給你.

tăbellĭ-o. *ōnis.* m.
【解】書吏.

tāb-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【解】溶化，粉碎，潰爛，流散，分化，浪費.
【例】sale *tabentes* artus. Virg. 身體流苦液. tuum non *tabuit.* Mart. 你的資財未浪費.

tăbern-a. *ae.* f.
【同】caupona.
【形】instructa, ornata, libraria.
【解】❶ 板屋，小店. ❷ 閣層，戲院，包廂.

❸商店，店舖，(客寓，酒肆，餐館).
【例】❸ *taberna* argentaria. Liv. 銀行，(錢莊). *taberna* diversoria. Plaut. 旅館. *tabernam* exercere. Suet. 經營商店. *taberna* libraria. Cic. 書店. *taberna* sutrina. Tac. 鞋店. *taberna* Hadriae. Cat. 哈杜市場.

tăbernācŭl-um. *i.* n.
【同】castrense tectum.
【形】militare.
【解】棚帳，天幔，營帳.
【例】(*tabernaculum*) ponere, collocare, statuere. Cic. 設置，安插，建立帳棚. (*tabernaculum*) detendere. Caes. 摺疊帳幔. (*tabernaculum*) sacrum, (aedicula sacra), (sanctuarium asservando sanctissimo Christi corpori). 聖龕，聖帳，(聖體樓，聖體櫃).

tăbernārĭ-us. *i.* m.
【同】caupo.
【解】店員，店戶，店東，商人.

tāb-ēs. *is.* f. (*tabeo*)
【同】macies.
【解】❶朽爛，腐敗，溶化，分解. ❷潰爛，泥濘，毒涎，膿血. ❸羸弱，萎靡，癆瘵. ❹瘟疫，傳染病. ❺(fig.) 妒嫉病，嫉妒，憔悴.
【例】❶cadavera *tabes* absumebat. Liv. 屍漸腐爛. ❷fluens *tabes* liquescentis nivis. Liv. 溶雪泥濘. per *tabem* sanguinis. Liv. 經血泊中. *tabes* oculorum. 目流膿血. ❸*tabes* mercium. Plin. 貨物損壞. *tabes* arborum. Plin. 樹林枯萎. ❹*tabes*, afflictio. 疾病苦痛. *tabes* animi. Plin. 嫉妒. *tabes* fenoris. Plin. 利慾熏心.

tāb-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【同】liquefio.
【解】❶鎔解，溶化，潰爛，朽壞. ❷(fig.) a) (國家) 凋殘，衰弱，墮落. b) (品行) 腐化，沉淪.
【例】❶*tabescunt* lumina fletu. Cat. 眼淚汪汪. *tabescunt* calore. 熱則溶化. ❷ (*tabescere*) molestiis. Cic. 煩難憔悴. (*tabescere*) dolore. 因痛苦而消沉. percipio nobis in hac calamitate *tabescendum* esse. Cic. 我感覺我們要消沈在此惡劣環境中.

tābĭd-us. *a, um.* adj. (*tabes*)
【解】❶溶化，潰爛，朽壞者. ❷侵蝕，傳染者.
【例】❶lentum et *tabidum* venenum. Tac. 慢性毒藥. ❷*tabida* lues. Virg. 傳染瘟疫.

tābĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*tabes facio*)
【同】quod tabem inducit.
【解】使鎔解，致朽壞，有傳染性，侵蝕性者.
【例】*tabificus* aer. Luc. 毒氣，瘴氣.

tābĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*tabes*)
【解】枯萎，凋謝，衰微，癆瘵，憔悴.

tablīn-um. tabŭlīn-um. *i.* n.
【解】盒，匣，櫥，檔案，文庫，書閣，書廊.

tăbŭl-a. *ae.* f.
【同】asser.
【形】aenea, nova, praeclara, religiosa.
【解】❶木板，桌. ❷賭博遊藝桌. ❸寫字牌，統計表，登記簿，賬目，書冊. ❹揭櫫，佈告，廣告欄，標榜. ❺表冊. ❻兌換，交易所. ❼圖畫. ❽獻願，謝恩，紀念牌.
【例】❶ *tabulam* de naufragio arripere. 船沉時，搶得一塊板. ❷itur ad casum *tabulae*. Juv. 去試賭運. ❸ (*tabula*) litteraria. Varr. 書簡. in *tabulas* referre aliquid. Cic. 登記某事. *tabulae* publicae. Cic. 統計表. *tabulae* accepti et expensi. Cic. 出入賬目. duodecim *tabulae*. Cic. 十二憲法版. in *tabulas* referre. Cic. 錄口供. ❹ (*tabula*) decreti alicujus. Cic. 法令佈告. ❺*tabulae* praerogativae. Cic. 法令佈告. ❼*tabulas* bene pictas in bono lumine collocare. 置好圖畫於明亮處. ❽ *tabula* votiva. Hor. 許願紀念牌.
【附】**tabula** rasa. 臘版，白匾，素質，臘板. **tabulae** rotantes 轉桌.

1. tăbŭlārĭ-a. *ae.* f. (*tabula*)
【解】檔案，文卷房，公文庫，金櫃，(藏文件處).

2. tăbŭlār-ĭa. *ĭum.* n. pl.
【解】板，大理石版，刑具.

tăbŭlār-is. *e.* adj.
【解】板形者，簍簡形者.
【例】aes *tabulare*. Plin. 銅葉.

tăbŭlārĭ-um. *i.* n. (*tabula*)
【同】locus in quo tabulae publicae civitatis servantur; populi tabularia. Virg.
【解】公共檔案，文卷房，文庫.

tăbŭlārĭ-us. *i.* m.
【解】司庫，司賬.

tăbŭlātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】tabularum constructio.
【解】鋪板，層樓，板壁.
【例】ne tela *tabulationem* perfringerent. 為避免鏢鎗破壞板壁.

tăbŭlāt-um. *i.* n. (*tabula*)
【解】地板，板壁，屏風，層樓，果床，支撐架.
【例】*tabulatum* uvarum. Col. 陳葡萄板架. turrim quattuor *tabulatorum* constituit.

Caes. 凱撒建了四層(守望)樓. in *tabulata* componere. Col. 積層，(列層次).

tăbŭlāt-us. *a, um.* adj. (*tabula*)
【解】鋪板者，板製者.

tăbŭl-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】鋪地板，鋪樓板，修板壁.

tāb-um. *i.* n. (inusit.)
【同】sanies.
【解】❶膿血，潰爛. ❷瘟疫，傳染病.

tăc-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. intr. vel tr.
【同】sileo, reticeo, conticeo, tacitum relinquo, silentio praetereo, supprimo.
【狀】arroganter, in perpetuum, insulse, nimium, diu, pie, perpetuo, plane, recte, sapienter.
【解】❶ intr. 靜默，緘口，沈默寡言. ❷ tr. 隱瞞，諱言，遮掩.
【例】❶ a) *tacendo* loqui videbantur. Cic. 雖沈默而似講話. nobis *tacentibus.* Cic. 我們不發言. ecquid *taces*? (lingua obmutuis?) 你爲何緘默不言? de aliqua re *tacere.* Cic. (verbum hac de re non faciam). 對某事諱莫如深. *tacete,* (linguam comprimite, compescite). 你等當嚴守靜默. b) (poet.) *tacere*; silere. 平靜安謐. ❷ quod *tacui* et *tacendum* putavi. Cic. 我以爲當靜默時，我便嚴守靜默. aliquem *tacere.* (poet.) Virg. 諱言某人. dicenda *tacenda* loqui. Hor. 妄言，(胡言亂語).

tăchygrăph-us. *i.* m.
【解】速記者.

tăcĭtē. adv. (*tacitus*)
【同】silentio, in sinu, suspenso gradu.
【解】緘口，靜默，沈默寡言，寂然無聲.
【例】*tacite* auscultemus. Plaut. 寂然靜聽. *tacite* exsecrari aliquem. Liv. 心中詛呪人. *tacite* perire. Cic. 黯然死去. *tacite* haec fiunt. Cod. 此乃自然之事. *tacite* rogant. 默然哀求.

tăcĭt-um. *i.* n. (*tacitus*)
【解】隱密事 秘密，私事，靜默.
【例】per *tacitum.* Virg. 默然.

tăcĭturnĭt-ās. *ātis.* f. (*taciturnus*)
【同】silentium.
【形】annua, perpetua.
【解】沉默寡言，不多言.
【例】alicujus *taciturnitatem* experiri. 體驗某人之愼言. *taciturnitas* imitatur confessionem. 靜默不言等於默認

tăciturn-us. *a, um.* adj. *-nius, -nissimus.*
【同】tacitus.
【解】沉默寡言者，暗密隱諱者.
【例】*taciturnissimum* ostium. Plaut. 極暗密之門. statua *taciturnior.* Hor. 沈默過於態像. ingenium statua *taciturnius.* Hor. 生性沉默寡言甚於雕像.

tăcĭtūr-us. *a, um.* part. futur. v. *taceo.*

1. tăcĭt-us. *a, um.* part. v. *taceo.*
【同】silens, obscurus, abditus, interior, praetermissus, compressus, non expressus.
【解】I. 未提及者. ❶ 諱言者，未言者. ❷ 未明言者，未表示，未說明者. ❸ 隱密，秘密者. II. 未發言者. ❶ 靜默寡言者. ❷ 寂然無聲者.
【例】I. ❶ aliquid *tacitum* relinquere. Cic. 不提某事. aliquid *tacitum* tenere. Cic. 不提某事. *tacitum* ferre aliquid ab aliquo. Liv. 未得某人答辯某問題. ❷ *tacitae* exceptiones. Cic. 不明言之破格. ❸ *tacitum* judicium. Cic. 秘密判決.
II. ❶ patria quodammodo *tacita* loquitur. Cic. 祖國彷彿默然對你講話. ❷ per *tacitum* nemus ire. Virg. 穿過寂靜無聲之森林. sidera *tacito* labentia caelo. Virg. 天上星宿靜然運行. per *tacitum.* Virg. 寂然無聲. *tacita* dispensatio. 暗示的免除.

2. Tăcĭt-us. *i.* m. nom. propr. hom.
人名：拉丁史家

tactĭc-a. *ae.* f.
【解】戰法，韜略.

tactĭ-o. *ōnis.* f. (*tango*)
【同】tactus.
【解】❶ 感觸，觸摸，撫摸. ❷ 感觸官能.
【例】❶ voluptas *tactionum.* 感觸愉快.

1. tact-us. *a, um.* part. v. *tango.*
【解】受觸摸，受打擊，感觸者.
【例】de caelo *tactus.* Cic. 被雷擊.

2. tact-ŭs. *ūs.* m.
【形】interior, intimus.
【解】❶ 撫摸，按，捫. ❷影響，感應. ❸ 觸官，感覺官能.
【例】❶ ad *tactum* chordae respondent. 捫絃而發聲. ❷ (fig.) *tactu* summo transcurrere. Amm. 略略研究某問題. ❸ sub *tactum* cadere. Cic. 可觸摸者. *tactus* turpis. 手不端正. *tactus* sensatio. 觸覺. *tactus* area. 觸域.

taed-a. **tēd-a.** *ae.* f.
【同】fax.
【解】❶ 松樹. ❷ 松枝. ❸ 火炬，婚炬，結婚，刑具.
【例】❸ agitari et terreri ardentibus furiarum *taedis.* 受女鬼火炬之磨難及驚駭. conjugis *taedae.* Virg. 婚禮火炬. sacrae connubia fallere *taedae.* Mart. 背棄婚約.

tae-det. *dŭit,* (*sum est*), *dēre.* v. impers. (intr.)

【同】fastidio est, taedium capit.
【解】煩惱，煩悶，厭煩，憂傷.
【例】**a)** (cum genit.)aliquem alicujus rei (*taedet*).厭惡某事. eos vitae *taedet.* Cic. 他們生活乏味. vos talium civium *taedet.* Cic. 你們厭惡此類公民. *taedet* omnium. Ter. 厭惡一切. **b)** (cum infin.) *taedet* audire. Ter. 厭煩聽此.

taedĭ-um. *i.* n. (*taedet*)
【同】molestia, fastidium, satietas.
【解】厭煩，煩悶，煩惱，厭惡，討厭，拂意.
【例】*taedium* afferre alicui. Liv. 使人討厭. esse *taedio* alicui. Plin. 討人厭. (*taedere*) rerum adversarum. Sall. 厭惡拂意之事. (*taedere*) belli. Liv. 厭戰. vetustas oleo *taedium* affert. (fig.) Plin. 歷時久則油失其味.

Taenărĭ-us. *a, um.* adj. (*Taenarum*)
【解】Taenarum 半島及城者. (Laconie, Sparte 者).
【例】*Taenarius* lapis. Plin. Ténare. 之大理石. *Taenarius* deus=Neptunus. Prop. 即 Neptune; *Taenariae* fauces. Virg. 地獄之門. *Taenaria* vallis. Ov. 地獄.

Taenăr-um. *i.* n. nom. propr. loci. 地名：Laconie 半島，Laconie 城，有敬 Neptune 廟，以黑大理石著名，相傳爲入地獄門之一 poet. =地獄.

taenĕ-a. *ae.* f. vide **taenia.**
【解】❶帶，繐，纓. ❷(fig.) 蛔虫.

taes-um est. perf. v. *taedet.*

tae-ter. te-ter. *tra, trum,* adj. *-terior, -terrimus.*
【同】foedus, flagitiosus.
【解】❶使人憎慊者，可厭惡者，醜陋可怕者. ❷(moral.) 可恨，可驚怖者.
【例】❷*taeter* odor. Caes. 臭味. *tetra* bellua. Cic. 醜陋可怕的野獸. mulier *taeterrima* vultu. Juv. 最可厭惡之醜婦. quis *taeterior* hostis huic civitati? Cic. 誰是此城更可惡之仇敵. in aliquem *taeterrimus.* Cic. 對某人最可恐怖者. *teterrimum* bellum. Cic. 最可恐怖之戰爭.

taetrē. tetrē. adv. (*taeter*), *taeterius, -terrime.*
【同】foedissime, impure.
【解】醜陋，可憎惡狀.

taetrĭc-us. tetrĭc-us. *a, um.* adj.(*teter*)
【解】憂鬱，悲哀，嚴厲者.

tăg-ax. *ācis.* m. (*tango*)
【解】觸動者，小偷，騙取者.

tālār-ĭa. *ĭum.* n. pl. (*talaris*)
【解】❶脚踝. ❷神翼，飛靴，(詩家描繪 Mercure). ❸長袍，曳尾長服，(道袍，神職人員長制服). ❹刑具，(脚鐐).
【例】*talaria* videamus. Cic. (prov.) 準備逃竄. *talaria* induere. Cic. 準備行裝.

tālār-is. *e.* adj. (*talus*)
【同】ad talos usque demissus.
【解】垂至踵(脚根)者，長袍，曳尾長服，骰子.
【例】tunica *talaris.* Cic. 長衫. ludi *talares*, (talarii). Quint. 投骰子.
【附】**talaris** vestis. 神職長制服，(道袍).

tālārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】投骰子者，(賭博).
【例】*talarius* ludus. 投骰子. *talarius* locus. Cic. 賭場.

tālĕ-a. *ae.* f.
【解】❶樁，柱. ❷嫩枝. ❸椽，桷，榫頭.
【例】❶*talea* ferrea. Caes. 鐵塊，(古幣).

tălent-um. *i.* n.
【同】argenti summa quae pretium efficit sexcentorum fere coronatorum, si de talento Attico sermo sit; talentum pro naturae aut ingenii dotibus.
【解】❶量名：約等於50 libr. ❷錠(元寶)約値 60 mines; 6000 drachmes; 30000 fr. (fig.) 才能，才幹.

tālĕŏl-a. *ae.* f. (dimin. *talea*)

tālĭ-o. *ōnis.* f. (*talis*)
【解】報復刑.
【例】poena *talionis.* 報復刑.

tāl-is. *e.* adj. (demonstr. qualitatis; correlat. cum *qualis*)
【同】hujusmodi, ejusmodi, ejusdem generis, id genus, hujus exempli.
【解】❶如此，若是，(形式或性質). ❷(correl. 對照詞)，猶是，相同，彷彿，肖似.
【例】❶pro *tali* facinore. Caes. 爲(懲罰)此類罪行. haec *taliaque* vociferantes. Liv. 高呼此類言語. ❷**a)** (cum *qualis*)cum esset *talis*, qualem te esse video. Cic. 他既如同我見的你一樣. licet videre qualescumque summi civitatis viri fuerint, *talem* civitatem fuisse. Cic. 人可明見城市已往領袖如何，城市便如何. **b)** (cum *ac, atque*) honos *tali* voluntate paucis est delatus ac mihi. Cic. 已往加人榮位，對少數人如同對我如此興奮. **c)** (cum *ut, qui,* et subj.)*tales* esse ut jure laudemur. Cic. 平日如此致於我們應受頌揚. *talem* esse. qui te sejungas. Cic. 如此，致於你與人分離.

tālĭtĕr. adv.
【解】如此，若此，類似，恰如.

talp-a. *ae.* f.

【解】鼴鼠，田鼠.

tāl-us. *i.* m.

【同】postremum cruris in quo os prope calcem eminet.

【形】rectus.

TALI 3

【解】❶踝，踝子骨. ❷踵，脚根. ❸骨牌，骰子，〔talus = 兩頭圓四面刻標記，tesserae=六面刻標記〕.

【例】❶ *talum* torquere. Sen. 刑其踝. *talum* invertere. Apul. 翻其踝. ❷ a vertice ad imos *talos.* Hor. 自頂至踵. recto stare *talo.* 直立，(好脚色). ad *talos* se conferre. Cic. 去頑骰子，(嗜賭).

tăm. adv. (demonstr.)

【同】aeque, adeo.

【解】❶如此，至此，此等. ❷ (correl.) 相等，相同.

【例】❶ *tam* necessario tempore, *tam* propinquis hostibus. Caes. 如此緊急之時，敵人如此逼近. haec *tam* parva civitas. Cic. 如此小城. in hoc *tam* exiguo vitae curriculo. Cic. 在生命如此短促之過程. tot *tam* nobiles disciplinae. Cic. 如此多如此著名之學館. ❷ a) (cum *quam*) non *tam* praeclarum est scire Latine quam turpe nescire. Cic. 通拉丁語不足爲奇，不知拉丁語則實可恥. *tam* ferre, quam contemnere. Cic. 不但忍受，而且輕視. b) (cum, *ut* vel *qui*, *quae*, *quod*, et subj. consec.) quis nostrum tam animo agresti ac duro fuit, ut non commoveretur? Cic. 我們中誰如此粗野，如此硬心，致於毫不動心. *tam* variae sunt sententiae, ut. Cic. 意見如此紛紜，致於.... nemo *tam* sine oculis, *tam* sine mente vivit, ut. Cic. 無人生活如此盲目，如此昏昧，致於.... nihil *tam* absurde dici potest, quod non dicatur ab aliquo philosophorum. Cic. 沒有哲學家不說的謬論. nemo est *tam* senex, qui... Cic. 無人如此年老龍鍾，致於.... c) (cum *quin* et subj.) nunquam *tam* male est Siculis, quin... dicant. Cic. 無時西古利人處如此惡劣環境，致於不說....

tamdĭū. tandĭū. tam dĭū. adv.

【同】usque eo, tanto tempore, tantisper.

【解】如是之久，如此延長，歷時如是之久.

【例】abs te *tamdiu* nihil litterarum. Cic. 如是之久未接到你的信札. (correl. cum *quamdiu*, *quoad*, *dum*, *donec*). *tamdiu* requiesco, quamdiu ad te scribo. 幾時我給你寫信，便是我幾時休息. feram *tamdiu* quam ferre potero. 我要盡力忍受. vixit *tamdiu* quam licuit…. vivere. Cic. 他得享天年. (cum *ut* et consecutiv. subj.) *tamdiu* manere ut... 居留如此之久致於....

tămen. adv.

【同】attamen, verumtamen, nihilominus, certe.

【解】然而，但是，竟然，究竟，(=縮小，或轉承).

【例】❶ semper Ajax fortis, fortissimus, *tamen* in furore. Cic. 阿亞斯平日英勇，然而發狂時則最英勇. illi *tamen* ornarunt. Cic. 畢竟他們認可裝飾. sed *tamen*. 但是. verum *tamen*. 然而實在. ❷ (post. prop. concessivam). a) quanquam…*tamen*. Cic. 雖然...然而.... b) quamvis…. *tamen*. Cic. 雖然...然而.... c) etsi…*tamen*; tametsi…*tamen*. 雖然...然而.... d) etiam si…. *tamen*. Cic. 雖然...然而.... e) ut... (subj.) *tamen*. Cic. 雖然...然而.... f) si…. *tamen*. Cic. 雖然...然而... g) cum…. *tamen*. Cic. 雖然...然而....

tămetsi. tamenetsi. tamen etsi. conj.

【同】etsi, quanquam, licet.

【解】❶ conj. 縱然，雖然，即便... ❷ adv. 但是，然而，究竟，到底.

【例】❶ *tametsi*… tamen. Cic. 雖然...但是.... ❷ *tametsi* nullus moneas. Ter. 雖然你未曾告知我.

tamquam. tanquam. adv.

【同】quasi, quodammodo, ac, juxta, ac, ut.

【解】❶如同，若然，不異，一如，依然，照樣. ❷彷彿，猶如. ❸宛如.

【例】❶ ficta omnia celeriter *tanquam* flosculi decidunt. Cic. 一切捏造之事，如鮮花迅速凋謝. sic Ephesi fui *tanquam* domi meae. Cic. 我曾居厄弗所，如在吾家然. *tanquam*, sic. Cic. 猶如...同樣.... ita… *tanquam*. Cic. 這樣...如同.... ❷ dare *tanquam* ansas ad reprehendendum. Cic. 猶如授人以柄，招人譴責. ❸ *tanquam* si tua res agatur. Cic. 宛如作你之事.

tandem. adv.

【同】demum, aliquando, ad extremum, denique, ad ultimum.

【解】❶最後，末後. ❷究竟，終究.

【例】❶ *tandem* vulneribus defessi pedem referre coeperunt. Caes. 最後因傷重難支，開始敗退. *tandem* aliquando. Cic. 終究有時. aliquando *tandem* Cic. 終究有時. *tandem* legi tuas litteras. 最後我讀了你的

書信. ❷ quousque *tandem*? Cic. 終究到何地步？quo *tandem* animo? Cic. 終究心意如何？.

tandĭu. vide **tamdiu.**

tango. *tangĭs, tĕtĭgi, tactum, tangĕre.* v. tr.
【同】contingo, attingo.
【狀】leviter, modice.
【解】I. (propr.) ❶ 觸摸. ❷ 接觸. a) 取得，佔據，奪取. b) 嘗食. ❸ 連接. a) 界限至，邊界到. b) 毗連，接連. ❹ 觸動. a) 彈奏. b) 逮捕. c) 雷擊.
II. (fig.) ❶ 感觸，感動. ❷ 提起，講論.
【例】I. ❶ (*tangere*) aliquem digitulo. Pl. 手指觸摸某人. (*tangere*) genu terram. Cic. 跪伏於地. (*tangere*) venas. Pers. 按脈. (*tangere*) manum. Sen. 審脈. ❷ a) de praeda teruncium non *tangere*. Cic. 戰利品不取分文(¼as). si quid *tangit*. Cic. 若取得銀錢. b) (*tangere*) calicem. Plaut. 乾杯. (*tangere*) superorum mensas. Ov. 赴神仙宴. ❸ a) simul ac *tetigit* provinciam. Cic. 及至本省. (*tangere*) portus. Virg. 登岸. b) haec civitas Rhenum *tangit*. Caes. 此城濱萊茵河. villa quae viam *tangit*. Cic. 路旁村莊. ❹ a) (*tangere*) chordas. Ov. 彈琴. (*tangere*) flagello aliquem. Hor. 鞭笞某人. b) (*tangere*) aliquem. 拘捕某人. c) de caelo *tactus*. Cic. 被雷擊. (*tangere*) corpus aqua. Ov. 撒水身上.
II. ❶ minae Clodii modice me *tangunt*. Cic. 克洛底之恫喝不深動吾心. *tangi* odore. Plin. 嗅到香味. *tactus* est probe. Plaut. 被欺騙. ❷ (*tangere*) rem acu. 推測某事. non *tango* quod avarus homo est. Lucil. 我未提及此人之貪婪.

tanquam. vide **tamquam.**

Tantăl-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：Jupiter 之子. Pélops et Niobé 之父.

tanti. adv. (genit. n. *tantus* subaud. *pretii*).
【解】如此(價值).
【例】frumentum *tanti* fuit, quanti iste aestimavit. Cic. 小麥價值照此人評價. (fig.) *tanti* esse ut. (subj.) 物價如此至於....est mihi *tanti*...subire. Cic. 此事足以使吾冒險.

tantīdem. adv.
【解】等價，同値，相等.
【例】*tantidem* facere quanti. Cic. 估價一如....

1. tantillum. adv.
【解】些微，幾等於無.

2. tantill-um. *i.* n.
【解】些須，纖毫.
【例】*tantillum* loci, ubi catulus cubet. pl. 僅能容小犬臥地之一隅.

tantill-us. *a, um.* adj.
【解】如此小(少)，稍微.
【例】*tantilla* febris, ut. Cels. 略患瘧疾以致....*tantillus* puer (at tantus peccator). S. Aug. 年紀如此幼小，而罪惡如此深重.

tantispĕr. adv. (*tantus*)
【解】❶ 如此之久，當此時間，等候至到....❷ (correlat. cum *dum*, vel *quoad*). 正當....至到....
【例】❷ morare *tantisper*, dum defervescat hominis bilis. 延緩至到人怒氣平息.

tantō. adv. (*tantus*) (cum comparat. vel in sens. comparat.)
【解】❶ 如是，若此，至此. ❷ (correlat. cum *quanto*)
【例】❶ *tanto* ante. Cic. 以前如是之久. post *tanto*. Virg. 此時之後. ❷ quanto erat in dies gravior oppugnatio. 圍困愈日急....*tanto* crebriores litterae ad Caesarem mittebantur. Caes. 圍攻愈困難給凱撒的報急書亦愈頻繁. *tanto* melior. Ter. (喝彩) 好極，極佳，(愈好). *tanto* major vis quanto recentior. Plin. 力量愈新，亦愈强. *tanto* magis... quanto... Plin. 愈...愈....

tantŏpĕrĕ. tantō ŏpĕrĕ. adv.
【解】如此，(至此點，至此程度).
【例】*tantopere*.... quantopere. Cic. 愈...愈....quantopere.... *tantopere*. Caes. 愈...愈....*tantopere*, ut. (subj.) 如此致於....non haec *tantopere* desiderarem. (假使)我不如此貪望.

tantŭlō. adv. (subaud. *pretio*, ex *tantus*)
【解】價如此小，(賤，低).

1. tantŭlŭm. adv.
【同】nec digitum, nec digitum latum, vel transversum; nec transversum unguem.
【解】如此少，纖毫，稍微.
【例】si quis *tantulum* de via deflecteret. 倘人稍離正路.

2. tantŭl-ŭm. *i.* n.
【解】如此少，如此微賤.
【例】qui *tantuli* eget, quantost opus. Hor. 此人但希望所必需者. *tantulum* morae. Cic. 略遲一些.

tantŭl-us. *a, um.* adj.
【同】tantillus.
【解】如此小者，如此微賤，微弱，細微者.
【例】*tantulus* ut. Cic. 如此微小至於....ex grano *tantulo* tanta arbor. 由如此微小的

種子，生出如此高大的樹木.

1. tantum. adv. (*tantus*)
【同】tantummodo, solum.
【解】❶ a) (absol.) 如此大，如此多，如是…. b) (correlat.) 若此，若是…. ❷ 但，祇，只.
【例】❶ a) *tantum* temporibus illis jusjurandum valebat. Cic. 當時誓願有如此效力. b) *tantum*…. quantum. Cic. 如此，猶如. id *tantum* abest ab officio, ut. Cic. 如此乘離職守，至於….nomen *tantum* virtutis usurpare. Cic. 但用德行之名稱. non *tantum*, sed….sed etiam. 不但，而且. *tantum* non. Liv. 幾乎，(僅僅).

2. tant-um. *i*. n. (subst.)
【解】(absolut. et correlat.) 如此大，如此多，如是….
【例】a) *tantum* debuit. Pl. 彼欠如此大之債務. *tantum* licentiae dabat gloria. Cic. 功名掙得如是之自由. cum *tantum* belli in manibus esset. Liv. 既親自擔任如此大戰. *tantum* nautarum…quantum. Cic. 水手如此多猶如. *tantum* verborum est, quantum necesse est. Cic. 用詞適應急需. b) (cum *ut* et subj.) *tantum* animi, ut. Cic. 如此剛勇至於. *tantum* abest ut… 相隔如是之遠以致….

tantumdem. adv. vel ut subst.
【解】一樣多，如是多.
【例】undique ad inferos *tantumdem* viae est. Cic. 由各處到地獄(道路相同)距離相等. (correlat.) *tantumdem* scio quantum tu. Plaut. 我與你學識相等.

tantummŏdŏ. adv.
【解】但，只，惟.
【例】velis *tantummodo*. Hor. 你但願欲…. (tmèse) non *tantum* libertatis *modo*. Quint. 不但自由….

tant-us. *a, um*. adj. demonstr. (quantitatis et magnitudinis).
【同】tam multus, tam magnus.
【解】❶ 如此多，如此大….❷ 同樣多，同樣大，(correl.).
【例】❶ tot *tantaque* vitia. Cic. 如此多，如此大之毛病. *tanta* est stultitiae inconstantia atque perversitas. Cic. 愚者之無恒及謬誤，到此地步. *tanta* lubido in partibus erat. Sall. 各黨派之惡感至此地步. ❷ a) (*tantus, quantus*) .*tantam* eorum multitudinem nostri interfecerunt, quantum fuit diei spatium. Caes. 我們的戰士殲滅了一天所能擊斃的敵人. b) *tanta* erat operis firmitudo, ut. Caes. 工事如此鞏固至於….nulla est *tanta* vis, quae non ferro frangi possit. Cic. 沒有用鐵器所不能破壞的力量.

tant-usdem. *ădem, umdem*. adj. correl.
【例】*tantumdem* est periculum, quantum…. Plaut. 如此危險正如…. *tantamdem* pecuniam debuit… Gaius. 欠如此債務.

tăp-es. *ētis*. m. **tăpēt-ĕ.** *is*. n. **tăpēt-um.** *i*. n.
【解】地毯，鋪毯，馬毯，氈.

tardāt-us. *a, um*. part. v. *tardo*.
【解】延緩，遲延.

tardē. adv. -*dius*, -*dissime*.
【同】sero.
【解】❶ 緩慢，(徐徐). ❷ 遲延，過晚.
【例】❶ litterae ob longinquitatem *tardissime* ad nos perferuntur. 因距離遙遠，給我們送來的信件，非常緩慢. ❷ *tarde* venientibus ossa. (prov.) 晚來者啃骨頭.

tard-esco. *escĭs, ŭi, escĕre*. v. intr. (*tardus*)
【解】漸慢，漸鈍.

tardĭgrăd-us. *a, um*. adj.
【解】緩行，緩步者.

tardĭlŏqu-us. *a, um*. adj. (*tardus loquor*)
【解】慢言，口訥.

tardĭ-pes. *pēdis*. adj.
【解】慢步，徐行者.

tardĭt-as. *ātis*. f. **tardĭtĭ-ēs.** *ēi*. f. (*tardus*)
【同】cunctatio, mora, stupor. X. Celeritas.
【形】abjecta, considerata, contraria, odiosa, mollior.
【解】❶ 緩慢，遲緩. ❷ (天資)遲鈍，魯笨.
【例】❶ (*tarditas*) navium. Caes. 船緩行. tanta fuit operis *tarditas*, ut. Cic. 工作進行如此緩慢. *tarditas* et procrastinatio in rebus gerendis. Cic. 作事遲緩遷延. considerata *tarditate* uteris. 你平日非常遲緩. ❷ *tarditas* ingenii. Liv. 天資魯鈍.

tardĭuscŭl-us. *a, um*. adj.
【解】略慢者.

tard-o. *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr. vel intr. (*tardus*)
【同】moram interpono, moror, moram et tarditatem affero, cunctor, indormio, differo, moram traho.
【解】緩行，遲延，濡滯，延擱.
【例】(*tardare*) cursum, profectionem. Cic. 躭擱行程. (*tardare*) impetum hostium. Caes. 抵制敵人進攻. (*tardare*) Romanos ad insequendum. Caes. 阻擾羅瑪人追逐(敵人). (*tardare*) aliquem a laude alicujus. 阻撓人讚揚他人.

tard-us. *a, um.* adj.
【同】serus, cunctator. X. Citus, celer, expeditus, velox, incitatus.
【解】❶ 遲緩，怠慢，遷延. ❷ (fig.) 愚魯，呆笨.
【例】❶ *tarda* et languida pecus. Cic. 緩慢怠惰之牲畜. *tardior* ad discedendum. Cic. 遲於離去. *tardior* in discedendo. Cic. 遲於離去. *tardus* fugae. V. Fl. 遲於脫逃. poena *tardior*. Cic. 緩刑. ❷ *tardus* in cogitando. Cic. 思想遲鈍. sensus *tardi*. Cic. 感覺遲鈍. *tardum* est dictu. Plin. 難言，(囁嚅). *tardum* onus ducere. Sen. 曳其難負之重任. *tardior* pronuntiatio. Quint. 講話不流利.

Tărentin-us. *a, um.* adj.
【解】*Tarentum* 城者.

Tarentin-i. *ōrum.* m. pl. *Tar.* 城人.

Tărent-um. *i.* n. nom. propr. urbis. 城名：在Grande Grèce (Ital. 南部).

tārm-es. *ĭtĭs.* m.
【解】蛀虫，蠹，(白螞蟻).

Tarpēi-a. ❶ *ae.* f. nom. propr. 人名：引Sabins 人至羅瑪堡壘者. ❷ *a, um.* adj. **a)** *Tarpeius* mons. (=Capitole).即 Capitole. **b)** saxum *Tarpeium*. Liv. 擲犯人之懸崖. *Tarpeia* rupes. Tac. 擲犯人之懸崖.

TARPEIUS MONS *b*

Tarquĭnĭ-i. *ōrum.* m. pl. nom. propr. urbis. 城名：在 Etrurie. Tarquins 之本鄉.
Tarquiniens-is. *e.* adj. *Tarq.* 者.
Tarquiniens-es. *ĭum.* m. pl. *Tarq.* 居民.

1. Tarqĭnĭ-us. *i.* m. nom. propr. hominis. 人名：羅瑪王名(=*Tarquinius* Superbus). *i. ōrum.* m. pl. *Tarq.* 族人.

2. Tarquĭnĭ-us. *a, um.* adj. *Tarq.* 者.

Tarrăc-o. *ōnis.* f. nom. propr. urbis. 城名：在 Tarraconnaise. (班地).
Tarraconens-is. *e.* adj. *Tarrac.* 者.

Tartărĕ-us. *a, um.* adj.
【解】*Tartarus* 者.地獄者，蠻橫猙獰可怕者.

Tartăr-us. **Tartăr-os.** *i.* m.
Tartăr-a. *ōrum.* n. pl.
【解】匈奴，韃靼，一地獄，陰府.

taurĕ-us. *a, um.* adj. (*taurus*)
【解】牡牛者，牛皮者.
【例】*taurea* toga. Virg. 牛皮，裹鋲牌之皮革.

taurĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】產生或豢養牡牛者.

taurĭform-is. *e.* adj.
【解】牡牛形者.

taurīlĭ-a. *um.* n. pl.
【解】祭牛會.

taurīn-us. *a, um.* adj. (*taurus*)
【解】牡牛，牸牛者.
【例】*taurina* tympana. Claud. Phrygiens鼓.

taur-us. *i.* m.
【形】corniger, optimus, truculentus.
【解】❶ 牡牛，(公牛). ❷ (fig.) **a)** phalaris 王之銅牛，(刑具). **b)** 星宿名. **c)** 鵁鶄(鳥). ❸ nom. propr. montis. 山名：在小亞細亞.

tautŏlŏgĭ-a. *ae.* f.
【解】重複語句，(意同音不同者)，疊語.

tax-a. *ae.* f.
【解】桂樹類，定價表，標價，稅務.
【例】*taxa* legalis fenoris. 合法的(法律認可的)利率. *taxa* ecclesiastica. 繳納(照法律習慣規定的)合法稅額.

taxatĭ-o. *ōnis.* f. (*taxo*)
【解】估定，鑒定，定價，標價，捐稅，罰金.
【例】hoc super omnem *taxationem* est. Plin. 特價，(無定價者).

taxāt-us. *a, um.* part. v. *taxo.*
【解】估價，定價者.
【例】*taxato* modo summae. Suet. 已定價標價者.

1. taxĕ-us. **taxĭc-us.** *a, um.* adj.
【解】水松，扁松者.

2. taxĕ-us. *i.* f.

【解】水松，扁松.
taxill-us. *i*. m. (*talus*)
【解】骰子.
tax-o. *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr. (*tango*)
【解】❶ 屢次觸摸，打擊. ❷(fig.) a) 譴責，貶斥. b) 估定，鑒定價值，評價，抽稅.
【例】❷ a) sic *taxat* Augustum. 如此譴責奧古斯多. b) *taxari* denariis tribus. Plin. 估價三銀幣. quanti res quaeque *taxanda* sit. Sen. 每物之實價若干.
tax-us. *i*. f.
【解】扁柏，水松，(人以爲含毒液樹).
te. accus. et ablat. ex *tu*. (pron. pers.)
techn-a. *ae*. f.
【同】ars, dolus, fraus artificiosa.
【解】詭計，欺騙.
technĭc-us. *i*. m.
【解】技術師，專門藝術者，術語.
tectē. adv. (*tectus*), *tectius*.
【同】obscure.
【解】❶ 掩蓋，掩護. ❷ 掩蔽，隱秘.
tect-ŏr. *ōris*. m. (*tego*)
【解】粉刷者，製漆(塗料)者.
tectōrĭŏl-um. *i*. n. (dimin. *tectorium*)
【解】用假漆製成者.
tectōri-um. *i*. n.
【同】calx seu crusta inducta.
【形】bellum, concinnum, novum, tantum, vetus.
【解】假漆塗料，粉刷.
【例】columna ex qua *tectorium* vetus deletum est. 柱之褪色塗料已經除去. pictae *tectoria* linguae. Pers. 粉飾之言.
tectōri-us. *a, um*. adj. (*tector*)
【解】❶ 用以掩蓋者. ❷ 用以粉刷塗飾者.
【例】❷ opus *tectorium*. Varr. 塗飾工程. peniculus *tectorius*. Plaut. 塗筆，(刷子). exornare sepulcrum opere *tectorio* 塗飾墳墓.
tect-um. *i*. n. (*tego*)
【同】pars summa domus, qua tegitur. X. Solum.
【形】absolutum, sartum integrumque, tecta caelata, firma, inaurata, magnifica, marmorea, ebore fulgentia, misera, silvestria.
【解】❶ 屋頂，天花板. ❷ 屋宇，房屋. a) 藏身處，避身處. b) 窟，窠.
【例】❶ domum *tecto* spoliare; nudare *tectum*; detrahere domui culmen. 掀去屋頂. ❷ a) in *tecto*. Cat. 在屋內. *tecto* recipi. Caes. 接納入屋. *tectum* non subire. Caes. 無定所. exercitus *tectis* suis recipere. Cic. 在自已房舍中，收納我們的軍隊. vos in vestra *tecta* discedite. 你們應退至本家中. b) *tectum* ferarum. Virg. 獸窟.
tect-us. *a, um*. part. v. *tego*. *tectiores*.
【同】obscurus, occultus, defensus. X. Apertus.
【解】❶ 遮蓋，掩護，隱蔽者. ❷ (fig.) 晦暗，謹愼者.
【例】❶ *tectus* vagina ensis. Hor. 入鞘之劍. cacumen *tectum* nubibus. Luc. 被雲霧遮蔽之山頂. *tectus* muro miles. Caes. 遮蔽在墻後的兵士. nullum delictum *tectum* esse diu potest. 罪惡不能長期隱瞞. ❷ verba *tecta*. Cic. 隱語. in dicendo *tectissimus*. Cic. 出言極謹愼.
tecum. =*cum te*.
tĕg-ĕs. *ĕtis*. f. (*tego*)
【解】席，鋪蓋.
tĕgĕtĭcŭl-a. *ae*. f. (*teges*)
【解】小席.
tegill-um. *i*. n.
【解】葦帽.
tĕgĭm-en. vide **tegmen.**
tĕgĭment-um. vide **tĕgumentum.**
tegm-en. tĕgĭm-en. tegŭm-en. *ĭnis*. n. vide **tegmentum.**
tegment-um. tĕgŭment-um. *i*. n. (**tegimen. tegum-en. tegiment-um. tegumentum**) (*tego*)
【同】tegumentum.
【形】durum, latum.
【解】❶ 遮蓋. a) 衣服. b) 甲冑. c) 盔. d) 葡萄棚. e) 皮，殼.... ❷ (fig.) 掩護，防範者.
【例】❶ a) textile *tegmen*. Lucr. 織成的衣服. *tegmina* plantae. V. Fl. 鞋. b) graves loricis aliisque *tegminibus*. Liv. 披甲及其他護身器. c) *tegmina* vitium. Col. 葡萄棚. d) *tegmen* (hordei). Ov. 大麥殼. ❷ *tegminibus*. 護身武器.
tĕ-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre*. v. tr.
【同】obduco, obnubo, obtendo, contego, velo, operio, occulto, vestio, convestio. X. Aperio.
【狀】nimium, diu, perspicue, undique.
【解】❶ 遮蓋，掩蔽，殮葬. ❷ 隱瞞，藏匿，矯裝. ❸ 保證，保護，推託，諱言.
【例】❶ casae stramentis erant *tectae*. Caes. 草莖鋪頂之屋. *tectae* naves. Caes. 裝甲板之船. ossa *tegebat* humus. 埋葬遺骸. ❷ fugientem silvae *texerunt*. Caes. 森林掩蔽逃亡者. *tectis* insignibus suorum. Caes. 隱蔽其標幟. (*tegere*) summam

prudentiam simulatione stultitiae. Cic. 大智若愚. ❸ janua se ac parietibus *texit*. Cic. 避身門壁之間. portus ab Africo *tegebatur*. Caes. 保護港口抵制西南風. (*tegere*) salutem. 保護生命. excusatione amicitiae *tegere*. Cic. 假託友誼. innocentia *tectus*. Cic. 託言無罪. ab audacia alicujus *tegere* aliquem. Cic. 保護某人以應付人之大膽妄爲. *tegere* latus alicui. Hor. 侍衛人側.

tegŭl-a. *ae.* f. (*tego*) (praesertim. plural.)
【解】瓦，pl.=屋簷，屋頂.
【例】habitare sub *tegulis*. Suet. 處於陋室. extrema *tegula* stare. Sen. 身臨屋簷，(懸崖). per *tegulas* demittere. 由屋頂滑下.

tēgŭl-um. *i.* n.
【解】屋脊.

tĕgŭm-en. *ĭnis.* n. (*tego*)
tegument-um. *i.* n.
【解】鋪蓋，包裹，甲冑，保障.
【例】pennarum contextu corpori *tegumenta* faciebat. Cic. 結羽毛以蔽體. scutis *tegumenta* detrudere, Caes. 揭去銅牌之套. flagitiorum *tegumenta*. 掩飾其惡行.

tēl-a. *ae.* f. (*texo*)
【解】❶ 布匹，蛛網. ❶ a) (chaîne de la toile).經線，(經布). b) 編織，(工藝). ❸ (fig.) 陰謀奸計.
【例】❶ *telam* texere, retexere. Ter. 織布，(拆而)復織. vetus in *tela* deducitur argumentum. Ov. 舊題新論. *telam* exordiri, (rem aliquam incipere et aggredi).興辦某事.

Tēlĕmăch-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：Ulysse et Pénélope. 之子.
【附】**teleologĭcum** argumentum. 目的論的證據. **teleologĭa.** 目的論，究竟論，終局論. **telepathĭa.** 隔感. **telephonio** data absolutio. 利用電話行告解(大概亦無效).
telephonĭum. *i.* n. 電話. per *telephonium* colloqui cum aliquo. 與人通電話. e longinquo per instrumentum electride actum colloqui. 與人通長途電話. **telegraphium.** *i.* n. 電信，電報. per *telegraphium* scribere vel nuntiare aliquid alicui; nuntius **telegraphicus.** 電報. **telephotographĭa.** *ae.* f. 遠距離攝影. **telephotographĭca** imago. 遠距離攝影片. *telephotographica* ars. 遠距離攝影藝術. **telegramma,** *ătis.* n. 電報. nuntius electrica vi missus. 電訊. **televisĭo,** *ōnis.* f. 電視. **televisorĭum.** *i.* n. 電視機，(台). **televisificus.** *a, um.* 電視者. imaginum transmissio per electricas undas. 傳電視. rerum eventuumque imaginum ac sonum transmissio per electricas undas. 廣播電視. visio et auditio ex longinquo per electricas undas. 電視，電聞. instrumentum televisioni excipiendae; **televisualis.** capsella. 收電視機. **telescopĭum.** *i.* n. instrumentum speculatorium. 望遠鏡. conspicillum tubulatum. 長筒望遠鏡. *televisifica* statio; statio *televisualis* 電視站.

tell-ūs. *ūris.* f.
【形】infima, media.
【解】❶ 地，地球. ❷ (fig.) a) 土壤，地勢. b) 田產，轄地. c) 地面，疆域.
【例】❶ *tellus* sub ima. Virg. 地獄. *tellus* infima. 距地球最近之地.

tēlō-nī-um. **telonē-um.** *i.* n.
【解】稅桌.

tēl-um. *i.* n.
【同】jaculum, hasta, gladius, hostile ferrum.
【解】❶ 鏢，箭，鏢鎗. ❷ (in genere). 武器. ❸ (fig.) a) 日光線. b) 霹靂. ❹ 器具.
【例】❶ *telum* jacere, mittere. Cic. 擲鏢槍. *tela* conjicere, jacere, mittere. 發矢，(射箭). ad conjectum *teli* venire. Liv. 來投鏢槍. ❷ *telum* quod cuique fors afferebat. Cic. 每人所遇到之武器. esse cum *telo*. Cic. 携武器. ❸ *tela* diei. Lucr. 日光線. ❹ (*tela*) fortunae. Cic. 命運打擊. (*tela*) linguae. Ov. 舌劍，(傷人).

Tĕmĕnīt-ēs. *ae.* m. nom. propr. hom. 人名：Apollon. 之別名.

Tĕmĕn-ŏs. **Tĕmĕn-us.** *i.* m. nom. propr. loci. 地名：Syracuse 附近地，有Apollon 神殿.

tĕmĕrārĭe. adv. (*temerarius*)
【解】貿然，冒昧，輕浮.

tĕmĕrārĭ-us. *a, um.* adj. (*temere*)
【同】inconsideratus, praeceps, nullius consilii.
【解】❶ 偶然者，意外者. ❷ 未考慮，輕率，疏忽，冒昧，(不審愼).
【例】❶ haud vel non *temerarium* est. Pl. 事非偶然者. ❷ homines *temerarii* atque imperiti. Caes. 輕率且缺乏經驗之人. consilium tam *temerarium*. Cic. 貿然興辦之事. vox *temeraria*. Liv. 孟浪之言. tela *temeraria*. Ov. 冷箭. *temerarium* est. (cum infin.) 輕舉妄動者. *temerarium* judicium. 妄斷.

tĕmĕrāt-or. *ōris.* m.
【解】誘惑，欺騙，汚辱者.

tĕmĕrāt-us. *a, um.* part. v. *temero.*
【解】*temeratae* Alpes. Sil. 初次强佔亞爾伯山.

tĕmĕrĕ. adv.
【同】inconsueto, inconsiderate, imprudenter, sine judicio et modo, temeritate quadam, nulla ratione, casu; fortuito, fortuitu.
【解】❶ 冒然，輕率，倉猝，魯莽，造次，冒昧，不慮. ❷ (non temere) 愼重，謹愼，鄭重，不輕擧妄動.
【例】❶ casu et *temere.* Cic. 偶然不愼. *temere* ac fortuito. Cic. 輕率. inconsulto ac *temere.* Cic. 貿然. *temere* in res irruit. 作事冒昧. (nullo adhibito consilio). 作事冒昧. *temere* credit. 輕信. ❷ nihil *temere* agit, (minime praeceps, nihil incaute). 絕不冒昧行事. hoc non *temere* nisi libertis suis deferebat. Cic. 除自己釋奴之外，不輕施恩與人.

tĕmĕrĭt-ās. *ātis.* f. (*temere*)
【同】inconsiderantia. X. Sapientia, judicium.
【形】furiosa, inconsideratissima, ac dementissima, insignis, summa, turbulenta, turpis, vitiosa.
【解】❶ 冒失，冒昧，盲目，冒險，輕浮，輕率，魯莽，無計劃. ❷ 疏忽，漫不經心，貿然作事.
【例】❶ *temeritas* in assentiendo. Cic. 貿然肯定. fortunae *temeritas.* Cic. 貿然之事. ❷ *temeritas* est florentis aetatis. Cic. 青年易輕浮. *temeritatem* militum reprehendere. Caes. 譴責兵士作事不加考慮.

tĕmĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*temere*)
【解】侮辱，褻瀆，汚穢，凌辱.
【例】(*temerare*) templa. Virg. 褻瀆神殿. (*temerare*) sacra hospitii. Ov. 不遵守款待賓客之禮. (*temerare*) ferrum. Luc. 血染武器. nihil *temerare* (fames) piget. Sil. 饑不擇食，(不守禮).

tēmēt-um. *i.* n. (vide **temulentus. abstemius**)
【解】醇酒.
【例】careant *temeto* mulieres. 婦女戒醇酒.

tem-no. *nĭs, nĕre.* v. tr.
【解】蔑視，輕忽.

tēm-o. *ōnis.* m.
【解】❶ 轅木. ❷ (fig.) a) 車. b) 星宿名，(Grande Ourse).

Tempē. n. pl. (nominat. et accus. tant. indeclin.)
【解】❶ nom. propr. vallis. 山谷名: (vallée de *Tempe* en Thessalie). ❷ 佳谷美景之稱.

tempĕrāment-um. *i.* n. (*tempero*)
【同】temperatio, ratio.
【解】組合，適當的配合，適宜，相稱，節制，品質，氣質，氣候，性格.
【例】(*temperamentum*) caeli. Jus. 氣候. (*temperamentum*) tenere. Plin. 遵守節制. egregium principatus *temperamentum.* Tac. 政治機構配合適當.

tempĕr-ans. *antis.* part. v. *tempero. -tior, -tissimus.*
【同】continens, moderatus, qui ab omni libidine se continet. X. Libidinosus.
【狀】late, juste.
【解】❶ 節制，寡慾. ❷ (cum genit.) 節用，節省，節約.
【例】❶ *temperantior* a cupidine imperii. Liv. 更不貪權位. ❷ (*temperans*) rei. 節用. (*temperans*) potestatis. 不妄用職權.

tempĕrantĕr. adv. (*temperans*), *-tius.*
【解】節制，節約，謹愼.
【例】si *temperantius* egisset. 假設更遵守節制.

tempĕrantĭ-a. *ae.* f. (*temperans*)
【同】modestia, moderatio, frugalitas, continentia.
【解】節制，限度，淸廉，節飲食，節用，節約，節操.
【例】(*temperantia*) in omnibus rebus. Cic. 在一切事上保守節制. (*temperantia*) moderatrix omnium commotionum. 節制管束一切動作. novi ego *temperantiam* et moderationem naturae tuae. 我認識你性格之淸廉節操.
【附】**temperantia**, virtus cardinalis. 節德屬四樞德.

temperātĕ. adv. (*temperatus*), *-tius, -tissime.*
【解】節制，適宜，相稱.
【例】*temperate* agere. 作事有節制.

tempĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*tempero*)
【同】temperamentum, moderatio.
【形】modica, sapiens, superior.
【解】❶ 結構，組織，調和，一配合適當，氣候調和. ❷ 管制，約束.
【例】❶ illius aeris *temperationem* perspicis. Cic. 你明瞭銅質的配合. (*temperatio*) reipublicae. Cic. 國家之組織完美. (*temperatio*) caloris. Cic. 熱度均勻. (*tem-*

peratio) caeli. 氣候和暖. ❷ sol, mundi *temperatio*. Cic. 太陽調和世界之氣候.

tempĕrāt-or. *ōris.* m. (*tempero*)
【解】管制，約束，指揮者.
【例】*temperator* varietatis. 管制形形色色.

tempĕrātūr-a. *ae.* f. (*tempero*)
【解】配合適當，構造適宜，調和均匀，氣候溫度.
【例】*temperaturae* sensatio. 溫度感覺. punclum. 溫度點.

tempĕrāt-us. *a, um.* part. v. *tempero.* *-tior, -tissimus.*
【同】temperans, moderatus, modicus. X. Nimis incitatus.
【狀】utcumque.
【解】❶ 佈置適宜，合規則. ❷ 合法度，有節制.
【例】❶ *temperatior* oratio. Cic. 佈局更妥善之演詞. ❷ loca sunt *temperatiora*. Caes. 氣候更溫和之地. *temperatissimum* anni tempus. Varr. 一年中最溫和之氣候. *temperati* mores. 品行端方. *temperatis* escis et potionibus uti. 節飲食.

tempĕrī-ēs. *ēi.* f. (*tempero*)
【解】❶ 配合，調和，化合，均匀，適宜. ❷ 氣候，天氣.
【例】❶ sumere *temperiem*. Ov. 配合. ❷ *temperies* caeli. Curt. 天氣.

tempĕrī-us. compar. ex *temperi*.
【解】較早，更早，昔者.

tempĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. et intr. (*tempus*)
【同】moderor, rego, administro; temperationem facio, misceo.
【解】I. tr. 分配，佈置，配制，化合. ❷ 組織，規定，整頓. ❸ 節制，調和，平衡，均匀.
II. intr. ❶ 遵守節制. ❷ 節儉，節省，節用，審慎，原諒，寬待. a) 管制，約束. b) 戒慎.
【例】I. ❶ (*temperare*) herbas. Ov. 佈置花草. (*temperare*) colores. Plin. 配色. (*temperare*) venenum. Suet. 配合毒藥. ex igni atque anima *temperatus*. 由火與氣配合而成. ❷ (*temperare*) rempublicam. Cic. 整頓國家. ❸ (*temperare*) aquam ignibus. Hor. 燒水. etesiarum flatu nimii *temperantur* calores. Cic. 因季候風(夏季風)調和一年之熱度. (*temperare*) annonam. Suet. 規定貿易限期. (*temperare*) iras. Virg. 平息忿怒.
II. ❶ (*temperare*) ab injuria. 防備不義. non *temperare* quin. Cic. 不節制不.... ❷ (*temperare*) alicui. 寬待人. (*temperare*) alicui in aliqua re. 在某事上原諒人. ❸ a) sibi *temperare* ab aliqua re. 戒用某物. non *temperare* quin. Caes. 不約束不.... b) linguae *tempera*. Plin. 謹舌，(慎言). victoriae *tempera*. Sall. 勝而不驕. vix lacrimis *temperans*. Liv. 僅可止淚. (*temperare*) manibus. Liv.

tempest-ās. *ātis.* f. (*tempus*)
【同】tempus, status caeli, aeris constitutio; turbo, procella.
【形】adversa, bona, calamitosa, civilis, horribilis, idonea, egregia; laeta, serena, turbulenta, tetra, popularis, perfrigida.
【解】❶ 季節，季候，時期，(四季). ❷ 氣候，天氣. ❸ 惡劣天氣，(陰霾，風雨...). ❹ (fig.) 騷動，災難，禍患.
【例】❶ ea *tempestate*. Pl. 在此時期. eadem *tempestate*. Cic. 同一時期. multis *tempestatibus*. Sall. 長期. *tempestates*. Sall. 時機. ❷ bona *tempestate*. Cic. 天朗氣清. idonea ad navigandum *tempestas*. Caes. 利航時期. ❸ tanta *tempestas* cooritur, ut. Caes. 風雨交加致於.... (*tempestas*) cum magno frigore tonitribusque. 雷閃交加. in mari *tempestas* foeda exorta est. 海浪滔天. ❹ in hac *tempestate* populi. Cic. 在此民衆暴動時. *tempestas* querelarum. Cic. 怨聲載道. *tempestas* reipublicae. 國內不寧.

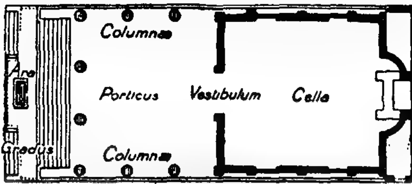
tempestīvē. adv. (*tempestivus*), *-vius.*
【同】opportune, in tempore, mature, in loco, commodum, opportuno tempore, optima opportunitate.
【解】時機，時宜，合時，適宜.

tempestīvit-ās. *ātis.* f. (*tempestivus*)
【同】opportunitas.
【解】❶ 恰當，適當，順利，利便. ❷ 佈置，準備適當.
【例】❶ *tempestivitates* stomachi. Plin. 胃口强健. sua cuique parti aetatis *tempestivitas* est data. 人生時代(年歲)各有特點.

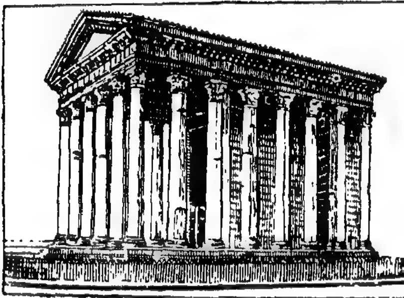
tempestīv-us. *a, um.* adj. (*tempus*)
【同】opportunus.
【解】❶ 合時，適宜，恰當，良機，利便. ❷ 及時，成熟. ❸ 先期成熟，先時.
【例】❶ (*tempestivi*) venti. Cic. 順風. nondum *tempestivo* ad navigandum mari. Cic. 海上尚不便航行. *tempestiva* oratio. Liv. 應時之論. ❷ *tempestiva* maturitas. 成熟時期. *tempestivi* fructus. 成熟果品. ❸ *tempestivum* convivium. Cic. 延長盛餵.

templ-um. *i.* n.

【同】aedes sacra, locus sacer, domicilium divinum; fanum, delubrum; sacrarium.

TEMPLUM (plan) 4

TEMPLUM 4

【形】amplissimum, antiquum, sanctum et religiosum, auguratum, augustissimum, clarissimum, opere nobilissimum, religione santissimum.

【解】❶ 界限，劃界 (天界，占卜者爲觀察鳥兆，在空中以棍所劃之界限). ❷ 視線輪廓. ❸ 會場，特設之圍地，演講臺，講壇. ❹ 神殿，廟宇，寺，刹，觀，庵，祠堂，聖堂，聖殿. ❺ 屋椽，橫木.

【例】❶ ad inaugurandum *templa* capere. Liv. 劃定觀鳥兆的天界. ❷ caerula caeli *templa*. 蔚藍天空. deus, cujus hoc *templum* est omne quod conspicis. Cic. 你的視線輪廓內，皆爲神之殿宇. *templum* mundi. Lucr. 宇宙界. ❸ rostraque id *templum* appellatum. Liv. 鐵爪台稱爲講台. *templa* mentis. Lucr. 思想境界. ❹ *templa* Herculis. Cic. 厄而古神殿. *templa* visitare, (obire). 拜聖殿. *templum*, aedes Deo consecrata, (sedes Deo sacra). 天主堂. *templum* celebre magnis populorum concursibus celebratum, insigne advenarum frequentia. 民衆頻往之各堂. *templum* nobile ac celebratum, religione sanctissimum, antiquum augustissimumque. 最古最尊嚴之著名聖堂. *templum* visitare; religionis causa *templa* obire, visere; loca sacra caelestibus prodigiis illustrata vereri. 拜聖堂. *templa* publice dedicata. 隆重祝聖之聖堂.

tempŏr-a. *um.* n. pl.
【解】(頭之)額角，太陽穴.

tempŏrāl-is. *e.* adj. (*tempus*)
【解】臨時，暫時者.

tempŏrānĕ-us. *a, um.* adj.
【解】按時，暫時者.

tempŏrārĭ-us. *a, um.* adj. (*tempus*)
【解】適合時機，隨時轉變者，按時，無恆，不定，(善變). ❷ 臨時，暫時者.
【例】❶ amicitiae *temporariae.* Sen. 投機的友誼. *temporaria* ingenia. Curt. 無恆心. ❷ *temporarius* motus. Quint. 臨時變動.

tempŏri. tempĕri. adv. (abl. ex *tempus*)
【解】及時，合時宜.

temptābund-us. *a, um.* adj. (*tempto*)
【解】摸索，試探.

temptām-en. *inis.* n. (vide **tenptamentum**)
【解】❶ 試練，試驗，試探. ❷ 誘惑.

temptātĭ-o. *ōnis.* f. (*tempto*)
【解】❶ 傳染，害病. ❷ 嘗試，試驗. ❸ 誘惑.

temptāt-ŏr. *ōris.* m. (*tempto*)
【解】謀害者，誘惑者，有損康健者.

temptāt-us. *a, um.* part. v. *tempto.*
【解】受試探者，受誘惑者.

tempt-o. (tent-o). *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】attento, periculum facio, periclitor.
【解】I. ❶ 觸摸，試探. ❷ 攻擊，攻打. II. ❶ 考驗，測驗，試探，測驗. ❷ 嘗試，收攬，(賄買，籠絡).
【例】I. ❶ (*temptare*) pede flumen. 以足探河水. ❷ (*temptare*) opera nostra. Caes. 攻擊我們的防禦工事. morbo *temptari.* Cic. 患病. II. ❶ (*temptare*) scientiam alicujus. Cic. 測驗某人之學識. (*temptare*) belli fortunam. Caes. 用武力以決勝負. *tentata* est exigua pacis spes. Liv. 曾嘗試和平之薄弱希望. *tentavi*, quid possem. Cic. 我考驗我之能力. omnia *tentabo.* 我將嘗試一切. omnium animos *tentabo.* 測驗衆之心意. per legatos pecunia *temptare* aliquem. Sall. 遣人賄通某人.

temp-us. *ōris.* n.
【同】temporis status, forma, ratio, cursus, perturbatio; tempestas, aevum; saeculum, (divisio durationis).
【解】(一段時間)時辰，歲月，季候，年代，工夫. ❷ (temp. in gen.) 時候，光陰. ❸ 時機，天時. ❹ 環境，時勢，處境. ❺ (adv.) 在何時.

【例】❶ ad extremum *tempus* diei. Cic. 至一日末刻. in singula diei *tempora*. Caes. 爲一日之每一時刻. nocturna *tempora*. Caes. 夜間. *tempus* anni. Cic. 一年時期. longo post *tempore*. Virg. 歷久之後. longis *temporibus* ante. Cic. 邃古之時. ❷ mihi omne *tempus* est ad meos libros vacuum. Cic. 爲吾書我耗費一切時間. in reliquum *tempus*. Cic. 爲餘時. uno *tempore*. Cic. 同時. illis *temporibus*. Cic. 彼時. *temporibus* illis. Cic. 彼時. quibusdam *temporibus*. Cic. 有時. certis *temporibus*. Cic. 指定時間. eorum consilium quale fuerit, nihil sane ad hoc *tempus*. Cic. 他們的學說系統如何，此尚非考究之時. ❸ *tempore* apto. Liv. 乘時，(順便). neque dimisi *tempus*. Cic. 我未曾錯過良機. ❹ alienissimo reipublicae *tempore*. Cic. 當國之大難時期. nostrae civitatis *temporibus* optimis. Cic. 吾城之最幸運時期. *tempori* cedere. Cic. 隨時，(隨機應變). summo reipublicae *tempore*. Cic. 國家最恐怖時代. ❺ in *tempore*. 乘時. in *tempus*. 臨時. ad *tempus*. Cic. 依定時. ante *tempus*. Cic. 先期. ex *tempore*. 即刻. pro *tempore*. Caes. 應時.

【註】❶ *tempore* minime opportuno reverteris. 你回來正非其時. ❷ nemini bene est *tempore* tam misero. 如此大難之時無人幸免. ❸ *tempore* felici amicis abundamus. 富處深山有遠親. ❹ *tempus* breve admodum indulges. 你所讓之時刻非常短促. ❺ *tempus* non habeo ad scribendum, (*tempore* excludor ad scribendum). 我無暇寫. ❻ *tempori* servire sapientis est. 知者因時制宜. ❼ *tempus* omne in litteris consumo. 爲讀書，我利用一切時間. ❽ *tempore* suo, dato *tempore*. 及時，隨時. ❾ nondum *tempus* est, (immatura res agitur). 尚非其時. ubi *tempus* erit, faciam. 一有時間我便做. *tempus* alicui ad colloquium dare, designare. 與人約定談話時間. *tempus* in aliqua repono, tero, contero. 利用時間爲某事. nugis *tempus* eximere. 玩日愒歲. duntaxat ad *tempus*. 臨時. *tempus* affixum ad implendam legem. 應當在法定時間內完成當盡的義務. *temporis* idea. 時間觀念. *tempus* latens. 潛伏時間.

2. **temp-us.** *ŏris.* n. (praesertim **tempora**).
【解】(頭之)鬢角，太陽穴.

tēmŭlentĕr. adv. (*temulentus*), *-tissime.*
【解】酣醉.

tēmŭlentĭ-a. *ae.* f. (*temulentus*)
【解】狂飲，酩酊大醉.
【例】*temulentiam* facere. Plin. 醉倒.

tēmŭlent-us. *a, um.* adj. (radic. *temetum*). *-tior.*
【同】ebrius, ebriosus.
【解】酗酒.
【例】*temulentos* faciens. Plin. 醉人者.

ten. partiul. interrogat. pro **te ne.**

tĕnācĭt-ās. *atis.* f. (*tenax*)
【解】❶ 堅持，固執，執拗. ❷ 節約，慳吝，鄙嗇.
【例】aves quaedam unguium *tenacitate* cibum capiunt. 有幾種鳥，賴爪之堅强攫取食物.

tĕnācĭter. adv. (*tenax*), *-cius, -cissime.*
【解】❶ 堅持，固執. ❷ 執拗，倔强.
【例】*tenaciter* vinciri. Cic. 緊繫.

tĕn-ax. *ācis.* adj. (*teneo*). *-cior, -cissimus.*
【同】parcus, retinens.
【解】❶ 堅持，固執者，堅韌者. ❷ 吝嗇，慳吝者. ❸ 黏貼，膠着. ❹ 强記，執拗，梗頑，倔强者.
【例】❶ *tenacia* vincla. Virg. 堅固的桎梏. (*tenax*) complexus. Ov. 緊抱. ❷ parcus et *tenax*. 儉約吝嗇. ❸ *tenacissimum* solum. Plin. 黏土. pondere *tenacior* navis. Liv. 船載愈大，而愈穩定. ❹ memoria *tenacissima*. Quint. 記憶力極强. *tenax* propositi. Hor. 意志堅決.

tendentĭa. *ae.* f.
【解】傾向，趨向，趨勢，意向.

tendĭcŭl-a. *ae.* f. (*tendo*) (plur. in usu).
【同】laquei, retia.
【解】陷阱，埋伏.
【例】aucupia verborum, et litterarum *tendiculae*. 言語之羅網，文字之陷阱.

tendo. *tendĭs, tĕtendi, tensum,* et *tentum, tendĕre.* v. tr. vel intr.
【同】aliquid cogito, ad aliquid aspiro.
【解】I. tr. ❶ 張開，伸展，舖開. ❷ (fig.) 佈置，陳設.
II. intr. ❶ 前往，前進. ❷ 歸向，向前. ❸ 努力，奮勉. ❹ 駐紮，豎立.
【例】I. ❶ (*tendere*) plagas. Cic. 張網. (*tendere*) arcum. Virg. 張弓. (*tendere*) sagittas arcu. Hor. 張弓射箭. (*tendere*) manus ad aliquem, (vel) alicui. 伸手求援. ❷ insidiae *tenduntur* alicui. Cic. 爲人設陷阱. (*tendere*) aestivam sermone benigno noctem. Hor. 夏夜暢談竟達旦. (*tendere*) cursum, iter. Lucr. 奔向. (*tendere*) munera. Virg. 獻禮. (*tendere*) spem triumphi. Cic. 展望凱旋.

II. ❶ (*tendere*) Venusiam. Cic. 往外奴西. (*tendere*) ad castra. Liv. (in castra). 往軍營. quo *tendis*? Hor. 你往何處去？ ❷ (*tendere*) ad aliquid. Cic. 向某物. (*tendere*) ad altiora. Liv. 致力向更高目標. (*tendere*) ad Carthaginienses. Liv. 傾向加而大日人. ❸ magna vi *tendere*. Sall. 奮力抵抗. quod efficere *tendimus*. Quint. 我們所奮力爭取者. ❹ sub vallo *tendere*. Caes. 揷營帳在壕塹旁. in praetorio *tetenderunt*. Liv. 紮營帳在中軍帳側.

tĕnĕbr-ae. *ārum.* f. pl.
【同】obscuritas, caligo, nox. X. Lux.
【形】aeternae, crassae, diurnae, intimae, magnae, opacae, tetrae, et quasi perpetuae.
【解】❶ 黑暗，昏黑，朦朧. ❷ 黑夜. ❸ 雲翳，閉目，迷茫. ❹ 死亡，瞽盲. ❺ 暗室，幽獄，地獄. ❻ (fig.) 曖昧，混亂，黯.
【例】❶ tetrae *tenebrae*. Cic. 漆黑. ❷ primis *tenebris*. Liv. 黑夜開始. somnus facit breves *tenebras*. Mart. 安眠則夜短. per *tenebras*. Luc. 夜間. ❸ *tenebrae*. Plin. (nubeculae). 眼翳. ❹ extremae *tenebrae*. Prop. 死亡. *tenebras* persequi. Plaut. 自殺. ❻ *tenebrae* mihi sunt. Cic. 我毫不明瞭. in *tenebris* trahere vitam. Virg. 度隱居生活. in *tenebris* aetatem agere. Plin. 度隱居生活.

tĕnĕbrĭcōs-us. *a, um.* adj. (*tenebricus*), *-cosissimus.*
【同】obscurus,
【解】黑暗，幽冥，渺茫，神秘者.
【例】sensus *tenebricosus*. 意義晦暗. tempus reipublicae *tenebricosissimum*. 民國極黑暗時代.

tĕnĕbrĭc-us. *a, um.* adj. (*tenebrae*)
【解】昏黑，冥暗者.
【例】*tenebrica* vestis. Tert. 暗色(深色)衣服.

tĕnĕbrōs-us. *a, um.* adj. (*tenebrae*), *-sior, -sissimus.*
【解】黑暗，幽冥，隱密者.

tenell-us. tenellŭl-us. *a, um.* adj.
【解】柔弱，嬌嫩者.
【例】*tenellulus* vultus. Stat. 童顏.

tĕn-ĕo. *ēs, ŭi, tum, ēre.* v. tr. vel intr.
【同】retineo.
【狀】acutissime, aegre, copiosissime, diligenter, diu, facile, firmius, maxime, mordicus, necessario, omnino, bene, plane, praeclare, probe, jam ante, coram, manifeste, undique.
【解】A. tr. I. ❶ 手持，支持，把握. ❷ 操縱，(指揮). ❸ 達到，(成功). ❹ (fig.) 心得，(認識，明瞭).
II. ❶ 佔據，握持. ❷ 駐紮，(操兵權). ❸ (fig.) 有，得. ❹ 抱持，操有.
III. ❶ 保持，固守. ❷ 保存. ❸ 記憶，不忘.
IV. ❶ 留守. ❷ 支持，保持. ❸ 主張，堅持. ❹ 獲得，(俘虜). ❺ 拘束，約束. ❻ (pass.) 屈服，承認.
V. ❶ 拘留，不放. ❷ 阻礙. B. intr. ❶ 安居，自持. ❷ 走向，前進向. ❸ (fig.) 存在，延長.
【例】A. tr. I. ❶ (*tenere*) aliquid in manu, (vel) manu. Cic. 手持某物. (*tenere*) radicem ore. Cic. 口啣草根. ❷ secundissimo vento cursum *tenere*. Cic. 乘順風前進. ❸ montes petebant at pauci *tenuere*. Liv. 他們爬山，但登峯造極者少. (cum *ut* vel *ne* et subj. sicut *obtineo*). ❹ (*tenere*) reconditos alicujus sensus. Cic. 深知某人之隱念.
II. ❶ (*tenere*) summum imperii. Caes. 握持最高統制權. ❷ quam ab dispari *tenebantur* tecta. Cic. 居此屋者何其不同！ ❸ magna me spes *tenet*. Cic. 我懷極大希望. alicujus rei desiderio *teneri*. Cic. 渴望某事. ❹ genus officiorum, quod *tenetur* hominum societate. Cic. (à la société). 人在社會中所操持的職務.
III. ❶ legio locum non *tenuit*. Caes. 營兵未能固守其防地. ❷ (*tenere*) consuetudinem, morem. 保守慣例習俗. (*tenere*) foedus. Cic. 遵守盟約. ❸ memoria *tenere*. Cic. 記憶.
IV. ❶ castris se *tenere*. 留於營中. ❷ imperium populi Romani illius opera *tenebatur*. Cic. 賴他保持羅瑪人民之統制權. ❸ hoc *teneo*, hic haereo. Cic. 此乃吾之主張，此吾所堅持者. ❹ me omni tuo sermone *tenuisti*. Cic. 你之言論使吾傾服. pompa ludis *teneri*. Cic. 醉心於排場遊藝. ❺ promisso *teneri*. Cic. 受諾言之約束. ❻ *teneri* in aliqua re manifesto. 顯然已不能否認其罪行. -in manifesta re. Cic. 顯然已不能否認其罪行. ejusdem cupiditatis *teneri*. (genit.) Cic. 已經承服同樣貪慾糾纏.
V. ❶ (*tenere*) aliquem. 挽留人. Corcyrae *tenebamur*. Cic. (in perfect. styl. epist.) 我們停留在高而西. non *tenebo* te pluribus. Cic. 我不便挽留你. naves *tenebantur*, quominus. Caes. 船被阻止. ❷ metu legum *teneri*. Cic. 因畏法而不敢. risum, somnum vix *tenere*. Cic. 僅可阻止不笑不睡.

(*tenere*) iracundiam. Cic. 抑止其忿怒. se non *tenere*, quin. Cic. 禁止不住不....
B. intr. ❶ *tenent* Danai qua deficit ignis. Virg. 希臘人居於未燃火之地. ❷ (*tenere*) portum. Liv. -portus Ov. 進入港口. (*tenere*) terram. Cic. 登岸. *tenet* vitis, *tenent* vites. Sen. 葡萄樹生根. ❸ quod nunc *tenet* quoque nomen. Liv. -fama. Liv. 人之名譽尚存. (fig.) imber per noctem totam *tenuit*. Liv. 一夜不停落雨.

tĕn-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. *tenerior, tenerrimus.*
【同】mollis, tractabilis. X. Durus.
【解】❶ 柔輭，嬌嫩，脆弱，精緻. ❷ 幼弱，幼小. ❸ 柔順(可曲折伸縮). 委婉.
【例】❶ *tenerae* radices. Caes. 嫩輭之根. *tener* amictus. Pacat. 細輭衣服. ❷ *tenerae* arbores. Caes. 嫩弱的樹木. *teneri* anni. Plin. 幼年. parcendum *teneris*. Virg. 愛惜弱小的植物. a *teneris* unguiculis. Cic. 自兒童時代. a *tenero* ungui. Hor. 自兒童時代. a *tenero*. Quint. 自兒童時代. in *teneris*. 自兒童時代. ❸ (fig.) est oratio mollis et *tenera*. Cic. 柔和委婉之言論. *tener* poeta. Catul. 精緻的詩人. animi *teneri*. Cic. 多情善感之心.
【附】**tenera** conscientia. 精細的良心.

tĕnĕrasc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】漸輭，漸柔順，嬌弱，善感.

tĕnĕrē. adv. (*tener*), *tenerius, tenerrime.*
【解】細輭，柔順，嬌嫩，慈祥.

tĕnĕrĭt-as. *ātis.* f.
【同】mollities.
【解】柔輭，嬌嫩，雅緻，精細.

tĕnĕrĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*tener*)
【解】嬌嫩，輭弱，精緻，慈祥.
【例】terra *teneritudinem* habet. 土地鬆輭.

tĕn-ŏr. *ōris.* m. (*teneo*)
【同】aequalis ratio, cursus.
【解】❶ 續行不斷，前進不止. ❷ (fig.) 繼續，連續，次第. ❸ 語音，聲調，音調，腔調. ❹ 語法，語言.
【例】❶ hasta servat *tenorem*. Virg. 矢不斷的向前進. ❷ *tenorem* pugnae servare. Liv. 繼續作戰. eodem *tenore*. Liv. 一致看法，(一貫精神). *tenor* vitae. Ov. 生平. obstinatus *tenore* eodem consiliorum. Liv. 倔强的推行其作戰計劃. ❸ is (stilus) uno *tenore* in dicendo fluit. 一氣呵成之文. primus *tenor*. 高音. uno *tenore*. Cic. 一致.

tens-a. *ae.* f.
【解】劇場迎神車.

TENSA

tensĭ-o. *ōnis.* f.
【解】扯緊，緊張，膨脹，伸張力，伸展力. *tensio* et relaxatio. 張弛.

tens-us. *a, um.* part. v. *tendo.* -*sior.*
【解】伸展，伸張，緊張.

tentābund-us. temptābund-us. *a, um.* adj.
【解】試探者.

tentām-en. temptām-en. *ĭnis.* n.

tentāment-um. temptāment-um. *i.* n.
【解】試探，試驗，體驗.

tentātĭ-o. temptātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】commotiuncula.
【解】誘惑，試探.
【例】*tentatio* diaboli. 魔鬼的誘惑.

tent-o. tempt-o. *ās, āvi, ātum āre.* v. tr.
【同】attento, periclitor, conor, periculum facio.
【解】❶ 觸摸. ❷ 攻擊. ❸ 臆度，試探，誘惑.
【例】❶ *tentare* venas. Ov. 按脈. ❷ *tentare* urbem. Caes. 攻城. ❸ *tentare* sententiam alicujus. Ter. 猜測人之意見. *tentare* aliquem. Sall. 誘惑人.

tentōrĭ-um. *i.* n. (*tendo*)
【同】tabernaculum militum.
【解】篷帳，布帳，營帳.

tent-um. *i.* n.
【解】布帳，蓆棚.

1. tent-us. *a, um.* part. v. *tendo.*
【解】伸張，膨脹.

2. tent-us. *a, um.* part. v. *teneo.*
【解】持守者，堅持者.

tĕnŭāt-us. *a, um.* part. v. *tenuo.*
【解】消瘦，薄弱，減消.
【例】luna *tenuata.* Ov. 月之下弦.

tĕnŭicŭl-us. *a, um.* adj. (*tenuis*)
【解】薄弱，纖微，瘦癯，矮小者.

tĕnŭ-is. *e.* adj.
【同】exilis, minimi momenti, subtilis; parum locuples. X. Crassus, locuples.
【解】❶ 輕薄，細微，纖細，菲薄，消瘦. ❷ 微小，脆弱，稀薄，輕微，微賤，卑小，下賤. ❸ 精細，精緻，銳敏，靈巧.

【例】❶ *tenue* caelum. Cic. 天氣淸爽. *tenues* pluviae. Virg. 細雨. *tenui* agmine. Liv. 單薄的行軍行列. *tenuis* nitedula. Hor. 細長的田鼠. *tenuae* animae (defunctorum).Ov. 亡魂浮影. (poet.)tibia *tenuis*. Hor. 尖銳的笛聲. ❷ *tenuis* murus. Cic. 不鞏固的圍墻. *tenuis* rivulus. Cic. 細流. *tenuis* victus. Cic. 淡泊的飲食. (fig.) *tenuissima* valetudo. Caes. 孱弱的身體. corpusculo *tenui*. 細小身材. spes *tenuior*. Cic. 更微薄的希望. *tenues* opes. 貧寒. homines *tenues* Cic. 微賤之人. *tenuissimum* quemque contemnit. Cic. 他輕視各出身卑微之人. ❸ *tenuis* et acuta distinctio. Cic. 細微而銳敏的分析.

tĕnŭĭt-as. *ātis.* f. (*tenuis*)
【同】gracilitas.
【解】❶ 菲薄，纖微，細小. ❷ 瘦弱，卑微，不重要，窮乏. ❸ 細微，巧小，嫩弱.
【例】❶ *tenuitas* animi. Cic. 靈性微妙. quos *tenuitas* delectat. Cic. 喜好體態輕盈者. *tenuitas* crurum. Phaed. 腿細長. ❷ *tenuitas* aerarii. Cic. 國庫空虛，(國家貧困). ❸ propter verborum *tenuitatem*. Cic. 因用語之奇巧.

tĕnŭĭtĕr. adv. *tenuius*, *tenuissime*.
【同】anguste, presse, philosophorum more. X. Copiose.
【解】❶ 菲薄，細小，輕微，(fig.) 仔細，銳敏. ❷ 貧乏，弱小.
【例】❶ *tenuius* (comp.) agere. 作事更仔細.

tĕnŭ-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr. (*tenuis*)
【解】❶ 使變成細小者，致瘦. ❷ 輕減，贏弱者.
【例】❶ (*tenuare*) vocem. Quint. 用尖銳聲音. (*tenuare*) armenta macie. Vir. 致羊群漸瘦. ❷ (*tenuare*) iram. Ov. 門怒. vox *tenuatur*. Quint. 細聲.

1. tĕnŭs. praep.
【解】至到，只. ❶ (cum genit.) ❷ (cum ablat.)
【例】❶ labiorum *tenus*. Lucr. 至肩. lumborum *tenus*. Liv. 至腰. crurum *tenus*. Liv. 至腿. aurium *tenus*. (只)至耳. ❷ a) tauro *tenus*. Cic. 至道洛山. b) Cantabrico *tenus* bello. Suet. 至刚大布利戰爭. c) verbo *tenus*. Cic. 但憑言語. nomine *tenus*. Ter. (但憑名義)空名. d) ea*tenus*, hac*tenus*, qua*tenus*. 至此....

2. tĕn-us. *ŏris*, (*i*, *ūs*). n. m. (ordinarie usurp. nom. et accus.)
【解】繩套，網羅.

tĕpĕ-făcĭo. *facĭs*, *fēci*, *factum*, *facĕre*. v. tr. (*tepeo facio*)
【同】calefacio.
【解】溫之，煖之.
【例】*tepefactus*. Cic. 溫的.

tĕp-ĕo. *ēs*, (*ŭi*), *ēre*. v. intr.
【解】❶ 略溫煖，冷淡. ❷ a) (fig.)熱愛. b) 略愛.
【例】❶ est ubi plus *tepeant* hiemes? 是否冬季更溫煖之地? *tepentes* aurae. Virg. 呼吸略溫緩. ❷ *tepere* aliquo. Hor. 溺愛人.

tĕp-esco. *escĭs*. *ŭi*, *escĕre*. v. intr. (*tepeo*)
【解】❶ 漸溫煖，(先冷後熱). ❷ 漸冷淡，(先熱後冷).
【例】❷ *tepescere* coepit in spiritu; ardor, remisit, refrixit, deferbuit; oblanguit fervor. 漸漸冷淡，心火漸退.

tĕpĭdārĭ-um. *i*. n. (*tepidarius*)
【解】溫水浴室.

tĕpĭdē. adv. (*tepidus*), *-dius*, *-dissime*.
【解】冷淡，(薄情).
【例】*tepidius* natare. Plin. 泅泳更溫煖之水中.

tĕpĭd-o. *ās*, *āre*. v. tr. (*tepidus*)
【解】使溫煖，致冷淡.

tĕpĭd-us. *a*, *um*. adj. (*tepeo*). *-dior*, *-dissimus*.
【解】❶半冷，半熱，(微煖). ❷(fig.)漸涼，冷淡.
【例】❶ *tepidus* vapor. 煖氣.

tĕp-ŏr. *ōris*. m. (*tepeo*)
【同】moderatus calor.
【形】externus, modicus.
【解】❶ 溫煖，凉爽. ❷ 冷淡，溫度不足，(無生氣文).
【例】❶ ad primum *teporem* solis. Liv. 日初晒時. arbores *teporum*. 熱帶樹木. modico *tepore* calet. 略熱.

tĕr. adv. (*tres*)
【解】三次.
【例】*ter* quattuor. Enn. 十二. bis *terque*. Hor. 兩三次. *ter* quatter. Ov. 多次，屢次.

tercentum. adv.
【解】三百.

terdĕcĭēs. ter deciens. ter decies. adv.
【解】十三次.

terdēn-i. ter deni. *ae*, *a*. adj. pl.
【解】三十.

tĕrĕbinth-us. *i*. f.
【解】多脂青樹，(松樹類).

tĕrēbr-a. *ae*. f. (*tero*)
【同】instrumentum quo ligna perforantur.
【解】❶ 錐，鑽，螺鑽. ❷ 鋸骨具. ❸ 戰具.

【例】❶ (fig.) *terebra* aliquem pertundere. Plaut. 逗悶人.

tĕrĕbrātĭ-o. *ōnis.* f. (*terebro*)
【解】❶ 鑽洞. ❷ 孔隙.

tĕrĕbrāt-us. *a, um.* part. v. *terebro.*
【解】鑽孔者.

tĕrĕbr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*terebra*)
【解】❶ 鑽，穿，刺. ❷ 穿孔，挖地. ❸ (fig.) 開路，巧取.

tĕrēd-o. *ĭnis.* f.
【解】蛀虫，蠹，蛆，咬布虫.

Tĕrentĭ-a. *ae.* f. nom. propr. mulier. 人名：Cicero 之妻.

Tĕrentĭān-us. *a, um.* adj.
【解】❶ *Terentius* 詩人者.
【例】*Terent.* Chremes. Cic. *Ter.* 之 Chrem. 劇. ille *Terentianus* ipse se puniens. (在喜劇中) *Terent.* 自責. ❷ *Terentius* Varron. *Ter.* V. 執政官者.

Tĕrentĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：
【例】❶ *Terentius* Afer (poeta). 詩人名. ❷ M. *Terentius* Varro. (polygraphus). 雜文著作家名. ❸ C. *Terentius* Varro. (victus apud Cannas). 羅馬總統名，曾在 Canna 慘敗.

tĕr-ēs. *ĕtis.* adj. (*tero*)
【同】rotundus; acer.
【解】❶ 圓形，豐盈短出體格，鬈髮. ❷ (fig.) 圓活，雅緻，精巧者.
【例】❶ *teres* palus. Col. 圓樁. *teres* puer. Hor. 健美兒童. ❷ *teretes* aures. Cic. 感覺靈敏之耳. *teretes* versus. Diom. 協韻之詩. oratio *teres.* Cic. 圓活之文.

tergĕmĭn-us. trĭgĕmĭn-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 三孿生者. ❷ 三倍者.
【例】❶ *trigemini* filii. Plaut. 三孿生子. *trigemini.* Col. 三孿生子. *trigemina* spolia. Liv. 三孿生兄弟之勝利品. ❷ *trigemini* honores. Hor. 三種顯貴榮職. (=quaestor, praetor, consul).

ter-gĕo. [*gēs, si, sum, gēre.* v. tr.
ter-go. *gĭs, si, sum, gĕre.* v. tr.
【解】❶ 拂拭，摩擦，刷洗. ❷ (poet.) a) 輕撫. b) 快適.
【例】❶ *tergere* arma. Liv. 擦光兵器. *tergere* lumina. Boet. 拭目. ❷ a) aures *terget* sonus. Lucr. 聲音聒耳. b) *tergere* palatum. Hor. 適口.

tergīn-um. *i.* n. (*tergum*)
【解】皮帶，鞭.

tergĭversantĕr. adv.
【解】猶豫，懷疑，拖欠，巧避，遁.

tergĭversātĭ-o. *ōnis.* f. (*tergiversor*)
【同】recusatio.
【解】猶豫，遲疑，拖欠，推諉.
【例】quid ergo erat morae et *tergeversationis*? 故此當時爲何拖延推諉？

tergĭversāt-ŏr. *ōris.* m. (*tergiversor*)
【解】推諉者，拖延，巧避者.

tergĭvers-or. *āris, ātus, sum, āri.* v. dep. intr. (*tergum verto*)
【同】refugio.
【解】轉背，巧避，推諉.
【例】(*tergiversari*) huc atque illuc. Cic. 各方廻避. quid *tergiversaris*? 你爲何推諉支吾？non est locus ad *tergiversandum.* 無推諉餘地.

ter-go. *gĭs, si, sum, gĕre.* v. tr. (vide **tergeo**).
【同】abstergo.
【解】拂拭，摩擦，刷洗.

tergŏr-o. *ās, āre.* v. tr. (*tergus*)
【解】覆蓋，裝甲.
【例】(*tergorare*) se luto. Plin. 滾於污泥中.

terg-um. *i.* n.
【同】aversa pars corporis tota.
【解】❶ 背，脊. ❷ (fig.) a) 後面. b) 地面，河面. c) 獸身. d) 皮. e) 皮貨. f) 銅牌，鐵皮.
【例】❶ *tergo* ac capite puniri. Liv. 受鞭笞，被斬首. *terga* vertere. Caes. (轉背) 逃遁. *terga* dare, (praebere). Liv. (轉背) 逃遁. a *tergo.* Cic. 從後面. post *tergum.* Caes. 背後. ❷ (fig.) a) pertrahere hostem ad *terga* collis. Liv. 引敵至山背後. b) scriptus in *tergo.* Juv. 寫在後面. c) *tergum* bovis. Virg. 牛身. d) venti bovis *tergo* inclusi. 封於牛皮囊之風(氣). e) taurea *terga* ferire. Ov. 敲鼓. f) ferri *terga.* Virg. 鐵片，(銅牌).

terg-us. *ŏris.* n.
【解】❶ 背. ❷ 獸身. ❸ 皮.

1. **term-ēs.** *ĭtis.* m.
【解】樹枝.

2. **term-ĕs.** *ĭtis.* m. (= *tarmes*)
【解】蠹虫.

termĭnāl-is. *e.* adj. (*terminus*)
【解】邊界，期限者.
【例】*terminalis* tuba. Apul. 遊藝閉幕號.

termĭnātĭ-o. *ōnis.* f. (*termino*)
【同】finis, mensura, modus.
【解】❶ 劃界，限定. ❷ 界限，界石，邊界.
【例】❶ versus inventus est *terminatione*

aurium. Cic. 由耳之辨別音韻而發明詩歌. ❷ (*terminatio*) rerum expetendarum. Cic. 劃定需要之事.

termināt-us. *a, um.* part. v. *termino.*
【解】限定，劃定，規定者.

termin-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】determino, concludo, laudo, definio; regionibus aliquibus circumscribo, definio.
【解】❶劃界，限定. ❷結束，落成，完竣.
【例】❶ (*terminare*) agrum publicum a privato. Liv. 劃定公田與私田界限. (*terminare*) modum magnitudinis. Cic. 規定高度標準. ❷ imperio annuo *terminato.* Cic. 我之官職(巡撫)既已任滿.
【附】**terminologia.** 術語論，學語，用語法.

1. termin-us. *i.* m.
【同】finis, regio.
【形】certi, modici.
【解】❶界限，邊界，境界. ❷停止，結局，收場.
【例】❶ *terminos* urbis propagare. Tac. 擴張城垣範圍. ❷ *terminus* contentionum. Cic. 糾葛之結局.

2. termin-us. *i.* m.
【解】邊界，境界之神.
【附】**terminus** contradictionis. 矛盾名辭.

ternāri-us. *a, um.* adj.
【解】三數者.

tern-i. *ae, a.* adj. pl. (*ter*)
【解】❶每三個，每次三個，(三個三個的)(三個一組). ❷ (poet.)三個.
【例】❶ singulas *ternae* naves circumsistunt. Caes. 每一船受三敵船圍攻. *terno* consurgunt ordine remi. Virg. (raro) 三層一齊搖槳. *terna* milia. Hor. 三千銀幣. ❷ (poet.) tres turmae, *terni* ductores. Virg. 三個騎兵中隊，每隊有隊長.

ternīdēni. *ternaedenae, ternadena.* adj.
【解】每十三個.

terni-o. *ōnis.* f.
【解】三個，骰子三點.

tern-us. *a, um.* adj.
【解】每三個.

tĕro. *teris, trīvi, trītum, terĕre.* v. tr.
【同】contero, consumo, mollio.
【解】❶摩擦. ❷磨光，潤飾. ❸舂，(去麥殼，去麩皮). ❹粉碎，研末. ❺消耗，消磨. ❻踐踏. ❼ (fig.) a) 使用，消費. b) 耗費，用盡. c) 屢用.
【例】❶ (*terere*) oculos. Ter. 拭目. ❷ (*terere*) radios. Virg. 磨光輪輻. ❹ (*terere*) aliquid in mortario. Plin. 在臼中研末. (*terere*) aliquid in farinam. Plin. 研成細粉. ❺ tempus adamanta *terit.* 光陰可以磨金剛石. *trita* labore colla. Ov. 負軛之牛頸. (*terere*) librum. Mart. 屢讀一書. ❻ via *trita* pede. Tib. 常踐踏之路. Appiam mannis *terit.* Hor. 馳騁於亞比亞路上. ❼ (fig) a) (*terere*) in his discendis rebus aetatem. Cic. 生平學習. in foro *terimus.* Plin. 度律師生活. b) (*terere*) in armis plebem. Liv. 使民疲於兵役. c) (*terere*) verbum. Cic. 習用一語.

1. terr-a. *ae.* f.
【同】globus terrae, medius mundi locus, orbis terrae, humus, tellus, solum.
【形】altrix, beata, effectrix, fecunda, feta, horrida, hostilis, immanis, immobilis, ingrata, lata, mater omnium, media, misera, parva, solida, globosa, tota, vestita floribus, universa, aliena, aspera, continens, disjuncta.
【解】❶地球. ❷地質，土地. ❸地面，地形，地勢. ❹陸地.
【例】❶ in *terris.* Cic. 在地上. per *terras.* Ov. 在世上. sub *terris.* Virg. 在地下. *terra* mater omnium vestita floribus. 地爲衆生之母地面百卉叢生. ❷ ut eorum ossa *terra* non tangat. Cic. 免使土壤侵蝕其骨骸. ❸ *terrae* motus. Cic. 地震. tollere saxa de *terra.* Cic. 掀起地上岩石. accidere ad *terram.* Pl. 顛仆於地. (poet. dativ.) *terrae* defigitur arbos. Virg. 植樹地上. ❹ *terra* marique. Cic. 地上，海上. et *terra* et mari. Cic. 時而在陸地，時而在海上. iter *terra* petere. Cic. 陸行. sub *terras* penetrare. (pl.) Cic. 深入地下，(地獄). orbis *terrarum.* Cic. 普世. orbis *terrae.* Cic. 普世. ❺ in hac *terra.* Cic. 在此地上. in ceteris *terris.* Cic. 在他處. *terra* Gallia. Caes. 高盧地. *terra* Italia. Liv. 義大利地方. in *terra* hostili. 在敵區.

terrae motŭs. *ūs.* m.
【形】horribilis, magnus, usitatus.
【解】地震. 地動.
【例】*terrae motus* factus. 發生地震. magnus *terrae motus* in Sicilia. 在西細利大地震. magnis *terrae* motibus concussa est (Sicilia). 在西細利大地震. *terra* ingenti *motu* contremuit. 大地震盪.

2. terr-a. *ae.* f.
【解】地神，(土地).

terrēn-us. *a, um.* adj. (*terra*)
【同】terrestris.
【解】❶土質者，土製者. ❷屬於地上者.
【例】❶ *terrenus* tumulus. Caes. 近陵(墳

墓). corpora nostra *terreno* principiorum genere confecta. Cic. 我們的驅體由地上物質化合而成. **terrēn-um.** *i.* n. 地域，地面. ❷ bestiae *terrenae.* Cic. 地上野獸. **terrena.** n. pl. Quint. 地上動物. (poet.) *terrenus* eques. Hor. 有死之騎士. campus *terrenus.* Liv. 平原.

terr-ĕo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. tr.
【同】terrorem affero, infero, injicio; metum affero, infero, facio.
【狀】minaciter, vehementius.
【解】❶ 恐嚇，恫喝. ❷ 驚退，嚇走. ❸ 驚止，驚回.
【例】❶ *territus* animi. Liv. 心中驚懼. (passiv. cum *ne*). *territi* ne opprimerentur. Liv. 懼受壓迫. (trans. cum *ne*). *terruit* gentes, ne rediret saeculum Pyrrhae. Hor. 使各族驚懼怕恢復皮來王時代. ea res vehementer nos *terruit.* 此事使吾人非常恐怖. magnopere *territi* sumus. 我們非常恐懼. ❷ *territi* hostes in fugam se dant, (vano timore perculsi, perfusi). 敵人驚退. ❸ (*terrere*) aliquem a repetenda libertate. Sall. 阻人爭取自由. (*terrere*) quominus, (ne). (cum subj.) 阻人…勿….

terrestr-is. *e.* adj. **terrest-er.** *re.* adj. (*terra*)
【同】terrenus.
【解】❶ 地上者，世界者. ❷ 陸地者，田間者.
【例】❶ res caelestes atque *terrestres.* Cic. 天上地下之事. *terrestre* domicilium. Cic. 地上寓居之處. ❷ animatum genus *terrestre.* Cic. 陸地動物種類.

terrĕ-us. *a, um.* adj.
【解】泥土者.

terrĭbĭl-is. *e.* adj. *-lior.* (*terreo*)
【同】horribilis, horrendus.
【解】可驚駭，恐怖，顫慄者，猙獰，兇狠者.
【例】*terribilis* aspectu. Cic. 像貌猙獰. alicui *terribilis.* Cic. 使人恐怖者.

terrĭcŭl-a. *ae.* f. **terrĭcŭl-um.** *i.* n. **terriculāment-um.** *i.* n.
【同】quod terrorem injicit.
【解】驚人之木偶，(草人)怪像.

terrĭfĭc-o. *as, āre.* v. tr. (*terrificus; terrere facio*)
【解】使人驚駭恐怖.

terrĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*terreo facio*)
【同】quod terrorem incutit.
【解】使人悚懼恐惶者.

terrĭgĕn-a. *ae.* m. f. (*terra gigno*)
【解】塵世之人，地上之人.

terrĭgĕn-us. *a, um.* adj.
【解】塵世者，地上者.

terrĭsŏn-us. *a, um.* adj.
【解】震響者.

terrĭt-o. *ās, āvi,* (*ātum*), *āre.* v. tr. (freq. v. *terreo*)
【解】使人驚駭顫慄.

terrĭtōrĭāl-is. *e.* adj. (*territorium*)
【解】地方者，轄區，屬地者，(區域，境界，封疆者).

terrĭtōrĭ-um. *i.* n. (*terra*)
【同】terra, ager.
【形】atriale.
【解】地方，轄區(屬地)，佔領地，區域，境界，地區，區域.
【例】florentis coloniae *territorium* minuitur. 繁盛之殖民地已經縮小.

terrĭt-us. *a, um.* part. v. *terreo.*
【解】驚駭，恐怖者.
【例】*territus* animi. Sall. 心中恐怖者. non *territus* ire. Man. 不怯上陣.

terr-ŏr. *ōris.* m. (*terreo*)
【同】minae.
【形】inanis verborum, immanis, implacabilis, militaris, novus, summus, tantus, mediocris.
【解】❶ 恐怖，悚懼恐惶，顫慄，驚懼. ❷ 使人恐懼驚惶之事物.
【例】❶ *terrorem* alicui injicere. Cic. (inferre), esse *terrori* alicui. Caes. 使人恐懼. *terrorem* alicui incutere, (facere, afferre). Liv. *terror* peregrinus externus, servilis. Liv. 由旅客，由外鄉人，由奴隸發生之恐慌. ❷ duobus hujus urbis *terroribus* depulsis. Cic. 除去城中兩種畏懼之事. *terror* belli. Cic. 戰事的恐怖. *terrores* ad me adtulit Caesarianos. Cic. 人報給我關於凱撒可怕的消息. *terror* dicendi. Cic. 使人恐懼的口才.

terrōs-us. *a, um.* adj. (*terra*)
【解】泥垢，塵土者，混雜土者.

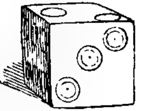
ters-us. *a, um.* part v. *tergeo.* *-sior, -sissimus.*
【解】❶ 揩拭，清潔，明朗. ❷ (fig.)
【例】❶ *tersus* auctor. Quint. 純正的著作家. ❷ judicium *tersum.* Quint. 雅趣.

terti-a. *ae.* f. (subaud. *hora*)
【解】第三時，(日課經之一段).

terti-ae. *ārum.* pl. (subaud. *partes*)
【解】❶ 三分之一份. ❷ 第三脚色.
【例】❶ subsidere ad *tertias.* Col. (煎)縮至三分之一.

tertiān-i. *ōrum.* m. pl.
【解】第三師兵士.

tertĭădĕcĭmān-i. tertiadĕcŭmān-i. *ōrum.* m. pl.
【解】第十三師兵士.
tertiān-us. *a, um.* adj. (*tertius*)
【解】三日者，隔日者.
【例】*tertianae* febres. Cic. 隔日瘧疾.
tertiāna. *ae.* f. (subst.) Plin. 隔日瘧疾.
tertiāni. *ōrum.* m. pl. Tac. 第三師兵士.
tertiāri-um. *i.* n.
【解】三分之一.
tertiāri-us. *a, um.* adj. (*tertius*)
【解】容三分之一者.
tertiāt-us. *a, um.* part. v. *tertio 2.*
【解】三次工作者.
【例】*tertiata* castra. Hyg. 長比寬多三分之一的營寨.
1. tertiō. adv.
【解】❶ 第三次. ❷ 第三.
【例】iterum ac *tertio.* 再二再三.
2. terti-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*tertius*)
【解】第三次翻土，(耕田).
terti-um. adv. (*tertius*)
【解】第三次.
terti-us. *a, um.* adj. (*ter*)
【解】第三.
【例】❶ Saturnalibus *tertiis.* Cic. 敬Saturn. 神之第三日. *tertia* regna, *tertia* numina. Ov. 地獄國，地獄之神. nihil est *tertium.* Cic. 無中間，(中立者).
tertiusdecĭm-us. *a, um.* adj.
【解】第十三.
tertiusvīcēsim-us. *a, um.* adj.
【解】第二十三.
tĕrunci-us. *i.* m. (*ter uncia*)
【同】nummulus.
【解】❶ as 幣四分之一，(=小數量). ❷ 總數四分之一.
【例】❶ ne *teruncius* quidem. Cic. (sumptus mea causa factus est). 連 as 幣四分之一，(也未曾爲吾花費). ❷ heredem facere aliquem ex *teruncio.* Cic. 使人繼承產業四分之一.
terc-a. terqu-a. *ōrum.* n. pl.
【解】曠野，蠻野荒陬，占卜之寂靜處.
tessell-a. *ae.* f. (*tessera*)
【解】❶ (嵌鑲之小方塊)小正方形. ❷ 凄雕，鑲嵌之立方體. ❸骰子.
tessell-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*tessella*)
【解】嵌鑲.
【例】*tessellatus.* Suet. 嵌鑲者.
tessĕr-a. *ae.* f.
【同】talus.
【解】❶ 骰子，(六面有標記者)，樗蒲. ❷ 軍中籤，(令箭) 軍牌. ❸ 旅客互贈品，相識紀念品. ❹ 紙幣，銀票，糧票，(號牌). ❺ 嵌鑲立方體.

TESSERA 1

【例】❶ ad *tesseras* se conferre. Cic. 去賭博，(嗜好賭博). ❷ id bello *tessera* signum. Virg. 戰時軍牌傳軍令. ❸ *tessera* hospitalis. Plaut. 旅客贈品. confringere *tesseram.* Plaut. 破壞(違犯)旅行慣例(法). ❹ *tessera* frumentaria. Suet. 糧票(配糧證). *tessera* nummaria. 國庫支票.
1. tessĕrāri-us. *a, um.* adj. (*tessera*)
【解】骰子者.
【例】*tesseraria* ars. Amm. 樗蒲遊戲.
2. tessĕrāri-us. *i.* m.
【解】傳號令者.
tessĕrŭl-a. *ae.* f. (dimin. *tessera*)
【解】❶ 鑲成之小方塊. ❷選票(票決牌)，糧票.
test-a. *ae.* f.
【同】concha; vas fictile.
【形】nativa.
【解】❶ 甎瓦. ❷ 陶器：瓶，罐，罎，壺，燈，蓋. ❸ 陶器碎片，碎瓦. ❹ 貝殼，(希臘人用爲選票). ❺ 軟體動物之甲殼，(如牡蠣，龜鼈). ❻(plur.)Neron 所發明之一種鼓掌喝彩式.
【例】❹ *testarum* suffragiis. Nep. 選票.
testābĭl-is. *e.* adj.
【解】有出庭作證權利者，可作證者.
testācĕ-um. *i.* n.
【解】碎甎.
testācĕ-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 陶製者，甎瓦者. ❷ 甎色者. ❸ 有鱗甲者.
1. testāmentāri-us. *a, um.* adj. (*testamentum*)
【解】遺書者.
【例】*testamentarium* jus. Salv. 立遺書權. lex *testamentaria.* 立遺書法.
2. testāmentāri-us. *i.* m.
【同】subjector testamentorum.
【解】❶ 僞造遺書者. ❷ 立遺書者.
testāment-um. *i.* n. (*testor*)
【同】suprema voluntas; voluntatis nostrae justa sententia, de eo quod post mortem nostram fieri voluerimus.
【形】falsum, firmissimum, non improbum, non inofficiosum, non inhumanum, irritum, ruptum, ratum.
【解】遺書，遺囑，—聖經：舊約，新約.
【例】tabulae *testamenti.* Cic. 遺書，(牘

簡). (*testamentum*) facere, obsignare. Cic. 簽署遺書. (*testamentum*) conscribere, scribere. Cic. (componere). 立，寫遺書. (*testamentum*) falsum supponere, subjicere. 僞造遺書. nefas est *testamenta* mutare, rumpere, irrita facere, voluntatem mortuorum evertere. 塗改廢棄遺書，破壞亡人之志願乃大逆不道之事. Novum *Testamentum*. (relig.) 新約，(新經). Vetus *Testamentum*. (relig.) 舊約，古經.
【附】**testamentum.** 遺囑，遺書. *test.* holographum. 自書遺書. *test.* apertum. 公證遺書. *test.* clausum. 密封遺書. *test.* orale. 口授遺書. *test.* alterius manu scriptum; (extraordinarium). 代筆遺書，(例外遺書).

testātĭ-o. *ōnis.* f. (*testor*)
【解】❶ 呼人作證. ❷ 供證，作證.
【例】❶ inter foederum ruptorum *testationem*. Liv. 當呼神作證背棄盟約時.

testāto. adv. (ablat. ex part. *testatus*)
【解】❶ 在證人前. ❷ 事已證明，據實，依供證.

testāt-or. *ōris.* m. (*testor*)
【解】證人，立遺書者.

testāt-us. *a, um.* part. v. *testor.*
【同】exploratus, ratus, indubitatus.
【解】供證，證明者，承認者，堅確不疑，不庸異議者.
【例】nihil dixi nisi notum et *testatum*. 我但言衆知共認之事. ut res multorum oculis fieret *testatior*. 爲使此事在衆人前更彰顯. res certissimis monumentis *testata*. 許多史蹟可證明之事.

testĭcŭl-um. *i.* n.
【解】男生殖器.

testĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*testificor*)
【同】testimonium, formula testimonii.
【形】summa, sempiterna.
【解】❶ 供證，干證. ❷ 證明，證據.
【例】❷ manebit hujus tui facti *testificatio* sempiterna. 你所行之事存有永不泯滅之鐵證. cum summa *testificatione* suorum erga me meritorum. 極端表示待我之恩情.

testĭfĭcāt-us. *a, um.* part. v. *testificor.*
【解】作證者. (passiv. =) 證明者.

testĭfĭc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*testis facio*)
【同】testor, attestor, notum facio, testimonium dico, testibus firmo.
【解】❶ 作證，供證. ❷ 證明，徵驗. ❸ 引證，延人作證.
【例】❶ haec in maxima hominum frequentia *testificabatur*. 當時他在大衆前作證. *testificati* discedunt. Cic. 作證而去. ❷ (*testificari*) amorem. Cic. 證明愛情. id feci *testificandi* amoris mei causa. 我行此事，爲證明我之愛情. abs te *testificata* voluntas. Cic. 你曾表明你的心願.

testĭmōnĭāl-is. *e.* adj.
【解】證明者，保證者.
【例】*testimoniales* (subaud. *litterae*). Theod. 證明書(服兵役證). *testimoniales* litterae. 證明書.

testĭmōnĭ-um. *i.* n.
【同】testificatio, jurejurando devincta auctoritas.
【形】acerrimum, debitum, divinum, exploratum, extremum, falsum, firmum, gratum, grave, improbum, inimicum, praclarum, publicum, vehemens, proprium, tacitum.
【解】❶ 作證，供證，(口供)，保證. ❷ (in gen.) 明證，證明，證據.
【例】❶ *testimonium* dicere. Cic. 供證. aliquid pro *testimonio* dicere. Cic. 出言作證. *testimonium* innocentiae alicui tribuere, impertire. 證人無罪. sunt in eam rem multa *testimonia*. 對此事有許多證據. ❷ sui judicii *testimonium* dare. Cic. 證明其意見. ei rei *testimonio* est, quod bellum non intulit. Caes. 其事之證據是他未曾進攻. *testimonium* falsum. 妄證，妄告.

test-is. *is.* m.
【同】laudator, auctor, obsignator.
【解】❶ 證人，見證，作證者. ❷ 目覩證人.
【例】❶ (*testis*) gravis. 重要證人. (*testis*) religiosus. Cic. 謹愼證人. (*testis*) locupletissimus. Cic. 顯要人作證. *testes* dare, proferre, adhibere. Cic. 引證，延人作證. alicujus rei *testem* adhibere aliquem. Cic. 延人爲某事作證. his utimini *testibus* appropinquare eorum adventum. Caes. 你們可藉此證人證明他們將到. inducta *teste* in senatu. Suet. 引女證人入國會作證. sidera sunt *testes*. Prop. 星宿作證. ❷ luna *teste*. Juv. 在月夜之下. *testis* ac speculator vivus ac praesens. 目覩建在，并在目前之證人.

test-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*testis*)
【同】doceo, significo, ostendo, demonstro, testificor; testes adhibeo, facio, voco, invoco.
【解】❶ (absol.) 作證，供證，證明. ❷ (cum

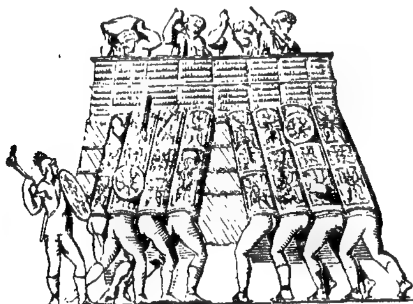
accus. vel infin.) 呼作證，引證. ❸ 立遺書.
【例】❶ (*testari*) alicujus furtum. Cic. 證人盜竊. ejus artificium operis artificis peritiam *testatur*. 藝術作品，證明匠人之技巧. saepe hoc *testandum* est. Cic. 必須屢次證明此事. ❷ testem invoco, imploro, obtestor. 呼人，請人作證. vos *testor* me defendere. Cic. 我請你們作證擁護我. (*testari*) aliquem de aliqua re. Cic. 爲某事請人作證. ❸ tabulae *testatae*. Catul. 遺書. testamento decerno. 立遺書.

testū. indecl. (**test-um.** *i.* n.)
【解】陶土蓋，陶器.

testūdĭnāt-us. testūdĭnēāt-us. *a, um.* adj. (*testudo*)
【解】拱形，穹窿式.

testūdĭnē-us. *a, um.* adj. (*testudo*)
【解】龜甲，貝殼，玳瑁者.
【例】*testudinea.* Juv. 玳瑁器皿.

testūd-o. *ĭnis.* f.
【同】animal crusta tectum tardumque.
【形】fluviatilis.

TESTUDO D

【解】❶ 龜. ❷ 龜甲，甲殼. a) 甲殼器皿，(貝殼玳瑁器皿). b) 拱弦樂器，(琴瑟，琵琶). d) 拱形，穹窿式屋頂. c) 戰具，軍上以籐牌作成之拱形式.
【例】❶ *testudo* capite brevis. 龜頭短. ❷ *testudine* facta. Caes. 集銅牌作龜殼形.

testŭl-a. *ae.* f. (*testa*)
【解】❶ 陶器碎片，(瓦片). ❷ 甲殼片，(雅典之選票).

test-um. *i.* n.
【解】陶器蓋.

tĕt-a. *ae.* f.
【解】鴿，鳩.

tĕtănĭc-us. *a, um.* adj.
【解】患拘攣病者.

tĕtăn-us. *i.* m.
【解】痙攣，抽筋(醫).

tēt-er. taet-er. *ra, rum.* adj.
【同】foedus, flagitiosus.
【解】惡臭，醜惡者.
【例】bellua *teterrima.* 極醜惡野獸.

Tēth-ys. *yŏs.* f. (acc. *yn*)
【解】❶ 人名：nom. propr. mulier:Océan 之妻，衆河之母. ❷ 海洋.

tĕtrachm-um. *i.* n.
【解】希臘錢名(= 4 drachmes).

tĕtră-o. *ōnis.* m.
【解】(coq de brugere) 雉類.

tĕtrarch-es. tetrarch-a. *ae.* m.
【解】分封之王，(四分之國君).

tĕtrarchī-a. *ae.* f.
【解】四分之國，(分封國).

tētrē. taetrē. adv.
【同】foedissime, impure.
【解】醜陋.

tĕtrĭc-us. *a, um.* adj.
【解】憂鬱，嚴厲，凶禍.
【例】*tetrica* tuba. Mart. 戰號.

1. Teucr-us. *a, um.* adj.
【解】=Troie 者. =Troyen.

Teutŏn-i. *ōrum.* m. pl. nom. propr. homin. 人名：日耳曼之民族名.

Teutŏnĭc-us. *a, um.* adj.
【解】*Teuton.* 者.

tex-o. *ĭs, ŭi, tum, ĕre.* v. tr.
【同】contexo.
【解】❶ 織，(組，結)，(fig.) 陰謀. ❷ 編，(籃，花串)，纂輯，構成，建造.
【例】❶ tegumenta corporum *texta.* Cic. 織成的衣服. quod araneae *texerunt.* 蜘蛛所織之網. carmen *texere.* 編詩歌. ❷ (*texere*) loricam. Mart. 編鱗甲. (*texere*) nidos. Quint. 構巢. (*texere*) basilicam. Cic. 建造宮室. (*texere*) sermones. Pl. 交談. (*texere*) epistulas cottidianis verbis. Cic. 寫普通話尺牘.

textĭl-e. *is.* n. (*textilis*)
【解】織品.
【例】pictura in *textili.* 刺繡品.

textĭl-is. *e.* adj. (*texo*)
【同】textus.
【解】❶ 織，組織，刺繡者. ❷ 編，結，辮者.
【例】❶ *textile* stragulum. Cic. 毯. *textiles* picturae. Lucr. 花毯. cinctura in *textili.* Cic. 刺繡. *textilia* dona. Virg. 珍貴織品.

text-or. *ōris.* (*texo*)
【解】織工.
【例】*textoris* officina. 織造工廠.

textōrĭ-us. *a, um.* adj. (*textor*)
【解】織工者，編織者，(fig.) 籠絡，欺騙者.

【例】 opus *textorium.* Col. 織品. *textorium,* inquis, totum istud. Sen. 你說：此爲不能解開者.

textrīn-um. *i*.n. **textrīn-a.** *ae.* f. (*textor*)
【解】 ❶ 織工廠. ❷ 織工技術.
【例】 *textrina* ars. Firm. 織造藝術.

textr-ix. *īcis.* f. (*textor*)
【解】 女織工.

text-um. *i.* n. (*texo*)
【解】 ❶ 織品，布匹. ❷ 組織，聯絡，構造.
【例】 ❷ *texta* carinae. Cat. 船之構造. *textum* calumniae. Apul. 造謠誹謗.

textūr-a. *ae.* f. (*texo*)
【解】 織工，織品，(fig.) 結構，連結.

1. text-us. *a, um.* part. v. *texo.*
【解】 織成，編製，結構，組織者.

2. text-ūs. *ūs.* m.
【解】 織工，織品，連續，原文，本文，敘事.
【例】 rem brevi *textu* percurram. Amm. 約略敘述某事. contra foederum *textum.* Amm. 不合條約原文.

1. Thabor. indecl. m. nom. propr. montis. 山名：在 Palaestina.

2. thăb-or. *ōris.* m.
【解】 顯供聖體小資座.

thălămēg-us. *i.* m.
【解】 分艙位之船.

thălăm-us. *i.* m.
【同】 conjugis utriusque cubiculum.
【解】 ❶ 寢室. ❷ 洞房，(fig. pl.) 結婚，婚禮.
【例】 *thalami* consors. Ov. 夫妻.

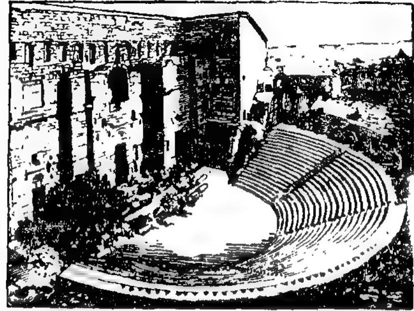
Thăl-ēs. *ētis,* et *is.* m. nom. propr. hom. (Thales de Milet). 人名：希臘七賢之一.

Thălī-a. *ae.* f. nom. propr. deae. 戲劇神仙，詩仙，(Grâces之一—Néréides之一).

Thămyr-ās. *ae.* m.
Thamyr-is. *is.* m. nom. propr. hom. 人名：Thrace. 之詩人：曾與諸仙競賽詩歌，被罰成聾啞者.

thĕātrāl-is. *e.* adj. (*theatrum*)
【解】 ❶ 戲場者，舞台者，梨園者. ❷ 演戲者，優伶者. ❸ 矯飾者，虛僞者.
【例】 *theatrales* operae. Tac. 拍手喝彩. *theatralis* lex. Plin. 戲場位次規律.

thĕātr-um. *i.* n.
【同】 cavea.
【形】 bellum, commune, frequens, refertissimum celebritate, eruditissimum judicio, magnitudine; amplissimum, vacuum.
【解】 ❶ 劇場，舞台，戲院，梨園. ❷ 觀劇群衆，大衆前. ❸ (fig.) 戲劇，(表演，扮脚色)，場所，(顯身處，工作地).

THEATRUM 1

【例】 ❶ in frequenti *theatro.* 在觀衆擁擠之劇場. me quasi in quodam *theatro* orbis terrarum versari credebam. 我相信我周旋於世界大舞台上. ❷ *theatra* tota reclamant. 全場(觀衆)高呼抗議. ❸ (forum fuit) quasi *theatrum* illius ingenii. Cic. 市場便是其顯示天才之場所. Caesaris virtutes majoribus *theatris* propositae. 在更廣大之場合顯示凱撒之英武.

Thēb-ae. *ārum.* f. plur. nom. propr. urbis. 城名：
【解】 ❶ Haute-Egypte 之首都. ❷ Mysie 之城名，爲 Achille 所毀. ❸ Biéotie 之城名，爲 Cadmus 所建. Bindare 之本鄉.

1. Thēbă-is. *īdis.* ❶ adj. ❷ subst. f.
【解】 ❶ (adj.) de Thèbes. (en Béotie). ❷ (subst.) a) *Thebaides. um.* = Thébaines. b) *Thebais, īdos.* = Stace. 之詩名.

2. Thēbă-is. *īdis.* f. nom. propr. loci. 地名：在 Haute-Egypte.

Thēbān-i. *ōrum.* m. pl. nom. propr. hom. (en Béotie). 人名 (Thébains, en Béotie).
Thēbān-us. *a, um.* adj.

thēc-a. *ae.* f.
【解】 筒，盒，鞘，鋏，套，箱，櫃，筆筒.
【例】 *theca* nummaria. 錢櫃. *thecae* vasorum. 盛器皿箱.

thēm-a. *ătis.* n.
【解】 ❶ 題材，課題，學題，問題，文題(本國語譯成外國語). ❷ 生辰卜題(依生辰星位，占卜將來命運).

Thĕm-is. *īdis.* (acc. *in*). f. nom. propr. deae. 女神名：Ciel et Terre 之女，公義女神.

Thĕmistŏcl-ēs. *i,* et *is.* m. nom. propr. hom. 人名：雅典名將.
Themistoclē-us. *a, um.* adj.

thensaur-us. vide **thesaurus.**

thĕŏcrătī-a. *ae.* f.

【解】天主恩佑.
【附】神政，神教政體.

Thĕŏcrĭt-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：Syracuse 之牧歌詩人.

Thĕŏdect-ēs. *is.* (vel) *i.* m. nom. propr. hom. 人名：Cilicie 之强記之演說家.

thĕŏdĭcē-a. *ae.* f.
【解】原神學，神學論，辨神論.

Thĕŏgŏnĭ-a. *ae.* f.
【解】神譜，(諸神之族譜)，— Hésiode 之詩名，神統記.

thĕŏlŏgĭ-a. *ae.* f.
【同】divinarum rerum scientia.
【解】神學，神學論，教義.
【例】(*theologia*) mystica, (arcana, recondita). 神秘學. (*theologia*) speculativa. 純理(理論)神學. (*theologia*) moralis. 倫理神學. (*theologia*) polemica. 辯論神學. (*theologia*) dogmatica. 道義(信道)神學. (*theologia*) positiva. 確定(肯定，安穩)神學. (*theologia*) pastoralis. 牧職神學.
【附】**theologica** culpa in dammificatione. 故意害人的行爲.

thĕŏlŏg-us. *i.* m.
【同】rerum divinarum peritus; sacrarum litterarum intelligentia nobilis, interpres divinorum oraculorum; qui vita et ratione religionis nostrae arcana explicat.
【解】神學家：精通神學，諳練神學者，神學著作家.

thĕōrēm-a. *ătis.* m.
【解】定理，(幾何式)，純理，(理論)問題.

thĕōrētĭcē. adv.
【解】純理論式，(理想式).

thĕōrētĭc-us. *a, um.* adj.
【解】純理論家，理想家.

thĕōrĭ-a. *ae.* f.
【解】學理，理論，學說，理解法.
【例】*theoria* gubernationis. 管理法，教導法，監護法. *theor.* instructionis. 教授論，教導法. *theor.* imitationis. 模做說. *theor.* valoris. 價值論.

thĕōrĭc-us. *a, um.* adj.
【解】學理者，理解者.

theosophĭa. *ae.* f.
【解】神智教，神秘教.

thĕristr-um. *i.* n.
【解】夏衣，衣服.

1. **therm-ae.** *ārum.* f. pl.
【解】古公共浴池，溫水浴池，溫水浴.

2. **Therm-ae.** *ārum.* f. pl. nom. propr. urbis. 城名：在 Sicilie, Himère 附近.

Thermitān-i. *orum.* m. pl. *Therm.* 人.

thermometrum. *i.* n.
【附】caloris index; metiendo calori instrumentum. 溫度表. metiendae febri instrumentum. 一寒暑表. **thermos.** lagena calorem retinens, servans. 保熱(水)瓶. **thermosipho.** *ōnis.* m. 汽爐. **vaporarĭum.** *i.* n. 汽管爐. calefacientis aquae ductu (caleductu), ex hypocausto derivatae, domum instrui jussit. 命房中置備汽爐.

thermŏpōlĭ-um. *i.* n.
【解】售溫煖飲料店.

Thermŏpyl-ae. *ārum.* f. pl. nom. propr. loci. 地名：Portes chaudes 有敬 Hercule 之溫泉，一自 Oeta 開始之隘道，因Leonidas, 及三百 Spartiates 之壯烈犧牲著名. 因羅瑪人於此得勝 Antiochus le Grand 而著名.

Thersīt-ēs. *ae.* m. nom. propr. hom. 人名：希臘人圍攻 Troie 時以醜陋及惡語著名.

thēsaurārĭ-us. ❶ *a, um.* adj. ❷ *i.* m.
【解】❶ 盜倉庫者. ❷ 管倉庫，掌銀庫者.

thēsaurĭz-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】積蓄，致富.

thēsaur-us. thensaur-us. *i.* m.
【同】opes, divitiae.
【解】❶ 寶窟，地下寶藏. ❷ 積蓄，儲藏，豐富. ❸ 府庫，銀庫，寶庫. ❹ 棧房，儲蓄室，貯金室，信託所.
【例】❶ *thesaurum* defodere; alicubi obruere. 掘出，掩埋寶物. ❷ alicui de *thesauris* suis aliquid suppeditare. 出財助人. ❸ ubi *thesaurus* tuus, ibi et cor tuum erit. 你的寶藏在何處，你的心便在何處. ❹ *thesaurus* rerum omnium memoria. Cic. 記憶爲知識之寶庫. *thesaurus* absconditus. 埋葬物.

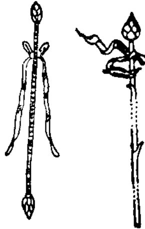
thĕs-is. *is.* f. (acc. *in*)
【同】propositum.
【形】perdifficilis, politica, acuta, tenuis.
【解】題材，(題目)，主題，學題(命題)，論文課題.

thŏl-us. *i.* m.
【解】拱形，穹窿式，圓形，圓頂建築.
【例】*tholi* balnearum. (=laconica). 圓形浴室.
【附】**thomismus.** *i.* m.
【解】多瑪學說.
【附】**thomista.**
【解】多瑪學派.

thōr-ax. *ācis.* m. (acc. *ācem.* poetic. *ācă*)
【解】❶ 胸部. ❷ 護心鏡(甲)，古時短衣.

Thraecĭdĭc-a. *ōrum.* n. pl. (*Thraecidicus*)
【解】*Thrace* 鬪劍者之武器.

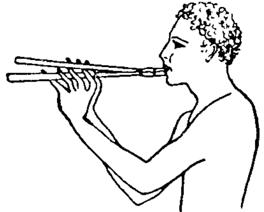
Thraecĭdĭc-us. *a, um.* adj.
【解】屬 *Thrace* 鬪劍者.
thrae-x. (vel) **thre-x.** *cis.* m.
【解】一種鬪劍者.
thrĕn-us. *i.* m.
【解】輓歌，薤露，蒿里.
thrŏn-us. *i.* m.
【解】寳座(御座)，王位，君權.
【例】*thronus* Caesaris. Plin. 凱撒寳座.
thūrĕ-us. vide **tureus.**
thūrĭbŭl-um. *i.* n. vide **turibulum.**
【解】香爐，提爐.
thūrĭf-er. thūrĭfĕrārĭ-us. vide **turifer. turiferarius.**
thus. vide **tus.**
thūrĭ-ae. *ārum.* f. pl. vide **thurium.**
thy-a. *ae.* f.
【解】羅漢松.
1. **thymbr-a.** *ae.* f.
【解】玉簪.
2. **Thymbr-a.** *ae.* f. **Thymbr-e.** *es.* f. nom. propr. urbis.
城名：在 Troade, 在 Thymbrios 河濱，有 Apollon 神殿.
thymĭām-a. *ătis.* n.
【解】香炷.
thymĭn-us. *a, um.* adj.
【解】脣形花者，(茴芹香者).
thymōs-us. *a, um.* adj. (*thymum*)
【解】茴香製者.
thym-um. *i.* n.
【解】脣形花，茴香.
thym-us. *i.* m.
【解】脣形花，茴香.
thynn-us. thunn-us. *i.* m.
【解】鮪魚，(金槍魚)
thyrs-us. *i.* m.
【解】❶ 草莖. ❷ 飾長春藤，或葡萄葉之長竿.

THYRSI 2

tĭār-a. *ae.* f.
tĭār-ās. *ae.* m.
【解】東方頭巾，冕旒，王冠，教皇三層冠.

TIARA

Tibĕrĭān-us. *a, um.* adj.
【解】*Tiberius* 者.
1. **Tībĕrīn-us.** *i.* m. nom propr. 人名：Albe 之王名，以己名稱 Tibre 江.
2. **Tibĕrīn-us.** *a, um.* adj.
【解】Tibre 江者.
【例】*Tiberinum* ostium. Cic. *Tib.* 江口. *Tiberina* ostia. *Tib.* 海口.
Tībĕr-is. *ĭs.* m. **Thybr-is.** *ĭdis.* m. (acc. *im,* vel *in*)
【解】❶ 河名：横貫羅瑪城. ❷ Tiberis. 河神.
Tībĕrĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：羅瑪人前名 (abbrev. =*Ti*). 著名者有 *Tiberius* Augustus. 總王之繼位者.
tibi. dat. ex *tu.* pron. person.
tībĭ-a. *ae.* f.
【同】os cruris; fistula.
【形】inflata, modulata, nuptialis, tardior.

TIBIA 2

【解】❶ 大脛骨，小腿. ❷ 笛 (saepe pl. =双管笛).
【例】❷ *tibiae* dextrae, sinistrae. 高音笛，低音笛. *tibiae* pares. 同音双笛. *tibiae* impares. 不同音双笛. *tibiam* inflare. Cic. 吹笛. *tibiam* digitis pulsare. Lucr. (玩)吹笛. *tibia* canere. Quint. (玩)吹笛. ad *tibiam* canere. Quint. 吹笛伴奏. *tibiis* apertis. Quint. 直吹(不分高低).
tībĭāl-e. *is.* n.
【解】襪類，裹腿，綳帶.
tībĭāl-is. *e.* adj.
【解】笛者.
tībīc-en. *ĭnis.* m. (*tibia cano*)
【同】qui tibiis canit.
【形】bellus, latinus, tardior.
【解】❶ 吹笛者. ❷ 支柱.
【例】ad *tibicines* mittere. Petr. (prov.) pi備殯儀，哀樂，(視己如死者). *tibicinis* Latini modo. Cic. 拉丁吹笛式(時而伴此，時而伴彼).

TIBICEN 1

tībīcĭn-a. *ae.* f. (*tibicen*)
【解】吹笛女.
tībīcĭnĭ-um. *i.* n. (*tibicen*)
【解】吹笛技術.
tībīn-us. *a, um.* adj.
【解】笛者.
Tīb-ŭr. *ŭris.* n. nom. propr. urbis. 城名：距羅瑪不遠，濱 Anio 河，今日之 Tivoli.
1. **Tīburn-us.** *i.* m. nom. propr. ❶ 人名：*Tibur* 之居民. ❷ 建 *Tibur* 城者.
2. **Tiburn-us.** *a, um.* adj.
【解】*Tibur* 者.
Tib-urs. *urtis.* m. f. n.
【解】*Tibur* 者.
【例】*Tiburs* via. Hor. *Tib.* 之街市. in

Tiburti (agro, praedio). Varr. 在*Tib.* 區內. in *Tiburte* (agro praedio). Cic. 在*Tib.* 區內. *Tiburtia* poma. Hor. Tib. 果品.

Tibūrtīn-us. *a, um.* adj.
【解】*Tib.* 者.

Tibūrtīn-um. *i.* n. (praedium) *Tib.* 之別墅.

tĭgill-um. *i.* n. (dimin. *tignum*)
【解】小樑，小椽.

tignāri-us. *a, um.* adj. (*tignum*)
【解】木材者.

tign-um. *i.* n. **tign-us.** *i.* m.
【同】trabs.
【解】建築木材，樑椽.
【例】*tigna* bina sesquipedalia in flumen defixerat. 豎兩行木樁於河中.

tīgrīn-us. *a, um.* adj.
【解】虎豹色，有斑點者.

1. tīgr-is. *is,* et *ĭdis.* m. et f.
【解】虎.

2. Tīgr-is. *is,* et *ĭdis.* m. nom. propr. fluv. 河名：與 Euphrates 合流入波斯灣.

tĭli-a. *ae.* f.
【解】菩提樹.

tĭmĕfact-us. *a, um.* adj. (*timeo facio*)
【解】驚駭，恐怖者.

tĭmend-us. *a, um.* adj. (*timeo*)
【解】可畏懼者.

timend-a. *ōrum.* n. pl.
【解】可怕之事.

tĭm-ens. *entis.* part. v. *timeo.*
【解】畏懼，禁忌者，驚駭者.
【例】(cum genit.) mortis *timentes.* Lucr. 畏死者. (absolut.) *timentes* omnium animos consolatione sanat. Hirt. 安撫恐慌的(民族)之心使恢復正常思想. (subst.) *timentes* confirmat. Caes. 堅厲心怯者.

tĭm-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. tr. vel intr.
【同】metuo, horreo, extimesco, pertimesco, reformido, vereor, in metu sum, afficior timore, metus animo objicitur, mente vix consto.
【解】❶ tr. 怕，畏懼，忌憚. ❷ intr. (absol.) 恐怖，驚駭，恐慌，怯，恍，悸，惴，慄，慌.
【例】❶ a) (cum acc.) (*timere*) aliquem. Caes. 畏懼人. (*timere*) aliquam rem. Cic. 畏懼某事. (*timere*) hominem unius libri. 畏懼讀一書之人. de se nihil *timere.* Cic. 自己毫無所懼. (*timere*) ab aliquo aliquid. Cic. 由某人方面畏懼某事. omnia *timent.* 畏懼一切. **b)** (cum interr. indirect.) *timeo* quidnam eloqui possim. Cic. 我恐懼是否我能說出何言語. **c)** (cum infin.) **d)** (cum *ne, ut* et subj.) *timeo* ut, (ne non). optime meo consilio succedant. 我怕吾之計劃不得順利進行. ne discipulum abducam *times.* Cic. 你恐懼我引去徒弟. omnes labores te excipere video; *timeo,* ut, (ne non) sustineas. Cic. 我眼見你接受各種勞苦，但我怕你不能支持. *timere* ne non. Hor. 怕不能. ❷ *timentibus* ceteris. Cic. 他人憂懼不安. (cum dativ.) *timere* alicui, alicui rei. 爲某人某事恐懼. (cum *a* et abl.) *timere* a suis. Cic. 怕自己之人. valde *timet,* (magno in timore est). 極怕. (cum *de*) (*timere*) de republica. Cic. 爲本國憂懼. (abl.) tam vicino periculo *timeo* sane vehementer. 危難將臨，我實畏懼.

tĭmĭdē. adv. (*timidus*), *-dius, -dissime.*
【同】ignave, timido animo, dubitanter, diffidenter. X. (Fidenter), animose, fortiter.
【解】怯懦，畏縮，惴惴焉.
【例】*timide* dicere. 畏縮而言.

tĭmĭdĭt-as. *ātis.* f. (*timidus*)
【同】angustus et parvus animus. X. Constantia, fortitudo.
【形】humilis, fracta, ingenua, turpis, utilis.
【解】膽怯，畏懼，怕羞.
【例】*timiditati* militum proposita supplicia. 恫喝怯懦之兵士將受刑罰.

tĭmĭdŭlē. adv. (dimin. *timidus*)
【解】略畏懼不安.

tĭmĭd-us. *a, um.* adj. (*timeo*). *-dior, -dissimus.*
【同】ignavus, nullius animi, circumspectans omnia; quidquid increpuerit pertimescens; diffidens, imbellis, vecors. X. Animosus.
【解】怯懦，悚惶，畏惴，恐怖，惕息，忐忑，疑懼，躊躇.
【例】*timidiora* mandata. Cic. 更慎重之使命. (poet.) *timidus* procellae. Hor. 畏懼暴風雨. *timidus* es, (pusilli animi, exigui, infirmi, imbecilli animi). 你乃膽怯之人，(畏首畏尾之人). exercitus erat *timidus,* (pavore fluctuabat, abjectus metu). 軍心恐慌.

tĭm-or. *ōris.* m. (*timeo*)
【同】metus, formido. X. Spes, animus.
【形】caecus, domesticus, falsus, inanis, verus, novus, vetus.
【解】畏懼，恐怖，悚惶，忧惕，怔忪，驚慌.
【例】*timorem* habere. Cic. 恐懼. aesta

quae sequitur magno est in *timore*. Cic. 以後之夏季，(因戰爭將臨)，使人恐懼不安. facere *timorem* alicui. Cic. (injicere. Cic.) 使人恐懼. (*timor*) belli. 怕戰爭. vester *timor*. Cic. 你們的恐懼.
【附】❶ hostis vicinus urbi maximum *timorem* incussit; maximo *timore* affecit; ingentem *timorem* injecit, incussit. 敵兵臨城，人心恐慌. ❷ in maximo *timore* est civitas; ingenti *timoris* percussa, occupata est civitas. 全城不安. ❸ *timorem* prae se tulit; signa *timoris* dedit. 表示恐懼. ❹ tandem *timorem* deposuit, abjecit, amisit. 終究不復畏懼. ❺ *timorem* tibi hunc adimam; isto te metu liberabo, ejiciam, auferam, expellam). 我使你心中鎮靜.

tīmōrāt-us. *a, um.* adj.
【解】敬畏(天主)者，畏首畏尾者.
【例】*timorata* conscientia. 畏懼的良心.

Tīmŏthĕ-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：Conon 之子，重建雅典城者.

tīn-a. *ae.* f.
【解】長頸有盖之壺.

tinc-a. *ae.* f.
【解】沙魚類.

tinct-a. *ōrum.* n. pl. (*tinctus*)
【解】染色之布.

tinctĭl-is. *e.* adj. (*tingo*)
【解】供浸染者.

tinct-or. *ōris.* m.
【解】染布工人.

tinctōrĭ-us. *a, um.* adj. (*tingo*)
【解】供染料者.

tinctūr-a. *ae.* f. (*tingo*)
【解】染色.

1. tinct-us. *a, um.* part. v. *tingo.*
【解】浸，滲，染色者.
【例】*tincta* tabe sagitta. Ov. 毒箭. *tinctus* lumine. Lucr. 沾光. verba sensu *tincta.* Quint. 意味深長之語. *tinctus* errore. Cypr. 錯謬者.

2. tinct-ūs. *ūs.* m.
【解】染，著色.

tīnĕ-a. *ae.* f.
【同】vermiculus vestes librosque erodens.
【解】蠹虫，蛀虫.

tin-go. *gĭs, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
tin-guo. *guĭs, xi, ctum, guĕre.* v. tr.
【同】coloro, imbuo, inficio.
【解】❶ 浸漬，滲濕，洗浴. ❷ 染色. ❸ 配染料.
【例】❶ tunica sanguine *tincta.* Cic. 浸血之衣. *tingere* stridentia aera lacu. Vig. *tinctus* litteris. Cic. 銅浸水中泚泚作聲. *tinctum* ferrum aqua. Just. 浸水中之鐵，蘸鐵. ❷ (*tingere*) lanas murice. Hor. 染緋紅色之羊毛. *tingi* sole. Plin. 反映日光色. *tingi* sanguine cultros. Ov. 血染匕首. ❸ *tingi* purpuram. Plin. 配合緋紅色料.

tīnĭ-a. *ae.* f. vide **tinea.**

tinnīment-um. *i.* n.
【解】耳鳴聲，(叮噹响聲).

tinn-io. (**tin-io**) *.īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. intr.
【解】鳴金聲，鐘聲，鈴聲，叮叮噹响聲.
【例】exspecto quid ille *tinniat.* 我等候他償還，(數錢聲).

tinnīt-ūs. *ūs.* m. (*tinnio*)
【解】叮噹聲，响聲.
【例】*tinnitus* ciere. Virg. 搖鈴聲.

tinnŭl-us. *a, um.* adj. (*tinnio*)
【解】叮噹響聲者.

tinnuncŭl-us. *i.* m.
【解】鷹類.

tintinnābŭl-um. *i.* n.
【解】鈴，鑾.

1. tīr-o. *ōnis.* m.
【同】novus miles, rudis in re aliqua, inexpertus, inexercitatus, qui aliquam artem discit, tirocinium artis ponit.
【形】egentissimus.
【解】❶ 新兵，(新招募之兵). ❷ 新就職者，生手，學徒，初學.
【例】❶ *tiro* exercitus. Cic. 新兵. *tirones* milites. Cic. 新兵. usu et exercitatione *tiro.* 無經驗之生手. orator nulla in re *tiro.* 諳練各事之演說家.

2. Tīr-o. *ōnis.* m. nom. propr. hom. 人名：Marcus Tullius *Tiro,* Cicero之釋奴.
Tironiān-us. *a, um.* adj. 者.

tīrōcinĭ-um. *i.* n. (*tiro*)
【同】rudimentum.
【解】❶ 投軍從戎，受軍訓，演戰. ❷ 學習，受業，習藝.
【例】*tirocinium* ponere, (vel) deponere. 習武，受軍訓. ❷ *tirocinium* ponere. Liv. 學習. dies *tirocinii,* vel *tirocinium.* Suet. 成丁(加冠)之日.
【附】❶ religionis *tirocinium* subire. (初學，保守)受宗教初步教育. sacrae militiae *tirocinium* auspicari. (初學，保守)受宗教初步教育. religiosae militiae rudimenta ponere. (初學，保守)受宗教初步教育. ❷ in *tirocinio* etiamnum est. 尚未精通教義. rudis adhuc novusque est in religiosa

virtute discipulus. 未諳修德者. lapsus aetatis *tirocinio* postea se correxit. 少年迷路，壯年改途.

tīruncŭl-us. *i.* m. (*tiro*)
【解】新兵，新手，習藝者.

tītillātĭ-o. *ōnis.* f. (*titillo*)
【同】suavitas motus.
【解】發痒，搔痒.
【例】non est senibus tanta *titillatio* voluptatum. 娛樂對老年，已無如是之愉快.

tītill-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】moveo cum aliqua voluptate, suavitate.
【解】搔痒，按摩，(fig.) 撫循，嫵媚.
【例】voluptas sensus *titillat.* 娛樂使官能感覺愉快.

1. titĭ-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】孱孱聲，啼噪，啁啾.

2. tĭtĭ-o. *ōnis.* f.
【解】火炬，火把.

tĭtŭbantĕr. adv. (*titubo*)
【同】dubitanter, inconstanter.
【解】猶豫，心志不定，心旌搖搖，躊躇.

titubantĭ-a. *ae.* f. (*titubo*)
【解】躊躇，猶豫，疑慮.
【例】*titubantia* linguae, (vel) oris. Suet. 口訥(口期，口吃).

tĭtŭbātĭ-o. *ōnis.* f. (*titubo*)
【同】haesitatio.
【解】❶ 遲疑，猶豫. ❷ 蹣跚，跋蹌，躊躇.
【例】❶ ne parva quidem *titubatione* impediremur. 我們勿猶疑不定.

tĭtŭbāt-us. *a, um.* part. v. *titubo.*
【解】猶豫不定者.

tĭtŭb-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】haesito; nec vix, nec lingua consistit.
【解】❶ 躊躇，趑趄，囁嚅，口吃. ❷(fig.) 猶豫，遲疑，疑慮.
【例】❶ *titubat* lingua. Ov. 口訥. ❷ verbo *titubare.* Cic. 出言猶豫. si quid *titubatum* est. Cic. 若尚猶疑未定. si quid in bello *titubatum* sit. 戰爭時若近疑不決.

tĭtŭlār-is. *e.* adj.
【解】名譽者，爵秩，職銜者.

tĭtŭl-us. *i.* m.
【同】index.
【形】indignissimus, insignis.
【解】❶ 題辭，(題名) 款識，匾額，碑文，墓誌名，書名，標幟，揭槊，招紙，廣告. ❷ a) 榮銜. b) 榮譽. c) 托辭，藉口，名義.
【例】❶ cum *titulo* nominis Camilli. Liv. 題加彌利之名. cum *titulo* rerum gestarum. 標明生平事蹟. *titulus* consulatus. 執政官(總統)尊號. regis *titulum* sibi adscribere. 僭位稱王. libri *tituli.* 書名. competentem *titulum* non dare. 稱號名實不符. aures debita appellatione fraudare. 稱號名實不符. ❷ a) hic *titulus* (sapientis). Cic. 智者稱號. b) *titulus* perpetrati belli. Liv. 結束戰爭之榮譽. c) specioso *titulo* civitatum Graecarum liberandarum uti. Liv. 藉解放希臘各城之美名.

1. tīt-us. *i.* m.
【解】野鴿.

2. Tĭt-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：羅瑪人前名. ❶ *T.* Livius. 羅瑪史家. ❷ *T.* Flavius Vespasianus. 羅瑪總王名.

Tĭtyr-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：牧人名.

tŏbălĕ-a. *ae.* f.
【解】祭台布.

tof-us. toph-us. *i.* m.
【解】白軟石.

tŏg-a. *ae.* f. (*tego*)
【同】X. Sagum.
【形】felix, parva, pulla, purpurea, texta.
【解】原始指遮蓋之義. ❶ 羅瑪長袍. ❷ (fig.) a) 羅瑪制服(羅瑪特徵). b) 太平時服裝.
【例】❶*toga* pura. Cic. 太平象徵. *toga* virilis. Cic. 白袍 (羅瑪人十七歲始服之). *toga* libera. 白袍(羅瑪人十七歲始服之). *toga* picta. Liv. 刺繡長袍，(凱旋者). *toga* candida. 白長袍 (競選者禮服). *toga* pulla. 喪服. ❷ a) *togae* oblitus. Hor. 忘記爲羅瑪公民. b) cedant arma *togae.* 化干戈爲玉帛. in armis. 爲戰士. in *toga.* 爲公民.

TOGA

Tŏgāta Gallĭa. *ae.* f.
【解】畫歸羅瑪行省之高盧地，(歸化之高盧地).

tŏgātārĭ-us. *i.* m. (*togatus*) (fabulae *togatae*)
【解】羅瑪戲劇演員.

tŏgātŭl-us. *i.* m. (dimin. *togatus*)
【解】小食客，(小平民).

tŏgāt-us. *a, um.* adj. (*toga*)
【解】❶ 著長衫者，衣長袍者，(羅瑪公民制服，儒服). ❷ **togata.** *ae.* f. (subaud. *fabula*).羅瑪戲曲. (oppon. *palliata.* Graec.)

希臘戲曲.
【例】❶ *togata* militia. Ov. 爭辯術. quasi unus e *togatis*. 一如一位羅瑪公民. judex modo *togatus*, modo palliatus. Cic. 法官時而衣羅瑪長袍，時衣希臘長衫.
❷ *togata*(subaud. *fabula*) oppon. *palliata*. 羅瑪戲曲，希臘戲曲. *togata* turba. Juv. 大批食客.

tŏgŭl-a. *ae.* f. (*toga*)
【解】小長衫.

tŏlĕrābĭl-is. *e.* adj. (*tolero*). *-lior, -lissimus.*
【同】vendibilis, non contemnendus; patibilis. X. Impatibilis.
【解】可原諒，可通融，可容忍，可負擔者，可支撐者.
【例】*tolerabilius* est dicere. Cic. 更可容納者是說. *tolerabilis* orator. Cic. 可通融之演說家. *tolerabilis* conditio. 可接受之條件.

tŏlĕrābĭlĭter. tŏlĕranter. adv. (*tolerabilis*), *-lius.*
【解】可負擔，可通過，可容忍，可原諒，差强人意.
【例】dolores *tolerabiliter* ferre. 尚可忍受之痛苦.

tŏlĕrand-us. *a, um.* adj. (*tolero*)
【解】可擔任，可容忍者.

tŏlĕr-ans. *antis.* part. v. *tolero.* *-tior, -tissimus.*
【解】承當，負擔，耐久，習於....
【例】(cum genit.) *tolerans* laborum. Tac. 習於勞苦. frigoris *tolerantior*. Col. 更能耐寒.

tŏlĕranter. adv. (*tolerans*), *-tius.*
【解】忍耐，安命，容忍.
【例】*toleranter* dolorem pati. 尚可忍受痛苦.

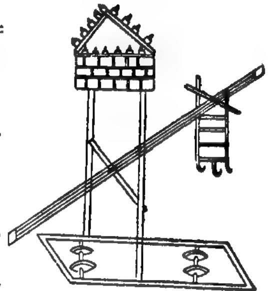
tŏlĕrantĭ-a. *ae.* f. (*tolero*)
【解】恒毅，堅忍，耐久，容忍，任可.
【例】*tolerantia* rerum humanarum. 堪承人事. *tolerantia* doloris. Quint. 忍受痛苦.

tŏlĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*tolero.*)
【解】能忍，容忍.

tŏlĕrāt-us. *a, um.* part. v. *tolero.* *-tior.*
【解】可擔任，能忍耐者.

tŏlĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*tollo*)
【同】fero, patior, perfero, sustineo; concoquo.
【解】❶ 擔承，負擔，任可，支持. ❷ (fig.) a) 忍受，忍耐，涵容. b) (absol.) 持守，堅持不移. c) 支持，養活. d) 抵制，制止.
【例】❶ *tolerare* pondus. Plin. 肩負重任. ❷ a) *tolerare* hiemem. Cic. 耐寒. *tolerare* militiam. Cic. 服兵役. *tolerare* injurias. Tac. 忍受侮辱. *tolerare* fortunam adversam. 忍受不幸遭遇. b) *tolerare* verbera, plagasque. 忍受鞭笞，責罰. *tolerare* fluctus. Tac. 不避風浪. *tolerare* silentium. Apul. 守緘默. c) *tolerare* equitatum. Caes. 養活騎兵. *tolerare* vitam aliqua re. Caes. 賴某事維持生活. *tolerare* sumptus. Ter. 支持其經費. d) *tolerare* famem aliqua re. Caes. 用物充飢.

tollēn-o. *ōnis.* m. (*tollo*)
【解】❶ 汲水器. (桔槹，轆轤，軒輊板). ❷ 戰具. (起重機，槓桿，絞錨車，盤車).

TOLLENO 2

tollo. *tollis, sustŭli, sublātum, tollĕre.* v. tr.
【同】aufero, removeo, eximo, detraho, deleo, extinguo, attollo.
【狀】celeriter, funditus, obscure, omnino, perfecte, recte.
【解】I. 舉起，高舉. ❶ 提起，揚起，擡起. ❷ 拉起，拽起. ❸ 携帶，載運. ❹ (fig.) a) 頌揚，高舉. b) 高呼. c) 大笑. d) 振作，鼓勵. e) 承擔. f) 養育.
II. 除去，消除. ❶ 挐去，搶奪. ❷ 撤去. ❸ 除去.
【例】I. ❶ candelabrum *tollere* incipiunt, ut referrent. Cic. 開始提去燭台爲以後歸還. (*tollere*) saxa de terra. Cic. 由地上舉起岩石. se *tollere* a terra. Cic. (草) 高出地面. (*tollere*) aliquem in equum. Cic. 使人乘馬. (*tollere*) aliquem in currum. Cic. 使人乘車. (*tollere*) aliquem in crucem. Cic. 釘人於刑架. ❷ (*tollere*) ancoras. Caes. 起錨. (*tollere*) signa. Caes. 拔旗前進. ❸ naves quae equites *sustulerant*. Caes. 運騎兵之船. ❹ a) (*tollere*) in caelum aliquem. Cic. 舉揚人至天上. b) (*tollere*) clamorem in caelum, ad sidera. Virg. 聲徹霄漢. c) (*tollere*) cachinnum. Cic. 哄堂大笑. d) (*tollere*) animos alicui. Liv. 鼓勵人. e) Apollodorus poenas *sustulit*. Cic. 亞包洛已受懲罰. f)

ex aliqua liberos tollere. Cic. 由妻生子. II. ❶ (*tollere*) e fano aliquid. Cic. 由神殿中取去某物. (*tollere*) amicitiam e vita. 若人生除去友誼. (*tollere*) praedam. Caes. 携去勝利品. ❷ (*tollere*) grabatum. 拿去床. ❸ (*tollere*) aliquem de medio. Cic. (*tollere*) e medio. Liv. 由人中除去某人. (*tollere*) aliquem veneno. Cic. 毒死人. (*tollere*) Carthaginem funditus. Cic. 根除加而大城. (*tollere*) dictaturam funditus ex, (vel) de republica. Cic. 由民國中剷除總裁制. sublata benevolentia amicitiae nomen *tollitur*. 除去忠誠，友誼不能存在. veteres leges novis legibus *sublatae*. Cic. 因新法而廢除舊律.

Tōlōs-a. *ae.* f. nom. propr. urbis. (*Toulouse*) 城名：在 Narbonnaise (*Toulouse*)
Tolosān-us. *a, um. Tol.* 者.
Tōlōsān-i. *ōrum.* m. pl. *Tol.* 人.
Tōlōsāt-es. *um,* (vel) *ium.* m. *Tolosates.*
Tolosens-is. *e.* adj.
【解】*Tol.* 者.

tōlūtārī-us (equus). *i.* m. (*tolutim*)
【解】馳馬，馳騁.

tŏlūtĭl-is. *e.* adj. (*tolutim*)
【解】奔馳，快跑者.
【例】*tolutilis* gradus. Varr. 快步.

tŏlūtim. adv.
【解】奔跑，快跑.

tōment-um. *i.* n.
【解】用以裝絮之物(＝羊毛，羽毛，棉絮，燈草...).

tōm-ex. tom-ix. *icis.* f.
【解】麻繩，草繩.

tōm-ix. *icis.* f.
【解】麻繩，草繩.

tŏm-us. *i.* m.
【解】塊，片，段，一書冊，書卷.
【例】*tomus* vilis. Mart. 碎紙.

tŏn-ans. *antis.* part. v. *tono.*
【解】雷鳴震响.
【例】*tonans,* Capitolinus *Tonans,* (vel absol.) *Tonans.* Ov. 由必得神作雷鳴，(打霹靂).

tondĕo. *tondēs, tŏtondi, tonsum, tondēre.* v. tr.
【解】❶ 剪，剃，割. ❷ 删削，芟刈，砍伐. ❸ 啃，吞食.
【例】❶ *tondemur.* Quint. 我們薙頭. Dionysius *tondere* filias docuit. 德尼教女兒薙頭. ❷ *tondere* oleas. Plin. 删修橄欖樹. ❸ vultur jecur *tondens.* Virg. 鷹食內臟.

tŏnĭtru. indeclin. vide **tonitrus.**

tŏnĭtrŭāl-is. *e.* adj.
【解】雷鳴者，震响者.

tŏnĭtr-ŭs. *ūs.* m. **tŏnĭtrŭ-um.** *i.* n.
【解】霹靂，雷霆.
【例】tempestas cum *tonitribus.* Liv. 暴風迅雨，雷電交加.

tŏn-o. *ās, ŭi, āre.* v. intr.
【解】❶ 雷鳴，演說家. ❷ 震响，(fig.) 大聲疾呼. ❸ 呼籲.
【例】❶ si fulserit, si *tonuerit.* 若打閃打雷. ❷ *tonans* bello. Just. (演說家)以戰事恫喝.

tons-a. *ae.* f. **tons-ae.** *ārum.* f. pl.
【解】槳，櫂，櫓.

tonsĭl-is. *e.* adj.
【解】可剪者，可剃者.
【例】*tonsilis* villus. Plin. 可剪之毛. *tonsiles* tapetes. Mart. 短絨氈.

tonsill-ae. *ārum.* f. pl.
【解】扁桃腺，咽喉核.

tonsĭ-o. *ōnis.* f.
【解】削髮，剃髮.

tonsĭt-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】屢剪.

tons-or. *ōris.* m. (*tondeo*)
【例】剃頭匠，理髮師，剪毛者.
【例】omnibus et lippis notum et *tonsoribus.* Hor. 理髮匠，饒舌婦，人人皆知.

tonsōrī-us. *a, um.* adj. (*tonsor*)
【解】用以剃頭理髮者.
【例】cultri *tonsorii.* 剃刀.

tonstrīcŭl-a. *ae.* f. (*tonstrix*)
【解】女理髮師.

tonstrīn-a. *ae.* f. (*tonsor*)
【同】locus in quo tonderi solet.
【解】理髮店.

tonstr-ix. *icis.* f. (*tonsor*)
【解】女理髮師.

tonsūr-a. *ae.* f. (*tondeo*)
【解】剃頭，剪髮，删削樹枝，(fig.)剪髮禮，削髮棄俗，神職班髮圈.

tonsūrāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】剪髮圈，(削髮棄俗).

tonsūr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】剪髮.

1. **tons-us.** *a, um.* part. v. *tondeo.*
【解】剃頭者，剪髮者.
【例】*tonsus* puer. Mart. 粗鄙僮僕. *tonsus* reus. Mart. 釋囚.

2. **tons-ŭs.** *ūs.* m.
【解】剪髮，刮臉.

ton-us. ton-os. *i.* m.
【解】❶ 伸張繩索，(張弦). ❷ 樂器聲. ❸ 雷

嗚. ❹聲音，腔調，濃淡配合法.

tŏpaz-ŏs. tŏpāz-us. tŏpāzī-us. *i.* f. **tŏpazī-on.** *i.* n.
【解】黃玉，(寶石).

tŏpĭārī-a. *ae.* f. (*ars*) (*topia*)
【解】修治園林藝術.
【例】*topiariam* facere. 修治園林.

tŏpĭārī-um. *i.* n.
【同】opus ex arbore vel frutice factum, varie inflexis, detortisque ramis, ad speciem decoremque hortorum.
【解】修治園林工程.

tŏpĭārī-us. *a, um.* adj.
【解】修治園林者.

Tŏpĭc-a. *ōrum.* n. pl.
【解】Cicero 譯述 Aristoteles 之著作名，講解論證之來源，及運用法.

tŏpĭc-ē. *es.* f.
【解】發揮論證術.

tŏpŏgrăphĭ-a. *ae.* f.
【解】(地形風土紀)，地輿學，地理學誌，(地圖).

tŏr-ăl. *ālis.* n. **tŏrāl-ē.** *is.* n. (*torus*)
【解】床帷，床帳，床單.

torcŭl-ar. *āris.* n. (*torqueo*).
【解】壓榨機，榨床，壓榨機房.

torcŭlār-is. *e.* adj. (*torcular*)
【解】壓榨機者.

torcŭlārī-um. *i.* n. (*torcularius*)
【解】壓榨房.

1. torcŭlārī-us. *a, um.* adj. (*torcular*)
【解】供壓榨者.

2. torcŭlārī-us. *i.* m.
【解】管壓榨者.

torcŭl-um. *i.* n. vide **torcular.**

torcŭl-us. *a, um.* adj. vide **torcularius.**

tŏreum-a. *ătis.* n.
【同】opus torno factum.
【形】nova, pretiosa.
【解】鐫鏤，雕刻器皿，(銀器)，浮雕.
【例】pretiosa *tereumata*, artificis manu facta. 鐫刻精工之珍貴器皿.

tŏreut-a. *ae.* m.
【解】鐫鏤鑲嵌匠人.

tŏreutĭ-cē. *ēs.* f.
【解】雕刻術.

torment-um. *i.* n.
【同】cruciatus, supplicium, equuleus; machina bellica.
【形】acerrima, graviora, varia.
【解】❶戰具，(石弩，石砲). ❷盤車，絞車. ❸壓水機. ❹舟纜繩. ❺刑具，酷刑.
【例】❶ *tormentis* verberare urbem. Cic. 以石砲攻城. vi *tormentorum* adducti servi. 受刑不過之奴隸. ❷ *tormentum* ferreum. Plaut. 鐵鍊起重機. ❺ *tormenta* fortunae. Cic. 不幸之命運.

tormĭn-a. *um.* n. pl. (*torqueo*)
【解】腹疾，疝痛，痢疾.
【例】intestinorum *tormina.* Caes. 腹痛. *tormina* urinae. Plin. 氣淋.

tormĭnāl-is. *e.* adj. (*tormina*)
【解】治絞腸痛者.

tormĭnōs-us. *a, um.* adj. (*tormina*)
【解】患絞腸痛者，患疝氣者.

tornātĭl-is. *e.* adj.
【解】旋轉者，繞行者.

tornāt-or. *ōris.* m. (*torno*)
【解】旋轉者，(造車匠，琢玉匠).

tornāt-us. *a, um.* part. v. *torno.*
【解】旋轉者.

torn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】polio, quasi torno facio.
【解】鏇製，作圓形.
【例】*tornare* barbam. Hier. (捲)捋鬚.

torn-us. *i.* m.
【解】彎轉，鏇子.

tŏrōs-us. *a, um.* adj. (*torus*)
【解】有筋力者，多節，多肌肉者.

torpēd-o. *ĭnis.* f. (*torpeo*)
【解】❶痲痺，懶惰，遲鈍. ❷魚雷.

torp-ĕo. *ēs, (ŭi), ēre.* v. intr.
【同】obtorpeo.
【解】❶痲痺，僵直. ❷(fig.)魯鈍，懶惰，因循.
【例】❶ *torpentes* rigore nervi. Liv. 筋肉凍僵. *torpuerat* lingua metu. Ov. 因驚駭而舌結. ❷ *torpere* metu. Liv. 因恐怖而呆若木雞.

torp-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】肢體痲木，(四肢不仁)，(fig.)恢心敗志.
【例】*torpuerat* lingua. Ov. 舌結不能言. *torpescent* in amentia illa. Liv. 愚蠢致於痲木.

torpĭd-us. *a, um.* adj. (*torpeo*)
【解】痲木，(不能動轉).

torp-ŏr. *ōris.* m. (*torpeo*)
【解】痲痺，僵直，痲木不靈.

torpŭi. perf. v. *torpesco.*

1. torquāt-us. *a, um.* adj. (*torques*)
【解】佩頸環者.
【例】*torque* hosti detracto, Torquati nomen invenit Manlius. 因掠取敵人之頸環，故綽號 *Torquātus*(佩頸環者).

2. Torquāt-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人

名：(羅瑪人綽號). *T.* Manlius 因擊斃高盧人，取其頸環遂有此號.

tor-quĕo. *quēs, si, tum, quĕre.* v. tr.

【同】flecto, intorqueo, excrucio.

【狀】acriter, diu, vehementer, mirifice.

【解】I. ❶ a) 擰，扭，絞，紡，撚，彎. b) 鬈，纏，繞. ❷ 旋轉. a) 滾，冲動. b) 拋投. c) 挽轉，扭轉.

II. 逆轉. ❶ 翻轉，倒轉. ❷ 磨難.

【例】I. ❶ a) (*torquere*) stamina pollice. Ov. 以指紡細絲. (*torquere*) cervices oculosque. Cic. 扭頭轉盼. b) *torti* angues. Virg. 蟠龍. ❷ a) amnis *torquet* sonantia saxa. Virg. 激流冲岩石發出澎湃之聲. b) (*torquere*) jaculum in hostem. Virg. 向敵投鏢. (poet.) Atlas axem humero *torquet*. Virg. 亞特拉肩負天球(軸). serpens orbes *torquet*. Ov. 盤曲之蛇. terra se circa axem convertit et *torquet*. 地球繞地軸旋轉. c) (fig.) *torquere* et flectere imbecillitatem animorum. Cic. 轉移其心靈之懦弱.

II. ❶ (*torquere*) oculum. Cic. 反目. (*torquere*) ora. Virg. 矯揉造作. ❷ (*torquere*) aliquem mero. Hor. 飲酒以探人心情. ni fateatur, *torquebitur*. 若不自招，則將受刑.

torqu-is. torqu-ēs. *is.* m.

【同】monile, colli oramentum.

【解】❶ 頸環，(頸鐲). ❷ 鳥羽環，花冠.

【例】❶ *torquem* detrahere hosti. Cic. 摘去敵人頸環. sibi *torquem* induere. Cic. 自佩頸環. aliquem *torque* donare. 贈人頸環.

TORQUIS

torrē-făcĭo. *facĭs, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (*torreo facio*)

【解】焙，炒，炙，(使乾，枯).

【例】torrefactus. Col. 焙乾者.

1. torr-ens. *entis.* part. v. *torreo. -tior, -tissimus.*

【同】fluvius imbri crescens, qui e montibus lapsus rapide fertur.

【解】❶ 燒熱，晒乾. ❷ 急劇，激流.

【例】❶ *torrens* sole. Liv. 日晒. ❷ cum fertur, quasi *torrens*, oratio. 口若懸河的演講. mirabatur Athenae *torrentem*. Juv. 雅典奇其若懸河之口才.

2. torr-ens. *entis.* m.

【解】❶ 瀑布，急湍. ❷ 人衆如潮湧，口才若懸河.

【例】❶ dirigere brachia contra *torrentem*. Juv. 挺臂逆流. ❷ inanis verborum *torrens*. Quint. 開言浪語，順口開河.

to-rrĕo. *rrēs, rrŭi, rrēre.* v. tr.

【同】exuro.

【解】❶ 使乾涸，乾燥，乾枯. ❷ 燒熱，炙，焙，烘，燎，炒，(侵襲).

【例】❶ *torrere* sole. Plin. 曝，(日晒). *torrere* ad solem. Plin. 曝，(日晒). ❷ quum flamma *torrerentur*. Caes. 既被火焚燒. *torrentur* febribus artus. Ov. 因患瘧疾，肢體發燒.

torresc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.

【解】漸乾涸，乾枯，燒焦.

torrĭd-us. *a, um.* adj.

【同】perustus, aridus.

【解】❶ 乾燥，乾涸，乾枯者，癆瘵，消瘦，消瘦者.

【例】❶ homo macie *torridus*. 瘦弱之人. *torridi* fontes. Liv. 乾涸水泉. *torrida* vox. Calp. 哽咽之聲. ❷ *torridus* calor sole. Plin. 日晒成棕色.

torr-is. *is.* m. (*torreo*)

【解】燃燒(着火)之木棍.

torsĭ-o. *ōnis.* f. (*torqueo*)

【解】絞，纏繞，痲結，疝痛，絞腸痧.

tort-a. *ae.* f.

【解】糕點，蒸餅.

tortē. adv. (*tortus*)

【解】從側面(歪)，從橫面.

tortĭl-is. *e.* adj.

【解】絞，纏，捲者.

【例】*tortile* aurum. Virg. 金頸圈.

tort-ŏr. *ōris.* m. (*torqueo*)

【同】carnifex.

【解】刑役，劊子手，旋轉，擲石機者.

tortŭla. *ae.* f. (dimin. *tortae*)

【解】小糕餅.

tortŭōs-us. *a, um.* adj. (*tortus*), *-sior, -sissimus.*

【同】flexuosus.

【解】紆曲，盤旋，彎曲，曲折，錯綜，糾紛，混亂.

【例】ex *tortuosis* locis. 由曲折廻環之地. *tortuosum* ingenium. Cic. 稟性曲折. multa objecta *tortuosa*. 許多錯綜糾紛之事.

tortūr-a. *ae.* f.

【解】絞，扭，擰，拷打，加刑，劇痛.

【例】*tortura* ventris. 腹中劇痛.

1. tort-us. *a, um.* part. v. v. *torqueo.*

【解】絞，擰，受刑，彎曲，蟠蜷，蜿蜒.

【例】*torta* quercus. Virg. 橡枝冠. *tortum*

aurum. Stat. 金鉤. *torta* via. Prop. 迷路. *torti* capilli. Ov. 鬈髮.

2. tort-ūs. *ūs.* m.
【解】❶ 絞，扭，蟠蜷，紆廻，環繞. ❷ 螺旋形.
【例】❶ *tortus* dare. Virg. 蟠曲. ❷ buccinarum *tortus*. Arn. 螺旋形號.

tŏrŭl-us. *i.* m. (*torus*)
【解】❶ 握髮，(髮束). ❷ 小筋. ❸ 木髓.

tŏr-us. *i.* m.
【解】❶ 繩束. ❷ 膨脹，凸起. **a)** 筋. **b)** 冠隴起處. **c)** 樹枝繁密處. **d)** 地上崗隴. **e)** 柱脚，婀形. ❸ 褥，床榻，殯床.
【例】❶ funis tres *toros* habeat. Cat. 三股合成之纜. ❷ **a)** lacertorum *tori*. Cic. 筋肉浮起. (fig.) non athletarum *tori*, sed militum lacerati. Quint. 非角力者之筋肉膨起，而是兵士精力脆滿身軀. **b)** *tori* pulvinorum. Plin. 土丘. ❸ antiquis *torus* e stramento erat. 古人用草床. *tori* consors (socia). 同床夥伴(夫妻).

torvĭt-as. *ātis.* f. (*torvus*)
【解】側目，兇猛，殘酷，可怖.

torvum. n. **torva.** n. pl. adv. (poet.)
【解】兇橫，殘酷狀.

torv-us. *a, um.* adj. *-vior, -vissimus.*
【同】horribilis.
【解】側目，睥睨，反目，怒容，兇猛，殘酷，可怖.
【例】*torvis* oculis. Ov. 側目怒視. *torva* vina. 味澀之酒.

tost-us. *a, um.* part. v. *torreo.*
【解】炙乾，晒乾，乾枯.
【例】*tostae* frugis egentem. Ov. 缺少餅.

tŏt. adj. pl. indecl.
【同】X. Quot.
【解】如此多，此數，如許，如是. ❷ (correl. *quot*...) 如此，如彼....
【例】❶ **a)** *tot* viri ac tales. Cic. 如此多如是之人. *tot* civitatum conjuratio. Caes. 如是多同謀之城. **b)** (sine subst.) *tot* unum superare poterant. 如是之多僅能勝一人. ❷ **a)** (cum *quot*) *tot* et tantas res optare, quot et quantas.. Cic. 貪望如是之多，如許之事，猶如... quot homines, *tot* sententiae. Cic. 各人各見. **b)** (cum *quotiens*) *tot* consulibus.. quotiens, ipse consul fuit. Cic. 當多數之人執政(總統)時，那時彼亦同爲(總統)執政官. **c)** (*ut* et consec.)

totalĭtās. *ātis.* f.
【解】全部性，綜合性.

tōtāl-is. *e.* adj.
【解】完全者.

tōtālĭter. adv.
【解】完全.
【附】**totem.** (**totemismus**).
【解】圖騰，崇拜物，屬相，生肖.

tŏtĭdem. adj. pl. indecl. (*tot idem*)
【同】par numerus.
【解】同樣多(同數)，亦如是多.
【例】❶ equitum milia erant sex, *totidem* numero pedites. Caes. 當時有騎兵六千，步兵同樣多. *totidem* fere verbis. Cic. 幾乎詞句相同. ❷ **a)** (cum *quot*) *totidem*.. quot; quot.. *totidem*. 如是多，猶如.... **b)** (cum *atque*) cum *totidem* navibus atque erat profectus. Nep. 如起程時艦數同樣多.

tŏtĭens. tŏtĭēs. adv.
【同】X. Quoties.
【解】幾次(數次)，若干次，幾許，多次.
【例】❶ scribere tam multa *totiens*. Cic. 你寫信如是多，且屢次寫. ❷ (correl.) **a)** *totiens*.. quotiens. Cic. 如是猶如.... **b)** quotiens.. *totiens*. 猶如...如是.... quotienscumque.. *totiens*.. Cic. 每次....

tōtīus. genit. *totus.*

1. tōt-us. *a, um.* adj. (genit.) *totius.* (dat.) *toti.*
【同】omnis, cunctus, universus, omnes partes, plenus, integer, solidus. X. Pars.
【解】全，凡，共，總，闔，普遍，終盡，全體，完全，整個，全部.
【例】❶ (adj.) *tota* respublica. 全國. *tota* nocte. 整夜. urbe *tota*. Cic. 闔城. *tota* Sicilia. Cic. 整個西細利. *toto* caelo. Cic. 滿天. *totis* noctibus. Cic. 數整夜. *totus* et mente et animo in bellum insistit. Caes. 盡心竭力作戰. *totus* ex fraude factus. Cic. 詭計多端. ❷ (subst. n.) *totum* in eo est, ut tibi imperes. Cic. 整個問題全在乎你管制自己. ex *toto*. 完全，整個. in *totum*. 綜合，(總括...). in *toto*. 總之.
【附】**totum** divisibile. 可分體.

2. tōt-us. *a, um.* adj.
【解】同樣大.
【例】*totus*.. quantus. Manil. 猶如...同樣大.

toxĭc-um. (**toxĭc-on**). *i.* n.
【解】❶ 毒(箭)，毒藥. ❷ 鴉片毒類.

trăbāl-is. *e.* adj. (*trabs*)
【同】robustissimus.
【解】❶ 屋樑者. ❷ 粗大如樑者.
【例】❶ *trabalis* clavus. 穩樑釘. beneficium clavo *trabali* figere. Cic. (prov.) 確定保全恩惠.

TRABEA 1

1. trăbĕ-a. *ae.* f. (*trabs*)
【解】鑲紅邊之白袍，(蟒袍)(騎士之禮服).
【例】auguralis, regia trabea. 人士，王侯之禮服.

2. trabĕ-a. *ae.* f. (subaud. *fabula*) 演員衣羅瑪貴族長袍之喜劇.

trăbĕāt-us. *a, um.* adj. (*trabea*)
【同】trabea indutus.
【解】❶ 著鑲紅邊白袍者.
【例】❶ *trabeatus* colonus. Claud. 執政(總統)農夫. *trabeata* domus. Claud. 執政(總統)之家.

trăbēcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *trabs*)
【解】小樑.

trabs. *trăbis.* f.
【解】❶ 樑. ❷ (fig.) a) 喬木，林木. b) 舟. c) 長矛.
【例】❶ sub iisdem *trabibus*. Hor. 在同樑屋中. ❷ *trabes* fraxineae, acernae. Virg. 榛樹，楓樹. *trabs* Colchas. Ov. 船 (des Argonautes).

1. tract-a. *ae.* f.
【解】長麵條，掛麵.

2. tract-a. *ōrum.* n. pl.
【解】❶ vide **tracta 1.** ❷ 繞紡錘之羊毛線.

tractābĭl-is. *e.* adj. (*tracto*)
【同】quod sub tactum cadit, facilis, lenis, mollis, flexibilis.
【解】❶ 可撫摩者，馴良溫柔者，容易者，便利者. ❷ (fig.) 柔順者，柔輭者.
【例】❶ vox *tractabilis.* Quint. 聲音婉轉者. non *tractabile* caelum. Virg. 惡劣天氣. ❷ nihil est eo *tractabilius.* Cic. 無比他更馴良者.

tractābĭlĭt-as. *ātis.* f.
【解】便利，易行，易用者.

tractābĭlĭter. adv. *-lius.*
【解】容易，便利.

tractātĭ-o. *ōnis.* f. (*tracto*)
【同】usurpatio, usus, tractatus, explicatio.
【形】digna, salutaris, varia.
【解】❶ 摩弄，盤摩，玩弄. ❷ (fig.) a) 操作，從事. b) 應用，辦理. c) 待遇，手段，作法.
【例】❶ (*tractatio*) tibiarum. Cic. 把笛. (*tractatio*) beluarum. Cic. 馴服野獸. (*tractatio*) armorum. Cic. 玩弄武器. ❷ a) (*tractatio*) philosophiae. Cic. 研究哲學. b) (*tractatio*) magnarum rerum. Cic. 管理大事. (*tractatio*) dicendi. Cic. 練習口才. c) accusare aliquem malae *tractationis.* Quint. 控人虛偽.

tractāt-or. *ōris.* m.
【解】按摩，摩弄者，講論，解釋者.

1. tractāt-us. *a, um.* part. v. *tracto.*
【解】按摩，拖，引，辦理，治療，講述，解釋.
【例】vita honeste *tractata.* Cornif. 度尊榮的生活.

2. tractāt-ŭs. *ūs.* m.
【同】tractatio.
【解】❶ 觸摩，摸弄，按摩. ❷ (fig.) a) 指導，管理. b) 興辦，應用，研究. c) 盡(職)，完成(職務). d) 講述，論辯，解釋.
【例】❷ a) *tractatus* troporum. Quint. 應用象徵. b) ipsarum artium *tractatu* delectari. 講習藝術而感愉快.

tractim. adv. (*traho*)
【同】longo tractu.
【解】陸續，連接，拖延，緩慢，延長，綿延.
【例】*tractim* tangere. Plaut. 批頰，(掌面)摑面. *tractim* pronuntiare litteram. Gell. 慢讀字音.

tract-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】exerceo, differo, doceo, disputo, accipio aliquem honorifice, aut aspere, accurate, acute, aspere,
【狀】comice, crudeliter, diligenter, diserte, facile, honeste, honorifice, ingeniose, laute, leniter, liberaliter, minutim, nefarie, praeclare, publice, subtiliter, temere, cumulate.
【解】I. (poetic.) ❶ 拖曳. ❷ 牽引，引導. II. 屢次觸摸，摩弄. ❶ 安撫，管制，修治，應用. ❷ (fig.) 管理，施行，實施，辦理，處理. ❸ 待遇，接待，對待. ❹ 講述，辯論，解釋.
【例】I. ❶ *tractata* comis. Ov. 拖髮. ❷ (*tractare*) vitam. Lucr. 苟延殘喘.
II. ❶ (*tractare*) gubernacula. Cic. 掌舵. (*tractare*) arma. Hor. 使用武器. (*tractare*) vites. Cic. 修治葡萄林. (*tractare*) ceram pollice. Ov. 用指捏製蠟形. ❷ (*tractare*) pecuniam publicam. Cic. 管理公款. (*tractare*) bellum. Liv. 指揮戰爭. (*tractare*) causas amicorum. Cic. 為朋友辯護. (*tractare*) conditiones. Caes. 商討(和平)條件. (*tractare*) artem. 操練藝術. (*tractare*) aliquid animo. Cic. 考慮某事. *tracta* definitiones fortitudinis. Cic. 審量剛毅之定義. *tractare* de aliqua re. 商討

某事. *tractare* animos. 管束人心. ❸ *tractare* aliquem, ita ut... (cum subj.) 如此對待某人至於.... *tractare* aliquem ut consulem. Cic. 對待某人如(總統)執政官. honeste, male *tractare* aliquem. 善遇,虐待某人. ❹ *tractare* partem philosophiae. Cic. 講論哲學之某部份.

tractōrī-us. *a, um.* adj.
【解】拖曳,引導者.
【例】*tractoriae* litterae. 官費旅行狀(路照). (vel) *tractoriae*. (absol.) Cod. Just. 官費旅行狀(路照).

1. tract-us. *a, um.* part. v. *traho.*
【解】牽引,引導,引誘者.
【例】lanae *tractae.* Plin. 梳理之羊毛. consuetudo *tracta* ab eo tempore. Plin. 由某時開始之慣例.

2. tract-ŭs. *ūs.* m.
【同】regio, ora, pars terrarum, caeli plaga.
【形】celeberrimus, varius, levis, totus.
【解】❶(actio) 拖曳,牽引,伸長(梳理羊毛),匍匐,蜿蜒. ❷ (concr.) a) 路線,火線. b) 伸展,延長,路線. c) 一帶,一段,輪廓,(地角天涯). ❸ (fig.) 事之進行程序.
【例】❶ *tractu* gementem ferre rotam. Virg. 耳聞拖輪發轢聲. in contrarium *tractum* maris incidere. Liv. 逆流航行. Cydnus leni *tractu* e fontibus labens. Curt. 西得奴河平靜的由泉源流下. ❷ a) longos flammarum ducere *tractus.* Lucr. 延長火線. b) contemplatus qui *tractus* castrorum esset. Liv. 觀察營寨之形勢. c) *tractus* oppidi. Caes. 城市街道. eodem *tractu.* Virg. 在同樣地帶. corrupto caeli *tractu.* Virg. 空氣污濁. ❸ *tractus* orationis lenis et aequabilis. Cic. 語氣平靜均衡. quanta aesitatio *tractusque* verborum! 說來如何猶豫遲緩.

trādĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*trado*)
【解】❶ 交付,寄託,相傳,引渡(法),交還. ❷ 傳授,教授,報告,傳說,遺傳,祖傳,傳說.
【例】❶ abalienatio est rei suae *traditio.* 讓與乃是交付自己所有之物. ❷ *traditiones* apostolicae; doctrina a Christo et Apostolis ad nos derivata. 宗徒所傳與我們基督的道理.

trādĭtĭōnālism-us. *i.* m.
【解】泥古篤,(固守傳說者).

trādĭt-or. *ōris.* m. (*trado*)
【解】背義,失信,負人,賣國者,(大逆叛國),奸細,通敵者.

trādĭtĭōnalist-a. *ae.* m.
【解】固守舊說者.

trādĭt-us. *a, um.* part. v. *trado.*
【解】交付,託付,讓與者.
【例】victoria *tradita.* Just. 戰敗.

trā-do. *dis, dĭdi, dĭtum, dĕre.* v. tr. (*trans do*)
【同】do, exhibeo, dico, doceo, demonstro, prodo.
【狀】atrociter, bene, egregie, etiam, festive, gratis, graece, honeste, subtilius, penitus, expeditius, furtim, vere, latine.
【解】❶ 交付,授給,讓與. ❷ (fig.) a) 託付. b) 交付. c) 遺棄,辭退. d) 委身,專務,投降. ❸ 口授,口傳,筆授,記述. ❹ 教授,傳習.
【例】❶ quae acceperant, *tradere.* Cic. 遞傳. (*tradere*) poculum alicui. Cic. 授杯與人. (*tradere*) alicui hereditatem. Cic. 遺產與人. per manus *traditae* glaebae. Caes. 親手授與之田地. ❷ a) (*tradere*) aliquem alicui. Cic. 舉薦人. (*tradere*) obsides Aeduis custodiendos. Caes. 託厄度人保管爲質者. te in disciplinam meam *tradideras.* Cic. 你受教於我. cui respublica *traditur* sustinenda. Cic. 託支撐國務之人. (*tradere*) se suaque omnia alicui in fidem, 託人保證. (*tradere*) in traditionem. 投降. b) (*tradere*) obsides, arma. 交出爲質者,交出武器. (*tradere*) alicui liberam possessionem Galliae. Caes. 任人佔據高盧. c) (*tradere*) alicujus audaciae socios. Cic. 委棄盟友與人之大膽. (*tradere*) feris populandas terras. Ov. 任野獸蹂躪. (*tradere*) urbem victori hosti. 交付城市與得勝之敵人. d) (*tradere*) se quieti. Cic. (入睡)安眠. (*tradere*) se totum Philoni. Cic. 專心聽斐洛講授. ❸ pugnae memoriam posteris *tradere.* Liv. 留戰爭回憶錄與後人. ita nobis majores nostri *tradiderunt.* Cic. 我們的先人如此傳給我們. nobis poetae *tradiderunt.* (cum prop. infin.) 詩人給我們記述.... Aristides unus omnium justissimus fuisse *traditur.* Cic. 人傳說亞立斯底是衆人中最完善者. *traditum* est. (cum prop. infinit.) 人傳說.... *traditur* memoriae. Liv. (vel) *traditur.* (absol.) Liv. 傳說.... ❹ (*tradere*) praecepta dicendi. Cic. 教授講演術.
【附】**traducianismus.** *i.* m.
【解】傳殖說,傳統性,精靈生殖說.

trādu-co. *cis, xi, ctum, cĕre.* v. tr. (*trans duco*)
【同】trajicio.

【狀】paulisper, tranquille, eleganter.
【解】❶引領過，使穿過，通過. ❷橫經，路過. ❸過前，前行，引進. ❹遷移，運行. ❺(fig.) a) 度日. b) 晉陞，(移位). c) 轉移，翻譯，迻譯.
【例】(*traducere*) hominum multitudinem trans Rhenum in Galliam. Caes. 引領群衆渡萊茵河來至高盧. copias flumen *traducere*. Caes. 率兵渡河. deterrere ne multitudo Germanorum Rhenum *traducatur*. Caes. 阻止日耳曼人集體渡萊茵河. ❷(*traducere*) copias per angustias et fines Sequanorum. Caes. 率兵經行隘路，並過塞瓜奧邊境. ❸(*traducere*) copias praeter castra. Caes. 率兵過凱撒營外. equum *traducere*. Cic. 牽馬通過，(未被扣留). (*traducere*) victimas in triumpho. Liv. 引犧牲群隨凱旋隊通行. ❹illo ad munitionem copiae *traducuntur*. Caes. 領軍隊至彼處爲防守該地. ❺a) (*traducere*) otiosam aetatem. Cic. 安閒度日. (*traducere*) munus summa abstinentia. 盡職清廉. b) (*traducere*) centuriones, ex inferioribus ordinibus in superiores. Caes. 擢陞百總(晉級). (*traducere*) aliquem ad optimates. Cic. 引人至貴族處. (*traducere*) a disputandi subtilitate orationem ad exempla. Cic. 使演講由高深理論，而至具體實例. a disputando ad dicendum *traducti*. Cic. 引彼等由辯論至說服. (*traducere*) animos in hilaritatem a severitate. Cic. (*traducere*) ad hilaritatem. Cic. 轉嚴厲爲愉快. (*traducere*) animum a metu ad spem, ab improbitate ad virtutem. 使人心由恐懼，而生希望，由邪僻，而歸正義. (*traducere*) aliquid ad linguam Romanam. Gell. 迻譯爲拉丁文. unde id verbum *traductum* est. Gell. 此語由此而來.

trāductĭ-o. *ōnis.* f. (*traduco*)
【解】❶領過，引渡，凱旋. ❷(fig.) a) (論分位)，由一位置至他位置. b) (論時間) 由起點至終點. c) (供展) 提供，供呈，引展，翻譯.
【例】❷a) (*traductio*) ad plebem. Cic. 列爲平民. b) (*traductio*) temporis. Cic. 光陰進展. c) ad *traductionem* nostram. Sen. 至卑視我們.

trāduct-or. *ōris.* m. (*traduco*)
【解】使變遷(易分位)者，移動者，翻譯者.
【例】*traductor* ad plebem. 使變爲平民.

1. trāduct-us. *a, um.* part. v. *traduco.*
【解】引過，遷移者，渡過者.
【例】Germani *traducti* Rhenum. Caes. 渡過萊茵河之日耳曼人.

2. trāduct-ūs. *ūs.* m.
【解】引領，渡過.

trād-ux. *ŭcis.* m. (*traduco*)
【同】stirps arboris, (vel) vitis alio traducta.
【解】移接之葡萄枝，(樹枝).

trăgĭcē. adv.
【同】sublate, ample.
【解】悲劇，悲慘狀.

trăgĭcocomoedĭ-a. trăgĭcōmoedĭ-a. *ae.* f.
【解】悲喜雜劇.

trăgĭc-us. *a, um.*
【解】❶悲劇者，悲壯者. *tragicus* *i.* m. (poeta)悲劇詩人. ❷(fig.)悲慘，悲哀動人，(悱惻，纏綿)，可怖者.
【例】❶*tragicus* Orestes. Cic. 扮演Orestes之悲劇脚色. ❷*tragicum* illud. Suet. 悲劇中語. spirare *tragicum*. 悲慘語調.

trăgoedĭ-a. *ae.* f. (radix [τϱαγος] = hircus et [ωδη] = cano)
【同】quia in honorem Bacchi fabula *canitur*; *hircus* (victima) victoribus in praemium datur.
【解】❶悲劇. ❷(fig.) pl. 演講激動情感之劇烈，一演講術，一浮誇，鋪張，高深之辭句.
【例】❶*tragoediam* facere, scribere, agere. 寫作，表演悲劇. ❷quantas *tragoedias* effecit, excitavit! 曾激起何等劇烈之情感. *tragoedias* in nugis agere. 在瑣屑小事，而用悲劇豪語.

trăgoed-us. *i.* m.
【解】演悲劇者，(悲劇演員).
【例】vox *tragoedorum*. 悲劇語調.

TRAGŒDUS

trăgŭl-a. *ae.* f. (teli genus)
【解】❶飛槍，(連皮條之鏢槍). ❷耒耜，鋤耙. ❸網罟.
【例】(fig.) *tragulam* injicere in aliquem. Pl. 對人惡作劇.

trāg-um. *i.* n.
【解】❶(大麥)粥類，羹類. ❷網類.

trăh-a. trăhĕ-a. *ae.* f.
【解】耒耜，耙鋤.

trăh-ax. *ācis.* adj.
【解】自私者，貪己利者.

tră-ho. *hīs, xi, ctum, hĕre.* v. tr.
【同】adduco, impello.
【狀】consulto, divinitus, amplius, extrinsecus, leviter.
【解】I. 牽引，拉. ❶挽引，(拉)車，紡(線). ❷(fig.) a) 誘惑，勾引，勾結. b) 引咎自

責，自負其責. c) 偏向某方面.
II. 拖，曳，抽，携帶. ❶ a) 拉，扯. b) (fig.) 連累，掛累. c) 誅求無厭，纏綿，再三尋思. ❷ 携去，搶奪，冲動. ❸ 拖曳於後. ❹ 起源自. ❺ 抽取. a) 汲水. b) 出聲. c) (fig.) 開端，開始. ❻ a) 集合，收緊，收縮. b) 縮成. ❼ (fig.) a) 遲鈍，(聲). b) 拖長，(形). c) 拖延，(戰爭). d) 遷延，遲延，(時日).
【例】 I. ❶ (*trahere*) plaustra. Virg. 引車. (*trahere*) naves in saxa. Virg. 拉船至巖石上. (*trahere*) lanam manibus. Varr. 手紡羊毛，織毛布. (*trahere*) data pensa. Ov. (*trahere*) purpuras. Hor. 織緋紅布. ❷ a) *trahimur* studio laudis. Cic. 我們爲虛榮心所牽引. *trahit* sua quemque voluptas. Virg. 各嗜所好. ad Poenos rem *trahere*. Liv. 側重伯奧人，(急於連絡伯奧人). b) (*trahere*) in se crimen. Ov. 引咎自責. c) omnia non bene consueta in virtutem *trahebantur*. Sall. 一切不智之行，視爲剛勇. (*trahere*) cuncta in deterius. Tac. 惡意解釋一切.
II. ❶ a) (*trahere*) Hectora. Cic. 拖厄可道. vinctus *trahebatur*. Caes. 被縛受人拖曳. b) (*trahere*) aliquem secum in eamdem calamitatem. Cic. 連累人遭同樣災禍. c) (*trahere*) pecuniam. Sall. 貪財無厭. animis *trahant*. (prop. infin.) 再三尋思. ❷ saxa ingentia fluctus *trahunt*. Sall. 水流冲動大塊巖石. (*trahere*) parvos liberos. Curt. 引領弱小子女. (*trahere*) praedam ex agris. Liv. 由田間掠取勝利品. *trahere*. (absol.) 强取. ❸ *trahere* vestem per pulpita. Hor. 舞台上曳長衣. (*trahere*) auras ore. Ov. 呼吸空氣. (*trahere*) amnem gutture. Ov. 吸水. stirpes e terra sucum *trahunt*. Cic. 根自地中吸養料. (*trahere*) mille varios colores. Virg. 塗各種色. legio Martia quae a deo *traxit* nomen. Cic. 號金星師，起自金星之名. molestiam ex pernicie reipublicae *trahere*. Cic. 因國難而心感憂傷. ❺ a) (*trahere*) ex puteis aquam. Cic. 由井中汲水. (*trahere*) ferrum ex, (vel) de corpore. Ov. 由身上取下鐵器. b) (*trahere*) vocem a pectore. Virg. 由胸中發出聲音. c) scio ab isto initio *tractum* esse sermonem. Cic. 我明瞭(我們的)談話由此點開端. ❻ a) ignis coria et carnem *trahit*. Lucr. 火使皮肉收縮. b) anguis (serpens) septem gyros, septena volumina *traxit*. Virg. 蛇身七繞，成七環. ❼ a) (*trahere*) verba. Sil. 出言遲鈍. b) sin. *trahitur* bellum. Cic. 然而若拖延戰事. c) (*trahere*) pugnam aliquam diu. Liv. 長期支持戰爭. (*trahere*) vitam. Virg. 苟延殘喘. d) querentes se *trahi* a Caesare. Suet. 謾怨凱撒拖延彼等之事.

trāĭcĭo. vide **trajicio.**

Trajān-us. *i*. m. nom. propr. hom.

trājectĭ-o. *ōnis.* f. (*trajicio*)
【解】 ❶ 航行，渡(海...)，經(天...). ❷ (fig.) 移責於人.
【例】 ❶ maris *trajectio*. 渡海. *trajectiones* stellarum. Cic. 星體之運行. ❷ *trajectio* in alium. Cic. 歸咎於人. *trajectio* verborum. Cic. 轉置詞.

trāject-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】 渡，過.

trājectūr-a. *ae.* f.
【解】 凸出，突出.

1. trāject-us. *a, um.* part. v. *trajicio.*
【解】 渡過，越過，橫過.

2. trāject-ūs. *ūs.* m.
【解】 通過，經過，航渡.
【例】 in *trajectu* amnis submersus est. 在渡河時沉沒.

trāj-ĭcĭo. (**trā-ĭcĭo, transj-icio**). *ĭcĭs, ēci, ectum, icĕre.* v. tr. (*trans jacio*)
【同】 transeo, traduco.
【狀】 aperte, celeriter.
【解】 I. 拋過. ❶ 擲過. ❷ 通過，轉過，遷移，輸運.
II. 渡過. ❶ 越過. ❷ 航行，渡過. ❸ 準備過.
【例】 I. ❶ (*trajicere*) telum. Caes. 拋過鏢槍. (*trajicere*) vexillum trans vallum. Liv. 把軍旗拋過壕溝. ❷ a) antennis de nave in navem *trajectis*. Liv. 將帆架自一船移至他船. b) (*trajicere*) in alia vasa. Varr. 移注(流質)於他器皿. c) equitatum *trajecit*. Caes. 運過騎兵. (*trajicere*) legiones in Siciliam. Liv. 運營兵至西細利島. Marius *trajectus* in Africam. Cic. 馬立伍轉移至斐洲. (*trajicere*) sese ex regia ad aliquem. Caes. 由王宮轉至某人處. (*trajicere*) invidiam in alium. Cic. 轉恨他人. Germanos flumen *trajecit*. Caes. 使日耳曼人渡河. exercitus Pado *trajectus* Cremonam. Liv. 運軍隊經過巴道至日耳曼.
II. ❶ (*trajicere*) murum jaculo. Cic. 將鏢槍拋過城墻. ❷ (*trajicere*) Padum. Liv. 經過巴道. (*trajicere*) mare. Liv. (*trajicere*) aliquem. Caes. 穿透某人. pilis *trajecti*. Caes. 被箭穿透. alicui femur tragula *trajicitur*. Caes. 某人腿被槍刺透. ❸ parat *trajicere* in Africam. Liv. 準備

過(海)往斐洲.

trām-a. *ae.* f.

【解】 鍊條纖維，組織蛛網.

【例】 *tramae* putridae. Plaut. 無價值之物.

trām-ĕs. *ĭtis.* m.

【同】 semita.

【解】 ❶ 徑路，迂路，歧路. ❷ 道路，途徑，支脈.

【例】 ❶ egressus est non viis sed *tramitibus.* 他非由通衢而循小徑出去. ❷ cito *tramite.* 迅速. facili *tramite.* Virg. 由平易之路. generis *tramites.* Gell. 民族之支脈.

trāmĕo. vide **transmeo.**

trānăt-o. transnăt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.

【解】 ❶ 泅泳，渡過. ❷ (absol.) 泅泳.

【例】 ❶ *transnatum* flumen. Frontin. 泅泳過河.

trān-o. transn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.

【同】 trajicio.

【解】 ❶ 泳過，(cum acc.) 泅泳，(absol.) ❷ 通過，穿過，經過.

【例】 (*tranare*) flumen. Caes. 泅泳過河. Eridanus *tranandus.* Culex. 須過厄里大河. *tranare* ad suos. Liv. 泳回到自己人處. ❷ *tranare* nubila. Virg. 通過雲霄. *tranare* auras, (vel) per auras. Stat. 透過空氣. *tranare* pectus. Sil. 穿透胸部. *tranare* pericula. Sil. 經過危險.

tranquillāt-us. *a, um.* part. v. *tranquillo.*

【解】 平靜者.

tranquillē. adv. (*tranquillus*), *-lius, -lissime.*

【同】 placate, placide.

【解】 平靜，安寧，平和，從容，舒泰.

【例】 *tranquille* vitam traducere. 平安度日.

tranqullisatĭo. *onis.* f.

【解】 沉靜.

tranquillĭt-ās. *ātis.* f. (*tranquillus*)

【同】 quies, otium, securitas, tranquillus animus; placata, tranquilla, quieta vita.

【形】 honesta, reliqua, summa, utilis, mirifica.

【解】 ❶ 海上風平浪靜. ❷ 平靜，安寧，平安.

【例】 ❶ subito *tranquillitas* exstitit. Caes. 驟然平靜. *tranquillitas* pacis. Cic. 平靜. *tranquillitas* animi. Cic. 心平氣和. ea res magnam tibi *tranquillitatem* pariet; praestabit tibi otium; vitam ab omni cura vacuam. 此事安撫爾心. Deo sit gratia, magna nunc *tranquillitate* fruor, (molestiis vacuus sum). 謝主，因我得享平安.

1.tranquill-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*tranquillus*)

【同】 placo. X. Perturbo.

【解】 平息，安定.

【例】 *tranquillare* animos perturbatos. 安定紛亂的人心. rebus *tranquillitatis.* Nep. 大局穩定.

2. tranquillo. adv. vide **tranquille.**

tranquill-um. *i.* n. (*tranquillus*)

【解】 ❶ 海上平靜，氣候溫和. ❷ 安寧，綏靖，安謐.

【例】 ❶ per *tranquilla* pelagi fluctuare. Plin. 漂泊平靜之海面上. *tranquillo* navigare. Plin. 平渡. ❷ in *tranquillum* conferre. Plin. 救平. *tranquillum* redigere. Liv. 平定. in *tranquillo* esse. Ter. 平安無事.

1. tranquill-us. *a, um.* adj. *-lior, -lissimus.*

【同】 quietus, securus, sedatus, placatus, lenis, placidus omnis perturbationis expers. X. Turbulentus.

【解】 平安，平靜，安穩，安寧，穩妥，綏和.

【例】 *tranquillum* aliquem ex irato facere. Plaut. 平息人怒. *tranquillo* animo, (ab omni cura vacuo). 和顏悅色. *tranquilla* et serena frons. Cic. 和顏悅色. *tranquillae* litterae. Cic. 平安音訊. *tranquillior* in transferendis verbis. Cic. 用比喻更自然.

2. Tranquill-us. *i.* m. nom. propr. (cognom.) homin. 人名：綽號，例如. Suetonius *Tranquillus.*

trans. praep. cum accus.

【解】 以外，越過，以後.

【例】 *trans* Rhenum. Caes. 萊茵河以外. *trans* vallum. Liv. 越過壕塹. *trans* mare currere. Hor. 過海. *trans* caput jacere. Virg. 拋諸腦後. domino *trans* ripam inspectante. Cic. 主人隔河觀望. (in composit.) *trans*curro. 跑過.

transăb-eo. *īs, īvi,* (vel) *ii, ītum, īre.* v. tr. vel intr.

【解】 ❶ 往彼處，渡過，越過，超過. ❷ 穿過，刺透.

transactĭ-o. *ōnis.* f.

【解】 通過，完竣，結束，處理.

【例】 *transactionem* facere. Paul. 安置處理.

transact-ŏr. *ōris.* m. (*transigo*)

【解】 中人，介紹人，講和人.

【例】 omnium rerum *transactor.* 一切事之介紹.

transact-us. *a, um.* part. v. *transigo.*
【解】穿過，經過，完竣.
【例】*transactum* aliquid reddere. Plaut. 完成某事. *transacto* anno. Nep. 已過之年.

transăd-ĭgo. *ĭgĭs, ēgi, actum, igĕre.* v. tr.
【例】❶ (cum dupl. accus.) 使通過，使穿透. ❷ 穿過，刺透.
【例】❶ *transadactus.* Apul. 經過者. crudum *transadigit* costas ensem. Virg. 以殘忍之劍刺透肋旁. ❷ (*transadigere*) aliquem ferro. Stat. 用刀刺透某人.

transalpīn-us. *a, um.* adj.
【解】亞爾白山外者.
【例】nationes *transalpinae.* 亞爾白山以外之國家.
transalpīn-i. *ōrum.* m. pl. 之人.

transcen-do. transscen-do. *dĭs, di, sum, dĕre.* v. intr. vel tr.
【同】transeo.
【解】I. intr. 上陸，登過. ❷ 轉移，遷徙.
II. tr. ❶ 踰越，攀登. ❷ (fig.) 超過，觸犯，違背.
【例】I. ❶ *transcendere* in hostium naves. Caes. 强登敵船. *transcendere* in Italiam. Liv. (越過亞爾白山)入義大利. ❷ *transcendere* ex minore aetate ad majorem. Hyp. 年歲增長. *transcendere* ad leviora. Quint. 漸提次要證據.
II. ❶ *transcendere* maceriam. Caes. 越過石壁. *transcendere* Alpes. 越過亞爾白山. *transcendere* flumen. 渡河. ❷ *transcendere* ordinem aetatis. Liv. 超過年歲界限. *transcendere* prohibita. Tac. 違犯禁令. *transcendere* legem. Char. 犯法.
【附】**transcendentĭa.** *ae.* f. 超越性，超然性. **transcendentalismus.** 超絕論. **transcendentalis** synthetismus. 超越綜合說. *transcendentalis* logica. 先天的論理學.

1. transcens-us. *a, um.* part. v. *transcendo.*
【解】越過，踰越者.

2. transcens-ŭs. *ūs.* m.
【解】上陸，攀登.

transci-ndo. transcī-do. (*n*) *dĭs, di, sum,* (*n*)*dĕre.* v. tr. (*trans caedo,* (vel) *scindo*)
【解】剝削，侵蝕，撕破.
【例】mons *transcisus.* Grom. 穿山.

transcrī-bo. *bĭs, psi, ptum, bĕre.* v. tr. (*trans scribo*)
【同】exscribo, describo.
【解】❶ 膽寫，抄錄，登錄，記載. ❷ 傳與，(付與，交與)，登入，列入.
【例】❶ (*transcribere*) testamentum in alias tabulas. Cic. 膽寫遺書於其他表冊上. orationes totas sua manu *transcripsit.* 他親自膽寫全部演詞. ❷ (*transcribere*) sceptra colonis. Virg. 傳君權與墾田夫. *transcribor* in malum. Sen. 我適逢惡運. (*transcribere*) fundos alicui. Dig. 讓田產與人. (*transcribere*) in se aes alienum. Gaius. 代人償債.

transcriptĭ-o. *ōnis.* f.
【解】抄錄，讓與，歸咎於人.

transcript-us. *a, um.* part. v. *transcribo.*
【解】膽錄，讓與，售出者.

transcur-ro. *rĭs, ri, sum, rĕre.* v. intr. vel tr.
【解】I. intr. ❶ 馳過，馳前. ❷ (fig.) (遷移，變遷)，速閱，瀏覽.
II. tr. ❶ 越過，趨過. ❷ (fig.) 略閱，概論.
【例】I. ❶ in altera castra *transcursum* est. Liv. 馳至別一營寨. (*transcurrere*) ad nos. Plaut. 馳回到我們處. (*transcurrere*) praeter oculos. Ov. 馳於眼前. ❷ (*transcurrere*) in dissimilem rem. Her. 迅速移至不同對象. (*transcurrere*) ad melius. Hor. 迅速移至較好位置. (*transcurrere*) ad vitia. 陷於惡習.
II. ❶ (*transcurrere*) montium juga. Curt. 越過山嶺.

1. transcurs-us. *a, um.* part. v. *transcurro.*
【解】馳過，未注意.
【例】in arcem *transcurso* opus est. Ter. 應馳避堡壘中.

2. transcurs-ŭs. *ūs.* m.
【解】❶ 巡行經過，過前，馳驅，(瀏覽，涉獵). ❷ 約略，綱領.
【例】❷ in *transcursu* attingere. Plin. 略述. *transcursu* notare. Macr. 隨筆.

transenn-a. *ae.* f.
【同】fenestra, cancelli.
【解】❶ 繫帶，繩索，羅網，陷阱. ❷ 簾，鐵絲網，(罩).
【例】❶ in *transennam* ducere. Plaut. 使陷於羅阱中. ❷ (fig.) per *transennam* adspicere. Cic. 瀏覽.

trans-ĕo. *īs, ĭi* (vel *ivi*), *ĭtum, īre.* v. intr. vel tr.
【同】trajicio, transmitto, transcendo, delabor, defecto, abeo, defluo.
【狀】auspicato, breviter, deinceps, facile, leviter, separatim, singillatim, tuto, quam brevissime.
【解】I. intr. ❶ 往外，過去. a) 遷往，遷移. b) 變遷，變形. c) 變換. d) 透入 (浸滲)，燻

染. ❷ 穿過，經過. ❸ 過前，渡過.
II. tr. ❶ 踰越. a) 越過，經過. b) 超過，(先行，先到). c) 至另一端. ❷ 橫過. a) 路過. b) 穿過. c) (fig.) 略論，瀏覽，涉獵. d) 度(生). ❸ 行於外，行於前，沿行. a) 行於案前. b) 未注意. c) 不提，不論，(遺漏，省文).
【例】I. ❶ a) (*transire*) ex Italia in Siciliam. Cic. 自義大利遷往西細利島. (*transire*) ad aliquem. Ter. 遷至某人處. pedites equitesque *transiere*. Liv. 步兵馬兵已經過去. (*transire*) ad partitionem. Cic. 演詞分段. b) (*transire*) ad Pompeium. Caes. 改入彭伯黨. (*transire*) ad adversarios. Cic. 降敵. (*transire*) a patribus ad plebem. Liv. 由元老改爲平民. (*transire*) in sententiam alicujus. Liv. 附和人之意見. c) (*transire*) in humum saxumque. Ov. 化爲土地及巖石. (*transire*) in vinum. Plin. 變成酒. d) odor *transit* in vestes. Plin. 衣染氣味. (*transire*) in mores. Sen. 影響品行. ❷ (*transire*) in media castra. Sall. 穿過軍營. (*transire*) per cribrum. Cat. 過篩. ❸ hunc nimbum *transisse* laetor. 風波已過，我心愉快. dies *transeunt*. Caes. 日子已過，(不復回).
II. ❶ a) (*transire*) taurum. Cic. 越過刀路山. (*transire*) maria. Cic. 渡海. Rhodanus nonnullis locis vado *transitur*. Caes. 老達河數處可以涉過. b) (*transire*) equum cursu. Virg. 賽馬獲勝(勝過馬). (*transire*) modum. (fig.) Cic. 過度. c) (*transire*) ea, quae premunt. Cic. 逼吾之災期將過. ❷ a) (*transire*) Formias. Cic. 通過福爾米城. b) (poetic.) (*transire*) illa cornipedis cuspide. Sil. 槍刺馬肋旁. c) eos libros cursim *transeo*. Gell. 我瀏覽書籍. *transire* leviter unamquamque rem. Cic. 淺嘗即止，不求深造. d) *transire* vitam silentio. Sall. 隱居度日. ❸ a) *transire* omnes mensas. Pl. 在錢莊案前路過. b) (fig.) sensus *transit* intentionem. Quint. 感覺未曾注意. c))*transire*) aliquid silentio. Cic. 不提某事. multa *transi*. Cael. 你當放棄不少細節.

transĕr-o. *is, tum, ĕre.* v. tr.
【解】移過，接樹.

trans-fēro. *fers, tŭli, lātum, ferre.* v. tr.
【同】traduco, confero.
【狀】acute, astutius, apertius, audacius verba, crebrius, commode, separatim.
【解】❶ 遷移，轉運，搬運，移栽(移花接木)，移人視線. ❷ 謄寫，登錄，轉告. ❸ (fig.) a) 轉移(轉戰)，移責，歸咎於人，撥賬，轉談. b) 遲延，轉動，傳播. c) 翻譯. d) 借意，寓意. e) 轉詞，(張冠李戴). f) 變換，更動.
【例】❶ in fundum arbores *transferebantur*. 移植樹木於田園內. castra *transferre* ultra aliquem locum. Caes. 遷營於某地之外. ❷ (*transferre*) de tabulis in libros. 自表冊謄寫於簿記中. ❸ a) (*transferre*) bellum in Celtiberiam. Caes. 轉移戰事於瑟爾底. (*transferre*) culpam in alios. Cic. 歸咎於人. (*transferre*) se ad artes componendas. Cic. 致力藝術著作. nihil ab eo (Thucydide) *transferri* potest ad forensem usum et publicum. Cic. 由彼書中 (Thuc.) 毫無所得，爲應付辯護及演講需要. b) (*transferre*) alio sermonem. Cic. 轉談他事. c) verba apertius *transferre*. 用更顯明之語. d) verbum *translatum*. 象徵語. e) *translatum* exordium. Cic. 轉調的開端. f) de verbo ad verbum in Latinum *transtulit*. 逐字逐句翻成拉丁文.

transfī-go. *gĭs, xi, xum, gĕre.* v. tr.
【同】configo gladium lateri, jugulo defigo.
【解】❶ 穿透，穿過. ❷ (poet) 橫揷，(鑽).
【例】❶ hastis *transfigi* corpus. Pl. 身被槍穿透. hasta *transfixus*. Virg. 身被槍穿透.

transfĭgūrātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】變容，變態，易形.
【例】*transfiguratio*. D. N. 耶穌顯聖容. in *transfiguratione*. (compositione). Cic. 在文字之配合.

transfĭgūr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】變態，變形，變化.
【例】(*transfigurare*) rem in rem. Suet. 化一物爲另一物. amygdalae *transfigurantur* in amaras. Plin. 胡桃變成苦果. (*transfigurare*) animos judicum. Quint. 變化法官之心.

transfixĭ-o. *ōnis.* f.
【解】穿透.

transfix-us. *a, um.* part. v. *transfigo.*
【解】穿透，穿過者.

transflŭ-o. *is, xi, ĕre.* v. intr.
【解】流過，溢出.

transfŏ-dio. *dĭs, (ō)di, ssum, dĕre.* v. tr.
【同】transfigo, transverbero, trajicio latus.
【解】穿透，刺透，插入，鑽透.
【例】pectora duro *transfossi* ligno. Virg. 胸部被硬木穿透.

transformātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】變形，變態，變化，變更，變容.
transform-is. *e.* adj. (*trans forma*)
【解】變形，變化者.
transformāt-us. *a, um.* part. v. *transformo.*
【解】已變形，變化者.
transform-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】in aliam formam muto; in aliam imaginem me converto; aliam personam, speciem induco, fero.
【解】變形，變態，變化，變更，變質.
【例】(*transformari*) in rem. 變成某物. (fig.) (*transformari*) ad naturam alicujus. Quint. 彷效某人性格.
transfŏr-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】穿透.
transfoss-us. *a, um.* part. v. *transfodio.*
【解】穿透者.
transfrĕtātī-o. *ōnis.* f.
【解】渡過，航行.
transfrĕt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (*fretum*)
【解】❶ intr. 航行，渡過. ❷ tr. 運輸，運載.
transfŭg-a. *ae.* m. (*transfugio*)
【同】perfuga.
【解】逃兵(臨陣逃亡者)，降敵者，叛軍.
【例】Scipio *transfugas* bestiis objecit. 西比約投逃兵與野獸.
transfŭg-ĭo. *ĭs, i, ĭtum, ĕre.* v. intr.
【同】perfugio, profugio.
【狀】levissime.
【解】逃竄，潰散，逸去，降敵，投降.
【例】(*transfugere*) ad Romanos. Liv. 投降羅瑪人. (*transfugere*) ab afflicta amicitia. Cic.離棄難友. (*transfugere*), (devolare) ad florentem. 趨炎附勢.
transfŭgĭ-um. *i.* n. (*transfugio*)
【同】defectio, profugium.
【解】逃亡，遺去，叛離，降敵.
【例】ut levibus ingeniis impeditiora essent *transfugia.* 使膽怯者不易逃亡.
transfu-ndo. *ndĭs, di, sum, ndere.* v. tr.
【同】tranfero.
【狀】libenter.
【解】❶ 轉注(流質)，傾注，使流入. ❷ 轉移，歸於.
【例】❶ (passiv.) *transfundi.* 傾注. in aliud corpus *transfunditur.* (神靈)轉入他人之身. ❷ (*tranfundere*) amorem in aliquem. 轉受某人. ❷(*tranfundere*) laudes ad aliquem. Cic. 轉頌某人.
transfūsĭ-o. *ōnis.* f. (*transfundo*)
【解】轉注，流注，混入，混雜.
transfūs-us. *a, um.* part. v. *transfundo.*
【解】移注，傾流者，倒洒者.
transgĕr-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】搬運，運往.
transgrĕ-dĭor. *dĕris, ssus sum, di.* v. dep. intr. vel tr. (*trans gradior*)
【同】migro.
【狀】inauspicato.
【解】I. intr. ❶ 經過，遷徙，移往. ❷ (fig.) 變遷，變更.
II. tr.❶ 越過，踰越. ❷(fig.)a) 過度，違犯. b) 瀏覽. c) 諱避，(緘默).
【例】I. ❶ (*transgredi*) in Italiam. Liv. 經亞爾白山至義大利. *transgressus.* Tac. 渡過. *transgressus* ad aliquem. 改隨某人. *transgressus* in partem alicujus. Tac. 轉入某黨. ❷ *transgressus* ab indecoris ad infesta. Tac. 由卑劣品行而漸至罪惡行爲. *transgressi* in morem eorum. 改隨彼等之風化，(信仰).
II. ❶ (*transgredi*) taurum. Cic. 越過刀路山. (*transgredi*) flumen. Caes. 渡河. ❷ (*transgredi*) mensuram. Plin. 過度.
transgressĭ-o. *ōnis.* f. (*transgredior*)
【同】transitus.
【形】concinna.
【解】經過，越過.
【例】contra *transgressionem* Gallorum. 阻止高盧人越境.
transgress-ŏr. *ōris.* m.
【解】犯法者，犯罪者.
1. **transgress-us.** *a, um.* part. v. *transgredior.*
【解】越過，移往者，損規越矩者.
【例】*transgressos* recipit mons. Sall. 既渡河又遇山嶺. oleae *transgressae* in sedes. Plin. 移植之橄欖樹. *transgressus* ad deos. Vell. 羽化而登仙.
2. **transgress-ŭs.** *ūs.* m.
【解】經過，越過.
trans-ĭens. *ĕuntis.* part. v. *transeo.*
【解】經過者.
trans-ĭgo. *ĭgĭs, ēgi, actum, igĕre.* v. tr. vel intr. (*trans ago*)
【同】decido, pactionem facio, conficio, gero, ago, perficio.
【狀】commode.
【解】❶ (poetic.) a) 穿透. b) 戳刺. ❷(fig.) a) 決定，斷定，完成. b)處理，調停，排紛，和解. c) 結束，完竣. d) 度日.
【例】❶ a) (*transigere*) ensem per pectora. Sil. 以刀刺胸. b) (*transigere*) aliquem gladio. Tac. 以劍戳人. (*transi-*

gere) se gladio. Tac. 自刎. ❷ a) (*transigere*) negotium. Cic. (decidere cum aliquo de aliqua re). 決定某事. (*transigere*) aliquid sorte. Liv. 抽籤決定某事. (*transigere*) aliquid cum aliquo. 與人議決某事. b) (*transigere*) rem cum aliquo. Cic. 與人議決某事. cum aliquo *transigere*. Cic. 與人和解. c) cum aliqua re *transigere*, (rem perficere, absolvere). 結束某事. (*transigere*) cum vita. Tac. 結束一生. d) (*transigere*) adulescentiam per haec. Suet. 青年時曾操此業. (*transigere*) vitam otiosam, (per otium). Tac. 安閒度日

transĭl-ĭo. transsĭl-ĭo. *īs, ĭi,* (vel) *īvi, īre.* v. intr. vel tr. (*trans salio*)
【同】praetereo, transeo, praetervehor.
【解】❶ intr. 跳躍. ❷ tr. 跳過，渡過，超過，未提及.
【例】❶ (*transilire*) per Graeciam. Flor. 迅速穿過希臘. (*transilire*) ad ornamentum. Plin. 急用裝飾品. ❷ (*transilire*) muros. Liv. 越墻. (*transilire*) ante pedes posita. Cic. 躍過足前之物.

transĭl-is. *e.* adj.
【解】躍過，超過者.

transĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*transeo*)
【解】❶ 過去，經過，變更，更調. ❷ 變更，更調. 轉承，叛雜.
【例】❶ *transitionem* facere in. Vitr. 遷往. *transitio* fit visionum. Cic. 過目之影像. ❷ ad plebem *transitiones*. Cic. 由元老而改爲平民. *transitiones* a plebe. Cic. 由平民陞爲貴族.

transĭt-or. *ōris.* m. (*transeo*)
【解】經過者，遷徙者.

transĭtōrĭ-us. *a, um.* adj. (*transeo*)
【解】經過者，暫時者.
【例】*transitorium* forum, (forum Nervae). A. Vict. (民衆常)經過之市區.

1. **transĭt-us.** *a, um.* part. v. *transeo.*
【解】經過者，越過者.

2. **transĭt-ŭs.** *ūs.* m.
【解】❶ 經過，越過. ❷ 遷移，變更，繼承，改進. ❸ (fig.) a) 年歲之增進. b) 文義之轉承. c) 顏色之改變，(褪色...). ❹過道. ❺演進，演變.
【例】❶ (*transitus*) fossae. Cic. 越過壕塹. ❷ (*transitus*) in alias figuras. Plin. 改頭換面. ❸ (*transitus*) rerum. Tac. 事之轉變. ❹ (*transitus*) spiritus. Plin. 氣管. (*transitus*) tempestatis. 風霾已過.

transject-us. vide **trajectus.**

transjicio. vide **trajicio.**

translaps-us. *a, um.* part. v. *translabor.*
【解】流過，經過者.

translātīcĭ-us. trālātīcĭ-us. *a, um.* adj. (*translatus*)
【解】❶ 遞傳者，傳說者，相沿者. ❷ 習用者，普通者，相習成風者，慣例者.
【例】❶ nosti haec *translatitia.* 你曉得此傳說. edictum *translaticium.* Cic. 遞傳之法令. hoc *translaticium* est... (intin.) Cic. 此習行之事. ❷ haec *translaticia.* Cael. 此種慣例.

translātĭ-o. tralatĭo. *ōnis.* f. (*transfero*)
【形】pervia, paulo durior, liberalis, verecunda, continua, frequentissima, puerilis.
【解】❶ 運輸，載運，遷移，移栽，移植. ❷ (fig.) a) 脫卸責任，歸咎於人. b) 比喻，寓言，(借意). c) 翻譯. d) 轉置，變更.
【例】❷ per *translationem.* Isid. 借意. ad plebem *translationes.* Cic. 改爲平民.

translātīv-us. trālatīvus. *a, um.* adj. (*transfero*)
【解】變遷，轉移者，廻避，拒絕者.
【例】*translativa* constitutio. Cic. 拒絕理由. *translativa* causa. Quint. 無權過問之案件，(問題).

translāt-ŏr. *ōris.* m. (*tranfero*)
【解】遷移，轉置者，翻譯，抄錄者.

1. **translāt-us. trālāt-us.** *a, um.* part. v. *transfero.*
【解】遷移，抄錄，翻譯，借意者.
【例】corpora *translata.* Inscr. 遷葬. res sine discordia *translatae.* Tac. 革命成功而不紊亂. in species *translata* novas. Ov. 改易新形象.

2. **translāt-ŭs. trālātus.** *ūs.* m.
【解】遷移，隆重遊行.

translĕ-go. *gĭs, gĕre.* v. tr.
【解】瀏覽，略閱.

translū-cĕo. trālū-cĕo. *cēs, cēre.* v. intr.
【解】❶ 透射，反映. ❷ 透光，透明.

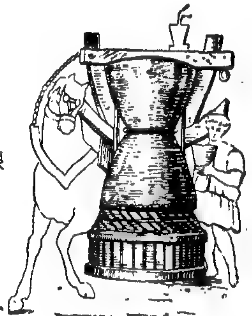
translūcĭd-us. *a, um.* adj.
【解】透明，晶瑩，光澤者.
【例】elocutio *translucida.* Quint. 浮華之語法.

transmărīn-us. *a, um.* adj.
【例】海外，外洋者.
【例】*transmarina* illa doctrina. Cic. 海外學說.

transmĕ-o. tramĕ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】過去，渡過，透過.
【例】*transmeato* freto. Amm. 渡過海峽.

transmĭgrātĭ-o. *ōnis.* f. (*transmigro*)
【解】流徙，充流，遷徙，移居，遣配，放逐.
transmĭgrāt-us. *a, um.* part. v. *transmigro.*
【解】遷徙者，旅居異鄉者，僑居他鄉者.
transmĭgr-o. tramĭgr-o. *ās, āvi, ātum, -re.* v. intr.
【解】遷徙，遷居，遷移，改換住址.
【例】*transmigratus.* Isid. 異鄉客. suadebat ut Veios *transmigrarent.* 對他們遷到外約人處.
transmissĭ-o. *ōnis.* f. (*transmitto*)
【同】trajectio.
【形】superior.
【解】經過，渡過，過程.
【例】memor prioris tuae *transmissionis.* 記憶你已往的行程.
1. **transmiss-us. tramiss-us.** *a, um.* part. v. *transmitto.*
【解】搬運者，越過者，渡過，經過者.
2. **transmiss-ŭs. tramiss-us.** *ūs.* m.
【解】渡過，搬運，遷移，遺產與人.
transmi-tto. trami-tto. *ttĭs, si, ssum, ttĕre.* v. tr.
【同】transeo, trajicio.
【解】I. ❶ 遣送，運往. ❷ 准過，遣過. ❸ (fig.) 寄託，交付.
II. 經過，投往. ❶ 越過，渡過. ❷ (fig.) a) 諱言. b) 渡過. c) 經歷.
【例】I. ❶ equitatus *transmittitur.* Caes. 遣騎兵(至河對岸). nihil potest nisi supero (mari) *transmitti.* Cic. 除非過亞特里海不能運輸. (fig.) (*transmittere*) bellum in Italiam. Liv. 使戰禍延至義大利. ❷ (*transmittere*) per fines suos exercitum. Liv. 讓軍隊過境. ❸ (*transmittere*) bellum alicui. Cic. 委人督戰. (*transmittere*) suum tempus amicorum temporibus. Cic. 爲朋友費用自己時間.
II. ❶ (*transmittere*) mare. Cic. 渡海. (*transmittere*) tectum lapide. Plin. 運石經屋頂. inde *tramittebam.* Cic. 由此渡過. in Africam ante bruma *transmisit.* Cic. 冬季前渡海至斐洲. ❷ a) (*transmittere*) tempus quiete. Plin. 安閒度日. b) (*transmittere*) febrium ardorem. Plin. 經過瘧疾熱度.
transmontān-us. *a, um.* adj.
【同】qui ultra montes habitat.
【解】居山外者.
transmontān-i. *ōrum.* m. pl. 山外居民.
transmŏ-vēo. *vēs, tum, vēre.* v. tr
【解】搬運，移轉.
transmŭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】遷移，變換，更調.
transmūt-o. *ās,* (*āvi, ātum*), *āre.* v. tr.
【解】遷移，更換，更動.
transnăt-o. *ās, āre.* v. intr.
【同】trano, natando flumen transeo.
【解】(泅)泳過.
transnōmĭn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (cum dupl. accus.)
【解】易名，以別名呼人.
Transpădān-us. *a, um* adj.
【解】居於 Pô 以外者.
Transpădān-i. *ōrum.* m. pl. Pô 以外之居民.
transpect-ŭs. *ūs.* m.
【解】透視，看透.
transp-ĭcĭo. *ĭcĭs, exi, ectum, icĕre.* v. tr. (*trans specio*)
【解】透視，看透.
transpō-no. *nĭs, sŭi, sĭtum, nĕre.* v. tr.
【解】移動，轉運，運輸，移植.
transportātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】遷徙，移民，移植，運輸.
transportāt-us. *a, um.* part. v. *transporto.*
【解】運輸者.
transport-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】trajicio, transfero.
【解】❶ 運輸，轉運，轉移，遷移，流竄. ❷ 讓過，准通行.
【例】❶ (*transportare*) exercitum in Macedoniam. Cic. 運軍隊至馬色道尼. (*transportare*) exercitum Rhenum. Caes. 載軍隊過萊茵河. ❷Danubius ingentia bella *transportat.* Plin. J. 達奴比河結冰可運重大戰具.
transpŏsĭt-us. *a, um.* part. v. *transpono.*
【解】移植，遷移者.
Transrhenān-us. *a, um.* adj
【解】居萊茵河以外者.
Transrhenān-i. *ōrum.* m. pl. 萊茵河以外之居民.
transpung-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】刺透，穿透.
transscribo. transsulto. vide **transcribo. transulto...**
transsum-o. *ĭs, psi, ptum, ĕre.* v. tr.
【解】遞受.
transsŭ-o. *ĭs, i, tum, ĕre.* v. tr.
【解】用針穿過，(縫).
Transtĭbĕrĭn-us. *a, um.* adj.
【解】第白利江外者.
Transtiberĭn-i. *ōrum.* m. pl. 第白利江外居民.

transtr-um. *i.* n. (saepe in plur.)
【解】❶ 槳手所坐橫板. ❷ (兩壁間) 橫樑，枕木.
transubstantīātī-o. *ōnis.* f. (relig.)
【解】變體質(麵酒成耶穌聖體聖血)，化體.
transult-o. transsult-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】跳過，跨過.
transŭ-o. transsŭ-o. *ĭs, i, ūtum, ĕre.* v. tr.
【解】針刺，縫紉.
transvectī-o. travectī-o. *ōnis.* f, (*transveho*)
【解】❶ 經過，渡過. ❷ 運載，運輸. ❸ 列隊檢閱，(過目).
transvect-us. *a, um.* part. v. *transveho.*
【解】載過，運輸者.
transvĕ-ho. trāvĕ-ho. *hĭs, xi, ctum, hĕre.* v. tr.
【同】trajicio, traduco.
【解】❶ 運過，搬運，遷移. ❷ 校場列隊，閱兵，檢閱. ❸ (fig.) (光陰)度過.
【例】❶ (*transvehere*) milites. Caes. 運兵(渡海). legiones in Africam *transvectae.* Sall. 運往斐洲之師團. *transvectus* caerula. Cic. 自蔚藍之天邊騰空. mare *transvehi.* 渡海. ❷ equites *transvehuntur.* Liv. 檢閱騎兵. ❸ *transvectum* est tempus... Tac. 光陰已去不復回.
transverbĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】transfigo.
【解】刺透，穿透.
【例】bestiam venabulo *transverberare.* 以獵槍刺野獸.
transversa. adv. (n. pl.)
【解】橫，斜.
transversārī-us. traversarī-us. *a, um.* adj.
【解】橫置者.
【例】*transversaria.* (n. pl.) 橫樑.
transversē. transvorse. adv.
【同】transversim, transversum.
【解】橫，斜.
transvers-us. transvorsus, traversus. *a, um.* part. v. *transverto.*
【同】obliquus. X. Rectus.
【解】❶ 橫斜，偏側，邪僻者. ❷ (fig.) 歧途，迷路者. ❸ (adv.) 橫逆，意外.
【例】❶ *transversae* viae. Cic. 橫(街)路. *transversis* tramitibus. Liv. 經過十字路. *transverso* foro ambulare. Cic. 散步橫過市區. ❷ aliquem *transversum* agere. Sall. 迫人入歧途. ❸ in *transversum* positus. Plin. 橫置. per *tansversum.* Plin. 不對，(方向不正). e *transverso.* Lucr. 橫斷貌. de, (vel) e *transverso.* 意外，(偶然，突然).
transver-to. *tĭs, ti, sum, tĕre.* v. tr.
【解】傾斜，轉側，引入歧途，貽誤.
transvŏl-o. trāvŏl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【解】❶ 飛過，飛經. ❷ (fig.) 越過，馳過，飛去. ❸ 高飛. a) 輕視，忽視. b) 疏忽，不注意.
【例】❶ oceanum *transvolavit* Romanae urbis gloria. 羅瑪聲望，遠渡重洋. ❷ *transvolat* vox auras. Lucr. 聲徹雲霄. *transvolare* ad scribendum. Hier. 速寫.
transvolantĭa. (n. pl.) 易過(虛幻)世物.
transvolv-o. *ĭs, ĕre.* v. tr.
【解】旋轉，滾過，展開.
trăpēt-um. *i.* n.
trăpēt-us. *i.* m.
trăpēt-es. *um.* m. pl.
【解】壓榨器.

TRAPETUM

trăpezīt-a. *ae.* m.
【解】兌換者，開銀行，開錢莊者.
trăpezophŏr-um. *i.* n.
【解】桌脚，(桌腿).
trapist-a. *ae.* m.
【解】苦行修士之一種.
Trăsŭmēn-us, Trasŭmēnn-us. Transĭmēn-us *i.* m. nom. propr. lacus. 湖名：在 Etrurie. 因 Annibal 在此獲勝而著名.
Trĕbātī-us. *i.* m. propr. hom. 人名：C. *Trebatius* Testa. 法學家. Cicero 之友.
Trĕbĭ-a. *ae.* m. nom, propr. fluv. 小河名：Pô 之支流，因 Annibal 於此得勝羅瑪人而著名.
Trĕbōnī-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：羅瑪家族名. 著名者有. C. *Trebonius* 凱撒在高盧之代表. Cicero 之友.
trĕcĕnārī-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 三百者.
trĕcēn-i. *ae, a.* adj.
【解】❶ (distrib.) 每三百. ❷ 三百.
【例】❶ *treceni* equites in singulis legionibus. 每營三百騎士. in capita Romana *trecenis* nummis quadrigatis. Liv.. 每羅瑪人被處罰駟馬標銀幣三百枚.
trecentēsĭm-us. *a, um.* adj.
【解】第三百.
trĕcenti. *ae, a.* adj. pl. (*tres centum*)
【解】三百，(大批，無定數).
trecentĭes. trecentĭens. adv.

【解】三百次.

trĕdĕcim. indecl. (*tres decem*)

【解】十三.

trĕmĕbund-us. trĕmĭbund-us. *a, um.* adj. *-dior.*

【解】顫抖，觳觫.

【例】*tremebunda* membra. Ov. 肢體顫抖.

trĕmĕ-făcio. *făcĭs, fēci, factum, făcĕre.* v. tr. (*tremo facio*)

【同】concutio.

【解】使人戰慄.

【例】se *tremefacere.* Cic. 驚懼. *tremefactus.* Prop. 驚懼. folia *tremefacta* noto. Prop. 南風吹來，樹葉震盪. *tremefacta* pectora. Virg. 心中忐忑.

trĕmend-us. *a, um.* adj. verb. v. *tremo.*

【解】恐怖，驚駭者.

trĕmesc-o. tremisc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. vel tr.

【解】❶ intr.驚惶，戰慄. ❷ tr.恐懼.

【例】❷ (*tremescere*) aliquam rem. 畏懼某事. telum instare *tremescit.* Virg. 見飛箭而戰慄.

trĕmĭbund-us. *um,* adj. vide **tremebundus.**

trĕm-o. *ĭs, ŭi, ĕre.* v. intr. et tr.

【同】contremisco.

【狀】omnino.

【解】❶ intr. 觳觫，慄慄，驚愕. ❷ tr. 恐怖，驚懼.

【例】❶ *trementia* labra. Cic. 嘴脣顫動. morbus *tremens.* Sen. 顫抖病. *tremere* animo. Sen. 心驚肉跳. ❷ (*tremere*) aliquem. Virg. 恐懼(見)某人. (*tremere*) arma. Hor. 畏懼武器.

trĕm-ŏr. *ōris.* m. (*tremo*)

【解】顫抖，震動，恐惶.

【例】(*tremor*) ignium. Lucr. 星光閃爍. *tremorem* incutere. Lucr. 使人驚慌. terrorem *tremor* consequitur... 因恐怖而觳觫.

trĕmŭl-us. *a, um.* adj. (*tremo*)

【同】tremens, tremebundus.

【解】❶ 惴惴，忐忑，戰戰兢兢. ❷ (poet) 使人驚懼.

【例】accurrit *tremulus.* Ter. 驚惶疾走. *tremula* flamma. Cic. 火光閃爍. (*tremulum*) mare. Ov. 海濤洶湧. *tremulis* artubus haedi. Lucr. 牡山羊肢體觳觫. (*tremuli*) anni. Prop. 老年，(殘年). *tremulus* color. Claud. 易褪之色.

trĕpĭdantĕr. adv. (*trepido*). *-tius.*

【解】驚愕，徬徨，躊躇，遲疑.

trĕpĭdātĭ-o. *ōnis* f. (*trepido*)

【同】metus, commotio, tumultus.

【解】震動，紊亂，暴動，倥偬，神經顫動.

【例】per *trepidationem.* Tac. 暴動時.

trĕpĭdē. adv. (*trepidus*)

【解】紊亂，顫動，倉惶，驚惶.

【例】stativa *trepide* deserta sunt. 倉惶遺棄駐防地.

trĕpĭd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (*trepidus*)

【解】❶ 騷動，擾亂. ❷ 驚惶無措，恐怖戰慄. ❸ (論事物)水流潺潺，火光閃爍.

【例】❶ totis *trepidatur* castris. Caes. 全營鼎沸. *trepidare* ad excipiendum Poenum. Liv. 因接納加爾大高人而騷動. *trepidare* ad arcem. Liv. 亂奔至堡壘. ❷ *trepidat* ne venias.. Juv. 他怕你來. *trepidat* occursum amici. Juv. 怕遇到朋友. *trepidat* laetitia. Arn. 歡欣踴躍. ❸ aqua *trepidat.* Hor. 水流潺潺. flammae *trepidant.* Hor. 火光閃爍.

trĕpĭd-us. *a, um.* adj.

【同】pavidus, metuens, timens.

【解】❶ 倉惶失措，紊亂，擾動. ❷ 驚慌，戰慄，戰戰兢兢. ❸ (論事物)紛亂，鼎沸.

【例】❶ apes *trepidae* inter se coeunt. Virg. 蜜蜂紛紛團集. *trepidus* equus. Sil. 慌張之馬. *trepida* vita. Tac. 坎坷之生活. ❷ *trepidi* rerum suarum. Liv. 爲己事驚惶. ❸ *trepidum* ahenum. Virg. 鍋水鼎沸. *trepidus* cursus. Virg. 奮激之競賽.

trēs. *trĭa.* adj.

【解】三個.

【例】*trium* litterarum homo. Plaut. 小偸 (fur=三字). in *tribus* verbis. Quint. 簡言之. *tribus* chartis. Cat. 在小冊上. cum *tribus* bibere. Mart. 同少數人宴飲.

Tres Tabernae. f. nom. propr. loci. 地名：沿 voie Appienne 路.

tress-is. *is.* m.

【解】三文錢者(3 as.)，無價值者.

【例】non *tressis* agaso. Pers. 拙笨(不値三文錢)的馬夫.

Trevĭr-i. Trēvĕr-i. *ōrum.* m. pl. nom. propr. hom. (popul.) 人名：民族名. (pop. Belgic.).

Trevir. *i.* m. *Trev.* 人.

trĭangŭl-um. *i.* n.

【解】三角.

trĭangŭl-us. *a, um.* adj.

【解】三角形者.

【例】ea *triangula,* alia quadrata nominant. 稱此爲三角形，別的名正方形.

trĭārĭ-i. *ōrum.* pl. (*tres*)

【解】羅瑪之精練戰士，(列爲第三防線者).
【例】res ad *triarios* rediit. Liv. (prov.) 要以最後努力.

trĭ-as. *ădis.* f.
【解】三，三位一體.

trĭbŭārĭ-us. *a, um.* adj. (*tribus*)
【解】屬一族，一支派者.
【例】*tribuarium* crimen. Cic. 被控賄選.

trĭbŭlātĭ-o. *onis.* f. (*tribulo*)
【解】窘難，迫害，磨難，苦患.

trĭbŭlāt-us. *a, um.* part. v. *tribulo.*
【解】被難，受窘迫者，(有尖齒如耙者).

trĭbūl-is. *e.* adj.
【同】curialis.
【形】turbulentus, vicinus.
【解】❶ 同宗共祖者，同一支派者. ❷ 微賤貧乏者.
【例】❶ apud *tribules* suos plurimum gratia potest. 在同族人，各具有很大威望.

trībŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*tribulum*)
【解】耙平(排擠)，(fig.) 磨難，窘迫.

trībŭl-um. *i.* n. (*tero*)
【解】分麥粒麥莖之工具.

trĭbŭl-us. trĭbŏl-us. *i.* m.
【解】❶ 捕狼機，(插釘架). ❷ 荆棘，蒺藜.

trĭbūn-al. *ālis.* n. (*tribunus*)
【同】sella judiciaria.
【形】certum, totum, continuatum, proximum.
【解】❶ 法庭，法院，公堂，審判廳，(半圓形之高台，法官坐此審案). ❷ 中軍帳. ❸ 戲場中裁判官之特座，(包廂). ❹ 陳列殯儀紀念物之露台. ❺ 防隄.
【例】❶ de sella ac *tribunali* pronuntiare. Cic. 由台上(壇上)發言. pro *tribunali.* Cic. 在公堂上. in *tribunali* praetoris urbani sedere. Cic. 坐於都市裁判官之位上.

trĭbūnāt-ŭs. *ūs.* m.
【同】magistratus tribunorum plebis.
【形】ardens, militaris, pestifer et funestus, praeclarus, tacitus, totus, turbulentissimus.
【解】❶ trib. plebis. 民政長，平民督護，(布政司，都司). ❷ trib. militaris. 營長，團長，師長.
【例】*tribunatum* petere. 求爲民政長. *tribunatum* suscipere. 接任民政長. *tribunatum* seditiose agere. 擅自爲民政長.

trĭbŭnīcĭ-us. trĭbŭnītĭ-us. *a, um.* adj. (*tribunus*)
【解】❶ 屬民政長，平民督護者. ❷ 屬營長，團長者.
【例】❶ *tribunicia* potestas. Cic. 平民督護職權. *tribunicia* comitia. Cic. 選民政長之民衆大會. *tribunicii* candidati. Cic. 民政長候選人.

trĭbūn-us. *i.* m. (*tribus*)
【同】populi defensor et custos.
【形】minime acer, vehemens, acerbus, criminosus, felix, furiosus, horridus, improbus, iners, levis, militaris, seditiosis adversariis perniciosus, fortis, vigilans et accuratus.
【解】❶ 原始指羅瑪三支派之首領，(民) 民政長，平民督護. ❷ (兵) 師長，團長，(每師六人，輪流掌權，每二月更換). ❸ (庫)財政(國庫)副主任. ❹ 騎兵師長.
【例】❶*tribuni* plebis, (vel absol.) *tribuni.* 民政長. ❷ *tribuni* militares, (vel) militum. 師長，營長. *tribuni* militum consulari potestate, (vel) *tribuni* consulares. 代理司令，(統領). ❸ *tr.* aerarii. 國庫副主任. ❹ *tr.* Celerum. Liv. 騎兵師長.

trĭbŭ-o. *ĭs, ŭi, (ū)tum, ĕre.* v. tr. (*tribus*)
【同】do, praesto, impertio.
【狀】caste, exigue, libentissime, liberaliter, plurimum, multum, pure, recte.
【解】❶ (sens. primit.) (在支派中)分攤，攤派，一分施，分與. ❷ 頒給，恩賜，讓與. ❸ 歸於，以爲. ❹ 劃定(指定)時間. ❺ 分劃，分開.
【例】❶ (*tribuere*) praemia alicui. Caes. 酬報人. (*tribuere*) suum cuique. Cic. 分給每人者. (*tribuere*) laudes. Prop. 褒揚人. (*tribuere*) alicui misericordiam. Cic. 憐恤人. ❷ (*tribuere*) aliquid valetudini. Cic. 歸於人之健康. ❸ (*tribuere*) aliquid virtuti alicujus. Caes. 以此歸於人之勇毅. (cum adv. *multum, magnopere*). (*tribuere*) alicui plurimum. Cic. 頗重視某人. (*tribuere*) suae magnopere virtuti. Caes. 頗自豪. mihi *tribuebat* omnia. Cic. 他將一切歸於我. ❹ (*tribuere*) reliqua tempora litteris. Neq. 利用餘暇研究文學. ❺ (*tribuere*) rem universam in partes. Cic. 將全事物分開.

1. **trĭbŭs.** dat. et ablat. pl. *tres.*

2. **trĭb-ŭs.** *ūs.* f.
【同】curia, corpus.
【形】certa, rustica, urbana.
【解】支派，民族，家族，宗系，部落，(羅瑪原始分三支派).
【例】*tribus* urbanae, rusticae. Cic. 城市族譜，鄉野族譜. *tribu* movere. Cic. 開除族譜. in *tribus* discurrere. Liv. 分支派投

票. in *tribus* populus convocatus. Cic. 分族招集民衆. grammaticas ambire *tribus*. Hor. 爲謀文人之賞鑑. homo sine *tribu*. Flor. 無公權之人，(身分不明者).

trĭbŭtārĭ-us. *a, um.* adj. (*tributum*)
【同】stipendiarius, vectigalis.
【解】完糧，納稅者，進貢，臣服者.
【例】*tributaria* necessitas. 納稅之義務. *tributarium* solum. Plin. 完糧之田地.

trĭbūtim. adv. (*tribus*)
【同】per tribus singulas.
【解】每族，每部落.
【例】quod *tributim* plebes jussisset. Liv. 民衆會議時所決定者.

trĭbūtĭ-o. *ōnis.* f. (*tribus*)
【同】distributio.
【解】劃分，分派，進貢，納稅.
【例】aequalis *tributio.* 均攤，(均分).

trĭbūt-or. *ōris.* m.
【解】分與者.

trĭbūt-um. *i.* n.
【同】quod a subjectis principi vel reipublicae penditur.
【形】acerbissimum, intolerabile.
【解】錢糧，貢賦(貢品)，稅捐，賦稅，租稅.
【例】*tributum* conferre. Cic. 課稅. *tributum* pendere. Caes. 納稅. *tributum* ferre, solvere. 繳稅. in singula capita *tributum* imponere. Caes. 命每人納稅. (*tributum*) exigere. Cic. (*tributum*) dare cogimur. 命每人納稅. *tributo,* stipendio liberare, a *tributis* vindicare; *tributorum* finem afferre. 豁免賦稅.

1\. **trĭbūt-us.** *a, um.* part. v. *tribuo.*
【解】施給，讓與，分施，分開者.

2\. **trĭbūt-us.** *a, um.* adj. (*tribus*)
【解】同族，同宗者，屬同一支派者.
【例】*tributa* comitia. Liv. 各宗族之集會.

trīc-ae. *ārum.* f. pl.
【同】impedimenta.
【形】domesticae.
【解】❶細事，瑣事，廢話.❷煩難，阻碍，刁難.
【例】❷ biennium in his *tricis* moror. 我受此刁難二年之久. ut me in *tricas* conjecisti. 你使我遭遇何等煩難！

1\. **trīcēnārĭ-us.** *a, um.* adj.
【解】三十者.
【例】*tricenaria* fistula. Frontin. 週三十寸之水管. *tricenariae* caerimoniae. Fest. 歷三十日之慶典.

2\. **trīcēnārĭ-us.** *i.* m.
【解】三十歲者.

trīcēn-i. *ae, a.* adj. pl. (*triginta*)
【解】(distrib.)每三十個，每次三十.❷三十.
【例】❷ in singula conclavia *tricenos* lectos quaerere. Cic. 每一餐室尋找三十床.

trīcennĭ-um. *i.* n.
【解】三十年間.

trĭc-eps. *ĭpĭtis.* adj. (*tria capita*)
【解】三首者，(fig.)三倍者.

trīcēsĭm-us. trigesĭm-us. *a, um.* adj.
【解】第三十者.
【例】*tricesimo* anno post. Cic. 三十年後. hujus a morte tertius hic et *tricesimus* est annus. 此係他去世後之三十三年.

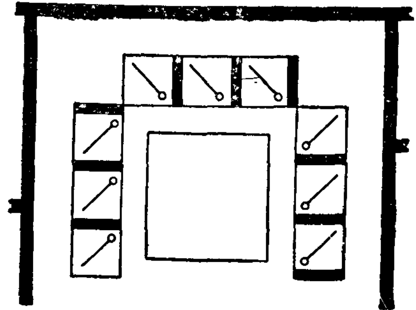
trĭchĭl-a. *ae.* f. **trĭchĭl-um.** *i.* n.
【解】(葡萄棚)凉亭，草亭.

trīcĭēs. trīcĭens. adv.
【解】三十次.
【例】*tricies* (subaud. *centena milia*) habere. Cic. (vel) H-S. *triciens.* Cic. (3 milliones). 三兆銀幣.

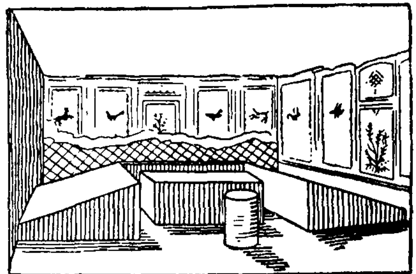
trīclīnĭārĭ-a. *um.* n. pl. (*tricliniaris*)
【解】❶宴榻，餐床，氈. ❷餐廳.

trīclīnĭār-is. *e.* adj.

trīclīnĭārĭ-us. *a, um.* adj. (*triclinium*)
【解】宴榻，餐廳者.
【例】*tricliniaris* gradus. Varr. 宴榻階. *tricliniaria* vestimenta. Dig. (habits de table). 餐服.

TRICLINIUM 1

TRICLINIUM 2

trĭclīnĭ-um. *i*.n.
【同】 conclave, cenaculum, tribus ad discumbendum lectis instructum.
【解】 ❶公宴榻，(可臥三人，有時可四五人). ❷餐廳.
【例】 ❶tribus *tricliniis* accepti sumus valde copiose. 我們分佈三榻上，共享盛饌. ❷*triclinium* sternere. Varr. 準備餐廳.

trīc-o. *ōnis.* m.
【解】 陰謀者，健訟，挑唆，狡猾者.

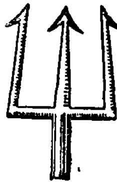
trīc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr.
【同】 nugor, nugas ago.
【解】 用陰謀，詐僞，詭計愚弄人. 惡作劇，健訟，爭辯.
【例】 Publius tecum *tricatus* est. 蒲布利愚弄你.

trĭcorp-ŏr. *ŏris.* adj. (*tres corpus*)
【解】 有三身者.

trĭcusp-is. *ĭdis.* adj. (*tres cuspis*)
【解】 有三鋒鏑者.
【附】 **tridemismus.** (*Triplex Demismus*) 三民主義.

1. trĭd-ens. *entis.* adj. (*tres dens*)
【解】 三齒，三鋒者.

2. trĭd-ens. *entis.* m.
【解】 魚叉，(比武者之)三齒叉，三叉戟.

TRIDENS

trĭdentĭf-ĕr. trĭdentĭg-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*tridens fero, gero*)
【解】 執三齒叉者，三叉戟者.

trĭdŭān-us. *a, um.* adj.
【解】 歷三日之久者，每三日一次者.
【例】 *triduana* febris. Poet. 隔三日之瘧疾.

trīdŭ-um. trīdŭ-om. *i.* n. (*tres dies*)
【解】 三日之久者，三日間者.
【例】 quum *tridui* viam processisset. 既行三日路程. *triduo*, hoc *triduo*. Cic. 此三日內.

trĭennĭ-a. *um.* n. pl. (*tres annus*)
【解】 三年：在Thèbes城，每三年敬Bacchus神之節日.

trĭennĭ-um. *i.* n. (*tres annus*)
【解】 三年之久，三年之間.
【例】 per *triennium*. Cic. 歷三年之久.

trĭenn-is. *e.* adj.
【解】 三年者.

trĭ-ens. *entis.* m. (*tres*)
【解】 I. 三分之一.
【例】 heres ex *triente*. Suet. *triente*, in *triente*. Cic. 產業三分之一的繼承人.
II. ❶錢幣名=as的1/3. ❷利息=月利1/3%. =年利4%. ❸長度. a) juger. 1/3. b) pedes. 1/3. ❹流質量. sextarius 1/3. 4 cyathes. ❺算術. 3/6=2.
【例】 *trientes* usurae. Paul. 年利百分之四.

trĭentāl-is. *e.* adj. (*triens*)
【解】 =pedes 1/3. pouces 4.

trĭērarch-us. *i.* m.
【解】 三層橹之戰艦一之艦長.

trĭētēric-us. *a, um.* adj.
【解】 三年一次者.
【例】 *trieterica* orgia. Virg. 敬Bacchus酒神之戲劇(三年一次).

trĭēr-is. *is.* f.
【解】 三層橹(槳)戰艦.

trĭĕtēr-is. *ĭdis.* f.
【解】 三年間.
【例】 raptus *trieteride* nona. Mart. 二十七歲(3×9)死去.

trĭfārĭam. adv. (*trifarius*)
【解】 三面，三部分，三式.

trĭ-faux. *faucis.* adj. (*tres faux*)
【解】 三咽喉者，三倍者.

trĭf-ax. *ăcis.* f.
【解】 用弩射出長箭.

trĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*ter fero*)
【解】 一年三次結實者.

trĭfĭd-us. *a, um.* adj. (*ter findo*)
【解】 劈成三部分者，有三鋒者.
【例】 *trifida* hasta. V-Fl. 三齒叉. *trifida* via. Sen. 三岔路.

trĭfŏlĭ-um. *i.* n. (*tres folium*)
【解】 苜蓿，(草).

trĭform-is. *e.* adj. (*tres forma*)
【解】 三形，(三式).
【例】 *triformis* dīva. Hor. 三型女神，(同時=Diane, la Lune, Hécate). *triformis* mundus. Ov. 三界，(氣，地，海).

trĭ-fur. *fūris.* m.
【解】 土棍，匪首.

trĭfurcĭfĕ-r. *i.* m.
【解】 扒手，無賴漢.

trĭfurc-us. *a, um.* adj.
【解】 三尖者，(三鋒者).

trĭg-a. *ae.* f. (*trijuga.*)
【解】 三馬車.

trĭgĕmĭn-us. *a, um.* adj. (*tres gemma*)
【解】 三孿生者.

trĭgemm-is. *e.* adj. (*tres gemma*)
【解】 三芽簇生者.

trĭgēsĭm-us. trĭcēsĭm-us. *a, um.* adj.
【解】 第三十.

trĭgintā. indecl.
【解】 三十.

trĭgōn-um. trĭgōnĭ-um. *i.* n.

【解】三角.
trīlibr-is. *e.* adj. (*tres libra*)
【解】三斤重者.
trīlingu-is. *e.* adj. (*tres lingua*)
【解】一口三舌者.
trīl-ix. *īcis.* adj. (*tres licium*)
【解】三股線織成者，三股者.
trīmāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】三歲.
trĭmestr-is. *e.* adj. (*tres menses*)
【解】三月者.
trimestrĭ-um. *i.* n.
【解】三個月.
trĭmŏdĭ-a. *ae.* f. **trĭmŏdĭ-um.** *i.* n. (*tres modius*)
【解】盛三斗器.
trīm-us. *a, um.* adj. (*tres*)
【解】三歲者.
【附】**trīnātĭ-o.** *ōnis.* f.
【解】一日做三台彌撒.
Trīnăcrĭ-a. *ae.* f. (aliud nomen Siciliae). 西細利島之別名，(因三地角而得此名).
Trīnăcr-is. *ĭdis.* adj. (subst.) f. (=*Sicilia*)
Trīnăcrĭ-us. *a, um.* adj.
trīn-i. *ae, a.* adj. num. distr. (*tres*)
【解】三者.
【例】❶ (cum subst. quae plur. tantum habent). *trinae* litterae. Cic. 三封信件. *trinae* catenae. Caes. 三條鎖鍊. ❷ (cum subst. quae singul. habent). *trina* bella civilia. Tac. 三次內戰. ❸ (sing.) **trin-us.** *a, um.* adj. (raro). 三者.
Trīnĭt-as. *ātis.* f.
【解】三位一體.
trĭnoctĭ-um. *i.* n. (*tres nox*)
【解】三夜.
trīnōd-is. *e.* adj. (*tres nodus*)
【解】有三結者.
trīnundĭn-um. *i.* n. (**trinum nundinum**)
【解】三市集間之期限，=17或24日 (指期限常用acc.).
【例】comitia in *trinum nundinum* indicere. Liv. 決定市集第三日民衆開會.
trīn-us. *a, um.* adj. vide **trini.**
【解】三者.
triŏbŏl-us. *i.* m.
【解】錢幣名，(=3 obeles. =1/2 drachme).
triōn-es. *um.* m.
【解】耕牛，星宿名，=大熊，小熊星，北斗宿.
【例】gemini *triones.* Virg. 双熊星. septem *triones.* Cic. 七星勺，(大熊星).
trĭparc-us. *a, um.* adj.
【解】吝嗇者.
trĭpartītō. trĭpertīto. adv.
【解】三分，三部，三處，三支隊.
【例】*tripartito* divisus equitatus. Caes. 分騎兵爲三支隊. *tripartito* adire. Caes. 攻三處. bona dividit *tripartito.* 將財產分成三分.
trĭpartīt-us. trĭpertīt-us. *a, um.* adj. (*tres partior*)
【解】分成三分者.
【例】qui e divisione *tripartita* duas partes absolverit, huic necesse est restare tertium. 若三分完成二分，必尙餘一分.
trĭpertīto. adv. (*tripertitus*) vide **tripartitus.**
trĭpĕdāl-is. *e.* adj. **trĭpĕdānĕ-us.** *a, um.* adj.
【解】三尺者.
1. **trĭ-pēs.** *pĕdis.* adj.
【解】有三足者，三足支撐者.
2. **trĭ-pēs.** *pĕdis.* m.
【解】三足之器皿.
tripl-ex. *ĭcis.* adj.
【解】❶ adj. (含三者，分三者)，三倍者，三層，三次者. ❷ subst. 含三者.
【例】❶ *triplex* cuspis. Ov. (Neptune之) 三鋒戟. *triplex* mundus. Ov. 三界(天，地，海). *triplex* regnum. Ov. 三國，(三神 Jupiter, Neptune, Pluton. 分治者). Plato *triplicem* finxit animam. 柏拉道設想魂分三等. ❷ *triplex* genus. Virg. 三民族. *triplices* sorores. 三姊妹，(les Parques).
trĭplĭcāt-us. *a, um.* part. v. *triplico.*
【解】三倍者.
trĭplĭc-es. *um.* m. pl. (subaud. *codicilli*)
【解】三頁書簡，寫字牌.
trĭplĭcĭter. adv.
【解】三樣，三種形式.
【例】communicabimus *tripliciter*; verbis, pronuntiando, tractando. 吾人有三種交際往來方法，即用言語，傳呼，感觸.
trĭplĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】加三倍.
trĭpl-us. *a, um.* adj.
【解】三倍者.
【例】pars *tripla.* 大三倍之部分.
Triptŏlĕm-us. *i.* m. nom. propr. homin. 人名：發明耕稼之法者.
trĭpŭdĭ-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】❶ 舞蹈敬神. ❷ (fig.) (振翅) 手舞足蹈，踴躍，雀躍，忻躍.
【例】❷ exsultans ac *tripudians.* 歡忻

踴躍.

trĭpŭdĭ-um. *i.* n.

【形】solistimum.

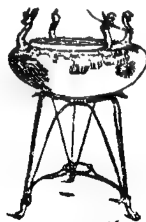
【解】❶ 舞蹈敬神，跳舞. ❷ 吉兆，休咎.

【例】❷ *tripudium* facere. Cic. 觀察預兆. *tripudium* solistimum fit, cum ex offa aliquid in terram cadit. 呈吉兆即神雞食時，糧粒落地.

trĭp-ūs. *ŏdis.* m. **tripŏd-a.** *ae.* f.

【解】三足凳，桌，(在希臘用爲競賽獎品).

【例】sacri *tripodes.* 發表讖語桌. qui *tripodas* (Phoebi) sentis. Virg. 你先覺，(Apollo 启示你將來之事). *tripoda* (adj.) candelabra. Isid. 三足燭台.

TRIPUS

trĭquĕtr-um. *i.* n.

【解】三角形.

trĭquĕtr-us. *a, um.* adj.

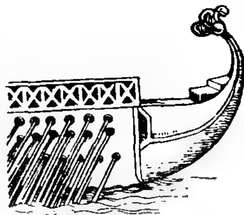
【同】triangulus.

【解】三角形者.

【例】*triquetrae* orae. Sil. (Sicilia).(三角區)西細利島.

trĭrēm-is. *e.* adj. (*tres remus*)

【解】❶ 三層槳者.
❷ (subst. f.)三層槳之船.

TRIREMIS

trĭsăgĭ-um. *i.* n.

【解】Sanctus 經.

tristĕ. adv. (*tristis*).-*tius.*

【解】憂鬱，悲哀，憔悴.

tristĕg-us. *a, um.* adj.

【解】三層者.

tristĭgŭl-us. *a, um.* adj. (*tristis*)

【解】略憂愁，悲哀，(不豫色)憔悴，暗淡貌.

tristĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*tristis facio*)

【解】致憂，令人悲痛，討厭者.

trist-is. *e.* adj.

【同】maestus, maerens, dirus. X. Hilaris, jucundus.

【解】❶ 憂愁，憂鬱，憂悶，怔忪，憔悴，(憂心忡忡). ❷ (論事物)不幸，逆境，不吉利，凶禍，貽害，悲哀，悽慘者. ❸ 嚴肅，殘忍，慘酷，艱澀者. ❹ 乖僻，颦蹙，(皺眉，蹙額).

【例】❶ Sequani *tristes,* demisso capite. Caes. 塞瓜人面帶憂容，垂頭喪氣. sic *tristes* affatus amicos. Hor. 如此向憂傷的朋友講話. ❷ *tristibus* temporibus. Cic. 逆境，(不幸之時). *tristissima* exta. Cic. 呈極凶兆之內臟. *tristis* eventus alicujus. Liv. 某人不幸遭遇. *tristis* unda (stili). Virg. 苦(水)味. *triste* lupus stabulis. (poetic.) 爲害羊圈之狼. ❸ judex *tristis* et integer. Cic. 鐵面無私之法官. *tristes* sorores. (les Parques). Tib. 嚴酷姊妹. vultus severior et *tristior.* Cic. 更嚴肅冷酷之面孔. natura *tristis.* 性格嚴厲. ❹ (*tristis*) alicui. Pl. 冷酷待人.

tristĭtĭ-a. *ae.* f.

【同】maeror, severitas.

【形】simulata versutaque.

【解】❶ 抑鬱，憂傷，煩悶，傷感. ❷ 不幸，不吉利，逆境. ❸ 嚴肅，冷酷. ❹ 惡劣性情.

【例】❶ *tristitiam* finire. Hor. 停止憂傷. *tristitiam* ponere. Ov. 停止憂傷. sol caeli *tristitiam* discutit. Plin. 旭日撥散愁雲. sine *tristitia* virtus. Sil. 有德無憂. immodica *tristitia* laborat. 憂慮過度. res magnam mihi *tristitiam* peperit. 事實曾使我非常憂傷. deponamus tandem hanc *tristitiam.* 終究我們應停止顧慮.

tristĭtĭ-ēs. *ēi.* f. vide **tristitia.**

trist-or. *āris, āri.* v. dep. intr.

【解】憂傷，哀痛.

trĭsulc-us. *a, um.* (*tres sulcus*)

【解】三鋒者，分三部分者，含三者.

【例】telum *trisulcum.* Ov. 霹靂. *trisulca* lingua (serpentis). Virg. 三鋒舌，(毒蛇). *trisulcus* sermo. Prud. 誘惑人之言.

trĭtĭcĕĭ-us. **trĭtĭcĕ-us.** *a, um.* adj. (*triticus*)

【解】小麥者.

trĭtĭc-um. *i.* n.

【同】frumentum.

【解】小麥.

【例】*tritici* grana. Cic. 麥粒.

Trīt-ōn. *ōnis.* m.

【解】❶ 海神 Neptune 之子. ❷ 魚名.

Trītōnĭ-a. *ae.* f. nom. propr. Minervae. 神名：Minervae 之別名.

Trītōnĭăc-us. *a, um.* adj.

【解】❶ Minervae 者. ❷ *Triton*湖者.

【例】❶ *Tritoniaca* arundo. Ov. Minervae 之葦(笛). ❷ *Tritoniaca* palus. *Triton* 湖澤(在 Macédoine).

1. Trītōn-is. *ĭdis.* f.

【解】❶ =Minerve. ❷ *Triton* 湖澤.

2. Trītōn-is. *ĭdis.* f.

【解】橄欖樹，(獻與 Minervae 者，亦稱 *Tritonia*).

Trītōnĭ-us. *a, um.* adj.

【解】*Triton* 者.

【例】*Tritonia* Pallas. Virg. = (Minerva) *Tritonia* virgo. Virg. = (Minerva) *Tritonia*. (tant.)(Minerva).

trīt-ŏr. *ōris.* m. (*tero*)
【解】研色料者. (fig.)賤民，光棍.

trītūr-a. *ae.* f. (*tero*)
【解】摩擦，打麥.

trītūr-o. *ās, āre.* v. tr. (*tritura*)
【解】打麥，(fig.)磨難.

1. trīt-us. *a, um.* part. v. *tero.*
【同】decantatus, contritus, pervagatus, contemptus.
【解】❶踐踏，擊碎，糜爛，粉碎者，頻繁，屢屢者. ❷習用，通用，普通，淺近者. ❸熟習，成熟…者.
【例】❶ (*tritam*) alicui viam relinquere. Cic. 留與人康莊大路. *tritissima* via. Sen. 踏平之路. ❷ verba non *trita* Romae. 在羅瑪罕用之語. *tritius* verbum facere. Cic. 使成更通俗之語. *tritum* sermone, vetustate proverbium. 俗語，古諺. res *trita*, communis et pervulgata. 通俗普通之事. itinere *trito* incedere. 依平安之路進行. ❸ *tritae* aures. 習聽者.

2. trīt-ŭs. *ūs.* m. (ablat. tant. in usu).
【解】摩擦，粉碎，研末者.
【例】conflictu *trituque* ignem elicere. 摩擦引火.

trium. genit. *tres.*

triumphāl-is. *e.* adj. (*triumphus*)
【解】凱旋者，奏凱，榮旋，榮耀者.
【例】*triumphalis* provincia. Cic. 已佔領凱旋之省. *triumphalis* porta. Cic. 凱旋門. *triumphalia* ornamenta. Suet. (vel *triumphalia*.(tantum). Tac. 凱旋儀杖，(榮飾)，(金冠，繡袍，棕枝，象牙杖…). *triumphalis* senex. Ov. 凱旋元老.

trĭumphāt-or. *ōris.* m.
【解】凱旋者，勝利榮歸者.
【例】*triumphator* erroris. Minuc. 駁倒邪說者.

trĭumphāt-us. *a, um.* part. v. *triumpho.*
【解】已得勝佔領者.

trĭumph-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.
【同】triumphum ago; Capitolium curru invehor, in Capitolium cum insigni laurea invehor.
【解】I. intr. a) 凱旋，榮旋. b) 踴躍，歡忻. II. tr. a) act. 戰勝，(因某事…凱旋). b) pass. 戰敗者，被征服者.
【例】I. a) (*triumphare*) ex praetura. Cic. 卸巡撫任後凱旋. (*triumphare*) de Numantinis. Cic. 因戰勝五芒底人而凱旋. (*triumphare*) ex Transalpinis gentibus. Cic. 因戰勝亞碾白山外民族而凱旋. (pass. impers.) *triumphari* vidimus. Cic. 我們目覩凱旋. b) laetaris et *triumphas.* Cic. 喜躍. gaudio *triumphare.* Cic. 歡忻踴躍.
II. a) (*triumphare*) aliquem, aliquid. 因戰勝某人，征服某地而凱旋. b) gentes *triumphatae.* Virg. 被征服之民族. *triumphari.* Tac. 被引於凱旋車前者. *triumphatus.* 被戰勝者.

trĭumph-us. *i.* m. (olim *triumpus*)

TRIUMPHUS 2

【同】imperatoris, ducis, victoris pompa; cum laurea togaque palmata in Capitolium invecti.
【形】justissimus, clarissimus, amplissimus, gratissimus, jucundissimus, verus, navalis.
【解】❶ (百姓兵士) 夾道歡呼喝彩. ❷ 凱旋遊行，(高車駟馬，桂冠，繡袍，棕枝，金杖). ❸ 行凱旋大典. ❹ 勝利，戰勝.
【例】❶ io *triumphe*! (民衆兵士)夾道歡呼. io... *triumphum* clamare. Liv. 歡呼喝彩. ❷ *triumphum* decernere alicui. Cic. 國會准定某人凱旋. *triumphum* agere de aliquo, (vel) ex aliquo. Cic. 因戰勝某人而凱旋. hostium ducibus per *triumphum* ductis. 引敵人首領於凱旋車前. portari in *triumpho* Massiliam vidimus. Cic. 凱旋時我們目覩馬賽之圖樣. ❸ *triumphos* ducere, (agere). Sen. 行凱旋大典.

trĭum-vĭr. *vĭri.* m.

trĭum-vĭri. *virōrum.* m. pl.
【形】capitales.
【解】三執政官(三巨頭)，三政務委員，(三人小組).
【例】*triumvir* agrarius. Liv. (tres viri agris dividendis)三平分地權委員. *triumvir* coloniis deducendis. sall. 三建設殖民地委

員. *triumviri* capitales. Cic. 三監刑委員.

trĭumvĭrāt-ŭs. *ūs.* m.
【同】triumvirum magistratus.
【解】❶三人(小組)委員會. ❷三巨頭制，(三人執政)，三巨頭職權.

trĭumvĭrāl-is. *e.* adj.
【解】❶三監刑官者. ❷三巨頭者(Octavius, Antonius, Lepidus).
【例】*triumvirale* supplicium. Tac. 死刑，(絞刑).

Trĭvĭ-a. *ae.* f. (*trivius*) ❶nom. propr. (cognomen Dianae). Dianae 之別名. ❷(sens. transl.)(十字街)，通衢之神.
【例】*Triviae* lacus. Virg. Diana 湖，(今日之 Lac de Nemi).

trĭvĭāl-is. *e.* adj. (*trivium.*)
【解】平凡，陳腐，粗俗，尋常.
【例】*triviale* sonans. Calp.老調(老生常談).
【附】**trivialismus.** *i.* m. 平凡主義.

trĭvĭ-um. *i* n. (*ter via*)
【同】ubi tres viae concurrunt.
【解】三岔路，十字路，通衢.
【例】arripere maledictum ex *trivio.* Cic. 道聽途說之謗言.

trĭvĭ-us. *a, um.* adj. (*trivium*)
【解】十字街頭者，十字路神者.

trochae-us. *i.* m.
【解】長短韻脚，(詩).

trŏchĭl-us. *i.* m.
【解】❶鷦鷯，(鳥). ❷杜凹形，(建築式).

trŏchlĕ-a. *ae.* f.
【解】轆轤，滑車.
【例】*trochleis* pituitam adducere. Quint. 用力吐痰.

trŏch-us. *i.* m.
【同】turbo quo ludunt pueri.
【解】兒戲五金屬圈，轉輪.

Trōj-a. *ae.* f. nom. propr. urbis. 城名. ❶在 Phrygie. ❷在 Italie, 爲 Enée 所建. ❸在 Epire, Hélénus. 所建.

trŏpaeāt-us. *a, um.* adj. (*tropaeum*)
【解】保有勝敵紀念品者.

trŏpae-um. trŏphae-um. *i.* n.
【同】victoriae monumentum.
【解】❶勝敵紀念，(得勝者掛敵人武器於戰場上，或樹上，留作紀念). ❷勝利凱旋. ❸(metaphor.)紀念碑，凱旋坊.
【例】in Macedonia *tropaea* statuit, posuit, constituit; (quae bellicae laudis victoriaeque insignia ac monumenta sunt). 在瑪瑟道建紀念碑. urbs *tropaeis* ac triumphis ornata. 富有勝利紀念品之城市.

TROPÆUM 1

trŏpĭc-i. *ōrum.* m. pl.
【解】二至線(冬至，夏至)，熱帶.

trŏpĭc-us. *a, um.* adj.
【解】❶熱帶者. ❷比喻者，寓言者.

trŏp-us. *i.* m.
【解】寓言，比喻.
【例】*tropus* verbi. Quint. 寓言. *tropus* sermonis. Quint. 寓言. per *tropum.* Isid. 藉寓言.

tru-a. *ae.* f.
【解】戽斗，大匙.

trŭcīdātĭ-o. *ōnis.* f. (*trucido*)
【同】caedes, clades.
【解】❶殺戮，屠殺，殲滅，誅戮. ❷芟刈，刪削，(草木).
【例】❶de Clodianis *trucidationibus.* 論克洛底之大屠殺.

trŭcīdāt-or. *ōris.* m.
【解】戕害，兇殺者.

trŭcīd-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*trux caedo*)
【同】occido, interficio, multis vulneribus concido, conficio.
【解】❶殺害，屠戮，殲滅. ❷(fig.)消耗，殘害，虐待，毀滅.
【例】❶*trucidatus.* Tac. 被殺戮. ❷(*trucidare*) pisces, porrum. 飢食魚韮. (*trucidare*) aliquem verbis. Cic. 出言害人. fenore *trucidari.* Cic. 被重壓斃.

truct-a. *ae.* f.
【解】鱒魚.

trŭcŭlentĕr. adv. *-tius, -tissime.*
【解】凶猛狀.
【例】*truculentissime* aliquem adspicere. Quint. 怒目視人. *truculentius* se gerere. Cic. 更現其兇猛.

trŭcŭlentĭ-a. *ae.* f. (*truculentus*)
【解】殘忍，兇猛，暴虐，酷烈.
【例】*truculentia* caeli. 氣候凛冽.

trŭcŭlent-us. *a, um.* adj. (*trux*), *-tior, -tissimus.*
【同】terribilis aspectu, trux, atrox.
【解】兇悍，蠻橫，殘暴，嚴酷.
【例】*truculentissimum* facinus. Hor. 極殘暴之兇殺. *truculentum* aequor. Catul. 怒濤狂瀾.

trŭd-is. *is.* f.
【解】槍矛，鐵鈎.

trū-do. *dis, si, sum, dĕre.* v. tr.
【同】impello.

【解】❶ 力推，强迫. ❷ 驅逐，趕走. ❸ (fig.) 催迫.
【例】❶ (*trudere*) adverso monte saxum. Lucr. 推石上山陂. glaciem flumina *trudunt*. Virg. 河流冲冰塊. hostes *trudere*. Tac. 衝敵. ❷ gemmae se *trudunt*. Virg. 發出嫩芽. ❸ in mortem *trudi*. Cic. 逼死. in arma *trudi*. Tac. 强迫人用武力. *truditur* dies die. Hor. 逐日，(日復一日). sic vita *truditur*. Petr. 如此度日.

trull-a. *ae.* f.
【解】撇沫匙，勺匙，舀子，鍋，罐，盆，夜器.
【例】*trulla* excavata cum manubrio aureo. 金柄小匙. *trulla* campana. Hor. 瓦罐.

trullĕ-us. *i.* m. **trullĕ-um.** *i.* n.
【解】盥水盆.

trullissātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】塗抹，粉刷.

trulliss-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】粉飾，圬墁.

truncāt-us. *a, um.* part. v. *trunco.*
【解】砍削，斷肢，刪修.
【例】*truncata* frons. Sil. 眇一目者.

trunc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】截割，砍斷，斷肢.
【例】(*truncare*) olus foliis. Ov. 削菜蔬. (*truncare*) caput. Luc. 斬首. (*truncare*) silvam. Sid. 砍伐樹林.

truncŭl-us. *i.* m.
【解】(切成)片斷，末端.
【例】*trunculi* suum. Cels. 猪蹄.

1. trunc-us. *a, um.* adj.
【解】截割，砍斷，剝削，殘缺，斷肢者.
【例】urbs *trunca*. Liv. 破壞之城.

2. trunc-us. *i.* m.
【同】stipes.
【形】tantus, tutior, totus.
【解】❶ 樹幹，根株，軀幹. ❷ (fig.) 半身態像，殘本，片段，斷簡，一呆笨愚魯之人.
【例】❶ *trunca* (adj.)pinus. Virg. 松樹枝幹. *truncus* corporis. Sen. 軀幹. *trunca* (adj.) manus. Sen. 殘手. *trunca*(adj.)tela. Virg. 折箭. animalia (adj.) *trunca* pedum. Virg. 蹄爪殘廢之動物. urbs *trunca*. Liv. 破城，(頹墻斷壁). ❷ hic *truncus*. =(stolidus). 蠢漢.

trūs-us. *a, um,* part. v. *trudo.*
【解】被拒，被驅逐者.

trŭtĭn-a. *ae.* f.
【同】statera.
【解】秤，天秤，戥子.
【例】Romani pensantur eadem scriptores *trutina*. Hor. 以同樣標準批判拉丁著作家. populari *trutina* rem examinare. 依民衆標準評事論事.

trux. *trŭcis.* adj.
【解】蠻橫，慘酷，兇悍，猛烈者.
【例】*truci* cantu. Liv. 粗暴聲音. vultu *truci*. Liv. 容顏兇悍. genus dicendi *trux* atque violentum. Quint. 詰屈聱牙之文.

trybli-um. *i.* n.
【解】碟，碗.

tu. *tŭi, tĭbi, te.* (pronom.)
【解】汝，爾，你.
【例】ego *tu* sum, *tu* es ego. 你我不分，(我即你，你即我). miseret *tui* me. Ter. 我憐恤你. *tibi* seris, *tibi* metis. Plaut. 你自種自食. judice *te*. Hor. 照你的論斷.
【附】❶ 加重語法. a) *tu*te, *te*te. Ter. 你自己. b) (in plur.)vosmet, vobismet. Cic. 你們自己. ❷ 倫理語法. alter *tibi* descendit de Palatio. 你如出兩人.

tŭapte. *tuopte.* vide **tuus.**

tŭātim. adv. (*tuus*)
【解】你之作風，你之意見.

tŭb-a. *ae.* f.
【同】buccina.
【解】❶(propr.)號筒，號角，喇叭，軍號. ❷ (metaphor.)教唆，煽動.
【例】❶ *tubam* inflare; *tuba*, ad *tubam* canere. (交戰前)吹號. ante *tubas*, ante *tubam*. Claud. Virg. 交戰前. sustinere *tubam*. Flor. 抵制敵人，(進攻). ❷ quem appellant *tubam* civilis belli. Cic. 號稱發動內戰者.

TUBA

1. tūb-er. *ĕris.* n.
【同】terrae collum, tumor.
【解】❶ 臃腫，瘤，結核. ❷ 木瘤，木節. ❸ 菌類.
【例】❶ ubi uber, ibi *tuber*. Apul. (prov.) 欲甜先苦，(苦盡甘來). ❷ *tuber* terrae. Plin. 菌類.

2. tūb-er. *ĕris.* f. m.
【解】❶ f. 山楂樹. ❷ m. 山楂果.

tūbercŭl-um. *i.* n. (*tuber 1*)
【解】小瘡，(疙瘩)臃腫.

tūbĕrōs-us. *a, um.* adj. (*tuber.*)
【解】凸出，腫起，生瘤者.

tŭbĭc-ĕn. *ĭnis.* n. (*tuba cano*)
【解】號筒，吹號筒者.

tŭbŭl-a. *ae.* f. (*tuba*)
【解】小號筒.

tŭbŭlāt-us. *a, um.* adj. (*tubulus*)

【解】有小窗者，筒形者.

tŭbŭl-us. *i.* m. (*tubus*)

【解】小筒，細管，五金塊.

tŭb-us. *i.* m.

【同】fistula, ductus aquarum.

【解】❶筒管，溝渠. ❷(祭祀時)號筒.

Tucc-a. *ae.* f. nom. propr. (cognom.) homin. 人名：羅馬人綽號，著名者有 M. Plotius *Tucca*; Virgilius 之友，曾與Varius 印行 l' Enéide.

tŭ-ĕor. *ēris, ĭtus sum, ēri.* v. dep. tr.

【同】tutor, servo, conservo, custodio, foveo, praesideo. X. Derelinquo.

【狀】diligenter, facile, fortiter, honestissime, maxime, melius, parum, perfacile, prudenter, privatim, publice, vigilanter, aeque.

【解】I. 目視，觀察，眺望，注視，斜視，怒視...證明.

II. 留意，謹防. ❶看護，保管. ❷防守，預防，守衛.

【例】I. multa in terris fieri *tuentur.* Lucr. 觀察在地上發生許多變動. *tueri* torva. Virg. 眄視. *tueri* acerba. Lucr. 瞋目怒視. *tueri* aversa. Virg. 瞪視.

II. ❶(*tueri*) hunc omnibus modis. 用各種方法保護此人. (*tueri*) se, vitam corpusque. Cic. 防護自己，性命身體. (*tueri*) mediocritatem in omnibus. 保守中庸之道. (*tueri*) gratiam, auctoritatem. 保存信用權威. ❷(*tueri*) ad omnes repentinos casus turrim. Caes. 保衛(堡壘)碉堡以防意外. (*tueri*) omnibus praesidiis. 用盡武力防守. (*tueri*) impedimenta. Hirt. 看守行李.

tŭgŭrĭŏl-um. *i.* n. (dimin. *tugurium*)

【解】小屋，茅舍，茅廬.

TUGURIUM

tŭgŭrĭ-um. *i.* n. (*tego*)

【同】habitatio rustici.

【解】茅廬草舍，蓬篳陋室.

tŭī. ❶genit. *tu.* ❷genit. *tuus.*

tŭĭtĭ-o. *ōnis.* f.

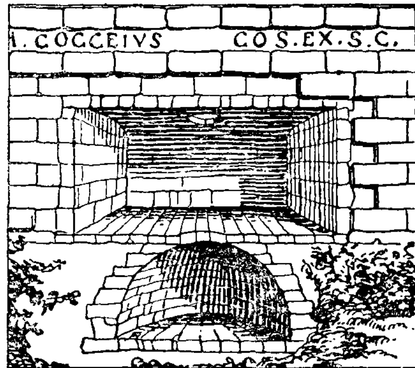
【同】custodia.

【解】保全，保護，保衛，防禦.

tŭĭt-us. *a, um.* part. v. *tueor.*

Tullĭ-a. *ae.* f. nom. propr. femin. 人名：❶Servius 之女，曾驅車軋其父屍上. ❷Cicero 之女.

Tulliān-um. *i.* n.

TULLIANUM

【解】監獄名：Servius *Tullius*所建之監獄，(地牢，禁錮室).

Tulliān-us. *a, um.* adj.

【解】*Tullius* 者.

Tulliŏl-a. *ae.* f. (dimin. *Tullia*). nom. prop. (嬌小親愛之義).

Tullĭ-us. *i.* m. nom. propr. homin. 人名：❶Servius *Tullius.* 羅瑪第六王. ❷M. *Tullius* Cicero. 拉丁文學家. Q. *Tullius* Cicero. 前者之弟.

Tull-us. *i.* m. nom. propr. homin. 人名：*Tullus* Hostilius. 羅瑪第三王.

tum. adv.

【同】tunc, illa tempestate; partim.

【解】當時，彼時，維時. ❶(absol.) 當此時期. ❷(correl.)*tum*-cum. *tum-tum.* 方...即，...立即，連...及. ❸(relat. divers.) a) 繼而...然後...以後.... b) 同時.... c) 以後....

【例】❶*tum* temporis. Inst. 彼時. *tum* maxime. Cic. 另外彼時. deinde *tum.* Varr. 以後之時. *tum* Scipio. 那時，西比約.... ❷a) *tum...* cum...正當...正值.... *tum* ipsum.. cum.. Cic. 適逢. cum.. *tum..* 當...之時. b) cum.. *tum..* 一方面，別一方面. cum.. *tum* maxime. Cic. 一方面，另

外一方面. *tum* praecipue. Cic. 一方面，另外....*tum* imprimis. Cic. 一方面，另外…. c) *tum*..*tum*.. 時而，時而…. ❸ a) num te illa terrent.. *tum* illud.. Cic. 既…難道你還恐懼嗎？primum.. deinde.. *tum*.. postremo... Cic. 開始，繼而…末後.... b) scribant.. *tum* existimabo... Cic. 任憑他寫罷，彼時我自信.... recordare..*tum* intelliges. Cic. 憶起，然後你明瞭. c) quid *tum*? 然則，因此？

tumb-a. *ae.* f.
【解】墳墓，窀穸，壙穴.

tŭmĕ-făcĭo. *facĭs, fēci, factum, făcĕre.* v. tr. (*tumeo facio*)
【解】漲起，臃腫.
【例】*tumefactus.* Prop. 自滿自大.

tŭm-ĕo. *ēs, ēre.* v. intr.
【同】turgeo, turgesco, in tumore sum.
【狀】penitus.
【解】❶ 膨脹，臃腫，起泡. ❷ (fig.)(動情，憤悱)，傲慢，浮誇，鋪張，自滿自大.
【例】❶ corpus *tumet* veneno. Ov. 身體因毒浮腫. a vento unda *tumet*. Ov. 風吹浪湧. **tumentia.** n. pl. 癰瘡. ❷ a) (*tumere*) animis. V. Fl. 怒火塡胸. (*tumere*) famulis. Stat. 對奴隸傲慢. b) vana *tumens*. Tac. 浮誇. c) *tument* negotia. Cic. 時局危殆，(膨脹). Galliae *tument*. Tac. 高盧騷動.

tŭm-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. (*tumeo*)
【解】❶ 膨脹，浮腫. ❷ 憤怒，傲慢自大，誇張.
【例】❶ *tumescit* tabe nivis. Luc. 雪融水漲. ❷ *tumescere* rabie. Claud. 狂怒.

tūmet. vide **tu.**

tŭmĭde. adv.
【解】膨脹，臃腫式，趾高氣揚.

tŭmĭd-us. *a, um.* adj. (*tumeo*). *-dior, -dissimus.*
【同】turgidus, inflatus.
【解】❶ 腫脹，臃腫. ❷ (fig.) a) 狂怒，桀驁. b) 恐嚇. c) 誇張. ❸ 吹噓.
【例】❶ membrum vitiose *tumidum.* 肢體腫脹過度. *tumidis* cervicibus. 脖頸臃腫. ❷ a) *tumidissimum* animal. Sen. 最自負者. cum *tumidum* est cor. Hor. 因心頗自豪. c) *tumidior* sermo. Liv. 更誇大之辭. ❸ *tumidus* auster. Virg. 風起帆揚.

tŭmor. *ōris.* m.
【同】inflatio.
【形】repentinus, recens.
【解】❶ 腫瘡，水腫. ❷ (fig.) a) 心中動盪紊亂. b) 興奮，激昂，狂怒. c) 傲慢. d) 危殆，騷擾.
【例】❶ *tumores.* Plin. 傷腫. repentinus oculorum *tumor.* 驟然双目臃腫. ❷ a) erat in *tumore* animus. Cic. 心中忐忑. b) recedit jam animi *tumor.* 心中恢復平靜. c) quid opus est *tumore* verborum? Sen. 浮誇有何用處？ d) ne desererem hunc *tumorem* rerum. 我勿忘危機四伏.

tŭmŭlām-en. *ĭnis.* n.
【解】埋葬.

tŭmŭlātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】埋葬.

tŭmŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*tumulus*)
【解】覆土，埋葬.
【例】*tumulatus.* Ov. 掩埋.

tŭmŭlōs-us. *a, um.* adj. (*tumulus*)
【解】多丘陵之地.

tŭmultŭārĭ-us. *a, um.* adj. (*tumultus*)
【同】properatus, subitarius, repentinus.
❶ 倉猝，迅速，烏合. ❷ 忙迫，騷動，亂紛紛.
【例】❶ *tumultuarium* militem scribere. Liv. 倉猝招募戰士. ❷ *tumultuaria* pugna. Liv. 倉猝應戰，(遭遇戰). *tumultuarius* pons. Frontin. 飛橋，(浮橋).

tŭmultŭātĭ-o. *ōnis.* f. (*tumultuor*)
【解】騷動，混亂，紛紜，錯亂，倉猝，招募.

tŭmultŭ-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】喧譁，擾攘，煽動.
【例】(passiv. impers.) in castris *tumultuatur.* Caes. 軍中發生騷動.

tŭmultŭ-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr.
【同】turbas facio, inquietus sum.
【解】喧譁，紛紜，混亂，擾攘，騷動.
【例】*tumultuantur* Galliae. Suet. 高盧騷動. quid *tumultuaris*? 爲何喧譁？ non dicere sed *tumultuari.* Quint. 此非講話，乃係叫囂喧譁.

tŭmultŭōsē. adv. (*tumultuosus*), *-sius, -sissime.*
【同】magno tumultu.
【解】吵鬧，紛呶，暴動，造次.
【例】*tumultuose* agere, (tumultum excitare). 騷動. quam *tumultuosissime* adoriri aliquem. Cic. 紛紛攻擊某人.

tŭmultŭōs-us. *a, um.* adj. (*tumultus*), *-sior, -sissimus,*
【同】turbulentus.
【解】紛優，擾攘，混亂，喧譁，叫囂.
【例】in otio *tumultuosi.* Liv. 承平時代驟然暴動. *tumultuosiora* quaedam nuntiata sunt. Cic. 報到一些更不安的消息. *tumul-*

tuosa et seditiosa oratio. 叫囂叛亂的演詞. *tumultuosum* mare. Hor. 海濤洶湧.

tŭmult-us. *us.* m. (*tumeo*)
【同】motus, turba, seditio, trepidatio.
【形】civilis, domesticus, finitimus, magnus, proximus.
【解】❶紊亂，紛紜，擾攘，嘈雜，喧譁. ❷暴動時倉猝動員，(招募...). ❸心中擾亂，神經錯亂，語音不清.
【例】❶ *tumultum* injicere civitati Cic. 擾亂城中治安. alteri apud alteros *tumultum* facere. Sall. 人前互相騷擾. per Aegeos *tumultus.* Hor. 渡過波濤洶湧之厄日海. periculum est aperti *tumultus.* 恐怕民衆將公然暴動. ea res magnum *tumultum* facit. 此事引起大暴動. ❷ *tumultus* Italicus, Gallicus. 義大利，加利之叛變. decernere *tumultum.* 倉猝(動員)招募. *tumultum* Italicum sedare. 戡定義大利之叛變. ❸ *tumultus* sermonis. Plin. 語音不清.

tŭmŭl-us. *i.* m.
【同】locus e terra leviter eminens.
【形】excellens.
【解】❶丘陵崗巒，隆起之地. ❷墳墓，坟塋.
【例】❶ *tumuli* silvestres. Cic. 樹木叢生之丘陵. ❷ *tumulum* facere, statuere. Virg. 築墳. *tumulum* struere. Tac. 築墳.

tunc. adv. (*tum ce*)
【同】tum, illo tempore, illa tempestate, per id tempus, per id temporis. X. Nunc.
【解】❶ (absol.) a) 那時，當時，彼時，維時，在那時期. b) 既而，繼則，遂即. ❷ (correl.) 既已，遂...，正値...乃...
【例】❶ a) *tunc* temporis. Just. 那時. *tunc* locorum. Tert. 彼時彼地... jam *tunc.* Cic. 彼時已.... b) mentem convertite.. *tunc* ego crediderim vobis. Prosp. 你們應改變心意，那時我便信託你. ❷ a) *tunc.*. cum.. Cic. 既已...遂....ubi.. *tunc.*. Sen. —...立即.... b) *tunc.*. si.. Cic. 若...則...

tundo. *tundĭs*, *tŭtŭdi*, *tunsum*, (et) *tusum*, *tundĕre.* v. tr.
【同】caedo, pulso, verbero.
【狀】nihilominus, vehementissime.
【解】❶毆打，衝撞，餟動(扣，叩). ❷搗碎，研末. ❸使勞頓，致疲勞，討厭，囉唆.
【例】❶ (*tundere*) oculos, latera alicui. Cic. 擊人之眼目肋旁. *tunsae* pectora palmis. Virg. (女)以手拊胸. bacillo oculos alicui *tundere.* 以棍擊人目. (*tundere*) eamdem incudem. Cic. 打擊同樣鐵砧(磓). (*tundere*) cymbala. Prop. 擊銅鈸. ❷ *tunsus* gallae sapor. Virg. 研出五倍子之味. ❸ *tundendo* efficit (senex). 因屢言而生效.

tŭnĭc-a. *ae.* f.

TUNICA 1

【同】vestis brevior virorum.
【形】pulla, solivaga, talaris, manicata. trita.
【解】❶古羅瑪人之內衣(襯衣)，短衣(男女同樣). ❷外皮，莢殼，貝殼，介殼，果殼.
【例】❶ (*tunica*) Jovis, (palmata). 由必得的編棕枝內衣. *tunicae* manicatae. 長袖內衣. *tunica* propior pallio est. 內衣比長袍更親人皮膚. ❷ ponunt *tunicas* aestate cicadae. Lucr. 夏季蟬脫蛻. *tunicae* oculorum. Plin. 眼膜.

tŭnĭcāt-us. *a*, *um.* adj. (*tunica*)
【解】但著內衣者.
【例】*tunicata* quies. Mart. 無拘束的休息(鄉間者). *tunicatus* popellus. Hor. 賤民.

tŭnĭcell-a. *ae.* f.
【解】五品祭服.

tŭnĭc-o. *ās*, *āre.* v. tr. (*tunica*)
【解】著內衣.

tŭnĭcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *tunica*)
【解】小裏衣，蛻，殼.

tuns-us. *a*, *um.* part. v. *tundo.*
【解】被打破，擊碎者.
【例】Iliades *tunsae* pectora palmis. Virg. 依里亞女人 (Troyennes) 屢次以手拊胸.

turb-a. *ae.* f.
【同】multitudo, conventus hominum, concio, multitudo in unum conglobata ac seipsum turba impediens; juvenum manus, globus, circumfusa in concionis medium turba confertissima; vulgus; seditio, vis, tumultus.
【形】magna, nocturna, nova, similis, vana.
【解】❶紛亂，雜遝，鼓噪，喧鬧，暴動，叛變. ❷群衆，烏合之衆，集夥，庶民.
【例】❶ *turbas* efficere, (facere). Cic. 集衆搗亂，(暴動). nova *turba.* Cic. 重新暴動. *turbas* dare, (vel) turbare. Plaut. 不規則生活. ingentes *turbas* concitare, moveri, conciere. 煽動叛變. e *turbis* se evolvere, exsolvere. 脫離叛黨. ❷ *turba* luporum. Stat. 狼群. haec *turba*, (vulgus), (colluvies). Cic. 此群衆. (*turba*) novorum voluminum. Cic. 琳瑯滿目之作品. (*turba*)

malorum. Luc. 群惡.

turbāment-um. *i.* n. (*turbo 1*)
【解】紛紜，混亂，騷動.

turbātē. adv. (*turbatus*)
【解】混亂.
【例】omnia *turbate* aguntur. 一切行動呈現混亂.

turbātī-o. *onis.* f. (*turbo 1*)
【解】混亂，擾攘，騷動.
【例】in hac *turbatione* rerum. Liv. 在諸事紊亂之時. (*turbatio*) coloris. Gell. 褪色.

turbāt-or. *ōris.* m. (*turbo 1*)
【解】搗亂者，滋事者，煽動者.
【例】❶ pacis *turbator.* 擾亂治安者. *turbatores* belli. 煽動戰爭者.

turbāt-us. *a, um.* part. v. *turbo.*
【解】受擾亂者，混亂者，受煽動者.
【例】❶ (propr.) *turbatius* mare. Suet. 海浪更洶湧. erat *turbata* capillos. Ov. 蓬髮. *turbatiore* caelo. Suet. 氣候更惡劣. ❷ (fig.) nec *turbatus* animi. Sil. 心神不亂. oculis simul ac mente *turbatus.* Liv. 神目迷亂.

turbell-ae. (**turbēl-ae**). *ārum.* f. pl.
【解】喧譁，嘈雜，混亂，暴動.
【例】*turbela* popularis. Amm. 民衆暴動.

turbĭdē. adv. (*turbidus*)
【同】turbulenter, inconstanter.
【解】擾攘，紊亂，混亂.
【例】*turbide* loqui. Gell. 胡言亂語.

turbĭdum. adv.
【解】紊亂，混亂.
【例】*turbidum* laetari. Hor. 喜而不安.

turbĭd-us. *a, um.* adj.
【同】perturbatus, confusus.
【解】❶ 混濁，震盪不寧，混亂，雜遝者. ❷ (fig.) a) 紊亂，(顛倒，破壞) 者. b) 狂怒，憤激者. c) 暴動，恐怖者.
【例】❶ *turbidus* imber. Virg. 暴風雨. aqua *turbida.* Cic. 汚濁之水. auro *turbidus* Hermus. Virg. 混合金砂之黑而木河. ❷ a) *turbidi* animorum motus. Cic. 心中情感紊亂. b) *turbidus* ira. Stat. 狂怒. *turbidus* irae. Sil. 狂怒. mens omni *turbido* motu semper vacans. 心中常穩定不亂. c) in *turbidis* rebus. Cic. 在諸事紊亂之時. in *turbido.* Liv. 在紛爭不寧之時.

turbĭnātī-o. *ōnis.* (*turbinatus*)
【解】圓錐形.

turbĭnāt-us. *a, um.* adj. (*turbo 2*) *-tior.*
【解】圓錐形者.

turbĭnĕ-us. *a, um.* adj. (*turbo 2*)
【解】旋轉劇烈者，(如旋渦)，急劇，激烈者.

1. turb-o. *ās, avi, ātum, āre.* v. tr. (*turba*)

TURBO 2

【同】obturbo, perturbo, misceo, permisceo.
【解】❶ 挑動，煽惑，唆使，牽動. ❷ 紊亂，擾攘，混雜 (使人不洽…). ❸ (fig.) 擾亂，顛覆，錯亂，搗亂…
【例】❶ (*turbare*) aciem peditum. Liv. 亂伍(破壞步兵陣戰). (*turbare*) contiones. Liv. 騷擾會場. (*turbare*) capillos. Ov. 蓬頭亂髮. (*turbare*) alvum. Plin. 消化不良. (*turbare*) mentem. Plin. 神經錯亂. ❷ (*turbare*) lacus (pedibusque manuque). Ov. 使澤水混濁(用手用脚). lacrimis *turbavit* aquas. Ov. 使淚水混合. ❸ omnia *turbare* metu. Virg. 使各處驚惶無措. *turbari* clamore. Tac. 因喧譁而心亂. (*turbare*) foedera. Virg. 破壞條約. Aristoteles multa *turbat.* Cic. 亞利斯道曾動搖許多思想. si in Hispania *turbatum* esset. (passiv. impers.) Cic. 若在班地發生變亂.

2. turb-o. *ĭnis.* f.
【同】ventus omnia turbans ac involvens.
【形】maximus, saevus.
【解】❶旋風，颱風，旋渦. ❷菱角，梭. 陀螺，耍輪. ❸圓錐體. ❹旋轉，週轉.
【例】❶illi duo reipublicae *turbines.* Cic. 國家的兩個搗亂份子. *turbo* pacis. 擾亂治安. ❷*turbinem* versare. 轉陀螺. ❸ *turbo* conchae. Plin. 圓形螺. in *turbinibus* cadorum. Plin. 在圓桶內. ❹ ingentis *turbine* saxi. Virg. 巨石旋轉.

turbŭlentē. adv. (*turbulentus*), *-tius.*
【同】turbide, temere.
【解】顛倒，錯亂，茫無頭緒.
【例】omnia *turbulente* gesta esse. Cic. 一切行動雜遝混亂.

turbŭlenter. adv.
【解】混亂，放肆.

turbŭlent-us. *a, um.* adj. (*turba*), *-tior, -tissimus.*
【同】turbidus, nata in vanos tumultus ingenia. X. Tranquillus.
【狀】necessario.
【解】❶ 動盪，浮動，紊亂，混雜者. ❷變亂，暴動，叛變者.
【例】❶ *turbulentior* annus. Liv. 更紊亂之一年. *turbulentissimum* tempus. Cic. 極不安定之時. ❷ contiones *turbulentae.* Cic. 煽動叛亂之演詞. seditiosus civis et *turbu-*

lentus. Cic. 喜浮動叛變之人。

turd-us. *i.* m.

【解】❶畫眉(鳥)。❷海魚名。

tūrĕ-us. thūrĕ-us. *a, um.* adj.

【解】香料者(乳香)。

【例】*turea* virga. Virg. 香柏. *turea* planta. Col. 香草. *turea* altaria. Stat. 焚香台。

tur-gĕo. *gēs, gēre.* v. intr.

【同】tumeo, inflatus sum.

【狀】penitus.

【解】❶浮腫，臃腫，膨脹. ❷空泛，鋪張，誇大，傲慢，憤怒.

【例】❶ frumenta *turgent.* Virg. 麥粒泡漲. uva *turget* mero. Mart. 酒沃肥美之葡萄. lumina *turgentia* gemitu. Prop. 哭得眼皮紅腫. ❷ (*turgere*) alicui. Pl. 怒叱人.

turgesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.

【解】❶腫起，浮腫. ❷ (fig.) a) 動盪不寧. b) 傲慢自大.

【例】❶ ne aqua in eorum corpore *turgescat.* Varr. 勿使水積蓄在其身上. *turgescentibus* virgultis. Plin. 嫩芽漸萌. ❷ a) sapientis animus nunquam *turgescit.* Cic. 智者之心靜而安. b) immodico tumore *turgescere.* Quint. 綺麗浮誇之文.

turgĭd-us. *a, um.* adj. (*turgeo*)

【同】tumidus, inflatus.

【解】❶膨脹，高漲. ❷ (fig.) 誇大，傲慢，憤怒.

【例】❶ fluvii nive *turgidi.* Hor. 因雪溶化，河水高漲.

tūrĭbŭl-um. thūrĭbŭl-um. *i.* n. (*tus*)

【解】香爐，提爐，星名.

tūrĭcrĕm-us. thūrĭcrĕm-us. *a, um.* adj. (*tus cremo*)

【解】焚香者.

tūrĭf-er. thūrĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*tus fero*)

【解】❶產香料者. ❷獻香與偶像者.

tūrĭfĕrārĭ-us. thūrĭfĕrārĭ-us. *i.* m.

【解】執，提爐者.

tūrĭlĕg-us. thūrĭlĕg-us. *a, um.* adj. (*tus lego*)

【解】(種)採香料者.

turĭ-o. *ōnis.* m.

【解】萌芽，嫩枝.

turm-a. *ae.* f.

【同】equitum ordo, globus, manus.

【解】❶騎兵支隊.〔原始時=30人.〔Caesar 常稱 turma equitum =ala (翼)大隊十分之一〕. ❷ (fig.) 軍隊，隊伍，群衆，集夥.

【例】❶ *turma* statuarum equestrium. Cic. 大批騎士態像.

turmāl-is. *e.* adj. (*turma*) m. pl. subst.

【解】❶ (adj.) 屬騎兵支隊者. ❷ (subst.) 同一支隊兵士. (fig.) 戰士，武士，同人，夥友.

【例】❶ *turmali* sanguine cretus. Stat. 出身騎士之家. *turmalis* bucina. Claud. 騎士號. ❷ **turmales.** 同一支隊者. *turmales* suos erudiere. Modest. 教導同人. *turmales* (statuas) displicere dixit (Scipio Major). 不喜列身態像之林(騎士).

turmātim. adv. (*turma*)

【同】per turmas, agmine.

【解】分隊. (每隊). (fig.) 分群，分夥.

Turn-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：❶ Rutules 之首領. ❷ *Turnus* Herdonius 係 Tarquinius Superbus 之敵人.

Tŭrŏn-es. *um.* m. pl. nom. propr. hom.

Turŏn-i. *ōrum.* m. pl. nom. propr. hom. 人名：濱Loire 河之居民.

turpāt-us. *a, um.* part. v. *turpo.*

【解】污濁，染污者.

turp-ĕ. n. ut subst.

【解】可恥，醜陋.

【例】*turpia.* 可恥之事.

turpĭcŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *turpis*)

【解】略醜陋，無禮者.

【例】jocus in *turpiculis* rebus ponitur. 卑陋之娛樂(戲劇，遊戲).

turpĭficāt-us. *a, um.* adj. (*turpis facio*)

【解】玷污，墮落，沉淪.

【例】depravatio ac foeditas *turpificati* animi. 心靈墮落之邪僻及醜陋.

Turpĭ-o. *ōnis.* m. nom. propr. homin. 人名：喜劇演員.

turp-is. *e.* adj.

【同】inhonestus, deformis, foedus, inquinatus, informis, flagitiosus, nequam.

【狀】aeque, omnino non.

【解】❶醜陋(變形，失原形)，鄙陋，卑劣，卑污，討厭可憎者. ❷ (fig.) (sens. moral.) 醜惡，卑賤，恥辱，穢行，喪廉恥，不名譽者.

【例】❶ *turpis* ornatus. Pl. 不端之服飾. *turpia* membra fimo. Virg. 肢體污穢. ❷ fuga *turpis.* Cic. 可恥的逃竄. *turpe* est. (cum infin.) 可恥者....quid *turpius* quam illudi? 何者比任人侮弄更可恥？ vobis *turpissimum* est.. non posse. 爲你們最可恥者是不能.... cave ne quid *turpe* admittas. 你勿行無恥之事. **turpia.** n. pl. 醜事. *turpes* seu impudici actus. 猥褻行爲.

turpĭtĕr. adv. (*turpis*), *turpius, turpissime.*

【同】turpe, obscaene, nequiter, nefarie.

【解】❶醜形怪狀. ❷鄙陋，忝辱，可憎，可

恥，可愧者.
【例】❶ *turpiter* praeterii. Cic. 我討愧忘記了. timeo ne quid *turpiter* faciam. 我怕行對不起人之事. *turpiter* nihil facere. Cic. 絕不行無禮之事.

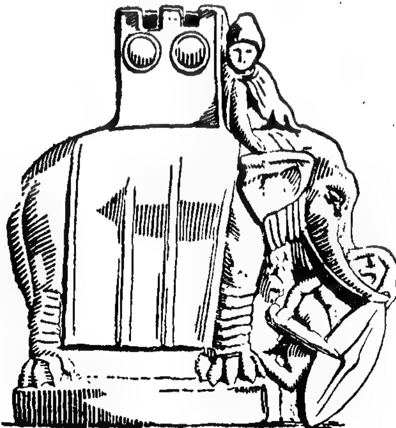
turpĭtūd-o. *ĭnis*. f. (*turpis*)
【同】deformitas, obscaenitas, infamia, macula, flagitium, dedecus, labes, deformatio, depravatio, foeditas.
【形】accusabilis, flagitiosa, insignis, maxima, nefaria, sempiterna, singularis, summa, vera, plurima.
【解】❶ (raro)醜陋，醜形怪狀. ❷醜惡，羞恥，汚辱，邪僻.
【例】per *turpitudinem*. Sall. 不羞愧. in scaenam prodire nemini fuit *turpitudini*. Nep. 登台表演，無損於任何人之尊嚴. omni *turpitudine* se foedavit. 喪盡廉恥.

turp-o. *ās, āvi, ātum, āre*. v. tr. (*turpis*)
【同】foedo.
【解】變醜，染汚，忝辱，褻瀆.
【例】(*turpare*) Jovis aram sanguine. Cic. 汚衊由必得之神壇.

turrĭcŭl-a. *ae*. f. (dimin. *turris*)
【解】小樓，小塔.

turrĭg-ĕr. *ĕra, ĕrum*. adj. (*turris gero*)
【解】馱樓者，備有樓者.
【例】*Turrigera*=Cybèle 之別名，有雉堞形之冠者.

turr-is. *is*. f.

TURRIS 1

【同】celsa moles.
【形】alta, altissima.
【解】木樓，(攻城具，屢次用輪進退). 一象背上所馱之樓. ❷ 樓閣，高塔，(浮屠，梵刹). 鐘樓，碉堡，崗樓，一亭台，宮殿，一鴿窠.
【例】❷*Turris* Davidica. 達未敵樓，梯形. ex alta *turri* dejectus. 由高樓墜下.

turrīt-us. *a, um*. adj.
【解】背上馱樓者，備有樓者. (Cybèle之尊號 ut *Turriger*). 樓形，梯形者.

turt-ŭr. *ŭris*. m. f.
【解】斑鳩(野鴿).

turtŭrill-a. **turtŭrell-a.** *ae*. f. (dimin. *turtur*)
【解】小斑鳩.

tūrund-a. *ae*. f.
【解】飼禽鳥之食料，糕餅.

tūs. thūs. *tūris*. n.
【解】香料(乳香).

Tuscē. adv.
【解】(*Tuscano*) (Etrusque) 式者.

Tuscānĭc-us. **Tuscān-us.** *a, um*. adj.
【解】(Toscans) (Etrusques) 人者.

Tusc-i. *ōrum*. m. pl. nom. propr. hom. 人名：民族名，居於 Etrurie.

Tusc-us. *a, um*. adj. *Tusc*. 者. *Tuscus*. Hor. =Tibris 河.

Tuscĭ-a. *ae*. f. (l'Etrurie, la *Tuscane*).

Tuscŭlān-um. *i*. n. nom. propr. loci. 地名：在 Tusculum 附近之許多鄉莊，或別墅名，如 Cicero *Tusculanum*. **Tusculan-us**. *a, um*. adj. *Tusc*.者. **Tusculan-i.** *ōrum*. m. pl. *Tusc*. 之居民. *Tusculanae* disputationes. Cicero 之哲學著作名.

Tuscŭl-um. *i*. n. nom. propr. urbis. 城名：在Latium.

tussĭcŭl-a. *ae*. f. (*tussis*)
【解】輕微咳嗽.

tussĭlāg-o. *ĭnis*. f.
【解】紫菀屬.

tuss-io. *īs, īre*. v. intr. (*tussis*)
【同】tussi laboro, tussi urgeor.
【解】*tussire* crebro. Quint. 屢次咳嗽. *tussire* plurimum. Petr. 劇烈的咳嗽.

tuss-is. *is*. f.
【解】咳嗽. (pl.) 一陣咳嗽.
【例】*tussim* pectore expellere. 咳吐.

tūs-us. *a, um*. part. v. *tundo*.
【解】粉碎者，研末者.

tūtām-en. *ĭnis*. n. (*tutor*)
【解】防衛，保障，藏身處.

tūtāment-um. *i*. n. (*tutor*)
【解】護衛，掩護，匿身處.
【例】(fig.) circumspiciens *tutamenta* sermonis. Apul. 環視講話是否安全.

tūtāt-us. *a, um*. part. v. *tutor*.
【解】受保護，防守者.

1. **tūtĕ.** pron.
【同】tu ipse.
【解】你自己，親自.
【例】*tute* mihi praecepisti. 你曾親自命我.
2. **tūtē.** adv. *-tius*, *-tissime.*
【同】tuto, impune.
【解】穩妥，安全，穩健.
tūtēl-a. *ae.* f. (*tueor*)
【同】fides, defensio, patrocinium, clientela.
【形】legitima, praeclara, turpis.
【解】❶監管，監護，防衛. ❷監視，保護，(法). ❸ (sens. concret.)保障，守護人，救助人.
【例】❶ aliquem *tutelae* alicujus commendare. Cic. 託人蔭庇. aliquem *tutelae* alicujus mandare. Cic. 託人蔭庇. aliquem *tutelae* alicujus subjicere. Cic. 託人蔭庇. praestare *tutelam* contra frigora. Plin. 禦寒. in *tutela* alicujus esse. Cic. 受人保護. ❷ in suam *tutelam* venire. Cic. 爲監護人. *tutelam* suscipere. Dig. 任監護. *tutelam* administrare, gerere. Dig. 盡監護之職. *tutelam* reddere. Papin. 交還監護之職. ❸ o *tutela* praesens Italiae. Hor. 吁義大利面前之保障.
tūtēlār-is. *e.* adj.
【解】庇佑者.
【例】dii *tutelares.* Macr. 護佑之神. sub annis *tutelaribus* agere. Sid. 尙在受人監護年歲(未成人).
tēlārĭ-us. *i.* m.
【解】護佑者，監護者.
tūtō. adv. (*tutus*), *tutius*, *tutissime.*
【解】安全，妥善，穩妥.
【例】*tuto* esse. Cic. 平安無事. *tuto* ab incursu. Caes. 避免受襲擊.
1. **tūt-or.** *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*tueor*)
【同】tueor, salvum, invictum praesto.
【狀】accuratissime, copiosius, facile.
【解】❶監護，庇蔭，保佑，護守，保全，保證. ❷防守，保衛.
【例】❶ (*tutari*) urbem muris. Liv. 築護城墻. (*tutari*) fines armis. 武力保全領域. (*tutari*) ab aliqua re. 防備某事. (*tutari*) reos. Tac. 保護被告者. ❷ (*tutari*) inopiam. Caes. 救濟饑荒. in *tutandis* periculis. Sall. 防危.
2. **tūt-ōr.** *ōris.* m. (*tueor*)
【同】defensor, patronus.
【形】castus, fidelis, legitimus, annuus.
【解】❶保障，守衛者，保證人. ❷監護人，託管人.
【例】❶ *tutor* reipublicae. 國家保障. ❷ *tutorem* esse alicui, (alicujus). Cic. 爲監護人. *tutorem* alicui instituere. 立監護人. in *tutorum* potestate esse. 在監護人權下.
tutum. adv.
【解】穩妥，安全.
tūt-us. *a, um.* partic. (antiq.) v. *tueor.*
【同】metu (vel) periculo vacuus, tectus; saeptus, munitus, securus, in tuto locatus; nihil insidiarum habens; sanctus, sacrosanctus.
【解】❶平安，安全，安謐，穩妥，無危險. ❷ (fig.) 謹愼，智慧.
【例】❶ mercatoribus *tutum* mare. Cic. 爲商人海洋平穩. *tutiorem* vitam hominum reddere. Cic. (使人生活更妥善). *tutus* ab... (inimicis). 防備...(不受害)，改善人之生活. *tutus* ad... (爲...對，無危險...). *tutius* est potiri. Caes. 佔據更妥善. nobis *tutissimum* est... sequi. Quint. 爲我們最妥善的是追隨.... in *tuto* aliquem collocare. Cic. 置某於安全之地. in *tuto* esse. Cic. 處於安全之地. ❷ *tutiora* consilia. Liv. 更智慧之計劃.
tŭ-us. *a, um.* adj. (*tu*)
【解】❶你的，汝者. ❷適於你，順便，便利者.
【例】❶ quojus nunc es?-*tuus.* Pl. 你屬於誰? 屬於你. Panaetius *tuus.* Cic. 你可愛之巴乃.... (subst.) **a)** *tui.* 你的親友近人. **b)** *tuum,* 你的財產. de *tuo.* 由你供給. *tua.* Liv. 凡屬你之事. *tuum* est. (cum infin.) 屬於你者. ❷ tempore *tuo.* Liv. 爲你順便之時.
tympănist-a. tympanotrīb-a. *ae.* m.
【解】擊(敲)鼓者.
tympănistrĭ-a. *ae.* f.
【解】敲鼓女.
tympănīz-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】敲 (phrygien)鼓.
tympăn-um. *i.* n.
【解】鼓. (另外Cybèle 神司祭之鼓(鼓形，鐃鈸). ❷ (fig.)a)圓輪. b)起重機.
【例】❷ *tympanum* circinatum. Plin. 粗重圓桌.
typh-ōn. *ōnis.* m. (*typhonicus* ventus).
【解】❶颶風 (大旋風). 颱風. ❷彗星類.
Typh-ōn. *ōnis.* m. nom. propr. homin. 巨人名: (=Typhée).
typōgrăphĭ-a. *ae.* f.
【解】印務，印刷，印書館.
【附】**typographicus,** *a, um.* adj. 印刷，印刷者. ars **typographica.** 印刷術. scripta praelo edita, ; praelo excussa; typis

edita, consignata, mandata, exarata. 印刷品. liber scriptoria machina impressus. 印刷之書. volitantes paginae; diariorum volitantes paginae. 傳單，日報. litterarum formae; characteres mobiles. 活字型. mendum **typographicum.** 印刷錯誤. librum edere, vulgare, publicare, typis edere, typico praelo excudere, prodere, in lucem edere. 印書. officina libraria, *typographica.* 印書館. scriptoria machina; machina, machinamenta. 印字機.

typŏgrăph-um. *i.* n.
【解】標記，徵驗.

typŏgrăph-us. *i.* m.
【解】印書者.

typ-us. *i.* m.
【同】signum, forma.
【解】模型，樣本，字型，態像，表率，原型，儀型，典型，模範.
【例】librum *typis* edere, (mandare, commendare, committere). 印書. librum *typis* excudere, evolvere, (in lucem emittere), exprimere. 印行書籍.

tyrannĭcē. adv. (*tyrannicus*)
【同】superbe, crudeliter.
【解】苛虐，暴君式.

tyrannĭcīd-a. *ae.* m. (*tyrannus caedo*)
【解】誅(殺)暴君者.

tyrannĭcīdi-um. *i.* n. (*tyrannicida*)
【解】誅(殺)暴君.

tyrannĭc-us. *a, um.* adj.
【同】leges, facta tyrannica.
【解】暴君者，暴虐，殘酷者.
【例】*tyrannicum* facinus. Cornif. 暴君虐政.

tyrann-is. *ĭdis.* f.
【解】❶ 專制王國，專制王權. ❷ 獨裁，霸道，專權. ❸ (fig. 王國，國庫.
【例】❶ *tyrannidem* occupare, (imperium arripere). Cic. 擅奪王權. *tyrannidem* evertere, delere. 傾覆王國.

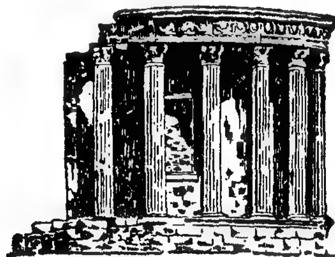
tyrann-us. *i.* m.
【同】ereptor libertatis, oppressor civitatis.
【形】crudelissimus, firmus opibus et voluntate, insanus, inanis, gloriosus fama, gratus beneficio, importunus, intolerandus, libidinosus, teter.
【解】❶ (sens. graec.) 國君，君王，霸王. ❷ 暴君，虐王，篡奪王位者.
【例】❷ *tyrannus* saevissimus in suos. 最虐待屬下之暴君.

Tyri-us. *a, um.* adj.
【解】❶ (Tyr., Phénic.) 者. ❷ (Carthagin.) 者. ❸ 緋紅者.
【例】❶ *Tyria* puella. Ov. =Europe (=*Tyr.* 王Agénor 之女). purpura *Tyria.* Cic. *Tyr* 之緋紅錦. ❷ *Tyrius* ductor. Sil. (=Annibal). 亞尼巴爾. ❸ *Tyrius* sinus. Prop. 緋紅袍. esse in *Tyriis.* Ov. 衣緋紅袍者. *Tyrius* torus. 盖緋紅錦之床.

Tyrrhennĭc-us. *a, um.* adj.
【解】地中海者. (de la Méditerranée).

Tyrrhēn-us. *a, um.* adj.
【解】Tyrrhénie, Etrurie 者.
【例】*Tyrrenum* mare. Plin. 義大利西岸之海. *Tyrrenum* aequor. Virg. 義大利西岸之海. (mare *Tyrrhenum*) 義大利西岸之海. *Tyrrhenum* flumen. Virg =Tiberis 河.

Tyr-us. Tyr-os. *i.* m. nom. propr. urbis.
【解】城名：在 Phénicie 濱海，以產紫紅錦著名. ❷ (poetic.) 紫紅錦緋紅色.

TEMPLUM

U

u. f. n.

❶ 拉丁第二十字母
a) V. =U majuscula
b) U=u minuscula
❷【簡】V. C. (vel) u. c. =Urbis (Romae) conditae.
ab u. c. =ab urbe (Roma) condita.

1. ūb-ĕr. *ĕris.* adj. *-erior, -errimus.*
【同】fecundus, ferax, fertilis, abundans, copiosus.
【解】❶豐富，膏腴，肥沃，（飽飫）飽滿，富庶，繁盛. ❷(fig.)（論著作家，演說家），意味深長，筆盛詞擧.
【例】❶spicae *uberes.* Cic. 飽滿之麥穗. *uberrimi* fructus. Cic. 極豐美之果實. *uberrimum* gignendis uvis solum. Curt. 最盛產葡萄之地. *uberrimus* undis. Ov. 多水之區. agro bene culto nihil potest esse usu *uberius.* Cic. 無比耕治良田收益更豐者. ❷ *uber* et fecundus. Cic. 學識豐富著作繁多之作家. *uberiores* litterae. Cic. 更長更多之書札.

2. ūb-er. *ĕris.* n.
【解】❶ 乳，乳部，胸部. ❷ (fig.)財富，肥沃，繁殖.
【例】❶gemini sub *ubere* nati. Virg. 她乳養之兩嬰兒. *ubera* praebere soboli. Col. 使嬰兒吮乳. ❷fertilis *ubere* campus. Virg. 產量豐富之田地.

ūbĕrius. adv. *ūberrimē.* (*uberiter* positiv. non usurp.)
【解】愈多，更繁盛，更豐富.

ūbert-as. *ātis.* f.
【同】abundantia, copia, magnitudo.
【形】maxima, vetus, summa agrorum.
【解】❶ 肥沃，富饒，繁殖，豐盛. ❷ (fig.) 文筆之富麗圓潤.
【例】❶ *ubertas* praedae. Just. 鹵獲頗豐. *ubertas* in percipendis fructibus. Cic. 果實豐收. *ubertas* frugum et fructuum. Cic. 莊稼果實之豐收. in tanta *ubertate* improborum. Cic. 在如此衆多之敗類中. ❷ de *ubertatibus* virtutis. Cic. 論德行(勇毅)之利益. omnis *ubertas* et quasi silva dicendi. 滔滔雄辯，宛如辭林.

ūbertim. adv. (*uber 1*)
【解】繁多，豐盛，(流淚...).

ŭbī. ūbī. adv. conj. (primitiv. *cubi*)
【同】quo loco.
【解】I. adv. A) (relativ.) (論時，地，事)在此，(不動). 用法: ❶ (cum antec. *ibi*). ❷ (pro ablat. relat. cum *in, apud*...). ❸ (cum conj. consec.) ❹ (initial.) *ubi autem, ibi enim, et ibi..* ❺ *ubi.. ubi.. ubicumque..*
B) interrog. direct. indirect. 何地....
II. conj. 立即.
【例】I. A) ❶ ibi.. *ubi..* Caes. 在該地.... *ubi..* ibi.. Cic. 在該地.... agri *ubi..* Cic. 在彼田地....❷ multa *ubi..* (in quibus). Cic. 在許多事上... per illum ipsum, *ubi* (apud quem). Cic. 藉某人，(在某人處).... ❸ (veritas) locum, *ubi* consistit, reperire non potest. Cic. 眞理無停止之地. est *ubi* plus tepeant hiemes? Hor. 豈有冬季更寒冷之地?❹ *ubi* (initial.) =*ibi* autem, *ibi* enim et *ibi..* —...立即....❺*ubi ubi=ubicumque.* 在任何處... *ubi ubi* est.. Enn. 不拘在何處...
B) *ubi* sunt qui..? 何處有...?(cum genit.) *ubi* terrarum sumus? Cic. 我們在世界何處? interrogare, *ubi* sit. Cic. 詢問他在何處.
II. *ubi* videt. Cic. 一看.... *ubi* hoc nuntiatum est, jubet. Cic. 一接到此消息，即命.... *ubi..* tum. Cic. 既已.... 於是...*ubi* primum.. 一...立即....

ŭbĭcumquĕ. ŭbĭcunquĕ, ŭbĭquomquĕ. adv.
【同】quocumque in loco, ubi ubi.
【解】❶ (adv. relat.) 所在處，各處. ❷ (adv. indefin.) 任何處，不拘何處.
【例】❶ *ubicumque* es, in eadem es navi. Cic. 不論你在那兒，我們同乘一舟. *ubicumque* erimus. Cic. 凡我們所在之處. *ubicumque* terrarum, (gentium) sunt, ibi.. Cic. 他們處於世界任何地方.... ❷ *ubicumque* eris. Cic. 你不拘在何處.

ŭbĭlĭbĕt. adv.
【解】在不拘何處，在任何一處，到處.

ŭbĭnăm. adv.

【解】在何處，在何地？
【例】*ubinam* gentium sumus? Cic. 我們在世界(人類)何處?
ŭbīquăque. adv.
【解】(經)任憑何處.
1. ŭbīquĕ. adv.
【解】各處，到處，處處.
【例】omnes agri, qui *ubique* sunt. Cic. 各處田地. demonstrabant, quid *ubique* esset. Cic. 當時他們指明，何者處於各地. omnes mortales qui *ubique* sunt. Cic. 凡世界有死之人.
2. ŭbīquĕ. (*ubi que=et ubi*)
【解】又在何處.
ŭbīquĭt-as. *ātis.* f.
【解】無所不在性 .
ŭbĭquomque. vide **ubicumque.**
ŭbĭvīs. adv. indef.
【解】到處，任何處.
【例】*ubivis* esse malim, quam ibi. 除此地外，我更願任何一處.
1. ūd-o. *ās, āvi, āre.* v. tr.
【解】浸濕，沐浴，灌溉.
2. ūd-o. *ōnis.* m.
【解】(羊毛製)鞋類.
ūd-or. *ōris.* m.
【解】雨.
ūd-us. *a, um.* adj. (*uvidus*)
【同】udis oculis respicies.
【解】❶ (adj.) 浸濕，滋潤，灌溉.❷(subst.) (**udum,** *i.* n.) 潮濕，濕氣，濕潤.
【例】❶ *uda* humus. Hor. 潮濕地. *udi* oculi. Ov. 眼淚汪汪. *uda* pomaria rivis. Hor. 該求灌溉之果園. ❷ in *udo* est. Pers. (*udus* est). 濕透.
ulcĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*ulcero*)
【解】生瘡，潰爛.
ulcĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*ulcus*)
【解】生瘡，致傷.
【例】*ulceratus.* Cic. 生瘡者.
ulcĕrōs-us. *a, um.* adj. (*ulcus*)
【同】plenus urceribus.
【解】生瘡，負傷者.
ul-ciscor. *ciscĕris, tus sum, cisci.* v. dep. tr.
【同】vindico, punio, persequor, poenam repeto, injurias persequor, male meritis refero quod debeo, poenas sumo, expeto.
【解】❶報讎，復仇，雪恨.❷a)懲罰. b)報復.
【例】❶ (*ulcisci*) patrem. Cic. 爲父報仇. (*ulcisci*) Caesaris mortem. Cic. 爲凱撒之死報仇. se *ulcisci.* Cic. 報仇. ❷a) (*ulcisci*) aliquem scelere. Caes. 懲罰人罪. (*ulcisci*) scelus alicujus. Cic. 懲罰人罪. b) (*ulcisci*) alicujus, (*ulcisci*) injurias. 報復所受之辱. injurias non *ulcisci.* 受辱不報復.
ulc-us. *ĕris.* n. (*hulcus*)
【同】plaga inveterata et sordida.
【解】癰疽，疔瘡.
【例】*ulcus* tangere. Ter. 觸傷口(喻解難題).
ulcuscŭl-um. *i.* n. (dimin. *ulcus*)
【解】小瘡.
ūlīgĭnōs-us. *a, um.* adj. (*uligo*)
【解】卑濕，潮濕者.
ūlīg-o. *ĭnis.* f. (contr. de *uviligo, uveo*)
【解】濕氣，皮膚病.
ull-us. *a, um.* adj. (*unulus,* dimin. *unus*) (ordinarie usurpatur in prop. negativa vel hypothetica vel interrogativa; raro aliter). *i.* m.
【同】aliquis, unus.
【解】或，某，有人.
【例】❶ (adj.) non *ulla* causa. Cic. 無理由. nemo *ullius* rei fuit emptor. Cic. 無人購貨. neque aliud *ullum* (signum reliquit) praeter. . Cic. 未遺留其他態像，除了.... neque *ullam* in partem disputo. Cic. 我不偏袒(辯護)任何一方. est *ulla* res tanti ut. . ?Cic. 有如此價值之物，於.... sine *ullo* metu. 毫無所懼. ❷(subst. m.) nunquam *ulli* supplicabo. Pl. 我不請求任何人. quae virtus in *ullis* fuit?. 那一民族如此英勇？
ulmārĭ-um. *i.* n.
【解】楡樹園.
ulmĕ-us. *a, um.* adj. (*ulmus*)
【解】楡樹者.
【例】interminatus est nos futuros *ulmeos.* Pl. 恐嚇我們將變爲楡樹.
ulm-us. *i.* f.
【解】楡樹，山楡.
uln-a. *ae.* f.
【解】❶膊，肘，臂，肱臂. ❷(poet.) 臂. ❸長度名(約等於1米尺6分2糎).
ultĕrĭ-or. *us.* adj. (comp. ex inusit. *ulter.* et adv. *ultra, ultro*)
【解】以外者，彼邊者，更遠者，以後者.
【例】Gallia *ulterior.* Cic. 外法地(高盧地). *ulterior* ripa. Virg. 對岸. **ulteriores.** m. pl. (opponit. *proximi*). 更遠者，更外者. **ulteriora.** n. pl. **a**)較遠之點. **b**) 較前(先)者. **c**) 以後者，將來者. *ulteriora* scrutari. Plin. 更探求. *ulterior* dolor. Sabin. 更痛. *ulteriora* loqui. Ov. 更言其餘.
ultĕrĭus. ❶ n. ex *ulterior.* ❷compar. ex *ultra.*
【解】更遠，以外，以後，以先，過於....
【例】❶ a)*ulterius* ventum foret. Liv. 來至

較遠處. b) (fig.) *ulterius* ne tende odiis. Virg. 勿怨恨過度. *ulterius* justo. Ov. 過甚.

ultĭmāt-um. *i.* n.
【解】(哀的美敦書)最後通牒.

ultĭmāt-us. *a, um.* adj.
【解】最後者.

ultĭmē. adv. (*ultimus*)
【解】最後，末後，究竟，終究.

ultĭmō. adv. (*ultimus*)
【解】末後，究竟.

ultĭmum. ❶ adv. (*ultimus*)末次. ❷ *i.* n. subst. vide **ultimus.** 最後者.

ultĭm-us. *a, um.* adj. (superl. ex inusit. *ulter*)
【同】postremus, extremus, novissimus, summus.
【解】❶ a) (距離)最遠者. b)邊境，邊陲者. ❷(fig.) a) (論時間) 最古，上古，最後，末刻. b)(論等次)極高，最大，至上者. c)最卑下，最末者.
【例】❶a)stella *ultima* caelo, citima terris. Cic. 離天最遠，距地最近之星宿. *ultima* Gallia. Cic. 高盧邊陲之地. **ultimi.** m. pl. 距離最遠者. b)*ultima* provincia. Cic. 邊省. *ultima* Africa. Hor. 斐洲邊界. ❷ a)*ultima* antiquitas. Cic. 上古時期. ad *ultimum* spiritum. Cic. 至最後呼吸. *ultimum* tempus aetatis. Cic. 生命末刻. illud *ultimum* persalutari. Curt. 末次握別. ad *ultimum.* 至最後. b) summum bonum, quod *ultimum* appello. Cic. 最大而我稱爲最後的福樂. *ultimum* supplicium. (末刑)極刑. *ultimae* miseriae. Liv. 最大禍患. **ultimum.** n. 極點. res ad *ultimum* seditionis erumpet. Liv. 終致發生叛亂. ad *ultimum.* 至最後一點. **ultima.** n. pl. 最後(最末). c) cum *ultimis* militum certare. Liv. 與小卒競爭. homo plebis *ultimae.* Sen. 最微賤之平民. *ultimus* finis hominis. 人的最高目的. *ultimum* bonum. 至善，究竟善.

ultĭ-o. *ōnis.* f.
【同】vindicta. X. Gratia.
【解】復仇，伸寃，雪恨，報復(懲罰).
【例】*ultionem* petere. Liv. 圖報復. *ultionem* consequi alicujus. Just. 爲某人報復. *ultio* infantis ab aliquo. Jus. 爲兒童報復某人. *ultionem* petere ex aliquo. Tac. 懲罰某人.

ult-ŏr. *ōris.* m. (*ulciscor*)
【同】vindex, punitor.
【解】報復，雪仇，懲創者.
【例】injuriarum *ultor.* 雪恥者. *ultores* dii. Tac. 報復之神. *ultor* (Mars). Mars神之綽號.

ultrā. adv. praep. (*uls, ulter*)
【同】supra. X. Citra.
【解】I. adv. ❶以外，他方面. ❷過去，較遠，前方.
II. praep. cum accus.
【解】❶在外，除此之外(論地方). ❷以外(論時間). ❸以上，以外(論數量).
【例】I. ❶nec citra, nec *ultra.* Ov. 不在此，亦不在彼(不前不後). ❷estne aliquid *ultra,* quo crudelitas progredi possit? 其殘忍是否尙有發展之餘地？ oratio elegans, ut nihil possit *ultra.* 文雅不可復加之演詞.
II. ❶paulo *ultra* eum locum. Caes. 略在該地之外. ❷*ultra* Socratem usque duravit. 在掃可拉以後繼續生存. ❸ modus, quem *ultra* progredi non oportet. Cic. 不能再越出之範圍. *ultra* modum. Quint. 過度. *ultra* quam constitueram, progressus dicendo. 我演講過長，出吾意外.

ultr-ix. *icis.* f. (*ultor*)
【同】vindex.
【解】報復之女.

ultro. adv. (*ulter*)
【同】sponte, non quaesitus.
【解】❶在彼處，到彼處，(含動作意). ❷(fig.) a) 往較遠處，過外. b) 前進，先進，自動，(甘願).
【例】❶*ultro* et citro cursare. Cic. (來回跑)徘徊，徜徉. *ultro* citro commeare. Cic. 漫遊，(循環). *ultro* citroque mittere. Caes. 遣往送還. beneficia *ultro* et citro data, accepta. Cic. 互惠. ❷ a) cum ipse *ultro* deberet. Cic. 他旣過於拖欠. b) num *ultro* tibi intulerunt arma? Liv. 他們先用武器攻擊你嗎？*ultro* insidietur mihi. Liv. 任其自動陷害我.

ultrōnĕ-us. *a, um.* adj.
【解】自動，自由，甘心情願.

ultrotrĭbūt-a. (**ultro tribūta**). *ōrum.* n. pl.
【解】暫墊包工用款. 爲包攬公共工程者，預付用款，一包攬公共工程.
【例】*ultrotributa* locare. Liv. -conducere. Liv. 投標公共工程. 包攬公共工程.

ult-us. *a, um.* part. v. *ulciscor.*
【解】報復，懲罰. (act.) 伏罪. (pass.)
【例】irae *ultae.* Liv. 洩忿，霽怒.

ŭlŭl-a. *ae.* f. (*ululo*)
【解】鴟梟，(貓頭鷹).

ŭlŭlābĭl-is. *e.* adj. (*ululo*)
【解】刺耳，聒耳之聲者.

ŭlŭlāt-us. *a, um.* part. v. *ululo.*
【解】被疾呼，被哭求者.

ŭlŭlāt-ŭs. *ūs.* m. (*ululo*)
【解】悲鳴，呼號，啼哭，呻吟.

【例】 *ululatum* tollere. Caes. 發出號喲之聲.

ŭlŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.

【解】 I. intr. a) 嗥吠，咆哮，怒吼，一呼喊，啼哭，號啕，悲鳴，呻吟. b) 響應，共鳴.

II. tr. ❶ 疾呼，呼號. ❷ 使響應.

【例】 I. ❶ *ululanti* voce. Cic. 哀號. ❷ plangoribus aedes femineis *ululant.* Virg. 宮中充滿婦女號啕哭聲.

II. ❷ *ululata* tellus. V. Fl. 大地震響. *ululata* proelia. Stat. 殺聲震天.

ulv-a. *ae.* f.

【解】 石蓴，(浮萍草).

umbell-a. *ae.* f. (dimin. *umbra*)

【解】 小傘，(陽傘，雨傘).

umbĭlīc-us. *i.* m.

【形】 certus.

【解】 ❶ 肚臍. ❷ (fig.) a) 中心，核心，中央. b) 軸心，卷軸. c) 蚌類.

【例】 ❶ *umbilicus* ventris. Hier. 肚臍. ❷ a) *umbilicus* terrae. Att. (=Delphes城) 地之中心=代而費城. orbis terrarum (vel) Graeciae. 代而費城爲地球及希臘中心. *umbilicus* ovi. Plin. 卵核(胚胎). dies ad *umbilicum* est. Plaut. 日至中午. *umbilicus* insulae. 島之中心. b) pervenire ad *umbilicos.* Mart. 讀完其作品.

umb-o. *ōnis.* m.

【解】 ❶ 銅牌凸出隆起處. ❷ 銅牌. ❸ 人之肘. ❹ 界石.

【例】 ❶ *umbonibus* incussaque ala sternuntur hostes. 敵人被銅牌及臂力屈服. ❷ *umbo* saxeus. Stat. (田)界石.

umbr-a. *ae.* f.

【形】 fatalis, infera, tenuis.

【解】 ❶ (propr.) 蔭影. ❷ (metaph.) a) 暈影(畫). b) 死影，幻影. c) 食客，(尾隨客人). d) 狂飲，舞蹈. e) 掩影. ❸ (fig.) a) 外形，形跡. (fig.) b) 蔭庇.

【例】 ❶ platani *umbra.* Cic. 楓樹影. *umbram* suam metuere. Cic. 畏懼己影. ❷ a) luminum *umbramque* ratio. Quint. 繪陰陽式. habeat *umbram* aliquam. Cic. 文筆含蓄. b) *umbrae* (pl.) matris. Ov. 母親的幻影. emensus *umbras.* Sen. 巡視地獄. d) *umbra* luxuriae. Cic. 娛樂之影，(跳舞). e) vacua tonsoris in *umbra.* Hor. 在寂寞之(無顧客)理髮室. ❸ a) veri juris. *umbra* utimur. Cic. 我們但有法律之蔭影，(法理). b) *umbra* vestri auxilii tegi possumus. Liv. 我們可托你們的蔭庇.

umbrācŭl-um. *i.* n. (*umbra*)

【同】 locus frondibus tectus.

【解】 ❶ 蔭影，遮影，蔭翳處. ❷ 傘，遮陽.

【例】 ❶ in illis alnorum *umbraculis.* Cic. 在榛樹蔭下. texunt *umbracula* vites. Virg. 葡枝成蔭. **umbracula.** Cic. 學舍. ex *umbraculis* eruditorum procedere. 由智者之敎誨蔭庇. ❷ *umbraculum* pensile. Apul. 日晷.

umbrātĭc-us. *a, um.* adj. (*umbra*)

【解】 居蔭影下者，居家者，家中者.

【例】 *umbraticus* doctor. Petr. 私塾，(家中)教師. *umbraticae* litterae. Plin. J. 習作的信札.

umbrātĭl-is. *e.* adj. (*umbra*)

【同】 quod in umbra et otio versatur.

【解】 ❶ 居蔭影下，閒散，游手好閒者. ❷ 遠離日光，(遠離事實者). 學舍者，幽靜書齋者.

【例】 ❶ *umbratilis* vita. Cic. 安閒生活. ex domestica et *umbratili* exercitatione in aciem forensem prodire. 由家中閒散生活，而入競爭之市場.

umbrāt-us. *a, um.* part. v. *umbro.*

【解】 覆盖，穿著.

【例】 *umbratus* genas. Stat. 双頰生鬚者.

umbrĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*umbra fero*)

【解】 遮蔽成蔭，蔭翳，有影者.

umbr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*umbra*)

【解】 遮蔽，蔭影，隱瞞.

【例】 *umbrans* lucus. Sen. 林木蓊翳. *umbrata* civili tempora quercu. Virg. 双鬢飾橡技之義勇冠.

umbrōs-us. *a, um.* adj. (*umbra*), *-sior, -sissimus.*

【同】 opacus, umbrifer.

【解】 ❶ 蔭影，蔭蔽，蒙茸，蓊翳者. ❷ 遮蔽，庇蔭者，蔭影.

【例】 locus *umbrosior.* Cic. 更稠密之地. *umbrosissimus.* Sen. 蔭影極稠密之地.

ūmecto. ūmĕrus. ūmesco. ūmidus. ūmor. vide **humecto...**

umquam. unquam. adv.

【同】 ab omni memoria, ex omni memoria, post homines natos, post hominum memoriam, post nostram patrumque memoriam. X. Nunquam.

【解】 有時，曾嘗，一日，間或. (praesert. usurpatur in prop. negativ., interrog., condit.)

【例】 nihil *umquam.* Cic. 毫不，(總不). nemo *umquam.* Cic. 無人. si *umquam.* Cic. 若有時. quam causam *umquam* antea dixerat. Cic. 以前曾辯護何案件. semel *umquam.* Plin. 曾一次.

ūnā. adv. (*unus*)

【同】 simul, pariter, communiter.

【解】 一齊，伴同，共同，同時，時而.

【例】*una* fui;testamentum simul obsignavi cum Clodio. Cic. 我同克洛底曾爲伴侶，曾一齊簽署遺書. *ūna* et probabit, et.. Cic. 同時他將贊成並將…. cum illis *una*. Cic. 與彼等同時. *una* cum reliqua Gallia Haeduis libertatem eripere. Caes. 同時奪取厄度人及其他高盧地之自由.

ūnāetvīcēsima legio. f.
【解】第二十師.

ūnāetvīcēsimāni. *ōrum.* m. pl.
【解】第二十一師兵士.

ūnănĭm-is. *e.* adj. **ūnănĭm-us.** *a,um.* adj.
【解】同心合意（一心一意）. 心同意合，心(腹之人).
【例】*unanimi* fratres. Stat. 心同意合之兄弟. *unanimam* alloquitur sororem. Virg. 對心同意合之姊妹講活.

ūnănĭmĭt-as. *ātis.* f. (*unanimus*)
【解】同心合意，愜心適意.
【例】nulla re magis, quam *unanimitate* regna continentur. 無比人和，更能保持國家.

ūnănĭmĭter. adv.
【解】同心合意，大家同意，齊心努力.

ūnănĭm-us. vide **unanimis.**

uncĭ-a. *ae.* f.
【同】assis pars duodecima.
【解】I. 十二分之一全部. ❶ 一斤(livre)十二分之一(兩). ❷一畝(jugerum)十二分之一(分). ❸ 一尺(pied)十六分之一(寸)(un pouce).
II. 遺產十二分之一一日利 $^{1}/_{12}\%$ ＝年利1％
111. 些許，小量.
【例】❷ Caesar ex *uncia*. Cic. 凱撒繼承遺產十二分之一. uncia *usura*. Scaevol. 付年利1％.

uncĭāl-is. *e.* adj. (*uncia*)
【解】十二分之一(一兩者，一寸者).

uncĭārĭ-us. *a, um.* adj. (*uncia*)
【解】十二分之一.
【例】*unciarium* fenus. Liv. 月利 $^{1}/_{12}\%$. 年利1％.

uncĭātim. adv. (*uncia*)
【解】計算分厘，(分寸)，(爭毫厘).

uncināt-us. *a, um.* adj.
【同】aduncus, hamatus.
【解】彎曲，鉤曲者.

uncin-us. *i.* m.
【解】鉤.

uncti-o. *ōnis.* f. (*ungo*)
【同】unctura.
【解】❶傅油，揩擦. (fig.) 打拳，搏鬪. ❷油膏，(軟膏).
【形】extrema *unctio.* 終傅. *unctio* infirorum. 傅病，(病傅).

unct-ōr. *ōris.* m. (*ungo*)
【同】aliptes.
【形】bonus.
【解】摩擦，傅油，(或花露水者).

unctōri-um. *i.* n. (*ungo*)
【解】傅油房，按摩室.

unct-um. *i.* n.
【解】❶ 香液，花露水，香油. ❷ 嘉肴美味.

unctūr-a. *ae.* f. (*ungo*)
【同】unctio.
【形】servilis.
【解】擦油，傅香料.

unct-us. *a, um.* part. v. *ungo.*
【解】❶ 塗油，傅香液. ❷ (fig.) 膏腴，肥腫，豐美.
【例】❶ Achivi *uncti.* Hor. 擦油之希臘人. caput *unctius.* Catul. 更多傅香液之頭. *unctus* unguentis. Plaut. 傅香液者. ❷ (fig.)accedes siccus ad *unctum.* 你乃貧窶之子，屢登富豪之門. *unctior* cena. Mart. 更豐美之晚宴.

1. **unc-us.** *a, um.* adj.
【解】彎曲，蜷曲者，(僂).
【例】*uncus* vomer aratri. Lucr. 彎曲的犁頭. *uncus* dens. Virg. 彎曲的犁頭. *unca* torqui. Prop. 頸圈. *unco* morsu. (poe.) Virg. 錨.

2. **unc-us.** *i.* m.
【解】❶ 鉤，錨，鐵爪. ❷ 鉤槍.
【例】❶ *uncus* fugitivo impactus est. 抓住逃犯之鐵鈎. quum fixum mento decusseris *uncum.* Prop. 幾時你解脫鎖鍊.

und-a. *ae.* f.
【同】fluctus
【解】❶ 水之波動，波紋，波濤，波浪. ❷ (fig.) a) 空氣流動，雲烟. b) 群浪，激流. ❸(in gen.) 水流.
【例】❶ mare plenum *undarum.* Pl. 海濤洶湧. *unda* supervenit *undam.* Hor. 後浪逐前浪. ❷ a) *undae* aeriae. Lucr. (雲)烟波… *unda* ignis. C. Sev. 熱潮. b) salutantum *unda.* Virg. 問候者如潮湧. *undae* comitiorum. Cic. 群情洶湧. ❸ Sicula *unda.* Hor. 西細利海. *unda* sanguinis. Sil. 血浪.

undābund-us. *a, um.* adj. (*undo*)
【解】多風浪，激動者.

undanter. adv.
【譯】流動，漂蕩者.

undātim. adv. (*undatus*)
【解】滂沱，洶湧，(fig.)木石呈波紋狀，分隊分群者.

undāt-us. *a, um.* adj.

【解】漂蕩，浮動者.

undĕ. adv. (olim *cunde*)

【同】ex quo; a quo; ratione causae, originis a re, loco.

【解】由此，因此，故此，從此.

【形】I. A. relat. (承接式). B. interrogat. (詢問式).

II. (in gener.) loco relativ. vel interrogat. cum praep. *ex*, *ab*, *de*. (代替承接詞，或詢問詞). A. loco relat. 代替承接詞. B. loco interrogat. 代替詢問詞.

【例】I. A. ibi *unde*... Cic. 出發地點. inde venire, *unde*.. Cic. 來自某處.... eodem referri, *unde*.. Caes. 歸到同一出發點. loca superiora, *unde* erat despectus. Caes. 由此可以遠眺之地. B. ❶ (interrog. direct.) *unde* dejectus est? Cic. 由何處擲下？ ❷ (interr. indir.) respondit *unde* esset. Cic. 答復來自何處.

II. A. (relativ.) (*unde*; ex quibus, et consecut. subj.) dum voluit alios habere parata, *unde* sumerent. Cic. 他願欲他人充分準備(物質)，致能取.... (a quo) ille ipse, *unde* rem cognovit. Cic. 由彼探知某事者. is *unde* petitur. Cic. 被控之人. B. ❶ *unde* eos noverat? Cic. (ex qua re?) 如何認識彼等？ *unde* potius incipiam quam ab ea civitate, quae..? 若不由此城將由何開始？ ❷ nostri exercitus *unde* nomen habeant, vides. Cic. 你明瞭，我們師旅名稱之由來.

undĕcenn-is. *e.* adj.

【解】十一歲者.

undēcentēsĭm-us. *a, um.* adj. (*unus de centum*)

【解】第九十九者.

undēcentum. n. indecl. (*unus de centum*)

【解】九十九(一百少一).

undĕcies. adv. (*unus decies*)

【解】十一次.

undĕcim. adj. indecl.

【解】十一.

【例】*undecim* viri. Nep. 雅典十一委員(司執刑事).

undĕcĭm-us. *a, um.* adj. (*undecim*)

【解】第十一.

undĕcimvĭr-i. *ōrum.* m. pl. vide **undecim.**

undĕcŭmān-i. *ōrum.* m. pl.

【解】第十一師兵士 (駐 Bovinnum城).

undĕcumquĕ. undĕcunquĕ. adv.

【解】❶(relat. indeterm.)從幾方面. ❷(adv. indeterm.) 從任何方面，任何方面.

【例】❷ *undequaque* causa fluxit. Quint. 由任何原因. *undecumque* gentium. Vop. 由任何民族之地.

undēn-i. *ae, a.* adj. plur. (*unum* distrib.)

【解】每十一.

undēnonāgēsĭm-us. *a, um.* adj.

【解】第八十九.

undēnōnāgintā. adj. num. indecl.

【解】八十九.

undēoctōginta. adj. num. indecl.

【解】七十九.

undēquādrāgēsĭm-us. *a, um.* adj.

【解】第三十九.

undēquādrāgiēs. undēquādrāgiens. adv.

【解】三十九次.

undēquādragintā. adj. num. indecl.

【解】三十九.

undēquinquāgēsĭm-us. *a, um.* adj.

【解】第四十九.

undēquinquāgintā. adj. num. indecl.

【解】四十九.

undēsexāgintā. adj. num. indecl.

【解】五十九.

undē-tricēsĭm-us. —trigēsĭm-us. *a, um.* adj.

【解】第二十九.

undĕundĕ. vide **undecumque.**

undēvīcēn-i. *ae, a.* adj.

【解】每十九.

undēvīcēsĭm-us. -vīgēsĭm-us. *a, um.* adj.

【解】第十九.

undēvīginti. adj. num. indecl.

【解】十九.

undĭquĕ. adv. (*unde que*)

【同】ex omni parte, ex omni genere.

【解】❶ (sens. local.) 從各處，從四面八方. ❷ (fig.) 就各方面. ❸ 向各方面.

【解】❶ *undique* eo conveniunt. Cic. 由各方集合. *undique* ad inferos tantumdem viae est. Cic. 走遍天下盡是入黃泉路. ❷ ab, (ex) omni parte, *undique* perfecta natura. Cic. 就各方面，大自就各點都完善. ❸ *undique* versus, (vel) versum. 對各方面.

undĭsŏn-us. *a, um.* adj. (*unda, sono*)

【解】波濤聲者.

undĭvăg-us. *a, um.* adj.

【解】隨波逐浪者.

und-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr. (*unda*)

【解】❶ intr. a) 漂蕩，起浪，洶湧. b) 湧出，富饒. c) 波動，蕩漾. d) (fig.) 震動，顛簸. ❷ tr. 灌溉，傾注，飛揚.

【例】❶ a) *undans* cruor. Virg. 鮮血傾流. solet aestus, aequinoxialis *undare* major. Sen. 春分，秋分時，平常潮水最高. ad

caelum *undabat* vortex. Virg. 火焰冲天. *undans* Aetna. Virg. 厄特納火山烈火熊熊. b) (*undans*) aliqua re. 富於某事物. c) *undantes* flammae. Sil. 大火飛揚. d) *undans* curis. V. Fl. 憂慮不寧. ❷ (*undare*) sanguine campos. St. 鮮血塗原野.

undōsē. adv. (nusit.)
【例】*undosius.* Amm. 多波浪.

undōs-us. *a, um.* adj. (*unda*), *-sior, -sissimus.*
【解】波濤洶湧，鼎沸翻滾者.

undŭlāt-us. *a, um.* adj.
【解】有波紋者.

ūnetvīcēsimān-i. *ōrum.* m. pl.
【解】第二十一師兵士.

ūnetvīcēsim-us. *a, um.* adj.
【解】第二十一.

un-go. un-guo. *gis, xi, ctum, gĕre.* v. tr.
【同】perungo, unguentis oblino.
【解】❶ 塗抹，擦傅，(油)，香液. ❷用油調和，(食物). ❸ 浸染，着色.
【例】❶ (*ungere*) aliquem unguentis. Cic. 給人擦香液. caput unguento perfricare et *ungere.* 頭上塗抹香液. ❷ (*ungere*) caules oleo. Hor. 用油調和菜蔬. ❸ arma *uncta* cruoribus. Hor. 染血的武器.

ungu-en. *inis.* n. (*ungo*)
【解】肥腯，豐潤，油膩.
【例】pingues *unguine* cerae. Virg. 富黏性蠟.

unguentārĭ-a *ae.* f. (ars). (*unguentarius*)
【解】製香料法.

unguentārĭ-um. *i.* n. (*unguentarius*)
【解】(香資)購香料錢，盛香料器.

1. unguentārĭ-us. *a, um.* adj. (*unguentum*)
【解】屬香料者.
【例】*unguentaria* taberna. Varr. 香料店.

2. unguentarĭ-us. ❷ *i.* m. subst.
【同】qui unguenta conficit vel vendit.
【解】製香料人.

unguentāt-us. *a, um.* adj.
【解】擦香料者，雅緻嬌嫩者(人).

unguent-um. *i.* n. (*ungo*)
【同】odorum variorum permistio.
【形】conditum suavitate, moderatum.
【解】香液，香油，香水，(花露水).
【例】(servus) ab *unguentis.* Inscr. (沐浴後)擦香液奴隸. *unguentis* effluens calamistrata coma. 香液洋溢之鬈髮. *unguentis* oblitus. 擦香液者.

unguĭcŭl-us. *i.* m. (dimin. *unguis*)
【解】指甲.
【例】mihi a teneris (ut Graeci dicunt) *unguiculis* es cognitus. Cic. 從幼稚時代，(如希臘人所說)由小指便認識你. ab *unguiculo* ad capillum. Pl. 自足至頭(髮).

unguĭnōs-us. *a, um.* adj. (*unguentum*), *-sior.*
【解】多脂肪，油膩者.

ungu-is. *is.* m.
【形】transversus, adversus, ferus.
【解】❶ 指甲(人)，爪距(鳥)，(萼瓣尖端). ❷(fig.)(喻)微渺.
【例】❶*ungues* resecare (subsecare, purgare). Hor. 剪指甲. *ungues* subsecare. Ov. 剪指甲. *ungues* rodere. Hor. 嚙指甲. *ungue* morso. Prop. 嚙指甲. primores *ungues.* Lucil. (鷄)爪尖端. ❷ a) ab imis *unguibus* usque ad verticem. Cic. 由足至頂. b) ab aliqua re traversum *unguem* non discedere. Cic. 距離某物，不過一指距離. c) ad *unguem* carmen castigare. Hor. 筆削詩歌. vivos rodere *ungues.* Hor. (咬指)(喻)不忍. ad *unguem* factus homo. Hor. 完人. in *unguem.* Virg. 完善.

ungŭl-a. *ae.* f. (*unguis*)
【形】vehemens.
【解】❶ 爪，蹄，足. ❷ (fig.)馬，(鐵爪，刑具)力.
【例】❶ *ungula* equi. 馬蹄. solidae *ungulae.* 奇(单)蹄. binae (vel) bisulcae *ungulae.* Plin. 偶蹄. ❷ (fig.) omnibus *ungulis.* Cic. 全力.

un-guo. vide **ungo.**

ūnĭcaul-is. *e.* adj. (*unus caulis*)
【解】獨莖，(幹)者.

ūnĭcē. adv. (*unicus*)
【同】singulariter.
【解】獨一，唯一式，單獨，特殊，(例外).
【例】patriam *unice* diligit. 但愛本國. hunc tibi *unice* commendo. 我特別保薦此人給你. *unice* mederi, (vel) prodesse. Plin. 療養非常有效.

ūnĭcĭt-as. *ātis.* f.
【解】獨一，唯一性.

ūnĭcŏl-ŏr. *ōris.* adj.
【解】一色，純色者.

ūnĭcŏlōr-us. *a, um.* adj.
【解】單色者.
【例】*unicolora* pingere. Fronto. 單色畫，(黑白，墨畫).

ūnĭcorn-is. *e.* adj. (*unus cornu*)
【解】獨角者.

ūnĭc-us. *a, um.* adj.
【同】unus, unigena, singularis.
【解】❶ 獨一無二，單獨，唯一者. ❷ 出類拔

萃，蓋世無双者.
【例】❶*unicus* filius, *unica* filia. Cic. 獨子，獨女. spes *unica* imperii populi Romani L. Quinctius. Liv. 羅瑪國民富强之唯一希望.(Quinct.) *unicum* solatium in malis. 在患難中唯一安慰. ❷ *unica* liberalitas. Cic. (罕有的)大量無比. *unicus* dux. Liv. 無敵將軍 .

ūnĭform-is. *e.* adj. (*unus forma*)
【解】一式，一致，一類，不變，均平，單純者.

ūnĭformĭtas. *atis.* f.
【解】齊一性，畫一性.

ūnĭformĭter. adv.
【解】一致，一式，一色.

ūnĭgĕn-a. *ae.* n. et f. (*unus geno*)
【解】獨子，獨女.

ūnĭgĕnĭt-us. *a, um.* adj. *i.* m. (subst.)
【解】獨生子女，唯一子女.
【附】**unilaterālis** contractus. 一單務契約.

ūnĭmăn-us. *a, um.* adj. (*unus manus*)
【解】一手者.

1. **ūnĭ-o.** *īs, īre.* v. tr. (*unus*)
【解】結合，配合，集合，會合，

2. a) **ūnĭ-o.** *ōnis.* f.
【解】唯一，團結，結合，締結，聯合，集合，融合.
【例】*unio* conjugii. Test. 一夫一妻制. *unio* divinitatis. Tert. 天主唯一.
b) **ūnĭ-o.** *ōnis.* f.
【解】珍珠，珠璣.

ūnistirp-is. *e.* adj.
【解】唯一莖幹者.
【附】**unitarianismus.** *i.* m. 唯一神教，唯一論.

ūnĭt-ās. *ātis.* f. (*unus*)
【解】❶ 單位，個數，單一性，唯一性. ❷ 一致，一式，同一. ❸ 同心，合意，和諧.
【例】❶in *unitatem* coire. Cels. 合而爲一. linum duplex triplexve sic tortum ut *unitas* in eo facta sit. Cels. 兩股或三股絞成一條繩. *unitatem* facere. Cels. 連合一起. facta *unitas.* Cels. 連合一起.
【註】*unitas* in varietate. 變化中統一，多態統一.

ūnĭtĕr. adv. (*unissime.* Sever.)
【解】合而爲一，同一，合一.

1. **ūnĭt-ŭs.** adv. vide **uniter.**

2. **ūnĭt-us.** *a, um.* part. v. *unio.*
【解】集合，連合，契合，同心合意.

ūnĭusmŏdi. (melius **unius modi**) adj.
【同】non varius. X. Multiformis.
【解】一式，一色，一致，同樣，同類.
【例】materia semper est *unius modi*, (sui similis). 物質常一致.

ūnĭversāl-is. *e.* adj. (*uni versus*), *-lior.*
【同】universus, absolutus.
【解】普通，普遍，一般，一致，共同，通常. 〔通性的全稱的〕.
【例】**universalia.** 普遍性. causa *universalis* 普通(一般)原因. *universale* judicium. 全稱制斷. *universalis* hedonismus. 公衆快樂主義. *universalis* idealismus. 普遍唯心論.

ūnĭversē. ūnĭversim. adv.
【同】generatim, generaliter.
【解】普通，普遍，全體，大概，總合...

ūnĭversĭt-ās. *ātis.* f. (*universus*)
【同】universus mundus.
【解】❶ 普通，普遍，一般，全體，全部，總合，綜合，共同. ❷ 集合，萬象，世界，宇宙.
【例】❶*universitas* generis humani. Cic. 全人類. *universitas* bonorum. Nep. 全部財產. ❷ *universitas* rerum. Cic. (qua omnia cotinentur). 萬物.
【註】**universitas.** vide **academia.**
【解】大學，(高等學府). 大學院.
【例】doctrinarum omnium sedes. 各學科的學府，(學宮). artium ac disciplinarum omnium palaestra vel emporium. 一般藝術學說之交易所，競賽場.

ūnĭvers-us. *a, um.* adj. (*unus versus*; contra *diversus*)
【同】totus, omnis, infinitus, confusus.
【解】a) (sing.: oppon. *pari*). 整個，全部，完全. b) (pl.: oppon. *individ.*) 綜合，全體，集合. c) (m. pl.) 普遍，(無例外). d) (n. sing.) 萬彙，萬有，萬象，宇宙.
【例】a) *universa* provincia. Cic. 全省. *universum* triduum. Ter. 整三日. b) populos *universos* tueri. Cic. 保護全體民衆. postulantibus *universis.* Apul. 衆人請求. c) crudelitate unius oppressi erant *universi.* Cic. 一人虐政，衆人受欺. d) in *universum.* Liv. 綜合. *universum.* 宇宙，萬有.
【附】**univocus** termimus. 單義的名詞.

ūnŏcŭl-us. *i.* m.
【解】獨目者，(眇一目).

unquam. adv. vide **umquam.**
【解】有時，曾嘗.

ūn-us. *a, um.* adj. (genit. *unius.* dat. *uni*)
【同】solus, singularis.
【解】❶ adj. 一(數). 用法：a) (ordinar. in sing. cum subst. in plur.) 同複數名詞. b) (cum adj. ordinario). 同普通形容詞. c) (cum *alter*) 同 alter 連用. d) (cum *e, de.* et ablat. vel cum relat.) 同前詞e..一齊用.

❷ a) subst. m. 當名詞用. b) subst. n. 當名詞用. ❸ 同樣，相同. ❹ 單獨. ❺ 特殊，超群出衆. ❻ 或者，有人.

【例】❶ a) *una* castra. (plur. n.) 一座營壘. b) *uno* et octogesimo anno mori. Cic. 死時八十一歲. c) *una* ex parte.. altera ex parte.. Caes. 一方面，另一方面. *unum*, alterum, tertium annum quiescere. Cic. 一，二，三年安居無事. d) *unus* e, (de) civibus. 公民中一人. tres partes quarum *una*.. Caes. 共三部份，其中之一. ❷ a) cum penes *unum* est omnium summa rerum. Cic. 一切權柄既操於一人之手. ad *unum*. 至於最末者，(無例外). omnes ad *unum*. Cic. 全體一致. *unus* de multis, (vel) e multis. Cic. 衆人中一人.... b) *unum* etiam est, quod me perturbat. Cic. 尚有一阻碍，使吾放心不下. in *unum*. 歸於一點. in *unum* conducere. Sall. 集合一起. in *unum* cogere. Liv. 集合一起. ❸ *unius* aetatis clarissimi viri. Cic. 同一時代著名之人物. *uno* tempore. Cic. 同時. *una* atque eadem causa. Cic. 唯一及同樣的原因. *unum* atque idem sentire. Cic. 衆人意見一致. ❹ legio *una*. Caes. 獨一的師團. Pompeius plus potest *unus* quam ceteri omnes. Cic. 彭伯一人，勝於其他一總人. *unae* litterae. Cic. 一封信件. *unis* Suebis concederer. Caes. 但讓與雪比人. ❺ qui *unus* eminet inter omnes. Cic. 他一人爲衆人中傑出者. civitas, quae tibi *una* in amore fuit. Cic. 你特愛之城市. quem *unum* nostrae civitatis praestantissimum audeo dicere. Cic. 我敢說(Scaevola)他在我們本國人中是最傑出者. cum *uno* gladiatore nequissimo. Cic. 同一個最卑劣的舞劍者. *unus* ex omnibus ad dicendum maxime natus. Cic. 從一總人中，他生來是最長於講話者. ❻ sicut *unus* paterfamilias. Cic. 如一家長. quivis *unus*. Cic. 任何一人.

ūnusquisque. *unaquaeque*, *unumquodque*. adj. (**unumquidque**. subst.)

【同】singuli, quisque. X. Nemo, nullus.

【解】每一，各…凡….

【例】*unumquidque*. Cic. 每一事. *unusquisque* reversi sunt in domum suam. Hier. 衆人各自回家.

ūpĭlĭ-o. *ōnis.* m.

【解】牧童.

ŭpŭp-a. *ae.* f.

【解】燕雀類，鐵鍫.

Urānĭ-a. *ae.* f. nom. propr. deae.

【解】神名：司天文之神仙.

Uranĭ-ē. *ēs.* f. vide **urania.**

urbānē. adv. (*urbanus*), *-nius*, *-nissime*.

【解】❶ 有禮，斯文，文質彬彬. ❷ 雅緻，文雅，感興趣.

【例】❷*urbane* faceteque aliquem irridere. 善戲弄人，(惡作劇).

urbānĭt-as. *ātis.* f. (*urbanus*)

【同】sal, comitas, civilis vita.

【形】facetosa, pristina, summa.

【解】❶ 住城內，羅瑪生活. ❷ 居城市人之優長. a) 城中之特點. b) 文雅，禮儀. c) 趣語. d) (sens. pejor.) 孟浪語，滑稽，嘲謔，戲弄.

【例】❶ desideria *urbanitatis* depone. 勿再渴望羅瑪生活. ❷ vetus *urbanitas* exaruit. 舊禮俗已廢止. *urbanitatem* omnem deposuit. 遺棄一切禮儀.

urbān-us. *a, um.* adj.

【同】non inurbanus, facetus.

【解】❶ 城市者，市民者. ❷ (fig.) 城市特色. a) 城市語調. b) 文雅，溫和，高雅，雅緻者. c) 銳敏，機智，興味. d) 平穩，勇往.

【例】❶ praetor *urbanus*. Caes. 城市巡撫. (裁判員). *urbanae* res. Caes. 羅瑪城景況. ❷ a) .. resonat quiddam *urbanius*. Cic. 更表現羅瑪音調. b) *urbanissimus*. Cic. 極文雅者. c) *urbanus* coepit haberi. Hor. 始出趣語. d) frons *urbana*. Hor. 安祥的面色.

urbĭc-us. *a, um.* adj. (*urbs*)

【解】城市者，羅瑪城者.

urbs. *urbis.* f.

【同】civitas.

【形】amplissima, antiqua.

【解】❶ 城邑，城郭. ❷ 羅瑪城. ❸ 城民.

【例】❶ interea Aeneas *urbem* designat aratro. Virg. 當時厄乃以犂劃定城界. *urbs* Patavi, Buthroti. Virg. (genit. poet.) 巴大未，布特洛城. *urbem* constituere, aedificare. 建築城市. *urbem* capere, excindere, evertere. 佔據，毀壞，傾覆城市. *urbem* relinquere, deserere. 離棄城市. *urbe* excedere. 離城. ❷ ab *urbe* proficisci. Caes. 自羅瑪起身. ad *urbem* esse. Sall. 在羅瑪城門口. conditor *urbis*. Ov. (Romulus) 建瑪羅城者.

urcēātim. adv. (*urceus*)

【解】滿桶，(甕).

【例】*urceatim* pluebat. Petr. 傾盆大雨.

urcĕŏl-us. *i.* m. (dimin. *urceus*)

【解】小壺，(罐)小甕.

urcĕ-us. *i.* m.

【解】瓶，罐，壺，甑，鏤.

【例】*urcei* fictiles, aquarii. 瓦罐水壺.

ūrēd-o. *ĭnis.* f.
【同】morbus stirpes adurens.
【解】❶ 黑菌，黴(霉). ❷ 發痒.
【例】*uredo* segeti nocuit. 黑菌害禾苗.

urg-ens. *entis.* part. v. *urgeo.* *-tior, -tissimus.*
【解】催促，逼迫.
【例】**urgentia.** n. pl. 迫切之事. *urgentiores* casus. 緊急情況.

ur-gĕo. *gēs, si, gēre.* **urguĕo.** v. tr.
【同】impello, incito, premo, insto.
【狀】angustius, diutius, graviter, rustice, sane, acriter, valde.
【解】❶ 壓迫，壓榨，踐履，(扼項). ❷ a) 施壓力，勒逼. b) 催促，追迫. c) 圍困. ❸ (fig. a) 追究，强逼. b) 要挾，執拗.
【例】❶ *urgeo* forum. Cic. 足踐市區. pedem pede *urget.* Virg. (接踵) 追逐逃亡者. (*urgere*) equum. V.Fl. 策馬. (*urgere*) naves in Syrtes. Virg. 駛船至西爾特. (*urgere*) saxum. Ov. 推巨石. *urgens* periculum. Tac. 危急. Catilina cum exercitu faucibus *urget.* Sall. 加弟利納率軍隊已將扼人咽喉. *urgent* ad littora fluctus. Virg. 波浪濺岸上. ❷ a) cum legionem *urgeri* ab hoste vidisset. Caes. 既見師團受敵軍壓迫. b) *urgens* senectus. Cic. 歲月催人老. quem scabies *urget.* Hor. 疥癬磨難之人. ❸ a) *urges* me meis versibus. 用吾詩窘迫我. *urgetur* confessione sua. Cic. 因自己供認而受追究. b) ut eumdem locum diutius *urgeam.* Cic. 我爲更深究此點. (*urgere*) jus, aequitatem. Cic. 再討論權利與公理. (*urgere*) propositum. Hor. 堅持意志.

ūrĭc-a. *ae.* f.
【解】幼蟲，(孵化，虫蛹)，毛蟲，蟊賊.

ūrĭg-o. *ĭnis.* f.
【解】疥類(癢)，心煩技癢.

ūrĭn-a. *ae.* f.
【解】尿，溲溺，小遺.
【例】*urinam* reddere, (facere). Cels. 小便. (vesicam levare, exonerare). 小遺.

ūrīnāt-or. *ōris.* m.
【解】潛水者.

ūrīn-or. *āris, āri:* v. dep. intr. **ūrīn-o.** *ās, āre.* v. intr.
【解】潛水，游於水底.

ŭrĭ-on. *i.* n.
【解】礦物，未煉之礦質.

urn-a. *ae.* f.
【解】❶ 水罐，(瓶壺，缸，甕). ❷ a) 投票匱，抽籤匱. b) 骨灰匣，罐. c) 蓄銀箱. d) 量名=amphora 之一半).
【例】❷ *urna* senatorum. Cic. 議員投票匱. eduxit ex *urna* tres qui judicarent. 由匱中抽出三法官名字.

URNA

urnāl-is. *e.* adj. (*urna*)
【解】盛一罐者.

urnŭl-a. *ae.* f. (dimin. *urna*)
【解】小罐，(瓶).

ūro. *uris, ussi, ustum, urĕre.* v. tr.
【同】aduro, igne perdo, corrumpo, comburo.
【解】❶ 燒，晒. ❷ (praesert.) a) 炙，灼，熏，炙，焙，炒. b) 塗蠟，繪畫. c) 焚毁，燒滅. ❸ (metaph.) a) 發燒，(磨難)，(壓榨，管責…). b) 塗炭，蹂躪. ❹ (fig.) 刺激. a) 炫耀，聒耳. b) 搔擾. c) 腐蝕，破壞.
【例】❶ *uri* calore. Cic. 晒乾. ❷ a) corpus *uri.* 身體炙熱. b) *urere* coloribus. Ov. 蠟畫. c) periculum est ne Appio suae aedes *urantur.* Cic. 有危險焚毁亞皮約之房屋. ❸ venatores *uri* se frigore patiuntur. 獵人感覺寒風刺骨. ❹ *urit* fulgore suo. Hor. 炫耀奪目. eos bellum Romanum *urebat.* Liv. 彼等因羅瑪戰爭而遭蹂躪. bellum quo Italia *urebatur.* 使義大利遭浩刼之戰爭.

urs-a. *ae.* f.
【解】北斗星名. (roef: 熊).

ursīn-us. *a, um.* adj. (*ursus*)
【解】熊者.
【例】*ursinum* allium. Plin. 野蒜類.

urs-us. *i.* m.
【解】熊.

urtīc-a. *ae.* f.
【解】苧麻. 一海植蟲(=海綿，珊瑚).
【例】*urtica* marina. Pl. 植蟲.

ūrūc-a. **urīc-a.** *ae.* f.
【解】菜蟲，蟊賊.

ūr-us. *i.* m. (vox celtica).
【解】野牛.

urv-um. (**urb-um**). *i.* n.
【解】犁柄.

ūsĭtātē. adv. (*usitatus*), *-tius.*
【同】vulgariter, populariter.

【解】照常例，率由舊章.

ūsitāt-us. *a*, *um*. adj. (*usitor*). *-tior*, *-tissimus*.
【同】pervulgatus, usu receptus, solemnis, X. Inusitatus.
【解】通用，慣用，常用，熟習，平素者.
【例】*usitatum* est. Cic. 慣例. *usitato* more. 習俗.

ūsĭt-or. *āris*, *ātus sum*, *āri*. v. dep. intr. (v. freq. *utor*)
【解】屢用，常用.

uspĭăm. adv.
【同】alicubi. X. Nusquam.
【解】幾處，任何處，某處.
【例】malo esse in Tusculano aut *uspiam* in suburbano. Cic. 我更願住在杜斯古別墅，或城邊任何處. omnes boni qui *uspiam* degunt. Sid. 凡在現世任何處之好人.

usquăm. adv.
【同】ullo loco, uspiam, alicubi.
【解】(ordinarie in propos. negat. vel condition. sine motu).在一處，在任何處，任何方.
【例】*usquam* gentium, (terrarum). Ter. 世界任何處. nec *usquam* discedebam. Cic. 任何處我不棄職守. (fig.) *usquam*=in ulla re. Cic. 在某事. =ad illam rem. Cic. 爲某事.

usquĕ. adv. et praep.
【同】semper, adeo, donec, tamdiu.
【解】I. adv. A. 歷久不斷. B.(cum praeposit.) 與前詞合用：指起點或終點. 含有地方，時間關係之意. ❶ (cum *a*,*ab*)，自，由…，❷ (cum *ex*). 起自… ❸ (cum *ad*).以致… ❹(cum *in* et accus.)至到….❺(cum trans.) 越過. ❻ (cum adv. loci *istinc*..) 自此處. ❼ (cum ablat. sine praep.) 不用前詞. ❽ (cum nom. urbis sine praep.) 與城名不用前詞.
II. praep. ❶ 指地方.❷ 指時間. ❸ 指地步.
【例】I. A. *usque* eamus. Virg. 我們完成行程. *usque* sequi aliquem. Hor. 追隨某人不雜. *usque* recurret. Hor. 自然來復.
B. ❶ *usque* a mari supero Romam proficisci. Cic. 由(上海). Adriatique 海以至羅瑪. *usque* a Romulo. Cic. 自羅木洛開始. ❷ *usque* ex ultima Syria. Cic. 由西利亞邊境. ❸ *usque* ad castra. Caes. 至到軍營. *usque* ad extremum vitae diem. Cic. 以至生命末日. ❹ *usque* in Pamphyliam. Cic. 以至邦非利亞. ❺ trans Alpes *usque*. Cic. 至越過亞而白山. ❻ *usque* istinc. Cic. 自你所在地. *usque* eo.. quoad.. 至此…. *usque* eo... ut.. Cic. 到此地步至於…. (adeo ut..) Cic. 到此地步至於… ❼ *usque* Tmolo. Cic. 自特毛洛. ❽ *usque* Romam. 至到羅瑪.
II. ❶ *usque* Siculum mare. Plin. 至到西細利海. *usque* Jovem. Plin. 至到由必得神. ❷ *usque* tempora Alexandri. Just. 至到亞立山時代. ❸ *usque* pedes. Curt. 至足. *usque* adeo saevit.. 如此劇烈…. *usque* dum (dicam). 我言至此…. *usque* eo morosi sumus ut.. 我們被諷刺如此，以致. ad eum *usque* finem. 至此結局.

usquĕquāquĕ. adv.
【同】ubique, omnino.
【解】❶ 到處，各處，平時不斷. ❷ 隨時，乘時.
【例】❶ *usquequaque* sapere oportet. 應常識趣....

usquĕquō. usque quo. adv.
【解】至何地，何時，何地步？
【例】*usquequo* ebria eris? 妳醉至何時？

ust-a. *ae*. f. (*ustus*)
【解】硃砂，(紅黃色).

ustĭ-o. *ōnis*. f. (*uro*)
【解】火傷，火燙，焦灼，炙灼，(鍼灸)，發熱症.

ust-ŏr. *ōris*. m. (*uro*)
【解】焚屍者.

ustrīn-a. *ae*. f.
【解】鐵店.

ustŭl-o. *ās*, *āvi*, *ātum*, *āre*. v. tr.
【解】燒炙.

ust-us. *a*, *um*. part. v. *uro*.
【解】燃燒，焚毀.
【例】mederi a sole *ustis*. Plin. 治療着暑症，(日晒病). *ustus* coloribus. Ov. 蠟畫.

ūsŭāl-is. *e*. adj.
【解】日用，常用者.

ūsŭārĭ-us. *a*, *um*. adj.
【解】日常用者.

1. **ūsū-căpĭo. usu capio.** *capis*, *cēpi*, *captum*, *capere*. v. tr.
【同】usu meum facio.
【解】覇佔，僭越，强取，侵奪. (因時效(praescriptio). 取得).
【例】lex bustum *usucapi* vetat. 法令禁止覇佔焚屍場.

2. **ūsūcăpĭ-o.** *ōnis*. f.
【同】jus possidendi quaesitum continuatione temporis lege definiti.
【解】(per praescriptionem). 取時效權利.
【例】*usucapionum* jura. 取時效權利.

ūsūcapt-us. *a*, *um*. part. v. *usucapio*.
【解】因覇佔，或時效取得者.

ūsū-făcio. vide **usucapio.**

ūsūfructŭārĭ-us. *i.* m.

【解】使用收益權者.

ūsūfruct-ŭs. *ūs.* m.

【解】收益權.

ūsūr-a. *ae.* f. (*utor*)

【同】usus; fenus, fenerationis fructus.

【形】parva, diuturna, plena lacrimarum, menstrua.

【解】❶ 收益，享用權. ❷ 取利，貸用. ❸ 利息，重利.

【例】❶ natura dedit *usuram* vitae. Cic. 大自然使我們得享天年. ❸ pecuniam sub *usuris* mutuam dare. Vet. 有利貸. *usuram* perscribere. Cic. 書債券. *usura* aliquem liberare. 豁免人納利息. terra nunquam sine *usura* reddit. Cic. 種田常生利息.

【註】**usura.** 高利貸，重利.

ūsūrārĭ-us. *a, um.* adj.

【解】收益，享用者，屬利息者，重利貸者.

【例】*usurarius* debitor. Papin. 有利貸之債務人.

ūsurpātĭ-o. *ōnis.* f. (*usurpo*)

【同】usus frequens, tractatio, mentio.

【解】❶ 利用，享用，覇佔，强取，僭越. ❷ 妄用.

【例】(*usurpatio*) civitatis. Cic. 享受自由城權利. (*usurpatio*) itineris insoliti. Liv. 走新路線.

ūsurpāt-or. *ōris.* m. (*usurpo*)

【解】享用，覇佔，擅專者.

ūsurpāt-us. *a, um.* part. v. *usurpo.*

【解】慣用，常用，侵奪，擅用者.

【例】*usurpatus* locus. Suet. 所佔地位.

ūsurp-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*usu capio*)

【同】utor, in usum adhibeo.

【解】❶ 享用，使用，應用. ❷ a) 感覺，體驗. b) 佔有，復得. c) (非法)侵佔，僭越，篡奪. ❸ 稱謂，提及.

【例】❶ (*usurpare*) alicujus memoriam. Cic. 回憶某人. (*usurpare*) jus. Liv. 享受權利. (*usurpare*) officium. Cic. 盡職. ❷ a) (*usurpare*) aliquid oculis. Lucr. 目覩某物. b) (*usurpare*) amissam possessionem. Cic. 恢復已失之財產. c) aliquid ex alienis bonis usurpare. 侵奪人之財產. ❸ (*usurpare*) nomina Romana. Suet. 用羅瑪名號. (*usurpare*) nomen Domini. 稱呼主名. sapiens *usurpatur.* 號爲智者.

1. ūs-us. *a, um.* part. v. *utor.*

【解】享用者，歷任者.

【例】*usus* honore. Cic. 曾任官職者.

2. ūs-ŭs. *ūs.* m. (*utor*)

【同】consuetudo.

【形】arrogans, intolerabilis, assiduus, uni rei deditus, communis, vulgaris, diuturnus, domesticus, forensis, publicus, frequens, militaris, necessarius, popularis, civilis, quotidianus.

【解】❶ 享用，使用，應用. ❷ 享受權利. ❸ 試用，演用，實行，實施，體驗. ❹ 習用，諳練，精熟，習俗. ❺ 演習，(語言). ❻ 用處，效用，裨益. ❼ 需用，需要. ❽ 友誼，往來.

【例】❶ *usu* rerum necessariarum spoliari. Caes. 缺乏必需品. *usus* urbis. Cic. 習居城中. in communi *usu* versatur. 通常用者. ❷ *usus* fructus, *usus* et fructus, *usus* fructusque. Cic. 使用收益權. ❸ *usus* rerum maximarum. Cic. 執行重大任務. ❹ magnum in re militari, in castris *usum* habere. Caes. 具有軍事及軍人生活經驗. *usum* rei militaris, *usum* belli habere. Caes. 精通韜略，習於作戰. res longo *usu* comprobata. 久已諳練者. ❺ cadent vocabula, si volet *usus.* Hor. 諳練則用語純熟. ❻ *usum* habere ex aliqua re. Cic. 由某事收效. pecudes ad *usum* hominum procreatae. Cic. 家畜生來原爲人服務. magnum *usum* alicui afferre. 爲人極大利益. *usui* esse alicui. Cic. 爲人有益. *usui* esse ad rem. Caes. 有利於某事. ex *usu* alicujus esse. Caes. 有利於某人. res *usu* populi Romani accidit. Caes. 發生之事有利於羅瑪人. ex *usu* est praelium committi. Caes. 交戰有利. ❼ quae belli *usus* poscunt, suppeditare. Liv. 供應戰事必需物資. ad *usus* civium res utilis. Cic. 屬國民應用品. a) *usus* est; opus est; cum *usus* est. Caes. 必需時. si quando *usus* est. 若需要. b) *usus* venit. 需用. si *usus* venit. Caes. 若需要... mihi *usus* est. 我需要. ❼ quocum mihi est magnus *usus.* Cic. 我與他有密切關係(過從甚密). vetus mihi cum illo *usus* intercedit. 我與他有恒久之友誼.

ūsus-fruct-ŭs. *ūs.* m.

【解】使用，收益權.

ūsūvĕnit. ūsū vĕnit. *it, tre.* v. impers. intr.

【解】習用，習有，例行之事.

【例】si id culpa senectutis accideret, eadem mihi *usuvenirent.* Cic. 若此乃老年必然之缺失，則我必將不能免. quid viro miserius *usu* venire potest? Cic. 人能遭遇何等更可憐之災禍？

ŭt. (olim **ŭtī**). adv. conj.

【同】quo.

【解】I. adv. A) adv. relat. 如同，猶如，如是，依照. B) adv. interrogat. direct. vel indirect. 如何. C) adv. indefin. 按照，至如.
II. conj. A) cum indic. (tempor.)—... B) cum conjunct. (final. consec.)爲至於...
【例】I. A. a) Ciceronem et *ut* rogas, amo, et *ut* meretur, et *ut* debeo. Cic. 我喜愛西塞祿猶如你要求者，亦如彼之可愛，我之應愛者. si virtus digna est.. *ut* est. Cic. 若德行堪當...猶如事實如此. b) (correlat. cum *sic*..) sic.. (*ut*..)*ut*.. 就如...如此. *ut*.. sic.. (ita).. (cum opposit.) 就如... *ut* quisque aetate antecedebat, ita sententiam dixit ex ordine. Cic. (cum proport.) 年長者先發表意見. (cum superl.) *ut* quaeque res est turpissima, sic maxime vindicanda est. (如) 罪過愈可恥，(這樣) 愈當從嚴懲辦. te semper colam, *ut* quem diligentissime. Cic. 我以十二分熱誠盡忠於你，猶如可能對任何人者. eruditus sic, *ut* nemo magis. Nep. 無人比他更有學識. in libero populo, Rhodi, *ut* Athenis. Cic. 在自由民族就如在洛底，雅典. ❷ utcumque est... *ut*.. Pl. 不拘如何. canem et felem *ut* deos colunt. Cic. 敬犬，貓如神靈. dico *ut* res se habet. Pl. 我據實陳明. ❸ a) (explic. cum *est*..*erat*..) magnifice, *ut* erat copiosus. 排場依照其財力. b) (sine verbo) *ut* orationes Catonis, *ut*, illis temporibus, valde laudo. Cic. 如賈道之演詞，按其所處時代我非常嘉許. Diogenes liberius, *ut* Cynicus. Cic. 狄奧日按他爲西尼哲士方面，出言未免太自由. B. ❶ (interr. direct.) *ut* totus jacet? Cic. 就如完全破壞傾覆嗎？ ❷ (interr. indirect.) videmusne, *ut* pueri aliquid scire se gaudeant. Cic. 我們看見嗎，兒童如何高興了解一件事？ C. (adv. indefin.) ❶ (subj. optativ.) *ut* te di deaeque perduint. 巴不得衆神仙殲滅你. ❷ (interrog.) (subj. protestat.) te *ut* ulla res frangat. Cic. 表面你勿因事灰心. ❸ (subj. concessiv. condition...) prudentiam, *ut* cetera auferat, adfert certe senectus. Cic. 老年即便使人失去其他，但至少增人智慧.
II. (conj.) A. (indic. sens. tempor.) a) *ut* primum. —...(立即...遂即...) statim *ut*.. —...(立即...遂即...) simul *ut*.. —...(立即...遂即...) continuo *ut*.. Cic. —...(立即...遂即...) b) *ut* ab urbe discessi.. Cic. 我既離城之後. B. (subj.) ❶ *ut, utinam* (比不得...) *ut*=supponitur. (倘若...). ❷ simul cum aliq. verbis. a) verb. volitionis: *volo, opto, impero, rogo, hortor*..*ut*.. 我願欲，我希望，我命，我求.... b) verb. timoris: *timeo ut*.. (*ne non*).. 我怕...我怕不... c) verb. impers.: *convenit, placet, accidit, in eo est, in eo res est*.. 遭遇，幸逢.... ❸ (sicut final.) a) Labieno in continente relicto, *ut* portus tueretur. 留拉比厄在大陸上，爲防守港口. b) idcirco..*ut*.. Cic. 原爲. ideo... *ut*... Civ. 本爲... eo...*ut*...Cic. 此爲... ❹ (consecutiv.) a) mons altissimus impendebat, *ut* perpauci prohibere possent. Caes. 高山屹立以致少數人便可扼守狹路. b) (sic... ita.. *ut*..) ita deditus *ut*.. Cic. 如此用功至於... c) (*adeo, tam, usque eo, tantopere, hactenus, ejusmodi*..*ut*..; *eo, huc, illuc*,, *ut*.. causa nostra eo jam loci erat, *ut*.. Cic. 我們之處境如此致於... rem huc deduxi, *ut*.. Cic. 我處理此事如此地步至於... d) (*talis, tantus, tot, tam multi*,. *is, hic, ille, iste*.. *ut*. testis cum ea voluntate processit, *ut*.. Cic. 證人出場原想... sin autem illa veriora, *ut*.. Cic. 然而倘若別種意見更妥善... caput illud est, *ut*.. recipias. Cic. 主要的更是你接受... haec igitur prima lex amicitiae sanciatur, *ut*... Cic. 友誼須遵守此第一條例就是... e) (*ut* non). 至於不. malet existimari bonus vir, *ut* non sit, quam esse, *ut* non putetur. Cic. 寧願有善人之名而無善人之實，不願有善人之實而無善人之名. f) (praeteritio) *ut* plura non dicam. Cic. 我休言其他. *ut* aliud nihil dicam. Cic. 我諱言其他. g) (*ut ne* consec. final.) edicta praetorum fuerunt ejusmodi, *ut* ne quis cum telo servus esset. Cic. 巡撫頒佈命令，禁止奴隸携帶武器. caput est hoc, *ut* ne expectes. Cic. 主要者就是你無須等候... sta *ut* ne.. Cic. 其條件便是不准... h) (*quam ut*..) signa rigidiora quam *ut* imitentur veritatem. Cic. 塑像過於挺直，而不足表現生動.

utcumquĕ. (**utcunquĕ**) (arch. **utquomque**). adv.
【同】quomodocumque.
【解】❶ adv. relativ. indeterm. a) 不論如何. b) 依照. c) 每次. ❷ adv. indefin. 好歹，甘心或不甘心，(反正，究竟...).
【例】❶ a) *utcumque*.. volet, ita admovebit. Cic. 不論他願欲如何，終究他將使用... *utcumque* res sese habet. Liv. 不拘事態如何... *utcumque* re ceciderit, (erit). 不拘遭遇如何... b) quantumvis.. (不拘若干次) 每次. ❷ gaudentes *utcumque* composita

pace. Liv. 和約既成，不拘如何，衆人愉快

ūtend-us. *a, um.* adj. verb. v. *utor.*

【解】當用，可用者.

【例】quae *utenda* vasa vicini rogant. Plaut. 鄰人請用之器皿.

ūt-ens. *entis.* part. v. *utor.*

【解】使用，備有，具有者.

【例】*utentior.* Cic. 更富有者.

ūtensĭl-is. *e.* adj. (*utor*)

【解】應用者，需用者.

ūtensĭlĭ-a. *um.* n. pl.

【解】傢具，生活需用品.

【例】exutus omnibus *utensilibus* miles. Liv. 丢去一切行李之兵士. *utensilia* vasorum. Plin. 傢具.

1. ŭt-ĕr. *ra, rum.* adj. (genit. *rīus.* dat. *ri*).

【解】❶ (pron. relat.) 二中之一. ❷ (interr. direct. vel indirect.) 二中誰.

【例】❶ *uter* eorum vita superarit, ad eum pars *utrius*que pervenit. Caes. 二人中倘一人繼續生存，則二人應得者皆歸於伊. ❷a) interr. direct.: *uter* nostrum? 我們二人中誰？ *utrum* mavis? 二中你更喜愛誰？ b) inter. indirect.: ignorante rege, *uter* esset Orestes. Cic. 王不知二人中誰是奧來德. quaerere *uter utri* insidias fecerit. Cic. 調查二中誰陷害另一人. *utro* bono frui velis, tua optio sit. 二中你更願享受那一種福樂，任你自擇.

ŭt-ĕr. *ris.* m.

【解】皮袋，皮囊，(fig.) 自滿，自大.

ŭt-ercumquĕ. **ŭt-ercunquĕ.** **-racumque, -rumcumque.**

【解】❶ pron. relat. (indefin.) 二中不拘誰. indefin. 二中或此或彼.

【例】❶ *utrocumque* modo. Quint. 二中不拘那樣，(如此或如彼).

ŭtĕrīn-us. *a, um.* adj.

【解】同母者，同胞.

ŭt-erlĭbĕt. *rălibet, rumlibet.* adj. vel pron. indefin.

【解】二中任憑誰，(或此或彼).

【例】*utrumlibet* elige. 二中你任意揀擇其一.

ŭt-erquĕ. *răquĕ, rumquĕ.* adj. vel pron. indefin. (genit. *utrīusque*; dat. *utrique.*)

【同】utervis, ambo, quisque. X. Neuter, alteruter.

【解】❶ sing. 二者每一，二者皆，(或此或彼). ❷ plur. (raro de individ.) 兩，双，並，兼. (ordin. de pers. moral.)

【例】❶ in *utramque* partem disserere. Cic. 辯論反正兩方面理由. *utraque* lingua. Hor. 兩種語言. (Graec. Lat.) *uterque* nostrum. Cic. 我們兩人中每人. quarum civitatum *utraque.* Cic. 諸城中二城全. (verb. in plur.) *uterque* eorum exercitum educunt. Caes. 二人皆率兵出來. (recipr.) cum *uterque utrique* exercitus esset in conspectu. Caes. 兩軍對壘時. ❷a) *utrique* imperatores. 兩統帥. b) a quibus *utrisque.* Cic. 兩團體中每一團體.

ŭtĕr-us. *i.* m.

【解】❶母胎，(母腹)，母懷中，(poet.) 大地懷抱中. ❷ 肋膀，側面，船壁.

【例】❶ *uterus* gravidus. Tac. 懷胎. *uterum* gerere. Caes. 懷胎. gestare in *utero.* Plin. 懷胎.

ŭt-ervis. *răvis, rumvis.* adj. vel pron. indef.

【解】二中任何一個，(或此或彼).

【例】in aurem *utramvis* dormire. Plaut. 兩耳中枕任何耳睡眠. minus habeo virium quam vestrum *utervis.* 我的力量比你二人中任何一人都小.

ŭtī. conj. adv. vide **ut.** infin. v. *utor.*

Utĭc-a. *ae.* f. nom. propr. urbis.

【解】城名：在斐洲 Zeugitane 濱海之城.

Uticens-is. *e.* adj.

【解】*Utic.* 者. = Cato secundus之綽號.

Uticenses. *ium.* m pl.

【解】*Utic.* 之居民.

ūtĭl-is. *e.* adj. (*utor*)

【同】fructuosus, commodus; frugifer, salutaris, quod usui est, opportunus.

【狀】paulo, vehementer, maxime, sane, valde.

【解】有裨益，有利益，有好處，有用處者.

【例】A) (cum dativ.) (*utilis*) alicui. Cic. 有益於某人者. (*utilis*) alicui rei. Cic. 有益於某事. B) (cum accus.) (*utilis*) ad rem. Cic. 爲某事有利. (*utilis*) in hoc tempus. Liv. 爲此時有益. C) (poetic. cum infin.) tibia adesse choris erat *utilis.* Hor. 爲樂隊合奏，笛頗有益. D) **utile, utilia.** n. 有益事. *utile* est. (cum infin.) 有益者. *utilissimum* ratus.. evitare. Nep. 斷定避免最有益.

【附】**utile** dominium. 使用物權. **utilitarismus.** 功利說，實利主義，唯益論.

ūtĭlĭt-as. *ātis.* f. (*utilis*)

【同】emolumentum, fructus, commodum, opportunitas, commoditas, usus, lucrum, quaestus.

【形】communis, forensis, domestica,

gravissima, mediocris, pergrata, praeclara, summa.
【解】裨益，利益，好處，用處，適用，功用，利用.
【例】nihil ad *utilitatem* suam referre. Cic. 爲自己利益毫無關係. *utilitatem* meam hucusque non quaesivi. 至現今我未嘗顧慮本人之利益. ❷ res est *utilitate* praeclara. 事極有益. ❸ *utilitatem* suam spectat unice. 但顧己利. *utilitatem* capere. 取利益. afferunt, pariunt *utilitatem*. 有利益. (生利).

ūtĭlĭter. adv. *-lius, -lissime.*
【同】commode, cum utilitate. X. Inutiliter.
【解】有利，有裨益，適用，有功效.
【例】haec *utiliter* a natura data est. 天然有利之事.

ŭtĭnam. adv.
【同】velim ita sit; velim ita fortuna tulisset.
【解】庶幾，巴不得，恨不能.
【例】(cum subj.) *utinam* incumbat. Cic. 巴不得他努力. *utinam* haberetis. Cic. 巴不得你們有. *utinam* non.. Cic. 希望不.

ŭtĭquĕ. adv. indef.
【同】omnino.
【解】唯唯，的確，無疑. a) 在任何遭遇，任何情況下. b) 專心致力. c) 特殊.
【例】a) velim Varronis et Lolli mittas laudationem, Lolli *utique*. Cic. 任何情況，你總要寄來瓦洛及老里之頌詞來，另外老里的. b) annum quidem *utique* teneto. Cic. 你要牢記至少要一年. ne *utique* experiri vellet imperium. Liv. 切勿努力體驗其實力. c) *utique* postremis mensibus. Liv. 另外最後數月.

ū-tor. *tĕris, sus sum, ti.* v. dep. intr.
【同】usurpo, frequenter adhibeo.
【狀】assidue, benigne, liberalitate alicujus, communiter munere, contentius ornamentis, diligenter, diutius cibo dulci; horridius ornamentis, intemperantius, liberius paulo, male, moderate, necessario, optime, sane, studiose, temere.
【解】❶ 享用，使用，利用，應用，習用. ❷ a) 與人往來，交際. b) 以爲....
【例】❶ a) (cum uno ablat.) *uti* speculo. Phaed. 照(用)鏡. oculis *uteris*. Plaut. 目覩. viribus *uteris*. Hor. 用力. *uti* silentio. Cic. 守緘默. *uti* temporibus. Nep. 乘時機. *uti* arte. Cic. 應用藝術. *uti* materia ad naves reficiendas. Caes. 用木料修理船. *uti* hac voce. Cic. 用此語調. *uti* aliquo. Tac. 用人. *uti* patientia. Cic. 容忍. *uti* severitate. Cic. 從嚴. *uti* alicujus consilio. Cic. 用人劃策. b) (cum dupl. ablat.) vel imperatore vel milite me *utimini*. Sall. 你們隨意任用我當兵或當統帥. facili me *utitur* patre. Ter. 他將有我如慈父. *uti* valetudine non bona. Caes. 身體不健康. *uti* honore. Cic. 任官職. bona *utenda* ac possidenda alicui tradere. Cic. 移交產權及受益權與某人. ❷ a) (*uti*) aliquo familiarissime. Cic. 與某爲知己. aliquo multum *uti*. Cic. 與某過從甚密. (*uti*) hominibus improbis multis. Cic. 屢與歹人往來. b) me *uteris* amico. Cic. 你看待我如知己.

utpŏte. adv.
【同】quippe.
【解】如同，按照，依照，既然，自然，果然.
【例】❶ (cum relat.) nos *utpote* nihil contemnere solemus. Cic. 我們既然平日認眞，(毫不疏忽). ❷ (conjung. cum adj. vel part.) fessi *utpote* longum carpentes iter. Hor. 既行遠路，身已疲乏. *utpotė* capta urbe. Liv. 城既攻破. puerulo me, *utpote* non amplius novem annos nato. Nep. 當我幼稚時代，因我尙未滿九歲.

utpŭta. adv.
【解】例如，比如.

utque. adv.
【解】如同.

ŭtrālĭbĕt. adv.
【解】任何一方，(雙方任何一方).

ŭtrārĭ-us. *i.* m.
【解】以皮囊取水者，(帶水者).

ūtrĭcŭlārĭ-us. *i.* m.
【解】吹笛者.

utrĭcŭl-us. *i.*m. (dimin. *uter 2*)
【解】小皮囊，一花托，萼.

utrimquĕ. utrinquĕ. adv.
【解】双邊，從兩邊.

ŭtrō. adv.
【解】❶ 兩邊中向一邊. ❷ 兩邊中向那一邊.
【例】quae causa quoniam *utro* accessit. Cic. 二者中(行爲)一種含此原因.

ŭtrŏbi. utrĭbi, utrŭbi. adv.
【解】二中之一處.

ŭtrŏbīquĕ. ŭtrŭbīque. adv.
【解】在兩邊，兩面.

ŭtrōlĭbĕt. adv.
【解】向二中任何一邊.

ŭtrōquĕ. adv.
【同】utrumque in locum.

【解】對双方，向兩面.
utrōquĕversum. adv.
【解】双關，(含二意).
utrŭbi. vide **utrobi.**
ŭtrum.
【同】an, num, numquid, utrumque.
【解】❶ n. ex *uter.* 二中誰. ❷ adv. interrog. duplicat. (direct. indirect.) 歟，否，豈，或. ❸ interrog. simplex. 乎，嗎.
【例】❶ cogitare utrum esset *utilius*, suisne servire an...? Cic. 考慮二中何者更有益，隸屬於同國之人否？ ❷ **a)** (direct. simpl.) *utrum* an? 是否. **b)** (indirect. dupl.) *utrum*, ne.. an.. 是歟，或者… **c)** *utrum*.. necne. 是乎，否乎. ❸(direct. vel indirect.) quaero ex te *utrum* tibi videatur.. 我請問你，是否見得.
ŭtrumnam. adv. vide **utrum.**
【解】是否.
ŭtrumne. adv. vide **utrum.**
【解】可否.
utut. adv.
【解】任其如何.
ūv-a. *ae.* f.
【形】maxima, peracerba gustu.
【解】❶ 葡萄，一簇葡萄. ❷ 葡萄林. ❸ 果實簇，蜂房.
【例】❶ *uvae* gustatu peracerbae. 酸澀葡萄. *uvae* a sole mitescunt. 葡萄因日晒而漸成熟. *uva* silvestris. Pall. 野葡萄.

ūv-ens. *entis.* adj. vide **uvidus.**
【解】漸濕，浸濕，潮濕者.
uvesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】漸濕，浸潤.
ūvĭd-us. *a, um.* adj. *-dior.*
【同】humidus.
【解】潮濕，浸潤，灌漑，凉爽，酣酒.
ūvĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj.
【解】產葡萄者.
ūv-or. *ōris.* m.
【解】潮氣，潮濕.
ux-ŏr. *ōris.* f.
【同】conjux, quam in matrimonium quis habet.
【形】avarissima, crudelissima, fidelissima, optima, lectissima, summo loco nata, probatissima.
【解】妻，婦，妻室，內人，細君.
【例】*uxorem* ducere; in matrimonium duxit virginem. 娶妻，娶處女. animum ad *uxorem* appulit. 心愛妻子. matrimonio secum junxit. 結婚. nuptiis sibi adjunxit. 結婚. *uxor* ei peperit multos. 妻生多子. complures ex *uxore* filii enati sunt. 由妻產生許多子女. multos ex ea *uxore* liberos habet, 由妻獲得許多子女.
uxōrĭ-us. *a, um.* adj.
【同】quod ad uxorem pertinet.
【解】妻子者，婦人者.
【例】res *uxoria.* 妝奩，嫁妝.

V

v. f. n.

❶ alphab. lat. (antea V=U. vocal. ante conson.) 拉丁字母，先前在無音字前，V.與U.同.

❷ V. =vir, vivus, vixit, voto, vale, verba. . V. = 5 numer.

văcanter. adv.

【解】徒然，過剩.

văcāti-o. *ōnis.* f. (*vaco*)

【同】feriae, cessatio, immunitas.

【形】commoda.

【解】❶ 破格免除，特典，特許，赦免，豁免，放假，閒散. ❷ 免除兵役. ❸ 爲蒙免除特典所交之款.

【例】dare *vacationem* sumptus, laboris, militiae, rerum denique omnium. Cic. 豁免經費，勞役，兵役，總之一切負擔. (*vacatio*) ab belli administratione. Liv. 免除指揮作戰之任務. (*vacatio*) aetatis. Cic. 年齡特典，(如國會議員60歲可退休，不參加會議). adulescentiae *vacationem* deprecari. Cic. 要求青年特典. (*vacatio*) malorum. Sen. 免除災難. ❷ (*vacatio*) militiae. 免除兵役.

vacc-a. *ae.* f.

【解】母牛，牯牛.

vaccīnī-um. *i.* n.

【解】(覆盆子，岩栗子)，茜藍，地菘，地松果實.

vaccīn-us. *a, um.* adj. (*vacca*)

【解】母牛者.

văcē-fīo. *fīs,* (*factus sum*), *fĭĕri.* v. passiv.

【解】漸空.

văcerr-a. *ae.* f.

【解】樁，橛，(fig.)愚呆.

văcillāti-o. *ōnis.* f.

【解】搖擺，顫動，發抖.

văcill-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.

【同】nuto, labo, fluctuo, titubo, haesito.

【解】搖動，戳觫，躊躇，蹣跚，龍鍾，不穩定.

【例】(*vacillare*) ex vino. Cic. 醉漢潦倒. corpore in utramque partem, *vacillare.* 身體左右搖擺. res tota *vacillat.* 整個事情不穩定. memoria *vacillare.* 記憶力不牢固. justitia *vacillat.* Cic. 正義不堅定.

văcīve. adv. (*vacivus*)

【解】閒暇無事.

văcīvit-as. *ātis.* f. (*vacivus*)

【解】缺乏，需要.

văcīv-us. *a, um.* adj. (*vaco*)

【解】空虛，閒暇.

【例】aedes *vacivae.* Pl. 空宅. tempus *vacivum* laboris. Ter. 閒暇無事之時.

văc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.

【同】nihil ago, cesso, otium habeo, otium est, otiosus sum. X. Sum occupatus.

【解】I. ❶空虛，空隙. ❷ 缺乏，無. II. ❶ 閒暇無事. ❷ 學習，專務. III. (impers.) ❶ 有時間. ❷ 有空.

【例】I. ❶ tota domus superior *vacat.* Cic. 屋子上層，整個空着. noluit locum *vacare.* Caes. 他不願地方空無人住. ❷ (cum ablat.) culpa *vacare.* Cic. 無過錯. haec a custodiis classium loca *vacabant.* Caes. 此海岬無艦隊防守.

II. ❶ si ne tu quidem *vacas.* Cic. 若連你也不得空閒. ❷ (dat.) *vacare* alicui rei. Cic. 專務某事. (accus.) *vacare* ad. Sen. 爲(行)某事. *vacare* in.. 爲(行)某事.

III. ❶ (cum infin.) nobis venari non *vacat.* Plin. 我們無暇出去畋獵. ❷ (absol.) tu, cui *vacat.* Plin. 有閒空的你.

văcŭāt-us. *a, um.* part. v. *vacuo.*

văcŭē-făcio. *facis, fēci, factum, facĕre.* v. tr. (*vacuus facio*)

【解】使空虛，倒空，清除，搶掠.

【例】adventu tuo ista subsellia *vacuefacta* sunt. Cic. 你 (Catilina) 一來到，坐椅乃空，(衆人離去). *vacuefacere* alicui locum in cena. Macr. 晚餐時留空位待人.

văcŭit-ās. *ātis.* f. (*vacuus*)

【同】cessatio, quies.

【解】❶ 空虛，真空. ❷ 缺少，免除，無.

【例】❷ *vacuitas* doloris. Cic. 無痛苦. *vacuitas* ab angoribus. Cic. 未受磨難.

văcŭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*vacuus*)

【解】使空，倒空，使涸，掃除，殲滅，殄滅．
【例】*vacuare* colus. Sid. 紡線，(解紡線錘).sanguine *vacuatus.* A. Vict. 血竭．

văcŭ-us. *a, um.* adj.
【同】inanis, exhaustus, nudus, jejunus.X. Plenus, occupatus.
【解】❶空虛，空隙.❷無主，自由.❸(fig.)無(憂苦)，脫免，解除.❹空閒.❺無成見.❻無阻礙.❼虛幻，(無價值).
【例】❶ *vacua* castra. Caes. 營內空虛. **vacuum.** n. (subst.)眞空. per *vacuum.* Hor. 經過眞空地，(無人居住地). moenia *vacua* defensoribus. (ablat.)Liv. 無人守衛之城垣. oppidum *vacuum* ab defensoribus. (ablat.) Caes. 無人防守之城. ager frugum *vacuus.* (genit.)Sall. 無禾苗之田地. ❷ *vacua* possessio regni. Caes. 王位虛承. ❸ a) (abl.)curis *vacuus.* Cic. 無掛慮者. b) (abl.)ab omni molestia *vacuus.* Cic. 心中安然無憂慮. ❹ quoniam *vacui* sumus. Cic. 因我們安閒無事. *vacuum* tempus. 閒暇之時.(poetic.)*vacuum* Tibur. Hor. 河流平靜之鐵白利江.❺ animo *vacuus.* Fall. 心無成見. ❻ *vacuum* mare. Tac. 可航行之海. *vacuae* aures. Hor. 側耳靜聽. ❼ *vacua* nomina. Tac. 虛名. *vacuum.* 空虛，空界，眞空.

vădāt-us. *a, um.* part. v. *vador.*
【解】傳喚(約訂)赴案，(出庭).
【例】respondere *vadato.* Hor. 應約出庭.

vădĭmōnĭ-um. *i.* n. (*vas*)
【同】sponsio sistendi se in judicio ad certum diem.
【解】保證(約訂)按期候審. 一約期到案，(出庭).
【例】in jus vacatio. 傳人出庭，(到案). *vadimonium* promittere. Cic. 約期出庭. ad *vadimonium* venire. Cic. 依約出庭. *vadimonium* deserere. Cic.(失信)爽約避審. *vadimonium* imponere alicui. Neq. 令人訂期出庭. *vadimonium* capere. Ov. 約期候審. *vadimonium* constituere. Cic. 訂期到案. *vadimonium* differre. Cic. 延期到案.

vād-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【同】eo, iter facio, ingredior.
【解】前往，前去，赴，到.
【例】(*vadere*) ad aliquem. Cic. 到某人處. (*vadere*) in hostem. Liv. 迎敵. (*vadere*) citato equo. Liv. 馳往. cras mane *vadit.* Cic. 明晨起身.*vadere* in sententiam cursu. Plin. 立即附和意見.

văd-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. tr. (*vas 1*)
【同】in jus voco.
【解】保證(約訂)到案一(候審). 召人保證按期出庭，(到案).
【例】*vadato.* 既保證按期出庭. si me *vadari* vis, promitto. 若你願欲吾約期出庭，我應許. in jus vocor, sequor. 召吾出庭，(過堂)，我應諾. judicium postulas, non recuso. 你要求判決，我不推辭.

vădōs-us. *a, um.* adj. (*vadum*)
【同】vadum habens, qua transiri pedibus potest.
【解】多淺灘，可涉者.
【例】*vadosae* aquae. Luc. 淺水(激流). *vadosa* (subaud. *est*)navigatio. Plin. 航行淺水上.

văd-um. *i.* n.
【解】❶淺水灘，可涉處，津(渡口).❷(fig.) a) 瀨，(湍急難渡處). b) 隱渡處.❸(poet.)海底，河床，水流.
【例】❶ Rhodanus nonnullis locis *vado* transitur. Caes. 洛道河多處可涉過. piscis qui vivit in *vado.* Cels. 生於淺水之魚. *vadum* tentare. Ov. 測量淺水灘. ❷ a) emersit e *vadis* oratio, scopulosque est praetervecta. 演詞既如浮出淺水，又渡過暗礁急湍. b) res in *vado* est, (in tuto). 事情順利. ❸ *vada* salsa. Virg. 鹹水.

vae. interj.
【解】可惜，可嘆，嗚呼，哀哉，悲哉，禍哉.
【例】*vae* misero mihi! 禍哉我也！ *vae* victis！哀哉戰敗者！

vaec. vaeg,.. vide **vec. veg....**

vaeneo. vaenum. vide **veneo. venum.**

văf-er. *ra, rum.* adj. *-ferior, -ferrimus.*
【同】callidus, astutus, veterator.
【解】機警，狡猾，靈巧，敏捷，銳敏，精審.
【例】*vafra* arte. Mart. 技巧. *vafrum* jus. Hor. 精審之法律.

văfrāment-um. *i.* n. (*vafer*)
【解】狡猾，機智，靈巧.

văfrē. adv. (*vafer*)
【同】callide, malitiose.
【解】狡詐，詭計，狡黠，陰謀.

văfrĭtĭ-a. *ae.* f. (*vafer*)
【解】黠，銳敏，乖巧，桀黠.

văgăbund-us. *a, um.* adj.
【解】漂泊，逡巡，漫遊，迴遊.

văgātĭ-o. *ōnis.* f. (*pagor*)
【解】遊蕩，散逸生活.

văgāt-us. *a, um.* part. v. *vagor.*
【解】漫遊，飄泊者.

văgē. adv.

【同】disperse
【解】此處彼處，這邊那邊，散逸，四散.
【例】res *vage* disjectae et sparsae. 諸物散逸凌亂.

VAGINA 1

vāgīn-a. *ae.* f.
【同】gladii theca.
【解】❶ 劍鞘. ❷ 苞苴，(果)，莖皮.(筒，匣，袋).
【例】❶ gladium e *vagina* educere, (eripere). 抽劍出鞘. (ferrum *vagina* nudare). Cic. 抽劍出鞘. in *vaginam* recondere. 引劍入鞘. ensis *vagina* tectus. Hor. 鞘中藏刀. ensis in *vagina* reconditus. Cic. 鞘中藏刀. corpus velut animae *vagina*. 肉身如靈魂之軀殼.

vāgīnŭl-a. *ae.* f. (dimin. *vagina*)
【解】麥莞.

vāg-īo. *īs, īvi,* (vel) *ĭi, ītum, īre.* v. intr.
【同】ejulo, infantum more ploro.
【解】兒童啼哭(呱呱)，號啕，呼喊.
【例】ut ex hac aetate repuerascam et in cunis *vagiam*. 我返老還童，如稚子啼於嬰兒床上.

vāgīt-ŭs. *ūs.* m. (*vagio*)
【解】嬰兒啼哭聲，(呱呱)，(鳥啼聲).

văgor. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*vagus*)
【同】evagor, passim volito, erro.
【狀】late, libere; longe, passim.
【解】❶ 遨遊，逍遙，徘徊，飄泊. ❷ (fig.) a) 散佈，傳開，流傳. b) 遊蕩，躊躇，輕率，輕浮.
【例】❶ (*vagari*) in agris. Cic. 徘徊田野中. (*vagari*) tota Asia, toto foro. Cic. 遊歷全亞，全市. hinc et illinc *vagatur*, (aberrat). 往來遊逛. ❷ (fig.) a) *vagabitur* tuum nomen longe atque late. Cic. 你的聲名遠播. b) errore *vagari*. Cic. 往來馳驅. *vagatur* animus. 心旌搖搖.

văg-us. *a, um.* adj.
【同】errans, inconstans, incertus, dispersus, X. Stabilis.
【解】❶ 遊蕩，飄泊，漂流. ❷ (fig.) a) 浮動，波動，輕浮. b) 猶豫，躊躇，空泛.
【附】無定所人.
【例】❶ *vagi* per silvas. Quint. 徘徊森林中. stellae quasi *vagae*. Cic. 彷彿流星. *vaga* sidera. Cic. 彗星. *vagi* crines. Ov. 蓬髮. *vaga* arena. Hor. 飛沙，(走石). ❷ a) *vaga* sententia. Cic. 心志猶豫. b) quaestio *vaga*. Cic. 問題空泛. *vaga* fortuna. 命運不定.

【附】**vagus** dualismus. 曖昧的二元論.

vah. interj.
【解】嗚呼，噫嘻.

valdē. adv. (sync. *valide*). *valdius, valdissime.*
【同】vehementer, admodum, egregie, non mediocriter, perquam, immense, magnifice, graviter, imprimis, etiam atque etiam, supra vulgarem modum, sic ut nihil magis.
【解】甚，極，最，很，强盛.
【例】*valde* vult. Caes. 極願. *valde* lenis. Cic. 性格極溫良. *valde* doctus est. 學識淹貫. *valde* rogo. 我懇求. *valde* exspecto. Cic. 我期待. *valde* amat. 他鍾愛.

vāle. vālēte. imper. ex v. *valeo.*
【同】fac, operam da, cura ut valeas.
【解】❶ 健康，安好，再會，再見，(作別語). ❷ (fig.) 厭惡，憎慊. ❸ (subst.) 辭別.
【例】❶ o *vale.* Plaut. 祝你康健. *valete* judices. Plaut. 再會法官. aeternum *vale.* Virg. 永別，(對亡人). ❷ *valete* curae. Petr. 望遠離愁慮. ❸ supremum *valedicere.* Varr. 最後辭別(惜別).

vālēdī-co. **vale dico.** *cĭs, cĕre.* v. intr.
【解】辭別.
【例】*valedicere* alicui. 辭別某人.

val-ens. *entis.* part. v. *valeo.* (*valentissimus*)
【同】robustus, fortis, firmus, validus, potens, sanus. X. Imbecillus.
【解】❶ 壯健，堅强有力. ❷ 健康，安全. ❸ 富强，有權勢.
【例】❶ *valens* satelles. 壯健的差役. *valens* civitas. 富强的城市. ❷ malo te sero *valentem*, quam semper imbecillem videre. 與其早見你常常羸弱，不如晚見你身體康健. ❸ cum *valentiore* pugnare. Cic. 與更强者決鬪.

vălentĕr. adv. (*valens*)
【解】堅强，有力，有權能，有勢力，有功效，用力.
【例】spirare *valentius.* Ov. 氣喘.

văl-ēo. *ēs, ŭi, ĭtum, ēre.* v. intr.
【同】possum, polleo, potens sum, momentum affero; vim, auctoritatem habeo; sanus sum, belle habeo.
【狀】belle, bene, minus, parum, maxime, multum, non minimum, optime, plane, plurimum, recte.
【解】❶ 康健，雄壯，堅强有力，有氣力，(physic.) ❷ (metaph.) 有權能，有勢力. ❸ (fig.) a) 佔勢力，掌權，堅定. b) 致力，瞄準. c) 有財力. d) 表示意見. e) (inf.) 有

功能. ❹ a) 康健. b) 再會，辭別語. c) 書尾問安. d) 拒絕，遺棄.

【例】❶ plus potest, qui plus *valet*. Pl. 更壯健者，便更有氣力. plus *valeo*. Phaed. (獅子) 更有力量. ❷ (*valere*) amicis. 藉友誼而獲勢力. (*valere*) pedestribus copiis. Caes. 專靠陸軍之力. (*vlere*) equitatu plurimum. Ces. 多賴騎兵力量. (*valere*) apud aliquem multum, plus, minus. Cic. 頗能，更多，較少影響某人. ignari quid virtus *valeret*. Cic. 不識其勇力. mos majorum ut lex *valebat*. 當時先人遺風視同律例. ❸ a) in aliquo diuturna *valet* opinio tarditatis. Cic. 對某人久存有無能(魯笨)之成見. b) in eo *valet*, ut.. Cic. 致力於… id responsum quo *valeret*, cum intelligeret nemo. Nep. 既無人了解答詞之意義. *valere* in aliquem. 針對某人. d) verbum Latinum idem *valet*. Cic. 拉丁文之語意相同. e) (cum inf in.) ❹ a) qui *valuerunt*. Cic. 健全者. corpore *valere*. Cic. 身體康健. S. V. B. E. E. V. =si *vales*, bene est, ego *valeo*. 倘你身體康健，善哉，我平安無事. b) *vale*, *valete*. 祝你康健，祝你們康健，(再會). c) (in fine litter.) cura ut *valeas*. Cic. 希望留意你的健康. d) *valeat* ludicra si...si.. Hor. (再會戲院) 不復觀劇若… quare ista *valeant*. Cic. 姑舍之，(姑置之弗論).

【註】❶ opibus, armis, pecunia, gratia, auctoritate, ingenio, permultum *valet*, multum *valet*. 財力，武力，嬖寵，權威，才能，頗有影響. multum *valet* apud omnes. 在衆人前頗有勢力. parum *vales* in curia. 在國會你無多大勢力. ❷ ego *valeo*; recte, belle habeo; recte mihi est. 我身心康健，平安無事. ❸ (salutantis supremum): *valete* desideria mea; *vale* et salve. 希望吾願完成. ❹ (respuentis aliquid): tribuni isti, si nulla caritate patriae tenentur, *valeant* cum suis legibus. 倘民政長不愛國家，不同情與人，我不承認他們與其法令.

vălēsc-o. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. (*valeo*)

【解】漸癒，復元，恢復康健，漸强，漸盛.

【例】superstitiones *valescunt*. Tac. 迷信日甚. veritas visu et mora *valescit*. Tac. 眞理考驗愈久而愈彰明.

vălētūdĭnārĭ-um. *i.* n.

【解】病房，醫院，療養院.

【例】optio *valetudinarii*. Dig. 護士助手.

vălētūdĭnārĭ-us. ❶ *a, um.* adj. ❷ *i.* m. (subst.)

【解】抱病，多病者.

vălētūd-o. *ĭnis.* f.

【同】sanitas.

【解】❶ 健康，(身體狀況). ❷ 身體强健無恙. ❸ 身體欠安.

【例】❶ integra *valetudine* esse. Cic. 安然無恙. *valetudo* bona. Cic. optima. 强健. *valetudine* uti. Caes. 健康甚佳. *valetudine* minus commoda uti. Caes. 偶患微恙，(身體不適). *valetudinem* paulatim recipio. 漸漸恢復康健… incommoda *valetudo*. Cic. 病弱. (*val.*) infirma, aegra. Cic. 多病. *valetudinem* ne negligamus. 我們勿忽視健康. (*val.*) tenuis aut nulla potius. Cic. 身體虛弱或更好說時常患病. (fig.) mala *valetudo* animi. Cic. 精神不正常. assidua litterum tractatio *valetudinem* laedit. 研究文學夜以繼日，有損康健. ❷ *valetudinem* amittere. Cic. 患病. *valetudine* sum bona. 康健. *valetudine* infirma sum. 患病. ❸ excusatione uti *valetudinis*. Cic. 託言有病. *valetudo* oculorum. Cic. 眼目患病.

vălĭdē. adv. (*validus*), *-dius, -dissime.*

【同】enixe, summopere.

【解】甚多，極佳，堅强，盛大，甚切，堅確.

【例】*validissime* ei faveo. 我極擁護他.

vălĭdĭt-ās. *ātis.* f.

【解】壯健有氣力，勢力，堅固，堅確.

vălĭd-us. *a, um.* adj. (*valeo*)

【同】valens.

【解】有氣力，有精力，壯健，堅强，堅固.一文筆勁健，雄偉. 一疾(風)，暴(風).

【例】homines *validi*. Pl. 身壯力强之人. *validae* turres. Lucr. 堅强的堡壘. usus *validissimus*. Plin. 最有效力之慣例. *validus* male filius. Hor. 多病之子. *validus* pons. Tac. 堅固的橋梁. *valida* urbs muris. Liv. 城垣堅固. *validus* ventus Lucr. 勁風. *validus* aestus. Lucr. 溽暑. *validus* ingenio. Quint. 天資好. *validum* matrimonium. 有效的婚姻.

vălĭtūr-us. *a, um.* part. v. *valeo.*

vallăr-is. *e.* adj. (*vallum*)

【解】城垣，營寨，壁壘者.

【例】*vallaris* corona. Liv. 登城榮冠，(頒賜首先登敵城者).

vallāt-us. *a, um.* part. v. *vallo.*

【解】守營壘木寨者，防守者.

【例】*vallatus* bello. Lucr. 被圍攻者. sol radiis frontem *vallatus*. Ov. 日盤有光線環繞.

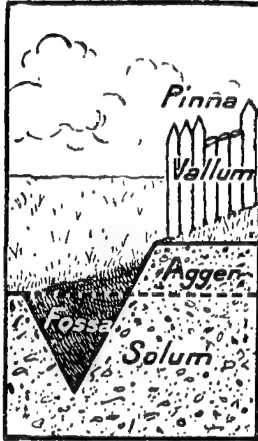
vall-ēs. vall-is. *is.* f.

【解】山谷，小山谷，溪壑.

【例】perpetua *vallis* jacet. 長谷橫臥. perpetua *valle* submittitur regio. 本地長谷

橫垂.

vall-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*vallus* vel *vallum*)
【同】stipo, munio.
【解】❶圍以柵欄，深溝高壘. ❷(fig.) 屛藩，防範，守衛，防守.
【例】❶ (*vallare*) castra. Liv. 築柵欄防守營蝕. (*vallare*) noctem. Tac. 夜間築工事. (*vallare*) fores. Quint. 門前置柵欄. ❷ Catilina *vallatus* sicariis. Cic. 加底利納由劍客護衛. jus legatorum divino jure *vallatum*. Cic. 出使法由神聖法保衛. *vallantur* planctibus arae. Stat. 祭壇週圍聞哭泣之聲.

VALLUM

vall-um. *i.* n.
【同】propugnaculum, munitio castrorum.
【解】❶木寨，柵欄，營壘. ❷(fig.)堡壘，城垣，保障.
【例】❶ castra *vallo* obducere. Flor. 營壘週圍置木寨. castra *vallo* cingere, circumdare. 營壘週圍置木寨. *vallum* ducere. Tir. 立木寨. ❷ *vallo* saeptum tenere aliquem. 防衛某人.

1. **vall-us.** *i.* m.
【同】firmior palus.
【解】❶木樁，木架，柵欄. ❷木寨，寨樁.
【例】❶ *vallus* pectinis. Ov. 櫛齒.

2. **vall-us.** *i.* m. (*vannulus, vannus*)
【解】簸箕.

valv-ae. *ārum.* f. pl.
【同】januae templorum.
【形】magnificentiores ex auro, ex ebore, multae et graves, perfectiores.
【解】門扇，扉，双扇門.
【例】*valvae* patent. 門開着. subito se (*valvae*) ipsae aperuerunt. 門驟然敞開.

valvāt-us. *a, um.* adj.
【解】有双扇門者.

valvŭl-ae. valvŏl-ae. *ārum.* f. pl. (*valvae*)
【解】(豆)莢殼(長角形).

vāne. adv.
【解】徒然，空虛.

vānesc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr. (*vanus*)
【同】evanesco.
【解】潰散(四散)，消散，泯滅.
【例】*vanescere* in pulverem. Tac. 化爲灰燼. (*vanescit*) ira. Tac. 息怒.

vānĭdĭc-us. *a, um.* adj. (*vanus dico*)
【解】說謊，誇口，浮誇.

vānĭlŏquentĭ-a. *ae.* f. (*vaniloquus*)
【解】瑣言，饒舌，浮言，矜誇，自詡，(虛張聲勢).

vānĭlŏqu-us. *a, um.* adj. (*vanus loquor*)
【解】矜張，浮誇者.

vānĭt-as. *ātis.* f. (*vanus*)
【同】inanitas, mendacium.
【形】blanda, incredibilis.
【解】❶虛幻，空虛，詐僞，謊言. ❷輕浮，輕薄. ❸浮誇，自詡.
【例】❶ *vanitas* opinionum. Cic. 騙人的意念. blanda *vanitas.* Cic. 媚人的謊言. ❷ *vanitas* populi. 民衆輕浮. *vanitas* itineris. 徒勞跋涉. ❸ ut *vanitati* veritas cedat. 使言過其實.

vānĭtĭ-ēs. *ēi.* f. vide **vanitas.**
【解】謬見.

vann-us. *i.* f.
【解】簸箕.

vān-us. *a, um.* adj. *-nior, -nissimus.*
【同】futilis, inanis, levis, mendax, falsus.
【解】❶空虛虛幻者. ❷(fig.) a) 不確實，無根據者. b) 欺人，詐僞，騙人者. c) 徒勞無功者. d) (cum genit.)無缺. e) subst. n. 虛無，無用.
【例】❶ *vana* imago. Hor. 虛影. *vana* simulacra. Ov. 幻像. ❷ a) *vana* oratio. Cic. 虛言. *vanum* argumentum. Quint. 虛僞論證，(無結論). b) *vani* hostes. Sall. 無信用之敵人. *vana* promissa. Tac. 妄許. c) ut pila *vana* non caderent. Liv. (勿空投鏢)，使箭不虛發. d) *vanus* veri. Virg. 不確實. *vanus* voti. Sil. 空望. e) non *vani* senes. Ov. 有信用(不浮誇)之老人. f) ad *vanum* redacta victoria. Liv. 白得勝. ex *vano.* Liv. 理無實據. *vana* rumoris. Tac. 無根據之謠言.
【附】**vana** observantia. 迷信行爲.

văpĭd-us. *a, um.* adj. (*vapor*)
【解】出氣者，(酒)乏味者，變質者.

văp-ŏr. *ōris.* m.
【同】humor terrenus, vel marinus extenuatus; expiatio, anhelitus terrae.
【解】❶水汽，氣味，蒸汽，雲烟. ❷炎熱，熱氣，(熱氣蒸發).
【例】❶ *vapores* ex aquis (tepefactis) exci-

tantur. 水熱則發水蒸汽.
văpōrārī-um. *i.* n. (*vapor*)
【解】傳熱器，汽爐，(羅馬浴室之熱汽管).
văpōrātē. adv. *-tius.*
【解】炎熱，(高熱度).
văpōrātī-o. *ōnis.* f.
【解】蒸發水氣，發氣，噴氣.
【例】*vaporatio* balinearum. Plin. 汗浴，(熱水浴).
văpōrāt-us. *a, um.* part. v. *vaporo.*
【解】雲烟瀰漫，發氣味者.
văpōrē-us. *a, um.* adj.
【解】水汽者，熱氣騰騰者.
văpōr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*vapor*)
【解】❶ intr. 烝氣，吐氣，(噴雲吐霧)，烝發水汽. ❷ tr. **a)** 烟雲瀰漫，(充滿). **b)** 熱氣薰蒸.
【例】❶ aquae *vaporant.* Plin. 發水烝汽. ❷ **a)** *vaporare* templum ture. Virg. 香烟瀰漫神殿. **b)** morbi, quos *vaporari* oportet. 應以烝汽療病.
văpōrōs-us. *a, um.* adj.
【解】水汽，(熱氣)瀰漫者.
vapp-a. *ae.* f.
【解】出氣之酒，漓酒. (fig.)無賴輕薄子，不正經之人.
vāpŭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】被毆打，(被扑，被撾).
【例】(*vapulare*) fustibus. Quint. 被杖笞. (*vapulare*) omnium sermonibus. Cic. 受輿論譴責.
vār-a. *ae.* f. (**varus.** *a, um.* adj.)
【解】枕木，刑架，支柱.
【例】sequitur *varam* vibia. Aus. (prov.)禍不單行.
Varguntēi-us. Varguntej-us. *i.* m. non. propr. hom.
【解】人名 : Catilina. 之同黨.
vărĭ-a. *ae.* f. (*varius*)
【解】豹(獸)，鵲類.
varĭābĭl-is. *e.* adj.
【解】可變更，無恒者.
【附】**vărĭantĭ-a.** 變化性，趨異性.
【附】**variabilitas.** *ae.* f.
【解】錯雜，品類不一.
vărĭātĭo. *ōnis.* f. (*vario*)
【解】變化，變動，變象，變法. (fig.) 異口.
【例】(fig.) sine ulla *variatione.* Liv. 大衆一致.
vărĭāt-us. *a, um.* part. v. *vario. -atior.*
【解】混雜，配合，(五彩繽紛)，不一致，(大同小異).
【例】*variatae* sententiae. Cic. 意見不一致. *variata* memoria actae rei. Liv. 對某事傳說不同.
vārĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*varicus*)
【解】劈開兩足，跨大步.
vārĭcōs-us. *a, um.* adj.
【解】跨大步者.
vārĭc-us. *a, um.* adj.
【解】脛血管腫起者.
vărĭē. adv. (*varius*)
【同】dissimiliter, diverse.
【解】❶ 不相同，不相等，不相類，不一致. ❷ 各種各類，夾雜混合.
【例】❶ *varie* bellatum (est). Liv. 作戰結果(命運)不同. *varie* moveri. Cic. 運行不同. *varie* sum affectus tuis litteris. 讀你之信我感覺不同.
vărĭĕg-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*varius ago*)
【解】❶ tr. 配合(色)，變更，變化，紛爭. ❷ intr. 不相同, 不一致, 互異.
【例】*variegatus.* Apul. 互異.
vărĭĕt-ās. *ātis.* f. (*varius*)
【同】dissimilitudo, dispar ratio, mutatio, mobilitas.
【形】admirabilis, inaequalis, incredibilis, jucunda, magna scientiarum, multa, perspicua, suavis, subtilis, innumerabiles, multae.
【解】❶ 互異，不同，各別，迥異，懸殊. ❷ 變更，變動，無恆.
【例】❶ *varietates* vocum. Cic. 各種音調. *varietates* fortunae. 命運不同. animarum maximae *varietates.* 心思意願不同.
vărĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr. (*varius*)
【同】distinguo, varietate distinguo, varietatem facio, muto, commuto, verto.
【解】❶ tr. 分類，變更，配合，攙雜. ❷ intr. 不同，互異，不等，無恆.
【例】❶ *variare* colores. 配色. *variatis* hominum sententiis. Cic. 人之意見既不一致. in aliqua re inter homines *variatur.* Cic. 對某事人之意見不同. cum sententiis *variaretur.* Liv. 意見既不相同. ❷ (intr.) inter se multum *variare* figurae non possunt. Lucr. 形態不能相差甚多. (fig.) *variante* fortuna. Liv. 命運不同. si fortuna aliquid *variaverit.* Liv. 若命運變遷.
1. **vărĭ-us.** *a, um.* adj.
【同】dissimilis, dispar, diversus, multiplex, cujusque modi vel generis, varietate

distinctus, commutabilis.
【解】❶ 參雜，雜色，斑點，配合，變更. ❷ a) 不同，互異，差別，參差，軒輊. b) 理想豐富. c) 易變，無恆，不定.
【例】❶ *varium* caelum. Ov. 繁星羅列天空. ❷ a) *varium* poema, varia oratio, varii mores, varia fortuna; voluptas etiam *varia* dici solet. Cic. 各種詩體文詞品格不同，命運不同，娛樂亦可說各有不同. b) ingenium *varium*. Plin. J. 天資不同，(易學各種學理). c) homo *varius*. 無恆之人. *variis* moribus, nunquam sibi constat. 朝三暮四之人.

2. Vărĭ-us. *i.* m. nom. propr. homin. (tribus). 人名：羅瑪家族名：著名者有 L. Varius 詩人,Ovidius et Virgilius 之友.

văr-ix. *ĭcis.* m. f.
【解】靜脈瘤，(脛脈管腫起).

Varr-o. *ōnis.* m. nom. propr. hom. (cognomen famil.Terentiae).人名：家族綽號.
C. Terentius *Varro.* 爲 Annibal 戰敗.
M. Terentius *Varro.* 雜文著作家.
P. Terentius *Varro* Atacinus. (*Varron* de l'Atax) Augustus 時代之詩人.

1. vār-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 彎弓脚(：膝向內，足向外，彎曲)，彎曲，偏. ❷ (fig.) 反對，矛盾者.
【例】alterum et huic *varum.* Hor. 別一種與此相反的瘋狂.

2. vār-us. *i.* m.
【解】疹，膿泡.

1. văs. *vădis.* m.
【同】qui pro aliquo spondet vel obligatur, praesertim in causa capitali; qui alicujus causam omnem suscipit, et se pro illa supponit reum; qui praestat alterius culpam; qui se suamque fidem in rem interponit.
【解】保證，作保，擔保.
【例】*vadem* dare. Cic. 擔保. *vades* poscere. Liv. 要求保證. *vades* deserere. Cic. 不守出庭約訂. *vadem* te tyranno dabis pro amico. 在暴君前你將爲友保證. me pro amico *vadem* accipies. 你讓我爲友保證. alter *vas* factus est ejus sistendi. 他人作其出庭保證人.

2. vās. *vāsis.* n. (plur. **vasa.** *ōrum*; antiq. *vasum*)
【形】argenteum, aureum, grande, vinarium; fictilia, magnifica, pretiose caelata, plurima, et pulcherrima, vitiosa.
【解】❶ 瓶，甕，罐，罇，壺，鍋，俎，器具，傢具. ❷ pl. a) 軍人輜重. b) 蜂蜜筒.
【例】❶ *vas* vinarium. Cic. 杓，匙，缶. ❷ *vasa* conclamare. Caes. 號令開拔. *vasa* colligere. Cic. 拔營. corpus quasi *vas* est animi et receptaculum. 身爲心靈之依據. *vasa* sacra. 聖器.

vāsārĭ-um. *i.* n.
【同】supellex vasorum; (vel) pecunia magistratui in provinciam abeunti viatici nomine attributa.
【解】❶ 外省官員川資，盤纏，(上任費用). ❷ 租用榨油機費. ❸ 浴盆. ❹ 檔案室.

vāsārĭ-us. *a. um.* adj.
【解】屬器皿者.

vascŭlārĭ-us. *i.* m. (*vasculum*)
【同】vasorum conficiendorum artifex.
【解】製金屬器皿匠人，陶工...
【例】caelatores *vascularios* convocat. 招集鏤刻器皿匠人.

vascŭl-um. *i.* n. (*vas 2*)
【解】❶ 小杯，(小器皿). ❷ 子殼，子房.
【例】*vasculum* terrestre. Salv. 軀殼(肉身).

vastābund-us. *a, um.* adj. (*vasto*)
【解】蹂躪，塗炭，纏擾者.

vastātĭ-o. *ōnis.* f. (*vasto*)
【同】vastitas, depopulatio.
【解】搶刼，擄掠，破滅.
【例】Italiam a *vastatione* defendit. 救義大利免受刼掠.

vastāt-or. *ōris.* m. (*vasto*)
【解】搶刼，擄掠者，燒殺者.
【例】*vastator* ferarum. Virg. 毀滅野獸者.

vastātōrĭ-us. *a, um.* adj. (*vastator*)
【解】搶刼，擄掠，毀滅者.

vastātr-ix. *īcis.* f. (*vastator*)
【解】擄掠之女.

vastāt-us. *a, um.* part. v. *vasto.*
【解】被刼掠，焚毀者.

vastē. adv. (*vastus*), *vastius.*
【解】❶ 拙劣，粗重. ❷ 寬廣，遼闊.
【例】❶ aspere *vaste* loqui. 出語艱澀粗魯.

vastĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*vastus facio*)
【解】搶奪，刼掠者.

vastĭt-ās. *ātis.* f. (*vastus*)
【同】vastatio, solitudo, ruina.
【形】deserta et inculta, miserrima.
【解】❶ 曠野，僻壤，荒野，沙漠. ❷ 刼掠，破壞，毀滅，焚毀. ❸ 碩大無朋，聲音宏壯，平曠遼遠.
【例】❶ *vastitatem* late facere. Liv. 使平原變爲荒場，(戰場). ❸ *vastitas* camporum. Hor. 平原廣袤.

vastĭtĭ-es. *ēi.* f.
【解】毀壞，喪失.

vastĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】屢次刼掠.
vastĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*vastus*)
【解】破壞，搶掠，碩大，粗重.
vast-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*vastus*)
【同】vastitatem infero, depopulor.
【解】❶ 焚掠，荒廢，塗炭. ❷ 破壞，蕩平.
【例】❶ (*vastare*) agros cultoribus. Virg. 屠戮種田人. (*vastare*) agros. 刼掠田園. *vastatur* regio. 焚掠地方. uruntur ferro flammaque. 焚掠一切. ❷ *vastata* sunt omnia. 破壞一切.
vast-us. *a, um.* adj.
【同】desertus.
【解】❶ 荒廢，無人烟. ❷ 刼掠，焚毀，破壞，毀滅者. ❸ 浩大，碩大，巨大，粗重，廣袤，寬敞，遼遠者. ❹ 粗野，拙笨者.
【例】❶ *vasto* et relicto foro. Cic. 廢墟無人烟. urbs a defensoribus *vasta.* Liv. 被防守者遺棄之城. *vasta* incendiis urbs. Liv. 焚毀之城市. ❷ ager *vastus.* 被刼掠之田園. ❸ belua *vasta.* Cic. 巨大野獸. belua *vastissima.* Cic. 碩大野獸. *vastum* mare. Caes. 茫茫大海. *vastissimus* oceanus. Caes. 汪洋. fossa *vastissima.* Cic. 鴻溝. *vasta* arma. Virg. 粗重武器. *vastum* pondus. Virg. 極大重量. (fig.) *vastus* animus. Sall. 貪心無饜. ❹ *vastus* homo. Cic. 粗野之人. omnia *vasta.* Liv. 一切紊亂無章.
vāt-ēs. *is.* m.
【同】fatidicus, divinus, divino spiritu instinctus, spiritu divino tactus vir.
【形】verus, optimus.
【解】❶ 算命，卜筮者，預言者，先知. ❷ 詩人，受神感應者，受靈感者. ❸ 藝人，通神者.
【例】❶ falsus *vates.* 假先知. *vates* haruspices, (interpretes ostentorum, hariolatores, conjectores). 占卜推測者.
vātĭcān-us. *a, um.* adj. (mons, collis, ager). (地名：羅瑪七小山之一者)，梵蒂岡者.
vātĭcĭnātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】oraculum, praedictio.
【形】falsa, vera.
【解】預言，神言，讖語.
【例】sortes *vaticinatione* funduntur. 分位休咎基於預言.
vātĭcĭnāt-or. *ōris.* m. (*vaticinor*)
【解】占卜者，預言者.
vātĭcĭnĭ-um. *i.* n. (*vates*)
【解】預言，讖語，星兆.
vātĭcĭn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*vates*)
【同】divino, futura praesentio.
【狀】impudenter.
【解】❶ 預言，托神設教. ❷ 狂言，囈語.
【例】❶ *vaticinantis* in modum cecinit. 唱依預言家之聲調. vere *vaticinari* possum. 確實我能預言.
vātĭcĭn-us. vaticinĭ-us. *a, um.* adj. (*vates cano*)
【解】預言者.
1. **Vătīnĭ-us.** *i.* m. nom. propr. homin. 人名：❶ P. *Vatinius* Caesar 之同黨，穢德彰聞. ❷ Bénévent 之鞋匠，以己名名其作品. (*Vatinii* calices). Mart.
2. **vătīnĭ-us.** *i.* m. nom. propr. vasis. 器皿名：*Vatinius* 鞋匠所製之器皿名.
vĕ. (partic. enclitique; apocope de *vel*)
【解】或者.
【例】albus ater*ve.* Cic. 白或黑. plus minus*ve.* Cic. 多些或少些. ne*ve*, et ne. 或勿. bis, ter*ve* litteras miserat. 寄去兩封或三封信件.
ve. (vel) **vae.** particul. in composit. vocabul. **a)** indicat augment.:*ve* pallidus. (更呈)，土色. **b)** indicat diminut. v. g. *ve*cors, *ve*sanus. 狂妄些.
vēcordĭ-a. vaecordia. *ae.* f. (*vecors*)
【解】狂妄，癡呆，魯笨，兇悍.
【例】in facie *vecordia* inerat. 面呈戇態.
vēc-ors. *ordis.* adj. *vecordior, -dissimus.*
【解】狂妄，癡獃，蠢笨，乖戾.
【例】*vecors* repente sine voce consistit. 狂人驟然呆立. istius *vecordissimi* mentem metus terrebant. 大狂妄人感覺驚惶. *vecordes* libelli criminum. Tac. 狂妄的控狀.
vectābĭl-is. *e.* adj. (*vecto*)
【解】可載運者.
vectābŭlum. *i.* n. (*vecta*)
【解】車，四輪車.
vectārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】可載，可乘者.
【例】*vectarius* equus. Varr. 馱載之馬.
vectātĭ-o. *ōnis.* f. (*vecto*)
【解】❶ (esse) 乘輿，坐車，騎馬. ❷ (agere) 運輸，裝運.
【例】❶ (*vectatio*) assidua equi. Suet. 慣常騎馬.
vectāt-us. *a, um.* part. v. *vecto.*
【解】載運者.
vectīg-āl. *ālis.* n.
【同】portorium.
【形】certissimum, domesticum, grande, iniquum, grave, magnum, praeclarum, praetorium, stipendiarium, integra,

magnifica populi, minora, publica, transmarina, urbana.
【解】❶賦稅，錢糧，租金. ❷各省定期繳款(爲公共娛樂…). ❸(戰敗者)納貢. ❹(私人)進款，收入.
【例】❶ *vectigal* imponere. Cic. 課稅. *vectigal* instituere. Plin. 課稅. *vectigal* statuere. Cic. 定賦稅. *vectigal* locare. Cic. 租稅. *vectigal* pendere, pensitare. 納稅. *vectigal* solvere. Cic. 納稅. *vectigal* levare. 減稅. *vectigal* liberare. 免稅. ❷ *vectigal* praetorium, aedilicium. Cic. 繳納巡撫及工部捐款. ❸ ferre *vectigal*. (Claud.) 擔任納貢. ❹ magnum *vectigal* est parsimonia. Cic. 節省便是大收入.

vectīgāl-is. *e.* adj. (*vectigal*)
【同】stipendiarius, tributarius, qui tributum pendere, solvere, conferre debent, qui publice aliquid pendunt.
【解】❶屬按期繳款者. ❷納稅完糧者. ❸應進貢，繳稅者. ❹(私人)收入進益者.
【例】❶ *vectigalis* pecunia. Cic. 稅銀. ❷ is provinciam *vectigalem* nobis fecit. 劃爲納稅之省. Graecos nobis *vectigales* habemus. 吾人有與我們納稅之希臘人. ❸ non sunt immunes hi agri sed *vectigales*. 應納稅之田地.

vectī-o. *ōnis.* f. (*veho*)
【解】裝載運輸.

vect-is. *is.* m. (*veho*)
【解】❶槓杆. ❷壓榨機棍，杵，門閂.
【例】❶ demolire signum *vectibus*. 藉槓杆力傾覆態像.

vect-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (v. freq. *veho*)
【解】裝載，引拉，負載，扛，携. qass. 乘車，乘船，遊歷，旅行.
【例】*vectari* (carpentis) per urbem. Liv. 乘車遊城. (*vectare*) freta. Virg. 航行海岬. ambo *vectabantur* equis. Ov. 二人乘馬.

vect-ŏr. *ōris.* m. (*veho*)
【同】navigans, qui vehit et vehitur.
【形】ingratus, timidus, perterritus.
【解】車夫，脚夫，輔夫，(引車，馱載者). ❷乘客，乘車，乘船，騎馬者.
【例】❷ *vectores* timidi adversa tempestate. 因逆風狂瀾，乘客驚懼.

vectōri-us. *a, um.* adj. (*vector*)
【解】運輸，轉運者.

vectūr-a. *ae.* f. (*veho*)
【同】vectio.
【形】longa, difficilis.
【解】運輸，海運，陸運，運費.
【例】*vecturam* facere. Quint. 運輸，(過海). pro *vectura* solvere. 繳運費. es summa *vecturae* difficultas. 運輸非常不便.

vect-us. *a, um.* part. v. *veho.*
【解】載運者.
【例】*vectus* curru. Ov. 乘車. *vecta* navi ventis. Quint. 乘風(破浪)之舟.

vĕg-ĕo. *ēs, ēre.* v. tr.
【解】激起，催迫，慫恿.
【例】*vegere* equos. Lucr. 策馬.

vĕgĕtābĭl-is. *e.* adj. (*vegeto*)
【解】可使生長者.
【例】*vegetabilis* aer. Vict. 生氣，(元氣).

vĕgĕtātī-o. *ōnis.* f.
【解】生動，萌蘗，生長.
【例】*vegetatio* animae. Boet. (fig.) 靈魂生活.

Vĕgĕti-us. *i.* m. nom. propr. homin. 人名：❶論戰略之著作家. ❷論獸醫之著作家.

vĕgĕt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*vegetus*)
【解】使生長，使强壯，激勵.

vĕgĕt-us. *a, um.* adj. (*vegeo*). *vegetior, -tissimus.*
【同】sanus, firmus, valens.
【解】精壯，伶便，爽快，堅强.
【例】*vegetum* ingenium. 天資穎敏. *veget* mens. 精神敏捷.

vēgrand-is. *e.* adj.
【解】❶不足大，(過小，過短). ❷過大.
【例】*vegrandis* vita. Lucil. 夭折. *vegrandis* passus. Plaut. 小步.

vĕhĕm-ens. *entis.* adj.
【同】acer, fortis, ferox, incensus, immoderatus, effrenatus, nimius, ardens.
【解】❶急劇，激烈，憤急，激怒，猛烈，急躁者. ❷(fig.) 疾，暴，猛，驟，(風雨).
【例】❶ *vehemens* natura est. 稟性激烈. ingenio *vehementiore*. 性急易怒. genus orationis *vehemens*. Cic. 文詞激烈. ❷ *vehementissimo* cursu. Hirt. 疾馳. vitis *vehemens*. Col. 枝葉繁茂之葡萄. *vehemens* imber. Lucr. 暴雨. *vehementior* somnus. Plin. 酣睡. *vehemens* argumentum. Quint. 急切之論證.

vĕhĕmenter. adv. *-tius, -tissime.*
【同】acriter, acerbe, aspere, impense, nimio opere, etiam atque etiam, mirum quantum, summa contentione, summa ope, omnibus nervis, vehementissima contentione animi, virium, animi industria, omni ope ac opera. X. Remisse.
【解】劇烈，憤激，猛烈，急切.

【例】*vehementer* displicere. Cic. 頗討厭. se *vehementissime* exercere in aliqua re. Cic. 以極大努力習練某事. *vehementer* errare. Cic. 犯重大錯誤. *vehementer* dixit. 出言激烈. *vehementissime* pugnare. Hirt. 最激烈戰爭.

vehĕmentĭ-a. *ae.* f. (*vehemens*)
【解】激烈，强度，迫切，强烈，奮勇，鹵莽.
【例】*vehementiae* orationis. 剴切陳詞.

vĕh-es. *is.* f. (*veho*)
【解】送貨兩輪車.

vĕhĭcŭlārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】車者，管車運者.
【例】*vehicularius* fabricator. Capitol. 造車者.

vĕhĭcŭl-um. *i.* n. (*veho*)
【同】rheda, essedum, carpentum.
【形】divinum et novum, triumphale.
【解】車，貨車，運輸工具.
【例】ego *vehiculo* me ex horum latrocinio eripiam. 我乘車避免此類人之刼掠.

vĕ-ho. *hĭs, xi, ctum, hĕre.* v. tr.
【同】porto, veho, conveho, deveho, subveho, deporto.
【狀】male.
【解】❶ 携帶，搬運. ❷ 航運. ❸ 運送，運輸. ❹ intr. part. praesert.
【例】❶curru,(rheda),equo,(in equo),navi (in navi),per urbem *vehi.* 乘車,乘馬，乘船過城. fruges ex agris *vehere*, (jumentis deportare.)由田間載運莊稼.*vehi* in essedo. Cic. 乘(高盧人)車. ❹ quasi quadrigis *vehens.* Cic. 如乘駟馬車. letica per urbem *vehendi* jus. Suet. 在羅瑪城內乘轎(肩輿)的特權.

Vēi-ens. *entis.* adj. *Vei* 者.

Vēi-entes. *entium.* m. pl. *Vei.* 人.

Vēientān-us. *a, um.* adj. *Vei.* 人者.

vĕl. conj. (partic. disjunct.) (part. coord.)
【同】ve, seu, aut.
【解】或者，即，就，尤，況且，尙且，然而.
【例】❶ (disj.) **a**) 選擇或此，或彼. *vel* ejecimus, *vel* emisimus, *vel*... Cic. 我們或驅逐了他，或遣發了他. **b**) 改正前所言者. *vel* potius, *vel* etiam, *vel* dicam, *vel* verius dicam.. 或者更好，或者又，或者我說，或者更確實說. **c**) 速即，就(況，尙...). *vel* mediocris orator..Cic. 連普通演說家...*vel* maxime.(cum superl.)即最高點. **d**) (cum superl.)恐怕，猶豫. domus *vel* optima, notissima quidem certe. 恐怕是最好之住宅，確實是最著名者. ❷ (part. coordin.)或者或者. *vel* mori *vel* pati. 或死或受苦.

Vēlābr-um. *i.* n. nom. propr. loci.
【解】地名：羅瑪油市，菜市名.

vēlām-en. *ĭnis.* n. (*velo*)
【解】蓋，罩，封皮，帕，帳，遺蛻，膜.
【例】*velamen* nuptiale. Ambr. 結婚首帕.

vēlāment-um. *i.* n. (*velo*)
【解】❶ 膜. ❷ 帳幔，帳幕. ❸ 樹枝絪，(虔禱者帶枝). ❹ (fig.) 首帕，面幕，黑幕.
【例】❸ ramos oleae ac *velamenta* alia supplicum portantes. 行禱者持橄欖枝，或其他用羊毛帶紮成之枝絪.

vēlār-is. *e.* adj. (*velum*)
【解】帳幔，帳幕者.

vēlārĭ-um. *i.* n. (*velum*)
【解】劇台帳幕，(篷帳)，(用以遮蔭者).
【例】praepositus *velariis* castrensibus Inscr. 司 castr. 戲劇帳幕者.

vēlāt-i. *ōrum.* m. pl. vide **accensus.**
【解】額外兵.
【例】accensi *velati.* Cic. 額外兵，(有軍裝無武器).

vēlāt-us. *a, um.* part. v. *velo.*
【解】遮掩，覆蓋者.
【例】*velatus* nebula. Ov. 雲霧圍繞.

VELES

vēl-ĕs. *ĭtis.* m. **vēlĭt-es.** *um.* m. pl.
【同】levis armaturae miles.
【解】輕裝部隊，(斥堠...).

vēlĭf-ĕr. *ĕra, ĕrum.* adj. (*velum fero*)
【解】有帆篷者.

vēlĭfĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*velifico*)
【解】揚帆，(開船).
【例】*velificationem* mutare. Cic. 換方向. *velificatione* tranquilla ferri ad gloriam. Amm. (prov.) 一帆風順，(飛黃騰達).

vēlĭfĭcāt-us. *a, um.* part. v. *velificator.*
【解】可航行，航行者.

vēlĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*velificus*)
【解】張帆起行.

vēlĭfĭc-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*velificus*)
【同】vela facio, (transl.) faveo, gratificor, auram popularem capto.
【解】❶ 張帆，起錨，航行. ❷ (fig.) 努力，援助，擁護.
【例】❷ (*velificari*) honori suo. Cic. (求功名)侯選(總統)執政官. (*velificari*) amori

civium. Flor. 圖取悅民衆. (*velificari*) alicui. Cael. 寵眷人.
vēlĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*velum facio*)
【解】帆船，桅船，航行者.
vēlĭtār-is. *e.* adj. (*veles*)
【解】輕快部隊者.
【例】arma *velitaria.* 輕武器.
vēlĭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【同】pugna, digladiantium dimicatio.
【解】小戰事，小接觸，角逐.
【例】*velitationes* facere. 小接觸.
vēlĭt-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr.
【同】pugno, contendo, certo.
【解】❶ 交戰，小接觸. ❷ 恐嚇.
【例】❶ diu mecum *velitatus* est. 他與吾爭論已久. (*velitari*) in aliquem. Apul. 反對某人.
vēlĭvŏl-ans. *antis.* adj. (*velum volo 1*)
【解】揚帆航行.
vēlĭvŏl-us. *a, um.* adj. (*velum volo 1*)
【解】乘帆船，張帆航行.
Vellēĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. (tribus) 人名：羅瑪家族名. 著名者有 *Velleius* Caterculus. 拉丁史家. Tilerius 曾為巡撫.
vellĭcātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】針刺，刺傷，戲弄，惡作劇.
vellĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (v. freq. *vello*)
【同】pervello.
【解】❶ 啄，叮，啜，吸(花汁). ❷ (fig.) a) 咬，嚙，誹謗. b) 刺激，策勵.
【例】❷ *vellicare* ut.. Arg. 策勵....
vello. *vellĭs, vulsi, (volsi), vulsum, (volsum), vellĕre.* v. tr.
【同】evello, pervello.
【解】❶ 拔除(解脫，分割). ❷ 拈，挾，抓.
【例】❶ (*vellere*) spinas. 拔除荊棘. (*vellere*) vallum. Liv. 拔木柵. (*vellere*) castris signa. Virg. 拔營，(拔軍旗). ❷ (*vellere*) barbam alicui. Hor. 捋人鬚. (*vellere*) aurem. Virg. 面命耳提.
vell-us. *ĕris.* n.
【同】lana ex ovibus detonsa.
【解】❶ 帶羊毛之皮，羊毛. ❷ a) 生活動物之毛. b) 獸皮. ❸ (毛或絲的) 流蘇.
【例】❷ a) (*vellus*) leonis. Ov. 獅子毛. b) *vellera* cervina. Ov. 鹿皮. (fig.) *vellus* aquarum. Mart. 雪.
vēl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*vellum*)
【同】tego, obduco.
【解】❶ 遮蓋，蒙蔽，遮掩. ❷ 加冠，(圍繞). ❸ (fig.) 掩藏，矯飾.
【例】❶ capite *velato.* Cic. 蒙頭，藏頭隱面. *velatus* toga. Liv. 穿長袍. oratores *velati* ramis oleae. Virg. 講和使者以橄欖枝遮其手. ❷ (*velare*) tempora myrto. Virg. 頭繞聖柳冠. ❸pietatis nomine *velare* suam cupiditatem. 假孝愛之名，以掩飾其貪慾.
vēlōcĭt-ās. *ātis.* f. (*velox*)
【同】pernicitas. X. Tarditas.
【解】迅速，爽快，疾速，速度.
【例】non *velocitatibus* aut celeritate corporum res magnae geruntur. 不是專靠身體之敏捷輕快，與辦大事. *velocitas* pomorum. Plin. 鮮果迅速成熟.
vēlōcĭtĕr. adv. *velocius, velocissime.*
【同】ocius.
【解】迅速，敏捷，爽快.
vēl-ox. *ōcis.* adj.
【同】celer.
【解】❶ 輕快，敏捷者. ❷ 迅速，銳敏，慧黠.
【例】❶ pedites *velocissimi.* Caes. 最輕快步隊. ❷ (fig.) nihil est animo *velocius.* Cic. 無比心靈更敏捷者. *velox* jaculum. Virg. 飛鏢. (poetic. adv.)*velox* desilit in latices. Ov. 急速躍入活水中. ingenium *velox.* Juv. 性情(像司)活潑. (*velox*) ad.. 急於...
1. vēl-um. *i.* n. (*vexlum*; vide **vexillum**; *veho*)
【解】❶ 船帆，篷帷. ❷ (poetic.) 船.
【例】❶ *vela* dare. Cic. (-deducere) -(solvere). 命張帆，(航行). *vela* fieri imperavit. Cic. 命張帆，(航行). (fig.) *vela* orationis pandere. Cic. 展開明快之講演. *vela* contrahere. Hirt. 捲篷，撤篷. *velax* legere. Virg. 捲篷，撤篷. *vela* subducere. Hirt. 捲篷，撤篷. plenis *velis* navigare. 張帆航行. remis *velisque.* 全力. (搖櫓張帆).
2. vēl-um. *i.* n. (*veslum*;vide **vestis**)
【同】integumentum, involucrum.
【形】carbaseum, plenum.
【解】帳幔，帷幕，門簾，劇場之遮陽帳.
【例】multis simulationum *velis* natura cujusque obtenditur. 人用許多矯飾方法，掩飾其天真. *velis* amicti non togis. Cic. 用披肩而不用長袍.
vĕlŭt. vĕlŭtĭ. adv. (*vel ut*)
【同】sicut.
【解】❶ 例如. ❷(in comparat.)如同，宛如. ❸ 在假設詞句中.
【例】❶ *velut* in hac re, (quaestione).Cic. 例如在此事上. ❷ a) *velut..* sic.. 如同...

這樣… **b)** *velut* hereditate relictum odium. - Nep. 如世仇，(遺恨). **❸ a)** *velut* si.. (subj.) 一如… **b)** *velut*.. (subj.) 就如…

vĕn-a. *ae.* f.
【同】arteria.
【形】cava; abditae, ad usum aptae, crebrae, multae, reconditae auri.
【解】❶ 血管，脈絡，(靜脈). ❷ (plur.) 脈息，脈膊. ❸ (fig.) 生命，中心. ❹metaph. **a)** 鑛脈. **b)** 溝渠，小管. **c)** 石紋，木紋. **d)** 毛管，汗毛孔. **e)** 一排樹木. ❺ (fig.) **a)** 內蘊. **b)** 詩人靈感.
【例】❶ sanguis per *venas* in corpus omne funditur. 血液通過血管，週流全身. alicujus *venas* incidere. Cic. 剖開某人之血管. *venas* interscindere. Tac. 剖開某人之血管. *venas* exsolvere. Tac. 剖開某人之血管. *venas* abscindere, abrumpere. 剖開某人之血管. ❷ *venas* tentare. Suet. 診脈. *venas* tangere. 按脈. ❸ vino fulcire *venas* cadentes. Sen. 用酒可以補養血虧. ❹ **a)** reconditae auri argentique *venae.* 金鑛，銀鑛. **b)** *venas* cujusque generis ordinis teneat orator oportet. 演說家應把持各等人之神經. ❺ in *venis* reipublicae. Cic. 在國家之中堅份子.

vēnābŭl-um. *i.* n. (*venor*)
【同】hasta, telum, spiculum venaticum.
【解】獵槍.
【例】*venabulo* transverberare bestiam. 以獵槍刺野獸.

Vĕnāfr-um. *i.* n. nom. propr. urbis. 城名：以橄欖樹著名，今之Venafro. **Venafrān-us.** *a, um.* adj. 城者.

vēnālĭcĭ-um. *i.* n.
【解】❶販賣奴隸市場. ❷(n. pl.) 分配奴隸. ❸ 售奴隸法權.

vēnālĭcĭ-us. vēnālĭtĭ-us. *a, um.* adj. (*venalis*)
【解】❶ 出售者(陳列貨物求售者). ❷ 出賣奴隸者，(subst. m. =販賣奴隸商人).

vēnāl-is. *e.* adj.
【同】ad vendendum expositus, pretio addictus, merce adstrictus.
【解】❶ 出售者，待價求售者. ❷ (fig.) 賄賂，賣身，(賣淫).
【例】❶ hortos *venales* habere. Cic. 有出售之園林. vocem *venalem* habere. Cic. 叫賣者. **venale.** (n. subst.) 出售奴隸. (*venale*) auro. Hor. 以金錢成交. ❷ habere aliquid *venale.* Cic. 有交易的貨物. domi tuae turpissimo quaestu omnia erant *venalia.* 在你家中藉極不正當交易出售一切. *venalem* veritatem habere. 出賣眞理. *venalem* fidem habere. 貪而無信.

vēnālĭtĭ-us. vēnālĭcĭ-us. *i.* m.
【同】venditor mancipiorum.
【解】販賣奴隸者.

vēnātĭc-us. *a, um.* adj. (*venatus*)
【解】係畋獵者.
【例】canes *venatici.* Cic. 獵犬.

vēnātĭ-o. *ōnis.* f. (*venor*)
【解】❶ 畋獵. ❷ 遊獵戲，(人獸格鬪). ❸ 獵獲物，野味.
【例】❶ condiunt curas aucupium et *venatio.* 捕鳥獵獸爲消遣. saeptum *venationis.* Varr. 園囿，(圍埒). (prodigi *venationis* apparatus). 出獵的大場面.

vēnāt-or. *ōris.* m. (*venor*)
【解】❶ 獵人. ❷ 窺探，偵查者.
【例】❶ *venator* canis. Virg. 獵犬. pernoctant *venatores.* 獵人守夜. ❷ physicus speculator *venatorque* naturae. 物理家觀察窺伺自然現象.

vēnātōrĭ-us. *a, um.* adj. (*venator*)
【解】獵人，畋獵者.

vēnātr-ix. *īcis.* f. (*venator*)
【解】獵女.

1. **vēnāt-us.** *a, um.* part. v. *venor.*
【解】行獵者.

2. **vēnāt-ūs.** *ūs.* m.
【同】venatio.
【解】❶ 行獵，漁獵. ❷ 獵獲物，(fig.) 窺探.
【例】❶ labor in *venatu.* 漁獵之勞.

vendĭbĭl-is. *e.* adj. (*vendo*). *-lior.*
【同】tolerabilis.
【解】❶ 出售，易售者. ❷ (fig.) 招攬主顧，悅人者.
【例】❷ orator populo *vendibilis.* Cic. 民衆歡迎之演說家.

vendĭtārĭ-us. *a, um.* adj. vide **venalis.**

vendĭco. vide **vindico.**

vendĭtātĭ-o. *ōnis.* f. (*vendito*)
【同】ostentatio.
【解】(陳列商品)誇口，矜張，自詡.
【例】quae sine *venditatione* fiunt. 事成而不矜誇.

vendĭtāt-or. *ōris.* m.
【解】矜張自誇者，大言不慚者.

vendĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*vendo*)
【同】abalienatio.
【形】flaudulentae, firmae, rasae.
【解】出售，賣品，(貨物).
【例】*venditio* bonorum. 出賣產業. *venditio* rei peccaminosae. 製賣犯罪用品.

vendĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. v, *vendo*)
【同】ostento.
【狀】fallacissime se, flagitiose eloquentiam, perditissime decreta seu imperia, palam commentaria.
【解】❶ 求售，待價. ❷ 出賣，貿易，(交易). ❸ 炫耀，(舉薦)服務.
【例】❷ (*venditare*) se alicui et operam polliceri. 自薦與人并約許工作. (*venditare*) se Caesari. Cic. 逢迎凱撒. ❸ *venditare* ingenium. 誇耀天才. *venditare* existimationi hominum. Cic. 求助於輿論.
vendĭt-ŏr. *ōris.* m. (*vendo*)
【同】venalitius.
【形】firmior, liberalis.
【解】賣主，貿易者.
【例】*venditor* libertatis. 出賣自由者.
vendĭt-um. *i.* n. (ex part. v. *vendo*)
【解】販賣.
vend-o. *ĭs, ĭdi, ĭtum, ĕre.* v. tr. (*venum do*)
【同】alieno, abalieno, venditionem facio, pretio addico, venale habeo. X. Emo.
【狀】gravate, male, non ita commode, praeclare, quam optime, recte, palam.
【解】❶ 出售，販賣，鬻糶. ❷ 誇張，炫耀，宣揚.
【例】❶ (*vendere*) aliquid pluris, minoris. Cic. 高價，低價出售. (*vendere*) grandi pecunia, parvo pretio. 高價，低價出售. (*vendere*) sub corona. 賣俘虜. (*vendere*) sub hasta. 拍賣. (*vendere*) viginti minis. 賣二十銀錢. (*vendere*) numerata pecunia. 現款出售. (*vendere*) patriam auro. Virg. 出賣祖國. (*vendere*) suffragia. Juv. 出賣選票. ❷ aliquid praeclare *vendere*. Cic. 誇張某物.
vĕnēfĭcĭ-um. *i.* n. (*veneficus*)
【同】veneficii artificium, crimen, cantio.
【解】配製毒品. ❶ (置毒)毒殺，毒害. ❷ 巫術，妖法.
【例】❶ de *veneficiis* accusare. Cic. 控告毒殺. *veneficii* crimen. Cic. 毒殺案. *veneficii* damnari. Tac. 判毒殺罪. ❷ id *veneficiis* factum dicebat. 當時人稱爲巫術.
vĕnēfĭc-us. *a, um.* adj. (*venenum facio*)
【同】qui venenum spargit, qui cantionibus et malis artibus utitur, ad suam libidinem explendam.
【解】❶ 用邪法巫術者，用符法害人者. ❷ (subst.) a) m. 毒害人者，(男巫). b) f. 蠱惑人者，(女覡).
【例】❷ *venefici* nomen delatum est. 提控巫師.
vĕnēnārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】中毒，販毒者，毒殺，毒死者.
vĕnēnāt-us. *a, um.* part. v. *veneno.* *venenantior.*
【同】venenum habens, veneno imbutus, et infectus.
【解】❶ 染毒者，含毒者. ❷ 蠱惑，用巫術害人者.
【例】❶ vipera *venenata.* 毒蛇. telo *venenato* ictus concidit. 中毒箭而亡.
vĕnōnĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*venenum fero*)
【解】蘊毒，含毒者.
vĕnēn-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*venenum*)
【解】毒害，肆害，濡染.
vĕnēn-um. *i.* n.
【同】virus.
【形】improbabile, inusitatum, novum, malum, recens, suspiciosum, apertum, omnibus manifestum.
【解】❶ 藥品，(液體). ❷ a) 飲料，毒液，酖毒. b) 迷藥，媚藥. c) 染料.
【例】❶ malum *venenum* facere. 配置毒品. *venenum* pelagi. Man. 海浪沫. ❷ a) *venenum* alicui parare, praebere, dare, porrigere. 爲人配置毒藥，給人毒藥. aliquem *veneno* interficere, necare, occidere. 毒害人. *veneno* sibi mortem consciscere, se exanimare. 服毒自殺. b) *venenum* haurire, sumere. 飲毒. *venenu* diluit. 消毒. *venenum* spargere. 流毒.
vēn-ĕo. (vaen-eo; minus correct.) *ĭs, ĭi, īre.* v. intr. (*venum ire*)
【同】vendor, sub praecone subjicitur, pretio addicor.
【解】被賣，(被鬻)，售出，出售.
【例】(*venire*) quanti.? 賣價若干? (*venire*) quam plurimo. Cic. 高價出售. (*venire*) minoris. 賣價更低. ab hasta *venire.* Quint. 被拍賣.
vĕnĕrābĭl-is. *e.* adj. (*veneror*). *-bilior.*
【同】cultu et veneratione dignus.
【解】❶ 可敬者，尊嚴者. ❷ 尊敬，敬畏者.
vĕnĕrābĭlĭter. adv. *-bilius.*
【解】尊崇，謙恭，肅然.
vĕnĕrābund-us. *a, um.* adj. (*venerabilis*)
【解】恪恭，虔敬.
【例】perfusus honore ac *venerabundus* astitit. 虔恭肅立.
vĕnĕrand-us. *a, um.* adj. *-dissimus.* (*veneror, venerabilis*)

【解】當尊敬，堪敬者.
【例】*venerande* puer. Virg. 尊顯之幼童.
věněrātĭ-o. *ōnis.* f. (*veneror*)
【同】honor, reverentia.
【形】justa.
【解】尊敬，崇拜，虔恭，尊稱，尊重.
【例】*venerationem* habere. Cic. 受人崇拜. in *venerationem* tui. Plin. J. 爲尊重你. *veneratio* solis. Plin. 敬禮太陽.
věněrāt-or. *ōris.* m. (*veneror*)
【解】恭敬，尊重者.
věněrāt-us. *a, um.* part. v. *veneror.*
【解】敬重，尊敬者.
【例】coetum *veneratus* manu. Tac. 向大會舉手致敬.
věněrě-us. *a, um.* adj.
【解】屬於猥褻，迷色，邪樂者.
1.Věněrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】屬於 *Venus* 者.
【例】servi *Venerii.* Cic. Venus 神殿之僕役. *Venerius.* (m. subst.)一個神殿之僕役. *Veneriae* res. Cic. 娛樂(愛情)之事. *Venerius* jactus. Cic. 擲骰子，(每支異樣). hoc *Venerium* est. Plaut. 一往順利.
2.věněrĭ-us. *a, um.* adj. vide **venereus.**
【解】邪樂，猥褻者.
1. Věněr-is. genit. *Venus.*
2. věněr-is. 2a pers. futur. exact. indic. (*venio*) 2a pers. perf. subj.
1. věněr-o. *ās, āre.* v. tr. (*venus*)
【解】修飾，裝備.
2. věněr-o. *ās, āre.* v. tr. vide **veneror.**
věněr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. tr.
【同】colo.
【狀】sancte, auguste.
【解】❶ 尊敬，尊重，尊崇，敬奉，朝拜. ❷ 虔祈，哀求，懇請.
【例】❶ *venerari* signum. Cic. 向態像致敬. *venerari* loca sacra. 敬重聖地. (eximia religione, pie colere loca sacra). 敬重聖地. (*venerari*) aliquem ut deum, (pro deo). 敬某人如神靈. ❷ (*venerari*) deos multa. Caes. 祈神恩賜多福.
Věnět-i. *ōrum.* m. pl. nom. propr. popul. 人名：Venetia 之居民.
Věnětĭ-a. *ae.* f. nom. propr. loci. 地名：❶ 地方名：在 Gallia Cisalpina 之東北邪. ❷ 省名：在 Gaule, Vannes 附近.
Věnětĭc-us. *a, um.* adj.
【解】*Venet.* 人者.
Věnět-us. *a, um.* adj. *i.* n. subst.
【解】❶ *Venetus* lacus. Mel. vide **Veneti.** 委內湖. ❷ a) **Venetum.** *i.* n. 天藍，青綠. b) *Veneta* factio. Suet. 藍牌賽車隊. c) **Venetus.** *i.* m. 藍牌賽車夫.
věnĭ-a. *ae.* f. (*venus, veneror*)
【同】condonatio erroris, impunitas, potestas, copia, facultas.
【形】commota, bona, molesta, tenuis.
【解】(in gener.) 恩情，親切，慇懃，懇摯. ❶ 恩惠，寵眷，優待，恩佑，恩寵. ❷ 原諒，饒恕，赦免.
【例】❶ petere *veniam* legatis mittendis. Liv. 請准遣使. hanc *veniam* dare, ut... 恩准. (parenthes.) *venia* sit dicto. Plin. 請神原諒，(寬恕). bona *venia,* (vel)cum bona *venia.* 請寬容，恩准. bona *venia* hujus optimi viri dixerim. Cic. 請閣下許可我發言. bona *venia* me audies. Cic. 請聽我發言. ❷ *veniam* amicitiae dare. Cic. 原諒其友誼. errati *veniam* impetrare. Cic. 求情寬恕其過錯.
věnĭālĭ-a peccata.
【解】可獲(易獲)寬恕之罪，小罪，輕罪.
【例】(synon.) noxae minores. 小罪. peccata leviora et quotidiana; divinae legis offensiones crebrae quidem sed leviores; culpae minores, quae piorum etiam animis frequenter obrepunt.
věn-ĭo. *īs, i, tum, īre.* v. intr.
【同】advenio.
【狀】ad vesperum, aliquando, audacter, belle, bene, celerius, clam, confestim, continuo, crebro, diligentius, libere, maturius, modeste, necessarie, obviam, occulte, opportune, optato, palam, proxime, publice, quamprimum, tuto, ultro.
【解】❶ (論地方) 來 (至到，抵達). ❷ (論時間)臻，屆. ❸ 遇到，遭遇，來臨. ❹ 造到，已臻. ❺ 陷入. ❻ 演成，發展.
【例】❶ (*venire*) in locum. 來至一地. (*venire*) Delum Athenis. Cic. 自雅典來至代洛. (*venire*) Italiam. (poet.) 進入義大利. auxilio, subsidio *venire.* 來援助. in conspectum alicujus (*venire*). Cic. 來至某人面前. emptum *venire.* Cic. 來買. quae sub aspectum *veniunt.* Cic. 見到的事物. res alicui in mentem *venit.* Cic. 憶起某事. *venit* mihi in mentem Catonis. Cic. 憶起賈道. (passiv. imperson.) ubi intellexit ultro ad se *veniri.* Caes. 既明瞭甘心前來. ad quos *ventum* erat. Caes. 來到他們跟前. ❷ tempus victoriae *venit.* Caes. 得勝之時已至. *veniens* annus. Cic. 來年. ❸ illic *veniunt* felicius uvae. Virg. 該處葡萄更顯得好. dum tibi litterae meae *veniant.* Cic.

直至你接到我的信. hereditas alicui *venit.* Cic. 遺產歸於某人. saepe *venit* ad aures te.. dicere. Cic. 我屢次耳聞你說. vitium pejus ex inopia *venit.* Quint. 更大之過錯由貧困而來. ❹ ad id quod cupiebat *venit.* 已來至希望之點. ❺ aliquis *venit* in calamitatem. Cic. 某人遭遇不幸. aliquid in proverbii consuetudinem *venit.* Cic. 某已成為俚語. (*venit*) in contemptionem alicui. Caes. 為某人蔑視之物. (*venit*) in spem regni obtinendi. Caes. 覬覦王位. (*venit*) in existimantium arbitrium. Cic. 受批評家之評議. saepe in eum locum *ventum* est, ut... Caes. 事情屢次演變至此地步，至於... res *venit* prope secessionem. Liv. 幾乎至於分離. ❻ ut jam a fabulis ad facta *veniamus.* Cic. 為使我們已自演義而至事實. *venio* ad tertiam epistulam. Cic. 我已至第三封信.

【註】❶ *veni* quamprimum. 立即來. ❷ cum primum *venit* ad nos. 一來至我們面前. ❸ libenter jam *veniret.* 假使他甘心來. ❹ quomodo in eam mentem *venisti*? 怎樣你有此心意? ❺eo *ventum* tandem est. 終至此地步. ❻ inde *veniunt* haec mala. 禍患由此而來. in amicitiam, familiaritatem, consuetudinem alicujus *venire.* 與人結友誼，親密往來. magna ei hereditas *venit.* 他得到豐富的遺產. *venire* contra rem. 與事實不合.

vennūcŭl-a. vennuncŭl-a (uva). *ae.* f.
【解】一種葡萄.

vēn-or. *āris, ātus sum, āri.* v. intr. et tr.
【同】venatu me exerceo, venationi operam do, venatione me oblecto, feras consector, insector, aucupor.
【解】❶ intr. 畋獵，漁獵. ❷ tr. a) 遊獵. b) 獵獲，追逐，尋覓.
【例】❶ canum alacritas in *venando.* Cic. 遊獵時獵犬之興奮. *venari* in medio mari. Plaut. (prov.) 獵於海，(徒勞). ❷ *venari* leporem. Virg. 獵獲野兔. *venari* pisces. Plin. 捕魚. *venari* suffragia plebis. Hor. 爭取平民選票. *venari* laudem. 追求名譽.

vēnōs-us. *a, um.* adj. (*vena*), *-sior.*
【解】多脈絡，多皺紋，(老年).

vent-ĕr. *ris.* m.
【解】❶ 肚腹，(人或禽獸). ❷ (fig.) a) 母胎. b) (瓶，胡瓜之)膨脹部份.
【例】❶ *ventris* dolor. Col. 痾痛. *ventris* fluxiones. Plin. 痢疾，(瀉肚). *ventri* operam dare. Plin. 饕餮. ❷ a) *ventrem* ferre Liv. (-perferre). 懷孕. b) cresceret in *ventrem* cucumis. Virg. 胡瓜膨脹. *ventrem* facere. Dig. 牆將傾頹.

ventĭlābr-um. *i.* n. (*ventilo*)
【解】簸箕.

ventĭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*ventilo*)
【解】通氣，扇風，晾，風吹，(fig.) 分別善惡，(末後審判).
【例】*ventilatio* ultima. Aug. 最後審判.

ventĭlāt-or. *ōris.* m. (*ventilo*)
【同】qui frumentum ventilat.
【解】❶ 簸揚者. ❷ 拋弄玩物者.

ventĭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】❶ 簸揚，鼓盪，搖動. ❷ 通空氣，風吹. ❸ 晾，乘風. ❹ (fig.) 激動，鼓勵，煽動.
【例】❶ *ventilare.* Sen. 揮武器. *ventilare* aureos manu. Apul. 手中玩弄金錢. ❷ alio atque alio positu *ventilari.* Sen. 床上輾轉反側. ❸ *ventilare* tenue frigus (aestuanti). Mart. 略略納涼. ❹ cujus lingua quasi seditionis flabello, illa est concio *ventilata.* 其舌如煽動叛亂之風扇，演講時群情洶湧.

ventĭ-o. *ōnis.* f.
【解】來到.
【例】quid tibi huc *ventio* est? Plaut. 為何你來至此處?

ventĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (freq. v. *venio*)
【同】crebro venio.
【解】屢至，慣來.
【例】quum ad Scaevolam *ventitarem.* Cic. 我既屢到塞臥拉處.

ventōse. adv.
【解】倨傲自大.
【例】*ventose* atque inaniter currere. Aug. 似前進，而實無進步.

ventōs-us. *a, um.* adj. (*ventus*), *-sior, -sissimus.*
【同】levis, inanis, vanus.
【解】❶ 多風，滿氣. ❷ 輕浮，迅速. ❸(fig.) a) 浮動，飄搖，動盪. b) 不穩定. c) 空虛.
【例】❶ *ventosi* folles. Virg. 滿氣的風箱. *ventosum* mare. Hor. 波浪起伏的海洋. ❷ a) homo *ventosissimus.* Brut. 極輕浮之人. b) *ventosa* lingua. Virg. 浮誇之舌.

ventrāl-e. *is.* n. (*venter*)
【解】腰帶.

ventrĭcŭl-us. *i.* m. (*venter*)
【解】❶ 胃 ❷ 小肚. ❸ 心房.
【例】*ventriculus,* in quem sanguis influit. 血入之心房.

ventrĭflŭ-us. *a, um.* adj.
【解】瀉肚者，瀉藥者.

ventrīōs-us. *a, um.* adj.
【解】便便大腹者.
ventŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *venter*)
【解】微風者.
ventūr-us. *a, um.* adj. ex *venio.*
【解】將來，後來者.
venturum. n. **ventura.** n. pl. 將來.
vent-us. *i.* m.
【同】aura, flamen.
【形】non adversus, gravis, molestus, subtilis, vehemens, salutaris alicui, secundus, tempestivus.
【解】❶ 風(氣之流動). ❷ (fig.) (praesert. pl.)呼吸，吹動. **a**) 運氣，(命運). **b**) 風聞，流言，謠言. **c**) 風波，(反動).
【例】❶ *ventus* Africus. Cic. 南風，(斐洲風). Corus *ventus.* Caes. 西北風. ❷ **a**) Caesar cujus nunc *venti* valde sunt secundi. Cic. 一帆風順之凱撒. **b**) omnes rumorum et contionum *ventos* colligere. Cic. 搜集一切流言輿論. **c**) alios vidi *ventos.* Cic. 我曾覩惡運.
【註】❶ (increbescit *ventus*), *ventus* vehementior fit. 暴風. mare *ventorum* vi agitatum. 海洋風吹浪起. ❷ *ventus* lenior spirat. 清風徐來. aura leniter, molliter, placide spirat. 清風徐來. ❸ *ventus* se ponit, (-cadit, concidit, remittit). 風息. ❹ *ventum* habemus prosperum. 順風(順利). secundo utimur *vento.* 順風，(順利). ❺ *ventus* contrarios(habemus). 逆風，(逆境). reflant *venti.* 逆風，(逆境). ❻ (transl.) popularis *ventus.* 民風. rumorum *ventus.* 謠言. *ventorum* moderator. 掌理風化.
vēnŭl-a. *ae.* f. (dimin. *vena*)
【解】小脈絡，細流.
vēn-um. *i.* n.
【解】賣，鬻.
【例】ignorabant se *venum* datos. 他們不知已被出賣. ut ejus familia ad aedem Caesaris *venum* iret. 令在凱撒宮殿前出售其奴隸. *veno* positus. Tac. 出售. *veno* cuncta dari. Claud. 出售一切. *veno* redire. 專賣.
vēnumd-o. venund-o. *ās, ĕdi, ătum, āre.* v.tr. (*venus 2*)
【同】vendo.
【解】出售，拍賣.
【例】hos sub corona *venumdedit.* Flor. 拍賣人口. omnes *venumdati.* 一切被賣.
1. Vĕn-us. *ĕris.* f.
【解】❶ nom. propr. deae. 女神名：美艷愛情之神，Vulcain 之妻，Enée 之母. ❷ nom. commun. 嫺雅，標緻，娟麗. ❸ 金星，(長庚). ❹ 擲骰子每次每面點數不同.
【例】mensis *Veneris.* (april.) Ov. 四月. *Venere* prognatus. Cael. *Venus* 之後裔. ❷ omnes dicendi *veneres.* Quint. 文筆雅緻. ❸ stella *Veneris.* Cic. 金星.
2. vēn-us. *i.* m. (*venum*)
【解】出售，鬻賣.
【例】❶ accus.: *venum* dare. Sall. 出售. *venum* ire. Liv. 被賣. ❷ dat.: *veno* positus. Tac. 陳列出售.
vĕnust-ās. *ātis.* f. (*venus*)
【同】pulchritudo proprie mulieris, lepos, gratia, suavitas.
【形】eximia, muliebris, prisca, prope scaenica, summa.
【解】❶ 美艷，妖冶，嬌媚，風流. ❷ 美觀，雅緻，漂亮.
【例】❶ signa eximia *venustate.* Cic. 精美的雕像. ❷ *venustates* verborum. Gell. 語法精緻. homo affluens omni lepore et *venustate.* 裝飾標緻之人.
vĕnustē. adv. (*venustus*), *-tius, -tissime.*
【同】pulchre, belle, apte, eleganter, commode.
【解】雅緻，悅目，情趣.
【例】illud per*venuste* cecidit. 此事令人發出興趣.
vĕnustŭl-us. *a, um.* adj. (dimin. *venustus*)
【解】嬌艷，清秀.
vĕnust-us. *a, um.* adj. (*venus*), *-tior. -tissimus.*
【同】lepidus, festivus.
【解】美艷，佳美，冶容，嬌媚，風雅，標緻，都麗者.
【例】*venustus* gestus. Cic. 姿勢美觀. *venustissimum* repercutiendi genus. Quint. 答辯(還擊)極得體.
vĕpāvĭd-us. *a, um.* adj.
【解】土色者.
vĕprātĭc-us. *a, um.* adj.
【解】叢生荊棘者.
vĕprēcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *vepres*)
【解】小荊棘.
vĕpr-ēs. *is.* m.
【同】spinae.
【解】荊棘，棘茨，芒茨.
【例】*vepres* efficere. Col. 編荊棘籬笆.
vĕprēt-um. *i.* n.
【解】荊棘叢生地，荊棘叢.
vēr. *vēris.* n.
【同】vernum tempus, tempestas verna, pars anni floridior.
【解】❶春天，春季. ❷春季產物(花)，春季

祭品.（fig.）青春，韶華.
【例】❶ *vere* novo. Liv. 新春. *vere* primo. Plin. 孟春. *veris* initium. 孟春. *vere* numerare flores. Ov. 計算春花，（喻不可能）. ❷ *ver* sacrum. 春祭，（奉獻春季產品）. *ver* sacrum vovere. Liv. 許願獻春祭. quum aetas florida *ver* ageret. Cat. 青春妙齡.

vērācĭt-as. *ātis.* f.
【解】忠信，篤實，忠誠.

vērācĭtĕr. adv.
【解】忠實，誠實貌.

vērātr-um. *i.* n.
【解】毛莨，（治癩草）苿萸.

vēr-ax. *ācis.* adj.（*verus*），*-cior*，*-cissimus.*
【同】veridicus, minime fallax, veritatis cultor et amicus.
【解】眞誠，確實，穩妥，（妥帖）.

verbāl-is. *e.* adj.
【解】言語者，口頭者.
【例】*verbales* undae. Fulg. 饒舌，多言.

verbasc-um. *i.* n.
【解】虎尾草.

verbēnāc-a. *ae.* f.
【解】馬鞭草.

verbēn-ae. *ārum.* f.
【解】桂枝，橄欖枝，（司祭行贖罪祭時，戴於頭上者）.（聖枝）. 草束（宣戰或講和使，司祭手中所持者）.

verbēnārĭ-us. *i.* m.（*verbena*）
【解】執聖枝者.

verbēnāt-us. *a, um.* adj.
【解】執（戴）聖枝者.

verb-ĕr. *ĕris.* n.（sing. in genit. et ablat. tant.）（plur. **verbera.** *ĕrum.* n.）
【同】virga, flagellum.
【解】❶ 棍杖，鞭策，箠楚. ❷ 拋石皮套. ❸ a）鞭笞. b）衝撞. c）打擊.
【例】❶ aliquem *verberibus* excruciatum necare. 鞭笞後處死刑. *verberibus* caedere. Ter. 杖笞，鞭策. ❷ a）*verbera* silicum. Liv. 投石擊. post *verbera.* Stat. 鞭笞後. b）*verbera* ventorum. Lucr. 暴風摧毀. c）fortunae *verbera.* Gell. 命運之摧殘. *verbera* contumeliarum subire. Cic. 受人詬辱. *verbera* linguae. Hor. 責罵.

verbĕrābĭl-is. *e.* adj.
【解】應受笞責者.

verbĕrātĭ-o. *ōnis.* f.（*verbero 1*）
【同】pulsatio.
【解】笞責，打擊，申斥.

verbĕrātus. *a, um.* part. v. *verbero.*
【解】受鞭笞，受打擊，受申斥者.
【例】*verberatae* grandine vineae. Hor. 受雹災之葡萄林.

1. **verbĕr-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.（*verber*）
【同】caedo, pulso, manus affero, infero.
【狀】vehementissime.
【解】❶ 杖笞，鞭打，（扑，撾）. ❷ 打擊，鼓動. ❸ 虐待.
【例】❶（*verberare*）civem Romanum. Cic. 鞭打羅瑪人. ❷（*verberare*）tormentis Mutinam（urbem）. Cic. 用石砲摧毀木底納城墻.（*verberare*）aethera alis. Virg. 鼓動双翅. mihi vox aures *verberat.* Plaut. 聲震耳鼓. aliquem, tacito cogitationis convicio, *verberare.* 暗咒某人.

2. **verbĕr-o.** *ōnis.* m.（*verber*）
【解】無賴，棍徒，（該死奴才）.

verbĭgĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【解】口角，爭論，齟齬.

verbōsē. adv.（*verbosus*），*-sius.*
【同】loquaciter, copiose, multis verbis.
【解】多言，冗贅，嗷嗷置辯.

verōs-us. *a, um.* adj.（*verbum*），*-sior.*
【同】multus in verbis, loquax.
【解】饒舌，冗長.
【例】*verbosior* epistula,（justo *verbosior*）Cic. 過於冗長之信.

verb-um. *i.* n.
【同】nomen, vox, vocabulum.
【形】ardens, durum, insolens, elegans, grave, inusitatum, translatum, nefarium, odiosum, plenum humanitatis, solemne, suspiciosum, usitatum et tritum; verba grandia, amplissima, abjecta, intolerabilia, inepta, longe petita.
【解】❶ 字句，文辭. ❷ 說話，語言. ❸ 語法，說法. ❹ 句法.
【例】❶ complector uno *verbo.* Cic. 一言以蔽之，（總括說）. *verba* rebus imprimere. Cic. 以言語代替事物. ❷ *verba* facere. Caes. 講話. multis *verbis* ultro citroque habitis. Cic. 彼此交談頻繁. ❸ de re magis quam de *verbis* laborans. Cic. 更重事實，少重文詞. *verbo*. . re. . 空言…實行…. *verba* sunt. Cic. 虛言耳. dare *verba* alicui. Ter. 欺騙人. ❹ a）ad *verbum.* 依字義. *verbum* e *verbo* exprimens. Cic. 逐字逐句翻譯. *verbum* pro *verbo* reddere. Cic. 逐字逐句翻譯. *verbum verbo.* Hor. 逐字逐句翻譯. b）*verbo.* 一句話說. uno *verbo.* Cic. 一言以蔽之. c）*verbi* causa, *verbi* gratia. 例如. d）meis, tuis, suis *verbis.* 以吾之名義，以你的名義，以己之名義.
【註】❶ multi *verba* studiose curant, rem

et sententiam non ita. 許多人注重辭句，而不留心事實及意義. ❷ *verborum* pompa sine rerum pondere inanis et ridicula est. 浮誇文辭，乃可笑之虛言耳. ❸ rerum copia *verborum* copiam gignit. 事物繁多而名詞亦因之增加.❹*verbum* ex *verbo* exprimere, (transferre). 逐字逐句翻譯. ❺ ad meum *verbum*, fide mea, me auctore, interposita fide mea. 對吾所言，我保證....❻ uno *verbo*. 一句話說. *verbum* ex eo elicere, (exsculpere) non potui. 不能使其出一語. *verbo* aliquem facessere, violare.. 出言傷人. *verbo* promittere, re negare. 事與言違.

Vercingĕtŏr-ĭx. *ĭgis.* m. nom. propr. homin. 人名： Arvernes 之君主，高盧人反對凱撒之盟主.

vērē. adv. (*verus*),*verius, verissime.*
【同】Revera. X. Falso, inaniter, ficte.
【解】眞實，確實，眞誠，正確.
【例】*vere* promittere. Cato. 誠心許諾. *verissime* judicare de.. Nep. 判斷極正確. latrones *verius* quam hostes. Liv. 更確切的稱之爲强盜，比稱之爲敵人.

vĕrēcundē. adv. (*verecundus*), *-dius.*
【同】pudenter, timide, dubitanter. X. Impudenter.
【解】愼重，端莊，謹愼，害羞，赧然，有慚色.

vĕrēcundĭ-a. *ae.* f. (*verecundus*)
【同】pudor, rubor, modestia, ingenuitas X. Impudentia.
【形】invisa, stulta, virginalis.
【解】❶ 端方，謹愼. ❷ 尊敬. ❸ 羞恥，赧然. ❹ 心怯，畏懼.
【例】❶ (*verecundia*) Platonis. Cic. (genit. subj.)布拉道之謹愼. mea in gerendo *verecundia.* Cic. 我之愼於託人. (*verecundia*) sermonis. 說話愼重. (*verecundia*) turpitudinis. Cic. (genit. obj.) 羞惡之心. ❷ (*verecundia*) parentis. Liv. 尊敬父親. (*verecundia*) legum. Liv. 尊敬法律. ❸ (*verecundia*) eos capit, Saguntum...esse. Liv. 撒罕多城存在，他們感覺羞愧. ❹ virginali *verecundia* timidus. 如處女之羞怯而畏縮.

vĕrēcund-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*verecundus*)
【同】pudore deterreor, absterreor, impedior, ingenuo pudore suffundor, erubesco.
【解】羞赧，畏縮，自困，心怯.
【例】cunctantem et quasi *verecundantem* incitare. 鼓勵似羞赧之畏縮者.

vĕrēcund-us. *a, um.* adj. (*vereor*).*-dior, -dissimus.*
【同】prudens.
【解】❶ (論人或事物) 謹愼，端方，羞惡，知恥，淑貞，潔淨者. ❷ 尊重，敬畏，看重者.
【例】❶ juvenis admodum *verecundus.* 極端方之青年. *verecundus* rubor. Ov. 赧然. verba parum *verecunda.* Quint. 有失檢點之言.

vĕrēd-us. *i.* m.
【解】驛馬，快馬.

vĕrend-us. *a, um.* adj. verb. *vereor.*
【解】應尊重敬畏者.

vĕr-ĕor. *ēris, ĭtus sum, ēri.* v. dep. tr.
【同】extimesco, nonnihil commoveor.
【解】❶ 敬畏，尊敬，畏懼，恐怖. ❷ (多種語法).
【例】❶ non se hostem *vereri*, sed angustias itineris timere, dicebant. 聲稱不怕敵人而畏懼狹道之險惡. (*vereri*) culpam. 畏罪. ab aliquo supplicium timeri. 怕受人刑罰. (*vereri*) de aliqua re. 對某事存有畏懼之心. navibus *veritus.* Caes. 爲艦隊恐懼. ❷ a) (cum infin.) aliquem non *veritum* (infin.)est... Cic. 不畏懼某.... b) (cum interr. indir.) *vereri* ecquidnam curriculum sit habitura tua industria. Cic. 掛慮你的慇懃將有何生涯. c) (cum *ne* et subj.) (*vereri*) ut tibi satisfaciam. 怕不使你滿意. (*vereri*) ne operam perderes. 怕你徒勞. d) (cum subj. et *ut*, (*ne non*) non *vereor* ne.. non.. (ut).. 不怕....

Vergĭlĭ-ae. *ārum.* f. p. (*vergo*)
【解】星座名，(les Pléiades). 昴星.

ver-go. *gis,* (*si*), *gĕre.* v. tr. vel intr.
【同】inclinor, in exitu sum.
【解】❶ intr. a) 轉向，傾向，偏向. b) (geogr.)伸展至. c) (fig.)前進至. d)(fig.) 傾斜. ❷ tr. (praesert. in passiv. reflex.) 傾向，行至.
【例】❶ a) tectum aedium in tectum inferioris porticus *vergit.* Cic. 屋頂傾向較低遊廊之頂. *vergebat* (locus) tenui fastigio in longitudinem passuum. Caes. 由城邊地面漸漸傾斜(約長四百步). b) (*vergere*) ad septentriones. Caes. 伸向北方. portus in meridiem *vergit.* Liv. 港口向南. c) ejus auxilium ad Italiam *vergere* maluimus. Cic. 我們更願欲他援助義大利. d) suam aetatem *vergere* (disseruit). Tac. 他說年已衰老. *vergente* jam die. Suet. 日已薄暮. ❷ *vergi.* 傾向. *vergi* sibi venenum. Lucr. 服毒.

vergŏbrĕt-us. *i.* m. (mot celtique) Eduens 人之大官名.
vĕrĭcŭl-um. *i.* n. vide **veruculum.**
vērĭdĭc-us. *a, um.* adj. (*verus dico*)
【同】verax, apertus.
【解】❶ 證明眞理，說實話者.
【例】❷ *veridicae* sorores. Mart. 誠實不欺之姊妹.
vērĭlŏquĭ-um. *i.* n.
【例】(etymologia) 字義，誠實不欺.
vērĭsĭmĭl-is. *e.* adj. (melius: *veri similis*)
【同】credibilis, probabilis, rationi consentaneus; vero propius, quod maxime veritatis specie movet; a vero non alienum, non abhorrens; simile veri; quod proxime accedit ad verum; quod a ratione non procul abest, non dissentit, discrepat; quod veritatis speciem, formam, imaginem prae se fert, ostendit.
【解】似是，近是，似眞，近似者.
【例】oracula *veri similiora.* Cic. 近是之讖語. quod est magis *veri simile.* Caes. 更似眞者. *veri simillimum* mihi videtur. (cum prop. infin.) 我看近乎眞者.
vērĭsĭmĭlĭter. adv. *-lius.*
【解】似是，近似.
vērĭsĭmĭlĭtūd-o. *ĭnis.* f.
【解】似眞，如眞.
vērĭt-as. *ātis.* f.
【同】herum, vera ratio, res.
【形】acerba, aeterna, debilitata, in profundo demersa, jucunda, grata, molesta, perspicua, simplex, sempiterna.
【解】❶ 眞理，眞實，誠實，眞義. ❷ 事實.
【例】❶ nihil ad *veritatem* loqui. Cic. 毫不言眞理. *veritati* plus quam amicitiae tribuo. 看重眞理在友誼之上. ❷ in omni re vincit imitationem *veritas.* Cic. 在各事上事實勝於摹仿. *veritatem* imitari. Cic. 仿效眞理. ut *veritatem* dicam. 我可說明事實 (眞理).
vĕrĭt-us. *a, um.* part. v. *vereor.*
【解】怕懼，憂慮.
【例】*veritus* navibus. Caes. 爲艦隊憂慮.
vermĭcŭlātē. adv. (*vermiculatus*)
【解】嵌成花紋狀，(嵌鑲細工).
vermĭcŭlātĭ-o. *ōnis.* f. (*vermiculor*)
【解】蛀壞.
【例】*vermiculationi* obnoxium esse. Plin. 冒蛀壞之險.
vermĭcŭlāt-us. *a, um.* adj. (*vermiculus*)
【解】蟲形者，雕成斑紋形者.
vermĭcŭl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. (*vermiculus*)
【解】被蛀蝕者.
vermĭcŭl-us. *i.* m. (dimin. *vermis*)
【解】小蟲.
vermĭnātĭ-o. *ōnis.* f. (*vermino*)
【解】生蟲病，(禽獸急痛發癢).
vermĭn-o. *ās, āre.* v. intr.
【解】蛀蝕，生蟲.
vermĭn-or. *āris, āri.* v. dep. intr. (vide **vermino**)
【解】劇痛，(風痛).
vermĭnōs-us. *a, um.* adj. (*vermis*)
【解】生蟲，多蟲者，(果實傷口).
vern-a. *ae.* m.
【同】servus ex ancilla domi nostrae natus.
【解】❶ 家生奴，(家僮). ❷ 土著，土人.
vernācŭl-us. *a, um.* adj.
【同】domesticus.
【解】❶ 家生奴，家僮者. ❷ (fig.) 土著，土產，本地者.
【例】❶ *vernacula* multitudo. Tac. 一群家僮，(家生奴). ❷ vocabula *vernacula.* Varr. 土語. *vernacula* festivitas. Cic. 道地的羅瑪精神. *vernaculus* sapor. Cic. 土產風味.
vernātĭ-o. *ōnis.* f. (*verno*)
【解】(蛇)脫蛻，換毛.
vernīl-is. *e.* adj. (*verna*)
【解】家奴，家僮者，不相稱自由人者，滑稽者.
vernīlĭt-as. *ātis.* f. (*vernilis*)
【解】(小奴婢)阿諛取容，卑躬屈膝，(滑稽).
vernīlĭter. adv. (*vernilis*)
【解】奴隸狀.
vernītĭ-um. *i.* n.
【解】漆.
vern-o. *ās, āre.* v. intr. (*ver*)
【解】渡春季. a) 發芽，放青，(含苞吐秀). b) 大地回春，風和日暖. c) 脫蛻，落羽，花香鳥鳴，韶光，年華.
【例】*vernantia* tempora. Virg. 春季.
vernŭl-a. *ae.* f. (dimin. *verna*)
【解】家僮，小价，小厮，丫鬟.
vern-ŭs. *a, um.* adj. (*ver*)
【解】春季者，春光，年華者.
【例】*verni* temporis suavitas. 春和日暖.
vern-um. *i.* n.
【解】春季.
【例】*verno.* (abl.) 春天.
vērō. adv. et conj.
【同】autem.
【解】I. adv. ❶ 眞正，誠然，確然無疑. ❷ 確定，實際，事實. ❸ 而且.

II. conj. coord. ❶ (oppos.) 然而，但是. ❷ 至於，論到.
【例】❶ magnifica *vero* vox. Cic. 眞正驚人語. nec *vero* est quicquam... Cic. 誠然，一無所有. (resp.) dixi hercle *vero*. Pl. 的確我已說過. (in sententia permaneto); (*vero*, nisi..) Cic. 你堅持己見，固然，除非... quasi *vero*. Cic. 如確實無疑者. est *vero* ita. 確實如此. immo *vero*. Cic. 而且確實. minime *vero*. Cic. 絕不如此. ❷ et *vero*. Cic. 而實際如此. ❸ et per se et per suos et *vero* etiam per alienos. Cic. 又藉自己，又藉家人，而且確實還藉外人. nec, neque *vero*... 誠然也不.... (exhort.) cape *vero*. pl. 而且，去取罷.
II. ❶ age *vero*, considerate... Cic. 然而你們當考慮. numeris adstrictior poeta, verborum *vero* licentia liberior. 詩人更格守韻律，而用語太自由. ❷ Smyrnaei *vero*. Cic. 至論斯米來居民.

Vērōn-a. *ae.* f. nom. propr. urbis. 城名：Vénètes 之城，Adige 附近，Catulle 之本鄉. **Veronensis.** *e.* adj. *Ver*. 者. **Veronenses.** *ium.* m. pl. *Ver*. 人.

1. **verr-ēs.** *is.* m.
【解】公猪，牡猪.

2. **Verr-ēs.** *is.* m. nom. propr. hom. 人名：C. Cornelius *Verres*. 曾爲西細利代理巡撫，受Cicero 之攻擊. **Verrīn-us.** *a, um.* adj. *Verr*. 者.
Verrī-a. *ōrum.* n. pl.
【解】*Verres* 之慶辰.
Verrīn-us. *a, um.* adj. *Verr*. 者.

verrĭcŭl-um. *i.* n.
【解】濬泥機，漁網.

ver-ro. *rĭs, sum, rĕre.* v. tr.
【同】scopis pulverem vel sordes aufero, ejicio.
【解】❶ 洒掃. ❷ 掃除. ❸ (poet.) 拖曳.
【例】❶ (*verrere*) aedes. 洒掃宅院. stratae matres crinibus templa *verrentes*. Liv. 命婦伏地以髮拭地. ❷ venti *verrunt* nubila caeli. Luc. 風掃雲散. ❸ *verrere*) caesariem per aequora. Ov. 藉銀浪濯髮. *verrebant* brachia crines. Claud. 披髮肩臂上.

verrūc-a. *ae.* f.
【解】墩，岡，瘤，痣，玷，瑕，疵，微瑕.

verrūcōs-us. *a, um.* adj.
【同】verrucis plenus.
【解】有痣，粗糙者.

verrūcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *verruca*)
【解】小痣.

verrunc-o. *ās, āre.* v. intr. (arch.)
【解】轉动.
【例】*verruncare* bene alicui. Liv. 某前途順利.

versābĭl-is. *e.* adj. (*verso*)
【解】易傾，輕浮，變動，無恆.

versābund-us. *a, um.* adj. (*verso*)
【解】轉动，旋轉者.

versātĭl-is. *e.* adj. (*verso*)
【解】❶ 易轉動，曲折，摺叠者. ❷ 輕浮無恆者.
【例】ingenium illi *versatile* fuit. 天性輕浮.

versātī-o. *ōnis.* f.
【解】❶ 旋轉，轉動. ❷ 轉變，變遷.

versāt-us. *a, um.* part. v. *verso*, et *versor*.
【同】exercitatus, subactus.
【解】❶ 屢次翻轉，反覆者. ❷ 熟習，諳練，精通者.
【例】❷ *versatus* inter arma. Vell. 生活於軍中. *versatus* in causa. Cic. 精通訴訟. *versatus* in imperiis. Nep. 習於指揮軍事.

versĭcŏl-ŏr. *ōris.* adj. (*versus color*)
【同】dubio varioque colore.
【解】雜色，文彩，絢爛.
【例】*versicolore* vestimento uti. Liv. 用絢爛絳袍.

versĭcŭl-us. *i.* m. (dimin. *versus*)
【解】一行字，詩句之一節.
【例】uno *versiculo* senatus leges sublatae. Cic. 國會一行字將法律廢除.

versĭfĭcātī-o. *ōnis.* f. (*versifico*)
【解】作詩，作詩法.

versĭfĭcāt-or. *ōris.* m. (*versifico*)
【解】作詩歌者.

versĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (*versus facio*)
【解】作詩歌.

versī-o. *ōnis.* f.
【解】由外國語譯成本國文字.
【例】*versio* libri prohibiti. 翻譯禁書.

versĭpell-is. *e.* adj.
【同】callidus, astutus, simulator.
【解】善變，隨機應變，詭計多端.

vers-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (freq. *verto*)
【同】volvo, tracto, converto, flecto.
【解】❶ 屢次旋轉，轉動，翻轉，輾轉. ❷ (fig.) 反覆. a) 轉移性格氣質. b) 轉變意義. c) 反來覆去. d) 尋思，尋繹. e) 圖謀，虐待. f) 考慮，思考.
【例】❶ (*versare*) turbinem. Tib. 旋轉陀螺，(耍輪). (*versare*) saxum. Poet. apud Cic. 翻轉岩石. (*versare*) currum. Virg.

引車(轉動). (*versare*) se in utramque partem. Cic. 左右轉動. *versari*. (passiv.) 轉動. mundus *versatur* circum axem. Cic. 世界繞天軸(極)旋轉. exemplaria Graeca *versare*. Hor. 再三翻閱希臘典型. ❷ b) *versare* verba. Cic. 改換語詞. *versare* somnia. Prop. 說夢. f) *versare* aliquid in pectore. Virg. 反覆考慮某事. (*versare*) animo. Tac. 心中思考某事. (*versare*) in animo. Liv. 心中思考某事. *versate* quid valeant (ferre) humeri. Hor. 應考慮可肩負若干.

vers-or. *āris, ātus sum, āri*. (v. passiv. *verso*) vel v. dep. intr.
【同】sum, incumbo, laboro, do operam, insudo; consuesco.
【狀】acriter, acutissime, assidue, conjunctissime, copiosius, diutius, honestius, impudentius, moderate, nimium, perjucunde, populariter, subtilius, temere...
【解】❶ 慣居於…,生於…,止於…. ❷ (fig.) a) 在乎,係於,對於,習於. b) 專務,從事,行事,操勁. c) 專論,專管.
【例】❶ (*versari*) ad solarium, in campo, in conviviis. Cic. 慣常往來於日晷處,在 Mars 廣場,在宴會間. nobiscum *versari*. Cic. 習與我們同處(往來). libenter cum illo *versor*. 我樂與彼往來. ❷ a) (*versari*) in re publica. Cic. 習於公事. (*versari*) in pace. Cic. 習於安樂. bellum in multa varietate terra marique *versatum*. Cic. 戰事輾轉於海陸各地,多次轉變無常. (*versari*) in simili culpa. Caes. 犯同樣過錯. alicui aliquid in oculis *versatur*. Cic. (vel) ob oculos.. Cic. 某事輾轉於心目中. b) (*versari*) in sordida arte. Cic. 操賤業. c) quae omnes artes in veri investigatione *versantur*. Cic. 彼一切法術專爲尋求眞理. (*versari*) in eadem materia. Quint. 論同樣資料. diu *versor* in hoc labore. 我操此業已久.

versūr-a. vorsūr-a. *ae.* f. (*verto*)
【同】mutatio creditoris.
【解】❶ 轉動,轉角,一隅. ❷ (fig.) 借款還債,(拆東墻補西墻).
【例】❷ *versuram* facere iniquissimo fenore. Cic. 重利借貸. *versura* solvere. Cic. 借款償債. *versura* me vindicabis. Cic. 借款替我還債.

1. versŭs. versum. adv.
【解】向,往,對,到,對面,朝向.
【例】(cum praep. *in*, *ad* et accus; vel accus. nom. prop. urbis; respond. quaestion. quo). a) in forum *versus*. Cic. 向(對)市區. ad oceanum *versus*. Caes. 對海洋. verti me a Minturnis Arpinum *versus*. Cic. 我由Mint.轉向. Arpin. (post adv. *deorsum*, *sursum*, *quoquo*, *undique*...) b) ab septentrione *versus*. Varr. 由北面向... undique *versus*. Gell. 從四面八方.

2. vers-us. *a, um.* part. v. *verto*.
【解】轉向,反轉,復轉,反覆.
【例】*versus* retro. Hor. 轉回. *versus* in fugam. Tac. 轉逃. *versus* in viam. 轉向大路. *versus* ad occidentem. Liv. 向西方. *versus* ira in rabiem. Liv. 由忿怒轉爲瘋狂.

3. vers-ŭs. *ūs.* m. (*verto*)
【同】carmen.
【形】malus, pervagatissimus, seminator malorum; alterni, delicatissimi, ornatissimi, optimi, veteres, usitati.
【解】❶ 犁溝. ❷ 行列,搖櫓行列. ❸ 一行字,一首詩. ❹ 田之長度,(=百尺).
【例】multos *versus* uno spiritu pronuntiare. 一氣朗誦數行文字. Graeci *versus*. 希臘詩. *versum* facere. Cic. (conficere). 作詩. venio nunc ad transversum extremae epistolae tuae *versum*. 現在我至你書信末之橫一行. historiam *versibus* scripsit. 寫歷史詩. multi in eum *versus* facti, confecti. 對他作過許多詩. magna felicitate *versus* fundit, texit, componit. 很便利的作詩.

versūtē. adv. (*versutus*)
【同】callide, vafre, malitiose, subdole, subtiliter.
【解】巧妙,靈巧,銳敏,機警,狡猾,欺詐.

versūtĭ-a. *ae.* f. (*versutus*)
【解】詐僞,欺騙,詭詐,狡猾,狡黠.

versūtĭlŏqu-us. *a, um.* adj.
【解】巧言花語,詭詐者.

versūt-us. *a, um.* adj. (*verto*). *-tior*, *-tissimus*.
【同】callidus, malitiosus, multiplex.
【解】機警,靈巧,油滑,刁詐者.
【例】*versutum* appello, cujus mens celeriter versatur. 心思靈敏乖巧者,謂之機警. malitia est *versuta* et fallax nocendi ratio. 狡詐陰謀害人者謂之惡謀. in capiendo adversario *versutus*. 巧於控制對方者,謂之機警.

vertĕbr-a. *ae.* f. (*verto*)
【解】脊椎骨,關節,骨節.

vertĕbrāt-us. *a, um.* adj. (*vertebra*)
【解】有脊椎骨者.

vert-ex. vortex. *ĭcis.* m. (*verto*)
【同】polus.
【形】celsus, extremus, summus.

【解】❶ 旋風，旋渦. ❷ 極，梢. ❸ 極頂，高峯.
【例】❷ (duo quasi cinguli terrae) caeli *verticibus* subnixi. 依附天之兩極. ❸ Aetnae *vertex.* Cic. 艾厄山頂. *vertex* montis. 山巔. ab imis unguibus ad summum *verticem.* 自足趾至頭頂.

vertīcōs-us. vorticōs-us. *a, um.* adj. (*vertex*)
【解】多旋渦者.

vertīgĭnōs-us. *a, um.* adj. (*vertigo*)
【解】易於眩暈. 錯亂者.

vertig-o. *ĭnis.* f. (*verto*)
【解】❶ 轉動，旋轉. ❷ 頭暈目眩，頭昏眼花.

ver-to. *tĭs, ti, sum, tĕre.* v. tr. vel intr.
【同】converto, vario, muto.
【解】I. tr. ❶ 轉動，旋轉. ❷ (passiv.) 動轉，自動. ❸ 翻轉，返回. ❹ (fig.) a) 轉向. b) 轉變. c) 翻譯. d) (pass.) 輾轉. e) 歸向.
II. intr. ❶ (refl.) 轉身，轉心. ❷ 發展，進行. ❸ 轉變. ❹ (part. praes.) 經過，變遷.
【例】I. tr. ❶ (*vertere*) ora huc et huc. Hor. (頭)左顧右盼. (*vertere*) stilum in tabulis suis. Cic. 轉筆向字牌(刻字). (*vertere*) ferro terram. Virg. 以鐵器翻土. se *vertere.* Caes. 轉身. terga *vertere.* Caes. 轉背. (*vertere*) hostem in fugam. Liv. 迫敵逃竄. ❷ ad lapidem *verti.* Lucr. 轉向岩石. ad caedem *verti.* Liv. 轉傾向屠戮. *vertitur* caelum. Virg. 天體轉動. ❸ (*vertere*) proceras fraxinos. Hor. 巨大榛樹傾倒. (*vertere*) ab imo moenia Trojae. Virg. 撤底毀壞 Troie 之城垣. ❹ a) di bene *vertant* quod agas. 望神保佑你之工作. (*vertere*) aliquid in contumeliam alicujus. Caes. 以某事(轉)爲某人之詬辱. (dupl. dat.) (*vertere* alicui aliquid vitio. Cic. 以此爲某人之過錯. summa curae in Bostarem *versa* erat. Liv. 諸事復歸包斯大管理. b) terra in aquam se *vertit.* 土轉變爲水. solum *vertere.* 遷徙. in rabiem coepit *verti* jocus. Hor. 戲謔轉爲瘋癲. c) (*verti*) Platonem. Cic. 翻譯布拉道. (*verti*) ex Graeco aliquid in Latinum sermonem. Liv. 由希臘文譯爲拉丁文. (*verti*) multa de Graecis. Cic. 許多作品譯自希臘文. d) Brundusii omne certamen *vertitur.* Cic. 整個戰事轉於佈隆度. in aliqua re *verti.* 論某問題. omnia in unius potestate *vertentur.* Cic. 諸事係於一人. spes civitatis in dictatore *vertitur.* Liv. 一城希望係於總裁一人. e) omnium secundorum adversorumque causas in deos *vertere.* Liv. 一切順逆(之原因)係於諸神.
II. intr. ❶ in fugam *vertere.* Liv. 轉身逃走. (fig.) alio *vertunt.* Tac. 隨另一黨派. ❷ quae res bene *vertat* mihi. Pl. 望此事爲吾進行順利. ❸ jam *verterat* fortuna. Liv. 命運已轉. totae solidam in glaciem *vertere* lacunae. Virg. 全湖結冰. ❹ (part. praes.) anno *vertente.* Cic. 一年(轉動)中.
【註】❶ *vertit* se fortuna. 命運不常. ❷ terga *vertere* hostibus. 敗陣脫逃. *vertere* (transferre) Platonem Latine. 將布拉道作品譯成拉丁文. ❹ solum *vertere* exilii causa. 充流異地. ❺ crimini aliquid alicui *vertere,* (tribuere). 以某事爲人之罪過. ❻ quo se *verteret,* (confugeret) non habebat. 無處逃身. ❼ in hoc res tota *vertitur,* (est). 全係乎此事. ❽ res in contrarium *vertit,* (cadit). 事情逆轉. ❾ omnia *vertit,* (evertit). 顚覆一切. ❿ ex illa pecunia maximam partem ad se *vertit,* (rapit). 將該款大部分轉爲己用. ⓫ libertatem aliorum in suam *vertere* servitutem conquerebantur. 謾怨他人之自由，爲自己反成奴隸之原因.

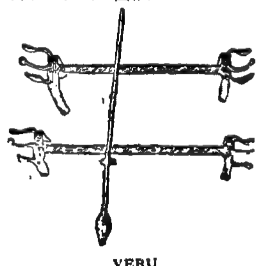
Vertumnālĭ-a. *um.* n. pl.
【解】敬 Vertumnus 之節日.

Vertumn-us. Vortumn-us. *i.* m. (*verto*) nom. propr. dii. 神名：司季候之神，在羅瑪市場 *Vertum.* 神像前，多書店.

vĕrn. n. indecl.
【解】杈，槍，矛，戟，鏑.

vĕrŭcŭl-um. *i.* n. (dimin. *veru*)
【解】小杈，小槍.

vĕrŭīn-a. *ae.* f.
【解】飛槍.

VERU

1. vērum. adv. conj. (*verus*)
【解】❶ adv. 確然，誠然. ❷ conj. adversativa. (=sed). 然而，但是.
【例】❷ a) non modo, non solum... *verum* etiam.. Cic. 不但…而且，(還，尙，況且). b) (transitiv.) *verum* ad Crassum revertamur. Cic. 然而我們再回到 Cass. 處. *verum* praeterita omittamus. Cic. 然而我們暫不提已往之事. c) *verum* tamen. 然而實在…. *verum* enimvero. Cic. 但是實際….

2. vēr-um. *i.* n. (*verus*)
【解】❶ 眞理，眞實，實際. ❷ 正確，切當，公正.

【例】❶ si *verum* quaerimus. Cic. 確實說我們若尋眞理. *veri* similis, (*verisimilis*). 似是. *vero* majora. Tac. 鋪張過實. quum ventum ad *verum* est. Hor. 及至實際. ❷ licet enim *verum* dicere, loqui. 若可說公正話. si *verum* scire vis. 若欲認識正確眞理.

vērumtămen. vērum tamen. vēruntămen. conj. adv.
【同】sed tamen.
【解】的確…，但是…，然而….
【例】optabam, *verumtamen* non audebam. 我希望，但我的確不敢….

vēr-us. *a, um.* adj.
【同】sincerus, certus, non fucatus, germanus; solidus, justus, expressus. X. Falsus, fucatus, adumbratus, simulatus.
【解】❶ 確實，眞實，事實，實際. ❷ 合理，正確，公正. ❸ 誠實，忠實.
【例】❶ philosophia *verissima.* Cic. 極純正的哲學. crimen *verissimum.* Cic. 極確實的控狀. si *verum* est. (cum prop. infin.) Cic. 倘是眞的…. (cum *ut* et subj.) Nep. sin illa *veriora*, ut.. Cic. 若其他意見是眞的…. ❷ *verum* est ut.. Cic. 正是…. ❸ mei testes *veri* sunt. Cic. 我之證人絕不欺人.
【附】**vera** et falsa conscientia. 正確及錯謬的良心.

vĕrūt-um. *i.* n. (*veru*)
【解】鏢，鎗.

VERUTUM

vĕrūt-us. *a, um.* adj. (*veru*)
【解】執長矛者，執鐵叉者.

vervact-um. *i.* n. (*vervago*)
【解】休耕(輟耕)地，閒地，荒地.

verv-ăgo. *ăgĭs, ēgi, actum, ăgĕre.* v. tr.
【解】開墾，開荒，開拓，耕田.

verv-ex. *ĕcis.* m.
【解】公羊，牡羊.

vēsānī-a. *ae.* f. (mal. orthogr. **vaesānī-a**). (*vesanus*)
【解】瘋癲，狂妄，癡呆，精神錯亂.

vēsān-us. *a, um.* adj. (mal. orthogr. **vaesan-us**). (*ve sanus*)
【同】vecors, insanus, furiosus, amens.
【解】精神失常，糊言亂語，狂妄，痴人者. 一瘋狂者.
【例】*vesana* fames. Virg. 飢餓如狂. *vesanus* vultus. Liv. 痴人面孔.

vesc-or. *ĕris, i.* v. dep. intr. vel tr.
【同】edo, pascor, utor.
【解】❶ 養生，糊口，食用. ❷ (fig.) 享用，宴饗.
【例】❶ a) (cum abl.) (*vesci*) lacte, caseo, carne. Cic. 用奶，乾酪，肉類. dii nec escis nec potionibus *vescuntur.* 神不吃不噎. b) (cum accus.) dare cepas, (escas) *vescendas.* Plin. 供給可吃的葱類. c) (absol.) pecus ad *vescendum* hominibus apta. Cic. 禽獸可供人食品. *vescendi* causa. Sall. 為供食品. ❷ (*vesci*) vitalibus auris. Lucr. 享用養人空氣.

vesc-us. *a, um.* adj.
【解】❶ (edax) 嗜食，消耗，侵蝕. ❷ 不喜食，瘦弱，(缺乏養料).
【例】*vescum* sal. Lucr. 海鹽侵蝕者. *vescum* papaver. Virg. 侵蝕之罌粟花. ❷ *vescum* corpus. Plin. 瘦弱之身.

Vĕsēv-us. *i.* m. **Vesuvĭus.** 者. *a, um.* adj. *Vesuve* 者

vēsīc-a. *ae.* f.
【同】folliculus urinae.
【解】❶ 膀胱. ❷ 皮囊. ❸ (fig.) 水泡，腫脹.
【例】*vesicam* levare. Spart. 小便. *vesica* queritur. Tert. (prov.) (束腰)勉強不笑.

vēsīcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *vesica*)
【解】小尿脬，水泡，莢殼.

Vĕsontĭ-o. *ōnis.* f. nom. propr. urbis. 城名：Séquanais 人之城，今之 Besançon.

vesp-a. *ae.* f.
【解】土蜂.
【例】*vespas* aculeis uti videmus. 我們見土蜂用毒螯.

Vespăsĭān-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：*Vespasianus* Flavius. 羅瑪總王名.

vesp-ĕr. *ĕri,* (vel) *ĕris.* m.
【同】vespera, serum diei, vespertinum tempus; occidente sole, praecipitante, inclinante se sole.
【解】❶ 日暮，黃昏，夕，晚. ❷ 日落處，西方，晚星，(金星).
【例】❶ diei *vesper* erat. Sall. 天已黃昏. primo *vespere.* Caes. 日暮. *vespere.* Cic. 晚間. *vesperi.* (praesert.) 晚間. ❷ *vesper.* Virg. 落日，西方.

vespĕr-a. *ae.* f.
【同】extremum diei tempus.
【形】obscura.
【解】晚間，黃昏.
【例】ad *vesperam.* Cic. 傍晚. prima *vespera*, die inclinato in *vesperam.* 黃昏時. inumbrante *vespera.* Tac. 天將昏黑.

vespĕr-ae. *arum.* f. pl.
【解】晚課經.
【例】(**Vesperae**) vespertinae preces in

templo cantari solitae. 堂中慣唱之夜課經.

vespĕra-sco. *scis, vi, scĕre.* v. intr. (*vespera*) (*vesprascit.* impers.)
【同】ad solis occasum est.
【解】日已暮，傍晚，將近黃昏.
【例】*vesperascente* die. Tac. 黃昏時. *vesperascente* caelo. Nep. 日暮.

vespertili-o. *ōnis.* m. (*vesper*)
【解】蝙蝠.

vespertin-us. *a, um.* adj. (*vesper*)
【解】❶ 傍晚者，黃昏者. ❷ 日落處者，西方者.
【例】❶ *vespertina* tempora. Cic. 黃昏時. *vespertinae* litterae. Cic. 晚報，(晚間所收信件).

vespĕrūg-o. *inis.* f.
【解】金星.

vespill-o. *ōnis.* m. (*vesper*)
【解】扛屍者，扛夫，(埋葬貧人慣在夜間).

Vest-a. *ae.* f. ❶ nom. propr. deae. 女神名：*Vesta* Ops vel Cybèle vel la Terre. Caelus 之妻，Saturne 之母). ❷ nom. propr. deae; 女神名：*Vesta* (Saturne et Ops 之女，前者之孫女，火神. ❸ (poet.) per transl. a) *Vesta* 神殿. b) 火.

vestāl-is. *e.* adj.
【解】*Vesta* 者.
【例】*Vestalis* virgo, (vel) *Vestalis.* (absol.) *Vesta*神之尼姑.

VESTALIS

vest-er. vel **voster.** *ra, rum.* adj. possessiv. (*vos*)
【解】❶ 你們的，爾輩者，你等者，屬於爾等者，爾等所有者. ❷ **vestrum.** n. (subst.)... 爾等之物.
【例】❶ ea *vestra* culpa est. Cic. 這是你們的錯誤. *vestra* (subj.) hoc interest. Cic. 此事關係你們. *vestrum* (object.) odium. Liv. 對你們的怨恨. odio *vestro.* Liv. 因懷恨你們. ❷ **vestrum.** n. 你們的(好處...). **vestri.** m. pl. 你們的人(朋友，近人). **vestra.** n. pl. 你們的(事業...).

vestiāri-um. *i.* n. (*vestis*)
【解】衣櫥，衣箱，笥. 一衣服，更衣室.

vestiārī-us. *a, um.* adj. (*vestis*)
【解】係衣服者.
【例】*vestiarius* negotiator. Scaev. (abs.) **vestiarius.** 販賣衣服商人.

vestĭbŭl-um. *i.* n.
【形】privatum, vacuum, honestum.
【解】❶ 廊廡，前廳，前厦，(通過室). ❷ 入口，入門，通道.
【例】❶ primo aditu *vestibuloque* prohibere aliquem. 拒人入內. (*vestibulum*) Siciliae. Cic. 西細利之港口. (*vestibulum*) castrorum. Liv. 營寨入口. (*vestibulum*) artis. Quint. 藝術入門.

vestigāti-o. *ōnis.* f.
【解】搜尋，查訪，探詢，誅求，考究.

vestigāt-or. *ōris.* m. (*vestigo*)
【同】venator.
【解】獵人，追踪者，探訪，查究，偵探，(細作).

vestigi-um. *i.* n.
【同】reliquiae, signum, nota, monumentum.
【形】adversa, manifesta, nefaria, parva, pressa, recentia.
【解】❶ 脚底，踵，(鞋底)，鐵蹄. ❷ 足印，足跡. ❸ (in gener.) 踪跡，痕跡. ❹ (fig.) 遺跡，時刻.
【例】❶ *vestigium* imprimere, figere, ponere, facere. 印足跡. *vestigium* facere in possessionem. Cic. 佔據. *vestigia* alicujus persequi, (sequi). Liv. 追隨某人. ❷ leviter pressum *vestigium.* Cic. 足跡糢糊. glacie non recipiente *vestigium.* Liv. 冰上不印足跡. *vestigia* tenere. Liv. 追踪. *vestigiis* sequi hostem. Liv. 追踪敵人. *vestigiis* alicujus ingredi. (fig.) Cic. 追隨某人. ❸ *vestigia* urbis. Cic. 城之遺跡. *vestigia* violatae religionis. Cic. 褻聖的踪跡. *vestigium* libidinis. Cic. 放縱情慾的痕跡. ex *vestigio.* Caes. 立即. illud *vestigium* temporis. Caes. 時刻. eodem et loci *vestigio* et temporis. Cic. 同地同時.

vestig-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*vestigium*)
【同】investigare.
【解】❶ 追踪，搜尋，尋得. ❷ 誅求，查究，追問.
【例】❶ causas rerum *vestigare.* 考究事物之原因. ❷ (*vestigare*) vestigia oculis. Virg. 目尋.

vestiment-um. *i.* n. (*vestis*)
【同】vestis, vestitus.
【解】❶ 衣服. ❷ 被衾.
【例】❶ nudo *vestimenta* detrahere. Pl. (prov.) 褫裸體者之衣(喻不能). *vestimenta* mutavit. 更衣. ❷ in *vestimentis.* Sen. 在被下，(床上).

vest-ĭo. *is, ivi,* (vel) *ii, ire.* v. tr.
【同】ego, obduco.
【狀】bene, extrinsecus, male, obsoletius.
【解】❶ 穿，著衣，❷ 披，飾.
【例】❶ (*vestire*) aliquem aliqua re. Cic.

與人衣著. quos purpura *vestivit.* Juv. 衣緋袍者. ❷animantes villis *vestitae.* Cic. 披毛的禽獸. iis tabulis parietes *vestiebantur.* Cic. 壁上飾有圖畫. terra *vestita* floribus. Cic. 地上滿佈鮮花. Deus animum corpore *vestivit* extrinsecus. 天上造神靈的外衣，肉軀. reconditas sententias eleganti oratione *vestire.* 以雅緻的文詞，高深之意義.

vestĭplĭc-us. *a, um.* adj. **vestĭpl-ex.** *ĭcis.* adj.
【解】司衣橱(衣服)之奴婢.

vest-is. *is.* f.
【同】vestitus, vestimentum.
【形】familiaris, muliebris, pretiosa, purpurea, stragula.
【解】❶ 衣服，衣著. ❷ 更衣. ❸ 被衾.
【例】❶ *veste* indutus splendida, (*veste* auro illusa, gemmis ornata). 身著珍貴之衣，(金縷寶飾之衣). ❷ mutare *vestem.* Cic. 更衣. deposita *veste* gloriae. Hier. 脫去宮服. servus a *veste.* 司衣服之奴隸. servus ab *veste.* Inscr. 司衣服之奴隸. servus ad *vestem.* Inscr. 司衣服之奴隸. ❸ a) *vestis* stragula. Cic. 被，毯. domus plena multae stragulae *vestis.* Cic. 鋪陳許多毯氈之房屋. b) pretiosa *vestis.* Cic. 珍貴地毯.

1. **vestīt-us.** *a, um.* part. v. *vestio.*
【解】著衣，穿，披，蓋著.
【例】montes *vestiti.* Cic. 林木繁茂之山. *vestitus* genas. Sen. 兩頰多鬚者.

2. **vestīt-ŭs.** *ūs.* m.
【同】vestimentum, ornatus, cultus corporis.
【形】necessarius, absolutus, pristinus, virginalis.
【解】❶ 衣服. ❷ 披掛，(蒙，蓋)，裝飾.
【例】❶ ad suum *vestitum* redire. Cic. 復穿常服，(去喪服). *vestitu* (dat. =*vestitui*) nimis indulges. Ter. 衣服過於奢華. ❷ riparum *vestitus* viridissimi. Cic. 河岸綠草如茵. *vestitus* orationis. 演講辭藻.

vestr-ās. *ātis.* m. f. n.
【解】你的同鄉，同族者.
【例】*vestratis.* (antiq. nomin.) 你的同鄉.

Vēsŭvī-us. *i.* m. nom. propr. montis. 山名：Naples 附近之火山.

veterāmentārī-us. *a, um.* adj. (*vetus*)
【解】修補者.
【例】*veteramentarius* sutor. Suet. 修補舊鞋者，(拙劣者).

vĕtĕrān-us. *a, um.* adj. (*vetus*)
【同】qui viginti annos militaverat. X. Tiro.
【解】舊者，老者，老練者.
【例】*veterani* milites. 老兵. *veterani.* (absol.) Cic. 老兵. legiones *veteranae.* Gaes. 老師團(有作戰經驗之兵士).

vĕtĕrārĭ-um. *i.* n. (*veterarius*)
【解】藏陳酒之地窖.

vĕtĕrārĭ-us. *a, um.* adj.
【解】老者，陳舊者.
【例】vina *veteraria.* Sen. 陳酒.

vĕtĕra-sco. *scĭs,* (*vi*), *scĕre.* v. intr. (*vetus*)
【解】漸老，漸舊，破舊.
【例】❶ *veterascentem* eorum gloriam quis non videt? 誰不見得他們光榮時代已過？

vĕtĕrāt-or. *ōris.* m. (*vetero*)
【形】magnus et perfamiliaris alicui.
【解】❶ 老手，諳練，富經驗者. ❷ 老奸巨滑，詭計多端者，(老狐).
【例】❶ (*veterator*) in causis veteratis. Cic. 諳於民事訴訟者. ❷ homo callidus et *veterator.* 諳練而狡猾者.

vĕtĕrātōrĭē. adv. (*veteratorius*)
【解】精巧，伶俐，靈敏者.

vĕtĕrātōrĭ-us. *a, um.* adj. (*veterator*)
【同】fallax, dolosus, malitiosus.
【解】❶ 詭計多端者. ❷ 諳練靈巧者.
【例】❶ nihil ab eo nisi tectum et *veteratorium* exspectes. 由他方面除詭計陰謀外別無所望. minime *veteratoria* ratio (dicendi). 絕無狡詐的樸質說法.

vĕtĕrātr-ix. *īcis.* f.
【解】巧詐之女.

vĕtĕrāt-us. *a, um.* part. v. *vetero.*
【解】經年根深蒂固者，老奸巨滑者.

1. **vĕtĕr-es.** *um.* m. pl. *vetus.*
【解】❶ 前輩，古人. ❷ 老著作家.
【例】*veteres* nostri. Plin. 我們的老前輩.

2. **vĕtĕr-es.** f. pl. (subaud. *tabaernae*)
【解】舊商店.

vĕtĕrīnārĭ-us. ❶ *a, um.* (*veterinus*)
【解】牲畜者，(馱載牲畜)，獸醫者.
❷ *i.* m.
【解】獸醫.

vĕtĕrīn-us. *a, um.* adj.
【解】馱負牲畜者.
vĕtĕrīn-a. *ōrum.* n. pl.
【解】馱負牲畜.

vĕternōs-us. *a, um.* adj. (*veternus*)
【解】昏睡，朦朧者. 一痲痺，痿疲者.
【例】*veternosa* consuetudo. Aug. 感覺遲鈍，(痲木).

vĕtĕrn-us. *a, um.* adj. *i.* m. (*vetus*)
【同】lethargus.
【解】❶ 古老. ❷ 陳腐. ❸ 龍鍾，昏昧，疲

倦，痲痺，疎懶，遲鈍.

vĕtērn-ae. *ārum.* f. pl.
【解】負載牲畜.

vĕrn-a. *ōrum.* n. pl.
【解】負載牲畜.

vĕtĭt-us. ❶ *a, um.* part. v. *veto.*
❷ **vĕtĭt-um.** *i.* n.
【解】❶ 禁止者，禁用者. ❷ 禁物，禁令.
【例】jussa ac *vetita.* Cic. 命令及禁令.

vĕt-o. *ās, ŭi, ĭtum, āre.* v. tr.
【同】prohibeo, absterreo. X. Jubeo, cogo.
【狀】assentatorie, dilucide, fraterne, planissime.
【解】禁止，阻止，阻遏，制止，封禁，廢止，反對.
【例】❶ (absol.) *veto.* (formula tribuni plebis). 我反對，(平民督護特權). lex jubet aut *vetat.* Quint. 法律命令或禁止. ❷ (cum accus...) *vetare* aliquid. Cic. 禁止某事. *vetare* bella. Virg. 反對戰爭. *vetare* solem. Sen. 晚起. quod *vetatur* vetere proverbio. Cic. 古諺禁人. *vetor* fatis. Virg. 命運不許可我. *vetor* loqui. Ov. 禁止發言. nihil per metum *vetabuntur.* Tac. 毫無所懼. ❸ (cum prop. infin.) ab opere legatos discedere *vetuerat.* Caes. 嚴禁代理人離棄工事. equites Romani flere *vetabantur.* Cic. 禁止羅瑪騎士哭泣.

vĕtŭl-us. *a, um.* adj. (*vetus*)
【同】senex, antiquus. X. novellus.
【解】已老，頗老者，(老翁，老嫗).
【例】*vetuli* equi. 老馬. *vetula* arbor. Cic. 老樹.

vĕt-us. *ĕris.* adj. *veterior, veterrimus.*
【同】antiquus, priscus, quod vetustatem fert. X. Novus, recens.
【解】❶ 年老，高壽，老邁者. ❷ 故舊，古老，陳舊者. ❸ 古昔，古時，先前者.
【例】❶ *veteres* milites. Caes. 老兵. ❷ amici *veteres.* 老友. amicitia *vetus.* 舊友誼. vinum *vetus.* Cic. 陳酒. *vetus* militiae. Tac. 服兵役已久. *vetus* mos. 舊例. *vetus* opinio. 舊日之意見. ❸ *veteres* philosophi. Cic. 古哲學士. scriptores *veteres.* 老著作家. ut *vetera* mittam. Cic. 我爲不提已往. *vetus* lex (mosaica) lege divino positiva abrogata. 救主重訂福音新律時，將梅瑟的法律全部予以廢除.

vĕtust-ās. *ātis.* f. (*vetustus*)
【形】excellens, infinita, plena exemplorum, prisca, scaenica, tolerabilis.
【解】❶ 老邁. ❷ 古昔，古老，古舊，陳舊. ❸ 恆久，長期. ❹ 將來永久.
【例】❶ familiarum *vetustates.* Cic. 老家族. ❷ historia nuntia *vetustatis.* Cic. 歷史傳述已往之事. ❸ conjuncti *vetustate.* Cic. 世交. hunc *vetustas* oblivione obruisset. Cic. 此人久已被人忘記. ceteri dolores mitigantur *vetustate.* Cic. 其餘痛苦因歷久而減輕. res aliae *vetustatem* ferunt; aliae *vetustate* senescunt, evanescunt. 有事持久，有事則歷久消滅. ❹ de me.. nulla unquam obmutescet *vetustas.* Cic. 將來無時不提念我.

vĕtustē. adv. *-tissime.*
【解】漸老式，已久.

vĕtustesc-o. vĕtustisc-o. *ĭs, ĕre.* v. intr.
【解】漸老，陳舊，(酒).

vĕtust-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】變老，致舊.

vĕtust-or. *āris, āri.* v. dep. intr.
【解】漸舊.

vĕtust-us. *a, um.* adj. (*vetus*), *-tissimus.*
【同】vetus, antiquus.
【解】❶ 古老，久遠. ❷ 古時，古語.
【例】❶ *vetusta* opinio. Cic. 舊日的意見. *vetustum* hospitium. Cic. 舊日的住客. *vetustissimus.* Liv. 最老者. *vetustum* aetatis spatium. Lucr. 天長日久. ❷ (Laelius) *vetustior* et horridior quam Scipio. Cic. 較西比約更多用古語，更佶屈聱牙之演說家.

vexām-en. *ĭnis.* n.
【解】動搖，震撼.

vexātĭ-o. *ōnis.* f. (*vexo*)
【同】magna et infesta quaedam jactatio, et agitatio.
【形】acerbissima, impunita.
【解】❶ 搖動，震盪，振撼. ❷ (fig.) a) 痛苦，煩惱. b) 難爲，折磨，虐待.
【例】❷ *vexatio* corporis. 形體之折磨. *vexatio* sociorum. 欺壓盟友. *vexatione* non dubia. Plin. 指明不疑的(葡萄林)損失. *vexatio* animalium. 虐待動物.

vexāt-ŏr. *ōris.* m. (*vexo.*)
【同】exagitator.
【形】crudelis alicujus reipublicae et sceleratus.
【解】欺淩人，窘難人，虐待人者.
【例】*vexator* furoris (Clodii).Cic. 抑制克洛第之瘋癲者.

vexāt-us. *a, um.* part. v. *vexo.*
【解】受振撼，受磨難，受虐待，受冤屈者.
【例】*vexata* vestis. Petr. 破舊衣服. *vexatae* rosae. Mart. 萎謝之玫瑰. *vexati* oculi. Plin. 患病之目. *vexata* provincia. Cic. 遭受虐待之省區.

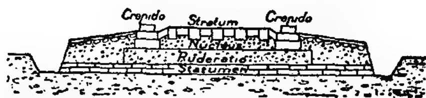
vexillārī-us. *i.* m. (*vexillum*)
【同】 sign fer.
【解】 ❶ (sing. in gener.)執旗者，黨魁，社團領袖. ❷ (pl. m.)羅瑪帝國時之精銳部隊.
【例】 ordo sexagenos milites, *vexillarium* unum habebat.每隊有兵士六十名執旗者一人.

vexillātī-o. *ōnis.* f. (*vexillum*)
【解】 精銳部隊，騎兵隊.

vexill-um. *i.* n. (dimin. ex *velum*)
【同】 signum.
【解】 ❶ 旗幟，旌旂，旆，旛，軍旂. ❷ 中軍帳紅旂，(交戰標幟). ❸ 支隊，隊伍，(一支騎兵).
【例】 ❶ *vexilla* convellere. Tac. 拔旂. servos ad *vexillum* vocare. Flor. 集合(登記)奴隸. (fig.) nunquam perditis civibus *vexillum* deerit. 敗類必有魁首. ❷ *vexillum* proponere. Caes. 懸交戰軍旗.

vex-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (v. intensiv. *veho*)
【同】 agito, exagito, vexator sum; diripio, populor; infestum reddo, male habeo.
【狀】 contumaciter, contumeliosissime, urbane, crudelissime, foedissime, vehementer, vigilantissime.
【解】 ❶ 震盪，搖撼，顛簸. ❷ (fig.) a) 磨難，欺凌，虐待. b) 辱罵，詬辱，誶詈，騷擾. c) 憔悴，苦惱.
【例】 ❶ *vexare* mare. Hor. 掀起海浪. venti *vexant* nubila. Ov. 風起雲散. ❷ a) (*vexare*) agros. Caes. 刼掠田園. (*vexare*) hostes. Caes. 壓制敵人. *vexati* omnes difficultate viae. Liv. 全感覺跋涉之勞. b) (*vexare*) aliquem probris omnibus. Cic. 百方詬辱某人. (*vexare*) v tam querelis. Lucr. 怨恨人生. c) sollicitudo *vexat* impios. Cic. 惡人心中不安. *vexare* mores civitatis. Sall. 敗壞城中風俗.

vĭ-a. *ae.* f. (primit. *vea*)
【同】 iter;semita, callis.
【形】 aestuosa, pulverulenta, aperta, directa, brevior, certa, expeditior, lata, immunita, inculta, militaris, occulta, praeceps et lubrica, proxima ad gloriam, recta vivendi, sacra, vit osa; ancipites viae, optabiles in experiendo, optimae, tritae.
【解】 ❶ 道路，途徑. ❷ 街衢，公路. ❸ 路程，路次，行路. ❹ 過程，溝渠. ❺ (fig.) a) 形勢，方式，程式. b) 方法，循序. c)步驟，程序.

VIA ROMANA 1 (coupe)

【例】 ❶ *via*, qua Assoro itur Hennam. 由亞騷往海南所經之路. *via*. (opponitur *semita*). 康莊大路，(對小徑而言). *viam* carpere, (facere). Hor. 登程. in *viam* se dare, (committere). 動身，啓程. (fig.) in *viam* redire. Cic. 返回正路. de *via* decedere. Sen. (deflectere, declinare). 離開正路. multorum dierum *viam* conficere. 行多日之路. ❷ *via* Flaminia, Aurelia. Flam. Aur. 公路. *via* Appia. Cic. Op. 公路. *via* Sacra. Cic. 羅瑪之聖路. ❸ bidui, tridui *via*. Caes. 二日，三日之路程. ❹ inter *vias*. 行路時. ❺ a) *via* vivendi. Cic. 生活方式. b) *via* laudis. Cic. 青雲路. litigandi *viae*. Cic. 訴訟程式. c) in omnibus quae ratione docentur et *via*. Cic. 一切教導之方法程序. *via* et arte. 程序及藝術(理論). anni solisque *viae*. Virg. 二至(夏至，冬至)線. *viae* vitae. Hor. 生活標準. *viae* mortis. Virg. 死之種類，(赴死之路).
【附】 **viae** crucis inidulgentiae. 苦路大赦.

vĭāl-is. *e.* adj.
【解】 道路者，街衢者.

vĭārĭ-us. *a, um.* adj. (*via*)
【解】 街衢，路途者.
【例】 lex *viaria*. 修路法.

vĭātĭc-um. *i.* n.
【同】 viae impensa, itineris subsidium.
【形】 largum et liberale, publicum.
【解】 ❶路費，川資，盤費，盤纏. ❷ 獵獲物，勝利品，儲蓄銀，臨終聖體.
【例】 ❶*viaticum* quaerendum et congerendum. 尋備川資. *viatico* aliquem instruere, prosequi. 供給人路費. *viaticum* suppeditare, suggerere. 供給人路費. *viaticum* praeripere, eripere. 奪人路費.
【附】 **viaticum.** 臨終聖體.

vĭātĭc-us. *a, um.* adj.
【解】 行路者.

vĭāt-ŏr. *ōris.* m. (*via*)
【同】 qui iter facit.
【形】 praeteriens, bene vestitus.
【解】 ❶ 行旅，路人，過客. ❷驛人，通訊員.
【例】 latronem occidit *viator*. 行路殺死强盜.

vĭātōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】 途中，旅次，跋涉者.
【例】 *viatorium* argentum. Dig. 川資.

viatorium medicamentum. Virg. 途次藥品.

vĭb-ex. *īcis.* f.

【解】鞭印，傷痕.

vībrātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】揮舞：揮刀，舞劍，弄槍. 一顫動，搖擺，閃爍.

vĭbrāt-us. *a, um.* adj.

【解】搖擺，飄搖者.

vĭbr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.

【同】agito.

【解】I. tr. ❶ 搖動，震盪，揮擺，舞蹈. ❷ 捲縮，(捲髮). ❸ 拋，投擲.

II. intr. ❶ 顫抖，戰慄，觳觫. ❷ 聲之顫動，震响. ❸ 光之閃爍，燦爛，(炯炯). ❹ 動人，(文字).

【例】I. ❶ sustinentium humeris *vibrans.* Tac. 爭扎於負者肩上. *vibrante* lingua. Plin. (蛇)舌吞吐. ❷ crines *vibrati.* Virg. 鬈髮. ❸ *vibratus* ab aethere flugur. Virg. 由精氣層中射出閃光.

II. ❶ *vibranti* ictu. Virgg. 揮槍刺人. ❷ *vibrans* sonus lusciniae. Plin. 黃鳥顫動之聲. ❸ *vibrare* fulmina. 電光閃爍. ❹oratio *vibrans.* Cic. 顫動之詞調.

viburn-um. *i.* n.

【解】莢蓮.

vīcān-us. *a, um.* adj. (*vicus*)

【解】村落，市鎮者.

【例】*vicani* aruspices. Enn. 鄉村占卜者.

vicān-us. *i.* m. 村民，市民.

vĭcārĭ-a. *ae.* f.

【解】代理監督區，(總督或巡撫轄區).

【附】**vĭcārĭāt-ŭs.** *ūs.* m.

【解】代牧教區.

1. **vĭcārĭ-us.** *a, um.* adj. (*vicis*)

【同】qui vicem alterius obtinet;qui in locum alterius succedit.

【解】代理，代辦，輔佐，副職員者，委託者，副者.

【例】*vicaria* praefectura. Amm. 羅瑪代理巡撫區.

2. **vĭcārĭ-us.** *i.* m.

【解】❶ 代理，代辦，輔佐. ❷ 奴隸之替身(代奴). ❸ 替服兵役者，(替兵).

【例】❶ te do *vicarium.* Cic. 委你為我之代理人. *vicarius* diligentiae meae. Cic. 繼吾之忠於職守者. *vicaria* praefectura. Amm. 羅瑪代理巡撫區. *vicarius* generalis, provincialis, paroechiae. 副主教,副督長,副本堂. *vicarius* Episcopi;auctoritatis sacrae partes agit,sustinet. 副主教，(分任聖職者). *vicariam* operam Antistiti praebet. 助理主教. absentis auctoritatis personam agit, sustinet, vice fungitur. 代權. *Vicarius* Apostolicus. 宗座代牧. *vicaria* expiatio. 代贖. *Vicarius* Christi. 基督在世代權(教宗).

vĭcātim. adv. (*vicus*)

【同】per singulos vicos.

【解】沿村，逐村，各村.

【例】*vicatim* servi omnes conscribebantur. 沿村招集奴隸.

vĭcĕ. abl. ; genit. *vicis*; acc. *vicem*; plur. *vices*; dat. et abl. pl. *vicibus.*

【同】fortuna, sors, status, locus.

【解】代替，代理，代辦.

【例】alicujus *vice.* 代替某人. in ejus *vicem.* 代替某人. redde *vicem* meritis. 酬報(承認)功勳. tribuni *vice* me substituit. 立吾代理營長，(師長). poetae *vice* nomina fingere. 依詩人方式. tuam *vicem* pertimesco, timeo, doleo. 憂慮你的遭遇….

vīcenārĭ-us. *a, um.* adj.

【解】二十歲者，二十者.

vīcēn-i. *ae, a.* adj. pl.

【解】❶ (distributiv.) 每二十. ❷ 二十.

【例】❶ annos *vicenos.* Cic. 每經二十年. diebus *vicenis* interpositis. Plin. 每隔二十日. ❷ *vicenas* habere partes. Varr. 由二十部份湊成.

vīcēsĭmān-i. *ōrum.* m. pl.

【解】第二十師兵士.

vīcēsĭmārĭ-us. ❶ *a, um.* adj.

【解】二十分之一稅，(解放奴隸稅).

❷ *i.* m.

【解】收二十分之一稅者.

vīcēsĭm-us. (**vīcensĭm-us.** **vīgēsĭm-us**). *a, um.* adj.

【解】第二十.

vīcēsĭm-a. *ae.* f.

【解】❶ 二十分之一. ❷ 入口，出口，或遺產稅.

【例】❷ *vicesima* libertatis. Inscr. 解放稅. quando *vicesimam* numerasti? Petr. 你何時繳納了二十分之一稅？

vīci. perf. indic. v. *vinco.*

vĭcĭ-a. *ae.* f.

【解】鳩豆，(野豈).

vĭcĭēs. **vĭcĭens.** adv.

【例】sestertium *viciens.* Cic. 兩兆(二百萬)銀幣. *vicies* plenum. Mart. 整兩兆.

vīcīnāl-is. *e.* adj. (*vicinus*)

【解】近鄰，鄉鄰，(毗連者).

vīcīnĭ-a. *ae.* f. (*vicinus*)

【同】vicinitas.

【解】❶ 近處. ❷ 近鄰，鄰舍. ❸ 肖似，彷

彿，雷同.
【例】❶ in *vicinia* nostra urbis. Cic. 在我們城垣處附近. hic *viciniae*. Plaut. 附近處. mortem in *vicinia* videre. Sen. 見死期已近.

vīcinĭt-as. *ātis.* f. (*vicinus*)
【同】vicinia, propinquitas.
【形】finitima, artium studiorumque, infelix.
【解】❶ 鄰里，附近. ❷ 鄰居，近鄰. ❸ 肖似，相近，彷彿.
【例】❶ in istam te *vicinitatem* constituisti. 你移居近處. tota *vicinitas* clamoribus personat. 附近各處，喧嘩嘈雜. ❷ propter *vicinitatem* totos dies simul sumus. 因爲鄰居，吾等終日相處.

1. vīcīn-us. *a, um.* adj. (*vicus*)
【同】propinquus, finitimus, proxime accedens.
【解】❶ 鄰居，(本街坊人)，臨近者. ❷ (fig.) 近似，相近，雷同，肖似者.
【例】❶ *vicinum* bellum. Liv. 附近戰爭. (ante portas est bellum; velut in cervicibus habemus hostem). 戰事迫眉睫. est ille *vicinus* meus. 彼爲吾之鄰居. (meas aedes ejus domus attingit; ejus aedes meis adjacent). 我們房舍毗連. ❷ ex *vicino* descendere. Plin. 相似而互異.

2. vīcīn-us. *i.* m.
【解】鄰居，近鄰.
【例】*vicinus* proximus. Cic. 近鄰.

vīcīn-a. *ae.* f.
【解】鄰女.

vīcīn-um. *i.* n.
【解】近處，附近.
【例】in *vicino* terrae. Sevn. 在地之近處. *vicina* rigare. Plin. 灌溉近處.

vĭcis. f. (non usurpatur nominativus). acc. *vicem*; ablat. = *vice*; pl. nom. et acc. = *vices*; dat. et abl. = *vicibus*.
【解】❶ 位次，班次，輪次，(輪流). ❷ 命數，(命運). ❸ 互相，彼此. ❹ (fig.) (代人)，分位，職分，位置，職務. ❺ (var. express.) (ut adv.)
【例】❶ hac *vice* sermonum. Virg. 這次交談. solvitur acris hiems grata *vice* veris et Favoni, (Zephyri). Hor. 嚴冬已過，大地回春，風和日暖. nox *vicem* peragit. Ov. 繼至深夜. per *vices*. Ov. 輪班. in *vices*. Tac. 輪流. alterna *vice*. Plin. 互相輪流. alternis *vicibus*. Plin. 互代. ❷ *vicem* suam conqueri. 悲其身世. *vices* Danaum. Virg. 與希臘戰爭之命運. ❸ *vicem* reddere, (referre). Ov. 報復. *vices* exigere. Plin. 要求報復. injuriae, beneficio *vicem* exsolvere. Tac. 報恩，報怨. ❹ ad *vicem* alicujus accedere. Cic. 代替人. *vice* alicujus, alicujus rei fungi. Plin. 代人職務，更換某物. *vicem* alicujus explere. Tac. 盡人職務. *vicem* alicujus implere. Plin. 盡人職務. *vicem* alicujus obtinere. Quint. 盡人職務. ❺ a) in *vicem*. (à tour de rôle) 按，(盡本職任). b) tuam *vicem* doleo. Cic. 我同情與你，(悲你命運). meam *vicem*.. 爲吾. alicujus *vicem*. Cic. 爲某人. c) Sardanapali *vicem*. Cic. 如一撒而大....

vĭce. (ablat.)
【例】a) salis *vice*. Plin. 如(類似)鹽. oraculi *vice*. Tac. 彷彿讖語. b) exanimes *vice* unius. Liv. 替此單獨作戰者憂慮. c) prima *vice*. Pall. 第一次. tribus per diem *vicibus*. Pall. 一日三次. *vice* quadam. Sid. 有一次.

vĭcissim. adv. (*vicis*)
【同】mutuo, pariter, invicem.
【解】❶ 互相，彼此. ❷ 輪流，亦然.
【例】❶ accipere *vicissimque* reddere. Cic. 互相授受. quod honestum, justum est et *vicissim*. 正義者必公正，公正者必還正義. ❷ me praebebo tibi *vicissim* attentum auditorem. Cic. 我亦注意聽你.

vicissĭtūd-o. *ĭnis.* f. (*vicis*)
【同】vices, commutatio, varietas quaedam.
【形】jucunda studiorum, officiorumque; nocturna, diurna, optabilis.
【解】輪流，調換，轉機，轉變，變遷，改換.
【例】(*vicissitudines*) officiorum. Cic. 職務調動. dierum noctiumque *vicissitudines*. Cic. 日夜輪流，(夜以繼日). fortunae *vicissitudines*. Cic. 命運之變遷. laborum et quietis *vicissitudine* utendum. 勞作休息應互相更迭.

victĭm-a. *ae.* f.
【同】hostia.
【形】gratior.
【解】❶ 犧牲，(殺牲祭神). ❷ 被陷害者.
【例】se pro republica *victimam* praebere. 爲國犧牲自己.

victīmārĭ-us. ❶ *a, um.* adj. (*victima*)
【解】犧牲者.
【例】*victimarius* negotiator. Plin. 販賣犧牲商人.
❷ *i.* m. pl.
【解】❶ 祭犧牲者. ❷ 販賣犧牲者.

victĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. (v. freq. *vivo*)
【解】生活，度日，營生.

【例】*victitare* parce. Plaut. 飲食菲薄.

vict-ŏr. *ōris.* m. (*vinco*)

【同】in contentione superior, palmam ferens.

【形】beatus, invidus, ingratus, laetus, summus.

【解】❶戰勝者，凱旋者. ❷ (fig.) 克勝，制服者.

【例】❶ omnium gentium *victor.* Cic. 戰勝世界(各民族)者. (*victor*) belli. Cic. 戰勝者. (*victor*) exercitus. Caes. 軍旅凱旋者. *victores* discesserunt. Caes. 凱旋歸. ❷ animus libidinis *victor.* Sall. 克治情慾之心靈. *victor* propositi. Hor. 立志成功者.

1. **victōrĭ-a.** *ae.* f. (*victor*)

【同】palma, triumphus, tropaeum, res bene gesta. X. Offensio.

【形】acerbissima, bellica, civilis, crudelis, domestica, gloriosa, gravis, horribilis, naturae insolens, navalis, praeclara, recens.

【解】❶勝利，戰勝，凱旋，大捷. ❷ (fig.) 克勝，優勝，(佔先)，奪錦標，佔鰲頭.

【例】❶ dubia *victoria.* Caes. 勝敗不定. civilis belli *victoria.* Cic. 內戰勝利. ob egregiam *victoriam* de Hannibale. Liv. 因大敗亞尼巴. *victoriam* reportare ab aliquo. Cic. 得勝某人. ex aliquo *victoriam* ferre, (vel) parere. Liv. 戰敗某人. *victoria* penes nos est, (nobis cessit). 得勝屬於我們. nec *victoriam* obtinuimus, (reportavimus, consecuti sumus). 我們未曾得勝. *victoriam* minime crudeliter exercui. 我未利用勝利施行殺戮. *victoria* prope certa est, (paene explorata, in manibus est). 勝利幾乎確定(如操左券). repentinus casus *victoriam* nobis eripuit, palmam propemodum manibus extorsit. 驟然發生意外，使吾人失去得勝. ❷ *victoria* penes patres fuit. Liv. 幾乎勝利，(利益)屬於元老.

2. **victōrĭ-a.** *ae.* f.

【解】❶勝利女神. ❷勝利女神像.

victōrĭāt-us. ❶ *a, um.* adj. (*victoria*)

【解】屬於勝利者.

i.. m. (subst. subaud. *numerus*)

【解】銀幣名，(=5as.幣上鑄有得勝女神像).

victr-ix. *īcis.* f. (pl. n.*victricia*) (*victor*)

【解】❶勝利，戰勝之女. ❷ (fig.) 佔先，佔優勢者.

【例】❶ *victrices* Athenae. Cic. 雅典得勝者. *victrices* litterae. Cic. 報告勝利書. *victricia* arma. Virg. 勝利武器. ❷ *victrix* causa. Luc. 勝訴.

victūr-us. *a, um.* part. futur. v. *vinco* et *vivo.*

【解】將得勝者.

1. **vict-us.** *a, um.* part. v. *vinco.*

【解】❶戰敗者. ❷被克服者，屈服者.

【例】❶ **victi.** (m. pl.) Virg. 戰敗者. ❷ *victus* sopore. Ov. 睏倦者. *victus* labore. Ov. 不勝疲乏之者. *victus* animi. Virg. 順從偏情者 .*victus* in lacrimas. Tac. 流淚不止. *victo* silentio. Tac. 打破緘默.

2. **vict-ŭs.** *ūs.* m. (*vivo*)

【解】❶食物，日用品，必需品. ❷生計，營生，行狀.

【例】❶ major pars eorum *victus* in lacte, caseo, carne consistit. Caes. 他們的食物主要部份爲奶乾酪,及肉類. *victu* tenui uti,.. (vitam sustentare, propagare, famem propulsare...).飲食淡泊，(生活簡約). ❷ necessaria ad *victum* suppeditare. 供給生活必需品. *victum* labore quaerere, comparare. 勞作營生. omni vita atque *victu* excultus. Cic. 生計營生程度相當高. *victus* et amictus. 衣食.

vīcŭl-us. *i.* m. (dimin. *vicus*)

【解】小村，小鎮.

vīc-us. *i.* m.

【同】pars urbis pluribus domibus constans.

【解】❶街坊，市區. ❷市鎮，鄉村，村落.

【例】omnibus *vicis* statuae collocatae sunt. 在各市鎮立像.

vĭdēlĭcĕt. adv. (*videre licet*)

【同】scilicet, nimirum, nam, enim.

【解】就是，即係，果然，固然，自然.

【例】tibi *videlicet* molestus esse nolui. 即係我不欲擾擾你. tuus *vidilicet* salutaris consulatus, perniciosus meus. Cic. 固然(表面上)你爲總統(執政官)有益於羅瑪，我爲總統(執政官)有害國家.

vĭdĕn. (pro *videsne*)

【解】你看見否，是否你看見.

vĭd-ens. *entis.* part. v. *video.*

【解】明見者.

【例】vivus atque *videns.* Lucr. 善養生，且明見者. vivus *videns*que. Ter. 善養生，且明見者. **videns.** m. subst. (propheta). 先知，(預見者).

vĭ-dĕo. *dēs, di, sum, dēre.* v. tr.

【同】cerno, conspicio, perspicio, provideo, aspectu sentio, percipio, ante oculos mihi versatur; oculis oberrat imago rei, videndi sensum, oculorum sensum habeo.

【狀】acrius, acute, assidue, coram. diligenter, mature, palam, perspicue, clam,

prudenter ,plane, etiam atque etiam.
【解】❶ a) (absol.) 目覩，屬目. b) (cum accus.)看見，視. ❷各種用法. (cum attrib. compl.) (cum part. praes.) (cum *ut* et subj.) ❸ (cum nomen rei subject.) ❹ 閱歷. ❺ 注意. ❻ 謁見，相見. ❼ (fig.) a) 默觀，夢見. b) (abs.)看透. c) 注視. d) 見到，明見. e) 審視，明斷. f) 預見，測量.
【例】❶ a) (absol.)o rem *visu* foedam! Cic. 吁目不忍覩之事！ te *vidente*. Cic. 在你眼前. acrius *videre*. Cic. 看得更透徹. *videre* clare oculis. Plaut. 眼目明見. b) (cum accus.)ea quae *videmus*. Cic. 我們目覩之事. ❸ (cum attrib. compl.) eos cum tristiores *vidisset*. Cic. 既理會他們更面帶憂容. (*videre*)aliquem veste mutata. Cic. 見人著喪服. (cum part.)se classe hostium circumfusos *videbant*. Cic. 既見自己被敵人艦隊包圍. (cum *ut*). *videmusne* ut..? 我們會見否？ ❸ triclinium hortum *videt*. Plin. 饍堂在花園對面. ❹ suo toto consulatu somnum non *vidit*. Cic. 當自己任總統時(執政時),從未安眠,(半日執政). multa bona *videre*. Cic. 經過許多慶幸之事. clarissimas victorias aetas nostra *vidit*. Cic. 我們時代曾有過輝煌的勝利. ❺ mugire *videbis* sub pedibus terram, et descendere montibus ornos. Virg. 你將注意到脚下大地怒吼，梣木自山上墜下. ❻ nec mihi jam patriam spes ulla *videndi*. Virg. 我已無重見本國的希望. ❼ a) (*videre*) aliquid in somniis. Cic. 夢見某事. animo *videre*. 想見. animus *videt* se ad meliora proficisci. Cic. 心想自己將度更美滿的生活. b) plus *videre*. Cic. 看得更透徹. c) (*videre*) vitia in dicente. Cic. 在演講者身上理會過錯. d) *videmus* progredientem apud Homerum Ajacem.... Cic. 在郝梅祿作品中我們見到亞芽正在進行. e) nunc ea *videamus*,quae.. Cic. 現在我們審量. hi fuerunt certe oratores? quanti autem, tu, *videris*. Cic. 他們確是演說家,其天才如何你可審斷. f)prandium nobis *videret*. Cic. 為我們備早餐. *videre* ut.. 預備... *videre* ne... (cavere ne..) 預防... *videant* consules ne quid respublica detrimenti capiat. 執政官(總統)須防備，勿使國家遭受任何損害.
【註】❶ *videndum* se praebuit; in conspectum se dedit. 顯示自己. ❷ ubi rem totam *vidi*;rem penitus cognovi. 我既審視整個問題.❸ res tantilla vix *videri* potest; vix sub aspectum cadit. 僅可見之細事. ❹ *videre* hominem non possum; oculi ferre non possunt. 我不能見此人.❺ quodcumque *vides* meum est;quicquid occurrit oculis.. 你所見之一切，皆屬於我. ❻*videri* deinceps in tanta distantia non potuit. 以後距離太遠已不能見. ❼ omnes ad eum *videndum* procurrebant; omnis se multitudo ad cognoscendum eum effundit. 衆人齊來觀看他.

vī-dēor. *dēris, sus sum, dēri.* v. passiv. *video.*
【同】speciem affero, praebeo, prae me fero, appareo.
【狀】facillime, longe, magnopere, valde, vere.
【解】❶ 見到. ❷ 現出，出現. ❸ 視爲，相信，相似.
【例】❶ in aperto loco paucae stationes equitum *videbantur*. Caes. 在明顯處，但見到少數騎兵站. ❷ ut in miseros usus misericordia *videretur*. Caes. 爲使人見到對遭難人,會發現仁慈. ut omnia postponere *videretur*. Caes. 爲使人明見置諸事於次要之地. prohibiti *videbantur*. Caes. 顯然被阻止. ❸ a) (cum attrib.) cetera, quae quibusdam admirabilia *videntur*. Cic. 餘者有人以爲奇事. b) (cum infin.) solem in mundo tollere *videntur*. Cic. 相似除掉世之太陽. c) (cum nom. et infin.) divitior mihi *videtur* esse vera amicitia. Cic. 我以爲眞友誼更富足. d) (in parenth. sicut impers.) ut mihi *visum* est. 依我之看法. ut mihi *videtur*. Cic. 依我之意見. e) mihi *videor*, tibi *videris*, sibi *videtur*. 我相信，你相信，他相信. *videor* mihi perspicere. Cic. 我相信明見. (subaud. dat.) satisfacere reipublicae *videmur*. Cic. 我們相信已充分爲國家工作. abesse a periculo *videntur*. Caes. 我們相信已脫離危險. f) (impers.) alicui *videtur*. 某以爲. (me) ut tibi *videbitur*, sepelito. Cic. 照你的意見埋葬我. si *videtur*, si tibi *videtur*. 倘妳如意，若你滿意. (formula urbana) (cum infin.)*visum* est mihi de senectute aliquid ad te conscribere. Cic. 我有意爲你寫一篇論老年的文章. ad haec, quae *visum* est, respondit. Caes. 對此類事，他可隨意答覆.

vīdĕsis. **vide sis.** adv.
【解】注意，留神.

vĭdŭ-a. *ae.* f. (*viduus*)
【解】寡婦，孀婦，嫠婦.

vĭdŭāt-us. *a,um.* part. v. *viduo.*
【解】失去，缺乏.
【例】*viduata* sedes. Sil. 空位. (*viduatus*)

manuum. Lucr. 缺手者.
vĭdŭĭt-as. *ātis.* f. (*viduus*)
【解】❶ 缺乏，空虛. ❷ 居寡，(孀婦)，鰥寡.
vīdŭl-us. *i.* m.
【解】皮囊，行囊.
vĭdŭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*viduus*
【解】❶ 使居寡. ❷ 搬空，使空，使涸，掃除，清除.
【例】❶Agrippina *viduata* morte Domitii. Suet. 因刀米死去，而亞各利皮遂成孀婦. ❷ (*viduatam*) urbem civibus. Virg. 空城.
vĭdŭ-us. *a, um.* adj.
【解】❶ 鰥寡，孤身. ❷ 空虛，缺乏.
【例】❶ Penelopa *vidua* viro suo. Plin. 失去丈夫白乃洛. ❷ *viduus* pharetra. Hor. 失去箭囊. pabulationes *viduae* pecudibus. Col. 無羊群之牧場. *viduus* a lumine. Virg. 黑暗無光. pectus *viduum* amoris. Ov. (胸)心無愛情者.
vĭdŭ-us. *i.* m.
【解】鰥夫.
vĭ-ĕo. *ēs, ētum, ēre.* v. tr.
【解】繫，紮，編，辮.
viēt-or. *ōris.* m.
【解】編籃者，竹匠.
viēt-us. *a, um.* adj.
【同】imbecillus, languidus.
【解】凋謝，萎靡，枯槁，過熟者.
【例】nimium *vieta* ficus. Col. 過熟之無花果.
vĭg-ĕo. *ēs, ŭi, ēre.* v. intr.
【同】vireo, viriditatem habeo, floreo, polleo, in gratia sum. X. Jaceo.
【狀】vehementius, diu.
【解】❶ 强健，精壯. ❷ 興旺，昌盛.
【例】❶ *viget* aetas. Sall. 年富力强. *vigere* animo. Cic. 精力强壯. (*viget*) memoria. Cic. 記憶力甚强. (*viget*) gratia. Tac. 頗受人依恃. ❷ diu Caesar *viguit.* 凱撒歷久保持其權威. *viguit* disciplina. 紀律嚴明.
vig-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr.
【解】漸强，長力.
vīgēsĭm-us. vide **vicesimus.**
vĭg-ĭl. *ĭlis.* adj.
【解】❶ a) 醒寤，留神. b) 守夜. ❷ 巡夜者，更夫.
【例】❶ *vigil* ignis. Virg. 不見之火. *vigiles* oculi. Virg. 一夜未眠. *vigiles* lucernae. Hor. 一夜不滅之燈. *vigil* auris. Stat. 側耳靜聽. *vigilem* noctem capessere. Tac. 守夜不寢. ❷ nocturni *vigiles.* Plin. 更夫. mundi *vigiles,* sol et luna. Lucr. 日月爲世界之(更夫)火炬.
vĭgĭl-ans. *antis.* part. v. *vigilo.* *-tior, -tissimus.*
【同】attentus, acer, sollicitus.
【解】不寐者，留意，關注，愼防，小心翼翼.
【例】nemo (post hominum memoriam) *vigilantior.* 自生民以來，從未有如此慇懃者.
vĭgĭlanter. adv. *-tius, -tissime.*
【解】謹愼，專心致志，介意.
【解】*vigilanter* agere. 作事謹愼.
vĭgĭlantĭ-a. *ae.* f.
【同】diligentia, cura, studium, providentia.
【形】mirifica, singularis.
【解】❶ 常寤不寢，醒寤，守夜. ❷ 留意，謹愼，小心翼翼.
【例】*vigilantia* opus est. 必須注意.
vĭgĭlāte. adv. vide **vigilanter.**
vĭgĭlāt-us. *a, um.* part. v. *vigilo.*
【解】經夜不眠者，漏夜工作者.
vĭgĭl-ax. *ācis.* adj.
【解】❶ 醒寤不寐者. ❷ 慇懃細心者.
vĭgĭlĭ-a. *ae.* f.
【同】lucubratio, abstinentia a somno.
【形】consularis ac senatoria, flebilis, nocturna.
【解】❶ 醒寤不寐. ❷ a) 守夜，(防守). b) 一更 (時辰) (羅瑪一夜分四更)即自晚六時至次晨六時). c) 更夫. ❸ (fig.) 謹愼，細心.
【例】❶ cui non auditae Demosthenis *vigiliae*? Cic. 誰未聽說戴戊德之深夜不寐呢？ ❷ a) *vigilias* agere, (conficere) ad aedes sacras. Cic. 在神殿前守夜. b) de tertia *vigilia.* Caes. 自第三更天(自午夜起). c) munus *vigiliarum* per se obire. 親自巡夜. ❸ illam coloniam meis *vigiliis* servavi. 我慇懃防守了該殖民地.
vĭgĭlĭārĭ-um. *i.* n. (*vigilia*)
【解】崗位，哨舍，守望站，衛隊.
vĭgĭlĭ-um. *i.* n.
【解】守夜不寐.
vĭgĭl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】excubo, vigilias ago, in vigilia maneo. X. Dormio.
【狀】acrius, multum.
【解】I. intr. ❶ 守夜不寐，(不眠)，醒寤，熬夜. ❷ (met.) 矚目，(留神)，注意. ❸ (fig.) 謹愼，勤敏，慇懃.
II. tr. (poet.) ❶ (passiv.) 守夜不寐. ❷ 防備，守望.
【例】I. ❶ vigilias *vigilare.* Gel. 守夜不寐. *vigiliatur.* Mart. 守夜不寐. ❷ *vigilantes* curae. Cic. 焦慮，操勞. oculi *vigilantes.* Virg. 醒寤不寐. ❸ *vigilando*...

慇懃.
II. ❶ noctes *vigilantur.* Ov. 終夜不寐. *vigilatum* carmen. Ov. 夜歌. quae *vigilanda* (sunt) viris. Virg. 衆人當防守者.

vīginti. indecl. (adj.) (adv. XX).
【解】二十.

vīgintĭ-vir. *vĭri.* m. **vīginti-vĭri.** *virōrum.* m. pl.
【解】二十委員, (專司分地, 土地改革).

vīgintivirāt-us. *us.* m.
【解】二十委員職務.

vĭg-ŏr. *ōris.* m. (*vigeo*)
【同】firmitas, robur, integritas.
【解】生力, 氣力, 精力, 銳氣.
【例】membrorum *vigor.* 各肢體之氣力.

vīl-esco. *escĭs,* *ŭi,* *escĕre.* v. intr.
【解】漸減價值, 漸成卑賤者.

vīlĭc-a. **villĭc-a.** *ae.* f.
【解】農婦.

vīlĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*vilico*)
【解】管理田莊.

vīlĭc-o. **villĭc-o.** *ās,* *āre.* v. intr. (*villa*)
【解】管理田莊, 修治農田.

vīlĭc-us. **villĭc-us.** ❶ *a,* *um.* adj. ❷ *i.* m. (*villa*)
【同】custos villae.
【形】bonus.
【解】❶ 屬田舍, 農村者, 農家鄉下者. ❷ 佃戶, 農夫, 管田莊治農田者, 管家.

vīlĭfĭc-o. *ās,* *āre.* v. tr. (*vilis facio*)
【解】輕忽, 藐視.

vīlĭpend-o. *ĭs,* *ĕre.* v. tr.
【解】藐視, 輕視.

vīl-ĭs. *e.* adj. *-lior,* *-lissimus.*
【同】vulgaris, contemptus, abjectus, humilis; plebeius, levis, communis, nullo pretio, nullo numero, sordidus. X. Pretiosus.
【解】❶賤售, (低價, 廉價出售). ❷ (fig.) a) 無價值, 微賤, 卑微者. b) 廣泛, 普通, 一般, 庸俗, 粗劣者.
【例】❶ *vilissimae* res. Cic. (*vilia* rerum. Hor.) 最微賤者, (毫無價值者). frumentum *vilius.* Cic. 價值更低之小麥. *vili* pretio emere, vendere. Plaut. 賤買, 賤賣. ❷ a) miror te homine tam *vili* et abjecto delectari. 我奇妙你結交此卑劣之人. fidem, fortunas, pericula *vilia* habere. Sall. 輕視信用, 財富, 危險. *vile* illud caput hoc audet. 此賤貨竟敢行此事. b) nihil tam *vile* tam vulgare est. 無比此更普通更平凡者.

vīlĭt-as. *ātis.* f.
【同】X. Caritas.
【形】magna, communis, nec opinata.
【解】❶ 價廉, 低價. ❷ 卑劣, 下賤, 卑微, 平庸. ❸ 輕蔑, 卑視.
【例】❶ uva *vilitatis* cibariae. Plin. 廉價食品之葡萄. summa annonae *vilitas.* 食糧價低. ❷ *vilitas* verborum. 平凡語. ❸ *vilitas* sui. 卑視自己.

vīlĭtĕr. adv. (*vilis*), *vilius,* *vilissime.*
【解】低價, 微賤, 卑劣, 菲薄, 鄙吝.
【例】*vilissime* constare. Plin. 最低價值.

vill-a. *ae.* f.
【同】praedium, domus extra urbem, rureque aedificata.
【形】aperta, locuples, parva, maxima, publica, vetus, non magna.
【解】❶ 別墅, 莊院, 田莊, 租田. ❷ a) 教場(檢閱場), 檢院. b) 公館, 貢院.

VILLA 1

【例】❶ *villa* rustica. Col. 農舍, (田莊). *villa* urbana. Col. (城中)主人宅院. *villa* fructuaria. Col. 倉房. *villa* abundat lacte, melle. 盛產奶蜜之田莊. ❷ *villa* publica. 檢院(公民登記場).

villār-is. *e.* adj. (**villatĭc-us.** *a, um.* adj.) *villa.*
【解】別墅者, 田廬者.
【例】*villatici* greges. Varr. 別墅之羊群.

villĭcātĭ-o. **villĭc-o.** **villĭc-us.** vide **vilicātio...**

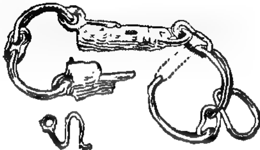
villĭc-us. *i.* m.
【同】custos villae.
【形】bonus.
【解】管家, 總管, 莊戶.
【例】mercari *villicum* tanquam fabrum. 雇用管家, 如同匠人.

villōs-us. *a,* *um.* adj. (*villus*), *-sior,* *-sissimus.*
【解】生毛, 多毛, 髮稠密者.
【例】arbor *villosior.* Plin. 枝葉繁茂之樹木. veste *villosa* corpus contegere. 毛衣蔽體.

villŭl-a. *ae.* f. (dimin. *villa*)
【解】小茅屋, 草舍.

vill-um. *i.* n.
【解】淡酒.
vill-us. *i.* m.
【同】pilus.
【解】絨毛，樹之嫩枝細條.
【例】ovium *villis* vestimur. 穿羊毛織品.
vīm-en. *ĭnis.* n. (*vieo*)
【解】軟枝，柔條，(柳枝，籐條).
【例】simulacra *viminibus* contexta. 樹枝編成之模型.
vīment-um. *i.* n. (*vieo*)
【解】軟枝.
1. **vīmĭnāl-is.** *e.* adj. (*vimen*)
【解】可編織，可纏縛之柔條軟枝.
2. **Vīmĭnāl-is collis.** *is.* m. nom. propr. montis.
【解】小山名：羅瑪多柳樹之小山名.
vīminēt-um. *i.* n. (*vimen*)
【解】用柔條編成者，(柳條編成者).
vīmĭnĕ-us. *a, um.* adj. (*vimen*)
【解】樹枝編成者.
【例】crates *viminei.* 樹枝編成之籬，(筏，笆).
vin. pro *visne.*
【解】你肯否.
vīnācĕ-a. vīnācĭ-a. *ae.* f. (*vinum*)
【解】葡萄渣滓.
vīnācĕ-um. vīnācĭ-um. *i.* n. (*vinum*)
【解】葡萄渣滓.
vīnācĕ-us. *i.* m. (*vinum*)
【解】葡萄核，皮，渣(滓).
vīnālĭ-a. *um.* n. (vel *ōrum*) (*vinum*)
【解】慶祝葡萄開花及收成之節日.
vīnārĭ-um. *i.* n. (*vinarius*)
【解】盛酒器，(甏，罏，壺).
vīnārĭ-us. *a, um.* adj. (*vinum*)
【解】❶ (adj.)屬於酒類者. ❷ (subst. m.) 酒家，開酒店者.
【例】❶ coactor *vinarius.* Inscr. 收酒稅者. (*vinarius*) minister. Hier. 斟酒者，(酒保).
vinc-a. *ae.* f.
【解】夾竹桃類.
vincibĭl-is. *e.* adj.
【解】可戰勝，可克服者.
【附】**vincibilis** ignorantia. 可破的不知.
vin-cĭo. *cīs, xi, ctum, cīre.* v. tr.
【同】colligo, constringo. X. Dissolvo.
【解】❶ 綑縛，紮，綁，絆，繫. ❷ 拘禁，鎖押. ❸ (poet.)看管，圍困. ❹ (fig.) 睏乏，疲憊.
【例】❶ catenis *vinctus.* Caes. 桎梏加身. post terga manus *vincire.* Virg. 双手倒綁. (*vincire*) tempora novis floribus. Hor. 頭(兩鬢)簪鮮花. ❷ (*vincire*) civem Romanum. Cic. 鎖押羅瑪公民. ❸ loca *vincire* praesidiis. 駐兵圍困某地. ❹ *vinctus* somno. Liv. 為睡魔糾纏. sententias *vincire.* 聯句.
vincĭ-um. pro *vinculum.*
vi-nco. *ncis, ci, ctum, ncĕre.* v. tr.
【同】devinco, expugno, victoriam reporto, frango, subigo, feliciter decerto, praeliis frango, copias hostium fundo, superior sum, in ditionem meam redigo; causam obtineo; praecurro, praesto, praepondero.
【狀】facile, funditus, magnifice, vicissim.
【解】❶ 戰勝，擢敗，征服. ❷ 勝，贏，挫折. ❸ 克勝，佔先，屈服，克服. ❹ (fig.) a) 超越. b) 辯倒.
【例】❶ (absol.)qui *vicerunt.* Caes. 戰勝者. (cum acc.)(*vincere*) Galliam bello. Caes. 征服高盧. (*vincere*) Carthaginienses. Cic. 戰勝加太基人. ❷ judicium *vincere.* Cic. 勝訴. (fig.) *victa* est causa reipublicae. Cic. 國家福利問題被挫折. *vincere* Olympia. Enn. 奪得錦標. ut *vincat,* ludit assidue aleam. Poet. 不斷玩骰牌為贏得(銀錢). ❸ noctem flammis funalia *vincunt.* Virg. 炬光打破夜間黑暗. *vincunt* aequora navitae. Hor. 水手乘船破浪. corpora *victa* sopore. Ov. 身體睏乏不能支持. (*vincere*) viscera flamma. Virg. 肉被火炙熟. *vinci* a voluptate. Cic. 為慾情克服. *vici* naturam. Caes. 克服自然. ❹ a) subitam et fortuitam orationem commentatio et cogitatio facile *vincit.* Cic. 平日靜悟沉思，臨時演講自能勝任. (*vincere*) exspectationem omnium. 出人意外. morum immanitate vastissimas *vincit* beluas. Cic. 兇殘勝過碩大野獸. (*vincere*) omnes vigilantia. Nep. 殷勤超過一總人. b) nec *vincet* hoc ratio, ut.. Hor. 理不能勝，以致....
vinctĭ-o. *ōnis.* f. (*vincio*)
【解】❶ 綑縛，繫，束縛. ❷ 綳帶，韌帶，綵絨.
vinctūr-a. *ae.* f. (*vincio*)
【解】❶ 紮縕，綁裹. ❷ 綳帶，繩索，綵絨.
vinct-us. *a, um.* part. v. *vincio.*
【解】紮，綑綁，束縛.
【例】*vinctus* comas stamine. Prop. 用帶束髮. vox *vincta.* Fronto. 舌結不能言.

vincŭl-um.
vinclum. *i*.n. (*vincio*)

VINCULUM 2

【同】nodus; compedes, catenae.
【形】aptissimum, grave, non mediocre, publicum, arctissimum, sempiternum.
【解】❶束帶，繩索. ❷縲絏，桎梏，枷鎖，囹圄. ❸(fig.) a) 關節，(血統，親屬，友誼…. b) 結構，(音韻)和諧….
【例】❶ laxare *vincula* epistolae. Nep. 開信封. solvere *vincla* cado. Tib. 開桶封條. *vincla* tunicarum. Ov. 解衣帶. ❷ in *vincula* conjectus. Caes. 投入縲絏. in *vinculis* retinere, *vinculis* devincire. 鎖押. e *vinculis* emittere, *vincula* rumpere. 釋放. Orgetorigem ex *vinculis* causam dicere coegerunt. Caes. 獄中鞫詢奥爾日道. *vinculis* levare innocentem. 開釋無罪者. ❸ a) corporis *vincula*. Cic. 肉身之拘禁. e *vinculis* corporis evolare. 離身升天. *vinculis* propinquitatis conjunctus. Cic. 有親屬關係. *vincula* concordiae. Cic. 協約. *vinculum* ad astringendam fidem. Cic. 諾言，(約訂). omnibus conjunctionis amoris, amicitiae.. *vinculis* cum eo conjunctus sum. 我與他親愛友善.
【附】**vinculum** matrimonii. 婚姻的關係.

vincl-um. vide **vincŭlum.**

vindēmĭ-a. *ae.* f. (*vinum demo*)
【同】vindemiola.
【解】❶葡萄收穫. ❷ a) 摘割葡萄(粒…). b) (in gen.)收穫.
【例】❶ *vindemias* fieri. 收穫葡萄. ❷ *vindemias* colligere. Plin. J. 收割葡萄(粒). (fig.) post *vindemiam* parricidarum. 報復(懲罰)弒父者後.

vindēmĭāt-or. *ōris.* m. (*vindemio*)
【解】❶收穫葡萄者. ❷ (nomen stellae) Constellation Vierge. 星座之星名.

vindēmĭātōrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】收穫葡萄者.

vindēmĭ-o. *ās, āre.* v. tr. vel intr. (*vindemia*)
【解】收穫葡萄.
【例】(*vindemiare*) uvas. Plin. 收穫葡萄(果實…). (*vindemiare*) vinum. Col. 收穫葡萄(果實…). (*vindemiare*) homines. Arn. 懲罰人.

vindēmĭŏl-a. *ae.* f.
【解】小收穫，小入息.
【例】omnes *vindemiolas* eo reservo, ut illud subsidium senectuti parem. 我保存微小的收入以備老年享用.

vindēmĭt-ŏr. *ōris.* m. vide **vindemiator.**
【解】收穫人.

vind-ex. *ĭcis.* m.
【同】ultor.
【形】assiduus, gravior, optimus.
【解】❶保證人. ❷管理人，保管人，保護人，(防備受侮辱). ❸報復，報仇，懲罰.
【例】❶ *vindex* libertatis. Cic. 保證自由者. ❷ *vindex* aeris alieni. Cic. 保護債主權利. *vindex* injuriae. Liv. 防人受辱. *vindex* periculi. Liv. 救人脫險. ❸ furiae *vindices* scelerum. Cic. 懲罰罪惡之三女鬼.

2. Vind-ex. *ĭcis.* m. nom. propr. hom.
【解】人名：C. Julius *Vindex*. 高盧之總督，曾叛 Nero.

vindĭcātĭ-o. *ōnis.* f. (*vindico*)
【解】❶追還(法)，索取. ❷保證，保護，報復，(伸寃…)防護.
【例】❷ *vindicatio* est, per quam contumeliam defendendo aut ulciscendo propulsamus a nobis. 報復便是用防護，或報仇之方式，以避免受辱.

vindĭcātĭv-us. *a, um.* adj.
【解】報復，報仇者.
【附】**vindicativa** poena. 懲治罰.

vindĭcāt-us. *a, um.* part. v. *vindico.*
【解】脫免，受懲者.

vindĭcĭ-ae. *ārum.* f. pl. (*vindex*)
【形】injustae.
【解】(依法)追還，索取，斷歸.
【例】lis *vindiciarum.* Ascon. 復審，翻案. *vindicias* secundum libertatem postulare. Liv. 爲防護自由要求復審. 〔：要求臨時歸還自由人身分〕. *vindicias* dare, (vel) dicere secundum libertatem. Liv. 宣佈臨時歸還自由. *vindicias* decernere secundum servitutem. Liv. 判決臨時爲奴隸. *vindicias* ferre. Liv. 獲得臨時享受一. injustis *vindiciis* fundos petere. Cic. 欲藉不義之勒索，覇佔財產.

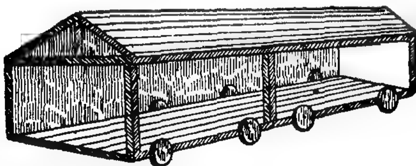
vindĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*vindex*)
【同】vindictam sumo, tueor, affero.
【狀】acerrime, celeriter, graviter, vehementer, severe.
【解】I. (term. spec. juris). (法典名辭). 依法追還：原始時代，爭訟之兩造，齊攜紛爭之物，至裁判員前，以手按物宣誓.
II. (in genere) ❶索還：要求物歸原主. ❷

要求恢復自由. ❸解脫，釋放. ❹懲罰，報復，報仇.
【例】I. sponsam in libertatem *vindicare*. Liv. 要求恢復未婚妻之自由.
II. ❶ (*vindicare*) sibi aliquid. Cic. 要求歸還某物. Homerum suum (civem) *vindicant*. Cic. 追還郝悔祿如自己同城之人. ❷ in libertatem aliquem *vindicare*. 要求恢復某人公民(自由)權. ex dominatu Tib. Gracchi in libertatem rempublicam (*vindicant*). Cic. 救民國脫離T.格拉齊之專橫虐政. ❸(*vindicare*) a miseriis aliquem. Cic. 救人於難. ❹ (*vindicare*) aliquid supplicio omni. Cic. 用各種刑罰處罰某(罪). *vindicatum* est in cives. Cic. 懲罰人民. ab aliquo *vindicare*. Sen. 報復某人.

VINDICTA 1

vindict-a. *ae.* f. (*vindico*)
【解】❶ 解放奴隸棍. ❷ (fig.) a) 追還，恢復，復得. b) 脫免，解脫.
【例】❶*vindicta* virgula erat, qua tactos Romani servos libertate donabant. 解放棍，乃羅瑪人用以解放奴隸者. ❷ a) *vindictam* aliquam libertatis suae quaerere. Liv. 設法恢復自己自由之事. b) (*vindicta*) vitae. Liv. 救命. *vindictae* cupidine exarsi. 渴望報仇.

vīnĕ-a. *ae.* f. (*vineus*)
【同】vinetum, (machina bellica).
【解】❶ 葡萄園. ❷ 葡萄根. ❸ 輪屋(戰具).

VINEA 3

【例】❶ *vineam* instituere, ordinare, conserere, disponere, fodere, putare, tondere, incidere. 建造修治葡萄園. ❸ *vineis*, turribus oppugnare oppidum. 以輪屋戰樓攻城. *vineas* agere. Caes. 推進戰具. *vineas* conducere. Cic. 運用戰具.

vīnĕāl-is. *e.* adj. **vīnĕārĭ-us.** *a, um.* adj.
vīnĕātĭc-us. *a, um.* adj.
【解】葡萄園者.

vīnēt-um. *i.* n. (*vinum*)
【同】locus vitibus consitus, vinea.
【解】葡萄園.
【例】*vineta* sua caedere. Hor. 毀己葡萄園 (喻詆己).

vīnĭt-or. *ōris.* m. (*vinum*)
【同】vitis cultor, vinearum cultor.
【解】栽種修治葡萄者，收穫葡萄者，葡萄園丁.

vīnĭtōrĭ-us. *a, um.* adj. (*vinitor*)
【解】葡萄園丁者.

vīnŏlentĭ-a. *ae.* f. (*vinolentus*)
【同】ebrietas.
【形】furiosa, utilis.
【解】醉酒，酗酒，酩酊大醉.
【例】in *vinolentiam* incidere. 沉入醉鄉.

vīnŏlent-us. *a, um.* adj. (*vinum*)
【同】ebrius, temulentus, vino plenus. X. Sobrius, siccus.
【解】❶ 酣醉，酗酒，嗜酒者. ❷ 浸酒，混和酒者.
【例】❶ homo admodum *vinolentus*. 最嗜酒者. vino incalescit; in dies se vino onerat. 沉湎於酒者. *vinolentus* furor. Cic. 狂醉. ❷ *vinolenta* medicamina. 藥酒.

vīnōs-us. *a, um.* adj. (*vinum*), *-sior*, *-sissimus.*
【解】❶ 嗜酒者，酒徒. ❷ 酗酒，酩酊大醉者. ❸ 有酒色，含酒汁者.
【例】*vinosissima* est. Plaut. 最嗜酒，(如酒囊，酒桶者). *vinosa* convivia. Ov. 宴飲無度者.

vīn-um. *i.* n.
【解】❶ 酒. ❷ 葡萄. ❸ 含麻醉性之液汁 (梨酒，啤酒...).
【例】❶ *vina*. Cic. 酒類. ad *vinum* diserti. Cic. 酒後暢談. *vino* mersus. Liv. 沉湎於酒者. *vino* sopitus. Cic. 醉酒者. *vino* sepultus. Virg. 醉酒者. *vino* aliquem deponere. Plaut. 使人醉倒. ❸ *vinum* ex malis, ex piris. Plin. 蘋果酒，梨酒. *vinum* leve, tenue. 薄酒. *vinum* forte, vehemens. 强烈之酒. *vinum* acidum, asperum. 酸酒. *vinum* magnae vetustatis. 陳酒. *vinum* vetustatem patiens. 陳酒. *vinum* sumere. 飲酒. *vinum* alicui fundere. 灌醉，(侑酒). *vino* obrui. 酣醉. hesternum *vinum* exhalare, edormire. (非)醉後酣睡，醒酒.

vĭ-o. *ās, āre.* v. intr. (*via*)
【解】行路，旅行.
viant-es. *ium.* m. pl.
【解】旅客，行路人.

vĭōcūr-us. *i.* m. (*via curo*)

【解】巡視道路者，路政局.

vĭŏl-a. *ae.* f.

【解】(堇菜)紫蘿蘭，紫色.

vĭŏlābĭl-is. *e.* adj. (*violo*)

【解】可干犯，可踰越，可損壞，可容辱者.

vĭŏlācĕ-us. *a, um.* adj.

【解】紫色者.

vĭŏlārĭ-um. *i.*n. (*viola*)

【解】紫蘿蘭園.

vĭŏlārĭ-us. *a, um.* adj.

【解】染紫色者.

vĭŏlātĭ-o. *ōnis.* f. (*violo*)

【解】褻瀆，濫用，侵犯，冒犯，踰越，背約.

【例】*violatio* templi. 褻瀆神殿. *violatio* tigilli directa vel indirecta. 直接或間接違犯告解秘密.

vĭŏlāt-or. *ōris.* m. (*violo*)

【解】褻瀆者，違犯者，背棄者，(姦污).

【例】*violator* juris gentium. 違犯國際公法者. *violator* dictatoris. Macr. 刺殺總裁者.

vĭŏlāt-us. *a, um.* part. v. *violo.*

【解】被褻瀆，冒犯者.

【例】*violata* fides. Juv. 背信.

viol-ens. *entis.* adj. (*vis*)

【解】激烈，急劇，奮激，猛烈，兇悍者.

vĭŏlenter. adv. *-tius, -tissime.*

【同】per vim, injuriose.

【解】激烈，兇暴，急劇，猛烈，强迫狀.

【例】*violentissime* invadere. Col. 猛烈進犯. *violenter* tolerare facta. Ter. 不甘忍其所行. *violentius* conqueri. Suet. 譏怨更甚.

vĭŏlentĭ-a. *ae.* f.

【同】vis, impetus, injuria.

【形】effrenata.

【解】❶烈性，兇猛，倔强. ❷强暴，橫行，猛烈，强烈.

【例】*violentia* ejus opprimimur. 我們受其强暴欺凌. *violentia* absoluta et relativa. 絕對及相對的脅迫.

vĭŏlent-us. *a, um.* adj. (*vis*).*-tior, -tissimus.*

【同】qui vim affert.

【解】❶(人)激烈，兇悍，專橫. ❷(物)兇猛，强暴，猛烈.

【例】❶ tyrannus *violentissimus* in suos. Liv. 極蠻橫之暴君. alicujus *violentus* impetus. 某人之猛烈攻擊. ❷*violentissimae* tempestates. Cic. 狂風暴雨. *violentior* amnis. Virg. 更强烈之河流. opes *violentae*. Cic. 暴力. aper *violentus*. Ov. 兇猛之旱猪.

vĭŏl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v.tr. (*vis*)

【同】laedo, offendo; polluo, macula afficio, religionem imminuo; vim affero; manus affero, infero, injicio; infringo.

【狀】impurissime, indignius, teterrime.

【解】❶强迫，威逼，侵越. ❷褻瀆，玷污，侮辱，背犯，損害. ❸(poet.)變色，紫色.

【例】❶ *violare* hospitem. Caes. 强迫旅客. *violare* urbem. Liv. 刼掠城市. *violare* virginitatem puellae. Cic. 强姦. ❷ *violare* poetae nomen. Cic. 汚辱詩人之名. *violare* religionem. Cic. 褻瀆宗教. *violare* fidem. Ov. 背信，(失信). *violare* amicitiam. Cic. 負友，(破壞友誼).

vīpĕr-a. *ae.* f. (forsan *vivipera; vivus* et *pario*)

【同】anguis.

【形】venenata, pestifera.

【解】毒蛇，蝮蛇，七寸蛇.

【例】*viperam* nutricare sub ala. Petr. 溫存毒蛇於懷中，(翅下).

vīpĕrĕ-us. *a, um.* adj. (*vipera*)

【解】蝮蛇者，纏毒蛇者.

【例】*viperea* anima. Virg. (Furia).吐毒氣. *vipereum* monstrum. Ov. 頭纏毒蛇之怪物. *vipereae* sorores. Ov. (Furiae). 三女鬼.

vīpĕrīn-us. *a, um.* adj. (*vipera*)

【解】毒蛇者.

【例】morsu *viperino* periit. 被毒蛇咬死.

vīpĭ-o. *ōnis.* m.

【解】小鶴類.

Vipsānĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. (trib. Rom.)人名: 羅瑪家族名; 其中有 Agrippa. **Vipsān-us.** *a, um.* adj. *Vips.* Agrippa 者. **Vipsanae** columnae. *Vips.* Agrippa 之柱.

Vipstān-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名: *Vipstanus* Messala. 為 DC. 第一世紀之演說家及史家.

vĭr. *viri.* m.

【解】(oppon. mulier.) (男性) 男人. ❷(in pleno sensu). 不但具有人格，而且有身分之人物: 大人，名人，貴人，君子. ❸ (usus) **a)** 丈夫 (opp. mulier.). **b)**壯丁 (opp. inf.). **c)** 英雄，好漢 (caract. viril.). **d)** 兵士，戰士. **e)** 個人，每人. **f)** 同僚，軍友.

【例】❶ *virum* me natam vellem. Ter. 我願生為男人. *vir* mulierque. Tib. 男女. ❷ vestros patres, *viros* clarissimos, vivere arbitror. 我想(相信)你們的祖先，最著名之人物，(尚)生存. *vir* omni ex parte clarus (insignis, praestans, spectatissimus). 就各方面著名之人物(偉人). ❸ **a)** Joseph autem *vir* ejus. Matt. 若瑟她的丈夫. **b)** discu-

buerunt ergo *viri* quasi quinque milia. Joan. 分食飽飫之壯丁，約有五千人. c) *virum* se praebere. Cic. 顯示其為英雄好漢. d) equites *virique*. Liv. 騎士及戰士. equis, *viris*. Liv. 騎兵，步兵. e) in *viros* dividere. Pl. 照個人(人口)分劃. f) *vir virum* legit; collegam in senatu. 每人選其同僚，(同伴). — collegam in pugna. 每人選其同僚，在作戰時.—adversarium. (viriditatem). 每人選其同僚，對頭.

【註】exsectus **virum.** (eunuchus). Luc. 閹人. **viri**=genus human. (poetic.)人類.

vĭrāg-o. *ĭnis.* f. (*vir*)

【解】女戰士，女英雄，女中丈夫，烈婦.

【例】bello metuenda *virago.* Ov. 可畏之戰爭女神. diva *virago.* Sen. (Diana). 狄納女神.

virect-um. virēt-um. *i.* n. (*vireo*)

【解】青草地，綠野，草場.

vĭr-ens. *entis.* part. v. *vireo.*

【解】發青.

vĭrentĭ-a. *ĭum.* n. pl.

【解】草木.

1. vĭr-ĕo. *ēs,* (*ŭi*), *ēre.* v. intr.

【解】❶ 發青，發綠. ❷ (fig.) 昌茂，茁壯，韶華.

【例】❶ fronde *virere* nova. Virg. 新葉青綠. pectora felle *virent.* Ov. (poet.)心因膽汁綠. ❷ aevi flore *virens.* Sil. 青春妙齡，(韶華). *virens* puella. 妙齡少女.

2. vĭrĕ-o. *ōnis.* m.

【解】青雀，綠鳥.

vĭr-esco. *escĭs, ŭi, escĕre.* v. intr. (*vireo*)

【解】❶ 放青，發綠. ❷ (fig.) 漸漸興隆發達.

【例】❶ lauro fores *virescunt.* Sen. 門飾青桂枝. ❷ prima parte *virescere* aevi. Claud. 少壯時期.

vĭrēt-um. *i.* n. vide **virectum.**

【解】青草地，草原.

virg-a. *ae.* f.

【同】flagellum.

【解】❶ 細枝，小棒. ❷ a) 嫩枝. b) 捕雀棍(黐棍). c) 杖策，(儀仗棍). ❸ (fig.) a) 厤莖. b) 色帶.

【例】❶ texatur fiscina *virga.* Virg. 用柳條編籃. ❷ pastoris *virga.* Hier. 牧杖. *virgas* expedire. Cic. 解杖，(細). pulsantur limina *virga.* Stat. 以杖擊門. *virgis* ad necem caedere. 杖笞至死. tergum *virgis* laceratum. 項背已被杖策裂碎. *virga* divinatoria. 探測棍.

virgāt-or. *ōris.*

【解】杖笞，鞭責者.

virgāt-us. *a, um.* adj. (*virga*)

【解】細條編成者. ❷ 綫或花紋者，(有斑紋之皮，布).

【例】auro *virgatae* vestes. Sil. 金線繡成之衣.

virgēt-um. *i.* n. (*virga*)

【同】locus virgis consitus.

【解】綿柳樹林.

virgĕ-us. *a, um.* adj. (*virga*)

【解】細枝，嫩條，新芽者.

【例】*virgea* supplex. Virg. 柳條編成之器皿. *virgea* flamma. Virg. 樹枝所燃之火.

Virgĭlĭ-us. (**Vergili-us**). *i.* m. nom. propr. hom. 人名：著名者有 *Virgilius* Maro. 拉丁詩人. **Virgiliān-us.** *a, um.* adj. *Virg.* 者.

virgĭnāl-is. *e.* adj. (*virgo*)

【解】童女，處女，幼女者.

【例】*virginalis* modestia, verecundia. 童女之端方嬌羞.

virgĭnĕ-us. *a, um.* adj. (*virgo*)

【解】童女，處女，貞潔者.

【例】*virginea* favilla. Ov. 童女之焚屍場.(灰). *virginea* ara. Ov. Vesta. 女神之祭壇. *virgineus* focus. Prop. Vesta 女神之爐火. *virginea* sagitta. Hor. Diane 女神之箭.

virgĭnĭt-as. *ātis.* f. (*virgo*)

【同】castitas, castimonia, virginalis.

【解】❶ 貞操，貞德. ❷ 貞女，童女.

【例】*virginitatem* violare. Cic. 敗壞貞操.

Virgĭnĭ-us. (**Vergini-us**). *i.* m. nom. propr. hom. 人名：百總名，曾殺己女，為免受一委員 Appius Claudius 之污辱.

virg-o. *ĭnis.* f.

【形】casta ac verecunda, generosa, nobilis, incorrupta, nata summo loco.

【解】❶ 童女，貞女，處女. ❷ a) (Vestales) =Vestales 尼姑. b) (Diana) =Diana. c) (pl. *Virgines*) =Danaides. ❸ 幼女，少婦. ❹ a) 星宿名. b) 水名：M. Agrippa 導之通羅瑪. ❺ (adj.) 尚未開闢者.

【例】*virgo* bellica. Ov. = (Pallas). Pallas 戰爭女神. *virgo* Saturnia. Ov. (Vesta). Vesta 女神. *virgo* Minerva. Cic. (Minerva). Minerva 女神. *virgo* Dea. Ov. (Diana). Diane 女神. ❷ a) *virgines* Vestales. Vestales 尼姑. b) *virgo.* Hor. (Diana). Diane 女神. c) *virgines* (Danaides). 尼姑. ❸ a parva *virgine.* Cat. 自幼女時代. *virgo* senecta. 老處女. ❹ b) Aqua *Virgo,* (vel) *Virgo.* 某童女發現之水溝名，M. Agrippa 引之入城. ❺ terra *virgo.* Plin.

(adj.)未開闢之地. perpetua *virgo* mansit. 卒世童貞. illibatum virginitatis florem ad extremum usque spiritum conservare. 卒世童貞. *virgo* castimoniam Deo vovit. 獻主的貞女. virginitatem, (florem virginitatis) voluntaria sponsione Deo dicavit, adduxit, conservavit; (sponsione solemni Deo obtulit), (perpetua voti sponsione Deo se virginitatemque suam obstrinxit). 發願守貞. *virginem* per vim violare, comprimere, vitiare. 污辱貞女.

vĭrgŭl-a. *ae.* f. (dimin. *virga*)
【解】細枝，小棍，籤簿，笞杖，評註線，標點，逗點.
【例】*virgula* divina. Varr. 幻術感應棍. *virgula* vitrea. Sen. 玻璃棍. *virgula* normalis. Manil. 直線. *virgula* censoria. Quint. 評註線，(標記).

virgŭlāt-us. *a, um.* adj.
【解】畫格，打線條，雕紋者.

virgult-a. *ōrum.* n. pl. (*virgula*)
【同】virgae et aliae stirpes passim enascentes.
【解】嫩枝，細條，萌芽，叢枝，荊棘.
【例】via interclusa frondibus et *virgultis*. 樹枝荊棘閉塞之路. scirpea *virgulta*. Varr. 灯心草，馬鞭草.

virguncŭl-a. *ae.* f. (*virgo*)
【解】女孩，童女.

Vĭrĭāt-us. Vĭrĭāth-us. *i.* m. nom. propr. 人名：hom. Lusitaniens之首領2° saec. A. C. 叛變，羅瑪屢與之交戰. **Viriatīn-us.** *a, um.* adj. *Viriatus* 者.

vĭrĭcŭl-um. *i.* n.
【解】雕刀，剪刀.

vĭrĭd-ans. *antis.* part. v. *virido.*
【解】發青，蒼翠.

vĭrĭdārĭ-um. vĭrĭdĭarĭ-um.
【解】植物園，小松林，公園.

vĭrĭdē. adv. *-dius.*
【解】綠色，發青.

vĭrĭdĭ-a. *um,* (vel) *ōrum.* n. pl.
【解】綠樹，園林.

vĭrĭd-is. *e.* adj. (*vireo*)
【同】habens viriditatem.
【解】❶ 青綠，蒼翠. ❷ (fig.) 新蘇，茁壯，强健.
【例】❶ *viridia* ligna. Cic. 綠樹. *viridiores* herbae. Plin. 更綠的花草. ❷ *viridis* senectus. Virg. 老當益壯. *viridis* caseus. Col. 新鮮之乾酪. sonus *viridior.* Gell. 更强之聲.

vĭrĭdĭt-as. *ātis.* f. (*viridis*)
【形】herbescens.
【解】❶ 綠色，靑色. ❷ (fig.) 青春，韶華，强健.
【例】❶ pratorum *viriditas.* 草田青綠. laurea ista *viriditatem* suam nunquam amittit. 桂樹常青. ❷ senectus aufert eam *viriditatem* (in qua etiam nunc erat Scipio). 老年失去青年之韶華，(西比約則至老保存之).

vĭrĭd-o. *ās, āre.* v. tr.
【解】使發青，着綠色.

vĭrīl-is. *e.* adj.
【同】viri proprius.
【解】❶ 男子者. ❷ 壯丁，成年者. ❸ 個人，每人者. ❹ (fig.) 英武，雄壯，勇毅者.
【例】❶ *virile* secus. Sall. 男性. calcei *viriles.* Cic. 男人鞋. ❷ aetas *virilis.* 壯年. toga *virilis.* Cic. 成人之長袍. ❸ pro *virili* parte. Cic. (vel) portione. Tac. 照各人力量，並各自方法. ❹ oratio *virilis.* Cic. 穩健文詞.

vĭrīlĭt-as. *ātis.* f.
【解】❶ 成年，壯丁. ❷ 男子，男性. ❸ (fig.) 英武，雄壯.
【例】*virilitatis* ademptae erat. Tac. 閹人.

vĭrīlĭter. adv. *-lius.*
【同】fortiter, animo magno.
【解】若大丈夫然，剛毅英勇.
【例】quod *viriliter* fit, decorum videtur. 作事英勇，看作冠冕之事.

vĭrĭŏl-a. *ae.* f.
【解】手鐲，臂釧.

vĭrītim. adv. (*vir*)
【同】in singula capita.
【解】每人，個人.
【例】agrum *viritim* dividere. 按人口分地，(平分地權).

vĭr-ŏr. *ōris.* m.
【解】青綠色.
【例】pratorum *virores.* Apul. 草原綠色.

vīrōs-us. *a, um.* adj. (*virus*)
【解】臭惡者，發臭氣者.

virtŭāl-is. *e.* adj.
【解】可能者，含有餘力者，有效力者.
【例】*virtualis* intentio. 潛力的意思，(意向).

virtŭālĭter. adv.
【解】含有餘力，有效力然.

virtŭōs-us. *a, um.* adj.
【解】勇毅者，有道德修養者.

virt-ūs. *ūtis.* f. (*vir*)
【同】bonitas, probitas, integritas; fortitudo, vis, robur, vires; ars, facultas, perfecta ratio.

【形】admirabilis, amabilis, bellica, prostrata, clara, insignis, dura et quasi ferrea, excellens, exigua, generosa, laudabilis, mirifica, perennis, praestantissima; aequales, sapientiae comites, regiae.
【解】人之本能，特長. ❶ 人性之特點，優長，功能. ❷ 人品誼之美善，優點. ❸ 成人之優長：a) 堅決，剛强. b) 英武，驍勇. ❹ 操行之完善：功德，善行，德性.
【例】❶ animi *virtus*, corporis *virtuti* anteponitur. Cic. 心靈之優長勝於形體之優長. oratoriae *virtutes*. Cic. 演說家之特長. *virtutes* oratoris. Cic. 演說家之特長. bellandi *virtus*. Cic. 英武善戰. ❷ *virtutes* continentiae, gravitatis, justitiae. Cic. 品誼之優長，即能自治自重，守正不阿. ❸ Helvetii reliquos Gallos *virtute* praecedunt. Caes. 瑞士人論勇毅，超過其他民族. ❹ in *virtute* summum locum ponere. Cic. 以聖德爲最大福利.
【註】❶ homo eximiae *virtutis* est. 有卓絕聖德之人. ❷ tui muneris est *virtutem* colere. 修聖德乃你分內之事. ❸ ista *virtus* magno tibi constitit. 修成此德你須多出力. ❹ vitam ex *virtutis* praescripto vivere. 度聖善生活. ❺ perspecta *virtus*. 剛勇卓著.
【附】**virtutes.** 德行. supernaturales, naturales. 超性的，本性的德行. theologicae, morales. 屬天主界者，屬道德界者. quattuor cardinales. 四樞德. prudentia. 智. justitia. 義. fortitudo. 勇. temperantia. 節.

vīrŭlent-us. *a, um.* adj. (*virus*)
【解】含毒者.

vir-us. *i.* n.
【解】❶液體，流質. ❷ 毒藥，毒品. ❸惡臭.
【例】❶ *virus* cochlearum. Plin. 蚌(蝸牛). 吐沫. ❷ *virus* odoris. Plin. 惡臭.

1. vis. 2a pers. sing. indic. praes. v. *volo.*

2. vīs. (gen. *vis*. f.) acc. =*vim*; abl=*vi*; pl. = **vires.** *virium.*
【同】virtus, robur, impetus, nervi, efficacia, copia.
【形】conciliatrix humanae societatis, confusa toto mundo, contraria, egregia, domina rerum, praeclara, fracta, imbecillis, incredibilis et prope singularis, infinita lacrimarum, innata, magna naturae, maxima auri et argenti, vetus judiciorum, propria orationis.
【解】I. sing. ❶ 力量，能力，(精力，氣力，體力)，効力. ❷ (fig.) 勢力，權威，資力，影響. ❸ 强力，暴力. ❹武力，壓力. ❺字義，語義. ❻ 主力，體要. ❼ 數量繁多.
II. plur. ❶ 物力，實力，膂力. ❷ (fig.) ❸ 能力，(水力，藥力)，黜點. ❹ 兵力.
【例】I. ❶ *vis* equorum. Cic. 馬力. *vis* fluminis. Caes. 河流冲力. *vis* veneni. Cic. 毒藥力量. ❷ (fig.) suavitatem Isocrates.. *vim* Demosthenes hausit. Cic. 易早可拉溫柔吸人，戴茂德權威服人. oratio *vim* magnam habet. Cic. 言語具有大効力. ❸ *vim* adhibere, adferre, alicui. Cic. 强迫人. per *vim*. Caes. 用暴力. de *vi* reus. Cic. 被控用暴力欺人. accusatoris *vim* suscipere. Cic. 用原告强硬之語調. ❹ *vim* hostium sustinere. Caes. 抵制敵人之壓力. (fig.) *vis* omnis belli versa in Capuam erat. Liv. 戰事之重力轉向加布亞. ❺ *vis* subjecta vocibus. Cic. 語義. ❻ id in quo est omnis *vis* amicitiae. Cic. 友誼之本色在乎.... honesti naturam *vimque* dividere. Cic. 分析正義之性質及(體要)効力. ❼ *vis* maxima vasorum Corinthiorum. Cic. 大批高林多之器皿. magna *vis* eboris. Cic. 大批象牙.
II. ❶ *vires* adulescentis. Cic. 青年之實力. nondum satis *virium* habet. 力量不足. integris *viribus*. Caes. 未受損之原力. omnes *vires* impendere. 盡力. agere aliquid pro *viribus*. Cic. 儘可能作事. *vires* eloquentiae. Quint. 口才之効力. *vires* ingenii. Quint. 天資之功能. ❷ (fig.) *viribus* necessariis caret. 無充分力量. ❸ undique contractis *viribus*. Liv. 集中兵力. ❹ *vis* demonstrationis. 論勢. *vis* viva. 活力.

viscāt-us. *a, um.* adj. (*viscum, visco*)
【解】❶ 塗黐，黏膠. ❷ 捕鳥黐竿，誘惑之陷阱.
【例】❷ *viscatae* virgae. Varr. 黐竿. *viscata* vimina. 黐竿. (fig.) *viscatae* manus. Lucil. 三隻手(慣行竊者). *viscata* munera, (beneficia). Plin. J. 行賄.

viscĕrātī-o. *ōnis.* f. (*viscera*)
【同】crudae carnis distributio, solemni ritu facta.
【解】分祭肉，同食祭肉(燔肉).

visc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【解】塗膠，塗黐，(捕鳥).

vīscōs-us. *a, um.* adj.
【解】黏者，膠者.

visc-um. *i.* n.
【解】❶ 寄生植物. ❷ 黏膠.
【例】❷ in *visco* inhaescunt aves. 被黏着之鳥.

visc-us. *ĕris.* n. (saepius **viscer-a.** *um.* n. pl.)

【同】intestina, partes interiores et nobiliores corporis.
【解】❶ 臟腑，內臟，腸. ❷ 肌肉，肚腹. ❸ (fig.) 心腹，內部.
【例】❶ permanat in venas, haeret et insidet in *visceribus* malum. 病入膏肓. ❷ *visceribus* miserorum vescitur. Virg. 啖遭難人之肺腹. mea *viscera*. Ov. 吾女(吾之心頭肉). ❸ in venis atque in *visceribus* reipublicae. Cic. 在國家之內部，(心腹). quae mihi in *visceribus* haerent. Cic. 銘於肺腑(不忘)者.

vīsend-us. *a, um.* adj.
【同】spectandus, magnificus.
【解】可觀者，(體面).
【例】*visendi* operis signum. 雕工精美之態像. epulum *visendo* apparatu. 盛筵.

vīsĭbĭl-is. *e.* adj.
【解】可見者，能見者.

vīsi-o. *ōnis.* f.
【同】visum, spectrum, species
【形】communis veri et falsi, externa, adventitia, falsa, probabilis, fluens, inanis.
【解】❶ a) 觀看，瞻望. b) 想像. ❷ (fig.) a) 幻想，夢想. b) 觀念.
【例】❶ a) dii *visionem*. Cic. 看見神. b) *visionem* habet caelestem. (oblata quaedam caelestium species). 有天上默示. ❷ *visio* veri falsique communis. Cic. 不辨眞假.

vīsĭtātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】謁見，視察.
【附】**visitatio** ecclesiae. 拜聖堂.

vīsĭtāt-or. *ōris.* m.
【解】拜訪，參觀者，視察員，監察員.

vīsĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (v. freq. *viso*)
【同】viso, inviso.
【解】❶ 屢見. ❷ 覲見，晉謁，參見，拜訪.
【例】*visito* provincias. (vulg.) inspicio, lustro, obeo, recognosco provincias. 視察，巡閱，參觀各省.

vīs-o. *ĭs, i, um, ĕre.* v. tr. (*video*)
【同】inviso, visito, officii causa adeo, convenio, accedo, salutatum venio.
【解】❶ 細看，察見，觀看. ❷ a) 晉謁，拜候，會晤. b) 還拜，參觀.
【例】❶ *visendi* causa. Cic. 爲了好奇心. ❷ a) *vise* ad portum. Pl. 在港口會晤. *vise* redieritne. Ter. 看是否已經回來. b) (*visere*) Thespias. Cic. 參觀太斯皮城. (*visere*) signa. Cic. 參觀雕像.

vīs-um. *i.* n. (*video*)
【同】visio, somnium.
【形】falsum, probabile, verissimum.
【解】景致，奇觀，異象，想像，幻想，夢想.
【例】*visa* somniorum. Cic. 夢景. *visis* terreri. 爲幻想所苦. *visis* non omnibus adjungebat fidem. 他不全信一切夢景.

1. **vīs-us.** *a, um.* part. v. *video.*
【解】眼見，目覩者.
【例】aliquid pro *viso* renuntiare. Caes. 稱述某事，如目覩者. *viso* opus est. Plaut. 需要者.

2. **vīs-ŭs.** *ūs.* m.
【同】videndi sensus, videndi vis, acies oculorum.
【形】humanus, insignis, illustris.
【解】❶ 瞻望，觀看，視力. ❷ 眼目，視官，視像，想像.
【例】❶ *visus* oculorum. Lucr. 目覩. tot instantium *visu.* Tac. 在衆人視線下. ❷ humanus *visus.* Liv. 人形. *visus* nocturnus. Liv. 夢景. *visus* area. 視野. (視線輪廓).

vīt-a. *ae.* f.
【同】spiritus, usus hujus lucis, vitae curriculum, cursus hujus vitae, curriculum vivendi, spiritus caeli, anima, caput, victus.
【形】honesta, probata, suavis, jucunda quieta, tranquilla, splendida, delicata, umbratilis, constans, aspera, suavis, amara, fera, vitiosa, flagitiosa.
【解】❶ 生命，性命，存在. ❷ (fig.) a) 生活. (生活方式). b) 生存，生計. c) 實際生活. d) 心愛之人物. e) 現世生命，今世. f) 生平，行傳. g) (pl.) 人靈，鬼魂.
【例】❶ *vitam* agere, degere. 生活度日. *vitae* necisque potestas. Caes. 生死之權. *vitam* amittere. Cic. 喪生. *vitam* alicui auferre. 斷送人性命. *vita* aliquem privare. Virg. *vita* expellere. Cic. 害人性命. *vitam* abrumpere, -fugere. Tac. 奪人性命. e *vita* discedere. Cic. cedere. 死亡. *vita* longissima. Plin. 長壽. inspicere in *vitas.* Ter. 觀看一生行實. ❷ a) *vita* rustica. Cic. (田野)鄉間生活. *vitae* societas. Cic. 交際生活. *vita* mala. Ov. 一生不幸. b) *vitas* discit. Virg. 學習生活，(方式). c) aliquid e *vita* ductum. Cic. 生拿某.... d) mea *vita.* Cic. 我之心肝. *vita* es mihi. Plaut. 我之心頭肉. e) *vita* desuevit pellere glande famem. Tib. 人已不用橡果充饑. f) *vitae* (virorum). Nep. 偉人傳. g) *vitae.* 地獄之鬼魂.
【註】❶ *vitam* duram agit, (aridam, insuavem, asperam). 度日艱難. *vita* nobis a Deo data, (concessa). 天主所賜生命. ❷

vitam agit commodam; (suavem, tranquillam, quietam *vitam* traducit).平安度日. ❸ in castris e *vita* decessit, recessit, exivit, migravit). 在軍營去世. *vitam* ad omnem virtutem dirigere. 一生勤修諸德. ❹ si mihi *vita* suppetet. 倘吾繼續生存. (*vita* producta, propagata ad..) ❺ omnem *vitam* in foro transigam, (conteram, consumam). 一生度都市生涯. ❻ *vitae* jam pene me taedet. 我已厭世. *vitam* mihi acerbam puto; (gravis, molesta, mihi est). 我已厭世.
【附】**vitae** dominium. 生命的主權.

vītābĭl-is. *e.* adj. (*vito*)
【解】可避免者，當諱避者.

vītābund-us. *a, um.* adj. (*vito*)
【解】設法避免，倉皇廻避者.
【例】(cum accus. *aliquid, aliquem*). *vitabundus* castra. Liv. 逃避營寨. *vitabundis* invicem. Tac. 互相廻避. *vitabundus* erumpit. Sall. 闖出逃避.

vītālĭ-a. *um.* n. pl. (*vitalis*)
【解】❶ 關係性命之器官(內臟...). 生機，生力. ❷ 死者衣衾.
【例】❶ *vitalia* capitis. Plin. 頭腦，(生機). *vitalia* arborum. Plin. 樹木生機.

vītāl-ĭs. *e.* adj.
【同】quod vitam praestat, salutaris.
【解】❶ 關係生命者，維持生命者，要害者. ❷ 可生存者.
【例】❶ vis *vitalis.* Cic. 生力，(生機). -spiritus. 生氣. *vitalis* color. Cic. 生活形色. o puer, ut sis *vitalis* metuo. Hor. 兒童我怕你不能長壽. ❷ qui potest esse vita *vitalis*? Enn. 如何生命成眞生命?
【附】**vitalismus.** 活力說，生機主義，生機論.

vītālĭt-as. *ātis.* f. (*vitalis*)
【解】生活元氣，生機.

vītālĭter. adv. (*vitalis*)
【解】照生理，生活方式.

vītand-us. *i.* m. (relig.)
【解】當躲避者，禁與人往來者.
【附】**vitandus** excommunicatus. 應廻避的受絕罰者.

vītātĭ-o. *ōnis.* f. (*vito*)
【同】fuga.
【解】躲避，脫免.
【例】*vitatio* periculi. 避免危險.

vītāt-us. *a, um.* part. v. *vito.*
【解】躲避者，避免者.

Vĭtellĭ-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名: Aulus *Vitellius.* 羅瑪第九總王. **Vitelli-us.** *a, um.* adj. *Vitell.* 者. *Vitellia* via. Suet. *Vitell.* 公路，(由 Janicule 至海).
Vitelliān-us. *a, um.* adj. *Vitell.* 者.
Vitelliān-i. *ōrum.* m. pl. *Vitell.* 之兵士.

vĭtell-us. *i.* m.
【同】ovi pars interior.
【解】❶ 犢，(小牛). ❷ 蛋黃.

vītě-us. *a, um.* adj. (*vitis*)
【解】葡萄園者.
【例】*vitea* pocula. Virg. 葡萄酒.

vĭt-ex. *ĭcis.* f.
【解】柳之一種.

vītĭārĭ-um. *i.* n.
【解】栽植葡萄秧畦，產葡萄地.

vĭtĭātĭ-o. *ōnis.* f.
【解】敗壞，誘惑.

vĭtĭāt-or. *ōris.* m.
【解】敗壞誘惑人者.

vĭtĭāt-us. *a, um.* part. v. *vitio.*
【解】敗壞，腐化者.
【例】curis *vitiatum* corpus. Ov. 因憂慮而憔悴之身.

vītĭcŏl-a. *ae.* f. m.
【解】修治葡萄園者，(園丁).

vītĭcŭl-a. *ae.* f. (*vitis*)
【解】葡萄枝幹. —草木柔條.

vītĭf-er. *ĕra, ĕrum.* adj. (*vitis fero*)
【解】產葡萄者.
【例】colles *vitiferi.* Plin. 產葡萄之丘陵.

vītĭgĕn-us. vītĭgĭnĕ-us. *a, um.* adj. (*vitis geno*)
【解】葡萄者.
【例】*vitigeneus.* Plin. 葡萄(木質)者.

vĭtĭlīg-o. *ĭnis.* f. (*vitium*)
【解】皮膚之白點，癬癩，(泡形皮疹).

vītĭl-is. *e.* adj. (*vieo*)
【解】編織(扭彎)者.
vītīlĭ-a. *ĭum.* n. pl.
【解】籃....

vĭtĭ-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*vitium*)
【同】vitium affero virgini, violo, comprimo, vim affero, stuprum infero.
【解】❶ 敗壞，損害，腐化. ❷ 玷辱. ❸ 僞造，假冒，廢棄.
【例】❶ (*vitiare*) auras. Ov. 使空氣汚濁. (*vitiare*) oculos. Ov. 損害眼目. (*vitiare*) ova. Col. 使蛋腐敗. ❷ (*vitiare*) alienam uxorem. 汚人妻子. ❸ (*vitiare*) comitia. Cic. 廢棄民衆會議. senatusconsulta arbitrio consulum *vitiabuntur.* 執政官(總統)任意廢止國會決議案.

vĭtĭōse. adv. (*vitiosus*)
【同】vitio.
【解】不佳，不良，不正常，不合標準，有弊病.

【例】*vitiose* loqui. 出言不正常. *vitiose* concludere. Cic. 不正確結論. lex *vitiose* lata. 立法不完善.

vītiōsĭt-as. *ātis.* f. (*vitiosus*)
【解】毛病，瑕疵，弊端. (fig.)處理不善，不良.

vĭtiōs-us. *a, um.* adj.
【同】multis vitiis flagitiisque coopertus, depravatus, corruptus, puod vitiose se habet, quod in vitio est. X. Purus, incorruptus.
【解】❶ 敗壞，腐化者. ❷ (fig.) a) 不佳，不善，不完整者. b) 有瑕疵，不正常，邪僻者 .c) 品行不良，惡劣者.
【例】❶ a) *vitiosissimus* orator. Cic. 最劣之演說家， quo nihil est *vitiosius.* Cic. 最不好者. b) *vitiosum* nomen. Cic. 字句惡劣. *vitiosus* consul. Cic. 選舉不合法之(總統)執政官. c) *vitiosus* admodum. 最劣者. *vitiosus* cultus veri Dei. 敬眞天主的邪妄敬禮.

vītĭparr-a. *ae.* f.
【解】金鶯.

VITIS 2

vīt-is. *is.* f.
【解】❶ 葡萄樹. ❷ 百總(百夫長)指揮棒，百總職.
【例】❶ *vitem* serere, colere. 修治葡萄樹. in *vitibus* putantur, resecantur ea quae se nimium profuderant. 刪削葡萄樹繁蕪的枝幹. ❷ *vitem* poscere. Juv. 要求百總職. *vitem* dare. Spart. 授百總職.

vītĭsăt-ŏr. *ōris.* m. (*vitis sator*)
【解】培植葡萄者.

vĭtĭ-um. *i.* n.
【同】vitiositas, animi deformitas, morbus animi, turpis actio. X. Virtus, sanitas.
【形】commune, pervulgatum, insigne, intolerabile, mediocre, maximum, perspicuum, grande, proprium senectutis, singulare,.. Vitia domestica, occulta, perditissima, iniqua, contraria.
【解】❶ 缺失，短處，瑕疵，(不完美). ❷ (fig.) a) 缺點，污辱，污點. b) (relig.)不合禮規，不合法度. c) (moral.) 惡習，(毛病)罪惡，過錯，過惡，否德.
【例】❶ *vitia* corporis. Cic. 形體醜惡. *vitia* in tecto. Cic. 屋頂漏洞. si aedes *vitium* faciunt. 若建築物損壞.... si aedes exesae corruerint, *vitium* fecerint. 若墻壁生裂縫，勢將傾倒. humanam laudem alicui *vitio* dare.轉榮爲辱. homo omnibus *vitiis* inquinatus, cumulatus, contaminatus, coopertus. 惡貫滿盈之人. se *vitiis* admiscent hominum animi. 人心浸染惡習. *vitia* declinare, vitare, effugere, a *vitiis* declinare. 改正，避免惡習. ❷ a) *vitium* castrorum. Caes. 營寨缺點. *vitium* orationis. Quint. 措詞欠妥. b) *vitio* navigare. Cic. 航行不順利. augures *vitio* creatum consulem aiunt. 占卜者說選舉(總統)執政官不吉利. c) alicui *vitio* vertere quod. . Cic. 歸咎於人因.... in *vitio* esse. Cic. 獲罪. hoc est in *vitio*. . perhorrescere. Cic. 心中怯懦乃一過錯.

vīt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】devito, fugio, effugio, declino. X. Incido.
【狀】caute, facile, honeste, magnopere, summopere, turpiter.
【解】躲避，逃避，逃脫，隱匿，畏避.
【例】adulatores *vita.* 應躲避諂媚人者. periculum, mortem, vituperationem, culpam *vitare.* 躲避危險，死亡，譴責，罪過. mortem fuga(*vita*). Caes. 逃避死亡. quem ego *vitavi* ne viderem. Cic. 我避見之人.

vitrārĭ-us. **vitrĕārĭ-us.** **vitrĭārĭ-us.** *i.*m.
【解】販賣，或製造玻璃者.

vitrĕ-us. *a, um.* adj. (*vitrum*)
【解】❶ 玻璃者. ❷晶瑩透明者. ((fig.)脆弱者.

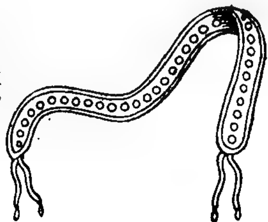
vitrĕ-a. *ōrum.* n. pl.
【解】玻璃器皿.
【例】*vitrea* pruina. Ov. 冰. fenestrae *vitreae.* Boet. 透明窗戶.

vitrĕārĭ-a. *ae.* f.
【解】苧麻類.(爬山虎).

vītrĭc-us. *i.* m.
【解】繼父，(改嫁母之夫).

vītr-um. *i.* n.
【解】❶ 玻璃，水晶. ❷ 大青，菘藍.
【例】fons splendidior *vitro.* Hor. 晶瑩水泉.

vitt-a. *ae.* f.
【解】❶ 束帶. ❷飾帶：爲犧牲，司祭，禱告者所用. ❸婦女髮帶.

VITTA 2

vittāt-us. *a, um.* adj. (*vitta*)
【解】頭飾，髮帶.
【例】nec fronti *vittatus* honos. Stat. 頭未

飾髮帶.
vītŭl-a. *ae.* f.
【解】小牸牛犢，(小母牛).
vītŭlīn-us. *a, um.* adj. (*vitulus*)
【解】小牛者.
vītŭlīn-a. *ae.* f.
【解】小牛肉.
vītŭl-us. *i.* m.
【解】❶牛犢. ❷小獸，(小象，小鯨魚，小海豹).
【例】❷*vitulus* marinus. Juv. 小海豹.
vĭtŭpĕrābĭl-is. *e.* adj. (*vitupero*)
【解】可貶斥，可譴責者.
vĭtŭpĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*vitupero*)
【同】reprehensio, ignominia.
【形】major, summa, tanta, vehemens, justa, maxima.
【解】貶斥，譴責，申斥，呵斥，批評，箴言.
【例】in *vituperationem* venire. Cic. 受申斥. in *vituperationem* cadere. Cic. 受申斥. esse alicui laudi potius quam *vituperationi*. Cic. 與其說某人受譴責，更好說受褒獎. *vituperationem* effugere. 免受申斥. alicujus factum, aliquem, in *vituperationem* adducere. 批評某人，譴責人之行爲.
vĭtŭpĕrāt-or. *ōris.* m. (*vitupero*)
【同】reprehensor.
【形】invidus.
【解】譴責，諫諍，呵叱，規勸者.
1. **vĭtŭpĕr-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*vitium*)
【同】reprehendo, crimini, culpae, vitio do, tribuo; de dignitate, de auctoritate alicujus detraho; in loco criminis pono; maledictis alicujus dignitatem violo.
【狀】acerrime, asperius, gravius, admodum, valde.
【解】❶責備，警告，勸戒，諫諍，譴責，警戒. ❷敗壞，腐化.
【例】❶ res palam *vituperatur*, (improbatur, damnatur). 公然貶責某事. auctor operis *vituperatur*, (convitio exagitatur, jactatur, vexatur, male accipitur). 作者受惡意批評，(受貶責受誹議...) ego tuum consilium *vituperare* non audeo. 我不敢反對你的主張. ❷ cur omen mihi *vituperat*? Pl. 爲何占卜爲我不利？
2. **vĭtŭpĕr-o.** *ōnis.* m. vide **vituperator.**
【解】譴責，規諫者.
vīvācĭt-ās. *ātis.* f. (*vivax*)
【解】生力，長壽，神氣活潑.
【例】*vivacitatis* lentae esse. Plin. 長壽.
vīvārĭ-um. *i.* n. (*vivus*)
【解】養魚池，蓄獸圈.
【例】illud perlucidum *vivarium*. Sen. 透明的養魚缽. *vivarium* ostreorum. Plin. 蓄牡蠣池.
vīv-ax. *ācis.* adj. (*vivo*). *-cior, -cissimus.*
【解】❶長壽，長久，長生者. ❷活潑，敏捷迅速者.
【例】❶ *vivacior.* Hor. 過久. ❷ a) *vivacia* sulphura. Ov. 易燃燒之硫磺. b) *vivacissimus* cursus. Gell. 極迅速的奔跑. c) discipuli paulo *vivaciores.* Quint. 過於活潑之學生.
vīverr-a. *ae.* f.
【解】鼠，狼.
vīvesc-o vīvisc-o. *ĭs,* (*vixi*), *ĕre.* v. intr.
【解】❶始生，萌芽. ❷ (fig.) 奮發，漸盛，發展.
【解】❶ *vivescentia* e terra. Plin. 地上生物. ❷ *vivescit* ulcus. Lucr. 劍傷轉劇.
vīvĭdē. adv. (*vividus*), *-dius.*
【解】活潑，迅速，急躁.
vīvĭd-us. *a, um.* adj. (*vivo*)
【同】plenus vigoris.
【解】❶生動，活潑，奮激，(栩栩欲生). ❷精悍，精壯，强烈，敏捷，急劇.
【例】❶ ingenium *vividum.* Luc. 生性活潑. *vividi* animi. Plin. 心性靈敏. *vivida* tellus. Luc. 肥沃的田地. ❷*vividum* corpus. Plin. 身體精壯. *vivida* senectus. Tac. 年老矍鑠. *vivida* eloquentia. Tac. 口才生動.
vīvĭfĭc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*vivus facio*)
【解】使生活，滋生，養生.
【例】*vivificare* valles. Avien. 反荒谷爲沃田.
vīvĭpăr-us. *a, um.* adj. (*vivus pario*)
【解】胎生者.
vīvĭrād-ix. *īcis.* f. (*vivus radix*)
【解】有根之秧，根生植物.
vī-vo. *vīs, xi, ctum, vĕre.* v. intr.
【同】spiro, sum in vita, in vita commoror, inter vivos numeror, vitam ago, dego, vita fruor, vitam duco, lucem intueor, anima mea exsupero.
【狀】amicisissime, audacter, comiter, concordissime cum aliquo, naturae convenienter, honestissime, intemperanter, molliter, otiose, prodigo; quam diutissime, quiete, sapienter, familiariter.
【解】❶生活，生存. ❷繼續生存. ❸分種說法. ❹平安度日. ❺常生，常存，尚在. (延長壽命). ❻養生，活命. ❼度日，營生.
【例】❶ annum *vivere.* Cic. 生活一年之久. (*vivere*) ad summam senectutem. Cic. 壽

至期頭. negat Epicurus jucunde posse *vivi* nisi cum virtute *vivatur*. Cic. 厄比古否認，人無德行而能安生(安居樂業). (*vivere*) tutiorem vitam. Cic. 度日更安全. ❷ si *viveret* Hortensius... Cic. 若奧而頓尚活在人間. ❸ a) *vixit*, *vixisse*. 已去世. b) ita *vivam*, putavi. Cic. 我曾想如何，我便如此生活. c) ne *vivam*, si scio. Cic. 若我知此，我寧願死. d) sibi soli *vivere*. Ter. 一生爲己. e) in diem, in horam *vivere*. Cic. 只顧目前，(只顧一日一時). ❹ sed quando *vivemus*? Cic. 然而幾時我們度眞生命?*vive* valeque. Hor. 平安度日. *vivite* silvae. (poet.)再會森林. ❺ (Scipio) *vivit* tamen, semperque *vivet*. Cic. 然而西比約現尚生活，而且常常生存. tacitum *vivit* sub pectore vulnus. Virg. 胸中存有傷痕(暗傷). ❻ maximam partem lacte atque pecore *vivunt*. Caes. 他們平日大抵飲奶食獸肉. (*vivere*) rapto. Liv. 搶刼營生. (*vivere*) ex rapto. Ov. 刼掠度日. *vivitur* parvo bene. Hor.. 生活儉約. ❼ (*vivere*) in agro colendo. Cic. 耕田度日. (*vivere*) in oculis civium. Cic. 在衆人前度日. (*vivere*) familiariter cum aliquo. Cic. 與某人過從甚密. secum *vivere*. Cic. 獨居.
【附】**vivorum** sacramenta. 善人的聖事.

viv-us. *a*, *um*. adj.
【同】spirans.
【解】❶ 生活，存在者. ❷ (de rebus) 生動，靈活，流動，輕快者.
【例】❶ Tatio *vivo*. Cic. 大齊生時. *vivus* et videns. Cic. 生時並在目前時. **vivus**. m. subst. 生者. ❷ *vivam* illorum memoriam tenere. Cic. 記憶某事深刻不忘. *vivos* ducent de marmore vultus. Virg. 用大理石雕刻傳神的面容. *viva* aura. Mart. 凉爽之風. *vivus* color. Mart. 天然色. *viva* aqua. Varr. 活泉，(流動之水). ad *vivum* (de *vivo*) resecare. 生砍. calor ad *vivum* adveniens. Liv. 炎熱如焚.

vix. adv.
【同】vix dum, vix jam aegre.
【解】❶ (*vix*=non) 難於，不易. ❷ (*vix*=correlat.) (*vix*=cum) (*vix*=et) 僅能，恰才，幾乎. ❸ (*vix*=cum *tandem*) 然而究竟...
【例】❶ dici *vix* potest. Cic. 難以說. aut *vix* aut nullo modo. Cic. 或難以，或不能. *vix* me contineo quin.. Ter. 我難於制止不.... *vix* teneor quin.. Cic. 我難於制止不.... *vix* ad quingentos redigi. Caes. 不易歸結五百. ❷ *vix* processerat, cum.. Caes. 僅可前進...既.... *vix*.. et.. Virg. 僅...方.... *vix* proram attigerat, rumpit Saturnia funem. Virg. 方至船首，撒杜之女折斷船索. ❸ *vix* tandem sensi.. Ter. 末後究竟我感覺到.

vixdum. adv. (*vix dum*)
【解】恰能，僅能，方能，難於，未曾.
【例】*vixdum*.. cum.. 僅能. *vixdum*.. et.. Liv. 難能.... *vixdum* dimidium dixeram, intellexerat. Ter. 我只言一半，(言尚未了)，他已明瞭...

vixet. pro *vixisset*..

vōbiscum. pro *cum vobis*.
【解】與爾等偕.

vŏcābŭl-um. *i*. n. (*voco*)
【同】vox, nomen, verbum.
【形】proprium, declarans incognitum alicui, additum ad nomen, novum, priscum, ab oratore modificatum.
【解】名稱，名字，名詞，辭，字.
【例】nomen est quo quaeque res proprio et certo *vocabulo* appellatur. 名字乃每一事物的指定名稱，所以別於其他事物者.

vōcāl-is. *e*. adj. (*vox*)
【解】❶ (論動物) 可發聲音者. ❷ (論人聲) 可辨聲調音韻者. ❸ (論事物) 有聲響者. ❹ (subst.) 母音字.
【例】❶ aves cantu aliquo aut humano sermone *vocales*. Plin. 鳴鳥能哨或效人語. ranae *vocales*. Plin. 能叫之蛙. ❷ *vocalissimus*. Plin. 聲音極嘹亮. *vocalis* evasit. V. Max. 失去聲音. *vocale* signum. Veg. 號令. ❸ *vocaliora* sunt vacua quam plena. Sen. 凹形比凸形更易回聲. ❹ **vocalis**. *is*. f. (subst.) (有聲)母音字.
【註】*vocalis* confessio. 用言語告明. *vocalis* recitatio Off. Div. 口誦日課.

vōcālĭter. adv.
【解】高聲朗誦.

vŏcām-en. *ĭnis*. n.
【解】事物名稱.

vŏcātĭ-o. *ōnis*. f.
【解】呼喚，招人投案，一天主感召，恩召，聖召，召叫.

vŏcātīv-us. *a*, *um*. adj. (*voco*)
【解】用以呼喚者.
i. m. (subst. gramm.)
【解】召呼格.

vŏcāt-or. *ōris*. m. (*voco*)
【解】呼喚，招集者，延賓客者.

1. vŏcāt-us. *a*, *um*. part. v. *voco*.
【解】被呼喚，被召者，被招集者.

2. vŏcāt-ŭs. *ūs*. m.
【同】arcessitus.

【解】❶召集，號召，呼籲. ❷延請，邀請.
【例】❷ Drusi *vocatu* venimus. 應德路之邀我們前來.

vōcĭfĕrātĭ-o. *ōnis.* f. (*vociferor*)
【同】clamor, vox elata.
【解】大聲疾呼，喧嘩吵鬧.
【例】magna *vociferatione* clamare. Petr. 大聲呼喚. muliebris *vociferatio.* 婦女一般的號啕.

vōcĭfĕrāt-ŭs. *ūs.* m.
【解】呼喊，吵鬧，鼓噪.

vōcĭfĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (passiv. impers.)
【解】喧鬧，雞鳴.
【例】*vociferatum* (fuerat) fortiter. (cum prop. infin.) Liv. 狂呼....

vōcĭfĕr-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr. (*vox fero*)
【同】clamo, clamorem edo, clamorem tollo, exclamo, vocem contendo.
【解】❶ intr. 叫嚣，喧嘩，吶喊. ❷ tr. 呼喊，高聲招呼.
【例】❶ res ipsaque *vociferatur.* Lucr. 事物自鳴. palam *vociferari.* 當衆喧嘩. ❷ (*vociferare*) pauca. Liv. 高聲喊數語. *vociferari* Decium, quo fugerint? Liv. 戴西勿大聲喊，他們逃往何處？

vōcĭfĭc-o. *ās, āre.* v. intr. vel tr. (*vox facio*)
【解】❶ intr. 嗡嗡作聲. ❷ tr. 高聲宣佈，聲明.

vŏcĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*voco*)
【解】呼喚，唱名(點名)，招呼.

vŏc-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. (*vox*)
【同】advoco, inclamo, arcesso, accieo, adesse jubeo, evoco, nomino.
【狀】fortuito, jamdudum, recte, temere, nominatim, ultro, falso, vulgo.
【解】I. (appellare) ❶號召，招集 ❷召人出庭，(聽審). ❸招人投票. ❹挑戰. ❺邀人宴會. ❻勸引人. ❼唱名，點名.
II. (fig.) ❶導引人. ❷指定，指使，驅使.
【例】I.❶(*vocare*) aliquem ad se. Caes. 召見某人. (*vocare*) ad arma. Caes. 招集人作戰，(動員). (*vocare*) (absol.) in contionem. Liv. 招集民衆(開會). (*vocare*) in senatum. Liv. 招開國會. contionem *vocare.* Tac. 招集國會. (*vocare*) aliquem auxilio. Tac. 呼人援助. (*vocare*) votis imbrem. Virg. (呼風)喚雨. ❷ (*vocare*) aliquem in jus. Cic. 召人出庭(候審). ❸prima classis *vocatur.* Cic. 招集第一級(組)投票. ❹ (*vocare*) in certamina. Virg. 挑戰. ❺ (*vocare*) ad prandium, ad cenam. Cic. 邀人午餐，用晚膳. ❻ anni tempore ad gerendum bellum *vocari.* Caes. 一年季候引人作戰. Carthaginienses fessos nox imberque ad necessariam quietem *vocabat.* Liv. 雨夜身疲之之伽太基人，應取必要之休息. ❼ animal...quem *vocamus* hominem. Cic. 我們稱爲人的動物. nomine quemque *vocant.* Virg. 點名.
II. ❶in invidiam *vocare* aliquem, in suspicionem. Cic. 唆使人嫉妬惑疑某人. ❷Italiam totam ad exitium et vastitatem *vocas.* Cic. 你招致全義大利遭受兵燹喪亡.

vōcŭl-a. *ae.* f. (dimin. *vox*)
【解】低聲細語，短句，詐冒之聲.

vŏl-a. *ae.* f.
【解】手掌，脚底.
【例】nec *vola* nec vestigium exstat, (vel) apparet. Varr. 已毫無踪影痕跡.

vŏlātĭc-us. *a, um.* adj. (*volo 1*)
【同】inconstans.
【解】❶高飛者，有翼者. ❷翱翔，頡頏(輕浮無恒).
【例】❷furentes et *volatici* impetus. 瘋狂式的突擊.

vŏlātĭl-is. *e.* adj. (*volo 1*)
【同】volucer.
【解】❶ 可飛翔者，有翼者. ❷ a) 迅速者. b) 幻影者.
【例】❶ bestiae *volatiles.* 飛禽. *volatile* telum. Lucr. 飛箭.

vŏlātūr-a. *ae.* f. (*volo 1*)
【解】飛翔，飛禽.

vŏlāt-ŭs. *ūs.* m. (*volo 1*)
【同】lapsus volucrum.
【形】aerii.
【解】高飛，飛行.
【例】*volatibus* avium declarari. Cic. 由鳥之飛兆得知. aer *volatus* avium sustinet. 空氣支持鳥飛.

vŏlēma pira. vŏlēm-a. *ōrum.* n. pl. (*vola*)
【解】大梨(可滿手者).

vŏl-ens. *entis.* part. v. *volo 2.*
【解】❶甘心情願，故意者. ❷寬厚，仁惠者. ❸善心，悅人者. ❹使人隨心樂意者.
【例】❶*volentes* parent. 甘心服從. plebi militia *volenti* non erat. Sall. 民衆不甘心服兵役. ❷ ceteris remanere *volentibus* fuit. Tac. 他人甘心留居不去. ❸ si *volentibus* vobis. Macr. 倘你們滿意. ❹**volentia.** n. pl. alicui. 爲某人賞心樂意之事.

volgo. volgus...vide **vulgo. vulgus**...

vŏlĭt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.

(*volare*)
【同】vagor, discurro.
【解】❶翱翔. ❷徘徊，徜徉. ❸(fig.)輕浮不定，無恒.
【例】❶(fig.) *volitare* per ora virum. Enn. 口碑載道(爲人傳誦). ❷*volito* in foro. 徘徊街頭. ❸homo *volitans* gloriae cupiditate. Cic. 奔走夤緣之人.

1. vŏl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr.
【同】volito, pennis me tollo.
【狀】late, insolentius, palam, vehementer.
【解】❶高飛，飛揚(振翼，鼓翅). 飛黃騰達. ❷疾走，飛奔.
【例】❶*volare* in caelum. Plaut. 高飛戾天. sine pennis *volare* haud facilis est. Plaut. (prov.) 毛之不豐滿者不可以高飛. ❷per summa levis *volat* aequora curru. Virg. 輕車掠過波濤上. *volasse* eum non iter fecisse diceres. Cic. 人可稱其飛翔而非行路. *volans* ferrum. Lucr. 飛箭. *volat* irrevocabile verbum. Hor. 一言出口駟馬難追.

2. vŏlo. *vīs, vult, vŏlŭi, velle.* v. tr.
【同】voluntas est, voluntatem habeo, voluntas mea fert, sententia est, studeo. X. Nolo.
【狀】impudenter, magnopere, maxime, nequaquam, perverse, plane, recte, non sane, valde, vehementer, etiam atque etiam.
【解】**I.** in gener. 願欲，願望，期望，要求，貪求. ❶(absol.) ❷(cum accus.) ❸(cum infin.) ❹(cum prop. infin.) ❺(cum subj.) ❻(*velim*..) ❼(*velis*..)
II. (in spec.) ❶決定，命令. ❷主張，意見. ❸重複語. ❹含意.
【例】**I.** ❶(absol.) *velim*, nolim. Cic. 我甘心，不甘心. *velis*, nolis. Sen. 你肯不肯. *velint*, nolint. 他們願欲不願欲. alicujus causa *velle*. 爲某人之故你甘心.... ❷(cum acc.) **a)** nummos *volo*. Cic. 我願欲金錢. faciam quod (pron. n.) *vultis*. Cic. 我做你們所願望者. quid amplius *vultis*? Cic. 你們還要甚麼？❸(cum infin.) poetae post mortem nobilitari *volunt*. Cic. 詩人期望身後榮譽. regiones cognoscere *volebat*. Caes. 當時他願欲明瞭地方情形. nec tantum proficiebam, quantum *volebam*. Cic. 當時我進步，未能稱心如意. ❹(cum prop. infin.) **a)** Germanos suis rebus timere *voluit*. Caes. 他期望日耳曼人爲自己產業掛慮. **b)** regnari *volebant*. Liv. 他們願欲帝制. **c)** dicebas te *velle* quae egissem bene et feliciter evenire. Cic. 你曾說希望我作事順利. **d)** *vult* se esse carum suis. Cic. 他願欲取悅於親友. **e)** Corinthum extinctam esse *voluerunt*. Cic. 他們願欲高林多一敗塗地. **f)** domestica cura te levatum (esse) *volo*. 我期望你不要爲家務掛心. **g)** te salvum (esse) *volunt*. Cic. 他們希望你安全無恙. ❺ *volo* exquiras. Cic. 我希望你尋求. ❻*velim*, ne intermittas. Cic. 我請你勿中止. ❼ut *velis*. Cic. 請你....
II. ❶ **a)** (rogatur in haec verba populus). (用此成語請求民衆). *velitis*; jubeatis, Quirites, ut.. Liv. 羅瑪公民，請命令請決定... **b)** (cum prop. infin.) Majores *voluerunt*.. Cic. 先人決定.... ❷ *vultis* nihil esse in natura. Cic. 你們主張自然界... ❸ nolite *velle*. 請你們勿. ❹ quid sibi *vult*? 有何意義? **a)** quid illae sibi statuae, (res) *volunt*? Cic. 此種態像有何意義? **b)** (homo) quid tibi *vis*? Cic. 你念想甚麼？**c)** (sine tibi) quid comitatus nostri, quid gladii *volunt*? Cic. 衛士，佩劍有何用意？

3. vŏl-o. *ōnis.* m. (praesert. in plur.)
vŏlōn-es. *um.* m. pl. (*velle*)
【同】milites voluntate sequentes.
【解】買奴服兵役者，志願軍，義勇軍.

volsell-a. vulsell-a. *ae.* f. (*vulsus*)
【解】小鉗子，鑷子，別針. (用手術，拔毛髮用者).
【例】pugnare *volsellis*. Varr. 以針刺.

vŏlūbĭl-is. *e.* adj.
【同】in orbem incitatus.
【解】❶旋轉，紆回者，旋渦. ❷(fig.) **a)** 口齒流利，口若懸河. **b)** 命運不定者.
【例】❶caelum *volubile*. 天體旋轉. *volubilis* fortuna. 命運不定. ❷*volubili* quadam dicendi celeritate, (*volubilis* linguae). 講話流利. *volubilis* et inconstans fortuna. 命運紆回不定.

vŏlūbĭlĭt-ās. *ātis.* f. (*volubilis*)
【同】volubilis motus, celeritas, incitatio.
【形】inanis, irridenda, magna.
【解】❶疾動，旋轉，滾捲. ❷圓形，週圍. ❸(fig.) **a)** 文詞流利，侃侃而談. **b)** 命運不常.
【例】❶Deus caelum ad *volubilitatem* rotundavit. 天主使週天旋轉. paucorum dierum *volubilitate* transcursa. Fort. 既過數日. ❷magna in eo est linguae *volubilitas*, (expedita et profluens in dicendo celeritas). 他講話便捷流利. fortunae *volubilitas*. 命運不定.

vŏlūbĭlĭter. adv.
【同】celeriter, incitate.
【解】迅速，流利，便捷.
【例】funditur numerose et *volubiliter*

oratio. 講話便捷有節奏.

vŏlūc-er. *ris, re.* adj. (*volare*)

【同】volatilis, praeceps, incitatus.

【解】❶ 高飛者. ❷ 敏捷，輕快，迅速，暫時，易過者.

【例】❶ *volucer* deus (Mercurius). St. 飛神美而古，(諸神之通訊者). *volucris* arundo. 飛箭. *volucre* ferrum. Plin. 飛鏢. ❷ nihil tam *volucre* quam maledictum. Cic. 惡語極速出口. genus dicendi *volucre.* 輕快法. o spem *volucrem*! 暫望.

vŏlūcr-a. *ae.* f. (*volvo*)

【解】捲葉蟲，(蛹).

vŏlūcr-e. *is.* n. (pl. **volūcr-es.** *um.* f. vide **volucra**).

vŏlūcr-is. *is.* f.

【同】ales, avis, volatilis. 鳥，飛禽.

【例】*volucres* nidos fingunt ac construunt. 飛鳥構窠.

vŏlūcrĭter. adv.

【解】迅速，敏捷.

vŏlūm-en. *ĭnis.* n. (*volvo*)

【同】liber.

【形】caeleste, maximum, novum, plenum.

【解】❶ 可捲起之物，手抄之卷軸. ❷書之一部分 (一卷，一冊). ❸蟠，盤旋，轉變.

VOLUMEN 1

【例】❶ celeri *volumine.* Ov. 旋轉迅速. *volumen* explicare. Cic. 開卷. evolvere *volumen* epistularum. Cic. 展開書札. *volumina* conficere. Cic. 編纂書籍. *volumina* implicuit. Claud. 捲曲在樹上. ❷ omnia paucis *voluminibus* continentur. 一切包括在數卷中.

vŏluntārĭ-us. *a, um.* adj. (*voluntas*)

【同】sponte, ultro, judicio susceptus, ad arbitrium. X. Invitus.

【解】❶ (自主，自由) 故意，甘心情願的. ❷ (論事) 甘願情願之事，自動的.

【例】❶*voluntaria* auxilia. Cic. 志願輔助，(自願投軍). **voluntarii.** m. pl. 志願軍. ❷ *voluntaria* mors. Cic. 自殺. *voluntaria* oblivio. 故意遺忘. *voluntarius* discesssus. Cic. 自動離去. *voluntarium* facinus. 明知故犯之罪.

【附】**voluntarium.** 有意行為. **voluntaria** actio. 有意動作，意志作用. *voluntaria* attentio. 有意的注意. **voluntarismus.** 主意說，意志說. **voluntaristica** philosophia. 意志哲學.

vŏlunt-as. *ātis.* f. (*volo*)

【同】mens, animus, arbitrium, consilium, propositum, sententia, institutum.

【形】abdita, offensa populi, alienior ab aliquo, conjuncta inter aliquos, constantissima, depravata, eximia et singularis, plena humanitatis, et pietatis, grata alicui, popularis, obstinatior, occulta, perpetua, omni laude digna; nefariae, justae, inanes, ambitiosae.

【解】❶ 官能. a) 愛欲，欲司. b) 意志，心志，志願. ❷ 甘心情願. ❸ 情感，感應. ❹ 善意，親向. ❺ 遺囑. ❻ 意向.

【例】❶ *voluntati* tuae parebo, (obsequar tuis *voluntatibus*). 我全隨爾意. eadem mihi est *voluntas*, (in eadem tecum *voluntate* sum). 我與你心同意合. semper ejus *voluntatibus* adsenserunt). 他們常贊同其意見. ❷ a) sua *voluntate* pependerunt. Caes. 他們甘願繳納. mea *voluntate* concedam. Cic. 我甘心讓與. b) alicujus *voluntate.* Caes. 某人同意. c) ad *voluntatem* loqui. Cic. 自由發言. ex Caesaris *voluntate.* Cic. 照凱撒之意願. pro Cluentii *voluntate.* Cic. 隨克路艮之心意. contra *voluntatem.* Cic. 不滿意. ❸ esse in alia *voluntate.* Cic. 意向不同. offensa in eum militum *voluntate.* Nep. 兵士對他起反感. ❹ suorum *voluntates* alienare. Caes. 惹起屬下之反感. ❺*voluntas* suprema. Tac. 遺囑 (最後意願). *voluntas* ultima. Pomp. 遺囑 (最後意願). *voluntas* defuncti. Plin. 亡人遺囑(最後意願). ❻ a) (*voluntas*) scriptoris. Cic. 作者意向. b) testamentorum sententiae *voluntatesque.* Cic. 遺囑之意義及意向. *voluntas* generalis. 集合意志，(社會意志).

vŏlŭp. (et) **vŏlŭpe.** adj. et subst. n. adv.

【同】delectabile.

【解】隨意，滿意，快心，愉快，佳趣.

【例】facite vestro animo *volup.* Pl. 你們隨意做去. salvum te venire, mihi *volupe* est. 你安然回來，我感覺滿意.

vŏluptābĭl-is. *e.* adj.

【解】適意，快心，悅目.

vŏluptārĭ-us. *a, um.* adj. (*voluptas*)

【同】effeminatus, omnia ad voluptatem refert; voluptati deditus, voluptati studens.

【解】❶ 賞心悅目者，快心樂意者. ❷愉快，娛樂，有興趣者. ❸貪娛樂，逸樂者.

【例】❶ *voluptaria* loca. Sall. 愉快之地. *voluptarie* possessiones. Cic. 供享受娛樂之

財富. ❸ homines *voluptarii.* Pl. (omnia voluptate metitur; voluptatibus totum se dedit, tradidit). 專心貪享逸樂之人.

vŏlupt-ās. *ātis.* f.

【同】 jucunditas, laetitia, jucundus voluptatis sensus.

【形】 contraria honestati, exquisita, illecebra turpitudinis, inimica virtutis, mater malorum omnium, obscaena, turpis; indignae homine docto, plurimae, maximae.

【解】 娛樂，愉快，快樂，適意，舒適，逸樂聲色，酒色，荒淫.

【例】 cum *voluptate* legere aliquid. 讀某作品感覺興趣. quod mihi magnae *voluptati* fuit. Cic. 使我感覺愉快之事. ex aliqua re *voluptatem* capere, (vel) percipere. Cic. 對某事感覺興趣.

【註】 ❶ea res mihi magnam *voluptatem* praebuit, *voluptati* mihi fuit ingenti. 此事使吾感覺興味. ❷ *voluptatibus* se totum permittit, tradit. 沈湎逸樂中. ❸ *voluptas* multos perdidit. 宴安耽毒敗壞多人. verbo *voluptatis*, qui Latine sciunt, duas res subjiciunt; laetitiam in animo, et commotionem suavem jucunditatis in corpore. 通拉丁文者，認為 *voluptas*. 名詞，包含兩種事：即心靈之愉快，形體之快樂.

vŏluptŭōs-us. *a, um.* adj. (*voluptas*)

【解】 娛樂，愉快，情趣，荒淫，猥褻者.

【例】 *voluptuosa* quaerere. Caes. 貪安行樂. orator *voluptuosissimus.* Hier. 最蠱惑媚人之演說家.

vŏlūt-a. *ae.* f. (*volvo*)

【解】 柱頭螺旋形(渦形)飾品.

vŏlūtābr-um. *i.* n. (*voluto*)

【解】 (滾)泥漿，野猪窟(穴).

vŏlūtābund-us. *a, um.* adj. (*voluto*)

【解】 喜滾於泥中者.

vŏlūtātĭ-o. *ōnis.* f.

【解】 ❶ 輾轉，反側，翻轉，旋轉. ❷ (fig.) 震盪不安，搖撼不寧.

【例】 ❶ *volutationes* corporis. Cic. 身體翻轉，(打滾). caeca quadam *volutatione.* Sen. 妄動. ❷ *volutatio* rerum humanarum. Sen. 人事之變遷. *volutatio* animi. Sen. 心中忐忑不安.

1. **vŏlūtāt-us.** *a, um.* part. v. *voluto.*

【解】 旋轉，翻滾.

2. **vălūtāt-ŭs.** *ūs.* m.

【解】 翻轉，旋渦，旋風.

vŏlūt-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr. vel intr.

【同】 revolvo, tracto.

【狀】 libere, studiose.

【解】 ❶ 旋轉，翻滾，捲. ❷ (fig.) 輾轉，傳播，尋繹.

【例】 ❶ a) (*volutare*) se in pulvere. Plin. 滾於塵埃中. b) *volutari.* (in passiv.) 翻滾. in pulvere *volutatur.* Cic. 滾於泥濘中. alicui ad pedes *volutari.* Her. 在人足前打滾. ad pedes alicujus *volutari.* Cic. 在人足前打滾. ❷ a) (*volutare*) vocem per ampla atria. Virg. 聲音繚繞在廣大之廻廊中. b) in omni genere scelerum *volutari.* Cic. 沉湎於各種罪惡中. in veteribus scriptis studiose *volutari.* Cic. 致力研究古書. c) (*volutare*) aliquid in animo. Liv. 心中考慮某事. (*volutare*) secum in animo. Liv. 心中再三尋思，(考慮). (*volutare*) aliquid animo. Cic. 心中再三尋思，(考慮). (*volutare*) secum. Liv. 心中再三尋思 (考慮). (*volutare*) suo cum corde. Virg. 心中再三尋思(考慮). d) (*volutare*) aliquid in secreto cum amicis. Liv. 與朋友秘密考究某事.

vŏlūt-us. *a, um.* part. v. *volvo.*

【解】 輾轉，翻滾者.

【例】 *voluti* in caput. Sisen. 向前滾. retro in terga *volutus.* Stat. 向後倒. *volutus* ad caelum undabat vortex. Virg. 火烟旋轉，昇至雲霄.

vol-vo. *vis, vi, ūtum, vĕre.* v. tr.

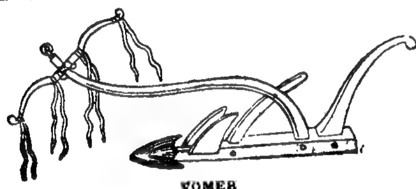
【同】 verto, verso, in orbem torqueo.

【解】 I. 旋轉，翻滾，捲纏. ❶使旋轉，推動，冲動. ❷ 轉成. ❸ 使滾. ❹ 捲起. ❺ 吐，噴出. (pass. reflex.) ❻ 自轉，盤曲. (intr.) 行. II. (fig.) ❶ 積憤. ❷ (luna) 月自轉. ❸ (文詞)流暢. ❹ 研究，考慮.

【例】 I. ❶ amnis *volvit* saxa. Lucr. 河流冲動岩石. (*volvere*) oculos huc illuc. Virg. 目左顧右盼. (*volvere*) filum. Varr. 纏線. (*volvere*) pilas. Plin. 團珠. ❷ (*volvere*) orbem. Liv. 製週圈. ❸ grandia *volvere* saxa. Virg. (向敵人) 滾下巨石. ❹ *volvendi* sunt libri. Cic. 展閱之書籍. ❺ collectum *volvit* sub naribus ignem. Virg. 鼻中噴出胸中積火. vitalis aeris auras *volvere* in ore. Lucr. 口中呼吸新鮮空氣(生氣). ❻ a) *volvere* se, (*volvitur*). 猪打滾. b) *volvere* se, *volvitur.* 蛇盤曲. c) cyclindrus *volvitur* Cic. 圓體旋轉. d) humi *volvi.* Virg. 滾於地上. ❼*volventia* plaustra. Virg. 車行，(輪轉). II. ❶ (*volvere*) ingentes iras in pectore. Liv. 積憤塡胸. ❷ *volvit* (luna) menses. Hor. 月轉成月(按月廻環). tot *volvere* casus. Virg. (poet.)

經過多少災難. *volventibus* annis. (intr.) Virg. 積年壘月. ❸ verbis sententias *volvere*. (rhetor.) Cic. 措詞達意. ❹ (*volvere*) aliquid cum animo. Sall. 心中考慮某事. (*volvere*) aliquid secum. Sall. 廻思…. (*volvere*) aliquid in animo, (animo). Liv. 懷念…. (*volvere*) aliquid in pectore. Liv. (*volvere* sub pectore. Virg.) 胸中戀念. (*volvere*) aliquid. Sall. (*volvere* intra se. Curt.) 熟思，考慮.

vōm-er. vom-is. *ĕris.* m.
【同】ferrum in extremo aratro.
【解】犁頭，劖.

VOMER

【例】*vomerem* imprimere. Plin. 耕田. *vomere* versare humum. 耕地. *vomere* findere terras. Ov. 耕地. *vomere* scindere terram. 耕地.

vŏmĭc-a. *ae.* f. (*vomo*)
【同】ulcus.
【解】❶ 瘡，癤，瘍，癰疽. ❷ (fig.) 創傷，瘟疫.
【例】❶ *vomica* erumpit. Cels. 瘡破裂. *vomicam* aperire. 割瘡.

vŏmĭc-us (morbus). *a, um.* adj.
【解】癰疽，瘟疫者.

vŏmĭfĭc-us. *a, um.* adj.
【解】致嘔者.

vŏmĭtĭ-o. *ōnis.* f. (*vomo*)
【解】嘔吐.
【例】*vomitiones* ciere, movere. Plin. 致嘔. *vomitione* cibos reddere. Pl. 嘔吐食物.

vŏmĭt-o. *ās*, (*āvi, ātum*), *āre.* (v. freq. *vomo*)
【解】屢次嘔吐.

vŏmĭt-or. *ōris.* m.
【解】嘔吐者.

vŏmĭtōri-a. *ōrum.* n. pl. (*vomitorius*)
【解】古圓戲場之門.

vŏmĭtōri-us. *a, um.* adj.
【解】致嘔者.

1. **vŏmĭt-us.** *a, um.* part. v. *vomo.*
【解】吐出者.

2. **vŏmĭt-ūs.** *ūs.* m.
【解】❶ 嘔吐. ❷ 吐出之物.
【例】❶ *vomitu* reddere. Plin. (*vomitu* egerere. Curt.) 嘔吐. *vomitum* supprimere, inhibere, sistere. 止嘔. *vomitum* invitare, facere, extrahere, repetere. 致嘔.

vŏm-o. *ĭs, ŭi, ĭtum, ĕre.* v. tr.
【同】ejicio, vomitione me purgo, vomitu egero.
【解】❶ 嘔吐，噴出. ❷ (fig.) 拋棄，擲出.
【例】❶ (*vomere*) in mensam. Cic. 吐於桌上. *vomebatur* (impers.) ab hora tertia. Cic. 自三點鐘嘔吐. (fig.) qua largius vomit (Padus). Plin. 經過巴度河瀉水較寬之處. ❷ (cum accus.) a) (*vomere*) sanguinem. Plin. 咯(嘔)血. b) (*vomere*) purpuream animam. Virg. 嘔血而亡. (*vomere*) aurea dona. Claud. 浪費珍品. (*vomere*) tela. Stat. 射箭.

vŏrācĭt-as. *ātis.* f. (*vorax*)
【解】吞食，饕餮，貪婪. —嗜欲. —(火)吞噬性.

vŏrāgĭnōs-us. *a, um.* adj.
【解】多旋渦，急湍者，深淵者，多泥濘者.

vŏrāg-o. *ĭnis.* f. (*varo*)
【同】gurges, charybdis.
【形】ima, immensa; geminae.
【解】❶ 深淵，旋渦. ❷ (fig.) 漏洞，漏巵.
【例】equus submersus *voraginibus.* Cic. 馬陷旋渦中. ❷ gurges et *vorago* patrimonii. Cic. 蕩盡祖產之漏洞. vos geminae *voragines* reipublicae. Cic. 你們二人乃國家之禍原(漏洞). immensa *vorago* vitiorum. 罪惡淵藪.

vŏrāt-us. *a, um.* part. v. *voro.*
【解】被吞噬者.

vŏr-ax. *ācis.* adj. (*voro*). *-cior.*
【同】gurges, helluo, ganeo, qui crudus postridie se ingurgitat; edax et inexplebilis, natus abdomini suo, qui de convivio auferri debet, qui cibo et potione se distendit.
【解】吞噬，貪食，饕餮，消滅，蕩盡，毀滅，破壞者.
【例】*voracior* ignis. Ov. 更具破壞性之火. *vorax* venter. Ov. 貪食無饜之腹. *voraces* impensae. V. Max. 浪費.

vŏr-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v, tr.
【解】❶ 狼吞虎嚥，貪食，侵蝕. ❷ (fig.) a) 沉没，陷落. b) 蕩盡，浪費，侵吞. c) 嗜好.
【例】❶ alia animalia *vorant,* alia mandunt. 動物有的吞食，有的嚼食. *vorare* hamum. Plaut. 吞鈎餌. ❷ a) *vorare* Graecorum imperium. Inst. 傾覆希臘帝國. b) *vorare* patrimonia. 蕩盡祖產. c) *vorare* litteras.

Cic 嗜好文學.

vort-ex. *icis.* m. vide **vertex.**
【解】旋渦，急湍，激流，(旋風).
【例】ipsis *vorticibus* caput abluet. Juv. 浴首激流中.

vorticōs-us. *a, um.* adj. vide **verticosus.**
【解】多深淵，多旋渦者.

vorto... vide **verto...**

vōs. genit. *vestri, vestrum* ablat. dat. *vobis.*
【解】你們，爾等，汝曹.
【例】ardens odio *vestri.* 深恨你們. memor *vestri.* Cic. 記憶爾等. nemo *vestrum.* Cic. 你們中無人. unde est?A *vobis.* Ter. 由何而來? 自你等之處.

Vōsĕg-us. *i.* m. nom. propr. montis. 山嶺名：在 Gallia.

vōsmet. pron.
【解】你們自己.

vōtīv-us. *a, um.* adj. (*votum*)
【同】quod voto fit, aut suscipitur.
【解】❶ 誓願，許願，誓約，奉獻，祝聖者.❷ 願望，嗜好者.
【例】❶ ludi *votivi.* Cic. 許與神之戲劇. tabula *votiva.* Hor. 酬恩牌，(還願牌...). *votivus* sanguis. Ov. 還願之犧牲. *votivae* noctes. Prop. 敬神之夜. *votiva* legatio. Cic. 還願代表.

vōt-um. *i.* n.
【同】voti sponsio qua obligamur Deo.
【形】nefarium.
【解】❶矢誓，許願，發願，獻願. ❷ 願望，渴望，請願，祈禱.
【例】❶*vota* facere. Cic. (*vota* suscipere, nuncupare). 許願. *voto* se exsolvere. Petr. 還願，(滿願)(償願). *voto* fungi. Just. 還願，(滿願)(償願). *vota* solvere. Ov. 還願(滿願)(償願). *voto* liberari. Liv. 還願，(滿願)(償願). *voti* reus. 負還願之責. *votis* reus. Virg. 負還願之責. ex *voto* suscepto. ex *voto.* Hor. 由獻願 (發願)... 因誓願... *voti* damnatus. 應償願者. ❷ hoc erat in *votis.* Hor. 所渴望者. *voto* potens. 如願者. mea *vota.* Cic. 我之願望.
【附】❶ *votum* Deo debemus. 因許願與天主，我們應.... *voto* tenemur. 因許願我們有嚴分. *voti* rei sumus. 因許願我們應還願. *vota* reddenda sunt superis, solvenda, persolvenda. 向天上神應還之願. corpus suum perpetua *voti* religione Deo consecrare; suam Deo castitatem *voto* dedicare. 發願守貞.❷ (optatum), *voti* compotem facere. 使自主(自由). *voti* damnamur, (ligati sumus). 我們應負責. virginitatis *votum.* 童身願.

votum.
【解】愿.
【例】publicum. privatum. 公愿 ，私愿. simplex, solemne. 普通聖愿 ，特級聖愿(顯愿，簡愿). reservatum Sedi Apost. 保留於宗座者. non —不保留者. personale, reale, mixtum. 屬人者 ，屬物者 ，屬人亦屬物者. perpetuum, temporale. 永久的 ，暫時的. alsolutum, conditionatum. 無條件，有條件的 individuum, sociale. 個人的，團體的. explicitum, implicitum. 顯義的，含義的.

vōt-us. *a, um.* part. v. *voveo.*

vŏ-vēo. *vēs, vi, tum, vēre.* v. tr. vel intr.
【同】vota suscipio, facio, nuncupo.
【解】❶ (absol.) 發願，獻願，發誓願. ❷ (cum accus.) 許願，矢願，誓獻，奉獻.
【例】❷ (*vovere*) Herculi decumam. Cic. 許獻十分之一與厄而古神. sua capita pro salute patriae *voverunt.* Cic. 許願爲國犧牲. *vovisse* dicitur se daturum. Cic. 傳說曾許給... (*vovere*) ut...(cum subj.) ...爲... earum templa sunt publice *vota* et dedicata. Cic. 她們的隆重祝聖，奉獻的神殿.
【附】**vovere** paupertatem, 發神品願. bona corporis ac fortunae per voluntariam inopiam Deo immolare; paupertatis votum nuncupare. ❷ **vovere** castitatem. 發貞潔願. irrevocabili castitatis voto sese Deo obstringere, dicare; corporis et animi castimoniam, integritatem voto conservare et immolare. ❸ **vovere** obedientiam. 發聽命(服從)願. Deo perpetuo obedientiae nexu se obstringere, mancipare; libertatem, voluntatis arbitrium Deo immolare, sacrificare.

vox. *vōcis.* f.
【形】acerba, acuta, gravis, levis, aspera, contracta, diffusa, intermissa, fracta, scissa, attenuata, inflata, vox mollis, muliebris, effeminata, ululans, dura, dulcis, suavis, clara, canora, lenis.
【解】❶ 聲音，響聲，(鳴，啼，叫). ❷ 語音，口音，語氣. ❸ 樂聲，音調，聲調. ❹ a) 言語，說法，字音. b) 辭句. ❺ 談話. ❻ (poet.) 語言，語法，方言.
【例】❶ magna *voce.* Cic. 大聲. *voce* maxima clamare. Cic. 大聲疾呼. (*vox*) rerum. (fig.) Cic. 物鳴. alicujus *vox* erudita. Cic. 某人智慧之聲(語). ❷ rustica *vox* et agrestis. Cic. 鄉間土音(粗魯). *voce* aliquem agnoscere. Just. 聞聲而識其人. ❸ hiulcae *voces* aut asperae. Cic. 重複不諧

之聲調. acuta *vox*. 尖音. tremula *voce* clamare. Petr. 顫聲，呼號. ❹ a) neque ullam *vocem* exprimere poterat. Caes. 他一言不能發. *vocem* supprimere. Ov. 緘默. b) illa tua *vox*: "Satis diu vixi." Cic. 你所說：「我已生活足久了」. ❺ *voces* habere. Cic. 言必信，(發言). sunt verba et *voces*. Hor. 有言辭及語法. ❻ *voces*=suffragia. 選票，(選舉權). *vox* activa. 選舉權. *vox* passiva. 被選舉權. *vox* consultativa. 參議(顧問)權. *vox* deliberativa. 議決權.
【註】❶ (*vocem* non amplius habet). 不復能言. dolor *vocem* suppressit, inclusit. 痛不堪言. *voce* deficere; *vocem* egerere nullam posse. 失聲. ❷ (*voce* submissa locutus). 低聲談話. *voce* demissa, infracta. 細聲. ❸ (clarissima *voce* dixit). *voce* magna et peracuta, maxima *vocis* contentione. 高聲，大聲...

Vulcānāli-a. Volcānāli-a. *um.* vel *ōrum.* n. pl.
【解】敬 *Vulcanus* 神之節日.

Vulcān-us. Volcān-us. *i.* m. nom. propr. dii. 神名：火神名 Jupiter et Junon 之子. Venus 之夫，居於，Etna, 爲 Jupiter 製閃電. (fig.) 火焰，烈火，祝融. **Vulcanĭ-us.** *a, um.* adj. *Vulc.* 者. **Vulcaniae** insulae. 島名在 Sicilia 附近.

vulgār-is. volgār-is. *e.* adj. (*vulgus*)
【同】quotidianus, contritus, communis, popularis, unus de populo, unus de multis. X. Excellens.
【解】匹夫者，百姓者，大衆者，普通者，素常者，庸俗者，平凡者，淺近者.
【例】*vulgaris* liberalitas. Cic. 普遍的，(待一總人)寬宏大量. consuetudo *vulgaris*. 普通慣例. *vulgaris* opinio. Cic. 大衆意見. *vulgaris* lux. Luc. 日光. *vulgaris* via. Quint. 康莊大路.

vulgārĭtĕr. adv.
【同】populariter, usitate.
【解】平常，慣例，普通式，大概.
【例】*vulgariter* loqui, (plebeio sermone, verbis quotidianis). 講普通話.

vulgārĭ-us. volgārĭ-us. *a, um.* adj. (*vulgo*) vide **vulgaris.**
【解】平凡，平庸者.

vulgāt-a editio. *ae.* f.
【解】聖經：通行拉丁譯本，普通譯本.

vulgāt-ŏr. *ōris.* m.
【解】傳播，(揭示)傳佈，宣佈者.
【例】taciti *vulgator*. Ov. 洩露機密者.

vulgāt-us. volgāt-us. *a, um.* adj. *-tior, -tissimus.*
【解】❶ 普通，平凡者，素常者. ❷ 已宣佈者，家喻戶曉者，爲人傳誦者. ❸ 人人可接近者.
【例】❶ *vulgatissimus.* Quint. 最普遍者. ❷ *vulgatior* fama est. (cum prop. infin.) Liv. 更普通的傳說. ❸ navis *vulgata* omnibus. Cic. 普通(公共)航船.

vulgĭvăg-us. volgĭvăgus. *a, um.* adj.
【解】漂泊，漂流，(流氓)無定所者.

1. **vulgō. volgō.** adv. (ablat. *vulgus*)
【同】passim, populariter, plerumque, magna ex parte; magnam, majorem, maximam partem.
【解】群衆，當衆，公然，時常，慣常，普通. 到處.
【例】*vulgo* loquebantur. Cic. 道聽途說，(風聞...). *vulgo* haec fiunt. 普通如此作法. invitare *vulgo*. Cic. 延請群衆，(赴宴). litterae quas *vulgo* ad te mitto. Cic. 我通常給你寄去之信件.

2. **vulg-o. volg-o.** *ās, āvi, ātum, āre.* v. tr.
【同】pervulgo, divulgo.
【狀】valde, passim.
【解】❶ 頒佈，宣佈，傳播. ❷ 洩露，揭示，傳聞，謠傳. ❸ 普通化，普遍化，使一總人可接近.
【例】❶ in omnem exercitum *vulgari*. Liv. 傳遍全軍. liber *vulgatus*. 通行的書籍. ❷ *vulgata* est res. 事已洩露. *vulgare* in vulgum. 衆人謠傳. *vulgatur* rumor. (cum infin). 散佈謠言. *vulgare* morbos. 傳染病. ❸ navis *vulgata* omnibus. Cic. 普通(公共)渡船.

vulg-us. volg-us. *i.* n.
【同】turba, multitudo.
【形】incertum.
【解】❶ 常人，百姓，庸民，黎庶. ❷ 群衆，民衆，大衆.
【例】❶ in *vulgus*. 對平民百姓. in *vulgus* ignotus. Cic. 常人不知者. *vulgi* rumor. Tac. 民間謠言. spargere per *vulgus*. Luc. 傳佈民間. in *vulgus* emanare. Cic. 流傳民間. ❷ *vulgus* militum. Caes. 衆兵士. *vulgus* imperitorum. 無知的群衆.

vulnĕrārĭ-us. ❶ *a, um.* (*vulnero*) ❷ *i.* m.
【解】❶ 創傷者，醫傷者. ❷ 外科醫士.

vulnĕrātĭ-o. volneratĭ-o. *ōnis.* f.
【同】sauciatio.
【解】創傷，傷損，傷痛.

vulnĕrāt-us. *a, um.* part. v. *vulnero.*
【解】受傷，受損失，受禍，累及者.

vulnĕr-o. volnĕr-o. *ās, āvi, ātum, āre.*

v. tr. (*vulnus*)
【同】saucio ; plagam, vulnus impono; plagam facio, injicio; vulnus affligo; vulneribus conficio.
【解】傷害，損害，連累，得罪，難為，中傷.
【例】graviter hominem *vulneravit.* 重創某人. (plagam mortiferam homini imposuit.) 使人受致命傷. graviter *vulneratus* est; multis vulneribus concisus. 受重創，多處受傷. *vulnerata* navis. Liv. 受創之船. (*vulnerare*) aliquem voce. (fig.) Cic. 出言傷人.

vulnĭfĭc-us. *a, um.* adj. (*vulnus facio*)
【解】傷人，殺人，害人者.

vuln-us. voln-us. *ĕris.* n.
【同】plaga.
【形】gravissimum, vehemens et mortiferum, periculosum, recens.
【解】❶創傷，傷痕，破裂. ❷ (fig.) 損害，損失，苦痛，災害.
【例】❶multis et illatis et acceptis *vulneribus.* Caes. 双方各受傷多處之後. non magnum *vulnus* fuit. 未受重傷. ex *vulneribus* obiit. 受傷身亡. mortifero *vulnere* ictus cecidit. 因受致命傷而倒斃. vix sanabitur hoc *vulnus.* 不易療治之傷. ❷belli *vulnera* sanare. Cic. 救濟戰災. alterius famae grave *vulnus* imponere, inurere, infligere. 重損人名譽.

vulpēcŭl-a. *ae.* f. (*vulpes*)
【同】vulpes parva.
【解】小狐狸.
【例】fraus quasi *vulpeculae.* 如小狐狸之詭計.

vulp-ēs. volp-ēs. *is.* f.
【解】狐狸.
【例】jungere *vulpes.* Virg. (prov.) 聯合(駕馭)狐狸(不可能). *vulpes* pilum mutat non mores. Suet. (prov.) 狐狸易皮毛，而不改其品行(稟性難移).

vulpīn-us. *a, um.* adj. (*vulpes*)
【解】狐狸者.

vulsūr-a. *ae.* f.
【解】拔出.

vuls-us. vols-us. *a, um.* part. v. *vello.*
【解】❶ (拔毛者)軟化，嬌柔者. ❷ 拘攣(抽筋)者.
【例】*vulsa* pectore tela. Lucr. 由胸上拔出之箭. mens est *vulsa* tibi. Mart. 你心軟化.

vultĭcŭl-us. *i.* m. (*vultus*)
【解】略嚴肅，不豫色.

vultŭōs-us. *a, um.* adj. (*vultus*)
【同】tristis, severus.
【解】嚴厲，矯飾者.
【例】*vultuosa* pronuntiatio. Quint. 裝腔作勢.

vult-ŭr. volt-ŭr. *ŭris.* m.
【解】鷲鳥，禿鷲，貪婪.
【例】profert jam cornua *vultur.* Claud. (prov.) 鷲已生角(喻不可能).

vultŭrĭ-us. voltŭrĭ-us. *a, um.* adj.
【解】鷲鳥者. (fig.) 貪婪者，剝奪人者.

vulturn-us. volturn-us. *i.* m.
【解】西南風.

vult-ŭs. volt-ŭs. *ūs.* m.
【同】os, facies.
【形】hilaris, gravis, modestus, perturbatus, plenus furoris, severior, tristior, superbissimus; ficti, simulati.
【解】面容，面色，容貌 (外形，外貌).
【例】imago animi *vultus* est. Cic. 面容為心靈之鏡. (*vultus*) salis placidi. Virg. 海面平靜. *vultu* tristiore est et severo. 面色較憂鬱且嚴肅. (frontem contrahit, adducit, *vultum* demittit), *vultus* ab animo dissentit. 色裝. *vultus* fallit, mentitur, decipit, in fraudem impellit, inducit. 假面欺人. ex *vultu* agnosco quam alieno a me sit animo. 觀其面色，知其與吾心意不合. ex fronte ac oculis conjicio. 我由其面目而推測.

vulv-a. *ae.* f. **-ae.** *arum* f. pl.
【解】母胎.
【例】concludere omnium *vulvam* domus. Hier. 使各家絕嗣.

X–Y

x. f. n.
❶ 拉丁第二十二字母
❷ (簡)X. =decem, denarius.

Xanthip-p-ē. *ēs.* f. nom. propr. mulier. 人名：Socrates之妻名.

Xanthipp-us. *i.* m. nom. propr. hom. 人名：❶Pèriclès之父. ❷ Lacèdémonien. 人，羅瑪與伽太基作戰時為伽之將軍.

xĕnĭ-um. *i.* n.
【解】禮品，餽贈：客人送者. (ordin. n. pl.) 律師酬金(酬勞品).

xĕnŏdŏchī-um. (**-chēum**). *i.* n.
【解】醫院(救濟病院).

xērŏphăgĭ-a. *ae.* f.
【解】用乾食品.

Xerx-ēs. (**-sēs**). *is,* (et)*i.* m. nom. propr. hom. 人名，Darius 之子. Perses 之王. 在 Salamine 為希臘人戰敗.

xĭphī-ās. *ae.* m.
【解】❶旗魚(海魚). ❷彗星之一種，形如劍.

xĭphī-um. (**-on**). *i.* n.
【解】鳶尾，木菖蒲.

xylĭn-us. *a, um.* adj.
【解】棉花者.

xilobalsăm-um. *i.* n.
【解】香料樹.

xylocinnămōm-um. *i.* n.
【解】(印度產)肉桂樹.

xyl-on. *i.* n.
【解】木棉樹.

xyst-um. *i.* n. (ordinarie) **xyst-us.** *i.* m.
【同】porticus.
【解】柱廊. ❶ (Graec.) 希臘人習拳處. ❷(Rom.)羅瑪人散步處(栽有樹木).
【例】cum inambularem in *xysto.* 當我散步於柱廊下時.

y. f. n.
【解】原為希臘字，後為羅瑪人採取，用在來自希臘之各詞中.

yăcinth-us. *i.* m. vide **hyacinthus.**
【解】夜來香.

ymn-us. *i.* m. vide **hymnus.**
【解】詩詞.

ypŏcrĭt-a. *ae.* m. vide **hypocrita.**
【解】化裝者，虛偽之人，色莊之人，假善人.

Z

z. f. n.
【解】採自希臘字，但用於外來語中.
zābŏl-us. zābŭl-us. *i.* m. (*diabolus*)
【解】魔鬼.
Zăm-a. *ae.* f. nom. propr. urbis. 城名：Numidie之首都，因 Annibal曾於此戰敗而著名. **Zamens-is.** *e.* adj. *Zama*者.
zĕ-a. *ae.* f.
【解】裸麥，大麥類.
zēlāt-or. *ōris.* m.
【解】熱心，有心火者，虔誠者.
zēl-o. *ās, āvi, ātum, āre.* v. intr. vel tr.
zēl-or. *āris, ātus sum, āri.* v. dep. intr. vel tr.
【解】熱望，嫉妬.
【例】vidi *zelantem* parvulum. Aug. 我曾見心懷嫉妬之兒童.
zēlōt-es. *ae.* m.
【解】嫉妬者，爭愛，爭寵者.
【例】Deus *zelotes.* Hier. 嫉妬之神.
zēlŏtypĭ-a. *ae.* f.
【同】obtrectatio.
【解】嫉妬，爭寵.
【例】*zelotypia* est aegritudo ex eo quod alter potiatur eo quod ille ipse concupierit. 嫉妬便是因他人佔有自己所貪戀者，而心中憔悴.
zlŏtyp-us. *a, um.* adj.
【解】嫉妬，猜忌者.
i. m.
【解】嫉妬之人.
zēl-us. *i.* m.
【解】嫉妬，爭先一心火，熱心.
【例】*zelo* zelatus sum pro Domino. Hier. 我熱心(爭先)榮主. *zelus* domus tuae comedi me. Hier. 熱愛你聖殿之火焚燒我.
zĕphyr-us. *i.* m.
【解】西南風(溫柔之風，在義大利，溶雪而示春季來臨).
zēt-a. *ae.* f.
【解】寢室.
zingĭb-ĕr. (vel) **zingĭbĕr-i.** *ĕris.* n. **zinzĭb-er.** *ĕris.* n.
【解】生薑.
1. zīzānĭ-a. *ae.* f.
【解】菰類.
2. zīzānĭ-a. *ōrum.* n. pl.
【解】莠，稗.
zīzyph-um. zīzĭph-um. *i.* n.
【解】棗，蜜棗.
zīzyph-us. zizĭph-us. *i.* f.
【解】棗樹.
zōdĭăc-us. *a, um.* adj. *i.* m.
【同】signifer orbis signorum.
【解】月躔度，黃道十二宮.
【例】*zodiacus* circulus. Hier. 黃道週.
zōn-a. *ae.* f.
【解】❶帶，腰帶，錢帶(錢袋)，招文袋. ❷ Orion星座. ❸地帶，地域.
【例】❶qui *zonam* perdidit. Hor. 遺失錢囊錢袋者. ❸*zona* duodecim signis conformata. Vitr. 黃道十二宮. *zona* torrida, glacialis, temperata. 熱帶，寒帶，溫帶.
zōnārĭ-us. a) *a, um.* adj. (*zona*)
【解】腰帶者.
b) *i.* m.
【解】做腰帶者.
【附】**zoologĭa.** 動物學. **zootheismus.** 動物神教.
zost-er. *ĕris.* m.
【解】癬類(錢癬).
zōthēc-a. *ae.* f.
【解】書齋，休息室，化裝室.
zōthēcŭl-a. *ae.* f. (*zotheca*)
【解】小化裝室.
zyth-um. *i.* n.
【解】啤酒，大麥酒.
【例】pocula *zythi.* Col. 啤酒.

附錄

De Metrica.

ANNOTATIONES de HYMNIS et PROSIS.

A Notiones.

Ut, in musica, soni alicujus, ita, in dictione, syllabæ tenorem morula, tempus dicta, metimur. Syllaba, quæ, unius morulæ, seu unius temporis intervallo corripitur, *brevis* habetur (b); contra, ea, quæ duplicis temporis tenore producitur, longa est. (—)

Quantitas syllabæ est intervallum per quod ea syllaba pronuntiatur.

Ex prosodiæ præceptis discernitur utra sit alicujus syllabæ quantitas.

Cf. *Morphologia* p. 20, 5. et *Regulæ de accentu et quantitate syllabarum.*

In vocabulo, quod duabus saltem syllabis constat, una, quasi **ictu** distincta, acutius profertur, ceteris sine accentu editis.

Inde in dictione oritur, tum ex quantitate, tum ex ictu, variatio aliqua, auditu non injucunda, et musicale poesis elementum, nempe **rythmus**.

Mensura rythmi vocatur **pes**, id est complexus syllabarum quæ, ad unum eumdemque ictum referuntur.

Satis est hic indicare pedes, in *ecclesiastica* poesi sæpius usitatos:

b —	*iambus*	— bb	*dactylus*	— —	*spondeus*
— b	*trochæus*	bb —	*anapæstus*	b bb	*tribrachys*

Metrum est syllabarum, quæ ad *binos ictus* referuntur, ex certis normis compositio.

b — b — *metrum iambicum* — b — b *metrum trochaicum.*

B. De versibus

Versus est metrorum numerosa complexio.

Strophe est series versuum, quæ ex certa lege repetuntur.

Versus præcipui :

Hexameter seu	— — — bb	— — — bb	— — — bb	— — — bb	— bb	— — — b	**Distichon.**
Pentameter seu	— — — bb	— — — bb	— ‖	— bb	— bb	—	

In Missali, passim distychon reperire est. v.g.

Fāc nōs īnnŏcŭām, Jōsēph, dēcūrrĕrĕ vītam.

Sītquĕ tŭō sēmpēr tūtă pătrōcĭnĭō.

Iambicus dimeter b — / — b | b — ‖ b — / — b | b — **trimeter** b — / b b b | b — / b b b | b — / b b b | b — / b b b ‖ b — / b bb | b —

Trochaicus dimeter — b | — b ‖ — b | — b

Saphicus	— b | — b | — bb | — b | — b	(ter)	**strophe saphica.**
Adonicus	— bb | — b	(semel)	
Asclepiadeus	— — | — — bb | — ‖ — bb | — b | — b	(ter)	**strophe asclepiadea.**
Glyconicus	— — | — bb | — b | — b	(semel)	

C. De hymnis et prosis.

Hymnus est carmen in honorem numinis.

Ecclesiastico sensu, *latius* loquendo, hymnus significat canticum in honorem Dei vel Sanctorum; itaque *Gloria Patri, Gloria in excelsis Deo, Te Deum* hymni quandoque vocantur. *Strictius*, hymnus est oratio *strophis metricis* conscripta.

Paucis dicendum est de hymnis sive *metricis*, sive *rythmicis*, et de *prosis*.

I. **Hymni metrici** vocantur ii, qui, ad imitationem Patrum Orientalium, a sancto Hilario ceterisque viris ecclesiasticis, imprimis a sancto Ambrosio eleganter compositi sunt, etsi non semper secundum leges artis metricæ a lyricis poetis aureæ ætatis servatas. In Officio Divino, hymni metrici, ad quinque species carminum reduci possunt.

1. Carmen **iambicum dimetrum**. b (seu —) — | b — || b (seu —) — | b — (seu b)

O glō | rĭ ō || să Vīr | gĭ num
Sub lī | mĭs īn || tēr sī | dĕ ra
Qui tē | crĕ ā || vĭt pār | vŭ lum
Lac tēn | tĕ nū || trĭs ū | bĕ re

Item: Ad regias Agni dapes. Deus tuorum militum. Jesu, corona Virginum Audi, benigne Conditor. Exsultet orbis gaudiis. Vexilla Regis prodeunt. etc.

2. Carmen **iambicum trimetrum**. { b — | b — || b — | b — || b — | b —
{ — | — || — | — || — |

O Rō | mă fē || līx, quāe | dŭ ō || rūm Prīn | cĭ pum
Es cōn | sĕ crā || tă glō | rĭ ō || sō sān | guĭ nĕ:
Hō rūm | crŭ ō || rĕ pūr | pŭ rā || tă cē | tĕ rās
Ex cēl | lĭs ōr || bĭs ū | nă pūl || chrĭ tū | dĭ nēs.

Item: Beate Pastor Petre. Egregie Doctor Paule. Quodcumque in orbe.

3. Carmen **trochaicum dimetrum**. — b | — b || — b | — b

Pāngĕ, līnguă, glōrĭōsī...

4. Strophe **saphica**. { ter : — b | — — | — || b b | — b | — b (seu —)
{ semel: — b b | — — (seu b)

Īs tĕ | Con fēs | sōr || Dŏ mĭ | nī, cŏ | lēn tēs
Quēm pĭ | ē lāu | dānt || pŏ pŭ | lĭ pĕr | ōr bem
Hāc dĭ | ē lāe | tŭs || mĕ rŭ | ĭt bĕ | ā tās
Scān dĕ rĕ | sē dēs

Item: Virginis proles, opifexque Matris...

5. Strophe **asclepiadea**. { ter : — — | — b b | — || — b b | — b | b (seu —)
{ semel: — — | — b b | — b | b (seu —)

Cūs tŏ | dēs hŏ mĭ | nūm || psāl lĭ mŭs | Ān gĕ | lōs,
Nā tū | rāe fră gĭ | lĭ || quōs Pă tĕr | ād dĭ | dit
Cōe lēs | tĭs cŏ mĭ | tēs, || ĭn sĭ dĭ | ān tĭ | bus
Nē sūc | cūm bĕ rĕt | hŏs tĭ | bus.

Item: Te, Joseph, celebrent. Sanctorum meritis inclyta gaudia.

II. A sæculo IV, nata est nova species poesis, nempe **hymni rythmici,** in quibus scriptores, neglectis metricæ regulis, *rythmo* simplici aures delectabant, populique devoti memoriam juvabant, tum *pare* syllabarum *numero* in versibus, tum similibus *desinentiis,* seu versuum extremis syllabis similiter et apte sonantibus.

S.P. Urbanus VIII in Bulla «*Divinam psalmodiam*» jussit hymnos rythmicos ad *metricæ leges* reduci aut e Breviario Romano tolli.

Servati sunt tantum: *Ave maris Stella,* et tres hymni S. Thomæ Aquinatis: *Pange lingua gloriosi.- Verbum supernum prodiens. -Sacris solemniis.*

III. Ab **hymnis** in *Breviario* contentis discrepant **prosæ** quæ in Missali exstant.

Notio **Prosa** designabat quidquid non *poetica* erat compositio.

In lingua **ecclesiatica**, prosa designat liturgicum canticum, tum rythmo certo, tum syllabarum numero ex certis regulis aptato, tum et in fine membri desinentiarum consonantia, concinne distinctum. v.g.

Salve, Verbi sacra Parens,
Flos de spina, spina carens.
Flos spineti gloria!
Nos spinetum, nos peccati
Spina sumus cruentati,
Sed Tu spinæ nescia! (Adamus a S. Victore † 1177.)

Prosarum origo. — Norunt omnes eas vocis modulationes, neumata dictas, quæ solent, Epistola lecta, cantari post Alleluia. Vocabantur olim *sequentiæ* vel *sequelæ, aut jubili* vel *jubilationes*, quia gaudium exprimebant.

Magistri Cantorum illas ad libitum componebant.

Cum autem, sæculo IX, rara nimis essent exemplaria liturgicorum cantuum, quam ut singulis monachis in promptu forent, omnes memoria *sequelas* tenere debebant. Quod, ut fatetur B. Notker Balbulus, tum tiro, non facile erat. Providentia Dei factum est, ut huic novitio insperatum auxilium afferretur. Anno 840, monachus aliquis, cum ex suo monasterio Jumieres a Normannis invadentibus aufugisset, in monasterium Sancti Gallonis ubi Notker degebat, opportune pervenit, *Antiphonarii exemplar* secum devote ferendo.

Quod cum attente perlegeret Notker, animadvertit passim sequelas Alleluia non modulationibus, sed verbis confici. Hoc memoriæ auxilio esse reputans, fervens tiro statuit et ipse pro *sequelis* pias sententias conscribere modulandas. Paulatim hæc adeo bene composuit, ut sibi sui cantorum magistri, Marcellinus et Iso, plane assentirentur. - **Prosa** inventa erat.

Floruit illud genus carminis per plura sæcula. At, post concilium Tridentinum, in Missali tantum servatæ sunt **quinque** notissimæ **prosæ:**

Lauda, Sion, Salvatorem. Victimæ Paschali laudes. Veni, Sancte Spiritus. Stabat Mater dolorosa. Dies iræ, dies illa.

SUPPLEMENTUM

Notæ ad vocabula per compendium scribenda

1. Nomina propria.

A. Aulus C. Caius Cex. Cnæus D Decimus L. Lucius M. Marcus
P. Publius Q. Quintus S. Sextus Ser. Servius T. Titus Ti. Tiberius.

Romani distinguebant:

Prænomen	unam personam designat	Quintus	Publius	Publius	Caius.
Nomen	(gentilicium) gentem designat	Fabius	Cornelius	Cornelius	Julius.
Cognomen	datur alicui, et postea stirpi ejus		Scipio	Scipio	Cæsar.
Cognomen	**ex virtute** aliquando datur.	Maximus	Africanus.		
Agnomen.	(**— anus** indicat *adoptionem*.)	Cunctator		Æmilianus.	Octavianus

2. Appellationes civiles. S.P.Q.R. Senatus populusque romanus. P.C. Patres conscripti
C.R. Civis Romanus E.R. Eques Romanus C.L. Civis Latinus Quir: Quirites.
P.R. Populus Romanus. R.P. Respublica.

3. Nomina Magistratuum. Cs. (Cos) Consul Cens Censor Proc. Proconsul
Pr. Prætor Prop. Proprætor Q. Quæstor.
Aed. cur Ædilis curulis Aed. pl. Ædilis plebis Tr.pl. Tribunus plebis.
Imp. Imperator Leg. Legatus. Tr. mil. Tribunus militum.

4. Decreta. S.S. Senatus sententia S.C. Senatus consultum PL. SC. Plebis scitum.

5. In causis. A. Absolvo C. Condemno C. Censuerunt

6. De tempore. A.d. Ante diem ID. Idus K. Kalendæ N. (Non) Nonæ
C. Comitialis (dies) F. Fastus N. Nefastus.

7. Varia. L.c Loco citato Ms. Manuscriptus Sqq. Sequentibusque.
V. (Vid). Vide V.C. Verbi causa P.S. Postscriptum Etc. Et cetera.

De vocabulis ecclesiasticis per compendium scriptis.

Ssmus D.N. Pius Div. Pròv. PP. XI.
Sanctissimus Dominus Noster Pius Divina Providentia Pontifex Papa XI —
(Benedictus pp. XIV) fel. rec. felicis recordationis. — b.m. beatæ memoriæ — s.m. sanctæ memoriæ.
RR.DD. (NN.) Vic. Ap. Reverendissimus Dominus. (N.N.) Vicarius Apostolicus.
Acta Apost. Sed. Acta Apostolicæ Sedis Litt. encycl. Litteræ encyclicæ.
S.C. de P.F. Sacra Congregatio de Propaganda Fide. S.RC. Sacra Rituum Congregatio.
S.C. Ind. Sacra Congregatio Indulgentiarum. S C.S.O. Sacra Congregatio Sancti Officii.
Cod. (J.C) (Jur. Can.) Codex Juris Canonici. Rit. Rom., tit X p. 1. c 2
Rituale Romanum. titulus X, pars 1 caput 2.
O.S B. Ordinis Sancti Benedicti. O.P. Ordinis Prædicatorum. O.F.M. Ordinis Fratrum Minorum
C.M. Congregationis Missionis. S.J. Societatis Jesu. M.E. Societas missionum ad Exteros.
S.V.D. Societas Verbi Divini. C.I.C.M. Congr. Immaculati Cordis Mariæ SS. Salesiens.
S.D.S. (Salvatoriens)

CALENDARIUM ROMANUM.

Divisiones temporis apud Romanos.

a) Nomina **mensium**: (mensis) januarius, februarius, martius (正 月), aprilis. maius, junius, julius (quinctilis), augustus (sextilis) september, october, november, december.

b) Distinguebantur: **Kalendæ. Nonæ** 5 aut 7 (martius, maius, julius, october).
Idus 13 aut 15 (martius, maius, julius, october).

c) Ad inveniendam diem *Gregoriani* calendarii, cui respondet dies ad normam romani calendarii dictam,

si agitur de **kalendis**, deduc ex numero dierum *mensis* + 2 diem latine **dictam**.
» **nonis**, deduc ex *Nonarum die* + *1* diem **dictam**.
» **idibus**, deduc ex *Iduum die* + *1* diem **dictam**.

VIII a. Kalendas apriles: m. mart. 31 d + 2 — VIII = 25ª martii.
VI a. Nonas octobres: non octobr. 7 + 1 — VI = 2ª octobris.
VIII a. Idus junias: Idus jun. 13 + 1 — VIII = 6ª junii.

	MARTIUS JULIUS MAIUS OCTOBER (31 DIES)	JANUARIUS DECEMBER AUGUSTUS (31 dies)	APRILIS SEPTEMBER JUNIUS NOVEMBER (30 DIES)	FEBRUARIUS 28 (29) dies	
1	**Kalendis** (*Martiis*)	**Kalendis** (*Janu.*)	**Kalendis** (*April.*)	**Kalendis** (*Febru.*)	
2	VI	IV ante nonas	IV ante nonas	IV ante nonas	
3	V ante nonas	III	III	III	
4	IV	*pridie* nonas	*pridie* nonas	*pridie* nonas	
5	III	**Nonis**	**Nonis**	**Nonis**	
6	*pridie* nonas	VIII	VIII	VIII	
7	**Nonis**	VII	VII	VII	
8	VIII	VI	VI	VI	
9	VII	V ante idus	V ante idus	V ante idus	
10	VI	IV	IV	IV	
11	V ante idus	III	III	III	
12	IV	*pridie* idus	*pridie* idus	*pridie* idus	
13	III	**Idibus**	**Idibus**	**Idibus.**	
14	*pridie* idus	XIX	XVIII	XVI	
15	**Idibus**	XVIII	XVII	XV	
16	XVII	XVII	XVI	XIV	
17	XVI	XVI	XV	XIII	
18	XV	XV	XIV	XII	
19	XIV	XIV	XIII	XI ante	
20	XIII	XIII	XII	X kalendas	
21	XII	XII ante	XI ante	IX (*Martias*	
22	XI ante	XI kalendas	X kalendas	VIII	
23	X kalendas	X (*Februarias*)	IX (*Maias*)	VII	Ann. biss
24	IX (*Apriles*)	IX	VIII	VI	VI
25	VIII	VIII	VII	V	VI
26	VII	VII	VI	IV	V
27	VI	VI	V	III	IV
28	V	V	IV	*pridie* kal.	III
29	IV	IV	III	(*Martias*)	*pridie* kal.
30	III	III	*pridie* kalendas (*Maias*)		
31	*pridie* kalendas (*Apriles*)	*pridie* Kalendas (*Februarias*)			

Divisio diei in **horas**: Romani in 12 partes æquales dividebant tempus:
inter solis *ortum et occasum*, diei tempus; hora *sexta* mero **meridie** consummabatur;
inter solis *occasum et ortum*, **noctis** tempus, cujus 12 horæ nocturnæ in 4 vigilias dividebantur;
tertia vigilia **media nocte** incipiebat.

拉丁辭句辨正簡表

LOCUTIONES MINUS ELEGANTES	LOCUTIONES CLASSICAE.	漢 文 譯 義
Ab antiquo.	Antiquitus.	自古，已久.
Ab initio mundi.	Post homines natos, post hominum memoriam.	自有生，有史以來.
Ab initio rem repetere.	A capite, ab ultima aetate, memoria; altius rem arcessere; ab origine primisque causis rem repetere	探求本原.
Ab invicem.	Inter se timere, distare.	互不相容(離異，離間)
Abominabilis.	Abominandus, detestabilis, exsecrabilis.	可憎慊，厭惡者.
Abortire.	Partum abigere, abortum facere.	打胎.
Abscindere reditum, annonam.	Receptu conmeatuque aliquem intercludere.	絕人之糧（圍困）.
Absentare se.	Subducere sese.	引退，退休，告辭.
Absolvere ab haeresi.	Expiare ab haeresi, Ecclesiae reconciliare.	棄邪歸正，由異端改奉公教.
Absolute.	Praecise, simpliciter negare.	恰正，絕對否認.
Absone.	Absurde.	荒謬，悖理(不調協).
Absurditas.	Res absurda.	乖謬之事.
Acceptare officium.	Suscipere munus.	接受職務.
Acclinis. (*poet.*)	Inclinatus, reclinatus.	偏向，欹側，傾依.
Acedia.	Pigritia, negligentia.	怠惰，疏忽，懶惰.
Acervare.	Cumulare.	堆積，壘積.
Acquisitio.	Comparatio	積蓄，整備（獲得）.
Activitas.	Solertia, industria, velocitas.	勤敏，慇懃（機警）.
Ad diem praefixum.	Ad diem, ad diem dictum, ad statum diem.	照定期，依指定之日.
Adhuc semel.	Iterum.	再一再二，又一次.
Ad instar.	Instar.	一如，彷彿.
Adinventio.	Inventio.	尋獲，覓得.
Adversitas.	Res afflictae, res adversae, casus adversi, res turbidae, asperae.	逆境，拂意事.
Ad vivum exprimere.	Scite, miro artificio exprimere.	達意表情，生動靈活.
Adunare.	Conjungere, congregare.	集結，聯合.
Aedificare alios.	Bono esse exemplo.	善化他人，爲人模範（矜式）.
Affabiliter.	Blande, comiter.	怡然，和氣，藹然.
Affirmative.	Affirmate.	肯定，確定.
Albedo.	Candor, albus color.	白色，皎潔.
Aliqualiter.	Aliquomodo, quodammodo.	略有，些微.
A longe.	Procul, eminus.	自遠處，遙遠.
A longo tempore.	Jam dudum, pridem.	久矣，昔者.
Alta voce.	Clara voce.	高聲，大聲，朗誦.
Alternatim.	Alternis vicibus.	輪流，交相.
Amantissimus frater meus.	Carissimus; *dicitur tamen active*: mei amantissimus.	極可愛之昆仲，極愛我者.
Amittere proelium.	Proelio inferiorem discedere, adversum proelium facere; vinci.	戰事逆轉，戰敗.
Amodo.	Deinceps, posthac.	以後，即刻.

Amphibologia.	Amphibolia.	一言二義.双關語.謎語.
Angariare.	Cogere, adigere, compellere.	强迫，勒逼.
Animalculum.	Bestiola.	小蟲.
Antecessores.	Majores.	先人，前輩.
Ante judicem vocare aliquem.	In judicium vocare aliquem.	召人（喚人）出庭（聽審）.
Ante omnia.	Imprimis, prae caeteris.	首先，諸事之前.
Apostatare.	Nuntium remittere Religioni, ejurare Sacra, deficere a fide Christo data.	背教，背棄信仰基督.
Apparuit in somno.	Vidi secundum quietem, spectaculum habui in somno, per quietem spectandum se mihi obtulit.	我夢見.
Appellit navis.	Appellitur navis, nauta appellit.	泊舟.
Approximatio.	Appropinquatio, accessus.	臨近.
Aptitudo.	Habilitas.	適用，技巧(天分好).
Aquaticus. (*poet.*)	Aquatilis, aquarum incola.	喜水，居水中者.
Armistitium.	Induciae.	停戰，休戰.
Attemperare.	Moderari, adaptare.	節度，制宜，適應.
Austeritas vitae.	Victus cultusque asperior.	嚴肅，淡泊生活.
Auxiliator.	Adjutor.	援助輔佐者.
Axioma.	Pronuntiatum, effatum.	格言，法言，箴言.
Baccalaureus.	Prima laurea donatus.	秀才，學士.
Benedicere populo.	Bene precari populo, fausta cum prece dimittere, pacem et veniam a Superis precari.	爲民衆祝福，降福.
Benefactor.	Beneficus, munificus, patronus.	慷慨好施者，仁惠者.
Beneplacitum.	Arbitratus, voluntas, nutus, libido.	如意定奪，願望，自便.
Bene sit.	Benigne sit.	慈善，和藹.
Bene vivere.	Pure casteque vitam colere; laute indulgenterque vivere.	純潔美滿，光明磊落的生活.
Bestialis.	Brutus, inhumanus, bruto conveniens.	蠻野，粗魯（未開化）猿狂之風.
Biformis. (*poet.*)	Biformatus.	二形者.
Blanditor.	Adulator, assentator.	阿諛，諂媚者.
Blasphemare.	Impias in Deum voces mittere, scelesta lingua Deum lacessere.	褻瀆上主，訕謗主名.
Bona opera facere.	Virtutum officiis fungi.	修德，積功立德.
Bonae conscientiae est.	Animi integerrimi; mente nullius culpae sibi conscia.	捫心無愧.
Brutum.	Bestia, animal, pecus.	畜獸.
Caelicus.	De caelo, divinitus.	天上者，在天者.
Caelitus.	Caelestis.	由天上，神明者.
Calendarium.	Fasti.	曆書，曆表.
Calumniose.	Per calumniam, injuriam.	誹謗，損人名譽.
Campana.	Aes campanum.	鐘，鈴.
Carnalis homo.	Libidini, voluptatibus deditus.	貪享聲色慾樂者.
Cautela.	Cautio.	保證，擔保.
Christianitas.	Res christiana, Respublica christiana, Orbis christianus.	基督社團，會社.
Christianus.	Christi sectator, Christi doctrinam professus *vel* nomen christianum.	基督信徒.
Circumlocutio.	Circuitio verborum, circumscriptio.	繫辭，贅辭，解說.
Circumstantia.	Res attributae, adjuncta loci	環境，背境，形勢.

	temporisque ratio.	
Circumvallatio.	Locus aggere ambitus, limes extimus, circuitus, munimenta castrorum.	營寨，營壘.
Claudere epistolam.	Obsignare.	署名蓋章，用鈐記.
Coacte.	Per vim, vi adactus, adductus.	强迫，勒逼.
Coaetaneus.	Aequalis, ejusdem temporis.	同時，同一時代者.
Commendare Deo negotium in oratione.	Consulere per preces Deum.	祈求天主照顧助佑.
Communicare.	Ad Sacram Synaxim, mensam, panem caelestem accedere, divino Epulo pasci.	領聖體（領神糧）.
Communiter. *pro*. . .	Plerumque, vulgo.	慣常，普通.
Comparative.	Comparate.	比較，相比.
Comparere ante aliquem.	Sistere se alicui.	會晤某人，謁見某人.
Compassio.	Commiseratio, misericordia.	憐憫(同情心)，仁慈.
Compati.	Commoveri, capi, affici misericordia; dolere casum, vices alterius.	憐恤，對人表同情.
Complexio.	Corporis constitutio, humorum temperamentum, corporis habitudo.	體格，體質，體氣，身體構造.
Conceptus mentis.	Sensa mentis, cogitata mentis.	心思,心意,心境,觀念.
Concivis.	Civis, municeps.	國民,公民,同國籍人.
Concupiscentia.	Cupiditas, libido.	情慾，嗜慾.
Confabulatio.	Collocutio, sermones.	交談，對話，談話.
Confidentia.	Fiducia.	依恃，信賴.
Confortare.	Corroborare, confirmare.	堅强，鞏固 .
Confusus.	Pudefactus.	慚愧，害羞者.
Congrue.	Congruenter.	相宜，相稱，適合.
Congruus.	Congruens.	適宜者.
Conregnare.	Simul regnare.	同爲王，共理朝政.
Consequenter.	Porro, quod ex eo consequitur.	結局，究竟，結論.
Contemporaneus.	Ejusdem temporis, aetatis.	同時代者.
Contentus est.	Sorte, rebus suis contentus.	知足安分者.
Contiguus. (*poet.*)	Continens, contingens, *vel* proximus, vicinus.	毗連，鄰近者.
Continue.	Continenter.	連續不斷.
Contradicere sibi.	Pugnantia loqui, secum ipso pugnare.	自相矛盾，互相牴牾.
Controverti.	In controversia esse; in controversiam venire, deduci, vocari.	爭辯。爭訟.
Conventio.	Conventus, *vel* conventum.	約章，盟約（聚會）.
Convitiari.	Proscindere convitio.	詬辱，嘲笑，誶詈.
Coopertorium.	Tegumentum, operculum.	蓋，遮蓋，塞.
Coordinare.	Suo quodvis ordine collocare.	排列，佈置.
Cor.	Animus, ratio, mens.	心靈，理智，心志.
Corporis necessitates.	Necessaria vitae praesidia; res ad vitam *vel* usus necessarios requisitae.	生活必需品，需要.
Correcte.	Emendate.	精巧，清順，平正.
Creatura.	Res creata, res condita ab opifice et aedificatore mundi Deo.	受造物.
Crescit malum.	Malum in dies ingravescit.	罪惡日深，病苦加重.
Crucem facere.	Signum crucis digito in fronte effingere, salutari se signo munire.	手畫十字聖號.
Cum tempore.	Progressu temporis, procedente tempore, tempore.	時過境遷，歲月如流.

Cumulatim.	Cumulate.	充益，豐富.
Damnare ad mortem.	Damnare capitis *vel* capite.	判死刑，斬首.
Dare licentiam.	Potestatem facere.	許可，准許.
Debiti solutionem petere.	Admonere debitores, appellare de pecunia, nomina exigere.	索償，催債.
Deceptor.	Veterator, circumscriptor.	拐騙，詐取，狡黠.
Decimus nonus.	Undevicesimus.	第十九.
Dedecens.	Turpis, indecorus.	醜陋，不相宜.
De die in diem.	In dies; *dicitur tamen*: diem ex die ducere, proferre, procrastinare.	日復一日,遲延,推委.
Defectus.	Vitium··· aedium, etc.	缺失，弱點，過失.
Deitas.	Divinitas.	神性，神明，神德（天主性）.
Delator.	Judex, accusator.	控告，訴訟者.
Delectabilis.	Quod habet delectationem.	悅人，富興趣者.
Dependere ab aliquo.	Pendere ex aliquo.	屬於，隸屬某人.
Deponere officium.	Deponere munus; abire, decedere magistratu.	卸任，辭職，退休.
Depraedari.	Praedari, spoliare, diripere.	搶劫，擄掠.
Desertum.	Locus desertus, solitudo; locus humano cultu vacuus, solitudine et inopia vastus.	荒陬，蠻貊之區，荒郊野地.
Desuescere.	Consuetudinem deponere, desuefacere.	改其習慣，改其作風.
Detractor.	Obtrectator.	訕譭，誹謗.
Detractoria verba.	Famae adversantia, inimica nomini, honorem laedentia, violantia.	誹謗語.
Detrahere aliquid de pretio.	Deducere de summa.	減價.
De verbo ad verbum.	Ad verbum, verbum de verbo, totidem verbis.	逐字逐句.
Dictio.	Vocabulum.	辭句.
Discooperire.	Non tegere, retegere.	啓開，揭露.
Discretio.	Prudentia in discrimine faciendo, delectus ac judicium.	分辨，明達，智慧.
Disparere.	Evanescere, sublimem abire, oculis subito subduci.	隱跡潛形，飄然離去.
Disparitas.	Ratio dispar, diversa.	差別，不同.
Dispositio animi.	Animi comparatio, affectio.	心境，心情.
Disquirere.	Exquirere.	尋求，探訪，勒索.
Dissitus	Disjunctus, longinquus, remotus; *dicitur recte pro*: dispersus.	分離，遠離，離散.
Ditescere.	Divitem fieri.	增產，致富.
Diutius sex mensibus.	Amplius sex menses.	六月以上.
Diversimode.	Varie, alio atque alio modo, non uno modo.	形形色色，各種各式.
Diversitas.	Varietas, dissimilitudo.	參差，互異式樣不同.
Divisim.	Seorsim, separatim.	隔離，分開.
Dono mittere rem.	Donare, munera mittere.	贈物，餽送.
Dubietas.	Dubium.	疑貳，疑惑.
Dubito, an non.	Dubito an facturus sim; haud scio an dicturus.	我猶豫我是否要做，我不知將發言否.
Echo. (*poet.*)	Saxa et solitudines voci respondentia, vox aut sonus repercussus, valles clamoribus repercussae.	應聲，響應，和聲.

E contra	Contra, e contrario, contra ea, ex contraria parte.	相反，對方，對面.
Efformare.	Effingere, exprimere, formare.	圖形，摹描，陶鑄.
Elapso anno.	Anno superiore.	去年.
Elucescit.	Lucet, lucescit.	漸明，光耀，彪炳.
Enervis.	Enervatus.	輭化，嬌柔，懈弛.
Eremus.	Inculta solitudo, locus desertus.	曠野，荒郊.
Essentia rei.	Natura, vis, potestas rei.	物性,原質,元素,體要.
Evaginare gladium.	Gladium stringere, e vagina educere.	拔劍，抽刀出鞘.
Exaltare aliquem.	Efferre, provehere ad honores.	擧揚，提昇，擢用.
Examen conscientiae facere.	Sua dicta factaque recognoscere, excutere conscientiam, in se inquirere, explorare animi latebras.	自我檢討，反省，省.
Exaudire. *pro...*	Votis precibusque annuere, preces ratas habere.	俯聽，俯允，准如所請.
Exercere virtutem.	Declarare, ostendere.	習德操行以顯其德.
Ex nunc.	Ex hoc.	自此（自今而後）.
Exoptabilis.	Optabilis.	可希望，可願望者.
Exponere se periculo.	Offerre se periculis, committere.	冒險，遭難.
Ex professo.	Consulto, de *vel* ex industria, dedita opera.	專爲（專論，專行）職業性.
Extollere se.	Efferre se.	自尊自大，自豪.
Extollere vocem.	Intendere vocem.	高聲，大聲.
Extrinsece.	Extrinsecus.	外表,外部,外面,外貌.
Extrinsecus, a, um.	Externus, exterior, *vel* alienus.	外面者，外表者，外方者.
Ex tunc.	Inde, jam dum.	自彼時，已久.
Faciliter.	Facile, nullo negotio, sine negotio.	便易，不難.
Factor.	Effector, perfector.	創作，完成者
Femininus.	Femineus; *dicitur tamen*: femininus *in sensu grammatico.*	婦女者,嬌媚,柔弱者.
Fictitius.	Fictus, commentitius.	揑造，虛構，幻想，臆度，杜撰者.
Fiducialiter.	Cum fiducia, fidenti animo.	依恃，信賴.
Figmentum.	Commentum, res ficta, commentitia.	虛構，幻想，假設，荒誕.
Finire librum.	Libri finem facere, conficere librum; absolvere.	完成著作（作品），寫完書籍.
Finire vitam, bellum.	Cursum vitae conficere, conficere bellum.	結束一生，結果性命，結束戰事.
Formidabilis.	Formidolosus, terribilis.	怯懼，驚惶，畏葸.
Fortis locus.	Locus munitus.	碉堡，堡壘，防地.
Fraternitas.	Fratrum conjunctio, sodalitas, germanitas.	兄弟之情，同胞手足.
Fraudulenter.	Insidiose, ex insidiis, dolo.	騙術，陰謀，陷害.
Fructifer.	Frugifer.	結果實者.
Frustraneus.	Irritus, supervacaneus.	無用,徒勞無益,廢棄.
Fulgidus.	Fulgens.	明朗，光輝.
Fungi vita.	Extremam diem morte conficere, concedere naturae, vita decedere, migrare.	去世，離世，逝世.
Garrulitas.	Inanis verborum profluentia.	饒舌，喋喋不休.
Generatio	Aetas, saeculum.	世代，年歲，歲月.

Glorificare.	Laudare, praedicare, laudibus extollere.	頌揚，抬舉，稱讚人.
Grandiloquentia.	Magniloquentia.	大言，吹噓.
Gratitudo.	Beneficii memoria, grata voluntas, gratus animus.	知恩，報本，不忘恩.
Hactenus.	Adhuc.	至此時.
Honorificare.	Honorare.	尊崇，光榮.
Humanitas. *pro...*	Natura humana.	人性，人道.
Humiditas.	Humor.	潮濕，流質，液體.
Humiliare se.	Submittere se, submisse se gerere.	謙讓自抑.
Humilis.	Modestus, animi submissi homo.	微賤，謙讓，謙虛.
Humilitas.	Modestia, submissio animi.	謙遜，端謹.
Humiliter.	Demisse.	卑下，謙遜.
Ictu oculi.	Momento *vel* puncto temporis.	一眨眼，片刻.
Ignaviter.	Ignave.	怯懦，疏懶.
Ignobiliter.	Sordide, plebeio modo.	卑劣，恥辱.
Ignominiose.	Per ignominiam, cum ignominia.	失態，無顏，玷辱.
Illegitimus.	Non legitimus, spurius.	不合法，假冒，私生子.
Illicite.	Per nefas summum, non sine culpa.	不法，不正當（不規則），非禮.
Immediate.	Proxime, nullo interveniente.	直接，立即.
Immisericordia.	Inhumanitas.	殘酷不仁，相反人道.
Impassibilis.	Pati nescius, malo nulli obnoxius.	無感覺，鎮靜自若.
Imperfecte.	Imperfecta re, opere.	不完美，不健全.
Implere legem.	Parere legibus; observare, sequi legem.	守法，循規蹈矩.
Impossibile.	Quod fieri non potest.	不可能，極困難.
Imputare.	Adscribere, culpam conferre in aliquem.	應負責，歸咎，嫁禍.
Inadvertentia.	Inconsiderantia, incuria.	不注意，怠慢，疏忽.
Incertitudo.	Incerta belli, fortunae, casuum.	疑貳，勝敗禍福不定，躊躇.
Incomprehensibilis.	Incomprehensus.	不可解，不可思議.
Incorporeus.	Corporis expers.	無形，無實體.
Incredulitas.	Obstinatus animus ad fidem habendam.	倔強不信從.
Incredulus.	Obstinatus.	無信仰，梗頑者.
Incurabilis.	Insanabilis, desperatus.	不可救藥，不治之症.
Indebite.	Immerito, injuste.	不堪當，不相宜，不義.
In diebus nostris.	Nostra memoria.	當今之世.
Indigus.	Indigens.	貧乏，赤貧.
Indubitanter.	Non dubitanter, sine dubio, haud dubie.	確實，堅確不疑.
Indubitate.	Procul dubio.	毫無疑惑.
Indubius.	Haud dubius, indubitatus.	毫不猶豫.
Inexcusabilis, e. (*poet.*)	Excusationem non habens.	不能推辭，不可原諒，不可寬恕者.
Inextinguibile odium.	Implacabile, *vel* immortale.	不可解之仇恨.
Infernus.	Inferi, orcus.	地獄.
Infinitudo.	Infinitas.	無邊際，無限量.
Infirmari	Aegrotare, in morbum implicari.	患病，病弱.
Infirmiter.	Infirme.	病弱，柔弱.
In genere.	Generatim, universe.	普通，慣常.

In gratiam alterius.	Alterius causa.	爲某人之故，看某人情面.
Ingratitudo.	Ingratus, immemor beneficii animus.	忘恩負義 .
In illo tempore.	Illo tempore.	維時，彼時，當時.
Inopinus.	Inopinatus.	事出意外，未料到.
Inordinate.	Sine lege ac modo.	紊亂無章，不規則.
In quantum.	Quatenus, qua ex parte.	就某方面，至於，至論.
In quantum possum.	Quantum in me est, quantum consequi potero.	盡吾所能，盡心竭力.
In somnio.	Per quietem.	睡眠時，休息時.
In specie.	Speciatim, nominatim, sigillatim.	分門別類，逐一.
Ispiratio.	Instinctus, afflatus divinus.	感應，靈感，默牖，啓廸.
Instabilitas.	Varia commutabilisque vitae ratio, *aut* vaga volubilisque fortuna, vicissitudo.	人生之演變，變動無常.
Intellectus.	Intelligentia, ratio.	智慧，理智.
Intercedere pro aliquo.	Deprecari pro aliquo.	爲人轉求，代禱求免.
Intercessio. *pro*. . .	Deprecatio.	代求，求免除.
Intercessor. *pro*. . .	Deprecator.	轉求者，代言人.
Intrinsece.	Intrinsecus.	內容，內在.
Intrinsecus, a, um.	Interior.	內裏.
Inverecunde.	Impudenter.	靦顏，無恥.
Invisibilis.	Qui oculorum obtutum *vel* aciem effugit.	目不能見者.
Involuntarius.	Non voluntarius, invitus.	不故意，不甘心情願者.
Irate.	Iracunde, cum ira.	憤憤不平.
Irrationabiliter.	Sine ratione, more rationis expertium.	愚蠢無知.
Irreligiosus.	Ab omni religione alienus, remotus.	不敬神，無信仰.
Irrequietus.	Sollicitus, laboriosus.	操心勞力，日無寧晷.
Jus habeo.	Jure meo possum.	我有權利.
Justificare.	Justum declarare, a culpa absolvere.	辯解，昭雪，洗白.
Juxta Ciceronem.	Secundum Ciceronem, ex Ciceronis sententia, *vel* ut est apud Ciceronem.	依據（按）西塞祿（作品，意見）.
Lenimentum.	Levamentum.	撫慰，救助.
Letaliter.	Letifera plaga, morbo.	致命傷，病危.
Liberum arbitrium.	Voluntas libera.	自由意志，自主之權.
Licite.	Juste, honeste, justis de causis.	合法，正當，爲相當原因.
Linea. *pro*. . .	Versus.	直向.
Lingua materna.	Sermo patrius.	本國本鄉語言.
Longanimis.	Mitis, ad iram tardus, remissior in ulciscendo.	容忍不急於報復.
Longo tempore post.	Longo intervallo.	相隔很久.
Loqui pro et contra.	In utramque partem disceptare.	爲双方發言.
Lucta.	Luctatio, certamen.	競爭，比賽.
Ludere fidibus.	Canere fidibus.	彈琴伴奏.
Magnanimiter.	Magno animo.	心胸寬大.
Male contentus est.	Animo est alienato et offenso.	不滿意，不同心.
Maledictus.	Exsecrabilis, detestabilis, orci victima.	可詛詈，可憎慊者.
Male dispositus.	Male animatus ad rem.	不擁護，不贊成某事.
Malefactor.	Malitiosus, facinorosus.	惡棍，敗類.
Malus aer.	Caeli gravitas.	天氣惡劣.
Mediate, immediate.	Interveniente aliquo *vel* nullo, remote,	直接或間接，有人或無

	proxime, per *vel* non per alium.	人介紹.
Medicari.	Mederi, sanare.	醫治，治療.
Medium, media. *pro*…	Sumptus, facultates, subsidia, *vel* modus, via, ratio, *vel* remedium.	方法，能力，門路.
Methodus certa.	Ratio ac via.	方法，程序，門徑.
Mille alii.	Sexcenti.	千萬人，大衆.
Mineralia.	Fossilia.	礦物，化石.
Modernus.	Hodiernus, recentior, qui nunc est; auctor nostri temporis, novus.	現代，近代，新時代.
Multoties.	Saepenumero, saepe, identidem.	多次，屢次，隨時.
Multum ante.	Multo ante.	先前，早先.
Mundanae res.	Caducae, periturae, profanae, infimae, fugaces, inanes, mortales, fluxae, fragiles, humanae res.	現世者，世俗者，虛幻，短促者.
Nec autem, *vel* minus autem.	Nec vero, minus vero.	然而並非，然而更不.
Nigredo.	Nigror.	黑色，幽暗.
Nocuus. (*poet.*)	Noxius, infestus.	損害，不吉利者.
Non diu post.	Non ita multo post.	不久之後.
Non vero.	Non autem.	然而並非，果然不.
Noscere jam hominem disco.	Perspicio jam hominis animum.	我已洞徹人之心跡（隱情）.
Novendecim.	Undeviginti.	十九個.
Nullatenus.	Nequaquam, neutiquam, nullo pacto, modo, nulla ratione, minime.	決不，萬不，絕不.
Nullibi.	Nusquam.	無處，絕無.
Nullo labore.	Nullo negotio.	易然（易如反掌）.
Nuntium.	Nuntius.	通訊，通報.
Nuspiam.	Nusquam.	無處，絕不.
Oblivioni tradere.	Oblivioni dare.	遺忘.
Obnixe rogare.	Enixe rogare, obsecrare, omnibus precibus orare, petere.	懇請，哀求.
Obsidium.	Obsidio.	圍困，圍攻.
Occidere se.	Afferre sibi manus, mortem consciscere.	自殺，自盡.
Octodecim, octavus decimus.	Duodeviginti, duodevicesimus.	十八個，第十八.
Omnes usque ad unum.	Ad unum omnes.	全體一致.
Omni ex parte.	Usquequaque.	到處完全.
Omnimode.	Omni modo, ratione, omnibus modis.	各式各樣.
Ordinarie.	Plerumque.	素常，平日.
Pacate, pacifice.	Tranquille.	安詳，平靜.
Paenitentiam agere.	Resipiscere, ad frugem redire, dolere de admissis criminibus, vitia virtutibus emendare.	懺悔，改過.
Pallesco.	Palleo, exalbesco.	漸白，蒼白，灰白.
Particularis.	Singularis, peculiaris.	特別，特殊者.
Parum ante.	Paulo ante.	不久之前.
Parvo labore.	Nullo negotio.	頗易，不費事.
Parvum esse.	Statura esse humili.	身量短小.
Parvus est in oculis suis.	Modestissime de se existimat.	自謙，自抑.
Passiones.	Animi motiones, perturbationes.	情感，情慾.
Pavefacere.	Pavorem incutere, metum injicere.	使人驚懼，恫嚇人.
Per accidens.	Casu, temere, fortuito.	偶然，意外之事.
Persecutor Christianorum.	Nominis Christiani hostis.	迫害基督信徒者.

Persona.	Homines, capita; *pro* larva, *aut* muneris gerendi habilitate, *probum est.*	有人格者，有品位者，扮演的脚色.
Pertinet ad me liber.	Meus est liber.	屬於我的書.
Pertransire.	Permeare.	通過，深入.
Possibilis, e.	Quod fieri potest, si res facultatem habet, quantum consilio effici potest.	可能，可行，任可者.
Possibilitas.	Facultas, vires.	可能性，能力.
Praedecessor.	Antecessor	前任.
Prae oculis habere.	Versatur mihi ante oculos.	置於目前（懷念不忘）.
Praesagium.	Praesagitio, praesensio, praedictio rerum futurarum.	預知，先覺，預示將來之事.
Praesumere.	Multa sibi sumere, audere, arrogare sibi; *nam pro* prius sumere, *probum est.*	先取，擅取.
Praetextu aliquo.	Per speciem, simulatione, sub specie, obtentu, per causam, nomine amoris···	假托，掩飾，推辭.
Praetextus.	Simulatio, species, nomen, obtentus.	藉口，遮掩.
Praevalere.	Viribus superiorem esse, superare, vincere.	超越，優勝.
Primatus.	Principatus.	首席，首位.
Primates.	Principes civitatis optimates, primarii viri.	縉紳，顯貴，紳耆.
Primogenitus.	Natu maximus.	長子.
Private.	Privatim.	私自，個人.
Procul distare.	Longe abesse.	距離遙遠.
Producere fructus.	Ferre fructus.	結果實.
Professor.	Magister, doctor.	教師，博士.
Proponere conditiones.	Ferre conditiones.	提出條件.
Proponere aliquid in senatu.	Referre ad senatum, ad populum.	向國會向民衆提議.
Proponere sibi aliquid faciendum.	Inducere animum, constituere, decernere.	立志，決定.
Proprio Marte, propria manu.	Suo Marte, manu sua.	自力.
Protectio.	Defensio, tutela, clientela praesidium, patrocinium.	保衛，保障.
Protector.	Defensor, patronus.	監護人，保護人.
Proximior.	Propior.	更近，更親密者.
Purificatio.	Expiatio.	取潔，滌罪.
Pusillanimis.	Timidus, animo fracto, humili, abjecto.	膽怯，氣餒.
Pusillanimitas.	Animus abjectus, angustiae pectoris, parvus animus.	怯懦，柔弱.
Quadragesies.	Quadragies.	四十次.
Quaestionem proponere.	Quaestionem ponere.	提出問題，諮詢.
Qualitates egregiae.	Dotes animi egregiae.	天資卓絕.
Quamprimum potest fieri.	Primo quoque tempore.	儘可能，立即.
Quantitas vini, frumenti.	Numerus, vis, modus ingens frumenti.	若干，大批食糧.
Quidquid sit.	Utcumque res se habeat, *vel* quoque modo.	不拘事態如何.
Quoad corpus.	Secundum corpus.	至論肉軀方面.
Rationalis.	Ratione utens, particeps rationis.	有理智,具智力作用者.
Rebellare.	Deficere a Republica, novis rebus studere.	叛變，革新.
Rebellis.	Seditiosus, factiosus.	叛變者，革命黨.
Recenter.	Recens.	近來，新近.

Reciproce.	Mutuo, vicissim.	彼此，互相.
Rectitudo.	Recta *vel* incorrupta rei ratio.	正直不曲.
Reduplicare.	Conduplicare.	摺疊.
Reflexio.	Accurata consideratio, deliberatio.	考慮，審量.
Refrigerium.	Refrigeratio.	消暑納涼.
Relative.	Comparate ad alios.	關於他人.
Remorsus conscientiae.	Pungentes animi stimuli, morsus.	良心不安.
Reparare damnum.	Sarcire damnum.	賠償損失.
Repulsio.	Repulsa.	拒絕.
Res est in eo statu.	Res in eum adducta est locum.	事情演變至此地步.
Res est sic.	Res sic se habet.	事實如此.
Respective.	Comparate.	彼此關係，相較.
Revelare aliquid.	Patefacere, rei indicium facere.	揭露，論斷某事.
Reversus sum.	Reverti.	轉回.
Robuste.	Nervose.	精壯有力.
Rubedo.	Rubor.	紅潤，羞慚.
Salutifer.	Salutaris.	有益康健（衛生）者.
Sanctificare.	Consecrare, sanctum esse jubere.	祝聖，奉獻.
Sanguinem effundere.	Occidere, hostilem sanguinem fundere.	殺敵，傾流敵血.
Scienter.	Sciens prudensque id fecisti.	你行此事頗顯智慧.
Scopus.	Finis, propositum.	目標，目的.
Sculptor.	Fictor.	塑彫家.
Secum ipso loqui.	In animo secum versare.	自言自語，心中忖度.
Secundo.	Iterum.	一再重復.
Secundum Lucam.	Scriptore Luca.	按路加記載.
Secure.	Tuto, sine cura, periculo.	平妥安全.
Seducere.	Corrumpere mores, corruptelam illecebris irretire.	誘惑傷風敗俗.
Semel aut bis.	Semel iterumque.	再一再二.
Semote.	Remotis arbitris.	獨自（僻處）.
Sensibilis, e.	Quod sub sensum cadit, sensu percipitur.	可感覺者.
Seorsim.	Seorsum.	隔離，僻靜.
Separatio.	Divortium, dissidium.	離異，離婚.
Sermonem facere.	Sermonem habere, verba facere.	講演.
Servitudo.	Servitus.	當奴隸.
Solamen. (*poet.*)	Solatium.	快慰，欣慰.
Solvere vestem, panem.	Solvere pro veste, *vel* panis pretium.	償衣價，付饍費.
Somnolentus.	Somniculosus.	臨睡，貪睡.
Sparsim.	Pluribus in locis, non uno in loco.	散見多處.
Spem dare alteri.	Spem facere, in spem adducere.	令人希望.
Stare a longe.	Stare eminus.	竚立遠處.
Statuarius.	Qui signa fabricatur.	雕像家.
Strategema.	Consilium *vel* inventum callidum Imperatoris, *vel* dolus, artificium militare.	戰策，韜略.
Subditi.	Cives subjecti et subditi regibus.	屬下（臣民）.
Sub eo praetextu.	Ea simulatione, specie, nomine.	藉口，假名.
Subintelligere, subaudire.	Intelligere vocem non expressam.	明瞭，暗含隱義.
Subitaneus.	Repentinus.	驟然者.
Subjugare.	Subigere, sub jugum mittere.	駕馭，驅使.
Sublimitas.	Excelsitas.	崇高，巍峩.
Sublimiter.	Sublimi loco, gradu.	高處，高級.

Submittere se legibus.	Obtemperare legibus.	服從法律.
Substantia. *pro*. . .	Natura, *aut* fortuna.	體質，命運.
Successores.	Posteri, qui succedunt.	繼任人，後人.
Sufficienter.	Satis.	充分，充足.
Summitas.	Fastigium.	峯巔崗.
Superbire.	Efferre se, inflari.	傲慢；自豪.
Superficies.	Extremitas.	極端，表面.
Superfluus.	Supervacaneus.	剩餘.
Supernaturalis.	Superans naturae vires.	超性（超越物力）.
Superscriptio.	Inscriptio litterarum.	題辭，登錄.
Supplere aliquem.	Partes alicujus sustinere.	支持某人.
Supplicatio.	Libelli supplices.	請願（書）.
Supponere.	Ponere.	置於下，假定.
Supposito hoc.	Posito hoc.	假定如此.
Supradictus.	De quo supra dixi.	以上所述.
Surrexit propheta.	Vates sacer ortus est.	先知（預言者）出世.
Symmetria.	Congruentia aequalitasque partium.	等形，對稱.
Sympathia.	Cognatio naturae et quasi concentus et consensus.	同情（相憐）.
Tabefacere.	Conficere, consumere.	耗費，消耗.
Tam bene, quam poteram.	Pro virili parte, pro rei copia.	盡己所能.
Tangibilis.	Sub tactum cadens.	可觸摸者.
Tardatio.	Tarditas, mora.	遲延，延緩.
Technice.	Artificiose.	專門，藝術，巧妙.
Tegmentum.	Tegmen, tegumentum.	蓋，罩，套，保障.
Temperies.	Temperatio.	調和，節制.
Temporalia bona.	Caduca, fluxa; res externae.	現世財物，虛幻易逝之物.
Tempora gravia, *vel* mala.	Temporum iniquitas, acerbitas.	惡劣天氣，汚濁空氣.
Tenetur hoc facere.	Oportet, munus *aut* partes sunt ejus.	應當，乃應盡職務.
Tentamentum. (*poet.*)	Tentatio.	引誘，蠱惑.
Tepiditas.	Tepor.	冷淡.
Terminus.	Certa, constituta dies.	界限，限期.
Terra firma.	Terra continens.	陸地.
Terrefacere.	Terrorem inferre, terrere.	恫喝，恐嚇.
Terreus.	Terrenus.	地上者.
Textus auctoris.	Verba auctoris, *aut* sententia.	著作者之言論意見.
Theatrum belli.	Sedes belli.	戰場，戰區.
Theoria.	Contemplatio et mentis agitatio.	學理，見解.
Tituli honorum.	Vocabula honorum, nomina.	尊號，功名.
Titulum libro facere.	Librum inscribere.	書名，題，書額.
Titulus libri.	Libri inscriptio.	書名，書額題辭.
Tonus.	Sonus.	音韻，聲調.
Traducere in latinum.	Latine vertere.	譯成拉丁文.
Transibit hoc non ita.	Hoc sic non abibit.	不能迻譯如此.
Transmutatio.	Immutatio.	變更，變換.
Tribulatio.	Afflictio, calamitas.	窘難，磨難.
Trigesies.	Tricies.	三十次.
Triginta octo, novem.	Duodequadraginta, undequadraginta.	三十八，三十九.
Triumphator.	Triumphans.	凱旋者.
Turpare.	Deformare.	汚衊，忝辱.
Ubertim.	Abunde, affatim.	豐富，昌盛.
Ultionem sumere.	Ulcisci.	報復，報仇.

Unanimiter.	Uno ore, uno animo, concordissime.	同心合意，異口同聲.
Unice.	Tantum, solum; *nam positum pro* singulariter, *bonum est.*	但，只，惟.
Unigenitus.	Filius unicus.	獨子.
Unio.	Concordia, animorum et sententiarum summa consensio.	心同意合.
Unire se.	Conjungere.	團結.
Universaliter.	Universe, generatim.	普通，普遍，全體.
Ut plurimum.	Plerumque.	大多數，慣常.
Ut quid.	Cur, quare.	爲何.
Valde sero..	Multa nocte.	深夜.
Valedicere.	Valere jubeo.	辭別問安.
Valor.	Pretium.	價值.
Vane.	Inaniter.	虛幻，徒然無益.
Vanitas mundi.	Res inanes, fluxae.	虛幻世物.
Vappa.	Vinum fugiens.	漓酒（敗味之酒）.
Variabilis.	Mutabilis, parum sibi constans.	無恒，輕浮.
Vaticinium.	Vaticinatio.	預言，預示.
Vehementia.	Acrimonia, impetus.	劇烈衝動.
Ventus bonus.	Ventus secundus.	順風.
Verbum suum dare.	Fidem dare, interponere.	保證，擔保.
Veritatem dicere.	Verum dicere.	說眞理，說實話.
Vice una et altera.	Semel atque iterum.	再一再二.
Vicibus tribus, multis.	Ter, saepe.	三次，屢次.
Vicissim amare.	Inter se amare.	互相親愛.
Vigesies.	Vicies.	二十次.
Viror.	Viriditas.	青春，年華.
Visibilis.	Res, quae sub aspectum venit, cadit.	可見者，可目覩者.
Visus bonus.	Oculorum acies acris et acuta.	目光銳利.
Vitae austeritas.	Victus cultusque asperior.	苦行，粗衣糲食.
Vituperium.	Vituperatio.	譴責，貶斥.
Vivere in pace.	Quietam aetatem traducere.	安居度日.
Vomitus.	Vomitio.	嘔吐.
Voracitas.	Edacitas.	吞食.
Vulnus pectore exceptum.	Vulnus adversum.	胸受傷（前面）.
Vulnus a tergo acceptum.	Vulnus aversum.	背受傷（後面）.
Zona. (*poet.*)	Cingulum.	束帶，腰帶.

羅瑪人之習俗及社會制度

羅瑪人民之階級。

自由城市:(Civitas)：自由城市，即集合多數居民在同一城內，屬同一政權，守同樣法制，此亦指全城公民所保持之權力法制之總合，此種權力可以讓與，羅瑪附近人民首先獲得，其他義大利盟友因未獲得，遂興兵反抗，此即義大利內戰之原因。

羅瑪公民：除家族姓名外，尚有前名（Praenomen）及別名（Cognomen）. 例如Marcus（praen.）Tullius（nom.）Cicero（cognom). 前名常簡寫如M.（=Marcus）別名平常因生活之遭遇，如 Torquatus, Cunctator：或形體之特點，如：Barbatus, Rufus.

公民享受若干權力： 如：㈠私人權力：財產權、婚姻權、立遺書權。㈡公共權力：投票權、陞任官職權，上訴權。

貴族及立像特權（Nobiles, imagines）：羅瑪公民倘在家中，有一人曾任象牙椅官職，則陞為貴族，首任象牙椅官職者稱為新人（homo novus）如Cicero, Marius, 皆為新貴族，惟貴族有立像之權力，在殯儀行列中，優伶穿戴先人衣帽，行於棺柩前，講述亡人行傳時，視化裝者為先人之化身。

騎士（Equites）： 騎士與馬兵原始時混合不分，公民出納指定之錢數，然後可以充當騎士，自備或由國家配給馬一匹，並許可騎士家世襲豢馬，每五年，監察官檢閱騎士時，可處罰不善飼馬者，甚而奪去其馬，騎士標識為金指環及鑲邊短衣，不久騎士在國內，建立成第二階級人士（騎士階級），第一級為國會議員。包稅，包辦公共工程，商業另外銀行業，皆係賜與騎士之特典，就其佃耕公賣之身分，人稱之為"publicani."稅吏，原始時，騎士純為羅瑪人，繼而並應用屬地人民，終因人數不足，乃征用或雇用援軍或盟軍，高盧之戰，凱撒利用高盧及日耳曼之騎兵，即其實例，作戰時，騎士壓兩陣角，故亦稱兩翼(alae). 每師團有兩翼，每翼三百人，分成十支隊（三十人），每支隊分成三小隊（十人），每翼由騎兵監督指揮，並各有軍旗。

公民及平民（賤民） （Civis; populus; plebs）平民（賤民)：列為國家第三等人，初期平民享有極少權利，後再三向國會要求，經過兩世紀之抗爭，始獲得各種權利，民衆乃公民之總稱，亦係針對賤民而言，民衆操有至高無上之權，可委任「統制及法制權」（imperium） 與國家最高官吏，他們係有最尊嚴之身，任何人不准向其施用暴力，依財產分區(centuriae) 依居所分族（部）（tribus），每區又依年歲分老（seniores）少（juniores）兩等。

釋奴：（liberti）：奴隸可脫離奴籍，即或出款贖身，或為主人効勞，建立功勳，蒙主人酬報，恢復自由，釋奴保持主人之姓名（為前名）而附加自己之姓名（為別名），如M. T. Cicero. 之釋奴，原名Tiro. 以後則名為 M. T. Tiro. ，釋奴操自由人不屑於作之職業、如醫師，建築師，書販，教師，其中亦有在文藝界知名之士，例如：Livius Andronicus; Caecilus; Terentius. ：釋奴不能為司祭，不能任官職，但有投票結婚之權力。

奴隸（servi）： 古代社會立基於奴隸制度之上，奴隸為戰俘，依法完全屬於主人，主僕間之關係，概係於主人之性格：有的殘酷暴虐，有的慈善寬仁，因此描繪奴隸生活之記述，各有不同，鄉間之奴隸，生活更感覺窘迫困難，往往足繫桎鐐，推磨耕田，在田間勞作，居城市之奴隸，生活稍微好些，他們不但操持粗重的勞力工作，而且參加或協助，勞心焦思的職務，如教導兒童，充當書記：

門下客及保護人(Clientes; patroni)：原始時代，羅瑪大家庭，除本家人外，尚有

不少自由人受其保護、對保護人服從，効勞，通稱之爲門下客，對方則稱保護人，不久二者之中的親密關係，漸漸疏遠，最後但保存貧富之間的關係。

演員 (Actores)：羅瑪悲劇演員穿厚底靴，喜劇演員則用木屐，從西塞祿時代，演員開始用假面具，最初演員皆爲奴隸，蓋當時羅瑪人以爲粉墨登場，乃不名譽之事，有損於羅瑪公民之尊嚴，但至西塞祿時代，時過境遷，人之思想已演變進化，一般歌劇藝術家，如 Roscius, Aesopus 皆爲當時知名之士，而爲一般民衆所推崇，衆演員組成戲班，饍食由班主供給，並支付薪金，負責訓練演員，公演時，班主與演出主持人臨時磋商，商訂條件。

戲院 (Theatrum)：戲院主要部分爲高出之戲台，台前作半圓形，設有分上下階層之觀衆座位 (cavea)，觀台分段，每段有梯，登梯可進入每層之座位。

劍客 (比劍決鬪者) gladiator：羅瑪人喜觀械鬪，決鬪者應用各種武器，但統稱爲鬪劍者，一般劍客大抵爲被判受死刑之人，間亦有志願決鬪者，決鬪之式不一致，有披甲執劍者，(thragicus) 有携網持三齒叉者，有持長盾長劍者 (Samnites)，劍客慣常組成團體，有劍師訓練，教師供給衣食，藝成，乃入鬪場決鬪，慣常決鬪至死，有時敗者尙未死，乃伸手乞憐，觀衆以揚指或垂指作判決生死之表示。

款客 (Hospitalitas)：古時交通不便，行路艱難，途中旅客稀少，食宿不便，因此古人習慣喜待旅客，互相款待，雖距離遙遠，而互結親密之友誼關係，如互結盟約，世代相傳，有時亦彼此餽送禮物，如紀念牌，金質之双手：

羅瑪人之生活狀況

住屋 (Habitatio.)：羅瑪人住宅，原始時爲巨屋一幢，屋頂當中開一天井 (compluvium)，下挖水池，爲蓄流下之水 (impluvium)，厥後房屋漸漸擴展，正房四週，增建房舍，遂演變成後世之羅瑪式建築。

服裝 (Habitus)：羅瑪兒童著鑲邊長衣，成人之公民則穿長袍，內著短衫，此外尙有氅衣，外套，足著履、屩、屐。

用餐 (Refectio.)：用餐時，羅瑪人慣常側身床上，主要餐食爲晚餐(cena)，約在下午三點至五點，包括三部分：小食品開始一主要食一飯後果品，入席之先，脫襪、盥手、戴花冠、開飯單，奴隸侍饍，斟酒供飲，此外尙有早餐 (早點) (jentaculum)，午餐 (小食) (prandium)。

書籍 (Libri)：羅瑪人書字，於一葉紙上，以後將若干頁黏貼連成一幅，纏於軸上，讀時兩手各執一端，邊讀邊捲，自右至左，讀完則右手復將長幅纏於原軸上。

書法 (Scriptura)：羅瑪人慣常書於塗蠟之木牌上，其筆爲一枝硬莖，一端尖銳，一端齊平，利用尖端刺字於蠟版上，應用齊端揩去。

學校教育 (Schola; educatio)：兒童居家時在父親監視下，奴隸充當家庭教師，及長則由奴隸引導入學校，或仍居家中由教師陶成，有時父親自己教導，如老賈道 (Cato Senior)，約十六歲左右，委託修辭家教導青年實習講演，家中子女教育的主旨，即等至相當年齡，可以出任官職，西塞祿在寫的訓子格言中，暢談并闡明此宗旨，至論其友 Titus Pomponius Atticus 不干預政治實係例外。

遊藝演戲 (Ludi)：羅瑪人之主要尋樂方法，在乎遊戲，其追求娛樂之嗜好亦遂時增加，至帝國時代則更甚，遊戲種類千變萬化，層出不窮，最著名者有賽車賽馬，鬥場中之鬥獸、械鬥、比劍，畋獵、艦隊演戰、扮演故事。

公演之戲劇，有官員負責準備佈置，另外敬神戲劇，每年有規定之日期。

Ludi Romani 敬 Jupiter，自九月四日至十九日。

Ludi Megalenses 敬 Cybele, Magna Mater，自四月四日至十日。

Ludi Cereales 敬 Ceres，自四月十二

日至十九日。

Ludi Apollinares 敬 Apollo 自七月六日至十三日。

Ludi Florales 敬 Flora自四月十八日至五月三日。

平民戲劇由民政長負責公演自十一月四日至十七日。

至於殯葬或忌辰演戲則由喪家或個人主持管理。

殯儀 (Funera)： 人既停止呼吸，家人痛吻哭別，生死離別，已成定數，於是將死者停放在靈牀上，置於前廳，歷三日或七日之久 ， 以後由親友伴同送屍體至火葬場。

羅瑪人之宗教禮儀

家神，社神(Lares; Penates)：在家中家長主持敬家神及社神之禮儀，禱告、獻祭皆有規定，謹小愼微，恪遵無違。

祭祀 (Sacrificium.) ： 或奉獻禮品：如食品、時鮮、收成、灌酒，或殺牲祭神；如牛、羊、豕，皆有規定細則，司祭負責保守指導。

清滌禮 (Lustratio)：洗濯爲主要之宗教禮儀，一切禮儀細節均有規定，但當恪遵無違，最重要者爲 suovetaurilia : sus, ovis, taurus. 即獻牛、羊、豕三牲之太牢祭 ，祭前繞三週，行淸濯禮，大將出征前，舉行淸滌大禮，監察員每五年舉行一次極隆重的淸濯大禮。

僧侶 (Flamen) ： 僧侶爲負責監理敬神禮儀之司祭，共有十五人，其職務之輕重，則以所敬神之地位爲準衡，最尊貴者爲 Jupiter 神之司祭，其次爲Mars, Quirinus. Jupiter 司祭之標幟爲尖錐形之小白帽。

大司祭 (Pontifices) ： 衆司祭組成司祭團，爲保衛宗教禮儀之卓越機構，遇有天災地禍，天上朕兆，彼等受人諮詢時，可建議當取之步驟，彼等之決議案登記在司祭之文獻掌故中（檔案） ，而漸積成司祭法典。

司祭 (Sacerdotes)： 爲取悅於神，并獲得神之庇佑，人乃祈禱獻祭，凡此種種必須恪遵禮儀書上之規定，不准稍有陨越，司祭爲負責保存禮儀書之專員，官長舉行宗教禮儀時，即請教於司祭，司祭並非公民中的一種特殊階級 ， 但係一種特殊職務，由民衆選派，一人可兼司祭，官吏二職，司祭有單人行使職務者，如 Flamen. 亦有組成團體者，如 Collegium pontificum.。

占卜者 (星象家) (Augures, auspices)：占卜者觀察天象、飛鳥，另外鷄啄食之形態，作種種解釋，預言吉凶禍福，蓋此各種現象，表示諸神的意旨。

占卜者 (術士) (Haruspex) ： 在國家正式星象術士之外 (augures) ，別有一種 Etrusci人，查驗犧牲之臟腑，而推測神之意旨，并將來休咎，每次發現異象，朕兆 (prodigium) ， 遭遇意外變故，或怪現象，羅瑪人相信諸神顯示其意旨，爲解釋神之意旨， 乃詢問術士， 或參考占卜書籍。

羅瑪曆法

曆書 (Calendarium)：羅瑪最初以現今之三月爲正月，其第五月原名Quintilis，後爲紀念Julius Caesar乃改名Julius. ，第六月原名Sextilis，以後爲紀念 Augustus 遂改名 Augustus. ，當時一年包括三五五日，三月、五月、七月、十月、四個月每月包括三十一日、二月只有二十八日，其餘七個月，每月包括二十九日，爲適合太陽年曆，每二年，在二月二十三日後，增加閏月，有時二十二日，有時二十三日。主曆前一五三年始改現今之正月，爲羅瑪曆之正月，後至主曆前四十五年 ， 依Julius Caesar修整之日曆，一年始包括三六五日，與現今之世界日曆大略相同。

日期 (時日)(datum). 每月份，①Calendae 爲初一日，② idus 爲三、五、七、十月之十五日，其餘月之十三日，③ nonae. 爲三、五、七、十月之初七日，其餘月之

初五日，爲計算日期，當以三者爲標準，標明與此三者之關係，或向前或向後，距離幾日，起點及終點。例如： VI die ante calend. febr. 等於凱撒修整曆書後之正月二十七日。

記年數，則以當年（總統）執政官之名號，或依建羅瑪城後之年數，即自主曆前七五三年建羅瑪城之年，有時亦以發生之大變故，爲計算時日之標準。

計算時刻（Horae）：自日出至日落稱爲白天，大約自早晨六時開始，正午六時，晚六時終止，共分十二小時，夜間自晚六時至次日晨六時，依軍中計算法分爲四更。

貨幣及度量衡

可參看各單位專用名辭如： As; uncia; sestertius; libra; jugerum; pes; passus; modius.

羅瑪官制

國民大會（Comitia）：羅瑪官長召集民衆㈠爲聽取建議，或法律草案，或爲商討某問題，㈡爲表決（投票選舉）。

民衆主要會議有兩種：一爲區會（comitia centuriata），一爲族會（comitia tribunitia.），二者最大任務是選任官員，普通官員每年一任，監察官五年一任，區會選任高級官員（imperium），族會選任平民官長，市政司財政司，民會日期在市場三次公佈，選舉日，民衆進入一圍牆內（ovile），出時經過一橋，投票後方能來。

候選人（Canditatus）：合法候選人應係羅瑪公民，並未受法律制裁而褫公權者，又已滿法定年齡，向民衆要求選票，又向主選官正式提名，候選者衣白袍爲引人注意，徘徊街頭，與民衆交談，由同伴向人介紹，又隨同大批親友、食客，以博得大衆支持擁護。

總裁（Dictator）：總裁爲普通官制之例外官職，任命總裁屢次是在國家危岌之時，爲保護國家之安全，有時爲代替官員完成其任務，如主持會議，總裁有絕對之政權，有二十四前驅衛士，即在羅瑪城內亦可執鉞前導，但其任期只有六月，任滿退休，總裁可自己選擇副總裁，即騎士監督。

國會、國會議員（Senatus, senatores）：國會爲國家之參政院，他們協助民衆代表即國家官吏，每五年監察官重新登記國會議員名冊，即任滿之官吏，若數目不足則選拔公民補充，他亦有權力開除不稱職之議員、官吏（執政官或監察官）可召集國會并主持會議，在國會議院或在神殿內，主席宣佈本日議案，大家討論，各抒己見，首名議員先發言，以後慣常依官職品位之階級依次發言，最後大衆表決，依主席指定之方位（pedibus ire in sententiam.），分列贊成與反對兩排。

票決（投票）（Vota）：票決之形式不同，大致有國會票決，法官票決，選舉投票等樣式。

官職品位及晉秩程序（Magistratus）：官職有正常者，有例外者，陞官晉爵，有規定的等級并超遷的程序，通常陞官之程序（cursus honorum），爲財政司（quaestor），象牙椅市政工部司(curulis aedilis)，裁判官（巡撫）praetor），執政官（總統）(consul). 每級有法定之年歲，至論權限，財政司及工部司但有執行管理權（potestas），裁判官及執政官 (1)有統制行政權（imperium），由民衆票選，(2)有統軍治法權，在以上品位之外，有特等例外官職，即監察官（censor），總裁（dictator），各官職任期皆爲一年，惟監察官任期五年，總裁任期六月。

執政官（總統）（consul），執政官爲羅瑪最高品位，每年民選兩執政官，七月選舉，正月就職，在七月與正月之間，當選者稱爲膺選執政官，在羅瑪城內執政官掌握最高行政權：如召集民衆，召集國會，主持會議，提案表決一選舉最高官吏，在羅瑪城外伊爲軍隊最高統帥，負責徵募戰士，組織軍旅，委任軍官，指揮軍隊，督理戰事，兩執政官逐日輪次更調，執政官有十二名執棍鉞前驅。

武裝前驅（儀仗隊）（Lictores）：武裝前

驅左肩扛細棍一綑，內插鉞斧一柄，在羅瑪城內則不携鉞斧，前驅列隊行於長官之前，遇更尊長官則降棍來致敬。

裁判官（**巡撫**）(Praetor)：裁判官主審訴訟案件，任滿後可出任外省巡撫。

調查（調查戶口財產，檢閱騎士軍人，查閱政績）Census：監察員爲一特級官吏，共有兩位，每五年，公民在區會議時投票選擧兩監察員，實際上任職只十八個月，他們負責財政，籌劃公共福利工程，開採境內鑛產，森林，鹽產，徵收賦稅，主要任務爲監察工作：範圍極廣，不但包括政治，而且有關風化：檢閱職務，調整戶籍，估計財產，公佈國會議員名單，徵募騎士名額，有權譴責懲處公民或議員之錯誤，糾擧或記過，(nota) 收回騎士之馬，開除院籍，調查檢閱工作既畢，乃擧行滌禊大祭，袚除不祥。

市政工部司 (aedilis)：羅瑪有兩位平民市政工部官，又有兩位象牙椅市政工部官，其職務互相彷彿，即專司城中治安，生活必需品之供應，巡閱市場，策劃公演戲劇，象牙椅市政工部司可陞入貴族階級。

民政長(平民督護)(tribunus plebis)：民政長爲純屬於平民之官吏，有不可侵犯之特權，伊能阻止反抗使彼不滿意之法典 (veto)，彼爲平民之領袖，平民之保障。

羅瑪軍隊

戰爭(Bellum)：開仗以前，㈠調查惹起糾紛之原因、事實、證據。㈡照會對方敵人。擔任此使命者號 fetiales. 他們是和戰特使，宣戰議和由他們臨時決定，得勝後，指揮軍隊之統帥，接受元帥名號 (imperator)，國會可頒令，爲慶祝元帥，擧行凱旋大禮(triumphus)，其次者則擧行慶功禮 (ovatio)。

軍旅 (Exercitus)：羅瑪執政官（總統）每年徵兵一次，唯公民方有服兵役之資格及義務，應徵之人在指定日期登記報到，宣誓註册，編排入伍，軍人按時領軍餉，依領軍餉的年額，可計算服兵役的期限，指揮軍隊屬於最高權位，且可問卜之官吏，即執政官或巡撫總督，總指揮(司令)之輔佐爲軍委(軍事代表)，但此非正常的官職，乃是由正官委任，或國會派遣，正常的軍職爲師長，開始時由執政官指派，以後一部分由民衆選任，彼等選自議員或騎士階級，最佳兵額單位爲百總(centuria)，自Marius. 始以營 (cohors)爲專用單位。當時一師 (legio) （大約六千）分十營 (cohors)，每營分三連 (manipulus)，即長矛連(hastati)，二列連 (principes)，精兵連 (triarii)，每連分二排 (centuria)，晉陞階級爲：自第二排陞至第一排，自第三連陞至第一連，由第十營陞至第一營，百總之標幟爲一葡萄樹根。

營寨（**營盤**）(castra)；當作野戰時，羅瑪行軍，除少數，若不紮營寨總不停止中途，因此依紮營次數，即可計算行軍之日程，羅瑪營寨作長方形，週邊築堤立寨，四面中間各有門，營內有大路兩條：一自右門至左門，一自前門至後門，成正直角之十字形，路旁空隙地安插營帳，中軍帳臨十字路，帳左側有高台，統帥在此招集兵士，營寨晝夜有兵防守，門前置戍守站，派兵值崗，三小時一班，輪班守望，自晚六點至晨六點分四班，因此一夜分四更 (vigiliae)，第一更(prima vigilia)…此種軍營之分時法幷名稱，漸通行於民間，營中發號施令，應用號角，喇叭，號筒。

鷹旗 (Aquila)：鷹旗爲師團之軍旗及標幟，原係一長柄，上端懸一雕鷹，附有本師團所獲得之徽章獎狀。

軍旗 (Vexillum)：軍旗爲連部(manipulus) 之標幟，乃一長矛，有時以手掌代替槍鋒，鋒下有小橫木，可以掛小旗，懸掛本部所獲得之獎章，軍旗爲部隊行動之標準，部隊行止進退轉動攻守，全隨軍旗之指揮。

武器 (Armatura)：羅瑪軍隊有防衛及進攻之武器，師團之正規軍 (legionarii) 爲自衛，有凸起之銅牌，有兜鍪(頭盔)，有鎧甲，爲進攻，有劍、有鏢槍、騎士（或馬兵）戴盔披甲，携盾持槍。

附　錄　終

DICTIONARIUM
LATINO—SINICUM

拉丁漢文辭典

中華民國五十四年八月初版
中華民國六十九年三月再版

編　者：吳金瑞
出版者：光啓出版社
(400) 臺中市忠孝路 197 號
電話：(042)224474，242140
郵政劃撥：中 2 0 4 7 9
登記證：行政院新聞局局版臺業字第0084號
准印者：臺中教區主教蔡文興
發行者：鄭聖冲
承印者：中信印刷廠有限公司
(400)臺中市民族路225號
定　價：N.T.$700.00

50106